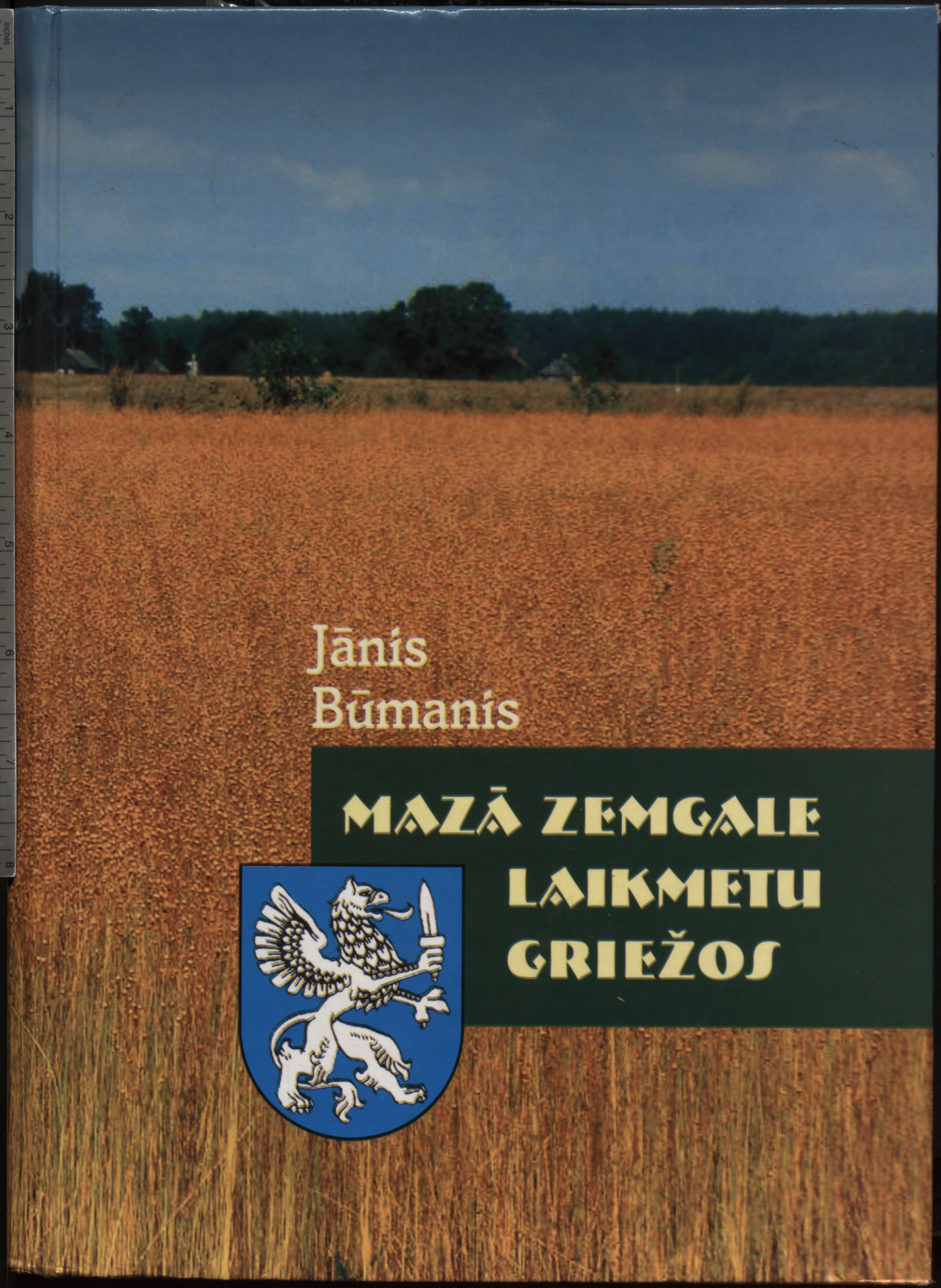

Jānis
Būmanis

MAZĀ ZEMGALE LAIKMETU GRIEŽOS

RUDZĀTU
PAG
Rudzāti
Mālkalne
Lūznieki
Bumani
Medņu
Stepoņu
Ezeru
Nāriņas
Staildzāni
Kvilaines
Mednovka
Pelši
Vilcāni
Gardrivieši
Punduri
Rogonovka
Novosele
Rubenišķi
Kevessāla
Brisla
Vārpsola
Jaudzemi
Rudzeņģas
Bikaunieki
Kiuleņieki
Oškalniņi
Aleksandrova
Stanislavova
Alksnieši
Mežančāni
Zeltiņpole
Tomiņi
Cielauka
Pīlādži
Rusiņi
Pelvelišķi
Zeltiņovka
Kazimirovka
Gulbiņski
Babri
Rubenkalns
Ruzule
Rubeņi
Apšeņciems
Dubovka
Mozuļi
Vecie Mozuļi
Stikāni
Razrivka
Paunini
Gaiseršķi
Lakašķi
Grīnāni
Kurcums
Berzaine
Borovka
Depoma
Ilzenberģis
Ilzenberģa
Kapenieki
Ozolkalns
Liepsalnis
Atmiņas
Ķīvasoja
Ozoli
Ezeriņi
Jaunbērzpie
Jaunbērzi
Ezeriņš
Ezeriņa
Ozolu
Ozolkalna
Ozolkalnu
Ozolkalnā
Ozolkalnam
Ozolkalnā

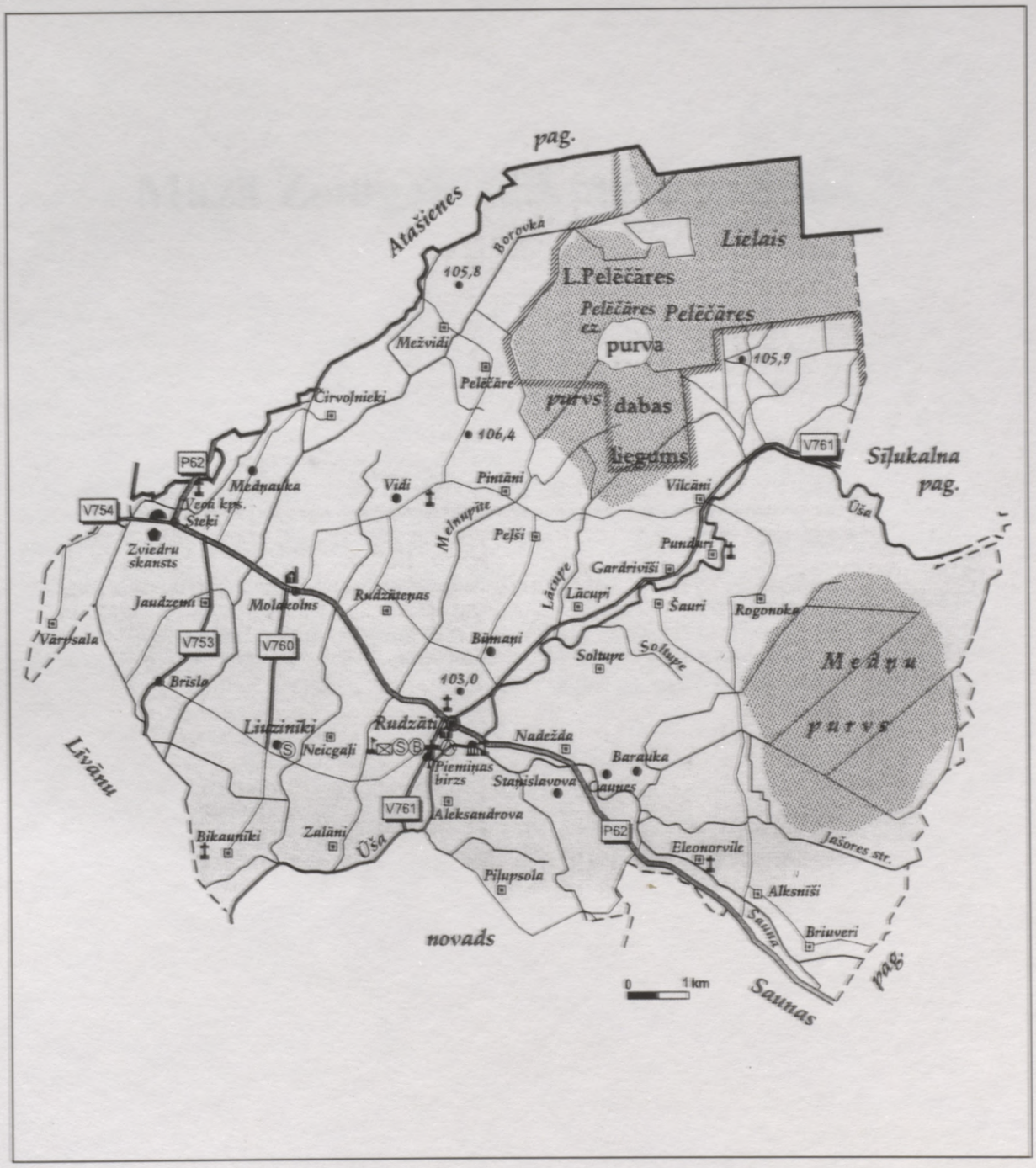

pag.
Atašienes
Borovka
Lielais
L.Pelēčāres
Pelēčāres ez.
Pelēčāres
purva
dabas
liegums
purvs
105,8
105,9
106,4
103,0
Mežvidi
Pelēčāre
Čirvoļnieki
Medņauka
Vecā kps.
Steķi
Zviedru skansts
Vidi
Pintāni
Melnupīte
Pelši
Vilcāni
Sīļukalna pag.
Ūša
Punduri
Gardrivīši
Lācupe
Lācupi
Šauri
Rogonoka
Jaudzemi
Molakolns
Rudzāteņas
Vārpsala
Brīsla
Būmaņi
Soltupe
Medņu purvs
Liuziniki
Neicgaļi
Rudzāti
Nadežda
Barauka
Pieminas birzs
Staņislavova
Caunes
Aleksandrova
Bikauniki
Zalāni
Ūša
Piļupsola
Eleonorvile
Jašores str.
Alksnīši
Sauna
Briuveri
Līvānu
novads
Saunas
pag.
0
1 km
P62
V754
V753
V760
V761

Mazā Zemgale laikmetu griežos

Autors dzimis 1928. gadā bij. Daugavpils apr. Rudzātu pagastā, 8 bērnu ģimenē. Tēvs - ilggadējs pagasta vecākais. Autors beidzis Rudzātu pamatskolu, divgadīgo Preiļu lauksaimniecības skolu un Malnavas lauksaimniecības tehnikumu. 1949. gadā ģimene deportēta uz Sibīriju, Omskas apg. Autors strādā vietējā kolhozā, par labu darbu pat saņemot medaļas. Kad ģimeni beidzot noņem no specuzskaites, visi atgriežas Latvijā (1957-1958). 1961. gadā autors izveido ģimeni, 1964. gadā piedzimst meita. 1966. gadā autors neklātienē beidz LLA, pēc tam strādā kā agronoms - vispirms Talsos, no 1973. gada - Rīgā (kā Dārzeņu šķirnes sēklu Latvijas republikāniskās apvienības galvenais agronoms kartupeļu sēklaudzēšanā). Šai amatā viņš nostrādā līdz 1988. gadam, kad aiziet pensijā. Pensijā būdams, vēl 4 gadus strādā kā augu aizsardzības agronoms Salaspils Nacionālajā Botāniskajā dārzā.

Kopš 1992. gada autors algotu darbu vairs nestrādā, bet aizrautīgi nodarbojas ar sava dzimtā pagasta un bijušo un esošo rudzātnieku likteņgaitu dokumentēšanu. Šī darba rezultātā ir iznākušas jau 4 grāmatas: *766. Rudzātu mazpulks* (1996), *Rudzētu pagasta skolas laikmetu griežos* (1997), *Tēvzemes sargi* (1998), *Rudzātu pagasta reliģiskā dzīve* (1998). 2000. gadā autors ir sagatavojis izdošanai arī savu bijušo skolasbiedru atmiņas par Malnavas lauksaimniecības tehnikumu - *Gaismas pils Malnava*.

Šī, lasītāj, Tavās rokās esošā grāmata, vainago autora vairāk kā 10 gadus ilgo, aizrautīgo novadpētniecības darbu. Varbūt šai grāmatai pietrūkst daiļskanības, varbūt tā nav pietiekami aizrautīga - autora galvenais nolūks bija grāmatā apkopot dokumentos izlasītos faktus un cilvēku atmiņas, secinājumus, komentārus un izvērtējumu atstājot nākošām paaudzēm un vēsturniekiem.

Atklāsim nelielu noslēpumu - vairāk kā gada garumā, kārtojot materiālus grāmatas maketam, autors ir sapratis, ka arī šī grāmata nespēj aptvert visu savākto. Tā kā, ja veselība atļaus, jums vēl būs ko lasīt. Saknes prasās kopt.

Nekad neaizmirsti savas saknes!

2004-6
L 46

L
9

Jānis Būmanis

Mazā Zemgale laikmetu griežos

Rīga, 2003

Latvijas Nacionālā
bibliotēka
0304021573

UDK 94(474.3)+908(474.3)
Bu 330

Mākslinieks noformētājs
Aldis Aleksis, 2003

Jānis Būmanis,
2003

ISBN 9984-9233-4-7

Ceļavārdi

Viņa Eminence Kardināls Jānis Pujāts, Rīgas metropolijas arhibīskaps metropolīts, Latvijas Romas katoļu baznīcas galva:

Apsveicami, ka Jānis Būmaņa kungs ir uzrakstījis pārskatu par sava dzimtā Rudzātu pagasta un draudzes vēsturi un tās iedzīvotājiem. Dažas neprecizitātes nemazina kopējo darba vērtību.

Sava novada vēsture rāda, kā mēs esam saistīti ar savu zemi un tās ļaudīm, un kas ir paveikts pirms mums. Tā māca vērtēt un mīlēt savu novadu, kopt savu zemi, ticību un valodu, lepoties ar novadnieku paveikto un būt aktīviem savas draudzes locekļiem.

Var tikai novēlēt, lai līdzīgi arī citos pagastos būtu entuziasti, kas pētītu un celtu gaismā vietējo vēsturi.

Rīgā, 2002. gada 7. maijā.

Latvijas Politiski represēto apvienības pr-ja vietnieks Pēteris Simsons:

Darbs, cieņa un mīlestība - autora devums Latvijai un novadam.

Beidzot Latvijas vārdu, ar kuru saistās mūsu izpratne par Tēvzemi un valsti sākam atgriezties pasaules un Eiropas apritē, kurai ģeogrāfiski mēs esam piederējuši vienmēr, bet politiski esam bijuši no tās atrauti 50 gadus. Mēs gribam, lai pasaule iepazīst un atpazīst Latviju kā senu un savu savdabību saglabājušu indoeiropiešu cilmes un unikālajā baltu valodā runājošas tautas dzimteni, kuru gadsimtu gaitā pārstaigājušas un savas pēdas atstājušas daudzas kaimiņos dzīvojošās tautas. Tas viss veido Latvijas šodienas tēlu, kuru tiecamies paši apzināt in citiem parādīt. Pēdējā desmitgadē cilvēki pasaulē Latviju galvenokārt atpazina ar Tautas frontes organizētajiem masu pasākumiem neatkarības atgūšanai, barikādēm, Baltijas ceļu, ar dziesmu svētkiem un Rīgas jūgendu.

Tomēr Latvija nav tikai Rīga. Arvien vairāk gan pašu ļaudis, gan ārzemnieki izrāda interesi par Latvijas novadiem, atklājot tur daudz bezgala skaista un interesanta. Kā augstu vērtējams pienesums Latvijas novadu vēstures apzināšanā ir Jāņa Būmaņa sarakstītā grāmata "Mazā Zemgale laikmetu griežos" jeb Rudzātu pagasta vēsture. Par spīti dažādiem birokrātiskiem šķēršļiem, finansējuma meklējumiem un citām problēmām, ar kādām jāsaduras entuziastam, kurš saviem spēkiem uzdrīkstējies veikt pētījumu, kāds būtu pa spēkam profesionālai komandai, autors, ieguldot milzīgu enerģiju un darbu, ir izveidojis grāmatu, kas apliecina, cik sīksti, strādīgi, savu zemi mīloši ir Latvijas cilvēki. Jānis Būmanis par savas zemes mīlestību ir maksājis dārgu cenu, kopā ar citiem novadniekiem un Latvijas ļaudīm līdz mielēm izbaudot izsūtījuma gadu rūgtumu un grūtības. Latvijas Politiski represēto apvienība lepojas ar saviem cilvēkiem, kuri gadu garumā spējuši saglabāt šo uzticību un mīlestību Latvijai, spēj to nodot tālāk nākamajām paaudzēm. Grāmata būs vērtīgs izziņas avots vēsturniekiem, kā arī katram interesentam, it īpaši skolu jaunatnei.

Rīgā, 2002. gada 26. novembrī.

LR SAB Totalitārisma seku dokumentēšanas centra vadītājs Indulis Zālītis un speciālists Ritvars Jansons:

Jāņa Būmaņa vairāk nekā 10 gadu darba rezultāts - izdodamās grāmatas "*Mazā Zemgale laikmetu griežos*" manuskripts ir labs piemērs tam, kā novadpētnieka ilgas un pacietīgas darbības rezultātā apkopojama vispusīga dzimtās puses vēsture. Darba struktūra norāda, ka grāmatā parādītas visas svarīgākās Rudzātu pagasta dzīves jomas, tā iedzīvotāju likteņi no 1722. gada līdz pat 21. gadsimta sākumam.

Īpaši iepriecina tas, ka J.Būmanis atšķirībā no lielākās daļas 1990. gadu novadpētniekiem detalizēti pievērsies pagasta attīstībai abu okupācijas režīmu - padomju un vācu laikā. Parasti izdotajos darbos novadpētnieki par padomju režīma valdīšanas laiku labākā gadījumā aprobežojas ar informāciju par to, ka konkrēts skaits cilvēku deportācijas laikā izsūtīti. J.Būmanis detalizēti parāda, ka pagasta iedzīvotāji okupācijas varai arī pretojušies, t.sk. Rudzātu apkārtnē notikusi aktīva bruņota pretošanās okupācijas varas represīvajām iestādēm, karaspēkam. Autors savā darbā mazāk runā par pretošanās kustības rašanās cēloņiem, taču ir apkopojis pretošanās dalībnieku mērķus un izsekojis bruņotās pretošanās kustības attīstībai Rudzātu pagastā. To viņš darījis kontekstā ar visas Latgales nacionālo partizānu darbību. Tā pareizi norādīts, ka Rudzātu partizāni iesaistījušies visu Latvijas Austrumu daļu aptverošajā Latvijas tēvzemes sargu (partizānu) apvienībā, un to cīņa nav apskatāma atsevišķi no šīs centralizētās organizācijas darbības. Izpratni un pārskatāmību par nacionālās pretošanās kustības dalībnieku paveikto Rudzātu pagastā sniedz tabula par pretošanās kustības dalībniekiem. Šajā gadījumā tabula kalpo kā līdzeklis kopainas iegūšanai par pretošanās kustības apjomu un izpausmes formām, kā arī hronoloģiju ne tikai Rudzātu pagastā, bet arī tā apkārtējos pagastos. Līdz ar to lasītājs, kurš detalizēti nelasīs visu grāmatu, jau no šīs tabulas vien var iegūt sev nepieciešamās zināšanas. Uzskaitot bruņotās pretošanās kustības dalībniekus tuvējos pagastos un viņu darbību kopsakarā ar Rudzātu pagastā notikušo cīņu, autors parāda erudīciju. Viņš neaprobežojas tikai ar sava pagasta cīņas definēšanu, bet runā arī par kaimiņu pagastu pretestību okupācijas varām. Līdz ar to autors neieslīgst lokalizācijā, jo, piemēram, nacionālo partizānu kustība 1940.-1950. gados nenotika konkrēta pagasta robežās. Partizānu cīņas taktika prasīja ātras manevrēšanas spējas lielākā teritorijā, partizāni arī mainīja cīņas grupas. Uzskaitot nacionālās pretošanās kustības dalībniekus pagastā un viņu atbalstītājus, autors devis savu ieguldījumu kopējas informatīvās bāzes radīšanai par visas Latvijas pretošanās kustības dalībniekiem. Līdz šim kopēja elektroniski vai citādā veidā lasāma apkopojoša datu bāze nav izveidota. Atbildi par kopējo pretošanās kustības dalībnieku skaitu nesniedz arī Totalitāro režīmu noziegumu izvērtēšanas komisijas reģistrs, kurā reģistrēti tikai tie cilvēki, kuri pieteikušies uz pretošanās kustības dalībnieka statusu 1990. gadu otrā pusē. Ja katrā Latvijas pagastā būtu šādi novadpētnieki kā J.Būmanis, tad vienotas informatīvās bāzes par pretošanās dalībniekiem Latvijā radīšana būtu daudz mazāk laikietilpīgs process.

Arī apskatot represīvo okupācijas režīmu darbību pagastā, autors meklējis un atradis notikumu kopsakaru. Tā, piemēram, nodaļā par Baigo gadu politiskās norises nav apskatītas atrauti no represīvajām, jo abas darbojās sinhroni. Runājot par padomju režīma represētajām personām, J.Būmanis pareizi atsevišķas kategorijās izdala deportētos un notiesātos cilvēkus. Principiālā atšķirība ievērojama, jo deportēto absolūti lielākais vairākums represēti trīs lielajās akcijās 1941., 1945. un 1949. gados, bet politiski tiesātie represēti no 1940. gada jūnija līdz pat 1980. gadu sākumam. Pie tam politiski tiesātie represēti uz dažādu krimināLkodeksa likumu pantu pamata, bet deportētie represēti uz administratīvu aktu pamata, kas pēc padomju režīma izpratnes bija maigāks sods. Līdz ar atšķirās represēto izvietošana PSRS teritorijā: izsūtīto - nometinājumā un notiesāto - ieslodzījumā, kā arī viņu atšķirīgie atbrīvošanas laiki (ja persona vēl bija dzīva). J.Būmanis šo iedalījumu savā darbā konsekventi ievēro, tā izbēgot no lielākās daļas novadpētnieku un sabiedrisko darbinieku problēmām ar terminoloģiju un izpratni šajā jautājumā.

Nodaļā "Padomju represīvo orgānu darbība", piemēram, par iznīcinātāju bataljona kaujinieku darbību jaušams dokumentu trūkums, taču tā nav autora vaina, jo viņu izpētes darbā kavējuši dokumentu pieejamības liegumi. Savu iespēju robežās, izmantojot pieejamos dokumentus - daudzas VDK krimināllietas, J.Būmanis pirmoreiz Latvijas novadpētniecībā sastādījis sava pagasta iedzīvotāju represētāju sarakstu, norādot konkrētu amatpersonu atbildību, kas vērtējams kā ļoti drosmīgs un novatorisks solis.

Savā darbā autors plaši izmantojis pagasta iedzīvotāju atmiņas, kurās daudz emociju un subjektīvisma, taču, ņemot vērā, ka daudzi dokumenti par pagasta dzīvi iznīcināti vai, tos meklējot, jāpatērē nedēļām ilgs laiks, iedzīvotāju atmiņas palīdz atsegt daudzus pagasta dzīvē nozīmīgus faktus. Tā par vācu okupācijas laiku pagastā saglabājies ļoti maz dokumentu, taču J.Būmanis pārsvarā uz atmiņu bāzes sastādījis minētā režīma laikā represēto pagasta iedzīvotāju sarakstu.

Runājot par 1949. gada iedzīvotāju deportāciju, autors to ataino kopsakarā ar kolektivizācijas norisēm Krievijā, rodot izskaidrojumu nežēlīgā genocīda mehānismam. Darbā

izmantoti arī pazīstamāko Latvijas vēsturnieku darbi. Zinošam lasītājam tas nerada interesi, taču, zinot reālo situāciju Latgalē, reti kurš pagasta iedzīvotājs būs spējis iepazīties ar visām pazīstamākajām publikācijām par šo tēmu. Tādēļ kompilācija ievadā nodaļai par sava pagasta deportētajiem 1949. gadā pašiem pagasta iedzīvotājiem ļoti noderīga.

Autors savā darbā nav centies pretstatīt vācu un padomju okupācijas laiku pagastā, kas nebūtu arī šī darba uzdevums. Līdz ar to J.Būmanis izbēdzis no pārmetumiem par neobjektivitāti un spējis atainot pagasta vēsturi, uzskaitot vienīgi faktus bez vērtējuma. Tā, piemēram, ļoti korekts ir pagasta apbalvoto iedzīvotāju saraksts, kurā uzskaitīti gan vācu, gan padomju apbalvojumi.

Kopumā darbs vērtējams ļoti atzinīgi un var kalpot kā izziņas līdzeklis ne tikai sava pagasta iedzīvotājiem, bet jebkuram interesentam.

Rīgā, 2002. gada 7. maijā.

Latvijas Nacionālo Karavīru biedrības priekšsēdētājs Nikolajs Romanovskis:

Dažas rindas par J.Būmaņa kunga lielo darbu.

J.Būmaņa grāmata *Mazā Zemgale laikmetu griežos* vēsta par Rudzātu pagasta iedzīvotāju likteņiem vācu un padomju okupācijā. Rudzātu pagasts, viens no 437 Latvijas pagastiem, ar savu seju, īpatnībām, savu vēsturi. J.Būmanis ir centies izzināt par šo pagastu pēc iespējas vairāk, savācot materiālus, pagātnes liecības par šo laika posmu. Šī grāmata ir daudzu gadu pacietīga, neatlaidīga darba rezultāts. Šķiet, autoram ir izdevies izgaismot okupāciju laikus un padomju represijas pret pagasta iedzīvotājiem. Par J.Būmaņa paveikto varu izteikt tikai patiesu atzinību, cieņu viņa darbam, viņa entuziasmam. Žēl, ka līdzīgu darbu nav par citiem Latvijas pagastiem no citiem autoriem. Nevaram gribēt neiespējamo, varam tikai iedomāties, kāda kopaina būtu, ja šādi vēsturisku faktu materiāli būtu par daudziem pagastiem. Liecības ir baismīgas un dod priekšstatu par Latvijas traģēdiju kopumā. Neaizmirstamu, no tautas atmiņas neizdzēšamu. Atmiņas par varoņiem, patriotiem un upuriem, arī par nodevējiem. Tā ir vēsture - neizskaistināta, manuprāt, ne tendencioza, bet objektīva, uz faktiem balstīta. Paldies J.Būmaņa kungam par paveikto. Par patiesības paušanu, par Latvijas valsts un tās iedzīvotāju lielākā ienaidnieka - komunisma noziegumu atkailināšanu visā tā ļaunumā. Paldies par Jūsu nacionālo, patriotisko stāju.

Rīgā, 2002. gada 3. jūnijā.

Latvijas Nacionālo partizānu apvienības valdes priekšsēdētājs Ojārs Stefans:

Latvijas Nacionālo partizānu apvienība iepazinās ar J.Būmaņa grāmatas maketu "Mazā Zemgale laikmetu griežos" (vēsturisks apraksts par notikumiem Rudzātu pagastā un tā apkārtnē). Autors J.Būmanis ir savācis visus iespējamos arhīvu materiālus par šī apvidus vēsturi un it īpaši labi ir izpētījis okupācijas gadu notikumus un cilvēku likteņus. Īpaši apskatīta nacionālās pretošanās kustība šajā apvidū. Latvijas nacionālie partizāni izsaka pateicību autoram un iesaka lasītājiem iepazīties ar grāmatu, jo tās notikumi atspoguļo mūsu tautas likteņus šajā apvidū - tie līdzīgi bija arī visā pārējā Latvijas teritorijā.

Rīgā, 2002. gada 28. novembrī.

Juris Dobelis, LR Saeimas 5.-8. sasaukuma deputāts, apvienība Tēvzemei un Brīvībai / LNNK:

"Mazā Zemgale laikmetu griežos" ir, manuprāt, pamatīga grāmata un ļoti nopietns pētījums par viena pagasta vēsturi, tomēr attiecībā uz 1940-1950 šai grāmatai ir daudz lielāka nozīme - tā dokumentāli parāda, kā 1930-to gadu bagātākais Latgales pagasts ar 654 zemnieku saimniecībām (tai skaitā 365 - 15-100 ha katra) un viens no lielākajiem linu audzētājiem Latvijā (700 ha) Molotova-Ribentropa pakta - abu okupāciju rezultātā kļuvis par trūcīgu pagastu ar 55 zemnieku saimniecībām (kopā 2067 ha) un 470 piemājas saimniecībām (kopā 4447 ha), kurā vairs netiek audzēts neviens hektārs linu. Grāmata uzskatāmi parāda, kā plaukstošs un zeļošs Latvijas stūrītis ar rosīgu sabiedrisko un kultūras dzīvi, ar augšupejošu saimniecisko dzīvi un

sakoptu vidi ir pārvērties pusapdzīvotā pagastā, kura iedzīvotāju skaits sarūk ar katru gadu, un kādreiz plaukstošo zemnieku saimniecību uzskaitījumu papildina tabulas ailīte ar vienu un to pašu tekstu, kas atkārtojas skumjā noteiktībā, proti: "Māju vairs nav". Abu okupāciju varu netiešajās represijās cietuši praktiski visi pagasta iedzīvotāji, bet tiešajās (nošaušana, spīdzināšana, pratināšana, tiesāšana, izvešana un cita veida vajāšanas) cietuši vairāk kā 1500 cilvēku, kas uz 1940. gadu veido gandrīz pusi iedzīvotāju.

Apbrīnoju Būmaņa kunga uzņēmību, izstudējot, kopējot, apkopojot un analizējot tik lielus arhīvu materiālus, kā arī intervējot bijušo notikumu dalībniekus, dokumentējot Rudzātu vēsturi okupāciju laikā, tādā veidā papildinot un precizējot arhīvu materiālus. Visas šīs pēdējā brīdī savāktās (daudzi intervētie jau ir miruši, un tikai viņu balsu ieraksti, atmiņu stāstījumu pieraksti un vēstules turpina liecināt) dokumentālās liecības būs ne vien interesanta informācija katram, kura senči ir cēlušies no Rudzātu pagasta, bet arī neizsmeļams avots nākotnes vēsturniekiem.

Rīgā, 2002. gada 10. decembrī.

Leons Bojārs, LR Saeimas 7. sasaukuma deputāts, dzimis rudzātnieks:

Dzīve kā mūžības vēji
Šalkdami pāri mums iet.
Viss labais, ko viņā sēji,
Brīnišķā skaistumā zied.

Brīnišķīgs un skaists ir viens no senās Latgales novadiem - Rudzāti. Varenu mežu lenkts, purvu ietvaros, skaisto upju līkumos un ziedošo tīrumu tālēs viņš bija, ir un būs.

Pēc savām bērnības atmiņām, mātes, onkuļu un kaimiņu stāstiem apkaime ir mīļa un mierīga kopš senatnes. Vienīgā nelaime Latgalei, kā arī visai Latvijai - kari. Šis cilvēces sliktākais no sliktākajiem risinājumiem arī Rudzātus nav atstājis secen.

Ar lielāko pateicību varu sveikt Jāni Būmani par patieso, pilno un varbūt vienīgo tādu pagasta aprakstu Latvijā. Daudzo gadu garumā vāktie dokumenti, fakti un atmiņas, tos apstrādājot un apkopojot, ir pārvērtušies Rudzātu pagasta vēstures materiālu krājumā *Mazā Zemgale laikmetu griežos*, ar kuru varu ieteikt iepazīties katram, kam dārga Latvija. Jauki būtu, ja par katru Latvijas pagastu varētu izlasīt tādu grāmatu.

Pēc bērnības atmiņām, kā arī manas mātes, citu tuvāko radinieku un kaimiņu stāstiem, Rudzātu pagasta dzīvi prasmīgi vadījis Pēteris Būmanis - autora tēvs. Pagasta vecākā amatu viņš ieņēma no 1923. līdz 1940. un no 1941. līdz 1943. gadam. Būdams labs zemnieks un saimnieks, viņš tāpat saimniekoja arī savā Rudzātu pagastā. Dzīve ritēja skaisti, raženi un mierīgi, dodot labus rezultātus. Zilie linu lauki 700 ha apmērā ar ļoti augstu ražu rotāja pagasta druvas. Tāpat ļoti labas bija arī citu kultūru ražas. Lai mūžīga atmiņa visiem tiem novadniekiem, kuri izveidoja šo krāšņo novadu.

Vēlu viņam veselību un panākumus tālākajā dzīvē un darbā.

Rīgā, 2002. gada 20. maijā.

Vladimirs Lugovojs:

Ar patiesu labpatiku iepazinos ar šī ļoti uzņēmīgā un cītīgā, Latvijas laukus mīlošā Jāņa Būmaņa darbu.

Bargajā 1944. gadā pāri Jūsu dižajam novadam, piedaloties kaujās pie Steķiem, pārgāja Vladimirs Cipko - mans mātesbrālis. Tālākā kauju darbībā Atašas upītes krastos deviņpadsmitgadīgais Ukrainas zēns tika nāvējoši ievainots. Medicīnas punktā viņš skaitīja savas pēdējās stundas. Kristīgie latvieši viņu pavadīja mūžības ceļā Marindzes muižas parkā.

Vienmēr latviešiem pateicīgā mūsu dzimta.

Rīgā, 2002. gada 25. maijā.

SATURS

Ceļavārdi 5
Saturs 9
Grāmatā lietotie saīsinājumi 20
Priekšvārds 22
Pagasta teritorijas apraksts 23
Meži 24
Ezeri 25
Upes 25
Ceļi 27
Tilti 29
Dabas piemineklļi 31
Derīgo izrakteņu atradnes 31
Klimatiskie apstākļi 33
Pagasta arheoloģiskais piemineklis 33
Arheoloģiskie atradumi pagasta teritorijā 34
Pagasta izveidošanās 36
Pagastu veidošanās īss vēsturisks apskats 36
Latgales pagasti poļu un krievu laikos 36
Rudzātu pagasta izveidošana 38
Pagasta teritorijas dalīšana un pārdalīšana 39
Ciemu padomes 39
Administratīvi teritoriālais iedalījums pēc 1990 40
Rudzātu pagasta teritorijas vēsture 41
Livonijas ordeņa pakļautībā 41
Polijas pakļautībā 41
Ziemeļu karš 43
Lielais Mēris 44
Cariskās Krievijas valdīšana 44
Administratīvais iedalījums 44
Rusifikācija 44
Zemnieku stāvoklis Latgalē 46
Pirmās rakstiskās ziņas par Rudzātiem 46
Borhi 47
Rudzātu muiža 47
Muižas īpašnieki 47
Muižas apraksts 47
Pagasta centra pārveide 50
Krogi 51
Īsa vēsture 51
Krogi Rudzātu pag. teritorijā 51
Ciemi un apdzīvotās vietas 53
Apdzīvoto vietu nosaukumi 53
Aizpure (Aizpore, Aizpūre) 55
Aleksandrova (Aleksandrovka) 55
Alksnieši (Alksnīši, Olksna, Olksnōjs) 56
Antonišķi (Antonēviči) 57
Apteka (Aptekas, Aptaka, Aptakas) 58
Astesmežs (Astes mežs) 59

Augustova (Antonova, Jezupova, Juzefova) 60
Āžkalni (Ōžkolni, Ōžkolnīši, Ōžkolnyši) 61
Bērzgale (Bēržgale, Berzigana) un Jaunbērzgale 62
Bikaunieki (Bīkaunīki, Bykaunīki) 64
Borovka (Barauka, Baravka, Barovka) 65
Brīsla (Brisla, Brysla) 66
Brūveri (Briveri, Briuveri, Bryuveri, Bryveri) 67
Būmaņi (Biumaņi, Byumaņi) 72
Cielauka (Cīlauka, Cīlovka, Cylovka, Madaļceļš) 79
Čegeļna (Čēgeļņa, Cegeļna, Cegeļņa, Cegelne, Ceglinīki, Čeglineica) 80
Čirvonieki (Červonīki, Čirvolnieki, Čirvoļnīki, Čirvonīki) 82
Dzirkaļi (Barauka, Baravka, Borovka) 83
Eleonorvile (Eleonorvila, Eleonorvilla, Karbovska, Skarbauska, Skarbovska) 85
Eriņbirze (Eriņbērze), Jēriņbirze un Vītoli 91
Eriņi (Volontova) 92
Gaigalava (Gaigalova) 93
Gardrivieši (Gardriviši, Gadrivīši, Gardryvīši) 94
Gudļevka (Godlevka, Gudlevka, Jasmīni) 95
Izgoda (Zemītes) 96
Jaudzemi (Jaudzimi) 97
Jaunie Šauri (Jaunšauri, Jaunšaures, Jaunī Šauri) 98
Kamčatka 99
Kasparova (Kasparāni, Kasporova) 100
Kivlenieki (Kiulenieki, Kiulinīki, Kivlenīki, Kūlenieki, Kniļi) 101
Kļavsala (Kļavsola, Kļovu Sola, Kumeļova) 104
Korsikova 105
Kramadruva (Kromadriva, Kromadrīva, Kromadryva) 106
Krupsala (Krupsola) 108
Kurčanka (Pundurieši, Pundurīši) 109
Kurčini 110
Ķēvessala (Ķēvessola, Ķēves Sola, Čēvessola) 114
Lācupi (Lōcupi) 115
Lāčupe (Lōčupe) 117
Laivacums (Laivacumi) 118
Liepsala (Līpsola, Liepsalas) 119
Līkupe (Līkumi, Līkupe, Orenīca, Orešnīca) 119
Lukstenieki (Luksteņi, Lukstiņi, Lukstenīki, Lukstinīki) 120
Lūzenieki (Liuzenīki, Liuzinīki, Lyuzenīki, Lyuzinīki) 121
Ļvovka 122
Mālakalns (Mālkalns, Molakolns, Mōlakolns) 123
Mālasala (Mālsala, Molasola, Mola sola, Mōlasola) 125
Medņevka (Medņauka) 126
Medņupurvs (Medņupūrs, Medņu Pūrs) 127
Nīcgaļi (Neicgali, Neicgaļi) 128
Novomisļe (Novomisle, Novomīsle) 129
Patmaļka (Patmaļnieki) 130
Peivelišķi (Peilevišķi) 131
Pelēčāre (Pelečore, Pelēčōre, Pelēči, Pelēkāre) 133
Pelši (Peļši) 134
Piļupsala (Piļupsola, Piļupi) 137
Pintāni (Vasiļovka) 139
Podusala (Pūdusola) 140
Priedauka (Prīdovka, Gaisma) 141

Punduri (Pundurieši, Pundurīši, Punduriene, Pundurīne) 142
Rogonovka (Raganaka, Rogonoka) 143
Rubeņkalns (Rubynkolns) 144
Rubeņsala (Rubynsola, Novosele, Novoselka, Novoselkas, Novoseļja, Novoseļjas, Novoseļje) 147
Rudzāti (Rudzēti, Rudsati) 148
Rudzāti - Rudzātu centrs 146
Rudzāti - Rudzātu ciems 153
Rudzātiņas (Rudzētiņas, Rudzāti, Rudzāti-2, Rudzāteņas, Rudzāteņi, Mozī Rudzāti, Mozī Rudzēteņi) 156
Rusiņi 157
Sausāsala (Sausōsola) un Zaķubirze (Zaķubērze) 161
Slīčevka (Sličevka, Sliečevka, Slīčauka) un Vainagi 162
Soltupe (Velkme-2, Mežmalas) 162
Spriudi (Sprīdi, Sprīvdi, Sprūdi, Zariņi) 163
Staņislavova (Stanislavova, Staņislāvova) 168
Steķi (Steča, Steči) 169
Stepāre (Stepore) 171
Šauri (Šaures) 172
Tomiņi (Tūmanišķi) un Stepiņsala (Stepensola) 173
Vecie Šauri (Vacī Šauri, Vecšaures, Vecšauri) 174
Velkme (Velkmes, Velkmane) 175
Vidi (Vydi) 176
Vilcāni (Vylcāni) 187
Zabolotje 188
Zalāni 189
Zapoļje (Rudzīši) 191
Zelčinovka 192
Zeļenpole (Zelenpole) un Zeļenluga (Zelenluga, Riekstiņi) 193
Iedzīvotāji 194
Pirmsākumi 194
Iedzīvotāju skaita un sastāva izmaiņas, to cēloņi un sekas 194
Rudzātu pensionāri šodien 195
Rudzātu pagasts skaitļos un faktos pēc 2002. gada tautas skaitīšanas rezultātiem ... 196
Pagasta pašvaldības darbība 239
LR Latgales pagastu pašvaldības noteikumi 239
Rudzātu pagasta pašvaldība 239
Pagasta budžets 240
Pagasta pašvaldības darbība padomju varas gados 242
Pagasta pašvaldība pēc 1991 243
Rudzātu pagasta vecākie (valdes pr-ji) LR gados un pēc Atmodas 243
Rudzātu pagasta vadība fotogrāfijās 244
Kultūras dzīve 253
Vispārējs apskats 253
Pagasta kultūras pasākumi 254
Sieviešu iniciatīvas grupas *Madara* darbība 254
Koru darbība 255
Folkloras kopa *Rudzāti* 256
Bibliotēkas 257
Folkloras materiālu vākšana (1920-1940) 258
Skolu sabiedriskā darbība (1920-1940) 259
Rudzātu aizsargu nodaļas sabiedriskā darbība (1920-1940) 261
Piemineķļu Valdes rīkotā etnogrāfiskā ekspedīcija 263

Medicīniskā aprūpe 268
Medicīniskā aprūpe pirms LR nodibināšanās 268
Medicīniskā aprūpe LR 268
Medicīniskā aprūpe padomju okupācijas gados 269
Medicīniskā aprūpe uz 2002. gadu 269
Feldšeru - vecmāšu punkts 269
Aptieka 270
Sakari (pasts, telefons, pagasta avīze) 271
Sakari pirms LR nodibināšanās 271
Sakari LR gados 271
Sakari vācu okupācijas gados 271
Sakari padomju okupācijas gados 271
Sakari uz 2002. gadu 271
Pagasta avīze 272
Sabiedriskās kārtības uzturēšana 274
Sabiedriskās kārtības uzturēšana pirms LR nodibināšanas 274
Lielinieku valdīšana (1919. gads) 274
LR policijas darbība pēc I pasaules kara 274
LR policijas darbinieku svinīgais solījums 275
Policijas darbība Rudzātu pagastā 1920-1940 275
Zirgu zādzības un cīņa pret tām 275
Sabiedriskās kārtības uzraudzīšana 275
Negadījumi 276
Milicijas darbība (1940-1941) 276
Policijas darbība vācu okupācijas laikā (1941-1944) 276
Milicijas darbība otrreizējās pad. okupācijas laikā (1945-1990) 276
Policijas darbība pēc 1991. gada 277
Policijas darbinieki (1920-1940) 277
Pagasta saimnieciskā dzīve 279
Saimnieciskā dzīve līdz 1940 279
Saimnieciskās kopdarbības sākumi pagasta teritorijā 279
Pabalsti LR gados 279
Zemnieku saimniecības un lauksaimniecības attīstība uz 1935. gadu 279
Algota darbaspēka izmantošana 281
Rūpali (līdz 1944) 282
Motordzirnavas 282
Vēja dzirnavas 283
Veikali un tirdzniecība 283
Apkārt braukājošie tirgotāji 283
Veikali 284
Aptieka 284
Veterinārais dienests 285
Amata meistari 285
Ķieģeļnīcas 290
Linsēklu eļļas spiede 290
Talkas 291
Biškopība 292
Zvejniecība 293
Alus brūvēšana 294
Saimnieciskā dzīve 08.1944-1991 296
Saimnieciskā dzīve pēc 1991 299
Padomju saimniecības pārveide paju sabiedrībā 299
Paju sabiedrības *Rudzāti* likvidācija 300

Saimnieciskā dzīve pagastā 2001-2002 302
Mežsaimniecība 305
Mežu apsaimniekošana muižu un cariskās Krievijas laikos 305
Mežu apsaimniekošana LR laikā 305
Valsts meži 305
Privātie meži 305
Mežu dienas 306
Purvu apsaimniekošana 306
Mežu apsaimniekošana Rudzātu pagastā LR laikā 306
Meži II pasaules kara laikā 307
Mežu apsaimniekošana padomju varas gados 307
Mežu apsaimniekošana pēc 1991. gada 309
Izglītība 310
Izglītība Latgalē līdz 1920. gadam 310
Izglītība 19. gadsimtā 311
Skolu sistēma cariskajā Krievijā pēc 19. gs. 60. gadu skolu reformas 313
Skolas pēc 1872. gada 313
Neatkarīgās LR skolu sistēma (1920-1940) 314
Skolu darbība Rudzātu pagasta teritorijā līdz 1920. gadam 316
Skolu darbība Rudzātu pagasta teritorijā 1920-2002 318
Skolotāja svinīgais solījums 318
Pirmie pēckara gadi 318
Skolu apmeklētība 322
Skolēnu ēdināšana pagasta skolās 324
Skolotāju darba apmaksa naudā un natūrā 325
Skolēnu internāts Rudzātu sešklasīgajā skolā 326
Skolu rīkotās izstādes un svētki 326
Ekskursijas 327
Rudzātu papildskolas darbība 327
Rudzātu jaunās sešklasīgās pamatskolas celtniecība 328
Skolas apkārtnes labiekārtošana 331
Jaunās skolas liktenis 332
Sīkāka informācija par skolotājiem, kas strādājuši Rudzātu pagasta skolās (1920-1944) 333
Zem svešām varām 337
Krievu okupācija (1940-1941) 337
Vācu okupācija (1941-1944) 338
Pirmie pad. okupācijas gadi pēc II pasaules kara 340
Padomju okupācijas gadi 341
Rudzātu vidusskolas darbība pēc 1991. gada 343
Vispārējs apskats 343
Skolotāju kolektīvs 344
Skolas dalība mācību olimpiādēs 345
Dalība dažādos konkursos un projektos 347
Ārpusstundu darbs 348
Teātra studija 349
Debašu klubs 350
Sacensības Rudzātu kauss 350
Gaidas 351
Skauti un jaunsargi 351
Tradīcijas 351
Dažādi 351
Darbs ar skolēnu vecākiem 352

Pagasta pašvaldības atbalsts 352
Ilglaicīgākie Rudzātu vidusskolas skolotāji 353
Rudzâtu speciālā internātskola 355
Skolas pirmsākumi 355
Skolas audzinātāju kolektīvs 355
Skolēni 355
Mācību programmas 356
Skolas mācību saimniecība 356
Skolas attīstības projekts 356
Sporta aktivitātes 357
Ārpusstundu darbs 358
Tradīcijas 358
Dažādi 359
Bērnudārzs *Zīļuks* 360
Reliģiskā dzīve 361
Latgalē 16.-18. gs. izplatītās kristīgās konfesijas, misijas, misionāri un to devums Latgalei 361
Latgales Romas katoļu baznīca Krievijas virskundzībā 363
Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes 365
Eleonorviles baznīca un tās darbība 365
Cīņa par baznīcas atjaunošanu 366
Baznīcas apraksts 368
Baznīca Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā 371
Rudzātu baznīca un tās darbība 373
Īss vēsturisks apskats 373
Baznīcas apraksts 373
Rudzātu baznīcas prāvestu darbība 374
Rudzātu draudzes kalpotāji 390
Rudzātu pagasta teritorijā dzimušie Romas katoļu priesteri 391
Rudzātu draudze 396
Aglonas Romas katoļu baznīcas svētki (15.-18. augusts) 396
Pasaules Jauniešu dienas 398
Draudzes robežās dzīvojošo iedzīvotāju nacionālais sastāvs 398
Nabadzīgā Bērna Jēzus Māsu (NBJM) kongregācija 398
Kongregācijas vēsture 398
Kongregācijas darbība Latvijā 399
Kongregācijas māsas Rudzātos 399
Kurčinu māsas (Kurčinu c. Franciskāņu ordeņa kongregācijas garīgo māsu darbība) 400
Pārējās pagastā pārstāvētās konfesijas 401
Luterāņi 401
Īss vispārējs apskats 401
Luterāņi Rudzātu pagastā 401
Līvānu draudze 401
Varakļānu draudze 401
Pareizticīgie 402
Pareizticīgie Rudzātu pagastā 402
Vecticībnieki 402
Īss vispārējs apskats 402
Vecticībnieki Rudzātu pagastā 402
Mālakalna draudze 402
Rudzātu Kristiešu draudze (Viesītes baptistu draudzes filiāle) 404
Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā 405

Vēsturisks apskats 405
Maija dievkalpojumi 405
Krucifiksu iedalījums un apraksts 406
Krucifiksi Rudzātu pagastā 407
Alksniešu ciema krucifikss 408
Bikaunieku ciema krucifikss 408
Brūveru ciema krucifikss 409
Būmaņu ciema krucifikss 410
Cielaukas apdzīvotās vietas krucifikss 411
Eleonorviles apdzīvotās vietas krucifikss 411
Kurčinu ciema krucifikss 412
Lācupu ciema krucifikss 413
Pelšu ciema krucifikss 415
Rusiņu ciema krucifikss 416
Steķu ciema krucifikss 417
Vidu ciema krucifikss 418
Kapsētas Rudzātu pagasta teritorijā 419
Īss vispārējs apskats 419
Dažādās nāvēs bojā gājušo apbedījumu vietas 419
Bikaunieku kapsēta 420
Eleonorviles kapsēta 421
Kapenieku kapsēta 423
Kivlenieku kapsēta 424
Puduļu kapsēta 425
Punduru kapsēta 426
Rudzātu kapsēta 427
Senkapi jeb Vecie Steķu kapi 428
Steķu četru ticību kapi 429
Jaunie Steķu (Romas katoļu)kapi 429
Luterticīgo kapsēta 431
Pareizticīgo kapsēta 432
Mālakalna vecticībnieku draudzes kapsēta 433
Vidu kapsēta 434
Vilmeniešu kapsēta 437
Vecticībnieku apbedījumu vietas Rudzātu pagasta teritorijā 439
Mālakalna vecticībnieku draudzes kapsēta 439
Budencovu dzimtas ģimenes kapsēta 439
Kritušo piemiņas vietas 440
Padomju okupācijas upuru piemiņas vietas 440
SA kritušo karavīru piemiņas vietas 444
Organizāciju darbība (1920-1940) 449
Rudzātu aizsargu nodaļa 449
Aizsargu svinīgais solījums 449
Aizsardžu svinīgais solījums 449
Jaunsarga un jaunsardzes svinīgais solījums 449
Latvijas Aizsargu organizācijas vēsture 449
Rudzātu aizsargu nodaļas darbība 450
Nodaļas militārā apmācība 451
Aizsardžu pulciņa darbība 451
Jaunsargi un jaunsardzes 452
Sabiedriskās aktivitātes 452
Sporta pulciņa darbība 452
Dejotāju grupas darbība 454

Aizsargu svētki Rīgā 454
Valsts apvērsums (15.05.1934) 454
Valsts Prezidenta Kārļa Ulmaņa vizīte Latgalē 454
Daugavas Vanagi 460
766. Rudzātu mazpulks (1935-1940) 460
Latvijas mazpulka himna 460
Latvijas mazpulka devīze 460
Mazpulka karogs 460
Mazpulcēna svinīgais solījums 461
Mazpulka emblēma un krūšu nozīme 461
Mazpulcēna formas tērps (uz 1939) 461
Mazpulka vēsture un darbība 461
Rudzātu mazpulka darbība 466
Mazpulka izveide 466
Mazpulka saimnieciskā darbība 467
Ierindas mācība un sports 468
Rudens ražas skates 468
Sarīkojumi u.c. sabiedriskās aktivitātes 470
Sacensības 471
Mazpulka darbības vērtējums (1939) 472
Mazpulka svētki Rīgā (2.-4.09.1939) 472
Skolotājas A.Raudives atmiņas 473
Skolēnu organizācijas Rudzātu pagasta skolās (līdz 1940) 473
Skolēnu kooperatīvs 473
Skolēnu Sarkanā Krusta pulciņš 473
Biedrību darbība (1909-1940) 477
Krājaizdevu sabiedrība 477
Latvijas-Latgaliešu biedrības Eleonorviles nodaļa 478
Latvijas Romas katoļu jaunatnes biedrības *Saule* Rudzātu nodaļa 478
Latvijas Romas katoļu strādnieku biedrības Rudzātu nodaļa 479
Lauksaimniecības biedrība 479
Lauksaimniecības biedrība *Zemes Orājs* 480
Linu pieņemšanas punkta darbība 480
Lopkopības pārraudzības biedrība 480
Meliorācijas sabiedrības 481
Pārraudzības biedrība *Centība* 482
Piensaimniecības sabiedrība *Avots* 482
Savstarpējās apdrošināšanas biedrība 484
Agrārais jautājums 485
Īss vēsturisks apskats 485
Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pagasta teritorijā 1785. gadā 485
Zemes rentēšana 485
Zemes iepirkšana pēc dzimtbūšanas atcelšanas 486
Zemes sadalījums Latvijas teritorijā 1905. gadā 488
Ciemu sadalīšana viensētās 489
LR Zemes reforma 490
LR Zemes reforma Rudzātu pagastā 491
Zemes "reforma" 1940. gadā 493
Valsts nodevu izpilde Rudzātu pagastā 1944. gadā 494
Kolektivizācija 499
Pirmie kolhozi 499
Iedzīvotāju nevēlēšanās stāties kolhozos 501
Atbrīvoti no darba kā neuzticami padomju varai 502

Kolhozu, p/s, c/p un partijas komitejas vadītāji 502
Neprasmīgās saimniekošanas sekas 503
1905.-1906. gada notikumi pagastā 505
I pasaules karš un lielinieku revolūcija 507
I pasaules karš 508
Lielinieku valdīšana 508
Rudzātnieki - lielinieku armijas karavīri 509
Bojā gājušie rudzātnieki 509
Lāču ģimenes slepkavība 509
Partizānu darbība 510
Baigā gada represijas (1940-1941) 515
Tautas sapulce 515
Vietējo "izglītošana" 516
Pirmās izmaiņas pagasta dzīvē 516
Zemes jautājums 517
Traģiskais Antona Brūvera liktenis 517
Pirmie aresti 517
1941. gada izsūtīšanas 519
Represētie 519
Vācu okupācija (1941-1944) 537
SA līdzi aizbēgušie padomju aktīvisti 537
VA ienākšana Rudzātos 537
Pagasta pašvaldības darbības atjaunošana 537
Pašaizsardzības grupas darbība 537
Padomju aktīvistu aresti 537
Ebreju aizturēšana 537
"Klaušu" darbs 538
Darbs Vācijā 538
Rudzātnieki - VA brīvprātīgie 541
Mobilizācija VA 541
Apbalvotie VA 542
VA karavīru likteņi pēc kara 542
Dezertēšana no VA 543
Nodevas 543
VA postījumi, tai atkāpjoties: dedzināšana, spridzināšana un nošaušana 544
Bēgļi no krievu okupācijas 545
Notikumu hronika pagastā vācu okupācijas laikā 545
Emigrācija 567
Emigrantu atmiņas 569
Iedzīvotāju mobilizācija SA 584
Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā 589
Tiesātie 589
Tiesātie par darbību vācu izlūkdienestā 604
Nacionālā pretošanās kustība 607
Iedzīvotāju pretošanās sākums 607
Latvijas Tēvzemes sargu (partizānu) apvienība 608
Kalpaka Krusts 609
Nacionālās pretošanās kustības dalībnieki, arestēti un tiesāti par darbību pretošanās kustībā 612
Nacionālās pretošanās kustības hronika Rudzātu pagastā un tā apkārtnē 632
Padomju represīvo orgānu darbība pirmajos gados pēc II pasaules kara 656
Iznīcinātāju (IZN) vienību izveidošana 656
LPSR KP taktika cīņā pret NP 657

Latvijas Nacionālā bibliotēka
030402 11 73

Viltus partizāni 657
Sarkano partizānu noslepkavotie Stirnienes pag. iedzīvotāji 658
Uzbrukums NP Brūveru ciemā 658
Jaunās varas nelikumības, iedzīvotāju sūdzības un "sods" 659
Iedzīvotāju atmiņas 661
Kulaki (1949. gada izsūtīšana) 707
Kulaku izveidošanās apstākļi 707
Kā notika kolektivizācija Krievijā (no 1929) 707
Kulaki Latvijā 709
Kulaku un citu iedzīvotāju deportācija 712
Iedzīvotāju masveida izsūtīšanas (25.03.1949) aprēķins *Krasta Banga* 712
Iedzīvotāju izsūtīšana 713
Nometinājuma vieta 719
Smagais mājupceļš 719
Izsūtītie 722
Tiesātie kulaki un kaitnieki 756
Izsūtīto latviešu dzīve fotogrāfijās Sibīrijā (Piškino-Troickij raj.) 757
Atmoda 761
Trešā Atmoda 761
Atmodas gadi Rudzātu pagastā 761
LTF atbalsta grupas darbība 761
LTF Rudzātu atbalsta grupas aktivitātes 762
Jaunās Rudzātu pagastnama ēkas iesvētīšana un karoga pacelšana 763
Rudzātnieku - barikāžu dalībnieku atmiņas 764
Represiju upuru piemiņas pasākumi 765
Pagasta iedzīvotāju apbalvojumi 768
Likums par ordeņiem un goda zīmēm 768
Ražena darba goda zīme 768
LR gadu (1920-1940) apbalvojumi 770
Vācu okupācijas laika (1942-1944) apbalvojumi 774
Padomju okupācijas laika (1945-1990) apbalvojumi 774
Apbalvotie NP kustības dalībnieki 776
Apbalvojumi pēc LR neatkarības atjaunošanas (pēc 1991) 776
Ciltskoki 778
Ievads dzimtu aprakstam 778
Bataragi 780
Bojāri 782
Brūveri 788
Būmaņi 796
Cakuli 813
Eriņi 814
Ivbuļi 815
Kasaļi-Kassalieši 816
Klauži 818
Kurčini 821
Neicgaļi 823
Pastari 825
Petskoji 827
Pintāni 828
Pūdnieki un Dalinski 831
Rudzāti 832
Skuteļi 839
Stimbāni un Lapsas 844

Latvijas Nacionālā bibliotēka

Šaraki 845
Turkopuļi 849
Ūbeļi 851
Vaivodi 853
Velkmes 854
Vilcāni 855
Viļumi 856
Zalāni 857
Izmantotā literatūra, avoti un materiāli 862
Grāmatas 862
Prese 863
Arhīvu materiāli - LVA un LVVA fondi 864
Tīkla lapas 865
Pagasta karte - stāvoklis uz 1936. gadu 866
Vietvārdu rādītājs 867
Ievērojamas personības, kuru dzimšana un/vai darbs saistīts ar Rudzātu pagastu 878
Personu rādītājs 882
Pēcvārds 944
Ziedotāju saraksts 947

Grāmatā lietotie saīsinājumi

25+5, 20+5, 15+5, 10+5, 8+5 u.c. - piespriestais gadu skaits ieslodzījumā Krievijas stingrā režīma labošanas darbu nometnē un pēc tam izsūtījumā
A - arestēts/ta
A, B, C, D - debespuses
AD - vācu armijas apsardzes dienests (tiltu, ceļu u.c. objektu apsargāšana)
adm. - administratīvs (attiecībā uz administratīvi teritoriālo iedalījumu)
AP - Augstākā Padome
apb. - apbedīts/ta
apm. - apmēram
apr. - apriņķis
ASM - augstākais soda mērs (nošaušana) vai piespriests augstākais soda mērs (nošaušana)
att. - attēls
B, "B" - vācu okupācijas laikā (1942-1944) piedalījies objektu apsardzē (tilti, ēkas, uzņēmumi, iestādes u.c.)
b-ba - biedrība
bij. - bijušais
BK - karavīru brāļu kapi
C, "C" - vācu okupācijas laikā (1942-1944) bijis policijas palīgdienestā - t.s. pag. pašaizsardzības grupā (aresti, konvojēšana, SP ķeršana u.c.)
c. - ciems
C/p, c/p - ciema padome (administratīvais iedalījums padomju okupācijas gados)
CSI - Cēsu skolotāju institūts
D - deportēts/ta
d. - dēls
DPI - Daugavpils Pedagoģiskais institūts
DPU - Daugavpils Pedagoģiskā universitāte
Dz., dz. - dzimis/usi
EM - emigrējis/jusi, emigrē uz ārzemēm
F - filtrācijas nometne (Krievijā) vai bijis filtrācijas nometnē (Krievijā)
g.v. - gadus vecs
GD - vācu armijas Gaisa dienests
Gr-a, gr-a - grāmata
gt. pr. Kr. - gadu tūkstotis/tī priekš Kristus (t.i., pirms mūsu ēras)
HJA - Harkovas Juridiskā akadēmija
IeTK - Iekšlietu Tautas komisariāts
IM - Iekšlietu ministrija
ins-ts - institūts
IU - individuālais uzņēmums
IZM - izmeklētājs
IZN - iznīcinātājs/i
izpildk. - izpildkomiteja
jaun. - jaunākais
k. - kapsēta jeb kapi
K - iekļauts/ta kulaku sarakstā vai kulaks
KAA - Kara Aviācijas akadēmija
KVN - kapavieta nezināma
KĢL - kulaka ģimenes loceklis
KK - katoļticīgo kapi
KKT - Kara Tiesas Tribunāls
KP - komunistiskā partija
KP CK - komunistiskās partijas centrālā komiteja
KPFSR - Krievijas Padomju Federatīvā Sociālistiskā Republika
k-ris - komandieris
kr. - kreisajā, kreisais, kreisās
Kr.lieta, kr.lieta - kriminālllieta
KT - Kara Tribunāls
KTI - Kijevas Tehnoloģiskais institūts
LAO - Latvijas Aizsargu organizācija
lb. - labajā, labais, labās
L/s, l/s - lauksaimniecības
LDN - stingrā režīma labošanas darbu nometne Krievijā ("lēģeris")
LK - luterticīgo kapi
LK(b)P - Latvijas Komunistiskā (boļševiku) Partija
LK(b)P CK - Latvijas Komunistiskās (boļševiku) Partijas Centrālā Komiteja
LKO - Lāčplēša Kara ordenis
LKP - Latvijas Komunistiskā Partija
LKP CK - Latvijas Komunistiskās Partijas Centrālā Komiteja
LLA - Latvijas Lauksaimniecības akadēmija
LLK - Latvijas Lauksaimniecības Kamera
LMA - Latvijas Medicīnas akadēmija
LMI - Latvijas Medicīnas institūts
LNA - Latvijas Nacionālā armija vai dienējis Latvijas Nacionālajā armijā
LNB - Latvijas Nacionālā bibliotēka
LPSR - Latvijas Padomju Sociālistiskā Republika
LRKB - Latvijas Romas Katoļu Baznīca
LTS(p)A - Latvijas Tēvzemes Sargu (partizānu) Apvienība
LTF - Latvijas Tautas Fronte
LU - Latvijas Universitāte
LVA - Latvijas Valsts arhīvs
LVFKI - Latvijas Valsts Fiziskās kultūras institūts
LVU - Latvijas Valsts universitāte
LVVA - Latvijas Valsts Vēstures arhīvs
LVVM - Latvijas Valsts Vēstures muzejs
LZA - Latvijas Zinātņu akadēmija
ĻKMI - Ļeņingradas Kara Medicīnas institūts
M - miris/usi
m. - meita
m.g. - mācību gads
MI - milicijas izpalīgs/i (*streboks/i*)
MP - Ministru Padome
N - nošauts/ta
NKGB - no krievu val. *Народный комисариат государственной безопасности* - Valsts drošības tautas komisariāts
NKVD - no krievu val. *Народный комисариат внутренних дел* - Iekšlietu Tautas komisariāts (IeTK)

NP - nacionālā pretošanās kustība, nacionālie partizāni vai bijis nacionālās pretošanās kustības dalībnieks (nacionālais partizāns)
NPA - nacionālo partizānu atbalstītājs/tāja
oper.pilnv. - operatīvais pilnvarotais
P - pratināts/ta
p. - pilsēta
Pag., pag. - pagasts
p. 58-1ª - KPFSR Krimināl kodeksa panta nr., pēc kura tiesāts/ta
PBLA - Pasaules Brīvo Latviešu apvienība
PBV - pazudis/dusi bez vēsts
pad. - padomju
PA - padomju aktīvists/te
PD - policijas palīgdienests vai bijis policijas palīgdienestā (1940-1941)
piem. - piemēram
PK - pareizticīgo kapi
PM - piespiedu dzīvesvietas maiņa (pamet mājas) Latvijas teritorijā
PPG - pag. pašaizsardzības grupa (vēlākā "C" grupa) vācu okupācijas laikā (1942-1944)
pr-js - priekšsēdētājs
pr-ks - priekšnieks
prof. - profesors
PS - pseidonīms
p/s - padomju saimniecība
p-sk., p-skola - pamatskola
R - represiju veicējs/ja, atbalstītājs/ja vai padomju vara aktīvists/te (tikai tabulās)
rbļ. - rubļi
RGS - Rīgas Garīgais seminārs
RMI - Rīgas Medicīnas institūts
RPI - Rīgas Politehniskais institūts
RTU - Rīgas Tehniskā universitāte
S - spīdzināts/ta
s. - sieva (tikai ciltskokos)
SA - sarkanā armija vai bijis sarkanajā armijā
sab-ba - sabiedrība
SASR - bijis SA soda rotā
sekr. - sekretārs
SIA - sabiedrība ar ierobežotu atbildību
sk. - skola
Skat., skat. - skatīt
SL - izvairās no mobilizācijas SA (slēpjas)
"Smerš" - PSRS SA - īpaša izlūkdienesta pārvalde (speciāla represīva vienība), kas darbojās 1942-1946 un bija pakļauta VDK
SP - sarkanais partizāns
S-PGS - Sanktpēterburgas garīgais seminārs
Sv. - svētais, svēts
T - tiesāts/ta
t° - temperatūra
tab. - tabula
tag. - tagadējais
t.i. - tas ir
TKP - Tautas Komisāru Padome
TODT - vācu armijas darba vienības
t.s. - tā sauktais, tā saucamais
t.sk. - tai skaitā
TZO - Triju Zvaigžņu ordenis
v. - vīrs (tikai ciltskokos)
VA - vācu armija vai bijis vācu armijā
vad-js - vadītājs
VD - "verga darbs" - nosūtīts darbā uz Vāciju
VDK - Valsts Drošības Komiteja
VDSI - Valsts Daugavpils skolotāju institūts
vec. - vecākais
vid. - vidējais, vidējs, vidēji
v.j.l. - virs jūras līmeņa
VK - vecticībnieku kapi
VKN - gājis bojā vācu koncentrācijas nometnē
v-ks - vietnieks
VĻKJS - Vissavienības Ļeņina Komunistiskā Jaunatnes Savienība, t.i. komjaunatne
VRSI - Valsts Rēzeknes Skolotāju institūts
v-sk., v-skola - vidusskola
z/s - zemnieku saimniecība

Priekšvārds

Sākotnējā autora iecere uzrakstīt grāmatu par Rudzātu pagasta un novada vēsturi pārtapusi vairākās grāmatās. Arī šī grāmata sākumā tika iecerēta kā grāmata, kas veltīta viena atsevišķa jautājuma - okupācijas režīmu represiju un iedzīvotāju pretestības - izpētei. Taču grāmatas tapšanas laikā tika iegūts ļoti daudz materiālu un apzināts ļoti daudz faktu, kuri būtiski paplašināja gan iecerētā pētījuma robežas, gan papildināja jau iepriekš izdoto grāmatu faktu materiālu (pie kam iepriekš izdotās grāmatas jau bija izpārdotas). Rezultātā sākotnējā iecere par kāda atsevišķa jautājuma izpēti pārveidojās pilna apmēra pagasta dzīves pētījumā, kurā tika apskatīti daudzi un dažādi pagasta vēstures un tā mūsdienu dzīves aspekti, kā arī bijušo un esošo rudzātnieku likteņi. Grāmata aptver autora izpētīto, apzināto un apkopoto faktu materiālu, kas nācis no visiem iespējamajiem avotiem. Tajā apskatīti notikumi nākamā pagasta teritorijā vēl pirms tā rašanās, viss pagasta attīstības ceļš no pašiem tā pirmsākumiem cauri Latvijas valsts tapšanas laikiem un lielinieku okupācijai, cauri vispārējai augšupejai un uzplaukumam LR laikā - īpaši 1934-1939, cauri abu okupāciju laikiem un īpaši - ilgstošajai pakļautībai padomju režīmam, kurš nesis daudz ciešanu un posta un atstājis smagas pēdas pagasta un tā iedzīvotāju likteņos, līdz pat trešajai Atmodai, valsts atjaunošanai un pirmajiem patstāvīgas dzīves gadiem atjaunotajā Latvijā.

Grāmata ir pagasta kādreizējā uzplaukuma dokumentāls apliecinājums, tā ir veltīta visiem rudzātniekiem - bijušajiem, plašajā pasaulē izklīdušajiem, nomocītajiem, bojā gājušajiem, jau aizsaules dārza takas staigājošajiem, esošajiem un nākamajiem, kam jāatjauno Rudzātu pagasta (mazās Zemgales) slava.

Autors pateicas visiem par atsaucību grāmatas tapšanā, sevišķi daudzajiem bijušajiem un patreizējiem pagasta iedzīvotājiem. Autors izsaka pateicību savam brālim Edmundam, kura pētījumi par pagasta dzimtām izmantoti nodaļā par ciltskokiem.

Īpaša pateicība meitai Ingunai, kura veica gan šīs, gan arī autora iepriekšējo grāmatu rediģēšanu un literāro apstrādi, kā arī veidoja to grafisko noformējumu un datorsalikumu. Sevišķi šīs grāmatas tapšanā meita sniedza nenovērtējamu palīdzību (tai skaitā arī interneta izmantošanā), strādājot būtībā kā līdzautors. Pēc viņas ierosmes un ar viņas aktīvu palīdzību ir tapušas arī vairākas svarīgas grāmatas nodaļas, kā, piemēram, apraksti par pagasta apdzīvotajām vietām, pagasta teritorijas un vēstures apraksti, nodaļas par pagasta saimniecisko un kultūras dzīvi, iedzīvotāju medicīnisko aprūpi, sakariem, vietvārdu un personāliju rādītāji un to piesaiste grāmatas lappusēm u.c. Nenovērtējama bija viņas palīdzība milzīgā, grāmatā aptvertā personu skaita vārdu, uzvārdu un dzīves gadu precizēšanā, strādājot pie daudzajām tabulām, kuras aptver lielu skaitu pagasta iedzīvotāju, saskaņojot, precizējot, pārbaudot un vēlreiz pārbaudot, tādējādi cenšoties samazināt iespējamo kļūdu un neprecizitāšu skaitu līdz minimumam. Tāpat arī nenovērtējams bija viņas veiktas darbs, ieskanējot un (ja bija nepieciešams) retušējot gandrīz visus grāmatā ievietotos fotoattēlus (piemēram, autora paša fotogrāfijas no Sibīrijas izsūtījuma gadiem), kā arī kompjūtersalikumā izveidojot (uzzīmējot) autora brāļa Edmunda sniegto materiālu - daudzus pagasta dzimtu ciltskokus.

Autors cer, ka kaut ko sev interesantu šajā grāmatā atradīs ne tikai tie cilvēki, kuru saknes ir Rudzātu zemē, bet arī visi tie, kurus interesē Latvijas vēsture un Latvijas cilvēku likteņi laikmetu griežos.

NO DAUDZ KĀ VAR ATTEIKTIES, BET NE NO SAVAS VĒSTURES UN AIZGĀJUŠO PAAUDŽU PIEMIŅAS.

Pagasta teritorijas apraksts

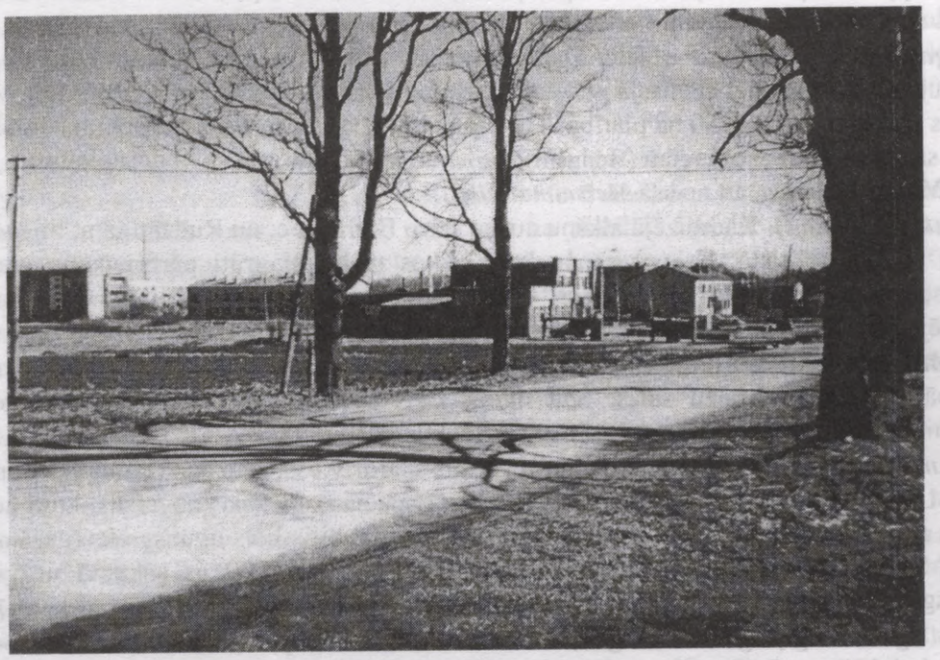

Skats uz pagasta centru 2003. gada agrā pavasarī (autora foto)

Rudzātu pag. teritorija ietilpst Austrumlatvijas-Jersikas līdzenumā, kura reljefs ir līdzens - tas atgādina Zemgales līdzenumu, 80-120 m v.j.l. Pēc ģeoloģiskās uzbūves pag. teritorija atrodas uz Austrumeiropas platformas, kas veidojusies apm. pirms 3,5 milj. gadu[1]. To pārklāj ap 700 m biezs devona periodā veidojies noguluma slānis, kas sastāv no dolomīta, dolomītmerģeļa un smilšakmens. Virs tā atrodas jaunākie kvartārie nogulumi, kas sākuši veidoties pirms aptuveni nepilna miljona gadu. Šo nogulumu lielāko daļu uz šejieni nogādājis ledājs. Kvartāra noguluma segas biezums ir 10 m. Ledāja stāvošo kušanas ūdeņu nogulumi, kas sastāv no bezakmens māla, putekļiem un smalkas smilts, veidojušies ledāju kušanas ūdeņu baseinos. Augsnes cilmieži pag. teritorijā sastāv no smilšmāla vai māla, pie upēm - velēngleja un purvu augsnes.

Auglības ziņā augsnes sen atmežotas (1895-1914, 1922-1930), un iekopti tīrumi. Tāpēc pagastā ir maz mežu. Toties jo liela ir dzērveņu, brūkleņu un sēņu raža.

Pagastu ieskauj vairāki purvi. Teritoriju šķērso 2 upes ar savām pietekām - Ošas upe un tās pieteka Sauna.

Pag. teritorijā ir vairākas vietas ar īpatnējiem nosaukumiem, ko nevar iedalīt ne pie mežiem, ne pie apdzīvotām vietām, ne citur[2]:

- ***Dzidenes kalniņš.*** Atrodas Medņu purva D. Neliels uzkalns 200-300 m attālumā no purva malas, apstādīts ar priedēm (priežu jaunaudze). Agrāk tur pļauts siens.
- ***Klapars.*** Atrodas Ošas upes kr. krastā, pretī Rudzātu centram. Līča pļava, kur agrāk zemniekiem (galvenokārt no Rudzātu c.) iedalītas platības siena pļaušanai. Nosaukuma izcelsme nav zināma.
- ***Luksti.*** Dabiskas, mitras, pārplūstošas pļavas Ošas upes abos krastos, izplešas 4 km plašā līdzenumā, bez krastiem, augšpus Grigu c. Pļavās auga pļavu augi (luksti, vanadži, grīšļi, vīgriezes u.c. lopbarības sienam ļoti vērtīgi zālaugi). Agrāk šeit Kurčinu c. saimniekiem piederēja 6 ha pļavu, savukārt tām saimniecībām, kuru zeme nerobežojās ar Ošas upi, Lukstu pļavās tika

[1] M.Krūkle *Preiļu rajona kvartāra nogulumi un reljefs*, 1967, Rīga, *Zinātne*.
[2] Ziņas sniedzis Augusts Kurčins un Antons Šaraks (3.06.2002).

ierādīts pa 1 ha zemes (minētais attiecas arī uz Rusiņu, Bikaunieku un Nīcgaļu c.). Ir vēl otras Lukstu pļavas - pie Rusiņu c. Pēc upes padziļināšanas (1963) pļavas nosusinātas. Nosaukums cēlies no minētajiem augiem - lukstiem.

- ***Stonga.*** Atrodas Kurčinu c. ZR, Daguma mežā. Līduma zemes gabals, kuru no 3 pusēm ieskauj valsts mežs, bet ceturtajā pusē tas savienojas ar Jura Indāna (1889-19??) (bij. Vasiļevsku) zemes īpašumu (40 ha), 50 ha platībā. Tur bijusi ļoti auglīga zeme. Zemnieki tur līduši līdumu, koku saknes laužot ar stangām (stongām), no kā arī vieta ieguvusi savu nosaukumu.

Meži (sīkāk skat. arī nodaļā ***Mežsaimniecība***).

- ***Alksnājs (Olksnōjs).*** Kādreizējā alkšņu audze starp Būmaņu c. un Rudzātiņām, bij. Melnupītes vietā, tagad neeksistē. Krievu-franču kara laikos tā bijusi grūti pārbrienama vieta. Tādas mitras, zemas, alkšņiem aizaugušas vietas agrāk pag. teritorijā bijušas vairākas, piem., tagadējā Alksniešu c. apkārtnē un citur (pēc autora tēva stāstītā).
- ***Bernāta sala.*** Atrodas pretī Grigu c., Lielā Pelēčāres purva vidū. Meža puduris, apm. 7 ha platībā, netālu no Miežu salas. Šeit agrāk kāds bezzemnieks Bernāts bija iekopis savu saimniecību, no kā arī sala ieguvusi savu nosaukumu.
- ***Dagums.*** Atrodas starp Lācupu, Pelšu, Pintānu, Gardriviešu, Vilcānu, Patmaļkas un Kurčinu c. un Lielo Pelēčāres purvu. Tas ir valsts meža (lapu un skuju koki) nogabals, kura nosaukums cēlies no vārda *degt* (latgaliski - *dagt*) - kādreiz tur esot bijis liels ugunsgrēks (dagums). Valsts mežs. Sēņotāju, riekstotāju un ogotāju nevīžības dēļ 19. gs. un 20. gs. sākumā bieži izcēlušies ugunsgrēki, plašāki ugunsgrēki bijuši pirms I pasaules kara un kara laikā (ap 1913-1915). Par 1932. gada ugunsgrēku Daguma mežā skat. nodaļā ***Mežsaimniecība → Mežu apsaimniekošana Rudzātu pagastā LR laikā***. Mežā vēl tagad atrodamas 1812. gada krievu-franču kara laika pozīcijas. Daudz meža ogu (sevišķi lācenes), sēņu, lazdu.
- ***Dieva dārzs.*** Atrodas Kurčinu c. Z. Īpatnējs, neliels meža nogabals, apm. 2 ha platībā, robežojas ar Oššalu (ZA). Reljefs pacēlums, dziļš gruntsūdens, 3 liekņas, vienmēr pilnas ar ūdeni, biezs pamežs. Nosaukumu meža taksācijas plānā iekļāvis (ap 1936) mežsargs A.Meņģelis pēc Kurčinu c. iedzīvotāju ieteikuma, jo šajā vietā bijusi mežam neraksturīga, ļoti bagāta flora (ļoti piemērota lopu ganīšanai): vairākas āboliņa sugas, vanadži, dedestiņas u.c. Daudzi cieminieki tur plūca jāņuzāles un devās uz turieni līgot. Tāpat tur bija daudz ogu (jāņogas, avenes, brūklenes, mellenes) un sēņu, septembrī - daudz riekstu. Dieva dārzs un Oššala tika arī izmantoti jauniešu svētdienas pastaigām un ciemiņu aizvešanai izklaidēties, lai izdziedātos un izkliegtos, dzirdētu savas atbalsis vakara stundās. Vēlāk bijusi laba NP slēpšanās vieta[3].
- ***Dubovka.*** Atrodas Stepores purva Z, robežojas ar Skarbausku mežu (A). Neliels privāts mežs Rudzātu-Preiļu ceļa lb. pusē, pieder Utānu dzimtai.
- ***Kaziers.*** Atrodas starp Ļvovku un Piļupsalu. Neliels privāts mežs. Nosaukuma izcelsme nav zināma.
- ***Lineņsola (Linu sala).*** Atrodas Kurčinu c. R, apm. 1 km attālumā, Lielā Pelēčāres purva D. Pussala - paugurs, apm. 60 ha platībā, valsts meža (priedes, bērzi, egles, liepas, oši) nogabals, kur agrāk audzis daudz liepu, no kurām zemnieki plēsuši lūkus vīžu taisīšanai. Šajā vietā auguši arī kaut kādi savvaļas augi - garas smilgas, kas pēc izskata atgādinājušas linus, no kā arī vieta ieguvusi savu nosaukumu. Vēlāk bijusi laba NP slēpšanās vieta[4].
- ***Miežu sala.*** Atrodas pretī Grigu c., Lielā Pelēčāres purva vidū. Meža puduris, apm. 1 ha platībā. Nosaukums radies no šeit agrāk augušajiem miežiem līdzīgiem savvaļas augiem, vietumis tie no gada uz gadu atjaunojušies. Šeit no SA rekvizīcijām pēc I pasaules kara un

---

[3] Sīkāk skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība → Nacionālās pretošanās kustības dalībnieki, arestēti un tiesāti par darbību pretošanās kustībā → Rumaks Alberts***.

[4] Skat. turpat.

lielinieku revolūcijas gados slēpti arī Kurčinu c. iedzīvotāju zirgi. Vēlāk bijusi laba NP slēpšanās vieta[5].

- ***Opšines (Ōpšīnes).*** Atrodas Kurčinu c. Z, apm. 0,5 km attālumā, Daguma mežā. Valsts meža (priedes, bērzi, kārkli) nogabals apm. 3 ha platībā, dabisks, smilšains uzkalns, kur agrāk zemnieki ieguvuši smiltis saimnieciskām vajadzībām. Šajā vietā dzīvojis daudz lapsu un āpšu, no kā arī vieta ieguvusi savu nosaukumu.
- ***Ošsala.*** Atrodas Kurčinu c. Z, apm. 1 km attālumā, Lielā Pelēčāres purva D malā. Valsts meža (bagātīgi lazdas, oši, kļavas, bērzi, egles, daži ozoli, vidū 1 dižozols - sīkāk par to skat. tālāk ***Dabas pieminekļi → Kurčinu ozols***) nogabals apm. 40 ha platībā. Ošsalā un tās apkārtnē, lienot līdumus, meža izcirtumos atrasti seno letgaļu dzelzs kara cirvji, kas nodoti (1937) Rudzētu p-sk. pārzinim Jānim Bricim tālākai nodošanai Rīgas Valsts dabas un vēstures muzejam. Ošsala un ***Dieva dārzs*** tika izmantoti jauniešu svētdienas pastaigām un ciemiņu aizvešanai izklaidēties, lai izdziedātos un izkliegtos, dzirdētu savas atbalsis vakara stundās. Vēlāk bijusi laba NP slēpšanās vieta[6].
- ***Skarbausku mežs.*** Atrodas Stepores purva A, robežojas ar Saunas upi (A). Privāts mežs, pieder Petskoju dzimtai.
- ***Steķu sils.*** Atrodas pagasta ZR daļā. Valsts mežs. Tajā atrodas Steķu četru ticību kapi (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Kapsētas Rudzātu pagasta teritorijā → Steķu četru ticību kapi***) un piemiņas akmens (sila D malā) Steķu kaujās kritušajiem SA karavīriem (skat. nodaļā ***Kritušo piemiņas vietas → SA kritušo karavīru piemiņas vietas***).
- ***Tārpsala.*** Atrodas Kurčinu c. ZR. Sala Lielā Pelēčāres purva vidū, apm. 1 km attālumā no mežmalas, apm. 0,3 ha platībā. Nosaukums cēlies no tā, ka uz šo saliņu vasarā, saulainā dienā varēja iet, kad vien gribēja, vienmēr redzēja kādu čūsku - odzi (*tārpu*).

Bez šeit minētiem mežiem pag. teritorijā atrodas vēl vairāki nelieli privāti meži (*Eriņos* (Eriņu dzimtai), Kamčatkā (Turkopuļu dzimtai), Kurčankā (Elstu ģimenēm), Kurčinos (Kurčinu, Indānu Pūdnieku dzimtām u.c.), *Liepsalā* (Krievu dzimtai), Punduros (Elstu un Budencovu dzimtām), Rudzātiņās (Rudzātu dzimtai), *Spriudos* (Skuteļu dzimtai), Zapoļjē (Rudzātu dzimtai) u.c.).

Ezeri.

- ***Daguma ezers***[7]. Ezers atrodas Lielā Pelēčāres purva D daļā. Ezera platība - 59 ha, maks. garums - 1 km, maks. platums - 0,8 km, maks. dziļums - 1,10 m, vid. dziļums - 0,7 m, krasta līnijas garums - 2,80 km. Ezera dibens dūņains (dūņu slāņa dziļums - 0,5-2,5 m), krasti staigni, zemi un grūti pieejami, vienīgā daudzmaz pieejamā vieta - pretī Pintānu c. Ezerā atrodas vairākas nelielas saliņas. No ezera iztek vairākas upītes - Lāčupe un Melnupīte (abas tagad novadgrāvji) un strauti, kas ietek Ošas upē. Ezerā ir pārceļotāju putnu sugu apmešanās vieta.
- ***Ivoiža (Ivaiša) ezers.*** Ezers atrodas Medņu purva DA daļā. Purvā ir vēl vairāki mazi bezvārda ezeriņi.

Upes. Pag. teritoriju šķērso Ošas[8] (Ūša) upe (vecās kartēs saukta Uta, Zviregzda vai Zvirezda) ar pietekām. Oša pēc garuma ir 13. garākā Latgales upe. Tā ietek Dubnas upē (Dubnas lielākā pieteka) Vilmeniešu c. teritorijā. Pēc A.Kurčina domām[9], latgaliskais upes nosaukums *Ūša* radies no sena apvidus vārda *uša - ausma* jeb *austrumi*.

Ošas labā krasta pietekas:

- ***Borovka*** (vecās kartēs tiek saukta par Braslu), izteka atrodas bij. Stirnienes (tagad Sīļukalna) pag. teritorijā. Tā, tekot cauri Pelēčāres, Čirvonieku, Medņevkas, Mālakalna, Jaudzemu, Lūzenieku, Brīslas un Bikaunieku c., ietek Ošas upē pretī Rusiņu c.
- ***Lāčupe*** (tagad novadgrāvis), iztek no Daguma ezera un ietek Ošas upē Lācupu c. teritorijā;

---

[5] Sīkāk skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība → Nacionālās pretošanās kustības dalībnieki, arestēti un tiesāti par darbību pretošanās kustībā → Rumaks Alberts***.

[6] Skat. turpat.

[7] http://www.ezeri.lv/ - Latvijas ezeru mājas lapa.

[8] Enciklopēdiskā vārdnīca, 1991, 2. sējums, 60. lpp.

[9] A.Kurčina atmiņas (1997).

- ***Melnupīte*** (tagad novadgrāvis), iztek no Daguma ezera (pretī Pintānu c.) un, tekot cauri Pintānu, Pelšu, Vidu, Būmaņu un Nīcgaļu c., ietek Ošas upē aiz Zalānu c.;
- ***Ūšiņa*** (tagad novadgrāvis), iztek no Daguma meža, tek garām Kurčinu c. un ciema teritorijā ietek Ošas upē.

Ošas kreisā krasta pietekas:

- ***Lāčupe*** (tagad novadgrāvis), iztek no Medņu purva un ietek Ošas upē pretī Būmaņu c. teritorijai;
- ***Sauna*** (tautā saukta Sovanka)[10] - lielākā Ošas pieteka. Tās garums ir 41 km, baseina kopējā platība - 198 km^2. Saunas izteka atrodas Silajāņu pag. teritorijā. Tās pietekas ir nelielas (tagad novadgrāvji). Sauna, tekot cauri Brūveru, Alksniešu, Eleonorviles, Borovkas un Rudzātu c., ietek Ošas upē Rudzātu centra tuvumā;

  Saunas labā krasta pietekas:

  Jašore arī ***Kaņepka***, ***Kuņepka***, ***Kutanka***, ***Kutāna upeite***, ***Kutanu strauts***, ***Konopļica*** (tagad novadgrāvis), iztek no Medņu purva (aizaugoša ezeriņa) un ietek Saunas upē pretī Antonišķiem;
- ***Soltupe*** (tagad novadgrāvis), iztek no Medņu purva (aizaugoša ezeriņa) un ietek Ošas upē pretī Gardriviešu c.;
- ***Sumanka*** (tautā saukta Šumanka, tagad novadgrāvis), iztek no Stepores purva un ietek Ošas upē starp Peivelišķu un Rusiņu c. - tagad Rožupes pag.

Ošas upes garums ir 62 km (13. garākā Latgales upe). Tās baseina kopējā platība - 634 km^2. Upes izteka atrodas Silajāņu pagastā. Rudzātu pag. robežās upe tek garām Kurčinu, Patmaļkas, Vilcānu, Gardriviešu, Lācupu un Būmaņu apdzīvotajām vietām, garām Rudzātu centram, tālāk garām Zalānu c. (upes lb. krastā) un Punduru, Rudzātu, Piļupsalas, Kivlenieku, Cielaukas, Peivelišķu un Rusiņu apdzīvotajām vietām (upes kr. krastā), un ietek Dubnas upē Vilmeniešu c. robežās Rožupes (bij. Līvānu) pagastā.

Upes krasti zemi, tās platums līdz 10 m, dziļums - 0,5-1,8 m.

Interesanti atzīmēt, ka 1951. gadā, bagarējot Ošas upi, tās gultnē atrasti mamuta kauli, kuri nodoti Latvijas Dabas muzejam.

Jāpiebilst, ka Ošas un Saunas upju pieteku pārveidošana par meliorācijas novadgrāvjiem sākta jau 20. gs. 20.-30. gados.

Autors atceras, ka vēl 1930. gados pa Ošas un Saunas upēm tika pludināti baļķu plosti līdz Līvānu Velkmju dzirnavām - kokzāģētavai. Pēc pārcelšanās uz dzīvi viensētās arī autora tēvs - Būmaņu c. zemnieks P.Būmanis - iepērk baļķus Ošas upes augštecē un pa upi pludina (1924-1925) līdz savas mājas būves vietai upes krastā.

Pad. gados upes izbagarētas, pazuduši skaistie līči, krastu ainavas. Agrākos laikos pavasaru palu laikā upju krasti pārplūda, vietām vairāk kā 0,5 km platumā. Uz līču pļavām ūdens turējās līdz 2 nedēļām, tāpēc tur auga lekna zāle, kas deva labu sienu. Upēs ūdens bija dzidrs - varēja skaidri saskatīt upes gultni, - un tajās bija samērā daudz zivju.

1937. gadā bija sausa vasara, maz ūdens. Linu mārki izžuva un, tā kā pagastā bija lielas linu sējumu platības (700 ha), tad šajā gadā linus mērcēja upēs, kā rezultātā nobeidzās daudz zivju (novācot linu stiebriņus mērcē mārkos un pēc tam tos tilina uz lauka).

Daudz zivju iznīcināja arī II pasaules kara un pēckara gados, lietojot spridzekļus un praktizējot elektrozveju. Zināmi vairāki nelaimes gadījumi, piem., 1960-tajos gados elektrozvejā Saunas upē dzīvību zaudē P.Skutelis (1939-1968).

Mūsdienās gan Ošas, gan Saunas upes ir zaudējušas savu dabisko skaistumu. Tagad tās pārvērstas grāvjos, pa kuriem tek rāvains, duļķains ūdens. Krasti aizauguši alkšņiem. Apciemojot dzimtās vietas, ir skumji to redzēt.

---

[10] Enciklopēdiskā vārdnīca, 1991, 2. sējums, 168. lpp.

Trimdas latviešu žurnālā *Dzeive*[11] par Ošu un Saunu rakstīts tā: "Runājot par Latgales upēm, pa kurām senāk ir pludināti koki, var minēt tādas divas: Oša un tās pieteka Sauna. Abas šīs upes tek cauri Rudzātu pagastam. Oša, Dubnas upes lielākā pieteka, savu sākumu ņem Silajāņu pagastā, tad, metot nelielu līkumu pa Vidsmuižas pagastu, veido Vidsmuižas, Stirnienes un Preiļu pagastu dabīgās robežas, tek pāri Rudzātu pagastam un Līvānu pagasta robežās ietek Dubnā. Uz Ošas upes lielākās apdzīvotās vietas, sākot no upes augšgala, ir šādas: Kurčini, Pundurieši, Kivlenieki un Rusiņi. Ošas upes lielākā pieteka Sauna tāpat iztek no Silajāņu pagasta, bet pie Rudzātiem ietek Ošā. Uz Saunas lielākās apdzīvotās vietas ir šādas: Trōkšas, Stikāni, Jezupinova, Lakauski, Gribināni, Brūveri, Alksnieši, Skarbauska vai Eleonorvile. Saunas lielāko tiltu, kas ir pusceļā starp Skarbausku un Rudzātiem, sauc par Vilkmugures tiltu. Dubnā vēl ietek Freimanka, kura ir tikpat liela kā Oša, bet mazākas upītes ir Borovka, Šumanka un Kalupe. Pa visām šīm upēm un upītēm pavasarī pludināja kokus, kas pa Dubnu nonāca Līvānos un tālāk Daugavā."

Teika par to, kā cēlusies Ošas upe: "Kādreiz tagadējā Varapurva vietā esot bijis milzīgs ezers un nebijis savienots ar tagadējo Indānu ezeru. Šis ezers esot appludinājis visas tās pļavas, kas tagad stiepjas gar Ošas krastiem līdz Bārzupam, un laukus, kas atrodas ap Gaļānu muižu. Ezerā esot bijis ļoti skaidrs ūdens, dzīvojušas daudz un dažādas zivis. Apkārtējie ļaudis tur daudz zvejojuši. Iepretī Gaļānu muižai uz ezera krasta esot bijusi liela pils, un tur dzīvojis bagāts pilskungs. Pilskungs kādu vakaru izbraucis zvejot zivis. Bet, tumsai tumstot, sacēlusies milzīga vētra - tā, ka pilskungs nevarējis novadīt laivu uz krastu, tad vētra to ļoti ātri dzinusi uz priekšu. Iepretī tagadējai Gribovai vētra laivu pagriezusi uz dienvidiem un dzinusi pa ūdeni līdz tagadējām līču pļavām, tur beidzies ezers. Tālāk vējš šo laivu grūdis uz priekšu ar ūdens viļņiem pa sauszemi. Laivu grūžot pa zemi, tā izrāvusi lielu gravu, un tūlīt pakaļ vēlies ūdens. Laivu esot tā aizgrūduši cauri Zvērgzdai-Varažai, Vilcāniem un Preiļu pagastam līdz Dubnas upei. Varapurva ezera ūdeņi noskrējuši pa šo upi un palikušas purvainas pļavas. Bet tad vēl palicis atdalīts Indānu ezeriņš. Pilskunga sieva bijusi par to ļoti saniknota un pavēlējusi saviem ļaudīm norakt grāvi no Indānu ezeriņa uz jauno upi. Tā kā diena esot bijusi miglaina, tad ļaudis esot izrakuši līkumainu grāvi. Izrakto zemi esot sametuši kopā un tā izveidojuši Indānu pakalnu. Bet Ošas upe tagad iztek no Indānu ezera."[12]

Ceļi[13]**.** Pag. teritoriju šķērso valsts nozīmes un pag. pašvaldības ceļi.

Valsts uzturētie ceļi ir:

- Preiļi-Rudzāti-Steķi-Atašiena-Madona;
- Līvāni-Gavartiene-Steķi-Rudzāti;
- Līvāni-Sīļi (Babri)-Rudzāti-Stirniene.

Pag. pašvaldības uzturētie ceļi ir:

- Alksnieši-Ķēvessala-Punduri-Vilcāni (ceļu būvē cara armija, tas atklāts 1914);
- Vilcāni-Pelši-Pintāni-Vidi-Mālakals-Lūzenieki-Bikaunieki;
- Vidi-Čirvonieki-Mežvidi (Jaunaiskrogs);
- Steķi-Brīsla-Mežancāni (tagad Rožupes pag.);
- Rudzāti-Zalāni-Nīcgaļi-Lūzenieki-Jaudzemi-Brīsla;
- Kivlenieki-Kamčatka-Priedauka-Rubeņkalns (tagad Rožupes pag.);
- Vilkmugure-Piļupsala;
- Rudzāti-Soltupe-Punduri.

Valsts pārziņā pārņemtie ceļa posmi ir:

- Steķi-Rudzāti-Razrivka (tagad Saunas pag.) (1929);
- Rudzāti-Babri (tagad Rožupes pag.) (1931-1932)[14];
- Rudzāti-Stirniene (1970, līdz II pasaules karam tautā šis ceļš saukts par žīdu ceļu, jo pa to no Varakļāniem uz Rudzātiem braukuši ebreju tirgotāji ar precēm);
- Mālakals-Lūzenieki (1957).

Vecākie pag. iedzīvotāji atceras, kādi grūti izbraucami bijuši pag. ceļi. I pasaules kara gados (1914-1916) krievu armijas inženieru vadībā tiek būvēti ceļi Līvāni-Gavartiene-Steķi-Rudzāti-Preiļi un Babri-Rudzāti-Stirniene. Par darbu zemniekiem labi maksā. Ceļu remontam tiek

---

[11] Žurnāls *Dzeive*, nr. 70.
[12] LZA, Latvijas Folkloras materiāli, 1840-63-1-57.
[13] LVVA, 1531-2-1285, 1287, 1289, 1447, 1448.
[14] LVVA, 1474-1-1362, 56. lpp.

cirsti meži. Sagatavo 3 m garus baļķus un klāj tos uz ceļa krusteniski, virsū berot zemi no abpus ceļam raktiem grāvjiem. Ceļš kļūst sauss un pārbraucams, bet rievains gan kā veļas dēlis. Braukt ar zirgu rikšiem nav iespējams, jo rati pārāk kratās, un braucējs to ilgi nevar izturēt (skat. foto ↓).

LR gados pašvaldības ceļus kārtībā uztur zemnieki (klaušu kārtā). Katram saimniekam kopjamais un kārtībā uzturamais ceļa posms ir proporcionāls viņa īpašumā esošai zemes platībai - jo tā lielāka, jo arī ceļa gabals garāks. Šie ceļa posmi tiek iezīmēti ar stabiņiem, kuros norādīts par attiecīgo ceļa posmu atbildīgais. Katrs zemnieks savu ceļa posmu kopj ilgus gadus: rok, tīra grāvjus, izcērt krūmus, līdzina ceļa grambas un pieved granti vai plienakmeni (radzes), ierīko caurteces un nelielus tiltiņus. Zemniekiem tas ir ļoti smags uzdevums, jo pagasta teritorija ir purvu un mežu ieskauta, tāpēc slapjās vasarās ceļi grūti kopjami, grants ceļu labošanai jāved no liela attāluma (līdz pat 15 km). Par savlaicīgu ceļu nesakopšanu vai sliktu šī darba veikšanu zemnieki bieži tiek sodīti ar naudas sodiem, bet par sliktu ceļu kopšanas darbu uzraudzību - arī pag. pašvaldības darbinieki.

LR 1935. gada *Likums par zemes ceļiem* sabiedriskos ceļus sadalīja 4 šķirās:

- 1. šķira - visi ar valsts līdzekļiem uzturamie ceļi;
- 2. šķira - lielceļi, kurus uztur pagasti bezmaksas klaušu kārtā;
- 3. šķira - pagastu ceļi, kurus uztur pagasti bezmaksas klaušu kārtā;
- 4. šķira - māju ceļi, kuri beidzas vienā saimniecībā vai kurus lieto tikai nedaudzas saimniecības un kurus uztur šīs saimniecības.

Likums noteica, ka no ceļu klaušām atbrīvoti tie zemes īpašnieki, kuru zemes platība nepārsniedz 2 ha, pie tam ja viņu nekustamās mantas vērtība nav lielāka par Ls 400, kā arī uz 5 gadiem (skaitot no saimniecību piešķiršanas dienas) tās jaunsaimniecības, kurām piešķiršanas laikā ir ne mazāk kā ¾ nekultivētas zemes.

Bruģēts planku ceļš Rudzātu c. (1927, fotonegatīva nr. 8548)

No jauna ir izveidots ceļa posms, kas sākas no Rudzātu-Stirnienes ceļa pie pašreizējās (neizmantojamās) liellopu fermas. Jaunais ceļš iet garām Būmaņu c. un Rudzātiņām un iziet uz Pelšu-Mālakalna ceļa Vidu c. pie bij. Jēkaba Bojāra mājām (*Vidiem*).

Pašreiz pagastam pieder autoceļi 41,3 km kopgarumā. Valsts nozīmes ceļu kopgarums pag. teritorijā - 32,3 km. Pa šiem ceļiem kursē Jēkabpils autobusu parka Preiļu filiāles autobusi (pa maršrutiem: Preiļi-Rudzāti-Līvāni, Preiļi-Rudzāti-Varakļāni, Līvāni-Rudzāti-Steķi).

Pad. varas gados pag. teritorijā bij. Rudzātu pad. saimniecības teritorijā uz P.Būmaņa zemes tiek savests liels daudzums dolomīta šķembu ceļa posma Rudzāti-Soltupe-Vilcāni remontam. Diemžēl, sākoties Atmodai, šis ceļš vairs netiek remontēts, bet gan, "pateicoties" pirmajai pag. pašvaldībai (pr-js J.Grandāns), savestās dolomīta šķembas diennakts laika tiek izvazātas - iztirgotas (pārsvarā uz Vārkavas pag.). Un neviens nav atbildīgs par tādu bezsaimnieciskumu.

Kādreizējais labais ceļa posms Vilcāni-Pelši (cauri Daguma mežam) pašreiz pilnīgi neizbraucams, jo to izārdījusi mūsdienu lielizmēra smagsvara tehnika, izvedot meža materiālus no Daguma meža.

Tilti[15]**.** Upju šķērsošanai ir būvēti tilti un tiltiņi kopš neatminamiem laikiem. No sākuma tie ir no koka, vēlāk mazus tiltiņus taisa no dažāda izmēra betona caurtekām. Koka tiltus un tiltiņus parasti pavasara palu ūdeņi aizskalo. Pamatīgākus tiltus pār upēm jau 19. gs. būvē no koka, vēlākos gados - no dažāda izmēra dzelzsbetona caurtekām (mazākus tiltiņus) un uz akmens mūra pamatiem ar dzelzsbetona braucamo daļu (lielākos tiltus).

Tilts pār Ošas upi Rudzātu centrā (ap 1930). Uz tilta stāv skolotāji Aloizs Vaivods (1895-1988) un Francis Vorslovāns

Rudzātu pag. teritorijā atrodas šādi tilti:

- ***Tilts pār Ošas upi Rudzātu centrā.*** Tas ir lielākais tilts pāri Ošas upei. Tilts atrodas Rudzātu centrā, uz Preiļu-Steķu ceļa. 1914. gadā cara armijas sapieru vienības pāri Ošas upei uzbūvē 7 posmu koka tiltu uz koka pāļiem. Tilta garums ir 38,3 m, platums - 6,3 m, augstums no ūdens virsmas - 4,10 m. Daļējs tilta remonts tiek veikts 1923. gadā (skat. foto → un 1. att. nākamajā lpp.). 1938. gadā tiltu kapitāli pārbūvē: tiltu saīsina, abās upes malās izbūvē akmens mūra pamatus, bet tilta laidumu būvē no koka (skat. 2. att. nākamajā lpp.). Diemžēl tilta mūžs ir īss, jo kara beigās vācieši atkāpjoties tiltu uzspridzina. Pēckara gados pāri upei uzbūvēts dzelzsbetona tilts.
- ***Tilts pār Ošas upi pie Kivlenieku ciema.*** Tas ir otrs lielākais tilts pār Ošas upi. Tilts atrodas pie Kivlenieku c., uz Rudzātu-Rožupes-Līvanu ceļa. Tilts būvēts 1915. gadā. Sākotnēji tas ir no koka uz koka pāļiem. Tā garums ir 45 m, platums - 5,3 m, augstums no ūdens virsmas - 6 m, tas sastāv no 21 posma. Tilts būvēts uz dubultpāļiem[16]. 1929. gadā to kapitāli izremontē (skat. foto aiznākamajā lpp.). Kara beigās vācieši atkāpjoties tiltu uzspridzina. Pēckara gados tilts uzbūvēts no dzelzsbetona. Tilta piebraucamās daļas uzbērums sasniedz 149,5 m garumu.
- ***Vilkmugures tilts pār Saunas upi.*** Tilts atrodas uz Rudzātu-Preiļu ceļa. Sākotnēji tas ir būvēts uz koka pāļiem. Tilta garums ir 26,4 m, braucamās daļas platums - 5,2 m, augstums no ūdens virsmas - 5 m. 1924. gadā tilts tiek kapitāli pārbūvēts, koku pāļu vietā uzbūvējot mūra balstus

[15] LVVA, 1531-2-1285, 282. lpp.; 3723-1-3395, 84.-86. lpp.
[16] LVVA, 3723-1-3395, 88. lpp.

no skaldītiem akmeņiem. Diemžēl kara beigās vācieši atkāpjoties tiltu uzspridzina (27.07.1944). Pēckara gados tilts uzbūvēts no dzelzsbetona.

Tilts pār Ošas upi Rudzātu centrā (21.06.1927, fotonegatīva nr. 8407)

Jaunbūvētais tilts pār Ošas upi Rudzātu pag. centrā, uzspridzināts kara laikā (foto 10.08.1939)
Priekšplānā ar divriteni - Jānis Saldatāns (1913-1999)

Tilts pār Ošas upi pie Kivlenieku c. (foto 20.08.1940)

Upmalā stāv Veronika Pūdāne (1914-1988, apb. Kivlenieku k.) un viņas meita Leontīne Ducēna (dzīvo Rīgā)

- ***Tilts pār Sumankas upīti*** (tagad - Rožupes pag.). Pēc pēdējās pag. teritorijas pārdalīšanas šis tilts tagad atrodas Rožupes pag. teritorijā pie Peivelišķu c. uz Rudzātu-Rožupes-Līvānu ceļa. Sākotnēji tilts ir būvēts no koka, tā garums ir 41 m, platums - 13,6, augstums no ūdens virsmas - 3 m. Pēckara gados tilts uzbūvēts no dzelzsbetona un tā izmēri mainīti.
- ***Tilts pār Borovkas upīti pie Mālakalna ciema.*** Sākotnēji tilts būvēts no koka uz mūra balstiem. Tā garums ir 6 m, platums - 4 m, augstums no ūdens virsmas - 1 m. Kara beigās vācieši atkāpjoties tiltu uzspridzina. Uz tilta (II pasaules kara laikā), ātri braucot, nositas šoferis un 3 SA virsnieki (autoram stāstījis ciema iedzīvotājs J.Volkovs (1931-1997)[17]). Tagad tilta vietā ir iebūvētas liela izmēra caurtekas, braucamā daļa paplašināta un paaugstināta.

Pārējie mazākie tiltiņi pag. teritorijā sākotnēji būvēti no koka, bet tagad to vietā ierīkotas dažāda izmēra dzelzsbetona caurtekas[18]. Tas stipri atvieglo ceļu uzturēšanu (1922. gadā pavasarī pag. teritorijā palu ūdeņi aiznes 8 un sabojā 3 tiltiņus[19]). Kara beigās atkāpjoties, vācieši nodedzina arī tiltu pāri Saunas upītei pie Alksniešu c. uz Alksniešu-Vilcānu ceļa un tiltu pāri Ošas upei pie Vilcāniem.

Dabas pieminekļi. Ievērojamākie dabas pieminekļi ir:

Lielais Pelēčāres purvs (dabas liegums). Purvs aizņem 2425 ha (Rudzātu pag. teritorijā - 1404,5 ha) lielu platību. Kopš 1.12.1996 valsts meža fondam (Līvānu virsmežniecības Atašienas mežniecībai) pieder 1397,9 ha un privātīpašumā atrodas 6,6 ha (4,2 ha *Eglāju* un 2,4 ha Mālakalna saimniecībām) purva teritorijas.

Lielais Pelēčāres purvs ir aizsargājams mitrājs (mitrzeme) Ramsāres konvencijas[20] ietvaros. Tas ir viens no lielākajiem augstajiem purviem Latvijā. Tā augstums virs jūras līmeņa ir

---

[17] J.Volkova atmiņas (pierakstīts 20.08.1995).

[18] LVVA, 1474-1-1362, 1. lpp.

[19] LVVA, 1374-4-1963, 1184. lpp.

[20] Ramsāres konvencija - starptautisks tiesisks akts, pieņemts 2.02.1971. Latvijas Republikas Saeima šai konvencijai pievienojusies 29.03.1995 (*Par 2.02.1971 Konvenciju par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi*). Neskaitot Pelēčāres purvu, Ramsāres konvencija Latvijā aizsargā Engures un Kaņiera ezerus, kā arī Teiču purvu.

110-114 m. Liegumā ir vissiltākais klimatiskais rajons Latvijā. Bezsala periods ilgst 135-145 dienas. Rajonam raksturīga ziema ar 25-35 cm biezu sniega segu, vidējā minimālā temperatūra ir -25-27°C. Salīdzinājumā ar citiem Latvijas klimatiskajiem rajoniem, šeit ir vislielākā aktīvo temperatūru summa, salīdzinoši garš bezsala periods ar karstu vasaru. Purva D daļā atrodas Pelēčāres (Daguma) ezers (skat. iepriekš aprakstu par ezeru).

Lieguma teritorijā konstatētas daudzas ligzdojošo un aizsargājamo putnu sugas: melnkakla gārgale, purva piekūns, kuitala, lielā čakste, melnais stārķis (ārpus lieguma), pļavas lija, mazais ērglis (ārpus lieguma), pelēkā dzērve, dzeltenais tārtiņš, lietuvainis, garastes pūce. Liegumam ir arī liela nozīme kā caurceļojošo putnu sugu apmešanās un atpūtas vietai. Īpaša nozīme tam ir zosveidīgo putnu migrācijā. Minēto apstākļu dēļ šī teritorija iekļauta Ramsāres konvencijas mitrāju sarakstā[21].

Par dzērveņu lasīšanu Lielajā Pelēčāres purvā interesanti raksta Augusts Kurčins[22]: "Dzērveņu salasīšana purvā bija mazzemnieku, rokpeļņu, vaļinieku nodarbošanās. Par dzērvenēm labi maksāja kā par ļoti labām ārstnieciskām ogām, īpaši ziemā pret saaukstēšanos ļoti labi palīdzēja dzērveņu sula. Laba (ieslavēta) dzērveņu lasīšanas vieta bija lielajā purvā pretī Kurčinu, Grigu un Aizpuriešu c. Īstās dzērveņu ogu lasīšanas vietas prata atrast tikai daži. Dzērveņu lasīšana sākās septembrī un turpinājās līdz novembrim. Ziemai beidzoties, dzērvenes lasīja arī aprīlī. Dzērvenes lasīt devās tupeņu (kartupeļu) novākšanas laikā, daudzu - gan tuvu, gan tālu - ciemu iedzīvotāji. Lielākās lasītājas bija sievietes, vīriešiem ne visai patika lielā locīšanās pie ogu lasīšanas. Ap 10.1936 purvā notiek liels kuriozs: kādam bija ienācis prātā izbaidīt un izdzenāt daudzos ogotājus, jādomā - aiz skaudības, vai citādi... Kāds bija pārģērbies nāves izskatā: pagarinājis augumu aptuveni līdz 3 m, ļoti baltā, no palagiem sašūtā apmetnī, liela galva ar lielām, melnām, sarkani mirgojošām acīm, ar ļoti lielu izkapti, paceltu gaisā. Tas bija izbaidījis visus ogotājus no purva. Pēc tam ļaudis teica: izbiedēja līdz nāvei. Tanī gadā ogotāji vairs purvā neparādījās. Beidzoties rudenim, vietējie Kurčinu c. ogotāji varēja mierīgi salasīt ogas pa maz izbradāto purvu. Kā vēlāk stāstīja aculiecinieki: ogotāji panikā, atpakaļ neskatīdamies, cik spēdami, kliegdami mukuši ārā no purva, bariem vien. Dažs bija pazaudējis kādu mantu, pastalu vai vīzi... Visi bijuši lielā izbīlī: pa purvu staigā nāve! Baidīšana bija teicami izdevusies. Protams, tai laikā cilvēki vairāk ticēja spokiem nekā tagad."

Medņu purvs. Purvs atrodas Rudzātu pag. teritorijā. Tā platība ir 1480 ha. Tas ir augstais purvs ar ģeoloģiskām īpatnībām un tipiskām purva putnu sugām. Purvā vēl ir redzamas vairākas atsevišķas ūdens lāmas - mazu, aizaugošu ezeriņu atliekas. Purva DA daļā atrodas Ivoiža ezers[23]. No Medņu purva iztek Lāčupe un Soltupe.

Stepores purvs. Purvs tagad atrodas Rudzātu, Rožupes un Sutru pag. teritorijās (agrāk - Rudzātu pag.). Purva platība ir 3740 ha. Tas ir ornitoloģiski nozīmīgs augstais purvs. Tā tuvumā saglabājušās cilvēka darbības mazskartas pļavas. No purva iztek Sumanka. 09.1939 Stepores purvā *Liepsalas* māju apkārtnē un Medņu purva tuvumā ugunsgrēkā izdeg 300 ha.

Kurčinu ozols. Ozols atrodas Rudzātu pag. teritorijā, 7 km attālumā no pag. centra, Rudzātu-Stirnienes ceļa kreisajā pusē (apm. 1 km no ceļa, Aloiza Kurčina (1888-1982) saimniecības teritorijā). Ozola apkārtmērs ir 5,5 m, augstums - 27 m, vainaga projekcija - 17 x 13 m. Vainags gan jau pa pusei nokaltis. Ozolā ligzdo melnais stārķis. Ozola vecums noteikts ar oglekļa metodi, tiek lēsts ap 900 g.v. (10.-11. gs.). Ozols saukts arī par senču svētozolu un upuru ozolu. (Skat. arī aprakstu iepriekš par ***Oššalu***.)

Derīgo izrakteņu atradnes.

Kūdra	Lielais Pelēčāres purvs	2315 ha	P-125 tūkst. t	
	Medņu purvs	1410 ha	P-2315 tūkst. t	t.sk. rūpniec. izmant. 920 ha
Smiltis	Rudzātiņas	1,6 ha	A-20,2	ceļu remontam (izpētes gads - 1983)
Dolomīts	Brūveri	12,51 ha	A-1313,6	šķembu ražošanai (izpētes gads - 1983)
	Rudzātu c.	3,1 ha	A-233	šķembu ražošanai (izpētes gads - 1983)
	Rožupe		P->100	neliela daļa perspekt. laukums, atsevišķi būvakmeņu slāņi

[21] *Dabas aizsardzības plāns - Dzērvenāju liegums - Lielais Pelēčāres purvs*, Ļaudona, 1997, 7., 11., 12. un 17. lpp.
[22] A.Kurčina atmiņas (1997).
[23] LVVA, 6828-6-2176 (1925. gada topogrāfiskā karte).

P.Batarags (1935)

Pag. teritorijā Alksniešu un Brūveru c. tuvumā Stepores purva A malā agrāk atradies 20 m augsts un 350 m garš plienakmens kalns, tautā saukts par Naudas kalnu. LR laikā pāri purvam līdz plienakmens kalnam tiek uzbūvēts ceļš (no Rudzātu-Preiļu ceļa). Kalns drupināts un plienakmens izmantots māju un ceļu būvniecībā. 1938. gada ziemā notiek nelaimes gadījums - zem dolomīta radzēm tiek aprakti 3 pag. iedzīvotāji (Pēteris Batarags (1900-1938), Pēteris Bulmeisters (1921-1938) un Jeronīms Utāns (18??-1938)).

Trimdas latviešu žurnālā *Dzeive*[24] par Naudas kalnu rakstīts tā: "Rudzātu pagasta Alksniešu sādžas tuvumā, ieslēgts no visām pusēm ar purviem, ir Augstais kalns, kas ir apm.ēram 20 m augsts un 350 m garš. Kalns ir buļļveidīgs, sastāv no plienakmeņa. Latvijas brīvvalsts laikā pāri purvam līdz Lielajam kalnam iztaisīja ceļu, lauza plienakmeni, drupināja un ar to laboja ceļus."

Teika par to, kā cēlies Naudas kalns: "Agrākos laikos tajā vietā esot bijis purvains ezers, kur velns reizi gadā nācis mazgāties. Kādā svētdienas pēcpusdienā ganu zēns ieraudzījis velnu ar lielu kalnu uz muguras piejājam pie ezera. Ganu zēns gājis apskatīt, ko velns tik lielu ir atnesis. Par lielu pārsteigumu ganu zēns ieraudzījis, ka viss lielais kalns bijis no zelta naudas. Ganu zēns no brīnumiem iesaucies "Jēzus, tu, Marija, kāds augsts naudas kalns". Velns, izdzirdis Jēzus vārdu, ieskrējis ezera dibenā, bet lielais naudas kalns pārvērties par akmens kalnu. No šīs reizes arī kalns nosaukts par Naudas kalnu[25].

Jāpiezīmē, ka atsevišķās apdzīvotās vietās zemnieki saimniecības vajadzībām agrāk ieguva smilti (sava ciema teritorijā): Brūveros, Kivleniekos, Kurčinos, Pelšos u.c. Savukārt pēc materiāla ēku pamatu būvēšanai un ceļu remontam - pēc grants un akmeņiem pag. iedzīvotāji brauca tālu: pēc grants - uz Atašienes pag. (ap 15 km), pēc akmeņiem - uz Preiļu un Gaļānu pag. (ap 15-20 km).

1930. gados Rudzātu pag. iedzīvotāji gatavoja kūdru dedzināšanai tagadējā Turku (bij. Līvānu pag.) pag. Skrebeļu (Skrūzmaņu) purvā. Purva platība - 3768 ha, no tiem 3260 ha - ornitoloģiski nozīmīgs augstais purvs (skat. arī nodaļā ***Mežsaimniecība → Mežu apsaimniekošana LR laikā → Purvu apsaimniekošana***).

Klimatiskie apstākļi. Klimats pag. teritorijā ir kontinentālāks nekā Latvijas R daļā, tomēr arī šeit ir jūtama jūras ietekme. Gaisa vidējā t° ziemā (janvārī) ir -6,5-7°C (1939.-1940. gada ziemā dzīvsudraba stabiņš noslīdēja līdz pat -39°C), pavasarī (maijā) +11-12°C, vasarā (jūlijā) - +17,1-19°C (maksimālā fiksētā temperatūra - +34°C), rudenī (novembrī) - +1-1,5°C.

Tā kā pag. teritorijā ir daudz purvu, tad purvu tuvumā atrodošās saimniecības ir vairāk pakļautas pavasara un rudens salnām.

Valdošais vējš - R vējš.

Vidējais nokrišņu daudzums gadā - 600-700 mm, vasaras pusgadā (05.-10.) - 340-400 mm.

Sniega segas ilgums - 115-125 dienas.

1943. gadā pagastā bijusi vērojama tāda mūsu platuma grādos reta parādība kā ziemeļblāzma - aprakstu skat. nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas → Kurčini***.

Pagasta arheoloģiskais piemineklis. Valsts Kultūras Pieminekļu Aizsardzības inspekcijas dokumentos ir ziņas par Zviedru skansti Rudzātu pag. Steķu c. Tas ir bijis zviedru karaspēka uzbērums. Līdz ar to šī vieta ieguvusi savu vārdu. Pēc nostāstiem, vēlākos gados (19. gs.) aiz šī uzbēruma slēpušies laupītāji, kas uzbrukuši un aplaupījuši muižniekus, zemniekus un ceļiniekus, kuri braukuši uz tirgu[26].

---

[24] Žurnāls *Dzeive*, nr. 70.

[25] Laikraksts *Daugavas Vēstnesis*, nr. 7/67, 21.03.1940.

[26] Latvijas Kultūras ministrijas Pieminekļu aizsardzības inspekcijas saraksts nr. 1 (inv. 12469).

Arheoloģiskie atradumi pag. teritorijā[27]. Laika gaitā pag. teritorijā ir atrastas vairākas senlietas:

- 1924. gadā J.Drivenieks (1889-1967) Steķu c., uzarot pļavas gabalu savā saimniecībā (*Antiņi*), 10 cm dziļumā atrod vairākus vecākā neolīta priekšmetus: 4 cirvjus, 1 kapli, 1 izkapti, 1 kaltu (šķēpa galu) un 1 durkli (primitīvu cērpi). Atbraukušie arheologi šajā vietā atrod kaulu drumslas, ogles un apstrādātu akmeni (5-10 cm).
- 1927. gadā tajā pašā Steķu c. M.Utināna (1871-19??) saimniecībā (*Purvkalni*), rokot grāvi, atrasts dzelzs cirvis.
- 1927. gadā Jaudzemu c. A.Zalāna (1903-1945) saimniecībā atrastas cariskās Krievijas vara monētas (izgatavotas 1833).
- 1927.-1932. gados Āžkalna c. (tagadējā Rožupes pag.) P.Brūvera (1878-1952) saimniecībā (*Vizbuļi*) (purvā, apm. 3 verstu attālumā no mājām) atrasti vairāki priekšmeti: bronzas kakla riņķis ar apcirstu konusu galiem (stipri bojāts), vīts bronzas kakla riņķis ar cilpu (fragments), dzelzs rīks ar konisku cilindrisku iedzītni (garums 20,3 cm), dzelzs kaplis (garums 16,8 cm, platums 5,4 cm), šaurasmens dzelzs cirvis (garums 16,5 cm, platums 4,3 cm), dzelzs šķēpa gals ar uzmavu (garums 27,5 cm), šaurasmens dzelzs cirvis ar nolauztu pietu (garums 18,4 cm).

Dažas senlietas no Rudzātu pag. (no Latvijas Valsts Vēstures muzeja Arheoloģijas nodaļas fondiem):

No kr.: 1.-2. - šķēpa uzgalis un akmens cirvis (11.-13. gs., Bikaunieki), 3.-4. - cirvis un kaplis (apm. 6. gs., Steķi), 5. - šķēpa uzgalis (14.-16. gs.), 6. - kaplis (5.-6. gs.), 7. - cirvis (3. gs.), 8. - šķiļamakmens (5.-8. gs.), 9. - akmens ķīļveida cirvis (1. gt. pr. Kr.), 10. - akmens darba cirvis (1. gt. pr. Kr.)

- 1928. gadā Lācupu c. M.Indāna (1860-19??) saimniecībā (*Lāčupe*), uzarot pļavas gabalu, atrasts dzelzs kaplis un cirvis.
- Pirms II pasaules kara Zalānu c. tuvumā, Ošas upes lb. krastā, 4-4,5 km attālumā no tās ietekas Dubnā, vietā, kur Ošas upe satek ar Melnupīti, nelielā saliņā, kas pavasaros neapplūst, atrasti akmens cirvji, kas nodoti muzejam. Iespējams, ka šeit atradusies neolīta laikmeta apmetne.

[27] Piemineķļu arhīvs, KL-390, Reģ.nr. 1, L-389, Reģ. nr. 7, 8, 22, 47, 73, 77.

- Bikaunieku kapsētā, rokot kapu, atrasts apbedījums, kurā mirušais apglabāts uz skuju klājiena, tam līdzi dodot zobenu (pēc Bikaunieku c. iedzīvotāju atmiņām).
- Rudzātu centrā, pretī bij. muižas dārzam, bij. muižas klēts D galā, Ošas upes lb. krastā atrasts sens apbedījums, kur mirušie apglabāti dobtos koka zārkos.
- 1949. gadā Bikaunieku c. atrasts dzelzs šķēpa uzmavas smaile.
- 1955. gadā J.Saldatāns (1913-1999) Grigu c. (bij. Stirnienes, tagad Sīļukalna pag.) tuvumā, rokot meliorācijas grāvi, Ošas upes krasta tuvumā (50 m attālumā) atrod nezināma dzīvnieka zobu. Latvijas Vēstures muzejā, zobu izpētot, konstatēts, ka zobs piederējis zirgam, kurš dzīvojis vēl pr. Kr.

Pagasta izveidošanās

Pagastu veidošanās īss vēsturisks apskats. Latvijā jau izsenis ir zināma tāda teritoriāla vienība kā pagasts. Latviešiem pagasts ir pazīstams jau krietni sen un saistīts ar krievu nodokļu vācējiem (sirotājiem) Latvijas zemēs. Šo sirojumu laikā Polockas un Pleskavas pārstāvji apbraukā sev pakļautās meslus maksājušas teritorijas un ik pa laikam apmetas kādā vietā atpūsties, kur tad arī tiek savesti mesli. Šī apmešanās tiek nodēvēta par *pagašķošanu* jeb viesošanos (no krievu val. *погостить*). Tāpēc samērā ātri ieviešas apzīmējums *pagasta mielasts*, kas nozīmē nodevas (meslus) nodevas ievācošajam kņazam un viņa kara draudzei, kā arī *pagastu dienas*, kas arī nozīmē maksājumu termiņu. Ar šo vārdu sāk apzīmēt lauku iedzīvotāju pārvaldes un pašvaldības vienību, kurai ir savs novads, sava tiesa un administrācija. Pagastā parasti ietilpst 5 ciemi vai 10-30 ciemati.

Salīdzinot ar mūsdienām, pagastu teritorijas agrāk bijušas krietni lielākas, toties iedzīvotāju vairāk bijis 20. gs. 1. pusē. Pašreizējais pagastu iedzīvotāju skaits ir krietni zemāks. Sākumā arī muiža ir viens pagasts, bet ar laiku tās lielums krietni pieaug, pārsniedzot viena pagasta robežas. Vairāki pagasti veido t.s. *valsti* (*волость*) jeb baznīcas draudzi.

Viduslaikos pagastiem savam kungam ir jāsarīko 2-3 mielasti gadā, kā arī jāalgo zināmas amatpersonas, jāuztur zirgi kara vajadzībām un pastam. Pagasts spriež tiesu saviem iedzīvotājiem un ir atbildīgs par pagastam uzliktajām nodevām un klaušām. Augstākā amatpersona pagastā ir pagasta vecākais. Visus pienākumus viņam palīdz veikt vēl dažas amatpersonas - desmitnieki, šķilteris (saukts arī par jātnieku).

Dzimtbūšanas laikā pagasta autonomija tiek stipri ierobežota un tā kompetencē paliek vairs tikai atbildība pret muižu. Pēc dzimtbūšanas atcelšanas (1861) pagasti pakāpeniski atgūst savas tiesības un kļūst par patiesām zemnieku pašvaldības institūcijām. Šajā laikā muiža pagastam uzveļ lielu daļu savu agrāko pienākumu, kas sarežģī pagasta darbību.

Cariskā Krievija Latvijā (Latgalē pirms tam arī poļi) cenšas panākt iedzīvotāju pārtautošanu. Visam latviskajam tiek likti visāda veida šķēršļi, kā, piem., vietu nosaukumi un cilvēku vārdi tiek lietoti nelatviski, vīrieši tiek iesaukti armijā uz ilgstošu dienestu un piedalīšanos dažādos karagājienos svešvalodīgā karaspēkā. Skolās bērniem aizliegts sarunāties latviski, pašvaldībās un iestādēs darbojas valdošās sveštautiešu šķiras pārstāvji, (tā, piem., Stirnienes pag. Rudzātu l/s sab-bas vecākais ir krievs Sīmanis Paukovs (1871-19??)) u.tml.

Pagasti ir atbildīgi par zemnieku pienākumiem pret valsti, respektīvi, - par nodokļu nomaksu, šķūtīm, ceļu uzturēšanu un to remontēšanu, kā arī citiem pienākumiem. Lai nodrošinātu pagasta dzīvi, 19. gs. beigās katrā pagastā ierīko pagasta magazīnu[1] (veikalu) un t.s. *pagasta lādi* (pagasta nespējnieku uzturēšanai). Taču līdz pat 02.1866 pagasti lielā mērā ir pakļauti muižu uzraudzībai. Tomēr līdz gadsimta beigām pagastu patstāvība pieaug. Savu augstāko patstāvības pakāpi pagasti Latvijā sasniedz LR gados (1920-1940). 1937. gadā Latvijā ir 519 pagastu, un katrā no tiem ir 3 institūcijas - pag. padome, pag. valde un revīzijas komisija.

Saskaņā ar 1856. gada likumu, par pagasta locekļiem tiek skaitīti tie zemnieki, kuriem īpašumus (neatkarīgi no viņu profesijas un dzīves vietas), kā arī tie kuri ir ieguvuši vai nomā kādu zemes gabalu pagasta teritorijā.

Latgales pagasti poļu un krievu laikos[2]. Latgales pagastu vēsture poļu laikos (1562-1772) pagaidām vēl maz pētīta, par to vēl maz sakrātu un izdotu vēstures liecību.

Gandrīz vai vienīgās ziņas smeltas no poļu revidentu veiktām lustrācijām (zemes revīzijām) Latgales stārastijās, t.i. kroņa zemēs, ko pārvaldījuši karaļu ieceltie stārasti, maksājot ceturto daļu no stārastijas ienākumiem. Šādas stārastijas ir bijušas 4: Daugavpils, Ludzas, Rēzeknes un Viļakas. Minētie vēstures avoti Latgales pagastus parāda kā klaušu un nodokļu iecirkņus, kas saistīti ar noteiktām muižām un folvorkām[3]. Svarīgi ir atcerēties, ka pie vienas muižas vai folvorkas bieži vien piederēja vairāki pagasti. 1765. gada lustrācija liecina, ka Varakļānu (grāfu Borhu dzimtas) muižai ir piederējušas Varakļānu, Stirnienes, Barkavas un Atašienas pag. zemes.

Poļu revidentu lietotie pagastu nosaukumi ir visai raibi un diezgan neskaidri, piem., 1765. gada lustrācijā viens un tas pats pagasts nosaukts gan par *valsti*, gan par *desmiti*, *voitiju* un *pagastu* (Sakstagala pag.).

---

[1] Magazīna (*itāļu* - magazino, *arābu* - mohzan) - noliktava, *Svešvārdu vārdnīca*, 1969, *Liesma*, 400. lpp.
[2] *Cand.iur.* B.Ābers *Latvijas pagasti poļu un krievu laikos*, LVVA, F-3723.
[3] Folvorka (no poļu *folwerk* - pusmuiža) - pusmuiža, vienšēta, *Svešvārdu vārdnīca*, 1969, *Liesma*, 210. lpp.

Tāpat dažādi tiek dēvēti pagastu priekšnieki jeb vecākie - gan par *voitiem* un *desmitniekiem*, gan par vecākajiem jeb stārastiņiem.

Voitu un desmitnieku uzdevums ir klaušu darbinieku izrīkošana un uzraudzīšana, kā arī nodevu piedzīšana. Muiža *voitu* zemi atsvabina no klaušām un nodevām (tāpat kā aldara, mednieka, mežsarga un klētnieka zemi), tādā kārtā *voitu* zeme ir "brīvgaitā". Nav šaubu, ka voitu ir iecēlis kungs - muižas vadītājs, un viņa alga ir ciema brīvzeme.

Jau poļu laikos (it sevišķi kopš 1629, kad Vidzemē pēc Altmarkas pamieru nodibinās zviedru vara), Latgalē sākas no pārējās Latvijas politiski un tiesiski atšķirta dzīve. Latgales īpatnējais stāvoklis saglabājas arī krievu laikos (1772-1918). Pēc dzimtbūšanas atcelšanas Kurzemē (1817) un Vidzemē (1819) Latgales latvieši vēl joprojām paliek dzimtcilvēku stāvoklī (tāpat kā krievu zemnieki). Līdz ar to Latgalei iet secen 19. gs. 1. pusē Kurzemē un Vidzemē ieviestie pag. pašvaldības noteikumi.

Visai Latgalei vienādas lauku pašvaldības nodibinās 1861. gadā, pamatojoties uz 19.02.1861 likuma par zemnieku brīvlaišanu Krievijā.

Šai pašvaldībai ir divpakāpju organizācijas raksturs, proti, ir paredzētas daudzas sīkākas zemnieku pašvaldības vienības, kas apvienojas un pakļaujas lielāku vienību pārvaldei. Sīkākā zemnieku kārtas pašvaldības vienība ir pagasta jeb ciema sab-ba (*сельское общество*), lielākā vienība - *valsts* (*волость*).

Pēc likuma pagastos apvieno zemniekus, kas dzīvo uz viena muižnieka zemes vai vienā ciemā, vai arī vairākos mazos ciemos - tādējādi, lai revīzijas sarakstos atrodamais "vīriešu dvēseļu" kopskaits *valstī*, ja vien iespējams, nebūtu mazāks par 300 un nepārsniegtu 2000. Dibinot *valsti*, cik iespējams, jāsaglabā līdzšinējās baznīcas (draudzes) robežas.

Savukārt valsts orgāni ir pag. pilnsapulce, *valsts* vecākais (staršina), valde un *valsts* tiesa. *Valsts* sapulcē piedalās visi vēlētie pagastu - *valstu* amatvīri un pa 1 deputātam ik no 10 zemnieku sētām un ik no 20 kalpiem un vaļiniekiem. Deputātus uz valsts sapulci izrauga pag. pilnsapulce.

Pag. pašvaldības orgāni ir pag. sapulce un pag. vecākais (stārasts), bez tam pagastā, ja vajadzīgs, var izraudzīt īpašus nodokļu savācējus, labības magazīnu uzraugus, lauku un mežu sargus, darbvedi (pagasta skrīveri) utt. Pag. sapulcēs piedalās visi pagasta saimnieki un vēlētie pag. amatvīri. Vēl pag. sapulces kompetencē ietilpst pag. amatvīru vēlēšanas, pag. locekļu atlaišana no pagasta un jaunu locekļu uzņemšana[4], kā arī saimniecisko un sabiedrisko lietu kārtošana vispār.

Pag. sapulci sasauc pag. vecākais, kam pag. robežās pieder zināma administratīvā un policijas vara. Viņš var sodīt visas sev pakļautās personas - par nelieliem pārkāpumiem ar arestu vai sabiedriskajiem darbiem līdz 2 dienām, vai ar naudas sodu līdz 1 rublim par labu pag. vai valsts kasei.

Pag. vecākos ievēl paši zemnieki, un viņu amata laiks ir 3 gadi. Arī LR gados (līdz 1934) pag. vecākos, pag. valdi, pag. padomi un revīzijas komisiju ievēl pag. iedzīvotāji uz 3 gadiem.

Pag. vecākais un pašvaldības amatvīri ir cieši pakārtoti guberņas iestādēm. Viņiem bez ierunām jāpilda visas miertiesneša, zemes policijas un pārvalžu likumīgās prasības. Par to nepildīšanu administratīvās personas var sodīt disciplinārā kārtā - par mazākiem amata pārkāpumiem līdz 5 rubļiem naudas sodu vai 7 dienām aresta.

Miertiesneši, kuru pakļautībā atrodas pag. vecākie, parasti vairāk rūpējas par muižnieku nekā par zemnieku labumu. Tas saprotams, ja zināms, ka šos miertiesnešus sākumā izrauga no Latgales poļu muižniekiem, bet vēlāk (pēc 1863 - pēc Poļu sacelšanās) - no krievu virsnieku vidus.

Vēstures avotos lasāms, cik liela nozīme pagastos ir algotam rakstvedim, jo viņš parasti ir vienīgais cilvēks pagastā, kas prot rakstīt un - līdz ar to - kārtot visas lietas starp pašvaldību un valsts iestādēm. Latgalē rakstvežu (darbvežu) pienākumus parasti izpilda krievi un poļi - daļēji tāpēc, ka vietējo lauku skolu trūkuma dēļ maz ir šādam amatam sagatavotu latviešu. Visumā par pag. darbvežiem vairāk gan atrodami nelabvēlīgi spriedumi[5].

1861. gada likums nosaka, ka pag. sapulces kompetencē ietilpst arī tiesības lemt par skolu ierīkošanu, tomēr skolu lietas uz priekšu virzās lēni un latviešiem nelabvēlīgā garā. Pirmkārt, pag. iedzīvotāji ir nabadzīgi un viņiem nav līdzekļu skolu celšanai un to uzturēšanai. Otrkārt, tautskolu direkcija par skolotājiem parasti ieceļ krievus, kuri veic latviešu pārkrievošanu. To apliecina, piem., Vitebskas guberņas Statistikas komitejas 1886. gada izdevums (skolās, kuras ierīkotas latviešu zemēs, skolotāji stingri raugās, lai bērni skolā savā starpā sarunātos tikai krieviski). Sīkāk par skolām cariskās Krievijas laikā skat. nodaļā ***Izglītība → Izglītība Latgalē līdz 1920.***

---

[4] Saskaņā ar 1856. gada likumu, par pagasta locekļiem tiek skaitīti tie zemnieki, kuriem īpašumus (neatkarīgi no viņu profesijas un dzīves vietas), kā arī tie kuri ir ieguvuši vai nomā kādu zemes gabalu pagasta teritorijā.

[5] Laikraksts *Tēvija*, 1898, nr. 19.

Rudzātu pagasta izveidošana. Rudzātu pag. atrodas Preiļu raj. Z.daļā. Pagasts izveidots 1920. gadā (pēc lielinieku padzīšanas), atdalot Rudzātu lauku sab-bas (*Рудзатское сельское общество*) teritoriju no bij. Stirnienes pag. teritorijas (Rēzeknes apr.).

Rudzātu pag. apdzīvoto vietu saraksts (uz 21.07.1920)[6]

Nosaukums	Iedzīvotāju skaits			Attālums no pag. centra, km	Zemes platība, ha				Latviskotie nosaukumi
	Vīrieši	Sievietes	Kopā		Aramzeme	Pļavas, ganības	Meži	Kopā	
Ciemi									
Borovka	9	12	21	13	20	14	6	40	
Byumaņi	57	53	110	1	95	98	2	209	
Brīsla	38	45	83	8	80	32	4	116	
Čirvoļnīki	25	31	56	6,5	75	15	3	79	
Gardryvīši	13	17	30	4	26	12	-	38	
Jaudzemi	26	28	54	6	83	17	-	100	
Kurčini	22	29	51	7	84	69	-	153	
Lōcupi	17	29	46	2	69	3	-	72	
Lyuzenīki	21	21	42	3	90	-	3	93	
Medņevka	31	60	91	6	102	38	-	140	
Mōlakolns	44	66	110	4	158	17	-	175	
Neicgaļi	13	15	28	2,5	52	8	-	60	
Patmaļka	10	15	25	6	40	10	-	50	
Pelši	28	44	72	3	97	24	-	121	
Pintāni	18	19	37	4	62	10	-	72	
Rudzāti	8	15	23	2	54	10	3	67	
Steķi	82	101	183	6	199	27	10	236	
Vidi	30	36	66	3,5	93	23	-	116	
Vilcāni	19	18	37	5	58	13	-	71	
Zalāni	44	49	93	1,5	127	12	-	139	
Rudzātu muiža	39	53	92	-	1607	1248	1129	3984	
Apdzīvotās vietas									
Aleksandrova	2	2	5	7	10	14	-	24	?
Andrējeva	5	6	11	5	26	-	-	26	Mežupītes
Antonova	3	10	13	2	38	10	-	48	Vārnas
Astesmežs	31	30	61	16	237	-	29	266	*
Biržakolns	5	7	12	12,5	28	8	8	44	Bērzkalni
Dagums	2	1	3	3,5	6	3	-	9	
Drikaite	4	3	7	6	29	1	-	30	Krūmiņi
Fiļipovas	3	6	9	5	20	10	-	30	Mālakalnasaliņa
Frolovščina	5	6	11	6,5	25	15	-	40	Kalnadruva
Gaigalsola	13	13	26	8	94	20	10	124	Gaigalsala
Janova	4	2	6	2,5	16	2	-	18	Lazdas
Jakubova	7	4	11	5	45	11	-	56	Jēkabi
Jegorova	7	6	13	5	33	7	-	40	Liepsaliņas
Jusufatova	5	8	13	5	16	2	12	37	Grāvīši
Kasparova	6	10	16	7	33	33	10	76	
Kļavsola	3	12	15	4	20	8	-	28	Kļavsala
Kravsova	5	7	12	3	36	9	-	45	?
Kryvadriva	4	4	8	5	15	10	-	25	Krami
Kromadriva	3	5	8	5	25	15	-	40	Kramadruva
Kudro	2	3	5	5	15	8	-	23	Kasparāni
Kumeļova	3	3	6	2,5	15	5	-	20	Kļavsala
Lakišinova	6	6	12	4	22	6	-	28	?
Lelaus	4	5	9	3	16	8	-		Lubāna
Lōčakolns	5	3	8	9	23	-	12	35	Lāčkalni
Luksteņi	2	3	5	5	13	1	-	14	Lukstenieki
Marinpole	7	5	12	3	45	21	-	66	Viesturi
Nadežda	5	5	10	3	24	13	-	37	Cerības
Orlovka	8	3	11	8	39	-	1	46	Eglaine
Orlovščina	3	3	6	5	18	19	-	37	Ērgļi
Ostrova-1	3	3	6	5	11	-	-	11	Uzkalniņi

[6] LVVA, 1371-4-1956 (Rēzeknes apr. 4. iecirkņa policijas pr-ka Ereļa ziņojums).

Nosaukums	Iedzīvotāju skaits			Attālums no pag. centra, km	Zemes platība, ha				Latviskotie nosaukumi
	Vīrieši	Sievietes	Kopā		Aramzeme	Pļavas, ganības	Meži	Kopā	
Ostrova-2	3	3	6	4	10	10	-	20	?
Oša (Ūša)	3	7	10	3	15	5	-	20	
Ošupe	1	2	3	2,5	10	3	-	13	?
Pelēčorka-1	11	4	15	6	37	13	-	50	Peļi
Pelēčorka-2	10	10	20	6,5	33	30	7	70	Pelēčōre
Purvagols	4	7	11	3,5	22	8	-	30	Purvagals
Rācenaite	6	4	10	2	18	2	-	20	Rācenāji
Repo-Vidi	6	4	10	2	18	2	-	20	Riepo-Vidi
Vavilovščina	3	3	6	2	17	5	-	22	Auzāni
Velkme	2	3	5	2,5	20	20	3	43	
Viktorova	1	3	4	4	9	9	-	18	?

Piezīme.

* LR Zemes reformas gados Astesmeža teritorijā izveidotas 15 zemnieku saimniecības.

Pagasta teritorijas dalīšana un pārdalīšana. 1.04.1925 Rudzātu pag. teritoriju pievieno Daugavpils apr.[7]. Tai pašā laikā paplašina pag. robežas, atdalot no Preiļu pag. Eleonorviles novadu ar 56 apdzīvotām vietām un ciemiem. No Vārkavas pag. atdala un Rudzātu pag. pievieno Rubeņkalna, Rusiņu, Peivelišķu c. u.c. apdzīvotās vietas. No Līvānu pag. atdala un Rudzātu pag. pievieno Skrūzmaņu, Eņģeļu un Vārpsalas apdzīvotās vietas (pēc 10 gadu ilgā Rudzātu un Līvānu pag. pašvaldību strīda Skrūzmaņu, Eņģeļu un Vārpsalas apdzīvotās vietas pievieno atpakaļ Līvānu pag.). Tā tiek izveidots kompakts pagasts, kur no pagasta centra (Rudzātiem) tālākās mājas atrodas 7-9 km attālumā (skat. pag. karti uz 1936. gadu, 866. lpp.). Pag. robežu izveidošanā liels nopelns ir toreizējai pag. padomei (pr-js D.Pūdnieks) un pag. valdei (pr-js P.Būmanis).

1925. gadā Rudzātu pagasts tiek pārdēvēts par Rudzētu pagastu[8].

Pēc II pasaules kara pag. robežas tiek grozītas, daļa pag. teritorijas pievienotas jaunizveidotajam Rožupes pag. Tā ir neapdomāta un nesaprātīga rīcība, jo, piem., Kivlenieku c. u.c. apdzīvotās vietas atrodas 1,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra, bet tagad tās pievienots Rožupes pag. teritorijai. Jāpiebilst, ka no Rudzātu pag. atdalītās teritorijas iedzīvotājus turpina apkalpot Rudzātu sakaru nodaļa. Tāpat šīs teritorijas iedzīvotāji izmanto Rudzātu v-sk. un apmeklē Rudzātu Romas katoļu baznīcu.

Līdz 1940 Rudzātu pag. robežojas ar Atašienas, Līvānu, Preiļu, Stirnienes un Vārkavas pag. Tagad sakarā ar visām šīm izmaiņām ir mainīti pagastu nosaukumi un to robežas. Pašreiz Rudzātu pag. robežojas ar Atašienas pag. (Jēkabpils raj.), Rožupes, Saunas, Sīļukalna, Stabulnieku, Sutru, Turku un Upmalas pag. (Preiļu raj.).

Izveidojot Līvānu raj. (30.12.1949)[9], Rudzātu pag. teritoriju pievieno Līvānu raj. (izveidojot rajonus, tiek likvidēti pagasti). 1959. gadā Līvānu raj. likvidē un sadala, vienu daļu rajona pievienojot Jēkabpils raj., otru - Preiļu raj., t.sk. arī Rudzātu pag. teritoriju.

Ciemu padomes[10]. 10.09.1945 tiek izveidotas Aizupes, Mālakalna, Rudzātu un Vidu ciemu padomes.

31.12.1949-14.06.1954 Aizupes c/p ietilpst Līvānu rajonā. 14.06.1954 Aizupes c/p pievieno Rožupes c/p. Līvānu rajonam likvidējoties, Rožupes c/p pievieno Preiļu rajonam.

10.09.1945-31.12.1949 Mālakalna un Vidu c/p ietilpst Līvānu raj. 14.06.1954 abas c/p pievieno Rudzātu c/p.

31.12.1949-11.11.1959 Rudzātu c/p ietilpst Līvānu rajonā. Līvānu rajonam likvidējoties, Rudzātu c/p pievieno Preiļu rajonam.

---

[7] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, nr. 140, 14.06.1924.

[8] Laikraksts *Latgolas Vōrds*, nr. 21., 30.05.1925.

[9] LVA, 4132-2-1, 1. lpp.

[10] *Okupētās Latvijas administratīvi teritoriālais iedalījums: vēsturiskās izziņas un pārvaldes iestāžu arhīvu fondu rādītājs (1940-1941, 1944-1990). Zinātnieka arhīvu rokasgrāmata*, Rīga, 1997.

18.12.1962 Rudzātu c/p pievieno Stirnienes c/p kolhoza *Pa Ļeņina ceļu* Upenieku c. teritoriju, 14.03.1975 - daļu Turku c/p kolhoza *Nereta* teritorijas - Vārpsalas apdzīvoto vietu.

Sīkāk par c/p ekonomisko stāvokli skat. nodaļā ***Pagasta saimnieciskā dzīve*** → ***Saimnieciskā dzīve 08.1944-1991***.

Administratīvi teritoriālais iedalījums pēc 1990. Ar LPSR Augstākās Padomes likumu (15.02.1990) *Par pagastu, rajonu un pilsētu pašvaldībām Latvijā* tiek pieņemts lēmums par administratīvi teritoriālā iedalījuma vienības *pagasts* atjaunošanu Latvijā. Līdz ar to tiek atjaunots arī Rudzātu pag. bez tās pagasta teritorijas daļas (bij. Aizupes c/p teritorija), kas pievienota Rožupes c/p, tagad - Rožupes pagastam.

Rudzātu pagasta teritorijas vēsture

Livonijas ordeņa pakļautībā. Ap 1200. gadu nākamā Rudzātu pag. teritorija ietilpst letgaļu zemēs - Jersikas karaļvalstī. Pēc letgaļu zemju nonākšanas vācu pakļautībā letgaļi tiek kristīti un viņu novadi sadalīti starp Livonijas ordeni un Rīgas arhibīskapiju (kas ietilpst Livonijas valstī - Livonijas federācijā[1]). 13. un 14. gs. Latgales (tāpat kā visas Livonijas) zemnieki vēl saglabā personīgo brīvību, tiem tikai jāmaksā nodoklis trīsreiz gadā un jāpilda kara klaušas. Kad bruņinieki sāk veidot savas muižas, klāt nāk muižas darbi[2].

1521. gadā Rīgā sāk izplatīt Mārtiņa Lutera (1483-1546) mācību, kas prasa reformēt katoļu baznīcu uz evaņģēlija pamata, atņemt pāvestam un bīskapiem laicīgo varu un lielos zemes īpašumus. Šī reformācijas kustība gūst plašu atbalstu Livonijas muižnieku un pilsētnieku vidē[3] - Livonija ir pirmā zeme ārpus Vācijas, kur reformācija gūst atbalstu[4]. Zemniekus tā nesasniedz un Latgalē jau nepavisam. Par protestantiem gan skaita zemniekus, kuru kungi pieņem jauno ticību (tā Latgalē luterticīgi "kļūst" Krustpils novada zemnieki)[5].

1501. gadā sākas karš starp Livoniju un Moskaviju, pēc ordeņmestra Valtera Pletenberga uzvaras (1502) tiek noslēgts miers līdz 1551. Pēc Ed.Dunsdorfa pētījumiem, šajā Livonijas karā piedalās gan latviešu, gan latgaliešu zemnieki[6]. Līdz 16. gs. vidum nākošā Rudzātu pag. teritorija ietilpst Rīgas arhibīskapijas jeb Rīgas virsbīskapa zemju (t.s. *Pārdaugavas hercogistes*) sastāvā. 1558. gadā krievi Jāņa Briesmīgā (Ivana Bargā) vadībā no jauna iebrūk Livonijā un to izposta.

Vēsturnieks P.Zeile raksta[7]: "Īpaši lielu postu Livonijai nodarīja barbariskie Ivana Bargā karapūļi, kuri nemitīgi tiecās aizsniegt Baltijas jūru un te nostiprināties. Maskavas cara karaspēkā bija daudz tatāru, čeremišu, mordvīnu, čerkesu, kuri būtībā bija marodieri un izcēlās ar sevišķu nežēlību. Viņi visā savā ceļā laupīja un slepkavoja, atkāpjoties līdzi aizveda lielus cilvēku un lopu barus. Latgalē īpaši liels marodierisms noticis Rēzeknes un Daugavpils novados. 19.03.1558 krievu karaspēks 3000 vīru sastāvā ar milzīgu cietsirdību izlaupīja un nodedzināja plašus apgabalus apkārt Rēzeknei, dzīvi palikušos zemniekus atstāja trūkumā un badā. Daugavpils apkārtnē daudzus nežēlīgi spīdzināja, lai uzrāda noslēpto mantu. Ja to nevarēja uzrādīt, bez žēlastības nogalināja; dzīvi palikušie sabēga mežos. Hronisti un tā laika mākslinieki šīs šausmas ir attēlojuši vairākos darbos. Hrestomātisks ir Georga Kreidleina no Nirnbergas zīmējums, kurā attēloti uzšķērsti bērni, pakārtas kailas sievietes, kuru ķermeņos ordas karotāji vēl raida savas bultas.

Krievu iebrukumu izmocītā Livonija padevās poļu-leišu varai 28.11.1561. ar šo dienu sākās ilgais un smagais poļu laiks izpostītajā zemē, vēlāk no pārējās Latvijas nošķirtajā Latgalē."

Polijas pakļautībā[8]. T.s. poļu laiki Latgalē ilgst 210 gadu (1561-1772). Arī nākošā Rudzātu pag. teritorija atrodas Polijas sastāvā līdz 1772.

1561. gadā Viļņā tiek parakstīts miera līgums par Latgales, Vidzemes un Kurzemes nodošanu apvienotās Polijas un Lietuvas virskundzībā, ordeņa pēdējais mestrs G.Ketlers tiek iecelts par Kurzemes un Zemgales lēņu valsts hercogu, bet pārējās ordeņa zemes un Pārdaugavas hercogiste nonāk tiešā Polijas pakļautībā[9]. Agrākās ordeņa un bīskapu zemes tiek atdotas poļu šļahtai, kā rezultātā Latgalē pieaug poļu tautības īpatsvars. Kā atmaksu par pakļaušanos karalis Sigismunds (Zigmunds) 1561. gadā izdod muižniekiem privilēģiju, kurā starp citām tiesībām atzīst zemniekus par dzimtļaudīm, kam nav tiesību atstāt novadu[10]. Latgalē poļu laikā zemnieku dzīves un likteņu noteicēja ir 31 cilvēku liela muižnieku kopa, no tās gandrīz puse - 14 ir pārpoļotas vācu dzimtas, 7 lietuviešu, 5 poļu, 5 baltkrievu, 3 poļu-lietuviešu un 1 pašas Latgales muižnieku dzimta (1759. gada ziņas)[11]. Vairākām Latgales vācu muižnieku ģimenēm piešķir grāfu titulus, un tās tiek pielīdzinātas Polijas muižniecībai (Borhi, Hilzeni, Korfi, Manteifeļi, Plāteri, Zībergi u.c.), kā rezultātā tās valodas un kultūras ziņā kļūst poliski katoliskas. Bez tam Polijas

---

[1] Livonijas federācija - 5 valstis ar garīgu pārvaldi (Ordeņa valsts, Rīgas arhibīskapija, Kurzemes, Sāmsalas un Tērbatas bīskapijas), kuras kopš 1421 vienojās par kopēju sadarbību landtāgos un kopēju rīcību kara laikā (A.Žīgure *Latvijas policijas vēsture. I daļa*, Rīga, *LR Iekšlietu ministrija, Rota*, 1997, 107., 111. lpp.).

[2] A.Švābe *Latvijas vēsture. 1. daļa*, Rīga, *Avots*, 1991, 126. lpp.

[3] Turpat, 148. lpp.

[4] A.Žīgure *Latvijas policijas vēsture. I daļa*, Rīga, *LR Iekšlietu ministrija, Rota*, 1997, 88. lpp.

[5] Ed.Dunsdorfs *Skaistā Latgale*, Austrālija, Melburna, 1991, 28. lpp.

[6] Turpat, 30. lpp.

[7] *Ai, māte Latgale*. Atskati Latgales vēsturē un kultūrvēsturē, *Annele*, 2001, 175.-176. lpp.

[8] Ed.Dunsdorfs *Skaistā Latgale*, Austrālija, Melburna, 1991, 30.-31. lpp.

[9] A.Švābe *Latvijas vēsture. 1. daļa*, Rīga, *Avots*, 1991, 157. lpp.

[10] Ed.Dunsdorfs *Skaistā Latgale*, Austrālija, Melburna, 1991, 161. lpp.

[11] *Ai, māte Latgale*. Atskati Latgales vēsturē un kultūrvēsturē, *Annele*, 2001, 178. un 179. lpp.

valdība sola vācu muižniekiem Latgalē dažādas priekšrocības un augstus amatus, ja tie atmetīs savu valodu un Lutera ticību. Polijas valdībai to arī izdodas panākt - nepaiet ne 15 gadu, kad vācu lielkungi jau kļuvuši par poļu paniem. Tikai uzvārdi vēl liecina, ka tie ir pārpoļoti vācieši[12].

Runājot par Latvijas likteņiem, parasti tiek uzsvērts vācu baronu radītais verdzības jūgs un mācītāju garīgais slogs. Nenoliedzot šā raksturojuma patiesīgumu, nedrīkst aizmirst, ka vācu muižnieku vairākumam piemita racionālas saimniekošanas spējas feodālo attiecību ietvaros, latviešu valodas prasme, nemaz jau nerunājot par mācītājiem (G.Mancelis, E.Gliks, Vecais Stenders u.c.), bez kuriem nav iedomājama latviešu grāmatniecības, kultūras vēsture. Turpretī Polijas muižniecība, ar ļoti retiem izņēmumiem, gan saimnieciskā, gan garīgā ziņā (un pirmām kārtām attieksmē pret latgaliešiem) bija izteikti stagnatīva[13].

Latgalē un Vidzemē sākas pretreformācijas kustība - atgriešanās pie katolicisma. Šo darbu veic katoļu mūku ordeņi (jezuīti[14], dominikāņi, vēlāk bernardieši un lazaristi). Ilgajos kara gados daudzas baznīcas ir izpostītas, zemnieki slēpjas mežos. Mūki - misionāri iepazīstina zemniekus ar katoļu ticību un palīdz visdažādākajās laicīgajās lietās. Viņi veido skolas, ievieš baznīcas dzīvē latgaliešu valodu, izdod latgaliešu drukas darbus (katehismus, lūgšanu grāmatas, evaņģēlija tulkojumus). Izceldami un kultivēdami latgaliešu dialektu, viņi pasargā to no rusificēšanās[15] (sīkāk skat. nodaļās ***Reliģiskā dzīve → Latgalē 16.-18. gs. izplatītās kristīgās konfesijas, misijas, misionāri un to devums Latgalei*** un ***Izglītība → Izglītība Latgalē līdz 1920***).

1572. gadā nomirst Polijas karalis Sigismunds (Zigmunds) II Augusts. Izmantojot viņa nāvei sekojošās jukas, 1577. gadā liela krievu un tatāru armija iebrūk Igaunijā un Latvijā (Latgalē tiek ieņemta Viļaka, Ludza, Rēzekne un Daugavpils). Ar lielu laupījumu un daudziem gūstekņiem (ko pārdod kā vergus Turcijā un Indijā), krievi atgriežas Krievijā. 1576. gadā par Polijas karali kļūst Stefans Batorijs, kurš, sadarbojoties ar zviedriem, sekmīgi turpina karu ar Moskaviju, kā rezultātā cars Ivans IV 1582. gadā spiests noslēgt Jamzopoļes miera līgumu ar Poliju un Zviedriju, atsakoties no visām pretenzijām uz Vidzemi un Latgali. Krievu pārdotie gūstekņi tiek apmainīti pret sagūstītajiem krieviem. Šajā karā Latgale un Vidzeme tiek stipri izpostītas.

1582. gads ir arī gads, kad Polijas karalis Stefans Batorijs izdod rīkojumu visā apvienotās Polijas-Lietuvas karalistē (t.s. Reča-Pospoļita) ieviest jauno [t.i., Gregora] kalendāru), t.sk. arī Pārdaugavas hercogistē (4.10 kalendārā jāpāriet uz 15.10) - Rīgā šis rīkojums izsauc *Kalendāra nemierus*[16].

Pēc 25 gadus ilgā Livonijas kara (1558-1583), kurā iesaistījās apvienotā Polija un Lietuva, Dānija un Krievija, poļi saņem Vidzemi un Latgali galīgi nopostītu (Vidzemē ir palikusi tikai ¼ agrāko zemnieku, daži pagasti vispār palikuši bez iedzīvotājiem, lielas zemes platības kļuvušas par atmatu un aizaugušas krūmājiem) [17]. Ap 1/3 Latgales iedzīvotāju (ap 30,000) iznīcināti vai aizdzīti jūgā uz krievu un tatāru zemēm[18]. Atgūtajā teritorijā (Inflantijā[19]) karalis par administratoru iecelļ bīskapu Georgu Radzivilu un teritoriju sadala 3 prezidijos (Cēsu, Tērbatas un Pērnavas). Latgale ietilpst Cēsu prezidijā (Palatinatus Wendensis). 1589. gadā karalis Sigismunds (Zigmunds) III veic reorganizāciju. Pēc tās Inflantija pieder Polijas un Lietuvas tautai. Teritorijā ir 4 veidu zemes valdījumi (karaļa galdamuižas, stārastijas, lēņi, mazās muižas). Lielāko platību veido 26 stārastijas (Latgalē - Rēzeknes un Daugavpils, pārējā Latvijā un Igaunijā - 10). Stārastus iecelļ no poļiem un lietuviešiem. 1587. gadā par Polijas karali kļūst zviedru princis Sigismunds (Zigmunds) III Vāsa, kas pēc vairākiem gadiem manto arī Zviedrijas troni. Būdams dedzīgs katolis, viņš vēlas atjaunot katolicismu arī Zviedrijā, ar ko tauta nav mierā. Par Zviedrijas karali pasludina hercogu Kārli.

1600. gada vasarā sākas poļu-zviedru karš. Altmarkas pamiera rezultātā 1629. gadā Pārdaugavas hercogisti sadala 2 daļās: zviedru Vidzemē un poļu Vidzemē jeb Inflantijā (*Inflanty Polskie*). **Ar šo laiku dažādu ticību un dažādu kultūru iespaidā arī sākas Latgales nošķiršanās no pārējās Latvijas**[20]. Pamiers ir spēkā līdz 1629. 1654. gadā (I Ziemeļu karš) krievi ieņem Ludzu un Rēzekni, bet zviedri 1655. gadā - Daugavpili, ko nespēj noturēt un rezultātā krievi okupē visu Latgali. Daugavpils tiek pārdēvēta par

---

[12] A.Švābe *Latvijas vēsture*, Rīga, 1990, 218. lpp.
[13] *Ai, māte Latgale*. Atskati Latgales vēsturē un kultūrvēsturē, *Annele*, 2001, 179. lpp.
[14] Jezuītu ordeni nodibina spāņu mūks I.Loijola (1534).
[15] U.Ģērmanis *Latviešu tautas piedzīvojumi*, Rīga, *Zvaigzne*, 1989, 166. lpp.
[16] A.Žīgure *Latvijas policijas vēsture. I daļa*, Rīga, *LR Iekšlietu ministrija, Rota*, 1997, 107., 111. lpp.
[17] *Ai, māte Latgale*. Atskati Latgales vēsturē un kultūrvēsturē, *Annele*, 2001, 175. un 176. lpp.
[18] N.Kaune *Leišu un poļu laikmets Livonijā*, Rīga, 1936.
[19] *Ducatus transdunensis* jeb Inflantija - tā sauca zemi, kas, skatoties no Kurzemes hercogistes Daugavas krasta puses, atradās pāri Daugavai un stiepās līdz Z-Igaunijai (A.Žīgure *Latvijas policijas vēsture. I daļa*, Rīga, *LR Iekšlietu ministrija, Rota*, 1997, 120. lpp.).
[20] U.Ģērmanis *Latviešu tautas piedzīvojumi*, Rīga, *Zvaigzne*, 1989, 81. lpp.

Borisogļebsku un krievi valda Latgalē līdz 1667. gadam (Andrusova pamiers starp Poliju un Krieviju). 1660. gadā (Olīvas miera līgums) zviedri atsakās no Vidzemes, 1667. gadā krievi - no Latgales. 1677. gadā Varšavas Seims jauno provinci nosauc par Inflantijas hercogisti (hercogs - Polijas karalis). Administratīvais iedalījums: 4 stārastijas (Daugavpils, Rēzeknes, Ludzas, Viļakas), stārastus ieceļ karalis.

Latgale tiek sadalīta starp 60 muižnieku dzimtām, kas gan formāli ir lēņa atkarībā no Polijas karaļa, bet patiesībā paši jūtas kā mazi karaļi un pat karo savā starpā. Lielo un vidējo muižnieku cīņās piedalās arī sīkie muižnieki (šļahtiči). Šo laiku raksturo teiciens: "Polija ir dižciltīgo debesis, garīdznieku paradīze, tirgotāju zelta bedre un zemnieku elle".

Ziemeļu karš. 1700-1721 pāri Latvijai iet Ziemeļu karš, kurā Krievija un tās sabiedrotie Dānija un Saksija cīnās ar Zviedriju par izeju uz Baltijas jūru. Karš noslēdzas ar Nīstades (Somija) miera līgumu (30.-31.09.1721) - Pēteris I piedāvā Zviedrijai 2 milj. dālderu par tiesībām "uz mūžīgiem laikiem" iegūt Baltijas provinces savā īpašumā. Zviedrija, kaut arī negribīgi, šim darījumam piekrīt (kad 28.01.1725 Pēteris I nomirst, Zviedrija sāk apsvērt iespēju atgūt Baltiju militārā ceļā, bet šo plānu Zviedrijas valsts dome noraida kā nereālu)[21]. Saskaņā ar noslēgto līgumu Krievija iegūst Vidzemi, Igauniju, Ingriju (1703. gadā Ingrijas purvos tiek dibināta Sanktpēterburga), daļu Karēlijas un Viborgu. Šī kara rezultātā Krievija "izcērt logu uz Eiropu" - iegūst izeju uz Baltijas jūru. Šis karš pilnībā izmaina Eiropas politisko karti: Zviedrija beidz pastāvēt kā lielvalsts, sākas Polijas un Lietuvas federācijas sabrukums, Krievija tiek pasludināta par impēriju[22].

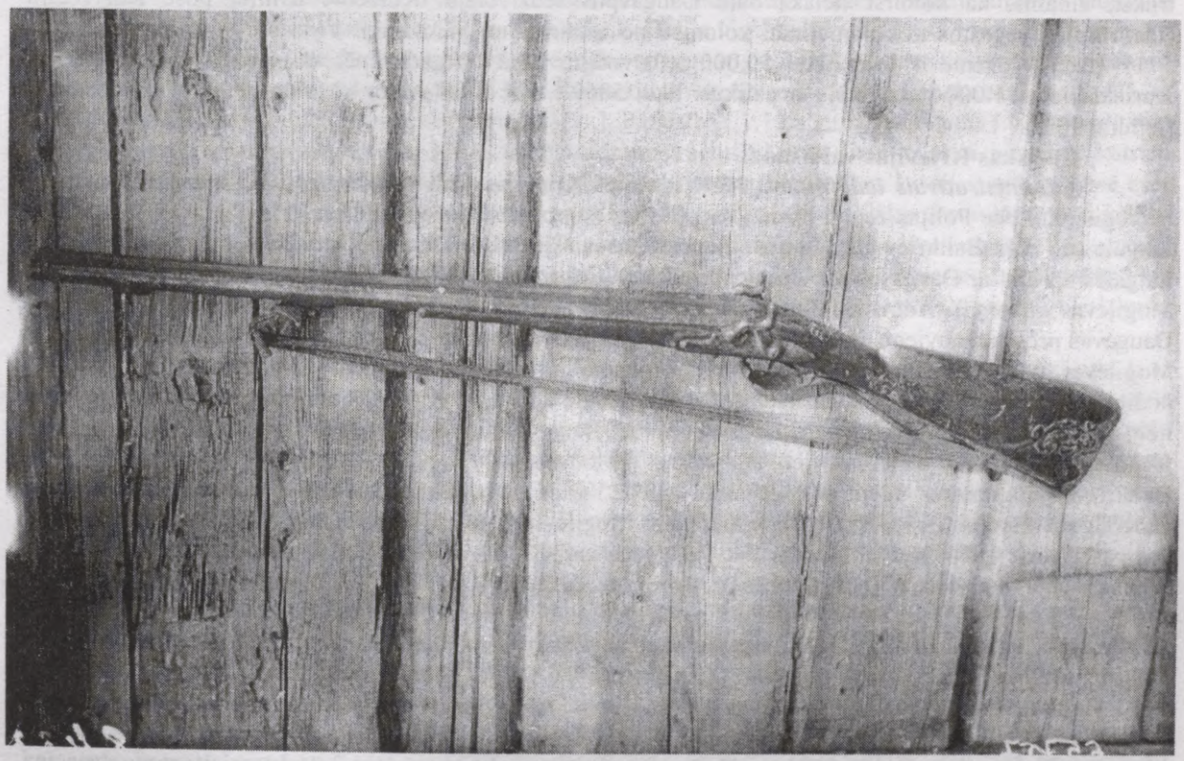

133 g.v. šautene, īpašnieks Jānis Olksna (18??-19??) *Āžkalniešos* (tagad Rožupes pag.) (1.07.1927, fotonegatīva nr. 8433)

Baltijā un īpaši Vidzemē karš nodara smagus postījumus. 1702. gadā vojevodam Šeremetjevam izdodas gūt pārsvaru pār Vidzemē atstātajiem zviedru garnizoniem. Līdz ar to sākas neierobežota laupīšana, slepkavošana un dedzināšana. Hronists Kelhs raksta: "*Viņi izdarīja visādas varmācības pie iedzīvotājiem un nogalināja vīrus, sievietes un bērnus, bez izšķirības, vai arī aizveda gūstā. [...] Daudz simtu vēl nepieaugušu bērnu kā zosulēnus sapakāja ratos un aizveda uz Tatāriju*"[23]. Krievi nodedzina Valku, Valmieru, Alūksni... 1705. gadā zviedri krievus sakauj Zemgalē pie Mūrmuižas. Krievi atkāpjas,

[21] A.Žīgure *Latvijas policijas vēsture. I daļa*, Rīga, *LR Iekšlietu ministrija, Rota*, 1997, 173.-174. lpp.
[22] Ed.Dunsdorfs *Latvijas vēsture 1710-1800*, Austrālija, Melburna, 1973, 13.-24. lpp.
[23] Fr.Zālītis *Latvijas vēsture*, Rīga, Valters un Rapa, 1936, 147. lpp.

Valku, Valmieru, Alūksni... 1705. gadā zviedri krievus sakauj Zemgalē pie Mūrmuižas. Krievi atkāpjas, nopostot visu savā ceļā. Šeremetjevs ziņo Pēterim I: "*Man tev jāziņo, ka Visvarenais Dievs un Vissvētā Dievmāte Tavu vēlēšanos piepilda, ienaidnieka zemē nav vairs ko postīt. No Pleskavas līdz Tērbatai, no Rīgas līdz Valkai viss ir izpostīts, visas pilis sagrautas. Nekas nav atlicis, izņemot Pērnavu un Rēveli un šur tur pa muižiņai pie jūras. Govju un čukņu* (tā krievi dēvēja igauņus, taču nespēja atšķirt tos no latviešiem) *esam saķēruši milzum daudz. Govis tagad var pirkt par trim markām gabalā, aitas par divām kapeikām, mazus bērnus - par kapeiku, lielākus - par griveņiku, četrus gabalus pārdod par marku.*"[24] Kad 1708. gadā zviedri sakauj poļus, un krievi gaida tos atgriežamies Vidzemē, tad speciālas krievu vienības iznīcina visu, ko nevar aizvest - nodedzina mājas, nokauj lopus, iznīcina pārtiku, bērnus un jauniešus aizved uz Krieviju, vecus cilvēkus nogalina. Nogalināto ir tik daudz, ka nav, kam tos aprakt.

Lielā Ziemeļu kara sekas[25]: Vidzeme no pakļautības eiropiskajai Zviedrijai nokļūst aziātiskās Krievijas valdīšanā, bet latviešu zemnieki - no liberālās zviedru laiku gaisotnes un personiskās brīvības izredzēm despotisko vācu muižnieku patvaļā, kad dzimtbūšana jau līdzinās verdzībai. Latgale paliek kā Polijas un Lietuvas kondomīnija (kopvaldījums), Kurzemes hercogiste - kā formāli patstāvīga Polijas protektorātā. Tomēr faktiski gan Latgale, gan Kurzeme nonāk krievu ietekmē, un krievu karaspēks tās ieņem Septiņgadu kara laikā (1756-1763). Latgalē krievu karaspēks novietojas garnizonos Rēzeknē un Daugavpilī.

Lielais Mēris. 1710-1711 pa visu Latviju izplatās Lielais Mēris. Precīzu ziņu par upuriem Latgalē trūkst, zināms, ka nomirst lielākā daļa Daugavpils iedzīvotāju. Kurzemē izmirst puse iedzīvotāju (izmirušajos pagastos tiek nometināti kolonisti no Lietuvas un Sāmsalas), Vidzemē - vairāk kā 60 % - 1711. gadā Vidzemē ir vairs tikai 50,000 iedzīvotāju. Rīgā 10 gadus pēc tās ieņemšanas (1720) no iepriekšējiem 11.000 iedzīvotāju ir palikuši tikai 5869[26]. Pēc Lielā Mēra kā tauta beidz pastāvēt lībieši (izmirst 90%).

Cariskās Krievijas valdīšana.

Administratīvais iedalījums. Pēc Vidzemes Krievijas varā nokļūst arī Kurzemes un Zemgales hercogiste un pēc Polijas zemju pirmās sadalīšanas (starp Austriju, Prūsiju un Krieviju) - 1772. gadā arī Latgale (un daļa Baltkrievijas). Latgale neveido atsevišķu teritoriāli administratīvi noslēgtu vienību, bet Latgales apriņķi ar Daugavas provinces nosaukumu tiek iekļauti (1773) Pleskavas guberņā (Baltkrievija - Mogiļevas guberņā). Adm. iedalījums: 4 apriņķi (Daugavpils, Rēzeknes, Ludzas, Viļakas). 1776. gadā Daugavas provinci apvieno ar Vitebskas un Polockas provincēm, izveidojot Polockas guberņu, un kopā ar Mogiļevas guberņu to apvieno Baltkrievijas ģenerālguberņā. 1777. gadā guberņas likvidē, to vietā nodibinot *vietniecības* (*наместничество*), kuras iedala apriņķos. Polockas vietniecībā ir 11 apriņķi:, no tiem 3 - Daugavpils, Rēzeknes un Ludzas - aptver Latgali. Līdz ar to Latgale vairs nav atsevišķa adm. vienība. 1796. gadā guberņas tiek atjaunotas. Polockas un Mogiļevas guberņas apvieno, izveidojot Baltkrievijas guberņu (centrs Vitebskā). 1823. gadā atsevišķās guberņas apvieno un pakļauj ģenerālgubernatoram. Vitebskas guberņa kopā ar Mogiļevu, Smoļensku un Kalugu veido ģenerālguberņu, kas pastāv līdz 1856, kad to likvidē. Pēc Poļu sacelšanās 1865-1869 atkal tiek izveidota ģenerālguberņa (tajā apvieno Vitebskas, Viļņas, Kauņas un Grodņas guberņas)[27].

Kad Krievija pie savām R robežām sāk celt cietokšņus (arī Daugavpilī), izrādās, ka šīs teritorijas nav drošas nacionālā ziņā, un tādēļ Latgalē sāk nometināt krievu zemniekus.

Rusifikācija. Ja sākumā Krievija neiejaucas "no Polijas pievienoto guberņu" iekšējās lietās, tad pēc Poļu sacelšanās (1863) sākas vēršanās pret visu polisko (līdz ar to - pret katolisko, pēc tam arī pret latgalisko). Vispirms krievu valdība aizliedz iespiest grāmatas latīņu burtiem lietuviešiem (kas arī daļēji bija piedalījušies dumpī), bet 1871. gadā ģenerālgubernators M.Muravjovs[28] drukas aizliegumu attiecina

---

[24] Fr.Zālītis *Latvijas vēsture*, Rīga, Valters un Rapa, 1936, 148. lpp.

[25] Ed.Dunsdorfs *Skaistā Latgale*, Austrālija, Melburna, 1991, 33.-34. lpp.

[26] *Feodālā Rīga*, Rīga, Zinātne, 1978, 252.-253. lpp.; A.Žīgure *Latvijas policijas vēsture. I daļa*, Rīga, *LR Iekšlietu ministrija, Rota*, 1997, 173. lpp.

[27] Ed.Dunsdorfs *Skaistā Latgale*, Austrālija, Melburna, 1991, 34.-35. lpp.

[28] Grāfs Mihails Muravjovs (1795-1863), bij. domēņu ministrs (1857-1861, atlaists no amata kā kukuļņēmējs). Cars Aleksandrs II, pēc Poļu sacelšanās (1863) ieceļot viņu par Viļņas ģenerālgubernatoru ar uzdevumu "atjaunot Baltkrievijas vēsturisko seju", viņu raksturo kā "vīru, kam ir Romas prokonsula un tatāru hana īpašības". Jaunā ģenerālgubernatora metodes - "apšaut un pakārt dumpinieku vadoņus". Savukārt zemniekus aizdzen uz Sibīriju un viņu mājas nodedzina. Muravjovs lielās, ka pilnībā iznīdēs Lietuvas un Žemaitijas valodu un kultūru, nododot šo zemju vārdu un to vēsturi aizmirstībai, viņš pavēl iznīcināt visus rakstus par Lietuvu un Žemaitiju, kas iespiesti latīņu ("poļu") burtiem. Muravjovs ir arī drukas aizlieguma ierosinātājs. Muravjova amata pēctecis Konstantīns fon Kaufmans turpina viņa iesākto politiku (arī drukas aizlieguma sakarā). Ja Muravjovs bija vērsies pret katoļiem, tad Kaufmans jau slēdz katoļu klosterus. Uz to reaģējot, pāvests Pijs IX 1866. gadā pārtrauc diplomātiskās attiecības ar Krieviju. (Ed.Dunsdorfs *Skaistā Latgale*, Austrālija, Melburna, 1991, 51.-52. lpp.).

arī uz visu Latgali[29] (grāmatas latgaliešu valodā tiek uzskatītas par leitiskām grāmatām poliskiem burtiem). Tiek piekopta nežēlīga pārkrievošanas politika. Drukas aizliegums Latgalē pastāv līdz 23.04.1904. Īpaši barga attieksme pret visu "polisko" pastāv 19. gs. 80. gados[30] (sīkāk skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Eleonorviles baznīcas apraksts*** un ***Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā***).

M.Bukšs raksta[31]: "Pārkrievošana Latgalē ir tāda parādība, kādas nebija pārējā Latvijā. Kad tiek pieminēta pārkrievošana pārējā Latvijā, tā tiek raksturota pēc tiem samērā vieglajiem spaidiem, kādi tur parādās 19. gs. 80-tajos gados, kad latviešu nacionālā kultūra tur jau ir tik spēcīgi nostiprinājusies, ka tā vairs nav sagraujama. Tad tautskolas, prese un daiļliteratūra ir jau tautas rokās. Latgalē tas ir pavisam citādi. Vēlā dzimtbūšanas atcelšana, vietējās valodas pilnīga nepieļaušana skolās, kad tādas sāk dibināt pēc 1864, un konsekventais aizliegums iespiest latgaļu grāmatas ar latīņu burtiem visu kultūras attīstību aizkavē par veselu gadu simteni. [...] Patiesībā drukas aizliegums nemaz nebija vērsts pret poļiem. Poļiem tāda aizlieguma nekad nav bijis (atskaitot kādu nenozīmīgu Galīcijas stūri), un centrālā Polija apgādāja ar savām grāmatām visas tās provinces, kur tikai poļi dzīvoja, un šī apgāde nekad nav tikusi traucēta. Valodu lietošanas un grāmatu drukāšanas aizliegums ir bijis vērsts tikai pret leišiem un latgaļiem. Tāpat kā poļi no tā necieta, tāpat no tā necieta arī Baltijas latvieši, un viņi savas grāmatas bez kāda traucējuma varēja izplatīt Latgalē arī drukas aizlieguma laikā. [...] Bija skaidri apzināta un labi izdomāta politiska akcija. Tā kā vārdu *pārkrievošana* publiskās sakarībās 19. gs. bija aizliegts lietot, viss tika apzīmēts netieši, aplinkus - vai nu saukts par "русское дело" (krievu lieta), vai tamlīdzīgi un izpildīts pēc slepenām instrukcijām."

Pēc Poļu sacelšanās (1863) "latgaliešus pieskaitīja pie neuzticamām tautībām (неблагонадёжные). Latgalietis - katolis, un tādi latgalieši bija visi, nedrīkstēja iegūt nekustamu īpašumu bez gubernatora atļaujas, un tās izsniedza reti, pēc sīku un pamatīgu ziņu ievākšanas caur vietējo policiju un žandarmēriju. Tā tad faktiski latgalietim bija ņemta katra iespēja iegūt zemes gabalu savā dzimtenē un paplašināt saimniecību savai pieaugošai ģimenei. [...] Patiesībā [...] šis stingrais likums [...] Latgalē bija domāts poļu tautības pilsoņiem. [...] Bet vietējā administrācija [...] šo likumu sāka piemērot katram katoliskam pilsonim, motivējot savu rīcību ar apgalvojumu, ka Latgalē ikviens katolis savā iekšienē esot polis un valstij neuzticams. Ar laiku krievu kancelejas izgudroja vēl veiklāku formulējumu: vietējos katoļus - kā poļus, tā latgaliešus - definēja par "poļu tautības personām" (лица польского происхождения). Šo cilvēku rubrikā varēja ietilpināt ikvienu katoli, kam gribēja noliegt kāda nekustama īpašuma pirkšanu. Arī pie iestāšanās augstskolās latgalieši tika pielīdzināti poļiem un pieņemti tikai "poļu procenta" robežās.[32]"

Fr.Kemps raksta[33]: "Latgalē brutālā rusifikācija sacentās ar smalku un veiklu polonizāciju. [...] Ko krievu ierēdnis, policists, skolotājs vai garīdznieks (батюшка) mēģināja [...] panākt ar brutālo valsts varu, to poļi daudz vieglāk panāca [...] ar cilvēku siržu iekarošanu kulturālā ceļā. [...] Visās Latgales poļu muižās, daudzās katoļu baznīcās poļu valodai tikai ierādīta pirmā vieta. Kas kaut cik runāja poliski, tas no poļiem dabūja visur pretimnākšanu un atbalstu, to visādi skubināja tālāk mācīties poliski un mācīt arī savus bērnus šinī valodā. Labākie muižas amati, labākās muižas folvorkas muižnieki deva un izrentēja poliski runājošiem ļaudīm - vai tie būtu poļi vai latgalieši. Muižās bija izrīkotas nelegālās poļu skolas, kur neuzkrītoši poļu jaunatne mācīja poliski muižas ļaužu bērnus un arī pieaugušos. Muižu bibliotēkās bija izlasītie poļu patriotiskie populārie rakstnieki, kurus deva lasīt plašā apkārtnē. Lai tuvāk varētu pieiet zemnieku tautai, vairāki poļi mācījās latgaliski un labprāt satikās ar latgaliešu skolu jaunatni, dažus centīgākos jauniešus pat materiāli atbalstot un uzņemot tos kā viesus savās mājās. Tā latgaliešiem gāja zudumā daudz turīgo un inteliģento tautiešu, kas pārgāja poļu tautībā. Pieņēmuši poļu valodu un kultūru, tie centās poliskot arī savus uzvārdus ar galotnēm "-ič" un "-ski". To varēja viegli panākt, jo garīdznieki, kas veda baznīcu metriskās grāmatas, bija poļi vai poļu orientācijas cilvēki" (skat. arī par uzvārdu krieviskošanu nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Latgales Romas katoļu baznīca Krievijas virskundzībā***).

Latgalē dzimtbūšanas atcelšana tiek pasludināta 1861. Pēc 1863. gada, lai vājinātu muižnieku varu, zemniekiem atļauj pirkt muižnieku zemi par cara valdības aizdevumiem (sīkāk skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes iepirkšana pēc dzimtbūšanas atcelšanas***), piešķir tiesības (servitutus) ganīt lopus un cirst malku muižu mežos[34].

---

[29] Fr.Kemps *Latgales likteņi*, Rīga, *P.Puduļa apgāds*, 1938, 71. lpp.
[30] Turpat, 80. lpp.
[31] *Ai, māte Latgale*. Atskati Latgales vēsturē un kultūrvēsturē, *Annele*, 2001, 268.-269. lpp.
[32] Fr.Kemps *Latgales likteņi*, Rīga, *P.Puduļa apgāds*, 1938, 78.-79. lpp.
[33] Turpat, 86.-87. lpp.
[34] B.Briška *Latgola muna tāvuzeme*, *P/s Latgaļu izdevnīceiba*, 1984, 116. lpp.

19. gs. 80-tajos gados Latgalē sākas plaša peļņā iešana "uz Krieviju", bet 90-tajos gados krievu valdība sāk organizēt Latgales zemnieku pārceļošanu uz Sibīriju, kur tiem tiek piešķirta zeme Rietumkrievijā - Omskas un Tomskas apg. (Fr.Kemps lēš, ka tādu "latgaliešu kolonistu skaits sniedzies līdz 50-60 tūkstošiem"). Atbrīvotās zemes tiek paredzētas krievu kolonistu nometināšanai. Poļu muižniecība šai laikā ir lielos parādos agrārbankām, un to zemes bieži tiek izpārdotas. Zemi piešķir tikai krievu zemniekiem ("Latgalē ieplūst tūkstošiem krievu"), kā rezultātā to skaits pieaug arī tajos Latgales pagastos, kur iepriekš to nav bijis vai bijis maz[35]. Šo krievu valdības iesākto Latgales pārkrievošanu pārtrauc I pasaules karš. Par Latgales pārkrievošanas politiku skat. arī nodaļās ***Izglītība***, ***Reliģiskā dzīve***, ***Pagasta izveidošanās → Latgales pagasti poļu un krievu laikos***.

I pasaules kara laikā pagasta teritorijai iet pāri gan krievu (1914-1917), gan vācu (02.-11.1818), gan lielinieku (11.1918-3.01.1920) armijas. Tad seko lielinieku valdīšana (03.1919-01.1920). 1920. gadā tiek nodibināts Rudzātu pag. neatkarīgās LR sastāvā.

Zemnieku stāvoklis Latgalē[36]. Vairums zemnieku ir dzimtļaudis, kam ir sava saimniecība (apsaimnieko ģimene vai ģimene un algots darbaspēks). Mazāka grupa - ienācēji (no Baltkrievijas, Lietuvas, Zemgales, Krievijas). Ir arī brīvzemnieki, kalpi un amatnieki (dārznieki, sietu pinēji, dzirnavnieki, podnieki, krodzinieki). Sociālā ziņā no viņiem augstākā stāvoklī ir *voiti*, kas uzrauga klaušu darbus muižā (viņi ir atbrīvoti no maksājumiem) (skat. sīkāk nodaļā ***Pagasta izveidošanās → Latgales pagasti poļu un krievu laikos***). Citas amatpersonas - (pasta vedēji) un jātnieki (bruņoti jātnieki - raitnieki). Zemākā stāvoklī sociālā ziņā ir iebūvieši un kaktinieki (viņiem nav savas sētas, tie dzīvo pie saimniekiem). Zemnieki atrodas 4 veidu pakļautībā: 1) privāto muižu zemnieki, 2) baznīcas un klosteru zemnieki, 3) ķeizara zemnieki (krievu laikos), 4) valsts jeb kroņa zemnieki. Ķeizara un valsts zemniekus valdība bieži iznomā muižniekiem. Parastais zemnieku pienākums - bezmaksas klaušas un nodevas. Klaušas ir 2 veidu: noteikts (2-3) dienu skaits vai noteikti darbi. Bez kārtējām klaušām vēl ir ārpuskārtas klaušas: siena pļauja, mēslu vešana, malkas un būvkoku piegāde, muižas sardze, vienreizēji lieli darbi muižā. Ir arī paraša veikt atsevišķus noteiktus gabaldarbus (apart, noecēt un apsēt noteiktu muižas lauku platību u.c.). Ir arī braukšana šķūtīs (uz Rīgu vai Viļņu). Sievietēm muižai jāsavērpj zemnieku sētās saražotie lini un vilna. Vidējā katras saimes apstrādājamā muižas zemes platība - 1,1-9,0 ha. Nodevas maksājamas naudā un graudā noteiktos termiņos un daudzumos, bet tās var arī aizstāt ar maksājumiem naudā (pēc noteiktas takses). Nodeva graudā (t.s. kunga tiesa): labība (rudzi, mieži, auzas, kvieši), lini, apiņi, cūkgaļa, mājputni (vistas un zosis), alus, tvertnes (spaiņi un vāceles), maisi un virves. Poļu laikos Latgalē ir šādi nodokļi: dūmunauda (38 % no kopējās nodokļu summas), kvarta (22 %), degvīna nodoklis (15 %), žīdu galvasnauda (14 %), "hiberna" (11 %). Savukārt cariskās Krievijas laikos nodokļi ir šādi: galvasnauda (ne tikai no žīdiem) un degvīna nodoklis, pie tam nodokļi ir daudz lielāki kā poļu laikos (1773. gadā tie pieauguši vairāk nekā trīskārtīgi).

Pirmās rakstiskās ziņas par Rudzātiem. Arhīvu materiālos atrodamās rakstiskās ziņas par Rudzātu pag. teritorijā esošajām apdzīvotajām vietām ir ļoti trūcīgas. Pirmās rakstiskās ziņas arhīvā ir no poļu laikiem. Tajās lasāms, ka Rudzātu muiža pieder grāfam Borham, bet vēlāk tā pāriet muižnieku Plāteru-Zībergu dzimtas īpašumā (minētais attiecas arī uz Eleonorviles folvorku). Vēl rakstos minēts, ka muižas teritorija atrodas starp lieliem, nešķērsojamiem purviem un necaurejamiem mežiem, kur dzīvo daudz un dažādi meža zvēri (lāči, vilki u.c.). Muižas teritorijā dzīvo latvieši, piederoši Romas katoļu ticībai.

1772. gada revīzijas laikā[37] minētas šādas Rudzātu muižas teritorijā atrodošās apdzīvotās vietas:

Apdzīvotā vieta	Ģimenes, skaits	Vīrieši, skaits	Sievietes, skaits	Kopā	Piezīmes
Kumeļnīca	1	8	6	14	
Mālakalns	2	6	10	16	Ienācēji - vecticībnieki
Medņevka	3	15	16	31	"
Pelēči	2	7	8	15	Bēguļojošie ļaudis
Pelši	9	59	41	100	
Steķi	2	6	8	14	

[35] B.Briška *Latgola muna tāvuzeme*, *P/s Latgaļu izdevnīceiba*, 1984, 97. lpp.; Fr.Kemps *Latgales likteņi*, Rīga, *P.Puduļa apgāds*, 1938, 89.-91. lpp.

[36] Ed.Dunsdorfs *Skaistā Latgale*, Austrālija, Melburna, 1991, 45.-46., 49.-50. lpp.

[37] LVVA, 1881-1-8, 143.-144. lpp.

Borhi[39]. Tā ir sena muižnieku dzimta, viena no vecākajām Eiropā, kuras saknes meklējamas Prūsijā. Borhu dzimta saimnieko Preiļos apm. 500 gadus, pēdējie tās īpašnieki savus īpašumus izpārdod 19. gs. 60-tajos gados. Šīs dzimtas pārstāvjiem ir piederējušas muižas Latgalē, Kurzemes hercogistē, kā arī tagadējās Lietuvas un Baltkrievijas teritorijās. Borhi piedalās militārajā valsts dienestā un ir delegāti Varšavas Seimā. 14. gs. Preiļu novads izlēņots Borhiem, kas Preiļus veido kā vienu no lielākajiem savu īpašumu centriem, no 1472 Preiļos atrodas Livonijas ordeņmestra Bernharda fon Borha rezidence, kurš 1475 to izlēņo savam brālēnam Simonam Borham. Pēc tam Preiļu muižā nomainās vairākas Borhu paaudzes. Kā pēdējais dzimtas īpašumā Preiļu pilī dzīvo un darbojas grāfs Mihaels Borhs (1806-1881), kurš pilī izveido lielu bibliotēku. M.Borhs ir vēstures pētnieks, rakstnieks, daudzu pētījumu, apceru un dzejoļu par Latgali autors. Nozīmīgs ir viņa pētījums par Daugavas vēsturisko ceļu un upes krastos dzīvojošo tautu kultūru. Īpaša vieta kultūrvēsturē ir M.Borha poēmai *Jersika*. Grāfa rokraksta paraugu skat. zemes pārdošanas dokumentā nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas → Spriudi***.

Grāfa Borha senču dzimtas ģerbonis[38]

Grāfu fon der Borhu dzimtas aprakstā lasāms, ka šis vārds rakstīts un izrunāts Borg, fon Borg, Burč. Viņu dzimtas ģerbonis ietver 3 melnus kraukļus (krauklis - grāfu dzimtas galvenais simbols) zelta laukā. Skaitlis 3 simbolizē 3 dzimtas atzarojumus, kuriem pieder zemes Vācijas, Polijas un Livonijas teritorijā. Livonijas Borhu dzimtas atzarojuma pārstāvji ir arī Preiļu un Varakļānu muižas īpašnieki. Borhu dzimtas un lielā ģerboņa aprakstā lasāms: *Valsts grāfi fon der Borhi, Libšicas brīvkungi no Borhlandes*. Apstiprinājuma diplomu par Valsts grāfu titula piešķiršanu saņem (17.05.1783) Mihaels Johanns Borhs.

Grāfi Borhi Preiļu pilsētai mantojumā atstājuši Preiļu muižas apbūves kompleksu ar romantisko parku, pili, kapelu, staļļiem, sarga mājiņu un parka vārtiem. Vairāk nekā 100 gadus vecais Preiļu parks ir viens no ievērojamākajiem 19. gs. ainavu parkiem Latvijā (parka platība 41,2 ha, no tiem 13,2 ha aizņem dīķi).

Rudzātu muiža.

Muižas īpašnieki. Kā jau minēts, pirmie Rudzātu muižas īpašnieki ir pārpoļojusies vācu izcelsmes muižnieku dzimta - grāfi Borhi (1550-1863) (skat. iepriekš). Pēc Borhiem Rudzātu muižu savā īpašumā pārņem muižnieku Plāteru-Zībergu dzimta. Pēdējais muižas īpašnieks ir Staņislavs Plāters-Zībergs un pēdējais muižas pārvaldnieks ir Genādijs Klaudija dēls Šverins (1862-1???). Viņa ģimene sastāv no 7 cilvēkiem. Muižnieka titulu Šverinu dzimta iegūst 29.03.1848 (nr. 9309)[40].

Muižas apraksts. Muižas īpašnieki muižā pastāvīgi nedzīvo, bet tikai ierodas vasarā atpūsties vai medību periodā uz medībām. Tā kā līdz šim autors nav atradis ne arhīvu dokumentus, ne Rudzātu muižas plānu, ne arī plašāku muižas aprakstu, tad muižas aprakstu un aptuvenu tās plānu autors veidojis pēc veco rudzātnieku atmiņām (skat. shēmu 50. lpp.).

Rudzātu muižas centrs atrodas divu ceļu krustojumā Ošas upes lb. krastā.

- ***Muižas pārvaldnieka dzīvojamā ēka.*** Bīskaps J.Cakuls raksta[41]: "*Muižas māja atradās apm. 200 m no Rudzātu baznīcas uz D, parka A pusē. Tā bija vienstāva gara māja Z-D virzienā, perpendikulāri Ošas upei*". Ēka būvēta no koka, leņķī. 1923-1936 ēkas D daļā atrodas 4 Rudzātu sešklasīgās p-sk. klases, pēc tam - Rudzātu pagastnams. Ēkas otrajā spārnā atrodas policijas iecirknis, kā arī policijas darbinieka, pag. darbveža un kancelejas ierēdņu dzīvokļi. II pasaules kara beigās vācieši atkāpjoties ēku nodedzina.
- ***Muižas dārzs.*** Muižas ēkas Z pusē atradies muižas dārzs, kuru Latvijas brīvvalsts gados nomā pag. darbvedis (par Ls 70 gadā).

---

[38] Attēls no grāmatas *Varakļāni un varakļānieši. Kultūrvēsture, atmiņas, apcerējumi*, Rēzekne, *Latgales Kultūras centra izdevniecība*, 2002, 192. lpp.

[39] *Ceļvedis pa dzimto zemi*, 1. daļa, Rīga, 1937, 329. lpp.; http://server.pvg.edu.lv/ - Preiļu Valsts ģimnāzijas mājas lapa.

[40] LVVA, 3931-1-2, 23. lpp.

[41] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu draudzes. Kūrijas arhīva materiālu apkopojums*, Rīga, *Rīgas metropolijas kūrija*, 1997, 391. lpp.

Rudzātu pamatskolas ēka (līdz 1936), pēc tam - pagastnams

Kara laikā muižas dārzā apbedīti frontē kritušie sarkanarmieši un 20. gs. 50-tajos. gados te ierīkoti Rudzātu pag. kritušo sarkanarmiešu BK (skat. nodaļu ***Kritušo piemiņas vietas → SA kritušo karavīru piemiņas vietas***).

Uz Preiļu-Steķu ceļa (no Ošas upes uz Mālakalna c. pusi), nelielā ceļa gabalā vēl tagad saglabājušies muižas laiku apstādījumi - ap 200 gadus veci lapu koki abpus ceļam. Kā stāsta[42] Aloizs Bojārs (1928), tad šos kokus esot stādījis viņa vecvectēvs Ančs Bojārs (1830-1891), kas bijis pirmais Rudzātu muižas dārznieks.

- ***Klētis.*** Aiz dārza Ošas upes krastā ir atradusies muižas klēts, būvēta no koka uz mūra pamatiem. Latvijas brīvvalsts gados šīs ēkas D galā Rudzātu pag. pašvaldība ierīko krejotavu (krējumu nogādā uz Jezupinovas (tagad Saunas pag.) pienotavu). Krejotava darbojas līdz 1936, pēc tam šeit ierīko piena pārstrādi un gatavo sviestu eksportam. Ēkas otrā galā Rudzātu l/s b-ba ierīko labības tīrīšanas punktu. Līdz 1936 rudzātnieki šo telpu izmanto arī kā saiešanas vietu. Šeit tiek rīkoti dažādi pasākumi - tautas sapulces, teātru uzvedumi un pag. jauniešu saviesīgie vakari. Arī šo ēku kara beigās atkāpjoties nodedzina vācieši.

  Ap 20. gs. 70-tajiem gadiem Līvānu patērētāju b-ba šajā vietā uzbūvē plašu veikalu. Pēc valsts neatkarības atjaunošanas tirdzniecība šeit beigusies, un telpas netiek izmantotas.
- ***Lopu kūtis.*** Rudzātu muižas centrā atradušās 3 no akmens mūra celtas liellopu kūtis un zirgu stallis. Zirgu staļļa vietā 20. gs. 20-tajos gados bij. Stirnienes muižnieku Lappo pēcnācēji uzbūvē dzirnavas un kokzāģētavu - arī tās kara beigās nodedzinātas.

  No 3 govju kūtīm Rudzātu pag. pašvaldība 2 noārda, iegūtos akmeņus izmantojot jaunā doktorāta un skolas pamatu izbūvei. Atlikušo kūti pag. pašvaldība iznomā policijas, pag. darbveža un citu darbinieku mājlopu izmitināšanai. Pēckara gados šo ēku kā saiešanas vietu izmanto komjaunieši (presē gan tiek rakstīts - kā kultūras namu...).
- ***Labības šķūnis.*** Muižas labības šķūnis ir atradies pretī muižas dārzam (Z pusē). LR Zemes reformas laikā šķūni savā īpašumā iegūst Jāzepa Zalāna (kā Latvijas atbrīvošanās cīņu dalībnieka ģimenes locekļa) ģimene. Vēlāk par izvairīšanos karot SA un piedalīšanos NP kustībā ģimene ieskaitīta kulaku sarakstā. Zalāna sieva Karolīna ar mazo dēliņu tiek izdzīta no mājām. Vīrs Jāzeps sadursmē ar čekistiem kritis Stirnienes pag. teritorijā. Pad. varas pārstāvji Zalāna mājās

[42] A.Bojāra atmiņas (pierakstīts 20.10.1998).

ierīko aresta un pratināšanas telpas, kur vairākus gadus tiek nežēlīgi spīdzināti pag. iedzīvotāji, no SA dezertējušo un NP kustības dalībnieku piederīgie - mātes, sievas, māsas, tēvi - gan sirmgalvji, gan bērni.

Linu pieņemšanas punkts (1925) Jāzepa Zalāna (1913-1945) saimniecībā, aizmugurē redzams bij. Rudzātu muižas labības šķūnis (noārdīts)

- ***Krogs.*** Tagadējā doktorāta vietā muižas laikā atradies muižas krogs, kurā (no 1923) vairākus gadus mācījušies Rudzātu p-sk. 1. un 2. klases bērni. 1930. gadā šeit tiek uzbūvēts un atklāts doktorāts, kur strādā vecmāte un ārsts. Pēckara gados te izvieto Rudzātu p.-sk., kura šeit darbojas līdz pad. laikā uzbūvētās jaunās Rudzātu skolas atklāšanai Lūzeniekos (1955, 4 km no Rudzātu centra). Pašreiz šajā ēkā ierīkots doktorāts un aptieka, bet ēkas 2. stāvā - pag. bibliotēka (skat. arī tālāk par krogiem).
- ***Dzirnavas un ķieģeļnīca.*** Daudzi vecie rudzātnieki atceras, ka aiz Latvijas laikā uzceltās Rudzātu skolas (1936-1944) Ošas vecupes stāvajā krastā (uz Jāzepa Kassalieša (1902-1985) zemes *Tauriņu* saimniecībā) atradusies ļoti veca, liela, divžuburu liepa. Kādreiz vecos laikos tās tuvumā atradušās muižas dzirnavas un ķieģelnīca. Autora tēvs zināja stāstīt, ka viņa vectēvs stāstījis - Daguma mežs esot bijis daudz lielāks, tas sniedzies līdz pat Rudzātiem, bet liela daļa meža nocirsta un izlietota ķieģeļu krāsns kurināšanai.
- ***Mežsarga mājas.*** Muižas īpašumā ietilpušas arī mežsarga mājas *Vainovska vieta*. Tās nodedzina 1905.-1906. gada notikumu laikā. Pēc I pasaules kara (LR Zemes reformas laikā) bijušo šo māju vietu iegūst Latvijas atbrīvošanās cīņu dalībnieks Antons Pintāns (1893-19??), kura ģimene, bēgot no krievu okupācijas, mājas pamet (26.07.1944).
- ***Kaļķu dedzinātava.*** Aiz muižas dārza Rudzātu-Rožupes ceļa malā, 0,5 km attālumā no Rudzātu centra bijusi ierīkota kaļķu dedzinātava. LR Zemes reformas laikā šo vietu savā īpašumā iegūst Stepans Cvetkovs. Mājvieta saukta par *Kaļķenīcu*, 1940. gadā pārdēvēta par *Lāčplēšiem*.
- ***Darvas tecināšana.*** Senos laikos muižas teritorijā bij. *Mežvidu* (tagadējo *Mežotņu*) māju tuvumā mežā tika tecināta darva - tā stāsta vecie rudzātnieki.

Rēzeknes apr. Rudzātu muižas shēma (aptuvena)

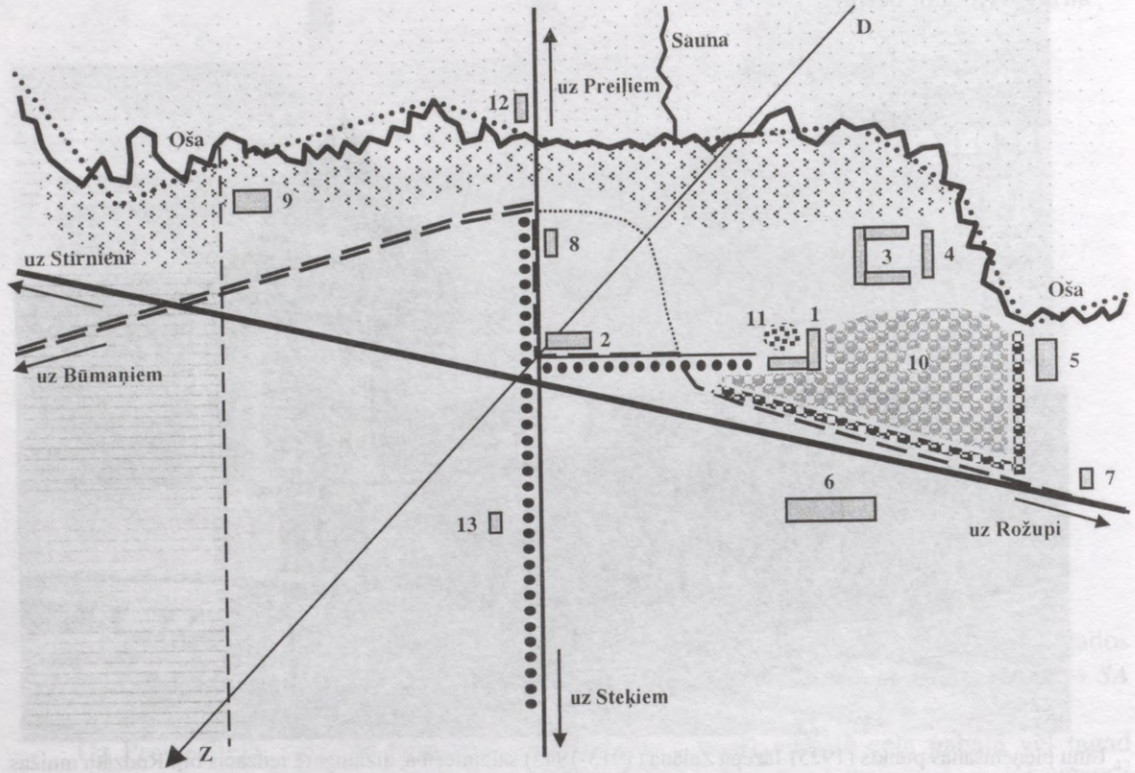

Apzīmējumi:

1 - muižas pārvaldnieka māja, **2** - Rudzātu baznīca, **3** - govju kūtis, **4** - zirgu stallis, **5** - klēts, **6** - labības šķūnis, **7** - kaļķu dedzinātava (kaļķenīca), **8** - muižas krogs, **9** - dzirnavas un ķieģeļnīca, **10** - uzbērums muižas augļu dārza vidū (tautā saukts *Puns*), **11** - muižas košumdārzs; **12** - Eleonorviles folvorkas krogs; **13** - mežsarga mājas *Vainovska vieta*

- muižas augļu dārzs, - augļu dārza aizsargstādījumi, - muižas pļavas un ganības; - Būmaņu c. teritorija; ceļi: — — — - vecais ceļš Rudzāti-Būmaņi, = = = - vecā ceļa posms (t.s. *žīdu ceļš*), tagad neeksistē, ●●●●● - aleja (abpus ceļam), daļēji saglabājusies, ——— - Preiļu-Steķu ceļš, ····· - LR gados uzbūvētais ceļa posms, ——— - pad. okupācijas gados uzbūvētais ceļš Rožupe-Stirniene; •••••••••• - Ošas upe pēc iztaisnošanas (tagadējais stāvoklis), - Daugavpils apr. Preiļu muižas Eleonorviles folvorkas teritorija (Ošas upes kr. krasts)

Pagasta centra pārveide. 1924. gadā Rudzātu pag. pašvaldība pag. centrā uzbūvē ēku, kurā atrodas pag. pašvaldība un pasts (līdz 1936), pēc tam šeit atrodas tikai Rudzātu pasta nodaļa un dzīvokļi ierēdņiem un skolotājiem. Pēckara gados šeit atrodas Rudzātu pag. izpildk.

Rudzātu centrā (īrētā mājā) 1929. gadā rīdzinieks P.Rozenšteins atver aptieku. Tā ir labi apgādāta ar zālēm. Ienākot vāciešiem, lielāko daļu zāļu rekvizē VA vajadzībām. Pēc kara šajā ēkā dzīvo milicijas priekšnieks A.Grigorjevs u.c.

1913. gadā Rudzātu centrā tiek iesvētīta jaunceltā Rudzātu Romas katoļu baznīca, bet 1924. gadā - uzbūvēta prāvesta plebānija ar saimniecības ēkām.

1929. gadā Boļeslava Zalāna ģimene uzbūvē nelielu mājiņu (starp bij. dzirnavām un nodedzināto pagastnamu, līdz 2002. gada vasarai te dzīvo 2 NBJMK māsas, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Nabadzīgā Bērna Jēzus Kongregācija → Kongregācijas māsas Rudzātos***), kurā bija ierīkotas (1929) Rudzātu patērētāju b-bas telpas. Pēdējos gados pirms II pasaules kara mājiņu nopērk Onufrijs

Rudzāts (1880-1953, viņam pieder arī dzirnavnieka māja). Uz savas zemes Rudzāts uzbūvē jaunu lielu koka māju, ko nepagūst pabeigt. Pēckara gados pad. varas pārstāvji to noārda, pārved uz Līvāniem un uzceļ māju savām vajadzībām (tādā veida ir nojauktas daudzas deportēto ģimeņu mājas).

Krogi.

Īsa vēsture[43]. Latviešu vārds *Krogs* - vācu *Krug* latviskojums. Kas līdzīgs krogiem varētu būt bijis jau 12. gs., bet par tiem nav rakstisku ziņu. Ziņas par pirmajiem krogiem Latvijas teritorijā atrodamas 13. gs. sākuma dokumentos, kad tiesības ierīkot krogus Vācu ordenis, augstākā garīdzniecība un Rīgas rāte piešķir vai nu lēnī saviem vasaļiem un ierēdņiem, vai kā atzinību par pakalpojumiem. A.Teivena grāmatā minētās ziņas par krogiem viduslaikos (un ne tikai) attiecas uz Kurzemi, Zemgali un Vidzemi, par krogiem Latgalē tādu datu praktiski gandrīz nav. Uz Latgali attiecas dati, sākot no 18. gs. 2. puses, kad notiek dažas saimnieciskas un organizatoriskas pārmaiņas, kas jūtami iespaido krogu darbības veidu. Degvīns Baltijā izplatās daudz vēlāk nekā Krievijā, Polijā un Lietuvā. Vēl 17. gs. beigās to lieto kā zāles, bet ne kā dzērienu. Zemnieki to tecina paši savām vajadzībām. Bet 1729. gadā ar ģenerālgubernatora rīkojumu tas tiek aizliegts, vainīgos soda ar rīkstēm. Degvīna tecināšana kļūst par muižnieku un mācītāju priekšrocību. 18. gs. lauksaimniecībā ir zemas labības cenas, tāpēc muižu īpašnieki, lai pavairotu savus ienākumus, uzsāk labības pārstrādāšanu degvīnā vietējam patēriņam un eksportam uz Krieviju, kur pēc tā ir liels pieprasījums. Darbs tiek veikts muižās klaušu kārtā. Zemnieki klaušu kārtā tiek dzīti arī šķūtīs - saražotais spirts ir jānogādā pilsētās. Tiek palielināts krogu skaits un visādi veicināta degvīna lietošana. Rezultātā mērenas alus dzeršanas vietā krogos pieaug degvīna patēriņš ar ļaužu apdzeršanos un visām no tā izrietošajām sekām. Ar 1762. gada likumu degvīnu atļauj pārdot tajos lauku krogos, kas ierakstīti vaku grāmatās, šiem krogiem ir pienākums uzturēt arī stadulas. Ar 1774 muižām no jauna var piešķirt krogu turēšanas tiesības, ja projektētais krogs neatrodas tuvāk par 3 verstīm no jau pastāvoša kroga. Rezultāts ilgi nav jāgaida - krogi aug kā sēnes pēc lietus (pēc prof. A.Švābes ziņām, uz 1757. gadu 4 Vidzemes apriņķos ir 933 krogi, bet tikai 29 skolas). Tāpēc 18. gs. vidū Vidzemē plašu atbalstu iegūst hernhūtiešu kustība, kas modina tautas garīgās intereses un samazina krogā gājēju skaitu, kas satrauc muižniecību un garīdzniecību, kā rezultātā hernhūtisms tiek aizliegts. 19. gs. Beigās krogu skaits Latvijā mērāms vairākos tūkstošos.

Ja sākumā krogi ir ceļotāju naktsmītnes, dažreiz arī mācītāja "ģērbistaba" (ja krogs atrodas tuvu pie baznīcas), tad vēlāk tās jau ir adm. un sabiedriskas celtnes, reizēm dievkalpojumu un skolu vieta, *pagasta dienu* sapulču un dzīru vieta. Krogs ir arī vieta, kur līgstamdienās (deramdienās) algotu darbaspēku savai saimniecībai līgst turīgāku māju īpašnieki. Līgšana notiek svētdienās - lielākoties janvārī un februārī, citur arī no Mārtiņiem līdz Ziemassvētkiem, darbā stāšanās jaunajā darba vietā - Jurģos (23.04). Līgstamdienas izziņo pag.valde ar apkārtrakstu, izliekot to publiskā vietā. 19. gs. daudzi krogi kalpo kā diližansu stacijas un zirgu pasta stacijas. 19. gs. lauku krogi saistās arī ar tautiskās atmodas laiku un tautas teātra pirmsākumiem - to telpas tiek izmantotas arī dažāda veida sabiedriskiem uzvedumiem un teātra izrādēm. 19. gs. beigās lauku krogi saistās arī ar jaunstrāvnieku kustību - to telpas lieto kā ziņu, proklamāciju izplatīšanas un slepenu apspriežu vietas. Tāda pašam mērķim tie tiek izmantoti arī 1905. gada revolūcijas laikā.

Ja sākumā krogu ēkas ir no koka, tad vēlāk tās jau ir mūra vai laukakmeņu (īpaši Vidzemē) ēkas, lielākas apmēros, un papildinātas ar stadulu[44]. Krogu ārējā izskatā sastopamas gan vietējās lauku arhitektūras iezīmes, gan muižu ansambļiem pielāgotas detaļas.

Krogi Rudzātu pag. teritorijā. Cariskās Krievijas laikā pag. teritorijā darbojas 6 krogi.

Krogi Rudzātu muižas teritorijā:

- ***Krogs Rudzātu centrā.*** Cariskās Krievijas laikā Rudzātu centra teritorijā darbojas krogs. Pēc I pasaules kara tā telpās atrodas (1923-1930) Rudzātu p-sk. 2 klases, 1930. gadā kroga vietā uzbūvēts doktorāts. Kroga telpās dzīvo (līdz 1923) Boļeslava Rutkovska (1864-1943) ģimene. Viņa meita Vanda stāsta[45], kādas šausmas piedzīvotas laikā, kad noticis karš starp LNA un lieliniekiem (1919), par biežajām apšaudēm un nedrošo stāvokli tik tuvu blakus lielinieku pozīcijām Ošas upes lb. krastā. Par laimi, apšaudes viņas ģimeni neskar. Pēc kara viņas brālis Ignats (1901-1975) kā Latvijas atbrīvošanās cīņu dalībnieks iegūst jaunsaimniecību, un ģimene pārceļas uz dzīvi jaunajā vietā.

---

[43] Arno Teivens *Latvijas lauku krogi un ceļi*, Rīga, *Māksla*, 1995, 26., 27., 58., 63., 65.-66., 77., 80., 82.-83., 88.-89., 129.-130. lpp.

[44] Stadula ir liels, garš šķūnis, kas tiek piebūvēts pie kroga ēkas. Tajā gar sienām pie silēm tiek piesieti zirgi, bet telpas vidū novietoti braucamie rati. Parasti šeit atrodas arī kroga virtuve.

[45] V.Rutkovskas atmiņas (pierakstīts Rīgā, 15.03.1996).

- ***Steķu krogs.*** Krogs ir atradies Steķu c. centrā, ceļu krustojumā. Ap 1910 kroga ēkā tiek iekārtota Rudzātu l/s b-bas telpa - *Magazīna.* Tur apkārtējo ciemu zemnieki iegādājas dažādas gabalpreces. Pēc lielinieku padzīšanas, LR Zemes reformas laikā Steķu kroga īpašumu iegūst Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieks Eduards Lapsiņš (1892-1962). Viņam tiek piešķirta jaunsaimniecība ar nosaukumu *Silmalas* (16,26 ha). Uzceltās ēkas kara laikā nodeg. Lapsiņa ģimene veiksmīgi izglābjas no 1941. gada deportācijas. Izsūtīšanas dienā ģimene pamet mājas un visu iedzīvi (vispirms palūdzot māsai Alvīnei Cakulei (1884-19??) pieskatīt saimniecību) un iebēg Steķu silā, kur laimīgi satiek meitu Ainu (1924), kura no Līvānu skolas iet uz mājām, un visa ģimene kopā dodas pāri Daugavai uz E.Lapsiņa sievas dzimtajām mājām un *Silmalās* vairs neatgriežas.
- ***Jaunais krogs.*** Šis ir bijis visjaunākais krogs pag. teritorijā. Tas ierīkots pie Steķu-Stirnienes ceļa, 6 km attālumā no Steķiem, gandrīz Rudzātu, Atašienas un Stirnienes pag. teritoriju saskares vietā, tagadējās *Mežotnēs* (pašreiz tur dzīvo A.Vilcāna (1882-1983) dēla Jāņa (1930) ģimene).
- ***Beču kalna krogs.*** Krogs ir atradies Rudzātu-Stirnienes ceļa malā, Patmaļkas un Kurčinu c. teritoriju saskares vietā Beču kalnā (Ošas upes lb. krastā). Tā bijusi gara ēka, ar slēgtu nojumi (stadulu) zirgu pajūgiem - ceļinieku nakts atpūtai - galā. Pavasaros, tūlīt pēc Lieldienām, no rītiem krogā pulcējušies gājēji, lai salīgtu par vasaras ganiem (8-13 gadu vecumā), puskalpiem - tos sauca arī par puspuišiem - (14-16 gadu vecumā), un kalpiem (virs 16 gadiem). Kurčinu c. kalpus ņēmusi tikai Vasiļevsku dzimta. Citas Kurčinu dzimtas iztikušas bez gājēju palīdzības, visus darbus padarot saviem spēķiem (stāsta[46] Augusts Kurčins). Vairāk par algotā darbaspēka izmantošanu skat. nodaļā ***Saimnieciskā dzīve → Algotā darbaspēka izmantošana.***

Krogi Eleonorviles folvorkas teritorijā:

- ***Eleonorviles krogs.*** Krogs ir atradies Rudzātu c. teritorijā, Ošas upes kr. krastā pie Saunas ietekas Ošā. Krogs piederējis muižniecei Karbovskai. Tas atradies izdevīgā vietā Preiļu-Rudzātu ceļa malā. 1876. gadā krogu kopā ar 1445 kvadrātasu lielu zemes platību no muižnieces nopērk zemnieks - mežsargs Ādams Skutelis (1822-1899) no *Spriudiem.* Šo īpašumu manto (1900) Ādama dēli: Andrejs (1859-1935) un Pēteris (1866-1930) Skuteļi, viņi krogu pārdod (1911) Karolīnai Leitānei (18??-19??). Krogu manto viņas dēls Ludvigs Leitāns (19??-1954)[47]. Jāpiebilst, ka Leitāna māsa Helēna (1902-1958) apprecas ar Jāni Svarinski (1900-1972), kurš kroga telpās iekārto dažādu preču tirgotavu (lielāko Rudzātos). 1940. gadā pad. vara veikalu nacionalizē. Nacionalizētajā veikalā kā uzraugs strādā Antons Pundurs (1919-1998, komjaunietis). Bēgot no vāciešiem, pad. varas pakalpiņi veikalu daļēji izlaupa. Kara beigās vācieši atkāpjoties veikalu nodedzina (27.07.1944). Pašreiz šajā vietā uzbūvēta mājā, kurā dzīvo Jonaša Graudiņa (1914-1991) ģimene.
- ***Eleonorviles Petskoju dzimtas krogs (t.s. Skarbovskas krogs).*** 1884. gadā Petskoju dzimta no muižnieces A.Karbovskas nopērk Eleonorviles folvorku un uzbūvē krogu (300 m attālumā no Eleonorviles baznīcas) Preiļu-Rudzātu ceļa malā (uz Rudzātu pusi). Sadalot mantojumu starp 5 bērniem, krogu savā īpašumā iegūst I.Petskoja (1882-1918) meita Jevdokija (1908-19??), kura apprecas ar I.Ivanovu (19??) no Viļāniem. Viņi kroga ēkas nojauc un pārved (1924) uz Viļāniem.

---

[46] A.Kurčina atmiņas (1997).
[47] LVVA, 1707-1-1552, 257. lpp.

Ciemi un apdzīvotās vietas

Apdzīvoto vietu nosaukumi. Poļu un cariskās Krievijas laikā pag. apdzīvotās vietas tiek sauktas galvenokārt valdošās varas valodā (poļu vai krievu). LR gados, īpaši 1934-1940 katrai pag. saimniecībai tiek dots latviskots (ne latgalisks) māju nosaukums (skat. tab. ***Rudzātu pagasta zemes īpašnieku un viņu māju saraksts uz 1942***).

Lielākā daļa pag. apdzīvoto vietu nosaukumi cēlušies no iedzīvotāju uzvārdiem, kas Latgales iedzīvotājiem izveidojušies dabiskā ceļā, tie nav doti mākslīgi - kā Kurzemē un Vidzemē, - piem.: Būmaņi (Byumaņi), Neicgaļi (ienācēji no Nīcgales), Lūzenieki (Lyuzenīki), Pintāni (it kā ienācēji no Ludzas apr. Lanckorenas muižas), Bikaunieki (Bykaunieki), Velkmes u.c.

Tā kā pag. teritoriju šķērso Ošas upe ar daudzām pietekām, jādomā, ka vairāki pag. apdzīvoto vietu nosaukumi ir cēlušies no upes pieteku nosaukumiem, piem., Soltupe, Lāčupe u.c.

Ir sastopami arī tādi apdzīvotu vietu nosaukumi kā Briežusala, Purvagals, Purvasala, Stirnusala, Vārpsala u.c. Apdzīvotās vietas vai ciema apzīmējums *sādža* ir radies cara laikos. Tipiski latgalisks apdzīvotas vietas apzīmējums Latgalē (līdzenās vietās, zemienē) ir *sala* (*sola*): vārda rašanās saistīta ar to, ka cilvēki apmetās uz dzīvi mežu vidū nolīstā meža nogabalā vai sausās vietās, kurām apkārt bija ūdeņi un purvi - t.i., salās (*solās*) gan burtiskā, gan pārnestā nozīmē.

Rudzātu pagastā (sakarā ar tā atrašanos purvainā apvidū) izveidojās gan ciemi (lielākās lauksaimniecībai derīgās platībās), gan viensētas vai dažu māju grupas (galvenokārt purvu salās, mežu vidū, upju ielokos). Zemes reformu laikā, ciemiem sadaloties viensētās, izveidojās jaunās viensētas, bet tai pašā laikā saglabājās arī vecās, jau eksistējošās viensētas. Sakarā ar pāreju uz dzīvi viensētās, radās daudz jaunu vietvārdu, kuriem nebija gandrīz nekādas saistības ar vietējiem vēsturiskajiem vietvārdiem.

Tā kā pēc dzimtbūšanas atcelšanas Latgalē zemniekiem rodas iespēja no muižniekiem rentēt zemi (ar izpirkšanas tiesībām), tad arī Rudzātu pag. teritorijā ienāk rentnieki, galvenokārt no Vidzemes un Kurzemes apriņķiem un rentē zemi no Stirnienes muižas 2. nodaļas. Rudzātu pag. teritorijā rentnieki apmetas galvenokārt **Astesmežā**, **Kramadruvā** un **Pelēčārē** (skat. aprakstus). LVV arhīvā par zemes rentēšanu vai pirkšanu no Stirnienes muižas nav nekādu dokumentu, ir tikai īpašuma tiesības apstiprinoši dokumenti LR gados (sākot no 1920). No šo zemnieku pēcteču stāstītā ir zināms, ka viņu senči zemi rentējuši un iepirkuši pārsvarā izcirstus meža gabalus. LR gados lielākā daļa zemnieku saimniecību ar milzīgu darbu bija labi iekoptas. Diemžēl okupācijas varas, II pasaules karš un tam sekojošā kolektivizācija rada milzīgus materiālos un cilvēku zaudējumus, lielākā daļa zemnieku saimniecību ir pilnīgi iznīcinātas (skat. tab. ***Rudzātu pagasta zemes īpašnieku un viņu māju saraksts uz 1942***).

Paskaidrojumi. Lai nebūtu lieka atkārtošanās ciemu un apdzīvoto vietu aprakstos, tad ciema vai apdzīvotās vietas svarīgāko notikumu sarakstā 1928. gada "slapjā vasara" (lieli lieti, plūdi, krusa) un tās sekas - lieli materiāli zaudējumi (raža), smaga ziema - netiek atkārtoti minēti katrā aprakstā, tāpat arī katru reizi netiek no jauna norādīti izmantotie arhīvu materiāli par iedzīvotāju skaitu 1897.[1], 1921.[2] un 1935. gadā[3]. Arī 19. gs. lielākais notikums zemnieku dzīvē - dzimtbūšanas atcelšana (1861) - netiek atsevišķi minēts. Aprakstos netiek atsevišķi uzskaitīti saimnieki, kuri tika pakļauti 1940. gada zemes nacionalizācijai - tā skāra visus zemes īpašniekus, kuriem piederošā zemes platība pārsniedza 30 ha, zeme tika nacionalizēta un sadalīta Rudzātu pag. sīkzemniekiem. Pie ģimenēm, kas pamet mājas un dodas svešumā, nav atsevišķi minēti leģionāri (par viņiem skat. tab. ***Rudzātnieki - VA karavīri (1942-1944)***). Tāpat arī atsevišķi nav minēti VA brīvprātīgie (skat. minēto tab.), 1942. gadā darbā uz Vāciju nosūtītie iedzīvotāji (skat. tab. ***Vācu okupācijas laikā cietušie Rudzātu pag. iedzīvotāji***), 1941. gadā arestētie un Rudzātu p-sk. pratinātie iedzīvotāji (skat. minēto tab.). Atsevišķi nav minēti II pasaules kara laikā nodegušo saimniecību īpašnieki,

---

[1] LVVA, 2706.
[2] LVVA, 1371-4-1956.
[3] LVVA, 1308-15-3333, 3334 (saimniecību grāmatas).

minēts tikai saimniecību skaits[4]. Aprakstos atsevišķi nav minēti arī Rudzātu pag. aktīvākie folkloras vācēji un teicēji, par viņiem sīkāk skat. nodaļā ***Kultūras dzīve → Folkloras materiālu vākšana (1920-1940)***. Tā kā kolhozu attīstības gaita nav īpaši pētīta un datu par to ir samērā maz, tad tikai atsevišķos aprakstos ir minēta dažāda informācija par kolhozu (lielākoties pirmo) dibināšanu, to pirmajiem pr-jiem, to atrašanās vietām u.c. (sīkāk skat nodaļā ***Kolektivizācija***).

Īsuma labad ciemu un apdzīvoto vietu notikumu hronikās, kur uzskaitīti VA un SA iesauktie, no mobilizācijas SA izvairījušies un/vai NP kustībā iesaistījušies, kulaku sarakstā un 1949. gada deportējamo sarakstā minētie iedzīvotāji, netiek katru reizi no jauna minēta attiecīgā tabula. Tas pats attiecas arī uz 1942. gada zemes īpašniekiem. Hronikās nav atsevišķi uzskaitīti visi no katras apdzīvotās vietas nākušie krievu-turku, krievu-japāņu, I pasaules kara un LNA karavīri, represētāji, nav atsevišķi uzskaitīti katras apdzīvotās vietas iedzīvotāji - NP atbalstītāji, pirmajos gados pēc II pasaules kara dažādi represētie iedzīvotāji (arestēti, pratināti, spīdzināti u.tml.). Visas minētās tabulas meklējamas attiecīgās grāmatas nodaļās:

- **Kritušie un bez vēsts pazudušie karavīri - rudzātnieki** - nodaļā ***I pasaules karš un lielinieku revolūcija***
- **Invaliditātes pensijas karavīriem (1920-1940)** - turpat
- **Latvijas Nacionālās armijas karavīri** - turpat
- **Rudzātu pag. ciemu sadalīšana viensētās** - nodaļā ***Agrārais jautājums***
- **766. Rudzātu mazpulka dalībnieki (1935-1940)** - nodaļā ***Organizāciju darbība (1920-1940)***
- **Rudzātu nodaļas aizsargi un jaunsargi (1920-1940)** - turpat
- **Rudzātu nodaļas aizsardzes un jaunsardzes (1927-1940)** - turpat
- **Apbalvotie 1920 - 1940** - nodaļā ***Pagasta iedzīvotāju apbalvojumi***
- **Arestētie un izsūtītie 1940. un 1941. gadā** - nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***
- **Rudzātnieki - VA karavīri (1942-1944)** - nodaļā ***Vācu okupācija (1941-1944)***
- **Rudzātu pagasta zemes īpašnieku un viņu māju saraksts uz 1942** - turpat
- **Vācu okupācijas laikā godalgotie zemnieki** - nodaļā ***Pagasta iedzīvotāju apbalvojumi***
- **Vācu okupācijas laikā cietušie Rudzātu pag. iedzīvotāji** - nodaļā ***Vācu okupācija (1941-1944)***
- **Mājas pametušo rudzātnieku ģimenes (1944-1950)** - nodaļā ***Emigrācija***
- **Rudzātnieki - SA karavīri (1941-1945)** - nodaļā ***Iedzīvotāju mobilizācija SA***
- **Pagasta iedzīvotāji, kas izvairījušies no iesaukšanas SA un/vai piedalījušies nacionālajā pretošanās kustībā** - nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***
- **Nacionālo partizānu atbalstītāji Rudzātu pagastā** - turpat
- **Represētāji - rudzātnieki** - nodaļā ***Padomju represīvo orgānu darbība pirmajos gados pēc II pasaules kara***
- **Rudzātu pag. kulaku saimniecības, kuru īpašums tiek nacionalizēts par savlaicīgi nenomaksātiem nodokļiem** - nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***
- **Rudzātu pag. saimniecības, kuru iedzīvotāji notiesāti ar mantas konfiskāciju** - turpat
- **Rudzātu pagasta kulaku saraksts** - turpat
- **Izsūtāmo iedzīvotāju saraksts (1949)** - turpat
- **Apbalvotie represētāji (1945-1950)** - nodaļā ***Pagasta iedzīvotāju apbalvojumi***
- **Okupāciju laikā bojā gājušie rudzātnieki** - nodaļā ***Iedzīvotāji***
- **Abu okupāciju laikā represētie pagasta iedzīvotāji** - turpat
- **Padomju okupācijas laika tiešo represiju sekas** - turpat
- **Rudzātu pagastā dzīvojošie represētie (uz 2001)** - turpat
- **Rudzātu pagastā dzīvojošie kara veterāni (uz 1.01.2000)** - turpat
- **Apbalvotie padomju okupācijas gados** - nodaļā ***Pagasta iedzīvotāju apbalvojumi***
- **Apbalvotie pēc 1991. gada** - turpat
- **Rudzātu pag. zemnieku saimniecības uz 2001** - nodaļā ***Pagasta saimnieciskā dzīve***

---

[4] Izmantoti LVA fondi: 132-7-13 (61., 107. lpp.); 132-7-185 (1.,17., 19., 31., 33., 46., 47., 55., 77., 79., 97., 99., 101., 117., 123., 139., 151., 167., 184., 187. lpp.); 132-7-189 (7., 27., 33., 37., 39., 41., 45., 49., 64., 71., 79., 87., 94., 97., 103., 109., 141., 144., 145., 149., 157., 170., 197.; lpp.); 132-7-190 (21., 97., 99., 101., 117., lpp.); 132-7-191 (11., 12., 13., 83., 123., 175., 181. lpp.); 132-7-192 (85., 87., 113., 153., 185. lpp.); 132-7-193 (15., 43., 57., 61., 95., 105., 140., 151. lpp.); 132-7-194 (139., 194., 237. lpp.)

Aizpure (Aizpore, Aizpūre)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 6 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa lb. pusē, starp Lukstu pļavām. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Cielauku (tagad Rožupes pag.), D - ar Peivelišķiem (tagad Rožupes pag.), R - ar Sumankas upi (tagad Rožupes pag.), Z - ar Ošas upi. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme piederējusi Vārkavas pag. muižniekam Miķelim Reuttam Miķeļa d. Vidu c. iedzīvotāji brāļi Jāzeps (1882-19??) un Staņislavs (1889-1940, apb. Rudzātu k.) Klauži nopērk zemi (40,25 ha zemes - *Sarkandruvas vietu*) no muižnieka Reutta un sadala to savā starpā (Jāzepam - 20,86 ha, Staņislavam - 19,39 ha, ko tas iznomā M.Sinkauskim)[5].

Jāzeps Jura d. Ivsiņš (18??-1920, apb. Kivlenieku k.) un Antons Krusta d. Grandāns (18??-1916) no muižnieka Reutta nopērk zemi (64,457 ha - Ivsiņam - $^1/_3$, Grandānam - $^2/_3$) ar tiesībām uz īpašumu. Antona Grandāna īpašumu manto dēli Broņislavs (1879-1958, apb. Kivlenieku k.), Gregors (1895-19??) un Jāzeps (1881-1965, apb. Kivlenieku k.). Jāzepa Ivsiņa īpašumu manto viņa meita atraitne Tekla Pastare (pēc otrā vīra) - ¼ un viņa audžumeita Helēna Briška (1900-19??) - pārējo zemes daļu[6]. Pēc tam šo zemi manto viņas pēcnācēji.

Tā izveidojusies Aizpures apdzīvotā vieta. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 6 zemes īpašnieki.

Pad. okupācijas laikā apdzīvotās vietas teritorija ietilpst kolhozā *Latgales Zieds*.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Kivlenieku u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Grandāni, Pastari u.c.). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 5 saimniecības ar 33 iedzīvotājiem, t.sk. 17 vīrieši un 16 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1907-1909 - zemes pirkšana;
- 1935 - tautas skaitīšana: 5 saimniecībās ar 33 iedzīvotājiem, t.sk. 17 vīrieši un 16 sievietes;
- 12.12.1940 - arestēts (Preiļu pag. Pieneņos) Antons Grandāns (1908-19??, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 6 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Jānis (1918-1944) un Jāzeps (1921-1974) Briškas, Ādams Grandāns (1909-1972), Albīns Grandāns (1922-1991), Jānis Grandāns (1910), Jānis Grandāns (1923-1977), Juris Grandāns (1920-1997), Pēteris Grandāns (1913-194?), Jānis Grigs (1918-1992), Kārlis Klaužs (1924-1945);
- 1944-1945- no iesaukšanas SA izvairās Pēteris Grigs (1913), brāļi Jānis (1912-1998, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***) un Kārlis (1924-1945, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***) Klauži;
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Aleksandrova (Aleksandrovka)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma. Domājams, ka tas cēlies no apdzīvotās vietas īpašnieka vārda.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 3 km attālumā no Rudzātu pag. centra D virzienā, Rudzātu-Preiļu ceļa lb. pusē, 1 km attālumā aiz Vilkmugures tilta (nogriežoties pa labi). Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Staņislavovu, D - ar Piļupsalu, R - ar Kivleniekiem

[5] LVVA, 1707-1-32931, 289. lpp.
[6] LVVA, 1707-1-34471, 609. lpp.; 34472, 625. lpp.; 34473, 617. lpp.

(tagad Rožupes pag.), Z - ar Rudzātu c. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 31.06.1891 apdzīvotajai vietai izdalīti vairāki zemes gabali (Čiži, Krīvasola un Malnōsola) no Preiļu-Sondoru muižas[7]. 14.01.1914 zemi (54 desetīnas, 2400 kvadrātasis par 1312 rbļ.) no īpašniekiem Vasilija Špoļanska un Mihaila Kuzmina nopērk (ar īpašuma tiesībām) zemnieki:

- brāļi Ādams, Jāzeps un Pēteris Bakleri - katrs 5 desetīnas,
- Juris Bulmeisters - 10 desetīnas,
- brāļi Aloizs, Kazimirs un Pēteris Sovāni - katrs 3 desetīnas, 800 kvadrātasis,
- Pēteris Piļups Jura d. (1879-1975) - 20 desetīnas.

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki: Donāts Baklers (1904-19??) ***Līkumos*** (māju vairs nav) un Pēteris Piļups ***Līdzenumos***.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Kivlenieku kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Bakleri, Piļupi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 16 iedzīvotājiem, t.sk. 11 vīrieši un 5 sievietes, 2000. gadā - 1 saimniecība ar 2 iedzīvotājiem, t.sk. 1 vīrietis un 1 sieviete.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1891 - apdzīvotajai vietai izdalīti vairāki zemes gabali no Preiļu-Sondoru muižas;
- 1914 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 16 iedzīvotājiem, t.sk. 11 vīrieši un 5 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1943 - VA (leģionā) iesaukti Jānis Bulmeisters (1923) un Izidors Piļups (1922);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Donāts Baklers (1904-19??), Izidors Piļups (1922);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 2 iedzīvotājiem, t.sk. 1 vīrietis un 1 sieviete.

Alksnieši (Alksnīši, Olksna, Olksnōjs)

Nosaukums. Ciema nosaukums cēlies no tā atrašanās vietas - tā ir līdzena, atrodas starp Saunas upi un Medņu purvu, un te labi aug alkšņi. Tautā saukts *Alksnājs* (*Olksnōjs*).

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 5 km attālumā no Rudzātu pag. centra D virzienā, Rudzātu-Preiļu ceļa kr. pusē, Saunas upes lb. krastā. Ciema teritorija robežojas: A - ar Medņu purvu, D - ar Brūveriem, R - ar Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.), ZA - ar *Slīčevku*, Z-ZR - ar Eleonorvili. Līdz 1925 ciema teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Muižu laikā te atradusies Alksniešu folvorka. 19. gs. beigās (1891) zemnieka Mārtiņa Ivbuļa (ienācēji no Kalupes pag.) un Ertu-Gudļevsku (no Gaļānu pag.) dzimtas nopērk zemi no Preiļu muižnieka Ungera-Šteiberga. Laika gaitā izveidojas spēcīgas zemnieku saimniecības. Kādreiz te muižai bijusi liela akmens mūra kūts. Pēc LR Zemes reformas, 1929. gadā Rudzātu pag. valde no Ertu-Gudļevsku ģimenes nopērk mūra kūti, noārda to un akmeņus ieliek jaunās Rudzātu sešklasīgās p-sk. pamatos. 1942. gadā ciemā ir 7 zemes īpašnieki, kam pieder 258,08 ha zemes.

20. gs. sākumā Ivbuļu dzimta (ienācēji no Kalupes pag.) savas saimniecības teritorijā uzbūvē pirmo ciema krucifiksu (apm. 5 km attālumā no Rudzātu pag. centra). Laika gaitā saimniecības īpašnieki mainās. Pašreizējais īpašnieks - Jānis Skraučs (1955) atjauno krucifiksu 1996. gadā (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā → Alksniešu ciema krucifikss***).

---

[7] LVVA, 1707-1-3053-3292, 293.-294. lpp.

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Eleonorviles kapsētā.

Apdzīvotība. Ciemā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Erti-Gudļevski, Ivbuļi u.c.). 1935. gadā ciemā ir 6 saimniecības ar 31 iedzīvotāju, t.sk. 19 vīrieši un 12 sievietes, 2000. gadā - 4 saimniecības ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 5 vīrieši un 7 sievietes. Ciema iedzīvotājus smagi skar okupāciju gadi. Iepriekšējo dzimtu iedzīvotāju vairs nav. Tagad ciemā dzīvo ienācēji.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1891 - zemes pirkšana;
- 20. gs. sākums - uzbūvēts pirmais ciema krucifikss;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Jāzeps Gudļevskis (1899-1980);
- 1925 - ciema teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 6 saimniecības ar 31 iedzīvotāju, t.sk. 19 vīrieši un 12 sievietes;
- 1941 - bēgoši sarkanarmieši nošauj aizsargu Antonu Ivbuli (1906-1941) un ievaino Pēteri Ivbuli (1878-1970);
- 1942 - ciemā ir 7 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Pēteris Brūvers (1927-1998), Ādams (1911-1992) un Pēteris (1912) Erti-Gudļevski, Jānis Indāns (1923-1968), Pēteris Ivbulis (1925-1989);
- 1944 - mājas pamet un emigrē Kazimirs Ivbulis (189?-195?);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās brāļi Francis (1914-1996) un Aloizs (1926-1948, skat. nodaļās ***Nacionālā pretošanās kustība*** un ***Kritušo piemiņas vietas***) Erti-Gudļevski, Ādams Erts-Gudļevskis (1911-1992), Jānis Indāns (1923-1968), brāļi Kazimirs (1926) un Pēteris (1925-1989) Ivbuļi;
- 4.10.1945 - notiesāts Pēteris Indāns (1887-1947);
- 1946 - Preiļu pag. Dēļupē krīt Ādams Ivbulis (1908-1946);
- 2.08.1948 - kulaku sarakstā ieskaitītas Jāzepa Erta-Gudļevska (1899-1980), Pētera Erta-Gudļevska (1879-1969), Jāņa Ivbuļa (1891-1967) un Pētera Ivbuļa (1878-1970) saimniecības;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Veronika Erta-Gudļevska (1885-1958, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 1949 - ciema teritorijā (kopā ar Brūveru c.) nodibināts kolhozs *Liesma*; pirmais pr-js Francis Sukaruks (1909-1969, apb. Rudzātu k.)[8];
- 1953 - uz Sibīriju izsūtīti māsa un brālis Anna (1921-1995) un Francis Erti-Gudļevski (1914-1996, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 1995 - NP Aloiza Erta-Gudļevska (1926-1948) un Alfona Rusiņa (1924-1948) pārapbedīšana Eleonorviles kapsētā (skat. nodaļā ***Kritušo piemiņas vietas → Padomju okupācijas upuru piemiņas vietas***);
- 1996 - atjaunots ciema krucifikss;
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 4 saimniecības ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 5 vīrieši un 7 sievietes.

Antonišķi (Antonēviči)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma. Tautā tā tiek dēvēta arī par Banderiem (Bandariem).

Apdzīvotā vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 2,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra DA virzienā, Rudzātu-Preiļu ceļa kr. pusē, starp ceļu un Saunas upi. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Saunas upi, D - ar Augustovu, R - ar Rudzātu-Preiļu ceļu, Z - ar Saunas upi. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

---

[8] LVA, 437-1-23, 5. lpp.

Vēsture. 23.02.1876 Madonas apr. zemnieks Jānis Batarags Augusta d. nopērk zemi (52 desetīnas jeb 62,275 ha) no muižniekiem Kunigundes Pāvila m. un Ludviga Rodiona d. Krasovskiem[9]. 10.11.1886 īpašumu manto dēli Indriķis un Jēkabs (dz. 1956) Bataragi[10]. Pēc tam īpašuma tiesības iegūst Ieva Bataraga (1873-19??) un Arvīds Lapiņš (1905-1991, apb. Carnikavas k.). 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki. Pad. varas gados saimniecības teritorijā uzbūvēts liellopu komplekss. Tagad vienā kompleksa korpusā ierīkota privāta mājlopu kautuve, bet no pārejām kompleksa ēkām palikuši tikai grausti.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Eleonorviles u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Bataragi, Lapiņi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 5 vīrieši un 7 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Apraksts un atmiņas. Anna Mauliņa (dz. Brūvere) raksta[11]: "Šajā māju kopā, manuprāt, ietilpa arī tās Bataragu mājas, kuras tika nodedzinātas 1905. vai 1906. gadā. No Gavaru lazdu kalniņa šī vieta labi redzama.

Domāju, ka mana mamma kādu no šīm mājām sauca par Banderu mājām. Mana mamma Olga Bataraga tur dzīvojusi, kad bijusi maza (ap 1918., 1925. gadu) - esot bijis labāk nekā mājās, upes otrā pusē."

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1876 - zemes pirkšana;
- 1886 - īpašumu manto Jāņa Bataraga dēli;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 5 vīrieši un 7 sievietes;
- 1940 - nodeg Lapiņu dzīvojamā māja;
- 1941 - tiek uzbūvēta jauna māja no Preiļu ebreju sinagogas ēkas materiāliem (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes***);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Jānis Briedis (1913-194?), Arvīds Lapiņš (1905-1971);
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Apteka (Aptekas, Aptaka, Aptakas)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme precīzi nav zināma, jādomā, ka šis nosaukums cēlies no vārda *aptecēt* (apteka), domājams, ka te kādreiz ir bijis Ošas upes līkums.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 3 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa lb. pusē, Ošas upes kr. krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Kivleniekiem (tagad Rožupes pag.), D - ar Korsikovu (tagad Rožupes pag.) un *Āžkalniem* (tagad Rožupes pag.), DR - ar Aizpuri (tagad Rožupes pag.) un Cielauku (tagad Rožupes pag.), R - ar *Riekstiņiem*, Z - ar Ošas upi. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas teritorija kādreiz piederējusi muižniekam Romualdam Vikentija d. Guļkēvičam. 18.03.1908 mājas kopā ar zemi (63 desetīnas, 1164 kvadrātasis par 3800 rbļ.) no viņa nopērk Pēteris Krievāns Jāņa d. Viņa meita Natālija (precējusies ar Jāni Ozoliņu) īpašumu manto no tēva. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks. 1944. gadā ģimene mājas pamet un aizbēg uz citu Latvijas novadu.

---

[9] LVVA, 1707-1-31349.
[10] LVVA, 1707-1-31349, 433.-434. lpp.
[11] Annas Mauliņas vēstules (28.04.2002) fragments.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimene (Ozoliņi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 11 iedzīvotājiem, t.sk. 4 un vīrieši un 7 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 16.04.1886 - dzimis komponists, mūzikas folklorists un zinātnieks, prof. Jēkabs Graubiņš (16.04.1886-3.12.1960)[12];

  Komponista vecāki Aptekā ienākuši (1868) no Bauskas apr. Grievaltas pag. 1887. gada rudenī, kad nākamajam komponistam ir tikai nedaudz vairāk kā gads, ģimene spiesta rentes mājas Aptekā atstāt un pārcelties uz Grievaltas pag. Kaut arī komponists bija zemgaliešu izcelsmes un Latgalē tika nodzīvojis tik īsu brīdi, tomēr viņš sevi uzskatīja par latgalieti. J.Graubiņš beidzis Latvijas konservatoriju (1923), bijis tās pasniedzējs (1938-1950), prof. (no 1945). Komponista darbība mūzikas laukā bijusi plaša, daudzveidīga un nozīmīga: vairāk kā 100 tautasdziesmu apdares koriem, 210 oriģināldziesmas, 90 solo dziesmas, 4 dziesmu cikli, 10 skaņdarbi orķestrim, 6 kantātes, 7 instrumentālās kamermūzikas cikli, daudz kompozīciju klavierēm, 10 kompozīcijas vijolei, vairākas - čellam, koklei un mežragam, fantāzija ērģelēm, mūzika 6 etnogrāfiskiem uzvedumiem. J.Graubiņš ir viens no izcilākajiem latviešu mūzikas folkloristiem, mūzikas teorētiķiem un kritiķiem (vairāk kā 200 publicētu rakstu mūzikas kritikā). M Rīgā, apb. Rīgas II Meža k. 24.04.1986 komponista dzimtajā novadā pie Rožupes p-sk. uzstādīts piemiņas akmens, viņa vārdā nosaukta Līvānu bērnu mūzikas skola[13];
- 1908 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 11 iedzīvotājiem, t.sk. 4 un vīrieši un 7 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks;
- 1944 - iedzīvotāji pamet mājas un dodas uz citu Latvijas novadu;
- 24.10.1947 - kulaku sarakstā ieskaitīta Jāņa Ozoliņa (1890-1975) saimniecība;
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Astesmežs (Astes mežs)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukums cēlies no tā, ka apdzīvotās vietas teritorija izstieptā formā (kā aste) atrodas starp Lielo Pelēčāres purvu un Steķu silu, tālu no pag. centra.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 9 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, Līvānu-Steķu-Stirnienes ceļa lb. pusē, Borovkas upītes lb. krastā, Lielā Pelēčāres purva tuvumā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Lielo Pelēčāres purvu, D - ar Pelēčāri, R - ar Borovku, Z - ar Steķu silu. Līdz 1920 apdzīvotās vietas teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Agrākajos laikos apdzīvotā vieta atradusies Stirnienes muižas 2. nodaļas īpašumā. Kādreiz tur dzīvojuši bēguļojošie ļaudis (1772. gadā dzīvo 2 ģimenes, kopā 15 cilvēku)[14]. 1871. gadā apdzīvotajā vietā apmetas zemnieki - rentnieki no Madonas apr. (Bataragi, Bogdani, Līcīši, Lūši, Medņi), 1907. gadā - zemnieka - rentnieka Jāņa Socka (1870-19??) ģimene no Jēkabpils apr., vēlāk zemi manto viņa dēli Andrejs (1895-1945) un Pēteris (1898-1945)[15] (skat. nodaļās ***Organizāciju darbība (1920-1940)*** un ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***). 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 15 zemes īpašnieki. II pasaules kara un pēckara gados iedzīvotāji savas mājas pamet un dodas svešumā.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Steķu kapsētā.

---

[12] LVA, 625-3-173, 1. lpp.
[13] A.Anspaks *Preiļu novads*, 1996, 204. lpp.
[14] LVVA 1881-1-8, 143.-144. lpp.
[15] LVVA 1704-1-6171, 609.-610. lpp.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Bataragi, Līcīši, Ozoliņi, Socki u.c.). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 15 saimniecības ar 73 iedzīvotājiem, t.sk. 39 vīrieši un 34 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1772 - apdzīvotajā vietā dzīvo 2 ģimenes;
- 1871 - apdzīvotajā vietā apmetas zemnieki - rentnieki no Madonas apr.;
- 1907 - apdzīvotajā vietā apmetas zemnieka - rentnieka Jāņa Socka ģimene no Jēkabpils apr.;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Jānis Līcītis (Līcis) (1872-1943), Pēteris Sockis (1898-1945);
- 1920 - apdzīvotās vietas teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1923 - pavasara salnās aiziet bojā 40 % labības sējumu;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 15 saimniecības ar 73 iedzīvotājiem, t.sk. 39 vīrieši un 34 sievietes;
- 1941 - līdzi bēgošajai SA aiziet komjaunietis, PA Visvaldis Lūsis (1921-1944);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 15 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Voldemārs Batarags (1907-1971, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***), Emīls Līcītis (1913-1998), Jūlijs Līcītis (1904-1984), Kārlis Līcītis (1904-1994, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***), Osvalds Līcītis (1919-1992), Pēteris Līcītis (1909-1957), Onufrijs Zalāns (1907-1979);
- 07.1944 - vācieši atkāpjoties nodedzina 12 zemnieku saimniecības;
- 09.1944 - SA iesaukts Antons Plečs (1914-1945);
- 28.02.1945 - arestēts un notiesāts Pēteris Bogdans (1906-1993, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1945 - kulaku sarakstā ieskaitītas Andreja (1895-1945) un Pētera (1898-1945) Socku saimniecības, paši saimnieki arestēti (20.02) un notiesāti (skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***;
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Augustova (Antonova, Jezupova, Juzefova)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukumu izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 3 km attālumā no Rudzātu pag. centra D virzienā, Rudzātu-Vilkmugures-Slīčevkas ceļa kr. pusē. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar *Šauriem*, D - ar *Slīčevku*, R - ar *Gudļevku*, Z - ar Medņupurva viensētām. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 9.11.1889 brāļi Mārtiņš (1861-19??, Sēlpils pag.) un Viļums (18??-1???) Elkšņi Mārtiņa d. nopērk zemi vienlīdzīgās daļās (64,5 desetīnas par 2500 rbļ.) no Preiļu muižnieka Ungera-Šteinberga[16]. 12.04.1937 zemi manto:

- Antonija Doroteja Matilde Elksne (dz. Pētersone, 1867-19??) - $^1/_7$,
- Olga Otīlija Sofija Paukule, pēc pirmā vīra - Ignetenko (dz. Elksne, 1890-19??) - ¾;
- Ieva Elksne (1877-19??, Dignājas pag.) - ¾.

12.05.1938 īpašuma tiesības pirkšanas ceļā no Ievas Elksnes iegūst (¾ - 34 desetīnas par Ls 1000) Veronika Režģe-Kalniņa (dz. Kaupere, 1908, Ozolmuižas pag.). 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 6 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Eleonorviles u.c. kapsētās.

---

[16] LVVA, 1707-1-32959, 513.-514. lpp.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Elkšņi u.c.). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 6 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Apraksts un atmiņas. Anna Mauliņa (dz. Brūvere) raksta[17]: "Elkšņu māju sen vairs nav. Jūlijs Elksnis bija traģiska personība. Viņš bija tas, kā visi runāja, kurš nošāva Antonu Bindaru 1945. gadā vai mazliet agrāk, un ne jau tāpēc, ka Bindars strādāja c/p, bet gan tāpēc, ka viņš bijis Bindaram parādā pūru iesala, un Bindars to prasījis atpakaļ. Tā nu Jūlijs sagaidījis Antonu meža ceļā pie Medņu purva (tagad ceļš būtu taisnā līnijā no Eleonorviles līdz Medņupurva sākumam, tur vēl ilgi bija krusts). Pats stāstījis sievai, ka Bindars pēc ievainošanas lūdzies, lai viņu nenošauj, taču Jūlijs nav bijis pielūdzams. Vēlāk Jūlijs piedalījies vienas ģimenes noslepkavošanā tuvu pie Līvāniem. Viņu noķēra un tiesāja. Tad viņu ģimene no šīs vietas pazuda.

Elkšņa meita Elīna 16 gadu vecumā aizbēga no mājām ar kādu krievu puisi, kurš no Krievijas bija atdauzījies uz Pēterniekiem. No turienes ar kādu vietējo puisi atbraukuši uz Rudzātiem uz ballīti, kur Krievijas atbraucējs ieraudzījis skaisto meitu: abi iemīlējušies. Vecāki meiteni pēc tās liktenīgās nakts padzinuši no mājām, un viņa devusies uz Pēterniekiem draugu meklēt un atradusi. Nauda puisim, lai brauktu uz Krieviju, bijusi tikai priekš paša. Par to viņš meitenei nopircis biļeti, bet pats braucis par zaķi. Laimīgi nokļuvuši Sibīrijā, kur bijusi puiša dzimtene. Vēlākos gados viņi abi apprecējās, puisis izmācījās par diplomātu, un viņi abi strādāja Krievijas diplomātiskajās pārstāvniecībās Āfrikā. Diemžēl diplomāts gāja bojā savas sievas dzīves vietas dzelzceļa stacijā, šķērsojot nevietā sliedes, lai ātrāk tiktu mājās pie Elīnas. Baumoja, ka kaut kad 1960-tajos gados kāda ļoti skaista sieviete atbraukusi spožā *Čaikā*, pasēdējusi pāris stundas savu vecāku mājas vietā un aizbraukusi uz mūžīgu neatgriešanos."

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1889 - zemes pirkšana;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Andrejs Lācis (1895-1978);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 6 sievietes;
- 1937 - mantojuma sadalīšana;
- 1938 - zemes pārdošana;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 6 zemes īpašnieki;
- 1943 - VA (leģionā) iesaukti Artūrs Arvīds Elksnis (1922-1944), Osvalds Lācis (1924);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Artūrs Arvīds Elksnis (1922-1944);
- 1944 - mājas pamet un uz citu Latvijas novadu dodas Jūlija Elkšņa (1894-19??) ģimene;
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Āžkalni (Ōžkolni, Ōžkolnīši, Ōžkolnyši)

Nosaukums. Par apdzīvotās vietas un tās nosaukuma izcelsmi LVVM Etnogrāfiskās nodaļas Pieminekļu Valdes etnogrāfiskās ekspedīcijas Rudzātos savāktajos (1927) materiālos atrodams šāds nostāsts: "80 gadus atpakaļ meža uzkalna vidū bija klaja pļava, kur nākuši ganīties "āži" - stirnas. Ap 1850. gadu muiža pārcēlusi no Eleonorviles (Skarbauskā) divus brāļus Olksnas un ienācis preilēnietis Juris ar brāli. Sākumā bija 2 saimniecības - brāļi saimniekoja kopā. Vēlāk izdalījās 4 saimniecības."

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 3,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra DR virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa kr. pusē, Stepores purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Tomiņiem (tagad Rožupes pag.), D - ar Kamčatku (tagad Rožupes pag.), R - ar Korsikovu (tagad Rožupes pag.), Z - ar Kivleniekiem (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

---

[17] Annas Mauliņas vēstules (28.04.2002) fragments.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme piederējusi muižnieku Guļkēviču dzimtai. Pirmais dokumentos minētais šīs vietas iedzīvotājs ir zemnieks Juris Āžkalns (Ōžkolns). LR gados apdzīvotajā vietā ir 4 nelielas zemnieku saimniecības:

Vizbuļi. 20.06.1936 īpašuma tiesības uz zemi (14,50 ha) iegūst Jura Āžkalna znots Pēteris Brūvers Mārtiņa d. (1878-1952, apb. Kivlenieku k.)[18];

Kronīši. Īpašnieks - Silvestrs Olksna Mārtiņa d. (1866-1943, apb. Kivlenieku k.). Sīkāku ziņu trūkst[19];

Āžkalni. 20.06.1936 īpašuma tiesības uz zemi (11,60 ha) iegūst Jānis Olksna Jāzepa d. (1885-1976, apb. Kivlenieku k.)[20];

Jaunieši. Saimnieko zemnieks Pēteris Olksna Pētera d. (1905-19??). Sīkāku ziņu trūkst.

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 6 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Kivlenieku kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Brūveri, Olksnas u.c.). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 5 saimniecības ar 19 iedzīvotājiem, t.sk. 10 vīrieši un 9 sievietes, 2000. gadā - 2 saimniecības ar 3 iedzīvotājiem, t.sk. 1 vīrietis un 2 sievietes.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1927 un 1932 - ciema teritorijā (P.Brūvera saimniecībā) atrastas arheoloģiskās senlietas (skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts → Arheoloģiskie atradumi pagasta teritorijā***)[21];
- 1929 - dzimis Izidors Brūvers (1929-1997), milicijas leitnants Rīgā;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 5 saimniecības ar 19 iedzīvotājiem, t.sk. 10 vīrieši un 9 sievietes;
- 1936 - zemes īpašuma mantojuma dokumentu iegūšana;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 6 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 VA (leģionā) iesaukti Ādams Brūvers (1909-1982), brāļi Jānis (1920-1988) un Eduards (1922-1944) Olksnas, Jānis Olksna (1921-1987);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 3 iedzīvotājiem, t.sk. 1 vīrietis un 2 sievietes.

Bērzgale (Bēržgale, Berzigana) un **Jaunbērzgale**

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma. Vecākais zināmais nosaukums - Berzigana.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 2 km attālumā no Rudzātu pag. centra D virzienā, Vilkmugures-Slīčevkas ceļa kr. pusē. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Medņupurvu, D - ar Dzirkaļiem, ZR - ar *Spriudiem*. Līdz 1925 apdzīvotā vieta ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 16.03.1890 Jānis Stipris (Stipre) Anča d. (18??-19??) nopērk apdzīvoto vietu *Berzigana* (49,5 desetīnas zemes par 1500 rbļ.) no Preiļu muižnieka Ungera-Šteinberga. Īpašumu manto Jāņa bērni: dēls Nikolajs (1885-19??) un meitas Otīlija Skutele (1892-19??), Emīlija Seikstule, Anna Kūka. Ar laiku šeit izveidojas 2 saimniecības: ***Bērzgale*** (21,91 ha - saimnieko Nikolaja ģimene) un ***Jaunbērzgale*** (20 ha - saimnieko Otīlijas Skuteles ģimene, kura rentē zemi no savām māsām). LR gados N.Stipra saimniecība *Bērzgale* ir labi attīstīta. Grūtāk veicas Otīlijai, jo agri nomirst vīrs Jānis Skutelis (1892-1932), un viņa paliek viena ar 2 bērniem, tomēr ar brāļa palīdzību saimnieko un dzīvo pārticībā. Viņas dēlu Pēteri (1925-1944) iesauc (09.1944) SA, tas

---

[18] LVVA, 1707-1-8092, 777.-779. lpp.
[19] LVVA, 1707-1-7196, 9. lpp.
[20] LVVA, 1707-1-7195, 1. lpp.
[21] Latvijas Valsts Vēstures muzejs, 16301-156.

tiek nosūtīts SASR un krīt frontē (Polijā). Dēls Roberts (1927-1999) apb. Rudzātu k. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 5 zemes īpašnieki.

Jaunbērzgales iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī (pašreiz) Rudzātu kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Skuteļi, Stipri). 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 8 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 4 sievietes, 2000. gadā - 1 saimniecība ar 2 iedzīvotājiem.

Apraksts un atmiņas. Anna Mauliņa (dz. Brūvere) raksta[22]: "Jānis Stipris bija savas muļķības upuris. Viņš bija neizskaidrojami naivs. Man kā pavisam mazai meitenei viņš ļoti nepatika, jo, kā viņš ieraudzīja mani, tā sāka dziedāt: "*Anniņ, mana pirmā brūt, nedar manai sirdij grūt!*" Stipru ģimenē visi gribēja dziedāt, bet neviens nespēja noturēt meldiņu.

Tajā traģiskajā dienā, vācu laikā, kā es atceros no savu vecāku runātā, kaut kur Rudzātos notikusi sapulce, tā varētu būt vācu laikā pazīstamās, t.s. C grupas sapulce, jeb šīs grupas pārstāvji tur piedalījušies. Pēkšņi sapulcē sanākuši vācieši, kuri, kā sapratu, dzinuši uz Preiļiem visā apkārtnē savāktos ebrejus. Vācieši uzstājīgi pieprasījuši cilvēkus, kas varētu viņiem palīdzēt. Sapulcē iestājies nāves klusums... Un tad šajā klusumā atskanējusi Jāņa Stipra gaudulīgā balss: "Es jau labprāt, bet man nav šautenes". Uzreiz no visiem stūriem stiepušās rokas un skanējuši saucieni: "Še mana, še mana!" Vācieši sagrābuši Stipri. Viņam nebijis atpakaļceļa. Mans tēvs un māte domāja, ka viņa aprobežotība (viņam nav šautenes, tad jau nevajadzēs) iegrūda viņu šajā nelaimē, kas uzlika briesmīgu zīmogu visai viņu dzimtai." (Arhīva materiālos par šo gadījumu gan esmu atradis citu informāciju (skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***) - *autora piezīme*).

Jāņa un Otīlijas Skuteļu ģimene (1928):

no kr.: Rozālija Skutele (dz. Piļupa, 1877-19??), Jānis Stipris (1910-1998), Pēteris (1925-1944), Jānis (1892-1932), Emīlija (1928), Otīlija (dz. Stipre, 1829-19??) un Roberts (1927-1999) Skuteļi, Berta Paulīne Stipre (1921-1999)

[22] Annas Mauliņas vēstules (28.04.2002) fragments.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1890 - zemes pirkšana;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Jānis Skutelis (1896-19??), Nikolajs Stipris (1885-19??);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 8 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 4 sievietes apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 5 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 5 zemes īpašnieki;
- 09.1944 - SA iesaukts Pēteris Skutelis (1925-1944);
- 1944-1945- no iesaukšanas SA izvairās Jānis Stipris (1910-1998);
- 13.10.1949 - arestēts un notiesāts (9.12.1950) Jānis Stipris (1910-1998, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 2 iedzīvotājiem.

Bikaunieki (Bīkaunīki, Bykaunīki)

Nosaukums. Ciema nosaukuma izcelsme nav zināma. Jādomā, ka tas cēlies no ienācēja *Bykaunieka* uzvārda, jo kādreiz ciema teritorijā tāds ir dzīvojis.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 7 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, Lūzenieku-Bikaunieku ceļa galā, Ošas upes lb. krastā, 4-4,5 km attālumā no tās ietekas Dubnas upē. Ciema teritorija robežojas: A - ar Lūzeniekiem, DA - ar Nīcgaļiem, D - ar Lukstu pļavām, R - ar Mežancāniem (tagad Rožupes pag.), Z - ar Skrebeļu purvu (bij. Līvānu pag.), ZA - ar Brīslu. Vietā, kur Ošas upe satek ar Melnupīti, ir liels Lukstu pļavu līdzenums. Ciema centrs atrodas uz neliela paaugstinājuma, kuru neskar pavasara palu ūdeņi. Līdz 1925. gadam ciema teritorija ietilpst Līvānu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 31.12.1908. gadā ciemam iedalīta zeme (95 desetīnas, 1990 kvadrātasis) no muižas teritorijas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. LR Zemes reformas laikā (1924) ciems tiek sadalīts 4 viensētās, sadalot tām 111,03 ha zemes. 1942. gadā ciemā ir 4 zemes īpašnieki.

Blakus ciema centram uz neliela uzkalniņa (0,5 ha) atrodas sena (Bikaunieku) kapsēta, kurā ir ļoti veci apbedījumi. Pirms II pasaules kara, rokot bedri kapam, ir atrasts sens zobens; atrasti apbedījumi, kuros mirušie apbedīti tikai skujās, bez zārka (skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts → Arheoloģiskie atradumi pagasta teritorijā***). Atrasti arī dažādi priekšmeti[23]. Kapsētas teritorija ir iežogota, kapsētā uzstādīts dzelzs krusts uz betona pamatnes. Apbedījumi kapsētā turpinās (sīkāk skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Kapsētas Rudzātu pagasta teritorijā → Bikaunieku kapsēta***).

1930-tajos gados uzbūvēts ciema krucifikss (apm. 5 km attālumā no Rudzātu pag. centra, Lūzenieku-Bikaunieku ceļa lb. pusē). Sīkāku ziņu par to trūkst (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā → Bikaunieku ciema krucifikss***).

Apdzīvotība. Ciemā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Gercāni, Švirksti, Zvirbuļi). 1935. gadā ciemā ir 3 saimniecības ar 32 iedzīvotājiem, t.sk. 13 vīrieši un 19 sievietes, 2000. gadā - 4 saimniecības ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 3 sievietes.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 31.12.1908 - ciemam iedalīta zeme no muižas teritorijas;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Jānis Švirksts (1900-1977);
- 1924 - LR Zemes reforma: ciems tiek sadalīts 4 viensētās;
- 1925 - ciema teritorija pievienota Rudzātu pag.;

[23] Stāsta ciema iedzīvotāja Olga Švirkste (pierakstīts 1997).

- 1930. - uzbūvēts ciema krucifikss;
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 3 saimniecības ar 32 iedzīvotājiem, t.sk. 13 vīrieši un 19 sievietes;
- 1942 - ciemā ir 4 zemes īpašnieki;
- 1943 - VA (leģionā) iesaukts Antons Gercāns (1921-1994);
- 1944-1945-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Vitālijs Gercāns (1925-1992), Roberts Švirksts (1926-1947, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Juris Zvirbulis (1926-19??);
- 20.07.1945 - arestēts un ieslodzīts Daugavpils cietumā NP Gregors Švirksts (1904-1971, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 1948 - notiesāts Jāzeps Zvirbulis (1891-1948);
- 2.08.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Jāzepa Zvirbuļa (1891-1948) saimniecība;
- 1949 - ciema teritorijā atrastas arheoloģiskās senlietas (skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts → Arheoloģiskie atradumi pagasta teritorijā***)[24];
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Olga Švirkste (1908) ar meitu Emīliju (1933-1992) (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 4 saimniecības ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 3 sievietes.

Borovka (Barauka, Baravka, Barovka)

Nosaukums. Domājams, ka ciema nosaukums cēlies no Borovkas upītes.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 9 km attālumā no Rudzātu pag. centra ZA virzienā, uz Steķu-Stirnienes ceļa, Borovkas upītes lb. krastā. Ciema teritorijas lielākā daļa robežojas ar Lielo Pelēčāres purvu. Agrāk (līdz kolektivizācijai) ciema teritorija R robežojās ar bij. Rudzātu muižas rentniekiem (ienācējiem no Vidzemes), tagad ciema teritorija robežojas: A - ar Astesmežu, D-DR - ar Pelēčāri, Z - ar Steķu silu. Sākumā ciema teritorija atrodas Stirnienes muižas pakļautībā, kopš 1920. gada iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Arhīvu materiālos atrodamas ziņas, ka 1772. gadā šeit dzīvojušas 2 ģimenes (16 cilvēki) - "bēguļojošie ļaudis" (*беглые люди*). LR Zemes reformas laikā (1930) ciems tiek sadalīts 4 viensētās, sadalot tām 66,79 ha zemes. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 4 zemes īpašnieki.

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vecajos (agrāk) un Jaunajos Steķu kapos.

Apdzīvotība. Ciemā dzīvo (uz 1940) latviešu ģimenes (Leitāni). 1921. gadā ciemā ir 21 iedzīvotājs, t.sk. 9 vīrieši un 12 sievietes, 1935. gadā - 4 saimniecības ar 22 iedzīvotājiem, t.sk. 10 vīrieši un 12 sievietes, 2000. gadā - ciema vairs nav.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1772 - ciemā dzīvo 2 ģimenes (16 cilvēku) - bēguļojoši ļaudis;
- 1901 - dzimis Dominiks Leitāns (1901-19??, skat. nodaļā ***Sabiedriskās kārtības uzturēšana***);
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1921 - ciemā ir 21 iedzīvotājs, t.sk. 9 vīrieši un 12 sievietes;
- 1930 - LR Zemes reforma: ciems sadalīts 4 viensētās;
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 4 saimniecības ar 22 iedzīvotājiem, t.sk. 10 vīrieši un 12 sievietes;
- 1942 - ciemā ir 4 zemes īpašnieki;
- 1942 - VA (leģionā) iesaukts Jānis Kudiņš (1907-1944);
- 1944 - kara laikā nodeg Ādama Leitāna (1896-1976) mājas;
- 1944 - SA iesaukts Jānis Leitāns (1926-1945);

[24] Latvijas Valsts Vēstures muzejs, 16301-156.

- 1963 - meža ugunsgrēkā nodeg 3 zemnieku saimniecības;
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā iedzīvotāju vairs nav.

Brīsla (Brisla, Brysla)

Nosaukums. Domājams, ka ciema nosaukums cēlies no vārda *brist*, jo senākos laikos ciema tuvumā pa ceļam uz Skrebeļu c. un tālāk uz Līvāniem bijusi grūti pārejama vieta - dūksnājs. Iespējams, kādreiz te bijusi neliela upīte vai strautiņš. Ciema nosaukums varēja rasties arī no iedzīvotāja uzvārda *Brīsla*.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 7 km attālumā no Rudzātu pag. centra ZR virzienā, uz Steķu-Mežancānu ceļa, Skrebeļu purva malā. Ciema teritorija robežojas: A-DA - ar Jaudzemiem, D - ar Lūzeniekiem, R - ar Bikauniekiem, ZA - ar Steķiem, Z - ar Steķu silu, ZR - ar *Eņģeļiem*, Skrūzmaņiem (bij. Līvānu pag.) un Skrebeļu purvu (bij. Līvānu pag.). Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Pēc lielās revīzijas datiem (uz 1772) ciema teritorijā dzīvo 1 ģimene, bet jau 1875. gadā ir 8 saimniecības[25]. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. 1911. gadā (cara laika zemes reforma) ciems tiek sadalīts 25 viensētās, sadalot tām 292 ha zemes[26]. 1942. gadā ciemā ir 20 zemes īpašnieki.

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vecajos (agrāk) un Jaunajos Steķu kapos, arī Rudzātu kapsētā.

1944. gadā pad. vara ciemā atver I pakāpes p-sk., kas darbojas līdz jaunās Rudzātu v-sk. atvēršanai Lūzeniekos (1955).

Apdzīvotība. Brīslā (uz 1940) dzīvo galvenokārt krievu ģimenes (Goldovi, Rodionovi, Solovjovi, Tarāsovi) un dažas latviešu ģimenes (Apiņi, Bojāri, Zalāni). 1921. gadā ciemā ir 83 iedzīvotāji, t.sk. 38 vīrieši un 45 sievietes, 1935. gadā - 11 saimniecības ar 147 iedzīvotājiem, t.sk. 70 vīrieši un 77 sievietes, 2000. gadā - 4 saimniecības ar 13 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 9 sievietes.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1772 - ciemā dzīvo 1 ģimene;
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 1875 - ciemā ir 8 saimniecības;
- 1911 - cara laika zemes reforma: ciems tiek sadalīts 25 viensētās;
- 1914 - cara armijā iesaukts un I pasaules karā piedalās Ņikons Uļjānovs (1896-1920);
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1918-1920 - lielinieku armijā karo Mihails Solovjovs (1899-19??, apbalvots);
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Ņikons (kritis 1920) un Trofims (1903-19??) Uļjānovi;

Brīslas p-sk. 4. klase un skolotāja A.Raudive (7.09.1951)

[25] LVVA, 6828-6-4844.
[26] LVVA, 1679-170-635.

- 1921 - ciemā ir 83 iedzīvotāji, t.sk. 38 vīrieši un 45 sievietes;
- 1923 - dzimusi ekonomiste Rozālija Bojāre;
- 2.06.1927 - negaisa laikā zibens iesper dzīvojamās mājas skurstenī, iziet caur logu un nosper Uļjanu Rodionovu (24 g.v., 9. grūtniecības mēnesī);
- 15.04.1932 - dzimis prāvests Konstantīns Bojārs (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta teritorijā dzimušie Romas katoļu priesteri***);
- 1934 - Mihails Solovjovs (1899-19??) atbrīvots no pag. padomes locekļa pienākumiem;
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 11 saimniecības ar 147 iedzīvotājiem, t.sk. 70 vīrieši un 77 sievietes apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 5 sievietes;
- 1940 - dzimis inženieris - celtnieks Jāzeps Bojārs;
- 27.12.1940 - arestēts Antons Eņģelis (1910-19??, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1940-1941 - vairāki ciema iedzīvotāji aktīvi atbalsta pad. varu;
- 1941 - līdzi bēgošajai SA aiziet Pēteris Solovjovs (1924);
- 07.1941 - arestēti un pratināti (1-14 dienas Rudzātu p-sk., pēc tam atbrīvoti) 19 ciema iedzīvotāji;
- 1941 - Jenafa Solovjova (aktīva komjauniete) atrodas arestā Daugavpils cietumā (3 mēnešus);
- 1941 - Līvānos nošauts ciema iedzīvotājs Gurijs Goldovs (1913-1941);
- 1942 - ciemā ir 20 zemes īpašnieki;
- 27.05.1942 - darbā uz Vāciju nosūtīti 13 iedzīvotāji;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Antons Pastars (1913-1945), brāļi Arhips (1920) un Ivans (1918) Sidorovi (no *Degļusalas*), brāļi Gavrils (1925, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***) un Jānis (1923) Solovjovi, Aleksandrs Zalāns (1909-1993);
- 1942-1944 - SA iesaukti Jānis Bojārs (1926-1998), Jānis Briņķis (1926-1980), Antons Pastars (1913-1945), Ņikita Sidorovs (1926-19??), Pēteris Solovjovs (1924);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās brāļi Alfrēds (1925-2000, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***) un Jānis (1923-1945, skat. nodaļās ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)*** un ***Nacionālā pretošanās kustība***) Apiņi, Lavrentijs Goldovs (1927), Aleksandrs Zalāns (1909-1993), Francis Zalāns (1903-1945);
- 1944 - ciemā atvērta I pakāpes pamatskola;
- 1944 - kara laikā nodeg 1 zemnieku saimniecība;
- 1944-1950 - daudzi ciema vīrieši aktīvi darbojas pad. represīvajos orgānos;
- 1947 - traģiski mirusi (autoavārijā) Tekla Bojāre (1927-1947);
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Apiņu ģimene (Julianna Jugana, Emīlija un Alīda, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 4 saimniecības ar 13 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 9 sievietes.

Brūveri (Briveri, Briuveri, Bryuveri, Bryveri)

Nosaukums. Ciema nosaukuma izcelsme nav zināma. Domājams, ka tas cēlies no pirmā ienācēja uzvārda *Bryuvers*.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 7 km attālumā no Rudzātu pag. centra D virzienā, uz Rudzātu-Preiļu ceļa, Saunas upes krastos. Ciema teritorija robežojas: A - ar Medņu purvu, D - ar Preiļu pag., R - ar bij. Petskoju zemes īpašumu un Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.), Z - ar Alksniešiem. Līdz 1925 ciema teritorija atrodas Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Brūveru c. ir ļoti veca apdzīvota vieta. Ciema izcelšanās sākums nav zināms. 1785. gadā ciemam iedalīta zeme[27] no muižas teritorijas. 1.01.1871 ciema zemnieki nopērk zemes

[27] LVVA, 1679-170-352, 1.-4. lpp.

gabalus ar kopējo platību 120,116 ha. 1874. gadā ciemam nosprausts ciema zemnieku norobežošanas plāns (120,616 ha), nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. 17.12.1924 par likvidētām servituta tiesībām (tiesībām ganīt mājlopus) ciemam iedalīti 10,540 ha zemes no Eleonorviles folvorkas. 1924. gadā sīksaimniekiem piešķirti piegriezumi (19,770 ha) no valsts zemes fonda (no Krīvusolas muižas). Tajā pašā gadā Latgales apgabaltiesa atzīst ciema iedzīvotāju īpašumtiesības uz 1871. gadā pirktajiem zemes gabaliem. LR Zemes reformas laikā (23.09.1927)[28] ciems tiek sadalīts 27 viensētās, kam sadalīts 257,301 ha zemes. 1942. gadā ciemā ir 19 zemes īpašnieki.

19.-20. gs. mijā ciema zemnieks Donāts Drīksna (18??-19??) ciema centrā uzbūvē pirmo ciema krucifiksu (apm. 7 km attālumā no Rudzātu baznīcas un pag. centra). Pad. okupācijas gados krucifikss tiek nopostīts. 1996. gadā krucifiksu par saviem līdzekļiem un daļēji arī par ciema iedzīvotāju ziedojumiem atjauno ciema zemniece Johanna Pauniņa (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā → Brūveru ciema krucifikss***).

Brūveru c. jaunieši (1950):
sēž (no kr.): Pēteris Voitiņš (1921), Monika Brūvere (1927), Konstance Brūvere (1923-1997), Olga Brūvere (1923), Tekla Brūvere (1926), nezināma, Donāts Sola (1926-1998); stāv (no kr.): Kazimirs Ivbulis (1926), Apolinārijs Brūvers (1920), Simions Brūvers (1925), Ksavērijs Brūvers (1920)

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Eleonorviles kapsētā.

Apdzīvotība. Ilgākā laika posmā ciemā dzīvo tikai latviešu Brūveru (Bryuveru) dzimtas ģimenes. Vēl ciemā dzīvojuši Anspoki, Drīksnas, Turkopuļi, Krasovski u.c. 1935. gadā ciemā ir 27 saimniecības ar 144 iedzīvotājiem, t.sk. 73 vīrieši un 61 sieviete, 2000. gadā - 6 saimniecības ar 15 iedzīvotājiem, t.sk. 5 vīrieši un 10 sievietes.

Apraksts un atmiņas. Bij. ciema iedzīvotājs Vladislavs Brūvers (1926) raksta[29]: "Lēni plūst Saunas upes ūdeņi vasarā, tikpat lēni un bez izmaiņām ritēja gadu simteni zemnieku dzīve. Ar tulznainām rokām, sviedrainām mugurām gādāja dienišķo maizi kuplajām ģimenēm. Augstā godā turēja darba tikumu, dievticību, čaklumu un darba prasmi. Mēs neesam tikai tādi, kādus mūs audzināja vecāki un apkārtējā vide, mēs esam kaut kas no tā, kur sniedzas mūsu saknes. Par dievticību, sabiedrisko un tikumisko dzīvi norāda cilvēku aprūpētais ciema krucifikss, kur katru gadu maijā darbdienu vakaros pulcējās ciema iedzīvotāji uz dievlūgšanu un garīgo dziesmu dziedāšanu. Piedalījās gan vecie, gan jaunie. Iepazīšanās ar Bībeli bērnu dienās daudziem bija lasītprasmes pirmsākums. Bībele ir mūžsena zinātņu krātuve. Neviens nemeklēja tajā pretrunu, bet to, kas tūkstoš gados pārbaudīts un sakopots, kristīgie tur par svētumu. Nemeklēja to, kas nesaskan ar mūsdienu zinātni. Nemeklēja to, kā tur nav, bet centās ņemt pēc iespējas vairāk no tā, kas tur ir. Bībele ir to vērta. Baznīca ir gan nozīmīgs garīguma centrs, gan uzmanības vērta saiešana.

LR gados līdz nepazīšanai izmainījās visas tautas dzīve. Visās tautsaimniecības nozarēs bija augšupeja. Jaunatne obligāti apmeklēja skolu, kas pamatā ir valsts nākotne. Kaut gan līdz 1940 ciemā bija tikai viens augstskolas students, vēlākajos gados jau desmitiem jauniešu sasniedza zinātnes kalngalus.

Vasarā lēnā Saunas upe pavasara palu laikā pārvērtās par strauju, nevaldāmu spēku. Simboliski šim straujajam tecējumam līdzi izmainījās arī cilvēku dzīve un viņu rīcība. Abos pasaules karos, kur latviešu karavīrs parādīja prasmi rīkoties ar ieročiem un nebija viņa vaina, ka latviešu uzvaras nāca par labu netik daudz pašu tautai, cik svešam okupācijas varām. Pagājušais gadsimts ienāca ar sociālajām un

[28] LVVA, 1679-170-351.
[29] Vl.Brūvera vēstules (20.06.1997) fragments.

nacionālajām idejām. Netrūka nacionālās pašcieņas, lai mēs prastu aizstāvēt savas tiesības. Zinājām brīvības cīņu vēsturi, lai saprastu, ko var panākt mazs cīnītāju pulciņš, ja viņus vada cildens mērķis. Pat neticami, ka kādreiz tik klusā ciemā uzbangoja neredzama spēja pretoties svešām varām. Neskatoties uz nežēlīgajām represijām, desmitiem gadu nacionālie partizāni nepārtrauca cīņu. Cīņa bija nevienlīdzīga, bet upuri nebija veltīgi. Cīnītāju bērni un mazbērni ar cieņu atceras to laiku, kaut nepiepildījās toreiz mūsu cerības atjaunot brīvo Latviju. Tāpēc nav jānosoda tie karavīri, kas, piedalīdamies karā, naivi ticēja, ka vienas vai otras puses uzvara Latvijai varētu nākt par labu. Vai tādu uzvaru var saukt par īstu uzvaru, kas veselu rindu brīvtautas noveda nebrīvē?"

Rudzu pļāvēji Brūveru c. (2.08.1927, fotonegatīva nr. 8483): no kr. 1) - Jāzeps Brūvers (1860-193?), 5) Virgīnija Krasovska (1898-1980), 6) Jānis Krasovskis (bērns, 1922); no lb. 2) Apolonija Brūvere (1899-1980)

Jāpiebilst, ka vairākas Brūveru c. ģimenes skar iekarotāju ideoloģijas propaganda, kuras rezultātā risinās traģiski notikumi un aiziet bojā daudzi ģimeņu piederīgie. Arī Vl. Brūvera ļoti dievticīgajā ģimenē: brālis Antons (1918-1941), mācoties Aglonas Garīgajā ģimnāzijā, pakļaujas komunistiskajai propagandai un, aktīvi darbojoties, nokļūst (1939) cietumā. Baigā gada laikā (1940-1941) viņš studē LVU, ir studentu laikraksta redaktors. Tā laika aculieciniece Monika Grišāne (dz. Turkopule) liecina[30] par Antonu Brūveri, ka viņš ir bijis "ļoti apdāvināts, atsaucīgs un izpalīdzīgs. Strādājot viņa vadībā, atsevišķās sarunu reizēs izpaudās viņa sarūgtinājums par komunistiskā režīma mežonīgo darbību Latvijā. Iesākoties karam, viņš (iepriekš brīdinot) palīdzēja vairākām ģimenēm izvairīties no deportācijas". Viņš iepazīst komunistiskās propagandas patiesību un rūgti nožēlo savu darbību. Sākoties karam, viņš paliek Latvijā, vācu laikā nošauts (1941) Rīgas Centrālcietumā (sīkāk skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***). Brālis Donāts (1920-1947) - NP - kritis. Vladislavs iesaukts SA, karojot frontē, pieredzējis "atbrīvotājas" SA darbību okupētajās teritorijās (skat. nodaļā ***Iedzīvotāju mobilizācija SA***). Dramatiski notikumi risinājušies arī citās Brūveru c. ģimenēs.

[30] M.Grišānes vēstules (16.08.1998) fragments.

Anna Mauliņa (dz. Brūvere) par Antona Brūvera (1908-1985) un viņa sievas Olgas Brūveres (dz. Bataragas, 1909-1996) senčiem raksta[31]: "Mana tēva Antona Brūvera tēvs Ādams Brūveris (18??-19??, apb. Eleonorviles k.) stāstījis, ka viņa vectēvs Ziemeļu kara laikā kopā ar brāli bēguši no Vidzemes, jo viņus tur par kādu nodarījumu, saceļoties pret vietējo varu, vajājuši, šķiet, krievu zaldāti. Brāļi bēgot paslēpušies, dziļi ierokoties siena kaudzē. Vajātāji pamanījuši pēdas, tāpēc, meklēdami tur ielīdušos bēgļus, izbakstījuši sienu ar durkļiem. Vienu no brāļiem sadūruši vairākās vietās, bet tas nav izdvesis ne skaņas, tāpēc vajātāji domājuši, ka neviena, vismaz dzīva, siena vidū nevar būt.

Alūksnes pusē šiem brāļiem bijis uzvārds *Stalbe* vai *Stalde*. Atbēgot Rudzātu pusē, dzīvs palikušais brālis pieteicies Skarbauskā par alus brūvētāju. Nevienam neiznācis tik saldeni rūgtens un stiprs alus, kā šim ieklīdenim, un tā nu visa dzimta palikusi par brūveriem.

Antons Brūvers atcerējās, ka vēl īsi pirms II pasaules kara Alūksnes radi, braucot uz Preiļu tirgu, pa nakti palikuši pie viņiem."

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 18. gs. - pirmās rakstiskās ziņas par ciemu;
- 1785 - ciemam iedalīta zeme no muižas teritorijas;
- 1.01.1871 - zemes pirkšana;
- 1874 - ciema iekšējo robežu nospraušana;
- 19.-20. gs. mija - uzbūvēts pirmais ciema krucifikss;
- 1904 - cara armijā iesaukts un krievu-japāņu karā piedalās Donāts Brūvers (1872-1904, kritis);
- 1904 - dzimis sabiedriskais darbinieks, Rudzātu pag. valdes ilggadējs loceklis Pēteris Brūvers (1904-1992, apb. Piņķu k.);
- 1914 - vairāki ciema vīrieši iesaukti cara armijā un piedalās I pasaules karā, t.sk. Staņislavs Anspoks (18??-1915, M no ievainojuma), Sīmanis Brūvers (1887-1914, kritis);
- 1918 - dzimis PA, Rudzātu pag. izpildk. pr-js (1940-1941) Pēteris Brūvers (aiziet līdz bēgošai SA, 1918-1988, apb. Eleonorviles k.);
- 1918 - dzimis Antons Brūvers, ar izcilību absolvējis Aglonas Garīgo ģimnāziju, izglītību turpinājis LVU, iesaistījies komunistiskajā propagandā, nošauts Rīgas Centrālcietumā (1941);
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Antons Brūvers (1880-1935), Ādams Brūvers (1894-1985), Jāzeps Krasovskis (1891-1947), Antons Vaivods (1896-19??);
- 1.07.1921 - dzimis agroķīmiķis Pēteris Brūvers (1921-2001);

P.Brūvers (1948)

P.Brūvers dzimis 1.07 (Rudzātu pag. Brūveru c. *Bāliņos*, M 25.03.2001, traģiski, apb. Jelgavas raj. Zanderu k.). Tēvs Dominiks (1874-1957, apb. Eleonorviles k.) - zemnieks, māte Marta (1882-19??, apb. Jelgavas raj. Zanderu k.), brālis Jāzeps (1903-1966, apb. Jelgavas raj. Zanderu k.), māsa Anna (1922). Precējies, sieva Lonija, meita Aina (filoloģe, M traģiski - auto avārijā (08.1999), apb. Jelgavas raj. Zanderu k.). Beidzis Rudzātu sešklasīgo p-sk. (1936), Aglonas l/s v-sk. 3 klases (1943), Malnavas l/s tehnikumu (1947), LLA Agronomijas fakultāti (1952) un aspirantūru (1954). L/s zinātņu kandidāts (1966), doktors (1992). Strādājis vecāku saimniecībā (1936-1940, 1943-1944). Rudzātu pag. izpildk. novada vecākais (1944). Preiļu MTS vec. agronoms (1944-1946), Bauskas raj. izmēģinājumu saimniecības *Beibeži* direktors (1952-1953), vec. zinātniskais līdzstrādnieks (1953-1954), Jelgavas MTS dispečers (1954-1955), agroķīmiķis (1955-1958), Jelgavas raj. L/s inspekcijas Agroķīmiskās laboratorijas vad-js (1958-1963), LLA Agroķīmijas katedras vec. laborants (1963-1966), Agroķīmijas analīžu laboratorijas vad-js (1966-1968), Mācību mašīnu parka asistents (1968-1969), Ražošanas katedras asistents (1969-1975), vec. pasniedzējs (1975-1993), katedras vad-js (1991-1993). Kopš 1993 pensijā. Pētījis organisko un minerālmēslu ietekmi uz ražu un kaļķošanas materiālu vienmērīgas izkliedēšanas jautājumus. Ir 12 zinātnisko publikāciju autors un līdzautors[32]. Ļoti centīgs, prasīgs darbā pret sevi, kolēģiem un studentiem. Izteikti ļoti draudzīgs un īsti labestīgs cilvēks ar lielām darba spējām. Uzbūvē divstāvu ģimenes māju un kopš 1993 apsaimnieko sievas mantoto īpašumu (20 ha). Braucot ar mašīnu, visa

[31] Annas Mauliņas vēstules (28.04.2002) fragments.

[32] Enciklopēdija *Lauksaimniecības Augstākā izglītība Latvijā 1862-1999*, 1999, Jelgava, LLU, 374. lpp.

ģimene cieš (08.1999) sadursmē ar vilcienu uz neapsargātas dzelzceļa pārbrauktuves (par to stāsta[33] Augusts Kurčins).

- 17.12.1924 - par likvidētām servituta tiesībām ciemam iedalīti 10,540 ha zemes no Eleonorviles folvorkas;
- 1924 - sīksaimniekiem piešķirti piegriezumi no valsts zemes fonda;
- 1924 - Latgales apgabaltiesa atzīst ciema iedzīvotāju īpašumtiesības uz 1871. gadā pirktajiem zemes gabaliem;
- 1925 - ciema teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 23.09.1927 - LR Zemes reforma: ciems tiek sadalīts 27 viensētās;
- 1929 - Jānis Brūvers (1907-1999) apbalvots ar Zviedrijas valsts apbalvojumu par Zviedrijas Karaļa Gustava eskortēšanu viņa viesošanās laikā Latvijā (29.-30.06.1929)[34];
- 1930 - no zibens spēriena miruši Aloizs Sola (1902-1930) un Jugana Drīksna (1908-1930) ar savu mazo meitiņu Anastasiju;

  Aculiecinieks Vl.Brūvers raksta[35]: "Apaļa zibens bumba ielidojusi pa ventilācijas lūku, un lidojusi gar sienu, kur gultā gulējusi Jugana ar meitiņu, tālāk garām galdam, pie kura sēdējuši vairāki vīrieši, kā pirmais - Aloizs Sola, kurš bijis uz vietas beigts, pārējie tikuši apdullināti, pēc kāda laika nākuši pie samaņas, bet ugunīgā bumba izlidojusi pa loga vēdlūciņu".
- 1932 - dzimusi skolotāja Leontīne Brūvere (strādā Dobeles v-sk.);
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 27 saimniecības ar 144 iedzīvotājiem, t.sk. 73 vīrieši un 61 sieviete;
- 1939 - dzimusi inženiere - ķīmiķe Janīna Brūvere (1939-2003, apb. Piņķu k.);
- 1940 - Eduards Brūvers (1921-1940), simpatizējot komunistu ideoloģijai, aizbēg uz PSRS, nokļūst Maskavas Butirku cietumā, kur, neizturot spīdzināšanu, pakaras;
- 1941 - līdzi bēgošajai SA aiziet Pēteris Brūvers (1918-1988, apb. Eleonorviles k.);
- 07.1941 - arestēti un pratināti (7-10 dienas Rudzātu p-sk., pēc tam atbrīvoti) 6 ciema iedzīvotāji;
- 1941 - ciema teritorijā nošaujas VA karavīrs Otto Šmits (apb. pie Rudzātu k. žoga);
- 1942 - ciemā ir 19 zemes īpašnieki;
- 1942 - dzimusi ārste Irēna Vaivode (dz. Brūvere, dzīvo Babītē);
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti Jāzeps Anspoks (1912-1982), brāļi Aloizs (1921) un Pēteris (1925-1945) Briči, Apolinārijs Brūvers (1920-19??), Donāts (1920-1947) Brūvers, Francis Brūvers (1917), Jānis Brūvers (1919-1992, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Jānis Brūvers (1921-1945), Jānis Brūvers (1914-1995), Jāzeps Brūvers (1920-1970), Pēteris Brūvers (1921-2001), Jānis Krasovskis (1922), Jānis Staris (1923-2003), Aloizs Turkopuls (1904-1973);
- 1944 - SA iesaukti Antons Brūvers (1926), Jānis Brūvers (1921-1945), Pēteris Brūvers (1918-1988), Vladislavs Brūvers (1926), Donāts Sola (1926-1998);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Jāzeps Anspoks (1912-1982), Antons Brūvers (1925), Apolinārijs Brūvers (1920), Broņislavs Brūvers (1913-1953), Donāts Brūvers (1920-1947, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Jānis Brūvers (1919-1992), Jānis Brūvers (1921-1945), Pēteris Brūvers (1915-1948, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Simions Brūvers (1925);
- 1945 - arestēts Ādams Brūvers (1894-1985, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1946 - par NP atbalstīšanu notiesāti Jānis Brūvers (1919-1992) un Broņislavs Brūvers (1913-1953, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 1947 - par sadarbību ar NP arestēts un notiesāts Pēteris Brūvers (1915-1948, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);

---

[33] A.Kurčina atmiņas (1997).
[34] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, 29.06.1929.
[35] Vl.Brūvera vēstules (20.06.1997) fragments.

- 1948 - NP pārskatīšanās dēļ nošauj NP atbalstītāju Pēteri Brūveru (1873-1948);
- 28.06.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Ādama Brūvera (1894-1985) saimniecība;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Ādama Giluča (1880-19??) ģimene (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 1949 - Leonardu Brūveru (1934-1949) bēgot nošauj miliči;
- 1949 - dzimis matemātiķis - fiziķis Zigfrīds Brūvers (matemātikas - fizikas zinātņu doktors, vairāk kā 70 zinātnisku darbu autors);
- 1949 - ciema teritorijā (kopā ar Alksniešu c.) nodibināts kolhozs *Liesma*; pirmais pr-js Francis Sukaruks (1909-1969, apb. Rudzātu k.);
- 1966 - dzimis agronoms Uldis Brūvers (strādā tēva saimniecībā);
- 1996 - atjaunots ciema krucifikss;
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 6 saimniecības ar 15 iedzīvotājiem, t.sk. 5 vīrieši un 10 sievietes.

Būmaņi (Biumaņi, Byumaņi)

Nosaukums. Domājams, ka ciema nosaukums cēlies no pirmā ienācēja uzvārda *Byumans*.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 1 km attālumā no Rudzātu pag. centra ZA virzienā, Rudzātu-Stirnienes, Rudzātu-Pelšu un Būmaņu-Vidu ceļu krustojumā, Ošas upes lb. un Melnupītes kr. krastā. Ciema teritorija robežojas: A - ar Lācupiem, D - ar Ošas upi, R - ar Rudzātu centru, Z - ar Rudzātiņām un Melnupīti, ZA - ar Pelšiem. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Būmaņu c. izveidots 18. gs. vidū. Pirmais zināmais ienācējs, kas apmeties uz dzīvi šajā vietā (pēc 1772), ir kāds no Būmaņu (Byumaņu) dzimtas senčiem. Līdz šim nav noskaidrots, no kurienes šī dzimta ienākusi. Pirmie ieraksti par Būmaņu ciemu arhīva dokumentos parādās 1775. gadā. Izveidojoties ciemam, 1785. gadā tam izstrādāts zemes iedalīšanas projekts un ciemam iedalīti 6 zemes gabali (*učastki*) no Rudzātu muižas teritorijas[36]. 1875. gadā ciemā dzīvo 8 ģimenes, kam pieder 216 desetīnas un 500 kvadrātasis zemes.

Lielajā ugunsgrēkā (23.11.1918) no 22 ciema saimniecībām nodeg 10 (Kassaliešu, Neicgaļu, vairāku Pastaru ģimeņu un Vaivodu ģimenei piederošās) ēkas.

LR Zemes reformas laikā (1922) ciems tiek sadalīts 21 viensētā, sadalot tām 247,24 ha zemes. Katrs zemes gabals tiek iedalīts izsoles ceļā. Tomēr ne katra ģimene vēlas (vai arī tai nav pa spēkam) pārcelties uz jauniegūto zemes gabalu. Pārceļas tās ģimenes, kurām ir vairāk spēka un darba roku, kā arī vēlēšanās iekopt jaunas mājas. Tās arī izsolē iegūst lielākos zemes gabalus. Ciema centrā uz labāk iekoptajām zemēm palikušajām ģimenēm tiek iedalīti mazāki zemes gabali. 1942. gadā ciemā ir 25 zemes īpašnieki.

19. gs. beigās Konstantīna Rudzāta vectēvs Ādams (1855-1???) ar ciema iedzīvotāju atbalstu ciema centrā uzbūvē krucifiksu pēc Eleonorviles baznīcas ārējās formas (apm. 1 km attālumā no Rudzātu pag. centra). Krucifikss ir vairākkārt remontēts (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā → Būmaņu ciema krucifikss***).

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus līdz 1928 apbedī Vidu, pēc 1928 - Rudzātu kapsētā.

1908-1923 ciemā darbojas Būmaņu I pakāpes p-sk. (skat. nodaļā ***Izglītība***).

Pad. varas gados ciemā uz P.Būmaņa zemes uzbūvēta liellopu ferma, uz Antona Pastara (1904-1991) zemes - labības attīrīšanas un žāvēšanas komplekss, uz Jāzepa Kassalieša (1902-1985)

---

[36] LVVA, 6828-6-4844, 1. lpp.

zemes - pašreizējais pagastnams, 4 vairāku stāvu dzīvojamās ēkas un vairākas privātmājas, kā arī 2 nelielas kūtis Rudzātu c. centra iedzīvotāju personīgo lopu (govju) turēšanai.

Apdzīvotība. Pirmie iedzīvotāji ciemā ir latviešu dzimtu (Būmaņi, Eriņi, Kasaļi, Kassalieši, Neicgaļi, Pastari, Rudzāti, Vilcāni) ģimenes. 1875. gadā ciemā dzīvo 8 ģimenes. Vēlākos gados Būmaņu c. ienāk Vaivods no Atašienes pag. (apprec saimnieka meitu), Neicgaļu ģimene no Neicgaļiem un Rudzāti no Rudzātu c. Ciemā (uz 1940) dzīvo tikai latviešu ģimenes. 1921. gadā ciemā ir 110 iedzīvotāji, t.sk. 57 vīrieši un 53 sievietes, 1935. gadā - 22 saimniecības ar 128 iedzīvotājiem, t.sk. 62 vīrieši un 66 sievietes, 2000. gadā - 21 saimniecība ar 53 iedzīvotājiem, t.sk. 26 vīrieši un 27 sievietes.

Apraksts un atmiņas. Visa ciema zeme ir sadalīta šņorēs (slejās). Zemi apstrādā pēc trīslauku sistēmas. Kādreiz Būmaņu ciems ticis uzskatīts par bagātāko ciemu pag. teritorijā. Šī ciema iedzīvotāji kā pirmie sāk ievērot pareizu lauku augu seku, kā arī audzēt āboliņu, ko (galvenokārt) izbaro zirgiem, jo agrākos laikos Latgalē katra saimnieka lepnums bija labi kopts zirgs.

Būmaņu c. jaunieši (1938, no kr.):
sēž: Antons Pastars (1912-1985), Antons Eriņš (1910-1989), Jānis Paulovičs (1903-1944), Jānis Kasals (1914-1944, Eduards (1916-1980) un Jānis (1914) Kassalieši; stāv: Izidors Kassalietis (1910-1996), Jānis Vaivods (1913-1996)

Ciema lopus gana kopējās ganībās (*palaidē*). Autors atceras, ka vēl LR gados ciema teritorijā bijuši lieli ozoli. Tēvs stāstīja kādu notikumu, kuru viņam savukārt stāstījis viņa vectēvs: "Agrākos laikos ciema apkārtnē mitinājušies daudz vilku. Reiz gans, vecs vīrs, ganījis ciema lopus - govis un aitas. Gans ievērojis, ka vienā izdeguša ozola dobumā ielien vilks un, šņakstinot zobus, biedē ganāmpulku. Gans nu sadomā vilku pārmācīt. Kādā rītā vecais vīrs savu ganāmpulku izdzen ganībās agrāk kā parasti, pats noslēpjas ozola dobumā un gaida atnākam vilku. Drīzumā parādās vilks un tiešām nāk uz ozolu un iebīda savu pakaļgalu tā dobumā. Vai nu tamdēļ, ka vējš pūš virzienā uz ozolu, vai arī tamdēļ, ka vilks ir vecs, tas draudošās briesmas nemana. Un tā nu, līdzko vilks iebīda savu pēcpusi dobumā, gans grābj šo aiz astes. Vilks lielās šausmās raujas no visa spēka un, no pārbīļa nespējot saturēt vēderu, nolej ganu no galvas līdz kājām, bet pats paskrien soļus septiņus un nokrīt beigts."

Ciema iedzīvotāja, lielā ugunsgrēka aculieciniece Tekla Rudzāte (dz. Kassaliete, 1911-2000, apb. Rudzātu k.) stāsta[37]: "Tas ciema iedzīvotājiem bija milzīgs pārdzīvojums, un vairākām ģimenēm tika nodarīts liels posts. Ugunsgrēks izcēlās no kalēja Jāņa Kassalieša (1858-19??) smēdes, kad tam, nesot uz dīķi dzesināt nokarsētu dzelzi, vējš uztvēris no dzelzs lidojošās dzirksteles un iemetis tās kalēja kaimiņa Jāzepa Kassalieša (1875-1940) saimniecības govju kūts salmu jumtā. Tā kā laiks bijis saulains un sauss, pie tam bijis arī ļoti liels vējš, tad uguns izplatījusies ar milzīgu ātrumu. Jāzepa sieva Franciska (1886-1980) pirmā pamanījusi, ka deg kūts jumts, un skrējusi kūti glābt lopus. Viņa atbrīvojusi no saitēm govis, izlaidusi no aizgalda aitas, bet sivēnmāti ar sivēniem nav paguvusi atbrīvot. Izskrienot pagalmā viņa ieraudzījusi, ka deg jau dzīvojamā māja. Istabā šūpulī bijis viņu mazais dēliņš Francis (1918-1936, apb. Rudzātu k.), ko māte tikko paspējusi paķert kopā ar sedziņu un izglābt, skrienot jau caur liesmām. Viss pārējais nodedzis. Pārsvarā nodegušas tās ēkas, kuras atradušās ciema ielas D pusē. Kad saskrējuši ciema ļaudis, tad tie no pārejām degošajām ēkām vien paspējuši iznest dažas mantas. Atsteidzies

[37] T.Rudzātes atmiņas (pierakstīts 20.02.2000).

Rudzātu prāvests J.Kazlass, kurš ar svētīto ūdeni metis krustu uz liesmu pusi un, vai nu no tā, vai no kā cita vēja virziens mainījies. Pateicoties tam, pārejās ciema zemnieku mājas no ugunsnelaimes izglābušās. Tajā vasarā bijusi laba raža. Visa labība jau bijusi nokulta un sabērta apcirkņos. Apcirkņos graudi neesot bijuši pilnīgi sadeguši, no tiem vēlāk pat cepta maize, tā gan bijusi tumša un ar dūmu piegaršu. Tajā gadā ciema iedzīvotājiem bijusi ļoti grūta ziema, īpaši tām ģimenēm, kuru mājas bija nodegušas."

Tekla Rudzāte stāsta, ka tad, kad bijis jāmaina ierastais ciema dzīves veids uz dzīvi viensētās, ciema sievas vaimanājušas, sakot, kā mēs tagad dzīvosim, bet pēc vairākiem nodzīvotiem gadiem savās viensētās cieminieku domas un runas bija pilnībā mainījušas, neviens vairs nav gribējis i atcerēties agrāko dzīvošanu, kur nu vēl tā dzīvot.

Būmaņu c. jaunietes (1938, no kr.):

sēž: Anna Cakule (1916),Tekla Pastare (1919-1981), Tekla Rudzāte (1911-2000); stāv: Veneranda Geduša (1923), Paulīne Pastare (1918-1980), 2 neatpazītas

Autors par savu dzimtu var pastāstīt sekojošo: "Mani vecāki nākuši no lielām, kuplām ģimenēm. Mana tēva vecāki Byumaņi (Būmaņi) uz dzīvi Rudzātu pagasta teritorijā apmetušies pēc 1772. No tēva stāstītā atceros, ka viņa sencis bijis pirmais ienācējs, līdz ar viņu jaunizveidotajā Byumaņu ciemā (sādžā) ienākuši arī Kassalieši, Kasali, Pastari, Eriņi un Vilcāni. Pašā sākumā ciemam iedalīti 6 zemes gabali, kas vēlāk, parādoties citiem uzvārdiem (Rudzāti, Svalbji, Vaivodi, Neicgaļi), tiek pārdalīti no jauna (sadalot sīkāk).

Tēvamāte nākusi no Skuteļu dzimtas. Viņa mira tad, kad tēvam bija tikai 4 gadi, bet tēvs miris 1911. gadā - mana tēva sešpadsmitajā dzīves gadā. Skuteļi uz dzīvi pagasta teritorijā *Spryudu* māju vietā ienākuši no Skuteļu c. (Preiļu pag.) 1850-tajos gados (skat. aprakstu par ***Spriudiem***). Sākumā Ā.Skutelim, kurš bijis muižas mežsargs, piederējis vairāk kā 200 desetīnas zemes, kuras lielāko daļu aizņēmis lapu koku mežs. Tajā bijis ļoti daudz ošu ("ūšu") un ozolu. Jādomā, ka Ošas (Ūšas) upes vārds radies no tiem ošu mežiem, caur kuriem upe tecējusi.

Būmaņu un Skuteļu ģimenes bijušas samērā lielas un tajās bijis daudz ilgdzīvotāju. Būmaņu dzimta bijusi bagātāka meitām, bet Skuteļu dzimta - dēliem. Būmaņu dzimtā raksturīgas laulības, kurās abas puses ir jau nobriedušā vecumā, kā arī atkārtotas laulības. Atsevišķiem vīriešiem bijuši raksturīgi izturīgi, spēcīgas uzbūves augumi. Vienam dzimtas zaram raksturīgs garš augums, otram - vidēji garš, drukns. Arī Skuteļu dzimtā bijusi dažādība auguma garumā, tomēr pārsvarā augums bijis vidēji garš un drukns. Abām dzimtām lielākoties bijušas raksturīgas gaišzilas vai pelēkas acis un gaiša matu krāsa. Manam tēvam bija 33 māsīcas un brālēni - augums virs vidējā, zilām acīm un pelēkiem matiem.

Mans tēvs Pēteris Būmanis dzimis 1895. gadā. Viņš beidzis p-sk., pēc tam tautskolotāja kursus Krievijā. Iesaukts cara armijā (1916), viņš nokļūst vācu gūstā (1918) un atgriežas mājās pie sava mātesbrāļa Pētera Skuteļa (1866-1930) *Spriudos* (1919. gada sākumā) galīgi slims.

1919. gadā Rudzātu pag. teritorijā Ošas upe ir frontes līnija starp LNA un lieliniekiem. Visi iesaucamo gadu vīrieši tiek mobilizēti krievu armijā, bet tēvs sliktās veselības dēļ uz iesaukšanu neierodas. Vēlāk viņu aiztur, atved uz Rudzātu centru un liek stāvēt pie egles, kamēr latviešu sarkanarmieši savā starpā spriež par viņa likteni: četri no viņiem ir par nošaušanu, bet četri (ar komandieri priekšgalā) - pret, un tādējādi tēvs tiek atlaists. Nākošā dienā tēvs un citi iedzīvotāji tiek sūtīti uz pozīciju rakšanu pie Kurčinu c. Tur tēvs pamet darbu un bēg pāri Pelēčāres purvam pie LNA uz Atašienu, kur viņu ieskaita Ventspils 2. kājnieku pulkā kā ierindas kareivi. Karojot mūsu armijā, viņa vienība nonāk Polijā aiz Leonpoles pilsētas. Tēvs un vēl 3 karavīri iet izlūkos uz Barsuku (Bebru) c., kur vēlāk izvietojas viņa armijas vienība. Tur tēvs

iepazīstas ar meiteni, vārdā Nadežda, kura vēlāk kļūst par viņa sievu un manu māti. Mātes ģimene bijusi liela, viņai bijis arī daudz brālēnu un māsīcu - par viņiem man ziņu ir ļoti maz.

Mana māte - Nadežda Baranovska dzimusi Polijā (1901). Viņas vecāki miruši, vēl mātei jaunai esot. Māte beigusi Polockas skolotāju semināru (1918), diemžēl par skolotāju viņai strādāt nesanāca, jo viņa laida pasaulē 8 un dzīvē izvadīja 6 bērnus. Māte bija samērā gara auguma, drukna, zilām acīm un tumšiem matiem, strauja pēc dabas, ļoti čakla un darbīga.

N.Būmane (1926)

Pēc demobilizācijas (1921) tēvs strādā sava tēva saimniecībā un iesaistās Rudzātu pag. pašvaldības darbā. Tēvs apmainās vēstulēm ar manu nākošo māti un tad aizbrauc ciemā pie viņas uz Poliju (1923). Pēc tam kontrabandas ceļā uz plosta (kuru pludina latvieši no Krievijas) pārved jauno sieviņu uz savām tēva mājām Būmaņu ciemā (mamma atcerējās, ka plostnieki esot dziedājuši dziesmu *Cel mani pār' pār Daugavu*). Ar Aglonas Romas katoļu baznīcas vadības atļauju Rudzātu draudzes prāvests A.Rimovičs viņus salaulā, par ko tēvs prāvestam samaksā Ls 10 un aizved vezumu āboliņa.

LR gados tēvs strādā Rudzātu pag. pašvaldībā - pārsvarā pag. vecākā amatā. Arī vācu okupācijas laikā viņš šajā amatā strādā vēl pusotra gada. Tad viņu no darba atbrīvo un soda ar 2 nedēļām aresta vai 50 reihsmarkām par vācu iestāžu norādījumu nepildīšanu.

Laimīgā kārtā 1941. gada deportācija mūsu ģimeni neskar. Es 1943. gadā pabeidzu Rudzātu sešklasīgo p-sk., iestājos Preiļu divgadīgajā l/s skolā, ko pabeidzu 1945. gadā, un tūlīt iestājos Malnavas l/s vidusskolā - tehnikumā. Tehnikumu absolvēju 1948. gadā un sāku strādāt Viļānu apr. Atašienes Starppagastu valsts sēklu inspekcijā.

Bet tad nāk 1949. gads, kas uz visiem laikiem maina arī mūsu ģimenes likteņus (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***)."

Brāļi un māsas Būmaņi ar tēvu (1984):

No kr.: sēž: Silvija, tēvs, Leokādija un Helēna; stāv Edmunds, Jānis un Konstantīns

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 18. gs. vidus - nākamā ciema teritorijā apmetas pirmais iedzīvotājs;
- 1775 - pirmās dokumentālās ziņas par Būmaņu c.;
- 1785 - izstrādāts zemes iedalīšanas projekts un ciemam iedalīti 6 zemes gabali no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1875 - ciemā dzīvo 8 ģimenes;
- 1895 - dzimis ilggadējs Rudzātu pag. vecākais (1924-1927, 1931-1940, 18.07.1942-31.12.1943) Pēteris Būmanis (1875-1990, skat. nodaļās ***Pagasta pašvaldības darbība*** un ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 1895 - dzimis pirmā Būmaņu ciemā nodibinātā kolhoza *Gaisma* pr-js Jānis Kasalis (1895-1961, apb. Rudzātu k.);
- 19. gs. beigas - uzbūvēts pirmais ciema krucifikss;
- 1904 - cara armijā iesaukts un krievu-japāņu karā piedalās Staņislavs Vaivods (1886-190?, kritis);

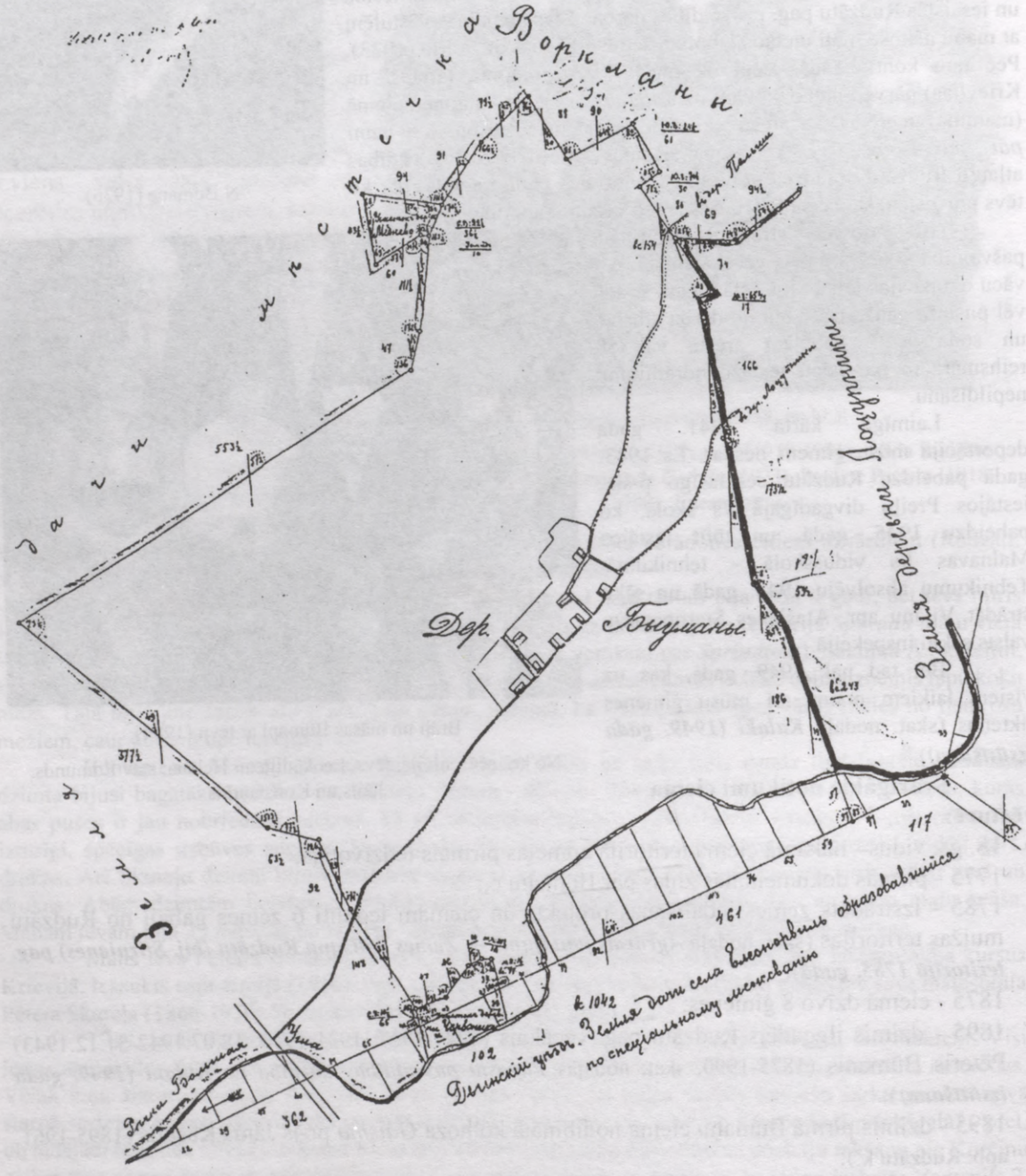

Būmaņu c. teritorijas plāns 1887. gadā

- 1906 - ciema teritorijā soda ekspedīcija nošauj Eleonorviles ērģelnieku Cišu (18??-1906, no Vārkavas pag.);
- 1908 - ciemā atvērta I pakāpes pamatskola.;
- 1914 - vairāki ciema vīrieši iesaukti cara armijā un piedalās I pasaules karā, t.sk. Lauris Kassalietis (18??-19??, PBV);
- 1916 - dzimis Eduards Kassalietis (1916-1980);
  E.Kassalietis beidzis Rudzātu sešklasīgo p-sk., ar izcilību absolvējis Rēzeknes komercskolu, strādājis pag. kancelejā, vācu okupācijas laikā strādājis Daugavpils apr. valdē, iesaukts VA, EM. Apb. Oksfordas k. Londonā.
- 1918-1920 - Jānis Kasalis (1895-1961) karo latviešu sarkano strēlnieku rindās;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Pēteris Būmanis (1895-1990), Pēteris Kasalis (1897-19??), Bērtulis Pastars (1899-1935), Vilhelms Paulovičs (1902-19??), Jāzeps Rudzāts (1899-1966);
- 23.11.1918 - lielais ugunsgrēks: nodeg 10 zemnieku saimniecību 22 ēkas;
- 1919 - lielinieki nošauj Pēteri Pastaru (1901-1919);
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1921 - ciemā ir 110 iedzīvotāji, t.sk. 57 vīrieši un 53 sievietes;

Talcinieku grupa Būmaņu c. Jāzepa Kassalieša (1875-1940) mājās *Ozoldruvā* (07.1927, fotonegatīva nr. 8457)

- 21.02.1921 - dzimis Pēteris Kassalietis;
  P.Kassalietis beidzis Rudzātu sešklasīgo p-sk. (Rudzātu mazpulka pr-ks), mācās Līvānu komercskolā. Tur iesaistās pretvalstiskajā pagrīdes darbībā, aktīvs komjaunietis, piedalās 1941. gada deportācijā Līvānos, aizbēg līdzi SA. Pēc tam iesaistās diversijas vienībā *Par Padomju Latviju*[38].

[38] LVA 302-1-172, 135.-136. lpp.

Ieguvis SA leitnanta pakāpi. Ievainots kaujās VA aizmugurē[39] 12.06.1942 Krievijā pie *Lielā Zapoļjse* sādžas. PBV (1942, it kā nošauts Rēzeknē)[40].

- 1922 - LR Zemes reforma: ciems tiek sadalīts 21 viensētā;
- 1923 - slēgta pamatskola;
- 26.06.1924 - nodeg Jāzepa Eriņa (1875-1931) siena šķūnis (zaudējumi - Ls 6456,60);
- 1928 - dzimis agronoms, Rudzātu pag. vēstures pētnieks Jānis Būmanis;
- 1931 - traģiski miris Aloizs Eriņš (1913-1931, no pārmērīgas alkohola devas);
- 1934 - traģiski miris Antons Vilcāns (1895-1934, noslīcis Dubnas upē, apb. Rudzātu k.);
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 22 saimniecības ar 128 iedzīvotājiem, t.sk. 62 vīrieši un 66 sievietes;
- 1936 - dzimusi skolotāja Veneranda Rudzāte (strādā Jēkabpilī);
- 1938 - traģiski miris Jānis Kassalietis (1904-1938, apb. Rudzātu k.);
- 1939 - dzimusi ekonomiste Silvija Riekstiņa (dz. Būmane);
- 1939 - dzimis lidotājs - inženieris Jānis Eriņš;
- 1941 - dzimusi agronome Anna Kurčina (dz. Pastare, dzīvo un strādā Jelgavā);
- 1941 - līdzi bēgošajai SA aiziet Pēteris Kassalietis (1921-1942);
- 1942 - ciemā ir 25 zemes īpašnieki;
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Antons (1910-1989) un Jānis (1921-1991) Eriņi, Boļeslavs Eriņš (1909-1944), Dominiks Eriņš (1914-1978), Konstantīns Eriņš (1922-1944?), Antons Kasalis (1924), Eduards Kassalietis (1916-1980), Izidors Kassalietis (1910-1996), Augusts Pastars (1922-1944), Izidors Pastars (1907-1980), Jānis Vaivods (1913-1996);

Būmaņu c. vīri VA iesaukšanas punktā (1943, no kr.):
sēž I.Pastars, I.Kassalietis, I.Vaivods, B.Eriņš,
stāv J.Kasalis, A.Eriņš, J.Eriņš, N.Eriņš, D.Eriņš

- 07.1944 - vlasovieši arestā 7 ciema iedzīvotājus: Trifanu Devjatnikovu (1904-1973, no *Azarstarpām*), Nikodēmu Eriņu (1903-19??, dzimtajā pusē neatgriežas), Antonu Kasali (1924), Dominiku Kassalieti (1922-1983), Antonu (1912-1985) un Jāzepu (1911-1952) Pastarus, Pēteri Rudzātu (1906-1991); 2 nedēļas viņus pratina un spīdzina Rudzātu p-sk. pagrabā, pēc tam atkāpjoties aizved līdzi uz Kurzemi;
- 07.1944 - vlasovieši nošauj Jāni Kasali (1914-1944) (skat. arī nodaļā ***Vācu okupācija (1941-1944)***);
- 1944 - SA iesaukti Pēteris Kassalietis (1921-1942), Jānis Neicgalis (1926-1945);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Antons (1910-1989) un Jānis (1921-1991) Eriņi, Antons Kasalis (1924), brāļi Izidors (1910-1996) un Jānis (1914) Kassalieši, Pēteris Neicgalis (1910-1954), Antons Pastars (1904-1991), Lauris Pastars (1912);

N.Eriņš (1936)

[39] LVA, 302-1-172, 136.-137. lpp.

[40] LVVA, 5721-1-10, 22. lpp. Policijas dokumentos minēti SP uzvārdi (Paeglis, P.Kassalietis, Freimanis, Krauliņš, Krastiņš, Skudrovs, Lapinskis, Lavrinovičs, Adjukēvičs, Klekeris, Šveriks, Dzenītis, Urbāns, Varķis, Peteris, Dvelis, Rackovičs, Bogomeļnikovs, Kozlovskis, Ivanovs, Laiviņš, Raškēvičs, Krampis, Briedis, Rūdis, Vera Šļubonkis, Helēna Baltais, Džigzoliņš, Bogdānovs, Lašarovs, Korkels, Stranga, Sālītis, Valūjevs, Ivšekāns, Maters, Klečenko, Bartnieks, Deroškins, Brešs, Krontāls, Jankovskis, Rozenšteins, Voits, Blūms, Jures, Zvirgzdiņš, Konas, Kampa, Rodens, Gulbis, Kairovs, Muzikante, Kulaks, Perlufas, Vesks, Tomkus, Bogdenas, Jakuška, Lauzuns, Vasilauss, Dzitaporovs, Jakska, Čekels).

- 1945 - dzimis sociologs, sabiedrisks darbinieks Edmunds Būmanis (apb. ar TZO *Zelta Goda zīmi*); viņa aizraušanās - Rudzātu pag. dzimtu pētniecība (skat. nodaļā ***Ciltskoki***);
- 28.06.1948 - kulaku sarakstā ieskaitītas Pētera Būmaņa (1895-1990) un Jāņa Kassalieša (1914) saimniecības;
- 13.09.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Staņislava Pastara (1862-19??) saimniecība;
- 1948 - ciema teritorijā tiek nodibināts kolhozs *Gaisma*, pirmais pr-js Jānis Kasalis (1895-1961, apb. Rudzātu k.);
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Pētera Būmaņa (1895-1990) ģimene (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 1951 - Konstantīns Būmanis (1930, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***) notiesāts uz 15 gadiem LDN (dzīvo Talsu raj.);
- 1959 - dzimis inženieris Vitālijs Rudzāts (dzīvo un strādā Rīgā);
- 1975 - lopu fermā ar alkoholu saindējas un nomirst 2 cilvēki;
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 21 saimniecība ar 53 iedzīvotājiem, t.sk. 26 vīrieši un 27 sievietes.

Cielauka (Cīlauka, Cīlovka, Cylovka, Madaļceļš)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme saistīta ar pirmā iedzīvotāja uzvārdu *Cielavs*, savukārt nosaukuma *Madaļceļš* izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 5,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa lb. pusē, Ošas upes kr. krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Korsikovu (tagad Rožupes pag.), D - ar Rudzātu-Rožupes ceļu, R - ar Aizpuri (tagad Rožupes pag.), Z - ar Lukstu pļavām, ZA - ar *Zeļenpoli* (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme piederējusi Vārkavas pag. muižniekam Miķelim Reuttam Miķeļa d. 1897. gadā apdzīvotajā vietā dzīvo 2 ģimenes - Cielavas un Pugas. 20.04.1909 apstiprināts līgums par 3 zemes gabalu (86 desetīnas, 1230 kvadrātasis) pirkšanu no muižnieka Reutta. No zemnieku puses kā pilnvarnieks darbojas Nikolajs Grigs (18??-19??)[41]. LR Zemes reformas laikā (1935) notiek robežu pārdalīšana un īpašumtiesību apstiprināšana. Starp zemes īpašniekiem[42] tiek sadalīti 94,843 ha zemes, t.sk.:

- Aloizs Barkovskis Andreja d. (1892-1948, apb. Kivlenieku k.) - 15,559 ha;
- Antons Barkovskis Andreja d. (1884-1966) - 31,085 ha;
- Jāzeps Grigs Pētera d. (1876-1945, apb. Kivlenieku k.) - 12,018 ha;
- Nikodēms Grigs Pētera d. (1884-1936, apb. Kivlenieku k.) - 12,587 ha;
- Augusts Rubins Jāņa d. (1870-1940, apb. Kivlenieku k.) - 23,594 ha.

Pēc tam šīs zemes platības izmanto mantinieki. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 6 zemes īpašnieki.

Izvairoties no iesaukuma SA, Nestors Barkovskis (1926-1995) 10 gadus slēpjas saimniecības ēkā ierīkotā bunkurā.

1909. gadā uz Barkovsku ģimenes īpašuma zemes uzbūvēts apdzīvotās vietas krucifikss, kas iežogots ar koka sētu (apm. 5,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra). Krucifikss nopostīts pad. okupācijas gadus, atjaunots nav. Sīkāku ziņu par to trūkst (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā → Cielavkas apdzīvotās vietas krucifikss***).

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Kivlenieku kapsētā.

---

[41] LVVA, 1679-170-236, 8. lpp.
[42] LVVA, 1679-170-776, 1.-8. lpp.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu (Barkovski, Grigi) ģimenes. 1897. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 ģimenes ar 15 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 8 sievietes, 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 6 saimniecības ar 37 iedzīvotājiem, t.sk. 15 vīrieši un 22 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1886 - dzimis I pasaules kara dalībnieks Antons Barkovskis (1884-1966, ievainots 1916: zaudētas abas kājas);
- 1897 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 ģimenes ar 15 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 8 sievietes;
- 1909 - zemes pirkšana;
- 1909 - uzbūvēts apdzīvotās vietas krucifikss;
- 1912 - dzimis PA, Aizupes c/p pr-js Jāzeps Grigs (1912-1996);
- 1914 - cara armijā iesaukts un I pasaules karā piedalās Antons Barkovskis (1886-1966, invalīds: zaudētas abas kājas), Antons Rubins (1886-19??, ievainots);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 6 saimniecības ar 37 iedzīvotājiem, t.sk. 15 vīrieši un 22 sievietes;
- 1935 - LR Zemes reforma: notiek robežu pārdalīšana un īpašumtiesību apstiprināšana;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Jānis Barkovskis (1919-1973), Jāzeps Grigs (1912-1996);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Nestors Barkovskis (1926-1995), Pēteris Grigs (1913), Jānis Rubins (1927-1945);
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Čegeļna (Čēgeļņa, Cegeļna, Cegeļņa, Cegelne, Ceglinīki, Čeglineica)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma, jādomā, ka šis nosaukums cēlies no tā, ka te kādreiz ir bijusi Eleonorviles folvorkas ķieģelnīca (čeglinīca). 1938. gadā apdzīvotās vietas nosaukums mainīts uz *Cegeļna*.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 3 km attālumā no Rudzātu pag. centra DA virzienā, Vilkmugures-Slīčevkas ceļa lb. pusē, Saunas upes lb. krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Augustovu, D - ar *Gudļevku*, R - ar Saunas upi, Z - ar Medņupurva viensētām. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija atrodas Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Apdzīvotā vieta veidojusies uz muižnieka Karbovska zemes. Kādreiz šeit bijusi Eleonorviles folvorkas ķieģelnīca. 1876. gadā zemnieks Jānis Batarags Augusta d. (1879-1941) nopērk zemi (52 desetīnas, abos Saunas upes krastos) no muižnieka Krasovska. Čegeļna paliek Jāņa Bataraga mantinieku īpašumā, bet mājas pretējā upes krastā - Antonišķus savā īpašumā iegūst Jēkabs un Indriķis Bataragi un vēlāk viņu mantinieki (skat. aprakstu par **Antonišķiem**). 1905.-1906. revolūcijas laikā *Čegeļnas* mājas nodedzina soda ekspedīcijas vienība. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks - Jānis Batarags (1914-1995). Tagad īpašumu ir mantojis Ēvalds Batarags (1954)[43].

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Eleonorviles kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimene (Bataragi). 1935. gada tautas skaitīšanā apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 3 iedzīvotājiem, t.sk. 2 vīrieši un 1 sieviete[44], 2000. gadā - māju vairs nav.

---

[43] Ēvalds Batarags, dz. 1954, beidzis Rudzātu v-sk, DPI, bijis skolotājs Ogrē un Lielvārdē, šobrīd ir Apdrošināšanas sab-bas *Balta* speciālists. Dzīvo Ķegumā.

[44] LVVA, 1308-15-3333, 3334, 219.-220. lpp.

Apraksts un atmiņas. Milda Puga (dz. Jauce, 1903, dzīvo Ķegumā) stāsta[45]: "Mūsu mājām [*Gudļevkai*] kaimiņos bija *Čegeļnas* mājas. Tās savu nosaukumu esot ieguvušas no tā, ka tur kādreiz (muižas laikos) bijusi ķieģeļnīca (latgaliski ķieģelis - čeglis). Mājās dzīvojusi Bataragu ģimene."

Anna Mauliņa (dz. Brūvere) raksta[46]: "Augusts Batarags (18??-1???), Olgas (1909-1996) vectēvs bijis ienācējs no Pļaviņām. Īsu laiku pirms apmešanās uz dzīvi Cegelnē viņš dzīvojis Vārkavā. Augusts Batarags apprecēja bagāto Dubavkas saimnieka Utināna meitu Antoniju (18??-1???). Antonijas tēvs gribējis meitai pūrā neko nedot. Bataragi savukārt kā pūra naudu kārojuši zemi, kuras pašiem bijis gaužām maz. Gatavojušies tiesai. Vienā pavasara dienā pirms tiesas, kad Saunas upīte bija pārplūdusi, manas vecmāmiņas Antonijas māte izmisīgi saukusi savu meitu no otra krasta, sasaukusi un pateikusi, ka zeme pūrā būs. Tā nu Bataragiem vēl tagad pieder meža gabals krēslainajos Dubavkas mežos.

Augusta Bataraga brālis Jānis (18??-19??) kā iegātnis ieprecējās Atašienē. No šī zara nāk padomju laika prokurors Valdis Batarags, kas bija Gunāra Astras apsūdzības prokurors. Likteņa ironijas dēļ viņa trešās pakāpes brālēns Roberts Batarags Jēkaba d. Gunāra Astras pēdējo vārdu tiesā aizveda uz ASV "Amerikas balsij", no kurienes to dzirdēja visa latviski runājošā pasaule.

Batarags Augusts un Antonija nekādu demokrātiju savā ģimenē nebija ļāvuši. Paula Bataraga sešpadsmit gadu vecumā tika izdota par sievu pie Jāzepa Marcinkēviča, un neviens viņai neprasīja, vai viņa to grib vai nē. Līdzīgs liktenis piemeklēja Ģertrūdi Bataragu: viņu piespieda apprecēt atraitni Skuteli, kas bija ass un ciets pret visiem, arī savu jauno sievu. Viņš Ģertrūdi bija ar mieru precēt tikai tad, ja viņai pūrā tiek atdotas visas Bataragu govis. Vēlākos gados arī es neskaitāmas reizes pie alus galdiem dzirdēju strīdus par to, kas un kāpēc visu garo ziemu atstājis mazos bataradzēnus bez piena. Ilgi gadi pagāja, līdz Ģertrūdei izdevās ievirzīt savu vīru iecietīgā un saskanīgā gultnē, kas padarīja dzimtu godātu un cienītu visā apkārtnē.

Olga Bataraga sacēlās pret saviem vecākiem un apprecējās ar Antonu Brūveru, kas priekš tiem laikiem skaitījās izglītots cilvēks, pret savu vecāku gribu, un viņi bija laimīgi. Arī vecāki samierinājās, un saskaņa bija abpusēja.

Olgas brālis Jēkabs Batarags labāk vēlējās būt pirmais ciemā nekā pēdējais Romā. Viņam bija visstraujākie zirgi, asākā mēle un draudzenes visur, kur vien pagriezās. Māsu parastais teiciens bija: māsiņ, skaties, Jēkabam atkal būs jābēg. Dienests robežapsardzē nespēja valdīt viņa straujo dabu. Tikai traģēdija netālajā Māsļeņku robežpunktā atgrieza viņu realitātē. Īsi pirms krievu pirmās okupācijas viņš paspēja publiski sadedzināt sarkanu lakatu... un tad jau ir jābēg...

Krieviem otrreiz okupējot Latviju, Jēkabs no Liepājas ar kuģi devās tālāk uz Rietumiem. Latvijā palika draudzene, kurai piedzima meita Vija, bet Jēkabs jau to nezināja. Jēkabs meitu pirmo reizi ieraudzīja 80-to gadu beigās pa autobusa logu pie viesnīcas *Latvija*. Pa to laiku Amerikā bija pabeigta augstskola, izveidojusies ģimene, izaudzināti un augsti izskoloti dēls Roberts un meita Zenta... Un dzīve pagājusi. Jēkaba sieva - Edīte Šteinberga, kuru viņš patiesi mīlēja un godāja, nāk no baltvācu dzimtas Jelgavā. Ar sāpošu sirdi viņas ģimene atstāja Jelgavu kopā ar pēdējiem vācu repatriantiem. Palika zeme, mājas, veikali, palika dvēsele."

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1876 - zemes pirkšana;
- 1906 - soda ekspedīcija nodedzina mājas;
- 1929 - īpašumu manto Jāņa Bataraga (1879-1941) dēli;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 3 iedzīvotājiem, t.sk. 2 vīrieši un 1 sieviete;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks;
- 1943 - VA (leģionā) iesaukts Jēkabs Batarags (1911-1990);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Jānis Batarags (1914-1995, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 1949 - piespiedu iestāšanās kolhozā;
- 1954 - dzimis skolotājs Ēvalds Batarags (dzīvo un strādā Ogres raj.);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

---

[45] M.Pugas atmiņas (pierakstīts 10.10.2001).
[46] Annas Mauliņas vēstules (28.04.2002) fragments.

Čirvonieki (Červonīki, Čirvolnieki, Čirvoļnīki, Čirvonīki)

Nosaukums. Ciema nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 7 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, Līvānu-Steķu-Stirnienes ceļa lb. pusē, Borovkas upītes lb. krastā. Ciema teritorija robežojas: A - ar Pelēčāri, D - ar Vidiem, R - ar Medņevku, Z - ar Steķu silu. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Pirmās rakstiskās ziņas par ciema teritoriju ir no 1772[47], kad te dzīvo ienācēji krievi (vecticībnieki) - 3 ģimenes. 1785. gadā ciemam iedalīta zeme (82 desetīnas, 444 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. Pēc 1880. gada ciema teritorijā ierodas latvieši (Antonēviči, Lauvas, Līcīši, Meņģeļi, Puidas, Ūbeļi u.c.), pārsvarā no Vidzemes. Viņi rentē zemi (ar izpirkšanas tiesībām) no Rudzātu muižas. Līdz 1920 ciemu pārvalda Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-ba. LR Zemes reformas laikā (1928) ciems tiek sadalīts 7 viensētās, sadalot tām 123,3 ha zemes. 1942. gadā ciemā ir 13 zemes īpašnieki.

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vecajos (agrāk) un Jaunajos Steķu kapos.

Apdzīvotība. Ciemā (uz 1940) dzīvo latviešu (Babri, Lauvas, Veceļi, Veikšāni u.c.) un krievu (Gusevi, Volkovi) ģimenes. 1921. gadā ciemā ir 51 iedzīvotājs, t.sk. 22 vīrieši un 29 sievietes, 1935. gadā - 10 saimniecības ar 60 iedzīvotājiem, t.sk. 26 vīrieši un 34 sievietes, 2000. gadā - 3 saimniecības ar 8 iedzīvotājiem, t.sk. 3 vīrieši un 5 sievietes.

Apraksts un atmiņas. Anna Mauliņa (dz. Brūvere) raksta[48]: "Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas no aktīvās SA rindām aizgāja Roberts Bindars (1945. gadā nošautā Antona Bindara dēls; Roberts vēl nebija dzimis, kad tēvu nošāva). Viņš bija majors. Tā kā Bindaru mājas Medņu purvā bija atstātas un gājušas bojā, un Rīgā Robertam kā krievu armijas virsniekam, kur viņš iemainīja dzīvokli no Pēterburgas, nebija ļauts palikt, viņš 1990-to gadu sākumā nopirka mājas Čirvolniekos, kur saimniekoja līdz savai pāragrajai nāvei. Ļauna slimība paņēma Robertu Bindaru 55 gadu vecumā, un mājas atkal mainīja saimnieku."

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1772 - ciemā dzīvo 3 ģimenes (ienācēji krievi - vecticībnieki);
- 1785 - ciemam iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 1880-1900 - ciema teritorijā ienāk Rudzātu muižas zemju rentnieki;
- 1894 - dzimis Rudzātu pag. vecākais (1922-1923) Vladislavs Veikšāns (1894-1973) (skat. nodaļā ***Pagasta pašvaldības darbība***);
- 1918-1921 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Vladislavs Veikšāns (1894-1973);
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1921 - ciemā ir 51 iedzīvotājs, t.sk. 22 vīrieši un 29 sievietes;
- 1928 - LR Zemes reforma: ciems tiek sadalīts 7 viensētās;
- 1932 - dzimis inženieris ķīmiķis Leontijs Volkovs (dzīvo un strādā Rīgā);
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 10 saimniecības ar 60 iedzīvotājiem, t.sk. 26 vīrieši un 34 sievietes;
- 1938 - Staņislava Veceļa (1890-19??) ģimene pārceļas uz dzīvi Ilūkstes apriņķī;
- 1941 - uz Sibīriju izsūtīta Franča Veikšāna (1908-1942) ģimene (skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 07.1941 - arestēti un pratināti (3-10 dienas Rudzātu p-sk., pēc tam atbrīvoti) 8 ciema iedzīvotāji;

---

[47] LVVA, 6828-6-4844.

[48] Annas Mauliņas vēstules (28.04.2002) fragments.

- 7.05.1941 - arestēts un uz Sibīriju izsūtīts karavīrs Pāvels Vecelis (1919-194?, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1942 - ciemā ir 13 zemes īpašnieki;
- 27.05.1942 - darbā uz Vāciju nosūtīti 12 iedzīvotāji;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Ādams (1911-19741, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***) un Pēteris (1917-1996, skat. nodaļā ***Emigrācija***) Babri, Osvalds Lauva (1923), Jānis Vecelis (1923-1950), Dominiks Vutnāns (Utāns) (1915-194?);
- 1944 - mājas pamet un uz Kurzemi dodas Jāņa Lauvas (1888-1943) ģimene;
- 1944 - kara laikā nodeg 5 zemnieku saimniecības;
- 1944 - SA iesaukti Jefims Antonovs (1918-1996), Jānis Vecelis (1923-1950), Juris Vecelis (1926), Ādams Veikšāns (1923);
- 1944 - arestēts Ādams Babris (1911-1974) un notiesāts (1945);
- 1945 - dzimusi fiziķe matemātiķe F.Detkova;
- 1945 - nosists Vladislavs Bels (1905-1945, pēc pusgada atrasts Daguma mežā);
- 1945 - nošauts Eleonorviles folvorkas mežā (Skarbausku mežā) MI Autonoms Gusevs (1927-1945);
- 1947 - kulaku sarakstā ieskaitīta Jāņa Volkova (1900-1962) saimniecība;
- 1947 - nosists (Steķu silā) Joakims Gusevs (1888-1947, apb. Steķu VK);
- 28.06.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Nikolaja Meņģeļa (1913) saimniecība;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Nikolaja Meņģeļa (1913, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***) ģimene;
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 3 saimniecības ar 8 iedzīvotājiem, t.sk. 3 vīrieši un 5 sievietes.

Dimanti ↑ Zabolotje

Dzirkaļi (Barauka, Baravka, Borovka)

Nosaukums. 1938. gadā apdzīvotās vietas nosaukums latviskots - mainīts uz Dzirkaļiem. Vecā nosaukuma izcelsme nav zināma. A.Mauliņa (dz. Brūvere) domā[49], ka Baravkas nosaukums varētu būt cēlies no tā, ka vieta bijusi bagāta baravikām.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 2 km attālumā no Rudzātu pag. centra, Rudzātu-Preiļu ceļa kr. pusē (pirms Vilkmugures tiltu). Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: D - ar Saunas upi, A - ar Medņu purvu, R - ar Rudzātu c., Z - ar *Spriudiem*, ZA - ar *Bērzgali*. Līdz 1925 ciema teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 1897. gadā apdzīvotajā vietā dzīvo 1 ģimene - Kļavinski. 1910. gadā zemnieks Genrihs Ančo Kazimira d. nopērk zemi (43 desetīnas, 1500 kvadrātasis par 2305 rbļ.) no muižnieka Fēliksa Baronecka Fēliksa d. Savukārt no viņa zemi (par 2864 rbļ.) 4.10.1911 nopērk Miķelis Marcinkēvičs Jāzepa d., bet 7.07.1913 to (par 4000 rbļ.) nopērk brāļi Brūveri (Ādams un Izidors Jāņa d.). Brūvera Izidora meitas Jugana Marcinkēviča (1913) un Tekla Elksne (1900-19??) katra manto pa 5 desetīnām zemes[50]. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 5 zemes īpašnieki, kam pieder 42,45 ha zemes[51]. Pašreiz bij. Antona (1909-1996) un Olgas (1908-1985) Brūveru mājas pieder viņu dēlam Kārlim Brūverim (1943), kurš dzīvo Rīgā, bet savas mājas neaizmirst un uztur tās kārtībā.

1950. gados pad. vara netālu no apdzīvotās vietas - aiz Saunas upes (pie Vilkmugures tilta) atver Rudzātu I pakāpes p-sk. Skolu uzceļ no izsūtītās P.Eriņa ģimenes dzīvojamās mājas, to

---

[49] Annas Mauliņas vēstules (28.04.2002) fragments.
[50] LVVA, 1707-1-1742, 1.-3. lpp.
[51] LVVA, 1308-13-12, 1. lpp.

nojaucot, pārvedot uz jauno vietu un uzbūvējot no jauna. Pašreiz minēto ēku apsaimnieko izsūtītās Eriņu ģimenes mantinieks Alberts Eriņš (1937).

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Eleonorviles, Rudzātu un Kivlenieku kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Brūveri, Marcinkēviči). 1897. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 ģimene ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 1 sieviete, 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 4 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Apraksts un atmiņas. Anna Mauliņa (dz. Brūvere) raksta[52]: "Es pati nekad netiku dzirdējusi, ka mūsu mājas būtu sauktas par *Dzirkaļiem*, lai arī jaunais nosaukums ieviests 1938. gadā. Bārbala Brūvere teica, ka īstais mūsu māju nosaukums ir *Baravka*. Laikā, kad mana vecmāmiņa bijusi jauna un skaista, visur bijuši meži un tikai meži. No Eleonorviles līdz Vilkmugurei taciņa gar Saunas krastu gājusi cauri mežiem. Ienākot savā zemē jeb mežā, mūsu vīrieši pakāruši ēdiena kules sausā egles zarā un sākuši celt zaru būdas. Pakalniņā, kur tas noticis, bijis bezgala daudz baraviku. No tā tad arī radies nosaukums Baravka. Acīmredzot krievu valodas ietekmē tas pārvērsts par Borovku. Arī mans tēvs viņai piekrita."

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1897 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 ģimene ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 1 sieviete;
- 5.05.1908 - dzimis aizsargs, aktīvs sabiedriskais darbinieks, lopkopības pārraugs Antons Brūvers (1908-1985);

  Beidzis Preiļu divgadīgo l/s skolu, ļoti aktīvs sabiedriskās dzīves atbalstītājs LR gados. Aizsargs (1931-1940). Krievu okupācijas laikā kā pad. varai neuzticams atbrīvots no darba Līvānu raj. l/s nodaļas (1953)[53], M 1995, apb. Eleonorviles k.;

A.Brūvers (1936)

- 22.12.1897 - dzimis Ādams Brūvers (Antona Brūvera brālis, Artūra Brūvera tēvs, zemnieks, PA, MI, piedalījies akcijās, D, M 1971, apb. Rudzātu k.);
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Dominiks Marcinkēvičs (1898-1970), Jāzeps Marcinkēvičs (1896-1972);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1.01.1927 - dzimis Artūrs Brūvers (M 1994, skat. nodaļā ***Kritušo piemiņas vietas***);
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 4 sievietes;
- 1939 - dzimusi filoloģe Anna Mauliņa (dz. Brūvere);

  Beigusi Rudzātu v-sk., LVU (diploms 1968), *M.soc.sc.* diploms 1995. Bijusi bibliotekāre, sektora vad-ja, galvenā bibliotekāre, LNB Zinātniskās pētniecības nodaļas vad-ja, šobrīd ir šīs bibliotēkas Bibliotēku attīstības ins-ta direktore un Latvijas Bibliotekāru b-bas prezidente. Vienlaikus kopš 1993 ir arī LU Filoloģijas fakultātes Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes nodaļas lektore. Darbojas vairākos starptautiskos projektos, ir Starptautiskās bibliotēku asociāciju un institūciju federācijas Autortiesību un citu juridisko lietu komisijas (*IFLA Committee on Copyright and Other Legal Matters /CLM*) locekle;
- 07.1941 - arestēts un pratināts (Rudzātu p-sk., pēc tam atbrīvots) 1 iedzīvotājs;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 5 zemes īpašnieki;
- 1944 - SA iesaukti Jānis Vaivods (1926-1945), Pēteris Marcinkēvičs (1926, beidzis Rudzātu p-sk., ilggadējs Rudzātu c/p sekr., KP biedrs kopš 1950);
- 1943 - dzimis inženieris Kārlis Brūvers;

  Beidzis Rudzātu v-sk., RPI, elektrosakaru inženieris. Strādājis dažādos amatos Latvijas telefona tīklā. Šobrīd ir *Lattelekom* eksperts Lielrīgas kabeļu tīklos;

---

[52] Annas Mauliņas vēstules (28.04.2002) fragments.
[53] LVA, 4133-3-10, 150. lpp.

- 1947 - dzimusi ārste (traumatoloģe-ortopēde), Latvijas Valsts Apdegumu centra direktore Monika Savicka (dz. Brūvere);

  Beigusi Rudzātu p-sk., Rīgas 4. medicīnas māsu sk., RMI. Bijusi medmāsa, ārste traumatoloģe, ķirurģe, Rīgas Traumatoloģijas ins-ta nodaļas vad-ja, šobrīd ir Latvijas Valsts Apdegumu centra vad-ja, sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību Katastrofu medicīnas centrā. Ievēlēta par Latvijas Apdegumu ārstu asociācijas prezidenti;
- 1974 - nodeg Ādama Brūvera (1897-1971) mājas;
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

M.Savicka

Eleonorvile (Eleonorvila, Eleonorvilla, Karbovska, Skarbauska, Skarbovska)

Nosaukums. Domājams, ka apdzīvotās vietas nosaukums radies no muižnieces Eleonoras vārda. Prāvests J.Velkme (1876-1962) par apdzīvotās vietas nosaukumu raksta[54]: "Nosaukums "Eleonorvile" cēlies no tā, ka Atašienes Borham bija meita Eleonora, tad viņas vārdā Borhi bija nosaukuši šo baznīcu, un pēc tās saucās arī administratīvi Eleonorviles novads (Элеонорвильское общество). Bez šaubām Borhi cerēja, ka ar baznīcas uzcelšanu šī vieta vairāk uzplauks, izaugs lielāks miestiņš, līdzīgs Preiļiem, Līvāniem, tāpēc galā pielikts "ville" - "pilsēta"."

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 3,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra D virzienā, Rudzātu-Preiļu ceļa kr. pusē, Saunas upītes krastos. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas ar: A-ZA - ar *Slīčevku*, D - ar Alksniešiem, DR - ar Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.), R - ar Ļvovku un Antonovu. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Ļoti sena apdzīvota vieta, 1563-1866 atrodas Preiļu muižas pakļautībā (muiža pieder muižnieku Borhu dzimtai). 1701-1772 muižas teritorija iekļauta poļu Inflantijā, Daugavpils apr. 1820. gada revīzijas aktos par Eleonorviles folvorku lasāms, ka folvorkas teritorijā ietilpst šādas apdzīvotās vietas: Aleksandrova, Borovka, Brūveri, Eleonorvile, Kamčatka, Kivlenieki, *Limani*, *Slīčevka*, *Spriudi*, Staņislavova u.c. Līdz 1884 folvorkā saimnieko poļu muižnieku Karbovsku dzimta. Tādēļ tautā šī vieta tikusi saukta par Skarbausku (Karbovsku). Apkārtnē dzīvo latvieši, kas pieder Romas katoļu baznīcai. Ceļi ir slikti, tuvākie katoļu dievnami - tālu. Tāpēc muižnieki Karbovski uzceļ (1701) Eleonorviles baznīcu - kapelu. Baznīca remontēta 1815. Šī baznīca darbojas (ar vairākiem pārtraukumiem) līdz 1972, kad kapela pārvesta uz Latvijas Etnogrāfisko brīvdabas muzeju Rīgā (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Eleonorviles baznīca un tās darbība***).

1890. folvorkas īpašnieks A.Petskojs (18??-1913) no sava īpašuma uzdāvina 5 ha zemes Eleonorviles Romas katoļu baznīcai. Uz tās draudze uzbūvē 5 mājiņas, kurās dzīvo terciāres. Viņas draudzē palīdz priesterim veikt garīgās aprūpes darbu: māca bērniem katehismu, sagatavo bērnus svētā sakramenta pieņemšanai un veic citus darbus.

Lielu postu Eleonorviles draudzei nodara 1905-1906 revolūcijas notikumi. Prāvests A.Budže raksta: "Ticīgo elementāro prasību neievērošana izsauc nemierus Eleonorvilē 1906. gadā. Kādā 1905. gada decembra mēneša svētdienā vietējais ērģelnieks Jānis Gajevskis dievkalpojumā nospēlē toreiz populāro dziesmu *Ar kaujas saucieniem uz lūpām*. Pie Eleonorviles baznīcas plīvo priedē iekārts karogs. Iznācis no baznīcas, Gajevskis runā par zemnieku grūto stāvokli un pieprasa vietējiem muižniekiem parakstīt dokumentu par atteikšanos no zemes." Muižnieku izsaukti, 1.01.1906 Preiļu pristava vadībā no Preiļiem ierodas dragūni. Tie atņem mantu Bataragu ģimenei un nodedzina viņu mājas. Soda ekspedīcija pie priedes blakus baznīcai spīdzina J.Gajevski un citus "buntavniekus" (šī priede nolūst lielā vētrā 1969. gadā). Dragūni apmetas Eleonorviles draudzes priestera mājās. Viņi

[54] Fragments no J.Velkmes vēstules (22.01.1948) - Eleonorviles baznīcas vēstures - krustdēlam Antonam Zalānam (1923).

izdemolē telpas, pievāc priesterim un baznīcai piederošas mantas un pārdod tās Preiļu tirgū (skat. nodaļā ***1905.-1906. gada notikumi pagastā***).

Pateicoties Velkmju ģimenes gādībai un ar viņu līdzekļiem baznīcai piederošais īpašums pēc 1905-1906 notikumiem tiek sakārtots.

15.04.1915 baznīcas sapulce nolemj uzbūvēt nabagmāju un ierīkot pasta kantori (nav realizēts).

4 km attālumā no Rudzātu pag. centra D virzienā, pie Rudzātu-Preiļu ceļa, Saunas upītes lb. krastā atrodas Eleonorviles kapsēta. Šeit ir ļoti veci apbedījumi, to sākums nav konstatēts. Kapsētas ceļš agrākajos gados ir atradies kapsētas A pusē. Pašreiz tas ierīkots no Rudzātu-Preiļu lielceļa pāri Saunas upītei. Eleonorviles kapsētas vecajā daļā, kapsētas A pusē ir saglabājusies veca kapliča - krucifikss. 1985. gadā pabeigta jaunās kapličas būve. Apbedījumi kapsētā turpinās (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Kapsētas Rudzātu pagasta teritorijā → Eleonorviles kapsēta***).

1916. gadā ar lielu godu šeit apbedīta Broņislava Velkme - Rudzātu pag. pirmā Romas katoļu priestera Jāņa Velkmes māte (18??-1916)[55] (Velkmju ģimene ļoti atbalsta Eleonorviles baznīcas atjaunošanu 1898. gadā un tās uzturēšanu - skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Eleonorviles baznīca un tās darbība → Cīņa par baznīcas atjaunošanu***).

Ir ziņas, ka Eleonorvilē kādreiz atradies arī krucifikss, diemžēl sīkāku ziņu par to trūkst (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā → Eleonorviles apdzīvotās vietas krucifikss***).

Pēc veco rudzātnieku stāstījuma ir secināms, ka pie Eleonorviles baznīcas draudzes mācītāja mājā ir bijusi skoliņa (ap 1906-1907), kur katoļu mūķenes no lūgšanu grāmatām apkārtnes bērniem mācījušas lasīšanu, katehismu, dziedāšanu. Šī fakta dokumentāls apstiprinājums arhīvu materiālos gan nav atrodams. I pasaules kara laikā (9.12.1915-10.1916) Petskoju dzimtas mājās darbojas Eleonorviles patversmes skola, ko atvērusi Latvijas-Latgaliešu b-bas Eleonorviles nodaļas, un kurā mācās 30 bēgļu bērni. I pakāpes p-sk. Eleonorvilē darbojas LR gados (1920-1932) un pirmās krievu okupācijas laikā (1940-1941). 1944. gadā pad. vara Eleonorvilē atver I pakāpes p-sk., par kuras darbības ilgumu sīkāku ziņu trūkst (par Eleonorviles p-sk. sīkāk skat. nodaļā ***Izglītība***).

A.Budže raksta[56], ka Eleonorvile ir sena apdzīvota vieta, kas agrāk bijusi slavena ar savu minerālūdeni, un tajā katru gadu 8. septembrī noticis Raimunda gadatirgus pēc šī svētā atlaidu dievkalpojuma (Sv. Raimunda diena ir 31.08). Pēc Budžes rakstītā, šie fakti esot minēti rakstu krājumā *Acta Latgalica 4* (158. lpp.).

Anna Mauliņa (dz. Brūvere) raksta[57]: "Mans tēvs runāja par avotiņu Saunas upes krastā Eleonorvilē. Arī es atceros avotiņus dažādās vietās pie Saunas upes, pie Eleonorviles kapiem, pie Petskoju mājām, arī pie Bataragu mājām (apm. 200 m no mājām uz augšu). Vai tie bija dziedinoši - nezinu, taču ūdens gan bija garšīgs. Visi avoti un arī akas manu dzimto māju tuvumā kļuva sausi, kad Saunu otro reizi bagarēja un pārvērta par novadgrāvi (ap 1960-tajiem gadiem)."

Senos laikos Eleonorviles folvorkas teritorijā aiz Ošas un Saunas satekas, bij. zemnieka Jāņa Čikuta (1890-1971) saimniecības mežā tikusi tecināta darva - tā raksta[58] Helēna Šaraka (1921) (tā esot stāstījis viņas vecaistēvs). 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 8 zemes īpašnieki.

Apdzīvotība. 1820. gada baznīcas vizitācijas aktā rakstīts, ka Eleonorvilē ir 1, Limanī - 3, Punduros - 2, Ūšas-Punduros - 4, Kivleniekos - 8 un Rudzātos - 9 mājas[59]. 1828. gada vizitācijas aktā minēts, ka Eleonorvilē ir koka kapela Jāzepa Borha pārvaldīšanā ar 85 mājām - 264 vīrieši, 271 sieviete, 71 zēns un 87 meitenes[60]. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo galvenokārt krievu

---

[55] Laikraksts *Dryva*, 1916. nr. 40.
[56] Žurnāls *Katōļu Dzeive*, 1993, nr. 9.
[57] Annas Mauliņas vēstules (28.04.2002) fragments.
[58] H.Šarakas vēstules (22.04.2000) fragments.
[59] Žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1991, nr. 10, 28. lpp.
[60] Turpat, 29. lpp.

ģimenes (Petskoji). 1935. gadā Eleonorvilē ir 4 saimniecības ar 33 iedzīvotājiem, t.sk. 23 vīrieši un 10 sievietes, 2000. gadā - 2 saimniecības ar 5 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 1 sieviete.

Apraksts un atmiņas.

Anna Mauliņa (dz. Brūvere) raksta[61]: "Vecvecmāmiņa bija pārliecināta, ka Eleonorviles muižiņu kaut kad senos labos laikos Saunas upītes labajā, stāvajā krastā uzcēlušas divas skaistas poļu jaunkundzes Eleonora un viņas māsa Marija Skarbauska kā savu vasaras rezidenci, kuru, kā varētu domāt, saukušas par villu. Māsas Skarbauskas bijušas romantiski un dievbijīgi noskaņotas sievietes un upītes pretējā krastā uzbūvējušas arī vienu no unikālākiem astoņstūru koka dievnamiem, kas vēstures avotos dēvēts par kapelu. Māsu kapavietas, lai arī desmitiem reižu atraktas un pārmeklētas, vēl joprojām redzamas baznīcas dārzā zem ceriņu krūma. 1972. gadā kapela kā īpatnējs kultūras piemineklis tika pārvesta uz Brīvdabas muzeju, taču, tā kā augstie astoņstūru pamati diemžēl atstāti tur, kur tie vienmēr bijuši, svētā celtne pilnīgi zaudējusi savu seno godību un atgādina pamestu būdiņu. Manās bērnības dienās tai bija kāda vārdiem neizsakāma aura, kas pievilka ļaudis no tuvienes un tālienes.

Gadu gaitā Eleonoras villa kļuvusi par parastu Eleonorvili, kā to sauc vēl šobaltdien, lai gan tur palikusi viena pati māja, un senā kapsēta, kas nereti tomēr sagaida kādu no tālajiem staigātājiem atgriežamies uz mūžīgu palikšanu.

Straujā, zivju bagātā, caur ēnainiem mežu līkločiem plūstošā Sauna tajos laikos bijusi bezgala skaista: tās krastos ziedējušas ievas, bet pļavās - visdažādākās puķes. Acīmredzot tikai komunistu laikā tā kļuva par kolhozu fermu novadgrāvi ar mazdārziņu izrakņātām pļavām.

Būdama pavisam vēl bērns, Bārbala Brūvere kopā ar lielajām meitām strādājusi muižas virtuvē. Īpaši spilgti viņa atcerējās dzimtbūšanas atcelšanas paziņošanas brīdi. Tajā liktenīgajā, karstajā vasaras dienā tveicīgi smaržojuši ziedošie rudzi, un zili jo zili ziedējušas rudzu puķes. Muižas meitas pēc kungu trokšņainām un ieilgušām viesībām mazgājušas trauku kalnus, kad pēkšņi ieradies jātnieks ar spožām pogām, nolasījis brīvlaišanas dokumentu un paziņojis, ka visi tagad ir brīvi, un nevienam vairs nav muižā jāstrādā. Meitas pametušas lielo vasaras virtuvi, aiz prieka spiegušas, lēkājušas un vāļājušās ziedošajā rudzu laukā Saunas upītes tolaik stāvajā krastā. Saimnieces lūgums - vismaz nomazgāt traukus - palicis sauciens tuksnesī.

Eleonorvile bijusi atzīts ne vien apkārtnes centrs, bet arī nozīmīga svētvieta. 20.-30. gados lielākos reliģiskos svētkos, kā stāstīja mana māte Olga Bataraga Brūvere (1909-1996) un tēvs Antons Brūveris (1908-1985), no Rudzātu baznīcas uz Eleonorviles baznīcu notikušas krāšņas katoliskas procesijas ar sarkanbaltlentotiem, daudzkrāsainiem, saulē mirdzošiem atlasa karogiem. Monotonās, savādi fascinējošas melodijas atbalsojušās Saunas ziedošajās lejās, milzīgajā Dubovkas mežā un Vilkmugures pārejā uz Medņu purvu, kur visbiežākie pārgājēji bijuši vilki, jo visu Saunas ieleju klājuši dziļi meži. Olga Brūvere piedalījusies baznīcu rīkotajos svētsvinīgajos gājienos, dziedājusi un kopā ar trim citām meitām nesusi zilbaltu Jaunavas Marijas atveidojumu, kas vēl tagad ir Rudzātu baznīcas rota.

Skarbausku muižiņai, Eleonorviles baznīcai un tās apkārtnei, kas ilgu laiku bija garīgais un arī materiālais centrs, nenoliedzami bija neizskaidrojams pievilkšanās spēks. Varbūt tā bija leģenda par tumšu pazemes eju, kas bijusi izrakta zem Saunas dzidrajiem, avotainajiem un zivju pilnajiem ūdeņiem, un savienojusi māsu Skarbausku dzīvojamās istabas ar baznīcas aizkristus eju. Pa šo eju vēlos vakaros abas māsas it kā gājušas uz dievkalpojumu. Pāri upītei gan bijis arī skaists gājēju tiltiņš.

Varbūt tās bija 1812. gada Napoleona armijas atkāpšanās atbalsis. Vecmāmiņa stāstīja un stāstīja, cik grūts nabaga frančiem bijis atpakaļceļš uz tālajām mājām. Kara kases glabātājrota, meklējot drošāko atkāpšanos, gājusi pa Eleonorviles ceļu. Atpūtas nometne bijusi Skarbauskā. Zaldātu kājas esot bijušas jēlas, drēbes noplēstas, daži gribējuši palikt Eleonorviles kapsētā. Viņi nav spējuši panest salaupīto zeltu un sudrabu. Klīdušas runas, ka kara kase tikusi aprakta vietā, kur Eleonorviles baznīca uzcelta. Citi gan teikuši, ka tā palikusi 21 soļa rādiusā ap lielo ceļmalas priedi baznīcas Preiļu pusē. Man arī ļoti gribējās iesaistīties pazemes zelta naudas meklēšanā, bet vecmāmiņai tā doma nepatika. Viņa teica, ka to darīt vajagot pilnmēness pusnaktī, un arī tad nevarot būt drošs, ka kaut ko atradīšot.

Bārbala Brūvere vēl atcerējās, ka kaut kad pēc brīvlaišanas Skarbausku muižiņu nopirka Petskoju dzimta - ienācēji no ciurienes, kas glabāja dziļas vecticībnieku tradīcijas. Līdz ar Petskojiem ieradušies arī viņu apkalpotāji. Staltie vīrieši bijuši draudzīgi un smaidīgi, pavisam ātri sapratuši arī latgaliešu runu, un cilvēki labprāt gājuši pie viņiem strādāt. Arī mans vectēvs Ādams Brūveris (1853-1???) pļāvis sienu muižas

[61] Annas Mauliņas vēstules (28.04.2002) fragments.

pļavās, kā viņš teicis - uz trešās daļas: divi izkapts cirtieni muižai, viens pašam. Ar sievietēm gan bijis savādāk - tās reti izgājušas no muižas dārza un ar svešiniekiem nekad nerunājušas. Taču bijis gadījums, ka muižas cilvēki gribējuši, lai mans vectēvs precētu kādu no muižā dzīvojošām jaunkundzēm.

Un tad nāca 1905. gads. Mana vecmāmiņa par to runāja tikai klusiņām, tā, lai neviens nedzird. Eleonorviles baznīcā skanējušas vairs ne svētās dziesmas, bet tādas, kas saukušas pēc tiesas, taisnības, vardarbības. Jaunais ērģelnieks Jānis Gajevskis ne vien spēlējis revolucionārās dziesmas, bet arī bijis pirmais cīņā saucējs un vedējs, baznīcas dārzā teicis tautai uzrunu mācītāja vietā, bet īstā baznīckunga spredika laikā pa logu baznīcā ielidojis naudas maks. Revolūcijas naida un uguns liesmas aprija arī Skarbausku.

Zemnieku cerības revolūcijas spēkam acīmredzot bija lielas, bet uzvaras brītiņš tik īss... Un tad nāca nožēlošana, gara, nežēlīga, cietsirdīga. Atkal zilās liesmās dega nu jau to mājas, kuri bija uzdrošinājušies vērsties pret tiem, kas bija varenāki, izglītotāki un stiprāki. Arī Banderu un Bataragu mājas Saunas labajā pusē, apmēram tur, kur tagad balo izdauzītā sovhoza ferma, nodega. Milzīgā melnās sotņas kurtā gunskura dzirkstis krita un dzisa uz nopērtā un pēdējā brīdī no liesmām iznestā vecā Bataraga puskailā un kustēties nespējīgā ķermeņa. Viņš nejuta sāpes, viņa sirds gavilēja, jo viņa dēliem tomēr bija izdevies aizbēgt. Abi jaunie Bataragi no Gavaru kalniņa noskatījās, kā sadeg viņu mājas un likteņa varā paliek vecāki... Viņi devās pasaulē, izglābās no nāves un uz mūžīgiem laikiem pazuda Amerikas debesskrāpjos un neaptveramajās prērijās. Jēkaba (1911-1990) un viņa dēla Roberta (1954) Bataraga meklējumi pēc saviem senčiem ASV un Kanādā beidzās bez rezultātiem."

Bēgot no cara patvaldības vajāšanām, Pleskavas guberņas Slaukovskas pag. *Prežņij Poļe* sādžas zemnieka Afanasija Petskoja dzimta ierodas (pēc 1894) Eleonorviles folvorkā un nopērk to no muižniecēm St.Ivanoskas un A.Karbovskas (kura ir grāfa Borha krustmeita, viņas kapavieta atrodas Eleonorviles baznīcas dārzā, skat. arī nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Eleonorviles baznīca un tās darbība → Baznīcas apraksts***). Pirkšanas-pārdošanas darījums noformēts 24.08.1891 Daugavpils notariāta kantorī. Par īpašumu (243 desetīnas, 680 kvadrātasis) A.Petskojs samaksā 10,000 sudraba rbļ. [Šeit jāpiezīmē, ka pēc arhīvos atrodamajām Preiļu Romas katoļu baznīcas grāmatām Ivanam Petskojam un viņa sievai Jozefatai (dz. Balkovska, viņa cēlusies no poļu muižniekiem) piedzimis dēls, kurš 22.06.1840 Preiļu baznīcā nokristīts Františeka vārdā. Tas rāda, ka Petskoju dzimtas pārstāvis jau ir dzīvojis Eleonorviles folvorkā vairāk kā 50 gadu pirms Afanasija Petskoja ierašanās.] Mainot dzīves vietu, Petskoju dzimta sev līdzi atved arī savu mācītāju (popu) un savus dzimtcilvēkus, kā arī lūgšanas nama atribūtus un svētbildes (ikonas). Eleonorvilē Petskoji savas mājas D galā ierīko Rudzātu pag. robežās pirmo vecticībnieku lūgšanu istabu (*pokoju*). Lūgšanas istaba dalās 3 atsevišķās telpās (stāsta[62] A.Petskoja mazdēls Izidors Petskojs (1919-2000)): pirmā telpa iekārtota ļoti grezni, tajā lūgšanās ļauts piedalīties augstākās kārtas pilsoņiem, otrā telpa paredzēta parastiem pilsoņiem, bet trešā - pārējiem (kalpiem, dzimtcilvēkiem). Šīs lūgšanu telpas pastāv līdz 1948, kad kādā pievakarē no Petrovam piederošās kaimiņu mājas, šaujot ar degošām lodēm, šī ēka aizdedzināta un pilnībā nodegusi (kopā ar visām svētbildēm, lūgšanu grāmatām un pārējo lūgšanas nama atribūtiku). Sadegusi arī visa iedzīve.

Petskoju dzimtai piederējis t.s. Skarbovskas krogs, kurš atradies 400 m attālumā no Eleonorviles baznīcas, Preiļu-Rudzātu ceļa kr. pusē (braucot no Rudzātiem). 1924. gadā krogu noārda, un Petskoju meita pārved to uz Viļāniem (skat. nodaļā ***Rudzātu pagasta teritorijas vēsture → Krogi → Eleonorviles Petskoju dzimtas krogs***).

LR Zemes reformas laikā (1923) Eleonorviles folvorkas zemes sadala 5 daļās (starp A.Petskoja bērniem, skat. arī nodaļā ***Agrārais jautājums → LR Zemes reforma Rudzātu pagastā***).

Petskoji dzīvojuši bagāti. Vectēvs Afanasijs turējis kučieri un braucis ar karieti, kurā bijuši iejūgti 4 zirgi. Saviem bērniem viņš devis norādījumu nekad nemaisīties politikā un labi sadzīvot ar kaimiņiem. Tomēr, neskatoties uz šo prātīgo dzīves veidu, Petskoju dzimta cietusi no visām okupācijas varām. Tā 1905. gada rudenī A.Petskoja dēls Sidors nepārdzīvo revolucionāru

[62] I.Petskoja atmiņas (pierakstīts 16.01.1999).

spīdzināšanu un trešajā dienā pēc tās nomirst. Arī 1919. gada notikumi skar Petskoju dzimtu - slēpjoties no lielinieku represijām, viņi spiesti pamest dzimtās mājas uz ilgāku laiku.

06.1941 A.Petskoja mazdēlu nosūta uz Daugavpils pievārti - Naujenes lidlauka būvdarbos, kur viņš pazūd bez vēsts. Savukārt VA tiek iesaukts otrs mazdēls Izidors Petskojs, kurš piedalās cīņās pret SA, krīt krievu gūstā un pēc tam nokļūst LDN. Atgriežoties mājās, vietējo komunistu pakalpiņu dēļ viņš spiests pamest dzimto pusi uz visiem laikiem. Divi A.Petskoja mazdēli 1942. gadā tiek nosūtīti darbā uz Vāciju. Pēc gada viņi pārbrauc mājās - atvaļinājumā un darbā vairs neatgriežas, jo tuvojas frontes līnija, un viņi slēpjas.

29.08.1944, ienākot "atbrīvotājiem", jau trešajā dienā Rudzātu pag. sākas mobilizācija SA. Jaunos, neapmācītos puišus kopā ar pārējiem nosūta uz frontes līniju pie Aiviekstes. No Petskojiem iesauc Linu (1921), Pimanu (1923) - abi krituši frontē - un Mihailu (1921-1992) - viņu smagi ievaino, un viņš kļūst invalīds uz mūžu.

25.12.1948 čekisti izseko un nošauj A.Petskoja mazdēlu Jāni Petskoju - NP. Viņa sieva Anna Petskoja saņemta ciet mežu "ķemmēšanas" laikā un notiesāta (skat. nodaļās ***Nacionālā pretošanās kustība*** un ***Padomju represīvo orgānu darbība pirmajos gados pēc II pasaules kara***).

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1563-1866 - Eleonorviles folvorka ir muižnieku Borhu dzimtas īpašums;
- 1701-1772 - muižas teritorija iekļauta poļu Inflantijā, Daugavpils apriņķī;
- 1701 - poļu muižnieki Karbovski uzbūvē Eleonorviles baznīcu (tā pastāv 114 gadus - līdz 1815);
- 1815 - otrreiz uzbūvēta Eleonorviles baznīca (tā pastāv 73 gadus - līdz 1888);
- 1820 - baznīcas vizitācijas akts: Eleonorvilē ir 1, Limanī - 3, Punduros - 2, Ūšas-Punduros - 4, Kivleniekos - 8 un Rudzātos - 9 mājas;
- 1828 - baznīcas vizitācijas akts: Eleonorvilē ir koka kapela Jāzepa Borha pārvaldīšanā ar 85 saimniecībām - 264 vīrieši, 271 sieviete, 71 zēns un 87 meitenes;
- 22.06.1840 - Preiļu baznīcā nokristīts Ivana Petskoja un viņa sievas Jozefatas dēls Františeks;
- 1876 - mežsargs Ādams Skutelis (1822-1899) no muižnieces A.Karbovskas nopērk krogu, kurš atrodas Rudzātu c. uz Rudzātu-Preiļu ceļa, Ošas upes krastmalā;
- 1884 - krievu zemnieks A.Petskojs no muižnieces A.Karbovskas nopērk Eleonorviles folvorku;
- 1880-to beigas - Petskoji uzbūvē krogu (300 m attālumā no Eleonorviles baznīcas) Rudzātu-Preiļu ceļa malā;
- 1888 - cara valdība slēdz Eleonorviles baznīcu (oficiālais iemesls: celtne novecojusi un uzturēšanās tajā bīstama);
- 1898 - saņemta atļauja baznīcas atjaunošanai un dievkalpojumu noturēšanai, baznīca atjaunota un apžogota;
- 14.09.1898 - atjaunotās baznīcas iesvētīšana;
- 1890-tie - folvorkas īpašnieks Afanasijs Petskojs no sava īpašuma uzdāvina 5 ha zemes Eleonorviles Romas katoļu baznīcai;
- 1900 - Jānis Velkme (1876-1962, pirmais katoļu garīdznieks - rudzātnieks) notur baznīcā savu pirmo dievkalpojumu;
- 1901 - Eleonorviles baznīca Rīgā iegādājās gleznu *Jānis Kristītājs*;
- 17.06.1901 - braucot pēc gleznas, ceļā saslimst un Rīgā nomirst Augusts Velkme (18??-1901);
- 1901 - Eleonorvilē uzbūvēta prāvesta dzīvojamā māja (plebānija);
- 1905 rudens - no revolucionāru spīdzināšanas trešajā dienā nomirst Sidors Petskojs;
- 1905 rudens - ērģelnieks J.Gajevskis pie baznīcas priedē uzvelk sarkanbaltsarkano karogu;
- 1.01.1906 - no Preiļiem ierodas dragūni; viņi atņem mantu Bataragu ģimenei un nodedzina viņu mājas, notver ērģelnieku J.Gajevski un citus "buntavniekus", spīdzina tos pie priedes blakus baznīcai, izlaupa plebāniju, pievācot baznīcai piederošos liturģiskos priekšmetus un prāvesta personiskās mantas;

- 1906-1907 - pie Eleonorviles baznīcas darbojas draudzes skola;
- 1915 - baznīcā kalpo prāvests K.Kangars (1886-1949, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***);
- 1915 - nodibinās baznīcas koris (darbojas tikai pāris gadu - kamēr Eleonorvilē strādā prāvests K.Kangars);
- 2.06.1915 - lieli draudzes svētki Eleonorviles baznīcā;
- 14.10.1915 - nodibināta Latvijas-Latgaliešu b-bas Eleonorviles nodaļa (skat. nodaļās ***Biedrību darbība → Latvijas-Latgaliešu b-bas Eleonorviles nodaļa*** un ***Izglītība***);
- 1915-1916 - darbojas patversmes skola;
- 1916 - Eleonorviles kapsētā ar lielu godu apbedīta Broņislava Velkme - Rudzātu pag. pirmā Romas katoļu priestera Jāņa Velkmes māte;
- 06.1919 - pretī Eleonorviles baznīcas ieejai, tās lb. pusē tiek apbedīti 8 lielinieku karavīri, kuri krituši frontē (dažādās vietās);
- 1920 - apdzīvotajā vietā atvērta Eleonorviles I pakāpes pamatskola;
- 1923 - LR Zemes reforma: Eleonorviles folvorka tiek sadalīta 5 Afanasija Petskoja bērniem;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1932 - slēgta pamatskola;
- 1934 - Jānis Petskojs (1914-1948) ievaino (sašauj) savu tēvu Vasiliju Petskoju (1880-1943);
- 1935 - tautas skaitīšana: Eleonorvilē ir 4 saimniecības ar 33 iedzīvotājiem, t.sk. 23 vīrieši un 10 sievietes;
- 1935 - Eleonorviles draudze pasūta baznīcas zvanu Liepājas rūpnīcā (pašreiz to izmanto kapu svētkos un bēru gadījumos);
- 1936 - jaunā baznīcas zvana uzstādīšana un remontdarbi pašā baznīcā;
- 1940-1941 - darbojas Eleonorviles I pakāpes pamatskola;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 8 zemes īpašnieki;
- 1942 - noārdīts Petskoju krogs;
- 27.05.1942 - darbā uz Vāciju nosūtīti 4 iedzīvotāji;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Broņislavs Bels (1926), Pimans Petrovs (1921-1991), Izidors Petskojs (1919-2000);
- 1944 - SA iesaukti Pimans Petrovs (1923-1991), Lins Petskojs (1921-1944), brāļi Mihails (1921-1992), Pāvels (1922-194?) un Pēteris (1925-1991) Petskoji, Vasilijs Petskojs (1926-1944);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Jānis Petskojs (1914-1948), brāļi Alfons (1924-1948), Antons (1922) un Gregors (1926-1999) Rusiņi;
- 1944 - atvērta Eleonorviles I pakāpes pamatskola;
- 16.02.1948 - arestēta un notiesāta (14.06) Anna Petskoja (1912-19??);
- 1948 - nodedzināts vecticībnieku lūgšanu nams (kopā ar visām svētbildēm, lūgšanu grāmatām un pārējo lūgšanu nama atribūtiku);
- 1949 - apdzīvotās vietas teritorijā nodibināts kolhozs *Jaunā Druva*, pirmais pr-js Ādams Brūvers Ādama d. (1897-1971, apb. Rudzātu k.);
- 1972 - noārdīta Eleonorviles baznīca (pamati atstāti) un pārvesta uz Latvijas Etnogrāfisko brīvdabas muzeju Rīgā;
- 1975 - Eleonorviles baznīca uzstādīta Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā;
- 1985 - bij. Eleonorviles baznīcas vietā ierīkota neliela nojume;
- 1985 - pabeigta jaunās kapličas būve Eleonorviles kapsētā;
- 25.07.1993 - pirmais dievkalpojums kādreizējā Eleonorviles baznīcā Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā Rīgā;
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 5 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 1 sieviete.

Eriņbirze (Eriņbērze), **Jēriņbirze** un **Vītoli**

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma. Tautā tā saukta arī par Alksniešiem (Alksnīšiem), jo māju īpašnieki bija ienācēji no Alksniešiem.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta *Eriņbirze* atrodas 4 km attālumā no Rudzātu pag. centra DR virzienā, uz Rudzātu-Rožupes ceļa. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Āžkalniem (tagad Rožupes pag.), DA - ar Mālasalu (tagad Rožupes pag.), D - ar Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.), R - ar Aizpuri (tagad Rožupes pag.), *Jēriņbirzi* (tagad Rožupes pag.) un Tomiņiem (tagad Rožupes pag.), Z - ar *Vītoliem* (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotajā vietā uz Kamčatkas folvorkas zemes izveidojas 3 zemnieku saimniecības:

Eriņbirze. 1891. gadā zemnieks Ādams Ivbulis (no Kalupes pag.) ienāk bij. Preiļu, (tagad Rudzātu) pag. teritorijā un nopērk zemi (22 desetīnas par 1675 rbļ.)[63] no muižnieka Ungera-Šteinberga (Eleonorvilē). 1897. gadā apdzīvotajā vietā dzīvo 1 ģimene - Skuteļi. 20.08.1905 Ā.Ivbulis īpašumu pārdod (par 2225 rbļ.) Jāzepam Pastaram Sīmaņa d. un nopērk jaunu īpašumu *Eriņbirze* (58 desetīnas, 1976 kvadrātasis - Kamčatkas folvorkā)[64]. 13.01.1915 zemi manto Antons Ivbulis (1880-1976). Vairāki ģimenes locekļi cieš no okupāciju varām (skat. nodaļā ***Emigrācija***).

Jēriņbirze. Māju vietai nosaukumu devuši zemes pircēji - zemnieki no Madonas apr. Odzienas pag. Mārtiņš Briedis Paula d. un Jānis Kankars Andreja d. (1869-1936), kuri nopērk (30.06.1893) zemi (58,55 desetīnas par 3180 rbļ.)[65] no Kamčatkas folvorkas muižnieces Helēnas Petrovskas. LR gados tiek izveidota spēcīga zemnieku saimniecība. Baidoties no komunistu terora, Kankaru ģimene, VA atkāpjoties, pamet mājas un dodas svešumā - apmetas uz dzīvi Kuldīgā (skat. nodaļā ***Emigrācija***).

Vītoli. Zemniece Eda Aizpure Paula m. (no Madonas apr. Ļaudonas pag.) nopērk zemi (26 desetīnas, 1085 kvadrātasis par 1160 rbļ.)[66] no Mārtiņa Brieža. 30.04.1930 zemi manto Jānis Aizpurvietis (1840-1936).

Prasmīgi saimniekojot, apdzīvotajā vietā izveidojas 3 spēcīgas zemnieku saimniecības, kurās liela vērība tiek veltīta piena lopkopības attīstībai, kā arī laukkopībai. No okupāciju varām cieš visas ģimenes. 1940. zemes īpašums tiek nacionalizēts, bet vācu laikā (7.08.1943) īpašuma tiesības tiek atjaunotas. 1942. gadā apdzīvotājā vietā ir 3 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Kivlenieku u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimene (Ivbuļi). 1897. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 ģimene ar 13 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 5 sievietes, 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 22 iedzīvotājiem, t.sk. 11 vīrieši un 11 sievietes, 2000. gadā - datu nav.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1893 - zemes pirkšana;
- 1897 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 ģimene ar 13 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 5 sievietes;
- 1905 - zemes pirkšana;
- 1909 - dzimis viens no pirmajiem LU beigušajiem (agronoms) Rudzātu pag. iedzīvotājiem Jāzeps Ivbulis (1909-1970);
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Jānis Aizpurvietis (1840-1936);

---

[63] LVVA, 1707-1-307, 75. lpp.
[64] LVVA, 1707-1-20269, 593.-594. lpp.
[65] LVVA, 1707-1-2982, 677.-678. lpp.
[66] LVVA, 1707-1-20257, 497.-498. lpp.

- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1930 - zemes pirkšana;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 22 iedzīvotājiem, t.sk. 11 vīrieši un 11 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1942 - vācu koncentrācijas nometnē aiziet bojā Jānis Ivbulis (1908-1942, skat. nodaļās ***Vācu okupācija (1941-1944)*** un ***Emigrācija***);
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Jānis (19??), Oskars (1923), Pēteris (1913-1943) un Voldemārs (1920) Aizpurvieši, Antons Ivbulis (1926);
- 07.1944 - mājas pamet un uz Kurzemi dodas Pētera Kankara (1904-19??, Kuldīgā) ģimene;
- 09.1944 - SA iesaukts Antons Ivbulis (1926);
- 20.07.1947 - kulaku sarakstā ieskaitīta Antona Ivbuļa (1880-1976) saimniecība;
- 1976 - noslepkavots Antons Ivbulis (1880-1976);
- 2000 - tautas skaitīšana: datu nav.

Eriņi (Volontova)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukums radies no māju īpašnieka uzvārda *Eriņš*, tāpat arī vecais nosaukums - no īpašnieka uzvārda *Volonts*.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 7,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, Alksniešu-Vilcānu ceļa lb. pusē, Ošas upes kr. krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar *Rudzīšiem*, D - ar Kurčanku, R - ar *Punduriem*, Z - ar Ošas upi. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Apdzīvotā vieta atrodas uz kādreizējās Punduru folvorkas īpašuma zemes. 4.08.1906 Preiļu pag. zemnieks Justīns Volonts no Budencovu dzimtas īpašuma nopērk zemi (400 desetīnas par 44000 rbļ. - Punduru folvorkas 3. nodaļu)[67]. No viņa zemi (39,34 ha) nopērk Būmaņu c. iedzīvotājs Nikodēms Eriņš (1880-19??), par zemes pirkšanu ziņu trūkst. LR gados saimnieko viņa dēls Pēteris Eriņš (1908-1947). 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks.

Eriņu saimniecība ir Rudzātu pag. labāko saimniecību vidū. Bez lauksaimnieciskās ražošanas saimniecība savās vējdzirnavās pārstrādā apkārtējo zemnieku graudus (miltos). 05.1941 Pēteri Eriņu notiesā par kaitniecību un nosūta uz Krievijas LDN. 1946. gada beigās viņš atgriežas mājās ar sagrautu veselību un drīz nomirst (1947, apb. Rudzātu k.). 1949. gadā saimniecība tiek ieskaitīta kulaku sarakstā un ģimene izsūtīta uz Sibīriju, kur nomirst māte Māra Eriņa (1886-1950). Latvijā atgriežas (1957) bērni un sieva Marta (1906-1996). Kolhozu gados Eriņu mājas noārdītas un pārvestas uz Vilkmuguri, kur no tām uzbūvēta Rudzātu pamatskola.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Rudzātu u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimene (Eriņi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 4 iedzīvotājiem, t.sk. 1 vīrietis un 3 sievietes, 2000. gadā - māju vairs nav.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1906 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 4 iedzīvotājiem, t.sk. 1 vīrietis un 3 sievietes;
- 05.1941 - arestēts un notiesāts Pēteris Eriņš (1908-1947);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks;
- 1946 - no izsūtījuma atgriežas Pēteris Eriņš (1908-1947);

---

[67] LVVA, 1707-1-627, 3. lpp.

Talcinieki 1937. gada Jāņos (no kr.):

1. rindā: Romāns Elsts, Antons Bojārs (muzikants), Eduards Elsts, Tekla Pastare, Jonašs Graudiņš, Broņislava Mačuļska, neatpazīts, Pāvels Elsts, Boļeslavs Eriņš, neatpazīts, Izidors un Augusts Pastari; 2. rindā: Domicella Elste. Māra Šaraka, Māra Eriņa, Pēteris un Anna Elsti, Marta un Pēteris Eriņi (starp viņiem 2 bērni), Pēteris Šaraks, Anna Eriņa, Tekla un Antons Eriņi, Bērtulis Elsts; 3. rindā: Jāzeps Bucenieks, nezināms, Nikodēms Eriņš, nezināma, Antons Pastars, neatpazīta, Leonards Elsts, 5 neatpazīti, Aloizs Elsts, Pēteris Bojārs (muzikanta brālis); 4. rinda: neatpazīts. Jānis Eriņš, Jāzeps Pastars, Veneranda Elste (Aloiza m.), Georgs Budencovs, 2 neatpazīti

- 1947 - miris Pēteris Eriņš (1908-1947);
- 1949 - Eriņu saimniecība ieskaitīta kulaku sarakstā un ģimene izsūtīta (25.03) uz Sibīriju (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

Gaigalava (Gaigalova)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas Rubeņkalnā, 8,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra D virzienā, uz Rudzātu-Rožupes ceļa. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Rubeņkalnu (tagad Rožupes pag.), D - ar *Mežmalām* (tagad Rožupes pag.), R - ar *Pētermājām* (tagad Rožupes pag.), Z - ar *Ducārēm* (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme ar nosaukumu Podusala (Pūdusola) piederējusi Vārkavas pag. muižniekam Miķelim Reuttam Miķeļa d. 1899. gadā šeit sāk saimniekot Gaļānu pag. zemnieki - rentnieki brāļi Andrejs (1869-19??) un Juris (1878-19??) Pētera dēli Lōči. 2.10.1925 uz valdīšanas noilguma pamata īpašuma tiesības uz zemi iegūst abi brāļi: Andrejs - 22.358 ha un Juris - 22,805 ha[68]. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vilmeniešu u.c. kapsētās.

[68] LVVA, 1707-1-32932, 297. lpp.; 32933, 205. lpp.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes. 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 9 iedzīvotājiem, t.sk. 5 vīrieši un 4 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1899 - zemes rentēšanas sākums;
- 1904 - vairāki ciema vīrieši iesaukti cara armijā un piedalās krievu-japāņu karā;
- 1914 - vairāki ciema vīrieši iesaukti cara armijā un piedalās I pasaules karā;
- 1925 - īpašuma tiesību iegūšana uz zemi;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 9 iedzīvotājiem, t.sk. 5 vīrieši un 4 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 3 zemes īpašnieki;
- 1943 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Antons (1919-2002) un Broņislavs (1913-1999) Lōči;
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Antons Lōcs (1919-2002; skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Gardrivieši (Gardriviši, Gadrivīši, Gardryvīši)

Nosaukums. Ciema nosaukums varēja rasties no ciema atrašanās vietas - uz Rudzātu-Stirnienes-Varakļānu ceļa. Domājams, ka ciema nosaukums varēja rasties no vārdiem *garām* un *druvai*, tos apvienojot - *garām druvai* jeb *gardriviešiem*.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 3,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, uz Rudzātu-Stirnienes-Varakļānu ceļa, Ošas upes lb. krastā. Ciema teritorija robežojas: A - ar Vilcāniem, D - ar Ošas upi, R - ar Lācupiem, Z - ar Daguma mežu. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. 1785. gadā[69] ciemā dzīvo 1 ģimene, kurai iedalīta zeme (32 desetīnas, 1400 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. 1914. gadā (cara laika zemes reforma) ciems tiek sadalīts 5 viensētās, sadalot tām 62,14 ha zemes. 1942. gadā ciemā ir 6 zemes īpašnieki.

Ir ziņas, ka Gardriviešos kādreiz atradies krucifikss, diemžēl sīkāku ziņu par to trūkst.

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Kapenieku un Rudzātu kapsētās.

Apdzīvotība. Ciemā dzīvo (uz 1940) latviešu ģimenes (pārsvarā Zalāni). 1921. gadā ciemā ir ciemā ir 30 iedzīvotāji, t.sk. 13 vīrieši un 17 sievietes, 1935. gadā - 6 saimniecības ar 30 iedzīvotājiem, t.sk. 12 vīrieši un 18 sievietes, 2000. gadā - 3 saimniecības ar 6 iedzīvotājiem, t.sk. 1 vīrietis un 5 sievietes.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1785 - ciemā dzīvo 1 ģimene, kurai iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas;
- 1785 - ciemam iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 1904 - vairāki ciema vīrieši tiek iesaukti cara armijā un piedalās krievu-japāņu karā;
- 1914 - vairāki ciema vīrieši tiek iesaukti cara armijā un piedalās I pasaules karā;
- 1914 - cara laika zemes reforma: ciems tiek sadalīts 5 viensētās;
- 1920 - ciema teritorija tiek iekļauta Rudzātu pag.;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Juris Zalāns (1896-1949);

[69] LVVA, 6828-6-7844.

- 1921 - ciemā ir 30 iedzīvotāji, t.sk. 13 vīrieši un 17 sievietes;
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 6 saimniecības ar 30 iedzīvotājiem, t.sk. 12 vīrieši un 18 sievietes;
- 1942 - ciemā ir 6 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Dominiks Zalāns (1907-1948), Jānis Zalāns (1919), Pēteris Zalāns (1916-19??), Pēteris Zalāns (1920-1986);
- 1944-1950 - no iesaukšanas SA izvairās Pēteris Zalāns (1927-19??, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), brāļi Eliass (1926-1993, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Pēteris (1916-19??), Staņislavs (1907-1949, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***) un Vladislavs (1908-1971, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***) Zalāni;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Jāņa Zalāna (1877-1949) ģimene (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 3 saimniecības ar 6 iedzīvotājiem, t.sk. 1 vīrietis un 5 sievietes.

Gudļevka (Godlevka, Gudlevka, Jasmīni)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma. Nosaukums latviskots 1940.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 3,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra DA virzienā, Rudzātu-Vilkmugures-Slīčevkas ceļa lb. pusē, starp minēto ceļu un Saunas upi (upes lb. krastā). Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Augustovu, D - ar Eleonorvili, R - *Čegeļnu*, Z - ar Medņupurva viensētām. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Apdzīvotā vieta veidojusies uz muižnieka Karbovska zemes. Tur kādreiz atradusies Eleonorviles folvorkas rija. Muižnieks pieņēmis Andreju Viļumu darbā virtuvē (zēna gados) un apmācījis pavāra amatam, kurā Viļums arī visu mūžu nostrādājis. Par labu darbu muižnieks viņam ierādījis zemi (3 desetīnas - bij. rijas vietu).

Ar 19.01.1931 Latgales apgabaltiesas lēmumu īpašuma tiesības uz zemi (2,999 ha) iegūst Jēkabs Jaucis[70]. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks - Pēteris Jaucis. Pēc II pasaules kara mājas neapdzīvotas un pamazām sabrukušas (50.-60. gadi).

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Eleonorviles kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimene (Jauči). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 sīksaimniecība ar 3 iedzīvotājiem, t.sk. 1 vīrietis un 2 sievietes, 2000. gadā - māju vairs nav.

Apraksts un atmiņas. Andreja Viļuma mazmeita Milda Puga (dz. Jauce, 1903, dzīvo Ķegumā) stāsta[71]: "Mans vectēvs Andrejs Viļums jau no zēna gadiem bija apmācīts pavāra amatam un visu mūžu nostrādājis pie muižnieka Karbovska par pavāru. Par labu darbu muižnieks viņa ģimenei ierādījis (uzdāvinājis) zemi (3 desetīnas - Gudļevkas viensētu).

Atceros, māte stāstīja, ka muižnieku ģimenei bērnu nav bijuši. Pēc nāves vairāki muižnieku ģimenes locekļi apglabāti Eleonorviles baznīcas dārzā.

Vectēvam esot bijuši 5 brāļi, t.sk. Jānis Viļums, kurš ir kroga kautiņā nosists. Vectēva dēls (manas mammas brālis) Andrejs kritis I pasaules karā. Mana māte Tekla Jauce (dz. Viļuma, 1881-1962, apb. Eleonorviles k.) pirms I pasaules kara dzīvojusi Rīgā, kur iepazinusies un apprecējusies ar manu tēvu Jēkabu Jauci (1880-1938, apb. Eleonorviles k.), kurš strādājis kā amatnieks, celtnieks un galdnieks. I pasaules kara laikā tēvs iesaukts cara armijā, bet māte pārcēlusies uz tēva mājām *Gudļevkā*. Mūsu ģimenē mēs bijām 5 bērni (2 brālīši un 2 māsiņas - visi miruši maziņi). Pēc tēva nāves es dzīvoju Rīgā un strādāju

[70] LVVA, 1707-1-29036, 329. lpp.
[71] M.Pugas atmiņas (pierakstīts 10.10.2001).

VEF'a rūpnīcā. Vācu okupācijas laikā mēs, vairāki rūpnīcas strādnieki, uz līguma pamata braucām (1942) uz Vāciju strādāt rūpnīcā. Pēc kara atgriezos dzimtajā pusē."

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1870-tie - zemes iegūšana;
- 1914 - cara armijā iesaukts un I pasaules karā piedalās Andrejs Viļums (18??-19??, kritis);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1931 - īpašuma tiesību iegūšana;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 sīksaimniecība ar 3 iedzīvotājiem, t.sk. 1 vīrietis un 2 sievietes;
- 1938 - zemes īpašnieka nāve;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks;
- 1943 - VA (leģionā) iesaukts Antons Čevers (1923);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

Izgoda (Zemītes)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma. Nosaukums latviskots 1940.

Atrašanās vieta. Apdzīvota vieta - viensēta atrodas 5 km attālumā no Rudzātu pag. centra DR virzienā, uz bij. Āžkalnu-Priedaukas-Promu c. (bij. Vārkavas pag.) ceļa, Stepores purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar *Sausosalu* (tagad Rožupes pag.), D - ar Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.), R - ar Peivelišķiem (tagad Rožupes pag.), Z - ar *Eriņbirzi* (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme piederējusi Vārkavas pag. muižniekam Miķelim Reuttam Miķeļa d. 13.05.1909 zemnieks Jānis Lācis Pētera d. (no Madonas apr.) nopērk zemi (58 desetīnas, 288 kvadrātasis) no muižnieka Reutta. 14.03.1924 Latgales apgabaltiesa apstiprina mantojuma tiesības uz īpašumu: meitai Annai Konrādei (24.10.1906) - uz $^{1}/_{7}$, dēlam Pēterim (8.02.1896-1949) - uz $^{6}/_{7}$. 11.02.1937 no šī īpašuma tiek atdalīti 20,083 ha zemes un izveidota jauna zemnieku saimniecība ar nosaukumu *Rozes*, kurā saimnieko Konrādu ģimene[72]. Lielinieku laikā (1918-1919) ziemā tiek noslepkavota Jāņa Lāča ģimene (skat. nodaļā ***I pasaules karš un lielinieku revolūcija***). Ģimenes locekļi cieš no okupāciju varām (skat. nodaļās ***Emigrācija*** un ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***).

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimene (Lāči). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 5 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1909 - zemes pirkšana;
- 1919 - noslepkavota Lāču ģimene un mājas nodedzinātas;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 5 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1943 - VA (leģionā) iesaukts Jūlijs Lācis (1924-1991, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1944 - mājas pamet un emigrē Marija Lāce (dz. Briede, 1900-1984, skat. nodaļā ***Emigrācija***);

[72] LVVA, 1707-1-5606, 89.-90. lpp.

- 4.02.1945 - arestēts un notiesāts (10.04.1946) Pēteris Lācis (1896-1949, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1945 - dzīvojot nelegāli, mīklainos apstākļos iet bojā NP atbalstītāja Zelma Lāce (1920-1945, skat. nodaļā ***Organizāciju darbība (1920-1940)***);
- 1946 - kulaku sarakstā ieskaitīta Pētera Lāča (1896-1949) saimniecība;
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Jaudzemi (Jaudzimi)

Nosaukums. Ciema nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 6 km attālumā no Rudzātu pag. centra ZR virzienā, uz Steķu-Mežancānu ceļa, Borovkas upītes lb. krastā. Ciema teritorija robežojas: A - ar Mālakalnu, D - ar Nīcgaļiem, DR - ar Lūzeniekiem, R - ar Brīslu, Z - ar Steķiem. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. 1872. gadā[73] ciemam iedalīta zeme (8 desetīnas, 200 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. 1909. gadā (cara laika zemes reforma) ciems tiek sadalīts 11 viensētās, sadalot tām 129 ha zemes. 1942. gadā ciemā ir 19 zemes īpašnieki.

Ir ziņas, ka Jaudzemos kādreiz atradies krucifikss, diemžēl sīkāku ziņu par to trūkst.

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vecajos (agrāk) un Jaunajos Steķu kapos, arī Rudzātu kapsētā.

Apdzīvotība. Ciemā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Utnāni, Zalāni u.c.). 1921. gadā ciemā ir 54 iedzīvotāji, t.sk. 26 vīrieši un 28 sievietes, 1935. gadā - 11 saimniecības ar 67 iedzīvotājiem, t.sk. 29 vīrieši un 37 sievietes, 2000. gadā - 4 saimniecības ar 11 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 5 sievietes.

Apraksts un atmiņas. Benedikta Zalāne (Vaivode) stāsta[74], ka Rudzātu pagastā Jaudzemu un Kivlenieku c. iedzīvotājus uzskatījuši par agresīviem, ātriem, reizēm nesavaldīgiem cilvēkiem. Jaunībā tas viņu atbaidījis, tomēr viņa apprecējusies ar Jaudzemu c. iedzīvotāju Boļeslavu Zalānu (1891-1957) un nodzīvojusi laimīgu dzīvi.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1785 - ciemam iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 1877 - cara armijā iesaukts un krievu-turku karā piedalās Jānis Utnāns (1848-19??, ievainots);
- 1909 - cara laika zemes reforma: ciems tiek sadalīts 11 viensētās;
- 1914 - cara armijā iesaukts un I pasaules karā piedalās Donāts Zalāns (18??-1914, M no ievainojuma);
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Ādams Leitāns (1897-1976), Pēteris Lukstiņš (1906-1947);
- 1921 - ciemā ir 54 iedzīvotāji, t.sk. 26 vīrieši un 28 sievietes;
- 1926 - dzimis mežsaimnieks, ilggadējs Medicīnas darbinieku dziedātāju ansambļa dalībnieks Francis Sondors (dzīvo Rīgā);
- 1927 - ciema teritorijā (A.Zalāna (1903-1945) saimniecībā) atrastas senas monētas (skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts → Arheoloģiskie atradumi pagasta teritorijā***)[75];

---

[73] LVVA, 6828-6-4844.

[74] B.Zalānes atmiņas (pierakstīts 20.10.1995).

[75] Latvijas Valsts Vēstures muzejs, 16301-156.

- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 11 saimniecības ar 67 iedzīvotājiem, t.sk. 29 vīrieši un 37 sievietes;
- 16.11.1940 - Daugavpilī arestēts Jānis Zalāns (1921, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1942 - ciemā ir 19 zemes īpašnieki;
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti Jānis Borovskis (1914-19??), brāļi Antons (1914-1944) un Pēteris (1918) Gžibovski, brāļi Aloizs (1921-1995, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu oupācijas laikā***) un Eduards (1919) Leitāni, Jānis Leitāns (1925-1945), Pēteris Lukstiņš (1906-1947), brāļi Alberts (1916), Aloizs (1911) un Jāzeps (1907-194?) Utnāni, Aloizs Utnāns (1914-1990), Jānis Utnāns (1913-1947, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***), Antons (1911-1984) un Jānis (1923-1969) Zalāni, Ignats Zalāns (1909-1999, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***), Jānis Zalāns (1909-1998), Salimons Zalāns, Jāzeps Zemzars (Utnāns, 1912);
- 1944 - mājas pamet Vikentija Gžibovska (1882-19??, ASV) ģimene (EM), Benedikta Zalāna Jāņa d. (1901-1988, apb. Iršu k.) ģimene (dodas uz Kurzemi);
- 1944 - kara laikā nodeg 6 zemnieku saimniecības;
- 1944 - SA iesaukts Aloizs Utnāns (1914-1990);
- 16.08.1944 - arestēts un notiesāts Antons Zalāns (1903-1945, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 29.08.1944 - arestēts Pēteris Lukstiņš (1906-1947, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Francis Sondors (1926), Jānis Leitāns (1925-1945), Antons Zalāns (1911-1984);
- 3.02.1945 - arestēts un notiesāts Jānis Borovskis (1914-19??, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 8.02.1945 - arestēts un notiesāts Antons Zalāns (1907-19??, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1946 - arestēts un notiesāts Jānis Utnāns (1913-1947);
- 27.04.1947 - krituši NP Kazimirs Gilučs (1914-1947) un Jānis Vindelis (1923-2001), arestēta NP atbalstītāja Anna Kozule (1923), nošauts IZN 9. rotas jefreitors Mihails Grigorjans (1924-1947);
- 28.06.1948 - kulaku sarakstā ieskaitītas Pētera Lukstiņa (1906-1947), Jāņa Utnāna (1913-1947) un Jūlijas Zalānes (1905-1999) saimniecības;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Jūlija Zalāne (1905-1999) ar bērniem (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 1949 - ciema teritorijā nodibināts kolhozs *Jaunā Diena*, pirmais pr-js Aloizs Utnāns (1914-1990, apb. Steķu KK);
- 18.03.1953 - arestēts un notiesāts Ignats Zalāns (1909-1999, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 4 saimniecības ar 11 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 5 sievietes.

Jaunbērzgale ↑ Bērzgale

Jaunie Šauri (Jaunšauri, Jaunšaures, Jaunī Šauri)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 5 km attālumā no Rudzātu pag. centra ZA virzienā, Rudzātu-Punduru ceļa lb. pusē. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Rubeņsalu, D - ar Ķēvessalu, R - ar Soltupi, Z - ar *Līkupi*. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Par īpašuma iegūšanu trūkst ziņu. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Eleonorviles u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Pļavāni). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 5 sievietes, 2000. gadā - 1 māja ar 2 iedzīvotājiem - brāļiem Jāzepu (1926) un Pēteri (1937) Pļavāniem.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1932 - dzimis Jānis Pļavāns, ilggadējs Tukuma pienotavas direktors;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 5 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 16.11.1945 - arestēta un notiesāta (16.03.1946) Helēna Onckule (1921, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Jāzeps Pļavāns (1926-2003);
- 1944-1945 - Rudzātu milicijas iecirknī vairākkārt tiek pratināts un spīdzināts Pēteris Pļavāns (1901-1981, apb. Eleonorviles k.; skat. nodaļā ***Represīvo orgānu darbība***);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 māja ar 2 iedzīvotājiem.

Jēriņbirze ↑ Eriņbirze

Kamčatka

Nosaukums. Īpašums piederējis krievu muižniekiem, kuri šo apdzīvoto vietu nosaukuši par Kamčatku tās atrašanās vietas dēļ - tālu no lielākajām apdzīvotajām vietām.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 3,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra DR virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa kr. pusē, Stepores purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Tomiņiem (tagad Rožupes pag.), D - ar Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.), R - ar Āžkalniem (tagad Rožupes pag.), Z - ar Korsikovu (tagad Rožupes pag.), ZA - ar Kivleniekiem (tagad Rožupes pag.), ZR - ar *Sausosalu* (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme piederējusi muižnieku Guļkēviču dzimtai. 1885. gadā Pēteris Turkopuls (1851-1933) nopērk zemi (79 desetīnas, 1700 kvadrātasis) no muižnieka Romualda Guļkēviča Vikentija d. Prasmīgi saimniekojot, dzimta saimniecības platību palielina līdz 115,74 ha un tiek izveidotas 2 saimniecības ar nosaukumu *Ausmas* (Kamčatkas vietā) un *Ozolaine* (skat. nodaļā ***Emigrācija***). 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki. 1945. gadā izdalīti vairāki zemes gabali jaunizveidotām saimniecībām, tiem doti jauni nosaukumi (piem., *Irbenāji* u.c.) (skat. 494. lpp.). Tagad bijušo Kamčatkas saimniecību vietās atrodamas vairs tikai saimniecības ēku drupas.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Kivlenieku kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Turkopuļi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 8 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 4 sievietes, 2000. gadā - māju vairs nav.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas dzīvē.

- 1885 - zemes pirkšana;
- 1891 - dzimis agronoms Ādams Turkopuls (1891-1969, Rīgā);
- 1899 - dzimis filologs Jānis Turkopuls, (1899-1939, Ludzā);
- 1919 - lielinieki izlaupa mājas, rekvizē dzīvniekus (skat. nodaļā ***Emigrācija***);
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Ādams Turkopuls (1891-1969);
- 1933 - miris Pēteris Turkopuls (1851-1933);
- 6.08.1933 - kalpone Proskovja Bogdānova nogalina savu jaundzimušo bērniņu;

- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 8 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 4 sievietes;
- 1939 - Rudzātu l/s b-ba *Ozolainē* sarīko praktiskus 2 dienu kursus dzirdināšanas iekārtu ierīkošanai liellopu kūtī;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1944 - mājas pamet un emigrē Donāta (1884-1965, Austrālijā) un Staņislava (1905-1957, ASV) Turkopuļu ģimenes (skat. nodaļā ***Emigrācija***);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

Kasparova (Kasparāni, Kasporova)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 6 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, Līvānu-Steķu-Stirnienes ceļa lb. pusē, Borovkas upītes lb. krastā, Steķu sila malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Pelēčāri, D - ar Kramadruvu, R - ar Čirvoniekiem, Z - ar Steķu silu. Līdz 1920 apdzīvotās vietas teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Šī ir ļoti veca apdzīvotā vieta, izveidojusies Rudzātu muižas teritorijā. Par pirmajiem zemniekiem, kuri šeit apmetušies un saimniekojuši, arhīvā ziņu nav. 1897. gadā apdzīvotajā vietā dzīvo 2 ģimenes. LR gados apdzīvotajā vietā izveidojas 5 zemnieku saimniecības, un tām apstiprinātas īpašuma tiesības uz zemi:

Kasparāni (*Kudro*). Andrejs Zalāns Jāņa d. (1863-1949) zemi (33,53 ha) ieguvis no muižas. 30.06.1927, sadalot mantojumu, no šīs saimniecības tiek izveidotas 2 zemnieku saimniecības:

- ***Kasparāni*** (*Kudro*) - vecā saimniecība (18,93 ha zemes), mājās saimnieko Andrejs Zalāns (1863-1949) ar dēlu Jāni (1912-1949, skat. nodaļās ***Organizāciju darbība (1920-1940)*** un ***Nacionālā pretošanās kustība***). 07.1945 mājas nodedzina IZN.
- ***Upmaļi*** - jaunā saimniecība (izveidota 30.06.1927, atdalot no *Kudro* 14,60 ha zemes), mājās saimnieko Andreja Zalāna dēls Dominiks Zalāns (1891-1981, skat. nodaļā ***Organizāciju darbība (1920-1940)***)[76].

Kļavi. Aloizs Zalāns Jāņa d. (1865-19??) zemi (14,67 ha) ieguvis no muižas. Īpašuma tiesības iegūtas 14.071925[77]. Mājas nodedzinātas kara laikā.

Silmeži. Meža departamenta zeme (7 ha), kurā saimnieko mežsargs Rūdolfs Rudusāns.

Stirnusala. 22.03.1928 īpašuma tiesības uz zemi iegūst Agurjans (1897-19??) - 12,43 ha un Aksenija (1887-19?/) - 2 ha[78] Vasiliji.

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 6 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Steķu u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (pārsvarā Zalāni). 1897. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 ģimenes ar 14 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 4 sievietes, 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 8 sievietes, 2000. gadā - māju vairs nav.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1897 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 ģimenes ar 14 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 4 sievietes;
- 1920 - apdzīvotās vietas teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 8 sievietes;

[76] LVVA, 1707-1-14415, 161. lpp.; 14417, 177. lpp.
[77] LVVA, 1707-1-6189, 753. lpp
[78] LVVA, 1707-1-17036, 753. lpp.

- 07.1941 - arestēts un pratināts (Rudzātu p-sk., pēc tam atbrīvots) 1 iedzīvotājs;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 6 zemes īpašnieki;
- 27.05.1942 - darbā uz Vāciju nosūtīti 4 iedzīvotāji;
- 1943 - dz. juriste Vallija Putniņa (dz. Zalāne);
- 1944 - VA (leģionā) iesaukts Jānis Zalāns (1912-1949);
- 1944 - kara laikā nodeg 2 zemnieku saimniecības;
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Jānis Zalāns (1912-1949);
- 07.1945 - IZN nodedzina *Kasparānu* mājas;
- 28.06.1948 - kulaku sarakstā ieskaitītas Andreja Zalāna (1863-1949, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***) un Dominika Zalāna (1891-1981) saimniecības;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Dominika Zalāna (1891-1981) ģimene (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

Kivlenieki (Kiulenieki, Kiulinīki, Kivlenīki, Kūlenieki, Kniļi)

Nosaukums. Ciema nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 1,5 km no Rudzātu pag. centra DR virzienā, uz Rudzātu-Rožupes ceļa, Ošas upes kr. krastā. Ciema teritorija robežojas: A - ar Piļupsalu, D - ar Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.), DR - ar Tomiņiem (tagad Rožupes pag.), R - ar Korsikovu (tagad Rožupes pag.) un *Apteku* (tagad Rožupes pag.), Z - ar Ošas upi. Līdz 1925 ciema teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Ciems ir ļoti sena apdzīvota vieta, senāk tautā saukta par "Kniļiem". 1897. gadā ciemā dzīvo 19 ģimenes. 1910. gadā (cara laika zemes reforma) ciems tiek sadalīts 30 viensētās, sadalot tām 203,99 ha zemes. Pilnīga iedzīvotāju pāreja uz dzīvi viensētās pabeigta tikai pēc I pasaules kara (20. gs. 20-to gadu beigās). 1942. gadā ciemā ir 22 zemes īpašnieki. Vairāki ciema iedzīvotāji ir aktīvi pad. varas atbalstītāji.

Ciema centrā atrodas veca, Rudzātu Romas katoļu draudzei piederoša apbedījumu vieta (2 km attālumā no Rudzātu pag. centra, Rudzātu-Līvānu ceļa kr. pusē, Ošas upes kr. krastā). Kapsētas apbedījumi ir ļoti veci - vismaz 18. gs. sākums. Kapsētas teritorija iežogota ar stiepļu pinuma žogu, kapsētā uzstādīts krusts un lūgšanu namiņš (krucifikss). Apbedījumi kapsētā turpinās (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Kapsētas Rudzātu pagasta teritorijā → Kivlenieku kapsēta***).

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (pārsvarā Bulmeisteri). 1897. gadā ciemā ir 19 ģimenes ar 118 iedzīvotājiem, t.sk. 62 vīrieši un 56 sievietes, 1935. gadā ciemā ir 9 Bulmeisteru dzimtas ģimenes (visvairāk), Bakleru, Kivlenieku, Punduru, Pūdānu, Raģeļu, Sunepu, Šaraku, Vaivodu un dažas citas ģimenes. Ģimenes pārsvarā ir lielas, daudzbērnu. 1935. gadā ciemā ir 18 saimniecības ar 74 iedzīvotājiem, t.sk. 40 vīrieši un 34 sievietes, 2000. gadā - 4 saimniecības, kurās dzīvo 7 iedzīvotāji, tai skaitā 3 vīrieši un 4 sievietes.

Apraksts un atmiņas. Salīdzinot ar apkārtējiem ciemiem, dzīves līmenis samērā zems. Daudzi iedzīvotāji iet strādāt pie apkārtējo ciemu saimniekiem kā kalpi (uz gadu vai sezonu). Daži meklē darbu tālākās vietās, pārsvarā pilsētās.

Dažu nelabvēlīgu tipu dēļ jau izsenis ciema iedzīvotājus pagastā uzskata par kauslīgiem un agresīviem. Jau no agrākiem laikiem vairāki cieminieki nezina mēru alkoholisko dzērienu lietošanā. Kaimiņu ciema iedzīvotāja, bij. rudzātniece Monika Grišāne (dz. Turkopule) raksta[79], kā viņas vectēvs Pēteris Turkopuls (1851-1933) atklājis labības zadzējus no Kivlenieku c.: "Vectēvam labības bijis daudz, tā sabērta klētī apcirkņos. Zagļi pielāgojuši klēts atslēgu un ilgāku laiku to izmantojuši labības sagādē, tie zaguši ar tādu aprēķinu, lai nerastos aizdomas. Bet - kad vadzis pilns, tas lūzt. Tā notiek arī šajā gadījumā. Reiz zagļi pārsteigti tieši zagšanas laikā un aizmukuši, pametot savu spaini. Tā kā

[79] M.Grišānes vēstules (16.08.1998) fragments.

saimniekam jau bijušas aizdomas par zagļu personību, tas ņēmis spaini un gājis uz Kivlenieku c. Viņš gājis pa ciema ielu, un bērni, ieraugot spaini, nosaukuši tā īpašnieku. Tā ticis noskaidrots vainīgais. Kivlenieku ciemā dzīvojušas dažas slinkas ģimenes, kam vienmēr trūcis pārtikas, jo viņi nevīžojuši strādāt, pat iestādītos kartupeļus apkopt un rudenī norakt."

Tomēr, lai kādi notikumi risinājušies dzimtajā pusē, bērnības atmiņas ir tās visskaistākās - tā savās atmiņās raksta[80] šī ciema bijusī iedzīvotāja, ilggadēja Ķeguma v-sk. skolotāja Venita Bulmeistere: "Mana bērnības zeme - Rudzātu pag. Kivlenieku ciems izvietojies uz Ošas upes kr. krasta, 1,5 km attālumā no Rudzātu skolas. Ošas upe bija brīnumaini skaista ar līču pļavām, kuras pavasaros pārplūda. Pavasara ūdeņi aiznesa tiltu. Uz skolu ejot, mēs, bērni, cēlāmies pāri upei ar plostu. Tas bija skaisti un romantiski. Pēc palu ūdeņu noskriešanas pļavās auga daudz pureņu, vēlāk daudz citu ziedu. Upes krasta kokos kārklos dziedāja dažādi putni, ziedēja ievas, tā bija bērna acīm pasaka. Visu vasaru peldējāmies upes dzidrajos ūdeņos.

Tagad, pēc 50 pad. varas gadiem Kivlenieku c. gandrīz izzudis, jo cilvēki dzīvo vairs tikai dažās mājās, pārejās tukšas, sabrukušas. Cilvēki aizbraukuši, pametuši mājas un zemi, tā vairs nav vajadzīga. Bet agrāk? Atceros, mans tēvs raudāja, kad zeme, lopiņi un cita iedzīve bija jāatdod kolhozam. Tagad, aizbraucot uz laukiem - Kivleniekiem, man tā ir sveša, pamesta vieta. Savā iztēlē to skatu bērnu dienu acīm. Šodien redzu postu, nabadzību un veco cilvēku grūto dzīvi. Maniem vecākiem piederēja mežs, tagad tur tikai klajš lauks, vietām krūmi.

Vislielākā nožēla par mana krusttēva neizdzīvoto dzīvi. Kara beigu gadā par dezertēšanu no SA viņš tika arestēts, piekauts un izsūtīts uz Krieviju. Kurā gadā atgriezās - nezinu, pārnākot mājās no Krievijas, ienāca mūsu mājā izmocīts, savārdzis, saslimis ar tuberkulozi un jau 1950. gadā mira.

Atceros, kā mans tēvs Antons Suneps, iesaukts VA, nonāca līdz Opočkai Krievijā, tur saslima un atgriezās mājās. Ienākot SA, sākās vīriešu iesaukšana armijā. Lielākā daļa sāka slēpties vai dezertēja no armijas. Arī mans tēvs slēpās. Kivleniekos pad. varas aktīvs darbonis Jānis Kivlenieks, manai mammai draudēja ar šauteni: "*Saki, kur ir Antons? Ja neteiksi - nošaušu!*" To visu redzēju savām bērna acīm, to nevaru aizmirst nekad. Pundurs Izidors bija tas, kurš piespieda mūsu ģimeni stāties kolhozā, ja nē, tad jārēķinās ar Sibīriju. Viņi arī aktīvi piedalījās pag. iedzīvotāju deportācijā un citās akcijās. Mūsu mājas pārgāja kolhoza īpašumā, un pēc 1960. gada Jānis Kivlenieks tās nojauca un pārveda uz citu vietu, kur uzcēla savai ģimenei māju, kura tagad stāv tukša un neapdzīvota. Tā aiziet tā pasaules godība, sveša manta laimi nenes un labumā neiet."

Domāju, ka katrā cilvēkā ir gan labās, gan sliktās īpašības. Es, autors, gribu pastāstīt par diviem Kivlenieku c. iedzīvotājiem, kuri, esot Līvānos (1924), apmeklē krogu, pasūta dzeramos, bet, kad jānorēķinās, tad šiem nav ar ko maksāt. Kroga īpašniece grib izsaukt policistu, bet tanī brīdī ienāk mans tēvs, Rudzātu pag. vecākais Pēteris Būmanis. Viņš dzird šo strīdu un saka krodziniecei, lai nezvana policijai, jo viņš šos cilvēkus pazīstot: "*Tie ir mana pagasta cilvēki, un es samaksāšu par viņiem tēriņu*". Tie ir Ls 10. Par to Ludvigs Kivlenieks un Kazimirs Pundurs ir ļoti pateicīgi, solot naudu atdot, tā viņi to dod līdz šai dienai. Bet pienāk 06.1940, un viņu dēli ir pie Rudzātu pag. vadības. Pirms kara sākšanās 06.1941 Daugavpils apr. iedzīvotājus sūta uz lidlauka būvēšanu Naujienē. Vienā vēla vakarā, ejot uz Lappo dzirnavām, pag. centrā mans tēvs satiek Antonu Punduru, kurš ir tā "nogatavojies", ka knapi var parunāt, pat nepazīst pretimnācēju. Viņš jautā: "*Kas nāk?*" Tēvs stādās priekšā un nosauc uzvārdu. Tad Pundurs saka, ka drīzi būs "briesmīgā nakts", bet "*tu nebaidies, vari gulēt mierīgi, jo tavi desmit lati, samaksāti par mūsu tēviem, nav aizmirsti*". Tik tiešām 1941. gada izsūtīšana neskar mūsu ģimeni. [Jāpiezīmē, ka no 26 Daugavpils apr. pag. vecākajiem tiek izsūtīti 24.] Tas pats Antons Pundurs bija aktīvs izsūtāmo sarakstu sastādītājs un izpildītājs, kā arī apmelojošas informācijas sniedzējs čekistiem.

Vairāki rudzātnieki stāsta, ka pirmajos gados pēc II pasaules kara arī Kivleniekos ir pratināti un spīdzināti vietējie iedzīvotāji (Gregora Bulmeistera (1892-1968) māju sakņu pagrabā).

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1897 - tautas skaitīšana: ciemā ir 19 ģimenes ar 118 iedzīvotājiem, t.sk. 62 vīrieši un 56 sievietes;
- 1910 - cara laika zemes reforma: ciems tiek sadalīts 30 viensētās;
- 1914 - cara armijā iesaukts un I pasaules karā piedalās Francis Pundurs (1894-19??, ievainots);

[80] V.Bulmeisteres vēstules (15.03.2001) fragments.

- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Juris Bulmeisters (1892-1924), Antons Kasparāns (1899-1976) un Kazimirs Pundurs (1895-1946);
- 1919 - apcietina un nošauj Juri Bulmeisteru (1894-1919, par laupīšanu un slepkavību);
- 1925 - ciema teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1925 - dzimis Francis Bulmeisters[81];

  Fr.Bulmeisters beidz Rudzātu sešklasīgo p-sk. (1940). Strādā par apdrošināšanas aģentu (1940-1941), iestājās Līvānu komercskolā (1941), slimības dēļ mācības pārtrauc. Vācu okupācijas laikā strādā TODT. Iesaukts SA (1944), karā Baltkrievijas frontē, pēc tam dien robežsargos. Pēc demobilizācijas strādā kolhozā *Jaunais Arājs* (rēķinvedis). Mācās Zaļenieku l/s skolā un no 1955. gada ir kolhoza *Latgales Zieds* pr-js. KP biedrs kopš 1955. Apbalvots ar vairākām pad. laika medaļām Dzīvo Skrīveros.
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 18 saimniecības ar 74 iedzīvotājiem, t.sk. 40 vīrieši un 34 sievietes;
- 1938 - zemes nogruvumā dolomīta radžu kalna karjerā (Alksniešos) aiziet bojā Pēteris Bulmeisters (dz. 20.12.1921, apb. Kivlenieku k., skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts***);
- 1940-1941 - pad. varu aktīvi atbalsta Jānis Kivlenieks (1920-1981), Kazimirs Pundurs (1895-1946) un viņa dēli Antons (1919-1998) un Izidors (1925-1990);
- 1941 - dzimusi skolotāja Venita Bulmeistere (dz. Sunepe); bijusi Tautas frontes dalībniece, pašreiz ir aktīva Kristīgās Demokrātiskās savienības biedre (dzīvo un ilggadīgi strādā Ķeguma v-sk.);
- 1941 - līdzi bēgošajai SA aiziet Antons Pundurs (1919-1998);
- 07.1941 - arestēti un pratināti (Rudzātu p-sk., pēc tam atbrīvoti) 5 ciema iedzīvotāji;
- 1942 - ciemā ir 22 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Francis Bulmeisters (1925), Izidors Bulmeisters (1907-1987), Jānis Bulmeisters (1923), Pēteris Bulmeisters (1925-194?), Konstantīns Ceļapīters (1913-1945), Pēteris Kasparāns (1925-1945), Jānis Kivlenieks (1920-1981), Pēteris Kivlenieks (1925-194?), Staņislavs Pastars (1913-19??), Nikodēms Pūdāns (1907-2002), Antons Suneps (1913-1985);
- 1942-1945 - SA iesaukti Francis Bulmeisters (1925), Jāni Bulmeisters (1926-1969), Konstantīns Ceļapīters (1913-1945), Pēteris Kasparāns (1925-1945), brāļi Francis (1921-1997) un Izidors (1925-1990) Punduri, Juris Skrūzmanis (1910), Alberts Vaivods (1926-1945);
- 1944 - bedrē - sakņu glabātuvē Gregora Bulmeistera (1892-1968, apb. Kivlenieku k.) mājās turēti un spīdzināti apkārtnes iedzīvotāji;
- 1944 - dzimusi filoloģe (diplomdarbs par Rudzātu izloksni) un skolotāja Guna Jansone (dz. Bulmeistere) (Jumpravas v-sk. mācību daļas vad-ja);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Donāts Baklers (1904-19??), Izidors Bulmeisters (1907-1987), Nikodēms Pūdāns (1907-2002), Augusts Raģelis (1921-1950), Antons Suneps (1913-1985) un Nikodēms Šaraks (1911-1985);
- 1946 - nošauts MI Kazimirs Pundurs (1895-1946);
- 2.03.1949 - kulaku sarakstā ieskaitītas Gregora Bulmeistera (1892-1968) un Nikodēma Šaraka (1911-1985) saimniecības;
- 18.03.1949 - kulaku sarakstā ieskaitīta Jāņa Bulmeistera (1926-1969) saimniecība;
- 1949 - ciema teritorijā nodibināts Kirova vārdā nosauktais kolhozs, pirmais pr-js Nikodēms Šaraks (1911-1985, apb. Rudzātu k.);
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 4 saimniecības, kurās dzīvo 7 iedzīvotāji, t.sk. 3 vīrieši un 4 sievietes.

A.Raģelis (1937)

[81] LVA, 4133-12-6, 1.-9. lpp.

Kļavsala (Kļavsola, Kļovu Sola, Kumeļova)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukumu izcelsme nav zināma. Iespējams, šeit agrāk audzis daudz kļavu (?).

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 4 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, uz Mālakalna-Pelšu ceļa. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Vidiem, D - ar Rudzātiņām, R - ar Mālakalnu, Z - ar Čirvoniekiem. Līdz 1920 apdzīvotās vietas teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Šī ir ļoti veca apdzīvotā vieta, izveidojusies Rudzātu muižas teritorijā. Par pirmajiem zemniekiem, kuri šeit apmetušies un saimniekojuši, arhīvā ziņu nav. Pirmās dokumentālās ziņas par zemes īpašniekiem arhīvā atrodamas tikai, sākot ar 1920. gadu. Laika gaitā izveidojušās 4 nelielas zemnieku saimniecības:

Kļavsalas. 2 zemnieku saimniecības:

- Pirmā - īpašnieks Antons Tumašēvics Donāta d. tiesības uz zemi (12,15 ha) iegūst 14.07.1925[82]. LR gados mājās saimnieko viņa znots Jānis Baklāns (ienācējs no Atašienes pag., skat. nodaļās ***Organizāciju darbība (1920-1940)*** un ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- Otrā - īpašniece Emīlija Tumašēvica (dz. Leitāne, 1883) 30.10.1934 manto zemi (15,57 ha) no tēva Aleksandra Leitāna[83]. LR gados mājās saimnieko viņas znots Jānis Alksnis (ienācējs no Preiļu pag., skat. nodaļā ***Organizāciju darbība (1920-1940)***).

Lejaskļavsalas. Dominiks Tumašēvics Donāta d. tiesības uz zemi (12,16 ha) iegūst 14.07.1925[84]. 24.02.1929 zemi manto:

- Ilža Elizabete Tumašēvica (1883-19??) - ¼;
- Eleonora Eiduka (dz. Tumašēvica, 1911) - ¾[85]. LR gados mājās saimnieko viņas znots Nikodēms Eiduks (1906-19??). Viņš sakrāj naudu un nopērk labības tīrkūlēju un dzinējumotoru un veic labības kulšanas darbus pag. zemnieku saimniecībās. Baidoties no pad. varas vīru represijām, ģimene pamet saimniecību un pārceļas uz dzīvi citur (skat. nodaļā ***Emigrācija***);
- Marija Magdalēna Tumašēvica (1913) - ¾.

Mūrnieki. 17.07.1934 Gardriviešu dzimta nopērk zemi (2 ha). Zemi manto:

- Agnese Antona meita Gadriviete - $^1/_7$,
- dēli Andrejs, Antons, Jāzeps un Jānis - katrs $^3/_{14}$[86].

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 4 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Vidu u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Alkšņi, Baklāni, Eiduki u.c.). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 4 saimniecības ar 21 iedzīvotāju, t.sk. 4 vīrieši un 13 sievietes, 2000. gadā - māju vairs nav.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1920 - apdzīvotās vietas teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1925 - īpašuma tiesību iegūšana uz zemi;
- 1929 - mantojuma tiesību iegūšana;
- 1934 - zemes pirkšana;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 4 saimniecības ar 21 iedzīvotāju, t.sk. 4 vīrieši un 13 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Jānis Alksnis (1907), Jānis Baklāns (1907-1949), brāļi Jānis (1915-19??) un Jāzeps (1922, skat. nodaļā ***Emigrācija***) Gardrivieši;

---

[82] LVVA, 1707-1-6192, 777.-778. lpp.
[83] LVVA, 1707-1-27460, 521. lpp.
[84] LVVA, 1707-1-6123. 225.-226. lpp.
[85] LVVA, 1707-1-27460, 521. lpp.
[86] LVVA, 1707-1-29332, 297. lpp.

- 1948 - arestēts Jānis Baklāns (1906-1979, skat. nodaļās ***Organizāciju darbība (1920-1940)*** un ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 2.08.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Nikodēma Eiduka (1906-19??) saimniecība, ģimene pamet mājas un dodas uz citu Latvijas novadu;
- 5.04.1949 - kulaku sarakstā ieskaitītas Jāņa Alkšņa (1907) un Jāņa Baklāna (1907-1949) saimniecības;
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

Korsikova

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 3,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa lb. pusē. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Kivleniekiem (tagad Rožupes pag.), D - ar Tomiņiem (tagad Rožupes pag.), R - ar Cielauku (tagad Rožupes pag.), Z - ar *Apteku* (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. 27.06.1894 zemnieki Ādams Upenieks Jāņa d. (ienācējs no Vārkavas pag. Šķilteru c., 1824-1902 apb. Kivlenieku k.) un Kaspars Ivbulis Mārtiņa d. (ienācējs no Vārkavas pag. Ivbuļu c.) nopērk zemi (61,07 desetīnas par 4500 rbļ.) no muižniecēm (Rozamunde Jūlija un Gotlība Luīza Makša Stankēviča meitas)[87]. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 4 zemes īpašnieki (Jāzeps Ivbulis (1898-1953), Madaļa Ivbule (1863-19??), Jāzeps Upenieks (1903-19??) un Jura Upenieka mantinieki)

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Kivlenieku kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Upenieki). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 11 iedzīvotājiem, t.sk. 5 vīrieši un 6 sievietes, 2000. gadā - 2 mājas ar 2 iedzīvotājiem (sievietes).

Apraksts un atmiņas. Donāts Latkovskis savā grāmatā[88] raksta: "Ādams Upenieks (1824-1902) dzimis Vārkavas pag. Šķilteru c., turīgā zemnieku ģimenē. Kā pirmais skolotājs sāka strādāt Rengertovas ciemā (tēva Jāņa Upenieka celtajā skolā) 1845. gadā. Pēteris Upenieks kopā ar Vārkavas pag. pašvaldību veic pasākumus piemiņas zīmes celšanas lietā. Paredz celt pieminekli Rudzātu kapos, ko greznotu uzraksts "Vārkavas pag. skolas dibinātājs un pirmais Vārkavas pag. vecākais Ādams Jāņa dēls Upenieks (1824-1902). No Vārkavas pag. valdes un pag. iedzīvotājiem". D.Latkovskis raksta, ka viņam to 8.06.1940 Rēzeknē stāstījis Ā.Upenieka mazdēls Pēteris Upenieks (1897-19??). Latkovskis arī raksta, ka Ā.Upenieks esot apbedīts Rudzātu k., kas neatbilst patiesībai, jo Rudzātu k. iesvētīta tikai 1928. gadā. Patiesībā Ā.Upenieks apbedīts Kivlenieku k. Arī paredzētā piemiņas zīme nav uzcelta, Ā.Upenieka kapavietu iezīmē tikai betona krusts.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1894 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 11 iedzīvotājiem, t.sk. 5 vīrieši un 6 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 4 zemes īpašnieki;
- 1943 - VA (leģionā) iesaukts Jānis Upenieks (1922-194?);
- 1945 - SA iesaukts Antons Upenieks (1915);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 mājas ar 2 iedzīvotājiem (sievietes).

---

[87] LVVA, 1707-1-34886, 729.-730. lpp.

[88] D.Latkovskis *Nacionālā atmoda Latgalē*, Latvijas Kultūras centra izdevniecība, Rēzekne, 1999, 32.-35. lpp.

Kramadruva (Kromadriva, Kromadrīva, Kromadryva)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma precīzi. Domājams, ka nosaukums cēlies no pirmā ienācēja uzvārda *Krams* (*Kroms*). A.Kurčins uzskata[89], ka nosaukums saistīts ar šīs apdzīvotās vietas zemi - tā ir ļoti cieta, mālaina aramzeme, kas, rudenī uzarta, spoži spīd.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 5,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, uz Pintānu-Pelēčāres ceļa, Borovkas upītes kr. krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Pelēčāres purvu, D - ar Pintāniem un *Riepo-Vidiem*, R - ar Kasparovu un Vidiem, Z - ar Pelēčāri. Līdz 1920 apdzīvotās vietas teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Agrākajos laikos apdzīvotā vieta atradās Stirnienes muižas 2 nodaļas īpašumā. 21.07.1901 apdzīvotajā vietā apmetas zemnieki - rentnieki no Madonas apr. Odzienas pag. (Puidas) un izveido zemnieku saimniecību ***Jēkabi*** (*Jākubi*)[90], 4.08.1909 - apdzīvotajā vietā apmetas zemņieki - rentnieki (Sīļu dzimta) un izveido 2 zemnieku saimniecības ***Gailīši*** un ***Pīļupurvs***[91]. 1925. un 1935. gadā īpašuma tiesības uz zemi iegūst pārējie apdzīvotās vietas zemnieki. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 18 zemes īpašnieki. Kara laikā nodeg 11 zemnieku saimniecības, kolektivizācijas gados iznīcinātas 6 mājas, atjaunota 1 māja. Kara un pēckara gados iedzīvotāji pamet savas mājas un dodas svešumā.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Steķu kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Līcīši, Riekstiņi, Sīļi, Ūbeļi, Vaivodi u.c.). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 17 saimniecības ar 93 iedzīvotājiem, t.sk. 38 vīrieši un 52 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Apraksts un atmiņas. Bij. ciema iedzīvotājs Arnolds Ūbelis raksta[92]: "Es piedzimu 1943. gadā *Zvaigznēs* - viensētā, kuru manas dzimtas vecvectēvi bija izveidojuši meža līdumā ap 1850. gadu[93], un dzīvoju tur līdz 1957. gadam. No bērnības atceros kādu epizodi: Stāvu pagalmā un redzu lielu suni, kurš skrien netālu no sētas pāri nopļautam laukam. Saucu vecākus. Iznāk tēvs un saka: "*Nē, dēls, tas nav suns, tas ir vilks, kurš skrien pa veco zvēru taku bijušajos mežos, par kuru vēl vecmāte stāstīja*". Tagad, pēc daudziem gadiem aizbraucot un nostājoties uz šīs zemes, es jūtu, kā senču līdumnieku sviedri smaga māla zemē sauc no jauna sakopt šo sētu, kura bija mantojumā mana tēvabrāļa Arnolda (1905-1943) ģimenei. Viņus 14.07.1941 aizveda uz Krasnojarskas novadu, bet tēva brālis mira 1943. gadā Urālu mežos. Mans tēvs Pēteris, jaunākais dēls ģimenē, Jāņos atgriezās dzimtajās mājās nevis uz brāļa mīļi rīkotajām kāzām ar savu iecerēto Almu, bet gan lai apsaimniekotu brāļa sētu un pasargātu to no izlaupīšanas, jo bija sācies karš, kur viena okupantu vara nomainīja otru.

Laiki, kad es tur dzīvoju, bija drūmi, bet man no bērnības un zēnības gadiem Rudzātu pagasts ir palicis atmiņā kā stipru cilvēku novads, cilvēku, kuri prata strādāt, priecāties, uzturēt tradīcijas un nepadoties par spīti nedienām, kuras gāja pāri. Viensētnieki pāris gadu laikā no jauna uzcēla savas Steķu kaujās nodedzinātās mājas. Ja nebūtu otras - 1949. gada izvešanas un tai sekojošās padomjlaika kolektivizācijas, tad cilvēki ātri vien atgrieztos pie pirmskara gadu pārticības.

Daudz no dzimtā novada spēka esmu paņēmis sev līdzi, sarežģītus dzīves ceļus staigājot. Esmu pateicīgs mazajai Pelēčāres četrklasīgajai skoliņai Mežvidos, kur divi skolotāji mācīja 50-60-to pēckara gadu bērnus. Skola atradās izvestas ģimenes mājās. Tās pagalmā tika ierīkots mazs sporta laukums. Skolā bija tautas deju pulciņš, kuru vadīja Rudzātu vidusskolniece Skaidrīte Ūbele. Mēs rīkojām koncertus vecāku pilnai zālei un pat braucām ar pajūgiem draudzības koncertā uz līdzīgu skoliņu otrpus lielajam mežam Atašienes pusē. Skolotājs A.Ignatāns, pats būdams invalīds, nodibināja vingrošanas pulciņu, un mēs ar akrobātiskām piramīdām priecējām vecākus svētku reizēs. Mūsdienās izklausās neticami, ka Ignatāns ar mazajiem knēveļiem jauno tehniķu pulciņā būvēja lidmodeļus un radio detektoruztvērējus. Esmu pateicīgs

---

[89] A.Kurčina vēstule (3.06.2002).
[90] LVVA, 1707-1-6223, 225.-226. lpp.
[91] LVVA, 1707-1-6154, 473.-474. lpp.
[92] A.Ūbeļa vēstule (24.12.2001).
[93] Šis fakts nav dokumentāli apstiprināms (*autora piezīme*).

bibliotekāriem Mežvidos un Vidos, kuru kolekcijas lasot, es iepazinu plašāku pasauli, jo pirmo reizi tālākā braucienā pie radiem Aknīstes pusē nokļuvu tikai kā 6. klases skolnieks.

Rudzātu v-sk. pabeidzu 7. klasi. Uz šo skolu bija jāmēro 6 km garš ceļš - patīkams un puikas prātam interesants siltos rudeņos un pavasaros, bet skarbs rudens šķīdonī un ziemas salā. Atskatoties cauri gadiem, tagad redzu, kā man ir veicies, jo skolotāji bija gudri, profesionāli un pat fantasti. Tā skolotājs M.Beķeris, ļoti erudīts dabaszinātņu pasniedzējs, no kura mājas grāmatu kolekcijas man aizrāvās elpa, nodibināja skolā esperanto valodas pulciņu. Sākot ar 1956, no Rudzātiem turp šurp pa visu pasauli cauri "dzelzs priekškara" plaisām pasta balodīši nesa esperanto draugu vēstulītes, kuras rakstīja jau 6. klases skolnieki. Kas atceras to laiku skarbo vēsturi, tas labi sapratīs, ar ko, dibinot šādu pulciņu, riskēja skolotājs Beķeris un arī visa skolotāju saime. Tas bija tāds pilsoniskas drosmes, pašaizliedzības un profesionālās pašapziņas demonstrējums tālā Latvijas nostūrī, kāda daudziem pietrūkst mūsdienās.

2000. gada rudenī man bija pienākums kā Latvijas nacionālajam ekspertam strādāt Briselē Eiropas Savienības Zinātnes Ģenerāldirektorāta departamentā, kas ir atbildīgs par līdzsvarotu attīstību Eiropā, un būt aculieciniekam, kā tiek izstrādāta stratēģija, kuras realizācijai jānodrošina cilvēku dzīves un saimnieciskās darbības saskaņa ar dabu un kultūrvidi arī nākamo paaudžu mūžiem. Ja Eiropas tautām un arī Latvijai veiksies ar šīs stratēģijas realizāciju, tad labāk klāsies arī manam dzimtajam novadam. Es tur kā mazs puisītis redzēju atskaņas no dzīves, kur ļaudis bez alkatības prot saprātīgi un taupīgi izmantot un glabāt dabas dievu doto mantojumu."

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1882 - apdzīvotajā vietā apmetas zemnieki - rentnieki no Madonas apr. Odzienas pag.;
- 21.07.1901 - apdzīvotajā vietā apmetas zemnieki - rentnieki no Madonas apr. un izveido zemnieku saimniecību *Jēkabi* (*Jākubi*)[94];
- 4.08.1909 - apdzīvotajā vietā apmetas zemnieki - rentnieki un izveido 2 zemnieku saimniecības *Gailīši* un *Pīļupurvs*[95];
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Jūlijs Antonēvičs (1895-1979) un Teodors Grandāns (1891-1954);
- 1920 - apdzīvotās vietas teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1925 - īpašuma tiesības uz zemi iegūst pārējie apdzīvotās vietas zemnieki[96];
- 1931 - traģiski apraujas Pētera Zesera (1901-1931) dzīve (skat. nodaļā ***Sabiedriskās kārtības uzturēšana → Policijas darbinieki (1920-1940)***);
- 1935 - īpašuma tiesības uz zemi iegūst pārējie apdzīvotās vietas zemnieki[97];
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 17 saimniecības ar 93 iedzīvotājiem, t.sk. 38 vīrieši un 52 sievietes;
- 1941 - uz Sibīriju izsūtīta Arnolda Ūbeļa (1905-1943) ģimene (skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 18 zemes īpašnieki;
- 13.05.1943 - dzimis *Dr.Phys.* Arnolds Ūbelis;

A.Ūbelis dzimis *Zvaigznēs*. Tēvs Pēteris (1915-1989, apb. Steķu LK) - zemnieks, māte Alma (1920) - mājsaimniece. Precējies, 5 bērnu (Ieva, Andžs, Dārta, Alma Anna, Arnolds Visvaldis) tēvs. Beidzis Pelēčāres četrklasīgo p-sk. (1954), Rudzātu v-sk. 7. klasi (1957), Līvānu 1. v-sk. (1961), LU Fizikas un matemātikas fakultāti (1969). Aizstāvējis doktora disertāciju Sanktpēterburgas universitātē (1983). Strādājis LU Fizikas un matemātikas fakultātē (1963, asistents), LU Spektroskopijas problēmu laboratorijā, kura pārveidojās par LU Atomfizikas un Spektroskopijas ins-tu (1966-1972 - vec. asistents, vec. inženieris; 1972-1991 - laboratorijas vad-js; kopš 1991 - nodaļas vad-js). Papildinājies LU hab. doktorantūrā (1992-1994), Roskildes universitātē (Vācija, 1994), Grenobles

A.Ūbelis

[94] LVVA, 1707-1-6223, 225.-226. lpp.
[95] LVVA, 1707-1-6154, 473.-474. lpp.
[96] LVVA, 1707-1-6156, 6130, 6165, 6253, 22907, 20324, (489.-490., 281.-282., 561.-562., 465.-466., 97., 233. lpp.).
[97] Turpat.

Universitātē (Francija, 1996), Upsalas universitātē (Zviedrija, 1998), Brēmenes universitātē un Vupertāles Klimata, apkārtējās vides un enerģijas ins-tā (1998). Zinātniskā darba jomas - atomfizika, spektroskopija, atmosfēras fizika un fotoķīmija piesārņotā atmosfērā, tehnoloģijas līdzsvarotai attīstībai. Kopā ar kolēģiem vairāk kā 80 zinātniskas publikācijas, 6 patenti, daudz publicistisku rakstu, dalība vairāk kā 40 starptautiskās konferencēs. Grāmatas *Atomu un molekulu starojuma raksturlielumi. Telūrs* autors. 01.1990-05.1994 - Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas deputātu padomes pr-js, Rīgas domnieks. Biedrs Latvijas Zinātnieku savienībā, Starptautiskajā optikas inženierzinātņu b-bā (SPIE), Inženierzinātņu un zinātnieku starptautiskajā tīklā globālai atbildībai (INES), ES tehnoloģiju attīstības programmas EUREKA projekta EUROTRAC-2 izpildkomitejā; Eiropas Savienības 5. ietvarprogrammas zinātnei un tehnoloģiju attīstībai nacionālā kontaktpersona, pasniedzējs Baltijas universitātes programmā Upsalas universitātē (Zviedrija) kopš 1997. Hobijs - kalnu tūrisms (sporta meistars).

- 1942-1944 - VA iesaukti Jānis Eriņš (1921), Salimons Eriņš (1919), Leonards Grandāns (1924-1945), Oskars Linde (1914-1943), Leons Lūsis (19??-195?), Ēvalds Ūbelis (19??-194?), Jānis Alberts Ūbelis (1908-1965, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***), brāļi Jānis (1908-1992), Kārlis (1914-1945, skat. ***Nacionālā pretošanās kustība***) un Voldemārs (1903-19??, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***) Ūbeļi, brāļi Jānis (1902-1975), Jāzeps (1906-1963) un Pēteris (1906-1991, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***) Vaivodi;
- 1944 - kara laikā nodeg 10 zemnieku saimniecības;
- 1944 - mājas pamet Jūlija Antonēviča (1895-1979, apb. Līvānu k.) ģimene (dodas uz Kurzemi), Ernesta Puidas (1888-19??) ģimene (EM);
- 1944 - SA iesaukts Eduards Ūbelis (1910-1945);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Alfons Puida (1927), Osvalds Oskars Riekstiņš (1914-1993), Kārlis Ūbelis (1914-1945);
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Krupsala (Krupsola)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas Rubeņkalnā, 7,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa kr. pusē. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar *Izgodu* (tagad Rožupes pag.), D - ar *Simanovičiem* (tagad Rožupes pag.), R-ZR - ar Peivelišķiem (tagad Rožupes pag.), Z - ar Eriņbirzi (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. 23.10.1935 ar Daugavpils apgabaltiesas lēmumu (uz valdīšanas noilguma pamata) īpašuma tiesības uz zemi (13 ha) iegūst zemnieks Augusts Punculis Sīmaņa d. (1873-1940, apb. Puduļu k.), un uz zemi (13,25 ha) - brāļi Izidors (1903-1958, apb. Puduļu k.) un Pēteris (1915-19??) Puncuļi Ādama d.[98] - šī saimniecība iegūst nosaukumu ***Irbessala***. 1.12.1937 dāvinājuma ceļā īpašuma tiesības iegūst Jānis Pastars (1902-1961, apb. Puduļu k.)[99]. Sīkāku ziņu nav.

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Puduļu u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Puncuļi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 11 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 4 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1914 - cara armijā iesaukts un I pasaules karā piedalās Izidors Punculis (18??-19??, kritis);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - īpašuma tiesību iegūšana uz zemi;

---

[98] LVVA, 1707-1-31336, 417. lpp

[99] LVVA, 1707-1-31334, 313. lpp.

- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 11 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 4 sievietes;
- 1937 - īpašuma tiesību iegūšana uz zemi;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Jānis Pastars (1922-1961, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Aleksandrs Punculis (1922-194?), Izidors Punculis (1915-19??, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Jānis Punculis (1919-194?);
- 1944 - SA iesaukts Pēteris Cakuls (1926-1944);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Izidors Punculis (1915-19??), Kazimirs Punculis (1913-1983, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Pēteris Punculis (1903-1958);
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Kurčanka (Pundurieši, Pundurīši)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nezināma. Tautā šī apdzīvotā vieta tiek saukta arī par Pundurieš iem - tāpēc, ka zeme kādreiz piederējusi Punduru folvorkai.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 8,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, Alksniešu-Vilcānu ceļa lb. pusē, Ošas upes kr. krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Ošas upi, D - ar Medņu purvu, R - ar Luksteniekiem, Z - ar *Punduriem* un *Eriņiem*. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 1907. gadā Elsti (ienācēji no Gaļānu pag.) nopērk zemi (137,01 ha) no Budencovu dzimtas īpašuma - Punduru folvorkas. Brāļu Aloiza un Bērtuļa (1878-19??) Elstu ģimenēm smagi strādājot un prasmīgi saimniekojot, izveidojas 2 spēcīgas zemnieku saimniecības, kurās tiek audzētas lielas linu platības. Par labo linu ražu brāļi tiek vairākkārt apbalvoti. Aloiza Elsta saimniecībā 1930-tajos gados tiek attīstīta piena lopkopība. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki.

Abas ģimenes cieš no okupāciju varām (skat. nodaļās ***Baigā gada represijas (1940-1941)***, ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)*** un ***Nacionālā pretošanās kustība***). Pad. okupācijas laikā mājas nopostītas, lielākās zemes platības neapsaimniekotas, mantinieki dzīvo citur.

1913. gadā Elstu dzimta uz sava zemes īpašuma Ošas upes kr. krastā izveido ģimenes kapsētu - Punduru kapsētu (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve***).

1925-1936 apdzīvotajā vietā (B.Elsta mājās) darbojas Kurčānu I pakāpes p-sk., saukta arī par Kurčankas p-sk. 1944. gadā pad. vara atver I pakāpes p-sk. (P.Grozas mājās), par kuras darbības ilgumu sīkāku ziņu trūkst (sīkāk par Kurčānu p-sk. skat. nodaļā ***Izglītība***).

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Elsti). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 23 iedzīvotājiem, t.sk. 12 vīrieši un 11 sievietes, 2000. gadā - māju vairs nav.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1907 - zemes pirkšana;
- 1913 - izveidota Punduru kapsēta un tajā apbedīta Bērtuļa meita Petronella;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1925 - atvērta Kurčānu I pakāpes pamatskola;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 23 iedzīvotājiem, t.sk. 12 vīrieši un 11 sievietes;
- 1936 - slēgta Kurčānu I pakāpes pamatskola;
- 13.06.1941 - uz Sibīriju izsūtīta Aloiza Elsta (1886-1964) ģimene;
- 25.06.1941 - arestēta un uz Sibīriju izsūtīta Domicella Elste (1894-1942);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Eduards (1918-1971), Pāvels (1921-1945) un Romāns (1922-1992) Elsti;

- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās brāļi Jānis (1914), Eduards (1918-1971) un Leonards (1912-1998) Elsti;
- 1944 - atvērta I pakāpes pamatskola;
- 28.06.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Leonarda Elsta (1912-1998) saimniecība;
- 2.08.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Jāņa Elsta (1914) saimniecība;
- 10.08.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Eduarda Elsta (1918-1971) saimniecība;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtītas Jāņa (1914) un Leonarda (1912-1998) Elstu ģimenes (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

Kurčini

Nosaukums. 17.-18. gs. pagastu ierēdņi un muižas zemes rentes piedzinēji ienācējus - meža cirtējus no Kurzemes sauca pieņemtajā iesaukā - *kurss*, bet dzimtas vecākos - *čins* (no krievu valodas). Tā izveidojās uzvārds - *Kurčins* (no krievu valodas - *Курляндские чины*, vēlāk tos saīsinot līdz *Kurčins*). Domājams, ka ciema nosaukums cēlies no šī uzvārda.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 8 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, uz Rudzātu-Stirnienes ceļa, Ošas upes lb. krastā, trijstūra veidā starp upi un Daguma mežu. Ciema teritorija robežojas: A - ar Jaungrigiem (bij. Stirnienes, tagad Sīļukalna pag.), D - ar Ošas upi, R - ar Patmaļku, Z - ar Daguma mežu. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Kurčinu c. ir viens no vecākajiem ciemiem pagastā. Pirmie iedzīvotāji nākamā ciema teritorijā apmetas jau 17. gs. 1785. gadā ciema teritorijā dzīvo 4 ģimenes, tām iedalīta zeme (141 desetīna, 200 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. Ilgākā laika posmā ciems veidojies no atsevišķām mājām, kuras tikušas uzbūvētas uz tikko nolīsta meža gabaliem - t.s. salām. 1914. gadā (cara laika zemes reforma) ciems tiek sadalīts 8 viensētās[100], sadalot tām 172,26 ha zemes. LR Zemes reformas laikā (1923-1925) ciema zemniekiem no valsts zemes fonda tiek iedalīts 5,56 ha liels zemes piegriezums. 1942. gadā ciemā ir 9 zemes īpašnieki.

A.Kurčins raksta[101]: "Kurčinu c. 10 zemniekiem piederēja ap 170 ha zemes, t.sk. ap 15 ha meža zemes. Pārējā - aramzeme un 10 ha pļavu turpat Ošas upes lb. krastā un 6 ha Lukstu pļavās (uz A no ciema, aiz Grigu c.)."

1934. gadā meistars Jāzeps Dalinskis pēc Rudzātu baznīcas ārējās formas uzbūvē ciema krucifiksu (ciema centrā, apm. 8 km attālumā no Rudzātu pag. centra). 1972. gadā krucifikss pārvests uz Latvijas Etnogrāfisko brīvdabas muzeju Rīgā (skat. nodaļās ***Reliģiskā dzīve → Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā → Kurčinu ciema krucifikss*** un ***Kultūra → Folkloras kopa Rudzāti***).

Kurčinu c. teritorijā, 7 km attālumā no pag. centra, Rudzātu-Stirnienes ceļa kr. pusē (apm. 1 km no ceļa, Aloiza Kurčina saimniecības teritorijā) atrodas Kurčinu ozols (skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts → Dabas pieminekļi → Kurčinu ozols***).

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Kapenieku kapsētā.

Apdzīvotība. 1785. gadā ciema teritorijā dzīvo 4 ģimenes. Ciemā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Indāni, Kurčini u.c.). 1921. gadā ciemā ir 51 iedzīvotājs, t.sk. 22 vīrieši un 29 sievietes, 1935. gadā ciemā ir 9 saimniecības ar 49 iedzīvotājiem, t.sk. 25 vīrieši un 24 sievietes, 2000. gadā - 1 saimniecība ar 4 iedzīvotājiem, t.sk. 1 vīrietis un 3 sievietes.

Apraksts un atmiņas. Interesantu aprakstu par ciema izcelšanos sniedz bijušais kurčinietis, tagadējais jelgavnieks, LLU pasniedzējs Augusts Kurčins. Viņš raksta[102]: "Kurčinu

[100] LVVA, 1679-170-5830, 1.-9. lpp.
[101] A.Kurčina atmiņas (1997).
[102] Turpat.

dzimtas senči ir plostnieki. Viņi ienākuši ciema teritorijā kā vieni no pirmajiem ap 17. gs. Zeme bijusi viscaur klāta mežiem. Šie meži piederējusi muižnieku Borhu dzimtai. Tas labprāt pārdeva mežu uzpircējiem izciršanai, bet izcirtumus no īpašnieka rentēja zemnieki (ar tiesībām izpirkt). Lai izcirtumus varētu izpirkt, izcirtumu pircējiem - topošajiem zemniekiem bija vajadzīga liela nauda. Peļņas nolūkā šeit ieradās strādnieki - meža cirtēji no Aizdaugavas, Sēlijas, Dunavas apvidus, t.i., no Kurzemes novada. Aizsākās baļķu ciršana un izvešana līdz tuvējās Ošas upes krastam. No baļķiem piekrastē cauru gadu sēja plostus. Pavasarī, kad upe izgāja no krastiem, palu ūdeņi plostus pacēla, un sākās baļķu pludināšanas darbi. Baļķu plostus plostu stūrmaņi (*griģi*) ar stūrēm (*grigalkām*) dzina pa straumi uz leju vispirms pa Ošas upi, tālāk pa Dubnas upi līdz Līvāniem, līdz Daugavai. Koku pārpircēji plostus Līvānos tālāk nodeva *gudiem* - ļoti pieredzējušiem krievu tautības Daugavas plostu dzinējiem tālākai to pludināšanai līdz Rīgai (skat. Jāņa Jaunsudrabiņa rakstus). *Gudi* bija galvenokārt krievi no Krievijas, par savu atbildīgo darbu viņi parasti pieprasīja ļoti augstu samaksu. Tā ka atteikt viņiem nebija iespējams, tad bieži vien atalgojums meža cirtējiem tika stipri samazināts. Tādējādi par mežā smagāko darbu alga iznāca stingri mazāka. Pie tam meža darbus tad veica tikai ar cirvi (zāģis parādījās tikai ap 19. gs. vidu). Baļķu plostus sasēja galvenokārt ar bērzu klūgām. Izcirtumu vietā meža vidū veidojās līduma sala. Vēlāk tur uz dzīvi apmetās Kurčinu dzimtas senči. No dzimtas atvasēm tā izveidojās vairākas salas, vēlāk, tām apvienojoties, izveidojās Kurčinu ciems. Par darbu saņemto naudu salinieki taupīgi izlietoja uzturam, zemes pakāpeniskai izpirkšanai, māju būvei, zirgu un citu lietu iegādei.

17.-18. gs. pagastu ierēdņi un muižas zemes rentes piedzinēji (tautā saukti *randaceļi*) ienācējus - meža cirtējus, saliniekus, no Kurzemes, sauca pieņemtajā iesaukā - *kurss*, bet dzimtas vecākos - *čins* (no krievu valodas). Tā izveidojās dzimtas uzvārds - *Kurčins* (no krievu valodas - *Курляндские чины*, vēlāk tos saīsinot līdz *Kurčins*). Dzimtas *čins* rūpējās par kārtību, drošību, taisnīgu darba līguma norunas samaksu, labu darba izpildi un labklājību dzimtā.

Kurčinu dzimtas salinieki bija ļoti strādīgi, taupīgi, pieticīgi un ļoti draudzīgi, ar apbrīnojami lielu darba un zemes mīlestību.

Dalinsku un Pūdnīku dzimtu priekšteči ap 18. gs. vidu Kurčinu salā (ciemā) ienākuši kā pēdējie no Kurzemes (Sēlijas, Ilūkstes apkārtnes). Abām šim dzimtām bija seni radnieciski sakari. Dzimtas bija pazīstamas ar savu čaklumu, rosmi, prasmi lauksaimniecībā, lopkopībā, sevišķi zirgkopībā, mājamatniecībā un asprātībās. Tās visvairāk piedalījās baļķu pludināšanā, palīdzot un sastrādājoties ar *griģiem* no Grigu ciema kā galvenajiem vecākajiem stūrmaņiem - plostniekiem. Tāpēc tās ieguva uzvārdu *Gridziņi*, *Gridziņš* (no vārda *grigs* - plosta stūrmanis, *gridziņš* - stūrmaņa palīgs). Salinieki Gridziņus devēja par tālumniekiem vai arī par *udalienskiem* (no krievu val. *udaļ* - tālums), jo viņi bija ienākuši no tālās Ilūkstes puses.

Līdzās poļu varas ietekmei veidojās arī krievu varas ietekme. Šķietamo un varbūtējo priekšrocību labad daudzi savus uzvārdus pārveidoja pa poļu vai krievu modei. Tam bija nozīme (īpaši) zemes rentes un pirkšanas darījumos, kara dienestā, laulību reģistrācijā, galvas naudas maksā, sadzīvē un citur. Tāpēc Gridziņi (pēc 1861. gada valdības rīkojuma) pieņēma jaunu dzimtas uzvārdu - *Dalinskis* (Tālumnieks).

Pūdnīki savu dzimtas uzvārdu ieguva no radnieciskajiem sakariem ar Pūdnīku ciema dzimtu Atašienes novadā (18. gs.). Šīs dzimtas cilvēki bija nosvērti, klusi, strādīgi, izpalīdzīgi, labsirdīgi, vienmēr ar izteiktu humora izjūtu.

Salas kaimiņi pieņēma uzvārdu *Vigiļevskis*. Arī Vigiļevsku dzimta Kurčinu salā (ciemā) ir seni ienācēji. No tās pirmsākumiem (17. gs.) sūrā darbā, lienot līdumus un pakāpeniski izpērkot zemi, dzimta izveidoja 50 ha lielu saimniecību. Tā izcēlās ar labiem zirgiem, lielu, ienesīgu ganāmpulku, lielu bišu dravu (ar senlaicīgiem bluķu guļstropiem - *aviļiem*). Ģimene bija ļoti dievticīga. Par to liecina uzvārds *Vigiļevskis* (nakts modrais sargs, nomodā - lūgšanā). Pie Vigiļevsku mājām, kas atradās ciema pašā rietumu malā, stāvēja liels, labi aprūpēts, ap 4 m augsts, masīvs, ozolkoka ciema kopējais krusts. Pie šī krusta salinieki pulcējās uz lūgšanām un dziedāšanu maija mēnesī. Krusts bija pagatavots no sena ozola melnās siekstas, kas bija izvilkta no upes. Krusts nozuda 1941. gadā.

Indānu dzimta Kurčinu ciemā ienāca 1923. gadā no Stirnienes pag. Ciematnieku c. Ģimene izcēlās ar strādīgumu, drosmi, bezbailību, izpalīdzību, sirsnīgu humoru. Ģimenes tēvs Juris (1889-19??) bija labs kalējs un kokamatnieks. I pasaules karu viņš bija izgājis 6 gadu garumā. Viņa 3 dēli karoja II pasaules karā, leģionā. 1949. gadā pad. vara ģimeni represēja. Lopus un inventāru aizveda, mājas nopostīja. Lepno dzīvojamo māju vietējā vara izīrēja dažādiem staiguļiem no Krievijas un vietējiem bezpajumtniekiem. Rezultātā ēka stipri nolaista, kļuvusi pilnīgi nelietojama.

Griboniku dzimta izveidojās uz vissenākās Kurčinu dzimtas viena atzara, kad Nikodēma Kurčina (1845-1910) meita Helēna (1880-1918) apprecējās ar iegātni no Preiļu pag. Gribinānu ciema Andreju Griboniku (1883-1957). Andrejs bija izgājis I pasaules grūtos kara ceļus. Tas bija stiprs, gara auguma,

plecīgs vīrs, strādīgs, izpalīdzīgs, ar stingriem principiem. Viņš izveidoja labi iekārtotu sētu *Kalna Kurčini* (nosaukumam nav dokumentāla apstiprinājuma - *autora piezīme*).

Kurčinu c. ļaudis, tāpat kā daudzi citi citos ciemos, bija ļoti ticīgi un dievbijīgi, ar lielām bažām, bailēm un izbrīnu vēroja dabas retās, zīmīgās un briesmīgās parādības, salīdzinot tās ar cilvēku likteņiem tuvākajā nākotnē. 1939.-1940. gada ziema bija ļoti auksta, ar briesmīgu salu (līdz -44°C un vairāk). Daba pilnīgi sastinga, visos dārzos nosala visas ābeles. Iestājoties pavasarim, visi augļu koki stāvēja melni, miruši, bez lapām. Tik briesmīgu salu neatcerējās neviens, pat visvecākais ciema iedzīvotājs. Visā Latvijā un Baltijā šis sals bija izbeidzis daudzu augļukoku dzīvības, lielākā daļa augļu dārzu bija izsaluši. Tūlīt arī smagajai ziemai sekoja 1940. gada jūnijs un Baigais gads ar neskaitāmajiem cilvēku upuriem.

Otra neparasta, ļoti reta dabas parādība bija vērojama pie debesīm 1943. gada, liekas, marta mēnesī. No vakara (apm. plkst. $22^{\underline{00}}$) visu nakti līdz pat rīta pirmajiem un otrajiem gaiļiem (apm. līdz plkst. $4^{\underline{00}}$ no rīta) bija redzama ļoti krāšņa zieme|blāzma. Debesis bija skaidras, melnas. Ugunīgas staru mēles visās varavīksnes krāsās plaiksnījās un šaudījās no lejas uz augšu, līdz pat visaugstākajam debesjumam - zenītam. Un tur it kā apstājās, izdzisa un tad ar vēl lielāku sparu atkal cēlās no ziemeļu horizonta arvien jauni krāsaini stari kā kara pīķi, viegli lidojot taisni augšup, nepārtraukti ar jaunu sparu skaldot debesis visā plašajā debess ziemeļu pusē. Vieni koši, krāsaini, ugunīgi gaismas staru viļņi nomainīja vieni otrus. Visa debess šalca kā jūra ausīs. Vecie cilvēki teica: debesis raud, vaimanā. Patiesībā šo brīnišķīgo dabas parādību nekādi trokšņi nepavadīja, vienkārši ausīs tā izlikās, ka sīc... Laiku pa laikam taisnos, spēcīgos zieme|blāzmas gaismu starus nomainīja cita veida gaismas stari - horizontāli, izliekti kā vēdeklis, čūskveidīgi, lentveidīgi, un tie viļņojās tikai līdz pusdebesu augstumam, lēnām izdziestot. Viņu vietā tūlīt parādījās tie paši iepriekšējie, taisnie, spēcīgie stari, kas skaldīja un durstīja debesis no jauna. Latvijā šāda zieme|blāzma vērojama reizi 30-50 gados (aiz polārā loka - ļoti bieži naktīs).

Nepārprotami šīs dabas parādības izsauca cilvēkos dažādas pārdomas, emocijas, baigus minējumus. Un tie piepildījās. Turpmākie gadi prasīja daudzu cilvēku upurus. Sākās nāves pļauja, kurā cieta katra Kurčinu ciema ģimene."

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 17. gs. beigas - ciema teritorijā apmetas pirmie iedzīvotāji;
- 1785 - ciema teritorijā dzīvo 4 ģimenes, tām iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 1904 - vairāki ciema vīrieši iesaukti cara armijā un piedalās krievu-japāņu karā;
- 1905-1906 - soda ekspedīcijas pratina un nošauj 2 kaimiņu ciema (Vilciņu c.) vīriešus (krievu tautības, apb. blakus Kapenieku k., pad. varas gados pārapbedīti);
- 15.09.1908 - dzimis jurists Pēteris Kurčins (1908-1993);

  P.Kurčins dzimis Kurčinu c. *Zaļmežniekos*. Mācījies Rudzātu p-sk., Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, tad pārgājis uz Varakļānu ģimnāziju (beidzis 1929), beidzis LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultāti (1932-1938), Karaskolu (1938). Korporācijā *Lacuania* V! K! uzņemts 31.01.1934, Sp! K! - 26.11.1934[103]. Strādājis Latvijas Bankā (kā praktikants), vēlāk 4. policijas iecirknī Preiļos (kancelejas ierēdnis). Pēc LU beigšanas strādājis Finansu ministrijas Valūtas komisijā, bijis virsprokurors Daugavpilī (1939-1940). Pēc krievu okupācijas atgriezies tēva mājās un strādājis par skolotāju Eleonorviles p-sk. (1940/1941 m.g.). 06.1941 izsūtīšanas laikā slēpies, pēc tam izveidojis pretestības grupu - turpmākās Rudzātu PPG kodolu (40 vīri), bijis pirmais tās vad-js. Pēc tam strādājis Rudzātu pag. vecākā amatā (7.07-17.10.1941), tad - Daugavpils apr. prokuratūrā. 1943. gadā no nošaušanas izglābis 82 cilvēkus, kurus vācieši bija paredzējuši iznīcināt. 1943. gadā iesaukts VA (latviešu leģions, 19. divīzija). Cīnījies Volhovas purvos, pie Ostrovas, Opočkas un Kurzemes cietoksnī. Pēc VA kapitulācijas nokļūst krievu gūstā un tiek nosūtīts darbā uz *Belomor* kanāla būvi Mežvedogorskā. No LDN atbrīvots 1947. Pēc tam dzīvo tēva mājās. Nodibinoties kolhoziem, strādā kolhozos *Jaunā Dzīve* un *Gaisma* (grāmatvedis). 1953. gadā kā pad. varai neuzticams atbrīvots no darba. Vēlāk strādā pad. saimniecībā *Rudzēti* (lopkopībā). Precējies (01.1948), sieva Anna (dz. Zalāne, 1922-2001), dēli Jānis (1948) un Alberts (1952). M (3.05.1993), apb. Kapenieku k.

---

[103] Enciklopēdisks izdevums *Lacuania*, Rīga, 1998, 452. lpp. (V ! K ! - vispārējais konvents (sanāksme)), (Sp ! K ! - speciālais (krāsnešu) konvents).

- 1914 - cara laika zemes reforma: ciems tiek sadalīts 8 viensētās;
- 1914 - vairāki ciema vīrieši iesaukti cara armijā un piedalās I pasaules karā, t.sk. Andrejs Pūdnieks (1877-1950, ievainots);
- 1919 - lielinieku armijas "rekvizīcijas";
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1921 - ciemā ir 51 iedzīvotājs, t.sk. 22 vīrieši un 29 sievietes;
- 1923-1925 - LR zemes reforma: ciemam piešķir 5,56 ha lielu zemes piegriezumu no valsts zemes fonda;
- 5.11.1928 - dzimis zinātnieks, skolotājs un aktīvs sabiedrisks darbinieks Augusts Kurčins;

A.Kurčins dzimis Kurčinu c. *Kurčinos*. Tēvs Aloizs Kurčins (1888-1982) - zemnieks, māte Monika Kurčina (dz. Stare, 1895-1981) - mājsaimniece, brāļi Pēteris (1923-1989, VA, F, M traģiski, apb. Vecrikavas k.), Ilgonis Antons Strauts-Kurčins (1924-1964, inženieris, VA, EM, strādājis Kanādas Valsts elektrolīniju dienestā, M, apb. Le Virer k.), māsa Valērija (1934). Beidzis Rudzātu p-sk. (1945), Preiļu 1. vidusskolu (1950), LLA Pārtikas rūpniecības tehnoloģijas fakultātes 3 kursus (1953), LVU Ģeogrāfijas fakultāti (1964). Papildinājies Jelgavas vakara universitātē (1973), Ļeņingradas L/s ins-tā (1976), Latvijas L/s ekonomikas ZPI (1982). L/s maģistrs (1992). LLU Augsnes zinātnes un ģeoloģijas katedras vec. laborants (1953-1964), asistents (1964-1985), vec. pasniedzējs (1985-1992), Augsnes agroķīmijas katedras lektors (kopš 1992). Beidzis LLA, zinātņu doktors. Vienlaikus ar zinātnisku darbu strādājis arī kā ķīmijas, ģeogrāfijas un rasēšanas skolotājs Jelgavas raj. Glūdas p-sk. (1962-1972). Zinātniskā darba tēmas: Slokas papīrrūpniecības dīķu filtrmasas izmantošana, lauksaimniecībā izmantojamās augsnes sablīvēšanās, augsnes agrofiziskās īpašības, Zemgales meliorēto augšņu auglība. Sabiedriskā darbība: LLA kopmītņu sabiedriskais prodekāns (1970-1976), LLA Uzņemšanas komisijas atbildīgais sekretārs (1986-1987), Agronomijas fakultātes Profesionālās orientācijas komisijas loceklis un tās pr-js (1970-1989), L/s fakultātes Mācību prakses bāzes *Vaive* vad-js (1966-1993). Latvijas Augsnes b-bas (kopš 1960) un Ģeogrāfijas b-bas (kopš 1996) biedrs, Sēlijas asociācijas loceklis (kopš 1997). Korporācijas *Ventonia* filistrs (kopš 1996)[104].

A.Kurčins (2000)

Pieminot LLA pasniedzēja Augusta Kurčina vārda dienu, laikraksts *Zemgales ziņas*[105] raksta: "Jau kopš bērnības Augusts ar savu vārda dienu ir apmierināts, kā tas piederas vecākai paaudzei. Skolas laikā vārda dēļ tika saukts par imperatoru, taču palama ātri vien pazuda. Dzīves laikā Augusts ir apzinājis 28 vārda brāļus, no kuriem 9 ir kļuvuši par viņa draugiem. Pagājušajā gadā ar avīzes starpniecību gaviļnieks iepazinās ar Augustu Ošiņu. Abi atraduši kopīgu interesi - ģeoloģiju, - un sadraudzējušies. Pasniedzējam būtu interesanti sasaukt kopā visus Jelgavas Augustus un ar tiem iepazīties tuvāk. Vārda diena gaviļniekam patīk labāk nekā dzimšanas dienas. "*Kas gan tie par svētkiem, ja paliec vecāks, bet apkārtējie par to priecājās*," stāsta Augusts. Lai tuvinātos jaunatnei, gaviļnieks ir iesaistījies studentu korporācijā *Ventonia*, kuras otrais nosaukums ir *Mūža draudzības organizācija*. "*Tā ir mana īstā vieta, kur, kaut arī vecumu dažādība, visi ir ļoti draudzīgi un vienoti. Korporācija neļauj man novecot*," viņš atklāj. Studentu korporācijā, pēc Augusta stāstījuma, valdot īsts dziesmu gars, katrs pasākums tiekot pavadīts ar dziesmām, "*Mums ikvienam gadījumam ir sava dziesma, un tās visas ir studentiskā garā*," stāsta pasniedzējs. Augusts iesaka katram apmeklēt un atrast ceļu uz kādu no korporācijām, tā tuvinot cilvēku garīgai izaugsmei un uzlabojot klasisko stāju. Gaviļniekam korporācijā ir arī amats: viņš ir organizācijas *Ventonia* nama pārzinis. Līdztekus studentu korporācijai Augusts darbojas arī organizācijā *Daugavas Vanagi*, kur kopā ar citiem leģionāriem tiek apmeklētas kritušo latviešu karavīru atdusas vietas un pētīta II pasaules kara vēsture. "*Pašreiz aktīvi tiek strādāts pie Lestenes Brāļu kapu izveides*," stāsta gaviļnieks. Augusts dzīvo, meklējot aizraujošo, tādēļ viņam ir daudz dažādu interešu. Viena no tām ir dzimtas koka veidošana. Viņu nedaudz skumdina tas, ka, meklējot dažādos Latvijā pieejamos materiālos, nav atradis veidošanas metodiku. Dzimtas koks nav

---

[104] Enciklopēdija *Lauksaimniecības augstākā izglītība Latvijā 1862-1999*, Jelgava, LLU, 1999, 200. lpp.
[105] Laikraksts *Zemgales Ziņas* nr. 149, 3.08.2001.

padevies, līdz viņa īpašumā nonākusi interesanta, Korejā izdota grāmata, kurā katram faktam sava vieta jau iepriekš sagatavota, atliek to vien ierakstīt un skaisti noformēt, un ģimenes vēstures grāmata kārtībā. "*Arī Latvijā tāda grāmata jāizdod*," spriež Augusts. Vēl brīvajos brīžos pasniedzējs aizraujas ar letoniku - spilgtākie dzīves gadījumi tiek pierakstīti. "*Tie galvenokārt atgadījumi, likteņstāsti Jāņa Jaunsudrabiņa garā*," atklāj Augusts. Savu rakstījumu autors dēvē par vēsturisku stāstiņu krājumu *Gadiem pāri*. Nu jau sakrātas 48 pierakstītas klades, diemžēl līdzekļu, lai tās izdotu, trūkst. Tuvojoties pensijai, pasniedzējs iesaka mācīties pazīt augu valstību, lai nevajadzētu snaikstīties gar aptiekām, bet zinātu katrai kaitei savu drogu".

- 1934 - uzbūvēts pirmais ciema krucifikss;
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 9 saimniecības ar 49 iedzīvotājiem, t.sk. 25 vīrieši un 24 sievietes;
- 25.06.1941 - arestēta, izsūtīta uz Sibīriju un tur tiesāta Kurčinu ģimene (skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1942 - ciemā ir 9 zemes īpašnieki;
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti Aloizs Griboniks (1915-1991), brāļi Jānis (1923-1997), Juris (1919-1943) un Staņislavs (1922-1966, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***) Indāni, brāļi Antons (1924-1964) un Pēteris (1923-1989) Kurčini, Jānis Kurčins (1913-19??), Jāzeps Kurčins (1917-1945), Pēteris Kurčins (1908-1993), Jānis Pauniņš (1942-1992);
- 1944 - SA iesaukts Aloizs Griboniks (1915-1991);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Jānis Indāns (1923-1997), Jānis Pūdnieks (1912), Staņislavs Pūdnieks (1904-1945);
- 1944-1945 - mājas pamet un emigrē 2 ciema iedzīvotāji: Antons Kurčins (1924-1964) un Jānis Kurčins (1913-1944);
- 24.01.1948 - arestēts un notiesāts (20.03) Staņislavs Indāns (1922-1966, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1948 - dzimis inženieris Jānis Kurčins (dzīvo un strādā Līvānos);
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtītas Jura Indāna (1889-19??) un Ādama Pūdnieka (1877-1950) ģimenes (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 1949 - ciema teritorijā un Patmaļkas apdzīvotās vietas teritorijā nodibināts kolhozs *Jaunā Dzīve*, pirmais pr-js Dominiks Leitāns (1906-19??), grāmatvedis Pēteris Kurčins (1908-1993);
- 1950 - par NP atbalstīšanu notiesātas māte un meita Jevgēnija (1903-1959) un Olga (1927-1998) Dalinskas un Anastasija Pūdniece (1907-1987) (skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 1950 - no darba kolhozā *Jaunā Dzīve* kā pad. varai neuzticamas personas atbrīvoti Dominiks Leitāns (pr-js) un Pēteris Kurčins (grāmatvedis)[106];
- 1972 - ciema krucifikss pārvests uz Latvijas Etnogrāfisko Brīvdabas muzeju Rīgā;
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 1 saimniecība ar 4 iedzīvotājiem, t.sk. 1 vīrietis un 3 sievietes.

Ķēvessala (Ķēvessola, Ķēves Sola, Čēvessola)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 6,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, uz Alksniešu-Vilcānu ceļa, Medņu purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Rubeņsalu, D - ar Medņu purvu, R - ar *Jaunbērzgali*, Z - ar Vecajiem Šauriem. Līdz 1925 ciema teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

[106] LVA, 4133-1-12, 13. lpp.

S.Pastars Sīmaņa d. (1924)

Vēsture. 22.12.1907 zemnieki Sīmanis Pastars Jēkaba d. un Stepans Pudulis Augusta d. nopērk zemi (61,89 desetīnas - līdzīgās daļās par 3400 rbļ.) no zemnieka Justīna Volonta Antona d., kurš to bija pircis (4.08.1906) no Pētera Moiseja d. Budencova (Punduru folvorkas 3. nodaļu par 44,000 rbļ.)[107]. Laika gaitā izveidojas 2 zemnieku saimniecības, katra ar 33,33 ha lielu zemes platību[108], kuru izmanto viņu mantinieki. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir tikai 2 zemes īpašnieki: Sīmanis Pastars Sīmaņa d. un Stepans Pudulis Stepana d. Māju vairs nav.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Eleonorviles kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Pastari). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 15 iedzīvotājiem, t.sk. 5 vīrieši un 10 sievietes, 2000. gadā - māju vairs nav.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1907 - zemes pirkšana;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Sīmanis Pastars (1898-1947);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 15 iedzīvotājiem, t.sk. 5 vīrieši un 10 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Izidors (1909-1998), Leonards (1916), Pēteris (1911-1996) un Stepans (1907-1970) Puduļi;
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Stepans Pudulis (1907-1970);
- 27.01.1945 - arestēts un notiesāts (26.01.1946) Pēteris Pudulis (1911-1996, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1945 - SA iesaukts Izidors Pudulis (1909-1998);
- 1947 - nošauts Sīmanis Pastars (1898-1947);
- 1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Pētera Puduļa (1911-1996) saimniecība;
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

Lācupi (Lōcupi)

Nosaukums. Domājams, ka ciema nosaukums cēlies no tā atrašanās vietas nosaukuma, jo tas atrodas Lāčupes krastos.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 2 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, uz Rudzātu-Stirnienes ceļa, Lāčupes krastos (pie tās ietekas Ošas upē). Ciema teritorija robežojas: A - ar Gardriviešiem, D - ar Ošas upi, R - ar Būmaņiem, Z - ar Pelšiem un Daguma mežu. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. 1785. gadā[109] ciemā dzīvo 3 ģimenes un ciemam iedalīta zeme (106 desetīnas, 2000 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. LR Zemes reformas laikā (1920) ciems tiek sadalīts 11 viensētās, sadalot tām 142,69 ha zemes. 1942. gadā ciemā ir 13 zemes īpašnieki.

Ap 1860-tajiem gadiem ciema iedzīvotāji ciema centrā (2 km attālumā no Rudzātu baznīcas un pag. centra, Rudzātu-Stirnienes ceļa malā, Ošas upes lb. krastā) uzbūvē pirmo zināmo ciema krucifiksu. Nākošais krucifikss tiek uzcelts 20. gs. sākumā. 1942. gadā to atjauno Broņislavs Cakuls (1919-1945). Krucifikss pastāv līdz 1963, kad to pēc vietējās KP sekretāres norādījuma par

---

[107] LVVA, 1707-1-627, 337. lpp.
[108] LVVA, 1707-1- 25788, 745.-746. lpp.
[109] LVVA, 6828-6-4844.

pusstopu šņabja traktoristi Kārlis (1948-1974) un Pēteris (1943-1981) Graudiņi ar buldozeru sagrauj un nostumj no vietas. 1993. gadā ciema iedzīvotāji krucifiksu atjauno (sadarbībā ar Rudzātu pag. pašvaldību un Līvānu Mākslas skolas pasniedzējiem). Koktēlnieks Jānis Igovens izveido kokā grieztu Kristus mocekļa tēlu (sīkāk skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā → Lācupu ciema krucifikss***).

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus līdz 1928 apbedī Kapenieku, pēc 1928. gada - Rudzātu kapsētā.

Apdzīvotība. Ciemā dzīvo (uz 1940) latviešu ģimenes (Cakuli, Indāni, Lāči u.c.), ienācēji no Atašienes, Barkavas un Stirnienes pag. 1921. gadā ciemā ir 46 iedzīvotāji, t.sk. 17 vīrieši un 29 sievietes, 1935. gadā - 12 saimniecības ar 67 iedzīvotājiem, t.sk. 36 vīrieši un 31 sievietes; 2000. gadā - 9 saimniecības ar 18 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 10 sievietes.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1785 - ciemā dzīvo 3 ģimenes, tām iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1860-tie - uzbūvēts pirmais zināmais ciema krucifikss;
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 20. gs. sākums - uzbūvēts otrais ciema krucifikss;
- 1914 - vairāki ciema vīrieši iesaukti cara armijā un piedalās I pasaules karā;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Lauris Indāns (1899-19??), Jāzeps Lācis (1895-1960), Pēteris Zariņš (1891-19??);
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1920 - LR Zemes reforma: ciems tiek sadalīts 11 viensētās;
- 1921 - ciemā ir 46 iedzīvotāji, t.sk. 17 vīrieši un 29 sievietes;
- 1928 - ciema teritorijā (Matīsa Indāna (1860-19??) saimniecībā *Lāčupē*) atrastas arheoloģiskās senlietas (skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts → Arheoloģiskie atradumi pagasta teritorijā***)[110];
- 1929 - dzimusi vēstures skolotāja Veronika Vilcāne (dz. Bernāne) (dzīvo un strādā Ogrē (Ogres v-sk.));
- 1935 - dzimusi skolotāja Genovefa Lāce;
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 12 saimniecības ar 67 iedzīvotājiem, t.sk. 36 vīrieši un 31 sievietes;
- 1942 - atjaunots ciema krucifikss;
- 1942 - ciemā ir 13 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Antons (1922-2000) un Broņislavs (1919-1945) Cakuli, Pēteris Cakuls (1921-1969), Jānis Saldatāns (1913-1999), Broņislavs Volonts (1909-1983);
- 1944 - SA iesaukti Antons Cakuls (1922-2000), Jānis Saldatāns (1913-1999);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Pēteris Brūvers (1907-1988), Broņislavs Cakuls (1919-1945), Izidors Cakuls (1914-1985), Pēteris Pastars (1908-1958);
- 1945 - čekisti no slēpņa nošauj NP Broņislavu Cakulu (1919-1945);
- 3.08.1945 - apšaudē ar IZN ievainots, arestēts un notiesāts (7.10.1946) NP Jāzeps Indāns (1927-1975, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 5.02.1945 - arestēts un notiesāts Jānis Cakuls (1907-1972, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 28.06.1948 - kulaku sarakstā ieskaitītas Jāņa Cakula (1907-1972), Antona Lāča (1898-1979) un Pētera Pastara (1908-1958) saimniecības;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Pētera Pastara (1908-1958) ģimene (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);

[110] Latvijas Valsts Vēstures muzejs, 16301-156.

- 1951 - arestēts un notiesāts Antons Lācis (1898-1979) (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 22.05.1959 - dzimusi ekonomiste Ruta Klibiķe (dz. Gribonika) (strādā Rudzātu pag. pašvaldībā);
- 24.08.1961 - dzimusi ekonomiste Ināra Gribonika (dzīvo Līvānos, strādā Līvānu novada domē);
- 1963 - sagrauts ciema krucifikss;
- 1993 - atjaunots ciema krucifikss;
- 1994 - mirusi Veneranda Rusiņa, krucifiksa atjaunošanas iniciatore;
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 9 saimniecības ar 18 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 10 sievietes.

Lāčupe (Lōčupe)

Nosaukums. Apdzīvotā vieta savu nosaukumu ieguvusi no Lāčupes.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 2 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, uz Rudzātu-Vilcānu ceļa, Ošas upes kr. krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Soltupi, D - ar Dzirkaļiem un *Spriudiem*, R - ar Rudzātiem, Z - ar Ošas upi. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Lāčupes apdzīvotās vietas 4 saimniecības izveidojas, mantiniekiem iegūstot īpašumā zemi no *Spriudu* saimniecības:

- Meita Ieva (1855-1922, apb. Kivlenieku k.) ar vīru Ādamu Šaraku (1845-1929, apb. Kivlenieku k.) manto 28,87 ha zemes[111]. 1923. gadā Ādams Šaraks īpašumu sadala saviem dēliem:
  - Donātam (1881-1940, apb. Kivlenieku k.) - 23 ha (Donāta d. Antona ģimene izsūtīta 1949. gadā, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***; pad. varas gados, veicot meliorāciju, mājas nopostītas; mantinieki pēc Atmodas atgūst īpašumu un to pārdod) un
  - Pēterim (1894-1960, apb. Kivlenieku k.) - 6,73 ha (tagad mājās dzīvo ienācēji);
- Meita Helēna (1870-1899, apb. Kivlenieku k.) ar vīru Ādamu Būmani (1865-1911, apb. Vidu k.) manto 23,40 ha zemes, ko vēlāk nopērk Augusta Graudiņa (1887-1956) dzimta;
- Dēls Andrejs Skutelis (1859-1935, apb. Riebiņu k.) manto 52,44 ha zemes, ko pārdod Jānim Kurčinam (1884-1966), kura ģimene smagi cieš no okupāciju varām (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- Dēls Pēteris Skutelis (1866-1930) manto atlikušo zemes platību - 54,39 ha (skat. aprakstu par ***Spriudiem***).

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 4 zemes īpašnieki.

Ir ziņas, ka Lāčupē kādreiz atradies krucifikss, diemžēl sīkāku ziņu par to trūkst.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Kivlenieku un Rudzātu kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Graudiņi, Kurčini, Šaraki). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 4 saimniecības ar 16 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 10 sievietes, 2000. gadā - 1 saimniecība ar 2 iedzīvotājiem, t.sk. 1 vīrietis un 1 sieviete.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 26.03.1910 - zemi nopērk Augusta Graudiņa (1887-1956) ģimene;
- 26.10.1910 - zemi iepērk Jānis Kurčins (1884-1966);
- 1923 - Ādams Šaraks īpašumu sadala saviem dēliem;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 4 saimniecības ar 16 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 10 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;

[111] LVVA, 1707-1-749, 2. lpp.

- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti Pēteris Kurčins (1923-1999), Antons Šaraks (1922), Antons Šaraks (1923-1994);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Antons Graudiņš (1909-1995), Jonašs Graudiņš (1914-1991), Jāzeps Indāns (1927-1975), Antons Šaraks (1923-1994);
- 2.08.1948 - kulaku sarakstā ieskaitītas Antona Graudiņa (1904-19??) un Jāņa Kurčina (1884-1966) saimniecības;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Antona Šaraka (1923-1994) ģimene (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 2 iedzīvotājiem, t.sk. 1 vīrietis un 1 sieviete.

Laivacums (Laivacumi)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas Rubeņkalnā, 8 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa kr. pusē. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar *Samuldruvu* (tagad Rožupes pag.), D - ar *Ducārēm* (tagad Rožupes pag.), R - ar Guļbinsku c. (Rožupes pag.), Z - ar *Druvām*. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme piederējusi Vārkavas pag. muižniekam Miķelim Reuttam Miķeļa d. 1908. gadā zemnieks Mārtiņš Upenieks Andreja d. (no Vārkavas pag.) nopērk zemi (62 desetīnas) no muižnieka Reutta[112]. Mantošanas ceļā LR gados izveidojas 3 zemnieku saimniecības:

Laivacums. Īpašnieks - Antons Upenieks (1904-1973).

Ducāres. Īpašnieks - Jāzeps Upenieks (1902-1963).

Upenieki. Īpašnieks - Francis Upenieks (1911-1994).

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 zemes īpašnieki. Par sasniegumiem lauksaimnieciskajā ražošanā Jāzeps Upenieks 1940. gadā saņem prezidenta K.Ulmaņa balvu - divlemešu arklu.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vilmeniešu kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Upenieki). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 10 iedzīvotājiem, t.sk. 5 vīrieši un 5 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1908 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 28.06.1925 - Jānis Upenieks nošauj savu tēvu Mārtiņu Upenieku (18??-1925);
- 23.02.1928 - pakaras Ignats Upenieks (plānprātīgs);
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 10 iedzīvotājiem, t.sk. 5 vīrieši un 5 sievietes;
- 1938 - mantojuma sadalīšana;
- 1940 - mājām piešķirts nosaukums;
- 1940 - saņemta K.Ulmaņa balva;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Broņislavs Rusiņš-Prikulis (1923), Francis Upenieks (1911-1994, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Ksavērijs Upenieks (1908-1973);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Francis Upenieks (1911-1994);
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

---

[112] LVVA, 1707-1-20285, 721.-722. lpp.

Liepsala (Līpsola, Liepsalas)

Nosaukums. Apdzīvotā vieta savu nosaukumu ieguvusi no blakus esošās liepu audzes.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 6 km attālumā no Rudzātu pag. centra DR virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa kr. pusē, Stepores purva ielokā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.), D - ar *Zeltaiņiem* (tagad Rožupes pag.), R - ar Priedauku (tagad Rožupes pag.), Z-ZA - ar Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme piederējusi Vārkavas pag. muižniekam Miķelim Reuttam Miķeļa d. 1908. gadā zemnieks Andžs Krievs izrentē no muižnieka Reutta zemi (43,39 ha, ar izpirkšanas tiesībām). Dēls Jānis (1905-1941) ar sievu Natāliju (dz. Bataraga, 1912-1964, apb. Steķu PK) izsūti uz Sibīriju 1941. gadā (skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***). Pēc Atmodas īpašumu atgūst Andža jaunākā dēla Andreja mazdēls.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Steķu PK u.c. kapos.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimene (Krievi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 2 iedzīvotājiem, t.sk. 3 vīrieši un 1 sieviete, 2000. gadā - mājas nav apdzīvotas.

Svarīgākie notikumi mājas vēsturē:

- 1908 - zemes izrentēšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 2 iedzīvotājiem, t.sk. 3 vīrieši un 1 sieviete;
- 1941 - Jānis Krievs (1905-1941) apprecas ar Natāliju Bataragu (1912-1964);
- 20.05.1941 - arestēts Teodors Krievs (1908-1942, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 14.06.1941 - arestēti un uz Sibīriju izsūtīti Jānis un Natālija Krievi (skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks;
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

Līkupe (Līkumi, Līkupe, Orenīca, Orešnīca)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukums - māju vārds latviskots 1938. gadā. Tā kā viensēta atrodas Ošas upes līkumos, tā ieguvusi šādu vārdu. Vecais nosaukums ir atvasināts no krievu vārda *opex* (*rieksts*), domājams, ka kādreiz šeit bijusi laba riekstu vieta.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 4 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, Rudzātu-Punduru ceļa kr. pusē, Ošas upes kr. krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Vecajiem Šauriem, D - ar Jaunajiem Šauriem, R - ar Soltupi, Z - ar Ošas upi. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Brāļi Aloizs (1897-1982, apb. Kapenieku k.) un Pēteris (1895-1972, apb. Kapenieku k.) Grozas (ienācēji no Gaļānu pag. pēc I pasaules kara, 1920-tajos gados) nopērk zemi (22,95 ha par Ls 4800) no Budencovu dzimtas īpašuma - Punduru folvorkas. Īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas tikai 11.01.1932 (pēc pilnīgas samaksas). Aloiza Grozas ģimenē ir 10 bērnu. Prasmīgi saimniekojot, izveidojas spēcīga zemnieku saimniecība. Pēc II pasaules kara *Līkupē* tiek ierīkota Kurčānu p-sk. (4 klases). 1947. gadā dzīvojamā ēka tiek nodedzināta (mīklainos apstākļos), sadeg Dominika Leitāna (1901-19??) māte Jadviga (1874-1947). 1948. gadā dzīvojamā ēka tiek uzbūvēta no jauna.

P.Grozas ģimene cieš no pad. okupācijas, ģimenes locekļi vairākkārt tiek pratināti un spīdzināti Rudzātu milicijas iecirknī dēļ dēliem Jāņa (1926, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās***

kustība)[113], kurš izvairās no iesaukšanas SA, un Antona (1928-1951), kurš, SA dienestā atrokot Brestas cietokšņa kazemātus, aiziet bojā (skat. nodaļā ***Iedzīvotāju mobilizācija SA***). Pēc vecāku nāves bērni mājas pārdod un pamet dzimto vietu. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks. Tagad mājās dzīvo ienācēji.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Kapenieku kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Grozas). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 11 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 5 sievietes, 2000. gadā - mājās dzīvo 1 sieviete.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1914 - cara armijā iesaukts un I pasaules karā piedalās Pēteris Groza (1895-1972, ievainots; no Gaļānu pag.);
- 1925 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1928 - dzimis Antons Groza (1928-1951, skat. nodaļā ***Iedzīvotāju mobilizācija SA***);
- 1929 - dzimis Juris Groza (1929-2001, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 11 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 5 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks;
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Jānis Groza (1926, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 1944-1946 - Rudzātu milicijas iecirknī vairākkārt tiek pratināti un spīdzināti Pēteris Groza (1895-1972), meita Anna (1925) un dēls Juris (1929-2001, apb. Rīgā);
- 1945 - dzīvojamajā ēkā tiek ierīkota Kurčānu p-sk., kurā kā skolotāji strādā Pēteris Kurčins, Anastasija Pastare, Anna Stikāne, Genovefa Viļuma u.c.[114];
- 1947 - nodeg dzīvojamā ēka un sadeg Dominika Leitāna māte Jadviga (1874-1947);
- 1948 - tiek uzbūvēta jauna dzīvojamā ēka;
- 2.07.1950 - SA iet bojā Antons Groza (1928-1950, skat. nodaļā ***Iedzīvotāju mobilizācija SA***);
- 2000 - tautas skaitīšana: mājās dzīvo 1 sieviete.

Lukstenieki (Luksteņi, Lukstiņi, Lukstenīki, Lukstinīki)

Nosaukums. Apdzīvotā vieta savu nosaukumu ieguvusi no apkārtnē esošajām Lukstu pļavām. Jāatzīmē, ka reizēm apdzīvotā vieta saukta arī par Peisiniekiem - pēc pirmā zemes īpašnieka uzvārda. A.Kurčins raksta[115], ka *peiss* nozīmē nabadzīgu purvmalas priežu audzi apkārt uzartiem laukiem.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 7,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, Alksniešu-Vilcānu ceļa lb. pusē, Medņu purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Kurčanku, D - ar Medņu purvu, R - ar Rogonovku, Z - ar *Punduriem*. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 22.12.1907 Izidors Peisinieks Jura d. nopērk zemi (48,66 desetīnas par 2500 rbļ.) no zemnieka Justīna Volonta Antona d. Turpmāk zemi manto:

- Peisinieka atraitne Veneranda (dz. Rudzāte) - $^1/_7$,
- meita Tekla (1889-19??) - $^1/_7$,
- dēli Izidors (1903-1987) un Jāzeps (1889-19??) - katrs $^5/_{14}$.

---

[113] Jānis Groza ar brāļa Antona p-sk. beigšanas dokumentiem iestājas Rīgas Jūrskolā, to beidz, iegūstot jūrnieka specialitāti, un strādā Latvijas upju flotē kā kapteinis. Dzīvo Rīgā.

[114] Jāņa Grozas (1926) atmiņas (pierakstīts 8.09.1996).

[115] A.Kurčina vēstule (3.06.2002).

6.12.1935 Izidors un Jāzeps Peisinieki nopērk atraitnes Venerandas zemes daļu (par Ls 600)[116]. Tiek izveidotas stipras zemnieku saimniecības. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki. Pad. okupācijas gados mājas nopostītas, veicot meliorāciju.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Eleonorviles, Kapenieku un Punduru kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Lukstiņi). 1935. gadā - apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 11 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 4 sievietes, 2000. gadā - māju vairs nav.

Svarīgākie notikumi apdzīvotajā vietā:

- 1907 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - mantojuma sadalīšana;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 11 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 4 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Alberts (1925-1993), Jānis (1913-1944), Juris (1922-1945) un Pēteris (1923-1944) Peisinieki;
- 1944 - SA iesaukti Alberts Peisinieks (1925-1993), Izidors Peisinieks (1903-1987);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

Lūzenieki (Liuzenīki, Liuzinīki, Lyuzenīki, Lyuzinīki)

Nosaukums. Domājams, ka ciema nosaukums cēlies no pirmā ienācēja uzvārda *Lyuzenieks*.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 3,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, Rudzātu-Nīcgaļu-Lūzenieku-Brīslas un Mālakalna-Lūzenieku-Bikaunieku ceļu krustojumā, Borovkas upītes kr. krastā. Ciema teritorija robežojas: A - ar Mālakalnu, D - ar Nīcgaļiem, R - ar Bikauniekiem, Z - ar Brīslu un Jaudzemiem. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. 1785[117] ciemā dzīvo 3 ģimenes un ciemam iedalīta zeme (95 desetīnas, 2000 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas[118]. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. LR Zemes reformas laikā (1922) ciems tiek sadalīts 8 viensētās, sadalot tām 122,01 ha zemes. 1942. gadā ciemā ir 13 zemes īpašnieki.

4.11.1955 ciema teritorijā atklāta jaunā Rudzātu vidusskolas ēka. Pašreiz tajā darbojas Rudzātu speciālā internātskola (skat. nodaļā ***Izglītība → Rudzātu speciālā internātskola***).

Ciema teritorijā uzstādīts krucifikss - vienkāršs koka krusts. Sīkāku ziņu par to trūkst.

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vecajos (agrāk) un Jaunajos Steķu kapos, arī Rudzātu kapsētā.

Apdzīvotība. Ciemā dzīvo (uz 1940) latviešu ģimenes (Pūdnieki, Rudzāti, Zalāni u.c.). 1921. gadā ciemā ir 42 iedzīvotāji, t.sk. 21 vīrietis un 21 sieviete, 1935. gadā - 14 saimniecības ar 59 iedzīvotājiem, t.sk. 21 vīrietis un 38 sievietes, 2000. gadā - 12 saimniecības ar 27 iedzīvotājiem, t.sk. 13 vīrieši un 14 sievietes.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1785 - ciemā dzīvo 3 ģimenes, tām iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;

---

[116] LVVA, 1707-1-28460, 421.-422. lpp.
[117] LVVA, 6828-6-4844.
[118] Turpat.

- 4.03.1902 - dzimusi izcila folkloras teicēja un dziedātāja Anna Kaža (dz. Zalāne)[119];

A.Kaža dzimusi bij. Stirnienes (tagad Rudzātu) pag. Lūzeniekos. Ieprecēta Anspokos, kur nodzīvojusi visu tālāko mūžu un mirusi 5.03.1992. Apb. Saunas pag. Aizupiešu k.

- 1904 - dzimis garīdznieks Konstantīns Pūdnieks (1904-1950, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu pagasta teritorijā dzimušie Romas katoļu priesteri***);
- 1911 - dzimis zemnieks, sabiedriskais un kultūras darbinieks, Rudzātu p-sk. pārzinis (1945-1946) Nikodēms Jaudzems (Utnāns) (1911-1988, skat. nodaļā ***Emigrācija***);
- 1914 - Andrejs Pūdnieks (1877-1950) tiek iesaukts cara armijā un piedalās I pasaules karā (ievainots);
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Andrejs Pūdnieks (1877-1950);
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1921 - ciemā ir 42 iedzīvotāji, t.sk. 21 vīrietis un 21 sieviete;
- 1922 - LR Zemes reforma: ciems tiek sadalīts 8 viensētās;
- 1928 - dzimis skolotājs, ilggadējs Vanagu skolas direktors Alberts Rudzāts;
- 1931 - ciemā (*Viesturos*) nodibināta pārraudzības b-ba *Centība*, pr-ks Ādamas Utāns (1862-19??);
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 14 saimniecības ar 59 iedzīvotājiem, t.sk. 21 vīrietis un 38 sievietes;
- 1938 - dzimusi ekonomiste Maija Jaudzeme (M 1938, traģiski);
- 1942 - ciemā ir 13 zemes īpašnieki;
- 1942 - dzimusi ekonomiste Silvija Sviķe (dz. Jaudzema, dzīvo un strādā Rīgā);
- 1944 - mājas pamet un uz Kurzemi dodas Alberta Zalāna (1901-19??) ģimene;
- 09.1944 - SA iesaukts Eduards Zalāns (1914-1980);
- 1946 - uz mīnas uzsprāgst Nikodēms Rudzāts (1932-1946, apb. Rudzātu k.);
- 1947 - dzimis inženieris Jānis Jaudzems (dzīvo un strādā Rīgā);
- 4.09.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Nikodēma Jaudzema (1911-1988) saimniecība, vēlāk (draugu brīdināta par gaidāmajām represijām) pamet mājas un dodas uz citu Latvijas novadu;
- 1949 - ciema teritorijā nodibināts kolhozs *Triecinieks*, pirmais pr-js Pēteris Saulītis (1883-1952, apb. Steķu PK);
- 4.11.1955 - ciema teritorijā atklāta jaunā Rudzātu vidusskolas ēka;
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 12 saimniecības ar 27 iedzīvotājiem, t.sk. 13 vīrieši un 14 sievietes.

Ļvovka

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 3 km attālumā no Rudzātu pag. centra D virzienā, Rudzātu-Preiļu ceļa lb. pusē, Stepores purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Eleonorvili, D - ar Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.), R - ar Staņislavovu, Z-ZA - ar Rudzātu-Preiļu ceļu. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 19.03.1892 zemnieks Pēteris Utāns Stepana d. (no Preiļu pag. Utinānu c.) nopērk *Ļvovkas* zemi (112 desetīnas, 593 kvadrātasis par 6030 rbļ.) no muižnieces Marijas Juganas Budēvicas Timofeja m. Laika gaitā, saimniekojot pēcnācējiem, izveidojas 2 zemnieku saimniecības (Ļvovka-1 un Ļvovka-2 - *Ozoliņi*). 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 4 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Eleonorviles kapsētā.

---

[119] A.Anspaks *Preiļu novads*, 1996, 109. lpp.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Utāni). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 9 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 5 sievietes, 2000. gadā - 1 saimniecība ar 1 iedzīvotāju (sieviete).

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1892 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 9 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 5 sievietes;
- 1938 - zemes nogruvumā dolomīta radžu kalna karjerā (Alksniešos) aiziet bojā Jeronīms Utāns (18??-1938, apb. Eleonorviles k., skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts***);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 4 zemes īpašnieki;
- 1942 - VA (leģionā) iesaukts un 1.05. par dezertēšanu arestēts un vācu koncentrācijas nometnē ieslodzīts Jānis Utāns (1922-194?, skat. nodaļā ***Vācu okupācija (1941-1944)***);
- 1948 - NP nošauj komjaunieti, Vidu c/p pr-ja vietnieku Pēteri Utānu (1928-1948);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 1 iedzīvotāju (sieviete).

Mālakalns (Mālkalns, Molakolns, Mōlakolns)

Nosaukums. Ciema nosaukums cēlies no tā, ka tas veidojies uz stipri mālaina paugura (salīdzinot ar apkārtni).

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 3 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, uz Rudzātu-Steķu ceļa, Borovkas upītes krastos. Ciema teritorija robežojas: A - ar Vidiem un Rudzātiņām, D - ar Rudzātu centru un Lūzeniekiem, R - ar Jaudzemiem, Z - ar Steķiem un Medņevku. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sabbas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Pirmie ciema iedzīvotāji ir ienācēji krievi (lielkrievi) - 2 ģimenes (Ivanovi un Tarāsovi) - vecticībnieki. 1772. gadā ciemā ir 2 saimniecības ar 16 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 10 sievietes. 1785. gadā ciemam tiek iedalīta zeme (210 desetīnas) no Rudzātu muižas teritorijas. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā[120]. LR Zemes reformas laikā (1921) ciems tiek sadalīts 18 viensētās, sadalot tām 229,42 ha zemes[121]. 1942. gadā ciemā ir 22 zemes īpašnieki.

Cara laikā par Rudzātu lauku sab-bas vadītāju (*starosts*) ilgāku laiku strādā Mālakalna c. iedzīvotājs S.Paukovs (1871-19??).

1904. gadā uzbūvē vecticībnieku draudzes lūgšanas namu. 1923. gadā draudzē ir 420 dvēseļu (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Pārējās pagastā pārstāvētās konfesijas → Vecticībnieki***). Okupācijas laikā lūgšanas nams izdemolēts (domājams, ka tas netiks atjaunots, jo pagastā dzīvo ļoti maz vecticībnieku, un tie paši apmeklē vecticībnieku lūgšanu namu Līvānos).

1923. gadā Zemes ierīcības komiteja vecticībnieku draudzei piešķir 1,4 ha zemes (Steķu silā), kur ierīkota vecticībnieku kapsēta (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Kapsētas Rudzātu pagasta teritorijā → Steķu četru ticību kapi → Mālakalna vecticībnieku draudzes kapsēta***). Tā tiešām pašreiz tiek rūpīgi kopta, un apbedījumi tajā turpinās.

1908. gadā ciemā atvērta p-sk., kurā mācās gan krievu, gan latviešu bērni. Mācības notiek krievu valodā (skat. nodaļā ***Izglītība***). I pakāpes p-sk. Mālakalnā darbojas LR gados (līdz 1936) un pirmās krievu okupācijas laikā (1940-1941). 1944. gadā pad. vara Mālakalnā atver I pakāpes p-sk., par kuras darbības ilgumu sīkāku ziņu trūkst (par Mālakalna p-sk. sīkāk skat. nodaļā ***Izglītība***).

Vācu okupācijas gados daudzi ciema jaunieši tiek nosūtīti darbā uz Vāciju.

---

[120] LVVA, 6824-6-4844.
[121] LVVA, 1679-170-2589.

Vairāki ciema iedzīvotāji ir aktīvi lielinieku varas atbalstītāji (1919). Par viņu darbību LR gados tie nekādi netiek represēti. Vairāki ciema iedzīvotāju arī aktīvi atbalsta pad. varas darbību (1940-1941), bet īpaši otrās krievu okupācijas laikā daudzi ciema vīrieši iesaistās represīvās darbībās. Pēckara gados daži ciema iedzīvotāji nodarbojas ar laupīšanu (Mitrofans Tumovs, Kirils Varlāmovs (1931), Paukovs, Stoļerovs u.c.).

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vecajos (agrāk) un Jaunajos Steķu kapos.

Apdzīvotība. Ciemā dzīvo (uz 1940) galvenokārt krievu ģimenes (Kuzmini, Molčānovi, Paukovi, Stoļerovi, Varlāmovi u.c.) un tikai 2 latviešu ģimenes (Grandāni, Zalāni). 1772. gadā ciemā ir 2 saimniecības ar 16 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 10 sievietes, 1921. gadā ciemā ir 110 iedzīvotāji, t.sk. 44 vīrieši un 66 sievietes, 1935. gadā - ciemā ir 25 saimniecības ar 126 iedzīvotājiem, t.sk. 59 vīrieši un 67 sievietes, 2000. gadā - 13 saimniecības ar 29 iedzīvotājiem, t.sk. 14 vīrieši un 15 sievietes.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1772 - ciemā ir 2 saimniecības ar 16 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 10 sievietes;
- 1785 - ciemam iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 10.09.1871 - dzimis Rudzātu lauku sab-bas stārasts (cara laikos) Sīmanis Paukovs (1871-19??);
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 1904 - ciemā uzbūvēts Mālakalna vecticībnieku lūgšanu nams;
- 1908 - ciemā atvērta I pakāpes pamatskola;
- 1914 - vairāki ciema vīrieši tiek iesaukti cara armijā un piedalās I pasaules karā;
- 1919 - ciema iedzīvotāji brāļi Ivans un Grigorijs (1902-1945) Paukovi un Marks Varlāmovs (187?-19??) iestājas un darbojas Viļānu apr. milicijā;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Antons Grandāns (1896-1968), Zands Krūmiņš (1878-19??);
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 25.04.1920 - no bērnu spēlēšanās ar sērkociņiem izceļas ugunsgrēks, kurā nodeg puse ciema ēku;
- 1921 - ciemā ir 110 iedzīvotāji, t.sk. 44 vīrieši un 66 sievietes;
- 1923 - vecticībnieku draudzei piešķirta zeme kapsētas ierīkošanai;
- 1934 - no pag. locekļa amata atbrīvots Gerasims Zujevs (1888-1955, apb. Steķu VK);
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 25 saimniecības ar 126 iedzīvotājiem, t.sk. 59 vīrieši un 67 sievietes;
- 11.04.1936 - Protasija Zujeva (1904-19??) 4 gadus vecais dēlēns Sergejs, spēlēdamies ar sērkociņiem, nodedzina kūti un riju (zaudējumi - Ls 1000);
- 1936 - slēgta pamatskola;
- 1940-1941 - ciemā darbojas I pakāpes pamatskola (krievu valodas plūsma);
- 07.1941 - arestēti un pratināti (1-10 dienas Rudzātu p-sk., pēc tam atbrīvoti) 29 iedzīvotāji;
- 1942 - ciemā ir 22 zemes īpašnieki;
- 27.05.1942 - darbā uz Vāciju nosūtīti 35 ciema iedzīvotāji;
- 1944 - mājas pamet un uz Kurzemi aizbēg Leona Zalāna (1894-1989, apb. Iršu k.) ģimene;
- 1944 - atvērta I pakāpes pamatskola;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Mikejs (1922) un Vladislavs (1923-1944) Kuzmini, Filats Varlāmovs (1926-19??);
- 1942-1945 - SA iesaukti Ivans Kuzmins (1925-194?), brāļi Andrejs (1923-1944) un Aņisims (1926-1945) Molčānovi, brāļi Jefrems (1926-194?) un Maksims (1911-1949) Paukovi, Stepans Stoļerovs (1926-1944, kritis pie savas mājas 3. dienā pēc iesaukšanas), Pimans Volkovs (1922);
- 1945 - NP nošauj MI Grigoriju (1902-1945) un Samonu (1900-1945) Paukovus;

- 1949 - Maksims Paukovs (1911-1949) nošauj sievu (veikala vad-ju), pēc tam aizbēg un nošaujas pie Jāņa Kassalieša (1880-1941) smēdes Būmaņu c.;
- 1949 - ciema teritorijā tiek nodibināts kolhozs *Jaunā Gvarde* (*Gvardija*), pirmais pr-js Varfolomejs Stoļerovs (1893-1957, apb. Steķu VK);
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 13 saimniecības ar 29 iedzīvotājiem, t.sk. 14 vīrieši un 15 sievietes.

Mālasala (Mālsala, Molasola, Mola sola, Mōlasola)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukums radies no mālainās zemes šajā apdzīvotajā vietā.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 3,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra D virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa kr. pusē, Stepores purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Kivleniekiem (tagad Rožupes pag.), D - ar Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.), R - ar Kamčatku (tagad Rožupes pag.), Z - ar *Eriņbirzi* (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. 30.06.1893 Madonas apr. Odzienas pag. zemnieks Kaspars Briņķis Jegora d. (1858-1939, apb. Steķu PK) nopērk zemi (41,31 desetīnas par 2667 rbļ.) no Kamčatkas muižnieces Helēnas Petrovskas Grigorija m.[122]. 16.11.1939 īpašumu manto audžudēls Jānis Briņķis (1896-1963, apb. Steķu PK). 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks. Mājas nopostītas.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Steķu PK.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimene (Briņķi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 11 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 4 sievietes, 2000. gadā - māju vairs nav.

Apraksts un atmiņas. Kaimiņu māju iedzīvotāja Monika Grišāne (dz. Turkopule) stāsta[123]: "Kaimiņos dzīvojusi ļoti strādīga Briņķu ģimene, kuriem bija audžudēls Jānis Briņķis. Jānis bija ļoti čakls, strādīgs un ļoti mīlēja zirgus. Tas piedalījies Latvijas atbrīvošanas cīņās. Tai laikā (1919), kad Rudzātu pag. teritorijā atradās frontes līnija, viņš pārnāca pāri frontes līnijai un lūdza saviem audžuvecākiem iedot zirgu Latvijas armijas vajadzībām, ko arī viņš dabūja. Vienīgi bija jautājums, kā zirgu dabūt pāri frontes līnijai - pāri Ošas upei, jo tad upe bijusi uzplūdusi. Vienīgā iespēja bijusi pārvest zirgu pāri upei pa Kivlenieku tiltu. Bet to apsargā sarkanie strēlnieki! Jānis izpēta, ka sargi ir nolaidīgi un, to izmantojot, viņš notin zirgam kājas ar lupatām (lai nebūtu troksnis) un naktī (ap plkst. 4^{00}) laimīgi pārved zirgu pāri tiltam."

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1893 - zemes pirkšana;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Jānis Briņķis (1896-1963);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 11 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 4 sievietes;
- 1939 - īpašuma tiesības iegūst Jānis Briņķis (1896-1963);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks;
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

---

[122] LVVA, 1707-1-31095.

[123] Monikas Grišānes atmiņas (pierakstīts 2001).

Medņevka (Medņauka)

Nosaukums. Ciema nosaukuma izcelsme nav zināma. Iespējams, ka tas cēlies no krievu uzvārda *Медьведь* (*Lācis*).

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 5-6 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, Līvānu-Steķu-Stirnienes ceļa lb. pusē, Borovkas upītes lb. krastā. Ciema teritorija robežojas: A - ar Čirvoniekiem un Vidiem, D - ar Mālakalnu, R - ar Steķiem, Z - ar Steķu silu. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. 1772. gadā ciemā ir 3 krievu vecticībnieku saimniecības ar 31 iedzīvotāju, t.sk. 15 vīrieši un 16 sievietes. 1785. gadā[124] ciemam iedalīta zeme (174 desetīnas, 900 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. 1880. gados ciema apkārtnē uz dzīvi apmetas ienācēji latvieši no Vidzemes (Rudzātu muižas zemes rentnieki). LR Zemes reformas laikā (1925) ciems tiek sadalīts 19 viensētās, sadalot tām 238,68 ha zemes. 1942. gadā ciemā ir 15 zemes īpašnieki. II pasaules kara laikā (1944) nodeg daudzas ciema ēkas. Pēc neatkarības atjaunošanas Latvijā un īpašumu denacionalizācijas daži ciema zemnieki uzsāk intensīvu saimniekošanu (piem., Timofeja Detkova ģimene).

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vecajos (agrāk) un Jaunajos Steķu kapos.

Apdzīvotība. 1772. gadā ciemā ir 3 krievu vecticībnieku saimniecības ar 31 iedzīvotāju, t.sk. 15 vīrieši un 16 sievietes. Ciemā (uz 1940) dzīvo galvenokārt krievu ģimenes (Volkovi u.c.) un dažas latviešu ģimenes (Dārziņi, Pintāni, Vaivodi). 1921. gadā ciemā ir 91 iedzīvotājs, t.sk. 31 vīrietis un 60 sievietes, 1935. gadā - ciemā ir 20 saimniecības ar 136 iedzīvotājiem, t.sk. 71 vīrietis un 65 sievietes, 2000. gadā - 7 saimniecības ar 19 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 11 sievietes.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1772 - ciemā dzīvo 3 krievu vecticībnieku ģimenes;
- 1785 - ciemam iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 1880. - ciema apkārtnē uz dzīvi apmetas ienācēji latvieši no Vidzemes;
- 1914 - vairāki ciema vīrieši iesaukti cara armijā un piedalās I pasaules karā;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Jānis Detkovs (1901-1964), Astrats Golubovs (1893-19??), Filips Klementjevs (1892-1984), Onufrijs Zeiliņš (1896-1956);
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1921 - ciemā ir 91 iedzīvotājs, t.sk. 31 vīrietis un 60 sievietes;
- 1925 - LR Zemes reforma: ciems tiek sadalīts 19 viensētās;
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 20 saimniecības ar 136 iedzīvotājiem, t.sk. 71 vīrietis un 65 sievietes;
- 1940-1941 - daži iedzīvotāji ir aktīvi pad. varas atbalstītāji;
- 07.1941 - arestēti un pratināti (1-10 dienas Rudzātu p-sk., pēc tam atbrīvoti) 11 iedzīvotāji;
- 1942 - ciemā ir 15 zemes īpašnieki;
- 27.05.1942 - darbā uz Vāciju nosūtīti 17 iedzīvotāji;
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti Jevstafijs Antīpovs (1914), Jānis Cvetkovs (1913-19??), brāļi Eduards (1911-1945) un Ernests (1909-1984) Dārziņi, Jānis Vaivods (1922), Leons Voļskis (1911-1947), brāļi Aleksandrs (1923) un Pēteris (1922) Zeiliņi;
- 1944 - kara laikā nodeg 8 zemnieku saimniecības;

---

[124] LVVA, 6828-6-4844.

- 1942-1944 - SA iesaukti brāļi Eduards (1911-1945) un Oskars (1916-1944) Dārziņi, Pēteris Vaivods (1926-1998);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Ernests Dārziņš (1909-1984);
- 1944 - uz mīnas uzsprāgst Roberts Vaivods (1932-19444, apb. Steķu KK);
- 1944 - daudzi ciema iedzīvotāji aktīvi piedalās pad. varas represīvo orgānu darbībā: Vasilijs Černobrovs (1906-19??), brāļi Savelijs (1925-1996) un Vasilijs (1926) Golubovi, Jānis Pintāns (1896-1946), Ivans Poļiektovs (1912), Sovestjans Volkovs (1892-1981), tēvs Zosims (1887-1945) un dēli Pāvels (1922-1999) un Vasilijs (1926-1999)Volkovi u.c.;
- 1945 - nošauts MI Jānis Pintāns (1896-1945) un Zosims Volkovs (1887-1945);
- 9.03.1949 - arestēts un notiesāts (19.11) Ernests Dārziņš (1909-1984, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 1949 - ciema teritorijā nodibināts Ļeņina vārdā nosauktais kolhozs, pirmais pr-js Jānis Detkovs (1896-1964, apb. Steķu VK);
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 7 saimniecības ar 19 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 11 sievietes.

Medņupurvs (Medņupūrs, Medņu Pūrs)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma rašanās ir saistīta ar minētajā vietā dzīvojošajiem medņiem.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 3,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, Vilkmugures-Slīčevkas ceļa kr. malā, Medņu purva tuvumā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar *Asinovku*, D - ar *Šauriem*, R - ar *Gudļevku* un *Čegeļnu*, Z - ar *Bērzgali*. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Iepērkot zemi no valsts zemes fonda, apdzīvotajā vietā izveidojas 3 zemnieku saimniecības:

Pīlādži. 1925. gadā Jānis Bindars Jāņa d. (1874-1938, apb. Eleonorviles k.) nopērk zemi (34,22 ha par Ls 1183). 26.11.1931 īpašumu manto Antons Bindars (1905-1945, apb. Eleonorviles k.)[125]. Mājām nosaukums dots 6.06.1940. Par A.Bindara dēlu Robertu skat. A.Mauliņas atmiņās (aprakstā par ***Čirvoniekiem***).

Mieži. 1934. gadā Aloizs Ivdris (1892-19??, apb. Eleonorviles k.) nopērk zemi (35,33 ha)[126].

Medņusala. Īpašnieks - Antons Skutelis (1868-19??). Par īpašuma iegūšanu trūkst ziņu. Ir ziņas, ka pie šīm mājām kādreiz atradies krucifikss, diemžēl sīkāku ziņu par to trūkst. Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Eleonorviles kapsētā.

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 zemes īpašnieki.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Bindari, Ivdri, Skuteļi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 19 iedzīvotājiem, t.sk. 11 vīrieši un 8 sievietes, 2000. gadā - māju vairs nav.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1925 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1931 - zemes īpašuma mantošana Bindaru ģimenē;
- 1934 - zemes pirkšana;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 19 iedzīvotājiem, t.sk. 11 vīrieši un 8 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 3 zemes īpašnieki;

---

[125] LVVA, 1707-1- 5904.
[126] LVVA, 1701-1-28622, 217. lpp.

- 1943 - VA (leģionā) iesaukti Jānis Bindars (1924-1983), Jānis Ivdris (1923-1948);
- 1944 - SA iesaukti Jānis Bindars (1924-1983), Pēteris Ivdris (1925-1945), Pēteris Skutelis (1926-1945);
- 1945 - nošauts c/p pr-js Antons Bindars (1905-1945);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

Nīcgaļi (Neicgali, Neicgaļi)

Nosaukums. Ciema nosaukums cēlies no pirmā ienācēja uzvārda *Neicgals*.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 2 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, uz Rudzātu-Lūzenieku ceļa, Melnupītes lb. krastā. Ciema teritorija robežojas: A - ar Rudzātu centru, D - ar Zalāniem, R - ar Bikauniekiem, Z - ar Lūzeniekiem. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. 1772. gadā ciema teritorijā dzīvo 1 ģimene. 1785. gadā[127] ciemam iedalīta zeme (39 desetīnas, 517 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. 1911. gadā (cara laika zemes reforma) ciems tiek sadalīts 6 viensētās, sadalot tām 80,16 ha zemes. LR Zemes reformas laikā (1930) atsevišķām saimniecībām tiek piešķirti zemes piegriezumi no valsts zemes fonda. 1942. gadā ciemā ir 6 zemes īpašnieki.

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vecajos Steķu kapos (agrāk), Rudzātu un Kivlenieku kapsētās.

Apdzīvotība. 1772. gadā ciema teritorijā dzīvo 1 ģimene. Ciemā dzīvo (uz 1940) latviešu ģimenes (Neicgaļi, Ručevski, Vilcāni, Zvirbuļi u.c.). 1921. gadā ciemā ir 22 iedzīvotāji, t.sk. 11 vīrieši un 11 sievietes, 1935. gadā - 6 saimniecības ar 29 iedzīvotājiem, t.sk. 14 vīrieši un 15 sievietes, 2000. gadā - 7 saimniecības ar 20 iedzīvotājiem, t.sk. 10 vīrieši un 10 sievietes.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1772 - ciema teritorijā dzīvo 1 ģimene;
- 1785 - ciemam iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 1911 - cara laika zemes reforma: ciems tiek sadalīts 6 viensētās;
- 1914 - cara armijā iesaukts un I pasaules karā piedalās Antons Neicgalis (1895-1914, kritis);
- 1919-1920 - ciema teritorija atrodas frontes joslā;
- 1919 - Rēzeknē nošauts ciema iedzīvotājs, laupītājs un slepkava Jāzeps Buks;
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1921 - ciemā ir 22 iedzīvotāji, t.sk. 11 vīrieši un 11 sievietes;
- 1930 - LR Zemes reforma: atsevišķām saimniecībām tiek piešķirti zemes piegriezumi no valsts zemes fonda;
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 6 saimniecības ar 29 iedzīvotājiem, t.sk. 14 vīrieši un 15 sievietes;
- 1942 - ciemā ir 6 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Jānis (1921-1970) un Pēteris (1925) Ručevski, Jānis Zvirbulis (1924);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās brāļi Jānis (1921-1970) un Pēteris (1925) Ručevski, Izidors Vilcāns (1907-1945), Izidors Zvirbulis (1906-1971);
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Marija Vargulēviča (1880-1955, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);

[127] LVVA, 6828-6-4844.

- 1949 - ciema teritorijā nodibināts kolhozs *Saules Stars*, pirmais pr-js Kārlis Neicgalis (1900-1969);
- 13.09.1958 - arestēts Jānis Ručevskis (1921-1970, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 9.04.1958 - arestēts Pēteris Ručevskis (1925, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***)
- 1969 - nošauts Kārlis Neicgalis (1900-1969);
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 7 saimniecības ar 20 iedzīvotājiem, t.sk. 10 vīrieši un 10 sievietes.

Novomiseļe (Novomisle, Novomīsle)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 5 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa lb. pusē. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar *Eriņbirzi* (tagad Rožupes pag.), D - ar Rudzātu-Rožupes ceļu, R - ar Aizpuri, Z - ar Lukstu pļavām. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme piederējusi Vārkavas pag. muižniekam Miķelim Reuttam Miķeļa d. 1908. gadā Zalānu c. zemnieks Andrejs Cakuls (18??-19??) par 5255 rbļ. nopērk zemi (51 desetīnu 1180 kvadrātasis) no muižnieka Reutta[128]. LR Zemes reformas laikā (1935) notiek robežu pārdalīšana un īpašumtiesību apstiprināšana Andreja Cakula dēliem:

- Aloizam Cakulam (1879-1961, apb. Kivlenieku k.) - 19,10 ha;
- Ludvigam Cakulam (1887-1946, apb. Kivlenieku k.) - 18,60 ha;
- Pēterim Cakulam (1903-1961, apb. Kivlenieku k.) - 16,69 ha.

Pēc tam šīs zemes platības izmanto mantinieki. LR gados apdzīvotajā vietā ir 3 nelielas zemnieku saimniecības: ***Jaundomas*** (īpašnieks Aloizs Cakuls), ***Bērziņi*** (īpašnieks Ludvigs Cakuls) un ***Ozoliņi*** (īpašnieks Pēteris Cakuls). 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedīja Kivlenieku kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Cakuli). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 17 iedzīvotājiem, t.sk. 10 vīrieši un 7 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1874 - dzimis Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieks Pēteris Cakuls (1874-1961);
- 1908 - zemes pirkšana;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Pēteris Cakuls (1874-1961);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 4.07.1926 - dzimis bīskaps Jānis Cakuls (1926, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu pagasta teritorijā dzimušie Romas katoļu priesteri***);
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 17 iedzīvotājiem, t.sk. 10 vīrieši un 7 sievietes;
- 1935 - LR Zemes reforma: notiek robežu pārdalīšana un īpašumtiesību apstiprināšana;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 3 zemes īpašnieki;
- 1943 - VA (leģionā) iesaukti Alberts Cakuls (1924-1951), Antons Cakuls (1917-1944), Jānis Cakuls (1915-1998), Leons Cakuls (1920-194?);
- 1944 - SA iesaukts nākamais bīskaps Jānis Cakuls (1926);

[128] LVVA, 1679-170-30208, 105. 106. lpp.

- 1949 - apdzīvotās vietas un Peivelišķu c. teritorijā nodibināts kolhozs *Jaunais Arājs*, pirmais pr-js Jāzeps Mičulis (1914);
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Patmaļka (Patmaļnieki)

Nosaukums. Domājams, ka ciema nosaukums (vārda sakne nāk no latgaļu vārda *patmaļas* - dzirnavas) cēlies no šīs vietas pirmā iedzīvotāja uzvārda *Patmaļnieks*. Pēc A.Kurčina domām[129], nosaukuma izcelsme saistāma ar to, ka apdzīvotā vieta atradusies otrpus upei, pretī vēja dzirnavām jeb vējenēm (īpašnieks - Pēteris Eriņš), kādreiz sauktām par Volonta *patmaļām* (pēc īpašnieka uzvārda *Volonts*), uz bij. Punduru folvorkas zemes (īpašnieks - Moisejs Budencovs).

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 6 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, uz Rudzātu-Stirnienes ceļa, Ošas upes lb. krastā. Ciema teritorija robežojas: A - ar Kurčiniem, D - ar Ošas upi, R - ar Vilcāniem, Z - ar Daguma mežu. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. 1785. gadā ciemā dzīvo 2 ģimenes, kam iedalīta zeme (42 desetīnas, 200 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. LR Zemes reformas laikā (1924) ciems tiek sadalīts 4 viensētās, sadalot tām 61,90 ha zemes. 1942. gadā ciemā ir 7 zemes īpašnieki.

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Kapenieku kapsētā.

Apdzīvotība. 1785. gadā ciemā dzīvo 2 ģimenes. Ciemā dzīvo (uz 1940) latviešu ģimenes (Beči, Eriņi, Leitāni u.c.). 1921. gadā ciemā ir 19 iedzīvotāji, t.sk. 9 vīrieši un 10 sievietes, 1935. gadā - 4 saimniecības ar 18 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 11 sievietes, 2000. gadā - 1 saimniecība ar 6 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 2 sievietes.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1785 - ciemā dzīvo 2 ģimenes;
- 1785 - ciemam iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Andžs Meņģelis (1870-1947);
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1921 - ciemā ir 19 iedzīvotāji, t.sk. 9 vīrieši un 10 sievietes;
- 1924 - LR Zemes reforma: ciemu tiek sadalīts 4 viensētās;
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 4 saimniecības ar 18 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 11 sievietes;
- 1942 - ciemā ir 7 zemes īpašnieki (ieskaitot *Stūrameža* mājas);
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti Jāzeps Eriņš (1914-1998), Antons Leitāns (1914);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Alberts Rumaks (1916-1961, no *Stūrameža* mājām);
- 1944 - ciema teritorijā nokrīt vāciešu notriekta SA lidmašīna (aiziet bojā 2 lidotāji, 1960-tajos gados pārapbedīti Rudzātos);
- 2.10.1945 - arestēts un notiesāts (16.02.1946) Alberts Rumaks (1916-1961, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 27.12.1945 - arestēta un notiesāta (16.02.1946) Emīlija Rumaka (1905-1993, no *Stūrameža* mājām, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 1947 - ugunsgrēkā *Līkupē* iet bojā Jadviga Leitāne (1874-1947);
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Meņģeļu, Zeseru un Rumaku ģimene (no *Stūrameža* mājām, skat nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);

[129] A.Kurčina vēstule (3.06.2002).

- 1949 - apdzīvotās vietas teritorijā un Kurčinu c. teritorijā nodibināts kolhozs *Jaunā Dzīve*, pirmais pr-js Dominiks Leitāns (1906-19??, apb. Kapenieku k.);
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 1 saimniecība ar 6 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 2 sievietes.

Peivelišķi (Peilevišķi)

Nosaukums. Ciema nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 7,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra DR virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa malā, Sumankas upes (tagad Rožupes pag.) lb. krastā. Ciema teritorija robežojas: A - ar Eriņbirzi (tagad Rožupes pag.), DA - ar *Sausosalu* (tagad Rožupes pag.) u.c. viensētām, D - ar Priedauku (tagad Rožupes pag.), R - ar Rusiņiem, Z - ar Aizpuri (tagad Rožupes pag.), ZA - ar Cielauku (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Ciema izcelsme nav zināma. Peivelišķu folvorkas zeme piederējusi Vārkavas pag. muižniekam Miķelim Reuttam Miķeļa d. 14.01.1908 Pēteris Kļavinskis u.c. zemnieki, paņemot valsts aizņēmumu, nopērk zemi (205 desetīnas, 1107 kvadrātasis par 20,500 rbļ.)[130] no muižnieka Reutta. Zemes vērtība pēc Valsts bankas vērtējuma ir 27,000 rubļu. Laika gaitā zemes īpašnieki mainās, zemi iepērkot vai to mantojot. LR Zemes reformas laikā (1931) ciema zeme (226,562 ha zemes) sadalīta viensētās, t.sk.:

Zemes īpašnieka uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Īpašuma tiesības	Zemes gabala nr.	Zemes platība, ha	Zemes platība, ha kopā	Piezīmes
Aleksandrovičs Osips Pētera d.	18??-19??		7	32,383	35,924	
			7a	3,541		
Aleksandrovičs Staņislavs Pētera d.	1872-1943		2	18,465	23,003	
			2a	1,537		
			2b	3,545		
Bulmeistere Tekla Andreja m.	1895-1973	1/4	8b	3,468	28,840	
Bulmeisters Pāvels Jāzepa d.	1892-1957	¾	8	24,550	28,372	
			8a	3,822		
Cakule Helēna	1890-19??	5/70	3a	3,999	3,999	No Zalānu c.
Cakuls Antons	1877-1929	6/70				
Cakuls Jāzeps Andreja d.	1871-1991	35/70	3	23,986	23,986	No Zalānu c.
Cakuls Pēteris Antona d.	1875-1951	6/70	3b	3,509	3,509	No Līvānu pag.
Cakuls Staņislavs	1928	6/70				
Cakuls Vitālijs	1925-1945	6/70		30,794	30,794	
Grandāns Broņislavs Antona d.	1879-1958	1/3				
Grandāns Gregors Antona d.	1895-19??	1/3	9	3,868	3,868	
Grandāns Jāzeps Antona d.	1881-1965	1/3				
Kļavinskis Pēteris Andreja d.	1886-1983	½	1	24,465	24,465	No Preiļu pag.
Pastars Ādams Jāzepa d.	1874-1954		5,5a,5b	27,035	27,035	
Pastars Pāvels Augusta d.	1893-1941		4,4a,4b	23,594	23,594	
Plācene Helēna Donāta m. (Vilcāne)	1894-1974	1/2	6a	3,525	26,322	
				22,797		
Plācenis Andrejs Jāņa d.	1894-1958	½	6	19,272	19,272	
Rusiņš Antons Ādama d.	1905-1968	½	1a	3,536	31,540	No Rusiņu c.
				28,004		
Zvirbulis Jānis Andreja d.	1900-19??	1	10	2,203	2,203	

1942. gadā ciemā ir 12 zemes īpašnieki.

Pirmās pad. okupācijas laikā (1940-1941) Peivelišķos darbojas I pakāpes pamatskola. 1944. gadā pad. vara Peivelišķos atver I pakāpes p-sk., par kuras darbības ilgumu sīkāku ziņu trūkst (par Peivelišķu p-sk. sīkāk skat. nodaļā ***Izglītība***).

Pad. okupācijas laikā ciema teritorija iekļauta kolhozā *Latgales Zieds*.

---

[130] LVVA, 1679-170-3523, 3524, 3525; 1679-195-1702.

Pretī ciemam nelielā pakalnā atrodas Puduļu kapsēta (8 km attālumā no Rudzātu pag. centra DR virzienā). Kapsēta ierīkota 1929. gadā. Teritorija iežogota, tajā aug lieli koki. Šeit uzstādīts liels koka krusts un kapu zvans (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Kapsētas Rudzātu pagasta teritorijā → Puduļu kapsēta***).

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Puduļu, Kivlenieku u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Aleksandroviči, Bulmeisteri, Cakuli u.c.). 1935. gadā ciemā ir 13 saimniecības ar 51 iedzīvotāju, t.sk. 29 vīrieši un 21 sievietes, 2000. gadā - datu nav.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1908 un turpmāk - zemes pirkšana;
- 1909 - dzimis tautas dziesmu vācējs Pēteris Aleksandrovičs[131] (savācis 747 vienības);
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Antons Brūvers (1890-19??);
- 5.12.1920 - dzimusi tautas dziesmu vācēja Helēna Aleksandroviča (1920-1976, savākusi 249 vienības);
- 1925 - ciema teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1931 - LR Zemes reforma: ciems tiek sadalīts viensētās;
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 13 saimniecības ar 51 iedzīvotāju, t.sk. 29 vīrieši un 21 sievietes;
- 1940-1941 - ciemā darbojas I pakāpes pamatskola;
- 1942 - ciemā ir 12 zemes īpašnieki;
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti Antons Aleksandrovičs (1917-1957), Francis Brūvers (1911-1980), Pēteris Bulmeisters (1921), Antons Cakuls (1921-1945), Pēteris Cakuls (1914-194?), Antons Kļavinskis (1917), Aloizs Plācenis (1911-1944);

Franča Brūvera (1980-1980) ģimene (1948), aizmugurē vidū - Pēteris Brūveris (3 g.v.)

- 1.11.1944 - dzimis terapeits, medicīnas dienesta apakšpulkvedis Pēteris Brūvers; P.Brūvers mācījies Peivelišķu p-sk. (1951-1955), Līvānu v-sk. (1955-1956), Rudzātu v-sk. (1956-1958) un Aglonas internātskolā (1958-1962), studējis Ļeņingradas Sauszemes karaspēka augstākajā komandieru skolā (1963-1967) un Ļeņingradas Kara Medicīnas akadēmijā (1970-1976). Pad. armijas ārsts (1970-1990), ārsts Jelgavā (1990-1992), LR Aizsardzības spēku Medicīniskās pārvaldes priekšnieks (1992-1994), Centrālās medicīniskās ekspertīzes komisijas speciālists terapeits (kopš 1994)[132];
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Francis Brūvers (1911-1980), brāļi Antons (1921-1945), Juris (1912-1945) un Vitālijs (1925-1945) Cakuli, Antons Kļavinskis (1917), Antons Plācenis (1921);
- 1944 - atvērta I pakāpes pamatskola;
- 20.07.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Helēnas Cakules (1919-19??) saimniecība;
- 1949 - ciema teritorijā nodibināts kolhozs *Jaunais Arājs*, pirmais pr-js Jāzeps Mičulis (1914);
- 2000 - tautas skaitīšana: datu nav.

---

[131] P.Aleksandrovičs, 1930-tajos gados strādājis Rudzātu pag. kancelejā, pēc tam studējis LU, vēlāk EM (ASV).

[132] A.Anspaks *Preiļu novads*, 1996, 206. lpp.

Pelēčāre (Pelečore, Pelēčōre, Pelēči, Pelēkāre)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme precīzi nav zināma. Domājams, ka nosaukums cēlies no tuvumā esošā Lielā Pelēčāres purva. A.Kurčins izsaka[133] pieņēmumu, ka nosaukums radies no tā, ka apdzīvotā vieta atrodas blakus pelēcīgam mežam un nepievilcīgai, pelēkai purvmalai (priedulājam), tātad no vārda *pelēks*.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 8 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, Līvānu-Steķu-Stirnienes ceļa lb. pusē, Lielā Pelēčāres purva tuvumā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Borovku, D - ar Kramadruvu, R - ar Kasparovu, Z - ar Steķu silu. Līdz 1920 apdzīvotās vietas teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Agrākajos laikos apdzīvotā vieta atradusies Stirnienes muižas 2. nodaļas īpašumā. 1871. gadā apdzīvotajā vietā apmetas zemnieki - rentnieki no Madonas apr. Kalmāres (Bogdani), Bērzaines (Kauši) un Vestienas (Lūši) pagastiem u.c., 1882. gadā - rentnieki no Madonas apr. Odzienas pag. (Zeseri), 1893. gadā - rentnieki no Madonas apr. Mētrienas pag. (Antonēviči, Briņķi), 1908. gadā - Andža Ozoliņa (1867-1955) ģimene no Jēkabpils apr. Dignājas pag. Īpašumu manto (9.07.1935)[134] viņa meita Zelma Kivleniece (1920) un dēli Pēteris (1909-1985, apb. Dobelē) un Jūlijs (1902-1987) (skat. nodaļā ***Emigrācija***). 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 16 zemes īpašnieki. Pēc II pasaules kara iedzīvotāji savas mājas pamet un dodas svešumā.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Steķu kapsētā.

I pakāpes p-sk. Pelēčārē darbojas LR gados (1933-1936), pirmās krievu okupācijas laikā (1940-1941) un vācu okupācijas laikā (1942-1944). 1944. gadā pad. vara Pelēčārē atver I pakāpes p-sk., par kuras darbības ilgumu sīkāku ziņu trūkst (par Pelēčāres p-sk. sīkāk skat. nodaļā ***Izglītība***).

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Bogdani, Dalinski, Lūši, Ozoliņi u.c.), pārsvarā ienācēji no Vidzemes un Kurzemes. 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 22 saimniecības ar 97 iedzīvotājiem, t.sk. 48 vīrieši un 49 sievietes, 2000. gadā - 2 saimniecības ar 9 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 3 sievietes.

Svarīgākie notikumi apdzīvotā vietas vēsturē:

- 1871 - apdzīvotajā vietā apmetas zemnieki - rentnieki no Madonas apr. Kalmāres, Bērzaines un Vestienas pag. u.c.;
- 1882 - apdzīvotajā vietā apmetas zemnieki - rentnieki no Madonas apr. Odzienas pag.;
- 1893 - apdzīvotajā vietā apmetas zemnieki - rentnieki no Madonas apr. Mētrienas pag.;
- 1908 - apdzīvotajā vietā apmetas Andža Ozoliņa ģimene no Jēkabpils apr. Dignājas pag.;
- 1914 - Jānis Briņķis (1889-1960, apb. Steķu PK) tiek iesaukts cara armijā un piedalās I pasaules karā (ievainots 24.05.1915);
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Jāzeps Bojārs (1889-19??), Augusts Briņķis (1896-1978), Izidors Dalinskis (1888-1976), Jānis Lūsis (1898-1942), Antonijs Mednis (1907-1972);
- 1920 - apdzīvotās vietas teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1933 - apdzīvotajā vietā atvērta Pelēčāres pamatskola;
- 1936 - slēgta pamatskola;
- 1936 - tiek ievilkts telefons aizsargu k-ra Jāņa Lūša (1898-1942) mājās;
- 1939 - apdzīvotajā vietā apmetas Salimona Babra (18??-19??) ģimene no Atašienes pag. *Kvītainēm*;
- 1940-1941 - apdzīvotajā vietā darbojas I pakāpes pamatskola;

---

[133] A.Kurčina vēstule (3.06.2002).

[134] LVVA, 1707-1-6174, 633.-634. lpp. un 6168, 585.-586. lpp.

- 1941 - arestēta un uz Sibīriju izsūtīta Jāņa Lūša (1898-1942) ģimene (skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 16 zemes īpašnieki;
- 27.05.1942 - darbā uz Vāciju nosūtīti 3 iedzīvotāji;
- 1942-1944 - apdzīvotajā vietā darbojas I pakāpes pamatskola;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Ādams (1911-1974, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***) un Pēteris (1917-1996) Babri, brāļi Jānis (1918-1989), Pēteris (1923-1944) un Roberts (1925-1945) Briņķi, Antons Cakuls (1918), Antons Vaivods (1920-1943), Aloizs Vilcāns (1923-1954);
- 1944 - mājas pamet un emigrē Jāņa Caunes (1902-19??) ģimene, Izidora Dalinska (1888-1976, ASV) ģimene, Kārļa Lubenieka (1880-19??) ģimene (dodas uz citu Latvijas novadu), Jūlija Ozoliņa (1902-1987) ģimene;
- 07.1944 - kara laikā nodeg 7 zemnieku saimniecības;
- 07.1944 - nošauti žandarmi - māju dedzinātāji;
- 1944 - SA iesaukti brāļi Jānis (1918-1989), Osvalds (1923-19??) un Roberts (1925-1945) Briņķi, Aloizs Vilcāns (1923-1954);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Antonijs Mednis (1907-1972), Aloizs Vaivods (1905-19??), brāļi Jāzeps (1911-1963) un Pēteris (1906-1991) Vaivodi;
- 1944 - atvērta I pakāpes pamatskola;
- 2.08.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Jūlija Ozoliņa (1902-1987) saimniecība;
- 1949 - apdzīvotās vietas teritorijā nodibināts kolhozs *Mežvidi*, pirmais pr-js J.Cakuls (19??-2001);
- 08.1963 - nodeg Jūlija Ozoliņa (1902-1987) mājas;
- 2000 - tautas skaitīšana: 2000. gadā - 2 saimniecības ar 9 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 3 sievietes.

Pelši (Peļši)

Nosaukums. Ciema nosaukuma izcelsme nav precīzi zināma. Domājams, ka nosaukums cēlies no pirmā ienācēja uzvārda - arhīvu materiālos ir minēts pirmā iedzīvotāja uzvārds *Pels*.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 3,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, Vilcānu-Mālakalna un Rudzātu-Pelšu ceļu krustojumā, Lielā Pelēčāres purva DR. Ciema teritorija robežojas: A - ar Lielo Pelēčāres purvu (ar Daguma mežu), D - ar Lācupiem un Brūveriem, R - ar Vidiem, Z - ar Pintāniem. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Pelšu ciems ir viens no vecākajiem ciemiem pag. teritorijā. Lielās revīzijas laikā (kad 1772. gadā Latgali no Polijas pārņem Krievija) Pelšu ciemā minētas 9 zemnieku ģimenes (59 vīrieši, 41 sieviete). 1785. gadā ciemam iedalīta zeme (115 desetīnas, 1997 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. LR Zemes reformas laikā (1930) ciems tiek sadalīts 15 viensētās, sadalot tām 150,61 ha zemes. 1942. gadā ciemā ir 19 zemes īpašnieki.

Ciema centrā (3,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra) atrodas ciema krucifikss. Tā būvēšanas pirmsākumi nav zināmi. Krucifikss ir vairākkārt atjaunots, pēdējoreiz - 1972. gadā (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā → Pelšu ciema krucifikss***).

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vidu, pēc 1928. gada - arī Rudzātu kapsētā.

1921-1923 ciemā darbojas Pelšu I pakāpes pamatskola (skat. nodaļā ***Izglītība***).

Pelšu c. DA pusē, Daguma mežā agrāk atradušās senas mežsarga mājas - *Komarovka*. LR Zemes reformas laikā šis zemes īpašums tika piešķirts Vasilijam Komarovam (1892-19??).

Pelšu ciema shēma pirms iziešanas viensētās (uz 1920)[135]

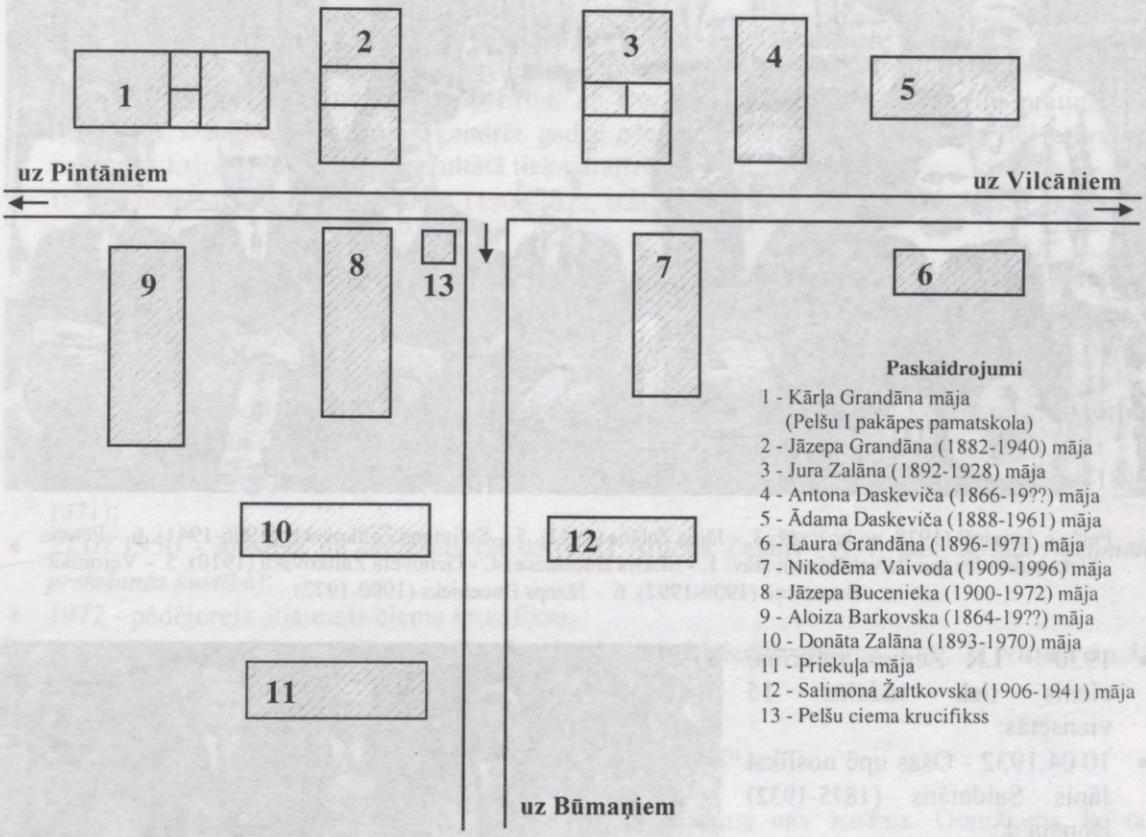

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Daskeviči, Grandāni, Zalāni u.c.). 1920. gadā ciemā ir 12 saimniecības, 1935. gadā - 15 saimniecības ar 96 iedzīvotājiem, t.sk. 34 vīrieši un 62 sievietes, 2000. gadā - 8 saimniecības ar 26 iedzīvotājiem, t.sk. 11 vīrieši un 15 sievietes.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1772 - pirmās rakstiskās ziņas par ciemu: ciemā minētas 9 zemnieku ģimenes, kurās dzīvo 59 vīrieši un 41 sieviete;
- 1785 - ciemam iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 1914 - cara armijā iesaukti un I pasaules karā piedalās 7 ciema vīrieši, t.sk. Fēlikss Šilingovs (1879-19??, ievainots);
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Vasilijs Komarovs (1892-19??), Francis Šilingovs (1879-1933), Donāts Zalāns (1893-1970);
- 1918-1921 - Lauris Grandāns (1896-1971) karo latviešu sarkano strēlnieku rindās;
- 1920 - ciemā ir 12 saimniecības;
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1921 - ciemā ir 72 iedzīvotāji, t.sk. 28 vīrieši un 44 sievietes;
- 1921-1923 - ciemā darbojas Pelšu I pakāpes pamatskola;

[135] Pēc Jāņa Zalāna (1911) sniegtajām (12.02.1998) ziņām.

Pelšu c. jaunieši (1928, no kr.): sēž: 3. - Jānis Zalāns (1911), 5. - Salimons Žaltkovskis (1906-1941), 6. - Pēteris Aleksandrovičs (no Peivelišķiem); stāv: 1. - Marija Buceniece, 4. - Genovefa Žaltkovska (1910), 5. - Veronika Buceniece (1909-1997), 6. - Jāzeps Bucenieks (1900-1972)

Pelšu c. jaunieši (1939, no kr.):

priekšā: Genovefa Daskeviča (1924), Broņislava Zalāne (1922-1945), Leonards Grandāns (1936), sēž: Sofija Zalāne (1912-1993), Paulīne Zalāne (1916-1996), Jānis Saldatāns (1913-1999), Helēna Buceniece (1917), Leontīne Eriņa (1926), stāv: Antons Eriņš (1922-1998), Aloizs Daskevičs (1920-194?), Jāzeps Zalāns (1923-1987)

- 1930 - LR Zemes reforma: ciems tiek sadalīts 15 viensētās;
- 10.04.1932 - Ošas upē noslīkst Jānis Saldatāns (1875-1932) Donāta d.;
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 15 saimniecības ar 96 iedzīvotājiem, t.sk. 34 vīrieši un 62 sievietes;
- 24.06.1941 - Daugavpilī arestēts un uz Sibīriju izsūtīts Jānis Zalāns (1911, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1942 - ciemā ir 19 zemes īpašnieki;
- 1942-1944 - VA (leģionā) tiek iesaukti Ādams (1917-1999) un Aloizs (1920-194?) Daskeviči, Viktors Daskevičs (1908-1945), Antons Eriņš (1922-98 Jāzeps Grandāns (1921-1944), Jāzeps Grandāns (1926), Leonards Grandāns (1926), Jānis Lubenieks (1915), Staņislavs Patmalnieks (1920-1995), Aloizs Prikulis (1914-1984), Jāzeps Šilingovs (1910-1972), Jāzeps Zalāns (1923-1987);
- 1944 - mājas pamet un uz Kurzemi dodas Jāņa Lapsas (1871-1945) ģimene (skat. nodaļā ***Emigrācija***);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Nikodēms Vaivods (1909-1996);
- 1944 - pad. varas darbībā aktīvi iesaistās Gilārijs Šilingovs (1906-1964);

- 28.10.1948 - arestēts un nomocīts Jānis Čaunāns (1923-1944, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 1945 - zvēriski noslepkavota NP atbalstītāja Broņislava Zalāne (1922-1945);
- 6.09.1945 - par NP atbalstīšanu arestēti tēvs Salimons (1886-1954) un meitas Genovefa (1924), Leonora (1926) un Veronika (1929) Eriņi, un Donāts Zalāns (1893-1970), viņi pratināti un spīdzināti Daugavpils cietumā gandrīz gadu, pēc tam pierādījumu trūkuma dēļ atbrīvoti; Salimons Eriņš spīdzināšanas rezultātā tiek paralizēts;
- 1945 - notiesāts Jāzeps Bucenieks (1900-1972, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1945 - notiesāts Donāts Barkovskis (1906-1972, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 20.12.1948 - arestēta un notiesāta (13.01.1949) Viktorija Barkovska (1906-1972, skat. ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 28.06.1948 - kulaku sarakstā ieskaitītas Jāzepa Bucenieka (1900-1972) un Viktorijas Barkovskas (1906-1972) saimniecības;
- 1949 - ciema teritorijā nodibināts kolhozs *Jaunais Rīts*, pirmais pr-js Lauris Grandāns (1896-1971);
- 27.07.1950 - arestēts un notiesāts (26.05.1951) Antons Zalāns (1931, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 1972 - pēdējoreiz atjaunots ciema krucifikss;
- 2000- tautas skaitīšana: ciemā ir 8 saimniecības ar 26 iedzīvotājiem, t.sk. 11 vīrieši un 15 sievietes.

Piļupsala (Piļupsola, Piļupi)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma. Domājams, ka tas radies no ienācēja uzvārda *Piļups*.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 4 km attālumā no Rudzātu pag. centra D virzienā, Rudzātu-Preiļu ceļa lb. pusē, aiz Vilkmugures tilta (nogriežoties pa labi), Stepores purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar *Ļvovku*, D - ar Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.), R - ar *Āžkalniem* (tagad Rožupes pag.) un Kivleniekiem (tagad Rožupes pag.), Z - ar Aleksandrovu. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 31.06.1891 Eleonorviles folvorkas 1. nodaļas zemi (84,65 desetīnas par 10665,90 rbļ.) nopērk Vārkavas pag. zemnieki Ādams Ivdris Jura d. - ½ un brāļi Aloizs, Jānis un Jāzeps Stūpāni (Stopāni) Augusta d. - ½. Pirkšanas tiesības apstiprinātas tikai 14.01.1914[136]. 7.07.1927 īpašumu manto Ādama Ivdra dēli Donāts (1873-1939) un Juris (1893-1946, apb. Kivlenieku k.). 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 11 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji cieš no visām okupāciju varām - jau 1919. gadā nosists Justīns Ivdris (29 g.v., skat. nodaļā ***I pasaules karš un lielinieku revolūcija***), tomēr ir arī daži PA.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Kivlenieku u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Ivdri, Seikstuļi u.c.). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 10 saimniecības ar 62 iedzīvotājiem, t.sk. 32 vīrieši un 30 sievietes, 2000. gadā - 5 saimniecības ar 15 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 8 sievietes.

Apraksts un atmiņas. Tekla Sauša (dz. Ivdre, 1922) raksta[137]: "Mans tēvs Donāts Ivdris Ādama d. (1873-1939, apb. Kivlenieku k.) dzimis Vārkavas pag. *Onckuļos*. Tēvam bija māsas Jūlija, Tekla un Veronika, brāļi Ādams, Justīns (nosists 1919. gadā 29 gadu vecumā) un Juris. Tēvs nodarbojies ar

[136] LVVA, 1707-1-3124, 285. lpp.
[137] T.Saušas vēstules (26.06.2001) fragments.

tirdzniecību no 13 g.v., sakrājis naudu un Rudzātu (agrāk Preiļu pag.) Piļupsalā nopircis 90 desetīnas zemes (uz pusēm ar Stūpāniem). Mana māte - Matilde (dz. Onckule, 1890-1961, apb. Kivlenieku k.).

Mammas mātesbrālis dzīvojis Petrogradā. Viņam bijusi augstākā armijas izglītība, I pasaules kara laikā bijis kādas armijas vienības augstākais pavēlnieks I pasaules kara laikā. Krievu armijas kazaki nodarbojušies ar lopu rekvizēšanu, bet tanī laikā mājās bija ieradies mammas mātesbrālis, kuram tiek izstāstīts, kas notiek apkārtnē un ka mūsu mājās sagaidāmas lopu rekvizīcijas. Viņš saka: "*Nekas, būs jau labi*". Viņš saka tēvam: "*Auklē mazo māsiņu*", kura guļ šūpulī, un pats paslēpjas. Nākošās dienas rītā ierodas kazaki un varas pārstāvji. Tie ar sparu iebrūk mājās. Draudot grib veikt rekvizīciju. Tad parādījies dēls virspavēlnieka formā. Kazaki bijuši pārsteigti, un visi bez pavēles sastājušies rindā miera stājā. Kazaku "načalnieks" trīcēdams prasījis, kādu sodu viņiem uzlikšot. Virspavēlnieks teicis, ka jāstrādā tā, kā likumā paredzēts. Tad kazaki pakļāvīgi aizbraukuši godīgi pa ceļu - ne tā kā iepriekš - pāri visiem labības laukiem.

Mēs ģimenē bijām 4 bērni: Franuse (1915), Jāzeps (1921-1994, apb. Kivlenieku k., izvairījās no iesaukšanas VA un SA un slēpās), es, Tekla (1922), un Rozālija (1929-1958, apb. Kivlenieku k.). Pēc Rudzātu p-sk. es 3 gadus mācījos pie šuvējas Rožānes Līvānos. Šis amats man izglāba dzīvību izsūtījumā, kur šujot bija iespējams sagādāt pārtiku ģimenei. Manis izgatavotie modeli ļoti patika čekistu darbiniekiem (viņu sievām un meitām).

Pēc tēva nāves mums bija ļoti grūti veikt saimniecības darbus. Visliekākās grūtības sākās 1944. gada rudenī. Mana tēva saimniecība atradās liela purva un meža malā. Daudzi pag. vīri slēpās no mobilizācijas SA (t.sk. arī mans brālis Jāzeps). Mūsu ģimeni uzskatīja par neuzticamiem pad. varai, tādēļ pag. varas vīri rekvizēja visu labību un lopus. Atceros, ka pie mantas izvešanas bija šķūtnieki Pēteris Bulmeisters, Jānis Bindars (1924-1983) un Izidors Piļups (1922).

Tai laikā pagastā bija daudz mežabrāļu. Māsa Rozālija mežmalā ganīja govis. Ganot viņa redz, ka mežabrāļiem seko iznīcinātāji. Viņi ierauga māsu un sāk viņu pratināt: "*Stāsti, kādi "bandīti" bija!*" Māsa saka, ka neesot redzējusi, jo lasījusi grāmatu. Tad viņai likts stāvēt pie koka. Iznīcinātāji draudējuši ar nošaušanu, ja viņa nestāstīs un šāvuši pāri viņas galvai. No pārbīļa Rozālijai piemetusies krītamā kaite. Rezultātā viņa slimoja līdz pat miršanai (11 gadus).

Mani pašu vairākkārt arestēja, turēja Zalāna klētiņā, pratinātājs runāja krieviski, pie tam arī pamatīgi iekaustīja, sita ar dažādiem priekšmetiem. Pratinātājs dusmojās, jo tad krievu valodu nepratu. Pratināja par brāli un mežabrāļiem.

Iznīcinātāji naktīs bieži iebruka mājās, meklējot brāli. Daudzi pag. iedzīvotāji (mežabrāļu piederīgie: vecāki, māsas, pat bērni) tika arestēti un vairākas nedēļas spīdzināti Zalāna mājas klētiņā, kā arī Kivleniekos Gregora Bulmeistera (1892-1968) mājas pagrabā. Ļoti sāpīgi, visu to atceroties. Šausmas, ko esam pārdzīvojuši! Nedod Dievs piedzīvot tādus laikus.

Kaut Rudzātos dzīvoju ļoti maz, tomēr tā bija mana mīļākā vieta, jo tur es pavadīju saulainu bērnību un skolas gadus, vienmēr esmu uzskatījusi sevi par rudzātnieci.

Kara laikā iepazinos ar savu vīru Jāni Saušu (dz. Kalupes pag.) - bij. leģionāru. Uzsākot kopdzīvi, dzīvojām Viļakas apr. Rugāju pag. Es vēl nebiju izrakstījusies no Rudzātiem un pierakstījusies vīra dzīves vietā, kad mūs izsūtīja. Īsti nezinu, kāpēc, laikam tādēļ, ka vīrs bija karojis latviešu leģionā. Izsūtīšanas laikā (25.03.1949) mūs izsūtīja uz Sibīriju (Omskas apg.). Braucot vagonā, saslimu. Baidījos nomirt, jo bija gadījumi, kad mirušos pa ceļam izmeta no vagoniem. Bija ļoti grūti pa ceļam: trūka pārtika, ūdens, savas vajadzības bija jākārto vagonā, vēlāk zem vagona. Sibīrijā nonācām kolhozā.

Pateicoties liktenim, pārcietām visas grūtības un izdzīvojām. Sibīrijā man ļoti palīdzēja tautietis dakteris Klīdzējs, kā arī Sibīrijas sausais klimats. Man bija tuberkuloze, jau Līvānu dakteri iepriekš bija atzinuši ļaundabīgu slimību.

Ģimenē mums ir 4 bērni. Meitas Biruta, Ārija, un Ausma piedzima Sibīrijā, bet dēls Jānis (1959) - pēc atgriešanās Latvijā. Atgriežoties Latvijā, neapmetāmies dzimtajā vietā, jo tur mēs bijām tautas ienaidnieki. Apmetāmies uz dzīvi Līgatnes pusē. Tur arī vadām savas vecumdienas. Meitas ieguva augstāko izglītību, bet dēlam vidējā."

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas dzīvē:

- 1891 - zemes pirkšana;
- 1919 - nosists Justīns Ivdris (29 g.v.);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 10 saimniecības ar 62 iedzīvotājiem, t.sk. 32 vīrieši un 30 sievietes;
- 1941 - arestēts un pratināts (Rudzātu p-sk., pēc tam atbrīvots) 1 iedzīvotājs;

- 1941 - līdzi bēgošajai SA aiziet PA Jānis Stūpāns (1920-1993);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 11 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Pēteris Bulmeisters (1913-1987), Donāts Ivdris (1922-1976), Jāzeps Ivdris (1921-1994), Antons Piļups (1907-1977), Aloizs Seikstulis (1916-1998), Jānis Seikstulis (1920-1993), Pēteris Stūpāns (1920-19??);
- 09.1944 - SA iesaukts Donāts Ivdris (1922-1976), Jāzeps Ivdris (1921-19944), Jānis Stūpāns (1920-1993);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Pēteris Bulmeisters (1913-1987), Jāzeps Ivdris (1921-1994) un Aloizs Piļups (1925-1975);
- 2.08.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Jāzepa Piļupa (1896-1954) saimniecība;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Tekla Sauša (dz. Ivdre, 1922);
- 1949 ziema - savas mājas *Krastus* pamet un uz Vidzemi aizbrauc (tā izglābjoties no D) Jāzepa Piļupa (1896-1954) ģimene;
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 5 saimniecības ar 15 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 8 sievietes.

Pintāni (Vasiļovka)

Nosaukums. Domājams, ka jaunais ciema nosaukums cēlies no iedzīvotāja uzvārda *Pintāns*. Vecais ciema nosaukums (pirms Pintānu ienākšanas) bijis *Vasiļovka*, jo te mežos dzīvojis kāds vīrs, kurš saukts par Vasiliju.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 4 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, Pelšu-Mālakalna ceļa lb. pusē, Melnupītes lb. krastā. Ciema teritorija robežojas: A - ar Pelšiem, D - ar Vidiem, R - ar Kramadruvu, Z - ar Lielo Pelēčāres purvu. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Ciems radies laikā starp 1750. un 1785. gadu[138]. 1785. gadā ciemā dzīvo 2 ģimenes, kam iedalīta zeme (66 desetīnas, 33 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. 1914. gadā (cara laika zemes reforma) ciems tiek sadalīts 5 viensētās, sadalot tām 79,23 ha zemes. LR Zemes reformas laikā (1930) ciemam tiek piešķirts 16,281 ha liels zemes piegriezums no valsts zemes fonda. 1942. gadā ciemā ir 6 zemes īpašnieki.

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vidu kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Pintāni). 1921. gadā ciemā ir 37 iedzīvotāji, t.sk. 18 vīrieši un 19 sievietes, 1935. gadā - 5 saimniecības ar 46 iedzīvotājiem, t.sk. 20 vīrieši un 26 sievietes, 2000. gadā - 3 saimniecības ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 3 sievietes.

Apraksts un atmiņas. Ciema iedzīvotājs Antons Pintāns (1925) raksta[139]: "Nav zināms, kad tieši pirmā ģimene te apmetās uz dzīvi. Vērtējot pēc paaudžu dzīves ilguma, tas varētu būt 18. gs. 2. pusē. Agrākais (pirms Pintānu ienākšanas) šīs apdzīvotās vietas nosaukums ir *Vasiļovka*, jo te mežos dzīvojis kāds vīrs, kurš saukts par Vasiliju, tas bijis kalējs.

Pirmā Pintānu ģimene, kas te ienākusi, bijuši poļi. Līdz pat trešajai paaudzei vīri par sievām ņēmuši polietes, arī baznīcas lūgšanu grāmatas bijušas poļu valodā. No kurienes Pintāni ienākuši, nav īsti zināms, it kā no Ludzas apr. Lanckorenas muižas.

Tā ka muižas īpašnieks un arī muižas pārvaldnieks ir bijuši poļu tautības, tad dažādos muižas amatos izvirzīti poļi.

Tai laikā muižas būvdarbu vadītājs ir Pēteris Jeduša d. Pintāns, apbedīts Steķu vecajā kapsētā (viņš bijis no otrās Pintānu ienācēju paaudzes). Viņa dēls (no trešās paaudzes) bijis muižas celtnieku, galdnieku un būvdarbu meistaru vadītājs. Viņa ģimene bijusi atbrīvota no muižas klaušām. Jānis Pintāns

---

[138] LVVA, 6828-6-4844, 1. lpp.

[139] A.Pintāna vēstules (15.06.1999) fragments.

(no ceturtās paaudzes) karojis cara armijā 1904. gadā krievu-japāņu karā, kur apbalvots par varonību. I pasaules karā viņš karojis pret vāciešiem un kritis gūstā, kur no bada aizgājis bojā tāpat kā daudzi citi. Latvijas atbrīvošanas cīņu laikā Pintānu c. teritorija atradusies neitrālajā zonā starp LNA (baltajiem) un lieliniekiem (sarkanajiem). Ciemā nākuši gan vieni, gan otri. Ja baltie vākuši informāciju - veduši izlūkdarbību, tad sarkanie galvenokārt nodarbojušies ar laupīšanu, pat izceptā maize bijusi jāslēpj. No Pintānu c. sarkanajos lieliniekos karojuši Broņislavs Pintāns un Jāzeps Pintāns."

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1785 - ciemā dzīvo 2 ģimenes, kam iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 1904 - cara armijā iesaukts un krievu-japāņu karā piedalās Jānis Pintāns (1882-19??);
- 1914 - cara laika zemes reforma: ciems tiek sadalīts 5 viensētās;
- 1914 - cara armijā iesaukts un I pasaules karā piedalās Jānis Pintāns (1882-19??, PBV);
- 1918-1921 - Broņislavs Pintāns (1894-19??) un Jāzeps Pintāns (1881-1966) karo sarkano strēlnieku rindās;
- 1919 - "baltie" pie Gruguļu c. (Līvānu pag.) nošauj Antonu Pintānu (1889-1919) - it kā par spiegošanu "sarkano" labā;
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1921 - ciemā ir 37 iedzīvotāji, t.sk. 18 vīrieši un 19 sievietes;
- 1930 - LR Zemes reforma: ciemam tiek piešķirts 16,281 ha liels zemes piegriezums no valsts zemes fonda;
- 19.07.1931- dzimis žurnālists Pēteris Pintāns (1931-1996);

  P.Pintāns beidzis LVU Žurnālistikas fakultāti. Sarakstījis un rediģējis brošūras *Zvejnieku kolhozs 9. Maijs* (1978, *Zvaigzne*), *Indijas ikdiena un svētki* (1972, *Liesma*). Rakstījis vairākiem preses izdevumiem, slavinājis pad. dzīves veidu. Pēc Atmodas rakstījis dažādiem preses izdevumiem. Par pad. dzīves veida slavināšanu nopelnījis naudiņu un uzbūvējis vasarnīcu. Vecumdienās izteicis nožēlu par savu darbību pad. laikā, par ko esot liels kauns. Jāpiebilst, ka viņš izsmējis savus vecākus par ticību Dievam. M 22.02.1996, apb. Saulkrastu k.;
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 5 saimniecības ar 46 iedzīvotājiem, t.sk. 20 vīrieši un 26 sievietes;
- 1942 - ciemā ir 6 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Aloizs (1916-1949, skat. nodaļā ***Sabiedriskās kārtības uzturēšana***), Jānis (1919-194?) un Jāzeps (1913-199?) Pintāni, brāļi Antons (1925) un Juris (1919, skat. nodaļās ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā*** un ***Organizāciju darbība (1920-1940)***) Pintāni, Antons Pintāns (1913-1975), Francis Pintāns (1924-1996);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Antons Pintāns (1913-1978), Aloizs Pintāns (1916-1949);
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Jāzepa Pintāna (1881-1966) ģimene (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 1949 - ciema iedzīvotāji (kopā ar Pelšu c. iedzīvotājiem) piespiedu kārtā iestājas kolhozā *Jaunais Rīts*, pirmais pr-js Lauris Grandāns (1896-1971);
- 1956 - dzimis Rudzātu v-sk. fiziskās audzināšanas skolotājs, jaunsargu vad-js Jānis Pintāns;
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 3 saimniecības ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 3 sievietes.

Podusala (Pūdusola)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas Rubeņkalnā, 8 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa kr. pusē, Stepores purva tuvumā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar *Samuldruvu* (tagad Rožupes pag.), D - ar *Mežmalu* u.c. viensētām (bij.

Vārkavas, tagad Rožupes pag.), R - ar Gaigalavu (tagad Rožupes pag.), Z - ar *Ducārēm* (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme piederējusi Vārkavas pag. muižniekam Miķelim Reuttam Miķeļa d. Laika gaitā apdzīvotajā vietā izveidojas 5 zemnieku saimniecības:

Liepkalni. 31.12.1937 zemi (26 ha) no tēva Onufrija Vilcāna Andreja d. manto[140] Veronika Vanaga (dz. Vilcāne, 1896-19??).

Ozolkalni. 31.2.1936 zemi manto (24,07 ha)[141] Vidsmuižas (tagad Gaļānu) pag. zemnieks Jānis Ūsāns (1866-1942, apb. Puduļu k.).

Pļavnieki. Īpašnieks - Pēteris Vanags (1890-19??). Sīkāku datu nav.

Podusala. 9.04.1938 ar Daugavpils apgabaltiesas lēmumu (uz valdīšanas noilguma pamata) īpašuma tiesības uz zemi (2 zemes gabali, katrs - 19,94 ha) apstiprinātas Vidsmuižas (tagad Gaļānu) pag. zemniekam Matīsam Ūsānam Pētera d. Tiek izveidotas 2 zemnieku saimniecības: Donāta (1890-1966, apb. Vilmeniešu k.) un Jāzepa (1907-1983) Ūsānu[142]. Pirmajos gados pēc II pasaules kara Donāta Ūsāna mājās tiek pratināti un spīdzināti apkārtnes iedzīvotāji[143].

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 5 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Puduļu u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Ūsāni, Vanagi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 5 saimniecības ar 29 iedzīvotājiem, t.sk. 16 vīrieši un 13 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 5 saimniecības ar 29 iedzīvotājiem, t.sk. 16 vīrieši un 13 sievietes;
- 1936 - zemes mantošana;
- 1937 - zemes pirkšana;
- 1938 - apstiprinātas īpašuma tiesības uz zemi;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 5 zemes īpašnieki;
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Antons (1916-1993), Kazimirs (1917) un Pēteris (1908-1972, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***) Ūsāni, Antons Ūsāns (1923-1943);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Pāvels Ūsāns, Pēteris Ūsāns (1908-1972), Antons Vanags (1926-2000, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 2.08.1948 - kulaku sarakstā ieskaitītas Pētera Ūsāna (1908-1972, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***) un Veronikas Vanagas (1896-19??) saimniecības;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Jadviga Ūsāne (1885-1955, skat. nodaļās ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)*** un ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Priedauka (Prīdovka, Gaisma)

Nosaukums. Vecā apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma, domājams, ka tas cēlies no tā, ka apdzīvotās vietas apkārtnē audzis priežu mežs (priedulājs - prīdulājs). 8.05.1940 apdzīvotajai vietai dots jauns, latviskots nosaukums *Gaisma*.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 8 km attālumā no Rudzātu pag. centra DR virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa kr. pusē, Sumankas upītes (tagad Rožupes pag.) lb.

---

[140] LVVA, 1707-1-31388, 745. lpp

[141] LVVA, 1707-1-31387, 737. lpp.

[142] LVVA, 1707-1-32986, 729. lpp

[143] Pētera Ūsāna mātes atmiņas (pierakstītas pēc dēla stāstījuma 26.09.2003).

krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Puduļu kapiem, D - ar *Simanovičiem* (tagad Rožupes pag.), R - ar Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.), Z - ar Peivelišķiem (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme piederējusi Vārkavas pag. muižniekam Miķelim Reuttam Miķeļa d. 21.11.1918 Anna Pudule Kristapa m. (no Gaļānu pag.) nopērk zemi (71 desetīnu, 2035 kvadrātasis) no muižnieka Reutta[144]. 1942. gadā saimniecībā ir 4 zemes īpašnieki, bet saimnieko dēls Izidors Pudulis (1895-19??). Pēc Atmodas zemes īpašumu atgūst mantinieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Puduļu kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Puduļi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 4 sievietes un 3 vīrieši, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1918 - zemes pirkšana;
- 1894 - dzimis policists, Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieks Donāts Pudulis (1894-1942, skat. nodaļās ***Organizāciju darbība (1920-1940)*** un ***Baigā gada represijas (1940-1941)***), apbalvots ar TZO;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Ādams Pudulis (1885-1948), Donāts Pudulis (1894-1942);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 4 sievietes un 3 vīrieši;
- 8.05.1940 - viensētai dots latviskots nosaukums *Gaisma*;
- 14.06.1941 - arestēta un uz Sibīriju izsūtīta Donāta Puduļa (1894-1942) ģimene (skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks;
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Punduri (Pundurieši, Pundurīši, Punduriene, Pundurīne)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nezināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 7,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, uz Alksniešu-Vilcānu ceļa, Ošas upes kr. krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar *Eriņiem*, D - ar Kurčanku, DR - ar Vecajiem Šauriem, Z - ar Ošas upi. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 18.06.1866 lielkrievu tautības zemnieks Moisejs Budencovs (uzņēmējs no Rēzeknes apr. Tiskādes pag.) nopērk daļu Punduru folvorkas[145] (1000 ha zemes bij. Preiļu pag.) no grāfa Borha. Tomēr neveiksmīgas saimniekošanas rezultātā viņš lielu daļu zemes zaudē. Vēlākos gados zemi no Budencovu dzimtas atpērk apkārtnes zemnieki: Elstes, Eriņi, Aloizs (1897-1982) un Pēteris (1895-1972) Grozas, Rudzāti, Volonti u.c. 1942. gadā Budencovu dzimtai pieder 90,32 ha zemes[146], t.sk.: Georgam - 31,69 ha, Fomam - 25,13 ha, Agrofiņjai - 11,65 ha, Jevlanijai - 14,20 ha un Fatinjai - 7,65 ha zemes. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki. 2000. gadā mājās dzīvo Griboniku ģimene.

Punduros saimnieko Georgs Budencovs (1893-1949). Viņš ir labs kara laika feldšeris, sniedz medicīnisko palīdzību apkārtējo māju iedzīvotājiem, pirmajos pēckara gados - arī NP.

---

[144] LVVA, 1707-1-8100, 41.-42. lpp.
[145] LVVA, 1707-1-336, 91.-96. lpp.
[146] LVVA, 1707-1-635, 1.-3. lpp.

Ošas upes kr. krastā uz Punduru folvorkas - Budencovu dzimtai piederošā īpašuma atrodas vecticībnieku Budencovu dzimtas ģimenes kapsēta (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve***). Kapsēta ierīkota 19. gs. 90. gados. Kapsētai apkārt izveidots neliels grāvis. Apbedījuma vietas nav redzamas. Kapsēta nekopta, aizaugusi, tās teritorijā daudz krūmu un lieli koki. Kapsētā pēdējie apbedījumi veikti 1920. gados.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo krievu ģimene (Budencovi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 5 iedzīvotājiem, t.sk. 3 sievietes un 2 vīrieši, 2000. gadā - 1 saimniecība.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1861 - zemes pirkšana;
- 1893 - dzimis Georgs Budencovs (1894-1949);
- 1890-1915 - neveiksmīga saimniekošana; rezultāts: zemes izpārdošana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 5 iedzīvotājiem, t.sk. 3 sievietes un 2 vīrieši;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1949 - kulaku sarakstā ieskaitīta Georga Budencova (1894-1949) saimniecība;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Georga Budencova (1893-1949) ģimene (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība.

Riekstiņi ↑ Zeļenpole

Rogonovka (Raganaka, Rogonoka)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma. Pēc A.Kurčina domām[147], nosaukuma izcelsme saistāma ar dziļu avotu - t.s. *raganas aku*, kas atradies bij. Punduru folvorkas teritorijā, mežmalā. Apdzīvotā vieta atradusies avota tuvumā. Vīri šeit bieži pa jokam mērījuši avota dziļumu. Tā, piem., ap 1902, mērot avota dziļumu ar garu kārti, tā pazudusi avotā un pēc 2 dienām parādījusies Ošas upes atvarā, līkumā pie Gardriviešiem, 2 km attālumā no avota.

Atrašanās vieta. Apdzīvota vieta atrodas 8 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, Alksniešu-Vilcānu ceļa lb. pusē, Medņu purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Kurčanku un Luksteniekiem, D - ar Medņu purvu, R - ar Rubeņsalu, Z - ar *Punduriem*. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 4 zemes īpašnieki (Agate, Ignats, Ilža un Jēkabs Ivdri). Tagad apdzīvotajā vietā māju vairs nav.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Eleonorviles un Punduru kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā dzīvo (uz 1940) latviešu ģimenes (Ivdri), ienācēji no Vārkavas pag. 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 4 saimniecības ar 25 iedzīvotājiem, t.sk. 11 vīrieši un 14 sievietes, 2000. gadā - māju vairs nav.

Apraksts un atmiņas. Anna Mauliņa (dz. Brūvere) raksta[148]: "Dzirdot vārdus "raganas aka", tūdaļ sastingu. Tie saistījās ar kaut ko baigu, neticamu, pārdabisku. Raganas aka atradās pavisam necilā vietā - tagad atstāta un aizmirsta ceļa malā, kas agrākos laikos vienoja Slīčauku, Šaurus un Pundurus. Te, lielā Medņu purva R malā bija tā slavenā aka.

---

[147] A.Kurčina vēstule (3.06.2002).

[148] Annas Mauliņas vēstules (28.04.2002) fragments.

Senos un ne tik senos laikos pavasara palu ūdeņos tā kļuvusi par milzīgu ūdenskritumu, kurā ūdeņi šļācās no četrām pusēm un krita apm. 7-10 m dziļa piltuvē, kas aumaļām un aizrīdamās rija traucošos plūdu ūdeņus. Skats bija varens un baismīgs. Mana vecmāmiņa teica, ka tur iekšā spārdās milzīga ragana. Par raganu kļuvusi ļoti skaista, melnīgsnēja latvieša un svešas sievietes atstāta meita, kurai neviens puisis nespējis vienaldzīgi paiet garām - visi kļuvuši apmāti. Taču skaistā meita gribējusi vienu vienīgo, kurš viņu atraidījis. Meita kritusi histērijā, pārvērtusies par raganu un ieskrējusi dziļi pazemē. Katru pavasari viņa ar sāpēm un naidu atceras sava iemīļotā atraidījumu un remdē bēdas šalcošos ūdeņos.

Kad palu ūdeņi noskrēja, dziļās piltuves slīpstāvās malas apauga ar ziedošām puķēm, bet tās dziļumā varēja saskatīt un sadzirdēt apakšzemes upes tecēšanu. Mans tēvs teica - ja šajā piltuvē iemet iezīmētu koku, tas parādās apm. 2-3 km attālajā upē. Arī dzīvu pīli varot droši mest tumšajā piltuvē, tā pēc nepilnas stundas izpeldēšot sveika un vesela upē.

Tagad vairs nav Raganakas stāvo krastu, it kā pazudusi arī pazemes upīte. Saunas un citu apkārtnes upju nepārdomātā padziļināšana arī teiksmaino pazemes straumi aizdzinusi dziļākos slāņos."

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 4 saimniecības ar 25 iedzīvotājiem, t.sk. 11 vīrieši un 14 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 4 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Ādams Ivdris (1913), Jānis Ivdris (1925), Kazimirs Ivdris (1921), Leonards Ivdris (1917);
- 1944 - SA iesaukti Jānis Ivdris (1925);
- 1944 - no iesaukšanas SA izvairās Leons Ivdris (1925-19??);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

Rubeņkalns (Rubynkolns)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme precīzi nav zināma. Domājams, ka šai apkārtnē ir bijuši lieli meži, kuros bijis daudz rubeņu.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 9 km attālumā no Rudzātu pag. centra DR virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa kr. pusē, Sumankas upes krastos, Stepores purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Stepores purvu, D - Apšenieku kūdrāju (tagad Rožupes pag.), R - bij. Vārkavas pag. saimniecībām, Z - ar Peivelišķiem (tagad Rožupes pag.) un Rusiņiem. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme piederējusi Vārkavas pag. muižniekam Miķelim Reuttam Miķeļa d. Rubeņkalna folvorkā saimnieko zemes īpašnieks Juliāns Gendvila. LR Zemes reformas laikā (28.12.1923) no Rubeņkalna folvorkas Preiļu pag. valsts zemes komiteja atsavina 131,45 ha zemes un ieskaita valsts zemes fondā. Īpašniekam Juliānam Gendvilam[149] īpašumā atstāj 100 ha zemes. Vēlāk J.Gendvila zemi nopērk Vārkavas pag. zemnieks Gavars, no kura savukārt zemi nopērk ienācēji no kaimiņu pagastiem. 1924. gadā (reizē ar LR Zemes reformu pagastā) pārejā Rubeņkalna folvorkai atsavinātā zemes tiek sadalīta jaunsaimniecībās[150]. 1940. gadā Rubeņkalnā ir šādas saimniecības:

Ābeļdārzs. Īpašnieki - Šileiko ģimene - jaunienācēji pagastā (1930-to gadu beigās). Sīkāku ziņu nav.

Apiņi. 13.07.1934 Jasmuižas (Aizkalnes pag.) iedzīvotājs Jānis Baško Pētera d. (1897-1975, apb. Puduļu k.) nopērk zemi (31,810 ha par Ls 3100) no Valsts Zemes bankas[151].

---

[149] LVVA, 1677-21-171, 15. lpp.
[150] LVVA, 1679-174-276, 5. lpp.
[151] LVVA, 1707-1-29029, 273. lpp.

Čigānsala. 2.04.1937 Rēzeknes apr. Silajāņu pag. zemnieks Staņislavs Ivanovs nopērk zemi (21,85 ha) no Valsts Zemes bankas, pēc tam īpašuma tiesības kā dāvinājumu iegūst (21.05.1937) Pēteris Jakāns (1914, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***)[152].

Daunumi (Āžadruva). 25.11.1918 Agate Rumpe Sīmaņa m. (1877-19??) un Pēteris Rumps Ādama d. (1880-19??) nopērk zemi (20 desetīnas, 400 kvadrātasis par 2510 rbļ.)[153].

Ducāres, Laivacums, Upenieki (skat. aprakstu par **Laivacumu**).

Dzintari. 1923. gadā Vārkavas pag. zemnieks Jāzeps Bogdans (1886-19??, skat. nodaļā ***Represīvo orgānu darbība***) nopērk zemi (29 desetīnas, 715 kvadrātasis - 32.06 ha par Ls 5750) no Andža Brieža (18??-19??)[154].

Gaigalava (skat. aprakstu par **Gaigalavu**).

Priedauka (Gaisma) (skat. aprakstu par ***Priedauku***).

Ganusala. 7.07.1927 īpašuma tiesības uz zemi (14,72 ha) apstiprinātas Izidoram Vilcānam (1905-1964, apb. Puduļu k.)[155].

Garāpļava un ***Līči.*** 11.09.1930 ienācēji no Vidsmuižas (tagad Gaļānu) pag. Vārpuļu (Vōrpuļi) ģimene no Gavaru dzimtas nopērk 2 zemes gabalus un izveido 2 saimniecības:

- ***Līči*** (20 ha) - īpašniece Franciska Vārpule (1890-1975) Andreja m. un
- ***Garāpļava*** (18 ha) - īpašnieks Donāts Vārpulis (1870-1976) Jāņa d.[156].

Grāvnieki. 21.01.1929 Preiļu pag. zemnieks Pēteris Pastars (1885-19??) nopērk zemi (21 ha par Ls 7000) no brāļiem Jāzepa un Ignata Gavariem[157].

Imanta. 2.12.1931 zemnieks Jāzeps Bernāns Aloiza d. (1901-19??) nopērk zemi (28,56 ha par Ls 5750) no Valsts Zemes bankas[158].

Irbessala. Īpašnieki - Nikodēms Bernāns (11,42 ha) un Pēteris Punculis (1903-1958) - 13,25 ha. Sīkāku ziņu nav (skat. arī aprakstā par ***Krupsalu***).

Krieviņi. 15.12.1927 īpašuma tiesības uz zemi (16,72 ha, līdzīgās daļās) iegūst brāļi Ādams un Jānis Kursīši[159]. Sīkāku ziņu nav.

Krupsala (skat. aprakstu par **Krupsalu**).

Liepkalni, Ozolkalni, Pļavnieki, Podusala (skat. aprakstu par **Podusalu**).

Medņusala. 23.10.1935 ar Daugavpils apgabaltiesas lēmumu (uz valdīšanas noilguma pamata) īpašuma tiesības uz zemi (13 ha) iegūst zemnieks Kaspars Punculis Sīmaņa d. (1880-1941, apb. Puduļu k.)[160].

Nomaļi. 6.03.1930 īpašuma tiesības uz zemi (15,25 ha) pirkšanas ceļā iegūst Jāzeps Zūsins Ādama d. (1892-1942)[161].

Osinovka. 28.08.1928 īpašuma tiesības uz zemi (15,25 ha) pirkšanas ceļā iegūst Ādams Zūsins Andreja d.(18??-19??), zemi izmanto mantinieki[162].

Rozes. 11.02.1937 īpašuma tiesības uz zemi (20,08 ha) iegūst Anna Konrāde (dz. Lāce, 1906-19??)[163].

Rubeņkalns. 11.04.1930 Vārkavas pag. Brodīvžu c. zemnieks Mārtiņš Skroders (1863-1954) nopērk zemi (41 ha par Ls 6500) no Gavaru dzimtas un 25.06.1936 sadala to dēliem Pēterim

---

[152] LVVA, 1707-1-33120, 201.-202. lpp.
[153] LVVA, 1707-1-7397, 793.-794. lpp.
[154] LVVA, 1707-1-29091, 769. lpp.
[155] LVVA, 1707-1-14446, 409. lpp.
[156] LVVA, 1707-1- 20287, 737.-738. lpp.; 2089, 757. lpp.
[157] LVVA, 1707-1-7346, 409.-410. lpp.
[158] LVVA, 1707-1-29091, 769. lpp.
[159] LVVA, 1707-1-115963, 545. lpp.
[160] LVVA, 1707-1-31336, 409. lpp.
[161] LVVA, 1707-1-18316, 169. lpp.
[162] LVVA, 1707-1-18316, 169. lpp.
[163] LVVA, 1707-1-32120, 49. lpp.

(1902-1976, apb. Kaupišķu k.) - 21 ha un Stepanam (1909-1994, apb. Puduļu k.) - 20 ha, kurš savai saimniecībai dod nosaukumu ***Liepāja***[164].

Samuldruva (Zāmueļa druva). 26.03.1908 zemnieks Jāzeps Petrovskis Pētera d. nopērk zemi (39 desetīnas, 1200 kvadrātasis par 3492 rbļ.) no Vārkavas pag. muižnieka Miķeļa Reutta Miķeļa d. Zemi manto (katrs mantinieks - $^{1}/_{12}$) Anna (1914), Helēna (1895-19??), Eleonora (1923), Marija (1918), Viktorija (1913), Antons un Heinrihs (1892-19??) Petrovski. Izveidojas 2 zemnieku saimniecības, katra ar 21 ha lielu zemes platību[165].

Simanovičі (Kazimiri, Kazimirovka). 20.04.1909 Vārkavas pag. zemnieks Kazimirs Simanovičs Jāzepa d. (1875-19??) nopērk zemi (41 desetīnu par 3100 rbļ.) no Vārkavas pag. muižnieka Miķeļa Reutta Miķeļa d.[166].

Ir ziņas, ka pie šīm mājām kādreiz atradies krucifikss, diemžēl sīkāku ziņu par to trūkst.

Stepāre (skat. aprakstu par **Stepāri**).

Stiebriņi. Īpašnieks - Jānis Lācis (1900-1960, apb. Puduļu k.). Sīkāku ziņu nav.

Sumanka. 26.03.1908 Stirnienes pag. zemnieks Aloizs Bernāns Augusta d. (1867-1960, apb. Puduļu k.) nopērk zemi (19,297 ha) no Vārkavas pag. muižnieka Miķeļa Reutta Miķeļa d.[167].

Virsaiši. 6.11.1934 zemnieks Jāzeps Pundurs (1897-1958, apb. Puduļu k.) nopērk zemi (33,08 ha par Ls 7000) no Valsts Zemes bankas[168].

Zaķubirze (skat. aprakstu par ***Sausosalu*** un ***Zaķubirzi***).

Zelčinovka (skat. aprakstu par ***Zelčinovku***).

Zeltaiņi (skat. aprakstu par ***Zelčinovku***).

Zeltsaliņas. 19.11.1918 zemnieks Jānis Briedis Andža d. (18??-19??) nopērk zemi (25,45 ha par 18400 rbļ.) no Vārkavas pag. muižnieka Miķeļa Reutta Miķeļa d.[169].

Zemītes (skat. aprakstu par ***Izgodu***).

Rubeņkalna iedzīvotāji ļoti cieš no okupāciju varām. Daudzi vīrieši tiek iesaukti VA, bet no iesaukšanas SA vīrieši izvairās pilnībā un iesaistās NP kustībā. Viņi izveido vairākus bunkurus Stepores purvā un citur (skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***). Vairākas ģimenes tiek izsūtītas uz Sibīriju (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***). Kolektivizācijas laikā daudzas zemnieku saimniecības ir nopostītas, iedzīvotāji izklīduši.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Puduļu, Vanagu, Vilmeniešu u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes. 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 99 iedzīvotāji, t.sk. 52 vīrieši un 47 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Jānis Baško (1897-1975), Jāzeps Ivbulis (1898-1953), Jānis Lācis (1900-1960), Heinrihs Petrovskis (1892-19??), Viktors Simanovičs (1899-19??);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 99 iedzīvotāji, t.sk. 52 vīrieši un 47 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 46 zemes īpašnieks;
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Jānis (1921-1998) un Pēteris (1919-1988) Bernāni (skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Jānis Bogdans (1912-1990), Pēteris Jurovs-Jakāns (1914-1998, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Antons Petrovskis (1925-2003, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Henrijs Petrovskis (1925, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās***

[164] LVVA, 1707-1-20288, 745.-746. lpp.
[165] LVVA, 1707-1-28464, 553.-554. lpp.
[166] LVVA, 1707-1-28454, 473. lpp.
[167] LVVA, 1707-1-29908, 105. lpp.
[168] LVVA, 1707-1-29051, 449. lpp.
[169] LVVA, 1707-1-5611, 130. lpp.

kustība), brāļi Francis (1921, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Jānis (1922-1982) un Staņislavs (1920) Rumpi, Kazimirs Simanovičs (1919-1988), Jāzeps Šileiko (1922- 194?), Antons Vilcāns (1922-19??);

- 09.1944 - SA iesaukts Henrijs Petrovskis (1925), Jāzeps Ūsāns (1914-1980);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Jānis Baško (1897-1975), brāļi Jānis (1921-1998) un Pēteris (1919-1988) Bernāni, Eduards Bogdans (1918), Pēteris Jurovs-Jakāns (1914-1998), brāļi Jānis (1922-1978, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Jāzeps (1916) un Pāvels (1919-1989, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***) Pastari, Antons Petrovskis (1925-2003), brāļi Francis (1921) un Jānis (1922-1982) Rumpi, brāļi Pēteris (1902-1976, skat. nodaļās ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***, ***Organizāciju darbība (1920-1940)***, ***Nacionālā pretošanās kustība*** un ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***) un Stepans (1909-1994, skat. nodaļās ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)*** un ***Nacionālā pretošanās kustība***) Skroderi, brāļi Izidors (1918-1995) un Jāzeps (1913-1985) Vārpuļi (skat. nodaļās ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)*** un ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 1945 - NP nošauj Rudzātu pag. partorgu Antonu Upenieku (1905-1945) un MI Marku Paukovu (1903-1945);
- 28.06.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Pētera Skrodera (1902-1976) saimniecība;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīti: Madaļa Jurova (1885-1955, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Stepana Skrodera (1909-1994) un Donāta Vārpuļa (1870-1976, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***) ģimenes (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 1949 - apdzīvotās vietas teritorijā nodibināts kolhozs *Aizupe*, pirmais pr-js Jānis Simanovičs Jāņa d. (1913);
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Rubeņsala (Rubynsola, Novosele, Novoselka, Novoselkas, Novoseļja, Novoseļjas, Novoseļje)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukums latviskots 13.02.1940. Vecais nosaukums ir atvasināts no krievu valodas vārda *новопоселение* (*jauna apmešanās vieta*).

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 6 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, Alksniešu-Vilcānu ceļa lb. pusē, Medņu purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: DA - ar Medņu purvu, D - ar Ķēvessalu, R - ar Jaunajiem Šauriem, Z - ar Rogonovku. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Justīns Volonts Antona d. ir pirmais zemes pircējs no Preiļu muižnieka Ungera-Šteinberga. 22.12.1907 Preiļu pag. zemnieks Pēteris Lizbovskis (Ližbovskis-Sližbovskis) nopērk zemi (55,976 ha) no Justīna Volonta[170]. Vēlāk (zemi piepērkot un mantojot) izveidojas 4 zemnieku saimniecības: ***Avotiņi***, ***Osīši***, ***Rubeņsala*** un ***Soltupe***. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 4 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Eleonorviles un Rudzātu kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Ližbovski). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 4 saimniecības ar 27 iedzīvotājiem, t.sk. 15 vīrieši un 12 sievietes, 2000. gadā - datu nav.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1907 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - mantošana dokumentu noformēšana;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 4 saimniecības ar 27 iedzīvotājiem, t.sk. 15 vīrieši un 12 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 4 zemes īpašnieki;

---

[170] LVVA, 1707-1-35044, 393.-394. lpp., 1707-1-35211, 129. lpp.

- 1943 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Antons (1918-1990) un Juris (1923) Ližbovski, brāļi Dominiks (1912-1978) un Staņislavs (1918-1944) Ližbovski, Jāzeps Prikulis (1912);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās brāļi Donāts (1912-1978) un Eliass (1910-1988) Ližbovski;
- 1952 - notiesāts Dominiks Ližbovskis (1912-1978, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 1953 - dzimusi Anna Zalāne (dz. Ližbovska), Rušonas pag. padomes izpildirektore, pagasttiesas pr-ja;

A.Zalāne dzimusi *Rubeņsalā*. Tēvs Jānis, māte Anna. Ģimenē bijuši 6 bērni - 3 brāļi un 3 māsas. Beigusi Rudzātu v-sk., Rīgas kooperatīvo tehnikumu. Strādājusi p/s *Rušona* (dispečere). Dzīvo Rušonā. Precējusies, vīrs Arvīds Soldāns (Rušonas pag. padomes pr-js, Preiļu raj. padomes pr-js), 3 bērni (Iveta, Egons, Jānis)[171].

A.Zalāne (2003)

- 2000 - tautas skaitīšana: datu nav.

Rudzāti (Rudzēti, Rudsati)

Rudzātu vārdā ir nosauktas 3 apdzīvotas vietas:

- ***Rudzāti, Rudzātu centrs*** (bij. Rudzātu muižas centrs) - Ošas upes lb. krastā;
- ***Rudzāti, Rudzātu ciems*** - Ošas upes kr. krastā, Ošas un Saunas upju sateces vietā;
- ***Rudzātiņas*** (Rudzāti-2).

Līdz 1940 Rudzātu pagastā dzīvo 6 atsevišķas, neradnieciskas dzimtas ar uzvārdu *Rudzāts*.

Nosaukums *Rudzāti* varēja rasties no vārdiem "rudzi sēti" (rudzi sāti) vai "rudzu sēta" (rudzu sāta), tos apvienojot - *Rudzusēta* (Rudzātusāta).

A.Anspaks savā grāmatā *Preiļu novads*[172] raksta: "Rudzāti sākotnēji saukušies par Rudzētiem, kas redzams no 18. gs. dokumentiem. Vēlāk krievu ierēdņi plato "ē" rakstīja ar "ja"- Rudzjati. 1920. gada sākumā Rudzāti atguva savu nosaukumu - Rudzēti. Vietējie aktīvisti, nezinādami vēsturisko patiesību, panāca, ka LR AP Rudzētu pag. pārdevēja (14.11.1991 dekrēts) par Rudzātu pag., bet tā adm. centru - par Rudzātiem".

Šis Anspaka apgalvojums apšaubāms. Pirmkārt - viņš savā grāmatā nemin avotu, kur ņēmis šīs ziņas par Rudzētu nosaukumu, otrkārt - Rudzētu nosaukums pagastam ir dots 30.05.1925 (skat. nodaļā ***Pagasta izveidošanās → Pagasta teritorijas dalīšana un pārdalīšana***). Šeit jāpiezīmē, ka līdz 1934 Latgales skolās bija iespējams mācīties latgaļu dialektā, un arī visa pag. sarakste ar apriņķa un valsts iestādēm notika latgaļu rakstībā (to parāda arhīvu materiāli - pag. sarakste ar ministrijām).

Rudzāti - Rudzātu centrs

Nosaukums. Skat. iepriekš par Rudzātiem.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta ir Rudzātu pag. centrs, tā atrodas 24 km attālumā no Līvāniem un 24 km - no Preiļiem, Preiļu-Atašienes un Stirnienes-Rožupes ceļu krustojumā, Ošas upes lb. krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Būmaņiem, D - ar Ošas upi, R - ar Zalāniem (aiz upītes) un Nīcgaļiem, Z - ar Melnupīti un Mālakalnu (aiz upītes). Līdz 1920 apdzīvotās vietas teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Rudzātu centrā atradās lielākā daļa bij. Rudzātu muižas ēku: ***muižas pārvaldnieka dzīvojamā ēka*** (tās 1923-1936 D daļā atrodas 4 Rudzātu sešklasīgās p-sk. klases, pēc tam -

---

[171] Laikraksts *Novadnieks*, nr. 6 (7317), 22.01.2003, 3. lpp.
[172] A.Anspaks *Preiļu novads*, 1996, 199. lpp.

Rudzātu pagastnams, ēkas otrā spārnā - policijas iecirknis, kā arī policijas darbinieka, pag. darbveža un kancelejas ierēdņu dzīvokļi; ēku atkāpjoties nodedzina vācieši), ***klētis*** (LR gados šīs ēkas D galā darbojas krejotava (līdz 1936), pēc tam šeit ierīko piena pārstrādi un gatavo sviestu eksportam; ēkas otrā galā Rudzātu l/s b-ba ierīko labības tīrīšanas punktu, līdz 1936 rudzātnieki šo telpu izmanto arī kā saiešanas vietu un rīko dažādus pasākumus; ēku atkāpjoties nodedzina vācieši), ***lopu kūtis*** (no 3 govju kūtīm pag. pašvaldība noārda 2, iegūtos akmeņus izmanto doktorāta un skolas pamatu izbūvei, atlikušo kūti pašvaldība iznomā policijas, pag. darbveža un citu darbinieku mājlopu izmitināšanai; pēckara gados šo ēku kā saiešanas vietu izmanto komjaunieši), ***labības šķūnis*** (LR Zemes reformas laikā ēku savā īpašumā iegūst Jāzepa Zalāna ģimene, pēc krievu okupācijas Zalāns tiek nošauts, ģimene ieskaitīta kulaku sarakstos (kā pirmā pagastā) un izmesta no mājām; pad. varas pārstāvji ēkā ierīko aresta un pratināšanas telpas, kur vairākus gadus tiek nežēlīgi spīdzināti pag. iedzīvotāji), ***krogs*** (1923-1930 tā telpās atrodas Rudzātu p.-sk. 2 klases, 1930. gadā ēkas vietā tiek uzbūvēts doktorāts, kurā (un vairākās blakus ēkās) pēc II pasaules kara atrodas Rudzātu p.-sk. (līdz 1955 - līdz skolas uzcelšanai Lūzeniekos; pašreiz ēkā atrodas doktorāts un aptieka, 2. stāvā - pag. bibliotēka), ***muižas dzirnavas un ķieģeļnīca*** (nav saglabājušās) (skat. nodaļā ***Rudzātu pagasta teritorijas vēsture → Rudzātu muiža → Muižas apraksts***).

Muižas ēkas Z pusē atradies muižas dārzs, kuru LR gados nomā pag. darbvedis (par Ls 70 gadā).

Aiz muižas dārza Rudzātu-Rožupes ceļmalā 0,5 km attālumā no Rudzātu centra bijusi ierīkota kaļķu dedzinātava. LR Zemes reformas laikā šo vietu savā īpašumā iegūst Stepans Cvetkovs. Mājvieta saukta par *Kaļķenīcu*, 1940. gadā pārdēvēta par *Lāčplēšiem*.

Rudzātu centrā, pretī bij. muižas dārzam, bij. muižas klēts D galā, Ošas upes krastā atrasts sens apbedījums, kur mirušie apglabāti dobtos koka zārkos (skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts → Arheoloģiskie atradumi pagasta teritorijā***).

3.01.1920 Rudzātu centrs un tā apkārtne tiek atbrīvota no lieliniekiem (skat. nodaļās ***I pasaules karš un lielinieku revolūcija*** un ***Pagasta izveidošanās → Rudzātu pagasta izveidošana***). 1920. gadā bij. Rudzātu muižas pārvaldnieka mājā ierīkotas jaunizveidotā Rudzātu pag. pašvaldības telpas. Rudzātu centra apdzīvotās vietas viensētas izveidotas pēc LR Zemes reformas (ap 1922-1925). Reformas laikā Rudzātu muižas zeme tiek sadalīta zemniekiem. Muižas centra zemes īpašumā galvenokārt iegūst pag. pilsoņi ar karavīra tiesībām (Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieki). Izveidojas jaunsaimniecības: *Aiviekstes*, *Antonova* (māju nav), *Āriņi* (māju nav), *Auzāni* (māju nav), *Banderi*, *Bērzgale* (māju nav), *Birzgale* (mājas neapdzīvotas), *Brīvlatvija* (māju nav), *Elkšņusala*, *Ceļmalas* (bij. *Franopole*), *Galdnieki*, *Grāvāni* (māju nav), *Kaņepāji*, *Lāčplēši* (bij. *Kaļķenīca*, māju nav), *Lazdas* (māju nav), *Lielupe*, *Liepsaliņas* (māju nav), *Liepuleja*, *Mantenieki* (māju nav), *Ozolkalni* (māju nav), *Ozolsalas*, *Rožkalni*, *Stabiņi*, *Tiltiņi*, *Uzupītes* (māju nav), *Vārnas* (mājas neapdzīvotas), *Zaķi*. No 30 mājām (uz 1935), pilnīgi iznīcinātas 14 mājas. 1942. gadā Rudzātu centrā ir 33 zemes īpašnieki.

1936. gadā Rudzātu centrā tiek atklāta jaunā Rudzātu sešklasīgā p-sk. (skat. nodaļā ***Izglītība***).

1913. gadā Rudzātu centrā tiek iesvētīta Rudzātu Romas katoļu baznīca. 1954-1957 tajā kalpo kardināls Jānis Pujāts (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***).

Rudzātu centra Z pusē, pag. augstākajā vietā atrodas Rudzātu kapsēta. Kapsēta ierīkota 1928. gadā uz Rudzātu baznīcas īpašumā esošās zemes. Teritorija iežogota ar stiepļu pinumu, kapsētā uzstādīts krusts un zvanu tornis.

Kapsētas vecās daļas centrā apbedīti garīdznieki Boļeslavs Grišāns (1894-1983) un Broņislavs Kivrāns (1892-1951) (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***). Apbedījumi kapsētā turpinās (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Kapsētas Rudzātu pagasta teritorijā → Rudzātu kapsēta***).

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Bogdani, Zalāni u.c.) un 1 krievu ģimene (Cvetkovi). 1921. gadā Rudzātu centrā ir 92 iedzīvotāji, t.sk. 39 vīrieši un 53 sievietes, 1935. gadā - 27 saimniecības ar 170 iedzīvotājiem, t.sk. 80 vīrieši un 90 sievietes, 2000. gadā - 10 saimniecības ar 14 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 6 sievietes.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1904 - cara armijā iesaukti un krievu-japāņu karā piedalās vairāki ciema vīrieši, t.sk. Konstantīns Gžibovskis (1871-19??, ievainots), Pēteris Skrūzmanis (1854-19??, ievainots);
- 1909 - Rudzātu muižā tiek nodibināta pirmā l/s biedrība (skat. nodaļā ***Biedrību darbība (1909-1940)***);
- 1911 - noārdīta vecā Stirnienes koka baznīca un pārvesta uz Rudzātu muižas centru;
- 1912-1913 - uzbūvēta Rudzātu Romas katoļu baznīca;
- 09.1913 - baznīcas iesvētīšana;
- 1913 - Rudzātu muižā nodibināta pirmā krājaizdevu sab-bas Rudzātu nodaļa;
- 1914 - vairāki ciema vīrieši iesaukti cara armijā un piedalās I pasaules karā, t.sk. Kazimirs Elsts (1885-19??, ievainots); Augusts Gaffe (1893-19??, ievainots), Donāts Janevs (18??-190?, kritis), Vasilijs Komarovs (1892-19??, paralizēts), Jānis Ūselis (18??-1915, kritis);
- 1914 - cara armijas sapieru vienības pāri Ošas upei uzbūvē 7 posmu koka tiltu uz koka pāļiem (skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts → Tilti → Tilts pār Ošas upi Rudzātu centrā***);
- 1915 - nodibinās Rudzātu draudze;
- 1915-1918 - Rudzātu draudzē kalpo prāvests Konstantīns Kangars (1886-1949, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***);
- 1918 - nodibinās Rudzātu baznīcas koris;
- 06.1918-3.12.1920 - Rudzātu draudzē kalpo prāvests Jāzeps Kazlass (1887-1965, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***); viņa laikā Rudzātu baznīcai tiek izgatavoti divi skaisti karogi[173];
- 1919 - SA vandaļi izdemolē un izlaupa Rudzātu baznīcu;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Andrejs Bogdans (1889-1942), Stepans Bogdans (1896-1941, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***), Stepans Cvetkovs (1891-1982, skat. nodaļās ***Pagasta iedzīvotāju apbalvojumi***, ***Padomju represīvo orgānu darbība pirmajos gados pēc II pasaules kara***), Izidors Jauja (1899-1997), Pēteris Goba, Kārlis Grīnfelds (1895-1942), Izidors Krastiņš (1892-1964)[174], Jānis Ozoliņš (1890-1975), Jēkabs Ozoliņš (1865-1945), Jūlijs Paeglis (1899-1989), Jūlijs Pētersons (1899-1984), Ignats Rutkovskis (1901-1975, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***), Andrejs Vārna (1898-19??), Antons Zalāns (1890-1970), Boļeslavs Zalāns (1891-1957), Simions Zalāns (1895-1989);
- 3.01.1920 - Rudzātu centrs un tā apkārtne tiek atbrīvota no lieliniekiem;
- 1920 - apdzīvotās vietas teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1920 - ierīkots pag. policijas iecirknis (skat. nodaļā ***Sabiedriskās kārtības uzturēšana → Policijas darbība Rudzātu pagastā 1920-1940***);
- 1920 - bij. Rudzātu muižas pārvaldnieka mājā ierīkotas jaunizveidotā Rudzātu pag. pašvaldības telpas;
- 3.12.1920-3.03.1926 - Rudzātu draudzē kalpo prāvests, koktēlnieks - autodidakts Antons Rimovičs (1865-1933, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***); viņa vadībā Rudzātu baznīcā uzceļ lielu koka altāri, prāvests pats personīgi veic visus koktēlniecības darbus; viņa laikā tiek pabeigta plebānijas būve un uzceltas saimniecības ēkas: kūts, šķūnis, klēts, labības šķūnis un pirts;
- 1921 - Rudzātu centrā ir 92 iedzīvotāji, t.sk. 39 vīrieši un 53 sievietes;
- 1923 - no Vidu c. uz Rudzātu centru tiek pārcelta Rudzātu II pakāpes p-sk. darbība;
- 1922-1925 - LR Zemes reforma: apdzīvotās vietas izveidošanās;
- 1924 - uzbūvēta prāvesta plebānija ar saimniecības ēkām;
- 1924 - uzbūvēta ēka, kuru vispirms izmanto pag. valde (līdz 1936), pēc tam tajā atrodas pasts un dzīvokļi (līdz 1944); 1945. gadā šajā ēkā darbojas Rudzātu pag. izpildk.;

---

[173] Laikraksts *Latgolas Vōrds*, 1920, nr. 53.

[174] Izidors Krastiņš - ilggadējs Rudzātu pag. sabiedriskais darbinieks, akrtīvi darbojas, pildot uzskaites un revīzijas darbu pag. kancelejā un dažādās b-bās.

- ap 1924 - brāļi Lappo uzbūvē motordzirnavas (skat. nodaļā ***Pagasta saimnieciskā dzīve → Saimnieciskā dzīve līdz 1940 → Rūpali (līdz 1944) → Motordzirnavas***);
- 03.1926-1931 - Rudzātu draudzē kalpo prāvests Heronīms Matskus (1867-1935, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***);
- 1928 - Rudzātu kapsētas ierīkošana;
- 28.08.1929 - nodeg brāļu Lappo motordzirnavas;
- 1929 - Boļeslava Zalāna (1891-1957) ģimene uzbūvē nelielu mājiņu (starp bij. dzirnavām un nodedzināto pagastnamu), kurā bija ierīkotas Rudzātu patērētāju b-bas; līdz 2002 tajā dzīvo 2 NBJM locekles (māsa Paula Johanna un māsa Rosa Theresia, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Nabadzīgā Bērna Jēzus Māsu (NBJM) kongregācija → Kongregācijas māsas Rudzātos***);
- 1929 - atvērta privātā aptieka (skat. nodaļā ***Medicīniskā aprūpe → Medicīniskā aprūpe LR gados***);
- 20.08.1930-1932 - Rudzātu draudzi apkalpo Atašienes draudzes mācītājs, prāvests Boļeslavs Grišāns (1884-14.12.1983, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***);
- 1.07.1930 - tiek ielikts pamatakmens Rudzātu jaunajai pamatskolai;
- 1930 - atklāts doktorāts;
- 1934-1939 - Rudzātu draudzi apkalpo Atašienes draudzes mācītājs, prāvests Vladislavs Jankovskis (1903-1975, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***);
- 1.09.1934-1941 - Rudzātu draudzē kalpo prāvests Antons Čamans (1894-1957, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***); viņa laikā baznīcai uzliek cinkota skārda jumtu;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 27 saimniecības ar 170 iedzīvotājiem, t.sk. 80 vīrieši un 90 sievietes;
- 6.10.1936 - atklāta un iesvētīta jaunceltā Rudzātu sešklasīgā pamatskola;
- 1938 - baļķu vešanas talkā *Uzupītēs* nosalis Vladislavs Lazda;
- 1938 - veikta kapitāla tilta pārbūve;
- 9.09.1940 - pirmais pad. varas veiktais arests (arestēts Stepans Bogdans) pag. teritorijā;
- 1941 - Rudzātu draudzi apkalpo Atašienes draudzes mācītājs, prāvests Dominiks Pujāts (1893-1945, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***);
- 07.1941 - Rudzātu p-sk. telpās tiek pratināti arestētie PA no visa pagasta;
- 25.09.1941-24.01.1951 - Rudzātu draudzē kalpo prāvests Broņislavs Kivrāns (1892-1951, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***);
- 28.06.1941 vakars - VA ienākšana (skat. nodaļā ***Vācu okupācija (1941-1944)***);
- 1942 - Rudzātu centrā ir 33 zemes īpašnieki;
- 1942 pavasaris - piemiņas vietas izveidošana uz Sibīriju izsūtītajiem (bērzu birzs iestādīšana);
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Jānis un Roberts (1916) Auzāni, Kārlis Brīsla (1921-194?), Pēteris Cērmūkša (1914-1945), Vladimirs Grīnblats (1921), brāļi Antons (1924-194?), Leonards (1925-194?) un Vitālijs (1922) Gžibovski, Jānis Krasovskis (1907-19??), Vladislavs Kurmis (1923-1944), brāļi Kārlis (1922-1943) un Pēteris (1924-1943) Paegļi, Aloizs Pastars (1920-2002), Jefims Ponamarjovs (1922), Jānis Zalāns (1924), Jānis Zalāns (1923-1969);
- 07.1944 - Rudzātu p-sk. pagrabā vlasovieši 2 nedēļas pratina un spīdzina arestētos Būmaņu c. iedzīvotājus, pēc tam atkāpjoties aizved tos līdzi uz Kurzemi (skat. aprakstu par **Būmaņiem** un nodaļā ***Vācu okupācija (1941-1944)***);
- 1944 - mājas pamet Jāņa Auzāna (1874-19??) ģimene (dodas uz Kurzemi), Martas Klaužas (1895-1994, apb. Ogres p. k.) ģimene (dodas uz Talsiem), dzirnavnieka Igora Lappo (1910) ģimene (EM), Kārļa Lazdas (1897-19??) ģimene (dodas uz Zemgali), Valērijas Rutkovskas (1899-1975, apb. I Meža k. Rīgā) ģimene (dodas uz Kurzemi), kancelejas ierēdņa Staņislava

Rutkovska (1909-1971, apb. I Meža k. Rīgā) ģimene (dodas uz Kurzemi), skolotāja Andreja Vaivoda (1906) ģimene (EM uz ASV, skat. nodaļā ***Emigrācija***), skolotāja Antona Vucina (1905-1975, ASV) ģimene (EM no Līvānu pag.), Simiona Zalāna (1895-1998, apb. Liepu k. Talsos) ģimene (dodas uz Kurzemi), kancelejas ierēdņa Staņislava Zalāna (1911-1976, apb. Līvānu raj. Turku k.) ģimene (dodas uz Kurzemi), skolotājas Almas Zoles (1915-194?) ģimene (EM, PBV);

- 27.07.1944 - vācieši atkāpjoties nodedzina jauno Rudzātu p-sk., motordzirnavas, pagastnamu, bij. Rudzātu muižas pārvaldnieka ēka (policijas iecirkni un pag. kancelejas darbinieku dzīvokļus), pienotavas ēku ar Rudzātu l/s sab-bai piederošajām mašīnām un to novietni (bij. Rudzātu muižas klēti) un uzspridzina tiltu;
- 1944 - SA iesaukts Pēteris Cērmūkša (1914-1945), Jāzeps Zalāns (1926-19??);
- 08.1944 - sākta SA kritušo apbedīšana bij. Rudzātu muižas dārzā (skat. nodaļā ***Kritušo piemiņas vietas → SA kritušo karavīru piemiņas vietas***);
- 1944 - atvērta I pakāpes pamatskola;
- 10.1944 - nošauts pirmais pag. komsorgs Feaktists Paukovs (1924-1944);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Jāzeps Zalāns (1913-1945);
- 1945 - kulaku sarakstā ieskaitīta Karolīnas Zalānes (1915) saimniecība;
- 1945 - mājas pamet un uz Jēkabpils raj. dodas Jēkaba Lazdas (1903-19??, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***) ģimene;
- 4.10.1945 - notiesāts Jūlijs Paeglis (1899-1989, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***) un Andrejs Vārna (1898-19??);
- 1945-1947 - pie bij. pasta ēkas tiek nomesti nošauto NP līķi;
- 1944-1949 - Jāzepa Zalāna (1913-1945) bij. mājās un klētī tiek pratināti un spīdzināti pag. iedzīvotāji;
- 16.05.1945 - arestēts Jēkabs Lazda (1903-19??, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 6.06.1951 - atvērta pag. bibliotēka (skat. nodaļā ***Kultūras dzīve → Bibliotēkas***);
- 14.02.1951-27.01.1954 - Rudzātu draudzē kalpo prāvests Jānis Jedušs (1892-1958, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***);
- 13.10.1954-8.04.1957 - Rudzātu draudzē kalpo kardināls Jānis Pujāts (1930, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***); viņa darbības laikā restaurēts baznīcas tornis;
- 1955 - slēgta pamatskola;
- 6.10.1956 - dzimusi fizikas skolotāja, Gulbenes ģimnāzijas direktore Lidija Ķeķere (dz. Onckule);

  L.Ķeķere dzimusi skolotāju ģimenē. Tēvs Staņislavs (1927), māte Halina (dz. Češļa, 1932). Beigusi Rudzātu v-sk., DPI (Matemātikas fakultāte, 1979). Kopš 1979 strādā kā skolotāja Gulbenes 1. v-sk., vienlaikus līdz 1994 strādā arī kā direktora vietniece mācību darbā. Kopš 1995 ir Gulbenes ģimnāzijas direktore. Precējusies, vīrs Modris (vēstures skolotājs), dēls Matīss, meita Liene[175].
- 8.04.1957-1980 - Rudzātu draudzē kalpo prāvests Boļeslavs Grišāns (1884-14.12.1983, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***); viņa vadībā tiek pabeigti baznīcas torņa apdares darbi, uzbūvēti baznīcas žoga galvenie ieejas vārti, pilnīgi atjaunota sēta, nokrāsots baznīcas jumts, baznīca no ārpuses apšūta ar dēļiem un nokrāsota, ēkai izgatavoti jauni dubultlogi, baznīcā ievilkta elektroinstalācija, iekšsienas noklātas ar presētu kartonu un nokrāsotas ar eļļas krāsām, griesti izklāti ar finieri kvadrātveida rakstā, nobeicēti un nolakoti, baznīca un prezbiterijs izgreznoti ar dažādiem skulpturāliem veidojumiem, iegādāta Sv. Jāzepa statuja un katafalks; atpirkta bij. prāvesta mājas daļu, kas apšūta ar ķieģeļiem un tai uzlikts šīfera jumts, uzbūvēts arī pagrabs un ierīkota aka;

[175] Virtuālā enciklopēdija *Latvijas ļaudis uz 21. gs. sliekšņa*, http://www.gramata21.lv/.

- 07.1960 - SA kritušo pārapbedīšana bij. Rudzātu muižas dārzā (skat. nodaļā ***Kritušo piemiņas vietas → SA kritušo karavīru piemiņas vietas***);
- 1964 - atvērts bērnudārzs *Zīļuks* (20 vietas);
- 28.04.1980-18.09.1991 - Rudzātu draudzi (un Vanagu draudzi) apkalpo prāvests Jāzeps Pujāts (1928, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***); viņa laikā baznīcai iegādātas ērģeles;
- 1984 - piemiņas plāksnes uzstādīšana kritušajiem SA karavīriem bij. Rudzātu muižas dārzā;
- 01.1988 - atvērts jauns bērnudārzs (90 vietas);
- 25.03.1989 - tautfrontieši Rudzātu tautas namā organizē pirmo represēto atceres dienu (skat. nodaļā ***Atmoda***);
- 06.1989 - tautfrontieši organizē jaunās Rudzātu padomes ēkas iesvētīšanu un sarkanbaltsarkanā karoga uzvilkšanu uz pašvaldības ēkas jumta - pirmie Latvijā (skat. nodaļā ***Atmoda***);
- 18.09.1991 - 1999 - Rudzātu draudzi (reizē ar Vanagu draudzi) apkalpo prāvests Pēteris Onckulis (1919-1999, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***);
- 10.02.1997-30.10.2002 - Rudzātu draudzē (arī Vanagu draudzē) kalpo prāvests Ivars Vigulis (1972, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 10 saimniecības ar 14 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 6 sievietes;
- kopš 30.10.2002 - Rudzātu draudzē (arī Vanagu draudzē) kalpo prāvests Vilhelms Bēķis (1956, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***).

Rudzāti - Rudzātu ciems

Nosaukums. Ciema nosaukuma izcelsme varētu būt saistīta ar uzvārdu *Rudzāts*, jo ciema pirmsākumos atrodams tāds ciema iedzīvotāja uzvārds (te būtu jāpēta materiāli gan Krievijas, gan Polijas arhīvos).

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 0,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra DA virzienā, uz Rudzātu-Preiļu ceļa, Ošas upes kr. krastā, Ošas un Saunas upju sateces vietā. Ciema teritorija robežojas: A - ar Lāčupi, DA - ar *Spriudiem*, D - ar *Vilkmuguri* un Aleksandrovu, DR - ar Staņislavovu un Aleksandrovu, Z - ar Ošas upi. Līdz 1925 ciema teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Rudzātu c. ir ļoti sena apdzīvota vieta Rudzātu pagastā. Ap 1860-1870 ciema Mājsaimnieku sab-ba (11 īpašnieki), nopērk zemi (23 desetīnas un 1000 kvadrātasis jeb 23,393 ha) no Preiļu muižnieka. Zemes pircēji ir brāļi Andrejs, Jānis un Juris Graudiņi, Sīmanis Pankovskis (18??-1893), brāļi Jānis (1831-1927) un Jēkabs (1842-1910) Šaraki, brāļi Augusts (1833-1897) un Juris (1837-1917) Viļumi. Iegūto īpašumu savstarpēji sadala, bet īpašuma tiesības juridiski nenoformē. Zemi izmanto zemes ieguvēju mantinieki[176] un maksā zemes nodokli (50 gadus). 1913. gadā ciema sapulcē zemnieki no sava vidus izvēl Jāni Čikutu (1890-1971), Ādamu Graudiņu (1895-1950) un Pēteri Skuteli (1866-1930) kā pilnvarniekus ciema zemes sadalīšanas jautājumu kārtošanai. Par zemes sadalīšanu viensētās parakstās 20, pret - 8 zemnieki. 1914. gadā (cara laika zemes reforma) ciems tiek sadalīts 35 viensētās, sadalot tām 229,34 ha zemes. Pilnīga pāreja uz ierādītajām viensētu vietām tiek pabeigta pēckara gados (1922-1929). [Jāpiebilst, ka, salīdzinot ar pārējo ciemu zemnieku saimniecību platībām pagastā, Rudzātu ciemā vidēji uz saimniecību zemes platības ir mazākas.] 1942. gadā ciemā ir 34 zemes īpašnieki.

---

[176] LVVA, 1679-170-3855, 1.-5. lpp.

Polijas un Krievijas valdīšanas laikos Rudzātu centrā Ošas upes lb. krastā atrodas Eleonorviles folvorkas īpašnieku krogs (skat. nodaļā ***Rudzātu pagasta teritorijas vēsture → Krogi → Krogi Eleonorviles folvorkas teritorijā → Eleonorviles krogs***). 1889. gadā krogu nopērk zemnieks Ādams Skutelis no *Spriudiem*, 1899. gadā to manto viņa dēli Pēteris un Andrejs, 1911. gadā krogu nopērk Leitānu ģimene. Vēlākajos gados Leitānu meitu Helēnu apprec Jānis Svarinskis. Kroga vietā Svarinskis ierīko dažādu preču veikalu. VA atkāpjoties, veikala ēka tiek nodedzināta. Pašreiz šajā vietā uzbūvēta māja, kurā saimnieko Jonaša Graudiņa (1914-1991) pēcnācēji.

Pad. varas gados ciema teritorijā uz deportētā O.Šaraka (1872-1949) zemes uzbūvēta Rudzātu v-sk. ēka. Ciema teritorijā Saunas upes krastā bijušajiem Rudzātu pad. saimniecības strādniekiem, darbiniekiem un vadītājiem uzbūvētas vairākas *Līvānu tipa* standartmājas.

1970-tajos gados ciemā uz Olksnu ģimenes zemes uzbūvēta divstāvu mūra ēka mežniecības vajadzībām. Pašreiz ēku privatizējuši zemes īpašnieku mantinieki. Ēkā ierīkots veikals, kurā vienīgajā no 5 pag. veikaliem netirgo alkoholiskos dzērienus. Ēkas otrajā stāvā iekārtotas Rudzātu Kristiešu draudzes (Viesītes Baptistu draudzes filiāles) lūgšanu un atpūtas telpas (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Pārējās pagastā pārstāvētās konfesijas → Rudzātu Kristiešu draudze***).

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Eleonorviles, Kivlenieku un Rudzātu kapsētās.

Apdzīvotība. Ciemā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Bogdani, Graudiņi, Skuteļi, Sovāni, Šaraki, Viļumi u.c.). 1935. gadā ciemā ir 32 saimniecības ar 165 iedzīvotājiem, t.sk. 73 vīrieši un 92 sievietes, 2000. gadā - 21 saimniecība ar 51 iedzīvotāju, t.sk. 19 vīrieši un 32 sievietes.

Apraksts un atmiņas. Vairākas ģimenes saimnieko prasmīgi (piem., P.Skuteļa, I.Sovānes, O.Šaraka, J.Viļuma u.c.) un dzīvo pārticīgi. Ciemā ir arī tādi neveiksminieki un sliņķi, kuru dzīves līmenis ir zems.

Pētera Skuteļa viensēta *Akācijas* (1922)[177]

Viena no pirmajām viensētām ciemā izveido Pētera Skuteļa (1901-1942) ģimene (skat. viensētas foto →). Ar smagu roku darbu šī viensēta uz 11 ha liela zemes gabala izveidojas kā paraugsaimniecība - kā ciema, tā arī pag. zemniekiem. Saimniecībā ir labi nostādīta lopkopība, tiek turētas 6-8 *Latvijas brūnās* šķirnes govis. Pienu piegādā Rudzātu piena pārstrādes punktiem. Vēl papildus saimniecība nodarbojas ar zālāju audzēšanu. Šajā saimniecībā bieži tiek rīkotas pag. iedzīvotāju un skolēnu ekskursijas. Pats saimnieks Pēteris Skutelis ir ļoti aktīvs un sabiedrisks, ilgus gadus darbojas Rudzātu pag. pašvaldībā, piedalās vairāku biedrību dibināšanā un vadīšanā, ir Rudzātu aizsargu nodaļas biedrs. Pateicoties savai aktīvai darbībai un dažu skauģu apmelošanas rezultātā viņa ģimeni 1941. gadā izsūta uz Sibīriju (skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***).

Helēna Šaraka (1921) raksta[178]: "Kā sākas visas pasakas un teikas - reiz bija... Pirms daudziem gadu simtiem še dzīvoja un strādāja mūsu senči. Apvidus, par kuru gribu stāstīt, atrodas ap Ošas un Saunas upītēm. Še senā pagātnē pirms vairāk kā 400-500 gadiem ir zaļojuši un kuplojuši skaisti lapu koku meži, pārsvarā ozoli un oši. Vēl tagad pie tagadējās Rudzātu v-sk. uz mana tēva bijušās zemes aug un zaļo ozols, kuram ir vairāk kā 300 gadu. Cik zīmīgi: laikā, kad valdīja "sarkanais mēris", ozols tā panīka, ka bija domājams - tas aizies bojā, nokaltīs un iznīks. Bet... līdzko mainījās laiki, arī ozols mainījās - sāka atlabt, zaļot un augt no jauna. Prieks redzēt šādu kuplu, zaļojošu pagātnes liecinieku.

Iepriekšējos gadsimtos iedzīvotāju ir bijis visai nedaudz. Tie ienākuši no attālākām vietām - redzams, ka tos piesaistījusi skaistā apkārtne un zaļais mežs. Cik vien mans tēvs atcerējās, un kā to viņam

---

[177] Attēls no gr-as O.Svenne *Vecā un jaunā Latgale un viņas īpatnības*, *A.Ozoliņa apgāds*, Rīga, 1923, 39. lpp.

[178] H.Šarakas vēstules (19.01.2000) fragments.

bija stāstījuši priekšteči, ir kā atmiņu pasakas, kas mums gandrīz maz ticams, jo tagad, sevišķi pirms pad. varas ienākšanas Latvijā, mūsu pagasts bija diezgan kupli apdzīvots. Nāca sarkanā vara, atkal visu izpostīja, nāca viena fronte, tad otra, visu meža tuvumā dzīvojošo mājas nodedzināja un pašus iedzīvotājus aizveda lopu vagonos verdzībā uz Krieviju.

Vēl mans tēvs zināja stāstīt, kad tad, kad viņš bijis mazs (tas ir kādus 125 gadus atpakaļ), viņa māte agri no rīta to cēlusi un teikusi, lai ceļas un paskatās pa logu, jo tikšot dzīts lācis, kas naktī esot nobendējis telīti, un par to arī viņam būšot sods. Tajos laikos mežos ir dzīvojuši lāči un vilki. Ne par velti abpus Ošas upei ir bijušās Oša pietekas, nosauktas par Lāčupēm.

Muižkungu laikā pāri Saunas upītei J.Čikuta saimniecības teritorijā mežā ir tecināta darva jau rūpnieciskos nolūkos. Mans tēva tēvs esot teicis dēlam: "*Iesim mājās, jo vēlāk krēslā sāk gaudot vilki*". Darva esot vesta uz Līvāniem. Tur esot bijusi rūpnīca, kur it kā esot bijuši franču strādnieki.

Mani vecāki zināja stāstīt, ka mūsu, Šaraku dzimtā, kādas 4 paaudzes atpakaļ, Rudzātu ciemā ir dzīvojuši 2 vecīši, kuriem nav bijuši bērni, un viņi pieņēmuši audzināt svešu zēnu, kurš ir bijis tas Šaraks vai Šīraks. Tā ir radusies Šaraku dzimta, kura vēlākos gados ir bijusi bagāta meitām un dēliem.

Vēl atceros vecmammiņas stāstīto, ka viņas vecmamma muižkungu valdīšanas laikā ir nesusi vakariņas saviem bērniem, kuri rijā ar spriguļiem kūluši labību. Nakts ir bijusi tumša un auksta, ceļš uz mājām izlicies tik garš un tik grūts. Vecmammiņa ir apmaldījusies un nogurusi, piekususi, apsēdusies, aizmigusi un nosalusi. Šādas skumjas atmiņas no manu senču laika."

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1860-1870 - ciema Mājsaimnieku sab-ba nopērk zemi no Preiļu muižnieka;
- 1889 - zemnieks Ādams Skutelis (1822-1899, no *Spriudiem*) nopērk krogu no Eleonorviles folvorkas īpašniekiem;
- 1914 - cara laika zemes reforma: ciems tiek sadalīts 35 viensētās;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Augusts Bulmeisters (1893-19??);
- 1919 - lielinieki nošauj Donātu Graudiņu (1899-1919);
- 1919 - uz Krieviju aizbēg laupītājs (piedalījies Lāča ģimenes slepkavībā) Pēteris Šaraks (1882-19??);
- 1922 - dzimusi skolotāja Paulīne Bulmeistere (dzīvo Līvānos);
- 1925 - ciema teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1926 - dzimusi filoloģe, ilggadēja LZA speciāliste Anna Vindele (1926-2000, apb. Rīgā);
- 1929 - pilnīgi pabeigta pāreja uz dzīvi viensētās;
- 1933 - dzimusi ekonomiste Broņislava Pipare (dz. Skutele, dzīvo un strādā Jelgavā);
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 32 saimniecības ar 165 iedzīvotājiem, t.sk. 73 vīrieši un 92 sievietes;
- 8.08.1938 - traģiski miris Aloizs Sovāns (1866-1938);
- 1938 - dzimis vēsturnieks un skolotājs Pēteris Mozulis (dzīvo un strādā Aizkrauklē);
- 1940 - J.Viļums (1905-19??) mēslu talkā uz lauka ar dakšas kātu nosit ciema meitu Genovefu Sovāni (24 g.v.);
- 1941 - uz Sibīriju izsūtīta Pētera Skuteļa (1901-1942) ģimene (skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1942 - ciemā ir 34 zemes īpašnieki;
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Jānis (1915-1990), Jāzeps (1923-1998) un Pēteris (1919-1974) Bogdani, Pēteris Bogdans (1919-1974, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Pēteris Bulmeisters (1920), Arvīds Gaffe (1921), Pēteris Olksna (1921), Pēteris Rutkovskis (1906-1992), Jānis Slīce (1922), Jānis Sovāns (1913-1997), Jānis Sovāns (1923-1998), pusbrāļi Ādams (1907-194?) un Pēteris (1924-1949, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***) Šaraki, Jānis Šulte (1917), Jānis Viļums (1910-1976), Jānis Viļums (1923-1994);
- 1944 - vācieši atkāpjoties nodedzina Martas Olksnas (1892-1945) mājas un Svarinska veikalu;
- 1944 - SA iesaukti Jāzeps Bogdans (1923-1998), Izidors Pankovskis (1909-1967), Pēteris Šaraks (1924-1949, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);

- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās brāļi Jānis (1915-1990) un Pēteris (1919-1974) Bogdani, brāļi Andzelms (1928, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***) un Ēvalds (1929-1948) Graudiņi, Pēteris Olksna (1921), Izidors Pankovskis (1909-1967), Jānis Sovāns (1913-1997), Jānis Šaraks (1926-2000, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***), Jānis Vindelis (1923-2001);
- 10.04.1947 - arestēts un notiesāts (1947) NP Andzelms Graudiņš (1928);
- 1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Pētera Skuteļa (1902-199?) saimniecība;
- 2.08.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Jāņa Svarinska (1900-1972) saimniecība;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtītas Izidora Graudiņa (1900-1985), Ādama Graudiņa (1895-1950), Onufrija Šaraka (1872-1949) un Jāņa Svarinska (1900-1972) ģimenes (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 1968 - traģiski miris (elektrozvejā) Pēteris Skutelis (1939-1968, apb. Eleonorviles k.);
- 1.09.1981 - tiek atklāta jaunā Rudzātu vidusskolas ēka (uz O.Šaraka bij. īpašuma zemes)
- 1984 - piemiņas plāksnes uzstādīšana karā kritušajiem SA karavīriem - rudzātniekiem un nošautajiem pagasta PA pie Rudzātu vidusskolas;
- 09.1988 - Rudzātu vidusskolā tiek izveidota LTF atbalsta grupa (skat. nodaļā ***Atmoda***);
- 18.11.1988 - tautfrontieši Rudzātu vidusskolas zālē organizē LR proklamēšanas dienas svinības - pirmā reize kopš 1940, kad tiek rīkots publisks pasākums zem sarkanbaltsarkanā karoga (skat. nodaļā ***Atmoda***);
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 21 saimniecība ar 51 iedzīvotāju, t.sk. 19 vīrieši un 32 sievietes (nozīmīgākā un lielākā - J.Viļuma (1953)).

Rudzātiņas (Rudzētiņas, Rudzāti, Rudzāti-2, Rudzāteņas, Rudzāteņi, Mozī Rudzāti, Mozī Rudzēteņi)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma. Iespējams, tas cēlies no pirmā ienācēja uzvārda.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 3 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, Būmaņu-Vidu ceļa kr. pusē, Melnupītes lb. krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Vidiem, D - ar Būmaņiem, R - ar Rudzātu centru un Mālakalnu, Z - ar Vidiem un Medņevku. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Nostāsts vēsta, ka Rudzātu centrā bijusi labi iekopta vieta, kas iepatikusies muižniekam, un tas licis vietējiem iedzīvotājiem pārcelties citur - un tā esot izveidojušās Rudzātiņas. 1942. gadā ciemā ir 20 zemes īpašnieki.

Ciema teritorijā uzstādīts krucifikss - vienkāršs koka krusts. Sīkāku ziņu par to trūkst.

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vidu un Rudzātu kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu (Rudzāti u.c.) un dažas krievu (Devjatņikovi, Pankovski u.c.) ģimenes. 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 18 saimniecības ar 95 iedzīvotājiem, t.sk. 40 vīrieši un 55 sievietes, 2000. gadā - 4 saimniecības ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 3 vīrieši un 4 sievietes.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Antons Pintāns (1893-19??), Staņislavs Rudzāts (1880-1956), Antons Vilcāns (1891-1934);
- 1918-1921 - Jāzeps Utnāns (1892-19??) karo latviešu sarkano strēlnieku rindās;
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1921 - ciemā ir 23 iedzīvotāji, t.sk. 8 vīrieši un 15 sievietes;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 18 saimniecības ar 95 iedzīvotājiem, t.sk. 40 vīrieši un 55 sievietes;
- 1941 - arestēti un pratināti (Rudzātu p-sk., pēc tam atbrīvoti) 3 iedzīvotāji;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 20 zemes īpašnieki;

- 27.05.1942 - darbā uz Vāciju nosūtīti 7 iedzīvotāji;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Jāzeps Kasalis (1911-1992), Jānis Pintāns (1925, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***); Aloizs Rudzāts (1901-1984), brāļi Alberts (1919) un Jānis (1911-1973) Rudzāti (skat. nodaļā ***Emigrācija***), Pēteris Rudzāts (1915);
- 1944 - mājas pamet Antona Pintāna (1893-19??) (dodas uz Talsiem) un Alvīnes Rudzātes (1890-1963) (dodas uz Kurzemi) ģimenes;
- 1944-1945 - SA iesaukts Antons Putniņš (192?-2001);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Jāzeps Kasalis (1911-1992), brāļi Benedikts (1926-2001) un Jāzeps (1912) Rudzāti;
- 1950 - nošauts (laupot Vanagu ciemā) MI Jānis Klaužs (1929-1950);
- 24.04.1952 - arestēts un notiesāts (10.06) Pēteris Rudzāts (1915-19??, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 4 saimniecības ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 3 vīrieši un 4 sievietes.

Rusiņi

Nosaukums. Par ciema nosaukuma rašanos nav nekādu dokumentālu ziņu. Bet, kā stāsta[179] Rusiņu c. iedzīvotāja Anna Vaivode (1935), viņas vecāki esot stāstījuši, ka tagadējā ciema teritorijā agrāk auguši lieli ozolu meži (vēl tagad ir saglabājušies atsevišķi ozoli). Krievu-franču kara laikā tagadējo *Lejnieku* māju vietā esot dzīvojis no franču armijas atpalicis karavīrs, kurš saukts par Ruseli. Tas esot no lūkiem pinis dažādus saimniecības priekšmetus. Iespējams, ka no šī nosaukuma arī radies ciema nosaukums.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 8,5 km no Rudzātu pag. centra R virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa lb. pusē, Ošas upes lb. krastā (pie Sumankas upītes ietekas). Ciema centrs atrodas salīdzinoši augstā vietā (uzkalnā). Ciema teritorija robežojas: A - ar Sumankas upīti (tagad Rožupes pag.), D - ar Laivacumu (tagad Rožupes pag.), R - ar Guļbinsku c. (tagad Rožupes pag.), Z - ar Ošas upi. Līdz 1925 ciema teritorija ietilpst Vārkavas (kādu laiku bijusi pievienota arī Līvānu pag.), pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. LR Zemes reformas laikā (1930) mērnieks V.Sprincis izved ciema zemju sadalīšanas darbus: ciems tiek sadalīts 15 viensētās, sadalot tām 282,75 ha zemes. 1942. gadā ciemā ir 13 zemes īpašnieki.

Ciema centrā (9 km attālumā no Rudzātu baznīcas un pag. centra) atrodas ciema krucifikss. Krucifiksu 1906. gadā par ciema iedzīvotāju līdzekļiem uzbūvē ciema vīrieši. Lielākais darbs krucifiksa pamatu cementēšanā veikts pēdējos gados pirms II pasaules kara, sēta remontēta vairākkārt. Krucifikss atjaunots ap 1970. gadu. Pēdējais remonts veikts 1989. gadā (uzlikts jauns jumts) (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā → Rusiņu ciema krucifikss***).

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vilmeniešu kapsētā.

1920-1936 ciemā darbojas I pakāpes Rusiņu pamatskola (skat. nodaļā ***Izglītība***).

Apdzīvotība. Ciemā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Babri, Džārdāni, Guļbinski, Pastari, Rusiņi, Vaivodi). 1935. gadā ciemā ir 11 saimniecības ar 79 iedzīvotājiem, t.sk. 33 vīrieši un 46 sievietes, 2000. gadā - 7 saimniecības ar 17 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 9 sievietes.

Apraksts un atmiņas. Interesanti par savu ciemu raksta[180] ciema bij. iedzīvotāja, skolotāja Helēna Anspoka (dz. Guļbinska, 1925-2002): "Rusiņu ciems atrodas nelielā uzkalniņā. Lai gan viss Rudzātu pagasts ir viens liels līdzenums, tomēr ciema uzkalniņš labi jūtams. Aiz tā tek Ošas upe, kura iekļauj plašas pļavas (lukstus), un tā jau ir pamatīga leja. Luksti stiepjas vairāku kilometru garumā. Šīs pļavas pieder ne tikai Rusiņu ciemam vien, te sienu pļaut brauc daudzu attālāku ciemu ļaudis. Līdz karam

---

[179] A.Vaivodes atmiņas (pierakstīts 11.10.1999).
[180] H.Anspokas vēstules (19.12.1998) fragments.

lukstu pļavās koku tikpat kā nebija, vakaros bija labi redzamas internātskolas ēkas (Lūzenieki) ugunis. Tagad vairs tā nav. Pēc Ošas upes izbagarēšanas luksti ir izmainījušies līdz nepazīšanai.

Pēc ciema zemju sadalīšanas viensētās iedzīvotāji turpināja dzīvot vecajās vietās. Nepārcēlās viensētās tāpēc, ka daži zemes gabali katram bija patālu, bet par to neviens nesūdzējās, jo tā bija iepriekšējā vienošanās.

H.Anspoka (Guļbinska) (1970)

Ciema ļaužu pamatnodarbošanās ir lauksaimniecība, it īpaši lopkopība, ko veicināja tuvu esošās pļavas un neatkarības gados uzbūvētā Roženovas pienotava.

Lai atvieglotu roku darbu, katrs (pēc savām iespējām) centās iegādāties dažādas l/s mašīnas. Tā gandrīz visiem bija zāles pļāvējs, kuru pielāgoja labības pļaušanai, zirga grābekļi. Diviem saimniekiem bija arī labības pļāvēji. Vairākiem bija zirgu kuļmašīnas, taču tās izmantoja maz, jo labību parasti izkūla ceļojošie tīrkūlēji.

Protams, ciemā bija arī savs drēbnieks Jāzeps Vaivods (1899-1954). Viņš bija liels sava aroda meistars, bet bija arī ļoti muzikāls un aktīvs dažādos sabiedriskos pasākumos.

Ciema iedzīvotāju skaits bija pāri 64 cilvēkiem, jo katrā ģimenē auga 3-4 bērni, bet St.Vaivoda mājās skanēja 6 bērnu balsis.

Rusiņu iedzīvotāji augstu vērtēja izglītību, un tie, kuriem apstākļi to atļāva, centās savus bērnus izskolot.

Līdz 1940. gadam trīs no Rusiņu ciema - Aloizs Vaivods, Jānis Vaivods un Helēna Džārdāne strādāja par skolotājiem. Tekla Pastare un Tekla Guļbinska bija beigušas Višķu mājturības skolu. Teodors Rusiņš mācījās Daugavpils dzelzceļnieku arodskolā, Jānis Džārdāns mācījās Aglonas ģimnāzijā, es pati - Jaunaglonas ģimnāzijā, Pēteris Babris - Aglonas l/s skolā, Anna Guļbinska - Višķu dārzkopības tehnikumā.

50 pad. okupācijas gados Rusiņu ciems ārēji it kā neizmainījās. Neviens nepārcēlās uz dzīvi ciematā, lai gan to ļoti popularizēja pad. vara, taču ciems tomēr izmainījās. Protams, notika paaudžu maiņa, kā tam arī jābūt, taču tieši Rusiņu ciema pēcnācēji dzīvo tikai sešās mājās. Trīs mājas stāv tukšas, divās jau sen saimnieko citi - ienācēji, kuri jau tagad ir īsti rusiņieši. Toreizēji bērni nu jau ir kļuvuši veci vīri un sievas. Dzīves gaitas daudzus iedzīvotājus ir aizvedušas uz dažādām Latvijas malām, pat uz Ameriku. Pēc neatkarības atgūšanas ciema iedzīvotāji ir atguvuši sava tēva zemi un cītīgi saimnieko, īpaši ar lopkopību."

Rusiņu c. dziedātājas muzikanta Izidora Vaivoda (1893-1945) pavadījumā (no kr.): Veronika Babre (1916), Tekla Guļbinska (1923), Helēna Guļbinska (1925-2002), Helēna Džārdāne (1917), Anna Rusiņa (dz. Pastare, 1916-1999), Tekla Rusiņa (1915), Monika Pastare (1917), aizmugurē no kr.: neatpazīta, Tekla Pastare (1921)

Stāstīto var papildināt ar paša autora atmiņām. Rusiņu ciema iedzīvotāji bija ļoti draudzīgi, ļoti aktīvi sabiedriskā ziņā, lieli dziedātāji, dziedāja Eleonorviles un Rudzātu baznīcu koros. Benedikta Zalāne (dz. Vaivode) autoram stāstījusi[181], kā viņa un vēl daži ciema jaunieši, kopā kādi 5-6, reizi nedēļā gājuši 11 km līdz Eleonorvilei uz kora mēģinājumiem (1915-1918). B.Zalāne arī dažus gadus dziedājusi Līvānu korī un tā sastāvā piedalījusies Latgales I dziesmusvētkos Rēzeknē (1924). Kad Rusiņu ciemā kādu laiku darbojās Rusiņu p-sk., viņa strādājusi tajā par apkopēju un bērniem mācījusi dziedāšanu, vienmēr palīdzot sagatavot svētku uzvedumus uz Ziemassvētkiem un Lieldienām. Autoram stāstījusi, ka nav varējusi mācīties tālāk, jo ģimene bijusi diezgan trūcīga, tāpēc skolā laisti tikai brāļi. Šeit jāatzīmē, ka visa viņas ģimene bijusi tikpat aktīva un apdāvināta, ļoti muzikāla ("visi bērni iemācījās spēlēt vairākus mūzikas instrumentus, daudz kopīgi dziedāja un muzicēja"[182]), pati Benedikta spēlējusi klavieres, ērģeles un ģitāru.

B.Zalāne (1995)

B.Zalāne (1920)

B.Zalāne savās atmiņās[183] stāsta: "Mūsu ģimenē bijām 8 bērni, viens puisītis nomira maziņš, mēs, septiņi pārējie, izaugām veseli - pieci dēli, divas meitas. Tēvs dēlus laida skolā. Skolās visas stundas bija krievu valodā. Kad viņi beidza trīs klases, tad mācīja kādam amatam. Viens bija kurpnieks, viens drēbnieks, vienam dēlam tēvs pats iemācīja visādus saimniecībā derīgus darbus - dažādus kokapstrādes darbus, kalēja darbus. Divi jaunākie dēli jau mācījās citā skolā. 1918. gadā atvēra latviešu skolas. Abi jaunākie dēli pabeidza DSI, jau 1927. gadā strādāja kā skolotāji brīvajā Latvijā." Benediktas brālis Jāzeps, kurš bija ciema drēbnieks, vadīja arī Rudzātu pag. stīgu ansambli un bija ērģelnieka aizvietotājs Rudzātu baznīcā (sīkāk skat. nodaļā ***Kultūras dzīve***). Brālis Jānis izmācījās par skolotāju, bet bija arī mūziķis, diriģents, komponists, gleznotājs un rakstnieks (sīkāk skat. nodaļā ***Emigrācija***). Brālis Aloizs arī kļuva par skolotāju, viņu izsūta 1941. gadā (sīkāk skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***). Brālis Izidors saimnieko tēva mājās, 1945. gadā viņu noslepkavo čekisti (sīkāk skat. nodaļās ***Nacionālā pretošanās kustība***, ***Padomju represīvo orgānu darbība pirmajos gados pēc II pasaules kara*** un ***I pasaules karš un lielinieku revolūcija → Lielinieku valdīšana***). Jāatzīmē, ka Izidora Vaivoda ģimene smagi cietusi no pad.varas represīvajiem orgāniem. Vēl ģimenē ir brālis Staņislavs un māsa Tekla. Pati Benedikta bija aktīva aizsardze (sīkāk skat. nodaļā ***Organizāciju darbība (1920-1944) → Valsts Prezidenta Kārļa Ulmaņa vizīte Latgalē***), par ko saņēmusi LAO apbalvojumu (skat. nodaļā ***Pagasta iedzīvotāju apbalvojumi***). Pēc vāciešu repatriācijas 1939. gadā viņas ģimene pārceļas uz dzīvi bij. vāciešu Iršu kolonijā (Aizkraukles raj.) un aktīvi piedalās vietējās katoļu baznīcas dzīvē (kalpo kā ērģelniece). Pateicoties dzīvesvietas maiņai, ģimeni neskar deportācijas. Pēc Atmodas viņa par savā dzīvē pieredzēto un piedzīvoto stāsta laikraksta *Solis* lappusēs. Gan viņas publicētie atmiņu stāstījumi, gan atmiņas par dažādiem notikumiem, ko viņa stāstījusi tieši autoram, ir plaši izmantotas šajā grāmatā.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1865 - dzimis Kazimirs Vaivods (1865-1919)[184];
- 1895 - dzimis skolotājs Aloizs Vaivods (1895-1988);
- 14.04.1902 - dzimusi bij. aizsardze, ērģelniece, koriste Benedikta Zalāne (dz. Vaivode, 1902-1998, apb. Lielvārdes k.);

---

[181] B.Zalānes atmiņas (pierakstīts 20.10.1995).

[182] A.Neretniece *Viņa pati ir Dieva brīnums!*, laikraksts *Solis*, 1995, nr. 13 (119).

[183] Laikraksts *Solis*, 1995. gada novembris.

[184] Ļoti gudrs zemnieks, kas pašmācības ceļā apguvis lasīt un rakstīt prasmi. Sākoties cara laika zemes reformai Krievijā, viņš sadala kaimiņciema (Guļbinski) zemi tik prasmīgi, ka vēlāk ieradušies mērnieki (LR Zemes reformas laikā) atzīst, ka zeme sadalīta un robežas iemērītas tik pareizi, ka viņiem nekas nav jāpārmēra. Jāpiezīmē, ka paša ciema zemi viņš strikti atteicies dalīt.

- 25.12.1904 - dzimis skolotājs, mūziķis, diriģents, komponists, gleznotājs un rakstnieks Jānis Vaivods (skat. arī nodaļā ***Emigrācija***);

  J.Vaivods beidzis DSI (1927, teicami). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1927. Beidzis Latgales Skolotāju centrālās b-bas rīkotos kursus (1932). Ievēlēts par Darba Centrāles padomdevēju arodizvēlē Daugavpilī (1940). Strādājis Rusiņu p-sk. (1927), vēlāk (līdz 1944) - citās Daugavpils apr. p-skolās (Dagdas un Špreiju). Aizsargs (kopš 1939, Višķu pag. aizsargu nodaļā), aizsargu nodaļas kora diriģents. No 1936 - kora diriģents. 07.1944 kopā ar ģimeni emigrē uz Vāciju, pēc tam uz ASV (1950), kur apmeta Mičiganas štatā, Fentonā. Līdz pensijai strādā fabrikā. Brīvajā laikā, kā arī aizejot pensijā J.Vaivods čakli nododas saviem vaļaspriekiem: gleznošanai, komponēšanai un rakstīšanai. Viņš ir vairāk kā 100 gleznu, 9 bērniem (*Sapnis par dzimteni, Ziemsvētku vecīša ķibele, Atraitnes dēls, Imanta, Senatne, Sēņu deja, Trīs vēlēšanās, Gāganu kari, Betlēmes brīnums*) un 3 pieaugušajiem domātu lugu, atmiņu grāmatas *Reiz bija* (tā stāsta par kāda Latgales stūrīša dzīvi un darbiem no šūpuļa līdz kapam), kā arī vairāku kompozīciju klavierēm un ģitārai un vairāku dziesmu autors[185]. (J.Šķirmants "J.Vaivods *Sapnis par dzimteni*", 1981, ASV);
- 1906 - uzbūvēts pirmais ciema krucifikss;
- 1917 - dzimusi skolotāja Helēna Džārdāne;
- 1919 - Kazimirs Vaivods (1865-1919) pāri frontes līnijai pārved 2 mācītājus, paslēptus salmu vezumā (skat. nodaļā ***I pasaules karš un lielinieku revolūcija***);
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Izidors Vaivods (1895-1945);
- 1920 - ciemā atvērta Rusiņu I pakāpes pamatskola;
- 1921 - dzimusi skolotāja Tekla Pastare (dzīvo un strādā Līvānos);
- 1923 - dzimusi skolotāja Tekla Guļbinska;
- 1925 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1925 - dzimusi skolotāja Broņislava Paegle (dz. Babre);
- 1925 - dzimusi skolotāja Helēna Anspoka (dz. Guļbinska, 1925-2002);
- 1930 - LR Zemes reforma: ciems tiek sadalīts 15 viensētās;
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 11 saimniecības ar 79 iedzīvotājiem, t.sk. 33 vīrieši un 46 sievietes;
- 1936 - slēgta pamatskola;
- 1936 - tiek ievilkts telefons Kazimira Džārdāna (1882-1952, apb. Vilmeniešu k.) mājās;
- 1940 - remontēts ciema krucifiksa žodziņš;
- 1941 - uz Sibīriju izsūtīts skolotājs Aloizs Vaivods (1895-1988, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1942 - ciemā ir 13 zemes īpašnieki;
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti Jānis Babris (1918), Jānis Babris (1924-1944), Jānis Džārdāns (1923-1944), Broņislavs Rusiņš (1914-1950), Jānis Rusiņš (1906-1981), Pēteris Rusiņš (1917-1944), Teodors Rusiņš (1919), Pēteris Vaivods (1924);
- 1944 - mājas pamet un emigrē (ASV) Jāņa Vaivoda (1904) ģimene;
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Jānis Babris (1918), Pēteris Babris (1922-1945), Antons Rusiņš (1905-1968), Broņislavs Rusiņš (1914-1950);
- 2.08.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Andreja Babra (1875-1952) saimniecība;
- 1948 - ciema teritorijā nodibināts kolhozs *Latgales Zieds*; pirmais pr-js Pēteris Rudzāts (1915-19??);
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīts Antons Rusiņš (1905-1968, ģimene paliek Latvijā) un viņa brāļa Jāņa Rusiņa (1899-1965) ģimene (no Līvānu pag. *Sīļiem*) (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 1950-tie - ciema krucifiksam uzlikts metāla žodziņš;
- 1952 - arestēts un notiesāts Pēteris Rudzāts (1915-19??, Rudzātiņas);
- ap 1970 - atjaunots ciema krucifikss;

[185] LVVA, 1632-1-22530.

- 1989 - pēdējoreiz remontēts ciema krucifikss (uzlikts jauns jumts);
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 7 saimniecības ar 17 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 9 sievietes.

Saulgrieži ↑ Zabolotje

Sausāsala (Sausōsola) un Zaķubirze (Zaķubērze)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma. Domājams, ka nosaukuma rašanās saistīta ar to, ka apdzīvotā vieta atrodas uz daudz sausākas vietas nekā apkārtējās zemes platības.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 5,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra DR virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa kr. pusē, Stepores purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.), D - ar *Zaķubirzi* (tagad Rožupes pag.), DR - ar *Izgodu* (tagad Rožupes pag.), R - ar *Eriņbirzi* (tagad Rožupes pag.), Z - ar Kamčatku (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme piederējusi Vārkavas pag. muižniekam Miķelim Reuttam Miķeļa d. 26.03.1908 zemnieks Andžs Briedis (no Mētrienas pag.) nopērk zemi (70 desetīnas par 6300 rbļ.) no muižnieka Reutta[186].

Saimniecību manto dēls Vilis Voldemārs (1905-19??) un, prasmīgi saimniekojot, izveido stipru zemnieku saimniecību. Labi sasniegumi tiek gūti piena lopkopībā, izaudzēts *Latvijas Brūnās* šķirnes govju ganāmpulks. Līdz 1944 saimniecībā darbojas arī krejotava (piena pieņemšanas punkts), kur pienu piegādā arī apkārtējie zemnieki. Iegūto pienu sūta uz Rožupes pienotavu. Arī laukkopībā tiek sasniegtas labas ražas, īpaši linkopībā. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks.

10.9.1926 Eliass Lauskis (1888-1982, apb. Puduļu k.) nopērk zemi (10,50 ha par Ls 2800) no šīs saimniecības un izveido savu zemnieku saimniecību ***Zaķubirze*** **(*Zaķubērzi*)** - māju vairs nav[187].

II pasaules kara beigās, vāciešiem atkāpjoties, ģimene mājas pamet un dodas svešumā. Tagad mājas nopostītas.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimene (Brieži). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 6 iedzīvotājiem, t.sk. 2 vīrieši un 4 sievietes, 2000. gadā - māju vairs nav.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1908 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1926 - zemes pārdošana Eliasam Lauskim (1888-1982, apb. Puduļu k.);
- 1930-tie - darbojas krejotava - piena pieņemšanas punkts;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 6 iedzīvotājiem, t.sk. 2 vīrieši un 4 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks;
- 1944 - mājas pamet un emigrē (ASV) Viļa Brieža (1905-19??) ģimene;
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

---

[186] LVVA, 1707-1-5171, 609.-610. lpp.
[187] LVVA, 1707-1-14668, 585. lpp.

Slīčevka (Sličevka, Sliečevka, Slīčauka) un ***Vainagi***

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 4,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra DA virzienā, uz Alksniešu-Vilcānu ceļa, Jašores upītes lb. krastā, Medņu purva tuvumā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Medņu purvu, D - ar Eleonorvili, R - ar Antonišķiem, Z - ar *Šauriem*. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 18.03.1888 zemnieks Pēteris Erts (18??-1931, no Gaļānu pag.) nopērk zemi (55 desetīnas, 1600 kvadrātasis par 1990 rbļ.) no Preiļu muižnieka Ungera-Šteinberga[188]. 25.02.1931 īpašumu manto (līdzīgās daļās) dēli Jāzeps (1890-1969) un Staņislavs (1880-1954) Erti (abi apb. Eleonorviles k.). Izveidojas 2 zemnieku saimniecības: ***Slīčevka*** un ***Vainagi***. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki. Pašreiz eksistē tikai Jāzepa Erta mājas - *Slīčevka* (jaunais nosaukums - *Bērziņi*), kurās saimnieko mantinieki. *Vainagu* mājas meliorācijas laikā noārdītas.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Eleonorviles kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Erti). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 21 iedzīvotāju, t.sk. 9 vīrieši un 12 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1888 - zemes iepirkšana;
- 1919 - lielinieku rekvizīcijas;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1931 - mantojuma sadalīšana;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 21 iedzīvotāju, t.sk. 9 vīrieši un 12 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1942 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Antons (1924-1944) un Staņislavs (1924-194?) Erti, brāļi Jānis (1917-1944) un Jāzeps (1915-19??) Erti;
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Soltupe (Velkme-2, Mežmalas)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukums radies no Soltupes upītes vārda. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 3,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, uz Rudzātu-Punduru ceļa, Soltupes krastos. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Jaunajiem Šauriem, DA - ar Ķēvessalu, D - ar mežu un Bērzgali (aiz meža), R - ar *Spriudiem*, Z - ar Ošas upi. Līdz 1925 ciema teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 31.01.1885 Augusts Velkme (18??-1901) no Preiļu muižnieka Ungera-Šteinberga nopērk bij. Preiļu pag. teritorijā[189] jaunu saimniecību (75,55 ha) ar nosaukumu *Meža zemes gabals* (*Velkme-2*) Preiļu pag. Daugavpils apriņķī (vēlākajos gados šo apdzīvoto vietu sauc par *Soltupi*)[190]. Velkmju dzimta Preiļu pag. *Velkmē* saimnieko līdz 1923, pēc tam zemi pārdod Zalānu, Rudzātu u.c. ģimenēm[191], bet paši pārceļas uz dzīvi Līvānos, kur ar valsts aizņēmuma palīdzību (Ls 500,000) izveido Velkmju dzirnavas (tajā pārstrādā graudus un strādā gateris). 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 6 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Eleonorviles kapsētā.

---

[188] LVVA, 1707-1-23126, 2149. lpp.
[189] LVVA, 1679-170-7293, 202.-206. lpp.
[190] LVVA, 1707-1-5068, 505.-511. lpp.
[191] LVVA, 1308-15-3334, 202.-206. lpp.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Kļavinski, Ližbovski, Rudzāti, Zalāni u.c.) un 1 krievu ģimene (Bogdānovi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 10 saimniecības ar 59 iedzīvotājiem, t.sk. 29 vīrieši un 30 sievietes, 2000. gadā - 2 saimniecības ar 4 iedzīvotājiem, t.sk. 2 vīrieši un 2 sievietes.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1885 - zemes pirkšana;
- 1876 - dzimis prāvests Jānis Velkme (1876-1962, skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu pagasta teritorijā dzimušie Romas katoļu priesteri***);
- 1877 - dzimis sabiedrisks darbinieks Antons Velkme (1887-1942, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1917 - dzimis Antons Kļavinskis (1917-194?, skat. nodaļā ***Vācu okupācija (1941-1944)***);
- 10.1918-3.01.1920 - lielinieku rekvizīcijas;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Izidors Ližbovskis (1901-1976);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 10 saimniecības ar 59 iedzīvotājiem, t.sk. 29 vīrieši un 30 sievietes;
- 1936 - akā noindējas Jānis Ližbovskis (1881-1936) un Stepans Pudulis (1866-1936);
- 1938 - akā (H.Ližbovskas mājās) noindējas Aloizs Gudļevskis un Gromovs;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 6 zemes īpašnieki;
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti Jāzeps Bogdānovs (1921-1959), Zenovjevs Bogdānovs (1922-1944), Antons Kļavinskis (1917-194?), Jāzeps Kļavinskis (1906-1961, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Jānis Rudzāts (1907-1943), Jāzeps Rudzāts (1923), Pēteris Rudzāts (1911-1997);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās brāļi Aloizs (1904-1948), Antons (1912-1957) un Pēteris (1909-19??) Bojāri, Jāzeps Kļavinskis (1906-1961), Pēteris Rudzāts (1911-1997), Aleksandrs Zalāns (1920-1991);
- 11.07.1947 - par laupīšanu arestēts (vilcienā Daugavpils-Līvāni) Artemijs Bogdānovs (1928)[192];
- 1949 - apdzīvotās vietas teritorijā nodibināts kolhozs *Ošmala*, pirmais pr-js Izidors Pudulis (1909-1998, apb. Rudzātu k.);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 4 iedzīvotājiem, t.sk. 2 vīrieši un 2 sievietes.

Spriudi (Sprīdi, Sprīvdi, Sprūdi, Zariņi)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma. Nosaukums latviskots 8.05.1940.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 2 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, Rudzātu-Preiļu ceļa kr. pusē (800 m attālumā no Vilkmugures tilta). Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar *Bērzgali*, D - ar Dzirkaļiem, R - ar Rudzātu c., Z - ar Jāņa Kurčina (1884-1961) viensētu (pašreiz neapdzīvota). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Rudzātu c. zemnieks - mežsargs Ādams Skutelis (Rudzāts-Skutelis) Andreja d. (1822-1899, apb. Kivlenieku k.) nopērk zemi (5.03.1866-28.02.1885), kuru iepriekš rentējis, no grāfa Borha: (pirmoreiz - 35 desetīnas, 1140 kvadrātasis (skat. pirkšanas līgumu 165. lpp.), otrreiz - 141 desetīnu, 2288 kvadrātasis) ar kopēju vietas nosaukumu *Spriudi*[193]. Gadsimta laikā Skuteļu dzimtas

[192] LVA, 270-1s-266, 85. lpp.
[193] LVVA, 1707-1-749, 1.-7. lpp.

īpašuma zemes platības dažādu iemeslu dēļ samazinājušās un neatgriezeniski zudušas, 13.04.1899 kā mantojums no kopējas *Spriudu* zemes platības izdalīta zeme: meitai Ievai Šarakai (1855-1922, apb. Kivlenieku k.) - 28,87 ha (skat. aprakstu par **Lāčupi**) un meitai Helēnai Būmanei (1874-1899, apb. Kivlenieku k.) - 23,40 ha; atlikušo zemes platību manto (līdzīgās daļās) dēli Andrejs (1859-1935, apb. Riebiņu k., skat. arī nodaļā ***Kultūras dzīve***) un Pēteris (1866-1930, apb. Rudzātu k.) Skuteļi. Andrejs savu daļu (52,44 ha) pārdod Jānim Kurčinam (1884-1966, apb. Kapenieku k.), bet uz atlikušās platības (54,39 ha) paliek saimniekot Pēteris Skutelis (1866-1930). Tā, atdaloties no Zariņu-Spriudu saimniecības, izveidojas 4 jaunas zemnieku saimniecības ar apdzīvotās vietas nosaukumu ***Lāčupe***.

1876. gadā Ādams Skutelis no muižnieces Karbovskas nopērk Eleonorviles krogu kopā ar zemes gabalu (1145 kvadrātasis, skat. nodaļā ***Rudzātu pagasta teritorijas vēsture → Krogi → Eleonorviles krogs***), ko manto (1900) Ādama dēli Andrejs un Pēteris, kuri krogu pārdod (1911).

Andrejs Skutelis (ap 1920-tajiem gadiem)

1919. gadā lielinieku valdīšanas laikā saimniecība, atrodoties blakus frontes joslai, stipri cieš no vairākkārtējām rekvizīcijām un sodiem.

1924. gadā Rudzātu pagastā nodibinās linu pieņemšanas punkts. Tā darbības uzsākšanai P.Skutelis paraksta galvojumu par Ls 10000. Linu punkta neveiksmīgas darbības rezultātā saimniecība nokļūst bankas parādniekos. P.Skutelim neizdodas arī ģimenes dzīve: pēc kāda laika kopdzīves Skutelis jauno sievu Genovefu Laizāni (1928, no Dricānu pag.) padzen no mājām. Tālāk Pēteris savu dzīvi vada viens, pieņemdams saimniecības darbos dažādus strādniekus un saimnieces. Krājas gadu nasta. Nav spēka uzraudzīt saimniecību, tādēļ tiek algots priekšpuisis (saimniecības pārvaldnieks) Sīmanis Pastars (1898-1947), kurš panāk to, ka saimnieks uzraksta testamentu par *Spriudu* īpašuma mantošanu māsai (mūķenei) Agatei Pastarei (1890-1952, apb. Eleonorviles k.). Tomēr pēc kāda laika P.Skutelis maina savu nodomu un testamentu noraksta savam māsasdēlam Pēterim Būmanim (1895-1990).

19.09.1930 slepkavas ar 2 šāvieniem galvā nošauj P.Skuteli, tam sēžot pie galda savas mājas istabā[194]. Aizdomās turamais Sīmanis Pastars[195] tiek arestēts, bet pierādījumu trūkuma dēļ atbrīvots, pēc tam apcietināti vēl 9 pag. iedzīvotāji, kas tāpat atbrīvoti. Pratināšana un apcietināšana atsevišķām personām ilgst pusgadu. Pēc 8 gadiem Rudzātu pagastā strādā policijas kārtībnieks Kārlis Grīnfelds (1895-1942, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***), kurš šo slepkavību izmeklē vēlreiz un noskaidro, ka tā ir bijusi pasūtījuma slepkavība, bet, tā kā sākas II pasaules karš, noslepkavotā māsasdēls Pēteris Būmanis vairs nevēlas uzsākt izmeklēšanu. Pēc vietējo iedzīvotāju runām, vainīgo tomēr piemeklējis Dieva sods - pēckara gados tas nošauts.

Būmaņu ģimene *Spriudos* dzīvo 4 gadus (1932-1936). Līdz 1936 no bankas izsniegtajiem Ls 10,000 ir nomaksāti Ls 3000, tiek maksāti procenti.

---

[194] Laikraksts *Latgolas Vōrds*, nr. 38, 09.1930.
[195] Laikraksts *Latgolas Vōrds*, nr. 26.-27., 1.04.1931.

Планъ

земли проданной

Графомъ Борхомъ

Крестьянину Динабургскаго уѣзда, Прельской волости

деревни Рудзаты, Адаму Рудзато Скутелю.

Количество 35.d 1140 саж.

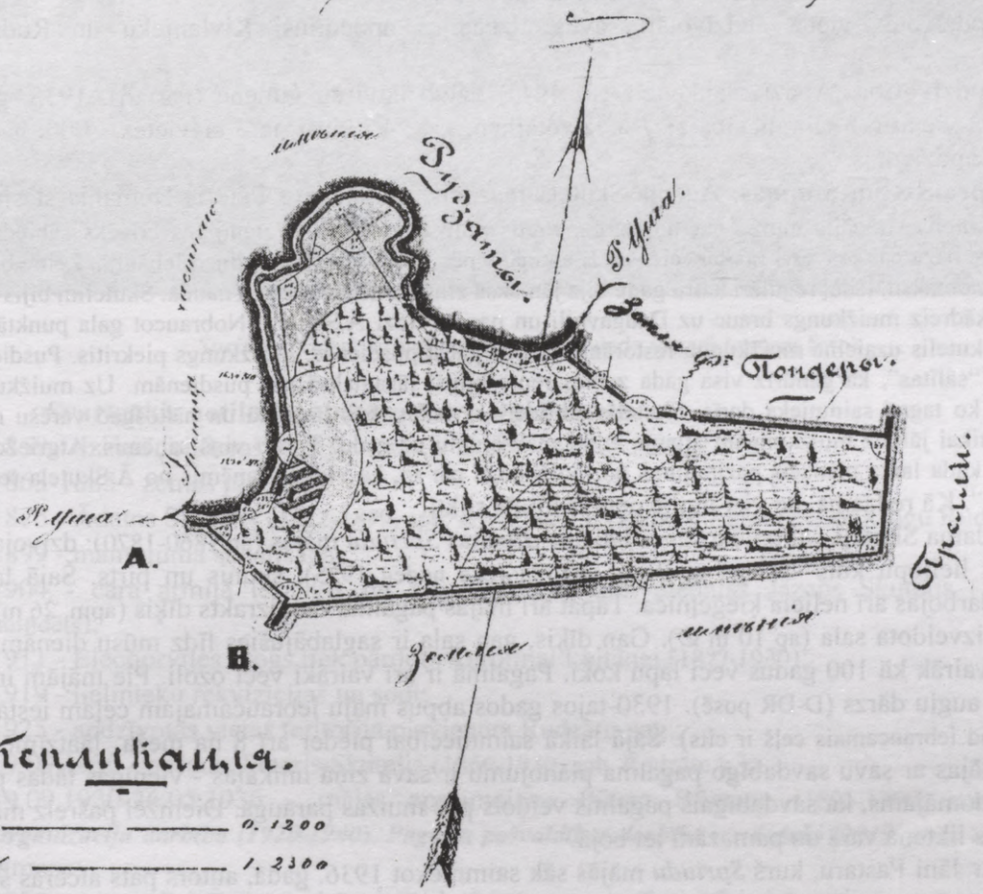

Экспликація.

Усадьба	0. 1200
Пашня	1. 2300
Сѣнокосъ	3. 460
Рубленый лѣсъ	0. 320
Мошенный лѣсъ	29. -,-
Подъ дорогами	0. 60
Подъ рѣкою	0. 1100
Всего	35.d 1140 саж.

Съ натуры снимокъ и планъ составлялъ

Въ Прелехъ 1866 года Августа 10 дня

Инженеръ И. де Граве

По размѣру Г-на де Граве Тридцать пять Девятинъ и 1140 саженъ утверждаю. Графъ Михаилъ Борхъ

Д. 1-го Сентября было запродано и выпущено 1865 года

Грунтъ Г. И. Борхъ

1936. gadā nākošais saimnieks Jānis Pastars (1907-1998, apb. Rudzātu k.) ierodas pag. valdē pie pag. vecākā (reizē arī *Spriudu* saimnieka) P.Būmaņa un lūdz izsniegt viņam dokumentu par to, ka viņš ir uzticams, kārtīgs un strādīgs cilvēks, jo viņš gribot pirkt zemi. Uz jautājumu, kur tad pirkšot, atbild, ka Rēzeknes apriņķī noskatījis kādas mājas. Prasītais dokuments tiek izsniegts. J.Pastars dodas nevis uz Rēzekni, bet uz Daugavpili, kur it kā izsolē (kura faktiski nenotiek) nopērk (26.05) *Spriudu* saimniecību. Domājams, ka bijusi vienošanās ar ierēdņiem - tāpat, kā tas notiek šodien, kad nav darījumu skaidrības. Pircējs Jānis Pastars laimīgs nav. Viņu 1941. gadā notiesā par kaitniecību uz 2 gadiem. Laimīgā kārtā viņš sodu izcieš. Pēc tam tieši no soda vietas Pastaru ieskaita SA un nosūta uz fronti (SASR). Viņš vairākkārt apbalvots ar SA kara dalībnieka medaļām. Neskatoties uz vairākkārtējiem ievainojumiem, viņam izdodas atgriezties mājās. J.Pastara saimniecība ieskaitīta kulaku sarakstā[196]. Pēc viņa nāves mantinieki saimniecību pametuši novārtā. Mājas neapdzīvotas.

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Kivlenieku un Rudzātu kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimene (Pastari). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 3 sievietes, 2000. gadā - mājas nav apdzīvotas.

Apraksts un atmiņas. Ādama Skuteļa mazdēls, autora tēvs Pēteris Būmanis stāsta[197]: "Ādams Skutelis strādājis muižā par mežsargu. Pratis poļu valodu. Bijis cienījams cilvēks sabiedrībā. Eleonorviles baznīcas prāvests no kanceles bieži aicinājis pēc mises ienākt pie viņa plebānijā. Zeme bijusi iepirkta uz nomaksu, tādēļ regulāri katru gadu bija jāmaksā zināma nolīgtā rentes nauda. Skutelim bijis tāds gadījums: kādreiz muižkungs brauc uz Daugavpili un paņem līdzi Ā.Skuteli. Nobraucot gala punktā, kā pateicību Skutelis uzaicina muižkungu restorānā - krogā paēst pusdienas. Muižkungs piekritis. Pusdienas bijušas tik "sālītas", ka gandrīz visa gada zemes rente bijusi jāsamaksā par pusdienām. Uz muižkunga jautājumu, ko tagad saimnieks darīs, Skutelis atbildējis - nekas, būs jāstrādā un nākošgad varēšu renti nomaksāt, tikai jālūdz muižkungam atļauja atlikt maksājumu uz gadu. To arī viņš saņēmis. Atgriežoties mājās, pēc kāda laika pienācis paziņojums no muižkunga par to, ka viņš ir saņēmis no Ā.Skuteļa rentes maksājumu". Kā redzams, ne visi muižkungi ir bijuši slikti.

Ādama Skuteļa saimniekošanas laikā ir uzceltas *Spriudu* mājas (ap 1860-1870): dzīvojamā ēka, klēts, liellopu kūts - zirgu stallis - ratnīca (ēka nodeg 1935), šķūnis un pirts. Šajā laikā *Spriudos* darbojas arī neliela ķieģeļnīca. Tāpat arī mājas pagalmā tiek izrakts dīķis (apm. 26 m ∅), kura vidū izveidota sala (ap 10 m ∅). Gan dīķis, gan sala ir saglabājušies līdz mūsu dienām, uz salas aug vairāk kā 100 gadus veci lapu koki. Pagalmā ir arī vairāki veci ozoli. Pie mājām ir arī liels, vecs augļu dārzs (D-DR pusē). 1930-tajos gados abpus māju iebraucamajam ceļam iestādīti vītoli (tagad iebraucamais ceļš ir cits). Šajā laikā saimniecībai pieder arī 8 ha meža. Jāatzīmē, ka *Spriudu* mājas ar savu savdabīgo pagalma plānojumu ir savā ziņā unikālas - vienīgās tādas pag. teritorijā, domājams, ka savdabīgais pagalms veidots pēc muižas parauga. Diemžēl pašreiz mājas ir pamestas likteņa varā un pamazām iet bojā.

Par Jāni Pastaru, kurš *Spriudu* mājās sāk saimniekot 1936. gadā, autors pats atceras šādu gadījumu: "J.Pastars sāk jau saimniekot *Spriudos*, kaut gan mūsu ģimene pat vēl nav paspējusi savākt visu savu iedzīvi. Man toreiz ir 8 gadi. Tā reiz mēs divatā ar mammu braucām uz *Spriudiem* pēc atlikušajām mantām. Tur mēs satiekam Pastaru, kurš par mūsu ierašanos ir dziļi neapmierināts, mammai ir ātra daba, un tai ar viņu iznāk skaļa domu apmaiņa. Kad viņa ieiet klētī pēc mantām, Pastars ieskrien viņai pakaļ, iespiež mammu klēts stūrī un sāk žņaugt. Es ieķeros Pastaram stērbelēs, raustu un kliedzu. Viņš palaiž mammu vaļā un iet laukā no klēts. Mamma dusmās paķer grābekli un krauj ar to uzbrucējam pa pakausi. Vēlāk notiek tiesāšanās, bet, tā kā abi ir cietēji, tad neviens netiek sodīts."

---

[196] LVA, 4133-1-13, 1.-9. lpp.

[197] P.Būmaņa atmiņas (pierakstīts ap 1980-tajiem gadiem).

Spriudu mājas: dzīvojamā ēka 2002. gada vasarā (autora foto)

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1859 - dzimis folkloras teicējs Andrejs Skutelis (1859-1935);
- 1863-1885 - zemes pirkšana;
- 1876 - Ādams Skutelis (1822-1899, apb. Kivlenieku k.) nopērk Eleonorviles krogu Rudzātu c.;
- 1899 - mantojuma sadalīšana;
- 1904 - cara armijā iesaukts un krievu-japāņu karā piedalās Jāzeps Skutelis (1879-1904, noindēts);
- 1911 - Eleonorviles krogs tiek pārdots Karolīnai Leitānei (18??-1930);
- 1919 - lielinieku rekvizīcijas un sodi;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 19.09.1930 - nošauts Pēteris Skutelis (1866-1930, apb. Rudzātu k.);
- 19.09.1930-26.05.1936 - mājas apsaimnieko Pētera Būmaņa (1895-1990, skat. nodaļās ***Organizāciju darbība (1920-1940)***, ***Pagasta pašvaldības darbība*** un ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***) ģimene;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši un 3 sievietes;
- 1935 - vasaras laikā rīta agrumā no zibens spēriena nodeg liellopu kūts;
- 26.05.1936 - zemi īpašumā iegūst Jānis Pastars (1907-1998, apb. Rudzātu k.);
- 05.1941 - notiesāts Jānis Pastars (1907-1998);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks;
- 09.1944 - SA iesaukts Jānis Pastars (1907-1998);
- 1949 - kulaku sarakstā ieskaitīta Jāņa Pastara (1907-1998, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***) saimniecība;
- 1998 - mājas pamestas;
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

Staņislavova (Stanislavova, Staņislāvova)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 2 km attālumā no Rudzātu pag. centra D virzienā, Rudzātu-Preiļu ceļa lb. pusē (pārbraucot Vilkmugures tiltu, no galvenā ceļa atdalās ceļš uz Piļupsalu). Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Ļvovku, D - ar Stepores purvu (tagad Rožupes un Saunas pag.), R - ar Piļupsalu un Aleksandrovu, Z - ar Rudzātu c. Kādreiz apdzīvotā vieta piederējusi Eleonorviles folvorkai ar nosaukumu *Staņislavovas nodaļa*. Līdz 1925 ciema teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 16.05.1913 Preiļu pag. zemnieki brāļi Aleksis un Jāzeps Pastari Ignata d. nopērk zemi (53 desetīnas, 1627 kvadrātasis par 4000 rbļ. - $^1/_3$ no *Staņislavovas nodaļai* piederošās Eleonorviles folvorkas zemes) no muižnieces Valdikovskas[198]. Pircēji samaksā dokumentu noformēšanas izdevumus un apsola nomaksāt zemes parādu daļu Viļņas bankai. LR Zemes reformas laikā (1933) šeit tiek izveidotas 4 saimniecības ar kopēju zemes platību:

Zemes īpašnieka uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju vārds	Nopirktā zemes platība, ha	Piegriezums no valsts zemes fonda, ha	Zemes kopplatība, ha
Pastare Dārte	1882-19??	Saulīši	19,454	3,943	23,397
Pastars Aloizs	1868-19??	Bitenieki	19,454	3,943	23,397
Pastars Ignats	1890-1957	Nātrieši	9,728	5,4542	15,190
Pastars Jānis	1885-19??	Dzirnavnieki	10,005	5,462	15,467
Kopā			**58,641**	**18,810**	**77,451**

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 4 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Eleonorviles, Kivlenieku un Rudzātu kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Pastari). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 4 saimniecības ar 25 iedzīvotājiem, t.sk. 16 vīrieši un 9 sievietes, 2000. gadā - 7 saimniecības ar 18 iedzīvotājiem, t.sk. 9 vīrieši un 9 sievietes.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 16.05.1913 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1933 - LR Zemes reforma: tiek izveidotas 4 saimniecības;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 4 saimniecības ar 25 iedzīvotājiem, t.sk. 16 vīrieši un 9 sievietes;
- 24.04.1941- arestēts un notiesāts Ignats Pastars (1922-19??, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1944 - vācieši atkāpjoties nodedzina vējdzirnavas *Dzirnavniekos*;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Antons (1912-1989) un Donāts (1918-19??) Pastari, brāļi Jānis (1922-1988) un Jāzeps (1919-1997) Pastari, brāļi Eduards (1909-1956), Jānis (1915-1997) un Pēteris (1924-2000) Pastari, Pēteris Pastars (1919-1990), Broņislavs Pastars (Pastars-Rubins, 1910-1948?, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Broņislavs Pastars (Pastars-Rubins, 1910-1948?), Pēteris Pastars (1919-1990);
- 1945 - notiesāts Broņislavs Pastars (Pastars-Rubins, 1910-1948?);
- 1949 - apdzīvotās vietas teritorijā nodibināts kolhozs *Zaļā Zeme*, pirmais pr-js Pēteris Skutelis (iesauka *Sarkanais*, 1902-199?, apb. Kivlenieku k.);

[198] LVVA, 1679-170-248, 1. lpp.

- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 7 saimniecības ar 18 iedzīvotājiem, t.sk. 9 vīrieši un 9 sievietes.

Steķi (Steča, Steči)

Nosaukums. Ciema nosaukums varētu būt radies no tā, ka senos laikos te bijusi dūksnaina vieta, kuras pārvarēšanai izmantoti steķi. Vēlākā laikā te izveidots ceļš no Līvāniem uz Stirnieni.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 5 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, Rudzātu-Steķu-Atašienes un Rudzātu-Steķu-Līvānu ceļu krustojumā, pie Steķu sila. Ciema teritorija robežojas: A - ar Medņevku, D - ar Mālakalnu un Jaudzemiem, R - ar *Vārpsalu*, Z - ar Steķu silu. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sabbas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Ļoti sena apdzīvota vieta. Ciema teritorijā atrodas 9.-12. gs. kapulauks[199]. Arhīvu dokumentos atrodamas ziņas par to, ka pie Steķu ciema zviedru kara laikā karavīri izveidojuši aizsardzības uzbērumu, tautā sauktu par Zviedru skansti. Vietējie iedzīvotāji stāsta, ka krievu-franču kara laikā uz Līvānu-Stirnienes ceļa, kurš bijis ļoti dūksnains un grūti izbraucams (īpaši armijai), ceļa zemāko vietu pie Steķu c. viena no armijām, izmantojot apkārtējo mežu, noklājusi ar baļķiem, kurus pēc kara apkārtējo ciemu zemnieku izmantojuši savu māju būvei. Lielās revīzijas laikā (1772) ciemā dzīvo 2 ģimenes. 1785. gadā te dzīvo 6 ģimenes un ir ierīkots krogs[200]. 1785. gadā ciemam iedalīta zeme (156 desetīnas, 200 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. LR Zemes reformas laikā (1930) ciems tiek sadalīts 25 viensētās, sadalot tām 292,40 ha zemes. 1942. gadā ciemā ir 37 zemes īpašnieki (ieskaitot *Vārpsalu*).

Līdz 1940 atsevišķās saimniecībās ir labi sasniegumi lauksaimnieciskajā ražošanā.

LR gados ciemā darbojas sīkpreču veikals (bij. kroga ēkā).

Vasaras laikā ciema teritorijā biežāk kā citur tiek rīkoti atpūtas vakari (zaļumballes), kas tiek plaši apmeklēti.

Ciemu ir postījušas visu okupantu armijas. II kara laikā (07.-08.1944) notiek sevišķi smagas kaujas starp abām okupantu armijām, cīņas noris nedēļu ilgi. Rezultātā iznīcinātas lielākā daļa ciema ēku un iedzīves, nopostīti sējumi, stādījumi un dārzi. Daudzi ciema vīrieši aizgājuši bojā, karojot okupantu armijās.

Ciema centrā (6 km attālumā no Rudzātu pag. centra, Madonas ceļa lb. pusē, apm. 1 km attālumā no pagrieziena uz Turkiem) atrodas Vecie Steķu kapi (Senkapi). Kapsēta iežogota ar stiepļu pinuma žogu. Jo tālāk no ceļa, jo vairāk kapi aizauguši. Kapsētā apbedīti apkārtējo ciemu iedzīvotāji no Steķu, Jaudzemu, Nīcgaļu, Lūzenieku, Pintānu un Rudzātu c., kā arī no citām apdzīvotām vietām (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Kapsētas Rudzātu pagasta teritorijā → Steķu četru ticību kapi***). Paši Steķu c. iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī arī Veceļu kapsētā.

1996. Jānis Reinis ciema centrā, pie savām mājām uzbūvē krucifiksu (Rudzātu-Steķu ceļa kr. malā, apm. 5 km attālumā no Rudzātu pag. centra) (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā → Steķu ciema krucifikss***).

Pad. varas gados Steķu un Jaudzemu c. teritoriju saskares vietā uzbūvēts cūku komplekss, kurā par cūkkopēju strādājis Ignats Vilkaušs (1913-1999, par sasniegumiem darbā apbalvots ar *Darba Varoņa* nosaukumu un ordeni *Zelta Zvaigzne*).

Apdzīvotība. Ciemā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Bojāri, Cakuli, Drivenieki, Vilkauši u.c.). 1921. gadā ciemā ir 175 iedzīvotāji, t.sk. 78 vīrieši un 97 sievietes, 1935. gadā - 28

---

[199] Valsts Kultūras Pieminekļu Aizsardzības Inspekcijas Arheoloģiskā pieminekļa apraksts.
[200] LVVA, 6828-6-4844.

saimniecības ar 129 iedzīvotājiem, t.sk. 78 vīrieši un 51 sieviete, 2000. gadā - 30 saimniecības ar 79 iedzīvotājiem, t.sk. 41 vīrietis un 38 sievietes.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1772 - ciemā dzīvo 2 ģimenes;
- 1785 - ciemam iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1872 - ciemā dzīvo 6 ģimenes, ir ierīkots krogs;
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 1877 - cara armijā iesaukts un krievu-turku karā piedalās Juris Zalāns (1852-19??, ievainots);
- 1914 - vairāki ciema vīrieši iesaukti cara armijā un piedalās I pasaules karā, t.sk. Jānis Cakuls (1893-1943, ievainots), Staņislavs Vilkaušs (18??-19??, PBV), Donāts Zalāns (1885-1981);
- 1919 - lielinieki nošauj Ādamu Brišku (23 g.v.);
- 1919 - vairāki ciema iedzīvotāji piedalās cīņās pret lieliniekiem (*zaļo partizānu* vienībā);
- 1918-1921 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Andrejs Cakuls (1896-19??), Eduards Lapsiņš (1892-1962), Alfrēds Linde (1897-1942), Pēteris Švirksts (1892-1966), Salimons Utnāns (1876-1972);
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1924 - ciema teritorijā (J.Drivenieka saimniecībā) atrastas arheoloģiskās senlietas (skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts → Arheoloģiskie atradumi pagasta teritorijā***)[201];
- 1921 - ciemā ir 175 iedzīvotāji, t.sk. 78 vīrieši un 97 sievietes;
- 1927 - ciema teritorijā (M.Utnāna saimniecībā) atrastas arheoloģiskās senlietas (skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts → Arheoloģiskie atradumi pagasta teritorijā***)[202];
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 28 saimniecības ar 129 iedzīvotājiem, t.sk. 78 vīrieši un 51 sieviete;
- 1941- mājas pamet un dodas uz Zemgali (tādējādi izglābjoties no 1941. gada izsūtīšanas) Eduards Lapsiņš (1892-1962);

  E.Lapsiņš dzimis Rudzātu pag. *Liepsaliņās*. Dzīvo Steķu ciema *Silmalās*. Rudzātu muižas rentnieka dēls, zemkopis, Rudzātu pag. līdumnieks. Beidzis pilsētas skolu. Piedalījies Latvijas atbrīvošanas cīņās. Sākot no 1920, aktīvi darbojas vietējā patērētāju b-bā, l/s b-bā, krājaizdevu kasē, zemes ierīcības komitejā, pag. padomē un pag. valdē. 1922-1924 vada Rudzātu pag. aizsargu nodaļu un ir aktīvs tās loceklis līdz nodaļas likvidācijai (21.10.1940). LR Zemes reformas laikā iegūst īpašumā jaunsaimniecību *Silmalas* un bij. Steķu kroga ēku. Lapsiņš, prasmīgi saimniekojot, izveido priekšzīmīgu saimniecību, attīstot piensaimniecību un ar labiem rezultātiem audzējot zālāju šķirnes sēklu materiālu, par ko ir vairākkārt godalgots ar prēmijām un goda rakstiem (1930-1940). Saimniecības ēkas nodeg kara laikā. Pašreiz (2000) īpašumu ir atguvusi mazmeita. M, apb. Līvānu LK;
- 14.06.1941 - arestēts Alfrēds Linde (1897-1942, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1942 - ciemā ir 37 zemes īpašnieki (ieskaitot *Vārpsalu*);
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti Aloizs Cakuls (1918), Aloizs Cakuls (1919), Antons Cakuls (1910-194?), Donāts Cakuls (1912), brāļi Donāts (1911-1998) un Jānis (1910-1985) Cakuli, Eliass Cakuls (1920-1945), Jānis Cakuls (1913-1944), Juris Cakuls (1920-1989), Pēteris Cakuls (1913-1949), Roberts Cakuls (1921-2002), Alberts Drivenieks (1908-1998, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Antons Drivenieks (1911), Antons Drivenieks (1915), brāļi Jāzeps (1908-1987, ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***) un Salimons (1922-19??) Drivenieki, brāļi Antons (1911-1976) un Pēteris (1923-1944) Eglīši, Ludvigs Krištobāns (1920-1984), Aloizs Upenieks (1914-1986), Miķelis Utnāns (1914-1970), Aloizs Vaivods (1905-19??), brāļi Alberts (1919-1999) un Donāts (1921-1993) Verpeļi, Ignats Vilkaušs (1913-1999), Albīns Zalāns (1921-1979), Donāts Zeps (1905-1988);

---

[201] Latvijas Valsts Vēstures muzejs, 16301-156.
[202] Turpat.

- 1944 - SA iesaukti brāļi Alberts (1914) un Jānis (1910-1985) Cakuli, Eliass Cakuls (1920-1945), Juris Cakuls (1913-1944), Juris Cakuls (1920-1989), Antons Drivenieks (1911), Antons Eglītis (1911-1976), Pēteris Gailītis (1915-1944), Alberts Utnāns (1908-1979), Gregors Utnāns (1906-1996), Jānis Utnāns (1909-1980), Miķelis Utnāns (1914-1970), Ignats Vilkaušs (1913-1999), Jānis Zeps (1906-1944);
- 1944 - mājas pamet un uz citu Latvijas novadu dodas Eduarda Lapsiņa (1892-1962) ģimene;
- 1944 - kara laikā nodeg 23 zemnieku saimniecības;
- 31.08.1944 - arestēts Aloizs Upenieks (1901-1986, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 31.08.1944 - arestēts un notiesāts (28.02.1945) Jānis Verpelis (1916-1964, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 24.12.1944 - arestēts Andrejs Bojārs (1907-1984, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***) un notiesāts (1946);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Alberts Bojārs (1905-1993, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***), brāļi Onufrijs (1908-1949) un Pēteris (1913-1949) Cakuli (skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Aloizs Vaivods (1905-19??);
- 1945 - čekisti nodedzina O.Cakula (1908-1949) mājas (*Pakalniņus*);
- 1948 - notiesāts Alberts Drivenieks (1908-1998, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 28.06.1948 - kulaku sarakstā ieskaitītas Alberta Bojāra (1905-1993) un Jāņa Verpeļa (1916-1964) saimniecības;
- 28.12.1948 - arestēts un notiesāts (2.06.1949) Ignats Drivenieks (1907-1992, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Alberta Bojāra (1905-1993) ģimene;
- 1951 - notiesāts Jēkabs Drivenieks (1904-1955);
- 1996 - uzbūvēts un iesvētīts ciema krucifikss;
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir (ieskaitot *Vārpsalu*) 30 saimniecības ar 79 iedzīvotājiem, t.sk. 41 vīrietis un 38 sievietes.

Stepāre (Stepore)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma. Domājams, ka nosaukuma izcelsme saistīta ar tuvumā esošo Stepores purvu.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas Rubeņkalnā, 8 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa kr. pusē, Sumankas upītes krastos, Stepores purva tuvumā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar *Simanovičiem* (tagad Rožupes pag.), D - ar *Sumankas* viensētu (tagad Rožupes pag.), R - ar *Samuldruvu* (tagad Rožupes pag.), Z - ar Priedauku (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. 20.05.1914 Jasmuižas (tagad Aizkalnes) pag. zemnieks Francis Lukjanskis Jāzepa d. no muižniekiem Beļska, Kirsanovska u.c. zemes īpašniekiem nopērk zemi, ko 9.09.1929 sadala dēliem Jānim (1922-1997) un Vaclavam (1919-1975) - katram pa 19,12 ha. Tā izveidojas 2 zemnieku saimniecības: ***Stepāre*** un ***Paegļi***[203].

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Puduļu u.c. kapsētās.

---

[203] LVVA, 1707-1-29092, 777. lpp.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo poļu ģimenes (Lukjanski). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 5 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1914 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1929 - mantojuma sadalīšana;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 12 iedzīvotājiem, t.sk. 7 vīrieši un 5 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1943 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Jānis (1922-1997) un Vaclavs (1919-1975) Lukjanski (skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās brāļi Antons (1918-1978, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***) un Hilārijs (1925), brāļi Jānis (1922-1997) un Vaclavs (1919-1975) Lukjanski;
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Šauri (Šaures)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma. Domājams, ka apdzīvotās vietas nosaukums radies no tā, ka apdzīvotā vieta atradusies šaurā vietā starp purvu un mežu.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 6 km attālumā no Rudzātu pag. centra DA virzienā, uz Alksniešu-Vilcānu ceļa, Medņu purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Medņu purvu, D - ar *Slīčevku*, R - ar Medņu purvu, Z - ar Ķēvessalu. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 5.08.1891 zemnieks Ādams Ivbulis (no Kalupes pag.) nopērk *Šauru* apdzīvoto vietu (22 desetīnas par 1675 rbļ.) no Preiļu muižnieka Ungera-Šteinberga[204]. 20.07.1905 Ādams Ivbuls īpašumu pārdod (par 2225 rbļ.) Jāzepam Pastaram Sīmaņa d. (1874-1956) un nopērk jaunu īpašumu (skat. aprakstu par ***Eriņbirzi***). 12.11.1935 zemi manto S.Pastara dēls Juris Pastars[205]. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Eleonorviles kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimene (Pastari). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 6 iedzīvotājiem, t.sk. 2 vīrieši un 4 sievietes, 2000. gadā - māju vairs nav.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1905 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - zemes mantošana;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 6 iedzīvotājiem, t.sk. 2 vīrieši un 4 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks;
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Juris Pastars (1909-1994);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

---

[204] LVVA, 1707-1-307, 75. lpp.
[205] LVVA, 1707-1-23172, 617. lpp.

Tomiņi (Tūmanišķi) un **Stepiņsala** (Stepensola)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 3 km attālumā no Rudzātu pag. centra DR virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa kr. pusē, Stepores purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Kivleniekiem (tagad Rožupes pag.), D - ar Stepores purvu (tagad Rožupes pag.), R - ar Kamčatku (tagad Rožupes pag.), Z - ar Korsikovu (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme piederējusi Kamčatkas folvorkas īpašniecei Helēnai Petrovskai Grigorija m. 23.06.1893 no muižnieces Petrovskas zemi - ***Stepiņsalu*** un ***Tūmanišķus*** - ar visam saimniecības ēkām nopērk:

Stepiņsalu (Stepiņsalas) - zemniece Anna Batraks (dz. Ūdre) Kaspara m. (20 desetīnas, 1850 kvadrātasis par 1850 rbļ.)[206]; te vēlāk saimnieko ienācējs no Madonas apr. Savienas pag. Andžs Batarags (1883-1942, apb. Steķu PK) un viņa dēls Jānis (1913-1985, apb. Steķu PK)[207];

Tūmanišķus - Priekuļu pag. zemnieki brāļi Andžs (1886-1942, apb. Steķu PK) un Tūms Bataragi (Batrogi) Tūma dēli (27,18 desetīnas par 2000 rbļ., katram brālim pa $^{15}/_{27}$)[208]. Laika gaitā te izveidojas 2 zemnieku saimniecības:

- ***Kampīši.*** 30.01.1927 ar Daugavpils apgabaltiesas lēmumu mantojuma tiesības uz zemi no Tūma Bataraga Tūma d. iegūst dēls Eduards Batarags (1883-19??), kurš 26.11.1935 ar Daugavpils apgabaltiesas lēmumu apstiprina īpašuma tiesības mantiniekiem: Malvīnei (1902-1981, apb. Steķu PK) un Idai (1926) Bataragām - katrai pa $^{1}/_{7}$, Jānim (1928) un Harijam (1932) Bataragiem - katram pa $^{5}/_{14}$[209];
- ***Tomiņi.*** 24.11.1931 ar Latgales apgabaltiesas lēmumu mantojuma tiesības uz zemi ($^{12}/_{27}$) iegūst Pēteris Batarags Andža d. (1890-1938, apb. Līvānos). Tiesa nolemj, ka viņam 15 gadu laikā jāizmaksā pārējiem mantiniekiem viņu mantojuma daļā naudā: Jūlijam (Ls 100), Aleksandram (Ls 300), Jēkabam (Ls 200), Pāvelam (Ls 200) un Raelei (Ls 20) Bataragiem[210].

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Steķu PK u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Bataragi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 20 iedzīvotājiem, t.sk. 12 vīrieši un 8 sievietes[211], 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vēsturē:

- 1893 - zemes pirkšana;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Pēteris Batarags (1900-1938, skat. nodaļās ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā*** un ***Organizāciju darbība (1920-1940)***), Jānis Burdais (1896-19??), Ādams Klaužs (1896-1947);
- 1923 - dzimusi daudzbērnu māte Tatjana Bataraga (vairākkārt apbalvota ar daudzbērnu mātes medaļām un medaļu *Māte Varone*);

  T.Bataraga ir 14 bērnu (10 meitu un 4 dēlu) māte: Natālija (1946), Ināra (1947, bibliogrāfe, bibliotekāre), Ilga (1949), Biruta (1950), Ermīne (1951), Alma (1953, ģeogrāfijas skolotāja, TZO Zelta Goda zīmes kavaliere), Anna (1954), Marija (1956, zootehniķe), Jānis (1957), Pēteris (1959), Ivars (1961-2002), Voldemārs (1964), Vija (1965) un Maija (1967).
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;

---

[206] LVVA, 1707-1-385, 365. lpp.
[207] LVVA, 1308-15-3333, 26. lpp.
[208] LVVA, 1707-1-281, 1.-4. lpp.
[209] LVVA, 1707-1-281, 3. lpp.
[210] LVVA, 1707-1-281, 6.-9. lpp.
[211] LVVA, 1308-15-3333, 3334.

- 1926 - dzimusi komjauniete, c/p pr-ja, PA Ida Bataraga;
- 1927 - dzimis PA, MI Vilhelms Batarags;
- 1927 - mantojuma tiesību uz zemi apstiprināšana;
- 1931 - mantojuma tiesību uz zemi apstiprināšana;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 20 iedzīvotājiem, t.sk. 12 vīrieši un 8 sievietes;
- 1938 - Pēteris Batarags (1890-1938) aiziet bojā zemes nogruvumā dolomīta radžu kalna karjerā (Alksniešos, skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts***);
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 3 zemes īpašnieki;
- 1942 - Pēteris Batarags (1900-1953, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***) savā siena šķūnī atrod noslēpušos SA izpletņlēcēju un nodod to policijai;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Jānis Batarags (1913-1985), Jānis Cakuls (1917);
- 29.12.1944 - arestēts un notiesāts Pēteris Batarags (1900-1953);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Jānis Batarags (1913-1985);
- 13.08.1947 - dzimusi Preiļu raj. centrālās bibliotēkas direktore Ināra Batarāga;

  I.Batarāga dzimusi *Stepiņsalās*. Tēvs Jānis (1913-1984) - zemnieks, māte Tatjana (1923) - zemniece. Beigusi Rudzātu v-sk. (1966), LU Filoloģijas fakultātes bibliotēku zinātņu un bibliogrāfijas nodaļu (1977, neklātienē). 1966-1969 ir Preiļu pag. Anspoku bibliotēkas vad-ja, 1969-1971 - Preiļu raj. centrālās bibliotēkas lasītavas vad-ja, 1971-1977 - metodiķe, 1977-1984 - bibliogrāfe, kopš 1984 - direktore. Preiļu p. domes deputāte (1994-1997), Latvijas Bibliotēku padomes locekle (kopš 1999). Latvijas bibliotekāru b-bas, Preiļu sieviešu kluba un *Norden* b-bas Preiļu nodaļas biedre. Piedalījusies dažādos ar kultūru un bibliotekāro darbu saistītās konferencēs un kongresos (skat. arī nodaļā ***Kultūras dzīve → Bibliotēkas***).

I.Batarāga (2002)

- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Vainagi ↑ Slīčevka

Vecie Šauri (Vacī Šauri, Vecšaures, Vecšauri)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 5,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra DA virzienā, uz Alksniešu-Vilcānu ceļa, Ošas upes kr. krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar *Punduriem*, D - ar Rubeņsalu, R - ar Jaunajiem Šauriem, Z - ar *Līkupi*. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. 29.10.1912 uz pirkšanas līguma pamata īpašumu (31,814 ha par Ls 5115) iegūst Antons Bojārs (1865-1943)[212] (29.10.1912-1927, apb. Eleonorviles k.). Māju vairs nav.

Sadalot Punduru folvorkas zemi (1900), zemi (25,13 ha) manto Annas Budencovas (dz. Paukova, 1897-1950) vīrs Foma Budencovs[213]. 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Punduru k., vecticībnieku Budencovu dzimtas ģimenes kapsētā (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Kapsētas Rudzātu pagasta teritorijā → Punduru kapsēta*** un ***Vecticībnieku apbedījumu vietas Rudzātu pagasta teritorijā → Budencovu dzimtas ģimenes kapsēta***) u.c. kapsētās.

---

[212] LVVA, 1707-1-35233, 305. lpp.
[213] LVVA, 1707-1-635.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo 1 latviešu ģimene (Bojāri) un 1 krievu ģimene (Budencovi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 13 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 7 sievietes, 2000. gadā - 1 māja (ko nopirkusi Sīmaņa Pastara (1898-1947) m.).

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1912 - zemes pirkšana;
- 1900 - mantojuma sadalīšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 13 iedzīvotājiem, t.sk. 6 vīrieši un 7 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 27.05.1942 - darbā uz Vāciju nosūtīti 3 iedzīvotāji;
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Annas Budencovas (1897-1950) znots Oskars Dārziņš (1916-1944, slēpjas mājas pagrabā), sievasmāte (MI Paukovu māsa) paziņo milicijai, O.Dārziņš tiek arestēts un nosūtīts uz SASR;
- 9.01.1948 - arestēts un notiesāti (25.05.1948) NP atbalstītāji Aleksandra Dārziņa (dz. Budencova, 1922-1965) un Jānis Budencovs (1927-1983, skat. nodaļā ***Nacionāla pretošanās kustība***);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 māja.

Velkme (Velkmes, Velkmane)

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukums cēlies no pirmā ienācēja uzvārda *Velkme*.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensēta atrodas 5 km attāluma no Rudzātu pag. centra DR virzienā, Rudzātu-Bikaunieku ceļa lb. pusē, Skrebeļu purva tuvumā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Lūzeniekiem, D - ar Nīcgaļiem, R - ar Bikauniekiem, Z - ar Brīslu. Līdz 1920 apdzīvotās vietas teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sabbas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas zeme piederējusi Rudzātu muižas īpašniekam P.Zībergam-Plāteram. To 17. gs. 70-to gadu beigās no muižnieka nopērk zemnieki Ādams Velkme un Pēteris Lyuzenīks. Pēc tam, kad Augusts Velkme nopērk zemi Preiļu pag., *Velkmi* manto viņa radiniece Bārbala Velkme (1871-1943, apb. Bikaunieku k.), kura apprecas ar Pāvelu Zalānu (1881-1951). 1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks (Bārbala Velkme).

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Eleonorviles kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimene (Zalāni). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 3 vīrieši un 4 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 17. gs. - zemes pirkšana;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Antons Velkme (1887-1942), Jānis Velkme (1876-1962), Pāvels Zalāns (1881-1951);
- 1920 - apdzīvotās vietas teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 3 vīrieši un 4 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 1 zemes īpašnieks;
- 1943 - mirusi Bārbala Zalāne (dz. Velkme, 1871-1943);
- 1949 - Pāvela Zalāna (1881-1951) saimniecība ieskaitīta kulaku sarakstā un 25.03. ģimene izsūtīta uz Sibīriju (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Velkme-2 ↑ Soltupe

Vidi (Vydi)

Nosaukums. Ciems savu nosaukumu ieguvis, pateicoties savai atrašanās vietai - kādreizējo lielo mežu vidū starp Melnupīti un Borovkas upīti.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 4 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, Mālakalna-Pelšu un Būmaņu-Vidu ceļu krustojumā, starp Melnupīti un Borovkas upīti. Ciema teritorija robežojas: A - ar Pintāniem, D - ar Rudzātiņām, R - ar Mālakalnu, Z - ar Čirvoniekiem. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. Arhīva materiālos pirmās rakstiskas ziņās par ciemu atrodamas 1772. gadā. Tad ciemā dzīvo 2 ģimenes, kopā 14 iedzīvotāji, t.sk. 6 vīrieši un 8 sievietes. 1785. gadā ciemam iedalīta zeme (119 desetīnas, 1824 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas[214]. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. 1909. gadā (cara laika zemes reforma) ciema zemnieki vieni no pirmajiem sadala ciema zemi viensētās. 1942. gadā ciemā ir 17 zemes īpašnieki. Pēc neatkarības atjaunošanas Latvijā un īpašumu denacionalizācijas daži ciema zemnieki uzsāk intensīvu saimniekošanu.

5 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, Pelšu-Mālakalna ceļa kr. malā, Vidu c. teritorijas A malā atrodas Vidu kapsēta. Apbedījumi kapsētā sākti jau 18. gs. sākumā. Kapsēta iežogota ar stiepļu pinuma žogu, kapsētā uzstādīts dzelzs krusts, tajā daudz lieļu koku. 1934. gadā kapsēta paplašināta. Kapsētā savus mirušos apglabā apkārtējo ciemu iedzīvotāji: no Būmaņu c. (līdz 1928), no Pelšu, Pintānu, Rudzātu un citiem ciemiem (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Kapsētas Rudzātu pagasta teritorijā → Vidu kapsēta***). 1945. gadā kapsētā apglabāta čekistu noslepkavotā NP atbalstītāja Broņislava Zalāne (skat. nodaļā ***Kritušo piemiņas vietas → Padomju okupācijas upuru piemiņas vietas***).

Jēkabs Bojārs (1914)

Pēc I pasaules kara savās mājās atgriežas brāļi Bojāri un kā pateicību Dievam par atgriešanos mājās apsola ciemā uzbūvēt krucifiksu. Tas tiek uzbūvēts 1936. gadā (no dzelzsbetona) un uzstādīts Mālakalna-Pelšu ceļa malā, Jēkaba Bojāra (1888-1945) māju Z pusē starp divām vīksnām. 1950. gadā ceļa posmu gar mājām iztaisno (tagad ceļš iet gar mājas D pusi). Pašreizējais mājas īpašnieks 1996. gadā krustu pārvieto mājas D pusē (apm. 3,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra) (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā → Vidu ciema krucifikss***).

Apdzīvotība. Ciemā dzīvo (uz 1940) latviešu ģimenes (galvenokārt Bojāri un Klauži). 1921. gadā ciemā ir 66 iedzīvotāji, t.sk. 30 vīrieši un 36 sievietes, 1935. gadā - 14 saimniecības ar 68 iedzīvotājiem, t.sk. 27 vīrieši un 41 sievietes, 2000. gadā - 6 saimniecības ar 15 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 7 sievietes.

Apraksts un atmiņas. Bojāru un Klaužu dzimtu pārstāvji ir strādīgi un čakli, ģimenes kuplas. Dzimtas ar sūru darbu panāk zināmu turību, izprot izglītības lielo nozīmi. Jau 19. gs. sākumā labu izglītību iegūst Aloizs Bojārs (1887-1958), ir ļoti darbīgs savas dzīves laikā: nodibina vairākas latviešu skolas, t.sk. arī Rudzātu sešklasīgo p-sk. (1922), kura sākumā atrodas tēva mājās, bet 1923. gadā tiek pārcelta uz bij. Rudzātu muižas pārvaldnieka ēku. No Klaužu ģimenes pilsētas skolas izglītību iegūst Staņislavs Klaužs (1889-1940), kurš visu mūžu strādā pag. darbveža amatā, arī Rudzātu pag. (1924-1936, apb. Rudzātu k.).

---

[214] LVVA, 6828-6-4844.

Brīvvalsts gados ciemā dzīvo Jēkaba Bojāra ģimene, kuras 4 bērni iegūst augstāko izglītību: Aloizs (1928 - mežzinis, dzīvo Rīgas raj.), Lūcija (1926-1999, apb. Ogres p. kapos - juriste, prokurore), Vladislavs (1932-1975 - lidotājs), Leons (1939 - inženieris - ekonomists, LR Saeimas 7. sasaukuma deputāts, par viņu sīkāk skat. 187. lpp.).

Leons Bojārs (1978)

Interesantu vēsturisku aprakstu par ciemu sniedz Leons Bojārs. Jāatzīmē, ka šis apraksts par cieminieku dzīvi tikpat labi attiecas arī uz pārējo Rudzātu pagastu (izņemot, protams, tiešo ciema vēsturi). Viņš raksta[215]: "Apraksts izveidots, izmantojot Jēkaba Bojāra, viņa brāļa Pētera Bojāra un Ģertrūdes Bojāres atmiņas.

Pirmie iedzīvotāji. Pirmie iedzīvotāji Vidos bijuši Atašienes muižnieka Borha, Rudzātu apakšmuižas zemnieki. Anča Bojāra tēvs bijis pirmais Vidu sādžas līdumu līdējs. Viņam kā Borhu Atašienes muižas, Rudzātu apakšmuižas dārzniekam tika iedalīta zeme Vidu sādžas rajonā. Tajā vietā bijis mežs un krūmāji. Cauri iedalītajai zemei gājis meža ceļš no Atašienes uz Čirvaļniekiem, caur Vidiem uz Rudzātiem. Šī ceļa malā arī Anča tēvs esot izvēlējies vietu dzīvošanai. Šī vieta atradās pusceļā starp lielo muižu un Rudzātiem, iespējams, ka tieši tādēļ mājas nosauktas par *Vidiem* (Vidi - vidus).

Vietā, kur bija nolemts būvēt māju, mežs tika izcirsts un baļķi izlietoti dzīvojamās mājas un kūts celtniecībai. Izcērtot krūmājus un izlaužot celmus, tika iegūti pirmie labības lauki, purvainā pļava izmantota ganībām un siena pļaušanai. Tā kā vieta bijusi zema, tad uz nelielo upīti tika izrakti pirmie grāvji.

Māja pirmajā izbūvē bijusi apm. 5x10 m liela, pēc tam tikpat daudz tika piebūvēts klāt. Vēlāk blakus kūtij tika uzcelts šķūnis. Tāpat tika uzcelta rija un neliela pirts. Par jumta segumu kalpoja salmi. Aramzemes platība bijusi 8-10 ha. Pie mājas ierīkots ābeļdārzs. Lai augļu kokus pasargātu no vējiem, tika iestādītas liepas un ozoli, auga arī gobas. 1939. gada ziemā dažas izsala. Ābeles saglabājās un deva ražu līdz pat 1960. Interesanti, ka ābeles bijušas 10-12 m augstas. Tādas pašas auga arī Atašienes muižas un Rudzātu apakšmuižas dārzā.

1785. gadā ciema teritorijā dzīvo 2 ģimenes, no muižas tām iedalīta zemes platība, kurai dots apdzīvotās vietas nosaukums *Vidi*, vēlāk tika nosaukta - *Vecie Vidi*.

Čirvaļnieku un Mālakalnu sādžu teritorijā ir dzīvojuši vecticībnieki. Viņu ienākšana nav precizēta, bet dažas ģimenes it kā esot dzīvojušas vēl pirms Bojāru apmešanās Vidos.

Vidu sādžas iedzīvotāji dzīvojuši saticīgi, īpašu strīdu nav bijis. Netika minētas zagšanas vai citi noziegumi. Vienīgi esot notikušas laupīšanas uz meža ceļiem. Tāpēc vienlaicīgi braukuši vairāki pajūgi, un visi bija bruņojušies.

Rudzātu apakšmuiža. Muižnieks Borhs nav bijis biežs Rudzātu apakšmuižas apmeklētājs, jo muižā nebija daudz iedzīvotāju. Šis kungs esot bijis liels izpriecu rīkotājs un skaistu meitu cienītājs. Atašienes muižā par kalponēm tika ņemtas izskatīgākās meitas no zemnieku ģimenēm, vecākas par 15 gadiem. Ja kāda no viņām palikusi mātes cerībās, tad tikusi izprecināta muižas neprecētajiem puišiem.

Klaušas. Tā kā Rudzātu apakšmuiža bijusi attāla un mazapdzīvota vieta, tad arī Vidos bijusi samērā mierīga un klusa dzīve. Nav bijis iecelts vagars, darbus pārraudzījis Atašienes muižas uzraugs. Graudi, lini un lopi noteiktā daudzumā rudenī tikuši vesti uz Atašienes muižu. Ja raža ir bijusi laba, tad Atašienes muižā rīkots jautrs saiets un zemnieki cienāti ar šņabi. Ja slikts, tad saņēmuši pātagas sitienus. Kopīgo muižas zemi apstrādājuši pēc kārtas.

Meža darbi. Vidu sādžas zemnieki brīvajā laikā un ziemā strādājuši meža darbus. Tikusi tecināta darva un dedzinātas ogles, kuras nodevuši Atašienes muižā. Šīs ieguves vietas atradušās Stirnienes-Līvānu ceļa malā. 1950-tajos gados vēl bija redzamas izstrādes vietu paliekas.

Zemes apstrādāšana. Sākotnēji zemi apstrādāja ar spīļu arklu, vēlāk, sākot ar 1890-1895, izmantoja viena lemeša arklu, kuru vilka 2 zirgi. Pēc tam lauku noecēja 1-2 reizes. Ecēšanai izmantoja koka ecēšu. To izgatavoja no 5-7 cm resna egles stumbra, zarus nocirta ar 15-20 cm lielu atstarpi. Ecēša veidojās, sasienot kopā atsevišķus posmus. Tās garums sasniedza 2 m, platums - 1-1,3 m. Sēja ar roku. Sējējam kaklā bija uzkārta no lokiem veidota apaļa sētuve. No lokiem tika izveidota sētuve (15 cm augsta, 40-45 cm ∅) ar pītu apakšu. Apļa pretējās pusēs bija caurumiņi, kuros tika ievērta regulējama siksna.

---

[215] L.Bojāra vēstules (30.05.2001) fragments.

Sētuvi uzkāra kaklā, vēdera augstumā. Sējējs ņēma sauju graudu un, vienmērīgi soļojot, izsēja no labās puses uz kreiso. Graudi izsējās apm. 1,2 m uz priekšu no sējēja, 4-6 m platā joslā. Sējēju pavadīja bērni, kuri sekoja līdzi graudu nosēšanās robežai. Pēc tam lauku noecēja, lai graudus pārklātu ar zemi. Vēl pievēla ar bluķi.

Kartupeļus stādīja ar spīļu arklu izdzītās vagās. Vagās tos lika ar rokām (30-40 cm attālumā). Pēc tam lauku apara un pievēla ar bluķi.

Par bluķi kalpoja apaļš, 2-2,5 m garš ozola vai apses koks, ne mazāk kā 45 cm ∅. Bluķa galos tieši pa vidu bija iedzīta tapa - ass. Uz tās piestiprināja metāla uzmavu, kura pārgāja koka stiprinājumā, kurš veidoja taisnstūra konstrukciju. Taisnstūrim pa vidu iejūdza zirgu, kurš vilka bluķi.

Labības apstrāde un uzglabāšana. Audzēja rudzus, miežus, auzas, kviešus, zirņus un linus. Nedaudz tika audzētas kaņepes. Lopiem audzēja āboliņu un timotiņu.

Līdz 1910. gadam graudus kūla ar spriguļiem: noēvelētam apaļam kātam, 4-5 cm ∅un līdz 2 m garam, ar ādas siksnu tika brīvi piesiets 40-55 cm garš koka gabals. Izkaltēto labību noklāja uz līdzena māla klona un ar spriguļiem sita pa stiebru augšējo daļu (vārpām). Tā no stiebra tika atdalīta vārpa, kas daļēji jau sadalījās graudos un pelavās. Salmus akurāti novāca, pārbaudīja vai nav palikušas vārpas. Vēlreiz tika izdauzītas vārpas. Lai atdalītu graudus no pelavām, izmantoja sietus un vēdināšanu ar vēju. Klētī uzglabāja tikai labi izžāvētus graudus.

Tā kā graudi bija nozīmīga uztura sastāvdaļa, tad uzreiz atsevišķi tika nolikti graudi sēklai un pārtikai. Ja bija slikta raža, tad trūkstošo graudu daudzumu nopelnīja par palīdzību darbos vai iemainīja pret ko citu, vai nopirka par naudu.

Linu audzēšana un apstrāde. Daudz darba un laika paņēma linu audzēšana un apstrāde. Tas arī deva lielākos ienākumus. Pēc linu noplēšanas (linus rāva ar visām saknēm no zemes) tos sasēja kūlīšos (vidēji 10-12 cm ∅), novietoja statiņos un žāvēja. Ar 1,7 m garo trīskāji, kuram lb. pusē bija piestiprināta asi notrīta izkapts, izžāvētajiem linu kūļiem tika nocirstas linsēklu galviņas. Trīskāja centrā atradās nostiprināti naži - suka. Ar tās palīdzību tika norautas atlikušās galviņas. Apstrādātos linu kūļus salika mārkā zem sloga, tajā lini atradās 2-3 nedēļas. Mārkus raka zemās vietās 4x12 m lielus, 2 m dziļus. Izmērcētos kūlīšus izklāja uz lauka balināties. Oktobra mēnesī, sākoties salam, linus savāca resnākos kūļos, (līdz 30 cm ∅), pēc tam lini tika kaltēti rijā.

Pēc kaltēšanas no linu šķiedras bija jāatdala linu koksnes daļa (linu stiebri). To panāca, linus "maļot". Tas bija iespējams divējādi.

Viens bija roku paņēmiens. Uz trīskāja 60-70 cm augstumā atradās šķelts pusbluķa gabals ar iestrādātām gravām - rievām. Šī apakšējā daļa bija masīva. Otra, virsējā daļa, bija ar vienu galu piestiprināta pie apakšējās daļas, bet to viegli varēja pacelt. Arī tajā bija iestrādātas rievas. Kustīgās daļas rievas, nolaižot līdz pamatnei, sakļāvās ar trijkājī esošajām rievām un perpendikulāri ievietotie linu stiebri tika gan spiesti, gan lauzti. Tas bija ļoti smags roku darbs.

Otrs paņēmiens - 0,5 m augsts, ap 5 m ∅koka kluču darināts aplis ar iestrādātam rievām kluču virspusē. Apļa darba platums - 1 m. Uz darba posma virsū tika novietota platforma, kurai apakšā atradās 4 koniski rievoti veltņi. Šī platforma viegli ar zirga spēku pārvietojās pa ierīkotā apļa darba virsmu. Strādnieces izžāvētos linu kūļus sadalīja mazākos kūlīšos (saivās) un klāja uz apļa virsmas. Tā kā radās sazobe ar masīvo pamatni, linu stiebri tika lauzti. Tā linu šķiedra tika atdalīta no sairušās stiebra masas.

Platformu pārvietoja ar zirga palīdzību. Zirgs tika iejūgts pie speciālas dīsteles, kuras viens gals tika piestiprināts apļa centrā uz ass. Pie dīsteles piestiprināja platformu, tās galā piestiprinātajā riņķi atradās zirga iejūgs. Pa riņķi velkot platformu, zirgs gāja gar ārējo apļa pusi. Zirgu vadīja ģimenes zēni vecumā no 6 gadiem. Rijas piedarbā šis linu "malšanas" darbs sākās no 5 rītā un beidzās 8 vakarā.

Smagākais darbs bija linu kulstīšana, kuras gala rezultātā tika iegūta garo linu šķiedra, atdalot īso - pakulas un spaļus (linu stiebra paliekas). No trīsžuburaina koka galotnes (12-15 cm) tika veidots pastatnis. Tā augstums - 1,2 m. Viena mala tika veidota tā, lai plakne līdz zemei būtu atklāta. Uz pusapļa iedobuma lika "malto" linu sauju, kura nokarājās līdz pastatņa pusei. Ar kreiso roku turēja linu sauju, labajā bija kulstamā plāte (izgatavota no oša koka, 80 cm gara, 20-25 cm plata un 6 mm bieza). Vienā pusē plātes vidū bija piestiprināts rokturis. Plāte svēra 2,5-3 kg. Atvēzienā no augšas plātes tika virzīta paralēli linu šķiedrai, tā atdalt spaļus un īso šķiedru. Labākās linu šķiedras (saivas), rūpīgi nostieptas, lika uz 4 tievām virvītēm. Kad izveidojās sējums 20-30 cm ∅, to stingri nosēja ar šīm 4 virvītēm. Tā bija gatavā linu produkcija, kura tika pārdota. Iegūtās linu pakulas sasēja 80x50x50 cm pakās, tās izlietoja saimniecības vajadzībām (auklu un virvju izgatavošanai, māju sienu siltināšanai u.c.).

Sēta. Sētā atradās dzīvojamā māja, kūts, siena šķūnis, pirts, rija. Katrā mājā bija 1-2 kaķi un suns. Ļoti nozīmīga ir bijusi ūdens iegūšana, aku rakšana.

Ēku jumti. Līdz 1914 visām celtnēm jumtu klāšanai izmantoja salmus, niedres vai dēlīšus. Pēc tam sāka plēst no klučiem skaidas. Skaida bija ar speciālu ēveli nolobīts dēlītis 60-70 cm garš, 15-20 cm plats, 0,8 cm biezs. Skaidām derēja apse, priede, egle. Salmu un niedru jumti kalpoja 60-70 gadus, skaidu - 30-40 gadus. Ilgākam mūžam niedru un salmu jumti tika apstrādāti ar māliem.

Dzīvojamās mājas iekšējā uzbūve. Dzīvojamai mājai vienmēr ir bijusi priekštelpa, kura aizturēja vēju un aukstumu. Pieliekamais un virtuve bija nelieli. Virtuvē gatavoja ēst gan mājas ļaudīm, gan lopiņiem. Parasti bija viena dzīvojamā istaba, reti kuram šim nolūkam bija atvēlētas divas telpas.

Virtuvē atradās mūrēta plīts, bet istabā obligāti bija liela krāsns ar mūrīti. Krāsns sildīja istabu, bet krāsns augša noderēja gulēšanai. Tur parasti gulēja strādnieki ziemā pēc smaga darba mežā vai veci cilvēki, kurus mocīja reimatisms. Krāsns mūrīti varēja kurināt atsevišķi, tam bija nepieciešams mazāk malkas. Arī uz tā varēja gulēt.

Gultas bija pašu galdnieku izgatavotas, 2 m garas un 1,5 m platas. Apakšā bija salikti bērza dēļi. No linu auduma šuva lielu maisu (2,2x1,7 m), kuru piepildīja ar sausiem rudzu salmiem un noblīvēja. Pēc tam maisu aizšuva. To novietoja gultā uz dēlīšiem un izlīdzināja. Gulēt uz šāda maisa bija silti un patīkami. Guļammaisu pārklāja ar 2 palagiem un krāšņu vilnas segu. Spilveni bija 45x70 cm lieli. Tos gatavoja tāpat kā guļammaisu, pēc tam uzvilka ar izšuvumiem rotātu spilvendrānu. Izmantoja arī ģērētas aitādas, kuras uzklāja uz guļammaisa, virsū klāja palagu. Dažkārt spilvenus pildīja ar labi izmazgātu aitu vilnu. Tikai pēc 1900 spilvenus sāka pildīt ar putnu spalvām.

Sienas pulksteņi parādījās tikai 1904.-1905. gadā. Līdz tam gailis bija vienīgais laika noteicējs.

Telpu apgaismošanai izmantoja sveces un cūku tauku gaismekļus. Skali tika uzskatīti par ļoti nedrošiem apgaismes ķermeņiem.

Saimniecības priekšmeti un trauki. Trauki, spaiņi, mucas, karotes un citi saimniecībā nepieciešamie priekšmeti tika gatavoti no koka. Lai gan pēc 1830 parādījās māla trauki, tie nespēja pilnībā aizvietot koka traukus. Vecās mājas vietā varēja atrast neglazētu māla trauku, bļodu, krūžu, šķīvju lauskas.

Pirts un tās nozīme. Pirti un riju cēla vismaz 200 m attālumā no dzīvojamās mājas (ugunsdrošības nolūkos). Pirts atradās pie ezera, upes vai speciāli izrakta dīķa. Pirtij bija īpaša nozīme. To kurināja pa "melno", t.i., tai nebija skursteņa. Iekurināja krāsni, kura bija mūrēta no ķieģeļiem. Augšējā daļā bija nokrauti akmeņi. Dūmi no pirts izplūda caur nelieliem caurumiem sienā. Pirts sastāvēja no divām daļām - priekšpirts, kurā noģērbās, un pašas pirts. Ēkai bija viens neliels logs. Pirts griestos bija lūka, 50x50 cm liela. Kad pirti kurināja lūka bija slēgta. Karstu ūdeni uzvārīja mājās un uz pirti nesa spaiņos. Vēlāk pirtīs sāka ierīkot katlus, kuros vienlaicīgi ar krāsns kurināšanu uzsildījās arī ūdens. Pirtis bija tīras, jo kurināšanai izmantoja sausu bērza, apses vai alkšņa malku, kas neradīja kvēpus. Pirts telpa bija 3x5 m liela. Pirtī lāvas atradās dažādos augstumos. Mazgāšanās trauki bija no koka. Pērās ar bērza, kadiķa, retāk ozola slotām. Slotas sēja maijā un jūnijā. Ārstniecības nolūkiem bija zāļu slotiņas. No tām gatavoja uzlējumu, kurā turēja kājas vai citas sāpošās organisma vietas, vai izmantoja kompreču likšanai. Šīs procedūras veica tad, kad visi bija nomazgājušies. Līdz 1890 visa ģimene mazgājās kopā, vēlāk vīrieši un sievietes ar bērniem mazgājās atsevišķi.

Pirtī notika arī dzemdības. Grūtniece tika aiznesta uz siltu, izkurinātu pirti, kur bija ierīkots plats, zems galds ar linu auduma pārsegu. Dzemdības pieņēma 2-3 sievietes. Pieredzējušākā no viņām bija noteicēja. Tādējādi tika nodotas zināšanas no paaudzes uz paaudzi par dzemdību norisi, īpatnībām utt. Jaundzimušā nabas nosiešanai izmantoja ūdenī novārītus linu diegus. Vidos, pēc nostāstiem, neesot bijuši gadījumi, kad dzemdībās māte vai bērns nomirtu. Pēc dzemdībām, pēc 5-6 stundām, māti ar bērnu pārvietoja uz dzīvojamo istabu. Mātei tika speciāli uzklāta gulta ar svaigu salmu matraci un spilventiņiem. Arī gultas veļa bija svaiga un tīra.

Mazgājamie līdzekļi un mazgāšanās. Ziepes Vidos parādījās 1890. gadā. Līdz tam izmantoja pelnus. Pelnus atdalīja no oglēm un iebēra ūdenī. Ar šo šķidrumu arī mazgājās. No pelniem iegūto sārmaino šķidrumu izmantoja arī veļas mazgāšanai.

Matus mazgāja ar paniņām. Sievietes matus mazgāja ar olām un pienu, tad izskaloja ar tīru ūdeni.

Apģērbi, audumi, segas. Apģērbu izgatavošanai no liniem tika vērpti diegi, kurus izmantoja aušanai. No austā linu auduma šuva apakšveļu, kreklus, palagus, utt. Dvieļi un galdauti tika šūti no austa rakstaina linu auduma. No aitas vilnas vērptās dzijas auduma šuva segas, mēteļus, "ancukus" u.c. siltās drēbes. Auduma aušanai izmantoja krāsotu dziju. To iekrāsoja ar dabīgām krāsvielām, piem., ar koku mizu novārījumiem. Lai krāsa labāk piekostos, krāsošanas šķīdumam pievienoja sāli vai etiķi. Atsevišķi tika austi lieli, krāšņi lakati, kurus sievas nēsāja aukstā laikā.

Mājās vienmēr bija ratiņš vilnas dzijas vērpšanai. Vecmātei bija aužamās stelles, kuras vēlāk tika nodotas mātes rīcībā.

Adīšana. Vidos ļoti izplatīta bija adīšana. Pirmās adāmadatas bija no koka. Adīja vienkārtainus un divkārtainus cimdus. Tos sauca par "kulaiņiem". Tika adīti gan "pirkstainieki", gan dūraiņi. Zeķes adīja visdažādākās: vīriešiem - īsas, sievietēm un bērniem - garas. Adīja arī šalles.

Apavi. Visgrūtāk gāja ar apaviem. Parasti nēsāja vīzes, kuras pina no liepu jauno dzinumu mizām. Mizu nolobīja no zariem vai tieviem kociņiem siksnas veidā apm. 1 m garumā un vairāk. Pēc tam mizu attīrīja un izmērcēja. Vīzes pina vai nu uz speciālas sagataves pēdas veidā, vai arī pieredzējuši meistari iztika bez tās. Vīzei bija galošas forma. Pie kājas to piestiprināja ar šņori. Lai vīzes ilgāk nēsātos, tām apakšā piešuva zoli. Šim nolūkam izmantoja to pašu liepu mizu vai virvi.

Svētku apģērbi Vidu c.: Jēkabs Bojārs (1888-1945) ar sievu Ģertrūdi (1876-1957) un meitu Lūciju (1926-1999) (1927, fotonegatīva nr. 8541)

Savukārt pastalas tika gatavotas no ādas. Ģērētu ādu speciāli stiepa uz sagataves, piešķirot tai galošas formu. Purngalu sašuva ar tievām ādas strēmelītēm, tāpat nošuva papēdi. Pastalas malā iegrieza speciālus griezumus, lai varētu ievērt garu ādas strēmeli vai linu auklu. Izveidojusies savelkamā šuve arī turēja pastalu pie kājas. Arī pastalām apakšā pašuva zoli. Tika veidoti arī pastalām līdzīgi apavi no linu auklas. Šie apavi, protams, kājas neglāba no sala un mitruma. Lai kājām būtu siltāk, vilka autus. Auts ir taisnstūra auduma gabals, ar kuru notina kāju virs zeķes. Ziemā nēsāja vīzes vai pastalas, bet bija meistari, kuri no aitu vilnas prata izgatavot velteņus. Vidos velteņi parādījās ap 1860. Ādas apavi, "purnkurpes" un zābaki bija ļoti dārgi, un Vidos tie parādījās ap 1880.

Ēšana. Pēc nostāstiem, bada neesot bijis.

Maizes cepšana. Miltu malšanai tika izmantotas rokas dzirnavas. Lielā krāsns bija izmantojama arī maizes cepšanai. Vidos vienmēr ir cepuši labu maizi. Tās kvalitāte bija goda lieta mājas saimniecei. Kaimiņi savā starpā nogaršoja maizi un uzlielīja viens otru par gardo maizi. Maizes mīklu jauca 40-50 litru lielā koka abrā. Iejauktajai mīklai ļāva kādu laiku rūgt siltā vietā, iepriekš abru nosedzot. Raudzēšanai izmantoja dabīgo raugu. Pirms maizes cepšanas stipri izkurināja krāsni. Visas ogles un pelnus no krāsns izgrāba, pat izslaucīja. Izveidoto maizes klaipu krāsnī ievietoja ar koka lāpstu. Lāpsta (lize) tika gatavota no apses. Lāpstas pamatne bija 3-4 cm bieza, 20-24 cm plata un 30 cm gara, bet kāts - 2 m garš. Uz lāpstas vispirms uzlika izmērcētas kļavu lapas, pēc tam mīklas pikuci. Ar samitrinātām rokām no mīklas pikas izveidoja klaipu. Virsū uzbēra ķimenes vai mazliet miltu, tad uzvilka krusta zīmi. Pēc tam izveidoto klaipu

ar lizes palīdzību akurāti ievietoja krāsns tālākajā stūrī. Ar ātru kustību lizi izņēma, un kukulis palika krāsnī uz kļavu lapām. Tā tika salikti arī pārējie maizes kukuļi. Krāsns mutei priekšā aizlika metāla vāku. Pie vāka krāsns pusē atstāja gailošas ogles, lai saglabātu siltumu. Krāsns dūmu novads tika slēgts. Cepšanas ilgums - 2-2,5 stundas. Vienā reizē tika cepti 6-10 kukuļi. Viens klaips svēra 2-4 kg. Kad maize bija izcepusies, saimniece noņēma krāsnij priekšā aizlikto vāku un ar koka lāpstu izņēma ārā vienu klaipu. Izceptās maizes gatavību noteica, sitot ar dūri pa kukuļa apakšpusi. Ja bija dzirdama dobja skaņa, tad maizi turpināja cept. Ja bija izteikta skaņa, tad maizi varēja ņemt ārā. Maizes kukuļus salika uz galda un apsedza ar linu galdautu, kamēr lēnām atdzisīs (2,5-3 stundas). Atdzisušo maizi salika skapī, plauktos. Maizi cepa vienreiz nedēļā.

Piena produkti. No piena atdalīja krējumu un kūla sviestu. Lai sviests ilgāk uzglabātos, to iesālīja un turēja zem auksta ūdens ziemai. Iecienīts bija arī siers: to gatavoja no rūgušpiena, kuru novārot, ieguva biezpienu, tam pievienoja olas, ķimenes un sāli; biezpienu ar piedevām vārīja uz piena bāzes, kamēr izveidojās siers, iegūto masu ietina audeklā un nolika zem sloga; kad sula no masas bija atdalījusies (pēc 5-8 stundām), siera rituli ielika sāls kastē; pēc 3-5 dienu sālīšanas sieru varēja lietot uzturā uzreiz vai arī kaltēt ziemai.

Gaļa. Gaļai audzēja cūkas, aitas, teļus, govis un vistas. Lopus kāva mājās. Lai gaļu ilgāk varētu uzglabāt, to iesālīja vai kūpināja pirtī. Gaļa tika sālīta koka mucās vai silēs, kuras labi nosedza, lai nevarētu piekļūt grauzēji. Bija iecienītas asins desas: cūku asinis tika sajauktas ar putraimiem, kamēr izveidojās biezas konsistences masa, pielika arī sīki sagrieztus kūpināta speķa gabaliņus un masu iepildīja zarnās, kuras iepriekš tika rūpīgi iztīrītas. Tas notika cūku bērēs, kad kaimiņi viens otram palīdzēja kaut un apstrādāt lopus. Cūkas tika kautas saskaņā ar mēness fāzēm.

Katrai ģimenei Vidos bijušas 2-5 govis, pāris teļu, zirgs, 3-7 aitas, 1-2 cūkas, 10-15 vistas. Kazas netika turētas. Zosis un pīles kā mājputni vēl nebija pazīstamas. Tītari parādījās 1900. gadā.

Dzērieni. No dzērieniem bija bērzu, kļavu sula. Maizes dzēriens bija kvasam līdzīgs. Mājās brūvēja alu (uz svētkiem, svinībām un talkām). Alus brūvēšanai izmantoja mīkstu ūdeni. No stipriem dzērieniem bija šņabis, spirts, vīns.

Dārzeņi. Dārzā tika izaudzēti sīpoli, ķiploki, burkāni, bietes, rutki, salāti. Iecienīta bija kāpostu skābēšana ar ķimenēm, burkāniem un dzērvenēm. Bietes tika sālītas un marinētas.

Ogas un sēnes. No ogām vārīja ievārījumu, bet dzērvenes ziemai uzglabāja aukstā ūdenī. Ēdienkarti papildināja arī sālītas sēnes.

Medības un zveja. Medības bijušas lielas, jo apkārtējos mežos un purvos netrūka zvēru un putnu. Labu zvejas vietu gan nav bijis, vienīgi likuši murdus Melnupītē, bet nozveja bijusi niecīga.

Zemnieku ēdienkarte:

- vārīti vai oglēs cepti kartupeļi,
- kartupeļu zupa ar gaļu,
- kāpostu zupa ar gaļu,
- kartupeļu pankūkas ar krējumu,
- sautēti kāposti ar gaļu,
- zupa ar mīklas gabaliņiem,
- zirņu zupa ar speķi vai gaļu,
- vārītas pupas,
- biezputra no miežu vai auzu putraimiem,
- vārīta gaļa,
- ceptas vai vārītas olas,
- podiņā sautēta gaļa ar kāpostiem un kartupeļiem,
- ceptas olas ar gaļu un sīpoliem,
- piena zupas,
- vārītas vai ceptas zivis,
- zivju zupa ar putraimiem un kartupeļiem.

Ceļi, transporta līdzekļi, sakari ar ārpasauli. Tuvākais nozīmīgākais ir bijis meža ceļš no Stirnienes uz Līvāniem. Tā izvietojums sakrīt ar esošo meža ceļu. Šī ceļa malā pie Astesmeža (9 km attālumā no Stirnienes) ir bijis krogs. 1950. bija vēl redzamas pamatu atliekas - akmeņi un ķieģeļi. Ceļš, kas veda gar paugurainu pacēlumu, bija izbraucams cauru gadu. Tuvumā esošie purvi to neietekmēja. Kā transporta līdzekli vasarā izmantoja ratus, ziemā - ragavas. Tos gatavoja uz vietas. Vidu iedzīvotāji uz

lielām pilsētām - Rēzekni, Daugavpili, Krustpili, Rīgu sāka braukt pēc 1903. Sevišķi liela nozīme bija dzelzceļa Maskava-Rīga uzbūvēšanai. Tuvākās stacijas bija Atašiene un Stirniene.

Veikali un tirdzniecība. Stacionārs veikals Vidu apkaimē parādījās tikai 1900. gadā. Līdz tam braukāja tirgoņi, kuri ratos atveda pārdošanai vai maiņai zemniekiem nepieciešamās preces.

Baznīcas. Tuvākās bija Stirnienes un Atašienes baznīcas, jo Rudzātu katoļu baznīca un Eleonorviles baznīca sāka darboties vēlāk.

Kapi. Vidu sādžā bija sava kapsēta. Mirušo cilvēku guldīja no apaļkoka izdobtā zārkā. Vectēva tēvs arī tika apglabāts dobtā ozolkoka zārkā.

Izglītība. Nebija nekādas izglītības. Vienīgi Atašienes muižā mēģināja bērniem mācīt ābeci. Dievlūgšanas nepieciešamība netika īpaši uzsvērta. Avīzes un grāmatas Vidos sāka lasīt tikai pēc 1895.. Pirms tam visa informācija tika nodota mutiski, garām braucošie baļķu vedēji vai šķūtēs (šķūtīs) braucēji pastāstīja redzēto un dzirdēto.

Kultūras dzīve. Kultūras dzīve Vidos bija gaužām maza. Svinēja Lieldienas, Līgo svētkus, Ziemassvētkus un Jauno gadu. Svinēja kāzas, bērnu piedzimšanu, bēres. Bija arī kopīgi saieti pēc vienošanās.

Svētkos klāja galdus ar mielastu, galdā lika alu. Šņabi lietoja ļoti reti. Piedzeršanās bija kauna lieta. Jauniešu precības vienmēr rīkoja vecāki, bet bija arī tā saucamās "svātes" jeb savedējas, kuras tuvākajā apkaimē 15-25 km rādiusā pārzināja jauniešus un ģimenes dzīvi.

Politiskā dzīve. Pēc nostāstiem, Vidi nebija iekļauti politiskajā dzīvē. Atcerējās 1812. gada karu, kad krievu jātnieki no Steķiem pa meža ceļu virzījušies uz Daugavas pusi. Tas esot bijis liels brīnums, jo armijas cilvēkus Vidu sādža nebija redzējusi. Viņi esot apmetušies pie sādžas, lai atpūstos. Vietējie iedzīvotāji pirmo reizi redzēja zirgu armijas iejūgus, seglus, ieročus, pārtiku - cukuru un cukātus. Tā kā armijas daļa ilgi neuzturējās, tad īpašas izmaiņas šis notikums neienesa. Vietējie iedzīvotāji iemainīja zirgus, iejūgus, nažus u.c. priekšmetus. Tika izmēģināti šaušanas ieroči, par kuriem bija liela interese. Mērīja apģērbus un apavus. Ļoti iepatikušies zābaki.

Krievu-franču kara laikā parādījās jauni iedzīvotāji, tas bija saistīts ar Sēlijas iedzīvotāju evakuāciju uz iekšzemi. Svešinieki nav ilgi uzturējušies un drīz vien aizbraukuši.

Nākošais notikums bija dzimtbūšanas atcelšana. Vidu un Rudzātu apakšmuižā to svinēja 1864. gadā vairākas dienas. Muižā nokāva buļļus, ēšana un dzeršana bija par brīvu.

1905. gada revolūcija Vidu sādžu neskāra. Tā kā iedzīvotāji dzīvoja viensētās, muižas nebija, tad arī dzīve bija puslīdz mierīga. Atašienā tika izveidota 50-60 vīru liela kaujinieku grupa. Tajā bija arī Vidu vīri. Lai likvidētu sacelšanos, arī Atašienā ar vilcienu bija ieradušies zaldāti un kazaki. Līdzi ir bijuši lielgabali. Tā kā sacelšanās dalībniekiem ir bijušas tikai bises un izkaptis, kuras bija pārveidotas līdzīgi pīķiem, tad nopietnu pretestību izrādīt nevarēja. Ar notvertajiem nemierniekiem izrēķinājās nežēlīgi, sita ar šauteņu tīrāmajiem līdz bezsamaņai. Manas mammas tēvabrāli Izidoru Leitānu bija situši īpaši stipri. Rokas tika noliktas uz celma un pa pirkstiem sists ar šauteņu tīrāmo stieni, kamēr visi pirksti bijuši sadragāti. Pārdesmit vīri tika arestēti un aizvesti. Vieni atgriezās pēc 3-6 mēnešiem, citi pēc 3-5 gadiem. Nemiernieku vadītāja māju Atašienā iznīcināja, šaujot no lielgabala.

Neviens no Vidiem netika iesaukts krievu-japāņu karā. Toties nenoskaidrotos apstākļos viens no Vidu sādžas iedzīvotājiem bija piedalījies krievu-turku karā un dienējis krievu ģenerāļa Skobeļeva vienībā. Par varonību kaujās Bulgārijā (Šipkas apvidū) viņš ticis apbalvots ar diviem *Svētā Jura* krustiem. Rudzātu apkaimē viņš bija ļoti cienījams vīrs, un cara administrācija viņam deva visdažādākās atzinības un atlaides nodokļu maksāšanā.

Pēc 1900 vīrieši no Vidu c. tika iesaukti krievu armijā un dienēja 3-5 gadus.

Kas attiecas uz I pasaules karu un piedalīšanos tajā, tad Vidu sādžas vīrieši vecumā no 19 līdz 50 gadiem tika iesaukti regulārajā armijā un piedalījās kaujās. Mans tēvs Jēkabs Bojārs tika iesaukts 1914. gada karadarbību zonā. Jau pirmajās dienās viņš tika iecelts par jātnieku vada komandieri 157. Imeretijas pulka sastāvā. Karoja Austrumprūsijā, Samsonova armijā. Pēc smagām kaujām Augustovas novadā, Polijas teritorijā, savācot lielu grupu jātnieku, atkaujoties izlauzās no aplenkuma un nenokļuva vācu gūstā. Tālāk, pēc pārformēšanas, kara darbība turpinājās ģenerāļa Brusīlova vadītajā armijā. Par piedalīšanos kaujās Jēkabs Bojārs tika apbalvots ar diviem *Svētā Jura* krustiem un medaļām.

Aloizs Bojārs arī tika iesaukts armijā un pēc virsnieku skolas pabeigšanas karoja Rumāņu frontē. Vairākkārt tika ievainots. Pēteris Bojārs tika iesaukts armijā pirmajā mobilizācijā un karoja bruņumašīnu bataljonā. Antons Bojārs tika mobilizēts 09.1914 un pēc apmācībām piedalījās kaujās smagās artilērijas brigādē. Vēl no Vidu sādžas aktīvajā karadarbībā tika iesaukts Staņislavs Veikšāns. Viņš bija kājniekos un karoja Rumāņu frontē. Jānis Klaužs (1888-1962) tika iesaukts 1915. gadā latviešu strēlnieku vienībā. Viņš

kā ložmetēju vienības kareivis aktīvi piedalījās kaujās pie Ložmetējkalna. Visi minētie Vidu sādžas iedzīvotāji no kara atgriezās. Ievainojumus guva Jēkabs Bojārs, Aloizs Bojārs, Jānis Klaužs.

Migrācija. Pēc 1925. gada sākās ģimeņu dalīšanās. Arī Bojāru lielā ģimene pārcēlās dzīvot citās vietās. Pēteris Bojārs (1890-1971) un Antons Bojārs (1880-1968) nopirka zemi, uzcēla mājas un sāka dzīvot Rudzātu pag. Brīslā. Aloizs Bojārs, strādājot Daugavpilī, nopirka zemi un uzcēla mājas Pelēču pagastā. Tā no Vidu sādžas apstrādājamās zemes nepietiekamības dēļ, sākās migrācija.

No Jāņa Bojāra (1855-1940) ģimenes līdz 1926 tika izprecētas 3 meitas - Helēna (1894-19??) uz Vārkavas pag., Franciska (1896-19??) uz Preiļiem un Dorota (1886-19??) uz Rudzātiem.

Bērna auklētājs Vidu c.: Jānis Bojārs ar mazmeitu Helēnu (1922) (1927, fotonegatīva nr. 8533)

Brīvvalsts laiks. Vidi pēc 1927 kļuva par labi sakoptu un skaistu sādžu ar ļoti mierīgu dzīvi. Neesot bijis nedz strīdu, nedz citu uzmanības cienīgu notikumu.

Pakāpeniski iedzīvotāji atkopās no I pasaules kara un citām negācijām, kas kaitēja zemkopībai. Tā kā veidojās jaunas saimniecības, tika iedalīta zeme un veikti labiekārtošanas darbi. Zemnieku saimniecības netika apliktas ar nodokļiem.

1930. gadā Vidos un tuvākajā apkaimē parādījās kuļmašīna, kuru darbināja dīzeļdzinējs, pļaujmašīnas, kultivatori un cita lauku tehnika, atbilstoša tā laika tehniskajam līmenim. Tā bija ražota Latvijas rūpnīcās. Zemnieki tehniku varēja iegādāties bez īpašām grūtībām. Tomēr Vidos joprojām zemi apstrādāja ar zirgiem. Visās saimniecībās bija 2-3 zirgi.

Labi tika maksāts par nodotajiem liniem, sviestu, gaļu. Daudz kas tika pārdots tirgū. Uz tirgu brauca vairāki kaimiņi kopā.

Attīstījās celtniecība. Valsts zemniekiem izsniedza līdzekļus ar ļoti zemiem procentiem. Ja zemnieks uzcēla mājas pēc valsts apstiprinātā projekta, tad aizdevums tika dzēsts. Vidos zemnieki kūtis būvēja no akmens, lai celtne ilgāk kalpotu. Dzīvojamās mājas tika celtas pēc valsts kopējā projekta. Vidu sādžas iedzīvotāji 1930-1936 viensētas uzcēla pilnībā. Visiem bija dzīvojamā māja, kūts, divi šķūņi, klēts, vāgūzis, pagrabs un pirts. Rijas visiem nebija, tāpēc esošās izmantoja kopīgi.

Bērni mācījās skolā. Galvenā bija Rudzātu p-sk., kuri to bija beiguši, turpināja mācības Līvānu, Preiļu, Varakļānu, Aglonas ģimnāzijās u.c. skolās.

Arī sabiedriskā dzīve bija iegājusi ritmā. Notika balles, koncerti, citi pasākumi.

Galvenie satiksmes līdzekļi bija vienzirgu rati vai atsperrati, dažiem bija divriteņu rati. Ziemā brauca ar kamanām vai ragavām. 1930. gadā parādījās velosipēdi. Uz 1940 Vidu sētā bija Latvijā ražots divritenis.

Sāka iepirkt gatavus apģērbus un veļu. Tomēr saimnieces pašu vajadzībām turpināja aust segas, palagus, dvieļus un galdautus, adīt cimdus un zeķes. Pārsvarā nēsāja fabrikās ražotos apavus. Tas pats attiecās arī uz zirglietām, kamanām, ratiem un citām saimniecībā vajadzīgām lietām. Telpu apgaismošanai izmantoja galda vai piekaramās lampas. To gaismas jaudu noteica pēc līnijām. Šis lielums bija atkarīgs no lampas degļa platuma. Ielu apgaismojumam izmantoja petrolejas lukturi "sikspārnis". Uguns degli no vēja aizsargāja stikla balons, kurā tas bija ievietots. Stikls no ārpuses bija apvilkts ar aizsargtinumu.

Kā jumtu segums visbiežāk bija redzams cinkots skārds, šīferis, retāk - kārniņi. Ļoti bieži šķūņu jumtus noklāja ar skaidu plāksnēm, t.i., ar plāniem, 60x20 cm lieliem egles vai apses dēlīšiem.

Parādījās telefoni. Vidos pirmā telefona līnija tika novilkta līdz *Riepo-Vidiem*. Regulāri tika saņemts pasts, cilvēki bieži rakstīja saviem radiem. Aizvien ierastāka kļuva apsveikumu sūtīšana. Interesanta bija apkārtrakstu informācijas izplatīšana. Tās bija jaunākās ziņas no pagasta. Vidos pastnieks zem paraksta to ienesa katrā mājā pārlasīt. Vidos katrā viensētā tika pasūtīti 1-2 laikraksti. Grāmatu iedzīvotājiem bija maz. Jēkabs Bojārs bija grāmatu cienītājs. Viņa mājas bibliotēkā bija aptuveni 150 grāmatu. Visiem mājās bija reliģiska satura grāmatas. Tās bija unikālas, iespiestas vēl 1800-1820, latgaliski.

Visiem mājās bija 2-3 svētbildes - Aglonas dievmātes vai Pestītāja tēli. Tās bija litogrāfijā iespiestas bildes. Ļoti reti mājās bija gleznas. Liela daļa pie mājām uzstādīja krustus. Regulāri tika apkopti kapi, parādījās pirmie akmens pieminekļi. Tā kā Vidu sādžas iedzīvotāji bija katoļi, tad katru svētdienu visa ģimene vai atsevišķi ģimenes locekļi apmeklēja baznīcu Rudzātos. Īpašs notikums bija brauciens uz Aglonu pēc radinieku ielūguma uz viņu baznīcā notiekošo "Oplōtu" (draudzes svētki - atlaides, Atlaižu svētki), t.i., konkrētās baznīcas svētkiem.

Vidu sādžas iedzīvotāji dzīvoja pārtikuši. Miltus maizei un putraimus mala dzirnavās Līvānos. Gaļu un gaļas produktus sagatavoja mājās. Maizi arī cepa mājās. Sviests, krējums, siers, biezpiens arī bija pašu gatavots. Mājās gatavoja arī iesalu alum. Jēkabs Bojārs regulāri 2-3 reizes gadā brūvēja alu. Saknes un citus dārzeņus visi Vidu sādžas iedzīvotāji audzēja dārzā pie mājas. Pie katras mājas bija ābeļdārzs. Retāk audzēja bumbieres, ķiršus un plūmes. No ogulājiem dārzos auga jāņogas, ērkšķogas, avenes. Zemenes neaudzēja. Ogas un sēnes tika salasītas apkārtējos mežos un purvos, kur to bija daudz.

Radio Vidu sādžā nebija. Arī kino netika rādīts. Jaunieši tika iesaukti armijā. Daži ciema iedzīvotāji (gan vīrieši, gan sievietes) darbojās pag. aizsargu organizācijā. Skolnieki bija iesaistīti dažādos pulciņos, kur tos apmācīja praktiskām darba iemaņām lauksaimniecībā, dārzkopībā un mežkopībā.

Par Bojāru dzimtas pirmsākumiem. Kā vecākais no Bojāru dzimtas piederīgiem, par kuru ir atmiņu ziņas, saucas Odums (Ādams) Bojārs, kam piederēja muiža un neliela pils pie Osvejas ezera. Kā politiska relikvija Odumam Bojāram piederēja Polijas ķēniņa Staņislava II Poniatovska (1764-1795) zobens, kas liecināja par viņa simpātijām poļu tautas centieniem atbrīvoties no krievu un prūšu virskundzības. Odums Bojārs piedalījās vairākos poļu sacelšanās mēģinājumos T.Kostjuško vadībā, kas beidzās ar pilnīgu poļu sakāvi un viņu valsts trešo sadalīšanu (1795). Pēc neveiksmīgām kaujām Odums Bojārs atgriezās savos lauku īpašumos pie Osvejas ezera. Bet arī nodevēji nesnauda. Drīz vien krievu cara iestādēm ienāca ziņas par Oduma simpātijām un sadarbību ar poļiem nemieru laikā. Piedzīvojušam karavīram vajadzēja bēgt, ņemot līdzi tikai to, ko viņš un viņa kalpi varēja panest. Bēglis atrada patvērumu pārpoļotā Varakļānu muižnieka grāfa Borha lielajos zemes īpašumos. Tā Bojāri sāka savu dzīvi latviešu zemē, kļūdami paši par dedzīgiem latviešiem."

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1772 - pirmās rakstiskas ziņās par ciemu: ciemā dzīvo 2 ģimenes, kopā 14 iedzīvotāji, t.sk. 6 vīrieši un 8 sievietes;
- 1785 - ciemam iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 4.04.1887 - dzimis (pēc vecā stila) skolotājs, jurists, pirmais Rudzātu p-sk. pārzinis, sabiedrisks darbinieks un Latgales padomes deputāts Aloizs Bojārs (1887-1958), zinātnieka, LZA Ārzemju locekļa, prof. Nikodēma Bojāra tēvs;

A.Bojārs beidzis Stirnienes pag. skolu (1903), Rēzeknes p. trīsklasīgo skolu (1908). Pēc pag. skolas beigšanas kādu laiku strādājis Stirnienes pag. valdē (kā sekr. palīgs), pēc pilsētas skolas beigšanas līdz I pasaules karam - Ludzas Tiesu resorā (kā Civilnodaļas vad-js). Beidzis 2. Odesas karaskolu (04.1915), absolvējis virsnieku akadēmiskos kursus (1915, rudenī). 3. jātnieku divīzijas sastāvā piedalījies kaujās Rumānijas frontē, smagi ievainots. Par varonību apbalvotas ar *Jura Krustu*. Ārstējies Maskavā, apmeklējis lekcijas Maskavas Universitātes Tieslietu fakultātē un Maskavas Arheoloģijas ins-tā. Izveidojis otro Latviešu katoļu bēgļu komiteju (1917, Maskavā), pie tās atvēris p-sk. 170 bērniem. Aktīvi piedalījies abos rēzeknes kongresos, abos ievēlēts Pagaidu zemes padomēs. Precējies ar skolotāju Elvīru Buholcu (1917). Viņu pirmais bērns (meita Lūcija) M (1919), izauguši 2 dēli: Leonards un Nikodēms. Iecelts par miertiesnesi Viļānos (1917, vasarā). Šajā amatā būdams, panācis pilsētas skolu atvēršanu Viļānos un Varakļānos. Strādājis par skolotāju Mālakalna p-sk. (1917-1920). Ievēlēts Rēzeknes apr. padomē un beidzis paātrinātos skolotāju sagatavošanas kursus Rēzeknē (1920). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 31.08.1921, nozīmējot par Varakļānu p. skolas pārzini. No 1921 ir arī Rēzeknes apr. Skolu valdes priekšsēdis. Organizējis Varakļānu Ģimnāzijas atvēršanu (1921). Noorganizējis Rudzātu p-sk. (sava tēva Bojāra Jāņa mājās Vidu c., 1922, skat. nodaļā ***Izglītība***), atstājis visus amatus Rēzeknē un uzņēmies jaunās skolas pārziņa pienākumus (31.09-31.12.1922). Kļuvis par Daugavpils apr. Skolu valdes priekšsēdi (1923), bijis Daugavpils apr. Budžeta komisijas loceklis. Noorganizējis un vairākus gadus vadījis Latgales Zemnieku Krājaizdevu sab-bu (tā savas sekmīgās darbības dēļ tautas mutē ieguvusi nosaukumu *Bojāra banka*). Bez regulāro skolu dibināšanas, A.Bojārs palīdzējis arī pie Glužņevas kurlmēmo skolas, Latgales Tautas augstskolas, konservatorijas un b-bas *Saule* sieviešu arodskolas organizēšanā Daugavpilī, kā arī Preiļu L/s skolas izveidošanā. Vadījis Daugavpils apr. Medicīnisko nodaļu (no 1927 vasaras), noorganizējis un vadījis Latviešu katoļu ugunsapdrošināšanas b-bu (1932, vasarā). Bijis arī aktīvs laikrakstu *Dryva*, *Zemnīka Bolss* un *Latgolas Vōrds*. 1940 tiek nacionalizētas A.Bojāra mājas Daugavpilī un tiek apcietināts un bez vēsts pazūd vecākais dēls Leonards, LVU Tieslietu fakultātes students. Vācu okupācijas laikā A.Bojārs strādājis kā skolas pārzinis Ančkinu p-skolās. Kopā ar ģimeni EM (07.1944, Vācija). Eringenfeldas nometnē izveidojis tautskolu un strādājis kā skolotājs, vēlāk arī Soestas un Grēvenes p-sk. Piedalījies pie dažādu iesniegumu izstrādāšanas sabiedroto militārām iestādēm, informējot tās par stāvokli Latvijā un par bēgļu dzīvi pārvietoto personu nometnēs. Tad pārcēlies uz Augustdorfu, kur strādājis kā grāmatvedis līdz izceļošanai uz ASV (12.09.1950). ASV no sākuma strādājis kā dārznieks, vēlāk slimnīcā, tad kādas Čikāgas konfekšu fabrikas mašīnu nodaļā, kur izpelnījis nelielu pensiju. Pēc aiziešanas pensijā bijis aktīvs trimdas latviešu laikrakstu korespondents. M (18.08.1958), apb. Sv. Trīsvienības katoļu k., Niagara Falls, Ņujorkas štatā.

Ceļodams pa apkārtnes pagastiem, A.Bojārs vairākos eksemplāros pārrakstījis katoļu *Pōtoru un atsaceibu grōmateņu*, kas lietotas bērnu apmācībai[216].

"I pasaules kara laikā A.Bojārs kā jātnieku pulka virsnieks sadraudzējās ar kazakiem. Šī draudzība atviegloja Z.Meierovica pūles pacelt latviešu tautas nacionālo lietu visas impērijas mērogā (Krievijas mazākumtautību kongresa Kijevā 11.1917 kopīgajā deklarācijā; tās beigu daļā īpaši tika uzsvērta latviešu tautas prasība pēc autonomas eksistences). A.Bojārs kopā ar Staņislavu Kambalu pavadīja Z.Meierovicu uz šo kongresu. Ārstējot frontē iegūtos ievainojumus un apmeklējot lekcijas Maskavas Arheoloģijas ins-tā, A.Bojārs nodibina mūža draudzību ar prof. Dr. Boļeslavu Brežgo. Šīs draudzības rezultātā viņš uz visu mūžu iegūst dziļu un nopietnu interesi par Latgales latviešu bagāto etnogrāfiju un tās mazpētīto pagātni. 1920. g. ar Z.Meierovica palīdzību A.Bojārs panāk latviešu bērnu patversmes pārvietošanu uz Latviju. 172 bērni un patversmes personāls kopā ar pārzini P.Pabērzi tika pārsūtīti no Tambovas uz Rēzekni un izvietoti Vipingas muižā"[217].

A.Bojāra jaunākais dēls Nikodēms Bojārs (1.06.1925, Daugavpilī) ir zinātnieks, LZA Ārzemju loceklis, prof. Viņa bērnība un jaunība aizrit Latgalē. N.Bojārs beidzis Daugavpils Skolotāju ins-ta p-sk. (1939), 1. Daugavpils Valsts ģimnāziju (1944), tad kopā ar vecākiem EM. Izglītību turpinājis pēc II pasaules kara Vācijā (1945-1949, Getingenes, Baltijas, Pinnebergas universitātēs), tad ASV, kur turpinājis studijas Ilionoisas universitātes Ķīmijas fakultātē un ieguvis bakalaura (1951), maģistra (1952) un doktora (1955) grādus.

---

[216] L.Latkovskis *Drukas breiveibas pīmiņai. Kultūrvēsturiski materiāli*, 1955.
[217] LVVA, 1632-1-2664 u.c.

N.Bojārs ir ļoti daudzpusīgs zinātnieks (strādājis Prinstonas universitātē (1955-1956), Hukera pētniecības centrā pie Niagaras (1956-1961), Armora pētniecības centrā Čikāgā (kopš 1961). Viņa pamatintereses saistītas ar pētījumiem kodolfizikā, ķīmijā, astronomijā, pasaules un Latvijas vēsturē. Paralēli zinātniski pedagoģiskajam darbam viņš, būdams arī literāts, rakstījis latviešu presē par kultūras, politiski sabiedriskiem jautājumiem, publicējis dažādu žanru jauna, eksperimentāla rakstura literārus darbus (piem., par valstsvīru lomu pasaules, sevišķi Baltijas, vēsturē), darbojies žurnāla *Treji Vārti* redkolēģijā (1980-1990), arī apkopojis jaunās teorijas par kosmoloģiju, "lidojošajiem šķīvīšiem" nozīmīgās grāmatās (angliski), rakstījis romānus par politiskām un zinātniski fantastiskām tēmām (angliski).

N.Bojārs pēc Ilionoisas universitātes beigšanas (1955)

Prof. N.Bojārs par LZA Ārzemju locekli ievēlēts 10.11.1995. gadā. LZA Ārzemju locekļu sarakstā kā N.Bojāra specialitāte ir norādīta ķīmija, bet zinātnieks lasa lekcijas ASV studentiem par astronomiju. Arī II pasaules latviešu zinātnieku kongresā (14.-14.08.2001, Rīga) viņš auditoriju iepazīstināja (angliski) ar milzu skaitļu iekļaušanu kosmoloģijas šodienas teorijā, kardinālajām izmaiņām uzskatos par Visuma izveidošanos un to nozīmi cilvēces attīstībā. Latviju pirmoreiz pēc emigrācijas apmeklējis 5.08.2001[218].

Vidu c. jaunieši 1916. gadā (no kr.): Ādams Klaužs (1896-1947), Izidors Pintāns (1897-1976), Aloizs Klaužs (1897-1946)

- 1894 - dzimis Rudzātu pag. vecākais (1922-1923) Vladislavs Veikšāns (1894-1973, apb. Jēkabpils raj. Zīlānu k.);
- 27.01.1906 - dzimusi skolotāja Bārbala Sukaruka (dz. Klauža, 1906-1977, apb. Rudzātu k.);

  B.Sukaruka beigusi Rudzātu p-sk., Rēzeknes Skolotāju ins-tu (1929). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 20.06.1929. Beigusi vācu valodas kursus (1934). Strādājusi Kurčānu p-sk. kā skolas pārzine (1932/33-1935/36 m.g.), Rudzātu p-sk. kā skolotāja (no 1936/37 m.g.)[219].

  No skolas pārziņa raksturojuma: "Skolotāja disciplinēta, prasīga, nesavaldīga, pret skolēniem ļoti rupja, dažādi tos apsaukā"[220];
- 1909 - cara laika zemes reforma: ciema zemju sadalīšana viensētās;
- 1914 - vairāki ciema vīrieši iesaukti cara armijā un piedalās I pasaules karā, t.sk. Jānis Klaužs (1888-1962, ievainots, apb. Vidu k.);
- 1919 - vācieši Steķu silā nošauj Juliannu Klaužu (1901-1919, pārapbedīta Vidu k., skat. foto →);

Julianna Klauža (1912, Pleskava)

- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Vladislavs Veikšāns (1894-1973);
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1921 - ciemā ir 66 iedzīvotāji, t.sk. 30 vīrieši un 36 sievietes;
- 1922 - atvērta Rudzātu sešklasīgā pamatskola (Jēkaba Bojāra mājās);
- 1926 - dzimusi juriste Lūcija Bojāre (1926-1996);
- 1932 - dzimis lidotājs Vladislavs Bojārs (1932-1975, skat. foto nākamajā lpp.);
- 1935 - tautas skaitīšana: 14 saimniecības ar 68 iedzīvotājiem, t.sk. 27 vīrieši un 41 sievietes;

---

[218] Laikraksts *Latgales Laiks*, nr. 66, 28.08.2001.
[219] LVVA, 1632-1-20426; 6642-1-1274.
[220] LVVA, 6642-1-1285.

Vladislavs Bojārs (1958)

- 1936 - uzbūvēts pirmais ciema krucifikss;
- 20.02.1939 - dzimis Latvijas Republikas Saeimas 7. sasaukuma deputāts Leons Bojārs (skat. foto 176. lpp.);

  L.Bojārs beidzis (1975) Kijevas Tehnoloģisko pārtikas ins-tu (inženieris - ekonomists). Bijis Rīgas Tirdzniecības pārvaldes nodaļas vad-js (1988-1991), Tirdzniecības reklāmas biroja direktors (1991-1994), a/s *Kolka* prezidents (1994-1998). 03.1997 ievēlēts par Rīgas domes deputātu, 10.1998 ievēlēts 7. Saeimā. 2001 ieguvis statusu *Miera sūtnis*. Vaļasprieki: tūrisms, alpīnisms, grāmatas. Dzīvo Rīgā. Precējies, sieva Natālija Bojāre (1956), dēls Jānis Bojārs (1985)[221].
- 20.11.1940 - Rīgā arestēts students Leonards Bojārs (1920-1942?, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***);
- 1941 - vācu laikā arestēts Foma Stoļerovs (1910-p.b.v.) no *Āžkalniem*;
- 1942 - ciemā ir 17 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Jānis Antonēvičs (1909-1979, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***), Jānis Bojārs (1907-194?), Staņislavs Bojārs (1912-1998), Juris Klaužs (1909-1955), Jāzeps Veikšāns (1917-1945), Andrejs Vilnarags (1906-19??, Klaužs, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1944 - mājas pamet sabiedriskā darbinieka Aloiza Bojāra (1887-1958, skat. nodaļā ***Izglītība***) ģimene (EM, no Aizkalnes pag.) un Vladislava Veikšāna (1894-1973) ģimene (dodas uz citu Latvijas novadu);
- 31.08.1944 - arestēts Jānis Burdais (1896-19??, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Jānis Burdais (1897-19??), Vladislavs Veikšāns (1894-1973);
- 25.06.1945 - arestēts un notiesāts (25.06.1946) Aloizs Klaužs (1897-1946, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1945 - arestēti un gadu turēti Daugavpils cietumā tēvs un meita Ādams (1896-1947) un Anna (1927) Klauži (skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1947 - kulaku sarakstā ieskaitīta Staņislava Veikšāna (1884-1962) saimniecība;
- 28.06.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Vladislava Veikšāna (1894-1973) saimniecība;
- 1948 - NP nošauj Vidu c/p pr-ja vietas izpildītāju Pēteri Utānu (1928-1948) un ievaino MI Jāni Klaužu (1929-1950);
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Donāta Peisinieka (1912-1953) ģimene;
- 1950 - arestēts un notiesāts Andrejs Vilnarags (Klaužs, 1906-19??);
- 1996 - pārvietots ciema krucifikss;
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 6 saimniecības ar 15 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 7 sievietes.

Vilcāni (Vylcāni)

Nosaukums. Ciema nosaukuma izcelsme varētu būt saistīta ar to, ka senāk šajā apkārtnē ir bijis daudz vilku. Bet varbūt nosaukums radies no tā, ka šeit dzīvojuši ienācēji ar uzvārdu *Vilcāni* (*Vylcāni*) (?). Savukārt A.Kurčins raksta[222], ka Vilcānu senākais nosaukums ir bijis Kupčāni, nosaukums cēlies no vārda *kupčs* (kupcis) - zirgu uzpircējs un tālāk pārdevējs (pārpircējs jeb *barišņiks*), ap 19. gs. 80-tajiem gadiem. Šis pārpircējs bijis Antona Vilcāna un Andreja Griga tēvs.

[221] Tīkla lapa http://www.fakti.lv/.
[222] A.Kurčina vēstules (3.06.2002) fragments.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 5 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, uz Rudzātu-Stirnienes ceļa, Ošas upes lb. krastā. Ciema teritorija robežojas: D - ar Ošas upes, R - ar Gardriviešiem, Z - ar Daguma mežu, ZA - ar Patmaļku.

Vēsture. 1785. gadā ciemā dzīvo 2 ģimenes, kam iedalīta zeme (48 desetīnas, 1688 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. 1914. gadā (cara laika zemes reforma) ciems tiek sadalīts 6 viensētās (5 zemnieku sētas un 1 amata gabals), sadalot tām 69,40 ha zemes. Vēlāk (ap 1937) amatnieka ģimenē ieprecas iegātnis Simions Romanovskis (no Preiļu puses), tautā saukts *primaks*. LR Zemes reformas laikā (1920-1931) nelielo saimniecību īpašniekiem piešķirti zemes piegriezumi no valsts zemes fonda. 1942. gadā ciemā ir 11 zemes īpašnieki.

Ir ziņas, ka Vilcānos kādreiz atradies krucifikss, diemžēl sīkāku ziņu par to trūkst.

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Kapenieku kapsētā.

Apdzīvotība. Ciemā dzīvo (uz 1940) latviešu ģimenes (Grigi, Rudzāti, Vilcāni u.c.). 1921. gadā ciemā ir 37 iedzīvotāji, t.sk. 19 vīrieši un 17 sievietes, 1935. gadā - ciemā ir 7 saimniecības ar 31 iedzīvotāju, t.sk. 17 vīrieši un 14 sievietes, 2000. gadā - 4 saimniecības ar 13 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 5 sievietes.

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1785 - ciema teritorijā dzīvo 2 ģimenes, kam iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 1873 - dzimis Rudzātu pag. vecākais (1920-1921) Dominiks Rudzāts (1873-1963, apb. Kapenieku k.);
- 1914 - cara laika zemes reforma: ciems tiek sadalīts 6 viensētās;
- 1921 - ciemā ir 37 iedzīvotāji, t.sk. 19 vīrieši un 17 sievietes;
- 1922 - dzimis Jānis Vilcāns (1922-2002, skat. nodaļā ***Emigrācija***);
- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 7 saimniecības ar 31 iedzīvotāju, t.sk. 17 vīrieši un 14 sievietes;
- 1942 - ciemā ir 11 zemes īpašnieki;
- 1943-1944 - VA (leģionā) iesaukti Kārlis Daugavietis (1918), brāļi Pāvels (1918-1944) un Pēteris (1916-19??, skat. nodaļā ***Sabiedriskās kārtības uzturēšana***) Rudzāti, brāļi Antons (1923-1945), Jānis (1922-2002) un Staņislavs (1924-1945) Vilcāni;
- 1944 - SA iesaukts Antons Vilcāns (1910-1971);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Pēteris Grigs (1928-1945), Donāts Rudzāts (1927);
- 11.02.1945 - arestēts un notiesāts (10.06) Juris Rudzāts (1901-1994, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Salimona Vilcāna (1893-1951) ģimene (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 4 saimniecības ar 13 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 5 sievietes.

Vītoli ↑ Eriņbirze

Volontova ↑ Eriņi

Zabolotje

Nosaukums. Nosaukums cēlies no krievu valodas vārda *заболотье* (*aizpurvs*).

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas 9 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, Alksniešu-Vilcānu ceļa lb. pusē, Medņu purva tuvumā. Apdzīvotās vietas teritorija

robežojas: A - ar Ošas upi, D - ar Medņu purvu, R - ar Luksteniekiem, Z - ar Kurčanku. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Uz kādreizējās Punduru folvorkas zemes izveidojusies apdzīvotā vieta - 2 zemnieku saimniecības:

- Gaļānu pag. zemnieks Staņislavs Mālnieks Andreja d. (1864-19??) nopērk zemi (53 desetīnas, 1627 kvadrātasis) no Budencovu dzimtas un ierīko saimniecību, kurai tiek dots nosaukums ***Dimanti***[223];
- Gaļānu pag. zemnieks Antons Trūps (1879-1933, apb. Punduru k.) nopērk zemi (14,20 ha) no Budencovu dzimtas un ierīko saimniecību, kurai tiek dots nosaukums ***Saulgrieži***.

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Punduru u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Bernāni, Mālnieki, Trūpi). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 18 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 10 sievietes, 2000. gadā - māju vairs nav.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Jānis Mālnieks (1900-1970, skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 18 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 10 sievietes;
- 1942 - ciemā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti brāļi Aloizs (1922, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Jānis (1914-1980) un Staņislavs (1918, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***) Trūpi;
- 9.10.1944 - uz Gregora Mālnieka (1899-1991) zemes apšaudē ar IZN tiek nošauts Pēteris Krasovskis (1926-1944) un smagi ievainots Jānis Bernāns (1909-1945, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Aloizs Trūps (1922);
- 1945 - SA iesaukts Jānis Trūps (1914-1980);
- 1949 - kulaku sarakstā ieskaitīta Gregora Mālnieka (1899-1991) saimniecība;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtītas brāļu Jāņa (1911-1970) un Gregora (1899-1991) Mālnieku ģimenes un Aloiza Trūpa (1922) ģimene (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 2000 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā iedzīvotāju vairs nav.

Zaķubirze ↑ Sausāsala

Zalāni

Nosaukums. Ciema nosaukums cēlies no pirmā ienācēja uzvārda *Zalāns*.

Atrašanās vieta. Ciems atrodas 1,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa lb. pusē, Ošas upes lb. krastā. Ciema teritorija robežojas: A - ar Rudzātu centru, D - ar Ošas upi, R - ar Lukstu pļavām, Z - ar Nīcgaļiem. Līdz 1920 ciema teritorija atrodas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bas pakļautībā, pēc tam iekļauta Rudzātu pag.

Vēsture. 1785. gadā ciemā dzīvo 4 latviešu ģimenes, kam iedalīta zeme (126 desetīnas, 1724 kvadrātasis) no Rudzātu muižas teritorijas. 1872. gadā nospraustas ciema iekšējās robežas un īpašuma tiesības uz zemi apstiprinātas Vitebskas guberņā. 1911. gadā (cara laikā zemes reforma) ciems tiek sadalīts 13 viensētās, sadalot tām 156,20 ha zemes. LR Zemes reformas laikā (1920-

[223] LVVA, 1707-1-17790.

1931) nelielo saimniecību īpašniekiem piešķirti zemes piegriezumi no valsts zemes fonda. 1942. gadā ciemā ir 13 zemes īpašnieki.

Ir ziņas, ka Zalānos (pie *Aplociņu* mājām) kādreiz atradies krucifikss, diemžēl sīkāku ziņu par to trūkst.

Ciema iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Vecajos Steķu kapos (agrāk), Kivlenieku un Rudzātu kapsētās.

Apdzīvotība. Ciemā dzīvo (uz 1940) galvenokārt latviešu ģimenes (Eiduki-Krastiņi, Klauži, Piļupi, Pūdnieki u.c.) un 3 krievu ģimenes (Stoļerovi). 1921. gadā ciemā ir 93 iedzīvotāji, t.sk. 44 vīrieši un 49 sievietes, 1935. gadā - 10 saimniecības ar 72 iedzīvotājiem, t.sk. 33 vīrieši un 39 sievietes, 2000. gadā - 4 saimniecības ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši 3 sievietes.

Pūdnieku ģimene (1925):
no kr.: sēž: Nestors (1901-1987), Alberts (1916-194?), Jezupate (1884-19??), viņai klēpī Anna Priede (dz. Pūdniece, 1926), Donāts (1887-1972), viņam klēpī Jāzeps (1923-1943), Jānis (1903-1969); stāv: Solomeja (1911), Emīlija Vaivode (dz. Pūdniece, 1906), Paulīne (1907)

Svarīgākie notikumi ciema vēsturē:

- 1785 - ciemā dzīvo 4 ģimenes, kam iedalīta zeme no Rudzātu muižas teritorijas (skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā***);
- 1872 - ciema zemju iekšējo robežu nospraušana;
- 1903 - dzimis Rudzātu pag. vecākais (18.10.1941-18.07.1942, 31.12.1943-26.07.1944) Jānis Pūdnieks (1903-1969, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1914 - cara armijā iesaukts un I pasaules karā piedalās Staņislavs Zalāns (18??-19??, PBV);
- 1911 - cara laika zemes reforma: ciems tiek sadalīts 13 viensētās;
- 1917 - nodeg Dominika Eiduka (1892-1957) mājas;
- 1919 - Jāzeps Krastiņš (1895-1945, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***) karo latviešu sarkano strēlnieku rindās;
- 1919-1920 - ciema teritorija atrodas frontes joslā;
- 1920 - ciema teritorija iekļauta Rudzātu pag.;
- 1921 - ciemā ir 93 iedzīvotāji, t.sk. 44 vīrieši un 49 sievietes;

- 1935 - tautas skaitīšana: ciemā ir 10 saimniecības ar 72 iedzīvotājiem, t.sk. 33 vīrieši un 39 sievietes;
- 1938 - atkārtoti nodeg Dominika Eiduka mājas (zaudējumi - Ls 7800);
- pirms 1940 - ciema teritorijas robežu tuvumā atrastas arheoloģiskās senlietas (skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts → Arheoloģiskie atradumi pag. teritorijā***)[224];
- 1940 - Latvijas armijā miris Francis Eiduks (1917-1940);
- 07.1941 - arestēts un pratināts (8 dienas Rudzātu p-sk., pēc tam atbrīvots) 1 iedzīvotājs;
- 1942 - ciemā ir 13 zemes īpašnieki;
- 27.05.1942 - darbā uz Vāciju nosūtīti 2 iedzīvotāji;
- 1942-1944 - VA (leģionā) iesaukti Pēteris Eiduks (1920-1975), Kārlis Klaužs (1914), Antons Piļups (1918-1961), brāļi Alberts (1916-1945), Antons (1913-1996, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***), Jāzeps (1923-1943) un Pēteris (1920-1998) Pūdnieki, Antons Vilkaušs (1917-1993);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Vitālijs Krastiņš (1926-1995), Pēteris Pūdnieks (1920-1998);
- 1944 - arestēti un notiesāti (1945) Jāzeps Krastiņš (1895-1945) un Antons Pūdnieks (1913-1996) (skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1946 - arestēts un notiesāts (1947) Jānis Pūdnieks (1903-1969, skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***);
- 1969 - nošauts Jānis Pūdnieks (1903-1969);
- 2000 - tautas skaitīšana: ciemā ir 4 saimniecības ar 7 iedzīvotājiem, t.sk. 4 vīrieši 3 sievietes.

Zapoļje (Rudzīši)

Nosaukums. Vecais māju nosaukums cēlies no krievu valodas vārda *заполье* (*aizlauks, aizlauki*). Nosaukums latviskots 1940.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - viensētas atrodas 7,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra A virzienā, Alksniešu-Vilcānu ceļa lb. pusē, Ošas upes kr. krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A un D - ar Kurčanku, R - ar *Eriņiem*, Z - ar Ošas upi. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu pag.

Vēsture. Apdzīvotā vieta atrodas uz kādreizējās Punduru folvorkas īpašuma zemes. 4.08.1906 Preiļu pag. zemnieks Justīns Volonts no Budencovu dzimtas īpašuma nopērk zemi (400 desetīnas par 44,000 rbļ. - Punduru folvorkas 3. nodaļu)[225]. 22.12.1907 no viņa zemi (44,77 ha) nopērk Vilcānu c. zemnieka Jura Rudzāta (1830-1895) dēli: Onupris (1880-1953), Dominiks (1873-1963) un Mateiss (1866-19??). 15.04.1915 Onupris atpērk zemi (par 1425,88 rbļ.) no brāļa Dominika. 9.03.1929 Staņislavs Rudzāts (1900-1974) atpērk zemi (44,77 ha, Ls 7500) no tēva brāļa Onupra un turpmāk apsaimnieko to kopā ar tēvam piederošo zemi. Tā adzīvotajā vietā izveidojas 2 zemnieku saimniecības:

Aizpurieši (14,75 ha). Īpašnieks - Mateiss Rudzāts (1866-19??)

Rudzīši (30,02 ha). Īpašnieks - Staņislavs Rudzāts (1900-1974).

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki. 1949. gadā Staņislava ģimene izsūtīta uz Sibīriju, Latvijā atgriežas 1957, bet ne savās mājās. Mājās saimnieko Bisenieku ģimene.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedījuši Kapenieku kapsētā.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimene (Rudzāti). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 6 iedzīvotājiem, t.sk. 2 vīrieši un 4 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

---

[224] Latvijas Valsts Vēstures muzejs, 16301-156.

[225] LVVA, 1707-1-627, 3. lpp.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 4.08.1906 - zemes pirkšana;
- 1907 - zemes pirkšana;
- 1915 - zemes pirkšana;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Jāzeps Krastiņš (1895-1945), Staņislavs Rudzāts (1900-1974);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1929 - zemes atpirkšana;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 1 saimniecība ar 6 iedzīvotājiem, t.sk. 2 vīrieši un 4 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Staņislavs Rudzāts (1900-1974);
- 1949 - kulaku sarakstā ieskaitīta Staņislava Rudzāta (1900-1974) saimniecība un 25.03 ģimene izsūtīta uz Sibīriju (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***);
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Zelčinovka

Nosaukums. Apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsme nav zināma.

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta atrodas Rubeņkalnā, 8 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa kr. pusē, Stepores purva malā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A-DA - ar Stepores purvu (tagad Rožupes pag.), D - ar *Simanovičiem* (tagad Rožupes pag.), R - ar Priedauku (tagad Rožupes pag.), Z - ar *Dzintariem* (tagad Rožupes pag.). Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Vārkavas, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. 13.05.1909 zemnieks Bārtuls Pastars Seimaņa d. nopērk zemi (41 desetīnu par 3700 rbļ.) no Vārkavas pag. muižnieka Miķeļa Reutta Miķeļa d. un 2.11.1922 sadala to mantiniekiem. Tā izveidojas 2 zemnieku saimniecības:

- ***Zeltaiņi*** (22,42 ha) - īpašnieki Tekla Zarāne (dz. Pastare, 1898-1950, apb. Puduļu k.) un Gabriels Zarāns (1894-1957, ap. Puduļu k.),
- ***Zelčinovka*** (22,32 ha) - īpašnieki Māra Pastare (1881-1973, apb. Puduļu k.) un Pāvels Pastars (1912-1989, apb. Puduļu k.)[226].

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki.

Apdzīvotās vietas iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Puduļu u.c. kapsētās.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Pastari, Zarāni). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 8 iedzīvotājiem, t.sk. 3 vīrieši un 5 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1909 - zemes pirkšana;
- 1918-1920 - Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās Gabriels Zarāns (1894-1957);
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: apdzīvotajā vietā ir 2 saimniecības ar 8 iedzīvotājiem, t.sk. 3 vīrieši un 5 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 2 zemes īpašnieki;
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Pāvels Pastars (1912-1989) un Jānis Zarāns (1920-1960) (skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***);

[226] LVVA, 1707-1-7330, 281. lpp.

- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Zeļenpole (Zelenpole) un **Zeļenluga** (Zelenluga, Riekstiņi)

Nosaukums. Domājams, ka vecie māju nosaukumi cēlušies no krievu valodas vārdiem *зелень+поле* (*zaļš+lauks*) un *зелень+луга* (*zaļš+pļava*).

Atrašanās vieta. Apdzīvotā vieta - 2 viensētas atrodas 4,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra R virzienā, Rudzātu-Rožupes ceļa lb. pusē, Ošas upes kr. krastā. Apdzīvotās vietas teritorija robežojas: A - ar Apteku (tagad Rožupes pag.), D - ar Korsikovu (tagad Rožupes pag.), R - ar Cielauku (tagad Rožupes pag.) un Aizpuri (tagad Rožupes pag.), Z - ar Ošas upi. Līdz 1925 apdzīvotās vietas teritorija ietilpst Preiļu, pēc tam pievienota Rudzātu, tagad iekļauta jaunizveidotajā Rožupes pag.

Vēsture. Apdzīvotās vietas teritorija kādreiz piederējusi muižniekam Konstantīnam Guļkēvičam. Apdzīvotajā vietā izveidojas 2 zemnieku saimniecības:

***Zeļenluga* (*Zelenluga, Riekstiņi*).** Preiļu pag. zemnieks Mārtiņš Pastars Jāņa d. (1872-19??) nopērk zemi (35 desetīnas): pusi zemes 18.03.1908 no muižnieka Konstantīna Guļkēviča (par 1100 rbļ.) un pusi zemes 22.04.1916 no Pētera Skuteļa Ādama d. (1866-1930) (par 1775 rbļ.) [227];

Zeļenpole* (*Zelenpole*).** Mājās saimnieko 2 zemnieku ģimenes - Jāņa Apiņa (1888-19??) un Izidora Pastara (1909-1982, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība). Par zemes īpašuma iegūšanu ziņu nav.

Vēlāk (pirms 1940) viena no saimniecībām tiek sadalīta, izveidojot vēl vienu jaunu, sīkāku ziņu nav. Kolektivizācijas gados mājas iznīcinātas.

1942. gadā apdzīvotajā vietā ir 4 zemes īpašnieki.

Apdzīvotība. Apdzīvotajā vietā (uz 1940) dzīvo latviešu ģimenes (Apiņi, Pastari). 1935. gadā apdzīvotajā vietā ir 3 saimniecības ar 14 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 6 sievietes, 2000. gadā - nav datu.

Svarīgākie notikumi apdzīvotās vietas vēsturē:

- 1908 - zemes pirkšana;
- 1916 - zemes pirkšana;
- 1925 - apdzīvotās vietas teritorija pievienota Rudzātu pag.;
- 1935 - tautas skaitīšana: 3 saimniecības ar 14 iedzīvotājiem, t.sk. 8 vīrieši un 6 sievietes;
- 1942 - apdzīvotajā vietā ir 4 zemes īpašnieki;
- 1943 - 1943 - VA (leģionā) iesaukts Voldemārs Apinis (1924, skat. nodaļā ***Emigrācija***);
- 1944-1945 - no iesaukšanas SA izvairās Izidors Pastars (1909-1982, skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***), Jānis Pastars (1902-1961);
- 20.07.1948 - kulaku sarakstā ieskaitīta Emīlijas Apines (1884-1956) saimniecība;
- 25.03.1949 - uz Sibīriju izsūtīta Apiņu ģimene (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***;
- 2000 - tautas skaitīšana: nav datu.

Zemītes ↑ Izgoda

[227] LVVA, 1707-1-17716, 169.-170. lpp.

Iedzīvotāji

Pirmsākumi. Vietējie iedzīvotāji stāsta, ka pirms Lielā Mēra Rudzātu teritorija esot bijusi biezi apdzīvota, īpaši Ošas un Saunas upju krasti. Pēc mēra iedzīvotāji esot ievesti no citām apdzīvotām vietām - piem., Pintāni ievesti no Ludzas apkārtnes (Lanckorenas muižas). Poļu laikos ir ievestas arī poļu ģimenes. Arhīvu materiālos atrodamās rakstiskās ziņas par Rudzātu pag. teritorijā esošajām apdzīvotajām vietām ir ļoti trūcīgas. Skat. arī nodaļā ***Rudzātu pagasta teritorijas vēsture → Pirmās rakstiskās ziņas par Rudzātiem.***

18. gs. 1. puse - laiks pēc Ziemeļu kara un Lielā Mēra - Latgalei ir ļoti smags. Novads ir atrauts no pārējās Latvijas teritorijas, tas stipri atpaliek ekonomiskajā attīstībā. Poļu valdība turpina jau 16. gs. iesākto Latgales iedzīvotāju pārpoļošanu. Pēc Latgales pievienošanas cariskajai Krievijai sākas nežēlīga iedzīvotāju pārkrievošana (sīkāk skat. nodaļā ***Vēsture → Cariskās Krievijas valdīšana***).

Rudzātu (bij. Stirnienes un Preiļu pag. Eleonorviles novadā) pag. teritorijā līdz 18. gs. vidum dzīvo latvieši (katoļticīgie). Sveštautieši ir vācu muižnieki. Parādās arī poļu un krievu tautības muižnieki. Poļu laikos parādās zemnieki ar poliskiem uzvārdiem (Aleksandroviči, Gžibovski, Krasovski, Lukjanski, Paulovičі, Ručevski, Rutkovski u.c.). Pēc dzimtbūšanas atcelšanas pag. teritorijā ienāk latvieši (zemes rentnieki) no Vidzemes (Cēsu, Madonas un Rīgas apr.) un Kurzemes (Ilūkstes un Jēkabpils apr.).

Poļu laikos (no 18. gs. vidus) pag. teritorijā ienāk savā dzimtenē par ticību vajātie krievu vecticībnieki. Pirmā apmešanās vieta - Mālakalns (Mōlakolns) un Čirvonieki[1]. Mālakalnā mīt 2 ģimenes (16 cilvēki), Čirvoniekos - 3 (31 cilvēks). Vietējie viņus iesauc par *пришельцы старобрятцы* (ienācēji vecticībnieki). Cariskās Krievijas laikā viņi apmetas visā Latgali, arī Kurzemē un citur. Ienācēji ir ļoti konservatīvi, turas savrup un nesajaucas ar latviešiem, izņemot Talsu raj. Jaunpagastā (Новый погост), kur tie ir pilnībā asimilējušies.

Iedzīvotāju skaita un sastāva izmaiņas, to cēloņi un sekas. Pēc lielinieku padzīšanas (3.01.1920) izveido Rudzātu pag. Jaunizveidotajā pagastā sāk attīstīties saimnieciskā dzīve. LR 20 neatkarības gadu laikā ir sasniegts valsts un tautsaimniecības uzplaukums. Pieaugusi iedzīvotāju turība un labklājība. Sākoties okupācijas gadiem (īpaši pad. okupācijas), pie varas nāk tādi cilvēki, kuri nav spējīgi kārtīgi strādāt, kur nu vēl vadīt sabiedrisko dzīvi. Piespiedu kolektivizācijas (1949) dēļ daudzi iedzīvotāji pamet dzimtās mājas (īpaši jaunieši) un dodas darba un dzīves vietas meklējumos citur (pat uz citām bij. PSRS republikām).

Ļoti daudz iedzīvotāju cieš no lieliniekiem (1919), no pirmās (1940-1941) un otrās krievu okupācijas (1944-1990), kā arī no vācu okupācijas (1941-1944). Vācu okupācijas laikā dažādās VA vienībās tiek mobilizēti vairāk kā 20% pag. iedzīvotāju (vīriešu). Tāpat arī mobilizācija SA, deportācijas, iedzīvotāju aresti un dalība nacionālajā pretestības kustībā paņem daudzas dzīvības.

Okupāciju, II pasaules kara, represiju un kolektivizācijas rezultātā pag. iedzīvotāju sastāvs ir stipri izmainījies. No vietējiem, dzimušiem rudzātniekiem, pagastā vairs dzīvo tikai apm. 50-60 % (ap 500 cilvēku). Vietējo krievu tautības iedzīvotāju skaits ir ļoti samazinājies, ir arī daži jaunienācēji. Pagastā ir daudz latviešu tautības ienācēju no citiem Latvijas pagastiem.

1920. gadā pagastā ir tikai 1809 iedzīvotāji, 1925. gadā (pēc pag. teritorijas paplašināšanas) - 3213 iedzīvotāji. Līdz 1940 iedzīvotāju skaits pieaug līdz 3440. Diemžēl uz 2000 pagastā vairs ir tikai 1075 iedzīvotāji, un iedzīvotāju skaitam ir tendence lēnām, bet neatlaidīgi samazināties: 2001. gadā - 1045 (tikai nepilna trešdaļa iedzīvotāju no bij. pag. iedzīvotāju skaita - pēc 1935. gada statistikas datiem, Rudzātu pag. iedzīvotāju blīvums ir 30-35 cilvēki uz 1 km^2)[2], 2002. gadā - 1020 iedzīvotāju.

Uz 2001 pagastā ir 465 darbaspējīgi iedzīvotāji. Reģistrēti 57 bezdarbnieki (no tiem 34 - ilgstošie), nereģistrējušies - 65.

---

[1] LVVA, 1881-1-8, 143.-144. lpp.

[2] Marģers Skujenieks *Latvijas Statistikas atlass*, 1938, Rīga.

Pagasta iedzīvotāju nacionālais sastāvs (1920-2000)

Gads	Iedzīvotāji, kopā	Latvieši	Krievi	Baltkrievi	Vācieši	Poļi	Ebreji	Ukraiņi	Citi
1920	1809								
1921	1900								
1925	3213	2803	317			88			5
1925, %	100	87,24	9,87			2,74			0,15
1930	3297	2834	353			106			4
1930, %	100	85,96	10,71			3,21			0,12
1935[3]	3355	2913	380		1	53	6		2
1935, %	100	86,82	11,32		0,03	1,58	0,18		0,06
1940	3440								
1947	2833								
1948	2973								
1950	2538								
1989	1239	1040	175	3		10		2	7
1989, %	100	83,9	14,1	0,7		0,3		0,2	0,7
1993	1176								
1994	1125								
1995	1110								
1998									
1999	1057								
2000	1045								

Iedzīvotājos vērojama pasivitāte un iniciatīvas trūkums gan darbā, gan tā meklējumos. Trūkst arī iniciatīvas dažādu darba vietu radīšanā. Daudzi iedzīvotāji, īpaši Rudzātu centrā dzīvojošie, paši pieraduši dzīvot vieglu dzīvi pad. laikos, un arī daļa viņu pēcnācēju šodien neko nevēlas uzsākt. Pateicoties viegli pieejamajam alkoholam (plašai tā tirdzniecībai), bezdarbībai un vispārējam garīgam apsīkumam, daudzi iedzīvotāji sekmīgi virzās uz priekšu pa garīgās degradācijas ceļu. Diemžēl ir tikai atsevišķi cilvēki, ģimenes un saimniecības, kur domā un ne tikai domā, bet arī dara kaut ko nākamās paaudzes labā, savas tautas un savas valsts uzplaukumam un labklājībai.

Salīdzinājumam: pēc I pasaules kara ar LR IM norādījumu iedzīvotājiem (bez policijas atļaujas) nav atļauts mājas apstākļos ražot nekādus alkoholiskos dzērienus (norādīti atsevišķi ciemi, pat nosauktas atsevišķas mājas). Ja 1935. gadā uz 3355 iedzīvotājiem pagastā ir 8 veikali un nevienā no tiem netirgo alkoholiskos dzērienus, tad pašreiz Rudzātu pag. teritorijā uz 1045 iedzīvotājiem ir 5 veikali, 4 no kuriem ir iespējams iegādāties alkoholiskos dzērienus, bez tam atsevišķi darboņi tirgo tā saucamo "krutku" jebkurā diennakts laikā. Tas viss ir okupācijas gadu sekas.

Rudzātu pensionāri šodien[4]. Uz 2002 no 1020 pag. iedzīvotājiem 289 ir pensionāri. Ko mūsu vecākā paaudze saka par dzīvi šodien? Veronika Umaņeca (1925): "...Pensionārs Rudzātos dzīvo kā katrs var un vēlas. Dzīvot tā, cik katrs spēj justies jauns. Cilvēks ir tik jauns, cik viņš jūtas. Es pateicos Dievam, ka varu no rīta piecelties un sākt dienu ar prieku. ... Man dzīvē ir veicies, jo es dzīvē saskatu labo un skaisto. Smags manā dzīvē bija Sibīrijas laiks. Tie gadi no dzīves ir izkrituši. Bet es biju jauna, man bija 22 gadi, un es izturēju. ... Manī prieku uztur tas, ka varu atbraukt uz folkloras ansambļa mēģinājumiem un padziedāt, paldies tiem cilvēkiem, kuri mums šo iespēju dod. Krājiet un saskatiet dzīvē labo un būsiet stipri un dzīvespriecīgi!" Jānis Reinis: "...Pensija ir niecīga, bet es strādāšu savās mājās un dzīvošu. ... Paēduši mēs esam, ir savas mājas, dzīvosim un strādāsim pa mājām, kamēr veselība..." Konstantīns (1932) un Emīlija (1933) Rudzāti: "...Slikti dzīvo tas, kuram ir veselība, bet negribas neko darīt. Tiem ir grūti." Jevgēnija Vēvere: "...Šiem laikiem nav ne vainas. Man ir viss: sava zeme, es varu turēt lopus, cik es gribu un varu tos apkopt. Varu sasēt tik biešu, cik varu un spēju izravēt - tik, cik gribu. Tas ir mans, un man tas sagādā prieku. Ja esi centīgs un strādā - tev būs viss. Kā es dzīvoju? Es ne par ko nesūdzos, viss man ir labi" Aina Vaivode (1935): "... Pensionāriem grūti, mazas pensijas. Ja divi pensionāri, tad saliek pensijas kopā un var dzīvot, ja veselība turas." Francis Zalāns (1927, no Būmaņiem): "...Rudzātos dzīvoju tikai 3 gadus. Atbraucu no Rīgas, nopirku māju Būmaņos un tagad tur dzīvoju. Man ir pensija un neliela saimniecība. Visu šajos laikos var panākt ar darbu. Jaunie žēlojas, ka nav

[3] LVVA, 11090-7-456, 1.-5. lpp.
[4] Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze*, nr. 10, 01.2002.

darba. Laukos darbus nevar spēt apdarīt. Šoruden tā cītīgi gāju lasīt dzērvenes un tad pārdevu. Par dzērvenēm vien nopelnīju 200 latus. ... Man nekādu lielo bagātību nevajag. Ir māja, neliela saimniecība, pensija, veselība un daudz darba - par to esmu priecīgs..."

Rudzātu pagasts skaitļos un faktos pēc 2002. gada tautas skaitīšanas rezultātiem[5].

Iedzīvotāju skaits	**1075**	**Izglītība**	**852**
		(visi iedzīvotāji no 15 gadu vecuma)	
vīrieši	510	sākumskolas	78
sievietes	565	pamatskolas	314
līdz darbaspējas vecumam	223	vispārējo vidējo	194
darbaspējas vecumā	569	vidējo speciālo	127
virs darbaspējas vecuma	283	augstāko	69
Tautības		mazāk par 4 klasēm	47
latvieši	937	nav norādīts	24
krievi	125	**Galvenais iztikas līdzekļu avots**	
baltkrievi	6	ekonomiskās aktivitātes	288
poļi	6	pensija	305
ukraiņi	1	pabalsti, cita veida finansiāla palīdzība	34
		citu personu vai iestāžu apgādība	351
		citi iztikas līdzekļu avoti	78
Ģimenes stāvoklis			
(no 15 gadu vecuma)			
neprecējušies	324		
vīrieši	184		
sievietes	140		
precējušies	421		
vīrieši	193		
sievietes	228		
atraitņi/nes	75		
vīrieši	4		
sievietes	71		
šķīrušies	32		
vīrieši	14		
sievietes	18		

Rudzātu pagastā dzīvojošie represētie (uz 2001)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzimš. gads	Dzimšanas vieta	Represēts	Filtrācija	Izsūtījuma vieta, ilgums (gadi)
1.	Anspaka Anna	1951	Tomskas apg.	1949		Tomskas apg., 1949-1957
2.	Anspaks Kazimirs	1930	Preiļu pag.			Omskas apg., 1949-1956
3.	Bulmeisters Jānis	1923	Rudzātu pag.		1945	Tomskas apg., 1941-1946
4.	Cekule Marta	1919	"	1949		Komi APSR, 1945-1946
5.	Daskeviča Genovefa	1924	"			Daugavpils cietums, 1945-1946
6.	Eriņš Alberts	1937	"	1949		Tomskas apg., 1949-1957
7.	Lācis Osvalds	1924	"		1945	Karaganda
8.	Laukgale Jeļena	1953				Maskavas apg., 1945-1946
9.	Lietavniece Raisa	1954	Karaganda			
10.	Martinsone Zaiga	1935	Jumpravas pag.	1941		Krasnojarskas apg., 1941-1946
11.	Pastare Zinaīda	1937	Rudzātu pag.	1949		Tomskas apg., 1949-1957
12.	Staris Jānis	1923	Līvānu pag.		1945	
13.	Švirkste Olga	1908	Rudzātu pag.	1949		Tomskas apg., 1949-1955
14.	Umaņeca Veronika	1925	Stirnienes pag.	1949		Tomskas apg., 1949-1957
15.	Zalāne Juljana	1931	Rudzātu pag.	1949		
16.	Zalāns Antons	1931	Līvānu pag.			Magadanas apg., 1950-1961
17.	Zalāns Vitālijs	1944	Rudzātu pag.	1949		Tomskas apg., 1949-1957

[5] Statistiskas krājums *Latvijas 2000. gada tautas skaitīšanas rezultāti*, Rīga, 2002.

Rudzātu pagastā dzīvojošie kara veterāni (uz 1.01.2000)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzimš. gads	Karojis	Piezīmes
1.	Bulmeisters Jānis	1923	VA	vietējais
2.	Cakuls Alberts*	1914	SA	"
3.	Cakuls Roberts	1921	VA	"
4.	Gaulenieks Jānis*	1908	SA	ienācējs
5.	Lācis Osvalds	1924	VA	vietējais
6.	Marcinkēvičs Pēteris*	1926	SA	"
7.	Pintāns Antons	1925	VA	"
8.	Slīce Jānis	1922	VA	vietējais
9.	Staris Jānis	1923	VA	ienācējs
10.	Vārpsalietis Jānis	1921	VA	vietējais
11.	Vārpsalietis Pēteris	1918	VA	"

Piezīme.
* - Otrās grupas invaliditāte.

Okupāciju laikā bojā gājušie rudzātnieki

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Piezīmes
1.	Aizpurvietis Pēteris	1913-1943	PBV (VA)
2.	Antonēvičs Ēvalds	1926-1945	Kritis (SA)
3.	Antonēvičs Staņislavs	1917-1945	Kritis (SA)
4.	Apine Emīlija	1884-1956	M (izsūtījumā)
5.	Apins Jānis	1923-1945	NP; kritis
6.	Babris Jānis	1924-1944	Kritis (VA)
7.	Babris Pēteris	1922-1945	NP; zvēriski noslepkavots
8.	Baklāns Jānis	1907-1949	M (LDN)
9.	Barovskis Jānis	1914-19??	PBV (LDN)
10.	Batarags Pēteris	1900-1953	M (LDN)
11.	Bels Vladislavs	1905-1945	R; nosists laupot (atrasts Daguma mežā)
12.	Beluha Kirils	1874-1945	N; trūkst ziņu
13.	Bernāns Jānis	1909-1945	ASM
14.	Bindars Antons	1905-1945	R; N; trūkst ziņu
15.	Bogdānova Zinovjeva	1903-1945	R; N; trūkst ziņu
16.	Bogdānovs Paisijs	1927-19??	R; N
17.	Bogdānovs Zenovjevs	1922-1944	Kritis (VA)
18.	Bogdans Stepans	1896-1941	ASM
19.	Bojārs Aloizs	1904-1948	NP; kritis
20.	Bojārs Jānis	1907-194?	Kritis (VA)
21.	Bojārs Leonards	1920-1942	M (LDN)
22.	Bojārs Pēteris	1909-19??	NP; PBV
23.	Borovskis Jānis	1914-19??	PBV (LDN)
24.	Bricis Pēteris	1925-1943	M (VA lazaretē)
25.	Briedis Jānis	1913-194?	NP, NPA; kritis
26.	Briņķis Pēteris	1923-1944	Kritis (VA)
27.	Briņķis Roberts	1925-1945	Kritis (SA)
28.	Brīsla Kārlis	1921-194?	PBV (VA)
29.	Brūvers Antons	1918-1941	N (Rīgas Centrālcietumā)
30.	Brūvers Donāts	1920-1947	NP; kritis
31.	Brūvers Eduards	1921-1940	Pakāries (Butirku cietumā Maskavā)
32.	Brūvers Jānis	1921-1945	VA, SA, NP, N (mīklaini)
33.	Brūvers Leonards	1934-1949	N (bēgot nošauj miliči)
34.	Brūvers Pēteris Pētera d.	1873-1948	NPA; kritis
35.	Brūvers Pēteris Pētera d.	1915-1948	M (LDN)
36.	Budencovs Georgs	1894-1949	M (izsūtījumā)
37.	Bulmeisters Pēteris	1912-194?	PBV (LDN)
38.	Cakuls Alberts	1925-1945	NP; kritis
39.	Cakuls Antons	1910-194?	Kritis (VA)
40.	Cakuls Antons Aloiza d.	1917-1944	Kritis (VA)
41.	Cakuls Antons Antona d.	1921-1945	NP; kritis
42.	Cakuls Broņislavs	1919-1945	NP; kritis
43.	Cakuls Donāts	1912-1944	M (VA lazaretē Krustpilī)
44.	Cakuls Eliass	1920-1945	Kritis (SA)
45.	Cakuls Jānis	1913-1944	Kritis (VA)
46.	Cakuls Juris	1913-1944	Kritis (SA)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Piezīmes
47.	Cakuls Juris Antona d.	1912-1945	NP; kritis
48.	Cakuls Leons	1920-194?	PBV (Vācijā)
49.	Cakuls Onufrijs	1908-1949	NP; kritis
50.	Cakuls Pēteris Antona d.	1914-194?	PBV (VA)
51.	Cakuls Pēteris Jāzepa d.	1913-1949	NP; kritis
52.	Cakuls Pēteris Pētera d.	1926-1944	Kritis (SA)
53.	Cakuls Vitālijs	1925-1945	NP; kritis
54.	Ceļapīters Konstantīns	1913-1945	Kritis (SA)
55.	Cērmūkša Pēteris	1914-1945	Kritis (SA)
56.	Cvetkovs Jānis	1913-19??	M (LDN)
57.	Dalinskis Jāzeps	1883-1945	R; PBV (it kā N)
58.	Dārziņš Eduards	1911-1945	Kritis (SA)
59.	Dārziņš Oskars	1916-1944	Kritis (SA)
60.	Dārziņš Zigfrīds	1939-19??	PBV (SA)
61.	Daskevičs Aloizs	1920-194?	M (LDN)
62.	Daskevičs Viktors	1908-1945	M (LDN)
63.	Drivenieks Jēkabs	1904-1955	M (LDN)
64.	Džārdāns Jānis	1923-1944	Kritis (VA)
65.	Eglītis Pēteris	1923-1944	Kritis (VA)
66.	Elksnis Artūrs Arvīds	1922-1944	NP; kritis
67.	Elste Domicella	1894-1942	M (LDN)
68.	Elsts Pāvels	1921-1945	M (LDN)
69.	Elsts Pēteris	1910-1942	M (LDN)
70.	Elsts Rihards	1940-1941	M (izsūtījumā)
71.	Eņģelis Antons	1910-19??	PBV (LDN)
72.	Eriņa Māra	1886-1950	M (izsūtījumā)
73.	Eriņš Boļeslavs	1909-1944	Kritis (VA)
74.	Eriņš Konstantīns	1922-1944	Kritis (VA)
75.	Erts Antons	1924-1944	Kritis (VA, Krievijā pie Opočkas)
76.	Erts Jānis	1917-1944	Kritis (VA, Latvijā pie Rīgas)
77.	Erts Staņislavs	1924-194?	PBV (VA)
78.	Erta-Gudļevska Veronika	1885-1958	M (izsūtījumā)
79.	Erts-Gudļevskis Aloizs	1926-1948	NP; kritis
80.	Fiļīpovs Maksims	1920-1947	R; N
81.	Gailītis Pēteris	1915-1944	Kritis (SA)
82.	Gercāns Antons	1898-19??	PBV (LDN)
83.	Goldovs Gurijs	1913-1941	R; N (Līvānos)
84.	Grandāns Jāzeps	1921-1944	Kritis (VA)
85.	Grandāns Leonards	1924-1945	Kritis (VA)
86.	Grandāns Pēteris	1913-194?	PBV (VA)
87.	Graudiņš Ādams	1895-1950	M (izsūtījumā)
88.	Graudiņš Ēvalds	1929-1948	NP; kritis
89.	Graudiņš Jāzeps	1887-19??	PBV (LDN)
90.	Grigs Pēteris	1928-1945	NP; N
91.	Grīnfelds Kārlis	1895-1942	ASM
92.	Groza Antons	1928-1951	Gājis bojā, dienot SA
93.	Groza Genovefa	1915-1944	N (atkāpjoties nošauj vācieši)
94.	Gusevs Autonoms	1927-1945	R; N (Skarbausku mežā)
95.	Gusevs Joakims	1888-1947	R; N (Steķu silā)
96.	Gžibovskis Antons	1914-1944	PBV (VA)
97.	Gžibovskis Leonards	1925-194?	PBV (LDN)
98.	Heseda Haja	1897-19??	It kā N (Varakļānos)
99.	Heseds Iciks	1903-19??	It kā N (Varakļānos)
100.	Heseds Morduks	1854-19??	It kā N (Varakļānos)
101.	Indāns Juris	1919-1943	Kritis (VA)
102.	Ivbulis Ādams	1908-1946	N (mīklaini)
103.	Ivbulis Antons	1906-1941	N (nošauj bēgoši sarkanarmieši)
104.	Ivbulis Jānis	1908-1942	VKN
105.	Ivdris Leons	1925-19??	PBV
106.	Ivdris Pēteris	1925-1945	Kritis (SA)
107.	Jurova Madaļa	1885-1955	M (izsūtījumā)
108.	Kasalis Jānis	1914-1944	N (nošauj vlasovieši)
109.	Kasparāns Pēteris	1925-1945	Kritis frontē (SA)
110.	Kassalietis Pēteris	1921-1942	Kritis (SP)
111.	Kivlenieks Pēteris	1925-194?	Kritis (VA)
112.	Klaužs Aloizs	1897-1946	M (LDN)
113.	Klaužs Broņislavs	1889-1945	ASM
114.	Klaužs Jānis	1929-1950	R; N (laupot)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Piezīmes
115.	Klaužs Kārlis	1924-1945	NP; kritis
116.	Kļavinskis Antons	1917-194?	VKN
117.	Krasovskis Pēteris	1926-1944	NP; kritis
118.	Krastiņš Jāzeps	1895-1945	M (LDN)
119.	Krievs Jānis	1905-1941	ASM
120.	Krievs Teodors	1908-1942	ASM
121.	Kudiņš Jānis	1907-1944	Kritis (VA)
122.	Kurčins Ādams	1903-1942	PBV (LDN)
123.	Kurčins Antons	1895-1942	PBV (LDN)
124.	Kurčins Jāzeps	1917-1945	Kritis (VA)
125.	Kurmis Vladislavs	1923-1944	PBV (VA)
126.	Kuzmins Ivans	1925-194?	PBV (SA)
127.	Kuzmins Vladislavs	1923-1944	PBV (VA)
128.	Lāce Zelma	1920-1945	NPA; N (mīklaini)
129.	Lācis Pēteris	1896-1949	M (LDN)
130.	Lazda Jēkabs	1903-19??	PBV (LDN)
131.	Leitāne Jadviga[6]	1874-1947	M (ugunsgrēkā *Līkupē*)
132.	Leitāns Jānis Ādama d.	1926-1945	Kritis (SA)
133.	Leitāns Jānis Ignata d.	1925-1945	NP; kritis
134.	Linde Alfrēds	1897-1942	ASM
135.	Linde Oskars	1914-1943	Kritis (VA)
136.	Ližbovskis Staņislavs	1918-1944	Kritis (VA)
137.	Lukstiņš (Luksts) Pēteris	1906-1947	ASM
138.	Lūse Margarita	1941-1960	M (izsūtījumā)
139.	Lūsis Jānis	1898-1942	ASM
140.	Lūsis Visvaldis	1921-1944	Kritis (SA)
141.	Meņģele Anna	1883-1952	M (izsūtījumā)
142.	Mihailovs Timofejs K.	1???-1947	R; N
143.	Molčānovs Andrejs	1923-1944	Kritis (SA)
144.	Molčānovs Aņisims	1926-1945	Kritis (SA)
145.	Motivāns Jāzeps	1905-1945	R; PBV
146.	Neicgalis Jānis	1926-1945	Kritis (SA)
147.	Olksna Eduards	1922-1944	M (VA hospitālī)
148.	Paeglis Kārlis	1922-1943	Kritis (VA)
149.	Paeglis Pēteris	1924-1943	M (VA lazaretē)
150.	Pastars Antons	1913-1945	Kritis (SA)
151.	Pastars Augusts	1922-1944	Kritis (VA)
152.	Pastars Jūlijs[7]	1889-1945	R; PBV
153.	Pastars Sīmanis	1909-194?	Kritis (VA)
154.	Pastars Sīmanis	1898-1947	R; N; trūkst ziņu
155.	Pastars (Pastars-Rubins) Broņislavs	1910-1948?	PBV (LDN)
156.	Paukova Jūlija	1912-1949	N; trūkst ziņu
157.	Paukovs Feaktists	1924-1944	R, N; trūkst ziņu
158.	Paukovs Grigorijs	1902-1945	R, N; trūkst ziņu
159.	Paukovs Jefrems	1926-194?	M (LDN)
160.	Paukovs Maksims	1911-1949	R; nošāvies
161.	Paukovs Marks	1903-1945	R, N; trūkst ziņu
162.	Paukovs Samons	1900-1945	R, N; trūkst ziņu
163.	Peisinieks Donāts	1912-1953	NP; kritis
164.	Peisinieks Jānis	1913-1944	Kritis (VA)
165.	Peisinieks Juris	1922-1945	Kritis (VA)
166.	Peisinieks Pēteris	1923-1944	Kritis (VA)
167.	Petrovskis Genādijs	1925-1947	N (23.07)
168.	Petskoja Anna	1912-19??	NPA; PBV (LDN)
169.	Petskojs Jānis	1914-1948	NP; kritis
170.	Petskojs Lins	1921-1944	Kritis (SA)
171.	Petskojs Pāvels	1922-194?	PBV (SA)
172.	Petskojs Pēteris	1940-19??	PBV (Krievijā)
173.	Petskojs Vasilijs	1926-1944	Kritis (SA)
174.	Pintāns Aloizs	1916-1949	NP; kritis
175.	Pintāns Jānis	1896-1946	R; N; trūkst ziņu
176.	Pintāns Jānis Sīmaņa d.	1919-194?	M (LDN)
177.	Plečs Antons	1914-1945	Kritis (SA)

[6] Nodedzināta Pētera Grozas saimniecības dzīvojamā ēka (laundaris nezināms).

[7] Jūlijs Pastars 1918-1919 karo latviešu sarkano strēlnieku rindās un 1940-1941 darbojas Rudzātu pag. milicijas palīgdienestā (PD). LR gados vairākkārt sodīts ar arestu (1924 - par politisko neuzticību uz 4 mēnešiem, 1930 - par huligānismu uz 2 mēnešiem, 1931 - uz 1 mēnesi)[7]. Nodibinoties pad. varai, ir aktīvs apmelojošu ziņu un nepatiesu liecību sniedzējs par pag. iedzīvotājiem.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Piezīmes
178.	Počs Jānis[8]	1903-1942	ASM
179.	Pūdnieks Ādams	1877-1950	M (izsūtījumā)
180.	Pūdnieks Alberts	1916-1945	PBV (VA)
181.	Pūdnieks Jāzeps	1923-1943	PBV (VA)
182.	Pūdnieks Konstantīns	1904-1950	M (LDN)
183.	Pūdnieks Staņislavs	1904-1945	NP; kritis
184.	Pudule Astrīda	1940-1942	M (izsūtījumā)
185.	Pudulis Donāts	1894-1942	M (LDN)
186.	Punculis Aleksandrs	1922-194?	PBV (VA)
187.	Punculis Jānis	1919-194?	PBV (VA)
188.	Pundurs Kazimirs	1895-1946	R, N; trūkst ziņu
189.	Rubins Jānis	1927-1945	NP; kritis
190.	Rudzāts Juris	1918-1943	M (VA lazaretē)
191.	Rudzāts Nikodēms	1932-1946	Uzsprādzis uz mīnas
192.	Rudzāts Pāvels	1918-1944	Kritis frontē (VA)
193.	Rumaks Alberts	1916-1961	M (izsūtījumā)
194.	Rusiņš Alfons	1924-1948	NP; kritis
195.	Rusiņš Broņislavs	1914-1950	NP; kritis
196.	Rusiņš Pēteris	1917-1944	PBV (VA)
197.	Saveļjevs Safrons	1???-1947	R, N; trūkst ziņu
198.	Semjonovs Jānis	1928-194?	PBV (VD Vācijā)
199.	Semjonovs Savelijs	1920-1945/6	R; N (?)
200.	Sidorovs Ņikita	1926-19??	M (nāves apstākļi mīklaini)
201.	Skroders Mārtiņš	1863-1954	M (izsūtījumā)
202.	Skutelis Pēteris Andreja d.	1895-1942	M (LDN)
203.	Skutelis Pēteris Jāņa d.	1901-1942	M (LDN)
204.	Skutelis Pēteris Jāņa d.	1925-1944	Kritis (SASR)
205.	Skutelis Pēteris Jāzepa d.	1926-1945	Kritis (SA)
206.	Sockis Andrejs	1895-1945	M (LDN)
207.	Sockis Pēteris	1898-1945	M (LDN)
208.	Stoļerovs Foma	1910-194?	R; PBV
209.	Stoļerovs Stepans	1926-1944	Kritis (SA)
210.	Šaraks Ādams	1907-194?	PBV (VA)
211.	Šaraks Onufrijs	1872-1949	M (izsūtījumā)
212.	Šaraks Pēteris	1924-1949	M (izsūtīšanas laikā)
213.	Šileiko Andrejs	1925-1945	N; trūkst ziņu
214.	Šileiko Antons	1932-1949	N; trūkst ziņu
215.	Šileiko Jāzeps	1922-194?	PBV (VA)
216.	Šlesere Broņislava*	1888-1946	N (Steķu sila *Vanagsila* mājās)
217.	Šlesers Alberts*	1928-1946	N (Steķu sila *Vanagsila* mājās)
218.	Šlesers Ernests*	1888-1946	N (Steķu sila *Vanagsila* mājās)
219.	Švirksts Gregors	1949-1949	Dz. un M Sibīrijā
220.	Švirksts Gregors Gregora d.	1949-1949	Dz. un M Sibīrijā
221.	Švirksts Roberts	1926-1947	PBV (LDN)
222.	Ūbele Anna	1874-1943	M (izsūtījumā)
223.	Ūbelis Arnolds	1905-1943	M (LDN)
224.	Ūbelis Eduards	1910-1945	Kritis (SA)
225.	Ūbelis Ēvalds	19??-194?	Kritis (VA)
226.	Ūbelis Kārlis	1914-1945	NP; kritis
227.	Upenieks Jānis	1922-194?	Kritis frontē (VA)
228.	Ūsāne Jadviga	1885-1955	M (izsūtījumā)
229.	Ūsāns Antons	1923-1943	PBV (VA)
230.	Utāns Jānis	1922-194?	VKN
231.	Utāns Pēteris	1928-1948	R, N; trūkst ziņu
232.	Utnāns Ignats	1907-19??	PBV (LDN)
233.	Utnāns Jānis	1913-1947	M (LDN)
234.	Utnāns Jāzeps[9]	1907-194?	PBV (VA)
235.	Vaivods Alberts	1926-1945	Kritis (SA)
236.	Vaivods Antons	1920-1943	Kritis (VA)
237.	Vaivods Izidors	1893-1945	NP; zvēriski noslepkavots
238.	Vaivods Jānis	1926-1945	Kritis (SA)
239.	Vargulēviča Marija	1880-1955	M (izsūtījumā)
240.	Vārna Andrejs	1898-19??	M (LDN)
241.	Vārpa Andrejs Antons	1922-19??	PBV (LDN)
242.	Vārpule Veronika	1922-1950	M (izsūtījumā)

[8] Rudzātu p-sk. pārzinis, arestēts Aglonā.
[9] Arestēts Preiļu pag. (1941).

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Piezīmes
243.	Vecelis Jānis	1923-1950	ASM
244.	Vecelis Pāvels	1919-194?	PBV (LDN)
245.	Veikšāns Francis	1908-1942	ASM
246.	Veikšāns Jāzeps	1917-1945	Kritis (VA)
247.	Velkme Antons	1887-1942	ASM
248.	Vikšere Marija	1949-1949	Dz. un M Sibīrijā
249.	Vilcāns Antons	1923-1945	Kritis (VA)
250.	Vilcāns Izidors	1907-1945	NP; kritis
251.	Vilcāns Staņislavs	1924-1945	N ("Smeršs" nošauj Vācijā)
252.	Vilnarags (Klaužs) Andrejs	1906-19??	PBV (LDN)
253.	Voitiņa Rozālija	1874-1952	M (izsūtījumā)
254.	Volkovs Kornēlijs	1913-1941	R, N (Atašienas pag.)
255.	Volkovs Zosims	1887-1945	R, N; trūkst ziņu
256.	Voļskis Leons	1911-1947	M (LDN)
257.	Vutnāns (Utāns) Dominiks	1915-194?	PBV (VA)
258.	Zalāne Broņislava	1922-1945	NPA, NP; zvēriski noslepkavota
259.	Zalāne Marija	1949-1949	Dz. un M Sibīrijā
260.	Zalāns Andrejs	1863-1949	M (izsūtījumā)
261.	Zalāns Antons	1903-1945	M (LDN)
262.	Zalāns Francis	1903-1945	NP; kritis
263.	Zalāns Jānis Andreja d.	1912-1949	NP; kritis
264.	Zalāns Jānis Augusta d.	1877-1949	M (izsūtīšanas laikā)
265.	Zalāns Jānis Leona d.	1925	PBV
266.	Zalāns Juris	1910-1942	PBV
267.	Zalāns Jāzeps	1913-1945	NP; kritis (Stirnienes pag.)
268.	Zalāns Pāvels	1907-1949	M (LDN)
269.	Zalāns Pāvels Jura d.	1881-1951	M (izsūtījumā)
270.	Zalāns Staņislavs	1907-1949	M (LDN)
271.	Zeiliņa Sofija	1901-1945	N; trūkst ziņu
272.	Zeiliņš Jānis	1930-1945	N; trūkst ziņu
273.	Zeiliņš Jāzeps	193?-1945	N; trūkst ziņu
274.	Zeps Jānis	1906-1944	Kritis frontē (SA)
275.	Zole Alam Jūlija	1915-194?	EM, PBV
276.	Zole Dainis Māris	1939-194?	EM, PBV
277.	Zole Liene	1874-194?	EM, PBV
278.	Zole Teodors	1913-194?	EM, PBV

Piezīme. Šleseru ģimene dzīvo Līvānu mežniecības Steķu apgaitas mežsarga mājās (*Vanagsils*). Par ģimenes noslepkavošanu ir dažādas versijas: čekisti norāda, ka to pastrādājuši NP ("bandīti"), bet vairāki pag. iedzīvotāji stāsta, ka to laupīšanas nolūkā izdarījuši miliči (IZN).

Tālāk seko 2 tabulas: ***Padomju okupācijas laika tiešo represiju sekas*** un ***Abu okupāciju laikā represētie pagasta iedzīvotāji***. Pirmajā tabulā uzskaitīti padomju laikā represētie, otrajā - abu okupāciju laikā cietušie, kurā kā represiju veidi uzskaitītas netiešās represijas: mobilizācija okupantu armijās, piespiedu darbs Vācijā kara laikā, māju pamešana, apmetoties uz dzīvi citur Latvijā vai emigrējot (bēgot no pad. varas represijām), kulaka un/vai kulaka ģimenes locekļa statuss, NP statuss, NP atbalstītāja statuss, piedzimšana izsūtījumā u.c., un tiešās represijas: arests, pratināšana, spīdzināšana, tiesāšana, nošaušana, augstākā soda mēra piespriešana un izpilde, deportācija uz Sibīriju (LDN un/vai izsūtījums), ieslodzīšana vācu koncentrācijas nometnēs, ieslodzīšana filtrācijas nometnēs Krievijā, pazušana bez vēsts nometnēs vai frontēs.

Saraksts nav pilnīgs, jo tajā nav iekļauti iedzīvotāji, kas cietuši kā okupantu armijās iesaukto, kara laikā verga darbā uz Vāciju nosūtīto, vācu koncentrācijas nometnēs bojā gājušo un nacionālās pretošanās kustības laikā bojā gājušo piederīgie, kā arī kara laikā nodedzināto māju (318 mājas) iedzīvotāji un piespiedu kolektivizācijas laikā izputināto zemnieku ģimeņu locekļi u.c. Šo iedzīvotāju kopskaits rēķināms apm. 2 tūkstošos.

Uz 1940 Rudzātu pagastā ir 3440 iedzīvotāji. Tabulā minētie 1528 sastāda 44,42 procentus iedzīvotāju. Bet, ja pieskaitītu arī visus iepriekš minētos, bet tabulā neuzskaitītos, tad abu okupāciju rezultātā cietušo skaits veidotu apm. 80-90 % pag. iedzīvotāju, kas arī pamato to, kādēļ viens no turīgākajiem 20. gs. 30-to gadu Latgales pagastiem šodien ir sliktā saimnieciskā stāvoklī.

Padomju okupācijas laika tiešo represiju sekas

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Represēšana		Atgriežas					Neatgriežas			
			Gads	Veids	Gads	1	2	3	4	1	2	3	4
1.	Aizpurviete Vallija	1925		P									
2.	Aizpurvietis Oskars	1923	1945-1957	F*	1957	+							
3.	Alksnis Jānis Jāzepa d.	1907	1944-1969	P, T		+							
4.	Anspoka Monika	1914		P									
5.	Anspoka Veronika	1916		P									
6.	Anspoks Jāzeps	1912-1982		P									
7.	Antonēvičs Frīdrihs			A, T									
8.	Antonēvičs Jānis	1909-1979	1945-1957	F*, A, P, S, T	1957			+					
9.	Antonēvičs Reinholds	1893-19??		P									
10.	Apine Alma	1926-1993	1948-1957	D	1957	+							
11.	Apine Anna*	1956	1944-1957		1957								
12.	Apine Emīlija Leonarda m.	1884-1956	1944-1957	P, D							+		
13.	Apine Julianna Jugana	1890-1976	1944-1957	P, S, D	1957		+						
14.	Apine-Skrebele Emīlija Franča m.	1920	1944-1957	P, S, D	1957	+							
15.	Apinis Alfrēds	1925-2000	1944-1960	A, P, S, T	1956	+							
16.	Apinis Jānis	1923-1945	1944-1945	N									
17.	Auzāns Roberts	1916		F*									
18.	Babre Anna (Kārkle)	1883-19??		P									
19.	Babre Broņislava	1924		P									
20.	Babre Veneranda (Briška)	1925		P									
21.	Babre Veronika	1916	1945	P, S									
22.	Babris Ādams	1911-1974	1944-1957	A, P, T	195?	+							
23.	Babris Jānis	1918		P									
24.	Babris Pēteris	1922-1945	1944-1945	NP*									
25.	Baklāns Jānis Antona d.	1906-1979	1944-1957	A, P, T						+			
26.	Baklers Donāts	1904-19??		P									
27.	Barkovska Paulīne	1883-19??		P									
28.	Barkovska Viktorija	1906-1972	1944-1950	A, P, T	1950	+							
29.	Barkovskis Antons	1884-1966	1944-1955	P									
30.	Barkovskis Donāts	1906-1972	1944-1954	A, P, T	1950	+							
31.	Barkovskis Nestors	1926-1995	1944-1950	P									
32.	Barovskis Jānis	1914-19??	1944-19??	A, P, T, PBV									+
33.	Baško Jānis	1897-1975	1944-1956	P									
34.	Batarags Jānis Andža d.	1913-1985		P									
35.	Batarags Jānis Jāņa d.	1914-1995		P									
36.	Batarags Pēteris	1900-1953	1944-194?	A, P, T						+			
37.	Batarags Voldemārs	1907-1971	1945-1948	F*, A, P, T	1947	+							
38.	Beča Anna (Erta-Gudļevska)	1921-1995	1944-1960	P, S, D	1960	+							
39.	Bečs Jāzeps**	1928	1944-194?	A, P, T									
40.	Bernāne Agnese (Anspoka)	1913-19??	1944-1950	P									
41.	Bernāne Marta	1899-19??	1944-1948	P									
42.	Bernāne Veronika (Brūvere)	1925	1944-1945	P									
43.	Bernāns Antons	1911-1979	1945-1946	F*									
44.	Bernāns Jānis	1921-1998	1944-1948	P									
45.	Bernāns Jānis Pētera d.	1909-1945	1944-1945	A, P, S, T									+
46.	Bernāns Pēteris	1919-1988	1944-1945	P									
47.	Bogdānovs Jāzeps	1921-1959	1944-1947	F*			+						
48.	Bogdans Eduards	1918	1945-1950	P									
49.	Bogdans Eduards	1918-1979	1951	A, P, T		+							
50.	Bogdans Jānis	1885-19??		P									
51.	Bogdans Jānis Jāņa d.	1915-1990	1945-1950	F*		+							
52.	Bogdans Jānis Jāzepa d.	1912-1990	1945	F*									
53.	Bogdans Jāzeps	1886-19??	1944-1946	P, S									
54.	Bogdans Jāzeps Jāņa d.	1923-1998		P									
55.	Bogdans Pēteris Jāņa d.	1906-1993	1945	A, P, T	1946			+					
56.	Bogdans Pēteris Jāņa d.	1919-1974		A, P, T									
57.	Bogdans Stepans	1896-1941	1940-1941	A*, P, S, T									+
58.	Bojāre Broņislava	1917		A, P, T									
59.	Bojāre Dorte	1904-19??		P									
60.	Bojāre Emīlija	1912	1944-1957	P, D									
61.	Bojāre Ieva Antona m.	1915	1944-1950	P									
62.	Bojāre Natālija	1939	1949-1957	D	1957			+					
63.	Bojāre Silvija	1939	1949-1957	D	1957			+					
64.	Bojāre Veronika	1933	1949-1957	D	1957			+					
65.	Bojāre Veronika Jāzepa m.	1905-1987	1949-1957	D									

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Represēšana		Atgriežas					Neatgriežas			
			Gads	Veids	Gads	1	2	3	4	1	2	3	4
66.	Bojāre Zinaīda	1937	1949-1957	D	1957			+					
67.	Bojārs Alberts Antona d.	1905-1993	1944-1957	P, S, D	1957			+					
68.	Bojārs Aloizs	1904-1948	1944-19??	NP*									
69.	Bojārs Andrejs Antona d.	1907-1984	1944-1957	A, P, S, T	1957	+							
70.	Bojārs Antons	1912-1957		P									
71.	Bojārs Leonards	1920-1942	1940	A, P, S, T						+			
72.	Bojārs Pēteris**	1909-19??	19??	NP*									
73.	Borovskis Jānis**	1914-19??	1944	A, P, T									
74.	Brice Anna	1891-19??	1944-195?	P, D									
75.	Brice Genovefa	1919	1944-195?	P, D									
76.	Bricis Aloizs	1921	1949	F*, D		+							
77.	Bricis Dominiks	1933	1949	P, D									
78.	Briedis Jānis	1913-194?		NP*									
79.	Briška Helēna	1900-19??	1945-1946	P									
80.	Briška Tekla	1923		P, S									
81.	Broka Broņislava (Lōce)	1917	1946-1957	A, P, T	1957	+							
82.	Brūvere Anna	1878-1958		P									
83.	Brūvere Anna Ādama m.	1923		P									
84.	Brūvere Anna Jāņa m.	1917	1944-1946	P									
85.	Brūvere Ksavērija	1897-19??		P									
86.	Brūvere Ksavērija	1926-19??		P									
87.	Brūvere Kunigunde	1886-1948		P									
88.	Brūvere Monika	1919		P									
89.	Brūvere Monika Pētera m.	1927		P									
90.	Brūvere Olga (Vaivode)	1883-1958	1944-1950	P									
91.	Brūvers Ādams Andreja d.	1894-1985	1945-1949	A*, P	1947			+					
92.	Brūvers Ādams Pētera d.	1909-1982	1945	F*	194?			+					
93.	Brūvers Antons	1908-1985		P									
94.	Brūvers Antons Aloiza d.	1925		P									
95.	Brūvers Apolinārijs	1920-19??		P									
96.	Brūvers Broņislavs Jāņa d.	1913-1953	1944-1953	A, P, T									
97.	Brūvers Dominiks	1895-19??		A*									
98.	Brūvers Donāts	1920-1947	1947	NP*									
99.	Brūvers Eduards	1921-1940	1940	A, P, S									
100.	Brūvers Francis Aloiza d.	1917		F*									
101.	Brūvers Francis Sīmaņa d.	1911-1980		P									
102.	Brūvers Jānis	1909-1973		P									
103.	Brūvers Jānis Jāņa d.	1919-1992	1944-1950	A, P, T	1950	+							
104.	Brūvers Jānis Pētera d.	1917-1997		A, P, S, T									
105.	Brūvers Jānis Sīmaņa d.	1907-1999		P									
106.	Brūvers Jānis Staņislava d.	1921-1945		A*, NP*									
107.	Brūvers Jāzeps Antona m.	1920-1970		F*									
108.	Brūvers Jāzeps Mārtiņa d.	1879-1963		P									
109.	Brūvers Leonards	1934-1949		N									
110.	Brūvers Pēteris	1927-1998	1945	F*	194?	+							
111.	Brūvers Pēteris Jāzepa d.	1904-1992		P									
112.	Brūvers Pēteris Mārtiņa d.	1889-1962		P									
113.	Brūvers Pēteris Pētera d.	1873-1948		NPA*									
114.	Brūvers Pēteris Pētera d.	1915-1948	1945-1948	A, T						+			
115.	Brūvers Simions	1925		P									
116.	Brūvers Vladislavs	1926	1949	A*, P		+							
117.	Bucenieks Jāzeps	1900-1972	1948-1956	A, P, S, T	1956		+						
118.	Budencova Ģertrūde	1906-1973	1949-1956	D	1956	+							
119.	Budencova Olga	1943	1949-1956	D	1956	+							
120.	Budencova Vera	1935	1949-1956	D	1956	+							
121.	Budencovs Georgs	1894-1949	1949	P, S, D							+		
122.	Budencovs Jānis	1927-1983	1948-195?	A, P, S, T	195?	+							
123.	Budencovs Juris	1932-1997	1949-1956	D	1956	+							
124.	Budencovs Viktors	1940-1977	1949-1956	D		+							
125.	Bulmeisters Boļeslavs	1886-1949		P									
126.	Bulmeisters Izidors	1907-1987		P									
127.	Bulmeisters Jānis Ādama d.	1923		F*									
128.	Bulmeisters Jānis Aloiza d.	1923	1945	F*	194?			+					
129.	Bulmeisters Pēteris**[10]	1912-194?		A, P, T									
130.	Bulmeisters Pēteris	1913-1987	1945-1957	F*, P	194?	+							

[10] Dzimis Vilkmugurē (Aizkalnes pag.).

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Represēšana		Atgriežas					Neatgriežas			
			Gads	Veids	Gads	1	2	3	4	1	2	3	4
131.	Bulmeisters Pēteris	1920	1945	F*	194?	+							
132.	Būmane Helēna	1926-2000	1949-1957	P, D	1957	+							
133.	Būmane Leokādija	1931	1949-1957	P, D	1957	+							
134.	Būmane Nadežda	1901-1982	1949-1958	P, D	1958	+							
135.	Būmane Silvija	1939	1949-1958	D	1958	+							
136.	Būmanis Edmunds	1945	1949-1958	D	1958	+							
137.	Būmanis Jānis	1928	1949-1957	P, D	1957	+							
138.	Būmanis Konstantīns	1930	1952-1955	A, P, T	1955	+							
139.	Būmanis Pēteris	1895-1990	1953-1958	P, A, D	1958	+							
140.	Burdais Jānis	1896-19??	1944-1945	A*, P	1945								
141.	Cakule Helēna	1867-19??	1944-1948	P									
142.	Cakule Helēna	1919-19??	1944-1945	P									
143.	Cakule Marta	1918	1944-1948	P									
144.	Cakule Tekla	1909	1945-1948	P									
145.	Cakuls Aloizs	1918	1945	F*	194?	+							
146.	Cakuls Aloizs	1919	1945	F*	194?	+							
147.	Cakuls Antons	1918	1945	F*									
148.	Cakuls Antons Antona d.	1921-1945		NP*	194?	+							
149.	Cakuls Broņislavs	1919-1945		NP*									
150.	Cakuls Donāts	1911-1998	1945	F*	194?			+					
151.	Cakuls Izidors	1914-1985		P									
152.	Cakuls Jānis Ādama d.	1910-1985		F*									
153.	Cakuls Jānis Ignata d.	1907-1972	1945-195?	A, P, S, T	195?			+					
154.	Cakuls Jānis Jura d.	1910-1985	1944, 1964	P									
155.	Cakuls Juris	1912-1945		NP*									
156.	Cakuls Onufrijs	1908-1949		NP*									
157.	Cakuls Pēteris Aloiza d.	1921-1969		F*									
158.	Cakuls Pēteris Jāzepa d.	1913-1949		NP*									
159.	Cakuls Roberts	1921-2002	1945	F*	194?		+						
160.	Cakuls Vitālijs	1925-1945		NP*									
161.	Cekule Marta (Šaraka)	1919	1949-1957	P, D	1957		+						
162.	Cvetkovs Jānis	1913-19??		F*						+			
163.	Dalinska Jevgēnija	1903-1959	1951-1957	A, P, T	1957			+					
164.	Dalinska Olga	1927-1998	1951-1957	A, P, T	1957	+							
165.	Dārziņa Aleksandra (Budencova)	1922-1965	1948-1965	A, P, S, T	1965	+							
166.	Dārziņa Eda	1883-1966	1944-10950	P									
167.	Dārziņš Ernests	1909-1984	1944-1962	A, P, T					+				
168.	Dārziņš Mārtiņš	1880-1950		P									
169.	Daskeviča Genovefa (Eriņa)	1924	1945-1946	A*, P	1946	+							
170.	Daskevičs Ādams	1917-1999	1945	F*	194?			+					
171.	Daskevičs Aloizs	1920-194?	1945	F*						+			
172.	Daskevičs Viktors	1908-1945	1945	F*						+			
173.	Daugavietis Kārlis	1918	1945-1955	A, P, T	1955								
174.	Drīksna Antoņina	1914 (?)		P									
175.	Driveniece Anna (Apine)	1922	1944-1950	P									
176.	Drivenieks Alberts	1908-1998	1944-1955	F*, A, P, T	1953	+							
177.	Drivenieks Augusts	1905		P									
178.	Drivenieks Ignats	1907-1992	1948-1955	A, P, T	1955			+					
179.	Drivenieks Jāzeps	1908-1987	1945-194?	F*	194?			+					
180.	Drivenieks Jēkabs	1904-1955	1950-1955	A, P, T	1950					+			
181.	Drivenieks Salimons	1922-19??	1944-194?	F*	194?	+							
182.	Elksnis Artūrs Arvīds	1922-1944	1944	NP*									
183.	Elste Anna	1909-1993	1941-1960	D	1960	+							
184.	Elste Anna (Pintāne)	1924	1944-1960	P, D	1960	+							
185.	Elste Broņislava	1919-2002	1941, 1948	P									
186.	Elste Domicella	1894-1942	1941-1942	P, D, T	1942						+		
187.	Elste Irēna	1937-1998	1941-1964	D							+		
188.	Elste Marija*	1949	1949-1957		1957	+							
189.	Elste Natālija	1939-1999	1941-1964	D							+		
190.	Elste Veneranda Aloiza m.	1908-1966	1941-1964	D	1964	+							
191.	Elste Veneranda Bērtuļa m.	1927	1945-1949	P		+							
192.	Elste Veronika (Beča)	1913-1998	1944-1957	P, D	1957	+							
193.	Elste Zuzanna	1886-1976	1941-1964	D	1964	+							
194.	Elsts Ādolfs	1937-1994	1949-1957	D	1957								
195.	Elsts Aloizs	1886-1964	1941-1964	A, P, D, T							+		
196.	Elsts Eduards	1918-1971	1944-1947	F*	1947	+							
197.	Elsts Heinrihs	1946	1946-1957	D	1957	+							

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Represēšana		Atgriežas					Neatgriežas			
			Gads	Veids	Gads	1	2	3	4	1	2	3	4
198.	Elsts Jānis	1914	1944-1957	P, D	1957	+							
199.	Elsts Leonards Bērtuļa d.	1912-1998	1944-1960	P, S, T, D	1960	+							
200.	Elsts Leonards Leonarda d.*	1953	1953-1960	D	1960	+							
201.	Elsts Pāvels	1921-1945	1944-194?	F*						+			
202.	Elsts Pēteris	1910-1942	1941-1942	A, D, T						+			
203.	Elsts Rihards	1940-1941	1941	D							+		
204.	Elsts Romāns	1922-1992	1945-1947	F*	1947	+							
205.	Eņģelis Antons**	1910-19??	1940-194?	A, P, T, D									
206.	Eriņa Anna	1939	1949-1956	D	1957	+							
207.	Eriņa Janīna	1931	1949-1956	D	1956	+							
208.	Eriņa Māra (Šaraka)	1886-1950	1949-195?	D							+		
209.	Eriņa Marta (Upeniece)	1906-1996	1949-1956	D	1957	+							
210.	Eriņa Veronika	1929	1945-1946	A*, P	1946	+							
211.	Eriņš Alberts	1937	1945-1956	D	1956		+						
212.	Eriņš Antons Antona d.	1910-1989		P									
213.	Eriņš Antons Salimona d.	1922-1998	1945-1947	F*	194?			+					
214.	Eriņš Dominiks	1914-1978	1945-194?	F*	194?			+					
215.	Eriņš Jānis	1921	1945-194?	F*	194?	+							
216.	Eriņš Jānis Antona d.	1921-1991		P									
217.	Eriņš Jāzeps	1914-1998	1945-1947	F*	1947		+						
218.	Eriņš Pēteris	1908-1947	1941-1947	A, P, T	1947			+					
219.	Eriņš Salimons	1919	1945-194?	F*									
220.	Eriņš Salimons Jāņa d.	1886-1954	1945-1946	A*, P, S	1946			+					
221.	Erta Anna	1916	1945-1946	P									
222.	Erta Monika	1922	1945-1948	P									
223.	Erta Veronika	1922	1945-1946	P									
224.	Erts Jāzeps	1890-1969		P									
225.	Erts Staņislavs	1880-1954		P									
226.	Erta-Gudļevska Ksavērija	1907-1981		P									
227.	Erta-Gudļevska Veronika	1885-1958	1949	D									
228.	Erts-Gudļevskis Ādams	1911-1992		P									
229.	Erts-Gudļevskis Aloizs	1926-1948	1948	NP*									
230.	Erts-Gudļevskis Francis	1914-1996	1953-1960	P, S, D	1960	+							
231.	Erts-Gudļevskis Jāzeps	1899-1980		P									
232.	Erts-Gudļevskis Pēteris[11]	1879-1969	1949	P									
233.	Gaffe Arvīds**	1921	1945	F*									
234.	Gardrivietis Jānis	1915-19??	1945	F*	194?			+					
235.	Gercāns Antons	1921-1994	1945-1947	F*	1947			+					
236.	Gercāns Antons Andreja d.	1898-19??	1945-195?	A, P, T									
237.	Gercāns Vitālijs	1925-1992		P									
238.	Giluča Anna	1891-19??	1949-1956	P, D	1956								
239.	Gilučs Ādams	1880-19??	1949-1956	P, D	1956								
240.	Goba Oskars	1922	1945	F*									
241.	Grandāne Genovefa	1927		P									
242.	Grandāne Monika	1896-1977	1945	P									
243.	Grandāns Ādams	1909-1972	1945-1947	F*	1947			+					
244.	Grandāns Jānis	1910	1945-194?	F*	1984?	+							
245.	Grandāns Jānis	1923-1977	1945	F*	194?	+							
246.	Grandāns Jāzeps**	1908-19??	1940	A, P, T									
247.	Grandāns Juris	1920-1997	1945	F*		+							
248.	Graudiņa Anna (Vārpule)	1924-1960	1945-1960	P, D	1960	+							
249.	Graudiņa Emīlija	1927	1949-1956	P, D	1956			+					
250.	Graudiņa Magdalēna	1897-19??	1949-1956	P, D	1956	+							
251.	Graudiņa Matilde	1907-1977	1949-1956	P, D	1956	+							
252.	Graudiņa Monika	1894-1995	1949-1956	P, D	1956			+					
253.	Graudiņš Ādams	1895-1950	1949	P, S, D							+		
254.	Graudiņš Andzelms	1928	1944-1950	P, S, T	19??	+							
255.	Graudiņš Antons	1909-1995		P									
256.	Graudiņš Ēvalds	1929-1948	1948	NP*									
257.	Graudiņš Izidors	1900-1985	1949-1956	P, D	1956			+					
258.	Graudiņš Jāzeps**	1887-19??	1944	A, P, T									
259.	Graudiņš Jonašs	1914-1991	1944-19??	P									
260.	Graudiņš Pēteris	1907-19??	1950	A, P, T									
261.	Griboniks Aloizs	1915-1991	1948-195?	F*, T									
262.	Grigs Jānis	1918-1992	1945-194?	F*				+					

[11] Deportācijas laikā pamet mājas un ilgu laiku slēpjas pie radiem dažādās vietās (salmu kaudzēs u.tml.).

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Represēšana		Atgriežas					Neatgriežas			
			Gads	Veids	Gads	1	2	3	4	1	2	3	4
263.	Grigs Pēteris	1928-1945	1944-1945	NP*									
264.	Grīnfelds Kārlis	1895-1942	1941-1942	A, P, T	1942								+
265.	Groza Anna	1925	1944-1948	A, P									
266.	Groza Antons[12]	1928-1951	1946-1951	P									
267.	Groza Helēna	1900-1976	1945-1948	P									
268.	Groza Jānis	1926	1944-195?	P									
269.	Groza Juris	1929-2001	1944-1950	P									
270.	Groza Pēteris	1895-1972	1944-1950	A, P									
271.	Gudrais Kārlis	1881-19??	1945-1946	A*, P	1946			+					
272.	Gžibovskis Leonards	1925-194?		F*									
273.	Indāne Antoņina (Zalāne)	1925-1998	1944-1960	P, D	1960	+							
274.	Indāne Ilža**	1893-19??	1944-1960	P, D	1960		+						
275.	Indāne Silvija (Zalāne)*	1949											
276.	Indāne Tekla	1906-19??	1945-19??	P									
277.	Indāne Veneranda	1932	1945	A, P									
278.	Indāns Jānis Jura d.	1923-1997	1944-1960	P, S, D	1960		+						
279.	Indāns Jānis Pētera d.	1923-1968	1944-1950	P									
280.	Indāns Jāzeps	1927-1975	1945-195?	A, P, S, T	195?			+					
281.	Indāns Juris	1889-19??	1944-1960	P, D	1960		+						
282.	Indāns Pēteris[13]	1887-1947	1945-19??	T						+			
283.	Indāns Staņislavs	1922-1966	1945-1964	F*, P, S, T, D	1960	+							
284.	Īriste Leonora (Eriņa)	1926	1945-1946	A*, P	1946	+							
285.	Ivbule Helēna	1897-1982	1944-1945	P									
286.	Ivbule Helēna Jāņa m.	1928	1944-1945	P									
287.	Ivbulis Ādams	1908-1946	1944-1946	N									
288.	Ivbulis Antons Antona d.	1926	1945-1947	F*		+							
289.	Ivbulis Antons Pētera d.	1906-1941	1940-1941	N									
290.	Ivbulis Jānis	1891-1967	1944-1948	P									
291.	Ivbulis Kazimirs	1926	1945-1948	P, S									
292.	Ivbulis Pēteris	1925-1989	1945-1948	P, S									
293.	Ivdre Rozālija	1925-1958	1944-1945	P									
294.	Ivdre Tekla	1922	1944-1949	P, D									
295.	Ivdris Donāts	1922-1976	1945-194?	F*				+					
296.	Ivdris Jānis	1923-1948	1945	F*				+					
297.	Ivdris Jāzeps	1921-1994	1944-194?	P, S									
298.	Ivdris Kazimirs	1921	1945-194?	F*		+							
299.	Janševska Olga (Brūvere)	1923	1944-1950	A, P, S									
300.	Jaudzems (Utināns) Nikodēms	1911-1988	1946-1950	P									
301.	Jurova Madaļa	1885-1955	1949	P, D							+		
302.	Jurovs Staņislavs	1887-19??	1945-1948	P									
303.	Jurovs-Jakāns Pēteris**	1914-1998	1945-1946	P									
304.	Kasalis Jāzeps	1911-1992		P									
305.	Kassaliete Agnese	1904-1998	1944	P									
306.	Kassaliete Broņislava	1912-1994	1944-1945	P									
307.	Kassaliete Tekla	1906-1994	1944-1945	P									
308.	Kassalietis Izidors	1910-1996	1944-1950	P									
309.	Kassalietis Jānis	1914	1944-1950	P									
310.	Klauža Anna	1927	1945-1946	A*, P	1946			+					
311.	Klauža Bārbala (Baiba)	1927-19??	1944-1945	P									
312.	Klauža Eleonora	1890-19??		A*, P									
313.	Klaužs Ādams	1896-1947	1945-1946	A*, P	1946			+					
314.	Klaužs Aloizs	1897-1946	1945-1946	A, P, T									
315.	Klaužs Broņislavs	1889-1945	1944-1945	A, P, T								+	
316.	Klaužs Jānis Jāzepa d.	1912-1998	1944-1952	A, P, T	1951	+							
317.	Klaužs Kārlis	1924-1945	1945	NP*									
318.	Kļavinska Helēna (Brūvere)	1910-1975		P									
319.	Kļavinskis Antons	1917		P									
320.	Kļavinskis Jāzeps	1906-1961	1944-1956	A, P, T	1955	+							
321.	Krasovska Anna	1925	1944-1958	P, D	1957	+							
322.	Krasovska Leontīne	1928	1949-1956	P, D	1956	+							
323.	Krasovska Monika	1930	1944-1950	P									
324.	Krasovska Tekla (Griga)	1895-19??	1949-1956	P, D	1956	+							
325.	Krasovskis Antons Antona d.	1932		P									
326.	Krasovskis Antons Pēteras d.	1893-1978	1949	P, D									

[12] Iesaukts SA un traģiski aiziet bojā Brestas cietoksnī, apb. Brestas Kara Garnizona k.
[13] Tiesāts kopā ar Kārli Paegli.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Represēšana		Atgriežas					Neatgriežas			
			Gads	Veids	Gads	1	2	3	4	1	2	3	4
327.	Krasovskis Pēteris	1926-1944		NP*									
328.	Krastiņš Jāzeps	1895-1945	1944-1945	A, P, T	1945					+			
329.	Krieva Natālija (Bataraga)	1912-1964	1941	D									
330.	Krievs Jānis	1905-1941	1941-1942	A, P, S, T	1942							+	
331.	Krievs Teodors	1908-1942	1941	A, P, S, T	1941							+	
332.	Krištobāns Ludvigs	1920-1984	1945	F*			+						
333.	Kurčina Agnese (Leitāne)	1903-1988	1941	A, P, D, T		+							
334.	Kurčina Anna (Anspoka)	1889-1975	1949	P									
335.	Kurčina Petronella	1921-1999	1949	P									
336.	Kurčina Tekla	1926	1949	P									
337.	Kurčina Vanda	1935	1949	P									
338.	Kurčina Veneranda	1928	1949	P									
339.	Kurčins Ādams	1903-1942	1941-1942	A, P, D, T	1942					+			
340.	Kurčins Antons	1895-1942	1941-1942	A, P, D, T	1942					+			
341.	Kurčins Jānis	1884-1966	1949	P									
342.	Kurčins Pēteris Aloiza d.	1923-1989	1945	F*		+							
343.	Kurčins Pēteris Jāņa d.	1908-1993	1945	F*				+					
344.	Kurčins Pēteris Jāņa d.	1923-1999	1945	F*				+					
345.	Lāce Zelma	1920-1945	1944	NPA*									
346.	Lācis Antons	1898-1979	A, P, T										
347.	Lācis Jūlijs	1924-1991	1945-1967	F*, A, P, T	1967	+							
348.	Lācis Osvalds	1924	1945	F*				+					
349.	Lācis Pēteris Jāņa d.	1896-1949	1945-194?	A, P, T						+			
350.	Lazda Jānis	1913	1945-19??	A, P									
351.	Lazda Jēkabs**	1903-19??	1945	A, P, T									
352.	Leitāns Aloizs	1921-1995	1945	F*, A, P, T		+							
353.	Leitāns Dominiks	1901-19??	1946-1955	A, P, T	1954								
354.	Leitāns Eduards	1919	1945-1954	F*, A, T	1954	+							
355.	Leitāns Jānis	1925-1945	1945	NP*									
356.	Leitāns Pēteris	1929	1944-1945	A, P									
357.	Līcītis Emīls	1913-1998	1945	F*				+					
358.	Līcītis Kārlis Borisa d.	1909-1994	1945-1950	F*, A, P, T				+					
359.	Līcītis Pēteris	1905-1957	1945	F*				+					
360.	Linde Alfrēds	1897-1942	1941-1942	A, P, D, T	1942							+	
361.	Ližbovska Helēna	1894-1979		P									
362.	Ližbovska Ilze	1910		P									
363.	Ližbovska Veronika (Zvirbule)	1921-2001	1945	P									
364.	Ližbovskis Dominiks	1912-1978	1952	A, P, T									
365.	Ližbovskis Eliass	1910-1988		P									
366.	Ližbovskis Izidors	1901-1976	1945-1948	P									
367.	Lōcs Antons	1919-2002		P									
368.	Lōcs Broņislavs	1913-1999	1945	F*				+					
369.	Lukjanskis Antons	1918-1978		P									
370.	Lukjanskis Hilārijs	1925		P									
371.	Lukjanskis Jānis	1922-1997		P									
372.	Lukjanskis Vaclavs	1919-1975		P									
373.	Lukstiņš (Luksts) Pēteris	1906-1947	1944-1947	A, P, S, T	1947					+			
374.	Lūse Ilga	1934	1941	D					+				
375.	Lūse Margarita	1941-1960	1941	D							+		
376.	Lūse Marta	1898-1971	1941-1957	D	1956	+							
377.	Lūsis Jānis	1898-1942	1941	A, P, D, T								+	
378.	Lūsis Jānis*	1954			1956	+							
379.	Lūsis Miervaldis	1931-1968	1941-1956	D	1956	+							
380.	Lūsis Vladimirs*	1956			1956	+							
381.	Mālniece Apolonija	1905-1991	1949-1956	D	1956			+					
382.	Mālnieks Gregors	1899-1991	1949-1956	P, D	1956			+					
383.	Mālnieks Jānis	1900-1970	1954-1960	P, D	1960	+							
384.	Mālnieks Jāzeps	1933-1998	1949-1960	D	1960	+							
385.	Mālnieks Pāvels	1928	1949-1960	D	1960								
386.	Mālnieks Pēteris Gregora d.	1935-1986	1949-1956	D	1956			+					
387.	Mālnieks Pēteris Jāņa d.	1931-2000	1949-1960	D	1960	+							
388.	Martinsone Zaiga	1935	1941	D									
389.	Mednis Aleksandrs	1913-19??	1945-1955	A, P, T	1955	+							
390.	Mednis Antonijs	1907-1972		P									
391.	Meņģele Anna	1883-1952	1949	D							+		
392.	Meņģele Milda	1919-1991	1949-1957	D	1957	+							
393.	Meņģele Vija*	1949			1957	+							

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Represēšana		Atgriežas					Neatgriežas			
			Gads	Veids	Gads	1	2	3	4	1	2	3	4
394.	Meņģelis Nikolajs	1913	1949-1957	P, D	1957	+							
395.	Olksna Jānis	1920-1988	1945	F*				+					
396.	Olksna Pēteris	1921		P									
397.	Onckule Helēna	1921	1945-195?	A, P, T	1953	+							
398.	Pastare Anna	1889-1968		P									
399.	Pastare Antoņina	1921-1991	1949-1956	P, S, D	1956	+							
400.	Pastare Marija*	1954			1956	+							
401.	Pastars Antons	1904-1991		P									
402.	Pastars Broņislavs Jāņa d.	1902-19??	1951-195?	A, P, T	1956	+							
403.	Pastars Broņislavs Pētera d.	1945-2003	1949-1956	D	1956	+							
404.	Pastars Donāts	1918-19??	1945	F*				+					
405.	Pastars Ignats	1922-19??	1941	A, P, S, T					+				
406.	Pastars Izidors	1907-1980	1944-1948	F*	1948			+					
407.	Pastars Jānis	1902-1961		P									
408.	Pastars Jānis	1922-1961		P									
409.	Pastars Jānis Aloiza d.	1915-1997	1945-1947	F*	1947			+					
410.	Pastars Jānis Jāzepa d.	1907-1998		A, P, T									
411.	Pastars Jānis Pētera d.	1922-1978	1945-1946	P									
412.	Pastars Jāzeps Jāņa d.	1919-1997	1945	F*		+							
413.	Pastars Jāzeps Pētera d.	1916		P									
414.	Pastars Juris	1909-1994		P									
415.	Pastars Kārlis*	1954-1994			1956	+							
416.	Pastars Lauris	1912		P									
417.	Pastars Osvalds	1948	1959-1960	D	1960		+						
418.	Pastars Pāvels	1912-1989		P									
419.	Pastars Pāvels Pētera d.	1919-1989		P									
420.	Pastars Pēteris	1887-1971		P									
421.	Pastars Pēteris Ignata d.	1919-1990		P									
422.	Pastars Pēteris Onufrija d.	1908-1958	1949	P, S, D									
423.	Pastars Staņislavs**	1913-19??	1945	F*		+							
424.	Pastars (Pastars-Rubins) Broņislavs	1910-1948	1945	A, P, S, T						+			
425.	Patmalnieks Staņislavs	1920-1995		F*									
426.	Paukovs Jefrems	1926-194?	1945	F*						+			
427.	Pauniņš Jānis	1924-1992	1945-1947	F*,	1947		+						
428.	Peisiniece Līvija	1938	1949-1956	D	1956	+							
429.	Peisiniece Veneranda (Dzalbe)	1912-19??	1949-1956	P, S, D	1956	+							
430.	Peisinieks Alberts	1925-1993	1945	F*		+							
431.	Peisinieks Donāts	1912-1953	1944-1953	NP*									
432.	Peisinieks Ēvalds	1941	1949-1956	D	1956	+							
433.	Peisinieks Vitālijs	1940-1957	1949-1956	D	1956	+							
434.	Pelēķe Alīda (Apine)	1928-2002	1944-1957	P, S, D	1957	+							
435.	Petrovskis Antons	1925-2003		P									
436.	Petskoja Anna (Viļuma)**	1912-19??	1944-196?	A, P, S, T									
437.	Petskojs Izidors	1919-2000	1944-1948	F*, P	1948	+							
438.	Petskojs Jānis	1914-1948	1944	NP*									
439.	Piļups Antons	1918-1961	1945	F*					+				
440.	Piļups Izidors	1922		P									
441.	Pintāne Marta	1890-1988	1945-1956	D	1956	+							
442.	Pintāne Monika (Grandāne)	1924		P									
443.	Pintāne Tekla	1926	1945-1956	P, D	1956	+							
444.	Pintāns Aloizs	1916-1949	1949	NP*									
445.	Pintāns Antons Jāzepa d.	1913-1975		P									
446.	Pintāns Antons Pētera d.	1925	1945	F*				+					
447.	Pintāns Francis	1924-1996	1945	F*				+					
448.	Pintāns Jānis Antona d.	1925	1946-1956	A, P, T	1956	+							
449.	Pintāns Jānis Sīmaņa d.	1919-194?	1945	F*						+			
450.	Pintāns Jāzeps	1881-1966	1944-1949	P, D									
451.	Pintāns Juris[14]	1919	1961-198?										
452.	Pintāns Pēteris*	1956											
453.	Pļavāns Jāzeps	1926		P									
454.	Pļavāns Pēteris	1901-1981	1944-1945	P									
455.	Počs Jānis	1903-1942	1941	A, P, S, D, T, ASM									

[14] Iesaukts VA, atgriezies Latvijā (1960), pēc kāda laika arestēts un ievietots psihiatriskajā slimnīca, kur turēts 3 gadus, pēc tam vairākas reizes atkārtoti tur ievietots.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Represēšana		Atgriežas					Neatgriežas			
			Gads	Veids	Gads	1	2	3	4	1	2	3	4
456.	Ponamarjovs Jefims	1922	1945	F*						+			
457.	Prikulis Aloizs	1914-1984	1945	F*				+					
458.	Pūdāns Jānis	1908-1969	1945	F*			+						
459.	Pūdāns Nikodēms	1907-2002		P									
460.	Pūdniece Anastasija (Brikule)	1907-1987	1951-1959	A, P, S, T	1959		+						
461.	Pūdniece Leokādija	1887-19??	1949-1957	P, D	1957			+					
462.	Pūdnieks Ādams	1877-1950	1949-1957	P, D	1957					+			
463.	Pūdnieks Antons Donāta d.	1913-1996	1944-1960	A, P, T	1955	+							
464.	Pūdnieks Jānis Ādama d.	1912-1988		P									
465.	Pūdnieks Jānis Donāta d.	1903-1969	1946-1956	A, P, T	1955			+					
466.	Pūdnieks Konstantīns	1904-1950	1948-1950	A, P, T						+			
467.	Pūdnieks Pēteris	1920-1998	1945	F*		+							
468.	Pūdnieks Staņislavs	1904-1945		NP*									
469.	Pudule Astrīda	1940-1942	1941	D, T									
470.	Pudule Helēna	1915-1999	1941-1956	D	1956	+							
471.	Pudulis Donāts	1894-1942	1941	A, P, D, T						+			
472.	Pudulis Izidors	1909-1998	1945-1947	F*	1947			+					
473.	Pudulis Pēteris	1911-1996	1945-1955	F*, A, P, T	1955	+							
474.	Pudulis Stepans	1907-1970		A, P, T				+					
475.	Pudulis Vitālijs	1935	1941-1946	D	1946	+							
476.	Puida Alfons	1927	1944-1950	P									
477.	Punculis Izidors	1915-19??	1945-1950	P									
478.	Punculis Kazimirs	1913-1983	1945-1950	P									
479.	Raģelis Augusts	1921-1950	1943-1949	A, P									
480.	Riekstiņš Osvalds Oskars	1914-1993	1944-1948	P									
481.	Ručevskis Jānis	1921-1970	1944-1960	A, P, T	1960		+						
482.	Ručevskis Pēteris	1925	1944-1960	A, P, T	1960		+						
483.	Rudzāte Anna Marija (Zalāne)	1938	1949-1957	D	1957		+						
484.	Rudzāte Antoņina	1945	1949-1957	D	1957	+							
485.	Rudzāte Jevgēnija	1938	1949-1957	D	1957	+							
486.	Rudzāte Veneranda	1934	1949-1957	D	1957	+							
487.	Rudzāte Veronika (Indāne)	1912-1992	1949-1957	D	1957	+							
488.	Rudzāts Benedikts	1926-2001		P									
489.	Rudzāts Dominiks	1921	1944-1957	D	1957	+							
490.	Rudzāts Donāts	1927	1944-1950	P									
491.	Rudzāts Jānis	1911-1973	1945-194?	F*, P, S									
492.	Rudzāts Jāzeps Andreja d.	1923	1945-194?	F*		+							
493.	Rudzāts Jāzeps Izidora d.	1912		P									
494.	Rudzāts Juris	1907-1994	1945-19??	A, P, T									
495.	Rudzāts Pēteris Aloiza d.	1906-1988	1945	F*		+							
496.	Rudzāts Pēteris Aloiza d.	1911-1997		P									
497.	Rudzāts Pēteris Izidora d.	1915-19??	1945-1955	A, P, T		+							
498.	Rudzāts Staņislavs Ādama d.	1880-1956		P, S									
499.	Rudzāts Staņislavs Mateisa d.	1900-1974	1949-1957	D	1957	+							
500.	Rudzāts Staņislavs Staņislava d.	1941-1994	1949-1957	D	1957	+							
501.	Rumaka Emīlija (Meņģele)	1905-1993	1944-1953	A, P, T	1953	+							
502.	Rumaks Alberts Alberta d.	1944-1995	1949-1955	D	1955	+							
503.	Rumaks Alberts Jāzepa d.	1916-1961	1944-1961	A, P, S, T							+		
504.	Rumps Francis	1921		P									
505.	Rumps Jānis	1922-1982	1945	F*				+					
506.	Rusiņa Anna (Pastare)	1916-1999		P									
507.	Rusiņa Elfrīda (Kalniņa)	1900-1976	1949-1956	D	1956	+							
508.	Rusiņa Marija	1895-19??		P									
509.	Rusiņa Monika Antona m.	1932		P									
510.	Rusiņa Monika (Ivbule)	1912		P									
511.	Rusiņa Paulīne	1932	1949-1956	D	1956	+							
512.	Rusiņa Tekla	1930		P									
513.	Rusiņš Alfons	1924-1948	1948	NP*									
514.	Rusiņš Antons	1883-1948		P									
515.	Rusiņš Antons Ādama d.	1905-1968	1944-1956	P, D	1956			+					
516.	Rusiņš Antons Antona d.	1922	1945	F*		+							
517.	Rusiņš Broņislavs	1914-1950	1950	NP*									
518.	Rusiņš Ēvalds	1930	1949-1956	D	1956	+							
519.	Rusiņš Gregors	1926-1999	1944-1950	P									
520.	Rusiņš Jānis	1906-1981	1945	F*				+					
521.	Rusiņš Jānis Ādama d.	1899-1965	1949-1956	P, D	1956	+							
522.	Rusiņš Jāzeps	1928		P									

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Represēšana		Atgriežas					Neatgriežas			
			Gads	Veids	Gads	1	2	3	4	1	2	3	4
523.	Rutkovskis Ignats	1901-1975	1941-1956	A, P, D, T	1956	+							
524.	Sauša Ārija*	1951			1956	+							
525.	Sauša Ausma*	1956			1956	+							
526.	Sauša Biruta*	1960			1956	+							
527.	Sauša Tekla (Ivdre)	1922	1944-1956	P, D	1956	+							
528.	Saušs Jānis	1919	1944-1956	F*, D	1956	+							
529.	Seikstulis Aloizs	1916-1998	1945-194?	F*				+					
530.	Skraučs Antons	1923-1982	1945-194?	F*		+							
531.	Skrodere Anna	1918-1982	1949-1956	D	1956			+					
532.	Skrodere Eleonora	1938	1945-1956	D	1956			+					
533.	Skrodere Helēna	1907-1949	1944-1949	A, P, S									
534.	Skrodere Valentīna	1944	1949-1956	D	1956	+							
535.	Skroders Mārtiņš	1863-1954	1945-1956	P, D							+		
536.	Skroders Pēteris Mārtiņa d.	1902-1976	1944-1957	P, A, S, T	1957	+							
537.	Skroders Pēteris Stepana d.*	1954	1949-1956		1956			+					
538.	Skutelis Pēteris Jāzepa d.	1926-1945		A*									
539.	Skroders Stepans	1909-1994	1949-1956	P, D	1956			+			+		
540.	Skutele Zuzanna (Upeniece)	1905-1987	1941-1956	D	1956			+					
541.	Skutelis Arkādijs	1941-198?	1941-1956	D	1956			+					
542.	Skutelis Jānis	1939	1941	D					+				
543.	Skutelis Pēteris Andreja d.	1895-1942	1941	A, P, D, T						+			
544.	Skutelis Pēteris Jāņa d.	1901-1942	1941	A, P, D, T						+			
545.	Slīce Jānis	1922	1945	F*				+					
546.	Sockis Andrejs	1895-1945	1945	A, P						+			
547.	Sockis Pēteris	1898-1945	1945	A, P						+			
548.	Sokolovska Veronika (Eriņa)	1929	1945-1946	A*, P	1946	+							
549.	Sola Jāzeps	1905-1969	1944-1956	A, P, T	1956	+							
550.	Solovjova Vilma (Leitāne)	1926-1999	1945-1948	P									
551.	Solovjovs Andrejs	1908	1944-1967	A, P, T	1967	+							
552.	Solovjovs Jānis	1923	1945	F*		+							
553.	Sovāne Agata	1864-19??	1949-1955	D	1955	+							
554.	Sovāns Jānis	1923-1998	1945	F*				+					
555.	Sovāns Jānis Aloiza d.	1913-1997		P									
556.	Staris Jānis	1923-2003	1944-1967	F*	1947	+							
557.	Stipris Jānis	1910-1998	1949-1955	P, S, T	1955	+							
558.	Stūpāns Pēteris	1920-19??		F*									
559.	Suneps Antons	1913-1985		P									
560.	Svarinska Helēna (Leitāne)	1902-1958	1949-1957	D	1957			+					
561.	Svarinska Kunigunde	1886-1970	1949-1957	D	1957			+					
562.	Svarinskis Imants	1934-2002	1949-1957	D	1957	+							
563.	Svarinskis Jānis Andreja d.	1875-1953	1949-1957	D	1957			+					
564.	Svarinskis Jānis Jāņa d.	1900-1972	1949-1957	P, D	1957			+					
565.	Svarinskis Jevgēnijs	1935-1976	1949-1957	D	1957				+				
566.	Svarinskis Vitālijs	1940-1987	1949-1957	D	1957	+							
567.	Šaraka Bārbala (Rožāne)	1886-1964	1949-1957	D	1957			+					
568.	Šaraka Genovefa (Vjakse)	1922	1949-1956	P, D	1956	+							
569.	Šaraka Helēna	1921		P									
570.	Šaraka Jadviga (Dolgā)	1888-1971	1949-1956	D	1956			+					
571.	Šaraka Ruta*	1951	1949-1956		1956	+							
572.	Šaraks Antons Donāta d.	1923-1994	1949-1956	P, D	1956								
573.	Šaraks Antons Pētera d.	1922		F*									
574.	Šaraks Jānis Antona d.	1949	1949-1956	D	1956								
575.	Šaraks Jānis Onufrija d.	1926-2000		P									
576.	Šaraks Nikodēms	1911-1985	1944-1945	P									
577.	Šaraks Onufrijs	1872-1949	1949	D							+		
578.	Šaraks Pēteris	1924-1949	1945	F*									
579.	Šilingovs Jāzeps	1910-1972	1945	F*		+							
580.	Šlesers Alberts	1928-1946	1945-1946	A, P, N									
581.	Švirkste Emīlija	1933-1992	1949-1955	D	1955			+					
582.	Švirkste Olga	1908	1949-1955	D	1955			+					
583.	Švirksts Gregors	1904-1971	1945-1946	A*, P	1946			+					
584.	Švirksts Gregors Gregora d.*	1949-1949											
585.	Švirksts Roberts	1926-1947	1944-19??	A, P, T									+
586.	Trūpa Anna	1929	1945-1949	P									
587.	Trūpa Konstance (Brūvere)	1923-1997	1944-1950	P									
588.	Trūpa Monika Antona m.	1920	1944-1956	P									
589.	Trūpa Monika Jāņa m.	1885-1979	1944-1956	P, D	1956	+							

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Represēšana		Atgriežas					Neatgriežas			
			Gads	Veids	Gads	1	2	3	4	1	2	3	4
590.	Trūpa Veronika	1926	1944-1956	P, D									
591.	Trūps Aloizs	1922	1945-1946	P									
592.	Trūps Pēteris	1916-1994	1945	P									
593.	Trūps (Brūvers) Staņislavs	1918	1945-1956	A, P, T	1956	+							
594.	Turkopule Jezupate	1906-1979		P									
595.	Turkopuls Aloizs	1904-1973		F*									
596.	Ūbele Aina	1930	1941-1947	D, T	1947	+							
597.	Ūbele Anna (Cirse)	1874-1943	1941	D, T							+		
598.	Ūbele Rita	1938	1941-1947	D	1947	+							
599.	Ūbele Silvija	1934	1941	D					+				
600.	Ūbele Tatjana (Aizpurviete)	1910-1968	1941	D							+		
601.	Ūbelis Arnolds	1905-1943	1941	A, P, D, T						+			
602.	Ūbelis Jānis Alberts	1908-1965	1945-1956	F*, A, P, T	1956	+							
603.	Ūbelis Kārlis	1914-1945	1945	NP*									
604.	Ūbelis Voldemārs	1903-19??	1945-1955	F*, A, P, T	1955	+							
605.	Upenieks Aloizs Jāņa d.	1914-1986	1944-1955	F*, A, P, T	1955	+							
606.	Upenieks Francis	1911-1994		P									
607.	Upenieks Ksavērijs	1908-1973		P									
608.	Ūsāne Anna (Znotiņa)[15]	1913-2002	1944-1950	P, S									
609.	Ūsāne Broņislava	1924-19??	1944-1948	P									
610.	Ūsāne Helēna	1926-19??	1945-1948	P									
611.	Ūsāne Jadviga	1885-1955	1945-1955	P, D							+		
612.	Ūsāne Monika	1924	1945-1948	P									
613.	Ūsāns Antons Jāņa d.	1916-1993		F*									
614.	Ūsāns Jāzeps	1907-1983	1944-1950	P, S									
615.	Ūsāns Kazimirs	1917	1945-1957	F*	1957	+							
616.	Ūsāns Pāvels			P									
617.	Ūsāns Pēteris	1908-1972		P									
618.	Utnāns Alberts**	1916		F*,									
619.	Utnāns Aloizs	1914-1990	1945-1948	F*	1948			+					
620.	Utnāns Ignats (Utāns)**	1907-19??	1940-194?	A, P, T									
621.	Utnāns Jānis Donāta d.	1913-1947	1945-1947	F*, A, P, T						+			
622.	Utnāns Miķelis	1914-1970		F*									
623.	Vaivode Anna Izidora m.	1935		P									
624.	Vaivode Anna Pētera m.	1931	1945-1947	P									
625.	Vaivode Fiļimona	1922-2000	1945-1947	P, S				+					
626.	Vaivode Marianna	1927		P									
627.	Vaivode Matilde	1895-1958		P									
628.	Vaivode Veronika	1895-1975	1945-1947	P, S				+					
629.	Vaivods Aloizs Ignata d.	1905-19??	1945	A*, P	1945	+							
630.	Vaivods Aloizs Kazimira d.	1895-1988	1941-1955	A, P, S, D, T									
631.	Vaivods Izidors	1893-1945		NP*									
632.	Vaivods Jānis	1902-1975	1945-1947	F*	1947	+							
633.	Vaivods Jānis	1922	1945	F*		+							
634.	Vaivods Jānis Antona d.			A*, P									
635.	Vaivods Jānis Jāzepa d.	1913-1996	1945-1947	F*, P	1947			+					
636.	Vaivods Jāzeps	1911-1963		P									
637.	Vaivods Nikodēms	1909-1996		P									
638.	Vaivods Pēteris	1906-1991	1945-1952	A, P, T	1952			+					
639.	Vanags Antons	1926		P									
640.	Vargulēviča Marija	1880-1955	1949	D						+			
641.	Vārna Andrejs Antons	1898-19??	1945-19??	A, P, T						+			
642.	Vārpa (Skutelis) Andrejs Antons **	1922-19??	1945-19??	F*, A, P, T									
643.	Vārpsalietis Jānis	1921	1944-1947	F*	1947			+					
644.	Vārpsalietis Pēteris	1918	1945-1947	F*	1947			+					
645.	Vārpule Franciska	1890-1975	1949-1960	D	1960	+							
646.	Vārpule Veronika	1922-1950	1949	D							+		
647.	Vārpulis Aleksandrs*	1958-1997											
648.	Vārpulis Donāts	1870-1976	1949-1960	D	1960	+							
649.	Vārpulis Izidors	1918-1995	1949	P, D									
650.	Vārpulis Jāzeps	1913-1985	1949-1960	P, D	1960	+							
651.	Vārpulis Vitālijs*	1957-1974											
652.	Vecelis Jānis	1923-1950	1949	A, P, T								+	

[15] Dēls Pēteris Ūsāns stāsta (pierakstīts 26.09.2003), ka māte vairākas reizs pratināta un spīdzināta Rudzātos un Līvānos (kaut gan bijusi stāvoklī), jo 2 viņas brāļi - Broņislavs un Antons - bijuši NP. Arī Pētera tēvs vairāk kā nedēļu pratināts un spīdzināts Rudzātos, bijis tik smagi sasists, ka pēc tam ilgi slimojis.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Represēšana		Atgriežas					Neatgriežas			
			Gads	Veids	Gads	1	2	3	4	1	2	3	4
653.	Vecelis Pāvels**	1919-194?	1941	A, P, T									
654.	Veikšāne Anna		1941-1956	D	1956	+							
655.	Veikšāne Rita	193?-1948	1941-1947	D	1947	+							
656.	Veikšāns Francis	1908-1942	1941-1942	A, P, D, T	1942							+	
657.	Velkme Antons	1887-1942	1941	A, P, D, T, ASM								+	
658.	Verpelis Alberts	1919-1999	1945-1947	F*	1947			+					
659.	Verpelis Donāts	1921-1993	1945-1947	F*	1947			+					
660.	Verpelis Jānis Jāņa d.	1916-1964	1944-1964	A, P, T	1956	+							
661.	Vikšere Marija*	1949-1949											
662.	Vikšere Veronika	1931-1998	1949-1954	D	1954	+							
663.	Vilcāne Anastasija	1935-1953		P			+						
664.	Vilcāne Antoņina (Vargulēviča)	1911		P			+						
665.	Vilcāne Valentīna	1939		P			+						
666.	Vilcāns Aloizs	1923-1954		F*									
667.	Vilcāns Antons	1922-19??		F*	+								
668.	Vilcāns Izidors	1907-1945		NP*									
669.	Vilcāns Staņislavs[16]	1924-1945		N									
670.	Vilnarags (Klaužs) Andrejs**	1906-19??	1945-1955	F*, A, P, T	1955								
671.	Viļuma Monika (Eņģele)	1921		P									
672.	Viļums Jānis	1910-1976		P									
673.	Viļums Jānis	1923-1994	1945-1947	F*	1947			+					
674.	Vindelis Jānis	1923-2001		P									
675.	Voitiņa Rozālija	1874-1952	1949	D									
676.	Volonts Broņislavs	1909-1983		P									
677.	Voļskis Leons**	1911-1947	1945	F*									
678.	Zalāne Adele	1918-1970	1949	P, S, D									
679.	Zalāne Anna	1912-1996	1944-1957	P, S, D	1957								
680.	Zalāne Anna Andreja m.	1919	1944-1957	P									
681.	Zalāne Anna Jāņa m.	1916	1949	P, D									
682.	Zalāne Broņislava Jura m.	1922-1945	1945	NPA, S, NP*									
683.	Zalāns Broņislava (Ližboska)	1907-1971	1944-1957	P, D	1957		+						
684.	Zalāne Broņislava Staņislava m.	1942	1949-1957	P, D	1957		+						
685.	Zalāne Franuse (Vikšere)	1910-1982	1944-1957	P, D	1957	+							
686.	Zalāne Helēna (Čaunāne)	1896-1988		P									
687.	Zalāne Helēna (Zalāne)	1906-1993	1944	P									
688.	Zalāne Jūlija	1912		P, S									
689.	Zalāne Jūlija (Augustāne)	1905-1999	1949-1957	P, D	1957			+					
690.	Zalāne Jūlija Ignata m.	1900-19??		P									
691.	Zalāne Juljana (Šaraka)	1931	1949-1957	D	1957	+							
692.	Zalāne Marija	1884-1974	1945-1957	P, S, D	1957			+					
693.	Zalāne Marija Pāvela m.*	1949-1949											
694.	Zalāne Olga (Vjakse)	1915-19??	1944-1957	P, S, D	1957		+						
695.	Zalāne Vallija	1943	1949-1957	D	1957	+							
696.	Zalāne Veneranda Antona m.	1936	1949-1957	D	1957								
697.	Zalāne Veneranda Dominika m.	1935	1949-1957	D	1957	+							
698.	Zalāne Veronika (Turkopule)	1902-1976	1944-1950	P									
699.	Zalāns Albīns	1921-1979	1945-1947	F*	1947			+					
700.	Zalāns Aleksandrs	1920-1991	1944-1948	P									
701.	Zalāns Aleksandrs Jāņa d.	1909-1993	1944-1948	P									
702.	Zalāns Andrejs	1863-1949	1944-1949	D							+		
703.	Zalāns Antons Andreja d.	1907-19??	1945	A*, P	1945		+						
704.	Zalāns Antons Andreja d.	1911-1984		P									
705.	Zalāns Antons Donāta d.	1931	1950-1956	A, P, T	1956			+					
706.	Zalāns Antons Jura d.	1903-1945	1944-19??	A, P, T							+		
707.	Zalāns Dominiks	1907-1948	1945-1947	F*	1947			+					
708.	Zalāns Dominiks Andreja d.	1891-1981	1944-1957	P, D	1957		+						
709.	Zalāns Donāts Jāzepa d.	1893-1970	1945-1946	A*, P, S	1946			+					
710.	Zalāns Donāts Pētera d.	1921		P									
711.	Zalāns Eliass	1926-1993	1944-1958	A, P, T	1957	+							
712.	Zalāns Francis	1903-1945	1944-1945	NP*									
713.	Zalāns Francis Donāta d.	1929	1950	P									
714.	Zalāns Ignats	1909-1999	1950-1956	P	1956	+							
715.	Zalāns Jānis**	1909-1998	1945	A, P, T									
716.	Zalāns Jānis Andreja d.	1912-1949	1949	NP*									

[16] Saņemts SA gūstā un nošauts.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Represēšana		Atgriežas					Neatgriežas			
			Gads	Veids	Gads	1	2	3	4	1	2	3	4
717.	Zalāns Jānis Augusta d.[17]	1877-1949		P									
718.	Zalāns Jānis Jura d.	1911	1941	A, P, T									
719.	Zalāns Jānis Staņislava d.	1947	1949-1957	D	1957		+						
720.	Zalāns Jānis Teodora d.	1921	1941	A, P, T									
721.	Zalāns Jāzeps Pētera d.	1913-1945		NP*									
722.	Zalāns Juris	1886-1966	1944-1949	P									
723.	Zalāns Konstantīns	1930	1949	D					+				
724.	Zalāns Pāvels	1881-1951	1949	D							+		
725.	Zalāns Pēteris Jura d.	1927-19??	1944-19??	A, P, T									
726.	Zalāns Pēteris Salimona d.	1920-1986	1945	F*				+					
727.	Zalāns Staņislavs Jāņa d.	1907-1949	1944-1949	A, P, T						+			
728.	Zalāns Staņislavs Jāzepa d.	1911-1976	1945-1948	F*	1948	+							
729.	Zalāns Vitālijs	1944	1949-1957	D	1957		+						
730.	Zalāns Vladislavs Jāņa d.	1908-1971	1944-1960	A, P, T	1955	+							
731.	Zeps Donāts	1905-1988	1945-1947	F*				+					
732.	Zesere Anita	1949	1949-19??	D									
733.	Zesere Henrija	1930	1945-1956	D	1956	+							
734.	Znotiņa Anna*	1956			1956	+							
735.	Znotiņa Veronika (Trūpa)	1926	1949-1955	P, D	1955	+							
736.	Zvirbulis Jāzeps	1891-1964		P									
737.	Ždanovska Jūlija	1912	1948-1955	A, P, T	1955	+							
738.	Ždanovska Sofija	1910		P									
739.	Ždanovska Stefānija	1899-19??		P									

Piezīmes un paskaidrojumi.

Atgriežas:
1 - atgriežas Latvijā un apmetas uz dzīvi citā novadā;
2 - atgriežas Rudzātu pag., bet ne savās mājās;
3 - atgriežas savās mājās;
4 - neatgriežas, paliek uz dzīvi Krievijā.

Neatgriežas:
1 - mirst LDN;
2 - mirst izsūtījumā;
3 - piespriests un izpildīts ASM;
4 - pazūd bez vēsts.

Represēšanas veids:
A* - A, P, turēts/ta apcietinānmumā, pēc tam atbrīvots/ta;
F* - bijis VA, pēc tam krievu filtrācijas nometnē;
NP* - nošauts NP;
NPA* - nacionālo partizānu atbalstītājs/tāja, nošauts/ta.

* - dzimis/usi Sibīrijā;
** - nav ziņu.

Abu okupāciju laikā represētie pagasta iedzīvotāji

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
1.	Aizpurviete Vallija	1925				P
2.	Aizpurvietis Jānis		+			
3.	Aizpurvietis Oskars	1923	+			F
4.	Aizpurvietis Pēteris	1913-1943	+			PBV
5.	Aizpurvietis Voldemārs	1920	+			EM
6.	Aleksandrovičs Antons	1917-1957	+			
7.	Alksne Broņislava	1907				KĢL
8.	Alksne Joanna	1932				KĢL
9.	Alksne Lūcija	1936				KĢL
10.	Alksnis Jānis	1907	+			K
11.	Alksnis Jānis Jāzepa d.	1917				P, T
12.	Anspoka Monika	1914				KĢL, NPA, P
13.	Anspoka Veronika	1916				KĢL, NPA, P
14.	Anspoks Jāzeps	1912-1982	+			K, NP, P
15.	Anspoks Leonards	1941				KĢL
16.	Antīpovs Jevstafijs	1914	+			
17.	Antonēviča Aina	1938				PM
18.	Antonēviča Berta	1899-1986				PM
19.	Antonēviča Drosma	1934				PM
20.	Antonēviča Genovefa (Skutele)	1912				PM
21.	Antonēviča Jūle	1858-19??				PM
22.	Antonēviča Spodra	1927				PM
23.	Antonēvičs Ēvalds	1926-1945		+	+	

[17] M izsūtīšanas laikā.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
24.	Antonēvičs Frīdrihs					A, T
25.	Antonēvičs Jānis	1909-1979	+			F, A, P, T, LDN
26.	Antonēvičs Jūlijs	1895-1979				PM
27.	Antonēvičs Reinholds	1893-19??				P
28.	Antonēvičs Staņislavs	1917-1945		+	+	
29.	Antonova Jefiņja	1918				A*
30.	Antonovs Jefims	1918-1996		+		
31.	Apine Alma	1926-1993				KĢL, P, D 1949
32.	Apine Anna	1956				Dz. Sibīrijā
33.	Apine Emīlija	1884-1956				K, P, D 1949, M izsūtījumā
34.	Apine Julianna Jugana	1890-1976				NPA, P, S, D 1949
35.	Apine-Skrebele Emīlija	1920				NPA, P, S, D 1949
36.	Apinis Alfrēds	1925-2000				NP, A, P, S, T, LDN
37.	Apinis Jānis	1923-1945				NP, N
38.	Apinis Voldemārs	1924	+			EM
39.	Auzāne Anna	1910				PM
40.	Auzāne Antoņina	1937				PM
41.	Auzāne Emīlija	1889-19??				PM
42.	Auzāne Ieva	1873-19??				PM
43.	Auzāne Ilža	1873-19??				PM
44.	Auzāns Andrejs	1898-19??				PM
45.	Auzāns Jānis		+			
46.	Auzāns Jānis	1874-19??				PM
47.	Auzāns Jānis	1936				PM
48.	Auzāns Roberts	1916	+			F
49.	Babre Anna (Kārkle)	1883-19??				KĢL, NPA, P
50.	Babre Broņislava	1924				KĢL, NPA, P
51.	Babre Helēna	1931				KĢL
52.	Babre Veneranda (Briška)	1925				NPA, P
53.	Babre Veronika	1916				P, S, KĢL
54.	Babris Ādams	1911-1974	+			A, P, T, LDN
55.	Babris Andrejs	1875-1952				K
56.	Babris Jānis	1918	+			NP, P, KĢL, PM
57.	Babris Jānis	1924-1944	+		+	
58.	Babris Jānis Salimona d.	1928				SL, R
59.	Babris Pēteris	1917-1996	+			EM
60.	Babris Pēteris	1922-1945	+			NP, zvēriski noslepkavots
61.	Baklāne Anna	1902				KĢL
62.	Baklāne Janīna Jāņa m.	1934				PM
63.	Baklāne Johanna	1932				KĢL
64.	Baklāns Jānis	1906-1979	+			K, A, P, T, M (LDN)
65.	Baklāns Vitālijs	1932				KĢL
66.	Baklers Donāts	1904-19??				SL, P
67.	Barkovska Paulīne	1883-19??				NPA, P
68.	Barkovska Tekla	1930				KĢL
69.	Barkovska Valentīna	1936				KĢL
70.	Barkovska Viktorija (Pastare)	1906-1972				KĢL, A, P, T
71.	Barkovska Zenta					KĢL
72.	Barkovskis Antons	1884-1966				NPA, P
73.	Barkovskis Donāts	1906-1972				K, A, P, T
74.	Barkovskis Jānis	1919-1973	+			EM
75.	Barkovskis Leonards	1931-2001				KĢL
76.	Barkovskis Nestors	1926-1995				SL, P
77.	Barovskis Jānis	1914-19??				A, P, T, PBV (LDN)
78.	Baško Jānis	1897-1975				NP, P
79.	Batarags Jānis Andža d.	1913-1985	+			SL, P
80.	Batarags Jānis Jāņa d.	1914-1995				SL, P
81.	Batarags Jēkabs	1911-1990	+			EM
82.	Batarags Pēteris	1900-1953				A, P, T, M (LDN)
83.	Batarags Voldemārs	1907-1971	+			F, A, P, T, LDN
84.	Beča Anna (Erta-Gudļevska)	1921-1995				NPA, P, S, D 1953
85.	Bels Broņislavs	1926	+			R, N
86.	Bels Vladislavs	1905-1945				A*, R, N
87.	Bernāne Agnese (Anspoka)	1913-19??				NPA, P
88.	Bernāne Anna	1924				P
89.	Bernāne Marta	1899-19??				NPA, P
90.	Bernāne Tekla	1900-19??				NPA

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
91.	Bernāne Veneranda	1941				NPA
92.	Bernāne Veronika (Brūvere)	1925				NPA, P
93.	Bernāns Antons	1911-1979	+			F
94.	Bernāns Antons Jāņa d.	1936				NPA
95.	Bernāns Jānis	1921-1998	+			NP, P
96.	Bernāns Jānis Pētera d.	1909-1945				NP, A, P, S, T, ASM
97.	Bernāns Pēteris	1919-1988	+			NP, P
98.	Bernāns Pēteris	1924	+			
99.	Bernāns Silvestrs	1894-19??				NPA
100.	Bikaunieks Ēvalds	1922	+			
101.	Bindars Antons	1905-1945				R, N
102.	Bindars Jānis	1924-1983	+	+		F
103.	Bogdane Adele	1882-19??				NPA
104.	Bogdane Malvīne	1919				NPA
105.	Bogdane Melānija	1923				VD
106.	Bogdane Zuzanna					KĢL
107.	Bogdānova Zinovjeva	1903-1945				A*, R, N
108.	Bogdānovs Jāzeps	1921-1959	+			F
109.	Bogdānovs Onufrijs	1888-19??				A*
110.	Bogdānovs Paisijs	1927-19??				R, N
111.	Bogdānovs Zenovjevs	1922-1944	+		+	A*
112.	Bogdans Eduards	1918				NP, P
113.	Bogdans Eduards	1918-1979				A, P, T
114.	Bogdans Gedeons					KĢL
115.	Bogdans Jānis	1885-19??				NPA, P
116.	Bogdans Jānis Jāņa d.	1915-1990	+			F, SL
117.	Bogdans Jānis Jāzepa d.	1912-1990	+			F
118.	Bogdans Jāzeps	1886-19??				NPA, P, S
119.	Bogdans Jāzeps	1923-1998	+	+		NP, P
120.	Bogdans Pēteris	1906-1993				A, P, T, LDN
121.	Bogdans Pēteris Jāān d.	1919-1974	+			F, A, P, T, LDN
122.	Bogdans Stepans	1896-1941				A, P, S, T, ASM
123.	Bogdans Vavila	1889-19??				A*
124.	Bojāre Broņislava	1917				NP, A, P, T
125.	Bojāre Dorte	1904-19??				P
126.	Bojāre Elvīra (Buholca)	1893-19??				EM
127.	Bojāre Emīlija	1912				KĢL, P, D 1949
128.	Bojāre Ieva	1915				P, PM
129.	Bojāre Janīna*	1933				KĢL
130.	Bojāre Kunigunde	1916-19??				NPA
131.	Bojāre Natālija	1939				KĢL, D 1949
132.	Bojāre Silvija	1939				KĢL, D 1949
133.	Bojāre Veronika	1933				KĢL, D 1949
134.	Bojāre Veronika Jāzepa m.	1905-1987				KĢL, D 1949
135.	Bojāre Zinaīda	1937				KĢL, D 1949
136.	Bojārs Alberts	1905-1993				K, NP, P, S, D 1949
137.	Bojārs Aloizs	1887-1958				EM
138.	Bojārs Aloizs	1904-1948				NP, N
139.	Bojārs Andrejs	1907-1984				A, P, S, T, LDN
140.	Bojārs Antons	1912-1957				NP, P
141.	Bojārs Jānis Pētera d.	1907-194?	+		+	
142.	Bojārs Jānis Pētera d.	1926-1998		+		
143.	Bojārs Leonards	1920-1942				A, P, S, PBV (LDN)
144.	Bojārs Nikodēms	1924				EM
145.	Bojārs Pēteris	1909-19??				NP, PBV
146.	Bojārs Staņislavs	1912-1998	+			EM
147.	Borovskis Jānis	1914-19??	+			A, P, T, PBV (LDN)
148.	Brice Anna	1891-19??				NPA, P, D 1949
149.	Brice Genovefa	1919				NPA, P, D 1949
150.	Brice Marta	1902-1975				PM
151.	Bricis Aloizs	1921	+			F, D 1949
152.	Bricis Dominiks	1933				NPA, P, D 1949
153.	Bricis Pēteris	1925-1943	+			M (VA lazaretē)
154.	Briede Eda	1868-19??				EM
155.	Briede Ina	1937				EM
156.	Briede Lidija	1901-19??				EM
157.	Briede Maruta	1930				EM

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
158.	Briedis Jānis	1913-194?				NP, NPA, N
159.	Briedis Vilis	1905-19??				EM
160.	Briņķe Jezupate	1918				KĢL
161.	Briņķis Jānis	1896-1963				A*, K
162.	Briņķis Jānis	1926-1980		+		
163.	Briņķis Jānis Jāņa d.	1918-1989	+	+		SA invalīds
164.	Briņķis Jānis Jāņa d.	1940				KĢL
165.	Briņķis Osvalds	1923-19??		+		
166.	Briņķis Pēteris	1923-1944	+		+	
167.	Briņķis Roberts	1925-1945	+	+	+	
168.	Brīsla Kārlis	1921-194?	+			PBV
169.	Briška Broņislava	1927				NPA, A, P, T
170.	Briška Eliass	1936				NPA
171.	Briška Helēna	1900-19??				NPA, P
172.	Briška Jānis	1918-1944	+		+	
173.	Briška Jāzeps	1921-1974	+			EM
174.	Briška Tekla	1923				NPA, P, S
175.	Broka Broņislava (Lōce)	1917				NPA, A, P, T, LDN
176.	Brūvere Anna	1878-1958				NPA, P
177.	Brūvere Anna Ādama m.	1923-2002				NPA, KĢL, P
178.	Brūvere Anna Jāņa m.	1917				NPA, P
179.	Brūvere Apolonija	1899-1980				KĢL
180.	Brūvere Ksavērija	1897-19??				NPA, P
181.	Brūvere Ksavērija	1926-19??				NPA, P
182.	Brūvere Kunigunde	1886-1948				NPA, P
183.	Brūvere Monika	1919				NPA, P
184.	Brūvere Monika Pētera m.	1927				NPA, P
185.	Brūvere Olga					KĢL
186.	Brūvere Olga (Vaivode)	1883-1958				NPA, P
187.	Brūvere Tekla	1926				KĢL
188.	Brūvers Ādams	1909-1982	+			F
189.	Brūvers Ādams Ādama d.	1897-1971				A*, R
190.	Brūvers Ādams Andreja d.	1894-1985				K, A*, P
191.	Brūvers Antons	1908-1985				SL, P
192.	Brūvers Antons	1918-1941				R, N (Centrālcietumā)
193.	Brūvers Antons	1926		+		A*, R
194.	Brūvers Antons Aloiza d.	1925				NP, P
195.	Brūvers Apolinārijs	1920	+			NP, P
196.	Brūvers Artūrs	1927-1994				A*, R
197.	Brūvers Broņislavs	1913-1953				NP, A, P, T, LDN
198.	Brūvers Dominiks	1895-19??				A*
199.	Brūvers Donāts	1920-1947	+			A*, NP, N
200.	Brūvers Eduards	1921-1940				A, S, pakāries cietumā
201.	Brūvers Francis Aloiza d.	1917	+			F
202.	Brūvers Francis Sīmaņa d.	1911-1980	+			NP, P
203.	Brūvers Jānis	1909-1973	+			NP, P
204.	Brūvers Jānis Ādama d.	1932-1962				KĢL
205.	Brūvers Jānis Aloiza d.	1914-1995	+			EM
206.	Brūvers Jānis Jāņa d.	1919-1992	+	+		SL, P, T, LDN
207.	Brūvers Jānis Pētera d.	1917-1997				NPA, A, P, S, T
208.	Brūvers Jānis Sīmaņa d.	1907-1999				NP, P
209.	Brūvers Jānis Staņislava d.	1921-1945	+	+		A*, NP, N
210.	Brūvers Jāzeps Antona d.	1920-1970	+			F
211.	Brūvers Jāzeps Mārtiņa d.	1879-1963				NPA, P
212.	Brūvers Leonards	1934-1949	+			N
213.	Brūvers Pēteris	1907-1988				SL
214.	Brūvers Pēteris	1927-1998	+			F
215.	Brūvers Pēteris Dominika d.	1921-2001	+			
216.	Brūvers Pēteris Jāzepa d.	1904-1992				NPA, P
217.	Brūvers Pēteris Mārtiņa d.	1889-1962				NPA, P
218.	Brūvers Pēteris Pētera d.	1873-1948				NPA, N
219.	Brūvers Pēteris Pētera d.	1915-1948				NP, A, T, M (LDN)
220.	Brūvers Pēteris Staņislava d.	1918-1988		+		R
221.	Brūvers Simions	1925				NP, P
222.	Brūvers Staņislavs	1882-1960				A*
223.	Brūvers Vladislavs	1926		+		A*, P
224.	Buceniece Anna	1921				KĢL

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
225.	Buceniece Helēna	1917				KĢL
226.	Buceniece Veronika	1909-1997				KĢL
227.	Bucenieks Jāzeps	1900-1972				K, A, P, S, T, LDN
228.	Budencova Ģertrūde	1906-1973				KĢL, D 1949
229.	Budencova Helēna	1926				VD
230.	Budencova Olga	1943				KĢL, D 1949
231.	Budencova Proskovja	1920				VD
232.	Budencova Vera	1935				KĢL, D 1949
233.	Budencovs Georgs	1894-1949				K, NPA, P, S, D 1949, M izsūtījumā
234.	Budencovs Jānis	1927-1983				VD, NPA, P, S, T, LDN
235.	Budencovs Juris	1932-1997				KĢL, D 1949
236.	Budencovs Viktors	1940-1977				D 1949
237.	Bulmeistere Jūlija	1898-19??				KĢL
238.	Bulmeistere Marta	1921-1974				A*
239.	Bulmeistere Matilde	1893-1987				NPA
240.	Bulmeistere Monika	1929				NPA
241.	Bulmeistere Veronika	1888-19??				KĢL
242.	Bulmeistere Veronika Gregora m.	1927				KĢL
243.	Bulmeisters Augusts	1893-19??				K
244.	Bulmeisters Boļeslavs	1886-1949				NPA, P
245.	Bulmeisters Francis	1925	+	+		
246.	Bulmeisters Gregors	1892-1968				K
247.	Bulmeisters Izidors	1907-1987	+			SL, P
248.	Bulmeisters Jānis	1903-1990				K
249.	Bulmeisters Jānis Ādama d.	1923	+			F
250.	Bulmeisters Jānis Aloiza d.	1923	+			F
251.	Bulmeisters Jānis Gregora d.	1926-1969		+		KĢL
252.	Bulmeisters Pēteris	1912-194?				PBV (LDN)
253.	Bulmeisters Pēteris	1913-1987	+			F, SL, P
254.	Bulmeisters Pēteris	1920	+			F
255.	Bulmeisters Pēteris	1925-194?	+		+	
256.	Bulmeisters Pēteris Aloiza d.	1898-1974				A*
257.	Bulmeisters Pēteris Pāvela d.	1921	+			EM
258.	Būmane Helēna	1926-2000				KĢL, P, D 1949
259.	Būmane Leokādija	1931				KĢL, P, D 1949
260.	Būmane Nadežda	1901-1982				KĢL, P, D 1949
261.	Būmane Silvija	1939				KĢL, D 1949
262.	Būmanis Edmunds	1945				KĢL, D 1949
263.	Būmanis Jānis	1928				KĢL, P, D 1949
264.	Būmanis Konstantīns	1930				KĢL, A, P, S, T, LDN
265.	Būmanis Pēteris	1895-1990				K, P, A, D 1953
266.	Burdā Emīlija	1906-19??				PM
267.	Burdais Jānis	1896-19??				A*, P, SL, PM
268.	Cakule Helēna	1867-19??				NPA, P
269.	Cakule Helēna	1919-19??				K, NPA, P
270.	Cakule Ieva	1893-19??				KĢL
271.	Cakule Marta	1918				NP, NPA, P
272.	Cakule Solomeja	1909-19??				KĢL
273.	Cakule Tekla	1909				NPA, P
274.	Cakuls Alberts	1914		+		
275.	Cakuls Alberts Pētera d.	1924-1951	+			
276.	Cakuls Aloizs	1918	+			F
277.	Cakuls Aloizs	1919	+			F
278.	Cakuls Antons	1918	+			F
279.	Cakuls Antons	1910-194?	+		+	
280.	Cakuls Antons Aloiza d.	1917-1944	+		+	
281.	Cakuls Antons Antona d.	1921-1945	+			NP, N
282.	Cakuls Antons Jura d.	1922-2000	+	+		SA invalīds
283.	Cakuls Broņislavs	1919-1945	+			NP, N
284.	Cakuls Donāts Ādama d.	1911-1998	+			F
285.	Cakuls Donāts Aloiza d.	1912-1944	+			M (VA lazaretē)
286.	Cakuls Eliass	1920-1945	+	+	+	
287.	Cakuls Izidors	1914-1985				NP, P
288.	Cakuls Jānis	1913-1944	+	+	+	
289.	Cakuls Jānis	1917	+			
290.	Cakuls Jānis Ādama d.	1910-1985	+	+		F
291.	Cakuls Jānis Aloiza d.	1915-1998	+			EM

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
292.	Cakuls Jānis Ignata d.	1907-1972				K, A, P, S, T, LDN
293.	Cakuls Jānis Jura d.	1910-1985				P
294.	Cakuls Jānis Ludviga d.	1926		+		
295.	Cakuls Juris	1913-1944	+	+		
296.	Cakuls Juris Antona d.	1912-1945	+			NP, N
297.	Cakuls Juris Jāņa d.	1920-1989	+	+		
298.	Cakuls Leons	1920-194?	+			PBV (Vācijā)
299.	Cakuls Onufrijs	1908-1949				NP, N
300.	Cakuls Pēteris Aloiza d.	1921-1969	+			F
301.	Cakuls Pēteris Antona d.	1914-194?	+			PBV
302.	Cakuls Pēteris Jāzepa d.	1913-1949	+			NP, N
303.	Cakuls Pēteris Pētera d.	1926-1944		+	+	
304.	Cakuls Roberts	1921-2002	+			F
305.	Cakuls Staņislavs	1928				KĢL
306.	Cakuls Vitālijs	1925-1945				NP, N
307.	Caune Ausma					EM
308.	Caune Emīlija	1876-19??				EM
309.	Caune Helēna					EM
310.	Caune Jānis	1902-19??				EM
311.	Caune Marija	1901-19??				EM
312.	Cekule Marta (Šaraka)	1919				NPA, P, D 1949
313.	Ceļapīters Konstantīns	1913-1945	+	+	+	R
314.	Cērmūkša Pēteris	1914-1945	+	+	+	R
315.	Cibukovs Iļja			+		
316.	Cvetkova Irina	1922				VD
317.	Cvetkova Poļina	1927				VD
318.	Cvetkovs Jānis	1913-19??	+			VD, F, M (LDN)
319.	Černobrovs Vasilijs	1906-19??				A*, R
320.	Čevers Antons	1923	+			
321.	Čikute Māra	1897-1959				KĢL
322.	Čikuts Jānis	1890-1971				K
323.	Dalinska Jevgēnija	1903-1959				NPA, A, P, T, LDN
324.	Dalinska Olga	1927-1998				NPA, A, P, T, LDN
325.	Dalinska Tekla	1900-19??				EM
326.	Dalinskis Andrejs	1895-1970				A*, R
327.	Dalinskis Andrejs Izidora d.	1925				EM
328.	Dalinskis Izidors	1888-1976				EM
329.	Dalinskis Jānis	1935				EM
330.	Dalinskis Jāzeps	1883-1945				A*, R, PBV (it kā N)
331.	Dārziņa Aleksandra (Budencova)	1922-1965				NPA, A, P, S, T, LDN
332.	Dārziņa Eda	1883-1966				NPA, P, M Krievijā
333.	Dārziņš Eduards	1911-1945	+	+	+	
334.	Dārziņš Ernests	1909-1984	+			NP, T, LDN, M Krievijā
335.	Dārziņš Oskars	1916-1944		+	+	SL
336.	Dārziņš Mārtiņš	1880-1950				NPA, P
337.	Dārziņš Zigfrīds	1939-19??		+		PBV
338.	Daskeviča Genovefa (Eriņa)	1924				NPA, A*, P
339.	Daskevičs Ādams	1917-1999	+			F
340.	Daskevičs Aloizs	1920-194?	+			F, M (LDN)
341.	Daskevičs Viktors	1908-1945	+			F, M (LDN)
342.	Daugavietis Kārlis	1918	+			A, P, T, LDN
343.	Devjatņikovs Artemijs	1923				VD
344.	Devjatņikovs Fjodors					VD
345.	Devjatņikovs Trifans	1904-1973				VLA
346.	Drīksna Antoņina	1914 (?)				NPA, P
347.	Driveniece Anna (Apine)	1922				P
348.	Drivenieks Alberts	1908-1998	+			F, A, P, T
349.	Drivenieks Antons	1915	+			
350.	Drivenieks Antons Aloiza d.	1911	+	+		
351.	Drivenieks Augusts	1905				NPA, P
352.	Drivenieks Ignats	1907-1992				A, P, T, LDN
353.	Drivenieks Jāzeps	1908-1987	+			F
354.	Drivenieks Jēkabs	1904-1955				A, P, T, M (LDN)
355.	Drivenieks Salimons	1922-19??	+			F
356.	Džārdāns Jānis	1923-1944	+		+	
357.	Eglītis Antons	1911-1976	+	+		SA invalīds
358.	Eglītis Pēteris	1923-1944	+		+	

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
359.	Eiduka Eleonora (Tumašēvica)	1911				KĢL, PM
360.	Eiduka Silvija Marija	1935				KĢL, PM
361.	Eiduks Jānis	1932				KĢL, PM
362.	Eiduks Nikodēms	1906-19??				K, PM
363.	Eiduks Pēteris	1920-1975	+			
364.	Elksne Tekla	1900-19??				PM
365.	Elksnis Artūrs Arvīds	1922-1944	+			NP, N
366.	Elksnis Jūlijs	1894-19??				PM
367.	Elste Anna	1909-1993				D 1941, M Krievijā
368.	Elste Anna (Pintāne)	1924				KĢL, NPA, P, D 1949
369.	Elste Broņislava Bērtuļa m.	1919-2002				KĢL, P, PM
370.	Elste Domicella	1894-1942				A, P, D 1941, T, M (LDN)
371.	Elste Irēna	1937-1998				D 1941, M Krievijā
372.	Elste Marija	1949				Dz. Sibīrijā
373.	Elste Natālija	1939-1999				D 1941, M Krievijā
374.	Elste Petronella*	1943				KĢL
375.	Elste Veneranda Aloiza m.	1908-1966				D 1941
376.	Elste Veneranda Bērtuļa m.	1927				KĢL, P
377.	Elste Veronika (Beča)	1913-1998				KĢL, NPA, P, D 1949
378.	Elste Zuzanna	1886-1976				D 1941
379.	Elsts Ādolfs	1937-1994				KĢL, D 1949
380.	Elsts Aloizs	1886-1964				A, P, D 1941, T, M Krievijā
381.	Elsts Antons	1951				KĢL, Dz. Sibīrijā
382.	Elsts Eduards	1918-1971	+			F, NP, K,
383.	Elsts Heinrihs	1946				KĢL, D 1949
384.	Elsts Jānis	1914				K, NP, P, D 1949
385.	Elsts Leonards Bērtuļa d.	1912-1998				NP, K, P, S, T, LDN, D 1949
386.	Elsts Leonards Leonarda d.	1953				KĢL, dz. Sibīrijā
387.	Elsts Pāvels	1921-1945	+			F, M (LDN)
388.	Elsts Pēteris	1910-1942				A, P, D 1941, T, M (LDN)
389.	Elsts Rihards	1940-1941				D 1941, M izsūtījumā
390.	Elsts Romāns	1922-1992	+			F
391.	Eņģelis Antons	1910-19??				A, P, T, D 1941, T, PBV (LDN)
392.	Eriņa Anna Nikodēma m.	1927				PM
393.	Eriņa Anna Pētera m.	1939				KĢL, D 1949
394.	Eriņa Helēna	1908-19??				PM
395.	Eriņa Janīna	1931				KĢL, D 1949
396.	Eriņa Māra	1886-1950				KĢL, D 1949, M izsūtījumā
397.	Eriņa Marta (Upeniece)	1906-1996				K, D 1949
398.	Eriņa Rita	1939				PM
399.	Eriņš Alberts	1937				KĢL, D 1949
400.	Eriņš Antons Antona d.	1910-1989	+			SL, P
401.	Eriņš Antons Salimona d.	1922-1998	+			F
402.	Eriņš Boļeslavs	1909-1944	+		+	
403.	Eriņš Dominiks	1914-1978	+			F
404.	Eriņš Jānis	1921	+			F
405.	Eriņš Jānis Antona d.	1921-1991	+			SL, P
406.	Eriņš Jāzeps	1914-1998	+			F
407.	Eriņš Konstantīns	1922-1944	+		+	
408.	Eriņš Nikodēms	1903-19??				VLA, PM
409.	Eriņš Pēteris	1908-1947				A, P, T
410.	Eriņš Salimons	1886-1954				NPA, A*, P, S
411.	Eriņš Salimons	1919	+			F
412.	Erta Anna	1916				NPA, P
413.	Erta Monika	1922				P
414.	Erta Veronika	1922				NPA, P
415.	Erts Antons	1924-1944	+		+	
416.	Erts Jānis	1917-1944	+		+	
417.	Erts Jāzeps Pētera d.	1890-1969				NPA, P
418.	Erts Jāzeps Staņislava d.	1915-19??	+			EM
419.	Erts Staņislavs	1880-1954				NPA, P
420.	Erts Staņislavs	1924-194?	+			PBV
421.	Erta-Gudļevska Dārte	1877-1964				KĢL
422.	Erta-Gudļevska Ksavērija	1907-1981				NPA, KĢL, P
423.	Erta-Gudļevska Monika	1914				KĢL
424.	Erta-Gudļevska Veronika	1885-1958				KĢL, D 1949, M izsūtījumā
425.	Erts-Gudļevskis Ādams	1911-1992	+			NP, P

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
426.	Erts-Gudļevskis Aloizs	1926-1948				KĢL, NP, N
427.	Erts-Gudļevskis Francis	1914-1996				KĢL, NP, P, S, D 1953
428.	Erts-Gudļevskis Jāzeps	1899-1980				NPA, K, P
429.	Erts-Gudļevskis Pēteris[18]	1879-1969				K, NPA, P
430.	Erts-Gudļevskis Pēteris Pētera d.	1912	+			EM
431.	Fiļīpova Darja					VD
432.	Fiļīpova Feodosija	1893-19??				VD
433.	Fiļīpova Klaudija					VD
434.	Fiļīpovs Josifs	1909				VD
435.	Fiļīpovs Maksims	1920-1947				R, N
436.	Formakovs Fedots	1907-1954				VD, R
437.	Gaffe Arvīds	1921	+			F
438.	Gailītis Pēteris	1915-1944	+	+	+	
439.	Gardrivietis Jānis	1915-19??	+			F
440.	Gardrivietis Jāzeps	1922	+			EM
441.	Gaulenieks Jānis	1908		+		
442.	Gercāns Antons	1921-1994	+			F
443.	Gercāns Antons Andreja d.	1898-19??				A, P, T, PBV (LDN)
444.	Gercāns Vitālijs	1925-1992				NP, P
445.	Giluča Anna	1891-19??				NPA, P, D 1949
446.	Gilučs Ādams	1880-19??				NPA, P, D 1949
447.	Goba Oskars	1922	+			
448.	Goldova Agrofiņja	1922				A*
449.	Goldova Aleksandra	1904-19??				A*
450.	Goldova Jefrosiņja (Bogdānova)	1921				A*
451.	Goldova Pelageja	1921				A*
452.	Goldovs Akentijs	1901-19??				A*, VD, R
453.	Goldovs Gurijs	1913-1941				A*, R, N
454.	Goldovs Ivans	1917				VD, R
455.	Goldovs Lavrentijs[19]	1927				SL, NP sakarnieks (?)
456.	Goldovs Paramons	1905-1975				A*, VD, R
457.	Golubovs Savelijs	1925-1996				VD, R
458.	Grandāne Genovefa	1927				NPA, P
459.	Grandāne Monika Jāņa m.	1896-1977				NPA, P
460.	Grandāns Ādams	1909-1972	+			F
461.	Grandāns Albīns	1922-1991	+	+		
462.	Grandāns Jānis	1910	+			F
463.	Grandāns Jānis	1923-1977	+			F
464.	Grandāns Jāzeps	1908-19??				A, P, T
465.	Grandāns Jāzeps	1921-1944	+		+	
466.	Grandāns Jāzeps Jāzepa d.	1926	+			EM
467.	Grandāns Juris	1920-1997	+			F
468.	Grandāns Leonards Laura d.	1926	+			EM
469.	Grandāns Leonards Teodora d.	1924-1945	+		+	
470.	Grandāns Pēteris	1913-194?	+			PBV
471.	Graudiņa Agnese	1887-1957				KĢL
472.	Graudiņa Anna					KĢL
473.	Graudiņa Anna (Vārpule)	1924-1960				NPA, KĢL, P, D 1949
474.	Graudiņa Antoņina					KĢL
475.	Graudiņa Antoņina					KĢL
476.	Graudiņa Emīlija					KĢL
477.	Graudiņa Emīlija Izidora m.	1927				NPA, P, D 1949
478.	Graudiņa Helēna	1918				KĢL
479.	Graudiņa Leontīne	1938				KĢL
480.	Graudiņa Lidija*	1930				
481.	Graudiņa Magdalēna	1897-19??				NPA, P, D 1949
482.	Graudiņa Matilde	1907-1977				NPA, P, D 1949
483.	Graudiņa Monika	1894-1995				NPA, P, D 1949
484.	Graudiņa Veneranda (Šaraka)	1919				NPA
485.	Graudiņš Ādams	1895-1950				NPA, P, S, D 1949, M izsūtījumā
486.	Graudiņš Andzelms	1928				NP, A, P, S, T, LDN
487.	Graudiņš Antons	1909-1995				SL, P
488.	Graudiņš Antons Augusta d.	1904-19??				K

[18] Deportācijas laikā pamet mājas un ilgu laiku slēpjas pie radiem dažādās vietās (salmu kaudzēs u.tml.).

[19] Čekistu dokumentos (Kr. lieta nr. 1549, 6. lpp.) atrodams, ka viņš 5.07.1945 nošauts Rudzātu pag. Lukstu pļavās - nošauto sarakstā minēts kā pirmais nošautais "bandīts". Tas neatbilst patiesībai, jo viņš ar uzvārdu *Lauris Ancāns* dzīvo Rožupes pag. Mežancānos.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
489.	Graudiņš Augusts	1887-1956				KĢL
490.	Graudiņš Ēvalds	1929-1948				NP, N
491.	Graudiņš Izidors	1900-1985				NPA, P, D 1949
492.	Graudiņš Jānis	1912				KĢL
493.	Graudiņš Jāzeps	1887-19??				A, P, T, PBV (LDN)
494.	Graudiņš Jonašs	1914-1991				SL, P
495.	Graudiņš Pēteris	1907-19??				NPA, A, LDN, P, T
496.	Grava Monika (Vārpule)*	1931				NPA, KĢL
497.	Griboniks Aloizs	1915-1991	+	+		F
498.	Grigs Jānis	1918-1992	+			F
499.	Grigs Jāzeps	1912-1996	+			
500.	Grigs Pēteris	1913				SL
501.	Grigs Pēteris	1928-1945				SL, N
502.	Grīnblats Vladimirs	1921	+			
503.	Grīnfelds Kārlis	1895-1942				A, P, T, LDN, ASM
504.	Grišāne Monika (Turkopule)	1915				PM
505.	Grišāns Modests	1914-1970				PM
506.	Groza Anna	1925				NPA, A, P
507.	Groza Aloizs	1897-19??				NPA
508.	Groza Antons[20]	1928-1951				NPA, P
509.	Groza Genovefa	1915-1944				N
510.	Groza Helēna	1900-1976				NPA, P
511.	Groza Jānis	1926				NP, P
512.	Groza Juris	1929-2001				NPA, P
513.	Groza Pēteris	1895-1972				NPA, A, P
514.	Gudrais Kārlis	1881-19??				A*, P
515.	Gusevs Autonoms	1927-1945				VD, R, N
516.	Gusevs Fjodors	1915-1991				VD
517.	Gusevs Joakims	1888-1947				N
518.	Gžibovska Jūlija	1890-19??				EM
519.	Gžibovska Jūlija Vikentija m.	1921				EM
520.	Gžibovska Tekla	1916				EM
521.	Gžibovskis Antons Boļeslava d.	1924-194?	+			EM
522.	Gžibovskis Antons Vikentija d.	1914-1944	+			PBV
523.	Gžibovskis Ignats	1926				EM
524.	Gžibovskis Leonards	1925-194?	+			F, PBV (LDN)
525.	Gžibovskis Pēteris	1918	+			
526.	Gžibovskis Vikentijs	1882-19??				EM
527.	Gžibovskis Vitālijs	1922	+			EM
528.	Heseda Haja	1897-19??				It kā N Varakļānos
529.	Heseds Iciks	1903-19??				It kā N Varakļānos
530.	Heseds Morduks	1854-19??				It kā N Varakļānos
531.	Indāne Antoņina (Zalāne)	1925-1998				NPA, P, D 1949
532.	Indāne Ilža	1893-19??				NPA, P, D 1949
533.	Indāne Silvija (Zalāne)	1949				Dz. Sibīrijā
534.	Indāne Tekla	1906-19??				NPA, P
535.	Indāne Veneranda	1932				NPA, A, P
536.	Indāns Jānis Jura d.	1923-1997	+			NP, P, S, D 1949
537.	Indāns Jānis Pētera d.	1923-1968	+			NP, P
538.	Indāns Jāzeps	1927-1975				NP, A, P, S, T, LDN
539.	Indāns Juris	1889-19??				NPA, P, D 1949
540.	Indāns Juris Jura d.	1919-1943	+		+	
541.	Indāns Pēteris	1887-1947				A, P, T
542.	Indāns Staņislavs	1922-1966	+			F, P, S, T, LDN, D
543.	Īriste Leonora (Eriņa)	1926				NPA, A*, P
544.	Ivbule Anna (Brice)	1887-1957				KĢL
545.	Ivbule Helēna	1897-1982				KĢL, NPA, P
546.	Ivbule Helēna Jāņa m.	1928				KĢL, NPA, P
547.	Ivbule Katrīna	1871-1957				KĢL
548.	Ivbule Lidija	1941				KĢL
549.	Ivbule Tekla Pētera m.	1888-1969				KĢL
550.	Ivbule Tekla (Turkopule)	1912				KĢL
551.	Ivbulis Ādams	1908-1946				N
552.	Ivbulis Antons Ādama d.	1880-1976				K
553.	Ivbulis Antons Antona d.	1926	+	+		F

[20] Iesaukts SA un traģiski aiziet bojā Brestas cietoksnī, apb. Brestas Kara Garnizona k.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
554.	Ivbulis Antons Pētera d.	1906-1941				N
555.	Ivbulis Jānis Antona d.	1908-1942				VKN
556.	Ivbulis Jānis Kazimira d.	1891-1967				K, P
557.	Ivbulis Kazimirs	189?-195?				EM
558.	Ivbulis Kazimirs Jāņa d.	1926				KĢL, NP, P, S
559.	Ivbulis Pēteris Ādama d.	1878-1970				K
560.	Ivbulis Pēteris Jāņa d.	1925-1989	+			KĢL, NP, P, S
561.	Ivdre Rozālija	1929-1958				NPA, P
562.	Ivdre Tekla	1922				NPA, P, D 1949
563.	Ivdris Ādams	1913	+			
564.	Ivdris Donāts	1922-1976	+	+		F
565.	Ivdris Jānis	1923-1948	+			F
566.	Ivdris Jānis Jēkaba d.	1925	+	+		
567.	Ivdris Jāzeps	1921-1994	+	+		Dezertējis no VA, SA, SL, P, S
568.	Ivdris Kazimirs	1921	+			F
569.	Ivdris Leonards	1917	+			
570.	Ivdris Leons	1925-19??	+			SL, PBV
571.	Ivdris Pēteris	1925-1945		+	+	
572.	Janševska Olga (Brūvere)	1923				A*, NPA, A, P, S
573.	Jaudzema Alvīne (Bikauniece)	1904-2001				KĢL, PM
574.	Jaudzema Maija	1938-1983				KĢL, PM
575.	Jaudzema Silvija (Sviķe)	1942				KĢL, PM
576.	Jaudzems Jānis	1942				KĢL, PM
577.	Jaudzems (Utināns) Nikodēms	1911-1988				P, K, PM
578.	Jurova Madaļa	1885-1955				P, D 1949, M izsūtījumā
579.	Jurova Sofija (Zūsina)*	1924				
580.	Jurova Tekla*	1928				
581.	Jurovs-Jakāns Pēteris*	1914-1998	+			NP, P
582.	Jurovs Staņislavs*	1887-19??				P
583.	Juzefoviča Emīlija (Zalāne)	1922				PM
584.	Kanča Veronika (Turkopule)	1918				EM
585.	Kančs Ludvigs	1911-1973				EM
586.	Kankare Anna (Stimbāne)	1876-19??				PM
587.	Kankare Helēna	1914				PM
588.	Kankare Lidija	1901-19??				PM
589.	Kankare Raele	1910				PM
590.	Kankars Pēteris	1904-19??				PM
591.	Kankars Teodors	1914				PM
592.	Kasale Anastasija (Kļavinska)	1939				NPA
593.	Kasalis Antons	1924	+			SL, R
594.	Kasalis Jānis	1914-1944				VLA*
595.	Kasalis Jāzeps	1911-1992	+			SL, P
596.	Kasparāns Pēteris	1925-1945	+	+	+	
597.	Kassaliete Agnese	1904-1998				P, KĢL
598.	Kassaliete Broņislava	1912-1994				P, KĢL
599.	Kassaliete Tekla	1906-1994				P, KĢL
600.	Kassalietis Dominiks	1922-1983				VLA
601.	Kassalietis Eduards	1916-1980	+			EM
602.	Kassalietis Izidors	1910-1996	+			KĢL, NP, P
603.	Kassalietis Jānis	1914				K, NP, P
604.	Kassalietis Pēteris	1921-1942		+		SP, PBV
605.	Kitovs Ivans	1926-1981				VD
606.	Kivlenieks Jānis	1920-1981	+			A*, R
607.	Kivlenieks Ludvigs	1885-1959				A*, R
608.	Kivlenieks Pēteris	1925-194?	+		+	
609.	Klauža Anna	1921				PM
610.	Klauža Anna	1927				NPA, A*, P
611.	Klauža Bārbala (Baiba)	1927-19??				NPA, P
612.	Klauža Eleonora	1890-19??				NPA, A*, P
613.	Klauža Marta (Zalāne)	1895-1994				PM
614.	Klaužs Ādams	1896-1947				NPA, A*, P
615.	Klaužs Aloizs	1897-1946				A, P, T, M (LDN)
616.	Klaužs Broņislavs	1889-1945				A, P, T, ASM
617.	Klaužs Jānis	1929-1950				R, N
618.	Klaužs Jānis Jāzepa d.	1912-1998				SL, A, P, T, LDN
619.	Klaužs Juris	1909-1955	+			
620.	Klaužs Kārlis Antona d.	1914	+			

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
621.	Klaužs Kārlis Jāzepa d.	1924-1945	+			NP, N
622.	Klementjeva Kapitu|ina	1902-19??				VD
623.	Klementjevs Filips	1892-1984				A*, VD, R
624.	K|avinska Helēna (Brūvere)	1910-1975				NPA, P
625.	K|avinska Marta	1888-1963				NPA
626.	K|avinskis Antons Onufrija d.	1917-194?	+			VKN
627.	K|avinskis Antons Pētera d.	1917	+			NP, P
628.	K|avinskis Jāzeps	1906-1961	+	+		SL, A, P, T, LDN
629.	K|avinskis Pēteris	1886-1983				NPA
630.	Kolosova Jefiņja	1888-19??				A*
631.	Krasovska Anna	1925				P
632.	Krasovska Leontīne	1928				NPA, P, D 1949
633.	Krasovska Monika*	1930				NPA, P
634.	Krasovska Tekla (Griga)	1895-19??				NPA, P, D 1949
635.	Krasovskis Antons*	1934				NPA, P
636.	Krasovskis Antons Pētera d.	1893-1978				NPA, P, D 1949
637.	Krasovskis Jānis	1907-19??	+			EM
638.	Krasovskis Jānis Jāzepa d.	1922	+			EM
639.	Krasovskis Pēteris Antona d.	1926-1944				NP, N
640.	Krastiņš Jāzeps	1895-1945				A, P, T, M (LDN)
641.	Krastiņš Vitālijs	1926-1995				SL
642.	Krieva Natālija (Bataraga)	1912-1964				D 1941
643.	Krievs Jānis	1905-1941				A, P, S, LDN, T, ASM
644.	Krievs Teodors	1908-1942				A, P, S, LDN, T, ASM
645.	Krištobāns Ludvigs	1920-1984	+			F
646.	Kudiņš Jānis	1907-1944	+		+	
647.	Kurčina Agnese (Leitāne)	1903-1988				A, P, D 1941, T
648.	Kurčina Anna (Anspoka)	1899-1975				P, KĢL
649.	Kurčina Petronella	1921-1999				P, KĢL
650.	Kurčina Tekla	1926				P, KĢL
651.	Kurčina Vanda	1935				P, KĢL
652.	Kurčina Veneranda	1928				P, KĢL
653.	Kurčins Ādams	1903-1942				A, P, D 1941, T, PBV (LDN)
654.	Kurčins Antons Jāņa d.	1895-1942				A, P, D 1941, T, PBV (LDN)
655.	Kurčins Jānis Jāņa d.	1913-1944	+			EM
656.	Kurčins Jānis Pētera d.	1884-1961				P, K
657.	Kurčins (Veikšāns) Jāzeps	1917-1945	+		+	
658.	Kurčins Pēteris Aloiza d.	1923-1989	+			F
659.	Kurčins Pēteris Jāņa d.	1908-1993	+			F
660.	Kurčins Pēteris Jāņa d.	1923-1999	+			F, KĢL
661.	Kurmis Vladislavs	1923-1944	+			PBV
662.	Kusovs Iļja	1884-19??				EM
663.	Kuzmins Ivans	1925-194?	+	+		VD, PBV
664.	Kuzmins Leontijs	1928				VD, R
665.	Kuzmins Mikejs	1922	+			
666.	Kuzmins Vladislavs	1923-1944	+			PBV
667.	Lāce Emīlija	1934				KĢL
668.	Lāce Marija (Briede)	1900-1984				EM
669.	Lāce Ruta					KĢL
670.	Lāce Tekla	1899-1976				KĢL
671.	Lāce Veneranda					KĢL
672.	Lāce Zelma	1920-1945				KĢL, NPA, N (mīklaini)
673.	Lācis Antons	1898-1979				K, A, P, T
674.	Lācis Arvīds	1927				KĢL, PM
675.	Lācis Jāzeps	1927-1944				KĢL
676.	Lācis Jūlijs	1924-1991	+			F, A, P, T, LDN
677.	Lācis Osvalds	1924	+			F
678.	Lācis Pēteris	1896-1949				K, A, P, T, M (LDN)
679.	Lapiņa Genovefa	1912-19??				PM
680.	Lapiņa Līvija Dzidra	1932				PM
681.	Lapiņš Arvīds	1905-1991				NP, P, PM
682.	Lapiņš Dzintars	1933				PM
683.	Lapiņš Indulis	1935				PM
684.	Lapiņš Jānis	1939				PM
685.	Lappo	1943				EM
686.	Lappo Austra (Grīnfelde)	1920				EM
687.	Lappo Igors	1910				EM

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
688.	Lappo Inna	1928				EM
689.	Lappo Jurijs	1912				EM
690.	Lappo Kira	1903				EM
691.	Lappo Oļegs	1909				EM
692.	Lapsa Emma (Stimbāne)	1889-1978				PM
693.	Lapsa Jānis Pētera d.					PM
694.	Lapsa Jānis Pētera d.	1871-1945				PM
695.	Lapsa Olga (Priede)	1911-1991				PM
696.	Lapsa Pēteris	1914-1996				PM
697.	Lapsiņa Aina	1924				PM
698.	Lapsiņa Berta	1897-1975				PM
699.	Lapsiņš Eduards	1892-1962				PM
700.	Lāstočkina Klaudija	1918				VD
701.	Lāstočkins Jakims	19??-2001				VD, R
702.	Lauva Alma Nelda	1925				PM
703.	Lauva Jānis	1936				PM
704.	Lauva Līvija	1921-1958				PM
705.	Lauva Olga	1899-19??				PM
706.	Lauva Osvalds	1923	+			PM
707.	Lazda Anna	1904-19??				PM
708.	Lazda Elizabete	1873-19??				PM
709.	Lazda Ilga	1878-19??				PM
710.	Lazda Jānis	1913				PM, A, P
711.	Lazda Jaroslavs	1908				PM
712.	Lazda Jēkabs	1903-19??				PM, A, P, T, PBV (LDN)
713.	Lazda Kārlis	1897-19??				PM
714.	Lazda Milda	1928				PM
715.	Lazda Milda Jēkaba m.	1934				PM
716.	Lazda Zelma	1903				PM
717.	Leitāne Jadviga	1874-1947				M (ugunsgrēkā *Līkupēs*)
718.	Leitāns Aloizs	1921-1995	+			F, A, P, T, LDN
719.	Leitāns Antons	1914	+			EM
720.	Leitāns Dominiks	1901-19??				A, P, T
721.	Leitāns Eduards	1919	+			F, A, T
722.	Leitāns Jānis Ādama d.	1926-1945		+	+	
723.	Leitāns Jānis Ignata d.	1925-1945	+			NP, N
724.	Leitāns Pēteris	1929				A, P
725.	Līcītis Emīls	1913-1998	+			F
726.	Līcītis Jūlijs	1909-1984	+			
727.	Līcītis Kārlis	1909-1994	+			F, A, P, T, LDN
728.	Līcītis Osvalds	1919-1992	+			
729.	Līcītis Pēteris	1905-1957	+			F
730.	Lietavnieks Izidors	1914-1992		+		R
731.	Linde Alfrēds	1897-1942				A, P, D 1941, T, LDN, ASM
732.	Linde Anna	1896-19??				A*
733.	Linde Oskars	1914-1943	+		+	A*
734.	Ližbovska Helēna	1894-1979				NPA, P
735.	Ližbovska Ilze	1910				NPA, P
736.	Ližbovska Veronika (Zvirbule)	1921-2001				NPA, P
737.	Ližbovskis Antons	1918-1990	+			EM
738.	Ližbovskis Dominiks	1912-1978	+			NP, A, P, T
739.	Ližbovskis Eliass	1910-1988	+			SL, P
740.	Ližbovskis Ēvalds	1942				A, P, T, LDN
741.	Ližbovskis Izidors	1901-1976				NPA, P
742.	Ližbovskis Juris	1923	+			EM
743.	Ližbovskis Staņislavs	1918-1944	+		+	
744.	Lōcs Antons	1919-2002	+			SL, P
745.	Lōcs Broņislavs	1913-1999	+			F
746.	Lōcs Jāzeps	1895-1960				P
747.	Lubeniece Ieva	1881-19??				PM
748.	Lubenieks Jānis	1915	+			
749.	Lubenieks Kārlis	1880-19??				PM
750.	Lukjanskis Antons	1918-1978				NP, P
751.	Lukjanskis Hilārijs	1925				NP, P
752.	Lukjanskis Jānis	1922-1997	+			NP, P
753.	Lukjanskis Vaclavs	1919-1975	+			NP, P
754.	Lukstiņa Anna (Veigule)	1911				KĢL, PM

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
755.	Lukstiņa Benedikta	1870-19??				KĢL, PM
756.	Lukstiņa Marija	1937				KĢL, PM
757.	Lukstiņa Veronika	1935				KĢL, PM
758.	Lukstiņš Donāts	1879-19??				KĢL, PM
759.	Lukstiņš Jānis	1939				KĢL, PM
760.	Lukstiņš (Luksts) Pēteris	1906-1947	+			K, A, P, S, T, LDN, ASM
761.	Lūse Ilga	1934				D 1941
762.	Lūse Margarita	1941-1960				D 1941, M izsūtījumā
763.	Lūse Marta	1898-1971				D 1941
764.	Lūsis Jānis	1898-1942				A, P, D 1941, T, ASM
765.	Lūsis Jānis Miervalža d.	1954				Dz. Sibīrijā
766.	Lūsis Leons	19??-195?	+			VA invalīds
767.	Lūsis Miervaldis	1931-1968				D 1941
768.	Lūsis Visvaldis	1921-1944		+	+	R
769.	Lūsis Vladimirs	1956				Dz. Sibīrijā
770.	Mailītis Pēteris	1909				PM
771.	Mālniece Anna	1928-1984				KĢL
772.	Mālniece Apolonija	1905-1991				KĢL, D 1949
773.	Mālniece Veronika*	1931				KĢL, PM
774.	Mālnieks Gregors	1899-1991				K, P, D 1949
775.	Mālnieks Jānis	1900-1970				K, P, D 1949
776.	Mālnieks Jāzeps	1933-1998				KĢL, D 1949
777.	Mālnieks Pāvels	1928				KĢL, D 1949
778.	Mālnieks Pēteris Gregora d.	1935-1986				KĢL, D 1949
779.	Mālnieks Pēteris Jāņa d.	1931-2000				KĢL, D 1949
780.	Marcinkēvičs Pēteris	1926		+		
781.	Martinsone Zaiga	1935				D 1941
782.	Mednis Aleksandrs	1913-19??				A, P, T, LDN
783.	Mednis Antonijs	1907-1972				SL, P
784.	Meņģele Alvīne	1883-19??				KĢL
785.	Meņģele Anna	1883-1952				NPA, D 1949, M izsūtījumā
786.	Meņģele Milda	1919-1991				NPA, D 1949
787.	Meņģele Vija	1949				KĢL, dz. Sibīrijā
788.	Meņģele Vilma Maija (Lauva)	1922				KĢL, PM
789.	Meņģelis Eduards	1883-19??				KĢL
790.	Meņģelis Nikolajs	1913				K, P, D 1949
791.	Mihailovs Timofejs	1???-1947				R, N
792.	Molčānova Anna	1925				VD
793.	Molčānovs Andrejs	1923-1944		+	+	VD
794.	Molčānovs Aņisims	1926-1945		+	+	VD
795.	Motivāns Jāzeps	1905-1945				R, PBV
796.	Muiženiece Broņislava	1935				NPA
797.	Neicgalis Jānis	1926-1945		+	+	
798.	Neicgalis Pēteris	1910-1954				SL
799.	Olksna Eduards	1922-1944	+		+	M (VA hospitālī)
800.	Olksna Jānis Silvestra d.	1920-1988	+			F
801.	Olksna Jānis	1921-1987	+			EM
802.	Olksna Pēteris	1921	+			SL, P, PM
803.	Onckule Helēna	1921				A, P, T, LDN
804.	Ozoliņa Ede	1878-19??				KĢL, PM
805.	Ozoliņa Jeļizaveta	1913				KĢL, PM
806.	Ozoliņa Matilde	1917				KĢL, PM
807.	Ozoliņa Milda (Pētersone)	1913				KĢL, PM
808.	Ozoliņa Veronika					NPA
809.	Ozoliņš Andžs	1867-1955				KĢL, PM
810.	Ozoliņš Ilmārs	1940				KĢL, PM
811.	Ozoliņš Jānis	1890-1975				K, PM
812.	Ozoliņš Jūlijs	1902-1987				K, PM
813.	Ozoliņš Pēteris	1909-1985				KĢL, PM
814.	Paeglis Kārlis	1922-1943	+		+	
815.	Paeglis Pēteris	1924-1943	+			M (VA lazaretē)
816.	Pankovskis Izidors	1909-1967		+		SL, SASR
817.	Papakuls Vladislavs	1911-1992		+		
818.	Pastare Anna	1889-1968				NPA, P
819.	Pastare Anna (Kurčina)	1941				KĢL
820.	Pastare Anna (Ivbule)	1914-1999				KĢL
821.	Pastare Antoņina (Ūsāne)	1921-1991				NPA, P, S, KĢL, D 1949

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
822.	Pastare Eleonora	1939				KĢL
823.	Pastare Genovefa	1911-19??				KĢL
824.	Pastare Helēna	1908-19??				A*
825.	Pastare Janīna	1936-1999				KĢL
826.	Pastare Leontīne	1935				KĢL
827.	Pastare Marija	1954				KĢL, dz. Sibīrijā
828.	Pastars Aloizs	1920-2002	+			EM
829.	Pastars Antons	1912-1989	+			
830.	Pastars Antons	1913-1945	+	+	+	
831.	Pastars Antons Pētera d.	1912-1985				VLA
832.	Pastars Antons Staņislava d.	1904-1991				SL, P, KĢL
833.	Pastars Augusts	1922-1944	+		+	
834.	Pastars Broņislavs Jāņa d.	1902-19??				A, P, T, LDN
835.	Pastars Broņislavs Pētera d.	1945-2003				KĢL, D 1949
836.	Pastars Donāts	1918-19??	+			F
837.	Pastars Eduards	1909-1956	+			
838.	Pastars Ignats	1922-19??				A, P, S, T
839.	Pastars Izidors	1909-1982				SL, P
840.	Pastars Izidors Jāņa d.	1907-1980	+			F
841.	Pastars Jānis	1902-1961				SL, P
842.	Pastars Jānis	1922-1961	+			NP, P
843.	Pastars Jānis Aloiza d.	1915-1997	+			F
844.	Pastars Jānis Jāņa d.	1922-1988	+			
845.	Pastars Jānis Jāzepa d.	1907-1998		+		K, A, P, T, SASR
846.	Pastars Jānis Pētera d.	1922-1978	+			NP, P
847.	Pastars Jānis Pētera d.*	1944				KĢL
848.	Pastars Jāzeps Jāņa d.	1911-1952				VLA
849.	Pastars Jāzeps Jāņa d.	1919-1997	+			F
850.	Pastars Jāzeps Jāņa d.	1936				KĢL
851.	Pastars Jāzeps Pētera d.	1916				NP, P
852.	Pastars Jūlijs	1889-1945				A*, R, PBV
853.	Pastars Juris	1909-1994				SL, P
854.	Pastars Kārlis	1954-1994				KĢL, dz. Sibīrijā
855.	Pastars Lauris	1912				SL, P
856.	Pastars Osvalds	1948				KĢL, D 1949
857.	Pastars Pāvels	1912-1989				NP, P
858.	Pastars Pāvels Pētera d.	1919-1989				SL, P
859.	Pastars Pēteris	1887-1971				P
860.	Pastars Pēteris	1922-1958	+			
861.	Pastars Pēteris	1924-2000	+			EM
862.	Pastars Pēteris Antona d.	1938				KĢL
863.	Pastars Pēteris Ignata d.	1919-1990	+			NP, P
864.	Pastars Pēteris Onufrija d.	1908-1958				NP, P, S, K, D 1949
865.	Pastars Sīmanis	1898-1947				R, N
866.	Pastars Sīmanis	1909-194?	+		+	
867.	Pastars Staņislavs	1913-19??	+			F
868.	Pastars Staņislavs Jāņa d.	1862-19??				K
869.	Pastars Vitālijs	1939				KĢL
870.	Pastars (Pastars-Rubins) Broņislavs	1910-1948?	+			SL, A, P, S, T, PBV (LDN)
871.	Patmalnieks Staņislavs	1920-1995	+			F
872.	Paukova Anna	1907-1975				VD
873.	Paukova Jūlija (Vilnaraga)	1912-1949				N
874.	Paukova Tatjana (Stoļerova)	1903-1989				VD
875.	Paukovs Ābrams	1904-1943				VD
876.	Paukovs Feaktists	1924-1944				R, N
877.	Paukovs Grigorijs	1902-1945				A*, VD, R, N
878.	Paukovs Jefrems	1926-194?	+			VD, F, M (LDN)
879.	Paukovs Maksims	1911-1949		+		A*, R, nošāvies
880.	Paukovs Marks	1903-1945				A*, VD, R, N
881.	Paukovs Samons	1900-1945				R, N
882.	Paukovs Timofejs	1925-1989				VD, R
883.	Pauniņš Jānis	1924-1992	+			F, P
884.	Peisiniece Līvija	1938				D 1949
885.	Peisiniece Veneranda (Dzalbe)	1912-19??				NPA, P, S, D 1949
886.	Peisinieks Alberts	1925-1993	+	+		F
887.	Peisinieks Donāts	1912-1953				NP, N
888.	Peisinieks Ēvalds	1941				D 1949

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
889.	Peisinieks Izidors	1903-1987		+		
890.	Peisinieks Jānis	1913-1944	+		+	
891.	Peisinieks Juris	1922-1945	+		+	
892.	Peisinieks Pēteris	1923-1944	+		+	
893.	Peisinieks Vitālijs	1940-1957				D 1949
894.	Pelēķe Alīda (Apine)	1928-2002				NPA, P, S, D 1949
895.	Pētersone Veronika					KĢL
896.	Petrova Anfisa	1925				VD
897.	Petrovs Klementijs	1919-19??				VD, R
898.	Petrovs Pimans	1923-1991	+	+		VD, SA invalīds
899.	Petrovskis Antons	1925-2003	+			NP, P
900.	Petrovskis Genādijs	1925-1947				N
901.	Petrovskis Henrijs	1925	+	+		
902.	Petskoja Anna (Viļuma)	1912-19??				NPA, A, P, S, T, PBV (LDN)
903.	Petskojs Izidors	1919-2000	+			F, P
904.	Petskojs Jānis	1914-1948				NP, N
905.	Petskojs Lins	1921-1944		+	+	
906.	Petskojs Mihails	1921-1992		+		VD
907.	Petskojs Pāvels	1922-194?		+		VD, PBV
908.	Petskojs Pēteris Ivana d.	1925-1991		+		VD, R
909.	Petskojs Pēteris Jāņa d.	1940-19??				PBV (Krievijā)
910.	Petskojs Vasilijs	1926-1944		+	+	
911.	Piļupa Madaļa	1868-19??				KĢL
912.	Piļupa Tekla	1903-1979				KĢL, PM
913.	Piļups Aloizs Jāzepa d.	1925-1975				SL, KĢL, PM
914.	Piļups Antons*	1907-1977	+			
915.	Piļups Antons	1918-1961	+			F
916.	Piļups Izidors	1922	+			SL, P
917.	Piļups Jāzeps	1896-1954				K, PM
918.	Piļups Ludvigs	1927-1978				KĢL, PM
919.	Pintāne Bārbala	1896-19??				PM
920.	Pintāne Emīlija	1933				PM
921.	Pintāne Marta (Piļupa)	1890-1988				NPA, D 1949
922.	Pintāne Monika (Grandāne)	1924				NPA, P
923.	Pintāne Tekla	1926				NPA, P, D 1949
924.	Pintāne Zofija	1862-19??				PM
925.	Pintāns Aloizs	1916-1949	+			NP, N
926.	Pintāns Antons	1893-19??				PM
927.	Pintāns Antons Jāzepa d.	1913-1975	+			NP, P, PM
928.	Pintāns Antons Pētera d.	1925	+			F
929.	Pintāns Francis	1924-1996	+			F
930.	Pintāns Jānis	1896-1946				R, N
931.	Pintāns Jānis Antona d.	1925	+			PM, A, P, T, LDN
932.	Pintāns Jānis Sīmaņa d.	1919-194?	+			F, M (LDN)
933.	Pintāns Jāzeps Ādama d.	1881-1966				NPA, P, D 1949
934.	Pintāns Jāzeps Sīmaņa d.	1913-199?	+			Ievainots
935.	Pintāns Juris	1919	+			EM
936.	Pintāns Pēteris	1956				Dz. Sibīrijā
937.	Pintāns Pēteris Antona d.	1929				EM
938.	Plācenis Aloizs	1911-1944	+			
939.	Plečs Antons	1914-1945	+	+	+	
940.	Pļavāne Anna	1903-19??				NPA
941.	Pļavāne Antonija	1934				NPA
942.	Pļavāns Antons	1928				NPA
943.	Pļavāns Jāzeps	1926				SL, P
944.	Pļavāns Pēteris	1901-1981				NPA, P
945.	Počs Jānis	1903-1942				A, P, S, D 1941, T, ASM
946.	Pogužeļska Aleksandra	1921				VD
947.	Pogužeļskis Jānis					VD, R
948.	Pogužeļskis Jāzeps	1925				VD, R
949.	Poļiektovs Ivans	1912				VD, R
950.	Ponamarjovs Jefims	1922	+			F
951.	Prikulis Aloizs	1914-1984	+			F
952.	Prikulis Jāzeps	1912	+			
953.	Pūdāne Veronika	1914-1988				NPA
954.	Pūdāns Jānis	1908-1969	+			F
955.	Pūdāns Nikodēms	1907-2002	+			SL, P

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
956.	Pūdniece Anastasija (Brikule)	1907-1987				NPA, A, P, S, T, LDN
957.	Pūdniece Antonija	1934				PM
958.	Pūdniece Jezupate	1912-1970				PM
959.	Pūdniece Leokādija	1887-19??				NPA, P, D 1949
960.	Pūdniece Lidija	1936				PM
961.	Pūdniece Natālija	1937				PM
962.	Pūdnieks Ādams	1877-1950				NPA, P, D 1949, M izsūtījumā
963.	Pūdnieks Alberts	1916-1945	+			PBV
964.	Pūdnieks Antons	1913-1996	+			A, P, T, LDN
965.	Pūdnieks Jānis	1908-1964	+			EM
966.	Pūdnieks Jānis Ādama d.*	1912-1988	+			NP, P, PM
967.	Pūdnieks Jānis Donāta d.	1903-1969				A, P, T, LDN
968.	Pūdnieks Jāzeps	1923-1943	+			PBV
969.	Pūdnieks Konstantīns	1904-1950				A, P, T, M (LDN)
970.	Pūdnieks Pēteris	1920-1998	+			F
971.	Pūdnieks Staņislavs	1904-1945				NP, N
972.	Pudule Astrīda	1940-1942				D 1941, T, M izsūtījumā
973.	Pudule Helēna	1914				KĢL
974.	Pudule Helēna	1915-1999				D 1941
975.	Pudulis Donāts	1894-1942				A, P, D 1941, T, M (LDN)
976.	Pudulis Izidors	1909-1998	+	+		F
977.	Pudulis Jēkabs			+		Ievainots
978.	Pudulis Leonards	1916	+			
979.	Pudulis Pēteris	1911-1996	+			F, K, A, P, T
980.	Pudulis Stepans	1907-1970	+			SL, A, P, T, LDN
981.	Pudulis Vitālijs	1935				D 1941
982.	Puida Alfons	1927				NP, P
983.	Puida Ernests	1888-19??				EM
984.	Puida Paulīne	1897-19??				EM
985.	Puida Velta	1925				EM
986.	Puida Zenta	1922				EM
987.	Punculis Aleksandrs	1922-194?	+			PBV
988.	Punculis Izidors	1915-19??	+			NP, P
989.	Punculis Jānis	1919-194?	+			PBV
990.	Punculis Kazimirs	1913-1983				NP, P
991.	Punculis Pēteris	1903-1958				NP
992.	Pundurs Antons	1919-1998		+		R
993.	Pundurs Francis	1921-1997	+	+		
994.	Pundurs Izidors	1925-1990		+		R
995.	Pundurs Kazimirs	1895-1946				A*, R, N
996.	Putniņš Antons	192?-2001		+		
997.	Raģelis Augusts	1921-1950				SL, A, P
998.	Riekstiņš Andrejs	1912-1974	+			
999.	Riekstiņš Osvalds Oskars	1914-1993				NP, P
1000.	Rodionova Varvara	1922				VD
1001.	Rodionova Zinovjeva	1924-1995				VD
1002.	Rodionovs Fjodors	1926-2001				VD, R
1003.	Rodionovs Mefodijs	1895-1973				VD, R
1004.	Rubins Jānis	1911	+	+		
1005.	Rubins Jānis Eduarda d.	1927-1945				NP, N
1006.	Rubins Pēteris	1920-1944	+			
1007.	Ručevska Sofija (Klauža)	1915				NPA, P
1008.	Ručevskis Jānis	1921-1970	+			A, P, T, LDN
1009.	Ručevskis Pēteris	1925	+			NP, A, P, T, LDN
1010.	Rudzāte Alvīne Marija	1890-1963				PM
1011.	Rudzāte Antoņina	1945				KĢL, D 1949
1012.	Rudzāte Jevgēnija	1938				KĢL, D 1949
1013.	Rudzāte Veneranda	1934				KĢL, D 1949
1014.	Rudzāte Veronika (Indāne)	1912-1992				KĢL, D 1949
1015.	Rudzāts Alberts Staņislava d.	1919	+			EM
1016.	Rudzāts Aloizs	1901-1984	+			
1017.	Rudzāts Benedikts	1926-2001				NP, P
1018.	Rudzāts Dominiks	1921				D 1949
1019.	Rudzāts Donāts	1927				NP, P
1020.	Rudzāts Jānis	1907-1943	+			
1021.	Rudzāts Jānis Staņislava d.	1911-1973	+			F, P, S, PM
1022.	Rudzāts Jāzeps Andreja d.	1923	+			F

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
1023.	Rudzāts Jāzeps Izidora d.	1912				NP, P
1024.	Rudzāts Juris Aloiza d.	1918-1943	+			M (VA lazaretē)
1025.	Rudzāts Juris Mateisa d.	1901-1994				A, P, T, LDN
1026.	Rudzāts Nikodēms	1932-1946				Uzsprādzis uz mīnas
1027.	Rudzāts Pāvels	1918-1944	+		+	
1028.	Rudzāts Pēteris Aloiza d.	1906-1988	+			F
1029.	Rudzāts Pēteris Aloiza d.	1911-1997	+			SL, P
1030.	Rudzāts Pēteris Dominika d.	1916-19??	+			EM
1031.	Rudzāts Pēteris Izidora d.	1915-19??	+			A, P, T, LDN
1032.	Rudzāts Staņislavs Ādama d.	1880-1956				P, S
1033.	Rudzāts Staņislavs Mateisa d.	1900-1974				NP, K, D 1949
1034.	Rudzāts Staņislavs Staņislava d.	1941-1994				KĢL, D 1949
1035.	Rumaka Emīlija (Meņģele)	1905-1993				NPA, A, P, T
1036.	Rumaks Alberts Alberta d.	1944-1995				D 1955
1037.	Rumaks Alberts Jāzepa d.	1916-1961				NP, A, P, S, T, LDN, M izsūtījumā
1038.	Rumps Francis	1921	+			SL, P
1039.	Rumps Jānis	1922-1982	+			SL
1040.	Rumps Staņislavs	1920	+			
1041.	Rusiņa Anna (Pastare)*	1916-1999				NPA, P
1042.	Rusiņa Elfrīda (Kalniņa)	1900-1976				D 1949
1043.	Rusiņa Marija	1895-19??				NPA, P
1044.	Rusiņa Monika Antona m.	1932				NPA, P
1045.	Rusiņa Monika (Ivbule)*	1912				NPA, P
1046.	Rusiņa Paulīne	1932				D 1949
1047.	Rusiņa Tekla	1930				NPA, P
1048.	Rusiņš Alfons	1924-1948	+			NP, N
1049.	Rusiņš Antons	1883-1948				NPA, P
1050.	Rusiņš Antons Ādama d.	1905-1968				NP, P, D 1949
1051.	Rusiņš Antons Antona d.	1922	+			NP, P
1052.	Rusiņš Broņislavs	1914-1950	+			NP, N
1053.	Rusiņš Ēvalds	1930				D 1949
1054.	Rusiņš Gregors	1926-1999				NP, P
1055.	Rusiņš Jānis	1899-1965				P, D 1949
1056.	Rusiņš Jānis	1906-1981	+			F
1057.	Rusiņš Jānis Antona d.*	1936				NPA
1058.	Rusiņš Jāzeps	1928				NPA, P
1059.	Rusiņš Pēteris	1917-1944	+			PBV
1060.	Rusiņš Teodors	1919	+			EM
1061.	Rusiņš Valdis*	1938				
1062.	Rusiņš Vladislavs	1939				NPA
1063.	Rusiņš-Prikulis Broņislavs	1923	+			NP
1064.	Rutkovska Valērija	1899-1975				PM
1065.	Rutkovska Vanda	1912				PM
1066.	Rutkovska Veronika (Baklāne)	1915-1954				PM
1067.	Rutkovska Veronika	1915-2001				PM
1068.	Rutkovskis Ignats	1901-1975				A, P, D 1941, T
1069.	Rutkovskis Pēteris	1906-1992	+			
1070.	Rutkovskis Staņislavs	1909-1971				PM
1071.	Saldatāns Jānis	1913-1999	+	+		
1072.	Saulītis Jānis	1912	+			
1073.	Sauša Ārija	1951				Dz. Sibīrijā
1074.	Sauša Ausma	1956				Dz. Sibīrijā
1075.	Sauša Biruta	1950				Dz. Sibīrijā
1076.	Sauša Tekla (Ivdre)	1922				P, D 1949
1077.	Saušs Jānis	1919	+			F, D 1949
1078.	Saveļjevs Safrons	1???-1947				R, N
1079.	Seikstulis Aloizs	1916-1998	+			A*, F
1080.	Seikstulis Jānis	1920-1993	+			R
1081.	Semjonova Ksenija	1926				VD
1082.	Semjonovs Grigorijs	1925				VD, R
1083.	Semjonovs Jānis	1928-194?				VD, PBV
1084.	Semjonovs Savelijs	1920-1945/6				R, N (?)
1085.	Sidorova Lukerija	1923				VD
1086.	Sidorovs Arhips	1920	+			A*, VD
1087.	Sidorovs Ivans	1918	+			A*, VD
1088.	Sidorovs Ņikita	1926-19??		+		VD
1089.	Simanoviča Anna (Lāce)	1939				KĢL

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
1090.	Simanovičs Kazimirs	1919-1988	+			
1091.	Skraučs Antons	1923-1982	+			F
1092.	Skrodere Anna Ādama m.	1918-1982				NPA, D 1949
1093.	Skrodere Anna Pētera m.	1934				KĢL, NPA
1094.	Skrodere Anna*	1954				
1095.	Skrodere Broņislava	1941				KĢL
1096.	Skrodere Eleonora	1938				NPA, D 1949
1097.	Skrodere Genovefa	1944-1945				KĢL
1098.	Skrodere Helēna	1907-1949				NPA, A, P, S, KĢL
1099.	Skrodere Janīna	1941-1949				KĢL
1100.	Skrodere Valentīna	1944				D 1949
1101.	Skroders Jānis	1946				D 1949
1102.	Skroders Mārtiņš	1863-1954				NPA, P, D 1949, M izsūtījumā
1103.	Skroders Pēteris	1902-1976				NP, P, K, T, LDN
1104.	Skroders Pēteris	1954				Dz. Sibīrijā
1105.	Skroders Stepans	1909-1994				NP, P, D 1949
1106.	Skrūzmanis Juris	1910		+		
1107.	Skutele Broņislava	1933				KĢL
1108.	Skutele Zuzanna (Upeniece)	1905-1987				D 1941
1109.	Skutelis Arkādijs	1941-198?				D 1941
1110.	Skutelis Jānis	1939				D 1941
1111.	Skutelis Pēteris Andreja d.	1895-1942				A, P, D 1941, T, M (LDN)
1112.	Skutelis Pēteris Antona d.	1902-199?				K
1113.	Skutelis Pēteris Jāņa d.	1901-1942				A, P, D 1941, T, M (LDN)
1114.	Skutelis Pēteris Jāņa d.	1925-1944		+	+	SASR
1115.	Skutelis Pēteris Jāzepa d.	1926-1945		+	+	A*
1116.	Skutelis Pēteris Pētera d.	1939-1968				KĢL
1117.	Slīce Jānis	1922	+			F
1118.	Socka Anna	1892-1982				KĢL
1119.	Socka Elvīra	1934				KĢL
1120.	Socka Emīlija	1902-19??				KĢL
1121.	Socka Valērija					KĢL
1122.	Sockis Andrejs	1895-1945				K, A, P, M (LDN)
1123.	Sockis Arvīds	1929				KĢL
1124.	Sockis Osvalds	1927				KĢL
1125.	Sockis Pēteris	1898-1945				K, A, P, M (LDN)
1126.	Sokolovska Veronika (Eriņa)	1929				NPA, A*, P
1127.	Sola Donāts	1926-1998		+		
1128.	Sola Jāzeps	1905-1969				A, P, T
1129.	Solovjova Fatiņja	1923				A*
1130.	Solovjova Jenafa	1921-1999?				A*, R
1131.	Solovjova Jevdokija	1902-19??				A*
1132.	Solovjova Vilma (Leitāne)	1926-1999				NPA
1133.	Solovjovs Andrejs	1908		+		A, P, T
1134.	Solovjovs Antonijs	1904-19??				A*, VD, R
1135.	Solovjovs Gavrils	1925	+			R, A, T, LDN
1136.	Solovjovs Jānis	1923	+			F
1137.	Solovjovs Jevmenijs	1881-19??				A*
1138.	Solovjovs Jevtemijs	1894-19??				A*, VD, R
1139.	Solovjovs Pēteris	1924		+		A*, VD, R
1140.	Sondors Francis	1926				SL
1141.	Sovāne Agata	1864-19??				NPA, D 1949
1142.	Sovāne Anna	1907-1988				KĢL
1143.	Sovāne Tekla					KĢL
1144.	Sovāne Veronika					KĢL
1145.	Sovāns Antons	1906-1988				K
1146.	Sovāns Jānis	1923-1998	+			F
1147.	Sovāns Jānis Aloiza d.	1913-1997	+			SL, P
1148.	Sproģis Eduards	1904-1985		+		
1149.	Staris Jānis	1923-2003	+			F
1150.	Stipris Jānis	1910-1998				NP, P, S, T, LDN
1151.	Stoļerova Marfa	1905-1948				VD
1152.	Stoļerova Proskovja	1900-1961				VD
1153.	Stoļerovs Foma	1910-194?				R, A, N
1154.	Stoļerovs Ivans	1902-1984				A*, VD, R
1155.	Stoļerovs Jakovs	1912-1993				VD, R
1156.	Stoļerovs Larions	1892-19??				VD

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
1157.	Stoļerovs Sovestjans	1897-1962				VD, R
1158.	Stoļerovs Stepans	1926-1944		+	+	VD
1159.	Stoļerovs Varfolomejs	1903-1964				A*, R
1160.	Strauts-Kurčins Ilgonis Antons	1924-1964	+			EM
1161.	Stūpāns Jānis	1920-1993		+		A*, R
1162.	Stūpāns Jānis Onufrija d.	1892-1968				A*
1163.	Stūpāns Pēteris	1920-19??	+			F
1164.	Sunepa Lūcija	1939				NPA
1165.	Sunepa Monika	1907-1994				NPA
1166.	Sunepa Tekla (Raģele)	1890-1976				NPA
1167.	Suneps Antons	1913-1985	+			SL, P
1168.	Svarinska Helēna (Leitāne)	1902-1958				KĢL, D 1949
1169.	Svarinska Kunigunde	1886-1970				KĢL, D 1949
1170.	Svarinskis Imants	1934-2002				KĢL, D 1949
1171.	Svarinskis Jānis Andreja d.	1875-1953				KĢL, D 1949
1172.	Svarinskis Jānis Jāņa d.	1900-1972				K, P, D 1949
1173.	Svarinskis Jevgēnijs	1935-1976				KĢL, D 1949, M Sibīrijā
1174.	Svarinskis Vitālijs	1940-1987				KĢL, D 1949
1175.	Šaraka Bārbala (Rožāne)	1886-1964				NPA, D 1949
1176.	Šaraka Genovefa (Vjakse)	1922				NPA, P, D 1949
1177.	Šaraka Helēna*	1921				NPA, P
1178.	Šaraka Jadviga (Dolgā)	1888-1971				NPA, D 1949
1179.	Šaraka Leontīne	1945				KĢL
1180.	Šaraka Paulīne (Bulmeistere)	1918-19??				KĢL
1181.	Šaraka Ruta	1951				Dz. Sibīrijā
1182.	Šaraka Tekla	1896-1987				NPA
1183.	Šaraks Ādams	1907-194?	+			PBV
1184.	Šaraks Antons Donāta d.	1923-1994	+			SL, P, D 1949
1185.	Šaraks Antons Pētera d.	1922	+			F, PM
1186.	Šaraks Jānis Antona d.	1949				D 1949
1187.	Šaraks Jānis Onufrija d.*	1926-2000				NP, P
1188.	Šaraks Leonards	1933-1956				KĢL
1189.	Šaraks Nikodēms	1911-1985				NP, P, K
1190.	Šaraks Onufrijs	1872-1949				NPA, D 1949, M izsūtījumā
1191.	Šaraks Pēteris	1924-1949	+	+		F, M izsūtīšanas laikā
1192.	Šileiko Andrejs	1925-1945				R, N
1193.	Šileiko Antons	1932-1949				R, N
1194.	Šileiko Jāzeps	1922-194?	+			PBV
1195.	Šilingovs Gilārijs	1906-1964				A*, VD, R
1196.	Šilingovs Jāzeps	1910-1972	+			F
1197.	Šlesere Broņislava	1888-1946				N
1198.	Šlesers Alberts	1928-1946				N
1199.	Šlesers Ernests	1888-1946				N
1200.	Šulte Jānis	1917	+			Nav ziņu
1201.	Švirkste Emīlija	1933-1992				NPA, D 1949
1202.	Švirkste Marija*	1930				
1203.	Švirkste Olga	1908				NPA, D 1949
1204.	Švirksts Gregors	1904-1971				NPA, A*
1205.	Švirksts Gregors Gregora d.	1949-1949				Dz. un M Sibīrijā
1206.	Švirksts Jānis*	1936				
1207.	Švirksts Roberts	1926-1947				NP, A, P, T, PBV (LDN)
1208.	Trūpa Anna	1929				NPA, P
1209.	Trūpa Konstance (Brūvere)	1923-1997				NPA, P
1210.	Trūpa Monika*	1920				NPA, P
1211.	Trūpa Monika Jāņa m.	1885-1979				NPA, P, D 1949
1212.	Trūpa Veronika	1926				NPA, P, D 1949
1213.	Trūps Aloizs*	1922	+			NP, P
1214.	Trūps Jānis	1914-1980	+	+		SA invalīds
1215.	Trūps Pēteris*	1916-1994				NPA, P
1216.	Trūps (Brūvers) Staņislavs	1918	+			A, P, T, LDN
1217.	Tumānovs Georgijs	1922				VD
1218.	Tumānovs Mitrofans	1925				VD
1219.	Tumašēvica Ilža Elizabete	1886-19??				KĢL, PM
1220.	Tumašēvica Marija Magdalēna	1913				KĢL, PM
1221.	Turkopule Anna (Aizpuriete)	1893-1960				EM
1222.	Turkopule Jezupate	1906-1979				NPA, P
1223.	Turkopule Natālija	1944				EM

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
1224.	Turkopule Tekla (Elste)	1916				EM
1225.	Turkopuls Aloizs	1904-1973	+			F
1226.	Turkopuls Donāts	1884-1965				EM
1227.	Turkopuls Jānis	1939				EM
1228.	Turkopuls Staņislavs	1905-1957				EM
1229.	Ūbele Aina	1930				D 1941,
1230.	Ūbele Anna (Cirse)	1874-1943				D 1941, M izsūtījumā
1231.	Ūbele Milda	1911-1988				PM
1232.	Ūbele Rita	1938				D 1941
1233.	Ūbele Silvija	1934				D 1941
1234.	Ūbele Skaidrīte	1935				PM
1235.	Ūbele Tatjana (Aizpurviete)	1910-1968				D 1941
1236.	Ūbelis Arnolds	1905-1943				A, P, D 1941, T, M (LDN)
1237.	Ūbelis Eduards	1910-1945		+	+	
1238.	Ūbelis Ēvalds	19??-194?	+		+	
1239.	Ūbelis Gundars	1939				PM
1240.	Ūbelis Jānis	1908-1992	+			
1241.	Ūbelis Jānis Alberts	1908-1965	+			F, A, P, T, LDN
1242.	Ūbelis Kārlis	1914-1945	+			NP, N
1243.	Ūbelis Voldemārs	1903-19??	+			F, A, P, T, LDN
1244.	Upenieks Aloizs	1914-1986	+			F, A, P, T
1245.	Upenieks Antons	1915		+		SA invalīds
1246.	Upenieks Francis	1911-1994	+			SL, P
1247.	Upenieks Jānis	1922-194?	+		+	
1248.	Upenieks Ksavērijs	1908-1973	+			NP, P
1249.	Ūsāne Anna Aloiza m.	1943-1961				KĢL, NPA
1250.	Ūsāne Anna (Znotiņa)	1913-2002				NPA, P, S
1251.	Ūsāne Broņislava*	1924-19??				KĢL, NPA, P
1252.	Ūsāne Helēna	1926-19??				KĢL, NPA, P
1253.	Ūsāne Jadviga	1885-1955				KĢL, NPA, P, D 1949, M izsūtījumā
1254.	Ūsāne Monika*	1924				KĢL, NPA, P
1255.	Ūsāne Rita*	1945				KĢL, NPA
1256.	Ūsāns Antons Jāņa d.	1916-1993	+			F
1257.	Ūsāns Antons Donāta d.	1923-1943	+			PBV
1258.	Ūsāns Jāzeps Jāņa d.	1914-1980	+	+		
1259.	Ūsāns Jāzeps Matīsa d.	1907-1983				NPA, P, S
1260.	Ūsāns Kazimirs	1917	+			F
1261.	Ūsāns Pāvels					SL, P
1262.	Ūsāns Pēteris*	1908-1972	+			NP, P, K
1263.	Utāns Jānis	1922-194?				VKN
1264.	Utāns Pēteris	1928-1948				R, N
1265.	Utnāne Anna	1917				KĢL
1266.	Utnāne Bārbala					PM
1267.	Utnāne Genovefa	1939				KĢL
1268.	Utnāns Salimons	1876-1972				KĢL
1269.	Utnāns Alberts	1908-1979		+		
1270.	Utnāns Alberts Augusta d.	1916	+			F, LDN
1271.	Utnāns Aloizs	1914-1990	+	+		F
1272.	Utnāns Aloizs Augusta d.	1911	+			EM
1273.	Utnāns Donāts	1876-1946				KĢL
1274.	Utnāns Gregors	1909-1996		+		
1275.	Utnāns Ignats	1907-19??	+			A, P, T, PBV (LDN)
1276.	Utnāns Jānis	1909-1980		+		
1277.	Utnāns Jānis Donāta d.	1913-1947	+			F, K, A, P, T, M (LDN)
1278.	Utnāns Jāzeps	1907-194?	+			PBV
1279.	Utnāns Juris					PM
1280.	Utnāns Miķelis	1914-1970	+	+		F, SASR
1281.	Vaivode Anita	1944				EM
1282.	Vaivode Anna Izidora m.	1935				NPA, P
1283.	Vaivode Anna Pētera m.	1931				NPA, P
1284.	Vaivode Fiļimona	1922-2000				NPA, P, S
1285.	Vaivode Genovefa					EM
1286.	Vaivode Genovefa	1915-2000				EM
1287.	Vaivode Marianna	1927				NPA, P
1288.	Vaivode Matilde	1895-1958				NPA, P
1289.	Vaivode Veronika	1895-1975				NPA, P, S
1290.	Vaivods Alberts	1926-1945		+	+	

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
1291.	Vaivods Aloizs Ignata d.	1905-19??	+			SL, P, A*
1292.	Vaivods Aloizs Kazimira d.	1895-1988				A, P, S, D 1941, T, D 1955
1293.	Vaivods Andrejs	1906				EM
1294.	Vaivods Antons	1920-1943	+			PBV
1295.	Vaivods Antons Ignata d.	1899-1976				A*, VD, R
1296.	Vaivods Bonifācijs	1941				EM
1297.	Vaivods Donāts	1906-19??				A*, R
1298.	Vaivods Izidors	1893-1945				NP, zvēriski noslepkavots
1299.	Vaivods Jānis	1902-1975	+			F
1300.	Vaivods Jānis	1922	+			F
1301.	Vaivods Jānis	1926-1945		+	+	
1302.	Vaivods Jānis Antona d.					A*, P
1303.	Vaivods Jānis Jāzepa d.	1913-1996	+			F, SL, P
1304.	Vaivods Jānis Kazimira d.	1904				EM
1305.	Vaivods Jāzeps	1911-1963				SL, P
1306.	Vaivods Nikodēms	1909-1996				SL, P
1307.	Vaivods Pēteris	1926-1998		+		
1308.	Vaivods Pēteris Augusta d.	1906-1991	+			SL, A, P, T, LDN
1309.	Vaivods Pēteris Izidora d.	1924	+			EM
1310.	Vanaga Anna	1922				KĢL
1311.	Vanaga Veronika	1896-19??				K
1312.	Vanags Antons	1926				SL, NP, P, KĢL
1313.	Vanags Pēteris	1890-19??				KĢL
1314.	Vargulēviča Marija	1880-1955				D 1949, M izsūtījumā
1315.	Varlāmova Jenafa	1913				VD
1316.	Varlāmovs Filats	1926-19??	+			VD
1317.	Vārna Andrejs Antons	1898-19??				A, P, T, M (LDN)
1318.	Vārpa (Skutelis) Andrejs Antons	1922-19??	+			F, A, P, T, PBV (LDN)
1319.	Vārpsalietis Jānis	1921	+			F
1320.	Vārpsalietis Pēteris	1918	+			F
1321.	Vārpule Franciska	1890-1975				NPA, K, D 1949
1322.	Vārpule Veronika	1922-1950				NPA, KĢL, D 1949, M izsūtījumā
1323.	Vārpulis Aleksandrs	1958-1997				Dz. un M Sibīrijā
1324.	Vārpulis Donāts	1870-1976				NPA, K, D 1949
1325.	Vārpulis Izidors	1918-1995				NP, P, D 1949, M Krievijā
1326.	Vārpulis Jāzeps	1913-1985				NP, P, D 1949
1327.	Vārpulis Vitālijs	1957-1974				Dz. un M Sibīrijā
1328.	Vasilija Marija	1917				VD
1329.	Vasilijs Agurjans	1897-19??				A*, VD, R
1330.	Vasilijs Andrejs	1927-1950				VD, R
1331.	Vasilijs Sovestjans	1910-1960				VD, R
1332.	Vecelis Jānis	1923-1950	+	+		A, P, T, ASM
1333.	Vecelis Juris	1926		+		R
1334.	Vecelis Pāvels	1919-194?				A, P, T, PBV (LDN)
1335.	Veikšāne Anna					D 1941
1336.	Veikšāne Anna (Prikule)	1943				KĢL
1337.	Veikšāne Genovefa (Zalāne)	1922				KĢL
1338.	Veikšāne Konstance (Zalāne)	1906				KĢL, PM
1339.	Veikšāne Rita	193?-1948				D 1941
1340.	Veikšāns Ādams	1901-1974				KĢL
1341.	Veikšāns Ādams	1923		+		
1342.	Veikšāns Francis	1908-1942				A, P, D 1941, T, LDN, ASM
1343.	Veikšāns Staņislavs	1884-1962				K
1344.	Veikšāns Vladislavs	1894-1973				NP, K, PM
1345.	Velkme Antons	1887-1942				A, P, D 1941, T, LDN, ASM
1346.	Velkme Juris	1889-1958				EM
1347.	Verpele Tekla	1883-1981				KĢL
1348.	Verpele Tekla	1929-1978				KĢL
1349.	Verpele Veronika	1924-1960				KĢL
1350.	Verpelis Alberts	1919-1999	+			F
1351.	Verpelis Donāts	1921-1993	+			F, KĢL
1352.	Verpelis Jānis Indriča d.	1882-1975				K
1353.	Verpelis Jānis Jāņa d.	1916-1964				KĢL, A, P, T
1354.	Vikšere Marija	1949-1949				KĢL, dz. un M Sibīrijā
1355.	Vikšere Veronika	1931-1998				KĢL, D 1949
1356.	Vilcāne Anastasija*	1935-1953				P
1357.	Vilcāne Antoņina (Vargulēviča)*	1911				NPA, P

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
1358.	Vilcāne Valentīna*	1939				P
1359.	Vilcāns Ādams	1923	+	+		
1360.	Vilcāns Aloizs	1923-1954	+	+		F
1361.	Vilcāns Antons	1910-1971		+		
1362.	Vilcāns Antons	1922-19??	+			F
1363.	Vilcāns Antons Salimona d.	1923-1945	+		+	
1364.	Vilcāns Izidors	1907-1945				NP, N
1365.	Vilcāns Jānis	1922-2002	+			EM
1366.	Vilcāns Staņislavs	1924-1945	+			SA gūsteknis, N (Vācijā nošauj "Smeršs")
1367.	Vilkaušs Alberts	1912	+			
1368.	Vilkaušs Antons	1917-1993	+			
1369.	Vilkaušs Ignats	1913-1999	+	+		
1370.	Vilnarags (Klaužs) Andrejs	1906-19??	+			F, A, P, T, PBV (LDN)
1371.	Viļuma Monika (Eņģele)	1921				NPA, P
1372.	Viļums Jānis	1910-1976	+			NP, P
1373.	Viļums Jānis	1923-1994	+			F
1374.	Vindelis Jānis	1923-2001				SL, P
1375.	Voiteņa Rozālija	1874-1952				D 1949, M izsūtījumā
1376.	Volkova Helēna (Babre)	1909				KĢL
1377.	Volkova Marija	1917				A*, VD
1378.	Volkova Matrjona	1865-19??				KĢL
1379.	Volkova Pelageja	1914				VD
1380.	Volkova Pelageja	1915				VD
1381.	Volkovs Ivans	1901-1962				A*, VD, R
1382.	Volkovs Jānis	1900-1962				K
1383.	Volkovs Kornēlijs	1913-1941				R, N
1384.	Volkovs Leontijs Jāņa d.	1932				KĢL
1385.	Volkovs Ņikita	1912				A*, VD, R
1386.	Volkovs Orefijs Jāņa d.	1934				KĢL
1387.	Volkovs Pāvels	1922-1999				A*, VD, R, A, T
1388.	Volkovs Pimans	1922		+		
1389.	Volkovs Prokopijs	1914-1999				A*, VD
1390.	Volkovs Safrons	1882-1968				A*, R
1391.	Volkovs Sovestjans	1869-19??				KĢL
1392.	Volkovs Sovestjans	1892-1981				A*, VD, R
1393.	Volkovs Vasilijs	1926-1999				VD, R
1394.	Volkovs Zosims	1887-1945				A*, R, N
1395.	Volonts Broņislavs	1909-1983	+			NP, P
1396.	Voļska Emīlija	1922				A*
1397.	Voļska Emma	1923				A*
1398.	Voļskis Eduards	1928				A*
1399.	Voļskis Leons	1911-1947	+			F, M (LDN)
1400.	Vuciņa Marija (Lapsa)	1911-1999				PM
1401.	Vucins Antons	1905-1975				EM
1402.	Vutnāns (Utāns) Dominiks	1915-194?	+			PBV
1403.	Zalāne Adele	1918-1970				NPA, P, S, D 1949
1404.	Zalāne Anna	1912-1996				P, S, D 1949
1405.	Zalāne Anna Andreja m.	1919				NPA, P, KĢL
1406.	Zalāne Anna Jāņa m.	1916				NPA, P, D 1949
1407.	Zalāne Anna Donāta m.	1917				PM
1408.	Zalāne Anna Marija	1938				KĢL, D 1949
1409.	Zalāne Antoņina	1925-1997				NPA, P, D 1949
1410.	Zalāne Broņislava Jura m.	1922-1945				NPA, NP, S, zvēriski noslepkavota
1411.	Zalāns Broņislava (Ližbovska)	1907-1971				NPA, P, KĢL, D 1949
1412.	Zalāne Broņislava Staņislava m.	1942				P, D 1949
1413.	Zalāne Franuse (Vikšere)	1910-1982				KĢL, NPA, P, D 1949
1414.	Zalāne Helēna (Čaunāne)	1896-1988				NPA, P
1415.	Zalāne Helēna (Zalāne)	1906-1993				P
1416.	Zalāne Helēna (Zalāne) Jāņa m.	1904-1996				PM
1417.	Zalāne Jūlija	1912				P, S
1418.	Zalāne Jūlija (Augustāne)	1905-1999				K, P, D 1949
1419.	Zalāne Jūlija (Bernāne)	1911-195?				KĢL
1420.	Zalāne Jūlija Ignata m.	1900-19??				P
1421.	Zalāne Jūlija (Rutkovska)	1910				PM
1422.	Zalāne Juljana (Šaraka)	1931				NPA, D 1949
1423.	Zalāne Karolīna (Dūda)	1915				NPA, K
1424.	Zalāne Marija	1884-1974				P, S, D 1949

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
1425.	Zalāne Marija	1931				PM
1426.	Zalāne Marija Antona m.	1927				PM
1427.	Zalāne Marija (Klauža)	1915				PM
1428.	Zalāne Marija Pāvela m.	1949-1949				Dz. un M Sibīrijā
1429.	Zalāne Monika					PM
1430.	Zalāne Monika	1927				PM
1431.	Zalāne Olga (Vjakse)	1915-19??				NPA, P, S, D 1949
1432.	Zalāne Rita	1940				PM
1433.	Zalāne Sofija	1912-1993				NPA
1434.	Zalāne Tekla Antona m.	1925				PM
1435.	Zalāne Terēzija	1940				KĢL
1436.	Zalāne Vallija	1943				KĢL, D 1949
1437.	Zalāne Veneranda Antona m.	1936				KĢL, D 1949
1438.	Zalāne Veneranda Dominika m.	1935				KĢL, D 1949
1439.	Zalāne Veronika (Turkopule)	1902-1976				NPA, P
1440.	Zalāns Alberts	1901-19??				PM
1441.	Zalāns Albīns	1921-1979	+			F
1442.	Zalāns Aleksandrs	1920-1991				NP, P
1443.	Zalāns Aleksandrs Jāņa d.	1909-1993	+			SL, P
1444.	Zalāns Andrejs	1863-1949				KĢL, D 1949, M izsūtījumā
1445.	Zalāns Antons Jura d.	1903-1945				A, P, T, M (LDN)
1446.	Zalāns Antons Andreja d.	1907-19??				A*, P
1447.	Zalāns Antons Andreja d.	1911-1984	+			NP, P
1448.	Zalāns Antons Antona d.	1910				PM
1449.	Zalāns Antons Donāta d.	1931				NPA, A, P, T, LDN
1450.	Zalāns Arvīds					PM
1451.	Zalāns Benedikts	1901-19??				PM
1452.	Zalāns Dominiks	1907-1948	+			F
1453.	Zalāns Dominiks Andreja d.	1891-1981				NPA, P, K, D 1949
1454.	Zalāns Donāts	1893-1970				NPA, A*, P, S
1455.	Zalāns Donāts Pētera d.	1921				NPA, P
1456.	Zalāns Eduards	1914-1980		+		
1457.	Zalāns Eliass	1926-1993				NP, A, P, T, LDN
1458.	Zalāns Francis	1903-1945				NP, N
1459.	Zalāns Francis Donāta d.	1929				P
1460.	Zalāns Ignats	1909-1999	+			A, T, LDN
1461.	Zalāns Jānis Andreja d.	1912-1949	+			NP, K, N
1462.	Zalāns Jānis Antona d.	1924	+			EM
1463.	Zalāns Jānis Augusta d.	1877-1949				NPA, P, M izsūtīšanas laikā
1464.	Zalāns Jānis (Jaudzemi)	1909-1998	+			A, P, T, LDN
1465.	Zalāns Jānis Jura d.	1911				A, P, T, LDN
1466.	Zalāns Jānis Leona d.	1925				PBV
1467.	Zalāns Jānis Pētera d.	1923-1969	+			EM
1468.	Zalāns Jānis Salimona d.	1919	+			
1469.	Zalāns Jānis Staņislava d.	1912-1997				K
1470.	Zalāns Jānis Staņislava d.	1947				D 1949
1471.	Zalāns Jānis Teodora d.	1921				A, P, T
1472.	Zalāns Jāzeps Andreja d.		+			
1473.	Zalāns Jāzeps Donāta d.	1923-1987	+			EM
1474.	Zalāns Jāzeps Jura d.	1926-19??		+		
1475.	Zalāns Jāzeps Pētera d.	1913-1945				NP, N
1476.	Zalāns Juris	1886-1966				NPA, P
1477.	Zalāns Juris Jura d.	1910-1942				A, PBV
1478.	Zalāns Konstantīns	1930				KĢL, D 1949
1479.	Zalāns Leons	1894-1989				PM
1480.	Zalāns Onufrijs	1907-1979	+			EM
1481.	Zalāns Osvalds	1938				PM
1482.	Zalāns Pāvels	1907-1949				M (LDN)
1483.	Zalāns Pāvels Jura d.	1881-1951				K, D 1949, M izsūtījumā
1484.	Zalāns Pēteris Jāņa d.	1916-19??	+			NP
1485.	Zalāns Pēteris Jura d.	1927-19??				NP, A, P, T, LDN
1486.	Zalāns Pēteris Salimona d.	1920-1986	+			F
1487.	Zalāns Salimons		+			EM (?)
1488.	Zalāns Simions	1895-1998				PM
1489.	Zalāns Staņislavs Jāņa d.	1907-1949				NP, A, P, T, M (LDN)
1490.	Zalāns Staņislavs Jāzepa d.	1911-1976	+			F, PM
1491.	Zalāns Vitālijs	1944				D 1949

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Iesaukts		Kritis frontē	Represēts
			VA	SA		
1492.	Zalāns Vladislavs Jāņa d.	1908-1971				NP, A, P, T, LDN
1493.	Zalāns Vladislavs Jāņa d.	1937				KĢL
1494.	Zarāns Jānis	1920-1960				NP
1495.	Zeiliņa Sofija	1901-1945				N
1496.	Zeiliņš Aleksandrs	1923	+			
1497.	Zeiliņš Jānis	1930-1945				N
1498.	Zeiliņš Jāzeps	193?-1945				N
1499.	Zeiliņš (Zeilāns) Onufrijs	1896-1956				A*, R
1500.	Zeiliņš Pēteris	1922	+			
1501.	Zemzars (Utnāns) Jāzeps	1912	+			EM
1502.	Zeps Donāts	1905-1988	+			F
1503.	Zeps Jānis	1906-1944		+	+	
1504.	Zesere Anita	1949				D 1949
1505.	Zesere Henrija	1930				D 1949
1506.	Znotiņa Anna	1956				Dz. Sibīrijā
1507.	Znotiņa Veronika (Trūpa)	1926				P, D 1949
1508.	Zole Alma Jūlija	1915-194?				EM, PBV
1509.	Zole Dainis Māris	1939-194?				EM, PBV
1510.	Zole Liene	1874-194?				EM, PBV
1511.	Zole Teodors	1913-194?				EM, PBV
1512.	Zujeva Agrofiņja	1914				VD
1513.	Zujeva Jevdokija	1913				VD
1514.	Zujeva Poļina	1920				VD
1515.	Zujevs Protasijs	1904-19??				VD
1516.	Zvirbule Anna	1927				KĢL
1517.	Zvirbule Eleonora	1931				KĢL
1518.	Zvirbule Veneranda	1941				KĢL
1519.	Zvirbule Zinaīda	1937				KĢL
1520.	Zvirbule Zoļa	1907-19??				KĢL
1521.	Zvirbulis Alberts	1932				KĢL
1522.	Zvirbulis Izidors	1906-1971				SL, SASR
1523.	Zvirbulis Jānis	1924	+			EM
1524.	Zvirbulis Jāzeps	1891-1964				NPA, K, P
1525.	Zvirbulis Juris	1926-19??				NP, KĢL
1526.	Ždanovska Jūlija	1912				A, P, T
1527.	Ždanovska Sofija	1910				P
1528.	Ždanovska Stefānija	1899-19??				P

Piezīmes un paskaidrojumi.

* - bijis/jusi izsūtāmo sarakstos, bet nav izsūtīts/ta;
A* - arestēts/ta, turēts/ta apcietinājumā, pēc tam atbrīvots/ta;
VLA - vlasoviešu arestēts iedzīvotājs;
VLA* - vlasoviešu nošauts.

Pagasta iedzīvotāju skaita svārstības karu, okupāciju u.c. rezultātā 1873-2000

Gadi	Notikumi	Iedzīvotāju skaits
1873-1920	Cariskās Krievijas laika karos krituši un bez vēsts pazuduši[21]	16
1873-1920	Cariskās Krievijas laika karu invalīdi (saņem invaliditātes pensijas)[22]	17
1918-1920	Lielinieku armijas rindās karojuši[23]	15
1918-1920	Lielinieku varas laikā bojā gājuši	19
	t.sk. lielinieku nošauti	3
	t.sk. par sadarbību ar lieliniekiem nošauti	5
1918-1920	LNA rindās cīnījušies	102
1918-1920	Latvijas atbrīvošanas cīņu laikā bojā gājuši	17
1941-1945	**Vācu okupācijas laikā cietuši**	**553**
	Arestēti un pratināti	69
	t.sk. nošauti	6
	t.sk. koncentrācijas nometnēs pazuduši	3
05.1942	t.sk. darbā uz Vāciju nosūtīti	88
	t.sk. nav atgriezies (PBV)	1
1942-1945	**VA karo**	410
	t.sk. brīvprātīgie	40
	t.sk. krituši frontē, miruši lazaretēs	39
	t.sk. bez vēsts pazuduši frontē	14
1940-1990	**Padomju okupācijas laikā cietuši**	**1328**
1940-1941, 1944-1969	**Arestēti un/vai pratināti, spīdzināti**	455
1945-1949	**Kulaku sarakstos ieskaitītas**	66 saimniecības
1949-1954	**Ieskaitīti izsūtamo sarakstā (deportācijai)**	272
	t.sk. 1949. gadā	216
	t.sk. bērni	52
1940-1954	**Arestēti un deportēti**	332
	t.sk. 1940. un 1941. gadā	57
	t.sk. 1949. gadā	171
	t.sk. bērni (no 1-10 gadiem)	29
1941-1962	**Notiesāti**	121
	t.sk. sievietes	9
1941-1952	t.sk. piespriests ASM	12
1945	*Smerš* nošauj VA gūstekni (leģionāru) Vācijā	1
1944-1947	VA dienējušie karavīri filtrācijā (Krievijā)	134
1940-1960	**Izsūtījumā dzimuši**	18 no 1949
1941-1960	**Miruši**	74
1944-1947	t.sk. filtrācijā miruši	15
1941-1967	t.sk. LDN miruši	29
1941-1998	t.sk. izsūtījumā vai Krievijā miruši	48
	t.sk. miruši bērni	3
1940-1960	**Bez vēsts pazuduši**	38
1942-1945	t.sk. VA	14
1944-1945	t.sk. SA	2
1941-1953	t.sk. LDN	7
1944-1947	t.sk. filtrācijā	7
1944-1945	**No iesaukšanas SA izvairās**	186
	t.sk. individuāli slēpjas	67

[21] Karavīri piedalījušies krievu-turku. krievu -japāņu un 1 pasaules karā (ziņas nepilnīgas)
[22] Krievu-turku, krievu-japāņu, un 1 pasaules kara dalībniekiem.
[23] Ziņas nav precīzas.

Gadi	Notikumi	Iedzīvotāju skaits
	t.sk. pretošanās kustībā iesaistās	121
1944-1950	**Iznīcināti NP un NPA**	38
	t.sk. krituši NP	30
	t.sk. bez vēsts pazudušie NP un NPA	4
	t.sk. zvēriski noslepkavotie NP un NPA	4
1941-1945	**SA karo**	109
	t.sk. frontē krituši	30
	t.sk. bez vēsts pazuduši frontē	2
	t.sk. kritis SP (Krievijā)	1
1941-1990	**Iznīcinātie MI, IZN, PA**	41
1944-1950	t.sk. nošauti	22
	t.sk. pazuduši bez vēsts	5
1944-1945	**Mājas pametuši**	373
	t.sk. uz ārzemēm emigrējuši	215
	Rudzātnieki - represētāji	126
1940-1990	**Abu okupācijas varu represijās cietuši**	**1528**
1940-1990	**Abu okupāciju laikā bojā gājuši**	**278**
1941-1945	**t.sk. vācu okupācijas laikā**	**63**
1940-1990	**t.sk. padomju okupācijas laikā**	**204**
1940-1969	**Arestēti un/vai pratināti, spīdzināti**	522
uz 2001	Pagasta teritorijā dzīvojošie represētie	17
uz 2000	Pagasta teritorijā dzīvojošie VA un SA kara veterāni	11

Pagasta pašvaldības darbība

LR Latgales pagastu pašvaldības noteikumi. Latgales pagastu pašvaldības noteikumi izdoti 16.07.1919[1]. Pag. pašvaldību ievēl pag. tautas sapulcē. Tiesības vēlēt ir abu dzimumu pilsoņiem, kuri sasnieguši 21 gada vecumu, kam ir privātīpašums vai kas to nomā pagasta teritorijā. Tautas sapulce izvēl pag. padomi, pag. valdi un revīzijas komisiju.

Rudzātu pagasta pašvaldība. Rudzātu pag. teritorijā pirmo pašvaldību vēlēšanu laikā (4.07.1921) dzīvo 1900 pilsoņu, t.sk. 80 balsstiesīgie. Vēlēšanās piedalās 196 pilsoņi[2]. Pašvaldībā ievēl šādus pilsoņus:

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Vecums (gadi)	Tautība	Izglītība	Nodarbošanās
1.	Bojārs Aloizs	1887-1957	33	Latvietis	Juridiskā	Skolas pārzinis
2.	Bojārs Pēteris	1890-1971	30	"	Pagastskola	Zemkopis
3.	Dalinskis Izidors	1888-1976	35	"	"	"
4.	Dārziņš Mārtiņš	1880-1950	44	"	"	"
5.	Daskēvičs Antons	1866-19??	55	"	"	"
6.	Dolgais Staņislavs	1889-19??	32	"	"	"
7.	Drivenieks Jāzeps	1869-19??	52	"	"	"
8.	Pūdnieks Andrejs	1877-1950	43	"	"	"
9.	Pūdnieks Donāts	1887-1972	53	"	"	"
10.	Puida Ernests	1888-19??	32	"	"	"
11.	Skrūzmanis Donāts	1880-19??	41	"	"	"
12.	Veikšāns Staņislavs	1868-19??	53	"	"	"
13.	Vilcāns Broņislavs	1893-1976	27	"	"	"
14.	Zalāns Jānis	1877-1949	43	"	"	"
15.	Zalāns Teodors	1887-19??	33	"	"	"
16.	Zujevs Gerasims	1878-1955	44	Krievs	"	"

***Rudzātu pagasta priekšsēdētāji** (kopš 1935 - pag. vecākie) **un darbveži** (kopš 1940 - sekretāri)*

Pagasta priekšsēdētājs (vecākais)		Pagasta darbvedis (sekretārs)	
Uzvārds, vārds	**Gadi**	**Uzvārds, vārds**	**Gadi**
1920 - 1940 (līdz 12.07)[3]			
Rudzāts Dominiks	1920-1921	Vilnarags Pēteris	1920-1921
Veikšāns Vladislavs	1922-1923	Dzenis Juris	1922-1923
Būmanis Pēteris	1924-1927	Klaužs Staņislavs	1924-1936
Būmanis Pēteris	1931-12.07.1940	Začests Boļeslavs	1937-12.07.1940
12.07.1940 - 26.07.1941[4]			
Brūvers Pēteris	12.07.-11.09.1940	Austrums Pēteris	12.07.1940-26.06.1941
Brūvers Pēteris Staņislava d.	12.09.1940-26.06.1941		
2.07.1941 - 26.07.1944[5]			
Kurčins Pēteris	7.07.-17.10.1941	Zalāns Staņislavs	7.07.1941-26.07.1944
Pūdnieks Jānis	18.10.1941-18.07.1942		
Būmanis Pēteris	18.07.1942-31.12.1943		
Pūdnieks Jānis	31.12.1943-26.07.1944		
08.1944 - 1950[6]			
Vaivods Antons	8.-31.08.1944	Vilnarags Pēteris	8.08.-31.12.1944
Brūvers Pēteris Staņislava d.	1.09-15.12.1944		
Kampāns Jānis	15.12.1944-30.08.1945	Oborūns Broņislavs	1.02.-31.11.1945
Bisters Donāts	1.11.1945-15.02.1946	Leitāne Vilma	1.12.1945-20.07.1946
Geks Donāts	15.02.-1.08.1946		
Vanags Pāvels	1.09.1946-1.03.1947	Kasalis Antons	23.07.-31.12.1946
Dolgovs Pāvels Fjodora d.	1.03.-10.11.1947	Rakitskis Antons	2.01.1947

[1] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, nr. 104, 8.05.1920.
[2] LVVA, 3723-1-3515, 47. un 73. lpp.
[3] LVVA, 3723-5-90, 1.-17. lpp.
[4] LVVA, 3273-1-4236, 37. lpp.
[5] LVVA, 5238-3-40c, 1. lpp.
[6] LVA, 365-2-1, 1. lpp; 365-5-2, 2.-3. lpp.

Pagasta priekšsēdētājs (vecākais)		Pagasta darbvedis (sekretārs)	
Uzvārds, vārds	Gadi	Uzvārds, vārds	Gadi
Solovjovs Antonijs	12.11.1947-29.12.1950	Kasalis Antons	1947-29.12.1950
1989 - 2000			
Grandāns[7] Jānis	15.01.1991-1.07.1994	Vēvere Ruta	15.01.1991-1.07.1998
Vaivods[8] Ēvalds	1.07.1994-9.04.1997	Pastare Ligita	1.07.1998-
Viļums Jānis[9]	9.04.1997-2.11.2000	Isājeva Anna - grāmatvede	07.1998-
Zeps Jānis[10]	2.11.2000		

Pagasta budžets. Vidēji uz vienu Daugavpils apr. iedzīvotāju nodokļi sastāda Ls 7,02, Rudzātu pag. tie ir visaugstākie - Ls 11,25.

Nodibinoties Rudzātu pag., tā budžets (1920) ir tikai 21144 rbļ., līdz 1923 tas pieaug līdz 2327000 rbļ. (skat. tab. ***Rudzātu pagasta budžets***).

Pēc naudas reformas pag. budžets no Ls 8259,10 (1923/1924) pieaug līdz Ls 51207,00 (1939/1940).

Rudzātu pagasta budžets

Gads	Summa, Ls	Izlietots izglītībai, %	Izlietots sociālajām vajadzībām, %	Pašvaldībai un policijai, %
1920	21144	2,8	-	89,44 (aprēķins rubļos)
1921	814290	1,59	-	-
1922[11]	232700	5,3	0,4	48,00 (aprēķins rubļos)
1923/1924	8259,10	4,9	-	47,00
1924/1925	13231,56	14,4	8,3	55,48
1925/1925	34255,00	8,3	0,9	56,60
1926/1927	33349,00	10,4	1,4	29,30
1927/1928	39107,00	25,8	1,5	25,72
1928/1929	36867,00	16,1	2,2	30,50
1929/1930	32377,00	11,1	2,4	33,40
1930/1931	33345,00	12,0	11,2	38,30
1931/1932	37977,00	13,9	13,56	35,50
1932/1933	30573,00	11,6	13,56	31,30
1933/1934	27727,00	12,96	14,46	36,47
1934/1935	33800,00	22,86	12,07	40,46
1935/1936	50305,00	5,96	11,91	30,89
1936/1937	51900,00	7,02	12,83	6,46
1937/1938*	39210,00	16,00	18,1	40,88
1938/1939				
1939/1940	51278,00			
1999	95842	33	10	27
2000	87450	33	11	24

Piezīme.

* - Pēc 1937. gada valsts statistikas ziņām Latvijā vislielākais budžets uz vienu iedzīvotāju ir Rudzātu pag. - Ls 15,47 (Daugavpils apr. vidēji Ls 8,67, Latgalē - Ls 8,65, Latvijā - Ls 12,45).

Sākot ar 1924, izglītībai paredzētie budžeta procenti pieaug ik gadus, pārsniedzot 10%. Maksimumu tie sasniedz 1934/1935 (22 %). Pēc Rudzātu sešklasīgās p-sk. uzbūvēšanas izglītībai paredzētie budžeta procenti krītas. Toties veselības aprūpes un sociālā budžeta procenti pieaug ik gadus (no 1930) un maksimumu sasniedz 1937/1938 (18,1 %).

[7] Rudzātu pag. TDP valdes protokolu lēmumu grāmata, 1990, 2., 3. un 8. lpp.
[8] Rudzātu pag. TDP valdes protokolu lēmumu grāmata, 1994, 2. lpp.
[9] Rudzātu pag. TDP valdes protokola lēmumu grāmata, 1997, 33. lpp.
[10] Rudzātu pag. padomes sēdes protokols nr. 10, 2.11.2000.
[11] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, nr. 298, 1.01.1923 (naudas maiņa: 50 rbļ. pret Ls 1).

Uz 1935 pag. pašvaldības īpašumā ir 10,92 ha zemes, t.sk. darbvedim - 1 ha, policijas iecirknim - 0,75 ha, pag. apkalpotājiem - 0,25 ha, pag. ārstam - 0,50 ha, aizsargu sporta laukumam - 1,250 ha, pag. transporta nodrošinātājam (t.s. *stoikas turētājam*)[12] - 5 ha.

Budžeta ieņēmumi un izdevumi (1936/1937)

Ieņēmumi un izdevumi	Summa, Ls	Procenti, %	Uz vienu iedzīvotāju, Ls
Ieņēmumi			
Nekustāmās mantas nodoklis 1,2%		41,60	6,48
No saimniecības ar zemes platību 10-15 ha	15,00		
No saimniecības ar zemes platību 15-25 ha	20,00		
No saimniecības ar zemes platību 25-50 ha	25,00		
No saimniecības ar zemes platību 50-100 ha	35,00		
No saimniecības ar zemes platību līdz 10 ha	10,00		
No amatniekiem, tirgotājiem, rūpniekiem	20,00		
No pārejām personām	10,00		
Nodokļi kopā		72,42	11,40
Ārkārtējie ieņēmumi		24,78	3,90
Nodevas		06,27	0,04
Administratīvie ieņēmumi		1,62	0,25
Pašvaldības		0,14	0,02
Dažādi ieņēmumi		0,77	0,12
Kopā:	**51900,00**	**100,00**	**15,73**
Izdevumi			
Pagasta uzturēšana		6,46	1,02
Izglītībai		7,02	1,10
Ārstēšanai un sociālajai aprūpei		12,83	2,02
Lauksaimniecības atbalstīšanai		2,72	0,43
Dažādi izdevumi		7,19	1,12
Pagājušā gada parādi		63,04	9,91
Parādu procentu nomaksas		2,86	0,45
Ārkārtējie izdevumi		36,96	5,82
Kopā:	**51900,00**	**100,00**	**15,73**

15.05.1934 apvērsums Latvijā ir jūtams arī Rudzātu pag. dzīvē. Partiju laikos uzsāktā Rudzātu p-sk. būve apstājusies 1930. gadā jau pēc skolas pamatu ielikšanas. Pašvaldība nekādi nevar panākt valsts atbalstu skolas būvniecībai nepieciešamo līdzekļu ieguvei. Bremzējošs faktors ir arī daudzo partiju strīdi un nesaskaņas. Tikai pēc notikušā apvērsuma skolas celtniecība atsākas (1935. gada rudenī), un jau pēc gada jaunā skola tiek atklāta. Pēc apvērsuma daudzās iestādēs un pašvaldībās tiek nomainīti darbinieki (kā ierēdņi, tā vadītāji). Rudzātu pag. pašvaldībā īpašu izmaiņu nav, tikai no pagasta padomes kā neuzticami tiek atbrīvoti 3 krievu tautības padomes locekļi - S.Paukovs, M.Solovjovs un G.Zujevs, bet G.Budencovs padomē turpina darboties (skat. tab. ***Rudzātu pagasta padomes locekļi (1920-1940)***).

Pagastā notiek "rīvēšanās" starp vietējiem latviešiem (latgaliešiem) un latviešiem - baltiešiem (ienācējiem no Vidzemes un Zemgales). Pēdējie 1934. gadā (pēc apvērsuma) raksta LR IM lūgumu par to, ka izņēmuma stāvokļa laikā valsts drošības un Rudzātu pag. pašvaldības labā būtu ļoti vēlams pagastā nomainīt pašreizējo pag. valdi un pag. padomi, ieceļot tur latviešus - baltiešus, jo pašreiz pagastu vada latgalieši[13] (lūgumu paraksta J.Aizpurvietis, P.Aizpurvietis, J.Apinis, A.Batarags, A.Batarags, J.Batarags, M.Batarags, P.Batarags, J.Briedis, V.Briedis, E.Briņķis, A.Cakuls, J.Kankars, P.Kankars, R.Kankars, V.Kankars, A.Krievs, J.Krievs, T.Krievs, A.Konrāds, K.Konrāds, M.Lāce, P.Lācis, E.Lapsiņš, J.Lūsis un A.Strautiņš). Lūgums tiek atstāts bez ievērības.

---

[12] *Stoikas turētājs* - zemnieks, kurš bez sava tiešā darba savā saimniecībā nodarbojas ar papildus amatu: tur zirgus, līnijdroškas un kamanas, un nodrošina pag. pašvaldības pārstāvju pārvietošanos pagastā un ārpus tā (ved uz stacijām, pilsētām u.tml.). Viņš slēdz līgumu ar pag. pašvaldību uz noteiktu laiku un saņem līgumā paredzēto samaksu. Tāds *stoikas turētājs* ir, piem., zemnieks Dominiks Eiduks u.c.

[13] LVVA, 3723-1-4235, 130. lpp.

Kopš 1938 pag. padomi vada pag. vecākais vai tā biedrs, piem., Rudzātu pag. padomi vada P.Skutelis (1901-1942).

Pag. vecākajiem Rīgā pasniedz (17.12.1934) īpašas pag. vecāko nozīmes, kuras nēsājamas darba laikā (iestādē) un svinīgos pasākumos. Nozīme ir medaljona veidā (ar ķēdi), tā nēsājama, pakārta kaklā[14].

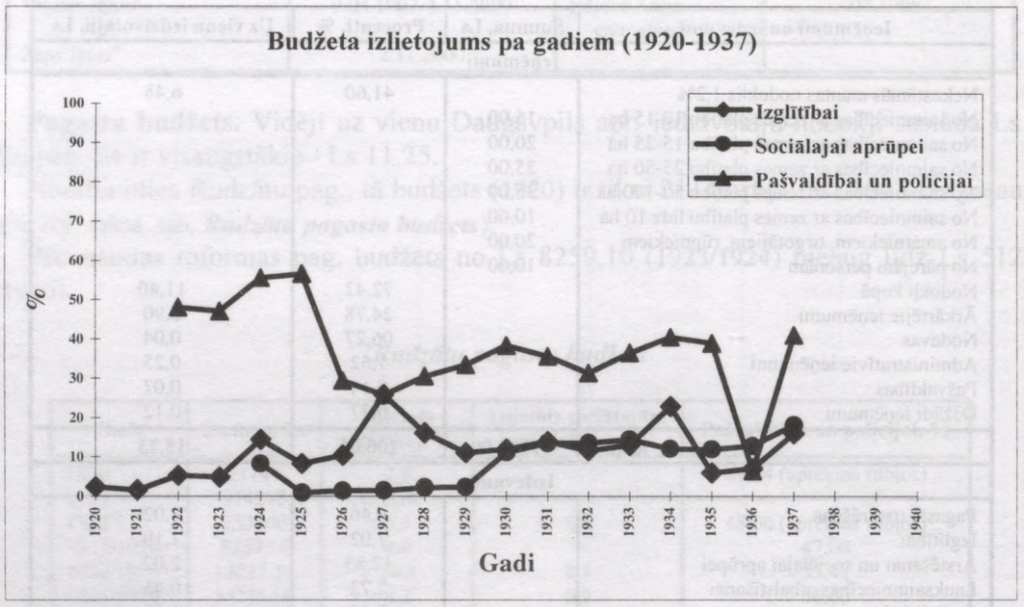

Budžeta ieņēmumi un izdevumi (1999/2000)

Ieraksti	1999			2000		
	Summa, Ls	%	Uz vienu iedzīvotāju, Ls	Summa, Ls	%	Uz vienu iedzīvotāju, Ls
Ieņēmumi kopā	**95842**	**100**	**90,93**	**87450**	**100**	**83,64**
t. sk.:						
Iedzīvotāju ienākumi	11501,04	12	10,91	18364,5	21	17,57
Nekustamā īpašuma nodoklis	13417,88	14	12,73	14866,5	17	14,20
Dotācija VFIF*	**46962,58**	**49**	**44,55**	**44599,5**	**51**	**42,07**
Pārējie ieņēmumi	23960,5	25	22,73	9619,5	11	9,20
Izdevumi kopā	**103519**	**100**	**98,21**	**89984**	**100**	**86,56**
t. sk.:						
Izpildvarai	27950,13	27	26,51	21903	24	20,95
Izglītībai	34161,27	33	32,41	29946	33	28,65
Veselībai, sociālai aprūpei	41407,60	40	39,28	33635	40	34,09
Neparedzētie izdevumi				3000	3	2,87
Budžeta deficīts	**7677,00**	**7,42**	**7,28**	**2534,00**	**2,82**	**2,42**
Iedzīvotāju skaits	**1054**			**1045**		

Piezīme.

* - Valsts finansu izlīdzināšanas fonds.

Pagasta pašvaldības darbība padomju varas gados. Pašvaldības darbība pad. varas gados nav īpaši pētīta. Var atzīmēt, ka pad. varas vīri lielās ar budžeta ieņēmuma pārpildi 1947. gadā - sasniegti 208,9 % - tas tiek panāks, apliekot kulaku saimniecības ar paaugstinātu nodokli[15].

[14] Pašvaldības darbs, nr. 12, 1936.
[15] LVA, 805-1-59, 1. lpp.

Ja LR gados Rudzātu pag. pašvaldības dzīvi vada vēlētas amatpersonas no vietējo iedzīvotāju vidus, tad, sākoties pad. okupācijas gadiem, pagastā tiek iesūtīti vadītāji no citām vietām, arī no Krievijas, kuri nepazīst vietējos iedzīvotājus un vietējos apstākļus. Bieži mainās izpildk. pr-ji, milicijas iecirkņa pilnvarotie u.c. Šo ienācēju negatīvā darbība pret pag. iedzīvotājiem tiek izvērsta ar atsevišķu vietējo pad. varas aktīvistu līdzdalību (sīkāk skat. nodaļās ***Baigā gada represijas (1940-1941)***, ***Kolektivizācija***, ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***, ***Padomju represīvo orgānu darbība pirmajos gados pēc II pasaules kara***, ***Nacionālā pretošanās kustība*** u.c.).

Pagasta pašvaldība pēc 1991. Pirmajā pag. padomē pēc 1991 ietilpst 20 cilvēki: Pēteris Abarons, Valdis Batarags, Jānis Bebrišs, Jānis Bindars, Guntis Brūvers, Jānis Cakuls, Zenta Detkova, Jānis Grandāns, Vitālijs Gžibovskis, Jānis Kivlenieks, Voldemārs Mālnieks, Halina Onckule, Jāzeps Pastars, Jānis Pintāns, Jāzeps Punculis, Vladislavs Spriņģis, Pēteris Upenieks, Alberts Vaivods, Ēvalds Vaivods un Zinaīda Volkova. Ja līdz 1994. gadam pagasta vadības nosaukums ir Tautas Deputātu valde, tad pēc 1994 - pagasta padome. 1994-1997 pag. padomi veido Ēvalds Vaivods (pr-js), Ruta Vēvere, Anna Marcinkēviča, Jānis Pintāns, Uldis Brūvers un Jānis Viļums, 1997-2001 - Jānis Viļums (pr-js), Edgars Vaivods, Vladislavs Spriņģis, Pāvels Zukulis, Ruta Klibiķe, Ingrīda Zaķe un Jānis Zeps (pr-js kopš 11.2002). Pašreizējā pag. padomē ietilpst Jānis Zeps (pr-js), Jānis Viļums, Ruta Vēvere, Vladislavs Spriņģis, Velta Rudzāte, Ruta Klibiķe un Lilita Slava.

Rudzātu pagasta vecākie (valdes pr-ji) LR gados un pēc Atmodas

Rudzātu pag. vecākie 1920-1944 (no kr.): D.Rudzāts, P.Būmanis un J.Pūdnieks

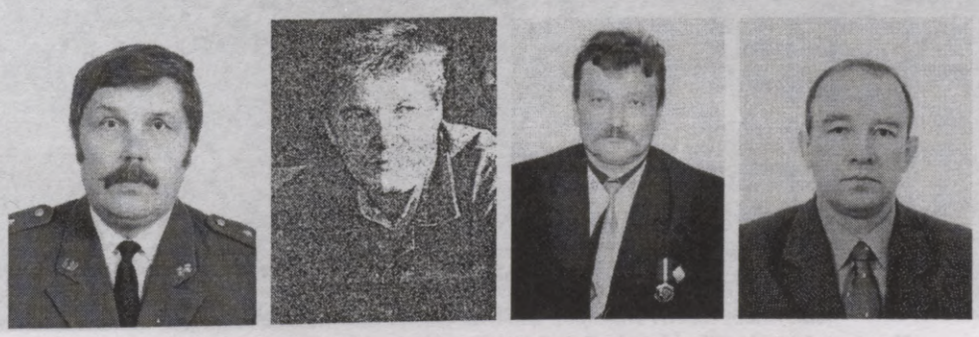

Rudzātu pag. vecākie 1991-2002 (no kr.): J.Grandāns, Ē.Vaivods, J.Viļums un J.Zeps

Rudzātu pagasta vadība fotogrāfijās

Pag. vadība (1924, no kr.):

sēž: Pēteris Būmanis (pag. pr-js), Donāts Pūdnieks (pag. padomes pr-js), Staņislavs Klaužs (darbvedis); stāv: kancelejas ierēdņi Jānis Krauklis, Ludvigs Leitāns

Pag. vadība (1927, no kr.):

priekšā I.Rudzāts, M.Solovjovs; sēž: A.Brūvers, P.Brūvers, J.Pūdnieks, N.Eriņš, P.Būmanis, St.Klaužs, P.Skutelis, I.Vilcāns, S.Paukovs, J.Krievs; stāv: K.Neicgalis, D.Turkopuls, A.Neicgalis, J.Svarinskis, N.Pūdnieks, Ā.Leitāns, J.Guļbinskis, G.Budencovs

Bij. Rudzātu muižas pārvaldnieka ēka, kurā atrodas Rudzātu p-sk. un pagastnams (17.06.1927, fotonegatīva nr. 8391)

Pag. kancelejas darbinieki (1928, no kr.):

sēž: Jānis Krauklis (kancelejas ierēdnis), Staņislavs Klaužs (darbvedis);
stāv: kancelejas ierēdņi Staņislavs Zalāns, Staņislavs Rutkovskis, Pēteris Aleksandrovičs

Rudzātu pag. Brīvības pieminekļa valdē (1934, no kr.):

sēž: J.Pūdnieks, St.Klaužs, P.Būmanis, P.Skutelis, P.Brūvers;
stāv: St.Zalāns, P.Aleksandrovičs, St.Rutkovskis, A.Brūvers, B.Pastars

Rudzātu pag. vadība, jaunā skola, pagastnams un doktorāts (1938)

Pag. vadība un kancelejas ierēdņi (1932, no kr.):

sēž: Pēteris Aleksandrovičs (kancelejas ierēdnis), Pēteris Būmanis (pag. vecākais), Staņislavs Klaužs (darbvedis);
stāv: Izidors Vaivods (valdes loceklis), Izidors Krastiņš (revīzijas komisijas loceklis), Donāts Turkopuls (pag. padomes loceklis)

Ilggadīgais pag. darbvedis Staņislavs Klaužs ar sievu Martu (ap 1928-1930)

Pag. sabiedriskie darbinieki (1938, no kr.):

sēž: I.Vilcāns, P.Būmanis, E.Lapsiņš, J.Lūsis, I.Krastiņš;
stāv: J.Pūdnieks, P.Brūvers, St.Rutkovskis, N.Jaudzems, St.Zalāns, St.Bogdans

Pag. padome un kancelejas ierēdņi (1938, no kr.):

1. rindā: J.Bricis, J.Pūdnieks, I.Vilcāns, P.Brūvers, B.Začests, P.Būmanis, P.Skutelis, D.Rudzāts, I.Krastiņš; 2. rindā: P.Bojārs, E.Lapsiņš, J.Svarinskis, N.Pūdnieks, A.Brūvers, K.Neicgalis, A.Neicgalis, J.Lūsis, A.Leitāns, G.Budencovs, N.Eriņš; 3. rindā: P.Skutelis, I.Rudzāts, nezināms, J.Guļbinskis, St.Rutkovskis, A.Vaivods, T.Krievs

Pag. valde un kancelejas ierēdņi (1939, no kr.):

sēž: P.Skutelis, P.Brūvers, J.Pūdnieks (pag. pr-js), P.Būmanis (pag. vecākais), B.Začests;
stāv: E.Kassalietis, A.Vaivods, S.Rutkovskis, I.Vilcāns

Rudzātu pag. pašvaldības ēka (2001, autora foto)

Rudzātu pag. vadība (2001, no kr.):

deputātes Lilita Slava, Ruta Vēvere un Velta Rudzāte, sekr. Ligita Pastare, deputāte Ruta Klibiķe, pr-js Jānis Zeps un grāmatvede Anna Isājeva (26.03.2001, autora foto)

No kr.: Anna Isājeva, Ruta Klibiķe, Ligita Pastare, Biruta Skrauča (2002)

Rudzātu pagasta padomes locekļi (1920-1940)

Nr.	Uzvārds	Darbības laiks (gadi) pag. padomē																		
		1921	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940
1.	Bojārs A.	+	+	+	+															
2.	Bojārs J.		+	+	+	+	+	+	+	+										
3.	Bojārs P.	+					+	+	+						+	+	+	+	+	+
4.	Bricis J.										x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.	Brūvers A.										+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
6.	Brūvers P.											+	+	+	+	+	+	+	+	+
7.	Budencovs G.								+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
8.	Bulmeisters P.		+	+	+	+	+	+												
9.	Būmanis P.		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
10.	Burdais J.									+										
11.	Caune J.		x	x	+	+	+	+												
12.	Dalinskis I.	+																		
13.	Dalinskis J.		+	+	+	+	+	+	+											
14.	Dārziņš M.	+																		
15.	Daskevičs A.	+						+	+	+										
16.	Daskevičs Ā.	+	+	+	+															
17.	Dolgais S.	+																		
18.	Drivenieks J.	+																		
19.	Džārdāns K.						+	+	+											
20.	Elsts B.	+	+	+	+	+	+	+												
21.	Eriņš N.									+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
22.	Guļbinskis J.									+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
23.	Ivdris J.						+	+	+											
24.	Klaužs S.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+						
25.	Krastiņš I.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	o	o	o	o	o	o	+	+	+	+
26.	Krievs J.														+	+	+	+	+	+
27.	Lapsa J.			+	+	+														
28.	Lapsiņš E.		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
29.	Lauva J.			+	+	+														
30.	Leitāns Ā.		+			+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
31.	Līcītis J.		+	+																
32.	Ližbovskis I.		+					+	+	+										
33.	Lūsis J.							+	+	+										
34.	Mālnieks J.					+	+	+												
35.	Meņģelis J.		+	+	+	+														
36.	Neicgalis A.									+	+	+								
37.	Neicgalis K.							+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
38.	Paukovs S.		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+						
39.	Pūdnieks A.	+																		

Nr.	Uzvārds	Darbības laiks (gadi) pag. padomē																		
		1921	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940
40.	Pūdnieks D.	+	o	o	o	o	o	o												
41.	Pūdnieks J.								+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
42.	Pūdnieks N.														+	+	+	+	+	+
43.	Pūdnieks P.				x	x	x	x	x	x										
44.	Puida E.	+																		
45.	Puida J.		+	+	+															
46.	Rudzāts D.		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
47.	Rudzāts I.											+	+	+	+	+	+	+	+	+
48.	Skutelis P.																	+	+	+
49.	Skutelis P. J.									+	+	+	+	+	+	+	+	o	o	o
50.	Skrūzmanis D.	+																		
51.	Solovjovs M.										+	+	+	+						
52.	Svarinskis J.											+	+	+	+	+	+	+	+	+
53.	Šilingovs F.		+	+	+	+	+	+	+											
54.	Turkopuls D.		+	+	+	+	+	o	o	o	o	+	+	+	+	+	+	+	+	+
55.	Vaivods I.		+	+	+	+	+	+	+	+										
56.	Veikšāns S.	+																		
57.	Vilcāns B.	+																		
58.	Vilcāns I.						+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
59.	Vindelis I.									+	+									
60.	Zalāns A.											+	+	+	+	+	+	+	+	+
61.	Zalāns J.	+																		
62.	Zalāns T.	+																		
63.	Zesers P.		+	+	+	+	+	+												
64.	Zujevs G.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+						

Piezīmes.

o - pag. padomes pr-js;
+ - pag. padomes loceklis;
x - revīzijas komisijas pr-js.

Kultūras dzīve

Vispārējs apskats. Līdz neatkarīgas LR nodibināšanai (1918) un Rudzātu pag. izveidošanai (1920) nekādas kultūras dzīves pag. teritorijā praktiski nav. Nav jau arī inteliģences (izņemot dažus skolotājus). Kaut kādus sabiedriskos pasākumus (piem., sabiedriskus vakarus - tikai krievu valodā), pieaicinot apkārtējos iedzīvotājus, pamatskolās rīko skolotāji.

Pirmie plašākie sabiedriskie pasākumi tiek rīkoti pie Eleonorviles, vēlāk - pie Rudzātu katoļu baznīcām. Īpaši aktīva ir prāvesta (1915) K.Kangara darbība: Eleonorvilē viņš pie baznīcas nodibina kori, māca gan garīgās, gan tautasdziesmas, gan rotaļas, rīko bērnu un jauniešu svētkus (sīkāk skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***).

J.Vaivods (1935)

Ap 1935. gadu pagastā tiek izveidots stīgu ansamblis 9 cilvēku sastāvā. Tajā darbojas skolotāji, aizsargi un pagasta jaunieši. Ansambļa vad-js ir Jāzeps Vaivods (1899-1954), kurš ir arī ērģelnieka atvietotājs Rudzātu Romas katoļu baznīcā (skat. nodaļā ***Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu draudzes kalpotāji***).

Pagasta stīgu ansamblis (1935)

Kopš 20. gs. 30-tajiem gadiem pag. sabiedriskās dzīves vadītāji pārsvarā ir skolotāji, aizsargu un mazpulka dalībnieki, kā arī pag. jaunieši. Īpašs sabiedriskās un kultūras dzīves aktivitātes pieaugums pagastā jūtams pēc jaunās Rudzātu sešklasīgās p-sk. atklāšanas 1936. gadā: tiek rīkoti teātra uzvedumi, notiek dažādu interešu pulciņu mācības un nodarbības, dažādi priekšlasījumi u.c. pasākumi.

Diemžēl II pasaules karš ir izpostījis un pārtraucis latviskās vides garīgo izaugsmi. Ilgstošā okupācija ir nodarījusi lielu postu visai tautai, radījusi iedzīvotājiem lielus zaudējumus kā materiālā, tā arī garīgā ziņā. Zudusi cilvēku labestība, pienākuma apziņa, darba tikums, pazemājies morālais līmenis. Stipri pieaugusi alkohola lietošana.

Taču, neskatoties uz visu minēto, arī pad. okupācijas gados pag. kultūras dzīve neapslāpst, varētu pat teikt, ka tā ir īpaši rosīga[1]. Aina Vaivode, kas 10 gadus bijusi kluba vad-ja (pirms viņas šai amatā strādājis Pēteris Anspoks (1928-1988), kurš vadījis deju kolektīvus un pats spēlējis akordeonu), atceras, ka rosība pagastā bijusi liela: bijuši gan dziedātāji (bijis tāds labs kora vad-js - Rudzātu v-sk. mūzikas skolotājs Jānis Šķoba), gan dejotāji, bieži braukts ar koncertiem uz kaimiņu pagastiem un tālāk, ņemta dalība dziesmu un deju svētkos Rīgā, dažādās skatēs un konkursos (piem., jauniešu deju kolektīvs kādā gadā ieņēmis pirmo vietu deju kolektīvu skatē Daugavpilī). A.Vaivode bijusi ilglaicīgākā kluba vad-ja, pēc viņas šajā amatā strādājošie bieži mainījušies (Antonija Mičule u.c.), kas, protams, atstājis iespaidu uz kultūras dzīvi - tā jūtami apsīkusi. A.Vaivode mācījusi deju kolektīvus gan pagastā, gan Rudzātu skolā (arī pēc aiziešanas no kluba vad-jas darba). Pagastā bijis ļoti aktīvs veco ļaužu un jauniešu deju kolektīvs, kā arī bērnu deju kolektīvs (pie Rudzātu skolas), katra kolektīva sastāvu veidojuši 8 pāri. Tāpat bijis sieviešu vokālais ansamblis un vīru kvartets (līdz 1970). Īpaši aktīva kultūras dzīve pagastā bijusi 1960-1970.

Aina Vaivode (dz. Līcīte, 1935) dz. Rudzātos, beigusi Rudzātu v-sk. Strādājusi par fizkultūras skolotāju (1958-1961) Rudzātu v-sk., par kluba vad-ju (1961-1970), pēc tam par brigadieri un iecirkņa

[1] Ziņas sniegusi Aina Vaivode (7.05.2002).

priekšnieci sovhozā. Precējusies, 1. vīrs Leonards Vaivods (1933), 2. - Alberts Eriņš (1937), ir 3 dēli (no 1. vīra): Aivars (1960), Oskars (1961) un Andris (1966).

Pēcatmodas periodā kādu laiku pag. kultūras dzīve ir apslāpusi, taču tagad tā, šķiet, ja tā var teikt, sāk uzņemt apgriezienus. Tā kā ar telpām pasākumiem pagastā ir trūcīgi (pagastā nav ne kultūras, ne tautas nama), tad lielākā daļa pasākumu (99%) notiek Rudzātu v-sk. laipni atvēlētajās telpās (aktu zālē, izglītības centrā u.c.) vai pagastnama mazajā zālītē (tur gan ir maz vietas, un pati zālīte prasās pēc remonta). Filmas pagastā rādītas netiek, bērni dažas reizē gadā brauc no Rudzātu v-sk. ar autobusu uz Preiļiem, uz kinoteātri *Ezerzeme*, kura direktors rīko kinoseansus ar atlaidēm bērniem.

Pagasta kultūras pasākumi[2]**.** Pašreiz pag. kultūras darba organizatore ir Ināra Vaivode.

Ināra Vaivode (dz. Verze, 1960) dz. Preiļu raj. Aizkalnes pag., beigusi Aizkalnes p-sk., Aglonas internātskolu, Vecāko pionieru vad-ju skolu Rīgā un 4 gadus DPI. Rudzātos dzīvo kopš 1969, kad sāk strādāt Rudzātu v-sk. kā pionieru vad-ja (5 gadus), tad kādu laiku ir bērnudārza *Zīļuks* vad-ja, pēc tam atgriežas darbā skolā (pedagoģiskā darba stāžs - 33 gadi). Pašreiz gatavojas turpināt mācības DPI. Ir 2 meitas: Madara (1985) un Elīna (1988).

Pagastā regulāri tiek rīkoti dažādi pasākumi, kuru organizācijā liels I.Vaivodes palīgs ir Rudzātu topošā Sieviešu kluba vad-ja L.Rudzāte:

- masku balles (janvāris) - tas ir Ziemassvētku - Jaungada pasākums;
- pensionāru balles (janvāris, vienreiz gadā);
- Lieldienu atzīmēšana (2001. gadā 2. Lieldienās pag. laukumā notiek *Zaķu salidojums* ar olu ripināšanu pag. bērniem);
- Bērnības svētki (katru gadu 1. jūnija svētdiena uz Bērnu aizsardzības dienu);
- Līgo svētki pag. parkā (bij. muižas dārzā) ar c'ziedošu un jāņuzālēm rotātu dalībnieku gājienu no pagastnama līdz estrādei;
- Pilngadības svētki;
- groziņvakari (oktobris);
- Svecīšu vakari (oktobra pēdējā sestdiena), 2001. gadā tie pirmoreiz notiek ne tikai Rudzātu kapos, bet vēl 3 (Eleonorviles, Steķu četru ticību un Vidu);
- Ziemassvētku atzīmēšana.

Sieviešu iniciatīvas grupas *Madara* darbība[3]**.** Jau dažus gadus pagastā darbojas Sieviešu iniciatīvas grupa - topošais Sieviešu klubs, kas savas rašanās un attīstības ierosmi ieguvis no Preiļu Sieviešu kluba. Grupas vad-ja ir Lilita Rudzāte.

Lilita Rudzāte[4] (dz. Lāce, 1960) dz. Turku pag., beigusi Līvānu 1. v-sk. un LU Filoloģijas fakultāti. Strādā kā latviešu valodas skolotāja vispirms Daugavpils 1. v-sk., pēc tam Rudzātu v-sk. Pedagoģiskā darba stāžs - 18 gadi. Rudzātos dzīvo kopš 1985. Precējusies, vīrs Oļģerts (1966), 2 meitas: Sanita (1991) un Laura (1992).

Sieviešu iniciatīvas grupā oficiāli ir 4 biedri, bet tās rīkotie pasākumi regulāri piesaista ap 15-30 cilvēku. Grupa rīko dažādus kursus un tikšanās, uzaicinot tos cilvēkus un rīkojot tādus pasākumus, ko ierosina pag. iedzīvotāji, tāpat ar iniciatīvu, protams, nāk arī pašas grupas dalībnieces. Tā, piem., 2001/2002 sezonā sieviešu iniciatīvas grupas darbības rezultātā pagastā notiek:

- Tikšanās ar Rušonas pag. zemnieci un daiļdārznieci Sandru Ozolu, kas sniedz konsultācijas mājas apkārtnes ierīkošanā un apzaļumošanā, pagalma labiekārtošanā, kā arī citos pagasta sievietes interesējošos jautājumos (9.11.2001);
- Tikšanās ar lielvārdieti cepuru modelētāju un šuvēju Inesi Puču un viņas pasākumu *Meža ielas cepurniece* (23.11.2001);
- Tikšanās ar valmierieti dziedātāju Ainu Boži (18.11.2001);

---

[2] Ziņas sniegušas Ināra Vaivode un Lilita Rudzāte (6.05.2002).
[3] Ziņas sniegusi Lilita Rudzāte (6.05.2002).
[4] L.Rudzāte 2002. gadā par ieguldīto darbu sabiedrības izglītošanā apbalvota ar Rudzātu pagasta padomes *Atzinības rakstu*.

- 6 lekciju cikls par ģimeni psiholoģijā, ko lasa privātklīnikas *Lāzers* ārste Aina Kravale (12.2001-01.2002);
- 3 mēnešu angļu valodas kursi iesācējiem (sadarbībā ar Preiļu nevalstisko organizāciju);
- 3 dienu mārketinga kursi (sadarbībā ar Preiļu nevalstisko organizāciju);
- brauciens uz Līvāniem uz tikšanos ar grāmatu *Dzīves sadedzinātie* un *Antra* autori Mudīti Šneideri;
- kopš 04.2002 katru nedēļu regulāri notiek nodarbības līnijdejās.

Koru darbība. Pag. iedzīvotāji jau izsenis ir labi dziedātāji (jau 1915. gadā Eleonorvilē darbojas pirmais baznīcas koris).

Pirmie Latgales dziesmu svētki Rēzeknē (26.-27.05.1925). Svētkos piedalās daudz rudzātnieku

Talantīgā diriģenta Jāzepa Skuteļa vadībā Rudzātu pag. koris darbojas 10.1988-2000 - 12 gadus (pašreiz kori vada viens no kora dalībniekiem - Viktors Skučs, par viņu sīkāk skat. nodaļā ***Izglītība → Skolu darbība Rudzātu pagasta teritorijā 1920-2002 → Rudzātu vidusskolas darbība pēc 1991 → Skolotāju kolektīvs***), ir otrais spēcīgākais rajonā un regulāri brauc uz Dziesmusvētkiem. Šajā laikā kora dalībnieku skaits ir 40, tā pamatsastāvu veido: Dzintra Bebriša, Olita Brūvere, Bruno Brūvers, Guntis Brūvers, Jānis Brūvers, Aija Eriņa, Jānis Grandāns, Silvija Kalvīte, Anita Laisa, Jānis Lietavnieks, Leonards Ližbovskis, Alma Marcinkēviča, Iveta Pastare, Pēteris Piļups, Vallija Pintāne, Inguna Prikule, Zelma Rožāne, Viktors Skučs, Velta Skutele, Veneranda Spriņģe, Irēna Šaraka, Veronika Umaņeca, Irīna Vaivode, Ēvalds Vaivods, Juris Vārpsalietis, Tekla Vilcāne, Sandra Zalāne. Kora pirmā lielākā uzstāšanās ir 1989. gadā Rudzātu v-sk. Pārējās svarīgākās uzstāšanās ir šādas:

26.-27.05.1990	- Latgales Dziesmusvētki Daugavpilī;
26.06.-8.07.1990	- XX Vispārējie Latviešu Dziesmusvētki Rīgā;
05.1991	- uzstāšanās LVU Lielajā aulā;
14.08.1991	- Aglonas Kristīgās jaunatnes Dziesmusvētki;
5.-6.06.1992	- Latgales Dziesmusvētki Balvos;
12.1994	- XXI Vispārējie Latviešu Dziesmusvētki Rīgā;
1995	- Bērnu un jaunatnes Dziesmusvētki;
1999	- XXII Vispārējie Latviešu Dziesmusvētki Rīgā.

Ar koncertiem būts arī Aglonā, Sīļukalnā, Stabulniekos, Preiļos un Līvānos[5]. Kopš diriģenta Jāzepa Skuteļa aiziešanas kora rosīgā darbība ir jūtami apsīkusi, taču ar 2003. gadu diriģents atkal vadīs pag. kori (kopā ar skolotāju Līgu Gžibovsku).

Folkloras kopa *Rudzāti*[6]. Folkloras kopa pagastā darbojas kopš 1980. gadiem. Tās pirmā organizētāja ir Veronika Umaņeca, tā laika c/p pr-ja. Pirmās dziedātājas ir V.Umaņeca un Valija Pastare. Pirmais kopas vad-js - skolotājs Aleksandrs Džeriņš. Pēc viņa pie šī darbā ķeras Jāzeps Skutelis (ap 1990-to). Viņa laikā kopas darbība ir ļoti rosīga, tā bieži koncertē gan rajonā, gan brauc ciemos ar koncertiem uz Rēzekni, Balviem, Daugavpili, ir viesis Rudzātu speciālās internātskolas katru gadu rīkotajos svētkos. Skuteļa vadības laikā kopas dalībnieki arī tiek pie saviem tautas tērpiem, kurus izgatavo paši saviem spēkiem ar toreizējās Rudzātu v-sk. darbmācības skolotājas Helēnas Onckules lielu palīdzību. Kad J.Skutelis maina darbu, kļūstot par pag. kora vad-ju, folkloras kopas rosība uz laiku apsīkst (uz apm. 5 gadiem). Tad pēc dziedātāju lūguma par kopas vadītāju kļūst Rudzātu v-sk. mūzikas pasniedzējs Fredis Bergmanis, kurš ansamblī dzied arī pats (alts). Ar kopu viņš strādā jau vairāk kā 2 gadus. Šajā laikā dziedātājas 3 reizes (ik gada maijā) ir bijušas ikgadējos folkloras kopu saietos Galēnos, 2001. gada vasarā (11.-16.07) būts Vārkavā (*Folkloras apdāvināto bērnu nometnē*), ņemta dalība Upmalas pag. ik gadus rīkotajos *Maizes svētkos*. Fr.Bergmanis ieviesis apsveicamu jaunināJumu - tagad ansamblī dzied gan pieaugušie, gan bērni - A.Laisa saka: "dzied vecmammas un mazbērni". Ansambļa mūzikas instrumenti ir akordeons (ko spēlē Mārtiņš Brūvers) un dažādi sitamie instrumenti (Mārtiņa brālis Ansis). Pašreiz kopā ir 8 pieaugušas dziedātājas un 8 bērni (4 meitenes un 4 zēni). Pieaugušo dziedātāju pamatkodolu veido ilggadīgākās dziedātājas Veronika Umaņeca (skat. sīkāk tālāk) un Janīna Brūvere (dz. Pūdniece, 1939), kā arī Anita Laisa (skat. sīkāk tālāk) un Regīna Cakule (dz. Višņevska, 1944), pārējās - Valentīna Anspoka (1942), Ramona Vaivode (dz. Kleimane, 1976), Iveta Pastare (dz. Pintāne, 1974) un Līvija Pastare (dz. Skrūzmane, 1949). Repertuāru dziedātājas meklē pašas - gan no veciem ļaudīm, gan no jaunām grāmatām.

Rudzātu folkloras kopa 2001. gada Jāņos pie pagastnama

Dziedātāji regulāri sanāk kopā katru ceturtdienas pēcpusdienu. Fr.Bergmanis saka: "Man ir prieks strādāt ar cilvēkiem, kurus nav jālūdzas, lai nāk dziedāt. Viņi nāk paši, ir aktīvi un enerģiski. Mēs kopīgi apspriežam, kādas dziesmas mācīsimies dziedāt." A.Laisa: "Dziedāt mums ļoti patīk. Latgaliešiem taču ir tik daudz skaistu un skanīgu dziesmu, tas ir mūsu kultūras mantojums, kas nākamajām paaudzēm jānes tālāk. Es pati bez dziesmas nevaru. Es arī mājās pati padziedu, dažreiz paspēlēju akordeonu. Man jau tēvs bija liels muzikants, arī brālis Jānis Lietavnieks labi dzied, ilgu laiku bija kāzu un baļļu muzikants."[7]

Veronika Umaņeca (dz. Indāne, 1925) dz. Stirnienes pag. Kopā ar vecākiem un māsu D uz Sibīriju (1949), pamatojums - ģimene ieskaitīta kulakos. Sibīrijā apguvusi lopkopes profesiju, strādājusi Rudzātu sovhozā par zootehniķi. Rudzātos dzīvo kopš 1962. Precējusies, vīrs Pēteris (1928). Ir 2 meitas: Olga Tumaševska (1958) un Regīna Kubliņa (1959). Olga beigusi RMI, ir ārste Aizkrauklē, Regīna beigusi DPI, bijusi skolotāja Rīgā, tagad strādā Aizkraukles policijā.

Laikā, kad V.Umaņeca bijusi Rudzātu ciema izpildk. pr-ja, ar viņas ierosmi un gādību no vandaļiem un bojāejas paglābts un Latvijas kultūrvēstures apritē iekļauts tāds Latgali raksturojošs vēstures un arhitektūras piemineklis kā Kurčinu c. krucifikss. Kā liecina Latvijas Etnogrāfiskā Brīvdabas muzeja

---

[5] Ziņas sniegušas skolotājas Iveta Pastare un Inguna Prikule (20.04.2002).
[6] Ziņas sniegušas Veronika Umaņeca un Anita Laisa (6.05.2002).
[7] Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze*, nr. 3, 05.2001.

dokumenti, krucifikss uz Latvijas Etnogrāfisko Brīvdabas muzeju pārvests 1984. gadā kā dāvinājums muzejam (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā → Kurčinu ciema krucifikss***). Savukārt ar viņas vīra Pētera Umaņeca palīdzību viņa pad. saimniecības *Rudzēti* direktora amata laikā tiek atsaukta saimniecības iepriekšējā direktora Alberta Vaivoda un Artūra Brūvera Preiļu raj. tiesā iesniegtā prasība par Rudzātu draudzes prāvesta izlikšanu no plebānijas ēkas.

Anita Laisa (dz. Lietauniece, 1949) dz. Rudzātos, beigusi Rudzātu v-sk., Dzērbenes lopkopības sk., strādājusi par pārdevēju, par sanitāri Rudzātu aptiekā (10 gadus). Precējusies, vīrs Nikolajs (1952) bijis sovhoza autobusa šoferis, vadājis korus un ansambļus uz koncertiem, meita Inga (1975) beigusi Preiļu bērnu mūzikas skolu (klavieres). Agrāk dejojusi deju kolektīvos, pašreiz dzied arī Rudzātu baznīcas korī.

Bibliotēkas. Pirmā bibliotēka Rudzātu pagastā sāk darboties 1923. gadā[8]. Grāmatu iegādei tai iedalīti (1924) naudas līdzekļi Ls 60 apmērā. Uz 1.01.1925 bibliotēkā ir vairāk kā 439 grāmatas (latviešu valodā). Bibliotēku apmeklē 97 lasītāji.

Jaunās Rudzātu skolas bibliotēkā arī ir samērā daudz grāmatu, jau 1936. gadā ir vairāk kā 2998 grāmatas, no tām latviešu valodā - 2689, vācu - 258, krievu - 53. Pateicoties K.Ulmaņa *Draudzīgajam aicinājumam*, grāmatu skaits ik gadus pieaug par 700 vienībām. Pirmajā krievu okupācijas laikā (1940-1941) iznīcināts daudz grāmatu, pārejās gājušas bojā, vāciešiem nodedzinot skolu.

Pēc kara Rudzātu pag. teritorijā tiek atvērta bibliotēka Rudzātu centrā. Izskatot šī laika Rudzātu bibliotēkas inventāru grāmatas, lasāms, ka bibliotēka nodibināta 6.06.1951. Tajā ir 1278 grāmatas (kā 1. numurs sarakstā - Ļeņina darbi 26 sējumos, bibliotēkā lielākoties ir komunistiskās propagandas grāmatas un brošūras).

Uz 2001 Rudzātu pag. Tautas bibliotēkā ir 9556 iespieddarbi, t.sk. 8880 grāmatas, lasītāju skaits - 268. Bibliotēku vada Skaidrīte Brūvere. 2002. gadā par pag. līdzekļiem iepirktas 89 grāmatas (Ls 272), pasūtīti periodiskie izdevumi par Ls 356. Ar *Lauku Avīzes* starpniecību izveidojusies sadarbība ar trimdas latviešiem. Saņemts dāvinājums no Kanberas (Austrālija) - apm. 50 grāmatas - A.Eglīša, A.Dziļuma, V.Kārkliņa, A.Niedras u.c. autoru darbi[9]. Arī preses izdevumi bibliotēkā ir plaši pārstāvēti - 2003. gadā bibliotēka lasītājiem piedāvā 23 nosaukumu preses izdevumus (laikrakstus *Novadnieks, Diena, Lauku Avīze, Pavards, Praktiskais Latvietis, Sīrups, Spicā Avīze, Zintnieks* un žurnālus *Auto, Floristika, Karogs, Katoļu Dzeive, Mans Mazais, Mājas un Dārzs, Mazdārziņš, Mūsmājas, Pele, Rīgas Laiks, Rokdarbi, S, Santa, Sieviete, Veselība*)[10].

S.Brūvere (1980)

Skaidrīte Brūvere (dz. Rožkova, 1963) dz. Ludzas raj. Līdumnieku pag., beigusi Aizpures astoņgadīgo skolu, Ciblas v-sk. un Rīgas Kultūras un izglītības darbinieku tehnikumu. Rudzātos strādā kopš 1983. Precējusies, vīrs Jānis (1961). Ir 2 dēli: Mārtiņš (1985) un Ansis (1989).

Laika gaitā bibliotēkas telpas vairākkārt mainītas. Pašreiz tā atrodas Doktorāta ēkas otrajā stāvā. Bijis paredzēts bibliotēku iekārtot pag. pašvaldības ēkā, diemžēl šis nodoms nav realizēts.

Bibliotēkā strādājuši: A.Brūvers, A.Lazdāne, A.Rudzāte, J.Kotāns (1964-1969), V.Veļčinskis, L.Sovāne (1969-1982), T.Lietavniece (1982-1983), kopš 1983. gada strādā S.Brūvere.

Otru bibliotēku atver Vidu c. Ļeņina vārdā nosauktā kolhoza teritorijā. No sākuma bibliotēka atrodas Izidora Pintāna (1897-1976) dzīvojamā mājā, pēc tam to pārvieto (1964) uz Vidu c/p kluba ēku (kura uzbūvēta no uz Sibīriju izsūtītā (1949) D.Zalāna dzīvojamās ēkas materiāliem). Bibliotēkas darbība pārtraukta 1998. gadā. Tajā kā bibliotekāri strādājuši: J.Rudzāts (1952-1964), A.Lazdāne, A.Rudzāte, R.Līcīte, A.Prikule, L.Brūvere (1964-1969) un A.Vaivode (1969-1998).

Vēl ir Rudzātu v-sk. bibliotēka (11312 grāmatas, t.sk. 3846 mācību grāmatas), bibliotekāre - Sandra Zalāne, un Rudzātu speciālās internātskolas bibliotēka (4219 grāmatas, t.sk. 2618 mācību un 1601 daiļliteratūras grāmatas), bibliotekāre - Anna Romanovska.

---

[8] *Latvijas bibliotēku padomes gada grāmata*, Latvijas Kultūras fonda izdevums, 1926, Rīga.
[9] Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze*, nr. 12, 10.2002.
[10] Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze*, nr. 14, 12.2002.

Pag. iedzīvotāji izmanto ne tikai vietējās bibliotēkas, bet ir arī Līvānu p. bibliotēkas lasītāji.

Preiļu raj. galvenās bibliotēkas, kas ir viena no visaugstāk novērtētajām lauku bibliotēkām valstī, direktore Ināra Batarāga ir dzimusi rudzātniece. Viņa stāsta[11]: "Strādāju par metodiķi un biju darbiniece, kas rajona bibliotēkas sagatavoja centralizācijai. [...] Par bibliotēkas vad-ju biju diviem lāgiem, no 1984. līdz 1987. gadam un no 1990. gada līdz šai dienai.

Mūsu bibliotēku pērn apmeklēja 70,706 reizes. [...] Mums ir jau 5 datori, ikvienam lasītājam varam piedāvāt izrakstus no visas Latvijas preses. Kopš 2000 elektroniskā formā veidojam visu pagastu bibliotēku kopkatalogu. Rajonā pastāv un darbojas 38 bibliotēkas, 35 no tām - pagastos.

Kā kļuvu par bibliotekāri? Vēl skolas gados sacerējumā rakstīju, ka būšu bibliotekāre gan pēc skolas beigšanas, gan pēc 20 un vairāk gadiem. Es ļoti labi pārvaldīju arī matemātiku, fiziku, ķīmiju. Kad vecāki paziņoja, ka nevar atļauties mani mācīt tālāk, jo tanī laikā viņi palīdzēja manai vecākajai māsai mācīties par medmāsu, es atbraucu uz Preiļiem, aizgāju uz toreizējo raj. izpildk. un lūdzu darbu bibliotēkā. Mani norīkoja uz Anspokiem. Drīz nokļuvu Preiļos, studēju neklātienē, un te nu ir piepildījies arī sacerējumā rakstītais. [...] Kaut arī man ir bijušas neskaitāmas satikšanās, draudzība un domu apmaiņa ar ļoti ļoti interesantiem cilvēkiem, pagrieziena punkti [manā dzīvē] tomēr ir notikuši, pateicoties grāmatām. Esmu izlasījusi visu pieejamo daiļliteratūru, ļoti daudz nozaru literatūras. Mani interesē pilnīgi viss, kas notiek pasaulē - uz zemes, dabā, dzīvnieku valstī. Šī interese nākusi no vecākiem. Mūsu mājās nekad neskanēja vārdi, ka kaimiņi ir šitādi vai tādi. Vienmēr dzirdējām pamācību, bērni, skatāties, ko un kā darāt.

Ko man nozīmē mana dzimta? Ļoti daudz. Tā ir bagātība, ko nevar izmērīt ne naudas, ne kādā citā izteiksmē. Saviem vecākiem mēs esam 14 bērni. Tētis jau miris, bet mammai tagad ir 23 mazbērni un 14 mazmazbērni. Starp mums ir skolotāji, bibliotekāri, medmāsas, celtnieki, zemnieki. Reizēm mēs ilgi viens ar otru netiekamies, bet pastāv kopības izjūta, sapratne, uzticība un, ja kuram ir vajadzīga palīdzība, mēs visi esam viņam blakus."

Folkloras materiālu vākšana (1920-1940). No Preiļu novada folkloras 15,989 vienībām[12] Rudzātu pag. ir devis bagātīgu papildinājumu tautas folkloras krātuvei - 3360 vienības (dainas, pasakas, teikas, mīklas, parunas, dziesmas u.c.)[13].

LZA materiāli uzrāda labākos folkloras teicējus. Tie ir:

- Helēna Aleksandroviča (1920-1976, dz. Peivelišķos, apb. Puduļu k.),
- Ilze Aleksandroviča (1???-19??, dz. Peivelišķos, apb. Kivlenieku k.),
- Jūlija Aleksandroviča (1895-19??, dz. Līvānu pag., apb. Kivlenieku k.),
- Marta Aleksandroviča (18??-1919, dz. Peivelišķos, apb. Kivlenieku k.),
- Monika Aleksandroviča (1915-1948, dz. Peivelišķos, apb. Puduļu k.),
- Monika Buceniece (1883-19??, dzīvo Pelšos),
- Andrejs Būmanis (1875-1968, dz. Būmaņos, apb. Riebiņu k.),
- Benedikta Eriņa (189?-19??, dz. Būmaņos),
- Veronika Erta-Gudļevska (1885-1958, dz. Alksniešos),
- Benedikta Groza (1869-195?, dz. Gaļānu pag., dzīvo *Līkupē*),
- Veronika Kanča (1918, dz. Kamčatkā, dzīvo Austrālijā),
- Franciska Kassaliete (1880-1980, dz. Būmaņos, apb. Rudzātu k.),
- Jāzeps Kassalietis (1875-1940, dz. Būmaņos, apb. Rudzātu k.),
- Veronika Kivleniece (dz. Kivleniekos),
- Māra Pastare (1861-19??, dz. *Šauros*),
- Monika Pastare (1911-1945, dz. Mičule, dzīvo Peivelišķos),
- Apolonija Rudzāte (1868-1951, dz. Būmaņos, apb. Rudzātu k.),
- Ieva Rudzāte (1847-1931, dz. Rēpule, dz. Līvānu pag., dzīvo Peivelišķos),
- Andrejs Skutelis (1859-1935, dz. *Spriudos*, apb. Riebiņu k.) - pasaku teicējs,
- Anna Verpele (dzīvo Steķos),
- Anna Vilcāne (1853-19??, dzīvo Rudzātu centrā).

---

[11] Laikraksts *Novadnieks*, 6.02.2002, 3. lpp.
[12] J.Anspoks *Preiļu novads*, 1996, 25. lpp.
[13] LZA latviešu folkloras materiāli.

Izcila folkloras teicēja un dziedātāja ir Anna Kaža (dz. Zalāne, 1902-1992, apb. Aizupiešu k.) no Lūzenieku c., kura ieprecējusies Preiļu (tagad Saunas) pag. Anspoku c.

Savukārt aktīvākie folkloras vācēji ir skolēni (p-sk. audzēkņi). Tā no Rusiņu p-sk. ir iesūtītas 540 vienības, t.sk.

Aleksandroviča Helēna	249	(1920, Peivelišķi)
Aleksandroviča Monika	119	(1915-1948, Peivelišķi)
Aleksandrovičs Antons	78	(1917-1957, Peivelišķi)
Krievs Andrejs	193	(19??, *Liepsala*)

bet no Rudzātu p-sk. - 438 vienības, t.sk.

Kassalietis Pēteris	184	(1921-1942, Būmaņi)
Krasovska Genovefa	16	(1917, Rudzātu centrs)
Pastars Aloizs	27	(1920-2002, Rudzātu centrs)
Pintāns Antons	11	(1925, Pintāni)
Turkopule Veronika	54	(1918, Kamčatka)
Utnāns Donāts	105	(1921, Jaudzemi)
Utnāns Jānis	41	(1913-1947, Jaudzemi)

Bez skolēniem folkloras materiālus vākuši un iesūtījuši arī:

- Pēteris Aleksandrovičs (1909, dzīvo ASV) - pag. kancelejas darbinieks,
- Pēteris Erts-Gudļevskis (1912, dz. Alksniešos, dzīvo Kanādā) - Aglonas v-sk. audzēknis,
- Pēteris Gilučs (1907-1944, PBV vācu koncentrācijas nometnēs) - skolotājs,
- Eduards Kassalietis (1916-1980, apb. Oksfordas k. Londonā) - Rēzeknes komercskolas audzēknis,
- Pēteris Kassalietis (1921-1942) - Līvānu komercskolas audzēknis,
- Jānis Skutelis (1909-1995, dz. *Spriudos*, apb. Rīgā) - finansu darbinieks,
- Antons Vucins (1905-1975, M ASV) - skolotājs.

1930. gadu beigās Rudzātu pag. iedzīvotāji (skolēni) dāvina Daugavpils Valsts muzejam senu vējlukturi, 2 akmens cirvjus, 2 šķeltakmeņus, 1 galodu un Antons Skraučs (1923-1982, no Jaunajiem Alksniešiem, apb. II Meža kapos Rīgā) - 1 tāšu trauku[14].

Skolu sabiedriskā darbība (1920-1940). LR gados visās skolās katru gadu skolēni skolotāju vadībā gatavo dažādus priekšnesumus: deklamācijas, dziesmas, rotaļas, dejas, teātru izrādes. Rīko arī Ziemsvētku eglīšu vakarus, pavasara svētkus un citus pasākumus. Atkarībā no skolotāju sagatavotības un spējām, kā arī no citiem apstākļiem skolas svētku (vakaru) rīkošanā katrā skolā ir zināmas īpatnības.

Parasti priekšnesumu gatavošanā tiek iesaistīti arī apkārtējo saimniecību jaunieši. Tā Rusiņu skolā skolēni kopā ar ciema jauniešiem gatavo pārsvarā dziesmas, deklamācijas un rotaļas (te jāpiemin ļoti muzikālie Rusiņu c. jaunieši, īpaši no Kazimira Vaivoda ģimenes - Benedikta un Jāzeps). Mālakalna skolā, kur mācās daudz krievu tautības bērnu, ļoti bieži tiek rīkoti teātra uzvedumu vakari (arī krievu valodā). Skolotāja A.Bruniņa, spējīga literāte, prot aizraut skolēnus ar dzeju - gan latviešu, gan krievu valodā.

Rudzātu sešklasīgajā p-sk. pirmajos pēckara gados slikto darba apstākļu un skolotāju biežās mainības dēļ sabiedriskais kultūras darbs ir diezgan pasīvs. Tas uzlabojas, sākot ar 1934, un īpaši pēc jaunās skolas atklāšanas 1936. gadā. Tad tiešām rodas ļoti labi darba apstākļi, jo ir plašas telpas un arī pag. sabiedrībā un jaunatnē ir liela atsaucība.

Rudzātu sešklasīgās pamatskolas sarīkojumi

Gads	Datums	Sarīkojums	Tīrais ieņēmums, Ls	Piezīmes
1928	7.01	Eglītes vakars		Bezmaksas
	2.02	Skolas vakars	8,70	
	28.02	Skolas vakars	15,50	
1929	9.01	Eglītes vakars	20,00	

[14] Laikraksts *Daugavas Vēstnesis*, nr. 12, 6.04.1939.

Gads	Datums	Sarīkojums	Tīrais ieņēmums, Ls	Piezīmes
1929	21.04	Teātra izrāde	14,00	
1930	7.01	Eglītes vakars		
1931	8.01	Eglītes vakars		
	15.02	Teātra izrāde *Mirdzošs vainags*	11,00	
1932	7.01	Eglītes vakars		
	20.11	Teātra izrāde *Kā Pampāļu Pēteri sveic*	20,00	
1933	8.01	Eglītes vakars		
	21.05	Zaļumu svētki	30,00	
	26.09	Teātra izrāde *Studentu vasara*	28,80	
1934	7.01	Teātra izrāde *Bērnu tracis*		
	15.04	Teātra izrāde *Bārenīte*	33,00	
	13.05	Bērnu rīts		
	27.06	Teātra izrāde *Maldu Mildas piedzīvojums*	26,12	
1935	13.01	Eglītes vakars		
	23.04	Teātra izrāde: R.Blaumanis *Ugunī*	71,96	
1936	4.01	Eglītes vakars		
	12.01	Teātra izrāde: Brauns *Liktenis*	61,50	
	4.10	Teātra izrāde: R.Blaumanis *Sestdienas vakars*; loterija	456,29	Iegādāts pianīno
1937	10.01	Teātra izrāde: R.Blaumanis *Zagļi*	60,18	
	18.04	Bērnu rīts	40,00	Ziedots Uzvaras laukuma izbūvei Rīgā
1937	23.05	Teātra izrāde: R.Blaumanis *No saldenās pudeles*	38,48	
1938	8.01	Eglītes vakars; teātra izrāde; dziesmas		
	16.01	Teātra izrāde *Ozolnieka meita*	51,46	
1939	7., 8.01	Skolas eglītes		
	15.01	Teātra izrāde *Ļaunais gars*	134,36	
	7.05	Ģimenes diena		
	15.05	Atjaunotās Latvijas 5 gadu pastāvēšanas svētki		
1940	5.01	Eglītes vakars		
	21.01	Teātra izrāde *Divas laimes*	14,70	
	28.01	*Draudzīgā aicinājuma* atcere		
	7.04	Teātra izrāde *Pie ozola*	56,33	

Jāpiezīmē, ka visu pasākumu priekšnesumu organizētāji ir skolotāji. Lugu iestudēšanas režiju vada skolotāja M.Brice, ļoti aktīvi darbojas arī skolotāja A.Jaudzeme, bet visu teātru uzvedumu galvenais dekorators ir Nikodēms Jaudzems- aktīvs sabiedriskais darbinieks.

Pašdarbības uzvedums *Sniega karaliene* (1936), atpazīti Veneranda Elste, Andzelms Graudiņš

Sabiedriskajos pasākumos iegūtos līdzekļus skolas izmanto mūzikas instrumentu, mācību līdzekļu un citu nepieciešamu lietu iegādei, kā arī ziedojumiem un ekskursijām. Neskatoties uz grūtajiem apstākļiem, Rudzātu skola nosūta Ls 20,00 ziedojumu Brīvības pieminekļa būvei Rīgā. Tāpat arī, atsaucoties uz aicinājumu ziedot līdzekļus Uzvaras laukuma izbūvei Rīgā, Rudzātu skola ziedo Ls 108,06 (skolotāji Ls 35,06, skolēnu pulciņi - Ls 15,00, skolēni - Ls 15,00, no sarīkojumiem iegūtā nauda - Ls 40,00).

Sporta svētki Rudzātu p-sk. sporta laukumā, pa labi - skolotāja B.Sukaruka (1937)

Rudzātu skola ir ziedojusi arī Ls 55 valsts aizsardzībai. Jāpiemin arī tas, ka Rudzātu mazpulks vāc ziedojumus, kurus sūta citiem Latgales mazpulkiem (sīkāk skat. nodaļā ***Organizāciju darbība → 766. Rudzātu mazpulks (1935-1940) → Sarīkojumi u.c. sabiedriskās aktivitātes***).

Rudzātu aizsargu nodaļas sabiedriskā darbība (1920-1940). Pag. aizsargi un aizsardzes, jaunsargi un jaunsardzes, kā arī pagasta inteliģence ir aktīvi sabiedriskās dzīves organizētāji. Īpaši tas sakāms par 1930-tajiem gadiem, kad ir uzlabojies gan valsts, gan iedzīvotāju labklājības un turības līmenis.

Katru gadu ar prieku tiek atzīmēti valsts svētki. Tie parasti sākas ar dievkalpojumu Rudzātu Romas katoļu baznīcā. Tur pulcējas pag. vadība, aizsargi, mazpulcēni, skolēni - visa pag. sabiedrība un iedzīvotāji. Pēc dievkalpojuma - atkarībā no laika apstākļiem - svētku dalībnieki pūtēju orķestra pavadībā dodas svinīgā gājienā uz sporta laukumu, kur notiek svētkiem veltītā parāde, vai uz Rudzātu skolas zāli, kur notiek svinīgais akts. Valsts svētkos aizsargi piedalās parādē. Parādi pieņem Rudzātu pag. vecākais vai LNA jeb 18. Daugavpils aizsargu pulka pārstāvis.

Līdz 1936 rudzātnieki kā pulcēšanās vietu izmanto bij. Rudzātu muižas klēti, kur ir iekārtota kaut cik ciešama telpa - "zāle". Tur notiek gan svinīgi pasākumi, gan tiek rīkoti dažādi priekšlasījumi. Pēc šiem pasākumiem tiek rīkotas dejas un rotaļas.

Vasarās dažādās pag. vietās tiek rīkotas

Sanitāros kursus beidzot (25.04.1934, no kr.):

1. rindā: skolotājas V.Irbe-Irbīte, A.Jaudzeme, M.Zalāne, aizsardzes V.Rutkovska, M.Brice;
2. rindā: aizsardžu pulciņa vad-ja R.Kankare, ārste Draviņa, Rudzātu aizsargu nodaļas k-ris J.Lūsis; 3. rindā: aizsargs A.Brūvers, sponte J.Gžibovskis

zaļumballes (deju vakari).

Ar kopējiem spēkiem ik gadus tiek organizētas Meža dienas un Spodrības nedēļa, tiek stādīti kociņi un dekoratīvie krūmi pie sabiedriskajām ēkām un gar ceļmalām, veikta individuālo saimniecību apzaļumošana un uzpostas sabiedriskās ēkas (sīkāk skat. nodaļā ***Izglītība → Skolu darbība Rudzātu pagasta teritorijā 1920-2002 → Skolas apkārtnes labiekārtošana***). Patīkami atcerēties, kā izskatījās pagasta sabiedriskās ēkas un to apkārtne - viss tīrs, kārtīgs un sakopts.

Aizsardzes īpaši aktīvas kļūst 1930-tajos gados (sevišķi pēc jaunās Rudzātu sešklasīgās p-sk. atklāšanas). Viņas organizē dažādus kursus - mājturības, sanitāros, rokdarbu u.c. Uz kursiem tiek aicināti dažādu nozaru speciālisti gan no Līvāniem un Daugavpils, gan no Rīgas.

Pirmie mājturības kursi noorganizēti 1930. gadā. Kursus apmeklē vairāk kā 20 aizsardzes, mājsaimnieces un jaunietes.

Mājturības kursus beidzot (1930): 1. rindā ceturtā no kr. - aizsardžu pulciņa vad-ja Marta Āboliņa (1899-19??)

Aizsardzes organizē rokdarbu kursus, pēc kursu nobeigšanas tiek rīkotas mājizstrādājumu izstādes (piem., 4.06.1939 izstādē Rudzātu p-sk. ar saviem rokdarbiem piedalās 10 dalībnieces). Rokdarbu kursos tiek apgūta un pilnveidota dažādu rokdarbu tehnika. 1939. gadā šos kursus apmeklē 10 dalībnieces, kuras izstrādā rokdarbus Ls 30 vērtībā. 4. jūnijā tiek rīkota Rudzātu sešklasīgās p-sk. mājizstrādājumu izstāde. Par piedalīšanos ar saviem rokdarbiem 1940. gada Mājizstrādājumu izstādē Daugavpilī Rudzātu aizsardzes saņem godalgas.

Kopā ar sporta pulciņa biedriem, mazpulcēniem un pagasta jauniešiem aizsardzes organizē ziedojumu vākšanu (kara invalīdu bērniem), dažādus priekšlasījumus, iestudē un uzved teātra izrādes, rīko sabiedriskus vakarus - gan sava pag. iedzīvotājiem, gan arī izbraucot uz kaimiņu pag. apdzīvotajām vietām, piem., Gavartieni, Atašieni, Vanagiem un citur.

Rudzātu aizsargu nodaļas sarīkojumi

Gads	Datums	Sarīkojums
1928	17.03	- aizsardžu pulciņa svinīga atklāšana; teātra izrāde
1933	29.01	- sabiedrisks vakars
	20.08	- pirmie sporta svētki
1934	8.04	- sporta pulciņa sarīkojums
	22.04	- aizsardžu pulciņa sarīkojums

Gads	Datums	Sarīkojums
	8.07	- aizsargu brīvdabas sarīkojums
	17.11	- sporta pulciņa sarīkojums
1935	1.01	- aizsargu nodaļa rīko *Bazāru*, kurā piedalās arī sporta pulciņa biedri ar dažādiem priekšnesumiem un tautiskām dejām
1936	26.01	- sporta pulciņa izbraukuma sarīkojums Gavartienē
	2.02	- aizsardžu sarīkojums
	10.05	- sporta pulciņa sarīkojums
	12.07	- aizsargu nodaļas sarīkojums Steķos - zaļumballe
1937	10.01	- aizsargu nodaļas sarīkojums
	4.03	- aizsargu nodaļas sarīkojums
	12.07	- aizsargu nodaļas sarīkojums ar loteriju
	25.12	- aizsargu nodaļas sarīkojums
1938	13.02	- priekšlasījums "*Ā.Alunāna dzīve un darbība*";
		- 18. Daugavpils aizsargu pulka sakaru bataljona priekšnesums - teātra izrāde: Ā.Alunāns "*Mucenieks un muceniece*"
	15.03	- teātra izrāde: Dzintarnieks "*Aizsargs Plūme*" (3 cēlienu komēdija)
	18.11	- Latvijas Valsts 20 gadu pastāvēšanas svētki
1939	15.05	- 15. maija svinības; sakaru bataljona solistu koncerts; *Bazārs* - loterija
	18.11	- Valsts svētku svinīgais akts; teātra izrāde: "*Dzimtene sauc*"
1940	15.05	- 15. maija svinības; dažādi priekšnesumi
	6.06	- aizsardžu pulciņa rokdarbu izstāde

Par aizsargu nodaļas sporta pulciņa un dejotāju grupas darbību skat. nodaļā ***Organizāciju darbība → Rudzātu aizsargu nodaļa***.

Pieminekļu Valdes rīkotā etnogrāfiskā ekspedīcija. 20. gs. 20.-30. gados LR Izglītības ministrijas Pieminekļu Valde vasarās rīkoja etnogrāfiskās ekspedīcijas. Pētnieki, kuru mērķis bija dokumentēt latviešu zemnieku tradicionālo dzīvesveidu, īpašu vērību veltīja senām, pat izzūdošām parādībām, tāpēc var teikt, ka, piem., fotogrāfijās redzamie darba paņēmieni ir pat senāki nekā pašas bildes. Visu fotoattēlu negatīvu stikla plates šodien atrodas Latvijas Valsts Vēstures muzeja Fotonegatīvu nodaļas fondos, un to ir vairāk kā 45 000. Fotoattēlu lielākā vērtība ir tā, ka tajos dokumentēta zemnieku sadzīve, ikdienas tērpi, darbarīki un paņēmieni to dabiskajā vidē, jo tā laika ģimenes albūmos parasti krājās fotoattēli, kuros cilvēki savās goda drānās pozēja objektīva priekšā.

No lielā fotonegatīvu krājuma 161 ir uzņemts Rudzātu pagastā (fotonegatīvu numuri 8379-8511, 8523-8524, 8533-8558). Etnogrāfiskā ekspedīcija pagastā strādā 3 vasaras mēnešus (06.-08.1927). Diemžēl par tās locekļiem nav ziņu, vienīgais zināmais (diemžēl arī tikai pēc uzvārda) ir ekspedīcijas fotogrāfs R.S.I. J.Bikše, kurš arī ir visu fotogrāfiju autors. Šajā grāmatā ir ievietota 31 fotogrāfija no visām Rudzātu pagastā uzņemtajām (skat. attiecīgi nodaļās: ***Kultūras dzīve*** (5), ***Pagasta teritorijas apraksts*** (2), ***Rudzātu pagasta teritorijas vēsture*** (1), ***Pagasta pašvaldības darbība*** (1), ***Reliģiskā dzīve*** (4), ***Saimnieciskā dzīve*** (14), ***Ciemi un apdzīvotās vietas*** (4)). Autors ir mēģinājis noskaidrot visas fotogrāfijās redzamās vietas, lietas un cilvēkus. Īsuma labad pie katras fotogrāfijas norādīts tikai tās negatīva numurs, bet nav minēts ne fotogrāfa uzvārds, ne fotonegatīva atrašanās vieta - Latvijas Valsts Vēstures muzeja Fotonegatīvu nodaļas fondi.

Savukārt Latvijas Valsts Vēstures muzeja Etnogrāfijas nodaļā atrodas etnogrāfiskās ekspedīcijas atrasto etnogrāfiski nozīmīgo pieminekļu apraksti (autori Vikmanis, Bikše), shematiski zīmējumi (autors Vikmanis) un fotogrāfijas (autors J.Bikše), ar pieminekli saprotot gan etnogrāfiski vērtīgu priekšmetu (kokle, tīne, lāde, grozs u.c.), detaļu (logs, krāsns - rijas, pirts vai mājas, lievenis u.c.), apģērbu un apavus (villaines, kleitas, jostas u.c.), dažādus darbu paņēmienus (linu plūkšana, ēdiena gatavošana, sēšana u.c.), ierašas un ticējumus (dravniecībā, zemes apstrādē u.c.). Visi minētie pieminekļi ir iedalīti vairākās grupās, kas aptver šādas nozares:

- laukkopība,
- lauku, sētas, dārza un mājas darbi,
- lopkopība,
- zirgi un zirglietas,
- dravniecība,

- zvejniecība un zvejas rīki,
- ciems, zemnieka saimniecības ēkas, to āriene un detaļas, apkure,
- mēbeles un trauki,
- darba rīki,
- vīriešu un sieviešu apģērbi, apavi, galvassegas, cimdi, zeķes, tautastērpi, rotas lietas,
- apģērbu materiālu krāsošana un sagatavošana,
- mūzikas instrumenti,
- ēdieni un dzērieni.

Plašāk pārstāvēti dažādi apģērbi, īpaši austas jostas.

Daļa minēto pieminekļu iegūti muzejam, daļa palikusi Rudzātu pagastā. Vērtīgākie muzeja rīcībā iegūtie priekšmeti ir 1839. gadā darināta kokle, 100 g.v. vīriešu tautastērpa krekls, divas 100 un 150 g.v. austas jostas, 100 g.v. adītas zeķes, trīs vairāk kā 100 g.v. villaines, apm. 100 g.v. bezmēns.

Aprakstos pārstāvētas šādas apdzīvotas vietas: Kivlenieki, Lācupi, Mālakalns, Āžkalni, Rudzāti, Rusiņi, Steķi, Vārpsala un Vidi, kā arī Rudzātu muiža. Visvairāk pieminekļu atrasts Mālakalnā, Rudzātos, Steķos, Vidos, vismazāk - Rusiņos (1) un Vārpsalā (1).

Ekspedīcijas dalībnieki pie azaida galda Rudzātu c. (08.1927, fotonegatīva nr. 8549)

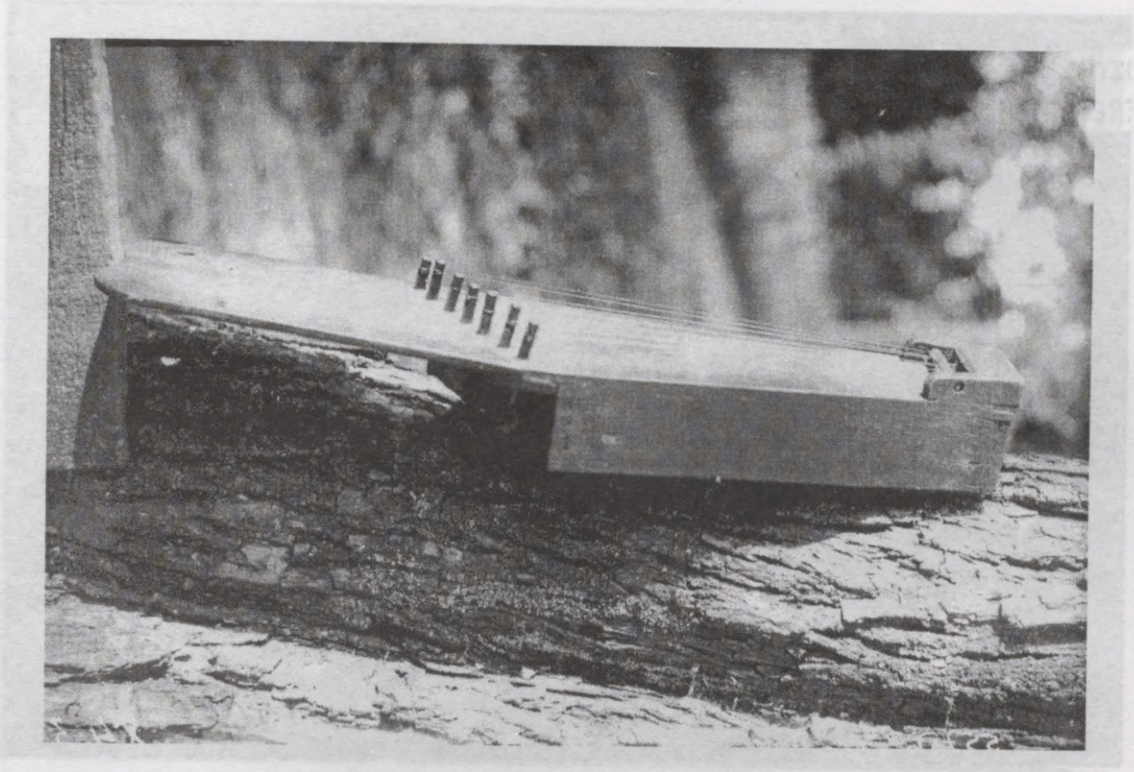

Ap 70 g.v. kokle, īpašnieks Pēteris Briška *Oškalnos* (tagad Rožupes pag.) (1.07.1927, fotonegatīva nr. 8432)

Pag. inteliģence svētku apģērbos pie Rudzātu pagastnama Jāņos (1927, fotonegatīva nr. 8542): no kr.: sēž: Katre (dz. Bojāre), Marta un Staņislavs Klauži, Sofija Eiduka (dz. Dobkēviča), Boļeslava Rutkovska; stāv: Veronika Rutkovska, Marija Zalāne, Valērija Rutkovska, Broņislava Zvirbule, Sofija Eiduka, Vanda Rutkovska; bērni nav atpazīti

Līgotāju grupa pie Rudzātu pag. patērētāju b-bas nama Jāņos (1927, fotonegatīva nr. 8412):

No kr.: sēž: Izidors Krastiņš, Marta Klauža, Sofija Eiduka (dz. Dobkēviča), Jānis Krauklis (ar Rutkovsku bērnu klēpī un vainagu galvā), Ignats Rutkovskis, Nadežda Būmane, Katrīna un Vanda (pietupusies, raibā kleitā) Rutkovskas; stāv: Benedikts Zalāns, Stepans Cvetkovs, aiz viņa 4 neatpazīti, Lomsta (aptiekas darbiniece), Boļeslavs Zalāns (aizsarga formā), Marta Āboliņa, Jānis Lūsis, Ludvigs Leitāns, [viņam priekšā] Lidija (neatpazīta), [viņam blakus] Valērija Rutkovska, Marta Brice, Tekla Jaungale, neatpazīts, Jūlija Jaungale, Boļeslavs (viņam priekšā Julianna Čeičiniece), Staņislavs un Heronīms Rutkovski, Broņislava Zvirbule, Pēteris Būmanis, neatpazīts, Izidors Eiduks (policista formā); bērni nav atpazīti

Jāņu dienas svinēšana Rudzātu p-sk. (24.06.1927, fotonegatīva nr. 8416):

No kr.: sēž: Katrīna Rutkovska ar 2 bērniem, Sofija Eiduka (dz. Dobkēviča) ar meitu Aleksandru klēpī, Marija Eiduka, prāvests H.Matskuss (vidū), neatpazīts, Marta Brice, Paulīne Poča, Marta Āboliņa, Paukovs; stāv: neatpazīts, Broņislava Zvirbule, neatpazīts, Benedikta Zalāne (dz. Vaivode), Ludvigs Leitāns, Tekla Jaungale, Boļeslavs Zalāns, Valērija Rutkovska,
2 neatpazīti, Jānis Krauklis (ar vainagu), Izidors Eiduks, neatpazīts, Staņislavs Klaužs

Medicīniskā aprūpe

Medicīniskā aprūpe pirms LR nodibināšanās. Šajā laikā nekādu stacionāru medicīniskās palīdzības punktu pagasta teritorijā nav.

Vieglākos saslimšanas gadījumos iedzīvotāji meklē palīdzību pie vietējiem tautas dziedniekiem. Anna Mauliņa (dz. Brūvere) raksta[1] par vienu tādu tautas dziednieci - Otīliju Stipri (dz. Skuteli): "Otīlija Stipre bija īpatnēji pievilcīga sieviete. Viņa ar visiem ievēroja distanci, draudzējās ar maniem vecākiem. Apkārtnē runāja, ka viņa spēj izdziedināt gan lopus, gan cilvēkus. Pie viņas brauca no visiem Latvijas novadiem. Viņa ārstēja čūsku kodumus, rozes un trūces, pat zobu sāpes pratusi noņemt. Taču pirms ārstēšanas vienmēr uzdevusi vienu un to pašu jautājumu. - Vai tici, ka spēšu Tev palīdzēt? To, kurš svārstījies, atbildējis "nē", vai, pasarg Dievs, smējies - viņa atteikusies ārstēt." Arī Augusts Kurčins piemin, ka Kurčinos dzīvojošās Franciskāņu ordeņa kongregācijas māsas (t.s. Māriņas) palīdzējušas cilvēkiem bēdās (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Kurčinu māsas (Kurčinu c. Franciskāņu ordeņa kongregācijas garīgo māsu darbība)***).

Smagāku saslimšanu gadījumā iedzīvotāji brauc pie ārstiem uz pilsētām (Līvāni, Daugavpils, Rēzekne, Preiļi).

Rudzātu pag. doktorāts (1938)

Medicīniskā aprūpe LR[2]. 1922. gadā Rudzātu pag. pašvaldība pieņem lēmumu par ārstniecības punkta atvēršanu Rudzātos. Sākumā šis punkts tiek izvietots pagastnamā, vēlāk (no 1930) - jaunbūvētā ēkā - doktorātā (ēkas vērtība - Ls 18,000). Doktorātā atrodas pag. ambulance, kurā strādā vecmāte un ārsts.

Līdz 1940 Rudzātu pag. ārstniecības punktā ir strādājušas šādas vecmātes: Sveska (līdz 1926), Annele Rikse (1926-1928), Rita Ratniece (1928), Vera Jansone (1928-1931), Matilde Brokoff (dz. 1879; no 1931) un šādi ārsti: Erna Brokoff (1900-19??), Ielaidne (atbrīvota 1927), T.Ozere (1928), Ērika Skuja (dz. 1900) u.c. Diemžēl par visiem šiem cilvēkiem trūkst ziņu.

1929-1944 pagastā darbojas privāta Kārļa Rozenšteina aptieka (īrētā ēkā pag. centrā). Vēlāk (pirmajos gados pēc II pasaules kara) šajā ēka dzīvo pag. milicijas pr-ks A.Grigorjevs.

---

[1] Annas Mauliņas vēstules (28.04.2002) fragments.
[2] LVVA, 3723-1-2765, 2767-2769, 2878.

Arhīvu materiālos atrodami fakti par pag. pašvaldības nodrošināto finansējumu pag. trūcīgākajiem iedzīvotājiem dažādos saslimšanas u.c. gadījumos. Piem., kurlmēmais Jānis Riekstiņš uz pag. budžeta rēķina ievietots kurlmēmo skolā.

LR gados ar privātu praksi (nav datu par to, vai tā ir bijusi oficiāla) nodarbojas Georgs Budencovs, kurš ir bij. cara armijas feldšeris I pasaules karā. Daudzi vecie rudzātnieki viņa ārstēšanu atceras ar lielu pateicību. Pēc II pasaules kara Budencovs sniedz medicīnisko palīdzību daudziem NP, par ko viņu arestē un izsūta uz Sibīriju (skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***).

Medicīniskā aprūpe padomju okupācijas gados. Par medicīnisko aprūpi pad. okupācijas gados īpaši pētījumi nav veikti. Ir zināms, ka kādu laiku Rudzātos atradies ambulance - stacionārs (ar 4-6 guļvietām).

Medicīniskā aprūpe uz 2002. gadu[3].

Feldšeru - vecmāšu punkts. Uz 2002. gadu pagastā ir feldšeru - vecmāšu punkts, kurā par feldšeri jau 15 gadus strādā Ingrīda Zaķe. Šobrīd viņas amata nosaukums - ģimenes ārsta palīdze. Lielākajai daļai Rudzātu pagasta iedzīvotāju ģimenes ārste ir Preiļos praktizējošā daktere Bernadeta Belova. Pie saviem pacientos Rudzātos viņa ir katru otrdienu. Pārējās nedēļas dienās feldšerpunktā pagasta ļaudis gaida viņas palīdze I.Zaķe. Kļūstot no feldšeres par ārsta palīdzi, ir mainījies viņas statuss, taču darba apjoms un funkcijas palikušas tās pašas.

I.Zaķe

Ingrīda Zaķe (dz. Selicka, 1962) dzimusi Preiļu raj. Rožupes pag., beigusi Līvānu 1. v-sk. un Rīgas 2. medicīnas skolu. Strādājusi Kuldīgas raj., kopš 3.02.1987 ir Rudzātu feldšeru - vecmāšu punkta vad-ja. Precējusies, vīrs Egils (1969), 4 bērni: Ivita (1985), Dina (1989), Artis (1990) un Maija (1992).

I.Zaķe apguvusi masāžas māku un ieguvusi attiecīgu sertifikātu, tādējādi vietējā medpunktā iespējams veikt arī masāžu rudzātnieku smagā darbā sastrādātām rokām un mugurām. Feldšere stāsta, ka pēc masāžas vislielākais pieprasījums ir pavasaros un rudeņos - pēc tam, kad apdarīti lielie lauku darbi, un cilvēkiem ir vairāk brīva laika.

Rudzātnieki savā feldšerpunktā divreiz gadā var apmeklēt okulistu - dakteri Svetlanu Kozlovu. Šajās reizēs apmeklētāju vienmēr ir ļoti daudz. Reizi gadā tiek organizētas arī profilaktiskās veselības pārbaudes skolēniem, pēc kuru rezultātiem var spriest arī par vispārējo bērnu veselības stāvokli pagastā. Feldšere teic, ka visumā jaunā paaudze aug veselīga, taču raizes katru gadu sagādā gandrīz vienas un tās pašas problēmas - skolēniem ir stājas traucējumi (šķībi pleci, izmaiņas mugurkaulā), pie tam pēdējos gados šī problēma skārusi gandrīz katru jaunieti. Pieaug to bērnu skaits, kam ir pasliktināta redze.

Feldšere novērojusi, ka pilnīgi veselu mazuļu mūsdienās ir arvien mazāk, arī gados jaunu māmiņu Rudzātos pēdējos gados nav bijis, vērojama gluži pretēja tendence - bērniņi dzimst sievietēm ap četrdesmit, kad gan izpratne par mātes lomu, gan attieksme pret mazuli ir pavisam cita, daudz nopietnāka.

Liela problēma arī Rudzātu pagastā ir alkoholisms, taču pozitīvi, ka daudzi grib atrast izeju no šī purva un meklē palīdzību pie mediķiem. Otra liela problēma - pacientu skaita ar psihiskām problēmām pieaugums. Ir daudz gados jaunu pacientu, kuriem jau piešķirta invaliditāte.

Ar iepriekšējās Rudzātu pag. padomes atbalstu ir izremontēts feldšerpunkta procedūru kabinets, tajā iegādāts viss nepieciešamais aprīkojums (piem., sirds slimniekiem nepieciešamās intravenozās sistēmas tagad pieejamas uz vietas Rudzātos, nav vairs nepieciešams gulēt slimnīcā). Plānots, ka turpmāk varētu tikt izremontētas arī pārējās feldšerpunkta telpas, jo iepriekšējais remonts bijis pirms vairāk kā 10 gadiem.

---

[3] Laikraksts *Novadnieks*, 29.12.2001, 4. lpp.

Mājā, kurā atrodas Rudzātu feldšerpunkts, darbojas arī aptieka un bibliotēka. Vecajai mājai esot savs mājas gariņš, par kura klātbūtni pārliecinājusies arī pati feldšere.

Ar medicīnas privātpraksi pag. teritorijā un citur nodarbojas medicīnas feldšeris Valdis Anspoks (1955).

Aptieka. Rudzātu pag. aptiekas vadītāja (uz 2002) ir Līvija Viļuma (dz. Butkēviča). Viņa dzimusi 19.08.1949 Preiļu raj. Aizkalnes pag. Beigusi Aizkalnes p-sk., Preiļu 1. v-sk. un Rīgas 1. Medicīnas skolu. Pēc medicīnas skolas beigšanas vispirms strādājusi dzimtajā Aizkalnes pag., bet jau kopš 1974 strādā Rudzātos. Precējusies, vīrs Imants Viļums (1949-1997), 2 bērni: meita Rudīte (1976) beigusi RTU, ir tirdzniecības asistente, strādā Rīgā, dēls Jānis (1978) beidzis DPU, pašreiz mācās Nacionālajā Aizsardzības akadēmijā.

L.Viļuma (1969)

Sakari (pasts, telefons, pagasta avīze)

Sakari pirms LR nodibināšanās. Pagasta teritorija - tāpat kā visa Latvija - ir cariskās Krievijas sastāvdaļa, kurā darbojas vienoti cariskās Krievijas likumi. Īpaši pētījumi nav veikti. Zināms, ka pag. teritoriju apkalpo Stirnienes un Preiļu pagasti.

Sakari LR gados. Pasts sāk darboties, nodibinoties Rudzātu pagastam (1920). Pasts atrodas pagastnamā. Ilggadīgs pasta pr-ks ir Teodors Krievs (līdz 1940; skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***). 1924. gadā jaunbūvētajā pagastnamā tiek izveidota telefona centrāle, pirmie telefona sakari iet caur Līvānu telefona centrāli.

Uz 1939 Rudzātos ir 16 telefonu abonenti (pag. valde, policija, aptieka, doktorāts, skola, Svarinska veikals, Rudzātu Romas katoļu baznīcas prāvests, pag. vecākais P.Būmanis (Būmaņi), pag. valdes loceklis P.Skutelis (Rudzātu c., *Akācijas*), aizsargu pr-ks J.Lūsis (Pelēčāre, *Eglaine*), L/s b-bas pr-ks, dzirnavnieks I.Lappo (Rudzātu centrs, *Ražotāji*), zemnieks E.Lapsiņš (Steķi, *Silamala*), zemnieks J.Lapsa (Pelši, *Riepo-Vidi*), zemnieks V.Briedis (*Sausāsala*), "stoikas turētājs[1]", zemnieks D.Eiduks (Zalāni, *Kastaņi*)).

Pēc Rudzātu jaunā p-sk. uzcelšanas (1936) pag. pašvaldība pārvietojas uz bij. p-sk. ēku (kādreizējo muižas pārvaldnieka ēku), un 1924. gadā būvētajā ēkā paliek pasts, telefona centrāle un dzīvokļi (skolotājiem, pasta pr-kam).

LR gados tāda pastnieka, kādu visi pazīst tagad, nav. Pastu iznēsā katras apdzīvotās vietas vai ciema zemnieki pēc kārtas, viens cilvēks 2 dienas nedēļā. Katrs cilvēks - pasta iznēsātājs parakstās par pasta un pag. pašvaldības rīkojumu saņemšanu un iznēsā tos pa pag. iedzīvotāju mājām. Vēlāk pašvaldība nozīmē t.s. "desmitniekus", kas iznēsā pašvaldības rīkojumus un pastu (šī desmitnieku sistēma darbojas arī vācu okupācijas laikā un pirmajos pad. okupācijas gados).

Par pirmo telefonu un pasta darbību skat. arī L.Bojāra aprakstā par Vidiem nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas***.

Sakari vācu okupācijas gados. Vācu okupācijas laikā pastā strādā Jānis Kassalietis (1914) Jāņa d.

Sakari padomju okupācijas gados. Pēc II pasaules kara 50. gados pasta un telefona centrāles telpas pārvieto uz Rudzātu Romas katoļu baznīcas prāvesta dzīvojamo māju (plebāniju). 1989. gadā pastu un telefona centrāli ierīko jaunbūvētajā pagastnamā.

Pirmajos pēckara gados par pasta pr-ku strādā Gilārijs Šilingovs (1906-1964). Visilgstošāk par pasta pr-ku strādā B.Pastars.

Sakari uz 2002. gadu[2]. Preiļu pasta pr-ks Rudzātu pasta nodaļu ierindo rajona deviņu labāko skaitā (20. gs. 70. un 80. gados Rudzātu pasta priekšniece un darbinieki nereti saņēmuši apbalvojumus (prēmijas) un t.s. ceļojošos sarkanos karogus). Rudzātu pasta nodaļa ir viena no tām, kurās, parakstot preses izdevumus, priekšroka vienmēr tiek dota Preiļu raj. laikrakstam *Novadnieks*.

A.Sovāne (2002)

2002. gadā Rudzātu pasta nodaļas priekšniece ir Anna Sovāne (dz. Jasēviča, 1952), kas savā darbā nostrādājusi 30 gadus. Anna Sovāne stāsta: "Mēs ģimenē bijām 5 māsas, es vidējā. Mēs dzīvojām Aglonā. Mans tētis nomira, kad es mācījos 5. klasē. Vecākās māsas gribēja skoloties tālāk, tāpēc man ar mammu bija daudz jāstrādā, lai varētu palīdzēt viņām, kā arī uzturēt jaunākās māsas. Jau pēc 8. klases beigšanas sāku iet darbā uz fermu, palīdzēju mātei. [...] 1969. gadā mani uzaicināja darbā uz Aglonas pasta nodaļu. Strādāju par pastnieci. Pirmais pastnieces maršruts iespiedies atmiņā uz visu mūžu. [...] Pēc tam strādāju pastā par operatori. [...] Kad biju apradusi ar operatores darbu, mani pārcēla uz Šaurumiem par nodaļas priekšnieci. [...] Pēc tam kļuvu par Rudzātu pasta nodaļas priekšnieci. [...] Salīdzinājumā ar Aglonas kalnaino apvidu un ezeriem, man šī puse likās pārāk vienmuļa, tikai meži un līdzenumi. Tomēr to gan es biju pamanījusi, ka šeit iedzīvotāju viensētas liecina par turīgumu un pārticību un stipri atšķiras no citām rajona vietām. Jaunais kolektīvs mani uzņēma atturīgi. Ar pasta dokumentiem neiepazīstināja, neko neparādīja. Attieksme bija tāda, sak, paskatīsimies, cik ilgi tas meitēns te izturēs. Pastā regulāri bija iztrūkumi, bet viena no darbiniecēm man šķiroties novēlēja, lai man nepaveiktos tāpat kā viņai. Taču man šajā darbā vairs nebija nekādu neskaidrību. Ņēmu papīrus un zīmogu un ķēros pie pasta operācijām.

---

[1] Skat. 12. paskaidrojumu nodaļā ***Pagasta pašvaldības darbība***.
[2] Laikraksts *Novadnieks*, 20.03.2002, 3. lpp.

Kolektīvs jutās stipri vien pārsteigts, ka visu pārzinu. Nolēmu, ka man jāpapildina vispārējās zināšanas un iestājos Rudzātu vakarskolā, kuru beidzot, ieguvu vidējo izglītību. Pasta nodaļa atradās draudzes mājā pie baznīcas. Tajā laikā nomainījās vairāki prāvesti, bet ar visiem satikām labi. Arī dzīvoklis man bija ierādīts zem tā paša jumta. Atceros sirmo prāvestu Pēteri Onckuli, kuram patika iziet ar mani parunāties, kad es ārā veicu kādu darbu. [...] Agrāk bijām 8 darbinieki, bet pēc štatu samazināšanas esam palikuši 7. Ar operatori Nadeždu Gžibovsku, ar pastniecēm Lidiju Eriņu, Līgu Kivlenieci, Ināru Švirksti, Aldu Zaķi kopā esam nostrādājušas daudzus gadus. Pirms 2 gadiem mūsu kolektīvā ienāca pastniece Līvija Pastare. Esam ļoti draudzīgs kolektīvs. Diemžēl dzīvojam štatu samazināšanas gaidās, par ko esam jau brīdinātas. Smagi pieņemt lēmumu, ka vienam jāpaliek bez darba, bet palikušajiem būs grūti tikt galā ar tik plašas teritorijas apkalpošanu. [...] Par manu ģimeni. Apprecējos 1980. gadā. Mans vīrs Jāzeps (1953) strādāja sovhozā, bija direktora šoferis. Tagad gan viņam ir slikta veselība, viņš dzīvo pa mājām un nevar veikt smagus darbus. Tāpēc saimniecības rūpes un zemes kopšana ir vecākā dēla Jāņa (1982) ziņā. Jaunākais dēls Kaspars (1985) mācās Rudzātu v-sk. 10. klasē. Turam lopus, kopjam zemi. Ir savs kombains, ar ko ražas novākšanas laikā piepelnīties, arī cita tehnika."

Uz 2002 Rudzātos ir vairāk kā 150 telefonu abonenti. 2001. gadā Rudzātos uzstādīts pirmais taksofons. 2002. gadā pag. centrā tiek nopirkta zeme, kur uz pagasta nekustamā īpašuma *Dambīši-2* zemes (pie Rudzātu k.) *Latvijas Mobilais Telefons* uzbūvējis (2003) mobilo sakaru torni.

Pagasta avīze. 04.08.2000 iznāk pirmais pag. avīzes - informatīvā biļetena numurs. Tā nosaukums - *Rudzātu Ziņotājs*. Atbildīgās par izdevumu ir Biruta Skrauča un Līga Litavniece. Pirmā numura saturs: jauniešu atpūta vasarā, aicinājums pabeigt zemes privatizāciju par sertifikātiem, pag. padomes lēmumi, komunālo maksātāju saraksts, īres parādnieku saraksti, dažāda informācija, reklāma, sludinājumi un anekdotes (skat. 1. numura 1. lpp. nākamajā lpp.).

Nākamais avīzes numurs ar nosaukumu *Rudzātu Pagasta Avīze* iznāk 04.2001. Turpmāk nosaukums vairs nemainās. 2001. gadā iznāk 7 avīzes numuri, 2002. gadā - 12. Uz 2002 avīzes tirāža ir 200 eksemplāri, to var saņemt pag. veikalos un pie pag. sekretāres. Izdevuma redaktores ir Lilita Rudzāte un Veneranda Spriņģe.

Avīzes saturs laika gaitā pamazām ir nostabilizējies: tajā pag. iedzīvotājiem tiek sniegta informācija par pag. padomes sēdēm un tajās pieņemtajiem lēmumiem, par pag. finansēm un to izlietojumu, informēts par pagasta kultūras un sabiedriskās dzīves svarīgākajiem notikumiem - gan par to, kas, kur un kad notiks, gan par notikušo pasākumu norisi, savu atspoguļojumu rod arī politiskā dzīve valstī - vēlēšanas un vēlēšanu cīņas, par jaunumiem likumdošanā u.c. zemniekiem svarīgās jomās tiek sniegti skaidrojumi un komentāri, par cilvēku un lopiņu veselības problēmām pastāsta pag. feldšere I.Zaķe un pag. vetārste O.Brūvere, pag. iedzīvotāji tiek sveikti nozīmīgās jubilejās, apsveikti jaundzimušie un izteikta līdzjūtībā viņā saulē aizgājušo tuviniekiem, informēts par pag. bibliotēkas jaunumiem, skolu izlaidumiem, svecīšu vakariem, kapusvētkiem, par autoveikalu maršrutiem pag. teritorijā u.c. Un - kā jau katrā avīzē - ir dažādi sludinājumi, reklāma un cita sīka informācija.

Avīzes grafiskais noformējums no numura uz numuru pamazām kļūst arvien kvalitatīvāks, katram numuram tiek mēģināts piešķirt savu seju, kas to padara interesantu. Vienīgais, ko būtu vēlams izveidot un atstāt nemainīgu no numura uz numuru, - ir avīzes nosaukums - "galviņa".

Rudzātnieki par savu avīzīti var būt tiešām lepni - ne jau katram pagastam tāda ir.

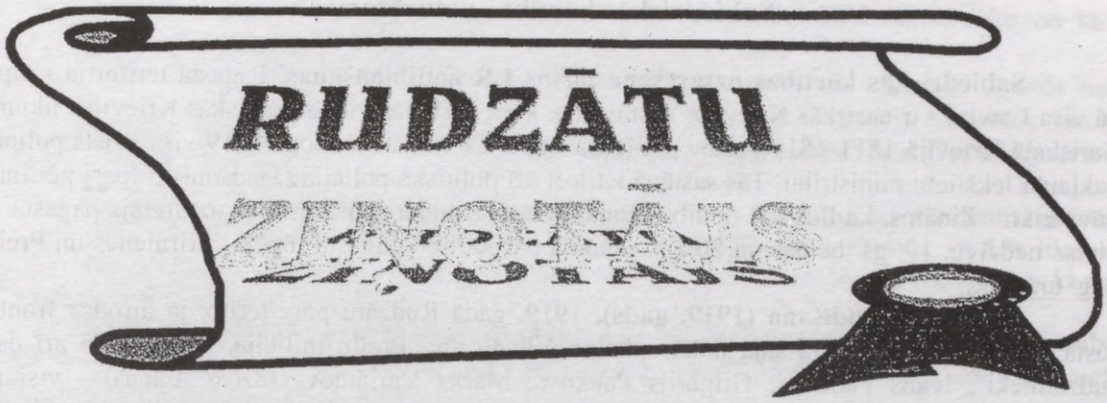

INFORMATĪVAIS BIĻETENS – 1
04.08.2000. – IZNĀK REIZI MĒNESĪ

JAUNIEŠU ATPŪTA VASARĀ

Lai gan šī vasara nav mūs priecējusi ar saules karstumu, tomēr skolniekiem tika dotas iespējas savu brīvo laiku pavadīt ārpus mājām- dažādās vasaras nometnēs. Tā Upmalas pagasta Vārkavas vidusskolā laikā no 11-16. jūlijam tika vadīta "Folkloras apdāvināto bērnu nometne". Uz šo nometni bija sabraukuši Preiļu rajona bērnu folkloras grupas kā, piemēram "Rožupīte", "Ceiruleits", Vālodzīte", "Feimaņi", "Madaveņa", "Pureneņš" u.c., kā arī no mūsu pagasta tur piedalījās Ivo Brūvers un Mārtiņš Spriņģis. Kā viņiem bijis un ko jaunu uzzinājuši, lūdzām viņus pašus par to pastāstīt.

Atklāšanas diena sākās ar rīta apli, dejojot l.t. deju "Dindaru – dandaru". Dienas kārtībā bija deju, instrumentu spēles, dziedāšanas, vides, bioloģijas un citas nodarbības. "Īpaši mums patika deju stundas kurās iemācījāmies vairākas jaunas dejas, kā, piemēram, "Mugurdancis", "Pankūkas". Savukārt vides nodarbībās mums tika dota iespēja braukt ar laivu. Tomēr to visu nevar salīdzināt ar nakts pārgājienu. Tas bija kaut kas vienreizējs! Gatavojoties pārgājienam mēs paši taisījām lāpas, lai varētu nokļūt līdz mūsu galamērķim – ugunskuram. Tomēr vispirms vajadzēja iziet cauri ciematam un tikai tad, ejot pa mācību taku varējām sasniegt ugunskuru. Nedaudz atpūtušies, tālāk mēs devāmies uz pili. Kā jau katrai pilij, ir savi spoku stāsti, tad arī šī pils nebija izņēmums – redzējām pat spoku, kurš klibodams lēnām staigāja pa pili un smagi pūta. Žēl, ka vēlāk tā izrādījās skolotāja.

Pēc "spoku pils" mēs visi devāmies uz estrādi, kur dziedājām un dejojām, lai atkal atgrieztos pie ugunskura, kur dalījāmies savās zināšanās un prasmē stāstīt spoku stāstus, anekdotes un piedzīvojumus.

Nākošajā dienā mēs braucām ekskursijā uz Preiļiem pie podnieku dzimtas – Čerņavskiem, tad uz Preiļu muzeju, kā arī uz pilsētas parku,kas slavens ar savu "Mīlas kalnu". Bijām arī aizbraukuši uz Aglonas baziliku, kur labsirdīgā klostera māsa pastāstīja mums par bazilikas izcelšanās vēsturi.

Nometnē pavadītais laiks aizskrēja vēja spārniem un vajadzēja posties uz mājām. Pēdējā vakarā tika izdalīti diplomi, kurus sagatavoja paši skolnieki. Ivo saņēma diplomu par dziedāšanu un veiklo runāšanu, bet Mārtiņš – par jautrības uzturēšanu.

XXXXXXXXXX XXXXXXXXXX

Gribu, gribu! Ļoti gribu,
Jaunas zināšanas krāt!
Jaunus draugus "Zolvā" gūt
Un par tiem jums pastāstī!

No 8.-15.jūlijam darbojās "Jaunās Akadēmijas skolēnu nometne" "Zolvā"", uz kuru bija aizbraukuši Māra Spriņģe un Mārtiņš Punculis. Uz nometni bija jaunieši sabraukuši no visiem Latvijas novadiem – gan no Ludzas un Liepājas, gan no Valmieras un Smiltenes, gan no Daugavpils un Preiļiem, kā arī no citām pilsētām.

Rudzātu pag. avīzes pirmā numura 1. lappuse.

Sabiedriskās kārtības uzturēšana

Sabiedriskās kārtības uzturēšana pirms LR nodibināšanas. Pagasta teritorija - tāpat kā visa Latvija - ir cariskās Krievijas sastāvdaļa, kurā darbojas vienoti cariskās Krievijas likumi. Cariskajā Krievijā 1811-1819 pastāv pat īpaša Policijas ministrija, kopš 1819 visa valsts policija pakļauta Iekšlietu ministrijai. Tās sastāvā ietilpst arī politiskā policija (žandarmi)[1]. Īpaši pētījumi nav veikti. Zināms, ka līdz LR nodibināšanai nekāds sabiedriskās kārtības uzturētājs pagastā uz vietas nedzīvo. 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā par kārtību pagastā rūpējas Stirnienes un Preiļu pag. uradņiki.

Lielinieku valdīšana (1919. gads). 1919. gadā Rudzātu pag. teritorija atrodas frontes joslā. Eleonorviles novadu šajā laikā apkalpo Viļānu apr. Preiļu milicija, kurā strādā arī daži rudzātnieki[2]: Ivans Paukovs, Grigorijs Paukovs, Marks Varlāmovs (dzīvo Aglonā) - visi no Mālakalna c., un Adrijans Volkovs (no Razrivkas). Neskatoties uz viņu darbību lielinieku milicijā, LR gados pret viņiem netiek vērstas nekādas represijas. Bet pēckara gados brāļi Paukovi ir aktīvi MI (*streboki*).

Autors atceras, kā, pārbraucot mājās no skolas labības kulšanas talkas laikā (1944, rudens), un ienākot istabā, redz pie galda sēžam tēva bērnības draugu Jāni Kasali un MI Grigoriju Paukovu, kuri pusdieno un dzer alu. Redz un dzird, kā Griša Paukovs, kuplajai bārdai trīcot, sit ar dūri pa galdu un sauc: "*Латышам амба, латышам амба, латышам амба!*" (*Latviešiem vāks, latviešiem vāks...!*). To nekādi nevar aizmirst, kā viņš un viņam līdzīgi tai laikā vazājās pa zemnieku mājām kā lieli priekšnieki un draudēja cilvēkiem.

1919. gadā lielinieku milicijas pārstāvji nodarbojas ar likumīgām un nelikumīgām rekvizīcijām, laupīšanām u.c. Sīkāk skat. nodaļā ***I pasaules karš un lielinieku revolūcija*** → ***Lielinieku valdīšana***.

LR policijas darbība pēc I pasaules kara.

Anna Žīgure savā grāmatā[3] raksta: "Izpostītajā apgabalā [Rēzeknes apriņķī] valdīja nabadzība. Kara gados daudzi par savas eksistences pamatiem bija pieraduši uzskatīt zādzības, laupīšanas un pat slepkavības. Apriņķa mežos un purvos, laupīdami un terorizēdami iedzīvotājus, slapstījās SA dezertieri. Policijai, tāpat kā visā Latgalē, trūka gan zinošu un izglītotu darbinieku, gan nepieciešamo līdzekļu kanceleju, inventāra un rakstāmpiederumu iegādei."

Jaunizveidotajai LR policijai ir plašs darba lauks kārtības un sadzīves uzturēšanai pagastos. Katrā pagastā tiek nodibinātas aizsargu organizācijas, kas turpmākajos gados ir galvenais policijas balsts kārtības uzturēšanā, laupītāju un zagļu ķeršanā un arestēšanā, kā arī dažādu sabiedrisko pasākumu organizēšanā.

Sākumā katrā ciemā nozīmē dežurantus (ciemu apsargāšanai). Individuālās saimniecības apsargā paši iedzīvotāji.

Augusts Kurčins stāsta[4]: "Ciema iedzīvotājiem bija noruna zagļu vai laupītāju ierašanās gadījumā celt trauksmi visa ciema mērogā ar zvanīšanu (sišanu pa kokā iekārtu lemesi), kliegšanu (palīgā saukšanu), suņu riešanu (laižot tos vaļā no saitēm), šāvienu gaisā no ieroča. Oficiāli atļautu ieroču (medību bises) ciema iedzīvotājiem bija maz, bet tomēr gandrīz katrā mājā glabājās nereģistrēti dažādi ieroči - kāds vecs krievu nagans, apgriezta veca vintene vai kāds paštaisīts, pa galu lādējams stroķis - *berdanka*. Katras mājās aizdurvē vienmēr atradās piesliets kārtīgs miets (boze). Ciemā ir bijuši vairāki neveiksmīgas laupīšanas gadījumi. Agrākos laikos klētis tika būvētas uz augstiem pamatiem, labība sabērta apcirkņos. Zagļi reizēm lietojuši šādu paņēmienu: palīduši zem klēts grīdas un izurbuši grīdā caurumu, pa kuru tecinājuši graudus".

Anna Žīgure: "Reizē ar apriņķa policijas kanceleju izveidoja 2 apr. policijas iecirkņus Rēzeknē un Viļānos. 1. iecirknī ietilpa 8 pagasti, 2. - 9", t.sk. arī Stirnienes pag., no kura vēlāk

---

[1] A.Žīgure *Latvijas policijas vēsture. I daļa*, Rīga, *LR Iekšlietu ministrija, Rota*, 1997, 213. lpp.
[2] LVA, 1155-1-2, 16. lpp.; 1155-1-4, 4. un 16. lpp.
[3] A.Žīgure *Latvijas policijas vēsture. II daļa*, Rīga, *LR Iekšlietu ministrija, Rota*, 1998, 215., 22. un 209. lpp.
[4] A.Kurčina atmiņas (1997).

atdalīja Rudzātu pag. "Katrā pagastā apr. pr-ks iecēla 1 vec. policijas kārtībnieku un jaun. kārtībniekus atbilstoši pagastu lielumam."

Anna Žīgure: "Pirmo gadu jaunajai Daugavpils apr. policijai vajadzēja strādāt tiešā frontes tuvumā. Apkārtējos mežos slēpās gan SA daļu atliekas, gan boļševiku piekritēji, gan arī parasti laupītāji. Agrākajā dzīves vietās sāka atgriezties bēgļi, kuri vēlējās atgūt īpašumus un kaut daļu no atstātajām mantām."

LR policijas darbinieka svinīgais solījums[5]: "Apsolos Latvijas valstij un tās valdībai uzticību, apņemos izpildīt man uzticēto amatu pēc labākas apziņas pārliecības un zināšanas, izpildīt likumus, valdības rīkojumus un priekšniecības likumīgās pavēles, neizpaust dienesta noslēpumus, apzinoties, ka man par savu darbību jāatbild likuma priekšā."

Policijas darbība Rudzātu pagastā 1920-1940. Pēc lielinieku padzīšanas (1920) kārtības uzturēšanai Rudzātu pag. tiek ierīkots policijas iecirknis. Kā pirmais vec. policijas kārtībnieks strādā Pēteris Pūdnieks no Lūzeniekiem.

Tā kā Rudzātu pag. teritorija atrodas purvu un mežu vidū (nost no lielajiem ceļiem), tad arhīva materiālos lasāms galvenokārt par atsevišķām zādzībām. Pārsvarā tiek zagti zirgi, kā arī citi dzīvnieki un dažādas mantas.

Zirgu zādzības un cīņa pret tām. Lai izbeigtu vai vismaz ierobežotu zirgu zādzību, 1925. gadā Latvijā tiek uzsākta zirgu reģistrācija[6]. Arī Rudzātu pag. katram zirga īpašniekam - zemniekam katram viņa zirgam tiek izsniegta pase (no 2.09.1925), kurā uzrādītas visas zirga pazīmes: vecums, spalvas krāsa, auguma izmēri un citas pazīmes. Līdz ar to zirgu zagšana samazinās līdz minimumam. Vecie Būmaņu c. iedzīvotāji stāsta, ka ciemam esot bijis labs zirgu gans (Kudiņš), kurš pratis zirgus noganīt tā, ka tie nekad nav tikuši nozagti. Zirgus ganot, viņš nekad neesot sēdējis pie sakurtā ugunskura, tāpēc zagļiem nav bijis iespējams zināt, kurā vietā gans atrodas.

A.Kurčins raksta[7]: "Pret zirgu zagšanu bija jācīnās visu laiku, jābūt modriem, sevišķi tumšajās garajās rudens un ziemas naktīs, kā arī pieguļu laikā. Pieguļā zirgiem uz priekškājām lika speciālus aizslēdzamus pinekļus, kaklā uzkāra zvaniņus. Zirgu staļļa durvis vienmēr noslēdza ar pamatīgu plakanu garu dzelzs stangu (visā durvju platumā) ar īpašu slēdzeni. Zirgu zagļi bija profesionāli. Nozogot zirgu, zagļi to veduši prom uz attālākajiem tirgiem, arī uz Lietavu. Par sava nozagtā zirga (atrasta tirgū) piederību zemniekam ir grūti pierādīt policistam. Parasti zagļiem bija lielas mutes - bļaustīšanās, lamāšanās. Zemnieks, neko nepanācis, asarām acīs atvadās no sava mīluļa un skumju sirdi dodas mājās. Īpašs gadījums - kā kādam Kurčinu c. zemniekam savu 1916. gadā nozagto zirgu tomēr izdodas atgūt. Kurčinas Monikas tēvam piederējis skaists, sirms četrgadīgs kumeļš Dālderis. Tēvs zirgu ļoti labi kopis un, baidīdamies no tā nozagšanas, viņš lūdzis slavenu ārstu (Ivansonu no Līvāniem) pielietot vecveco tēvu paņēmienu - zirgam uz gūžas aiz ādas iešūt tīri nomazgātu cara laika sudraba rubli, ko tautā sauca par *nikolašku*. Pēc kāda laika vēlā rudenī zirgu tomēr nozog. Noskaidrojas, ka zirgs ir aizdzīts uz Ļaudonas miesta pusi, kas ir 70 km no Kurčinu ciema (Ļaudonas miesta tirgus bijis slavens ar savu zirgu tirgu). Īpašnieks devies uz Ļaudonu un tur tiešām atradis savu zirgu un tūlīt gājis pie policista un pierādījis, ka tas ir viņa zirgs. Viņam bijuši divi pierādījumi: pirmais - zirgs atsaucas uz savu vārdu un otrais - zirgam gurnā iešūts sudraba rublis. Zagļi bijuši bezspēcīgi un tikuši arestēti, bet īpašnieks ar laimīgi atgūto zirgu atgriezies mājās".

Sabiedriskās kārtības uzraudzīšana. Policijai ir jāuzrauga dažādu organizāciju darbība, to statūtu ievērošana, klaušu izpildīšana, ceļu uzturēšana un kopšana, kā arī jāapkaro zagšana - kā valsts īpašuma (meža), tā privātā. Piem., pagastā ir 6 kalēju darbnīcas, un policijai jāraugās, lai tajās nekaltu naglas no telegrāfa vadiem (drātīm). Jāuzrauga sabiedriskā kārtība, jāapkaro dzeršana, īpaši dažādu spirtoto dzērienu gatavošana mājas kārtībā. Jau topot Latvijas valstij, prezidents K.Ulmanis un iekšlietu ministrs M.Valters paraksta alkohola tirdzniecību ierobežojošus noteikumus. Pētot arhīvu materiālus, autors bija patīkami pārsteigts, atrodot dokumentos aizliegumu Borovkas, Brīslas, Čirvonieku, Mālakalna, Medņevkas, Vidu c. iedzīvotājiem un atsevišķām saimniecībām - lielākoties Astesmeža un Pelēčāres saimniecībām

---

[5] LVVA, 5721-2-30, 259. lpp.
[6] LVVA, 3218-1-323, 16. lpp.
[7] A.Kurčina atmiņas (1997).

(*Aizkalniņiem, Apšukalniem, Apšuriņķiem, Briņķiem, Gaigalnīcai, Lapsāskalniem, Liepkalniem, Pelēčārei, Rogonovkai, Strautiņiem, Ulmaņiem, Vanagiem, Zeltiņiem* un *Zirnaitei*) brūvēt alkoholiskos dzērienus (bez policijas atļaujas) mājas apstākļos (pat alu)[8].

Sabiedrisko kārtību pagastā palīdz uzturēt arī aizsargi.

Negadījumi. 20. gs. 20. un 30. gados pagastā ir fiksēti dažādi negadījumi: slepkavības, nosalšana, zādzības, ugunsgrēki, saslimšana ar infekcijas slimībām - gan cilvēku (bērnu), gan dzīvnieku. Tālāk uzskaitīti dažādos negadījumos bojā gājušie rudzātnieki 1920-1940:

- 1927 - Uļjana Rodionova (1903) - nosper zibens (Brīslā),
- 1930[9] - Pēteris Skutelis (1866) - nošauts (savās mājās *Spriudos*),
- 1930 - Aloizs Sola (1902), Jugana (1908) un Anastasija (192?) Drīksnas - nosper zibens (Brūveros),
- 1931 - Aloizs Eriņš (1913) - sadeg dzērumā (Būmaņos),
- 1932 - Jānis Saldatāns (1875, no Pelšiem) - noslīkst Ošas upē (pie Punduriem),
- 1934 - Antons Vilcāns (1895, no Būmaņiem) - noslīkst Dubnas upē,
- 1936 - Jānis Ližbovskis (1881), Stepans Pudulis (1866) - noindējas akā (Soltupē),
- 1937 - Kazimirs Šileiko (18??) - noslīkst linu mārkā (Rubeņkalnā, *Ābeļdārzā*),
- 1938 - Aloizs Sovāns (1866) - traģiski miris (Rudzātu c.),
- 1938 - Pēteris Batarags (1900, no Tomiņiem), Pēteris Bulmeisters (1921, no Kivleniekiem) un Jeronīms Utināns (18??, no Ļvovkas) - apakti nogruvumā Radžu kalnā,
- 1938 - Vladislavs Lazda (1???) - nosalst baļķu vešanas talkā (Rudzātu centrā, *Uzupītēs*),
- 1938 - Aloizs Gudļevskis (1???) un Gromovs (1???) - noindējas akā (Soltupē, H.Ližbovskas mājās),
- 1939 - Jānis Kassalietis (1904, no Būmaņiem) - pārlauž kaklu, uz galvas nokrītot no siena vezuma,
- 1940 - Genovefa Sovāne (1916) - nosista ar dakšām mēslu talkā (Rudzātu c.).

LR laikā ir atsevišķi gadi, kad pagastā netiek reģistrēts neviens pārkāpums.

Milicijas darbība (1940-1941). Pirmās pad. okupācijas laikā (1940-1941) pagastu policijas darbiniekus ieskaita milicijas dienestā, pēc tam atbrīvo no darba kā neuzticamus jaunajai varai, vēlāk arestē un notiesā (piem., Kārli Grīnfeldu).

06.1940 LPSR tiek nodibināts policijas palīgdienests (PD)[10], tajā iesaistot komunistiem uzticamas personas:

- uz 1000 iedzīvotājiem paredz 10 PD locekļus;
- uz 1000-2000 iedzīvotājiem - 15 PD locekļus;
- uz 3000-5000 iedzīvotājiem - 20 PD locekļus.

Par šīs grupas dalībniekiem var būt pilsoņi vecumā no 21 līdz 60 gadiem. Palīgdienesta dienas samaksa - Ls 5 par diennakti, pilsētās - vairāk. Palīgdienesta darbiniekiem jānēsā uz kreisās rokas virs elkoņa 6 cm plata sarkana lenta ar burtiem PD baltā krāsā. Šo burtu dēļ tautas mutē tie ātri vien tiek nokristīti visai indīgi - par "Pūt d....".

Miliči aktīvi piedalās arestos, izsekošanā un deportācijā (sīkāk skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1920-1940)***).

Policijas darbība vācu okupācijas laikā (1941-1944). Pēc vācu ienākšanas pagastā tiek izveidotas pašaizsardzības grupa (PPG), ko vēlāk vada iecirkņa policists (Donāts Peisinieks, Svencis u.c.). Par pašaizsardzības grupu darbību sīkāk skat. nodaļā ***Vācu okupācija (1941-1944)*** → ***Pašaizsardzības grupas darbība***.

Milicijas darbība otrreizējās padomju okupācijas laikā (1945-1990). Pēc atkārtotās pad. okupācijas pagastā tāpat kā visā Latvijā atkal sāk darboties pad. represīvo orgānu darbinieki (miliči, IZN u.c.). Tieši pētījumi par atsevišķiem milicijas darbiniekiem nav veikti. Izpētīta ir represīvo orgānu darbība, kurā aktīvu dalību ņem arī pagasta miliči. Par šo laiku sīkāk skat. nodaļās ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***, ***Padomju represīvo orgānu darbība pirmajos pēckara gados*** un ***Nacionālā pretošanās kustība***.

---

[8] LVVA, 5721-2-25, 404., 415.-419. lpp.

[9] Sīkāk skat. nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas*** → ***Spriudi*** (164. lpp.).

[10] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, nr. 144, 29.06.1949.

Milicijas darbība vēlākajos pad. okupācijas gados (līdz 1990) nav īpaši pētīta. Var atzīmēt, ka šajā laikā pagastu apkalpo 1 milicijas pilnvarotais no Līvāniem vai Preiļiem, kurš dzīvo uz vietas pagastā.

Policijas darbība pēc 1991. gada. Pašreiz (uz 2002) pagastā sava vietējā policista nav, pagastu apkalpo Līvānu iecirkņa policists, kurš pagastā uz vietas nedzīvo, bet ierodas pēc izsaukumiem vai uz pārbaudēm.

Policijas darbinieki (1920-1940)

I.Eiduks

Eiduks Izidors[11] (1884-19??). Dz. Atašienas pag. Beidzis pilsētas skolu. Precējies, sieva Sofija (dz. Dobkēviča, 1897-19??), meitas Sofija (1915), Marija (1917) un Aleksandra (1920). Darbu policijā sāk Daugavpilī (1910). 1912. gadā saņem apbalvojumu - medaļu *Romānovu 300 gadu jubileja*. Juku laikos (1917-1919 pavasaris) slēpjas tēva mājās. Ievēlēts (7.09.1919) par Atašienas aizsargu nodaļas pr-ku. Strādā Rēzeknes apr. kā vec. policists (Kaunatas, Maltas un Dagdas pag.), vēlāk kā vec. policijas kārtībnieks (4.03.1920-3.04.1927). Pēc tam pārcelts uz Rudzātu pag., kur strādā tādā pašā amatā (3.04.1927-3.11.1935). Līdz aiziešanai pensijā darbu turpina Atašienas pag. (3.11.1935-6.11.1936).

Grīnfelds Kārlis (skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***).

Leikucs Antons[12] (1897-19??). Dz. Preiļu pag. Precējies, sieva Franciska (dz. Driveniece, no Steķiem), meitas Lidija Valentīna (1927) un Olga (1928), dēls Andrejs (1935). Dienot LNA, pilda rakstveža pienākumus. Strādā Rēzeknes apr. policijā (no 01.1923 - kā jaun. policists), pēc tam - kā vec. policijas kārtībnieks Rudzātu pag. (1.10.1923-1.04.1927), vēlāk strādā Krustpilī un Pļaviņās.

D.Leitāns

Leitāns Dominiks[13] (1901-19??). Dz. Rudzātu pag. Precējies, sieva Anna (dz. Grīna, 1906, Krustpilī), dēli Leons (1926), Heinrihs (1933) un Edmunds (1935), meitas Eleonora (1930), Anna (1932) un Veneranda (1938). Darbu uzsāk Rudzātu pag. kancelejā (1921). Pēc tam strādā Daugavpils policijas pārvaldē. Dien LNA. Pēc dienesta strādā Rēzeknes policijas kancelejā (26.06.1926-1.01.1927), pēc tam - Preiļu policijas iecirknī (līdz 27.04.1938). Tad tiek pārcelts uz Ludzas policijas pārvaldi, kur strādā kā darbvedis (līdz 27.04.1939). Pēc tam strādā Daugavpils apr. (Aglonā, 4. iecirknī, līdz 8.04.1940). Tad atgriežas un strādā Preiļu policijas iecirknī kā darbvedis (līdz 1.05.1940). Vācu okupācijas laikā strādā Preiļu policijas iecirknī kā darbvedis. Pad. okupācijas laikā arestēts (26.01.1946) un tiesāts (Krasnojarskas apg. NKVD karaspēka KT viņu notiesā uz 10+5). Sodu viņš izcieš Kazahijas PSR LDN (stepē), atbrīvots 8.07.1954. Reabilitēts 7.12.1992[14].

A.Pintāns

Mednis Aleksandrs (skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***).

Pastars Broņislavs (skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***).

Pintāns Aloizs (1916-1949) Dz. Rudzātu pag. Pintānu c. *Augļos*. Beidzis Rudzātu sešklasīgo p-sk. Dien LNA. Pēc dienesta mācās policistu kursos, pēc tam strādā (1939-1940) policijā Rīgā. Krievu okupācijas laikā (1940-1941) slepus strādā kā mūrnieks. 1942-1944 strādā Skrīveru policijas iecirknī. Mobilizēts VA[15]. Bijis NP (PS *Alis*) Arvīda Grozberga grupā, kritis (25.09.1949, Ogres raj.)[16].

---

[11] LVVA, 5604-2-805, 1. lpp.
[12] LVVA, 5604-2-1974, 1.-6. lpp.
[13] LVVA, 504-1-4045, 1. lpp.
[14] LVA, Kr.lieta, nr. 1.-3., 1.-6. lpp.
[15] Annas Ivansones (dz. Pintāne, 23.04.1927) - Aloiza māsas vēstule (30.03. 2001).
[16] LVA, 270-1s-460, 34. lpp.

Pūdnieks Pēteris[17] (1896-1998). Rudzātu pag. policijas vec. kārtībnieks (1.07.1920-1.02.1921). Vēlāk strādā Atašienas pag. līdz štatu samazināšanai (7.02.1921).

Ruce Ansis (1888-19??). Dz. Aizputē. Dien LNA. Kopš 1.04.1922 strādā Daugavpils apr. (dažādās vietās), sākumā kā jaun., vēlāk - kā vec. policijas kārtībnieks. Pēc tam strādā Rudzātu policijas iecirknī (1935-1938) un ir Rudzātu aizsargu nodaļas biedrs. Par slepkavību atklāšanu (1922-1923) izteikta pateicība un izsniegta gratifikācija (500 un 700 rbļ.). Vācu okupācijas laikā (1943) strādā Indras pag. policijas iecirknī kā vec. policijas kārtībnieks.

Rudzāts Pēteris[18] (1916-19??). Dz. Rudzātu pag. Vilcānos. Beidzis Rudzātu sešklasīgo p-sk. un Līvānu komercskolu. Dien LNA (1938-1939). Pieņemts kā 2. šķiras kārtībnieks Rīgā. Paaugstināts amatā (1940), bet pad. okupācijas laikā no amata atbrīvots (18.09.1940). Mobilizēts VA (Latviešu leģionā). Sastāv *Kureliešu* vienībā, cīņās ievainots. Nokļūst angļu zonā, EM (Kanāda, Kvebeka).

H.Rutkovskis

Rutkovskis Heronīms (1903-1936, apb. Preiļu pilsētas k.). Dz. Atašienas muižā, vēlāk dzīvo Rudzātu muižā. Beidzis Belostokas ģimnāziju (Polijā), mācījies Sanktpēterburgā. Precējies, sieva Leontīne (dz. Kārkliņa), dēls Gvidons Oltons (1927). Strādā kā jaun. policijas kārtībnieks Preiļu policijas iecirknī (1921-1925), pēc tam - kā policijas kancelejas ierēdnis (līdz 1930), vēlāk - kā darbvedis Jaunlatgales policijas iecirknī (7.10.1930-14.11.1931). Tad pāriet darbā uz Preiļu pilsētas miertiesu par tiesneša palīgu, kur strādā līdz mūža beigām. Pēc vīra nāves sieva Leontīne apprecas otrreiz un, bēgot no sarkanajām briesmām, EM uz Vāciju (1944), vēlāk - uz Austrāliju (1951).

Rutkovskis Ignats (skat. nodaļā ***Baigā gada represijas***).

Sockis Pēteris (skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***).

Veiss Kārlis (1900-19??). Dz. Rīgā. Beidzis Rīgas Vācu Pētera-Doma baznīcas skolu. Cīnījies LNA (pret Bermontu un lieliniekiem). Paaugstināts par dižkareivi. Apbalvots ar Latvijas Aizsardzības b-bas goda zīmi - bronzas medaļu par nopelniem valsts atjaunošanas darbā (1934). Strādā Rēzeknes apr. policijā (1.04.1921-9.01.1923), t.sk. Rudzātu pag. policijā.

Zesers Pēteris (1901-1931, apb. Steķu LK). Dz. Rudzātu pag. *Gailīšos*. Tēvs Andžs Zesers (1869-1946) - zemnieks - mežsargs, māte Ieva Zesere (1872-1936) - mājsaimniece. Precējies (1927), sieva Emīlija (dz. Meņģele, 1905-1993, apb. Steķu LK), meita Henrija Elste (1930, dzīvo Rīgā). P.Zesers dien LNA, pēc tam strādā Preiļu policijas iecirknī (1921), vēlāk neilgu laiku strādā Rudzātu pag. kancelejā. Pēc tam saimnieko sava tēva mājās. M (1931, traģiski), apb. blakus vecākiem.

Preiļu iecirkņa policisti (1921): 1. no lb. - P.Zesers

[17] LVVA, 5604-2-2542, 1.-9. lpp.
[18] LVVA, 5604-1-6068, 1. lpp.

Pagasta saimnieciskā dzīve

Saimnieciskā dzīve līdz 1940

Saimnieciskās kopdarbības sākumi pagasta teritorijā. 1909. gadā Rudzātu pag. teritorijā (Rudzātu muižā) tiek nodibināta pirmā l/s b-ba - tā ir pirmā pag. zemnieku saimnieciskās aktivitātes izpausme. 1913. gadā Rudzātu muižā tiek nodibināta pirmā krājaizdevu sab-bas Rudzātu nodaļa. B-bu darbību pārtrauc karš. 1915. gadā Eleonorviles Romas katoļu draudzes prāvests K.Kangars nodibina Latvijas-Latgaliešu b-bas Eleonorviles nodaļu. Pēc lielinieku padzīšanas sākas saimnieciskās dzīves atjaunošana. Plašāk par visu pagasta b-bu, sab-bu u.c. kopdarbības formu veidošanos un attīstību skat. nodaļā ***Biedrību darbība***.

Pabalsti LR gados. Pēc I pasaules kara pagasta iedzīvotājiem - zemniekiem ir ļoti smagi apstākļi. Pag. teritorijā ilgstoši ir atradusies frontes līnija, kā rezultātā daudzas zemnieku saimniecības cietušas no okupācijas karaspēka rekvizīcijām un laupīšanām. Daudzi iedzīvotāji palikuši kara ceļos, un mājās atgriezušies daudzi karavīri - kara invalīdi.

Tā kā pagasta teritorija ir samērā līdzena (tā atrodas starp purviem un mežiem), tad ļoti daudzas zemnieku saimniecības smagi cieš no dabas stihijām (lieliem lietiem, plūdiem, krusas u.c.). Tā, piem., 1928. gadā no dabas stihijas cieš vairāk kā 2/3 saimniecību:

	Piešķirts pabalsts, Ls	Cietušas saimniecības			Pavisam kopā
		15-50%	50-75%	75-100%	
Daugavpils apriņķī	29,0044	9110	7471	2021	18602
t.sk. Rudzātu pag.	36867	212	305	61	578

Latvijas valdība (Zemkopības Ministrijas departaments) cenšas sniegt dažāda veida palīdzību. 1920-tajos gados pag. zemnieki saņem gan pabalstus, gan kredītus labības u.c. sēklu, kā arī lopbarības iegādei. 1929. gadā Liepājas Kara osta zemniekiem izdala 388 arklus, t.sk. Rudzātu pag. zemniekiem - 18[1].

Zemnieku saimniecības un lauksaimniecības attīstība uz 1935. gadu. Pēc statistikas datiem[3], uz 1935 Rudzātu pagastā saimniecību vidējā platība (atskaitot saimniecības līdz 1 ha) ir 17-24 ha (vidēji valstī - 19,67 ha). *Daugavas Vanagu* izdotajā grāmatā *Okupācijas varu postījumi Latvijā 1940-1990*[4] pievesti sekojoši dati, kuriem pielīdzinot datus par Rudzātu pag., iegūstam šādu tabulu (skat. tab. nākamajā lpp.).

Piešķirtie pabalsti un aizdevumi[2]

Gads	Pabalsts, Ls	Kredīts, Ls	Kopā, Ls	Kādai vajadzībai
1924	940,80		940,80	sēklas iegādei
1928	69662	88987	158949	sēklas iegādei un plūdos cietušiem
t.sk.	1912			lopbarības iegādei no plūdiem un krusas cietušiem
	5050			sēklas iegādei
1929	3810	60730	64540	sēklas iegādei un plūdos cietušiem
t.sk.	610			trūkumcietējiem
	3200			lopbarības iegādei

Diemžēl sīkāku datu par pagasta saimniecību iedalījumu atbilstoši šai tabulai nav. Uz 1936 Rudzātu pag. saimniecības pēc to platības sadalās šādi: līdz 10 ha - 86, 10-15 ha - 201, 15-25 ha - 213, 25-50 ha - 50, 50-100 ha - 15 saimniecības[5].

Jāpiezīmē, ka 1920.-1940. gados Latvijā saimniecības ar zemes platību līdz 1 ha ir pilsētu zemes īpašnieku un kalpotāju zemes, bet Rudzātu pagastā tās ir sabiedrisko darbinieku (skolotāju,

---

[1] LVVA, 3723-1-2767, 32. lpp.
[2] LVVA, 3723-1-2880, 3723-1-2766, 44. -320. lpp. , 3723-1-2767, 10.- 213. lpp.
[3] Marģers Skujenieks *Latvijas Statistikas atlass*, Rīga, 1938.
[4] *Okupācijas varu nodarītie postījumi Latvijā 1940-1990*, Daugavas Vanagi, 2000, Toronto, Kanāda, 51. lpp.
[5] LVVA, 3723-1-10700, 1.-16. lpp.

policijas, pag. pašvaldības, pasta u.c. darbinieku) zemes platības. Pagastā ir 12 saimniecības ar platību 1-2 ha - tās ir amatnieku saimniecības.

Tabulā redzams, ka no visām 654 Rudzātu pag. zemnieku saimniecībām 525 ir ar vidējo un lielāko zemes platību - tās sastāda 79,97 %, kas pārsniedz vidējos valsts rādītājus par 36,63 % (valstī - 43,34 %). Tai skaitā saimniecības ar zemes platību 10-15 ha pārsniedz valsts vidējos rādītājus par 9,15 %, saimniecības ar zemes platību 15-20 ha - par 14,04 %, saimniecības ar zemes platību 20-30 ha - par 4,99 %. Minētie skaitļi parāda, ka Rudzātu pag. zemnieku saimniecību skaits ar lielākām platībām procentuāli pārsniedz šāda izmēra zemnieku saimniecību skaitu valstī. Tādēļ gados pēc II pasaules kara Rudzātu pagastā ir vislielākais kulaku (budžu) saimniecību skaits (sīkāk par to skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***).

Saimniecības platība, ha	Saimniecības valstī		Kopplatība		Saimniecības pagastā	
	Skaits	%	ha	%	Skaits	%
līdz 1 ha	44100	16,00	14000	0,3	11	1,68
1-2	11600	4,20	18000	0,4	12	1,83
2-5	22900	8,30	79000	1,8	30	4,58
5-10	44100	16,00	336000	7,5	76	11,62
10-15	39700	14,40	495000	11,0	154	23,55
15-20	38200	13,80	667000	14,9	182	27,84
20-30	35400	12,90	844000	18,8	117	17,89
30-50	24300	8,80	948000	21,1	50	8,57
50-100	14400	5,20	936000	20,9	16	2,44
virs 100	1100	0,40	151000	3,4	-	-
Kopā:	**275700**	**100**	**4488000**	**100,0**	**654**	**100**

Rudzātu pag. saimnieciskās darbības vērtējums skaitļos un procentos, salīdzinot ar visu Daugavpils apriņķi, apskatāms sekojošajā tabulā[6]:

Rudzātu pag. saimnieciskā darbība uz 1935

Rādītāji	Daugavpils apr.		Rudzātu pag.		Uz 100 ha apriņķī	Uz 100 ha pagastā
	ha	%	ha	%		
Saimniecības	35108		654			
Zemes kopplatība, ha	387245,44		11617,00			
Lauksaimnieciski izmantojamā zeme, ha	317236,95	81,92	9968,80	85,81		
Aramzeme, ha	198795,03	51,33	6959,64	59,81		
Pļavas, ha	71136,06	08,57	1339,16	11,52		
Ganības, ha	47257,14	12,21	1669,90	14,38		
Meži, ha	27951,22	7,22	550,40	4,74		
Purvi, ha	20806,73	5,37	704,30	4,34		
Pārejā zeme, ūdeņi, ha	21250,54	5,49	593,60	5,11		
Graudaugi, pākšaugi, ha	106022,56	53,76	2977,71	43,23	53,76	43,23
Rudzi, ha	36461,02	18,49	699,40	10,15	18,49	10,15
Kvieši, ha	11990,98	6,08	401,14	5,83	6,08	5,83
Mieži, ha	20534,43	10,41	719,21	10,44	10,41	10,44
Auzas, ha	26864,77	13,02	1006,04	14,60	13,02	14,60
Mistri, ha	2890,89	1,47	57,85	0,84	1,47	0,84
Griķi, ha	76,65	0,04	0,55	0,01	0,04	0,01
Pākšaugi, ha	7203,82	3,65	93,52	1,36	3,63	1,36
Tīruma zālāji, ha	24997,10	12,67	1876,05	27,24	12,67	27,24
Kartupeļi, ha	14726,53	7,47	264,85	3,84	7,47	3,84
Sakņaugi, ha	3342,76	1,70	94,94	1,38	1,70	1,38
Lini, ha	10337,12	5,24	711,19	10,52	5,24	10,38
Citas kultūras, ha	1343,03	0,67	2,85	0,04	0,67	0,04
Uz laiku neapstrādātā aramzeme	3980,67	2,02	29,98	0,43	2,02	0,43
Mājlopi						
Zirgi, gab.	40527		1141	1,74		11,45
Liellopi, gab.	106795		3408	5,21		34,19
Aitas, gab.	132897		7932	7,90		51,84
Cūkas, gab.			2939	3,88		25,47
Mājputni, gab.	383113		1942	12,14		79,67
Bišu saimes, skaits (stropi)	10965		510			

[6] A.Salnājs, A.Maldubs *Vispārējā sējumu un mājlopu skaitīšana 1935*, 69., 241., 390., 627. un 781. lpp.

Jāpiezīmē, ka jau pēc I pasaules kara (1923) pagastā tiek audzēti lini 255,39 ha platībā. Pagastā katru gadu linu sējumu platības palielinās, maksimumu sasniedzot 1942. gadā (790,18 ha). Ja uz 1935 uz 1 zemnieku saimniecību vidēji ir 1,08 ha linu, tad uz 1942 - 1,27 ha. LR gados Rudzātu pagastā vidēji uz katru saimniecību ir vislielākās linu sējuma platības - 10,38 % (apriņķī vidēji tikai 5,24%). Toties pašreiz pagasta teritorijā linu sējumu nav.

Rādītāji	Rudzātu pag. saimniecībās	Vidēji valstī
Aramzemes, %	40-60	33,9
Dārzi, %	10-12	47
Auzas, %	14-18,2	15,9
Kvieši, %	4,5-6	6,7
Rudzi (ziemas un vasaras) , %	8,6-11,7	13
Lini, %	4,7-10,8	3,26
Kartupeļi, %	3,4-5,2	5,9
Cukurbietes, %	0	
Pļavas, %	10-18	20
Tīruma zālaugi, %	22-27	24,4
Dabiskās ganības, %	14-19	16,8
Meži, %	līdz 12	28
Govslopu skaits, gab.*	27,6-31	32,5
Cūku skaits, gab.*	23,1-28	21,6
Aitu skaits, gab.*	3,7,1-44	36,1
Zirgu skaits, gab.*	13,1	10,6

Piezīme.
* - mājlopu skaits uz 100 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes uz 1938 (statistikas dati no grāmatas *Latvijas zeme, zemnieki un viņu darbs*, 1940, Rīga).

Saimniecību lauksaimnieciski izmantojamo, kā arī pārējo zemju izlietojums procentos, tāpat arī mājlopu skaits (uz 100 ha lauksaimnieciski izmantojamas zemes), salīdzinot ar visu valsti, dots tabulā (1935. un 1938. gada statistikas dati).

Algota darbaspēka izmantošana. Atsevišķās lielākās pag. saimniecībās algots darbaspēks tiek izmantots jau pirms LR Zemes reformas, pēc reformas šādu saimniecību skaits pieaug. Algoto darbaspēku veido gani, sezonas strādnieki (t.s. vasaras puiši un meitas), pilna gada strādnieki (puiši un meitas) un deputāta strādnieku ģimenes[8]. Lielākās saimniecībās algotos strādniekus vada t.s. priekšstrādnieks. Ražas novākšanas laikā algotu darbaspēku izmanto arī tādās saimniecībās, kur ikdienā iztiek ar pašu spēkiem. Tā kā pagastā audzē daudz linu, tad linu plūkšanai un apstrādei (īpaši kulstīšanai) tiek algoti strādnieki no kaimiņu pagastiem. Ja linu plūcējas ir tikai sievietes, (dažas no tām 1 dienas laikā spēj noplūkt gandrīz veselu pūrvietu linu lauka - 0,40 ha), tad pie linu kulstīšanas strādā tikai vīrieši (vairāk kā 12

Algota strādnieka vidējā alga Latvijā[7]

Gads	Gada puisis	Vasaras puisis	Gada meita	Vasaras meita	Gans
Vidzeme					
1914	325	205	192	120	88
1927	601	400	402	279	221
1934	313	194	239	153	114
1940	554	354	442	277	166
Kurzeme					
1914	336	203	171	109	96
1927	558	378	348	226	215
1934	312	192	220	140	117
1940	547	346	411	259	177
Zemgale					
1914	365	235	211	131	101
1927	594	396	386	268	214
1934	332	214	255	166	127
1940	563	396	444	310	184
Latgale					
1914	203	125	128	80	56
1927	397	290	265	206	138
1934	244	161	183	125	77
1940	417	291	321	224	121
Latvija					
1914	320	200	181	115	88
1927	563	379	369	258	207
1934	305	193	230	149	11
1940	547	366	427	285	162

[7] *Latvijas zeme, zemnieki un viņu darbs*, Rīga, 1940, 268.-277. lpp.

[8] Šīm ģimenēm valsts dod aizdevumu un apmaksā pārcelšanās izdevumus no pilsētām uz laukiem. Bez algas naudā un dažādām naturālijām (labība, kartupeļi u.c.) tās tur arī 1-2 savas govis, cūkas, aitas un mājputnus un ēd pie sava galda. Saimnieks ierāda strādnieka (deputāta) ģimenei atsevišķas dzīvojamās telpas, ierāda savu sakņu dārziņu un šīs ģimenes mājlopiem ierāda kūti dzīvnieku izmitināšanai, apgādā ar lopbarību (ziemas periodā) un ganību laikā ierāda tiem ganības. Strādnieks (deputāts) tiek nodarbināts visu gadu saimnieka saimniecības darbos, bet viņa dzīvesbiedrei saimniecības darbos jāpiedalās tikai 2 mēnešus (sezonas laika darbos).

stundas dienā). Pagastā netiek ievesti ārzemju laukstrādnieki no Lietuvas vai Polijas, kā tas jau kopš 1925 tiek plaši praktizēts pārējā Latvijā (īpaši Zemgalē un Vidzemē). Par ilggadēju labu darbu vienā saimniecībā atsevišķi laukstrādnieki saņem valsts apbalvojumus (skat. nodaļā ***Pagasta iedzīvotāju apbalvojumi → LR laika (1920-1940) apbalvojumi***).

Ja līdz 19. gs. beigām laukstrādnieki bez naudas atalgojuma daļu algas saņem naturālijās, tad vēlāk šis kombinētais atalgojuma veids strādnieku-vieninieku atalgošanā izzūd, pamazām pārejot uz skaidras naudas atalgojumu, tikai retos gadījumos meita daļa atalgojuma saņem naturālijās. Kombinētais naudas un naturāliju atalgojums pilnā mērā saglabājas deputāta strādnieku algošanā.

Pirmajos LR patstāvības gados strādnieku algas pieaug (maksimums 1927), 1927-1934 tās krītas (maksimums 1934), pēc 1934. gada apvērsuma valsts saimnieciskais stāvoklis jūtami uzlabojas, un strādnieku algas pieaug (skat. iepriekšējā lpp.). Šī tendence turpinās līdz pat 1940. Algoto laukstrādnieku vidējās algas apskatāmas tabulā. Autors atceras, ka pēdējos gados pirms pad. okupācijas bija tādi gadījumi: ja vecāki nepirka saviem bērniem (jauniešiem) velosipēdu, tad viņi devās strādāt ka vasaras puiši un meitas uz Kurzemi un Vidzemi, rudenī atgriežoties ne tikai ar jaunu velosipēdu, bet arī ar jaunām drēbēm un naudu.

Bez algas strādnieki saņem arī brīvu uzturu, dzīvokli, apkuri, apgaismojumu un apkopšanu, kas kopā sastāda ap 50% no kopējā atalgojuma.

Vācu okupācijas laikā vācu Darba pārvalde caur pag. pašvaldību no zemnieku ģimenēm ar lielāku skaitu darbspējīgo ģimenes locekļu atsevišķus cilvēkus nozīmē darbā tajās saimniecībās, kurās trūkst darba roku (arī uz tām saimniecībām, kuru vīrieši iesaukti VA).

Rūpali (līdz 1944)[9]

Motordzirnavas. Rudzātu pag. uz nomātas zemes (bij. Rudzātu muižas zirgu staļļa vietā) *Ražotājos* (tagad - pad. gadu bij. elektrostacijas ēka) pēc I pasaules kara bij. Stirnienes muižas muižnieku pēcteči brāļi Lappo uzbūvē motordzirnavas[10]. 28.08.1929, izceļoties ugunsgrēkam, tās nodeg[11]. Ugunsnelaimē sadeg malšanas iekārta, gateris un vadmalas velšanas mašīnas. Pateicoties pagasta iedzīvotāju materiālajam atbalstam, motordzirnavas tiek atjaunotas. Par materiālo atbalstu dzirnavu atjaunošanā īpašnieki vēlāk ar zemniekiem norēķinās, maļot viņiem labību un zāģējot baļķus bez maksas.

Dzirnavās notiek rupjo miltu malšana un bīdelēšana, kā arī putraimu un grūbu gatavošana. Gaterī tiek pārstrādāti baļķi. Uzņēmumā strādā paši īpašnieki un tiek algoti vēl 2 strādnieki. Dzinēja vajadzībām izmanto sūcgāzes motoru *60/70 HP*. Tā darbināšanai kā kurināmo izmanto malku.

Uzņēmumā pārstrādātā produkcija (pa gadiem):

Darbības gads	Pārstrādātā produkcija, Ls	Produkcijas veids, daudzums
1933	6600	
1934	8500	
1935	8800	
1936	12777	Pārstrādāta labība - sabīdelēta - 142 t, pārstrādāta labība - rupjmalumā -763 t, pārstrādāta labība- grūbas, putraimi - 51 t, pārstrādāti - dēļi - 50 standartvienības

Kara laikā motordzirnavas tiek nodedzinātas. Pēckara gados šajā vietā uzbūvē vietējas nozīmes spēkstaciju.

[9] LVVA, 1308-12-14371, 476. lpp.
[10] LVVA, 4595-1-4771, 1.-3. lpp.
[11] Laikraksts *Latgolas Vōrds*, 1929, nr. 37.

Vēja dzirnavas. LR gados pag. teritorijā darbojas arī 2 vēja dzirnavas (vējenes):

- Pētera Eriņa (1908-1947) saimniecībā *Eriņos*; pēc ģimenes deportācijas uz Sibīriju gan dzirnavas, gan pārejās saimniecības ēkas noārdītas;
- Broņislava Pastara (1902-19??) saimniecībā *Dzirnavniekos* (*Staņislavovā*); brīvvalsts laikā pie dzirnavām notiek arī filca velšana; kara laikā atkāpjoties, vācieši dzirnavas nodedzina.

Veikali un tirdzniecība.

Apkārt braukājošie tirgotāji. Pirms veikalu parādīšanās un arī vēlāk paralēli tiem (arī LR gados) neaizvietojams sadzīvei nepieciešamo preču un arī lasāmvielas piegādātājs laukos ir t.s. lupatu žīds - apkārt braukājošs sīkpreču tirgotājs (skat. foto ↓). Sākot savu rūpalu, šādi tirgotāji vispirms braukā pa lauku mājām, vāc lupatas, vecus dzelžus, stiklus, ragus, nagus u.c. materiālus otrreizējai pārstrādei, iepērk arī vilnu. Viņi piegādā zemniekiem darvu, reizēm arī petroleju. Ir arī tādi tirgotāji, kas no zemniekiem uzpērk dzīvniekus kaušanai. Sīkpreču tirgotājs savā vezumā piegādā audumus, šūšanas piederumus, dažādu lasāmvielu, sāli un daudz citu dažādu sīku preču. Kad tirgotājs šādas tirdzniecības ceļā ir ieguvis zināmu rocību, viņš izbeidz klaiņotāja dzīvi un atver nelielu sīkpreču veikaliņu.

Lupatu žīda vezums Mālakalna c. Gerasima Zujeva pagalmā (14.06.1927, fotonegatīva nr. 8383)

Šāds apkārt braukājošs tirgotājs, protams, nav svešs arī Rudzātu pusei. Muižu laikos šādi tirgotāji uz Rudzātiem brauc no Varakļāniem u.c. vietām, tāpēc Rudzātu-Stirnienes ceļš tautas mutē iegūst t.s. *žīdu ceļa* nosaukumu.

Saistībā ar lupatu žīdiem autors atceras dažus amizantus gadījumus. Ap Jāņiem (īpaši mēslu talku laikā) Būmaņu c. (un ne tikai) tirgotāju žīdu kārtīgi pacienā ar alu. Kamēr viņš viesojas, talcinieki izjūdz viņa zirgu, izvelk ratu ilksis cauri zedeņu žogam un iejūdz zirgu žoga otrā pusē. Kad izciemojies viesis kāpj ratos un taisās braukt prom, viņš nekādi nesaprot, kāpēc rati nekust no vietas. Cits gadījums. Kā zināms, žīdi ved darvu, un īpaši talku reizēs talcinieki mēģina tirgotājus izjokot, piem., kad žīds, iedzēris, dziedādams brauc projām, viņa vezuma darvas mucai talcinieki pa kluso izrauj tapu, lai darva tek laukā.

Žīds brauc pa ceļu un dzied, un darva tek tecēdama. Par līdzīgu gadījumu stāsta arī bij. Brūveru c. iedzīvotājs Vl.Brūvers.

Veikali. Pag. teritorijā ir šādas dažādu preču tirgotavas (veikali):

Nr.	Veikals	Atrašanās vieta	Īpašnieks
1.	Pārtikas preču tirgotava	Rudzātu centrs	Jāzeps Dolgais
2.	Pārtikas preču tirgotava	"	Iciks Heseds
3.	Pārtikas preču tirgotava	Steķi	Eduards Lapsiņš
4.	Sīkpreču tirgotava	Kivlenieki	Emīlija Riļļa
5.	Dažādu preču tirgotava	Rudzātu centrs	Jānis Svarinskis
6.	Pārtikas preču tirgotava	Mālakalns	Anna Zalāne
7.	Sīkpreču tirgotava*	Rudzātu centrs	Boļeslavs Zalāns
8.	Pārtikas preču tirgotava	Mālakalns	Protasijs Zujevs

Piezīme.

* - kopš 1939 - Onufrija Rudzāta pārtikas preču un alus tirgotava.

Pēc statistikas datiem, uz 1935 Rudzātu pag. mazumtirdzniecības apgrozījums vidēji uz 1 iedzīvotāju ir Ls 220[12].

1940-1941 privātā tirdzniecība tiek pārtraukta.

Aizliegums tirgot alkoholu. Daugavpils apr. tika izstrādāti (1921) noteikumi par alkohola tirdzniecību[13]. Tie noteica, ka ar alkoholiskiem dzērieniem aizliegts tirgoties (tirgotavas slēgtas):

- visās svētdienās,
- 18. novembra svētkos,
- Jaungada dienā (1.01),
- pirmajās un otrajās Lieldienās,
- pirmajos un otrajos Vasarsvētkos,
- pirmajos un otrajos Ziemsvētkos,
- Trijkungu dienā,
- Lielajā ceturtdienā un Lielajā piektdienā,
- Debesbraukšanas dienā,
- Jāņu dienā,
- Vissvētākā sakramenta dienā,
- Marijas šķīstīšanās dienā,
- Marijas pasludināšanas dienā,
- Pētera un Pāvila dienā,
- Vissvētākās Jaunavas Marijas piedzimšanas dienā,
- Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas dienā,
- Visu svēto dienā,
- Vissvētākās Jaunavas Marijas nevainīgās ieņemšanas dienā.

Tirgus dienās veikali atvērti no plkst. 7^{00} līdz 20^{00}, parastās darbdienās - no 9^{00} līdz 18^{00}. Veikaliem jābūt slēgtiem arī vietējo draudžu atlaižu svētkos (dienās).

Aptieka. Skat. nodaļā ***Medicīniskā aprūpe → Medicīniskā aprūpe LR gados.***

---

[12] Marģers Skujenieks *Latvijas Statistikas atlass*, 1938.

[13] LVVA, 3723-1-2759, 66. lpp.

Veterinārais dienests[14]. 1931. gadā pag. valde pieņem lēmumu par veterinārā punkta atvēršanu pagastā. 1934-9.09.1940 par veterināro feldšeri strādā Stepans Bogdans (1896-1941, skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941) → Represētie → Bogdans Stepans***). Vācu okupācijas gados un pēckara gados par veterināro feldšeri strādā Surgunts Tumašs (1907-19??) - par viņu trūkst ziņu. Veterinārais dienests ir pastāvējis arī kolhozu un sovhozu laikos (sīkāku pētījumu nav). Pašreiz kā pagasta vetārste strādā Olita Brūvere.

Amata meistari. Pagastā darbojas dažādi meistari: 11 kalēji, 12 drēbnieki, 5 drēbnieces (šuvējas), 2 kurpnieki, 1 ādminis, 1 vadmalas vēlējs, 6 galdnieki, 4 būvstrādnieki, 1 namdaris, 3 mūrnieki u.c. (uz 1935).

Kalēji:

- Andrejs Bojārs (1907-1984) - Brīsla,
- Jāzeps Brūvers (1892-19??) - Brūveri,
- Staņislavs Bulmeisters - Kivlenieki,
- Andrejs Cakuls (1882-19??) - Steķi,
- Jānis Čikuts (1890-1971) - Rudzāti,
- Ādams Daskevičs (1881-1961) - Pelši,
- Jānis Kassalietis (1980-1941) - Būmaņi,
- Onufrijs Piļups (1893-1987) - Zalāni,
- Silvestrs Sondors (1897-1976) - *Lazdiņi* (Jaudzemi),
- Donats Zalāns (1903-19??) - Lūzenieki,
- Leonīds Zalāns (1894-19??) - Mālakalns.

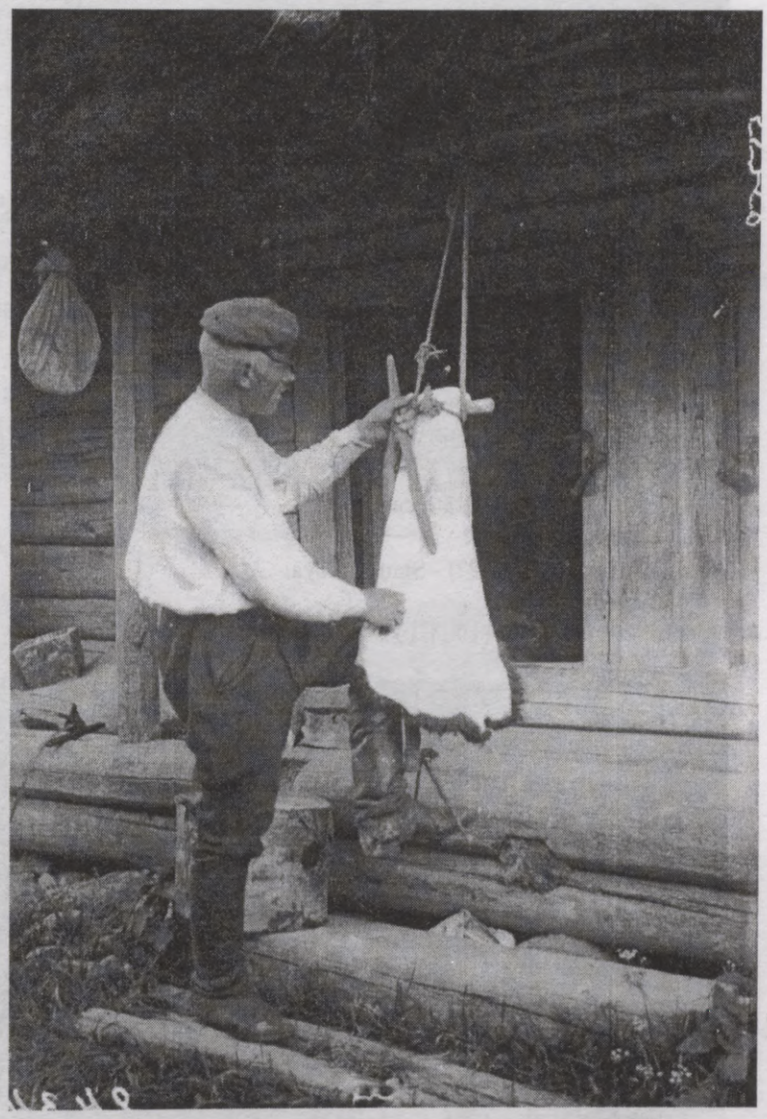

Donāts Bernāns (1895-1974) no Lācupu c. demonstrē senu ģērēšanas paņēmienu - ādu braucīšanu ar kāsi (1.07.1927, fotonegatīva nr. 8434)

Minētie kalēji veic dažādus kalšanas darbus sava un apkārtējo ciemu iedzīvotāju vajadzībām. Bez tam ar sīku kalēju darbu nodarbojas arī vairākās zemnieku saimniecībās pašu vajadzībām (piem., Donāta Šaraka mājās Lāčupē u.c.).

Drēbnieki *(skrūderi):*

- Jānis Cakuls (1910-1985) - *Smiltaines* (Lācupi; viņam ir 3-4 palīgi; ap 1939 viņš pārceļas uz Rīgu),
- Antons Ivdris (1912) - Rogonovka,
- Antonijs Gžibovskis (1914-1944) - *Mežupītes* (Jaudzemi),

[14] LVVA, 3723-1-2769, 2772.

- Kazimirs Lukjanskis (1908) - *Paegļi* (Stepāre),
- Eliass Ližbovskis (1910-1988) - Rubeņsala,
- Dominiks Marcinkēvičs (1898-1970) - Borovka,
- Kazimirs Pundurs (1895-1946) - Kivlenieki,
- Nikodēms Pūdāns (1907-2002) - Kivlenieki,
- Jāzeps Utāns (1892-19??) - *Vītoliņi* (Rudzātiņas),
- Salimons Utāns (1876-1972) - Steķi,
- Augusts Utnāns (1862-19??) - *Salenieki* (Jaudzemi),
- Jāzeps Vaivods (1899-1954) - Rusiņi.

***Šuvējas** (t.s. šneiderienes):*

- Franciska Eņģele (1890-19??) - *Nadežda* (Rudzāti),
- Tekla Jaungale (1892-19??) - Rudzāti (dāmu apģērbu šuvēja),
- Agnese Kurčina (1903-1988) - *Zaļmežnieki*, (Kurčini),
- Alma Melnace - Rudzātu centrs,
- Veronika Pūdāne (Slišāne) (1914-1988) - Kivlenieki,
- Tekla Vēvere (1889-19??) - Mālakalns,
- Anna Zalāne - Lūzenieki.

Kurpnieki:

- Jānis Paulovičs (1903-1988) - Būmaņi,
- Salimons Zalāns (1898-19??) - *Jurasala* (Brīsla).

Ādminis:

- Timofejs Osipovs - Rudzātu centrs.

Vadmalas vēlējs:

- Andris Āriņš (1884-19??) - Staņislavova.

Galdnieki:

- Trifans Devjatņikovs (1904-1973) - *Azarstarpas* (Rudzātiņas),

Ap 1-7 g.v. vīriešu svētku un darba apģērbi Vidu c. *Vidos*, īpašnieks Jēkabs Bojārs (1888-1945) (6.08.1927, fotonegatīva nr. 8500)

Svētku apģērbi Vidu c. (1927, fotonegatīva nr. 8539)

Ap 40-80 g.v. tīne un skrīne Vidu c., īpašnieks Ādams Klaužs (1896-1947) (6.08.1927, fotonegatīva nr. 8501)

Rija Vidu c., īpašnieks Ādams Klaužs (1896-1947) (12.08.1927, fotonegatīva nr. 8509)

Ap 100 g.v. šķūnis Vidu c., īpašnieks Ādams Klaužs (1896-1947) (12.08.1927, fotonegatīva nr. 8508)

Kūts Vidu c. *Vidos*, īpašnieks Jēkabs Bojārs (1888-1945) (12.08.1927, fotonegatīva nr. 8507)

Ap 25 g.v. sētas kopskats Rudzātu c. *Seskos*, īpašnieks Ādams Pankovskis (1865-19??) (7.07.1927, fotonegatīva nr. 8435)

- Ādams Lukstiņš (1879-19??) - *Riekstukalns* (Kramadruva),
- Ludvigs Kivlenieks (1885-1959) - Kivlenieki,
- Vasilijs Sidorovs (1877-19??) - Medņevka,

- Dominiks Utāns (1881-1943) - *Egļusala*,
- Antons Vaivods (1899-1976) - *Caunes*.

Būvstrādnieki:

- Andrejs Bojārs (1907-1984) - Brīsla,
- Pāvels Eiduks (1887-19??) - *Zelmeņi* (Zalāni),
- Afanasijs Goldovs - Brīsla,
- Jesifensijs Goldovs - Brīsla.

Mūrnieki:

- Pēteris Brīsla (1882-19??) - *Banderi* (Rudzātu centrs),
- Jāzeps Dalinskis (1883-1945) - Kurčini,
- Filips Klementjevs (1892-1984) - Medņevka.

Namdaris:

- Kondratijs Solovjovs - Brīsla.

Ķieģeļnīcas. Staņislava Zalāna (1879-19??) saimniecībā Soltupē (*Veldres*) ir privāta ķieģeļnīca, kur neilgu laiku gatavo ķieģeļus apkārtējo iedzīvotāju vajadzībām. Ķieģeļus gatavo arī Turkopuļi, gan tikai savām vajadzībām.

Linsēklu eļļas spiede[15]**.** Eļļas iegūšanai sēklas vispirms piestā sastampā miltos, tad ceplī uz lielas plāts (protivņa) karsē, līdz sāk tecēt tauki. Pēc tam visu masu saber drēbes maisā un spiež eļļu.

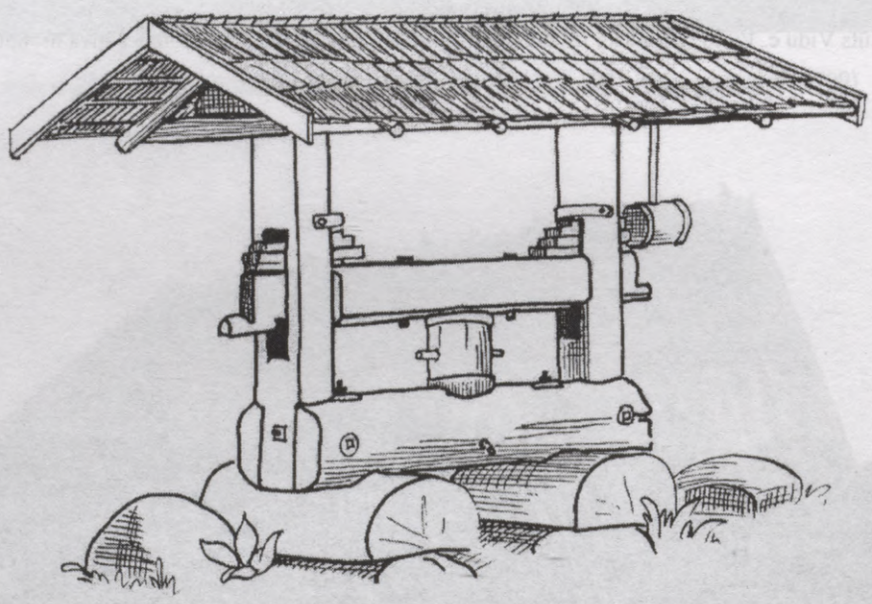

Linsēklu eļļas spiede

Rubeņkalna c. linsēklu eļļas spiede no *Ganusalas* mājām (tagad spiede atrodas Latvijas Etnogrāfiskajā Brīvdabas muzejā Rīgā, Latgales kokamatnieka jeb t.s. Pasienes sētā, skat. att.[16]) savu mūžu jau nokalpojusi un piedzīvojusi ne vienu vien remontu. Arī muzeja darbinieki to mēģinājuši restaurēt iespējami sākotnējā veidolā. Spiedes vecums - ap 70 gadu. Ar šo spiedi no 1 puda (16 kg) linsēklu parasti ieguva 8 litrus eļļas, kas bija ļoti iecienīta, īpaši gavēņa laikā. Eļļu uzglabāja

[15] *Latgale Brīvdabas muzejā*, Rīga, Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs, 1993, 66.-67. lpp.; *Latgales kokamatnieka sēta*, Rīga, Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs, 1988, buklets.

[16] Attēls no *Latgale Brīvdabas muzejā*, Rīga, Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs, 1993, 66. lpp.

dažāda tilpuma māla traukos (ļekos). Pēc eļļas izspiešanas atlikušo masu - linsēklu raušus (t.s. žmigu) izbaroja lopiem.

Spiedes uzbūve: uz 2 paliktņiem (horizontāli liktām pēdām) - rupji aptēstiem ozola bluķiem virspusē iekalts spaiņveida padziļinājums ar reni sānu apakšdaļā. Ozola bluķa apcirstie gali ielaisti 2 vertikālos statņos, kuru galiem savukārt augšā uzsēdināts šķērsis (oriģinālā īpatnēji izliekts). Otrs, apakšējais horizontālais šķērsis kustīgs, ielaists vertikālo statņu garenās atverēs. Ar ķīļu palīdzību šo šķērsi varēja nospiest tik zemu, ka tam ap vidu nostādītais masīvais koks (stampa) spieda uz apakšējā ozola pamatbluķa cilindrveida padziļinājumā ievietoto linsēklu maisu, un eļļa pa reni sānos tecēja kādā traukā. Lai atvieglotu ķīļu iedzīšanu, vecajā vietā netālu augoša bērza zaram pārmeta virvē iesietu baļķēnu un ar to darbojās kā ar veseri. Lai ķīļus neizsistu cauri, tos nofiksēja gredzeni. Vēlāk spiede ieguvusi krustā pa diagonāli liktus saturkokus un dzelzs savilces, bet zaudējusi daļu no rāmja saturdaļām. Spiedei divslīpju skaidu jumts.

Talkas. Pagastā tāpat kā visā Latvijā lielāku lauku darbu veikšanai tiek rīkotas talkas - mēslu talkas, labības kulšanas talkas, linu apstrādes talkas, celtniecības talkas u.c., kuras vienlaicīgi ir arī saviesīgi pasākumi, un cilvēki arī attiecīgi ģērbjas (piem., skat. foto no mēslu talkas 1937. gadā).

Mēslu talka Ignata Rutkovska (1909-1971) saimniecībā *Ozolkalnos* (Rudzātu centrā) 1937. gadā

Rudenī ražas novākšanas laikā pa saimniecībām brauc labības kūlēji - atsevišķi cilvēki ar savu tehniku (iekšdedzes dzinēju un kuļmašīnu), piem., brāļi Bojāri (no Steķu c. *Apogiem*), Nikodēms Eiduks (no Kļavsalas *Lejaskļavām*), Mārtiņš Mednis (no Pelēčāres *Sidrabiem*), Donats Zalāns (no Lūzenieku *Trūdainēm*) u.c. Tehnika tiek pārvietota ar 6-8 zirgiem, jo tā ir ļoti smaga un ceļi - grūti izbraucami. Kulšana notiek talku veidā, palīdzot visiem apkārtējo māju iemītniekiem. Tā kā ir pārāk maz šķūņu labības uzglabāšanai, tad labību kuļ divos paņēmienos - vispirms ziemājus, pēc tam vasarājus. Pēc I pasaules kara vairākās zemnieku saimniecībās labību kuļ ar vienkāršām labības kulšanas ierīcēm (*ģēpeles*), ko darbina ar zirgiem.

Gandrīz katrā apdzīvotajā vietā darbīgākajiem saimniekiem ir labības šķūnis ar riju, kur žāvē labību un linus. Šiem saimniekiem parasti ir arī linu stiebriņu mīstīšanas ierīce (rats), kuru darbina ar zirgu. Pie šiem saimniekiem linus žāvēt un mīstīt (ar saviem zirgiem un strādniekiem) brauc arī apkārtējo māju iedzīvotāji.

Biškopība. Sakarā ar to, ka pagasta teritoriju ieskauj purvi un meži, daudzās zemnieku saimniecībās jau kopš seniem laikiem ir bišu dravas. Dravu skaits un apjoms īpaši palielinās pēc iziešanas uz dzīvi viensētās. Autors atceras, ka gandrīz katrā kaimiņu mājā ir bijušas 3-15 bišu saimes. Īpaši lielas dravas ir tajās saimniecībās, kas atrodas tiešā mežu un purvu tuvumā (piem., Aleksandra Neicgaļa saimniecībā Būmaņu c. *Pļaviņās*, Aleksandra Bojāra saimniecībā Steķu c. *Priediniekos* u.c.). Par to, vai sava drava bijusi arī Rudzātu muižai, nekādu ziņu nav. LR gados biškopībā ir jūtams pacēlums tāpat kā visās pārējās l/s nozarēs. Ar biškopību nodarbojas arī mazpulka dalībnieki. 1939. gadā pie L/s b-bas tiek nodibināta biškopības sekcija.

Aka un bišu strops (*pulcens*) kokā Rudzātu c., īpašnieks Izidors Rudzāts (1871-1930) (13.08.1927, fotonegatīva nr. 8452)

Bitei sods par meliem. Interesanta teika par Rudzātu dravniekiem publicēta Preiļu novada kalendārā[17] (stāstījusi Ieva Rudzāte (1859-1931, no Rudzātiņu *Magonēm*) Rudzātos, 70 g.v., pierakstīts ap 1930): "Rudzātu pagasta dravinieki to parādību, ka bites neņem medu no sarkanā āboliņa, vīgriezēm un dzeltenā dedestiņa, izskaidro šādi. Kad Dievs bijis radījis zemi un kukaiņus, tad teicis uz biti, lai ejot un palūkojot, kura puķe visvairāk medus dodot. Bite aizskrējusi, visas puķes aplūkojusi. Izrādījās, ka sarkanais āboliņš, vīgriezes un dzeltenais dedestiņš. Kad pārnākusi mājā, Dievs prasījis: kura tad dodot vislabāko? Atbildējusi, ka visas, izņemot iepriekšminētās. Tā bite apmelojusies, gribējusi noslēpt visienesīgākos ziedus. Bet Dievs labāk zinājis un kā sodu par melošanu aizliedzis ņemt medu no sarkanā āboliņa, vīgriezēm un dedestiņa. Vecāki ļaudis ir tādās domās, ka sarkanā āboliņa ziedi satur visvairāk medus nekā kurš cits augs, tikai bitei nav brīv to ņemt. No āboliņa būtu vislielākais ienesums."

[17] *Preiļu novada kalendārs 1994. gadam*, 54. lpp.

Bišu drava Vidu c. *Vidos*, īpašnieks Jēkabs Bojārs (1888-1945) (1927, fotonegatīva nr. 8552)

Zvejniecība. Zvejniecības izplatība pagastā ir maza, ar to nodarbojas tikai to māju iedzīvotāji, kuru mājas atrodas pie ūdeņiem, pie tam arī viņiem tas pamatā ir tikai vasaras iztikas avots.

Pēteris Raģelis (1856-193?) ar paša gatavotiem zvejas rīkiem Kivlenieku c. *Bundziniekos* (tagad Rožupes pag.) (4.08.1927, fotonegatīva nr. 8494)

Alus brūvēšana. LR gados pagastā ir plaši izplatīta alus brūvēšana mājas apstākļos pašu vajadzībām (svētku svinēšanai un talkām) (skat. foto nākamajās divās lpp.). Alus brūvēšana ir jāsaskaņo ar pag. policiju.

Alus brūvēšana Rudzātu pag. centrā, Ošas upes krastā (21.06.1927, fotonegatīva nr. 8404)

Alus brūvēšana Rudzātu pag. centrā, Ošas upes krastā (21.06.1927, fotonegatīva nr. 8403)

LR gados daudzi pag. zemnieki paši gatavo saimniecībā vajadzīgos darba rīkus, kā, piem., ratus, atsperratus, ragavas, kamanas, izbraucamās droškas, siena slīdgrābekļus, linu apstrādes darba galdus, eļļas spiedes, medus sviedes u.c. Uzskaites dokumenti ir nepilnīgi, jo, piem., nav uzskaitītas linu apstrādes mašīnas (darba galdi), eļļas spiedes u.c.

Spēka mašīnu un darba rīku uzskaites dati Rudzātu pag. un Daugavpils apr. zemnieku saimniecībās[18]

(L/s skaitīšanas dati 1943. gadā)

Mašīnas, darba rīki	Rudzātu pag.	Daugavpils apr.
Ar zirgu transportu pārvietojamā lokomobīlis	1	18
Iekšdedzes motori	19	205
Dīzeļmotori	1	30
Rindu sējmašīna	6	84
Labības pļaujmašīnas	45	621
Zāles pļaujmašīnas	220	1725
Zāles pļaujmašīnas pielāgotas labības pļaušanai	33	344
Zirgu grābekļi	127	1027
Kartupeļu racēji	10	86
Tīrkūlēji	15	170
Ģēpeļkuļmašīnas	110	1892
Graudu šķirojamās mašīnas	11	254
Ekseļmašīnas	9	141
Automātiskais dārzu miglotājs	1	5
Kultivatori	8	166
Spīļu arkli	383	15657
Vienlemeša arkls	632	24897
Divlemešu arkls	27	756
Traktors	1	26
Atsperu ecēšas	503	15830
Cik-cak ecēšas	7	445
Šķīvju ecēšas	3	50
Vienjūga kokasu rati	323	15290
Vienjūga dzelzasu rati	280	7705

[18] LVVA, 5238-3-6c, 183. lpp.

Saimnieciskā dzīve 08.1944-1991

Arhīvu pētījumi par pad. varas gadiem balstās galvenokārt uz arhīvu materiāliem, ko savā laikā bij. kolhozu, sovhoza, c/p un pag. pašvaldības vadības iesniegušas raj. varas iestādēm. Par laiku līdz kolhozu nodibināšanai (1944-1950) par individuālo zemnieku saimniecību īpašumu, sējumiem, mājlopiem u.c. arhīvos ir nepilnīgas ziņas. Par 1949. gadā deportēto rudzātnieku īpašumu nav nekādu uzskaites dokumentu (par izsūtīto īpašuma likteni skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana) → Iedzīvotāju izsūtīšana***). Ļoti trūcīgas ir arī ziņas par zemnieku īpašumu (māju, saimniecības ēku, l/s inventāra, mājlopu u.c.) nodošanu kolhoziem to nodibināšanas laikā. Tāpat ļoti trūcīgas ir ziņas par visu individuālo saimniekošanu visos pad. okupācijas gados. Var piezīmēt, ka no individuālā sektora bieži tiek iepirkta lopkopības produkcija un nodota valsts sagādē kā kolektīvās saimniecības produkcija - pildīts valsts sagādes plāns. Tāpat arī jāatzīmē, ka saimnieciskās darbības rezultātu ticamība ir diezgan apšaubāma - arhīvos atrodamajās dažādajās atskaitēs u.c. dokumentos ir nepilnības un neatbilstības skaitļos, ir lielas atšķirības starp saimniecībai uzdoto plānu un tā izpildi u.tml.

Ņemot vērā visu minēto, kā arī daudzus citus arhīva materiālos atrodamos faktus un rudzātnieku stāstīto, var secināt, ka visā pad. varas laikā arī Rudzātos saimniekošana notiek tipiskā padomju garā: tiek pieļauts daudz nelikumību, atklātāka vai slēptāka kopējās mantas izsaimniekošana un zagšana, daudz disciplināro pārkāpumu, dzeršanas un bezatbildības, bieža vadības maiņa un ar to saistītas jukas. Protams, ne tas attiecas uz visiem vadītājiem, ne uz visiem strādātājiem. Netrūkst daudz godīgu, strādīgu un čaklu cilvēku, tikai par tiem parasti dokumentos nekādu faktu nav. Toties atrodami dokumenti par kritušiem lopiem (piem., pavirša darba rezultātā 1960. gadā ir krituši 439 liellopi un 283 cūkas), par atsevišķiem pārkāpumiem un neizdarībām (skat. tekstu tālāk - īpaši tautas kontroles materiālos) u.c. lietām.

Uz 1950 Rudzātu pag. teritorijā ir 4 c/p, kas pakļautas Līvānu raj. Pēc 1960. gada, izveidojot pad. saimniecību *Rudzēti*, tajā tiek iekļauta Mālakalna, Rudzātu un Vidu c/p teritorija, bet Aizupes c/p teritorija tiek pievienota Rožupes c/p teritorijai (sīkāk skat. nodaļā ***Pagasta izveidošanās → Ciemu padomes***).

Rudzātu pag. c/p ekonomiskais raksturojums uz 1950[19]

Rādītāji	Aizupes c/p	Mālakalna c/p	Rudzātu c/p	Vidu c/p	Rudzātu pag. kopā
Zemes platība, ha	2836,8	2282,6	3144,2	3526,4	11790,0
t.sk. aramzeme, ha	1330,8	1422,6	1559,2	2100,8	5413,6
Kolhozi	1	1	1	1	4
Kolhoznieku sētas	140	150	171	211	672
Individuālās sētas	-	3	3	4	10
Iedzīvotāji	509	606	613	810	2538
Skolas	1	2	1	1	5
Partijas mājas	1	-	-	-	1
Bibliotēkas	-	-	1	-	1
Veikali	-	1	1	-	2
Pasts	-	-	1	-	1

[19] LVA, 270-2-3504, 1. lpp.

Salīdzinoši statistiskas dati par laiku 1921-1950[20]

Nosaukums	1921*	1923*	1935	1942	1943	1949	1950
Iedzīvotāju skaits	1900		3355				2538
Saimniecību skaits	279	540	654	679	679	671	672**
Zemes platība, ha		8393	6959,69	11743	11743	9226,37	11790
aramzeme, ha		3990		7126,8	7126,8	4503,8	5413,6
sējumi, ha	385,6	2712	11617		3170,8	4641,8	1570,3
rudzi, ha		556	697				
mieži, ha		550	719,4				
auzas, ha		824	1006,4				
lini, ha		248	711,9	799,9	495,9	480,7	153,54
kartupeļi, ha							97,4
Mājlopi							
zirgi, gab.	262	845	1141		1130	39	
liellopi, gab.	495	2378	3408		2388	700	
cūkas, gab.	337	1209	1552		1890	373	
aitas, gab.	628	3960	5168		1870	705	
Mājputni, gab.			7945		1827		
Bišu saimes, skaits (stropi)			510		379	243	

Piezīmes.

* - statistikas dati tikai par Rudzātu pag. teritoriju, atdalītu no Stirnienes pag., un Eleonorviles novadu (bez no Vārkavas un Līvānu pag. pievienotajām saimniecībām);

** - kopā ar 4 kolhoziem.

1950-tajos gados Līvānu spirta rūpnīca rudens sezonās (kartupeļu novākšanas laikā) organizē kartupeļu iepirkšanas punktus tuvākā un tālākā apkārtnē, t.sk. Rudzātos. Tajā laikā Līvānu spirta rūpnīcu vada direktors Reinholds Greile (1895-195?).

R.Greile ir bij. sarkanais strēlnieks, ar 4 klašu izglītību, 17 gadus strādājis pad. represīvajos orgānos, terorizējis rūpnīcas strādniekus (izsekojis, nepamatoti atlaidis no darba un dažādi iespaidojis (arī fiziski) ar vietējo miliču palīdzību), dzērumā lielījies, kā Krievijā kopā ar "kolēģiem" "vareni darbojušies" - izvarojuši un pēc tam nošāvuši jaunas sievietes u.c.[21].

Rudzātu pad. saimniecības ekonomiskie rādītāji (1960-1990)

Rādītāji	1960	1965	1970	1976*	1980	1985	1990
Kopplatība, ha	8849	6833	6833	6833	6833	6833	4140
Aramzeme, ha	4724	4391	4379	3930	3650	3650	3020
graudaugi, ha	1314	1880	1387	1915	2158	2600	2291
ziemāji, ha	558	1350	541	571	620	698	1005
vasarāji, ha	756	526	846	1344	1530	1842	1265
Graudi un pākšaugi							
Kopraža, t	933,7	2707	1703	3285	2063	4786	4925
Ražība, cnt./ha	7,10	14,4	16,1	17,2	9,6	18,4	18,4
Nodots valstij, t		128,9	364,2	271	91	648	387,8
Lini, ha	236	-	-	-	-	-	-
Stiebriņu kopraža, cnt.	1650	-	-	-	-	-	-
Linsēklas, kopraža cnt.	8	-	-	-	-	-	-
Linu šķiedra, kopraža cnt.	326	-	-	-	-	-	-
Daudzgadīgie zālāju siena raža, cnt./ha	15	14,8	21,1	17	33,1	24,8	24,4
Kartupeļi							
Stādījumi, ha	85	70	50	60	62	74	39
Kopraža, t	516,9	674	947	562	380	589	118
Raža, cnt./ha	60,81	97	182,1	94	62	74	39
Nodots valstij, t		35,2	39,9	87	137	213	14,7
Sakņaugi, ha	695,2	159	113	121	108	50	54
Raža, cnt./ha		200	195,4	127	55	170	146
Dārzeņi, cnt./ha		133,1	54,6	56,3	51,2	56,3	-

[20] LVVA, 5238-3-6c, 136.-183. lpp. un LVA, 270-2-3205, 62. lpp.

[21] Staņislava Bojāra vēstule (3.04.2002).

Rādītāji	1960	1965	1970	1976*	1980	1985	1990
Govis, gab.		827	849	945	918	805	749
Vidējais izslaukums no govs, kg	1876	2888	3057	2977	2180	3096	2574
Saražots piens, t	1075,5	2321,9	2596,2	2709	2025	2508	2246
Nodots piens valstij, t	966,8	2107,9	2393,2	2576	1776	3437	2946
Iegūti teļi (no 100 govīm), gab.	17,2	97	78,9	78	57	80	78
Zirgi, gab.	166	143	128		92	107	77
Cūkas, gab		1509					3199
Aitas, gab.	192						374
Mājputni, gab.	25						
Nodota gaļa valstij, t	62,5	371,4	542,2	577	604	705	599
Bišu saimes, skaits (stropi)	63	112	124				120
Iegūts medus, cnt.		33			8		15
Nodots valstij, cnt.		18					0,4
Organiskais mēslojums, t/ha	10,9	28,6	17,9		12,4	7,2	8,2
Minerālmēslojums, kg/ha	222	210	191		180	176	131
Tehnika							
Traktori, gab.	13	42	28	75	78	78	72
Kombaini, gab.	4	11	17	18	18	16	20
Automašīnas, gab.					33	54	64
Vidējais strādnieku skaits	310			425	376	363	339

Piezīme.

* - Ņemti 1976. gada dati, jo 1975. gadā tie ir nepilnīgi.

Jāatzīmē tas, ka jau 1989. gadā Rudzātu pag. teritorijā izveidojas pirmās 11 zemnieku saimniecības: A.Gribonika, J.Cakula, T.Detkova, I.Dolgās, A.Pastara, J.Pastara, A.Skuteļa, J.Vārpsalieša, J.Viļuma, J.Vindeļa un T.Žihares, kuras minētajā gadā saražo 10,9 t gaļas, 64 t piena un 23 kg vilnas[22].

Ieskats pad. saimniecības *Rudzēti* tautas kontroles grupas 1982. gada ziņojumos[23]. "Izveidota tautas kontroles grupa no 18 biedriem, (pr-js Artūrs Brūvers). Izveidoti 4 tautas kontroles posteņi: 1. un 2. brigādē, mehāniskajās darbnīcās un cūku fermā. Katrā postenī darbojas 3 tautas kontrolieri. Tautas kontroles grupas darbības galvenais uzdevums - sniegt palīdzību saimniecības partijas organizācijai un administrācijai valsts plānu un uzdevumu izpildē."

"Kā norāda tautas kontroles atskaites, darīts, bez šaubām, ir, bet samērā maz. Ir veiktas dažādas pārbaudes un rakstīti ziņojumi saimniecības vadībai. Jājautā, kādu labumu valstij un saimniecībai dod visas šīs pārbaudes. Kā zināms, mūsu saimniecība ir viena no atpalikušajām saimniecībām rajonā, tam, bez šaubām, ir daudz un dažādi iemesli, gan objektīvi, gan nē. Par saimniecības atpalicību tā rajonā bieži tiek kritizēta, arī republikas presē."

"Tautas kontroles grupa kā galveno trūkumu min darba disciplīnas neievērošanu, paviršu, pat noziedzīgu attieksmi pret darbu un savu pienākumu pildīšanu. Daži piemēri par neizdarībām:

- Slikti aparta zeme, kur izlietota degviela un izmaksāta darba alga, sagaidāma slikta raža;
- Laikā neieziemoti lopi rada tūkstošiem rubļu zaudējumus;
- Darba disciplīnas grāvēju dēļ nebaroti lopi un neizslauktas govis, rezultātā - niecīgs dzīvnieku dzīvsvara pieaugums un niecīgi izslaukumi;
- Darba disciplīnas neievērošana un dzeršana darba laikā, kur darba disciplīnas grāvēji negatīvi ietekmē kolektīva darbošanos un rezultātā plānoto uzdevumu neizpilde jeb ražotai produkcijai zema kvalitāte;
- Piemēram, Lūzenieku slaucamo govju fermā lopi ļoti vāji, sagaidāma lopu krišana, jo tie netiek laicīgi pietiekoši baroti, ir gadījumi, kad barība (skābbarība) netiek pievesta nemaz. Fermā izslaukums ļoti zems. Izslauktais piens nosūtīts uz pienotavu nesvērts, jo, lūk, sabojājušies svari;
- Pārbaudot graudu noliktavas, konstatētas nekārtības graudu uzglabāšanā, tie izkaisīti pa noliktavas grīdu, tāpat nesakārtota minerālmēslu glabāšanas novietne."

Par saimniecisko dzīvi šajos gados skat. arī nodaļās ***Kolektivizācija*** un ***Iedzīvotāji***.

[22] LVA, Daugavpils nodaļa, 637-1-546, 1. lpp.
[23] LVA, Daugavpils nodaļa, 256-1-325, 1.-15. lpp.

Saimnieciskā dzīve pēc 1991

Padomju saimniecības pārveide paju sabiedrībā. 28.02.1992 pad. saimniecībā *Rudzāti* notiek *Privatizācijas un pārveidošanas kopsapulce*[24], kurā piedalās 453 cilvēki, t.sk. Preiļu L/s pārvaldes pr-ks Jānis Vucēns. Par sapulces vadītāju ievēl Pēteri Abaronu. Sapulci atklāj direktors Jānis Kivlenieks. Dienas kārtība (šeit sīkāk apskatīti daži punkti):

- Privatizācijas koncepcijas apstiprināšana;
- 3.1. Pad. saimniecības *Rudzāti* pārveidošana par paju sabiedrību *Rudzāti*;
- 4. Mantas inventarizācijas saraksta apspriešana un apstiprināšana;
- 4.1. Par 5 tehnikas vienību nelikumīgu pārdošanu;
- 5. Statūtu projekta apspriešana un apstiprināšana;
- 6. Par paju sabiedrības *Rudzāti* pr-ja, valdes un revīzijas komisijas vēlēšanām;
- Sabiedrības institūciju pilnvaru noteikšana līdz statūtsabiedrības reģistrācijai Uzņēmumu reģistrā.

Saimniecības direktors Jānis Kivlenieks informē par pad. saimniecības nodibināšanu (1960) un uz doto brīdi paveikto: 1960. gadā saimniecības kopplatība ir 8000 ha, šī gada pavasarī ir 1300 ha. Rudenī iesēti 550 ha ziemāju, pavasara sējai uzarti 1000 ha, sagatavots sēklas materiāls. 1991. gadā saražota produkcija: 1817 t graudu, 1780 t siena, 5300 t skābsiena, 1500 t skābbarības. Valstij pārdotas 1530 t piena un 520 t gaļas.

Saimniecības grāmatvede Jevgēnija Pastare iepazīstina ar kapitālo daļu aprēķināšanu privatizējamos uzņēmumos: Kolhozā nostrādāto gadu 1 diena pielīdzināta 2 rbļ., periodā 1960-1970 aprēķinātā algas kopsumma tika reizināta ar koeficentu 3, periodā 1971-1980 - ar koeficentu 1,6, bet periodā 1981-1991 (1. pusgads) tika ņemti faktiskās algas aprēķini. Kopējais aprēķinātais kapitāls ir 13887,0 tūkst.rbļ, sākotnējais apvienotais mantas kapitāls ir 2394,0 tūkst.rbļ. No kopējā kapitāla 17% ir mantas kapitāls. Lopi, inventārs un sēkla tika novērtēti atbilstoši pastāvošajām cenām uz 1.07.1991.

Saimniecības dispečers, privatizācijas komisijas pr-js Jānis Bebrišs informē par paju aprēķināšanu: Pajas tika aprēķinātas fiziskajām personām pēc nolikuma, kurā teikts, ka mantiskā paja jāaprēķina pēc bilances vērtības uz 1.07.1991. Saimniecībā akti par lopu un inventāra nodošanu [par kolektivizācijas laiku] nav saglabājušies. LVA Daugavpils filiālē saņemtas ziņas uz 1.01.1949, dati nepilnīgi. Mantiskās tiesības jāpierāda ar lieciniekiem. Pamatojoties uz iesniegumiem, tiks veikti pārrēķini.

Pēc 3 minēto runātāju noklausīšanā tiek saņemts daudz jautājumu un pārmetumu par to, ka pašreiz saimniecības galvenie peļņas avoti ir piena un graudu ražošana, kas ar katru gadu samazinās. Uz to J.Kivlenieks atbild: "*Pakāpeniski samazinoties saimniecības zemes platībai, samazināsies arī lopkopības produkcijas ražošana, ceru, ka tuvākajā laikā palielināsies lopkopības produkcijas ražošana individuālajā sektorā*".

Uz jautājumiem "*Vai ir iespējams veidot paju sabiedrību, kamēr vēl nav pilnīgi veikta zemes reforma?*" un "*Vai ir reāla iespēja paju sabiedrībai pastāvēt?*" atbild Preiļu L/s pārvaldes pr-ks Jānis Vucēns: "*Likums paredz, ja līdz š. g. 15.03 netiks pārveidoti kolhozi un sovhozi kādā citā uzņēmējdarbības formā, tad tie nevarēs praktiski pastāvēt, jo bankā tiks slēgti visi norēķinu konti. Tātad lēmums būtu jāpieņem šodien*".

Rezultātā ar 379 balsīm par un 38 pret tiek pieņemts lēmums par Rudzātu paju sabiedrības izveidošanu.

---

[24] LVA, Daugavpils nodaļa, 410-1-325, 1.-15. lpp.

Rudzātu paju sabiedrības Rudzāti ekonomiskie rādītāji[25]

Rādītāji	1992	Rādītāji	1992
Zemes kopplatība, ha	4425	**Liellopi**, galvas	1807**
Lauksaimnieciski izmantojamā zeme, ha	4140	Govis, galvas	599
Aramzeme, ha	3032	Ataudzējamie un nobarojamie lopi, galvas	1208
Pļavas, ha	298	Liellopu dzīvmasas pieaugums, cnt	723
Ganības	810	Dzimušo teļu dzīvmasa, cnt.	147
Nelauksaimnieciskā zeme, ha	285	Iegūts piens, t	1076,7
Meži, ha	200	**Cūkas**, galvas	1883***
Krūmāji, ha	52	Pamatganāmpulks , galvas	251
Pagalmi, ha	1	Audzējamās un nobarojamās cūkas, galvas	1230
Pārejā zeme, ha	32	Cūku dzīvmasas pieaugums, cnt.	337
Kopējā sējumu platība, ha	2528	Sivēnu masas pieaugums, cnt.	241
Graudaugi un pākšaugi, ha	1361	**Zirgi**, galvas	58****
Ziemāji, ha	505*	**Pārdoti visa veida dzīvnieki**, galvas	385
Vasarāji, ha	856	**Pārdota dzīvmasa**, cnt.	1321
Daudzgadīgie zālāji, ha	1155	**Bišu saimes**, skaits (stropi)	120
Kultivētās ganības, ha	538	Iegūts medus, cnt.	15
Augkopība, ha	4415	**Autotransports**	50
Iegūtā raža		Kravas automašīnas, vienības	34
Graudi, t	650,5	Speciālās automašīnas, vienības	9
Ziemāji, t	529,6	Autobusi, vienības	4
Siens, t	1055,9	Vieglās automašīnas, vienības	3
Zaļā masa, t	8125	**Traktori**	
Zaļā masa (noganīta), t	4837	Traktori, vienības	60
Skābbarība (sagatavota), t	4502,1	Traktori ar uzmontētām mašīnām, vienības	8
		Strādājošie, skaits	235
		Sievietes	67

Piezīmes.

* - 20 ha ziemāju platības iznīkusi nelabvēlīgajos ziemošanas apstākļos, iegūtā vidējā raža no graudaugu platības tikai 4,8 cnt./ha, zālāji sienam -24,4 cnt./ha, zaļbarība -120 cnt./ha, zaļā masa 164,1 cnt./ha;

** - dzimuši 440 teļi, krituši un bojā gājuši 337 liellopi, t.sk. 164 teliņi līdz 4 mēnešu vecumam;

*** - dzimuši 1003 sivēni, kritušas 1358 (cūku un sivēni);

**** - dzimis 1 kumeliņš, krituši 5 zirgi.

Nelikumīga tehnikas pārdošana. Izskatot dienas kārtības 5. jautājumu par nelikumīgu tehnikas pārdošanu, J.Kivlenieks norāda, ka 70.08.1991 saņemtajā Preiļu raj. L/s pārvaldes pavēles (nr. 18 no 28.07.1991) 5. paragrāfā teikts: "*Bez kopsapulces lēmuma aizliedzu jebkādu pamatfondu pārdošanu*". Pēc pavēles saņemšanas ar bij. direktora J.Bebriša svētību tikušas pārdotas 5 tehnikas vienības:

- graudu sējmašīna SZT-3,6, izlaides gads 1989, bilances vērtība 1915 rbļ., pārdota par 1915 rbļ.,
- graudu kombains SK-5, izlaides gads 1983, bilances vērtība 7073 rbļ., pārdots par 919,40 rbļ.,
- graudu kombains SKP-5, izlaides gads 1986, bilances vērtība 7685 rbļ., pārdots par 1690 rbļ.,
- automašīna GAZ-69, izlaides gads 1955, bilances vērtība 642 rbļ., pārdota par 642 rbļ.,
- automašīna GAZ-53, izlaides gads 1976, bilances vērtība 4667 rbļ., pārdota par 933 rbļ.

J.Vucēns informē, ka raj. prokurors kriminālllietu pret bij. direktoru nav ierosinājis, gaidot kopsapulces lēmumu. Balsojot par nelikumīgo direktora rīcību, kopsapulce ar 340 balsīm viņu attaisno (pret 85, atturas 3). Tādējādi ar pašu rudzātnieku piekrišanu J.Bebrišs nesodīti izsaimniekojis kopīpašuma daļu.

Agroserviss. Rudzātu pag. pr-js Jānis Grandāns ziņo, ka pie pag. valdes izveidots pašvaldības uzņēmums - l/s agroserviss (vad-js Vadims Ceruks), kuram iedalīta l/s tehnika individuālo saimniecību apkalpošanai.

Paju sabiedrības *Rudzāti* likvidācija. Pēc pad. saimniecības *Rudzēti* likvidācijas izveidotās paju sabiedrība *Rudzāti* pastāv un darbojas nepilnu gadu. Tā tiek likvidēta 1992. gadā. Tālāk sekojošajā tabulā uzskaitīts uz paju sabiedrības likvidācijas brīdi tai piederošais īpašums.

[25] LVA, Daugavpils nodaļa, 419-1-325, 9.-12. lpp., 418-1-325, 4.-15. un 17.-21. lpp.

Mantas inventarizācijas saraksts[26]

(Pie objektiem nepiesaistītas par pajām pārdodamās mantas)

Objekta nosaukums	Skaits	Vērtība rubļos
1. Pamatražošanas objekti		
Govju kūts *Komplekss*		1015638
Govju kūts *Būmaņi*		300786
Govju kūts *Jaunie Vidi*		379031
Govju kūts *Lūzenieki*		409955
Govju kūts *Jaujas*		178577
Teļu kūts Vecajā Borovkā		114748
Teļu kūts Alksniešos		172596
Teļu kūts Būmaņos		31250
Teļu kūts Vilcānos (200 galvām)		256363
Teļu kūts Vilcānos (100 galvām)		50185
Teļu kūts Jaujās		87293
Teļu kūts Lūzeniekos		112638
Teļu kūts Vecajos Lūzeniekos		148060
Teļu kūts Vecajos Vidos		80308
Teļu kūts Mežvidos		467266
Cūku kūts, Reiņa (Steķos)		612524
Cūku kūts, Vilkauša (Steķos)		307516
Cūku kūts 2-4 mēn. grupa		76225
Cūku kūts remontcūku grupa		173478
3 cūku kūtis 0-2 mēn.		1196013
Cūku kūts (nojauktā)		25000
Kopsumma:		**5295450**
2. Pamatražošanu apkalpojošie objekti		
Kalte KZS-20		231410
Vecā kalte Būmaņos		45310
Āboliņa kalte Lācupos		12500
Graudu noliktava Būmaņos		28950
Centra kalte		248160
Centra dzirnavas		3050
Noliktava Lācupos		32000
Noliktava Lācupos		2500
Noliktava Lācupos		4400
Minerālmēslu noliktava Būmaņos		32000
Naftas bāze 2. brigādē		2100
Rezerves daļu noliktava		25350
Saimniecības preču noliktava Rudzātos		3500
Saimniecības preču noliktava Lācupos		2000
Mehanizētās darbnīcas		376432
2. brigādes punkts Steķos		12000
Kokapstrādes cehs		7600
Siena miltu cehs		24100
Kantora ēka ar inventāru		100933
Sabiedriskās ēdināšanas sektors		1395
Autotransporta sektors		205150
Augkopības produkcijas raža 1. brigādē		358090
Augkopības produkcijas raža 2. brigādē		443585
Zirgi		54244
Biškopība		3116
Kopsumma:		**2240875**
3. Komunālā saimniecība		
Katlu māja		573980
Ārējie tīkli		224060
Kopsumma:		**798040**

[26] LVA, Daugavpils nodaļa, 412-1-325, 1.-2. lpp.

Objekta nosaukums	Skaits	Vērtība rubļos
4. Dzīvojamais sektors		
Dzīvojamās mājas	39	833606
Skola		13000
Bērnu dārzs, vecais (Rudzātos)		10480
24 dzīvokļu māja		437255
18 dzīvokļu māja (Miera ielā)		466767
8 dzīvokļu māja	4	12751
12 dzīvokļu māja		134881
Kopsumma:		**2023510**
5. Tehnika un transports		
Traktori	7	28700
Traktorarkli	3	1483
Kultivatori	3	1200
Graudu sējmašīna	1	350
Kartupeļu racējs	1	1400
Veltņi		250
Kombaini	3	11200
Cukurbiešu sējmašīna	1	500
Zāles pļāvēji	2	130
Automašīnas GAZ	6	7800
Iekrāvējs	1	300
Kartupeļu racējs	1	700
Smalcinātāji	2	3400
Rulonu smalcinātājs	1	600
Barības sadalītājs	1	1200
Kalorīfers	1	220
Raudžu vedējs	1	800
Ūdens sildītājs	3	1360
Augļu dārzs		11000
Mūzikas instrumenti (2 akordeoni)		472
Elektropults (mūzikas instruments)	1	7521
Apkalpošanas līnija LPSB	1	1255
Graudu kalte	1	7000
Poļu kalte	1	134122
Summa:		**222963**
Pavisam kopsumma:		**10580838**

Nožēlojami, ka no Rudzātu paju sabiedrības pag. pašvaldības rīcībā nav palikusi neviena tehniskā vienība (autobuss, vieglās un smagās mašīnas, traktori). Vienīgie dokumentos atrastie fakti par bij. pad. saimniecības tehniku u.c. mantu ir jau minētās 5 nelikumīgi pārdotās tehnikas vienības pad. saimniecības pastāvēšanas pēdējā gadā un iepriekšējā tabulā (paju sabiedrības mantas inventarizācijas sarakstā) uzskaitītā manta. Ja tabulā ***Rudzātu pad. saimniecības ekonomiskie rādītāji (1960-1990)***, kas izveidota, balstoties uz saimniecības atskaitēm, uz 1990 minēts, ka saimniecības rīcībā ir 72 traktori, 20 kombaini un 64 automašīnas, bet paju sabiedrības mantas inventarizācijas sarakstā ir minēti vairs tikai 7 traktori, 3 kombaini un 6 automašīnas, tad rodas loģisks jautājums - kur 2 gadu laikā palikusi visa pārējā tehnika? Pašreiz Rudzātu pag. pašvaldība spiesta tehniku iegādāties no jauna.

Var piezīmēt, ka arī daudzi pad. varas gados uzceltie objekti ir sagrauti, izdemolēti utt. (piem., minerālmēslu noliktava Būmaņos, ferma Vidos, bērnudārzs 90 vietām u.c.).

Saimnieciskā dzīve pagastā 2001-2002. 2001. gadā Rudzātu pag. ir 55 zemnieku saimniecības 2067 ha kopplatībā (31,2%), 470 piemājas saimniecības 4447 ha kopplatībā (67,1%), 15 personīgās palīgsaimniecības 115 ha kopplatībā (1,7%). Pag. zemes vidējā kadastrālā vērtība ir 112 Ls/ha.

Statistikas datu par aramzemi, sējumiem, mājputniem un bišu saimēm uz 2001. gadu nav. Vienīgais, kas droši zināms - pag. teritorijā uz 2001. gadu nav neviena hektāra linu sējumu. Laikam mainījies klimats...

Rudzātu pag. zemnieku saimniecības uz 2001

Nr.	Īpašnieks	Māju nosaukums	Atrašanās vieta	Vecais nosaukums	Īpašums reģistrēts
1.	Abarons Pēteris	Smilgu Druvas	Jaudzemi	Smilgdruva	24.05.1994
2.	Anspoks Valdis	Pīterāni	Rudzātu centrs		9.04.1992
3.	Bindars Roberts	Vālodzīte	Čirvonieki		25.03.1992
4.	Bojārs Pēteris	Jānīši	Brīsla	Grūženīca	18.03.1992
5.	Brics Pēteris	Kaņepes	Brūveri	Kaņepāji	30.04.1993
6.	Brūvers Aldis	Gavari	Caunes	Caunes	6.07.1993
7.	Brūvers Uldis	Brūveri	Brūveri	Brūveri	24.03.1992
8.	Bulmeistere Velta	Kaņepāji	Rudzātu centrs	Kaņepāji	20.02.1992
9.	Cakuls Jānis	Oškrasti	Lācupi	Oškrasti	13.02.1992
10.	Cakuls Jānis	Rudzātu Āriņas	Rudzātu centrs		30.03.1993
11.	Dambīte Elizabete	Ganuceļš	"	Būmaņi	22.10.1999
12.	Detkovs Timofejs	Stūrmaņi	Medņevka	Saulgoži	25.03.1992
13.	Dolgais Juris	Rudzātu Ozolsalas	Rudzātu centrs	Ozolsalas	27.04.1993
14.	Dolgais Pēteris	Līči	"		3.04.1992
15.	Erts Juris	Bērziņi	Slīčevka	Slīčevka	28.02.2001
16.	Goldovs Nikolajs	Zaļsala	Brīsla	Zaļāsala	24.05.1994
17.	Grandāne Paulīna	Vītolu mājas	Lūzenieki		6.05.1992
18.	Grandāns Jānis	Zaļā Birzs	"	Zaļābirze	9.04.1992
19.	Gribonika Emīlija	Dzirnavnieki	Lācupi		24.02.1992
20.	Griboniks Antons	Ošupe	"	Ūša	25.03.1992
21.	Grigorjeva Dzintra	Borovka	Rudzātu centrs		24.04.1992
22.	Kasale Veronika	Ozoldruva	Būmaņi	Ozoldruva	2.04.1993
23.	Klaužs Modris	Neļķes-92	Vidi	Neļķes	7.08.1992
24.	Laugalis Māris	Mārlienes	Rudzātu centrs		5.02.1996
25.	Leimanis Juris	Lācupe	Lācupi	Jumīši	2.04.1992
26.	Liepnieks Pēteris	Ataudziņas	Steķi	Ataudziņas	25.10.1993
27.	Lietavniece Raisa	Eglāji	Būmaņi		26.02.1999
28.	Nīcgalis Alberts	Pļaviņas	"	Pļaviņas	2.06.1994
29.	Olksna Marija	Olksnu mājas	Rudzātu centrs		5.06.1992
30.	Ozoliņš Ilmārs	Kalnu Mežvidi	Astesmežs	Kalni	24.09.1992
31.	Pastars Anatolijs	Rubini	Staņislavova		12.10.1994
32.	Pastars Antons	Irbes'	"		27.03.1992
33.	Pastars Jāzeps	Pastariņi	"		27.03.1992
34.	Piļups Pēteris	Aleksandrova	Aleksandrova	Līdzenumi	24.03.1992
35.	Podnieks Vitālijs	Saulgrieži	Lūzenieki	Akmeņkalni	17.03.1992
36.	Punculis Jāzeps	Ošmala	Rudzāti	Ogas	15.07.1993
37.	Reinis Andris	Dzenīši	Steķi		1.08.1994
38.	Rudzāts Aivars	Birztalas	Vilcāni		8.04.1992
39.	Rudzāts Benedikts	Rudzētiņi	Rudzātiņas		12.06.1992
40.	Rudzāts Konstantīns	Galdiņi	Būmaņi		11.08.1993
41.	Rudzāts V.	Rieksti	Soltupe		30.03.1993
42.	Rusiņš Jānis	Vainadziņi	Būmaņi		2.04.1993
43.	Seikstulis Aivars	Piļupsala	Piļupsala	Piļupsala	24.03.1992
44.	Skutelis Arkādijs	Avotiņi	Rudzāti	Atmatas	8.12.1994
45.	Slava Lilita	Osīši	Rudzātu centrs		6.10.1992
46.	Sola Zenta	Pavasari	"		6.05.1994
47.	Vaivods Alberts	Blāzmas	Vidi		1.04.1992
48.	Vaivods Edgars	Melnupīte	"		2.04.1993
49.	Vaivods Ēvalds	Salas	Alksnieši		1.06.1993
50.	Vārpsalietis Pēteris	Mežmaļi	Vārpsala		16.01.1992
51.	Vēvere Janīna	Jaundzemi	Jaudzemi		26.05.1992
52.	Vilcāns Rihards	Ozolsalas	Lūzenieki		25.03.1992
53.	Viļums Jānis	Jāņi	Rudzāti	Brieži	30.07.1992
54.	Vindelis Jānis	Ciemiņi	"	Ciemiņi	25.03.1992
55.	Vutnāns Elmārs	Rīta Saule	Vidi		31.03.1992

Šo saimniecību darbība lauksaimnieciskās produkcijas ražošanā ir ļoti niecīga, galvenokārt tikai ģimenes izdzīvošanai (naturālā saimniecība). Nopietnāka ražošana ir tikai atsevišķās saimniecībās (T.Detkova, M.Klauža, J.Viļuma, U.Brūvera u.c.).

Viens no aktīvākajiem pag. lauksaimniekiem ir Juris Erts (1968). Uz 2002 viņa zemnieku saimniecībā *Bērziņi* iesēti 133 ha graudaugu (izmantota sertificēta sēkla), iekulti 25-30 centneri no hektāra. Konkursā *Sējējs 2002* Juris Erts (z/s *Bērziņi* īpašnieks) saņem Atzinības rakstu kā viens no 5 Dienvidlatgales reģiona pārstāvjiem, kas izturējuši konkursa atlases kārtas. Pretendenti

konkursā startē 6 grupās, J.Erts - grupā "lauksaimnieciskā ražošana", vērtēšana notiek pēc 100 punktu sistēmas[27].

Uz 2002 pagastā ir 8986,9 ha zemes. Lauksaimniecībā izmantojamā zeme ir 8868 ha, no tiem 5703,2 ha aizņem aramzeme, augļu dārzi, pļavas, un ganības; meliorēti 4101,9 ha zemes. Meži aizņem 2678,8 ha, krūmāji, purvi un ceļi - 193,8 ha.

Pēc LR Zemkopības ministrijas datiem[28] uz 1.09.2002 Rudzātu pagastā, salīdzinot ar rajonu un valsti, ir šāds sugas mājlopu skaits:

Dzīvnieku suga	Dzīvnieku skaits		
	Rudzātu pag.	Preiļu raj.	Latvijā
Liellopi	1489	21424	421781
Slaucamās govis	830	13052	246037
Cūkas	86	2610	293347
Aitas	78	715	14637
Kazas	0	44	3343
Zirgi	0	0	0

Pagastā ir 4 zemnieku saimniecības, kas specializējušās piensaimniecībā (*Brūveri, Stūrmaņi, Neļķes-92, Jāņi*), 3 saimniecības - biškopībā (*Aleksandrova* - lielākā drava (Pēterim Piļupam)). Pagastā darbojas 1 kokapstrādes uzņēmums (Vladislava Trubena IU), sertificēta lopkautuve (Silvijas Puncules IU), 6 veikali, feldšeru - vecmāšu punkts, bibliotēka, ir pasta nodaļa. Vairāki privātie uzņēmumi (IU *Ripo-J* - Z/S *Kalniņi*, IU *Deni F*, SIA *Arka*) nodarbojas ar izbraukuma tirdzniecību, autoveikali apgādā tālākos pagasta nostūrus ar pārtikas un pirmās nepieciešamības nepārtikas precēm. Pagastā kā vetārste strādā Olita Brūvere (privātprakse).

Par saimniecisko dzīvi skat. arī nodaļā ***Iedzīvotāji***.

---

[27] Laikraksts *Novadnieks*, nr. 91 (7306), 11.12.2002, 2. lpp.

[28] http://www.vcidac.lv/ - LR Zemkopības ministrijas Valsts SIA "Valsts Ciltsdarba informācijas datu apstrādes centrs" - Latvijas produktīvo dzīvnieku centrs.

Mežsaimniecība

Mežu apsaimniekošana muižu un cariskās Krievijas laikos. Par meža apsaimniekošanu pagasta teritorijā īpaši pētījumi nav veikti. Ir atrastas ziņas, ka kādreiz Rudzātu muižas teritorijā bijuši lieli meži un purvi, kur bijis daudz meža dzīvnieku un putnu. Muižas īpašumā ietilpušas arī mežsarga mājas *Vainovska vieta* (tās nodedzina 1905-1906 notikumu laikā, skat. nodaļā ***1905.-1906. gada notikumi pagastā***). Vecie rudzātnieki stāsta, ka muižu laikos Rudzātu apkārtnes mežos ir tecināta darva un dedzinātas ogles. 19. gs. 2. pusē un turpmākajos gados (līdz 1905) muižnieki pārdod mežus uzpircējiem, zemnieki tos izcērt, un uzpircēji izcirtumu zemes pēc tam pārdod zemniekiem, kuri tos nolīž (skat. arī nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas → Kurčini*** un ***Vidi***).

I pasaules kara laikā un arī agrāk pag. ceļi bijuši grūti izbraucami. Kara laikā cara armijas inženieru vadībā zemnieku būvē un remontē ceļus - liek baļķu klājumu, šim nolūkam cērtot mežu (skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts → Ceļi***).

Mežsargs, aizsargs J.Lauva

Arhīvā atrasti dati par to, ka bij. Stirnienes pagastā 1919. gadā strādā šādi mežsargi: Izidors Gercāns Andreja d., Jānis Lauva (1888-1945), Rūdolfs Lūsis Augusta d., Andrejs Mednis Jēkaba d., Andžs Meņģelis Jāzepa d. (1870-1947), Andžs Ozoliņš (1867-1955), Francis Šilingovs (1879-1933)[1].

Mežu apsaimniekošana LR laikā[2].

Valsts meži. Ar 16.09.1920 LR Agrārās reformas likumu Latvijas valdība izšķiras par labu valsts mežsaimniecībai. Likums paredz, ka atsavināto īpašumu meži, ūdeņi un lauksaimniecībai maznoderīgās zemes paliek valsts īpašumā un apsaimniekošanā. Tādējādi apm. 1,150,000 ha bij. privāto muižu mežu pārnāk valsts īpašumā un Meža departamenta pārziņā. Kopā ar bij. Krievijas valsts mežiem (t.s. "kroņa mežiem") - apm. 377,00 ha, valsts mežu platība ir vairāk kā 1,5 milj. ha, bet kopā ar purviem un citām mežsaimniecībai nodotām zemēm kopējā mežu platība ir ap 2 milj. ha. Vēlākos gados (LR Zemes reformas laikā) daļa mežsaimniecības zemju - apmēram 262,000 ha - pāriet zemes fondā (plus apm. 20,000 ha Rīgas pilsētai), jo visu prasību apmierināšanai nepietiek lauksaimnieciski izmantojamās zemes. Ar to mežu kopplatība samazinās par apmēram 1/3. Pēc 1934. gada apvērsuma valdība mežu nodošanu zemes fondā pārtrauc, un Mežu departaments sāk atpirkt no privātiem zemes īpašniekiem lauksaimniecībai maznoderīgas zemes, pievienojot tās valsts mežu fondam. 1938/39 mežu atjaunošanai izlietoti Ls 1,200,000. Ikgadējā izcirtumu platība valstī - 17,000 ha. Valstī darbojas 35 čiekuru kaltes skujkoku sēklu ieguvei (daļu sēklu importē). Visās 75 valsts virsmežniecībās ierīkotas mežu kokaudzētavas (kopplatība 78 ha). 1935-1940 ierīkotas 16 kokaudzētavas dekoratīvo koku, krūmu un augļukoku audzēšanai. Iesākti smiltāju nostiprināšanas un apmežošanas darbi (galvenokārt Kurzemes jūrmalā). Lieli līdzekļi tiek izdalīti mežu nosusināšanai (1938/39 - Ls 1 milj.; izrakti 1000 km grāvju, nosusinot 16,000 ha mežu). Veikti plaši upju tīrīšanas un regulēšanas darbi, piemērojot tās koku pludināšanai. 1935-1940 ierīkoti 115 km jaunu ūdensceļu koku pludināšanai mežu nosusināšanas novadgrāvjos, no jauna izbūvēti 560 km jaunu un uzlaboti apmēram 800 km esošo mežu ceļu.

Privātie meži. Uz 1935 privāto lauksaimnieku mežu kopplatība Latvijā ir 314,800 ha (skat. tabulu):

Apgabali	Mežu platība, ha	Vidēji vienā saimniecībā
Kurzeme	34,261	0,7
Latgale	79,334	0,8
Vidzeme	162,383	2,0
Zemgale	38,822	0,8
Latvija	314,800	1,2

Visvairāk mežu vidēji vienā privātīpašnieka saimniecībā ir Latgalē - 2,3 ha. Privāto mežu koku audžu vecums - 40-60 gadu. 1937. gada Mežu aizsardzības likums nosaka, ka koku ciršana savas saimniecības vajadzībām ir brīva, ja izcērtamais vairums 1 gadā nepārsniedz meža 10 gadu pieauguma apmērus. Ja mežu cērt pārdošanai, tad par to 3 nedēļas iepriekš jāziņo valsts virsmežzinim atļaujas saņemšanai. Ja virsmežzinim rodas aizdomas, ka paredzamā ciršana būs pārāk plaša vai postoša, atļauja netiek dota. Atļaujas mežu izmantošanai nav vajadzīgas, ja īpašuma kopplatība nepārsniedz 10 ha, kā arī tām saimniecībām, kuru mežu platība nepārsniedz 1 ha. (Autors atceras, ka Rudzātu pag. zemnieki - mežu īpašnieki savus mežus ļoti taupīja - pat zaru malku kurināšanai pirka no valsts mežiem.) 1937. gadā sākas mežkopības sekciju dibināšana pie l/s b-bām. Tāda sekcija tiek nodibināta arī Rudzātos (1939, skat. nodaļā ***Biedrību darbība → Lauksaimniecības biedrība***).

---

[1] LVA, 259-18-16, 13. lpp.

[2] *Latvijas zeme, zemnieki un viņu darbs*, Rīga, 1940, 503.-526. lpp.

Mežu dienas. Ja 1934-1938 Mežu dienās galvenā vērtība tiek pievērsta iestādīto koku un krūmu daudzumam, tad 1939. gadā - iepriekšējo gadu stādījumu apkopšanai un papildināšanai (skat. tabulu). Meža dienu atbalsis mūsdienās skatāmas, piem., Latvijas Etnogrāfiskā Brīvdabas muzeja alejā. Par Mežu dienām Rudzātos sīkāk skat. nodaļās ***Organizāciju darbība → 766. Rudzātu mazpulks*** un ***Izglītība → Skolu darbība Rudzātu pagasta teritorijā 1920-1944 → Skolas apkārtnes labiekārtošana***.

Gadi	Dalībnieku skaits	Iestādīto koku un krūmu skaits
1934	67,000	195,000
1935	256,000	1,400,000
1936	257,000	1,438,000
1937	254,000	1,429,000
1938	252,000	1,350,000
1939	250,000	500,000

Purvu apsaimniekošana. Mežu departaments ir atbildīgs arī par valsts purvu izmantošanu. LR laikā valsts purvi tiek plaši izmantoti, īpaši - kā dedzināmās un pakaišu kūdras ieguves vietas. Tā kā kūdras ieguvei purvi vispirms jānosusina, tad valsts sāk purvu ilggadīgu iznomāšanu lauku sab-bām un lauksaimniekiem. Ja 1934. gadā tiek iznomāti 35 purvi, tad 1939. gadā - jau 263. 1938/39 dedzināmās un pakaišu kūdras ražošanai ierīkoti 2161 ha valsts un 403 ha privāto purvu. 1937. gadā tiek pieņemti *Noteikumi kurināmās un pakaišu kūdras ražošanas un pielietošanas veicināšanai*, kas paredz ievērojamus valsts pabalstus lauksaimnieku purvu nosusināšanai (60-90%). 1938. gadā tiek nodibināta a/s *Kūdra*, kas ražo un pārstrādā kūdru gan vietējām, gan eksporta vajadzībām. Mežu departaments kūdras ražošanu sāk 1936. gadā. Kūdras ražošanas strauju paplašināšanos sekmē LLK plašais propagandas darbs, LLK arī sāk godalgot centīgākos lauksaimniekus - kūdras ražotājus (1938. gadā - 46 lauksaimniekus). 1930. gados Rudzātu pag. iedzīvotāji gatavo kūdru dedzināšanai bij. Līvānu, tagad Turku pag. Skrebeļu (Skrūzmaņu) purvā (1939. gadā arī Rudzātos tiek nodibināta kūdras ražošanas sekcija (skat. nodaļā ***Biedrību darbība → Lauksaimniecības biedrība***), tās biedri dodas arī izbraukumos uz kūdras ieguves vietām (Jēkabpils apr. u.c.). Īsi pirms II pasaules kara notiek kūdras purvu pārdalīšana - pagasta teritorijas maiņa (Stepores purvs), par ko nav atrodamas precīzākas ziņas.

Preiļu rajonā ir lielāko kūdras atradņu īpatsvars valstī - 1,4% no rajona kopplatības.

Mežu apsaimniekošana Rudzātu pagastā LR laikā. 1923. gadā Rudzātu pag. teritorijā valsts mežniecībai pieder 10647,25 ha meža[3]. LR Zemes reformas gados Rudzātu pag. teritorijā ir paredzēts izveidot mežniecību bij. Rudzātu muižas centrā (St.Cvetkova viensētas vietā). Faktiski mežniecība netiek izveidota, bet pag. teritorijā vairākās vietās tiek izdalītas nelielas zemes platības (~7 ha) mežu apgaitu (iecirkņu) mežsargiem. LR Zemes reformas laikā Rudzātu pagastā tāpat kā visā valstī atsevišķām zemnieku saimniecībām tika piešķirtas nelielas zemes platības no valsts mežu fonda. Rudzātu pag. mežu platības tiek pakļautas apkārtējo mežniecību (Atašienas, Līvānu, Varakļānu u.c.) uzraudzībai. Pag. teritorijā ir strādājuši vairāki mežsargi:

Mežsargs A.Meņģelis (1925)

- Steķu meža iecirknī: Jānis Burdais (1896-19??), viņa palīgs Aloizs Upenieks (1901-1986), Ernests Šlesers (1888-1946);
- Daguma meža iecirknī: Andžs Meņģelis (1870-1947, apb. Steķu PK), Pēteris Mailītis (1909);
- Pelēčāres meža iecirknī: Vaclavs Rudusāns (1888-19??)

u.c.

Mežsargs P.Mailītis (1938)

Mežu apsaimniekošanu vada un uzrauga mežsargi, ugunsgrēku gadījumos meža glābšanas darbos iesaistās policija, aizsargi, pašvaldība. Lielākie ugunsgrēki pag. teritorijā notiek 1932. gadā (Daguma mežā pretī Kurčinu c.) un 09.1939 (Stepores purvā *Liepsaliņu* māju apkārtnē un Medņu purva tuvumā - izdeg 300 ha). Jādomā, ka senākos laikos liels meža ugunsgrēks ir bijis arī tagadējā Daguma mežā (skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts → Meži → Dagums***).

Par 1932. gada ugunsgrēku A.Kurčins raksta[4]: "1932. gadā Daguma mežā (valsts meža teritorijā) izceļas liels valsts meža ugunsgrēks. Tiek izsludināta vispārēja trauksme. Palīgā dodas apkārtējo ciemu iedzīvotāji no tuvas un tālas apkārtnes. Ir ļoti karsts laiks. Visus dzēšanas darbus organizē mežsargi,

[3] LVVA, 362-1-865, 10. lpp.
[4] A.Kurčina atmiņas (1997).

t.sk. mežsargs Andžs Meņģelis, kurš bija visvairāk nopūlējies un noskrējies, policija un aizsargi. Cīnoties 3 dienas, ugunsgrēku laimējas nodzēst. Pēc tam ilgāku laiku cilvēki dežurēja, lai atkal neizceltos atkārtota degšana.

Vēlāk tautā klīda valodas, ka tā esot bijusi ļaunprātīga dedzināšana (it kā no Kurčinu c. iedzīvotāju puses), lai atriebtos mežsargam Meņģelim par viņa stingro pedantisko nostāju meža uzraudzības un saglabāšanas darbā. Mežsargs Meņģelis bija profesionāli labi izglītots mežsargs ar juridiskām zināšanām mežsaimniecībā, īsts meža saimnieks un meža patriots. Viņš labi pārzināja savu apgaitu, prata ātri atklāt nelikumīgas koku ciršanas gadījumus - zādzības. Viņš atrada zagļu piesegtās pēdas, atrodot apslēptos zagto koku celmus, nozāģēja tiem ripu un, apsekojot iedzīvotāju mājas, atrada vainīgo, sastādīja protokolu un vainīgo nodeva tiesai. Pēc meža ugunsgrēka mežsargs Meņģelis veica lielāku izskaidrošanas darbu starp zemniekiem, kā rezultātā vēlāk bija mazāk sastādīto protokolu un mazāk sodīto."

Par mežu apsaimniekošanu LR laikā A.Kurčins raksta: "Pēc zemes mērīšanas (1910) izdevīgāko daļu ciema centrā un gar Ošas upes krastu izlozēja Dalinsku ģimene, bet neauglīgāko daļu gar mežmalu - Pūdnieku dzimta. Vēlāk viņiem nebija jānožēlo, jo viņiem LR Zemes reformas laikā piešķīra piegriezumus no valsts mežu zemes fonda platībām, palielinot katras saimniecības platību līdz 18 ha. Tas bija to vērts.

Visiem mežmalniekiem bija zināmi ļoti svarīgi tautas ticējumi: Māras dienā (25. martā) neko no meža nenest mājās, pat ne egles zariņu, tad tajā gadā mājās neierāpos neviena čūska, un tas tiešām tā bija. Sliktums mežmalniekiem bija tas, ka karstajās vasarās no meža pagalmos līda čūskas (faktiski 20 gadu laikā bija tikai viens nelaimes gadījums, kad čūska bija sadzēlusi govi; kaimiņu ciemā Patmaļkā dzīvoja viena veca sieviete Izabella Zalāne, kura zināja brīnumzāļu un buramos vārdus, ar tiem viņa spēja palīdzēt visiem, kas griezās pie viņas pēc palīdzības) un mežmalniekiem bija jābaidās no meža ugunsgrēka, tāpēc mājas centās būvēt tālāk no meža (80-100 m attālumā).

Tanī laikā valsts mežs ciema ļaudīm sagādāja daudz labuma. Mežs bija ļoti sakopts, bez kritalām, viegli caurstaigājams pa meža zvēru taciņām, bagāts meža veltēm (ogām, sēnēm un riekstiem). Ciema iedzīvotāji mežu izmantoja brīvdienās kā atpūtas vietu, jaunieši gāja pastaigāties. Arī ciemiņi vienmēr tika aicināti uz mežu pastaigāties (skat. nodaļā ***Pagasta teritorijas apraksts → Meži → Dieva dārzs*** un ***Oššala***). Tanī laikā ārsti bieži ieteica plaušu slimniekiem, dziļi elpojot, pastaigāties pa priežu un egļu mežiem. Tādā veidā daudzi atguva veselību, tā, piemēram, no plaušu slimības izārstējās Kurčinu c. iedzīvotājs Aloizs Griboniks - regulāri pastaigājoties pa mežu, viņš nodzīvoja ilgus gadus (1915-1991).

Par nelikumīgām darbībām mežā vainīgos sodīja. Sods bija paredzēts par šādiem pārkāpumiem:

- kokmateriālu (būvniecībai un skalu grozu izgatavošanai) un malkas zagšanu;
- liepu lūku plēšanu (vīžu izgatavošanai);
- lopu ganīšanu valsts mežā, īpaši jaunaudzēs (bez atļaujas);
- novadgrāvju izbradāšanu (dzirdot grāvjos ganāmpulku);
- smēķēšanu mežā un ugunskura ierīkošanu mežā;
- ogošanu, riekstošanu (lieguma laikā) un lazdu nolaušanu;
- malu medniecību, cilpu izlikšanu zvēriem, trokšņošanu putnu un zvēru riesta laikā.

Vainīgajiem draudēja sods naudā jeb spaidu darbos cietumā (1-6 mēneši).

Vēlākajos gados (pie alus glāzes) Pelēčāres apgaitas pieredzes bagātais mežsargs V.Rudusāns izteica iedzīvotājiem pamācību "*Ja esi nozadzis mežā koku, tad celmu nozāģē zemu un to apsedz ar velēnu, zarus savāc un aizved prom, lai nevienam pēc tam nesāp galva. Pēc otra koka tik drīzi nekāro. Lai visiem būtu labi, i man, i Tev*"."

Pēc LR Zemes reformas, zemniekiem pārejot uz dzīvo viensētās, ir nepieciešams daudz būvmateriālu, kurus pārsvarā iegūst Dignājas mežos (Daugavas otrā pusē), kā arī citos kaimiņu pagastu mežos. Baļķus kokmateriālos lielākoties pārstrādā Līvānu a/s *Straume* gaterī un Velkmju dzirnavu gaterī.

Meži II pasaules kara laikā. Kara darbības rezultātā ļoti cieš pagasta meži (Steķu sils un Dagums). Kara un pēckara gados pagasta un apkārtējie meži ir NP kustības darbības zona.

Mežu apsaimniekošana padomju varas gados. Pirmajos gados pēc II pasaules kara (līdz kolektivizācijai un arī tās sākuma posmā) pag. iedzīvotāji tiek norīkoti īstos meža klaušu darbos - cilvēkiem jābrauc meža darbos uz tāliem mežiem (40-60 km attālumā, lielākoties uz Dignājas puses mežiem). Tur viņi dzīvo uz vietas 2-3 nedēļas un ilgāk, kamēr nesagatavo uzdoto normu (pag. izpildk. katrai saimniecībai uzliek savu mežu izstrādes normu, neskatoties uz to, vai ir darbaspējīgi ģimenes locekļi vai nav). Rezultātā meža darbos lielākoties dodas sievietes, pusaudži un vecāki cilvēki (skat. foto nākamajā lpp.).

Monika Brūvere (1923)

Колхозница сельхозартела «Лиесма», Рудзатской волости, М. Брувер на заготовке леса. Фото И. Сидорова

Kolhoza *Liesma* kolhozniece Monika Brūvere meža darbos (1949/50 gada ziemā)

6.10.1961 LPSR Mežsaimniecības un mežrūpniecības ministrs R.Zanders izdod pavēli (nr. 422)[5] par Rudzātu mežniecības - mežu izstrādes iecirkņa (MMII) izveidošanu: "Varakļānu mežrūpniecības saimniecībai (MRS) tiek uzdots izveidot Rudzātu mežrūpniecības mežu izstrādes iecirkni ar kopplatību 16788 ha, iekļaujot tajā:

1) Varakļānu mežniecības - mežu izstrādes iecirkņa 202-217 kvartālus ar platību 501 ha (Gaļānu novada Vilciņi-Zviregzda iecirkni);
2) Atašienas mežniecības - mežu izstrādāšanas iecirkņa 75-161 kvartālus ar platību 11161 ha (pa dzelzceļa līniju Mežāre-Stirniene, Pērtsalas purvs, Pelēčāres purvs, Steķu, Stūrnieku novadi, Stonga un Dagums);
3) Līvānu mežniecības - mežu izstrādes iecirkņa 88-111 kvartālus ar platību 5126 ha (no Augstāssalas aiz Mālnieku mājam līdz Preiļu -Rožupes šosejai).

Robežu izmaiņas izdarīt un Rudzātu MMII darbību uzsākt ar 1.11.1961. Jaunorganizētās Rudzātu mežniecības - mežu izstrādes iecirkņa štatus nokomplektēt uz esošā štatu un darba algas fonda rēķina. Par Rudzātu mežniecības mežzini norīkot Atašienas mežniecības mežzini Aloizu Bojāru."

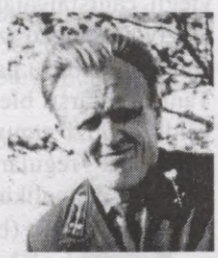

Mežzinis A.Bojārs

Un tā Rudzātu mežniecības - mežu izstrādes iecirkņa darbību 10 gadus enerģiski vada mežzinis Aloizs Bojārs (1928). Ģimenes apstākļu dēļ 1971. gadā A.Bojāra ģimene maina dzīves vietu, pēc tam līdz 1991 viņš turpina darbu Jūrmalas mežsaimniecībā. Pēc viņa līdz Rudzātu MMII likvidācijai (1975) iecirkni nesekmīgi vada dažādi priekšnieki. Likvidējot Varakļānu MRS, Rudzātu MMII teritorija tiek pievienota Daugavpils MRS.

Mežzinis Aloizs Bojārs raksta[6]: "Vāciešu repatriācijas laika vācu tautības mežkopji izbrauca uz Vāciju, kā rezultātā tika likvidēta Stirnienes mežniecība, māja pārdota izsolē (Ziemelim). II pasaules kara laikā bija nodedzināta Odzienas mežniecība, kā rezultātā izveidojās lielas neapsaimniekotas mežu platības no Aiviekstes upes līdz Preiļu raj. Sutriem, ieskaitot Teiču purvu. LPSR Mežsaimniecības un mežrūpniecības ministrija nolemj sadalīt Atašienas mežniecību divās daļās (pa dzelzceļa līniju Rīga-Rēzekne). Jau 1959. gadā bija rīkojums ņemt uzskaitē visas mežu platības (no 0,20 ha), kuras robežojas ar valsts mežu, un ieskaitīt meža zemju fondā, t.sk. arī Krustpils raj. apdzīvoto vietu "Jaunā Amerika" (Atašienas pag.)."

Tālāk A.Bojārs raksta: "Savu darbību Rudzātu MMII uzsāku 1.11.1961. Pirmsākumā iecirkņa kantoris ir izvietots Rudzātu centrā Onufrija Rudzāta (1880-1953) dzīvojamās mājas *Ražotāju* (kurā pirms kara dzīvoja dzirnavnieku Lappo ģimene) virtuvē. 1.05.1964 Rudzātu centrā Ošas un Saunas upju satekas vietā krastā tiek atklāta jaunbūvētā iecirkņa divstāvu mūra ēka (kura pēc Atmodas privatizēta, un tur tagad atrodas privāts sīkpreču veikals un Viesītes baptistu draudzes lūgšanu telpas (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Pārējās pagastā pārstāvētās konfesijas → Rudzātu Kristiešu draudze***)). Manas darbības laikā Rudzātu MMII teritorijā tika veikti šādi darbi:

1) Ceļu un tiltu remonti un būvniecība:
   - Kapitāli izremontēts ceļš Rudzāti-Kurčini;
   - Kapitāli izremontēts ceļš (caur Steķu silu) Līvāni-Steķi-Jaunaiskrogs-Krista krogs), tālāk līdz Rēzeknes-Krustpils šosejai uzbūvēts jauns ceļa posms (1,5 km);
   - No ceļa Rudzāti-Stirniene izbūvēts ceļa posms no Aizpuriešiem līdz Zviregzdai (tagad Sīļukalna pag.) un uzbūvēts tilts (uz dzelzsbetona pāļiem) pār Ošas upi;
   - Uzbūvēts pievadceļš no Kadiķu mežstrādnieku mājas līdz šosejai Līvāni-Preiļi.
2) Apmežošanas un mežu nosusināšanas darbi;
3) Būvniecība:
   - Uzcelta Rudzātu mežniecības ēka (divstāvu) un saimniecības ēka;

[5] LVA, 675-1-25, 2. lpp.
[6] A.Bojāra vēstules (20.10.2002) fragmentu.

- Uzcelta 4 dzīvokļu koka māja (1,5 stāva) Kodinē (Sutru pag., 2 km attālumā no Sutriem);
- Uzcelta strādnieku dzīvojamā ēka (divstāvu) *Bērzi* Zirnaitē (Atašienas pag.);
- Pārbūvēta mežsarga dzīvojamā māja (pie Kurčinu c.);

4)Uzbūvēti uguns novērošanas torņi:

- Jaunajā Amerikā (Atašienas pag. pie Kozuļiem);
- Kadiķos (Sutru pag. pie Apšeniekiem).

Rudzātu MMII strādnieki veica mežu izstrādes darbus (kailcirtes, sanitārās, retināšanas un skrajcirtes). Braucām palīgos negadījumos (ar savu darba spēku un tehniku) uz citām mežsaimniecībām, kā, piem., uz Saulkrastiem, Jaunjelgavu u.c.

Diemžēl pēc Atmodas nesaimnieciskās darbības rezultātā nopostīta Kadiķu mežstrādnieku māja un sagrauts Kadiķu uguns novērošanas tornis. Rudzātu pag. pašvaldības nesaimnieciskās darbības rezultātā (pag. pr-js J.Grandāns) 1992. gadā tika pārdota (privatizēta) par sviestmaizi Rudzātu MMII kantora ēka."

Mežu apsaimniekošana pēc 1991. gada. Īpaši pētījumi nav veikti. Bijušie mežu zemju īpašnieki un viņu mantinieki atgūst savā īpašumā savas kādreizējās meža zemju platības. Tāpat meži tiek pārdoti arī par sertifikātiem. Tā, piem., kādreiz Alksniešos Eleonorviles pamatskolai bijis iedalīts 5 ha zemes, uz kuras bija izaudzis skaists mežs. Tas ar pagasta un zeme ierīkotāju atbalstu ticis privatizēts un nocirsts.

Izglītība

Izglītība Latgalē līdz 1920. gadam. Līdz 20. gs. skola un pedagoģiskā doma Latvijā veidojas un attīstās sarežģītos ekonomiskos un sabiedriski politiskos apstākļos. 18. gs. 1. pusē pie katoļu baznīcām tiek veidotas draudzes skolas. Tā tiek izveidota skola Ludzā (1741), Pustinā (1748), Freimaņos (1751), Krāslavā (1755) un - gadsimta 2. pusē - arī Daugavpilī un Aglonā[1]. Skolas uztur draudze. Tajās mācās nabadzīgo muižnieku bērni, retos gadījumos - daži zemnieku zēni.

18. gs. Latgalē darbojas klosteru skolas: Daugavpilī, Pasienē, Aglonā, Rušonā, Viļānos un Krāslavā[2]. Skolās mācās pārsvarā reliģiska satura mācību priekšmetus, arī valodas u.c. Par skolotājiem strādā galvenokārt mūki. Šajās skolās mācās muižnieku un dažādu amatpersonu bērni. Zemnieku bērniem skolu nav. Arī pēc Latgales pievienošanas Krievijai būtiskas izmaiņas skolu dzīvē nenotiek.

Katoļu garīdzniecība par svarīgu atzīst grāmatu izdošanu latgaliešu valodā. Tās garīdznieki izmanto dievvārdu sludināšanai. 1730. gadā tiek izdota G.Elgera dziesmu grāmata *Garīgās dziesmas* augšzemnieku dialektā. To izdod arī atkārtoti[3] (1733, 1765). 1788. gadā tiek iespiestas grāmatas latgaliešiem antīkva[4] burtiem, kas bija ieviesušies poļu grāmatniecībā[5].

Atšķirībā no Vidzemes un Kurzemes, kur šajā laikā jau darbojas skolas zemnieku bērniem, Latgalē no tām vēl nav ne miņas. 19. gs. vēl arvien ir saglabājusies poļu muižnieku vara pār zemniekiem, kuru atbalsta katoļu garīdzniecība. Tāpēc, lai pārpoļotu zemniekus un paturētu tos savā ietekmē, tiek atvērtas draudžu skolas ar poļu mācību valodu: Līksnā (1806), Bērzgalē (1807) un Malnavā (1809)[6]. Tā kā 19. gs. zemnieku bērniem minētajās skolās lielās nabadzības dēļ nav iespējams mācīties, tad daudzas mātes, kuras ir iemācījušās lasīt lūgšanu grāmatas, iemāca saviem bērniem lasītprasmi pēc tām.

Saskaņā ar 1825. gada *Nolikumu* garīgo ordeņu pārzinātās skolas tiek pakļautas vietējai skolu pārvaldei. Ar šiem rīkojumiem Latgalē aizsākas pārkrievošanas politikas īstenošana izglītības jomā - līdz tam izplatītās pārpoļošanas vietā[7]. Skolās, kur līdz reformai ir bijusi poļu mācību valoda, pāreja uz krievu valodu sagādā lielas grūtības.

19. gs. 2. ceturksnī Latgalē tiek izveidotas pirmās skolas zemnieku bērniem - tās ir draudžu skolas, kuras, saskaņā ar 1828. gada *Nolikumu,* atver vietējās varas iestādes - divgadīga draudzes skola Krāslavā un viengadīga Daugavpilī (1831). Draudzes skolas darbojas arī Viļānos, Aulejā, Freimaņos, Līksnā, Līvānos un Krustpilī[8].

Līdz 1863 Vitebskas guberņas tautskolas ir pakļautas Vitebskas Tautskolu direkcijai, kura saskaņā ar "visaugstākā" 06.1863 pavēli tiek padota Viļņas mācību apgabalam[9].

Rudzātu apkārtnē visvecākā skola tiek nodibināta Vārkavā (tas ir visai rets gadījums, jo par šīs skolas atvēršanu un uzturēšanu rūpējas paši zemnieki): Vārkavas pag. Šķilteru c. zemnieks J.Upenieks 1844. gadā pēc vairākkārtējiem lūgumiem saņem Vitebskas gubernatora atļauju par pašu zemnieku līdzekļiem atvērt skolu. Skola savu darbību uzsāk 1845. gadā[10]. Nākošās skolas tiek atvērtas Līvānos (1854), Preiļos (1865), Viļānos, Stirnienē, Varakļānos un Gaļānos (1866)[11].

Skolu tīkls būtu plašāks, ja Tautskolu direkcija nebūtu pieprasījusi lielus upurus no pagastu zemstēm (pašvaldībām), tas ir - uzcelt jaunas skolu ēkas, nodrošināt tām siltumu un gaismu, uz sabiedrības rēķina ēdināt skolēnus un sniegt noteiktu nodevu skolotāju uzturēšanai[12].

1870-1904 Latgalē pastāv drukas aizliegums (sīkāk skat. nodaļā ***Vēsture → Cariskās Krievijas valdīšana***), tomēr lasītnepratēju ir samērā maz.

Plašāka tautskolu dibināšana sākas Viļņas ģenerālgubernatora grāfa M.Muravjova laikā[13]. Ģenerālgubernators "ar uguni un zobenu" iznīdē pēdējās vietējo tautību patstāvības paliekas. Latgale ir katolicisma iespaidā, tādēļ, lai apkarotu katoļu jezuītus, kuri uztur pretestības garu tautā, darbību, Muravjovs izvērš pareizticīgo baznīcu dibināšanu un krievisko draudžu radīšanu, atver krievu skolas, iesūta krievu ierēdņus, vārdu sakot - no visas sirds rūpējas par nabaga mazo atpalikušo ļautiņu pievēršanu vienīgajai un pareizajai valodai un reliģijai. Skolu dibinātāji pārsvarā ir krievu garīdznieki (popi),

---

[1] B.Brežgo *Katoļu klūsteru un bazneicu skūlas Latgolā - Olūti*, 1943, nr. 4, 212. lpp.
[2] B.Brežgo *Školas Latgolā XVII-XX gs. - Latgolas škola*, 1928, nr. 7.
[3] V.Seiļ *Grāmotas Latgoles latviešiem*, 1936, 14. lpp.
[4] *Antīkva* - tipogrāfijas burti ar noapaļotām kontūrām (atšķirībā no gotiskajiem burtiem, kuriem ir taisnstūraina, stūraina forma).
[5] V.Seiļ *Grāmotas Latgoles latviešiem*, 1936, 19. lpp.
[6] VB, RX, 3, 38. lpp.
[7] B.Brežgo *Školas Latgolā XVII-XX gs. - Latgolas škola*, 1928, nr. 9/10, 21. lpp.
[8] B.Brežgo *Školas Latgolā XVII-XX gs. - Latgolas škola*, 1928, nr. 13, 252. lpp.
[9] B.Brežgo *Latgolas škola*, 1926, nr. 6.
[10] A.Birkerts *Pedagogi*, 1924, 469. lpp.
[11] B.Brežgo *Latgolas škola*, 1926, nr. 6.
[12] *Narodnaja škola*, 1872.
[13] O.Svenne *Vecā un jaunā Latgale un viņas īpatnības*, Rīga, *A.Ozoliņa apgāds*, 1923, 70. lpp.

miertiesneši, kara un apriņķu priekšnieki. Tā kā viss krieviskais zemniekos rada pretestību, tad līdz ar to viņi neizprot skolu nozīmi un tāpēc arī nesūta savus bērnus mācīties. Pēc krievu ierēdņu pārliecības, skolu galvenais uzdevums - tautu pārkrievošana. Visām skolām jādarbojas patriotiski reliģiozā garā. Skolās, pats par sevi saprotams, mācības notiek tikai krievu valodā. Skolēnu un skolotāju attiecības ir nedraudzīgas, jo krievu skolotāji neizprot un arī nevēlas izprast latviešu bērnu dvēseles.

Augstskolās latgaliešus uzņem tikai t.s. "poļu procenta" robežās (skat. arī nodaļā ***Rudzātu pagasta teritorijas vēsture → Cariskās Krievijas valdīšana***).

19. gs. pēdējā desmitgadē Viļņas ģenerālgubernators M.Muravjovs tiek minēts kā visniknākais visa latviskā (dzimtās valodas skolās, dažādu tautisku biedrību u.c.) apspiedējs Latgalē. Par to raksta krievu pašu inteliģences pārstāvji, nosaucot viņu par "kārēju (вешатель) Muravjovu"[14]. Šai laikā, kas ir visdrūmākais visa latviskā apspiešanas laiks Latgalē, pārējai Latvijas tautai jau nes gaismu pirmie latvju nacionālās atmodas darbinieki (Kronvaldu Atis u.c.)[15].

Pēc statistikas datiem, uz 1897. gadu Rudzātu pagastā lasītpratēju procents ir 51[16].

Pilnīgāka skolu tīkla izveidošana Latgalē sākas pēc 1905-1906, kad tiek atvērtas jaunas zemstes skolas, kuru uzdevums ir izvērst plašāku cīņu ar pieaugošo latviešu patstāvību un revolucionāro kustību. Skolas parasti tiek iekārtotas zemnieku mājās, kur ir ļoti smagi mācību darba apstākļi (trūkst siltuma, gaismas, mācību līdzekļu u.c.). Pie tam vienā telpā mācās daudz bērnu un pat vairākas nodaļas (klases) kopā. Mācības sākas vēlu rudeņos un beidzas agri pavasaros. Pirmajos gados pēc I pasaules kara mācību dienu skaits m.g. ir 110-130, turpmākos gados - 143-162.

Jau 1933. gadā vēsturnieks A.Goba grāmatā par laiku pēc Poļu sacelšanās apspiešanas (1863) raksta, ka Krievijas valdības politika pirmajos gadu desmitos ir tāda, lai katoļticīgie latgalieši nevarētu strādāt kā skolotāji Latgalē (piem., skolotājam Ancānam Donātam no Līvānu pag., piesakoties skolu inspektoram Daugavpilī, tas piedāvā viņam darbu Arhangeļskā, bet Rēzeknes skolu inspektors piedāvā darbu Astrahaņā vai Tulā[17]). Tā latgalieši līdz pat 1905 un vēl pat līdz Latvijas neatkarības laikam paliek bez saviem tautskolotājiem, turpretī Vidzemē un Kurzemē tautas atmodas laikā darbojas vietējie tautskolotāji.

Fr.Kemps raksta[18]: "Latgalietis katolis savā dzimtenē netika pielaists pie it nekādiem amatiem valsts iestādēs. Kam izglītība deva uz to kādas tiesības, tos administrācija spieda vai nu pieņemt pravoslaviju (pareizticību) vai doties pēc amata uz Krievijas iekšējām guberņām. Ne pagasta rakstveža, ne policijas kārtībnieka, ne pat dzelzceļa pārbrauktuves sarga vietu latgalietis - katolis nedrīkstēja savā zemē ieņemt. Par skolotāja vietu i runa nevarēja būt: visās skolās bija tikai krievi un vēl speciāli trenēti un nozvērināti krievi, kuriem par pienākumu uzlika visādi veicināt un stutēt šinī apgabalā "krievu lietu" (русское дело), jo Latgale bija nolemta pilnīgai rusifikācijai. Latgales skolās pat katoļu ticības mācību skolēniem garīdznieks nedrīkstēja pasniegt latgaliešu dialektā, kura lietošana baznīcā bija tomēr atļauta."

Kamēr Latgale atrodas cariskās Krievijas sastāvā, latgaliešu bērniem ir ļoti grūti mācīties krievu valodā, jo parasti bērni jau pirmsskolas laikā ir iemācījušies lasīt latgaliešu valodā no pātaru grāmatām. Viņu pirmās skolotājas ir mātes, kuras prot lasīt lūgšanu grāmatas[19], kas ir iespiestas latīņu burtiem. Bērniem skolās dzimtajā valodā neļauj arī sarunāties. Fr.Kemps raksta: "Katoļu bērniem bija tīrās mokas: pātarus un katehismu mājā tie mācījās mātes valodā, bet skolās to pašu "zubrīja" citā valodā. Lai skolas bērni stundu pārtraukuma laikā nesarunātos mātes valodā, klasēs bija izkārti par to stingrie brīdinājuma uzraksti. Brīdinājuma pārkāpējus sodīja ar kaktā stāvēšanu uz ceļa galiem uz rupjās grants, vai arī ar lineāla sitieniem pa skolēna izplestu plaukstu."[20].

Skolotāja Marija Zalāne, kuras tēvs bijis ilggadējs Rudzātu pag. darbvedis, atceras[21], ka tēvs mācījies Rēzeknes pilsētas skolā (1903-1907) un stāstījis, ka, ja skolēns skolā uzdrošinājies runāt dzimtajā valodā, tad skolotājs viņu tūlīt sodījis, uzkarot tam kaklā koka dēlīti ar uzrakstu *Ja govoril po latiški* (*Es runāju latviski*). Lai tiktu no dēlīša vaļā, vainīgajam bijis jāatrod nākošais "vainīgais", kam to uzkārt.

Autors atceras, kā viņa tēvs stāstīja par to, ka, kad viņš mācījies skolā, tad skolotājs par vissīkāko pārkāpumu sodījis ar lineālu - licis bērnam izstiept rokas un nolikt tās uz galda ar plaukstām uz leju, un tad sitis ar lineāla kanti pa plaukstām un pirkstiem, - kā arī pielietojis vēl citus sodīšanas paņēmienus.

Izglītība 19. gadsimtā. Par izglītību 19. gs. - divām ziemām Stirnienes pag. skolā - interesanti raksta Augusts Kurčins[22]: "Visi ciema ļaudis no vecākās un visvecākās paaudzes ar visgaišākajām atmiņām

---

[14] *Latgales Škola*, 1937, nr. 3.; Fr.Kemps *Latgales likteņi*, Rīga, *P.Puduļa apgāds*, 1938, 75. lpp.
[15] *Izglītības Ministrijas Mēnešraksts*, 1920, nr. 7.
[16] Marģers Skujenieks *Latvijas Statistikas atlass*, Rīga, 1938.
[17] *Latgale*, a/s *Valters un Rapa*, 1933.
[18] Fr.Kemps *Latgales likteņi*, Rīga, *P.Puduļa apgāds*, 1938, 79. lpp.
[19] 1897. gada tautas skaitīšanas dati Krievijā, kur norādīts, ka latgalietes prot lasīt "po latiški".
[20] Fr.Kemps *Latgales likteņi*, Rīga, *P.Puduļa apgāds*, 1938, 79. lpp.
[21] M.Zalānes atmiņas (pierakstīts 12.09.1994).
[22] A.Kurčina atmiņas (1997).

atcerējās tā laika vienīgo visā apkārtnē - Stirnienes pag. skolu (17 km no Kurčiniem). Stirnienes pag. skola - 16x4 asu guļbūve - atradās 0,5 km attālumā aiz dzelzceļa stacijas, tuvu mežam. Skolas darbība tika pārtraukta, sākoties jukām (1917), un skolotājs aizbrauca uz Krieviju. Lielinieki, mūkot prom, skolu nodedzina (1919).

Īss vispārējs skolas apskats. Skolā tikuši pieņemti tikai zēni, meitenes parasti apmācītas mājās (lasīšanā, dziedāšanā un naudas skaitīšanā, ļoti maz - rakstīšanā, vēl mazāk - rēķināšanā). Mācības notikušas tikai krievu valodā. Disciplīna bijusi pirmajā vietā. Vienīgais skolotājs - ar lielu pedagoģisko pieredzi, gribasspēku un garu lineālu - pratis ieviest skolā īstu klusumu, disciplīnu, paklausību, rosīgu darbu un labas zināšanas. Mācību priekšmeti: lasīšana, rakstīšana - ļoti glītā rokrakstā, rēķināšana, Dieva likumi, katehisms, kalendārs un dziedāšana, nedaudz no ģeogrāfijas. Rakstīšana 1. klasē sākta ar grifeļtāfeli, tad ar zīmuli un 2. klasē - ar tintes spalvu. Ļoti liela taupība un cieņa "iedzīta" pret glītu burtnīcu, saudzība pret grāmatu. Otro (pēdējo) klasi nobeidzot, jānoliek eksāmens apriņķa inspektoru priekšā, Varakļānu pilsētas skolas telpās (10 km no Stirnienes). Uz Varakļāniem bērni vesti ar zirgiem.

Dzīvošana bijusi skolas kopmītnēs. Produkti pienesti no mājām, glabāti kastītēs vienā, labi noslēdzamā skolas telpā. Skola ēšanas reizēs devusi tēju - vārītu karstu ūdeni.

Tikai 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā no 10 gadu vecuma visi ciema zēni bez izņēmuma ir vesti uz Stirnienes skolu. Sēdēšana 2 gadus vienā klasē nav bijusi pieļaujama. Slimojuši maz. Mācības sākušās oktobrī, beigušās aprīlī.

Grūti bijuši šie 2 skolas gadi, bet katrs tos atcerējās ar lielu pateicību un gandarījumu par saņemto beigšanas apliecību. Īpaši izteiktu disciplīnas pārkāpumu skolā nav bijis. Bērni skolā dzīvojuši draudzīgi un iecietīgi viens pret otru. Divas ziemas - tā sauca mācību laiku skolā 1. un 2. klasē. Ar to skolēni netika atrauti no lauku darbiem un ganu gaitām rudeņos un pavasaros, kas bija labs atspaids zemnieka sētai.

Savas atmiņas par Stirnienes pag. skolu stāsta Aloizs Kurčins (1888-1982, apb. Kapenieku k.): "Es un mani brāļi - Jānis (1884-1961) un Antons (1893-1920), - tāpat arī citi tā laika ciema bērni mācījāmies pa 2 ziemas Stirnienes pag. skolā, es - 1898-1900.

Ap 50 bērnu kopā oktobra beigās salasījās skolā no visas apkārtnes. Tuvā skolas apkārtne bija patīkama - klaja, līdzena, sausa, tuvu mežs (uz zieme|iem), uz dienvidiem - jaunbūvētais dzelzceļš Rīga-Maskava un pagasta centrs, blakus - Stirnienes muižas pils.

Bērnus skolā pieņēma tikai no 10 gadu vecuma - lai būtu spējīgi sevi valdīt, aprūpēt, mazgāties, paēst, uzpasēt savas mantas un neko nenozaudēt, nezagt, būt patstāvīgam. Mācības notika cauru dienu - dienas gaišumā. Starpbrīžos ļāva izskraidīties pa plašo pagalmu. Bija tikai 1 skolotājs. Skolotājs bija pajauns, stingrs, arī bargs, daudz prasīja, iesita ar lineālu, pēc tautības - krievs. Bija jārunā tikai krievu valodā. Mācībās lielākā daļa bērnu bija ļoti centīgi, klausīgi, apzinīgi un vērīgi. Ja kaut ko nesaprata - sāka raudāt. Tad skolotājs bija saprotošs. Tikai daži bija tādi, kas nevarēja vai arī negribēja mācīties, ar grūtām galvām, tomēr arī viņi kaut ko iemācījās, bet ne tik labi, un gala eksāmenu otrās ziemas galā augsto Rēzeknes apr. inspektoru kungu priekšā nelika, viņi skaitījās skolu apmeklējuši, uz otru gadu sēdēt tajā pašā ziemā (klasē) nebija pieņemts.

Klases piederumi, iekārtojums un dzīves apstākļi. Sēdējām visi kopā gaišā, siltā skolas klasē *partās* (solos), vieta - ar atvāžamu vāciņu. Pirmās ziemas bērni bija klasē pa kreisi, otrās ziemas - pa labi. Katram bija 1 klases piederumu lādīte: 40x30x10 cm, aizslēdzama, iebīdāma un līdz pusei izvelkama no sola, ar atveramu pusvāciņu. Iekšā - grifeļtāfele, 25x15x0,5 cm, no melna minerālieža (šiferīta), abpusēji noslīpēta, koka rāmītī, viegli noslaukāma, grifele - rakstāmais irbulis, 5 mm ∅, no tumša, mīksta grafīta vai melna marmora (deva baltu rakstu), zīmulis - 8 mm ∅, grāmata, lupatiņa tāfeles noslaucīšanai, lineāls, *lementers* - pareizticīgo katehisma mazā grāmatiņa krievu valodā, tintes pudelīte, spalva spalvaskātā. Visām šīm mantām bija jābūt. Otra kaste bija produktiem - lielāka, aizslēdzama, glabājās aizslēdzamā ēdamistabā. Turpat bija galdi ar siltas tējas kannām. Dažreiz - pavasaros - auksts akas ūdens. Guļamistabā: visiem mazas guļamlāviņas no dēļiem, ar salmu maisu un mātes doto vilnas segu un linu palagu. Guļamistabu atslēdza tikai uz gulēšanas laiku.

Māte atnesa produktus un tīru kreklu reizi 2-3 nedēļās, nākot 17 km kājām no Kurčiniem. Ar zirgu nebrauca, jo ceļš bija ļoti izdangāts, slapjš. Tēvs caurām dienām ziemā gāja meža darbos, peļņā. Mežā laida kokus, kantēja baļķus tiltu brusām, sijām un dzelzceļa gulšņiem, krāja naudu zemes pirkšanai. Zeme bija dārga, jāmaksā zelta rubļos (19. gs.). Tēvs saaukstējās, saslima un nomira (1905).

Pārtika. Skolēnu ēdamais bija produkti, kas nedēļām ilgi nebojājās: rudzu maize, sālīts, apžāvēts, ciets siers, sālīts sviests, cepta gaļa, pupas, zirņi un cukurs. Cukuru lietoja ļoti maz, jo skaitījās dārgs. Cukurs bija ļoti ciets, gabalains, piegraužams pie tējas. Tas tika atskaldīts no liela, virpota, 2-5 kg smaga gabala, ar caurumu vidū, saukta par *galvu* vai *galodu*. Produkti no mājām ēsti taupīgi. Ja visi produkti tika noēsti, palika tikai uz zirņiem un pupām, zināja, ka drīz ir jau jāatnāk māmiņai... Nepārtraukti visi gājām pie logiem - vai jau nenāk...

Klases aprīkojums. Tas bija ļoti pieticīgs un mērķtiecīgs. Klases priekšā karājās 2 melnas tāfeles - viena pirmziemniekiem, otra - otrziemniekiem. Starp tāfelēm - krīts. Vidū pie sienas - lieli četrrindu skaitīkļi ar bīdāmām pogām katrā rindā (vieninieki, desmitnieki, simtnieki un tūkstoši), ķeizara bilde, krucifikss un ģeogrāfijas karte - Krievijas impērija ar kaimiņvalstīm. Karti skolotājs iznesa ārā, kad to nevajadzēja, to ļoti saudzēja.

Lasīšana. Bija jālasa no grāmatas, ļoti skaļā balsī, lēnām, izteiksmīgi, visas klases priekšā. Lai dabūtu labu atzīmi, bija jālasa vairākas reizes. Nākošajās dienās tas atkārtojās. Tā visi bērni iemācījās tekoši lasīt un skaļi un skaidri runāt.

Rakstīšana. To sauca par pareizrakstīšanu. Bija jāraksta ar grifeli, ļoti daudz, uz grifeļtāfeles abām pusēm, uzrakstīto apskatīja un novērtēja skolotājs, tad ar lupatiņu bija jānodzēš un atkal jāraksta viss no jauna pa ar lineālu novilktām līnijām - tik ilgi, līdz rokraksts kļuva labāks. Nākošajās dienās tas atkārtojās ar jaunu piepūli. Otrajā ziemā labākajiem rakstītājiem atļāva rakstīt ar zīmuli un pēc tam ar tinti un spalvu burtnīcā. Pārējiem vēl ilgi bija jālauzās rakstīt uz grifeļtāfeles. Bija jāapgūst skaists, kaligrāfisks rokraksts. Tam bija vajadzīga liela piepūle, gribasspēks un laiks. Burtnīca tika uzskatīta par ļoti dārgu, tīru un saudzējamu mantu. Tā bērni iemācījās rakstīt ļoti skaisti, slīpi (75° leņķī), izveidojot labu rokrakstu. Vēlāk ar šo prasmi varēja dabūt labu skrīvera darbu valsts iestādēs un karadienestā - būt par pagasta vai štāba *pisaru* (rakstvedi).

Rēķināšana. Pamatā bija jāiekaļ reizrēķins - no 1x1 līdz 10x10, saskaitīšana un atskaitīšana, mazāk - reizināšana un dalīšana, jāiepazīst kalendārā laika skaitīšana, baznīcas kalendāra laiki, plaši izmantojot rokas 10 pirkstus un skaitīkļus pie sienas. Aritmētiskie vingrinājumi ne visiem padevās, bet ielauzījās visi, sevišķi labi rezultāti bija naudas rēķināšanā un skaitīšanā, svara un garuma mēros.

Ģeogrāfija. Uz sienas uzkāra Krievijas impērijas karti ar kaimiņvalstīm. Mums rādīja, un mēs rādījām uz kartes - tas patika visiem. Tā bija pasaules jauna uztvere, aicināja tālēs...

Dievvārdi (pareizticīgo katehisms) un dziedāšana. Bija no galvas jāzina daudz lūgšanu un dziesmu, jādzied. Skolotājam ienākot klasē, mēs dziedājām, atbildējām galvas gabalus. Dziesmas pavadīja skolotājs ar vijoli.

Valsts eksāmens. Valsts eksāmena tuvošanās otrās ziemas noslēgumā bērnus padarīja rātnākus, bijīgākus, jo neskaitāmas reizes visu atkārtojām, vēl un vēl. Skolotāja bieži teiktie vārdi "*Atkārtošana - zināšanu māte*" it kā lauzās cauri galvai. Eksāmenu mūsu ziemā laimīgi nolikām visi. Inspektori bija apmierināti un ļoti augstprātīgi uzteica skolotāju, pēc tam novēlēja mums laimīgi dzīvi. Bijām sevī lieli, gandarīti, aplaimoti... vīri. Saņēmām beigšanas apliecību.

Abas skolas kastes - mācību piederumu un produktu (ko manam vecākajām brālim Jānim (1884-1961) bija izgatavojis kaimiņš Jānis Vigiļevskis (1860-1902)), es varēju nodot tālāk savam jaunākajam brālim Antonam (1893-1920).""

Skolu sistēma cariskajā Krievijā pēc 19. gs. 60. gadu skolu reformas. 19.07.1864 tiek apstiprināts *Nolikums par elementārajām pamatskolām.* Mācību ilgums tajā netiek norādīts. Mācības, protams, paredzētas krievu valodā.

Skolas pēc 1872. gada.

Tautas izglītības sistēmas shēma pirmsrevolūcijas Krievijā[23]

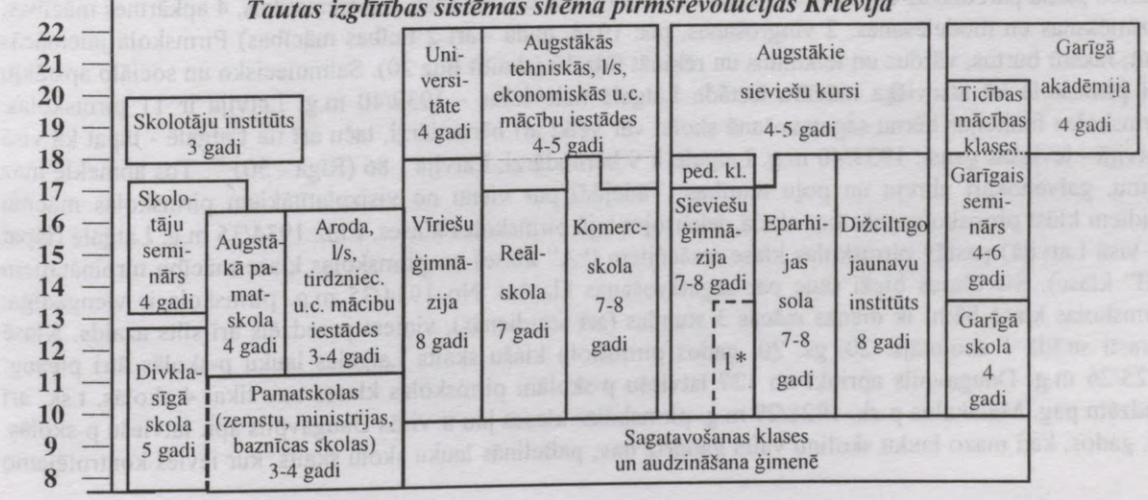

Piezīme: 1* - Proģimnāzija, 4 gadi.

[23] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu priesteri*, 1996.

Pamatskolas. Saskaņā ar *Nolikumu* (1872) izveido pamatskolas ar 5 gadu mācību laiku. Pirmos 3 gadus skolēns mācās 1. klasē - tas atbilst agrākajai elementārajai tautskolai. 4. un 5. mācību gadā skolēns mācās 2. klasē. 2. klasē māca krievu valodu, aritmētiku, ģeometriju, dabas zinības, ģeogrāfiju un Krievijas vēstures pamatus. Šādu skolu beigušajam turpināt izglītību v-sk. nav iespējams, jo starp tautskolu un v-sk. nav saskaņotas mācību programmas.

Pilsētu skolas. Tās ir augstākā līmeņa pamatskolas, kas līdz *Nolikumam* (1872) ir pastāvējušas kā apr. pamatskolas. Šīs skolas pastāv līdz 1912. Skolās ir 6 gadu mācību kurss, mācību plāns un programma ir pieskaņoti pāriešanai ģimnāzijā. Pilsētu skolas paredzētas zemākās kārtas iedzīvotāju bērniem.

Ģimnāzijas un proģimnāzijas līdz 1872. Saskaņā ar *Nolikumu* (1864) ģimnāzijas Krievijā dalās klasiskajās un reālģimnāzijās. Universitātē un citās augstskolās var iestāties tikai klasisko ģimnāziju beigušie, bet reālģimnāziju beigušie var iestāties tikai tehniskajās un l/s augstskolās. Kopš 1864. gada ģimnāzijās tiek uzņemti zēni - neatkarīgi no vecāku kārtas un ticības.

Sieviešu vidējā izglītība. 10.05.1860 tiek apstiprināts *Nolikums par Tautas Izglītības Ministrijas resora sieviešu skolām.* Skolas dalās 2 kategorijās: pirmajā un otrajā. 1. kategorijas skolās mācību laiks - 6, 2. kategorijas - 3 gadi. 1870. gadā šīs mācību iestādes tiek pārveidotas par ģimnāzijām un proģimnāzijām.

Ģimnāzijas pēc 1871. 1871. gadā tiek izdots *Nolikums*, pēc kura ģimnāzijas pārveidotas par klasiskajām. Tām noteikts 8 gadu mācību kurss: 7 klases, 7. klase - divgadīga.

Reālskolas pēc 1872. 1872. gadā izdots *Nolikums* par reālskolām - nepilngadīgām vidusskolām ar 6 un 7 gadu mācību kursu un profesionālu novirzienu vecākajās klasēs.

Attīstoties rūpniecībai, 1888. gadā nodibina vidējās tehniskās skolas, bet reālskolas pārveido par vispārizglītojošām vidusskolām. Tomēr reālskolu beigušos universitātē neuzņem.

Sieviešu ģimnāzijas pēc 1870. 1870. gadā izdots *Nolikums par sieviešu ģimnāzijām.* Tas nosaka 8 klašu mācību kursu. 8. klase ir papildus klase - pedagoģiskā. Ģimnāziju beigušām sievietēm tāpat nav tiesību iestāties universitātē.

Neatkarīgās LR skolu sistēma (1920-1940).

No cariskās Krievijas izglītības sistēmas pārejot uz LR izglītības sistēmu, izglītības cenzs tiek vērtēts šādi: pamatskolas (zemstes, ministrijas, baznīcas skolas) beigušos pielīdzina Latvijas skolu sistēmā 4 klašu p-sk. beigušajiem; proģimnāzijas un garīgo skolu beigušos - 6 klašu p-sk. beigušajiem; augstāko pamatskolu, arodu, l/s, tirdzniecības u.c. šīm līdzīgas mācību iestādes (ar 3-4 gadu mācību kursu) beigušos - v-sk. divas klases beigušajiem; ģimnāziju un pārējo tipu vidusskolas beigušos - v-sk. beigušajiem.

8.12.1919 un 18.06.1934 izglītības likumi nosaka, ka obligātā izglītība aptver pirmskolu vai mājmācību, p-sk. un papildskolu[24], no 1935. gada šīs obligāto mācību struktūrvienības kopumā dēvē par tautskolu.

Latvijas pamatskola ir sadalīta divās, respektīvi, trīs pakāpēs: pirmskola, I pakāpes skola (pirmās četras klases) un II pakāpes p-sk. (5. un 6. klase). Līdz 12.06.1934 vidusskolas ir četrklasīgas, bet skolotāju ins-ti - piecklasīgi. Pēc 12.06.1934 vidusskolas ir piecgadīgas, bet skolotāju ins-ti - sešgadīgi. Vidusskolā var iestāties pēc pamatskolas 6. klases beigšanas.

Pirmsskolas mācības[25]. 1919. gada likums nosaka, ka pirmskola ir divgadīga (tajā uzņem 6 gadus vecus bērnus), 1934. gada likums - pirmskola ir viengadīga (tajā uzņem 8 gadus vecus bērnus). Pirmskolas mācību plānā paredzētas 18 mācību stundas nedēļā (6 latviešu valodas, 4 matemātikas, 4 apkārtnes mācības, 2 zīmēšanas un modelēšanas, 2 vingrošanas, pēc 1934. gada - arī 2 ticības mācības) Pirmskolā jāiemācās lasīt, rakstīt burtus, vārdus un teikumus un rēķināt līdz 10 (skaitīt līdz 20). Saimniecisko un sociālo apstākļu dēļ pirmskola kā atsevišķa mācību iestāde Latgalē neieviešas - 1939/40 m.g. Latvijā ir 11 pirmskolas. Pirmskolas funkcijas bērnu sagatavošanā skolai var veikt arī bērnudārzi, taču arī tie Latgalē - tāpat kā visā Latvijā - ieviešas gausi: 1939/40 m.g. Latgalē ir 9 bērnudārzi, Latvijā - 86 (Rīgā - 50) [26]. Tos apmeklē maz bērnu, galvenokārt ebreju un poļu tautības. Tādējādi par vienu no visizplatītākiem pirmskolas mācību veidiem kļūst pirmskolas mācības skolā, iekārtojot tajā pirmskolas klases. Līdz 1934/35 m.g. Latgalē (tāpat kā visā Latvijā) pastāv pirmskolas klase iesācējiem ("A" klase) un pirmskolas klase mācību turpinātājiem ("B" klase). Šīs klases bieži sauc par sagatavošanas klasēm. No 1934/35 m.g. pirmskola ir viengadīga. Pirmskolas klasē bērni ik dienas mācās 3 stundas (arī sestdienās), viņiem paredzēts arī silts azaids. Klasē parasti strādā 1 skolotājs. 20. gs. 20. gados pirmskolu klašu skaits Latgales lauku p-skolās ātri pieaug: 1925/26 m.g. Daugavpils apriņķī no 127 latviešu p-skolām pirmskolas klases nav tikai 4 skolās, t.sk. arī Rudzātu pag. Mālakalna p-sk. 1928/29 m.g. pirmskolas klases jau ir visās Daugavpils apr. latviešu p-skolās. 30. gados, kad mazo lauku skoliņu vairs gandrīz nav, palielinās lauku skolu skaits, kur ieviež kontrolējamo

---

[24] *Latvijas skolas. Likumu un rīkojumu krājums*, Rīga, 1931.

[25] A.Karule *Pirmskolas Latgalē 1920.-1940. gadā*, rakstu krājums *Acta Latgalica*, 9, Daugavpils, 1997.

[26] *Latvijas Statistiskā gada grāmata*, Valsts statistiskā pārvalde, Rīga, 1940.

mājmācību, bet 30. gadu 2. pusē - mājmācību ar rudens apmācību skolā. Latgalē (salīdzinot ar pārējo Latviju) bērnu sagatavošanā skolai vislielākā loma tomēr saglabājas pirmskolas klasēm p-skolā[27].

Otrs pirmmācības veids ir mājmācība - bērnus māca mājinieki, un skolu valdes nozīmēti skolotāji ("apkārtceļojošie skolotāji") palīdz un kontrolē mācības. Šāda mājmācība izplatīta 20. gs. 20. un 30. gados. 30. gadu otrā pusē Latgalē pastāv mājmācība, kuru ievada 2-3 nedēļas ilgas bērnu rudens mācības skolā ("rudens apmācība"), to skolotājs pēc tam seko arī bērnu mācībām mājās.

Pirmskolas klases pastāv līdz 1940.

Latviešu skolu stundu plāni uz 1923/24 m.g.[28]

(izstrādājis Latvijas Skolu Departaments)

Priekšmeti	Pirmskola	I pakāpes skolās				II pakāpes skolās	
		Klases					
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
Ticības mācība	2	2	2	2	2	2	2
Latviešu valoda	6-8	6-8	6-8	6-7	6-7	5	5
Matemātika	4-5	5-6	5-6	4-5	5	6	6
Dabas mācība				2	2	4	4
Ģeogrāfija				2	2	2	2
Apkārtnes mācība	4	4	4	4			
Vēsture				2	2	3	3
Zīmēšana un modelēšana	2	2	2	2	2	2	2
Glītrakstīšana			2				
Dziedāšana		2	2	2	2	2	2
Vingrošana	2	2	2	2	2	1	1
Rokdarbi				2	2	2	2
Minimālais stundu skaits	18+(2)	21+(2)	23+(2)	24+(9)	25+(7)	30+(6)	30+(6)
Maksimālais stundu skaits	23	26	28	33	33	36	36

Minimālais stundu skaits domāts galvenokārt lauku skolām, jo tur I pakāpes pamatskolās m.g. ir īsāks kā pilsētu skolās.

Latgaliešu skolās latviešu valodā ņemams maksimālais stundu skaits, pie tam skolas literārā valodā, no 3. līdz 6. klasei atņemot vienu stundu krievu valodai un tādējādi palielinot latviešu valodas stundu skaitu.

Valoda	Stundu skaits			
	3. klase	4. klase	5. klase	6. klase
Literārā valoda	5	5	5	5
Latgaliešu valoda	3	3	1	1

Stundu garums - 45 minūtes. Vairāku svešvalodu mācīšana nav pieļaujama. Vecu svešvalodu mācīšana 5.-6. klasē pieļaujama tikai ar īpašu Izglītības ministrijas atļauju. Latgalē kā pirmā minētā svešvaloda ņemama krievu, pārējā Latvijā - angļu, vācu, bet skolēniem nav obligāta. Latgalē, sākot ar 3. klasi, pēc iespējas mācīt vācu valodu krievu valodas vietā.

---

[27] *Statistikas tabulas*, LPSR Tautsaimniecības statistikas pārvalde, Rīga, 1940.

[28] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, 1923, nr. 107.

Latvijas valsts 20. gs. 30. gadu izglītības sistēmas shēma[29]

<table>
<tr><td>Mūža gadi</td><td>Skolas gadi</td><td rowspan="17">Papild-skolas, kursi, tautas augst-skolas</td><td rowspan="17">Kla-siskā ģim-nāzi-ja</td><td colspan="5">Augstskolas</td></tr>
<tr><td>24-25</td><td>17</td></tr>
<tr><td>23-24</td><td>16</td></tr>
<tr><td>22-23</td><td>15</td></tr>
<tr><td>21-22</td><td>14</td></tr>
<tr><td>20-21</td><td>13</td></tr>
<tr><td>19-20</td><td>12</td></tr>
<tr><td>18-19</td><td>11</td></tr>
<tr><td>17-18</td><td>10</td></tr>
<tr><td>16-17</td><td>9</td></tr>
<tr><td>15-16</td><td>8</td></tr>
<tr><td>14-15</td><td>7</td></tr>
<tr><td>13-14</td><td>6</td></tr>
<tr><td>12-13</td><td>5</td><td rowspan="5">I pakāpes pamatskola</td></tr>
<tr><td>11-12</td><td>4</td></tr>
<tr><td>10-11</td><td>3</td></tr>
<tr><td>9-10</td><td>2</td></tr>
<tr><td>8-9</td><td>1</td><td colspan="6">Pirmskola vai mājmācība</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Ģimnā-zija</td><td>Skolo-tāju insti-tūts</td><td>Ko-merc-skola</td><td>Tehni-kums</td><td>L/s skola u.c. četrgadī-gās skolas</td><td>Trīsga-dīgās arod-skolas</td><td>Divgadīgās arodskolas</td></tr>
<tr><td colspan="7">II pakāpes pamatskola</td></tr>
</table>

Skolu darbība Rudzātu pagasta teritorijā līdz 1920. gadam

Pag. iedzīvotāju ceļš uz izglītību līdz 1905-1906 notikumiem ir stipri ierobežots. Tikai atsevišķi bērni apmeklē skolas - Stirnienē (Antons (1887-1942) un Jānis (1876-1962) Velkmes, Aloizs Bojārs (1887-1958), Staņislavs Klaužs (1889-1940) u.c.), Preiļos (Jānis Šaraks (1881-19??)) un daži citi.

Izpētot arhīvu dokumentus, caurskatot tā laika preses izdevumus un iztaujājot pag. iedzīvotājus, ir konstatēts, ka Rudzātu pag. teritorijā jau 1908. gadā ir darbojušās Būmaņu un Mālakalna I pakāpes p-skolas. 1.01.1907 Izglītības ministrijas ziņojumā pirmo reizi pieminēts par skolu izveidošanu Rēzeknes apriņķī, t.sk. arī Rudzātu pag. teritorijā[30]. Pēc veco rudzātnieku stāstījuma ir secināms, ka pie Eleonorviles baznīcas draudzes mācītāja mājā ir bijusi skoliņa (ap 1906-1907), kur katoļu mūķenes no lūgšanu grāmatām apkārtnes bērniem mācījušas lasīšanu, katehismu, dziedāšanu. Šī fakta dokumentāls apstiprinājums arhīvu materiālos gan nav atrasts.

I pasaules kara laikā (9.12.1915-10.1916) Petskoju dzimtas mājās darbojas Latvijas-Latgaliešu b-bas Eleonorviles nodaļas atvērtā patversmes skola, kurā mācās 30 bēgļu bērni (skat. foto nākamajā lpp.).

Līdz 1920 darbojas tikai Būmaņu un Mālakalna skolas. Arī tā laika laikrakstā *Dryva*[31] ir minēts par šo skolu darbību. Arhīvu materiālos atrodami dokumenti arī par Eleonorviles skolas darbību 1919. gadā.

Skolotāja Marija Zalāne atceras[32], ka viņas māte Marta Klauža (dz. Jaudzemu c., 1895-1994) mācījusies Mālakalna I pakāpes p-sk. (1908). Tajā laikā pagastā darbojušās Būmaņu un Mālakalna skolas, un viņai tuvākā esot bijusi pēdējā. Mācības skolā notikušas krievu valodā, bet tas viņai grūtības neesot sagādājis, jo krievu valodu viņa jau bija iemācījusies no kaimiņu ciemā (Brīslā) dzīvojošo krievu ģimeņu bērniem. Nākamie arhīvos atrodamie dati par minēto skolu darbību ir par laiku 1911-1914.

---

[29] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu priesteri*, 1996.

[30] Līdz 1920 Rudzātu pag. teritorija (lielākā tās daļa) ietilpa Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Kopš 1.04.1925 Rudzātu pag. teritorija tiek pievienota Daugavpils apr., un reizē ar to arī paplašinātas pagasta robežas (laikraksts *Valdības Vēstnesis*, nr. 140, 26.06.1924).

[31] Laikraksts *Dryva*, nr. 162, 15.05.1913.

[32] M.Zalānes atmiņas (pierakstīts 12.09.1994).

Latvijas-latgaliešu b-bas Eleonorviles nodaļas ierīkotās skolas Kurzemes bēgļu bērniem skolēni

Atzīmējams tāds fakts, ka 1917. gadā Krievijas Pagaidu Valdība atļauj mācības skolās vietējā valodā[33]. Tomēr lielinieku laiks Latgalē ir grūts (sīkāk skat. nodaļā ***I pasaules karš un lielinieku revolūcija***). No viņu represijām cieš skolu inteliģence un arī visa sabiedrība. Šajā laikā Latgales skolām ir doti šādi norādījumi:

- mājas uzdevumi un darbi nav pieļaujami;
- skolās atceļami eksāmeni;
- skolās aizliegtas visas kultu mācības;
- skolās nav pieļaujami nekādi sodi;
- nekavējoties skolās ievedama jaunā ortogrāfija;
- visas svētbildes noņemamas un nosūtāmas pagaidu padomēm;
- aizliegts skolās rīkot visāda veida pasākumus bez pag. padomes atļaujas; par nepaklausību arests un sodīšana ar KTT[34].

1918/19 m.g. pag. robežās darbojas Mālakalna skola, kurā par skolotāju strādā Lūcija Bojāre, un Būmaņu skola, kurā par skolotāju strādā Veronika Šablinska.

Agnese Kassaliete (1904-1998, Būmaņu c.) stāsta[35], ka mācījusies Būmaņu skolā 2 gadus. Skola atradusies Būmaņu c. zemnieka Staņislava Pastara mājās. Mācījušies vairāk kā 30 bērnu no apkārtnes zemnieku mājām. Vienā telpā mācījušās 2 nodaļas (klases). Skolēni sēdējuši saspiesti uz gariem soliem pie gariem galdiem. Ziemā telpa bijusi vēsa un tumša, jo trūcis kurināmā un apgaismojuma. Mācības notikušas krievu valodā. Skolotājs - krievs Mišinskis - bijis ļoti stingrs. Mācības skolā sākušās vēlu rudeņos un beigušās agri pavasaros, jo skolēniem bijis jāstrādā - jāiet ganos un jādara citi darbi.

Skolotājs Mišinskis (1913)

23.11.1918 ugunsgrēkā nodeg puse Būmaņu c. māju. Cieš arī tā zemnieka mājas, kurā atrodas skolas ēka, tāpēc skolu izvieto citā ciema ēkā.

---

[33] Rēzeknes apriņķa Zemstu pārvaldes raksts nr. 2966, 5.07.1917.
[34] Rēzeknes apriņķa Strādnieku sarkanarmiešu un zemnieku deputātu 21. un 22. janvāra raksti nr. 339 un nr. 322.
[35] A.Kassalietes atmiņas (pierakstīts 26.07.1994).

I pasaules kara laikā 1919/20 m.g. skolas pag. teritorijā nedarbojas, jo šeit notiek cīņas starp LNA un lieliniekiem (sīkāk skat. nodaļā ***I pasaules karš un lielinieku revolūcija***)[36]. Jāpiezīmē, ka arī līdz 1920, I pasaules kara un Krievijas revolūcijas laikā skolas darbojas ar pārtraukumiem.

Skolu darbība Rudzātu pagasta teritorijā 1920-2002

Skolotāja svinīgais solījums. "Apsolos Latvijas valstij un tās valdībai uzticību, apņemos izpildīt man uzticēto amatu pēc labākās apziņas, pārliecības un zināšanām, izpildīt likumus, valdības rīkojumus un priekšniecības likumīgās pavēles, neizpaust dienesta noslēpumus, apzinoties, ka man par savu darbību jāatbild likuma priekšā."

Pirmie pēckara gadi. LNA Rudzātu pag. un kaimiņu pagastu teritoriju ar sīvām cīņām no lieliniekiem atbrīvo 3.01.1920, Rēzekni - 21.01, Ludzu - 22.01.

Pēc lielinieku padzīšanas 1920. gada 1. pusē atsāk darbību Rēzeknes apr. Skolotāju savienība. Tajā ievēl jaunu Skolu valdi. Tā organizē skolu darbības atsākšanu apriņķī, skolotāju kadru sagatavošanu, kā arī risina pārējos izglītības jautājumus. Tāda pat darbība atsākas arī pārējos Latgales apriņķos.

Rudzātu pag. teritorijā atjauno Būmaņu, Mālakalna un Eleonorviles, no jauna atver Steķu-Jaudzemu, Pelšu un Rusiņu I pakāpes p-skolas. Visas skolas atrodas zemnieku mājās, visās tajās ir vienādi smagi darba un mācību apstākļi (telpās trūkst siltuma, gaismas, tās ir pārāk mazas). Jaunajai LR valdībai, arī apriņķa un pagaidu pašvaldībām trūkst līdzekļu izglītības vajadzībām. Skolās trūkst inventāra, mācību līdzekļu u.c.

Pag. teritorija atrodas tālu no lielākām apdzīvotām vietām. Satiksme ir ļoti slikta, ceļi neizbraucami. Skolās bieži mainās skolotāji. Strādāt uz skolām tiek sūtīti skolotāji - praktikanti, bez pieredzes. Tiem trūkst pilnvērtīgu zināšanu, un viņi skolotāju darbam ir pavāji sagatavoti (kā, piem., Eleonorviles skolā). Gandrīz visās skolās vienā telpā kopā mācās divas, trīs nodaļas (klases). Katrā no skolām ir daudz skolēnu kā, piem., Rusiņu skolā - vairāk kā 40, tāpēc šajā skolā mācības notiek maiņās. Mālakalna skolā mācās 2 grupas - krievu un latviešu. Pārējās skolās pārsvarā mācās latviešu - latgaliešu zemnieku bērni. Viņu starpā ir arī poļu tautības skolēni.

Rudzātu pamatskolas 5. klases skolēni (10.03.1926)

[36] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, nr. 3, 4.01.1920.

Rudzātu pamatskola Vidos (1922, Jēkaba Bojāra mājās *Vidos*)

Rudzātu pamatskola Vidos; 1.11.1944-1.03.1949 šeit atradās Vidu c/p

Žurnāls *Latgolas Škola* (1923, nr. 4) raksta, ka skolās vienā telpā mācās vairākas klases - pat līdz 3. Latgalē tādu skolu ir 46,4 %, pārējā Latvijā - 53,6 %. Arī Rudzātu pag. visās I pakāpes skolās vienā telpā kopā mācās 2-3 klases. Tāda mācīšanās turpinās līdz pat 10.1936, kad tiek atklāta jaunceltā Rudzātu sešklasīgā p-sk., kurai gan diemžēl nav lemts ilgs mūžs.

Daugavpils apr. II iecirkņa skolu inspektora ziņojumā pēc Rudzātu pag. skolu apmeklēšanas (1926) konstatēts, ka skolas ļoti nolaistas, īpaši Rudzātu sešklasīgā p-sk.: te katru gadu mainās skolas pārzinis, tagadējais Jānis Dabars sola skolu kaut cik sakārtot mācībām. Kurčānu skolā savukārt trūkst inventāra - solu. Labi darbojas Rusiņu skola. Grūtības ir arī Mālakalna skolā, kur 2 skolotājiem jāstrādā vienā telpā, tomēr sekmes tur ir apmierinošas.

Inspektors savā ziņojumā norāda, ka daudzās apr. skolās ir liela skolotāju kadru mainība, jo daudzas skolas izvietotas īrētās telpās. Tur ir smagi darba un sadzīves apstākļi, tāpēc skolotāji cenšas pārvietoties uz turieni, kur darba un sadzīves apstākļi ir labāki. Tāda skolotāju kustība notiek arī Rudzātu pag. skolās, īpaši pirmajos pēckara gados.

Būmaņu pamatskola Staņislava Pastara mājās (1922, ēka vairāk kā 100 g.v., ar salmu jumtu)

Mālakalna pamatskola (1926, Varlāmovu mājās)

Ik gadus pag. pašvaldība no sava budžeta, tāpat arī valsts katrai skolai piešķir līdzekļus skolas inventāra un mācību līdzekļu iegādei, izsniedz naudas pabalstus trūcīgo ģimeņu bērniem apavu, apģērbu un mācību piederumu iegādei, kā arī piešķir līdzekļus bērnu ēdināšanai skolā (skat. tab. nākamajā lpp.). Zināms, šīs summas neapmierina vajadzību. Uzlabojoties valsts un pagastu saimnieciskajai dzīvei, uzlabojas arī skolu apgāde un skolēnu materiālais stāvoklis.

Visas I pakāpes p-skolas darbojas līdz 1936 - līdz jaunās Rudzātu sešklasīgās p-sk. atvēršanai. Izņēmums ir Eleonorviles skola, kuru skolēnu trūkuma dēļ no 1932/33 m.g. slēdz. Skolotāja A.Āboliņa pāriet darbā uz jaunatvērto Pelēčāres skolu - tā darbojas 1932/33-1935/36 m.g. 1934. gadā uz Brūveru un Alksniešu apkārtnes iedzīvotāju lūguma pamata Rudzātu pag. valde lūdz Izglītības Ministrijai atjaunot Eleonorviles skolas darbību. Ar Daugavpils apr. Skolu Valdes piekrišanu lūgums tiek noraidīts, kā iemeslus minot to, ka skolas darbība pārtraukta

1932/33 m.g. skolēnu trūkuma dēļ, ka apkārtnē netālu ir pietiekoši skolu, un ka skolas darbības atjaunošanai trūkst līdzekļu.

Rusiņu pamatskola Antona Rusiņa mājās *Lejniekos* (1932); ēka nojaukta un pārvietota, tajā atrodas Rožupes kultūras nams (2003)

Pašvaldības un valsts pabalsti skolām

Mācību gads	Skolas, summa Ls						Pavisam
	I pakāpes					II pakāpes	
	Eleonorviles	Kurčānu	Mālakalna	Pelēčāres	Rusiņu	Rudzātu	
1925/26	40	40	80		18	150	320
1926/27	70	80	80		?	400	630
1927/28	80	?	35.92		20	223	358.92
1928/29	344	460	313		480	887	1928
1929/30	60	102	165		109	291	727
1930/31	43	62	75		60	163	401
1931/32	26	23	21		24	55	149
1932/33		?	26		?	145	171
1933/34		46	254.30	250	31.66	48.92	630.88
1934/35		33.60	278.60	222.80	38.20	132	805.20
1935/36		41.60	252.50	180	?	146	620.10
1936/37						363	363
1937/38						446.60	446.60
1938/39						313.66	313.66
1939/40						567.80	567.80

Piezīme.
? - trūkst informācijas.

Zemnieku bērni skolā mācās pārsvarā 2-3 gadus un tad mācības pārtrauc. Lielākā viņu daļa paliek vecāku saimniecībās praktiskā darbā. Tikai atsevišķi sekmīgākie skolēni beidz p-sk. un mācās tālāk. Visās skolās mācības notiek latviešu valodā, bet dažās arī latgaliešu valodā. No 1923/24 m.g. skolas strādā pēc 1923. gada Skolu departamenta pieņemtās programmas. Visās skolās ticības mācību pasniedz Romas katoļu baznīcas priesteri un to palīgi (spontes[37]):

Rimovičs Antons	1920/21-1925/26 m.g.;
Matskus Heronīms	1926/27-1930/31 m.g.;
Anins Boļeslavs (sponte)	1930/31 m.g.;

[37] *Sponte* - Romas katoļu priestera palīgs ar nepabeigtu teoloģisko izglītību.

Gžibovskis Jānis (sponte)	1932/33 m.g.;
Čamans Antons	1933/34-1939/40 m.g.;
Kivrāns Broņislavs	1941/42-1943/44 m.g.

Vecticībnieku ticības pasniedzēji ir Mālakalna vecticībnieku draudzes priesteris (pops) Kaļinkijs Cvetkovs (1853-19??). Viņš ticības mācību vecticībniekiem pasniedz 1920/21-1933/34 m.g. Tā kā K.Cvetkovs nenokārto ticības mācības skolotājam izvirzītās prasības, tad turpmāk viņš pie pasniedzēja darba netiek pielaists. No 1934/35 un visus turpmākos m.g. ticības mācību vecticībniekiem pasniedz sertificēta ticības mācības skolotāja līvāniete Aleksandra Kuzņecova.

Rudzātu pamatskolas skolēni un skolotāji 1923. gadā pie Rudzātu pamatskolas (bij. Rudzātu muižas pārvaldnieka ēkas), vidū (no kr.): skolotāja E.Smeltere, skolas pārzinis Fr.Smelters un skolotājs K.Ieviņš

Pēc I pakāpes p-sk. beigšanas pag. iedzīvotājiem ir tikai divas iespējas - vai nu saistīt bērnus praktiskā darbā, vai arī sūtīt tos uz kaimiņu pagastu II pakāpes p-skolām, kuras atrodas Preiļos - 25 km attālumā un Līvānos - 26 km attālumā no Rudzātiem. Tāpēc pag. iedzīvotāji stipri jūt II pakāpes p-sk. trūkumu.

1922. gadā Rēzeknes apr. valde uzdod Rudzātu pag. valdei nekavējoties nodibināt II pakāpes p-sk. Pag. valde, izpildīdama apr. Skolu valdes rīkojumu, 15.11.1922 atver II pakāpes p-sk. Vidu ciemā, 4 km attālumā no pag. centra zemnieka Jēkaba Bojāra mājās *Vidos*.

Skolu apmeklētība. Skolās ir 143-162 mācību dienas gadā. Mācības sākas vēlu rudeņos (8.-9.10) un beidzas agri pavasaros (parasti 12.-18.05). Ir daudz kavējumu slimības dēļ, kā arī citu attaisnojošu iemeslu dēļ (parasti skolēni tiek iesaistīti savu vecāku saimniecību darbos, pārsvarā - kā gani).

Pēckara gadi ir ļoti smagi, tāpēc daudz skolas vecuma bērnu trūcīgo apstākļu dēļ skolas neapmeklē. Tomēr apmeklētības līmenis pieaug ar katru gadu. Pag. skolās ik gadus mācās no 206 (1920/21 m.g.) līdz 475 (1940/41 m.g.) skolēniem (skat. tab. nākamajā lpp.).

Skolās ir grūti mācību un darba apstākļi, īpaši pirmajos pēckara gados, kad saimnieciskie apstākļi ir iedzīvotājiem nelabvēlīgi, sevišķi smags laiks ir 1928-1930 - tad arī skolu apmeklētības līmenis ir viszemākais (no 35,9 līdz 82 dienām m.g. uz skolnieku). Tā 1928/29 m.g. katrs skolēns skolu neapmeklē (vidēji): Eleonorviles skolā - 35,9 dienas, Kurčānu skolā - 40,4 dienas, Mālakalna skolā - 72,6 dienas. Šajās skolās šie daudzdienu kavējumi ir gan slimību, gan arī neattaisnojošu iemeslu dēļ. Vislabākā apmeklētība ir Rusiņu skolā. Salīdzinoši labāks skolu apmeklētības līmenis ir 1930-tajos gados, kad sāk uzlaboties iedzīvotāju saimnieciskie apstākļi. Tā Rudzātu sešklasīgajā p-sk. 1936/37 m.g. skolēnu skaits dubultojas, jo tiek atvērta jaunā skola.

Skolēnu skaits Rudzātu pagasta skolās 1920-1944 (kopējais)

Skolas darbības gads	Skolas										Mācību gadā kopā
	I pakāpes									II pakāpes	
	Būmaņu	Eleonorviles	Kurčānu	Mālakalna	Peivelišķu	Pelēčāres	Pelšu	Rusiņu	Steķu-Jaudzemu	Rudzātu	
1920/21	62	*		82			62		*		206
1921/22	64	34		60			62	42	53		521
1922/23	56	44		42			38	42	64	33	319
1923/24		*		82					57	116	266
1924/25		*		*					*	156	156
1925/26		32	35	87					62	110	326
1926/27		*	38	*					*	100	138
1927/28		21	32	46					44	94	237
1928/29		20	30	47					48	106	251
1929/30		21	29	56					63	115	284
1930/31		26	34	62					62	110	294
1931/32		28	36	62					63	136	325
1932/33		32	39	58					64	186	379
1933/34			32	53		40			60	185	360
1934/35			36	60		40			48	173	357
1935/36			35	73		40			45	161	354
1936/37										315	315
1937/38										350	350
1938/39										350	350
1939/40										338	338
1940/41		41		75	41	49				269	475
1941/42										316	316
1942/43						66				269	335
1943/44						63				262	325
Skolā kopā mācījušies	**182**	**299****	**945**	**298****	**41**	**298**	**162**	**84**	**734****	**4250****	**6540****

Piezīmes.

* - nav datu par minēto m.g.

** - nav pilnīgu datu.

Rudzātu skolu beigušie skolēni 1923-1944

Mācību gads	Skolēnu skaits									Piezīmes
	Klase		Skolu beidz							
			Ar[38]		Bez[39]		Kopā		Pavisam	
	1.	6.	Zēni	Meitenes	Zēni	Meitenes	Zēni	Meitenes		
1923/24*	12	7							7	
1924/25*	23	13							13	
1925/26*	29	10							10	
1926/27*	18	7							7	
1927/28	18	8	6	1	-	-	6	1	7	1 skolēns nepiedalās eksāmenā
1928/29	24	12	10	2	-	-	10	2	12	
1929/30	29	12	6	5	-	-	6	5	11	1 meitene atstāta uz otru gadu
1930/31	24	12	10	2	-	-	10	2	12	
1931/32	40	5	4	1	-	-	4	1	5	
1932/33	76	10	7	1	1	1	8	2	10	2 meitenes atstātas uz otru gadu
1933/34	44	12	5	4	1	1	6	5	11	1 meitene atstāta uz otru gadu
1934/35	38	12	7	5	-	-	7	5	12	
1935/36	41	12	6	5	1	-	7	5	12	
1936/37	120	9	3	3	1	-	4	3	7	2 meitenes atstātas uz otru gadu
1937/38	82	11	8	4	1	2	9	6	15	1 meitene un 1 zēns atstāti uz otru gadu
1938/39	29	15	11	4	-	-	11	4	15	2 skolēni nepiedalās eksāmenā
1939/40	75	17	7	5	3	2	10	7	17	
1940/41*	49	27							24	2 skolēni izstājas; 1 skolēnam pēceksāmens

[38] Ar tiesībām turpināt mācības vidusskolā.

[39] Bez tiesībām turpināt mācības vidusskolā.

Mācību gads	Skolēnu skaits									Piezīmes
	Klase		Skolu beidz							
			Ar[38]		Bez[39]		Kopā		Pavisam	
	1.	6.	Zēni	Meitenes	Zēni	Meitenes	Zēni	Meitenes		
1941/42	45	28	5	2	5	6	10	8	18	5 skolēni izstājas; 3 zēni un 3 meitenes atstāti uz otru gadu
1942/43	54	28	10	11	2	-	12	11	23	1 zēns un 4 meitenes atstāti uz otru gadu
1943/44	32	19	3	7	5	2	8	9	17	1 skolēns izstājas; 1 meitene atstāta uz otru gadu

Piezīmes.
* - nav pilnīgu datu.

Pēc tabulas redzams, ka Rudzātu sešklasīgo p-sk. beigušo skolēnu skaits ik gadus pieaug, tomēr, salīdzinot ar 1. klasē uzņemto bērnu skaitu, skolu beidz tikai ap 30 % skolēnu. No tiem aptuveni puse turpina mācīties, bet pārējie tomēr paliek savu vecāku saimniecībās, kā arī apgūst dažādus amatus.

Skolēniem smaga ir 1939/40 m.g. ziema, kad atsevišķās dienās t° pazeminās līdz -39°C, jo, neskatoties uz lielo aukstumu, mācības tomēr netiek pārtrauktas.

Dokumentos uzrādītie kavējumi ir galvenokārt slimību vai citu attaisnojošu iemeslu dēļ. Tā, piem., 1938/39 m.g. ar šarlaku nomirst skolēni J.Leitāns, Br.Patmalnieks un Fr.Slīce.

Ļoti grūts ir 1941/42 m.g. Skola darbojas tikai 120 dienas. Dažas klases skolēnu slimības dēļ ir slēgtas vairākus mēnešus (īpaši jaunākās klases) - skolēni slimo ar difteriju. Ir arī nāves gadījums - nomirst S.Pintāns. 1942/43 m.g. ar difteriju nomirst Janīna Kasale (8 gadi) un Jānis Rudzāts (7 gadi), saaukstēšanās dēļ - Fr.Vaivods (13 gadi), nelaimes gadījumā - Veronika Ivdre (15 gadi).

Skolēnu ēdināšana pagasta skolās. Latgales iedzīvotājiem pēckara gadi ir ļoti smagi tieši saimnieciskā ziņā, īpaši 1928. gads, kad saimniecības cieš no pārmērīgi slapjās vasaras. Šis gads ir grūts arī Rudzātu pag. zemniekiem. Tādēļ valdība un pašvaldība pirmo reizi piešķir līdzekļus Rudzātu skolām trūcīgo bērnu ēdināšanai. Tā 1928/29 m.g. tiek ēdināti 120 skolēnu no trūcīgu vecāku ģimenēm. Šajā laikā skolās nav arī piemērotu apstākļu skolēnu ēdināšanai - nav telpu, trauku u.c. Ar jaunās skolas atklāšanu 1936. gadā tiek atrisināts skolēnu ēdināšanas jautājums. Tiek iekārtota skolas ēdamtelpa un virtuve. Skola algo saimnieci, kura brokastīm un vakariņām gatavo tēju, bet pusdienām - siltos ēdienus. Kopgaldam līdzekļus un produktus dod skolēnu vecāki un pag. pašvaldība. Jāatzīmē tas, ka skolas vasaras brīvlaikā skolēni skolas sakņu dārzā skolas kopgaldam izaudzē gan augļus, gan sīkās saknes.

Skolēnu ēdināšana kopgaldā

Mācību gads	Kopēdināšanā piedalās (skolēnu skaits)			Līdzekļi gadā, Ls		
	Skolēnu skaits	Ēdina par valsts līdzekļiem	Kopā	Valsts un pašvaldība	Skolēnu vecāki	Kopā, Ls
1936/37	66	9	75	50	577.19	62719
1937/38*	80	35	115	400	790	1190
1938/39**	144	20	164	205.52	830	1035.52
1939/40	151	45	196	372	1116	1488

Piezīmes.
* - skola gatavo tēju 235 skolēniem.
** - pusdienas ēd 94 skolēni.

Skolotāju darba apmaksa naudā un natūrā. Izglītības ministrija ar savu likumu norāda, ka lauku pašvaldību skolu skolotāji saņem algu līdz ar ģimenes piemaksu pilnos apmēros no valsts līdzekļiem - no Izglītības ministrijas budžetā paredzētajiem līdzekļiem. Algu regulāri izmaksā ik mēneša 25. datumā.

Skolotāju algas

Skolotājs	Alga, Ls	Skola	Skolēnu skaits	Piezīmes
1925/26 m.g.				
J.Dabars	102	Rudzātu	110	Skolas pārzinis
M.Brice	94	"	"	
P.Garanča	87	"	"	
A.Āboliņa	94	"	"	
M.Pivarūne	94	Kurčānu	35	Skolas pārzine
E.Rusiņa	102	Rusiņu	62	"
B.Bruniņa	130	Mālakalna	85	"
P.Orlova	112	"	"	
M.Urķīte	102	Eleonorviles	32	
1930/31 m.g.				
J.Bricis	141	Rudzātu	110	Skolas pārzinis
M.Brice	144	"	"	
A.Jaudzeme	143	"	"	
J.Rubenis	131	"	"	
A.Bruniņa	170,91	Mālakalna	56	Skolas pārzine
B.Sukaruka	120	Kurčānu	36	"
A.Āboliņa	137	Eleonorviles	26	"
E.Rusiņa	137	Rusiņu	62	"

Skolotāju darba alga 1938/39 m.g. (mēnesī)

Uzvārds, vārds	Darba stundu skaits nedēļā	Skolotāja kategorija	Alga, Ls	Piemaksa			Skolēnu skaits	Piezīmes
				Ģimenes	Pārziņa	Kopā		
J.Bricis	33	13	144	-	10	154,00	350	Skolas pārzinis
M.Brice	"	"	"	-	-	144,00	"	
A.Jaudzeme	"	14	131	40,17	-	171,17	"	
O.Lapsa	"	"	"	-	-	131,00	"	
V.Rutkovska	"	15	121	-	-	121,00	"	
B.Sukaruka	"	"	"	22,48	-	153,48	"	
A.Zole	"	"	"	-	-	121,00	"	
A.Čamans	12	14				52,40	"	Romas katoļu priesteris

Piezīme. Saskaņā ar noteikumiem par darba normām un atlīdzību obligāto skolu skolotājiem, kuri pasniedz 33 un vairāk stundu nedēļā, respektīvi visiem 1/12 (par dzīvokli) no pamatalgas neietur[40].

Piemaksas ir skolas pārzinim un ģimenes piemaksas (par bērniem).

Atvilkumi no algas:

- 1-2 % bezdarbnieku fondam;
- 2 % slimo kasei;
- 6 % pensiju fondam;
- 4 % bezģimeņu darba algām;
- 20 % no papildus atlīdzības.

Skolotāju darba samaksa

Kategorija	1925/26 m.g., Ls	1939/40 m.g., Ls
11	130	
12	112	159
13	102	144
14	97	131
15	87	121
Darba slodze nedēļā, stundas	30	>33

Rudzātu pag. pašvaldība katru gadu skolotājiem piešķir *naturālijas*: 1) līdzekļus apkurei un apgaismošanai un 2) zemi.

[40] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, 1935, nr. 218.

Skolotājiem piešķirtās "naturālijas"

Skolotājs	"Naturāliju" veids								
	Kurināmajam, Ls			Apgaismošanai, Ls			Zeme, ha		
	Mācību gads								
	1933/34	1935/36	1939/40	1933/34	1935/36	1939/40	1933/34	1935/36	1939/40
Rudzātu sešklasīgā pamatskola									
J.Bricis*	70	35	100	10	10	10	2	2	1
M.Brice	70	35	50	10	10	10	2	2	1
V.Irbe-Irbīte	35	35	-	10	10	-	2	2	-
A.Jaudzeme	35	35	50	10	10	10	2	2	1
V.Rutkovska	-	-	50	-	-	10	-	-	1
B.Sukaruka	-	-	50	-	-	10	-	-	1
A.Vucins	35	-	-	10	-	-	2	-	-
A.Zole	-	-	50	-	-	10	-	-	1
N.Neliusa	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Kurčānu I pakāpes pamatskola									
B.Sukaruka*	35	35	-	10	10	-	-	-	-
Mālakalna I pakāpes pamatskola									
A.Bruniņa*	35	35	-	10	10	-	5	-	-
Pelēčāres I pakāpes pamatskola									
A.Āboliņa*	35	35	-	10	10	-	-	-	-
Rusiņu I pakāpes pamatskola									
E.Rusiņa*	35	35	-	10	10	-	-	-	-
Kopā	**385**	**280**	**360**	**90**	**80**	**60**	**15**	**8**	**6**

Piezīme.

* - skolas pārzinis/ne.

Skolēnu internāts Rudzātu sešklasīgajā skolā. Līdz jaunās skolas atklāšanai (1936) no skolas tālu dzīvojošo skolēnu izvietošana skolai nav iespējama. Atsevišķos gadījumos skolēni paliek nakšņot skolas klasēs, parasti tādi, kuri šo iespēju izmanto, ir 3 līdz 8 skolēni.

Pēc jaunās skolas atklāšanas skolā izveido internāta telpas - zēniem (1. stāvā) un meitenēm (2. stāvā) - katra 70,3 m^2 lielumā, un tualetes telpas. Internātā dzīvo skolēni, kuru vecāku mājas no skolas ir tālāk par 4-5 km. Internātā iespējams izvietot līdz 84 skolēniem.

Par internātu raksta[41] Vikšere Veronika (1931-1998): "Dzīve internātā bija interesenta. Vakaros pēc mācībām lielajā gaitenī rotaļājāmies. Iemīļotas bija rotaļas *Cūka rudzos*, *Podu nešana* un citas.

Ēdām skolas kopgaldā. Brokastīs bija tēja vai kafija un maizīte no mājām. Pusdienās - silta zupa un otrais ēdiens. Launags pašu ziņā. Vakariņās - tēja, pusdienu zupa un pašu maizīte.

Meiteņu istabā dzīvojām lielās un mazās meitenes kopā. Darījām arī blēņas. Bija pārvietojamas sienas. Bieži lējām zēniem virsū ūdeni: tad pakāpās viena uz otras, es kā mazākā kāpu "piramīdas" virsotnē un biju galvenā lējēja. Zēni sacēla troksni, atsteidzās skolotāja, meklēja vainīgo. Pateicu, ka es, bet skolotāja mani nesodīja, jo zināja, ka es kā vismazākā par lielajiem zēniem neinteresējos."

Skolu rīkotās izstādes un svētki. Pirmā skolēnu darba izstāde un izrīkojums tiek organizēts 13.05.1923 Rudzātu II pakāpes p-skolā. Tajā piedalās Rudzātu II p-sk. un Būmaņu, Mālakalna, Pelšu, Rusiņu un Steķu-Jaudzemu I pakāpes p-sk. skolēni. Priekšnesumi sastāv no dziesmām un deklamācijām. Eksponātu nodaļā izstādīti meiteņu rokdarbi (adījumi, izšuvumi), zēnu koka izstrādājumi, skolēnu zīmējumi, kartes, diagrammas, modeļi. Izstādē ieeja brīva, diemžēl sliktā laika un ceļu dēļ apmeklētāju maz - ap 120. Kā raksta *Izglītības Mēnešraksts* (nr. 5, 3.05.1924), "izstāde atstāj dziļu un patīkamu iespaidu".

Pirmie bērnu svētki pagastā tiek noorganizēti Rudzātu sešklasīgajā p-sk. 24.05.1931. Svētkos piedalās ap 300 bērnu no Rudzātu sešklasīgās p-sk. un Eleonorviles, Kurčānu, Mālakalna un Rusiņu I pakāpes p-sk. Svētku programmā uzstājas, galvenokārt, Rudzātu sešklasīgās p-sk. bērni. Skolēnu mielošanai svētkos (baltmaize, piens) pagasta pašvaldība no pag. budžeta izdala Ls 45. Svētkos piedalās pag. sabiedrība, un tajos ir vairāk kā 300 apmeklētāju.

---

[41] V.Vikšeres vēstules (19.12.1993) fragments.

Visplašākie svētki pagastā tiek svinēti 15.05.1935. Vispirms svinīgajā aktā (14.05) skolas pārzinis nolasa referātu *Par 15. maija nozīmi*. Pēc tam skolotājas V.Irbes-Irbītes vadībā bērni dzied patriotiskas dziesmas un deklamē patriotiska satura dzeju. Pēc priekšnesumiem tiek rādītas kinofilmas *Kristus dzīve* un *Tautas vadonis apceļo mūsu valsti*. Nākošajā dienā, 15.05 pag. padome notur svinīgo sēdi. Tajā piedalās skolotāji, aizsargi un pag. sabiedrība. Pēc sēdes skolēni un visi pārējie dodas uz svētku dievkalpojumu Rudzātu katoļu baznīcā. Pēc dievkalpojuma baznīcas dārzā pie tur uzstādītiem mikrofoniem visi noklausās Valsts Prezidenta runu no Vienības laukuma parādes Rīgā. Tad aizsargu komandiera J.Lūša vadībā aizsargi un aizsardzes, sportisti un skolēni dodas gājienā uz sporta laukumu. Tur parādi pieņem pag. vecākais P.Būmanis. Pēc tam visi noskatās sportistu priekšnesumus. Svētku noslēgums notiek Piensaimnieku sab-bas zālē *Klēts*. Tur tiek nolasīts referāts par 15. maija nozīmi. Klātesošos ar dziesmām priecē b-bas *Saule* koris diriģenta Jāzepa Vaivoda vadībā. Piedalās arī skolēnu koris un deklamētāji.

Jāpiezīmē, ka pēc Rudzātu sešklasīgās p-sk. atklāšanas (1936) tur ik gadus notiek visi pag. sabiedriskie pasākumi: (referāti, kursi, teātri, kinoizrādes, izstādes - mazpulku l/s ražojumu skates). Skola ir gaismas nesēja Rudzātu pag. iedzīvotājiem. Sīkāk par Rudzātu skolas sabiedrisko darbību skat. nodaļā ***Kultūras dzīve → Skolu sabiedriskā darbība (1920-1940)***.

Ekskursijas. Pag. skolas skolotāji iepazīstina bērnus ar sava pagasta apkārtni, rīkojot ekskursijas - kā, piem., Mālakalna skola uz Steķu silu, Pelēčāres skola - uz Atašienes mežniecību, kur skolēni iepazīstas ar meža augiem, meža sēšanas, stādīšanas un kopšanas darbiem u.c. Šajā ziņā ļoti enerģiskas ir skolotājas A.Āboliņa un - īpaši - A.Bruniņa no Mālakalna skolas. Kurčānu skolas skolotāja B.Sukaruka gandrīz ik gadus rīko ekskursijas uz pag. priekšzīmīgāko saimniecību *Riepo-Vidos* pie J.Lapsas, kur skolēni iepazīstas ar mājlopu kopšanu un turēšanu. Tāpat viņa arī rīko ekskursijas uz I.Lappo motordzirnavām, kokzāģētavu (Rudzātos), Rudzātu pienotavu u.c.

Rudzātu sešklasīgās p-sk. skolotāju vadībā bērni dodas ekskursijā uz Latvijas dabas ievērojamāko vietu - Staburagu, apmeklē arī apr. pilsētu Daugavpili un valsts galvaspilsētu Rīgu (skat. foto nākamajā lpp.). Tur bērni iepazīstas ar kultūras, tirdzniecības un rūpniecības centru.

Ekskursijās piedalās tie vecāko klašu (4.-7.) skolēni, kuri priekšzīmīgi uzvedas un labi mācās (skat. tab. ↓).

Rudzātu sešklasīgās pamatskolas rīkotās ekskursijas

Gads, datums	Ekskursija		Piedalās	
	Dienu skaits	Uz kurieni	Skolēnu skaits	Skolotāju skaits
1923	4	Rīga	9	2
3.-5.04.1924	3	Rīga, Jūrmala	20	2
6.-10.06.1933	4	Rīga, Jūrmala	13	2
7.-8.06.1934	2	Staburags, Kokneses pilsdrupas, Pērses leja	15	2
14.-16.06.1937	2	Rīga	11	2
28.-29.03.1938	2	Daugavpils	72	5
1939	3	Rīga	20	3

Rudzātu papildskolas darbība. Ar valsts un pašvaldības atbalstu skolā tiek organizētas mācības pag. iedzīvotājiem kursu veidā. Kursi paredzēti iedzīvotāju vispārējā zināšanu līmeņa paaugstināšanai, kā arī ikdienas dzīvē praktiski izmantojamu zināšanu apguvei. Tāpēc kursi ir par daudz un dažādām tēmām: Latvijas vēsture, pilsoņu tiesības, zemkopība, pļavkopība, dārzkopība, lopkopība, putnkopība, biškopība, praktiskie darbi u.c. Par kursu lektoriem tiek pieaicināti katras nozares speciālisti un Rudzātu skolas skolotāji. Kursi notiek ziemas un pavasara mēnešos. 1936/37 m.g. kursus apmeklē 46 klausītāji (38 vīrieši, 8 sievietes). 5 mēnešos viņi noklausās lekcijas 124 stundu garumā. 1937/38 m.g. kursus apmeklē 60 klausītāji (49 vīrieši, 11 sievietes). Viņi noklausās lekcijas 107 stundu garumā.

Jāatzīmē, ka pirmskara gados pag. teritorijā ar katru gadu pieaug iedzīvotāju interese pēc zināšanām, īpaši par dažādām l/s tēmām (zemkopību, lopkopību, augļkopību u.c.). Tādēļ pag. pašvaldība organizē lekcijas - seminārus biezi apdzīvotās vietās. Uz šiem semināriem kā lektori tiek aicināti rajonu un apriņķu dažādu l/s nozaru speciālisti (skat. tab. nākamajā lpp.).

Rudzātu pamatskolas skolēni ekskursijā Rīgas Zooloģiskajā dārzā (1937), aizmugurē (no lb.): skolotājas V.Irbe-Irbīte un M.Brice

Rudzātu papildskolas darbība 1936/37 un 1937/38 m.g.

Lektors		Lekciju skaits		Tēma
Uzvārds	Amats	1936/37	1937/38	
J.Bricis	Skolas pārzinis	25	19	Latvijas vēsture; papildskolas veidošana
M.Brice	Skolotāja	12		Latviešu valoda
V.Irbe-Irbīte	Skolotāja	18		Ģeogrāfija
V.Rutkovska	Skolotāja		4	Kora dziedāšana
E.Kassalietis	Rudzātu pag. kancelejas ierēdnis		2	Pilsoņu tiesības
B.Kviesis	Līvānu rajona agronoms	25		Zemkopība, pļavkopība, praktiskā rēķināšana
Fr.Vizulis	Līvānu rajona agronoms		8	Zemkopība, pļavkopība, praktiskā rēķināšana
A.Buševics	Jēkabpils dārzkopības instruktors	20	53	Dārzkopība, biškopība, praktiskie darbi
N.Kriķis			5	Zemkopība, praktiskā rēķināšana
E.Skuja		4		Higiēna
K.Upītis	Līvānu rajona lopkopības instruktors	10	11	Lopkopība, zirgkopība, aitkopība
J.Leiše	Putnkopības instruktors	10	5	Putnkopība

Rudzātu jaunās sešklasīgās pamatskolas celtniecība. Pag. pašvaldība nopietni gatavojas jaunās skolas ēkas būvniecībai. Vispirms nojauc Rudzātu muižas un Alksniešu folvorkas[42] kūtis, no kurām iegūtos akmeņus saved būvlaukumā uz skolas zemes. Saved granti no 18 km attālā Atašienes pilskalna. Ķieģeļus un citus materiālus pieved no Līvānu stacijas. Visus materiālus skolas jaunbūvei piegādā pag. zemnieki "klaušu kārtā". Tas ir ļoti smags darbs, jo ceļi ir slikti, grūti izbraucami.

Tiek izstrādāts būvprojekts divstāvu skolas ēkas Ls 140,326,72 vērtībā būvei. Skolas ēkas pamatakmens tiek ielikts 1.07.1930. Pamatakmens ielikšanas svinībās bez pag. iedzīvotājiem piedalās arī goda viesi: Daugavpils apr. valdes pr-js A.Švirksts, valdes loceklis Latkovskis un valdes arhitekts Feodorovs, Rudzātu pag. valdes pr-js P.Būmanis un valdes domes pr-js D.Turkopuls, Rudzātu skolas pārzinis J.Bricis un daudz citu organizāciju pārstāvju.

Būvuzņēmēja Meļņika vadībā pamatu būvniecību pabeidz 29.10.1931. Diemžēl pēc tam dažādu politisko partiju nesaskaņu dēļ jaunās skolas celtniecība apstājas uz ilgu laiku - ieliktos pamatus līdz pat 1934. gada vasarai balina saule, vējš, lietus un sniegs. Pag. pašvaldība paliek kā saucēja balss tuksnesī. Pateicoties vēsturiskajiem 15.05.1934 notikumiem valstī, ar apr. valdes pr-

[42] *Folvorka* - (no poļu *folwark*) pusmuiža, viensēta; folvorkai ir līdzīga uzbūve kā muižai, tikai mazāka.

ja A.Švirksta atļauju no 14.06.1934 atsākas skolas celtniecība, bet pēc izmainīta projekta, tas ir - paredzēts, ka jaunā skola būs tikai vienstāva celtne. Celtniecības darbs turpinās, būvējot ēkas pirmo stāvu, bet materiāli daļēji savesti arī otrajam, izmainītajā projektā vairs neparedzētajam stāvam.

9.10.1934 pag. pašvaldības sēdē izskata ar skolas celtniecību saistītus jautājumus. Tā kā vienstāvu skolas ēkā nebūs iespējams izvietot visus pagastā dzīvojošos skolas vecuma bērnus, tad tiek nolemts griezties ar lūgumu pie augstākstāvošām instancēm Rīgā: atļaut skolas otrā stāva būvi. Šī jautājuma risināšanai pag. valde nolemj sūtīt uz Rīgu valdes pr-ju P.Būmani, valdes locekli P.Skuteli un skolas pārzini J.Brici. Tomēr, saskaņojot šo jautājumu tālāk - ar apr. valdes pr-ju A.Švirkstu, uz Rīgu tiek atļauts izbraukt tikai pag. vecākajam P.Būmanim, kur tas, pateicoties apr. valdes pr-ja A.Švirksta labvēlībai un nacionālās valdības locekļu sapratnei, panāk atļauju turpināt skolas otrā stāva būvi. Skolas būvdarbi tiek pabeigti 1936. gadā.

Jaunās skolas celtniecībā izlietoti Ls 116,700, t.sk.:

- pag. pašvaldības līdzekļi	Ls 80,700
- valsts līdzekļi	Ls 4,000
- aizņēmums no Zemnieku Kredītbankas	Ls 22,000
- Daugavpils apr. pašvaldības sabiedriskais aizdevums	Ls 10,000

Rudzātu jaunā sešklasīgā pamatskola (1936)

Skola tiek iesvētīta 6.10.1936. Iesvētīšanas svētkos piedalās vairāk kā 500 Rudzātu un kaimiņu pagastu iedzīvotāju. Izglītības ministrijas pārstāvis A.Ruško skolai pasniedz ministra V.Gulbja dāvanu - gleznu *Svētā Parīzes Dievmātes Katedrāle*. Par šo notikumu *Valdības Vēstnesī* (1936, nr. 10) rakstīts: "**Rudzātu pagasta lielie skolas svētki.** Rudzātu novads atgādina **Zemgales līdzenumu miniatūrā**. Rudzātu pagastā ir stipra māla zeme, kas prasa lielu darbu, bet arī dod iespēju gūt labas ražas, kādēļ rudzētieši ir turīgākie pilsoņi Daugavpils apriņķī. 6 gadi rudzētieši bija lolojuši vislabākās cerības uzcelt savai jaunajai audzei piemērotu skolas namu. Pagastā bij 5 mazas skoliņas ļoti sliktās, nehigiēniskās telpās. Sākot ar 1930, Rudzātu pag. spēra pirmos nopietnus soļus skolas jaunbūves lietā. Līdz 15.05.1934 darbi nesekmējās, jo pagastā nebija vienprātības. Jaunais laiks atnesis rudzētiešiem saderības un vienprātības garu. Divos gados tie veikuši lielo aizkavēto darbu. Tagad uzcelta Rudzātu pag. 6 kl. pamatskola. Tā ir patlaban **vislielākā pašvaldības skola Daugavpils apriņķī**. Ar šo m.g. visas 5 mazās pag. skolas likvidētas, un to vietā tagad ir viena liela, plaša, jauna skola. Skolā mācīsies apm. 350 skolnieki. Tālāko novadu bērniem paredzēts internāts. Internātā varēs novietot apm. 200 bērnus. Latgales skolās nav internātu, un skolniekiem dažkārt jāmēro garš ceļš uz savu skolu. Ierīkojot plašu internātu šinī skolā, Rudzātu pagasts ar to devis labu priekšzīmi citiem kaimiņu novadiem.

Skolas būve izmaksājusi Ls 115 000. Pag. iedzīvotāji šķūšu kārtā veduši ķieģeļus no Līvānu stacijas (apm. 25 km) un granti no 18 km attāluma. Š. g. 4. oktobrī rudzētieši iesvētīja jauno skolas namu. Skolu iesvētīja mācītājs A.Čamanis. Izglītības Ministrijas pārstāvis, tautskolu direktora biedrs J.Pumpītis apsveica viesus izglītības ministra prof. A.Tenteļa un viceministra J.Čamaņa vārdā, novēlēja vecākiem un

330

audzinātājiem labas sekmes viņu atbildīgajā audzināšanas darbā, izsakot cerību, ka viņi izaudzēs jaunatni, kas būs stipra miesā un garā un mīlēs savu tautu, tēviju un Vadoni. Vēl apsveica visus Izglītības ministrijas pārstāvis A.Ruško, iekšlietu ministra vārdā Daugavpils apr. pašvaldības pārstāvis M.Kalve, Daugavpils apr. Skolu valdes priekšsēdis J.Kuncāns, Daugavpils apr. tautskolu inspektors K.Streipa, Līvānu pag. vecākais Grugulis, Vārkavas pag. vecākais A.Prikulis u.c. Pateicības telegrammas nosūtīja Valsts un Ministru prezidentam, kara, izglītības, iekšlietu un tautas labklājības ministram. Viesiem pateicās Rudzātu pag. vecākais P.Būmanis un skolas pārzinis J.Bricis. Svētkus noslēdza ar Blaumaņa ludziņu *Sestdienas vakars*."

Jaunbūvētajā skolā ir labi darba un mācību apstākļi. 1938. gadā skolā mācās 350 skolēnu, ārpus skolas paliek 117 skolas vecuma bērni. Tā kā ik gadus pagastā pieaug bērnu skaits, tad Rudzātu p-sk. internātā drīz vien jau vairs nepietiek vietas un nav iespējams izvietot visus tālu dzīvojošos skolēnus. Tādēļ Pelēčāres apkaimes iedzīvotāji griežas Izglītības ministrijā ar lūgumu atjaunot Pelēčāres I pakāpes p-sk. darbību. 10.11.1939 lūgums tiek noraidīts, pamatojot to ar līdzekļu trūkumu.

Vingrošanas stunda jaunās skolas pagalmā skolotāja J.Briča vadībā (1937)

Rudzātu pamatskolas skolēni malkas sastrādāšanas darbā (1939)

Skolas apkārtnes labiekārtošana. LR Zemes reformas laikā no bij. Rudzātu muižas skolas vajadzībām piešķir 10,3 ha saimnieciski izmantojamas zemes. Ēkas, ceļi un laukumi aizņem 1 ha zemes (pad. varas gados uz skolas zemes sabūvētas individuālā sektora mājiņas). 1940. gadā skolēni sastrādā 20 kubikasis malkas savas skolas vajadzībām. Par nopelnīto naudu tiek nolemts iegādāties darbarīkus skolas darbnīcai. Sākot ar 1936 pavasari, pie skolas tiek ierīkots augļu dārzs, iestādīti ogulāji, izveidoti dzīvžogi. Labiekārtošanas darbus vada skolas pārzinis J.Bricis, skolotāja A.Raudive un pārējie skolotāji. Skolas apkārtnes sakopšanā un izdaiļošanā aktīvi piedalās arī skolēni. Īpaši aktīvi bērni piedalās pavasara Mežu dienās (skat. tab. ↓ un foto nākamajā lpp.) un Spodrības nedēļās. Tiek apstādītas ceļmalas un sabiedrisko ēku apkārtne. Ik gadus skolas vajadzībām skolēni sastrādā arī piegādāto malku. Pie skolas tiek izveidots sporta laukums un skrejceliņš. Tas viss ar pagasta ļaužu palīdzību tiek iekārtots līdz 1940.

Mežu dienas Rudzātu pagasta skolās

	Skaits	Skolas					Kopā
		Kurčānu	Mālakalna	Pelēčāres	Rusiņu	Rudzātu	
1935. gada 26. aprīlis - 19. maijs							
Strādātas	dienas	2	2	2	2	3	11
Piedalās	skolēni	14	60	40	26	181	331
Iestādīti	kociņi	30		100	70	612	812
Iestādīti	dekorat. krūmi	122	200			1183	1505
Iestādīts pavisam	skaits	168	262	142	98	1969	2639
t.sk. zemnieku saimniecībās	skaits						1505
1936. gada 2.- 9. maijs							
Strādātas	dienas				2		2
Piedalās	skolēni		34	24	28		86
Iestādīti	kociņi		1010	30	305	115	1460
Iestādīti	dekorat. krūmi		75				75
Iestādīti	augļkoki		356		14	17	387
Iestādīti	ogulāji		66		44	26	136
Iestādīts pavisam	skaits		1507	30	363	168	2068
t.sk. zemnieku saimniecībās	skaits		1427		287		1714
1937. gada 7. - 8. maijs							
Strādātas	dienas					2	2
Piedalās	skolēni					266	266
Iestādīti	kociņi					230	230
Iestādīti	augļkoki					6	6
Iestādīti	ogulāji					40	40
Apkopti iepriekš. gados stādītie	skaits					1200	1200
1938. gada 2. - 4. maijs							
Strādātas	dienas					3	3
Piedalās	skolēni					165	165
Iestādīti	kociņi					65	65
Iestādīti	augļkoki					48	48
Iestādīti	ogulāji					70	70
Iestādīts paraugsaimniecībās	ābelītes					50	50
Iestādīts dzīvžogs pie skolas ēkas	metri					10	10

Rudzātu pamatskolas skolēni 1938. gada Mežu dienās (2.-4.05) stāda augļu dārzu

Rudzātu pamatskolas 1937. gada absolventi, skolotāji un viesi

No kr.: sēž: skolotāja A.Jaudzeme, pag. vecākais P.Būmanis, prāvests A.Čamans, skolotāja B.Purene, skolas pārzinis J.Bricis, kapteinis K.Škēbergs, Izglītības ministrijas pārstāvis Bobrovs, skolotājas M.Brice un A.Zole; stāv: skolotāja A.Raudive, absolventi A.Cakuls (1922-2000), J.Viļums (1921-1994) un H.Olksna (1921), skolotāja V.Irbe-Irbīte, absolventi B.Bernāne (192?), J.Grandāns (1920-1997) un P.Elsts (1921-1945)

Jaunās skolas liktenis. Sāpīgi atcerēties: kad 1941. gadā ienāca vācieši, tad vācu kareivji maskēšanās nolūkā nocirta jau labi paaugušās liepiņas no skolās ēkas līdz pat lielceļam. Vēl sāpīgāk tas, ka vācieši atkāpjoties jauno skolu nodedzināja (27.07.1944). Pad. laiku pag. vadītāji - nejēgas un analfabēti - pieļāva skolas mūru noārdīšanu, jaunu skolu uzbūvējot 4 km no pag. centra, grūti piebraucamā vietā.

Ar lielām grūtībām uzbūvētā skaistā skola pastāvēja tikai 8 gadus. Tomēr šo 8 gadu laikā tā sasniedza savu zenītu. Tā bija ne tikai vienkārši skola, tā bija visas pag. sabiedriskās un kultūras dzīves centrs. Droši var teikt, ka katrs, kam laimējies tajā mācīties, vēl vienmēr glabā par to gaišas atmiņas.

Sīkāka informācija par skolotājiem, kas strādājuši Rudzātu pag. skolās (1920-1944)[43]

Ābelīte Jānis Strādājis Rudzātu p-sk. 1942/43 m.g. (8.12-15.03) kā skolotājs - praktikants.

Āboliņa Alma (dz. Reveliņa, 1897-19??) Dz. Madonas apr. Sarkaņu pag. Latviete. Pareizticīgā. Beigusi V.Draudziņa Sieviešu ģimnāziju (1920), 3 mēnešu skolotāju sagatavošanas kursus Rīgā (1922). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1924. Strādājusi Eleonorviles (1929-1931) un Pelēčāres (1932-1936) p-sk.

Āboliņa Marta (dz. Kampare, 1899-19??). Dz. Valkā. Beigusi Valkas Meiteņu ģimnāziju un pedagoģijas klasi. Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1939. Strādājusi Rudzātu p-sk. (1925-1929). Aizsardze, kopš 1927 - Rudzātu aizsardžu pulciņa vad-ja.

M.Āboliņa (1928)

Andersons Jānis (1895-19??). Dz. Jēkabpils apr. Dignājas pag. Beidzis Valsts v-sk. pieaugušajiem (1921), skolotāju sagatavošanas kursus Rīgā (1921). 3 gadus studējis LVU Medicīnas fakultātē. Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1928. Strādājis Jēkabpils un Daugavpils apr. skolās, Rudzātu p-sk. (1.12.1939-27.08.1940). 1940. gada rudenī Jēkabpils apr. Skolu valde atstādinājusi no skolotāja pienākumiem kā "nepiemērotu laikmeta garam".

Apeļs Meikuls (1901-1942). Dz. Rēzeknes apr. Kaunatas pag. Izglītības darbinieks - skolotājs (Rudzātu pag. 1920; Stoļerovas p-sk. 1920-1930); preses darbinieks - žurnāla *Latgolas Škola* redaktors (1929-1938); literāts - liriķis, kritiķis, latgaliešu literatūras vēstures pētnieks; sabiedrisks darbinieks - Latgales skolotāju un pašvaldību darbinieku slimo kases vad-js. M LDN (9.05.1942).

Arbidāns Pēteris (1901-19??). Dz. Rēzeknes apr. Rozenmuižas pag. Obrunu c. Beidzis Augstākās tautskolas 3. klasi, paātrinātos skolotāju sagatavošanas kursus Rēzeknē (1920). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1921. Strādājis Kuļisevas I pak. p-sk. (no 15.10.1920), Poznaņas I pak. p-sk. (no 22.09.1921), Steķu-Jaudzemu p-sk. (9.11.1921-14.08.1922).

Austruma Elizabete (dz. Ančupāne, 1903-19??). Dz. Rēzeknes apr. Makašānu pag. Neļnavas c. Beigusi Rīgas II v-sk. (1923), skolotāju sagatavošanas kursus Rēzeknē (1924). Pilntiesīga p-sk. skolotāja piešķirtas 1932. Strādājusi Rudzātu p-sk. (1939-1941).

No Daugavpils apr. 2. iecirkņa skolu inspektora raksturojuma: "Skolotāja saticīga, darbīga. Darbā nopietna. Darbaspējas labas, kā audzinātāja viduvēja. Apzinīga un uzticama valsts pilsone. Sabiedriskā dzīvē nepiedalās".

Babris Pēteris (1917-1996). Dz. Rēzeknes apr. Atašienes pag. Kvietainē. Beidzis Aglonas ģimnāzijas klasisko nodaļu (1938), tad iestājies LNA. Pirmās pad. okupācijas laikā (1941) dzīvojis mājās zem uzraudzības. Pirms vācu ienākšanas aktīvi darbojies partizānu cīņās pret PA, piedalījies tīrīšanas akcijās. Strādājis Pelēčāres p-sk. (1.10.1943-07.1944) (kā skolas pārzinis un skolotājs). EM (1944, vasarā). Strādājis kā skolotājs Tērvetes bēgļu nometnē Oldenburgā (Vācijā), pēc tam izceļojis uz ASV, kur strādājis fabrikā, pa vakariem mācījies un ieguvis pilntiesīga skolotāja tiesības. Strādājis kā vācu un latīņu valodas pasniedzējs kādā skolā netālu no Čikāgas. Pēc aiziešanas pensijā ziemās dzīvojis Floridā. Sarakstījis grāmatu par Baltijas valstu jauniešu dzīvi komunisma jūgā (angļu val., *Baltic Youth Under Communism*, 1967, *RESEARCH PUBLISHERS*, ASV, Illionoisa).

Beča Anna (dz. Erta-Gudļevska, 1921-1995, apb. Siguldas k.). Dz. Daugavpils apr. Rudzātu pag. Alksniešos. Beigusi Varakļānu Valsts ģimnāziju (1941). Apstiprināta par skolotāju - praktikanti. Strādājusi Rudzātu p-sk. (1941-1944). Bijusi aktīva NP atbalstītāja, par ko izsūtīta uz Krieviju, Omskas apg. (1953, skat. nodaļā ***Kulaki***).

Bojāre Elvīra (dz. Buholca, 1893-19??). Dz. Valkas apr. Precējusies ar Bojāru Aloizu (1917), ir 2 dēli - Leonards un Nikodēms. Beigusi Sedļecova Kroņa ģimnāziju. Skolotājas tiesības piešķirtas 1913 (no Varšavas mācību apgabala). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1921. Strādājusi Rudzātu pag. skolās: Mālakalna (1917/18 m.g.), Steķu-Jaudzemu (1921/23 m.g.), vēlāk - citās Daugavpils apr. skolās. EM (07.1944).

Bojārs Eliass. Strādājis Pelšu p-sk. (1921/22 m.g.).

Bojārs Aloizs. Skat. nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas → Vidi***).

Brice Jadviga (1899-19??). Dz. Rēzeknes apr. Labvaržu pag. Poliete. Pagaidu apliecība ar pilntiesīga skolotāja tiesībām krievu un poļu p-skolās piešķirta 1940. Strādājusi Mālakalna p-sk. (1940/41 m.g.).

Brice Marta (dz. Driķe, 1902-1975, apb. Madonas raj. Kinderu k.). Dz. Madonas apr. Lubānas pag. Luterticīgā. Bijusi precējusies ar Brici Jāni, šķīrusies. Beigusi Valsts Cesvaines v-sk. (1922) un tās pedagoģisko klasi (1923). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1923. Strādājusi Barkavas pag. Trizalnieku p-sk. (1923/23 m.g.), Rudzātu p-sk. (1924-1941, 1945-1949) un Vārkavas pag. Sutru 6-kl. p-sk. (1941-1945). Aizsardze (kopš 1927). Apbalvota ar medaļu *Par centību* (1939). Baidoties no represijām (viņu sāk vajāt Rudzātu pag. PA), pārcēlusies uz dzīvi dzimtajā Praulienas pusē (02.1949). Turpinājusi strādāt kā skolotāja Madonas raj. Praulienas pag. Gustava p-sk. (1949-1970).

M.Brice (1928)

---

[43] Saraksta sastādīšanā izmantoti šādi LVVA fondi: 1632-1-93, 95, 560, 791, 981, 1082, 2660, 2993, 2997, 2998, 3165, 3881[a], 4019, 4059, 5424, 5425, 6396, 7447, 7839, 7875, 8000, 9386, 10131, 11370, 11460, 12743, 12879, 13571, 13717, 14870, 16514, 16783, 16970, 17698, 18261, 18457, 18509, 19501, 19503, 20426, 20567, 22439, 22523, 22530, 22748, 22815, 23366, 23786, 23848, 24708; 1932-1-23449; 3273-1-4236; 5213-3-9; 5258-1-806; 6042-1-286; 6637-2-137, 1341, 1343, 1351, 1367, 2019, 2989; 6642-1-327, 1274, 1285, 1460, 1464; 7420-1-260, 261, 284, 291, 366, 377, 382, 384, 389, 1050, 1069, 1113, 1156.

Bricis Jānis (1902-1975, apb. Vilmeniešu k.). Dz. Daugavpils apr. Preiļu pag. Kalvīšu c. Beidzis VDSI. Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1926. Strādājis Rudzātu p-sk. kā skolotājs (1926-1926), pēc tam kā skolas pārzinis. Iesaukts LNA (1927), pēc dienesta atkal strādājis Rudzātu p-sk. kā skolas pārzinis (1928-1941). Uzņemts Rudzātu aizsargu nodaļā (1936). Vadījis 766. Rudzātu mazpulku. Bijis Rudzātu pag. Revīzijas komisijas pr-s, Krājaizdevu sab-bas Revīzijas komisijas loceklis un Rudzātu L/s b-bas biedrs. Par savām sabiedriskajam un dienesta stāvoklim nepiemērotu uzvešanos sabiedrībā Līvānos izslēgts no aizsargu organizācijas un sodīts administratīvā kārtā ar naudas sodu Ls 500 apmērā (1938). Vēlāk strādājis Vārkavas pag. Sutru p-sk. (1941-1944) un Līvānu pag. Sīļu p-sk. M traģiski.

J.Bricis (1950)

Simpatizējis sociālisma idejām. Sarunās ar iedzīvotājiem izteicies, ka Padomijā dzīve esot daudz labāka, piem., "*Rudzātos uzcelto jauno koka tiltu pār Ošas upi krievi uzceltu no dzelzs*". Politiskā pārvalde ziņojusi IM par to, ka J.Brici nevar uzskatīt par Latvijas valstij un tās iekārtai lojālu pilsoni (1940). Kad tiek okupēta Latvija un jaunā pad. vara nomaina visu skolu pārziņus, J.Bricis paliek savā amatā un bez tam vēl strādā kā Rudzātu pag. padomes pr-js, piedalās mītiņos un tajos arī uzstājas. Viņš aktīvi iesaistās jaunās iekārtas ideju propagandēšanā, piem., uzstājoties "tautas mītiņā", saka, ka "*tagad arī Latgales skolotājs vairs nebūs tā apspiests kā agrāk, kad par nieka lietām sodīja ar vislielāko bardzību*".

Skat. arī nodaļā ***Organizāciju darbība → 766. Rudzātu mazpulks (1935-1940) → Rudzātu mazpulka darbība → Mazpulka darbības vērtējums (1939)***.

Bricis Justīns (1897-19??). Dz. Rēzeknes apr. Varakļānu pag. Polis. Beidzis Daugavpils arodskolu. Rezerves leitnants. Strādājis Mālakalna p-sk. (1940/41 m.g.).

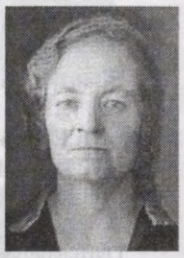

A.Bruniņa (1931)

Bruniņa Alma (dz. Vīksniņa, 1884-19??). Precējusies ar Bruniņu Sandi Valfrīdu (1933). Pedagoģisko izglītību ieguvusi Petrogradā. Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1931. Strādājusi Mālakalna p-sk. kā skolas pārzine (1920-1936). Mālakalna skolā turpinājusi strādāt arī pad. laikā (līdz 1956).

Šajā skolā bijuši vissmagākie darba apstākļi, jo skolēnu skaits atsevišķos gados pārsniedzis 70. Pirmajos gados pēc I pasaules kara skolā mācības notikušas 2 plūsmās: krievu un latviešu. Tikai atsevišķos gados skolā strādājis arī otrs skolotājs. Par skolotājas A.Bruniņas darbu bijušas pozitīvas atsauksmes, jo vēlākos gados daudzi Mālakalna p-sk. beigušie turpināja mācīties Rudzātu 6-kl. p-sk., un šīs skolas skolotājas M.Brice, A.Jaudzeme un A.Raudive atceras, ka no Mālakalna skolas nākušie bērni ir bijuši ļoti labi sagatavoti mācību turpināšanai II pak. p-sk. "Skolotāja A.Bruniņa bija ļoti disciplinēta, prasīga un zinoša, ļoti laba literāte" - tā viņu raksturo viņas bij. skolniece Vuciņa Marija (dz. Lapsa). Kā skolotāja A.Bruniņa viņu tā ietekmējusi latviešu literatūras apgūšanā, ka viņa visu mūžu nodarbojusies ar literāro darbu (M.Vuciņa ir daudzu dzejoļu, vairāku lugu, plaša apraksta par Kaucmindes Mājturības institūtu autore). Jāatzīmē arī tas, ka Mālakalna skolā ik gadus tika rīkoti skolēnu vakari ar dažādiem priekšnesumiem (dzejas lasījumi un teātra izrādes gan krievu, gan latviešu valodā.

Cvetkovs Kaļinkijs (1853-19??). Dz. Daugavpils apr. Kalupes pag. Strādājis Mālakalna p-sk. (1926-1933) kā ticības mācības skolotājs vecticībniekiem.

L.Čivkulis (1938)

Čivkulis Ludvigs (1890-19??) Dz. Vārkavas pag. Beidzis Rīgas Pētera I reālskolu un papildklasi (1914), skolotāju sagatavošanas kursus (1923), latviešu valodas kursus (1924). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1928. Aizsargs (kopš 1929). Strādājis Rudzātu p-sk. (09.1941-06.1942).

Dabars Jānis (1895-19??). Dz. Daugavpils apr. Līvānu pag. Beidzis Jēkabpils Tirdzniecības skolu (1915). Darbojies Steķu silā 100 cilvēku lielā *zaļo partizānu* vienībā, kura vēlāk pievienojusies Zemeļlatvijas partizānu pulkam (pulkveža Artura Aparnieka vadībā) (1919). Strādājis Rudzātu p-sk. kā skolas pārzinis (1925/26 m.g.). EM.

Erts Staņislavs (1906-19??). Dz. Rēzeknes apr. Vidsmuižas pag. Beidzis Valsts Varakļānu v-sk. (1926) un skolotāju sagatavošanas kursus Rīgā. Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1928. Strādājis Rudzātu p-sk. (15.09.1926.-1.01.1927). Aizsargs (kopš 1936).

J.Dabars (1925)

Galkina Anna Strādājusi Rudzātu p-sk. (1930/31 m.g.).

Gilučs Pēteris (1907-1944?). Dz. Daugavpils apr. Preiļu pag. Anspaku c. Beidzis Anspaku un Preiļu p-sk., beidzis VDSI (1928), studējis LVU (1930-1939). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1929. Strādājis Rudzātu p-sk. (1927-1929), Višķu pag. Ambeļmuižas p-sk. (1928-1930) kā skolas pārzinis, Rīgas 39. p-sk. kā skolotājs (1930-1939), Ļaudonas p-sk. (1939-1941). Latgaliešu presē publicējis stāstus, rakstus par pedagoģijas, valodniecības, literatūras, sabiedriski politiskās dzīves un sadzīves jautājumiem. Arestēts un ieslodzīts Salaspils koncentrācijas nometnē (1941, vasarā), kur, domājams, gājis bojā.

P.Gilučs (1928)

Gžibovskis Jānis. Skat. nodaļā ***Emigrācija → Emigrantu atmiņas → Gžibovskis Jānis***.

Ieviņš Kārlis (1890-19??). Dz. Madonas apr. Veckalsnavas pag. Beidzis Baltijas Skolotāju semināru (1913). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1921. Strādājis Rudzātu p-sk. (1923-1925).

Ignatāne Marija (1902-1979, apb. Atašienes k.) Dz. Rēzeknes apr. Atašienes pag. Borha stacijā - Atašienā. Beigusi Orlas Obļicovas un Baikovas ģimnāzijas 4 klases, beigusi paātrinātos skolotāju sagatavošanas kursus Rēzeknē (1920), skolotāju kursus (1922 un 1923). Strādājusi

Būmaņu p-sk. (17.07.1921-1.09.1923), Steķu-Jaudzemu. p-sk. (5.09.1923-1.11.1924). Vēlāk strādājusi Rēzeknes apr. Atašienes pag. skolā.

Irbe-Irbīte Vera. Skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība → Nacionālās pretošanās kustības dalībnieki, arestēti un tiesāti par darbību pretošanās kustībā → Irbe-Irbīte Vera.***

Jaudzeme Alvīne Marta (dz. Bikauniece, 1904-2001, apb. Rīgā). Dz. Jēkabpils apr. Dignājas pag. *Majoros*. Precējusies ar Jaudzemu (Utināņu) Nikodēmu (1936). Beigusi Valsts Rēzeknes v-sk. (1927), Latgales Skolotāju Centrālās b-bas pedagoģiskos kursus Daugavpilī (1927), skolotāju kursus Rēzeknē (1928). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1930. Beigusi l/s kursus Bulduru Dārzkopības skolā (1935). Strādājusi kā skolotāja (no 1928) Daugavpils apr. skolās: Višķu pag. - Lāču, Krustpils pag. - Smilšu, Izvaltas pag. - Butānu un Izvaltas, un Rudzātu p-sk. (no 1929). Rudzātu skolā turpinājusi strādāt līdz 1949, kad komunistu vajāšanas dēļ pametusi darbu un mājas, pārceļoties uz dzīvi Jēkabpils apr. un mainot uzvārdu.

A.Jaudzeme (1936)

Kanča Veronika (dz. Turkopule, 1918). Dz. Daugavpils apr. Rudzātu pag. Kamčatkā. Precējusies ar Kanču Ludvigu (1943). Beigusi Ludzas Ģimnāziju (1940), p.-skolu skolotāju sagatavošanas kursus Cēsīs (1942). P-sk. skolotājas - praktikantes tiesības piešķirtas 1942. Strādājusi Līvānu pag. Lejgruguļu I pak. p-sk. (1940/41 m.g.), un Rudzātu p-sk. (1941-1944). EM (1944) uz Vāciju, vēlāk uz ASV.

Kļavinska Genovefa (dz. Jermoloviča, 1919-1978, apb. Ogres pilsētas k.). Dz. Daugavpils apr. Preiļu pag. Skuteļu c. Precējusies (1942) ar Kļavinski Antonu (1917-194?). Beigusi Preiļu v-sk. (1939), mācījusies VRSI (1940/41 m.g.), beigusi LU Pedagoģiskā ins-ta Fizikas - matemātikas nodaļu (1953). Strādājusi Rudzātu p-sk. (1942-1944), Rudzātu v-sk. (1954-1961) kā skolotāja un kā Rudzātu astoņgadīgās skolas direktore (1961-1965). Vēlāk turpinājusi strādāt kā skolotāja vairākās citās Latvijas skolās.

G.Kļavinska (1956)

Kurčins Pēteris (1908-1993). Skat. nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas → Kurčini.***

Kuzmina Aleksandra Dz. Daugavpils apr. Līvānu pag. Veceļu c. Pasniegusi ticības mācību vecticībniekiem Rudzātu p-sk. (1936-1940).

Lapsa Olga (dz. Priede, 1911-1991, apb. Ābeļu pag. k.). Dz. Valmieras apr. Naukšēnu pag. *Ģēģeros*. Mācījusies Kaucmindes Mājturības ins-tā (1928), beigusi Valsts Rūjienas ģimnāziju, VDSI (1934). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1934. Strādājusi Rusiņu p-sk. (1934/35 m.g.), Rudzātu p-sk. (1937-1940, 1941/42 m.g.), un Pelēčāres p-sk. (1940/41 m.g.). Pēc kara strādājusi Jēkabpils raj. Ābeļu skolā.

O.Lapsa (1930-tie)

Liepnieks Donāts Skat. nodaļā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā → Tiesātie → Liepnieks Donāts.***

Linkuma Sofija (1907-19??). Dz. Daugavpilī. Poliete. Katoliete. Beigusi Valsts Daugavpils v-sk. (1926) un Poļu skolotāju kursus Rīgā. Strādājusi Rusiņu p-sk. (1935/36 m.g.) kā papildskolotāja.

Lietavniece Veronika (1904-19??). Strādājusi Eleonorviles p-sk. (1926-1928) kā skolotāja - praktikante. Aizsardze (kopš 1927).

Martīnovs Vitālijs (190?-1935?, apb. Rīgā). Dz. Rēzeknes apr. Barkavas pag. *Novinās*. Mācījies Barkavas p-sk., beidzis Valsts Varakļānu v-sk. (1925), apmeklējis 4 mēnešu skolotāju kursus. Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1927. Strādājis Rudzātu p-sk. (1927/28 m.g.: 29.10-25.11.1927 - kā skolotājs, pēc tam īsu laiku - kā skolas pārzinis). Īsu brīdi bijis aktieris kādā no Rīgas teātriem. M Rīgā (ar kaulu tuberkulozi).

V.Martīnovs (1932)

Maurīte Lūcija Amālija (1893-19??). Beigusi Moldana ģimnāziju Rīgā (1914). Tautskolas skolotāja tiesības piešķirtas 1921. Strādājusi dažādās Latvijas p-sk. ar pilnu slodzi, parasti - kā slimo skolotāju aizvietotāja. Rudzātu pag. strādājusi Peivelišķu p-sk. (1940/41 m.g.). Aizsardze (kopš 1937).

Neliusa Ņina (dz. Kaminska, 1909-19??) Dz. Daugavpilī. Krieviete. Beigusi Valsts Daugavpils krievu v-sk. (1927). Strādājusi Rudzātu p-sk. (1940).

Orlova Poļina (1896-19??). Dz. Rēzeknē. Krieviete. Vecticībniece. Beigusi Daugavpils Krievu ģimnāziju (1912). Strādājusi Rēzeknes pilsētas skolās kā skolotāja, Mālakalna p-sk. (1920-1926). Nav pārvaldījusi valsts valodu. 1919. gadā boļševiki nošāvuši viņas brāli.

Paškēvica Olga (1901-19??). Strādājusi Kurčānu p-sk. kā skolotāja - praktikante (1927-1929).

Pivarūne Marta (19??-19??). Strādājusi Kurčānu p-sk. kā skolotāja - praktikante (1925-1927).

Plone Veronika (1???-19??). Strādājusi Eleonorviles p-sk. kā skolotāja - praktikante (1921-1925).

Poča Paulīne (dz. Garanča, 1904-1972). Dz. Rēzeknes apr. Varakļānu pag. Stivku c. Precējusies ar Poču Franci. Beigusi skolotāju sagatavošanas kursus Rīgā (1925). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1927. Strādājusi Rudzātu p-sk. (1925-1930), pēc tam Rēzeknes apr. Brāļu Skrindu Atašienes p-sk. 1941. gadā vīrs atstādināts no darba, un ģimnene maina dzīvesvietu, tādējādi izglābjoties no D. EM (1944) uz Vāciju. Tur bēgļu nometnē Ohmštedē, Oldenburgā strādājusi kā skolotāja. Vēlāk izceļojusi uz ASV (1950). Tur pirmā darba vieta bijusi Teksasā uz laukiem. Pēc tam pārcēlusies uz Čikāgu. Dzīves apstākļi bijuši ļoti smagi, strādājusi gan fabrikā, gan kā mājkalpotāja. Meita Marija un 2 dēli - Eugēnijs un Oļģerts ir Ilionoisas universitātes profesori.

P.Poča (1926)

Počs Jānis. Skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941) → Represētie → Počs Jānis.***

Pumpure Helēna (dz. Starovoiteva, 1907-19??). Dz. Rēzeknes apr. Vidsmuižas pag. Beigusi Rēzeknes v-sk. (1927), Latgaliešu skolotāju pedagoģiskos kursus, Metodiskos skolotāju kursus Rēzeknē (1928). Strādājusi Eleonorviles p-sk. kā skolotāja - praktikante (1928/29 m.g.).

Purene Berta Alvīne (1902-19??). Dz. Valkas apr. Veclaicenes pag. Beigusi Cesvaines v-sk. (1923), skolotāju sagatavošanas kursus Rīgā (1925), Izglītības Ministrijas rīkotos skolotāju sagatavošanas kursus vācu valodā Valmierā (1928). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1927. Strādājusi Rudzātu p-sk. (1936/37 m.g.), pārgājusi uz Līvānu p-sk. (1937).

V.Reveliņa

Raudive Antoņina (1913). Dz. Rēzeknes apr. Sakstagala pag. Subinaitu c. Katoļticīgā. Beigusi Rēzeknes komercskolu (1933), kursus Bulduru Dārzkopības skolā un mājsaimniecības kursus Rīgas Valsts paraugskolā. Strādājusi Rudzātu p-sk. (1935-1938) un arī dažus gadus pēc kara. Pasniegusi praktiskās mācības, veikusi kancelejas darbus un vienlaicīgi strādājusi arī kā mazpulka vad-ja palīdze. Aktīva aizsardze (kopš 1936).

Reveliņa Valentīna (19??-19??). Strādājusi Rudzātu p-sk. (1933/34 m.g.).

Romanovskis Ludvigs (18??-19??). Strādājis Eleonorviles p-sk. (1920/21 m.g.).

J.Rubenis (1928)

Rubenis Jāzeps (1907-19??). Beidzis Randavas 6-kl. p-sk. (1925), VDSI (1930). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1930. Strādājis Rudzātu p-sk. (1930/31 m.g.) (līdz dienestam LNA). Aizsargs (kopš 1935).

Rudusāne Janīna Dz. 1923, Ilūkstes apr. Sventes pag. Beigusi Gulbenes v-sk. (1943). Strādājusi Pelēčāres p-sk. kā skolotāja - praktikante (1943/44 m.g.).

Rusiņa Elfrīda (dz. Kalniņa). Skat. nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)*** → ***Izsūtītie*** → ***Rusiņš Jānis***.

Rutkovska Veronika (dz. Baklāne, 1915-1954, apb. Jaunjelgavas k.). Dz. Rēzeknes apr. Atašienes pag. Precējusies ar Rutkovski Staņislavu (1938). Beigusi VRSI (1936). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1939. Strādājusi Rudzātu p-sk. (1937-1939). Aizsardze (kopš 1938).

Smeltere Eleonora (dz. Rozentova, 1888-1933, apb. Rīgā, Romas katoļu k.). Poliete. Beigusi Līvānu p-sk. (1919), skolotāju sagatavošanas kursus Rēzeknē (1921). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1921. Strādājusi Pelšu p-sk. (1922/23 m.g.), Rudzātu p-sk. (līdz 2.09.1925), vēlāk - citās Daugavpils apr. skolās (Butānu, Peipiņu un Kazičānu).

Smelters Francis (1882-19??). Dz. Rēzeknes apr. Kokaru c. Beidzis Larina ģimnāziju (1901), mācījies Tērbatas Universitātes Medicīnas fakultātē (1903-1906). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1921. Strādājis Pavlodaras Skolotāju seminārā (1912-1917), Panūtinas dzelzceļa skolā (1917-1918), Daugavpils pilsētas p-sk. (1918-1919), Līvānu II pakāpes p-sk. (1919-1920), Rudzātu p-sk. (1922-1925), vēlāk kā skolotājs un skolas pārzinis - vairākās Daugavpils apr. I pakāpes p-skolās, Pelēčāres p-sk. kā skolas pārzinis (1942/43 m.g.).

Jau 30.05.1920 Izglītības Ministrijas rakstā (nr. 61803) norādīts, ka skolotājs Fr.Smelters ir kaislīgs alkoholiķis un nekādā ziņā nav pielaižams pie audzināšanas darba audzināšanas iestādēs. Atbildot uz Rudzātu pag. valdes lūgumu LR Saeimas Petīciju komisijai par Rudzātu 6-kl. p-sk. pārziņa Fr.Smeltera savu dienesta pienākumu nekārtīgu pildīšanu un pārmērīgu alkohola lietošanu, un to, ka viņš ignorē brīdinājumus, Izglītības Ministrijas Skolu virsvalde ar rakstu nr. R-646 (25.05.1925) atstādina Fr.Smelteru no Rudzātu 6-kl. p-sk. pārziņa pienākumiem. Autors atceras, kā skolotājs Fr.Smelters nāca pie viņa tēva - pag. vecākā P.Būmaņa un diedelēja naudu alkohola iegādei.

Fr.Smelters pratis skolēniem labi izskaidrot matemātikas uzdevumu risināšanu, pratis aizrautīgi stāstīt. Bijis talantīgs cilvēks, bet diemžēl alkohola pazudināts.

Sukaruka Bārbala (dz. Klauža, 1906-1977, apb. Rudzātu k.). Dz. Daugavpils apr. Rudzātu pag. Vidu c. Beigusi VRSI (1929). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1929. Beigusi vācu valodas kursus (1934). Strādājusi Kurčānu p-sk. kā skolas pārzine (1932/1933-1935/36 m.g.), Rudzātu p-sk. kā skolotāja (1936/37 m.g.).

No skolas pārziņa raksturojuma: "Skolotāja disciplinēta, prasīga, bet nesavaldīga, pret skolēniem ļoti rupja, dažādi tos apsaukā".

Šablinska Veronika (dz. Rimša, 1900-19??). Dz. Ludzas apr. Pildas pag. *Kravaļos*. Privātā ceļā ieguvusi ģimnāzijas izglītību. Beigusi paātrinātos skolotāju sagatavošanas kursus Valmierā (1920), defektīvo bērnu skolotāju sagatavošanas kursus (1925). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1929. Strādājusi Būmaņu p-sk. (1918/1919 m.g.).

Šķesberga Lillija (1905-19??). Beigusi Daugavpils Sieviešu ģimnāziju (1921), skolotāju sagatavošanas kursus (1921. vasarā). Strādājusi Rusiņu p-sk. kā skolotāja - praktikante (1920-1922).

Švarcs Vitālijs (1???-19??). Strādājis Rudzātu p-sk. kā skolas pārzinis (1926/27 m.g., līdz 1.09).

Urķīte Marija (1/??-19??). Strādājusi Eleonorviles p-sk. kā skolotāja - praktikante (1925/26 m.g.).

Vaivode Genovefa. Strādājusi Rudzātu p-sk. (1941/42 un 1943/44 m.g.). EM (1944) kopā ar ģimeni. Skat. nodaļā ***Emigrācija*** → ***Emigrantu atmiņas*** → ***Vaivods Andrejs***.

Vaivods Andrejs. Skat. nodaļā ***Emigrācija*** → ***Emigrantu atmiņas*** → ***Vaivods Andrejs***.

Vaivods Jānis. Skat. nodaļā ***Emigrācija*** → ***Emigrantu atmiņas*** → ***Skolotāju Vaivodu ģimene***.

Vārpsalietis Antons (1900-19??). Dz. Daugavpils apr. Līvānu pag. Mācījies Daugavpils skolotāju b-bas ģimnāzijas 5. klasē (1918/19 m.g.), beidzis skolotāju sagatavošanas kursus Daugavpilī (1921, 1922). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1927. Strādājis Rusiņu p-sk. kā skolotājs (1922/23 m.g.).

Vasjukova Aleksandra Dz. 1912 Daugavpilī. Krieviete. Vecticībniece. Beigusi Valsts Daugavpils krievu v-sk. (ļoti sekmīgi, 1929), Daugavpils krievu pedagoģiskos kursus (1931). Pilntiesīga krievu p-sk. skolotāja tiesības

piešķirtas 1931. Beigusi vācu valodas kursus Aglonā (1942), iegūstot tiesības pasniegt vācu valodu krievu p-sk. Strādājusi Rudzātu p-sk. (1939/40 m.g.).

Vēbers Juris (19??-19??). Strādājis Mālakalna p-sk. kā skolotājs - praktikants (1927/28 m.g.).

Vembris Pēteris Strādājis Rusiņu p-sk. (1933/34 m.g.).

Fr.Vorslovāns

Vilcāns Jānis (1922-1948). Dz. Daugavpils apr. Vārkavas pag. Izcilnīcā. Beidzis VDSI (1943). Strādājis Rudzātu p-sk. kā skolotājs (1943/44 m.g.).

Sākoties krievu okupācijai, izvairījies no iesaukšanas SA un uzsācis NP gaitas (darbojies ar segvārdiem *Mazais*, *Skolotājs*, *Vilks*). Iesaistījies Latgales partizānu pulka un LTS(p)A veidotāju grupā, kļuvis par Latgales divīzijas štāba adjutantu. Realizējis sakarus ar Ilūkstes partizānu pulka komandieri S.Urbānu. 10.1945 ticis komandēts uz Kurzemi formēt tur 1. divīziju. 05.1946 atgriezies Latgalē un vadījis partizānu darbību gan Ilūkstes, gan Daugavpils apr. Pēc VDM Daugavpils nodaļas akta redzams, ka viņa partizānu grupu 6 cilvēku sastāvā izsekojuši čekas spec. aģenti (slepkavotāji) un nogalinājuši viņus Līvānu pag. Krievu purvā (04.1948).

M.Zalāne (1933)

Voita Marta (1900-19??). Dz. Cēsu apr. Bērzaunes pag. 2 gadus mācījusies Biržu ģimnāzijā, 1 gadu - N.Draudziņas Sieviešu ģimnāzijā. Beigusi Rīgas pilsētas 3. v-sk. (1921), vācu valodas kursus (1928). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1928. Strādājusi Kurčānu p-sk. (11.10.1929-1.10.1932). Aizsardze (kopš 1931).

Vorslovāns Francis (19??-19??). Strādājis Rusiņu p-sk. kā skolotājs - praktikants (1923/24 m.g.) un kā skolotājs (1924/25 m.g.).

Vucins Antons (1905-1975, apb. Milvokos, ASV.). Dz. Līvānu pag. Latvietis. Precējies ar Lapsu Mariju (1939). Beidzis VDSI (1929), vācu valodas skolotāju kursus, mācījies LVU (1933-1937), beidzis LVU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultāti (1937). Strādājis Rudzātu p-sk. (1929-1931), Latvijas Hipotēku bankā (1936-1937), Ķeguma spēkstacijā (1937-1940). EM (1944) uz Vāciju. Vācijā bēgļu gaitās nodibinājis Lībekas Latviešu tautskolu, bijis tās direktors. Vēlāk pārcēlies uz ASV, kur ļoti aktīvi darbojies latviešu organizācijās un biedrībās.

A.Zole (1937)

Zalāne Marija (dz. Klauža, 1915) Dz. Rīgā. Katoļticīgā. Precējusies (1940) ar Zalānu Staņislavu (1911-1976). Beigusi Rudzātu p-sk. un Daugavpils pilsētas 1. ģimnāziju (1935), Saldus skolotāju kursus (1942). Strādājusi Pelēčāres p-sk. kā skolotāja - praktikante (1942/43 m.g.) un Rudzātu p-sk. kā skolotāja (1943/44 m.g.). Vēlāk strādājusi Jēkabpils apr. Daudzevas skolā, Jaunjelgavā un Ogres raj. skolās. Aizsardze (kopš 1936). Dzīvo Rīgā (kopš 1956).

Zole Alma Jūlija (1915-194?). Dz. Rēzeknes apr. Atašienes pag. Luterticīgā. Beigusi Varakļānu v-sk. (1930), VRSI (1938). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1939. Strādājusi Rudzātu p-sk. (1937/38-1939/40 m.g.), Peivelišķu p-sk. kā skolas pārzine (1940-1942). Aizsardze (kopš 1940). E (1944), PBV.

Zem svešām varām.

Krievu okupācija (1940-1941). Pagastā tiek atvērtas četras I pakāpes p-skolas:

- **Eleonorviles** - 41 skolēns, skolotājs - Pēteris Kurčins (1908-1993);
- **Mālakalna** - 75 skolēni, krievu tautības; skolas pārzine - Jadviga Brice (1899-19??), skolotājs - Justīns Bricis (1897-19??);
- **Peivelišķu** - 41 skolēni, skolotāja - Lūcija Maurīte (1893-19??);
- **Pelēčāres** - 49 skolēni, skolotāja - Olga Lapsa (1911-1991).

Pirmās pad. okupācijas laikā mācības skolā tiek piemērotas pad. sistēmai. Skolās aizliedz mācīt ticības mācību. Tiek nomainīti skolu pārziņi. Rudzātu sešklasīgās p-sk. pārzinis J.Bricis paliek pārziņa amatā, jo simpatizē kreisajām idejām. Viņš iesaistās arī pag. sabiedriskajā darbā, piedalās aģitācijas darbā, uzstājoties sapulcēs. Viņš saka, ka tagad arī skolotājiem būšot vieglāk, nebūšot, kas viņus spaida un piesienoties par sīkumiem (J.Bricis 1936 tiek uzņemts aizsargu organizācijā, bet jau 1938 izslēgts kā nepiemērots).

Skolā tiek rīkoti masu pasākumi sportošanā u.c. Tiek dibināta pionieru organizācija, kurā jāpiedalās skolēniem, lai gan no skolēnu puses nav nekādas atsaucības. Skolēni tikuši audzināti ticīgā garā, līdz 1940 visi skolas svinīgie pasākumi bijuši saistīti ar gājienu uz baznīcu un ar lūgšanām. Arī skolotājiem ir grūti pārkārtoties uz jauno ideoloģiju, jo jārunā un jādara tas, kas nav tuvs un mīļš ne sirdij, ne prātam.

Šis ir smagu pārdzīvojumu gads visai tautai. Kā visā Latvijā, tā arī Rudzātu pagastā godīgajiem cilvēkiem rodas baiļu un nedrošības sajūta. Jaunās varas rīcība ir pilnīgi nesaprotama. Sākas aresti, farsa tiesas, kam seko visbriesmīgākais notikums - 1941. gada 13. un 14. jūnija deportācija. Tiek arestēti un kopā ar ģimenēm izsūtīti arī Rudzātu skolas audzēkņi[44]: Ilga (1934) un Miervaldis (1931) Lūši no *Eglaines*, Aina (1930) un Silvija (1934) Ūbeles no *Zvaigznēm*.

---

[44] *Represēto saraksts 1941. gadā*, Latvijas Valsts arhīvs, 1996.

Aglonā tiek arestēts un izsūtīts arī bij. Rudzātu skolas pārzinis Jānis Počs ar ģimeni. Tāpat arī arestē un izsūta Vaboles p-sk. skolotāju, rudzātnieku Aloizu Vaivodu (1895-1988).

22.06.1941 sākas II pasaules karš. Un latviešu tautas apspiedējs un ienaidnieks ilgus gadsimtus tagad kā izsmieklā kļūst par tautas glābēju un atbrīvotāju no "lielā un karsti mīlošā vecākā brāļa" ciešajiem apkampieniem.

Vācu okupācija (1941-1944). Rudzātu sešklasīgā p-sk. turpina darboties, un 1942-1944 darbību atkal atsāk Pelēčāres I pakāpes p-sk. Pārējo I pakāpes p-sk. darbība netiek atjaunota. Šajā laikā atsākas ticības mācības stundas visās reliģijās. It kā būtu atbrīvojušies no sarkanajām briesmām, taču arī vācu okupācijas laiks nav viegls. Zemniekiem ir lielas grūtības saimnieciskajā dzīvē un tas, protams, atsaucas arī uz sabiedrisko dzīvi. Skolās nedarbojas neviena skolēnu organizācija. Skolotājus iesaista pag. kancelejas darbā uz laiku līdz 1 mēnesim. Sabiedriskā dzīve nomākta: lai gan Rudzātu kolā tiek rīkoti dažādi sarīkojumi un pasākumi, taču nav vairs ne vēsts no tā prieka un degsmes, kāds valdīja pēdējos pirmskara gados.

1942/43 m.g. skolēnu slimošanas dēļ (difterīts) Rudzātu skola uz ilgāku laiku tiek slēgta (6.-20.01.1943, 28.01.-4.03.1943, 8.-14.04.1943 - tikai otrā klase). Šajā m.g. Rudzātu skola darbojas 121 dienu. Bez tam vēl skolu uz dažām nedēļām slēdz 1943. gadā (no 23.02), kad vācieši skolā izvieto krievu bēgļus. Skolēnu slimošanas dēļ (difterīts) arī Pelēčāres skola uz laiku tiek slēgta (7.-19.01.1943, 27.01-3.03.1943).

Rudzātu pagasta pamatskolās strādājušie skolotāji (1918-1952)

Mācību gads	Uzvārds, vārds	Skolas	Piezīmes
I pakāpes pamatskolas			
1908-1920*			
1911-1914	Mišinskis	Būmaņu	Skolotājs (mācības krievu valodā)
1918-1919	Šablinska Veronika	"	Skolotāja
1920	Apeļs Meikuls	"	Skolotājs
1920/21-1922/23	Ignatāne Marija	"	Skolotāja - praktikante
1918-1919	Bojāre Lūcija	Mālakalna	Skolotāja
1920-1926	Orlova Poļina	"	"
1920-1944			
1920/21	Romanovskis Ludvigs	Eleonorviles	
1921/22-1924/25	Plone Veronika	"	Skolotāja - praktikante
1925/26	Urķīte Marija	"	"
1926/27-1927/28	Lietauniece Veronika	"	"
1928/29	Pumpure Helēna	"	"
1929/30-1932/33	Āboliņa Anna	"	Skolas pārzine
1940/41	Kurčins Pēteris	"	Skolas pārzinis
1925/26-1926/27	Pivarūne Marta	Kurčānu	Skolotāja - praktikante
1927/28-1928/29	Paškēvica Olga	"	"
1929/30-1930/31	Voita Marta	"	Skolas pārzine
1931/32-1935/36	Sukaruka Bārbala	"	"
1920/21-1935/36	Bruniņa Alma	Mālakalna	Skolas pārzine
1921/22	Āboliņa Alma	"	
1921/22-1925/26	Bruniņa Alma	"	Skolas pārzine
1927/28	Vēbers Juris	"	Skolotājs - praktikants
1940/41	Brice Jadviga	"	"
"	Bricis Justīns	"	
1940/41	Zole Alma	Peivelišķu	Skolas pārzine
"	Maurīte Lūcija	"	
1933/34-1935/36	Āboliņa Alma	Pelēčāres	Skolas pārzine
1940/41	Lapsa Olga	"	"
1942/43	Smelters Francis	"	Skolas pārzinis
"	Zalāne Marija	"	Skolotāja - praktikante
1943/44	Babris Pēteris	"	Skolas pārzinis
"	Rudusāne Janīna	"	Skolotāja - praktikante
1921/22	Bojārs Eliass	Pelšu	
1922/23	Smeltere Eleonora	"	
1920/21-1921/22	Šķesberga Lilija	Rusiņu	Skolotāja - praktikante
1922/23	Vārpsalietis Antons	"	Skolotājs
1923/24-1924/25	Vorslovāns Francis	"	Skolotājs - praktikants
1925/26-1935/36	Rusiņa Elfrīda	"	Skolotāja
1926/27	Vaivods Jānis	"	Skolotājs

Mācību gads	Uzvārds, vārds	Skolas	Piezīmes
1933/34	Vembris Pēteris	"	
1934/35	Lapsa Olga	"	Skolotāja - praktikante
1935/36	Linkuma Sofija	"	Skolotāja - praktikante
1921/22	Arbidāns Pēteris	Steķu - Jaudzemu	Skolas pārzinis
1922/23	Bojāre Elvīra	"	Skolas pārzine
	II pakāpes pamatskolas		
1922/23	Bojārs Aloizs	Rudzātu	Skolas pārzinis (1 mēnesi)
1922/24-1924/25	Smelters Francis	"	Skolas pārzinis
1924/25	Ieviņš Kārlis	"	
1923/24-1924/25	Smeltere Eleonora	"	
1925/26-1926/27	Dabars Jānis	"	Skolas pārzinis
1925/26-1927/28	Āboliņa Marta	"	
1925/26-1940/41	Brice Marta	"	
1925/26 1928/29	Poča Paulīne	"	
1926/27	Švarcs Vitālijs	"	Skolas pārzinis (līdz 1.09)
1926/27	Bricis Jānis	"	Skolas pārzinis (no 1.09)
1928/29-1940/41	Bricis Jānis	"	Skolas pārzinis
1925/26-1927/28	Āboliņa Marta	"	
1926/27	Erts Staņislavs	"	
1927/28	Martīnovs Vitālijs	"	
1926/27-1927/28	Martīnovs Vitālijs	"	Skolas pārzinis (līdz 15.11)
1927/28	Počs Jānis	"	Skolas pārzinis (no 15.11)
1928/29	Gilučs Pēteris	"	
1929/30-1947/48	Jaudzeme Alvīne	"	
1929/30	Vucins Antons	"	(līdz 1.03)
1931/32-1933/34	Vucins Antons	"	
1929/30	Maurīte Lūcija	"	(no 1.03 līdz 24.05)
1930/31	Galkina Anna	"	
"	Rubenis Jāzeps	"	(no 01. līdz 02)
1933/34-1936/37	Irbe-Irbīte Vera	"	(no 1.10)
1933/34	Reveliņa Valentīna	"	
1935/36-1937/38	Raudive Antoņina	"	
1936/37	Āboliņa Alma	"	(aiziet pensijā)
"	Purene Berta	"	(no 1.08 pāriet uz Līvānu pag.)
1936/37-1951/52	Sukaruka Bārbala	"	
1939/40-1943/44	Zole Alma	"	
1937/38-1939/40	Lapsa Olga	"	
1937/38-1938/39	Rutkovska Veronika	"	
1939/40-1940/41	Austruma Elizabete	"	(no 6.12 nomaina V.Rutkovsku)
1939/40	Neliusa Ņina	"	
"	Vasjukova Aleksandra	"	
1940/41	Andersons Jānis	"	(no 12.12 līdz 1.08)
1940/41-1941/42	Čivkulis Ludvigs	"	(no 04. līdz 05)
1940/41-1943/44	Kanča Veronika	"	
1941/42-1943/44	Vaivods Andrejs	"	Skolas pārzinis
1941/42-1944/45	Beča Anna	"	
1941/42	Liepnieks Donāts	"	
1941/42-1943/44	Vaivode Genovefa	"	
1942/43	Ābelīte Jānis	"	Skolotājs - praktikants (8.12-15.08)
1942/43-1943/44	Kļavinska Genovefa	"	
1942/43-1943/44	Zalāne Marija	"	
1943/44	Vaivods Andrejs	"	Skolas pārzinis
1943/44	Vilcāns Jānis	"	
	1944-1952*		
	Raudive Antoņina	Brīslas	
1954	Dāle Maija	Brūveru	
1950-1956	Pīlādze Ruta	"	
	Anspoka	Eleonorviles	
	Jegorova Olga Jekaterina	Mālakalna	
	Kļavinska Marija	Kurčānu	
	Žaltkovska Zinaīda	"	
	Pudule Antonija	"	
1947/1948	Viļuma Genovefa	"	
1947-1950	Abarūns Pēteris	Pelēčāres	Skolas pārzinis
1947	Bojāre Broņislava	"	
	Seidere	"	
1949	Pudule Antonija	Peivelišķu	
	Rubene Franciska	"	
1944	Kokorietis Francis	"	Skolas pārzinis

Mācību gads	Uzvārds, vārds	Skolas	Piezīmes
1944	Punculis Izidors	"	Militārais audzinātājs
1944-1945	Beča Anna	Rudzātu	
1944-19??	Bulmeistere Paulīne	"	
1944-1948	Jaudzeme Alvīne	"	
	Vārpule Anna	"	
1944-1957	Sukaruka Bārbala	"	
1945-1946	Jaudzems Nikodēms	"	Skolas pārzinis
1945-1948	Brice Marta	"	
	Bule E.	"	
1947	Bulmeistere Marija	"	
	Pastars Jāzeps	"	
	Paukovs Maksims	"	
	Rimicāne Janīna	"	
	Rusiņa Broņislava	"	
	Rusiņš Pēteris	"	Skolas direktors
1947-19??	Berga Lidija	"	Skolas direktore
	Gajevskis J.	"	
1950-1975	Kalvāne Janīna	"	Skolas direktore
1951	Pūdāne Olga	"	
	Rasnace Tekla	"	
	Raudive Antoņina	"	
	Vanadziņa V.	"	
1951-1953	Abarūns Pēteris	Rudzātu	
	Baleiķe E.	"	
1951-1991	Misjūns Jāzeps	"	
1947	Paukovs Maksims	Vidu	

Piezīme.

* - Par skolu un skolotāju darbību 1908-1920 un 1944-1952 arhīvā nav ziņu. Pēc veco rudzātnieku atmiņām ir zināms, ka 1908-1920 skola darbojusies arī Mālakalnā, bet nav atrodamas gandrīz nekādas ziņas par šajā skolā strādājušajiem skolotājiem. Tāpat arī nepilnīgas ir ziņas par laiku līdz 1960: tā, piem., A.Ūbelis savās atmiņās (skat. nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas → Kramadruva***) piemin skolotājus A.Ignatānu, kurš strādājis Pelēčāres skolā ap 1950-1954, un Beķeri, kurš strādājis Rudzātu v-sk. ap 1954-1957. Diemžēl par abiem šiem skolotājiem sīkāku ziņu nav.

Pirmie pad. okupācijas gadi pēc II pasaules kara. Rudzātu sešklasīgās skolas ēka ir nopostīta. Jaunā skola tiek atvērta Rudzātu doktorātā un vairākās blakus ēkās (vēlāk pagastā tiek izveidotas vēl citas p-skolas). Skolā par pārzini tiek norīkots pag. sabiedrībai labi pazīstamais Nikodēms Jaudzems, taču drīz (1947) viņu ar 47[c] pantu atbrīvo no darba kā nepiemērotu. 1947. gadā no Sutru skolas strādāt Rudzātu skolā atgriežas skolotāja M.Brice, un no Abrenes apr. - skolotāja A.Raudive. Bet, tā kā skolotāja M.Brice ir bijusi aktīva Rudzātu nodaļas aizsardze, tad, baidoties no represijām, viņa 01.1949 pārceļas uz dzīvi Madonas apr. Praulienas pag. No vietējiem iedzīvotājiem kā skolotājas strādā A.Raudive (pēc 1945), B.Sukaruka, A.Jaudzeme (līdz 1948), P.Bulmeistere, A.Beča, A.Graudiņa (Vārpule). Par skolotājiem strādā arī ienācēji no kaimiņu pagastiem (Fr.Kokorietis u.c.).

Rudzātu p-sk. skolotāji 1948. gadā (no kr.):
sēž: skolas direktore L.Berga (Krievijas latviete), skolotāji B.Sukaruka. M.Brice, A.Jaudzeme; stāv: A.Raudive, J.Gajevskis, P.Bulmeistere, M.Bulmeistere (dz. Gulbinska)

Pēckara laikā pretestību pad. varai izrāda visa tauta, arī Rudzātu pag. iedzīvotāji. Tomēr, "pateicoties" čekas dienestam, visa pretestība tiek apspiesta, pielietojot dažādas represijas. Atkal

tiek deportēti iedzīvotāji, t.sk. 31 skolēns, skolotāji A.Beča, A.Vārpule un D.Liepnieks. Izsekoti un noslepkavoti daudzi NP, arī skolotājs J.Vilcāns (1922-1948).

Rudzātu pagasta deportētie skolēni*[45] *(25.03.1949)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta
1.	Apīne Alīda*	1928-2002	Brīsla
2.	Bojāre Natālija	1939	Steķi
3.	Bojāre Zinaīda	1937	"
4.	Bricis Dominiks	1933	*Kaņepāji* (Brūveri)
5.	Budencova Vera	1935	*Punduri*
6.	Budencovs Juris	1932-1997	"
7.	Budencovs Viktors	1941-1997	"
8.	Būmane Leokādija*	1931	Būmaņi
9.	Būmane Silvija	1939	"
10.	Elsts Ādolfs	1937-1994	Kurčanka
11.	Eriņa Anna	1939	Eriņi
12.	Eriņa Janīna	1931	"
13.	Eriņš Alberts	1937	"
14.	Mālnieks Pēteris	1935-1986	Zabolotje
15.	Peisiniece Līvija	1938	*Eglaine* (Pelēčāre)
16.	Peisinieks Ēvalds	1941	"
17.	Peisinieks Vitālijs	1940-1957	"
18.	Rudzāte Jevgēnija	1938	*Rudzīši* (Zapoļje)
19.	Rudzāte Veneranda	1934	"
20.	Rudzāts Staņislavs	1941-1994	"
21.	Skrodere Eleonora	1938	Rubeņkalns
22.	Svarinskis Imants	1934-2002	Rudzāti
23.	Svarinskis Jevgēnijs	1935-1976	"
24.	Svarinskis Vitālijs	1940-1987	"
25.	Šaraka Juljana	1931	"
26.	Švirkste Emīlija	1933-1992	Bikaunieki
27.	Vikšere Veronika	1931-1998	*Velkme*
28.	Zalāne Anna	1937	Jaudzemi
29.	Zalāne Broņislava	1942	"
30.	Zalāne Veneranda	1935	*Upmaļi* (Kasparova)
31.	Zalāne Veneranda	1937	Jaudzemi

Piezīme.
* - no Līvānu vidusskolas.

***Padomju okupācijas gadi*[46].**

Rudzātu vidusskolas klasē (1955)

[45] *1949. gadā represētie*, Latvijas Valsts arhīvs, 1991, 106.-107. lpp.
[46] Izmantota Vl.Spriņģa brošūra *Skolai Rudzātos 75*, 1998.

Kā jau bija minēts, atkāpjoties vācieši 27.07.1944 nodedzina lielāko, skaistāko un jaunāko Daugavpils apr. p-sk. Pēc kara pag. teritorijā tiek atvērtas vairākas I pakāpes pamatskolas zemnieku mājās (Brīslā, Eleonorvilē, Peivelišķos, Pelēčārē[47], Kurčankā (P.Grozas mājās *Līkupē*) u.c.), diemžēl sīkāku ziņu par to darbības ilgumu nav, domājams, ka tās darbojušās līdz jaunās skolas atvēršanai Lūzeniekos (1955). 1944. gadā I pakāpes p-sk. it kā atvērta arī Mālakalnā, bet šim faktam nav atrasts dokumentāls apstiprinājums.

Rudzātu p-sk. Vilkmugurē (ap 1955)

Rudzātu centrā sešklasīgo p-sk. izvieto dažādās pielāgotās ēkās (doktorātā, brāļu Antona un Pētera Bojāru mājās). 1944-1948 skolas nosaukums - Daugavpils apr. Rudzātu pag. Rudzātu nepilnā v-sk.[48], bet kopš 1948 - Rudzātu septiņgadīgā skola. Šai laikā par skolas direktoriem strādā Nikodēms Jaudzems (līdz 1947), Lidija Berga, Pēteris Rusiņš (līdz 31.08.1950). 1952 skola tiek reorganizēta par vidusskolu[49].

Lai gan nodegušo skolas ēku ir iespējams atjaunot, pad. varas pārstāvjiem tas nav pieņemams, jo skola atrodas netālu no katoļu baznīcas. Un jauno skolas ēku uzceļ pag. nomalē, purvainā, grūti pieejamā vietā - Lūzeniekos (tā tiek ievērots pastāvošās varas princips - tālāk no baznīcas). Jaunceltā skola tiek atklāta 4.11.1955, pirmais izlaidums jaunajā skolā - 06.1956. Skolas atrašanās vieta ir viens no galvenajiem iemesliem cilvēku masveida izceļošanai no pagasta - 4 km garais ceļš (no pag. centra) uz skolu rudeņos un pavasaros ir gandrīz neizbraucams. Šai laikā par direktoriem skolā strādā Janīna Kalvāne (1950-1975) un Vladislavs Trantovskis (1975-1982). Pašreiz (uz 2001) šajā ēkā izvietojusies Rudzātu speciālā internātskola (skat. aprakstu tālāk).

Netālu no Skrebeļu purva uzceltā Rudzātu vidusskola (1958)

[47] Nedaudz sīkāku aprakstu par pirmajiem pēckara gadiem Pelēčāres skolā skat. nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas → Kramadruva***.
[48] Izmantota Vl.Spriņģa brošūra *Skolai Rudzātos 75* (1998) un Vl.Spriņģa papildus sniegtie dati.
[49] Nedaudz sīkāku aprakstu par pirmajiem pēckara gadiem Rudzātu v-sk. skat. nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas → Kramadruva***.

Rudzātu centra un tā tuvumā dzīvojušajiem bērniem ir grūtības nokļūt jaunajā skolā (attāluma un sliktā ceļa dēļ). Vietējās varas pārstāvji nolemj uzbūvēt I pakāpes p-sk. pie Vilkmugures tilta. Skolas būvei izmanto deportētā P.Eriņa (1908-1947) ģimenes dzīvojamo ēku pie Vilkmugures (skat. foto iepriekšējā lpp.).

Ar laiku vietējā vara tomēr saprot, ka skolai jābūt pag. centrā, un, lai uzlabotu demogrāfisko situāciju Rudzātos, V.Trantovska vadībā tiek uzcelta un 1.09.1981 atklāta jauna v-sk. ēka Rudzātu centrā, ko tikai Atmodas laikā (21.12.1991 - pēc 10 gadiem) iesvēta prāvests P.Onckulis. Tomēr arī jaunā skola tiek uzbūvēta 1 km attālumā no pag. centra un baznīcas.

Rudzātu vidusskolas darbība pēc 1991. gada[50].

Vispārējs apskats. 2001/2002 m.g. skolā mācās 197 skolēni. Skolā ir 12 klašu komplekti, darbojas pirmskolas grupa, internāts, 2 pagarinātās dienas grupas. Mācības organizētas kabinetos. Skolā darbojas 2 informātikas kabineti. Ir pieslēgums *INTERNET* tīklam.

Skolas vēsturē jau bijuši 45 izlaidumi. Pēdējos gados 75 % skolas beidzēju ir iestājušies augstskolās.

Rudzātu vidusskola 1998. gadā

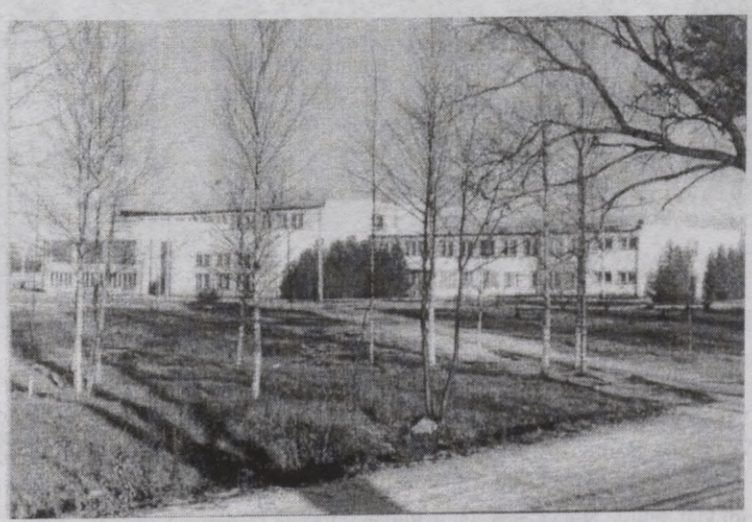

Rudzātu vidusskola 2002. gada pavasarī un...

[50] http://www.pvg.edu.lv/izglitiba/skolu_web/rudzatuvsk/ - Rudzātu vidusskolas mājas lapa.

...rudenī

Skolotāju kolektīvs. 2001/2002 m.g. skolā strādā 24 pedagogi, no kuriem 23 ir augstākā izglītība, 1 maģistrs dabaszinātnēs, 5 mācās maģistratūrā.

Rudzātu v-sk. skolotāju kolektīvs (1.09.2002, no kr.)

Ēvalds Kārklis, Vladislavs Spriņģis (direktors), Iveta Kārkle, Sandra Zalāne, Veneranda Zalāne, Valentīna Vaivode, Lilita Rudzāte, Veneranda Spriņģe, Anita Skrauča, Emīlija Kivleniece, Tekla Kursīte, Inguna Prikule, Inese Lauska, Ruta Vilcāne, Iveta Pastare, Ināra Vaivode, Alma Marcinkēviča, Fredis Bergmanis

(fotografēšanās brīdī klāt nebija: Ņina Caica, Jānis Pintāns, Vineta Valaine, Andris Kurlovičs, Līga Gžibovska, Kaspars Rimšs, Viktors Skučs un Antoņina Pastare)

Rudzātu vidusskolas pedagogi (uz 2001/2002 m.g.)[51]

Nr.	Vārds, uzvārds	Dzimšanas gads	Pedagoģiskā darba stāžs (gadi)	Skolā strādā kopš	Mācāmais priekšmets
1.	Spriņģis Vladislavs[52]	1955	24	1983	Direktors, fizika
2.	Bergmanis Fredis	1972	8	1999	Mūzika
3.	Caica Ņina	1944	38	1999	Angļu valoda
4.	Gžibovska Līga	1978	3	2000	Mūzika
5.	Kārkle Iveta	1967	11	1993	Organizators, latviešu valoda
6.	Kārklis Ēvalds	1964	10	1992	Vēsture
7.	Kivleniece Emīlija[53]	1944	40	1972	Sākumskola, mājturība
8.	Kurlovičs Andris	1963	13	1996	Lietišķā informātika
9.	Kursīte Tekla	1968	12	1990	Sākumskola
10.	Lauska Inese	1973	3	1999	Mājsaimniecība, mājturība
11.	Marcinkēviča Alma	1958	23	1981	Matemātika
12.	Pastare Antoņina	1951	28	1981	Krievu valoda
13.	Pastare Iveta	1974	4	1997	Pirmskola, sports, veselības mācība
14.	Pintāns Jānis	1956	23	1987	Sports
15.	Prikule Inguna	1974	4	1998	Ģeogrāfija, vizuālā māksla
16.	Rimšs Kaspars	1979	1	2001	Mājturība, mājsaimniecība
17.	**Rudzāte Lilita**[54]	1960	18	1985	Latviešu valoda
18.	**Skrauča Anita**	1958	25	1981	Vācu valoda, ticības mācība
19.	Spriņģe Veneranda	1959	19	1983	Matemātika, angļu valoda
20.	Vaivode Valentīna	1968	5	1999	Biznesa ekonomiskie pamati, informātika
21.	Valaine Vineta	1956	23	1985	Sākumskola
22.	**Vilcāne Ruta**	1959	22	1980	Direktora vietniece, sākumskola
23.	Zalāne Sandra	1964	10	1997	Krievu valoda
24.	Zalāne Veneranda	1942	36	1968	Ķīmija, bioloģija
25.	**Skučs Viktors**	1965	11	1993	Pirmskolas grupa
26.	**Vaivode Ināra**[55]	1960	19	1993	Pirmskolas grupa

Ruta Vilcāne (dz. 1959) dz. Jēkabpils raj. Beigusi Bērzgala astoņgadīgo sk., Zasas v-sk., Rīgas Pedagoģisko sk., LU Pedagoģijas fakultāti (neklātienē). Rudzātos dzīvo kopš 1980. Kopš 1981 strādā Rudzātu v-sk. (1. darbavieta), ir direktora vietniece (kopš 1994). Vīrs Gunārs Bebrišs (1960). Ir 2 meitas: Lienīte (1983) un Agnese (1988).

Viktors Skučs (dz. 1965) dz. Krāslavas raj. Šķaunes novadā. Beidzis Šķaunes astoņgadīgo p-sk., Rēzeknes mūzikas v-sk. kordiriģentu nodaļu. No 1985 strādā kā mūzikas skolotājs Šķaunes p-sk. Rudzātos dzīvo kopš 1989, strādā bērnudārzā *Zīļuks*, pēc tam Rudzātu v-sk. pirmskolas grupā (kopš 1993). Kopš 12.1998 ir Rudzātu baznīcas kora vad-js un ērģelnieks. V.Skučs ir komponists, viņš ir 27 garīgu dziesmu un vairāk kā 10 bērnu dziesmu autors.

Anita Skrauča (dz. Pumova, 1958) dz. Aglonā. Beigusi Aglonas v-sk., LU Svešvalodu fakultāti (vācu valoda un literatūra, 1988, neklātienē). Rudzātos dzīvo kopš 1976. Strādā kā vācu valodas pasniedz, fakultatīvi pasniedz arī ticības mācību (interešu izglītību). Precējusies, vīrs Jānis (1955), dēls Ivars (1980) un meita Inguna (1992). Ģimene kopā ar vīra vecākiem (Antons (1933) un Anna (1936) Skrauči) rūpējas par Alksniešu ciema krucifiksu (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā → Alksniešu ciema krucifikss***).

Skolas dalība mācību olimpiādēs. Skola gadu no gada gūst atzīstamus rezultātus mācību olimpiādēs (skat. tab. nākamajā lpp.). Vairākus gadus pēc kārtas skolas uzrādītie rezultāti mācību olimpiādēs ir vieni no labākajiem Preiļu raj. Piem., 1996. gadā, pēc valsts olimpiāžu rezultātiem skola bija 3. labākā valstī (starp skolām ar skolēnu skaitu līdz 520). Īpaši labus rezultātus uzrāda matemātiķi. Edīte Puncule tika iekļauta valsts izlases kandidātos, kas tika gatavoti pasaules matemātikas olimpiādei.

Rudzātu v-sk. audzēkņi ir piedalījušies vairākās atklātajās matemātikas olimpiādēs[56]:

- 27. atklātajā matemātikas olimpiādē (30.04.2000):
  - Māra Spriņģe iegūst vienu no 3. vietām 11. klašu grupā;

---

[51] Ziņas sniegusi un precizējusi skolotāja Ruta Vilcāne (3.07.2002).

[52] Vl.Spriņģis vada raj. fizikas skolotāju apvienību.

[53] E.Kivleniece 2001. gadā par radošu darbu bērnu un skolas jaunatnes mācīšanā un audzināšanā apbalvota ar Rudzātu pagasta padomes *Atzinības rakstu*.

[54] Skat. arī nodaļā ***Kultūras dzīve → Pagasta kultūras pasākumi → Sieviešu iniciatīvas grupas Madara darbība***.

[55] Skat. arī nodaļā ***Kultūras dzīve → Pagasta kultūras pasākumi***.

[56] http://www.liis.lv/NMS/ - LU A.Liepas Neklātienes Matemātikas Skolas mājas lapa.

- 28. atklātajā matemātikas olimpiādē (29.04.2001):
  - Dina Zaķe saņem atzinību 6. klašu grupā,
  - Mārtiņš Spriņģis iegūst 2. vietu un Madara Rudzāte - 3. vietu 7. klašu grupā,
  - Māra Spriņģe saņem atzinību 12. klašu grupā;

kā arī Latvijas 50. un 51. republikas matemātikas olimpiādēs (Mārtiņš Brūvers un Māra Spriņģe).

Mācību gads	Rajonā						Valstī			
	Dalībnieku skaits	1. vieta	2. vieta	3. vieta	Atzinība	Kopā	1. vieta	2. vieta	3. vieta	Atzinība
1993/94	33	6	4	10	1	21	-	1	1	1
1994/95	37	1	7	8	5	21	1	-	-	1
1995/96	63	8	9	8	15	40	4	6	-	1
1996/97	49	2	12	12	10	36	2	-	2	-
1998/99	52	4	10	7	14	35	-	1	1	1
1999/00	52	1	11	5	6	23	-	-	3	-
2000/01	50	4	8	6	7	25	-	1	1	2
2001/02	52	2	6	6	10	24	1	1	3	-

Olimpiāžu laureāti

Gads	Uzvārds, vārds	Iegūtā vieta un mācību priekšmets
Valsts olimpiāde		
1965	Vārna Emīlija	1. vieta angļu valodā
1966	Vārna Emīlija	"
1973	Pintāne Anna	2. vieta angļu valodā
1992	Kivlenieks Dainis	atzinība fizikā
1993	Svalbe Ārija	2. vieta fizikā
1994	Meņšikovs Mareks	atzinība ģeogrāfijā
1995	Gercāns Aigars	atzinība amatu mācībā
1995	Spriņģe Māra	atzinība vizuālajā mākslā
1996	Bataraga Inese	"
1996	Gercāns Aigars	"
1996	Laukgale Dace	"
1996	Pintāne Liene	"
1996	Puncule Edīte	2. vieta matemātikā
1997	Gercāns Aigars	atzinība vizuālajā mākslā
1997	Puncule Edīte	3. vieta matemātikā
1998	Gercāns Aigars	2. vieta vizuālajā mākslā
1998	Puncule Edīte	atzinība matemātikā
1998	Spriņģe Māra	3. vieta matemātikā
1998	Spriņģe Māra	3. vieta vizuālajā mākslā
Atklātā valsts olimpiāde		
1995	Punculis Mārtiņš	3. vieta matemātikā
1995	Spriņģe Māra	atzinība matemātikā
1996	Puncule Edīte	3. vieta matemātikā
1996	Punculis Mārtiņš	"
1996	Spriņģe Māra	2. vieta matemātikā
1997	Brūvers Mārtiņš	"
1997	Marcinkēvičs Ronalds	3. vieta matemātikā
1997	Punculis Mārtiņš	atzinība matemātikā
1997	Spriņģe Māra	"
1998	Brūvers Mārtiņš	3. vieta matemātikā
1999	Spriņģe Māra	"
1999	Zaķe Dina	"
2000	Rudzāte Madara	"
2000	Spriņģe Māra	atzinība matemātikā
2000	Spriņģis Mārtiņš	2. vieta matemātikā
2000	Zaķe Dina	atzinība matemātikā
Novada olimpiāde		
1992	Dambītis Alberts	3. vieta krievu valodā
1992	Mukāne Inguna	"
1993	Pintāne Liene	3. vieta vizuālajā mākslā
1994	Spriņģe Māra	2. vieta vizuālajā mākslā
1994	Bataraga Inese	3. vieta vizuālajā mākslā
1996	Klibiķe Sanita	atzinība latviešu valodā
1997	Gercāns Aigars	2. vieta vizuālajā mākslā
1997	Spriņģe Māra	3. vieta vizuālajā mākslā

Gads	Uzvārds, vārds	Iegūtā vieta un mācību priekšmets
1997	Valaine Andra	1. vieta ģeogrāfijā
1998	Gercāns Aigars	2. vieta vizuālajā mākslā
2001	Brūvers Ivo	atzinība izteiksmīgās runas konkursā *Zvirbulis*

Mārtiņš Punculis un Māra Spriņģe par teicamām sekmēm un izciliem panākumiem mācībās un aktīvu darbu sabiedriskajā dzīvē un pašdarbībā 2001. gadā apbalvoti ar Rudzātu pagasta *Atzinības rakstiem*[57].

Dalība dažādos konkursos un projektos. Skolēni regulāri ir dažādu konkursu uzvarētāji. Galvenās godalgas ir ieguvuši: E.Vanaga PBLA organizētajā konkursā *ES Latvijā, Latvija manī*; L.Gribonika un R.Anspaks PBLA organizētajā konkursā *Latvieši ārzemēs - tautas sastāvdaļa*. Valsts mērogā atzīmēti tika M.Pastares, I.Bataragas, I.Bogotās un I.Mukānes sasniegumi. R.Anspaks ir kļuvis par Rīgas Pedagoģijas un Izglītības Valdības Augstskolas organizētā konkursa *ES būšu skolotājs* uzvarētāju un ir uzņemts Psiholoģijas fakultātē pirms v-sk. absolvēšanas. 2001. gadā Asja Ansimova saņem atzinību jauno literātu konkursā (to organizējis literārais žurnāls *Ugunsgalvas*), bet Mārtiņš Punculis kļūst par konkursa *Biznesa cerība 2001* laureātu.

Skolotāja R.Vilcāne ir beigusi *Sorosa Fonds - Latvija* organizētus kursus *Mācību iespēju paplašināšana darbā ar talantīgiem bērniem*, savukārt skolotāja V.Spriņģe darbojas asociācijā *Apdāvinātu bērnu mācību iespēju paplašināšana skolā*. Šis darbs tiek izvērsts gan Rudzātu skolā, gan arī tiek popularizēts citās skolās.

Biznesa ekonomiskie pamati skolā tiek mācīti pēc *Junior Achievement of Latvia* programmas. Skolā darbojās skolēnu mācību firma. Skola ar Latvijas Nacionālā Fonda Zviedrijā atbalstu ir iesaistījusies starptautiskajā projektā ***Cultural Horizons***, ko organizē Frīborgas vidusskola Simrihamā, Zviedrijā un Debašu programmā ***Liepāja Debate Center***, ko atbalsta *Sorosa Fonds - Latvija*.

Projekts "Upe manu stāstu stāsta"[58]. 1999-2001 Rudzātu v-sk. piedalās Bērnu Vides skolas (BVS) skolu projektā *Upe manu stāstu stāsta*.

Upe manu stāstu stāsta ir vides izglītības projekts, kuru BVS īstenojusi sadarbībā ar Dānijas bioloģijas skolotāju asociāciju (Biologforbundet). Projekts ilgst no 03.1999 līdz 04.2001, tā mērķis - iesaistīt skolēnus vides problēmu apzināšanā un risināšanā, tādējādi radot viņos atbildības izjūtu par Latvijas lielāko upju nākotni un veidojot vietas piederības apziņu. Projektā piedalās 50 Latvijas skolu 5.-9. klases. Ar katru klasi strādā 3 dažādu priekšmetu skolotāji. Projekta laikā skolēni apzina upi, palūkojoties uz to gan dabaszinātnieka, gan mākslinieka, gan vēsturnieka un mūziķa acīm, izstrādā projektus par dažādām ar upi saistītām tēmām. Darbs norisinās galvenokārt mācību stundu laikā. Projekts vainagojas ar interaktīvu ekspozīciju Daugavas muzejā Doles salā. Šī izstāde tiek izveidota, speciālistiem (hidrobiologiem Loretai un Andrim Urtāniem un vēsturniecei Dainai Lasmanei) iepazīstoties ar skolēnu darbiem un pievienojot savu skatījumu uz upi. Skolu pieredze projektu izstrādē apkopota un publicēta atsevišķā izdevumā.

Rudzātu v-sk. šajā projektā pārstāv 6. klase. Projektu vada skolotājas Veneranda Zalāne, Iveta Pastare un Lilita Rudzāte. Skolēni no dažādiem aspektiem iepazīst Ošas upi: (nosaka straumes ātrumu, ūdens krāsu, smaržu, pēta upes gultni, ūdensdzīvniekus un augus, tuvāk iepazīst bebru dzīves vietas un paradumus), apzina kultūrvēsturiskos objektus upes tuvumā, apskata Ošas polderi, intervē interesantus cilvēkus, kas dzīvo Ošas tuvumā (uzņēmīgus lauksaimniekus un daudzbērnu ģimenes), zīmē upi un veido kompozīcijas no upes krastā atrastajiem materiāliem, apzina apvidvārdus, iepazīstas ar folkloras materiāliem par ūdeņiem, sacer pasakas un dzejoļus, izdod *Ošas avīzi*.

Projekts "Preiļu raj. vides veselības rīcības plāns". 2001. gadā skola piedalās šajā projektā par veselīgu vidi un ekoloģisko situāciju Preiļu rajonā. 8. klases skolēni skolotāju Venerandas Zalāne un Ivetas Pastares vadībā veic aptaujas un analizē pag. iedzīvotāju domas par

[57] Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze*, nr. 6, 07.2001.
[58] Bērnu Vides skolas mājas lapa http://www.bvs.parks.lv/BVSJAUNS/.

vides veselības jautājumiem, ekoloģisko situāciju pagastā. Par dalību šajā projektā skola iegūst atzinību un balvas, t.sk. laikraksta *Vides Vēstis* abonementu uz 1 gadu un skaneri.

Jau vairākus gadus skola piedalās Ornitoloģijas b-bas organizētajā projektā ***Baltie stārķi*** un ***Dzīvnieku draugu skolā***.

Projekts "Bērnu žūrija"[59]. Kopš 12.07.2002 skola sāk dalību projektā *Bērnu žūrija*.

Kultūrkapitāla fonda mērķprogrammas *Lasīšanas veicināšana un bibliotēku pakalpojumu bērniem attīstīšana* 1. posms *Bērnu žūrija* paredzēts, lai iesaistītu bibliotēku jaunos lasītājus (1.-9. klase) *Bērnu žūrijas* darbā visā Latvijā un piedāvātu viņiem iespēju izlasīt jaunāko un vērtīgāko literatūru, kas izdota pēdējā gada laikā, kā arī lai mērķtiecīgi konsolidētu valsts un pašvaldību pasākumus un līdzekļus lasīšanas veicināšanai, izmantojot un pilnveidojot publisko bibliotēku iespējas darbā ar bērniem un jauniešiem, kā arī lai iesaistītu mērķgrupu aktīvā domu apmaiņā ar *Bērnu žūrijas* palīdzību. LNB kā Mērķprogrammas administrētāja izsludinājusi pieteikumu konkursu publiskajām bibliotēkām, kurā dalību ņēmusi ar Rudzātu pag. bibliotēka. 13.06. apvienotās žūrijas un konkursa komisijas sēdē izskata bibliotēku iesniegtos pieteikumus un nolemj piešķirt 245 bibliotēkām (t.sk. arī Rudzātu pag. bibliotēkai) *Bērnu žūrijas* vērtēšanai paredzēto grāmatu kolekciju, kā arī publicitātes materiālus - plakātus, uzlīmes, bukletus, pildspalvas.

Tādējādi, sadarbojoties skolai ar pag. bibliotēku, skola regulāri saņem jaunākās bērnu grāmatas (3 vecuma grupās no 1. līdz 12. klasei), pēc kuru izlasīšanas skolēni raksta savas atsauksmes un vērtējumus par katru grāmatu un sūta tos projekta organizētājiem uz Rīgu.

Ārpusstundu darbs. Skolā darbojas Preiļu mūzikas skolas filiāle. Skolēni var darboties pag. korī (vad-ja skolotāja Līga Gžibovska, korī ir apm. 25 dziedātāji, no tiem apm. 15 ir skolēni), sieviešu vokālajā ansamblī (vad-ja skolotāja Līga Gžibovska, ansamblī dzied 8 pieaugušas dziedātājas un apm. 4 vecāko klašu meitenes), folkloras ansamblī *Rudzāti* (vad-js skolotājs Fredis Bergmanis, sīkāk skat. nodaļā ***Kultūras dzīve → Folkloras kopa Rudzāti***), teātra (vad-ja skolotāja Iveta Kārkle, sīkāk skat. tālāk) un zīmēšanas (vad-ja skolotāja Inguna Prikule) studijās, tūrisma pulciņā (vad-js skolotājs Jānis Pintāns), debašu klubā (vad-js skolotājs Ēvalds Kārklis, sīkāk skat. tālāk), datorpulciņā (vad-ja skolotāja Valentīna Vaivode, skolā ir 2 datorklases), kokapstrādes (vad-js skolotājs Kaspars Rimšs) un ādas apstrādes (vad-ja skolotāja Inese Lauska) pulciņos, deju kolektīvā (vad-ja skolotāja Lilita Rudzāte), bērnu radošās izaugsmes studijā (vad-ja skolotāja Veneranda Spriņģe). Pirmo gadu (2002) darbojas arī kikboksa maksas pulciņš (vad-js līvānietis Josifs Kovči, 2. dans, melnā josta)., tajā ar vecāku piekrišanu darbojas gan zēni, gan meitenes (sākot ar 2. klasi).

Koris (1997, autora foto)

[59] Latvijas Nacionālās bibliotēkas mājas lapa - http://www.lnb.lv.

Skolā ir labas tradīcijas tēlotājā mākslā. Daudzi skolēni tiek uzaicināti uz valsts organizētām nometnēm, kur tiek izkopts viņu talants. M.Spriņģes, D.Laukgales, I.Bataragas un L.Pintānes vārdi ir pazīstami gan rajonā, gan valstī. Savukārt A.Gercāns ar saviem komiksiem ir "iekarojis" Eiropu. Jauno mākslinieku panākumus ir veicinājušas skolotājas G.Katkēviča un V.Smane, bet tradīcijas iedibinājis ļoti cienījamais skolotājs Kazimirs Anspaks (1930-1999).

Jau sesto gadu skola organizē neklātienes Jauno Matemātiķu Konkursu, kurā piedalās 2.-7. klašu skolēni no visas Latvijas. Konkursu sponsorē Latviešu Nacionālais Fonds Zviedrijā, atbalsta LU, laikraksti *Vietējā* un *Novadnieks*. 2000/2001 m.g. kopvērtējumā dalītu 1. vietu iegūst Mārtiņš Spriņģis (7. klase) un I.Bočarnikovs (Rēzeknes 2. v-sk.), 2. vietu - Madara Rudzāte (7. klase).

Teātra studija[60]. Teātris visos laikos Rudzātu skolā spēlēts aizrautīgi un ar mīlestību. Gadā iestudētas vismaz 3 izrādes. Tradīcijas nav zudušas arī šodien. Rudzātu v-sk. teātra grupas darbu skolotāja Iveta Kārkle vada kopš 1995. Vidēji teātra grupā darbojas 16-18 skolēni. 2000. gadā skolotājas interešu izglītības programma teātra grupai ieinteresē Līvānu Bērnu un jaunatnes centra (LJBC) metodisko apvienību, un kopš 2002 rudzātnieki darbojas kā LJBC filiāle. Bērnu interese par teātri pieaug ar katru gadu - 2002. gadā grupā jau ir 34 dalībnieki, kuri nodarbības tiek dalīti 2 grupās (jaunākā - 1.-4. klase, vidējā - 5.-8. klase).

Teātra studijas jaunākā grupa pēc M.Stārastes lugas *Kraukšķītis* izrādīšanas 2000. gada Ziemassvētku sarīkojumā

Kā ikgadējs teātra grupas darba rezultāts un balva ir piedalīšanas rajona Teātra svētkos. Abus gadus, kad notiek skate, rudzātnieki ir izvirzīti dalībai reģionālajā skatē: 1998. gadā - *Spēle lielākiem un mazākiem bērniem*, 2001. gadā - *Kad čūska Zane grib gulēt*.

Jaunākās un vidējās grupas darbu skolotāja I.Kārkle vada pēc drāmas metodes, ko apguvusi dažādos skolu teātru režisoru kursos. Pašreiz (2002) teātra grupas darbā tiek izmantoti teātra sporta elementi, kas patīk gan skolotājai, gan bērniem.

Katru gadu Rudzātu v-sk. uz Ziemassvētkiem tradicionāli tiek gatavota un ar labiem panākumiem izrādīta kāda luga. Ir iestudēti un uzvestu dažādi darbi: A.Brigaderes *Lielais loms* (šajā izrādē kā aktieri darbojušies gan bērni, gan skolotāji, gan tehniskais personāls) un *Sievu karš ar Belcebulu*, Ā.Alunāna *Draudzes bazārs* u.c.

[60] Ziņas sniegusi skolotāja Iveta Kārkle (8.04.2002).

Teātra studijas daļa atpūtā 2001. gada jūlijā Teātra festivālā Valmierā

Jau trešo gadu pēc kārtas teātra grupa skolā rīko Teātra svētkus, kuros visus interesentus iesaista konkursos, izstāžu veidošanā u.c. interesantās, ar teātri saistītās nodarbēs. Nobeigumā tiek rādīts sagatavotais iestudējums. 2002. gadā tie ir skati no Raiņa lugas *Suns un kaķe*, un svētkos piedalās arī LBJC ļaudis.

Skolotāja I.Kārkle stāsta, ka savā darbā izjūt lielu vecāku ieinteresētību un atbalstu, īpaši izceļot Aleksandru Seikstuli, kura gadiem pašaizliedzīgi palīdzējusi, gan zīmējot dekorācijas, gan grimējot jaunos aktierus.

Debašu klubs[61]. Debašu kluba Rudzātu v-sk. pastāv kopš 1996 (sākumā to organizē un vada skolotāja Sandra Kivleniece, pēc tam šo pienākumu pārņem skolotājs Ēvalds Kārklis). Tas ir viens no pirmajiem debašu klubiem Preiļu raj. Rudzātu debatētāji katru gadu ir sekmīgi piedalījušies novada debašu mačos, kuri līdz 1999 notikuši Daugavpilī. Četras reizes Rudzātu labākie debatētāji ir izvirzīti uz valsts debašu mačiem. Pirmie divi notiek Liepājā (1997, 1998), tajos piedalās Edīte Puncule, Solvita Bataraga, Aigars Pudulis. Kopš 1999 novada debašu turnīri tiek rīkoti Preiļu Valsts ģimnāzijā. Arī šajos turnīros par labākajiem debatētājiem tiek atzīti tādi Rudzātu v-sk. audzēkņi kā Aigars Pudulis un Mārtiņš Punculis, kuri 2 gadus pēc kārtas tiek izvirzīti arī nacionālajiem debašu turnīriem, kuri notiek Daugavpilī (1999) un Cēsu raj. Priekulē (2000).

Debašu klubam ir arī izveidojušies kontakti ar citiem Latvijas debatētājiem, konkrēti ar Balvu Jaunrades centra debatētājiem. Starp abiem klubiem notiek apmaiņas draudzības pasākumi, kuros tiek debatēts par nenopietnām lietām, piem., par tēmu *Āzis ir spējīgs mīlēt*. 2000-2001 Rudzātu debašu klubā ir notikusi paaudžu maiņa, kad "profesionālie" debatētāji ir beiguši skolu, un to vietā nākusi jaunā paaudze. Tomēr debašu kluba tradīcijas netiek lauztas, jo arī jaunie debatētāji jau otro gadu pēc kārtas sekmīgi piedalās novada turnīros, gūstot uzvaras pār saviem oponentiem. 6.04.2002 notiek debašu turnīrs par tēmu *Sports - tā ir dzīve*. Šajā turnīrā piedalās 2 rudzātiešu iesācēju komandas, un katra no tām izcīna pa uzvarai pār nopietnām un pieredzējušām komandām gan no Dagdas, gan no Jēkabpils. Cerams, ka debašu klubs pastāvēs arī turpmāk, un tā darbība būs tikpat sekmīga.

Sacensības Rudzātu kauss[62]. Skolā attīstījies sporta tūrisms, un skolas tūristu komandas jau vairākus gadus ir spēcīgākās valstī. Skola regulāri rīko starptautiskas sacensības sporta tūrismā *Rudzātu kauss*. 2001. gada oktobrī Rudzātos notiek jau septītās šādas sacensības. Sacensības ilgst 2 dienas. Lielu darbu to sagatavošanā un norisē ieguldījuši distances pr-ks Jānis Pintāns un galvenā sekr. Veneranda Spriņģe. Sacensībās piedalās skolēni no tuvākiem un tālākiem Latvijas novadiem: 2 komandas jaunākajā grupā (no Sējas un Liepājas), 7 komandas vidējā grupā (no Misas, Rīgas, Jelgavas (2 komandas), Madonas, Līvāniem un Rudzātiem), vecākajā grupā) un 5 komandas vecākajā grupā (no Jelgavas (2 komandas), Lejasciema, Druvas un Liepājas). Trasē savus spēkus pārbauda arī 3 pieaugušo komandas (no Rīgas, Jelgavas un Misas). Sacensības atklājot, ciemiņus sveic Rudzātu folkloras ansamblis. Pirmajā dienā sacensības notiek Steķu silā, otrajā - skolas tuvākajā apkārtnē. 1. vietu jaunākajā grupā iegūst Sējas p-sk. komanda, vidējā grupā - Jelgavas Spīdolas ģimnāzijas komanda, vecākajā grupā - Druvas v-sk. Pieaugušo komandu vidū 1. vietu ieņem Jelgavas Spīdolas ģimnāzijas komanda. Pašu rudzātnieku komanda (6 dalībnieki: Evija Dolgā, Vija Sola, Normunds Trubens, Nikolajs Šaškins, Mārtiņš Spriņģis, Zanda Vjakse), kas sacenšas vidējā vecuma grupā, iegūst 2. vietu. Abas dienas kopā ar tūristiem pavada Latvijas

[61] Ziņas sniedzis debašu kluba treneris skolotājs Ēvalds Kārklis (8.04.2002).
[62] Laikraksts *Novadnieks*, 3.10.2001, 11. lpp.

jaunatnes sporta tūrisma federācijas pr-js Jānis Āboltiņš (vienlaicīgi arī galvenais tiesnesis), kas sacensības atzīst par labi organizētām.

Gaidas[63]. Latvijas Gaidu organizācijas 6. gaidu vienība Rudzātu v-sk. savu darbību uzsāk 25.05.1998, kad svinīgo solījumu dod pirmās 5 guntiņas (Arita Kuņicka, Antra Nīcgale, Vivita Pūdāne, Evita Smiltniece, Inguna Ubagova) un 3 gaidas (Lienīte Bebriša, Linda Bulmeistere, Ivita Zaķe). 2002. gadā gaidu skaits ir pieaudzis līdz 8. Gaidu vienību vada skolotājas Iveta Pastare (guntiņu vad-ja) un Inguna Prikule (gaidu vad-ja). Vienības pārstāvji diezgan aktīvi piedalās skautu un gaidu nometnēs (*Mežezers* - 3 (1998), *Pilskalne-2000* - 5 (2000)). 2002. gada vasarā 12 gaidas piedalās nometnē, kas notiek Daugavpils raj. Silenē.

2000. gadā gaidu vienība piedalās Latvijas-Austrijas kopprojektā *Pārtika un veselība* par veselīgu uzturu, rakstot pētījumu par medu. Projekts tiek prezentēts Austrijā.

Gan guntiņas, gan gaidas piedalās arī skolas un pagasta rīkotajos pasākumos, kas veltīti LR svētku un piemiņas dienām, kā arī labdarības pasākumos.

Skauti un jaunsargi. Pagastā darbojas arī skauti un jaunsargi. Jaunsargus vada zemessardzes 35. kājnieku bataljona jaunsargu speciālists, virsnieka vietnieks Jānis Pintāns (2001. gadā par ieguldīto darbu jaunatnes militāri patriotiskajā audzināšanā apbalvots ar raj. padomes *Atzinības rakstu*), kā aktīvākie jaunsargi minami Kristaps Bruģis, Andris Detkovs, Inese Garanča, Jānis Pauniņš, Jānis Tjarve, Normunds Trubens, Armīns Vaivods, Vilmārs un Zanda Vjaksi, Jānis un Kristīne Zubovi. Gan skauti, gan jaunsargi piedalās arī vasaras nometnēs (2000. gadā skauti piedalās nometnē Sventes pagastā, 2001. gadā jaunsargi - nometnē pie Rušonas ezera (24.-25.07)).

Tradīcijas. Ilgajos pastāvēšanas gados skolai ir izveidojušās noturīgas tradīcijas:

- Katru gadu gan skolēni, gan skolotāji dodas kādā ekskursijā. Apceļota gan Latvija, gan kaimiņvalstis (Lietuva, Zviedrija, Rietumeiropa).
- Ik pēc 5 gadiem tiek rīkoti skolas absolventu salidojumi. Katru gadu notiek tikšanās ar absolventiem - augstskolu studentiem.
- Septembrī pirmā balle veltīta jauno vidusskolēnu uzņemšanai skolas kolektīvā.
- Jau 10 gadus, gaidot Ziemassvētkus, īpaši tiek svētīts Adventes laiks: skolā ierodas Rudzātu baznīcas prāvests, un tiek noturēts aizlūgums pie adventes vainaga. Aizlūgumā piedalās visu vecumu skolēni - no pašiem mazākajiem, līdz pašiem lielākajiem[64].
- Mazliet skumjš ir Žetonu vakars, kur topošie absolventi saka paldies skolai.
- Katra klase rīko draudzības pasākumus ar citām rajona skolām.
- Kā jauka tradīcija pavasarī notiek skolēnu atskaites koncerts, kurā bērni parāda, ko ir iemācījušies pulciņos mācību gada laikā. Pēc koncerta parasti seko skolēnu vecāku un skolotāju atpūtas vakars.
- Pēdējo gadu laikā aktīvi uzsākta sākumskolas skolēnu vecāku iesaistīšana gan mācību procesā, gan kopīgā svētku svinēšanā. Bijuši pasākumi kopā ar vecmāmiņām, tētiem, sporta sacensības ģimenēm. Kopīgi svinētas Latvijas dzimšanas dienas, Ziemassvētki, Lieldienas.
- Regulāri tiek apmeklētas izrādes Rīgas teātros, kā arī Daugavpils Ledus halle.

Dažādi.

- 16.04.1997 - Rudzātu v-sk. noadīta skolas kopējā šalle: garums - 84 m 90 cm, svars - 4,5 kg.
- 1997 - skolas komanda *Pupu mizas* piedalās izdevniecības LABA raidījumā LTV-1. Skolā izveidots Izdevniecības LABA fanu klubs.
- 1999 - skolā nodibināts izdevniecības MANA fanu klubs.
- 17.11.2000 - Rīgā Saeimas ēkā apbalvoti skolēnu domrakstu konkursa *Ko tik latvietis nevar?* laureāti: Elīna Vaivode (Rudzātu v-sk. 7. klase) un K.Čelnovs (Daugavpils 16. v-sk.). Elīnas teikā *Latvietis rada zvaigznes* izskan doma, ka pie labas gribas un ar pacietību latvietis var panākt visu (Elīnas darbu vadīja skolotāja Lilita Rudzāte). Abi jaunieši saņem aviobiļetes no kompānijas *Air Baltic* braucienam uz Zviedriju. Konkursa laureātus sveic un vērtīgas grāmatas pasniedz Saeimas pr-js J.Straume. Konkursu rīkoja Dāmu klubs un tajā piedalījās 517 skolēni no 250 Latvijas skolām. E.Vaivodes braucienu finansiāli atbalsta arī Rudzātu pag. padome.

---

[63] Ziņas sniegušas skolotājas Iveta Pastare un Inguna Prikule (8.04.2002), un skolotāja Ruta Vilcāne (3.07.2002).
[64] Ziņas sniegusi skolotāja Anita Skrauča (2.07.2002).

- 28.07.2001 - Ivo Brūvers piedalās Rīgas astoņsimtgades svētku svinībās - Rīgā, Bastejkalnā, koku aplī pie kanāla, svētku pasākumā *Folkloras un tautas mūzikas svētki: Ielūdz stāstnieku ķēniņi*[65].
- 8.-15.07.2001 - Māra Spriņģe un Mārtiņš Punculis piedalās *Jaunās Akadēmijas skolēnu nometnē "Zolva"*.

Darbs ar skolēnu vecākiem. Liela uzmanība skolā tiek veltīta darbam ar bērnu vecākiem. Skolotājas A.Grugules vadībā tika izstrādāts un ar Sorosa fonda atbalstu realizēts vecāku apmācības projekts *Vecāku ABC*. Skolotāja bija šī darba organizatore Preiļu rajonā. 1998. gadā skola organizēja vecāku apmācību angļu valodā un datorapmācībā.

Pagasta pašvaldības atbalsts. Pag. padome apmaksā ceļa (transporta) kompensāciju (pusgadā Ls 1,50 par 1 km) tiem pamatskolas skolēniem, kuri dzīvo tālāk par 3 km no skolas un tiem vidusskolas skolēniem, kuri dzīvo tālāk par 5 km no skolas. Savukārt tiem pag. skolēniem, kuri mācās Rudzātu u.c. Preiļu raj. vidusskolās, pag. padome apmaksā ikmēneša biļeti vai internātu vai izmaksā transporta kompensāciju. Tāpat pag. padome piešķir arī brīvpusdienas (2002. gadā 30 skolēniem)[66] un dotācijas skolēnu ēdināšanai, ar nelielām naudas summām atbalsta pirmklasniekus, 9. un 12. klašu absolventus un mācību olimpiāžu uzvarētājus[67]. Pašvaldība apmaksā gaidu un guntiņu vad-ju darbu[68], folkloras ansambļa vad-ja Fr.Bergmaņa darbu[69].

Bijušie Rudzātu vidusskolas skolotāji (skolā nostrādājuši 3 un vairāk gadus)

Uzvārds, vārds	Darba stāžs	Mācāmais priekšmets
Anspaka Olga[A]	1950-1991	Fiziskā kultūra
Anspaka-Bogdāne Veneranda	1952-1956	Bioloģija, ķīmija
Anspaks Kazimirs[A]	1956-1992	Zīmēšana, darbmācība, rasēšana
Babre-Paegle Broņislava	1953-1957	1.-4. klases
Balaško Emīlija	1952-1956	Latviešu valoda, ķīmija, bioloģija
Baltzoss-Kalvāne Aina	1960-1963	Latviešu valoda
Bebriša Eižēnija	1973-1977	Latviešu valoda
Beķeris Meikuls	1954-1961	Ķīmija
Bogdāne Antonija	1970-1978	1.-4. klases
Ceceruka Liāna	1985-1997	Krievu valoda, vācu valoda
Čeirāne-Kalvāne Lidija	1953-1958	Latviešu valoda
Davidenko Jāzeps	1956-1961	Fizkultūra
Dimitrenko Jevgēnija	1971-1974	1.-4. klases
Džeriņš Aleksandrs	1952-1976	Mūzika
Elste-Ošāne Broņislava	1957-1968, 1978-1993	Latviešu valoda
Fjodorova Nadežda	1976-1979	Matemātika
Gedušs Pēteris[A]	1954-1988	Militārā apmācība
Gercāne Silvija	1975-1980	Ģeogrāfija, angļu valoda
Grugule Aija[70]	1981-1998	Ģeogrāfija
Jegorova-Gžibovska Nadežda	1973-1977	Matemātika
Jokste Valentīna	1975-1979	Krievu valoda
Kalvāne Janīna[*, A]	1950-1975	Vēsture
Kalvāns Oskars	1973-1977	Darbmācība, fizkultūra
Kalvāns Vladislavs	1952-1973	Darbmācība, darbvedība
Kaļiņina Antoņina	1967-1973	Krievu valoda
Katkēviča Gunta	1994-1999	Vizuālā māksla
Kivleniece Sandra	1989-1998	Latviešu valoda
Kivlenieks Ivars	1992-1999	Darbmācība, biznesa pamati
Kļavinska Genovefa	1954-1961	Fizika, matemātika
Komarova Ludmila	1976-1979	Bioloģija, ķīmija
Komarova-Kalvāne Ligija	1974-1977	Fizika
Kundziņa Valentīna	1965-1984	Latviešu valoda
Kursīte Veronika	1970-1973	Latviešu valoda

[65] Dziesmu un deju svētku *Rīgai 800* mājas lapa - http://www.dziesmusvetki-rigai800.lv.
[66] Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze*, nr. 6, 07.2001; nr. 7, 08.-09.2001; nr. 12., 10.2002.
[67] Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze*, nr. 8, 10.-11.2001.
[68] Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze*, nr. 6, 7, 08.-09.2001.
[69] Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze*, nr. 5, 06.2001.
[70] Sarakstījusi mācību līdzekli ģeogrāfijā.

Uzvārds, vārds	Darba stāžs	Mācāmais priekšmets
Kursītis Juris	1970-1973	Matemātika
Laukgale Jeļena	1979-1999	Angļu valoda
Lauska-Davidenko Tekla	1954-1963	Vecākā pionieru vadītāja
Leikuma Vija	1970-1975	Latviešu valoda
Leja Dzidra	1959-1970	Matemātika
Leja Elvīra	1962-1969	Latviešu valoda, darbmācība
Leonovičs Arnolds	1956-1959	Krievu valoda
Majore Rozālija	1964-1978	Krievu valoda
Mālnieks Voldemārs	1988-1992	Traktori
Meldere Genovefa	1971-1987	Matemātika
Misjūne Stefānija[A]	1952-1986	Angļu valoda
Misjūns Jāzeps[A]	1951-1991	1.-4. klases
Onckule Halina[A]	1955-1993	Vēsture
Onckule Helēna	1990-1994	Darbmācība
Onckulis Staņislavs[A]	1954-1993	Matemātika, fizika
Pastare Helēna	1980-1993	Bioloģija
Plone Valentīna	1974-1979	Vecākā pionieru vadītāja
Rasnace Tekla	1952-1957	Matemātika
Rusiņa Anna	1957-1960	Latviešu valoda
Rutkovska Leontīne	1953-1956	1.-4. klases
Sirmā Veronika	1963-1966	Matemātika, fizika
Skutele Anna	1981-1989	1.-4. klases
Skutelis Jāzeps	1984-1998	Mūzika
Smane Veronika	1992-1994	Tēlotāja māksla
Sukaruka Bārbala	1952-1957	Krievu valoda
Surgunte-Vuškarniece Valērija	1965-1970	Vecākā pionieru vadītāja
Sūruma Ilga	1953-1957	Ģeogrāfija
Švēde Antonija	1954-1956	Latviešu valoda
Tarantovska Vija	1975-1983	Mūzika
Tarantovskis Vladislavs*	1975-1982	Ģeogrāfija
Vaivode-Nīcgale Tekla	1958-1968	Ķīmija
Vaņkova Anna	1963-1967	1.-4. klases
Verze-Vaivode Ināra	1981-1984	Vecākā pionieru vadītāja
Visocka Sofija	1956-1966	1.-4. klases
Visockis Jānis	1961-1966	Ķīmija
Zariņš Jānis	1984-1987	Mūzika
Zundāne-Paegle Anna[A]	1952-1979	1.-4. klases

Piezīmes:
A - skat. aprakstu tālāk;
* - skolas direktors

Mazāk par 3 gadiem skolā strādājuši: J.Bebrišs, A.Bogdānovs, Aija Brokāne, M.Broņka, E.Bule, A.Čivkulis, R.Daģe, V.Danovska, M.Dāve, V.Džeriņa, Anita Fedotova, S.Gailīte, S.Gavars, L.Gražule, A.Grothers, H.Gudrinoviča, B.Haskina, I.Ivanova, A.Jokste, L.Kudrašova, A.Kurčina, Inese Lakševica, L.Maceikoviča, T.Milājeva, I.Misjūne, E.Mivreniece, Ņ.Nazārova, Ņ.Nazārovs, V.Ošāns, J.Patmalnieks, R.Pīlādze, R.Pīzele, R.Plūme, M.Pundure, S.Rubiķe, I.Rudzāte, V.Ruzģe, A.Salenieks, A.Seņņikova, D.Sergējevs, Z.Skoboļeva, J.Smilgdrivs, L.Tenisa, A.Ūsīte, V.Vanadziņa, L.Veselova, V.Viļuma, G.Zieda.

Ilglaicīgākie Rudzātu vidusskolas skolotāji:

Olga Anspaka (dz. Pudāne, 1930-2003) dz. Daugavpils raj. Līksnas pag., zemnieku ģimenē (Janīnas Kalvānes māsa). Ģimenē 7 bērni (6 māsas, 1 brālis), visi skolotāji. Beigusi Vaboles p-sk., Jelgavas pedagoģisko sk. (1953). Rudzātos dzīvo kopš 1950, kad sāk strādāt Rudzātu v-sk., kur strādā līdz 1991 (pirmā un vienīgā darbavieta). Pedagoģiskā darba stāžs - 41 gads. Precējusies (1957), vīrs Kazimirs Anspaks (skat. aprakstu tālāk). Ir 2 bērni: Kazimirs (1959) un Dace (1965). Kazimirs beidzis Rēzeknes Mākslas v-sk., strādā Preiļu Patērētāju b-bā kā mākslinieks noformētājs (pirmā darba vieta), Dace beigusi LU Ekonomikas fakultāti un aspirantūru, mācījusies Zviedrijā, pašreiz (2002) strādā kā firmas *Isover* direktore.

Kazimirs Anspaks (1930-1999, apb. Rudzātu k.) dz. Preiļu (tagad Saunas) pag. Augstāsalā, beidzis Priekuļu p-sk., pēc tam mācījies Preiļu ģimnāzijā, no kuras 9. klases D uz Sibīriju, pamatojums - ģimene ieskaitīta kulakos. Izsūtījumā, cik bijis iespējams, turpinājis mācīties (Omskas v-sk.), pēc tam strādājis kā dārznieks. Latvijā atgriezies 1956. Rudzātos dzīvo kopš 1956, kad sāk strādāt Rudzātu v-sk., kur strādā līdz 1992. Pedagoģiskā darba stāžs - 37 gadi. Precējies (1957), sieva Olga Anspaka (skat. aprakstu iepriekš). Ir 2 bērni: Kazimirs (1959) un Dace (1965).

Pēteris Gedušs (1928-2003) dz. Turku pag. Beidzis Līvānu tehnikumu. Rudzātu v-sk. strādā 1954-1988 (pirmā un vienīgā darbavieta). Pedagoģiskā darba stāžs - 34 gadi. Precējies, sieva Veneranda (dz. Pastare, 1923), dēls Jānis (1961).

Janīna Kalvāne (dz. Pudāne, 1918-1999) dz. Daugavpils raj. Līksnas pag., zemnieku ģimenē (Olgas Anspakas māsa). Ģimenē 7 bērni (6 māsas, 1 brālis), visi skolotāji. Beigusi Vaboles astoņgadīgo sk., Daugavpils v-sk., LU Vēstures fakultāti. Strādājusi Pieneņu p-sk., Anspoku p-sk., Rimicānu astoņgadīgajā sk. 1950-1975 strādā Rudzātu v-sk., ir Rudzātu v-sk. direktore. Pedagoģiskā darba stāžs - 37 gadi. Precējusies, vīrs Vladislavs Kalvāns (1911-1973), skolotājs, grāmatvedis. Ir 3 bērni: Imants (1943), Oskars (1959) un Ruta (1951).

Stefānija Misjūne (dz. Paškēviča, 1921) dz. Daugavpilī. Beigusi Daugavpils 1. p-sk., Daugavpils Valsts Ekonomisko tehnikumu, Latvijas Valsts Pedagoģiskā ins-ta Svešvalodu fakultāti (angļu valodas nodaļa) (1953). Strādājusi Jersikas septiņgadīgajā sk. (7 gadus), pēc tam Rudzātu v-sk. (1952-1986). Pedagoģiskā darba stāžs - 42 gadi. Precējusies, vīrs Jāzeps Misjūns (skat. aprakstu tālāk).

Jāzeps Misjūns (dz. 1924) dz. Krāslavas (tagad Ūdrīšu) pag. Odigjāņu c., zemnieku ģimenē. Beidzis Krāslavas v-sk. (1943), iesaukts VA darba dienestā, pēc tam bijis F ogļraktuvēs Krievijā. Ljā atgriežas 1946, strādā Krāslavas raj. Adamalas mežniecībā (1,5 gadu). Tad pabeidz Krāslavas v-sk. Pedagoģisko klasi (1949). Strādā Pēterniekos Buļļu p-sk. (1949), Jersikas p-sk. (1950-1951). 1951-1991 strādā Rudzātu v-sk. Pedagoģiskā darba stāžs - 42 gadi. Precējies, sieva Stefānija Misjūne (skat. aprakstu iepriekš).

Halina Onckule (dz. Češļa, 1932) dz. Krāslavā. Beigusi Krāslavas v-sk., LU Vēstures fakultāti. Ŗudzātu v-sk. strādā 1955-1993 (1. un vienīgā darbavieta). Pedagoģiskā darba stāžs - 38 gadi. Precējusies, vīrs Staņislavs Onckulis (skat. aprakstu tālāk). Ir 2 bērni: Lidija (1956) un Jānis (1958).

Staņislavs Onckulis (dz. 1927) dz. Rožupes pag. Beidzis Līvānu v-sk., DPI Fizikas fakultāti (neklātienē). Rudzātu v-sk. strādā 1954-1993 (pirmā un vienīgā darbavieta). Pedagoģiskā darba stāžs - 39 gadi. Precējies, sieva Halina Onckule (skat. aprakstu iepriekš). Ir 2 bērni: Lidija (1956) un Jānis (1958).

Anita Zundāne-Paegle (dz. Zundāne, 1929) dz. Līvānos. Beigusi Līvānu v-sk., Jelgavas Pedagoģisko sk. Strādā Rudzātu v-sk. (1952-1979) vispirms kā pionieru vad-ja, pēc tam - kā pirmo 4 klašu skolotāja (pirmā un vienīgā darbavieta). Pedagoģiskā darba stāžs - 27 gadi. Precējusies. Dzīvo Līvānos.

Rudzātu skolas skolēnu un absolventu skaits

Mācību gads	Skolēnu skaits	Pamatskolas absolventi	Vidusskolas absolventi
1946/47	2224		-
1947/48	150		-
1948/49	203	15	-
1949/50	241		-
1950/51	172	15	
1951/52	186		-
1952/53	326	21	-
1953/54	319	17	-
1954/55	364	62	-
1955/56	307	24	9
1956/57	299	41	14
1957/58	193	29	17
1958/59	160	12	18
1959/60	131	9	15
1960/61	143	21	18
1961/62	131	12	13
1962/63	132	12	8
1963/64	138	18	12
1964/65	137	16	9
1965/66	165	15	24
1966/67	158	10	-
1967/68	159	12	-
1968/69	185	18	10
1969/70	179	24	10
1970/71	181	18	13
1971/72	175	19	10
1972/73	174	11	17
1973/74	167	22	14
1974/75	179	11	16
1975/76	184.	16	15
1976/77	197	23	15
1977/78	135	20	14
1978/79	100	29	15

Mācību gads	Skolēnu skaits	Pamatskolas absolventi	Vidusskolas absolventi
1979/80	123	15	16
1980/81	209	11	11
1981/82	206	17	10
1982/83	197	23	15
1983/84	185	21	17
1984/85	174	18	14
1985/86	178	12	18
1986/87	177	19	19
1987/88	168	15	8
1988/89	158	15	9
1989/90	154	15	17
1990/91	153	12	10
1991/92	158	12	12
1992/93	170	8	10
1993/94	171	8	9
1994/95	166	14	10
1995/96	172	12	9
1996/97	179	10	5
1997/98	197	12	10
1998/99	198	20	11
1999/00	202	13	11
2000/01	197	16	11
2001/02	198	13	13

Rudzātu speciālā internātskola[71].

Skolas pirmsākumi. Skolas ēka celta 1953. gadā kā Rudzātu vidusskola 320 skolēniem un atrodas 4 km attālumā no pag. centra, mazapdzīvotā vietā Lūzeniekos. Kad 1981. gadā vidusskola pārceļas uz jauno ēku pag. centrā, vecajā skolā tiek izveidota esošā speciālā internātskola, kas savu darbību oficiāli sāk 1.09.1981. Telpas tiek pielāgotas skolas un internāta vajadzībām, lai gan šāda tipa skolai tās ir nepiemērotas un arī pārslogotas. Vienā ēkā bērni mācās, guļ, ēd, mazgājas, atpūšas un apgūst dzīvei nepieciešamās iemaņas. Vienā istabā dzīvo 10-18 bērni, gultas izkārtotas 2 stāvos. Bērnus nav iespējams sagrupēt pēc vecuma. Ēkas ir fiziski un morāli novecojušas, tām nepieciešams kapitālais remonts un rekonstrukcija.

8.11.2001 skolā notiek skolas 20 gadu jubilejas sarīkojums. Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze* (nr. 8, 10.-11.2001) stāsta: "Svinības sākās ar svētku koncertu, kuru sniedza speciālās internātskolas bērni. Ar nelielu sveicienu bija ieradušies arī Rudzātu vidusskolas skolēni. Plkst. 16^{00} sākās otrs koncerts, un tajā piedalījās arī paši skolas darbinieki. Tika aizdedzinātas sveces, un viesi dalījās atmiņās par pagājušo. Skanēja pensionēto skolotāju J.Kursīša, Br.Paegles u.c. atmiņu stīgas. Visus 20 gadus skolā strādā Natālija Vārpsaliete, medmāsa Vera Volkova un Helēna Stašulāne, kuras darbavieta pašlaik ir Preiļu bērnudārzā *Pasaciņa*. Absolventi un skolas darbinieki bija kuplā skaitā."

Skolas audzinātāju kolektīvs. Skolas direktori bijuši Jānis Viļums (1981-1987) un Jānis Vjakse (1987-1999). Pašreiz skolu vada direktore Gunta Jaudzema. Direktora vietnieki mācību un audzināšanas darbā bijuši Veronika Kursīte (1981-1983) un Lūcija Kudiņa (1983-1999). Pašreiz šajā darbā strādā Inga Socka. Vairāk kā 20 gadus skolā ir nostrādājuši Natālija Vārpsaliete, Helēna Stašulāne un Vera Volkova (dz. Goldova). Pensijā aizgājuši skolotāji Veronika Kursīte, Broņislava Paegle, Jānis Kļavinskis, Juzefa Brakovska, Juris Kursītis un Lūcija Kudiņa, pavāre Janīna Vēvere, telpu apkopējas Anna Goldova, Paulīna Grandāne un Vera Goldova, sētnieks Staņislavs Svencis, naktsaukles Anfisa Tumānova un Albīna Kitova. Uz 2002 skolā strādā 32 skolotāji un 30 tehniskie darbinieki.

Skolēni. 2002/2003 m.g. skolā mācās 87 skolēni no visas valsts ar dažādas pakāpes garīgās attīstības traucējumiem, 37 no kuriem ir bāreņi un bez vecāku gādības palikušie bērni. No Preiļu raj. ir 50 audzēkņi, tie pārsvarā nāk no sociālā riska ģimenēm. Pēc 9. klases beigšanas skolēni var turpināt mācības arodklasēs, pastiprināti apgūstot praktiskās iemaņas mājturībā, lauksaimniecībā un celtniecībā. Skolas pastāvēšanas 20 gadu laikā to beiguši 166 audzēkņi.

[71] Ziņas sniegusi skolas direktora Gunta Jaudzema (2002).

Rudzātu v-sk. ēka 1971. gadā, tagadējā Rudzātu speciālā internātskola

2001. gadā skolu beidz 14 skolēni. Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze* stāsta[72]: "Septiņiem 9. klases skolēniem tika izsniegta pamatizglītības apliecība, pieci 10. arodklases zēni saņēma būvstrādnieka kvalifikācijas apliecību, divas 11. arodklases meitenes saņēma mājstrādnieces kvalifikācijas apliecību. 9. klases absolventiem ir iespēja nākošajā mācību gadā turpināt mācības 10. arodklasē, savukārt arodklašu absolventiem ir jāatgriežas savās dzimtajās vietās. Ir labi, ja šiem jauniešiem ir vecāki un mājas, kur atgriezties. Tomēr visbiežāk viņu turpmākais ceļš ir "miglā tīts". Mums, skolotājiem, tā ir pierasts lieta, kad kāds audzēknis izlaidumā pirmo reizi sastop savu māti. Nu viņām ir jāatstāj skola, kurā vairākus gadus ir dzīvojis, un jādodas līdzi šim svešajam cilvēkam, kas ir viņa māte. Tie, kuru vecāki nav atrasti, nonāk pašvaldību aprūpē. Patreiz skolā dzīvo 13 bērni - bāreņi. Šiem bērniem skola ir gan skola, gan mājas."

Mācību programmas[73]. Skola strādā pēc *Speciālās pamatizglītības programmas izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem* (A un B līmenī - skolēniem ar vieglu un C līmenī - ar vidēji smagu un smagu garīgo atpalicību) un *Speciālās pamatizglītības programmas izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem (arodklasēm)* (latviešu valodas plūsmā). Programmas licenzētas (2000. gadā) uz 9 un akreditētas uz 6 gadiem. Skolā tiek realizēta arī speciālās korekcijas un rehabilitācijas programma. 1998. gadā atvērta (Preiļos bērnudārza *Pasaciņa* telpās) un darbojas kā skolas filiāle 1. klase "C" apmācības līmeņa bērniem.

Valsts valodas apguves programmas ietvaros 2000. un 2001. g. vasarā skola piedalās kopējos vasaras nometņu projektos ar Maltas speciālo internātskolu (Rēzeknes raj.). 2003. gadā sadarbībā ar Līvānu novada bērnu un jauniešu konsultatīvo centru *Paspārne* tiek realizēts Ziemeļvalstu ministrijas finansēts projekts *Zem mūsu spārna*, tā mērķis - veicināt jauniešu ar īpašām vajadzībām sociālo prasmju un iemaņu attīstīšanu un integrāciju sabiedrībā.

Skolas mācību saimniecība. Skolai pieder ap 40 ha zemes, ir 10 liellopi un 15 aitas. Ir arī liels augļu dārzs. Vēl skolas saimniecībā ietilpst kūts (mājlopiem), šķūnis, garāža, kokapstrādes darbnīca, klēts un pirts.

Lai bērni varētu apgūt dažādas reālajā dzīvē nepieciešamas darba iemaņas, skolai ir sava mācību saimniecība, kurā audzē dārzeņus un kartupeļus skolas kopgaldam un lopbarību skolas kūtī esošajiem lopiem. Bērni pašu skolotāju uzraudzībā sēj, kopj un novāc dārzeņus, dežūrē kūtī un mācās veikt kūts darbus. Amatu mācības stundās zēni skolotāju vadībā veic vienkāršākos remontdarbus gan skolā, gan mācību saimniecības ēkās. Vecāko klašu skolēni sabiedriski derīgā darba laikā veic skolas teritorijas uzkopšanas darbus.

Skolas attīstības projekts. Nomaļā vieta, kurā atrodas skola, sabiedrības un valsts attieksme pret šāda tipa skolām, kā arī vājā skolas darba vadība skolu noved līdz krīzes situācijai. Lai to atrisinātu, skolai tiek izstrādāts (1998) rekonstrukcijas un attīstības projekts un ar 1999. gadu piesaistīti līdzekļi no Valsts investīciju fonda (Ls 70 000). Projektu attīsta un tajā iesaistās Latvijas Bērnu fonds. Šī projekta ietvaros paredzēts skolas ēku atbrīvot no internāta funkcijām,

[72] Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze*, 06.2001.
[73] Preiļu raj. mājas lapa - http://www.preilirp.lv/.

sakārtot ar darba apmācību saistītās darbnīcas un kabinetus, iekārtot aktīvās atpūtas un rehabilitācijas objektus, veikt skolas ēkas kapitālo remontu.

1999. gadā tiek izstrādāts projekts skolas teritorijas labiekārtošanai. 2000. gada pavasarī *Projektu nedēļas* laikā kopā ar skolēniem tiek izveidots zāliens, iestādīti par skolas līdzekļiem iepirktie koki un dekoratīvie krūmi. 2001. gada pavasarī skolēni un skolas darbinieki turpina labiekārtošanas darbus pie skolas un atjaunotās internāta ēkas. Projekta realizēšanā iesaistās arī Preiļu raj. padome, veicot internāta ēkas teritorijas labiekārtošanas darbu (par Ls 6000).

2000. gada vasarā tiek rekonstruēta skolas dzīvojamā ēka, pārveidojot to par internātu 14 bērniem, kurā bērni dzīvo mājas apstākļiem pielāgotā vidē skolotāju uzraudzībā. Latvijas Bērnu fonds šīs ēkas rekonstrukcijai un labiekārtošanai piesaista Ls 44 500.

Izstrādātais skolas attīstības plāns kopumā virzīts uz skolēnu mācību un sadzīves apstākļu uzlabošanu un pielīdzināšanu iespējami reāliem dzīves apstākļiem pēc skolas beigšanas. Tāpēc nepieciešams radikāli uzlabot arodapmācības kvalitāti. Šī mērķa sasniegšanai nepieciešama mūsdienu prasībām atbilstošas materiāli tehniskās bāzes nodrošināšana - šūšanas darbnīcas, mājturības kabineta, kokapstrādes darbnīcas, dzīves mācības kabineta un l/s kabineta iekārtošana, kā arī atbilstošas kvalifikācijas arodapmācības skolotāji. Lai izvietotu skolā esošos bērnus, nepieciešamas 3 internāta ēkas (ciemati) ar 15-20 bērniem katrā. Savukārt, lai tuvinātu skolēnu sadzīves apstākļus reālajiem pēc skolas beigšanas, paredzēta nelielu ģimenes māju celtniecība un labiekārtošana, tādējādi radot skolas un internāta - dzīvojamā ciemata modeli, kas pielāgojams turpmākajā darbā ar garīgi atpalikušajiem cilvēkiem pēc skolas beigšanas. Domājot par skolēnu rehabilitācijas un korekcijas iespējām, paredzēts ierīkot trenažieru zāli. Tāpat arī tiek domāts par skolēnu brīvā laika organizēšanu un vasaras nometņu organizēšanu kopā ar citu rajonu bērniem.

03.2002 skolu apmeklē plaša delegācija no Vācijas[74]. Vizītes rezultātā panākta vienošanās, ka ar Vācijas Kristīgā bērnu fonda materiālo atbalstu skolas vajadzībām tiks uzbūvēta jauna internāta ēka (darbi tiek sākti jau 06.2002). Tā būs centrālā ēka ciematiņā, kuru tuvākajos gados paredzēts uzcelt skolas apkārtnē, un kurā paredzēti mūsdienīgi apstākļi bērnu sadzīvei, kā arī darba iemaņu apgūšanai un darbam. Jaunās ēkas izmaksas plānotas apm. Ls 96 000 apmērā. Vācu sponsori sameklēti ar Latvijas Bērnu fonda atbalstu. Nākošais posms būs skolas ēkas renovācija, darbnīcu iekārtošana un infrastruktūras sakārtošana.

Skola ir nodibinājusi kontaktus arī ar starptautisko labdarības organizāciju *Cerību zvaigzne*. 03.2002 šīs organizācijas koordinatori apmeklē skolu kopā ar Zviedrijas labdarības organizācijas pārstāvjiem.

Skolai tiek ziedoti arī no Krievijā populārā mūziķa Viktora Coja piemiņas koncerta (14.08.2002) iegūtie līdzekļi[75].

2002. gada vasarā noslēgts četrpusīgs līgums starp LBF, Preiļu raj. padomi, IZM un skolu par parauginternātskolas bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem izveidošanu uz skolas bāzes.

Sporta aktivitātes[76]. Kopš 14.02.2001 Rudzātu speciālā internātskola ir Latvijas Speciālās Olimpiādes (LSO) juridiskais biedrs ar 6 individuālajiem biedriem. Kontaktpersona ar LSO ir sporta skolotāja Zanda Spūle-Vilcāne. Skola ir arī Preiļu raj. sporta kluba *Cerība* biedre - piem., 12.02.2001 skolā notiek *Cerības* organizētas rajona skolu sacensības dambretē, kurā rudzātnieki 13 komandu konkurencē izcīna 7. vietu.

Vadoties no iespējām, Rudzātu speciālā internātskolas audzēkņi apmeklē LR IZM LJSC organizētās sporta sacensības slēpošanā (Aduliena, Gulbenes raj.), vieglatlētikā, rudens krosā (Lielplatone, Jelgavas raj.) un futbolā (Dzelzava, Madonas raj.). Skola piedalās arī Baltinavas Kristīgās speciālās internātskolas organizētajā pavasara krosā (Baltinava, Balvu raj.).

Katru gadu pirms pavasara brīvdienām skolā notiek Latvijas speciālo skolu novusa turnīrs. Pirmajā gadā (29.03.2001) tajā piedalās 7 skolas vienā vecumā grupā (Aduliena, Aleksandrova, Baltinava, Dzelzava, Katvari, Rudzāti, Zālīte). 1. vietu un ceļojošo kausu iegūst Rudzāti, 2. vietu - Aduliena, 3. vietu - Aleksandrova, bet individuāli rudzātnieki izcīna vienu I un divas III vietas. 2002. gadā novusa turnīrs norit 2 dienas (20.-21.03), divās vecuma grupās.

---

[74] Laikraksts *Novadnieks*, 28.03.2002, 8. lpp.
[75] Laikraksts *Rīgas Balss*, 14.08.2002, 3. lpp.
[76] Ziņas sniegusi sporta skolotāja Zanda Spūle-Vilcāne (02.04.2002).

Piedalās 5 skolas vecākajā vecuma grupā (Aduliena, Aleksandrova - 2 komandas, Dzelzava - 2 komandas, Katvari - 2 komandas, Rudzāti). 1. vietu iegūst Dzelzavas I komanda, 2. vietu - Dzelzavas II komanda, 3. vietu - Aleksandrovas I komanda. Jaunākajā vecuma grupā piedalās 4 skolas (Aleksandrova, Gaisma, Aduliena, Rudzāti). 1. vietu iegūst Aleksandrova, 2. vietu - Gaisma, 3. vietu - Rudzāti.

10.04.2002 Rudzātu speciālā internātskola otro reizi uzņem Preiļu raj. skolu komandas novusā. 2001. gadā piedalās 11 pamatskolas (Aizkalne, Ārdava, Gailīši, Galēni, Priekuļi, Rimicāni, Rožupe, Rušona, Sīļukalns, Sutri un Rudzāti). 1. vieta - Rudzāti, 2. vieta - Ārdava, 3. vieta - Rušona.

11.-12.05.2002. Rudzātu speciālajā internātskolā notiek 13. *Futbola svētki* starp Rožupes, Turku, Sīļukalna, Saunas un Rudzātu pag. iedzīvotājiem. Jau 11 gadus sacensības notiek vienā dienā skolēniem un pieaugušajiem. Šogad ir otrais gads, kopš sacensības notiek 2 dienas. Pirmajā dienā sacenšas skolēni, otrajā - pieaugušie. Jau vairākus gadus skolēnu konkurencē nepārspēti paliek Rožupes skolēni. Arī Rožupes pieaugušo komandu tikai pagājušajā gadā pārspēja sacensību viesu komandas *Zemessardze* (Preiļu raj. 35. bataljona komanda) un *Līvānu policija*.

Kopš 15.12.2000 Rudzātu speciālā internātskola ir Latvijas Bērnu un jauniešu invalīdu sporta federācijas (LBJISF) juridiskais biedrs ar 30 individuālajiem biedriem.

LBJISF organizē BOCCIA[77] turnīrus Latvijas novados. 16.02.2002 Līvānos notiek Latgales novada turnīrs. Ieradušās komandas 2 vecuma grupās no Daugavpils, Līvāniem un Rudzātiem. Pirmās vietas abās vecuma grupās ir Līvānu komandas. Jaunākajā vecuma grupā rudzātnieku 1. komandai - 2. vieta, 2. komandai - 4. vieta, savukārt vecākajā grupā rudzātnieku komandai (komandas kapteine - Inese Arkliņa) 2. vieta.

2000. gada vasarā skolas bērniem invalīdiem ir iespēja pabūt LBJISF organizētajā sporta un atpūtas nometnē Jūrmalā (nometnes vad-ja - Zemgales novada koordinatore Ruta Kļaviņa).

Četrus gadus Rudzātu speciālā internātskola apmeklējusi Latvijas Bērnu invalīdu sporta svētkus Jelgavas raj. Ozolniekos.

Lieldienu Zaķa Sporta spēļu turnīrs (2000) arī notiek Rudzātu speciālajā internātskolā.

Aktīvi sportotāji ir arī skolotāji. Kopš 1999 ik gadus notiek speciālo skolu pedagogu sporta sacensības *Veselības dienas*, kurās pulcējas 16 speciālo skolu skolotāju komandas no dažādām Latvijas vietām. Šīs sacensības katru gadu rīko cita speciālā internātskola - lai skolotāji labāk iepazītos ar pārējo speciālo skolu darbu. Tā 1999. gadā tās notiek Telčos (Kuldīgas raj.), 2000. - Zālītē (Bauskas raj.), 2001. - Rudzātos, 2002. - Pūrē (Tukuma raj., organizē Dzirciema speciālā internātskola). Šajā sacensībā rudzātnieki piedalās 8 ar cilvēku komandu (vad-ja skolotāja Zanda Spūle-Vilcāne) un atgriežas ar uzvaru.

Ārpusstundu darbs. Brīvajā laikā bērni labprāt sporto, dzied, zīmē, dejo un rotaļājas. Ļoti daudz strādā pie rokdarbiem. Skolā darbojas mūzikas, sporta, aušanas, adīšanas, tamborēšanas, ādas apstrādes, kokapstrādes, tautas deju, moderno deju (vad-js Ē.Kārklis), ticības mācības un teātra pulciņi. Ir koris un jauktais vokālais ansamblis. Skola piedalās rajona un valsts rīkotajos pašdarbības pasākumos un konkursos. Kopš 1989 skola rīko folkloras svētkus. Jau daudzus gadus skolēni ar panākumiem piedalās Lielplatones speciālās internātskolas (Jelgavas raj.) rīkotajās *Modes skatēs* un pasākumā *Mikslis*. Skolas *Popiela* piedalās Rubas speciālās internātskolas (Saldus raj.) rīkotajās skatēs - koncertos.

Tradīcijas. Katrs mācību gads iesākas ar sirsnīgu atkal redzēšanos 1. septembrī, turpinās ar skolotāju sumināšanu Skolotāju dienā. Tiek rīkoti draudzības vakari ar citām skolām. Katru mēnesi tiek sveikti jubilāri. Ziemassvētki nāk ar Ziemassvētku ieskaņas koncertu un Ziemassvētku pastu. Pēc Ziemassvētku brīvdienām tiek rīkots karnevāls un dažādi konkursi, februārī - atzīmēta Valentīna diena, martā - rīkota *Popiela*. Lieldienas nāk ar olu krāsošanu un šūpošanos. Aprīlī notiek skolas apkārtnes labiekārtošana *Projektu nedēļas* ietvaros. Katru gadu maija otrajā svētdienā notiek futbola svētki ar kaimiņu pagastu piedalīšanos. Mācību gads beidzas ar pēdējo zvanu, pēdējo mācību dienu un izlaidumiem. Vasaras brīvlaiku kuplina darbošanās vasaras nometnēs.

---

[77] BOCCIA spēle ir aizgūta no zviedriem, tā domāta bērniem ar kustību traucējumiem. Spēle saistās ar krāsainu bumbiņu ripināšanu (dalībnieki ripina bumbiņas norādītajā laukumā līdz galvenajai bumbiņai). Labāks rezultāts ir tam spēlētājam, kura bumbiņa tiek pieripināta pēc iespējas tuvāk galvenajai bumbiņai. (Laikraksts *Novadnieks*, 27.02.2002, 8. lpp.)

Dažādi.

- 23.02.2001 - 3 skolēni piedalās leļļu tērpu skatē Jelgavas raj. Lielplatones speciālajā internātskolā, pasākuma ietvaros notiek arī rokdarbu izstāde, kurā piedalās arī rudzātnieki.
- 15.03.2001 - 3 skolas audzēkņi piedalās TV raidījuma *Popiela* rīkotajā konkursā Rubas speciālajā internātskolā, kur iegūst temperamentīgākā priekšnesuma titulu un 2 skatītāju balvas.
- 2002 - skola iegūst 1. vietu rajona konkursā par telpu noformējumu, sagaidot LR proklamēšanas gadadienu[78].
- 2002 - skola iegūst 1. vietu un mikroviļņu krāsni a/s *Preiļu siers* kopā ar sabiedrisko organizāciju *Siera klubs* rīkotajā akcijā *Bagātiniet bērnu uzturu ar siera ēdieniem*[79].

Rudzātnieki - augstāko mācību iestāžu beidzēji (dati nepilnīgi)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Augstskola	Absolvēšanas gads	Specialitāte
1.	Abarone Nellija (Leitāne)	1935	LLA	1980	
2.	Anspaka Dace	1965	REA (RSA)	1991	
3.	Anspaks Kazimirs	1930	Sibīrijā	1954	Pedagogs
4.	Anspaks Kazimirs Kazimira d.	1959	RPI	1966	Pedagogs
5.	Anspoka Helēna (Guļbinska)	1925-2000			Skolotāja
6.	Bataraga Ināra	1947	LVU	1977	
7.	Batarags Ēvalds	1954	DPI	1977	Pedagogs
8.	Bernāne Veronika (Vilcāne)	1929	LVU	1952	Pedagoģe
9.	Bernāns Antons	1936	LVU	1970	Inženieris
10.	Bērsone Genovefa (Cakule)[80]	1957-1998	LVU		Žurnāliste
11.	Bojāre Lūcija	1926-1999	HJA		
12.	Bojāre Rozālija	1923			Ekonomiste
13.	Bojārs Aloizs	1887-1958			Jurists
14.	Bojārs Jāzeps	1940	RPI		Inženieris
15.	Bojārs Konstantīns	1932	RGS, LVU		Garīdznieks
16.	Bojārs Leons	1939	KTI		Tehnologs
17.	Bojārs Vladislavs	1932-1975	KAA		Lidotājs
18.	Brūvere Irēna (Vaivode)	1943	LMI		Ārste
19.	Brūvere Janīna (Pūdniece)	1939	RPI		Ķīmiķe
20.	Brūvere Leontīne	1932	LVU	1958	Pedagoģe
21.	Brūvere Sarmīte	196?	DPI	1990	Pedagoģe
22.	Brūvers Juris	194?	LVFKI	1965	Pedagogs
23.	Brūvers Kārlis	1943	RPI		Inženieris
24.	Brūvers Pēteris	1941	ĻKMI		Medicīna
25.	Brūvers Pēteris Dominika d.	1921-2001	LLA	1952	Agronoms
26.	Brūvers Uldis	1966	LLA	1988	Agronoms
27.	Brūvers Vitālijs	1939	RPI	1960	
28.	Brūvers Zigfrīds	1949	RPI		Zinātnieks
29.	Bulmeistere Paulīne	1922	DPI		Pedagogs
30.	Bulmeistere Venita (Sunepe)	1944	DPI		Pedagoģe
31.	Būmanis Edmunds	1945	LVU	1975	Sociologs
32.	Būmanis Jānis	1928	LLA	1966	Agronoms
33.	Cakuls Jānis	1926	RGS	1949	Garīdznieks
34.	Deņīsova Alma (Bataraga)	1953	LVU	1991	
35.	Džārdāne Helēna	1917	VDSI		Pedagoģe
36.	Eglītis Jānis	194?	LVU	1970	Pedagogs
37.	Eglītis Uldis	195?	LLA	1985	
38.	Eriņš Jānis	1939	Lidotāju augstskola		Lidotājs
39.	Grandāns Jānis	195?	LLA	1981	Agronoms
40.	Graubiņš Jēkabs	1886-1960	Latvijas Konservatorija	1923	Komponists
41.	Gribonika Diāna	19??	RPI		
42.	Gribonika Ināra	1961	LLA	1983	Ekonomiste
43.	Griga Nellija (Pastare)	196?	LLA	1983	
44.	Grišāne Monika (Turkopule)	1915	Rozentāla Mākslas skola		Juveliere
45.	Guļbinska Tekla	1923			Skolotāja
46.	Ivbulis Jāzeps	1909-1970	LU	1937	Agronoms
47.	Jansone Guna (Bulmeistere)	1944	LVU		Pedagoģe
48.	Jasinska Maija (Bataraga)	1967	DPI	1990	Skolotāja

[78] Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze*, nr. 14, 12.2002.

[79] Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze*, nr. 14, 12.2002.

[80] G.Bērsone (4.12.1957-20.12.1998, apb. Rudzātu k.) - ļoti talantīga, apdāvināta žurnāliste (žurnāliste "no Dieva"), rakstījusi laikrakstiem *Latvijas Jaunatne*, *Labrīt*, *Neatkarīgā Rīta Avīze*, *Literatūra, Māksla* un žurnāliem *Grāmatu Apskats* un *Mans Mazais*.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Augstskola	Absolvēšanas gads	Specialitāte
49.	Jaudzeme Marija	1938-1983	LVU		Ekonomiste
50.	Jaudzems Jānis	1947	LNPI		Inženieris
51.	Jonikāne Lidija (Uļjānova)	19??	LVU		
52.	Kanča Veronika (Turkopule)	1918	CSI	1942	Pedagoģe
53.	Klibiķe Ruta (Gribonika)	1959	LLA	1981	Ekonomiste
54.	Kurčina Anna (Pastare)	1941	LLA	1962	Agronome
55.	Kurčins Antons	1924-1964	Kanādā	1959	
56.	Kurčins Augusts	1928	LVU	1964	
57.	Kurčins Jānis Jāņa d.	1975	RPI		Inženieris
58.	Kurčins Jānis Pētera d.	1948	RPI	1971	Inženieris
59.	Kurčins Pēteris	1908-1993	LU	1938	Jurists
60.	Ķeķere Lidija (Onckule)	1956	DPI	1979	Pedagoģe
61.	Lāce Genovefa	1935	LVU		Pedagoģe
62.	Laizāne Lilita (Pastare)	196?	LLA	1985	
63.	Leitāns Jānis	1891-1931			Garīdznieks
64.	Leja Jānis		LMI		Ārsts
65.	Ližbovskis Ēvalds	1942	PSRS augstākā jūrniecības skola Ļeņingradā	1978	Inženieris - kapteinis
66.	Ližbovskis Romāns	1945	LVU	1979	Skolotājs
67.	Māsāne Vija (Bataraga)	1965	DPI	1989	Skolotāja
68.	Mauliņa Anna (Brūvere)	1940	LVU		Filoloģe
69.	Mozuls Pēteris	1938	LVU		Pedagogs
70.	Paegle Broņislava (Babre)	1925			Skolotāja
71.	Pastare Ligita	1972	DPU	1998	Pedagoģe
72.	Pastare Maruta	195?	LLA	1972	Agronome
73.	Pastare Tekla	1921			Pedagoģe
74.	Pintāne Anna	196?	LLA	1982	
75.	Pintāns Jānis Jāzepa d.	1956	LVFKI	1980	Pedagogs
76.	Pintāns Pēteris	1931-1996	LVU		Žurnālists
77.	Pipare Broņislava (Skutele)	1933	LLA	1958	Ekonomiste
78.	Prikule Sandra	195?	DPI	1980	Pedagoģe
79.	Pūdnieks Konstantīns	1904	RGS		Garīdznieks
80.	Riekstiņa Silvija (Būmane)	1939	LLA		Ekonomiste
81.	Rudzāte Silvija	195?	LLA	1980	Ekonomiste
82.	Rudzāte Veneranda	1937	DPI	1962	Pedagoģe
83.	Rudzāts Alberts	1928	DPI		Pedagogs
84.	Rudzāts Vitālijs	1959	LLA		Ekonomists
85.	Rusiņa Marija (Bataraga)	1956	LLA	1979	Ekonomiste
86.	Savicka Monika (Brūvere)	1947	LMA		Ārste
87.	Sinkoviča Marina (Solovjova)	1938	DPI	1963	Pedagoģe
88.	Skrauča Valija (Bulmeistere)	1934	DPI	1955	Pedagoģe
89.	Sondors Francis	1926	LLA		Inženieris
90.	Sukaruka Bārbala (Klauža)	1906-1977	VRSI		Pedagoģe
91.	Sviķe Silvija (Jaudzeme)	1942	LVU		Ekonomiste
92.	Turkopule Natālija	1944	Amerikā		Ekonomiste
93.	Turkopuls Ādams	1902			Agronoms
94.	Turkopuls Jānis Pētera d.	1899-1939	LU	1923	Filologs
95.	Turkopuls Jānis Staņislava d.	1939	Amerikā	1956	Inženieris
96.	Vaivods Aloizs	1895	VDSI		Pedagogs
97.	Vaivods Jānis	1904	VDSI	1927	Pedagogs
98.	Velkme Jānis	1876-1962	S-PGS	1902	Garīdznieks
99.	Vilcāns Jānis	1922-2002	Amerikā		Zinātnieks
100.	Viļuma Genovefa	1926	DPI		Pedagoģe
101.	Viļums Jānis	1953	DPI	1974	Pedagogs
102.	Vindele Anna	1926-2000	LVU		Filoloģe
103.	Volkovs Leontijs	1932	RPI		Ķīmiķis
104.	Zalāns Antons	1948-1979	RPI	1976	Inženieris
105.	Zalāns Pēteris	1944	LLA	1972	Agronoms

Bērnudārzs *Zīļuks*. 1964. gadā Rudzātu pad. saimniecība saimniecībā strādājošo bērniem atklāj bērnudārzu (20 vietas, vad-ja H.Onckule). 01.1988 tiek atklāts lielāks, modernāks bērnudārzs (90 vietas). Sākumā to apmeklē 50 bērnu (3 vecuma grupās). Mainoties sociāli ekonomiskajiem apstākļiem, līdzekļu trūkuma dēļ jaunbūvētais lielais bērnudārza komplekss ir pamests novārtā, nekādi netiek izmantots. Pārmaiņu laikā, mainoties valsts varai, pag. pašvaldības vadītāji pieļāvuši lielu kļūdu, neizmantojot šo celtni un pieļaujot bērnudārza inventāra izvazāšanu. Uz 2003 bērnudārzs iekārtots Rudzātu v-sk. ēkā. Bērnudārzu apmeklē 31 bērns, darbojas 2 grupas, ar viņiem strādā 4 pedagogi.

Reliģiskā dzīve

Latgalē 16.-18. gs. izplatītās kristīgās konfesijas, misijas, misionāri un to devums Latgalei[1]. Šai laikā Latgalē kā pirmie ienāk jezuīti un te darbojas no 1630. līdz 1820. gadam, kad Krievijas cara valdība viņus izraida. Šajā laikā viņi paspēj izdarīt visai daudz. Jezuītu apsekojumi (reālācijas), ziņojumi savai priekšniecībai par stāvokli Latgalē pēc Livonijas sabrukuma un poļu laiku pirmajiem gadu desmitiem ir unikāli dokumenti par novada pagātni, iedzīvotājiem, ticējumiem, paražām un rituāliem.

Kā liecina 17. gs. sākuma (1608, 1618 u.c.) jezuītu apsekojumi, Latgalē vēl pastāv ticība senajiem mitoloģiskajiem dieviem un dievībām. Pielūdz vīrišķības simbolu ozolu, sievišķo sākotni - liepu. Pie šiem kokiem un svētbirzīs (kas ir kopēji gan kādam apgabalam, gan pieder atsevišķām ģimenēm) tiek nesti ziedojumi (olas, jēri, gaiļi, alus), notiek upurēšana, ko pavada rituāli un izsenis tapušas izdarības. Tāpat jezuītu ziņojumos minēti svētie akmeņi, ko uzglabājot virtuvē, šķūņos un klētīs - tos apslakot ar kaujamo dzīvnieku asinīm un noliekot daļiņu no katra ēdiena. Piemin veļus, Pērkonu, Māru, Zemes māti, Ūsiņu u.c. dievības. Kristībās, bērēs, saulgriežu svētkos piekopj dažādus rituālus, dzied pašu sacerētas dziesmas. Pret pagāniski mitoloģiskajām ieražām jezuīti cīnās, cērtot svētos kokus un birzis, kristot un mācot katoļu lūgšanas.

Vēl 17. gs. Latgalē Vidzemes pierobežā (Preiļos, Varakļānos, Stirnienē, Atašienē, Krustpilī un Asotē) valda muižnieki, kas pieņēmuši luterticību. Grāfs Plāters 1698. gadā pārvērš Indricas luterāņu baznīcu par Romas katoļu baznīcu. 1706. gadā katoļi no luterāņiem atgūst agrāko katoļu baznīcu Freimaņos. Pārējā Latgalē ir Romas katoļu, pareizticīgo un uniātu baznīcas. 17. gs. Romas katoļu baznīcas ir Rēzeknē, Ludzā, Daugavpilī, Užvaldē (Izvaltā), Viļakā, Višķos, Piedrujā, Šķaunē, Brigos, Mērdzenē, Sarkaņos, Pasienē, Aglonā un iespējams, ka arī vēl citur.

Rosīga izpostīto baznīcu atjaunošana un jaunu baznīcu dibināšana sākas pēc Lielā Ziemeļu kara. Romas katoļticīgo apdzīvotā teritorija ir ļoti plaša, tādēļ muižnieki atsevišķu muižu iedzīvotāju garīgai aprūpei pieaicina garīgo ordeņu mūkus. Visplašāko darbību attīsta Jezuītu ordenis, tad dominikāņi un lazaristi (saukti par misionāriem), bet 18. gs. 2. pusē - arī bernardieši. Pēc St.Škutāna vērtējuma, 18. gs. 2. pusē Latgalē vienlaikus darbojas 73 mūku: 32 jezuīti, 28 dominikāņi, 10 lazaristi (lācaristi) un 3 bernardieši. Bez tiem vēl darbojas ap 30 laicīgo garīdznieku.

St.Škutāns atzīmē, ka ar jezuītu darbību Latgalē ir saistīta ne tikai nozīmīgu kultūras tradīciju veidošana, bet arī ikdienišķās pelēcīgās sadzīves caurstrāvojums ar kādu prieka staru, cilvēcisku možumu, uzmundrinājumu un labestību. Dažu racionālu saimniekošanas paņēmienu ieviešana, slimnieku apraudzīšana un tautas medicīnas līdzekļu pielietošana, kopīgi dziedātās dziesmas baznīcā un mājās, organizētās talkas, sirsnība, labsirdīgs humors - visu šo cilvēcisko piezemēto un reizē cildeno attieksmju veidošanā lieli nopelni ir jezuītu priesteriem, dažādu rangu misiju darbiniekiem. Viņu klātbūtne un aktīvā, nerimtīgā darbošanās ir katalizators arī attiecībā pret citiem, nomāktajos zemnieku ļaudīs vieš ticību ne tikai šā vārda reliģiskajā, bet arī plašākā nozīmē.

Jezuīti prot tuvoties zemnieku ļaudīm un rod ar viņiem labu kontaktu. Tiek iedibināti dažādi vienkārši, bet nereti emocionāli iedarbīgi un uzskatāmi līdzekļi, saistīti ar zināmiem tradicionālajiem priekšstatiem un izdarībām: ūdens svētīšana baznīcā un tā izsniegšana dievlūdzējiem, vasku un sveču apsvētīšana, Lieldienu olu svētīšana baznīcā vai tās dārzā. Rožu kroņu izgatavošana - tos var piekārt pie svētbildēm, apvīt ap lūgšanu grāmatu vai vienkārši ielikt kabatā, lai attiecīgā brīdī noskaitītu desmit *Esi sveicināta, Marija* un vienu Tēvreizi (*Tāvs myusu...*). Viņi spredikos iztēlē veido Kristus jēra tēlu un īpaši - Jaunavas Marijas tēlu. Ar apsvētītu zālīšu - vīraka kūpināšanu no mājām izdzen ļauno garu, atbaida nelaimi, sakralizē telpu. Dievkalpojumus ritualizē svinīgi un reizē raiti, ienesot zināmus spēles un pārvērtību elementus. Sākumā dievkalpojumu rituālu pavada ar dziedāšanu, tauru u.c. pūšamo instrumentu skaņām, bet vēlāk, kad uzceļ lielās mūra baznīcas, - ar kora dziesmām un ērģeļu dievišķi pacilājošo mūziku.

Jezuīti gūst atbalsi un atbalstu vienkāršajā tautā un var arī sekmīgi īstenot pretreformācijas uzdevumus vairāku iemeslu dēļ.

Pirmkārt, viņi apgūst un lieto vietējo valodu. Misijas darbā - savos spredikos, sarunās, vēlāk - arī ar latgaliski sarakstīto grāmatu palīdzību jezuīti iegūst cilvēku uzticību un rada viņos apziņu, ka ar Visaugstāko var sarunāties, raidīt viņam savas žēlabas un lūgšanas dzimtajā valodā.

Otrkārt, piesaista un uzticību rada jezuītu pieticīgais dzīvesveids. Viņi izceļas ar centību un gudrību, nevis ar bagātību, tieksmi pēc materiālajām vērtībām. Viņi negrib dzīvot uz novārdzināto zemnieku

---

[1] Ed.Dunsdorfs *Skaistā Latgale*, Austrālija, Melburna, 1991, 23., 36.-39. lpp.; Ed.Dunsdorfs *Latvijas vēsture 1600-1710*, Austrālija, Melburna, 1962, 384. lpp.; *Ai, māte Latgale*. Atskati Latgales vēsturē un kultūrvēsturē, *Annele*, 2001, 182.-187. lpp.; St.Škutāns *Misionaru darbeiba Latgolā*, Vācija, Minhene, 1953, 71. lpp.; T.Puisāns *Latgales vēsturiskās skices*, Toronto, 1998, 147.-163. lpp.; Ed.Dunsdorfs *Latgales vēsturiskās kartes*, Melburna, Austrālija, 1991, 38. lpp.

rēķina, bet iztiek, galvenokārt saņemot brīvprātīgus ziedojumus baznīcas vajadzībām. Viens no galvenajiem avotiem baznīcu celšanai, misiju iekārtošanai un skolu dibināšanai ir muižnieku mecenātisms.

Treškārt, panākumus veicina jezuītu lielais cilvēciskums, humānisms, cildenā pašaizliedzība mēra un bada laikos, nebaidīšanās riskēt ar savu dzīvību, nereto to ziedojot citu labā. Šajā ziņā viņi pacēļas pāri luterāņu mācītājiem (vāciešiem), kuri ir no tautas atsvešinātāki un distancētāki, un kuriem nav raksturīgs tāds izvērsts žēlsirdības darbs. Jezuītu priesteri ir kopā ar zemniekiem viņu mājās gan mācot bērnus, gan svētku reizēs, gan bēdu dienās - atvieglojot slimo ciešanas, pavadot aizgājējus pēdējā ceļā...

Ceturtkārt, piesaista jezuītu darbības konkrētība, dažādu rituālu uzskatāmība un zināma saikne ar tautas ieražām un tradīcijām: viņu izkoptā dziedāšana, dažādu jaunu zāļu un viņiem vien zināmu ārstniecības līdzekļu pielietošana, lauku, pļavu, dārzu, māju, ēku, maizes u.c. produktu svētīšana, smaržīga apkūpināšana u.c. benedikcijas.

Piektkārt, dažādu sakramentu (stiprināšanas, grēksūdzes un grēku atlaišanas, laulību, pirmsnāves) praktizēšana, kas cilvēkos rada garīgu un morālu atspaidu.

Sestkārt, atšķirībā no luterāņu dievkalpojumiem jezuītu reliģiskie rituāli ir daudzveidīgi un pēc iespējas ārēji krāšņi, pat teatralizēti. Tie ir mākslas elementu caurvīti. 40 stundu dievkalpojumi, rekollekcijas, lūgšanas ar tām sekojošām "atlaidām" (garīgo gandarījumu, šķīstīšanu, grēku "atlaišanu"), svinīgas mises, procesijas, gājieni ar iedegtām svecēm naktī, dramatiski uzvedumi (mistērijas).

Septītkārt, jezuīti rīko publiskus disputus ar protestantiem, kur kā klausītāji var piedalīties vietējie iedzīvotāji. Tas rosina spriestspēju, attīsta domāšanu un polemikas kultūru. Jezuīti ar savu labo izglītību, loģiku u.c. argumentiem parasti šajās diskusijās ir uzvarētāji.

Un astotkārt, jezuīti neaprobežojas tikai ar kristietības sludināšanu, bet iedzīvotāju vidū tiecas izplatīt arī laicīgās, praktiskās zināšanas par racionālu saimniekošanu, bišu kopšanu, jaunu kultūru ieaudzēšanu, darba rīku uzlabošanu.

Būtībā jezuīti ir tie, kuri nodibina pirmās skolās Latgalē, un šajās skolās var mācīties arī zemnieku bērni. Tajās bez ticības pamatiem (katehisma) māc arī lasīt, rēķināt u.c. dzīvei nepieciešamas "gudrības". Protams, tas attiecas uz zemākajām jeb pamatskolām un klasēm. Augstākajās skolās māca arī valodas, vēsturi, filozofiju, retoriku u.c. zinības. Attālākos lauku novados, kur nav skolu, jezuītu priesteri iet uz zemnieku mājām un tur māca bērnus.

Nodibinoties Vidzemes bīskapijai, jezuītu galvenā mītne atrodas Cēsīs un Rīgā. Zviedri jezuītus no Vidzemes izraida, un par viņu galveno mītni nu kļūst Daugavpils, kur tiek uzcelta baznīca, izveidotas mācību iestādes - 1636. gadā nodibināta skola (t.s. kolēģija), kur darbojas izcili mācīti dažādu tautību misionāri. Uz šo skolu jaunatne nāk mācīties arī no attālākiem Livonijas novadiem. Ar Daugavpili centrā jezuīti darbojas 10 misijās. Pēc St.Škutāna ziņām, par vienu no aktīvākajām kļūst Dagdas misija (Misio Hilseniana) ar atbalsta vietu Kaunatā. Jezuītu misijas darbojas Krāslavā (1668-1756), Preiļos, Varakļānos (1727), Izvaltā (1625), Aulejā (1626, Indricā (1756), Kaunatā (1742), Puštā (1743), Bukmuižā (1751) u.c. Ir zināms, ka 17. gs. darbojas draudzes skolas Viļakā (dibināta 1683) un Ludzā (dibināta 1686). 19. gs. sākuma materiāli liecina, ka 1802. gadā Daugavpils jezuītu skolā ir 91 skolēns. Šajā laikā te pastāv triju veidu skolas (kursi): morālteoloģijas, humanitāro zinātņu un retorikas. Ir zināms, ka pēc pārcelšanās uz Pušu un Izvaltu tur tiek mācītas humanitārās zinātnes un retorika. Jezuītu skolās Izvaltā kolēģijas slēgšanas laikā (1820) mācās 110 audzēkņi, 32 no tiem - uz Dagdas Hilzenu rēķina.

Pie garīgo ordeņu (konkrēti - lazaristu) īpašiem nopelniem izglītības laukā pieder pirmās Latvijas augstskolas. Lazaristi 1757. gadā Krāslavā nodibina garīgo semināru (2 sholasti, 9 garīdznieki), lai sagatavotu priesterus Livonijai un Smoļenskas draudzēm. Seminārs darbojas 1757-1844, šajā laikā sagatavojot 253 priesterus (pārsvarā poļus un lietuviešus), no kuriem daudzi strādā Latgalē un ir redzami kultūras darbinieki, dažāda rakstura grāmatu autori, augšzemnieku literārās tradīcijas aktīvi veidotāji. Pēc tam semināru pārceļ uz Minsku. Krāslavas seminārā kā atsevišķs priekšmets tiek pasniegta latviešu valoda (*Inflantsko łotewski język*).

19. gs. sākumā Latgalē rodas vēl dažas jaunas skolas. To vidū - misionāru dibinātā apriņķa skola Krāslavā (1814), kuru vēlāk pārceļ uz Rēzekni, dominikāņu garīgais seminārs Aglonā un viņu radītā filozofijas un teoloģijas studija Pasienē (1827-1832).

Bernardieši valda Viļānu klosteri (18. gs. vidus - 1832), līdz cara valdība to likvidē.

Jezuītiem u.c. garīgajiem ordeņiem ir lieli nopelni Latgales sakrālās arhitektūras izveidē. Viņi ir ierosinātāji, bet dievnamu būvi finansē galvenokārt redzamākie Latgales muižnieki. Jezuīti uzceļ Daugavpils baznīcu (pabeigta 1746). Ar jezuītu un magnātu Hilzenu gādību tiek uzcelta Dagdas baznīca, kā arī vairākas citas baznīcas Latgalē un Baltkrievijā. Jezuītu un misijas gādības rezultātā Latgalē uzceltas baznīcas Izvaltā (1626), Aulejā (1626), Preiļos (1672), Krāslavā (1676), Asūnē (1682), Līvānos (1686), Ludzā (1686), Rušonā (1698), Indricā (Indrā, 1698), Pildā (1785), Bukmuižā (1751) u.c. Pirmā nelielā Viļakas baznīca uzcelta 1715, otrā - lielā - 1748. Vēlāk šīs pirmās baznīcas nomaina lielas un krāšņas mūra baznīcas.

Dominikāņu ordeņa darbības rezultātā tiek uzceltas lielās un krāšņās baroka stila baznīcas Pasienē (1761) un Aglonā (1800). Dominikāņi Aglonas baznīcas altārī novieto teiksmaino Dievmātes svētbildi, kas ir Lietuvas valsts aizbildnes, Trāķu katoļu baznīcas svētbildes kopija. No Pasienes misionēdami plašā novadā, dominikāņi nodibina savas draudzes Rundānos, Brodaižos, Raipolē, Eversmuižā, Briģos un Istrā, uzceldami šajās vietās arī baznīcas.

Protams, neapšaubāms ir arī tas, ka garīgo ordeņu darbība Latgalē ir sekmējusi arī tēlotājas mākslas, īpaši glezniecības, attīstību.

Viens no lielākajiem jezuītu nopelniem ir tas, ka viņi kļūst par otrās - latgaļu rakstu tradīcijas iedibinātājiem Latvijā un Latgales grāmatniecības pamatlicējiem. Viņi ne tikai apgūst vietējo latviešu valodu, bet arī raksta grāmatas latgaliski (sākumā garīgās, vēlāk - arī laicīgās), izdodot tās Viļņā un Polockā (Latgalē nav savas spiestuves). Jezuīti uzskata, ka ikvienam latvietim (respektīvi, latgalietim) jāprot lasīt savā valodā lūgšanu grāmatu. Viņu darbības laikā ar viņu aktīvām rūpēm tiek izdotas vairāk kā 50 dažāda reliģiska rakstura grāmatas, 4 ābeces (t.sk. arī pirmā latgaliešu ābece 1768), 4 pretalkoholiskie izdevumi, 1 grāmatiņa par bišu kopšanu, 1 - par elementāro matemātiku, 2 grāmatas par bērnu audzināšanu un 3 didaktiski morālstāsti. Šo laiku - 18. gadsimtu M.Bukšs raksturo kā latgaļu rakstniecības gaišo priekšpusdienu, kā Latgales kultūras renesansi - ar saviem apgaismības centieniem, ar skaistu baznīcu būvēšanu, ar garīgām organizācijām un to aktīvu darbību. Ar draudzes skolām, ar garīgo literatūru vecajā latgaļu valodā, ar pirmās augstskolas (Krāslavas garīgā semināra) nodibināšanu, darbību u.c. garīgo progresu veicinošām lietām.

Nav ziņu par to, kad Latgalē sākusies uniātu konfesijas izplatība. Kad 1582. gadā Inflantijā nodibinās Romas katoļu bīskapija, tā ar valsts atbalstu sāk vajāt pareizticīgo un protestantu muižniekus. Pēc 1784. gada kadastra zīmētā karte rāda uniātu baznīcu kopskaitu Latgalē - 18 (23 Romas katoļu baznīcas: 7 jezuītu, 6 dominikāņu, 3 laicīgo priesteru, pa 1 bernardiešu, lazaristu un kanoniķu 10 nezināmas Romas katoļu piederības). Kā pareizticīgie, tā katoļi cenšas uniātus pārvilkt savā pusē. Šai ziņā pārmaiņas ienes Poļu sacelšanās (11.1830, 01.1833). Krievu valdība pārmet uniātiem, ka tie atbalstījuši sacelšanos un sāk viņus apkarot. 1839. gadā uniātu bīskapu sinodes dalībnieki paraksta lēmumu par pievienošanos Krievijas pareizticīgo baznīcai. Ar to arī uniātu baznīca savu darbību Latgalē (un Baltkrievijā) izbeidz.

Jau no kristīgās ticības pirmsākumiem, kad muižnieki pieņēma attiecīgo konfesiju, arī zemnieki sekoja. Vienīgais izņēmums - vecticībnieki, kas neatkarīgi no savu kungu konfesijas savu ticību nemainīja.

Latgales Romas katoļu baznīca Krievijas virskundzībā. Ķeizarienes Katrīnas II instrukcijai, kas jaunpievienotai Latgalei kopā ar Baltkrieviju solīja pilnīgu ticības brīvību visām konfesijām, seko 14.12.1772 izdotie galīgie noteikumi par katoļu baznīcas stāvokli Baltkrievijā. 1783. gadā nodibinātā Mogiļevas arhidiacēzē ietilpst arī Latgales Livonijas bīskapija. 1788. gadā Minska nodibinātais seminārs atvelk daļu līdzekļu Krāslavas seminārām. 1820. gadā atver teoloģijas studiju Aglonā, kas pastāv līdz 1864. Šajā mācību iestādē mācības notiek arī latviešu valodā.

Līdz 18. gs. 60-tajiem gadiem Latgalē rosīgi darbojas jezuīti, dominikāņi u.c. ordeņu mūki. Lai gan Katrīna II neļauj Krievijā izsludināt pāvesta Klementa XIV 1773. gada bullu par jezuītu ordeņa atcelšanu, jezuīti tomēr zaudē dažus īpašumus, zaudē arī savu izcilo stāvokli draudžu garīgajā apkopšanā un jau 70-tajos gados dažas viņu misijas likvidējas. Aglonas klosteris tiek pārvērsts par visā Krievijā slēgto klosteru priesteru trimdas un ieslodzījuma vietu. 80-tajos gados klosteri slēdz. Daugavpilī jezuītu centru iznīcina Daugavpils cietokšņa celšana 1809. gadā. Līdz 1819 Pušā un 1819-1920 Izvaltā atrodas jezuītu kolēģija, kad to likvidē sakarā ar vispārējo jezuītu izraidīšanu no Krievijas.

Pāriešana Krievijas pakļautībā tikpat kā nemaz nemaina vispārējo baznīcas stāvokli Latgalē, poliskā orientācija saglabājas vēl aizvien, un poliski noskaņotā Romas katoļu baznīca turpina latviešu un baltkrievu pārpoļošanu. Tāpēc cara valdība, apspiežot Poļu sacelšanās, tur aizdomās un vajā arī dažus Latgales katoļu priesterus, bet 1863. gadā Latgali kopā ar visu Vitebskas guberņu pakļauj Viļņas ģenerālgubernatoram Muravjovam.

Rusifikācijas politika izpaužas pat mākslīgā uzvārdu krieviskošanā. Fr.Kemps raksta[2]: "Bija pavēlēts visiem katoļu garīdzniekiem [baznīcu] metriskās grāmatas rakstīt krievu valodā, kristības metrikās darīt atzīmes tādā formā, ka bērna vecāku uzvārds iznāktu ģenitīva daudzskaitlī, lai uzvārdam iznāktu galotne "-ov". Piemēram, ja bērns bija dzimis ģimenē ar uzvārdu *Logins, Trukšāns, Lōcis, Mačāns* utt., tad metrikās bija krieviski jāraksta *Loginu, Trukšanu, Loču, Mačanu laulātā pāra jaundzimušais tāds un tāds nokristīts tad un tad.* Krievu valodā šo uzvārdu daudzskaitļa ģenitīvs skanēja: *Login-ov, Trukšan-ov, Loc-ov, Mačan-ov.* Un pagastos, kur zemnieku ģimenes reģistrēja pēc baznīcu metrikām, uzvārdus jau rakstīja:

---

[2] Fr.Kemps *Latgales likteņi*, Rīga, *P.Puduļa apgāds*, 1938, 87.-88. lpp.

Loginovs, Trukšanovs, Locovs, Mačanovs utt. Tādā veidā vēl līdz šim daudziem latgaliskiem uzvārdiem pastāv krieviskās galotnes "-ov". "

Līdz drukas aizliegumam latgaliešu grāmatniecībā iznāk pavisam 76 grāmatas (6 garīgo dziesmu krājumi (viens no tiem - *Dzīsmas svātas* - atkārtoti izdots 17 reizes), 13 dažādas lūgšanu grāmatas, 11 katoļu ticības skaidrojumi, 21 sprediķiem, dievkalpojumiem, liturģiskajiem ritiem u.c. baznīcas vajadzībām veltīta grāmata, 3 dabas stāstu grāmatas, 4 pretalkohola izdevumi, 4 ābeces, 2 grāmatiņas par bērnu audzināšanu, 2 likumus skaidrojošas grāmatas, grāmatiņas par biškopību, aritmētiku, gramatiku, un 282. lpp. biezā J.Kurmina poļu-latīņu-latviešu vārdnīca). Visas šīs grāmatas, kā arī G.Manteifela *Laikagrōmota aba kalenders* (1862-1871) ir atbalsts latgaliskās rakstības saglabāšanai drukas aizlieguma laikā.

Drukas aizliegums (sīkāk skat. nodaļā ***Vēsture → Cariskās Krievijas valdīšana***) ir liels visas Latgales garīgās dzīves ierobežojums, jo paralizē rakstniecību latgaļu dialektā. Šajā laikā Lietuvas bīskaps M.Valančius izdod saviem garīdzniekiem rīkojumu pie pirmās grēksūdzes pielaist tikai tos bērnus, kas prot lasīt pātaru grāmatā. Tā kā 19. gs. 80 % Latgales priesteru ir lietuvieši, tad viņi seko savu tautas brāļu piemēram. Lasītprasmi bērniem iemāca mātes no vecajām, vēl pirms drukas aizlieguma izdotajām dziesmu un pātaru grāmatām[3].

Pēc 1897 ļaužu skaitīšanas datiem Latgalē ir 253,705 latvieši, no tiem 214,790 katoļi un 32,188 luterāņi. Pareizticīgo latviešu skaits Latgalē ir 6350. Pareizticīgo propagandai Latgalē ir maz panākumu.

Ap 19. gs. beigām jau viens otrs latgalietis ir izstudējis par garīdznieku un sāk darboties baznīcā un draudzē tautiskā garā, piem., N.Rancāns, P.Trasūns, K.Skrinda. Viņiem ir lieli nopelni latgaliešu grāmatu iespiešanas aizlieguma atcelšanā 1904. gadā, un pēc tam viņi sāk izmantot iespiesto vārdu tautas modināšanai uz apzinīgu dzīvi. 1908. gadā iznāk K.Skrindas veidots laikraksta *Dryva* pielikums *Ticība un dzīve*.

Nacionāli noskaņoto latviešu garīdznieku stāvoklis vispār ir ļoti grūts. Izmantojot Krievijas sabrukumu 1918. gadā, latgaļu garīdznieki cenšas panākt Latgales katoļu atraisīšanu no Krievijas katoļu centrālajām iestādēm. Panākums ir Rīgas diacēzes, vēlāk arhidiacēzes atjaunošana[4].

Kad Krievijā pēc revolūcijas varu sagrābj lielinieki, viņi izvērš īstu teroru pret reliģisko dzīvi. Tā rezultātā tiek noslepkavoti vairāk kā 200 000 priesteru, iznīcināts 48 000 baznīcu un klosteru, konfiscētas baznīcu vērtslietas 25 milj. zelta rbļ. apmērā (terora rezultātā salaupītās vērtības komunistiskās partijas varasvīri nogulda ārzemju banku kontos)[5].

Arī Latvijā, īpaši Latgalē (1918-1919) lielinieku terors stipri iespaido visu konfesiju reliģisko dzīvo. Tikai LR gados (1920-1940) reliģiskā dzīve attīstās pilnīgi netraucēti. Tās mierīgo attīstību pārtrauc pad. okupācija, II pasaules karš un atkārtotā pad. okupācija. Pad. varas gados arestēti 70 Latvijas Romas katoļu priesteri, no tiem nogalināti 7, spīdzināšanas un necilvēcisko apstākļu rezultātā cietumos miruši 12, t.sk. bojā gājis arī priesteris no Rudzātu pag. - Konstantīns Pūdnieks.

Vācu okupācijas laikā arestēts un koncentrācijas nometnes gāzes kamerā bojā gājis monsinjors Aloizijs Broks, uz dažiem mēnešiem bijis arestēts arī Staņislavs Vaikulis[6].

---

[3] H.Trūps *Katōlu bazneicas lūma Latgolas atteisteibā*, žurnāls *Katōļu Dzeive*, 1990, nr. 1, 22. lpp.

[4] A.Novickis *Aglyuna, vēsturiskas piezīmes*, 1929; A.Goba *Latgales tautiskā atmoda*, 1933; N.Žaune *Garīgās dzīves veidošana Latgalē*, 1934.

[5] Žurnāls *Katoļu vēstnesis*, 1996, nr. 38.

[6] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu priesteri*, 1996, 312.-313. lpp.

Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes

Eleonorviles baznīca un tās darbība. Eleonorviles baznīca 1701-1772 ietilpst poļu Inflantijā, Daugavpils apr., senāk - Preiļu muižas Eleonorviles folvorkai piederošā Borhu dzimtas īpašumā (1563-1863) un ietilpst Preiļu draudzes sastāvā (kā filiālbaznīca).

Eleonorviles baznīca Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā[7]

Eleonorviles apkārtnē dzīvo latvieši, kuri pieder pie Romas katoļu baznīcas. Viņu garīgā aprūpe ir apgrūtināta sliktās satiksmes dēļ - pavasaros un rudeņos šeit ir slapji, neizbraucami ceļi. Arī lielāko apdzīvoto vietu centri, kuros atrodas katoļu dievnami (Preiļi, Līvāni, Stirniene), ir ļoti tālu. Tāpēc zemes īpašnieki - poļu muižnieki Karbovski 1701. gadā Eleonorvilē uzceļ nelielu koka baznīcu - kapelu[8]. Šī baznīciņa pastāv 114 gadu (līdz 1815). Savas pastāvēšanas laikā tā ir vairākkārt pārbūvēta un atjaunota. Ar grāfa Borha un draudzes atbalstu 1815. gadā baznīcu uzbūvē otrreiz[9]. 10.12.1819 sastādīts vizitācijas akts par šo filiālbaznīcu, kas pieder pie Preiļu draudzes baznīcas un atrodas (kā minēts senajā arhīvā) Mogiļevas arhidiecēzes Vitebskas guberņā, Daugavpils apr., Lejasdaugavpils dekanātā. Vizitācija izdarīta pēc Mogiļevas metropolīta pavēles. Aktā lasāms, ka Eleonorviles baznīcu iesvēta 30.12.1815 dekāns Jāzeps Akilēvičs un Mogiļevas metropolīts dod atļauju un savu piekrišanu, novēlot šo koka baznīcu - kapelu Sv. Jāzepa gādībai.

Kapelas garums ir 7 asis (1 ass = 2,13 m), bet platums - 4 asis. Jumts klāts ar salmiem, bet pati celtne ir no koka uz mūra pamatnes. Baznīcas jumtu vainago dzelzs krusts. Celtnei ir divviru durvis un 5 nelieli logi. Tās grīda un griesti ir no koka. Kortelpas balstās uz 2 pīlāriem. Katrā pusē kapelai ir 3 soli dievlūdzējiem. Altāris - tikai viens. Aiz altāra atrodas vieta, kur priesterim sagatavoties dievkalpojumam. Apkārt kapelai izvietojusies kapsēta, zvans uz 4 stabiem, bet bez jumta. Kapela atrodas 4 jūdzes[10] no Preiļiem.

Prāvests J.Velkme par baznīcu raksta[11]: "... Priedes koka baznīca 6 stūriem, uz radzes pamata, uz 2 koka stabiem piebūvēta priekšā maza pajumte. Griesti un sienas izšūtas ar dēļiem, iekšā pie ieejas trepes uz kori, tur telpa dziedātājiem un vecākiem dievlūdzējiem, kas ilgāku laiku mēdz būt dievlūgšanās. Salmu jumtu. Zvans no 2 zemē ieraktiem koka baļķiem, kuru savienojuma šķērskokā augšā iekārts zvans. Baznīca koka žogu stateniski iežogota. Žoga malā iestādītas vācu apses. Netālu no baznīcas priestera māja uz diviem galiem, vidū - sinces (priekšnams pa vidu mājai starp abiem mājas galiem - *autora piezīme*). Vienā galā dzīvoja baznīckungs, otrā - apkalpotāja."

---

[7] Fotogrāfija no *Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā*, Rīga, *Avots*, 1986, 193. lpp.
[8] G.Mantel *Slownik Geograficzny*, 2. sēj., 1881, 343. lpp.
[9] Dr. A.Krūmiņš *Latgales koka baznīcas 18. gs.*, 1924.
[10] 1 jūdze = 7 verstis, 1 verste = 1,06 km.
[11] Fragments no J.Velkmes vēstules - Eleonorviles baznīcas vēstures - krustdēlam Antonam Zalānam (22.01.1948).

1820. gada vizitācijas aktā rakstīts, ka Eleonorvilē ir 1, Limanī - 3, Punduros - 2, Ūšas-Punduros - 4, Kivleniekos - 8 un Rudzātos - 9 mājas[12]. 1828. gada vizitācijas aktā minēts, ka Eleonorvilē ir koka kapela Jāzepa Borha pārvaldīšanā ar 85 mājām - 264 vīrieši, 271 sieviete, 71 zēns un 87 meitenes[13].

Šī Eleonorviles baznīca pastāv 73 gadus (līdz 1888). Tad to slēdz krievu valdība[14].

Cīņa par baznīcas atjaunošanu. (Skat. arī nodaļā ***Vēsture → Cariskās Krievijas valdīšana*** un tālāk šajā nodaļā ***Krucifiksi Rudzātu pag. teritorijā → Vēsturisks apskats***.) Vitebskas guberņas aktā lasāms, ka celtne novecojusi un uzturēšanās tajā bīstama. J.Velkme savā grāmatā[15] raksta: "Policija bija paziņojusi Preiļu katoļu mācītājam Danisēvičam, lai zināmā dienā nobrauc ar pristavu un aizvāc no Eleonorviles baznīcas Visusvētāko Sakramentu. Baznīca bija pulcinājusi daudz cilvēku. Tie raudāja... Pristavs tiem teica: Pieņemiet pravoslaviju, tad valdība atjaunos šo jūsu baznīcu, un būs jums garīdznieks un varēsit lūgties! Tauta šim priekšlikumam nepiekrita... Garīdznieks paņēma biķeri ar Visusvētāko Sakramentu, uz savām krūtīm ar cieņu nesa to uz saviem ratiem, kur gaidīja viņa kučieris. Ticīgie krita ceļos, lūdzās... atvadījās no sava Pestītāja... Daudz kilometru sekoja Visusvētākam Sakramentam... sādžas: Brūveri, Gribināni, Razrivka, Līpinīki, Sovoni, Prīkuli ar ziediem, meijām noklāja ceļu... Bērni ar degošām svecītēm pavadīja sādžām cauri. Eleonorviliešiem šī bija skumju un asaru diena."

06.1889 pēc prāvesta un draudzes locekļu lūguma Vitebskas gubernatoram pēc atļaujas remontēt un paplašināt Eleonorviles baznīcu Eleonorvilē ierodas komisija un Preiļu draudzes prāvesta klātbūtnē apskata kapelu. Komisija konstatē, ka celtne klāta ar salmu jumtu, spāres sapuvušas un baznīca atrodas avārijas stāvoklī. Saņemot šo komisijas slēdzienu, Vitebskas gubernators nosūta ziņojumu Iekšlietu ministram ar motivāciju, ka Eleonorviles baznīca nemaz nav vajadzīga, un ka apkārtnē dzīvo daudz pareizticīgo, kuri svētkos (ak, šausmas!) apmeklē katoļu baznīcu - kas nav tiesa.

Rezultātā prāvests Staņislavs Petrovskis pārceļas uz Preiļiem, un Eleonorviles apkārtnes iedzīvotāji paliek bez baznīcas un bez garīgas aprūpes.

J.Velkme raksta[16]: "... Augusta Velkmes domas bija skaidras: ja nemeklēsim atļaujas remontam mēs, katolieši, tad atbrauks lielkrievu pops, pajems baznīciņu, pārvērtīs krievu cerkvā, un katoļiem [tā] būs zaudēta. Pravoslaviju šeit nav, bet solīs zemi, citus labumus, vājāki ticībā pāries pie popa... Tas nav pielaižams, jāmēģina noturēt."

J.Velkme: "Eleonorvilieši nelikās mierā, sapulcējās, ievēlēja komiteju, tās priekšgalā izbīdīja savus uzticamus cilvēkus - Augustu Velkmi un Jezupu Andriva dēlu Velkmi [no Soltupes] ar ļoti plašām pilnvarām: baznīcas atgūšanai doties ar lūgumiem uz visām valsts iestādēm. Vispirms tika sastādīts draudzes locekļu saraksts, skaitā ap 1200 cilvēku. Tad sekoja garš lūgumu ceļš, kas iesākās ar Preiļu pristavu (policijas priekšnieku). Pēc tam sekoja: Daugavpils ispravņikam (priekšniekam), Vitebskas gubernatoram, Krievijas Iekšlietu ministram... Tas vilkās kādus astoņus gadus, visur bija noraidīts! Pēc tam pilnvarotie ar labi sastādītu lūgumu ķeizaram devās uz Pēterburgu... un tur bija atraduši ceļu pie ķeizara kancelejas galvenā direktora un tā rokās nolika lūgumu ķeizaram Nikolajam II."

Tuvāka "iepazīšanās" (t.i., kukuļdošana) ar lūgumu izskatītāju kancelejas direktoru veicina tā drīzāku caurskatīšanu un pozitīva lēmuma pieņemšanu. Šeit jāpiemin kompleksais krievu birokrātisms, viņu dzīvesveids un paražas. Šos augstos kungus pēc daudzu gadu gaidīšanas var iespaidot tikai 400 rbļ. un Dārtas Velkmes gatavotie garšīgie cepumi, šķiņķi un desas piedevām.

J.Velkme: "Cars sprieda, un 1897. gada novembra sākumā Viļānu pristavs 45 verstis (ap 50 km) pa nepārbraucamiem dubļotiem ceļiem atveda Jezupam Velkmem Rudzātu pagastā ķeizara atļauju remontēt Eleonorviles katoļu baznīcu un turēt dievkalpojumus." Tā ir reti priecīga ziņa draudzes locekļiem, bet "desmit gadus bez jumta stāvēdama, baznīca bija sapuvusi. Vajadzēja celt jaunu. Eleonorvilieši par būves vad-ju ievēlēja Augustu Velkmi, kurš tautā baudīja lielu uzticību. Šī uzticība tika lieliski attaisnota! Pēc 7-8 mēnešiem bija uzcelta jauna koka baznīca un apžogota." Baznīcu no jauna iesvēta prāvests Staņislavs Blucuko (14.09.1898).

---

[12] Žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1991, nr. 10, 28. lpp.
[13] Turpat, 29. lpp.
[14] A.Zalāns *Prelāts Jānis Velkme 1876-1962*, ASV, 1995, 13.-14. lpp.
[15] Turpat.
[16] Fragments no J.Velkmes vēstules - Eleonorviles baznīcas vēstures - krustdēlam Antonam Zalānam (22.01.1948).

Līdz ar baznīcas atjaunošanu no jauna rosīga kļūst eleonorviliešu garīgā dzīve. Katru svētdienu uz Eleonorvili no Preiļiem brauc prāvests noturēt dievkalpojumu. Labā eleonorviliešu piemiņā palikuši priesteri Jāzeps Ibjanskis, Augustīns Proncketis u.c.[17].

Drīz pēc baznīcas atjaunošanas eleonorvilieši uzbūvē prāvestam plebāniju un saimniecības ēkas. 1901. gadā baznīca Rīgā iegādājas gleznu *Jānis Kristītājs*. Pēc pasūtītās gleznas uz Rīgu dodas A.Velkme, bet ceļā viņš saslimst un Rīgā nomirst. Tur viņu arī apbedī Sv.Miķeļa k. (17.06.1901).

Jau no 1901 jaunais priesteris Jānis Velkme (no Eleonorviles draudzes) notur baznīcā dievkalpojumus. Turpmāk draudzes garīgo aprūpi veic Preiļu draudzes priesteri, dzīvojot uz vietas vai ierodoties draudzē atlaidu svētku dienās. Ik gadus Eleonorvilē atzīmē 3 atlaidu svētku dienas - Jāzepa (Sv. Jezupa Apgōdeibas svātki), Jāņa (Sv. Jōņa Kristeitōja atlaidas dīna) un Jaunavas Marijas septiņu sāpju dienu svētkus (Vyssv. J. Marijas Vōrda atlaidas dīna). Uz šīm svētku dienām sabrauc dievlūdzēji no plašas apkārtnes, īpaši Jāņa dienas svētkos.

1890-tajos gados Eleonorviles folvorkas īpašnieks Afanasijs Petskojs Eleonorviles baznīcai no sava īpašuma uzdāvina 5 ha zemes. Uz tās draudze uzbūvē 5 mājiņas, kurās dzīvo terciāres. Viņas draudzē palīdz priesterim veikt garīgās aprūpes darbu: māca bērniem katehismu, sagatavo bērnus svētā sakramenta pieņemšanai un veic citus darbus.

Lielu postu draudzei nodara 1905.-1906. gada notikumi. Prāvests A.Budže raksta: "Ticīgo elementāro prasību neievērošana izsauc nemierus Eleonorvilē 1906. gadā. Kādā 1905. gada decembra mēneša svētdienā vietējais ērģelnieks Jānis Gajevskis dievkalpojumā nospēlē toreiz populāro dziesmu *Ar kaujas saucieniem uz lūpām*. Pie Eleonorviles baznīcas plīvo priedē iekārts karogs. Iznācis no baznīcas, Gajevskis runā par zemnieku grūto stāvokli un pieprasa vietējiem muižniekiem parakstīt dokumentu par atteikšanos no zemes." Muižnieku izsaukti, Preiļu pristava vadībā no Preiļiem 1.01.1906 ierodas dragūni. Tie atņem mantu Bataragu ģimenei un nodedzina viņu mājas. Soda ekspedīcija pie priedes blakus baznīcai spīdzina J.Gajevski un citus "buntavniekus" (šī priede nolūst lielā vētrā 1969). Dragūni apmetas Eleonorviles draudzes priestera mājās. Viņi izdemolē telpas, pievāc priesterim un baznīcai piederošas mantas (zīda un atlasa segas, ornātas, stula un svētā biķera traukus) un salaupītās mantas pārdod Preiļu tirgū[18].

Pateicoties Velkmju ģimenes gādībai un ar viņu līdzekļiem baznīcai piederošais īpašums pēc 1905.-1906. gada notikumiem tiek sakārtots. 15.04.1915 baznīcas sapulce nolemj uzbūvēt nabagmāju un ierīkot pasta kantori[19].

Pēc veco rudzātnieku stāstījuma ir secināms, ka pie Eleonorviles baznīcas draudzes mācītāja mājā ir bijusi skoliņa (ap 1906-1907), kur katoļu mūķenes no lūgšanu grāmatām apkārtnes bērniem mācījušas lasīšanu, katehismu, dziedāšanu. Šī fakta dokumentāls apstiprinājums arhīvu materiālos gan nav atrasts.

No 1915 Eleonorviles un Rudzātu draudzi apkalpo jauns un enerģisks priesteris K.Kangars[20]. Vienā svētdienā dievkalpojums ir vienā baznīcā, otrā svētdienā - otrā.

2.06.1915 Eleonorviles baznīcā ir lieli svētki bērniem. No 160 bērniem pie dievgalda tiek pielaisti 145 (iepriekšējā gadā - tikai 7)[21].

Atlaidu dienas ir 24.06 - Sv. Jāņa Kristītāja dienā, 15.09 - Dievmātes 7 sāpju dienā un 19.03 - Sv. Jāzepa svētkos. Jāņa dienā baznīcā notiek lieli svētki, tajos piedalās Rēzeknes un Aglonas dekāni un vairāku draudžu prāvesti. Benedikta Zalāne atceras[22]: "Tie ir ļoti skaisti svētki, ir ļoti jauks laiks. Piedalās ļoti daudz dievlūdzēju no plašas apkārtnes, jaunieši ir ļoti aktīvi, baznīcai tiek šūti vairāki karogi. Meitenes ģērbušās baltās, rozā un gaišzilās kleitiņās, ziedu vainadziņiem galvās. Iepriekš mēs, ciema jaunieši, gājām (11 km) uz Eleonorviles baznīcu, tur priestera vadībā mācījāmies dziedāt, iet rotaļās un piedalīties dažādos pasākumos baznīcas dzīvē - tas jauniešus ļoti pozitīvi ietekmē."

---

[17] Laikraksts *Dryva*, 1910, nr. 33.
[18] Laikraksts *Gaisma*, 1906, nr. 9.
[19] Laikraksts *Dryva*, 1915, nr. 14.
[20] Laikraksts *Dryva*, 1915, nr. 15.
[21] Laikraksts *Dryva*, 1915, nr. 26.
[22] B.Zalānes atmiņas (pierakstīts 20.10.1995).

Par baznīcas svētkiem Eleonorvilē stāsta arī A.Mauliņa (skat. nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas → Eleonorvile***).

1915. gadā nodibinās baznīcas koris, kurš gan darbojas tikai pāris gadu - kamēr Eleonorvilē strādā prāvests K.Kangars[23].

Pēc 1820. gada Preiļu Romas katoļu baznīcas revīzijas akta ir redzams, ka Eleonorviles (filiālbaznīcas) aprūpei pieder šādi ciemi un apdzīvotās vietas: Alksnīši, Barovka, Bryveri, Cauni, Ceglinīki, Dubovka, Dzialdryva, Garā Sola, Godlevka, Gribināni, Indričāni, Ļvovka, Jašore, Jaunalksnīši, Jaungriģi, Kamčatka, Kivlenīki, Kurčanka, Ķēvessola, Lāčupe, Lakovski, Malnōsola, Medņupūrs, Mozuļi Jaunī, Mozuļi Vacī, Nadeždo, Odumova, Osinovka, Ostrova, Ōžkolnīši, Piļupsola, Razrīvka, Rogonovka, Rudzāti, Slīčevka, Spriudi, Staņislāvova, Šauri, Vilkdūbes, Vilkmugura, Volontova, Vonogi, Zapoļje, Zeļenluga un Zeļenpole. Nodibinoties Rudzātu draudzei, šīs apdzīvotās vietās tiek pievienotas tai[24].

Baznīcas apraksts[25]. Eleonorviles baznīca ir Preiļu filiālbaznīca. Arhitekts R.Lagzdiņš, kurš 1924. gadā baznīcu uzmēra, raksta: "Mazākais dievnams, kuru esmu uzmērījis, ir astoņstūru kapela Eleonorvilē, Rudzātu pag., Daugavpils apr. Brīnišķa celtne ar lielu saules krustu galā. Uzmērīju vienā rāvienā. Lievenis uz stabiem un pretējā pusē sakristeja. Guļbūve, apšūta vertikāli ar dēļiem. Baznīcai ir 8 logi. Īpatns zvanu tornis, divos stabos ar jumtiņu un lieveni" (skat. tālāk pievienotos arhitekta R.Lagzdiņa Eleonorviles baznīcas, tās vārtu un žoga, zvanu torņa un abu krustu (baznīcas un zvanu torņa) uzmērījumus, kā arī baznīcas plānu)[26].

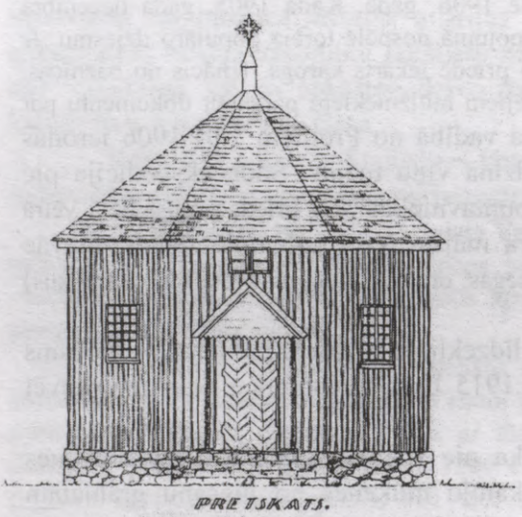

Baznīcas pretskats

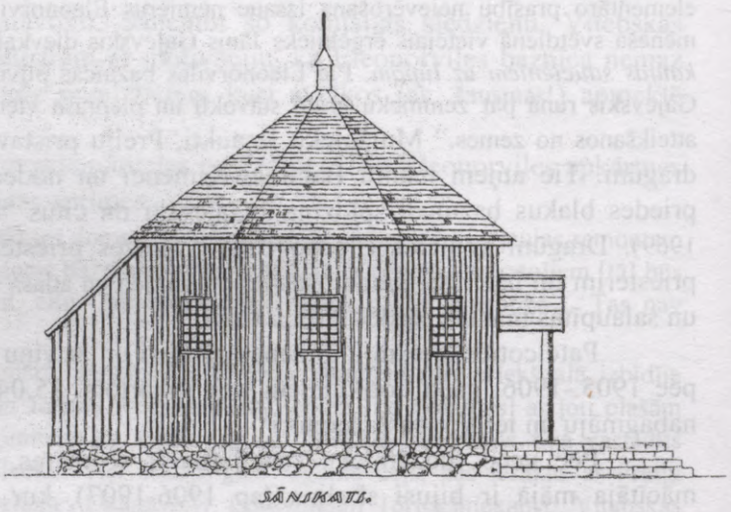

Baznīcas sānskats

Baznīcas vārti un žogs

[23]Laikraksts *Dryva*, 1915, nr. 38.
[24]J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu draudzes*, 1997, 324. lpp.
[25]Žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1935, 127. un 455. lpp.
[26]Attēli no *Materiāli par Latvijas Būvniecību*, LU Architektūras fakultātes izdevums, kopojums IV, Rīga, 1925.

Tā kā baznīcas zvans I pasaules kara laikā aizvests uz Krieviju un tur arī palicis, tad centīgākie draudzes locekļi samet naudu[27] un 1935. gadā Liepājas rūpnīcā pasūta jaunu baznīcas zvanu. Zvanu uzstāda 1936. gadā, tas ir 170 kg smags ar uzrakstu latīņu valodā, zvana skaņas dzirdamas plašā apkārtnē. Šajā gadā tiek veikti arī baznīcas remontdarbi[28]. Baznīcu nojaucot, zvanu patur draudze. Kādu laiku tas atrodas Jāņa Šaraka (1920-2000) pārziņā, bet patreiz tas atrodas Rudzātu Romas katoļu baznīcā.

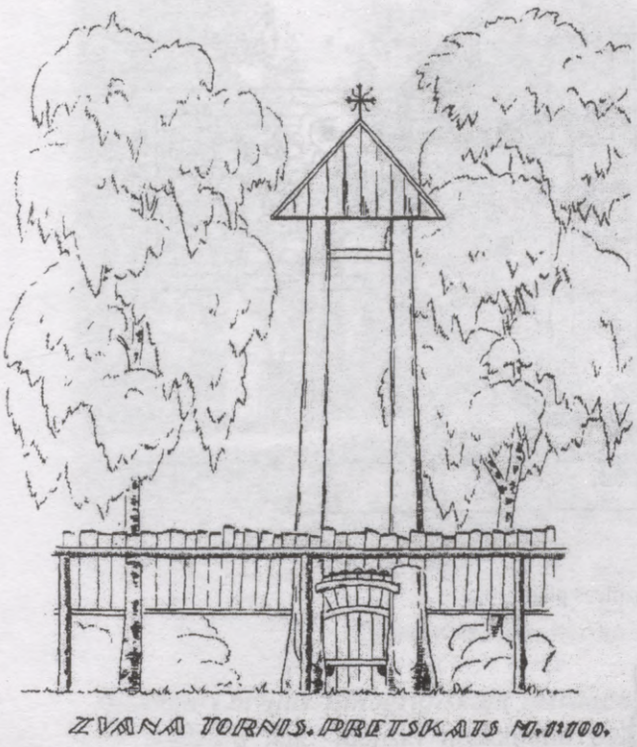

Zvana tornis pretskatā

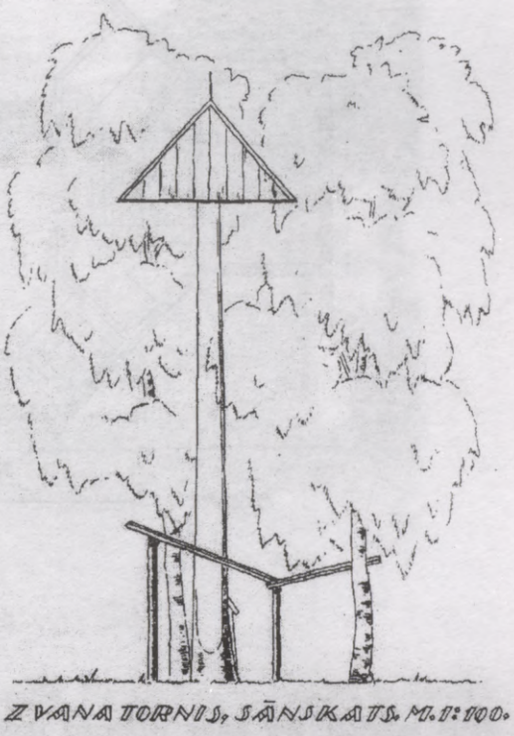

Zvana tornis sānskatā

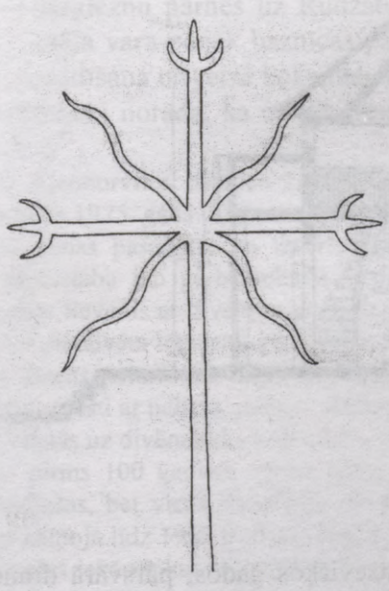

Zvanu torņa krusts

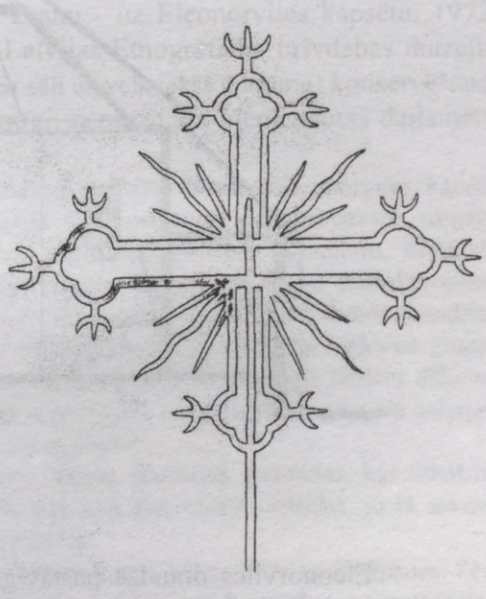

Baznīcas torņa krusts

[27]Žurnāls *Katōļu Dzeive*, 1936, nr. 4.
[28]Žurnāls *Katōļu Dzeive*, 1993, nr. 9.

Baznīca iežogota ar koka sētu mūra stabos. Baznīcas dārzā aug lieli koki. Tur apbedīti: muižnieks Antons Karbovskis un viņa māsa Anna (grāfa Borha krustmeita), kuras kapa kopiņai uzstādīts čuguna krusts ar uzrakstu poļu valodā: "Te dus Antona Karbovska un viņa māsas Pšehodninas pīšļi. Lūgsim Dievu par viņu dvēselēm"[29].

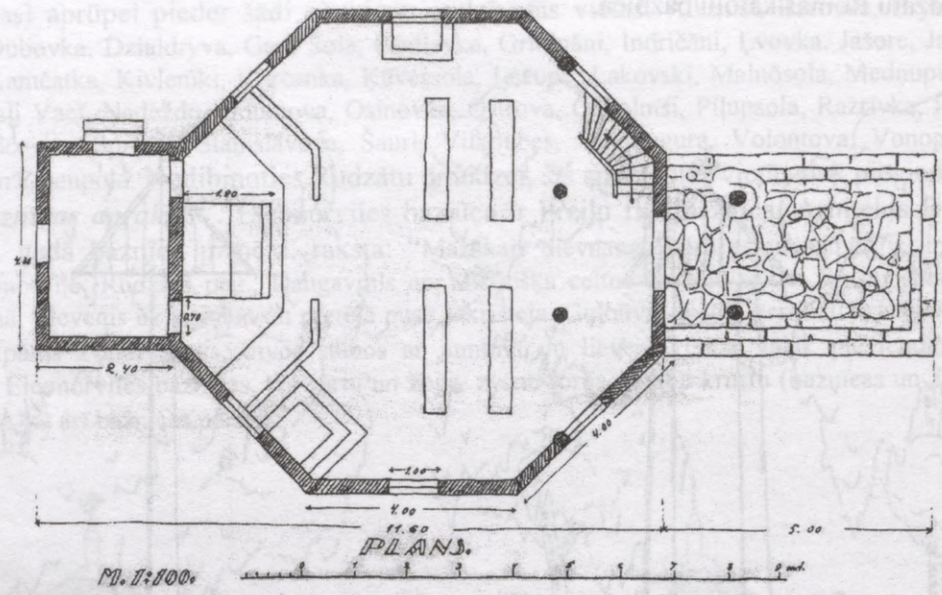

Baznīcas plāns

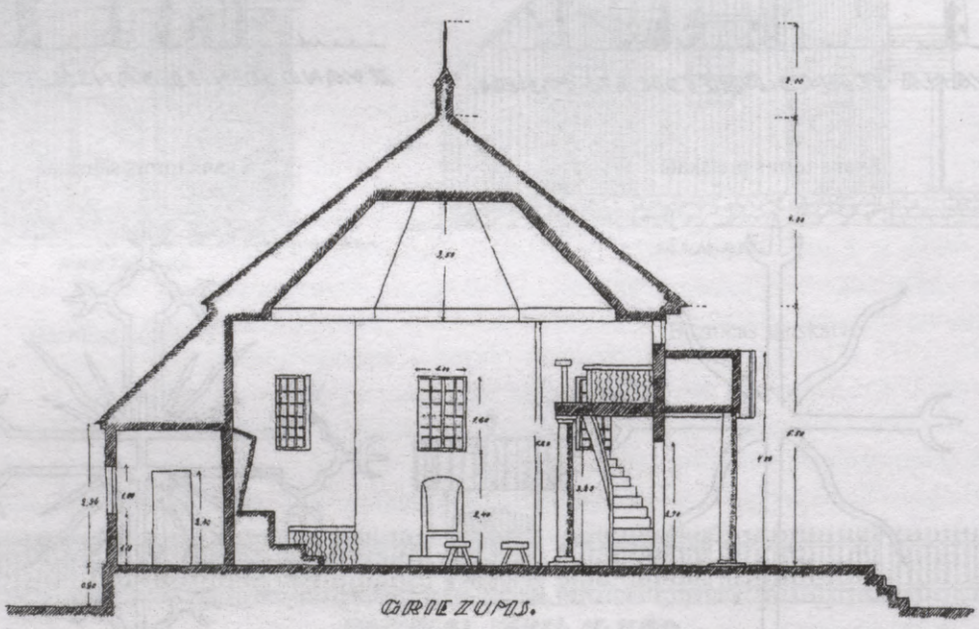

Baznīcas griezums

Eleonorviles draudzē pastāvīgs prāvests ir atsevišķos gados, pārsvarā draudzi apkalpo Preiļu prāvesti un vikāri. Pēc 1918 Eleonorviles draudzi apkalpo Rudzātu draudzes prāvests.

[29] "TU LEZA ZWTOKI ANTONIEGO KARWOWSKIEGO I IEGO SISTRY ANNY PREZECXODNIN WETSCXNII DO BOGA ICX DUSSE" (poļu valodā).

1985. gadā Eleonorvilē bij. baznīcas vietā ierīko nelielu nojumi. Kaut arī baznīcas vairs šeit nav, tās apkārtnei vienmēr ir bijusi romantiska noskaņa, īpaši pavasarī, kad zied varenās liepas un ceriņu krūmi. Lielo koku šalkoņā vēl saklausāms senlaiku gars[30].

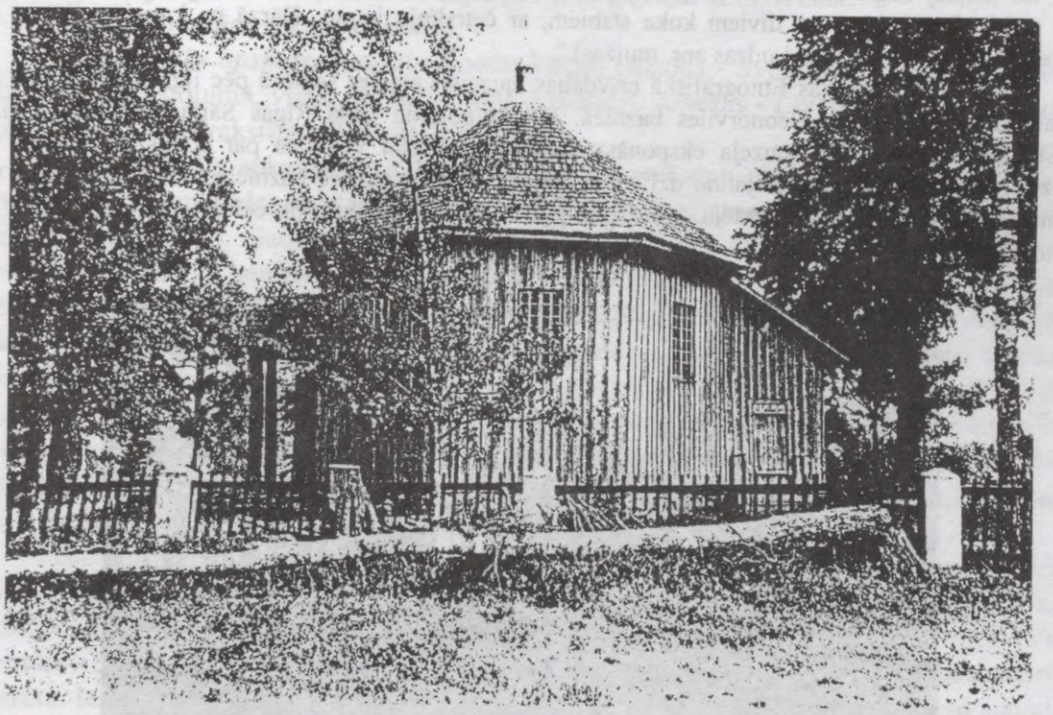

Eleonorviles katoļu baznīca - sānskats (08.1961)

Baznīca Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā. Neskatoties uz celtnes unikalitāti, pad. laika Rudzātu pag. idejiski noskaņotie pašvaldības pārstāvji vēlas pēc iespējas ātrāk atbrīvoties no šī arhitektūras pieminekļa. Vispirms baznīcā tiek glabāts minerālmēslojums (!), jo pēc II pasaules kara šo svētvietu draudzei atsavina, motivācija - vienā draudzē nevar būt 2 baznīcas. Altārgleznu pārnes uz Rudzātu baznīcu, bet zvanu - uz Eleonorviles kapsētu. 1972. gadā pag. vietēja vara panāk baznīcas pārvietošanu uz Latvijas Etnogrāfisko brīvdabas muzeju. Tur sākas uzstādīšana un reizē koka daļu (kas piesūkušās ar sāli un velk iekšā mitrumu) konservēšana. Muzeja darbinieki norāda, ka cilvēki reizēm ir neapdomīgi, neprazdami cienīt tautas daiļamatu pratēju darbus[31].

Par Eleonorviles baznīcu Latvijas Etnogrāfiskajā muzejā rakstīts šādi[32]: "Eleonorviles kapela muzejā uzstādīta 1975. gadā. Celtne ir aptēstu baļķu guļbūve, baļķi stūros savienoti gludajos pakšos, vainagi satapoti, lai sienas pasargātu no izvēršanās uz āru. Draudzes telpai ir astoņstūra plānojums. Galā tai piebūvēta ģērbistaba jeb ģērbkambaris - sakristeja. Galvenajā fasādē ieejas priekšā no laukakmeņiem uzmūrēts vaļējs lievenis ar divslīpju jumtiņu, ko balsta koka stabi (kolonnas). Aizmugures fasādē draudzes telpas stāvam piebūvēta trīssienu ģērbistaba. Kapelas pamatos likti laukakmeņi, kas mūrēti kaļķu un grants javā. Jumts lēzens, teltsveida, segts ar dēlīšiem. Sienas no iekšpuses apšūtas ar vertikāli liktiem dēļiem. Iekštelpai siju griesti ar nelielu, jumtam līdzīgu, lēzenu piramidālu pacēlumu telpas vidū. Ieejas galā nelielas luktas, kas balstās uz divām koka kolonnām, un kur augšā ved stāvas kāpnes.

Jau pirms 100 gadiem celtne bijusi visai novecojusies, sienas izvēlušās, kolonnas, kas atbalstu luktu, ietrupējušas, bet viena dievvārdu laikā nogāzusies. Drīz pēc tam ēka savesta kārtībā, jo tā savam uzdevumam kalpoja līdz 1963 Rudzātu Romas katoļu draudzes pārziņā.

Kapelas iekārta, kas raksturoja katoļu lauku draudzes lūgšanu namu 19. gs., nav saglabājusies. Pēc aprakstiem un informatoru stāstījuma spriežot, draudzes telpā bijuši vienkārši soli baznīcēniem, pretī ieejai atrodas galvenais altāris, kura daļā grīda ir nedaudz paaugstināta. Altāri iežogo dekoratīvi grieztu dēļu

[30] Žurnāls *Katōļu Dzeīve*, 1993, nr. 9.
[31] Turpat.
[32] *Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs*, Rīga, *Zinātne*, 1978, 173.-174. lpp.

barjera. Pa kreisi no galvenā altāra ir otrs, mazāks altāris, pa labi - grēksūdzes sols (biktskrēsls). No draudzes telpas uz ģērbistabu ved altāra abās pusēs iebūvētas vienviru durvis. Ģērbistabā atradies vienkāršs koka galds ar krucifiksu un skapis mācītāja ģērbu glabāšanai. No ģērbistabas durvis ved uz t.s. baznīcas dārzu, ko iekļauj žogs. Dārzā, tāpat kā kapelas sākotnējā atrašanās vietā, stādīti koki. Līdzās kapelai ir zvanu tornis, kas veidots no diviem koka stabiem, ar četrslīpju jumtu. Dārzā pa kreisi novietots saules pulkstenis (atgādāts no kādas Ludzas apr. muižas)."

25.07.1993 Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Latgales sektorā pēc ilga pārtraukuma notiek dievkalpojums kādreizējā Eleonorviles baznīcā. Dievkalpojumu vada Rīgas Sāpju Dievmātes baznīcas prāvests E.Pavlovskis. No muzeja eksponāta baznīca pamazām veidojas par Rīgas piepilsētas Berģu draudzes sapulcēšanās vietu, jo jauno dzīvojamo namu masīvos nav ne baznīcas, ne citas lūgšanu vietas. Turpmāk šeit katra mēneša pēdējā svētdienā plkst. $15^{\underline{00}}$ šī vēsturiskā celtne atkal kā senāk gaida dievlūdzējus[33].

Skats uz Eleonorviles baznīcu un zvanu torni Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā (1999, autora foto)

Eleonorviles draudzi apkalpojušie prāvesti un vikāri[34]

Uzvārds, vārds	Dzīves dati	Kalpošanas gadi	Piezīmes
Piečilovskis Kamils	1803-18??	1827-1842	Eleonorviles prāvests
Katils Jāzeps	1798-18??	1842-1843	Preiļu kapelāns
Butrims Sadegs	1803-18??	1849	Preiļu vikārs
Gicēvičs Jānis	1789-18??	1849	"
Soročinskis Francisks	1832-1???	1857-1859	"
Jarockis Jāzeps	1802-1891	1859-1877	Preiļu prāvests
Didalēvičs Mečislavs	1827-1???	1871-1873	Preiļu vikārs
Junovičs Staņislavs	1808	1878-1881	"
Piotrovskis Staņislavs	1814-1891	1876-1891	"
Blucuko Staņislavs	1859-1902	1897-1902	Preiļu prāvests
Ibjanskis Jāzeps	1872-19??	1898-1903	"
Proncketis Augustīns	1886-19??	1910-1912	"
Kangars Konstantīns	1886-1949	1915-1918	Eleonorviles-Rudzātu prāvests

Dieva sods. II pasaules kara laikā, 1940. gada karstajā vasarā Rudzātu pag. *Antonišķu* (Eleonorviles apkārtnē) saimniekam Arvīdam Lapiņam (1905-1991) nodeg dzīvojamā ēka. Vācu okupācijas gados Preiļu pilsētas vācu komandants (pēc ebreju iznīcināšanas) atļauj A.Lapiņam noārdīt Preiļu pilsētas ebreju lūgšanu namu - sinagogu un no iegūtajiem materiāliem uzbūvēt jaunu dzīvojamo ēku. Sinagogas

[33] Žurnāls *Katōļu Dzeive*, 1993, nr. 9.

[34] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu priesteri*, 1996; 84., 87., 354., 356., 358., 361., 365., 368., 370., 386., 387. un 392. lpp.

noārdīšanā un baļķu pārvešanā piedalās daudz pag. iedzīvotāju, kuri norīkoti ar pag. pašvaldības norādījumu par palīdzību nelaimes gadījumā. No pārvestajiem sinagogas baļķiem *Antonišķos* tiek būvēta dzīvojamā ēka. Taču tā vēl nav pabeigta, kad karstā vasaras dienā virpuļviesulis to pilnīgi savērpj un sagrauj. Turpmākajos gados A.Lapiņš savas mājas pamet un pārceļas uz dzīvi citur.

Rudzātu baznīca un tās darbība.

Īss vēsturisks apskats. Rudzātu Romas katoļu baznīca - Sv. Jēkaba baznīca atrodas pag. centrā, 4 ceļu krustojumā, vietā, kur saiet kopā 4 draudžu robežas - Līvānu, Preiļu, Stirnienes un Vārkavas - tā kādreiz rakstīja laikraksts *Dryva*.

Ilgus gadus šīs apkaimes iedzīvotāji izjūt lielu trūkumu garīgās aprūpes ziņā. Īpaši tas jūtams pavasaros un rudeņos, kad slikto ceļu dēļ nav iespējams nokļūt dievnamos vai atvest prāvestu pie slimnieka. Gadās pat tā, ka aizgājēju izvada bez kristīgās aprūpes rituāla. Tāpēc iedzīvotāji griežas pie muižas īpašnieka grāfa Pētera Plātera-Zīberga ar lūgumu par Rudzātu baznīcas celtniecību. Tajā laikā lielākā muižas teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju daļa atrodas Stirnienes baznīcas draudzes aprūpē. Stirnienes draudzes prāvests Pāvils Virktis, izprazdams rudzātnieku grūto garīgo stāvokli, ieteic veco Stirnienes koka baznīcu, kas būvēta 1757[35], pārcelt uz Rudzātu muižas centru. Stirnienes zemniekam Eidukam ir labas attiecības ar Stirnienes muižas īpašnieku, tādēļ Eiduks piedāvā daļu savas zemes kā vietu jaunās baznīcas celtniecībai un pierunā muižnieku uzbūvēt Stirnienē mūra baznīcu no ķieģeļiem, - stāsta Eiduka meita Veronika Rupaine (1919)[36], kura, starp citu, ir kristīta Rudzātu baznīcā (1919).

Veco Stirnienes koka baznīcu noārda un 1911. gadā pārved uz Rudzātu muižas centru. Tur 1912-1913 uzbūvē Rudzātu baznīcu, mainot tās garumu, pagarinot baznīcas sānu sienas. Būvdarbus materiāli atbalsta Rudzātu muižas īpašnieks, tajos aktīvu dalību ņem vietējie iedzīvotāji - draudzes locekļi. Baznīcas celtniecību pabeidz 1913. gadā, un šī gada septembrī to arī iesvēta. Iesvētībās piedalās grāfs P.Plāters-Zībergs, atbraucot uz svētkiem ar savu automašīnu - limuzīnu, kas tajos laikos ir liels retums (pēc P.Būmaņa un citu rudzātnieku stāstījuma). Baznīcu iesvēta Varakļānu dekāns V.Tomašūns, tā tiek veltīta Sv. Kārlim Boromejam[37].

Draudzi aprūpē Stirnienes draudzes prāvests, bet Eleonorviles prāvestam tas nav atļauts. Tas ir paradokss, kas gan vēlāk nokārtojas, un draudzes aprūpi līdz 1918 turpina Eleonorviles baznīcas prāvests K.Kangars. Pēc tam kā prāvests kalpo J.Kazlass. Pateicoties aktīvai prāvesta darbībai, abās draudzēs veidojas rosīga kultūras dzīve. Tā, piem., 1918. gadā Rudzātu baznīcā nodibinās baznīcas koris. Rudzātu draudzē tiek nodibināta Latgales katoļu jaunatnes b-bas nodaļa *Saule*. Tās biedri piedalās baznīcas korī, garīga satura priekšnesumos, baznīcas karogu darināšanā - izšūšanā un visādi citādi sekmē baznīcas dzīves attīstību (par b-bu sīkāk skat. nodaļā ***Biedrību darbība (1909-1940) → Latvijas Romas katoļu jaunatnes biedrības Saule Rudzātu nodaļa***). Draudzes prāvests piedalās ticības mācības pasniegšanā pag. skolās. Diemžēl arī baznīcas un draudzes mierīgu attīstību un garīgās dzīves pilnveidošanos - tāpat kā visu pārējo - pārtrauc 1940. gada okupācija.

Baznīcas apraksts[38]. Rudzātu baznīca ir 21 m gara un 10 m plata halles tipa celtne ar līmeniskiem, sānos nedaudz savienotiem ar sijām, statņiem, kas dekorēti ar korintiskiem, kokā grieztiem kapiteļiem. Altāra galā atrodas poligonīls, barokāls koka altāris. Torņa un kora daļa - mūrēta. Pēc uzbūves baznīca ir ļoti vienkārša, eklektiska dekorā. Celtnes fasāde ir mūrēta, arhitektoniskais risinājums - klasisks, pilastri ar simetrisku risinājumu. Tornis ir dinamisks, ar telts veida smaili. Fasādes paaugstinātā daļa virs frontona stūros akcentēta ar piramidāliem veidojumiem, uz kuriem novietoti starveida krusti. Baznīcas iekštelpa vertikāli sadalīta ar pilastriem.

Fasāde: mūrēta, krāsota baltā krāsā, 2 pilastri ar klasicisma stila kapiteļiem, sānos 2 pilastri.

Zelmenis: trīsstūra frontons ar profilētu dzegu un pusapaļu logu.

Tornis: četrstāvu, mūrēts, augšdaļa - koka, smails telts veida pārsegums, divpakāpju, ar logiem, kas pārsegti ar pusloka arkas pārsedzi.

---

[35] G.Mantel *Słownik Geograficzny*, 1881, 2. sēj., 343. lpp.
[36] V.Rupaines atmiņas (pierakstīts 20.04.1997).
[37] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu draudzes*, 1997, 389. lpp.
[38] MKPZPP arhīvs, 18.09.1986, V.Rinkēvičas apsekojums.

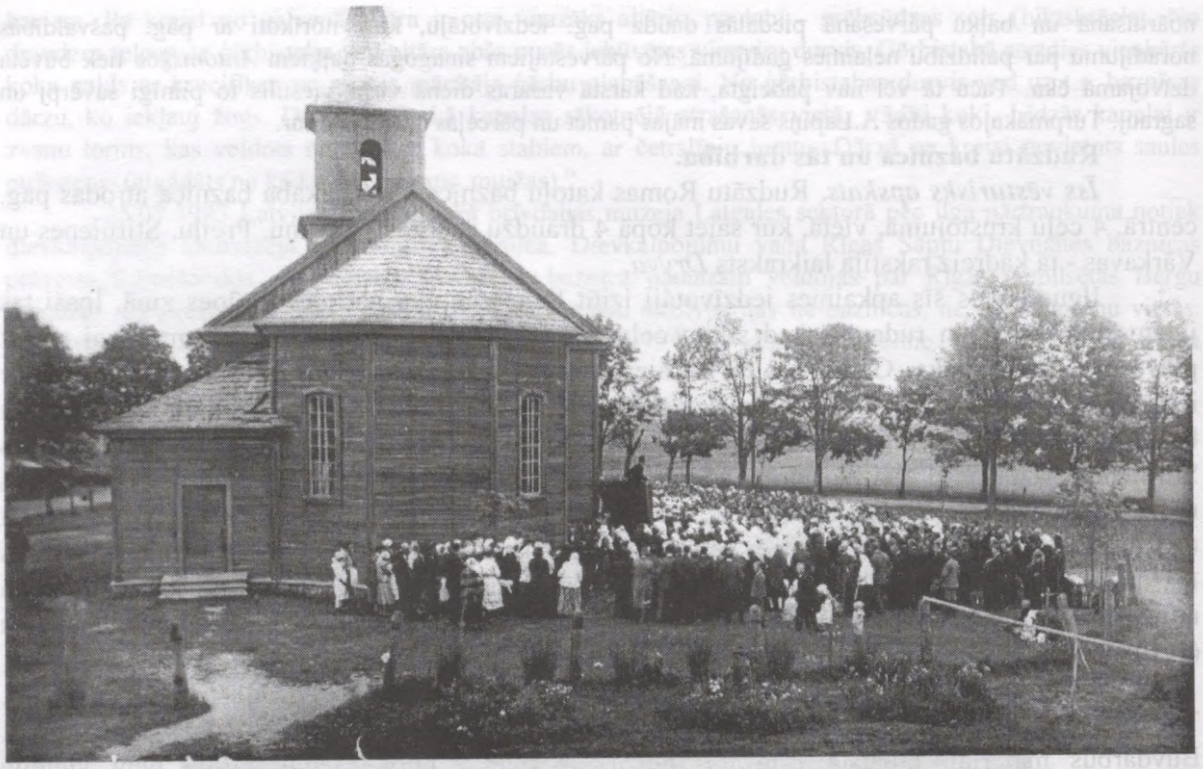

Misionāra spredikis pie Rudzātu Romas katoļu baznīcas (25.07.1927, fotonegatīva nr. 8471)

Jumts: divslīpju, ar skārda segumu.
Dzega: koka, vienkārša, galvenajā fasādē - divkārša, mūrēta, klasicisma stilā.
Pamati: mūrēti, apmesti.
Ārsienas: koka, ar dēļu apšuvumu, lejasdaļā stateniski, augšdaļā - horizontāli.
Logi: taisnstūra, sīkrūšu, ar segmentveida arkas pārsedzi.
Ārdurvis: vienkāršas, koka pildiņu, divviru, krāsotas brūnas (ar eļļas krāsu).
Iekšdurvis: uz sakristeju vienkāršas, koka pildiņu.
Grīda: rakstainas (sarkans, brūns, zaļgandzeltens) cementa flīzes.
Sienas: finiera apšuvums, krāsots ar eļļas krāsu, panelis - koka imitācijas finierējums likts ap 1976; kora daļā sienas mūrētas, apmestas, krāsotas ar eļļas krāsu.
Kāpnes: koka, uz luktām.
Balsti: divi kvadrātveida, apmesti, krāsoti.
Griesti: izliekti, apšūti ar lakotām, ornamentētām finierējuma plāksnēm (pēdējā remonta laikā, pirms tam bija dēļi). Kora daļā ir vienkāršs šahveida raksts, griesti līmeniski apmesti, krāsoti balti.

Rudzātu baznīcas prāvestu darbība[39]. Rudzātu draudze nodibinās 1915. gadā, tās teritorijā atrodas 2 baznīcas - Rudzātu un Eleonorviles. Rudzātu baznīca ir jauna, tikko celta, tā nesalīdzināmi lielāka par Eleonorviles baznīcu. Eleonorviles baznīcai ir plebānija un saimniecības ēkas, kuras var izmantot jaunais prāvests, turpretī Rudzātu baznīcai nav nedz plebānija, nedz saimniecības ēkas.

Prāvests ***Konstantīns Kangars*** (24.04.1886-9.06.1949, apb. Sarkaņu draudzes Ceplīšu k.) draudzē kalpo 1915-1918.

K.Kangars dz. Rēzeknes apr. Bērzgales pag. Kalpojis Eleonorvilē un Rudzātos (1915-1918), Brodaižos (1918-1921), Dricānos (1921-1924), Tilžā (1929-1938), Ozolmuižā un Ciskādā (1944-1949).

Grāfa G.Plātera-Zīberga Rudzātu muižas pārvaldnieks M.Šverins jaunajam prāvestam piedāvā apmešanās vietu muižas pārvaldnieka mājā, bet, tā kā prāvests ir nelabvēlīgi noskaņots

[39] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu draudzes*, 1997, 341.-395. lpp.

pret muižniekiem, tad viņš no šī priekšlikuma atsakās un, izmantodams labvēlīgākus saimnieciskos apstākļus, apmetas uz dzīvi Eleonorvilē.

J.Cakuls raksta[40], ka prāvests K.Kangars ir Eleonorviles un Rudzātu draudžu mācītājs un dievkalpojumus notur pārmaiņus vienu svētdienu vienā, otru - otrā baznīcā. Prāvests ir ļoti enerģisks, ar savu aktīvo darbību viņš baznīcai īpaši piesaistabērnus un jauniešus. Bērnu pirmo komūniju prāvests pārvērš svētkos, apģērbjot bērnus dažādu krāsu - baltas, sarkanas, zilas - tērpos, tad bērnus skaistā gājienā ievada baznīcā, kur viņi dievkalpojuma laikā pieņem Vissvētāko Sakramentu. Pēc dievkalpojuma garīgās programmas baznīcas dārzā turpinās svētku laicīgā daļa - "Bērnu svētki". Vispirms prāvests aicina bērnus pie sevis un tur cienā viņus ar maltīti, pēc tam sākas bērnu svētki ar dziesmām, rotaļām un tautas dejām. Bērniem jau katehizācijas laikā iemācītas dažādas rotaļas, sp ēles un dziesmas, un nu viņiem jāparāda sava prasme arī citiem. Bērni uzstājas baznīcas dārzā, bet skatītāji atrodas aiz baznīcas žoga, no kurienes vēro bērnu priekšnesumus (pēc bīskapa J.Cakula mātes Annas (1903), kura gājusi pie pirmās Sv. Komūnijas un piedalījusies "Bērnu svētkos", un Benediktas Zalānes atmiņām par Eleonorviles draudzes svētkiem). Skan dziesmas, rotaļas (piem., *Kur tad tu nu biji, āzīti manu?*). Šīs prāvesta oriģinalitātes vienam otram no priesteriem nepatīk, sevišķi tas sakāms par krāsainajiem apģērbiem - laikrakstā *Dryva* parādās raksts par daiļuma izjūtu - "Boltī, sorkonī, zilī".

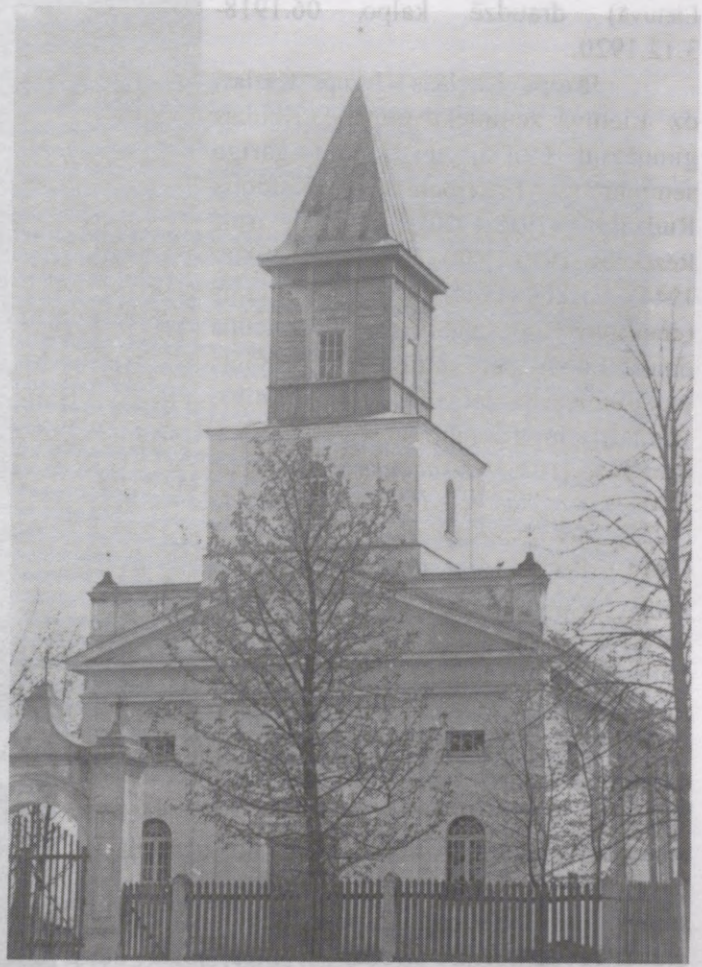

Rudzātu Romas katoļu baznīca 1958. gadā

Sv. Mises laikā, lai uzsvērtu Pacelšanas mirkļa nozīmīgumu, tūlīt pēc "Sanctus" no sakristejas iznāca 12 vīri ar stipros koka kātos iestiprinātiem zvaniem un zvanīja pacelšanas laikā tā, ka dzirksteles vien no zvaniem šķēlās (bīskapa J.Cakula vecāku atmiņas).

Prāvests Kangars spēlēja vijoli. Kad viņš salaulāja kādu pāri, tad tūlīt sakristejā novilka liturģisko tērpu un sutanā, ar vijoli rokās, pa dārzu steidzās pie baznīcas durvīm sagaidīt jauno pāri un viņu pavadītājus. Prāvests, uz vijoles spēlēdams maršu, pavadīja tos līdz vārtiem vai pat tālāk (kardināla Julijana Vaivoda liecība). Priesteriem šīs prāvesta Kangara īpatnības ne visai patika, bet vienkāršo dievlūdzēju tautu tas sajūsmināja. Vienam otram slinkākam draudzes loceklim tas bija kā stimuls biežāk apmeklēt dievkalpojumus.

Par prāvesta darbību skat arī nodaļās ***Biedrību darbība (1909-1940)*** un ***Izglītība → Skolu darbība Rudzātu pagasta teritorijā līdz 1920***.

[40] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu draudzes*, Rīga, 1997, 391.-392. lpp.

Prāvests ***Jāzeps Kazlass*** (15.03.1887-16.09.1965, apb. Aluntā, Lietuvā) draudzē kalpo 06.1918-3.12.1920.

Jāzeps Kazlass (Jezups Kazlas) dz. Lietuvā zemnieku ģimenē. Beidzis ģimnāziju (Viļņā) un katoļu garīgo semināru (Pēterburgā). Kalpojis Rudzātos (1918-1920), Bērzgalē (pie Rēzeknes, 1920-1928), Bukmuižā (1928-1944), Višķos (1944-1946). Bijis literāts (dramaturgs un publicists), publicējis daudz rakstu par kultūras un reliģijas jautājumiem latgaliešu periodikā, vairāku lugu autors (*Nanūlicis - nameklej!* (1923), *Tikai nikam nasok!* un *Betlemejas staleits* (1924), *Genovefa* (1926), *Bezdibiņa molā* (1936), *Aļberta* (1939)). Lugas sarakstītas vienkāršā un vieglā valodā, tām raksturīga raita darbība, tās daudzkārt izrādītas uz Latgales skatuvēm. PS: *Ōzeits, Bīdrs, Bēržgalīts, Nūvārotājs*[41].

Rudzātu Romas katoļu baznīca 1997. gada pavasarī (autora foto)

J.Kazlass ir darbīgs un aktīvs, noorganizē arī Rudzātu draudzes baznīcas kori. Prāvesta vadībā tiek sagādāti materiāli plebānijas celtniecībai un uzsākta tās būve. Prāvesta Kazlasa priesterības laiks ir ļoti smags, īpaši 1919. gada 2. puse. Šajā laikā Rudzātu draudzes teritorija atrodas frontes joslā starp lieliniekiem un LNA. Lielinieki traucē garīdzniecības darbu. Vairākkārt dievkalpojumi jānotur slepus zemnieku mājās, slēpjoties no lielinieku pakalpiņiem. Šajā laikā sarkanarmiešu vandaļi izdemolē Rudzātu baznīcu: izlauž durvis, izsit logus, noārda un sadedzina altāru-kanceli, kā arī izvazā un sadedzina sagādātos būvmateriālus plebānijas celtniecībai. Lielinieki baznīcā iekārtojas ar visiem zirgiem un kurina tur ugunskurus (!), tomēr laimīgā kārtā baznīca nenodeg. Baznīcas tornī viņi ierīko novērošanas posteni, jo no torņa ir pārredzama plaša apkārtne.

Skats uz baznīcu no R (2002. pavasaris, autora foto)

Pēc lielinieku padzīšanas[42] (1920) draudze izremontē baznīcu, atjauno kanceli un turpina plebānijas celtniecību. Ar prāvesta Kazlasa atbalstu Rudzātu baznīcai tiek izgatavoti 2 skaisti karogi[43]. Prāvests no jauna baznīcu iesvēta 09.1920. Ar šī gada septembri prāvests Kazlass tiek pārcelts darbā uz citu draudzi (par J.Kazlasu skat. arī nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas → Būmaņi → Apraksts un atmiņas***).

---

[41] Ezernieku pagasta mājas lapa - http://www.ezernieki.times.lv/.
[42] Laikraksts *Latgolas Vōrds*, 1920, nr. 31, 58.
[43] Laikraksts *Latgolas Vōrds*, 1920, nr. 53.

Jāatzīmē, ka Rudzātu katoļu draudzei 1920. gadā uzskaitītie zaudējumi, ko nodarījuši lielinieku armijas vandaļi, sastāda 170 690 rbļ. (policijas ziņojums - saraksts nr. 461)[44].

Baznīcas koris (1918, no kr.):

1. rindā: 1) Genovefa Zalāne, 2) Broņislava ... - no Zalāniem, 3) Ksaverija ... - no Brīslas, 4) ērģelnieks Konstantīns Zalāns, 5) Marija Gulbinska (1890-1970), 6) Jūlija Rusiņa, 7) neatpazīta - no Steķiem;
2. rindā: 1) Veronika Rusiņa, 2) Solomeja Pūdniece (1911), 3) Agate Pastare (1890-1952), 4) Benedikta Zalāne (dz. Vaivode, 1902-1998), 5) Matilde ... - no Steķiem, 6) ... Kurpnieks, 7) prāvests K.Pūdnieks;
3. rindā: 1) Staņislavs Vaivods (1890-1980), 2) Nestors Pūdnieks (1901-1987), 3) ministrants Antons Rudzāts (1884-1968), 4) Izidors Vaivods (1893-1945)

*Prāvests **Antons Rimovičs*** (28.10.1865-6.07.1933, apb. Rubenes baznīcas dārzā), draudzē kalpo 3.12.1920-3.03.1926, dzīvo vēl pilnīgi nepabeigtajā Rudzātu draudzes mācītāja mājā.

A.Rimovičs (Kunigas Antanas Rimawicze) dz. Šauļu pag. Lietuvā. Kalpojis Andrupenē (1918-1920), Rudzātos (1920-1926), Bikavā (1926-1928).

LR Zemes reformas laikā Rudzātu pag. pašvaldības Zemes ierīcības komiteja Rudzātu baznīcai no bij. Rudzātu muižas zemes izdala 16,98 ha[45].

Tiek ataicināts ērģelnieks, kurš atjauno baznīcas kori. Tajā iesaistās daudzi draudzes jaunieši ar labām balsīm.

4.09.1921 pēc dievkalpojuma baznīcas dārzā Rēzeknes pilsētas pašdarbnieki izrāda lugu *Agnesīte* - muižas šķūnī lugas uzvešanu neatļauj muižas pārvaldnieks[46]. 21.09.1921 arī Rudzātu Romas katoļu jauniešu pulciņš sarīko teātra izrādi, no kuras iegūtos ieņēmumus izlieto prāvesta mājas celtniecības darbu nobeigšanai[47].

No apzinīgākajiem Rudzātu draudzes locekļiem prāvests izveido draudzes padomi.

---

[44] LVVA, 1371-4-1941, 72. lpp.
[45] LVVA, 1707-1-32312, 137. lpp.
[46] Laikraksts *Latgolas Vōrds*, 1921, nr. 36.
[47] Laikraksts *Latgolas Vōrds*, 1921, nr. 37.

Prāvests Rimovičs ir koktēlniecības entuziasts, koktēlnieks - autodidakts. Viņa vadībā Rudzātu baznīcā uzbūvē lielu koka altāri. Prāvests personīgi veic visus koktēlniecības darbus - kolonnu nobeigumus, altāra augšdaļas veidojumus, tabernakula rotājumus. Galdnieku darbus veic Būmaņu c. iedzīvotāji Augusts Vilcāns (1882-1983), Albīns Vaivods (1888-1970) un Jāzeps Kasalis (1902-1985). Pēc prāvesta I.Viguļa savāktajiem datiem, pie altāra būves strādājuši Augusts Vilcāns un Bērtulis Neicgalis (1864-1939).

Jāatzīmē, ka no prāvesta Rimoviča darinātajām skulptūrām 14 ir ieskaitītas Latvijas Vēstures muzeja Kokskulptūru katalogā[48]. Šīs skulptūras atrodas dažādās Latvijas Romas katoļu baznīcās.

Kataloga nr.	Skulptūras nosaukums	Skulptūras augstums, cm
129	Eņģelis	67
130	Apustulis	104
131	Apustulis (skat. att.)	100
132	Eņģelis (skat. att.)	113
173	Apustulis	121
174	Apustulis (skat. att.)	95
176	Apustulis (skat. att.)	105,5
177	Helēna (skat. att.)	119
178	Eņģelis (skat. att.)	82
179	Eņģelis	62
182	Kristus (no krusta)	39,5
183	Marija	93
184	Jānis	90
186	Eņģelis (skat. att.)	103

Prāvesta Rimoviča laikā tiek pabeigta plebānijas būve un uzceltas saimniecības ēkas: kūts, šķūnis, klēts, labības šķūnis un pirts.

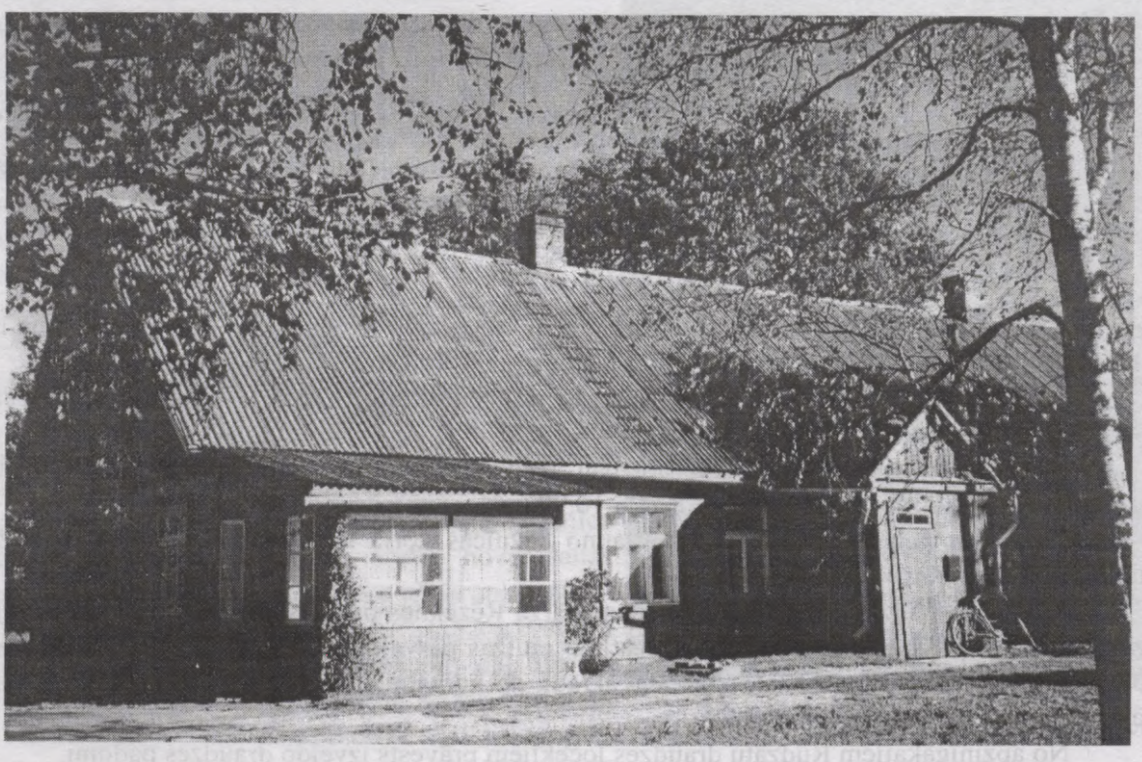

Plebānija 2001. gadā

[48] *Latvijas PSR Vēstures muzeja kokskulptūras. Katalogs*, Rīga, *Avots*, 1984; 29., 30., 40., 41., 42. un 43. lpp.

← Apustulis, 1929.

Koks, kodinājums, augstums 105,5 cm. Meistarīgi griezta figūra. Kreisā roka lejpus elkoņa trūkst. Galva līmēta no gabaliem, dažu trūkst. Ap labo kāju tērpa krokas krīt lokos, uz viena loka iegriezts uzraksts: *Kunigas Antanas Rimawicze. 1929. g.* Skulptūras galva rupjāk apdarināta (nepabeigta?), aizmugure ļoti dziļi izdobta, kalta cirtiena pēdas. Apmetnis ar gaiši sarkanīgu kodinājumu.

Apustulis, 17. gs. sākums - 18. gs. beigas. →

Koks, krāsojums, augstums 67 cm. Figūra sānskatā plakana, mugurpuse gludi tēsta. Kāju pēdas nolauztas. Krāsojums: tērps balts, apmales un josta zeltītas, mati gaišbrūni, seja un rokas sārtas, acis gaišzilas.

← Helēna, 18. gs.

Koks, krāsojums, augstums 119 cm. Mati pakausī saņemti kopā, tālāk platā klājienā līdz pusmugurai. Rokas apmēram no elkoņiem trūkst. Zem kājām neliela taisnstūrveida pamatne, uz priekšējās malas uzraksts: *S.HELENA*. Mugurpuse nedaudz pieplacināta, ar izgrieztām tērpa krokām. Krāsojums (vairākos slāņos, stipri apdrupis): seja iesārti pelēcīga, mati brūni, uzacis melnas, acis zilas, tērps iesārti pelēcīgs, pāri tam sarkanīgs, kakla apmale un krelle zeltītas, josta melna, apmetnis balts, ar melnu un pelēku sermuļādiņu rotājumu, apavi melni, pamatne balta, burti melni.

Eņģelis, 18. gs. →

Koks, augstums 113 cm. Abu roku no elkoņiem trūkst. Mugurpuse gludi notēsta, ar dziļu izdobumu no pleciem līdz apakšai. Gar virstērpa kakla izgriezumu šaura augu ornamentu josla, gar apakšmalu - plata rotājumu josla ar ziedu, lapu un punktu ornamentu, ko apakšā noslēdz bārkstu rinda. Zem kājām plāna pamatne (no tā paša gabala).

Apustulis.

Koks, augstums 95 cm. Meistarīgi griezta figūra. Kreisā roka lejpus elkoņa trūkst. Mugurpuse dziļi izdobta. Zem kājām neliela pamatne (izlūzuši robi), zem tās vēl otra taisnstūrveida pamatne.

Eņģelis, 18. gs.

Koks, augstums 82 cm. Rokas no elkoņiem trūkst. Mugurpuse figūrai notēsta gluda, ar dziļu dobumu no pleciem līdz apakšai. Gar virstērpa apakšmalu - rotājumu apmale, ko apakšā noslēdz bārkstu rinda. Zem kājām bieza neregulāras formas pamatne (no tā paša gabala).

Eņģelis, 18. gs.

Koks, krāsojums, augstums 103 cm. Trūkst kreisās rokas lejpus elkoņa. Spārni - cita meistara griezums, acīmredzot pielikti vēlāk, katrs no sava gabala, piestiprināti ar naglām un tievu šķērskoku; pie lāpstiņām vecā stiprinājuma vieta. Krāsojums (apdrupis): balts vairākās kārtās, spārni sudraboti.

Vēsturnieks Pēteris Zeile, rakstot par G.Manteifeli, cita starpā piemin arī prāvestu Rimoviču sakarā ar diezgan nepatīkamu lietu: "A.Bīlenšteins, apceļojot Latgali, ievērojis, ka dažas muižnieces, kuras nav mācījušās latviešu valodu un negribējušas to apgūt, likušas zemniekiem sarunās lietot tikai poļu valodu. To pašu viņš saka par baznīckungu lielāko daļu. Arī daži katoļu baznīckungi līdz pat neatkarīgās Latvijas 30-tiem gadiem. Veicinājuši latgaliešu pārpoļošanu, cenšoties iegalvot, ka īstam katolim un "smalkākās sabiedrības" cilvēkam jāvēršas par poli vai vismaz poliski orientētu indivīdu.

Šajā sakarā LR laikā samilza vesels skandāls, kas vēsturē iegājis kā *Daugavpils prāva*. Tās rezultātā ir tikusi izveidota parlamentārās izmeklēšanas komisija, kura pierādījusi, ka katoļu baznīcas poliski orientētie baznīckungi Latgalē un Augšzemē nodarbojas ar propolisku, būtībā pretvalstisku darbību. Viens no aktīvākajiem - A.Rimovičs. Būdams arī slavens kokgriezējs, viņš ar saviem darbiem izrotājis Balvu u.c. baznīcas. Taču savos sprediķos izstājies pret Latvijas neatkarību, runājis par Inflantijas novada atgriešanos Polijas sastāvā. Valsts iestāžu pārstāvji konstatējuši, ka viņš 1930. gadā no Raudas baznīcas kanceles sludinājis, lai iedzīvotāji bērnus sūtot poļu skolā, un nav ļāvis iesvētīties to iedzīvotāju bērniem, kuri to atklāti noraidījuši. Darbodamies Rubenes draudzē, Rimovičš 20 jaunus latviešu pārus reģistrējis kā poļus. Mēnešraksta *Polak - katolica* (red. A.Vizulis) galvenā līnija bija: polis ir katolis, un katolim jābūt polim.[49]"

Prāvests ***Heronīms Matskus (Mackuss)*** (1867-1935, apb. Krāslavas k.) draudzē kalpo 03.1926-1931. Šī darba vieta prāvestam ir pēdējā viņa darba mūžā. Pirms tam prāvests kalpojis Stirnienes draudzē (no 1911). Šajā laikā no tās atdalās un izveidojas Rudzātu draudze. Tā laika presē ir atrodamas ziņas par prāvesta neapmierinātību gan ar jaunās draudzes izveidošanu, gan ar pastāvīga baznīckunga nozīmēšanu jaunveidotajai Rudzātu draudzei, tomēr pēc baznīcas

[49] *Ai, māte Latgale*. Atskati Latgales vēsturē un kultūrvēsturē, *Annele*, 2001, 256.-257. lpp.

uzcelšanas viņš vēlāk tiek nozīmēts tajā kalpot[50]. Prāvests 1931. gadā aiziet pensijā un pārceļas uz dzīvi Krāslavā, kur arī mirst. Pēc viņa Rudzātu draudze ilgstoši paliek bez sava prāvesta.

Par prāvesta Mackusa kalpošanas laiku un - galvenokārt - par ērģelnieku Čeičinieku stāsta B.Zalāne[51]: "Tajā laikā, 1926. gadā Rudzātu baznīcā kalpoja prāvests Mackuss, ērģelnieks - Čeičinieks, ļoti enerģisks cilvēks. Viņš pats izgudroja visādas dziesmas. Visaizraujošākā bija Ziemassvētku Ganu Misse. Saaicināja stīgu muzikantus. Bija vijoles, kokles, stabulītes, bungas. Visus samācīja melodiju - kā un kad spēlēt. Viena meitene ar maigi skanīgu balstiņu bija eņģeļa vietā, viens gans - kā aitu sargs, kamēr citi atpūšas. Kad uz altāra sadedz visas svecītes, kad sazvana zvaniņš, iziet baznīckungs gaišā svētku ornātā un nostājas pie altāra, tūlīt tas gans, kas sargāja aitas, tādā balsī kā sabijies teica: "*Brāļi, brīnums notika. Betlēmes pilsētas malā tik tumšā naktī gaisma atspīda*". Tad viss koris klusinātās balsīs teica: "*Brīnums i baile.*" Tad tas eņģelītis ar maigi skanīgo balstiņu teica: "*Nebīstieties, priecājieties, es jums prieku sludināšu. Nu piedzima Jēzus Bērniņš nabadzīgā silītē.*" Tad tas vecākais gans teica: "*Ko, mēs, brāļi, darīsim?*" Tad viss koris divas reizes dziedāja: "*Skriesim, skriesim, drīzāk skriesim, sveicināsim Piedzimušo! Tīras sirdis līdzi ņemsim, ko Tam upurēt.*" Tad - visas stīgas, stabules, ērģeles un koris kopā (divas reizes): "*Ar stabulēm, bungām, koklēm mēs pasaulei ziņu dodam: Marija piedzimdināja Dieva Dēlu Pestītāju, mūsu Svētību*".

Baznīcas koris 1927. gada 22. maijā:

No kr.: 1. rindā: 1) Paula Dalinska (19??), 2) Solomeja Pūdniece (1911), 3) Petronellija Čeičiniece, 4) ērģelnieks Antons Čeičinieks, 5) Tekla Pastare (dz. Puncule, 1909), 6) Benedikta Zalāne (dz. Vaivode, 1902-1998)

Tad turpinājās Svētā Mise. Cilvēki raudāja aiz sajūsmas. Likās, ka mēs arī bijām Betlēmes kūtiņā un visu redzējām. Nezin, vai vēl kur Latgalē ir tik jauks uzvedums, senāk jau cilvēki nebija tik augsti skoloti, un sevišķi jau lauku baznīcā, bet paši izgudroja, kā skaistāk visu izdarīt!

Es vēl pie viena pastāstīšu, kā ērģelnieks Čeičinieks apsveica jauno pāri pēc laulībām. Tas arī paša sacerēts: "*Ak, cik jauki būtu redzēt jūs mīlīgi dzīvojot, netraucējot vienam otru, godīgi laiku pavadot. Šodien jūs altāra priekšā viens otram mīlību zvērējāt, uzticību, paklausību, līdz pašam kapam mīlību. Lai*

[50] Laikraksts *Drywa*, 17.12.1914, nr. 50 (236).
[51] Laikraksts *Solis*, 1995. gada decembris.

tad vienmēr Dievs jūs svētī, Svētais Gars prātus lai apskaidro, lai jūs dzīvotu saticīgi, līdz pašam kapam mīlīgi." Šīs atmiņas par ērģelnieku Čeičinieku. Lai viņam debesu valstība!"

Prāvests ***Vladislavs Jankovskis*** (16.01.1903-26.06.1975, apb. Rēzeknes k.), 1934-1939 strādā kā mācītājs Atašienes draudzē, vienlaicīgi apkalpojot arī Rudzātu draudzi (1932-09.1934).

V.Jankovskis kalpojis Atašienē un Rudzātos (1932-1934), Nīcgalē (1939-1945), Vanagos (1945-1947), Daugavpils Jaunavas Marijas baznīcā (1947-1953), Rēzeknes Sv.Andreja baznīcā (1956-1975). Arestēts 1953. gadā Daugavpilī (5.02), notiesāts (1.06) "par pretvalstisku darbību" uz 10+5 un nosūtīts uz Krievijas LDN. Atbrīvots 1956[52].

Ticības mācību Rudzātu pag. skolās šajā laikā (1931., 1932. un 1933. m/g) pasniedz Jānis Gžibovskis - sponte.

Prāvests Jankovskis ir poļu orientācijas priesteris, viņš atrunā iedzīvotājus no piedalīšanās pirmajos Pļaujas svētkos Koknesē (13.10.1935)[53].

Baznīcas koris 1938. gadā (no kr.):

priekšā: Izidors Pastars (1907-1980), Eduards Kassalietis (1916-1980), Jānis Kassalietis (1914); sēž: Ignats Drivenieks (1907-1992), Anna Rusiņa (dz. Pastare, 1916-1999), diriģents Jāzeps Vaivods (1899-1954), Vera Irbe-Irbīte (1910-1954), Jānis Zalāns (1911), Julianna Čeičiniece (1916); stāv: Aloizs Vaivods (1905-19??), Sofija Muceniece (19??), Pēteris Pūdnieks (1920-1998), Alvīne Jaudzeme (1904-2001), Jānis Elsts (1914), Jānis Batarags (1914-1995), Jānis Pūdnieks (1903-1969)

A.Čamans

Prāvests ***Antons Čamans (Čamanis)*** (3.06.1894-19.02.1957, apb. Manheimā, Vācijā) draudzē kalpo 1.09.1934-1941.

A.Čamans dz. Ilūkstē, Mateja un Katrīnes Čamaņu ģimenē. Beidzis p-sk., ģimnāziju un Pēterpils garīgo semināru (1912-1918). 7.04.1918 Mogiļevas arhibīskaps Eduards Ropps ordinē viņu par priesteri. Pirmā darba vieta - Aglona, kur viņš divus gadus strādā kā draudzes vikārs, otrus divus - kā garīgā semināra saimniecības vad-js un arhibīskapa Antona Springoviča kapelāns. Pēc tam viņš kalpo Kombuļu, Balvu un Alsungas draudzēs. 1927. gadā Čamans dodas uz Romu studēt baznīcas tiesības Sv. Apolinārija universitātē, kur iegūst licenciāta grādu kanoniskajās tiesībās (1929). Līdz 1933 viņš strādā pastorizācijas darbā, tad vēlreiz dodas uz Romu un studē Austrumu institūtā. Pēc atgriešanās Latvijā kalpo Kaunatā, Stoļerovā (1931-1934), Rudzātos (1934-1941), Ambeļos (1941-1944) un Višķos.

---

[52] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu priesteri*, 1996, 78. lpp.
[53] LVVA, 3235-5-1698, 285. un 286. lpp.

Rudzātu draudzes bērni Pirmās Komūnijas dienā kopā ar prāvestu V.Jankovski (1932)

Sagaidot prāvestu viņa jaunajā darba vietā, draudzes dāmu komiteja kā dāvanu viņam pasniedz Ls 1000[54]. Prāvesta darbības laikā draudzes dāmu komiteja savāc vecu sudraba naudu biķera izgatavošanai, izgatavo vilnas paklāju no dažādas krāsas diegiem uz linu auduma pamata. Paklājs ir 4x5 m liels un tiek lietots uz galvenā altāra kāpnēm (līdz 1975).

Pateicoties prāvesta rūpēm, 1935. gadā baznīcai ēkai uzliek cinkota skārda jumtu. Baznīcas grīda tiek rakstā izklāta ar dažādas krāsas cementa flīzēm (tas izmaksā vairāk kā Ls 1400)[55]. 1938. gadā prāvests no draudzes locekļiem savāc naudu un nopērk daudz ķieģeļu. Tos draudze no Atašienes stacijas saved baznīcas dārzā, atved arī granti. Prāvests Čamans ir paredzējis uzbūvēt baznīcai torni un apmūrēt arī pašu baznīcu. Tomēr prāvesta nodomu izjauc Līvānu dekāns St.Vaikulis, pieprasot baznīcu mūrēt pilnīgi no jauna. Motivējums - nevar būt koka baznīca un mūra tornis. Šeit jāatzīmē, ka prāvests Čamans ir nervozs cilvēks, un, ja viņš nevar realizēt savu ieceri, tad nedara neko. 1941. gadā prāvests pārceļas uz Višķiem un 1944. gadā emigrē uz Vāciju, kur dzīvo līdz pat mūža galam. M Karistasheimā, Valdhauzenā.

1935. gadā pēc prāvesta ierosinājuma tiek vākta nauda Eleonorviles baznīcas zvana iegādei. Šo uzdevumu prāvests uztic Olgai Brūverei (1883-1958). Tā kā katoļu draudzes robežas pārsniedz pag. administratīvās robežas, tad līdzekļi tiek vākti arī bij. Preiļu pag. pierobežas ciemos. Pēc samaksas par zvanu no savāktās summas paliek pāri Ls 14, kurus prāvests iesaka paturēt pašai vācējai, bet viņa par šo naudu iegādājas svētbildi - ģipsī veidotu statuju, kura tagad atrodas Brūveru krucifiksā.

Par prāvesta Čamaņa darbību Rudzātu draudzes locekļi raksta laikrakstā *Latgolas Vōrds* (2.05.1940): "Šī gada 21.04. ticīgie pulcējas uz svētdienas dievkalpojumu, kur prāvests dievkalpojuma noslēgumā paziņo, ka šī ir viņa pēdējā svētdiena kopā ar rudzātniekiem, jo turpmāk viņš pāriet darbā uz citu vietu. Kaut arī Rudzātos nostrādātie nepilnie 6 gadi ir ne visai ilgs laiks, tomēr prāvests draudzes labā ir daudz paveicis: nomainīts baznīcas jumts, izflīzēta ēkas grīda, izremontēta plebānija, izgatavoti jauni baznīcas karogi, sagādāti materiāli baznīcas rekonstrukcijai u.c. Nevar visu uzskaitīt, kas tika veikts, bet visvairāk cilvēku atmiņā paliks draudzes gana lielā sirsnībā un cilvēku raksturu pazīšana. Sevišķi neatsveramas mācības jaunatnei, jo daudzi atmeta nelabus ieradumus uz visiem laikiem. Lai Dievs viņam palīdz jaunajā darba vietā"[56].

---

[54] Žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1934, 426. lpp.
[55] Žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1935, 455. lpp. un 1936, nr. 4.
[56] Laikraksts *Latgolas Vōrds*, 1940, nr. 8.

Baznīcas iekšskats (1997, autora foto)

Prāvests ***Dominiks Pujāts*** (26.07.1893-19.11.1945, apb. Atašienes k.) strādā Atašienes draudzē 1.10.1939-19.11.1941. 1941. gadā (pēc prāvesta Čamaņa) D.Pujāts vienlaicīgi apkalpo arī Rudzātu draudzi (līdz jauna prāvesta iecelšanai).

D.Pujāts dz. Rēzeknes apr. Makašānu pag. Kalpojis kā vikārs Nautrēnos un Bērzgalē (1920), Varakļānos (1920-1922), Atašienē (1922-1923), Dagdā (1923-1924), Viļakā (1924-1925), Daugavpils Jaunavas Marijas baznīcā (1925-1927), kā prāvests - Gudeniekos (1927-1928), Rušonā (1928-1933), Jasmuižā (1936-1937), Vanagos (1937-1939), Atašienē un Rudzātos (1939-1945), kā dekāns - Dagdā (1933-1934).

Prāvests ***Broņislavs Kivrāns*** (16.06.1892-24.01.1951, apb. Rudzātu k.) draudzē kalpo līdz savai nāves dienai.

B.Kivrāns dz. Ludzas apr. Zvirgzdenes pag. Kalpojis Liepnā (arī Kupravā un Kuldupē, 1922-1941), Rudzātos (1941-1951).

Draudzes savāktā nauda baznīcas rekonstrukcijai okupācijas rezultātā iet zudumā. Tāpat arī sagādātie materiāli - gan ar prāvesta Kivrāna atļauju, gan bez viņa piekrišanas - lielākā daļa materiālu tiek izvazāta. Viens otrs tos aizņemas uz atdošanu (būtu interesanti uzzināt, vai aizņēmēji tos atdeva tad, kad būvēja baznīcas torni?).

Pateicoties prāvestam Kivrānam, baznīcas jumtam sagādātais šīferis tomēr tiek saglabāts, jo tas tiek novietots sakristejā.

Prāvestam kalpošanas laiks Rudzātu draudzē ir ļoti smags, jo šajā laikā daudz draudzes locekļu karo gan VA, gan SA rindās.

Prāvests ***Jānis Jedušs*** (3.09.1896-25.06.1968, apb. Stigalvas draudzes Pīrovas k.) draudzē kalpo 14.02.1951-27.01.1954.

J.Jedušs dz. Līvānu draudzē. Kalpojis kā vikārs Rēzeknē (1925-1928), Viļānos (1928-1930), Aglonā (1931-1937), Krāslavā (1954-1955), kā prāvests - Kombuļos (1930-1931), Rozentovā (1937-1944), Nīdermuižā (1944-1948), Bukmuižā (1948-1949), Stirnienē (1949-1950), Atašienē (1950-1951), Rudzātos (1951-1954), Stoļerovā (1954-1956), Skaistā (1956-1965).

Prāvests ir ļoti sabiedrisks un atsaucīgs. Pēc dievkalpojuma prāvests mēdz iziet baznīcas dārzā un aprunāties ar draudzes locekļiem.

Prāvests ***Francis Sidars*** (18.08.1918-2.02.1976, apb. Vidsmuižas k.) draudzē kalpo tikai dažus mēnešus (1954).

F.Sidars dz. Ludzas raj. Kalpojis Istrā un Rundānos (1937-1939), Zosnā un Dukstigalā (1939), Aizpurē (1939-1944), Pasienē (1944-1947), Atašienē (1947-1950), Piedrujā (1950-1954), Rudzātos un Eleonorvilē (1954), Ruskulovā (1959-1960), Riebiņos (1960-1963), Atašienē (1967-1970), Vidsmuižā (1970-1976).

Baznīcas koris 1947. gadā (no kr.)[57]:

priekšā: Helēna Būmane, Helēna Pastare (dz. Leitāne); 1. rindā: ērģelnieka Golubecka meita, ērģelnieks K.Golubeckis, Tekla un Jānis Bataragi, prāvests B.Kivrāns, neatpazīts, prāvests no Liepājas, Grandāne (dz. Rudzāte), Anna Sirmā (dz. Bojāre), Helēna Anspoka (dz. Brūvere), neatpazīta; 2. rindā: Pudule, Trūpa, ērģelnieka K.Golubecka sieva, Monika Zalāne (dz. Ližbovska), Anna Brice (dz. Graudiņa), Monika Pintāne (dz. Grandāne), Eleonora Rubene, Rudzāte, Veronika un Vanda Rutkovskas; 3. rindā: Izidors Pudulis, Rozālija Bojāre, Marta Bulmeistere, Helēna Eglīte, Konstance Trūpa (dz. Brūvere), Monika Brūvere, Veronika Bernāne (dz. Brūvere), Roberts Skutelis; 4. rindā: Aloizs Trūps, Pēteris Pūdnieks, Izidors Grandāns, Nestors Pūdnieks, Francis Sondors, Vitālijs Krastiņš, Eduards Elsts

Prāvests ***Jānis Pujāts*** draudzē kalpo 13.10.1954-8.04.1957. Uz Rudzātiem viņš atnāk no Bēržu draudzes

J.Pujāts dz. 14.11.1930 Rēzeknes apr. Nautrēnu pag. Pēc Rēzeknes latviešu v-sk. beigšanas mācās Katoļu garīgajā seminārā Rīgā. Par priesteri ordinēts 1951. Šis prāvests beidzot paveic darbu, ko draudze gaida jau 18 gadus. Ar apbrīnojamu enerģiju un pašpaļāvību viņš ierodas kūrijā un stāsta par savām iecerēm - uzbūvēt Rudzātu baznīcai mūra torni. Viņam gan ir tikai 700 rbļ. naudas, bet būvdarbu veikšanai ir nepieciešami vismaz 50 000 rbļ. Uzņemties šādu darbu ir liels risks, jo tas tiek veikts bez saskaņošanas ar pad. varas iestādēm, kuras to noteikti neatļautu. Tomēr, neskatoties uz visiem šķēršļiem, nepilna gada laikā torņa būvdarbi pārsvarā tiek pabeigti, atliek tikai torņa noslīpēšanas - nolīdzināšanas darbs, ko paveic celtnieki nākošā prāvesta laikā.

Joannes S.R.E. Cardinalid Pujats
Archiepiscopus
Metropolita Rigensis (Kardināla ģerbonis)[58]

Atskatoties uz paveikto, jāsecina, ka tas arī ir pēdējais laiks šī darba paveikšanai - baznīcas ēka atradās avārijas stāvoklī. Būvdarbus vada vecs būvtehniķis Spilve, kuram padoti daži algoti strādnieki, palīgstrādniekus prāvests organizē no

[57] Dziedātājus atpazīt palīdzējuši Vanda Ose (dz. Kurčina, 1935) un Roberts Skutelis (1927-1999) 1997. gadā.
[58] Attēls no Romas katoļu baznīcas mājas lapas - http://www.catholic.lv/w/.

draudzes locekļiem. Prāvesta klātbūtne un viņa aktīvā darbība sekmē būvdarbus, jo bez saviem tiešajiem pienākumiem garīgās aprūpes darbā viņš gādā arī būvei vajadzīgos materiālus. Rudzātu draudze ir ļoti pateicīgam prāvestam Pujātam, kurš īsā un tik riskantā laikā paveic šo lielo darbu.

Kardināls Jānis Pujāts, Rīgas metropolijas arhibīskaps metropolīts, Latvijas Romas katoļu baznīcas galva, bij. Rudzātu Romas katoļu draudzes prāvests

Pēc darba Rudzātu draudzē prāvests J.Pujāts strādā citās draudzēs: Stirnienes draudzē (8.04.1957-28.02.1958), vairākās Rīgas katoļu draudzēs. 28.10.1978 bīskaps J.Vaivods iecelļ prof. J.Pujātu par RGS inspektoru. 9.11.1979-27. 12. 1984 viņš pilda ģenerālvikāra kūrijas kanclera pienākumus. Pēc tam līdz 22.12.1987 J.Pujāts ir Rīgas Sv. Franciska draudzes vikārs un Liturģiskās komisijas sekr., 22.12.1987-1.06.1991 - Garīgā semināra prof. un Rīgas dekanāta dekāns.

Kopš 1966/67 m.g. priesteris J.Pujāts nepārtraukti ir RGS pasniedzējs, kā arī nozīmīgu pasākumu metropolijas mērogā īstenotājs. Tāpēc viņam 1972. gadā tiek piešķirts monsinjora, bet 1987. gadā - arī prelāta tituls.

1.06.1991 priesteris Jānis Pujāts tiek konsekrēts par arhibīskapu Sv. Jēkaba katedrālē. Lielu darbu J.Pujāts iegulda 1993. gada pāvesta Jāņa Pāvila II vizītē Latvijā. 28.01.2001 Romā J.Pujāts nominēts par kardinālu. Apbalvots ar Franču Leģiona goda ordeni (23.10.2002)[59].

Prāvests ***Boļeslavs Grišāns*** (12.09.1894-14.12.1983, apb. Rudzātu k.) draudzē kalpo 8.04.1957-1980, kad 86 gadu vecumā aiziet pensijā, paliekot Rudzātu draudzē kā rezidents. Prāvests Grišāns, strādājot Atašienes draudzē, vienlaicīgi apkalpojis arī Rudzātu draudzi jau agrāk (20.08.1930-1932). Toreiz Rudzātu draudzē kā sponte darbojies Boļeslavs Anins, kurš pasniedzis ticības mācības stundas Rudzātu pag. skolās.

B.Grišāns dz. Kaunatas draudzē. Kalpojis Atašienē (1919-1932), Malnavā (1932-1934), Rēzeknē (arī kā dekanāta dekāns, 1934-1938), Asūnē (1938-1943), Vidsmuižā un Ostronā (1943-1953), Varakļānos (arī kā dekanāta dekāns, 1953-1957), Rudzātos (1957-1980).

Prāvesta darbības laikā un viņa vadībā tiek pabeigti baznīcas torņa apdares darbi. Tiek veikti arī citi darbi - atbilstoši baznīcas frontona stilam uzbūvē baznīcas žoga galvenos ieejas vārtus, pilnīgi atjauno sētu un nokrāso baznīcas jumtu, bet pašu baznīcu no ārpuses apšuj ar dēļiem un nokrāso. Ēkai izgatavo jaunus dubultlogus. Baznīcā ievelk arī elektroinstalāciju. 1978.

[59] Laikraksts *Katoļu Baznīcas Vēstnesis*, nr. 22 (215), 1.11.2002, 3. lpp.

gadā baznīcas iekšsienas noklāj ar presētu kartonu un nokrāso ar eļļas krāsām, griestus izklāj ar finieri kvadrātveida rakstā, nobeicē un nolako. Baznīcu un prezbiteriju izgrezno ar dažādiem skulpturāliem veidojumiem. Tiek iegādāta Sv. Jāzepa statuja un katafalks.

1978. gadā, pateicoties draudzes komitejai, draudze samet naudu un no c/p atpērk bij. prāvesta mājas daļu (otrā daļā atradās Rudzātu pasts), ko apšuj ar ķieģeļiem un uzliek tai šīfera jumtu. Uzbūvē arī pagrabu un ierīko aku. Prāvesta māju savā īpašumā draudze pilnībā atgūst Atmodas gados.

*Prāvests **Andrejs Aglonietis*** (9.06.1955) draudzē kalpo 1979-1980 kā vikārs.

A.Aglonietis dz. Jaunaglonā. Kalpojis kā vikārs Krāslavā un Skaistā (1978-1979), Aglonā un Rudzātos (1979-1980), kā prāvests Višķos, Ambeļos un Augškalnē (1980-1991), Asūnē (1938-1943), kā dekanāta dekāns Aglonā (kopš 1991).

*Prāvests **Jāzeps Pujāts*** (17.02.1928) draudzē kalpo 28.04.1980-18.09.1991, vienlaicīgi apkalpojot arī Vanagu draudzi.

J.Pujāts dz. Ludzas apr. Nautrēnu pag. Kalpojis Rudzātos un Vanagos (1980-1991), Vidsmuižā un Pieneņos (1991-).

Prāvesta darbības laikā Rudzātu draudze savai baznīcai iegādājas ērģeles.

*Prāvests **Pēteris Onckulis*** (04.1919-1999, apb. Vanagu draudzes k.) draudzē kalpo 18.09.1991-2000, vienlaicīgi apkalpojot arī Vanagu draudzi.

P.Onckulis (1992)

P.Onckulis dz. Daugavpils apr. Vārkavas (tagad Upmalas) pag. Mačānu c. Tēvs Izidors, māte Tekla. Pēteri kristījis Vanagu draudzes prāvests A.Šļakota (skat. arī nodaļā ***I pasaules karš un lielinieku revolūcija → Lielinieku valdīšana***). Beidzis Vanagu 6 kl.p-sk. (1936) un Līvānu komercskolu (1940, skolas kapelāns bijis Līvānu dekāns prelāts St.Vaikulis, skat. arī nodaļā ***I pasaules karš un lielinieku revolūcija → Lielinieku valdīšana***). 2 gadus strādā kā skolotājs Vanagu tautskolā (1940-1942), māca ķīmiju, fiziku un matemātiku. 1 gadu (1943) mācās Aglonas Garīgajā seminārā, pēc kara turpina mācības RGS. 1948. gada pavasarī tiek iesvētīts par diakonu. 25.05.1949 P.Onckulis tiek arestēts, pratināts un spīdzināts čekas pagrabos līdz rudenim, kad oktobrī tiek ieslodzīts Rīgas Centrālcietumā. Pēc 2 mēnešiem viņš "par līdzdalību latviešu nacionālistu pretpadomju bandā" tiek notiesāts uz 10+5 un nosūtīts uz Krievijas LDN. No ieslodzījuma atbrīvots 22.02.1955, no izsūtījuma - 16.04.1956[60]. Par priesteri iesvētījis bīskaps P.Strods (27.06.1956). Kalpojis kā vikārs Kalupē (1957-1958), kā prāvests - Melnajā un Baltajā Dukstigalā (1958-1967), Kalupē (1967-1974), Aglonā (arī ka dekanāta dekāns, 1974-1991), Rudzātos un Vanagos (1991-2000). Apb. Vanagu draudzes k.

P.Onckulis bijis tautā ļoti godāts un cienīts garīdznieks. Apbalvots ar LR TZO II pakāpes Goda zīmi (01.1997)[61].

P.Onckuļa pēdējā dzīves un darba - kalpošanas vieta ir Rudzāti un Vanagi. Savas dzīves pēdējā desmitgadē viņš dalās atmiņās par savu smagiem pārbaudījumiem pilno dzīves ceļu. Šeit pievienoti viņa atmiņu fragmenti[62]: "Mans tēvs Izidors Jēkaba d. bija vietējais latgalietis, kam bijuši 6 brāļi un 3 māsas. Dzīvojis tikai 40 gadu. Pārceļoties no folvorkas uz viensētu, būvējot jaunas mājas, pārstrādājies. Agrā jaunībā tēvs izmācījies Līvānu stikla fabrikā par stikla pūtēju, aizbraucis uz Rīgu un fabrikā labi pelnījis. [...] Māte Tekla dzimusi Aknīstē (1886). Viņas māte bijusi latgaliete, bet tēvs Francis Eitvins - lietuvietis no Rokišķiem. [...] Man bija 3 brāļi un 3 māsas. Mans vecākais brālis Eduards dzimis Rīgā (1908), 25.03.1949 viņu izveda uz Tomskas apg. Piškinas raj., no kurienes viņš atgriezās, mira dzimtenē un apbedīts Vanagu k. Otrs brālis Paulis bija iesaukts VA. Tagad savas vecumdienas pavada Kanādā nespējnieku pansionātā. Vecākā māsa Marta dzīvo pie meitas Jēkabpilī. Vidējā māsa dzīvo Rudzātu draudzē Rusiņos, bet jaunākā - Filimona ar vīru Līvānos. Brālis Jānis ir miris bērnībā. Tagad mana tēva mājās dzīvo vecākā brāļa meita. [...]

06.1941 arī mūsu skolā (Vanagu p-sk. - *autora piezīme*) daudzi bijām iekļuvuši izvedamo personu sarakstos. Mūs sākumā novietoja Līvānu pagastnama pagalmā, bet naktī vācieši sāka bombardēt Līvānu-Daugavpils dzelzsceļu. Tā mēs laimīgi izglābāmies.

---

[60] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu priesteri*, 1996, 331. lpp.
[61] Laikraksts *Latvijas Vēstnesis*, 28.01.1997.
[62] Laikraksts *Novadnieks*, 1994, nr. 47, 2. lpp.

1943. gada pavasarī mani iesauc VA. Iesaucamo komisija, kurā bija pag. vecākais A.Muktupāvels un Līvānu galvenais ārsts Bērziņš, iedeva man balto biļeti. [...] Taču kāds nezināms cilvēks bija mani nosūdzējis. Tūlīt tiku arestēts un nosūtīts uz Daugavpili, kur pats gebītskomisārs Švungs pēc 5 dienām mani atbrīvoja, bet vācu virsnieks ar brauniņu paspēja izsist 1 zobu, par ko gebītskomisārs atvainojās. [...]

07.1944 mēs (Aglonas Garīgā semināra studenti - *autora piezīme*) aizbraucām uz Vanagiem. [...] Pēc pāris dienām [...] Aglonas dekāns Fr.Lazdāns un prof. V.Zonaks lielā kastē atveda iesaiņotu Aglonas Dievmātes gleznu, jo [...] Aglonas baznīcu bija paredzēts uzspridzināt. [...] Nolēma, ka gleznai tomēr drošāk būs Krolovkā (Kārļos - *autora piezīme*). Man kā vietējam Vanagu draudzes loceklim bija jābrauc pēc gleznas un jāaizved uz Krolovku." Braucot ar gleznu, P.Onckulis iekļūst tieši kaujā: "Debess un zeme juka, bet es, pamatīgi pārbijies, ar savu zirdziņu un dārgo kravu lavierēju pa vācu armiju." Tomēr viss beidzas labi, un jau tumsā braucējs sasniedz Krolovku. Nākamā rītā viņu sūta uz Vanagiem noskaidrot, vai kas nav sadedzis un sabombardēts. Tur P.Onckulim uzduras piedzērušies SA virsnieki, kas sāk viņu tirdīt un šauj uz viņu, laimīgā kārtā netrāpot. Kad kara jukas beidzas, P.Onckulis dodas uz Rīgu, lai iestātos RGS, bet "rektors daudzus neuzņēma kā politiski neuzticamus. Tajā skaitā biju arī es, bet vienīgi metropolīts A.Springovičs pieņēma uz savu atbildību."

12.05.1949 sākās prāvesta Golgātas ceļš: "Pēc apcietināšanas čekā sākās kratīšana, apgrieza visas pogas, lika kailam kāpt uz liela galda. Nākamā moku vietu bija bokss - 1 m^2 liela telpa. Visos boksos cilvēki kliedza. No boksa nokļuvu karcerī - aukstā un mitrā telpā. Tad ievietoja izolatorā. [...] Nākamā vieta bija t.s. dubļu iela, kur mūsu kameras pielaida ar smirdošu ūdeni, kas sniedzās līdz ceļiem. Gaisā drausmīga smaka. Ieslodzītie stāv kaili un vicinās ar dvieļiem. Naktī gulēšana uz kailām nārām pēc komandas. Pie griestiem briesmīga spuldze un augšā pilns žurku. Ieslodzīto vidū bija daudzi vācu virsnieki. Daži neizturēja nervu stresu un sāka mazgāties atkritumu toverī - parašā. Drausmīgas dienas un naktis, kam sekoja pratināšana. Kādu nakti pazaudēju labās rokas īkšķa nagu, ko novilka mocītāji. [...] Liekas, bija oktobra beigas, kad mūs nosūtīja uz Centrālcietumu. Tur bija gaiss." Pēc visām mocībām P.Onckuli nosūta uz Ekibastuzu: "Ceļā bijām 1 mēnesi. Iebraucām Ekibastuzā - tikai vienai mājai jumts, viss klajš lauks un milzīgas sniega kupenas, un aukstums - līdz -53°C. Kamēr atrados Centrālcietumā, māsa bija sašuvusi ādas vesti visam augumam, bet prof. V.Terenkevičs dāvāja vatētas bikses. Tas mani glāba. Mūsu baraka bija veidota no plāksnēm, kuras bija 8 cm biezas, - visi aukstie vēji nāca iekšā, un telpā bija -25°C. Tāds bija mūsu pirmais gads Ekibastuzā. Lauzām akmeņus, rakām grāvjus, salām dienu un nakti... Uzturs bija ļoti trūcīgs. Ēdnīca tāpat atradās teltī. Kamēr izstāvējām gari rindu, ēdiens jau bija sasalis. Maizi deva 300 gramu. Kurš neizpildīja plānu, tam maizes rieciens bija plānāks. Atceros 2.02.1950 - Sveču dienu. Mūs aizdzina uz 25 km attālajiem akmens karjeriem. Sākās spēcīga sniega vētra: nevarēja redzēt ne debesis, ne zemi. Aukstums pāri -40°C. [...] Vakarā sargi visus ieslodzītos sastādīja rindās. Naktī mums vēl bija jānes patronu kastes, kas bija nepieciešamas sargiem, lai mūs apsargātu. Dažus kilometrus pavirzījāmies nakts tumsā. Tad piebrauca smagās mašīnas. Mūs iesēdināja iekšā. Dažs ieslodzītais nokrita nedzīvs. Nākamajā rītā atkal visus dzina darbā, bet vakariņas bija neēstas. Gandrīz visiem temperatūra pāri 40 grādiem. Mūs nosūtīja uz "slimnīcu", kur iedeva kaut ko ēdamu. Nebija kur apsēsties. Nokritām uz zemes. Tā pienāca vakars. Visvairāk slimoja ukraiņu jaunekļi, ...murgoja, kliedza: "*Māte, kāpēc mani dzemdēji! Šo elli nespēju izturēt!*" Nomira daudzi. Tos iznesa ārā, sakrāva līķus kaudzē, lai stāv līdz pavasarim, kad nokusīs sniegs, tad ar buldozeru izraks kopēju kapu, saliks visus un apbērs ar akmens šķembām. Nākamajā gadā barakas jau bija ar biezākām sienām. Vismaz bija kur paslēpties no vēja un aukstuma. Bads turpinājās. Ūdens vira šķidra, maize nekvalitatīva.

Pienāca 1951. gads. Sākās ieslodzīto streiki. Ierīkojām šahtas. Mūsu brigāde rokas zemē. Kad sasniegta iezīme 1,70 metru, ūdens gāžas straumēm. Mani un atslēdznieku no Maskavas īssavienojums iemet šahtā. Cik ilgi iespējams peldēt aukstā ūdenī? Kamēr mūs izceļ, esam iesaluši ūdenī. Brīžiem zuda samaņa. Dzīvā elle! Atkal ziema. Vairākas dienas neviens neejam darbā. Seko bargi brīdinājumi. Kādu nakti no sargtorņiem uz barakām atklāja uguni. Esot bijuši arī tanki. Mūsu baraka bija nomalē, tāpēc mums šīs briesmas bija mazākas. Otrajā dienā arī mani izsauca ar visām mantām un aizdzina uz cietumu. Nopratina un gatavo pārvietošanu, kas skar tos, kuri ar lielāku izglītību. Arī es esmu to skaitā. Vagonā visvairāk lietuviešu. Mani saslēdza ar roku dzelžiem kopā ar kādu lietuvieti: manu kreiso, bet lietuvietim - labo roku. Pēdējie, kas bija atvesti uz vagonu, zināja stāstīt, ka karavīri uz vagona uzrakstījuši - nāvinieku vagons! Mēs bijām sagatavojušies uz visu... Vilciena sastāvs bija ļoti garš. Braucām 8 diennaktis. Kad bijām galā, izrādījās, ka esam atvesti uz galvenajām PSRS šahtām *Rudņikā*. [...] Mums noņēma roku dzelžus un visus ievietoja vietējā cietumā. Kāds čigāns teica: *Kas bija domājis, ka cietumā ir atkal cietums!*' Un šis cietums ilga veselu gadu. Suņi kauca aiz loga. Gada laikā mums 2 reizes parādīja t.s. pirti. Visu gadu barojām utis. Pēc otrās pirts reizes mūs ievietoja izbalsinātā kamerā. Nebija arī provokatora, kas visu gadu mūs musināja uz vardarbību. [...] Pēc gada mūs nozīmēja celt 7 stāvu viesnīcu - no izdedžu blokiem, kas bija 1,40 m

biezi. Kāds bloks, krītot no sastatnēm, norāva man apģērbu. [...] Biju stipri novājējis. Pateicoties citu priesteru atbalstam, atlabu. [...] Kad biju atkopies, mani nozīmēja 42. šahtā. Tur arī sagaidījām dienu, kad Maskavā apbedīja Staļinu. [...] Drīz pēc šīm bērēm uz lāgera galda parādījās maize. Atcēla apsardzi. Mūsos radās cerība kaut kad ieraudzīt Latvijas sauli. [...] Turpināju strādāt šahtā pie rūdas iekraušanas vagonos. Tur strādāja daudzi Volgas vācieši. Daudzi bija izglītoti vīri. [...] Uzzinājuši, ka esmu katoļu baznīcas diakons, izgādāja no šahtas priekšniecības atsauksmi un rakstīja Karagandas novada komandantam, lai man piešķirtu atvaļinājumu aizbraukt uz Latviju." Iecerētais izdodas, un P.Onckulis saņem atļauju uz 40 dienām. Latvijā viņš satiek tuviniekus, nokārto eksāmenus RGS, tiek iesvētīts par priesteri un notur savu pirmo Svēto Misi Rīgas Sv. Jēkaba baznīcā. Pēc tam P.Onckulis dodas atpakaļ uz Rudņiku. Par laimi, drīz vien seko atbrīvošana, un prāvests atgriežas Latvijā pavisam. Viņš kalpo dažādās draudzes, visilgāk - 17 gadus - Aglonā, rūpējoties par Aglonas kā svētvietas atdzimšanu.

Prāvests ***Ivars Vigulis*** (12.01.1972). Draudzē kalpo 10.02.1997-30.10.2002, vienlaicīgi apkalpojot arī Vanagu draudzi.

Mācoties Aglonas v-sk., viņš izjūt aicinājumu sekot Kristum kā priesteris un pēc v-sk. beigšanas iestājas RGS, ko sekmīgi pabeidz (1995). Par diakonu iesvētīts 8.12.1994, par priesteri - 2.06.1996. Kalpo Rudzātu draudzē vispirms kā vikārs, kopš 02.1998 - kā priesteris.

Pēc draudzes locekļu stāstītā, prāvests ir uzņēmīgs, darbīgs un atsaucīgs, tautā iecienīts. Ar viņa ierosmi uzsākts (2002) darbs pie telpu sagatavošanas draudzes bibliotēkai prāvestā mājā, kurā būs ne tikai garīgā, bet arī cita rakstura literatūra.

Uz 2002 Rudzātu baznīcas korī ir 12 dziedātāju, to vada mūzikas skolotājs, komponists un ērģelnieks Viktors Skučs[63]. Ilggadīga kora dziedātāja bijusi Helēna Anspoka (dz. Brūvere, 1929).

Pie baznīcas tagad ir arī svētdienas skola (draudzes mājā), agrāk telpas svētdienas skolai nebija funkcionāli gatavas, un ticības mācība tika pasniegta skolās uz vietas. Rudzātu v-sk. to pasniedz skolotāja Anita Skrauča[64]. Bērnu skaits (uz 2002) pie pirmās grēksūdzes un Komūnijas - ap 18.

Euharistiskās procesijas gājiens Sv. Jēkaba dienā 1998. gadā

[63] Skat. arī nodaļā ***Izglītība → Skolu darbība Rudzātu pagasta teritorijā 1920-2002 → Rudzātu vidusskolas darbība pēc 1991 → Skolotāju kolektīvs***.

[64] Turpat.

Baznīcas koris (1998, no kr.)

1. rindā: 1) Viktors Skučs, 2) Irēna Vaivode, 3) Valentīna Anspoka, 4) Janīna Brūvere, 5) Anita Laisa, 6) Helēna Anspoka, 7) Rita Daskēviča, 8) Velta Skutele; 2. rindā: 1) Jāzeps Skutelis (ērģelnieks), 2) Daiga Lietavniece, 3) Māra Spriņģe, 4) Sanita Klibiķe, 5) Sandra Zalāne, 6) Iveta Pastare, 7) Mārtiņš Brūvers, 8) Kristīne Graudiņa, 9) Veneranda Spriņģe, 10) Anna Eriņa; 3. rindā: 1) Leonards Ližbovskis, 2) Jānis Viļums, 3) Nauris Vilcāns, 4) Normunds Šaraks, 5) Jānis Prikulis, 6) Aivars Ližbovskis, 7) Igors Detkovs, 8) Jānis Viļums

Prāvests ***Vilhelms Bēķis*** (07.08.1956). Draudzē kalpo kopš 10.2002, vienlaicīgi apkalpojot arī Vanagu draudzi.

Dz. Bērzgales pag., beidzis Baltinavas v-sk. Garīgo izglītību ieguvis RGS, par priesteri ordinēts 2.09.1979. Pēdējās divas kalpošanas vietas pirms Rudzātiem - Bukmuižas (Ezernieku pag.) un Andzeļmuižas (Andzeļu pag.) draudzes (10.1998-10.2002).

Prāvests V.Bēķis (2003)

Rudzātu draudzes kalpotāji. Ērģelnieki - atvietotāji bija mūziķi no tautas. Viņi spēlēja baznīcā tajā laikā, kad nebija pastāvīga ērģelnieka. Rudzātu draudzē par prāvesta palīgu - ministrantu (svečdedzis jeb - kā sauc vietējie - *klopča*) ilgu laiku ir kalpojuši Antons Rudzāts (1884-1968) un Pēteris Neicgalis (1910-1954) no Būmaņu c. u.c. Kopš 1983 kalpo Jānis Cakuls. Vēl baznīcai ir kalpojuši Nestors Pūdnieks (1901-1987), Antons Eriņš (1910-1989), Jānis Olksna (1920-1988), Jānis Sovāns (1913-1997) u.c. Ļoti ilgi baznīcai kalpojusi Matilde Vaivode (1891-1978) no Būmaņu c. u.c. sievietes.

Rudzātu draudzē kā ērģelnieki (varganisti) ir kalpojuši (skat. tab. →).

Uzvārds, vārds	Kalpošanas laiks
Konstantīns Zalāns	1918
Antons Čeičinieks	1926-1936
Jāzeps Vaivods (atvietotājs)	1937
Salimons Broks	1941-1943
Izidors Vaivods (atvietotājs)	1944-1945
Konstantīns Golubeckis*	1946-1975
Izidors Pudulis (atvietotājs)	1986-1994
Džeriņš[65]	1977-1985
Jāzeps Skutelis	1995-2000
Viktors Skučs	2001-

[65] 1913-1985, apb. Rožupes pag. Vanagu k.

* - ***Konstantīns Golubeckis***[66] (29.06.1904-28.01.1990, apb. Sv. Miķeļa k. Rīgā). Dz. Dagdas pag. Daugavpils apr. Viņa dzīve saistīta ar garīgo mūziku, jau no bērnu dienām viņš piedalās dievkalpojumos Dagdas baznīcā, dziedot un spēlējot mandolīnu. Visu savu mūžu darbojas kā ērģelnieks un koru diriģents (Aknīstē, Borovkā, Gārsēnos, Neretā, Rozentovā, Rudzātos, Subatē u.c.). Ir ilggadīgs Marijas Magdalēnas baznīcas ērģelnieks Rīgā. Viņa meita Veneranda raksta[67]: "Pēc kara 09.1946 mūsu ģimene dažādu apstākļu dēļ bija spiesta pamest lielpilsētas dzīvi Rīgā. Mēs nokļuvām Rudzātu draudzē. Dzīvojām Rudzētiņu ciematā. Ģimenē piedzima māsiņa Ināra (1948-1948), kura grūto apstākļu dēļ pēc pusgada nomira, apb. Rudzātu k. Jāpateicas Rudzātu draudzes locekļiem par viņu nesavtīgu materiālo un morālo palīdzību mūsu ģimenei. Jāteic, ka tai laikā Rudzētos nebija viegli. Nevēlamas personas izsekoja, okšķerēja katra ģimenes locekļa gaitas. Pateicoties Dievam, nekas ļauns ar mūsu ģimeni nenotika, kaut gan tad draudzes locekļiem bija lieli pārdzīvojumi no komunistiskās varas pakalpiņiem, bija upuri un lija asinis. Tēvs visu uzmanību veltīja baznīcai. Izveidoja ļoti labu draudzes kori, jo pagastā dzīvoja cilvēki ar ļoti labām balsīm, tie bija lieli dziedātāji, īpaši sievietes, jaunietes, kā arī vīrieši. Bija grūtības ar pad. varasvīriem, kuri visādā veidā centās apspiest baznīcas darbību. Te jāpateicas tam, ka reliģisko dzīvi vadīja enerģiski prāvesti un tam, ka katoļu reliģijas saknes draudzes locekļos ļoti stipras. Rudzātu draudzes nams tika remontēts, kopts un labi uzturēts. Kaut Rudzātos pārdzīvotas daudzas grūtības, brienot dubļus, ejot uz skolu, kā arī strādājot vasaras brīvlaikā kolhozā pie govju slaukšanas, linu plūkšanas un citiem darbiem, ir patīkami atcerēties cilvēku labestību. Mācoties Preiļu v-sk., man lielu palīdzību sniedza Ķēvessalas Annas Pastares (1907-1991) ģimene u.c. Esmu ļoti pateicīga ļoti cienījamai ekselencei bīskapam J.Cakulam, kurš, vadot svēto misi, izvadīja mūžībā tēvu ar vārdiem "*Dzīve ir īsa, toties bezgalīgi dārga, jo dzīvē slēpjas mūžības iedīglis*".

1950-tajos gados: no kr. ērģelnieks K.Golubeckis ar sievu Genovefu, koristi Konstance Trūpa (dz. Brūvere), Aloizs Trūps, aizmugurē - Pēteris Neicgalis (ministrants)

Rudzātu pagasta teritorijā dzimušie Romas katoļu priesteri.

Konstantīns Bojārs. Dz. 29.08.1932 Brīslas c. *Grūženīcā.* Latvietis. Tēvs Antons Bojārs (1880-1968) - zemnieks, māte Franuse (1901-1985) - mājsaimniece, māsa Tekla (1927-1958, M traģiski), māsa Rozālija (1923, dzīvo tēva mājās), māsa Marija (1938-1942). Vecāki un māsa Tekla apb. Rudzātu k. Beidzis v-sk. un LVU Juridisko fakultāti. Garīgo izglītību ieguvis RGS. Par priesteri iesvētīts 15.05.1958 Rīgā, Sv. Jēkaba katedrālē. 1958-1963 strādā kā draudzes vikārs Valmieras un Rīgas Sv. Alberta draudzēs. 19.05.1963 apostizējas un līdz 1994 strādā civildarbā. Kopš 1995 ir Rīgas Sv. Alberta draudzes vikārs un no 8.08.1995 strādā kā priesteris Salaspils, Ogres un Birzgales draudzēs[68]. Spredikļi spēj brīvi teikt tikai latviešu valodā, izmantojot pierakstus arī krievu, poļu un lietuviešu valodā.

K.Bojārs (1998)

[66] Žurnāls *Katoļu Dzeive*, 2001, nr. 1., 44. lpp.
[67] V.Golubeckas vēstules (2.02.2000) fragments.
[68] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu priesteri*, 1996, 196. lpp.

Magdalēnas Romas katoļu baznīcas koris Rīgā (1978); priekšā vidū - ērģelnieks K.Golubeckis, bīskaps J.Cakuls. kardināls J.Vaivods, priesteris I.Upenieks

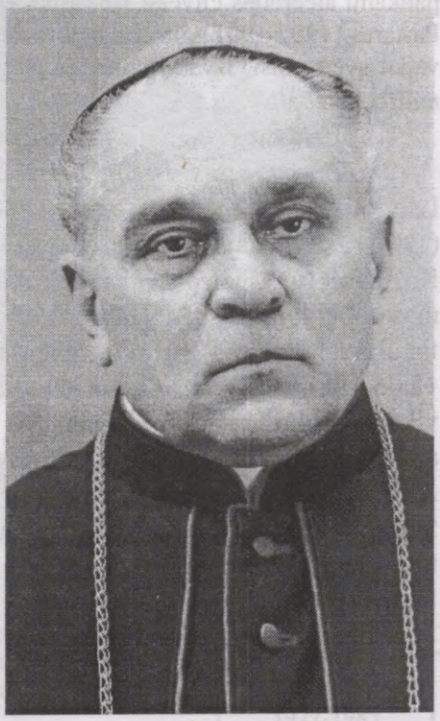

Bīskaps Jānis Cakuls

Jānis Cakuls (1926). Dz. *Novomisļē*. Latvietis. Tēvs Ludvigs Cakuls - zemnieks, māte Anna - mājsaimniece. Mācījies Rusiņu (1934-1936) un Rudzātu (1936-1941) p-sk., Aglonas ģimnāzijā (1941-1944) un Preiļu 1. v-sk. (1945-1946). 1944. gada rudenī iesaukts SA. Frontē (Vācijā) ievainots, ir III grupas invalīds (pēc pad. likumiem). Garīgo izglītību ieguvis RGS (1946-1949). Par priesteri iesvētījis bīskaps P.Strods Rīgas Sv. Jēkaba katedrālē. Promocijas dievkalpojums notiek 25.09.1949 Rudzātu draudzes baznīcā[69]. 1949-1983 strādā Rīgas Sv. Marijas Magdalēnas draudzē (1949-19.12.1950 - kā vikārs, vēlāk - kā prāvests). 12.12.1982 Rīgas Sv. Jēkaba katedrālē tiek konsekrēts par bīskapu. Kopš 12.12.1982 strādā kā Rīgas Metropolijas apustuliskā administratora bīskapa Juliāna Vaivoda palīgbīskaps, kopš 31.12.1984 - arī kā ģenerālvikārs. Pēc kardināla J.Vaivoda nāves bīskaps J.Cakuls ir Rīgas Metropolijas apustuliskais administrators (24.05.1990-1.06.1991), pēc tam - Rīgas arhibīskapa metropolīta J.Pujāta palīgbīskaps un kopš 5.06.1991 - arī ģenerālvikārs. Kopš 1993 no palīgbīskapa pienākumiem atbrīvots[70].

Būdams ilggadējs Rīgas metropolijas kūrijas notārs, teicami sakārtojis metropolijas arhīvu. Ar cieņu un atzinību atzīmējams bīskapa J.Cakula nenovērtējamais darbs Latvijas Romas katoļu priesteru un Latvijas Romas katoļu draudžu bibliogrāfisko materiālu savākšanā, izpētē, apstrādē, apkopošanā,

[69] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu priesteri*, 1996, 196. lpp.
[70] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu priesteri*, 1996, 326. lpp.

uzrakstīšanā un izdošanā (skat. J.Cakula grāmatas *Latvijas Romas katoļu priesteri, 1918-1995, uzziņas* un *Latvijas Romas katoļu draudzes, Kūrijas arhīva materiālu apkopojums*). Tāpat arī nenovērtējams ir J.Cakula ieguldītais darbs, savācot, apstrādājot, izpētot un apkopojot milzīgo materiālu par Latvijas Romas katoļu baznīcas vēsturi 20. gs. (skat. J.Cakula grāmatu *Latvijas Romas Katoļu Baznīcas vēstures materiāli. XX gadsimts*). Bīskapa spalvai pieder arī grāmata par Livonijas laikiem Latvijā (skat. J.Cakula grāmatu *Katoļu baznīcas loma Latvijas tautas vēsturē. Vācu bruņinieks Livonijas valstī un vācu bruņinieks pēc XIII-XIX gs.*). 21.10.2002 J.Cakulam piešķirts LZA goda doktora nosaukums vēsturē - *Dr.sc.hist.h.c.* (LZA Senāta lēmums nr. 17 no 8.10.2002)[71].

J.Leitāns

Jānis Leitāns (27.02.1893-3.05.1931, apb. Viļānu baznīcas dārzā)[72]. Dz. Rudzātu pag. Beidzis Nikodēma Rancāna vadīto komercskolu Rēzeknē, Garīgo semināru Pēterpilī. Ordinēts 1918. Strādājis kā vikārs Jezupovas draudzē (09.1918-10.1920), bijis skolotājs Aglonas ģimnāzijā un Aglonas draudzes vikārs (apkalpojis Rageļus) (01.1921-05.1925), bijis RGS pasniedzējs, profesors un garīgais tēvs (1920-1924, 1927-1928). Studējis Romā "Jus canonicum", beidzis to ar uzslavu (1930), iegūstot *Dr.sc.th.* grādu, tad saslimis un atgriezies Latvijā (Viļānos). Veselību neatgūstot, miris 37 gadu vecumā.

J.Leitāns pārvaldījis vairākas valodas, brīvi no tām tulkojis (galvenokārt no poļu valodas). Bijis labs audzinātājs, daudziem saviem audzēkņiem - mīļākais skolotājs. Galvenās rakstura īpašības - patiesības mīlestība, taisnīgums, godīgums, labestība, paaugstināts prasīgums pret sevi, pat askētisms. Priesteris bijis maza auguma, kalsnējs un necilu ārieni, bet spēcīgas, stipras gribas cilvēks ar augstu garīgumu, izcils savu audzēkņu garīgais tēvs.

K.Pūdnieks

Konstantīns Pūdnieks (1904-1950). Dz. Sanktpēterburgā kalpotāju ģimenē. Latvietis. Tēvs - Izidors (18??-19??), māte - Ieva (18??-19??). 1918. gadā ģimene atgriežas Latvijā un apmetas uz dzīvi tēva dzimtajās mājās Lūzenieku c.[73]. Beidzis RGS. Par priesteri iesvētījis arhibīskaps A.Springovičs 17.05.1928 Rīgas Sv. Jēkaba katedrālē. 1928-1932 strādā kā vikārs Varakļānu, Preiļu un Nautrēnu draudzēs, 1932-1948 - kā prāvests Kaunatas (1932-1939), Kombulas (1939-1940), Lanskoras (1940-1944) un Asūnes (1944-1948) draudzēs.

Asūnē prāvestu Pūdnieku arestē un "par dzimtenes nodevību, pretpadomju aģitāciju un līdzdalību nacionālistiskā bandā" *Sevišķā apspriede* notiesā (4.12.1948) uz 25+5 ar mantas konfiskāciju un nosūta uz Krievijas LDN. Miris LDN (1950). 5.07.1991 LR Prokuratūra spriedumu atceļ, nosakot reabilitāciju[74].

Prāvests Pūdnieks bijis neiecietīgs pret latviešiem - nelatgaliešiem[75].

J.Velkme (1950-tie gadi, ASV, Čikāga)

Jānis Velkme (14.12.1876-4.03.1962, Sv. Jāzepa k. Blūmingtonā, ASV). Dz. Rudzātu pag. *Velkmēs*. Tēvs Augusts (18??-1901) - zemnieks, māte Dārta (18??-1916) - mājsaimniece. Beidzis Stirnienes p-sk., Pētera I reālskolu Rīgā (1892). Garīgo izglītību ieguvis Sanktpēterburgas Garīgajā seminārā (1892-1902), kur studējis filozofiju un teoloģiju. 22.03.1902 Sanktpēterburgas arhibīskapa katedrālē Viskrievijas Romas katoļu arhibīskaps Klopotovskis ordinē viņu par priesteri. Īsu laiku bijis par vicepriesteri Sanktpēterburgā, viņš atgriežas Latvijā (20.05.1902) un kalpo dažādās draudzēs (1902-1944): Rīgā, Aglonā (no 1912), Preiļos, Ludzā, Dagdā, Kalupē, Rēzeknē (visilgāk: 1920-1928), Ilūkstē, Liepājā un Kuldīgā, no kurienes 06.1944 emigrē uz Vāciju. Tur viņa garīgajā aprūpē ir latviešu un igauņu bēgļi britu zonas bēgļu nometnē (6 gadus), viņš piedalās Latviešu Centrālās komitejas darbā (ilgāku laiku vada sociālās aprūpes nodaļu un aktīvi piedalās Pašpalīdzības fonda darbībā). 15.04.1951 prāvests Velkme apmetas uz dzīvi ASV Ilionoisas štata Tulonas pilsētā, kur strādā Thomasbora draudzē.

---

[71] Laikraksts *Zinātnes Vēstnesis*, nr. 17 (246), 21.10.2002.
[72] Žurnāls *Katoļu Dzeive*, 2001, nr. 8, 34.-35. lpp.; J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu priesteri*, 1996, 28.-30., 52., 100. lpp.
[73] LVA, kr.lieta nr. 29109.
[74] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu priesteri*, 1996, 120. lpp.
[75] LVVA, 3235-5-1698, 79. lpp.

1924-1928 Velkme ir Latgales vadošā laikraksta *Latgolas Vōrds* redaktors. Bīskaps J.Rancāns raksta[76]: "Velkme ir dedzīgs priesteris un pašaizliedzīgs sabiedrisks darbinieks. [...] Brīvās Latvijas laikā viņš ņem dalību Latgales zemes padomē, tautas padomē Rīgā un Latgalē, Kristīgo Zemnieku partijas nodibināšanā un izveidošanā. [...] J.Velkmes vadībā 22.08.1920 Aglonā norisinās pirmā latviešu bīskapa Antona Springoviča svinīgā konsekrācija."

Antons Zalāns (1923) par Jāni Velkmi raksta: "...Dievs bija lēmis šī cilvēka mūžam noritēt latviešu tautai tik vienreizēji vēsturiskā laikā, kad dzima un mira Latvija savā likteņstundā, trimdas svešumā. Salīdzinājumā ar pārējiem Latgales tautas atmodas darbiniekiem prelāts Jānis Velkme izceļas tieši ar to, ka viņa tautas atmodas darbība nenotika birojos un ministru kabinetos, bet gan ciešā un tiešā saskarē ar savu tautu draudzēs, baznīcās, sanāksmēs un tautas sapulcēs. [...] Viņš piedalās arī Latgales tautsaimniecības izveidošanā. Neskatoties uz to, ka viņš ir priesteris, kas atbildīgi pilda garīgās dzīves veidošanu, viņš tikpat lielu vērību piegriež arī laicīgās labklājības celšanai. Viņš ir pārliecināts, ka, lai cik svētīgi būtu nabadzīgie, tomēr Dieva gribā ir arī cilvēku labklājība. Viņš stipri tic, ka bez laicīgas labklājības nav sasniedzams garīgās dzīves piepildījums, jo - tikai turīgi tēvi un mātes varot atļauties sūtīt savus bērnus skolā. Tāpat pati tauta var būt stipra un neatkarīga tikai tad, kad tā ir saimnieciski turīga un stipra. [...] Pateicoties viņa darbīgumam, tapa pirmās Latgales lauksaimnieku b-bas, krājkases, kooperatīvi, bankas. Viņš centās zemniekus modināt, lai tie pievērstos modernākiem zemes izmantošanas veidiem, pārejot no triju lauku kopšanas veida uz septiņu apstrādāšanas sistēmu ar jauniem, labākiem darbarīkiem un mākslīgiem mēsliem. Kā Zemnieku Savienības ilggadīgais priekšsēdis un vēlāk Latvijas L/s kameras vicepriekšsēdis viņš veicināja Latgales zemnieku saimniecības attīstību. Blakus priesterības pienākumiem un l/s veicināšanas darbam viņš aktīvi darbojās arī politiskās dzīves veidošanā. Viņa patriotisms izpaudās katrā viņa ikdienas solī. [...] Kur vien viņš darbojās, viņam izdevās apturēt pārkrievošanu un veicināt latvisko kultūru. Pamazām baznīcās latviešu valoda nomainīja citas valodas, Aglonas klosterī pirmo reizi atskanēja latviešu valoda. [...] Pat Rīgā bīskapa konsekrācijas svinībās viņš kā pirmais un vienīgais teica mācību latviešu valodā. [...] Kad baznīckungs Fr.Trasuns vēl kavējās ar Latgales kongresa Rēzeknē sasaukšanu, tad Velkme pats griezās Pēterpilī ar priekšlikumu un lūgumu dabūt cariskās krievu administrācijas atļauju kongresa sasaukšanai. Viņa radikālais patriotisms un dziļā ticība bieži viņu noveda konfliktā ar šo vērtību pretiniekiem. Boļševiki bija viņam jau aizmuguriski piesprieduši nāves sodu. Latviskošanas process Ilūkstes baznīcā radīja tik lielu poļu pretestību, ka dievkalpojuma laikā tie iejaucās ar savām dziesmām. Taču nekas nespēja lauzt prelāta J.Velkmes taisnīgo nostāju, aizstāvot savu ticību un savas tautas tiesības un intereses. Arī brīvās Latvijas laikā Velkme centās izvairīties no politiskām cīņām un asumiem. Viņa ideāls bija saturēt vienā partijā - Kristīgo Zemnieku partijā - visus latgaliešus bez sīkumainas šķelšanās. Viņš cerēja panākt Latgales cilvēku vienotu un saskaņotu sadarbību, parādot vienotu un dinamisku latgaliešu pārstāvniecību saeimā. Tā viņš cerēja piešķirt partijai lielāku spēku, vienojot kopējam darbam visus uzskatus un frakcijas. Diemžēl viņa cerības nepiepildījās. [...] Prelāts J.Velkme, neskatoties uz gadu nastu un vājo veselību, arī

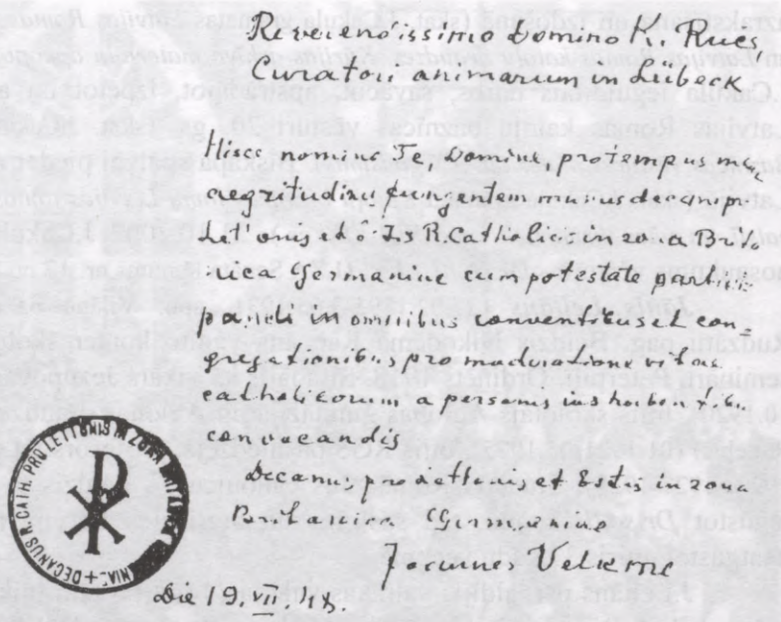

Prelāta J.Velkmes rokraksta paraugs

Dokuments: Slimības dēļ Zieme|vācijas angļu zonas dekāns Jānis Velkme 1948. gadā aicina prāvestu K.Ruču viņa vietā uzņemties dekāna pienākumus. Velkme raksta latīņu valodā. Tulkojums: "Ļoti godājamam latviešu katoļu garīgajam ganam K.Ručam Lībekā. Ar šo Jūs lūdzu uzņemties manas slimības laikā latviešu un igauņu katoļu dekāna pienākumus angļu zonā Vācijā ar tiesībām piedalīties latviešu katoļu sanāksmēs un sapulcēs, ko sasauktu kompetentās personās. Jānis Velkme, latviešu un igauņu dekāns angļu zonā Vācijā. 1948. gada 19. jūlijā"

[76] *Dzimtenes Balss* - Vispasaules latviešu katoļu ilustrēts mēnešraksts, nr. 3, 03.1952.

trimdā Vācijā aktīvi darbojās priesterībā kā toreizējais angļu zonas latviešu katoļu dekāns. [...] Viņš bieži apmeklē uzvarētāju armijas katoļu kapelānus, lai panāktu ātrāku un labvēlīgāku latviešu karavīru - gūstekņu atbrīvošanu. Kā pirmais viņš saskatīja, ka latviešu trimda būs ilga un ieteica izceļot uz labākām patvēruma zemēm. Par tādu pārdrošību viņš izpelnījās "nodevēja" pagodinājumu, jo daļa tautiešu savā dzimtenes mīlestībā un īstenības aklībā bija pārliecināti, ka drīz dzimtene Latvija būs brīva, un visi bēgļi varēs atgriezties savā dzimtenē. Kad prelāts J.Velkme ieradās ASV, viņam bija jau 75 gadi, tomēr viņš vēl apguva angļu valodu un pildīja baznīcas darbu. Neskatoties uz to, viņš atrada laiku, lai rakstītu daudz vēstuļu, tā uzturot sakarus ar saviem domubiedriem, draugiem un paziņām visā plašajā pasaulē un pat okupētajā dzimtenē Latvijā, kurp lietoja speciālu kodu. Tai laikā arī tapa viņa paša uzrakstītais 600 lpp. biezais savas dzīves apraksts." Šo aprakstu pēc J.Velkmes nāves sakārto, sagatavo publicēšanai un izdod A.Zalāns (J.Velkmes māsas Annas dēls)[77].

J.Velkme apbalvots ar *Latvijas Republikas atbrīvošanas 10 gadu jubilejas medaļu*[78], TZO un *Garīdzniecības ordeni*[79].

Juris Zarāns (1978). Dz. bij. Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Latvietis. Beidzis Rudzātu v-sk. (1996). Garīgo izglītību ieguvis RGS. 2001. gadā iesvētīts par diakonu. Par priesteri iesvētījis bīskaps J.Bulis Rēzeknes Jēzus Sirds katedrālē 22.09.2002. Promocijas dievkalpojums notiek 27.09.2002 Rudzātu draudzes baznīcā.

Jauno priesteru iesvētīšanas dievkalpojums Rēzeknes Jēzus Sirds katedrālē (22.09.2002, no lb.): J.Zarāns, M.Klušs, J.Kalns

"Draudze savam jaunajam priesterim bija sarīkojusi lielus svētkus. Baznīca bija pilna ar cilvēkiem, kas gaidīja brīdi, kad, saņēmuši jaunā priestera svētību, varēs pasniegt viņam ziedus, dāvanas, izteikt laimes vēlējumus. Priestera Jura skanīgā balss piepildīja Rudzātu dievnamu ar dziedājumiem gan latīniski, gan latgaliski. Bija ieradies pat ciemiņš no Čehijas - karmelītu tēvs. Arī Rēzeknes diecēzes ģenerālvikārs un Līvānu dekāns monsinjors P.Vilcāns, Varakļānu dekāns A.Boldāns, vairāki RGS profesori un pasniedzēji, semināristi bija šeit. No Daugavpils bija ieradušās Nabadzīgā Bērna Jēzus māsas. Spredikļi teica monsinjors A.Smelters."[80] Pēc kardināla J.Pujāta un pārējo RGS pasniedzēju ieteikuma J.Zarāns saņēmis

[77] A.Zalāns *Prelāts Jānis Velkme*, ASV, 1995.
[78] LVVA, 1474-1-280, 40. lpp.
[79] Latviešu biogrāfiskā vārdnīca *Es viņu pazīstu*, 1939, 418. lpp.
[80] *Katoļu Baznīcas Vēstnesis*, 2002, nr. 20 (213), 2. lpp.

balvu kā labākais 2002. gada spredikotājs. Viņam arī kā vienam no jauniesvētītajiem priesteriem pasniegta ASV katoļu dāvana - Sv. Vakarēdiena kauss[81].

Rudzātu draudze[82]. Pirmsākumā tā ir Eleonorviles-Rudzātu draudze, bet 1919. gadā tā iegūst Rudzātu draudzes nosaukumu, un Eleonorvile tad iekļaujas Rudzātu draudzes sastāvā kā filiālbaznīca. Rudzātu draudzes izveidošanai no Stirnienes, Preiļu un Līvānu draudzēm tiek atdalīti atsevišķi ciemi un viensētas:

- ***no Stirnienes draudzes*** - Andrejeva, Brysla, Byumaņi, Červonīki, Fiļipova, Gardriviši, Jaudzemi, Kasporova, Kļovu Sola, Kurčini, Lāčupi, Liuzinīki, Marinpole, Medņevka, Nadežda, Neicgaļi, Ostrova, Patmaļka, Pelēčore, Pelši, Pintāni, Rudzāti Mozī, Steķi, Velkmes, Vikturova, Vilcāni, Vidi, Zalāni;
- ***no Preiļu draudzes*** - Alksnīši, Barovka, Briveri, Caunes, Čeglineica, Dubovka, Dzalzova, Eleonorvile, Garā Sola, Gribināni, Gudļevka, Jašore, Jaunī Alksnīši, Jaunī Grigi, Kamčatka, Kivlenīki, Kozu Sola, Ķēves Sola, Lāčupe, Lakovski, Lukstinīki, Malno Sola, Medņu Pūrs, Mozuli Jaunī, Mozuli Vacī, Nadežda, Odumova, Ostrova, Ōžkolni, Piļupsola, Razrivka, Rogonovka, Rudzāti, Sličevka, Soltupe, Spriudi, Stanislavova, Šaures, Vilkdūbes, Vilkmugure, Volontova, Vonogsola, Zelenluga, Zelenpole;
- ***no Līvānu draudzes*** - Aizpūre, Bikaunieki, Cylovka, Eriņbērze, Peivelišķi, Prīdovka, Rusiņi, Sorkandrīva. 1920-tajos gados no Līvānu draudzes vēl pievienoti 9 dzimtu zemnieku saimniecību iedzīvotāji (no Rubeņkalna): Bernāni, Bogdani, Lukjanski, Pastari, Rumpi, Simanoviči, Upenieki, Ūsāni, Vārpuļi. Vēlāk, 1934. gadā šos draudzes locekļus pievieno Vanagu draudzei.

No Rudzātu draudzes 1933. gadā atdalītas un jaunizveidotajai Pieneņu draudzei pievienotas šādas Preiļu pag. apdzīvotas vietas: Garā Sola, Gribināni, Jašore, Lakauski, Punenova un Razrivka.

Pēc 1850. gada baznīcu datiem Rusiņu un Peivelišķu c. ietilpst Vārkavas draudzē, bet no 1913. gada šie ciemi tiek pievienoti Līvānu draudzei.

Pēc 1973. gada baznīcu datiem Rudzātu draudzē ietilpst šādi ciemi un apdzīvotas vietas: Aizpūre, Alksnieši, Barovka, Biumaņi, Briveri, Bīkaunīki, Cegeļnu mājas, Cīlovka, Citronsola, Červonīki, Eriņbērze, Gadrivīši, Grovīši, Jaudzemi, Jaunalksnīši, Jaungriģi, Kivlenīki, Korsikova, Krīva Sola, Kromadriva, Kurčanka, Kurčini, Ķēves Sola, Lācupi, Līkupe, Liuzinīki, Līpsola, Medņevka, Medņu Pūrs, Mozī Rudzēteņi, Mozuli Jaunī, Mozuli Vacī, Nadeždas, Neicgali, Novomīsle, Novoseļja, Osinovka, Ōžkolnīši, Patmaļka, Pelēčore, Pelši, Piļupsola, Pintāni, Prīdovka, Pundurīši, Rogonovka, Rudzāti, Rusiņi, Sorkondrīva, Soltupe, Spriudi, Staņislavova, Steķi, Vaiņūde, Vidi, Vilcāni, Zabolotje, Zaķubērze, Zvērbuļkolns.

Draudzei nodibinoties, 1915. gadā draudzē ir 2400 draudzes locekļu, 1935. gadā - 2455, 1994. gadā - 1900. Parastās svētdienās baznīcu apmeklē ap 300 dievlūdzēju, lielākos svētkos - ap 700, gada laikā - ap 21 100. Dievkalpojumi notiek latgaļu dialektā visu nedēļu (darbdienās 8^{00} no rīta, svētdienās - 10^{30}).

Draudzes svētku dienas:

- Jaungads,
- Jaunavas Marijas šķīstīšanas svētki,
- Jaunavas Marijas pasludināšanas svētku diena,
- Lieldienas,
- Sv. Jāzepa - strādnieku aizbildņa svētki - 1. maijs,
- Sv. Jāņa Kristītāja svētki,
- Svētā apustuļa Jēkaba svētku diena - 25. jūlijs,
- Jaunavas Marijas rožukroņa svētki - pirmā oktobra svētdiena,
- Sv. Kārļa Boromeja svētku diena,
- Jaunavas Marijas bezvainīgās ieņemšanas svētku diena - 8. decembris,
- Ziemsvētki.

Aglonas Romas katoļu baznīcas svētki (15.-18. augusts). Romas katoļi ik gadus svin Vissvētākās Jaunavas Marijas uzņemšanu debesīs. Tie ir 3 dienu ilgi svētki. Šie svētki ir vecākie un svinīgākie, kādus baznīca svin Dievmātes godam jau kopš 4. gs. beigām - 5. gs. sākuma[83].

---

[81] *Katoļu Baznīcas Vēstnesis*, 2002, nr. 19 (212), 3. lpp.
[82] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu Draudzes*, 1997, 390.-391. lpp.
[83] *Katoļu kalendārs 1998. gadam*, Rīga, *Rīgas Metropolijas Kūrija*, 1997, 83.-93. lpp.

Arī Latgales katoļticīgie ik gadus 15.08 Aglonā svin šos svētkus. Autors atceras, ka pirmskara gados katrs ticīgais centās piedalīties šo svētku dievkalpojumos. Aglonā sabrauca dievlūdzēji no visas Latvijas. Piedalījās arī rudzātnieki. Jāatzīmē gan, ka toreiz nebija tādi masveidīgi svētceļotāju gājieni kā mūsdienās.

Svētceļotāji 1929. gadā (no kr.):

Pēteris Rudzāts (1906-1991), Ignats Drivenieks (1907-1992), Antons Vilcāns (1895-1934), Jānis Zalāns (1911), Antons Cakuls (1910-194?), Jānis Saldatāns (1913-1999)

Svētceļotāji 1933. gadā (no kr.):

1. rindā: Jānis Pūdnieks (1903-1969), Jānis Bricis (1902-1975), Staņislavs Rutkovskis (1909-1971); 2. rindā: Pēteris Aleksandrovičs, Antons Vucins (1905-1975), Teodors Krievs (1908-1942), Staņislavs Zalāns (1911-1976)

Pēc Atmodas ik gadus uz Aglonu cauri Rudzātiem iet vairākas svētceļnieku grupas (no Ogres, Madonas u.c.). Kopš 1999 grupām līdzi dodas arī vairāki rudzātnieki (to skaits ar katru gadu palielinās). Speciāli svētceļniekiem Rudzātu baznīcā notiek Sv. Mises (parasti rītos, bet izņēmuma gadījumos - arī vakaros). Svētceļnieki nakšņo Rudzātu v-sk., plebānijā u.c., arī teltīs (aiz Vilkmugures tilta).

Pasaules Jauniešu dienas[84]. 08.2000 Romā notiek 15. *Pasaules Jauniešu dienas*, kurās piedalās arī daudzi Latvijas jaunieši. Pirmās *Latvijas Jauniešu dienas* notiek 29.06.-1.07.2001 Aglonā. Jauniešu dienu simbols - Māra Subača zīmējums - aplis, zemeslode, maza baznīciņa uz tās un cilvēciņš ceļā uz šo dievnamu, devīze: "Šī ir paaudze, kas meklē Dievu". Jauniešu dienās piedalās apm. 2000 jauniešu no visas valsts, t.sk. arī grupa rudzātnieku (Edīte un Brigita Puncules, Rasma Vilcāne (Saunas pag.), Iveta Smukša, Fredis Bergmanis, Ansis Brūvers, Vairis Grandāns, Kaspars Bernāns un Ilga Bernāne). Braucienu organizē skolotāja A.Skrauča, to atbalsta un ar kopīgām lūgšanām un svētību ceļā pavada prāvests I.Vigulis, materiālu atbalstu sniedz pag. padome.

Draudzes robežās dzīvojošo iedzīvotāju nacionālais sastāvs[85]. Līdz 1940 Rudzātu draudze ietilpst Rudzātu pagastā.

1925. gadā Rudzātu pagastā ir 3213 iedzīvotāji, t.sk.:

2803	latvieši	-	87,2 %
317	krievi	-	9,9 %
88	poļi	-	2,7 %
1	lietuvietis		
2	ebreji		
2	tautība nav uzrādīta		

1935. gadā Rudzātu pagastā ir 3361 iedzīvotāji, t.sk.:

2841	latvieši	-	84,7 %
378	krievi	-	11,3 %
128	poļi	-	3,6 %
6	ebreji		
8	tautība nav uzrādīta		

1994. gadā Rudzātu Romas katoļu baznīcas draudzē ietilpst Rudzātu un daļēji arī Rožupes pag. iedzīvotāji.

1989. gadā abos pagastos ir 2867 iedzīvotāji, t.sk.:

	Rudzātu pagastā:	**1205**		**Rožupes pagastā:**	**1632**	
t.sk.	latvieši	1011	83,9 %		1337	81,9 %
	krievi	170	14,1 %		232	14,3 %
	lietuvieši	10	0,8 %		5	0,3 %
	poļi	4			15	0,9 %
	ukraiņi	2			20	1,2 %
	baltkrievi	-			15	0,9 %
	tautība nav uzrādīta	8			8	

Nabadzīgā Bērna Jēzus Māsu (NBJM) kongregācija.

Kongregācijas vēsture[86]. Nabadzīgā Bērna Jēzus Māsu (NBJM) kongregācijas organizēšanu uzsāk māte Klāra Faija (Clara Fey, 1815-1894) Antverē, Vācijā 1844. gadā. Par svarīgāko uzdevumu savā darbā NBJM kongregācija uzskata ar savu darbību apliecināt savu atdevi Dievam un kalpošanu cilvēkiem. Māsas dod mūžīgus svētsolījumus un veltī sevi Dievam uz visiem laikiem. Viņu mērķis un uzdevums - būt dziļā vienotībā ar Dievu un vest bērnus un jauniešus pie Jēzus, palīdzēt tiem miesīgās, morālās vai reliģiskās vajadzībās. Māsu visdziļākā vienotības izpausme Kristū ir viņu kopīgā lūgšana *Dzīves regula*[87], kas prasa pastāvīgu garīgu atjaunošanos un padziļinājumu un jaunatnes audzināšanu kristīgā garā, palīdzot tiem īstenot augsmi evaņģēlija garā un vedot tos uz īsto garīgo brīvību.

---

[84] Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze*, nr. 6, 07.2001.

[85] J.Cakuls norāda, ka pad. varas gados katoļu skaits Rudzātu Romas katoļu draudzes robežās samazinājies uz pusi, bet procentuālā attiecībā samazinājums ir mazs.

[86] Žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1992, nr. 6, 7; 1993, nr. 9; 1995, nr. 2, 7, 9, 12.

[87] *Katoļu kalendārs 1998. gadam*, Rīga, *Rīgas Metropolijas Kūrija*, 1997, 188.-189. lpp.

NBJM kongregācija darbojas pavisam 14 valstīs, t.sk. Eiropā: Austrijā, Beļģijā, Francijā, Latvijā, Lielbritānijā, Luksemburgā, Nīderlandē un Spānijā; Z un D Amerikā: ASV, Kolumbijā un Peru; Āzijā: Indonēzijā un Kazahijā. Aktīvi strādā 729 māsas 81 klostera namā, vissenākais no kuriem atrodas Āhenā, Vācijā un visjaunākais - Peru.

Kongregācijas darbība Latvijā. Pēc Rīgas arhibīskapa A.Springoviča lūguma Latvijā no NBJM kongregācijas ierodas māsa Olga kopā ar vēl 4 māsām, kuras palīdz audzināt katoļu sieviešu inteliģenci Latvijā un rada iespējas vietējām jaunavām kļūt par šīs kongregācijas mūķenēm.

28.08.1928 sāk darboties kongregācijas māsu vadītā Jaunaglonas Sieviešu ģimnāzija, kurā sākumā mācās 14 skolnieces. Turpmāk to skaits sasniedz 170. Ģimnāzijā latviešu meitenes iegūst izglītību un labu kristīgo audzināšanu. daudz latviešu jaunavu kļūst arī par klostera māsām.

Pēc pad. okupācijas 1940. gadā klosteris Jaunaglonā tiek slēgts, un klostera māsas pārceļas uz Rīgu pie Sv. Magdalēnas baznīcas. Bet arī tur māsām nav miera, jo drīz viņu telpas aizņem okupācijas armijas karavīri, un viņas spiestas dzīvot izklaidus, atsevišķi dažādās vietās.

Kara laikā māsas strādā dažādus darbus - gan vairākās Rīgas skolās pasniedzot ticības mācību, gan strādājot citās sfērās.

Pēc otrreizējās pad. okupācijas kongregācijas māsu darbība tiek stipri traucēta, jo tas ir laiks, kad oficiālais viedoklis skan: "*Reliģija ir opijs tautai*". 1950. gadā māsas izraida no Rīgas uz Aglonu - uz bij. Dominikāņu klosteri. Izraidīšanas motivējums - māsu tērps var būt "sevišķi bīstama propaganda". Aglonā viņām atļauj uzturēties līdz 1960, tad valdība slēdz arī šo klosteri un māsas padzen. Turpmāk viņas ir spiestas dzīvot atsevišķi vairākās draudzēs - Līvānos, Rudzātos, Varakļānos un citur. Bez tam māsas drīkst nesāt tikai civilapģērbu, ne savas kongregācijas tērpu. Šī izraidīšana un beztiesība ilgst 32 gadu garumā (līdz Atmodai). Tagad kongregācijas darbība ir atjaunota.

Kongregācijas māsas Rudzātos. Kā jau minēts, arī Rudzātu draudzē 05.1960 ierodas kongregācijas māsas. Līdz 2002. gada vasarai šeit dzīvo 2 no viņām: māsa Paula Johanna (laicīgā vārdā A.Pluša) un māsa Rosa Theresia (laicīgā vārdā J.Lazovska).

Rudzātu Draudzes prāvests I.Vigulis un NBJK māsas pie Dievmātes altāra:
No lb.: māsa Paula Johanna un māsa Rosa Theresia (1999, autora foto)

Tajā laikā pad. varas pārstāvji Rudzātos nekādi nevēlas māsas pierakstīt uz pastāvīgu dzīvi, tomēr beidzot piekāpjas un pieraksta - ar noteikumu, ka tās "neiespaidos un nesabojās jaunatni".

Māsas strādā dažādus darbus toreizējā pad. saimniecībā. Pirmajā gadā viņas strādā lauku darbos. Pēc tam māsām piedāvā strādāt zirgu fermā - tur būšot lielāka peļņa. No šī piedāvājuma viņas atsakās - viņām peļņa nav svarīga. Vēlāk saimniecībā izveido dārzniecību, kur māsas strādā

pie dārzeņu un puķu stādu audzēšanas. Viņas stāda un audzē - izdaiļo baznīcas dārzu un plebānijas apkārtni.

Māsas rūpējas, lai baznīcas kancele un altāri būtu vienmēr izrotāti, īpaši svētdienās un svētku dienās. Par māsām ļoti labi atsaucas visa Rudzātu sabiedrība.

Divus gadu desmitus Rudzātos atrodas Latvijas NBJM kongregācijas centrs, jo tās priekšniece - māsa Ingeborga dzīvo šeit. Māsas no Rīgas, Līvāniem, Daugavpils un Varakļāniem ir ļoti pateicīgas Rudzātu māsām par viņu sirsnīgu sagaidīšanu un par vienmēr līdzi dotu ceļamaizi prombraucot.

Līdz 2002 Rudzātu māsas dzīvo nelielā mājiņā, kuru, pārceļoties uz Līvāniem, viņas uzdāvina Helēnas Onckules mazdēlam Kristapam Hercmanim, kurš domā būt mācītājs. Pašreiz mājiņā dzīvo Helēna Oņckule, pie kuras siltus vārdus un dažādu palīdzību bieži atrod mazie rudzātnieki[88]. Ēku 1927-1928 uzbūvējusi Benedikta un Boļeslava Zalānu ģimene. Šajā ēkā vēlāk tiek ierīkots kooperatīvs, kur par vadītāju strādā B.Zalāns. 1939. gadā māju nopērk Onufrijs Rudzāts un ierīko tajā nelielu pārtikas veikalu, kurā tirgo arī alu. Pad. okupācijas gados ēka tiek nacionalizēta.

Kurčinu māsas (Kurčinu c. Franciskāņu ordeņa kongregācijas garīgo māsu darbība). Augusts Kurčins raksta[89]: "Ciemā dzīvoja 4 garīgās māsas, neprecētas, cienījama vecuma sievietes. Viņas dzīvoja vienas, atsevišķu, noslēgtu askētisku dzīvi, veica tuvējās apkārtnes bērnu kristīgo audzināšanu, palīdzēja cilvēkiem bēdās (uzņēmās slimnieku un aizgājēju garīgo aprūpi). Viņas dzīvoja mazās mājiņā, t.s. *Mazajos Kurčinos*, parasti ikdienā viņas vienkārši sauca par "ustabeņis" māsiņām. Viņu sēta bija maziņa, uz Andreja Gribonika zemes (0,5 ha: dārzs, mazs labības tīrumiņš, maza dzīvojamā māja, kūts, šķūnītis, aka, dīķītis). Tuvumā vēl otra dzīvojamā māja - *Māriņas mājiņa*. Viss ļoti sakopts. *Mazie Kurčini* bija ciema labestības, mīlestības, dievticības mājoklis. Ciema bērnu dzīves skolas sākums. Turp gāja mazi bērni, arī jaunās līgavas un līgavaiņi. Aizgāja satraukti, bet atgriezās priecīgā garastāvoklī, kļuvuši zinošāki, godbijīgāki un dievticīgāki. Bieži tika jautāts: "*Ko tu labu dzirdēji pie Māriņas?*". "*Dzirdēju, ka Dievs visu redz un mūs mīl tikai par mūsu labajiem darbiem*". Ar to jau bija daudz izdarīts mazā cilvēka morāles un prāta veidošanā.... Pat skolai bija grūti sacensties ar Māriņu audzināšanu. Māriņas ziedoja visu savu garo mūžu garīgās aprūpes darbam (katehisma mācīšanai, bērnu audzināšanai, sagatavojot tos Svētajai Komūnijai). Ar šo nozīmīgo garīgo misijas darbu viņas guva personīgu gandarījumu, pateicību un atzinību no bērnu vecāko puses un baznīcas, viņu darbība bija saskaņota ar draudzes prāvestu. Māsas bija četras:

- Marija Kurčina Jura m. (1850-1942, apb. Kapenieku k.),
- Jadviga Kurčina Nikodēma m. (1878-1947, apb. Kapenieku k.),
- Franciska Kurčina Nikodēma m. (1877-1968, apb. Kapenieku k.),
- Magdalēnas Vigiļevskas māsīca Jadviga (1870-1943, apb. Kapenieku k.)

Marija un Jadviga sastāvēja Franciskāņu ordeņa garīgo māsu kongregācijā un nemitīgās lūgšanas breviāru apvienībā."

Šeit jāatzīmē, ka juku laiku rezultātā (Krievijas revolūcijas, I pasaules karš, Latvijas atbrīvošanās cīņas) vairākos ciemos dzīvoja vientuļas, neprecētas sievietes, kuras tādā vai citādā veidā iesaistījās garīgajā darbībā.

---

[88] Ziņas sniegusi Anita Skrauča (2.07.2002).
[89] A.Kurčina atmiņas (1997).

Pārējās pagastā pārstāvētās konfesijas

Luterāņi.

Īss vispārējs apskats. Evaņģēliski luteriskā baznīca balstās uz Mārtiņa Lutera uzskatiem. Tā ir viena no lielākajām protestantu baznīcām pasaulē, ir valsts baznīca Vācijā un lielākajā daļā Skandināvijas valstu. Par evaņģēliski luteriskās baznīcas sākumu uzskata 1517. gadu, kad M.Luters sāk reformāciju[90]. Reformācijas kustība Livonijā sākas 16. gs. 20-tajos gados. Zemniekus tā skar maz, galvenokārt tā izplatās Rīgā, Tērbatā, Tallinā. Vēlāk tā jau iziet ārpus Rīgas: Koknesē, Limbažos, Valmierā jau 1523. gadā, Cēsīs - 1524. gadā. Pēc tam reformācija sāk izplatīties arī laukos. Par reformācijas izplatību Latvijā (t.sk. arī Latgalē) skat. arī nodaļā ***Rudzātu pagasta teritorijas vēsture → Livonijas ordeņa pakļautībā.***

Luterāņi Rudzātu pagastā. Luterticīgie Rudzātu pag. teritorijā ienāk 19. gs. 70-tajos gados no Vidzemes un Kurzemes. Viņi iepērk un rentē muižnieku zemes. Pēc 1935. gada tautas skaitīšanas datiem Latgalē luterāņu ir 4 %, bet Rudzātu pag. teritorijā - 7,82 % no iedzīvotāju skaita. Pagasta luterticīgie sastāv Varakļānu un Līvānu draudzēs.

Rudzātu pag. teritorijā dzīvo (19. gs. 60-tie gadi - 1940) šādas luterticīgo ģimenes[91]:

1. Āboliņi
2. Antonēviči
3. Apiņi
4. Āriņi
5. Auguļi
6. Auzāni
7. Bataragi
8. Bogdani
9. Brendofi
10. Briči
11. Brieži
12. Briņķi
13. Burdie
14. Caunes
15. Cēberi
16. Dārziņi
17. Elkšņi
18. Elksnīši
19. Gaffes
20. Gailīši
21. Ginteri
22. Girumi
23. Gobas
24. Jauči
25. Kankari
26. Konrādi
27. Krievāni
28. Krūmiņi
29. Lāči
30. Lagzdiņi
31. Lapiņi
32. Lapsas
33. Lapsiņi
34. Lauvas
35. Lazdas
36. Līcīši
37. Lindes
38. Lubenieki
39. Lūši
40. Mailīši
41. Malnači
42. Maskavi
43. Mēneši
44. Meņģeļi
45. Mīlgrāvji
46. Paegļi
47. Pleskavi
48. Priedes
49. Puidas
50. Ratnieki
51. Rībeni
52. Riekstiņi
53. Rubeņi
54. Rudzāti
55. Sīļi
56. Skujas
57. Skuteļi
58. Socki
59. Stipri
60. Turini
61. Ūbeļi
62. Vārnas
63. Vuškarnieki
64. Zaķi
65. Zeseri

Uz 1998 pag. robežās dzīvo Osvalds Lācis, Valija Lūse, Miervaldis Lūsis, Alberts Sockis, Valija Upeniece, Eduards un Pēteris Upenieki[92].

Līvānu draudze. Tās luterāņu ģimenes, kuras sastāv Līvānu draudzē, apmeklē Līvānu draudzes baznīcu, kuras celtniecībā piedalās arī viņi. Līvānu baznīcas celtniecība uzsākta 1929. gadā, pabeigta 1931. gadā. Baznīca iesvētīta 29.05.1932[93] (līdz 1932 dievkalpojumi notiek Ugunsdzēsēju depo vai Līvānu pilsētas p-sk.).

Attāluma un citu iemeslu dēļ Rudzātu pag. luterticīgos iedzīvotājus apkalpo pērminderis, pie izvadīšanas Steķu LK - apstāvētājs Jānis Burdais (1937-1944).

Varakļānu draudze. Šajā draudzē luterticīgie sastāv tādēļ, ka līdz 1920 lielākā Rudzātu pag. teritorijas daļa ietilpst Stirnienes pagastā. Marija Vuciņa (dz. Lapsa) stāsta[94], ka Varakļānu lūgšanu namu lielā attāluma dēļ ticīgie apmeklējuši tikai lielākajos baznīcas svētkos. Lūgšanas parasti notikušas svētdienās mājas apstākļos, ģimenes lokā.

---

[90] Enciklopēdija *Pasaules reliģijas*, Rīga, *Zvaigzne*, 1997, 34. lpp.
[91] LVVA, 1308-15-3333, 3334.
[92] Ziņas sniegusi Aina Vaivode (1935) (04.1998).
[93] E.Ķiploks *Dzimtenes draudzes un baznīcas*, 1987, 493. lpp.
[94] M.Vuciņas atmiņas (pierakstīts 10.10.1996).

No draudzes pārskatiem redzams, ka 1947. gadā Varakļānu draudzē sastāv 15 rudzātnieku draudzes locekļu.

1948-1960 garīgās lūgšanas notiek mājas apstākļos pie Annas Līcītes (1907-1993) (lūgšanas vada mācītājs Jānis Oss).

Pareizticīgie.

Pareizticīgie Rudzātu pagastā. Rudzātu pag. teritorijā pareizticīgo ģimenes ienāk 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā no Vidzemes un Zemgales pagastiem. Ienācēji iepērk no muižniekiem zemi. Gandrīz visi pareizticīgie pārsvarā ir latvieši. Viņi izmanto cara valdības atvieglojumus pareizticīgajiem, piem.,: zemniekiem - katoļiem muižniecība nevēlas pārdot īpašumā zemi. Tāpēc daudzas latgaliešu ģimenes zemes meklējumos - tās iegūšanai īpašumā ir spiestas izbraukt uz Krieviju - Sibīriju, ko veicina un atbalsta cara valdība (sīkāk skat. nodaļā ***Vēsture → Cariskās Krievijas valdīšana***).

Daļa Rudzātu pag. pareizticīgo ģimeņu iekļaujas Varakļānu, daļa - Krustpils, vēlāk - Līvānu pareizticīgo draudzēs.

Varakļānu pareizticīgo draudzi 20. gs. 20-tajos gados apkalpo prāvests Nikolajs Lielmežs. Diemžēl par Līvānu pareizticīgo draudzi arhīvā nav atrodami nekādi materiāli.

Rudzātu pag. teritorijā dzīvo (19. gs. 70-tie gadi - 1940) šādas pareizticīgo ģimenes[95]:

1. Āboliņi
2. Aizpurvieši
3. Bataragi
4. Bogdani
5. Brieži
6. Briņķi
7. Cērmūkši
8. Dalinski
9. Grandāni
10. Kauši
11. Kļavinski
12. Krievāni
13. Krievi
14. Kusovi
15. Lāči
16. Lappo
17. Līcīši
18. Medņi
19. Meņģeļi
20. Ozoliņi
21. Pētersoni
22. Rudzāti
23. Saulīši
24. Štifi
25. Tumašēviči
26. Ūseļi
27. Vasiliji
28. Zīles

Tikai 23.04.1993 Līvānu Visu Svēto pareizticīgo draudze tiek reģistrēta Latvijas Tieslietu ministrijā. Tā uzsāk savu darbību un atjauno savu baznīcu. 1998 ir uzlikts baznīcas kupols.

Draudzē ir vairāk kā 60 draudzes locekļu.

Vecticībnieki.

Īss vispārējs apskats[96]. Krievijas grieķu katoļu baznīcas galva patriarhs Nikons 17. gs. veic baznīcas reformas. Sākot no 1654. gada, viņš labo liturģiskajās grāmatās ilgstošās pārrakstīšanas rezultātā pielaistās kļūdas. 1663. gadā patriarhs izdod jaunu Bībeli baznīcas slāvu valodā. Šīs reformas rada šķelšanos Krievijas grieķu katoļu baznīcā. Reformas nav tik daudz dogmā, cik ārējā formā, piem., kā mest krustu - vai ar 2 pirkstiem (kā vecticībnieki), vai 3 (kā pareizticīgie). Tie, kuri neatzīst reformas, tiek saukti par vecticībniekiem. Valdība reformas akceptē, bet vecticībniekus sāk vajāt. Tāpēc tie pamet dzimtās vietas un izceļo uz pierobežas zemēm, t.sk. arī uz Latgali. Pēc Latgales iekļaušanas Krievijas sastāvā vecticībniekus sāk vajāt arī tur. Lai izpelnītos valdības labvēlību, Poļu sacelšanās laikā vecticībnieki nostājas valdības pusē, ziņojot tai par dumpinieku karaspēka koncentrāciju. Tikai ar 1905. gada *Tolerances Ediktu* valdība pārtrauc vecticībnieku vajāšanu, tomēr nelabvēlīga attieksme saglabājas.

1784. gada zemes kadastrā Rēzeknē ir minēts 241 vīrietis un 125 sievietes, kuri apzīmēti kā *выходцы* (izceļotāji). Pēc kadastra publicētāja B.Brežgo domām, tie ir vecticībnieki[97].

Vecticībnieki Rudzātu pagastā. Ap 1784 Rudzātu pag. teritorijā - Mālakalnā mīt 2 ģimenes (16 cilvēki) un Medņevkā - 3 ģimenes (31 cilvēks).

Mālakalna draudze. Vecticībnieku Mālakalna draudze dibināta 1898. gadā[98]. 1904. gadā draudze uzbūvē savu lūgšanu namu. Kokmateriālus baznīcas būvei piegādā Petskoju dzimta. Lielinieku laikā draudzes darbība ir pārtraukta. Pēc lielinieku padzīšanas Mālakalna draudzes

---

[95] LVVA, 1308-15-3333, 3334.

[96] Ed.Dunsdorfs *Skaistā Latgale*, Austrālija, Melburna, 1991, 39. lpp.

[97] Ed.Dunsdorfs *Latgales vēsturiskās kartes*, 1991, Melburna, Austrālija.

[98] LVVA, 1370-4-1954, 300. lpp.

darbība tiek atjaunota, un 1920. gadā draudze tiek piereģistrēta Rēzeknes apriņķī. 1923. gadā draudzē ietilpst 450 dvēseļu[99]. Baznīcu apmeklē dievlūdzēji no Mālakalna, Brīslas, Čirvonieku, Medņevkas un citiem ciemiem.

1923. gadā LR Zemes reformas laikā Rudzātu pag. Zemes ierīcības komiteja Mālakalna draudzei iedala 8,17 ha lielu zemes platību[100].

Arhīva dokumentos minēts, ka par draudzes mācītāju - popu kopš 1913. gada kalpo Kaļinkijs Cvetkovs (1853-19??)[101].

Pēc 1935. gada Tautas skaitīšanas datiem, Rudzātu pag. teritorijā dzīvo 79 vecticībnieku ģimenes (378 cilvēki)[102].

1939. gada Iekšlietu ministrijas datos redzams Mālakalna vecticībnieku draudzes valdes sastāvs:

Nr.	Vārds, uzvārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Piezīmes
1.	Jānis Detkovs	1901-1964	Medņevka	valdes pr-js
2.	Astrats Golubovs	1893-19??	Medņevka	valdes sekretārs
3.	Fjodors Gusevs	1915-1991	Čirvonieki	valdes locekļa kandidāts
4.	Antons Solovjovs	1904-19??	Mālakalns	valdes locekļa kandidāts
5.	Ivans Stoļerovs	1902-1984	Zalāni	valdes kasieris
6.	Fedots Formakovs	1907-1954	Zalāni	revīzijas komisijas pr-js
7.	Mihails Solovjovs	1899-19??	Brīsla	revīzijas komisijas sekretārs
8.	Agurjans Vasilijs	1897-19??	*Stirnusala*	revīzijas komisijas loceklis
9.	Grigorijs Paukovs	1902-1945	*Mežmala*	revīzijas komisijas locekļa kandidāts
10.	Varfolomejs Stoļerovs	1903-1964	Mālakalns	revīzijas komisijas locekļa kandidāts

1939. gadā draudzē uzkrātais kapitāls sastāda Ls 703,50.

Draudzes sapulcē par neizpildītām baznīcas klaušām nolemts likt iemaksāt draudzes kasē sodu: Ls 5 par zirga klaušām un Ls 10 par kājnieka klaušām.

Maksa par metriku izrakstīšanu: draudzei - Ls 1,50, sekretāram - Ls 0,50.

Skats uz vecticībnieku lūgšanu namu (1999, autora foto)

[99] LVVA, 1881-1-8, 143.-144. lpp.
[100] LVVA, 1679-5-213, 9. lpp.
[101] LVVA, 1370-1-2502, 1.-4. lpp.
[102] LVVA, 1308-15-3333, 3334.

Mālakalna vecticībnieku draudzes valdes svinīgais solījums[103]: "Mēs, J.Detkovs, A.Golubovs, I.Stoļerovs, K.Cvetkovs un F.Gusevs, apsolāmies, ka, būdami Mālakalna vecticībnieku draudzes padomes locekļi, ievērosim un izpildīsim Latvijas likumus un visu pilsoņu pienākumus, godā un cieņā celsim Latvijas vārdu. Mums uzticētos pienākumus pildīsim pēc labākās apziņas, pārliecības un zināšanas. Ar visu savu dzīvi vārdos un darbos būsim par labu priekšzīmi citiem. Par visām nelikumībām, kas notiks mūsu darbības robežās, atbildam pilnīgi." (1939. gada 7. jūlijā; paraksti).

Pad. okupācijas gados draudzes darbība pārtraukta un tās lūgšanu nams (skat. foto iepriekšējā lpp.) izdemolēts.

Rudzātu Kristiešu draudze (Viesītes baptistu draudzes filiāle). Rudzātu Kristiešu draudze dibināta 08.1994. Tajā ietilpst 15 locekļi. Dievkalpojumi notiek 2 reizes mēnesī. Lūgšanu telpas iekārtotas Pāvela Zukuļa ģimenes mājā (Miera ielā 8). Lūgšanas vada Viesītes baptistu draudzes mācītājs Pēteris Krievs. Draudzē ir viesojušies arī vairāki ārzemnieki - evaņģēlisti.

Jāatzīmē, ka Vītolu māju īpašnieki savā mājā ierīkojuši nelielu pārtikas un sīkpreču veikalu, kurā vienīgajā no 5 pagastā esošajām tirdzniecības vietām netirgo alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus.

Rudzātu pag. iedzīvotāju konfesionālais sastāvs

	1925. gadā[104]		1935. gadā[105]	
Iedzīvotāju kopskaits	**3223**		**3361**	
t.sk. katoļi	2539	79,0 %	2606	77,67 %
luterāņi	233	6,9 %	236	7,82 %
vecticībnieki	312	9,7 %	378	11,27 %
pareizticīgie	137	4,2 %	127	3,79 %
jūdaisti	2		6	0,18 %
pārējie	-		8	0,24 %

[103] LVVA, 1370-1-2502.
[104] J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu Draudzes*, 1997, 395. lpp.
[105] *Apriņķu un pagastu apraksti*, Rīga, 1937.

Krucifiksi Rudzātu pagasta teritorijā

Krucifiksi ir krusti (kristi), kuri Latgalē tiek uzstādīti krustceļos, ceļmalās, kapsētās, ciemos un pie atsevišķām mājām.

Vēsturisks apskats. Krustu uzstādīšanas tradīcija ir raksturīga daudzām valstīm, kur valdošā ir katoļticība: Lietuvai, Polijai, Bavārijai, Austrijai, Šveicei, Itālijai u.c. Kaimiņvalstī Lietuvā šī tradīcija ir plašāk izplatīta, krusti u.c. veida pieminekļi ir ļoti daudzveidīgi un to skaits - liels, tādēļ arī tur šī īpatnējā tautas mākslas izpausme ir plaši pētīta. Latgales krusti ir samērā vienveidīgi un to skaits - neliels, tādēļ arī pētīti mazāk.

Prof. L.Latkovskis raksta[106], ka katrā ciemā bijis vismaz viens krusts, lielākās - divi (katrs savā ciema galā). Kad ticis uzstādīts jauns krusts (jaunā vietā vai vecā, nopuvušā vietā), tas ticis iesvētīts: kādā svētdienā pie tā ieradies mācītājs un visi apkārtnes ļaudis, noticis dievkalpojums, pēc tam - mielasts tā saimnieka mājās, uz kura zemes krusts atradies.

Agrāk, ejot garām krucifiksam, vīrieši nekad neaizmirsa pacelt cepuri, bet sievietes - pieliekt galvu. Dažs arī klusām noskaitīja īsu lūgšanu[107].

Fr.Kemps, runādams par laika posmu, kad Latgale ietilpa cariskajā Krievijā, raksta: "Aleksandra III laiki (1881-1896) bija sevišķi bargi. Viņa labā roka un padomdevējs visās pārkrievošanas lietās svētās sinodes oberprokurors Pobedonoscevs (1827-1907) bija izdabūjis pavēli "rietumu nomalēs" (arī Latgalē) noliegt katoļiem celt jaunas baznīcas, remontēt vecās bez gubernatora atļaujas (skat. aprakstu iepriekš par Eleonorviles baznīcu - *autora piezīme*). Bet vietējā administrācija gāja vēl tālāk: pavisam noliedza pat pušķot, labot un celt jaunus krustus ceļmalās un ciemos, kāda paraža Latgalē bija ļoti izplatīta un iecienīta. Un ticīgie ļaudis pazagšus, nakts laikā, lāpīja baznīcu jumtus, ielika izbirzušos stiklus dievnamu logos un stutēja apgāzušos ceļmalu krucifiksus. Policija un žandarmērija tad dzina pēdas šiem "noziedzniekiem" jumiķiem, stikliniekiem un galdniekiem un tos administratīvi sodīja līdzīgi ar attiecīgo draudžu garīdzniekiem"[108]. Pēc Viļņas ģenerālgubernatora Muravjova 1864. gada pavēles visi krusti bija jāiznīcina, remontēt vecos vai celt jaunus nedrīkstēja.

Maija dievkalpojumi. Tā kā krucifiksi ir cieši saistīti ar maija dievkalpojumu tradīciju, tad to "ziedu laiki" ir no 17. gs. līdz ciemu sadalīšanai viensētās, kad maija vakaros pie tiem pulcējās visi ciema iedzīvotāji un dziedāja vakara dziesmu *Lobō nakts* un lūdza par godu Jaunavai Marijai. B.Briška to nosauc par "lobōs nakts" laikmetu Latgalē[109]. Pēc prof. L.Latkovska domām, maija vakaru dievkalpojumi notikuši tāpēc, ka draudzes bijušas lielas, un attāluma dēļ cilvēki nav varējuši katru dienu apmeklēt maija dievkalpojumus baznīcās. Maija lūgšanas Latgalē ienākušas no Polijas un Lietuvas[110]. Par maija lūgšanu rašanos J.Broks raksta[111], ka to sākums meklējams Romā ap 1750, un plašāk izplatījies ap 1815, kad pāvests Pijs VII, vēlēdamies veicināt Dievmātes godināšanu maijā, apveltījis maija dievkalpojumus ar lielām atlaidām. Latgalē šis aicinājums realizējies ar lūgšanām un dziedāšanu pie krustiem.

L.Latkovskis, arī J.Broks[112] raksta, ka maija dievkalpojumu norise visur Latgalē bijusi vienāda, tikai ar nelielām atšķirībām dažādos apvidos. Parasti dievkalpojumi sākušies 30. aprīļa vakarā. Cilvēki sapulcējušies pie krusta un kā lozes vilkuši sev 2 "zeimites" (zeimes, značķeņis), kurās bija norādīts darīt kādu konkrētu labu darbu vai cīnīties ar sliktu vēlmi, paradumu. Uz vienas no tām bijis uzrakstīts pienākums, kurš jāpilda visu maija mēnesi, uz otras - uzdevums nākamajai dienai. Zīmītes ar vienas dienas uzdevumiem katru vakaru vilkuši no jauna nākamajai dienai. Kā mēnesim, tā dienai bijušas 12 zīmītes ar dažādu saturu, un katrs Dievmātes godinātājs ņēmis 1 zīmīti, nezinot, ar kādu saturu tā gadīsies. Zīmītes vilkuši visi (lieli un mazi), kam tikai jau bijusi sapratne par to saturu, un visi arī pūlējušies tās ievērot.

Mēnesim domātajās zīmītēs bijuši ieteikumi skaitīt lūgšanas, izvairīties no lādēšanās, velna pieminēšanas un melošanas, nedzert degvīnu, alu un vīnu, sestdienās ievērot gavēņus, nožēlot grēkus u.tml., savukārt dienām paredzētajās zīmītēs - skaitīt lūgšanas, izvairīties no veltas rāšanās, lādēšanās un Dieva vārda veltīgas valkāšanas, sargāties no grēka, piedot visiem saviem ienaidniekiem, aizlūgt par mirušajiem, smagi strādāt Dievam par godu u.tml.

Zīmīšu vilkšanai parasti sekojis attiecīgs pārdomu un pamācošas vietas lasījums no lūgšanu grāmatas vai no speciāli Dievmātes godināšanai maija mēnesī paredzēta izdevuma (kādi, sākot ar 1904. bija

---

[106] L.Latkovskis *Krysts latgaļu tradicijōs*, rakstu krājums *Acta Latgalica 2, P/s Latgaļu izdevnīceiba*, 1968, 117. lpp.
[107] J.Broks *Latgolas vacū paadžu īrašas un tykumi*, žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1989, nr. 7, 30. lpp.
[108] Fr.Kemps *Latgales likteņi*, Rīga, *P.Puduļa apgāds*, 1938, 80. lpp.
[109] B.Briška *Latgola muna tāvuzeme*, *P/s Latgaļu izdevnīceiba*, 1984, 97., 116., 236.-238. lpp.
[110] L.Latkovskis *Krysts latgaļu tradicijōs*, rakstu krājums *Acta Latgalica 2, P/s Latgaļu izdevnīceiba*, 1968, 116. lpp.
[111] J.Broks *Vērteibas, kuras nadreikstam zaudēt*, žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1989, nr. 4.
[112] J.Broks *Latgolas vacū paadžu īrašas un tykumi*, žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1989, nr. 7, 29.-30. lpp.

iznākuši vairāki). Pēc lasījuma tikusi noskaitīta vai nodziedāta litānija Visusvētās Jaunavas Marijas godam, kā arī nodziedāta Dievmātei veltīta dziesma.

L.Latkovskis raksta[113], ka krusts bijis katrā latgaliešu mājā, tā senais nosaukums - *mūka* (Rudzātos - *mūciņš* - *autora piezīme*). Krusts parasti piestiprināts pie istabas galasienas, pretī galdam, tam abās pusēs - svētbildes. Otrs koka vai metāla krustiņš bijis pārnēsājams, tas parasti stāvējis uz kumodes vai plauktiņa istabas kaktā, bet svinīgās reizēs (kad mājās pie smagi slima cilvēka atveda mācītāju, kāzās, bērēs) tas novietots uz galda, un abās pusēs tam aizdegtas sveces. Autors uzsver, ka "*latgaļu tradīcijās cilvēka mūžs sācies un beidzies ar krustu: kā mazu bērnu jūs aizveda pie krusta, un, no šīs pasaules aizejot, ar krustu jūs pavadīja uz mūža dusu*".

Pēc L.Latkovska domām[114], krusts ārpus mājām ir raksturīga katoļu zemju iezīme, pie tam Latgalē šī tradīcija ir visskaistākā, un krustam te ierādīta visievērojamākā vieta: ja, piem., Bavārijā krusti mēdz būt piestiprināti pie saimniecības ēku jumtiem un sienām, vai novietoti ceļmalās un pie tam ir zemāki par cilvēka augumu, tad Latgalē tie ir labi nostrādāti, augsti, ar jumtiņu pašā augšā.

Krucifiksi ir neatņemama Latgales kultūrainavas sastāvdaļa, kura gadu desmitiem tikusi nežēlīgi postīta. Pirmie krusti tiek novākti pagastu centros pēc krievu okupācijas (1940), vācu okupācijas laikā gan daļa to tiek atjaunoti (1942, 1943), taču masveidīga krustu iznīcināšana sākas 20. gs. 40. gadu beigās (kolektivizācijas laikā)[115]. Sākumā šo grēka darbu organizē oficiālās varas iestādes, vēlāk parādās arī pašmāju Dieva zaimotāji un vandaļi, kuri dēļ savas muļķības un tieksmes apliecināt savu padevību pad. varai ir ar mieru nozāģēt, sagraut un nopostīt krucifiksus par visai lētu - nosacītu maksu - "Jūdasa grašiem". Tajā laikā ir iespējams dauzīt logus, demolēt baznīcas un postīt kapu pieminekļus, nesaņemot par to nekādu sodu, jo viss, kas saistīts ar baznīcu un ticību, "ir cilvēkam kaitīgs". Šajos gados visvairāk cieš ciemu un ceļmalu krusti.

L.Latkovskis raksta[116]: "*Tauta tiek iekarota tikai tad, kad tiek iznīcinātas tradīcijas. Boļševisms 1940. gada vasarā mūsu dzimtenē ienāca kā iznīcinātājs, kā totāli destruktīvs spēks. Un ko boļševiki darīja vispirms? Nozāģēja krustus ceļa malās un sagāza sādžas krustus, lai nebūtu pie kā pulcēties nākošajā pavasarī*".

Gadu desmitiem potētā ticības zaimošana nu beidzot devusi augļus - cilvēki kļuvuši vienaldzīgi pret garīgām vērtībām. Tomēr paliek cerība, ka, atjaunojot individuālās zemnieku saimniecības, atjaunosies arī Latgales sētu tradīcijas, darba tikums, ticība un velēšanās to sargāt. Krucifiksu atjaunošanas sākums Latgalē sakrīt ar Atmodas sākumu.

Krucifiksu iedalījums un apraksts. Krucifiksu veidiem, tā ārējam izskatam un mākslinieciskajai nozīmei visvairāk pievērsies Rēzeknes Lietišķās mākslas v-sk. pasniedzējs A.Rancāns. Viņš krucifiksus nosauc par tīru tautas mākslu, ko radījusi cilvēku vēlēšanās, arī ikdienas gaitās ejot, redzēt savu pielūgsmes objektu. Sevišķu nozīmi viņš piešķir tam, ka vietējie meistari krucifiksus veidojuši no koka. Arī vecākajās un bagātākajās baznīcās grieztie krustu tēli ir no koka, pārējās tie gatavoti no ģipša un krāsoti[117]. A.Rancāns domā, ka katrā lielākā ciemā bijuši savi krucifiksu griezēji, un pastāvējis kaut kas līdzīgs skolām vai meistardarbnīcām. Daļa krucifiksu, īpaši muižu tuvumā, iespējams, ievesti no Polijas. J.Broks atzīmē[118], ka senākos laikos krucifiksa Pestītāja tēls parasti bijis vietējo meistaru kokgriezums, bieži bijis krāsots (parasti baltā krāsā, mati un gurnauts - melni, uz pieres, rokām un kājām uzzīmēti asins traipi), virs galvas dēlītis ar burtiem INRI (Jesus Nazarenus Rex Judaeorum). Jaunākos laikos kokā grieztos tēlus nomainījušas rūpnieciski ražotas metāla figūras (t.s. *blaķa mūkas*). Dažviet pie krucifiksiem bijusi arī cita atribūtika.

Latgales krustu (īpaši apjumto) rotājumu motīvi ir radniecīgi ēku rotājumiem[119]. Viņš atzīmē, ka dzīvojamo ēku, klēšu un reizēm arī saimniecības ēku izrotāšana ar kokgriezumiem plašāk bijusi izplatīta 19. gs. 1. pusē - 20. gs. Sākumā. Latgales ēku kokgriezumu lielo daudzveidību noteica kaimiņos dzīvojošo cittautiešu (lietuviešu, baltkrievu, krievu) kokgriezumiem rotātās mājas.

Latgalē tradicionāli pastāv jeb ir izdalāmi 5 krucifiksa būvformu tipi:

- ***vienkāršs koka monumentālas konstrukcijas krusts;***
- ***silueta trīsstūra plaknes jumtiņa krusts***;
- ***lietussarga formas krusts*** - krusta augšdaļa nosegta ar četrstūra prizmas vai konusveida jumtiņu;
- ***krucifiksa kapela*** - krusts zem nojumes, jumtu balsta četri stabi vai kolonnas;

---

[113] L.Latkovskis *Krysts latgaļu tradicijōs*, rakstu krājums *Acta Latgalica 2, P/s Latgaļu izdevnīceiba*, 1968, 126. lpp.
[114] Turpat, 116. lpp.
[115] A.Rancāns *Ceļsimēs atjaunōšonai*, žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1898, nr. 8.
[116] L.Latkovskis *Krysts latgaļu tradicijōs*, rakstu krājums *Acta Latgalica 2, P/s Latgaļu izdevnīceiba*, 1968, 116. lpp.
[117] I.Pettere *Daugavpils novada krucifiksi*, Latgales Pētniecības ins-ta izdevniecība, Daugavpils, 1998.
[118] J.Broks *Vērteibas, kuras nadreikstam zaudēt*, žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1989, nr. 4, 20. lpp.
[119] A.Rancāns *Latgales māju kokgriezumi*, laikraksts *Literatūra un Māksla*, 31.10.1980.

- ***krucifikss - altāris*** - raksturīgs kapiem; bieži sastopams krucifikss - altāris, kura pamatne tā proporcijās ir galvenā, un uz tās vertikālās plaknes pretstatā novietots samērā mazāks krucifikss, zem tā - Dievmātes svētbilde[120].

Arī Rudzātu pag. teritorijā sastopami visi pieci krucifiksa būvformu tipi. Dažreiz krucifikss tiek būvēts kā tuvīnās baznīcas kopija - tāds ir Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā uzstādītais Kurčinu krucifikss (krista namiņš)[121] (skat. foto 412. lpp.).

Savukārt J.Broks un A.Rancāns krustus iedala 4 veidos[122]:

- ***vienkāršs, nepārsegts krusts***: vienkāršs, 3-4 m augsts koka krusts, kas ierakts zemē apm. 1,5 m dziļi. Pie krusta ar naglām piestiprināts Pestītāja tēls, kam virs galvas - kokā griezts uzraksts *INRI* (*Iesus Nazarenus Rex Iudeorum - Jēzus no Nācaretes, Jūdu ķēniņš*). Reizēm virs figūras ir skārda jumtiņš. Mūsdienās pati figūra krāsota (parasti balta, mati, bārda un uzacis - melni), galvā ērkšķu kronis. Proporcijas: krusta vertikālā balsta augstumā (no augšas līdz pamatam) ieiet divi šķērskoka garumi.
- ***krusts ar jumtiņu***: 3-4 m augsts koka krusts, kam augšgalu nosedz četrslīpju dēļu vai šķindeļu jumtiņš. Visu būvi vainago virs jumta piestiprināts, samērā bagāti rotāts metāla krusts (līdz 70 cm augsts). Ja jumts likts no dēlīšiem, tie kārtoti trinītī, un gan to apakšējie gali, gan paspārnes nosedzošie dēļi parasti rotāti ar profilgriezumiem, kas atgādina mežģīnes. Šāds krusts norobežots ar zedeņu vai latu žogu, laukums žoga iekšpusē parasti apstādīts ar dekoratīviem augiem vai puķēm.
- ***Krusts vaļējā lievenī***: samērā pamatīga būve ar mūrētu akmens vai ķieģeļu pamatu, kāpnītēm kā lieveni un 4 koka stabiem (2-2,5 m augsti), uz kuriem balstās četrslīpju jums (no dēļiem, šķindeļiem vai skārda). Jumta paspārnes, stabi un stūru savienojumi rotāti ar griezumiem. Zem jumta centrā atrodas apm. 3,5 m augsts koka krusts, kura augšgals iziet cauri jumtam un beidzas ar koka lodi. Lodē (kas domāta kā visas būves galvenā ass) iestiprināts dekoratīvs metāla kaluma krusts. Šai būvei ir grīda un nožogojums no trim vai visām četrām pusēm ar vārtiņiem ieejai. Blakus nojumei aug dekoratīvi krūmi (visbiežāk ceriņi). Reizēm viena nojumes puse aizsegta ar sienu (tā mēdz rīkoties kapsētās, kur nojume atrodas galvenā celiņa galā).
- ***Krusts slēgtā kapličā***: krucifiksa mājiņa (akmens, ķieģeļu vai koka celtne), kas atgādina nelielu lūgšanu namiņu. Šādai mājiņai ir logi, stiklotas durvis, jumts, griesti un grīda. Uz improvizēta altāra novietotas svētbildes, svēto tēli un Kristus figūra. Mājiņas mēdz būt iekļautas koku pudurī un atrodas atstatus no dzīvojamām mājām lielāku ceļu malās vai apdzīvotas vietas centrā.

A.Rancāns piemin arī vēl piekto veidu: ***krucifiksa mājiņa***, kuras būvē izmantoti lieveņa uzbūves un rotāšanas paņēmieni (lieveni veido 4 nedaudz rotāti koka stabi, uz kuriem balstās divslīpju jumtiņš, kas piekļaujas mājas sienai vai savienojas ar jumtu; lieveni balstošos stabus lejasdaļā savieno vertikāli likti, kokgriezumiem rotāti dēļi; rotāti arī jumtiņa vēja dēļi un zelmiņi). Krucifiksa mājiņai (atšķirībā no lieveņa) ir četrslīpju jumtiņš, būves vidū atrodas liels koka krusts ar kokā grieztu figūru.

Krucifiksi Rudzātu pagastā. Šeit apkopotas ziņas par tiem krucifiksiem, kuri eksistē pašreiz, kā arī par tiem, kuri vairs neeksistē, bet kuru eksistencei ir atrasts dokumentāls apstiprinājums. Ir ziņas, ka krucifiksi atradušies vēl vairākās pag. apdzīvotajās vietās, pie atsevišķām mājām: Gardriviešos, Jaudzemos, Lāčupē, Medņupurvā (pie *Medņusalas* mājām, īpašnieks J.Skutelis (1901-19??) - šeit lūgšanās piedalījušies Borovkas c. iedzīvotāji), Rubeņkalnā (pie *Simanoviču* mājām, īpašnieks K.Simanovičs), Vilcānos, Zalānos (pie *Aplociņu* mājām, īpašnieks D.Pūdnieks) u.c., taču dokumentāla apstiprinājuma šiem faktiem nav. Tā, piem., par Eleonorviles krucifiksu nav nekādu ziņu, izņemot vien kādā grāmatā atrasto fotogrāfiju (skat. foto 411. lpp.). Ziņu nav arī par Bikaunieku krucifiksu. Bez tālāk atsevišķi aprakstītajiem krucifiksiem pag. teritorijā ir uzstādīti vēl daži vienkārši koka krusti - Lūzeniekos, Rudzātiņās. Savukārt Kivlenieku c. iedzīvotāji lūgšanām izmanto krucifiksu, kas uzstādīts Kivlenieku kapsētā (skat. foto. aprakstā par Kivlenieku kapsētu, 423. lpp.).

---

[120] Žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1994, nr. 8, 19. un 20. lpp.

[121] *Latgale Brīvdabas muzejā*, Rīga, Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs, 1993, 71. lpp.

[122] A.Rancāns *Latgales sakrālā koktēlniecība*, laikraksts *Mōras Zeme*, 18.05.1990.

Alksniešu ciema krucifikss - krucifiksa kapela (1999, autora foto)

Pirmo krucifiksu Alksniešu ciemā būvē Ivbuļu dzimta (ienācēji no Kalupes pag.) 20. gs. sākumā. Krucifikss atrodas Ivbuļu saimniecības teritorijā, apm. 5 km attālumā no pag. centra. Laika gaitā saimniecības īpašnieki mainās. Pašreizējais īpašnieks - Jānis Skraučs atjauno krucifiksu 1996. gadā. Pie krucifiksa notiek individuālas lūgšanas.

Bikaunieku ciema krucifikss - krucifikss - altāris (1999, autora foto)

Krucifikss būvēts 1930-tajos gados. Tas atrodas Lūzenieku-Bikaunieku ceļa lb. pusē, apm. 5 km attālumā no pag. centra. Sīkāku ziņu trūkst.

Brūveru ciema krucifikss - krucifikss - altāris
(1999, autora foto)

19.-20. gs. mijā ciema zemnieks Donāts Drīksna būvē pirmo krucifiksu ciema centrā. Tas atrodas 7 km attālumā no Rudzātu baznīcas un pag. centra. Pad. okupācijas gados krucifikss tiek nopostīts. Tikai 1996. gadā krucifiksu par saviem līdzekļiem un daļēji arī par ciema iedzīvotāju ziedojumiem atjauno ciema zemniece Johanna Pauniņa.

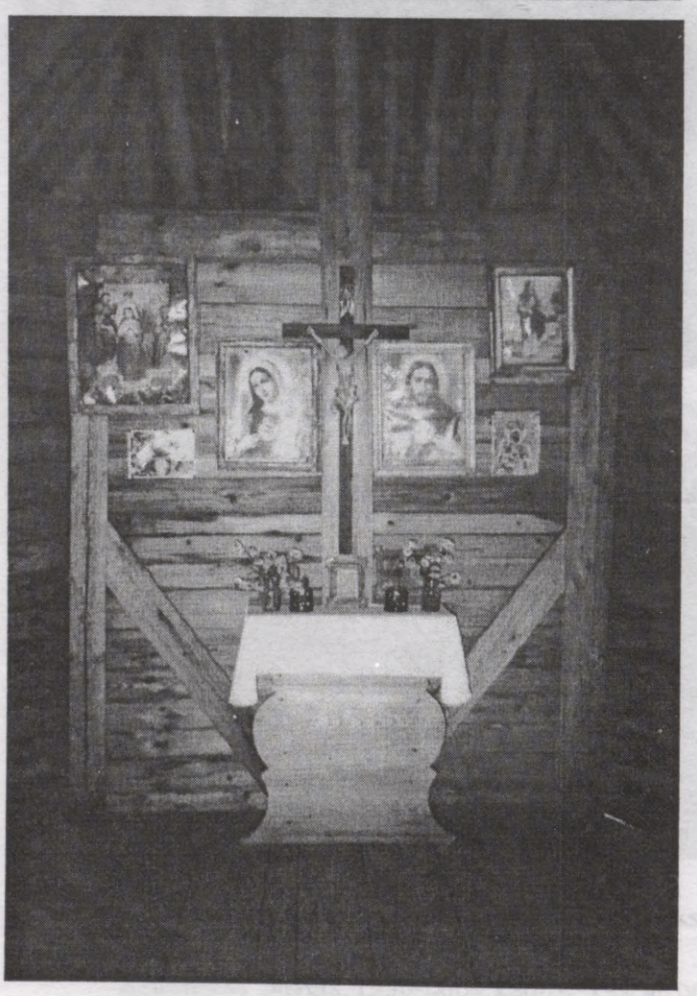

Būmaņu ciema krucifikss -
krucifikss - altāris
(1999, autora foto)

Krucifiksu būvēts 19. gs. beigās pēc Eleonorviles baznīcas ārējās formas. Krucifiksu būvē Ādams Rudzāts (1855-19??, Konstantīna Rudzāta (1932) vectēvs), būvniecību atbalsta arī ciema iedzīvotāji. Krucifikss atrodas ciema centrā, apm. 1 km attālumā no pag. centra. Ir vairākkārt remontēts. Sīkāku ziņu trūkst.

Cielaukas apdzīvotās vietas krucifikss - krucifikss - altāris (10.08.1927, fotonegatīva nr. 8506)

Krucifikss uzcelts 1909. gadā uz Barkovsku ģimenes īpašuma zemes, apm. 5,5 km attālumā no pag. centra. Tas iežogots ar koka sētu. Nopostīts pad. okupācijas gadus. Nav atjaunots. Sīkāku ziņu trūkst.

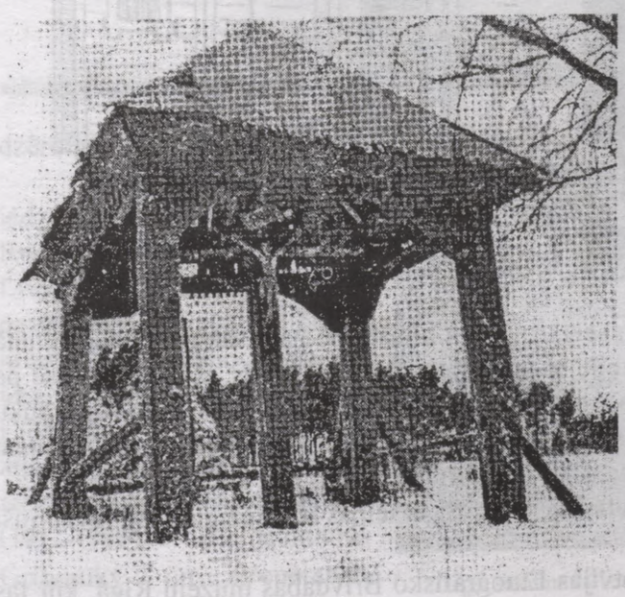

Eleonorviles apdzīvotās vietas krucifikss -
krucifiksa kapela (1922) [123]

Krucifikss atradies Eleonorvilē. Tagad neeksistē. Sīkāku ziņu trūkst.

[123] Fotogrāfija no O.Svenne *Vecā un jaunā Latgale un viņas īpatnības, A.Ozoliņa apgāds*, Rīga, 1923, 33. lpp.

Kurčinu ciema krucifikss -
krucifikss - altāris[124]

Krucifiksu ap 1927/28 gadu pēc Rudzātu baznīcas ārējās formas (pamata izmēri 2x3 m, augstums apm. 5,4 m) būvē vietējais meistars Jāzeps Dalinskis (Doļinskis, 1883-1945). Krucifikss iesvētīts 1.05.1934. Tas atradies Rudzātu-Stirnienes ceļa lb. pusē, ciema centrā, apm. 8 km attālumā no pag. centra (līdz 1950), bet, paplašinot ceļu, tas pārvilkts otrpus ceļam, tuvāk pie mājām.

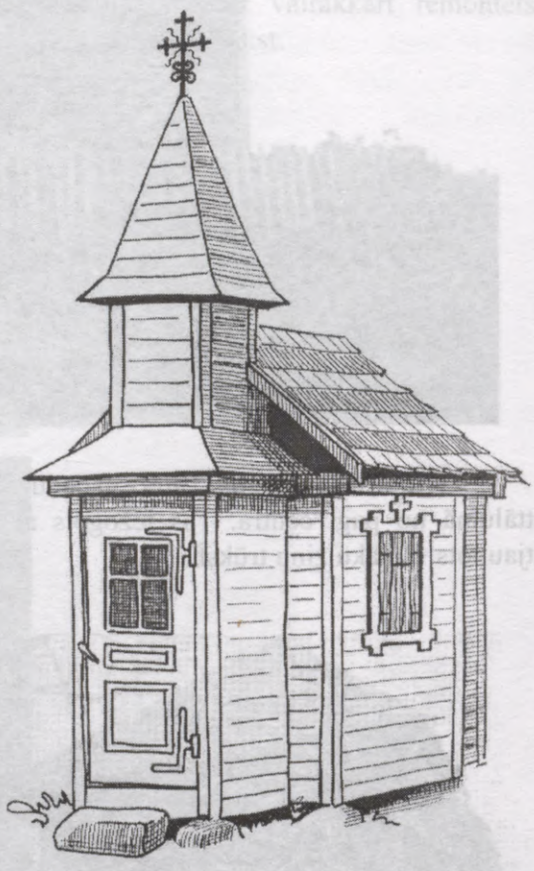

Namiņa jumts bijis skaidu, ar skārdu segtās detaļas bijušas no paša sākuma. Iekārtojumā bijušas krāsainas litogrāfijas (15 attēli), svētbildīte, uz altāra - neliels krusts, tam katrā pusē pa svečturim. Namiņam visapkārt bijusi sētiņa no dēlīšiem, žoga iekšpusē katrā pusē - pa puķu dobei ar asterēm, pujenēm u.c. Uz namiņa aizmugures galu katrā pusē bijis pa ceriņu krūmam un tāpat ārpusē, kreisajā pusē - liela ieva. Dziedāt pie krucifiksa gājuši līdz kolhozu laikam.

Atsevišķos gadījumos ciema iedzīvotāji no krucifiksa telpas uz mūžīgu dusu izvadījuši savus mirušos piederīgos (skat. apakšējo foto).

1984. gadā krucifiksu pārved uz Latvijas Etnogrāfisko Brīvdabas muzeju Rīgā, kur tas uzstādīts netālu no Eleonorviles baznīcas (skat. foto lapas augšējā kreisajā stūrī un zīmējumu).

---

[124] Izmantoti Latvijas Etnogrāfiskās brīvdabas muzeja fondi: J.Kurčina (dz. 1909) un Olgas Nautrēnas (dz. 1927) stāstījumi, 2 fotogrāfijas: 1. - Krucifiksa namiņa kopskats (foto *Dr.hist.* M.Kuplais, 07.1976, fotonegatīva nr. 21967), 2. - Iekšskata fragments bēru laikā (foto ap 1963) un attēls no grāmatas *Latgale Brīvdabas muzejā*, Rīga, *Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs*, 1993, 72. lpp.

Lācupu ciema krucifikss - krucifikss - altāris

Pirmo zināmo krucifiksu ap 1860-tiem gadiem ciema iedzīvotāji uzbūvē ciema centrā, Ošas upes lb. krastā, 2 km attālumā no Rudzātu baznīcas, Rudzātu-Stirnienes ceļa malā (skat. 1. foto, 30.06.1927, fotonegatīva nr. 8431). Nākošais krucifikss tiek uzcelts 20. gs. sākumā (skat. 2. foto).

1942. gadā krucifiksu atjauno. Atjaunošanas darbu veic ciema iedzīvotājs Broņislavs Cakuls (1919-1945). Krucifiksa uzrakstu kokgriezuma tehnikā izgatavo Antons Cakuls (1922-2000). Krucifikss pastāv līdz 1963, kad to pēc vietējās KP sekretāres norādījuma par pusstopu šņabja traktoristi Kārlis un Pēteris Graudiņi ar buldozeru sagrauj un nostumj no vietas.

Pēc kāda laika abi "varoņi" traģiski aiziet bojā - pirmais pakaras, otrais dzērumā noslīkst peļķē. Tauta uzskata - katrs saņēmis pēc nopelniem.

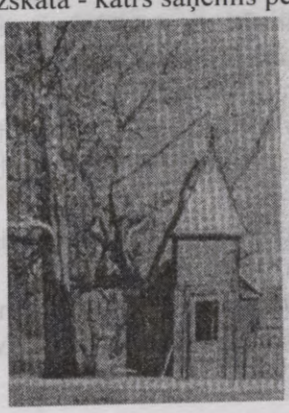

20. gs. sākumā būvētais krucifikss un V.Rusiņa, krucifiksa atjaunošanas iniciatore un aktīva idejas īstenotāja dzīvē[125]

1993. gadā ciema iedzīvotāji sadarbībā ar Rudzātu pag. pašvaldību un Līvānu Mākslas skolas pasniedzējiem ciema krucifiksu atjauno (skat. 3. foto, 1999, autora foto). Līdzekļus krucifiksa atjaunošanai ziedo ciema iedzīvotāji Jānis Saldatāns (1913-1999), Edmunds Griboniks un Veneranda Rusiņa. Viņa, būdama nedziedināmi slima ar smagu sirdskaiti (M 1994), tomēr nezaudē optimismu un ticību dzīvei. Tieši viņa ir tā, kas nāk ar iniciatīvu par krucifiksa atjaunošanu. Šim mērķim viņa atdod savu laiku un līdzekļus, ziedojot

[125] Fotogrāfijas no žurnāla *Katoļu Dzeive*, 1995, nr. 5, 23. lpp.

sevi un savu darbu Dieva godam. Finansiāli krucifiksa atjaunošanu atbalsta arī Jāzeps Pļavāns no *Soltupes*, Kotāne.

Lācupu c. jaunais krucifikss (1999, autora foto)

Krucifiksa projektu izstrādā V.Rusiņa, viņa arī vada atjaunošanas darbus. Jersikas akmeņkalis J.Laizāns dāvina granīta plātnes. Bez atlīdzības atjaunošanas darbos piedalās L. un P.Luriņi, A. un K.Skuteļi, Rusiņu ģimene no Līvāniem. Ar pašaizliedzīgu meistara godaprātu un savu amata prasmi strādā līvānieši L.Skutelis un J.Auzāns.

Izpētot bijušā krucifiksa vēsturi, izskatu un uzbūvi un konsultējoties ar speciālistiem, Līvānu mākslas skolas direktore Valija Rusiņa izstrādā jaunā krucifiksa projektu un pati vada tā atjaunošanas darbus. Jaunajā krucifiksā saglabātas vecā krucifiksa proporcijas, jumta un torņa siluets, tā fasāde atvērta gaismai un gaisam, aizmugures fonu veido matēta stikla vairoga siena, kas neitralizē dabas fonu un akcentē Kristus tēlu.

Koktēlnieks, mākslas maģistrs Jānis Igovens, ievērojot pielietojuma raksturu, atklātās telpas samērus, saulesgaismas staru un ēnu brīvās rotaļas, veido kokā Kristus mocekļa tēlu. Tajā dominē kustība, kam pakļauta proporcionāla ķermeņa formu plastika. Anatomiskais risinājums lakonisks, detalizētāk izstrādāta seja un uzraksts INRI. Pārējo ķermeņa formu apdare pakļauta tēla emocionālās izteiksmes radīšanai.

Ap krucifiksu iekoptā vieta atturīgi vienkārša, saistīta apkārtējā vidē un ainavā. Sev līdzīgos ceļmalas telpiskajos vizuālajos objektos jaunais krucifikss ir pārāks ar arhitektonisko tēlu un funkcijas nodrošinājumu. Tas ir ne tikai ceļmalas rota, bet arī kultūras un ticības cerību zīme[126].

Krucifiksu ar mīlestību un atbildības sajūtu aprūpēja Jānis un Genovefa Saldatāni, kuri dzīvoja Venerandas Rusiņas tēva Izidora Dolgā mājās.

1995-1997 pie krucifiksa notikušas regulāras visa ciema lūgšanas un dziedāšana, kuru iniciatore bijusi Anna Erta, bet, kopš viņa pārcēlusies uz dzīvi citur, kopīgas lūgšanas vairs nenotiek, tikai individuālas[127].

[126] Žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1995, nr. 5, 22. un 23. lpp.
[127] Ziņas sniegusi Anita Skrauča (2.07.2002).

Pelšu ciema krucifikss -
lietussarga formas krucifikss
(1999, autora foto)

Krucifikss atrodas Pelšu c. centrā, 3,5 km attālumā no Rudzātu pag. centra, uz Genovefas Grandānes zemes. Tā būvēšanas pirmsākumi nav zināmi. Krucifikss ir vairākkārt atjaunots, pēdējoreiz - 1980. gadā. G.Grandāne stāsta[128]: "Agrā pavasarī mēs sākām taisīt krucifiksu. Materiālu par brīvu iedalīja (mežā parādīja) mežsargs Salmiņš. Vedām uz gateri, un tad manā pagalmā šo krucifiksu taisīja Jānis Saldatāns, Aloizs Prikulis un Jāzeps Pintāns. Šo krucifiksu 1980. gada vasarā iesvētīja Rudzātu prāvests Jāzeps Pujāts."

[128] Genovefas Grandānes vēstules (26.11.2002) fragments.

Rusiņu ciema krucifikss - lietussarga formas krucifikss
(1999, autora foto)

Krucifikss atrodas Rusiņu c. centrā, 9 km attālumā no Rudzātu baznīcas un pag. centra. Tas uzbūvēts par Rusiņu c. iedzīvotāju līdzekļiem 1906. gadā, kad arī iesvētīts (bijis skaists laiks, un sapulcējušies daudz apkārtnes iedzīvotāju - stāsta[129] Benedikta Zalāne (dz. Vaivode, 1902-1998). Krucifiksu būvē Rusiņu c. vīrieši (manas paaudzes vectēvi - raksta[130] pensionētā skolotāja Helēna Anspoka (dz. Guļbinska, 1925-2002). Lielākais darbs krucifiksa pamatu cementēšanā veikts Jāzepa Vaivoda (1899-1954) vadībā pēdējos gados pirms II pasaules kara. Žodziņš remontēts vairākkārt: 1940. gadā to dara Jānis Gulbinskis (1891-1967) un Jānis Vaivods (1904); metāla žogu 1950-tajos gados uzliek tēvs un dēls Andrejs (1860-1952) un Francis (1903-1984) Rusiņi. Krucifikss atjaunots ap 1970-to gadu. Pēdējais remonts veikts 1989. gadā - uzlikts jauns jumts. Šī darba organizētāja ir Antonija Rubina (1932-1955), bet darbojas un palīdz kaimiņi, savukārt jumtu uzliek ciema iedzīvotājs Staņislavs Lisickis.

[129] B.Zalānes atmiņas (pierakstīts 20.10.1995).
[130] H.Anspokas vēstules (20.12.1989) fragments.

Steķu ciema krucifikss -
silueta jumtiņa krucifikss
(1999, autora foto)

Krucifiksu Steķu ciemā, Rudzātu-Steķu ceļa malā (ceļa kr. pusē) uzbūvē 1996. gadā Jānis Reinis (J.Reinis ir arī Steķu KK pārzinis). Tas atrodas ciema centrā pie J.Reiņa mājām, apm. 5 km attālumā no pag. centra. Iesvētīts 1996. gadā.

Vidu ciema krucifikss
(1999, autora foto)

Pēc I pasaules kara savās mājās Vidu c. atgriežas brāļi Aloizs (1887-1959), Antons (1880-1968), Jēkabs (1888-1945) un Pēteris (1890-1971) Bojāri. Kā pateicību Dievam par atgriešanos mājās viņi apsola uzbūvēt krucifiksu Vidu c. Tā kā no brāļiem tēva mājās dzīvo Jēkabs, tad viņš arī ar brāļu un brālēna Staņislava Bojāra (1912-1966) palīdzību 1936. gadā izgatavo dzelzsbetona krustu, ko uzstāda Mālakalna-Pelšu ceļa malā, savas mājas Z pusē, starp divām vīksnām.

1950. gadā ceļa posmu gar J.Bojāra mājām *Vidiem* iztaisno, un tagad tas iet gar mājas otro - D pusi. Pašreizējais mājas īpašnieks 1996. gadā krustu pārvieto mājas D pusē. Krucifikss atrodas apm. 3,5 km attālumā no pag. centra.

Kapsētas Rudzātu pagasta teritorijā

Īss vispārējs apskats. Rudzātu pag. teritorijā ir vairākas apbedījumu vietas. Pilnīgi dokumentāli apraksti par kapsētu ierīkošanu pag. teritorijā arhīvu materiālos nav atrodami.

Izskatot arhīvā esošās baznīcu mirušo reģistrācijas grāmatas, E.Būmanis[131] konstatējis, ka visvecākie apbedījumi pag. teritorijā reģistrēti 19. gs. sākumā Eleonorviles, Kivlenieku, Steķu un Vidu kapsētās. Te jāatzīmē, ka pēc Ģenerālvizitācijas (1785) Preiļu draudzē Eleonorvile minēta kā draudzes filiālbaznīca, un tajā laikā pie katras apdzīvotas vietas ir kapsēta. Tādēļ secināms, ka Eleonorviles un Kivlenieku apdzīvotajās vietās ir kapi kopš 17. gs. beigām[132].

Visjaunākie iesvētītie kapi ir Steķu Jaunie KK (1934), Puduļu kapi (1929) un Rudzātu kapi (1928).

Uz 1950 Rudzātu pag. robežās Rudzātu katoļu draudzei ir Bikaunieku, Eleonorviles, Kivlenieku (tagad Rožupes pag.), Puduļu (tagad Rožupes pag.), Punduru, Vecie Steķu, Jaunie Steķu, Rudzātu un Vidu kapi.

Rusiņu c. apkārtnes iedzīvotāji savus aizgājējus apbedī Rožupes (bij. Līvānu) pag. Vilmeniešu kapos. Grigu, Kurčinu, Patmaļkas un Vilcānu c. apkārtnes iedzīvotāji savus aizgājējus izvada uz Punduru k. un Sīļukalna (bij. Stirnienes) pag. Kapenieku kapiem.

Pārējām konfesijām pagastā ir katrai sava kapsēta Steķu silā.

Visas minētās kapsētas ir darbojošās.

Vecticībniekiem vēl ir Budencovu ģimenes kapsēta, tajā apbedījumi vairs nenotiek.

Dažādās nāvēs bojā gājušo apbedījumu vietas.

- Būmaņu c. zemnieka Jāņa Kassalieša (1880-1941) īpašumā ir redzama vieta, kur 1906. gadā, bēgot no dragūniem, nošauts ērģelnieks Cišs (no Vārkavas). Par šo gadījumu stāsta vairāki Būmaņu c. iedzīvotāji. Nošautā ērģelnieka kapavietu uz savas saimniecības zemes 1996. gadā autoram uzrāda Agnese Kassaliete (1904-1998) (sīkāk skat. nodaļā ***1905.-1906. gada notikumi pagastā***).
- I pasaules kara laikā frontes līnija Rudzātu pag. iet paralēli Ošas upei. Te vairāk kā pusgadu notiek cīņas starp lieliniekiem un LNA. No šīm cīņām pie Eleonorviles baznīcas apbedīti 8 sarkanarmiešu pīšļi (sīkāk skat. nodaļā ***Kritušo piemiņas vietas → SA kritušo karavīru piemiņas vietas***). LNA šeit zaudē 2 karavīrus - vienu pie Rusiņu c., otru apglabā Lāčupē, mežiņā pie P.Šaraka (1894-1960) mājām. Šī karavīra pīšļus 1934. gadā pārapbeda viņa piederīgie.
- 1919. gadā Vidu c. sievietes iet uz Līvāniem pēc sāls. Atpakaļceļā, ejot cauri silam pa Līvānu-Steķu ceļu, apmēram pie uguns novērošanas torņa (sila vidū) viņas aptur vācu zaldāti un vienu no sievietēm - Juliannu Klaužu (1901-1919) aiztur. Viņu spīdzina un pēc tam nošauj. 1920. gadā piederīgie atrod viņas pīšļus un pārapbeda Vidu k. Pārapbedīšanā piedalās Juliannas brāļa Staņislava (1889-1940) meita Marija Zalāne (1915).
- 04.1919 pie Atašienes stacijas LNA karavīri aiztur Pintānu c. iedzīvotāju Antonu Pintānu (1889-1919) un aizved viņu uz Līvānu pag. Gruguļu c. Tur aizturēto pratina un pēc tam nošauj par spiegošanu "sarkano" labā. Arī viņu piederīgie vēlāk atrod un apbedī Vidu k.[133].

Pēc vecāko pag. iedzīvotāju stāstījuma, 20. gs. 30-tajos gados pag. centrā Ošas upes lb. krastā (pretī bij. klēts D galam) skolēni atrod cilvēka mirstīgās atliekas - galvaskausu un citus kaulus. Turpmāk šo atradumu izmanto Rudzātu p-sk. kā mācību un uzskates līdzekli.

Bet pad. varas gados Rudzātu pad. saimniecība šajā krastmalā ierīko lecekšu vietas dārzniecībai. Krastmalu planē ar buldozeru. Planējot atklājas senkapu vieta, kur bluķa zārkos atrod apbedījumu paliekas. Atrastos pīšļus (kaulus) NBJK māsas savāc vienkopus un aprok. Domājams, ka tā tikusi iznīcināta viena no senkapu vietām pag. teritorijā. (Vecie rudzātnieki stāsta, ka, būvējot muižas klētij pamatus, arī esot atrasti veci apbedījumi.)

---

[131] E.Būmanis pēta Rudzātu pag. dzimtas, skat. nodaļā ***Ciltskoki***.

[132] Žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1991, nr. 10, 26.-28. lpp.

[133] Antona Pintāna (1925) vēstules (20.10.1997) fragments.

Bikaunieku kapsēta

Kapsēta atrodas pagasta R pusē, 7 km attālumā no Rudzātu pag. centra, Ošas upes labajā krastā, 4-4,5 km attālumā no tās ietekas Dubnas upē. Vietā, kur Ošas upe satek ar Melnupīti, ir liels lukstu pļavu līdzenums. Šeit tad arī uz neliela uzkalniņa jeb saliņas, kura pavasaros neapplūst, ir ierīkota Bikaunieku kapsēta. Tās aptuvenā platība ir 0,5 ha. Kapsētas teritorija ir iežogota. Kapsētā uzstādīts dzelzs krusts uz betona pamatne.

Šeit ir ļoti veci apbedījumi - pirms II pasaules kara, rokot kapa bedri, ir atrasts sens zobens. Atrasti arī apbedījumi, kuros mirušie apbedīti tikai skujās - bez zārka. Atrasti arī dažādi priekšmeti. Par šiem atradumiem autoram stāstījusi Bikaunieku c. iedzīvotāja Olga Švirkste[134].

Kapusvētkos piedalās ap 70 cilvēku[135].

Bikaunieku kapsētas dzelzs krusts (1999, autora foto)

[134] O.Švirkstes atmiņas (pierakstīts 10.08.1997).

[135] Apmeklētāju skaits pa visām Romas katoļu kapsētām uzrādīts pēc J.Cakula *Latvijas Romas katoļu Draudzes*, 1997, 341.-395. lpp.

Eleonorviles kapsēta

Kapsēta atrodas 4 km attālumā no Rudzātu pag. centra D virzienā, pie Rudzātu-Preiļu ceļa, Saunas upītes lb. krastā. Šeit ir ļoti veci apbedījumi, to sākums nav konstatēts. Kapsēta aizņem 1,5 ha lielu platību. Tā ir iežogota. Žoga dzelzs vārti iekārti ķieģeļu mūra stabos - tie būvēti 20. gs. 70-tajos gados.

Eleonorviles kapsētas jaunā daļa un galvenie vārti (1999, autora foto)

Ar lielu godu 1916. gadā kapos apbedīta Dārta Velkme (18??-1916) - Rudzātu pag. pirmā Romas katoļu priestera Jāņa Velkmes māte[136]. Te jāpiemin, ka Velkmju ģimene ļoti atbalsta Eleonorviles baznīcas atjaunošanu 1898. gadā un tās uzturēšanu (skat. aprakstu iepriekš par Eleonorviles baznīcu).

Eleonorviles kapsētas vecajā daļā, kapsētas A pusē ir saglabājusies veca kapliča - krucifikss, ko 20. gs. sākuma uzbūvē Alksniešu c. iedzīvotājs Mārtiņš Ivbulis (1827-1903). Kapsētas ceļš agrākajos gados ir atradies kapsētas A pusē. Pašreiz tas ierīkots no Rudzātu-Preiļu lielceļa pāri Saunas upītei.

Pēc Rudzātu draudzes prāvesta Jāņa Pujāta ierosinājuma Eleonorviles kapsētā apbedīto piederīgie organizē līdzekļu vākšanu jaunas kapličas un jauna tilta būvei pāri Saunas upītei. Būvdarbus gan uzsāk tikai 1984. gadā, bet pabeidz jau 1985. gadā, kad arī iesvēta kapliču.

Par visu būvdarbu organizēšanu jāpateicas Jānim Starim (1923-2003), kurš, nerēķinoties ne ar kādiem izdevumiem, laiku un pūlēm ir galvenais būvobjektu projektētājs, būvdarbu vadītājs un izpildītājs. Kā atsaucīgākie palīgi dažādu darbu veikšanā minami Juris Pastars, Apolinārijs Brūvers, Aivars Staris un daži citi. Gleznošanas darbus izpilda Aivars Brūvers.

Būvmateriālu iegādei, piegādei un darba apmaksai izlietoti 3564 rbļ. Faktiski katrs iedzīvotājs kapličas būvei ziedo pa 50 rbļ. un tilta būvei - pa 25 rbļ. Kopumā savākti 3239 rubļi. Iztrūkstošo summu - 325 rbļ. - paliek parādā daži neapzinīgi piederīgie. Visi aprēķini atrodas pie kapu uzraudzes Teklas Stares.

Jaunbūvētā kapliča ir 11x7 m liela, tā izskatās tiešām jauka un kārtīga vieta, no kuras pēdējā gaitā var godam izvadīt aizgājēju.

---

[136] Laikraksts *Dryva*, 1916, nr. 40.

Patreiz Eleonorviles kapsētā nav uzstādīts tās ļoti skanīgais zvans, kas pirmskara gados tika izgatavots Liepājas metalurģijas rūpnīcā speciāli Eleonorviles baznīcai. Baznīcu 1972. gadā pārveda uz Latvijas Etnogrāfisko Brīvdabas muzeju Rīgā, bet zvanu draudzes locekļi paturēja, neatdodot to, bet norādot, ka tas iegādāts par viņu piederīgo līdzekļiem, un ka tā vieta ir Eleonorviles kapsētā. Iepriekš, izvadot aizgājēju, apbedīšanas brīdī zvanīja baznīcas zvanu tornī, bet pagaidām zvans netiek uzstādīts - baidoties no krāsaino metālu zagļiem, kuriem, kā zināms, nekas nav svēts. Tādēļ zvanu izmanto tikai kapu svētkos un izvadot aizgājējus - to katru reizi speciāli uzvelk kapsētas pagaidu zvanu tornī.

Kapusvētkos piedalās ap 200 cilvēku.

Eleonorviles kapsētas jaunā kapliča: ārskats (1999, autora foto)

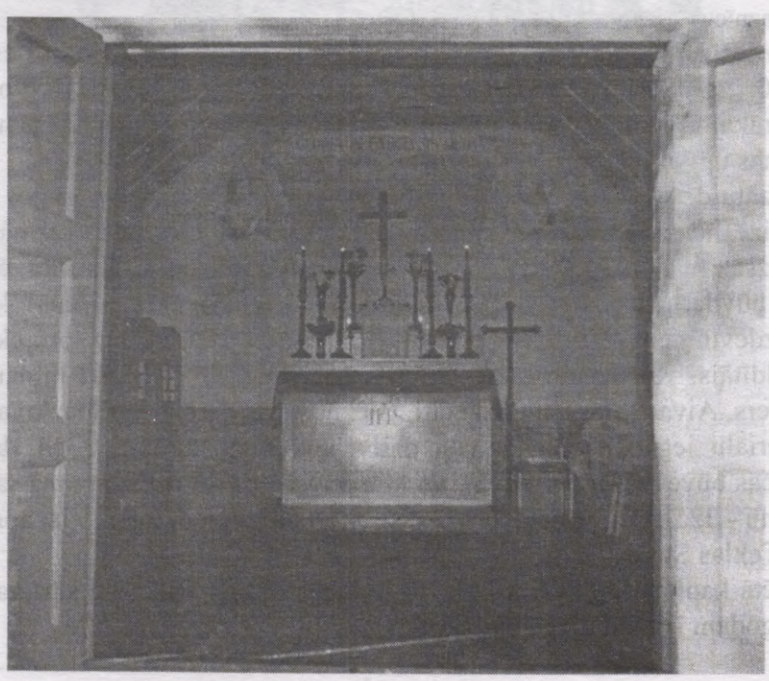

Eleonorviles kapsētas jaunā kapliča: iekšskats (1999, autora foto)

Kapenieku (Kapinieku) kapsēta

Kapsēta atrodas Rudzātu-Stirnienes ceļa lb. pusē, apm. 12-tajā kilometrā no Rudzātiem Sīļukalna (bij. Stirnienes) pag. teritorijā.

Šajā kapsētā savus mirušos apglabā Rudzātu pag. iedzīvotāji no Gardriviešu, Kurčinu, Patmaļkas, Vilcānu un citiem ciemiem.

Kapsēta aizņem ap 0,5 ha lielu zemes platību. Teritorija ir iežogota. Ieejas vārti no dzelzs, iekārti betona stabos. Kapsētā uzbūvēta neliela kapliča un uzstādīts krusts. Kapsēta samērā labi uzturēta.

Kapsētas D stūrī (no ieejas - lb. pusē) apglabāti čekas noslepkavotie apkārtnes iedzīvotāji (skat. foto nodaļā ***Kritušo piemiņas vietas → Padomju okupācijas upuru piemiņas vietas***, 442. lpp.).

Kapusvētkos piedalās ap 100-150 cilvēku.

A.Kurčins raksta[137]: "16.- 17. gs. vēsturiski izveidojusies apbedījumu vieta - Kapiņu kapsēta, tās sākotnējais nosaukums bija *Franciska kapi*, jādomā, nosaukums radies pēc pirmā apbedītā vārda. Laika gaitā kapsētas nosaukums mainījies.

Līdz 1923 kapi izvietoti ļoti mazā, saspiestā platībā uz neliela smilšu paugura (kapsētas centrālajā daļā). Šeit apbedīti Kurčinu un Grigu c. mirušie ļaudis, par šo apbedījumu vecumu liecina 2 un 3 slāņu apbedījumi apļa veidā ap centru, saspiesti, jo attālāk no centra beidzas smiltis un sākas smags māls. Vissenākie apbedījumi ir tikko saredzami, tie ir kā mazi izcilnīši, izvietoti vairākos centriskos apļos ap kapsētas centru. Centrā vidusdaļā uzstādīts krusts ar lielu kubveida (150x150x150 cm) ķieģeļu pamatu un jumtiņu (nojaukts ap 1946).

Līdz 1932 (zemes dārdzības un šaurības dēļ) kapu bedres tiek raktas virsū vecajām apbedījumu vietām. Rokot atklājās seni, stipri sadalījušies apbedījumu slāņi - ar kapli izcirstos ozolu u.c. koku zārkos, divās vai pat trīs kārtās. Atraktās iepriekšējo apbedījumu paliekas (kauli) parasti tika ieraktas dziļāk bedrē. Viss minētais radīja iedzīvotāju protestu, un tāpēc pēc priesteru ieteikuma 1932. gadā kapsētu paplašināja ZR virzienā, atpērkot zemi (par pašvaldības līdzekļiem) no zemnieka Andreja Madžuļa. Atkārtota kapsētas paplašināšana notiek pēc 1960.

Kapsētas centrā ir saglabājies Vasiļevsku dzimtas būvētais ozolkoka krusts no 1880, kas cirsts un ierakts vecā mēnesī (veco tēvu zināšanas arī šodien lieti noder!)".

[137] A.Kurčina atmiņas (1997).

Kivlenieku kapsēta

Kapsēta atrodas 2 km attālumā no Rudzātu pag. centra DR virzienā, pie Rudzātu-Līvānu ceļa, Ošas upes kr. krastā, Rožupes pag. Kivlenieku c. teritorijā. Baznīcas grāmatas parāda, ka šīs kapsētas apbedījumi ir ļoti veci - vismaz 18. gs. sākums.

Sākotnēji kapsētas teritorija aizņem 0,3 ha, bet tagad - jau 0,8 ha. Teritorija ir iežogota ar stiepļu pinuma žogu. Kapsētā uzstādīts krusts un lūgšanu namiņš - krucifikss. No šī namiņa izvada aizgājējus un pavasaros, maija mēnesī ciema iedzīvotāji tajā lūdz Dievu.

Par skolotāja Ādama Upenieka (1824-1902) kapavietu skat. nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas*** → ***Korsikova***.

Kapusvētkos piedalās ap 250 cilvēku.

Skats uz Kivlenieku kapsētu no ieejas (1999, autora foto)

Puduļu kapsēta

Kapsēta atrodas 8 km attālumā no Rudzātu pag. centra DR virzienā, pretī Peivelišķu c. Rožupes pag. teritorijā. Tā izvietota nelielā pakalnā. Kapsētas teritorija aizņem aptuveni 0,4 ha Puduļu dzimtas īpašuma zemes.

Kapsēta ierīkota 1929. gadā. Teritorija iežogota, tajā aug lieli koki. Šeit uzstādīts liels koka krusts un kapu zvans. Kapi sakopti.

Te tiek apbedīti aizgājēji no Peivelišķu, Rubeņkalna un citiem apkārtnes ciemiem.

Pirmā apbedītā ir Veronika Borinova - meitene, kas mirusi 1929. gadā.

Kapusvētkos piedalās ap 125 cilvēku.

Skats uz Puduļu kapsētas vārtiem, dibenplānā - krusts un zvanu tornis (1999, autora foto)

Punduru kapsēta

Kapsēta atrodas Ošas upes kr. krastā, 9. kilometrā no Rudzātu pag. centra pie Rudzātu-Stirnienes ceļa. Tā ierīkota 1913. gadā uz Aloiza (1886-1964) un Bērtuļa (1878-19??) Elstu īpašuma zemes (Kurčankā) kā ģimenes kapi. Tajā pašā gadā kapi arī iesvētīti.

Kapsētā uzstādīts krusts uz paaugstināta mūra pamatnes. Teritorija ir 0,10 ha liela, iežogota ar stiepļu pinuma žogu. Žogam ir dzelzs vārti, kas iekārti betona stabos. Kapsēta tiek labi kopta.

Pirmā kapsētā apbedītā ir Petronella Elste (1???-1913).

1997. gadā kapsētā ir 26 apbedījumi. Tos veido Punduru un tās apkārtnē dzīvojošo ģimeņu piederīgie no Elstu, Grigu, Ivdru, Kurčinu un Trūpu ģimenēm.

07.1944 šeit aprakti mirušie sarkanarmieši no Punduru ciemā ierīkotās lazaretes (samesti divās bedrēs, pārklāti ar brezentu un aprakti) - 27 sarkanarmieši, kurus 1960-tajos gados pārapbeda BK Rudzātu pag. centrā (sīkāk skat. nodaļā ***Kritušo piemiņas vietas → SA kritušo karavīru piemiņas vietas***).

Kapusvētkos piedalās līdz 70 cilvēku.

Punduru kapsētas skats (1999, autora foto)

Rudzātu kapsēta

Kapsēta atrodas Rudzātu centra Z pusē, pag. augstākajā vietā. Tā ierīkota 1928. gadā uz Rudzātu baznīcas īpašumā esošās zemes. Pirmais šeit apbedīts ir Francis Lācis (Lōcs, 18??-1929) no Lācupu c. (1929).

Sākumā kapsētas teritorija aizņem 1 ha, vēlāk (1980-tajos gados) tā paplašināta. Kapsētas jaunākajā daļā pirmais apbedītais (1991) ir Antons Pastars (1904-1991) no Būmaņu c. Teritorija iežogota ar stiepļu pinuma žogu. Kapsētā uzstādīts krusts un zvanu tornis.

Kapsētas vecās daļas centrā apbedīti garīdznieki Boļeslavs Grišāns (1983) un Broņislavs Kivrāns (1951).

Kapusvētkos piedalās ap 350 cilvēku.

Skats uz Rudzātu kapsētu, dibenplānā - krusts un zvanu tornis (1999, autora foto)

Prāvestu Br.Kivrāna un B.Grišāna atdusas vietas (1999, autora foto)

Senkapi jeb Vecie Steķu kapi

Kapsēta atrodas 6 km attālumā no Rudzātu pag. centra, Madonas ceļa lb. pusē, apm. 1 km attālumā no pagrieziena uz Turkiem.

Kapsēta iežogota ar stiepļu pinuma žogu. Jo tālāk no ceļa, jo vairāk kapi aizauguši. Pēc vietējo iedzīvotāju stāstījuma (stāstījusi Marija Vuciņa[138]), kapsētā apbedīti dažādas ticības latviešu tautības cilvēki. Luterāņi apbedīti vistālākajā kapsētas D stūrī - tur apglabāti Lapsu, Meņģeļu u.c. dzimtu piederīgie.

Kapsētā apbedīti apkārtējo ciemu iedzīvotāji: no Steķu, Jaudzemu, Nīcgaļu, Lūzenieku, Pintānu un Rudzātu c., kā arī no citām apdzīvotām vietām.

Antoņina Vilcāne (dz. Vargulēviča) no Zalānu c., atceras[139], ka līdz Rudzātu kapsētas atklāšanai 1928. gadā aizgājēji apbedīti Vecajos Steķu kapos. Tur mirušie apbedīti vairākās kārtās - viens virs otra. Bijis tāds gadījums, ka vecs vīrs apglabāts kapa vietā, kur iepriekš jau bijis apbedīts mazs bērns - tāda bijusi apbedījumu biezība. (Tautā pēc tam runāts, ka bērniņam nu būs grūti gulēt mūžīgajā miegā.)

Senkapu vārti (1999, autora foto)

[138] M.Vuciņas atmiņas (pierakstīts 10.10.1996).
[139] A.Vilcānes atmiņas (pierakstīts 3.07.1995).

Steķu četru ticību kapi

LR Kultūras Ministrijas Pieminekļu aizsardzības inspekcijas sarakstos apraksta par šiem kapiem nav. Kapsēta atrodas 9 km attālumā no Rudzātu pag. centra, Rudzātu-Madonas ceļa kr. pusē, vietā, kur ceļi ieiet mežā. Šeit atrodas četras, viena no otras atdalītas kapsētas. Skatot no Rudzātu puses, pirmā ir Vecticībnieku, nākošā - Pareizticīgo, tālāk - Luterāņu un kā pēdējā - Romas katoļu kapsēta jeb Jaunā katoļu kapsēta. No šejienes arī kapu nosaukums.

Kapi ierīkoti uz smilšu pauguriem, kuriem nekādas ārējas senkapu pazīmes saskatīt nevar. Kapi aizņem 4 ha lielu platību[140]. Pirmās trīs kapsētas ir bez iežogojuma.

Visvecākie ir Vecticībnieku kapi. Tie ierīkoti vēl cariskās Krievijas laikā. Nekādi dokumenti nav atrodami. Pārējiem kapiem zeme piešķirta LR Zemes reformas laikā (1923). Pirms tam luterāņi un pareizticīgie savus mirušos apbedīja savu ticību draudžu kapsētās: Varakļānos, Krustpilī un Līvānos (1930-tajos gados), kā arī Vecajos Steķu KK.

Jaunie Steķu (Romas katoļu) kapi

Zeme kapiem iemērīta LR Zemes reformas laikā (1923). Kapi iesvētīti 1934. gadā. Teritorija iežogota ar koka sētu, vārti - arī koka, betona stabos. Kapos uzstādīts koka krusts un zvanu tornis. Apbedījumu vietas sakoptas.

Pirmais apbedītais ir Jānis Cakuls (1936).

Pašreiz kā kapu vecākais strādā Jānis Reinis.

Kapusvētkos piedalās vairāk kā 200 cilvēku.

Kapsētas vārti (1999, autora foto)

[140] Latvijas Kultūras ministrijas Pieminekļu aizsardzības inspekcijas saraksts nr. 1 (inv. 12469).

Kapsētas skats, dibenplānā - zvanu tornis (1999, autora foto)

Kapu krusts (1999, autora foto)

Luterticīgo kapsēta

Kapsēta ierīkota LR Zemes reformas laikā (1923). 16.05.1923 ar LR Centrālās zemes ierīcības komitejas lēmumu (nr. 625, 1923) Varakļānu evaņģēliski luteriskajai draudzei tiek piešķirta 1,44 ha liela zemes platība (ar nr. 210) Steķu silā kapsētas ierīkošanai[141].

1934. gadā tiek uzstādīts kapu zvana tornis. Zvans izgatavots Rīgā, tā iekšpusē ieraksts *Tavi mirušie dzīvos*. Šo zvanu nozaguši krāsaino metālu zagļi un piedāvājuši diviem Līvānu pilsētas iedzīvotājiem pirkšanai par krietnu samaksu. Līvānieši svešiniekiem zvanu atņēmuši un aizveduši uz Jēkabpili, kur to nodevuši Jēkabpils luterāņu draudzei. Pašreiz zvans pēc garā ceļojuma atrodas Jēkabpils luterāņu draudzes kancelejā un gaida savus īpašniekus[142].

Par pirmo kapsētas pārzini strādā Mārtiņš Dārziņš (1866-1950).

Kapsētā uzbūvēts neliels lūgšanu namiņš - altārvieta.

Kapsētas skats, centrā - lūgšanu namiņš - altārvieta (1999, autora foto)

[141] LVVA, 1679-174-2781.

[142] Laikraksts *Diena*, 17.06.1996.

Pareizticīgo kapsēta

16.05.1923 ar LR Centrālās Zemes komisijas lēmumu (nr. 625, p. 4) Varakļānu Sv. Jāņa Kristītāja draudzei tiek piešķirta 1,63 ha liela zemes platība (ar nr. 210) Steķu silā kapsētas ierīkošanai[143]. Līdz šīs kapsētas ierīkošanai pareizticīgie savus mirušos apbedīja Varakļānu vai Līvānu pareizticīgo kapsētās.

Kapsētas skats (1999, autora foto)

[143] LVVA, 1679-174-2781.

Mālakalna vecticībnieku draudzes kapsēta

Kapsēta ierīkota Steķu silā. Šie ir samērā veci kapi, to aizsākumi dokumentāli nav konstatējami, jo arhīva fondos par tiem nav nekādu ziņu.

LR Zemes reformas laikā (1923) Mālakalna Vecticībnieku draudzei iedala 1,4 ha lielu zemes platību kapsētas ierīkošanai Steķu silā[144]. Pašreiz kapsētā apbedījumi ir labi sakopti.

Kapsētas skats (1999, autora foto)

[144] LVVA, 1679-5-213, 22. lpp.

Vidu kapsēta

Kapsēta atrodas 5 km attālumā no Rudzātu pag. centra Z virzienā, Pelšu-Mālakalna ceļa kr. malā, Vidu c. teritorijā.

Kapsēta aizņem 0,5 ha lielu platību. Teritorija iežogota ar stiepļu pinuma žogu. Tajā daudz lielu koku. Kapsētā uzstādīts dzelzs krusts, to veidojis Jānis Žaltkovskis (1940).

Apbedījumu sākums kapsētā dokumentāli nav nosakāms. Pēc baznīcu mirušo reģistru grāmatām redzams, ka mirušie Vidu kapsētā apglabāti jau 18. gs. sākumā. Te jāatzīmē, ka 1772. gadā Vidu ciemā dzīvo 2 un Pelšu ciemā - 9 ģimenes[145].

Vidu kapsētā savus mirušos apglabā apkārtējo ciemu iedzīvotāji: no Būmaņu c. (līdz 1928), no Pelšu, Pintānu, Rudzātu un citiem ciemiem. Ap 1934. gadu kapsētu paplašina un iesvēta. Kapsētas jaunajā daļā kā pirmo apglabā (1935) Jāzepu Grandānu no Pelšu c.[146].

1945. gadā kapsētā apglabāta čekistu noslepkavotā NPA, 23 g.v. Broņislava Zalāne[147].

Skats uz Vidu kapsētu (1999, autora foto)

---

[145] LVVA, 1881-1-8.

[146] Antona Pintāna (1925) vēstules (20.10.1997) fragments.

[147] Kapavietas foto skat. nodaļā ***Kritušo piemiņas vietas*** → ***Padomju okupācijas upuru piemiņas vietas***, par Br..Zalāni skat. nodaļās ***Nacionālā pretošanās kustība*** → ***Nacionālās pretošanās kustības dalībnieki, arestēti un tiesāti par darbību pretošanās kustībā*** un ***Padomju represīvo orgānu darbība pirmajos pēckara gados***.

Kapsētas krusts (1999, autora foto)

Jēkabs Bojārs (1888-1945) pie mātes kapa Vidu k. (07.1927, fotonegatīva nr. 8523)

Vilmeniešu kapsēta

Kapsēta atrodas Rožupes (bij. Līvānu) pag. Vilmeniešu c. teritorijā, Dubnas upes lb. krastā, pie Rožupes-Veiguru-Mālnieku ceļa, 3 km attālumā no Līvānu-Preiļu-Rudzātu ceļu krustojuma.

Kapsēta ir iežogota, labi uzturēta. Ieejas vārti ir no dzelzs, tie iekārti betona stabos (1969). Kapsētā uzstādīts lietussarga formas krucifikss.

Kapsētas jaunākā daļa iesvētīta skaistā, saulainā 1923. gada 7. augusta dienā. Svinīgajā brīdī aktīvu dalību ņēmuši Rusiņu, Babru un Vilmeniešu c. dziedātāji[148].

07.1945 kapsētā slepus, naktī apglabāti čekistu spīdzinātie un noslepkavotie Izidors Vaivods (1893-1945) un Pēteris Babris (1922-1945)[149].

Vilmeniešu kapsētā apglabā Rudzātu pag. Rusiņu ciema u.c. apdzīvotu vietu mirušos.

Kapusvētkos piedalās ap 150 cilvēku.

Skats uz Vilmeniešu kapsētas vārtiem (1999, autora foto)

[148] Laikraksts *Latgolas Vōrds*, 1925, nr. 1.

[149] Par viņiem skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***.

Kapsētas skats, centrā - krucifikss (1999, autora foto)

Vecticībnieku apbedījumu vietas Rudzātu pagasta teritorijā

Mālakalna vecticībnieku draudzes kapsēta

Skat. iepriekš aprakstā par Steķu četru ticību kapiem.

Budencovu dzimtas ģimenes kapsēta

Kapsēta atrodas Ošas upes kr. krastā uz Punduru folvorkas - Budencovu dzimtai piederošā īpašuma[150]. Kapsēta ierīkota 19. gs. 90-tajos gados. Tās platība ir 0,10 ha. Kapsētai apkārt izveidots neliels grāvis. Apbedījuma vietas nav redzamas. Kapsēta nekopta, aizaugusi, tās teritorijā daudz krūmu un lieli koki. Kapsētā apbedīti:

1896. gadā	- Marks Moiseja d.	(nejauši nošauts medībās; pirmais apbedījums šajā kapsētā),
1896. gadā	- Grigorijs Moiseja d.	(bērns),
1908. gadā	- Jegors	(invalīds, akls),
1911. gadā	- Pēteris Moiseja d.	
1912. gadā	- Darja	(Pētera sieva),
1920. gadā	- Jeļena	(Marka sieva),
	- Marks Pētera d.	(pēdējais apbedījums šajā kapsētā, apbedīšanas gads nav zināms).

Skats uz kapsētu no bij. Budencovu māju puses (1999, autora foto)

[150] LVVA, 1707-1-336, 91.-96. lpp.

Kritušo piemiņas vietas

Padomju okupācijas upuru piemiņas vietas. No okupācijas varām cietušajiem un kritušajiem iedzīvotājiem Rudzātu pag. teritorijā ierīkotas vairākas piemiņas vietas.

Piemiņas akmens Rudzātu pag. represētajiem (bij. muižas parkā; 1999, autora foto)

1942. gadā Rudzātu pag. centrā pag. valde (pr-js P.Būmanis) organizē piemiņas vietas izveidošanu 1940.-1941. gadā deportētajiem un sagādā stādāmo materiālu - bērziņus piemiņas birzij. Kociņus iestāda Rudzātu sešklasīgās p-sk. skolēni skolotāja Ludviga Čivkuļa vadībā. Diemžēl līdz šodienai saglabājušies vairs tikai 18 bērzi.

A.Brūvers (1950)

Kādreiz laikrakstos *Novadnieks* un *Cīņa* korespondents Gurgāns rakstīja: "Rudzātu piemiņas birzi stādīja kara veterāns A.Brūvers kopā ar saviem klases biedriem skolas pārziņa J.Briča vadībā". Tā nav taisnība. Skolas pārzinis J.Bricis sakarā ar darba un dzīves vietas maiņu aizbrauc uz Sutru sešklasīgo p-sk. 09.1941. Autors pats personīgi ar sava tēva zirgu palīdzēja J.Bricim pārvest viņa mantas uz jauno vietu. Vēl jāatzīmē arī tas, ka A.Brūvers[1] nekādi nevar būt īsts kara veterāns, jo viņš ir dzimis 1.01.1927 (šī gada gājuma jaunieši no Rudzātu pag. SA netiek mobilizēti). Te gan jāpiemin, ka A.Brūvers ir bijis komjaunietis, no 1950 - komunists - MI (*streboks*), aktīvs pad. okupācijas varas atbalstītājs, piedalījies iedzīvotāju deportācijās. Viņš ir arī viens no pirmajiem KP biedriem Rudzātos - partijā iestājas jau 1950[2]. Pad. vara bijušos IZN pielīdzina kara veteräniem. Kaut karā viņš nav piedalījies nevienu dienu, tomēr vairākkārt apbalvots ar medaļām.

Mainoties laikiem, pēc komunistiskās iekārtas sabrukuma arī A.Brūvers laikam ir sapratis, ka viņš tāpat kā daudzi citi ir maldījies un ticis maldināts komunisma ideālos un propagandā. Sākoties Atmodai, ar viņa atbalstu bij. Rudzātu muižas parkā ir uzstādīts liels piemiņas akmens politiski represētajiem. Šķiet, piemiņas vietas izvēle gan nav visai izdevusies.

---

[1] Arturs Brūvers (1927-1994) dzimis Dzirkaļos, zemnieku ģimenē, beidzis Rudzātu sešklasīgo p-sk.
[2] LVVA, 4133-19-10.

Vai nav paradokss? Pats piedalās represijās, pats organizē piemiņas zīmes uzstādīšanu represijās cietušajiem un, kā viņš pats teicis, - "Staļina kulta upuriem". Tomēr jāpateicas viņam par sapratni, lai arī novēlotu. Lai miers viņa pīšļiem. A.Brūvers apb. Rudzātu k.

Tagad pie parkā uzstādītā piemiņas akmens pulcējas vēl dzīvi esošie politiski represētie un citi ciema iedzīvotāji, jaunieši, skolēni.

Piemiņas akmens Lukstu pļavās 1945. gadā kritušajiem NP, kuru atdusas vieta nezināma (1999, autora foto)

Kritušie:

No Līvānu pag.:

Jānis Mālnieks (1???-1945)
Benjamīns Gercāns (1928-1945)

No Rudzātu pag.:

Jānis Apinis (1923-1945)
Antons Cakuls (1921-1945)
Juris Cakuls (1912-1945)
Vitālijs Cakuls (1925-1945)
Kārlis Klaužs (1924-1945)
Jānis Rubins (1927-1945)

1945. gadā Vidu k. apglabātās čekistu noslepkavotās NP, NPA, 23 g.v. Broņislavas Zalānes atdusas vieta (1999, autora foto)

Rudzātniece Emīlija Graudiņa pie sava brālēna Ēvalda Graudiņa un viņa cīņu biedru atdusas vietas Līvānu silā (1998, autora foto)

Kritušie:

No Vārkavas pag.:

Antons Gavars (1909-1948)
Francis Onckulis (1926-1948)
Jānis Vilcāns (1922-1948)

No Līvānu pag.:

Andrejs Cišs (1???-1948)

No Rudzātu pag.:

Ēvalds Graudiņš (1929-1948)
Eduards Kļavinskis (1911-1948)

Nezināms ar PS *Cimdiņš*[3] (1???-1948)

Piemiņas vieta čekas upuriem Kapenieku k. (1999, autora foto)

[3] LVA, lieta nr. 1268.

Piemiņas vieta no Līvānu stacijas trimdā aizvestajiem latviešiem 1941. gada 14. jūnijā un 1949. gada 25. martā (2000, autora foto)

Piemineklis čekas upuriem Preiļu pilsētā pie Preiļu Romas katoļu baznīcas; tēlniece Vija Dzintare; uzstādīts 1993 (1999, autora foto)

SA kritušo karavīru piemiņas vietas. II pasaules karš skar arī Rudzātu pag. teritoriju. Šeit kara darbība noris 1944. gada jūlija beigās un augusta sākumā. Frontes līnija atrodas pag. teritorijas Z robežā, gar Steķu sila malu. Tur notiek sīvas kaujas, kurās ir kritis 741 SA karavīrs[4].

Pensionētā Rudzātu v-sk. vēstures skolotāja Halina Onckule stāsta: "Rudzātu pag. teritorijā kaujas laukā ir ļoti lieli dzīvā spēka zaudējumi abās karojošajās pusēs, īpaši SA rindās. Kritušos sarkanarmiešus no Steķu, Brīslas, Jaudzemu, Čirvonieku, Medņevkas, Mālakalna, Vidu, Mežvidu, Pintānu, Pelšu u.c. apdzīvotām vietām speckomanda apglabā Rudzātu-Steķu lielceļa malā, nelielā pļaviņā pie ceļa pagrieziena uz Brīslu, Mežancāniem. Karavīru mirstīgās atliekas tiek saliktas dziļās, lieliem grāvjiem līdzīgās kapu bedrēs un steidzīgi apraktas (laiks bijis ļoti karsts un smaka neciešama). Visi dokumenti tiek savākti. Vēlāk tie glabājas kara komisariātā. Tomēr tikai daļai kritušo pēc šiem dokumentiem bija zināmi uzvārdi, jo lielākoties dokumentu pie kritušajiem vispār nebija, un tos arī sevišķi cītīgi neviens nemeklēja. Šādā veidā Rudzātu-Steķu ceļa malā tiek izveidoti pirmie lielākie sarkanarmiešu kapi Rudzātu pag. teritorijā (šo apbedījumu vietu apkopt Rudzātu c/p uzdod Rudzātu v-sk., ko skolas kolektīvs arī godīgi dara līdz 1960, kad notiek pārapbedīšana)."

Piemiņas plāksne Rudzātu parkā

Sarkanarmiešu izveidotajā karalauka hospitālī Rudzātos no ievainojumiem mirušos SA karavīrus sāk aprakt bij. Rudzātu muižas parkā.

1960. gadā Preiļu raj. komisariāts uzdod Rudzātu c/p organizēt visu sarkanarmiešu (arī no Steķu apbedījumu vietas) pārapbedīšanu bij. Rudzātu muižas parka teritorijā, tādējādi izveidojot tur lielākos (visā Preiļu raj.) sarkanarmiešu BK. No Daugavpils ierodas karavīri, kas ar raj. kara komisariāta un Rudzātu c/p iedzīvotāju palīdzību arī veic šo darbu: kritušo SA karavīru pīšļi tiek atvesti zārkos un novietoti Rudzātu c. klubā, no kurienes svinīgā procesijā 07.1960 kritušo pīšļus izvada uz jauno kapavietu. Jaunizveidotos kapus kopt un rīkot tajos svinīgus piemiņas mītiņus tiek uzdots Rudzātu v-sk. un Rudzātu astoņgadīgajai skolai.

Kapos apbedīti dažādu tautību karavīri, t.sk. arī latvieši.

Pēc saraksta brāļu kapos apraktas 500 karavīru mirstīgās atliekas, bet - pēc vietējo iedzīvotāju liecībām - pag. teritorijā kritušo sarkanarmiešu skaits ir krietni lielāks - ap 1000. Šī pārapbedīšana ir diezgan nesaprātīga rīcība, jo, piem., pie Steķu c. ir bijuši apbedīti ļoti daudzi kritušie sarkanarmieši. Kā stāsta vecie rudzātnieki, tad lielākā daļa kritušo karavīru pīšļi palikuši nepārvesti, jo tas nav bijis praktiski izdarāms.

Daudz kritušo ir arī VA daļās, arī tur ir dažādu tautību karavīri, t.sk. daudz holandiešu[5]. VA kritušo pīšļi tiek aprakti ierakumu grāvjos, bumbu izrautās bedrēs mežos un purvos. Vietējie

---

[4] V.Šendrins *Varoņu piemiņa nemirstīga*, Rīga, 1975, 38. lpp.
[5] V.Vikšeres atmiņas (pierakstīts 24.10.1995).

iedzīvotāji stāsta, ka toreiz bijis karsts, saulains laiks, un kritušo karavīru līķi sākuši sadalīties, kas iedzīvotājiem sagādājis lielas grūtības apbedīšanas procesā. Šo kritušo karavīru apbedījumu vietas nav iezīmētas.

Piemiņas akmens Steķu kauju vietā (1999, autora foto)

Piemiņas plāksne pie Rudzātu v-sk. (1999, autora foto)

Materiālus par kritušajiem sarkanarmiešiem vākusi un apkopojusi, kā arī ar viņu piederīgajiem sarakstījusies skolotāja H.Onckule. Viņa atceras, kā 1961. gadā Preiļu raj. Kara komisariāta vad-js, pulkvedis Staņislavs Ruskulis atvedis uz skolu kritušo sarkanarmiešu piederīgo adreses un uzdevis viņai kā vēstures skolotājai uzsākt sarakstīšanos, izveidojot skolā

novadpētniecības pulciņu. 1963-1965 tiek izveidota plašs sarakstīšanās tīkls pa visu bij. PSRS teritoriju - no Amūras apgabala līdz Ukrainai, no Aizkaukāza līdz ziemeļiem, vēlāk arī pa Latviju.

SA karojušie un dzīvi palikušie visus pad. okupācijas gadus atradās priviliģētā stāvoklī, viņi tika atzīti un apbalvoti ar medaļām un ordeņiem. Toties VA no Latvijas iesauktie un dzīvi palikušie karavīri izbaudīja Krievijas nometņu "labumus", un, dzimtenē atgriezušies, visu mūžu jutās kā otrās šķiras cilvēki.

Rudzātu pag. ir vairākas tādas ģimenes, kur tēvs cīnījies pret dēlu, brālis pret brāli, piem., brāļi Cakuli, Vārpsalieši u.c.

1984. gadā Rudzātu pag. iedzīvotāja A.Brūvera vadībā tiek uzstādītas piemiņas zīmes

- Steķos, lielo kauju vietā - "*Mūžīga slava varoņiem - Steķu kauju dalībniekiem*" (skat. foto iepriekšējā lpp.),
- Rudzātu parkā - piemiņas plāksne kritušajiem sarkanarmiešiem (skat. foto iepriekšējā lpp.) un
- pie Rudzātu v-sk. - piemiņas plāksne karā kritušajiem sarkanarmiešiem - rudzātniekiem un nošautajiem Rudzātu pag. pad. varas atbalstītājiem; šajā piemiņas vietā bijis uzstādīts pat lielgabals - kara trofeja (novākta 1993, skat. foto ↑).

Piemiņas akmens Eleonorvilē (1999, autora foto)

Šis piemiņas akmens uzstādīts Eleonorvilē, bij. Eleonorviles baznīcas altārvietā. Aiz akmens zem dakstiņu nojumes novietots t.s. Soda priedes stumbra fragments.

Pad. okupācijas gados vairākos preses izdevumos tiek rakstīts: pie Eleonorviles baznīcas pie priedes ir nomocīti un nošauti revolucionāri. Tas neatbilst patiesībai - to apliecina vairāki vietējie iedzīvotāji (piem., Izidors Petskojs u.c.). Eleonorvilē pie šīs priedes nekad neviens nav

nošauts. Toties šeit ir gan uzstādīts piemiņas akmens neesošiem 1905. gada upuriem un 8 sarkanarmiešiem, kuri krituši cīņās ar LNA (1919, dažādās vietās). Viņi apbedīti pretī bij. Eleonorviles baznīcas ieejai (labajā pusē). Kā stāsta vecie rudzātnieki, tad šos kritušos kareivjus apbedījuši 06.1919, saulainā dienā lielinieku armijas pūtēju orķestra pavadījumā - tas apkārtnē bijis liels notikums.

Par šo piemiņas vietu H.Onckule un A.Brūvers laikrakstā *Ļeņina Karogs* raksta[6]: "**Varoņu piemiņai.** Visi, kas ierodas Rudzētos no Preiļu puses, tūlīt aiz saimniecības robežas Eleonorvillā būs ievērojuši īpatnēju piemiņas vietu. Kādreiz te stāvēja neliela baznīciņa, kura kā lauku arhitektūras piemineklis pārvesta uz Brīvdabas muzeju pie Juglas ezera, netālu no tās pacēlās nokaltušas priedes stumbenis - pie tās risinājušies 1905. gada revolūcijas notikumi, te reakcijas spēki izrēķinājās ar nemieru iedvesmotājiem un vadītājiem. Netālu no šejienes smagas kaujas izcīnīja latviešu sarkanie strēlnieki 1919. gadā, atvairot kontrrevolūcijas uzbrukumus. Kādā no partijas sapulcēm pad. saimniecības komunisti nolēma izveidot piemiņas vietu. Tika savākti līdzekļi plākšņu izgatavošanai, vairāk saglabājusies stumbra daļa izzāģēta un uzstādīta pie tām, nosegta ar kārniņu jumtu. Lielā Oktobra 67. gadadienas priekšvakarā šeit ar ziediem sapulcējās daudzie rudzētieši, skolēni - notika mītiņš, veltīts piemiņas vietas atklāšanai. Piemiņas akmeņu, uz kuriem izcirsti uzraksti *1905. gada revolucionāru soda vieta* un *Astoņiem nezināmiem latviešu sarkanajiem strēlniekiem, kuri krituši cīņā par Padomju Latviju 1918. gadā* pakājē nogūla vēlīnie rudens ziedi. Mītiņu atklāja Rudzētu c. Tautas deputātu padomes izpildk. pr-ja Vera Umaņeca. Par 1905. gada revolūcijas notikumiem novadā un latviešu sarkanajiem strēlniekiem stāstīja skolotāja Halina Onckule. Kara gadu atmiņās dalījās un par tēvu un vectēvu varoņdarbu mantiniekiem - mūsdienu jaunatni - runāja Lielā Tēvijas kara dalībnieks, bij. Rudzētu pag. partorgs Izidors Lietaunieks. Pad. saimniecības komunistu vārdā uzstājās Artūrs Brūvers, viņš pateicās visiem, kuri piedalījās piemiņas vietas izveidošanā. Piemiņas vieta ceļmalā paaudžu paaudzēm stāstīs par novadnieku cīņu par mūsu gaišo šodienu, par upuriem revolūcijai, kas ievadīja jaunu ēru cilvēcei."

Pad. okupācijas laikā Rudzātos bieži tiek rīkotas Lielā Tēvijas kara veterānu - bij. SA karavīru tikšanās, uz kurām ierodas bij. karavīri no tuvienes un tālienes. Tā, piem., viena no pēdējām tādām tikšanās reizēm ir 1988. gadā, par kuru laikrakstā *Ļeņina Karogs*[7] atrodamas šādas Rudzātu v-sk. bij. skolotājas B.Ošānes rindas: "Pienāk autobusi ar Rožupes c. veterāniem, tāpat, orķestrim spēlējot, tiek sagaidīta arī Preiļu p. kara veterānu grupa. Ciemiņus ar siltiem vārdiem sveic Rudzētu c. kara veterāni, ciema izpildk. pr-js V.Bernāns. Ieradušies arī kritušo kaujinieku piederīgie. [...] Viņus sagaida Rudzētu v-sk. ilggadējā novadpētniecības darba organizētāja skolotāja H.Onckule. [...] Nāk ļaudis no Rudzētu apkaimes. Daudziem šogad īpaša izjūta, jo pieminam ne tikai kaujās kritušos, bet arī tos, kuri pēckara posmā gāja bojā no bandītu lodēm, kļuva par upuriem Staļina represiju dēļ. [...]

Pirmais gājiens - uz Rudzētu c. Lielajā Tēvijas karā kritušo un no bandītu lodēm bojā gājušo piemiņas vietu pie Rudzātu v-sk. Skolēni un v-sk. direktors V.Spriņģis stāsta, cik šī vieta ir dārga katram ciema iedzīvotājam, runā par to, ka karš vairs nedrīkst atkārtoties, ka mums, dzīvajiem, ir savi pienākumi, lai nosargātu mieru. Piemiņas vietā gulst ziedi.

Tad ļaudis dodas uz Brāļu kapiem. Te par 43. latviešu strēlnieku divīzijas (tā atbrīvoja Rudzētus) kauju ceļiem stāsta vēsturnieks, Rudzātu pad. saimniecības partijas pirmorganizācijas sekr. J.Bebrišs, dzied skolotāja J.Skuteļa vadītais sieviešu ansamblis. Kulminācijas brīdis pienāk tad, kad no Rīgas ierodas ceļā aizkavējies 130. latviešu strēlnieku korpusa veterānu ansamblis, Steķu kauju dalībnieki. Viņu vidū - arī Korpusa veterānu padomes pr-ja, kara laika radiste un Rudzētu kauju dalībniece Inese Spura. Cienījamo vīru dziedātās klusās, svinīgās dziesmas atsauc atmiņā kara gadu traģiku, aicina dzīvot šodienas cienīgu dzīvi.

"Mēs atnācām toreiz pirms 44 gadiem, jauni, spēka pilni, ar ticību uzvarai sirdī. Mēs iegājām kara vēl neizpostītajos Rudzētos un nezinājām, ka vismaz 500 no mums te arī paliks uz mūžiem. Mēs nezinājām, ka būs 1949. gads un 1959. gads, ka tik daudz mums vēl būs jāizcieš...", apmēram šādus vārdus saka Inese Spura.

Rudzētu ciemā dzīvo lielisks, neparasts cilvēks ar mākslinieka rokām, prātu un patriotisku sirdi. Tas ir pēckara laika komjaunietis, tagad - komunists Artūrs Brūvers. Pateicoties viņam, Rudzētos redzami pašu zemē izauguši pelēkie akmeņi (Rudzātu zemē neviena akmeņa nav, tie visi atvesti no citurienes - *autora piezīme*) ar piemiņas plāksnēm gan Lielajā Tēvijas karā kritušajiem un Rudzētu atbrīvotājiem, gan

---

[6] Laikraksts *Ļeņina Karogs*, 20.11.1984.
[7] Laikraksts *Ļeņina Karogs*, 23.08.1988.

Staļina kulta upuriem. Lūk, viņa veidotā vieta parkā cilvēkiem, kuri nepamatoti represēti un cietuši no staļinisma. Arī šeit piestāj svinību dalībnieki.

Autobusi un mašīnas dodas tālāk - uz Steķu silu. [...] Atkal vijas atmiņu stāstījumi, ansambļi dzied dziesmas, uzliesmo draudzības ugunskurs. To iekurt uzaicināti 10 bij. cīnītāji. Viņu vidū - latviešu sarkanais strēlnieks F.Miezis, I.Spura, kara veterāns V.Karaļūns no Daugavpils, bij. cīnītājs J.Rentnieks no Rožupes, rudzētietis I.Lietaunieks u.c. godājami cilvēki.

Ugunskurs liesmo, tas silda un atkal atmiņā atsauc senus notikumus. Skan kopīgas dziesmas. Veldzi visiem dod ceļa malā senlatviešu stilā uzceltā aka.

Kāda laba, jauka diena! Piemiņas plāksnes atklātas, bet mums, dzīvajiem, ir savi pienākumi. Vai būsim tikpat izturīgi, tikpat nesalaužami, kā tie, kuru piemiņu godinām?"

Atmodas gados vairs netiek atzīmētas bijušo sarkanarmiešu dienas un godināti SA kritušie cīnītāji.

Organizāciju darbība (1920-1940)

Rudzātu aizsargu nodaļa

Aizsargu svinīgais solījums. "Es, Aizsargu organizācijas aizsargs, apzinādamies dalību savas Tēvzemes Latvijas priekšā, apsolos un zvēru, netaupot savus spēkus un dzīvību, Latvijas Republikas - tās neatkarības sardzē pret visiem, kas to apdraud, būt vienmēr uzticīgs Aizsargu organizācijas un Latvijas valsts likumīgajai valdībai, izpildot pēc labākās sirdsapziņas saskaņā ar LR 1922. gada Satversmi un likumiem, bez ierunām padoties organizācijas iekārtai, noteikumiem, disciplīnai un paklausīt saviem likumīgajiem priekšniekiem."

LAO krūšu nozīme

Aizsardžu svinīgais solījums. "Es svinīgi apsolos, ka no šīs dienas visādi veicināšu valsts aizsardzības ideju, pašaizliedzīgi strādājot, sekmēšu Latvijas Aizsargu organizācijas saimnieciskos un kulturālos uzdevumus, pabalstīšu aizsargu militāro darbību, cik tālu man tas kā sievietei iespējams un ziedošu visus spēkus un spējas savas dārgās dzimtenes Latvijas brīvības un patstāvības sargāšanai un nostiprināšanai."

Jaunsarga un jaunsardzes svinīgais solījums. "Es, Aizsargu organizācijas jaunsargs/jaunsardze, svinīgi apsolos ziedot visu savu spēku un spējas savai Tēvzemei, tās brīvībai un patstāvības sargāšanai un nostiprināšanai, būt uzticīgs/ga savai organizācijai un tās augstākam Vadonim Valsts Prezidentam K.Ulmanim, vienmēr un visur augsti turēt sava pulciņa, pulka un organizācijas godu un slavu, izpildīt pēc labākās sirdsapziņas savu pienākumu, bez ierunām padoties organizācijas iekārtai, noteikumiem un disciplīnai un paklausīt saviem priekšniekiem."

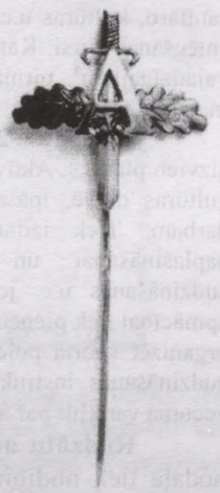

LAO mazā krūšu nozīme

Latvijas Aizsargu organizācijas (LAO) vēsture. Par LAO sākumu tiek uzskatīti LR Pagaidu Valdības 20.03.1919 izdotie *Noteikumi par aizsargu nodaļām pagastos* (Nr. 333), ko paraksta Ministru Prezidents K.Ulmanis un Iekšlietu ministrs M.Valters. Atbilstoši *Noteikumiem* pagastos tiek sasauktas tautas sapulces un ievēlēti aizsargu nodaļu priekšnieki.

Noteikumos aizsargu nodaļām paredzēti šādi pienākumi: palīdzība policijai noziedzības apkarošanā, ceļu, tiltu, telefona-telegrāfa centrāļu un dzelzceļus apsargāšana, aizdomīgu personu aizturēšana utt. *Noteikumi* ir saskaņoti ar 14.02.1919 *Likumu par karastāvokli* un attiecas uz visiem vīriešu kārtas pilsoņiem no 16 līdz 60 gadu vecumam. *Noteikumi* pildāmi obligātā kārtā.

1921. gadā LR IM izskata 2 gadu LAO nodaļu darbu un izstrādā jaunus, papildinātus un izmainītus *Noteikumus*. Saskaņā ar jaunajiem *Noteikumiem*, turpmāk aizsargu organizācijā uzņem tikai "valstiski noskaņotas personas" un tikai pēc brīvprātības principa.

1920-1934, gūstot bandītus, Latvijā krituši 18 aizsargi, t.sk. arī Līvānu nodaļas aizsargs Alberts Bikaunieks (21.01.1924).

1921. gadā, izskatot aizsargu organizācijas 2 gadu darbību un iepazīstoties ar līdzīgu kaimiņvalstu (Somijas, Lietuvas) organizāciju iekšējo uzbūvi, IM izstrādā jaunus, izmainītus un papildinātus noteikumus. Aizsargu pienākumu pildīšana "klaušu kārtā" daudziem iedzīvotājiem ir apgrūtinoša, tādēļ šī "klaušu kārtība" tiek atcelta, un no tās pakāpeniski tiek atbrīvoti vecāko gadagājumu aizsargi. Tādējādi aizsargu organizācija kļūst par organizāciju, kurā uzņem tikai "valstiski noskaņotas personas" un tikai pēc brīvprātības principa. Atceļ arī nodaļu priekšniecības ievēlēšanas kārtību, un nodaļu dalībniekus sadala *aktīvos*[1] un *pasīvos*[2] aizsargos.

---

[1] Aktīvie aizsargi pilda visus aizsargu pienākumus.

[2] Pasīvie aizsargi ir tie, kuri nav spējīgi nest ieročus, viņi atrodas rezervē un maksā aizsargu biedra naudu.

Pēc karavīru demobilizācijas LAO rindas papildina bijušie Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieki - kā virsnieki, tā kareivji. Tas ļoti pozitīvi ietekmē LAO militāro vērtību un ceļ nodaļu disciplīnu.

1923. gadā pie aizsargu nodaļām sāk dibināt aizsardžu pulciņus ar nolūku atbalstīt aizsargu organizācijas saimnieciskās un kultūras dzīves attīstību. Pirmajā darbības laikā aizsardzēm ir jāiztur diezgan asa sabiedrība kritika, jo daudziem neparasta šķiet ideja valsts aizsardzības darbā pieaicināt arī sievietes. Aizsardžu darbība noteiktās sliedēs ievirzās pēc IM izdotās instrukcijas, kur norādīti aizsardžu uzdevumi un pienākumi:

- veicināt aizsargu un sabiedrības nacionālās apziņas celšanu un latviešu tautas kultūras savdabības attīstību;
- palīdzēt aizsargu nodaļām vākt naudas līdzekļus ziedojumu, sarīkojumu rīkošanas un citādos likumīgos ceļos;
- sniegt aizsargiem medicīnisko palīdzību; gādāt par nogalināto aizsargu mazturīgajām ģimenēm;
- uzturēt kopējiem līdzekļiem aizsargu ambulances un sanatorijas;
- sekmēt visus sabiedriskos un personiskos pasākumus aizsargu organizācijas mērķu sasniegšanai.

Aizsardzēm ir tiesības dibināt vajadzīgās sekcijas (piem., sanitāro, kultūras u.c.). Visām aizsardzēm ir jābeidz pirmās palīdzības sniegšanas kursi. Katrā aizsardžu pulciņā jābūt medicīniskajai somai ar vajadzīgajiem pirmās palīdzības sniegšanas medikamentiem un materiāliem.

Aizsargu Nopelnu krusts

1920. gadu 2. pusē un 1930. gados aizsargu darbības lauks kļūst aizvien plašāks. Aktīvi darbojas aizsardzes, pieaug aizsargu rosība sportā un kultūras dzīvē, īpaša vērība tiek piegriezta aizsargu sanitārās izglītības darbam. Tiek izdotas vairākas instrukcijas aizsargu darbības lauka paplašināšanai un uzlabošanai saimnieciskajā, kultūras, fiziskās audzināšanas u.c. jomās. Noteikumi aizsargu fiziskai audzināšanai un apmācībai tiek pieņemti 1932. gadā. Tie paredz, ka pie aizsargu nodaļām var organizēt sporta pulciņus, ka sporta un fiziskās audzināšanas darbu vada audzināšanas instruktori. Jaunieši un jaunietes jau no četrpadsmit gadu vecuma var kļūt par aizsargu sportistiem.

LAO medaļa *Par centību*

Rudzātu aizsargu nodaļas darbība. Rudzātu pag. aizsargu nodaļa tiek nodibināta pēc lielinieku padzīšanas (15.06.1920). Līdz 1922 aizsargu nodaļu vada Boļeslavs Zalāns, pēc tam vadību pārņem Leons Zalāns, kurš vēlāk par bezdarbību tiek atbrīvots un atskaitīts no aizsargu nodaļas. Turpmāk vadības grožus savās rokās saņem Eduards Lapsiņš, kurš sekmīgi vada nodaļu līdz 12.1924, kad savas noslogotības dēļ E.Lapsiņš no vadības atsakās. Pēc viņa ieteikuma vadību pārņem Jānis Lūsis, kurš nodaļu vada līdz pat krievu okupācijai un LAO likvidācijai (21.10.1940).

1925. gadā, mainoties Rēzeknes un Daugavpils apr. teritoriju robežām, Rudzātu pag. teritoriju pievieno Daugavpils apr. un vienlaicīgi ar to paplašina Rudzātu pag. teritoriju uz kaimiņu pagastu teritoriju rēķina[3]. Sakarā ar to arī Rudzātu aizsargu nodaļu 45 aizsargu sastāvā atskaita no 17. Rēzeknes aizsargu pulka un ieskaita 18. Daugavpils aizsargu pulka sastāvā. Rudzātu aizsargu nodaļu papildina, ieskaitot tajā aizsargus no Preiļu pag. Eleonorviles apkaimes (Donāts Bojārs, Juris Velkme), Vārkavas pag. Peivelišķu, Rubeņkalna un Rusiņu c. (Pāvels Bulmeisters, Pēteris Pastars, Donāts Pudulis, Izidors Pudulis, Gabriels Zarāns), Līvānu pag. Mežancānu un Eņģeļu c. (Aloizs Ancāns, Antons Ancāns, Donāts Ancāns, Antons Eņģelis).

[3] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, nr. 140, 26.06.1924.

Sākotnēji nodaļu veido tikai viens vads no 8 aizsargiem. Savas darbības laikā Rudzātu aizsargu nodaļa kļūst arvien lielāka, krietni pieaug tās dalībnieku skaits, bet - galvenais - aizsargi kļūst arvien profesionālāki un aktīvāki. Nodaļas pastāvēšanas laikā tajā uzņemti 178 aizsargi, 35 aizsardzes, 10 jaunsargi un 10 jaunsardzes (skat. tab. ***Rudzātu nodaļas aizsargi un jaunsargi (1920-1940)*** un tab. ***Rudzātu nodaļas aizsardzes un jaunsardzes (1927-1940)***).

Rudzātu aizsargu nodaļā uzņemtie un atskaitītie pilsoņi (1920-1940)

	Aizsarg	Aizsardze	Jaunsargi	Jaunsardze:	Kopā
Uzņemti	178	34	10	10	232
Atskaitīti:	102	21	1	-	124
t.sk.:					
- vecuma dēļ	22	-			22
- dzīves vietas maiņa	28	12			40
- miruši	3	1			4
- iesaukti armijā	3		1		4
- par bezdarbību	14	-	-	-	14
- neatbilstoši	17	-	-	-	17
- pēc pašu lūguma	14	8	-	-	22
- dažādu iemeslu dēļ	1	-	-	-	1

Jāatzīmē, ka no nodaļas tiek atskaitīti un tajā netiek uzņemti tādi pag. pilsoņi, kuri neatbilst aizsargu statusam (organizācijas statūtiem) - tiem trūkst valstiskās apziņas, viņu uzvedība sabiedrībā kritizējama, viņi nav spējīgi uzņemties un pildīt aizsargu pienākumus. Tādu pilsoņu esamību pagastā uzskatāmi pierādīja okupācijas gadu notikumi - nodaļā neuzņemtie vai no tās atskaitītie (pārsvarā) ir aktīvi okupāciju varu atbalstītāji, pašlabuma meklētāji. Viņi aktīvi piedalās iedzīvotāju izsekošanā, deportācijās un citos pasākumos, kas vērsti pret saviem līdzpilsoņiem.

Represijās cietušie Rudzātu nodaļas aizsargi

	Aizsargi	Aizsardzes	Jaunsargi	Jaunsardzes	Kopā
Deportēti 1941. gadā	11	2			13
Deportēti 1949. gadā	7	2			9
Tiesāti	43		1	1	45
Iesaukti VA	61		6		77
Iesaukti SA	4				4
Bijuši NP	23			1	24
Emigrējuši	12	7		4	23
Cietuši no okupāciju varām	161	11	7	6	185 (ap 79 %)

Nodaļas militārā apmācība. Saskaņā ar 18. Daugavpils aizsargu pulka norādījumiem Rudzātu nodaļas aizsargi paredzētajā laikā organizē aizsargu apmācības. Uz apmācībām tiek aicināti instruktori no armijas vienībām. Apmācībās aizsargi noklausās teorētiskos priekšlasījumus, apgūst ierindas mācību, iepazīstas ar rokas ieročiem un organizē praktiskos šaušanas treniņus. Nodaļas aizsargi Steķu silā ierīko šautuves poligonu, kur regulāri notiek šaušanas treniņi. Tur arī tiek rīkotas savstarpējas šaušanas sacensības. Labākie šāvēji piedalās rotas, bataljona, pulka un valsts mēroga aizsargu šaušanas sacensībās.

Valsts svētkos aizsargi piedalās parādē. Parādi pieņem Rudzātu pag. vecākais vai LNA jeb 18. Daugavpils aizsargu pulka pārstāvis.

Aizsardžu pulciņa darbība. Rudzātu aizsargu nodaļas aizsardžu pulciņš nodibinās 1927. Pulciņā darbojas 15 aizsardzes (skolotājas un pag. jaunietes). Pirmā aizsardžu pulciņa vadītāja ir skolotāja Marta Āboliņa (1927-1929). Pēc viņas pulciņa vadītājas ir aizsardze Raele Kankare (1929-1935), skolotāja Marta Brice (1935-1938), aizsardze Valērija Rutkovska (1938-1940).

A.Raudive (1938)

Sīkāk par aizsardžu sabiedrisko darbību skat. nodaļā ***Kultūras dzīve → Rudzātu aizsargu nodaļas sabiedriskā darbība (1920-1940)***.

Izskatot arhīva dokumentus un to dienu korespondenci, ir labi redzama aizsardžu pulciņa aktivitāte. Kā aktīvākās aizsardzes minamas skolotājas M.Brice un A.Raudive, aizsardzes V.Buceniece, māsas Rutkovskas - Valērija, Vanda un Veronika, S.Klauža, B.Zalāne, R.Kankare u.c. Vairākas aizsardzes par aktīvo sabiedrisko darbību tiek apbalvotas (skat. nodaļā ***Pagasta iedzīvotāju apbalvojumi → LR gadu (1920-1940) apbalvojumi***).

Jaunsargi un jaunsardzes. 19.09.1939 Ministru Kabineta pieņemtais likums nosaka, ka: "pie aizsargu organizācijas var pastāvēt aizsardžu, jaunsargu - jaunsardžu pulciņi", jaunsargos un jaunsardzēs var uzņemt jauniešus no 14 gadu vecuma[4].

Rudzātu nodaļas jaunsargos uzņemti 19 jaunsargi un jaunsardzes. Šie jaunieši aktīvi piedalās visos pagasta sabiedriskajos pasākumos, piedalās sporta un deju pulciņa darbībā, kā arī dažādu priekšnesumu gatavošanā. Ar sagatavotajiem priekšnesumiem viņi priecē gan sava pag. iedzīvotājus, gan arī izbrauc uz apkārtējo pagastu apdzīvotajām vietām.

Sabiedriskās aktivitātes. 1920. gadu beigās pag. aizsargu nodaļā nodibinās pūtēju orķestris. Par tā vadītāju apstiprina aizsargu Andreju Socki. Aktīvi orķestra dalībnieki ir aizsargi: V.Batarags, J.Caune, J.Līcītis, K.Līcītis, J.Lubenieks, J.Lūsis, J.Ozoliņš, P.Ozoliņš un P.Sockis.

1934. gadā pagastā tiek izveidots stīgu instrumentu ansamblis. Par tā vadītāju kļūst Jāzeps Vaivods, bet par viņa palīdzi - skolotāja Vera Irbe-Irbīte. Ansamblī aktīvi darbojas aizsargi I.Drivenieks un J.Kassalietis, aizsardze B.Zalāne. Ansamblis ar saviem priekšnesumiem kuplina pag. pašdarbnieku rīkotos pasākumus (skat. foto nodaļā ***Kultūras dzīve***).

Aizsargi ir arī galvenie pag. policijas kārtībnieka palīgi kārtības uzturēšanā.

Plašāk par aizsargu dalību pag. sabiedriskajā dzīvē skat. nodaļā ***Kultūras dzīve***.

Aizsargu sabiedrisko aktivitāšu rezultātā iegūtie naudas līdzekļi tiek izmantoti šādi:

- 10 % tiek pārskaitīti 18. Daugavpils aizsargu pulkam;
- ar tiem sedz visus ar sarīkojumu organizēšanu saistītos izdevumus,
- atlikušo summu izmanto mūzikas instrumentu, sporta inventāra, grāmatu un kancelejas preču iegādei, kā arī citām sīkākām vajadzībām.

Kaut gan, sākot ar 1922, algu aizsargu nodaļas vadītājam izmaksā no pag. pašvaldības līdzekļiem, tomēr aizsargu nodaļas galvenais ieņēmumu avots ir aizsargu pašdarbība un ziedojumi, kā arī pag. pašvaldības pabalsts.

Sporta pulciņa darbība. Sekojot aizsargu pulka vadības norādījumiem, 1933. gadā arī Rudzātu aizsargu nodaļa nodibina savu sporta pulciņu. No sākumā tajā darbojas 8 aizsargi un 14 jaunieši.

Pirmais sporta pulciņa vad-js aizsargs Broņislavs Pastars (1902-19??) strādā līdz 1934. Pēc tam viņš maina dzīvesvietu un pāriet darbā policijā. Viņa vietā par pulciņa vad-ju apstiprina Jāni Zalānu (1911), kurš vada pulciņu līdz 1937. Tad saimniecisku apstākļu dēļ viņš no pulciņa vadības atsakās un viņa vietā par pulciņa vad-ju strādā (1937) Jānis Saulītis. Pēdējais, kurš vada sporta pulciņu 1938-1940 (līdz LAO likvidēšanai), ir Staņislavs Zalāns. Par pulciņa vad-ja palīdzi apstiprina aizsardzi Valēriju Rutkovsku (1936), kura vada sporta, deju un rotaļu nodarbības. 1939. gadā par aizsargu nodaļas fizisko audzinātāju apstiprina aizsardzi Kiru Lappo (1905-19??).

Aizsargu sporta un deju svētki Daugavpilī (28.08.1938)

[4] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, nr. 213, 20.09.1939.

Sākumā sporta pulciņa sekmīgai darbībai ir dažādi kavēkļi - trūkst inventāra, nav piemērotu telpu un vietas sporta nodarbībām, arī pulciņa vadītājiem trūkst pieredzes šādam darbam. Sporta pulciņa darbība uzlabojas un vēršas plašumā no 1934. gada, kad pulciņu sāk vadīt no dienesta armijā pārnākušais seržants Jānis Zalāns (1911). Jaunieši mācās dejas, rotaļas, nodarbojas ar dažādiem sporta veidiem. Ziemā viņi ļoti aktīvi piedalās dažādu priekšnesumu un uzvedumu (arī teātra izrāžu) sagatavošanā un uzvešanā. Aktīvākie ir Jānis Kassalietis, Lauris Pastars, Nikodēms Jaudzems, Jānis Zalāns, skolotājas Marta Brice, Antoņina Raudive un Vera Irbe-Irbīte, Augusts Pastars, Jānis Batarags, Antons Brūvers, Antons Šaraks, Staņislavs Zalāns un daudzi citi.

Rudzātu aizsargu nodaļas delegācija Aizsargu sporta un deju svētkos Daugavpilī (28.08.1938)

K.Lappo (1938)

LAO Sporta spēļu apbalvojuma medaļa

Pulciņa biedri pašu spēkiem ierīko skrejceļu un sporta laukumu, kopā ar pag. inteliģenci rīko sabiedriskus vakarus ar priekšnesumiem un par iegūtajiem līdzekļiem iegādājas sporta inventāru un citus vajadzīgus priekšmetus sportiskās dzīves attīstībai.

Pulciņa darbība sevišķi aktīva kļūst pēc 1936. gada, kad tiek atklāta Rudzātu jaunā sešklasīgā p-sk. Jaunieši trenējas dažādos sporta veidos un rīko savstarpējas sacensības, piedalās aizsargu rīkotajās sporta un deju sacensībās dažādās vietās.

Tā 1938. gadā Daugavpils aizsargu pulka labākos sasniegumus gūst Rudzātu aizsargu nodaļas sporta pulciņa jaunsardze Austra Grīnfelde. Viņa sporta sacensībās 17.07 Krustpilī izcīna 1. vietu barjerskrējienā (8,8 sek.) un tāllēkšanā (4,92 m), 24.07 Preiļos - 1. vietu tāllēkšanā (4,48 m), 31.07 Valmierā piedalās 100 m skrējienā (13,8 sek.), bet 22.08 Rīgā - 60 m barjerskrējienā (8,5 sek.). 29.09 sporta svētkos Kalupē jaunsardze Austra Grīnfelde izcīna 1. vietu 60 m barjerskrējienā (8 sek.) un augstlēkšanā (1,15 m), un 2. vietu lodes grūšanā (6,35 m), bet jaunsardze Zelma Grīnfelde izcīna 3. vietu 60 m barjerskrējienā, augstlēkšanā (1,10 m) un lodes grūšanā (9,83 m).

16.04.1939 Daugavpilī rīkotajās sacensībās *Meža skrējiens* labākos rezultātus no Rudzātu aizsargu nodaļas iegūst jaunsargi Antons Skrūzmanis un Antons Piļups un aizsargs Jānis Kassalietis. Rudzātu nodaļas jaunsardze Austra Grīnfelde 26. maijā Daugavpilī Sakaru bataljona

sporta svētkos izcīna 1. vietu 60 m barjerskrējienā, 2.07 Līvānos I Aizsargu bataljona sporta svētkos - 1. vietu 100 m skrējienā (14 sek.), augstlēkšanā (1,16 m) un tāllēkšanā (4,55 sek. - pulka rekords), bet 17.09 Daugavpilī aizsargu pulka meistarsacīkstēs - 1. vietu 60 m barjerskrējienā (9 sek.) un 100 m skrējienā (14,5 sek.), 2. vietu diska mešanā (16,21 m), lodes grūšanā (6,31 m) un tāllēkšanā (4,32 m).

Jāatzīmē gan tas, ka aizsargu nodaļas sporta pulciņa neregulāro treniņu dēļ nekādu lielu sportisku sasniegumu nav, izņemot atsevišķu jaunsargu sasniegumus.

Dejotāju grupas darbība. Izveidojot Rudzātu aizsargu nodaļas sporta pulciņu, darbību uzsāk dejotāju grupa (posms) - aizsargu un jaunieši. Dejotāju grupas darbība plašāk izvēršas pēc aizsardzes Valērijas Rutkovskas apstiprināšanas par sporta pulciņa vad-ja palīdzi 1936. gadā. Viņa ik gadus vada dejotāju kopas nodarbības, tādēļ dejotāji aktīvi piedalās gandrīz visos sporta un deju svētku sarīkojumos pag. robežās. Tāpat arī dejotāji piedalās izbraukumos uz aizsargu pulka rīkotiem svētkiem Krustpilī, Daugavpilī. Tā, piem., 6.05.1937 sporta vingrošanas kopmēģinājumā Krustpilī piedalās 16 deju pāri un 30 vingrotāji, 6.06.1937 Rīgā vispārējos deju un vingrošanas svētkos - 8 pāri. 27.-29.08.1938 Daugavpilī sporta un deju svētkos piedalās 30 dalībnieku.

Aizsargu svētki Rīgā. No Rudzātu aizsargu nodaļas aizsargu svētkos Rīgā pirmo reizi (1926) piedalās tikai viens aizsargs (Pēteris Meņģelis), kuram vienīgajam no nodaļas aizsargiem ir pilns aizsargu formas tērps. Pēckara gados iedzīvotāju turības līmenis ir ļoti zems, pat formas cepures nav visiem nodaļas aizsargiem, arī formas tērpu iegādei trūkst līdzekļu. Pateicoties valsts un pag. iedzīvotāju sasniegtajam turības un labklājības līmenim, LAO 20 gadu jubilejas svētkos (1939) no Rudzātu nodaļas piedalās 37 aizsargi un aizsardzes.

Antoņina Raudive atceras[5], ka aizsargu svētkos (1939) Rīgā, parādes laikā, kad prezidents K.Ulmanis pieņēmis parādi, pēkšņi esot uznācis ārkārtīgi spēcīgs vējš, gandrīz vai viesulis, debesis bijušas klātas tumšiem, pat melniem mākošiem, bijis zibens, pērkons un milzīgas lietus gāzes. Visi dalībnieki esot pamatīgi izmirkuši. Pēc tam atkal esot bijis silts un saulains laiks. Tad visi runājuši, ka tas neesot uz labu, ka kaut kas ļauns notikšot. Diemžēl šis paredzējums piepildījās.

Valsts apvērsums (15.05.1934). Valsts apvērsumā no 18. Daugavpils aizsargu pulka piedalās 100 aizsargu, t.sk. no Rudzātu nodaļas: Donāts Barkovskis, Jāzeps Bucenieks, Onufrijs Cakuls, Broņislavs Pastars (grupas vadītājs), Francis Veikšāns, Jānis Zalāns.

Visiem aizsargiem ir jābūt formas tērpos, bruņotiem ar šautenēm un durkļiem, un 100 kaujas patronām. Jānis Zalāns (1911) atceras[6], ka uz Rīgu viņi izbraukuši no Līvānu stacijas un Rīgā ieradušies naktī. No stacijas viņi devušies uz Aizsargu namu, kur aizsargi tikuši sadalīti pa apsargājamiem objektiem. Rudzātnieki pirmajā dienā apsargājuši radio torni Šmerlī, otrajā dienā - gāzes rūpnīcu pie Matīsa kapiem, trešajā piedalījušies sociāldemokrātu noliktavu kratīšanā.

Valsts Prezidenta Kārļa Ulmaņa vizīte Latgalē. Par Prezidenta vizīti stāsta bij. aizsardze Benedikta Zalāne[7]: "Vairs neatceros, kādā gadā Prezidents K.Ulmanis apciemoja Latgali. Ceļš gāja garām Līvānu pag. Rožupes pienotavai. Mūsu pag. aizsargi norunāja sagaidīt Prezidentu pie Rožupes pienotavas upītes līcī (nosaukums aizmirsies, bet līcītis bija skaists).

Uz galdiem, kurus apklāja ar baltiem linu galdautiem, uzlikām sviesta muciņu, bišu medus kāres, pašu ceptu rudzu maizi, sieru. Mēs, aizsardzes, salasījām lauku ziedus, ar ko apsveikt Ministru Prezidentu un citus ministrus.

Sanāca daudzi apkārtnes zemnieki. Pag. darbveža Staņislava Klauža meita Marija Zalāne (aizsardze) apsveica pašu Prezidentu, es pasniedzu ziedus Izglītības ministram, citas aizsardzes pasniedza ziedus pārējiem Prezidenta pavadoņiem. Prezidents un viņa pavadoņi nogaršoja sarūpētos gardumus. Pa to laiku pagasta korītis diriģenta Jāzepa Vaivoda vadībā priecēja viesus ar dziesmām *Nevis slinkojot un pūstot* un *Cik mīļa esi, Tēvija*. Kā pēdējo nodziedāja *Lobs ar lobu sazatika*. Prezidents apsveicinājās un sarokojās

---

[5] Fakts no A.Raudives vēstules (11.04.1995).
[6] J.Zalāna atmiņas (pierakstīts 31.03.1998, Salaspilī).
[7] B.Zalānes atmiņas (pierakstīts Lielvārdē, 7.12.1996).

ar visiem dziedātājiem. Viņš pateicās par tik skaistu sagaidīšanu, aprunājās ar sanākušajiem ļaudīm, atbildēja uz viņu jautājumiem. Uz atvadīšanos viņš kopā ar visiem nodziedāja *Lai līgo lepna dziesma.*"

Šeit jāatzīmē vēsturnieka Pētera Zeiles rakstītais[8] par to, ka daudzi latgalieši (īpaši trimdā mītošie), izsaka daudz un dažādus pārmetumus K.Ulmanim - it kā viņš būtu bijis gandrīz vai lielākais latgaļu ienaidnieks un pāridarītājs, latgaliešu specifisko īpatnību, valodas utt. ignorētājs un noliedzējs. Interesanti, ka arī latgaliskās izcelsmes rakstnieki (tādi kā J.Klīdzējs, A.Rupainis, A.Spoģis u.c.) arī tiek saukti par nodevējiem un mātes valodas nievātājiem - viņi, lūk, esot rakstījuši latviešu literārajā valodā, lai gan viņu grāmatās latgaliešu raksturs un dvēsele atklāti visdziļāk un smalkāk. Latgales, tāpat kā visas Latvijas, augstākais uzplaukums saimnieciskajā dzīvē, izglītībā un kultūrā ir 20. gs. 30-to gadu otrajā pusē, būtībā - pēc K.Ulmaņa izdarītā valsts apvērsuma 1934. gadā, tas ir, laikā, ko sauc par autoritārās valdīšanas laiku. Minētie "sirdīgie" latgalieši to dēvē par diktatūras laiku. Protams, latgaļus šajā laikā pārstāv dažādu nozaru redzami pārstāvji, kuri darbojas Latgalē un Rīgas institūcijās. Viens rūpējas par tautas labklājību, cits par Latgales studentu atbalstīšanu, trešais ir labs pašvaldību darbinieks... Taču vīrs, kurš rūpējas par visas valsts, visu tās nozaru un visu novadu, arī Latgales, augšupeju un attīstību, ir Kārlis Ulmanis.

K.Ulmanis nekad un nekur nav noliedzis Latgales atšķirīgo vēsturi, latgaļu mentālās, valodiskās un reliģiskās īpatnības. Viņš vienmēr slavējis Latgales skaistumu, ļaužu sīkstumu un čaklumu. Taču viņš, vēlēdams tikai un vienīgi to labāko latgaliešiem, negribēja, lai dažas latgaliešu (konservatīvākās) īpatnības ļautu ieslīgt stagnatīvā režīmā, traucētu pašiem latgaliešiem straujākā ceļā uz progresu, kavētu apgūt izglītību un valsts valodu. Viņš gribēja, lai eiropeisko zinātņu atziņas pietuvinātu praktiskajai dzīvei, veidotu nopietnu presi, plašāku horizontu un lasītāju loku paplašinātu latgaļu literatūrai. Jāattīsta pasaules uztveres domāšana. Apziņa, ka tu neesi tikai latgalietis, tikai vien Latgales latvietis, bet visas Latvijas latvietis.

K.Ulmanis tiecās celt Latgali līdz Kurzemes un Vidzemes līmenim, praktiski turpinot to, pēc kā tiecās Francis Trasuns - priesteris, publicists, rakstnieks, redaktors, politiķis un valstsvīrs, Latgales nacionālās atmodas simbols. Tikai Ulmanis to darīja saviem līdzekļiem, savā stilā, apstākļos, kad nekādas partiju domstarpības nekavēja mērķtiecīgi un savlaicīgi īstenot iecerēto.

20. gadsimta 30-to gadu otrajā pusē Latgalē salīdzinājumā ar citiem novadiem ir visvairāk skolu un skolēnu, cits pēc cita paceļas dažāda profila mācību korpusi, lieliski tautas nami, darbojas 2 profesionāli teātri, vairojas zemnieku labklājība. Par to jāpateicas Ulmanim, viņa politikai, patiesai gādībai par savu tautu, jo īpaši zemniecību. Pats galvenais - nekad Latgale nav guvusi tādus panākumus un attīstības līmeni kā tajos nedaudzajos trīsdesmitajos gados - ne pirms, ne pēc tam. Tas ir galvenais kritērijs iepretī visiem nomelnotājiem, faktu sagrozītājiem un noklusētājiem.

Visam šim vēsturnieka teiktajam autors pilnībā pievienojas. Arī Rudzātu pagasta īsais uzplaukuma brīdis tāpat attiecas uz minētajiem 30-tajiem gadiem. Šai laikā pagastā ir rosīga kultūras dzīve, ar degsmi darbojas mazpulcēni un aizsargi, pagasta ir sakopts un plaukstošs gan saimnieciskā, gan kultūras ziņā. Beidzot tiek pabeigta arī jaunās Rudzātu skolas būve, kuras celtniecība bija apstājusies partiju juku laikā (sīkāk skat. nodaļā ***Izglītība → Rudzātu jaunās sešklasīgās pamatskolas celtniecība***). K.Ulmaņa attieksmi pret latgaliešiem raksturo arī tāds sīks piemērs, kā šīs grāmatas nodaļā ***Pagasta pašvaldības darbība*** minētais pagasta latviešu - baltiešu (ienācēju no Vidzemes un Zemgales) lūgums - būtībā sūdzība LR IM par to, ka "izņēmuma stāvokļa laikā valsts drošības un Rudzātu pag. pašvaldības labā būtu ļoti vēlams pagastā nomainīt pašreizējo pag. valdi un pag. padomi, ieceļot tur latviešus - baltiešus, jo pašreiz pagastu vada latgalieši". Lūgums tiek atstāts bez ievērības.

---

[8] *Ai, māte Latgale.* Atskati Latgales vēsturē un kultūrvēsturē, *Annele*, 2001, 14.-15. lpp.

Rudzātu nodaļas aizsargi un jaunsargi (1920-1940)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	No	Līdz	Piezīmes
			Aizsargi			
1.	Aizpurvietis Pēteris	1913-1943	*Vītoli*	1937	1940	VA, PBV
2.	Alksnis Jānis	1907	Kļavsala	1933	1937	VA; trūkst ziņu
3.	Ancāns Aloizs	1886-1952	Mežancāni	1925	1929	PM, D (1949), M
4.	Ancāns Antons	1890-19??	Mežancāni	1925	1929	PM, PBV
5.	Ancāns Donāts	1911-194?	Mežancāni	1925	1929	PM, SA, kritis, KVN
6.	Anspoks Jāzeps	1912-1982	Anspoki	1938	1940	VA, NP; M, apb. Zasā (Jēkabpils raj.)
7.	Antonēvičs Jānis	1873-19??	*Grāvīši*	1923	1927	M, apb. Steķu LK
8.	Antonēvičs Jānis	1909-1979	*Zvirgzdiņi*	1933	1939	VA, F, T, LDN
9.	Antonēvičs Reinholds	1893-19??	*Eglīši*	1922	1925	Nav ziņu
10.	Babris Ādams	1911-1974	*Babrīši*	1939	1940	A, T, LDN
11.	Baklāns Jānis	1907-1949	Kļavsala	1938	1939	VA, T, M (LDN)
12.	Barkovskis Donāts	1906-1972	*Lauvas*	1930	1940	A, T
13.	Batarags Jānis	1914-1995	*Čegeļna*	1939	1940	M, apb. Eleonorviles k.
14.	Batarags Pēteris	1900-1938	*Tomiņi*	1925	1938	M, apb. Līvānu PK
15.	Batarags Voldemārs	1907-1971	*Lazdas*	1930	1940	VA, F, T, LDN
16.	Bogdans Eduards	1899-1975	*Upītes*	1922	1927	M, apb. Steķu LK
17.	Bogdans Pēteris	1906-1993	*Apšuriņķi*	1935	1940	T, LDN
18.	Bogdans Stepans	1896-1941	Rudzāti	1937	1940	T, ASM
19.	Bojārs Alberts	1905-1993	*Apogi*	1926	1929	NP, D 1949
20.	Bojārs Aleksandrs	1888-1975	*Priedinieki*	1922	1925	M, apb. Steķu KK
21.	Bojārs Andrejs	1907-1984	*Apogi*	1930	1940	T, LDN
22.	Bojārs Donāts	1901	Vecie šaluri	1925	1926	Nav ziņu
23.	Bojārs Jānis Antona d.	1902-1950	*Apogi*	1932	1940	Nav ziņu
24.	Bojārs Jānis Pētera d.	1907-194?	Vidi	1933	1940	C, kritis frontē (VA)
25.	Bojārs Pēteris	1890-1971	*Grūženīca*	1924	1929	M, apb. Steķu KK
26.	Bojārs Staņislavs	1912-1966	Vidi	1939	1940	EM; M, apb. Anglijā
27.	Bricis Jānis	1902-1975	Rudzāti	1936	1938	M, apb. Vilmeniešu k.
28.	Brūvers Antons	1908-1985	*Caunes*	1931	1940	M, apb. Eleonorviles k.
29.	Brūvers Jāzeps	1903-1966	*Bāliņi*	1926	1940	M, apb. Zanderu k. (Jelgavas raj.)
30.	Bucenieks Jāzeps	1900-1972	*Smilšāres*	1930	1940	T, LDN
31.	Bulmeisters Jāzeps	1906-1990	*Uzkalniņi*	1929	1931	M, apb. Rudzātu k.
32.	Bulmeisters Juris	1912-1989	Rudzāti	1936	1940	M, apb. Preiļu k.
33.	Bulmeisters Pāvels	1892-1957	Peivelišķi	1925	1927	M, apb. Puduļu k.
34.	Būmanis Pēteris	1895-1990	Būmaņi	1923	1940	D 1953
35.	Cakuls Jānis	1893-1943	*Drivenieki*	1922	1925	M, apb. Steķu KK
36.	Cakuls Jānis Ignata d.	1907-1972	*Spulgas*	1930	1940	T, LDN
37.	Cakuls Onufrijs	1908-1949	*Pakalniņi*	1930	1940	NP, kritis, KVN
38.	Caune Jānis	1902-19??	*Bērzkalni*	1925	1940	EM (1944); trūkst ziņu
39.	Dalinskis Jāzeps	1883-1945	Kurčini	1922	1925	R, PBV (it kā N)
40.	Dārziņš Ernests	1909-1984	*Vēsmiņas*	1932	1936	VA, NP, T, LDN
41.	Dārziņš Mārtiņš	1880-1950	*Vēsmiņas*	1922	1923	NPA; M, apb. Steķu LK
42.	Daskevičs Ādams	1888-1961	*Mednieki*	1922	1925	M, apb. Rudzātu k.
43.	Drivenieks Ignats	1907-1992	Steķi	1931	1938	T, LDN
44.	Drivenieks Pēteris	1897-19??	Steķi	1924	1927	Dzīvesvietas maiņa; trūkst ziņu
45.	Elsts Leonards	1912-1998	Kurčanka	1936	1940	NP, T, LDN, D 1949
46.	Elsts Pēteris	1910-1942	Kurčanka	1925	1940	D 1941, T, M (LDN)
47.	Eņģelis Antons	1910-19??	*Eņģeļi*	1926	1928	D 1941, PBV (LDN)
48.	Eņģelis Ignats	1910	*Eņģeļi*	1927	1940	Nav ziņu
49.	Eriņš Nikodēms	1903-19??	Būmaņi	1925	1940	PM (1944, Kurzeme); trūkst ziņu
50.	Erts-Gudļevskis Ādams	1911-1992	Alksnieši	1937	1940	VA, NP; M, apb. Eleonorviles k.
51.	Galvāns Jāzeps	1888-19??	Rudzāti	1928	1929	Dzīvesvietas maiņa; trūkst ziņu
52.	Gžibovskis Antons	1914-1944	*Mežupītes*	1938	1940	C, PBV (VA)
53.	Ivbulis Ādams	1908-1946	Alksnieši	1920	1927	N, apb. Eleonorviles k.
54.	Ivbulis Antons	1906-1941	Alksnieši	1929	1940	N, apb. Rudzātu k.
55.	Jaudzems Nikodēms	1911-1988	*Viesturi*	1934	1940	PM
56.	Kasalis Jānis Ādama d.	1914-1944	*Rāceņi*	1939	1940	N, apb. Rudzātu k.
57.	Kasalis Jānis Jāzepa d.	1895-1961	Būmaņi	1922	1924	M, apb. Rudzātu k.
58.	Kassalietis Jānis	1914	Būmaņi	1939	1940	NP
59.	Klaužs Ādams	1896-1947	Vidi	1920	1938	NPA
60.	Klaužs Aloizs	1897-1946	*Neļķes*	1926	1940	T, M (LDN)
61.	Klaužs Augusts	1899-19??	Vidi	1924	1925	Dzīvesvietas maiņa; trūkst ziņu
62.	Klaužs Jānis	1912-1998	*Sarkandruva*	1939	1940	T, LDN
63.	Klaužs Lauris	1890-1941	Vidi	1922	1923	M, apb. Rudzātu k.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	No	Līdz	Piezīmes
64.	Klementjevs Filips	1892-1984	*Mālaines*	1923	1927	M, apb. Steķu VK
65.	Krastiņš Jāzeps	1895-1945	Zalāni	1922	1931	T, M (LDN)
66.	Krauklis Jānis	1901-19??	Rudzāti	1926	1928	Dzīvesvietas maiņa; trūkst ziņu
67.	Krievs Andžs	1878-19??	*Liepsala*	1925	1931	M
68.	Krievs Jānis	1905-1941	*Liepsala*	1931	1940	T, ASM
69.	Kurčins Antons	1895-1942	*Zaļmežnieki*	1924	1938	D 1941, T, PBV (LDN)
70.	Kuzmins Klementijs	1890-19??	*Balvas*	1923	1925	Nav ziņu
71.	Lācis Jāzeps	1895-1960	*Jumīši*	1922	1920	M, apb. Rudzātu k.
72.	Lapsa Jānis	1871-1945	*Riepo-Vidi*	1923	1926	
73.	Lapsiņš Eduards	1892-1962	*Silamala*	1921	1940	PM; M, apb. Līvānu LK
74.	Lauva Jānis	1888-1945	*Kalnadruva*	1926	1929	PM (1944, Kurzeme), M
75.	Leitāns Ādams	1897-1976	*Smilgdruvas*	1922	1935	M, apb. Steķu KK
76.	Līcītis Jūlijs	1909-1984	*Liepkalni*	1929	1940	VA; M, apb. Steķu PK
77.	Līcītis Kārlis	1909-1994	*Apšukalni*	1924	1931	VA, F, T, LDN
78.	Līcītis Pēteris	1874-1954	*Liepkalni*	1922	1938	M, apb. Steķu LK
79.	Līcītis Pēteris	1905-1957	*Apšukalni*	1929	1936	VA, F; M, apb. Steķu LK
80.	Lubenieks Jānis	1915	*Saulaine*	1934	1940	VA; trūkst ziņu
81.	Lukstiņš Pēteris	1906-1947	*Lukstiņi*	1938	1940	VA, T, LDN, ASM
82.	Lūsis Jānis	1898-1942	*Eglaine*	1922	1940	D 1941, T, ASM
83.	Lūzenieks Jānis			1921	1923	Nav ziņu
84.	Mailītis Pēteris	1909	*Stūramežs*	1936	1940	PM; trūkst ziņu
85.	Mālnieks Jānis	1900-1970	*Zabolotje*	1925	1927	D 1949
86.	Mednis Aleksandrs	1913-19??	*Sidrabi*	1984	1940	T, LDN
87.	Mednis Antonijs	1907-1972	*Sidrabi*	1931	1937	M, apb. Steķu LK
88.	Mednis Pēteris	1902-1998	*Zvejnieki*	1926	1940	M, apb. Steķu LK
89.	Meņģelis Nikolajs	1913	*Stūramežs*	1939	1940	D 1949
90.	Meņģelis Pēteris	18??-19??	Rudzātu apg.	192?		Nav ziņu
91.	Neicgalis Kārlis	1900-1968	*Grāvīši*	1922	1927	M, apb. Rudzātu k.
92.	Neicgalis Pāvels	1889-19??	Nīcgaļi	1923	1931	Dzīvesvietas maiņa (1931, Kurzeme); trūkst ziņu
93.	Ozoliņš Andžs	1867-1955	*Kalni*	1920	1926	PM; M, apb. Steķu PK
94.	Ozoliņš Jānis	1890-1975	*Grāvāni*	1924	1940	PM; M, apb. Jēkabpils k.
95.	Ozoliņš Jūlijs	1902-1987	*Priekuļi*	1922	1936	PM; M, apb. Siguldas k.
96.	Ozoliņš Pēteris	1909-1985	*Kalni*	1937	1940	PM; M, apb. Lāčkalna k. Aucē (Dobeles raj.)
97.	Pastars Broņislavs	1902-19??	Pelēčāre	1930	1934	T, LDN
98.	Pastars Lauris	1912	Būmaņi	1939	1940	Dzīvo Sīļukalna pag.
99.	Pastars Pēteris	1887-1971	Rusiņi	1925	1927	M, apb. Vilmeniešu k.
100.	Pastars Pēteris	1908-1958	*Apsītes*	1930	1940	VA, NP
101.	Pastars Sīmanis	1898-1947	Ķēvessala	1929	1930	M, apb. Eleonorviles k.
102.	Patmalnieks Jēkabs	1891-19??	Pelši	1923	1926	M, apb. Rudzātu k.
103.	Paukovs Samons	1900-1945	*Mežmaļi*	1923	1926	R; M, apb. Steķu VK
104.	Paukovs Sīmanis	1871-19??	*Garušas*	1920	1927	M, apb. Steķu VK
105.	Paukovs Trifīlijs	1896-19??	Mālakalns	1923	1924	M, apb. Steķu VK
106.	Paulovičs Jānis	1903-1988	*Zāļdruva*	1923	1925	R; M, apb. Ķūģu k. (Aiviekstes pag.)
107.	Prikulis Jāzeps	1912	Novoselje	1937	1940	VA, NP; trūkst ziņu
108.	Pūdnieks Andrejs	1877-1950	Lūzenieki	1922	1927	M, apb. Rudzātu k.
109.	Pūdnieks Jānis	1903-1969	*Aplociņi*	1929	1940	T, LDN
110.	Pūdnieks Nestors	1901-1987	*Aplociņi*	1920	1925	M, apb. Rudzātu k.
111.	Pūdnieks Pēteris	1895-1961	*Akmeņkalni*	1921	1927	M, apb. Rudzātu k.
112.	Pūdnieks Staņislavs	1904-1945	Kurčini	1929	1940	NP, kritis
113.	Pudulis Donāts	1894-1942	*Priedauka*	1925	1931	D 1941, T, M (LDN)
114.	Pudulis Izidors	1895-19??	*Priedauka*	1925	1930	M, apb. Puduļu k.
115.	Pudulis Stepans	1907-1970	Ķēvessala	1930	1931	M, apb. Eleonorviles k.
116.	Puida Ernests	1888-19??	*Jēkabi*	1920	1940	EM (1944); trūkst ziņu
117.	Punculis Pēteris	1903-1958	Krupsala	1926	1933	NP; M, apb. Puduļu k.
118.	Ruce Ansis	1888-19??	Rudzāti	1936	1938	Policists; trūkst zuiņu
119.	Rudzāts Dominiks	1873-1963	Vilcāni	1920	1927	M, apb. Kapenieku k.
120.	Rudzāts Izidors	1897-1943	*Pļaviņas*	1922	1927	M, apb. Rudzātu k.
121.	Rudzāts Jānis	1907-1943	Soltupe	1927	1933	VA, M (traģiski, Līvānos)
122.	Rudzāts Jānis Staņislava d.	1911-1973	*Sprīdīši*	1939	1940	VA, F; M, apb. Dobeles k.
123.	Rudzāts Staņislavs	1900-1974	*Rudzīši*	1926	1940	NP, D 1949
124.	Rusiņš Francis	1903-1984	Rusiņi	1926	1940	M, apb. Vilmeniešu k.
125.	Rusiņš Jāzeps	1879-19??	Rusiņi	1925	1927	M, apb. Vilmeniešu k.
126.	Rutkovskis Staņislavs	1909-1971	Rudzāti	1936	1940	PM; M, apb. I Meža k. Rīgā
127.	Saulītis Jānis	1912	*Cerības*	1934	1937	VA; trūkst ziņu
128.	Saulītis Pēteris	1883-1952	*Cerības*	1923	1925	M, apb. Steķu PK.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	No	Līdz	Piezīmes
129.	Sīlis Jānis	1862-1952	*Pīļupurvs*	1922	1938	M, apb. Steķu LK
130.	Skroders Pēteris	1902-1976	Rubeņkalns	1925	1940	NP, PM, T, LDN
131.	Skutelis Pēteris	1901-1942	*Akācijas*	1924	1940	D 1941, T, M (LDN)
132.	Sockis Andrejs	1895-1945	*Lejnieki*	1920	1920	M (LDN)
133.	Sockis Eduards		*Zaķīši*	1929	1940	Nav ziņu
134.	Sockis Pēteris	1898-1945	*Strautiņi*	1929	1936	M (LDN)
135.	Šilingovs Francis	1877-1933	*Rācenāji*	1923	1925	M, apb. Rudzātu k.
136.	Šilingovs Gilārijs	1906-1964	*Rācenāji*	1929	1933	R; M
137.	Šilingovs Jāzeps	1910-1972	*Rācenāji*	1929	1931	VA, F; M, apb. II Meža k. Rīgā
138.	Švirksts Gregors	1893-1971	Bikaunieki	1926	1928	NPA
139.	Švirksts Jānis	1900-1950	Bikaunieki	1928	1940	M, apb. Bikaunieku k.
140.	Ūbelis Arnolds	1905-1943	*Zvaigznes*	1923	1940	D 1941, M (LDN)
141.	Ūbelis Jānis Ernesta d.	1908-1992	*Ūbeļi*	1936	1940	M, apb. Bērzaines k. (Valmieras raj.); trūkst ziņu
142.	Ūbelis Voldemārs	1903-19??	*Ūbeļi*	1922	1923	VA, F, T, LDN
143.	Utnāns Alberts	1916	*Salenieki*	1931	1940	VA, F, LDN; trūkst ziņu
144.	Utnāns Aloizs	1911	*Salenieki*	1934	1937	VA, EM, dzīvo Austrijā
145.	Utnāns Augusts	1862-19??	*Salenieki*	1922	1923	M, apb. Steķu KK
146.	Utnāns Broņislavs	1890-19??	*Viesturi*	1922	1924	M; trūkst ziņu
147.	Utnāns Donāts	1876-1946	*Sarkandruva*	1923	1926	M, apb. Steķu KK
148.	Utnāns Staņislavs	1880-1943	*Pūpoli*	1922	1931	M, apb. Steķu KK
149.	Vaivods Jāzeps	1911-1963	Pelēčāre	1935	1940	VA; M, apb. Steķu KK
150.	Varlāmovs Sidors	1883-19??	Mālakalns	1924	1926	M, apb. Steķu VK
151.	Vārna Andrejs	1898-19??	*Vārnas*	1922	1926	M, apb. Rudzātu k.
152.	Vecelis Staņislavs	1890-19??	Čirvonieki	1922	1927	Dzīvesvietas maiņa (1938), M
153.	Veikšāns Francis	1908-1942	Čirvonieki	1931	1940	D 1941, T, LDN, ASM
154.	Veikšāns Vladislavs	1894-1973	*Eglaines*	1923	1940	NP, PM; M, apb. Zīlānu k. (Jēkabpils raj.)
155.	Velkme Juris	1889-1958	Soltupe	1925	1926	EM, M, apb. ASV (Čikāga)
156.	Vilcāns Izidors	1907-1945	*Dūkļi*	1936	1940	NP
157.	Vilkaušs Jānis	1908-1988	*Strazdiņi*	1938	1940	M, apb. Kivlenieku k.
158.	Volkovs Adrijans	1889-19??	Čirvonieki	1923	1927	Dzīvesvietas maiņa; M, apb. Steķu VK
159.	Volkovs Zosims	1887-1945	*Lidoņi*	1923	1927	R, N, apb. Steķu VK
160.	Začests Boļeslavs	1890-19??	Rudzāti	1937	1940	M
161.	Zalāns Andrejs	1903-19??	Jaudzemi	1927	1937	Nav ziņu
162.	Zalāns Antons	1903-1945	Jaudzemi	1925	1940	T, M (LDN)
163.	Zalāns Benedikts	1901-19??	Jaudzemi	1933	1940	PM; M, apb. Iršu k. (Ogres raj.)
164.	Zalāns Boļeslavs	1891-1957	Rudzāti	1920	1940	Dzīvesvietas maiņa; M, apb. Iršu k. (Ogres raj.)
165.	Zalāns Dominiks	1891-1981	*Upmaļi*	1924	1938	NPA, D 1949
166.	Zalāns Francis	1903-1945	Brīsla	1926	1940	NP, kritis, apb. Veceļu k. (Preiļu raj.)
167.	Zalāns Jānis	1913-1934	*Sarkandruva*	1927	1934	M, apb. Steķu KK
168.	Zalāns Jānis Andreja d.	1912-1949	*Kasparāni*	1927	1940	NP, kritis, KVN
169.	Zalāns Jānis Jura d.	1911	Pelši	1932	1939	T, LDN
170.	Zalāns Jāzeps	1913-1945	*Ozolsala*	1934	1940	NP, kritis (Stirnienes pag.)
171.	Zalāns Leons	1894-1989	*Airītes*	1922	1923	PM; M, apb. Iršu k. (Ogres raj.)
172.	Zalāns Simions	1895-1998	*Liepsaliņas*	1923	1931	PM; M, apb. Talsu p. K.
173.	Zalāns Staņislavs	1911-1976	Rudzāti	1938	1940	VA, F, PM; M, apb. Veceļu k. (Preiļu raj.)
174.	Zalāns Teodors	1887-19??	Jaudzemi	1925	1927	Dzīvesvietas maiņa, M; trūkst ziņu
175.	Zarāns Gabriels	1894-1957	*Zelčinovka*	1925	1929	M, apb. Puduļu k.
176.	Zeimelis Pēteris	1901-19??	*Zaķīši*	1936	1940	Nav ziņu
177.	Zeps Donāts	1905-1988	*Vārpsala*	1929	1931	VA, F, NP; M, apb. Veceļu k. (Preiļu raj.)
178.	Zesers Andžs	1869-1946	*Gailīši*	1921	1925	M, apb. Steķu LK
179.	Zujevs Gerasims	1878-1955	Mālakalns	1922	1927	M, apb. Steķu VK
			Jaunsargi			
1.	Auzāns Roberts	1916	*Auzāni*	1939	1940	VA; dzīvo Dobeles raj.
2.	Bogdans Pēteris Jāzepa d.	1914	*Dzintari*	1939	1940	Nav ziņu
3.	Eiduks Francis	1917-1940	Zalāni	1939	1940	M (LNA), apb. Kivlenieku k.
4.	Eiduks Jānis	1919-19??	Zalāni	1939	1940	M
5.	Pastars Augusts	1922-1944	*Dambji*	1939	1940	Kritis frontē (VA, pie Rīgas)
6.	Piļups Antons	1918-1961	*Piļupi*	1939	1940	VA, F; M (traģiski, Ukrainā)
7.	Pintāns Juris*	1919	*Līčusala*	1939	1940	VA, EM, atgriezies, dzīvo Rīgā
8.	Skrūzmanis Antons	1918-1977	*Zaķi*	1939	1940	M, apb. Rudzātu k.
9.	Šaraks Antons	1922	Lāčupe	1939	1940	VA, F; dzīvo Ogres raj.
10.	Viļums Jānis	1923-1994	*Ūdentiņi*	1939	1940	VA, F; M, apb. Rudzātu k.

Piezīme.

* - bijis iesaukts VA. Pēc kara kādu laiku dzīvojis Vācijā, apprecējies ar vācieti, strādājis Vācijā, Francijā un Austrālijā. Ģimenē 5 bērni. Atgriezies Latvijā 05.1960. Tā kā viņš bija dzīvojis brīvajā pasaulē, tad viņam padomju "demokrātijā" ik uz soļa sanāk konflikti ar varas pārstāvjiem. To rezultātā pret viņu tiek safabricēta lieta un viņu apcietina. Tiesā Rīgā slēgtā tiesas sēdē 3 dienas. Tiesāšana ir interesanta (tiesājamajam starp citu tiek jautāts, kas viņu sūtījis, kādēļ viņš atbraucis ("*прuexaлu*"), uz ko Pintāns atbild, ka viņš atgriezies uz savu dzimteni, kur dzimis un audzis, bet ka "*jūs gan "прuexaлu" un agri vai vēlu jums būs jāatriežas savā dzimtenē, kur jūs esat dzimuši*"). Trešajā dienā ierodas kāds cilvēks baltā halātā un paziņo, ka tiesājamais ir psihiski slims un ir jāārstē. Pintānu uz 6 mēnešiem nosūta uz Maskavu (uz VDK psihiatrisko slimnīcu - "*Serpuhova institūtu*"), pēc tam - atpakaļ uz Rīgu (uz Tvaika ielu), tad atkal uz 3 gadiem uz Krieviju (uz VDK psihiatrisko slimnīcu uz Z no tag. Sanktpēterburgas). No turienes viņš tiek nosūtīts atpakaļ uz Rīgu un ņemts uzskaitē Tvaika ielā (kā Rīgā iebrauc kāda plašāka ārzemnieku delegācija, tā pie viņa ierodas čekas zēni baltos halātos un viņu uz laiku atkal iesloga psihiatriskajā slimnīcā).

Rudzātu nodaļas aizsardzes un jaunsardzes (1927-1940)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves dati	Dzīvesvieta	No	Līdz	Piezīmes
			Aizsardzes			
1.	Āboliņa Marta	1899-19??	Rudzātu centrs	1927	1929	Nav ziņu
2.	Aleksandroviča Tekla	1909-19??	Brīvības	1932	1938	M, apb. Puduļu k.
3.	Brice Marta	1902-1975	Rudzātu centrs	1927	1940	PM; M, apb. Madonas raj. Kinderu k.
4.	Briede Lidija	1901-19??	*Sausāsala*	1927	1932	EM (1944); trūkst ziņu
5.	Buceniece Veronika	1909-1997	Pelši	1936	1940	M, apb. Jēkabpilī
6.	Bulmeistere Matilde	1902-1988	Peivelišķi	1927	1928	M, apb. Puduļu k.
7.	Burdā Emīlija	1906-19??	*Zvirgzdiņi*	1932	1937	PM; trūkst ziņu
8.	Eiduka Genovefa	1906	Zalāni	1927	1929	Dzīvesvietas maiņa; trūkst ziņu
9.	Grīnfelde Lidija	1898-19??	Rudzātu centrs	1938	1940	Dzīvesvietas maiņa; M
10.	Intere Milda	1912-1992	Rudzātu centrs	1929	1940	M, apb. Steķu LK
11.	Kankare Lidija	1901-19??	*Jēriņbirze*	1927	1937	PM (1944); trūkst ziņu
12.	Kankare Raele	1910	*Jēriņbirze*	1927	1935	PM (1944); trūkst ziņu
13.	Klauža Sofija	1915	*Sarkandruva*	1936	1940	NPA; dzīvo Līvānos
14.	Krieva Alvīne	1907	*Apteka*	1927	1937	Nav ziņu
15.	Lappo Kira	1903	Rudzātu centrs	1936	1940	EM (1944); trūkst ziņu
16.	Lietavniece Veronika	1904-19??	Eleonorvile	1927	1933	Nav ziņu
17.	Lūse Marta	1898-1971	*Eglaine*	1927	1940	D 1941
18.	Mailīte Alvīne	1908-1940	*Stūramežs*	1927	1940	M, apb. Steķu LK
19.	Pankovska Veronika	1906	Rudzāti	1927	1928	Nav ziņu
20.	Paškēvica Olga	1901-19??	Kurčanka	1927	1933	Nav ziņu
21.	Raudive Antoņina	1913	Rudzātu centrs	1931	1939	Dzīvo Viļānos
22.	Rutkovska Valērija	1899-1975	*Ozolkalni*	1927	1940	PM; M, apb. I Meža k. Rīgā
23.	Rutkovska Vanda	1912	*Ozolkalni*	1938	1940	PM; dzīvo Rīgā
24.	Rutkovska Veronika	1915-1954	*Ozolkalni*	1938	1940	M, apb. Jaunjelgavas k. (Aizkraukles raj.)
25.	Rutkovska Veronika	1915-2001	*Ozolkalni*	1938	1940	PM; M, apb. Ulbrokas k. (Rīgas raj.)
26.	Ūbele Milda	1912-1993	*Ūbeļi*	1933	1940	M, apb. Steķu LK
27.	Ūbele Tatjana	1910-1968	*Zvaigznes*	1931	1940	D (1941), M
28.	Vaivode Veronika	1908	*Banderi*	1927	1928	Nav ziņu
29.	Vilkauša Domicella	1902-19??	Zalāni	1927	1928	Nav ziņu
30.	Zalāne Anna	1906-1989	*Airītes*	1927	1928	M, apb. Steķu KK
31.	Zalāne Benedikta	1902-1998	Rudzātu centrs	1927	1940	M, apb. Lielvārdes k.
32.	Zole Alma Jūlija	1915-194?	Rudzātu centrs	1940	1940	EM, PBV
33.	Vuciņa Marija	1911-1999	*Riepo-Vīdi*	1929	1932	M, apb. II Meža k. Rīgā
			Jaunsardzes			
1.	Budencova Proskovja	1920	Vecie Šauri	1939	1940	Dzīvo Rīgā
2.	Cērmūkša Vilma	1919	*Pelēči*	1939	1940	Dzīvo Jaunkalsnavā (Madonas raj.)
3.	Dārziņa Aleksandra	1922-1965	Vecie Šauri	1939	1940	NPA, A, P, T, LDN; M
4.	Grīnfelde Austra	1920	Rudzātu centrs	1938	1940	EM (1944); trūkst ziņu
5.	Grīnfelde Zelma	1923	Rudzātu centrs	1938	1940	Nav ziņu
6.	Kivleniece Zelma	1920	*Apteka*	1939	1940	Dzīvo Rožupes pag.
7.	Lāce Zelma	1920-1945	*Izgoda*	1939	1940	NPA, N (mīklaini)
8.	Puida Zenta	1922	*Jēkabi*	1939	1940	EM (1944); trūkst ziņu
9.	Skrūzmane Genovefa	1919-19??	*Zaķi*	1939	1940	M; trūkst ziņu

Daugavas Vanagi

Daugavas Vanagu Rudzātu nodaļa dibināta (1929). Praktiskā nodaļas darbība izbeidzas jau nākošajā gadā. Daži šīs organizācijas locekļi redzami fotogrāfijā.

No kr.: 1. rindā: Jāzeps Šilingovs, Jānis Caune, Staņislavs Rutkovskis; 2. rindā: Jānis Krauklis, Marija Zalāne (dz. Klauža), Staņislavs Zalāns

766. Rudzātu mazpulks (1935-1940)

Latvijas mazpulka himna (*Elza Stērste, Fridrihs Ķiploks*).

Lai ar sauli laukā ejam
Tīrumus un dārzus sēt,
Drīzi darbam vakarējam
Varēs augļus saredzēt.

Līdz ar sauli mūsu gaitas
Pašķiras un solī iet,
Mūsu jaunās sirdis raitas
Līdzi dzied, kad druvas zied.

Latvijas mazpulka devīze: ***AUGSIM LATVIJAI!***

Mazpulka karogs[9]**.** Puse (augšā) balta, puse (apakšā) zaļa, izmēri 150 cm x 80 cm. Karoga vidū - mazpulka emblēma (četrlapainā āboliņa lapiņa, 25 x 25 cm), augšējā stūrī pie kāta - valsts karogs (25 x 16 cm), apakšējā labējā stūrī - mazpulka reģistrācijas numurs (15 cm), virs mazpulka emblēmas - mazpulka nosaukums (izliekts lokā). Visi izšuvumi - zelta dzeltenā krāsā, kāts - brūns (2,75 m garš, 11 cm diametrā).

Karoga krāsu nozīme: baltā - dzīve, pēc kuras cenšamies, un baltai, skaidrai jābūt katra mazpulka dalībnieka sirdij; zaļā - visa mūsu nākotnes cerība slēpta mūsu zaļajos laukos, mežos, pļavās - Latvijas lauksaimniecībā. Četrlapainais āboliņš karoga vidū simbolizē mazpulku centienus pēc skaidrākām domām, taisnības un kvēlākas sajūsmas, pēc čaklākām rokām un labākas veselības, četrlapainais āboliņš ir arī laimes zīme, bet laimei pa priekšu iet darbs. Visaugstākā vieta karogā ir Latvijas valsts krāsas, jo arī visi mazpulku centieni veltīti vismīļākai un visaugstāk vērtējamai - mūsu tautai un valstij. Karogu satur brūnais kāts - Latvijas zeme - pamats, uz kura celta visa mūsu dzīve.

Karogu drīkst lietot tikai pēc tā iesvētīšanas, ko veic mācītājs.

Karogs jānes zēnam, jo karogs ir piestiprināts pie kāta, kas apzīmē šķēpu, un šķēpu pienākas nest zēnam.

[9] R.V.Rozentāls *Latvijas mazpulku vēsture*, 1996, Talsi, *Talsu tipogrāfija*, 53.-54. lpp.

Mazpulcēna svinīgais solījums. "Kā uzticīgs mazpulka dalībnieks es svinīgi apsolos klausīt Dievam un vecākiem, ziedot savu prātu skaidrākām domām, savu sirdi - taisnībai un kvēlākai sajūsmai, savas rokas - cēlākam darbam un savu veselību - labākai dzīvei, mana mazpulka, manas dzimtās zemes Latvijas un tautas labā (kopš 06.1934)."

Mazpulka emblēma un krūšu nozīme: oksidēts četrlapainais āboliņš; valkā pie cepures kreisā sāna, pie priekšējā stūra (zēni) vai virs kreisajiem deniņiem (meitenes), uz krekla vai blūzes kreisās krūšu kabatiņas, ar lapas kātiņu uz leju.

Mazpulcēna formas tērps (uz 1939). Pamatkrāsa - pelēka.

Zēniem: *cepure* (laiviņa ar šauru, zaļu iešuvīti, bez naga, ar atloku); *krekls* (vadmalas vai kokvilnas) ar 2 aizpogājamām krūšu kabatiņām (uz kreisās mazpulka nozīme (zaļš, četrlapains āboliņš, ar lapas kātiņu uz leju), mazpulka numurs, amats), dalībniekiem, kas vecāki par 17 gadiem, valkājams krekls ar uzplečiem; *prievīte un kaklasaite* (120 x 1,5 cm, materiāls: balti lina vai kokvilnas diegi un zaļa, pelēka un ķieģeļsarkana vilnas dzija, malās raksts (dažāds) - pelēks ar ķieģeļsarkano, vidū - baltais ar zaļo), diženiem, līdumniekiem un vecākiem par 17 gadiem kaklasaite pelēka; *pusgarās bikses* (mazajiem - īsās) ar platu, ērtu augšstilba daļu un piegulošu apakšstilba daļu, gali garās zeķēs vai stulmzābakos; *josta* (3,5 cm plata, zaļa, ādas), diženie un līdumnieki valkā arī zaļu ādas plecu siksnu (2,5 cm platu); *zeķes* (garas, līdz ceļgaliem, vilnas vai kokvilnas, 2,5 cm no augšas 2,5 cm plata zaļa svītra, valkājot augšmalu atloka 7,5 cm platumā); *apavi* (melnas ādas kurpes vai stulmzābaki).

Meitenēm: *cepure* (ar šauru, zaļu iešuvīti, līdzīga beretei ar stāvu, stingru malu); *blūze* (vilnas, pieguļoša, valkājama svārkos) ar zaļu, piegulošu apkakli (7 cm plata), zaļām aprocēm (3,5 cm) platas), krūšu kabatiņu kreisajā pusē (uz tās mazpulka nozīme (zaļš, četrlapains āboliņš, ar lapas kātiņu uz leju), mazpulka numurs, amats); *vasaras darba blūze* - valkājama tikai nodarbībās (kokvilna, īsas piedurknes, valkājama svārkos) ar pelēku apkakli, virs kuras zaļa satīna apkaklīte (2 mm mazāka par apakšējo); *prievīte un kaklasaite* tāda pati kā zēniem; *svārki* (vilnas, no 6 gabaliem, ne īsāki par 35 cm no zemes) ar 2 uzšūtām, aizpogājamām kabatām (augšmala slīpa) priekšpusē; *josta* tāda pati kā zēniem; *zeķes* (garas); *apavi* (melnas kurpes, papēži ne augstāki par 3,5 cm).

Mazajām blūzes vietā svārkiem piepogājams ņieburs, zem tā balta blūzīte ar garām piedurknēm; mazās var valkāt arī dalībnieču tērpu.

Mazpulka dalībnieka sporta tērps: balts krekls (triko vai auduma), zaļas īsas bikses - brīvi šorti (kokvilnas). Uz krekla krūtīm vidū uzšūts mazpulka numurs baltā krāsā. Kājās melnas čības, bez zeķēm.

Tērpi vadītājiem. Mazpulku vad-jiem un vad-jām tērpi līdzīgi. Pamata atšķirības: *vīriešu cepures* atloka augšējā malā zelta krāsas uzšuvumi, kreisajā augšējā stūrī - zeltīts četrlapu āboliņš, parādes cepurei - melns, spīdīgs nags; *sievietēm cepures* no pelēka samta, ar zaļu iešuvīti, cepurei apkārt zelta uzšuvums, četrlapu āboliņš - zelta; *kaklasaites* garas (zaļas, vilnas). Rajonu vecākiem un inspektoriem kreklam ir zaļas (2 mm platas) apšuves ap apkakli, uzplečiem un krūšu kabatiņu atlokiem, bet biksēm sānu vīles apšūtas ar tādu pašu zaļu iešuvi.

Aviācijas sekciju dalībniekiem un vad-jiem visas formas tērpa zaļās detaļas zilas.

Mazpulka vēsture un darbība[10].

Priekšvēsture. 20. gs. Sākumā lauksaimnieciski attīstītajās valstīs, vispirms jau ASV, satraukumu rada pārmērīga urbanizācija. Ap 1900 ASV tiek veikta plaša aptauja, kas parāda, ka tikai 2 % no 14 g.v. lauku zēniem grib nodarboties ar lauksaimniecību. Dažādi uzlabojumi darbā, atvieglojumi un tehnikas ieviešana lauksaimniecībā rezultātus nedeva. Tāpēc ASV zinātnē un praksē pārbaudītiem atzinumiem izveido 4-H klubus, kuru uzdevums - ieinteresēt jaunatni zemkopja darbā un aizkavēt jauniešu aizplūšanu uz pilsētām. ASV ieinteresētās institūcijas, pārbaudījušas šo klubu lietderīgumu, ar organizācijas *International Education Board* finansiālo palīdzību sāk šo klubu ideju propagandēt Eiropas valstīs (Dānijā, Zviedrijā, Somijā u.c.). Studējot ASV, ar šo klubu ideju iepazīstas arī K.Ulmanis. 1910. gadā viņš žurnālā *Zemkopis* ievieto rakstu *Saimnieku dēli* - tas ir pirmais nākošo mazpulku idejas publicējums Latvijas presē. Tam seko K.Ulmaņa satīriskais raksts *Noteikumi mūsu dēlu aizdzīšanai svešumā* žurnālā *Zeme* (1914). Tomēr paiet vairāk kā 10 gadu, līdz K.Ulmaņa propagandētās idejas atrod dzirdīgas ausis, un tikai 1927. gadā Latvijas L/s Centrāle (LLC) sāk nopietni domāt par mazpulku organizēšanu. 1928. gadā intensīvi tiek vāktas ziņas par lauku jaunatnes organizāciju darbību ārzemēs un pētītas iespējas šo organizāciju

---

[10] *Latvijas zeme, zemnieks un viņu darbs*, Rīga, 1940, 167.-176. lpp.; R.V.Rozentāls *Latvijas mazpulku vēsture*, 1996, Talsi, *Talsu tipogrāfija*, 11.-13., 21., 28.-29., 31.-32., 34., 37., 39.-40., 48., 56.-57., 69.-71., 73., 75.-78., 82.-83., 89., 93.-95., 99.-101., 115.-116. lpp.

pielāgošanai Latvijas apstākļiem. 19.06.1929 LLC savā valdes sēdē uzdod agronomam J.Gulbītim ievadīt mazpulku organizēšanu.

Laikrakstā *Brīvā Zeme* agr. K.Ulmaņa redakcijā tiek iespiests amerikāņu rakstnieka Fr.Keisa stāsts *Zem baltzaļā karoga*, kurā saistoši un interesanti attēlota Amerikas jaunatnes darbs un dzīve l/s klubos (4-H). Stāsts gūst plašu atbalstu latviešu sabiedrībā. Stāstā pirmo reizi jaunatnes kluba vietā tiek lietots vārds "mazpulks", šī vārda autore ir rakstniece Ausma Roga (īstā vārdā Anna Ēvelīte, dz. 1902, kopš 15.03.1934 - žurnāla *Mazpulks* literārās nodaļas redaktore). Pirmais mazpulks - *Asni* - Latvijā nodibināts 8.11.1929 Ezeres sešklasīgajā p-sk.

Mazpulka uzbūve. LLC mazpulku un jaunatnes nodaļā tiek izstrādāta instrukcija, kurā norādīts, ka mazpulka dalībniekam jāmācās saprast to, ka, strādājot lauksaimniecībā un mājsaimniecībā, audzējot dažādus augus un dzīvniekus, vērojot to attīstību un redzot sasniegumus un materiālos ieguvumus, cilvēks aug, attīstās un izveidojas stiprs miesā un garā. Toreizējās LLC (pēc 15.04.1935 - Latvijas L/s Kameras (LLK)) instrukcija nosaka, ka mazpulka izveidošanai vajadzīgi ne mazāk kā 5 dalībnieki un to pieļaujamais vecums - 12-21 gads, bez tam mazpulkā uzņem tikai ar vecāku piekrišanu. Mazpulcēna kandidāta pārbaudes laiks - 3 mēneši. Šajā laikā ir sekmīgi jāmācās, priekšzīmīgi jāuzvedas, jābūt disciplinētam, jābūt zinošam Latvijas Valsts un mazpulka organizācijas vēsturē. Ja pārbaudes laiks tiek izturēts sekmīgi, tad mazpulcēna kandidāts kļūst par pilntiesīgu mazpulcēnu un tiek iesaistīts mazpulkā. Viņam ir tiesības iegādāties mazpulcēna emblēmu un formas tērpu, un lietot tos svētkos un svinīgos pasākumos. Mazpulkā var darboties arī kandidāti - mazpulka mazajie (8-12 g.v.). Katram mazpulcēnam jādarbojas patstāvīgi kādā l/s, mājturības, amatniecības vai citā kādā praktiskā darba nozarē pēc mazpulku darbības programmas. LLK mazpulku vad-jiem organizē lekcijas, kursus un seminārus. tiek organizētas arī mazpulcēnu sacensības sava mazpulka, rajona, novada un valsts līmenī. Ļoti nozīmīgas mazpulka dzīvē ir mazpulku ražojumu un darbu skates, kuras rīko rudeņos pēc ražas novākšanas. Lai mazpulcēni būtu ieinteresēti čakli darboties, tad katram mazpulka dalībniekam ir jāiekārto speciāla grāmatiņa - *Mazpulka dalībnieka vadonis - grāmatvedība*. Tajā tiek uzskaitīts iegūtās ražas daudzums, tās vērtība, izdevumi, ienākumi, iegūtā peļņa un pašizmaksa. Pareizai aprēķināšanai LLK mazpulkam katru gadu dod norādījumus par aprēķinos lietojamām cenām.

1930. gads. 01.1930 LLC izdod brošūru *Zeme un jaunatne*, kurā tuvāk apskatīti mazpulku darbības veidi. Brošūru bez atlīdzības izplata lauku iedzīvotāju vidū. Pavasarī nodibinās vēl 15 mazpulki. Rudenī tiek izdots *Mazpulku dalībnieku vadonis* - rokasgrāmatas atsevišķām nozarēm (laukkopība, sakņkopība, cūkkopība, cūkkopības grāmatvedība, apģērbs meitenēm, veļas šūšana un lāpīšana, audumu krāsošana mājās, apģērbu un telpu tīrīšana, putnkopība, putnkopības grāmatvedība, laukkopības un sakņkopības grāmatvedība, ogulāji un augļu koki, kultūraugu kaitēkļu, slimību un nezāļu apkarošana).

Lai iepazītos ar jaunatnes audzināšanu ārzemēs, agronomi dodas komandējumos uz Poliju, Zviedriju un Dāniju. 1.10. par mazpulku mājturības instruktori pieņem Kaucmindes mājturības semināra absolventi K.K.Andersoni.

Mazpulku skaits: 16 (211 dalībnieki). No pirmajiem 16 mazpulkiem tikai 2 noorganizēti tieši pie p-sk. un 2 - pie l/s un mājturības skolām, pārējie - pie lauksaimnieku un jauniešu organizācijām. Pirmo mazpulku darbība parāda, ka tie nekaitē skolu darbam, bet gan ir vērtīgi palīgi. Tāpēc vēlāk gandrīz visi mazpulki noorganizēti pie skolām, un 90% mazpulku vad-ju ir skolotāji.

1931. gads. Kopš 15.02. reizi mēnesī iznāk mēnešraksts *Mazpulks*.

24.-25.02. notiek 1. kopējā mazpulku vad-ju un dalībnieku sanāksme (Rīgā, piedalās 103 mazpulku dalībnieki un 16 mazpulku vad-ji). 25.02. LLC pirmajiem 12 mazpulkiem, kas sekmīgi beiguši savas darbības pirmo gadu, uzdāvina pirmos baltzaļos karogus, kuri pirms tam tiek iesvētīti.

13.04. LLC nodibina īpašu mazpulku nodaļu.

Noturēti 4 priekšlasījumi par mazpulku nozīmi un uzdevumiem. Sarīkoti 3 dienu augļu un sakņaugu pārstrādes kursi (3 mazpulkos) un 5 dienu rokdarbu kursi (4 mazpulkos).

Decembrī mazpulki piedalās I Latvijas ražojumu izstādē Rīgā un iegūst 1. godalgu un Zemkopības ministrijas I šķiras atzinības rakstu.

Mazpulku skaits: 61 (1024 dalībnieki). 2 mazpulki noorganizē darbu skates, saražoto vērtību kopsumma: Ls 27,247.

1932. gads. 15.-15.02. notiek 2. kopējā mazpulku vad-ju un dalībnieku sanāksme (Rīgā), kurā tiek izraudzīti pirmie 7 mazpulka diženie - labākie no labākajiem dalībniekiem atsevišķos apgabalos (piedalās 150 dalībnieki no 32 mazpulkiem).

7.-10.10. mazpulku dalībnieki pirmo reizi rāda savus darbus plašākai sabiedrībai Latvijas IV dārzkopības izstādē Rīgā, kur LLC mazpulku nodaļa iegūst zelta medaļu. Izstādē piedalās 57 mazpulki, no kuriem 31 saņem dažādu pakāpju godalgas.

Mazpulku skaits: 98 (1403 dalībnieki). Mazpulki noorganizē 93 darbu skates, saražoto vērtību kopsumma: Ls 53,922.

1933. gads. 6.-7.03 notiek 3. kopējā mazpulku vad-ju un dalībnieku sanāksme (Liepājā), kurā no jauna tiek izraudzīti 11 mazpulku diženie, kuri savstarpējā sacensībā izraugās pirmos 2 mazpulku līdumniekus (augstākā pakāpe mazpulku saimē). Sanāksmē piedalās 150 dalībnieku no 12 mazpulkiem. Mazpulki piedalās valsts mēroga sacensībās *Labāko pļavu kultūrzāļu sēklu audzētāju konkurss*, *Vislielākās kāpostgalviņas izaudzēšana* un *Vislielākās lopbarības bietes izaudzēšana.*

Noturēti 192 priekšlasījumi par mazpulku darbību, nozīmi un jaunatnes audzināšanu (17,808 klausītāji). Sarīkoti 16 augļu dārzu un dārzāju kursi (183 dalībnieki), 7 mājas amatniecības kursi (86), 3 mājas izdaiļošanas kursi (52) un 3 rokdarbu un aušanas kursi (30).

Mazpulku skaits: 183 (2102 dalībnieki). Mazpulki noorganizē 177 darbu skates, saražoto vērtību kopsumma: Ls 69,585. Mazpulku dalībnieku skaitā apm. 80 % ir skolēni.

Izgatavots un 18.11. karogmastā uzvilkts pirmais valsts karogs.

1934. gads. Tiek izraudzīti 22 diženie un 2 līdumnieki. 28.04. pieņemti *Noteikumi par mazpulkiem*. Kā jauninājums mazpulku darbībā tiek ieviestas īslaicīgās un ilglaicīgās pieccīņas.

Mazpulku īslaicīgās pieccīņas galvenās daļas ir: 1) l/s vai dārzkopības darbs (kaplēšana, augļu novākšana, ogu lasīšana utt.); 2) lopkopības darbs (zirga aizjūgšana, eksterjera novērtēšana utt.); 3) amatniecības vai mājsaimniecības darbs (grābekļa zaru ielikšana, kastes, groziņa pagatavošana, gultas klāšana, ābolu vai kartupeļu mizošana utt.); 4) izlūku gājiens (ātrums, veiklība, attapība utt.); 5) rakstu darbs (izpildījums, saturs utt.). Pieccīņas notiek atsevišķu mazpulku, rajonu, novadu un valsts mērogā.

Mazpulku ilgstošās pieccīņas galvenās daļas ir: 1) zemes kultivēšanas darbs (celmu laušana, zemes nosusināšana, apmežošana, ogu dārza ierīkošana (meitenēm) utt.); 2) mājas apkārtnes izdaiļošana (košuma dārza ierīkošana, iebraucamā ceļa uzlabošana utt.); 3) mājas labierīcību un ērtību vairošana (ūdens piegādes iekārtošana, netīrā ūdens notekas ierīkošana, istabas izbalsināšana, rokdarbi, aušana utt.); 4) saimniecības darbu apraksts (par 1 mēnesi); 5) sabiedriskās dzīves apraksts (par 6 mēnešiem vai 1 gadu) savā pagastā vai pilsētā.

Sarīkotas 48 pieccīņas mazpulku mērogā (331 dalībnieks).

Noturēti 117 priekšlasījumi par mazpulka darbību, nozīmi un jaunatnes audzināšanu (27,830 klausītāji). Sarīkoti 18 konservēšanas kursi (231 dalībnieks), 5 mājas izdaiļošanas kursi (199), 3 ēdienu gatavošanas kursi (59), 3 audumu krāsošanas kursi (50), 2 rokdarbu kursi (24) un 8 mājamatniecības kursi (174). Nolasītas vairākas lekcijas radiofonā. Kopš 1934 mazpulki nodarbojas arī ar savvaļas ārstniecības augu vākšanu.

1.06. K.Ulmanis tiek ievēlēts par Latvijas mazpulku Virsvadoni, 09. tiek nodibinātas K.Ulmaņa 2 ceļojošās balvas labākajiem pieccīņu meistariem: 1. balva - ozollapu vainagots sudraba arkls, 2. balva - sudraba vārpu vainags uz ozolkoka vairoga. 29.11. LLC sarīko mazpulku 5 gadu jubilejas svētkus.

No 15.06. mēnešraksts *Mazpulks* tiek izdots palielinātā formātā, uz 40 lpp.

Mazpulku skaits: 377 (5846 dalībnieki). Mazpulki noorganizē 331 darbu skati, saražoto vērtību kopsumma: Ls 183,275. Mazpulku dalībnieku skaitā apm. 90 % ir skolēni. Ar retiem izņēmumiem gandrīz visi mazpulku vad-ji ir skolotāji. Mazpulki darbojas galvenokārt laukkopībā un sakņkopībā, apstrādājot 113,2 ha zemes.

1935. gads. Pēc 1934. gada valsts apvērsuma mazpulku skaits strauji pieaug. Tāpat arī plaši izvēršas dažādas mazpulku sacensības valsts mērogā (piem., aršanā, zemes rakšanā, slaukšanā, adīšanā).

Tiek izraudzīti 46 diženie un 4 līdumnieki.

29.01. amatā tiek apstiprināts Latvijas mazpulku mācītājs Arnolds Lūsis un pieņemts papildinājums mazpulku iekārtas un darbības noteikumiem, ar kuru tiem mazpulku dalībniekiem, kuri sevišķu apstākļu dēļ nevar darboties lauksaimnieciskā darbā, atļauts darboties citās grupās (literārā, sporta, atturības u.c.), savukārt bijušajiem mazpulcēniem (pēc 21. g.v. sasniegšanas) atļauts veidot savas biedru - veicinātāju grupas un darboties mazpulka vad-ja uzraudzībā. Tāpat tiek noteikts, ka mazpulku diženos iecelj atsevišķos rajonos martā un aprīlī (ne vairāk kā 40 diženo valstī) un līdumniekus iecelj gada beigās, ka katrs mazpulcēns savā 100 m^2 lauciņā var audzēt ne vairāk kā 2 kultūras, par katru vedot pilnīgi atsevišķu grāmatvedību, un ka no šī gada mazpulku dalība *Meža dienās* ir obligāta. Tāpat arī tiek noteikts, ka turpmāk īslaicīgās pieccīņas ir obligātas visos mazpulkos, un papildus tiek ieviestas arī ilgstošās pieccīņas.

17.08.-1.09. notiek novadu mazpulku pieccīņas, slaukšanas un aršanas sacensības, kurās piedalās 1. godalgas ieguvēji no vietējām mazpulku sacensībām. Savukārt novada 1. godalgas ieguvēji piedalās pirmajās Valsts pieccīņas sacensībās Koknesē (12.-13.10.). 11.-18.10. Rīgā notiek mazpulku darbu izstāde.

Sarīkoti pirmie kursi mazpulku vad-jiem (900 dalībnieki) un ieviests mazpulku formas tērps.

15.04. Latvijas mazpulkus iedala 10 mazpulku novados (Rīgas-Cēsu, Valkas-Valmieras, Gulbenes, Rēzeknes, Daugavpils, Jēkabpils, Jelgavas, Talsu-Ventspils, Liepājas, Rīgas pilsētas), katram novadam apstiprinot savu novada mazpulku inspektoru - agronomu. Tiek noteikts, ka no 15.04. visu mazpulku darbību Latvijā pārzina, saskaņo un vada LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļās mazpulku nozare un mazpulku inspektori rajonos uz vietām.

Mazpulku skaits: 807 (18,269 dalībnieki). Mazpulki noorganizē 757 darbu skates, saražoto vērtību kopsumma: Ls 305,359. Mazpulcēni apsaimnieko 248,6 ha zemes.

1936. gads. Nostiprinās mazpulku kustība pilsētās, īpaši Rīgā (Mežaparka rajonā tiek atklāta mazpulku mītne *Saules dārzs*, kur 17.-21.05. sarīko īpašu mazpulku darbu izstādi - tirgu). Sākot ar 31.05.1936, radiofonā katru mēnesi tiek noturēts viens raidījums *Mazpulku rīts*, 1.07.1936 sāk iznākt žurnāls mazpulku vad-jiem (6 reizes gadā) *Vadītājs*. 6.-13.09. mazpulki piedalās Pļaujas svētkos Rēzeknē (375 mazpulku vad-ji, 1918 mazpulcēni).

Izraudzīti no jauna 64 diženie un 5 līdumnieki.

23.11.1936 tiek apstiprināts jaunā tipa mazpulka dalībnieku formas tērps.

Mazpulku dalībnieki vairāk vērības sāk piegriezt lopkopībai un mājturībai, apvienojoties sekcijās - nodibinātas 130 lopkopības sekcijas (814 dalībnieki). Liela aktivitāte vērojama arī garīgā un sabiedriskā jomā (sporta, literatūras, aviācijas, mūzikas u.c. sekcijas). Šajā gadā noorganizēta mazpulku līdzdalība augu slimību un kaitēkļu apkarošanas propagandā, sarīkotas *Karogu mastu ierīkošanas sacensības*, uzņemta mazpulku filma *Zem baltzaļā karoga*. Sākot ar šo gadu, daudzos mazpulkos tiek veikti meteoroloģiskie mērījumi, kas turpinās arī nākamajos gados. Tāpat arī, sākot ar šo gadu, mazpulcēnu ģimenēs uz vasaras sezonu tiek pieņemti trūcīgo pilsētnieku bērni. No šī gada noteikta mazpulku obligāta dalība *Spodrības nedēļā*.

Noturēti 389 priekšlasījumi par mazpulku darbību (58,892 klausītāji). Sarīkoti mājsaimniecības sekciju vad-ju kursi (206 dalībnieces). Ar 1936 plašāk tiek izvērsta mazpulku vasaras darba nometņu organizēšana.

Mazpulku skaits: 898 (25,441 dalībnieki). Mazpulki noorganizē 845 darbu skates, saražoto vērtību kopsumma: Ls 296,261. Mazpulku dalībnieku skaitā 80 % ir skolēni, 20 - skolu beigušie. Mazpulcēni apsaimnieko 215,5 ha zemes. Noorganizēti 2 jauni mazpulku novadi: Daugavas un Kuldīgas.

1937. gads. Mazpulki piedalās *Kāpostu audzēšanas konkursā*, vasarā 9 mazpulkos darbojas sulu pārstrādes aparāti, mazpulki pirmoreiz piedalās dzelzslūžņu vākšanā, Talsu-Ventspils novadā tiek sarīkoti tautas deju un rotaļu kursi, Jelgavā sarīkoti 4 aušanas kursi, sarīkoti pirmie *Mazpulku sanitārkursi* (Rīgā, 21 dalībnieks), piešķirtas godalgas par sekmīgi veiktiem izmēģinājumiem augu kaitēkļu un slimību apkarošanā.

Izraudzīti no jauna 108 diženie un 6 līdumnieki.

Vasarā sarīkotas 106 3-5 dienas garas mazpulku nometnes (10,333 dalībnieki), kuru laikā notikušas dažādas pieccīņas un sacensības (aršanā, zemes rakšanā, komposta gatavošanā, ārstniecības augu ievākšanā un apstrādē, adīšanā, šaušanā u.tml.), mazpulcēni apmācīti ierindas mācībā un iepazīstināti ar jauniem darba paņēmieniem mājsaimniecībā, laukkopībā, tautas dejām, rotaļām u.c. Neiztrūkstošas katras nometnes sastāvdaļas ir vakara un rīta junda, ugunskurs ar priekšnesumiem un ierindas mācība (stājas veidošanai).

Noturēti 692 priekšlasījumi par mazpulka darbu, nozīmi un jaunatnes audzināšanu (101,369 klausītāji). Lielā vērība šajā gadā veltīta mājsaimniecības propagandai: sarīkoti 85 kursi: standartiesaiņojuma gatavošanā (714 dalībnieki), galdniecībā (613), ādas darbos (368), dzintara slīpēšanā (175), pinuma darbos (97), kokļu gatavošanā (13) utt. Strauji pieaug mazpulku interese par lopkopību (mazpulcēni kopā audzē 244 kumeļus, 706 telītes, 76 aitas, 3457 mājputnus, darbojas 66 trušu audzētavas). Mazpulcēniem sarīkoti kursi mājamatniecībā (1995 dalībnieki), tautiskajās dejās (11,614), mājturībā un rokdarbos (783), mājas apkārtnes izdaiļošanā (107).

09.1937 mazpulki piedalās Pļaujas svētkos Jelgavā (786 mazpulku vad-ji, 2036 mazpulcēni). Ar 1937 visos mazpulkos ieviesta obligāta ierindas mācība, šaušanas apmācība un sacīkstes (mazpulku pieccīņas - gan īslaicīgās, gan ilgstošās).

Gada beigās 6325 mazpulku dalībnieku vecāku saimniecībās valsts karogi plīvo jaunos, glītos karogmastos, žurnāls *Mazpulks* izdots 27,000 eksemplāru. Mazpulku dalībnieku skaitā 79,6 % ir skolēni,

20,4 - skolu beigušie. Mazpulku skaits: 1042 (32,466 dalībnieki). Mazpulki noorganizē 985 darbu skates, saražoto vērtību kopsumma: Ls 256,362. Mazpulcēni apsaimnieko 234,8 ha zemes. 80 % mazpulcēnu darbojas laukkopībā un sakņkopībā.

1938. gads. 8.01. Rīgas Sporta namā notiek 2. *Mazpulku eglītes vakars*, kurā piedalās Rīgas novada mazpulki, vairāki simti lauku mazpulku dalībnieku un ap 3000 mazpulku vecāku un draugu. 22.01. Daugavpils Vienības namā notiek 6 Daugavpils mazpulku karoga svētki, kuros reizē 260 Daugavpils mazpulcēnu nodod svinīgo solījumu. Vasaras nometnē Staļģenē mazpulcēni apgūst jāšanas prasmi. Paplašinās interese par šaušanas sportu un tiek iegādātas mazkalibra šautenes. No šī gada mazpulki sāk dalību valsts pasīvās gaisa aizsardzības darbā, piedalās sava pagasta stārķu ligzdu uzskaitē, augstākā un garākā tilta reģistrēšanā.

Izraudzīti no jauna 154 diženie un 6 līdumnieki.

Sarīkoti kursi: mājas amatniecībā (268 dalībnieki), sedlinieku darbos (208), ādas darbos (185), augļu standartiesaiņošanā (128), dzintara apstrādē (80), grāmatsiešanā (88) un kokļu gatavošanā (31). Pieaugusi interese par lopkopību - mazpulcēnu audzēto mājlopu un mājputnu skaits gandrīz dubultojies (salīdzinot ar 1937), darbojas 312 lopkopības sekcijas. No jauna nodibinātas 129 mājsaimniecības sekcijas (kopā 617 ar 8396 dalībniecēm). Sarīkoti 9 aušanas kursi (93 dalībnieces - mājsaimniecības sekciju vadjas), visā valstī katrā rajonā sarīkoti 2 dienu kursi dzijas krāsošanā ar dabiskām un ķīmiskām krāsām. Darbojas 38 dārzkopības un 23 biškopības sekcijas. Mazpulkos ir 561 bišu saime, ierīkotas 82 lecektis, 198 kokaudzētavas, 66 dekoratīvo krūmu audzētavas un 30 ziemciešu puķu audzētavas.

Sarīkotas 58 3-5 dienas garas mazpulku vasaras nometnes. Vasarā pirmoreiz notiek plaša mēroga mazpulku vad-ju sagatavošana - īpašus kursus - nometnes pabeidz 574 mazpulku vad-ji.

Gada beigās 10,813 mazpulku dalībnieku vecāku saimniecībās valsts karogi plīvo jaunos, glītos karogmastos, valstī nav neviena pagasta vai pilsētas, kur nedarbotos kāds mazpulks. Mazpulku dalībnieku skaitā 79,6 % ir skolēni, 20,4 5 - skolu beigušie. Mazpulku skaits: 1062 (38,347 dalībnieki). Mazpulki noorganizē 1014 darbu skates, saražoto vērtību kopsumma: Ls 317,512. Mazpulcēni apsaimnieko 264,6 ha zemes.

Mazpulku vadība un pārraudzība valstī pilnīgi nostabilizēta, mazpulku darbību pārzina un saskaņo LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas, novados darbojas 13 inspektori. Visi novadi sadalīti 100 rajonos, kuru robežas sakrīt ar parasto LLK agronomisko rajonu robežām. Lielākajās pilsētās izveidoti 17 rajoni, tātad kopā pavisam 117 rajonu. Katra rajona priekšgalā atrodas raj. vecākais - piedzīvojis un aktīvāks mazpulka vad-js.

1939. gads. Janvārī Rīgas Sporta namā notiek 3. *Mazpulku eglītes vakars*, kurā piedalās 3500 mazpulcēnu un tikpat daudz mazpulku vecāku, draugu un labvēļu. 14.-19.04. Rīgā, Skolu muzejā notiek 1. vidējo mācību iestāžu mazpulku ziemas darbu skate.

Apstiprināti jaunie mazpulku dalībnieku formas tērpi.

Ar 01.1939 mazpulkiem pievienojas aerokluba aviācijas pionieru pulciņi un mazpulkos sāk aktīvi darboties aviācijas sekcijas. Decembra beigās Rīgas Sporta namā pirmoreiz notiek telpā lidināmo lidmodeļu sacensības (26 dalībnieki ar 28 lidmodeļiem).

2.-4.09. Rīgā notiek mazpulku 10 gadu jubilejas svētki. 2.09. notiek sacensības, 3.09. mazpulcēni dodas uz brīvizrādēm nacionālajā Operā, Nacionālajā teātrī, Dailes teātrī un uz brīvkoncertu Sporta namā. Pēc tam notiek manifestācijas gājiens gar Prezidenta pili un svētbrīdis Brāļu kapos. 4.09. no rīta notiek svinīga mazpulcēnu - valsts mēroga sacensību uzvarētāju apbalvošana, pēcpusdienā - lielā mazpulku skate Uzvaras laukumā (20,000 dalībnieku); gājiens, vingrojumu un deju demonstrējumi, karogu maiņas gājiens un dalībnieku parāde.

Mazpulku skaits: 1082 mazpulki (40,083 dalībnieki). Uz 1939 kopš 1934 sarīkotas 3932 mazpulku darbu skates un mazpulki saražojuši vērtības par Ls 1,368,769, pavisam sarīkotas 183 vasaras darba nometnes (22,101 dalībnieki).

1940. gads. 6.01. Rīgas Sporta namā notiek 4. *Mazpulku eglītes vakars*, kurā piedalās 7500 mazpulcēnu, viņu piederīgo un draugu. 2.-6.01. Latvijas aeroklubs Rīgā sarīko mazpulku aviācijas sekciju vad-ju kursus (26 dalībnieki).

1.01. pieņemti noteikumi par mazpulku vad-ju standartiem (pie mašīnām, nometnēs un citur) un mazpulku dalībnieku formas tērpu lietošanu.

Pirmos mazpulkus 1929. un 1930. gados noorganizē un vada visā valstī Latvijas L/s centrālbiedrība, no 1931 šim darbam pievienojas Kurzemes l/s b-bu savienība, no 1933 - Zemgales L/s centrālbiedrība, no 1934 - arī Latgales l/s b-bu savienība. Pēc 15.04.1935 visu mazpulku vadību pārņem

LLK, mazpulku pārraudzību sadala novados un rajonos, katram novadam iecel savu novada inspektoru, katram rajonam - raj. vecāko. Uz 1940 visa valsts sadalīta 118 rajonos, kas apvienoti 13 novados.

Rudzātu mazpulka darbība.

Mazpulka izveide. Izvēršoties mazpulku kustībai valstī, arī Rudzātu pag. sabiedrībā rodas interese un vēlēšanās nodibināt mazpulku arī savā pagastā. 10.03.1935 Rudzātu sešklasīgajā p-sk. sapulcējas skolotāji un 39 skolēni. Sapulci atklāj un to vada skolas pārzinis Jānis Bricis[11]. Viņš izskaidro mazpulka organizācijas valstisko nozīmi jaunatnes audzināšanā, iepazīstina ar mazpulka veidošanās vēsturi, pastāsta par tās dalībnieku pienākumiem un uzdevumiem, kā arī par mazpulka dzīvi: par to, ka katrs dalībnieks pats izvēlas tādu darbu, kuru veicot viņš var sasniegt vislabākos rezultātus, un kas dod visvairāk gan pašam mazpulcēnam, gan viņa ģimenei, gan visai valstij. Pirmajā Rudzātu mazpulka organizēšanas dienā mazpulkā iestājas 32 skolēni. Par Rudzātu mazpulka pr-ku mazpulcēni no sava vidus izvēlē P.Kassalieti, par v-ku - A.Pastaru, par sekr. - P.Pīnieku. Revīzijas komisijā ievēl T.Pastari, M.Bulmeisteri un J.Pastaru.

Ar 21.06.1935 LLK rakstu (nr. 24318) Rudzātu mazpulks tiek reģistrēts kā 766. mazpulks un par tā vad-ju tiek apstiprināts Rudzātu p-sk. pārzinis J.Bricis. Ar 27.11.1935 LLK rakstu (nr. 46633) par mazpulka vad-ja palīdzi tiek apstiprināta skolotāja A.Raudive, kura šajā amatā strādā līdz 29.07.1938. Pēc tam viņas vietā ar LLK rakstu (nr. 27827) apstiprina skolotāju M.Brici[12].

13.07.1937 Līvānu pag. Mežancānu I pakāpes p-sk. tiek nodibināta 766. Rudzātu mazpulka nodaļa. Par šīs nodaļas vad-ju ar 4.08.1937 LLK rakstu (nr. 35118) tiek apstiprināta šīs skolas pārzine E.Geidāne. Nodaļā tiek uzņemti 8 Mežancānu skolas skolēni

Ar 18.10.1937 LLK rakstu (nr. 41988) 766. Rudzātu mazpulks tiek ieskaitīts standarta reģistrā un tam piešķirtas tiesības lietot karogu un zīmogu. 29.12.1937 Rudzātu pag. valde pārskaita LLK Ls 42 Rudzātu mazpulka karoga izgatavošanai un jau 26.05.1938 notiek svinīga karoga pasniegšana Rudzātu mazpulkam.

Šajā pasākumā kā ciemiņi piedalās LLK pārstāve - Jēkabpils novada inspektrise - agronome R.Kundziņa[13], pag. vadība, skolotāji un pag. iedzīvotāji. Mazpulkam karogu pasniedz Rudzātu pag. vecākais P.Būmanis. Pēc karoga saņemšanas mazpulcēni dod svinīgo solījumu. Svinīgā sanāksme noslēdzas ar mazpulcēnu un skolēnu sagatavotajiem priekšnesumiem (skat. foto).

Sākumā Rudzātu mazpulks ir pakļauts Daugavpils novadam, bet vēlāk ar LLK rīkojumu[14] tas tiek pievienots Jēkabpils mazpulcēnu saimei (tajā ietilpst 54 mazpulki, kas iedalās 6 rajonos). Rudzātu mazpulks tiek iekļauts Līvānu rajonā (kurā vēl bez tam ietilpst 747 Gavartienes, 504. Jersikas, 201. Līvānu I, 279. Līvānu II, 351. Līvānu Komercskolas, 1055. Līvānu-Sīļu, 1006. Upenieku, 198. Vanagu, 54. Vīpes un 773. Mežāres mazpulki).

Rudzātu mazpulka izaugsmi veicina LLK mazpulku un jaunatnes nodaļas palīdzība un materiālais atbalsts. Jau pirmajā savas pastāvēšanas gadā Rudzātu mazpulks saņem 53 grāmatas mazpulka bibliotēkai. Pēc tam katru gadu mazpulks saņem grāmatas un dažādas balvas.

Mazpulka pastāvēšanas laikā tajā sastāvējuši 92 mazpulcēni (skat. tab. ***766. Rudzātu mazpulka dalībnieki (1935-1940)***).

---

[11] LLK raksts nr. 27129, 14.06.1935.
[12] LLK raksts nr. A-18870, 18.10.1938.
[13] Agronome, Jēkabpils novada mazpulku inspektrise. Dz. 20.05.1910 Valmierā. Beigusi LVU L/s fakultāti, mazpulku vad-ju kursus. Bijusi Latvijas aerokluba biedre. Vadījusi mazpulku organizācijas (1935-1940).
[14] LLK raksts nr. A-18870, 18.10.1936.

Mazpulka karoga saņemšana un svinīgā solījuma parakstīšana (26.05.1938)

Rudzātu mazpulks (1938, no kr.), 2. rindā: 2. - A.Raudive (mazpulka vad-ja palīdze), 3. - J.Bricis (mazpulka vad-js); 3. rindā: 2. - V.Cērmūkša

Mazpulka saimnieciskā darbība. Pirmajā mazpulka darbības gadā mazpulcēni uzsāk rosīgu darbību savu vecāku saimniecībās. Viņi savos 100 m^2 lielajos izmēģinājumu lauciņos audzē *Ekendorfas* un *Barres* šķirnes lopbarības bietes. Bez tam viņi audzē un kopj mājlopus un mājputnus, kā arī aktīvi palīdz saviem vecākiem. Turpmākajos gados mazpulcēni turpina audzēt lopbarības bietes, kā arī linus, kaņepes, kāpostus u.c. kultūras. Rūpīgi kopjot un pielietojot savos lauciņos pareizu agrotehniku, mazpulcēni pārliecinās paši un pārliecina savus vecākus un

kaimiņus par to, cik izdevīgi ir audzēt tīršķirnes kultūras un, ka, ievērojot pareizus kultūraugu audzēšanas noteikumus, ir iespējams iegūt augstas ražas.

1936. gadā Rudzātu mazpulkā ir izveidota arī lopkopības sekcija. Ik gadus tajā darbojas 8-10 mazpulcēni. Viņi, galvenokārt savu vecāku saimniecībās, audzē sugas lopus (tīršķirnes un krustojumus): kumeļus un teļus, kā arī mājputnus. Visaktīvāk ar lopkopību nodarbojas mazpulcēni E.Bogdans, J.Zarāns, J.Bindars, J.Lācis u.c. Lopkopības sekciju sabiedriskās kārtā vada Rudzātu pag. lopkopības pārraudzības biedrības *Centība* piensaimniecības pārraugi. Viņi aktīvi piedalās lopkopības nozares propagandēšanā, lasa lekcijas (par lopkopības gatavošanu, lopu pareizu ēdināšanu, šķirnes lopu ieaudzēšanu saimniecībās u.c.).

Daži mazpulcēni nodarbojas arī ar dravniecību.

Mazpulks iegūst autoritāti iedzīvotāji vidū, jo viņi redz, ka viņu bērni ir ieinteresēti darboties 1935. gadā savu darbību uzsāk arī mājturības sekcija. Tajā meitenes apgūst lauku saimniecei nepieciešamās zināšanas mājas turēšanā: ēdienu gatavošanu, rokdarbus, dārzkopību, puķkopību, dzīvnieku kopšanu un citas noderīgas lietas. Vecākās meitenes apgūst zināšanas arī bērna kopšanā. Pirmā šīs sekcijas vad-ja ir skolotāja M.Brice, vēlāk viņu nomaina skolotāja A.Raudive (1936), kura sekciju vada līdz 31.07.1938. Pēc tam sekcijas vadību pārņem mazpulka dalībniece V.Cērmūkša (Zaķe). Ļoti enerģiski darbodamās, viņa iesaista sekcijā daudz jaunu dalībnieču. Kā balvu par savu sekmīgo darbu V.Cērmūkša no LLK mazpulku un jaunatnes nodaļas saņem divriteni.

Vilma Cērmūkša (1938)

Ražas skates vērtēšanas komisija un mazpulcēni (1936, no kr.), sēž: J.Bricis (mazpulka vad-js), P.Būmanis (pag. vecākais), R.Kundziņa (Jēkabpils novada mazpulku inspektrise), M.Brice un V.Irbe-Irbīte (skolotājas) un B.Kviesis (Līvānu raj. agronoms)

Ierindas mācība un sports. Mazpulkā tiek ieviesta arī ierindas mācība. To vada aizsargu nodaļas vada komandieris Fr.Veikšāns. Tiek izveidota arī sporta sekcija, ko vada pag. kancelejas ierēdnis St.Zalāns. Ļoti aktīva sportiste vieglatlētikā ir V.Ruce. Jaunatnes audzināšanas darbu mazpulkā sabiedriskā kārtā veic, galvenokārt, skolotāji, l/s speciālisti un pag. inteliģences pārstāvji (te īpaši nopelni ir skolotājām M.Bricei, A.Raudivei, V.Irbei-Irbītei A.Jaudzemei u.c.).

Rudens ražas skates. Tāpat kā visi arī Rudzātu mazpulks katru gadu rīko rudens ražas skates (skat. tab. ***Ražas skatēs apbalvotie mazpulcēni (1935-1938)***). Skatēs tiek parādīts ne tikai lauciņos un kūtīs izaudzētais, bet arī ziemas mēnešos paveiktais - izgatavotie sadzīves priekšmeti, rokdarbi un apraksti par mazpulka un pagasta dzīvi.

Ražas skatēs apbalvotie mazpulcēni (1935-1938)

Uzvārds, vārds	Par ko apbalvots	Iegūtā vieta	Balva	Balvas dāvātājs
1935. gadā[15]				
Buceniece Anna	Lopbarības biešu audzēšana	II	Gr-a: P.Dindonis *Puķkopība*	LLK
Eriņš Jānis	"	II	Gr-a: E.Virza *Straumēni*	"
Kassalietis Pēteris	"	II	Gr-a: E.Virza *Zem karoga*	"
Bogdans Eduards	"	III	Gr-a: A.Grīns *Tobago*	Rudzātu pag. valde
Gercāns Antons	"	III	Gr-a: A.Grīns *Varoņu grāmata*	"
Kasalis Antons	"	III	Gr-a: A.Brigadere *Akmens sprostā*	"
Pastars Jāzeps	"	III	Gr-a: A.Grīns *Tobago*	"
Zalāns Albīns	"	III	Gr-a: E.Virza *Kārlis Ulmanis*	"
1936. gadā[16]				
Kassalietis Pēteris		I	Gr-a: V.Lauskis *Punduru augļu koki*	LLK
Lauva Līvija		I	Gr-a: Arh.Dunga *Mājas iekšējā un ārējā izdaiļošana*	"
Buceniece Vallija		II	Gr-a: F.Keišs *Zem baltzaļā karoga*	"
Kassalietis Dominiks		II	Gr-a: O.Tala *Aitkopība*	"
Ruce Vanda		II	Gr-a: M.Ķeņģis *Apkoptā māja*	Rudzātu pag. valde
Gercāns Antons		III	Gr-a: P.Ērmanis *Atmiņu vija*	"
Elsts Pāvels		III	Gr-a: V.Lauskis *Koku skola*	"
Eriņš Jānis		III	"	"
Atzinība par darbu mazbiedriem:				
Brūvere Tekla			Gr-a: *Mājturība*	Rudzātu pag. valde
Lācis Jūlijs			Kaplis	"
Izteikta atzinība par piedalīšanos:				
Buceniece Anna				
Skrūzmane Genovefa				
1937. gadā[17]				
Buceniece Vallija		I	Gr-a: E.Virza *Kārlis Ulmanis*	LLK
Kassalietis Pēteris		I	Gr-a: V.Nesaule *Mājas apkārtnes izdaiļošana*	"
Lauva Līvija		I	Gr-a: H.Birziņa un A.Švāģers-Vīksne *Latviskā un modernā virtuve*	"
Brūvere Anna		II	Žurnāla *Mazpulks* 1936. gada gadagājums	"
Ruce Vanda		II	Gr-a: B.Keizerlings *Vadonis Munte*	"
Skrūzmane Genovefa		II	Gr-a: K.Meldere *Meža vakari*	"
Zarāns Jānis		II	Žurnāla *Mazpulks* 1936. gada gadagājums	"
Ancāne Emīlija		III	Acojamais nazis	Rudzātu pag. valde
Bindars Jānis		III	Dārza nazis	"
Bogdans Eduards		III	Acojamais nazis	"
Bulmeisters Pēteris		III	Gr-a: V.Lauskis *Koku skola*	"
Cakuls Antons			Kabatas nazis	"
Kassalietis Dominiks			"	"
Vindelis Jānis			Acojamais nazis	"
1938. gadā[18]				
Kassalietis Pēteris	Kaņepju audzēšana	I	Gr-a: V.Veldre *Ceļi un cilvēki*	LLK
Lauva Līvija	Pupu audzēšana	I	Gr-a: J.Sudrabs *Augļkopība*	"
Zaķe Vilma	Mājsaimniecība	II	Gr-a: H.Birziņa un A.Švāģers-Vīksne *Latviskā un modernā virtuve*	"
Zarāns Jānis	Kumeļa audzēšana	II	Gr-a: J.Strīķis *Truškopība*	"
Bindars Jānis	Kaņepju audzēšana	III	Gr-a: R.Rauda *Dārzeņu aizsardzība*	Rudzātu pag. valde

[15] 1935. gada ražas skati vērtē komisija šādā sastāvā: LLK pārstāve Daugavpils novada mazpulku instruktore A.Osīte, Rudzātu mazpulka vad-js J.Bricis, vad-ja palīdze skolotāja A.Raudive, Rudzātu pag. valdes loceklis P.Skutelis, Rudzātu sešklasīgās p-sk. skolotājas V.Irbe-Irbīte un M.Brice.

[16] 1936. gada ražas skati vērtē komisija šādā sastāvā: LLK pārstāve Jēkabpils novada mazpulku inspektrise R.Kundziņa, Līvānu raj. agronoms B.Kviesis, Rudzātu pag. vecākais P.Būmanis, Rudzātu mazpulka vad-ja palīdze skolotāja A.Raudive, Rudzātu sešklasīgās p-sk. skolotājas M.Brice un V.Irbe-Irbīte.

[17] 1937. gada ražas skati vērtē komisija šādā sastāvā: LLK pārstāvis Zoldners, Rudzātu mazpulka vad-js J.Bricis, Rudzātu mazpulka nodaļas vad-ja E.Geidāne (no Mežancāniem), Rudzātu pag. vecākais P.Būmanis, Rudzātu pag. valdes loceklis P.Brūvers, Rudzātu sešklasīgās p-sk. skolotājas M.Brice, A.Zole un A.Jaudzeme.

[18] 1938. gada ražas skati vērtē komisija šādā sastāvā: LLK pārstāvis Līvānu raj. agronoms Fr.Vizulis, Rudzātu pag. valdes loceklis P.Skutelis, lauksaimnieks P.Lapsa, Rudzātu sešklasīgās p-sk. skolotājas V.Rutkovska un M.Brice.

Uzvārds, vārds	Par ko apbalvots	Iegūtā vieta	Balva	Balvas dāvātājs
Bogdans Eduards	Kaņepju audzēšana	III	Gr-a: H.Valkovskis *Mūsu skolu jaunatnes brīvības cīņas*	"
Bulmeisters Pēteris	Kumeļa audzēšana	III	Gr-a: J.Lapiņš *K.Ulmanis jaunatnei*	"
Lauva Osvalds	Kaņepju audzēšana	III	GR-a: A.Grīnups *Mana biškopība*	"
Puida Zenta	Mājsaimniecība	III	Gr-a: A.Dindonis *Ienesīgā sakņkopība*	"
Aleksandrovičs Antons	Kumeļa audzēšana	III	Kabatas grāmatiņa	"
Briņķis Pēteris	Pupu audzēšana		Kabatas nazis	"
Brūvere Tekla	"		Sakta	"
Būmane Helēna	Telītes audzēšana		"	"
Cakuls Antons	Kaņepju audzēšana		Naudasmaks	"
Kassalietis Dominiks	"		Pildspalva	"
Kozulis Alberts	"		Kabatas nazis	"
Lācis Jūlijs	Pupu audzēšana		Naudasmaks	"
Paeglis Kārlis	Kaņepju audzēšana		Pildspalva	"
Pintāne Veronika	Pupu audzēšana		Rokdarbu kastīte	"
Pintāns Juris	Kaņepju audzēšana		Kabatas nazis	"
Rudzāte Helēna	Telītes audzēšana		Sakta	"
Šaraks Pēteris	Pupu audzēšana		Naudasmaks	"

Rudzātu mazpulks - Jēkabpils novada vasaras nometnē Koknesē (27.-29.06.1937), kur piedalās 300 mazpulcēnu no visas valsts. Mazpulcēni atpūtas brīdī pie Pērses ūdenskrituma; 2. rindā 5. (no kr.) mazpulka vad-ja palīdze A.Raudive

Sarīkojumi u.c. sabiedriskās aktivitātes. Ik gadus mazpulcēni gatavo dažādus priekšnesumus un organizē sarīkojumus ar atrakcijām un loterijām. Šie sarīkojumi gūt atsauksmi iedzīvotāju vidū un tiek labi apmeklēti. Tā, piem., 1938. gadā mazpulcēni organizē 3 sarīkojumus, kuros piedalās vairāk kā 450 cilvēku. Iegūtos līdzekļus mazpulks izlieto organizācijas vajadzībām: grāmatu un inventāra iegādei, ekskursijām pa Latvijas skaistākajām vietām.

Pēteris Bulmeisters (1943)

Mazpulcēni vāc arī ziedojumus un izgatavo dažādus priekšmetus un rokdarbus, ko kā Ziemsvētku dāvanas nosūta citiem Latgales mazpulkiem. Par tām Rudzātu mazpulks saņem pateicības: no Peipiņu (1937) un Aulejas mazpulkiem (1938).

Atsaucoties Latvijas Piensaimniecības Savienības aicinājumam, 1937. gadā Rudzātu mazpulcēni aktīvi piedalās metāllūžņu vākšanā.

Pag. teritorijā mazpulcēni uzskaita stārķus un to ligzdošanas vietas.

Pateicoties mazpulcēnu aktivitātei, viņu vecāku mājās tiek izgatavoti un uzstādīti karogmasti, un visos valsts svētkos tajos tiek uzvilkts valsts karogs.

Mazpulcēni katru gadu aktīvi piedalās Mežu dienās un Spodrības nedēļā. Mežu dienās Rudzātu mazpulcēni iestāda vairāk kā 700 kociņu un dekoratīvo krūmu pie sabiedriskām ēkām, savu vecāku mājām un ceļmalās. Ik gadus tiek kopti iepriekšējo gadu stādījumi un veikti labiekārtošanas un izdaiļošanas darbi. 1939. gadā Jāņa Lauvas saimniecībā *Kalnadruva* mazpulcēni iestāda mežu 0,7 ha platībā (sīkāk skat. nodaļā ***Izglītība → Skolu darbība Rudzātu pagasta teritorijā 1920-1944 → Skolas apkārtnes labiekārtošana***).

Sacensības. Jau pirmajā Rudzātu mazpulka darbības gadā (1935) no sava mazpulka dalībnieku vidus uz rajona sacensībām tiek izvirzīts P.Kassalietis. Īslaicīgajā pieccīņā Rudzātu mazpulkā 1936. gadā piedalās 13 mazpulcēni.

Īslaicīgās pieccīņas sacensības Rudzātu mazpulkā (1936)

Cīņa	Cīņas veids	Veicamais darbs
1. cīņa -	lauksaimniecības darbs:	kaplēšana, zemes rakšana, zāles pļaušana; darba ilgums: 5 min.
2. cīņa -	lopkopības darbs:	zirga iejūgšana un izjūgšana, dzīvnieka novērtēšana pēc eksterjera.
3. cīņa -	mājsaimniecība meitenēm:	gultas klāšana, pogu šūšana, zeķu lāpīšana, kartupeļu mizošana, ēdiena gatavošana;
	amatniecība zēniem:	grābekļu zaru izgatavošana un ielikšana, l/s mašīnu detaļu nosaukšana.
4. cīņa -	informācijas gājiens:	noskriet attālumu no skolas līdz pagastnamam un atpakaļ un redzēto atstāstīt; laukuma platības noteikšana pēc acumēra.
5. cīņa -	rakstu darbs:	20 minūtēs uzrakstīt raksturīgākos notikumus pagasta dzīvē.

1938. gada novada vasaras nometnē rīkotajās sacīkstēs no Rudzātu mazpulka piedalās

- ēdienu gatavošanā: Z.Puida, V.Zaķe,
- govju slaukšanā: P.Briņķis, J.Lācis,
- šaušanā: E.Bogdans, O.Lauva.

Līvija Lauva (1938)

Jēkabpils novada mazpulku rīkotajā ilgstošajā pieccīņā 9.09.1938 Ābeļu pag. mazpulka *Diženā* goda kandidātu pārbaudē no Rudzātu mazpulka piedalās L.Lauva un P.Kassalietis. No 20 kandidātiem uz šo goda nosaukumu to iegūst 12 dalībnieki, tai skaitā arī abi rudzātnieki. Šī goda nosaukuma ieguvējiem piešķir balvas Ls 25 apmērā[19].

Rudzātu mazpulka dalībnieku skaits pieaug ar katru gadu. Daži mazpulcēni, beidzot pamatskolu, dodas mācīties uz l/s skolām, komercskolām un kursiem, kur apgūst dažādas profesijas. Pārējie paliek savu vecāku saimniecībās, kur turpina vecāku darbu. Iesaukuma gadu mazpulcēni aiziet dienēt LNA.

Autors atceras, ka mazpulcēnu dzīvē liela nozīme bija tam, ka ik gadus, īpaši vasaras periodā, mazpulcēnu dzīves vietās ieradās mazpulka un sekciju vadītāji pārbaudīt un dot padomus kultūraugu un dzīvnieku audzēšanā un kopšanā. Tas ļoti veicināja mazpulcēnu centību un sacensības garu.

[19] Jēkabpils novada ilgstošās pieccīņas mazpulka *Diženā* goda iegūšanas vērtēšanas komisijas darbā piedalās: pr-js - LLK sevišķu uzdevumu inspektors - agronoms Fr.Dukša, sekretāre - LLK Jēkabpils novada inspektrise - agronome R.Kundziņa, 609. Ābeļu-Salas mazpulka vad. I.Kalniņa, 198. Vanagu mazpulka vad. A.Vaivods, 720. Sēlpils-Staburaga mazpulka vad. M.Pļaviņa un 60. Krustpils mazpulka mājturības sekcijas vad. O.Treijska.

Antons Pintāns (1937)

Anna Pintāne (1939)

Mazpulka darbības vērtējums (1939). 22.08.1939 Rudzātu mazpulka darbību pārbauda Jēkabpils novada mazpulka inspektrise Rita Vencere. Viņas secinājumi ir šādi:

- **pozitīvais:** Rudzātu mazpulkā ir 50 dalībnieku, tie ir darbīgi un centīgi. Mazpulcēni piedalās rajona un novada mazpulku sacensībās, sekmīgi darbojas savos izmēģinājumu lauciņos, rūpīgi kopj un audzē savus dzīvniekus vecāku saimniecībās. Ir vērojama viņu izaugsme gan garīgi, gan fiziski. Īpaši atzīmējama mājturības sekcija, kuru pašreiz vada Rudzātu mazpulka dalībniece V.Zaķe. Rudzātu mazpulka sekmīga darbība iespējama, pateicoties Rudzātu pag. pašvaldības un inteliģences atbalstam;
- **negatīvais:** mazpulcēnu dzīvesvietas ir lielā attālumā no centra un vienam no otra. Daļai vietējās sabiedrība ir palielināta tieksme uz grādīgiem dzērieniem[20].

Šeit jāpiemin Līvānu raj. agronoma Fr.Vizuļa ziņojums LLK (30.05.1940), kurā viņš raksta: "Rudzātu mazpulcēni ir vieni no centīgākajiem (bet trūkst mazpulka vad-ja), to viņi pierādīja, piedaloties mazpulka nometnē Līvānos 1939. gadā, bet viņu vad-js J.Bricis nometnē neieradās. Tās dienas vakarpusē Līvānos notiek meža darbinieku sarīkojums, un tur pie bufetes redzams Rudzātu mazpulka vad-js J.Bricis. Diemžēl tur viņam gan laiks bija, bet ne pie mazpulcēniem".

Juris Pintāns (1939)

Mazpulka svētki Rīgā (2.-4.09.1939). 1939. gads Latvijas mazpulkiem ir 10 gadu jubilejas gads, un sakarā ar to Rīgā notiek *Mazpulka izaugsmes un sasniegumu svētki*. Svētkos piedalās arī Rudzātu mazpulcēni (kopskaitā 18) J.Briča vadībā: Eduards Bogdans, Genovefa Bojāre, Irēna Briede, Pēteris Bulmeisters, Helēna un Jānis Būmaņi, Antons Cakuls, Pēteris Kassalietis, Alberts Kozulis, Jūlijs Lācis, Osvalds Lauva, Anna Pastare, Anna, Antons un Juris Pintāni, Zenta Puida, Helēna Rudzāte un Broņislava Skrūzmane.

Šo svētku dalībnieki, braucot pa dzelzceļu uz Rīgu, saņem 75% tarifa pazeminājumu, bet Rīgā tramvajos var braukt bez maksas. Tāpat mazpulcēniem nav jāmaksā arī par uzturu un naktsmītni.

Autors atceras: "Uz svētkiem izbraucām 1.09 vakarpusē no Līvānu stacijas, bet mājup no Rīgas - 5.09 rītā.

Tie bija brīnišķīgi, vienreizēji svētki, kas autoru ļoti saviļņoja un dziļi iekrita sirdī. Atmiņas par tiem mani sildīja arī Sibīrijas salā. Man toreiz bija 11 gadu, un es biju pirmoreiz nokļuvi Rīgā. Īpaši man atmiņā palicis gājiens uz Brāļu kapiem pie Mātes Latvijas. Kad mūsu mazpulcēnu kolonna tuvojās vārtiem, pēdējie saules stari sārtoja apvārsni. Alejas malās visā tās garumā stāvēja mazpulcēni ar degošām lāpām. Tas bija brīnišķīgs skats, kad mēs gājām cauri šīm dzīvo, liesmojošo uguņu ķēdēm. Ieejot kapos, mūsu kolonna stājās pa novadiem ar seju pret Mātes Latvijas tēlu. Manam novadam laimējās nostāties tieši pretī tēlam kādu 50 m attālumā. Tas bija ļoti skaisti apgaismots. Tēls slējās pret tumšajām debesīm, un šķita, ka tas pats izstaro viegli virmojošu zaļganu gaismu. Zem tēla kājām sienā dega sarkanīgi liesmojošs krusts. Mazpulcēni urnā pie Mātes tēla kājām sabēra zemi no visiem Latvijas pagastiem un pilsētām un, paceļot rokas zvērestam, solīja: "Mēs zvēram šo zemi mīlēt, kopt un sargāt, lai Latvija mūžam paliktu latviešu valsts (arī 766. Rudzātu mazpulks sev līdzi atveda dažas saujas zemes, kas tika paņemta LKO kavaliera S.Cvetkova saimniecībā *Lāčplēši* 8.08.1939).

Nākošajā dienā mazpulcēni piedalījās parādē Uzvaras laukumā. Atmiņā palikusi Valsts Prezidenta Dr. Kārļa Ulmaņa uzruna: "*Mazpulki, jaunatne, - mūsu ticība pieder jums! Palieciet stipri paļāvībā savam spēkam, saglabājiet lepnumu uz sava darba panākumiem, dzīves darbā un dzīves cīņās stāviet pirmajās līnijās - tad būs jums drosme aizraut sev līdzi un izpildīt savu uzdevumu un savu sūtību kā tautas locekļiem, kā mūsu valsts pilsoņiem un pilsonēm*".

Šo svētku iespaidi man palikuši atmiņā uz visu mūžu."

[20] Rudzātu mazpulka darbības pārbaudes materiāli (LVVA, 4820-1-1822).

1940. gada vasarā, sākoties Latvijas okupācijai, radošais mazpulka izaugsmes darbs tiek pārtraukts. Daudzi mazpulcēni pazūd drausmīgajās kara dzirnavās, daži emigrē, vairākus izsūta uz Sibīriju. Daudzi jau aizgājuši mūžīgajā mierā.

Skolotājas A.Raudives atmiņas. Nobeidzot stāstījumu par Rudzātu mazpulku, šeit pievienotas bijušās Rudzātu mazpulka vad-ja palīdzes, skolotājas Antoņinas Raudives atmiņu stāstījumu par Rudzātu pag. toreiz[21]:

"Par Rudzātiem man ir vislabākās atmiņas. Tā bija mana pirmā darbavieta. Skolas priekšniecība un skolotāji mani uzņēma draudzīgi un silti. Sevišķi skolotāja M.Brice rūpējās par manis iekārtošanos un ievešanu vietējā sabiedrībā.

Daba arī bija skaista. Mani izbrīnīja tas, ka tur nebija akmeņu. Vienīgie akmeņi bija muižnieku laikos celtā kūts no skaldītiem akmeņiem. Vēlāk uzzināju, ka akmeņi vesti no Preiļu apkārtnes. Zeme bija smaga, pa lielākai daļai mālaina. Vajadzēja zināt, kad šo zemi sagatavot sēšanai. Vasarā, sausā laikā māls sakalta, saplaisāja un to nebija iespējams apstrādāt, bet lietavās ūdens stāvēja virsū. Ceļi bija slikti, sevišķi pavasaros un rudeņos, lietavās. Zirgi nevarēja ratus pavilkt, un cilvēkiem mālā iegrima kājas, nevarēja izvilkt, rāva nost galošas, tāpēc daudzi nēsāja tās, piesietas ar šņorēm. Toties labība, āboliņš un lini auga vareni. Dzirdēju runājām, ka Rudzātu pag. esot bagātākais Daugavpils apriņķī. Skola bija vecās, neapskaužamās telpās, tāpat arī pagastnams. Tika celta jauna divstāvu skolas ēka. Pēc gada, 1936. gadā, pārcēlāmies uz jaunās skolas telpām. Tur bija lielas, gaišas un mājīgas klases, dzīvoklis pārzinim un vienam skolotājam, arī kopmītne bērniem. Bija arī liela zāle ar skatuvi.

Bieži tika rīkoti saviesīgi vakari ar dejām un pašu sagatavotām teātra izrādēm. Tanī laikā bija daudz jauniešu, kas mācījās vidusskolās un arodskolās. Bija tautisko deju pulciņš (8 pāri), kuru apmācīja no Rīgas izsauktā speciāliste. Ar tautiskām dejām uzstājāmies ne tikai pašmāju zaļumballēs, bet arī braucām uz Daugavpili un Jēkabpili, kas bija organizēts visa apriņķa mērogā. Skolotāja V.Irbe-Irbīte apmācīja kori - uzstājāmies Rēzeknes Dziesmu svētkos. Skolotāja M.Brice uzaicināja rokdarbu mākslinieci no Rīgas, kura apmācīja Rudzātu sievietes aizkaru aušanas mākslā. Daudzi skolas bērni bija mazpulcēni. Katru vasaru braucām uz nometnēm. Sagatavojām un uzvedām mazpulku ludziņas. Spēlējām ne tikai pašu mājās, bet izbraucām arī uz apkārtējām mazajām skolām. Par sapelnīto naudu visi mazpulcēni aizbraucām uz Rīgu ekskursijā. Bijām Operā, Dailes teātrī un Zvēru dārzā. Siguldā arī bijām. Pieaugušie arī spēlējām teātrus. Izbraucām uz Gaiņu skolu.

Rudzātos cilvēki bija sabiedriski, viesmīlīgi, laipni un izpalīdzīgi. Bieži rīkoja mājās viesības, talkas un arī skolotājus aicināja."

Skolēnu organizācijas Rudzātu pag. skolās (līdz 1940)

Skolēnu kooperatīvs. Kooperatīva biedri uzkrāj līdzekļus un tad par tiem iegādājas mācību piederumus. Tā dalībnieki mācās veikt sabiedriskos pienākumus. Kooperatīva darbību uzrauga un vada skolotāji. Pirmie skolēnu kooperatīvi Rudzātu pag. skolās nodibinās:

- Rusiņu I pakāpes p-sk. 1931/1932 m.g. Ik gadus dalībnieku skaits ir 22-26;
- Rudzātu sešklasīgajā p-sk. 1931/1932 m.g. ir 38 dalībnieki.

Skolēnu Sarkanā Krusta pulciņš. Pulciņš nodibināts Rudzātu sešklasīgajā p-sk. 1930/31 m.g. Darbojas līdz 1940. Pulciņa dalībnieki rūpējas par veselību, tīrību un kārtību skolā un savās mājās. Ik gadus pulciņā darbojas 36-56 dalībnieki. Pulciņu vada kāda no skolas skolotājām.

[21] A.Raudives vēstules (11.04.1995) fragments.

766. Rudzātu mazpulka dalībnieki (1935-1940)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Iestāšanās gads						Piezīmes
				1935	1936	1937	1938	1939	1940	
1.	Aleksandrovičs Antons	1917-1957	Peivelišķi		R					VA; M, apb. Puduļu k.
2.	Ancāne Emīlija	1922	Mežancāni			M				T (10), LDN; trūkst ziņu
3.	Apine Alma	1926-1993	*Zeļenpole*						R	D 1949; M, apb. Lielvārdes k. (Ogres raj.)
4.	Bataraga Ida	1926	Tomiņi			R				PA; trūkst ziņu
5.	Bindars Jānis	1924-1983	*Pīlādži*		R					VA, SA; M, apb. Eleonorviles k.
6.	Bogdans Eduards	1918	*Dzintari*	R						NP; dzīvo Līvānos
7.	Bogdans Marks	1923	*Degļusala*		R					Nav ziņu
8.	Bojāre Genovefa	1921	*Lāčkalni*			R				Nav ziņu
9.	Briede Irēna	1926	*Zeltsaliņas*					R		Dzīvo Rīgā
10.	Briņķis Pēteris	1923-1944	*Gaigalnīca*							Kritis frontē (VA)
11.	Brūvere Tekla	1924-1994	*Vizbuļi*		R					M, apb. Kivlenieku k.
12.	Buceniece Anna	1921	Rudzātu centrs	R						Dzīvo Rīgā
13.	Buceniece Vallija	1920-2001	Rudzātu centrs	R						M, apb. Rīgā
14.	Bulmeistere Marta	1921-1974	*Āboliņi*	R						M, apb. Kivlenieku k.
15.	Bulmeisters Pēteris	1921	Peivelišķi	R						VA, EM (Austrālija); trūkst ziņu
16.	Būmane Helēna	1926-2000	Būmaņi				R			D 1949; M, apb. Pūckalna k. (Talsu raj.)
17.	Būmanis Jānis	1928	Būmaņi					R		D 1949; dzīvo Ķegumā (Ogres raj.)
18.	Cakule Matilde	1922	Novoļesje	R						Dzīvo savās mājās
19.	Cakuls Alberts	1919	*Vairogi*		R					Dzīvo savās mājās
20.	Cakuls Antons	1918	*Baltas*	R						VA, F; dzīvo Babītē (Rīgas raj.)
21.	Cakuls Antons Jura d.	1922-2000	*Smiltaines*			R				VA, SA; apb. Ogres p. k.
22.	Cakuls Leons	1920-194?	Krupsala		R					VA, PBV (Vācija)
23.	Eiduks Kārlis	1925-1976	Zalāni						R	M, apb. Rīgā
24.	Elsts Pāvels	1921-1945	Kurčanka		R					VA, F, M (Krievijā, Tulas LDN)
25.	Eņģelis Jānis	1925	*Eņģeļi*			M				Nav ziņu
26.	Eriņš Jānis	1921-1991	*Ūdrīši*	R						VA; M, apb. Vietalvas k. (Aizkraukles raj.)
27.	Erta-Gudļevska Anna	1921-1955	Alksnieši	R						M, apb. Siguldas p. k.
28.	Gavare Genovefa	1926	*Baltas*					R		Dzīvo savās mājās
29.	Gercāne Anna	1923	Bikaunieki		R					Dzīvo Rudzātos
30.	Gercāns Antons	1921-1994	Bikaunieki	R						VA, F; apb. Kivlenieku k.
31.	Grandāns Juris	1920-1997	*Klintaines*				R			VA, F; M, apb. Mālpilī (Rīgas raj.)
32.	Grandāns Leonards	1926	Pelši			R				VA, EM (Anglija); trūkst ziņu
33.	Grigs Pēteris	1928-1945	Vilcāni					R		SL, N
34.	Groza Jānis	1926	*Līkupe*						R	NP; dzīvo Rīgā
35.	Indāns Jāzeps	1927-1995	Lāčupe					R		NP, T, LDN; M, apb. Rudzātu k.
36.	Kasalis Antons	1924	*Laimiņi*	R						VA, R; dzīvo savās mājās

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Iestāšanās gads						Piezīmes
				1935	1936	1937	1938	1939	1940	
37.	Kassalietis Dominiks	1922-1983	*Ozoldruva*	R						M, apb. Rudzātu k.
38.	Kassalietis Pēteris	1921-1942	*Ozoldruva*	R						SA, SP, kritis
39.	Klauža Anna	1921	Rudzātiņas	R						PM; dzīvo Ogrē
40.	Kozulis Alberts[1]	1922-19??	*Mežotnes*	R						VA; M
41.	Krastiņš Vitālijs	1926-1995	*Krastiņi*						R	M, apb. Ulbrokas k. (Rīgas raj.)
42.	Kurčina Petronella	1921-1999	Lāčupe			R				M, apb. Rīgā
43.	Lācis Jūlijs	1924-1991	*Izgoda*		R					VA, F, T, LDN; M, apb. Rīgā
44.	Lācis Pēteris	1927	*Jumīši*					R		M
45.	Lauva Līvija	1921-1958	*Kalnadruva*		R					PM; M, apb. Ventspils raj.
46.	Lauva Osvalds	1923	*Kalnadruva*			R				VA, PM; trūkst ziņu
47.	Leitāns Eduards	1919	*Drikaite*	R						VA, F; dzīvo Jersikā (Preiļu raj.)
48.	Mālnieks Jānis	1926	*Spāģi*					M		Dzīvo Līvānu pag.
49.	Olksna Matilde	1923	Rudzāti	R						Dzīvo Rudzātos
50.	Onckule Helēna	1921	Jaudzemi						R	T, LDN; dzīvo Rīgā
51.	Ozoliņa Zelma	1921	*Apteka*		R					Dzīvo Rudzātu pag.
52.	Paeglis Kārlis	1922-1943	*Uzupītes*				R			Kritis frontē (VA)
53.	Pastare Anna	1922	*Medņukalns*					R		Dzīvo savās mājās
54.	Pastare Tekla	1921	Rusiņi	R						Dzīvo Rēzeknē
55.	Pastare Veneranda	1923	*Dzeņi*	R						Dzīvo Rudzātu pag.
56.	Pastars Aloizs	1920-2002	*Tiltiņi*	R						VA, EM (ASV); M
57.	Pastars Augusts	1922-1944	*Dambji*	R						Kritis frontē (VA), apb. BK
58.	Pastars Jāzeps	1919-1997	*Dzirnavnieki*	R						VA, F; M, apb. Katlakalna k. Rīgā
59.	Pintāne Anna	1924	*Arodi*					R		Dzīvo Daugavpilī
60.	Pintāne Broņislava	1920	*Arodi*		R					Dzīvo Daugavpilī
61.	Pintāne Veronika	1923	*Augļi*				R			Dzīvo Varakļānos
62.	Pintāns Antons	1925	*Līčusala*					R		VA, F; dzīvo Rīgā
63.	Pintāns Francis	1924-1996	*Brīvnieki*					R		VA, F; dzīvo Rīgā
64.	Pintāns Jānis	1925	*Vaiņodes*	R						VA (GD), T, LDN; dzīvo Talsos
65.	Pintāns Juris	1919	*Līčusala*				R			VA, EM, atgriezies; dzīvo Rīgā
66.	Pūdnieks Pēteris	1920-1998	*Aplociņi*	R						VA, F; M, apb. Lēdurgā (Limbažu raj.)
67.	Puida Zenta	1922	*Jēkabi*				R			EM (Austrālija); trūkst ziņu
68.	Ruce Vanda	1923	Rudzātu centrs		R					Nav ziņu
69.	Rudzāte Helēna	1925-1998	Rudzātiņas			R				M, apb. Rīgā
70.	Rudzāts Donāts	1927	Vilcāni			R				NP; dzīvo Daugavpils raj.
71.	Skrūzmane Broņislava	1925	*Siliņi*			M				Dzīvo Līvānu pag.
72.	Skrūzmane Genovefa	1919-19??	*Zaķi*		R					Nav ziņu

[1] No Atašienes pag.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Iestāšanās gads						Piezīmes
				1935	1936	1937	1938	1939	1940	
73.	Skrūzmane Helēna	1920	*Zaķi*	R						Nav ziņu
74.	Skrūzmanis Benjamiņš	1922	*Siliņi*			M				Dzīvo Līvānu pag.
75.	Skutelis Antons	1927-1981	*Atmatas*					R		M, apb. Jaunjelgavā (Aizkraukles raj.)
76.	Solovjovs Pēteris	1924	Brīsla					R		SA, R; M
77.	Sondors Francis	1926	Jaudzemi				R			Dzīvo Rīgā
78.	Spitāns Otto	1927	*Degļusala*			M				Dzīvo Līvānu pag.
79.	Spitāns Pēteris	1924	*Degļusala*			M				Dzīvo Līvānu pag.
80.	Šaraka Helēna	1921	*Mucenieki*	R						NPA; dzīvo Rīgā
81.	Šaraks Jānis	1926-2000	*Mucenieki*						R	NP; M, apb. Eleonorviles k.
82.	Šaraks Pēteris	1924-1949	*Mucenieki*			R				VA, F, SA; M (izsūtīšanas laikā), apb. Kivlenieku k.
83.	Švirksts Donāts	1926	*Bērzkalni*			M				Dzīvo Līvānu pag.
84.	Švirksts Rūdolfs	1925	*Bērzkalni*			M				Dzīvo Līvānu pag.
85.	Utnāns Alberts	1916	*Salenieki*	R						C, VA, F, LDN; trūkst ziņu
86.	Vaivode Fiļimona	1922-2000	Rusiņi	R						NPA; M
87.	Varlāmovs Filats	1926-19??	Mālakalns				R			VA (GD); M, apb. Steķu VK
88.	Vindelis Jānis	1923-2001	*Ciemiņi*	R						M, apb. Rudzātu k.
89.	Zaķe Vilma	1919	*Pelēči*			R				Dzīvo Madonas raj.
90.	Zalāne Broņislava	1922-1945	*Smilgas*			R				NPA, NP, zvēriski noslepkavota, apb. Vidu k.
91.	Zalāns Albīns	1921-1979	*Stūrinieki*	R						VA, F; M, apb. Steķu KK
92.	Zarāns Jānis	1920-1960	*Zeltaiņi*	R						NP; M, apb. Puduļu k.

Piezīmes.

Iestāšanās gads: R - Rudzātos, M - Mežancānos.

Biedrību darbība (1909-1940)

Pirms neatkarīgas LR proklamēšanas (1918) Rudzātu pag. teritorijā (Rudzātu muižā) tiek nodibināta pirmā l/s b-ba. Laikraksts *Dryva* (nr. 28, 28.10.1909) ziņo, ka Rudzātu muižas centrā izveidota l/s b-ba, kuras statūtus apstiprinājis Vitebskas guberņas notārs. Iestājoties b-bā, biedra nauda gadā ir 25 kapeikas. Statūtu izdevumus daļēji sedz Rudzātu muižas īpašnieks Plāters-Zībergs. Šīs biedrības dibināšanā aktīvi darbojas zemnieki Donāts Pūdnieks (1887-1972) un Pēteris Zalāns (18??-19??), kā arī Rudzātu muižas pārvaldnieks Genādijs Šverins. Biedrībā iestājas galvenokārt latvieši. Jau 26.09 Rudzātos ierodas Zemstes agronoms un nolasa priekšlasījumus par šādiem tematiem: *Zemes kopšana (apstrādāšana)* un *Pļavkopība*. B-bas darbības laikā no Rēzeknes apr. l/s nodaļas uz pagastu brauc dažādi speciālisti un uzstājas ar priekšlasījumiem par dažādiem jautājumiem: par zemes apstrādāšanu, dažādu kultūru audzēšanu, par lopkopības problēmām u.c. B-bai ir savs veikals (magazīna). Telpu trūkuma dēļ Rudzātu muižas centrā, veikalu iekārto Steķu c. kroga ēkā (skat. nodaļā ***Rudzātu pagasta teritorijas vēsture → Krogi → Krogi Rudzātu pag. teritorijā***). Veikalā tiek pārdotas dažādas rūpniecības preces un mantas. B-bas darbību pārtrauc karš, lielinieku revolūcija un Latvijas atbrīvošanas cīņas.

1913. gadā Rudzātu muižā tiek nodibināta pirmā krājaizdevu sab-bas Rudzātu nodaļa. Arī tās darbība pārtrūkst kara un tam sekojošo pārmaiņu laikā.

1915. gadā Eleonorviles Romas katoļu draudzes prāvests K.Kangars nodibina Latvijas-Latgaliešu b-bas Eleonorviles nodaļu (*Palīgs bēgļiem un karā cietušajiem*). Šī b-ba darbojas līdz 1918. I pasaules kara laikā (9.12.1915-10.1916) Petskoju dzimtas mājās darbojas Latvijas-Latgaliešu b-bas Eleonorviles nodaļas atvērtā patversmes skola, kurā mācās 30 bēgļu bērni (sīkāk skat. nākamajā lpp.).

Pēc lielinieku padzīšanas (3.01.1920) sākas saimnieciskās dzīves atjaunošana. 1920-1940 Rudzātu pag. teritorijā tiek atjaunota l/s b-ba, krājaizdevu sab-ba, kā arī nodibinātas vairākas citas b-bas un sab-bas. To darbība īpaši aktīva ir pēc LR Zemes reformas izvešanas un iedzīvotāju pāriešanas uz dzīvi viensētās. Lielas grūtības lauksaimniekiem sagādā 1927. un - īpaši - 1928. gada nelabvēlīgie laika apstākļi (slapjās vasaras) un neraža. Tas viss ļoti ietekmē arī biedrību darbību - tās kļūst mazaktīvas. Iedzīvotāju sabiedriskā aktivitāte atkal palielinās, uzlabojoties iedzīvotāju materiālajiem dzīves apstākļiem, īpaši 1930. gados. B-bu darbība kļūst īpaši aktīva pēc LLK izveidošanas (04.1935), kas pārņem visu sab-bu vadību un kontroli. Pēc statistikas datiem, uz 1935 kopdarbības sab-bu biedru skaits Rudzātu pagastā uz 1000 iedzīvotājiem ir 100-200 cilvēku[1]. Pēc pad. okupācijas ar LPSR valdības (26.06.1940) likumu[2] LLK tiek likvidēta.

Krājaizdevu sabiedrība[3]. Pamatojoties uz *Likumu par kopdarbības sabiedrībām un to savienībām*, pagastā tiek nodibināta (29.04.1924) Rudzātu Krājaizdevu sab-bas nodaļa. Sab-bai ir juridiskas tiesības:

- lietot zīmogu ar tās nosaukumu;
- darboties pagasta robežās, veicinot taupību, lai dotu iespēju iedzīvotājiem noguldīt uz procentiem savus ietaupījumus drošā vietā;
- izsniegt nodaļas biedriem aizdevumus;
- sekmēt valdības nodomus naudas un vērtspapīru apgrozībā un kredīta lietu kārtošanā un iedzīvotāju labklājības pacelšanā;
- veicināt vietējās sabiedrības kopdarbību;
- audzināt biedrus apvienotai pašdarbībai, pašpalīdzībai un pašpārvaldei, sekmējot viņu pavarda, mājas, sētas un uzņēmumu uzturēšanu un nostiprināšanu, tā radot pamatu drošai ģimenes, dzimtas utt. attīstībai.

Līdz pad. okupācijai sab-bas darbā piedalās 292 pag. iedzīvotāji, t.sk. 252 latvieši un 27 krievi. 15 darbības gados sab-bas bilance pieaug līdz Ls 43222,29, galvenokārt uz aizņēmuma

---

[1] Marģers Skujenieks *Latvijas Statistikas atlass*, Rīga, 1938.
[2] Latvijas PSR mazā enciklopēdija, 1968, 4. daļa, 30. lpp.
[3] LVVA, 1690-6-324, 3.-28. lpp.

rēķina. Vietējie līdzekļi noguldīti 15% apmērā. Sab-ba pieņem termiņnoguldījumus uz gadu uz 4% un beztermiņa noguldījumus - uz 3% gadā. Sab-ba kredītus aizņemas no Latvijas banku nodaļām uz 5% gadā un izsniedz aizdevumus pag. iedzīvotājiem uz 6% gadā. Piem., 1938. gadā tiek kredīti izsniegti par Ls 26689,67, t.sk. lauksaimniecībai - Ls 26079,67, rūpniecībai - Ls 610.

29.12.1938 Rudzātos notiek Krājaizdevu sab-bas svinīga kopsapulce, kurā tiek ievēlēti sab-bas amatvīri: s-bas padomes pr-js B.Zalāns, s-bas padomes locekļi D.Barkovskis, J.Bucenieks, K.Neicgalis un S.Zalāns, s-bas valdes pr-js L.Grandāns, s-bas valdes locekļi Ā.Daskevičs un Ā.Klaužs, s-bas revīzijas komisijas locekļi J.Pūdnieks, Pēteris Skutelis (1902-19??) un S.Žaltkovskis. Viņi dod svinīgo solījumu: "Es apņemos un solos būt uzticīgs Latvijas valstij un tās valdībai. Solos kopt un sargāt mūsu kopdarbības sabiedrību, stādot arvien vispārības labumu augstāk par savu personīgo. Solos pildīt man uzticēto amatu pēc vislabākās apziņas, cieši turoties pie likuma un statūtiem, labā sadarbībā ar Latvijas Lauksaimniecības Kameru. Solos būt taisnīgs pret sabiedrības amatpersonām, darbiniekiem un biedriem. Es gribu būt darbīgs un neatlaidīgs mūsu sabiedrības mērķu sasniegšanā, apzinoties, ka sabiedrības panākumi stiprina mūsu tautu un valsti". Svinīgo solījumu pieņem Preiļu miertiesnesis Kārlis Kampe.

Latvijas-Latgaliešu b-bas Eleonorviles nodaļa (***Palīgs bēgļiem un karā cietušajiem***)[4]. I pasaules kara laikā, tuvojoties frontes līnijai, Eleonorviles apkārtnē saplūst daudz bēgļu no Kurzemes. Pateicoties prāvesta K.Kangara aktivitātei, 14.10.1915 nodibinās Latvijas-Latgaliešu b-bas Eleonorviles nodaļa. B-bas pr-js ir K.Kangars, sekr. - J.Velkme, kasieris - F.Ribulis. Nodaļā ietilpst 35 biedri, viņu aprūpē ir 894 bēgļi, kuriem tiek sniegta visāda veida palīdzība. 9.12.1915 nodaļa atver patversmi - skolu, kurā mācās 30 bērnu, tomēr līdzekļu trūkuma dēļ skolu slēdz 1916. gada oktobra sākumā (skat. arī nodaļā ***Izglītība → Skolu darbība Rudzātu pagasta teritorijā līdz 1920. gadam***). Bez tam nodaļa organizē pasta piegādi bēgļiem.

1916. gadā Krievijas valdība Eleonorviles b-bai kā palīdzību karā cietušajiem piešķir 1600 rbļ[5]. 1917. gadā Vitebskas guberņa no valsts palīdzības fonda karā cietušajiem izdala 23.000 rbļ., t.sk.:

1600 Eleonorviles b-bai,
6000 Līvānu b-bai,
3000 Preiļu b-bai,
3000 Vārkavas b-bai,
400 Rēzeknes b-bai[6].

Latvijas Romas katoļu jaunatnes b-bas *Saule* Rudzātu nodaļa[7]. Pēc I pasaules kara Romas katoļu draudzēs dibinās katoļu jaunatnes b-bas *Saule* nodaļas. Šī ir bezpeļņas b-ba. Tās uzdevums - jaunatnes audzināšana sabiedriskam darbam, ieaudzinot jauniešos centības garu, pienākuma apziņu, godīgumu un sadzīves kultūru.

Arī Rudzātu draudzē nodibinās šīs b-bas nodaļa. Tās darbā iesaistās ap 100 jauniešu. Kā b-bas vad-js strādā Antons Brūvers (1908-1985). B-ba rīko dažādus svinīgus pasākumus, gatavo priekšnesumus, rīko teātra vakarus, iestudējot un uzvedot vairākas lugas (*Sofija un viņas meita*, *Pagānu zeme*, *Dunduru laiks* u.c.). 1935. gadā, sarīkojot loteriju par labu Rudzātu katoļu baznīcai, tiek ieņemts vairāk kā Ls 400. B-bai ir pat savs orķestris. Par b-bas aktīvo darbu rakstīts laikrakstā *Latgolas Vōrds*[8], arī žurnālā *Katoļu Dzeive*[9].

Vēlākajos gados b-bas aktivitāte mazinās, jo pag. sabiedriskās un kultūras dzīves darbu un tās vadību pārņem pag. aizsargu organizācija (skat. nodaļā ***Kultūras dzīve → Rudzātu aizsargu nodaļas sabiedriskā darbība (1920-1940)***).

---

[4] *Latgales likteņi bēgļu laikmetā*, 1934, Daugavpils, 83. un 95. lpp.
[5] Laikraksts *Dryva*, 1916, nr. 40.
[6] Laikraksts *Dryva*, 1917, nr. 7.
[7] LVVA, 3235-5-1698, 8. lpp.
[8] Laikraksts *Latgolas Vōrds*, 1928, nr. 13 un 28.
[9] Žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1936, nr. 4.

Latvijas Romas katoļu strādnieku b-bas Rudzātu nodaļa. Lai atvieglotu draudžu locekļu iekārtošanos darbā, Latvijas Romas katoļu baznīcas vadība 1930. gadu sākumā draudzēs organizē Latvijas Romas katoļu strādnieku b-bu izveidošanu. Šīs b-bas galvenais uzdevums ir rūpēšanās par savas b-bas locekļu iekārtošanu darbā, lai viņiem nevajadzētu meklēt darbu ārpus sava apriņķa robežām. B-bai jāinteresējas par vietējiem meliorācijas, dzelzceļa, šosejas, zemes ceļu u.c. darbiem, jāorganizē darba arteļi, kuri caur satiksmes, labklājības un citām ministrijām varētu strādniekus nodarbināt uz vietas, lai mazākam skaitam Latgales strādnieku nāktos doties darbā tālu prom no savām dzīves vietām.

Arī Rudzātu Romas katoļu draudzē draudzes locekļu sapulcē nodibina (14.06.1934) šīs b-bas Rudzātu nodaļu. Sapulcē piedalās draudzes locekļi Pēteris Aleksandrovičs, Jānis Bogdans, Jānis Bojārs, Jēkabs Bojārs, Pēteris Bojārs, Antons Brūvers, Dominiks Brūvers, Jāzeps Bucenieks, Pēteris Būmanis, Jānis Čikuts, Antons Ivbulis, Jāzeps Klaužs, Staņislavs Klaužs, Ādams Leitāns, Broņislavs Pastars, Pāvels Pastars, Jānis Pūdnieks, Izidors Rudzāts, Juris Ručevskis, Donāts Turkopuls, Staņislavs Turkopuls, Augusts Vilcāns, Andrejs Zalāns un Boļeslavs Zalāns. Ar balsu vairākumu sapulce ievēl valdi. To veido:

valdes sastāvs:	Jānis Pūdnieks	- ar 13 balsīm
	Jēkabs Bojārs	- ar 13 balsīm
	Jānis Bojārs	- ar 10 balsīm
	Antons Ivbulis	- ar 8 balsīm
kandidāti:	Izidors Rudzāts	- ar 7 balsīm
	Jānis Čikuts	- ar 7 balsīm

Biedri nolemj iekasēt no katra locekļa Ls 0,50 biedra naudā.

Sapulce uzdod nodaļas valdei rūpēties par b-bas locekļu reģistrāciju un par to, lai strādnieki tiktu pieņemti pie visiem no valsts norīkotiem darbiem, bet īpaši rūpēties par strādnieku nodarbināšanu pie Dubnas upes regulēšanas darbiem.

Diemžēl jaundibinātās biedrības mūžs ir īss, jo pēc Latvijas okupācijas ar Iekšlietu Tautas komisāra lēmumu 2.09.1940 b-ba tiek likvidēta[10].

Jāatzīmē, ka b-bas pastāvēšanas laikā plašāku tās darbību nav iespējams izvērst, jo tikai daži draudzes locekļi izmanto tās palīdzību darba meklējumos ārpus pag. robežām, tajā laikā Rudzātu pag. lauksaimnieki audzē lielas linu platības, un tas prasa daudz darba roku, tā kā daudz strādnieku ierodas strādāt šeit no kaimiņu pagastiem, īpaši no Rēzeknes apriņķa.

Lauksaimniecības biedrība[11]. Pēc LLK izveidošanas arī Rudzātu pag. atsākas l/s b-bas darbība (kā jau minēts, iepriekš dibinātās b-bas darbība dažādu iemeslu dēļ bija panīkusi). Rudzātu p.-sk. telpās (30.05.1937) sapulcējas aktīvākie pag. iedzīvotāji un atjauno - pareizāk - nodibina no jauna Rudzātu l/s b-bu. Sapulce ievēl b-bas vadību, kuru veido b-bas vad-js P.Būmanis, vad-ja palīgs P.Skutelis, sekr. E.Kassalietis, kasieris J.Pūdnieks, revīzijas komisijas pr-ks E.Lapsiņš un revīzijas komisijas locekļi V.Veikšāns, I.Vilcāns un A.Zalāns. Vēlāk P.Būmanis lielās noslogotības dēļ no b-bas vadības atsakās un viņa vietā ievēl (1938) E.Lapsiņu. Jaunā vadītāja prasmīgās saimnieciskās darbības rezultātā biedru skaits pieaug līdz 147. Iestājoties, katram jāmaksā biedra nauda (Ls 0,50). 6.07.1939 b-bas amatpersonas dod svinīgo solījumu. 1939. gada beigās b-bas bilance ir Ls 9271,42, tīrais atlikums - Ls 683,78. Paredzamais budžets 1940. gadam - Ls 11075.

Sekcija	Vad-ja uzvārds, vārds
Lauksaimniecības	Vilcāns Izidors
Lopkopības	Brūvers Antons
Mājturības	Brice Marta
Kulturāli sabiedriskā	Lapsa Pēteris
Biškopības	
Kūdras ražošanas*	Jaudzems Nikodēms

Piezīme. * - darbojas 3 grupas

B-ba izvērš plašu darbību. Tiek nodibinātas (1939) vairākas sekcijas (skat. tab. ↑). Vēlāk ir paredzēts nodibināt arī mežsaimniecības sekciju.

---

[10] LVVA, 1354-1-54.

[11] LVVA, 1690-1-83, 1.-63. lpp.

Pag. teritoriju sadala 28 rajonos, katrā tiek iecelts uzticības vīrs. Tā izvirzīšanu veicina katras sekcijas biedri.

Koplietošanai b-ba iegādājas:

- labības graudu tīrāmo mašīnu *Trijeri*,
- labības tīrāmo mašīnu *Triumfu*,
- āboliņa berzējamo mašīnu,
- linsēklu taršķi u.c. mašīnas, kā arī
- dažāda izmēra (300 mm un 500 mm) veidņus.

B-ba ik gadus rīko zālāju dienas, galvenokārt P.Skuteļa saimniecībā (Rudzātu c. *Akācijās*), organizē Spodrības nedēļas (sabiedrisko ēku un katram savas saimniecības sakopšanu), Meža dienas (sabiedrisko ēku, ceļmalu un saimniecību apzaļumošanu, stādot dažādu sugu kokus, arī augļukokus, dekoratīvos krūmus un ogulājus). Visos pasākumos tiek iesaistītas visas sabiedriskās organizācijas, dažādas sabiedrības, skola, pašvaldības un citu iestāžu darbinieki, kā arī zemnieki.

B-ba rīko ekskursijas uz pagasta priekšzīmīgākajām saimniecībām (J.Lapsas, E.Lapsiņa, P.Skuteļa, S.Turkopuļa u.c.) un izbraukumus uz Vidzemi, Zemgali, kā arī uz kūdras ieguves vietu Jēkabpils apr.

B-ba organizē dažāda veida sacensības: linu kulstīšanā, govju slaukšanā u.c.

Pag. sabiedriskie darbinieki un inteliģence kopā ar b-bas dalībniekiem rīko dažāda veida sarīkojumus ar teātru uzvešanu (tos izrāda ne tikai pagastā, bet brauc ar teātra izrādēm arī uz kaimiņpagastu apdzīvotajām vietām - Gaiņiem, Vanagiem, Atašienu u.c.) Vasarās tiek rīkotas zaļumballes. Kopā ar citu b-bu un organizāciju biedriem tiek svinēti valsts svētki un svinamās dienas.

B-bas dalībnieku darbības rezultātā par sasniegumiem lauksaimnieciskajā ražošanā tiek apbalvoti vairāki lauksaimnieki: piensaimniecībā (J.Lapsa, P.Skutelis u.c.), linkopībā (V.Briedis, A.Elsts, B.Elsts, J.Kasalis, S.Žaltkovskis u.c.). Jāzepam Upeniekam par sasniegumiem tiek piešķirta Prezidenta K.Ulmaņa balva - divlemešu arkls (05.1940).

Lauksaimniecības b-ba *Zemes Orājs*[12]. B-ba nodibināta 1922. Tās dibinātāji ir P.Būmanis, N.Eriņš, J.Kasalis, P.Kasalis, J.Kassalietis, J.Kassalietis, St.Pastars un Br.Vilcāns. B-bas nodibināšanu apstiprina Rēzeknes apr. pašvaldība. 1930. gadā b-bā darbojas P.Skutelis (pr-js), J.Svarinskis un J.Skutelis (b-bas valdes locekļi), J.Krauklis (sekr.) un J.Čikuts (kasieris). Par šīs b-bas darbību informācijas nav.

Linu pieņemšanas punkta darbība. Pie Rudzātu patērētāju b-bas 10.10.1925 tiek nodibināts linu pieņemšanas punkts (skat. att. nodaļā ***Rudzātu pagasta teritorijas vēsture → Rudzātu muiža → Muižas apraksts***)[13]. Punkta vad-js - Pēteris Skutelis, palīgs - Onufrijs Rudzāts, linu šķirotājs (brāķeris) - Pavka Hiršs. Linu punkts darbojas līdz 31.12.1928. Punkta darbinieku nemākulīgās rīcības dēļ tas bankrotē, punkta dibinātāja - galvotāja P.Skuteļa - īpašums nonāk parādos (Ls 10 000), un P.Skuteļa saimniecība tiek aprakstīta. Mantkārīgos nolūkos P.Skuteli nošauj algots slepkava (7.09.1930) (skat. nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas → Spriudi***).

5.12.1935-22.02.1938 pie Latgales Lauksaimniecības Centrālās Kooperācijas Rudzātos darbojas linu pieņemšanas punkts[14]. Punktā strādā punkta vad-js (nezināms), punkta vad-ja palīgs J.Čikuts, grāmatvede S.Korolkēviča, šķirotājs Psavke Mendelis. Pēc tam ar LR Finansu ministra A.Valdmaņa rīkojumu linu pieņemšanas punkts tiek pārvietots uz Līvāniem.

Lopkopības pārraudzības biedrība[15]. B-ba nodibināta un reģistrēta Latgales apgabaltiesā 6.05.1927. Par tās pr-ku ievēl J.Svarinski. B-bas sastāvā ietilpst 27 zemnieku saimniecības, kurām kopā ir 100 slaucamas govis, 50 jaunlopi un 6 buļļi. B-bā par pārraugu strādā Pāvels Brūvers u.c. Pārraugs katru saimniecību pārbauda vienu reizi mēnesī. Pārrauga darba alga ir Ls 50, viņa pārvietošanās izdevumi - Ls 15, uzturnauda - Ls 30 mēnesī.

---

[12] LVVA, 1690-5-4408, 70. un 72. lpp.
[13] LVVA, 7433-1-20, 274. lpp.
[14] LVVA, 7433-1-20, 10., 542. un 576. lpp.
[15] LVVA, 1690-5-4408, 1.-50. lpp.

Latvijas L/s B-bu Savienība jaundibinātām lopkopības pārraudzības b-bām izsniedz pabalstus: pirmajā darbības gadā - Ls 600, otrajā - Ls 480, trešajā - Ls 420 un ceturtajā Ls 300. Pabalstus piešķir, ja:

- Minētā Lopkopības pārraudzības b-ba iestājas Savienības lopkopības organizācijā;
- B-bas sastāvā jābūt vismaz 10 saimniecībām ar vismaz 15 govīm (kopā); sabiedrībā jāievieš izstrādātā lopkopības pārraudzības liste;
- B-bai jāsniedz Savienībai dažādas ziņas un gada beigās jāiesniedz pārskats par b-bas darbību gada laikā (2 eksemplāros);
- B-bai jāpilda Savienības un valdības rīkojumi;
- B-bai jāuzņemas pārrauga - praktikanta uzturēšana;
- B-bai jāuzņemas bez atlīdzības pārraudzības b-bas speciālistu vešana.

Rudzātu pag. patērētāju b-ba, tās vadītājs B.Zalāns (1891-1957) ar sievu Benediktu (1902-1998) (1928)

Meliorācijas sabiedrības. Tā kā Rudzātu pag. teritorija atrodas purvu un mežu ielokā, ir līdzena, un tai cauri plūst Ošas upe ar savām pietekām, tad pavasaros, rudeņos un slapjās vasarās lielas pagasta zemes platības cieš no pārlieka mitruma. Īpaši to zemnieki izjūt 1927. un 1928. gadā.

Pateicoties valdības atbalstam, kopš 1927 pagastā nodibinās vairākas meliorācijas sabbas, kuras dažu gadu laikā izrok lielus novadgrāvjus vairāk kā 97,740 km garumā. Meliorācijas sab-bu tehnisko darbu vada inženieris Lasis. Pie novadgrāvju rakšanas darba grāvrači labi nopelna. Par katru izrakto m^3 zemes tiek maksāti Ls 0,70-0,80. Grāvrači ierodas no vairākiem Daugavpils un Rēzeknes apr. pagastiem. Viņi strādā ļoti centīgi, izmantojot pat mēnessgaismu - strādājot naktīs. Pateicoties izraktajiem novadgrāvjiem, katrai zemnieku saimniecībai rodas iespējas, izrokot mazākus grāvjus, novadīt lieko ūdeni no sava īpašuma zemes. Tas dod saimniecībām iespēju katru gadu iegūt labas ražas un līdz ar to kāpināt ieņēmumus un celt savu turību un labklājību.

Meliorācijas sabiedrības:

- ***Leicis***[16]. Sab-ba dibināta 11.06.1928. Darbības rajons: Brūveru (Rudzātu pag.) un Jašores (bij. Preiļu, tagad Saunas pag.) ciemu apkārtne. Sab-bu veido 41 biedrs. Vadība: Jānis Anspoks (no Dzelzavas c.), Antons Anspoks (no Jašores c.), Jāzeps Brūvers (no Brūveru c.) un Pēteris Gavars (no Jašores c.). Sab-bas darbības laikā izrakti grāvji 10,600 km garumā.
- ***Līdums***[17]. Sab-ba dibināta 3.02.1927 *Lejiņās*. Sab-bu veido 49 biedri. Vadība: Jānis Sockis (valdes pr-js), Pēteris Līcītis (valdes loceklis) un Jānis Caune (sekr.). Sab-ba darbojas līdz 8.10.1931. Sab-bas darbības laikā izrakti grāvji 19,190 km garumā.
- ***Straume***[18]. Rudzātu-Līvānu meliorācijas sab-ba ar centru Steķos. Darbības rajons: Steķi, Vārpsala un Mežancāni. Sab-ba dibināta 25.04.1927, darbojas līdz 25.07.1929. Sab-bu veido 168 biedri. Vadība: Antons Mežancāns (pr-js), Antons Gercāns (pr-ja biedrs), Jānis Siliņš (kasieris) un Antons Zalāns (sekr.). Sab-bas darbības laikā izrakti grāvji 56,160 km garumā.
- ***Uzvara***[19]. Sab-ba dibināta 18.01.1929 ar centru *Medņupurva* mājās. Darbības rajons: Medņupurva apkārtne. Sab-bu veido 4 biedri. Vadība: Jānis Bindars (pr-js), Antons Brūvers (sekr.) un Antons Ivdris (kasieris). Sab-bas darbības laikā izrakti grāvji 11,800 km garumā.

Pārraudzības biedrība *Centība*[20]**.** B-ba nodibināta 1931. B-bas pr-ks ir Aloizs Utnāns. B-bas atrašanās vieta - *Marinpoles* mājas Lūzenieku c. B-bu veido 28 saimniecības ar 150 slaucamām govīm, 56 jaunlopiem un 13 buļļiem. Gada maksa par katru govi - Ls 1,20. Par pārraugu b-bā strādā Aloizs Degsnis. Viņa darba alga ir Ls 276, uzturnauda un pārvietošanās izdevumi - Ls 360 gadā.

Piensaimniecības sabiedrība *Avots*[21]**.** Pēc sab-bas 1939. gada pārskata redzams, ka sab-ba nodibināta (1930) uz Rudzātu lopkopības pārraudzības b-bas un Rudzātu pārraudzības b-bas *Centība* bāzes. Sab-bai pieder 6 ha liels zemes gabals un koka ēka (bij. Rudzātu muižas klēts D gals) ar skaidu jumta segumu. Aktīva sab-bas *Avots* darbība sākas pēc 1929.

Piena lopkopībai 1930-1940 Latvijā ir radīti ļoti labvēlīgi apstākļi. Tā ir ienesīga un ekonomiski izdevīga saimniekošanas nozare, ja vien zemnieks ievēro un seko piensaimniecības biedrību ieteikumiem un norādījumiem. Par valstij nodoto kvalitatīvo produkciju zemnieks vienmēr laicīgi saņem samaksu. Zemnieki, kuri sastāv piensaimniecību sabiedrībās, cenšas izpildīt piensaimniecības speciālistu norādījumus: audzēt *Latvijas brūnās* sugas govis, ierīkot kultivētas ganības, uzlabot barības bāzi, kā arī veikt dažādus citus pasākumus. Rezultātā tiek sasniegti labi izslaukumi (25-35 un vairāk litru dienā) ar augstu tauku saturu (4-5%). Tomēr daudzi zemnieki neizprot piena lopkopības priekšrocības vai arī viņiem nav nepieciešamās rocības, lai nodotu pienu krejotavās vai pienotavā. Viņi gatavo sviestu mājas apstākļos, fasē formās pa 400 gramiem (1 mārciņa) un ved uz tirgu (trešdienās - uz Preiļiem, ceturtdienās - uz Līvāniem, piektdienās - uz Varakļāniem), kur pārdod nedaudz lētāk, kā veikalos. Pilsētnieki to labprāt pērk. Kā savās raksta[22] A.Kurčins, sviestu un olas tirgos ir izdevīgi pārdot. Zemniekam nauda nāk (par to ļaudis saka: "Tirgū nauda kā no debesīm. Tie pilsētnieki uz to lauku sviestu kā mušas uz medu"). Tirgojoties ar sviestu tirgū, ir jāvēro sviesta garša un krāsa - lai sviests nav balts. Te noder maza zemnieku viltībiņa. Baltu sviestu padarīt par dzeltenu ļoti viegli, pievienojot nedaudz svaigas burkānu sulas. Balts sviests sanāk arī tad, kad govis ganījušās mežu ganībās un mājās nav piebarotas ar zaļbarību.

1939. gadā sabiedrība *Avots* iestājas Latvijas Centrālajā Piensaimniecības savienībā, iemaksājot dalības maksu Ls 200 apmērā.

---

[16] LVVA, 5721-2-1539, 2. lpp.
[17] LVVA, 5721-2-1546, 2. lpp.
[18] LVVA, 5721-2-1525, 2.-9. lpp.
[19] LVVA, 5721-2-1541, 1. lpp
[20] LVVA, 1690-5-4407, 1.-3. lpp.
[21] LVVA, 1690-5-2772, 1.-222. lpp.
[22] A.Kurčina atmiņas (1997).

Tuvākās pienotavas atrodas 15 km attālumā no pag. centra - Roženovā (tagad Rožupes pag.) un Jezupinovā (bij. Preiļu, tagad Saunas pag.). 1930. gados pagastā tiek ierīkotas vairākas krejotavas. Katrā krejotavā tiek uzstādīti *Alfa Laval* rokas separatori, kuros katrs zemnieks savu atvesto pienu pārstrādā krējumā, ko pēc tam noteiktās dienās nogādā uz pienotavu pārstrādei sviestā.

1930. gadu vidū Rudzātu centrā bij. muižas klēts (ēkas) D galā ierīko pienotavu. Zem ēkas atrodas pagrabs, ko vēlāk izmanto sviesta uzglabāšanai līdz tā aiztransportēšanai. Pienotavā, kā dzinēju lieto 68 zirgspēku motoru piena pārstrādes agregātu darbināšanai. Pienotavā uzstādīts *Alfa Laval* separators (600 litri) un kuļmuca (600 litri). Vājpienu nepasterizē. Pienotavā lieto ūdeni no dziļurbuma akas, tas ir ar lielu dzelzs saturu. Pienotava pārstrādā no apkārtējo zemnieku saimniecībām piegādāto pienu, kā arī pārstrādā sviestā apkārtējo pag. krejotavu ražoto krējumu.

1939. gadā pagastā darbojas: Alksniešu, Čirvonieku, Kalnu, Kurčinu, Punduru un Eriņbirzes krejotavas, kas 1939. gadā pārstrādā 88,9 tonnas piena.

Rudzātu pienotava strādā 188 dienas gadā (1939). Par pienotavas vad-ju strādā Kārlis Gusārs (1940. gada beigās viņš raksta ziņojumu čekai par Rudzātu pag. zemnieku kaitniecību piena piegādē; skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***, īpaši tabulā ***čekas aģentu -ziņotāju saraksts un viņu pseidonīmi***; viņa rokraksta paraugu skat. 655. lpp.). Pienotavas vadītāja mēnešalga ir Ls 120 mēnesī. Pie tam par brīvu natūrā viņš saņem 1 litru piena (dienā) un 2 kg sviesta (mēnesī). Arī dzīvoklis, apkure un apgaismojums ir par brīvu.

Vēl pienotavā strādā strādnieki: Pēteris Pastars (Ls 60 mēnesī), Eda Cērmūkša (Ls 30 mēnesī), Jānis Eriņš (Ls 106 gadā) un grāmatvedis Eduards Kassalietis (Ls 149,10 gadā).

Pēc 1939. gada atskaites redzams, ka pienotavai piegādātas 245,045 tonnas piena ar šādu kvalitāti: 1. šķira - 33,73%, 2. šķira - 43,67%, 3. šķira - 2,66%. Saražots 10038,1 kg sviesta, t.sk. eksportam: 1. šķira - 22,70%, 2. šķira - 67,55%. Vidēji no 100 kg sviesta iegūts Ls 181,87. 1939. gadā 100 kg sviesta iegūšanas izdevumi sastāda vidēji Ls 46,18.

Par piena piegādāšanu zemniekiem 1939. gadā izmaksātas šādas prēmijas: Rudzātu pienotavā - Ls 5365,15, Rudzātu krejotavās - Ls 3496,37, pavisam kopā - Ls 8861,52.

Pamatojoties uz likumu par kopdarbības sab-bām un to savienībām (*Likumu krājums*, 1937, 116., 219. un 220. panti), Rudzātu piensaimniecības sab-bai *Avots* tiek atļauts reģistrēt jaunus statūtus ar nosaukumu *Rudzātu piensaimniecības sab-ba*. 10.02.1939 tā tiek piereģistrēta Zemkopības Ministrijas kopdarbības daļā. Krejotavas atvēršanai 1939. gadā Zemkopības Ministrija sab-bai piešķir Ls 400 pabalstu. Latvijas Piensaimniecības Centrālā Savienība 06.1940 piešķir Rudzātu piensaimniecības sab-bas nodaļai neatmaksājamo pabalstu Ls 2000 apmērā piensaimniecības attīstīšanas veicināšanai pagastā. 1939. gadā sabiedrībā ir 27 biedri ar 93 slaucamām govīm. Sab-bas vēlētie darbinieki ir P.Skutelis (pr-js), A.Lapiņš (sekr.), J.Pūdnieks (kasieris), I.Krastiņš un St.Zalāns (revīzijas komisija).

Jāatzīmē, ka sab-bas darbības sākuma periods ir smags: nesaskaņu dēļ ar sab-bas vadību bieži mainās pienotavas vadība, sākumā ik gadus mainās arī valdes locekļi un vadība, mainās arī pagastā strādājošie piensaimniecības pārraugi. Tas viss negatīvi ietekmē piensaimniecības attīstību. Iedzīvotāji tobrīd vēl neizprot piensaimniecības attīstības pozitīvo pusi. Tomēr, neskatoties uz dažādām grūtībām, pagastā piena ieguve un pārstāde ar katru gadu attīstās un paplašinās. Vairākas saimniecības lielu vērību velta lopkopības nozaru attīstībai, veidojot šķirnes ganāmpulkus, ierīkojot kultivētas ganības, ceļot modernas lopu mītnes un veicot citus pasākumus. Te jāmin vairākas priekšzīmīgas saimniecības: J.Lapsas (*Riepo-vidi*), V.Brieža (*Sausā sala*), P.Skuteļa (*Akācijas*), J.Kurčina (*Lāčupe*), N.Jaudzema (*Viesturi*), D.Turkopuļa (*Ausmas*), St.Turkopuļa (*Ozolaines*) un vēl daudzu citu. Jānis Lapsa savā saimniecībā ierīko sierotavu un uzaicina siera meistaru no Dānijas (sīkāk skat. nodaļā ***Emigrācija***).

Kā piensaimniecības attīstību bremzējošs faktors minams tas, ka Rudzātu pag. ir viens no lielākajiem linu audzētājiem Daugavpils apriņķī. Gandrīz katrā pag. saimniecībā audzē vairāk ka 0,5 ha linu, bet atsevišķās saimniecībās to platība sasniedz 4-5 ha. Kopumā pagastā gandrīz ik

gadus (līdz okupācijai) linu sējumu platības sasniedz 700 ha. Linkopība ir galvenais ienākumu avots pagastā.

Savstarpējās apdrošināšanas biedrība[23]. B-ba nodibināta 31.12.1937. Tā paredz veikt šādus pasākumus:

- noslēgt apdrošināšanas līgumus (par ēku apdrošināšanu) ar visām saimniecībām;
- pārapdrošināt savstarpējo apdrošināšanu ar Centrālo Savienību līdz 75 %;
- algot skursteņslaukļi.

B-bas vadībā tiek ievēlēti: valdes pr-js P.Būmanis, valdes locekļi P.Brūvers, J.Pūdnieks, P.Skutelis un A. Zalāns, revīzijas komisijas locekļi I.Vilcāns un Vl.Veikšāns. Ievēlētie amatvīri nodod svinīgo solījumu Preiļu miertiesnesim K.Kampem.

Līdz 1940 b-ba pieaug līdz 588 biedriem. B-bas bankas kontā uzkrājas naudas līdzekļi Ls 5000 un kasē Ls 300.

B-bas darbības laikā pagastā izceļas 5 ugunsgrēki:

Īpašnieka uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Nodegusī ēka	Zaudējumi, Ls	Ugunsgrēka iemesls
Erts Jāzeps	1890-1969	Pirts	180	No pārkurinātas krāsns
Sockis Jānis	1870-19??	Pirts, smēde	120	"
Vaivods Pēteris	1887-19??	Labības šķūnis	400	No zibens spēriena
Vārpulis Donāts	1870-1976	Kūts, ratnīca, sakņu glabātava	870	No pārkurinātas krāsns
Zvirbulis Antons		Pirts	80	"

B-bā tiek uzsākta kustāmā inventāra un dzīvnieku apdrošināšana.

LPSR Finansu tautas komisāra pavēle[24]: "Uz LPSR Konstitūcijas 47. panta un likuma par kopdarbības sab-bām un to savienībām 134. panta pamata Rudzātu savstarpējās apdrošināšanas b-bā atceļu no amata visus līdzšinējos valdes un revīzijas komisijas locekļus. Ieceļu valdē par pr-ju P.Brūveri, par locekļiem - A.Upenieku, J.Krastiņu, J.Solovjovu un J.Upenieku, revīzijas komisijā par pr-ju - Ā.Klaužu, par locekļiem - J.Menģeli un J.Jaudzemu (Rīgā, 14.09.1940)."

[23] LVVA, 1690-5-4055, 14.-44. lpp.

[24] *LPSR Augstākās Padomes Prezidija ziņotājs*, nr. 17, 19.09.1940, 1. lpp.

Agrārais jautājums

Īss vēsturisks apskats. Muižas - šie feodālie zemes īpašumi - Latvijā rodas drīz pēc vācu bruņinieku ierašanās Baltijā. Tās izveidojas 14. un 15. gs. kā Livonijas ordeņmestru un bīskapu vasaļu lēņi un pastāv līdz 1920, kad tās likvidē LR Zemes reforma.

Sākumā par muižu īpašniekiem kļūst vācu bruņinieki. Kad Latvijas teritorija nonāk Polijas, Zviedrijas, Dānijas pakļautībā, šīm bruņinieku dzimtām savus īpašumus lielākoties izdodas nosargāt.

Būtiski atšķirīga situācija ir Latgalē, kuras vēsturiskā atrautība no pārejās Latvijas sākas jau 1561, kad tā nonāk tiešā poļu pakļautībā. Pēc Polijas pirmās pārdalīšanas (1772) Latgale nonāk Krievijas pakļautībā. Tādēļ lielākā daļa Latgales muižu pieder poļu tautības muižniekiem vai pārpoļotām vācu bruņinieku dzimtām (Borhi, Plāteri-Zībergi u.c.) 19. gs. beigās Latgalē pieaug arī krievu muižnieku skaits. To īpaši sekmē pēc Poļu sacelšanās (1863) pieņemtie likumi, kas ierobežo poļu muižnieku īpašumu lielumu.

Latgales zemnieku liktenis, kopš tā kļūst par cariskās Krievijas sastāvdaļu, daudzējādā ziņā ir līdzīgs krievu zemnieku liktenim. Cars Pāvils I ar pavēli (1797) noliedz nodarbināt zemniekus muižas darbos vairāk par 3 dienām nedēļā. 1810. gadā aizliedz pārdot zemniekus bez zemes. Tā kā šo noteikumu iespējams apiet, piešķirot zemniekiem ļoti mazus zemes gabaliņus, tad cars Nikolajs I nosaka (1827), ka uz 1 vīrieti jābūt vismaz 4½ desetīnām[1] zemes.

Zemes dalīšana Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. teritorijā 1785. gadā. 1785. gadā mērnieks Kamīnišs izstrādā speciālu ģeometrisko zemes sadalīšanas plānu Vitebskas guberņas Rēzeknes apr. Stirnienes pag. Rudzātu l/s sab-bas apdzīvotām vietām (ciemiem - sādžām). Rudzātu l/s sab-ba ietver 20 ciemus - 73 mājas. Tajās dzīvo 660 cilvēku, t.sk. 308 vīrieši un 352 sievietes. Šiem ciemiem tiek ierādīts 41 zemes gabals ar kopējo platību 2115 desetīnas, 254 kvadrātasis (2310, 91 ha), t.sk.:

Apdzīvotās vietas nosaukums	Māju skaits	Iedalītā zemes platība	
		desetīnas	kvadrātasis
Brīsla	5	99	164
Būmaņi	8	216	500
Čirvonieki	3	82	444
Gardrivieši	1	32	1700
Jaudzemi	3	96	58
Kurčini	4	141	200
Lācupi	3	106	2000
Lūzenieki	3	95	2000
Mālakalns	7	191	1162
Medņevka	9	174	900
Nīcgaļi	1	39	517
Patmaļka	2	42	200
Pelši	5	115	1997
Pintāni	3	66	316
Rudzāti	1	50	1694
Steķi	6	156	200
Velkme (Velkmane)	1	29	200
Vidi	3	119	1824
Vilcāni	2	48	1688
Zalāni	4	126	1724

Šī plāna pareizību 1872. gadā pārbauda Rēzeknes apr. mērnieks E.Petkēvičs un to apstiprina 1873. gadā Rēzeknē, piedaloties Rudzātu l/s zemnieku sab-bas pilnvarotajai personai (Jurčs Rudzāts). Iedalītās zeme platības atrodas starp Zvirezdas (agrākais Ošas upes nosaukums) un Braslas (bij. Borovkas upītes nosaukums) upēm[2].

Zemes rentēšana. Zemes rentēšanai 1863. gadā tiek izstrādāti ekonomiskie aprēķini - vispārējie noteikumi *Par valsts īpašumu iznomāšanu Liflandijas guberņām*:

- Iznomā zemi uz 24 gadiem ar tiesībām uz atkārtotu renti pēc 24 gadiem;

[1] 1 desetīna = 2400 kvadrātpēdas = 1,09254 ha.
[2] LVVA, 6828-6-4844, 1. lpp.

- Atsevišķs nolikums neparedz pie atkārtotas rentes rīkot izsoli;
- Pēc 12 gadiem rente tiek paaugstināta par 10%, pēc nākošiem 12 gadiem rente palielinās vēl par 15%, pēc trešajiem 12 gadiem rente palielinās par 10% no sākuma rentējamās summas. Rentētāja pienākums, iesākoties 24 gadam, paziņot par savu turpmāko rīcību. Tad tiek rīkota izsole;
- Pa atsevišķiem punktiem rentes procenti pēc 12 gadiem paaugstinās tikai par 12%;
- Renti maksā pusgadu uz priekšu; ja summa netiek savlaicīgi samaksāta, tad par nenomaksāto jāmaksā sods valstij - 1 % soda un no $^1/_3$ % pieauguma par katru mēneša kavējumu līdz pilnīgai samaksai. Ja aizņēmums netiek maksāts 3 mēnešus, tad aizņēmuma summu, procentus un sodu par kavējuma laiku valstij atgriež, pārdodot rentētāja īpašumā esošo kustamo īpašumu; ja ar pārdošanu renti izmaksāt nav iespējams, tad īpašums tiek iznomāts citam rentniekam[3].

Pēc dzimtbūšanas atcelšanas (1861) Latgalē ienāk zemnieki - zemes rentētāji no Vidzemes un Kurzemes. No sākuma viņi ir muižu zemes rentnieki. Vēlākos gados šie zemnieki rentējamo zemi iegādājas privātīpašumā. Šai laikā arī Rudzātu pag. teritorijā ir daudz ienācēju no Vidzemes un Kurzemes[4], t.sk.:

- ***no Jēkabpils apr.:***
  no Dignājas pag. - Elksnis (1889), Krievāns un Ozoliņi (1908);
  no Krustpils pag. - Stipris, Paeglis u.c. (1890);
  no Sēlpils pag. - Mārtiņš Elksnis un Lagzdiņi (1898);
  no Zasas pag. - Auzāni (1884), Vārnas (1890) un Socki (1907).
- ***no Madonas apr.:***
  no Bērzaines pag. - Kauši;
  no Kalmāres pag. - Bogdani;
  no Kalsnavas pag. - Līcīši;
  no Ļaudonas pag. - Meņģeļi;
  no Mētrienas pag. - Lapsa (1870), Bataragi (1876), Stimbāni (1880), Briņķi (1893), Jānis Lācis (1909), Aizpurvietis, Antonēvičs, Juris Gailītis-Runcis un Krievs (1913);
  no Odzienas pag. - Bataragi, Kankari, Zeseri (1882), Mārtiņš Briedis (1893);
  no Savienas pag. - Bataragi un Medņi (1871);
  no Vestienas pag. - Lūši.
- ***no Rīgas apr.:***
  no Jumpravas pag. - Jāņa Bogdana ģimene;
  no Rembates pag. - Antonēviču ģimene, Lūšu ģimene.

Par šiem ienācējiem tautā bijis joks: "Stimbāns (Stimbēns) - malka, Podiņš - katls, kurā vārīt, Ķēniņi, Lapsas, Zaķi, Brieži, Lāči un Lūši - sanākuši ēst, kad paēduši - katlu izslauka ar Kankariem" (M.Vuciņas atmiņas).

Zemes iepirkšana pēc dzimtbūšanas atcelšanas. Dzimtbūšanu Latgalē pilnīgi atceļ 19.02.1861[5]. Pēc dzimtbūšanas atcelšanas atšķirība starp Krievijas un Baltijas provinču zemniekiem ir tāda, ka Krievijā zemniekus atbrīvo ar zemi, bet Baltijā - bez zemes (zemnieki Krievijā daļu savas zemes iegūst mūža valdījumā, bet Baltijā zemnieki savas dzimtās mājas iepērk neierobežotā īpašumā). $^1/_3$ zemnieku ciema zemes paliek muižniekiem, $^2/_3$ - zemniekiem. Savu zemes gabalu zemnieks var iegūt arī pilnīgā privātīpašumā. Sakarā ar Poļu sacelšanos zemes izpirkšanu Latgalē valdība nosaka kā obligātu. Zemniekiem no bankas izsniedz aizdevumu uz 49 gadiem, ar izpirkšanas maksu 104 kapeikas gadā, kas kopā ar nodokli sastāda 2 rubļus par 1 desetīnu (Ls 1,0925)[6]. Iepērkamās zemes daudzums tiek ierobežots uz "1 vīrieša dvēseli": Daugavpils apr. - 4,34, Ludzas apr. - 4,02 un Rēzeknes apr. - 4,53 desetīnas zemes. Maksājumi par zemi ir sadalīti uz 49 gadiem - t.i., līdz 1911. Pēc 1905 izpirkšanas summa tiek samazināta uz pusi, bet 1907. gadā - atcelta pavisam.

---

[3] LVVA, 1679-201-47, 56. lpp.
[4] LVVA, 1308-15- 3333, 1.-80. lpp un 3334, 1.-56. lpp.
[5] E.Dunsdorfs *Latgales vēsturiskās kartes*, 1991, Melburna, 52. lpp.
[6] A.Švābe *Latvijas vēsture 1800-1914*, 1962, 299. lpp.

Daļu Rudzātu pag. teritorijas (bij. Preiļu pagastā) - Punduru folvorku[7] (ap 1000 ha zemes) 1861. gadā no grāfa Borha nopērk lielkrievs Moisejs Budencovs - zemnieks un uzņēmējs no Rēzeknes apr. Tomēr neveiksmīgu darījumu rezultātā viņš lielu daļu īpašuma zaudē. Tikai 1866. gadā tiek noformēts pirkšanas - pārdošanas līgums par zemes platību uz 274 desetīnām, samaksājot grāfam Borham 7500 rbļ. Vēlākos gados zemi no Budencovu dzimtas atpērk apkārtnes zemnieki (Bernāni, Elsti, Eriņi, Grigi, Grozas, Pļavāni, Rudzāti, Volonti u.c.) 1942. gadā Budencovu dzimtai pieder 90,32 ha zemes[8], t.sk.

- Georgam Budencovam - 31,69 ha,
- Fomas Budencova mantiniekiem - 25,13 ha,
- Agrofiņjai Budencovai - 11,65 ha,
- Jevlanijai Budencovai - 14,20 ha,
- Fatiņjai Budencovai - 7,65 ha.

1863. gadā zemi no grāfa Borha nopērk Rudzātu c. iedzīvotājs Ādams Skutelis Andreja d.: pirmajā reizē - 35 desetīnas, 1140 kvadrātasis, otrajā reizē - 141 desetīnu, 2288 kvadrātasis lielu zemes gabalu ar kopēju vietas nosaukumu *Spriudi*, kam nosaukums mainīts (1940) uz *Zariņi*[9].

Gadsimta laikā Skuteļu dzimtas īpašuma zemes platības dažādu iemeslu dēļ samazinājušās un neatgriezeniski zudušas, kā mantojums no kopējas zemes platības izdalīta zeme meitām Ievai Šarakai (1855-1922) - 28,87 ha un Helēnai Byumanei (1874-1899) - 23,40 ha (to vēlāk nopērk Graudiņu dzimta), atlikušo zemes platību līdzīgās daļas manto dēli Andrejs (1859-1935) un Pēteris (1866-1930) Skuteļi. Andrejs savu daļu pārdod Jānim Kurčinam (1884-1966), bet uz atlikušās platības (54,39 ha) paliek saimniekot Pēteris Skutelis."

A.Skuteļa mazdēls Pēteris Būmanis stāsta[10] par to, ka viņa tēvabrāļa Andreja Byumaņa (1875-1968) un mātesbrāļa Andreja Skuteļa (1859-1935) ģimenes iekrājušas naudu un vienojušās par zemes rentēšanu (no 1910) ar izpirkšanas tiesībām Vārkavas pag. Makašānu folvorkā. Zemnieki kārtīgi maksājuši renti, bet muižnieks, kurš dzīvojis Daugavpilī, pēc kāda laika nolēmis rentes maksu paaugstināt. Zemnieki nav piekrituši. Muižnieks iesniedzis prasību tiesā par viņu izlikšanu, pamatojot ar to, ka viņi nemaksā renti. Bet zemnieki bijuši gudri, un naudu regulāri iemaksājuši bankā uz muižnieka vārda, norādot, par ko tā tiek maksāta. Kad tiesā tas noskaidrojas, muižnieka prasība tiek noraidīta, un tiesa piespiež sūdzētājam apmaksāt tiesas izdevumus. Zemnieki, redzot, ka satikšanas ar īpašnieku nebūs, sameklējuši citu folvorku (Rēzeknes apr. Silajāņu pag. Nalobnē) un pēc 4 gadiem pārceļas uz dzīvi tur. Tautā runāts, ka tas ir bijis rets gadījums, kad zemnieki tiesā uzvarējuši muižnieku.

31.01.1881 Augusts Velkme (18??-1901) no Preiļu muižnieka Ungera-Šteinberga nopērk zemes gabalu (75,55 ha) Daugavpils apr. Preiļu pagastā ar nosaukumu *Meža zemes gabals Velkme* (*Velkme*-2, vēlākajos gados šo apdzīvoto vietu sauc par *Soltupi*). Tur Velkmju dzimta saimnieko līdz 1923, pēc tam zemi pārdod Zalānu, Rudzātu u.c. ģimenēm, bet paši pārceļas uz dzīvi Līvānos (sīkāk skat. nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas → Soltupe***)[11].

Pirms tam Velkmes dzīvojuši Rudzātu (bij. Stirnienes) pag. *Velkmē*. Tur paliek saimniekot Bārbala Velkme, bet Augusta Velkmes ģimene nopērk jauno saimniecību bijušā Preiļu pag. teritorijā[12].

Petskoju dzimta[13], bēgot no cara patvaldības, 1891. gadā no muižnieces Karbovskas nopērk Eleonorviles folvorku. 1914. gadā Petskoju ģimene īpašumu sadala 3 daļās.

---

[7] LVVA, 1707-1-336, 91.-96. lpp.
[8] LVVA, 1707-1-635, 1.-3. lpp.
[9] LVVA, 1707-1-749, 1.-7. lpp.
[10] P.Būmaņa atmiņas (pierakstīts ap 1985. gadu).
[11] LVVA, 1308-15-3334, 202.-206. lpp.
[12] LVVA, 1679-170-7293, 202.-206. lpp.
[13] LVVA, 1726-1-428, 206. lpp.

Krievijas valsts senāta sanāksmē 28.08.1897 pieņem *Norādījumu - rīkojumu nr. 90, pants 1147*, ar kuru Zemkopības Ministrijai[14] atļauj zemes pārdošanu no valsts īpašumā esošās zemes, kura atrodas starp zemnieku īpašumiem un personīgo muižu īpašumiem, kā arī sīkām piegulošām meža zemju platībām, kuras nepārsniedz gada ienākumu 150 rbļ. vai ja nepārsniedz kopējo vērtību 3000 rbļ. Pircējam ir tiesības par īpašumu valstij izmaksāt līdz 37 gadiem, maksājot par gadu 5% un vēl aizņēmuma procentus.

Balstoties uz šo likumu, kā arī tādēļ, ka muižnieki Rudzātu pag. teritorijā ir nonākuši ekonomiskās grūtībās, tie izpārdod savu zemi zemniekiem, pārsvarā ienācējiem. Tā, piem., zemi iepērk: Turkopuļi (1893) - *Kamčatku*, Bataragi - Tomiņus un Ivbuļi - *Eriņbirzi* (1891), Ivbuļi un Gudļevski - *Alksniešus*, Upenieki - *Korsikovu*, Puduļi - *Priedauku* (1918), Elsti - *Kurčanku* (1907) utt. Zemes iepirkšana īpašumā pārsvarā notiek 1898-1914 un arī turpmākos gados.

Cariskās Krievijas valdīšanas laikā izdienējušiem zaldātiem pēc atgriešanās mājās iedala 3 desetīnas zemes. Tādi izdienējuši zaldāti ir arī Rudzātu pagastā, piem., Pintānu, Jaudzemu, Steķu un citos ciemos.

Katra latviešu zemnieka cenšanās pēc sava kaktiņa, sava stūrīša zemes un tā iegūšana ir pamats katras ģimenes labklājības celšanai. Zeme ir māte barotāja. Jau no izseniem laikiem katrs latvietis centās to iegūt. "Kungu laikos" zeme pieder muižniekiem un pilsētām. Zemniecība dalās saimniekos un kalpos, kuriem par saimniekiem kļūt nav iespējams. Divas trešdaļas visu zemnieku sastāda kalpi, Kurzeme un Vidzeme ir kalpu zeme, turpretī Latgale veidojas par sīkzemnieku novadu[15].

Zemes sadalījums Latvijas teritorijā 1905. gadā (gada sākumā)[16].

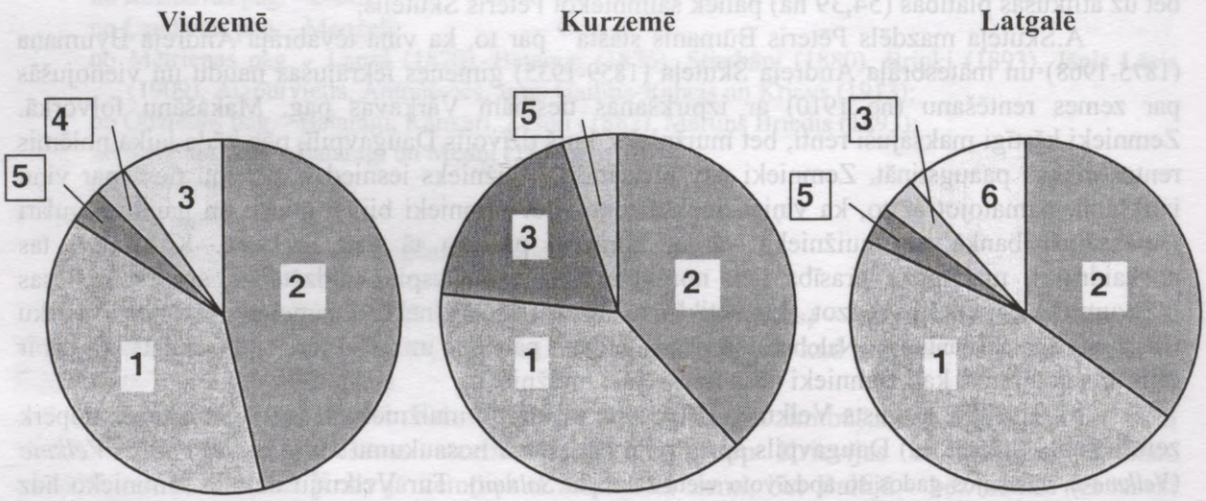

		Vidzemē, %	Kurzemē, %	Latgalē, %
1	Muižu īpašums	46,4	38,3	34,3
2	Zemnieku īpašums	37,9	38,3	46,0
3	Valsts īpašums	3,3	18,5	3,2
4	Pilsētu īpašums	3,0	-	-
5	Pārējais īpašums	9,4	4,9	3,3
6	Tirgotāji	-	-	11,2

[14] LVVA, 1679-201-39, 1.-6. lpp.
[15] *Latvijas zemnieku vēsture*, 1995, Rīga, 15. lpp.
[16] R.Ābolnieks *Latvija divdesmitajā gadsimtā*, 1997, *Zvaigzne*, 17.-18. lpp.

Ciemu sadalīšana viensētās. Latgalē l/s attīstību stipri traucē t.s. "šņoru" sistēma[17] un kopējās ganības. Tikai 1906. gada likums atļauj Latgales zemniekiem iziet no ciemiem viensētās. Latgalē 1906-1914 no ciemiem iedala 15 000 viensētu, katru vidēji 10 desetīnas (10,9 ha) lielu. Līdz LR nodibināšanai Latgalē viensētās ir sadalīti 18% ciemu platības. Vidējais viensētas lielums Latgalē - apm. 10 ha (Vidzemē - apm. 47 ha, Kurzemē - apm. 41,5 ha).

Rudzātu pag. teritorijā no kopējā ciemu (28) skaita (1909-1920) viensētās sadalīti 10 ciemi jeb 35,7%. Sadalot 109 viensētām 1342 ha lielu platību, vidēji uz vienu viensētu iznāk 12,33 ha zemes.

Ciemu sadalīšanu pārtrauc I pasaules karš, tam sekojošā revolūcija Krievijā, lielinieku apvērsums un Latvijas atbrīvošanas cīņas. Tikai pēc lielinieku padzīšanas un Latgales atbrīvošanas 20. gs. 20-tajos gados atsākas ciemu zemju sadalīšana viensētās un iedzīvotāju pārcelšanās uz iedalītajām platībām.

Rudzātu pag. ciemu sadalīšana viensētās

Ciems vai apdzīvotā vieta	Sadalīšanas gads	Izdalīto saimniecību skaits	Sadalītā platība, ha	Dokuments[18]
Aizpurieši	1931	4	68,418	1679-170-236, 1.-9. .lpp.
Aleksandrovka-Staņislavova	1937	7	84,357	1679-170-246, 1.-2. lpp.
Āžkalni	1931	5	33,21	1679-170-3076, 1.-9. lpp.
Bikaunieki	1924	4	111,03	1679-170-301, 1.-13. lpp.
Borovka	1930	4	66,79	1679-195-192, 1.-4. lpp.
Brīsla	1913	12	181,60	1679-170-5734, 1.-10. lpp.
Brūveri	1927	27	257,301	1679-170-351, 1.-96. lpp.
Būmaņi	1922	22	247,24	1679-170-286, 1.-6. lpp.
Čirvonieki	1928	7	123,3	1679-170-791, 1.-7. lpp.
Gardrivieši	1914	5	62,14	1679-170-1130, 1.-5. lpp.
Jaudzemi	1909	11	129,00	1679-170-1531, 1.-11. lpp.
Kivlenieki	1910	30	203,99	1679-170-1574, 1.-15. lpp.
Kurčini	1914	8	178,63	1679-170-5830, 1.-4. lpp.
Lācupi	1920	11	142,69	1679-170-2388, 1.-7. lpp.
Lūzenieki	1922	8	122,01	1679-170-2340, 1.-8. lpp.
Mālakalns	1921	18	229,42	1679-170-2589, 1.-9. lpp.
Medņevka	1925	19	238,68	1679-170-2747, 1.-10. lpp.
Nīcgaļi	1911	6	80,13	1679-170-2955, 1.-8. lpp.
Patmaļnieki	1924	4	61,90	1707-1-3368, 1.-17. lpp.
Peivelišķi	1931	10	226,56	1679-195-1402, 1.-10. lpp.
Pelši	1930	15	150,607	1679-170-3555, 1.-22. lpp.
Piļupsala	1931	2	24,04	1679-170-3631, 1.-6. lpp.
Pintāni	1914	5	77,56	1679-170-3631, 1.-6. lpp.
Rubeņkalns	1924	3	47,16	1679-170-276, 1.-5. lpp.
Rudzāti	1930	35	229,34	1679-170-3855, 1.-8. lpp.
Rudzātiņas	1930	9	70,90	1679-170-3848, 1.-10. lpp.
Rusiņi	1930	15	282,75	1679-170-1523, 1.-15. lpp.
Steķi	1930	25	292,40	1679-170-4635, 1.-25. lpp.
Vārpsala	1908	4		1679-170-1950, 1.-7. lpp.
Vidi	1909	9	135,57	1679-170-5334, 1.-4. lpp.
Vilcāni	1914	6	69,40	1679-170-5400, 1.-3. lpp.
Zalāni	1911	12	156,20	1679-170-6423, 1.-18. lpp.

[17] "Šņoru" sistēma: cariskās Krievijas likumi noteica, ka katrs zemnieka dēls saņem mantojumā daļu tēva zemes, savukārt katrs dēls daļu savas zemes atstāj mantojumā saviem dēliem. Šīs daudzkārtējās dalīšanas rezultātā izveidojās šauras (pat tikai 1½ m platas!) un garas (līdz dažiem simtiem metru) zemes strēmeles - t.s. "šņores", starp kurām vēl atradās ežas zemes gabalu atdalīšanai. Rezultātā zemi vairs nebija iespējams normāli apstrādāt.

[18] Dokuments* - LVVA lieta (fonda, apraksta, lietas nr. un lpp.).

LR Zemes reforma[19]. Līdz I pasaules karam Latvija ir lielgruntnieku zeme. 48,12 % visas zemes pieder privātām jeb bruņinieku muižām. Pēc statistikas datiem, Latvijā (uz 1920) ir 1479 muižas (Latgalē - 315), 294 pusmuižas (folvorkas) un 171 mācītājmuiža[20]. Valsts īpašumā ir 10,02 % zemes, mācītāju muižām - 1,08 %, pilsētām un dažādām juridiskām personām - 1,42 %. Lielākās zemes platības pieder muižām. Ja uz 1905 visā Krievijas Eiropas daļā privātām muižām pieder 26 % no visas zemes platības, tad Latvijā gandrīz divreiz vairāk. Pie tam Latvijas muižas ir lielas - vidēji pārsniedz 2000 ha. Lielākās muižas Latgalē ir Balvi (34,960 ha), Viļaka (49,103 ha) un Aleksandropole (33,867 ha), lielākā Latvijā - Dundaga (68,920 ha). Zemnieku saimniecību vidējā platība ir 40-50 ha, Latgalē - mazāk. Bezzemnieki sastāda 60%.

16.09.1920 LR Satversmes sapulce pieņem Agrārās reformas likuma 1. daļu, ar kuru tiek nodibināts valsts zemes fonds, kurā ieskaita:

- valsts zemes, muižas un mežus,
- privātās muižas (izņemot no muižām atdalīto un pārdoto zemnieku zemi) un Latgalē - piešķirto zemi (надельная земля), ja to ir ieguvuši Latvijas pilsoņi,
- mācītāju muižas un zemes, pilsētu bruņinieku muižas un bruņniecības muižas.

Neatsavina:

- fabrikas, kas nepārstrādā vietējos l/s ražojumus vai neapmierina vietējo lauku vajadzības;
- kapsētas un zemes, uz kurām uzceltas baznīcas un klosteri (kopā ar pagalmiem, ēkām un dārziem);
- zemes un muižas, kas pieder labdarības un zinātņu iestādēm un kalpo to tiešām vajadzībām;
- zemes un muižas, kas pieder pilsētām, miestiem, apriņķiem, pagastiem un sādžām.

Zemes bij. īpašniekam (pret LR lojāli noskaņotam muižniekam) tiek atstāta zemes daļa (neatsavināmas vidējās saimniecības platībā) - apm. 50 ha (muižas centrs ar zemes platību)[21], izņēmuma gadījumos - 100 ha. Par atsavināto inventāru maksā atlīdzību pēc vietējā tirgus cenām uz atsavināšanas brīdi.

21.12.1920 tiek pieņemta likuma 2. daļa, kura nosaka valsts zemes fonda izlietošanu:

- Jaunsaimniecības dibināmas ne lielākas par 22 ha lauksaimnieciski izmantojamas zemes. Lauksaimniecībai nederīgu zemi ar/bez meža, ūdeņus un purvus var piešķirt virs normas - ne vairāk par 5 ha, t.sk. mežu - līdz 3 ha.
- Piemērotās vietās fonda zeme sadalāma dārza saimniecību ierīkošanai - līdz 10 ha.
- Pastāvošās sīksaimniecības, kuru platība mazāka nekā jaunsaimniecībām, un ja tās robežojas ar fonda zemēm, var tikt paplašinātas līdz iepriekš minētai normai, pie tam biržu (šņoru) zemes sadalāmas viensētu saimniecībās.
- Neatsavināmo zemnieku saimniecību robežu noapaļošanai var piedalīt līdz 1 ha no fonda zemes uz katru saimniecību.
- Pilsoņiem, kuru galvenā nodarbošanās nav lauksaimniecība, zemi var piešķirt pie pilsētām - līdz 1 ha, pie ciemiem un uz laukiem - līdz 2 ha.
- Jaunsaimniecības, mežsargu mājas, kā arī zemes piegriezumi pastāvošajām saimniecībām piešķirami dzimtsīpašumā, bet uz vēlēšanos - dzimtnomā ar tiesībām iegūt dzimtsīpašumā.
- Tiesības uz fonda zemi ir katram 18-65 gadus vecam Latvijas pilsonim, kuram savas zemes nav, vai tā ir mazāka par 22 ha (vēlāk šī platība noteikta uz 15 ha), un kurš uzņemas to apsaimniekot. Mirušo karavīru u.c. brīvības cīnītāju bērniem zeme piešķirama neatkarīgi no vecuma. Vienam un tam pašam pilsonim var piešķirt ne vairāk par vienu pastāvošu vai jaunsaimniecību.

3.05.1922 tiek pieņemta likuma 3. daļa, kura nosaka agrārās iekārtas nostiprināšanu.:

- Aizliegts uz priekšu no jauna apvienot vienās rokās (uz dzimtsīpašuma vai dzimtsnomas tiesību pamata) vairāk par 50 ha zemes, pie kam apvienošana kopplatībā no 22 līdz 50 ha pieļaujama tikai ar valdības ikreizēju atļauju un vienīgi tādos gadījumos, ja apvienojamām zemēm ir kopēja robeža;
- Aizliegta jau pastāvošo vai jauniedalīto zemes īpašumu turpmāka dalīšana mazāk par 10 ha lielos gabalos; izņēmumi (ar valdības atļauju): ja a) sadalītos gabalus izlieto citām, ne l/s vajadzībām, b) likvidē starpgabalus.

---

[19] *Latvijas zeme, zemnieki un viņu darbs*, Rīga, 1940, 87.-96. lpp.
[20] Latviešu konversācijas vārdnīca, 1936, 17. sējums, 28021. lpp.
[21] A.Šilde *Trimdinieka raksti 1944-1990*, 1991, 52. lpp.

17.09.1920 tiek pieņemta likuma 4 daļa par zemes ierīcības komitejām, kuras valsts zemes fonda sadalīšanai, izlietošanai un piešķiršanai nodibināmas pagastos, pilsētās vai ciemos, apriņķos, kā arī Centrālā zemes ierīcības komiteja.

Atlīdzības lielumu par piešķirto zemi nosaka likums un tarifi: vidēji ienesīgas zemes cena nedrīkst pārsniegt Ls 10, augstākā ienesīguma - Ls 20 par 1 ha. Ēkas un būvkokiem derīgs mežs novērtējams atsevišķi. Zemes ieguvējam jāsedz izdevumi par mērnieka u.c. ierīcības darbiem. Kara invalīdi, kas zaudējuši 71 % un vairāk darbaspēju, zemi saņem bez atlīdzības; kas zaudējuši 41-70 % darbaspēju - maksā pusi vērtības.

Zemi piešķir uz ilggadīgu nomaksu. Maksājumi veicami caur Valsts Zemes banku:

- lauksaimnieciski izmantojamām zemēm - ar 4 % ķīlu zīmēm 41 gadā,
- rūpniecības objektiem - ar 6 % ķīlu zīmēm 18 gados,
- apbūves gabaliem - ar 6 % ķīlu zīmēm 28 gados.

Pirmos 5 gadus jaunsaimniecības ir atbrīvotas no nodokļiem. No valsts mežiem par samērā lētu maksu - par 15 % no takses vērtības vai dažreiz pat pilnīgi par brīvu tām izsniedz būvkokus un kurināmo.

Karu un revolūciju postītajā Latvijā Zemes reforma atjauno lauksaimniecību, novērš sociālos nemierus un nodrošina valsts un pilsoņu labklājību. Latvijas agrārreforma ir ļoti radikāla. Tomēr tikai tādā pārkārtojumu ceļā var izlīdzināt tautai nodarīto vēsturisko netaisnību, rast politisku stabilitāti zemē un dot latviešu zemniekam un bezzemniekiem sociālo taisnīgumu. Zemes reformas laikā Latvijā sadala gandrīz 2000 muižu un pusmuižu (kas pieder galvenokārt vācu un poļu muižniekiem) zemi, ieskaitot to valsts zemes fondā un izdalot sīkzemniekiem, bezzemniekiem, pusgraudniekiem, rentniekiem, kalpiem un amatniekiem. Pārsvarā muižas zemes iegūst, pirmkārt, bij. karavīri - cīnītāji par Latvijas neatkarības iegūšanu. Valstī par simbolisku maksu (Ls 10-20 par 1 ha ar nomaksas termiņu 41 gads[22]) izdala ap 70 000 saimniecību, no kurām izveidojas 55 000 jaunu zemnieku saimniecību ar 15-22 ha lielu zemes platību. Jaunsaimniekiem daudz palīdz Valsts Zemes banka un Latvijas Hipotēku banka.

1923. gadā Zemes komitejas tiek likvidētas un zemes reformas pienākumu pildīšanu uzdod pag. pašvaldībām[23].

LR Zemes reforma Rudzātu pagastā. Zemes reformas laikā no valsts zemes fonda Daugavpils apr. piešķir jaunsaimniecības 648 atbrīvošanas cīņu dalībniekiem, karavīriem un viņiem pielīdzināmam personām[24], t.sk.: Līvānu pag. - 111, Vārkavas pag. - 96, Preiļu pag. - 26 un Rudzātu pag. - 26 (skat. tab.).

***Zemes ieguvēju saraksts** (ar karavīru tiesībām)*[25]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Piešķirtā zemes platība	
			LVVA Fonda nr.	ha
1.	Bojārs Jāzeps	1889-19??	29	21,11
2.	Briņķis Augusts	1896-1978	18	21,49
3.	Bulmeisters Antons	1902-19??	104	15,18
4.	Cvetkovs Stepans	1891-1982	111	13,88
5.	Goldovs Ņisifantijs	18??-19??	3	16,72
6.	Golubovs Mihails[26]	1862-19??	219	2,01
7.	Klaužs Aloizs	1897-1946	132	16,80
8.	Komarovs Pēteris	18??-19??	7	23,00
9.	Krastiņš Izidors	1892-1964	98	15,59
10.	Lapsiņš Eduards	1892-1962	152	16,40
11.	Lazdiņš Kārlis	1897-19??	79	15,77
12.	Linde Alfrēds	1897-1942	116	16,15
13.	Ližbovskis Izidors	1901-1976	1	11,59
14.	Ližbovskis Pēteris	1900-1979	2	10,17
15.	Paulovičs Vilhelms	1902-19??	119	15,83

[22] U.Niedra *Brīvdabas muzejs - Jaunsaimnieka sēta.*
[23] LVVA, 3208-1-323, 9. un 16[a]. lpp.
[24] LVVA, 3723-1-15720, 39. lpp.
[25] Turpat, 38. un 39. lpp.
[26] Krituša karavīra ģimene.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Piešķirtā zemes platība	
			LVVA Fonda nr.	ha
16.	Pintāns Antons	1893-19??	121	18,14
17.	Puida Jūlijs	18??-19??	164	15,31
18.	Rutkovskis Ignats	1901-1975	99	15,57
19.	Utnāns Aloizs	1???-19??	2	14,72
20.	Veikšāns Vladislavs	1894-1973	157	15,61
21.	Vilcāns Antons	1897-1934	131	13,24
22.	Zalāns Antons	1884-19??	102	15,16
23.	Zalāns Dominiks	1891-1981	142	14,60
24.	Zalāns Donāts Jāzepa d.	1893-1970	195	16,67
25.	Zalāns Donāts Jura d.	18??-19??	106	15,05
26.	Zalāns Simions	1895-1998	87	18,38

Rudzātu pag. teritorijā muižām atsavina un valsts zemes fondā ieskaita 4597,63 ha zemes, t.sk.:

no Rudzātu muižas - 4435,5 ha;
no Eleonorviles folvorkas - 30,68 ha;
no Rubeņkalna folvorkas - 131,45 ha.

18.08.1922 ar LR Centrālās zemes ierīcības komitejas Tehniskās komisijas sēdes protokolu (nr. 249, p. 8) tiek apstiprināts Rudzātu muižas (īpašnieks - Pēteris Plāters-Zībergs) zemes sadalīšanas projekts. Projektu sastāda 1. šķiras mērnieks Collenkops[27]. Rudzātu muižā tiek sadalīta 4435,5 ha liela zemes platība, kas sastāv no 2 zemes gabaliem[28], un izdalīta 216 zemes īpašniekiem, t.sk.:

Jaunsaimniecībām ar ēkām	56	- pa 10-22 ha	kopplatība	-	945,09 ha;
Jaunsaimniecībām bez ēkām	45	- pa 12,5-19 ha	"	-	713,83 ha;
Amatnieku sīksaimniecībām	5	- pa 2-2,5 ha	"	-	12,13 ha;
Piegriezumos mazām saimniecībām	62	- pa 0,5-14 ha	"	-	310,37 ha;
Sabiedriskām vajadzībām	7	- pa 1,5-17 ha	"	-	50,43 ha;
Kultūras vajadzībām	2	- pa 5-10,5 ha	"	-	15,98 ha;
Mežniecības dienestam	6	- pa 7,5-13 ha	"	-	49,69 ha;
Pļavu saimniecībām	31	- pa 1-2,5 ha	"	-	36,78 ha;
Zemes fondā paliek	2	- 5787,27 un 1623 ha	"	-	2201,10 ha.

No Eleonorviles folvorkas tiek atsavināts un valsts zemes fondā ieskaitīts zemes gabals *Rugāji*, par ko tiek sastādīts akts[29] (22.06.1924). Aktā norādīts, ka folvorkas īpašniekam Afanasijam Petskojam no viņa īpašuma tiek atsavināta zemes platība 30,68 ha kopplatībā. Saskaņā ar 24.10.1914 noslēgto folvorkas dalīšanas aktu, ar Zemkopības Ministrijas lēmumu (26.07.1922, apliecība nr. 21812/2410) Petskojam īpašumā atstāti 300 ha, t.sk.

Petskojam Ivanam - 100 ha;
Petskojām Jevdokijai, Fatiņjai un Anastasijai - 100,07 ha;
Petskojam Vasilijam - 99,930 ha.

28.12.1923 Preiļu pag. Valsts zemes komiteja atsavina no Rubeņkalna folvorkas 131,45 ha lielu zemes platību, to ieskaitot valsts zemes fondā. Īpašniekam Juliānam Gendvilam[30] atstāj īpašumā 100 ha lielu zemes platību. Te jāpiebilst, ka no J.Gendvila zemi nopērk Vārkavas pag. zemnieks Gavars, savukārt no Gavara (1930-to sākumā) zemi nopērk Vārpuļu ģimene - ienācēji no Gaļānu pag. (38 ha), P.Skrodera un St.Skrodera ģimenes (41 ha) un Ādams Brūvers (21 ha).

Pārejās Rubeņkalna folvorkai atsavinātās zemes tiek sadalītas jaunsaimniecībās vienlaicīgi ar zemes reformu pagastā (1924)[31].

---

[27] LVVA, 1679-174-278, 8. lpp.
[28] Turpat, 11. lpp.
[29] LVVA, 1679-176-123, 6. lpp.
[30] LVVA, 1677-21-171, 15. lpp.
[31] LVVA, 1679-174-276, 5. lpp.

LR Centrālā zemes ierīcības komiteja 1921-1922 ir paredzējusi 5 Kurzemes apriņķos izvietot 650 pārceļotāju ģimenes no Latgales[32]. Rudzātu pag. Zemes ierīcības komiteja brīvu zemes platību trūkuma dēļ nespēj apmierināt visus zemes ieguvēju pieprasījumus. Tāpēc no Rudzātu pag. iedzīvotājiem vairākas ģimenes (6) izsaka vēlēšanos pārcelties uz dzīvi Kurzemē, t.sk.:

Jāņa Utināna ģimene (4 cilvēki), pagastā nodzīvojusi 45 gadus;
Reinholda Antonēviča ģimene (2 cilvēki), pagastā nodzīvojusi 30 gadus;
Andreja Cērmūkša ģimene (5 cilvēki), pagastā nodzīvojusi 25 gadus;
Antona Ludženieka ģimene (3 cilvēki), pagastā nodzīvojusi 7 gadus;
Broņislava Rubina ģimene (5 cilvēki), pagastā nodzīvojusi 4 gadus;
Zalāna-Kokorīša ģimene (6 cilvēki), pagastā nodzīvojusi 4 gadus.

Pagastā pārsvarā veidojas divzirgu saimniecības ar zemes platību 15-22 ha vienā gabalā.

Ciemu sadalīšana viensētās ir veiksmīga: līdz 1.01.1938 sadalīti 4558 ciemi (vairums Latgalē), radot 67,863 viensētas ar vid. zemes platību 10,24 ha.

Viens no svarīgiem iemesliem, kas veicina ciemu sadalīšanos viensētās ir arī lielā ugunsbīstamība biezi apdzīvotā teritorijā. Tā, piem., 23.11.1918 ugunsgrēkā nodeg 10 mājas Būmaņu c.[33], 25.10.1920 nodeg puse Mālakalna c. māju[34], bet 13.08.1920 pilnībā nodeg Grigu c. (Stirnienes pag.)[35].

Zemes sadalīšana un apmešanās uz dzīvi viensētās notiek gandrīz katrā ciemā. Ar smagu ikdienas darbu 15 gadu laikā zemnieki uzbūvē jaunas saimniecības ēkas, dzīvojamās mājas un iekopj laukus, panākot zināmu uzplaukumu. Katras saimniecības labklājības pakāpe tomēr ir atkarīga arī no ģimenes vēlēšanās, prasmes un čakluma.

Zemes "reforma" 1940. gadā. Nodibinoties pad. varai Latvijā, toreizējā Saeima ar 22.07.1940 deklarāciju *Par zemes jautājumu Latvijā* pasludina, ka visa zeme, tās dzīles, ūdeņi un meži ir tautas īpašums. Zemi nodod darba zemniecībai bezmaksas un beztermiņa lietošanai, anulē saimniecību vecos parādus valstij. Kāds hameleonisms! To pašu zemīti tā pati vara pēc kara beigām atkal atņem un piespiež stāties kolhozos.

Vienas saimniecības lietošanā nododamās zemes platība tiek noteikta ne lielāka par 30 ha. Pārpalikušās platības ieskaita valsts zemes fondā, pēc tam tās izdala bezzemniekiem un sīkzemniekiem. Visos pagastos tiek izveidotas zemes ierīcības komitejas, protams, arī Rudzātos. Tās sastāv galvenokārt no "trūcīgo ļaužu pārstāvjiem".

Laikraksts *Taisneiba* (21.08.1940) vēsta: "Rudzātu pag. ir pirmā vietā Latgalē saimniecību zemes platību lieluma ziņā. Pagasts nav liels - tikai 3444 iedzīvotāji. Zemes likums skar 61 saimniecību, kuras ir lielākas par 30 ha, un 3 baznīcu saimniecības[36]:

- Eleonorviles Romas katoļu draudzes īpašumu (1,09 ha),
- Mālakalna Vecticībnieku draudzes īpašumu (8,17 ha) - zemi rentē M.Stoļerovs,
- Rudzātu Romas katoļu draudzes īpašumu (16,68 ha) - zemi rentē A.Vilkaušs.

Atsavināmās zemes kopplatība sastāda vairāk kā 900 ha. Daudz zemes jāizdala piegriezumos. Patstāvīgas saimniecības varēs ierīkot ap 30. Dažās lielsaimniecībās varēs ierīkot pat 4-6 jaunsaimniecības".

	Saimniecības		Izveidotas jaunsaimniecības
	Kopskaits	Virs 30 ha	
Preiļu pag.	2104	53	83
Līvānu pag.	1570	31	101
Rudzātu pag.	634	56	61
Vārkavas pag.	1510	47	86
Daugavpils apr.	31640	972	229

Rudzātu pag. Zemes ierīcības komiteja savu darbību uzsāk 19.08.1940 pag. vecākā Pētera Brūvera vadībā.

Pēc arhīvu datiem, 1940. gadā Rudzātu pag. ir 634 zemnieku saimniecības (skat. tab. ↑)[37].

---

[32] LVVA, 5207-3-3658, 7. lpp.
[33] LVVA, 1679-170-2589, 18. lpp.
[34] Laikraksts *Latgolas Vōrds*, nr. 58, 26.10.1920.
[35] Turpat, nr. 29, 12.08.1920.
[36] LVVA, 1308-15-3333 un 3334 (saimniecību grāmatas).
[37] LVA, 101-2-467, 4. lpp.

Piešķirtās beztermiņa zemes platības Rudzātu pag. zemniekiem 1945. gadā[38]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Ha	Nosaukums*	Datums	Izdalīta no saimniecības
1.	Babre Anna	1???-19??	15	*Paegļi*	11.05.1945	*Citronsala*
2.	Bārbala Barbara	1877-19??	10	Vilcāni	11.02.1945	*Eriņi*
3.	Bojārs Jānis	1???-19??	14	Steķi, 2 zemes gabali	11.02.1945	Steķi
4.	Briška Donāts	1???-19??	15	2 zemes gabali	22.02.1945	*Velkme*
5.	Brūvere Tekla	1???-19??	15	*Atvari*, 2 zemes gabali	10.02.1945	*Riepo-Vidi*
6.	Bulmeisters Aloizs	1893-1960	15	Aleksandrova, 2 zemes gabali	11.02.1945	Rudzāti
7.	Bulmeisters Jānis	1905-1917	16,5	No piešķirtās zemes atteicies	11.02.1945	Mālasala
8.	Bulmeisters Pēteris	1898-1960	10	Kivlenieki, 2 zemes gabali	11.05.1945	*Apteka*
9.	Cakuls Ādams	1879-19??	15	Steķi, 2 zemes gabali	11.02.1945	Priedauka
10.	Devjatņikovs Trifans	1904-1973	14	*Azarstarpas*, 2 zemes gabali	10.12.1945	*Riepo-Vidi*
11.	Kļavinskis Pēteris	1886-1983	14	Peivelišķi, 2 zemes gabali	12.05.1945	Kamčatka
12.	Ližbovskis Pēteris	1900-1979	13	*Osīši*, 2 zemes gabali	11.05.1945	*Vecie Šauri*
13.	Olksna Pēteris	1905-19??	15	*Jaunieši*, 2 zemes gabali	11.02.1945	Kamčatka
14.	Pastare Tekla	1???-19??	15	*Irbenāji*	11.05.1945	Kamčatka
15.	Pastars Francis	1905-19??	10	Staņislavova, 2 zemes gabali	10.02 1945	*Apteka*, Kamčatka
16.	Pastars Pēteris	1???-19??	15	Pelēčāre, 2 zemes gabali	10.02.1945	*Riepo-Vidi*
17.	Rudzāts Aloizs	1901-1984	15	*Slāņi*, 2 zemes gabali	11.02.1945	*Riepo-Vidi*
18.	Rudzāts Staņislavs	1889-1956	6,7	*Sprīdīši*, 2 zemes gabali	12.05.1945	*Riepo-Vidi*
19.	Rutkovskis Pēteris	1906-1992	9,7	Rudzāti, 2 zemes gabali	10.02.1945	Lāčupe
20.	Solovjovs Antonijs	1904-19??	15	*Kalnadruva*	22.01.1945	*Kalnadruva*
21.	Sovāns Jānis	1913-1997	10	Piegriezums	11.02.1945	Eleonorvile
22.	Sproģe Tekla	1899-19??	10		20.01.1945	*Apteka*
23.	Šileiko Anna	1920	10	*Paegļi*	22.01.1945	*Izgoda*
24.	Utnāne Ženija	1912	15	Steķi, 2 zemes gabali	11.02.1945	Bikaunieki
25.	Vaivods Jāzeps	1???-19??	10		10.02.1945	*Riepo-Vidi*
26.	Vaivods Jāzeps	1???-19??	15	2 zemes gabali	1946	*Bērzsala*
27.	Zalāns Jāzeps	1???-19??	18	*Sarkandruva*	11.02.1945	*Sarkandruva*

Piezīme.

Nosaukums* - saimniecības nosaukums un piešķirto zemes gabalu skaits.

Pamatojoties uz LPSR likumu *Par zemi* (29.07.1940) un LPSR AP Prezidija dekrētu (7.09.1944), Daugavpils apr. izpildk. izsniedz minētajiem Rudzātu pag. zemniekiem aktus par zemes beztermiņa (mūžīgu) lietošanu, ierādot un nospraužot zemes gabalu robežas (bez maksas). Bezmaksas lietošanas ilgums gan ir tikai daži gadi - līdz piespiedu kolektivizācijai.

27.12.1948. gadā neizpildāmo nodevu dēļ no zemes atsakās vairāki zemnieki[39]: Andžs Krievs (*Liepsala*), A.Bojārs (*Apogi*), Eduards Meņģelis (*Purvasala*), Eda Ozoliņa (*Kalni*), bet viņu lūgumi tiek noraidīti.

Ar LPSR MP un LKP CK lēmumu (7.03.1948) katrai lauku iedzīvotāju ģimenei iedalāma piemājas zeme 0,25-0,60 ha platībā, t.sk. pilsētu robežās (līdz 15 km rādiusā) - 0,25 ha, mazpilsētu robežās (līdz 15-25 km rādiusā) - 0,40 ha[40].

Valsts nodevu izpilde Rudzātu pagastā 1944. gadā. 20.10.1944 LPSR TKP pr-js V.Lācis un LK(b)P CK sekr. J.Kalnbērziņš nosūta telegrammas visiem apr. komiteju sekr. par "sabotieru" sodīšanu: "... Prasīt no Sagādes tautas komisariāta pilnvarotajiem 2 dienu laikā izsniegt saistības visām saimniecībām, kuru platība ir lielāka par 20 ha. Pret šīs grupas saimniecībām, kuras sabotē obligāto saistību izpildi, pielietot 24.11.1942 lēmumu nr. 1882... Par pieņemtajiem mēriem ziņot personīgi;"[41].

[38] LVA, 365-1-118, 1. lpp.
[39] LVA, 437-1-20, 31. lpp.
[40] LVA, 270-2-5166, 1. lpp.
[41] LVA, 270-1-287, 5. lpp.

30.09.1944 LPSR AP deputāts K.Lapiņš ziņo J.Kalnbērziņam, V.Lācim un LPSR AP Prezidija sekr. K.Priežem par sagādes gaitu Daugavpils apr. Rudzātu pag.: "Šā gada 15.09 sakarā ar LK(b)P CK un TKP rīkojumu tiku nosūtīts uz Daugavpils apr. Rudzātu pag. palīdzēt noorganizēt ziemāju sējas, labības novākšanas, labības kulšanas darbus un palīdzēt arī noorganizēt maizes labības u.c. pārtikas normu nodošanu valstij.

	Jānodod (kg)	Nodots (kg)
Gaļa	36800	36000
Maizes labība	192000	85974
Lopbarība	124000	2894
Kartupeļi	557500	39798
Piens	133000	776

Ierodoties Rudzātu pag., izpildk. pr-jam nekādu noteiktu datu par padarīto darbu nebija. Tikai pēc 2 dienām viņš man varēja dot šādus skaitļus (skat. tab. ↑):

18.09 notika izpildk. sēde, lai lemtu par turpmāko darbu valsts nodevu izpildīšanā. Izpildk. izteicās, ka augšminētie skaitļi esot galīgi, jo arī tā esot piekrituši viņiem pirms manis palīgā atsūtītie biedri.

Neskatoties uz tādiem paskaidrojumiem, nolēmām izdalīt 4 brigādes un izbraukt uz vietām. Pēc 3 dienām, atgriežoties brigādēm, noskaidrojās, ka viss darbs ir veikts ļoti paviršī, ir pielaistas daudz kļūdas, piemēram:

1) Nebija ievērotas nemaz cietušās saimniecības, nebija atbrīvotas no valsts nodevām daļēji vai pavisam neviena sarkanarmieša un partizāna saimniecība, kā:

1. Dubrovskas Teklas saimniecība. Vīrs atrodas SA, pašai ir 2 gadu veci bērni, zemes platība 2,5 ha, aramzeme 1 ha, raža vāja un daļēji nopostīta.
2. Pastares Broņislavas saimniecība. Vīrs SA, 3 bērni līdz 7 gadu vecumam, zemes platība 15 ha.
3. Bulmeisteres saimniecība. Vīrs SA, 2 bērni līdz 7 gadu vecumam, tēvs un māte darba nespējīgi. Rudzi nodoti jau 722 kg, gaļa - 150 kg.
4. Pastares Monikas saimniecība ar 2 bērniem līdz 6 gadu vecumam, zemes platība - 12 ha.
5. Cakula Jāņa saimniecība. Pats darba invalīds, zaudējis darba spējas 70%, ar sievu, dēls SA. Mājas nodedzinātas un lauki nopostīti, zemes platība 16 ha, aramzeme - 14 ha.

Visiem uzliktas nodevas normas ne pēc likuma, bet vairāk, kur vajadzēja pavisam atbrīvot un citur - daļēji.

Pagastā ir 70 saimniecības, kuras pavisam vai daļēji ir jāatbrīvo no valsts nodevām.

2) Vai atkal šādas saimniecības, kur nodevas nepareizi aprēķinātas, kā:

1. Sovāna Jāņa saimniecība ar zemes platību 3 ha, aramzeme 2 ha. Nodeva aprēķināta (skat. tab. ↓):

	Aprēķināts nodot	Faktiski būtu jānodod
Gaļa	40 kg	15 kg
Maizes labība	270 kg	33 kg
Lopbarība	180 kg	22 kg
Kartupeļi	360 kg	120 kg

2. Dubrovskas Teklas saimniecība ar zemes platību 2,5 ha, aramzeme 1 ha (skat. tab. ↓):

	Aprēķināts nodot	Faktiski nekas nav jānodod*
Gaļa	40 kg	-
Maizes labība	270 kg	-
Lopbarība	148 kg	-
Kartupeļi	360 kg	-

* Atzīme dokumentā: "Tāda likuma nav, ka no 2,5 ha saimniecības nekas nav jāmaksā".

[..] Tādu nepareizu aprēķinu ir desmitiem. Zemnieki domājuši, ja nespēšot nodevas nodot, tad tikšot nošauti vai nosūtīti uz Sibīriju. [..]"[42]

[42] LVA, 270-1-277, 8.-11. lpp.

No nodokļiem atbrīvotie zemnieki

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	%	Summa, rbļ.	Piezīmes
Apdrošināšanas nodokļu atvieglojumi						
1945[43]						
1.	Bogdānovs Onufrijs	1888-19??	Soltupe	100	81,90	
2.	Cakule Jūlija	1909-19??	*Šņorenieki*	100	97,00	
3.	Dukstiņš Ādams	1???-19??		100	44,95	
4.	Golubovs Mihails	1862-19??	Medņevka	100	34,95	
5.	Klementjevs Filips	1892-1984	*Mālaines*	100	71,50	
6.	Luriņš Pāvels	1900-1955	Lācupi	100	75,05	
7.	Paukova Jūlija	1912-1949	Mālakalns	100	85,45	
8.	Petrovska Helēna	1895-19??	*Samuldruva*	100	112,45	
9.	Petskojs Grigorijs	1903-199?	Eleonorvile	100	59,35	
10.	Raģelis Augusts	1921-1950	Kivlenieki	100	26,30	
11.	Skrūzmanis Donāts	1888-19??	*Zaķi*	100	104,10	
12.	Solovjova Fatiņja	1923	Brīsla	100	83,35	
13.	Ūbelis Kārlis	1914-1945	*Ūbeļi*	100	84,95	
14.	Utnāns Aloizs	1914-1990	*Pūpoli*	100	66,60	
15.	Zalāns Francis	1903-1945	Brīsla	100	79,10	
16.	Zosēna Vera	1???-19??	*Sumanka*	100	111,95	
1946[44]						
1.	Bindare Julianna	1901-19??	Rudzātu c/p	50	58,00	Dēls SA, cietusi no NP
2.	Beluhs Kirils	1874-1950 ?	Rudzātu c/p	100	61,20	DN
3.	Ceļapītere Tekla	1???-19??	Aizupes c/p	50	63,30	Vīrs kritis SA, MB
4.	Cērmūkša Genovefa	1912	Aizupes c/p	100	20,00	Vīrs kritis SA, MB
5.	Cvetkova Marfa	1902-19??	Mālakalna c/p	100	45,00	KL, DN
6.	Fiļīpova Feodosija	1893-19??	Mālakalna c/p	100	90,00	KL, DN
7.	Goldova Pelageja	1904-19??	Mālakalna c/p	50	69,10	Vīru nošāvuši NP
8.	Kivlenieks Ludvigs	1885-1959	Aizupes c/p	100	78,60	Sīkzemnieks, DN
9.	Kolosova Jefiņja	1888-19??	Mālakalna c/p	50	58,30	DN
10.	Kuzmins Ņemkovs	1884-19??	Mālakalna c/p	50	54,10	Dēls kritis SA, DN
11.	Linde Anna	1896-19??	Vidu c/p	50	45,00	KL
12.	Lukstiņš Ādams	1879-19??	Vidu c/p	100	40	KL, DN
13.	Lūse Konstancija	1885-19??	Vidu c/p	100	20,00	"
14.	Meņģele Emīlija	1879-1966	Mālakalna c/p	50	66,20	DN, MB
15.	Pastars Staņislavs	1931	Vidu c/p	100	153,90	Tēvu nošāvuši NP, MB
16.	Petskoja Fatiņja	1883-19??	Rudzātu c/p	50	58,33	DN
17.	Petskojs Ivans	1881-1950	Rudzātu c/p	50	66,20	Dēls SA 2. grupas invalīds, DN
18.	Pleča Tekla	1921	Vidu c/p	100	40,00	KL, vīrs kritis SA
19.	Pūdnieks Silvestrs	1???-19??	Aizupes c/p	100	70,00	Jaunsaimnieks, DN
20.	Pundurs Izidors	1925-1990	Aizupes c/p	50	68,35	SA invalīds
21.	Rutkovska Agate	1876-19??	Rudzātu c/p	100	49,00	DN
22.	Sidorova Kapituļina	1894-19??	Mālakalna c/p	100	70,00	Jaunsaimniece
23.	Solovjovs Jevmenijs	1881-19??	Mālakalna c/p	50	73,15	Cietuši karā, DN
24.	Stūpāns Jānis	1892-1968	Aizupes c/p	100	87,30	Dēls SA, sīkzemnieks
25.	Ūbele Paulīne	1897-19??	Vidu c/p	50	55,00	KL
26.	Upenieks Antons	1915	Aizupes c/p	50	95,35	SA invalīds, DN
27.	Utāne Veronika	1898-1989	Rudzātu c/p	50	56,65	Cietusi no NP, DN
28.	Utnāns Jānis	1909-1980	Mālakalna c/p	50	69,00	SA 2. grupas invalīds, DN
29.	Vecelis Pēteris	1892-1977	Vidu c/p	100	51,60	KL, DN
1947[45]						
1.	Brūvere Franciska	1889-1970	Rudzātu c/p	100	40,00	
2.	Brūvers Jāzeps	1879-1963	Rudzātu c/p	50	45,00	
3.	Cakule Helēna	1867-19??	Mālakalna c/p	50	53,80	
4.	Gulbinskis Jāzeps	1866-19??	Aizupes c/p	50	73,00	
5.	Ivdre Domicella	1895-19??	Aizupes c/p	50	55,00	
6.	Lūse Līze (Lauva)	1873-1957	Vidu c/p	50	101,50	
7.	Rutkovska Agate	1876-19??	Rudzātu c/p	100	49,00	
8.	Solovjovs Jevmenijs	1881-19??	Mālakalna c/p	100	86,90	
9.	Utāne Rozālija	1891-19??	Vidu c/p	100	81,40	

[43] LVA, 494-1-8, 1. lpp.
[44] LVA, 494-1-33, 340.-343. lpp.
[45] LVA, 494-1-29, 251-260. lpp.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	%	Summa, rbļ.	Piezīmes
10.	Utnāns Jānis	1909-1980	Mālakalna c/p	50	110,80	
Lauksaimniecības nodokļu atvieglojumi[46]						
1947[47]						
1.	Aleksandroviča Jūlija	1895-19??	Peivelišķi	100	721,15	Cietusi no NP
2.	Antonēviča Bārbala	1891-19??	*Grāvīši*		761	
3.	Bogdānova Pelageja	1891-19??	Mālakalns		1401	
4.	Bogdānovs Jāzeps	1921-1959	Soltupe		778,68	
5.	Bojārs Pēteris	1890-1971	Jaudzemi	100	2887,8	KL
6.	Brūvers Dominiks	1895-19??	*Pīlādži*		751,96	
7.	Daskeviča Franciska	1880-1957	Pelši		612,80	
8.	Detkovs Jānis	1901-1964	Medņevka		913	
9.	Eglītis Antons	1911-1976	Steķi	50		SA 2. grupas invalīds
10.	Formakovs Fedots	1907-1954	Mālakalns	100	879,58	KL
11.	Gailīte Matilde	1917	Steķi	100	725,9	KL
12.	Goldova Fatiņja	1878-19??	Brīsla		116,15	
13.	Klaužs Ādams	1896-1970	Vidi		1587	
14.	Klementjevs Filips	1892-1984	Kivlenieki	100	549,3	KL
15.	Kuzmins Kirjans	1884-19??	Mālakalns		98,84	
16.	Kuzmins Klementijs	1890-19??	Mālakalns		176	
17.	Kuzmins Ņemkovs	1884-19??	Mālakalns		150	
18.	Lācis Jānis	1897-19??	*Stiebriņi*		192,60	
19.	Linde Anna	1896-19??	*Austriņi*		1127	
20.	Ližbovskis Eliass	1910-1988	Soltupe		1021	
21.	Lūse Konstancija	1885-19??	*Magones*		570	
22.	Mihailovs Mihails	1920	Mālakalns		1285,62	Cietis no NP
23.	Pastars Pēteris	1908-1958	Lācupi		1938,70	
24.	Pastars Staņislavs	1931	Pelēčāre		62,00	Cietis no NP
25.	Petrovskis Heinrihs	1892-19??	*Samuldruva*		1072,00	Cietis no NP
26.	Pintāns Benedikts	1888-1960	Vidi			Cietis no NP
27.	Poļiektovs Ivans	1912	Kivlenieki	100	448,8	KL
28.	Pundurs Kazimirs	1895-1946	Kivlenieki	100	637,0	Nošauts no NP
29.	Semjonova Jevdokija	1900-19??	Medņevka		1025	
30.	Sidorova Kapituļina	1894-19??	Brīsla		534,12	
31.	Sīlis Jānis	1862-1952	*Pīļupurvs*		750	
32.	Sīlis Pēteris	1902-19??	*Pīļupurvs*	100	725,9	KL
33.	Utāne Veronika	1898-1989	*Ozoli*		600	
34.	Utnāns Miķelis	1914-1970	*Salasgals*		364,30	
35.	Vaņkovs Dimitrijs	1???-19??	Mālakalns		207	
36.	Vecelis Pēteris	1892-1977	Čirvonieki		760	
37.	Vilkaušs F.	1???-19??			663.00	Cietis no NP
38.	Vilkaušs Ignats	1913-1999	Steķi		444,00	Cietis no NP
39.	Volkova Jefrosiņja	1882-19??	Kivlenieki	100	3315,0	Vīrs nošauts
40.	Volkova Marija	1917	Medņevka	100	665,3	KL
41.	Volkovs Ņikita	1917	Kivlenieki	100	407,57	KL
42.	Volkovs Prokopijs	1914-1999	Kivlenieki	100	106,5	KL
1948						
1.	Balodis Ludvigs	1???-19??	Borovka	20		Jaunsaimniecība
2.	Daskeviča Franciska	1880-1957	Pelši	100	501,97	Ilgstoši slimo, paralīze
3.	Detkovs Jānis	1901-1964	*Saulgoži*	12	314,36	KL
4.	Eriņš Salimons	1886-1954	Pelši	100	2850,20	Kritis zirgs un govs
5.	Grandāne Monika	1896-19??	Pelši	50	677	Kritusi govs
6.	Kauša Monika	1???-19??	Steķi	30	66	Nodegusi dzīvojamā ēka (1947)
7.	Kauša Natālija	1913	*Vanagi*	60	1054	KL
8.	Kolosova Jefiņja	1888-19??	Mālakalns	30	97,68	Saimniecībai grūti apstākļi
9.	Krievs Andžs	1878-19??	*Liepsala*	83	5482,58	Kritis zirgs
10.	Kuzmins Klementijs	1890-19??	Mālakalns	60	160,47	Kritusi govs
11.	Kuzmins Ņemkovs	1884-19??	Mālakalns	40	27,13	Cietis no NP
12.	Lūsis Pēteris	1876-19??	*Zeltiņi*	27	1202	KL
13.	Motivāne Marija	1900-19??	Tomiņi	66	228,62	Vīru nošāvuši NP
14.	Pastare Veronika	1???-19??	Aizpure	65	188	Kritusi govs
15.	Paukovs Vasilijs	1906-19??	Čirvonieki	73	1912	Jaunsaimnieks, kritusi govs
16.	Petrovs Konstantīns	1888-19??	Mālakalns	35	174,90	Kritusi govs
17.	Rusiņš Boļeslavs	1875-19??	Rusiņi	13	608	Kritusi govs

[46] L/s nodokļu atvieglojumi kara laikā un no "bandītiem" cietušajiem, kā arī trūcīgajām ģimenēm.
[47] LVA, 365-1-6, 62. lpp., 494-1-31, 516. lpp., 494-1-32, 27. lpp.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	%	Summa, rbļ.	Piezīmes
18.	Utnāns Miķelis	1914-1970	Steķi	8	131	KL
19.	Vilkaušs Ignats[48]	1913-1999	Steķi			Cietis no NP
20.	Zalāne Franciska	1909	Gaigalnīca	25	502	KL
			1949[49]			
1.	Beluhs Kirils	1874-1950	Lūzenieki			Mājas nodegušas
2.	Brīsla Pēteris	1923-1944	Steķi			Lopus konfiscējuši vācieši (?)
3.	Cvetkova Marfa	1902-19??	Medņevka			KL
4.	Leitāns Ignats	1877-19??	Lūzenieki			
5.	Pastars Staņislavs	1931	Pelēčāre			Lopus konfiscējuši vācieši
6.	Paukova Tatjana	1903-1989	*Vaiņodes*			Vīru nošāvuši NP
7.	Pintāne Bārbala	1896-19??	Medņevka			Vīru nošāvuši NP
8.	Pleča Tekla	1921	Rubeņkalns			Mājas nodegušas
9.	Šilingovs Gilārijs	1906-1964	*Kļavas*			Cietis no NP
10.	Ūbele Paulīne	1897-19??	*Ūbeļi*			KL
11.	Vecelis Pēteris	1892-1977	*Rožaine*			KL
12.	Zalāne Marta	1870-19??	Jaudzemi			KL

Piezīmes.

MB - mazi bērni;
DN - darba nespējīgi;
KL -kara laikā nodegušas ēkas.

[48] I.Vilkauša mājas nodeg kara laikā, pēc atjaunošanas tās nodedzina NP, viņš pilnīgi atbrīvots no nodokļu maksāšanas.
[49] LVA, 270-2-830, 121. lpp., 494-1-28, 433. lpp.

Kolektivizācija

Pirmie kolhozi. Lai netraucēti varētu veidot kolhozus, LPSR MP[1] nolemj (lēmums nr. 164, 17.02.1949):

- Piešķirt apriņķu deputātu padomēm tiesības izlemt jautājumus, kas saitīti ar budžu pārvietošanu kolhozu un sovhozu teritorijās;
- Uzlikt par pienākumu apriņķu deputātu padomes izpildkomitejām:
  a) pārvietot tos budžus, kuru lietošanā esošas zemes veido ķīli starp kolhozu un sovhozu saimniecību zemēm;
  b) piešķirt pārvietotajam budzim zemi un nepieciešamo inventāru citās vietās.

1949. gadā Rudzātu pag. teritorijā tiek nodibināti kolhozi: Vidu ciemā: *Gaisma* (1948), *Ausma*, *Jaunais rīts*, *Jaunā dzīve*, *Mežvidi*, un *Ļeņina*; 1950. gadā minētie kolhozi apvienojas *Ļeņina* kolhozā; Mālakalna ciemā: *Jaunā diena*, *Rīta gaisma*, *Saules stars*, un *Jaunā gvarde*; 1950. gadā minētie kolhozi apvienojas kolhozā *Jaunā gvarde*; Rudzātu ciemā: *Jaunā druva*, *Liesma*, *Ošmala*, *Padomju Latvija* un *Zaļā zeme*; 1950. gadā minētie kolhozi apvienojas kolhozā *Padomju Latvija*; Aizupes ciemā: *Aizupe*, *Jaunais Arājs*, *Kirova* un *Latgales zieds* (1948); 1950. gadā minētie kolhozi apvienojas kolhozā *Latgales zieds*. 1960. gadā, apvienojoties Mālakalna, Vidu un Rudzātu ciemu kolhoziem, izveidojas p/s *Rudzāti*, kuru 1992. gadā pārdēvē par paju s-bu *Rudzāti*, kas 1994. gadā tiek likvidēta. (Sīkāk par atsevišķiem kolhoziem skat. tālāk).

Paju sabiedrības "Rudzāti" attīstības shēma[2]

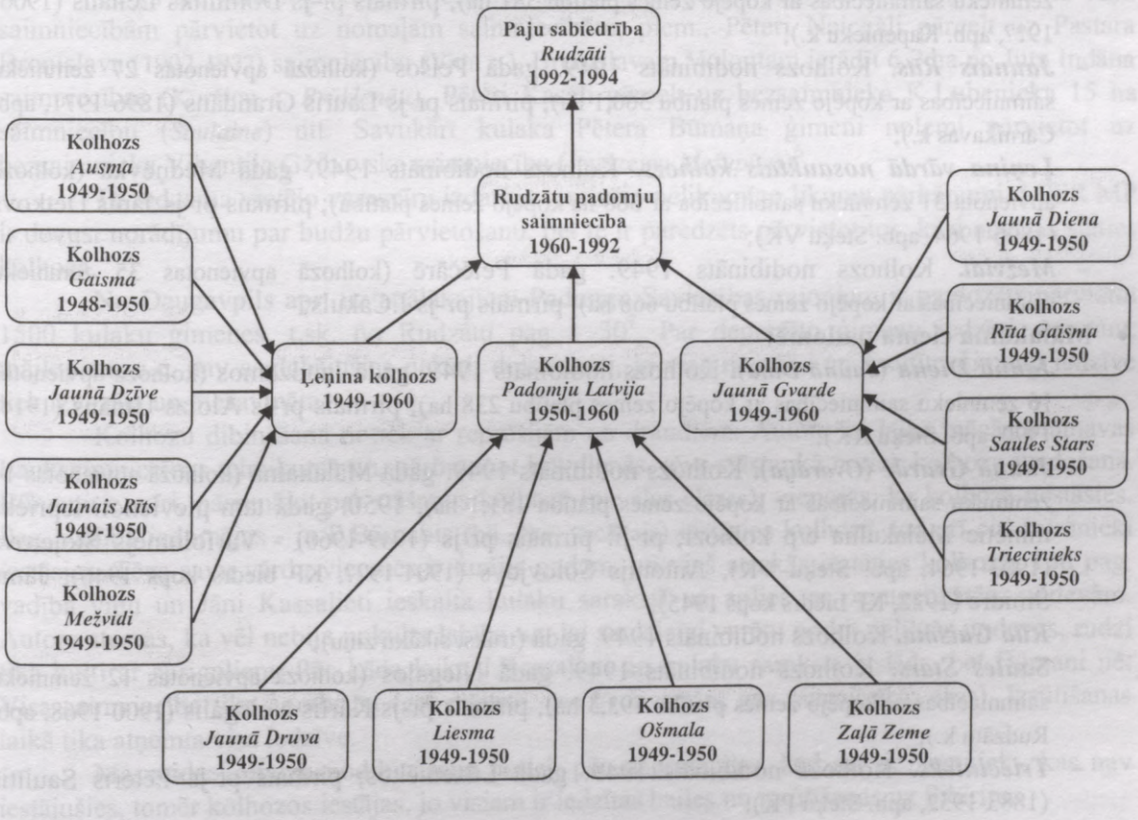

[1] LVA, 270-2-798, 127. lpp. (lēmumu parakstījuši V.Lācis un J.Bastins).
[2] LVA, 16-2-1, 1. lpp.

Nodibinātie kolhozi (1948-1950)[3]:

- **Rudzātu ciema padomē:**
  - ***Jaunā Druva*** (*Jaunō Drīva*). Kolhozs nodibināts 1949. gadā Eleonorvilē (kolhozā apvienotas 44 zemnieku saimniecības ar kopējo zemes platību 813 ha); pirmais pr-js Ādams Brūvers Ādama d. (1897-1971, apb. Rudzātu k.);
  - ***Liesma.*** Kolhozs nodibināts 1949. gadā Alksniešos; pirmais pr-js Francis Sukaruks (1909-1969, apb. Rudzātu k.);
  - ***Ošmala.*** Kolhozs nodibināts 1949. gadā Soltupē; pirmais pr-js Izidors Pudulis (1909-1998, apb. Rudzātu k.);
  - ***Padomju Latvija.*** Kolhozs nodibināts 1950. gadā, apvienojot iepriekš minētos Rudzātu c/p kolhozus (trūkst sīkāku ziņu); pirmais pr-js Joahims Ivanovs (1924);
  - ***Zaļā Zeme.*** Kolhozs nodibināts 1949. gadā Staņislavovā (kolhozā apvienotas 20 zemnieku saimniecības ar kopējo zemes platību 295,2 ha); pirmais pr-js Pēteris Skutelis (1902-19??, apb. Kivlenieku k.);
- **Vidu ciema padomē:**
  - ***Ausma.*** Kolhozs nodibināts 1949. gadā (kolhozā apvienotas 32 zemnieku saimniecības ar kopējo zemes platību 577 ha); pirmais pr-js Izidors Pintāns (1897-1976);
  - ***Gaisma.*** Kolhozs nodibināts 1948. gadā Būmaņos (kolhozā apvienotas 17 saimniecības ar kopējo zemes platību 241,4 ha); pirmais pr-js Jānis Kasalis (1895-1961, apb. Rudzātu k.); vēlāk šim kolhozam pievieno arī Lācupus u.c. apdzīvotās vietas (trūkst sīkāku ziņu);
  - ***Jaunā Dzīve.*** Kolhozs nodibināts 1949. gadā Patmaļkā un Kurčinos (kolhozā apvienotas 25 zemnieku saimniecības ar kopējo zemes platību 381 ha); pirmais pr-js Dominiks Leitāns (1906-19??, apb. Kapenieku k.);
  - ***Jaunais Rīts.*** Kolhozs nodibināts 1949. gadā Pelšos (kolhozā apvienotas 27 zemnieku saimniecības ar kopējo zemes platību 360,1 ha); pirmais pr-js Lauris Grandāns (1896-1971, apb. Carnikavas k.);
  - ***Ļeņina vārdā nosauktais kolhozs.*** Kolhozs nodibināts 1949. gadā Medņevkā (kolhozā apvienota 31 zemnieku saimniecība ar 668 ha kopējo zemes platību); pirmais pr-js Jānis Detkovs (1896-1964, apb. Steķu VK);
  - ***Mežvidi.*** Kolhozs nodibināts 1949. gadā Pelēčārē (kolhozā apvienotas 35 zemnieku saimniecības ar kopējo zemes platību 668 ha); pirmais pr-js J.Cakuls;
- **Mālakalna ciema padomē:**
  - ***Jaunā Diena*** (***Jaunō Dīna***). Kolhozs nodibināts 1949. gadā Jaudzemos (kolhozā apvienotas 16 zemnieku saimniecības ar kopējo zemes platību 238 ha); pirmais pr-js Aloizs Utnāns (1914-1990, apb. Steķu KK);
  - ***Jaunā Gvarde*** (***Gvardija***). Kolhozs nodibināts 1949. gadā Mālakalnā (kolhozā apvienotas 14 zemnieku saimniecības ar kopējo zemes platību 181,1 ha), 1950. gadā tam pievienoti iepriekš minētie Mālakalna c/p kolhozi; pr-ji: pirmais pr-js (1949-1960) - Varfolomejs Stoļerovs (1903-1964, apb. Steķu VK), Antonijs Solovjovs (1904-19??, KP biedrs kopš 1946), Jānis Šmidre (1922, KP biedrs kopš 1945);
  - ***Rīta Gaisma.*** Kolhozs nodibināts 1949. gadā (trūkst sīkāku ziņu);
  - ***Saules Stars.*** Kolhozs nodibināts 1949. gadā Nīcgaļos (kolhozā apvienotas 12 zemnieku saimniecības ar kopējo zemes platību 193,3 ha); pirmais pr-js Kārlis Neicgalis (1900-1968, apb. Rudzātu k.);
  - ***Triecinieks.*** Kolhozs nodibināts 1949. gadā Lūzeniekos; pirmais pr-js Pēteris Saulītis (1883-1952, apb. Steķu PK);
- **Aizupes ciema padomē** (trūkst precīzu ziņu, teritorija tagad ietilpst Rožupes pag.):
  - ***Aizupe.*** Kolhozs nodibināts 1949. gadā Rubeņkalnā (kolhozā apvienotas 20 zemnieku saimniecības ar kopējo zemes platību 348 ha); pirmais pr-js Jānis Simanovičs (1913);

[3] LVA, 494-1-36, 401.-407. lpp., 497-1-37, 9., 12., 80., 82., 105. lpp.

- ***Jaunais Arājs.*** Kolhozs nodibināts 1949. gadā Peivelišķos; pirmais pr-js Jāzeps Mičulis (1914);
- ***Kirova vārdā nosauktais kolhozs.*** Kolhozs nodibināts 1949. gadā Kivleniekos; pirmais pr-js Nikodēms Šaraks (1911-1985, apb. Rudzātu k.);
- ***Latgales Zieds.*** Kolhozs nodibināts 1948. gadā Rusiņos; 1950. gadā tam pievienoti iepriekš minētie Aizupes c/p kolhozi (trūkst sīkāku ziņu); pirmais pr-js Pēteris Rudzāts (1915-19??).

Visiem kolhoziem darbības uzsākšanai 1949. gadā bijis ieplānots valsts kredīts 6000 rbļ. apmērā (katram kolhozam)[4].

Iedzīvotāju nevēlēšanās stāties kolhozos. Rudzātu pag. teritorijā pirmais kolhozs (*Gaisma*) tiek nodibināts 9.07.1948 Būmaņu c.[5]. Nodibinoties kolhoziem, daudzi zemnieki nevēlas tajos iestāties, īpaši sīkzemnieki. Tā, piem., jaundibināmajā kolhozā *Gaisma* nevēlas iestāties vairāki Būmaņu c. un tā kaimiņu saimniecību zemnieki, t.sk.:

- Veronika Vilcāne - 8,5 ha zemes;
- Jāzeps Lācis - 2,3 ha zemes;
- Tekla Brūvere - 8,12 ha - zemes;
- Trifans Devjatņikovs - 4 ha zemes;
- Pēteris Klaužs - 5,5 ha zemes;
- Pēteris Neicgalis - 10,9 ha zemes;
- Broņislavs Volonts - 8,25 ha zemes;
- Pēteris Kasalis - 8,03 ha zemes;
- Pēteris Būmanis - 16,96 ha zemes.

Tā kā šie zemnieki nevēlas iestāties kolhozā, tad jaunā pag. vara nolemj viņus no viņu saimniecībām pārvietot uz nomaļām saimniecībām, piem., Pēteri Neicgali pārcelt uz Pastara Broņislava (1902-19??) saimniecību (Vidu c.), Broņislavam Volontam ierādīt 6,7 ha no Jura Indāna saimniecības (Kurčinu c. *Brūklenāji*), Pēteri Kasali pārcelt uz bezsaimnieka K.Lubenieka 15 ha saimniecību (*Saulaine*) utt. Savukārt kulaka Pētera Būmaņa ģimeni nolemj pārvietot uz bezsaimnieka Vikentija Gžibovska saimniecību (Jaudzemu *Mežupītes*)[6].

Te redzama vietējo varasvīru izdarītie toreizējo nelikumīgo likumu pārkāpumi. LPSR MP ir devusi norādījumu par budžu pārvietošanu, bet te ir paredzēts pārvietot tos, kuri nevēlas stāties kolhozā.

No Daugavpils apr. uz attālākajiem Padomju Savienības rajoniem ir paredzēts pārvietot 1500 kulaku ģimenes, t.sk. no Rudzātu pag. - 30[7]. Par deportēto ģimeņu iedzīvi, mantām, mājlopiem u.c. nav saglabājušies nekādi dokumenti, jo visa mantība un izsūtīto ģimeņu iedzīve tiek izvazāta un piesavināta.

Kolhozu dibināšana notiek ar represijām un draudiem. Autors tai laikā mācās Malnavas Lauksaimniecības tehnikumā un, pārbraucot brīvdienās, tēvs stāsta, kā notiek kolhoza veidošana. Būmaņu c. vīri, pārrunājot par stāšanos kolhozā (pie alus glāzes), vienojas, ka kolhozā nestāsies. Pag. vadība iedomājas - ja P.Būmanis (bij. pag. vecākais) iestāsies kolhozā, tad arī citi saimnieki iestāsies. Tēvs savu vārdu vienmēr ir turējis godam, un viņš atsakās iestāties kolhozā. Tad pag. vadība viņu un Jāni Kassalieti ieskaita kulaku sarakstā un apliek ar paaugstinātām nodevām. Autors atceras, ka vēl nebija nokulta labība un, lai savlaicīgi varētu nodot uzliktās nodevas, rudzi tika kulti ar spriguļiem. Pēc kāda laika J.Kassalieti no kulaku saraksta izslēdz, bet Būmani nē. Visa saimniecība tika aprakstīta (gan mājlopi, gan l/s inventārs, gan saimniecības ēkas). Izsūtīšanas laikā tika atņemta visa iedzīve.

Masveida kolhozu nodibināšana notiek pēc deportācijas, kad arī tie zemnieki, kas nav iestājušies, tomēr kolhozos iestājas, jo visiem ir iedzītas bailes no izsūtīšanas uz Sibīriju.

---

[4] LVA, 494-1-37, 105. lpp.
[5] LVA, 4, 94-1-33, 194. lpp.
[6] Rudzātu pag. izpildk. lēmumi (nr. 1-10, 25.08.1948), parakstījis Antonijs Solovjovs (pr-js) un Antons Kasalis (sekr.).
[7] LVA, 494-1-24, 475. lpp.

Atbrīvoti no darba kā neuzticami padomju varai. Pētot arhīvu materiālus par kolhozu darbību, ar nožēlu jāsecina, ka pie kolhozu vadības pārsvarā tiek pielaisti tie pilsoņi, kuri atbalsta pad. varas laupīšanas politiku, pilsoņi, kuri nekad nav kārtīgi strādājuši un arī nav pratuši strādāt, kur nu vēl vadīt kolektīvu saimniecību. Tie, kuri būtu spējīgi vadīt saimniecību un kārtīgi strādāt, pie jaundibināto kolhozu vadības netiek pielaisti. Tie lielākoties tiek dažādā veidā represēti.

Pad. okupācijas gados arī Rudzātu pagastā (tāpat kā visā PSRS) tiek meklēti pad. iekārtai neuzticami cilvēki, un dažādu iemeslu dēļ šie cilvēki tiek atbrīvoti no darba, netiek iesaukti SA dienestā. Tā, piem., 1953. gadā no darba atbrīvoti:

- Antons Barkovskis (1884-1966) - kolhoza zirgkopis; iemesls - neuzticams, jo viņa dēls ir bandīts un otrs dēls dzīvo ārzemēs (LVA, 4133-01-47, 6. lpp.);
- Jāni Bogdans (1912-1990) - grāmatvedis Rožupes pienotavā; iemesls - neuzticams, jo vācu okupācijas laikā bijis VA virsnieks (brīvprātīgais) un karojis līdz 25.09.1944 (LVA, 4133-7-16, 2.-18. lpp.);
- Ādams Brūvers (1909-1982, no *Vizbuļiem*); iemesls - neuzticams, jo vācu okupācijas laikā bijis aktīvs okupācijas varas atbalstītājs (LVA, 4133-01-47, 6. lpp.);
- Antons Brūvers (1908-1985), strādājis Līvānu raj. L/s nodaļā; iemesls - neuzticams, jo Latvijas brīvvalsts gados bijis aizsargs (LVA, 4133-3-10, 150. lpp.);
- Anna Dārziņa (dz. Zalāne, 1923) - zirgkopēja; iemesls - viņa slikti strādājot un esot neuzticama, jo viņas vīrs esot bandīts (LVA, 4133-01-52, 61. lpp.);
- Sofija Didriksone (dz. Ždanovska, 1910) - slaucēja; iemesls - neuzticama, neņemot vērā pat to, ka viņa labi strādā, un ka 1940-1941 viņa dzīvojusi Rīgā un viņas vīrs Konstantīns Didriksons aizgājis līdzi bēgošai SA (par viņu nav ziņu); kolhoza pr-js Rezakovs norāda, ka viņa ved pretvalstisku propagandu, un viņas māsa esot notiesāta uz 25 gadiem LDN (kas neatbilst patiesībai) (LVA, 4133-3-10, 50. lpp.);
- Antons Gercāns (1921-1994) - posminieks; iemesls - neuzticams, jo vācu okupācijas laikā bijis VA latviešu leģionā (LVA, 4133-1-13, 178. lpp.);
- Juris Grandāns (1920) - zootehniķis; iemesls - neuzticams, jo vācu okupācijas laikā bijis VA brīvprātīgais (LVA, 4133-3-10, 180. lpp.);
- Pēteris Kurčins (1908-1993) - kolhoza *Jaunā Dzīve* rēķinvedis; iemesls - neuzticams, jo vācu okupācijas laikā darbojies kā prokurors tiesu iestādē Daugavpilī (LVA, 4133-1-13, 13. lpp.);
- Dominiks Leitāns (1906-19??, apb. Kapenieku k.) - kolhoza *Jaunā Dzīve* pr-js, vēlāk brigadieris; iemesls - vācu okupācijas laikā bijis okupācijas varas aktīvs atbalstītājs (LVA, 4133-3-10, 39. lpp.);
- Jānis Pauniņš (1924-1992) - kantora darbinieks; iemesls - neuzticams, jo vācu okupācijas laikā bijis VA SS vienības brīvprātīgais (LVA, 4133-7-16, 41. lpp. - Līvānu raj. vec. pilnvarotā Kasko ziņojums);
- Sāmīte - sanitāre; iemesls - neuzticama, jo vīrs vācu okupācijas laikā bijis VA latviešu leģionā (LVA, 4133-1-13, 65. lpp. - S.Saldatjonoka sūdzība);
- Aleksandrs Zalāns (1920-1991) - zirgkopis; iemesls - neuzticams, jo ir bijušais "bandīts" (LVA, 4133-01-52, 19. lpp.);
- Salimons Zalāns (1898-19??) - zirgkopis; iemesls - neuzticams, jo vācu okupācijas laikā dēli bijuši VA (LVA, 4133-1-13, 180. lpp.).

Kolhozu, p/s, c/p un partijas komitejas vadītāji. Pad. varas gados Rudzātu pag. teritorijas kolhozus vada Joahims Ivanovs, Franci Sukaruks, Jānis Šmidre, Izidors Pundurs, Antonijs Solovjovs u.c., savukārt pad. saimniecību - Alberts Vaivods Pēteris Umaņecs, Alfrēds Slīce, Jānis Bebrišs un Jānis Kivlenieks. Tāpat pag. teritorijā atrodošās c/p vada Donāts Vaivods, Izidors Pundurs, Fjodors Artašovs, Pēteris Vecelis, Francis .Sukaruks, Ida Bataraga, Jāzeps Grigs, Antoņina Kupčāne, Safrons Saveļjevs, Grigorijs Semjonovs u.c. Pie pag. vadības strādā Donāts

Bisters, Donāts Geks, Antonijs Solovjovs, Pāvels Vanags, pag. partijas komitejas vad-ji - Antons Vaivods, Aleksandrs Sudņiks[8] un Izidors Lietavnieks (ilggadējs).

PSRS Komunistiskās partijas biedri Rudzātu pagastā[9]
(līdz 1959)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Izglītība	Uzņemts PSKP	Ieņemamais amats	Piezīmes
1.	Abarons Pēteris	1930	6 klases	1955	Brigadieris	ienācējs
2.	Bernāns Konstantīns	1919		1943	Milicijas pr-ks	"
3.	Bindars Jānis	1922	9 klases	1959	Strādnieks	vietējais
4.	Brūvers Artūrs	1928-1994	6 klases	1950	Bibliotekārs	"
5.	Brūvers Pēteris	1918-1988	6 klases	1952	Grāmatvedis	"
6.	Bulmeisters Francis	1922	Zaļenieku l/s skola	1955	Kolhoza pr-js	"
7.	Dzirnis Kārlis	19??		1943	Pasta darbinieks	ienācējs
8.	Fjodorovs Grigorijs	1898-19??		1947	Pag. izpildk. pr-js	ienācējs
9.	Geks Donāts	1913		1944	Pag. pr-js	"
10.	Grigorjevs Adrijans	1908-19??	5 klases	1951	Milicijas pilnvarotais	"
11.	Grigs Jāzeps	1912-1996		1959	Ciema pad. pr-js	vietējais
12.	Ivanovs Joahims	1924		1948	Propagandists	"
13.	Kivlenieks Jānis	1920-1981	6 klases	1947	Pag. izpildk. pr-ja v-ks	vietējais
14.	Klaužs Pēteris	1929	6 klases	1957	Traktorists	"
15.	Kuzmins Artemijs	1931	4 klases	1951	MI	"
16.	Kuzmins Leontijs	1928		1955	MI	"
17.	Kuzmins Timofejs	1898-1966	3 klases	1952	MI	"
18.	Lācis Jānis	1929-19??	Zaļenieku l/s skola	1959	Kolhoza pr-js	"
19.	Lietavnieks Izidors	1914-1992	6 klases	1942	Pag. partorgs	ienācējs
20.	Marcinkēvičs Pēteris	1926	6 klases	1957	C/p sekr.	vietējais
21.	Neicgalis Augusts	1929	7 klases	1959	Rēķinvedis	"
22.	Paukovs Mihails	1931		1959	Šoferis	"
23.	Pauniņš Jānis	1924-1992	6 klases	1959	Mūrnieks	"
24.	Pundurs Izidors	1925-1990	4 klases	1947	C/p pr-js	"
25.	Pundurs Vitālijs	1929		1957		"
26.	Rodionova Jevdokija	1920		1956	PA	vietējā
27.	Rodionovs Fjodors	1926-2001	5 klases	1954	MI	vietējais
28.	Rudzāts Alberts	1928		1956	Skolotājs	"
29.	Rudzāts Jānis	1931-1982		1957	Bibliotekārs	"
30.	Rusiņš Pēteris	19??		1947		ienācējs
31.	Saldatjonoks Staņislavs	1922		1955	Finansu aģents	"
32.	Solovjova Jefrosiņja	1933		1953	Komjauniete	vietējā
33.	Solovjovs Antonijs	1904-19??	3 klases	1946	Pag. pr-js	vietējais
34.	Solovjovs Iļja	1916		1943	Sagādes aģents	ienācējs
35.	Solovjovs Pēteris	1928		1957	Sagādes aģents	vietējais
36.	Solovjovs Savelijs	1928	7 klases	1948	Komsorgs	"
37.	Stoļerovs Ivans	1902-1984	2 klases	1952	MI	"
38.	Stoļerovs Varfolomejs	1903-1964	3 klases	1952	MI	"
39.	Stūpāns Jānis	1920-1993	5 klases	1954	C/p pr-js	"
40.	Sukaruks Francis	1909-1969	5 klases	1953	C/p pr-js	"
41.	Šmidre Jānis	1922		1945	Kolhoza pr-js	ienācējs
42.	Uļjānovs Ananijs	1929	7 klases	1953	Milicis	vietējais
43.	Uļjānovs Jevstafijs	1896-19??		1951	Zirgu iznomāšanas punkta vad-js	"
44.	Upeniece Bernarda	1931		1955	Zootehniķe	ienācēja
45.	Volkova Ņina	1924		1951	Strādniece	vietējā
46.	Žaltkovska Zinaīda	1931	DPI	1952	Skolotāja	"

Šī tabula skaidri parāda, kas pārstāv "vadošo" partiju un kas vada pag. saimniecisko dzīvi. Vēlākajos gados pagastā ierodas partijas biedri arī no citām vietām.

Neprasmīgās saimniekošanas sekas. Pateicoties kolhozu vad-ju neprasmei saimniekot, kā arī materiālo vērtību izsaimniekošanai, dzīves apstākļi kļūst neciešami, un lielākā iedzīvotāju daļa pamet dzimtās vietas, meklējot darbu un dzīvesvietu citos Latvijas novados un pilsētās.

---

[8] LVA, 4133-3-19, 4. lpp. (Sudņiks Aleksandrs Ambrozija d., dz. 1905, Jasmuižas pag. St ūpānu c.).
[9] LVA, 4133-19-10, 1. lpp.

Jāatzīmē, ka pēckara gados zemniekiem pārsvarā ir labāks materiālais stāvoklis. Visiem pad. varas darboņiem trūkst gan pārtika, gan apģērbi un apavi, nerunājot par pārējo. Tādēļ, izmantojot savu varas stāvokli, tie lielākoties nodarbojas ar izspiešanu, piesavināšanos u.c. līdzīgām darbībām. Ļoti bieži, pat regulāri tiek rīkotas dzeršanas (īstas orģijas). Par to liecina daudzi pag. iedzīvotāji, arī arhīvu materiālos atrodamas daudzas iedzīvotāju sūdzības pad. varas iestādēm. Tiek izteikti rājieni (lielākoties pad. varas aktīvistiem), vienam otram pat mainot darba vietas, vainīgos pārceļot uz citu vietu (rajonu) un paaugstinot amatos.

Fiksētie pārkāpumi (piemērs):

- Kolhozs *Jaunā Gvarde*: pr-js J.Šmidre[10] un grāmatvedis Pastors ņem kolhozā produktus, par tiem nemaksājot[11];
- Kolhozs *Padomju Latvija*: sūdzības par pr-ju F.Sukaruku: viņš pārkāpj finansu disciplīnu, pieļauj savas mājas būvniecību par saimniecības līdzekļiem, nemaz nerūpējas par kopsaimniecību, pieļauj dzīvnieku krišanu, bieži nodarbojas ar dzīrošanu u.c.[12];
- Kolhozs *Padomju Latvija*: pr-js J.Ivanovs pieļauj dzīvnieku produktu tirdzniecību, radot zaudējumus saimniecībai 8850 rbļ.[13] (1951).

Feļetons (1949) par Rudzātu pag. izpildk. pr-ju Antoniju Solovjovu[14]: A.Solovjovam ir iedalīta zeme 0,15 ha (piemājas dārziņam). Cik simtdaļas var apstādīt uz šīs platības?

Katrs kalpotājs un strādnieks uz 0,15 ha var apstādīt tikai 0,15 ha lielu zemes platību, bet Rudzātu pag. izpildk. pr-js A.Solovjovs uz 0,15 ha lielas zemes platības ir spējis apsēt 3 ha kviešu, iestādīt 0,80 ha kartupeļus, izaudzēt 2 ha platībā stiebrzāles (timotiņu). Tāpat priekš lopbarības savas saimniecības vajadzībām nedaudz piesavinājies pļavu platības no valsts zemju fonda Aizupes un Mālakalna c/p teritorijās. Viņam ir 1 zirgs, 2 slaucamas govis, 2 cūkas (barokļi), 1 aita. Pie tam viņš izmanto vēl 1 zirgu lopbarības pārvešanai no šī 0,15 ha mazā zemes gabala. Faktiski šis nelielais zemes gabals 15 ha pieder kolhozam *Saules Stars*, kurš par šo zemi maksā valstij nodokļus. Bet iegūto ražu savos apcirkņos ieber A.Solovjovs. Par to zina pārējie pag. vadošie darbinieki, bet tie klusē. Šo zemi A.Solovjovs izmanto 2 gadus. Viņš kolhoza *Saules Stars* pr-jam K.Neicgalim piedraudējis, ka "par šo fonda zemes gabalu muti turēt ciet".

Pateicoties šādiem vadītājiem un valdības politikai, viens no bagātākajiem Latgales pagastiem ir nonācis uz nabadzības robežas. Ja kādreiz (1937-1940) pag. teritorijā audzēja 700 ha linu (620 saimniecībās), tad šodien (uz 2001) nav neviena ha linu. Pašreiz pagastā ar lauksaimniecisku ražošanu nodarbojas tikai atsevišķās saimniecībās. Pārsvarā atjaunotajās zemnieku saimniecībās tiek ražots tikai savai iztikai (naturālā saimniecība).

Par kolektivizācijas sekām skat. arī nodaļā ***Iedzīvotāji*** un ***Pagasta saimnieciskā dzīve → Saimnieciskā dzīve 08.1944-1991*** un ***Saimnieciskā dzīve pagastā 2001-2002***.

[10] LVA, 4133-6-2, 7. lpp.
[11] LVA, 4133-5-14, 37. lpp.
[12] LVA, 4133-13-23, 28-31. lpp.
[13] LVA, 4133-5-14, 56. lpp.
[14] LVA, 494-1-39, 158., 259. lpp.

1905.-1906. gada notikumi pagastā

Latvijas teritorijā 1905.-1906. gada revolūcijas laikā tiek nodedzināts daudz muižu: 74 Vidzemē un 45 Kurzemē. Soda ekspedīcijas nodedzina 300 zemnieku sētas[1]. Rudzātu pag. teritorijā tiek nodedzināta muižas mežsarga māja *Vainovska vieta* un Bataragu ģimenes māja Eleonorvilē.

Politiskie, ekonomiskie un morālie svešās varas spaidi, kā arī rusifikācijas politika rada neapmierinātību un pretestību latviešu tautas vidū. Tas jūtams arī Rudzātu pag. iedzīvotājos.

Rudzātu novadnieks Jānis Velkme[2] savās atmiņās raksta: "...Latgales stāja bija konservatīva un pozitīva jau ilgi pirms mūsu valsts tapšanas, un tāda tā palika visu valsts pastāvēšanas laiku. Tautas apvienošanas doma auga, un Latgolā tā bija stiprāka nekā pārejos novados. Latvijas brīvvalsts idejai Latgolā bija viengabalaināks pamats nekā citur, jo Latgolā nebija tās politiskās un saimnieciskās teoriju diferences, kas latviešu sabiedrību bija sašķēlusi šī gadsimta sākumā un novedusi pie galēji labā un galēji kreisā spārna, kas abi brīvvalsts idejai neticēja un darbojās pretim." Te kā piemēru J.Velkme min 1905.-1906. gada revolūciju, "...kad pārējā latviešu tautas daļā izveidojās tā sauktie "laidaru dedzinātāju" ("zosulu") - kā tad sauca revolucionārus - kustība. Latgola no tiem norobežojās. [...] Revolucionāro kustību Latgolā sakūra cauri ejošie vidzemnieki. Bet kā šiem veicās ar revolucionārās kustības izsaukšanu Latgolā, par to liecināja piemēri no Atašienas un Rudzātiem. Kad no Ļaudonas iebruka bruņotu vīru banda, lai dedzinātu Atašienas muižu, mūsu cilvēki tam bija pretī un negribēja tādu varmācību pielaist. Tad apbruņotie vidzemnieki mūsējiem piedraudēja neko neglābt, un revolucionāri, nostājušies sardzē, nodedzināja muižas laidarus ar visiem lopiem. Tad šie pa [Steķu] silu devās uz Rudzātiem. Lai ļaudis sapulcinātu, revolucionāri aizdedzināja mežziņa (muižas mežsarga Vainovska - *autora piezīme*) māju un gaidīja rudzātiešus. Atskrēja cilvēki no tuvākiem ciemiem (Būmaņu, Lōcupu, Vidu, Lūzenieku, Nīcgaļu un Mālakalna) un iebrucējus padzina ar mietiem vārda pilnā nozīmē. Uz revolucionāru aicinājumu muižas dedzināt, rudzātieši atbildēja ar šādiem vārdiem: "*Atnāks laiks, un mēs paši kārtosim savu dzīvi, tās mājas mēs izmantosim, bet ne dedzināsim.*" Latgolā tā bija ideāla nostāja. Tur parādās tautas pozitīvā stāja un tālredzība.

Rudzātiešus un eleonorviliešus vadīja 19 g.v. ērģelnieks (varganists), apdāvināts un spējīgs jauneklis, lielisks organizators, kam tauta uzticējās. Tas ērģelnieks bija Jānis Gajevskis. Jau 1905. gada novembra sākumā Eleonorvilē Saunas upes krastā pretim baznīcai lielajā priedē [viņš] uzvilka Latvijas [sarkanbaltsarkano] karogu - [pirmoreiz Latgalē], kas tur plīvoja 3 mēnešus. Tas jauneklis tur bija kā prezidents, viņam bija sava komiteja, kurai viņš deva rīkojumus un turēja cilvēkus savās rokās un iespaidā. Tur auga Latvijas doma. Uznākot reakcijai, viņš savu komiteju pārlaida pār robežu Krievijā, pats palika kā pēdējais. 1906. gada oktobrī kādu nakti viņš ieradās Riebeņos (Rībeņūs) pie sava radinieka kalēja, lai atvadītos. Bija salta, lietaina nakts. Tajā naktī arī tika izdarīta kratīšana, jo bija ieradušies karavīri. Viņam izdevās izmukt cauri karavīriem, bet bēgot tika ievainots. Viņš ir bēdzis vienā apakšveļā kādus trīs kilometrus asiņodams. Tad ieskrējis kādā zemnieku sētā, kur viņam apsieta brūce un, būdams noguris un noasiņojis, viņš apgūlies uz cepļa. Bet karavīri, kas dzinušies pakaļ, viņu panākuši, apcietinājuši un sasietu ielikuši ratos un veduši cauri miestiņiem rādīt kā noziedznieku pret caru. Tā viņš izvests cauri Riebeņiem, Preiļiem, Steķiem, Varakļāniem, Viļāniem, pēdīgi aizvests uz Rēzekni. Tad aiz Rēzeknes starp *Līpuru* mājām un Odumovas muižu (Rēzeknes apr. - *autora piezīme*) bija krūmos nošauts. 1938. gadā Antons Velkme ar draugiem atrada to vietu un uzlika pieminekli (1939. gada rudenī)."

Savā grāmatā J.Velkme vēl raksta[3], ka J.Gajevskis baznīcā uz ērģelēm nospēlējis revolucionāru dziesmu (*Ar kaujas saucieniem uz lūpām*) un uzrunājis tautu par zemnieku grūto dzīvi. Viņa izveidotā komisija pieprasījusi muižniekiem atteikties no zemes. Muižnieki izsaukuši dragūnus (soda ekspedīciju), kas 1.01.1906 ieradušies no Preiļiem Preiļu pristava vadībā. Eleonorvilē dragūni apmetušies draudzes priestera mājās. Viņi izdemolējuši telpas, pievākuši priesterim un baznīcai piederošos liturģiskos priekšmetus un prāvesta personiskās mantas (zīda un atlasa segas, ornātas, stulu un svētā biķera traukus) un salaupītās mantas pārdevuši Preiļu tirgū.

---

[1] R.Ābelnieks *Latvija divdesmitajā gadsimtā*, 1997, *Zvaigzne*, 11. lpp.
[2] Jānis Velkme *Dzeive*, 1954, nr. 14, 17. lpp.
[3] A.Zalāns *Prelāts Jānis Velkme 1876-1962*, ASV, 1995, 118. lpp.

Dragūni arī atņēmuši mantu Bataragu ģimenei un nodedzinājuši viņu mājas (Saunas upes lb. krastā).

B.Zalāne savās atmiņās stāsta[4]: "Man bija tikai divarpus gadiņi, kad jau redzēju revolūcijas briesmas. Tas bija 1905. gadā. Nakts laikā no miega iztraucēja skaļas vīriešu balsis, kliedza, lai laiž iekšā. Tēvs attaisīja durvis, ieskrēja ar zobeniem apbruņoti vīrieši, ieraudzīja pie sienas pieliktu ķeizara bildi, ar zobenu norāva to no sienas, sakapāja smalkās druskās. Mamma ar tēti bija ļoti uztraukušies. Visas muižas dedzināja. Teica, kas kalpos ķeizaram, tos bargi sodīs. Domāja, ka mūsu sādžu arī dedzinās. Mamma, mūs, visus bērnus, saģērba uz bēgšanu. Es to tik labi atceros tāpēc, ka man kājās uzāva skaistas, no vilnas dzīpariem adītas, krustmātes dāvinātas zeķes. Tomēr mūsu sādžu nededzināja. Dzīvojām pa vecam."

Par 1905.-1906. gada notikumiem ir pretrunīgas ziņas. Soda ekspedīcija pie priedes blakus Eleonorviles baznīcai esot spīdzinājusi gan Gajevski, gan citus "buntavniekus" (šī priede nolūst lielā vētrā 1969. gadā).

Par 1905.-1906. gada notikumiem skat. arī A.Mauliņas atmiņās (nodaļā ***Ciemi un apdzīvotās vietas → Eleonorvile***).

Rudzātos soda ekspedīcija bēgot uz mežu nošauj ērģelnieku Cišu (no Vārkavas), Būmaņu c. ganībās. Viņa pīšļi apraksti nošaušanas vietā, kas atrodas uz Jāņa Kassalieša (1914) zemes.

Šeit jāpiemin tāds fakts, ka pad. okupācijas gados vairākos preses izdevumos tiek rakstīts: pie Eleonorviles baznīcas pie priedes ir nomocīti un nošauti revolucionāri - tas neatbilst patiesībai (skat. nodaļā ***Kritušo piemiņas vietas → SA kritušo karavīru piemiņas vietas***).

Augusts Kurčins raksta: "1905. gadā kaimiņu ciemā Grigos apmetas cara soda ekspedīcijas vienība. Tā izraisa cilvēkos baiļu sajūtu, karavīri pratina iedzīvotājus, divus apcietinātos, atvestus no Vilciņu c., spīdzina un pēc tam nošauj (Kurčinu un Grigu c. robežās). Pad. varas gados nošautos pārapbeda Varakļānu BK."

[4] Laikraksts *Solis*, 1995. gada novembris.

I pasaules karš un lielinieku revolūcija

Būdami dūšīgi karotāji, rudzātnieki ir karojuši dažādu valdību karaspēkos, piedaloties gan krievu-turku (1877-1878) un krievu-japāņu (1904-1905), gan I un II pasaules karā. Daudzi no viņiem ir krituši un pazuduši bez vēsts vai kļuvuši par invalīdiem (skat. tab. ***Kritušie un bez vēsts pazudušie karavīri - rudzātnieki***), ir atgriezušies sveiki un veseli, ir saņēmuši dažādus apbalvojumus (skat. nodaļā ***Pagasta iedzīvotāju apbalvojumi***). Krievu-turku, krievu-japāņu un I pasaules kara dalībnieki - invalīdi LR gados saņem valsts invaliditātes pensijas 35-100% apmērā (skat. tab. ***Invaliditātes pensijas karavīriem (1920-1940)***). Jāpiezīmē, ka ziņas par visiem tabulās minētajiem karavīriem ir iegūtas galvenokārt no piederīgo stāstījumiem, dokumentālu faktu par šiem cilvēkiem ir ļoti maz.

Kritušie un bez vēsts pazudušie karavīri - rudzātnieki
(krievu-turku, krievu-japāņu un I pasaules karā)[1, 2]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Piezīmes
1.	Anspoks Staņislavs	18??-1915	Brūveri	M (25.05, no ievainojuma Daugavpilī)
2.	Brūvers Donāts	1872-1904	"	Kritis krievu-japāņu karā
3.	Brūvers Sīmanis	1887-1914	"	Kritis I pasaules karā
4.	Janevs Donāts	18??-190?	Rudzātu centrs	Kritis I pasaules karā
5.	Kassalietis Lauris	18??-19??	Būmaņi	PBV I pasaules karā
6.	Neicgalis Antons[3]	1895-1914	Nīcgaļi	Kritis I pasaules karā
7.	Pintāns Jānis	1882-19??	Pintāni	PBV I pasaules karā
8.	Punculis Izidors	18??-19??	Krupsala	Kritis I pasaules karā
9.	Skutelis Jāzeps	1879-1904	Spriudi	Noindēts armijā
10.	Uļjānovs Ņikons	1896-1920	Brīsla	Kritis I pasaules karā
11.	Ūselis Jānis	18??-1915	Rudzātu centrs	Kritis I pasaules karā (pie Daugavpils)
12.	Vaivods Staņislavs	1886-190?	Būmaņi	Kritis krievu-japāņu karā
13.	Vilkaušs Staņislavs	18??-19??	Steķi	PBV I pasaules karā
14.	Viļums Andrejs	18??-19??	Gudļevka	Kritis I pasaules karā
15.	Zalāns Donāts	18??-1914	Jaudzemi	M no ievainojuma
16.	Zalāns Staņislavs	18??-19??	Zalāni	PBV I pasaules karā

Invaliditātes pensijas karavīriem (1920-1940)
(krievu-turku, krievu-japāņu un I pasaules kara dalībniekiem)[4]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Darbaspēju zudums, %	Piezīmes
1.	Barkovskis Antons	1884-1966	Cielauka	100	Zaudētas abas kājas (1916)
2.	Briņķis Jānis	1889-1960	Pelēčāre	100	Ievainots (24.05.1915)
3.	Cakuls Jānis	1893-1943	Steķi	50	Ievainots (1915)
4.	Elsts Kazimirs	1885-19??	Rudzātu centrs	40	Ievainots (1916)
5.	Gaffe Augusts	1893-19??	Rudzātu centrs	45	Ievainots (1917)
6.	Groza Pēteris	1895-1972	*Līkupe*	60	Ievainots (1914)
7.	Gžibovskis Konstantīns	1871-19??	Rudzāti	100	Ievainots (1904)
8.	Klaužs Jānis	1888-1962	Vidi	35	Ievainots (1916, Ložmetējkalnā)
9.	Komarovs Vasilijs	1892-19??	Rudzātu centrs	60	Paralizēts (1920)
10.	Ozoliņš Aleksandrs	1894-19??	Rudzātu pag.	50	Ievainots (1915, pie Lomžas p.)
11.	Pūdnieks Andrejs	1877-1950	Kurčini	50	Ievainots (1917)
12.	Pundurs Francis	1894-19??	Kivlenieki	50	Ievainots (1915)
13.	Rubins Antons	1886-19??	Cielauka	100	Ievainots (1916)
14.	Skrūzmanis Pēteris	1854-19??	Rudzātu centrs	60	Ievainots (1904)
15.	Šilingovs Fēlikss	1879-19??	Pelši	45	Ievainots (1917)
16.	Utnāns Jānis	1848-19??	Jaudzemi	60	Ievainots krievu-turku karā
17.	Zalāns Juris	1852-19??	Steķi	60	Ievainots krievu-turku karā

[1] LVVA, 5213-9-1435, 35., 40. un 41. lpp.
[2] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, nr. 127, 16.06.1923.
[3] LVVA, 1679-170-1955, 2. lpp.
[4] LVVA, 5213-9-405, 611, 1346, 1347, 1353, 1354, 1353 (92. lpp.), 1418, 1419, 1424, 1425.

I pasaules karš. I pasaules kara notikumi ļoti smagi skar arī Rudzātu pag. un tā iedzīvotājus. Jau kopš pirmajām kara dienām cauri Rudzātiem dodas vairāku armiju vienības - krievu (1914-1917), vācu (02.-11.1818) un lielinieku (11.1918-3.01.1920). Šajos gados pagastā ir daudz rekvizīciju, laupīšanu un pat slepkavību (īpaši lielinieku laikā). Jau 1918. gada rudenī, tūlīt pēc vāciešu padzīšanas lielinieku aktīvisti iebrūk Petskoju mājās Eleonorvilē un tā sasit Izidoru Petskoju (1882-1918), ka viņš pēc 3 dienām nomirst[5].

B.Zalāne savās atmiņās stāsta[6]: "I pasaules karš. Paņēma karā visus spēcīgākos vīriešus. Palika sievas ar bērniem. Manus divus brāļus paņēma. Kad beidzās karš, viens brālis bija gūstā pie vāciešiem, atgriezās bada izmocīts."

Lielinieku valdīšana. Komunistiskos labumus latgalieši izbauda pilnos apmēros. 03.1919 Viļānos nodibina Viļānu apr.[7], kurā iekļauj 8 pagastus, t.sk. no Daugavpils apr. - Preiļu, no Rēzeknes apr. - Barkavas, Bikovas, Domopoles, Gaļānu, Stirnienes, Varakļānu un Viļānu pag.

Sākumā pagastos tiek pieļauta zināma pašvaldības darbība ar vietējo iedzīvotāju vēlētu komiteju priekšgalā, bet vēlāk pagastos galvenie noteicēji ir 2-3 komunisti. Tā kā komunistiem nav nekādu līdzekļu un mantas, tad tie rīko dažādas rekvizīcijas un laupīšanas. Vispirms pilnībā tiek izlaupīti muižu īpašumi, bet vēlāk rekvizīcijas skar arī zemniekus. Arhīvu materiālos atrodamas ziņas par to, ka Rudzātu pag. teritorijā (toreizējos Stirnienes un Preiļu pag.) un citur notiek plašas rekvizīcijas (5 reizes!), tiek rekvizēti zirgi un pārējie dzīvnieki. Sākumā katrai ģimenei atstāj 1 govi, bet vēlāk tikai 1 govi uz 5 cilvēkiem. Tiek rekvizēta labība, dažāda veida pārtika, iedzīves priekšmeti, trauki, mēbeles un citas mantas.

10.01.1919 Latvijas Pārtikas komisariāts izdod dekrētu (nr. 2), kas paredz no katras desetīnas zemes nodot 2 pudus (t.i. 36 kg) labības. Dekrētu paraksta P.Stučka un R.Eihe[8].

Lai uzturētu un paēdinātu pad. varasvīrus, milicijas pārstāvji rīko biežus reidus pa ciemiem un apdzīvotām vietām pārtikas meklējumos. Viņiem noder viss - maize, kartupeļi, gaļa un citi produkti. Iedzīvotāji bieži slēpj savus lopus mežos, tādēļ miliči rīko vairākkārtējas mežu "ķemmēšanas"[9].

Par to dienu notikumiem stāsta aculieciniece Monika Grišāne (dz. Turkopule): "Es biju maza meitiņa. Man ļoti iespiedās atmiņā, kā mana tēva mājās *Ausmās* (Kamčatkā) sabrauca lielinieku miliči un apšāva visus mājdzīvniekus, sakrāva tos vezumā un aizveda. Viss bija vienās asinīs. Toreiz mūsu mājas atradās tuvu frontes līnijai (tagad Rožupes pag. teritorijā)".

B.Zalāne stāsta[10]: "Tad nāca 1917., 1918. gads, kad Krievija bija badaina. Tad notika laupīšanas, krievu komunisti rāva no zemniekiem visu - maizi, lopus... Cilvēki slēpa, ko varēdami. Kaimiņi cits citam paziņoja: slēpiet, ko varat, sarkanie nāk! Govis aizdzina uz mežu, graudus sajauca ar pelavām. Miltus maisos sasvieda dīķos.

Baznīckungi tika apcietināti. Mans tēvs un mamma 3 baznīckungus izglāba no sarkanajiem asinssūcējiem. Mūsu sādža [Rusiņi] bija uz robežas starp sarkanajiem un baltajiem. Vidū bija lukstu pļavas un Ūšas upīte. Mēs ar komisāra atļauju varējām pļaut lukstos sienu, labot šķūnīšiem jumtus. Vienu rītu no Vanagu draudzes ieveda mūsu mājā garkulu vezumu, kurā bija ieguldīts Vanagu draudzes baznīckungs Šļakota (Vanagu draudzes prāvests Antons Šļakota (Šlahota) Augusta d., 27.08.1891-21.09.1963 - *autora piezīme*), ko komunisti gribēja apcietināt. Mans tēvs izņēma atļauju šķūnītim labot jumtu, tā priesteris Šļakota laimīgi tika pie baltajiem. Vienu dienu mūsu sētā ienāca arī 2 vīrieši un lūdza pateikt, kurā mājā dzīvo Vaivods. Tēvs teica, ka tas ir viņš. Tad viņi droši atzinās, ka viens ir Vārkavas draudzes baznīckungs. Lūdza, lai viņam palīdz tikt pie baltajiem. Pēc brīža paziņo, ka esot ieradušies kādi komisāri - būšot pārbaude! Tētis dabūja vecas drēbes, vecu cepuri, uzkāpa uz istabas augšas, salika priekšā pat iesāktās vīzītes. Bērni apkārt, teiks, ka vectētiņš pin mums vīzītes. Bet tie revidenti uz istabaugšas nekāpa. Otrā dienā tēvs sadabūja atļauju pļaut sienu pļavā. Iedeva vecu izkapti, iestāstīja, kurā vietā var labi pār upi pārbrist. Tā viņš klibodams aizgāja, lēnītēm. Mēs visi lūdzām Dievu, lai baznīckungs laimīgi tiek pāri

---

[5] Brāļadēla Izidora Petskoja (1919-2000) atmiņas.
[6] Laikraksts *Solis*, 1995. gada novembris.
[7] LVA, 1155-1-6, 194. lpp.
[8] LVA, 561-2-1, 34. lpp.
[9] LVA, 1155-1-6, 39., 78. un 80. lpp.
[10] Laikraksts *Solis*, 1995. gada novembris.

upītei. Kad viņš pārbrida pāri, skriešus ieskrēja kārklu krūmos. Tas bija Vārkavas prāvests Kazīnuss (Vārkavas draudzes prāvests Jānis Kazemass Bonaventūras d., 7.02.1869-28.10.1954 - *autora piezīme*). Visgrūtāk bija ar Līvānu dekānu Vaikuli (Līvānu draudzes dekāns Staņislavs Vaikulis Antona d., 1887-29.04.1961 - *autora piezīme*). Pļavās jau parādījās ūdens. Bija pāri upītei laipas. Tur arī netālu no laipām bija sargu būda. Bija stingri miglains rīts. Mamma uzdrošinājās iet. Mammas māsa dzīvoja 5 km aiz upītes. Dekāntēvs un mana mamma pirms ceļa pārkrustījās, abiem rokā rožukroņi. Mēs arī lūdzām Dievu, lai viss būtu laimīgi. Tā viņi tika pāri upei. Tur bija balto zona. Dekāntēvs kādus 3 km nevarēja ne vārda parunāt."

Lielinieku pozīcijas pag. teritorijā iet pa Ošas upes krastiem. No 1919. gada līdz pat 3.01.1920 (lielinieku padzīšanai) tur tiek būvētas pozīcijas. Pozīciju būvdarbos tiek izmantoti vietējie iedzīvotāji, kurus regulāri sūta no katra ciema ar saviem darba rīkiem un pārtiku uz vairākām dienām.

Lielinieku laikā notiek vairākkārtējās iesaukšanas lielinieku armijā. Autora tēvs Pēteris Būmanis stāsta: "1918/1919 gadumijā (uz Ziemassvētkiem pēc vecā kalendāra) biju pārnācis mājās no vācu gūsta (no Viļņas gājis kājām koka tupelēs) pie mātes brāļa *Spriudos*. Biju ļoti izbadējies, novārdzis un slims. Tanī laikā pagastā notika iesaukšana lielinieku armijā. Tā kā biju slims, iesaukšanas punktā neierados. Mani apcietināja 8 latviešu sarkanie strēlnieki un aizveda uz Rudzātu centru. Tur lika stāvēt pie egles un netālu no manis lielinieki lēma manu likteni - četri no viņiem bija par manis nošaušanu, bet otri četri (ar komandieri priekšgalā) - pret. Tā tiku atbrīvots. Nākošā dienā kopā ar citiem iedzīvotājiem mani nosūtīja uz pozīciju ierīkošanas darbiem Kurčinu c. rajonā. Izmantojot attiecīgu brīdi (kad darba uzraugu nav tuvumā), aizgāju it kā pie akas lejā padzerties un metos tuvējā mežā, un, pārejot Lielo Pelēčāres purvu, aizgāju pie LNA. Tur pēc zināmas pārbaudes tiku ieskaitīts LNA Ventspils kājnieku pulka komandiera Girda bataljonā, kur dienēju līdz demobilizācijai (1.03.1921)"[11].

Daudzi latvieši bēg no lielinieku armijas un pāriet LNA dienestā. Tā dezertē arī vairāki rudzātnieki: Jāzeps Cakuls, Antons un Jāzeps Eiduki, Juliāns Grigs, Jūlijs Leitāns, Pēteris Pūdnieks, Izidors Vaivods, Jāzeps Vilkaušs, Leonards un Simions Zalāni u.c.[12] Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās gandrīz 100 rudzātnieku (skat. tab. ***Latvijas Nacionālās armijas karavīri*** nodaļas beigās).

Rudzātnieki - lielinieku armijas karavīri. Tomēr ir arī tādi, kuri karo lielinieku rindās: Lauris Grandāns (no Pelšiem), Jānis Kasalis (no Būmaņiem), Jāzeps Krastiņš (no Zalāniem), Jūlijs Pastars (no Pelēčāres), Ivans Paukovs un brāļi Marks, Grigorijs un Vasilijs Paukovi (no Mālakalna), Broņislavs un Jāzeps Pintāni (no Pintāniem), Mihails Solovjovs (no Brīslas), Varfolomejs Stoļerovs (no Mālakalna)[13], Jevstafijs Uļjānovs (no Mālakalna), Upenieks (no Korsikovas), Jāzeps Utnāns (no Rudzātiņām), Marks Varlāmovs (no Mālakalns), Ignats Vindelis (no Rudzātiem) u.c.

Bojā gājušie rudzātnieki. Par izvairīšanos no iesaukšanas lielinieku armijā (1919) tiek nošauti 3 rudzātnieki Ādams Briška (Steķi) - 23 g.v, Pēteris Pastars (Būmaņi) - 19 g.v., Donāts Graudiņš (Rudzāti) - 25 g.v.[14] Vecākie rudzātnieki atceras, ka pēdējie dziedājuši dziesmu *Nu ar dievu, dzimtene*, tad viņiem likts bēgt, un bēgot tie nošauti.

Šajā laikā tiek nosisti Juris Buks (48 g.v.), Justīns Ivdris (29 g.v.), Andrejs Ručevskis (24 g.v.) un Jānis Želve (45 g.v.)[15].

Par sadarbību ar lieliniekiem Punduros pie tilta pār Ošas upi tiek nošauti 4 rudzātnieki, t.sk. Ignats Vaivods un Ambrozijs Bulmeisters (stāsta pag. iedzīvotājs Jāzeps Pļavāns).

It kā par spiegošanu lielinieku labā pie Gruguļu c. Līvānu pagastā 1919. gadā tiek nošauts Pintānu c. iedzīvotājs Antons Pintāns. 1920. gadā viņu pārapbeda Vidu k.

Lāču ģimenes slepkavība. Vienmēr dažādos juku laikos aktivizējas "melnie spēki". Arī Rudzātu pag. teritorijā 1918-1919 notiek zagšanas, laupīšanas un pat slepkavības. Pagastā vislielākā slepkavība - tiek noslepkavota Lāču ģimene (7 cilvēki) no *Izgodas*. Slepkavas ģimeni nežēlīgi spīdzina, pieprasot, lai uzrāda, kur glabājas nauda. To viņi nepanāk. Tad bandīti savāc

---

[11] LVVA, 1474-1-262, 7. lpp.
[12] LVVA, 1155-1-6, 194. lpp.
[13] LVA, 4133-6-21, 1.-8. lpp.
[14] Romas katoļu Rudzātu draudzes 1916-1919 mirušo grāmatas.
[15] Romas katoļu Rudzātu draudzes 1919-1920 mirušo grāmatas.

dažādas mantas divos pajūgos un, atstājot mājas, sanes istabā salmus un pielaiž uguni. Mājas sadeg kopā ar visiem cilvēkiem. Tas notiek naktī, pēc pusnakts. No ģimenes izglābjas tikai dēls Pēteris, kurš ir armijā, un meita Anna, kura ir skolā. Par šo slepkavību pēc aresta izstāsta paši vainīgie. Par slepkavības atklāšanu tautā ir divas versijas. Pēc pirmās versijas, kad pēc kāda laika mājās pārnāk dēls Pēteris, kādu dienu viņš ieiet Kivlenieku ciemā pie kādreizējā tēva saimniecībā strādājušā kalpa Jura Bulmeistera, kas viņu cienā ar alu. Ciemiņš ierauga, ka tāda zīmīga krūze ir piederējusi viņa tēvam, un Pēterim rodas aizdomas, ka Bulmeisters ir vainīgais. Pēc otrās versijas pats Bulmeisters aiziet pie Borovkas c. skrodera Dominika Marcinkēviča, aiznes tam vadmalas gabalu un lūdz uzšūt drēbju kārtu. Skroderim rodas aizdomas, jo necik sen no tādas pašas vadmalas viņš šuvis uzvalku noslepkavotajam Jānim Lācim. Tiek ziņots varas iestādēm. Bulmeisters aresta laikā bēg no mājām un ieskrien Turkopuļu ģimenes mežā, kur bēglis tiek noķerts (stāsta Monika Grišāne).

Pēc veco rudzātnieku stāstījuma, šai bandā darbojušies: Juris Bulmeisters (1894-1919, no Kivleniekiem), Jāzeps Buks (no Zalāniem), brāļi Jānis un Pēteris Pastari ar iesauku *Reibiņi* (no *Asinovkas*) un Šaraks (no Rudzātiem), kurš aizbēg uz Krieviju, kur pazūd bez vēsts. Pārējie tiek arestēti un spīdzināti Viļānos un Rēzeknē, un tur Kara Tribunāls viņiem piespriež ASM (tā stāsta vairāki pag. iedzīvotāji). Jāatzīmē, ka arhīvu materiālos gan nekādas ziņas par šo gadījumu nav atrodamas.

Partizānu darbība. 1919. gada pavasarī Steķu sila apkārtnē izveidojas un aktīvi darbojas ap 100 cilvēku liela *zaļo partizānu* vienība[16], kuru pārsvarā veido Līvānu pag. zemnieki, kā arī daži rudzātnieki. Ar saviem pārdrošajiem un biežajiem uzbrukumiem sarkanajiem, tā bieži vien pasargājot vietējos iedzīvotājus no rekvizīcijām un laupīšanām, viņi lieliniekiem dara lielas galvassāpes. Jo tuvāk nāk fronte, jo pārdrošāki kļūst zaļie. Tā 06.1919 Steķu, Skrebeļu un Staru ciemu rajonā partizāni sagūsta 351 lielinieku kopā ar rotas komandieri, iegūstot 8 zirgus, daudz šauteņu un citas kara trofejas. Zaļie ļoti palīdz LNA. 10.06.1919 zaļie iekļaujas Ziemeļlatvijas partizānu pulkā (pulkveža Artūra Aparnieka vadībā).

6.06.1919 Ziemeļlatvijas partizānu pulks ieņem Mežāres staciju, 7.06 viņi atbrīvo no lieliniekiem Atašienas staciju. Neskatoties uz nogurumu, jau 8.06 partizāni uzbrūk Rudzātiem, bet tos atbrīvot nespēj, jo lieliniekiem Rudzātu apkārtnē ir vairākas lielas karaspēka vienības, ieskaitot artilēriju. Ienaidnieka pārspēka dēļ viņi atgriežas Atašienā. 9.06 partizāni ieņem Gruguļu c. un Turkus. 10.06 partizāni ieņem Gavartienes krogu, Mežmuižu un Trepes staciju. Pulkvedis Aparnieks izved vietējo mobilizāciju un papildina Ziemeļlatvijas partizānu pulka rindas. Partizāni notur frontes joslu 14 km garumā. Jāņu naktī lielinieki ielenc 1 partizānu rotu, kuru komandē kapteinis Svirsks. Kaujā ar lieliniekiem krīt seržants Devīgs un 2 Vidzemes partizāni. Pēc tam partizāniem nāk palīgā Valmieras pulks, kurš ir atbrīvojis Krustpili. Pēc tam viņi pārņem Atašienas rajonu. Šajā laikā lieliniekiem pienāk papildspēki, un viņi bieži atkārto uzbrukumus. Partizānu pulks šo frontes joslu notur veselu mēnesi, līdz 6.06 atnāk ģenerāļa J.Baloža vadītās karaspēka daļas, kuras nomaina partizānu pulku[17].

Atbrīvojot Līvānus (3.10.1919), krīt 22 Jelgavas pulka karavīri[18].

Lielinieki nodara lielus materiālos zaudējumus - 208866 rbļ., t.sk. Rudzātu Romas katoļu draudzei -190691 rbļ., Rudzātu krājaizdevu sab-bai - 18175 rbļ.

Latvijas atbrīvošanas cīņās piedalās 28.500 vīru[19], t.sk. 99 rudzātnieki (skat. tab. ***Latvijas Nacionālās armijas karavīri***). Par piedalīšanos Latvijas atbrīvošanas cīņās (11.1918-11.11.1920) un dienestu LNA cīņu dalībniekiem tiek izsniegtas apliecības (līdz 31.12.1923) un piemiņas zīmes (skat. foto nākamajā lpp.). Piemiņas zīmes izgatavo Brāļu Kapu komiteja, to cena - Ls 4[20].

---

[16] LVVA, 1474-1-249, 79. lpp.
[17] LVVA, 3723-1-4238, 143. lpp.
[18] LVVA, 3723-1-4238, 144. lpp.
[19] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, 1928, nr. 163.
[20] Turpat, 1923, nr. 15.

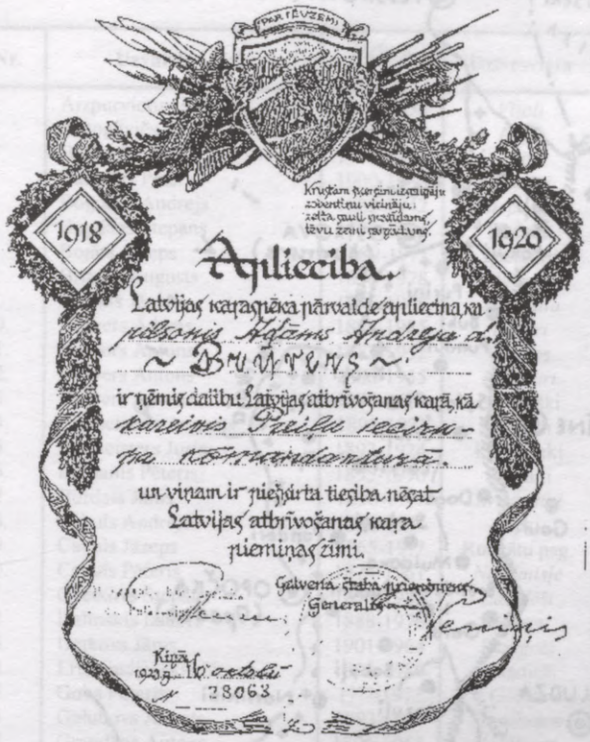

Latvijas atbrīvošanas kara piemiņas zīmes apliecība, izsniegta Ādamam Brūverim

Latvijas atbrīvošanas armijas formas tērpā Pēteris Būmanis (autora tēvs)

Latvijas atbrīvošanas kara piemiņas zīme (1918-1920) un Latvijas atbrīvošanas cīņu 10 gadu jubilejas piemiņas medaļa (tiešiem Brīvības cīņu dalībniekiem)

Latviešu vietu vārdi tālu aiz LR austrumu robežas (1920-1940)

Pulkveža R.Oša iezīmētā latviešu pilskalnu nocietinājumu līnija varēja būt latviešu etnogrāfiskā un arī valodas robeža 1920. gadā[21], diemžēl miera līguma slēgšanā ar Krieviju nepiedalās neviens Latgales pārstāvis

[21] T.Puisāns *Latgale. Vēsturiskas skices*, Toronto, Kanāda, 1988, 51. lpp.; J.Cakuls *Katoļu baznīcas loma Latvijas tautas vēsturē. Vācu bruņinieks Livonijas valstī un vācu bruņinieks pēc XIII-XIX gs.*, Rīga, *Rīgas metropolijas kūrija*, 1999, 109. lpp.

Latvijas Nacionālās armijas karavīri[22]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Apbalvojumi*	Piezīmes
1.	Aizpurvietis Jānis	1840-1936	*Vītoli*	+,++	M, apb. Līvānu k.
2.	Antonēvičs Jūlijs	1895-1979	*Ērgļi*		PM; M, apb. Līvānu k.
3.	Baško Jānis	1897-1975	*Apiņi*		NP; N, apb. Puduļu k.
4.	Batarags Pēteris	1900-1938	*Tomiņi*		M, apb. Līvānu k.
5.	Bogdans Andrejs	1889-1942	*Liepuleja*		M, apb. Rudzātu k.
6.	Bogdans Stepans	1896-1941	Rudzāti	+,++	A, T, ASM
7.	Bojārs Jāzeps	1889-19??	*Lāčkalni*		M, apb. Steķu KK
8.	Briņķis Augusts	1896-1978	*Briņķi*		M, apb. Steķu LK
9.	Briņķis Jānis	1896-1963	*Mālasala*	+	M, apb. Steķu PK
10.	Brūvers Ādams	1894-1985	*Lāģeri*	+	M, apb. Eleonorviles k.
11.	Brūvers Antons	1883-1952	Caunes		M, apb. Eleonorviles k.
12.	Brūvers Antons	1880-1935	*Pumpuri*		M, apb. Eleonorviles k.
13.	Brūvers Antons	1890-19??	Peiveliški		Nav ziņu
14.	Bulmeisters Augusts	1893-19??	Rudzāti	+	Nav ziņu
15.	Bulmeisters Juris	1892-1924	Kivlenieki		M, apb. Kivlenieku k.
16.	Būmanis Pēteris	1895-1990	Būmaņi	+,++	M, apb. Veļķu k. Tukumā
17.	Burdais Jānis	1896-19??	*Zvirgzdiņi*	+	PM; trūkst ziņu
18.	Cakuls Andrejs	1896-19??	Steķi		Nav ziņu
19.	Cakuls Jāzeps	1865-19??	Rudzātu pag.		Nav ziņu
20.	Cakuls Pēteris	1874-1961	*Novomisļe*		R; M, apb. Kivlenieku k.
21.	Cvetkovs Stepans	1891-1982	*Lāčplēši*	LOK	R; M, apb. Steķu VK
22.	Dalinskis Izidors	1888-1976	*Ulmaņi*		EM; M, apb. ASV
23.	Detkovs Jānis	1901-1964	*Saulgoži*		M, apb. Steķu VK
24.	Erts-Gudļevskis Jāzeps	1899-1980	Alksnieši		NPA; M, apb. Eleonorviles k.
25.	Goba Pēteris	1???-19??	*Gobas*		M, apb. Steķu LK
26.	Golubovs Astrats	1893-19??	*Standziņas*		Nav ziņu
27.	Grandāns Antons	1896-1968	*Zaļābirze*		M, apb. Rudzātu k.
28.	Grandāns Teodors	1891-1954	*Līņi*		M, apb. Rudzātu k.
29.	Grīnfelds Kārlis	1895-1942	Rudzāti	++	Rudzātu policists, A, T, LDN, ASM
30.	Indāns Lauris	1899-19??	Lācupi		M, apb. Rudzātu k.
31.	Ivbulis Jāzeps	1898-1953	*Ābeļdārzs*		M, apb. Kivlenieku k.
32.	Jauja Izidors	1899-1997	*Mantenieki*		M, apb. Rudzātu k.
33.	Kasalis Pēteris	1897-19??	*Bruņas*		M, apb. Rudzātu k.
34.	Kasparāns Antons	1899-1976	Kivlenieki		M
35.	Klaužs Ādams	1896-1947	Vidi		NPA; M, apb. Vidu k.
36.	Klementjevs Filips	1892-1984	*Mālaines*	+,++	M, apb. Steķu VK
37.	Komarovs Vasilijs	1892-19??	*Dagumi*		Dzīvesvietas maiņa
38.	Krasovskis Jāzeps	1891-1947	*Čiekuri*		Nav ziņu
39.	Krastiņš Izidors	1892-1964	*Brīvlatvija*	+,++	M, apb. Kivlenieku k.
40.	Krastiņš Jāzeps	1895-1945	*Krastiņi*	+,++	A (1944), T, PBV
41.	Krūmiņš Zands	1878-19??	Mālakalns		Nav ziņu
42.	Lācis Andrejs	1895-1978	Augustova	+	Nav ziņu
43.	Lācis Jānis	1900-1960	*Stiebriņi*		M, apb. Puduļu k.
44.	Lācītis Jāzeps	1895-1960	*Jumīši*		M, apb. Rudzātu k.
45.	Lapsiņš Eduards	1892-1962	*Silamala*	+,++	PM; trūkst ziņu
46.	Leitāns Ādams	1897-1976	*Smilgdruva*		M, apb. Rudzātu k.
47.	Līcītis (Līcis) Jānis	1872-1943	*Liepkalni*	+,++	M, apb. Steķu PK
48.	Linde Alfrēds	1897-1942	Steķi	+,++	A, D 1941, T, LDN, ASM
49.	Ližbovskis Izidors	1901-1976	Soltupe		M, apb. Rudzātu k.
50.	Lukstiņš Pēteris	1906-1947	*Lukstiņi*	+,++	A, T, M (LDN) ?
51.	Lūsis Jānis	1898-1942	*Eglaine*	+,++	A, D 1941, T, LDN, ASM
52.	Mālnieks Jānis	1900-1970	*Dimanti*	+	M, apb. Lakausku k. (Preiļu raj.)
53.	Marcinkēvičs Dominiks	1898-1970	Dzirkaļi		Nav ziņu
54.	Marcinkēvičs Jāzeps	1896-1972	"		M, apb. Kivlenieku k.
55.	Mednis Antonijs	1907-1972	*Sidrabi*	+,++	M, apb. Steķu PK
56.	Meņģelis Andžs	1870-1947	*Stūramežs*	+,++	M, apb. Steķu PK
57.	Ozoliņš Jānis	1890-1975	*Grāvāni*	+,++	PM; M, apb. Steķu LK
58.	Ozoliņš Jēkabs	1865-1945	"	+,++	M, apb. Steķu LK
59.	Paeglis Jūlijs	1899-1989	*Uzupītes*		M, apb. Steķu PK
60.	Pastars Bērtulis	1899-1935	*Kalnadruva*		M, apb. Rudzātu k.
61.	Pastars Sīmanis	1898-1947	Ķēvessala		M, apb. Eleonorviles k.
62.	Paulovičs Vilhelms	1902-19??	*Zāļdruva*		Nav ziņu

[22] LVVA, 1308-12-12994, 12995, 12997, 12999.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Apbalvojumi*	Piezīmes
63.	Pētersons Jūlijs	1899-1984	*Rožkalni*		M, apb. Steķu PK
64.	Petrovskis Heinrihs	1892-19??	*Samuldruva*		Nav ziņu
65.	Pintāns Antons	1893-19??	*Vaiņodes*		PM; M, apb. Talsu p. k.
66.	Pūdnieks Andrejs	1877-1950	Lūzenieki	+,++	M, apb. Rudzātu k.
67.	Pūdnieks Pēteris	1895-1961	Akmeņkalni		M, apb. Rudzātu k.
68.	Pudulis Ādams	1885-1948	*Priedauka*		M, apb. Puduļu k.
69.	Pudulis Donāts	1894-1942	"	+,++,LOK	A, D 1941, T, M (LDN)
70.	Pundurs Kazimirs	1895-1946	Kivlenieki		R, N; apb. Kivlenieku k.
71.	Rudzāts Jāzeps	1899-1966	*Zirnīši*	+	M, apb. Rudzātu k.
72.	Rudzāts Staņislavs Ādama d.	1880-1956	*Sprīdīši*	+	M, apb. Rudzātu k.
73.	Rudzāts Staņislavs Mateisa d.	1900-1974	*Rudzīši*		NP, D 1949; M, apb. Kapenieku k.
74.	Rutkovskis Ignats	1901-1975	*Ozolkalni*	+'++	A, D 1941, T; M, apb. Daugavpils p. k.
75.	Simanovičs Viktors	1899-19??	*Kazimiri*	+	Nav ziņu
76.	Skutelis Jānis	1896-19??	*Jaunbērzgale*		Nav ziņu
77.	Sockis Pēteris	1898-1945	*Strautiņi*		A, M (LDN)
78.	Stipris Nikolajs	1885-19??	*Bērzgale*		Nav ziņu
79.	Šilingovs Francis	1879-1933	*Rācenāji*		M, apb. Rudzātu k.
80.	Švirksts Jānis	1900-1977	Bikaunieki		M, apb. Bikaunieku k.
81.	Švirksts Pēteris	1892-1966	*Cīruļi*		M, apb. Steķu KK
82.	Turkopuls Ādams	1891-1969	*Ausmas*	++	M, apb. II Meža k. Rīgā
83.	Uļjānovs Ņikons	1896-1920	Brīsla		Kritis
84.	Uļjānovs Trofims	1903-19??	"	+	Nav ziņu
85.	Utnāns Salimons	1876-1972	Steķi		M, apb. Rudzātu k.
86.	Vaivods Antons	1896-19??	*Ābeļi*		Nav ziņu
87.	Vaivods Antons Ignata d.	1899-1976	Caunes		M, apb. Rudzātu k.
88.	Vaivods Izidors	1893-1945	Rusiņi		NP, zvēriski noslepkavots, apb. Vilmeniešu k.
89.	Vārna Andrejs	1898-19??	*Vārnas*		Nav ziņu
90.	Veikšāns Vladislavs	1894-1973	*Eglaines*		NP, PM; M, apb. Zīlānu k. (Jēkabpils raj.)
91.	Velkme Antons	1887-1942	*Velkme*	++	A, D 1941, T, LDN, ASM
92.	Velkme Jānis[23]	1876-1962	"	++	EM; M, apb. ASV
93.	Vilcāns Antons	1897-1934	*Lejasgrāvji*		M, apb. Rudzātu k.
94.	Zalāns Antons	1890-1970	*Āriņi*		Nav ziņu
95.	Zalāns Boļeslavs	1891-1957	Rudzāti		M, apb. Iršu k. (Aizkraukles raj.)
96.	Zalāns Donāts	1893-1970	*Bērzsala*		NPA; M, apb. Vidu k.
97.	Zalāns Juris	1896-1949	*Birztalas*		M, apb. Kapenieku k.
98.	Zalāns Pāvels	1881-1951	*Velkme*		D 1949, M izsūtījumā
99.	Zalāns Simions	1895-1998	*Liepsaliņas*	+,++	PM; M, apb. Talsu p. k.
100.	Zarāns Gabriels	1894-1957	*Zelčinovka*		M, apb. Puduļu k.
101.	Zariņš Pēteris	1891-19??	Lācupi		Nav ziņu
102.	Zeiliņs Onufrijs	1896-1956	Medņevka		R; M, apb. Steķu KK

Piezīme.

Apbalvojumi:

\+ - piešķirta Latvijas atbrīvošanas kara piemiņas zīme;

++ - piešķirta Latvijas atbrīvošanas cīņu 10 gadu jubilejas piemiņas medaļa (par samaksu)[24].

[23] Garīdznieks, nav karojis.

[24] LVVA, 1308-13-1199, 40. lpp., 1201, 34. lpp., 1202, 30. lpp., 1474-2-1-31, 47., 68., 69., 79., 88., 89., 109., 130. lpp.

Baigā gada represijas (1940-1941)

Pēc pad. okupācijas visā valsti sākas saimnieciskās dzīves pārkārtošana. Ar iesūtīto PSRS darboņu un vietējo kreisi noskaņoto iedzīvotāju atbalstu visā valstī tiek organizēti mītiņi un sapulces, kuros ļoti aktīvi uzstājas komunistu aģitatori, stāstīdami par cilvēku laimīgo dzīvi Padomijā un par grūto darbaļaužu dzīvi Latvijā.

Tautas sapulce. Arī Rudzātu pagastā[1] 12.07.1940 tiek sasaukta tautas sapulce, uz kuru sanāk ap 300 cilvēku (pārsvarā Brīslas, Čirvonieku, Mālakalna un citu ciemu krievu tautības iedzīvotāji, kā arī tuvāko latviešu ciemu iedzīvotāji).

Sapulci atklāj Antons Brūvers[2], protokolu raksta Pēteris Bogdans. A.Brūvers uzkāpj uz galda un sanākušajai tautai norunā slavas dziesmas par laimīgās dzīves sākšanos, jo, pateicoties lielajai krievu tautas palīdzībai, beidzot ir gāzta buržuāziskā iekārta visās Baltijas valstīs. Tagad visi trūcīgie zemnieki, bezzemnieki un strādnieki tiks pie teikšanas vietējās pašvaldībās. Viņš kritizē Rudzātu pag. pašvaldības negatīvo darbību, kas esot netaisnīga pret mazturīgo pagasta iedzīvotāju daļu. Tādēļ tautai nu jāievēl jauna pag. padome, pag. valde un pag. tiesa.

Tad ar runu uzstājas Pēteris Upenieks[3], kurš izskaidro pašreizējo situāciju un politisko stāvokli valstī. Tagad tauta varēšot izlietot savu gribu, tas nākšot par labu tautas un valsts labklājībai. Esot jālikvidē daudzie veikali un daudzi darba spējīgie uzņēmumi jāapvieno. Jāpateicas SA ienākšanai, kas izglābusi no kara posta, ko uzsākuši fašisti.

Nākošais runātājs Samohvālovs runā krievu valodā, īpaši uzsverot tuvojošos vēlēšanu svarīgumu. Viņš aicina balsot par Darba tautas bloku, pēc tam stāsta par to, kā komunistiskās partijas centieni uzlabos darba tautas dzīvi. Sajūsmu krievos un dažos citos izsauc Samohvālova aicinājums "*Visus provokatorus un tautas maldinātājus saukt pie likumīgās atbildības!*"

Pēc tam runā Sabiedrisko lietu ministrijas pārstāvis Ozols (no Rīgas), kurš raksturo politisko un saimniecisko stāvokli valstī. Viņš paskaidro, ka tagad parlamentā nāks pārstāvji no tautas vidus, ka nebūs nekādu strīdu, nekādas netaisnības. Ka tagadējā valdība nav nākusi, lai izrēķinātos, bet gan lai strādātu. Viņš uzsauc slavinājumus Staļinam.

Sapulcē ievēl jaunu pag. padomi, pag. valdi un pag. tiesu. Izvēlētās personas vēlāk apstiprina LPSR Iekšlietu ministrs V.Lācis, pamatojoties uz LPSR likuma 232-16 *Par pagastu pašvaldību darbības ierobežošanu* I-L pantu.

Ar šo lēmumu Rudzātu pagastā[4]

no amatiem tiek atcelti:

No pag. vecākā un pag. padomes locekļa amata:
Pēteris Būmanis

No pag. padomes un valdes locekļa amata:
Pēteris Skutelis
Jānis Pūdnieks
Izidors Vilcāns

No pag. padomes locekļa amata:
Antons Brūvers
Nikodēms Eriņš
Jānis Guļbinskis
Izidors Krastiņš
Jānis Krievs

amatos tiek iecelti:

Pag. vecākā un pag. padomes locekļa amatā:
Pēteris Brūvers

Pag. padomes un valdes locekļa amatā:
Pēteris Bogdans
Jāzeps Krastiņš
Mihails Solovjovs
Pēteris Upenieks.

Pag. padomes locekļa amatā:
Jānis Bricis
Francis Sukaruks
Gabriels Zarāns
Aloizs Utnāns
Aloizs Seikstulis

---

[1] LVVA, 3723-1-4236, 37. lpp.
[2] LVU students, aktīvs komunistisko ideju paudējs, N (1941) Rīgas Centrālcietumā.
[3] Pēteris Upenieks (dz. 10.01.1897 Korsikovā), 1932. gadā atbrīvots no Preiļu pasta valdes kancelejas ierēdņa amata kā nespējīgs darbinieks (LVVA, 3723-1-3407, 25. lpp.).
[4] LVVA, 3723-1-4236, 38. un 202. lpp.

Ādams Leitāns
Jānis Lūsis
Aleksandrs Neicgalis
Kārlis Neicgalis
Nestors Pūdnieks
Dominiks Rudzāts
Izidors Rudzāts
Jānis Svarinskis
Donāts Turkopuls
Antons Zalāns

No revīzijas komisijas pr-ja amata:
Jānis Bricis

No revīzijas komisijas locekļa amata:
Pēteris Bojārs
Eduards Lapsiņš
Pēteris Skutelis

No pagasttiesas pr-ja amata:[5]
Jānis Pūdnieks

No pagasttiesas locekļa amata:
Pēteris Brūvers
Jānis Krievs
Izidors Vilcāns

Pēteris Vaivods
Antons Bindars
Ādams Klaužs
Lauris Grandāns
Izidors Pastars
Alberts Drivenieks
Francis Brūvers
Marks Petrovs
Pēteris Kankars
Izidors Cakuls

Revīzijas komisijas pr-ja amatā:
Pēteris Skutelis

Revīzijas komisijas locekļa amatā:
Pēteris Cakuls
Izidors Krastiņš
Jānis Klaužs

Pagasttiesas pr-ja amatā:
Pēteris Bogdans

Pagasttiesas locekļa amatā:
Jāzeps Krastiņš
Mihails Solovjovs
Pēteris Upenieks

Vietējo "izglītošana". Šo dienu notikumus ļoti labi atceras vēl dzīvi esošie aculiecinieki. Tajā laikā pagastā vairākas reizes ieradušies SA karavīri, kuri rādījuši kinofilmas par "laimīgo dzīvi Padomijā". Kā jau parasti kinoseansos vienmēr notiek dažādi traucējumi aparatūrā. Autors atceras, kā viņa skolas biedrs Salimons Pintāns (1929-1997) stāstīja, kā viņš kopā ar savu māti Helēnu Pintāni (1907) apmeklējis šos kinoseansus. Māte labi pārvaldījusi krievu valodu. Vienreiz viens no krievu zaldātiem teicis "*Gan jau jūs pieredzēsiet mūsu laimīgo dzīvi, tad ilgi jo ilgi atcerēsieties savu līdzšinējo dzīvi*".

Tomēr jāpiebilst, ka pārsvarā sarkanarmieši iedzīvotājus uzlūko ar lielu neuzticību, pat naidu.

Pirmās izmaiņas pagasta dzīvē. Ar LPSR valdības rīkojumiem tiek pārtraukta visu sabiedrisko organizāciju darbība, kā arī apturēta dažādu b-bu darbība. Pamatīgi tiek apkarota arī pag. reliģiskā dzīve.

Pagastā tiek dibināta komjauniešu organizācija, Rudzātu pamatskolā - pionieru pulciņš. Iedzīvotāju atsaucība tomēr minimāla.

Lai gan pirmajā okupācijas laikā pagastā pārsvarā darbojas vietējie pad. varas atbalstītāji, kuri centīgi cenšas pildīt visus norādījumus, kas nāk no ārpuses, tomēr pagastā bieži ierodas dažādi PA un propagandisti no apriņķa un citurienes, īpaši aktīvi darbojas drošības dienests.

Sākas komunistiskā propaganda - pie pagastnama tiek izkārti lozungi *Кто небыл никем, станет всем* (*Kas nebija nekas, kļūs par visu*) un *Преследуй врага и уничтожай* (*Izseko ienaidnieku un iznīcini*). Protams, tiek nomainīta pag. vadība. Pie varas nāk tie, kas nekad nav pratuši kārtīgi strādāt un nav gribējuši to darīt - slaisti un iedzert mīlētāji, kam nekas nav svēts un dārgs - proletariāts šī vārda vissliktākajā nozīmē.

Jāatzīmē, ka visur valstī tiek nomainīti skolu pārziņi, bet Rudzātu skolas pārzinis J.Bricis paliek savā amatā, jo simpatizē pad. varai.

Vislielākā un vislabāk nostādītā saimniecība pagastā - Jāņa Lapsas *Riepo-Vidi* tiek nacionalizēta, ģimene izdzīta no mājām, atņemot viņiem visu kustamo un nekustamo īpašumu, un tajā tiek ierīkots zirgu iznomāšanas punkts. Par tā vadītāju ieceļ Antonu Vaivodu, kuram gan nav nekādas saprašanas par tādas lielas saimniecības vadīšanu, toties viņš ir nabadzīgs un tādēļ uzticīgs pad. varai. Lapsu ģimenei atņem visu iedzīvi un izdzen no mājām - lai iet, kur deguns

[5] Pamatojoties uz likuma *Par kadriem un sabiedrisko drošību valstī* 8. pantu, ar LPSR IM rakstu (nr. L-236, 23.08.1940) tiek nomainīts līdzšinējais Rudzātu pagasttiesas sastāvs.

rāda. Taču nav nelaimes bez laimes - tā viņi izglābjas no vēlākajām deportācijām (sīkāk par Lapsu ģimeni skat. nodaļā ***Emigrācija → Lapsu ģimene***).

Zemes jautājums. Skat. nodaļā ***Agrārais jautājums → Zemes "reforma" 1940. gadā.***

Traģiskais Antona Brūvera liktenis. A.Brūvera brālis Vladislavs raksta[6]: "Mācoties Aglonas Katoļu ģimnāzijā, Antons iesaistās pretvalstiskā nelegālā darbībā. Pēc ģimnāzijas absolvēšanas Antons iestājas LVU un tur turpina pagrīdes darbību. Būdams ļoti enerģisks, viņš iedomājas izveidot pagastā komjaunatnes pagrīdes šūniņu. No Rīgas viņš uz tēva mājām Brūveru ciemā atved proklamācijas un aicina mani (tajā laikā es mācos Rudzātu p-sk.) un citus ciema jauniešus izplatīt proklamācijas starp iedzīvotājiem. Tā, piemēram, D.Sola mācās Priekuļu p-sk., viņš aiznes proklamācijas uz skolu, kur tās nokļūst skolas pārziņa Dzeņa rokās, kas par to paziņo policijai. Tā uzsāk meklēšanu un noskaidro vainīgo. Tas notiek 1939. gada pirmajā pusē. Rīgā Antonu Brūveri apcietina un iesloga Daugavpils cietumā. Pad. okupācijas laikā Antonu no cietuma atbrīvo (19.07.1940). Viņš strādā Rīgā Universitātē par studentu avīzes redaktoru. Vācu okupācijas laikā viņu atkal apcietina, iesloga Rīgas Centrālcietumā un par komunistu varas atbalstīšanu nošauj.

...Paļaujoties uz viltīgajiem Padomju Savienības iesūtītajiem aģitatoriem un viņu solījumiem, Antons paļāvās viņu iespaidam un sāka sadarboties aģitācijas un propagandas laukā. Saskaroties ar dzīves īstenību, jau 1940. gada rudenī viņš izteica nožēlu saviem tuviniekiem un dažiem bijušajiem Rudzātu pag. valdes pārstāvjiem. Nebija jau skaidra priekšstata, kāda šausmīga realitāte slēpjas zem tā sauktās komunisma etiķetes. Ļoti daudz jaunu, nepieredzējušu jauniešu sadarbojās politiskā un kultūras laukā, neapjēdzot, kādu liktenīgu kļūdu pieļauj. Neviens nezināja un nesaprata pad. politikas kriminālo būtību".

Es, autors, atceros, kā pēc 3 mēnešu komunistu valdīšanas Antons Brūvers, kurš ir LVU komjaunatnes sekretārs, komunists - ideālists, studentu avīzes redaktors, atbrauc no Rīgas pie sava brāļa. Caur savu māti Olgu Brūveri viņš aicina autora tēvu Pēteri Būmani uz satikšanos - tikai lai nākot vakarā pa tumsu, lai citi neredz. Jau toreiz paši PA baidās no represijām. A.Brūvers pastāsta par notikumiem valstī. Viņš saka, ka latvieši ir piemānīti, jo nav nekādas brīvības un laimīgas dzīves, ka no pad. varas nekas labs nav gaidāms, nav nekādas demokrātijas, nekādas patstāvīgas rīcības, ir tikai cietsirdīgs un nežēlīgs terors. Visi norādījumi nākot no Maskavas, un Latvijā jau sākas terors - Rīgā jau sākušies aresti. Daudzi cilvēki pazūdot bez pēdām. Vēl A.Brūvers teicis, ka, lai gan pats skaidri nezinot, esot gaidāms kaut kas briesmīgs.

Domājams, ka A.Brūvers apzinājās savu kļūdu un tāpēc nemēģināja pazust Krievijas plašumos, SA atkāpjoties. Viņš paliek Latvijā un palīdz vairākiem cilvēkiem izglābties no represijām. Vācu laikā viņš tiek arestēts un nošauts Rīgas Centrālcietumā.

Pirmie aresti. Jau 1940. gada rudenī sākas pirmie aresti. Vieni no pirmajiem, kas tiek arestēti, ir: veterinārais feldšeris Stepans Bogdans (9.09.1940 Rudzātos), T.Krievs (20.05.1941 Viesītē), students L.Bojārs (21.11.1940 Rīgā), zemnieks A.Grandāns (12.12.1941 Preiļu pag. *Pieneņos*), aizsargs A.Eņģelis (27.12.1940 Rudzātos), vidusskolnieks I.Pastars (26.04.1941 Preiļos), kareivis P.Vecelis (7.05.1941 Daugavpilī), policists K.Grīnfelds (21.05.1941 Rīgā) u.c.

5.05.1941 pagastā par kaitniecību notiesā 2 zemniekus: Pēteri Eriņu (1908-1947) un Jāni Pastaru (1907-1998).

Tā - ar smagiem pārdzīvojumiem un dažādām nelaimēm - sākas pusgadsimtu ilgais sarkanās okupācijas laiks. Jau pats okupācijas sākums atraisa cilvēkos pašas nevēlamākās rakstura īpašības, zemākās dziņas.

---

[6] Vl.Brūvera vēstules (12.02.2000) fragments.

Arestētie un izsūtītie 1940. un 1941. gadā

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzimšanas vieta	Aresta vai izsūtīšanas vieta	Tiesāts, piespriestais sods	Piezīmes
1.	Bogdans Stepans	1896-1941	Višķu pag.	Rudzātu pag.	ASM	M
2.	Bojārs Leonards	1920-1942	Rudzātu pag.	Rīga	10 gadi LDN	M (LDN)
3.	Elste Anna	1909-1993	"	Rudzātu pag.		M (izsūtījumā)
4.	Elste Domicella	1894-1942	Viļānu pag.	"		M (LDN)
5.	Elste Irēna	1937-1998	Rudzātu pag.	"		M (izsūtījumā)
6.	Elste Natālija	1939-1999	"	"		M (izsūtījumā)
7.	Elste Veneranda	1908-1966	"	"		M, apb. Grīvas k.
8.	Elste Zuzanna	1886-1976	"	"		M, apb. Betišķu k.
9.	Elsts Aloizs	1886-1964	"	"		M (izsūtījumā)
10.	Elsts Pēteris	1910-1942	"	"		M pirms tiesas
11.	Elsts Rihards	1940-1941	"	"		M (izsūtījumā)
12.	Eņģelis Antons	1910-19??	"	"	5 gadi LDN	PBV
13.	Eriņš Pēteris	1908-1947	"	"	2 gadi LDN	M, apb. Rudzātu k.
14.	Grandāns Jāzeps	1908-19??	"	Preiļu pag.	10 gadi LDN	Nav ziņu
15.	Grīnfelds Kārlis	1895-1942	Minskas apg.	Rīga	ASM	M
16.	Krieva Natālija	1912-1964	Rudzātu pag.	Rudzātu pag.		M
17.	Krievs Jānis	1905-1941	"	"		M (LDN)
18.	Krievs Teodors	1908-1942	"	"	ASM (pēc nāves)	M
19.	Kurčina Agnese	1903-1988	"	"	5 gadi LDN	M, apb. Viļānu pag.
20.	Kurčins Ādams	1903-1942	"	"	12 gadi LDN	M (LDN)
21.	Kurčins Antons	1895-1942	"	"	12 gadi LDN	M (LDN)
22.	Linde Alfrēds	1897-1942	"	Jēkabpils apr.	ASM	M
23.	Lūse Ilga	1934	"	Rudzātu pag.		Dzīvo Ukrainā
24.	Lūse Margarita	1941-1960	"	"		M (izsūtījumā)
25.	Lūse Marta	1898-1971	"	"		M
26.	Lūsis Jānis	1898-1942	"	"	ASM (pēc nāves)	M (LDN)
27.	Lūsis Miervaldis	1931-1968	"	"		M
28.	Martinsone Zaiga[7]	1935	Jumpravas pag.	Jumpravas pag.		Dzīvo Rudzātu pag.
29.	Pastars Ignats	1922-19??	Rudzātu pag.	Preiļi	8 gadi LDN	M (Krievijā)
30.	Pastars Jānis	1907-1996	"	Rudzātu pag.	2 gadi LDN	M, apb. Rudzātu k.
31.	Počs Jānis	1903-1942	Varakļānu pag.	Aglonas pag.	ASM (pēc nāves)	M (LDN)
32.	Pudule Astrīda	1940-1942	Rīga	Rīga		M (izsūtījumā)
33.	Pudule Helēna	1915-1999	Rudzātu pag.	"		M, apb. Ogres p. k.
34.	Pudulis Donāts	1894-1942	"	"	10 gadi LDN	M (LDN)
35.	Pudulis Vitālijs	1935	"	"		Dzīvo Ikšķilē
36.	Rutkovskis Ignats	1901-1975	"	Daugavpils	10 gadi LDN	M, apb. Daugavpilī
37.	Skutele Juliāna	1877-1948	Silajāņu pag.	Silajāņu pag.		M (LDN)
38.	Skutele Zuzanna	1905-1987	Rudzātu pag.	Rudzātu pag.		M, apb. Rudzātu k.
39.	Skutelis Arkādijs	1941-198?	"	"		M
40.	Skutelis Jānis	1939	"	"		Dzīvo Krievijā
41.	Skutelis Pēteris	1895-1942	"	Silajāņu pag	7 gadi LDN	M (LDN)
42.	Skutelis Pēteris	1901-1942	"	Rudzātu pag.	8 gadi LDN	M (LDN)
43.	Ūbele Aina	1930	"	"		Dzīvo Līvānos
44.	Ūbele Anna	1874-1943	"	"		M (izsūtījumā)
45.	Ūbele Rita	1938	"	"		Dzīvo Ukrainā
46.	Ūbele Silvija	1934	"	"		Dzīvo Jelgavā
47.	Ūbele Tatjana	1910-1968	"	"		M (izsūtījumā)
48.	Ūbelis Arnolds	1905-1943	"	"	10 gadi LDN	M (LDN)
49.	Utnāns Ignats	1907-19??	"	Preiļu pag.	8+5	M
50.	Vaivods Aloizs	1895-1988	"	Vaboles pag.	8 gadi LDN, atkārtoti D	M, apb. Vilmeniešu k.
51.	Vecelis Pāvels	1919-194?	"	Daugavpils	7+5	PBV (LDN)
52.	Veikšāne Anna		Zasas pag.	Rudzātu pag.		Dzīvo Valkas raj.
53.	Veikšāne Rita	193?-1948	Rudzātu pag.	"		M, apb. Jēkabpils raj. Zasas pag.
54.	Veikšāns Francis	1908-1942	"	"	ASM	M
55.	Velkme Antons	1887-1942	"	Rēzekne	ASM	M (LDN)
56.	Zalāns Jānis	1911	"	Daugavpils	8 gadi LDN	Dzīvo Salaspilī
57.	Zalāns Juris	1910-1942	Līvānu pag.	Līvāni	8 gadi LDN	M (ceļā uz LDN)

[7] Martinsonu ģimene izsūtīta nop Rīgas raj.

1941. gada izsūtīšanas. Pirmās pad. okupācijas laikā no pad. varas represijām cieš pavisam 57 Rudzātu pagastā dzimušie un strādājušie iedzīvotāji, t.sk.: 12 sievietes, 14 bērni un 26 vīrieši, no kuriem Latvijā neatgriežas 4 sievietes, 9 bērni un 21 vīrietis. Rudzātos atgriežas tikai 4 cilvēki.

Kā zināms, 1941. gadā represēto ģimenes tiek izšķirtas. Vīriešus nosūta uz LDN, kur viņi aiziet bojā, bet sievietes un bērnus deportē uz Krasnojarskas novadu Krievijā, kur viņi strādā, pareizāk sakot, vergo kolhozos.

Arestētie tiek badināti, pratināti, nežēlīgi spīdzināti, pielietojot visdrausmīgākos spīdzināšanas paņēmienus. Nav jābrīnās, ka tādos apstākļos gandrīz visi 1941. gadā deportētie vīrieši - stipri, spēcīgi, 20-40 g.v. - pusgada laikā ir tik tālu garīgi un fiziski nomocīti, ka tie vairs nav cilvēki, bet gan dzīvi skeleti. Piem., Teodoram Krievam piesprież ASM, bet viņš jau mēnesi kā miris.

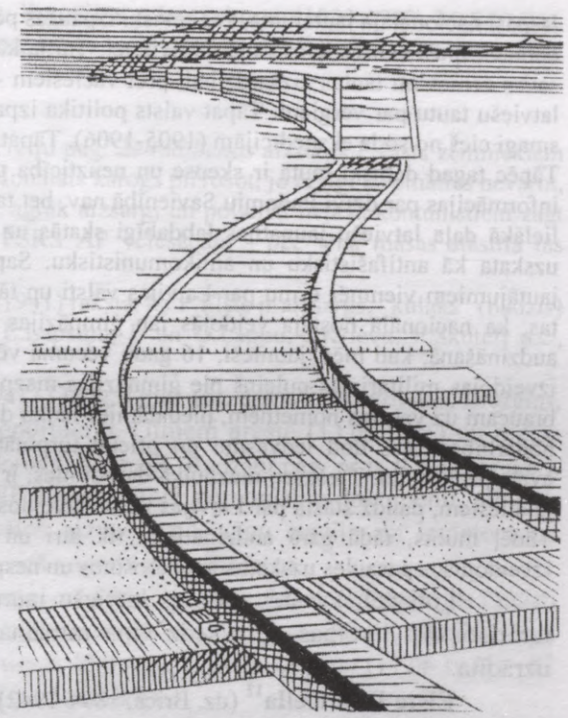

Represētie

Bogdans Stepans[8] (1896-1941). Dz. Daugavpils apr. Višķu pag. Tjurpanu c. Krievs, vecticībnieks. Precējies, sieva Feodosija (dz. Bobrova). Vetfeldšeris, Rudzātu nodaļas aizsargs. Latvijas atbrīvošanās cīņu dalībnieks. Politiskās policijas aģents[9]. 1935-9.09.1940 (arests) strādā Rudzātu pag.

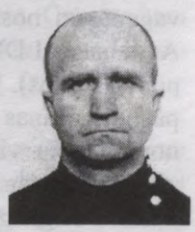

S.Bogdans apcietinājumā (1940)

Apbalvots ar *Latvijas Atbrīvošanas kara piemiņas zīmi* (1923) un *Latvijas Atbrīvošanas cīņu 10 gadu piemiņas medaļu* (1928).

Arestēts, ieslodzīts Daugavpils cietumā. Par komunistu partijas šūniņas atklāšanu Višķu pag. (1933) un par sastāvēšanu aizsargu organizācijā *Sevišķā apspriede* viņam piesprież (25.01.1941) ASM. Lūgumu sodu mīkstināt PSRS Augstākās Kara Tiesas kolēģija noraida. Nāves spriedums izpildīts 1.04.1941. Apbedīšanas vieta nav zināma. Visus gadus viņa sievai nav nekas zināms par vīra nošaušanu.

Bojārs Leonards[10] (1920-1942?). Dz. Rudzātu pag. Vidu c. Latvietis. Beidzis Daugavpils ģimnāziju (1939) un iestājies LVU Juridiskajā fakultātē. Mazpulcēns kopš 1936. LNA izlūkdienesta aģents[11].

L.Bojārs apcietinājumā (1940)

Arestēts (21.11.1940) un ieslodzīts Rīgas Centrālcietumā. Tur viņu pratina čekisti un nosūta uz Krievijas Čkalovskas-Aktjubinskas LDN, kur viņu "par pretvalstisku darbību, par sastāvēšanu pretvalstiskajā kontrrevolucionārajā mazpulku organizācijā, par tās vadīšanu un jaunatnes audzināšanu pretēji revolucionāram garam u.c. pārkāpumiem" notiesā uz 10 gadiem LDN.

Kriminālllietā lasāms Bojāra (26.11.1940) paskaidrojums par aresta iemesliem: "...Pirmkārt, par savu nacionālo nostāju līdz 1940. gadam varu paskaidrot, ka esmu dzimis Latvijā un izglītojies Latvijas skolās, iegūstot vispasaules sabiedrības uzskatus,

---

[8] LVA, Kr.lieta nr. 7575.
[9] *Latvijas izlūkdienesti 1919-1940*, Rīga, 2001, 279. lpp.
[10] LVA, Kr.lieta nr. 8177.
[11] *Latvijas izlūkdienesti 1919-1940*, Rīga, 2001, 279. lpp.

it īpaši nacionālajā jautājumā, kas sevišķi izpaužas pēc 15.05.1934 apvērsuma. Mācoties ģimnāzijā, jaunieši, dabiski, īpaši cenšas kaut kādai aktivitātei. Tai laikā skolā, presē un valstī politiskā orientācija tiek virzīta savas zemes un tautas aizsardzībai, pret vāciešiem - īpaši viņu baronu pārdarījumiem, kuri centās pakļaut latviešu tautu par vergiem. Tāpat valsts politika izpaužas pret carisko Krieviju, no kuras latviešu zemnieki smagi cieš no soda ekspedīcijām (1905-1906). Tāpat zemnieki cieš no nežēlīgās lielinieku varas 1919. gadā. Tāpēc tagad dabiski tautā ir skepse un neuzticība pad. varai un proletariāta diktatūrai. Līdz šim nekādas informācijas par dzīvi Padomju Savienībā nav, bet tautas atmiņā ir komunistiskā režīma pārdarījumi. Tāpēc lielākā daļa latviešu jaunatnes labdabīgi skatās uz Latvijas valsts darbību un attīstību un valsts iekārtu uzskata kā antifašistisku un antikomunistisku. Saprotams, ka ar šo pārliecību sarunās par politiskiem jautājumiem vienmēr esmu par Latvijas valsti un tās iekārtu. Savu pārliecību nevienam neslēpju. Otrkārt, tas, ka nacionālā nostāja veidojās jau ģimnāzijas gados no ļoti labiem pasniedzējiem, īpaši militārajā audzināšanā, kad mēs, jaunieši, 16 gadu vecumā vēlamies aktīvi darboties, un tad uz mūsu ierosmi skolā izveidojas militarizēts pulciņš pie ģimnāzijas mazpulka organizācijas. Mēs, mazpulcēni, esam ļoti aktīvi, braucam uz vasaras nometnēm, piedalāmies lauku darbos, rīkojam sporta spēles un sacensības šaušanā u.c. nodarbībās. Tas dod iedvesmu un prieku turpināt studijas Rīgā, tur iestājoties mazpulkā un veidojot aviācijas sekciju. Treškārt, mazpulkā darbojoties, ir saskarsme ar Latvijas armijas pārstāvjiem, kuri mums, jauniešiem, daudz stāsta par Latvijas valsts izveidošanu un par latviešu cīņām pret dažādiem apspiedējiem. Tādēļ mums, tādā garā audzinātiem, tik ātri un tik radikāli mainīties negribētos, jo radikāli mainīt izveidojušos pasaules uzskatus neuzdrošinos un nespēju".

Ļoti žēl, ka tāds darbīgs latviešu jaunietis aiziet bojā nežēlīgās komunistiskās iekārtas teroristiskās darbības dēļ. Nedz viņa miršanas laiks, nedz apbedījuma vieta viņa lietā netiek uzrādīta.

Elste Domicella[12] (dz. Brice, 1894-1942). Dz. Rēzeknes apr. Viļānu pag. Mazaiņu c. Latviete. Precējusies, vīrs Bērtulis Elsts (1878-19??). Dzīvo Rudzātu pag. Kurčankā.

Arestēta 25.06.1941, aizvesta uz Daugavpili, ievietota lopu vagonā un nosūtīta uz Krieviju, Kuibiševas cietumu, tālāk - uz Astrahaņas LDN. Tur viņu pratina LPSR čekisti (IZM A.Lūsis, oper. pilnv. Bērziņš). Bada un slikto apstākļu dēļ pirms tiesas sprieduma pasludināšanas (29.04.1942) Domicella nomirst. Miršanas aktā norādīts, ka viņa slimo ar miokardu, avitaminozi un mirusi no plaušu karsoņa. Apbedījuma vieta nav zināma.

Māte Domicella apcietinājumā (1941) un meita Veneranda (1964) Elstes

Atgriežoties dzimtenē no cietuma, šuvēja Agnese Kurčina stāsta, ka cietuma uzraudze atnesusi drēbes un likusi uzšūt viņai no tām kleitu. Viņa atpazinusi Domicellas Elstes drēbes, jo tās bijušas viņas pašas šūtas. Uzraudze pastāstījusi, ka cietumniece esot mirusi no bada.

Meita Broņislava Elste (1919-2002) par mātes arestu stāsta: "...Ir skaists Jāņu dienas rīts. Tēva un brāļu nav mājās, jo viņi baidās no aresta. No rīta puses mājās iebrauc čekistu vienība, prasa pēc brāļiem un tēva. Tā ka viņus mājās neatrod, tad čekisti apcietina mani un māti, mājās paliek jaunākā māsiņa Veneranda. Mūs aizved uz Kurčinu c. *Zaļmežniekiem*. Tur notiek pratināšana. Viens no čekas virsniekiem paņem mani pie rokas, izved laukā no pagalma un saka: "*Ej projām*". Tā es toreiz netieku aizvesta, bet māti viņi nepalaida".

Elsts Pēteris[13] (1910-1942). Dzīvo Rudzātu pag. Kurčankā. Latvietis, zemnieks, aizsargs (1925-1940). Ģimenei pieder 68,29 ha zemes. Tēvs Aloizs (1886-1964, M Sibīrijā), māte Zuzanna (1886-1976, apb. Preiļu raj. Betišķu k.) un māsa

Pēteris, sieva Anna, māte Zuzanna un māsa Veneranda

[12] LVA, Kr.lieta nr. 3311.
[13] LVA, Kr.lieta nr. 18733.

Veneranda (1908-1966, apb. Grīvas k. Daugavpilī). Precējies, sieva Anna (1909-1993, M Sibīrijā), meitas Irēna (1937-1998, M Sibīrijā) un Natālija (1939-1999, M Krievijā), dēls Rihards (1940-1941, M Sibīrijā).

Čekistu aģentu ziņojumi par P.Elstu:

- Aģents *Arnolds* ziņo čekai (16.02.1941), ka 1.01 Preiļu pag. *Zeltadibenos* aizsargs P.Elsts zemniekiem saka, ka "aizsargi vēl sevi parādīšot un Latvijas nacionālais karogs plīvošot, jo tā ilgi turpināties nevarot, kā tagad, kad cietumos metot nevainīgus cilvēkus, agrāk aizsargi un policisti neļāva komunistiem zagt un laupīt". Elsts esot dalījis proklamācijas pret PSRS AP vēlēšanām - pēc viņa māsas stāstītā tas neatbilst patiesībai (*autora piezīme*);
- Ziņotājs Kārlis Gusārs savā ziņojumā čekai (28.03.1941) raksta, ka P.Elsts ir aizsargs, "kulaks" (budzis) un sadarbojoties ar pārējiem kulakiem: J.Lapsu, E.Lapsiņu, I. un O.Lappo, J.Krievu, P.Skuteli u.c., sabotē piena piegādi valstij.

Uz safabricētu materiālu pamata (10.06.1941) Daugavpils apr. čekisti (Barkovskis, Brežgins, Murins) sagatavo materiālus par Elstu ģimenes deportāciju. Ģimeni arestē (13.06.1941) un mājās veic kratīšanu (piedalās čekisti Abarašibovs, G.Fjodorovs, Kaļmans, Rudzātu pag. pr-js P.Brūvers u.c.). Aresta laikā ģimenei tiek atņemts radioaparāts VEF, akumulatori, personiskie dokumenti, albumi, fotogrāfijas, žurnāli *Aizsargs* u.c. mantas. Arestētos aizved uz Līvānu staciju un ievieto lopu vagonos. Pēteri Elstu atšķir no ģimenes un ievieto citā vagonā pie vīriešiem.

Pēteri nosūta uz Krievijas Kirova apg. *Vjatlaga* LDN. Tur viņu pratina Daugavpils čekisti (Pahomovs u.c.). Viņu apsūdz par to, ka "viņš ir kulaks, sastāvējis aizsargu organizācijā, nodarbojies ar pretvalstisku aģitāciju pret pad. iekārtu". Nesagaidot tiesas lēmumu, P.Elsts nomirst (17.06.1942) - 32 gadu vecumā. Miršanas aktā minētais nāves cēlonis - dizentērija.

Pārejos ģimenes locekļus nosūta uz Krievijas Krasnojarskas apg. Tasājevas raj. un nometina kolhozā. Necilvēciskajos dzīves apstākļos nomirst dēliņš Rihards. Sieva Anna 15 gadus nostrādā kolhozā par slaucēju.

Tēvs Aloizs 05.1947 patvaļīgi atgriežas Latvijā pie sava brāļa Bērtuļa Elsta. Čeka sadzen viņa pēdas un Līvānu čekisti (A.Grigorjevs, Čukurs) sagatavo lēmumu par Aloiza Elsta arestu (17.11.1948). Kā bīstams noziedznieks viņš tiek arestēts un nosūtīts mūža izsūtījumā uz Krasnojarskas apg. Urbiskas raj., kur arī noslēdzas viņa dzīves ceļš.

Pirmajā izsūtījuma gadā Pētera māsa Veneranda tiek nosūtīta uz Sibīrijas Z, kur viņa strādā zvejnieku kolhozā. Tikai pēc 15 smaga darba gadiem viņa atgriežas pie pārējiem ģimenes locekļiem - mātes Zuzannas izsūtījuma vietā.

Uz Elstu ģimenes locekļu vairākkārtējiem lūgumiem par atgriešanos Latvijā vienmēr tiek saņemts noraidījums ar paskaidrojumu, ka bīstami elementi Latvijā ir nevēlami.

Pēc ģimenes noņemšanas no specuzskaites (20.06.1958), tai jāparakstās par to, ka tā nedrīkst atgriezties dzimtajā vietā un pieprasīt jelkādu kompensāciju. Tādēļ ģimene paliek uz dzīvi Sibīrijā. Vēlākos gados Zuzanna ar meitu Veroniku atgriežas Latvijā. 1999. gada vasarā no Krievijas atgriežas arī mazmeitas ģimene un apmetas uz dzīvi Daugavpilī.

Eņģelis Antons[14] (1910-19??). Latvietis, zemnieks, dzīvo Rudzātu pag. *Eņģeļos* (vēlāk mājas pievienotas Līvānu, tagad - Rožupes pag.). Aizsargs (1926-1928 - Rudzātu nodaļā, 1929-1940 - Līvānu nodaļā). Arestēts Brīslas c. *Lieldruvās* (27.12.1940), par viņa arestu sagatavots lēmums (17.12.1940), kurā viņu apsūdz par to, ka "viņš sastāv aizsargu organizācijā, ir aktīvs, noskaņots pret pad. iekārtu, slavina fašistisko iekārtu Latvijā, ved pretvalstisku propagandu". Daugavpilī Eņģeli notiesā uz 5 gadiem LDN un nosūta uz Krievijas LDN, kur viņš pazūd bez vēsts.

A.Eņģelis apcietinājumā (1942, Daugavpilī)

Liecības pret Eņģeli čekistam J.Savickim sniedz (30.8.1940) Ivans Bogdans (1896-19??) un Fjodors Ivanovs (1906-19??) (abi no Līvānu pag. Degļusalas): "Eņģelis mums teica (18.08.1940): "*Nedomājiet, ka jūsu vara ilgi noturēsies, ne ilgāk kā 3 mēneši. Mēs bijām pie varas, mēs būsim pie varas. Nedomājiet, ka komunistiem ir liela vara pār mums, arī mums ir vara un tāda, kura noslaucīs jūs un jūsu aizstāvību. Viss aizlidos pie*

[14] LVA, Kr.lieta nr. P-8366-L.

vella". Iestājoties pad. varai, Eņģelis mums teica: "*Jūs domājiet, ka jums nebūs jāstrādā, maldāties, un kā vēl būs jāstrādā*". Satiekoties viņš vienmēr saka, ka Padomju Savienībai nekā nav, tur ir tikai bads, plikums (*bosota*), un nabadzība".

A.Grandāns, A.Pastars, J.Ugainis un A.Kisiļevskis apcietinājumā (1940)

Grandāns Antons[15] (1908-19??). Dz. Rudzātu pag. Aizpurē. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Virgīnija, dēls Alberts, zemnieks, dzīvo Preiļu pag. Pieneņos. Arestēts 12.12.1940. Reizē ar viņu tiek arestēti: **Antons Kisiļevskis** (1907-194?, dz. Silajāņu pag.), **Antons Pastars** (dz. 1913, Preiļu pag. Pieneņos) un **Jāzeps Ugainis** (1911-194?, dz. Preiļu pag. Augustovā). Minētie pilsoņi šajā dienā sapulcējušies Pieneņu Romas katoļu draudzes plebānijā (prāvesta dzīvojamā māja), lai aizstāvētu to pret pad. varas pakalpiņu (P.Isājeva, F. un A.Zamisļājevu) vardarbīgo rīcību, kuri, vienojušies ar Preiļu pag. okupācijas varas vīriem, ielaužas mācītāja mājā un uzsāk remontu, lai ierīkotu tur veikalu. Sapulcējušies draudzes locekļi (vairāk kā 100) pārtrauc viņu darbību un izmet tos laukā. Komjaunietis Juris Zamisļājevs izsauc no Preiļiem miliciju. Ierodas 3 miliči Kazimira Drozdovska vadībā. Lai nomierinātu iedzīvotāju prātus, miliči ar draudiem un šaušanu noklusina draudzes locekļus. Aktīvākos no viņiem arestē, ved uz Preiļiem, pēc tam uz Daugavpili. Turpinās pratināšana un spīdzināšana, tad viņus nosūta tālāk uz Krievijas Krasnojarskas apg. LDN.

Kaut nekādu lietišķu pierādījumu par pretvalstisku darbību nav, tomēr *Sevišķā apspriede* piespriež sodu (12.09.1942) "par pretvalstisku rīcību, aģitāciju, draudiem un pretošanos milicijai" - 10 gadus LDN (A.Grandānam un A.Pastaram) bet "par apkārtējo iedzīvotāju organizēšanu uz šo saietu un par aktīvu nekārtības celšanu" - 5 gadus LDN (A.Kisiļevskim un J.Ugainim). Abi pēdējie neiztur drausmīgos nometnes apstākļus un aiziet bojā.

Grīnfelds Kārlis[16] (1895-1942). Dz. Minskas apg. Latvietis. Precējies, sieva Lidija (1898-19??), meitas Austra (1920) un Zelma (1923), dēls Teodors (1930).

Grīnfelds kopš 1915 dien cara armijā, flotē. Pēc demobilizēšanās atgriežas Latvijā, Aizkalnes pag. Jasmuižā. Tēvs strādā kā muižas pārvaldnieks. 1922 Grīnfelds iegūst Latvijas pilsonību un strādā Aizkalnes pag. kancelejā. No 1925 sāk strādāt kā jaun., vēlāk - kā vec. policijas kārtībnieks, 1938-1940 - kā vec. policijas kārtībnieks Rudzātu pag. Pēc tam pārceļas uz dzīvi Rīgā un strādā (1,5 mēnesi) Kriminālpolicijas (milicijas) nodaļā, izpildot inspektora amatu. Tad tiek atstādināts kā nederīgs pastāvošai varai un līdz arestam un ieslodzīšanai Rīgas Centrālcietumā (21.05.1941) izpilda dažādus ekspreša darbus.

Apbalvots ar TZO II pakāpes *Goda zīmi* (15.11.1935), saņēmis Daugavpils apr. pr-ka pateicību par saprātīgu un enerģisku rīcību, 3 mēnešu laikā atklājot 12 zādzības Preiļu raj. (1936), gratifikāciju (Ls 60) par enerģisku un apķērīgu rīcību, atklājot zagļu recidīvistu bandu 5 cilvēku sastāvā, gratifikāciju (Ls 10) par Annai Bataragai piederošā zelta pulksteņa zādzības atklāšanu un vainīgā aizturēšanu (1939)[17].

Rīgas Centrālcietumā Grīnfeldu pratina čekisti (E.Lagzdiņš, Matisons u.c.). Grīnfelds liecina, ka viņa darbības laikā Preiļos apcietināts komunists Lazars Selevanas (15.05.1934). Tai laikā Preiļos ir vairāki iedzīvotāji, kuri noskaņoti pret pastāvošo iekārtu, Rudzātu pag. Brūveru c., Antona Brūvera tēva Sīmaņa (1880-1930) māju kratīšanas laikā tikušas atrastas pretvalstiskas proklamācijas, kratīšanā piedalījušies aizsargs Ā.Ivbulis un Preiļu policisti (E.Budže, V.Vanags),

[15] LVA, Kr.lieta nr. L-P-6845.
[16] LVA, Kr.lieta nr. 2230.
[17] A.Žīgure *Latvijas policijas vēsture*, 1998, 256. lpp.

pēc tam kratīšana tikusi veikta vēl vairākās citās ciema mājās. (Sīkāk par A.Brūvera likteni skat. iepriekš.)

Grīnfelda krimināllietas dokumenti parāda, ka čekas izmeklētāji apsūdz viņu noziegumā pret pad. iekārtu: par to, ka "viņš naidīgi noskaņots pret strādnieku revolucionāro kustību, kopš 1925. gada strādā policijā, vāc ziņas par revolucionāri noskaņotiem pilsoņiem, 1939. gadā piedalās Rudzātu skolnieku jauniešu grupas arestā, bez tam ir sastāvējis kontrrevolucionārā *Demokrātiskajā zemnieku partijā* un *Latgales kristīgo zemnieku partijā*". Par aktīvu cīņu pret revolucionāro kustību Grīnfeldam tiek piespriests ASM, kas izpildīts Krievijā, Astrahaņas cietumā (16.03.1942).

Krievs Jānis[18] (1905-1941). Dz. Madonas apr. Mētrienas pag. Ģimene dzīvo Rudzātu (tagad Rožupes) pag. *Liepsalā*. Latvietis, zemnieks, aizsargs Rudzātu nodaļā (1931-1940), tikko precējies (2 nedēļas), sieva Natālija (1912-1964, dz. Bataraga). Ģimenei pieder 43,39 ha zemes.

Jānis (1938) un Natālija (Astrahaņa, 1942) Krievi

Uz safabricētu, apmelojošu materiālu pamata Daugavpils apr. čekists Karaļūns sagatavo Krieva ģimenes izsūtīšanas lietu (4.06.1941). Par J.Krievu apmelojošu informāciju čekistiem (18.03.1941) piegādā ziņotājs Kārlis Gusārs (Rudzātu pienotavas vadjs). Viņš raksta, ka "Krievs ar citiem aizsargiem un kulakiem nodarbojas ar kaitniecisku darbību, ved aģitāciju pret SA un aicina iedzīvotājus nepiegādāt pienu valstij, kā arī nepiedalīties vēlēšanās". J.Krievu kopā ar sievu arestē 14. jūnija rītā. Viņa arestā piedalās J.Motivāns. J.Krievu nosūta uz Krievijas Kirova raj. *Vjatlaga* LDN. Tur viņu pratina čekists Iļjins. Krievam izvirzīto apsūdzību tas pilnīgi noraida. Necilvēciskajos apstākļos Krieva veselība ir sagrauta un viņš mirst (12.11.1941). Kā nāves cēlonis miršanas aktā minēts asins izplūdums. Vai nav cinisms, ka nedēļu pēc viņa nāves (19.12.1941) čekas kapteinis Vēvers apstiprina spriedumu?!

Natāliju nosūta uz Krasnojarskas apg. Tālajiem Ziemeļiem. Tur viņa 15 gadus nostrādā zvejnieku kolhozā. Par labu darbu vairākkārt apbalvota (ar goda rakstiem un prēmijām). Šo 15 smagā darba gadu laikā viņa ir kļuvusi par darba invalīdi. Tikai 1956. gada beigās viņai tiek atļauts atgriezties dzimtenē.

Brīnumainā kārtā izsūtīti netiek J.Krieva tēvs un māte.

Krievs Teodors[19] (1908-1942). Dz. Madonas apr. Mētrienas pag. Latvietis, neprecējies. Rudzātu pasta nodaļas pr-ks.

T.Krievs (1939)

Arestēts 20.05.1941. Viņu apsūdz par "pretpadomju aģitāciju un dalību kontrrevolucionārā grupā, par sakaru uzturēšanu ar kulakiem I. un O.Lappo, J.Lūsi, P.Skuteli, J.Pūdnieku u.c". Par to savā ziņojumā čekai liecina Kārlis Gusārs[20], bet čekas ziņotājs *Zvaigzne* savā ziņojumā (25.10.1940) norāda, ka "**Rudzātu pag. ir viens no bagātākajiem pagastiem Latgalē, tāpēc tur tagad ir vismazāk pad. varas atbalstītāju**, tur bieži notiek bij. varas pārstāvju, aizsargu, kulaku pulcēšanās pie pasta pr-ka un tiek spriests par to, kā traucēt vēlēšanas, kā arī veikti dažādi sabotāžas pasākumi".

Krievu spīdzina un pratina Daugavpils cietumā, vēlāk, tuvojoties frontei, viņu aizved uz Krievijas Kirova apg. *Vjatlaga* LDN. Tur spīdzināšana un pratināšana turpinās. Krievs visus apvainojumus noliedz. Beidzot, kad viņš novests līdz tādam stāvoklim, kad viss kļuvis vienaldzīgs, čekists Leijers pabeidz apsūdzību (22.12.1941), un Krievs ar drebošu roku paraksta apvainojuma protokolu. Drausmīgo apstākļu dēļ nometnes sanitārā daļa atzīst Krievu par pilnīgu invalīdu un jau 9.01.1942 tiek noformēts viņa miršanas akts. Pēc mēneša (10.02.1942) *Sevišķā apspriede* Krievam piesprež ASM.

---

[18] LVA, Kr.lieta nr. L-14364.

[19] LVA, Kr.lieta nr. L-P-9755-L.

[20] Kārlis Gusārs (1891-19??). Dz. Valkas apr. Gaigalauskas pag. *Zemītēs*. 3 gadus strādājis Rudzātu pienotavā par tās vad-ju, pirmajā pad. okupācijas laikā sniedzis čekai apmelojošus ziņojumus par pag. iedzīvotājiem.

Ādams, Agnese un Antons Kurčini apcietinājumā (1941)

Kurčini Ādams (1903-1942), **Agnese** (dz. Leitāne, 1903-1988) un **Antons** (1895-1942)[21]. Dzīvo Kurčinu c. *Zaļmežniekos*. Agrā rītā (25.06.1941) mājās ierodas bruņoti vīri (karavīri zilās cepurēs un vietējie MI), kas meklē bandītus. Viņi iebrūk mājās un izceļ ģimeni no miega, sadzen istabas stūrī, izkrata visu māju un saimniecības ēkās, pēc tam turpina pratināšanu. Viņi saka, ka māju apkārtnē ir šautas raķetes, dota signalizācija vāciešiem. Ģimeni apcietina, aizved uz Daugavpili, ievieto cietumnieku ešelonā un nosūta uz Krievijas Kuibiševas apg., pēc tam tālāk uz Astrahaņu. Arestētajiem Astrahaņas cietumā nav nekādu dokumentu par izdarītiem noziegumiem. Cietumā izmeklēšanu uzsāk LPSR čekisti (Bērziņš, E.Lagzdiņš, A.Linejs). Viņi caur tulku Niedri pratina arestētos un sagatavo inkriminējošu apvainojumu. Viņus apvaino par to, ka "24.06 vakarā un naktī viņi dzīrojuši pie kulaka Bērtuļa Elsta, kur Elsta dēli un viesi runājuši par bruņotas cīņas organizēšanu pret pastāvošu iekārtu un SA, ka nav ziņojuši drošības orgāniem par sava brāļa Pētera Kurčina pretvalstisko darbību, kurš kopā ar L.Elstu un citiem kaimiņiem noorganizējuši 40 cilvēku grupu bruņotai cīņai". *Sevišķā apspriede* piespriež 12 gadus LDN Ādamam un Antonam Kurčiniem, bet Agnesei Kurčinai - 5 gadus LDN. Kurčins Ādams nomirst Astrahaņas cietumā (15.04.1942), bet Antonu nosūta uz LDN, kur tas pazūd bez pēdām, nav nekādu dokumentālu ziņu. Agnese Kurčina atgriežas Latvijā, dzīvo Viļānu pag., kur arī atrod mūža mājas.

A.Linde (1939)

Linde Alfrēds[22] (1897-1942). Dz. Rudzātu pag. Steķu c. Latvietis. Precējies, sieva Austra, dēls Teodors, meita Benita. Aizsargs (1920-1940). Piedalījies Latvijas atbrīvošanās cīņās. Strādā Jēkabpils apr. Sērenes mežniecībā kā mežzinis.

Apbalvots ar TZO 5. šķiru (1937) un *Atzinības krustu* (18.11.1940).

Aresta lēmumu sagatavo Jēkabpils apr. izmeklētājs čekists Alfrēds Lodziņš, izmantojot finansu aģenta (Fricis Zirnītis)[23] apmelojošu ziņojumu čekai. Lindi arestē 14.06.1941 un izsūta uz Krievijas Sverdlovskas apg. LDN. *Sevišķā apspriede* viņam piespriež ASM, kas izpildīts 3.08.1948.

J.Lūsis ar sievu Martu un meitu Ilgu

Lūsis Jānis[24] (1898-1942). Dz. Rudzātu pag. *Eglainē* (Pelēčāre). Latvietis, zemnieks, Latvijas atbrīvošanās cīņu dalībnieks, aizsargs Rudzātu nodaļā, tās komandieris (1924-1940). Precējies, sieva Marta (1898-1971), dēls Miervaldis (1931-1968, apb. Līvānu pils. k.), meitas Ilga Šume (dz. Lūse, 1934) un Margarita (1941-1960, M Sibīrijā). Ģimenei pieder 23,87 ha zemes.

Apbalvots ar TZO *Goda zīmes* I pakāpi (1930) un *Atzinības krusta* 5. šķiru (1940).

Lēmumu par Lūša ģimenes izsūtīšanu sagatavo Daugavpils apr. čekists Karaļūns (6.06.1941). Lūsi apvaino, ka "viņš ir kulaks, saimniecībā tur 2 zirgus, 5 govis, cūkas, ir 5 saimniecības ēkas, lauksaimniecības inventārs, ka dienējis cara armijā, ir aizsargs un aizsargu nodaļas komandieris, vairākkārt apbalvots". Čekas ziņotājs *Zvaigzne* ziņo (25.10.1940), ka "Lūsis sadarbībā ar kulakiem I.Lappo, P.Skuteli u.c. starp iedzīvotājiem veic propagandas darbu pret pad. varu". Pretvalstiski noskaņotās ģimenes izsūtīšanu sankcionē Daugavpils apr. NKVD pr-ks Barkovskis un spec.daļas

---

[21] LVA, Kr.lieta nr. 31939 un 3262.
[22] LVA, Kr.lieta nr. L-43908.
[23] Fricis Zirnītis (18.03.1898-19??). Dz. Zvārdes pag. Dzīvo Sērenes pag. *Zaļumos*. Finansu aģents (1940-1941). Savā autobiogrāfijā raksta, ka 1919 dienējis SA, 1935. gadā par tīšu māju dedzināšanu notiesāts uz 1,5 gadu cietumā".
[24] LVA, Kr.lieta nr. L-992 un 16138/3.

pr-ks Murins. Ģimeni apcietina un veic kratīšanu (milicis Bartušs, čekists Rešetovs, pag. izpildk. pr-ja v-ks J.Kivlenieks, komjaunietis Antons Pundurs), mantas uzskaitījumu ved pag. sekr. Austrums. Arestētāji pievāc radioaparātu *VEF*, fotogrāfijas, aizsargu sarakstus u.c.

No aresta Lūsis izvairās, domādams - ja viņa nebūs mājās, tad ģimeni neaiztiks. Diemžēl čeka deportē visas sievietes un bērnus. Lūsis domā, ka ģimene ir apcietināta viņa dēļ un nolemj pats pieteikties milicijā - cerībā, ka pēc tam viņa ģimeni atbrīvos jeb ka viņš būs kopā ar ģimeni. Naivi?

Viņš piesakās milicijā, un viņu nogādā uz Līvānu staciju, kur ievieto atsevišķā vagonā un nosūta uz Krievijas Kirova apg. *Vjatlaga* LDN. Tur viņu pratina LPSR čekists Rjazānovs. Lūsis pratināšanā sniedz liecību par savu darbību: "1917. gadā mani neņēma SA tāpēc, ka dienēju cara armijā, pēc tam es slimoju ar tīfu. Latvijas laikā vadīju Rudzātu aizsargu nodaļu. Vairākkārt palīdzēju policijai. Apvērsuma laikā (1934) uz Rīgu nosūtīju 7 aizsargus. Ienākot SA, Rudzātu aizsargu nodaļa apsargāja ceļa posmu Līvāni-Jersika. Pēc 17.06.1940. aizsargi 3 diennaktis apsargāja tiltus. Apbalvojumus saņēmu par sekmīgu aizsargu nodaļas vadīšanu". Izmeklēšanā nekādu lietišķu pierādījumu nav.

Lūsi tiesā aizmuguriski un *Sevišķā apspriede* piespriež (22.01.1942) ASM. Pateicoties tam, ka Lūsis nomirst pirms sprieduma izpildes (20.01.1941), čekistiem aiztaupās viena lode. Kā nāves cēlonis miršanas aktā minēts sirds vājums. Tā aiziet bojā viens no darbīgākajiem pagasta iedzīvotājiem.

Lūša ģimeni nosūta uz Krasnojarskas apg. Sieva Marta, strādādama kolhozā, saņem apbalvojumu - medaļu *Par varonīgu darbu Lielā Tēvijas kara laikā 1941-1945*. Vai nav cinisms - vīram nāves spriedums, sievai apbalvojums, bet meita raksta uz Maskavu, PSRS AP, Vorošīlovam lūgumu par noņemšanu no specuzskaites (20.06.1955). LPSR čekisti (kapteinis Trubiņš, 2. spec.daļas pr-ks Gudels, 1 spec.daļas pr-ks Karpačs) raksta atbildi: tādiem noziedzīgiem elementiem Latvijā nav vietas. Ģimeni no specuzskaites noņem tikai 23.02.1956. Latvijā atgriežas māte ar dēlu Miervaldi, kurš Sibīrijā apprecējies ar izsūtītu ukrainieti, un viņu ģimenē piedzimst dēli Jānis (1954) un Vladimirs (1956). Ģimene dzīvo Līvānos. Marta Lūse, dēls Miervaldis un vedekla guldīti Līvānu pilsētas k. Meita Ilga apprecas ar no Ukrainas izsūtītu vācieti, ģimene dzīvo Ukrainā. Meita Margarita neiztur dzīves grūtības un mūža mieru rod svešumā Sibīrijā.

Pastars Ignats[25] (1922-19??). Dz. Rudzātu pag. *Nātriešos* (Staņislavova). Tēvs Ignats (1890-1957) - zemnieks, māte Tekla (1897-1985, dz. Skutele) - mājsaimniece, brālis Pēteris (1919-1990, apb. Eleonorviles k.), māsa Antoniņa (1927). Latvietis, Pēc Rudzātu p-sk. beigšanas mācās Preiļu v-sk. Arestēts 24.04.1941.

J.Lauskis (1923-19??, apb. Miķeļa k. Rīgā), A.Vaivods (1921-19??) un J.Kononovs (1922-194?) apcietinājumā

Preiļu v-sk. 11.1940 jaunieši nodibina pretpadomju organizāciju, kuras mērķis - kaitēt pad. varai, kur vien iespējams. No sākumā tajā sastāv Andrejs Počs, Jānis Kononovs un Aloizs Lauskis. Vēlāk (02.1940) organizācija paplašinās, tās sastāvā iekļaujas Ignats Pastars, Juliāns Lauskis, Antons Vaivods, Izidors Ančipānovs un Benedikts Šmuksts. Dalībnieku mērķis - organizēt pretestības grupu no vidusskolēniem, kuri ir neapmierināti ar pastāvošo komunistisko iekārtu, īpašu vērību pievēršot bijušajiem mazpulcēniem; izvērst tādu aģitāciju, lai novērstos no komunistiskās propagandas, tā, lai viņi uzturētu nacionālo garu un gatavotos cīņai pret šo iekārtu, jo jācer uz drīzu kara izcelšanos starp PSRS un Vāciju jeb Angliju. Tad latviešiem būs jācīnās, lai gāztu pad. varu un atjaunotu Latvijas iekārtu. J.Pastars čekistam Karaļūnam liecina: "Uz manu priekšlikumu nolēmām izgatavot proklamācijas un skrejlapas, tās izplatīt 1. un 15.05. Šajās dienās Preiļos paredzējām uzvilkt Latvijas karogu. Lai izvairītos no nodevības, mēs viens otram zvērējām būt uzticīgi un

[25] LVA, Kr.lieta nr. L-2924.

nekad un nekādos apstākļos viens otru nenodot. J.Lauskis vienā saietā izteica domu, ka vajadzētu iegādāties ieroci un vajadzības gadījumā vainīgo - nodevēju nošaut...".

A.Lauskis (1919-19??, apb. I Meža k. Rīgā) apcietinājumā

Cik naivi ir jaunieši! No jauniešiem, protams, tiek izvilkti visi viņu nodomi. Pirmsākumos tomēr ir bijuši nodevēji, kuri iegrūduši savus līdzbiedrus nelaimē. Līdz kara sākumam jauniešus spīdzina Daugavpils cietumā. Sākoties karam, viņus nosūta uz Krievijas Krasnojarskas apg. Jeņiseijskas cietumu. Tur izmeklēšana atsākas. Tā ka pierādījumu apvainošanai nav, tad ar necilvēciskiem pratināšanas paņēmieniem (ar nežēlīgu spīdzināšanu, sišanu, mērdēšanu badā) tiek safabricēta kriminālliета un inkriminēti pārkāpumi, panākot apvainoto piekrišanu visam, ko pieprasa izmeklētājs. A.Lauskis raksta PSRS prokuroram (1955): "Šo spīdzināšanu un badošanos neiztur mani skolas biedri J.Kononovs, A.Vaivods un B.Šmuksts, kuri savas dzīvības atstāj Jeņiseijskas cietuma mūros. Mūs visus notiesā aizmuguriski. Tikai 1943. gadā mums nometnē paziņo, ka esam notiesāti (17.01.1942) uz 8 gadiem LDN". Tikai pēc 14 drausmīgas verdzības gadiem ar sagrautu veselību dzimtenē atgriežas brāļi Lauski, bet Ignats Pastars dzīvo kaut kur Krievijā. Brāļu Lausku tēvs - Jāzeps Lauskis (1874-19??), trešais brālis - Antons (1921-1941, N).

J.Počs (1938)

Počs Jānis[26] (1903-1942). Dz. Rēzeknes apr. Varakļānu pag. Trokšu c. Latvietis. Tēvs Augusts - zemnieks, māte Marija - mājsaimniece. Precējies, sieva Apolonija (1904) - skolotāja. Beidzis Varakļānu v-sk. (1925) un skolotāju sagatavošanas kursus Rīgā. Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1928. Strādājis Vārkavas pag. skolās kā skolotājs (1925/26 m.g.), Rudzātu p-sk. kā skolas pārzinis (1927/28 m.g.), Dagdas skolā kā skolas pārzinis (līdz 1934), Aglonas 6-kl. p-sk. (1934-1940). Šajā laikā iecelts par Daugavpils Skolu valdes locekli. Aizsargs (kopš 1935). Nodibinoties Profesiju kamerai, iecelts par tās locekli.

Arestēts 13.06.1941. Kratīšanas laikā dzīvoklī kompromitējošus materiālus neatrod (kratīšanā piedalās Ilviņš). Poča arestam jau iepriekš tiek vākts materiāls par viņa darbību Latvijas laikā. Tam tiek izmantoti čekas aģentu ziņojumi:

- Aģenta *Glorija* ziņojums, kurā tas raksta: "Počs ir aizsargu grupas k-ris un ir izveidojis grupu no skolotājiem (E.Bušs, A.Poča, E.Priževoite, A.Valainis), kuri izplata provokatoriskas baumas, kas traucē komunistu un PA pasākumus, veic pretkomunistisku aģitāciju un izplata starp iedzīvotājiem lapiņas ar uzaicinājumu nepiedalīties PSRS AP vēlēšanās. Počs savos referātos Latvijas neatkarības gados sludina atbalstu Ulmaņa valdībai un asi kritizē Padomju Savienību un tās SA";
- Aglonas skolas apkalpotāja Jāzepa Lukašēvica (1891-19??, dz. Dagdas pag.) ziņojums (15.02.1941), kurā tas raksta: "Počs ir naidīgi noskaņots pret pad. varu, viņš piespiež mani iestāties aizsargos, pretējā gadījumā mani atbrīvos no darba. Viņš atņem no mana dzīvokļa istabu priekš tūristiem, Počs draudzējas ar policijas kārtībnieku Rancānu. Nodibinoties pad. varai, viņš liek novākt Latvijas vadītāju portretus, kad es to nedaru, tad viņš portretus novāc pats un noslēpj. Vēlāk milicija tos atrod.";
- Negatīvu informāciju čekai sniedz arī aizsargs Vitolds Austrums un skolotājs Aleksandrs Vasiļevskis (no Rēzeknes apr. Silajāņu pag.).

Poču nosūta uz Krievijas Kirova apg. *Vjatlaga* nometni. Tur pratināšana un izmeklēšana turpinās. *Sevišķā apspriede* pēc Poča nāves viņam aizmuguriski piesprież (16.12.1942) ASM. Par viņa nāvi sastādīts akts (7.12.1942).

Tā, pateicoties denuncētāju fiktīviem apmelojušiem ziņojumiem un čekas darbībai, aiziet bojā viens no labākiem izglītības darbiniekiem. Viņu kā labu skolas pārzini atceras vecākās paaudzes rudzātnieki - viņa skolnieki.

---

[26] LVA, Kr.lieta nr. L-7135; LVVA, 7420-1-1113.

D.Pudulis (1936)

Pudulis Donāts[27] (1894-1942). Dz. Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Priedaukā. Latvietis. Tēvs Juris (1862-19??) - zemnieks, māte Agnese (1887-19??) - mājsaimniece. Precējies, sieva Helēna (1915-1999, apb. Ogres p. k.), dēli Vitālijs (1935) un Leonīds (1940-1987), meita Astrīda (1940-1942, M no bada Sibīrijā). Beidzis Daugavpils pilsētas skolu. I pasaules kara laikā karo cara armijā Francijā, pēc tam brīvprātīgi cīnās LNA (kopš 7.04.1919). Pēc kara strādā Vārkavas pag. pašvaldībā, vēlāk policijas dienestā Rudzātu pag. (1925-1931) un darbojas Rudzātu aizsargu nodaļā. Turpmāk strādā par jaunāko uzraugu Rīgas Centrālcietumā (1934-1940).

Apbalvots ar Jura Krusta 3. šķiru (I pasaules kara laikā) un LKO 3. šķiru (1923).

Lēmumu par ģimenes arestu paraksta čekisti (leitnants Doncovs, kapteinis Cinis, 10.06.1941). Ģimeni arestē 14.06 rītā (arestā un dzīvokļa kratīšanā piedalās čekisti K.Oščenkovs (vad-js), Sokolovs, Mitročenko, Morens) un ievieto vagonā Šķirotavas stacijā. Puduli nosūta uz Krievijas Kirovas apg. *Vjatlaga* LDN. Tur viņu pratina un aizmuguriski par to, ka "naidīgi noskaņots pret revolucionāro kustību un cīnījies pret pad. iekārtu, par strādāšanu Rīgas Centrālcietumā par uzraugu" notiesā (19.01.1942) uz 10 gadiem LDN. Pudulis mirst (26.02.1942). Miršanas aktā kā nāves cēlonis minēts elpošanas ceļu iekaisums.

Puduļa ģimeni - dēlu Vitāliju un meitu Astrīdu nosūta uz Tomskas apg. Parabellas raj. Jaunākais dēls izsūtīšanas laikā ir pie radiem, tas paliek Latvijā. Sieva ilgus gadus strādā kolhozā. Par labu darbu izpelnas *stahānovietes* nosaukumu un saņem goda rakstu. Meita Astrīda nomirst (11.11.1942). Dēls Vitālijs atgriežas Latvijā 06.1946. Viņu iesauc SA, tādēļ viņam laimējas izvairīties no atkārtotas izsūtīšanas.

Sieva Helēna pārceļas (1947) uz Parabellas raj. centru, kur strādā veļas mazgātavā. Sibīrijā viņai piedzimst meita Marija (1948-1998, apb. Ogres p. k.). Uz vairākkārtējiem Helēnas lūgumiem dažādām instancēm par atgriešanos Latvijā viņa vienmēr saņem atbildi, ka ģimene izsūtīta pareizi, un bīstamu elementu atgriešanās Latvijā nav vēlama. Ģimeni no specuzskaites noņem tikai 06.1956, un tai beidzot ļauts atgriezties Latvijā.

I.Rutkovskis apcietinājumā (1941)

Rutkovskis Ignats[28] (1901-1975, apb. Daugavpils p. k.). Dz. Rudzātu pag. Tēvs Boļeslavs - zemnieks (1864-1943), māte Broņislava - mājsaimniece (1874-1957), abi apb. Rudzātu k. Precējies, sieva Jekaterina (1905-19??), meitas Vera (1923) un Ženija (1929). Latvietis. Virsnieks, brīvprātīgais Judeniča armijā, pēc tam LNA sastāvā cīnās pret lieliniekiem. Pēc kara strādā Rēzeknes apr. policijā par kārtībnieku un 1922-1940 turpina dienestu virsdienestā LNA, pēc krievu okupācijas tiek ieskaitīts SA.

Arestēts (14.06.1941) un nosūtīts uz Krievijas Krasnojarskas apg. Noriļskas LDN. Aresta iemesls nav uzrādīts. Nometnē tiek vairākkārt pratināts. *Sevišķā apspriede* viņu "par vairākiem pārkāpumiem un pretvalstisku darbību pret pad. varu un par iedzīvotāju izsekošanu, strādājot policijā" notiesā uz 10 gadiem LDN. Caurskatot viņa lietu (1965), Baltijas Kara apgabala prokuratūra konstatē, ka *Sevišķās apspriedes* lēmums atsaucams sakarā ar pierādījumu trūkumu un sodāmība pārtraucama. Pēc atgriešanās Latvijā I.Rutkovskis strādā celtniecībā.

---

[27] LVA, Kr.lieta nr. P-7674 un 17513.
[28] LVA, Kr.lieta nr. P-5258.

Skutelis Pēteris[29] (1901-1942). Dzīvo Rudzātu pag. *Akācijās*. Tēvs Jānis (1859-1909) - zemnieks, māte Rozālija (1877-19??) - mājsaimniece. Precējies, sieva Zuzanna (dz. Upeniece, 1905-1987, apb. Rudzātu k.), dēli Jānis (1939) un Arkādijs (1941-198?). Ģimenei pieder 11,00 ha zemes. Latvietis, priekšzīmīgs lauksaimnieks. Aizsargs Rudzātu nodaļā (1924-1940), Rudzātu pag. vecākā biedrs un valdes loceklis, kā arī vairāku b-bu un sab-bu vad-js un loceklis dažādos laika posmos (1922-1940).

Pēteris Skutelis ar sievu Zuzannu un dēlu Jāni (1939)

Ģimenes aresta un deportācijas lietu sagatavo čekists Karaļūns. Skuteli apsūdz par to, ka "viņš ir kulaks - viņa īpašumā ir 20 ha liela saimniecība, viņš sastāv fašistiskajā aizsargu organizācijā, ved kontrrevolucionāru aģitāciju pret pad. iekārtu, sabotē piena piegādi valstij, uztur sakarus ar kulakiem I.Lappo, J.Lūsi u.c". Ģimenes aresta materiālu sagatavošanā un parakstīšanā piedalās vairāki čekisti (Daugavpils apr. NKVD pr-ks Barkovskis, spec. daļas pr-ks Murins, LPSR VDK pr-ka v-ks kapteinis Brežgins, LPSR NKVD 3. spec. daļas pr-ks Čugusevs). Aresta materiāli par Skuteļa ģimeni sagatavoti, izmantojot čekas ziņotāju liecības:

- Kārlis Gusārs (pienotavas vad-js) savā ziņojumā raksta (8.03.1941), ka "Skutelis ir kontra grupas dalībnieks, sadarbojas ar kulakiem (B.Elstu, J.Krievu, I. un O.Lappo, E.Lapsiņu, J.Lūsi u.c.)";
- I.Volkovs liecina (21.03.1941), ka "kulaku un aizsargu grupa (piensaimniecības sab-bas vad-js E.Lapsiņš, sekr. P.Skutelis un kasieris J.Pūdnieks) sabotāžas nolūkā ved aģitāciju starp zemniekiem, lai slēgtu pienotavu un kavētu piena piegādi valstij".

Ģimeni arestē un izsūta. P.Skuteli nosūta uz Krievijas Kirova apg. *Vjatlaga* LDN. Tur viņu pratina Daugavpils čekisti Drozdovskis, Karaļūns u.c. Tiesa Skutelim aizmuguriski piespriež (5.12.1942) 8 gadus LDN. Atrodoties neciešamos apstākļos, Skutelis nonāk tādā stāvoklī, ka viņu ieskaita nestrādājošo komandā, un viņš mirst (30.03.1942). Kā nāves cēlonis miršanas aktā minēts plaušu karsonis.

Sievu Zuzannu kā sociāli bīstamu elementu kopā ar 2 maziem bērniem izsūta uz Krievijas Krasnojarskas apg. Tasājevas raj. un nometina kolhozā. 1948. gadā viņu apbalvo ar medaļu *Par varonīgu darbu Lielā Tēvijas Kara laikā 1941-1945* (nr. AS N=406063). Tomēr, neskatoties uz apbalvojumu un vairākkārtējām pateicībām par labu darbu, uz Zuzannas vairākkārtējiem lūgumiem dažādām pad. varas iestādēm par atgriešanos Latvijā tiek saņemts noraidījums.

No specuzskaites ģimeni noņem tikai 26.02.1956 - ar noteikumu, ka tā nedrīkst atgriezties savā dzimtajā vietā un pieprasīt jelkādu kompensāciju. Tomēr Zuzanna riskē un kopā ar dēlu Arkādiju 1956. gada rudenī atgriežas dzimtajā vietā. Otrs dēls Jānis ir precējies un paliek uz dzīvi Krievijā. Pēc smagas slimības un grūtiem pārdzīvojumiem bagātā mūža Zuzanna tiek guldīta dzimtās zemes smiltājā Rudzātu k.

[29] LVA, Kr.lieta nr. L-A5741-L.

Skutelis Pēteris[30] (1895-1942). Dz. Rudzātu pag. *Spriudos*, dzīvo Silajāņu pag. Nalobnē. Latvietis, zemnieks. Tēvs Andrejs (1859-1935) - zemnieks, māte Juliāna (1877-1948, M Sibīrijā) - mājsaimniece.

J.Skutele (1923)

1911. gadā 2 rudzātnieki - Andrejs Byvmans un Andrejs Skutelis nopērk zemi Silajāņu pag. Nalobnes folvorkā, t.sk. Andrejs - 57 ha. Pēc sava tēva nāves (1937) saimniecības vadību pārņem dēls Pēteris. Viņš 1932. gadā apprec Annu Elsti (Bērtuļa Elsta m. no Kurčankas). Ģimenē piedzimst dēli Roberts (1936-1998) un Alberts (1935), un meita Veronika (1941).

Skutelis piedalās Latvijas atbrīvošanās cīņās, ir aizsargs Silajāņu aizsargu nodaļā (1922-1940).

Apbalvots ar *Latvijas Atbrīvošanas kara piemiņas zīmi* (1923) un Latvijas Atbrīvošanas cīņu 10 gadu piemiņas medaļu (1928).

Pētera Skuteļa ģimene (no kr.): dēli Roberts un Alberts, sieva Anna, aizmugurē pats Pēteris (1937)

Pret P.Skuteli liecina Silajāņu pag. izpildk. pr-js M.Kovaļovs un viņa v-ks Varfolomejs Feodoseptovs ("sarkanā stūrīša" organizators). Viņi norāda, ka "Skutelis ir lielsaimnieks, aizsargs kopš 1920, savā saimniecībā izmanto algotu darbaspēku". Ģimenes izsūtīšanas materiālus sagatavo čekists Motorins, dokumentus paraksta Rēzeknes apr. NKVD pr-ks Kudrjavcevs. P.Skuteli un viņa māti Juliānu arestē, aizved uz Rēzekni, kur viņus izšķir, katru ievieto citā vagonā un nosūta uz Krieviju. Aresta laikā Skuteļa kaimiņi (vietējie krievi) neļauj čekistiem aizvest viņa bērnus un sievu, kura tajā brīdī atrodas uz dzemdību gultas. Piedzimst meita Veronika, kuru nekad neierauga ne tēvs, ne vecāmāte. Pēteri nosūta uz Krievijas Kirova apg. *Vjatlaga* LDN. Tur viņu pratina LPSR čekisti (Rozānovs, Vēvers). Viņam piespriež 7 gadus LDN. No spīdzināšanas, pārdzīvojumiem un bada viņš nomirst (18.02.1942). Miršanas aktā kā nāves cēlonis minēta sirdstrieka. Māti Juliānu Skuteli nosūta uz Krasnojarskas apg., kur arī viņa nomirst (20.02.1948).

[30] LVA, Kr.lieta nr. L-1753.

Radu ģimenes Kurčankā, Rudzātu Romas katoļu draudzes svētkos B.Elsta mājās (1934, no kr.): 1. rindā: Pāvels Elsts, Jānis Elsts, neatpazīta, Leonards Elsts, Veronika Elste (dz. Beča), Vladislavs Mačuļskis; 2. rindā: Bērtulis un Domicella Elsti, Anna (dz. Elste) un Pēteris Skuteļi, Tekla un Geronīms Mačuļski; 3. rindā: Marta Eriņa (dz. Upeniece), Pēteris Eriņš, Tekla Elste, Broņislavs Bečs, Veneranda Elste, Henrihs Bečs, Stefānija Rīvža, Pēteris Kozulis, Bārbala Sukaruka (dz. Klauža)

A.Ūbelis (1938)

Ūbelis Arnolds[31] (1905-1943). Dzīvo Rudzātu pag. *Zvaigznēs*. Māte Anna (dz. Cirse, 1874-1943, M Sibīrijā). Latvietis, zemnieks, aizsargs Rudzātu nodaļā (1923-1940), aizsargu vada k-ris. Precējies, sieva Tatjana (1910-1968), meitas Aina Putāne (1930), Silvija (1934) un Rita Muiženiece (1938). Ģimenei pieder 15,42 ha zemes.

No Ūbeļa kriminālliet as redzams, ka par viņu iepriekš tiek vākti kompromitējoši materiāli. Tā Antons Pundurs par Ūbeli čekistiem liecina (8.06.1941): "Tas ir naidīgi noskaņots pret pad. varu, ir sastāvējis fašistiskā organizācijā, cīnās pret revolucionāru kustību, terorizē strādniekus un darba zemniekus, tiem draudot ar arestu un cietumu. Darbodamies aizsargos kā vada k-ris, savus padotos audzina fašistiskā garā. Nodibinoties pad. varai Latvijā, izplata nepatiesas baumas par pad. iekārtu, ka tur ir bads un nabadzība. Turpina nelegālu darbību pret komunistisko iekārtu, to var apliecināt aizsargi: J.Krievs, P.Ozoliņš un J.Gžibovskis (pēdējie divi nekad nav sastāvējuši aizsargu organizācijā - *autora piezīme*). 07.1940 minētos aizsargus Ūbelis vēlas iesaistīt MI, tas viņam neizdodas. Tad minētie aizsargi kliedz "*Nost tautas miliciju - huligānus un bosikus!*". Pēc tam viņi brauc uz *Liepsalu* (J.Krieva mājām) apspriesties par turpmāku kontrrevolucionāru darbību starp pag. zemniekiem. Tiem viņi stāsta, ka šī vara ilgi nepastāvēs, un ka visiem komjauniešiem, komunistiem drīzi būs gals".

Uz šo un citu kompromitējošu materiālu pamata čekists Karaļūns sagatavo aresta dokumentus. Ģimeni arestē un mājas izkrata (arestu un kratīšanu vada čekists Drozdovskis, piedalās MI S.Jakāns, M.Paukovs, Vl.Voļskis). Kratīšanā atņem ģimenes fotogrāfijas, dokumentus, Latvijas laika žurnālus, grāmatas. Tiek sastādīts Ūbeļa īpašuma saraksts, pieaicināts kaimiņš Ernests Puida, kuru Ūbelis pilnvaro 10 dienu laikā izpārdot (pēc pastāvošām cenām) viņa īpašumu un nosūtīt naudu Ūbelim uz čekistu norādīto adresi. Pēc tam ģimeni ved uz Līvānu staciju, tur Ūbeli atšķir no

[31] LVA, Kr.lieta nr. L-330 un 17791.

ģimenes un visus ievieto vagonos. Ģimeni nosūta uz Krieviju - uz Sibīriju, Krasnojarskas novada Tasājevas raj. kolhozu, pašu Ūbeli - uz Kirovas apg. *Vjatlaga* LDN.

Nometnē Ūbeli pratina LPSR čekisti un *Sevišķā apspriede* viņam piespriež (16.12.1942) 10 gadus LDN. Viņa mocības beidzas 11.06.1943.

Sibīrijā 69 gadu vecumā nomirst Ūbeļa māte Anna. Sieva un meitas tur pārdzīvo visas kara laika un pēckara gadu grūtībās. Visus Sibīrijas gadus sieva Tatjana strādā kolhozā. Viņu apbalvo ar medaļu *Par varonīgu darbu Lielā Tēvijas Kara laikā 1941-1945* (20.04.1948). M Sibīrijā.

Meitas Aina un Rita atgriežas (07.1947) Latvijā, sameklē darbu un piemešanās vietu. Pēc kāda laika tās tramda čekisti, bet laimīgā kārtā otrreiz uz Sibīriju vairs neizsūta.

Sieva Tatjana raksta dažādām pad. varas instancēm lūgumus par iespēju atgriezties Latvijā, taču atbildes vienmēr ir noraidošas. Meita Silvija raksta uz Maskavu, PSRS AP, Vorošilovam (5.05.1954) lūgumu par atbrīvošanu un savā vēstulē jautā: "Par ko man, 6 gadus vecam bērnam jācieš? Vai te nav cilvēktiesību pārkāpums? Es pat pasi neesmu tiesīga saņemt". Uz šo lūgumu LPSR čekisti (Karpačs, Aņīsimovs u.c.) dod parakstītu atteikumu, kurā norāda, ka "A.Ūbelis 13 gadus terorizējis iedzīvotājus un cīnījies pret revolucionāro kustību Latvijā", tādēļ sociāli bīstamajiem elementiem nav vietas Latvijā. Vēl līdz šai dienai Silvija nav atgriezusies Latvijā, bet pārcēlusies uz vīra dzimteni Ukrainu.

Tikai 1.03.1956 Ūbeļu ģimene tiek noņemta no specuzskaites.

Расписка

Мне гр-ну(ке) Убелис Зильве Константиновне 1934 г

проживающему(ей) д. Глинная, Тасеевского р-на, Красноярск.

„1" марта 1956 года объявлено об освобождении из спецпоселения на основании Приказа МВД Союза ССР от 2 декабря 1955 года и разъяснено, что мне разрешается проживать в любом пункте страны, кроме той области, края, автономной республики, где я проживал(а) до выселения и, что жилые дома и другие помещения, принадлежавшие мне по прежнему месту жительства до выселения, возвращению не подлежат.

Роспись Убелис

Расписку отобрал

Пом. коменданта ст. МВД ст. сыт

должность, звание

подпись

„1" марта 1956 года.

г. с. Тасеево. 1876

Silvijas paraksts par to, ka viņa nedrīkst atgriezties dzimtajā vietā un pieprasīt jelkādu kompensāciju par atņemto mantu un īpašumu

Utnāns Ignats[32] (1907-19??). Dz. Rudzātu pag., zemnieks. Dzīvo Preiļu pag. Utinānu c. Arestēts 27.12.1940. Aresta dokumentu sagatavo čekists Drozdovskis. Utnānu apvaino "par sastāvēšanu un darbošanos fašistiskajā aizsargu organizācijā, piedalīšanos PA arestos un par to, ka, nodibinoties pad. varai Latvijā, viņš izved aģitāciju iedzīvotāju vidū par drīzu kara izcelšanos starp Vāciju

[32] LVA, Kr.lieta nr. 1460.

un PSRS", notiesā (26.05.1941) uz 8+5 un nosūta uz Krievijas LDN. Tālāku ziņu par viņa likteni nav.

A.Vaivods

Vaivods Aloizs[33] (1895-1988, apb. Vilmeniešu k.). Dz. Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Rusiņu c. Latvietis, neprecējies. Tēvs Kazimirs (1865-1917) - zemnieks, māte Anna (dz. Džārdāne, 1864-1944) - mājsaimniece, abi apb. Vilmeniešu k.. A.Vaivods ir skolotājs, strādā Līksnas pag. Vaboles p-sk. Vaboles mazpulka vad-js, par centīgu mazpulka vadīšanu apbalvots ar mazpulka vad-ja *Goda Zīmi*. Sastāvējis Latgales Zemnieku partijā.

Vaivodu arestē, pamatojoties uz iepriekš savāktiem kompromitējošiem ziņojumiem, ko sniedz čekas ziņotāji:

- aģents *Aina* ziņo, ka "Vaivods izteic neapmierinātību, jo esot sabraukuši šādi tādi, izbadējušies, visu izpirkuši, daži vietējie, uzsējuši uz rokas sarkanas bantes, staigā pa ciemu, ka drīzi par to būs rūgti jānožēlo";
- ziņotājs Jānis Ulpe[34] (4.02.1941) čekistam Farbtukam ziņo: "Vaivods ir dedzīgs Ulmaņa piekritējs un fašistiskās jaunatnes organizācijas *Mazpulks* vadītājs, apbalvots ar ordeni, ļoti neapmierināts ar pārmaiņām valstī, viņš apmelo pad. varu un SA".

Vaivodu arestē un iesloga Daugavpils cietumā, kur viņu pratina. Pēc tam viņu nosūta uz Krievijas Kirova apg. *Vjatlaga* LDN. Tur pratināšana turpinās. *Sevišķā apspriede* viņu par to, ka "tas cēlies no kulaku ģimenes, sastāvējis Latgaliešu zemnieku partijā, vadījis (1935-1940) jaunatnes fašistisko organizāciju, audzinājis jaunatni fašistiskā garā un par centību darbā apbalvots, nodibinoties pad. varai Latvijā, izvedis pretvalstisku aģitāciju" notiesā (28.11.1942) uz 8 gadiem LDN.

Līdz 1944 Vaivods ir tiktāl nomocīts, ka ir pilnīgs invalīds, un viņu nosūta uz Kaļīņinas apg. izsūtījumā. Vaivods no izsūtījuma mājās atgriežas 16.05.1949. Tā kā viņam ir muzikālās dotības, tad pēc veselības uzlabošanas savās tēva mājās viņš uzsāk darbu Līvānu komercskolā kā dziedāšanas skolotājs. Staļina konstitūcijas dienā (5.12.1949) tieši komercskolas koncerta laikā (uz skatuves) čekisti Vaivodu atkārtoti apcietina un ar *Sevišķās apspriedes* lēmumu (22.03.1950) viņu nosūta beztermiņa (mūža) izsūtījumā uz Krasnojarskas novadu.

Uz vairākkārtējiem atkārtotiem lūgumiem par atgriešanos Latvijā vienmēr tiek saņemts noraidījums. Tikai uz PSRS AP lēmuma (19.08.1955) pamata Vaivods tiek atbrīvots no izsūtījuma. Viņš atgriežas mājās garīgi un fiziski salauzts. Tomēr viņam kā vienam no nedaudziem ir laimējies atgriezties dzimtenē un atdusēties ģimenes kapavietā.

Aloiza māsa B.Zalāne savās atmiņās stāsta[35]: "Brālis Aloizs strādāja Līksnas pag. Vaboles skolā kā mazpulku vad-js. 14.06.1941 viņu apcietināja un aizsūtīja tur, kur visi mūsu tautas skolotie, gudrie cilvēki bija izsūtīti. Pēc 10 gadiem, pēc viņa izciestajām mokām laimīgā un brīnumainā kārtā viņš atgriezās mājās.

Mēs visi par viņu lūdzām Dievu, lai viņš atgrieztos dzimtenē. Upurējām Svētās Mises. Devām nabadziņiem dāvanas, lai par viņu Dievs apžēlojas, jo viņš bija visiem patīkams cilvēks, izpalīdzīgs, labsirdīgs.

Atgriezies mājās, viņš pāris gadus atpūtās, paārstējās, tad pieteicās Līvānu v-sk. par bērnu deju pulciņa vad-ju. Viņš ļoti mīlēja bērnus. Aloizs spēlēja akordeonu. Visi bija priecīgi: i bērni, i bērnu vecāki, jo Līvānos otra tāda vadītāja nebija.

Bija Staļina konstitūcijas svētki. Kad bērni sāka dejot, uz skatuves izskrēja miliči un apcietināja muzikantu, iegrūda mašīnā un aizveda uz Rīgas cietumu. Tā bērnu dejošana izputēja. Un manu brāli Aloizu aizveda uz Sibīriju jau otro reizi. Pirmo reizi viņš bija Krasnojarskas apg., otro reizi - Igarkā. Tur viņam deva darbu - par pasta iznēsātāju. Tur bija briesmīgs aukstums un dziļš sniegs. Netālu bijusi skola, brālis tur redzējis, kā pad. skolās audzina bērnus. Kad viņi noķer kādu dzīvnieciņu vai putniņu, tam dzīvam pārgriež vēderu, nogriež kājas, putniņam dzīvam dedzina spalviņas... Kad tas kliedz, tad viņiem lielie smiekli. Brālis stāstīja, ka viņš to nevarēja noklusēt, pateica skolas direktoram, lai neļauj tā bērniem mocīt dzīvnieciņus. (Latvijas skolās tas bija stingri noliegts!) Direktors teicis, ka tikai tādi spēja ieņemt Berlīni...

---

[33] LVA, Kr.lieta nr. L-4461.

[34] J.Ulpe (1922) ir Vaboles skolas skolēns. Par sliktu uzvedību un nesekmību Vaivods neļauj tam iestāties mazpulkā, tādēļ tas 1940-1941 ir aktīvs pad. varas atbalstītājs. Viņa ziņojums čekai sagādā ilgu un mokošu ceļu skolotājam Vaivodam.

[35] Laikraksts *Solis*, 1995. gada novembris.

Tajā gadā, kad nomira Staļins, tos, kuri bija izturējuši moku pilno dzīvi, atbrīvoja. Daudzi jo daudzi mūsu Latvijas gudrie cilvēki tika aprakti Sibīrijā. Mans brālis izturēja, atgriezās ar "Staļina prēmiju" - jēlu kāju, kuru neviens ārsts nevarēja izārstēt. Pēc otrās izsūtīšanas reizes viņš bija pazaudējis ticību Dievam. Mēs visi brīnījāmies - kas ar viņu noticis. No bērnības ticībā audzināts, neviena diena bez lūgšanas netika ne iesākta, ne pabeigta. Agrāk viņš dziedāja baznīcas korī, viņam bija skaista balss. Ar baznīckungiem Aloizam bija labas attiecības. Un nu viņš ienīda i Baznīcu, i baznīckungus, jaunatnei stāstīja, ka Dieva nav. Bet, kad pienāca nespēks, vecums, lūdza, lai atved pie viņa baznīckungu ar Vissvētāko Sakramentu - kad bija nodzīvoti jau 90 gadi, kad juta, ka būs no šīs pasaules jāaiziet. Redzēja, ka cita Glābēja nav. Ar kādu lielu sirsnību, ar grēku nožēlu, ar asarām acīs viņš pieņēma Vissvētāko Sakramentu! Es savā mūžā esmu bijusi pie vairākiem slimiem cilvēkiem, kuri saņēma pēdējo svētību, bet, ka ar tādu grēku nožēlu saņem Vissvētāko Sakramentu, nebiju redzējusi.

Ilgi ar garīgo tēvu runāja. Izrādās, ka abi bija nostaigājuši garo, grūto krusta ceļu. Viņu apbedīja 2 nedēļas pirms tam, kad pasludināja brīvību mūsu dzimtenei. Viņu apbedīja Vanagu draudzes Vilmeniešu k., pie tēva un mātes kapa, kur apbedīts arī brālis Izidors Vaivods, kurš mira mocekļa nāvē tajos gados, kad cilvēki slēpās mežos no komunistu briesmu darbiem."

Vecelis Pāvels[36] (1919-194?). Dz. Rudzātu pag. Čirvonieku c. Latvietis. Tēvs Staņislavs - zemnieks, māte Antoņina - mājsaimniece, brāļi Pēteris un Jānis. Ģimene no Rudzātu pag. pārceļas uz dzīvi Ilūkstes apr. Uplejas pag. *Eglītēm* (1939). P.Vecelis beidzis Rudzātu p-sk. Profesija - krāsotājs. Dien LNA, pēc 17.06.1940 ieskaitīts SA.

P.Vecelis apcietinājumā (1941)

Veceli arestē (7.05.1941) un iesloga Daugavpils cietumā. Viņa arestu paraksta čekists Brjancevs. Veceli apsūdz par to, ka viņš "ir kulaka dēls, dienot SA 4. baterijas 2. diviziona 613. artilērijas pulkā, kareivju vidū izved pretvalstisku propagandu, īpaši uzsverot to, ka Latvijas armijā karavīrus daudz labāk ēdina, bet tagad no tāda uztura karavīriem iemetīsies utis. Ir naidīgi noskaņots pret pad. varu, cenšas izvairīties no politmācībām. Atsakās no zvēresta došanas SA (23.02.1941), jo viņš esot zvērējis savai dzimtenei. Vēlēšanu laikā izsakās, ka "mums, karavīriem, uzspiež balsot par svešām, nepazīstamām personām"". Šādu Veceļa nostāju un aģitāciju apliecina (24.04.1941) karabiedri (Drujāns, Rudāns, Terleckis, Voščenkovs). No Daugavpils Veceli izsūta 27.03.1941. Sverdlovskā PSRS Kara Tribunāls viņu notiesā (9.06.1941) uz 7+3. Pēc tiesas viņu nosūta uz Kuibiševas apg. *Bezvārda* LDN, kur viņš pazūd bez vēsts.

Veikšāns Francis[37] (1908-1942). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. Čirvonieku c. *Oškalnos*. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Anna un meita Rita (193?-1948). Ģimenei pieder 15,76 ha zemes. Ir armijas leitnanta pakāpe. Aizsargs (1931-1940), Rudzātu aizsargu nodaļas instruktors (1936), māca militāro audzināšanu Rudzātu mazpulkam. Ir ļoti sabiedrisks, aktīvi piedalās policijas kārtības uzturēšanas darbā pagastā.

Francis (1938) un Anna (Sibīrijā, 1956) Veikšāni

Nepatiesas, apmelojošas ziņas par Veikšānu Daugavpils čekistam Drozdovskim sniedz (27.12.1940) vairāki pag. iedzīvotāji: G.Goldovs (1913-1941), P.Goldovs (1905-1975), M.Rodionovs (1895-1973). Uz šo apmelojumu pamata čekists Karaļūns paraksta (3.06.1941) lēmumu par Veikšāna arestu. Arestu un māju kratīšanu vada čekists Baranovskis (piedalās KP pārstāvis no Daugavpils Dašiliga, pag. partorgs Cveks). Kratīšanā nekas pretvalstisks atrasts netiek. Arestam ir pakļauts tikai Francis, bet mīlošā sieva Anna negrib pamest vīru, un abas ar meitiņu Ritu dodas vīram līdzi. Cik liktenīgs un kļūmīgs solis Annai (un ne tikai viņai)! Kopīgs brauciens viņiem ir tikai līdz Līvānu stacijai, kur tie tiek izšķirti uz mūžu. Veikšānu nosūta uz Krievijas Kirovas apg. *Vjatlaga* LDN. Tur viņu pratina LPSR čekisti (Rjazānovs, Šuļūpovs u.c.). Viņi PSRS Kirova apg. *Sevišķajai apspriedei* pieprasa (14.01.1942) piespriest Veikšānam ASM, apsūdzot viņu par to, ka "viņš ir darbojies fašistiskā organizācijā, piedalījies aizsargu un jaunatnes audzināšanā fašistiskā garā un

[36] LVA, Kr.lieta nr. L-39421.
[37] LVA, Kr.lieta nr. L-14518.

palīdzējis policijai arestēt komunistiem simpatizējošus pilsoņus". Veselīgais, sportiskais, 32 gadus vecais vīrietis ir novests līdz tādai novārguma stadijai, ka viņš, nesagaidot spriedumu un tā izpildi, nomirst (17.06.1942) (nometnes sanitārās daļas akts).

Sievu Annu ar meitiņu Ritu Līvānu stacijā ievieto atsevišķā vagonā un nosūta uz Sibīriju, Krasnojarskas novada Tasājevas raj. un nometina kolhozā. Tur viņa strādā līdz 15.06.1947. Ir saņēmusi vairākas pateicības par labu darbu un labu raksturojumu. Pēc tam viņa ar meitiņu atgriežas Latvijā un apmetas uz dzīvi pie saviem vecākiem Jēkabpils apr. Zasas pag. *Vikšeros*. Meita saslimst ar meningītu un slimnīcā nomirst (1948). Anna strādā kolhozā par slaucēju. Čekisti noskaidro, ka Anna Veikšāne ar meitu ir patvaļīgi atgriezusies Latvijā, viņu atkārtoti apcietina un pa etapu nosūta uz Sibīriju, Krasnojarskas apg. Jeņisējevas raj. Tur pēc kāda laika Anna apprecas ar no Valkas apr. izsūtītu latvieti Pēteri Priedīti. Izsūtījumā viņiem piedzimst meita Zenta (1952). No specuzskaites Annas ģimeni noņem 1956. gadā. Pēc gada ģimene atgriežas Latvijā un apmetas uz dzīvi Pētera Priedīša dzimtajā pusē.

Velkme Antons[38] (1887-1942). Dz. Rudzātu pag. Soltupē. Latvietis. Tēvs Augusts (18??-1901) - zemnieks, māte Dārta (18??-1916) - mājsaimniece. Beidzis v-sk. Maskavā. Bijis Tautas Padomes, Saeimas un Satversmes loceklis, Zemkopības un Iekšlietu ministra biedrs, Latvijas Bankas Padomes loceklis un tās Rēzeknes nodaļas pārvaldnieks, Rēzeknes Latviešu b-bas pr-ks. Dzīvo Rēzeknē.

A.Velkme

Apbalvots ar TZO 5. šķiru un *Latvijas Atbrīvošanas cīņu 10 gadu jubilejas piemiņas medaļu* (1928).

Par A.Velkmes darbību 1918. gada juku laikā Jānis Velkme raksta[39]: "1918. gada iesākumā Daugavpils apr. valdei vajadzēja ciest daudz nepatikšanu no Strādnieku un karavīru padomes (komunistu). Tā gribēja dabūt apr. valdi savās rokās. Pie komunistiem pārgāja Stiuriņš. Zmuidiņš nobrauca pie sava ģimenes. Šachno vairs nerādījās. Par apr. valdes noteicēju palika viens Antons Velkme ar uzticīgiem apr. valdes darbiniekiem. Strādnieku un karavīru komiteja vairākas reizes ielūdza pie sevis apr. valdes vad-ju, - tas negāja! Tad komitejas locekļi atnāca uz Daugavpils apr. valdi, pieprasīdami nodot komitejai šo valdi. A.Velkme tiem atbildēja: *Es esmu tautas ievēlēts, bet ne iecelts no valdības! Es saukšu tos, kas mani ir ievēlējuši kārtot apriņķa lietas un apriņķi nodošu saviem vēlētājiem! Tad lai tie atdod apriņķa pārvaldi, kam gribēs. Bet es bez savu vēlētāju pilnvaras nevaru apriņķa valdes nodot nevienam.* Tādas sarunas ar komunistiem notika vairākas reizes; dažas reizes no komunistu puses tās pārvērtās pat nopietnos draudos. Apr. valdes vad-js palika savos ieskatos un apriņķi komunistiem nenodeva. Tā novilkās līdz 1918. gada februāra iesākumam, kad Daugavpilī ienāca vācu armija. Tad komunistu komiteja aizbēga uz Krieviju." Tāda pati bija Velkmes attieksme pret vācu armijas štāba virsnieku prasībām par valdes pārņemšanu, un beigu beigās vācu puse piekāpās, atļaujot sasaukt pagastu pārstāvju un zemes īpašnieku sapulci (26.04.1918), kurā Velkme nolika savas pilnvaras un atteicās no apr. valdes vad-ja tiesībām.

Uz čekas aģenta *Štepseļa* ziņojuma un citu materiālu pamata Velkmi arestē (14.06.1941) un nosūta uz Krievijas Kirova apg. *Vjatlaga* LDN. Tur LPSR izmeklētāju čekistu grupa (vad-js J.Rjazancevs) sagatavo izmeklēšanas dokumentus, kuros Velkmi apsūdz par to, ka: "Velkme no 1918 līdz pad. varas nodibināšanai Latvijā ir ieņēmis vairākus vadošus amatus Latvijas valsts aparātā. Tā 07.1919 viņš ir uzaicināts par Tautas Padomes locekli, kurā Velkme aktīvi piedalās LNA un valsts aparāta veidošanā. Šinī laikā Velkmes darbība izpaužas Latvijas iedzīvotāju noskaņojuma veidošanā cīņai pret Padomju Savienības varu un pret SA. 1920-1924 Velkme ir Tautas Sapulces loceklis, tad viņš kopā ar brāli Jāni Velkmi un citiem nacionālistiem organizē *Latgales zemnieku partiju*, kuras platforma ir par neatkarīgas Latvijas valsts izveidošanu. 1923-1924 Velkme darbojas kā Zemkopības un 1926-1927 kā Iekšlietu ministra biedrs. Vēlāk ieņem vairākus vadošus amatus valstī. Strādājot šajos amatos, bet īpaši Iekšlietu ministrijā, Velkme ved aktīvu darbību un cīņu ar revolucionāro kustību Latvijā, piedaloties pašvaldības un policijas jautājumu risināšanā. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Velkme pēc mantiskā stāvokļa ir "kulaks", pēc sociālā - kalpotājs". Šo safabricēto lietu paraksta NKVD pr-ka v-ks kapteinis Jegošins, prokurors

---

[38] LVA, Kr.lieta nr. L-21124.

[39] A.Zalāns *Prelāts Jānis Velkme 1876-1962*, ASV, 1995.

Nabincovs un pieprasa (14.02.1942) *Sevišķajai apspriedei* par pastrādātajiem noziegumiem piespriest Velkmem ASM.

Velkme neiztur necilvēciskos apstākļus un, nesagaidot tiesas spriedumu, nomirst nometnes lazaretē (19.04.1942). Kā nāves cēlonis miršanas aktā minēts abpusējs plaušu iekaisums.

Zalāns Jānis[40] (1911). Dz. Rudzātu pag. Pelšu c. *Smilgās*. Tēvs Juris (1892-1928, apb. Rudzātu k.) - zemnieks, māte Antonija (1892-1928) - mājsaimniece, māsas Sofija (1912-19??), Paulīne (1916-1996) un Broņislava (1922-1945, čekistu noslepkavota), visas apb. Vidu k. Latvietis, precējies, sieva Helēna (dz. Zalāne, 1905-1993), meitas Janīna Šnevele (1932) un Marija Priekule (1938), dēls Pēteris. Aizsargs (1932-1939) Rudzātu nodaļā. Ļoti aktīvs, sabiedrisks, vada aizsargu sporta pulciņu. Muzikāli apdāvināts. Vēlāk iegūst automehāniķa profesiju un ir instruktors LNA virsdienestā Daugavpils garnizonā (no 1939).

J.Zalāns 1937. gadā un 1942. gadā (Astrahaņas cietumā)

Zalānu arestē (24.06.1941) un iesloga Daugavpils cietumā, pēc tam nosūta uz Krievijas Kuibiševas, tālāk - uz Astrahaņas cietumu. Tur viņu pratina LPSR čekisti. *Sevišķā apspriede* viņu par to, ka "tas sastāvējis fašistiskā organizācijā (aizsargos), piedalījies (1934) fašistiskā apvērsumā un cīņā pret revolucionāri noskaņotiem strādniekiem" notiesā uz 8 gadiem LDN. Pēc tiesas viņš atrodas Gurjevas LDN (līdz 24.06.1949), pēc tam tiek nosūtīts izsūtījumā uz Kazahijas PSR Džambulas apg. Merkunskas raj. Pateicoties Zalāna rūdījumam dzīves grūtībās jau kopš jaunības un viņa sportiskajai formai, kā arī možajam garam un ticībai, ka labais uzvar ļauno, viņam laimējas pārciest visas grūtības, pārdzīvojumus, un pēc 16 gadiem atgriezties dzimtenē. Meitas aprūpēts, J.Zalāns dzīvo Salaspilī.

Zalāns Jānis[41] (1921). Dz. Rudzātu pag. Jaudzemu c. Tēvs Teodors (1887-19??) - mežsargs, māte Anna - mājsaimniece, brālis Vitālijs. 1930. gados ģimene pārceļas uz dzīvi Daugavpils apkārtnē, un Jānis Zalāns mācās Daugavpils 1. ģimnāzijā.

Zalānu arestē (16.11.1940) Daugavpilī. Arestā un kratīšanā piedalās čekisti (Staškēvičs, M.Svišs, S.Boldaveško). Viņu apcietina kā Daugavpils 1. ģimnāzijas kontrrevolucionārās grupas dalībnieku. Šo grupu izveido audzēknis Haralds Muižnieks (grupas darbība pētāma atsevišķi). Zalānu pratina čekists J.Savickis, Zalāns visus apvainojumus noliedz. Tālāk, pratinot citus ģimnāzistus (Bruno Gulbi, Kārli Kalēju-Kalējiņu, Oļegu Katalīmovu, Jāni Kiliņu, Konstantīnu Rozenbergu, Aleksandru Svenci, Jāni Tužiku, Haraldu Muižnieku), vec. čekas izmeklētājs Kaplāns pārtrauc Zalāna lietas izmeklēšanu, jo pārējie ģimnāzisti noliedz Zalāna piederību grupai - viņi Zalānu nepazīstot.

Tā kā Zalānam apvainojums nav pierādams, viņš no cietuma tiek atbrīvots (3.02.1941). Tas ir vienīgais gadījums, kad kāds no 1941. gada arestētajiem, Rudzātu pag. dzimušiem, tiek atbrīvots.

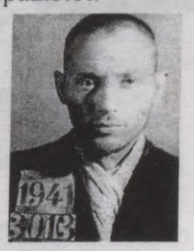

Juris Zalāns apcietinājumā (1941)

Zalāns Juris[42] (1910-1942). Dz. Līvānu pag. Jaunmuižā. Tēvs Juris (18??-1936), māte mirusi bērnībā, māsa Franuse Miltiņa dzīvo Lielvārdē, māsa Anna Krimuna - Krustpilī. Pēc Vīpes p-sk. beidzis Smiltenes piensaimniecības skolu un kopš 1934 strādā Līvānu pienotavā.

Zalānu arestē (26.06.1941) milicis Lozers un aizved viņu uz Līvānu milicijas iecirkni. Tur viņu pratina milicis Purmalis, kurš Zalānam atņem dokumentus un naudu (640 rbļ.), neizsniedzot pretī kvīti. Tad Zalānu nosūta uz Daugavpils cietumu, kur viņam atņem ķemmi ar sudraba apkalumu un zelta gredzenu (8g) ar ierakstu (1938.18.05), pretī neizsniedzot kvīti. Pratināšanā Zalāns visus apvainojumus noliedz. Viņu nosūta uz Krievijas Astrahaņas cietumu. Tur, neskatoties uz to, ka viņam nav pierādams nekāds pārkāpums, *Sevišķā apspriede* tomēr viņu notiesā uz 8 gadiem LDN.

---

[40] LVA, Kr.lieta nr. P-5668-L.
[41] LVA, Kr.lieta nr. P-3844-L
[42] LVA, Kr.lieta nr. 25735.

Ceļā uz Karagandas nometnēm *Karlag* Zalāns nomirst (31.08.1942) no hroniskas kuņģa čūlas. Līķi no ešelona nodod apbedīšanai. Miršanas aktu paraksta konvoja pr-ks Rižakovs, komisārs Ļeonovs un ešelona ārsts Gaļikisļīcins. Tā aiziet bojā godīgs, strādīgs un pilnīgi nevainīgs cilvēks.

Brauns Voldemārs Kārlis[43] (1894-1960). Dz. Mālpilī, dzīvo Lutriņu pag. *Kuncos*. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Anna (1898-1983), meita Rita (1925), dēls Gunārs (1928). Aresta lēmumu sagatavo (1941) Kuldīgas apr. čekists Rozenbahs, tajā norādīts, ka "Brauns ir kulaks, 1931 sastāvējis *Zemnieku Savienībā*, LR gados atklāti uzstājies pret PSRS un komunistiem, teicis, ka pad. tanki būvēti no finiera, ka strādnieki tagad nevar par dienas darbu nopelnīt pat vīžu pāri, iesāksies bads, sāksies nacionalizācija un citas nelaimes". To apliecina Stankoberis un M.Žaklis. Aresta lēmumu sankcionē Kuldīgas čekas nodaļas pr-ks Sproģis.

Izskatot Brauna lietu, Kuldīgas čekists Mahņējevs apstiprina, ka Brauns arestēts 8.06.1941 par pretvalstisku aģitāciju, tādēļ Brauna ģimene izsūtāma. Braunu notiesā uz 8 gadiem Krievijas Kirovas apg. LDN. Pēc 2 gadu cietuma (ar ieskaitīto izstrādi, t.i., par 1 nostrādātu dienu tiek ieskaitītas vairākas dienas) viņš tiek atbrīvots (20.03.1943) un pēc kara atgriežas Latvijā.

Izskatot Brauna lietu, čekists Evels Rīgā nolemj (6.12.1949) Braunu izsūtīt uz Sibīriju atkārtoti, kur viņš arī mirst. Brauna ģimenes piederīgos no specuzskaites noņem 28.12.1956, un tie atgriežas dzimtenē.

Brauna mazmeita apprecas ar Rudzātu pag. partorga Izidora Lietavnieka dēlu Jāni Lietavnieku - komunista dēls noprec represētā mazmeitu. Ja par partorgu Lietavnieku pag. iedzīvotāju atsauksmes ir ļoti negatīvas, tad par viņa dēlu - ļoti pozitīvas: tas esot labvēlīgs un izpalīdzīgs cilvēks.

Martinsone Alma (1898-1944)[44]. 7 cilvēku lielā Martinsonu ģimene dzīvo Rīgas apr. Jumpravas pag. *Brūklenājos*. Uz Sibīriju tiek izsūtīti: Alma Martinsone, Minna Martinsone (1875-1944), Vita Martinsone (1934-1944), Zaiga Martinsone (1935, dzīvo Rudzātu pag. Dzirkaļos) un Jānis Martinsons (1939, dzīvo Rīgā). Sibīrijā bada nāvē nomirst 3 ģimenes locekļi. Latvijā atgriežas (1946) meita Zaiga un dēls Jānis. Zaiga iegūst medmāsas izglītību un tiek nosūtīta darbā uz Rudzātu pag., kur viņa iepazīstas ar Artūru Brūveru (1927-1994), apprecas un dzīvo savā ģimenē, bērnu un mazbērnu aprūpēta. Zaigas tēvs Arvīds Martinsons (18??-1984) notiesāts (15.08.1950) uz 25+5, atbrīvots (1956) kā nepatiesi notiesāts. M, apb. Valdemārpils p. k.

[43] LVA, Kr.lieta nr. 16478.
[44] LVA, Kr.lieta nr. 21128.

Vācu okupācija (1941-1944)

SA līdzi aizbēgušie padomju aktīvisti. SA bēgot, līdzi aizbēg vairāki pagasta pad. varas aktīvisti: Konstantīns Bernāns Antona d. (1919, no Preiļu pag.), Pēteris Brūvers (1918-1988), Pēteris Kassalietis (1921-1942), Kirjans Kuzmins (1884-19??), Izidors Lietavnieks (1914-1992, no Līvānu pag.), Visvaldis Lūsis (1921-1944), Maksims Paukovs (1911-1949), Antons Pundurs (1919-1998), Iļja Solovjovs (1916) un Jānis Stūpāns (1920-1993). Pēc otrreizējās pad. okupācijas Latvijā neatgriežas tikai Pēteris Kassalietis. Visi pārējie atgriežas Latvijā un aktīvi turpina piedalīties dažādās represīvo orgānu rīkotās akcijās u.c.

VA ienākšana Rudzātos. Kaut arī vācieši skaitās latviešu tautas lielākie ienaidnieki, tomēr pēc padomju 1941. gada zvērībām viņus sagaida kā atbrīvotājus no krievu jūga. Taču okupanti ir un paliek okupanti. Un arī šie okupācijas gadi pag. iedzīvotājiem nav viegli.

Pirmie vācieši Rudzātu pag. teritorijā ienāk 28.06.1941 vakarā. Viņu motorizētās vienības brauc no Roženovas puses gar Rudzātu pag. centru, tam garām uz Steķiem, tālāk uz Atašieni un garām Rudzātiem uz Razrivku, pēc tam uz Gaļāniem, Viļāniem.

Pirmās vienības ir labi apgādātas ar pārtiku, tās 3 dienas no iedzīvotājiem neko neņem. Vienīgi no Rozenšteina aptiekas vācieši pievāc medikamentus. Maskēšanās nolūkā (pie jaunbūvētās skolas ēkas) vācieši nocērt nesen iestādītās liepiņas, ļoti žēl. Sekojošo karaspēka vienību karavīri latviešu zemniekiem prasa sviestu, olas un speķi (*Butter, Eier, Speck*).

Pagasta pašvaldības darbības atjaunošana. Pēc vācu ienākšanas jūlijā pagastnamā sanāk pag. iedzīvotāji un atjauno pag. pašvaldības darbību. Par pag. vecāko ievēl Pēteri Kurčinu (1908-1993), kurš ir pag. pašaizsardzības grupas (PPG) vad-js.

Pašaizsardzības grupas darbība. Grupā uzaicina pag. pilsoņus - bij. aizsargus, kā arī pārejos brīvprātīgos. Šīs grupas dalībnieki organizē pag. apsardzes darbu kārtības uzturēšanai, administrācijas ēku un tiltu sargāšanu, dežūras uz ceļiem u.c. Viņi piedalās arī pad. aktīvistu arestos, to apsargāšanā.

Padomju aktīvistu aresti. Pagastā arestē 74 PA (skat. tab. ***Vācu okupācijas laikā cietušie Rudzātu pag. iedzīvotāji***). Arestētos tur Rudzātu p-sk. ēkas pagrabā un klasēs. Tur viņus pratina uzaicināts policijas darbinieks no Varakļāniem (Rubenis). Pratināšanā piedalās arī vietējie PPG pārstāvji. Pilsoņus arestā notur 1-14 dienas. Pēc tam viņus atbrīvo - ar noteikumu reizi mēnesi ierasties policijas iecirknī uz pārbaudi. Jāteic, ka viens otrs no arestētajiem tiek pamatīgi pērts un 4 no viņiem - Jāzeps Dalinskis, Jānis Kivlenieks, Oskars Linde un Jenafa Solovjova - tiek nosūtīti uz Preiļu policijas iecirkni un tālāk uz Daugavpils cietumu. Pēc 3 mēnešiem visi tiek no aresta atbrīvoti, bet paliek policijas uzraudzībā.

A.Brūvers (1940)

Pēc II pasaules kara daudzi no PPG dalībniekiem tiek notiesāti uz ilgstošiem gadiem Krievijas LDN, kur daudzi aiziet bojā.

Vācu okupācijas gados tieši Rudzātu pag. teritorijā PPG biedri nenošauj nevienu pag. iedzīvotāju.

No rudzātniekiem Līvānos[1] 1941. gadā tiek nošauts G.Goldovs (1913-1941) un K.Volkovs (1913-1941), Atašienas pagastā F.Stoļerovs (1910-194?), Rīgā - Antons Brūvers (1918-1941) no Brūveru c., nošauts Rīgas Centrālcietumā.

Vairāki PPG dalībnieki iesaistās policijas palīgdienestā - "C" grupā. Diemžēl grupas dalībnieku saraksti par Daugavpils apriņķi arhīvu fondos nav atrodami.

Ebreju aizturēšana. Vācu okupācijas gados Rudzātu pag. teritorijā tiek aizturēti vairāki ebreju tautības pilsoņi (tie gan nav vietējie iedzīvotāji, jo vienīgā pagastā dzīvojošā ebreju ģimene[2] jau 1941. gadā pārceļas no Rudzātiem uz Varakļāniem, par tās likteni nekas nav zināms). Tā, piem., 1942.

---

[1] LVA, P-132-26-11, 241. lpp.

[2] Privātveikala īpašnieks Iciks Heseds (1903-19??, dz. Varakļānos), Morduks Heseds (1854-19??, dz. Varakļānos), Haja Heseds (1897-19??, dz. Preiļos) un Iciks Heseds (dz. Varakļānos).

gadā Rudzātu pag. Steķu c. A.Eglīša (1865-1947) saimniecības (*Silmalas*) pirtiņā arestētas Soņa Burina un Doda Nešlos (no Līvāniem)[3], Zapoļjē aizturēts Kapīlovs (dažādu mantu uzpircējs no Preiļiem), Kivlenieku c. - Līvānu pilsētas pulksteņu veikala tirgotājs (īpašnieks), kuru naktī uz Rudzātu-Roženovas ceļa Kivlenieku c. teritorijā satiek A.Piļups (1918-1961, no Zalāniem). Tirgotājs Piļupam iedod 2 pulksteņus - lai tikai viņu nenodod policijai. Bet Piļups tomēr to aiztur un nodod Rudzātu policijas iecirknī. Tur aizturētais izstāsta, kā viņš Piļupam iedevis pulksteņus. Policija Piļupam pulksteņus atņem, piedevām par piesavināšanos tas saņem rājienu. Visi aizturētie ebreji tiek nodoti Līvānu pilsētas policijai, viņu tālākais liktenis nav zināms.

"Klaušu" darbs. Vācu okupācijas laikā pag. iedzīvotāji tiek sūtīti piespiedu darbā: rakt aizsardzības tranšejas pag. teritorijā (1942-1944), gatavot kūdru (1944) un būvēt Daugavpils nocietinājumus (1944).

Darbs Vācijā. Daudzus iedzīvotājus - pārsvarā krievu un poļu tautības jauniešus - nosūta darbā uz Vāciju (27.05.1942). No Latvijas tiek nosūtīti 279615 pilsoņi, t.sk. no Daugavpils apr. - 4926 un no Rudzātu pag. - 90[4] (skat. tab. ***Vācu okupācijas laikā cietušie Rudzātu pag. iedzīvotāji***).

Vācu okupācijas laikā cietušie Rudzātu pag. iedzīvotāji[5]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	A[6]	VD[7]	Piezīmes
1.	Antonova Jefiņja	1918	*Strausi*	4		Nav ziņu
2.	Bels Vladislavs	1905-1945	Čirvonieki	3		R, N, apb. Steķu KK
3.	Bogdānova Zinovjeva	1903-1945	Soltupe	3		R, N
4.	Bogdānovs Onufrijs	1888-19??	"	3		Nav ziņu
5.	Bogdanovs Zenovjevs	1922-1944	"	3		Kritis frontē (VA)
6.	Bogdane Melānija	1923	Mālakalns		+	Nav ziņu
7.	Bogdans Vavila	1889-19??	"	1		Nav ziņu
8.	Briņķis Jānis	1896-1963	*Vanagi*	1		M, apb. Steķu PK
9.	Brūvere Olga	1923	Brūveri	10		NPA
10.	Brūvers Ādams	1897-1971	Dzirkaļi	4		R; M, apb. Rudzātu k.
11.	Brūvers Antons	1918-1941	Brūveri			R; N (Rīgas Centrālcietumā)
12.	Brūvers Antons	1926	"	7		SA, R; dzīvo Rīgā
13.	Brūvers Donāts	1920-1947	"	10		VA, NP; kritis
14.	Brūvers Jānis	1921-1945	"	7		VA, SA, NP, N (mīklaini)
15.	Brūvers Staņislavs	1882-1960	"	7		M, apb. Eleonorviles k.
16.	Brūvers Vladislavs	1926	"	10		SA; dzīvo Rīgā
17.	Budencova Helēna	1926	Vecie Šauri		+	M, apb. Valkā
18.	Budencova Proskovja	1920	"		+	Nav ziņu
19.	Budencovs Jānis	1927-1983	"		+	NPA, T, LDN; M, apb. Skrīveros (Aizkraukles raj.)
20.	Bulmeistere Marta	1921-1974	Kivlenieki	8		M, apb. Kivlenieku k.
21.	Bulmeisters Pēteris	1898-1974	"	8		M, apb. Kivlenieku k.
22.	Cvetkova Irina	1922	*Lāčplēši*		+	Dzīvo Līvānos
23.	Cvetkova Poļina	1927	Mālakalns		+	Nav ziņu
24.	Černobrovs Vasilijs	1906-19??	*Gurķīši*	12		MI; M, apb. Steķu VK
25.	Dalinskis Andrejs	1895-1970	Kurčini	3		R; M, apb. Kapenieku k.
26.	Dalinskis Jāzeps	1883-1945	"	14		R, PBV (10.09, it kā N)
27.	Devjatņikovs Artemijs	1923	*Zvirgzdiņi*		+	Nav ziņu
28.	Devjatņikovs Fjodors		*Azarstarpas*		+	Nav ziņu
29.	Fiļīpova Darja		Mālakalns		+	Nav ziņu
30.	Fiļīpova Feodosija	1893-19??	"		+	Nav ziņu
31.	Fiļīpova Klaudija		"		+	Nav ziņu
32.	Fiļīpovs Josifs	1909	"		+	Nav ziņu
33.	Formakovs Fedots	1907-1954	*Zivtiņas*		+	R; trūkst ziņu
34.	Goldova Agrofiņja	1922	Brīsla	8		Nav ziņu
35.	Goldova Aleksandra	1904-19??	"	7		Nav ziņu
36.	Goldova Jefrosiņja	1921	"	5		Nav ziņu
37.	Goldova Pelageja	1921	"	14		Nav ziņu
38.	Goldovs Akentijs	1901-19??	"	1	+	R; M, apb. Steķu VK

[3] LVA, P-132-27-23, 13.-14. lpp.
[4] LVVA, 1308-12-12994-12997, 1. lpp.; 15-3333, 3334, 1. lpp.; F-505/R-12, 26-11, 1. lpp.
[5] LVVA, F-P-132-27-53, 13.-15. lpp.; 1308-15-3333, 3334; LVA, Kr.lieta nr. 692 (185. lpp.), 964 (22.-25. lpp.), 3786 (55., 74., 77. lpp.), 6902 (3., 92., 106., 164. lpp.), 37844 (84. lpp.), 15407 (35., 213. lpp.).
[6] A - arestēts 07.1941 un ... dienas turēts un pratināts Rudzātu p-sk. telpās.
[7] VD - nosūtīts (27.05.1942) verga darbā uz Vāciju.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	A[6]	VD[7]	Piezīmes
39.	Goldovs Gurijs	1913-1941	Brīsla	1		R, N (Līvānos)
40.	Goldovs Ivans	1917	"		+	R; trūkst ziņu
41.	Goldovs Paramons	1905-1975	"	7	+	R; M, apb. Steķu VK
42.	Golubovs Savelijs	1925-1996	*Standziņas*		+	R (Cēsu apr. NKVD darbinieks); M, apb. Steķu VK
43.	Gusevs Autonoms	1927-1945	*Stangas*		+	R, N; apb. Steķu VK
44.	Gusevs Fjodors	1915-1991	"		+	Nav ziņu
45.	Ivbulis Jānis	1908-1942	Eriņbirze			M (VKN)
46.	Kitovs Ivans	1926-1981	Brīsla		+	M, apb. Steķu VK
47.	Kivlenieks Jānis	1920-1981	Kivlenieki	14		R; M, apb. Kivlenieku k.
48.	Kivlenieks Ludvigs	1885-1959	"	8		M, apb. Kivlenieku k.
49.	Klementjeva Kapituļina	1902-19??	*Mālaines*		+	M, apb. Steķu VK
50.	Klementjevs Filips	1892-1984	"	7	+	R; M, apb. Steķu VK
51.	Kolosova Jefiņja	1888-19??	Mālakalns	2		Nav ziņu
52.	Kuzmins Leontijs	1928	*Balvas*		+	R; trūkst ziņu
53.	Lāstočkina Klaudija	1918	Mālakalns		+	Nav ziņu
54.	Lāstočkins Jakims	19??-2001	"		+	R; trūkst ziņu
55.	Linde Anna	1896-19??	*Austriņi*	4		Nav ziņu
56.	Linde Oskars	1914-1943	"	5		Kritis frontē (VA)
57.	Molčānova Anna	1925	*Burtnieki*		+	Nav ziņu
58.	Molčānovs Andrejs	1923-1944	"		+	Kritis frontē (SA)
59.	Molčānovs Aņisims	1926-1945	"		+	Kritis frontē (SA)
60.	Pastare Helēna	1908-19??	Pelēčāre	5		Nav ziņu
61.	Pastars Jūlijs	1889-1945	"	8		R, PBV
62.	Paukova Anna	1907-1975	*Mežmala*		+	M, apb. Steķu VK
63.	Paukova Tatjana	1903-1989	"		+	M, apb. Steķu VK
64.	Paukovs Ābrams	1904-1943	*Plūdoņi*		+	M, apb. Steķu VK
65.	Paukovs Grigorijs	1902-1945	*Mežmala*	8	+	R; N, apb. Steķu VK
66.	Paukovs Jefrems	1926-194?	"		+	VA, F, M (Komi apg. LDN)
67.	Paukovs Maksims	1911-1949	Mālakalns	8		SA, R; nošāvies, apb. Steķu VK
68.	Paukovs Marks	1903-1945	*Mežmala*	8	+	R; N, apb. Steķu VK
69.	Paukovs Timofejs	1925-1989	*Vēsturnieki*		+	R; M, apb. Steķu VK
70.	Petrova Anfisa	1925	Mālakalns		+	Nav ziņu
71.	Petrovs Klementijs	1919-19??	"		+	R; trūkst ziņu
72.	Petrovs Pimans	1923-1991	Eleonorvile		+	VA, SA invalīds; M, apb. Jaunciema k. (Rīgas raj.)
73.	Petskojs Mihails	1921-1992	"		+	SA; M, apb. Ulbrokas k. (Rīgas raj.)
74.	Petskojs Pāvels	1922-194?	"		+	PBV (SA)
75.	Petskojs Pēteris	1925-1991	"		+	SA, R; M, apb. Ulbrokas k. (Rīgas raj.)
76.	Pogužeļska Aleksandra	1921	*Eglaine*		+	Nav ziņu
77.	Pogužeļskis Jānis		"		+	R; trūkst ziņu
78.	Pogužeļskis Jāzeps	1925	"		+	R; trūkst ziņu
79.	Poļiektovs Ivans	1912	*Ratnieki*		+	R; M, apb. Steķu VK
80.	Pundurs Kazimirs	1895-1946	Kivlenieki	10		R; N
81.	Rodionova Varvara	1922	Brīsla		+	Nav ziņu
82.	Rodionova Zinovjeva	1924-1995	"		+	M, apb. Steķu VK
83.	Rodionovs Fjodors	1926-2001	"		+	R; M
84.	Rodionovs Mefodijs	1895-1973	"		+	R; M, apb. Steķu VK
85.	Seikstulis Aloizs	1916-1998	Piļupsala	4		VA, F; M, apb. Kivlenieku k.
86.	Semjonova Ksenija	1926	*Pumpuri*		+	Nav ziņu
87.	Semjonovs Grigorijs	1925	"		+	R; trūkst ziņu
88.	Semjonovs Jānis	1928-194?	"		+	Nomaina māsu VD Vācijā un PBV
89.	Sidorova Lukerija	1923	*Degļusala*		+	Nav ziņu
90.	Sidorovs Arhips	1920	"	1	+	VA; trūkst ziņu
91.	Sidorovs Ivans	1918	"	1	+	VA; trūkst ziņu
92.	Sidorovs Ņikita	1926-19??	"		+	Nav ziņu
93.	Solovjova Fatiņja	1923	"	6		Nav ziņu
94.	Solovjova Jenafa	1921-1999?	"	14		R; M
95.	Solovjova Jevdokija	1902-19??	"	7		Nav ziņu
96.	Solovjovs Antonijs	1904-19??	*Augstumi*	8	+	R; trūkst ziņu
97.	Solovjovs Jevmenijs	1881-19??	Brīsla	14		Nav ziņu
98.	Solovjovs Jevtemijs	1894-19??	"	7	+	R; trūkst ziņu
99.	Solovjovs Pēteris	1924	"	8	+	R; dzīvo Līvānos
100.	Stoļerova Marfa	1905-1948	*Žubēni*		+	M, apb. Steķu VK
101.	Stoļerova Proskovja	1900-1961	*Ezermala*		+	M, apb. Steķu VK
102.	Stoļerovs Foma	1910-194?				R; N (Atašienas pag.)
103.	Stoļerovs Ivans	1902-1984	*Gaitnieki*	8	+	R; trūkst ziņu
104.	Stoļerovs Jakovs	1912-1993	*Bitenieki*		+	R; M, apb. Steķu VK
105.	Stoļerovs Larions	1892-19??	Mālakalns		+	Nav ziņu
106.	Stoļerovas Sovestjans	1897-1962	"		+	M, apb. Steķu VK

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	A[6]	VD[7]	Piezīmes
107.	Stoļerovs Stepans	1926-1944	*Bitenieki*		+	Kritis frontē (SA)
108.	Stoļerovs Varfolomejs	1903-1964	Mālakalns	8		R; M, apb. Steķu VK
109.	Stūpāns Jānis	1920-1993	Kivlenieki	7		R; trūkst ziņu
110.	Stūpāns Jānis Onufrija d.	1892-1968	Piļupsala	8		Nav ziņu
111.	Stūpāns Pēteris	1920-19??	"	4		VA, F; M
112.	Šilingovs Gilārijs	1909-1964	*Rācenāji*	14	+	R; trūkst ziņu
113.	Tumānovs Georgijs	1922	Mālakalns		+	Nav ziņu
114.	Tumānovs Mitrofans	1925	"		+	Nav ziņu
115.	Vaivods Antons	1899-1976	Caunes	6		R; trūkst ziņu
116.	Vaivods Donāts	1906-19??	"	8		R; trūkst ziņu
117.	Varlāmova Jenafa	1913	Mālakalns		+	Nav ziņu
118.	Varlāmovs Filats	1926-19??	"		+	M, apb. Steķu VK
119.	Vasilija Marija	1917	*Zeltkalni*		+	Nav ziņu
120.	Vasilijs Agurjans	1897-19??	"	7	+	R; M, apb. Steķu VK
121.	Vasilijs Andrejs	1927-1950	"		+	R; trūkst ziņu
122.	Vasilijs Sovestjans	1910-1960	"		+	R; M
123.	Volkova Marija	1917	Medņevka	7	+	Nav ziņu
124.	Volkova Pelageja	1914	*Augstumi*		+	Nav ziņu
125.	Volkova Pelageja	1915	Medņevka		+	Nav ziņu
126.	Volkovs Ivans	1901-1962	*Vecumi*	7	+	R; trūkst ziņu
127.	Volkovs Kornēlijs	1913-1944	Brīsla			R; N (Rīgas Centrālcietumā)
128.	Volkovs Ņikita	1912	*Augstumi*	7	+	R; trūkst ziņu
129.	Volkovs Pāvels	1922-1999	*Lidoņi*	7	+	R, T; M, apb. Steķu VK
130.	Volkovs Pimans	1922	Mālakalns			Nav ziņu
131.	Volkovs Prokopijs	1914-1999	Medņevka	7	+	M, apb. Steķu VK
132.	Volkovs Safrons	1882-1968	*Salmiņi*	7		R; M, apb. Steķu VK
133.	Volkovs Sovestjans	1892-1981	Medņevka	10	+	R; M, apb. Steķu VK
134.	Volkovs Vasilijs	1926-1999	*Lidoņi*		+	R; trūkst ziņu
135.	Volkovs Zosims	1887-1945	"	10		R, N, apb. Steķu KK
136.	Voļska Emīlija	1923	*Medņi*	5		Nav ziņu
137.	Voļska Emma	1922	"	5		Nav ziņu
138.	Voļskis Eduards	1928	"	5		Nav ziņu
139.	Zeiliņš Onufrijs	1896-1956	Medņevka	8		R; M, apb. Steķu KK
140.	Zujeva Agrofiņja	1914	Mālakalns		+	Nav ziņu
141.	Zujeva Jevdokija	1913	"		+	Nav ziņu
142.	Zujeva Poļina	1920	"		+	Nav ziņu
143.	Zujevs Protasijs	1904-19??	"		+	Nav ziņu

Par dzīvi un darbu Vācijā no nosūtītajiem rudzātniekiem ir dažādas atsauksmes, pārsvarā tomēr nekādu lielu sūdzību nav. Tā, piem., Timofejs Paukovs (1925-1989) stāsta[8]: "Sākumā bija grūtības ar vācu valodas nezināšanu, bet ar laiku to apguvu. Kaut bija karš, produktus kas bija paredzēti uz pārtikas kartiņām, vienmēr saņēmām laicīgi. Kaut cik varējām nopelnīt naudu, un mums bija iespējams nopirkt dažādas mantas un sūtīt tās uz mājām. Kuriozs bija tas, ka pasta pakās nedrīkstēja sūtīt apavu pāri (tikai vienu kurpi)".

Emīlija Apine-Skrebele (1920) no Brīslas c. stāsta[9]: "Krievietes no Vācijas brauca mājās, apģērbušās kā īstas jaunkundzes. Tad mums, lauku meitenēm, bija grūtības sagādāt labus, skaistus apģērbus".

No visiem darbā uz Vāciju nosūtītajiem neatgriežas tikai Jānis Semjonovs (1928).

Salīdzinājumā ar uz Sibīriju izsūtītajiem, šie, Vācijā "vergu darbu" strādājošie, atrodas daudz priviliģētākā stāvoklī, jo pēc nostrādātā gada brauc mājās atvaļinājumā (un tas notiek kara laikā!). Pie tam viņiem ir iespējas mainīties (viņu vietā var labprātīgi braukt kāds cits). Ir arī tādi gadījumi, kad daži no viņiem atbrauc atvaļinājumā un vairs Vācijā neatgriežas. Tos gan tad arestē (kā, piem., Paukovu ģimenes) un nosūta uz koncentrācijas nometni - uz Salaspili, vēlāk uz Vāciju, uz bij. nozīmēto darba vietu.

Ir arī tādi gadījumi, ka darba devēji - vācu saimnieki, lai panāktu darba izstrādes kāpinājumu, dažus strādniekus izkalpina, pat pielietojot fizisku iespaidošanu. Par to, piem., pēc kara PSRS varas iestādēm savās liecībās stāsta vairāki rudzātnieki (A.Petrova, L.Sidorova, L.Stoļerovs, Ivans, Pelageja, Pimans un Sovestjans Volkovi un māsas Zujevas).

---

[8] T.Paukova atmiņas (pierakstīts 1947).

[9] E.Apines vēstules (26.08.1995) fragments.

Daži no Vācijas atbraukušie slēpjas, līdz sagaida SA ienākšanu, piem., brāļi Molčānovi un Petskoji. Viņus pēc 3 dienām iesauc SA un nosūta uz fronti, kur viņi krīt (cīņās pie Aiviekstes un Madonas).

Rudzātnieki - VA brīvprātīgie. No Rudzātu pag. pilsoņiem 1942. gadā kā brīvprātīgie VA piesakās 40 vīrieši (skat. tab. ***Rudzātnieki - VA karavīri (1942-1944)***). Vairākums no viņiem krīt frontē[10]. Pirmie brīvprātīgie no pagasta piesakās (01.1942) gan VA, gan arī policijas darbā. Pārsvarā piesakās tie, kuriem ir naids pret komunistisko iekārtu - tādēļ, ka ir arestēti viņu tuvinieki, radinieki. Kā pirmie brīvprātīgie minami Antons Šaraks, Antons un Jānis Erti, Jāzeps Bogdans, Jānis Babris, Jānis, Oskars un Pēteris Aizpurvieši u.c.

Jānis Babris, A.Šaraks un P.Aizpurvietis (1943)

Jāpiezīmē, ka brīvprātīgo karavīru ģimenēm valsts nodevas tiek samazinātas par 50 %[11]. Ir arī tādi (no mazturīgām ģimenēm), kuri nevēlas iet strādāt par kalpiem pie lielsaimniekiem (Zemgalē un Vidzemē), piem., Jāzeps Bogdans, Jāzeps Bogdānovs un daži citi. Viņi kā brīvprātīgie aiziet karot, domādami, ka tā būs viegla pastaiga. Daudziem tas maksā ļoti dārgi: karavīra dzīves grūtības un pārdzīvojumi frontē, bads un drausmīgie apstākļi Krievijas LDN, dzīvības zaudēšana.

Mobilizācija VA. Ja sākumā vācieši savās armijas vienībās izmanto latviešu brīvprātīgos, tad vēlāk, kad sākas neveiksmes frontē, ar katru gadu arvien vairāk latviešu iesauc obligātajā dienestā armijā un policijas vienībās.

Mobilizētie VA (no kr.): J.Bojārs (1907-194?), J.Džārdāns (1922-1944), E.Kassalietis (1916-1980), brāļi Antons (1924-1964) un Pēteris (1923-1989) Kurčini, P.Vaivods (1924)

Kad vāciešiem frontē sāk pietrūkt karavīru, viņu pārvalde veic dažādus pasākumus, lai varētu armijā iesaistīt vairāk nevācu izcelsmes karavīru. Piem., latviešu zemniekiem sāk atdot pad. varas nacionalizēto zemi. Rudzātu pag. 1943. gadā savu zemi atpakaļ saņem vairāki bij. īpašnieki (J.Lapsa, V.Briedis, D.Turkopuls u.c.).

27.12.1943 vācu virspavēlniecība izveido Latviešu brīvprātīgo leģionu *Waffen-SS Legion Letland*[12]. Tajā ieskaita tos 32,000 latviešu karavīru, kuri jau karo dažādu VA vienību sastāvā.

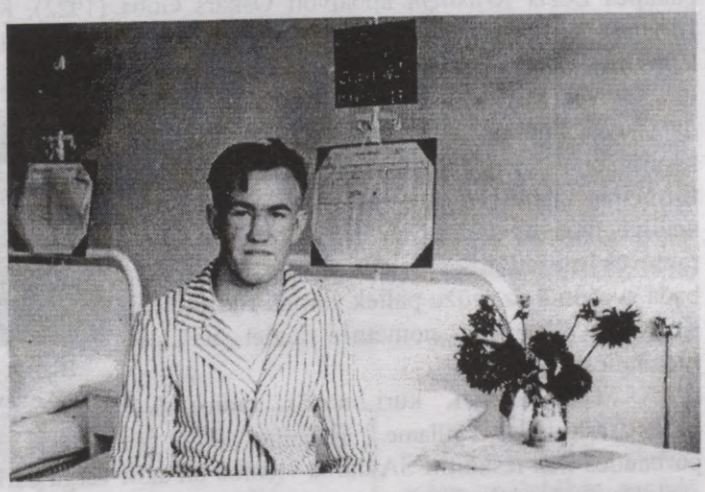

J.Gadrivietis (1922) VA hospitālī (1943)

[10] LVVA, P-812-1-7, 1. lpp.
[11] LVVA, P-812-1-7, 196. lpp.
[12] LVVA, P-812-1-16, 1. lpp.

J.Ūbelis (1908-1992), D.Zeps (1905-1988, foto 1955 Vorkutā)

Uz Latvijas SS Ģenerālinspekcijas pavēli[13] Rudzātu pag. un citu Daugavpils apr. pagastu pilsoņiem - vīriešiem (dzimušiem 1918, 1922, 1923, 1924) jāierodas uz iesaukšanas pārbaudi leģionā (10.11.1943, 30.12.1943) Daugavpilī, Kr.Valdemāra ielā nr. 36, plkst. 8^{00}. Jāpiebilst, ka tā nav pēdējā iesaukšana. Totāla iesaukšana notiek 02. un 03.1944, arī vēlāk.

Pēc Ģenerālinspekcijas datiem, uz 1.07.1944 leģionā ir 31446 cilvēki. Pavisam VA iesaukti 146610 vīri - apm. 8% Latvijas iedzīvotāju. No 01.07.1944 līdz kapitulācijai bez vēsts pazuduši un krituši ir apm. 50-60 tūkst. (ziņas ir aptuvenas)[14].

No iesaukuma tiek atbrīvoti vīrieši, kuri ir vienīgie vīrieši savās saimniecībās, jo vāciešiem ir vajadzība pārtika armijas apgādei, kā arī vecākā gadagājuma vīrieši un dienestam nederīgie. Ienākot SA, mobilizē visus vīriešus, kuri netika iesaukti VA.

Pavisam vācu okupācijas gados no Rudzātu pag. teritorijā dzimušajiem VA dažādās vienībās iesaukti 380 pag. vīrieši (skat. tab. ***Rudzātnieki - VA karavīri (1942-1944)***). No vācu pusē karojošiem frontē ir krituši 40, bez vēsts pazuduši 18.

Augusts Pastars (1943)

No lb.: Pēteris Eglītis un Antons Cakuls (iesaukts SA, kara invalīds) (1943)

Apbalvotie VA. Par dienestu VA un piedalīšanos karā pret SA daudzi rudzātnieki ir apbalvoti ar nacistiskās Vācijas medaļām, *Dzelzs Krustiem* un citiem karavīru apbalvojumiem, piem., Antons Šaraks apbalvots ar 2 *Ievainojuma nozīmēm*, 2 *Trieciena nozīmēm*, 2 *Tuvcīņas nozīmēm*, II pakāpes un I pakāpes *Dzelzs Krustiem*. Ar *Dzelzs Krustiem* apbalvoti vairāk kā 8 rudzātnieki, piem., Pēteris Eglītis (1923-1944, brīvprātīgais, kritis frontē), Augusts Pastars (1922-1944, kritis pie Rīgas) un Aloizs Daskevičs (1920-194?, brīvprātīgais, gājis bojā F Krievijā, bij. Grūzijas PSR) ir II pakāpes *Dzelzs Krusta* kavalieri (skat. tab. ***Rudzātnieki - VA karavīri (1942-1944)***). Par izlūkošanu SA aizmugurē ar II pakāpes *Dzelzs Krustu* apbalvots (1944) Staņislavs Indāns (1922-1966, 2,5 gadus atrodas F Krievijā, *Noriļskas* LDN, tad atgriežas mājās, pēc pusgada tiek apcietināts vēlreiz un notiesāts uz 25+5, Latvijā atgriezās tikai pēc 1960). Vēl ar II pakāpes *Dzels Krustiem* apbalvoti Oskars Goba (1922), Kārlis Paeglis (1922-1943) un Jāzeps Utnāns (1907-194?), bet diemžēl par viņiem tuvāku ziņu trūkst. Jāpiebilst, ka par latviešu - VA karavīru dažādiem apbalvojumiem ziņas vispār ir trūcīgas.

Bij. VA karavīri, gājuši bojā Krievijas F (no kr.): A.Daskevičs (1920-194?), P.Elsts (1921-1945) un J.Pintāns (1919-194?)

VA karavīru likteņi pēc kara. Lielākā daļa rudzātnieku vācu pusē karo līdz VA kapitulācijai. Pēc tam viņi nonāk Krievijas filtrācijas nometnēs, kur tos (līdz 2 gadiem) tur necilvēcīgos apstākļos un dzen verga darbā - raktuvēs, meža darbos un citur. No pārslodzes un bada svešumā uz mūžu paliek vairāki rudzātnieki. Krievijas filtrācijas nometnēs aiziet bojā 16 rudzātnieki.

Tie karavīri, kuri nonāk radioaktīvās rūdas raktuvēs (Sillame, Igaunijas Z), pēc pārbaudes tiek ieskaitīti SA darba vienībā un dzīti verga darbā raktuvēs. Tie, kuri izgājuši šo elli, atlikušo mūža daļu (pēc atbrīvošanas) slimo, un viņu mūža vakars pienāk pārāk ātri. Šie cilvēki visus komunistu okupācijas gadus tiek uzskatīti par otrās šķiras cilvēkiem, jo ir karojuši

---

[13] Laikraksts *Daugavas Vēstnesis*, nr. 256 (3.11.1943) un nr. 301 (25.12.1943).
[14] *Latvju enciklopēdija*, Zviedrija, Stokholma, *Trīs zvaigznes*, 1952, 1318. lpp.

"nepareizajā pusē". Lielākā daļa no viņiem ir spiesta pamest dzimtās mājas un apmesties uz dzīvi citos Latvijas novados, kā arī citās bij. PSRS republikās. 2000. gadā pagastā dzīvo tikai 6 bij. VA karavīri.

Ir arī tādi gadījumi, kad latviešu leģionāri krīt SA gūstā, kur tie tiek pārģērbti SA formā un ieskaitīti armijas vienībā - tā, piem., ir noticis ar rudzātnieku Ignatu Vilkaušu, kurš pie Dancigas krīt krievu gūstā. Viņu ieskaita SA vienībā, kurā jau ir mobilizēts Vilkauša radinieks - rudzātnieks Vladislavs Brūvers. Tā kara ceļos satiekas radinieki (šo atgadījumu 11.10.1999 autoram atstāsta skolasbiedrs Vl.Brūvers).

Pēdējās kara dienās Vācijā sarkanarmieši saņem gūstā latviešu leģionāru Staņislavu Vilcānu un to nošauj.

Jānis Brūvers (1921-1945, apb. Eleonorviles k.) ir mobilizēts VA. Atrodoties frontē pie Sanktpēterburgas, viņš dezertē un pārbēg pie SA. Tur viņš pastāsta, ka viņa brālis, atkāpjoties SA, aizgājis tiem līdzi. Tas tiek pārbaudīts un tiešām apstiprinās, un viņu ieskaita SA vienībā. Ienākot Latvijā, Brūvers dezertē arī no SA un aiziet mežā. Skaitīdamies kā mežabrālis, viņš kritis mīklainos apstākļos - it kā NP nošauts - uz aizdomu pamata, ka brālis Pēteris Brūvers bijis Rudzātu pag. izpildk. pr-js (1940-1941).

Antons Kļavinskis (1938)

Dezertēšana no VA. Zināmi arī vairāki dezertēšanas gadījumi no VA, īpaši 1944 pavasarī. Vēlākajos gados šie cilvēki kļūst par galvenajiem NP kustības dalībniekiem. Cīņās ar IZN un NKVD karaspēka vienībām ir krituši 10 bij. leģionāri - NP. Daudzi karavīri, kuri bija karojuši Krievijas frontē un redzējuši Padomju Savienības iedzīvotāju "saulaino" dzīvi (kā, piem., Broņislavs Cakuls, kurš bija izgājis cauri Volhovas purviem), saka: "*Es gan otrreiz Krieviju negribu redzēt, labāk palikt savā dzimtajā zemē*". Viņš tiešām paliek dzimtajā zemē, diemžēl viņa atdusas vieta nav zināma, jo viņu pie Aizpuriešu c. Gaļānu pag. no slēpņa nošauj čekisti.

Daži cilvēki par dezertēšanu no VA tiek notverti un nosūtīti uz koncentrācijas nometnēm Vācijā, kur arī aiziet bojā, piem., Antons Kļavinskis (1917-194?) un Jānis Utāns (1922-194?). Jāatzīmē, ka vācu koncentrācijas nometnē bojā aiziet vēl viens rudzātnieks - Jānis Ivbulis (1908-1942, no *Eriņbirzes*).

Nodevas. 1942. gadā pagastā sējumu platības aizņem attiecīgi:

	Kartupeļi, ha	Lini, ha	Cukurbietes, ha
Pagastā	333,09	799,91	0,5
Apriņķī	12441,15	8237,35	549,87
%	3,52	10,3	-

Interesanti tas, ka LR gados pag. zemnieku galvenais ienākums ir no linkopības. Vācu okupācijas laikā samaksa par linu produkciju ir niecīga, tāpēc zemnieki necenšas linus pārdot. [Autors atceras, ka 1943. gada vasarā no Daugavpils tiek atsūtīti 2 vācieši (kuri savā starpā neprata sarunāties, jo viens bija no Bavārijas, bet otrs no Prūsijas) - pārbaudīt, vai pagastā netiek slēpti lini. Zinot to, ka pagastā pie atsevišķiem zemniekiem ir daudz produkcijas, autora tēvs - pag. vecākais P.Būmanis vāciešus ved uz tām mājām, kur linu nav jeb ir ļoti maz. Pag. vecākais uzdod Būmaņu c. vecākajam Jānim Kasalim savākt no zemniekiem "kukuli" - speķi, sviestu un olas, par ko vācieši ir ļoti priecīgi, jo viens no viņiem dodas atvaļinājumā uz Berlīni.] Tā pēc kara beigām lielākais linu produkcijas daudzums nonāk pad. okupantu rokās.

Zemniekiem nodevas ir ļoti lielas, tā, piem., uz 10.03.1942 zemnieki valsts sagādē ir nodevuši 21,5 % liellopu no liellopu kopskaita pagastā:

	Liellopi	% no kopskaita	Cūkas	% no kopskaita
Pagastā	508	21,5	89	4
Apriņķī	8112	10,8	3296	5,2

Par nodevu teicamu izpildi piena, gaļas un labības sagādē Daugavpils apriņķī godalgoti (1943) 239 zemnieki (t.sk. 15 Rudzātu, 32 Līvānu, 10 Preiļu un 10 Vārkavas pag.)[15]. Savukārt par nodevu savlaicīgu nepildīšanu (bez attaisnojušiem iemesliem) zemniekus soda. Tā,

[15] Laikraksts *Daugavas Vēstnieks*, 5.09.1943, nr. 207.

piem., 03.-06.1942 pag. zemnieki sodīti par liellopu (1 liellopa) nenodošanu Līvānos un Jēkabpilī (skat. tab. ↓).

Vēl pirms VA atkāpšanās pag. zemnieki ir spiesti pildīt uzliktās nodevas, tā, piem., uz 1.06.1944 tiek nodoti 127,47 % maizes labības, 81,90 % kartupeļu u.c.

Labības nodevu izpilde pagastā (uz 1.06.1944)

	Uzlikts, t	Izpilde, t	Pagastā, %	Apriņķī, %
Maizes labība	171,9	205,657	127,47	77,41
Lopbarības labība	410,4	173,34	42,23	62,78
Mieži	118,7	58,871	49,59	52,32
Zirņi	3,0	1,408	46,93	282,36
Linsēklas	78,1	66,669	65,23	65,23
Kartupeļi	207,7	170,110	81,90	73,81
Siens	110,6	106,854	96,61	75,46
Salmi	89,4	82,359	92,12	91,84

Sodīti par nodevu nepildīšanu[16]

Nr.	Vārds, uzvārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta
1.	Anspoks Antons	1898-1984	Brūveri
2.	Antonovs Akentijs	1868-19??	Čirvonieki
3.	Babris Salimons	18??-19??	*Babrīši*
4.	Barkovskis Aloizs	1892-1948	Cielauka
5.	Beča Konstancija	1903-19??	Patmaļka
6.	Bindars Antons	1905-1945	Medņupurvs
7.	Briņķis Jānis	1889-1960	*Gaigalnīca*
8.	Brūvers Jāzeps	1896-1986	Brūveri
9.	Budencovs Foma	18??-19??	Vecie Šauri
10.	Bulmeistere Kunigunde	1886-19??	Kivlenieki
11.	Dalinskis Andrejs	1895-1970	Kurčini
12.	Eiduks Nikodēms	1906-19??	*Lejaskļavsalas*
13.	Elksnis Jūlijs	1894-19??	Augustova
14.	Elsts Bērtulis	1878-19??	Kurčanka
15.	Elsts Jānis	1914	"
16.	Erts Jāzeps	1890-1969	*Slīčevka*
17.	Erts-Gudļevskis Jāzeps	1899-1980	Alksnieši
18.	Formakovs Fedots	1907-1954	Mālakalns
19.	Groza Pēteris	1895-1972	Līkupe
20.	Ivbulis Pēteris	1878-1970	Alksnieši
21.	Klaužs Jāzeps	1882-19??	*Sarkandruva*
22.	Lauskis Eliass	1888-1982	*Zaķubirze*
23.	Līžbovska Helēna	1894-1979	Rubeņsala
24.	Lukjanskis Kazimirs	1908	*Paegļi*
25.	Lūsis Pēteris	1876-19??	*Zeltkalni*
26.	Mālnieks Gregors	1899-1981	Zabolotje
27.	Olksna Jānis	1921-1987	*Āžkalnieši*
28.	Ozoliņš Jānis	1890-1975	*Apteka*
29.	Ozoliņš Pēteris	1909-1985	*Kalni*
30.	Pastars Sīmanis	1898-1947	Ķēvessala
31.	Rudzāts Jāzeps	1899-1966	Būmaņi
32.	Rudzāts Pēteris	1906-1991	"
33.	Rusiņš Francis	1903-1984	Rusiņi
34.	Šaraks Nikodēms	1911-1985	Kivlenieki
35.	Volkovs Ņikita	1912	Medņevka
36.	Volkovs Zosims	1887-1945	"
37.	Zalāns Aloizs	1865-19??	*Kļavas*
38.	Zalāns Andrejs	1863-1949	*Kasparāni*
39.	Zūsins Jāzeps	1892-1942	*Osinovka*
40.	Žaltkovska Genovefa	1910	*Dāboldruva*

Rīkojums

Lai nodrošinātu pārtiku mana Ģeneralapgabalā pilsētas iedzīvotājiem, darba spēkam uz laukiem, katram lauku iedzīvotājam, kas ir pašapgādnieks, līdz jaunajai ražai drīkst katrā saimniecībā paturēt sekojošos daudzumus:

40 kg maizes labības jeb 35 kg miltu, ieskaitot barības līdzekļus,
35 „ kartupeļu,
1,5 „ pākšaugu,
50 „ auzas uz katra zirga,
1,5 „ barības līdzekļu katrai vistai, ieskaitot katru cāli,
100 „ barības līdzekļu katrai topošai un zīdītājai — cūkai,
100 „ barības līdzekļu katram baroklim un sivēnam svarā pāri 40 kg,
50 „ barības līdzekļu katram sivēnam svarā no 15 — 40 kg.

Griķi pielīdzināmi maizes labībai, putraimi — miltiem.

Katram lauksaimniekam, lauku sētas vaditājam, pēc savas labākas sirdsapziņas, jādod paskaidrojums pēc klātpieliktā formulāra un jāziņo par vēl viņa sētā atrodošiem labības daudzumiem, atsevišķi: rudziem, kviešiem, auzām, miežiem un pārējām labībām, kā arī par pie viņa esošo kartupeļu stāvokli, atskaitot sevis uzturēšanai nepieciešamos daudzumus.

Kas nepatiesas ziņas sniegs, tiks sodīts pēc Austrumu apgabala valsts komisāra rīkojuma Nr. 1, §§ 10 — 12, no 14./10. 1941. g.

Ģeneralkomisārs Rīgā
Dr. Drechsler

Rīgā, 1942. g. 4. jūnijā.

Dr. Dr. v. Borcke

VA postījumi, tai atkāpjoties: dedzināšana, spridzināšana un nošaušana. Atkāpjoties vācieši izveido aizsardzības līniju gar pagasta Z robežu, kura iet gar Steķu sila malu. Lai būtu labāka pārredzamība, vācu žandarmi nodedzina daudzas zemnieku mājas. Pelēčāres pusē kāds zemnieks nošauj 2 dedzinātājus (vācu žandarmus), tā paglābjot savas mājas no nodedzināšanas.

27.07.1944, vāciešiem atkāpjoties, kā arī cīņu laikā pag. teritorijā tiek nodedzinātas 88 dzīvojamās mājas, 318 saimniecības ēkas, motordzirnavas, vējdzirnavas (J.Pastara (1885-1959) ģimenei), pagastnams, bij. Rudzātu muižas pārvaldnieka ēka (policijas iecirknis un pag. kancelejas

[16] LVVA, 5238-3-47, 84., 136., 137., 147. lpp.

darbinieku dzīvokļi), jaunā (tikai 1936 uzbūvētā) Rudzātu sešklasīgā p-sk., Svarinska veikals un pienotavas ēka ar Rudzātu l/s b-bai piederošajām labības un zālāju tīrīšanas mašīnām un to novietne (bij. Rudzātu muižas klēts). Tiek uzspridzināti un nodedzināti tilti.

Māju dedzinātāji un tiltu spridzinātāji 27.07.1944 pie Vilkmugures tilta nošauj Genovefu Grozu (1915-1944).

Kopumā šajā karā Rudzātu pag. nodarītie materiālie zaudējumi sastāda 297,117,887 rbļ. jeb 35,9 % no visiem Daugavpils apr. kara zaudējumiem (813,960,089 rbļ.)[17].

Vāciešiem atkāpjoties, 07.1944 vlasovieši nošauj Būmaņu c. iedzīvotāju Jāni Kasali un arestē Būmaņu c. iedzīvotājus Nikodēmu Eriņu, Antonu Kasali, Dominiku Kassalieti, Antonu Pastaru, Jāzepu Pastaru, Pēteri Rudzātu un Trifanu Devjatņikovu. Arestētos pratina Rudzātu p-sk. pagrabā, pēc tam aizved uz Kurzemi. Laimīgā kārtā pēc kara viņi atgriežas mājās.

Bēgļi no krievu okupācijas. Baidoties no komunistu terora, savas dzimtās mājas pamet un svešumā dodas vairāk kā 40 ģimenes, kuras izklīst Latvijā un visā plašajā pasaulē (ASV, Austrijā, Austrālijā, Kanādā, Vācijā un citur). Daudzi rudzātnieki - bijušie VA karavīri - karam beidzoties, arī neatgriežas Latvijā, bet paliek Vācijā, no kurienes emigrē tālāk (skat. nodaļā ***Emigrācija***).

Notikumu hronika pagastā vācu okupācijas laikā

- 28.06.1941.- ienāk pirmās VA vienības;
- 07.1941- nošaujas VA karavīrs (apb. aiz Rudzātu k. žoga);
- 07.1941 - pagastā izveido pag. pašaizsardzības grupu - ap 30 vīru (no bij. aizsargiem u.c.); vadjs Pēteris Kurčins (1908-1993);
- 7.07.1941- atjaunota Rudzātu pag. pašvaldība; pag. vecākais Pēteris Kurčins (1908-1993);
- 1941 - arestēts Foma Stoļerovs (1910-194?);
- 07.1941- arestēti un pratināti (1-14 dienas Rudzātu p-sk., pēc tam atbrīvoti) 60 iedzīvotāji (skat. tab. ***Vācu okupācijas laikā cietušie Rudzātu pag. iedzīvotāji***);
- 1941- nošauti pad. aktīvisti: Līvānos - G.Goldovs (1913-1941) un K.Volkovs (1913-1941), Rīgā - A.Brūvers (1918-1941);
- 01.1942 - pirmie brīvprātīgie piesakās VA;
- 27.05.1942 - darbā uz Vāciju nosūtīti 83 pag. iedzīvotāji (skat. tab. ***Vācu okupācijas laikā cietušie Rudzātu pag. iedzīvotāji***);
- 1942 - pag. teritorijā aizturēti 4 bēguļojuši ebreji un nodoti Līvānu policijas iecirknī;
- 4.12.1942- par sekmīgu linu audzēšanu godalgoti vairāki pag. zemnieki;
- 3.09.1943.- par sekmīgu nodevu pildīšanu godalgoti 15 pag. lauksaimnieki;
- 1943 - izveidota Rudzātu tautas palīdzības nodaļa, kuras darbinieki vāc siltos apģērbus un citas mantas VA karavīriem;
- 1943 - zemniekiem tiek atdotas zemes platības, ko nacionalizējuši (1941) komunisti, un izsniegti attiecīgie dokumenti;
- 1943 - no Daugavpils gūstekņu nometnes atvesti sarkanarmieši gūstekņi un izdalīti pa zemnieku saimniecībām;
- 10.11.1943 - vīriešu mobilizācija VA;
- 30.12.1943 - vīriešu mobilizācija VA;
- 1943 - tiek arestēti VA dezertieri u.c. pilsoņi, kuri izvairās no piedalīšanās karā;
- 01.1944 - totāla pag. vīriešu iesaukšana VA (latviešu leģionā);
- 03.1944 - totāla pag. vīriešu iesaukšana VA (latviešu leģionā);
- 1944 pavasaris - pagastā tiek ievestas un starp zemniekiem sadalītas krievu bēgļu ģimenes no Krievijas;

[17] LVVA, 132-7-1, 3. lpp.

- 07.1944 - vlasovieši nošauj Jāni Kasali (1914-1944);
- 07.1944 - vlasovieši arestā 7 ciema iedzīvotājus: Trifanu Devjatņikovu (1904-1973, no *Azarstarpām*), Nikodēmu Eriņu (1903-19??, dzimtajā pusē neatgriežas), Antonu Kasali (1924), Dominiku Kassalieti (1922-1983), Antonu (1912-1985) un Jāzepu (1911-1952) Pastarus, Pēteri Rudzātu (1906-1991); 2 nedēļas viņus pratina un spīdzina Rudzātu p-sk. pagrabā, pēc tam atkāpjoties aizved līdzi uz Kurzemi;
- 07.1944 - vācieši atkāpjoties nošauj Genovefu Grozu (1915-1944);
- 21.-25.07.1944 - garām Rudzātu centram plūst no uzbrūkošās SA bēgoša ļaužu straume un dodas svešumā;
- 27.07.1944 - vācieši nodedzina Rudzātu centra sabiedriskās ēkas, daudzas privātmājas (īpaši gar frontes līniju), uzspridzina un nodedzina tiltus;
- 28.07.-3.08.1944 - notiek sīvas kaujas pagasta robežās pie Steķu sila.

Rudzātnieki - VA karavīri (1942-1944)[18]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Mobilizēts	Piezīmes
1.	Aizpurvietis Jānis*		*Vītoli*	1942	Nav ziņu
2.	Aizpurvietis Oskars*	1923	"	1942	F; dzīvo Rīgā
3.	Aizpurvietis Pēteris*	1913-1943	"	1942	PBV (frontē)
4.	Aizpurvietis Voldemārs	1920	"	1942	EM (Kanāda); trūkst ziņu
5.	Aleksandrovičs Antons	1917-1957	Peivelišķi	1944	M (tražiski), apb. Puduļu k.
6.	Alksnis Jānis	1907	Kļavsala	1944	Nav ziņu
7.	Anspoks Jāzeps	1912-1982	Anspoki	1944	M, apb. Zasā (Jēkabpils raj.)
8.	Antīpovs Jevstafijs	1914	Medņevka	1944	Nav ziņu
9.	Antonēvičs Jānis	1909-1979	*Zvirgzdiņi*	1944	F, LDN (10); M, apb. Steķu KK
10.	Apinis Voldemārs	1924	*Zeļenpole*	1943	EM (ASV, Klīvlenda); trūkst ziņu
11.	Auzāns Jānis*		*Auzāni*	1942	Nav ziņu
12.	Auzāns Roberts	1916	"	1944	F; dzīvo Dobeles raj.
13.	Babris Ādams	1911-1974	*Babrīši*	1944	LDN (10); M, apb. Bāru k. Pļaviņās
14.	Babris Jānis	1918	Rusiņi	1943	NP, PM; dzīvo Kuldīgā
15.	Babris Jānis*	1924-1944	"	1942	Kritis frontē
16.	Babris Pēteris	1917-1996	Babrīši	1944	EM (ASV); M
17.	Baklāns Jānis	1907-1949	Kļavsala	1944	LDN (10); M (Krievijā)
18.	Barkovskis Jānis	1919-1973	Cielauka	1943	EM (Austrālija); M
19.	Batarags Jānis	1913-1985	*Stepiņsala*	1944	M, apb. Steķu PK
20.	Batarags Jēkabs	1911-1990	*Čegeļna*	1943	EM (ASV); M
21.	Batarags Voldemārs	1907-1971	*Lazdukalns*	1944	F; M, apb. Steķu LK
22.	Bels Broņislavs	1926	Eleonorvile	1944 (Rīgā)	Nav ziņu
23.	Bernāns Antons*	1911-1979	Grigi	1943	F; M, apb. Leimaņu k. (Stirnienes pag.)
24.	Bernāns Jānis	1921-1998	*Irbessala*	1943	NP; M, apb. Kivlenieku k.
25.	Bernāns Pēteris	1919-1988	"	1943	NP; M, apb. Kivlenieku k.
26.	Bernāns Pēteris	1924	Rudzātu pag.	1943	Nav ziņu
27.	Bikaunieks Ēvalds	1922	"	1943	Nav ziņu
28.	Bindars Jānis	1924-1983	*Pīlādži*	1943	SA; M, apb. Eleonorviles k.
29.	Bogdānovs Jāzeps*	1921-1959	Soltupe	1942	F; M, apb. Steķu VK
30.	Bogdānovs Zenovjevs	1922-1944	"	1943	Kritis frontē
31.	Bogdans Jānis Jāņa d.	1915-1990	*Ogas*	1944	F; M, apb. Rīgā
32.	Bogdans Jānis Jāzepa d.	1912-1990	*Dzintari*	1943	F; M, apb. Vanagu k. (Preiļu raj.)
33.	Bogdans Jāzeps*	1923-1998	*Ogas*	1942	SA; M (Aglonas pansionātā *Salinieki*)
34.	Bogdans Pēteris*	1919-1974	"	1942	F, LDN; M, apb. Rudzātu k.
35.	Bojārs Jānis	1907-194?	Vidi	1943	Kritis frontē
36.	Bojārs Staņislavs	1912-1998	"	1944	EM (Anglija); M
37.	Borovskis Jānis	1914-19??	*Andrējeva*	1944	LDN (10); trūkst ziņu
38.	Bricis Aloizs[19]	1921	*Kaņepāji*	1943	F; dzīvo Rīgā
39.	Bricis Pēteris	1925-1943	"	1943	F; M (VA lazaretē)
40.	Briņķis Jānis	1918-1989	Gaigalnīca	1943	SA invalīds; M

[18] LVVA , P-71-1-23a, 24, 32, 34, 39; P-180-5-9, 13, 14, 21, 23-25, 33, 61, 84, 85, 94, 96, 97, 101, 106, 112, 114, 117, 122, 124, 148, 159, 166, 167, 193, 196, 205, 211, 212, 224, 230, 289, 311, 329, 335, 341, 361, 362, 380, 387, 471, 472, 477, 485, 467, 490, 501, 511, 512, 537, 555, 557, 561, 563, 579, 591, 603, 608, 631, 635, 666, 676, 677, 680, 687, 698, 707, 718, 720, 752; P-812-1-1, 3, 4, 6, 7 (196. lpp.); 16 (1. lpp.); 1308-15-333, 334; 1, 7 (196. lpp), 8, 16 (1. lpp.); 5238-3-11s, 12s.

[19] Aloizs Bricis nosūtīts (1941) uz lidlauka ierīkošanu Krustpilī. Tur ieģērbts SA formā, nosūtīts uz fronti, kritis vācu gūstā. Nokļuvis Prūsijā, kur tiek savervēts VA. Pēc kara nokļūst F Krievijā.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Mobilizēts	Piezīmes
41.	Briņķis Pēteris	1923-1944	*Gaigalnīca*	1943	Kritis frontē
42.	Briņķis Roberts	1925-1945	"	1943	SA, kritis frontē
43.	Brīsla Kārlis	1921-194?	*Banderi*	1943	PBV
44.	Briška Jānis	1918-1944	Aizpure	1943	Kritis (Kurzemes katlā)
45.	Briška Jāzeps	1921-1974	"	1943	EM, M (Austrālija)
46.	Brūvers Ādams	1909-1982	*Vizbuļi*	1944	F; M, apb. Kivlenieku k.
47.	Brūvers Apolinārijs	1920-19??	*Plūmes*	1944	NP; M, apb. Eleonorviles k.
48.	Brūvers Donāts	1920-1947	Brūveri	1944	NP, kritis (Preiļu pag.)
49.	Brūvers Francis Aloiza d.	1917	*Plūmes*	1944 (Rīgā)	F; dzīvo Rīgā
50.	Brūvers Francis Sīmaņa d.	1911-1980	Peivelišķi	1944	NP; M, apb. Puduļu k.
51.	Brūvers Jānis	1909-1973	Caunes	1944	NP; M, apb. Rudzātu k.
52.	Brūvers Jānis Aloiza d.	1914-1995	*Plūmes*	1944	EM (Anglija); M, apb. Rīgā
53.	Brūvers Jānis Jāņa d.	1919-1992	Brūveri	1943	F; M, apb. Eleonorviles k.
54.	Brūvers Jānis Staņislava d.	1921-1945	"	1943	SA, NP; M, apb. Eleonorviles k.
55.	Brūvers Jāzeps*	1920-1970	*Pumpuri*	1942	F; M, apb. Eleonorviles k.
56.	Brūvers Pēteris	1927-1998	Alksnieši	1944 (GD)	F; M, apb. Jaunciema k. (Rīgas raj.)
57.	Brūvers Pēteris Dominika d.	1921-2001	*Bāliņi*	1943	M, apb. Jelgavā
58.	Bulmeisters Francis	1925	Kivlenieki	1944	SA; trūkst ziņu
59.	Bulmeisters Izidors	1907-1987	"	1944	NP; M, apb. Kivlenieku k.
60.	Bulmeisters Jānis Ādama d.	1923	Rudzātu pag.	1943	F; trūkst ziņu
61.	Bulmeisters Jānis Aloiza d.	1923	*Sūreņi*	1943	F; dzīvo savās mājās
62.	Bulmeisters Pēteris*	1913-1987	Piļupsala	1943	F; M, apb. Jēkabpilī
63.	Bulmeisters Pēteris	1920	*Rudzupes*	1943	F; dzīvo Rožupes pag.
64.	Bulmeisters Pēteris	1925-194?	Kivlenieki	1943	Kritis frontē
65.	Bulmeisters Pēteris Pāvela d.*	1921	Peivelišķi	1943	EM (Austrālija); dzīvo Austrālijā
66.	Cakuls Alberts	1924-1951	*Ozoliņi*	1943	M (traģiski)
67.	Cakuls Aloizs	1918	*Drivenieki*	1944	F; dzīvo Rīgā
68.	Cakuls Aloizs	1919	Steķi	1944	F; dzīvo Limbažos
69.	Cakuls Antons	1910-194?	*Šņorenieki*	1943	Kritis frontē
70.	Cakuls Antons	1918	*Baltas*	1943	F; dzīvo Rīgā
71.	Cakuls Antons Aloiza d.	1917-1944	*Novomisļe*	1943	Kritis frontē, apb. pie Zemgales stacijas (pie Daugavpils)
72.	Cakuls Antons Antona d.*	1921-1945	Peivelišķi	1942	NP, kritis (Lukstu pļavās)
73.	Cakuls Antons Jura d.	1922-2000	*Smiltaines*	1944	SA invalīds
74.	Cakuls Broņislavs	1919-1945	"	1943	NP, kritis (Gaļānu pag.)
75.	Cakuls Donāts Ādama d.	1911-1998	*Skanuļi*	1944	F; M, apb. Steķu KK
76.	Cakuls Donāts Aloiza d.	1912-1944	*Vairogi*	1943	M (lazaretē)
77.	Cakuls Eliass*	1920-1945	*Drivenieki*	1942	SA, kritis frontē
78.	Cakuls Jānis	1913-1944	Steķi	1944	SA, kritis frontē
79.	Cakuls Jānis	1917	*Tomiņi*	1943	Nav ziņu
80.	Cakuls Jānis Ādama d.	1910-1985	*Skanuļi*	1943	F, SA; M, apb. Steķu KK
81.	Cakuls Jānis Aloiza d.	1915-1998	*Novomisļe*	1943	EM (Anglija); M
82.	Cakuls Juris	1920-1989	*Zvārguļi*	1944	SA; M
83.	Cakuls Leons	1920-194?	*Novomisļe*	1943	PBV (Vācija)
84.	Cakuls Pēteris Aloiza d.	1921-1969	*Cekuli*	1943	M, apb. Rudzātu k.
85.	Cakuls Pēteris Antona d.	1914-194?	Peivelišķi	1944	PBV
86.	Cakuls Pēteris Jāzepa d.	1913-1949	*Pakalniņi*	1944	NP, kritis
87.	Cakuls Roberts*	1921-2002	*Skanuļi*	1942	F; M, apb. Rudzātu k.
88.	Ceļapīters Konstantīns	1913-1945	Kivlenieki	1944	MI, SA, kritis frontē
89.	Cērmūkša Pēteris	1914-1945	Rudzātu centrs	1944	MI, SA, kritis frontē
90.	Cvetkovs Jānis	1913-19??	Medņevka	1943	F, M (LDN)
91.	Čevers Antons	1923	*Gudļevka*	1943	Nav ziņu
92.	Dārziņš Eduards	1911-1945	*Vēsmiņas*	1944	SA, kritis frontē
93.	Dārziņš Ernests	1909-1984	"	1944	NP, LDN; M (Krievijā)
94.	Daskevičs Ādams	1917-1999	*Mednieki*	1943	F; M, apb. Rudzātu k.
95.	Daskevičs Aloizs*,**	1920-194?	"	1942	F, M (Grūzijas LDN)
96.	Daskevičs Viktors	1908-1945	Pelši	1944	F, M (LDN)
97.	Daugavietis Kārlis	1918	Vilcāni	1944	LDN; trūkst ziņu
98.	Drivenieks Alberts	1908-1998	*Prauliņi*	1944	LDN (10+5); M, apb. Līvānos
99.	Drivenieks Antons	1915	Steķi	1943	Nav ziņu
100.	Drivenieks Antons Aloiza d.	1911	Rudzātu pag.	1943	SA; trūkst ziņu
101.	Drivenieks Jāzeps	1908-1987	*Antiņi*	1944	F; M, apb. Steķu KK
102.	Drivenieks Salimons	1922-19??	"	1943	F; M, apb. Jēkabpilī
103.	Džārdāns Jānis	1923-1944	Rusiņi	1943	Kritis frontē
104.	Eglītis Antons	1911-1976	*Silmalas*	1944	SA; M, apb. Steķu KK
105.	Eglītis Pēteris*,**	1923-1944	"	1943	Kritis frontē
106.	Eiduks Pēteris	1920-1975	Zalāni	1943	M, apb. Salaspils k. (Rīgas raj.)
107.	Elksnis Artūrs Arvīds	1922-1944	Augustova	1943	NP, kritis

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Mobilizēts	Piezīmes
108.	Elsts Eduards	1918-1971	Kurčanka	1944	F; M, apb. Punduru k.
109.	Elsts Pāvels	1921-1945	"	1943	F; M (Tulas LDN)
110.	Elsts Romāns	1922-1992	"	1943	F; M, apb. Jaundubultu k. (Rīgas raj.)
111.	Eriņš Antons	1922-1989	*Salas*	1943	F; M, apb. Skultes k.
112.	Eriņš Antons Antona d.	1910-1989	*Ūdrīši*	1944	NP; M, apb. Rudzātu k.
113.	Eriņš Boļeslavs	1909-1944	*Dzeņi*	1944	Kritis frontē
114.	Eriņš Dominiks	1914-1978	Būmaņi	1943	F; M, apb. Rudzātu k.
115.	Eriņš Jānis	1921	*Gailīši*	1943	F; dzīvo Līvānos
116.	Eriņš Jānis Antona d.	1921-1991	*Ūdrīši*	1944	NP; M, apb. Vietalvas k. (Aizkraukles raj.)
117.	Eriņš Jāzeps	1914-1998	Patmaļka	1942	F; M, apb. Kapenieku k.
118.	Eriņš Konstantīns	1922-1944	Būmaņi	1942	Kritis frontē
119.	Eriņš Salimons	1919	Kramadruva	1943	Dzīvo Līvānos
120.	Erts Antons*	1924-1944	*Slīčevka*	1942	Kritis frontē
121.	Erts Jānis*	1917-1944	*Vainagi*	1942	Kritis frontē
122.	Erts Jāzeps*	1915	"	1942	EM (Anglija); trūkst ziņu
123.	Erts Staņislavs*	1924-194?	*Slīčevka*	1942	PBV (frontē)
124.	Erts-Gudļevskis Ādams	1911-1992	Alksnieši	1944	NP; M, apb. Eleonorviles k.
125.	Erts-Gudļevskis Pēteris	1912	"	1944	EM (Zviedrija, Kanāda); trūkst ziņu
126.	Gaffe Arvīds	1921	*Vītoli*	1943	F; trūkst ziņu
127.	Gardrivietis Jānis	1915-19??	*Mūrnieki*	1943	F; M (Aglonas pansionātā *Salinieki*)
128.	Gardrivietis Jāzeps	1922	"	1943	EM; trūkst ziņu
129.	Gercāns Antons	1921-1994	Bikaunieki	1943	F; M, apb. Kivlenieku k.
130.	Goba Oskars**	1922	*Gobas*	1944	F; trūkst ziņu
131.	Grandāns Ādams	1909-1972	Aizpure	1944	F; M, apb. Kivlenieku k.
132.	Grandāns Albīns	1922-1991	"	1943	SA; M, apb. Kivlenieku k.
133.	Grandāns Jānis	1910	*Torņi*	1944	F; dzīvo Rīgā
134.	Grandāns Jānis	1923-1977	*Klintaines*	1943	F; M, apb. Mālpilī (Rīgas raj.)
135.	Grandāns Jāzeps	1921-1944	*Mārtiņi*	1943	Kritis frontē
136.	Grandāns Jāzeps Jāzepa d.	1926	*Vilnīši*	1944	EM (Vācija); trūkst ziņu
137.	Grandāns Juris	1920-1997	*Klintaines*	1943	F; M, apb. Mālpilī (Rīgas raj.)
138.	Grandāns Leonards Laura d.	1926	Pelši	1944	EM (Anglija); dzīvo Anglijā
139.	Grandāns Leonards Teodora d.	1924-1945	*Līņi*	1943	Kritis frontē (Vācija)
140.	Grandāns Pēteris	1913-194?	*Torņi*	1944	PBV
141.	Griboniks Aloizs	1915-1991	Kurčini	1944	F; M, apb. Varakļānu k. (Madonas raj.)
142.	Grigs Jānis	1918-1992	Aizpure	1943	F; M, apb. Eleonorviles k.
143.	Grigs Jāzeps	1912-1996	"	1944	M; trūkst ziņu
144.	Grīnblats Vladimirs	1921	Rudzātu pag.	1943 (Rīgā)	Nav ziņu
145.	Gžibovskis Antons Boļeslava d.	1924-194?	*Ceļmalas*	1943	EM (ASV); trūkst ziņu
146.	Gžibovskis Antons Vikentija d.	1914-1944	*Mežupītes*	1943	Kritis frontē
147.	Gžibovskis Leonards	1925-194?	*Ceļmalas*	1943	PBV (Krievijas LDN)
148.	Gžibovskis Pēteris	1918	*Mežupītes*	1943	Nav ziņu
149.	Gžibovskis Vitālijs	1922	*Ceļmalas*	1943	EM; trūkst ziņu
150.	Indāns Jānis	1923-1968	Alksnieši	1943	NP; M, apb. Eleonorviles k.
151.	Indāns Jānis Jura d.	1923-1997	*Brūklenāji*	1943	NP; M, apb. Kapenieku k.
152.	Indāns Juris*	1919-1943	"	1942	Kritis frontē (Krievijā pie Opočkas)
153.	Indāns Staņislavs*·**	1922-1966	"	1942	F, LDN (2,5+25+5); M, apb. Kapenieku k.
154.	Ivbulis Antons	1926	*Eriņbirze*	1944 (GD)	F, SA, dzīvo Ogrē
155.	Ivbulis Pēteris	1925-1989	Alksnieši	1944	NP; M, apb. Eleonorviles k.
156.	Ivdris Ādams	1913	*Priedāni*	1944	Nav ziņu
157.	Ivdris Donāts	1922-1976	Piļupsala	1943	F, SA; M, apb. Kivlenieku k.
158.	Ivdris Jānis	1923-1948	*Mieži*	1943	F; M (traģiski), apb. Rudzātu k.
159.	Ivdris Jānis	1925	Rogonovka	1944	F; dzīvo Rīgā
160.	Ivdris Jāzeps	1921-1994	Piļupsala	1944	Dezertējis no VA, SA
161.	Ivdris Kazimirs	1921	Rogonovka	1943	F; dzīvo Preiļu pag.
162.	Ivdris Leonards	1917	"	1943	Nav ziņu
163.	Ivdris Leons	1925-19??	Rudzāti	1944	PBV
164.	Jurovs-Jakāns Pēteris	1914-1998	*Čigānsala*	1944	NP; M, apb. Rožupes k. (Preiļu raj.)
165.	Kasalis Antons	1924	*Laimiņi*	1944	NP, R; dzīvo savās mājās
166.	Kasalis Jāzeps	1911-1992	*Rāceņi*	1944	NP; M, apb. Rudzātu k.
167.	Kasparāns Pēteris	1925-1945	Kivlenieki	1944	Kritis frontē (SA)
168.	Kassalietis Eduards	1916-1980	*Ozoldruva*	1944	EM (Anglija); M, apb. Oksfordas k. Londonā
169.	Kassalietis Izidors	1910-1996	*Dāboldruva*	1944	NP; M, apb. Rudzātu k.
170.	Kivlenieks Jānis	1920-1981	Kivlenieki	1943	R; M, apb. Kivlenieku k.
171.	Kivlenieks Pēteris	1925-194?	"	1944	Kritis frontē
172.	Klaužs Juris	1909-1955	Vidi	1944	M; trūkst ziņu
173.	Klaužs Kārlis	1914	Kalni	1942-1944 (AD)	Nav ziņu
174.	Klaužs Kārlis	1924-1945	*Sarkandruva*	1943	NP; N

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Mobilizēts	Piezīmes
175.	Kļavinskis Antons Onufrija d.	1917-194?	Soltupe	1943	VKN
176.	Kļavinskis Antons Pētera d.	1917	Peiveliški	1943	NP; dzīvo Līvānos
177.	Kļavinskis Jāzeps	1906-1961	Soltupe	1944	NP, LDN (10); M, apb. Ogres p. k.
178.	Krasovskis Jānis	1907-19??	*Aiviekstes*	1944	EM; M
179.	Krasovskis Jānis Jāzepa d.	1922	*Čiekuri*	1944	EM (Austrālija); trūkst ziņu
180.	Krištobāns Ludvigs*	1920-1984	Steķi	1943	F; M, apb. Eleonorviles k.
181.	Kudiņš Jānis*	1907-1944	Borovka	1942	Kritis frontē (Krievijā pie Veļikajas upes)
182.	Kurčins Antons	1924-1964	Kurčini	1942	EM (Kanāda); M, apb. Le Virer k.
183.	Kurčins Jānis	1913-1944	*Zaļmežnieki*	1943	EM (Kanāda); M, apb. Le Virer k.
184.	Kurčins Jāzeps	1917-1945	"	1943	Kritis frontē
185.	Kurčins Pēteris Jāņa d.	1908-1993	Kurčini	1944	F; M, apb. Kapenieku k.
186.	Kurčins Pēteris Jāņa d.	1923-1999	Lāčupe	1943	F; M, apb. Rudzātu k.
187.	Kurčins Pēteris Pētera d.	1923-1989	Kurčini	1943	F; M, apb. Vecrikavas k. (Rēzeknes raj.)
188.	Kurmis Vladislavs	1923-1944	Rudzātu centrs	1943 (Rīgā)	PBV (15.07)
189.	Kuzmins Mikejs	1922	Mālakalns	1943 (Rīgā)	Nav ziņu
190.	Kuzmins Vladislavs	1923-1944	"	1943 (Rīgā)	Kritis frontē
191.	Lācis Jūlijs*	1924-1991	Izgoda	1943	F, LDN (25+5); M, apb. Rīgā
192.	Lācis Osvalds	1924	Augustova	1943	F; dzīvo Rudzātu pag.
193.	Lauva Osvalds	1923	*Kalnadruva*	1943	PM; trūkst ziņu
194.	Leitāns Aloizs	1921-1995	*Drikaite*	1943	F; LDN (10+5); M
195.	Leitāns Antons	1914	Patmaļka	1944	EM (Anglija); trūkst ziņu
196.	Leitāns Eduards	1919	*Drikaite*	1942	F; dzīvo Jersikā (Preiļu raj.)
197.	Leitāns Jānis	1925-1945	*Krūmiņi*	1944	NP, kritis (Lukstu pļavās)
198.	Līcītis Emīls	1913-1998	*Strautmaļi*	1944	F; M, apb. Steķu PK
199.	Līcītis Jūlijs	1909-1984	*Liepkalni*	1944	M, apb. Steķu PK
200.	Līcītis Kārlis	1909-1994	*Apšukalni*	1944	F, LDN (5); M, apb. Steķu PK
201.	Līcītis Osvalds	1919-1992	*Liepkalni*	1944	M, apb. Rīgas raj.
202.	Līcītis Pēteris	1905-1957	*Apšukalni*	1944	F; M, apb. Steķu PK
203.	Linde Oskars*	1914-1943	*Austriņi*	1942	Kritis frontē
204.	Ližbovskis Antons	1918-1990	*Avotiņi*	1943	EM (Anglija)
205.	Ližbovskis Dominiks*	1912-1978	Rubeņsala	1943	NP; M, apb. Lielajos k. Rīgā
206.	Ližbovskis Eliass	1910-1988	Soltupe	1944	NP; M, apb. Liepājā
207.	Ližbovskis Juris	1923	*Avotiņi*	1943	EM (Vācija); trūkst ziņu
208.	Ližbovskis Staņislavs	1918-1944	Rubeņsala	1943	Kritis frontē (Kurzemē), apb. Cieceres BK (Liepājas raj.)
209.	Lōcs Antons	1919-2002	Gaigalava	1943	NP; M
210.	Lōcs Broņislavs	1913-1999	"	1943	F; M
211.	Lubenieks Jānis	1915	*Saulaine*	1943	Nav ziņu
212.	Lukjanskis Jānis	1922-1997	Stepāre	1943	NP; M, apb. Zvirbuļu k. (Rožupes pag.)
213.	Lukjanskis Vaclavs	1919-1975	"	1943	NP; M, apb. Vanagu k. (Preiļu raj.)
214.	Lukstiņš Pēteris	1906-1947	*Lukstiņi*	1944	LDN (15+5), M (Krievijas LDN)
215.	Lūsis Leons[20]	19??-195?	Kramadruva	1943	M, apb. Atašienas k. (Jēkabpils raj.)
216.	Olksna Eduards	1922-1944	*Kronīši*	1943	M (hospitālī), apb. Rīgā
217.	Olksna Jānis	1921-1987	*Jaunieši*	1943	EM (Vācija); M
218.	Olksna Jānis Silvestra d.	1920-1988	*Kronīši*	1943	F; M, apb. Kivlenieku k.
219.	Olksna Pēteris	1921	Rudzāti	1943	NP, dzīvo Jelgavā
220.	Paeglis Kārlis*,**	1922-1943	*Uzupītes*	1942	Kritis frontē
221.	Paeglis Pēteris	1924-1943	"	1943	M (VA lazaretē)
222.	Pastars Aloizs	1920-2002	*Tiltiņi*	1943	EM (ASV); M
223.	Pastars Antons	1913-1945	*Laši*	1943	SA, kritis frontē (Kurzemē)
224.	Pastars Antons Jāzepa d.	1912-1989	*Saulīši*	1944	M, apb. Ulbrokas k. (Rīgas raj.0
225.	Pastars Augusts**	1922-1944	*Dambji*	1943	Kritis frontē (pie Rīgas)
226.	Pastars Donāts	1918-19??	*Saulīši*	1943	F; M, apb. Rudzātu k.
227.	Pastars Eduards	1909-1956	*Bitenieki*	1944	M, apb. Rīgā
228.	Pastars Izidors	1907-1980	*Kalniņāres*	1944	F; M, apb. Rudzātu k.
229.	Pastars Jānis	1922-1961	Krupsala	1943	NP; M, apb. Vilmeniešu k.
230.	Pastars Jānis	1922-1978	*Grāvnieki*	1943	NP; M, apb. Puduļu k.
231.	Pastars Jānis Aloiza d.	1915-1997	*Bitenieki*	1944	F; M, apb. Eleonorviles k.
232.	Pastars Jānis Jāņa d.	1922-1988	*Dzirnavnieki*	1943	M, apb. Rudzātu k.
233.	Pastars Jāzeps	1919-1997	"	1943	F; M, apb. Katlakalna k. (Rīgas raj.)
234.	Pastars Pēteris Aloiza d.	1924-2000	*Bitenieki*	1944	EM, atgriezies; M, apb. Eleonorviles k.
235.	Pastars Pēteris Ignata d.	1919-1990	*Nātrieši*	1943	NP; M, apb. Eleonorviles k.
236.	Pastars Pēteris	1922-1958	Rudzātu pag.	1943	NP; trūkst ziņu
237.	Pastars Sīmanis	1909-194?	*Asinovka*	1944	Kritis frontē
238.	Pastars Staņislavs	1913-19??	*Novoļesje*	1944	F; M, apb. Jēkabpilī
239.	Pastars (Pastars-Rubins)	1910-1948?	*Dzirnavnieki*	1944	NP, LDN (25+5), PBV (Kolimas LDN)

[20] VA invalīds (karā zaudētas abas rokas, mājās atgriežas 1945).

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Mobilizēts	Piezīmes
	Broņislavs				
240.	Patmalnieks Staņislavs*	1920-1995	*Olaines*	1943	M, apb. Rudzātu k.
241.	Paukovs Jefrems	1926-194?	*Mežmala*	1944	F, M (Krievijas LDN - Komi apg.)
242.	Pauniņš Jānis	1924-1992	Kurčini	1944	F; M, apb. Kivlenieku k.
243.	Peisinieks Alberts	1925-1993	Lukstenieki	1944	F, SA; M (21.04, noslepkavots Rīgā)
244.	Peisinieks Jānis	1913-1944	"	1943	Kritis frontē (Lestenes tuvumā)
245.	Peisinieks Juris	1922-1945	"	1943	Kritis frontē
246.	Peisinieks Pēteris	1923-1944	"	1943	Kritis frontē
247.	Petrovs Pimans	1923-1991	Eleonorvile	1943	SA, invalīds; M, apb. Ulbrokas k. (Rīgas raj.)
248.	Petrovskis Antons	1925-2003	*Samuldruva*	1944	NP; M
249.	Petrovskis Henrijs	1925	"	1944	Nav ziņu
250.	Petskojs Izidors	1919-2000	Eleonorvile	1943	F; M, apb. Bāru k. Pļaviņās
251.	Piļups Antons	1907-1977	*Līdzenumi*	1944	M, apb. Kivlenieku k.
252.	Piļups Antons	1918-1961	Zalāni	1944	F; M (traģiski, Krievijā)
253.	Piļups Izidors	1922	*Līdzenumi*	1943	NP; dzīvo savās mājās
254.	Pintāns Aloizs	1916-1949	*Augļi*	1944	NP, kritis (Ogres raj.)
255.	Pintāns Antons Jāzepa d.	1913-1975	*Dailes*	1943	NP; M, apb. Ulbrokas k. Rīgā
256.	Pintāns Antons Pētera d.	1925	*Līčusala*	1944	F; dzīvo savās mājās
257.	Pintāns Francis	1924-1996	*Brīvnieki*	1944	F; M, apb. Vidu k.
258.	Pintāns Jānis Antona d.	1925	*Vaiņodes*	1944 (GD)	LDN (15+5); dzīvo Talsos
259.	Pintāns Jānis Sīmaņa d.	1919-194?	*Augļi*	1943	F, M (LDN)
260.	Pintāns Jāzeps	1913-199?	"	1943	Ievainots frontē; M, apb. Vidu k.
261.	Pintāns Juris[21]	1919	*Līčusala*	1943	EM; atgriezies, dzīvo Rīgā
262.	Plācenis Aloizs	1911-1944	Peivelišķi	1943	M
263.	Plečs Antons	1914-1945	Rudzātu pag.	1943	Kritis frontē (SA)
264.	Ponamarjovs Jefims	1922	Rudzātu centrs	1944	F; dzīvo Krustpilī (Jēkabpils raj.)
265.	Prikulis Aloizs	1914-1984	*Dāboldruva*	1943	F; M, apb.Vidu k.
266.	Prikulis Jāzeps	1912	Rubeņsala	1943	Nav ziņu
267.	Pūdāns Jānis	1908-1969	*Velkme*	1944	F; M, apb. Rudzātu k.
268.	Pūdāns Nikodēms	1907-2002	Kivlenieki	1944	NP; M, apb. Kivlenieku k.
269.	Pūdnieks Alberts	1916-194?	*Aplociņi*	1943	PBV
270.	Pūdnieks Antons*	1913-1996	"	1941 (Rīgā)	LDN (20+5); M, apb. Baltezera k. (Rīgas raj.)
271.	Pūdnieks Jānis	1908-1964	Rudzātu pag.	1943	EM (Austrālija); M
272.	Pūdnieks Jānis Ādama d.	1912-1988	Kurčini	1944	NP, PM; M
273.	Pūdnieks Jāzeps	1923-1943	*Aplociņi*	1943	PBV
274.	Pūdnieks Pēteris	1920-1998	"	1943	F; M, apb. Lēdurgā (Limbažu raj.)
275.	Pudulis Izidors	1909-1998	Ķēvessala	1944	F, SA; apb. Rudzātu k.
276.	Pudulis Leonards	1916	"	1942 (Kalnciemā)	Nav ziņu
277.	Pudulis Pēteris*	1911-1996	"	1942	F; M, apb. Ozolu k. (Gaļānu pag.)
278.	Pudulis Stepans*	1907-1970	"	1942	NP, LDN (7); M, apb. Eleonorviles k.
279.	Punculis Aleksandrs	1922-194?	Krupsala	1943	PBV
280.	Punculis Izidors	1915-19??	"	1944	NP; M
281.	Punculis Jānis	1919-194?	"	1943	PBV
282.	Pundurs Francis	1921-1997	Kivlenieki	1944	VA; M, apb. Anspoku k. (Saunas pag.)
283.	Riekstiņš Andrejs	1912-1974	Kramadruva	1944	Nav ziņu
284.	Rubins Jānis	1911	Soltupe	1944	SA, dzīvo Jēkabpilī
285.	Rubins Pēteris	1920-1944	Rubeņsala	1943	M, apb. Eleonorviles k.
286.	Ručevskis Jānis	1921-1970	*Krauklīši*	1944	LDN (2); M, apb Puduļu k.
287.	Ručevskis Pēteris	1925	"	1943	LDN (6)
288.	Rudzāts Alberts	1919	*Sprīdīši*	1943	EM (ASV); dzīvo ASV
289.	Rudzāts Aloizs	1901-1984	*Grāvlīči*	1944 (TODT)	M, apb. Vidu k.
290.	Rudzāts Jānis*	1907-1943	*Reibiņi*	1942	M (traģiski)
291.	Rudzāts Jānis Staņislava d.	1911-1973	*Sprīdīši*	1944	F; M, apb. Saldu p. k.
292.	Rudzāts Jāzeps	1923	Soltupe	1944	F; dzīvo Špoģu c. (Daugavpils raj.)
293.	Rudzāts Juris	1918-1943	*Akmentiņi*	1943	M (Ukrainā, VA lazaretē)
294.	Rudzāts Pāvels	1918-1944	Vilcāni	1943	Kritis frontē
295.	Rudzāts Pēteris Aloiza d.	1906-1988	Rudzātu pag.	1944	F; M, apb. Leimaņu k. (Jēkabpils raj.)
296.	Rudzāts Pēteris Aloiza d.	1911-1997	*Akmentiņi*	1944	NP; M, apb. Rudzātu k.
297.	Rudzāts Pēteris Dominika d.	1916-19??	Vilcāni	1943	EM (Kanāda); M
298.	Rudzāts Pēteris Izidora d.	1915-19??	Rudzātiņas	1944	F, LDN (25+5); M
299.	Rumps Francis	1921	*Daunumi*	1943	NP, dzīvo savās mājās
300.	Rumps Jānis	1922-1982	"	1943	F; M, apb. Puduļu k.
301.	Rumps Staņislavs	1920	"	1943	Nav ziņu

[21] Pēc atgriešanās no ārzemēm piespiedu kārtā vairākus gadus turēts psihiatriskajās slimnīcās (plašāk skat. piezīmi aiz tab. ***Rudzātu nodaļas aizsargi un jaunsargi (1920-1940)*** nodaļā ***Organizāciju darbība (1920-1940) → Rudzātu aizsargu nodaļa***).

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Mobilizēts	Piezīmes
302.	Rusiņš Alfons	1924-1948	Eleonorvile	1944	NP; kritis
303.	Rusiņš Antons	1922	"	1943	Dzīvo Smelteros (Saunas pag.)
304.	Rusiņš Broņislavs	1914-1950	Rusiņi	1944	NP; kritis
305.	Rusiņš Jānis	1906-1981	"	1943	F; M, apb. Vilmeniešu k.
306.	Rusiņš Pēteris	1917-1944	"	1943	PBV
307.	Rusiņš Teodors	1919	"	1943	EM (Kanāda); trūkst ziņu
308.	Rusiņš-Prikulis Broņislavs	1923	Laivacums	1943	NP; trūkst ziņu
309.	Rutkovskis Pēteris	1906-1992	*Margas*	1944	M, apb. Kivlenieku k.
310.	Saldatāns Jānis	1913-1999	*Irbītes*	1944	SA; M, apb. Rudzātu k.
311.	Saulītis Jānis	1912	*Cerības*	1943	Nav ziņu
312.	Saušs Jānis	1919	Kalupes pag.	1944	F, D 1949; trūkst ziņu
313.	Seikstulis Aloizs	1916-1998	*Rūķi*	1944	F; M, apb. Kivlenieku k.
314.	Seikstulis Jānis	1920-1993	Piļupsala	1943	M, apb. Kivlenieku k.
315.	Sidorovs Arhips	1920	*Degļusala*	1943	Nav ziņu
316.	Sidorovs Ivans	1918	"	1943	Nav ziņu
317.	Simanovičs Kazimirs	1919-1988	*Simanovičі*	1943	M, apb. Vanagu k. (Preiļu raj.)
318.	Skraučs Antons*	1923-1982	Jaunie Alksnieši	1943	F; M, apb. II Meža k. Rīgā
319.	Slīce Jānis	1922	Rudzāti	1943	F; dzīvo savās mājās
320.	Solovjovs Gavrils	1925	Brīsla	1944 (Rīgā)	LDN (10+5); trūkst ziņu
321.	Solovjovs Jānis*	1923	"	1943	F; dzīvo Kurzemē
322.	Sovāns Jānis	1923-1998	Rudzāti	1943	F; M, apb. Rudzātu k.
323.	Sovāns Jānis Aloiza d.	1913-1997	"	1943	NP; M, apb. Rudzātu k.
324.	Staris Jānis	1923-2003	*Zāģeri*	1943 (Līvānos)	F; dzīvo Brūveru c.
325.	Stūpāns Pēteris	1920-19??	Piļupsala	1943	F; M (traģiski, mājās)
326.	Suneps Antons	1913-1985	Kivlenieki	1943	NP; M, apb. Kivlenieku k.
327.	Šaraks Ādams	1907-194?	*Mucenieki*	1944	PBV
328.	Šaraks Antons Donāta d.	1923-1994	Lāčupe	1944	D 1949; M
329.	Šaraks Antons Pētera d.*******	1922	"	1942	F; dzīvo Ogresgalā (Ogres raj.)
330.	Šaraks Pēteris	1924-1949	*Mucenieki*	1944	F, SA; M, apb. Kivlenieku k.
331.	Šileiko Jāzeps*	1922-194?	*Ābeļdārzs*	1942	PBV
332.	Šilingovs Jāzeps[22]	1910-1972	*Rācenāji*	1943 (Rīgā)	F; M, apb. II Meža k. Rīgā
333.	Šulte Jānis	1917	*Brieži*	1943	Nav ziņu
334.	Trūps Aloizs	1922	*Saulgrieži*	1944	NP; dzīvo Rožupes pag.
335.	Trūps Jānis	1914-1980	"	1944	SA, invalīds; M, apb. Jaunciema k. (Rīgas raj.)
336.	Trūps Staņislavs*	1918	"	1942	LDN (15+5); dzīvo Siguldā
337.	Turkopuls Aloizs	1904-1973	Brūveri	1943-1944 (AD)	M, apb. Eleonorviles k.
338.	Ūbelis Ēvalds	19??-194?	*Ūbeļi*	1944	Kritis frontē
339.	Ūbelis Jānis Alberts*	1908-1965	*Zvaigznes*	1942	F, LDN (10+5); M, apb. Liepājā
340.	Ūbelis Jānis Ernesta d.	1908-1992	*Ūbeļi*	1944	M, apb. Bērzaines k. (Valmieras raj.); trūkst ziņu
341.	Ūbelis Kārlis	1914-1945	"	1943	NP, kritis (Gaļānu pag.)
342.	Ūbelis Voldemārs*	1903-19??	"	1942	F, LDN (25+5); M, apb. Nītaurē (Cēsu raj.)
343.	Upenieks Aloizs	1914-1986	Steķi	1943	F; M, apb. Steķu KK
344.	Upenieks Francis	1911-1994	*Ducāres*	1944	NP; M, apb. Vilmeniešu k.
345.	Upenieks Jānis	1922-194?	Korsikova	1943	Kritis frontē
346.	Upenieks Ksavērijs	1908-1973	*Daunumi*	1944	NP; M, apb. Vilmeniešu k.
347.	Ūsāns Antons Donāta d.	1923-1943	Podusala	1943	PBV
348.	Ūsāns Antons Jāņa d.	1916-1993	*Ozolkalni*	1943	F; M, apb. Rauniešu k. (Preiļu raj.)
349.	Ūsāns Jāzeps	1914-1980	"	1944	SA; M, apb. Stirnienes k. (Stirnienes pag.)
350.	Ūsāns Kazimirs*	1917	"	1942	F, dzīvo Vīpes pag. (Jēkabpils raj.)
351.	Ūsāns Pēteris	1908-1972	"	1943	NP; M, apb. Puduļu k.
352.	Utāns Jānis	1922-194?	*Ozoliņi*	1942	VKN
353.	Utnāns Alberts	1916	*Salenieki*	1943	C, F, LDN; trūkst ziņu
354.	Utnāns Aloizs	1914-1990	*Pūpoli*	1943	F; M, apb. Steķu KK
355.	Utnāns Aloizs Augusta d.	1911	*Salenieki*	1943	EM, dzīvo Austrālijā
356.	Utnāns Jānis*	1913-1947	*Sarkandruva*	1942	F, LDN (10+5), M (Krievijas LDN)
357.	Utnāns (Zemzars) Jāzeps	1907-194?	*Salenieki*	1944	PBV
358.	Utnāns Miķelis	1914-1970	*Purvkalni*	1943	F, SASR; M, apb. Steķu KK
359.	Vaivods Aloizs	1905-19??	Steķi	1944	NP; trūkst ziņu
360.	Vaivods Antons	1920-1943	Pelēčāre	1943	PBV
361.	Vaivods Jānis	1902-1975	"	1944	F; M, apb. Pēternieku k. (Preiļu raj.)
362.	Vaivods Jānis	1922	*Zaļumnieki*	1943	F; dzīvo Krustpilī

[22] Jāzeps Šilingovs - LNA virsnieka vietnieks (tehniķis), 19 gadu vecumā (1929) brīvprātīgi iestājas armijā, apgūst tehniķa specialitāti.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Mobilizēts	Piezīmes
363.	Vaivods Jānis Jāzepa d.	1913-1996	*Vīksnas*	1944	F; M, apb. Rudzātu k.
364.	Vaivods Jāzeps	1906-1963	Pelēčāre	1944	M, apb. Steķu KK
365.	Vaivods Pēteris Augusta d.	1906-1991	*Pelēči*	1944	LDN (7); M, apb. Steķu KK
366.	Vaivods Pēteris Izidora d.	1924	Rusiņi	1943	EM (Vācija); trūkst ziņu
367.	Varlāmovs Filats	1926-19??	Mālakalns	1944 (GD, Vācijā)	M, apb. Steķu VK
368.	Vārpa Andrejs Antons	1922-19??	Rudzātu pag.	1944 (Jelgavā)	F, LDN (20+5); M
369.	Vārpsalietis Jānis	1921	*Vārpsala*	1943	F; dzīvo savās mājās
370.	Vārpsalietis Pēteris	1918	"	1944	F; dzīvo savās mājās
371.	Vecelis Jānis	1923-1950	Čirvonieki	1943	SA, ASM
372.	Veikšāns (Kurčins) Jāzeps	1917-1945	Vidi	1944	Kritis frontē (Vācijā)
373.	Verpelis Alberts	1919-1999	*Salasgals*	1943	F; M, apb. Steķu KK
374.	Verpelis Donāts	1921-1993	"	1943	F; M, apb. Steķu KK
375.	Vilcāns Ādams	1923	Rudzātu pag.	1943	Nav ziņu
376.	Vilcāns Aloizs	1923-1954	*Mežotnes*	1943	SA; M, apb. Rudzātu k.
377.	Vilcāns Antons	1922-19??	*Ganusala*	1943	F; M; M
378.	Vilcāns Antons Salimona d.	1923-1945	Vilcāni	1943 (Vārkavā)	Kritis frontē (Vācijā)
379.	Vilcāns Jānis	1922-2002	"	1943 (Rīgā)	EM (ASV); M
380.	Vilcāns Staņislavs	1924-1945	"	1943 (Vārkavā)	Saņemts SA gūstā, N
381.	Vilkaušs Alberts	1912	Rudzātu pag.	1944	Nav ziņu
382.	Vilkaušs Antons	1917-1993	*Strazdi*	1943	M, apb. Steķu KK
383.	Vilkaušs Ignats	1913-1999	*Kubulnieki*	1943	SA; M, apb. Steķu KK
384.	Vilnarags (Klaužs) Andrejs	1906-19??	Vidi	1943	F, T (25+5), LDN; M
385.	Viļums Jānis	1923-1994	*Ūdentiņi*	1943	F; M, apb. Rudzātu k.
386.	Viļums Jānis Pētera d.	1910-1976	*Šķilteri*	1944	NP; M, apb. Rudzātu k.
387.	Volonts Broņislavs	1909-1983	*Irbītes*	1944	NP, apb. Rudzātu k.
388.	Voļskis Leons	1911-1947	Medņevka	1943	F, M (Krievijas LDN)
389.	Vutnāns Dominiks	1915-194?	*Egļusala*	1943	PBV (VA)
390.	Zalāns Albīns	1921-1979	*Stūrinieki*	1944	F; M, apb. Steķu KK
391.	Zalāns Aleksandrs	1909-1993	*Ozolsala*	1944	NP; M, apb. Steķu KK
392.	Zalāns Antons	1911-1984	Jaudzemi	1944	NP; M, apb. Steķu KK
393.	Zalāns Dominiks	1907-1948	Gardrivieši	1944	F; M, apb. Kapenieku k.
394.	Zalāns Ignats	1909-1999	Jaudzemi	1943	NP, LDN; M, apb. Rudzātu k.
395.	Zalāns Jānis	1909-1998	"	1943	NP, LDN (25+5); M
396.	Zalāns Jānis Andreja d.	1912-1949	Kasparova	1944	NP, kritis
397.	Zalāns Jānis Antona d.	1924	*Āriņi*	1944	EM (Austrālija); trūkst ziņu
398.	Zalāns Jānis Pētera d.	1923-1969	Rudzātu centrs	1943	EM (ASV); M
399.	Zalāns Jānis Salimona d.	1919	*Āpši*	1943	Nav ziņu
400.	Zalāns Jāzeps Andreja d.		Jaudzemi	1943	Nav ziņu
401.	Zalāns Jāzeps Donāta d.	1923-1987	*Bērzsala*	1943	EM (Anglija); M
402.	Zalāns Onufrijs	1907-1979	Pelēčāre	1943	EM (Austrālija); M
403.	Zalāns Pēteris Jāņa d.	1916-19??	*Birztalas*	1943	NP; M
404.	Zalāns Pēteris Salimona d.	1920-1986	*Āpši*	1943	F; M, apb. Rudzātu k.
405.	Zalāns Salimons		Jaudzemi	1943	Nav ziņu (EM ?)
406.	Zeiliņš Aleksandrs	1923	*Celmiņi*	1943	Nav ziņu
407.	Zeiliņš Pēteris*	1922	"	1943	Nav ziņu
408.	Zemzars (Utnāns) Jāzeps**	1912	*Pūpoli*	1943	EM (Austrija); trūkst ziņu
409.	Zeps Donāts	1905-1988	*Vārpsala*	1944	F; M, apb. Veceļu k. (Preiļu raj.)
410.	Zvirbulis Jānis	1924	*Zirnaite*	1943	EM (Austrija); trūkst ziņu

Paskaidrojumi.

* - brīvprātīgais,
** - apbalvots ar II pakāpes *Dzelzs Krustu*,
*** - apbalvots ar I un II pakāpes *Dzelzs Krustiem*;

Piezīme. Arnolda Šiņķa grāmatā *Kurzemes cietoksnis* (1998, Rīga, *Junda*) ir aprakstītas latviešu leģionāru cīņas Latvijas teritorijā - gan Mores kaujas, gan Džūkstes-Lestenes kaujas, gan Kurzemes kaujas. Šo kauju aprakstos ir pieminēti krituši karavīri ar uzvārdiem Pūdnieks (79. lpp.) un Paeglis (196. lpp.), diemžēl viņu vārdi nav minēti. Pastāv varbūtība, ka šie kritušie varētu būt rudzātnieki, jo 1 Paeglis un 2 Pūdnieki ir pazuduši bez vēsts.

Rudzātu pagasta zemes īpašnieku un viņu māju saraksts uz 1942[23]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju nosaukums		Nr.[24]	Ha[25]	Stāvoklis uz 2000[26]
			Vecais	Jaunais			
				Aizpure**			
1.	Briška Salimons	1888-1978		Aizpure	1	18,00	
2.	Grandāns Broņislavs	1879-1958		Klintaines	2	16,42	
3.	Grandāns Gregors	1895-19??		Aizpure	3	16,92	
4.	Grandāns Jāzeps	1881-1965		Torņi	4	16,00	
5.	Klaužs Jāzeps	1882-19??		Sarkandruva	12	20,86	
6.	Klaužs Staņislavs	1889-1940		Sarkandruva	13	19,39	Zemi rentē M.Sinkauskis
				Aleksandrova*			
1.	Baklers Donāts	1904-19??		Līkumi	42	5,46	Zemes īpašnieks dzīvo Kivlenieku c. (1942) *Līkumos*
2.	Piļups Pēteris	1879-1975		Līdzenumi	1	21,86	
				Alksnieši			
1.	Brūvere Klāra	1881-19??		Alksnieši	113	15,00	Zemi rentē Indānu ģimene (1942)
2.	Erta-Gudļevska Benedikta	1877-1964		Alksnieši	23	23,10	
3.	Erts-Gudļevskis Jāzeps	1899-1980		Alksnieši	24	37,30	
4.	Erts-Gudļevskis Pēteris	1879-1969		Olksnas	25	42,50	
5.	Ivbule Helēna	1897-1982		Alksnieši	27	45,00	Māju nav
6.	Ivbulis Pēteris	1878-1970	Konopļaniene	Alksnieši	26	62,28	Mājās dzīvo Skrauču ģimene (1942)
7.	Plade Aleksandra	18??-19??		Alksnieši	22	33,00	Māju nav
				Antonišķi			
1.	Batarags Jēkabs (m-ki)	1911-1990				34,50	Māju nav
2.	Lapiņš Arvīds	1905-1991				35,40	Māju nav
				Antonova (Augustova, Jezupova)*			
1.	Elksne Antonija	1867-19??			12	16,14	Māju nav
2.	Elksnis Eduards	18?? -19??			13	10,75	Māju nav, zemi rentē Antonija Elksne (1942)
3.	Elksnis Hugo	18?? -19??			14	10,78	Māju nav, zemi rentē Antonija Elksne (1942)
4.	Elksnis Jūlijs	1894-19??			9	12,38	Māju nav
5.	Elksnis Mārtiņš	1861-19??			10	12,38	Māju nav
6.	Lāce Lība	18??-19??			11	12,38	Māju nav
				Apteka*			
1.	Ozoliņš Jānis	1890-1975	Apteka	Apteka	84	39,37	
				Asinovka*			
1.	Pastars Sīmanis	1898-1947	Osinovka	Asinovka	67	25,01	Māju nav
				Astesmežs*			
1.	Batarags Voldemārs	1907-1971		Lazdukalns	51	23,97	Māju nav (nodegušas kara laikā)
2.	Bogdans Jānis	1881-1940		Apšuriņķi	52	12,27	Māju nav (nodegušas kara laikā)
3.	Bogdans Pēteris	1906-1993		Kalniņi	117	10,46	Māju nav (nojauktas kolhozu laikā)
4.	Līcītis Brencis	1876-1963		Apšukalni	47	23,79	Māju nav (nodegušas kara laikā)
5.	Līcītis Pēteris	1874-1954		Liepkalni	48	22,04	Māju nav (nodegušas kara laikā)
6.	Lūsis Jūlijs	1878-19??		Zeltkalni	39	21,16	Māju nav (nodegušas kara laikā)
7.	Lūsis Pēteris	1876-19??		Zeltiņi	40	23,53	Māju nav (nodegušas kara laikā)
8.	Medne Elizabete	1910		Zvejnieki	43	21,73	Māju nav (nodegušas kara laikā)
9.	Mednis Pēteris	1902-1998		Strautmaļi	46	23,66	Māju nav
10.	Pastars Jūlijs	1889-1945		Lūši	14	10,93	
11.	Pintāns Jāzeps	1887-19??		Lapsaskalni	50	23,73	Māju nav (nodegušas kara laikā)
12.	Plečs Antons	1914-1945		Rubeņi	45	22,18	Māju nav (nodegušas kara laikā)
13.	Sockis Jānis	1895-1945		Lejnieki	42	22,61	Māju nav (nodegušas kara laikā)
14.	Sockis Pēteris	1898-1945		Strautiņi	41	22,51	Māju nav (nodegušas kara laikā)

[23] Šīs tabulas sastādīšanā izmantoti LVVA fondu materiāli: 1308-13-112 (statistikas dati, 1923); 1308-14-4502 (1.-115. lpp.), 4503 (1.-316. lpp.), 4504 (1.-180. lpp.), 4505 (1.-111. lpp.) (statistikas dati, 1942); 1308-15-3333, 3334 (saimniecības grāmatas); 1371-4-1956 (433. lpp.); 3723-1-1274 (527.-530. lpp.), 1277 (466., 467. lpp.) (statistikas dati, 1938).

[24] Zemes uzskaites lapas nr.

[25] Platība uz 1942, ha.

[26] Ziņas par šajā ailē minētajiem zemes īpašniekiem, līdzīpašniekiem, mantiniekiem un rentniekiem attiecas uz 1942. gadu. Diemžēl dati par pašreizējo stāvokli (uz 2002) ir stipri nepilnīgi. Dati par kara laikā nodegušajām mājām ņemti no LVA fondiem (132-7-189-194), tomēr reizēm dažu māju nodegšana ir apšaubāma - piem., Aleksandra Bojāra mājas Steķos u.c.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju nosaukums		Nr.[24]	Ha[25]	Stāvoklis uz 2000[26]
			Vecais	Jaunais			
15.	Zalāns Onufrijs	1907-1979		Aizkalniņi	38	22,89	Māju nav
				Āžkalni			
1.	Brūvers Pēteris	1873-1948		Vizbuļi	26	14,50	
2.	Dolgā Kunigunde			Olksna	105	2,00	Zemes īpašnieks dzīvo Preiļu pag. (1942)
3.	Mičulis Aloizs			Olksna	104	2,91	Zemes īpašnieks dzīvo Preiļu pag. (1942)
4.	Olksna Jānis	1921-1987		Āžkalnieši	27	14,00	
5.	Olksna Pēteris	1905-19??		Jaunieši	28	7,88	
6.	Olksna Silvestrs	1866-1943		Kroņīši	29	3,83	
				Bērzgale*			
1.	Kūka Anna			Jaunbērzgale	52	5,00	Zemi rentē O.Skutelis (1942)
2.	Lūķe-Krastiņa Emīlija			Jaunbērzgale	48	5,00	Zemi rentē O.Skutelis (1942)
3.	Skutele Otīlija	1892-19??		Jaunbērzgale	49	5,00	
4.	Stipris Nikolajs	1885-19??		Bērzgale	50	21,91	Māju nav (nojauktas kolhozu laikā)
5.	Veigurs Jānis			Jaunbērzgale	51	5,00	Zemi rentē O.Skutelis (1942)
				Bikaunieki*			
1.	Rudzāte Anna	1877-19??		Bikaunieki	1	34,8	
2.	Švirksts Gregors	1904-1971		Bikaunieki	2	21,13	
3.	Švirksts Jānis	1900-1950		Bikaunieki	3	21,13	
4.	Zvirbulis Jāzeps	1891-1964		Zvirbuļi	4	36,02	
				Borovka*			
1.	Leitāne Marta	1903-19??		Borovka	24	15,00	Māju nav (nodegušas meža ugunsgrēkā 08.1963)
2.	Leitāns Ādams	1896-1976		Leitāni	21	16,28	Māju nav (nodegušas kara laikā)
3.	Leitāns Jānis (1926-1945) (vēlāk - Grandāns Pēteris (1884-19??))	skat. ←		Borovka	22	17,5	Māju nav (nodegušas meža ugunsgrēkā 08.1963)
4.	Leitāns Jāzeps	1854-19??		Reiņi	23	17,99	Māju nav (nodegušas meža ugunsgrēkā 08.1963)
				Brīsla			
1.	Apine Julianna Jugana	1890-1976	Brīsla	Lieldruvas	113	15,00	Māju nav
2.	Bojārs Antons	1880-1968	Brīsla	Grūženīca	56	17,75	
3.	Bojārs Pēteris	1890-1971	Brīsla	Bajāri	57	18,63	Māju nav (nodegušas kara laikā)
4.	Cakuls Jāzeps			Briežubirze	24	17,96	Māju nav
5.	Goldova Fjokla			Priežusala	84	9,64	
6.	Goldova Matrjona	1863-19??	Brīsla		60	1,63	Māju nav
7.	Goldovs Akentijs	1901-19??		Zaļsala	22	17,44	Māju nav
8.	Goldovs Ivans	1917		Ķieģeļnieki	54	14,40	Māju nav
9.	Goldovs Jefims	1872-19??	Brīsla		59	0,75	Māju nav
10.	Goldovs Paramons	1905-1972	Brīsla		61	0,37	Māju nav
11.	Kitova Pelageja	1880-19??	Brīsla		62	18,65	Māju nav
12.	Komarovs Pēteris	18??-19??		Smilšsala	44	22,50	Māju nav
13.	Leitāns Ignats	1877-19??	Drikaite	Krūmiņi	18	12,00	Māju nav
14.	Pastars Antons	1913-1945		Laši	54	16,42	Māju nav
15.	Solovjovs Jevmenijs	1881-19??		Degļi	63	17,02	Māju nav
16.	Solovjovs Jevtemijs	1894-19??	Degļi	Solovjovi	64	15,69	Māju nav
17.	Solovjovs Mihails	1899-19??		Lakstīgalas	65	12,87	Māju nav
18.	Solovjovs Pēteris	1901-19??		Lakstīgalas	66	12,05	Māju nav
19.	Zalāne Tekla	1871-19??		Ozolsala	67	15,30	
20.	Zalāns Salimons	1898-19??		Jurasala	17	17,75	Māju nav
				Brūveri*			
1.	Anspoks Jāzeps	1912-1982		Anspoki	28	8,90	Māju nav
2.	Bricis Jānis	1902-1975		Kaņepāji	47	27,00	Māju nav
3.	Brūvere Klāra	1881-19??		Brūveri	39	14,02	Māju nav
4.	Brūvers Ādams	1894-1985		Porieši	114	20,20	Māju nav
5.	Brūvers Aloizs (m-ki)	1884-1941		Plūmes	28	18,40	
6.	Brūvers Andrejs	1857-1930		Zāģeri	31	19,33	
7.	Brūvers Andrejs	1881-1962		Jašore	38	13,01	Māju nav
8.	Brūvers Dominiks	1874-1957		Bāliņi	32	19,93	Māju nav
9.	Brūvers Jānis Jāņa d.	1876-1938		Dārznieki	44	14,04	
10.	Brūvers Jānis Jura d.	1890-1967		Priedes	34	9,68	Māju nav
11.	Brūvers Jāzeps	1860-193?		Čiekuri	36	16,96	Zemi mantojis J.Krasovskis (1942)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju nosaukums		Nr.[24]	Ha[25]	Stāvoklis uz 2000[26]
			Vecais	Jaunais			
12.	Brūvers Jāzeps	1920-1970		Pumpuri	35	10,27	Mājas neapdzīvotas
13.	Brūvers Jāzeps	1879-1963		Raudas	41	20,94	
14.	Brūvers Jāzeps (m-ki)	1858-1904		Brūveri	37	2,00	Māju nav
15.	Brūvers Mārtiņš			Ozoldruvas	40	4,50	Māju nav
16.	Brūvers Pēteris Pētera d.	1873-1948		Ābeles	43	18,46	Māju nav
17.	Brūvers Pēteris Pētera d.			Banderi	42	17,22	Māju nav
18.	Brūvers Staņislavs	1882-1960		Brūveri	45	9,70	Mājas neapdzīvotas
19.	Drīksna Jezupate	1906-19??		Vietnieki	46	16,97	Māju nav
			Būmaņi				
1.	Būmanis Pēteris	1895-1990		Būmaņi	40	16,96	
2.	Dolgais Izidors	1894-1941		Paipalas	41	6,73	Māju nav
3.	Eriņa Brigita	1891-19??	Byumaņi		43	10,97	Māju nav
4.	Eriņš Antons	1910-1989		Ūdrīši	45	14,94	
5.	Eriņš Dominiks	1914-1978	Byumaņi		42	10,73	
6.	Eriņš Nikodēms	1903-19??	Byumaņi		44	10,97	Māju nav
7.	Kasalis Jānis	1895-1961		Laimiņi	46	12,77	
8.	Kasalis Pēteris	1887-1956		Bruņas	49	8,03	
9.	Kassaliete Franciska	1886-1980		Ozoldruva	48	20,58	
10.	Kassalietis Jānis	1914		Dāboldruva	47	15,52	
11.	Kassalietis Jāzeps	1902-1985		Tauriņi	63	17,07	
12.	Neicgalis Aleksandrs	1897-1954		Pļaviņas	50	11,96	
13.	Neicgalis Bērtulis	1864-1939		Daugaviņas	51	10,09	
14.	Pastare Ieva	1890-1973	Byumaņi	Dzeņi	54	9,22	
15.	Pastars Antons	1892-19??	Byumaņi		52	11,94	
16.	Pastars Bērtulis	1899-1935	Byumaņi	Kalnadruva	52	13,19	
17.	Pastars Pāvels	1901-19??	Byumaņi	Kalniņāres	53	13,19	
18.	Pastars Pēteris	1880-19??		Dambji	55	11,22	
19.	Pastars Staņislavs	1862-19??	Byumaņi		56	16,62	
20.	Paulovičs Vilhelms	1902-19??		Zāļdruva	65	15,83	
21.	Rudzāts Jāzeps	1899-1966		Zirnīši	57	15,11	
22.	Rudzāts Pēteris	1906-1991	Byumaņi		58	15,91	
23.	Vaivods Jāzeps	1879-19??		Vīksnas	60	13,25	
24.	Vilcāns Broņislavs	1893-1976	Byumaņi	Dāboldruva	61	10,23	Māju nav
25.	Vilcāns Izidors	1907-1945	Byumaņi		62	13,25	
			Caunes*				
1.	Brūvers Pēteris	1908-1995		Caunes	3	16,50	
2.	Jurovs Antons	1883-19??		Caunes	2	21,75	
			Cielauka (Madaļceļš)**				
1.	Barkovskis Aloizs	1892-1948		Cielauka	6	15,55	
2.	Barkovskis Antons	1884-1966		Cielaukas	5	31,08	Māju nav
3.	Rubins Augusts	1870-1940		Cielaviņas	10	15,76	
4.	Rubins Onufrijs	1892-1977		Madaļceļš	10	7,83	
5.	Grigs Jāzeps	1912-1996	Aizpure	Aizpure	8	12,01	
6.	Grigs Nikodēms	1884-1936	Aizpure	Kalnieši	9	12,58	
			Citronsala*				
1.	Grigs Andrejs	1882-19??		Citronsala	92	9,00	Māju nav
2.	Grigs Onufrijs			Citronsala	93	39,34	Māju nav
			Čegeļna*				
1.	Bataragš Jānis	1914-1995		Čegeļna	1	11,00	Māju nav
			Čirvonieki*				
1.	Antonovs Akentijs	1868-19??		Strausi	56	18,76	Mājās dzīvo Kanicku ģimene (1942); māju nav (nodegušas kara laikā)
2.	Babris Dominiks			Babrīši	91	7,00	Māju nav
3.	Bela Marija	1900-19??		Saknītes	58	16,39	Māju nav (nodegušas kara laikā)
4.	Guseva Akuļina	1896-19??		Čirvonieki	71	2,00	
5.	Gusevs Joakims	1888-1947		Stangas	57	17,03	Mājās dzīvo Bindaru ģimene
6.	Lauva Jānis	1888-1945	Frolovščina	Kalnadruva	61	24,00	Māju nav
7.	Meņģelis Eduards	1883-19??		Purvasala	63	15,87	Māju nav
8.	Pastars Augusts	1894/6 -19??		Čirvonieki	12	16,93	Māju nav
9.	Vutnāns Dominiks	1915-194?		Egļusala	73	4,09	Māju nav
10.	Vecelis Pēteris	1892-1977		Rožaine	62	15,28	Māju nav (nodegušas kara laikā)
11.	Veikšāns Francis	1908-1942		Oškalni	55	15,76	Māju nav (nodegušas kara laikā)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju nosaukums		Nr.[24]	Ha[25]	Stāvoklis uz 2000[26]
			Vecais	Jaunais			
12.	Volkovs Adrijans	1889-19??		Tīrumnieki	116	16,42	Māju nav
13.	Volkovs Jānis	1900-1962		Saulrieti	60	41,07	Māju nav (nodegušas kara laikā)
	Dzirkaļi (Borovka)*						
1.	Brūvers Ādams	1897-1971		Dzirkaļi	53	7,00	Māju nav (nodegušas ugunsgrēkā 1974)
2.	Brūvers Antons	1908-1985		Dzirkaļi	54	8,12	Māju nav
3.	Elksne Tekla	1900-19??		Dzirkaļi	56	5,12	
4.	Marcinkēviča Jugana	1913		Dzirkaļi	57	5,81	
5.	Marcinkēvičs Jāzeps	1896-1972		Dzirkaļi	56	14,40	
	Eleonorvile*						
1.	Eleonorviles RK baznīca				4	1,09	
2.	Eleonorviles RK draudze				108	0,75	
3.	Eleonorviles kapsēta				104	12,00	
4.	Ivanova Jevdokija	1908-19??			5	88,00	Zemi rentē Mihailovu ģimene (1942)
5.	Petrova Anastasija	1917-2001			7	38,55	
6.	Petskojs Ivans	1881-1950			6	100,00	Māju nav
7.	Petskojs Vasilijs	1880-1943	Kankari	Limani	15	86,60	Māju nav
8.	Rudzātu pag. pašvaldība			Eleonorvile	107	4,16	Skolas zeme
	Eriņbirze*						
1.	Aizpurvietis Pēteris	1913-1943		Vītoli	85	28,50	
2.	Ivbulis Antons	1880-1976		Eriņbirze	86	55,17	
3.	Kankars Pēteris	1904-19??		Jēriņbirze	87	28,50	Māju nav
	Gardrivieši						
1.	Gardriviete Ieva			Graudiņi	16	4,36	
2.	Zalāns Izidors	1880-19??		Gani	22	14,12	
3.	Zalāns Jānis	1877-1949		Birztalas	23	13,38	
4.	Zalāns Jāzeps			Straumītes	24	12,97	
5.	Zalāns Juris	1886-1966		Gardrivieši	25	13,68	
6.	Zalāns Salimons	1892-19??		Āpši	26	12,48	
	Gudļevka*						
1.	Jaucis Pēteris		Gudļevka	Jasmīni	110	6,00	Māju nav
	Izgoda						
1.	Konrāde Anna	1906-19??	Izgoda	Rozes		20,08	Māju nav
2.	Lācis Pēteris	1896-1949	Izgoda	Zemītes		43,59	Māju nav
	Janova*						
1.	Bulmeisters Boļeslavs	1886-1949			40	30,50	
2.	Seikstulis Pēteris	1878-1977			41	15,85	
	Jaudzemi						
1.	Gžibovskis Vikentijs	1882-19??		Mežupītes	16	17,46	Māju nav
2.	Leitāns Ādams	1897-1976		Smilgdruva	23	16,55	Mājās dzīvo Baronu ģimene
3.	Leitāns Jānis	1884-19??		Drikaite	68	17,30	Māju nav
4.	Lukstiņš Donāts	1879-19??		Lukstiņi	19	17,97	Mājās dzīvo Vēveru ģimene
5.	Sondore Veronika	1889-19??		Lazdiņas	83	8,00	Māju nav
6.	Utnāns Aloizs	1914-1990		Pūpoli	71	13,01	Mājās dzīvo Bojāru ģimene
7.	Utnāns Donāts	1876-1946		Sarkandruva	70	13,94	Māju nav
8.	Utnāns Jāzeps	1892-19??		Salenieki	69	16,45	Māju nav (nodegušas kara laikā)
9.	Zalāne Anna Jāņa m.			Jaudzemi	72	17,98	Māju nav (nodegušas kara laikā)
10.	Zalāne Anna Pētera m.	1899-19??		Jaudzemi	73	7,12	Zemi rentē L.Zalāns (1942); māju nav (nodegušas kara laikā)
11.	Zalāns Andrejs	1903-19??		Ozolaine	71	1,44	Zemi mantojusi T.Zalāne (1942); māju nav (nodegušas kara laikā)
12.	Zalāns Andrejs			Jaudzemi	75	9,87	Zemi mantojusi T.Zalāne (1942)
13.	Zalāns Andrejs Jāņa d.	1863-1949		Jaudzemi	81	8,74	Māju nav
14.	Zalāns Antons	1903-1945		Jaudzemi	77	15,30	Māju nav (nodegušas kara laikā)
15.	Zalāns Benedikts Donāta d.	1901-19??		Jaudzemi	78	8,50	Māju nav (nodegušas kara laikā)
16.	Zalāns Izidors	1874-19??		Jaudzemi	79	6,56	Zemi rentē L.Zalāns (1942)
17.	Zalāns Jānis	1877-1949		Jaudzemi	80	12,58	
18.	Zalāns Onufrijs	1866-19??		Bērziņi	82	11,27	
19.	Zalāns Teodors	1887-19??		Jaudzemi	74	7,65	Zemi rentē L.Zalāns (1942)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju nosaukums		Nr.[24]	Ha[25]	Stāvoklis uz 2000[26]
			Vecais	Jaunais			
Jaunie Alksnieši							
1.	Petskoja Fatiņja	1883-19??		Staraiņi	8	25,43	Māju nav
2.	Petskojs Vasilijs	1880-1943			16	13,84	Māju nav
Jaunie Šauri							
1.	Pļavāns Jānis	1905-19??			103	17,11	Māju nav
2.	Pļavāns Pēteris	1901-1981			104	29,47	
Kamčatka							
1.	Turkopuls Donāts	1884-1965		Ausmas	23	60,20	Māju nav
2.	Turkopuls Staņislavs	1905-1957		Ozolaine	22	55,54	Māju nav
Kasparova							
1.	Vasilija Aksenija	1887-19??		Stirnusala	112	2,00	
2.	Vasilijs Agurjans	1897-19??		Stirnusala	65	12,73	Māju nav (nodegušas kara laikā)
3.	Zalāns Aloizs	1865-19??		Kļavas	66	14,67	Māju nav (nodegušas kara laikā)
4.	Zalāns Andrejs	1863-1949	Kudro	Kasparāni	64	18,93	Māju nav (nodedzinājuši IZN 1945)
5.	Zalāns Dominiks	1891-1981		Upmaļi	67	14,60	
6.	Meža departaments			Silmeži	112	7,00	Māju nav, zemi izmanto Rudusānu ģimene (1942)
Kivlenieki*							
1.	Baklers Ādams	1872-1953		Līkumi	2	15,46	Māju nav
2.	Batarags Eduards (m-ki)	1864-1934		Kivlenieki	99	16,41	
3.	Bulmeistere Helēna	1880-19??		Kivlenieki	6	6,40	
4.	Bulmeisters Ādams			Līdumi	20	4,68	Zemes īpašnieki ir Pēteris Bulmeisters (2,28 ha) un Helēna Bulmeistere (2,40 ha) (1942)
5.	Bulmeisters Aloizs	1893-1960		Kivlenieki	32	11,58	
6.	Bulmeisters Fabians	1894-19??		Kivlenieki	3	5,00	
7.	Bulmeisters Jāzeps	1906-1990		Kivlenieki	4	6,00	
8.	Bulmeisters Juris (m-ki)	1880-1924		Kivlenieki	7	23,50	
9.	Bulmeisters Juris (m-ki)	1892-1924		Krusti	8	21,85	
10.	Bulmeisters Pēteris	1898-1974		Franči	5	5,39	
11.	Bulmeisters Pēteris	1898-1960		Stabulnieki	9	14,99	
12.	Bulmeisters Staņislavs	1882-19??		Āboliņi	10	8,80	
13.	Kasparāns Antons (m-ki)	1899-1976		Upenāji	11	75,57	
14.	Kivlenieks Antons	1865-19??		Kivlenieki	12	7,61	Zemes īpašnieki ir Pēteris Bulmeisters (3,01 ha), Ludvigs Kivlenieks (1,65 ha) un Pēteris Vaivods (2,95 ha) (1942)
15.	Kivlenieks Ludvigs	1885-1959		Ludvigi	13	6,11	
16.	Kivlenieku kapsēta			Kivlenieki	91	0,30	
17.	Matisāns Gabriels	1867-19??		Galenieki	14	11,03	
18.	Pundurs Antons (m-ki)			Pērkoņi	15	11,03	
19.	Pundurs Jāzeps (m-ki)			Kivlenieki	16	5,98	
20.	Raģelis Augusts	1887-1940		Bundzinieki	17	6,66	Māju nav
21.	Suneps Antons	1913-1985		Zeļenovka	18	8,16	
22.	Vaivods Pēteris	1887-19??		Buki	19	7,11	Mājās dzīvo Budencovu ģimene
Kļavsala							
1.	Eiduks Nikodēms	1906-19??	Kumeļova	Lejaskļavsalas	77	15,59	Māju nav
2.	Gardrivietis Antons		Kumeļova	Mūrnieki	72	2,00	Māju nav
3.	Tumašēvica Emīlija	1883-19??		Kļavsala	79	15,57	Māju nav
4.	Tumašēvics Antons	1863-19??		Kļavsala	78	12,15	Māju nav
Korsikova*							
1.	Ivbule Madaļa	1863-19??		Korsikova	89	19,00	
2.	Ivbulis Jāzeps	1898-1953		Korsikova	88	13,00	
3.	Upenieks Jāzeps			Korsikova	90	17,50	
4.	Upenieks Juris (m-ki)			Korsikova	91	16,00	
Kramadruva							
1.	Antonēvičs Jūlijs	1895-1975	Orlovščina	Ērgļi	1	15,10	Māju nav
2.	Eglīte Agate	1869-19??	Jezupova	Eglīši	2	15,17	Māju nav (nodegušas kara laikā)
3.	Grandāns Teodors	1891-1954		Līņi	10	15,08	
4.	Līcītis (Līcis) Jānis	1872-1943	Kramadruva	Krami	8	17,27	Māju nav (nodegušas kara laikā)
5.	Linde Alīda	1854-19??		Austriņi	6	15,78	Māju nav (nodegušas kara laikā)
6.	Lukstiņš Ādams	1879-19??		Riekstukalns	74	2,00	Māju nav (nodegušas kara laikā)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju nosaukums		Nr.[24]	Ha[25]	Stāvoklis uz 2000[26]
			Vecais	Jaunais			
7.	Lūsis Rūdolfs			Medņi	114	15,16	Māju nav (nodegušas kara laikā)
8.	Ozolnieks Antons	1889-19??		Ozolnieki	17	17,28	Māju nav (nodegušas kara laikā)
9.	Puida Ernests	1888-19??	Jakubova	Jēkabi	5	16,00	Māju nav
10.	Puida Jūlijs	18??-19??		Vīksniņas	19	7,65	Māju nav
11.	Riekstiņa Eda	1867-19??		Kramadruva	7	16,11	Māju nav (nodegušas kara laikā)
12.	Sīlis Jānis	1862-1952		Pīļupurvs	11	16,04	Māju nav (nodegušas kara laikā)
13.	Sīlis Pēteris	1902-19??		Gailīši	3	15,14	Māju nav (nodegušas kara laikā)
14.	Ūbele Anna	1874-1943		Zvaigznes	15	15,42	Mājas nav apdzīvotas
15.	Ūbele Paulīne	1897-19??		Ūbeļi	9	15,54	Māju nav (nodegušas kara laikā)
16.	Vaivods Ksavērijs	1881-1971		Blāzmas	4	15,68	Māju nav (nodegušas kara laikā)
17.	Vaivods Pēteris	1906-1991		Pelēči	18	17,09	Māju nav (nodegušas kara laikā)
18.	Zesers Andžs	1869-1946	Pelēčorka-1	Peļi	16	17,34	Veco māju nav, uzbūvētas no jauna (jaunais nosaukums - *Stūrinieki*)
	Kurčanka*						
1.	Elsts Aloizs	1886-1964		Kurčanka	80	68,29	Māju nav
2.	Elsts Bērtulis	1878-19??		Kurčanka	81	68,72	Māju nav
	Kurčini						
1.	Dalinskis Jāzeps	1883-1945			1	19,78	Māju nav
2.	Griboniks Andrejs	1883-1957		Kurčini	2	19,67	Māju nav
3.	Indāne Ilža	1893-19??		Brūklenāji	3	46,94	Māju nav
4.	Kurčina Ieva	1865-19??		Kurčini	5	20,67	Māju nav
5.	Kurčins Aloizs	1888-1982		Kurčini	4	21,85	Māju nav
6.	Kurčins Jānis	1884-1961		Zaļmežnieki	6	20,76	
7.	Pūdnieks Ādams	1877-1950		Pabērži	7	13,45	Māju nav (saimniecības ēkas nodedzinājuši IZN 1945)
8.	Pūdnieks Andrejs	1870-1935		Podnieki	8	14,71	Māju nav
9.	Veikšāne Franuse	1885-19??		Kurčini	9	2,43	Māju nav
	Ķēvessala*						
1.	Pastars Sīmanis	1898-1947		Ķēvessala	58	33,33	Māju nav
2.	Pudulis Stepans	1907-1970		Ķēvessala	59	33,33	Māju nav
	Lācupi						
1.	Andrijevskis Ādams	1904-19??		Ūša	28	14,76	
2.	Bernāne Anna	1910-1987		Bernāni	39	15,22	
3.	Blazēvičs Juris	1859-1947		Liepkalni	27	15,33	Mājas nav apdzīvotas
4.	Cakuls Aloizs	1888-1961		Cekuli	29	14,65	
5.	Cakuls Antons	1922-2000		Smiltaines	32	4,18	
6.	Cakuls Ignats	1887-1934		Spulgas	31	9,09	
7.	Cakuls Izidors	1914-1985		Smiltaines	30	13,94	
8.	Cakuls Pēteris	1875-19??		Iesalnieki	33	13,83	
9.	Dolgā Anna	1908-19??		Irbītes	34	8,25	
10.	Indāns Lauris	1899-19??		Lāčupe	35	14,89	
11.	Lācis Antons	1898-1979		Jumīši	36	12,69	
12.	Lācis Jāzeps	1895-1960		Lāčupes	37	14,13	
13.	Pastars Onufrijs	1872-19??		Apsītes	38	25,38	Māju nav
	Lāčupe*						
1.	Graudiņš Augusts	1887-1956		Lāčupe	60	26,23	Zemi mantojuši Antons (10 ha) un Jānis (16,23 ha) Graudiņi (1942)
2.	Kurčins Jānis	1884-1966		Lāčupe	61	52,44	
3.	Šaraks Donāts	1881-1940		Lāčupe	62	22,77	Māju nav, zemi mantojis A.Šaraks (1942)
4.	Šaraks Pēteris	1894-1960		Lāčupe	63	6,10	
	Lukstenieki*						
1.	Peisinieks Izidors	1903-1987		Lukstenieki	82	26,12	Māju nav
2.	Peisinieks Jāzeps	1889-19??		Lukstenieki	83	26,12	Māju nav
	Lūzenieki						
1.	Jaudzems Nikodēms	1911-1988	Marinpole	Viesturi	13	19,93	
2.	Meņģelis Jūlijs	1912-1944		Purvagals	20	18,48	Māju nav
3.	Neicgalis Francis	1901-1972		Zālītes	24	19,45	Mājās dzīvo Luriņu ģimene (1942)
4.	Ozoliņš Jēkabs	1865-1945		Grāvāni	15	16,35	
5.	Pūdnieks Jānis	1906-19??		Lūzenieki	25	22,90	
6.	Pūdnieks Pēteris	1896-19??		Akmeņkalni	14	16,20	Mājās dzīvo Romanovsku ģimene (1942)
7.	Rudzāts Bērtulis	1883-19??		Cinīši	26	15,36	Mājās dzīvo Rubinu ģimene (1942)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju nosaukums		Nr.[24]	Ha[25]	Stāvoklis uz 2000[26]
			Vecais	Jaunais			
8.	Rudzāts Izidors	1897-1943		Pļaviņas	106	23,33	
9.	Rumps Staņislavs	1878-19??		Silzemnieki	27	10,00	Māju nav
10.	Sockis Pēteris			Zaķīši	21	17,49	
11.	Zalāns Alberts	1901-19??		Kantiņi	28	18,36	
12.	Zalāns Donāts	1903-19??		Trūdaines	30	10,31	
13.	Zalāns Jānis	1899-19??		Lūzenieki	29	9,95	
				Ļvovka (Dubovka)*			
1.	Pastare Helēna	1888-1975	Dubovka		33	3,33	
2.	Utāne Veronika	1898-1989	Dubovka	Ozolsalas	35	33,00	
3.	Utāns Jeronīms	18??-1938	Dubovka	Ļvovka	34	34,00	Māju nav
4.	Utāns Staņislavs		Dubovka		36	45,70	
				Mālakalns			
1.	Bogdane Pelageja	1891-19??		Mālakalns	4	5,18	Māju nav
2.	Fiļīpovs Josifs	1909		Mālakalnasaliņa	3	14,03	Māju nav (nodegušas kara laikā)
3.	Formakovs Fedots	1907-1954		Zivtiņas	5	10,83	Māju nav
4.	Grandāns Antons	1896-1968		Zaļābirze	1	18,91	Jaunbūves
5.	Kolosovs Pamfils	1878-19??		Mālakalns	6	9,31	Māju nav
6.	Kuzmins Grigorijs	1858-19??		Balvas	7	25,13	
7.	Kuzmins Timofejs	1896-1966		Atvari	8	15,10	Māju nav
8.	Loškovs Logins	1876-19??		Spriguļi	9	17,06	
9.	Mālakalna Vecticībnieku draudze			Mālakalns	60	8,17	
10.	Molčānovs Pēteris	1883-19??		Burtnieki	10	15,40	
11.	Paukovs Ābrams	1894-1953		Plūdoņi	11	15,74	
12.	Paukovs Maksims	1911-1949		Vēsturnieki	13	12,21	Māju nav
13.	Petrovs Konstantīns	1880-19??		Mālakalns	14	44,21	Māju nav
14.	Solovjovs Iļja	1860-19??		Mālakalns	61	8,17	
15.	Stoļerovs Sergejs	1867-19??		Putniņi	21	11,98	
16.	Stoļerovs Varfolomejs	1903-1964		Bitenieki	15	15,05	
17.	Tumova Fatiņja	1893-19??		Kalpaki	2	1,14	
18.	Varlāmovs Jānis			Mālakalns	90	12,71	
19.	Varlāmovs Matvejs	1874-19??		Mālakalns	16	21,19	
20.	Zalāne Anna	1906-1940		Žagatiņas	13	4,02	
21.	Zalāns Leons	1894-1989		Airītes	17	0,13	
22.	Zujevs Gerasims	1878-1955		Žagatnieki	19	19,19	
				Mālasala*			
1.	Briņķis Kaspars (m-ki)	1858-1939	Mālasala	Mālasala	21	46,70	
				Medņevka			
1.	Dārziņa Eda	1883-1966		Vēsmiņas	99	21,99	Māju nav (nodegušas kara laikā)
2.	Detkovs Agurjans	1873-19??		Saulgoži	100	23,87	Māju nav (nodegušas kara laikā)
3.	Golubovs Astrats	1893-19??		Standziņas	101	9,04	Māju nav (nodegušas kara laikā)
4.	Klementjevs Filips	1892-1984		Mālaines	102	10,66	Māju nav
5.	Pintāns Jānis	1896-1946		Vaivari	95	14,97	Māju nav (nodegušas kara laikā)
6.	Poļiektovs Ivans	1912		Ratnieki	103	10,88	Māju nav (nodegušas kara laikā)
7.	Skudrova Feodora			Dzelzīši	104	6,50	Māju nav (nodegušas kara laikā)
8.	Šuļgova Denisa			Gurķīši	105	12,00	
9.	Vaivods Staņislavs	1894-19??		Zaļumnieki	96	10,25	Māju nav
10.	Volkova Irina			Augstumi	113	3,38	Māju nav
11.	Volkova Jevdokija			Pumpuri	108	10,15	Māju nav
12.	Volkova Ksenija	1887-19??		Salmiņi	109	31,00	Māju nav
13.	Volkovs Ivans	1901-1962		Vecumi	106	12,00	Māju nav (nodegušas kara laikā)
14.	Volkovs Zosims	1887-1945		Lidoni	110	19,00	
15.	Zeilāns Jānis	1905-1960		Celmiņi	94	12,60	Māju nav (nodegušas kara laikā)
				Medņupurvs*			
1.	Bindars Antons	1905-1945		Pīlādži	66	34,22	Māju nav
2.	Ivdris Aloizs	1892-19??		Mieži	65	35,83	Māju nav
3.	Skutelis Jāzeps	1901-19??		Medņusala	64	34,70	Māju nav
				Nadežda*			
1.	Groza Anna	1888-1947			17	14,75	Māju nav
2.	Vaivode Domicella	1889-19??			18	10,21	
				Nīcgaļi			
1.	Neicgale Solomeja	1912-19??		Plūdmales	43	14,71	Mājās dzīvo Zaķu ģimene
2.	Neicgalis Izidors	1879-19??			41	14,14	Māju nav

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju nosaukums		Nr.[24]	Ha[25]	Stāvoklis uz 2000[26]
			Vecais	Jaunais			
3.	Neicgalis Kārlis	1900-1968		Grāvīši	42	17,13	
4.	Ručevskis Juris	1878-19??		Krauklīši	44	14,82	Māju nav
5.	Vilcāne Antoņina	1911		Dūkļi	40	16,17	
6.	Zvirbule Marta	1894-19??		Zirnaite	8	17,17	
7.	Zvirbulis Andrejs	1863-19??			45	17,34	Mājās dzīvo Muižnieku ģimene
8.	Zvirbulis Jānis	1900-19??		Zvirbuļkalni	9	18,28	
	Novoļesje*						
1.	Prikulis Ādams (m-ki)				39	21,85	
2.	Prikulis Izidors				37	21,85	
3.	Prikulis Jēkabs	1875-19??			38	21,85	
	Novomisļe						
1.	Cakuls Aloizs	1879-1961	Novomisļe	Jaundomas		19,10	
2.	Cakuls Ludvigs	1887-1946	Novomisļe	Bērziņi		18,60	
3.	Cakuls Pēteris	1903-19??	Novomisļe	Ozoliņi		19,69	
	Novoseļje (Rubeņsala)*						
1.	Ližbovska Helēna	1894-1979		Osīši	86	22,00	Māju nav
2.	Ližbovskis Antons	1884-1953		Avotiņi	85	18,58	
3.	Ližbovskis Izidors	1901-1976		Avotiņi	76	10,59	
4.	Ližbovskis Jāzeps	1868-1944		Rubeņsala	84	15,58	Māju nav
	Līkupe*						
1.	Groza Pēteris	1895-1972	Orešnīca	Līkupe	87	22,95	
	Patmaļka						
1.	Bečs Antons	1888-19??		Patmaļnieki	12	10,03	Māju nav
2.	Bečs Jāzeps (m-ki)	1???-1944		Celiņi	11	12,07	Māju nav
3.	Daskevičs Vladislavs	1866-19??			13	10,30	Zemi rentē A.Bečs (1942)
4.	Leitāne Jadviga	1874-1947		Melnupes	14	15,50	Mājās dzīvo Žaltkovsku ģimene (1942)
5.	Mailītis Pēteris	1909			88	7,20	Mežsarga zeme; dzīvo ienācēji
6.	Meņģelis Andžs	1870-1947	Frolovščina	Stūramežs	15	15,82	Māju nav
7.	Zalāns Jāzeps (m-ki)				10	12,65	Mājās dzīvo Eriņu ģimene
	Peivelišķi**						
1.	Aleksandroviča Jūlija	1895-19??		Peivelišķi	45	17,00	
2.	Aleksandrovičs Antons	1917-1957		Peivelišķi	44	19,50	
3.	Aleksandrovičs Staņislavs	1872-19??		Peivelišķi	46	24,58	Zeme īpašnieks J.Mičulis (1942)
4.	Beinarovičs Konstantīns	1894-19??		Peivelišķi	54	12,18	
5.	Brūvers Francis	1911-1980		Peivelišķi	110	12,36	
6.	Bulmeisters Pāvels	1892-1957		Peivelišķi-3	47	27,83	
7.	Cakuls Antons (m-ki)	1877-1929		Peivelišķi-4	48	22,65	
8.	Cakuls Jāzeps	1871-19??		Peivelišķi-2	49	21,85	
9.	Kļavinskis Pēteris	1886-1993		Peivelišķi-8	50	12,18	
10.	Pastars Ādams	1874-1954		Peivelišķi-9	51	15,22	Zemi nomā F.Brūveris (1942)
11.	Pastars Pāvels	1893-1941		Peivelišķi-6	52	23,60	Īpašumu pārvalda sieva Matilde (1942)
12.	Plācenis Andrejs	1894-1958		Peivelišķi-5	53	22,30	
	Pelēčāre						
1.	Bogdans Eduards	1899-1973		Upītes	27	19,66	Māju nav
2.	Bojārs Jāzeps	1889-19??		Lāčkalni	29	21,11	Māju nav
3.	Briņķis Augusts	1896-1978		Gaigalnīca	5	21,49	Māju nav
4.	Caune Jānis	1902-19??	Biržakalns	Bērzkalni	25	23,51	
5.	Dalinskis Izidors	1888-1976		Ulmaņi	54	22,10	Māju nav (nodegušas kara laikā)
6.	Gavare Solomeja	1882-19??		Baltas	35	21,06	Māju nav
7.	Kaušs Pēteris	1876-19??		Gaigalsala	53	21,95	Māju nav (nodegušas kara laikā)
8.	Lubenieks Kārlis	1880-19??		Saulaine	26	22,65	Māju nav (nodegušas kara laikā)
9.	Lūsis Pēteris	1876-19??	Orlovka	Eglaine	30	23,87	Māju nav
10.	Mednis Mārtiņš	1865-19??		Sidrabi	31	18,62	Māju nav (nodegušas kara laikā)
11.	Ozoliņa Jeļizaveta	1913		Krievāni	33	10,06	Saimniecības ēkas nodedzinājuši IZN 1945
12.	Ozoliņš Jūlijs	1902-1987		Priekuļi	34	17,84	Māju nav (nodegušas meža ugunsgrēkā 08.1963)
13.	Pastars Broņislavs	1902-19??	Pelēčorka-2	Pelēčōe	13	10,93	Māju nav (nodegušas kara laikā)
14.	Turins Nikolajs	1907-19??	Gaigalava	Vanagi	49	22,02	Māju nav (nodegušas kara laikā)
15.	Vilcāns Augusts	1882-1983	Jaunaiskrogs	Mežotnes	28	20,41	Māju nav (nodegušas kara laikā)
16.	Zaķis Pēteris	1871-19??		Mazupītes	32	19,45	Māju nav (nodegušas kara laikā)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju nosaukums		Nr.[24]	Ha[25]	Stāvoklis uz 2000[26]
			Vecais	Jaunais			
17.	Zalāns Andrejs	1863-1949		Bērzaine	17	11,03	Māju nav (nodedzinājuši IZN 07.1945)
				Pelši			
1.	Barkovska Franciska				7	1,07	
2.	Barkovskis Aloizs	1892-1948		Lauvas	76	21,80	Māju nav
3.	Buceniece Veronika	1909-1997		Dagumi		10,92	Māju nav
4.	Bucenieks Jāzeps	1900-1972		Smilšāres	77	13,75	
5.	Bulmeisters Jāzeps	1906-1990	Ostrova-1	Uzkalniņi	75	19,46	Māju nav
6.	Daskevičs Ādams	1888-1961		Mednieki	78	17,20	
7.	Daskevičs Antons	1866-19??		Salas	79	7,40	Māju nav
8.	Eriņa Tekla (Buceniece)	1898-1958		Olaines	81	10,00	Māju nav
9.	Eriņš Salimons	1886-1954		Salas	80	10,92	
10.	Grandāne Monika	1896-1977		Vilnīši	82	14,38	
11.	Grandāns Antons	1877-1963		Mārtiņi	84	15,10	
12.	Grandāns Lauris	1896-19??			83	11,32	Māju nav
13.	Lapsa Jānis	1871-1945	Riepo-Vidi	Riepo-Vidi	80	98,33	Māju nav
14.	Patmalniece Konstance	1890-19??		Olaines	85	11,32	
15.	Šilingovs Gilārijs	1906-1964	Rācenaite	Rācenāji	65	16,95	Māju nav
16.	Vaivods Nikodēms	1909-1996		Rijiņas	86	13,85	
17.	Zalāns Donāts	1893-1970		Bērzsala		19,11	
18.	Zalāns Jānis	1911		Smilgas	87	11,11	Māju nav
19.	Žaltkovskis Salimons	1906-1941		Dāboldruva	67	17,21	
				Piļupsala*			
1.	Ivdris Donāts	1876-1939			43	19,98	
2.	Ivdris Juris	1893-1946			44	19,98	
3.	Piļups Jāzeps	1896-1954		Krasti	24	29,00	
4.	Seikstule Jezupate	1894-1979		Rūķi	45	14,30	
5.	Seikstule Ksavērija	1888-1960			49	3,83	
6.	Seikstulis Pēteris	1878-1977			50	3,76	
7.	Sinkovs Meikulis			Sinkovas	51	5,10	
8.	Sinkovskis Staņislavs	1896-19??		Sinkovas	52	10,20	
9.	Stūpāns Aloizs	1887-19??			46	14,10	
10.	Stūpāns Jānis	1884-1959			48	14,10	Māju nav
11.	Stūpāns Jāzeps	1880-19??			47	14,10	Māju nav
				Pintāni			
1.	Pintāns Antons	1888-19??		Arodi	71	24,41	
2.	Pintāns Antons	1903-1978		Pintāni	69	15,65	
3.	Pintāns Jāzeps	1881-1966		Dailes	70	20,85	Māju nav
4.	Pintāns Pēteris	1884-1946		Līčusala	73	13,95	
5.	Pintāns Sīmanis	1873-1947		Augļi	74	11,33	
6.	Pintāns Staņislavs	1886-1958		Brīvnieki	72	14,00	
				Punduri*			
1.	Budencovs Georgs	1894-1949		Punduri	88	31	
2.	Gorodičnaja Jevlanija				89	69	
3.	Petskoja Fatiņja	1883-19??			90	14,20	
4.	Ribakova Agrofiņja				95	7,65	
				Rogonovka*			
1.	Ivdra Agate	1884-1960			97	18,50	Māju nav
2.	Ivdra Ilža	1884-19??			95	11,65	Māju nav
3.	Ivdris Ignats	1885-19??		Priedāni	94	11,65	Māju nav
4.	Ivdris Jēkabs	1877-1950			96	27,50	Mājas nav apdzīvotas
				Rubeņkalns**			
1.	Baško Jānis	1897-1975	Rubeņkalns	Apiņi	79	31,81	
2.	Bernāns Aloizs	1867-1960		Sumanka	74	19,36	
3.	Bernāns Jāzeps	1901-19??		Imanta	80	28,56	
4.	Bernāns Nikodēms			Irbessala	75	11,42	
5.	Bernāns Silvestrs	1894-19??		Sumanka	76	9,49	
6.	Bogdans Jāzeps	1886-19??	Breidovka	Dzintari	60	32,06	
7.	Briedis Jānis	1885-19??		Zeltsaliņas	98	25,45	
8.	Jurovs-Jakāns Pēteris	1914-1998	Rubeņkalns	Čigānsala	61	21,85	
9.	Konrāde Anna	1906-19??		Rozes	103	20,08	
10.	Kursītis Jānis			Krieviņi	83	16,72	
11.	Lācis Jānis	1900-1960		Stiebriņi	81	28,35	

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju nosaukums		Nr.[24]	Ha[25]	Stāvoklis uz 2000[26]
			Vecais	Jaunais			
12.	Lācis Pēteris	1896-1949	Izgoda	Zemītes	39	42,92	
13.	Lauskis Eliass	1886-1982		Zaķubirze	96	10,50	
14.	Lōcs Aloizs	1898-19??		Gaigalava	101	11,02	
15.	Lōcs Andrejs	1869-19??		Gaigalava	16	14,00	
16.	Lōcs Juris	1878-19??		Gaigalava	17	22,79	
17.	Lukjanskis Miķelis	1920	Stepāre	Stepāre	73	19,12	
18.	Lukjanskis Vaclavs	1919-1975	Stepāre	Paegļi	71	19,12	
19.	Pastare Māra	1881-1973	Rubeņkalns	Zelčinovka	56	11,09	
20.	Pastars Pāvels	1893-1941	Rubeņkalns	Zelčinovka	59	11,23	
21.	Pastars Pēteris	1913-1983	Rubeņkalns-3	Grāvnieki	64	21,00	
22.	Petrovskis Heinrihs	1892-19??	Rubeņkalns	Samuldruva	37	21,70	
23.	Petrovskis Jānis (m-ki)		Rubeņkalns	Samuldruva	38	21,70	
24.	Pudulis Ādams	1885-1948	Priedauka	Gaisma	112	22,51	
25.	Pudulis Andrejs	1897-1970	Priedauka	Gaisma	111	22,00	
26.	Pudulis Antons		Priedauka	Gaisma	113	12,00	
27.	Pudulis Izidors	1895-19??	Priedauka	Gaisma	55	22,00	
28.	Punculis Augusts	1873-1940	Krupsala	Krupsala	65	13,00	
29.	Punculis Kaspars	1880-1941	Krupsala	Medņusala	66	13,00	
30.	Punculis Pēteris	1903-1958	Krupsala	Irbessala	67	13,25	
31.	Pundurs Jāzeps	1897-1958	Rubeņkalns	Virsaiši	82	33,08	
32.	Rumps Pēteris	1880-19??	Āžadruva	Daunumi	14	27,84	
33.	Simanovičs Kazimirs	1919-1988	Rubeņkalns	Simanovičі	70	44,49	
34.	Skroders Pēteris	1902-1976	Rubeņkalns-2	Rubeņkalns	72	21,00	Māju nav
35.	Skroders Stepans	1909-1994	Rubeņkalns	Liepāja	69	20,00	
36.	Upenieks Antons	1904-1973	Laivacums	Laivacums	105	19,67	
37.	Upenieks Francis	1911-1994	Laivacums	Upenieki	104	25,85	
38.	Upenieks Jāzeps	1903-19??	Laivacums	Ducāres	19	22,67	
39.	Upenieks Jāzeps	1902-1963	Āžadruva	Daunumi	15	5,46	
40.	Ūsāns Donāts	1890-19??	Petrovka	Podusala	23	16,94	
41.	Ūsāns Jānis	1866-1942	Petrovka	Ozolkalni	20	24,07	
42.	Ūsāns Jāzeps	1907-19??	Petrovka	Podusala	102	16,94	
43.	Vanaga Veronika	1890-19??	Petrovka	Liepkalni	21	24,07	
44.	Vanags Pēteris	1896-19??	Petrovka	Pļavnieki	22	26,00	
45.	Vārpule Franciska	1890-1975	Rubeņkalns	Līči	68	20,00	
46.	Vārpulis Donāts	1870-1976	Rubeņkalns	Garāpļava	63	18,00	
47.	Vilcāns Izidors	1905-1964	Rubeņkalns	Ganusala	18	14,72	
48.	Zarāne Tekla	1898-1950	Zelčinovka	Zeltaiņi	58	11,08	Mājas nav apdzīvotas
49.	Zarāns Gabriels	1894-1957	Zelčinovka	Zeltaiņi	57	11,34	Mājas nav apdzīvotas
50.	Zūsins Jāzeps	1892-1942	Rubeņkalns	Nomaļi	77	15,25	
51.	Zūsins Ādams (m-ki)	18??-19??	Rubeņkalns	Osinovka	78	16,00	
				Rudzāti*			
1.	Bogdans Jānis	1885-19??		Ogas	57	6,57	
2.	Bulmeisters Augusts	1893-19??			58	2,73	Māju nav
3.	Bulmeisters Juris	1912-1989		Rudzēti	59	2,73	
4.	Čikuts Jānis	1890-1971		Ķikuti	60	19,60	Māju nav
5.	Graudiņš Ādams (m-ki)	1895-1950		Lejiņas	61	16,34	
6.	Graudiņš Antons (m-ki)	1863-19??		Brieži	62	8,76	
7.	Graudiņš Jānis	1891-19??			64	10,90	
8.	Graudiņš Jānis Jura d.				63	1,50	
9.	Mozulis Jānis	1883-19??			66	8,32	
10.	Mozulis Pēteris	1938		Rudzāti	67	2,66	
11.	Olksna Ādams (m-ki)	1881-19??		Labvēļi	68	6,56	
12.	Olksna Ādams Donāta d.	1880-19??			69	5,47	
13.	Olksna Donāts (m-ki)				70	5,46	
14.	Pankovskis Ādams	1865-19??		Seski	71	7,65	
15.	Rutkovska Agate	1876-19??		Mežāres	73	6,87	Māju nav
16.	Rutkovskis Pēteris	1906-1992		Margas	74	4,37	
17.	Skutelis Pēteris	1901-1942		Akācijas	76	11,00	
18.	Skutelis Pēteris	1902-19??		Atmatas	75	22,95	
19.	Slīce Jānis	1882-19??			77	9,65	
20.	Sovāns Ādams	1876-19??		Jurģīši	81	3,59	
21.	Sovāns Aloizs	1866-1938		Ganības	78	7,15	
22.	Sovāns Jānis	1913-1997		Ganības	79	4,29	
23.	Sovāns Kazimirs			Jaunaudze	80	9,65	
24.	Sovāns Pēteris			Pēternieki	82	7,65	Māju nav
25.	Svarinskis Jānis Andreja d.	1900-1972			65	0,55	

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju nosaukums		Nr.[24]	Ha[25]	Stāvoklis uz 2000[26]
			Vecais	Jaunais			
26.	Svarinskis Jānis Jāņa d.	1875-1953		Zelmeņi	93	12,24	
27.	Šaraka Tekla	1896-1987		Ciemiņi	84	9,84	
28.	Šaraks Onufrijs	1872-1949		Mucenieki	86	14,21	
29.	Šaraks Pēteris	1894-1960			85	5,33	Zemi rentē Skrūzmaņu ģimene (1942)
30.	Viļums Ignats (m-ki)	1890-1937		Ūdentiņi	85	9,47	
31.	Viļums Jānis (m-ki)				87	13,12	
32.	Viļums Jāzeps	1905-19??			89	11,93	
33.	Viļums Pēteris	1874-19??		Šķilteri	90	12,50	
34.	Žaltkovska Matilde	1908-19??		Mežāres	72	1,00	Māju nav
	Rudzātiņas (Rudzāti-2)						
1.	Baklāns Pēteris	1904-1941		Lapiņas	75	3,78	
2.	Devjatņikova Zinovjeva	1874-19??		Azarstarpas	71	2,10	Māju nav
3.	Devjatņikovs Trifans	1904-1973		Azarstarpas	72	4,64	
4.	Golubovs Mihails	1862-19??		Ezernieki	83	2,10	Māju nav
5.	Kasalis Ādams	1883-1942		Rāceni	70	16,84	
6.	Paukovs Grigorijs	1902-1945		Mežmala	68	16,02	Māju nav
7.	Paukovs Maksims	1911-1949		Garušas	12	17,75	Māju nav
8.	Paukovs Samons	1900-1945		Mežmala		15,60	Māju nav
9.	Pintāns Antons	1893-19??	Vainovska vieta	Vaiņodes	61	18,14	Veco māju nav, uzbūvētas no jauna
10.	Rudzāte Anna	1880-19??		Lilijas	82	5,17	
11.	Rudzāte Genovefa			Rutki		5,67	
12.	Rudzāte Helēna	1912-1986		Silinieki		11,32	
13.	Rudzāts Aloizs	1874-19??		Krēsliņi	74	5,67	Mājas nav apdzīvotas
14.	Rudzāts Antons	1884-1968		Magones	76	14,17	
15.	Rudzāts Jāzeps	1912		Slāņi	77	14,33	
16.	Rudzāts Kazimirs	1870-19??		Grāvlīči	88	9,40	
17.	Rudzāts Staņislavs	1880-1956		Sprīdīši	81	3,79	Māju nav
18.	Utnāns Jāzeps	1892-19??		Vītoliņi	67	2,22	Māju nav
19.	Vaivods Alberts Albīns	1888-19??		Āžusala	69	15,56	
20.	Vilcāns Pēteris	1930		Lejasgrāvji	73	17,13	Mājas nav apdzīvotas
	Rudzātu centrs						
1.	Auzāns Jānis	1874-19??	Vavilovka	Auzāni	57	18,75	Māju nav
2.	Bogdane Zuzanna			Kvieši		15,12	
3.	Bogdans Andrejs	1889-1942		Liepuleja	98	7,10	
4.	Bojārs Antons	1880-1968			63	0,50	Zeme nopirkta no Jāzepa Kassalieša par Ls 1000 (1938) (kopā ar brāli Pēteri) (1942)
5.	Bojārs Pēteris	1890-1971			62	0,46	
6.	Brīsla Pēteris	1882-19??		Banderi	96	2,75	
7.	Bulmeisters Antons	1902-19??		Kaņepāji	92	15,10	
8.	Cvetkovs Stepans	1891-1982	Kaļķenīca	Lāčplēši	99	13,88	Māju nav
9.	Dolgā Anna	1875-19??		Bērzgale	34	17,15	
10.	Giruns Jānis	1906-19??	Antonova	Stabiņi	31	16,70	
11.	Gžibovskis Boļeslavs	1895-1959	Franopole	Ceļmalas	61	17,36	
12.	Jauja Izidors	1899-1997		Mantenieki	88	15,36	Māju nav
13.	Krasovskis Dominiks	1879-19??		Aiviekstes	58	16,80	
14.	Krastiņš Izidors	1892-1964		Brīvlatvija	86	15,59	Māju nav
15.	Lazda Jēkabs	1863-19??	Janova	Lazdas	36	17,27	
16.	Lazdiņš Kārlis	1897-19??		Elkšņusala	37	17,77	
17.	Ozoliņš Jānis	1890-1975		Grāvāni	15	16,35	Māju nav
18.	Paeglis Jūlijs	1899-1989		Uzupītes	38	16,69	Māju nav
19.	Pastars Broņislavs	1891-19??		Tiltiņi	93	15,23	
20.	Pētersons Jūlijs	1899-1984		Rožaine	32	16,69	
21.	Rudzāte Franciska	1895-1986		Rūpnieki	86	1,50	Zemi rentē Lappo ģimene (1942)
22.	Rutkovskis Ignats	1901-1975		Ozolkalni	87	15,57	Māju nav
23.	Rudzātu pag. pašvaldība			Saulgrieži	101	10,92	
24.	Rudzātu pamatskola				102	10,98	
25.	Rudzātu Piensaimniecības s-ba			Avotiņi	100	6,07	
26.	Rudzātu Romas Katoļu baznīca				64	16,98	Zemi rentē A.Vilkaušs (1942)
27.	Skrūzmanis Donāts	1888-19??		Zaķi	89	15,03	
28.	Šaraks Jāzeps	1908-1944			39	17,33	
29.	Vārna Jānis	1860-1940	Antonova	Vārnas	33	17,11	Mājas nav apdzīvotas

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju nosaukums		Nr.[24]	Ha[25]	Stāvoklis uz 2000[26]
			Vecais	Jaunais			
30.	Zalāns Antons	1884-19??		Āriņi	39	15,16	Māju nav
31.	Zalāns Antons	1893-19??		Lielupe	91	15,31	
32.	Zalāns Jāzeps	1913-1945		Ozolsalas	94	15,05	
33.	Zalāns Simions	1895-1998	Jegorova	Liepsaliņas	59	18,38	Māju nav
				Rusiņi**			
1.	Babris Ignats (m-ki)	1887-1929	Rusiņi-3		25	26,00	
2.	Džārdāns Kazimirs	1882-1952	Rusiņi-1		26	24,84	
3.	Guļbinskis Jānis	1891-1967	Rusiņi-9		28	19,60	
4.	Guļbinskis Jāzeps	1866-19??	Rusiņi-6		27	19,60	
5.	Pastars Pēteris	1887-1971	Rusiņi-8		29	24,40	
6.	Rusiņš Andrejs	1860-1952	Rusiņi-5		31	15,94	Zemes īpašnieks Fr.Rusiņš (1942)
7.	Rusiņš Antons	1905-1968	Rusiņi-2	Lejnieki	30	16,00	
8.	Rusiņš Boļeslavs	1875-19??	Rusiņi-4		33	10,93	
9.	Rusiņš Broņislavs	1914-1950	Rusiņi-10		109	16,00	
10.	Rusiņš Francis	1903-1984	Rusiņi-12		32	10,85	
11.	Rusiņš Jāzeps (m-ki)	1879-19??	Rusiņi-7		34	21,85	
12.	Vaivods Izidors	1893-1945	Rusiņi-13		35	15,20	
13.	Vaivods Staņislavs	1890-1980	Rusiņi-2		36	15,20	
				Slīčevka*			
1.	Erts Jāzeps	1890-1969		Slīčevka	19	30,59	
2.	Erts Staņislavs	1880-1954		Vainagi	20	30,59	Māju nav
				Smilšubedre			
1.	Rudzātu pag. pašvaldība				111	3,00	
				Soltupe*			
1.	Bogdānovs Onufrijs	1888-19??			68	9,84	Māju nav
2.	Grigs Jāzeps			Jaunāres	69	14,76	Māju nav
3.	Kļavinskis Onufrijs	1882-19??		Sausāsala	70	35,68	Māju nav
4.	Rudzāts Aloizs	1875-19??		Akmentiņi	71	20,52	
5.	Rudzāts Andrejs	1883-19??			72	14,66	Māju nav
6.	Zalāns Staņislavs	1879-19??		Veldres	73	33,15	Mājas nav apdzīvotas
				Spriudi*			
1.	Pastars Jānis	1907-1998	Spriudi	Zariņi	74	54,39	Līdzīpašnieks Anna Pastare (1942)
				Staņislavova*			
1.	Pastars Aloizs	1868-19??		Bitenieki	53	29,60	
2.	Pastars Ignats	1890-1957		Nātrīiei	54	15,29	
3.	Pastars Jānis	1885-1959		Dzirnavnieki	55	15,65	
4.	Pastars Jāzeps (m-ki)	1874-19??		Saulīši	56	21,84	
				Steķi			
1.	Bojāre Veronika	1905-1987			44	12,04	Māju nav (nodegušas kara laikā)
2.	Bojārs Alberts	1905-1993		Apogi	28	18,80	Māju nav (nodegušas kara laikā)
3.	Bojārs Aleksandrs	1888-1975		Priedinieki	27	16,77	
4.	Cakuls Ādams	1879-19??		Skanuļi	30	8,57	Māju nav (nodegušas kara laikā)
5.	Cakuls Aloizs	1879-19??		Vairogi	29	15,00	Māju nav (nodegušas kara laikā)
6.	Cakuls Andrejs	1896-19??		Drivenieki	33	0,20	
7.	Cakuls Andrejs Andreja d.	1918		Drivenieki	31	6,14	Māju nav (nodegušas kara laikā)
8.	Cakuls Antons	1910-194?		Šņorenieki		6,13	Māju nav (nodegušas kara laikā)
9.	Cakuls Jānis	1910-1985		Drivenieki	34	8,56	Māju nav (nodegušas kara laikā)
10.	Cakuls Jānis	1875-1943		Zvārguļi	35	17,96	
11.	Cakuls Onufrijs	1908-1949		Pakalniņi	32	3,28	Māju nav (nodedzinājuši čekisti)
12.	Drivenieks Alberts	1908-1998		Prauliņi	42	8,22	Māju nav (nodegušas kara laikā)
13.	Drivenieks Aloizs	1867-1941		Melderi	37	9,05	Māju nav (nodegušas kara laikā)
14.	Drivenieks Donāts	1874-1961		Silaviņas	38	11,57	Māju nav (nodegušas kara laikā)
15.	Drivenieks Jānis	1889-1967		Antiņi	39	14,01	Māju nav (nodegušas kara laikā)
16.	Drivenieks Jāzeps	1859-1951		Cīruļi	40	10,83	Māju nav (nodegušas kara laikā)
17.	Drivenieks Ludvigs	1861-19??		Drivenieki	14	17,66	Māju nav (nodegušas kara laikā)
18.	Eglītis Aloizs	1863-1947		Silmalas	25	15,49	
19.	Eglītis Antons	1911-1976			43	1,99	
20.	Steķu LK, PK				85	3,00	
21.	Gailītis-Runcis Juris	1872-19??		Kadiķi	36	12,97	Māju nav (nodegušas kara laikā)
22.	Kropa-Puncule Apolonija	1870-19??		Sili	23	9,76	
23.	Lapsiņš Eduards	1892-1962		Silamala	26	16,26	Māju nav (nodegušas kara laikā)
24.	Rudzātu pag. pašvaldība				103	5,00	Skolas zeme
25.	Steķu Jaunie KK				87	1,00	

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju nosaukums		Nr.[24]	Ha[25]	Stāvoklis uz 2000[26]
			Vecais	Jaunais			
26.	Steķu Vecie KK				80	0,20	
27.	Steķu VK				86	1,40	
28.	Utnāne Ženija	1912		Ataudziņas	46	14,81	Māju nav (nodegušas kara laikā)
29.	Utnāns Miķelis	1914-1970		Purvkalni	47	9,92	Māju nav (nodegušas kara laikā)
30.	Utnāns Pēteris			Kūdrāji	48	12,77	Māju nav (nodegušas kara laikā)
31.	Utnāns Sīmanis	1876-1961		Skaistkalni	49	12,77	Māju nav (nodegušas kara laikā)
32.	Verpelis Jānis	1882-1975		Salasgals	22	22,57	Māju nav (nodegušas kara laikā)
33.	Vilkaušs Aloizs	1865-19??		Lācīši	50	8,31	Māju nav (nodegušas kara laikā)
34.	Vilkaušs Ignats	1913-1999		Kubulnieki	52	13,09	Māju nav (nodegušas kara laikā)
35.	Vilkaušs Staņislavs	18?? -19??		Lazdona		13,70	
36.	Zalāne Agate	1860-1948		Stūrinieki	45	21,52	Māju nav (nodegušas kara laikā)
37.	Zeps Donāts	1905-1988	Vārpsala***	Vārpsala		46,00	
			Šauri*				
1.	Pastars Jāzeps	1874-1956	Šauri		75	24,02	
			Tomiņi (Tūmaniški)				
1.	Batarags Andžs	1886-1942	Tūmaniški	Stepiņsala	100	21,85	
2.	Batarags Eduards	1864-1934	Tūmaniški	Kampīši	93	16,94	
3.	Batarags Pēteris	1890-1938	Tūmaniški	Tomiņi	92	12,49	
4.	Briedis Vilis	1905-19??	Tūmaniški	Sausāsala	97	50,92	Māju nav
5.	Krievs Andžs	1878-19??	Liepsala	Liepsala	40	43,39	
			Vecie Šauri*				
1.	Bojārs Andrejs	1865-1943			105	31,69	Māju nav
2.	Budencova Anna	1897-1950			106	25,13	Māju nav
			Velkme				
1.	Bernāns Silvestrs	1894-19??	Kraucova	Gobas	15	17,20	Māju nav
2.	Saulītis Pēteris	1883-1952	Nadežda	Cerības	5	17,94	
3.	Švirkste Virgīnija	1898-1978			11	10,06	
4.	Ūselis Jānis	18??-1915		Lubāna	7	17,39	
5.	Utnāns Aloizs	1906-19??		Ataugas	12	16,92	
6.	Zalāne Bārbala	1871-1943	Velkmes	Velkme	10	41,14	
			Vidi				
1.	Antonēvičs Voldemārs	1881-189??	Jusufatova	Grāvīši	72	16,41	Māju nav
2.	Bojāre Ģertrūde	1896-1957		Birzmala	22	7,65	
3.	Bojārs Jānis	1907-194?		Vidi	84	13,48	
4.	Bojārs Jēkabs	1888-1945		Vidi	83	13,48	
5.	Burdā Emīlija	1906-19??		Zvirgzdiņi	51	16,21	
6.	Cakuls Antons (m-ki)				85	5,74	
7.	Klaužs Ādams	1896-1947			86	18,30	Māju nav
8.	Klaužs Aloizs	1897-1946		Neļķes	82	25,05	
9.	Klaužs Jānis	1888-1962		Vecvidi	88	15,30	Māju nav
10.	Klaužs Jāzeps	1882-19??		Klaušas	87	15,30	
11.	Klaužs Staņislavs	1889-1940		Gundegas	89	10,50	Māju nav
12.	Pintāns Benedikts	1888-1960		Pupāji	90	12,48,	
13.	Pintāns Izidors	1897-1976		Ziediņi	91	12,48	
14.	Veikšāns Staņislavs	1884-1962		Vidudruva	92	15,18	Māju nav
15.	Veikšāns Vladislavs	1894-1973		Eglaines	75	15,61	Māju nav
16.	Vilnaraga Marta	1893-1923			93	4,24	Māju nav
17.	Ždanovska Marija	1876-19??		Aizupītes		2,00	Māju nav
			Vilcāni				
1.	Grigs Ambrozijs	1878-19??		Vilcāni	17	6,94	
2.	Grigs Andrejs	1902-19??		Stūrupes	21	13,23	
3.	Rudzāts Dominiks	1873-1963		Vilcāni	19	24,40	
4.	Rudzāts Juris	1901-1994		Druvas	20	14,20	
5.	Vilcāns Antons			Dzilnas	18	10,42	
			Vilkmugure*				
1.	Bulmeisters Andrejs		Vilkmugure		21	12,02	
			Volontova*				
1.	Eriņš Pēteris	1908-1947	Volontova	Eriņi	102	39,34	Māju nav
			Zabolotje*				
1.	Mālnieks Staņislavs	1864-19??		Dimanti	98	43,39	Māju nav
2.	Trūps Antons	1879-1933		Saulgrieži	99	14,20	Māju nav

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Māju nosaukums		Nr.[24]	Ha[25]	Stāvoklis uz 2000[26]
			Vecais	Jaunais			
Zalāni							
1.	Cakuls Pēteris	1875-1951		Kumeļi	47	11,48	
2.	Eiduka Marta	1884-19??		Zelmeņi	46	5,60	
3.	Eiduks Dominiks	1892-1957	Siura-kule	Kastaņi	48	14,43	
4.	Klaužs Antons	1905-19??		Kalni	49	14,89	
5.	Krastiņš Jāzeps	1895-1945		Krastiņi	50	18,43	Māju nav
6.	Piļups Onufrijs	1893-1987		Piļupi	51	15,39	Mājās dzīvo Gercānu ģimene
7.	Pūdnieks Donāts	1887-1972		Aplociņi	52	26,27	Māju nav
8.	Stoļerovs Ivans (1902-1984) un Pēteris (1896-19??)	skat. ←		Gaitnieki	54	16,41	
9.	Stoļerovs Jakovs	1862-19??		Žubēni	53	14,23	Māju nav
10.	Stoļerovs Sovestjans	1897-1962		Ezermala	85	16,65	Māju nav
11.	Vilkaušs Jāzeps	1866-19??		Nīcenieki	56	15,77	Māju nav
12.	Vilkaušs Kazimirs		Strodovka	Strazdi	55	16,98	
Zapoļje*							
1.	Rudzāts Mateiss	1866-19??	Zapoļje	Aizpurieši	100	14,75	Māju nav
2.	Rudzāts Staņislavs	1900-1974	Zapoļje	Rudzīši	101	30,02	
Zeļenluga**							
1.	Pastars Mārtiņš	1872-19??	Zeļenluga	Riekstiņi	94	38,23	Māju nav
2.	Skļeņņika Otīlija		Zeļenpole		108	17,45	Zemi rentē A.Barkovska ģimene (1942)
3.	Vansoviča Minna		Zeļenpole		107	17,50	Zemi rentē I.Pastara ģimene (1942)
Zeļenpole**							
1.	Apinis Jānis	1888-19??	Zeļenpole		95	34,88	Māju nav
2.	Pastars Izidors	1909-1982	Zeļenpole				Māju nav

Piezīmes.

m-ki - mantinieki;
* - apdzīvotā vieta līdz 1925 ietilpst Preiļu pag. teritorijā;
** - apdzīvotā vieta līdz 1925 ietilpst bij. Vārkavas pag. teritorijā;
*** - apdzīvotā vieta līdz 1975 ietilpst bij. Līvānu pag. teritorijā.

Emigrācija

Vāciešiem atkāpjoties, no sarkanajām briesmām bēg ļoti daudz Latgales pierobežas pagastu iedzīvotāju. Garām Rudzātu pag. centram pa lielceļu Preiļi-Steķi, tālāk uz Krustpili vai Atašienu bēgļu kolona iet 3 diennaktis (22.-25.07.1944). Cilvēki - atsevišķi un veselām ģimenēm - gan iet kājām, gan brauc ar zirgu pajūgiem, brauc ar velosipēdiem, bērnu ratiņiem u.c. Tik daudz cilvēku ejam un braucam autors redzēja pirmo reizi mūžā.

Baidoties no sarkanā terora, arī daudzi Rudzātu pag. iedzīvotāji pamet savas dzimtās mājās, visu iedzīvi un dodas svešumā, cerēdami, ka drīz atgriezīsies, ka krievu sabiedrotie (angļi un amerikāņi) neļaus okupēt Baltijas valstis, bet tā ir velta un naiva cerība. Dzimtās mājas pamet daudz rudzātnieku (skat. tab. ↓).

Mājas pametušo rudzātnieku ģimenes (1944-1950)

Ģimenes galva	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Cilvēku skaits	Nodarbošanās	Gads
Antonēvičs Jūlijs	1895-1979	*Ērgļi*	5	Zemnieks	1944
Auzāns Jānis	1874-19??	*Auzāni*	5	"	"
Babre Veronika	1916	Rusiņi	1	"	1948
Bojārs Aloizs	1887-1958	Daugavpils	3	Sabiedrisks darbinieks	"
Briedis Vilis	1905-19??	*Sausāsala*	5	Zemnieks	1944
Caune Jānis	1902-19??	*Bērzkalni*	5	"	"
Dalinskis Izidors	1888-1976	*Ulmaņi*	5	"	"
Elksnis Jūlijs	1894-19??	*Augustova*	3	"	"
Eiduks Nikodēms	1906-19??	*Lejaskļavsalas*	5	"	1948
Eriņš Nikodēms	1903-19??	Būmaņi	2	"	"
Gžibovskis Vikentijs	1882-19??	*Mežupītes*	7	"	1944
Jaudzems Nikodēms[1]	1911-1983	*Viesturi*	6	Skolotāji	1948
Kankars Pēteris	1904-19??	Jēriņbirze	5	Zemnieks	"
Klauža Marta	1895-1994		2	Kancelejas ierēdnis	"
Lāce Marija[2]	1900-1984		1	Zemnieks	"
Lappo Igors	1910		6	Dzirnavnieki	"
Lapsa Jānis	1871-1945	*Riepo-Vidi*	7	Zemnieks	"
Lapsiņš Eduards	1892-1962	*Silamala*	3	"	"
Lauva Jānis	1888-1945	*Kalnadruva*	5	Zemnieks, mežsargs	"
Lazda Jēkabs	1903-19??	*Lazdas*	4	Zemnieks	"
Lazda Kārlis	1897-19??		5	"	1950
Lubenieks Kārlis	1880-19??	*Saulaine*	4	"	1944
Ozoliņš Jānis	1890-1975	*Grāvāni*	2	"	"
Ozoliņš Jūlijs	1902-1987	*Priekuļi*	5	"	"
Pintāns Antons	1893-19??	*Vaiņodes*	5	"	"
Puida Ernests	1888-19??	*Jēkabi*	4	"	"
Rudzāte Alvīne	1890-1963		2	"	"
Rutkovska Valērija	1899-1975		3	"	"
Rutkovskis Staņislavs	1909-1971		5	Kancelejas ierēdnis, skolotājs	"
Turkopuls Donāts	1884-1965	*Ausmas*	4	Zemnieks	"
Turkopuls Staņislavs	1905-1957	*Ozolaine*	5	"	"
Vaivods Andrejs	1906		4	"	1944
Vaivods Jānis	1904	Višķu pag.	5	"	"
Veikšāns Vladislavs	1894-1973	*Eglaines*	2	Zemnieks	1946
Vucins Antons	1905-1975		3	Skolotājs	1944
Zalāns Alberts	1901-19??	*Kantiņi*	5	Zemnieks	"
Zalāns Benedikts	1901-1988	Jaudzemi	3	"	"
Zalāns Leons	1894-1989	*Airītes*	3	"	"
Zalāns Simions	1895-1998	*Liepsaliņas*	8	"	"
Zalāns Staņislavs	1911-1976	Rudzātu centrs	2	Kancelejas ierēdnis	"
Zole Alma	1915-194?	Rudzātu centrs	4	Skolotāja	1944
Latviešu leģionāri VA			41		1944

[1] Pametis mājas, mainījis uzvārdu un dzīvojis Jēkabpils raj., vēlāk pārcēlies uz Ogri, pēc tam uz Rīgu.
[2] Atgriezusies Latvijā (1974), M, apb. Meža k. Rīgā.

Kopumā savas mājas pamet 44 rudzātnieku ģimenes, no tām uz ārzemēm emigrē 13. Pēc ilgāka laika Latvijā (bet ne savās mājās, jo tur saimnieko Šileiko ģimene) atgriežas tikai Marija Lāce. Arī daudzi VA iesauktie pag. iedzīvotāji (41) paliek svešumā.

Jānis Caune (1928), Jānis Ozoliņš (1938), Jūlijs Ozoliņš (1934), Vladislavs Veikšāns (1935), Staņislavs Zalāns (1933)

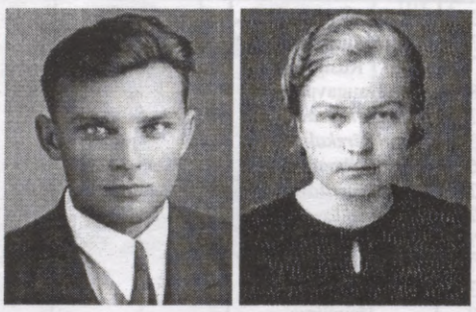

Staņislavs (1938) un Veronika (1939) Rutkovski

Kara zaudējumu aprēķins[3] *(mājas pametušo zemnieku saimniecībās)*

Nr.	Īpašnieks	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Zaudējumu kopsumma, rbļ.
1.	Antonēvičs Jūlijs	1895-1979	*Ērgļi*	1,192,000
2.	Briedis Vilis	1905-19??	*Sausāsala*	3,230,000
3.	Dalinskis Izidors	1888-1976	*Ulmaņi*	1,748,000
4.	Caune Jānis	1902-19??	*Bērzkalni*	2,250,000
5.	Elksnis Jūlijs	1894-19??	*Augustova*	1,520,000
6.	Gžibovskis Vikentijs	1882-19??	*Mežupītes*	1,495,000
7.	Kankars Pēteris	1904-19??	Jēriņbirze	3,433,000
8.	Lapsa Jānis	1871-1945	*Riepo-Vidi*	11,681,000
9.	Lauva Olga	1899-19??	*Kalnadruva*	2,392,000
10.	Lubenieks Kārlis	1880-19??	*Saulaine*	2,080,000
11.	Pintāns Antons	1893-19??	*Vaiņodes*	1,455,000
12.	Turkopuls Donāts	1884-4965	*Ausmas*	5,390,000
13.	Turkopuls Staņislavs	1905-1957	*Ozolaine*	4,422,000
14.	Zalāns Alberts	1901-19??	*Kantiņi*	1,552,000
15.	Zalāns Leons	1894-1989	*Airītes*	1,520,000
16.	Zalāns Simions	1895-1998	*Liepsaliņas*	2,240,000
			Kopā:	**47,601,000***

Piezīme.

* - Kopējie Daugavpils apr. zaudējumi kara laikā sastāda 813,980,089 rbļ., bet Rudzātu pag. zemnieku zaudējumi ir 292,117,887 rbļ., t.sk. emigrējušo zemnieku (mājas pametuši 07.1944) saimniecībās - 47,601,400 rbļ.

[3] LVA, 132-7-2, 18. lpp.

Emigrantu atmiņas

Grišāne Monika raksta[4]: "Kad Padomju Savienības armija atkal iebrūk Latvijā, tad, baidoties no komunistu okupācijas, bēgļi no visas Latvijas nonāk Kurzemē (t.s. *Kurzemes katlā*). No šejienes caur Liepājas, Ventspils ostām un citām vietām bēgļi ar kuģiem dodas uz Vāciju. Tāpat nelegāli ar zvejnieku laivām bēgļi brauc uz Gotlandes salu Zviedrijā.

Tā kā es tolaik dzīvoju Ventspilī, tad redzēju tūkstošiem ģimeņu no Rīgas un visas Latvijas, kas ar kuģiem no Ventspils ostas devās uz Vāciju, jo baidījās no komunistu apcietināšanām un izsūtīšanām, ko pieredzēja Baigajā gadā (1940-1941). Cilvēki pameta visu iedzīvi un devās svešumā pretim nezināmam liktenim, lai tikai nenokļūtu Sibīrijā, ko vēlāk tiešām pieredzēja daudzi tautieši.

Kurzemē vēl notika sīvas cīņas, kad vācieši paziņoja par kapitulāciju (8.05.1945). Protams, ka bēgļi, kas vēl nebija aizbraukuši un atradās Ventspilī un apkārtnē, kā arī vietējie iedzīvotāji pēdējā brīdī no 8. uz 9. maiju centās nokļūt neitrālajā valstī Zviedrijā.

Monika Grišāne (dz. Turkopule)[5] un vīrs Modests Grišāns[6] Rīgā (1944)

Ostā bija sagatavoti 2 kuģi (*Strēlnieks* un *Rota*) un dažas zvejnieku laivas. Cilvēki, steigā paķēruši visu to nepieciešamāko, skrēja uz ostu. Arī es starp tiem. Mēs nokļuvām uz lielākā kuģa *Strēlnieks*, tur jau bija daudz cilvēku. Cik atceros, izbraucot no ostas jūrā, bija vēl gaišs 8. maija vakars. Krievu vēl nebija Ventspilī. Pāris stundas iepriekš no Ventspils izbrauca kuģis ar vācu karavīriem, to bombardēja krievu lidotāji. Bijām laimīgi, ka tas mums gāja secen. Dažas stundas braucām, bija vēl tumša maija nakts, kad noskaidrojās, ka kuģī *Rota* ir sabojājies dzinējs. Ilgāku laiku mūsu kuģis stāvēja, kamēr *Rotu* ņēma tauvā. Tad turpinājās braukšana, diemžēl lēnākā gaitā, jo *Strēlniekam* bija palielināta slodze. Gaismai austot, pēkšņi pie apvāršņa ZA virzienā parādījās tādi mazi punktiņi. Kuģu vīri sprieda, ka tie jau esot Gotlandes zvejnieki. Bet tai pašā laikā pie kuģa sāniem (par laimi ūdenī) sāka atkārtoti plunkšķēt vairākas reizes. Kā vēlāk sapratām, tie bija šāvieni no krievu kara liellaivām (tās bija ar Amerikas uzrakstiem uz laivu bortiem). Un notikumi sāka risināties neticamā ātrumā. Šaujot ar dažāda veida ieročiem, mums tuvojās 5 milzīgas kara ātrlaivas ar krievu jūrniekiem. Tie ielenca mūsu kuģus. Pa to laiku uz mūsu kuģiem notika neiedomājamais - cilvēki šāvās nost, pārģērbās, izmeta mantas, dokumentus, fotogrāfijas u.c. Pēkšņi piepeldējušās liellaivas noenkurojās kuģa vienā pusē ar pret mums pavērstiem ieroču stobriem. Kas notiks, bija nepārprotams. Pēc dažām minūtēm uz krievu liellaivas parādījās jūrnieks baltā cepurē (komandieris, kurš vadīja šo operāciju), pārlaida skatu pār mūsu kuģiem un tur stāvošiem cilvēkiem. Tika dota pavēle nekavējoties mums pārvietoties uz liellaivām un tika paziņots, ka mūsu kuģi tiks nogremdēti. Liellaivas pietuvojās pie kuģa borta, tika nolaistas tauvu kāpnes. Uz kuģa izcēlās milzīga steiga un panika. Cilvēki tādā steigā kāpa uz liellaivām, ka piederīgie (viens otrs) pazaudēja bērnus. Pēkšķi konstatēja, ka visiem bēgļiem uz liellaivām nav vietas, tādēļ daļa cilvēku palika uz *Strēlnieka* un, kā noskaidrojās vēlāk, kuģis esot atgriezies Ventspilī. Uz šī kuģa man blakus nošāvās pulkvežleitnants Bebris. Es vēl atceros, ka pēc kāda laiciņa viņa labā roka kustējās, tātad viņš vēl bija pie dzīvības. Vēlāk Ventspilī dzirdēju, ka viņš ar kuģi *Strēlnieks* atgriezies Ventspilī. Kuģis *Rota* ticis nogremdēts, bet īsti to apgalvot nevaru. Liellaivas, uz kurām mēs atradāmies, ātrā gaitā uzņēma virzienu uz Z, bet pēc pāris stundu brauciena tās mainīja virzienu. Pa to laiku jūrā sacēlās vētra, viļņi skalojās pāri bortam un bija grūti noturēties pie laivu bortu stieņiem, tauvām. Uz liellaivas atrados kopa ar savu vīru, tur bija arī pulkvežleitnants Ankēvics (no Rēzeknes).

---

[4] M.Grišānes vēstules (16.08.1998) fragments.

[5] M.Grišāne (dz. Turkopule) beigusi Ludzas ģimnāziju un J.Rozentāla mākslas skolu. Ilggadīgi strādājusi kombinātā *Māksla* kā lietišķās mākslas meistare - rotkale. Dzīvo Saulkrastos.

[6] M.Grišāns (1914). Dz. Ludzas apr. Inženieris. Iesaukts VA. Ilgāku laiku vergojis Krievijas LDN, M 1970, apb. Saulkrastu k.

Brauciena laikā flotiles komandieris mūsu sievietēm teica: "*Jums jāpateicas jūsu daudzajiem bērniem*", kuri atradās uz kuģa, jo viņam ir bijis žēl šo bērnu, citādi bijis domāts mūs iznīcināt ar visiem kuģiem. Viņam mājās arī esot mazi bērni. Cik cēlsirdīgi! Vēlā naktī flotile iegāja kādā ostā. Un tā bija Mēmele - tā viņu sauca Lietuvā, tagad to sauc Klaipēda. Neskatoties uz to, ka karš bija beidzies, pilsēta nebija apgaismota, tā grima tumsā. Tikām sastādīti ierindā un tālāk mūs aizdzina uz kinoteātra telpām, tur mēs snaudām līdz rītam, jo no pārdzīvojuma bijām ļoti noguruši. Pienāca rīts, nāca patruļas un sāka aizvest vīriešus, kurp - nezinām. Tā šķīra vīrus no sievām, no ģimenes un bērniem, bērnus no vecākiem - lielākoties uz nekad neredzēšanos. Aizveda arī manu vīru. Mēs neredzējāmies vairākus gadus. Viņš kopā ar daudziem tūkstošiem citu latviešu, veseliem ešeloniem pēc kara beigām nokļuva tālajos ziemeļos Vorkutā (akmeņogļu lauztuvēs), kā arī citur. Tur, strādājot vergu darbu badā, salā un necilvēciskos dzīves apstākļos, daudzi tautieši aizgāja bojā. Mans vīrs atgriezās fiziski un garīgi sagrauts, tāpēc viņa mūžs noslēdzās pāragri.

Kādā dienā no mūsu vidus tika vestas prom sievietes ar bērniem un bērni bez vecākiem. Nākošā dienā mēs, 80 jaunas sievietes, tikām izvestas no apcietinājuma zonas un nostādītas ierindā pa divi. Gar ierindas malu gāja bruņoti sargi. Mūs izveda ārpus Klaipēdas, kā vēlāk noskaidrojās - bija paredzēts mūs nogādāt Taurogas pilsētā (sadales punkts), kur taisīja sarakstus un ešelonos sūtīja prom uz Krievijas ziemeļiem - Sibīriju, vai arī uz citām vietām. Dienā gājām 20-40 km. Nakšņojām lietuviešu mājās ceļa tuvumā, kur izklīdām, un sargiem bija grūti mūs savākt vienkopus. Bijām nogurušas, un mums vienīgā doma bija - kā nokļūt Latvijā. Un liktenim bija labpaticies mums palīdzēt. Vienās mājās, kur mēs pa nakti apmetāmies, bija kādas 3 lietuviešu saimniecības, kurās tika svinēti Vasarsvētki. Bija sabrūvēts alus un vienlaicīgi tika atzīmēts priecīgs notikums - kara beigas. Sevišķi tika cienāti "uzvarētāji" - mūsu sargi. Kad šajā vasaras naktī mūsu apsargātāji saldi atpūtās, mēs, gandrīz visas sievietes, izklīdām uz visām debespusēm. Turpinot ceļu uz dzimteni, neizmantojām galvenos ceļus, jo baidījāmies, ka posteņi uz ceļiem un tiltiem mūs var aizturēt. Agrāk vai vēlāk atgriezāmies Latvijā Arī es un 3 ventspilnieces ar lietuviešu palīdzību tikām līdz Latvijas robežai un nokļuvām Rucavā. Baidoties, ka mūs varētu apcietināt, pēc vietējo ieteikuma izmantojām ceļus, kuri pēc kara netika izmantoti, jo šeit bija risinājušās smagas kaujas un ceļi bija saārdīti. Mūs brīdināja, ka, ejot uz Ventspili, būs ceļa posmi 30-40 km, kur nebūs nevienas apdzīvotas mājas. Par to tiešām liecināja tikai grausti un bijušo māju pamati. Šeit nebija redzams neviens vesels koks, mežā tikai koku stumbeņi 2-3 m augstumā. Te bija gājusi nāve un tās upuri - dažādu tautību cilvēki - gulēja zem zemes. Bija baigi raudzīties pāri saārdītajiem laukiem un nopostītajiem mežiem. Bet bija vasara, un šai izārdītajā, asiņu slacinātajā zemē dīga asni un jau zaļoja zāle".

J.Gžibovskis (1932)

Gžibovskis Jānis (1908-1981). Dz. Rudzātu pag. *Mežupītēs*. Tēvs Vikentijs (1882-19??) - zemnieks, māte Jūlija (1890-19??) - mājsaimniece. Brāļi Antons (1914-1944) un Pēteris (1918) VA, māsas Jūlija (1921-2003) un Tekla (1916). Pēc vietējās p-sk. beigšanas beidzis Aglonas ģimnāziju (1927), pēc tam izglītību turpinājis LVU Katoļu Teoloģijas fakultātē (1927-1932). Skolu nav beidzis, izšķiroties par labu skolotāja profesijai. Strādājis Rudzātu pag. p-skolās kā Romas katoļu ticības mācības pasniedzējs (1933-1935), Rēzeknes apr. Stirnienes un Gaļānu pamatskolās kā skolotājs (1935-1940). Tur iestājies aizsargos un vadījis Gaļānu aizsargu sporta pulciņu. Baigajā gadā strādājis Viļakā kā krievu valodas pasniedzējs (1940/41 m.g.). Aktīvi darbodamies sabiedriskajā laukā, viņš organizējis latviešu katoļu jaunatnes pulciņus, vadījis dramatiskās kopas, darbojies kā aktieris un režisors.

Indianopoles latviešu katoļu jaunatnes kopas valde: sēž (no kreisās): I.Grunte (sekr.), J.Gžibovskis (b-bas pr-ks), monsinjors A.Grosbergs, A.Rudzāts (jaunatnes daļas v-js), J.Liepnieks (kopas vecākais); stāv (no kr.): V.Liepniece (kasiere), Z.Gžibovska (vec. v-ce), E.Viļuma (biedrzine), J.Rudzāte (tautas deju vad-ja)

Ģimene pamet mājas (07.1944) un dodas svešumā. Nokļūstot trimdā Vācijā, viņš dzīvo Vircburgas centrālajā nometnē, pēc tam izceļo uz ASV (1950) un apmetas uz pastāvīgu dzīvi Indianopolē, kur strādā kā elektriķis. Līdzās maizes darbam ir ilggadīgs darbinieks daudzu organizāciju valdēs: Indianas Latviešu katoļu b-bā, kur viņš 17 gadus ir valdes pr-js, Amerikas Latviešu katoļu apvienībā, Indianopoles Latviešu sabiedriskajā centrā, Indianas Latviešu b-bā, *Daugavas Vanagos* un Indianopoles Latviešu akadēmiskajā kopā[7].

Nikodēms un Alvīne Jaudzemi (1935)

Jaudzema Nikodēma ģimene (6 cilvēki), labu cilvēku brīdināta par gaidāmām represijām, pamet visu iedzīvi, dzimtās mājas un dodas svešumā - vispirms apmetas Jēkabpils apr. Vārkavas apkārtnē, vēlāk iekārtojas Jēkabpilī. Bērniem paaugoties, un, lai varētu tiem dot izglītību, uzbūvē māju Ogrē, pēc tam pārceļas uz dzīvi Rīgā. Nikodēms (1911-1988, apb. Ulbrokas k.) ir zemnieks, ļoti aktīvs sabiedrisks darbinieks, pēc II pasaules kara ir Rudzātu p-sk. pārzinis, no darba atbrīvots kā pad. varai neuzticams. Sieva Alvīne (dz. Bikauniece, 1904-2001, apb. Ulbrokas k.), skolotāja, sabiedriski aktīva (par viņu sīkāk skat. nodaļā ***Izglītība → Skolu darbība Rudzātu pagasta teritorijā 1920-2002 → Sīkāka informācija par skolotājiem, kas strādājuši Rudzātu pag. skolās (1920-1944) → Jaudzeme Alvīne Marta***). Visi Jaudzemu bērni iegūst augstāko izglītību, strādā un dzīvo Rīgā. Meita Maija (1938-1983) M traģiski, apb. Ulbrokas k.

Jaudzemu ģimene (1953, no kr.): Nikodēms, sieva Alvīne, meitas Maija un Silvija, dēls Jānis

Lapsu ģimene. Dzimta Rudzātu pag. teritorijā ienākusi no Madonas apr. Mētrienas pag. (1870). Pēteris Lapsa (arī Lapsiņš) (1870-1915, apb. Vecajos Steķu k.) ienāk kā rentnieks *Liepsaliņās*. Pēc tēva nāves saimniecības vadību pārņem dēls Jānis Lapsa (1871-1945, apb. Tukuma raj. Matkules k.). Viņš ir precējies ar Emmu (dz. Stimbāne, 1889-1978, apb. Ābeļu k.). J.Lapsa manto sievastēva Stimbāna rentēto zemi - Pelšu c. *Riepo-Vidus*, kur ģimene pārceļas uz dzīvi (1915). Lielinieki saimniecību pilnīgi noposta (1918-1919). Ģimene aizbēg uz Vidzemi, kur, dzīvojot pie pazīstama lauksaimnieka (A.Bremera), iepazīstas ar lopkopību. Pēc atgriešanās mājās ģimene rosīgi ķeras pie saimniecības atjaunošanas. Prasmīgi saimniekojot, J.Lapsa saimniecības zemes platību palielina līdz 98,33 ha. Slapjajā 1928. gada vasarā, ņemot aizņēmumu (Ls 5000) no Valsts Zemes bankas, J.Lapsa uzbūvē kūti no vietējiem materiāliem (māla kleķa), ar skābbarības torni (iekšpusē) liellopiem un cūkām, kā arī stalli zirgiem un ratnīcu. Vēlākos gados tiek uzbūvēti vēl 2 pagrabi un dzīvojamā ēka. Strādājot pie otrā pagraba būves, saimnieks laužkāju un līdz mūža vakaram spiests pārvietoties ar protēzi (koka stumbeni). Vislielāko uzmanību J.Lapsa pievērš lopkopības (īpaši piensaimniecības) attīstībai. Viņš izveido *Latvijas brūnās* šķirnes govju ganāmpulku, ieved no Dānijas sugas vaislas buli un krustošanas ceļā ar vietējām *Latvijas brūnajām* govīm izaudzē pirmklasīgu ganāmpulku. Saimniecībā ierīko arī sierotavu (1938), kur par siera meistaru strādā no Dānijas uzaicināts speciālists. Savā saimniecībā Lapsa ievieš pareizu lauku kultūru augu seku, tā panākot kultūraugu ražības kāpumu. Iegūto ražu pārstrādā uz vietas

[7] LVVA, 1632-1-7447: A.Rudzāts (1919), ASV (1997).

saimniecībā un izlieto mājdzīvnieku uzturēšanai. Saimniecībā ierīko arī dambjus (novadgrāvī) un, izmanto Melnupītes ūdeņus, ik gadus appludinot ierīkotās mākslīgās pļavas, tā iegūstot vērtīgu lopbarību savam ganāmpulkam. Tādējādi, prasmīgi izmantodams vietējos apstākļus, saimnieks līdz 1940. gadam panāk saimniecības attīstību un uzplaukumu. Saimniecībā (uz 1939) ir *Latvijas Brūnās* šķirnes vaislas bullis, 30 *Latvijas Brūnās* šķirnes govis, 10 vietējās govis, 40 jaunlopi, 20 cūkas un 7 darba zirgi. Saimniecībā uzstāda vēja rotoru (1939), ar ko iegūst elektrību apgaismošanai un ūdens sūknēšanai mājlopu automātiskai dzirdināšanai, arī graudu samalšanai lopbarībai. Saimniecībā darbojas arī mājdzīvnieku apsēklošanas punkti (*Latvijas Brūnās* šķirnes vaislas bullis, vaislas kuilis). Strādā 8 algoti strādnieki, tai skaitā 3 vīrieši ar gada algu Ls 520 (katram) un 5 sievietes ar gada algu Ls 400 (katrai). Strādnieki ir ilggadīgi, tā kāds vīrietis strādā 8, bet kāda sieviete - 7 gadus. Strādniekiem ir atsevišķas istabas kopējā dzīvojamajā ēkā. Darba dienas garums nav normēts.

Lai arī bijis smagi jāstrādā, tomēr strādnieki ilgus gadus strādāja saimniecībā, jo uzturs bija labs, un ēdienreizēs visi ēduši pie kopēja galda - ne tā, kā citos Latvijas novados, kur atsevišķi saimnieki strādniekus ēdināja slikti un pie atsevišķa galda (t.s. kalpu galā).

Uzturu ģimenei un strādniekiem gatavo saimniece. Gatavojot uzturu (īpaši vasarās, karstajā laikā), saimniece Emma mēgusi atvēsināt galvu aukstā akas ūdenī, rezultātā viņai izkrituši visi zobi.

Jānis un Emma Lapsas (vidū) ar savu ģimeni un strādniekiem (aizmugurē) (1930-tie gadi)

Lapsas saimniecība LR gados bija viena no priekšzīmīgākajām saimniecībām Latgalē. Saimniecība vairākkārt godalgota: Jēkabpilī (1934) - par sasniegumiem cūkkopībā; Rēzeknē (1936) - par sasniegumiem lopkopībā un laukkopībā J.Lapsa apbalvots ar TZO 5. šķiru kā priekšzīmīgs lauksaimnieks; Jelgavā (1937) J.Lapsa godalgots par centību[8] (skat. arī nodaļā ***Pagasta iedzīvotāju apbalvojumi → LR laika (1920-1940) apbalvojumi***).

Dēls Pēteris (1914-1996, apb. Ābeļu k.) pēc Rudzātu p-sk. beigšanas iegūst lauksaimnieka izglītību, beidzot Preiļu divgadīgo l/s skolu. Strādā tēva saimniecībā un apprec skolotāju Olgu Priedi (dz. 1911-1991, apb. Ābeļu k.).

[8] LVVA, 1690-5-6328, 3. un 4. lpp.

Marija un Antons Vucini Daugavpilī (1939)

Meita Marija (Vucina, Vuciņa) (1911-1999, apb. Raiņa k. Rīgā) pēc p-sk. beidz Kaucmindes Mājturības skolu. Alkas pēc izglītības viņu aizved uz Rīgu, kur viņa beidz Latvijas Kultūras Veicināšanas biedrības ģimnāziju (1939). Par dzīves biedru kļūst (1939) skolotājs Antons Vucins (par viņu sīkāk skat. nodaļā ***Izglītība → Skolu darbība Rudzātu pagasta teritorijā 1920-2002 → Sīkāka informācija par skolotājiem, kas strādājuši Rudzātu pag. skolās (1920-1944) → Vucins Antons***). Viņiem piedzimst (1939) meita Aina (Kalnača)[9]. Jaunās ģimenes dzīvi izjauc karš, vīrs Antons dodas emigrācijā, bet Marija paliek viena ar meitu un ļoti grūtajos apstākļos dod meitai labu izglītību - pašlaik Aina strādā RTU kā mācību spēks. Marijas mūža lielākā aizraušanās ir literatūra. Šo mīlestību uz rakstīto vārdu viņai devusi Mālakalna p-sk. skolotāja A.Bruniņa. Marija ir publicējusi daudz dzejoļu, viņas spalvai pieder arī vairāk kā 15 lugu. Marija ir sagatavojusi un uzrakstījusi plašu darbu par Kaucmindes Mājturības skolu, kas diemžēl tā arī nav ieraudzījis dienas gaismu. Viņas mūžs beidzas traģiski.

Baigajā gadā Lapsu ģimenei atsavina īpašumu un pašus padzen no mājām. Ģimene apmetas pie radiem Vidzemē. Saimniecībā (1940-1941) ierīko zirgu iznomāšanas punktu, par kura vadītāju tiek pieņemts Antons Vaivods. Īpašuma nacionalizācija izglābj ģimeni no 1941. gada deportācijas. Pēc komunistu padzīšanas Lapsa atgriežas un turpina saimniekot līdz atkārtotai pad. okupācijai. Es, autors, esmu aculiecinieks tam, kā Lapsu ģimene pamet mājas (26.07.1944) un ar savu šķirnes ganāmpulku dodas svešumā (vispirms uz Vidzemi, tad uz Kurzemi). Kurzemē noslēdzas Jāņa Lapsas darbīgais mūžs (1945, apb. Tukuma raj. Matkules k.). Kara laikā vācieši atkāpjoties mājas nodedzina. Pēc kara J.Lapsas ģimenes locekļi apmetas uz dzīvi Jēkabpils raj. un dzimtajā pusē vairs neatgriežas. Pad. varas pārstāvji kara laika zaudējumu aprēķinā norāda, ka Lapsu saimniecībai nodarīti zaudējumi 11.681.500 rbļ. apmērā[10].

Pintāns Antons (19250 par bēgļu gaitām stāsta[11]: "Frontei tuvojoties, atstājam mājas kopā ar kaimiņu Jāzepu Grandānu (braucot ar viņa zirgu). No pagasta izbraucam kopā ar pag. darbiniekiem. Esam paliela grupa: J.Pūdnieks (pag. pr-js), L.Grandāns (pag. kancelejas ierēdnis), A.Daskevičs (policists), St.Bojārs (policijas darbinieks), J.Pintāns (kancelejas ierēdnis) ar saviem piederīgajiem, St.Rutkovskis ar ģimeni, St.Zalāns ar ģimeni, vēl vairākas ģimenes (J.Caunes, K.Lubenieka, J.Ozoliņa, I.Dalinska, L.Zalāna, E.Puidas u.c.). Braucam uz Vidzemi. Pa ceļu turamies pa 2-3 ģimenēm kopā, beigās visi izklīstam. L.Grandāns un J.Pintāns piesakās VA GD. Es septembra sākumā braucu uz Rīgu, Rīgas ostā uzkāpu uz kuģa (9.09.1944), uz kura ir dažas karavīru vienības, evakuētie Krievijas iedzīvotāji, armijā iesauktie latviešu zēni (1925 un 1926 dzimušie) un daudz latviešu bēgļu, kā arī mājdzīvnieki. Pēc trim diennaktīm nonākam ostā (bij. Polijas teritorijā) Gotenhāfenē. Tur kuģi izkrauj. Es esmu svešā zemē, valodu neprotu, kabatā ir pase, rokā maz koferītis. Nezinu, ko darīt? Te redzu, ka smilšu liedagā tiek novietoti ierindā

[9] Aina Kalnača (dz. Vucina), beigusi RPI, inženiere fiziķe, pasniedzēja RTU.
[10] LVA 132-7-2, 18. lpp.
[11] A.Pintāna vēstules (16.08.1995) fragments.

privāti ģērbti jaunatvestie zēni. Domāju, ko lai iesāku, kaut kā ātri izlemju un aizeju pie viņiem, nostājos ierindas galā. Tā sākas karavīra gaitas. Vēlāk pēc kapitulācijas - krievu F, pēc tam atgriešanās mājās".

Rudzāts Alberts[12] (dz. 1919, Rudzātu pag. *Sprīdīšos*). Emigrācijā ASV. Viņš raksta par Rudzātu ģimeni. Tēvs Staņislavs Rudzāts (1880-1956, dz. Rudzātu pag. Rudzātiņās), māte Alvīne Marija Rudzāte (dz. Lomane, 1890-1963, dz. Skrīveru pag. *Gulbjos*, apb. Saldus raj Jaunmuižas k..), brālis Jānis Rudzāts (1911-1973, dz. Rīgā). Tēvs nodarbojies ar lauksaimniecību.

Brāļi Jānis (1911-1973, mobilizēts VA (1944), F, apb. Saldū) un Alberts (1919, mobilizēts VA (1943), EM) Rudzāti (1943)

Krievu-japāņu kara laikā iesaukts cara armijā. Piedalījies kaujās Mandžūrijā un pie Mugdenas ievainots galvā. Par kaujas nopelniem apbalvots ar *Jura Krustu* un vairākām medaļām. Pēc kara, atgriežoties Latvijā, strādā policijā Rīgā. Par kārtīgu dienesta pildīšanu no paša krievu ķeizara Nikolaja II rokām, tam viesojoties Rīgā, saņem diplomu un ķeizara ģīmetni. Tēvs piedalās Latvijas atbrīvošanas cīņās Zemeļlatvijas armijas vienībā. Viņam piešķirta Latvijas atbrīvošanas kara piemiņas zīme (1918-1920). Pēc kara, dzīvojot Rudzātos, vajāts un pratināts dēlu dēļ, jo tie abi iesaukti VA. M (nožēlojamos apstākļos), apb. Rudzātu k.

Latviešu katoļu b-bas valde Indianā (1954-1955): sēž (no kr.): Pēteris Oriževoits (1. b-bas pr-js), A.Grosbergs (priesteris), Kazimirs Motivāns (b-bas pr-js), Ingrīda Dapkus (sekr.); stāv (no kr.): Alberts Rudzāts (viceprjs), Pēteris Celše (kasieris), Pēteris Turkopuls (biedrzinis)

Brālis Jānis pēc p-sk. beigšanas Rīgā ieguvis kalēja amatu un strādā Līvānu Kūdras fabrikā *Kūdra*. Vācu okupācijas laikā tiek iesaukts VA, Somijā krīt krievu gūstā. Pārdzīvo un izcieš krievu F grūtības, atgriežas *Sprīdīšos*. Tomēr mājās nav miera, jo bieži tiek izsaukts uz Rudzātu centru, kur tiek nežēlīgi pratināts un spīdzināts (pratināšanā aktīvi piedalījies F.Sukaruks). Neizturot represijas, ģimene pamet dzimto pusi un apmetas uz dzīvi Saldus rajonā, kur arī beidzas Jāņa dzīves ceļš.

Turkopuļu dzimta. Sena, interesanta, pat leģendāra ir Turkopuļu dzimtas vēsture. Spriežot pēc vēstures avotiem, dzimtas savāktajiem materiāliem un nostāstiem, šī dzimta cēlusies no Līvānu pag. Jaunmuižas kopienas (tās teritorija ietilpst tagadējā Preiļu pag. Turku c.). Turkopuļu sencis Ārmanis Seilis, kuram ir dēls (Hermanis (arī Ērmanis, Ārmanis), 1816-1916). Ārmanis apprecas ar Martu (Margaritu) Turkopuli, kas dzimusi pēc krievu-turku kara (1811. g. šai apvidū nometināti turku gūstekņi), un pieņem sievas uzvārdu. Pēc dzimtas pārstāvju nostāstiem, īpatnējais uzvārds *Turkopuls*

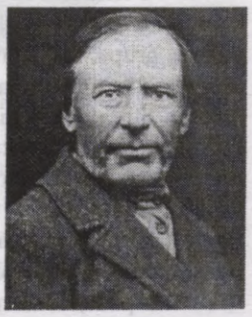

Pēteris Turkopuls (1851-1933) (1906)

[12] Alberta Rudzāta vēstules (10.12.2000) fragments. Alberts Rudzāts, Rudzātu pag. kancelejas ierēdnis (1941-1943), iesaukts VA, EM, dzīvo ASV. Aktīvi darbojas Indianas Latviešu Katoļu biedrības valdē, piedalās LABA konferencēs ASV. Uztur sakarus ar Dzimteni, īpaši ar Latvijas Romas Katoļu garīdzniecību. Publicējis atmiņu stāstu par dzīvi Dzimtenē un emigrācijā.

cēlies no tā, ka tālā pagātnē kāds turks no Turku c. ieprecējies netālajā Poļu ciemā, kā rezultātā radies uzvārds *Turkopuls* (turks no poļiem).

Anna un Donāts Turkopuļi Austrālijā (1960-tos gados)

Viens no Ārmaņa dēliem Pēteris precību gados dzīvo Preiļu pag. Tiltagalā (tagad Saunas pag.). 22.04.1882 (pēc vecā stila) viņš Preiļu katoļu baznīcā salaulājas ar Apoloniju Brici un pārceļas uz dzīvi sievas mājās Dēļupēs, kur piedzimst viņu pirmie 3 bērni Donāts (1884-1965), Tekla (1888-1969) un Ādams (1891-1969).

Donāts Turkopuls (no lb.) ar sievu Annu, meitu Veroniku Kanču un znotu Ludvigu Kanču Austrālijā (1950)

Pēteris Turkopuls no Preiļu muižnieka Ungera-Šteinberga nopērk (1882) zemes gabalu (13 desetīnas) *Molova*[13], ko pēc tam pārdod (1885). Ārmanis Turkopuls un dēls Pēteris kopā nopērk (1985) folvorku *Kamčatka* Preiļu pag. (vēlāk Rudzātu, tagad Rožupes pag. teritorijā) - 79 desetīnas un 1700 asis lielu zemes platību par 3850 rbļ.[14]. Kamčatkā piedzimst Pētera un Apolonijas dēli Jānis (1899-1939) un Staņislavs (1905-1957).

Laika gaitā P.Turkopuls ar dēliem te uzceļ pamatīgas ēkas un iekopj priekšzīmīgu saimniecību. Pētera dēli Donāts un Staņislavs saimniecību sadala divās daļās (1937). Aktīvas saimniekošanas rezultātā saimniecības platības pieaug. 1942. gadā Donāta saimniecība *Kamčatka* tiek pārdēvēta par *Ausmām* (60,20 ha) un Staņislava - par *Ozolaini* (55,54 ha)[15].

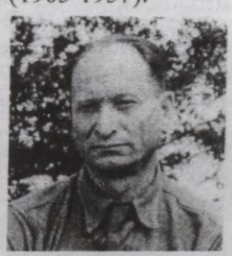

St.Turkopuls Vācijā (1949)

Turkopuļu Pēteris (tēvs) un Apolonija (māte) ir garīgi apdāvināti un saimnieciski rosīgi cilvēki. Tēvs tajos laikos (apspiestības un garīgās tumsības gados) 3 gadus mācās tautskolā, pēc tam pašizglītojas, tādēļ savā apkārtnē viņu uzskata par vienu no izglītotākajiem cilvēkiem. Viņš lasa daudz laikrakstu un grāmatu, iedziļinās Bībelē, dzied baznīcas korī, zina likumdošanu, glīti raksta, jaunībā kādu laiku pat strādā par skolotāju (Dignājas pag.). Apkārtējie zemnieki pie viņa griežas pēc padoma gan racionālas zemkopības, gan juridiskajos jautājumos. Turkopuļi, saprazdami izglītības lielo nozīmi, savus bērnus cenšas sūtīt pēc iespējas augstākās skolās. No 5 bērniem divi (Ādams un Jānis) iegūst augstāko izglītību. Pēc Pētera un Apolonijas nāves (abi apbedīti Kivlenieku kapsētā) dēli Donāts un Staņislavs saimnieko katrs savā saimniecībā. Rudzātu l/s b-ba *Ozolainē* rīko praktiskus kursus (16.-17.08.1939)[16]. Uz kursiem tiek aicināts apr. instruktors un ieinteresētie pag. iedzīvotāji.

---

[13] LVVA, 1707-1-326, 25. lpp.
[14] LVVA, 1807-1-376, 136. lpp.
[15] LVVA, 1308-15-3334 (saimniecības grāmata).
[16] Laikraksts *Daugavas Vēstnesis*, 1939, nr. 46.

Ādams Turkopuls ar sievu Alīsi (dz. Strazdiņu) un māti Apoloniju Turkopuli (1932)

Dēls Ādams ir pirmais akadēmiski izglītotais agronoms Latgalē, publicists un sabiedrisks darbinieks, TZO kavalieris. Savu bērnību un jaunību viņš pavada Kamčatkā savu vecāku mājā. Mācās Preiļu ministrijas skolā, Jēkabpils tirdzniecības skolā, Belostokas komercskolā (Polijā). Studē Novoaleksandrijas (Polijā) L/s un mežkopības ins-ta agronomijas nodaļā. Ir Rikavas l/s skolas vad-js. I pasaules kara dalībnieks. Latvijas Tautas Padomes un Satversmes sapulces loceklis, padomnieks Latgales Lietu departamentā, zemkopības ministra biedrs, patērētāju b-bas *Latgale* pr-js (1921-1926), *Latvijas lauksaimnieka* sabiedriskais direktors (1926-1949). Ir vairāku žurnālu līdzstrādnieks un redaktors, publicē lauksaimnieciska rakstura rakstus, saraksta grāmatu *Teirumu daleišona*. Cariskās Krievijas laikā aktīvi atbalsta Rudzātu l/s b-bas darbību, bieži piedalās b-bas organizētajās sapulcēs un lasa priekšlasījumus par dažādām l/s tēmām. Pad. varas gados Ādams bieži spiests mainīt darba vietas, jo tiek uzskatīts par valsts iekārtai neuzticamu. Laimīga likteņa dēļ viņam paiet garam citu tautiešu trimdas un ciešanu ceļš - Sibīrija. M, apb. Rīgas II Meža k.

Jānis Turkopuls ar sievu Annu un meitu Johannu savā darba kabinetā (1932)

Dēls Jānis (PS *Sutris*), (1899-1939) izglītību uzsāk Preiļu tautskolā, pēc tam mācās tirdzniecības sk. Pēterpilī, tad iestājas Pēterpils universitātes vēstures fakultātē. Studijas pārtrauc karš. Gadu (1819-1919) Jānis strādā par skolotāju Līvānu tautskolā. 1919. gada pavasarī viņš brīvprātīgi iestājas LNA un piedalās brīvības cīņās pret lieliniekiem. Pēc kara turpina studijas LU Filoloģijas un filozofijas fakultātes Baltu nodaļā, kuru absolvē 1923. Turkopuls kļūst par pirmo maģistru Latgalē, par cilvēku ar augstāko filoloģisko izglītību. 1923-1939 viņš strādā kā direktors Ludzas ģimnāzijā. Savā darbības laikā J.Turkopuls izveido vienu no priekšzīmīgākajām skolām Latgalē. Diemžēl viņa mūžs apraujas pašā pilnbriedā (2.10.1939, apb. Ludzā). Savas dzīves laikā viņš paveic ļoti daudz - ir skolotājs, valodnieks, folkloras vācējs, dedzīgs publicists un visa latviskā aizstāvis. Viņš vēlas saglabāt latgaliešu valodu, literatūru, folkloru un tradīcijas, tās attīstīt. [Šīs ir Jāņa dēla Pētera (1936) - Jāņa Turkopuļa dzimtas līnijas turpinātāja - atmiņas. Pēteris Turkopuls ir ārsts traumatologs - ortopēds, Jūras medicīnas centra nodaļas vad-js. Viņš, tāpat kā viņa māsa - māksliniece Johanna Koržova (1926) - dzīvo Rīgā.]

Veronika Kanča (dz. Turkopule) ar vīru Ludvigu Kanču Vācijā (1945)

Grišāne Monika raksta[17]: "Manas pirmās atmiņas saistās ar dārzu un vasaru. Dārzs bija īpaša pasaule. Tas bija plānots līdzīgi muižu dārzam. Ziemeļpusē dārzs apstādīts ar eglītēm, dienvidpusē liepu rinda. Dārzā ābeles, plūmes, lazdas, vieta bišu stropiem. Dārza rīta pusē dīķis, kurā viena krasta pusē savus zarus pāri ūdeņiem lieca sarkanie pūpoli. Vēlāk šis skaistums tika izpostīts. Gar dārza malu gāja izbraucamais ceļš uz lielceļu, kur gar ceļmalu auga liepas un ozoli. Dārza malā rīta pusē atradās liela divstāvu dzīvojamā ēka, kas sastāvēja no divām daļām, kuru gali savienoti trijstūra leņķī uz augstiem pamatiem, apšūta ar dēļiem, tie nokrāsoti gaišzaļā krāsā. Kādreiz šinī mājā dzīvojušas cara virsnieku atraitnes (grāfienes). Tautā to saukuši par Petrovskas māju.

Pēteris Turkopuls ar sievu Regīnu un dēlu Ilvaru (1999)

Grāfienes neatceros, bet māju labi atceros, pēc folvorkas nopirkšanas mājā dzīvoja mūsu ģimene. Es un māsa Veriņa esam te piedzimušas un uzaugušas. Atceros, ka vasarās bieži pie mums brauca atpūtā daudzi paziņas, kā Dr. Skrinda ar kundzi, Zvanītāju ģimene (no Līvāniem), Velkmes un Stukmaņi (no Pļaviņām) u.c. Šeit vasarās dzīvoja mazā Ilga Zvanītāja (vēlākā aktrise Zvanova). Tā kā mūsu ģimenei bija daudz zemes, bet pašiem pietrūka darba roku, tad tika algoti strādnieki - vasarās 2 vīrieši, saukti puiši, katram alga Ls 60 (mēnesī) pie brīva uztura un dzīvokļa. Tad vēl 3 pieaugušas kalpones ar algu Ls 50 (mēnesī), viena no tām gāja ganos. Lielākoties šie cilvēki nemainījās, dzīvoja no gada uz gadu. Svētdienās un svētkos saimniecībā tika aprūpēti mājdzīvnieki. Brīvo laiku katrs izmantoja pēc saviem ieskatiem, cits brauca uz dievnamu. Mājās palicēji izmantoja laiku avīžu, žurnālu un grāmatu lasīšanai. Pie tēva brāļa Staņislava dzīvoja strādnieku ģimene ar deputāta tiesībām (par deputāta strādniekiem sīkāk skat. nodaļā ***Pagasta saimnieciskā dzīve*** → **Saimnieciskā dzīve līdz 1940** → ***Algota darbaspēka izmantošana***).

Saimniecībā tika ražots viss, ko tik zemnieks varēja atļauties. Mums nekā netrūka pārtikšanai un dzīvei. Pat kafiju audzējām paši - vēl tagad atceros cigoriņu kafiju ar krējumu. Nekādi bagātnieki nebijām, bet arī nekā netrūka. No savām bitēm ieguvām medu un vasku, pat pārdošanai atlika. Galvenais

[17] M.Grišānes vēstules (16.08.1998) fragments.

saimniecības ienākumu avots bija linkopība. Tika uzartas sūnainās pļava un sēti lini. Tie deva ļoti labu ražu. Neskatoties uz to, ka linu apstrādāšana prasīja ļoti lielu darbu, tomēr atmaksājās tos audzēt.

Vēlākajos gados lielāka vērība tika piegriezta lopkopības attīstībai. Mūsu ģimenei diezgan lieli līdzekļi ienāca no piena ražošanas, tie visi aizgāja darba spēka atalgošanai un vēl (ilgstošai) saimniecības ēku celtniecībai - vajadzēja daudz līdzekļu. 1924-1930 notika intensīva māju celtniecība.

Tai laikā mēs ar māsu mācījāmies pamatskolā (sākumā Līvānos, vēlāk Rudzātos).

Smuidra Žermanova (dz. Turkopule)[18]

Vecaistēvs savā zemes gabalā (pļavā) uzgāja labus mālus, derīgus ķieģeļu ražošanai. Laimējās sameklēt labu ķieģeļu meistaru. Viņš strādāja pie mums 2 vasaras un viens pats veica visus ķieģeļu ražošanas darbus. Ķieģeļu apdedzināšana ilga 2 nedēļas. Tā no pašražotiem ķieģeļiem 4 gadu laikā tika uzcelta kūts 50 liellopiem. Tika uzbūvēts liels šķūnis ar ķieģeļu stabiem, pēc tam māja ar 5 istabām un virtuvi, vēlāk - mūra labības un lopbarības šķūni.

1933. gadā nomira vectēvs Pēteris Turkopuls. Viņam bija ļoti daudz grāmatu, iesietu melnos vākos. Tikai vēlāk sapratu, ka tās bija krievu rakstnieku (Dostojevska, Puškina, Tolstoja u.c.) grāmatas. Vectēvu atceros kā ļoti enerģisku, smalkjūtīgu un pacietīgu cilvēku ar milzīgām darba spējām.

Atceros, ka mūsu tēva un Staņislava ģimeņu starpā (kad ģimenes dzīvoja vienā mājā līdz īpašuma sadalīšanai 1937. gadā) nedz starp vīriešiem, nedz sievietēm nekad nebija nekādu strīdu un konfliktu. Strīdu un konfliktu nebija starp strādniekiem un arī starp kaimiņiem. Tad cilvēki dzīvoja kristīgās morāles ētikas ietekmē. Ne jau kas īpaši uz to būtu mācījis, bet dzīvē tā bija iegājies. Tas pats par sevi tā bija skaidrs, ko var un ko nevar darīt. Tā mūs, bērnus, no mazām dienām radināja kārtīgi strādāt. Vasarā ar māsu skolas brīvlaikā jau no 13 gadu vecuma iesaistījāmies saimniecības darbos kā tādi palīgstrādnieki. Siena laikā, kad bija jāvāc siens pļavās, tad mājās palikām mēs ar māsu un ganu meitu, mums pusdienlaikā bija jāslauc piens no 30 govīm (tad nebija tādu slaucamo aparātu). Pienu pārstrādāšanai vedām uz krejotavu pie Briežiem. Caur Piensaimniecības sabiedrību Latvija eksportēja sviestu uz Angliju. Par nodoto pirmās šķiras sviestu sabiedrība zemniekam maksāja Ls 2 par katru kg un vēl piemaksāja par kvalitāti 50 santīmus... Par zagšanas gadījumiem bija dzirdams ļoti reti, par slepkavībām nerunājot.

Dzīve sāk izmanīties pēc vecāsmātes nāves (1937). Brāļi sadalīja saimniecību un sāka saimniekot atsevišķi. Tēva brālis uzmūrēja lopu kūti un ierīkoja modernu lopu dzirdināšanas iekārtu ar lopu virtuvi. Tas viss dārgi maksāja, bet netika necik ilgi lietots, jo drīz bija jāpamet mājas, saimniecība un visa iedzīve uz neatgriešanos.

Liels trieciens bija tēva brāļa Jāņa nāve. Mēs ar māsu mācījāmies Ludzas ģimnāzijā un dzīvojām tēva brāļa ģimenē. Viņi bija tik labestīgi pret mums. Dzīvošanu pie viņiem un mācību laiku atceros kā vislaimīgākos brīžus mūžā.

Atmiņā nāk 1944. gads. Es jau sen biju precējusies un dzīvoju Rīgā. Tā kā kara laikā algotu darbu nestrādāju, tad pa vasaru dzīvoju tēva mājās. Tur palīdzēju veikt dažādus saimniecības darbus. Kādā jūlija dienā braucu uz Atašienu pēc kalpones, kura bija nosūtīta tranšeju rakšanas darbā. Braucot atpakaļ, ceļa posmā starp Mālkalna ciema un Rudzātiem pretī nāca VA karavīri, starp viņiem satiku arī kādu latviešu leģionāru no Silajāņu pag. - Aleksandru Kancānu, kas ar velosipēdu brauca no savām mājām. Ieraugot mani, viņš brīnījās: "*Ko tu tā mierīgi braukā?*" Es atteicu: "*Nu, kā parasti*". Uz to viņš atbildēja: "*Bet krievi jau Preiļos!*" Es biju ļoti pārsteigta, un mēs ātri šķīrāmies. Es skubināju zirgu ātrāk un steidzos uz mājām, bet man bija iejūgta ķēve ar kumeliņu - tāpēc, ka reizēm gadījās, ka uz ceļa karaspēka vajadzībām "rekvizēja" zirgus. Pretī nākošie nogurušie kareivji manu braukšanu vēl vairāk palēnināja - gāja garām, paglāstīja kumeliņu un uzsauca tam uzmundrinošus vārdus. Mājās pārrados ap plkst. 7^{00} vakarā. Mamma ņēma no krāsns izžāvētas baltmaizes šķēles. Es teicu: "*Vai tad ziniet arī, kas notiek, ja žāvējat maizi?*" Viņa atbildēja: "*Tādi laiki*". Bet viņi mājās neko nezināja. Pēc mana stāstītā, ka krievi jau ir Preiļos, sākās uztraukums abās mājās. Mamma teic', ka Staņislavs nokritis pagalmā ar seju zālē un neceļoties - viņš nekur nebraukšot. Tētis aizsteidzās pie kaimiņiem - Briežiem un Kankariem paziņot, ka krievi jau Preiļos. Tie arī neko nezināja. Norunājuši, ka uz lielceļa visi izbrauks pusnaktī. Tā arī notika. No mūsu mājām izbraucām ar 7 pajūgiem - Staņislavs ar sievu Teklu un 2 maziem bērniem, manai krustmeitiņai tikai 3 mēneši. Staņislava ģimenei līdzi brauca viņu kalpone ar diviem bērniņiem, jo viņai bailes no krieviem - vīrs ir leģionā. Tā pametām savas mājas uz visiem laikiem.

---

[18] Smuidra Žermanova(dz. Turkopule) beigusi LMA (ārste), ir LMA prorektore.

Un tā 09.1944 Rīgā no Daugavmalas mūsu ģimene (izņemot mani) aizbrauca ar kuģi *Bracke* uz Vāciju. Tur nodzīvoja 5 gadus un ģimenes izšķīrās. Staņislava ģimene aizbrauca uz ASV, jo Austrālijā ģimenēm ar bērniem neļāva iebraukt, bet māsa ar vīru un vecākiem apmetās uz pastāvīgu dzīvi Austrālijā. Tagad tur vēl dzīvo māsa Veriņa, pārējie jau ir guldīti uz mūžu svešumā. Ar pateicības jūtām viņi teica: "*Mēs esam pateicīgi tai valstij, tās valsts cilvēkiem, kas mums deva patvērumu un darbu un vēlāk apstākļus labai un pārticīgai dzīvei*".

Staņislava Turkopuļa ģimene: stāv (no kr.): dēls Pēteris, Jāņa dēls Markus, sieva Tekla, meitas Natālija un Aleksandra, dēls Jānis; priekšplānā: Natālijas meita Kristīne, Pētera meita Lāra un Natālijas meita Lāra Amerikā (1996)

Te jāpiebilst, ka pad. varas pārstāvji pēc kara aprēķinājuši Donāta un Staņislava Turkopuļu saimniecībām kara laikā nodarītos zaudējumus: Donāta saimniecībai - 5,390000, Staņislava saimniecībai - 4,422000 rbļ.[19].

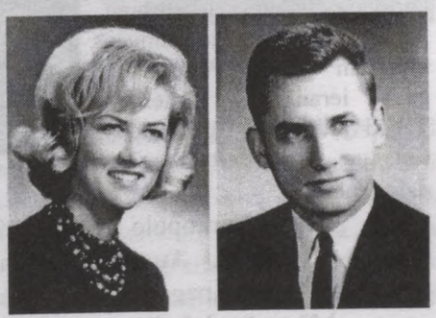

Natālija un Jānis Turkopuļi

T.Turkopule 80. gadu jubilejā (1996)

Turkopule Tekla raksta[20]: "...1944. gads, visās malās kara briesmas, krievi bombardē Gulbeni, Rēzekni un citas pilsētas. Cik tālu mēs bijām no visa tā! Taisījāmies braukt kopā ar Staņislava brāļa Donāta ģimeni. Mēs nekādā grupā nebijām, mūs neviens neorganizēja. Paši nolēmām braukt. Pielūdzām Dievu, Māras zemes karalieni Mariju, nodziedājām Jaunavas Marijas dziesmu. Lai gan kaklā žņaudza, tomēr dziesmas skaņas ārā nāca. Lija asaras, sirds krūtīs dauzījās un smeldza. Zirgi bija jau sajūgti un piesieti pagalmā. Tā mēs izgājām no istabas un pēdējo reizi pa durvīm no mājām. Es paņēmu krustiņu un Pestītāja tēlu, ieliku virsjakas kabatas iekšpusē. Tas mani visos grūtajos bēdu ceļos ir vadījis un laimīgi vada arī tagad. Man uz rokām bija 3 mēnešus vecā meitiņa Natālija. Paņēmu plecu lakatu un savu bērniņu uz rokām. Neredzēju lāgā, cik taisni eju, asaras nekādi nevarēju saturēt, tās ritēja kā mazas straumītes. Esam pie ratiem, sēžamies un braucam. Ratos ir iekrauts arī ēdamais (žāvēta gaļa, maize, milti, sviests, speķis, medus u.c.). Uz vezuma piestiprināts šūpulītis. Staņislavs paņēmis vienu gotiņu un piesējis pie ratiem. Un tā mūsu ģimenes dodas tālā un nezināmā ceļā... Tā ar Dieva palīgu braucam uz Daugavas

[19] LVA, 132-7-2, 15. un 16. lpp.
[20] T.Turkopules vēstules (9.08.2000) fragments.

pusi. Pie Līvāniem lec saulīte, izslaucam govis un pārceļamies pāri Daugavai. Otrā pusē apmetamies skaistā priežu uzkalniņā un nodzīvojam 3 diennaktis. Tad braucam pie tantes Annas brāļa (Antona Aizpurvieša) uz Taurkalnes pag., tur nodzīvojam 10 dienas. Tad braucam uz Lielvārdes pag. *Vecrumbām*. Liela saimniecība, bet mūs negrib ņemt pretī, tomēr piecieš un mēs, bēgļi, tur nodzīvojam 4 nedēļas. Piektajā nedēļā paliek nemierīgi, krīt Jelgava. Mums visiem Staņislava brālis Ādams un Donāta meita Monika bija sagādājuši izbraukšanas atļaujas uz Vāciju. Paldies viņiem. Atstājam Lielvārdi, braucam uz Rīgu, tad 3 diennaktis pārguļam Tīreļa purva nomalē, jo visi šķūni pārpildīti ar karavīriem, bet tikai ne bēgļiem. Tās 3 dienas pavadām zem ratiem, bet, kad lietus līst, vīrieši pārsedz ar lielu brezentu. Trešajā rītā mēs šķiramies, man ar bērniem ir ļoti grūts šķiršanās rīts, ir grūti šķirties no mīļā vīra Staņislava - vācieši neļauj Staņislavam izbraukt no Latvijas, jo viņam ir 39 gadi, bet izbraukšanas atļaujas izsniedz, tikai sasniedzot 40 gadu vecumu. Staņislavs paņem gotiņu un aizbrauc uz Kurzemi. Kurzemē latvju zēni cīnās līdz noasiņošanai. Paldies viņiem, dzimtenes sargiem! Daudzi atdusas mūžīgā mierā, ziedojuši savas dzīvības par Dzimteni. Caur viņiem arī mēs izglābāmies, un esam vēl šodien dzīvi. Laimīgā kārtā nokļuvām Vācijā, tur iebraucām Dancigā (1.10.1944), izņemot Staņislavu. Tālāk braucām uz Gotenhāfeni, tad Poreņu (Polijā), tālāk uz Nojimminsteri, tad uz Plenburgu (pie Dānijas robežām). Tur sabijām 1 gadu, tad pārcēlāmies uz Hanoveru pie Hamburgas, kur piedzima dēls Pēteris.

Dzirdējām, ka vieniniekus vīriešus vācieši no Latvijas nosūtījuši uz Vāciju meža darbos, t.sk. arī Staņislavu. Viņš mūs sameklēja Dortmundē, bēgļu iecelotāju nometnē, 1947. gada rudenī. Tā bija zelta diena mums visiem. Tikāmies pēc 14 mēnešu šķiršanās. Vācijā nodzīvojām 6 gadus. Radās organizācija, kas kārtoja bēgļu iecelošanu Amerikā. Pieteicāmies, kārtojām papīrus un 1952. gadā ieradāmies Amerikā. Tagad jau esam ilgus gadus šeit, un tagad šeit ir mūsu dzimtene".

Jāzeps Ivbulis, Abrenes apr. galvenais agronoms (no lb.) un apr. galvenais vetārsts (1938)

Tekla Turkopule (1888-1969) ieprecas Ivbuļu dzimtā *Eriņbirzē*. Augusta Ivbuļa dzimta ienākusi (1891) no Kalupes pag.

Mārtiņš Ivbulis (1827-1903) iepērk zemi Alksniešos, bet Ādams Ivbulis - Eriņbirzē. 20. gs. sākuma gados kā Alksniešu, tā Eriņbirzes Ivbuļi izveido turīgas saimniecības. Saimniecību attīstību pārtrauc okupācijas gadi. Alksniešos bēgošie sarkanarmieši nošauj (1941) Antonu Ivbuli (1906-1941) un ievaino Pēteri Ivbuli (1878-1970). Pēckara gados Preiļu pag. Dēļupes apkārtnē mīklainos apstākļos tiek nošauts arī Ādams Ivbulis (1908-1946). *Eriņbirzes* saimnieku (Teklas Turkopules vīru) Antonu Ivbuli noslepkavo Mālakalna c. iedzīvotāji Mitrofans Tumovs (1925) un

Silvija Kukle[21] ar vīru Robertu Kukli[22] un mazmeitu Inesi Ziemassvētkos (1999)

[21] Silvija Kukle (dz. Ivbule, 1942), beigusi RPI (1965), inženiere tehnoloģe, tehnisko zinātņu kandidāte (1977), tagad *Dr. habil.sc.ing.* Pašlaik ir Valsts profesore, profesoru grupas vad. RTU.

[22] Roberts Kuklis (dz. 1942, Preiļu raj. Pelēču pag. *Rašmaņos*). Beidzis Špoģu v-sk., LLA Hidromeliorācijas fakultāti (1956-1960). Pašlaik strādā Projektēšanas un informācijas valsts uzņēmumā *Meliorprojekts*, ir sertificēts būvinženieris (kopš 1997).

Kirils Varlāmovs (1931). Antons Ivbulis apbedīts Kivlenieku k. Laupītāji notiesāti, bet pēc Staļina nāves no apcietinājuma atbrīvoti. Abi slepkavas miruši un apbedīti Steķu VK.

Antona un Teklas (dz. Turkopules, 1888-1969) Ivbuļu dēls Jāzeps (1909-1970, apb. Lāčupes k. Rīgā) ir viens no pirmajiem rudzātniekiem, kas izglītojies Varakļānu ģimnāzijā, pēc tam studē LVU un iegūst agronoma specialitāti. Jau 1938. gadā viņš strādā Abrenes apr. galvenā agronoma postenī. Vācu okupācijas laikā dzīvo un strādā Krāslavā, kur piedzimst viņa meita Silvija (1942). Pēckara gados Antons turpina strādāt savā profesijā dažādos Latvijas rajonos.

Dēls Jānis Ivbulis (1908-1942) aiziet bojā Salaspils koncentrācijas nometnē. Dēls Antons (1926) dien VA GD, iziet F, pēc tam ieskaitīts SA, tagad dzīvo Ogrē. Meita Monika (1912) ieprecas Rusiņu c. *Lejniekos* pie Antona Rusiņa (1905-1968, D 1949). Meita Anna (1914-1999) apprecas ar Jāni Pastaru (1907-1998, T 1941, kara laikā ieskaitīts SASR).

Vaivods Andrejs (1906). Dz. Daugavpils apr. Vārkavas pag. Beidzis Preiļu 6-kl. p-sk. (1924), VDSI (1929). Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1929. Beidzis militāros kursus (1937). Strādājis Daugavpils apr. Zaķīšu un Piedrujas p-sk. kā skolotājs (1929-1936), Vanagu p-sk. kā skolas pārzinis un 198. Vanagu mazpulka vadītājs (1936-1940), Rudzātu p-sk. kā skolas pārzinis (1941-1944).

A.Vaivods ar sievu un meitiņu Kanādā (1950)

Rudzātu p-sk. pārziņa ģimene ir pirmie no rudzātniekiem, kuri pamet savu dzīvokli (07.1944) un darbavietu un dodas svešumā. Ģimene: Andrejs, viņa sieva Genovefa (1915-2000) un dēls Bonifācijs (1941) vispirms brauc uz Cēsu apr. Nītaures pag. Tur viņi nodzīvo 3 nedēļas un šinī laikā piedzimst meita Anita (1944). Tālāk viņi dodas uz Vāciju. Tur nokļūst amerikāņu zonā, kur bēgļu un pārvietoto personu nometnē uzturas līdz 1949. Dzīvojot nometnē, Andrejs strādā dažādus gadījuma darbus. Tad ģimene pārceļas uz Kanādu, Ontario provinci. Vispirms aizbrauc tikai Andrejs (viņam jānostrādā 6 mēneši, lai pierādītu, ka viņš ir spējīgs strādāt fizisko darbu un uzturēt ģimeni). Vienu gadu Andrejs nostrādā kā fermas strādnieks, tad pāriet strādāt uz metāllietuvi (Toronto), kur strādā smagu fizisku darbu. Par iekrāto naudu un kredītu jau 1952. gadā viņš nopērk nelielu fermu Ondalkā un nodarbojas ar gaļas liellopu audzēšanu. Fermu pārdod (1977) un nopērk nelielu mājiņu Guelph pilsētiņā, kur arī pašlaik dzīvo. Dēls Bonifācijs iegūst izglītību un strādā kā angļu valodas skolotājs (Guelph). Meita Anita iegūst juridisko izglītību, dzīvo ASV, Santabarbarā un strādā kā juriste.

Skolotāju Vaivodu ģimene (4 cilvēki) 1944. gadā, bēgot no atkārtota komunistu iebrukuma, dodas emigrācijā (skat. foto nākamajā lpp.).

Jānis Vaivods dz. 1904, Rudzātu pag. Rusiņu c. Beidzis (1927, teicami) VDSI. Pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības piešķirtas 1927. Beidzis Latgales Skolotāju centrālās b-bas rīkotos kursus (1932). Ievēlēts par Darba Centrāles padomdevēju arodizvēlē Daugavpilī (1940). Strādājis Rusiņu p-sk. (1927), vēlāk (līdz 1944) - citās Daugavpils apr. p-skolās (Dagdas un Špoģu). Aizsargs (kopš 1939, Višķu pag. aizsargu nodaļā), aizsargu nodaļas kora diriģents. No 1936 - kora diriģents. EM (1944) kopā ar ģimeni uz Vāciju, pēc tam uz ASV (1950), kur apmeties Mičiganas štatā, Fentonā. Līdz pensijai strādājis fabrikā. Brīvajā laikā un aizejot pensijā J.Vaivods čakli nodevies saviem vaļaspriekiem: gleznošanai, komponēšanai un rakstīšanai. Viņš otai pieder vairāk kā 100 gleznu, viņš ir rakstījis mūziku klavierēm un ģitārai, ir vairāku dziesmu autors. Viņa spalvai pieder 9 lugas bērniem un 3 - pieaugušajiem, vairākas atmiņu grāmatas, t.sk. *Reiz bija* (tā stāsta par kāda Latgales stūrīša - Rusiņu ciema - dzīvi no šūpuļa līdz kapam).

Jānis Vaivods "*Nav gadi*"

Neskaties kalendārā uz sienas,
Neskaiti dzimšanas dienas...
Kaut gadu nasta uz pleciem,
Neskaiti sevi pie veciem!

Gadi gan muguru liec,
Bet garu tie neaizsniedz!
Ja jaunības sirds tev krūtīs,
Kāds vakar, tāds šodien tu jūties.

Nav gadi, kas vecu dara,
Bet paša iedomu vara.
Tamdēļ:
Neskaties kalendārā uz sienas,
Neskaiti dzimšanas dienas!

Skolotāji Genovefa un Jānis Vaivodi (1939)

Jāņa māsa B.Zalāne savās atmiņās stāsta[23]: "Jaunākais brālis Jānis tajos gados strādāja kā skolotājs Daugavpils apr. Špoģu skolā un vadīja arī aizsargu kori. Viņu izglāba skolēni. Pateica, ka komunisti viņu grib likvidēt. Ar labu cilvēku palīdzību viņš tika izglābts. Pašlaik dzīvo Amerikā, Mičiganā. 9 reizes ir apciemojis savu dzimteni Latviju. Šogad (1995. gadā - *autora piezīme*) pirmajos Ziemassvētkos viņam būs 90 gadi, un viņš vēl dzied katoļu baznīcas korī! Visi zina, ka viņš ir no Latvijas. Kad ir Latvijas svētku diena, viņam atļauj pie ērģelēm nospēlēt un nodziedāt *Dievs, svētī Latviju!* Visi, kas atrodas baznīcā, tad pieceļas kājās un aplaudē. Viņi saka, šī himna izklausoties pēc lūgšanas."

J.Vilcāns

Vilcāns Jānis[24,25,26] (1922-2002) - inženieris, elektroinženierzinātņu maģistrs un sabiedrības vadības maģistrs, astronautikas un kosmonautikas problēmu pētnieks. Dzimis Rudzātu pag. *Vilcānos*. Vecāki: tēvs Salimons (1893-1951) - lauksaimnieks, māte Apolonija (dz. Erta, 1891-1972) - mājsaimniece. Vecāki pārceļas uz dzīvi Preiļu pag. Streičevkā (1926). Tur J.Vilcāns mācās Orišānu p-sk. (1930-1933). Pēc tam vecāki nopērk zemi Vārkavas pag. Promu c. *Birztalās*. J.Vilcāns mācās Sutru p-sk. (1933-1937), tad Aglonas ģimnāzijā (1937-1941) un Rīgas 1. ģimnāzijā (1941-1942). Iesaukts VA Latviešu leģiona 15. divīzijā (1943). Pēc kara un gūsta Beļģijā viņš uzsāk studijas Baltijas Universitātes inženierzinātņu fakultātē Hamburgā. 1948. gadā izceļo uz Kanādu, kur, strādājot kā zeltracis, uzsāk studijas Karalienes (*Queen*) universitātē Kingstonā, Ontario, kuru absolvē (1955), iegūstot elektroinženierzinātņu bakalaura grādu. Pēc tam J.Vilcāns strādā (1955-1959) firmā *General Elektrik CO* (Kanādā) ar lielajiem radariem Ziemeļamerikas aizsardzības sistēmas izveidošanā. Strādājot šajā firmā, viņš izgudro parametrisko mikroviļņu pastiprinātāju, kas ievērojami pastiprina radara spējas. Par šo izgudrojumu viņam piešķir ASV patentu. 1959. gadā J.Vilcāns pieņem uzaicinājumu strādāt ASV firmā *Raytheon* (Bostonā). Paralēli darbam viņš studē Ziemeļaustrumu (Northeastern) universitātē,

---

[23] Laikraksts *Solis*, 1995. gada novembris.
[24] Donalds Elsts, studentu korporāciju žurnāls *Universitas*, 1992, nr. 69.
[25] Eižens Streips, studentu korporāciju žurnāls *Universitas*, 2002, nr. 82 (245).
[26] Leonards Erts, žurnāls *Katoļu Dzeive*, 2002, nr. 7/8.

kur iegūst (1968) elektroinženierzinātņu maģistra grādu. Pēc tam J.Vilcāns vēl 2 gadus papildinās zinībās Masačūsetsas Tehnoloģiskajā institūtā, specializējoties radiometrijā, astronomijā un signālu uztveršanas teorijā. Ar 1966. gadu viņš pāriet ASV Federālās valdības dienestā, strādājot kā inženieris - programmu un projektu vadītājs Nacionālās aeronautikas un kosmosa apgūšanas pārvaldē NASA Kembridžā (Masačūsetsā), kur specializējas mikroviļņu laukā. Tur viņš kā radara eksperts piedalās kosmosa kuģa *Space Shuttle* projektēšanā, par ko tiek apbalvots ar NASA *Apollo Achievement* medaļu. Kad NASA iestādi Kembridžā pārņem ASV Satiksmes ministrija, J.Vilcāns turpina pielietot tur savas zināšanas radaru jomā, koncentrējoties uz gaisa avāriju novēršanu, vairāk kā 10 gadus strādā pie satelīta (*Global Positioning System*) aviācijā, virszemes un jūras navigācijā, pēta, kā radarus aizvietot ar lokatoriem. Par saviem panākumiem aviācijas jomā viņš apbalvots ar Satiksmes ministrijas bronzas medaļu. 1975. gadā J.Vilcāns iegūst sabiedrības vadības maģistra grādu Ziemeļaustrumu universitātē. Viņš lasa lekcijas Lovelas (Lowell) universitātē. Vilcāna vārds iekļauts izdevumā *JANE's Wwo Is Who in Aviation and Aerospace* (*Kas ir kas aviācijā un kosmonautikā*).

J.Vilcāns ir publicējis daudz zinātnisku rakstu (nozares: radari, radiometri, mikroviļņu parametriskie pastiprinātāji, molekulārā skābekļa izstarojumi atmosfērā un to pielietošana satelītiem, lidmašīnu avāriju novēršana u.c.), ir vairāku zinātnisko institūtu un b-bu biedrs.

J.Vilcāns bijis *Lacuanias* filistrs, korporācijā pildījis dažādus amata pienākumus (korporācijas biedrs kopš 2.12.1950). Bijis 6. vispārējo latviešu dziesmu svētku ASV padomes vicepriekšsēdis.

Būdams Bostonas latviešu Romas katoļu kopienas vecākais, viņš ap to laiku, kad Latvijā svētceļnieki dodas uz Aglonu, katru gadu augustā organizējis ASV austrumkrasta latviešu katoļu svētceļojumus uz Štokbridžu (Masačūsetsā), kur Berkšīras kalnos mariāņu tēvi uzcēluši baznīcu Dievmātes godam.

Kopā ar dzīvesbiedri Ainu izaudzinājis un izskolojis dēlus Paulu Kristoferu, kurš strādā DEC datoru uzņēmumā kā inženieris - konsultants, un Pēteri Tomasu, kurš strādā pie USAF/ESD kā projektu vad-js.

Iedzīvotāju mobilizācija SA

LPSR Kara komisariāts no vācu okupācijas atbrīvotās teritorijas paredz iesaukt SA vīriešus, kas dzimuši 1895-1926 (ieskaitot). Jau trešajā dienā pēc krievu ienākšanas pagastā sākas vīriešu mobilizācija, lai iesaistītu SA tos, kas palikuši pāri no mobilizācijas VA un vācu darba dienesta, t.sk. arī VA dezertierus. Mobilizētos SA tūlīt ieskaita 130. latviešu strēlnieku korpusa vienībās[1] un sūta kaujās pret latviešiem VA (19. divīziju). Karā SA rindās piedalās 109 rudzātnieki, ieskaitot tos, kuri aizgājuši līdzi SA, tai atkāpjoties (1941): Pēteris Brūvers, Pēteris Kassalietis[2], Izidors Lietavnieks (no Līvānu pag.), Visvaldis Lūsis, Maksims Paukovs, Antons un Francis Punduri, Pēteris Solovjovs, Jānis Stūpāns un Jevstafijs Uļjānovs[3]. Jāpiebilst, ka lielākā daļa iesaukto vīriešu ceļā uz frontes vai citām vienībām dezertē, ir arī tādi, kuri uz iesaukšanas vietām neierodas.

No VA pie sarkanajiem pāriet Jānis Brūvers, kurš, atgriežoties Latvijā, dezertē no SA, iesaistās NP darbībā un krīt mīklainos apstākļos.

Stepans Stoļerovs tiek iesaukts SA un krīt frontē pirmajā nedēļā gandrīz pats sava tēva saimniecības teritorijā. Visvaldis Lūsis ir SA nodaļas komandieris, kurš kritis, vadot vienību uzbrukumā pret vāciešiem un nokļūstot savējo mīnmetēju ugunī Skrebeļu purva teritorijā.

Eduards un Oskars Dārziņi, Alberts Utnāns (1934), D.Sola (1943)

Vairāki rudzātnieki nokļuvuši SA soda vienībās (brāļi E. un O. Dārziņi, J.Pastars, P.Skutelis). Daudzi atgriezušies mājās sakropļoti (invalīdi).

Par SA karavīru pārdarījumiem pag. teritorijā nav nekādu dokumentālu pierādījumu, bet, kā stāsta pag. iedzīvotāji, tad ir notikuši vairāki laupīšanas, zagšanas u.c. gadījumi - kā jau vienmēr to iekarotāji ir darījuši. Īpaši viņiem bijusi raksturīga katras apmešanās vietas (pat īslaicīgas) pārvēršana "lauka tualetē".

Jāpiezīmē, ka esot bēgļu gaitās, Vidzemē aiz Cēsīm Gaujmalas mežā (Straupes apkārtnē) autors ir aculiecinieks tam, kā "atbrīvotāji" - 2 sarkanarmieši, ejot pa meža celiņu, ierauga bēgļu apmetni un uzprasa, cik ir pareizs laiks. Bēglis, madonietis Verners, izvelk kabatas pulksteni un saka, ka pašreiz ir plkst. $11^{\underline{00}}$. Ieraugot skaisto pulksteni, viens no kareivjiem pagriež ieroci un saka: *Отдавайте часы!* (*Atdodiet pulksteni!*). Tā tiek atsavināta personīgā manta. Bēgļi (22 cilvēki), baidās mežā palikt un brauc no tā laukā. Izbraucot no meža, ceļmalā satiek ļoti daudz bēgļu. Tie stāsta, kā "atbrīvotāji" viņus esot aplaupījuši - atņēmuši vērtslietas, zābakus un citas mantas. Tā vietējie "aborigēni" tiek atbrīvoti gan no vāciešiem, gan no personīgās mantas.

H.Strods[4] par SA un tās izrīcībām vēl ilgi rakstīs, taču tagad pieejamie materiāli liecina, ka Latvijā (tāpat kā Vācijā un citās krievu okupētajās zemēs) pēc kara beigām armijnieku noziegumi, varmācīgas izdarības turpinās, sevišķi garnizonu tuvumā.

Sarkanarmiešu noziegumi Latvijā 1945. gadā *(oficiāli uzskaitītie)*

Nozieguma veids	Maijs, jūnijs	Jūlijs	Augusts	Kopā	% no kopskaita
Slepkavības	3	3	24	30	16,22
Bruņotas laupīšanas	12	17	19	48	29,29
Zādzības	3	18	30	51	27,56
Dažādi citi noziegumi	15	5	33	53	30,28
Pavisam kopā	**33**	**43**	**106**	**182**	**100**

[1] A.Pētersons *Otrās ziemassvētku kaujas. Militārais apskats*, 1995, nr. 2.

[2] P.Kassalietis aizbēg līdzi SA. Vēlāk viņš darbojas sarkano partizānu vienībā, kurus izveido no 2 nedēļas apmācītiem vīriem (pēc apmācībām viņiem tiek piešķirta jaun.leitnanta pakāpe). Vienība tiek iesūtīta VA aizmugurē (Krievijā, vēlāk Latvijā). 1942. gadā P.Kassalietis tiek ievainots (V.Samsons *No Lovates līdz Zilupei*, 1987, Rīga, *Avots*, 34. lpp.).

[3] LVA, 4133-4-31, 1.-9. lpp.

[4] H.Strods *Uz ežiņas galvu liku*, 1993, 51.-52. lpp.

Vl.Brūvers (1960)

Interesantas atmiņas par dienestu SA raksta[5] Vladislavs Brūvers: "Latvijas brīvvalsts pēdējos gados avīzēs izplatījās ziņas, ka Vācijā ievieš taupības režīmu, ievieš kartiņas uz pārtikas produktiem un dzīvo gandrīz pusbadā. Kara laikā, pārejot Prūsijas robežu, karavīriem mutes paliek vaļā no redzētā. Tik pārsteigti bijām, cik pārtikuši, kulturāli vācieši dzīvoja laukos. Dzīvojamo māju iekārtojums neatšķīrās no pilsētas. Māju pagrabos konservētie produkti pietiktu vairākiem gadiem. Par badu nemaz nedomājot un neraizējoties. Mājas pametot, atstāti pilni skapji ar drēbēm. Liellopu, aitu un cūku bari tūkstošiem klīda pa laukiem. Politvadītāji sākumā atturējās atbildēt uz mūsu jautājumiem. Vēlāk skaidroja, ka viss esot salaupīts okupētajās zemēs, kas radīja slēptu smīnu, jo iekonservēšanas gads rādīja citu ainu. Desmitiem gadu pagrabos izturēto vīnu gan krievi lielīja, dzerdami uz nebēdu.

Deklasēto cietumnieku iesaukums armijā radīja haosu jau karalaikā. Dažiem agrāk piespriestais sodāmības gadu skaits - pat līdz 70 gadiem. Pēc pirmā ievainojuma viņš vairs nav cietumnieka statusā, bet mežonīgā daba paliek uz mūžu. No tāda var sagaidīt visnežēlīgākos noziegumus. Kur bija gājušas soda rotas, tur vācu sievietes bija tā iebiedētas, ka, līdzko ieraudzīja ienākot krievu karavīru, tūlīt bez ierunām izģērbās. Tātad var iedomāties šādu mežonību. Tas daudziem karavīriem likās dīvaini un neizprotami.

Komandiera ziņnesis, kuram bija daudz brīva laika, naktīs vienmēr kaut kur pazuda. Pārējie tam nepievērsa vērību. Tikai vēlāk noskaidrojās ziņneša nakts prombūtnes iemesli. Pēdējās kara dienās Vācijā, tuvojoties Elbas upei, nopietnu kauju vairs nebija, bet sastapāmies ar bēguļojošiem un no vienības atpalikušiem vācu karavīriem, kuri centās izvairīties no krievu gūsta un steidzās nokļūt rietumos. Te mūsu minētais ziņnesis, kaut kur sadabūjis velosipēdu, apsteidz priekšējos kaujiniekus un dodas uz tuvējām mājām, kuras mums bija labi pārredzamas. Tikko viņš nogriežas no lielceļa uz mājām, izdzirdam automāta šāvienu kārtu un ieraugām no velosipēda nokrītot mūsu ziņnesi. Vācietis paņem velosipēdu un mierīgi aizbrauc. Komandieris mani ar izlūku grupu aizsūta noskaidrot apstākļus. Apskatot nošauto ziņnesi un viņa somu, tajā ieraugām ap 4 kg zeltlietu (zelta zobi, kroniši, pulksteņi, gredzeni). Tā atklājas ziņneša nakts sirojumu īstie iemesli. Tomēr nekas netiek jautāts un skaidrots.

Pēc kara Vācijā (augustā - septembrī) saformē ešelonus ar karavīriem braucienam uz Tālajiem Austrumiem, karam pret Japānu. Vispirms tiek atlasīti bijušie cietumnieki, lai gan amnestēti, tomēr nevēlami, jo nebija glābiņa no viņu vardarbības, zagšanas, laupīšanas, izvarošanas un slepkavībām. Pēc tam visi, kas bijuši zem vācu okupācijas (atbrīvotie krievu gūstekņi no vācu nometnēm un citi vērieši), tiek tūlīt pārģērbti krievu kareivju formā un sūtīti kaujā. Brauciens uz austrumu fronti ilgst gandrīz mēnesi. Ja vilcienu (ešelonu) apstādina pilsētu stacijās, tad notiek zagšanas un laupīšanas. Vēlāk vilcienu pietur lauku apvidu stacijās - tur atkal karavīru pūlis dažās stundās norok iedzīvotāju kartupeļu laukus. Iedzīvotājiem nebija glābiņa ne dienu, ne nakti. Tas viss notiek Vācijā un Polijā.

Iebraucot Krievijā, nav ko zagt un laupīt, jo tukši lauki, tukšas mājas. Visapkārt šausmīga nabadzība un posts. Pie Urāliem piebraucot, karš austrumos ir beidzies. Mūsu ešelonu izformē, izsūtot kur nu kuro. Es nokļūstu pie Maskavas Očakovā (toreiz šī stacija bija 10 km no Maskavas centra, tagad esot pilsētas robežās). Uzturs armijā ir niecīgs. Novembra naktīs ejam uz ieziemotām kartupeļu stirpām. Apmaldāmies. Nakts tumsā ejam pāris stundas, iesprūstam kaut kādās dzeloņdrātīs, izlaužamies cauri, bet nezinām, kur atrodamies. Pēkšņi mūs aiztur bruņoti čekisti un aizved pie priekšniecības. Vēlāk noskaidrojas, ka esam ielauzušies Staļina atpūtas kompleksā Kuncevā (ko tagad daudzi zina no grāmatām un kinofilmām). Tajā laikā mūs varēja nošaut bez brīdinājuma. Pārbaudot mūsu maisiņus ar kartupeļiem un mūsu dokumentus, mūs divas dienas notur stingrā apsardzībā, kamēr sazinās ar Latviju un noskaidro personības - vai tiešām mēs esam tie, par ko uzdodamies.

Očakovas karaspēka daļas komandieris kara sākumā bija atkāpies no Latvijas teritorijas un ļoti ienīda visu un visus, kas no Baltijas. Laikam jau viņam atkāpjoties bija kādi dramatiski piedzīvojumi.

Tās ir tikai dažas epizodes no maniem pirmskara, karalaika un pēckara piedzīvojumiem."

[5] Vl.Brūvers, dz. 27.06.1926 Rudzātu pag. Brūveros, iesaukts SA 09.1944. SA nodien 7 gadus.

Rudzātnieki - SA karavīri (1941-1945)[6]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Piezīmes
1.	Antonēvičs Ēvalds	1926-1945	*Grāvīši*	Kritis frontē
2.	Antonēvičs Staņislavs	1917-1945	"	Kritis frontē, apb. Priekules BK (Liepājas raj.)
3.	Antonovs Jefims	1918-1996	*Strausi*	M, apb. Preiļu k.
4.	Bindars Jānis	1924-1983	*Pīlādži*	VA, F; M, apb. Eleonorviles k.
5.	Bogdans Jāzeps	1923-1998	*Ogas*	VA, NP; trūkst ziņu
6.	Bojārs Jānis	1926-1998	*Grūženīca*	M, apb. II Meža k. Rīgā
7.	Briņķis Jānis Augusta d.	1926-1980	*Briņķi*	M, apb. Steķu LK
8.	Briņķis Jānis Jāņa d.	1918-1989	*Gaigalnīca*	VA, SA invalīds; M, apb. Steķu PK
9.	Briņķis Osvalds	1923-19??	"	Nav ziņu
10.	Briņķis Roberts	1925-1945	"	VA; kritis frontē
11.	Brūvers Antons	1926	Brūveri	R; dzīvo Rīgā
12.	Brūvers Jānis	1921-1945	"	VA, NP, kritis
13.	Brūvers Pēteris	1918-1988	"	R; M, apb. Eleonorviles k.
14.	Brūvers Vladislavs	1926	"	Dzīvo Rīgā
15.	Bulmeisters Francis	1925	Kivlenieki	VA; dzīvo Skrīveros
16.	Bulmeisters Jānis	1926-1969	"	M, apb. Kivlenieku k.
17.	Cakuls Alberts	1914	*Skanuļi*	Dzīvo savās mājās
18.	Cakuls Antons	1922-2000	*Smiltaines*	VA, SA invalīds; M, apb. Ogres p. k.
19.	Cakuls Eliass	1920-1945	*Drivenieki*	Kritis frontē, apb. Saldus BK
20.	Cakuls Jānis Ādama d.	1910-1985	*Skanuļi*	VA, F; M, apb. Steķu KK
21.	Cakuls Jānis Ludviga d.	1926	*Bērziņi*	LRKB bīskaps, dzīvo Rīgā
22.	Cakuls Juris	1913-1944	*Kadiķi*	VA, kritis frontē; apb. Ogreslīču k. (Ogres raj.)
23.	Cakuls Juris Jāņa d.	1920-1989	*Zvārguļi*	VA; M, apb. Steķu KK
24.	Cakuls Pēteris	1926-1944	Krupsala	Kritis frontē
25.	Ceļapīters Konstantīns	1913-1945	Kivlenieki	VA, R, kritis frontē
26.	Cērmūkša Pēteris	1914-1945	Rudzāti	VA, R, kritis frontē
27.	Cibukovs Iļja*			Ienācējs no Baltkrievijas
28.	Dārziņš Eduards	1911-1945	*Vēsmiņas*	VA, kritis frontē
29.	Dārziņš Oskars	1916-1944	Vecie Šauri	Kritis frontē, apb. Šauļos (Lietuvā)
30.	Drivenieks Antons	1911	Rudzātu pag.	VA; trūkst ziņu
31.	Eglītis Antons	1911-1976	*Silmalas*	VA, SA invalīds; M, apb. Steķu KK
32.	Gailītis Pēteris	1915-1944	*Kadiķi*	VA, kritis frontē
33.	Gaulenieks Jānis*	1908	Rudzāti	Nav ziņu
34.	Grandāns Albīns	1922-1991	Aizpure	VA; trūkst ziņu
35.	Griboniks Aloizs	1915-1991	*Aizpurieši*	VA, F; M, apb. Varakļānu k.
36.	Ivbulis Antons	1926	*Eriņbirze*	VA, F; trūkst ziņu
37.	Ivdris Donāts	1922-1976	Piļupsala	VA, F; trūkst ziņu
38.	Ivdris Jānis	1925	Rogonovka	VA, F; dzīvo Rīgā
39.	Ivdris Jāzeps	1921-1944	Piļupsala	Dezertējis no VA un SA
40.	Ivdris Pēteris	1925-1945	*Mieži*	Kritis frontē
41.	Kasparāns Pēteris	1925-1945	Kivlenieki	VA, kritis frontē
42.	Kassalietis Pēteris	1921-1942	*Ozoldruva*	SP, R; PBV
43.	Kuzmins Ivans	1925-194?	Mālakalns	VA, PBV
44.	Leitāns Jānis	1926-1945	*Leitāni*	Kritis frontē
45.	Lietavnieks Izidors*	1914-1992	Būmaņi	R; M, apb. Rudzātu k. (ienācējs no Līvānu pag.)
46.	Lūsis Visvaldis	1921-1944	Pelēčāre	R, kritis frontē (Skrebeļu purvā)
47.	Marcinkēvičs Pēteris	1926	Dzirkaļi	Dzīvo savās mājās
48.	Molčānovs Andrejs	1923-1944	*Burtnieki*	Kritis frontē, apb. Madonas BK
49.	Molčānovs Aņisims	1926-1945	*Burtnieki*	Kritis frontē, apb. Priekules BK (Liepājas raj.)
50.	Neicgalis Jānis	1926-1945	*Pļaviņas*	Kritis frontē, apb. Šreiburgas BK (Vācijā)
51.	Pankovskis Izidors	1909-1967	*Seski*	NP, SASR; M, apb. Rudzātu k.
52.	Papakuls Vladislavs*	1911-1992	Rudzātu centrs	Ienācējs; M, apb. Steķu KK
53.	Pastars Antons	1913-1945	*Laši*	VA, kritis frontē (Kurzemē)
54.	Pastars Jānis	1907-1998	Spriudi	T, SASR; M, apb. Rudzātu k.
55.	Paukovs Jefrems	1926-194?	*Mežmala*	F, M (LDN)
56.	Paukovs Maksims	1911-1949	Mālakalns	SA (1942-1945), R, nošāvies, apb Steķu VK
57.	Peisinieks Alberts	1925-1993	Lukstenieki	VA, F; trūkst ziņu
58.	Peisinieks Izidors	1903-1987	"	Nav ziņu
59.	Petrovs Pimans	1923-1991	Eleonorvile	VA, SA invalīds; M, apb. Jaunciema k. (Rīgas rasj.)
60.	Petrovskis Henrijs[7]	1925	*Samuldruva*	Dezertējis no SA Polijā; dzīvo Polijā
61.	Petskojs Lins	1921-1944	Eleonorvile	Kritis frontē
62.	Petskojs Mihails	1921-1992	"	M, apb. Ulbrokas k. (Rīgas raj.)

[6] Ziņas par kritušajiem SA iegūtas LVA, kritušo sarkanarmiešu uzskaites kartotēkā.

[7] Liecina Vl.Brūvers, kurš kopā ar viņu bijis vienā SA vienībā.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Piezīmes
63.	Petskojs Pāvels	1922-194?	Eleonorvile	PBV (frontē ?)
64.	Petskojs Pēteris	1925-1991	"	R; M, apb. Ulbrokas k. (Rīgas raj.)
65.	Petskojs Vasilijs	1926-1944	"	Kritis frontē
66.	Plečs Antons	1914-1945	*Rubeņi*	VA, kritis frontē
67.	Pudulis Izidors	1909-1998	Ķēvessala	VA, F; M, apb. Rudzātu k.
68.	Pudulis Jēkabs[8]			Ievainots; trūkst ziņu
69.	Pundurs Antons	1919-1998	Kivlenieki	R; M, apb. Rīgā
70.	Pundurs Francis	1921-1997	"	M, apb. Anspoku k. (Saunas pag.)
71.	Pundurs Izidors	1925-1990	"	R; M, apb. Kivlenieku k.
72.	Putniņš Antons	192?-2001	*Magones*	M
73.	Rubins Jānis	1911	Rudzātu pag.	VA; dzīvo Jēkabpilī
74.	Saldatāns Jānis	1913-1999	*Irbītes*	VA; M, apb. Rudzātu k.
75.	Sidorovs Ņikita	1926-19??	Brīsla	M (nāves apstākļi mīklaini)
76.	Skrūzmanis Juris	1910	Kivlenieki	Nav ziņu
77.	Skutelis Pēteris	1925-1944	*Jaunbērzgale*	Kritis frontē (Polijā, SASR)
78.	Skutelis Pēteris	1926-1945	*Medņusala*	Kritis frontē, apb. Bejkroga BK (Saldus raj.)
79.	Sola Donāts	1926-1998	Brūveri	M, apb. Rīgā
80.	Solovjovs Andrejs	1908	Brīsla	T; trūkst ziņu
81.	Solovjovs Pēteris	1924	"	R; atkāpjoties aiziet līdzi SA
82.	Sproģis Eduards	1904-1985	Rudzātu centrs	M, apb. Preiļu p. k.
83.	Stoļerovs Stepans	1926-1944	*Bitenieki*	Kritis frontē
84.	Stūpāns Jānis	1920-1993	Piļupsala	R; M, apb. Kivlenieku k.
85.	Šaraks Pēteris	1924-1949	*Mucenieki*	VA, F; M, apb. Kivlenieku k.
86.	Trūps Jānis	1914-1980	*Saulgrieži*	VA, SA invalīds; M, apb. Jaunciema k. (Rīgas raj.)
87.	Ūbelis Eduards	1910-1945	*Ūbeļi*	Kritis frontē
88.	Uļjānovs Jevstafijs	1896-19??	Rudzātu pag.	M
89.	Upenieks Antons	1915	Korsikova	SA invalīds; dzīvo Līvānos
90.	Ūsāns Jāzeps	1914-1980	*Ozolkalni*	VA; M, apb. Stirnienes k.
91.	Utnāns Alberts	1908-1979	*Ataudziņas*	M, apb. Steķu KK
92.	Utnāns Aloizs	1914-1990	*Pūpoli*	VA, F; M, apb. Steķu KK
93.	Utnāns Gregors	1909-1996	*Skaistkalni*	M, apb. Steķu KK
94.	Utnāns Jānis	1909-1980	Steķi	M, apb. Steķu KK
95.	Utnāns Miķelis	1914-1970	*Purvkalni*	VA, F, SASR; M, apb. Steķu KK
96.	Vaivods Alberts	1926-1945	*Buki*	Kritis frontē
97.	Vaivods Jānis	1926-1945	Caunes	Kritis frontē
98.	Vaivods Pēteris	1926-1998	*Zaļumnieki*	M, apb. Steķu KK
99.	Vecelis Jānis	1923-1950	Čirvonieki	VA, T, ASM
100.	Vecelis Juris	1926	*Rožaine*	R; dzīvo Rīgā
101.	Veikšāns Ādams	1923	Čirvonieki	Nav ziņu
102.	Vilcāns Ādams	1923	Rudzātu pag.	VA; trūkst ziņu
103.	Vilcāns Aloizs	1923-1954	*Mežotnes*	VA, F; M, apb. Rudzātu k.
104.	Vilcāns Antons	1910-1971	Vilcāni	M (noslīcis), apb. Kapenieku k.
105.	Vilkaušs Ignats	1913-1999	*Kubulnieki*	VA; M, apb. Steķu KK
106.	Volkovs Pimans	1922	Mālakalns	Nav ziņu
107.	Zalāns Eduards	1914-1980	Lūzenieki	Jūrnieks; M, apb. Liepājā
108.	Zalāns Jāzeps	1926-19??	*Lielupe*	M; trūkst ziņu
109.	Zeps Jānis	1906-1944	*Vārpsala*	Kritis frontē

Piezīme.

* - ienācēji no dažādām vietām.

Pad. okupācijas gados latviešu zēni tiek iesaukti SA, un daudzi no viņiem vairs neatgriežas mājās, kā, piem., Zigfrīds Dārziņš (1939-19??), autora bērnības draugs un skolas biedrs (Rudzātu p-sk., Preiļu l/s skolā, Malnavas L/s tehnikumā) Antons Groza (1928-1951, apb. Brestas karavīru k.), kurš iet bojā, esot dienestā SA - viņš tiek aprakts gruvešos, rokot Brestas (Baltkrievija) cietokšņa kazemātus (kopā iet bojā 13 karavīri).

[8] Vienīgās ziņas par Jēkabu Puduli ņemtas no Bernharda Borga grāmatas *Jūrā zied Tallinas dālijas* (1973, Rīga, *Liesma*, 79. lpp.), kur minēts, ka viņam frontē pie Aiviekstes norauti rokai 3 pirksti, bet vi ņš turpina karot (strādā kā pavārs SA vienībā).

A.Groza (1948)

Ģimene pie A.Grozas zārka Brestā (no lb.): tēvs Pēteris, māsa Anna, brālis Pēteris, Dominiks Ližbovskis (2.07.1950)

Priekšā (no kr.): Vladislavs Papakuls, Ignats Vilkaušs, Viktors Kara ļūns (no Daugavpils), Izidors Lietavnieks (partorgs), Jānis Gaulenieks; aizmugurē: Juris Cakuls, Antons Putniņš, Izidors Pudulis, Iļja Cibukovs (no Baltkrievijas), Jānis Pastars, Jānis Saldatāns

Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā

Pēc pad. okupantu otrreizējās ienākšanas jau trešajā dienā pagastā sākas iedzīvotāju aresti. Cilvēku aresti lielākoties notiek bez prokurora sankcijas. Aresta sankciju noformē pēc cilvēka aresta (pēc ilgāka laika, pēc vairākām dienām) - tā tiek pārkāpts Krimināllikuma 134. procesuālais pants. Pēc aizturēšanas pratināšana jāveic 42 stundu laikā, bet bieži vien tas tiek darīts ar 3 un vairāk dienu novēlošanos. Apvainojums jāuzrāda 14 diennakšu laikā, ne vēlāk. Arī šis punkts pārsvarā tiek pārkāpts. Lai pagarinātu izmeklēšanas laiku, tas jāpiesaka 7 dienas pirms izmeklēšanas laika beigām un jāsaņem prokurora piekrišana (Krimināllikuma 116. procesuālais pants).

Daudzi arestētie pilsoņi bez tiesas tiek nosūtīti uz Krievijas LDN, kur tie tiek turēti tik nepanesamos apstākļos, ka viens otrs dažu mēnešu laikā aiziet bojā, kā, piem., brāļi Andrejs (1895-1945) un Pēteris (1898-1945) Socki - viņi tiek nosūtīti uz Krievijas Krasnojarskas novada LDN un aiziet bojā 6 mēnešu laikā pēc apcietināšanas.

Vairāk kā gadu Krievijas Sverdlovskas LDN tiek spīdzināts Pēteris Bogdans (1906-1993), kurš tomēr vainas pierādījumu trūkuma dēļ tiek atbrīvots (ļoti rets gadījums).

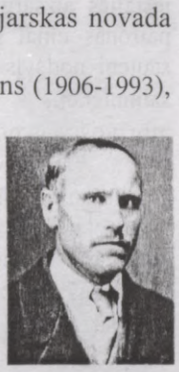
Ā.Klaužs (1932)

Daugavpils cietumā necilvēciskos apstākļos bez tiesas ilgstoši tiek turēti: Gregors Švirksts; Eriņu ģimene (no Pelšu c.): tēvs Salimons, meitas Leonora, Genovefa un Veronika; aizsargs Ādams Klaužs ar meitu Annu (no Vidu c.); Donāts Zalāns (no Pelšu c.) un daudzi citi. Visi minētie gandrīz gadu tiek turēti Daugavpils cietumā un izmantoti dažādos darbos. Eriņš Salimons pēc spīdzināšanām cietumā ir zaudējis valodu.

Rudzātu pagastā (un, protams, arī citur) čekisti, sadarbojoties ar vietējiem PA, nedēļām ilgi tur cilvēkus arestā un spīdzina dažādiem zvēriskiem paņēmieniem: sit ar steķiem, dzelzs stieņiem, pa roku, kāju pirkstiem, kāju pēdām, sievietes izģērbj kailas un sit ar pletnēm, līdz krūtis un mugura vienās asinīs un rētās, draudot ar nošaušanu, sievietēm liek stāvēt ar krustā paceltām rokām... Par to liecina spīdzinātie cilvēki - Fiļimona Vaivode, Anna Beča, Anna Graudiņa, Veneranda Peisiniece, Francis Erts-Gudļevskis, Henrija Zesere, Anastasija Petrova un daudzi citi. Pārsvarā tiek arestēti un spīdzināti to ģimeņu, kuru dēli, vīri, brāļi izvairās no iesaukšanas SA un vēlāk iesaistās NP pretošanās kustībā, piederīgie. Tā, piem., Eduards Bogdans stāsta[1], ka viņa tēvu Jāzepu Bogdanu Rudzātos spīdzinājuši 9 dienas, pēc tam tas nav bijis spējīgs no slimības gultas piecelties līdz pat savai nāves dienai. Tas pats notiek ar Helēnu Skroderi (Skrūderi), kura pēc pratināšanas un spīdzināšanas Rudzātos ļoti slimo un pēc 4 gadiem neizveseļojoties nomirst.

Lielākie spīdzinātāji Rudzātos (pēc vairāku rudzātnieku liecībām) ir čekisti A.Grigorjevs, Larčenko, A.Novikovs (no Daugavpils) un daudzi citi, arī vietējie milicijas izpalīgi (MI, *streboki*) - V.Černobrovs, P.Solovjevs, I.Stoļerovs u.c.

Tiesātie

Antonēvičs Jānis (1909-1979, apb. Steķu LK), **Baklāns Jānis** (1906-1979) un **Bucenieks Jāzeps** (1900-1972, apb. Rudzātu k.)[2]. Rudzātu pag. zemnieki, aizsargi. Pamatojoties uz liecinieku (Ā.Brūvers, St.Cvetkovs, V.Černobrovs, J.Kivlenieks, F.Klementjevs, A.Solovjovs, Ņ.Volkovs, S.Volkovs) liecībām, čekists F.Fiļīpovs sagatavo aresta lēmumu, ko sankcionē Moisējevs, Zujevs (Daugavpilī). Arestēti 26.12.1948 (arestē Rudzātu pag. izpildk. pr-ja v-ks J.Kivlenieks un MI A.Cērcins, J.Ivanovs). Pratina čekisti (Barānovs, A.Grigorjevs, Plisko, Šulmans u.c.) Rudzātos un Daugavpilī.

J.Antonēvičs pratināšanā liecina, ka "aizsargu organizācijā sastāvējis 1933-1939, vācu laikā piedalījies PPG darbībā (PA arestos, konvojēšanā un apsargāšanā). Pēc tam iesaukts VA, kur karojis līdz

---

[1] E.Bogdana atmiņas (pierakstīts 18.08.1995).
[2] LVA, Kr.lieta nr. 2582.

kapitulācijai. Atradies Krievijas F līdz 15.12.1946, pēc tam līdz arestam dzīvojis savā saimniecībā". Jāpiebilst, ka, ienākot VA, Antonēvičs ar savu zirdziņu, iejūgtu atsperratos (*droškā*), braukā pa Rudzātu centru ar piesietiem pad. varas vīru portretiem (Staļina, Ļeņina u.c.), uzšaujot ar pātagu gan zirgam, gan portretiem. Tas viņam maksā ilgus gadus Krievijas LDN. Tomēr viņam laimējas atgriezties mājās.

J.Baklāns pratināšanā liecina, ka "aizsargos sastāvējis vienu gadu (1938-1939) un vācu laikā PPG sastāvā piedalījies arestēto sargāšanā tikai "vienu dienu", bet, neskatoties uz to, Baklānu notiesā un nosūta uz Krievijas LDN, kur arī viņš iet bojā.

J.Bucenieks pratināšanā liecina, ka "aizsargos darbojies 1930-1940, vācu laikā darbojies PPG, 02.1944 iestājies aizsargu organizācijā, kur saņēmis šauteni un 15 patronas cīņai pret SP un VA dezertieriem. Ienākot SA, šauteni nodevis karaspēka vienībai, pēc tam līdz arestam saimniekojis savā saimniecībā". Bucenieks pēc atbrīvošanas no LDN atgriežas mājās.

Tiesa visus trīs zemniekus "par sastāvēšanu un aktīvu darbību fašistiskajā aizsargu organizācijā, darbošanos vācu okupācijas laikā PPG (pad. pilsoņu arestēšanā un apsargāšanā), par piedalīšanos cīņā pret SP, VA dezertieru arestēšanā un dzimtenes nodevību, cīnoties pret pad. varu" notiesā (28.04.1949) uz 25+5 un nosūta uz Krievijas LDN.

Aizsargi Veronika un Jāzeps Bucenieki (1938)

Babris Ādams[3] (1911-1974, apb. Bāru k. Pļaviņās). Dz. Atašienas pag. *Kvītainēs*. Latvietis, zemnieks, aizsargs (1935-1940). Kopš 1939 dzīvo Rudzātu pag. *Babrīšos*. Vācu okupācijas laikā piedalās PA arestos, SA gūstekņu un evakuēto Krievijas iedzīvotāju konvojēšanā līdz to izvietošanai pie saimniekiem. Iesaukts VA (02.1944), ceļā uz fronti (pie Trepes stacijas) dezertē, slēpjas mājās. Ienākot SA, slēpjas mežā un pie paziņām. Arestēts 7.08.1944 (arestē Baltijas robežizlūku 2. nodaļas NKVD armijas pilnīgi slepena vienība - sērija "K-OST"). Pratina čekisti (kapteinis Daņilovs Jēkabpilī, majors Kaščenko un leitnanti Kondickis, Kondrašņiks u.c. Daugavpilī). Par Babra darbību liecina Jūlijs Pastars[4]: "07.1941 manu māju ielenc 20 aizsargi, mani arestē un aizved uz Rudzātu p-sk., tur pratina un notur mani 8 dienas. Reizē ar mani apcietina Oskaru Lindi". Pastaram ir dusmas uz Babri par to, ka Babris viņam pārmet (pie alus glāzes), ka viņš kopā ar vāciešiem nozadzis zirgu (1918). Par to Pastars piedraudējis Babrim, ka "to viņš vēl pieminēšot". Vēl par Babri negatīvas liecības sniedz A.Romānovs, G.Šilingovs, O.Zeiliņš u.c. Viņu "par dzimtenes nodevību, pad. pilsoņu arestēšanu u.c." notiesā (30.08.1945) uz 20+5 un nosūta uz Krievijas LDN.

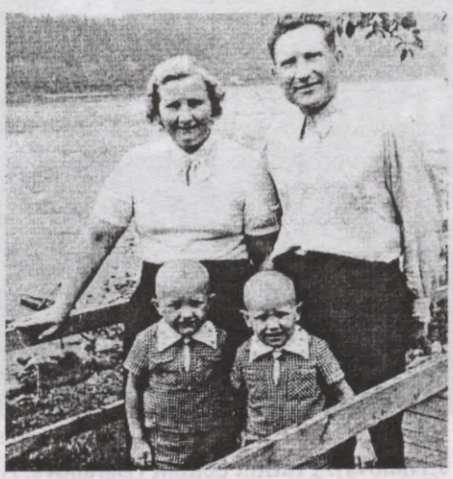

Ādams Babris ar sievu Moniku un dēliem Kārli un Vili pēc Sibīrijas (1961)

[3] LVA, Kr.lieta nr. 13461.

[4] Pastars Jūlijs (kr.lieta nr. 36126, 100. lpp.) liecina, ka viņš ir zemnieks, dzīvo Rudzātu pag. *Lūšos*. Dienējis cara armijā (1914-1917), sarkanarmijas latviešu 10. strēlnieku pulkā (1918-1919). Arestēts par politisko neuzticamību un sodīts uz 4 mēnešiem (1924). Divreiz uz 2 mēnešiem (1930, 1931) arestēts par huligānismu.

D.Barkovskis

Barkovskis Donāts[5] (1906-1972, apb. Līvānu KK). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. Pelšu c. *Lauvās*. Latvietis, zemnieks, aizsargs (1930-1940). Precējies, sieva Viktorija (dz. Pastare, 1906-1972), meitas: Tekla Vaidere (1930), Valentīna (1936) un Zenta Baika, dēls Leonards (1931-2001, apb. Lāčupes k. Rīgā). Ģimenei pieder 21,80 ha zemes. Arestēts (28.02.1945) uz Rudzātu pag. PA (J.Pastars, K.Pundurs, A.Solovjovs, G.Šilingovs) sūdzību pamata. Pratina čekisti (A.Grigorjevs, Kisiļevs, Viļņikovs u.c.). Barkovski notiesā uz 4 gadiem ar mantas konfiskāciju un nosūta uz Krievijas Sverdlovskas apg. *Tagillag* LDN. Pēc atbrīvošanas atgriežas Latvijā un dzīvo Līvānos.

Batarags Pēteris[6] (1900-1953). Dz. un dzīvo Rudzātu (tagad Rožupes) pag. *Tomiņos*. Latvietis, zemnieks. Viņu arestē čekisti (leitnants A.Katiņņikovs, seržants D.Zimovecs, oper.pilnvarotais A.Grigorjevs). Bataragu "par dzimtenes nodevību" - viņš vācu okupācijas laikā 1942. gada rudenī savā siena šķūnī atradis SA izpletņlēcēju un to nodevis policijai - notiesā (29.12.1944) uz 15+5 un nosūta uz Krievijas Permas apg. *Permlag* LDN, kur viņš arī iet bojā (29.12.1953).

V.Batarags (1932)

Pēc Daugavpils apr. Finansu nodaļas rīkojuma Bataragu ģimenei bez atlīdzības atsavina govi un jaunlopu (31.06.1945). Dzīvniekus piesavinās finansu inspektore Jenafa Solovjova.

Batarags Voldemārs[7] (1907-1971, apb. Steķu LK). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. *Lazdukalnā*. Latvietis, zemnieks, aizsargs - mūziķis (1930-1940). Ģimenei pieder 23,97 ha zemes. Arestēts (23.02.1945) uz apmelojošu liecību (J.Pastars, K.Pundurs, O.Zeiliņš) pamata. Viņu pratina čekisti (Kisiļevs, Lugovskis, Starojans, Viļņikovs u.c.). Bataragu tiesā Sverdlovskas apgabalā un "par vācu okupācijas varas atbalstīšanu" notiesā uz 3 gadiem. Sakarā ar PSRS AP amnestiju Batarags no LDN atbrīvots (18.01.1947).

P.Bogdans (1935)

Bogdans Pēteris[8] (1906-1993, apb. Steķu PK). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. *Apšuriņķos*. Latvietis, zemnieks, aizsargs - mūziķis (1935-1940). Arestēts (28.02.1945) uz apmelojošu liecību (J.Pastars, K.Pundurs, O.Zeiļiņš) pamata. Viņu Daugavpilī caur tulku (Samsonovs) pratina kapteinis Lugovskis. Bogdanu bez tiesas nosūta uz Krievijas Sverdlovskas apg. LDN. Tur viņu pratina čekists Viļņikovs. Nesakarīgu, patiesībai neatbilstošu liecību un pierādījumu trūkuma dēļ viņu no apcietinājuma atbrīvo (28.05.1946). Tas ir ļoti rets gadījums, kad kādam no pagastā arestētajiem vairāk kā pēc gada ieslodzījuma LDN izdodas atgriezties mājās.

A.Bojārs (1932)

Bojārs Andrejs[9] (1907-1984, apb. Līvānu katoļu draudzes k.). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. *Apogos*. Latvietis, zemnieks, aizsargs (1930-1940). Vācu okupācijas gados sastāv PPG (piedalās PA arestos, to apsargāšanā u.c.). Arestēts 24.12.1944 (māju kratīšanu un arestu vada čekists A.Grigorjevs, piedalās St.Cvetkovs, šķūtniece T.Grandāne). Bojāru caur tulku (Anna Tūmanišķe) pratina čekisti (Abrohimovs, Bērziņš, Novikovs u.c.). Viņu nosūta uz Krievijas Krasnojarskas novada Kanskas LDN. Tur viņu "par dzimtenes nodevību, pad. pilsoņu arestu, SP izsekošanu un par sastāvēšanu aizsargu organizācijā" notiesā uz 10 gadiem. Tiesā Bojārs visus apvainojumus noliedz, izņemot to, ka sastāvējis aizsargu organizācijā. No LDN atbrīvots 1954, atgriežas mājās un apmetas uz dzīvi Līvānu pag. *Silasproģos*.

Borovskis Jānis[10] (1914-19??). Dz. Rudzātu pag. *Andrējevā*. Dzīvo Jēkabpils apr. Vīpes pag. *Stikānos*. Polis, zemnieks. Arestēts (3.02.1945). Aresta lēmumu sagatavo čekists

---

[5] LVA, Kr.lieta nr. 5551.
[6] LVA, Kr.lieta nr. 13131.
[7] LVA, Kr.lieta nr. P-8096-L.
[8] LVA, Kr.lieta nr. 79614.
[9] LVA, Kr.lieta nr. 36126.
[10] LVA, Kr.lieta nr. 33078.

Bogdanovskis (Daugavpilī). Borovski "par darbību vācu okupācijas laikā - dzelzceļa tiltu sargāšanu, SP ķeršanu, dienestu VA" notiesā uz 10+5 un nosūta uz Krievijas Sverdlovskas apg. *Tagillag* LDN, kur viņš pazūd bez vēsts.

Ā.Brūvers (1925)

Brūvers Ādams[11] (1894-1985, apb. Eleonorviles k.). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. Brūveru c. *Lāģeros*. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Apolonija (1899-1980, apb. Eleonorviles k.), meitas Anna (1923-2002) un Tekla Stare (1926), dēls Jānis (1932-1962, apb. Eleonorviles k.). Brūveru arestē (4.02.1945) un nosūta uz Krievijas Krasnojarskas novada LDN. Viņu apsūdz "par vācu okupantu atbalstīšanu un bēgošo krievu gūstekņu nodošanu policijai un par to, ka viņš esot vācu spiegs". Tādu kolektīvu liecību Rudzātu pag. milicijas pr-kam A.Grigorjevam sniedz vairāki rudzātnieki (Ā.Brūvers, V.Černobrovs, T.Kuzmins, S.Pastars, S.Paukovs, K.Pundurs, Z.Volkovs). Šīs liecības nosūta A-Sibīrijas Kara apg. prokuratūrai, kura, izskatot (14.02.1946) liecības, noskaidro, ka tās ir pretrunīgas, neapstiprinošas un pieprasa no LPSR IM lietas papildus izmeklēšanu. Otrreizējo izmeklēšanu vada čekists F.Fiļīpovs. Viņš nopratina rudzātniekus (A.Brūvers, T.Kuzmins, K.Pundurs, S.Pastars), kuri savas iepriekš sniegtās liecības atsauc. Krasnojarskas kara prokuratūra, izskatot papildus izmeklēšanas liecības, Brūveru no ieslodzījuma atbrīvo pārkāpumu pierādījumu trūkuma dēļ.

Bulmeisters Pēteris[12] (1912-19??). Dz. Rudzātu pag. Rubeņsalā, dzīvo Aizkalnes pag. Latvietis, zemnieks. Tēvam pieder 32 ha zemes. Vācu laikā darbojas PPG (piedalās pad. pilsoņu arestos, to konvojēšanā). Viņu arestē un nosūta uz Krievijas Krasnojarskas novada LDN. Tur "par dzimtenes nodevību un kalpošanu okupācijas varai" viņu notiesā uz 10+5 ar mantas konfiskāciju un nosūta uz Krievijas LDN. Tālāku ziņu nav.

Burdais Jānis[13] (1896-19??). Dz. Rīgā. Strādā par mežsargu Līvānu mežniecības Steķu apgaitā, dzīvo Rudzātu pag Vidu c. *Zvirgzdiņos*. Viņu aiztur (23.08.1944) Līvānos (čekists Fjodorovs, MI T.Martīnovs un A.Uļjānovs), atņem dokumentus un sastāda protokolu. Vēlāk viņu arestē 31.08.1944 (arestu un māju kratīšanu vada čekists Jakovļevs, piedalās MI I.Molčānovs un F.Sukaruks). Kratīšanā atņem radioaparātu *VEF*. Burdo aizved uz Daugavpils cietumu. Izmeklēšanā par viņa darbību vācu okupācijas gados liecības sniedz:

- S.Goldovs (1906-1945): "Burdais ir aizsargs, Latvijas laikā bijis linu pieņēmējs Rudzātu linu punktā" - tas neatbilst patiesībai;
- Karps Poļikarpovs un K.Cvetkovs (no Līvānu pag. Veceļu c.): "Burdais izseko SP un ziņo policijai" - tas neapstiprinās;
- Antons Kuzņecovs (no Līvānu pag. Veceļu c.): ka "Burdais ir cara oficieris" - arī tas neapstiprinās.

Apvainojošās liecības neapstiprinās, un Burdais no aresta tiek atbrīvots.

J.Cakuls (1933)

Cakuls Jānis[14] (1907-1972, apb. Rudzātu k.). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. Lācupu c. *Spulgās*. Latvietis, zemnieks, aizsargs (1930-1940). Vācu okupācijas laikā darbojas PPG (piedalās PA arestos un to apsargāšanā). Arestēts 5.02.1945 (arestē čekists A.Grigorjevs, MI S.Paukovs). Pratina čekisti (Bērziņš, A.Grigorjevs u.c.). Liecības sniedz vairāki rudzātnieki (Z.Bogdānova, J.Kivlenieks, J.Pastars, K.Pundurs, P.Skrūzmanis, A.Solovjovs, G.Šilingovs). Cakuls visus apvainojumus noliedz, izņemot to, ka sastāvējis aizsargu organizācijā. Viņu "par dzimtenes nodevību" notiesā uz 5 gadiem un nosūta uz Krievijas Krasnojarskas novada Kanskas LDN.

Daugavietis Kārlis[15] (1918). Dz. Rudzātu pag. Vilcānu c., dzīvo Jēkabpils apr. Neretas pag. *Dūjās*. Latvietis, zemnieks. Arestēts 5.05.1945 (arestu un māju kratīšanu vada čekists Kudrjavcevs, piedalās MI K.Siņīcins un Lidija Kļimoviča). Pratina Jēkabpils čekisti (kapteinis Izotovs, leitnants Lesovskis u.c). Daugavieti "par dzimtenes nodevību, par sastāvēšanu (1942) policijas

---

[11] LVA, Kr.lieta nr. 1387-L.
[12] LVA, Kr.lieta nr. 5989/656.
[13] LVA, Kr.lieta nr. 729.
[14] LVA, Kr.lieta nr. 5678/724.
[15] LVA, Kr.lieta nr. 13479.

dienestā, par SP ielenkšanu u.c." notiesā (24.08.1945) uz 15+5 un nosūta uz Krievijas LDN. Atbrīvots 14.07.1955.

Drivenieks Alberts[16] (1907-1998, apb. Līvānos). Dz. Rudzātu pag. Steķu c. *Prauliņos*. Latvietis, zemnieks. Ģimenei pieder 8,22 ha zemes (1942). Pratināšanā Drivenieks liecina: "Vācu okupācijas laikā līdz 1942 esmu Steķu c. desmitnieks (ciema vecākais). Manas darbības laikā (vienā gadā) ciema iedzīvotāji valstij nodevās nodod 10 t labības, 30 liellopus, 160 kg sviesta un 2 maisus siltā apģērba. Tā ka man draud iesaukšana VA, tad 08.1942 piesakos policijas palīgdienestā. Tur "ķemmējam" Steķu silu (1942), meklējot SP, tos neatrodam. Līvānu stacijā pienāk ešelons (02.1944) ar krievu bēgļiem. Piedalos to apsardzē (4 dienas) līdz to izvietošanai pie zemniekiem. Aprīlī bēgļus nosūta uz Vāciju. Mani iesauc VA (14.02.1944) un nosūta uz Poliju, tur mani sagūsta (12.07.1944) SA. Līdz arestam (30.04.1946) atrodos karagūstekņu nometnē Mogiļevā". Tur Kara apg. tribunāls "par dzimtenes nodevību un cīņu pret SP" notiesā Drivenieku uz 10+5 un nosūta uz Krievijas Komi APSR Vorkutas LDN. Atbrīvots 6.11.1953.

I.Drivenieks (1931)

Drivenieks Ignats[17] (1907-1992, apb. Anspoku k.). Dz. Rudzātu pag. Steķu c. Latvietis, zemnieks, aizsargs (1931-1940). Pēc apprecēšanās (1938) pārceļas uz dzīvi Preiļu (tagad Saunas) pag. Anspoku c. *Čipstēm*. Arestēts 28.12.1948 (arestu un māju kratīšanu vada čekists kapteinis Muiženieks, piedalās iznīcinātāju bataljona vada k-ris Skoropuns un MI J.Ivanovs). Pratina čekisti (F.Fiļīpovs, A.Jurkēvičs, Krohuna u.c.). Pratināšanā Drivenieks liecina, ka "vācu okupācijas laikā (1942-1943) sastāvu PPG, esmu 9 ciemu vecākais, manā pakļautībā ir 10 desmitnieki. Mans uzdevums - rūpēties par valsts nodevu savlaicīgu izpildi, piedalīties dežūrās kārtības uzturēšanai Preiļu pilsētā, piedalīties pilsoņu arestos, konvojēšanā, to apsargāšanā, kā arī piedalīties zirgu mobilizācijā priekš VA". Par Drivenieka darbību liecina K.Haritonovs un G.Ivanovs. Drivenieku "par dzimtenes nodevību un sadarbošanos ar okupācijas varu" notiesā (2.06.1949) uz 25+5 un nosūta uz Krievijas Krasnojarskas novada LDN. 1955. gadā sodu samazina uz 10 gadiem. Atbrīvots 21.10.1955.

Drivenieks Jēkabs[18] (1904-1955). Dz. Rudzātu pag. Steķu c. Latvietis, zemnieks. Dzīvo Vīpes pag. *Straumeniekos,* strādā kolhozā *Dzimtene*. Arestēts (3.11.1950). Jēkabpilī aresta lēmumu paraksta (4.11.1950) čekists Semerikovs, pratina Krustpils čekisti (Bulankovs, Lutēhins, Nikolājevs, Vasiļenko u.c.). Drivenieku apsūdz "par dzimtenes nodevību, darbību PPG (pad. pilsoņu aresti, to konvojēšana, SP ķeršana) un dienestu VA". Viņu notiesā (17.03.1951) uz 10+5 gadiem un nosūta uz Krievijas Komi APSR Vorkutas LDN, kur viņš arī iet bojā (17.09.1955).

Gercāns Antons[19] (1898-19??). Dz. Rudzātu pag. Bikauniekos, dzīvo Jēkabpils apr. Zasas pag. *Ošlejās*. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Jūlija (1901-19??), dēli Vitālijs (1923), Jānis (1925), Alberts (1928) un Vilis (1932). Arestēts 7.02.1945. Viņu apsūdz par to, ka viņš "vācu laikā strādājis Zasas pag. valdē un organizējis valsts nodevu izpildi no zemniekiem, atņēmis govi un labību Albertam Lejniekam", par ko liecina Pēteris Tvintiks. Gercānu notiesā uz 4 gadiem un nosūta uz Krievijas Sverdlovskas apg. LDN.

Graudiņš Jāzeps[20] (1887-19??). Dz. Rudzātu pag. Rudzātu c. Dzīvo Vārkavas pag. Kažu c. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Kunigunde, dēls Jānis, meita Tekla. Arestēts 28.07.1944. Viņu "par dzimtenes nodevību un sadarbību ar okupantiem (PA arestiem, apsargāšanu u.c.)" notiesā (15.05.1945) uz 15+5 un nosūta uz Krievijas LDN. Tālāku ziņu nav.

Gudrais Kārlis[21] (1881-19??). Dz. Rudzātu pag. Eleonorviles c. *Limanos*. Latvietis, zemnieks. Dzīvo Preiļu (tagad Saunas) pag. Krievusalā. Arestēts 23.01.1945. Kratīšanas laikā viņa mājās atrod Hitlera portretu, Ulmaņlaika grāmatas un žurnālus, laikrakstus un "fašistiskās" grāmatas. Šīs mantas iznīcina sadedzinot. Viņu apsūdz par to, ka "vācu okupācijas gados brīvprātīgi

[16] LVA, Kr.lieta nr. 44820.
[17] LVA, Kr.lieta nr. 11752.
[18] LVA, Kr.lieta nr. 40788.
[19] LVA, Kr.lieta nr. P-7276-L.
[20] LVA, Kr.lieta nr. 15204.
[21] LVA, Kr.lieta nr. P-3154.

darbojies PPG; piedalījies Eduarda un Franča Priekuļu arestā un konvojēšanā, bez tam Preiļos piedalījies ebreju arestēšanā". Izmeklēšanā apsūdzības pierādītas netiek un pierādījumu trūkuma dēļ Gudrais tiek no apcietinājuma atbrīvots (16.03.1946). Īpaši rets, pat neticams gadījums.

Klaužs Aloizs[22] (1897-1946). Dz. Rudzātu pag. Vidu c. *Neļķēs*. Latvietis, zemnieks, aizsargs (1926-1940). Precējies, sieva Bārbala (1903-1991, apb. Vidu k.), meita Veneranda Cine (1925-1980), dēli Pēteris (1925-1994) un Alberts (1931). Arestēts 25.06.1945 (arestu un māju kratīšanu vada čekists A.Grigorjevs, piedalās MI S.Paukovs, J.Motivāns). Pratina čekisti (Abrohimovs, Daugas, Gubins, Sokolovs u.c.). Liecības sniedz vairāki rudzātnieki (V.Černobrovs, J.Paulovičs, M.Pintāne). M.Pintāne liecina, ka "Klaužs savās mājās (1940-1941) slēpj policistus, sadarbojas ar vāciešiem, piedalās PA arestos u.c." Klaužu notiesā (25.06.1946) uz 8 gadiem. Izvirzītās apsūdzības Klaužs tiesā noliedz un noraida. Viņu nosūta uz Krievijas Sverdlovskas apg. *Tagillag* LDN, kur viņš arī iet bojā.

A.Klaužs (1935)

Klaužs Broņislavs[23] (1889-1945). Dz. Rudzātu pag. Vidu c. Dzīvo Vārkavas pag. Fridrigsgofā. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Tekla, dēls (1938), meita (1940); brāļi Aloizs (1897-1946) un Augusts (1900-19??), māsas Jezupate Seikstule (1894-1979, apb. Rudzātu pag.), un Bārbala Sukaruka (1906-1977, apb. Rudzātu k.). Vācu okupācijas gados (1941) Klaužs iesaistās Vārkavas PPG (piedalās PA arestos un ebreju nošaušanā Preiļos, personīgi nošaujot 25 ebrejus). Arestēts 15.08.1944. Notiesāts (20.12.1944), piespriests ASM. Spriedums izpildīts 18.04.1945.

Klaužs Jānis[24] (1912-1998, apb. Līvānu katoļu draudzes k.). Dz. un dzīvo Rudzātu (tagad Rožupes) pag. *Sarkandruvā*. Latvietis, zemnieks, aizsargs (1939-1940). Precējies, sieva Milda (dz. Jablonska, 1920). Arestēts 31.01.1945 (arestu un māju kratīšanu vada čekists A.Grigorjevs, piedalās MI M.Paukovs un O.Zeiliņš). Kratīšanā atņem radioaparātu *VEF*. Klaužu aizved uz Daugavpils cietumu. Pratina čekisti (Gubins, Kuksovs u.c.). Liecības sniedz vairāki rudzātnieki (J.Bulmeisters, S.Paukovs, K.Pundurs, A.Šileiko) un Timofejs Mihailovs (no Preiļu pag.). Klaužu "par darbošanos aizsargu organizācijā, par uzrauga darbību vācu okupācijas gados Daugavpils un Rīgas cietumos, par tīšu kaitniecību, sabojājot traktoru labības kulšanas laikā (1944)" notiesā uz 7 gadiem un nosūta uz Krievijas Sverdlovskas apg. LDN. Atbrīvots 19.11.1951.

J.Klaužs (1992)

Krastiņš Jāzeps[25] (1895-1945). Dz. Rudzātu pag. Zalānu c. *Krastiņos*. Ģimenei pieder 18,43 ha zemes. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Olga (dz. Stikāne, 1903), dēls Vitālijs (1926-1995), meita Albīna (1929). Vācu okupācijas laikā (1941) ļoti aktīvi darbojas PPG (piedalās PA arestos, konvojēšanā, apsargāšanā, arī to pēršanā, vienam otram liek apgulties uz zemes un pēc tam liek rakt bedri pēc sava auguma izmēriem). Viņu arestē uz Konstantīna un Jura Skrūzmaņu ziņojuma un vairāku rudzātnieku (Z.Bogdānova, V.Bogdānovs, O.Zeiliņš) liecību (8.09.1944) pamata (aresta vad-js čekists Bērziņš, piedalās MI I.Stoļerovs un Rudzātu pag. izpildk. pr-ka v-ks J.Kivlenieks). Krastiņu aizved uz Daugavpils cietumu. Pratina čekisti un "par dzimtenes nodevību, darbību vācu okupācijas laikā pašaizsardzībā (piedaloties PA arestos, to apsardzē un viena otra PA pēršanā)" notiesā uz 10+5 un nosūta uz Krievijas Komi APSR LDN, kur viņš arī iet bojā (27.08.1945).

Lācis Jūlijs[26] (1924-1991, apb. Rīgā Meža k.). Dz. un dzīvo Rudzātu (tagad Rožupes) pag. *Izgodā*. Latvietis, neprecējies. Sastāvējis Rudzātu mazpulkā (1935-1940), strādā tēva saimniecībā. Vācu okupācijas gadu sākumā darbojas PPG, pēc tam iesaukts VA (1943). Pēc F (Igaunijā) ieskaitīts SA, kur arī arestēts (30.04.1950) un atvests uz Daugavpils cietumu, kur viņu pratina čekisti (Berlins, Gubins u.c.). Pratināšanā Lācis liecina, ka "pēc policijas uzaicinājuma (07.1941) iestājoties PPG, aizpildu iesniegumu par ieskaitīšanu grupā. Pildot dienesta uzdevumu, grupas dalībniekiem

---

[22] LVA, Kr.lieta nr. 31884.
[23] LVA, Kr.lieta nr. 28485.
[24] LVA, Kr.lieta nr. 32534.
[25] LVA, Kr.lieta nr. 15959.
[26] LVA, Kr.lieta nr. 19893.

jānēsā uz kreisās rokas virs elkoņa balta lenta ar Latvijas ģerboni. Grupā darbojos līdz 10.1941, piedalos PA (J.Kivlenieks, K.Pundurs, Solovjovs, J.Stūpāns, Zujevs) arestā, to konvojēšanā un apsargāšanā, kā arī tiltu, pag. sabiedrisko ēku apsardzē. Pēc tam strādāju tēva saimniecībā. 1943. gadā mani iesauc VA. Armijā, pildot sanitāra pienākumus, kaujā ar SA tieku ievainots. Pēc ārstēšanās mani iedala 15. latviešu divīzijā, tur pildu sanitāra pienākumus līdz VA kapitulācijai. Pēc kara tieku nosūtīts uz F (Igaunijā), kur mani ieskaita SA". Lāci "par dzimtenes nodevību, PA arestiem un karošanu pret SA" notiesā (25.05.1950) uz 25+5 un nosūta uz Krievijas LDN. Tiesā Lācis kategoriski noliedz liecinieku liecības. Atbrīvots un atgriežas Latvijā 1967.

Lācis Pēteris[27] (1896-1949). Dz. un dzīvo Rudzātu (tagad Rožupes) pag. *Izgodā*. Ģimenei pieder 42,92 ha zemes (no tās 1941. gadā iemēra 10 ha J.Šileiko, kuru tas rentē arī vācu okupācijas gados, bet vēlākajos gados (pēc Lāča notiesāšanas) te saimnieko Šileiko ģimene). Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Marija (dz. Briede, 1900-1984, EM 1944, Latvijā atgriežas 1974, apb. Meža k. Rīgā), meita Zelma (1920-1945, no 07.1944 dzīvo nelegāli, iesaistās NP kustībā, aiziet bojā mīklainos apstākļos, apb. mežā *Melnzemju* māju tuvumā Vārkavas pag.), dēli Jūlijs (1924-1991), Arvīds (1927, nepaspēj emigrēt un paliek Latvijā, dzīvo Rīgā).

Par Lāča ģimeni informāciju sniedz[28] Līvija Pastare (dz. Aizpurviete, 1929). P.Lācis vācu okupācijas laikā (1941) darbojas PPG (arestē, konvojē, apsargā PA, piedalās dežūrās un kārtības uzturēšanā). Arestēts 4.02.1945 (arestē čekists A.Grigorjevs). Vairāki rudzātnieki (Ā.Brūvers, P.Bulmeisters, V.Černobrovs, J.Motivāns, J.Pastars, K.Pundurs) liecina, ka "Lācis piedalās iedzīvotāju arestos, ir "kulaks", savā saimniecībā nodarbina pad. gūstekņus un ir naidīgi noskaņots pret pad. varu". Lāci notiesā (10.04.1946) uz 5 gadiem un nosūta uz Krievijas Krasnojarskas novada LDN. Tur par viņu tiek sastādīts (26.09.1949) veselības apskates akts, kurā teikts: "Lāča kopskats pareizs, ādas krāsa bāla, fizisku trūkumu nav, sirdsdarbība palēnināta, bieža urinēšana. Diagnoze: miokarda skleroze. Slēdziens - invalīds". Tālāku ziņu nav.

Lazda Jēkabs[29] (1903-19??). Dz. Rudzātu pag. *Lazdās*. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Anna (1904-19??), meitas Vilma (19??) un Milda (1934). Ģimenei pieder 17,37 ha zemes. Arestēts (16.05.1945) Jēkabpils apr. *Bērzeniekos*. Pratina čekisti (Mordvins, Višņevskis u.c.). Pratināšanā Lazda liecina: "līdz 1941 dzīvoju Līvānu pag. *Oliņsalās*, pēc pad. varas nodibināšanās (līdz 27.05.1945) dzīvoju pie radinieka A.Lōča Preiļu pag., tad pārcēlos uz Jēkabpils apr.". Uz jautājumu, kādēļ viņš pametis savas mājas, Lazda atbild, ka "mājās ienāk 3 sarkanarmieši un aplaupa, piedraud nošaut, tāpēc ģimene pamet mājas". Uz jautājumu, kādēļ viņš dzīvo ar viltotu uzvārdu, Lazda atbild, ka "vācu laikā pie manām mājām policija noķer 2 bēgošus sarkanarmiešus, kuri iepriekš pie manis atstāja ievainotu zirgu. Baidoties no pad. varas par piesavināto zirgu, pametu mājas". Liecinieks Ābols Jāzeps (no Zasas pag. *Krastiņiem*) liecina, ka "Lazda piedalījies pie PA šaušanas, draudzējas ar Zasas pag. izpildk. pr-ju, kurš sola viņam izdot dokumentu uz Riekstiņa uzvārda". Lieciniece J.Ļeonova (1927, no Līvānu pag. Veceļu c.) liecina, ka "Lazda vācu laikā palīdzējis policistiem apcietināt tēvu, un ka viņš piedalījies 5 bēgošu sarkanarmiešu arestā". Lazdu notiesā uz 10+5 un nosūta uz Krievijas LDN. Tālāku ziņu nav.

Leitāns Dominiks[30]**.** Skat. nodaļā ***Sabiedriskās kārtības uzturēšana → Policijas darbinieki (1920-1940)***.

Līcītis Kārlis[31] (1909-1994, apb. Steķu PK). Dzīvo Rudzātu pag. *Apšuriņķos*. Latvietis, zemnieks, aizsargs - mūziķis (1929-1936). Precējies, sieva Anna (1907-1993, apb. Steķu PK), meitas Ārija (1940), Velta (1941) un Vija, dēls Laimonis. Līcītis iesaukts (02.1944) VA robežapsardzes vienībā. Pavasarī sējas laikā viņš tiek atvaļinājumā uz 9 dienām, bet armijā neatgriežas un slēpjas mājās. Arestēts (28.02.1945) un nosūtīts uz Daugavpili. Tur viņu caur tulkiem (Kreituss, Samsonovs) pratina un apsūdzību sagatavo čekisti (Anfiļējevs, Kuksovs, Lugovskis, Šumīlovs u.c.).

---

[27] LVA, Kr.lieta nr. 36982.
[28] L.Pastares atmiņas (pierakstīts 4.09.1998).
[29] LVA, Kr.lieta nr. 15747.
[30] LVA, Kr.lieta nr. 3.
[31] LVA, Kr.lieta nr. 37413.

Līcīti "par dzimtenes nodevību" notiesā (4.03.1946) uz 5 gadiem un nosūta uz Krievijas Sverdlovskas apg. *Tagillag* LDN. Atbrīvots 5.11.1949.

Liepnieks Donāts[32] (1901-196?). Dz. Daugavpils apr. Līvānu pag. Latvietis. Beidzis skolotāju kursus Daugavpilī (1918), Valsts Daugavpils v-sk. (1920). Iestājies LVU (1922), kur ar pārtraukumiem mācījies līdz 15.09.1940. Brīvprātīgs 1919. gada atbrīvošanās cīņu dalībnieks. Piedalījies NP cīņās (1940). Strādājis Rudzātu p-sk. (1941/42 m.g.) kā skolotājs - praktikants. Precējies, sieva Anna, dēls Zigfrīds. Ģimene D (25.031949) uz Sibīrijas Tomskas apg. Piškino-Troickij raj. Tur Liepnieks arestēts un "par pretvalstisku aģitāciju" notiesāts (1952) uz 10 gadiem. Atbrīvots viņš atgriežas (1956) Latvijā, strādā Preiļu raj. kolhozā *Zelta vārpa*. 1960-tajos gados vairāki kolhoznieki (G.Gercāns, A., F. un V.Kuzmini, B.Lācis, G.Ļeonovs, J.Martīnovs, P.Poļikarpovs, N.Terentjevs) raksta par Liepnieku sūdzības: Liepnieks, kad iedzēris, vienmēr draudot fiziski izrēķināties ar komunistiem un viņu pakalpiņiem - par to, ka viņi kolhozā it kā nodarbojoties ar zagšanu, - un izplatot par viņiem apmelojumus. Beidzot pad. drošības orgāni Liepniekam stingri piedraud: ja tas tā turpināsies, tad drīzumā viņš nokļūs atkal Sibīrijā. Liepnieks pieklust un drīzumā nomirst.

Lukstiņš (Luksts) Pēteris[33] (1906-1947). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. Jaudzemu c. *Lukstiņos*. Latvietis, zemnieks, aizsargs (1938-1940). Precējies, sieva Anna (dz. Veigule, 1911), meitas Veronika Milta (1935) un Marija (1937), dēls Jānis (1930). Lukstiņš iesaukts (1944) VA latviešu leģionā, kur dien līdz 9.07.1944, kad (ceļā uz fronti) pie Līvāniem dezertē. Arestēts 29.08.1944 (arestē čekists A.Grigorjevs, piedalās MI P.Bogdānovs, J.Mozulis). Daugavpils cietumā pratina čekisti (Bukātins, Fedorovičs, Kotovs, J.Paulovičs u.c.). Liecības sniedz vairāki rudzātnieki (G. un M.Paukovi, P.Zujeva): "Lukstiņš darbojās PPG (arestēja PA, tos konvojēja un apsargāja) un ir naidīgi noskaņots pret pad. iekārtu". Lukstiņu notiesā uz 15+5 un nosūta uz Krievijas Pomiškas LDN, kur arī viņš iet bojā (13.04.1947).

Mednis Aleksandrs (1913-19??). Dz. Rudzātu pag. Pelēčāres *Sidrabos*. Latvietis. Beidzis Rudzātu p-sk. un Daugavpils Dzelzceļa tehnikumu. Dienējis LNA (1936-1937). No 11.08.1938 strādā Rīgā kā jaun. policijas kārtībnieks. Vācu okupācijas gados strādā par krimināluzraugu. Arestēts 26.03.1945. Medni apsūdz "par pad. pilsoņu arestu, to pratināšanu un par aktīvu vācu varas atbalstīšanu". Viņu notiesā uz 10+5 un nosūta uz Krievijas Noriļskas LDN (1945-1954), pēc tam viņš atrodas izsūtījumā Krasnojarskas novadā. Atbrīvots 25.10.1955.

Onckule Helēna[34] (1921). Dz. Rudzātu pag. Jaunajos Šauros. Augusi trūcīgā ģimenē. Mazpulka dalībniece, nacionāli noskaņota jauniete. Ciemojoties pie radiem Rudzātu pag. *Līkupē*, lasa patriotiskas dzejas. Arestēta 16.11.1945. Viņu caur tulku (J.Stepānovs) pratina čekisti (Barānovs, Klīguls u.c.). Onckuli "par pretvalstisku aģitāciju un sakaru uzturēšanu ar pretvalstiski noskaņotām personām un sastāvēšanu fašistiskajā jauniešu organizācijā" notiesā (16.03.1946) uz 8+3 un nosūta uz Krievijas LDN. Atbrīvota 24.10.1953. Dzīvo Rīgā.

Pastars Broņislavs[35] (1902-19??). Dz. Rudzātu pag. Pelēčārē. Latvietis, aizsargs, Rudzātu aizsargu nodaļas sporta pulciņa vad-js (1930-1934). Valsts apvērsuma laikā (19-23.05.1934) kopā ar 7 Rudzātu nodaļas aizsargiem tiek komandēts uz Rīgu, kur apsargā pulvera fabriku u.c. objektus. Pēc tam Pastars pāriet policijas dienestā un strādā kā jaun. policists Krāslavā. Paaugstināts par vec. policistu (1936), turpina darbu Skaistas pagastā. Tur viņš apcietina (1937) pagrīdnieku (Peļņiks), par ko tiek apbalvots. Vācu okupācijas laikā 2 gadus vada Skaistas PPG. Kara laikā pārceļas uz dzīvi Jēkabpils apr. Strādā par mežsargu Saukas mežniecībā un dzīvo Lonskas c. *Ūbeļos*. Arestēts 21.08.1951. Pratināšanā viņš liecina, ka "Rudzātu pag. dzīvo mans brālis Jūlijs Pastars, kurš Rudzātu pagastā vada (1919) revolucionāro darbību, viņu nošauj NP (1945)". Pastaru notiesā (27.12.1954) uz 8+5 ar mantas

B.Pastars (1934)

[32] LVA, Kr.lieta nr. 2789.
[33] LVA, Kr.lieta nr. 15407.
[34] LVA, Kr.lieta nr. 10784.
[35] LVA, Kr.lieta nr. 624.

konfiskāciju. Spriedums ir galīgs, nav pārsūdzams. Pamatojoties uz PSRS AP dekrētu *Par personām, kuras izcieš sodu PSRS IM Vorkutas LDN par politiskiem, saimnieciskiem, amatnieciskiem pārkāpumiem, lietu pamatotības caurskatīšanu* (24.03.1956), LDN administrācija nolemj uz 8 gadiem notiesāto (pants 58-4) B.Pastaru, kurš kopš 21.08.1951 soda vietā atrodas 5 gadus, 10 mēnešus un 2 dienas, un kurš ir izstrādājis 428 dienas, atbrīvot no ieslodzījuma. Administrācija viņu raksturo labvēlīgi (nav nekādu disciplināru pārkāpumu), tāpēc nav nozīmes viņu tālāk turēt apcietinājumā, un, noņemot sodu, tas atbrīvojams (23.06.1956).

Pintāns Jānis[36] (1925). Dz. Rudzātu pag. Rudzātiņu *Vaiņodēs*. Latvietis, neprecējies. Sastāv Rudzātu mazpulkā (1935-1940), strādā Rudzātu pag. kancelejā kā jaun. ierēdnis (1941-1944). Vācu okupācijas laikā (1941) piedalās PPG darbībā (pratina arestētos PA). Vāciešiem atkāpjoties (07.1944), Pintānu ģimene pamet mājās un bēg uz Vidzemi, pēc tam dodas uz Kurzemi un apmetas uz dzīvi Talsu apr. Pintāns iesauc VA GD. Pēc kara viņš apmetas uz dzīvi pie vecākiem un strādā Talsu izpildk. (sekr.). Tiek sūtīts uz grāmatvežu kursiem Rīgā, kur čekisti viņu arestē (22.08.1946) un nosūta uz Daugavpils cietumu. Tur pratina čekisti (Zurkovs, Gubins, A.Novikovs u.c.). Pintānu "par dzimtenes nodevību un par piedalīšanos kontrrevolucionārā organizācijā" notiesā (22.02.1947) uz 10 gadiem un nosūta uz Krievijas Kazahijas PSR Karagandas apg. Džezkazganas LDN. Atbrīvots 02.1956. Atgriežas dzimtenē un dzīvo Talsos.

Pintāns Juris[37] (1919). Dz. Rudzātu pag. Pintānu c. *Līčusalā*. Latvietis, sastāv Rudzātu mazpulkā (1938-1940) un Rudzātu aizsargu nodaļas jaunsargos (1939-1940). Mobilizēts (1943) VA. Pēc kara paliek emigrācijā, apprecas ar Moniku (vāciete). Ģimenē 5 bērni. Strādā Vācijā, Francijā un Austrālijā. Latvijā atgriežas 1960. A (plašāk skat. piezīmi aiz tab. ***Rudzātu nodaļas aizsargi un jaunsargi (1920-1940)*** nodaļā ***Organizāciju darbība (1920-1940)*** → ***Rudzātu aizsargu nodaļa***).

Pūdnieks Antons[38] (1913-1996, apb. Jaunķemeru k.). Dz. Rudzātu pag. Zalānu c. *Aplociņos*. Latvietis, profesija - autovadītājs. Brīvprātīgi iestājas (4.08.1941) VA un kopā ar biedriem (kapteini Rubeni, leitnantu Elsi, vada k-ri Bušēvicu un viņa v-ku Radziņu) dod zvērestu (20.10.1941) cīnīties pret boļševikiem līdz pilnīgai uzvarai. Pūdnieks VA dien dažādās karaspēka vienībās (apsargā kara arsenālus, kara gūstekņu nometnes, pavadot viņus uz darbu un atpakaļ, apsargā vācu kara ešelonus un piedalās akcijās pret SP) līdz 7.10.1944, tad saņem diennakts atvaļinājumu un vienībā vairs neatgriežas (dezertē). Arestēts (12.1944) un ieslodzīts Rīgas Centrālcietumā. Viņu caur tulkiem (Fedotovs, Medaļjevs, Tomsons) pratina čekisti (Bikiņējevs, Kuzina, Šulatjevs, Tjaglovskis, Vinogradskis u.c.). Tiesa piesprież (19.03.1945) ASM, ko pēc tam ar PSRS Augstākās Tiesas Kara kolēģijas spriedumu nomaina uz 20+5 un nosūta uz Krievijas Noriļskas LDN. Atbrīvots 17.09.1955.

Pūdnieks Jānis[39] (1903-1969, apb. Rudzātu k.). Dz. Rudzātu pag. Zalānu c. *Aplociņos*. Latvietis, aizsargs (1929-1940), Rudzātu pagasttiesas pr-js (1936-1940), vairāku b-bu un sab-bu loceklis un kasieris (L/s b-bā (1937-1940), Piensaimniecības sab-bā *Avots*). Vācu okupācijas laikā ir Rudzātu pag. vecākais (8.10.1941-18.07.1942, 31.12.1943-26.07.1944). Vāciešiem atkāpjoties, bēg uz Vidzemi, tālāk uz Kurzemi un apmetas pie Jāņa Engelberga Talsu apr. Talsu pag. *Pastariešos*, kur strādā līdz 30.07.1945). Pūdnieks un Rudzātu pag. sekretārs St.Zalāns izgatavo (10.1944) viltotas pases - Pūdnieks uz vārda *Pēteris Grigs* un Zalāns - uz vārda *Jānis Krievs*. Zalānu arestē (1945) un nosūta uz F Krievijas Tālajos Austrumos. Pūdnieks strādā meža darbos, gatavo malku Talsu pienotavai un pārceļas (10.1945) uz dzīvi Talsos, Valdemāra ielā 4.

Arestēts 8.08.1946. Talsos viņu naktī (no plkst. 21^{00} līdz 5^{00} rītā) pratina čekists. Pratināšanā Pūdnieks liecina: "Baidoties no represijām, pametu (06.1941) darbu bankā un slēpos Daguma mežā pie Kurčinu c. kopā ar rudzātniekiem P.Babri, J.Cauni, Eduardu, Jāni, Pāvelu un Romānu Elstēm, Jāni un Staņislavu Indāniem, P.Kurčinu, St.Pūdnieku un J.Zalānu. Sagādājām iespējamos ieročus

---

[36] LVA, Kr.lieta nr. 18241
[37] LVA, Kr.lieta nr. 447-D.
[38] LVA, Kr.lieta nr. 10906-L.
[39] LVA, Kr.lieta nr. 18241.

un gatavojāmies aizstāvībai. Mežā slēpāmies līdz vāciešu ienākšanai (28.06.1941). Tad pagastā izveidojām PPG[40] ar šādu sastāvu: J.Antonēvičs, brāļi A. un P. Babri, J.Baklāns, A.Bojārs, J.Bojārs, St.Bojārs, J.Brūvers, A.Bucenieks, J.Bucenieks, J.Caune, I.Drivenieks, L.Elsts, N.Eriņš,P.Erts-Gudļevskis, L.Grandāns, A.Gžibovskis, Ā.Ivbulis, J.Kassalietis, A.Klaužs, J.Krastiņš, L.Krištobāns, J.Lācis, P.Lācis, A.Lapiņš, P.Luksts, P.Mednis, P.Ozoliņš, K.Paeglis, J.Pūdnieks, St.Pūdnieks, P.Rudzāts, St.Rudzāts, F.Rusiņš, J.Stipris, N.Šaraks, A.Utnāns, D.Utnāns, J.Utnāns, I.Vilcāns, J.Viļums, A.Zalāns, I.Zalāns, J.Zalāns, F.Zalāns, St.Zalāns). PPG pr-ks - P.Kurčins, palīgs - es (J.Pūdnieks). Pēc Kurčina grupas vadību pārņem A.Daskevičs.

Pagastā par pag. vecāko strādā P.Kurčins, pag. valdes locekļi: L.Elsts, I.Vilcāns, P.Lapsa, ko nomaina P.Babris, pag. sekr. - A.Vaivods, ko nomaina St.Zalāns, sekr. palīgs - J.Pintāns, kancelejas ierēdņi: A.Rudzāts, H.Šaraka.

PPG iekļaujas Līvānu bataljonā, tur saņemam ieročus Rudzātu grupas dalībnieku apbruņošanai, cīņai ar bandītiem (SP). Arestējam (07.1941) Rudzātu pag. PA (komjauniešus, MI un citus pad. varas atbalstītājus), tos ievietojam Rudzātu p-sk. pagrabā un skolas klasēs. Aresta laikā (no 1 līdz 14 dienām) apcietinātajiem pārtiku piegādā piederīgie. No Varakļāniem ierodas policists Rubens un 3 policisti no Daugavpils. Viņu vadībā notiek arestēto pilsoņu pratināšana, pēc tam tie tiek palaisti mājās (policijas uzraudzībā). No apcietinātajiem vairāki (J.Dalinskis, J.Kivlenieks, O.Linde, J.Solovjova, J.Stūpāns) tiek nosūtīti uz Preiļiem, tālāk uz Daugavpili. Pēc 3 mēnešiem tie tiek atbrīvoti un palaisti mājās (policijas uzraudzībā).

P.Kurčins aizbrauc uz Daugavpili strādāt tiesā par izmeklētāju (24.10.1944), vēlāk viņš strādā prokuratūrā. Es turpinu strādāt Rudzātu pagastā kā pag. vecākais (8.10.1941-18.07.1942 un 31.12.1943-26.07.1944). Es visādi atbalstu vācu okupācijas varu:

- darbam uz Vāciju (1942) nosūtām tikai 80 no ieplānotajiem 250 pilsoņiem;
- piedalos (1943 rudenī) izpletņlēcēja arestā un nosūtīšanā uz Līvānu policijas iecirkni;
- organizēju pagastā siltā apģērba un naudas līdzekļu sagādi VA karavīriem (1943-1944);
- nosūtām 50 pilsoņus uz Daugavpils nocietinājumu būvi (05.1944);
- nosūtām 20 pilsoņus kūdras rakšanas darbos (06.1944).

Tālāk Pūdnieks liecina, ka "vāciešiem atkāpjoties, arī es kopā ar citiem rudzātniekiem dodos vispirms uz Vidzemi un tālāk uz Kurzemi, kur dzīvoju zem cita uzvārda un strādāju dažādus darbus". Pūdnieka pratināšana turpinās Talsos, pēc tam viņu aizved uz Daugavpils cietumu, kur viņu pratina čekisti (Gubins, Petroņecs, Sparinskis u.c.).

Čekists Zubarkovs (Talsos) pratina vairākus Talsu pilsoņus (Emmu Engelbergu, Genovefu Zvirbuli u.c.), kuriem bijusi saskare ar arestēto Pūdnieku. Šajā laikā citi čekisti (A.Grigorjevs, Petroņecs u.c.) pratina vairākus rudzātniekus (P.Bulmeisters, St.Cvetkovs, I.Stoļerovs, J.Solovjovs u.c.), kas liecina, ka "Rudzātu pagastā visu pasākumu galvenais organizētājs vācu okupācijas gados ir Pūdnieks". Pūdnieku (15.02.1947) notiesā uz 15+5 un nosūta uz Krievijas LDN. Atbrīvots 14.03.1955. M traģiski.

Pūdnieks Konstantīns (skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu pagasta Romas katoļu draudzes → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu pagasta teritorijā dzimušie Romas katoļu priesteri***).

Pudulis Pēteris[41] (1911-1996, apb. Gaļānu pag. Ozolu k.). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. *Ķēvessalā*. Latvietis, zemnieks. Brīvprātīgi iestājas (18.03.1942) VA, cīnās frontē pret SA, arī pret SP. No armijas dezertē (10.1944, Jelgavas apr.) un slēpjas pie zemniekiem, vēlāk pie radiem Latgalē Gaļānu pagastā. Tur arestēts (27.01.1945). Viņu caur tulku (V.Cvetkovs) pratina čekisti (Čapīgins u.c.). Puduli notiesā (26.01.1946) uz 7 gadiem un nosūta uz Krievijas Sverdlovskas apg. *Tagillag* LDN. Atbrīvots 24.01.1954. Atgriežas Latvijā un apmetas uz dzīvi Gaļānu pagastā.

---

[40] Arhīvā Daugavpils apr. "C" grupas dalībnieku saraksti nav atrodami.
[41] LVA, Kr.lieta nr. 34328.

J.Ručevskis un P.Ručevskis apcietinājumā

Ručevskis Jānis[42] (1921-1970, apb. Puduļu k.). Dz. Rudzātu pag. Nīcgaļu c. *Krauklīšos*. Latvietis, precējies. Iesaukts (1944) VA, vāciešiem atkāpjoties, dezertē. Ienākot SA, izvairās no iesaukšanas armijā, dzīvo Līvānu pag. Pēternieku c. *Eņģeļos*. Arestēts 13.09.1958. Ručevski "par pretpadomju propagandu un draudiem (komjauniešiem un komunistiem) ar fizisku izrēķināšanos" notiesā uz 2 gadiem un nosūta uz Krievijas LDN. Atbrīvots 6.04.1960.

Ručevskis Pēteris[43] (1925). Dz. Rudzātu pag. Nīcgaļu c. *Krauklīšos*. Latvietis. Iesaukts (1943) VA latviešu leģionā, dezertē un slēpjas pie radiem. Ienākot SA, izvairās no iesaukšanas armijā, turpina slēpties. Viņu aiztur (5.03.1945) un sūta uz fronti. Ceļā viņš izbēg un turpina slēpšanos līdz legalizācijai (10.01.1946). Arestēts 9.04.1958. Ručevski "par draudiem komunistiem un pretvalstisku aģitāciju" notiesā uz 6 gadiem un nosūta uz Krievijas LDN. Tālāku ziņu nav.

J.Rudzāts (1930)

Rudzāts Juris[44] (1901-1994, apb. Kapenieku k.). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. Vilcānu c.. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Franuse (1909-1988), dēli Vitālijs (1933-1992) un Jānis (1934), meita Natālija Žogota (1944). Arestēts (11.02.1945, arestē A.Grigorjevs, M.Paukovs, I.Stoļerovs) uz aizdomu pamata kā neuzticams pilsonis. Pratina čekisti (A.Grigorjevs (Rudzātos), Gubins u.c. (Daugavpilī)). Jāzeps Dalinskis liecina: "SA atkāpjoties, vācieši nav vēl ienākuši, bet rudzātnieki jau sāk darboties. Rudzāts rāda man ceļu uz Maskavu, to var apliecināt M.Paukovs un K.Pundurs". O.Zeiliņš liecina: "Pad. vara man iedeva govi un zemi, bet Rudzāts mani apcietina un ved uz Rudzātiem un visu ceļu izsmej". Rudzātu nosūta uz Krievijas Krasnojarskas novadu. Tur viņu "par dzimtenes nodevību un pad. pilsoņu arestu" notiesā (10.06.1945) uz 7 gadiem un nosūta uz Krievijas Krasnojarskas novada Kanskas LDN. Tur par viņu tiek sastādīts (20.11.1945) medicīniskais slēdziens "ādas krāsa bāla, trūkst 2 pirksti kreisajai rokai, liels spēku zudums, derīgs vieglam darbam". Latvijā atgriezies pēc vairākiem gadiem.

P.Rudzāts (1943)

Rudzāts Pēteris[45] (1915-19??). Dz. Rudzātu pag. Rudzātiņās. Latvietis. Tēvs - Izidors (1871-1930). Precējies, sieva Ludviga (dzīvo Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Rusiņu c.). Arestēts 24.04.1952 (arestē čekists Vasiļjevs, piedalās Rudzātu pag. izpildk. pr-ka v-ks J.Kivlenieks, MI I.Pundurs). Pratina čekisti (Vasiļjevs u.c.). Rudzāts liecina, ka "dienu LNA (7 (latviešu leģiona 15 divīzijā), pēc tam līdz kapitulācijai karoju 19. latviešu divīzijā. No 05.1945-1947 atrodos Krievijas F Vorkutā. Atgriežoties mājās, iestājos kolhozā *Latgales Zieds*". Rudzātu "par dzimtenes nodevību, darbību PPG (PA arestiem, to konvojēšanu līdz Daugavpilij nosūtīšanai darbam uz Vāciju u.c.)", par ko liecina Pudulis un Bogdānovs, notiesā (10.06.1952) uz 25+5 un nosūta uz Krievijas Amūras apg. Komsomoļskas LDN. Atbrīvots 21.11.1955.

Skrūzmanis Andrejs[46] (1906-19??). Dzīvo Līvānu pag. Skrūzmaņu c. *Zaļāsalā*. Latvietis, zemnieks. Vācu okupācijas laikā sastāv pašaizsardzības grupā "B" (sargā tiltus, konvojē pad. kara gūstekņus, tos apsargā u.c.), 07.1941 no Rudzātiem uz Līvāniem konvojē PA Ivanu Bogdanu no Mālakalna c. (*sarkanā stūrīša* vadītājs, kurš, baidīdamies no aresta, slēpjas pie sievas radiem T.Kuzmina mājās) un Filipu Fiļimonovu, kuru vēlāk vācieši nošauj. Arestēts 18.09.1944. Skrūzmani "par darbošanos PPG (PA arestiem, to konvojēšanu, gūstekņu sargāšanu un konvojēšanu, tiltu apsargāšanu u.c.)" notiesā (17.01.1945) uz 15+5 ar mantas konfiskāciju un nosūta uz Krievijas LDN.

---

[42] LVA, Kr.lieta nr. 42674
[43] LVA, Kr.lieta nr. 41893.
[44] LVA, Kr.lieta nr. 34625.
[45] LVA, Kr.lieta nr. 6822.
[46] LVA, Kr.lieta nr. 11654.

A.Sockis (1934)

Sockis Andrejs[47] (1895-1945). Dz. Jēkabpils apr. Zasas pag. *Sēlicās*, dzīvo Rudzātu pag. Astesmeža *Lejniekos*. Latvietis, zemnieks, aizsargs - mūziķis (mūzikas pulciņa vad-js (1929-1932)). Precējies, sieva Emīlija (1902-19??), dēli Osvalds (1927) un Arvīds (1929), meita Elvīra (1934). Arestēts (20.02.1945) Līvānos uz rudzātnieku (J.Pastars, K.Pundurs, O.Zeiliņš) apmelojošu liecību pamata. Viņu aizved uz Daugavpils cietumu. Pratina čekisti (Lugovskis u.c.). Socki nosūta uz Krievijas Krasnojarskas novada Kanskas LDN, kur, nesagaidot tiesu, viņš pēc 4 mēnešiem mirst (31.07.1945).

Sockis Pēteris[48] (1898-1945). Dz. Jēkabpils apr. Zasas pag. *Sēlicās*, dzīvo Rudzātu pag. *Strautiņos*. Latvietis, zemnieks, aizsargs - mūziķis (1926-1936). Precējies, sieva Valērija. 1921. gadā strādā Varakļānu policijas iecirknī. Arestēts (20.02.1945) Līvānos uz rudzātnieku (J.Pastars, K.Pundurs, O.Zeiliņš) apmelojošu liecību pamata, apsūdzēts pēc panta 58-1[a]. Viņu aizved uz Daugavpils cietumu. Pratina čekisti (Lugovskis u.c.). Socki bez tiesas nosūta uz Krievijas Krasnojarskas novada Kanskas LDN, kur viņš arī iet bojā (25.07.1945).

Sola Jāzeps[49] (1905-1969, apb. Rudzātu k.). Dz. Preiļu pag. Latvietis, zemnieks. Arestēts (24.06.1945). Solu "par dzimtenes nodevību, par piedalīšanos kontrrevolucionārā organizācijā (PPG), par piedalīšanos PA arestos, konvojēšanā un apsardzē" notiesā (28.11.1945) uz 25+5 un nosūta uz Krievijas LDN. Atbrīvots 12.04.1956. Atgriežas Latvijā un dzīvo Rudzātu pag. Nīcgaļu c. *Dūkļos*. M traģiski (viņu nošāvis Ūselis).

J.Stipris (1939)

Stipris Jānis[50] (1910-1998, apb. Ogres p. k.). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. *Bērzgalē*. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Broņislava, dēls Pēteris, meita Zenta. Arestēts (13.10.1949), nosūtīts uz Daugavpils cietumu. Pratina čekisti (Barons, Gorbunovs, Muiženieks, Petko u.c.). Pratināšanā Stipris liecina: "Vācu okupācijas laikā (07.1941) darbojos Rudzātu PPG, piedalījos PA arestos, to konvojēšanā un apsargāšanā. Uz Preiļu policijas iecirkni konvojēju J.Dalinski, J.Kivlenieku, O.Lindi un J.Stūpānu, tur nakšņojām. Rīta agrumā mūs, PPG vīrus (rudzātniekus, preiliešus u.c.), policija norīko konvojēt apcietinātos žīdus uz Preiļu pilsētas nomali un tur apsargāt. Pirmajā kolonnā ir ap 200 vīriešu, bet otrajā - ap 100 sieviešu un bērnu. Speciāla šāvēju komanda (5-7 vīri) pie iepriekš izraktajām bedrēm žīdus apšauj (no 5 m attāluma). Šis neģēlīgais darbs tiek pabeigts ap plkst. 16^{00}. Mēs, rudzātnieki, atgriežamies pie saviem pajūgiem pie baznīcas, lai dotos mājās. Policijas iecirknī mūs aicina palikt līdz vakaram - tad varēšot dabūt dažādas mantas. Mēs atsakāmies un tad tiekam palaisti mājās. Tas mums, apsargiem, bija šausmīgs pārdzīvojums[51]. VA iesaukšanas komisija (Daugavpilī) mani izbrāķē kā dienestam nederīgu. Atgriežoties mājās, pag. vecākais J.Pūdnieks aicina mani iestāties aizsargos, ko arī izdaru. Tur sastāvu 3 mēnešus. Uz Daugavpili darbam aizsardzības būvdarbos (05.1944) pavadu rudzātniekus (20 cilvēkus). Ienākot SA, izvairos no mobilizācijas, slēpjos savās mājās, pēc tam legalizējos". Stipra lietā tiek nopratināti vairāki rudzātnieki (A.Brūvers, Ā.Brūvers, P.Bulmeisters, St.Cvetkovs, J.Kivlenieks, J.Skutelis, A.Solovjovs, J.Stūpāns, u.c.). Viņu liecības ir atšķirīgas.

Stipri notiesā (9.12.1950) uz 25+5 un nosūta uz Krievijas Karagandas LDN. Atbrīvots 9.12.1955.

Pārbaudes gaitā noskaidrots, ka Stipris kategoriski nepiekrīt LR Augstākās tiesas Reabilitācijas daļas atteikumam viņu reabilitēt, kas motivēts ar PSRS Kara Tribunāla spriedumu un lietas materiāliem par to, ka J.Stipris ir līdzvainīgs ebreju masveida iznīcināšanā. Saskaņā ar kara laika reglamentu, noteikumiem un priekšniecības rīkojumu J.Stipris piedalījies apsardzē, kā arī aizturēto un apcietināto personu konvojēšanā. Šādas darbības nav uzskatāmas kā līdzdalība iedzīvotāju masveida iznīcināšanā. Lietā nav pierādījumu par to, ka J.Stipris būtu piedalījies civiliedzīvotāju šaušanā, ko organizēja totalitārais nacistu režīms un šā režīma genocīda politikas

---

[47] LVA, Kr.lieta nr. 964.
[48] LVA, Kr.lieta nr. 964.
[49] LVA, Kr.lieta nr. P-1068.
[50] LVA, Kr.lieta nr. 3786.
[51] Milicijas izziņā (7.06.1950, nr. 317) rakstīts, ka nošauto ebreju skaits Preiļos ir 900 un Līvānos - 300.

realizētāji. Krimināllietas materiālu objektivitāte ir apšaubāma. Sakarā ar minēto un vadoties no LR likuma (3.08.1990) *Par nelikumīgi represēto personu reabilitāciju* panta 1.2. Jānis Stipris ir reabilitēts (LR prokuratūras TRNIP sevišķi svarīgo lietu izmeklētājs B.Boze).

St.Trūps (1944)

Trūps Staņislavs[52] (1918). Dz. Rudzātu pag. Zabolotjes *Saulgriežos*. Latvietis. Pratināšanā Trūps liecina, ka: "līdz 13 gadu vecumam dzīvoju tēva mājās. Pēc tēva nāves uzsāku kalpa gaitas Cēsu apr. Kārļu pag. *Simtēnos* pie pag. vecākā (Jānis Dz.). Vācu okupācijas gados brīvprātīgi iestājos VA (1942). Pirmajās kaujās piedalos Pleskavas apg. teritorijā, kur krīt mans draugs Juris Indāns (no Rudzātu pag. *Brūklenājiem*). Vēlāk (28.09.-2.11.1944) piedalos kaujās Cēsu apr. Mores pag. pie Rozēnu skolas, kur krīt vada k-ris Vilis Ješus, bet es tieku ievainots. Tālāk cīnoties, Džūkstes un Jaunpils apkārtnē no kaujas atgriežas tikai 6 karavīri. Šeit es pildu rotas sanitāra pienākumus un tieku ievainots no snaipera lodes, bet rudzātnieks Jānis Peisinieks krīt. Aktīvi cīnos pret SA, arī SP, tieku paaugstināts kaprāļa pakāpē. Cīnos *Kurzemes katlā* līdz kapitulācijai (9.05.1945). Iepazīstos ar vietējiem latviešiem un ar viņu palīdzību (pēckapitulācijas laikā) vairākkārt mainu savu uzvārdu un dzīvoju ar viltotiem dokumentiem (uz *Matīsa Kozula*, *Emīla Lejiņa* un *Artura Aizkalna* vārdiem). Tomēr čekistu dienests strādā ļoti labi un samērā īsā laikā noskaidro manu īsto uzvārdu, kā arī manu darbību vācu okupācijas laikā. Mani apcietina (16.11.1945) un ievieto Rīgas Centrālcietumā. Pratina čekisti (Barānovs, Klīguls, Levins u.c.). Pratināšanas laikā tieku pamatīgi sists un spīdzināts, 2 kāju pirkstiem norauti nagi". Trūpu "par dzimtenes nodevību, karošanu okupācijas armijas vienībās pret SA un SP" notiesā uz 15+5 un nosūta uz Krievijas Vorkutas LDN. Atbrīvots 23.02.1955. Atgriežas Latvijā, dzīvo Siguldā, pieņemot sievas uzvārdu *Brūvers*. Trūps saka: "*Pateicoties tam, ka strādāju par feldšeri gan frontē, gan nometnē, šodien esmu starp dzīvajiem*".

Ūbelis Jānis Alberts[53] (1908-1965, apb. Liepājā). Dz. Rudzātu pag. Kramadruvas *Zvaigznēs*. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Milda (aizsardze, 1911-1988, apb. Steķu LK), meita Skaidrīte (1935), dēls Gundars (1939). Dienestu uzsāk LNA un turpina SA 24. korpusā (līdz 1.07.1941). Vācu okupācijas laikā brīvprātīgi iestājas (09.1941) VA, bet kopš 12.1944 brīvprātīgi darbojas Miķelsona vienībā (*Jagdkommando*), kur pilda k-ra v-ka pienākumus. Vienība nodarbojas ar SP tvarstīšanu, noķer 4 sarkanarmiešus - kara gūstekņus. Ūbelis vada vīru grupu, kuri aiztur personas, kas nevēlas strādāt fabrikā *Vulkāns* (Kuldīgas raj.). Šai pārkāpumā Ūbelis pratināšanā atzīstas. Viņam nekādi tieši pārkāpumi nav pierādāmi, tomēr Ūbeli notiesā (8.07.1945) uz 10+5 gadiem un nosūta uz Krievijas LDN. Pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma atgriežas Latvijā un apmetas uz dzīvi Liepājā.

Ūbelis Voldemārs[54] (1903-19??, apb. Nītaurē). Dz. Rudzātu pag. Kramadruvas *Ūbeļos*, dzīvo Cēsu apr. Priekuļu pag. *Eicēnos*. Latvietis, aizsargs Rudzātu nodaļā (1922-1923). Precējies, sieva Marta (dz. Auziņa, 1910-19??), meita Velta (1928). Arestēts 5.11.1949. Pratina čekists Šahs. Pratināšanā Ūbelis liecina, ka: "vācu okupācijas laikā (1942) iestājos policijas palīgdienestā, pildu Launkalnes gūstekņu nometnes pr-ka pienākumus līdz iesaukšanai (25.10.1943) VA. Nometnē atrodas 50 gūstekņu. Karā piedalos Kurzemes frontē līdz kapitulācijai. No Usmas mani nosūta uz Ļeņingradas F, kur atrodos līdz 2.08.1946. Atgriežoties Latvijā, darbu turpinu Dārzeņu šķirnes sēklu Valmieras starprajonu nodaļā". Ūbeļa lietā nopratina lieciniekus - Osvaldu Barisu (kopā ar Ūbeli strādājis gūstekņu nometnē) un Kalniņu (bijis Raunas gūstekņu nometnes pr-ks). Ūbeli aizmuguriski notiesā (5.05.1950) uz 25+5 un nosūta uz Krievijas Kazahijas PSR Karagandas apg. Džezkazganas LDN. Atbrīvots 8.10.1955.

Upenieks Aloizs[55] (1901-1986, apb. Steķu KK). Dz. Līvānu pag. Upenieku c. Latvietis. Precējies, sieva Emīlija, pieci bērni (vecumā no 1,5 līdz 8 gadiem).Vācu okupācijas laikā strādā Līvānu mežniecības Steķu apgaitā par mežsarga palīgu. Arestēts 31.08.1944. Upenieku "par bēgoša gūstekņa nošaušanu mežā", kas gan nav pierādīts, notiesā uz 17+5 un nosūta uz Krievijas LDN. Atbrīvots 1955.

---

[52] LVA, Kr.lieta nr. P-10784.
[53] LVA, Kr.lieta nr. 172.
[54] LVA, Kr.lieta nr. 40203.
[55] LVA, Kr.lieta nr. 17872.

Utnāns Jānis[56] (1913-1947). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. Jaudzemu c. *Sarkandruvā*. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Anna (1917), meita Genovefa (1939). Aresta lēmumu sagatavo (15.06.1946) čekists Turins, Utnānu arestē un uzsāk izmeklēšanu. Pratina čekisti (Truņins, Turins u.c.). Pratināšanā Utnāns liecina, ka: "vācu okupācijas laikā (1941-1944) aktīvi darbojos PPG:

- 07.1940 iestājos PPG, piedalos PA arestos, to konvojēšanā un apsargāšanā);
- 08.1941 17 vīrus no PPG nosūta uz Preiļiem - ebreju konvojēšanai uz nošaušanas vietu - tur es nepiedalos;
- 1942 pavasarī Steķu silā noķer SA gūstekņus, tur piedalās A.Gžibovskis, A.Zalāns u.c.;
- 05.1942 piedalos iedzīvotāju nosūtīšanā darbam Vācijā;
- 12.1942 policija 15 vīrus no PPG nosūta uz Indru ekspedīcijā - sargāt robežu un ķert SP, t.sk. A.Gžibovski, L.Elstu, A.Medni, A.Zalānu u.c. Vīri tur atrodas 3 mēnešus ilgi. Nozīmēts esmu arī es, bet, tā ka manai sievai gaidāmas dzemdības, es atpērkos ar 2 pudelēm šņabja un palieku mājās;
- 1943 policijas pr-ks Donāts Peisinieks piedāvā man darbu policijā - tad nebūtu jāiet dienēt armijā - un izsniedz man izziņu, ka sastāvu "C" grupā, bet mani tomēr iesauc armijā (15. latviešu divīzijā);
- 8.02.1945 mani nosūta uz fronti, kur krītu SA gūstā un tieku nosūtīts uz Krievijas Čkalovas apg. Orskas gūstekņu nometni.

Par Utnāna darbību liecina rudzātnieki:

- Antonijs Solovjovs: "Utnāns ir aizsargs (nekad nav sastāvējis aizsargu nodaļā), piedalījies žīdu šaušanā (dokumentāli nav pierādīts);
- Savelijs Solovjovs: "Utnāns arestē tēvu un māti, notur arestā Rudzātos 7 dienas";
- Fedots Formakovs: "Utnāns mani arestē un notur arestā 7 dienas, sists netiku";
- Varfolomejs Stoļerovs: "Utnāns mani arestē, aizved uz Rudzātiem un nosūta uz Vāciju";
- Gūstekņi Guntis Goldbergs (1926, no Rīgas), Jēkabs Lipšāns (1926, no Valkas apr. Teipes pag.) un Žanis Kode (1917, no Jelgavas) liecina, ka "Utnāns lielījies, ka piedalījies SP ķeršanā Baltkrievijā".

Rudzātu pag. izpildk. nosūta (05.1946) čekai Utnāna raksturojumu: "Utnāns Jānis, dz. Rudzātu pag. Jaudzemu ciemā. Ulmaņa buržuāzijas laikā sastāv aizsargu organizācijā (nav sastāvējis - *autora piezīme*), vācu okupācijas laikā sastāv "C" grupā, piedalās PA arestos un ebreju šaušanā (tas dokumentāli nav pierādīts - *autora piezīme*), aktīvs pārtikas un apģērbu sagādnieks priekš VA, dien SS vienībā". Raksturojumu parakstījuši: Rudzātu pag. izpildk. pr-js I.Lietavnieks un sekr. G.Solovjovs.

Utnānu "par dzimtenes nodevību un sadarbošanos ar okupantiem" notiesā (26.08.1946) uz 10+5 un nosūta uz Krievijas LDN. M ieslodzījumā (1947).

Vaivods Aloizs[57] (1905-19??). Dz. Vārkavas pag. Vanagos. Latvietis, Rudzātu pag. kancelejas ierēdnis (1935-1944). Neprecējies. Iesaukts (05.1944) VA. Armijā atrodas 2 nedēļas (Krustpilī), tad dezertē un slēpjas pie radiem. Slēpšanos turpina arī pēc SA ienākšanas, jo nevēlas piedalīties karā. Mājās pārnāk 23.08.1944 un dzīvo pie brāļa Vanagos, pēc tam nelegāli dzīvo pie radinieka Jāņa Cakula (Steķos). Arestēts 13.03.1945 (aresta lēmumu paraksta čekists Kozlovs) un ieslodzīts Daugavpils cietumā. Vaivodu apsūdz "par kontrrevolucionāru darbību". Apmelojošas liecības sniedz Samons Paukovs un Jevstihijs Solovjovs: "Vaivods ir aizsargs, sastāv "C" grupā, ir aktīvs vācu atbalstītājs - to var apliecināt P.Bulmeisters un K.Pundurs". Pratināšanā šīs liecības neapstiprinās. Pierādījumu trūkuma dēļ Vaivodu pēc 7 mēnešiem (26.11.1945) no cietuma atbrīvo.

Vecelis Jānis[58] (1923-1950). Dz. Rudzātu pag. Čirvonieku c. Latvietis, precējies. Pirms aresta dzīvo Vārkavas (tagad Sutru) pag. Promu ciemā. Veceļu ģimene maina (1938) dzīvesvietu, pārceļoties uz Ilūkstes apr. Uplejas pag. *Eglītēm*. Vācu okupācijas laikā (07.1941-10.1942) Vecelis dien policijā, piedalās ebreju arestos un nošaušanā. Pats Vecelis tiešā tēmējumā nošauj 5 ebrejus. Pēc dienesta policijā iestājas VA, vēlāk dien arī SA. Pēc demobilizācijas maina dzīves vietu un apprecas. Tomēr čekas dienests strādā ļoti labi, Veceli sameklē un arestē. Pēc izmeklēšanas tiesa piespriež ASM. Spriedums izpildīts 03.1950.

---

[56] LVA, Kr.lieta nr. 62.
[57] LVA, Kr.lieta nr. 5121.
[58] LVA, Kr.lieta nr. 28664.

Verpelis Jānis[59] (1916-1964, apb. Steķu KK). Dz. Līvānu (tagad Rudzātu) pag. Steķu c. *Vārpsalā*. Latvietis, strādā sava tēva saimniecībā. Arestēts 31.08.1944 (arestē čekists A.Grigorjevs) un nosūtīts uz Daugavpils cietumu. Pratina čekisti (Bērziņš, A.Grigorjevs, Lubgāns u.c.). Pratināšanā Verpelis liecina, ka: "pie manis mājās ierodas (07.1941) policists I.Zalāns un liek braukt uz Rudzātiem sargāt arestētos PA. Arestēto apsargāšanā piedalos 1 nedēļu, pēc tam dzīvoju mājās. Brāļus Albertu (5.04.1942) un Donātu (10.03.1943) iesauc VA. 01.1944 PPG dalībnieki P.Ozoliņš un J.Utnāns, atrodoties postenī, sašauj Donātu Cakulu, kurš no ievainojuma nomirst (1.01.1944) Krustpils slimnīcā. Kara laikā vācieši nodedzina tēva mājas". Brāļi Grigorijs un Samons Paukovi liecina, ka: "Verpelis piedalījies PA arestos un to apsargāšanā" un "man [Grigorijam] viņš iesita ar pletni 4 reizes". S.Paukovs liecina, ka: "viņu pratina pulkvedis un liek stāvēt pie sienas un prasa man: Vai biji OSVIAHIMĀ? Atbildu, ka jā. Vai biji PA? Jā. Vai gāji uz sarkano stūrīti? Jā. Vai piedalījies zemes atņemšanā saimniekiem? Nē. Pēc pratināšanas visus apcietinātos - ap 70 cilvēku - izlaiž koridorā, izsniedz pases un brīdina neiesaistīties pretvalstiskās darbībās, katru svētdienu reģistrēties policijas iecirknī, un palaiž mājās. Arestā sabiju 8 dienas". Verpeli "par dzimtenes nodevību, PA spīdzināšanu" notiesā (28.02.1945) uz 16+5 ar mantas konfiskāciju un nosūta uz Krievijas LDN. Atbrīvots 1956.

A.Zalāns (1935)

Zalāns Antons[60] (1903-1945). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. Jaudzemu c. Latvietis, zemnieks, aizsargs (1925-1940). Precējies, sieva Jūlija (dz. Augustāne, 1905-1999, apb. Steķu KK), dēls Konstantīns (1930), meitas Veneranda Rudzāte (1936) un Anna Marija (1938). Rudzātu pag. padomes loceklis, Meliorācijas s-bas *Straume* sekr. (1927-1929), savstarpējas apdrošināšanas b-bas valdes loceklis (1937-1940), l/s b-bas revīzijas komisijas loceklis (1937-1940) u.c. sab-bu biedrs. Vācu okupācijas laikā (1941) aktīvi iesaistās PPG un pag. pašvaldības darbībā:

- uzrauga 196 zemnieku saimniecības, lai tās savlaicīgi pildītu valsts nodevas;
- 07.1941 piedalās PA arestos, to apsardzē un konvojēšanā;
- 05.1942 piedalās pag. iedzīvotāju nosūtīšanā darbā uz Vāciju;
- 04.1943 piedalās VA dezertieru (J.Utāna, J.Stūpāna) arestā un nosūtīšanu uz Daugavpili un Rīgu;
- 04.1943 Steķu c. zemnieka A.Eglīša mājas (*Silmalas*) pirtiņā arestē Līvānu pilsētas ebrejietes (Soņa Burina, Doda Nešlos) un nosūta uz Līvāniem. Mājas saimnieks A.Eglītis liecina, ka ebrejietes viņa mājās ienākušas vakarā (09.1942). Iepriekš tās slēpušās Dabaru c., no kurienes padzītas. Par viņu mitināšanos pirtiņā policijai ziņo kaimiņi, un pratināšanā to apliecina P.Gailītis un J.Verpelis. Ebreju arestā vēl piedalās P.Cakuls un J.Utnāns.

Zalāns arestēts 16.08.1944. Pratina čekisti (Desjatņikovs, Grigorjevs, Ilatovskis u.c.). Pret pratināšanā izvirzītajām apsūdzībām Zalāns neiebilst un pirms tiesas paraksta dokumentu, kurā norādītas viņa tiesības izsaukt uz tiesu lieciniekus, ekspertus un aizstāvi. Faktiski tiesa notiek bez liecinieku klātbūtnes. Zalānu notiesā uz 15+5 un nosūta uz Krievijas LDN, kur arī viņš iet bojā (1945). Ģimene D (1949) (skat. arī nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***, 753. lpp.).

Zalāns Antons[61] (1907-19??). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. Jaudzemu c. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Monika (1912), dēli Pēteris (1937), Vitālijs (1942) un Eduards (1943). Arestēts 8.02.1945 (arestē A.Grigorjevs, V.Paukovs, A.Solovjovs) un nosūtīts uz Daugavpils cietumu. Pratina čekisti (F.Fiļīpovs, Gubins u.c.). Rudzātnieki K.Kuzmins un V.Černobrovs liecina, ka "Zalāns ir aizsargs, vācu laikā piedalījies PA arestos, piedalījies 2 ebreju arestēšanā Mālakalnā". Pratināšanā Zalāns visas apsūdzības kategoriski noliedz, jo "nekad un nekur neesmu piedalījies. Brāļi Jāzeps un Salimons iesaukti VA, par viņiem nav nekādu ziņu. Domāju, ka Kuzmins, kurš dzīvo ar mani vienā mājā - Vikentija Gžibovska, kurš ir emigrējis, mājā - (mana māja kara laikā nodedzināta), grib manu ģimeni izdzīvot no mājas. Varbūt, ka liecinieki jauc mani ar citu Zalānu?". Turpmākajā konfrontēšanā lecinieki (Černobrovs un Kuzmins) savas liecības atsauc. Pierādījumu trūkuma dēļ izmeklēšanu pārtrauc un Zalānu no Daugavpils cietuma atbrīvo pēc 5 mēnešiem (24.07.1945).

---

[59] LVA, Kr.lieta nr. 14009.
[60] LVA, Kr.lieta nr. 21665.
[61] LVA, Kr.lieta nr. 1781.

Zalāns Ignats[62] (1909-1999, apb. Steķu KK). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. Jaudzemu c. Latvietis, zemnieks. Arestēts 18.03.1953. Viņu apsūdz "par dzimtenes nodevību, darbošanos PPG, PA arestos, darbību policijā un dienestu policijas bataljonā". Pratina čekisti (Musorins, Nazārovs, Ņikūļins, Priščēpovs, Vasiļjevs u.c.). Pratināšanā čekistam Priščēpovam Zalāns liecina (7.09.1951), ka: "ienākot vāciešiem, Rudzātu pag. par policistu strādā policists Rubenis no Varakļāniem (līdz 09.1941). Vēlāk strādā policists Donāts Peisinieks. Uz policijas uzaicinājumu (1941) iestājos un darbojos Rudzātu pag. pašaizsardzībā, vēlāk policijā (PA arestos, to konvojēšanā un apsardzē, pilsoņu nosūtīšanā darbā uz Vāciju u.c.). Pēc tam dienu policijas bataljonā (1942.09-1943), tad slimoju. Pēc atveseļošanās mani iedala 317. policijas bataljonā Bolderājā un nosūta robežapsardzē uz Krāslavu (1944). No vienības dezertēju un slēpjos pie māsas (Teklas Danorovskas) Stirnienes pag., kur vācieši mani arestē un nosūta uz Rēzekni, pēc tam uz Salaspils nometni. Pēc mēneša tieku nosūtīts uz Vācijas nometni. No ieslodzījuma mūs atbrīvo SA. Izejot F, atgriežos Latvijā (kā repatriants) un dzīvoju puslegāli pie brālēna (J.Utnāna) Madonas apr. Mētrienas pag. (līdz 1948). Tālāk turpinu darbu Mālpils komunālajā saimniecībā (līdz 03.1949). Pēc tam pāreju darbā uz Līgatnes papīrfabriku". Pēc pratināšanas Zalāns atgriežas Rudzātu pag. un līdz arestam strādā sava tēva saimniecībā. Tur viņu arestē un aizved uz Daugavpili. Daugavpilī NKVD KTT (tiesas sastāvs: tiesas pr-js Rozīnovs, tiesas locekļi: NKVD kapteinis G.Semerīnovs, milicijas kapteinis Simonovs, sekr. leitnante Savčenko, justīcijas apakšpulkvedis prokurora v-ks Stipris, advokāts Bakke) Zalānu "par dzimtenes nodevību, par aktīvu darbību PPG, par dienestu policijas bataljonā uz Latvijas robežas (Zilupe-Krāslava), neļaujot SP ienākt Latvijas teritorijā" notiesā uz 25+5 ar mantas konfiskāciju. Tiesā kā liecinieki piedalās vairāki rudzātnieki (J.Bogdānova, M.Goldova, A.Goldovs, P.Goldovs, P.Kurčins, J.Lāstočkins, M.Rodionovs, A.Sidorovs, Jenafa Solovjova, Jevdokija Solovjova, A.Solovjovs, Ivans Solovjovs, P.Solovjovs, A.Vutnāns, J.Zalāne, A.Zalāns un Albīns Zalāns). Zalānu nosūta uz Krievijas Arhangeļskas apg. LDN. Atbrīvots 16.05.1956.

Ždanovska Jūlija[63] (1912). Dz. Rudzātu pag. Čirvonieku c. Dzīvo Viļānos, Varakļānu ielā 17. Strādā Viļānu skolā kā apkopēja. Arestēta 18.12.1948. Viļānu milicija viņu piespiedu kārtā savervē par ziņotāju. Tā ka viņa milicijai sniedz nepatiesas, maldinošas ziņas, viņu notiesā uz 8 gadiem un nosūta uz Krievijas Jaroslavļas apg. LDN. Atbrīvota 05.1955.

Tiesātie par darbību vācu izlūkdienestā

St.Indāns (1956)

Indāns Staņislavs[64] (1922-1966, apb. Kapenieku k.). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. Kurčinu c. *Brūklenājos*. Latvietis. Iesaukts (1943) VA latviešu leģionā, piedalās cīņās pret SA. Pēc cīņām, atrodoties atpūtā, savervēts VA izlūkdienestā un nosūtīts uz izlūku skolu (Bobruiskā). Pēc apmācību kursa iziešanas, nomests SA aizmugurē ziņu iegūšanai. Pēc sekmīgas uzdevuma izpildes, pārejot frontes līniju (pēc 2 nedēļām), atgriežas VA pusē. Par šī uzdevuma izpildi viņš tiek apbalvots ar II pakāpes *Dzelzs Krusta* un saņem 2 mēnešu atvaļinājumu. Pēc tam nosūtīts uz Latviju, kur Kurzemē (Matkules apkārtnē) viņa vienība kapitulē. Līdz 9.10.1946 atrodas F Krievijas Vorkutas LDN. Tad atgriežas Latvijā un līdz arestam (24.01.1948) strādā tēva saimniecībā. Pratina čekisti (Šabaršins u.c.). KKT Indānu "par dzimtenes nodevību un darbošanos okupantu izlūkdienestā" notiesā (20.03.1948, tiesas sastāvs: tiesnesis Panansovs, tiesas locekļi Jerofējevs un Sersnovs) uz 25+5 un nosūta uz Krievijas Tālajiem Austrumiem (Magadanas LDN). Atbrīvots 11.04.1957 un nosūtīts izsūtījumā pie pārējiem ģimenes locekļiem uz Tomskas apg. Piškino-Trockij raj. Tur viņš apprec izsūtīto kaimiņu meitu Janīnu Eriņu (1931). Tikai uz PSRS AP Prezidija lēmuma (7.01.1960) un PSRS IM pavēles (nr. 15, 13.01.1960) pamata viņam ļauts atgriezties Latvijā. Kara un ilgie ieslodzījuma gadi stipri sabeiguši Staņislava veselību, viņš mirst 44 gadu vecumā, apb. tuvinieku dzimtas k.

---

[62] LVA, Kr.lieta nr. 21440.
[63] LVA, Kr.lieta nr. 29148.
[64] LVA, Kr.lieta nr. 10219.

Leitāns Aloizs[65] (1921-1995). Dz. Rudzātu pag. Jaudzemu c. *Drikaitē*. Latvietis, strādā tēva saimniecībā. Iesaukts VA latviešu leģionā (15. divīzija). Ļoti aktīvi cīnās pret SA. Vairākkārt dodas izlūkgājienos SA aizmugurē, par ko apbalvots ar VA medaļām. Pie Jaunpoļiem krīt SA gūstā (1.04.1945) un tiek nosūtīts uz F Ļeņingradas apg LDN, kur strādā meža darbos. Arestēts 15.11.1945. Pratina (caur tulku Pāvelu Osaku Konstantīna d.) čekisti (Kisiļevs, Koroļko, Ozers, Rimins u.c.). Leitānu "par dzimtenes nodevību un par karošanu pret SA" notiesā (19.11.1945) uz 10+5 un nosūta uz Krievijas Krasnojarskas novada LDN. Atbrīvots 19.10.1954. Dzīvo Rīgā.

Solovjovs Andrejs[66] (1908-1996, apb. Daugavpilī). Dz. Rudzātu pag. Brīslas c., dzīvo Daugavpilī. Krievs, vid. izglītība (beidzis komercskolu), grāmatvedis. Arestēts 9.09.1944 (arestē un pratina čekisti Bokovs, Kondrašņiks, Rešetņikovs u.c.). Pratināšanā Solovjovs liecina, ka: "būdams SA dienestā, evakuācijas laikā dezertējis no armijas, paliekot dzīvot vācu okupētajā Latvijā, iesaistījies Krievu Komitejas Daugavpils filiāles darbībā, kur pildījis sekr. pienākumus un veicis pretpadomju aģitāciju. 1944 vācu specdienests viņu savervējis par izlūkdienesta aģentu". Solovjovu "par dzimtenes nodevību, ko viņš izdarījis, būdams SA dienestā, un par darbošanos okupantu izlūkdienestā" Rīgas garnizona KKT notiesā (12-17.04.1945) uz 10+5 un nosūta uz Krievijas Noriļskas sevišķā režīma *Gorlag* LDN, kur viņš atrodas līdz 18.08.1954, pēc tam - Kataržeckas LDN. No izsūtījuma atbrīvots, atgriežas Latvijā (1967). Jāatzīmē, ka viņa radinieki Rudzātu pagastā ir aktīvi pad. varas atbalstītāji.

Solovjovs Gavrils[67] (1925). Dz. Rudzātu pag. Brīslas c., dzīvo Rīgā (kopš 1940). Krievs, komjaunietis (1941). Vācu okupācijas laikā atrodas arestā (8 mēnešus), pēc tam atbrīvots un strādā *Tramvaju Trestā* kā mašīnists. Mobilizēts (03.1944) VA, dien Jūras krasta baterijā (Liepājā). Dezertē, kādu laiku dzīvo Ventspilī, kur tiek arestēts un ievietots Liepājas cietumā. Savervēts vācu izlūkdienestā (11.1944). Naktī no 4. uz 5.12.1944 četru cilvēku (pārģērbtu privātā apģērbā) izlūku grupas sastāvā, pārejot frontes līniju frontes posmā Slampe-Ķemeri, Solovjovs uzkāpj uz mīnas, kā rezultātā tiek smagi savainotas abas kājas. Viņu atrod SA kareivji un aizved uz lazareti, kur kājas tiek amputētas un Solovjovs nosūtīts tālākai ārstēšanai. Pēc tam viņš atgriežas Rīgā uz savu dzīvokli. Vēlāk (05.-10.1946) strādā Rudzātu pag. izpildk. Brālēns Savelijs Solovjovs (pag. komsorgs) viņam palīdz sagatavot fiktīvus dokumentus SA karavīra invalīda pensijas saņemšanai, un viņš pārceļas uz dzīvi Rīgā. Tomēr čekisti, izpētot vācu izlūkdienesta dokumentus, noskaidro, ka Solovjovs bijis VA izlūks un viņu arestē (22.08.1947). Pratina Rīgas čekisti (Proņičevs u.c.). Solovjovu "par dzimtenes nodevību un darbošanos okupantu izlūkdienestā bez mantas konfiskācijas" Rīgā slēgtā sēdē NKVD KKT notiesā (27.11.1947) uz 10+5 un nosūta uz Krievijas LDN. Uz vairākkārtējiem viņa radinieku lūgumiem par viņa soda samazināšanu vai attaisnošanu vienmēr saņemts noraidījums. Tā, piem., LPSR valsts prokurors (justīcijas 2. klases padomnieks Ļipins) uzskata (2.11.1955), ka "Solovjova vaina pierādīta un sodāmības samazināšanu neatrodu par vajadzīgu, kaut gan apcietinājumā viņš atrodas jau 8 gadus". Atbrīvots tikai 6.08.1958. Tāda ir padomju "humānā" tiesa, tā baidās pat no invalīdiem, notiesājot cilvēku (invalīdu bez kājām) bez kaut kādiem vainas pierādījumiem.

Vārpa Andrejs Antons[68] (1922-19??). Dz. Skutelis (Jāņa d.) Rudzātu pagastā. Māte - Antoniņa Skutele Pētera m. (1882-19??). Latvietis. Beidzis Līvānu p-sk. Dzīvo Jelgavā. Aizturēts (8.03.1945) bēgļu kolonā. Pratina čekisti no vienības *Smerš*s (Beļājevs, Blaščuks, Kudrašovs, Skorovs u.c.). Aizturot viņam tiek atņemts pulkstenis, 250 reihsmarkas, kompass u.c. mantas. Pratināšanā Vārpa liecina, ka: "pēc Līvānu p-sk. beigšanas (1937) pārcēlos uz dzīvi Jelgavā un abi ar brāli nomainījām uzvārdu no *Skutelis* uz *Vārpa*. Vācu laikā caur paziņu (Irma Straume) iekārtojos darbā VA noliktavā. Vāciešiem atkāpjoties (24.07.1944), kopā ar noliktavu pārceļos uz Vāciju (Austrumprūsiju), Instenburgu, tālāk uz Šīfelbai, kur mani savervē (4.09.1944) vācu izlūkdienests un nosūta uz vācu izlūku skolu *Trumnfirure 13*. Pēc apmācībām kopā ar citu aģentu tiekam nomesti SA aizmugurē izlūkošanas ziņu

---

[65] LVA, Kr.lieta nr. 42817.
[66] LVA, Kr.lieta nr. 21883.
[67] LVA, Kr.lieta nr. 1771-A.
[68] LVA, Kr.lieta nr. 43401.

ievākšanai. Tur iefiltrējamies bēgļu kolonā, kur arī tieku apcietināts". Vārpu notiesā SA 3. triecienarmijas Kara Tribunāls (7.04.1945) uz 20+5. Tālāku ziņu nav.

Vilnarags (Klaužs) Andrejs[69] (1906-19??). Dz. Rudzātu pag. Vidu c. Latvietis, profesija - grāmatvedis. Dzīvo un stādā Indras pag. Daugavpils apr. Iesaukts (1943) VA latviešu leģionā (15. divīzija). Frontē ievainots. Ārstējas lazaretē Kārsavā, pēc tam Rīgā. No Rīgas aizvests uz Vāciju. Pēc izārstēšanās nosūtīts uz karaspēka vienību. Tā nokļūst gūstā pie angļiem. Pēc SA armijas virsnieku aģitācijas kopā ar citiem (423) kareivjiem brauc uz Latviju. Polijā viņus ievieto nometnē. Vilnarags no nometnes izbēg, atgriežas Latvijā, Rudzātu pag. Vidu c. un maina uzvārdu uz mātes uzvārdu *Klaužs*. Dzīvo pie radiem, strādā kolhozā *Ausma* par grāmatvedi. Arestēts 28.03.1950. Vilnaragu "par dzimtenes nodevību, dienestu VA vienībā, cīņu pret SA un SP" notiesā (5.07.1950) uz 25+5 un nosūta uz Krievijas Sverdlovskas apg. *Ivdellag* LDN, kurš viņš atrodas līdz 30.05.1955. Tālāku ziņu nav.

[69] LVA, Kr.lieta nr. 3851.

Nacionālā pretošanās kustība

Atkal no austrumu puses sarkanie barbari nāk,
Atkal sarkanā migla Latvijā sabiezēt sāk,
Māca mums kultūru savu krievi, kas tumsā mīt,
Nespēs latviešu sirdīs melus šos ierakstīt.
Vaidi, lūgšanas Latgales sētās skan.
Pretī debesīm ceļas baismīgais asiņu tvans.
Apsmieti Dievnami klusē... Dievs, kādēļ Tu ļauj,
Čekistu netīrās rokas Tavus bērnus lai kauj? !
Dzimtene mums tik viena, kādēļ to svešiem ļauj tvert?
Biķeri rūgto tautai atkal un atkal liec dzert...
Kāškrusti plīvoja pāri, sirpis un āmurs nu plīv -
Aizdzen, kungs, murgus šos! Dari, lai latvietis atkal ir brīvs!
(Marija Rancāne-Ozola)

Kamēr spīd saule pār Tevi,
Kamēr pār mani tā līst,
Mums bērniem un mazbērniem jāmāca
Krievu sarkano fašismu nīst."
(Marija Rancāne- Ozola)

Latvijas politiski represēto vislielāko daļa veido izsūtītie 14.06.1941 un 25.03.1949. Viņus necilvēciskos apstākļos izved uz Krieviju - Sibīriju un Tālajiem Austrumiem. Izsūtītos un tiesātos izvietoto kolhozos un LDN. Tur viņi, atrodoties necilvēciskos, dzīvei nepiemērotos apstākļos, tiek garīgi pazemoti, badināti, nomocīti pārcilvēciskā darbā un ļoti daudzi arī fiziski iznīcināti. Šajās masveida akcijās cieš desmitiem tūkstošu nevainīgu Latvijas iedzīvotāju, tajā skaitā bērni, sievietes un sirmgalvji, pat grūtnieces. 50 pad. okupācijas gadu kopējais upuru skaits Latvijā vēl līdz šim nav precīzi noskaidrots, un diez vai vispār tas kādreiz būs noskaidrojams.

Iedzīvotāju pretošanās sākums. Pēc SA ienākšanas Latvijā, Latgalē sākas (1944) iedzīvotāju pretestība pad. varai, IZN vienībām, komunistiem un to atbalstītajiem. Pretošanās izvēršas dažādos veidos:

- izvairīšanās no mobilizācijas SA un dezertēšana no tās vienībām;
- pad. varas iestāžu dažādu rīkojumu nepildīšana;
- pretošanās kustības grupu veidošana, šo grupu dalībnieku aktīva darbība (dažādu pretpadomju izdevumu un proklamāciju izplatīšana iedzīvotāju vidū, draudu vēstules PA, viņu līdzskrējējiem, organizēšanās bruņotai cīņai).

Tautas lielākā daļa cer, ka pasaules lielvalstis nekad nepiekļaus Latvijas u.c. valstu okupāciju. Šajā laikā dažādā veidā ienāk informācija (propaganda) no ārpasaules par to, ka drīzumā sāksies saasinājumi starp sabiedrotajiem - PSRS un Angliju, ASV. Uz to sevišķas cerības liek NP kustība, tāpēc tā aicina iedzīvotājus pretoties pad. varai visos iespējamajos veidos.

Vislielākā NP koncentrācija Daugavpils apriņķī ir Kalupes, Līvānu, Nīcgales, Preiļu, Rudzātu un Vārkavas pag., arī pārējo Latgales apr. pagastos. Rudzātu pag. teritorijā un kaimiņu pagastos veidojas vairākas NP grupas: Alksniešu-Brūveru-Jašores-Vilkdobes, Daguma-Punduriešu, Steķu sila-Skrūzmaņu purva, Rubeņkalna-Vanagu u.c. Jau 1944 ir ļoti daudz NP, bet tie lielākoties no pad. varas slēpjas kā nu katrs prot, nekādas īpašas darbības pret okupācijas varu neuzsākot. Aktīvāka NP darbība sākas 1945, īpaši pēc Vanagu Romas Katoļu draudzes prāvesta A.Juhņēviča (PS *Antons Vientulis, Monahus*)[1] aicinājuma, un tā turpinās vairākus gadus.

Pratināšanā prāvests liecina: "Par NP grupas darbību uzzinu 1944. gada nogalē, kad vietējā Vanagu skolas krievu valodas skolotāja, kura izrāda īpašu interesi par NP, tiek novākta. Kādu laiku mani draudzes locekļi slēpjas Vanagu baznīcā. Tie tiek izsekoti un ielenkti, bet, pateicoties pārējo NP atbalstam, tiem laimējas aiziet (28.01.1945), un līdz ar viņiem mežā ieeju arī es. Kādu nedēļu slēpjos Līvānu pag. Krievu purvā, pēc tam kopā ar cilvēkiem, kuri slēpās Vanagu baznīcā, pāreju uz Rubeņkalna apkārtni. Tur

[1] LVA, Kr.lieta nr. 201523.

ir izveidota NP (65 vīru) grupa. Viņi dzīvo 5 bunkuros Stepores purvā un tā apkārtnē. Vienā no bunkuriem apmetos arī es ar saviem cilvēkiem. Tur atrodos līdz 03.1945, kad tiek nošauts Rudzātu pag. partorgs A.Upenieks un MI Paukovs. Pēc tam pārceļos uz citu vietu." 1945. gada rudenī prāvests legalizējas, 1946. gadā tiek arestēts un notiesāts, un no cietuma vairs neatgriežas[2].

NP kustības laikā aiziet bojā daudz iedzīvotāju - gan pad. varas aktīvisti - atbalstītāji (PA), gan NP kustības dalībnieki (NP).

Latvijas Tēvzemes sargu (partizānu) apvienība. Šajā laikā (1945) no daudzām sīkām NP grupām tiek izveidota Latvijas Tēvzemes Sargu (partizānu) apvienība (LTS(p)A). Tās dibinātājs Juris Rudzāts kritis 10.1945.

NKVD 5. divīzijas komandieris raksta (1945): "Par divīzijas operācijas laikā iegūtajiem [bandītu] dokumentiem, no kuriem redzams, ka 04. un 05.1945 pēc kontrrevolucionārās pagrīdes vadības norādījuma sāk organizēties [bandītu] grupas pēc armijas parauga, stingri ievērojot teritoriālo principu (apriņķos un pagastos, divīzijās, pulkos, bataljonos, rotās un vados)[4]".

Apvienības statūtus izstrādā Jānis Zelčāns (1910-19??), papildina A.Juhņēvičs. Pēc vairākkārtējām apspriedēm un rediģēšanas statūtus pieņem 07.1945 Līvānu pag. Krievu purvā. Ar pieņemtiem uzvārdiem tos paraksta 25 partizāni. Statūti sastāv no 71 paragrāfa, galvenie ir šādi[5]:

- **LTS(p)A,** statūtu 1. paragrāfs: **Latvijas Tēvzemes Sargu (partizānu) Apvienība ir nacionāli militāra un nacionāli kulturāla organizācija**. Apvienības mērķis - ar ieročiem rokās, ar visiem citiem Dieva likumiem un kristīgās morāles atļautiem veidiem cīnīties pret komunismu-boļševismu līdz viņa pilnīgai sakāvei un padzīšanai no mūsu Tēvzemes Latvijas;
- **LTS(p)A**, statūtu 2. paragrāfs: Rūpēties par nacionālas, pilnīgi antikomunistiskas pagaidu valdības nodibināšanu un par Satversmes izstrādāšanu;
- **LTS(p)A,** statūtu 5. paragrāfs: Augstākais (LTS(p)A pārvaldes orgāns ir Prezidijs, kas ieceļ divīziju un pulku komandierus. Bataljonu, rotu un vadu komandierus ieceļ pulka komandieris;
- **LTS(p)A**, statūtu 7. paragrāfs: Apvienībā drīkst pieņemt jauniešus no 16 gadu vecuma;
- **LTS(p)A,** statūtu 9. paragrāfs: **LTS(P)A zvērests**: Es, apakšā parakstījies..., zvēru būt uzticīgs Dievam un Tēvzemei - nacionāli neatkarīgai Latvijai un vienmēr gatavs ziedot savus spēkus un dzīvību tai, bez ierunām un vienmēr izpildīt savu priekšnieku rīkojumus, pavēles un neizpaust mūsu organizācijas noslēpumus.

Te jāpiebilst, ka ne visas NP vienības ir devušas un parakstījušas zvērestu. Par to liecina NP Jānis Briška (1925) no Preiļu (tagad Saunas) pag. *Dzelzavas*. Viņš aktīvi darbojas (5 gadus) Preiļu un Rudzātu pag. NP vienībās un ir parakstījis zvērestu, kas laimīgā kārtā nav nonācis čekistu rokās.

Statūtos ir paredzēts, ka NP nodaļa ir pilntiesīga, ja tajā ir ne mazāk kā 10 cilvēku.

A.Juhņēvičs dažas dienas pirms aresta Rīgā pie Brīvības pieminekļa (02.1946)[3]

J.Rudzāts ar sievu

J.Zelčāns (1938)

[2] J.Cakuls *Latvijas Romas Katoļu Baznīcas vēstures materiāli. XX gadsimts*, Rīga, 2001, 179. lpp.
[3] Foto no laikraksta *Novadnieks*, nr. 82 (6895), 7.11.1998, 4. lpp.
[4] H.Strods *Latvijas nacionālo partizānu karš*, 1. d., 186. lpp.
[5] Turpat, 189. lpp.

Kalpaka Krusts. Arhīvu materiālos[6] ir saglabājies LTS(p)A vadības izveidotā ordeņa *Kalpaka Krusts* trīs šķiras, kas paredzētas visaktīvāko un drošsirdīgāko cīnītāju apbalvošanai. Šis apbalvojums piešķirts 46 partizāniem par nopelniem partizānu apvienības izveidošanā, pašaizliedzīgā pienākumu pildīšanā, partizānu grupu organizēšanā, tautas vienošanas darbā un Tēvzemes brīvības atgūšanas cīņās. Ordeņa zīmējumus izstrādā Jānis Zelčāns. Tai laikā ordeņa izgatavošana nav iespējama, tāpēc apbalvotajiem pasniedz vienīgi ordeņa lentīti (zaļi-sarkani-balti-sarkani-zaļa ar sudraba maliņu) četrstūra veidā. Apbalvotie nozīmītes nēsā virs kreisās krūšu kabatiņas kā goda zīmi.

Kalpaka Krusts (ordeņa mets)

Prokuratūras arhīvu kriminālllietā iešūtās LTS(p)A prezidija grāmatas lapā ir vienīgā šī ordeņa skice. Ir iecerēts, ka ordeņa kavalieri pie krūtīm nosauktās lentītes vietā nēsās zaļu astoņgalu krustu ar sudraba apmali, tā vidū medaljonā uz gaišzilas debess būtu atveidota no tumšziliem Daugavas ūdeņiem lecoša dzeltena (zelta) saule, no medaljona, veidojot slīpu krustu, atzarojas četras tumšsarkanas smailas strēles ar nelielām lodītēm galos[7].

Diemžēl ieceres nerealizējas, jo 12.1945 LTS(p)A beidz pastāvēt - apvienības štābā strādā iefiltrējies pieredzējis un profesionāls NKVD provokators Jānis Klimkāns (PS *J.Kāls*). Pateicoties viņa "rūpēm", apvienības arhīvs nonāk čekistu rokās. Jādomā, ka provokators ir ieteicis *Kalpaka Krustu* turpmāk izmantot kā ēsmu pret citām NP grupām. Kā vēlāk noskaidrots, tad tas arī darīts (1.07.1946), kad Klimkāns ieradies Krustpils NP (Pārupa) vienībā viltus mežabrāļu grupas priekšgalā, tad viņa mugursomā nav trūcis arī NKVD speciālajās darbnīcās (Rīgā) izgatavoto lentīšu NP apbalvošanai. Par Klimkāna provokatorisko darbību lasāms *Ugunsgrāmata* - grāmatā par čekistiem[8].

Līvānu pag. Krievu purva rajonā 15-23.04.1948 J.Vilcāna vadītajā NP vienībā iefiltrējas čekas aģenti (PS *Švan* un *Ivaja*). Viņi noslepkavo (23.04.1948) 7 NP (Jānis Vilcāns, Antons Gavars, Ēvalds Graudiņš, Andrejs Cišs, Eduards Kļavinskis, Francis Onckulis un neatpazīts ar PS *Cimdiņš*). Slepkavības akts sastādīts 23.04.1948[9].

H.Trūps, izmantojot prāvesta P.Onckuļa sniegtās ziņas un A.Juhņēviča tiesas protokolus (LVA, lieta nr. 28785), apraksta LTS(p)A izveidošanu un darbību, kā arī paša Juhņēviča likteni[10]: "Vanagu katoļu draudzes prāvests, būdams liels patriots, 1944. gadā Līvānu novadā mēģināja organizēt spēkus pret boļševikiem, bet nelaimīgi. Viņa pasākums sagādāja lielas rūpes Rīgas metropolītam A.Springovičam. Beigās pats Juhņēvičs un vairāki simti viņa vadīto Latgales jauniešu aizgāja bojā.

Antons Juhņēvičs dzimis 1905. gadā Gaigalavas draudzē. Pēc Aglonas katoļu ģimnāzijas beigšanas iestājies Rīgas katoļu teoloģijas augstskolā, bet no 4. kuras tika izslēgts par sūdzību rakstīšanu pret semināra garīgo tēvu. 1930. gadā iestājās Ļubļinas augstskolā Polijā, kur studēja kanonus (Baznīcas likumus). 1933. gadā arhibīskaps A.Springovičs viņu iesvētīja par priesteri. 1933-1944 Juhņēvičs strādāja Daugavpils, Kombuļu, Atašienes draudzēs, līdz tika iecelts (1944) par Vanagu draudzes prāvestu.

Kad 1944. gada pavasarī Aglonai tuvojās fronte, Aglonas ģimnāzija un arī garīgā semināra 3 jaunākie kursi, kas tur darbojās kopš 1942, tika slēgti. Daži kleriķi - Pēteris Onckulis, Jānis Voitiņš, Pēteris Vaivods - apmetās pie prāvesta Juhņēviča Vanagos, kur kopā ar dažiem skolotājiem izveidoja pagrīdes katoļu ģimnāziju. Vēlāk, kad šai grupai pievienojās daži no VA izbēgušie leģionāri un arī tie, kas izvairījās no iesaukšanas SA, Vanagos izveidojās ap 30 cilvēku liela grupa, kas dzīvoja gan draudzes mājā, gan šķūnī. Laikam cerībā, ka boļševiki ilgi Latvijā nenoturēsies, viņi sāka Vanagos pret čekistiem nocietināties. Baznīcas bēniņos savāca pārtikas krājumus, guļampiederumus, no šķūņa uz mežu izraka ejas, pa kurām

---

[6] LVA, Kr.lieta nr. 28785.
[7] A.Upmalis, laikraksts *Nacionālā Neatkarība*, nr. 22, 28.01.1997.
[8] A.Kokorevičs, L.Vāczemnieks, J.Lapsa *Ugunsgrāmata*, Rīga, 1987.
[9] LVA, Kr.lieta nr. 1268, 2. lpp.
[10] H.Trūps *Mācītāji latviešu pēckara partizānos* - laikraksts *Lauku Avīze*, 1992, nr. 2 (209), 16. lpp.

varētu izbēgt uzbrukuma gadījumā. 1944. gada rudenī daļa no šiem dezertieriem pārcēlās uz tuvējo Velna purvu.

1945. gada janvāra sākumā no Līvāniem pienāca slepena ziņa, ka čekisti gatavojoties Juhņēviču apcietināt. Draudzes mājā palikusī 8 vīru grupa ieslēdzās baznīcā. Drīz ieradās sarkano IZN grupa un baznīcu ielenca. Pievakarē Juhņēvičs uzdeva P.Onckulim un vēl kādam imitēt izlaušanās mēģinājumu pa baznīcas galvenajām durvīm. Visi ielencēji tūlīt saskrēja baznīcas priekšā, bet pats Juhņēvičs šajā brīdī kopā ar 3 biedriem izbēga pa mazajām sakristejas durvīm un devās uz 7 km attālo Velna purvu aicināt savas grupas ļaudis, lai tie steigtos palīgā baznīcā ieslēgtajiem. Tie tūlīt, sasēdušies ragavās, devušies uz Vanagiem, kur sākuši uzbrukt ielencējiem. Izvērtusies apšaudīšanās, un čekisti atkāpušies. Paši cīnītāji kopā ar izglābtajiem devušies atpakaļ uz Krievu purvu. No partizāniem pie apšaudīšanās tikai 1 bijis ievainots. Šī partizānu grupa Krievu purvā nodzīvojusi kādu nedēļu. Bet pēc tam sadalījušies: kleriķi un vēl daži citi izklīduši pa mājām, bet Juhņēvičs ar aktīvākajiem partizāniem aizgājis uz Rubeņkalnu pie lielākās partizānu grupas, kas bijusi labi apbruņota un dzīvojusi 4 bunkuros.

(Iepriekš minētās ziņas sniedzis P.Onckulis. Tālākajam izmantoti Juhņēviča tiesas protokoli.)

Rubeņkalna partizāni savā sanāksmē (24.08.1945) nodibinājuši organizāciju *Latvijas tēvijas sargu - partizānu apvienība* ar mērķi gāzt Latvijā komunistu varu un atjaunot demokrātisku valsti. Par apvienības pr-ju ievēlēja A.Juhņēviču, par pr-ja vietnieku un partizānu k-ri - Kārli Blūmu (PS *Misters*), par sekr. - Jāni Zelčānu (PS *Zeltiņš*), par kasieri - Juri Rudzātu (PS *Rusiņš*), par locekļiem A.Gavaru u.c. Nodibinātā valde savā 1. pavēlē (nr. 1, 29.08.1945) uzdeva partizāniem apkarot tautas nodevējus, miličus un čekistus, visiem spēkiem aizkavēt labības, produktu nodošanu sarkanajai komunistu varai, kavēt ceļu, tiltu atjaunošanu u.c.

Šai organizācijai izdodas apvienot Līvānu pag. un Ilūkstes, Jēkabpils, Madonas, Rēzeknes un Daugavpils apr. partizānus, izveidojot Latvijas partizānu 3. divīziju. Juhņēvičs šai organizācijai uzrakstīja plašus statūtus, kas vēlāk valdes sēdē tikai pieņemti bez labojumiem. Uz rudens pusi valdē iesaistījās arī Latgalē pazīstamā dzejniece Valērija Mundure (dz. Galgauska, rakstnieka Viktora Mundura sieva, dz. 1915, PS *Marta Skuja*; vīrs D 1941, gājis bojā), kas uzņēmās partizānu pagrīdes žurnāla *Tēvijas Sargs* rediģēšanu. Žurnāls paspēja iznākt kādos 4 izdevumos ar 30-40 eks. tirāžu. Pie LTS(p)A izveidojās arī jauniešu pagrīdes organizācija *Jaunie ērglēni*, kas paspēja noorganizēt pagrīdes pulciņus pie vairākām v-sk. un nodarboties ar skrejlapu izplatīšanu. LTS(p)A bija izdevies nodibināt sakarus arī ar vairākām citām pēckara Latvijas pagrīdes organizācijām."

1945. gada vasaras beigās partizāni sāk veikt plašas akcijas savā apkārtnē, kurās Juhņēvičs nepiedalās. Arvien vairāk šauboties par angļu desanta izsēdināšanu Latvijā, viņš sāk domāt par LPSR valdības izsludinātās amnestijas izmantošanu. Pēc saistīšanās ar pad. varas orgāniem, viņš paraksta nolīgumu, ar kuru viņš apņemas pats legalizēties un to pašu uzdod visiem sev padotajiem partizāniem - LPSR Iekšlietu ministrs A.Eglītis visiem apsolījis drošību un brīvību. Juhņēvičs izlaiž uzsaukumu partizāniem, un arī pats legalizējas (10.01.1946). Pēc legalizēšanās viņš dodas uz Rīgu pie metropolīta A.Springoviča.

"Tūlīt pēc 1945. gada janvāra notikumiem Vanagos A.Springovičs Juhņēviču atcēla no Vanagu prāvesta amata un pavēlēja viņam ierasties Rīgā, lai saņemtu tālākos rīkojumus. Viņam tika arī paziņots, ka sakarā ar to, ka viņš ir noziedzies pret Baznīcas likumu 141., 1164. un 1176. kanonu, viņam uz nenoteiktu laiku tiek aizliegts pildīt priestera funkcijas. Toreiz Juhņēvičs, baidīdamies no aresta, Rīgā neieradās, bet pārgāja nelegālā stāvoklī. Tad metropolīts kā sodu Juhņēvičam uzlika ieslodzījumu Skaistkalnes klosterī uz nenoteiktu laiku. Juhņēvičs paklausīja, ieradās Skaistkalnē, bet, tā kā savās nelegālajās gaitās bija smagi sabojājis veselību, lūdza Metropolijas kūriju atļaut viņam atbraukt uz Rīgu pie ārstiem. Šāda atļauja tika dota, un viņš ieradās Rīgā, apmetās pie savas māsas Dzirnavu ielā. Bet jau 27.02 viņu uz ielas apcietināja. Ilgus gadus kūrijai par viņu nekas nebija zināms, skaitījās bez vēsts pazudis. Tikai pēdējos gados atklājās, ka Juhņēvičs 14.11.1946 ir notiesāts uz nāvi, bet spriedums izpildīts tikai pēc divarpus mēnešiem 4.02.1947 Rīgas Centrālcietumā. Kapucīņu tēvs Toms (Gumperbergs) stāstīja, ka viņš, būdams Centrālcietumā, kādas pastaigas laikā cietuma pagalmā Juhņēviču redzējis nāvinieku kameras logā. Tas uzsaucis: *Damnatus sum ad mortem! (Esmu notiesāts uz nāvi!)*. [...] Reizē ar viņu uz nāvi bija notiesāti arī LTS(p)A valdes locekļi Jānis Zelčāns un Valērija Mundure. [...] Vēlāk (1949) tika apcietināti un uz 10 gadiem notiesāti P.Onckulis (sīkāk skat. nodaļā ***Reliģiskā dzīve → Rudzātu baznīca un tās darbība → Rudzātu baznīcas prāvestu darbība***), dekāns Jānis Voitiņš, prāvests Pēteris Vaivods, prāvests Staņislavs Čužāns u.c. dzīvi palikušie Juhņēviča grupas dalībnieki.

Ne visi LTS(p)A partizāni bija paklausījuši Juhņēviča aicinājumam. Pēc smagām cīņām un zaudējumiem daļa bija pārcēlusies uz Lubānas apkārtni (Madonas raj.), kur vēlāk notika dažas valdes sēdes.

Čekas rokās nonāca visi valdes sēžu protokoli, kā arī paša Juhņēviča dienasgrāmata, sakarā ar to daudz cieta tie vietējie iedzīvotāji, kuriem bija bijis kāds sakars ar partizāniem."

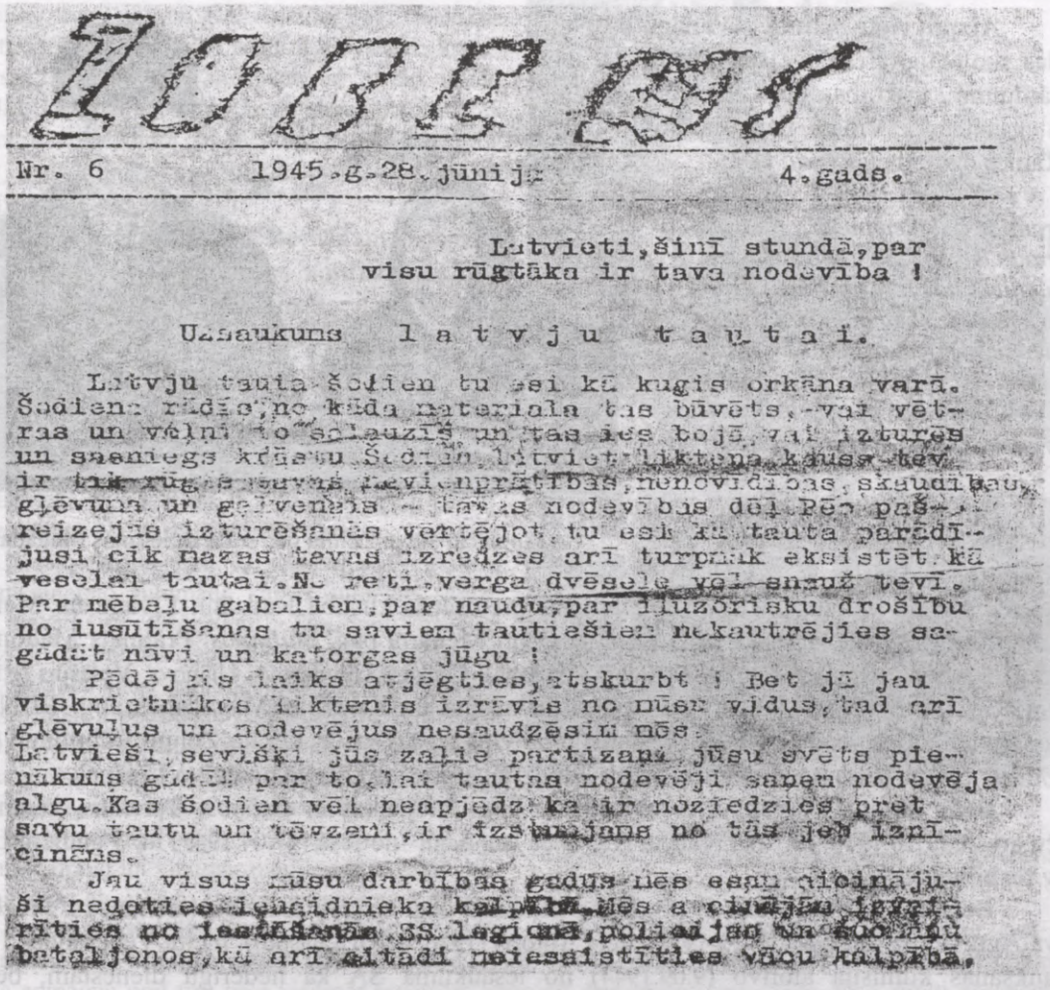

Nr. 6 1945.g.28.jūnijā 4.gads.

Latvieti, šinī stundā, par visu rūgtāka ir tava nodevība !

Uzsaukums l a t v j u t a u t a i.

Latvju tauta šodien tu esi kā kugis orkāna varā. Šodiena rādīs, no kāda materiala tas būvēts, - vai vētras un veļņi to salauzīs un tas ies bojā, vai izturēs un saeniegs krāstu. Šodien, latvieti liktena kauss tev ir tak rūgts tavas nevienprātības, nenovīdības, skaudības, glēvuma un galvenais - tavas nodevības dēļ. Pēc pašreizejās izturēšanās vērtējot, tu esi kā tauta parādījusi cik mazas tavas izredzes arī turpmāk eksistēt kā veselai tautai. Ne reti, verga dvēsele vēl snauž tevī. Par mēbeļu gabaliem, par naudu, par iluzorisku drošību no iusūtīšanas tu saviem tautiešiem nekautrējies sagādāt nāvi un katorgas jūgu !

Pēdējais laiks atjēgties, atskurbt ! Bet jā jau viskrietnākos liktenis izrāvis no mūsu vidus, tad arī glēvuļus un nodevējus nesaudzēsim mēs.

Latvieši, sevišķi jūs zaļie partizani, jūsu svēts pienākums gādāt par to, lai tautas nodevēji sanem nodevēja algu. Kas šodien vēl neapjēdz ka ir noziedzies pret savu tautu un tēvzemi, ir izstumjams no tās jeb iznīcināms.

Jau visus mūsu darbības gadus mēs esam aicinājuši nedoties ienaidnieka kalpībā. Mēs a cinājām izvairīties no iestāšanās SS legionā, policijas un šuc mūsu bataljonos, kā arī citādi neiesaistīties vācu kalpībā.

Nacionālo partizānu pagrīdes preses paraugs (1. lpp.); šādi un līdzīgi uzsaukumi tika izplatīti iedzīvotāju vidū

M.Skuja

Dzejniece **Marta Skuja** (īstajā vārdā Valērija Galgavska) dzimusi 5.07.1915 Neretas pag. *Bērziņos*. Mācījusies Jaunaglonas ģimnāzijā, LU Matemātikas un Filoloģijas fakultātēs. Strādājusi kā ticības mācības skolotāja Rīgas pamatskolās. Darbojusies katoļu studentu b-bā *Terra Mariana*, kur aktīvi piedalījušies mākslinieciskajā pašdarbībā. Pirmie dzejoļi publicēti 1936. gadā. 1941. gadā tiek deportēts vīrs Viktors Mundurs. 1943-1944 Marta strādā kā tulce un korektore V.Lōča apgādā Daugavpilī. 1944. gadā piedalās V.Lōča rīkotajā dzejas konkursā, kur ar dzejoli *Naziņa* iegūst 3. vietu. Godalgotais dzeju krājums ar veltījuma ierakstu *Aizvestajam draugam* iznāk 1944. gada vasarā Daugavpilī. Pēc tam Marta dzīvo vīra vecāku mājās *Augšmuktos* un strādā kā skolotāja Neicinieku p-sk. Viņa iestājas organizācijā *Tēvijas sargi*, 11.1945 - LTS(p)A, kur tiek ievēlēta par tās prezidija pr-ja vietnieci un žurnāla *Tēvijas sargs* redaktori. Arestēta 14.04.1945. Notiesāta 18.06.1946, piespriests ASM. Nošauta 12.11.1949[11].

[11] *Katoļu kalendārs 1998. gadam*, Rīga, *Rīgas Metropolijas Kūrija*, 1997, 250.-251. lpp.

Nacionālās pretošanās kustības dalībnieki, arestēti un tiesāti par darbību pretošanās kustībā

Aizpurviete Anna[12]. Vanagu skolas skolotāja, arestēta (19.12.1945), pierādījumu trūkuma dēļ atbrīvota (rets gadījums). Viņas lietā lasāms M.Rāmes dzejolis *Latvijai*:

Sagrauti ir cēli pieminekļi,
Sagrauta ir zvaigzne - Brīvība.
Ienaidnieks miedz tavas brīvās krūtis,
Smacē nost, tev kalpot neļauj.
Nē, ienaidniek, tu, asinskārā sērga,
Tev latvju gara gaismas nesagraut!
Mēs cīnīsimies līdz pēdējai asinslāsei,
Līdz sirpis, āmurs mūžos sagrauts tiks!

A.Apinis ar sievu Zelmu pēc soda izciešanas Magadanā

Apinis Alfrēds[13] (1925-2000, apb. Katoļu draudzes k. Līvānos). Dz. Rudzātu pag. Brīslas c. *Lieldruvās*. Latvietis, NP no vienības *Mežsargs*. Darbojas pretošanās kustībā Rudzātu, Līvānu un Meirānu pag. teritorijās. Arestēts 28.12.1945 Madonas apr. Meirānu pag. *Stulpiņos*. Pratināts Madonā un Rīgā (9 mēnešus). Pratina čekisti (Mālainis (Madonā), Čačka, G.Fjodorovs, Ulānovs, Vesēšins (Rīgā)). Apini Rīgā notiesā (9-17.09.1949) uz 10+5 un nosūta uz Krievijas Magadanas apg. LDN. No ieslodzījuma atbrīvots 27.04.1956. Ieslodzījumā viņš iepazīstas ar tiesāto Zelmu Dāboliņu (1920-1997, apb. Līvānu p. k.) no Gulbenes, uzsāk kopdzīvi, atgriežas Latvijā un dzīvo Līvānos.

Bečs Jāzeps[14] (1928). Dzīvo Rudzātu pag. Patmaļkas c. *Celiņos*. Latvietis, zemnieks. Beču arestē (1.10.1946) un "par bruņotu grupveida laupīšanu" notiesā (17.04.1947) uz 3 gadiem LDN. Nav reabilitēts.

Bernāns Jānis[15] (1909-1945). Dzīvo Rudzātu pag. *Grigos*. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Agnese (dz. Anspoka, 1913-19??), dēls Antons (1936, dzīvo Salaspilī), meita Veneranda (1941). Iesaukšanas komisija atbrīvo (9.09.1944) no iesaukuma SA kā nederīgu dienestam, bet uz otrreizējo iesaukšanas komisiju (15.09.1944) Bernāns neierodas un uzsāk slēpšanos, iesaistās NP grupā. Grupa slēpjas G.Mālnieka labības šķūnī netālu no Medņu purva. Rudzātu pag. IZN grupa (vad-js čekists A.Grigorjevs) 9.10.1944 agrā rītā grupu ielenc. Cīņā ar čekistiem krīt NP Pēteris Krasovskis (1926-1944, apb. Kapenieku k.). Ievainotos Jāni Bernānu un Jāni Bivkšānu arestē (Bernāna aresta lēmumu sagatavo čekists J.Petroņecs, viņa māju kratīšanu vada čekists A.Grigorjevs, piedalās MI O.Zeiliņš u.c.). Pārējie NP izglābjas. Rudzātu milicijas iecirknī Bernānu pratina čekisti (A.Grigorjevs, Kapešņikovs, V.Nikolājevs, J.Petroņecs u.c.). Pratināšanā Bernāns liecina: "Iesaukšanas komisija mani atzīst par nederīgu armijai, uz otru iesaukšanas komisiju nebraucu, jo biju slims (līdz 23.09.1944). Dzīvojot mājās, satieku kaimiņu Pēteri Krasovski, kurš izvairās no mobilizācijas un slēpjas. Vienojamies slēpties kopīgi. Vispirms slēpjamies šķūnī Grigu c., kur satiekam brāļus Leonardu un Jāni Elstes, J.Bivkšānu un V.Nagli no Preiļu pag. Tur mēs, 6 vīri, slēpjamies līdz 8.09.1944, tad uz L.Elsta ierosinājumu parejam uz G.Mālnieka labības šķūni. Vakarā klausāmies ārzemju raidījumus par notikumiem pasaulē. Rīta agrumā ieraugām IZN vienību nākam uz šķūņa pusi. Mēs izejam no šķūņa un sagulstam grāvī. IZN atklāj uguni, mēs šaujam pretī, viņu šaušana apklust un, izmantojot šo momentu, daļa no mums skrien

[12] LVA, Kr.lieta nr. 2845.
[13] LVA, Kr.lieta nr. 40628.
[14] LVA, Kr.lieta nr. 849.
[15] LVA, Kr.lieta nr. 16143.

uz Ošas upmalas krūmiem. IZN sāk šaut un nošauj P.Krasovski, mani ievaino kājā un plecā, ievaino arī Bivkšānu. Mūs apcietina, bet pārējiem laimējas izglābties".

J.Bivkšāns (1925) pratināšanā liecina: "Preiļos mani iesauc SA (29.08.1944). Ceļā uz fronti dezertēju (Rudzātu pagastā pie Mālakalna c.) un sāku slēpšanos Kurčankā pie savas māsas Teklas, kura strādā brāļu Elstu saimniecībā. Brāļi Elstes mani pierunā iet slēpties kopā ar viņiem. Mēs cerējām, ka pad. vara kritīs, un Latviju atbrīvos angļi un amerikāņi".

Tiesa Daugavpilī Bernānam piespriež (8.03.1945) ASM ar mantas konfiskāciju, bet J.Bivkšānam - 10+5 un nosūta uz Krievijas LDN.

Dēls Antons Bernāns (1936)[16] stāsta: "Ienākot SA, pagastā sākas vīriešu iesaukšana SA, lielākā daļa izvairās un slēpjas mājās, pie radiem, mežos u.c. Mans tēvs un citi NP slēpjas G.Mālnieka šķūnī. Kāds ir ziņojis milicijai par to, ka te slēpjas NP. 9.09.1945 rītā dzirdama apšaude, kurā ievaino manu tēvu, ko apcietina. Viņu sit ar viņam atņemto automātu, kamēr automāts salūzt, tad aizved uz Rudzātiem. Tur viņu nežēlīgi spīdzina un pratina. Otrā dienā mājās ierodas 20 IZN, izkrata visas saimniecības ēkas, konfiscē 2 velosipēdus, 2 petrolejas kannas un 50 litru stikla pudeli ar petroleju, apraksta kustamo un nekustamo īpašumu un mantas. Vēlāk ¼ konfiscētās mantas māte atpērk, samaksājot mantas vērtību. (Arī pirms tēva apcietināšanas mājas bieži apmeklē IZN, viņi mammai draud un vienmēr pieprasa klāt galdu, dot ēst un dzert alu.) Tēvu Rudzātos spīdzina 3 dienas, pēc tam to aizved uz Daugavpils cietumu. Māte vairākkārt brauc pie tēva ar pienesumu, par kura saņemšanu viņa vienmēr saņem tēva parakstītu zīmīti. Par to, ka tēvs ir sists līdz asinīm, konstatējam pēc tā, ka apmaiņai pret tīru veļu vienmēr saņemam asiņainu. Par pēdējo pienesuma māte zīmīti nesaņem, bet pienesumu atpakaļ nedabū, jādomā, ka to norij čekisti. Pēc tam māte brauc uz Rīgu, bet tur neko par to, kur ir tēvs, un kas ar viņu notiek, noskaidrot nevar. Uz jautājumu par tēvu viņš milicijas pr-kam A.Grigorjevam atbild: "*Nedz viņam par jums, nedz jums par viņu nekas nav jāzin*". Par to, ka tēvam piespriests un izpildīts nāves spriedums, es uzzinu tikai Atmodas laikā.

Bernānu ģimene (1939, no kr.): sēž: Jānis, dēls Antons, sieva Agnese; stāv: Konstance Trūpa (dz. Brūvere), Veronika Bernāne (dz. Brūvere)

Mācoties Rudzātu p-sk., vēlāk v-sk., skolēnu un vairākuma skolotāju attieksme pret mani kā NP dēlu ir pozitīva, jo pārsvarā viņu nostāja ir pretkomunistiska un pretkrieviska. Manu izcelšanos man vienmēr īpaši uzsvērti atgādināja tikai skolotāja B.Sukaruka, saucot par "bandīta izdzimteni".

Iesniedzot dokumentus Līvānos armijas iesaukšanas komisijā (1957), čekists (A.Grigorjevs), tos lasot, saka: "*Ā, tu esi tā bandīta dēls*". Vēlāk, kad tieku nosūtīts uz Rīgu, mani armijā neņem. Lai gan esmu ieguvis v-sk. izglītību un nozīmēts uz artilērijas vienību, savas izcelsmes dēļ armijā netieku ņemts. Mani palaiž mājās, pasakot, ka "*tādi karavīri mums nav vajadzīgi*".

Bogdans Pēteris[17] (1919-1979, apb. Rudzātu k.). Dz. Rudzātu c. *Ogās*. Vācu okupācijas laikā brīvprātīgi piesakās VA (1942), iziet F, iesaistās NP darbībā. Arestēts (1947), tiesāts kā "bandīts". Arhīvā viņa kriminālliet a nav atrodama. Pēc vairāku NP liecībām ir aizdomas par viņa sadarbību ar čekistiem.

---

[16] A.Bernāna atmiņas (pierakstīts 26.08.1998).

[17] LVA, Kr.lieta nr. 1934, 169. lpp. (Rudzātu pag. izpildk. izziņa no 24.04.1948).

Brikulis Eduards[18] (1915-1970, apb. Brikuļu k.). Dz. Viļānu apr. Viļānu pag. Brikuļu c. Arestēts sadursmē ar IZN 1.07.1951 Rudzātu pag. teritorijā starp Kurčinu un Grigu c. Viņu pratina Viļānu apr. čekisti. Brikulis liecina: "Tā ka palielinās soda vienību aktivitāte, aktivizējas arī Rudzātu pag. NP un palielinās to pretdarbība (tiek iznīcināti vairāki IZN, PA, to līdzskrējēji, izsekotāji un ziņotāji, organizēti iebrukumi uzņēmumos un traucēta dažādu iestāžu darbība). No šīs grupas pāreju uz Viļānu pag. pie māsas Eleonoras Počas un tur slēpjos līdz 11.05.1946, kad iesaistos NP (Jāņa Ziemeļa) grupas darbībā un tur darbojos līdz 1.07.1951, kad sadursmē ar IZN krīt Jānis Ziemelis, un mani apcietina. Ziemeļa grupas darbības laikā Brikuļu mežā satiekos ar NP Jāni Balodi no Jokstu c. (kritis 1947), Andreju Roskošu no Tilžas (kritis 1949) un Jāni Budēvicu no Viļānu pag. Ornicānu c. (kritis 08.1946). Vēlāk Rikavas meža masīvā satiekos ar citiem NP (Arnolds Arklāns, Viktors Matisāns, Antons Roskošs (legalizējas)). NP atbalsta vietējie iedzīvotāji, īpaši piederīgie un radinieki". Brikuli notiesā uz 25+5. Līdz ar viņu notiesā šādus NPA: Staņislavu Brikuli, Jevgēniju un Olgu Dalinskas, Katrīni Gleizdiņu, Annu Gugāni, Viktoriju Lietavnieci-Ludžinieci, Eleonoru Poču, Anastasiju Pūdnieci, Jūliju Putniņu un Broņislavu Ziemeli.

Broka Broņislava[19]. Dz. Lāce (Lōce), 1917 Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Rubeņkalna c. Gaigalavā. Tēvs Lāis Juris (1878-19??), māte Anastasija (1890-19??), brālis Antons (1919-2002, NP), māsa Antonija (1928). Latviete, precējusies, vīrs Broņislavs Broks (1906-1.04.1946, kritis). Dzīvo Gaļānu pag. *Saleniekos*.

Upenieks Izidors[20] (1900-19??). Dzīvo Gaļānu pag. Upenieku c. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva - Broņislava Broka māsa, dēls Vladislavs (1927-1.04.1946, kritis).

Broka Broņislava un Upenieks Izidors arestēti 5.04.1946. Gaļānu milicijas iecirknī viņus caur tulkiem (Ušakovs, Panteļējevs) pratina čekists V.Cvetkovs. Pratināšanā Upenieks liecina: "Savās mājās siena šķūnī kopā ar Broku Broņislavu un dēlu Vladislavu ierīkojam bunkuru, kurā viņi (bruņoti) slēpjas no 1944. Pārtiku piegādā Broka sieva Broņislava un es. Broks baidās no aresta - tādēļ, ka dzīvojot Stirnienes pag. *Mazajos Aizkalniešos*, vācu okupācijas gados brīvprātīgi iestājies VA. VA atkāpjoties, viņš dezertē, ierodas pie manis un uzsāk slēpšanos. Lai izvairītos no mobilizācijas SA, kopā ar viņu slēpjas arī mans dēls Vladislavs. IZN ielenkuma laikā pretojoties, viņi abi tiek nošauti". Broku un Upenieku Rēzeknē "par NP atbalstīšanu un slēpšanu" notiesā (4.07.1946) uz 10+5 ar mantas konfiskāciju un nosūta uz Krievijas LDN.

Būmanis Konstantīns (1930). Dz. Rudzātu pag. Būmaņos. Pēc arodskolas beigšanas līdz arestam strādā Rīgas Vagonu rūpnīcā *Vairogs*. Viņu arestē un "par NP kustības atbalstīšanu" notiesā (1951) uz 15+5 un nosūta uz Krievijas *Vorkutas* LDN. No ieslodzījuma atbrīvots 1955.

K.Būmanis par to dienu notikumiem raksta[21]: "Pirmo reizi mani apcietina 1948. gada rudenī. Mājas pagalmā iebrauc amerikāņu *Studbekers*, mājās ienāk 2 ar automātiem bruņoti vīri, trešais ir pie mašīnas stūres. Viņi mani arestē un liek kāpt mašīnas kravas kastē, kur iekāpj arī paši, un brīdina, lai nedomā bēgt, pretējā gadījumā "*Убем как собаку*" (*Nositīsim kā suni*). Mani aizved caur Līvāniem uz Daugavpili un ievieto kaut kādā kazarmā, kur jau ir priekšā daudzi tādi likteņa biedri. Konvojs mūs aizdzen uz pirti, kur mums nocērp matus, pēc tam dzen kājām uz vilcienu, ievieto pasažieru vagonā, noslēdz durvis un apsargu pavadībā, iestājoties tumsai, mūs ved Krustpils virzienā. Kurp mūs ved, nezinām, it kā uz Krieviju. Izmantojot mirkli, kad sargs novērsies, man un vēl vienam zēnam laimējas atvērt vagona tambura durvis un, nepiebraucot pie Līvāniem, izlekt no ejoša vilciena un pa nakti aiziet līdz mājām. Nākošā dienā tēvs mani, iekraujot salmu vezumā, aizved pie tēva brālēna Jāņa Krištobāna uz Līvānu pag. *Vanagsiliem*. Tur kādu laiku dzīvoju. Pēc tam tēvs mani iekārto Rīgā, 12. arodskolā. Tur mācos līdz deportācijai. Deportācijas laikā mans tēvs Pēteris Būmanis un es aizbraucam uz mātes dzimteni Baltkrievijā (bijušā Polijas daļā). Jūnija sākumā aizbraucu uz Rīgu pie skolas direktora Eglīša un viņam izstāstu savu likteni. Viņš ļauj man turpināt mācības, neziņojot drošības orgāniem. Pabeidzu arodskolu un tad strādāju Rīgas Vagonu rūpnīcā *Vairogs*, līdztekus neklātienē mācos jūrskolā, ko beidzot iegūstu stūrmaņa tiesības.

Otro reizi mani apcietina 24.12.1951 un ievieto vienā ēkā Raiņa bulvārī. Tur mani vienmēr naktīs pratina čekisti, pēc tam pārved uz galveno milicijas pārvaldi, turpina pratināšanu, spīdzināšanu (sišanu,

---

[18] LVA, Kr.lieta nr. 7057.
[19] LVA, Kr.lieta nr. 16666.
[20] LVA, Kr.lieta nr. 16666.
[21] Konstantīna Būmaņa vēstules (22.12.2000) fragments.

pirkstu iespiešanu durvīs u.c.). Dod ēst sālītas zivis (*hamsu*), bet pēc tam nedot dzert - pat vairākas dienas, šausmīgi slāpst. Čekisti to izmanto pratināšanā.

Vienreiz mani pratina izmeklētājs žīds. Viņš saka: "*Izstāsti taisnību un atzīsties, tad iedošu padzert*". Viņš man draud ar nošaušanu, grūž acīs pirkstus un visādi ņirgājas. Mans pacietības mērs ir pilns un, izmantojot momentu, kad viņš piesmēķē, es zibenīgi paķeru karafi un triecu viņam purnā. Viņš nogāžas augšpēdu, un kādu laiku ir klusums. Nu gan domāju, ka esmu izdarījis slepkavību. Te pēc laiciņa viņš sāk kliegt, pēkšņi atsprāgst durvis un ieskrien 6-7 čekisti. Divi no viņiem aizvelk izmeklētāju, pārējie ieslēdz radioaparātu *Daugava* un metas man virsū. Vienam es iesitu ar dūri pa žokļiem, otram iesperu ar kāju pa p.....m, trešajam ietriecos ar galvu pakrūtē, tad dabūju sitienu pa pakausi. Zaudēju samaņu, atmostos tad, kad man uzlej ūdeni, esmu saspārdīts zābakiem. Viens no viņiem saka: "*Хватит, а то убем*" (*Pietiks, citādi nositīsim*).

K.Būmanis pēc ieslodzījuma (1955, Rīga, Ķīšezera krasts)

Pratināšana un spīdzināšana turpinās 4 mēnešus. Kad izmeklēšana nobeigta, tad prokuratūras izmeklētājs Liepkājs lietas pēdējā lapā ar sarkanu zīmuli uzraksta *Родители обвиняемого Буманиса К.П. высланы в отдаленные области СССР* (*Apsūdzētā K.P.Būmaņa vecāki izsūtīti uz attāliem PSRS apgabaliem*). Mani notiesā (6.05.1952) uz 15 gadiem stingrā režīma LDN. Tiesā prokurors krievu mēlē uzprasa, kur mani vecāki, atbildu, ka izsūtīti uz Sibīriju. Tiesnesis Grasmanis pilnā balsī nobļaujas: *Так, так, понятно - яблоко от яблони далеко не падает!* (*Tā, tā, skaidrs - ābols no ābeles tālu nekrīt!*). Man nekādu apsūdzību nevar celt, jo nekur neesmu iesaistījies, bet, pateicoties dažiem "labvēļiem", man lietu safabricē un sasaista ar pilnīgi svešiem cilvēkiem. Cietumā esot, iemācos Morzes alfabētu un varu sazināties, kas notiek. Pēc tiesas mūs ievieto Rīgas Centrālcietumā, tad saformē ešelonu ar cietumniekiem, apsargi ar ložmetējiem un suņiem arestētos sadzen vagonos un prom uz ziemeļiem. Mani kopā ar citiem arestētajiem ievieto Stolīpina[22] vagonā (pirmais pēc lokomotīves), pārējie - parastie lopu vagoni. Tas ir jūnija sākumā. Apcietinātie pārēdināti ar sālītām zivīm. Vagonā karsts, slāpst, bet dzert nedod, kad saceļu brēku pēc ūdens, mani piekauj un uzliek roku dzelžus, uzsitot uz ceļgala, lai dzelžu zobi iekožas miesā. Kad pēc pāris stundām dzelžus noņem, savas rokas nejūtu, un tad čekisti ņirgdami noprasa: *Ну, что, напылся? И передай остальным!* (*Nu, ko, padzēries? Un pasaki pārējiem!*). Cik ilgi braucām, neatceros. Nonākam Pečorā *Ižmas 58. kolonā*. Tur mūs baro ar zupu (*Ivančai*). Visi dabūjam caureju. Viens cietumnieks man iesaka ēsts ogles, pateicoties tam, pēc 4 dienām biju vesels. Tālāk mūs nosūta uz *Uhtas 6. nometni* - būvēt dzelzceļu (otras sliedes) uz Vorkutu. Būvējam ceļu pārvadus, depo, mājas, cietumus, klubus, cehus, fabrikas, no platformām 50 grādu salā lādējam granti, u.c. par pliekanu zupu un maizi (plastilīna gabals, ne maize).

Nekad neaizmirsīšu skatu, kā čekistu bērni blakus dzelzceļam (ko mēs būvējām) spēlējās smiltīs ar cilvēku kauliem un galvaskausiem. Vienreiz strādāju otru maiņu kopā ar leģionāru Gunāru Aunu. Čekisti meklē mani un piešuj bēgšanas mēģinājumu un nosūta uz soda nometni *Saračaju* (274/2), kuru *zeki* un paši čekisti sauc par nāves ieleju. Tur notiek Dieva zīmes, cilvēki paši sev cērt nost pirkstus, liek kājas zem vagonetēm, kad tās ripo, piekrautas kaļķakmeņiem. Nometnē čekisti ir uz vienu roku ar zagļiem un laupītājiem (*suņiem* jeb *suki*). Vienā naktī tie iebrūk barakā un noslepkavo 17 cilvēkus. Redzot, ka labi nebūs, mēs, politiski apcietinātie, pieprasām, lai mūs atdala no zagļiem un ierāda citu vietu. Piesakām bada

[22] Stolīpina vagons - parastais pasažieru kupeju vagons, tikai logos un durvīs restes un pie katras kupejas un vagonu galos pa čekistam.

streiku. Izturam 9 diennaktis. Nometnē ierodas uzraudzība Pēc tam mūs nosūta uz *Uhtas* nometni. Tur iepazīstos ar juristu (ukraini). Viņam izstāstu savu apsūdzības lietu. Viņš man uzraksta iesniegumu PSRS Augstākajai Tiesai. Es to pārrakstu un papildinu, lai man piespriež ASM - nošaušanu, jo apstākļi ir neciešami. Pēc pusgada mani atbrīvo un nosūta atpakaļ uz bijušo darba vietu.

Atceros gadījumu, kad apcietinātie, pārnākot no darba, pie zonas vārtiem gaida kratīšanu (*šmonu*), tad vienam no sargiem kaut kas nepatīk, un viņš rīda uz cietumniekiem suni. Suns ielec man krūtīs, man laimējas viņu pārsteigt, es saķeru viņu aiz kakla un žņaudzu no visa spēka, kamēr suns paliek ļengans, tad viņu paceļu un triecu pret zemi. Sargs ar automātu skraida apkārt un sauc: *Собаку испортили!* (*Suni samaitāja!*). Kamēr es ar suni cīnos, tikmēr cietumnieki mani ielenc, un sargs netiek man klāt. Pēc tam suns atjēdzas un, nolaidis asti, dodas prom.

Vienreiz konvoja priekšnieks, dzenot mūs uz nometni pa izdangātu, ūdeņainu ceļu, liek vairākkārt gulties ledainā ūdenī. Kad nonākam līdz zonai, esam sasaluši čokurā. Otrā dienā atsakāmies iet darbā. Ierodas nometnes priekšnieks un pēc mūsu sūdzības konvoju nomaina.

Pēdējā laikā mūs gatavojas pārsūtīt uz slepenajām būvēm tālāk ziemeļos (ar numuriem: 500, 501, 502, 503 un 504). Tikai vēlāk par tām uzzinu, ka tur būvē pazemes šahtas (atomraķetēm). Pateicos Dievam, ka man laimējās tur nenokļūt, tāpat arī uz citām līdzīgām vietām.

Pēc atbrīvošanas pārbraucu Latvijā, bet te nekas labs negaida, jo skaitos neuzticams un darbā iekārtoties ir ļoti grūti. Pateicoties komunistiskajam režīmam, esmu pazaudējis veselību un savus labākos mūža gadus."

Brūvers Broņislavs[23] (1913-1953). Dzīvo Rudzātu pag. Brūveru c. Latvietis, zemnieks (kalējs). Ģimenē māte Anna (1878-1958, apb. Eleonorviles k.), brāļi Pēteris (1907-1988, apb. Rudzātu k.) un Jānis (1919-1992, apb. Eleonorviles k.). NP. Arestēts 4.09.1945. Rudzātos caur tulku (O.Zeiliņš) pratina čekists A.Grigorjevs, pēc tam nosūta uz Daugavpils cietumu. Tur čekists Jarošenko aresta lēmumā norāda (24.10.1945), ka "Brūvers ir bruņotas bandas atbalstītājs, savā saimniecībā slēpj (09.1945) brāli Jāni Brūveru, brāļus Jāni un Kazimiru Gilučus u.c.". Viņu pratina čekisti (Goldbergs, Paršins u.c.). Pratināšanā Brūvers liecina: "Apkārtnē lielākā daļa vīriešu izvairās no iesaukuma SA (J.Anspoks, P.Anspoks, A.Brūvers, D.Brūvers, , S.Brūvers A.Erts-Gudļevskis, F.Erts-Gudļevskis, J.Gilučs, K.Gilučs, P.Gilučs, F.Griboniks, J.Indāns, K.Ivbulis, P.Ivbulis, P.Memļuks, brāļi Alf. un A. Rusiņi u.c). Viņi slēpjas mājās, pie radiem u.c. Pārtiku un informāciju saņem no piederīgiem, radiem un paziņām Daudzi ir bruņoti ar dažādiem rokas ieročiem (pistolēm, šautenēm, automātiem, ložmetējiem un granātām). Notiek biežas apšaudes ar IZN. Mans brālis Jānis slēpjas mājās, nekādās grupās neiesaistās, arī es pats nekur nepiedalos". Brūveru notiesā (21.02.1946) uz 8+3 un nosūta uz Krievijas Magadanas apg. *Urganas* LDN.

Brūvers Jānis[24] (1919-1992, apb. Eleonorviles k.). Dzīvo Rudzātu pag. Brūveru c. Latvietis, zemnieks. Aizturēts 28.09.1945, "ķemmējot" mežu. Pratināšanā (30.09.1945) čekistam Petrovam Brūvers liecina: "VA tiku iesaukts 1943, tai atkāpjoties, dezertēju. Ienākot SA, tieku iesaukts armijā un ceļā uz fronti Līvānu pag. Veceļu c. rekrūšu vienības pavadoņi piedzeras. To izmantojot, mēs, 9 vīri (Bojārs Antons (no Soltupes), Brūvers Jānis (no Brūveriem), Kļavinskis Jāzeps (no Soltupes), Pastars Juris (no Vecajiem Šauriem), Pastars Pēteris (no *Nātriešiem*), Rudzāts Pēteris (no *Akmentiņiem*), Stipris Jānis (no *Bērzgales*), diviem uzvārdus neatceros), dezertējam. Pētera Pastara vadībā nonākam līdz Lācupiem, tur izklīstam pa savām mājām un slēpjamies". Brūveru notiesā (21.02.1946) uz 5+3. No ieslodzījuma atbrīvots 1950.

Brūvers Pēteris[25] (1915-1948). Dzīvo Rudzātu pag. Brūveru c. *Ābelēs*. Latvietis, zemnieks, NP. Izvairās no iesaukšanas SA. Arestēts 19.11.1946 (piedalās čekisti K.Bernāns, J.Petroņecs, MI L.Klementijs, T.Paukovs, A.Solovjovs). Pratina čekisti (Kozlovs caur tulku Anastasiju Ivanovu (Preiļos), Andrējevs, Čumakovs, Knipsts, Prohorovs u.c. (Daugavpilī un Rīgā)).

Čekists A.Novikovs (Daugavpils) izziņā raksta (1947): "Brūvers Pēteris sastāv Kazimira Giluča grupējumā (bandā), kurš, izvairoties no iesaukuma SA, to noorganizē 03.1945. Tās sastāvā darbojas K.Gilučs, J.Gilučs, D.Brūvers, P.Brūvers, Br.Kozulis, J.Sotnieks, J.Upenieks, P.Upenieks un Br.Znotiņš. No šīs grupas nošauti J.Upenieks un P.Upenieks, notiesāts J.Sotnieks. Šīs grupas galvenais darbības

[23] LVA, Kr.lieta nr. 16546.
[24] LVA, Kr.lieta nr. 16546.
[25] LVA, Kr.lieta nr. 1098.

uzdevums - panākt iepriekšējās varas atjaunošanu Latvijā, ar ieročiem cīnīties pret pastāvošo iekārtu, graut pagastos valsts iestādes, traucēt to darbību, organizēt uzbrukumus milicijas un iestāžu darbiniekiem, komunistiem un PA, tos iznīcinot. Grupa slēpjas un rīko pārdrošus, negaidītus uzbrukumus". Lietā lasāms raksturojums (17.10.1947) par finansu aģentu S.Saldatjonoku: "Viņš ir labs darbinieks, vienmēr savāc lielas naudas summas un tikai tad nodod bankā. Parasti atsakās no apsardzes". Te jāpiezīmē tas, ka tautā runā tā - aģents Saldatjonoks naudu sadala ar Giluču, jo viņi ir viena ciema iedzīvotāji, bērnību un jaunību pavadījuši kopā. Cik tas patiesi, Dievs vien to zina. Brūveru notiesā (30.06.1947) uz 15+5 un nosūta uz Krievijas *Sevkuzbaz* LDN, kur viņš iet bojā (20.01.1948).

Budencovs Jānis[26] (1927-1983, apb. Skrīveru k.). Dzīvo Rudzātu pag. *Vecajos Šauros*. Krievs, zemnieks. Viņa arestē un mājas izkrata (9.01.1948, piedalās čekisti A.Grigorjevs, J.Larčenko, MI V.Skoropuns, I.Stoļerovs u.c.). Pratina čekisti (A.Grigorjevs, Kotovs, J.Larčenko, G.Uļčenko u.c.). Budencovs liecina: "Vācu okupācijas gados (05.1941-05.1945) tieku nosūtīts darbā uz Vāciju un strādāju kokrūpniecībā (Raitenbokā). Pēc kara atgriežos mājās un mācos proftehniskajā skolā Rīgā. Mājās iepazīstos ar māsas Aleksandras vīru Oskaru Dārziņu, kurš izvairās no iesaukšanas SA un slēpjas mājas pagrabā zem grīdas. Par viņa slēpšanos māte paziņo milicijai, ka znots slēpjas. Milicija Dārziņu apcietina un nosūta uz SASR, kur viņš krīt (apb. Šauļos). Pēc kāda laika māsa iepazīstas ar NP Jāni Giluču, kurš ik pa laikam māsu apciemo. Līdz ar to arī es ar viņu iepazīstos. Pēdējā ciemošanās reizē (7.01.1948) vakarpusē mājās ierodas J.Gilučs un Juris Rusiņš. Mājās iedzeram alu (jo mums ir Ziemassvētki). Otrā rītā nolemjam braukt uz Vidu c. pie mana mātes brāļa M.Paukova (jo es zinu, ka viņam ir izbrūvēts alus). Tur no kaimiņu mājām sapulcējušies viesi. Ierodoties tur, es iepazīstinu onkuli un viņa viesus ar saviem ciemiņiem (ar vienu - kā ar manas skolas direktoru, bet ar otru - kā ar mācību meistaru). Mūs sēdina pie galda un cienā ar svētku mielastu un alu. Pēc brīža istabā ienāk Pēteris Utāns (c/p pr-ja vietas izpildītājs). Viņš maniem ciemiņiem pieprasa uzrādīt dokumentus. Gilučs uzrāda kaut kādu papīru, bet Rusiņš dokumenta vietā no krūšu kabatas izrauj pistoli un Utānu nāvīgi ievaino (viņš ceļā uz slimnīcu nomirst), kā arī sašauj kinomehāniķi, MI Jāni Klaužu. Pēc tam mēs aizbraucam uz manām tēva mājām, un Gilučs ar Rusiņu dodas savās gaitās". Budencovu notiesā (25.05.1948) uz 10+5 un nosūta uz Krievijas LDN.

Dārziņa Aleksandra[27] (dz. Budencova, 1922-1965, apb. Bauskas raj. Iecavas k.). Dzīvo Rudzātu pag. *Vecajos Šauros*. Krieviete. Jaunsardze (1939-1940). Precējusies, vīrs Oskars Dārziņš (1916-16.03.1945), māte Anna Budencova (dz. Paukova, 1897-1950, apb. Lāčupes k. Rīgā), meitas Ināra Laksa (1942, dzīvo Rīgā) un Ārija Zīle (1944, dzīvo Rīgā). Pēc vīra nāves Aleksandra iepazīstas ar NP J.Giluču un viņu atbalsta. Viņu arestē (9.01.1948), notiesā (25.05.1948) uz 10+5 un nosūta uz Krievijas Noriļskas, pēc tam - uz Karagandas LDN. Latvijā atgriežas 1965, gan fiziski, gan garīgi sagrauta. Pēdējās mūža dienas pavada Iecavas psihiatriskajā slimnīcā. Meita Ināra Laksa stāsta, ka māte, atgriežoties no ieslodzījuma, viņai stāstījusi par drausmīgajiem pārdzīvojumiem Daugavpils cietumā, kur pratinot noplēsti mati, viņa sista un citādi stipri spīdzināta[28].

E.Dārziņš (1961)

Dārziņš Ernests[29] (1909-1984, apb. Krievijas Ivanovas apg. Šujas raj. Mihailovas k.). Dz. Rudzātu pag. Eleonorvilē. Latvietis. Līdz 1936 dzīvo Rudzātu pag. *Vēsmiņās*, strādā sava tēva saimniecībā, pēc tam dzīvo Līvānos, Dubnas ielā 14. Aizsargs Rudzātu nodaļā (1932-1936). Vācu okupācijas laikā strādā policijā. Precējies (bez vecāku svētības), sieva Anna (dz. Zalāne, 1923), meita Eiženija (M 3 gadu vecumā, apb. Līvānu p. k.), dēli Alfrēds (1935-1984, apb. Līvānu p. k.), Artūrs (1937-1995, apb. Rudzātu k.), Zigfrīds (1939-19??, iesaukts SA, pazudis Urālu apg.) un Rūdolfs (dzīvo Jēkabpilī kopā ar māti). Dārziņš, dzīvojot nelegāli, draudzējas ar Veroniku Mucenieci (dz. Skrebele, 1918, PS *Celms*). Izvairoties no dienesta SA, Dārziņš līdz legalizācijai slēpjas (09.1944-15.08.1948) un aktīvi darbojas NP kustībā. Arestēts 9.03.1949 (arestā un māju kratīšanā piedalās čekisti Permikovs, Rakelevs, V.Saveļjevs, V.Skoropuns u.c.). Pratina čekisti (A.Jurkēvičs, Muiženieks, A.Novikovs, Šulmans u.c.). Dārziņš

[26] LVA, Kr.lieta nr. 1613.
[27] LVA, Kr.lieta nr. 1613.
[28] Ināras Laksas vēstules (1998) fragments.
[29] LVA, Kr.lieta nr. 40674.

liecina: "Vācu laikā darbojos Līvānu policijā (1941-1944), apsargāju gūstekņus, pavadot tos uz darbu un atpakaļ uz nometni. Piedalos SP ķeršanā (1943). Ienākot SA (09.1944), tieku mobilizēts armijā, ceļā uz fronti dezertēju. Slēpjos 3 mēnešus kopā ar brāļiem Onufriju un Pēteri Cakuliem. Mūsu grupai 1945. gada pavasarī pievienojas Antona Geduša grupa. Skrūzmaņu purva-Steķu sila grupā darbojas vairāk kā 20 vīru. Pēc mēneša mūsu grupa iekļaujas tā saucamajā antipadomijas nacionālistiskajā organizācijā LTS(p)A, kuru vada Vanagu draudzes Romas Katoļu garīdznieks A.Juhņēvičs (vienības prezidija pr-js), Jānis Zelčāns (ģenerālsekretārs), Juris Rudzāts (Līvānu pulka k-ris) un Antons Gedušs (3. bataljona k-ris). Plašā apkārtnē (mežos, purvos u.c.) izvietojušies daudzi NP, to apvienošanai un darbības aktivizēšanai tiek organizētas apspriedes un izvirzīti uzdevumi un pasākumi:

- mobilizēt iedzīvotājus pretestībai pret pad. varu;
- vest pretpadomju propagandu starp iedzīvotājiem;
- iesaistīt inteliģenci pretpadomju propagandā starp iedzīvotājiem;
- fiziski iznīcināt miličus, IZN, komunistus, PA, komjauniešus, nodevējus un ziņu pienesējus;
- gādāt ieročus, bruņojumu uz iznīcināto miliču un IZN rēķina;
- ar iebaidīšanu un draudiem piespiest zemniekus nepildīt uzliktās valsts nodevas un nodokļus;
- visādā veidā traucēt padomju iestāžu un uzņēmumu darbību.

Pēc LTS(p)A vadības (Juhņēviča, Zelčāna u.c.) apcietināšanas visas grupas turpina darboties patstāvīgi (katrā attiecīgajā apvidū). Mūsu grupa (Aloizs Bojārs, Ernests Dārziņš, Antons Gedušs, Onufrijs un Pēteris Cakuli, Alberts Počkāns, Broņislavs Rusiņš, Aloizs Skrūzmanis) darbojas līdz legalizācijai." Atbildot uz jautājumu nosaukt "bandītus"(NP) un viņu bruņojumu, Dārziņš liecina:

- "Bojārs Aloizs (1915) no Līvānu pag.; bruņots ar šauteni; PS *Džims*;
- Gedušs Antons (1???-194?) no Līvānu pag. Tilta-Gedušu c., aizsargs, ilgstoši dien robežsargos, vācu laikā strādā policijā, organizē 3. bataljonu (1944. gada rudenī), pēc LTS(p)A centra aresta ir galvenais grupas iedvesmotājs; bruņots ar pistoli un šauteni; PS *Kolpaks*;
- Cakuls Onufrijs (1908-1949) no Rudzātu pag. Steķu c. *Pakalniņiem*, aizsargs; bruņots ar automātu; PS *Ābols*;
- Cakuls Pēteris (1913-1949) no Rudzātu pag. Steķu c. *Pakalniņiem*; bruņots ar pistoli, šauteni un binokli; PS *Bērziņš*;
- Počkenieks Alberts (1912) no Vīpes pag., aizsargs, vācu laikā - policists; bruņots ar automātu; PS *Doktors*;
- Rusiņš Broņislavs (1914-1950) no Rudzātu pag. Rusiņu c., dezertējis no VA; bruņojies ar automātu; PS *Lozda*;
- Muceniece Veronika (1918) no Līvānu pag. Skrebeļu c., grupā 1944-1947; PS *Celms*; pēc tam legalizējas; D 1949.

NP mežā (no kr.): Broņislavs Rusiņš (?), brāļi Pēteris un Onufrijs Cakuli (ap 1946-1947)

Mūsu grupai ir vairākas apmetnes (slēptuves) dažādās vietās, grupa darbojas, sadaloties atsevišķās sīkākās grupiņās, to darbība ir patstāvīga:

- *Dzalbu*-Skrebeļu purva apkārtnē darbojas Dārziņš, Gedušs un Skrūzmanis;
- Rubeņkalna-Vilkdobes apkārtnē darbojas Rusiņš, Počkāns un J.Gilučs;
- Vārpsalas-Steķu sila apkārtnē darbojas A.Bojārs un brāļi Cakuli."

Dārziņš liecina, ka NP (pārsvarā) aktīvi atbalsta apkārtējie iedzīvotāji - sniedz izsmeļošu informāciju par PA darbību, IZN un NKVD karavīru pārvietošanos; par ziņotājiem; apgādā ar pārtiku; sniedz medicīnisku u.c. veida palīdzību. T.sk.:

- Ancāne Emīlija no Līvānu pag. Mežancāniem;
- Ancāns Aloizs no Līvānu pag. Mežancāniem;
- Ancāns Antons no Līvānu pag. Gercāniem;
- Ancāns Pēteris no Līvānu pag. Mežancāniem;
- Bordovskis Juris no Līvānu pag. Mežancāniem;
- Budencovs Georgs (1893-1949) no Rudzātu pag. *Punduriem*; ārstē ievainotos NP un apgādā ar pārsienamajiem materiāliem;
- Cakule Marta no Rudzātu pag. Steķu c. *Pakalniņiem*; NP grupā sastāv 1945-1946 (līdz legalizācijai), pēc tam turpina uzturēt sakarus (vienmēr sniedz informāciju par IZN kustību);
- Eņģelis Andrejs no Līvānu pag. Eņģeļiem;
- Eņģelis Ignats no Līvānu pag. Eņģeļiem;
- Gedušs Antons no Līvānu pag. Tilta-Gedušu c.;
- Geiškins Pēteris no Līvānu pag. Švirkstiem;
- Lazdāne Antoņina no Līvānu pag. Skrūzmaņu c. *Liepiniekiem*;
- Muceniece Veronika no Līvānu pag.;
- Skrūzmanis Jānis Aleksandra d. no Līvānu pag. Skrūzmaņu c. *Liepiniekiem*;
- Skrūzmanis Jānis no Līvānu pag. Skrūzmaņu c.; viņa mājā dzīvo Dārziņa dēls Alfrēds, un Dārziņš kopā ar A.Gedušu šīs mājas bieži apmeklē (1947-1948);
- Spitāns Alberts no Līvānu pag. Degļusalas;
- Švirksts Donāts no Līvānu pag. Švirkstiem;
- Veigurs Andrejs no Līvānu pag. Mālniekiem;
- Zvirbulis Jāzeps no Rudzātu pag. Bikaunieku c.;
- u.c.

Daugavpils apr. VDK nodaļas pr-ka v-ks majors A.Jurkēvičs norāda, ka "vēl pie [bandītu] atbalstītājiem [bez iepriekš minētajiem] no Rudzātu pag. ir: Alberts Bojārs un Augusts Drivenieks, un no Līvānu pag.: Natālija Ancāne, Donāts Ancāns, Ignats Ancāns, Leons Ancāns, Antons Lazdāns, Antons Mālnieks, Ignats Skrūzmanis, Roberts Skrūzmanis, Ignats Soltums, Pēteris Soltums, Otto Spitāns, Jānis Stikāns, Broņislava Švirkste, Albīns Švirksts, Ignats Trokša un Staņislavs Vingris".

Dārziņu Daugavpilī "par dzimtenes nodevību, par piedalīšanos antipadomijas nacionālistiski teroristiskās bandas darbībā un par sastāvēšanu fašistiskajā [aizsargu] organizācijā" notiesā (19.11.1949) uz 25 gadiem LDN un nosūta uz Krievijas *Vorkutas* LDN.

PSRS AP amnestijas protokolā (7.07.1956, nr. 69) lasāms, ka Dārziņš atrodas LDN (7 gadi, 4 mēneši) un viņam ieskaitītas 583 dienas. Par viņu teikts, ka labi pilda ražošanas uzdevumus, par labu darbu saņēmis vairākas pateicības. Līdz ar to sodu viņam samazina uz pusi (12 gadi, 6 mēneši). No ieslodzījuma viņš tiek atbrīvots 17.02.1958. Latvijā Dārziņš neatgriežas, bet turpina strādāt Vorkutā, apprecas ar tiesātu un atbrīvotu krievieti no Ivānovas apg. Šujas raj. Toropihas sādžas. Pēc darba Vorkutā pārceļas uz dzīvi sievas dzimtenē. Tur labprātīgi dzīvot aizbrauc arī māte Eda Dārziņa (1883-1966, apb. Toropihas sādžas Mihailovkas k.), ko vēlāk rūgti nožēlo (tā stāsta Oskara Dārziņa meita Ināra Laksa). Dārziņš vairākkārt apmeklē Latviju, bet ar saviem dēliem neatrod kontaktu, un viņa mūža vakars pienāk Krievijā, kur arī viņš tiek apbedīts (17.02.1984) blakus mātei.

Čaunāns Jānis[30] (1923-1944). Dz. Rēzeknes apr. Gaļānu pag. Zvergždas *Varažās*. Latvietis, neprecējies. Vācu okupācijas laikā dien VA latviešu leģionā, atkāpjoties dezertē. Pēc SA ienākšanas izvairās no iesaukšanas armijā un slēpjas pie sava brālēna Antona Zalāna Rudzātu pag. Pelšu c. *Bērzsalā*. Brokastojot (28.10.1944) viņu pārsteidz IZN (RPT/36 MSP) vienība (leitnants Stepānovs, seržanti J.Larčenko, Židkovs un sarkanarmietis Pučkins) un Rudzātu pag. MI (V.Černobrovs, J.Paulovičs, P.Solovjovs u.c.). Čaunānu aiztur un nežēlīgi sit. Viņš bēg no sitējiem, izlec caur logu un skrien pa dārzu uz mežu. Skrienot viņu ievaino plecā un kājās, tad to arestē, pievāc viņa automātu un 3 rokas granātas, un ved uz Rudzātu centru, kur čekisti viņu spīdzina un pratina. Pēc tam nosūta uz Daugavpils cietumu. Nesniedzot medicīnisko palīdzību, turpinās

[30] LVA, Kr.lieta nr. 13958.

pratināšana līdz bezsamaņai. Tikai pēc 10 dienām (7.11.1944) plkst. 21^{00} viņš tiek ievietots cietuma slimnīcā, kur pēc 7 stundām, nenācis pie samaņas, nomirst no asiņu zuduma. Par Čaunāna likteni vēl šobaltdien nezina piederīgie un radinieki. Iepriekšējos gados uz piederīgo meklējumiem atbilde ir viena: "*Был, выбыл, у нас нету*" (*Bija, izbija, pie mums [viņa] nav*).

Ā.Klaužs (1935)

Eriņš Salimons[31] (1886-1954, apb. Vidu k.). Dzīvo Rudzātu pag. Pelšu c. *Salās*. Latvietis, zemnieks, ģimenei pieder 10,92 ha zemes. Precējies, sieva Tekla (dz. Buceniece, 1898-1985, apb. Vidu k.), dēli Antons (1922-1998, apb. Skultes k.; iesaukts (1943) VA latviešu leģionā, izgājis F Krievijā, atgriežoties Latvijā, dzīvo un strādā Rīgas raj.) un Jānis (1938-1969, M traģiski, apb. Rudzātu k.), meitas Genovefa Daskeviča (1924, dzīvo Rudzātu pag. Pelšu c. *Medniekos*), Leonora Īriste (1926) un Veronika Sokolovska (1929, dzīvo Rīgā). Par NP atbalstīšanu arestēti (6.08.1945) tēvs Salimons un meitas Genovefa, Leonora un Veronika, kā arī **Klaužs Ādams** (1896-1947, apb. Vidu k.). Nākamā dienā (7.08.1945) tiek arestēts **Zalāns Donāts** (1893-1970, apb. Vidu k.), bet pēc 6 dienām (6.08.1945) - **Klauža Anna** (1927).

Arestā piedalās čekists A.Grigorjevs un MI (Antons Jurovs, Jānis Pintāns, Pāvels Volkovs, O.Zeiliņš). Aresta lēmumu sagatavo (11.08.1945 - tikai pēc 5 dienām) Rudzātu milicijas iecirkņa prks Koskēvičs. Vispirms pratina Rudzātos, tad ved uz Daugavpils cietumu, kur viņus caur tulku (Šķēle) pratina K.Reinholds, Čumakovs, Širins, Vesnins u.c.. Spīdzināšana un pratināšana turpinās gada garumā.

Arestētie liecina:

Eriņa Eleonora: "Sakarus ar NP uztur Broņislava Zalāne";

Eriņa Veronika (7.08.1945): "Ar mežabrāļiem pirmo reizi satiekos 15.06.1945, pēc tam satiekos vēl 5 reizes un sniedzu viņiem viņus interesējošu informāciju, jo uzturu sakarus ar Baibu Klaužu, kura strādā Rudzātu pag. kancelejā, pēc B.Klaužas aizbraukšanas uz kursiem, kancelejā viņas vietā līdz arestam strādāju es";

Eriņš Salimons: "Manas mājas apmeklē (05.1945) mežabrāļi: Broņislavs Cakuls, Jāzeps Indāns, Eliass Ližbovskis, Pēteris Pastars, Antons Pintāns, Jānis Pūdnieks, Broņislava Zalāne, Vladislavs Zalāns u.c. Vēl varu piebilst, ka sakarus ar viņiem uztur arī Genovefa un Monika Grandānes, Donāts Zalāns";

Klauža Anna: "Pirmo reizi mūsu mājās mežabrāļi (Jānis Babris, Eliass Zalāns, Pēteris Zalāns) ienāk 1945. gada maija sākumā";

Klaužs Ādams: "Manās mājās mežabrāļi ierodas 05.1945, tie ir Alfons Puida (1927), Oskars Riekstiņš (1914-1992, apb. Jēkabpils p. k.) un Jānis Zalāns (1912-1949)";

Zalāns Donāts: "Manas mājas apmeklē (10.1944) NP (Jānis Šaraks, Pēteris Zalāns, Vladislavs Zalāns un vēl 6 vīri, kurus nepazinu). Sieva vienreiz viņiem cepa maizi".

Čekisti, izskatot viņu lietu (15.10.1946), konstatē, ka aizdomās turētie uztur sakarus ar NP, sniedzot tiem informāciju par milicijas un IZN kustību, kuri cīnās ar Rudzātu pag. bandītiem (NP), un, ņemot vērā, ka "bandas dalībniece Baiba Klauža un citi pieteikušies milicijā, NP atbalstītāja Br.Zalāne nošauta, Jāzeps Indāns notiesāts, nolemj, ka iepriekš minētās personas no apcietinājuma atbrīvojamas".

Graudiņš Andzelms[32]. Dz. 1928 Barkavas pag. *Silagalos*. Dzīvo Rudzātu pag. Rudzātu c. *Lejiņās*. Latvietis, neprecējies. Arestēts (10.04.1947) Rīgā. Pratina caur tulku (Andrējevs) čekists Turčins u.c. Pratināšanā Graudiņš liecina: "Preiļu v-sk. mācos līdz 10.1944, tad iesaistos Rudzātu pag. NP grupā (Graudiņš Andzelms, Indāns Jāzeps, Pastars Pēteris, Zalāns Eliass, Zalāns Pēteris). Dabūju veidlapas un izgatavoju viltotus dokumentus uz *Liepiņa Jāņa* vārda, iestājos dzelzceļnieku skolā Rīgā. Skolu pametu, aizbraucu uz Barkavas pag. pie krustmātes (Helēna Madžule), kur nodzīvoju līdz 10.1946, pēc tam pārceļos uz Aizpuriešiem pie Veronikas Ozoliņas. Tur 3.01.1947 mani aiztur milicija, bet man laimējas izbēgt, un es, vienās zeķēs noskrienot 15 km līdz tēva mājām (*Lejiņas*), apsaldēju kājas. Pēc atveseļošanās braucu uz Rīgu un līdz arestam dzīvoju ar svešu uzvārdu". Par Graudiņa darbošanos NP grupā liecina Juris Groza, Jāzeps Indāns, Ližbovskis Dominiks, Anna Kozule, Staņislavs Zalāns

[31] LVA, Kr.lieta nr. 17609.
[32] LVA, Kr.lieta nr. 9528.

u.c. Graudiņu "par dzimtenes nodevību, pretvalstisku darbību un dzīvošanu ar viltotiem dokumentiem" notiesā (1947) uz 15+5 un nosūta uz Krievijas *Vorkutas* LDN. Pēc atbrīvošanas atgriežas Latvijā un dzīvo Rīgā.

Graudiņš Pēteris[33] (1907-19??). Dz. Rudzātu pag. Lāčupē. Dzīvo Preiļu pag. Riebeņu c. *Veronikovā*. Latvietis, precējies. Arestēts 17.09.1950 Silajāņu pagastā. Viņu "par bandītu atbalstīšanu" notiesā (17.03.1951) uz 10+5 un nosūta uz Krievijas Komi APSR *P/L"Z"175/59* LDN.

Viņa dēls Nikodēms Graudiņš (1930) Rīgas autoostā izseko NP Jāni Brišku un uzrāda to čekistiem.

Griboniks Jānis[34]. Dz. 1911 Preiļu pag. Griboniku c. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Petronella (dz. Brūvere), dēls Jānis. Arestēts 28.10.1945, "ķemmējot" mežu. Caur tulku (Dzjuba) pratina čekisti (Butkēvičs, J.Larčenko, Petrovs u.c.). Pratināšanā Griboniks liecina: "Uz iesaukšanas iecirkni SA (09.1944) neierados, jo biju slims, vēlāk slēpjos savās mājās. Tur 22.09.1945 ierodas mežabrāļi (Jānis Vaicuts, Nikodēms Pundurs, Antons Prikulis un viens nezināms). Viņi iesaista mani Ādama Erta-Gudļevska vadītajā NP grupā (tajā ietilpst Ādams, Aloizs un Francis Erti-Gudļevski, Kazimirs un Pēteris Ivbuļi). Mani aizved uz mežu, kur liek man būvēt būdu un gatavot ēdienu (būt par pavāru). Mājās slēpjas sievasbrālis Brūvers Jānis". Griboniku notiesā (21.02.1946) uz 10+5 ar mantas konfiskāciju un nosūta uz Krievijas Krasnojarskas novada LDN. No ieslodzījuma atbrīvots 23.07.1957.

Griga Anna[35]. Dz. 1918, dzīvo Varakļānu pag. Kassaliešu c. Aktīvi atbalsta NP (apgādā ar pārtiku, piegādā informāciju un dod naktsmājas). Viņu izseko un arestē 11.04.1951. Pratina čekisti (Čapīgins, Kosolāpovs u.c.). Pratināšanā viņa liecina: "Iesaistos NP darbībā un no 07.1945 apgādāju ar pārtiku Pēteri Zalānu, Staņislavu Zalānu u.c. Mūsu mājas (1945-1948) pastāvīgi apmeklē NP - rudzātnieki Broņislavs un Izidors Cakuli (no Lācupiem), Jānis Indāns (no Kurčiniem), Pēteris Pastars (no Lācupiem), Antons Pintāns (no Pintāniem), Pēteris Pūdnieks (no Zalāniem), Aleksandrs Zalāns (no Soltupes), Pēteris Zalāns (no Gardriviešiem), Vladislavs Zalāns (no Gardriviešiem) un Pēteris Pintāns Donāta d. (sakarnieks, no Atašienes pag.), Aleksandrs Zalāns (sakarnieks, no Zalāniem), u.c. NP atbalsta Anna Vaivode (no Pelēčāres, strādā Rudzātu pag. izpildk.)". Grigu Annu notiesā (11.04.1952) uz 10+5 un nosūta uz Krievijas Komi APSR LDN. No ieslodzījuma atbrīvota 14.05.1955. Dzīvo Jēkabpilī.

Grigs Andrejs[36] (1882-19??). Dzīvo Stirnienes pag. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Marija, meitas Veneranda un Anna (1918; T), māsa Matilde Vaivode (1895-1958, dzīvo Rudzātu pag. Pelēčārē). Arestēts 11.10.1951. Caur tulku (Jānis Stepānovs) pratina čekisti (Kosolāpovs, Farbtuks u.c.). Grigu "par dzimtenes nodevību un NP atbalstīšanu" notiesā (11.04.1952) uz 25+5 un nosūta uz Krievijas LDN. No ieslodzījuma atbrīvots 9.05.1955.

Br.Cakuls (1941) un P.Pūdnieks (1986)

Indāns Jāzeps[37] (1927-1975, apb. Rudzātu k.). Dz. Rudzātu Lācupu c. *Lāčupēs*. Latvietis, neprecējies. NP. Sadursmē ar IZN vienību smagi ievainots un arestēts Pelšu c. (3.08.1945). Apšaudē smagi ievaino arī NPA Br.Zalāni, kuru IZN sit ar šautenēm un ar durkļiem nodur. Indānu pieliek pie sienas un iebiedēšanas nolūkā Volkovs Pāvels ar ieroci raida vairākus šāvienus pāri viņa galvai. Indānu sasit un ved uz Rudzātiem, kur pratina čekisti (A.Grigorjevs, Kaskēvičs, Matjūšins). Viņu aizved uz Daugavpili, kur turpina pratināt čekisti (Čumakovs, Permīnovs u.c.). Pratināšanā Indāns liecina: "NP grupā darbojos no 06.1945. Grupas galvenā dislokācijas vieta ir Daguma mežs un Pelēčāres purvs. Dislokācijas vietas mainām, pārvietojoties uz Līvānu pag. *Vanagsalu*, Preiļu pag. *Vilkdobēm* un citur. Dzīvojam 2 teltīs un vienā neapdzīvotā mājā. Pārtiku ņemam no mājām un radiniekiem, kā arī reizēm atsavinām PA. Mūsu galvenais uzdevums: dzīvot nelegāli, cīnīties pret pad.

[33] LVA, Kr.lieta nr. 29488.
[34] LVA, Kr.lieta nr. 16546.
[35] LVA, Kr.lieta nr. 7001.
[36] LVA, Kr.lieta nr. 7001.
[37] LVA, Kr.lieta nr. 2824.

varu, panākt Latvijas valsts atjaunošanu, iznīcināt komunistus, miličus, IZN un PA, līdzskrējējus, graut pad. iestādes, uzņēmumus u.c. Tuvākie uzdevumi: uzbrukt Rudzātu pag. izpildk., miličiem un IZN, PA. Ir uzņemti sakari ar citām NP grupām apkārtējos pagastos." Indānu "par dzimtenes nodevību un aktīvu pretvalstisku darbību" notiesā (7.10.1946) uz 15+5 un nosūta uz Krievijas LDN.

Irbe-Irbīte Vera[38] (1910-1954). Dz. Daugavpils apr. Krustpils pag. Gostiņos. Latviete, luterticīgā. Teicami beidz VRSI un iegūst pilntiesīga p-sk. skolotāja tiesības (1930). 1937 beidz angļu valodas skolotāju kursus Dubultos. Strādā Daugavpils izglītības nodaļā (1932), Rudzātu p-sk. kā skolotāja (1933-1937). Vēlāk strādā citās Daugavpils apr. skolās. Otrās pad. okupācijas laikā strādā Krustpils pag. skolās un dzīvo *Sniedzēs*. Viņas aresta lēmumu sagatavo (9.02.1946) čekisti (Izotovs, Kiršbaums, Romānovs), kuri arī piedalās pratināšanā. Pirmajā pratināšanā (27.01.1946) čekistam Izotovam Irbe noliedz apvainojumus par sadarbību ar NP (nacionālā karoga došanu un pretvalstisku proklamāciju izplatīšanu). Uz čekista jautājumu: "*Vai Jūs esat nacionāliste?*", viņa atbild: "*Jā, to apstiprinu, par to vien domāju - par iespēju atjaunot Latvijas iekārtu, Latvijas nacionālo valdību, bet es nekādu darbību uz Latvijas valstiskuma atjaunošanu neuzsāku. Tikai tāpēc, ka esmu pārliecināta - ar mūsu spēkiem to nav iespējams izdarīt. Tādēļ esmu samierinājusies ar likumiem un pašreizējo kārtību, kas tagad pastāv, bet piezīmēju, ka pad. patriote es neesmu*". Uz jautājumu: "*Kā Jūs varat mācīt skolēnus pad. un komunistiskās partijas garā?*", viņa atbild: "*Mācīt pad. un komunisma garā - to pilnīgi nevaru. Mans uzskats ir pilnīgi pretējs pašreiz esošā laika garam Latvijā*". Pēc pratināšanas viņu palaiž mājās, bet pēc dažām dienām apcietina (7.02.1946).

V.Irbe-Irbīte (1936)

Irbi "par aktīvu līdzdalību dzimtenes nodevībā un sadarbību (1945) ar NP (Pārupa) grupu (viņa regulāri caur sakarnieci Martu Avotiņu piegādājusi NP produktus, papīru proklamāciju izgatavošanai, informāciju, kā arī rakstījusi pretvalstiskus uzsaukumus un tos nosūtījusi NP)" notiesā (30.07.1946) uz 10+5. Tiesas procesā uzrādītos apvainojumus viņa nenoliedz un apstiprina, ka rakstījusi proklamāciju (*Nost ar pad. varu, nāvi komunistiem!*). Viņu nosūta uz Krievijas LDN, kur no smaga fiziska darba pārslodzes, neciešamiem dzīves apstākļiem, slikta uztura un slimības dēļ viņa nomirst (07.1954).

Tā aiziet bojā viena no tūkstošiem Latvijas patriotu. Rudzātnieki viņu atceras kā talantīgu, sabiedrisku skolotāju Latvijas valsts un Rudzātu pag. uzplaukuma laikā.

Kļavinskis Jāzeps[39] (1906-1961, apb. Ogres p. k.). Dzīvo Rudzātu pag. Soltupē. Latvietis, zemnieka, katoļticīgais. Precējies, sieva Helēna (dz. Brūvere, 1910-1975, apb. Ogres p. k.), meita Antonija Kasale (1938, dzīvo Ogrē). Iesaukts VA latviešu leģionā (1944). Vāciešiem atkāpjoties, dezertē un slēpjas mājās.

(28.06.1952)

Ienākot SA, tiek mobilizēts, ceļā uz fronti dezertē un turpina slēpšanos savās mājās. Uz aizdomu pamata čekisti mājās izdara kratīšanu (22.12.1944, vad-js čekists A.Grigorjevs, piedalās MI V.Paukovs, A.Solovjovs, O.Zeiliņš), zem dzīvojamās mājas grīdas ierīkotajā slēptuvē atrod Jāzepu Kļavinski un to apcietina. Kratīšanā neko aizdomīgu (ieročus u.c.) neatrod. Kļavinski pratina Rudzātos (čekists A.Grigorjevs) un Daugavpilī (čekists Abrohimovs u.c.). Pratināšanā Kļavinskis liecina: "Ienākot SA, mani mobilizē un sūta uz fronti. Ceļā no vienības Līvānu pag. pie Veceļiem dezertēju (5.09.1944) kopā ar mobilizētajiem Rudzātu pag. vīriešiem (F.Erts-Gudļevskis no Alksniešiem, Jāzeps Anspoks no Brūveriem, Leonards Elsts no Kurčankas, Jānis un Pēteris Bogdani, Izidors Pankovskis un Jānis Sovāns no Rudzātiem, Dominiks Ližbovskis, Pēteris Rudzāts un Aleksandrs Zalāns no Soltupes, Antons Bojārs no Vecajiem Šauriem)".

Kļavinski apvaino par sastāvēšanu Rudzātu aizsargu nodaļā (kas neatbilst patiesībai), par to, ka vācu laikā piedalījies PA arestos un apsargāšanā (kas arī neatbilst patiesībai) un par

---

[38] LVA, Kr.lieta nr. 203.
[39] LVA, Kr.lieta nr. 41032.

dezertēšanu no SA. Par Kļavinska darbību nepatiesas liecības sniedz vairāki rudzātnieki (J.Motivāns, V.Paukovs, I.Stoļerovs, O.Zeiliņš). Kļavinskim esot bijusi šautene, bet, ko tas arestējis, to nezinot, - tā liecina Motivāns. Kaut liecinieku liecības ir pretrunīgas, Kļavinski tomēr notiesā (15.05.1945) uz 10+5 un nosūta uz Krievijas *Noriļskas* LDN. No ieslodzījuma atbrīvots 1955. Atgriežoties Latvijā, Rudzātu pag. varas vīri neļauj dzīvot dzimtajās mājās, un ģimene pārceļas uz dzīvi Ogres pilsētā, kur uzbūvē savu māju. Strādājot būvdarbos, Kļavinskis traģiski iet bojā (18.11.1961).

Ližbovskis Ēvalds[40]. Dz. 1942 Varakļānos, kopš 1944 dzīvo Rudzātos. Latvietis. Tēvs Eliass (1910-1988, apb. Liepājā), māte Veronika (1921-2001, apb. Stabulnieku pag. Krištobu k.). Ēvaldu arestē (1963, Rīgā) un KTT "par pretvalstisku propagandu" notiesā uz 4 gadiem un nosūta uz Krievijas Mordovijas LDN. Pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma atgriežas Latvijā, dzīvo Liepājā.

Br.Pastars ar sievu kāzu dienā

Pastars (Pastars-Rubins) Broņislavs (1910-1948?). Dzīvo Rudzātu pag. Staņislavovas c. *Dzirnavniekos*. Latvietis, zemnieks. Tēvs Jānis (1885-1959), māte Helēna (1888-1975). Precējies, sieva Helēna (19??-1992, apb. Eleonorviles k.), meitas Broņislava Muiženiece (1935), Marija Ivanova (1941) un Anna Biseniece (1943), dēls Alberts (1946). Tēvam pieder 15,65 ha zemes. Iesaukts VA latviešu leģionā (1944), no armijas dezertē un slēpjas mājās. Ienākot SA, izvairās no mobilizācijas, turpina slēpšanos. Pēc legalizācijas (rudenī, 1945) iestājas darbā uz dzelzceļa. Par darba kavējumu tiek arestēts (15.07.1946) un notiesāts uz 5 gadiem LDN. Viņa attaisnošanos par darba nokavēšanu (4 stundas), lai aizvestu sievu uz slimnīcu, tiesa neņem vērā.

Otrreiz Pastaru (esot apcietinājumā) notiesā (1947) aizmuguriski uz 25+5. Uz meitas Annas[41] aktīvo interesi par tēva likteni no dažādām LDN saņemti 2 atšķirīgi paziņojumi par tēva miršanas laiku (1955 un 1956). Pad. varas beigu gados viņa neliekas mierā un ierodas Rīgā (*Stūra mājā*) noskaidrot, par ko, kādu iemeslu dēļ tēvs sodīts, un kur viņš atrodas. Tur viņa tiek turēta 25 diennaktis, līdz beidzot tiek pie pr-ka (29. kabinets). Tur viņai paskaidro, ka tēvs notiesāts kā dzimtenes nodevējs, par pretvalstisku darbību, par ko ir liecinājuši vairāki rudzātnieki (P.Rutkovskis, P.Skutelis, A.Vaivods u.c.). Pastars atrodas ieslodzījumā Tālajos Austrumos, - par to pastāsta kāds rudzātnieks, atgriežoties no Tālo Austrumu LDN, - viņš esot sastapis viņas tēvu *Kolimas* zeltraktuvēs, tas esot ļoti slims. Jādomā, ka viņa mūžs tur arī noslēdzies. Diemžēl Rīgas arhīvos viņa lieta nav atrodama.

Anna (Tālajos Austrumos, 1970) un Jānis Petskoji

Petskoja Anna[42] (1912-19??). Dz. Viļuma, dzīvo Rudzātu pag. Eleonorviles c. *Limanos*. Latviete, mājsaimniece. Precējusies, vīrs Jānis Petskojs (1914-25.12.1948, kritis), dēls Pēteris (194-19??0, pēc v-sk. beigšanas aizbrauc pie mātes uz Krievijas Magadanas apg., PBV). A.Petskoja - aktīva NPA - izsaukta (08.1946) uz čekas pārvaldi Daugavpilī. Tur tiek aizturēta un pratināta 3 nedēļas. Atgriežoties mājās, viņa brālim Jānim Viļumam stāsta, ka čekisti viņu solījuši palaist uz mājām, ja viņa solīsies pierunāt savu vīru legalizēties, ko arī viņa apsolījusi. Bet dzīvē ir citādi. Vīrs Jānis Petskojs legalizējas 1945. gada rudenī. Tā kā legalizējušos mežabrāļus ik pa laikam izsauc uz miliciju, kur tos pratina, spīdzina un arestē, tad, neticot čekistu solījumiem, ka viss ir piedots, daudzi vīri atkal dodas nelegālās gaitās. Arī Jānis Petskojs atkal atkārtoti uzsāk (1946) NP gaitas. Viņš tiek izsekots un, esot slimam, nošauts (25.12.1948) meža bunkurā Sutru c. tuvumā (1 km attālumā no c.).

[40] LVA, Kr.lieta nr. 41.
[41] Fakti no Annas Bisenieces (Pastares) vēstules (1999).
[42] LVA, Kr.lieta nr. 10380.

A.Petskoja uzsāk nelegālu dzīvi. Ejot pie NP (16.02.1948), viņu pārsteidz IZN. Anna bēg. Skrienot gar *Slīčevkas* mājām, viņa ierauga iejūgtu zirgu, ielec ragavās un vakara tumsā dodas uz brāļa mājām, tomēr pēc 4 km IZN viņu panāk. Annu smagi piekauj un pa ceļam uz Rudzātiem sasietu ieved pie Annas brāļa Jāņa Viļuma. Uz IZN jautājumu viņam, vai tā ir viņa māsa, Viļums atbild apstiprinoši. Tad IZN pavēl Viļumam jūgt zirgu un vest visus uz Rudzātiem, kur turpinās Annas pratināšana. Pēc tam pavēl Viļumam vest māsu un 2 sargus uz Līvāniem. Līvānos caur tulku (MI A.Cērcins) Annu pratina čekists Mordvins. Vēlāk, naktī dežurējušais milicis P.Ščeglovs liecina, ka "*A.Petskoja latviski izsaka draudus, ka NP viņus nošaus. Lai no tā izvairītos, viņa pierunā miličus, lai tie iet prom no šī darba*". Tālāk Annu ved uz Daugavpili, kur turpinās pratināšana, spīdzināšana un draudi (pratina čekisti Barānovs, Gubins, Plisko u.c.). Pratināšanā Anna liecina: "Ienākot SA, daudzi apkārtnes vīri, izvairoties no mobilizācijas, uzsāk slēpšanos dažādā veidā un dažādās vietās, arī mans vīrs. Līdz ar viņu slēpjas Aloizs Erts-Gudļevskis, Jānis un Pēteris Giluči, Nikodēms Prikulis, Alfons Rusiņš, Jānis Upenieks u.c. Ar pārtiku viņus apgādā piederīgie un radinieki, kas un kad ko ir devis - neatceros. Pēc uzsaukuma mans vīrs un citi legalizējas, bet, tā kā viņus vairākkārt sauc uz milicijas iecirkni, kur tos pratina, pielietojot dažādas fiziskās iespaidošanas metodes un vienu otru pēc tam arestē, tad daudzi uzsāk slēpšanos atkārtoti, arī mans vīrs. Pēc izsaukšanas uz Daugavpili arī es, baidoties no apcietinājuma, slēpjos mežā pie NP, gatavoju viņiem ēdienu, mazgāju un lāpu veļu".

Čekists Gubins raksta (21.04.1948): "Izmeklēšanā noskaidrots, ka Petskoja aktīvi darbojas bruņotu "bandītu" grupā. Pretojoties IZN, nošauti (10.02.1948) A.Erts-Gudļevskis, N.Prikulis un A.Rusiņš. Viņu līķi nofotografēti (skat. foto 627. lpp.)". Nākošajā A.Petskojas apvainojuma lēmumā Gubins raksta (23.04.1948): "Izmeklēšanas gaitā pratinot A.Petskoju un lieciniekus (Jāzeps Anspoks, Jānis Budencovs, Eduards Elsts, Jāzeps Erts, Jāzeps Erts-Gudļevskis, Ludvigs Krištobāns, Juris Pastars, Aloizs Trūps, Jāzeps Vaivods, Jānis Viļums, Filips Žurovs, Grigorijs Uļčenko (IZN vada k-ris, kurš arestējis A.Petskoju), Pēteris Ščeglovs u.c.), noskaidrots, ka apsūdzētā sadarbojusies ar bandītiem (Kārlis Lazdiņš (Dignājas pag.), Jānis Purviņš (Nīcgales pag.), Donāts Peisinieks un Svencis (Līvānu pag.). Jānis un Pēteris Giluči, Jānis Upenieks (Preiļu pag.), Eduards un Jānis Elsti, Jāzeps un Staņislavs Erti, Jāzeps Erts-Gudļevskis, Ludvigs Krištobāns, Juris Pastars, Jānis Petskojs, Aloizs Trūps (Rudzātu pag.)) un to atbalstītājiem".

A.Petskoju slēgtā tiesas sēdē (14.06.1948, tiesas sastāvs: pr-js Baškātovs, locekļi Peļimskijs un Paņko, sekr. Čerkāsovs) bez apsūdzētāja un aizstāvja notiesā uz 25+5. Anna tiek apsūdzēta par to, ka "1944. gada beigās viņas vīrs izvairās no dienesta SA, pāriet nelegālajā stāvoklī un darbojas antipadomijas teroristiskajā grupējumā. Tiesājamā A.Petskoja no 1944. gada rudeņa līdz 1946. gada rudenim uztur sakarus ar grupējumu, izvieto tā locekļus savās mājās, apgādā ar pārtiku, lāpa un mazgā viņu veļu. Pret pad. varu naidīgi noskaņotā A.Petskoja 1946. gada beigās uzsāk nelegālu dzīvi un darbojas vīra bandā līdz viņas aizturēšanai 16.02.1948. Viņa ir aktīva grupējuma atbalstītāja, 1948. gada janvāra beigās piedalās NP apspriedē, kurā piedalās no Kurzemes ieradies "bandīts" Purviņš. Apspriedē tiek spriests par NP grupu apvienošanos cīņai pret pad. iekārtu".

Viļuma Monika[43] (dz. Eņģele, 1921, dzīvo Rudzātu pag. Rudzātu c. *Šķilteros*) stāsta: "Pēc SA ienākšanas (1944) Rudzātu pag. un kaimiņu pagastu teritorijās, ļoti daudzi vīrieši, izvairoties no iesaukšanas SA, uzsāk nelegālu dzīvi, slēpjas mājās, mežos u.c., jo neviens negrib iet karot SA. Arī mana vīra māsasvīrs Jānis Petskojs ieiet mežā. Tādēļ bieži tiek pratināts mans vīrs Jānis Viļums, bet īpaši viņa māsa Anna - Jāņa Petskoja sieva. Pirmo reizi tā tiek apcietināta un vairākas nedēļas turēta Daugavpils cietumā, pēc tam izlaista - ar norunu, ka viņa sameklēs vīru un ieteiks viņam pieteikties milicijā. Tā kā J.Petskojs atsakās no šī pasākuma, tad Anna uzsāk slēpšanos, dzīvojot pie radiem un saviem paziņām. Viņa uztur sakarus ar vīru, piegādā informāciju, apgādā ar pārtiku. Viņu dēls Pēterītis dzīvo brāļa Jāņa ģimenē. Vienā vakarā, ejot ar pārtiku uz vīra slēptuvi, Anna ierauga braucam IZN un metas bēgt. Skrienot garām *Slīčevku* mājām, viņa ierauga pie rijas piesietu zirgu. Tā īpašnieks saka, lai ņem zirgu un bēg no vajātājiem. Pēc vairākiem kilometriem gandrīz jau pie viņas tēva mājām IZN tomēr Annu panāk. Čekisti viņu sasien, sasit. Viņi grib noskaidrot, kas viņa ir, un kurp tā vēlā vakarā dodas, bet Anna klusē. Tad viņu atkal sit, izsit zobus, tomēr viņa klusē. Viens no IZN saka, ka tā ir Jāņa Viļuma māsa, un tāpēc čekisti Annu ieved brāļa Jāņa mājās un jautā, vai tā ir viņa māsa. Brālis to apstiprina. Tad čekisti pavēl Jānim jūgt zirgu un vest viņus uz Rudzātiem un tālāk uz Līvāniem. Ceļā, izmantojot to, ka IZN ir krievi un latviski nesaprot, Jānis

[43] M.Viļumas atmiņas (pierakstīts 25.05.1999).

māsai klusām saka: "*Neko nestāsti un neatzīsties, jo no tā tev vieglāk nebūs, tikai nāks tev par sliktu*". Anna arī neko lieku nestāsta, tomēr čekisti safabricē viņas notiesāšanai viņiem vajadzīgos dokumentus, piem., par to, ka viņa mežā kūrusi ugunskuru un gatavojusi NP ēst, ka viņu pie šī darba pārsteiguši čekisti, ka tā bijusi bruņota un bēgot uz viņiem šāvusi. Protams, tas viss ir pilnīgs izdomājums. Ja viņai būtu šaujamais, diez vai tad viņi būtu tā skrējuši viņai pakaļ, drīzāk būtu nošāvuši. Annu notiesā uz daudziem gadiem. Sākumā viņai neļauj sarakstīties. Vēlāk ir iespējams sūtīt viņai paciņas uz Krievijas Tālajiem Ziemeļiem (Magadanu). Anna raksta, ka esot iekrāta naudiņa un vēloties atgriezties mājās. Annas dēls Pēteris pēc dienesta SA aizbrauc pie mātes uz Magadanu. Nu jau ir pagājuši vairāk kā 15 gadi, un par viņiem nav nekādu ziņu. Vēl gribu pateikt to, ka Rudzātu pag. čekistiem lieli izpalīgi ir vietējie krieviņi, kā arī daži latvieši, piem., Artūrs Brūvers, Jānis Gžibovskis, Jānis Šileiko u.c., kas piedalās *Kasparovas* māju nodedzināšanā, mežabrāļu izsekošanā, iedzīvotāju deportācijā u.c.".

Jāpiebilst, ka pētot Annas Petskojas kriminālllietu, pratināšanas protokolos tiešām ir rakstīts tas, kas čekistiem bijis vajadzīgs. Arī liecinieku liecības ir nesakarīgas un pretrunīgas.

L.Kurpniece (1947)

Kurpniece Lonija (1925, bijusī Krievijas LDN ieslodzītā) stāsta[44]: "Atrodoties ieslodzījumā LDN, man ilgāku laiku iznāca būt kopā ar Annu Petskoju, - mēs viņu saucām par Bārbaliņu, - kura bija ļoti nepakļāvīga, droša, vienmēr prata sevi aizstāvēt, dzīvojot nometnes apstākļos. Atceros viņas stāstīto, ka pie NP viņa esot bijusi sakarniece, iesaukta par Bārbaliņu, tā viņu visi saukuši. Pēc viņas stāstītā vīrs ir mežabrālis. Dēliņš Pēterītis, 12 g.v., palicis mājās. Kad viņš savās vēstulēs raksta, ka viņas adītās zeķītes ir nonēsātas, kurpītes arī beigtas un, uz skolu ejot, kājas aptinot ar maisu., pēc šīm vēstulēm Bārbaliņa, protams, lādēja visu pasauli un visus. Bārbaliņa sākumā esot bijusi Mordovijas LDN (*Pokmā*). Tur bijusi šūšanas fabrika, bet viņa darbā nav gājusi, tad priekšnieks licis staigāt apkārt darbnīcām. Naktīs likta karcerī. Karceris ierakts zemē, un, ejot tur iekšā, jāizģērbjas līdz kreklam. Vienā Līgo vakarā latvietes salasījušās laukumiņā, kur bijuši daži bērziņi. Bārbaliņa no smilgām savijusi vainadziņu. Nācis sargs un izsaucis Bārbaliņu uz karceri. Viņa steigā izprasījusies uz tualeti, un sargs arī ļāvis. Bārbaliņa aizskrējusi uz baraku, novilkusi no sevis visu apģērbu un uz kailas miesas uzvilkusi kažoku (viņai bija tāds garš, līdz zemei). Karcerī režīmnieks uzkliedzis: "*Ģērbies nost!*", bet Bārbaliņa stāv. Šis ķeras pats izģērbt, bet nu atklājas, ka Bārbaliņa ir plika. Režīmnieks iesper viņai ar kāju, nolamājas ar "matiem" un iegrūž šo karcerī. Otrā rītā Bārbaliņa smejoties, ka krievenes salušas, bet kas šai - satinusies kažokā un gulējusi. Magadanā gan viņa strādāja, un viņu vairs karcerī nelika. Latvijā, viņu pratinot, izmeklētājs prasot, kur ir mežabrāļu bunkurs? Uz to viņa atbildējusi, ka zinot un stāstot - tur ir mežiņš, tad pļaviņa, tad atkal mežiņš, atkal pļaviņa, tad bērzu birztala, tad lielais mežs, un tur saulīte lec, tur noriet, un tur arī ir bunkurs. Pratinātājs pārskaities un ar dūri izsitis zobus. Viņai mutē priekšpusē tiešām vairāki zobi arī trūka. Kad es atgriezos Latvijā, viņa vēl palika Magadanā.".

A.Rumaks (1939)

Rumaks Alberts[45] (1916-1961). Dzīvo Rudzātu pag. *Stūramežā*. Latvietis. Precējies, sieva Emīlija (dz. Meņģele, 1905-1993), dēls Alberts (1944-1995). Arestēts 2.10.1945 (piedalās čekists A.Grigorjevs, G.Fjodorovs un T.Kuzmins). Rumaku aizved uz Rudzātu milicijas iecirkni, kur viņu čekisti (A.Grigorjevs, Mordvins, Petrovs) pratina 27 dienas. Pratināšanā Rumaks liecina: "Slēpties sāku 5.06.1944 - tādēļ, ka nevēlējos piedalīties karā. Savās mājās slēpos līdz 02.1945, kad milicija sāka kratīt mājas un meklēt dezertierus, tad slēpšanos turpināju mežā un iesaistījos mežabrāļu (Daguma) grupā, kura izvietojusies Lielā Pelēčāres purva Daguma meža apkārtnē. NP šai apvidū ir uzbūvēti vairāki bunkuri un vasaras lapenes. Grupā sastāv NP I.Cakuls, J.Indāns, A.Pintāns J.Pūdnieks, St.Pūdnieks, K.Ūbelis, J.Zalāns, vēlāk (05.06.1945) pievienojas Br.Cakuls, P.Grigs, A.Graudiņš, J.Groza, O.Riekstiņš, D.Rudzāts, J.Šaraks, A.Upenieks-Strauts (no Preiļu pag.), J.Vaivods, A.Zalāns, E.Zalāns, P.Zalāns, St.Zalāns, Vl.Zalāns. Mūsu grupai 07.1945 jūlijā pievienojas H.Ližbovska, Adele, Anna un Antoņina Zalānes. Viņas gatavo ēdienus, mazgā veļu, ada zeķes, šuj apģērbus, piegādā informāciju u.c. No LPTS centra Daguma apkārtnē (07.1945) ierodas leitnants Blūms, kurš izskaidro pašreizējo situāciju un turpmāko darbību. Sapulcējušies NP par grupas vad-ju. ievēl Andreju Upenieku, par palīgu - Jāni Indānu.

---

[44] L.Kurpnieces atmiņas (pierakstīts 1999).
[45] LVA, Kr.lieta nr. 2672.

St.Pūdnieks (1932)

Pie Kurčinu c. mežā vienā augusta dienas novakarē (1945) sapulcējas vairāk kā 100 vīru. Ar runu uzstājas Blūms: "Pašreiz mūsu uzdevums - visādā veidā traucēt pad. varas nostiprināšanos (traucēt labības nodokļu un nodevu izpildi, kavēt labības sagādi, graut tiltus, organizēt uzbrukumus iestādēm, uzņēmumiem, izplatīt starp iedzīvotājiem uzsaukumus un dažāda veida pretvalstiskas skrejlapas, iznīcināt komunistus, IZN, PA u.c.). Mēs visi gaidām, ka sāksies karš starp PSRS un Angliju, ASV", un aicina NP plašāk izvērst darbību un cīņu pret pad. varu tāpat kā 1919. gadā. Nolemj sapulcēties oktobra mēnesī un pieņemt zvērestu. Pēc tam visi izklīst pa savām apmetnēm.

No grupas 1945 rudenī ar viltotiem dokumentiem uz Rīgu aizbrauc: Andzelms Graudiņš, Jānis Groza, Donāts Rudzāts, Jānis Šaraks, Eliass Zalāns un Pēteris Zalāns".

A.Kurčins raksta: "Vairākās Lielā Pelēčāres purva salās un tā apkārtnē - Dieva dārzā, Lineņsolā, Miežu salā, Ošsalā u.c. - 1944-1949 latviešu NP bija ierīkojuši dziļus, pamatīgus ziemas bunkurus. Šeit notika apšaudes, kaujas, bija kritušie. Šeit tika pavadītas bargas ziemas. IZN ziemā mežus neķemmēja, jo dienas bija īsas, naktis tumšas."

Ar spīdzināšanu čekisti panāk Rumaka liecības sev vēlamā virzienā. Rumaku piespiež uzrādīt NP slēpšanās vietas Daguma meža apkārtnē. 28.10.1945 Rumaku nogādā Daugavpilī, kur viņu caur tulku (Dudarenko) pratina čekisti (Čumakovs, Mordvins u.c.). Neizturot spīdzināšanu, Rumaks atzīstas visos viņam inkriminētajos apvainojumos. Par to viņš 1955. gadā raksta PSRS prokuroram, ka spīdzināšanas iespaidā viņš piekritis parakstīt visu, pat nāves spriedumu. Viņu notiesā (16.02.1946) uz 10+5. Ieslodzījumā viņš atrodas Krievijas Čeļābinskas cietumā, vēlāk Magadanas apg. LDN (strādā ogļraktuvēs). Pēc ieslodzījuma Rumaku nosūta izsūtījumā uz Tomskas apg., kur viņš arī nomirst (1961).

Rumaka Emīlija[46] (1905-1993, apb. Steķu LK). Rudzātu pag. *Stūramežā*. Latviete. Precējusies, 1. vīrs - Pēteris Zesers (1901-1931), meita Henrija Elste (dz. Zesere, 1931); 2. vīrs. - Alberts Rumaks (1916-1961), dēls Alberts (1944-1995, apb. Steķu LK). Arestēta (27.12.1945), "par darbošanos pretvalstiskajā teroristiskajā organizācijā, slēpšanos, NP apgādāšanu ar pārtiku u.c." notiesāta (16.02.1946) uz 8+3 un nosūtīta uz Krievijas LDN.

E.Rumaka ieslodzījumā un 1950-tajā gadā

Iesniegumā LPSR IM Rumaka raksta (1988): "Apprecos (1942) ar kalpa puisi Albertu Rumaku, piedzimst dēls Alberts (01.1944). Ģimenē uz 1945 ir paralizēts tēvs, slima māte, es, meita Henrija (14 gadi), un mazais dēliņš. Vīru aicina (08.1944) ierasties Rudzātos uz iesaukšanu SA, bet, tā kā saimniecībā nepaliek darba spējīgs vīrietis, Alberts no iesaukuma izvairās un sāk slēpties. Vīru apcietina mūsu mājās (2.10.1945) par dezertēšanu no SA. Aresta brīdī viņu mājas pagalmā pamatīgi piekauj, sasien rokas un aizdzen uz Rudzātu miliciju. Neilgi pirms aresta ar vīru vienojamies, ka, atsaucoties uz izsludināto amnestiju, viņš ies pieteikties milicijā. Izmeklēšanā vīru stipri sit, kas redzams no viņa asiņainajām drēbēm (kamēr viņš atradās Rudzātos, tās bija iespējams apmainīt). Lai izbeigtu eksekūciju, vīrs atzīstas tādās vainās, kuras nekad nav darījis un nav piedalījies. Mani apcietina un Daugavpilī notiesā (16.02.1946) 3 čekisti tulka klātbūtnē. Tulks latviešu valodu pārvalda ļoti slikti, un nav īstas skaidrības par tiesas procesu. Pēc tiesas mani nosūta uz Krievijas Čeļābinskas cietumu, tālāk uz Karagandas apg. *Spaskas* sevišķā režīma LDN, kur atrodos līdz 1953, pēc tam - izsūtījumā Kočetkovas apg. Ruzajevas raj. sovhozā *Borovskoje*, kur nostrādāju 4 gadus. Par darbu izsūtījumā mani apbalvo ar medaļu *Par vecaiņu apgūšanu*. Mana veselība ir sagrauta, esmu 2. grupas invalīde. Pēc soda izciešanas man ieteic atgriezties Latvijā, jo es esot sodu izcietusi, par to man neviens un nekad nepārmetīs. Ak, vai. Diemžēl atbraucot Latvijā (09.1957), izrādās pavisam citādi. Smagi slimais tēvs Pēteris miris (1947). Pārējie ģimenes locekļi izsūtīti uz Sibīriju. Tur no bada nomirusi māte Anna (1952). Meitai Henrijai ar maziem bērniem tiek dota atļauja atgriezties Latvijā tikai pēc tam, kad Henrija dot parakstu par to, ka nepieprasīs kompensāciju par konfiscēto ģimenes mantu un īpašumu un neatgriezīsies dzimtajās mājās. Kur nu mājas! - tās (kā savu īpašumu) nojauc Pēteris Solovjovs un pārved uz Līvāniem, kur uzceļ sev māju. Visu ēku noārdīšana, mantas piesavināšanās notiek ar Rudzātu pag. aktīvistu (A.Dalinskis, I.Lietavnieks, D.Leitāns) atbalstu - līdzdalību. Atgriešanās dzimtenē nav viegla nedz man, nedz maniem tuviniekiem. Pensijas nav, jo

[46] LVA, Kr.lieta nr. 2672.

nav darba stāža, nostrādātos gadus Krievijas nometnēs pensijā neieskaita, Lai kur eju un runāju, vienmēr saņemu atteikumu (*Tagad Jūs gribat smelt no pilnas bļodas, bet kur Jūs bijāt agrāk?*) Bet, cilvēki! Kādā bļodā, ja ne šajā, mūsu pad. valsts bļodā ir aizgājis mans, manu tuvinieku spēks, veselība, dzīvība un manta. Es visu savu garo mūžu jūtos kā parādniece, kā tāds lieks cilvēks uz šīs zemes, beztiesīgs pilsonis, jo man nekā nav, viss ir atņemts."

При оказании вооружонного сопротивления 10 февраля 1948 года убиты бандиты: 1. Русиньш Альфон. 2. Прику Никодим. 3. Ерс-Гудлевскис Алоиз
Все они находились и действовали в одной банде с обвиняемой Петсковс А. П.

Kritušo NP līķi, nomesti pie Preiļu Romas Katoļu baznīcas mūra, no kr.: Alfons Rusiņš, Nikodēms Prikulis, Aloizs Erts-Gudļevskis

P.Skroders (1938)

Skroders Pēteris[47] (1902-1976, apb. Daugavpils raj. Kaupišķu k.). Latvietis, zemnieks. Aizsargs (1925-1940). Pēc komunistu ienākšanas Latvijā (1944) Skroders izvairās no iesaukšanas SA un iesaistās NP kustībā. Pēc tam, kad Skroders ieiet mežā, čekisti arestē viņa sievu Helēnu (1907-1949), kuru Rudzātu milicijā pratina 9 dienas (pratinātāji un sitēji: A.Grigorjevs, A.Solovjovs, I.Stoļerovs). Skroders legalizējas 1945 rudenī un piesakās Rudzātu pag. milicijas iecirknī. Viņš tiek bieži saukts uz miliciju un pratināts, tādēļ maina dzīvesvietu. Viņš iestājas darbā Daugavpils autoceļu būvniecības pārvaldē un strādā par akmeņskaldītāju. Skroderu arestē 1951. Tiesas process ilgst 2 dienas. Tiesā kā liecinieki piedalās: B.Bernāns, A.Brūvers, P.goldova, I.Pundurs, Jenafa

[47] LVA, Kr.lieta nr. 6902; par P.Skrodera ģimeni skat. arī nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***, 745. lpp.

Solovjeva, Jevstihijs Solovjovs, Jevtemijs Solovjovs u.c. Prokurors Sūmanis lieciniekiem Solovjoviem pieprasa saskaņotu liecību, pretējā gadījumā apvainojums neiznāks.

Pratināšanā Skroders čekistiem (Gumakovs, Petjkovs, Priščēpovs, Ščerbakovs u.c.) liecina: "Ienākot SA, Rubeņkalna apkārtnes iesaukuma gadu vīrieši izvairās no iesaukuma armijā. Sākumā slēpjas mājās, pie radiem, vēlāk mežā un Stepores purvā uzbūvē vairākus bunkurus (5), kur slēpjas ap 60 vīriešu. Pēc apšaudes *Čigānsalā* es aizeju pie NP un slēpjos līdz legalizācijai (6.11.1945)".

Skroderu notiesā uz 25+5. Sūdzībā PSRS prokuroram Skroders raksta (07.1955): "Daugavpilī izmeklētāji Gamājevs, Sobačenko u.c. pratināšanā mani drausmīgi spīdzināja, lai atzīstos pārkāpumos, ko neesmu darījis". Caurskatot Skrodera lietu (28.07.1956), PSRS AP komisijas sēde sodu samazina uz 7 gadiem. Skroders ieslodzījumā atrodas Krievijas Intas, vēlāk Mordovijas LDN. No ieslodzījuma atbrīvots 19.04.1957.

S.Klauža (1936)

Kriminālllietā lasāma **Sofijas Ručevskas** (dz. Klauža, 1915 Rudzātu (tagad Rožupes) pag. *Sarkandruvā*, dzīvo Līvānos) liecība: "Rudzātu pag. partorgs A.Upenieks un MI Marks Paukovs ņem (26.03.1945) mani ar zirgu par šķūtnieci un liek braukt uz Rusiņiem, tur partorgs uzdod pag. valdes loceklim Izidoram Vaivodam braukt līdzi uz Rubeņkalnu. Vaivods (zinādams, ka tai apkārtnē ir daudz mežabrāļu), atsakās braukt, tomēr partorgs uzstāj, un tad visi dodas ceļā. Pa ceļam ar viņiem iebraucam Peivelišķu ciemā pie Pāvela Bulmeistera. Tur saimnieks cienā ar alu, un saimniece klāj pusdienu galdu. Kad vīri iestiprinājušies, turpinās brauciens uz Rubeņkalnu. Vispirms iebrauc pie P.Skrodera, ko apcietina un ved līdzi. Kaut ir vakara nokrēsla, Upenieks liek braukt uz *Čigānsalas* mājām pie Jurova-Jakāna (it kā Upenieka attāls radinieks). Tur saimnieka nav mājās, bet saimniece klāj galdu un cienā ar alu. Ārā ir pilnīga tumsa. Upenieks iziet ārā, pēc brīža dzirdami šāvienu trokšņi, Paukovs paķer šauteni un metas ārā, pēc tam dzirdami daudzi šāvieni, mēs, istabā esošie, sakrītam uz grīdas, un tad viss paliek klusu".

Izidors Vaivods (1925)

Kokorietis Francis (1921, dz. Vārkavas pag.) liecina[48]: "Es slēpjos no iesaukuma SA purvainajā mežā, kas robežojas ar Rubeņkalnu. Šajā mežā slēpjas vairāk kā 60 bruņotu vīru. Tur ir sabūvēti daudzi bunkuri. Viens atrodas pie Rudzātu-Līvānu lielceļa (1 km attālumā). Šeit ir novērošanas postenis, kas savlaicīgi ziņo par IZN un miliču kustību, jau izejot no Rudzātu pag. centra. Novērotāji ziņo, uzkarot uz žoga baltu palagu, vai (nākošais postenis) atverot vai aizverot mājas bēniņu logu u.c. Tā informācija savlaicīgi nonāk līdz NP. Jāpiezīmē, ka tai laikā nebija saauguši koki un krūmi, bija pārredzama plaša apkārtne. Tādēļ no Rubeņkalna apkārtnes nav neviena krituša NP. Par to, ka no Rudzātu puses brauc bruņoti vīri, informāciju saņemam laicīgi. Ierodoties Skrodera mājās, viņa sieva saka, ka vīrs arestēts un aizvests līdzi uz *Čigānsalas* māju pusi. Pienākot pie mājām, dzirdama šaušana, kas pēc brīža apklust. Tur sastopam ap 40 vīru. Izrādās, ka partorgs ir nošauts, bet milicis pazudis. Domāju, ka noslēpies. Pievācam partorga līķi un dodamies prom. Rītā noskaidrojam, ka arī milicis nošauts. Vaivods un Skroders pievienojas NP. Vēlāk čekisti Vaivodu zvērīgi noslepkavo".

A.Cakuls (1939)

Šlesers Alberts[49] (1928-1946). Dz. Tukuma apr. Irlavas pag. *Auniņos*. Latvietis. Tēvs Ernests (1888-1946), māte Broņislava (1888-1946, no Ilūkstes apr. Rubinu pag.). Dzīvo Līvānu pag. *Pauguļos*. Šleseru arestē (vad-js Līvānu milicijas oper.pilnv. Četrikovs, piedalās MI K.Cvetkovs, Kuzmins, Petrovskis). Viņu Līvānos pratina čekisti (Bondarenko, Paršins). Tad aizved uz Daugavpils cietumu, kur pratina līdz 27.02.1946, kad pierādījumu trūkuma dēļ par sadarbību ar NP tiek atbrīvots, kaut gan NP Jūlijs Sproģis liecina, ka Šlesers viņam devis automāta patronas. Ģimene tiek mīklainos apstākļos noslepkavota (9.04.1946). Par slepkavību ir

[48] Fr.Kokorieša atmiņas (pierakstīts 20.02.2000).
[49] LVA, Kr.lieta nr. 2746.

dažādas versijas: čekisti norāda, ka to izdarījuši NP, bet tautā klīst valodas, ka to izdarījuši vietējie krievi - it kā aiz greizsirdības. Kapu vietas nezināmas.

R.Švirksts (1943)

Švirksts Gregors[50] (1904-1971, apb. Bikaunieku k.). Dzīvo Rudzātu pag. Bikauniekos. Latvietis, zemnieks. Rudzātu nodaļas aizsargs (1926-1928). Precējies, sieva Olga (1908), dēli Roberts (1926-1947, PBV LDN), Jānis (1936) un Antons (1938), meitas Marija (1930) un Emīlija (1933-1992, apb. Bikaunieku k.). Arestēts 20.07.1945, pratina čekisti (Kaskēvičs u.c.). Švirksts liecina: "IZN un NKVD armijas vienību akciju laikā (8.07.1945) Lukstu pļavās nošauj NP, man liek tos vest uz Līvāniem. Atgriežoties mājās, dēla nav mājās, domāju, ka tas ir nošauts. Dēls Roberts ierodas tikai 11.07.1945 vakarā, pārnakšņo, bet nākošā dienā, pašā rīta agrumā mājās ierodas IZN vienība, pārsteidz dēlu guļošu un to apcietina". Švirkstu Daugavpils cietumā spīdzina līdz 5.06.1946. Izmeklētājs Goldbergs norāda (28.01.1945), ka Roberts Švirksts ir sodīts, ka IZN un karaspēka darbības rezultātā Antona Cakula vadītā 15 bandītu grupa iznīcināta, tādēļ Gregora Švirksta kaitnieciskā darbība nav iespējama, un Švirksts atbrīvojams no apcietinājuma.

Švirksts Roberts[51] (1926-1947). Dz. un dzīvo Rudzātu pag. Bikauniekos. Latvietis, zemnieks, neprecējies. Arestēts 12.07.1945 tēva mājās (aresta vad-js čekists A.Grigorjevs, piedalās MI Paisijs Bogdānovs un Eduards Zeiliņš). Aresta laikā atrasti un atņemti ieroči (šautene, patronas un granātas). Pratināšanā Švirksts liecina: "Rudzātos tieku iesaukts SA (3.09.1944) un nozīmēts uz Kaļiņinas apg. Pa ceļam pie Sakstagala stacijas dezertēju (6.09.1944) kopā ar pārējiem (42) jauniesauktajiem. Izklīstam pa savām dzimtajām mājām. Atgriežoties mājās, slēpjos Lukstu pļavu siena šķūnīšos. Tur sastopu Juri Zvirbuli un Vitāliju Gercānu. Par mūsu slēpšanos zina mūsu ģimenes. Rudens pusē uztaisu bunkuru un slēpjos viens pats, kur citi - nezinu. Iestājoties pavasarim, bunkurā ieplūst ūdens, slēpšanos turpinu Lukstu pļavu šķūnīšos. Mežā satiekos ar NP grupu (E.Dārziņš, J.Rudzāts, Br.Rusiņš, J.Rusiņš un vēl 2 no Rubeņkalna). Vēlāk sastopos ar 8 vīru grupu (J.Apinis, brāļi Antons, Juris un Vitālijs Cakuli, K.Klaužs, J.Leitāns, I.Vilcāns un Jānis no Līvānu pag. *Silavu* mājām). No LPTS centra štāba mūsu grupām ir dots uzdevums organizēt pēc iespējas vairāk partizānu, lai aizsargātu savu pagastu, neļauti izvest lopus, kā arī pasargātu no izvešanas ģimenes, jo esot dots norādījums no Daugavpils par 50 ģimeņu izvešanu no Rudzātu pag. un 30 - no Līvānu pag. Tāpat ir norādījums iznīcināt PA, IZN un miličus. Ir informācija, ka drīzumā gaidāmas pārmaiņas, nāks angļi, amerikāņi un atbrīvos mūsu valsti". Švirkstu notiesā (7.08.1946) uz 7+5 un nosūta uz Krievijas LDN, kur tas pazūd bez vēsts.

Marina un Jānis Vaivodi (1978)

Vaivods Jānis[52] (1919-1993, apb. Miķeļa k. Rīgā). Dz. un dzīvo Vārkavas pag. Mazajos Klaparos. Latvietis, zemnieks. Tēvs Francis (1870-1921), māte Jezupate (dz. Skutele, 1888-1920), māsa Anna (1915, notiesāta uz 4 gadiem par neziņošanu par brāļa slēpšanos), māsa Helēna Gavare (1913, 25.03.1949 D uz Sibīriju). Vācu okupācijas laikā Vaivods sastāv Vārkavas PPG. Nodibinoties pad. varai, iesaukts SA, ceļā uz fronti pie Nīcgales stacijas dezertē, izlecot no ejoša vilciena, atgriežas mājās un ierīko bunkuru Ašenieku purvā, kur slēpjas kopā ar vairākiem citiem NP. Pārtiku apgādā piederīgie. Viņu slēpšanās vietu čekisti izseko un arestē (5.08.1945). Vaivodu notiesā (11.10.1945) uz 15+5 un nosūta uz Krievijas Vorkutas LDN. No ieslodzījuma atbrīvots 11.10.1954. Pēc atbrīvošanas atgriežas Latvijā, apmetas uz dzīvi Rīgā, strādā rūpnīcā *Teika* un apprecas ar jaunības draudzeni (krievieti) Marinu (dz. Ambrosova, 1916-2000, apb. Rīgā, Vecticībnieku draudzes k.). Marina stāsta[53]: "Esmu dzimusi krievu ģimenē, beigusi Vārkavas p-sk. un Daugavpils ģimnāziju. Kādu laiku esmu inteliģentā bezdarbniece. No 1934

---

[50] LVA, Kr.lieta nr. 17803; par. G.Švirksta ģimeni skat. arī nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***, 748.-750. lpp.
[51] LVA, Kr.lieta nr. 17803.
[52] LVA, Kr.lieta nr. 14901.
[53] M.Vaivodes atmiņas (pierakstīts 10.10.1996).

strādāju Vārkavas pag. kancelejā. Jaunsargos iestājos 15 gadu vecumā, vēlāk aizsargos. Pagastā strādāju līdz krievu ienākšanai, nedaudz arī pad. varas laikā. Mani aiztur milicija, pratina gan Preiļos, gan Daugavpilī un pēc 2 nedēļām atbrīvo. Pēckara gados daudz palīdzu NP (piegādājot viņiem pārtiku, informāciju, apavus - tos vedu pat no Pēterpils). Uz Rīgu pārceļos 1947 un no 1949 strādāju dažādās rūpnīcās. Tagad vadu savas dienas, sava brāļa un viņa meitas Ļudas aprūpē, kopā ar Jāni uzbūvētajā mājā. Savu bērnību un savu jaunību atceros ar gaišumu sirdī, ko pārtrauca komunistiskais represīvais režīms kopā ar vācu fašismu, atnesot šausmīgu postu mūsu mazajai valstij un citām valstīm".

Vaivods Pēteris[54] (1906-1991, apb. Steķu KK). Latvietis, zemnieks. Dzīvojis Rudzātu pag. *Pelēčos,* ģimenei pieder 17,06 ha zemes. Precējies, sieva Vera (dz. Babre, 1919-1999, apb. Steķu KK), meita Valentīna (1943), dēls Ivars (1945). Aresta lēmumu sagatavo čekists Kaskēvičs. Arestēts 15.08.1945, strādājot uz lauka (aresta vad-js čekists A.Grigorjevs, piedalās IZN J.Boldovko). Daugavpilī pratina čekisti (Čumakovs u.c.). Vaivodu slēgtā tiesas sēdē (30.11.1945, tiesas sastāvs: pr-js P.Dīšels, locekļi Jeroškitovs un Petrovs, sekr. Jeļistrātovs) "par "bandītu" (A.Puida, O.Riekstiņš, J.Vaivods un J.Zalāns) atbalstīšanu un ieroču turēšanu notiesā" uz 7+3 un nosūta uz Krievijas Tālo Austrumu LDN. Ieslodzījumā atrodas Čukču pussalā līdz atbrīvošanai (12.08.1952).

Zalāns Antons[55]. Dz. (1931) un dzīvo Rudzātu pag. Pelšu c. *Bērzsalā.* Latvietis, ģimenē: tēvs Donāts (1893-1970), māte Helēna (dz. Čaunāne, 1896-1988), abi apb. Vidu k., brāļi Jāzeps (1923-1987, Anglijā), Francis (1929), māsa Valentīna Neicgale (1940). Zalāna aresta lēmumu sagatavo Krustpils čekists Z.Saveļjevs, apsūdzība - sakaru uzturēšana ar NP un to atbalstīšana. Kratīšanu Zalāna tēva mājās (27.07.1950) veic čekists Kļaviņš un MI Ivanovs, atrasts nekas netiek. Zalānu arestē, ved uz Krustpili, tālāk uz Rīgu. Pratina čekisti (Kauliņš, Kļaviņš, Hitrovs, Turčins, Vasiļevskis u.c.). Izmeklēšanas laikā Zalāns atrodas Rīgas Centrālcietumā (27.07.1950-1.07.1951). Zalānu notiesā (26.05.1951) uz 10+5 un nosūta uz Krievijas Magadanas apg. *Beregovoilag* LDN, kur viņš atrodas līdz atbrīvošanai (2.06.1956). No ieslodzījuma tiek atbrīvots ar PSRS AP Komisijas lēmumu, dzēšot sodāmību, jo Zalāna rīcībā nav nozieguma sastāva, kas paredzēts PSRS AP (4.06.1947) dekrētā. Zalāns atgriežas Latvijā, tēva mājās satiek sava novada (no Sibīrijas atgriezušos) meiteni Juljanu Šaraku (1931) un izveido ģimeni. Dzīvo tēva mājās.

A.Zalāns (1960)

Tiesāto mājupceļš no Kolimas LDN ar kuģi *Padoļsk* (*Подольск*): priekšā 2. no kr. - A.Zalāns (1956)

[54] LVA, Kr.lieta nr. 16970.
[55] LVA, Kr.lieta nr. 29388.

G.Zemtautietis

Stāstot par ieslodzījuma laiku, Zalāns atceras tos, ar kuriem bijis kopā cietuma kamerās, kā arī nometnē. Rīgas čekas 8. kamerā viņš atradies kopā ar Gunāru Stepanu, Elmāru Trauciņu, Gunāru Zemtautieti[56] (no Bauskas), Jāni Zariņu (no Tukuma) un Tinti (?). Par G.Zemtautieti Zalāns stāsta: "Viņš bija ļoti izglītots, inteliģents jaunietis, no viņa iemācījos Morzes ābeci. Pēc izmeklēšanas viņu aizveda uz Rīgas Centrālcietumu (2. korpuss, 27. kamera), no kurienes viņu aizveda uz nošaušanu". Nāves sods tika piespriests arī Jānim Zariņam un Tintem. Savukārt Magadanas LDN Zalāns atradies kopā ar Induli Cālīti, Laimoni Štrausu u.c. tautiešiem.

Zalāns Eliass[57] (1926-1993, apb. Talsu raj. Stendes k.). Dz. Rudzātu pag. Gardriviešu c. *Birztalās*. Latvietis, NP. Arestēts Rīgā (23.04.1946). Aresta laikā (dzīvoklī) Zalānam atņemti:

- ierocis (*nagans* un 11 patronas);
- tekstu burtu salikums (Daugavpils apr. izpildk., LPSR (2 komplekti), Rēzeknes apr. izpildk., Rīgas pilsētas un apriņķa izpildk.);
- apaļie metāla zīmogi (Atašienes pag. izpildk., Apavu rūpniecība, LPSR NKVD Milicijas skola, Namu pārvalde nr. 1 un nr. 127, Pētniecības laboratorija, Poliklīnika nr. 4, Rīgas Milicijas skola, Rīgas Upju skola, Rudzātu pag. izpildk. u.c.);
- stūra zīmogi (metāla) (PSRS ģerbonis, Rīgas Upju skola, pilsētas tirdzniecības nodaļa u.c.);
- burti, burtu komplekti (šrifti), darba grāmatiņas un 600 dažādas veidlapas.

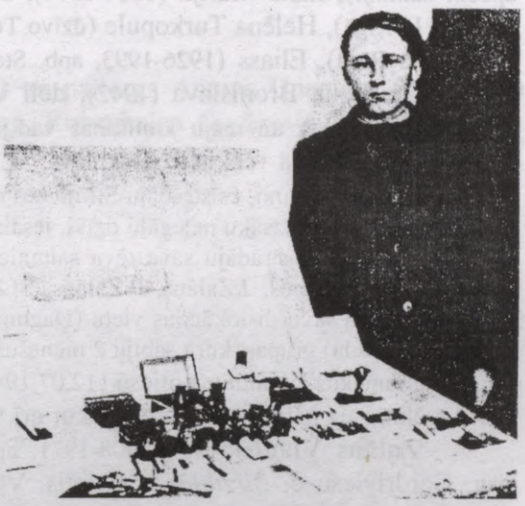

E.Zalāns pie darbagalda (1946)

Zalānu pratina čekisti (Andrējevs, Bežeks, Jansons, Upītis, Uristovs u.c.). Pratināšanas protokolos lasāmas Zalāna liecības, kuras čekisti panāk ar draudiem un dažādiem spīdzināšanas paņēmieniem, par ko Zalāns raksta (15.03.1955) PSRS Augstākai Tiesai. Pratināšanā Zalāns liecina: "Ienākot SA (5.08.1944), Rudzātu pagastā sākas vīriešu mobilizācija. Pēc 3 dienām 60 iesauktos vīriešus sūta uz karaspēka vienību Rēzeknē. Pēc 2 nedēļām es no vienības dezertēju, atgriežos tēva mājās un uzsāku slēpšanos. Pēc 13.10.1944 mēs, vairāki jaunieši, sagādājam no pag. kancelejas meitenēm (Baiba Klauža, Vilma Solovjova (dz. Leitāne)) tīras, apzīmogotas veidlapas, kuras paši aizpildām ar viltotu uzvārdu, parakstām un braucam uz Rīgu. Rīgā iekārtojos darbā tipogrāfijā, kur arī lielākoties iegūstu kopēšanas priekšmetus un iemaņas dažādu dokumentu izgatavošanā. Kad Rīgā paliek aizdomīgi, tieku pratināts, tad dodos uz laukiem uz Preiļu pag. pie Antona Kozuļa, kur iepazīstos ar J.Sproģi (no Līvānu pag.). Tas 2 nedēļu laikā izgatavo Rudzātu pag. zīmogu. Ar šo zīmogu izgatavoju dokumentu uz *Kļaviņa* uzvārdu un 08.1945 dodos uz Rīgu. Vēlāk uzvārdu nomainu uz *Zvejnieks* (tāds tas ir aresta brīdī)". Zalāns daudziem pilsoņiem izgatavo viltotus dokumentus, kvītis, talonus, čekus u.c. Tālāk Zalāns liecina: "02.-08.1945 darbojos NP vienībā, kura bāzējas Pelēčāres purva Daguma teritorijā. Šajā laikā pag. teritorijā ļoti aktīvi darbojas IZN un NKVD karavīru vienības (dedzina mājas, nodarbojas ar laupīšanu, arestē, pratina un spīdzina dezertējušo vīriešu ģimeņu locekļus, pat nošauj pilnīgi nevainīgus pilsoņus). Sāk darboties arī NP (nodibina kontaktus ar citām NP vienībām, arī no kaimiņu pagastiem). Ar nošaušanu tiek sodīti vairāki IZN un ziņu pienesēji, organizēti uzbrukumi iestādēm un uzņēmumiem". Zalānu "par dzimtenes nodevību, darbošanos nacionālistiskajā teroristiskajā organizācijā, viltotu dokumentu izgatavošanu" notiesā uz 15+5 un nosūta uz Krievijas Vorkutas LDN. No ieslodzījuma atbrīvots 19.06.1957. Atgriežoties Latvijā, apmetas uz dzīvi Talsu raj. Stendes selekcijas stacijā. Pēc atgriešanās no ieslodzījuma Zalāns personīgi autoram stāsta par tā laika notikumiem, izmeklēšanas gaitu un apstākļiem.

---

[56] G.Zemtautietis dz. 1929, beidzis Bauskas v-sk. (ar zelta medaļu). 1948/1949 m.g., beidzot LU 1. kurus, nok ārtojis eksāmenus gan Filoloģijas, gan Ekonomikas fakultātēs, nākamajā gadā turpinājis mācības ekonomikas fakultātē. A (23.06.1950) kā LU studentu pretošanās grupas vad-js. N (18.05.1951), KVN.

[57] LVA, Kr.lieta nr. 17887.

Zalāns Pēteris[58] (1927-19??). Dzīvo Rudzātu pag. Gardriviešu c. *Gardriviešos*. Latvietis. Ģimenē: tēvs Juris (1886-1966), māte Veronika (dz. Turkopule, 1902-1976), abi apb. Rudzātu k., māsas Antoņina (1925-1999), Anna (1934), Albīna Marija (1936). Zalāns NP gaitas uzsāk 15.09.1944. Arestēts 3.10.1948. Zalānu "par dzimtenes nodevību un darbošanos nacionālistiski teroristiskā organizācijā" notiesā uz 15+5 un nosūta uz Krievijas LDN, kur atrodas līdz atbrīvošanai.

Zalāns Staņislavs[59] (1907-1949). Dz. Rudzātu pag. Gardriviešu c. *Birztalās*. Latvietis, zemnieks. Ģimenei pieder 13,38 ha zemes. Ģimenē: tēvs Jānis (1877-1949, M izsūtīšanas laikā, apbedī kaimiņi), māte Marija (1884-1974), abi apb. Kapenieku k., māsas Adele (1918-1970, apb. Lāčupes k. Rīgā), Helēna Turkopule (dzīvo Turku c.), Anna (1916), brāļi Vladislavs (1908-197I, apb. Lāčupes k. Rīgā), Eliass (1926-1993, apb. Stendes k. Talsu raj.). Precējies, sieva Olga (dz. Vjakse, 1915-19??), meita Broņislava (1942), dēli Vitālijs (1944) un Jānis (1947). Arestēts savās mājās 13.03.1948 (aresta un māju kratīšanas vad-js - IZN vada k-ris Aļehna, piedalās čekisti F.Fiļīpovs, J.Larčenko). Pratina čekisti (Barānovs, F.Fiļīpovs, Gubins u.c.). Pratināšanā Zalāns liecina: "Nodibinoties pad. varai, es strādāju Stirnienes mežniecībā līdz iesaukšanai SA (12.1944). Pēc iesaukšanas pavēles saņemšanas uzsāku nelegālu dzīvi, iesaistos NP grupā, kur darbojos līdz legalizācijai (21.10.1945). Pēc tam dzīvoju un strādāju sava tēva saimniecībā. NP grupā darbojas J.Indāns, A.Pintāns, J.Pūdnieks, O.Riekstiņš, J.Vaivods, J.Zalāns, P.Zalāns, St.Zalāns. Kad 07.1945 SA vienība "ķemmē" mežus, grupa izklīst un maina savu dislokācijas vietu (Daguma mežu). Es eju uz Atašienes mežiem, kur satieku 3 vīrus no Steķu (Cakula) grupas, kurā sabiju 2 mēnešus. Pēc tam atgriežos atpakaļ Daguma mežā un satieku savas grupas dalībniekus". Zalānu notiesā (12.07.1948) uz 25+5 un nosūta uz Krievijas Komi APSR Intas LDN, vēlāk - uz *Minlag* un *Steplag*, kur arī viņš aiziet bojā (4.04.1949).

Vl.Zalāns (1943)

Zalāns Vladislavs[60] (1908-1971, apb. Lāčupes k. Rīgā). Dzīvo Rudzātu pag. Gardriviešu c. *Birztalās*. Latvietis. Vācu okupācijas laikā strādā dzelzceļa apsardzes dienestā. Ienākot SA, izvairās no iesaukuma armijā, dzīvo nelegāli, iesaistās NP, kur darbojas līdz legalizācijai (10.1945). Pēc tam mācās šoferu kursos Rīgā, bet 05.1946 atkārtoti atsāk nelegālu dzīvi, darbojoties 7 cilvēku NP grupā (P.Bogdans, A.Graudiņš, Ē.Graudiņš, A.Pušelis un J.Sproģis (no Turkiem), P.Zalāns un Vl.Zalāns) - tā pratināšanā liecina Zalāns. Viņu arestē 13.03.1948 čekistu Fiļīpova un Larčenko vadītā 17 IZN grupa. Tā ielenc Zalāna tēva mājas. Kratīšanas laikā uziet slēptuvi, kurā paslēpies Zalāns, vienlaicīgi bunkurā atrod Latvijas nacionālo karogu, automātu, vācu šauteni, patronas un granātu. Bunkurs ir prasmīgi ierīkots ar slepenu ieeju no kūts. Zalānu notiesā (12.07.1948) uz 25+5 un nosūta uz Krievijas Komi ASPR Intas LDN. No ieslodzījuma atbrīvots 18.10.1955, atgriežas Latvijā. Darbu un dzīvesvietu atrod Rīgā. Miris traģiski.

Nacionālās pretošanās kustības hronika Rudzātu pagastā un tā apkārtnē

1944

- 21.08 - Nošauts Preiļu pag. Anspoku c/p pr-js Broņislavs Anspoks (19??-1944).
- 11.1944 - Dezertējušie sarkanarmieši nošauj komsorgu (Feaktists Paukovs, 1924-1944, apb. Steķu VK). Pārbaudot 2 SA kareivjiem dokumentus, ejot pa ceļu (uz tilta pusi) pretī pašreizējai ambulances ēkai, viens no viņiem nošauj Paukovu, un paši bēg pāri Ošas upei. Miliči vienu no bēgošajiem nošauj (KVN), bet otrs aizbēg.
- 11.-12.1944 - pag. teritorijā NP ierīko slēptuves: pie Alksniešu c. (Medņu purva apkārtnē) - 2 bunkurus (15-20 vīriem), Daguma mežā (Pelēčāres purvā) J.Indāna grupa - 1 bunkuru (4-10 vīriem), vēlāk ierīko vairākus bunkurus Daguma ezera apkārtnē, Rubeņkalna apkārtnē (Stepores

[58] LVA, Kr.lieta nr. 17899.
[59] LVA, Kr.lieta nr. 1634; par J.Zal āna ģimeni skat. arī nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***, 755. lpp.
[60] LVA, Kr.lieta nr. 1634.

purvā) - 5 bunkurus (50-60 vīriem), kā arī Steķu silā, Skrebeļu purvā, Petskoju mežā u.c. Tiek ierīkotas vairākas individuālās slēptuves, piem., Nestors Barkovskis (1926-1995) slēptuvi ierīko sava tēva māju (*Cielaukās*) saimniecības ēkā, kur slēpjas 10 gadus, Antons Lōcs (1919-2002) slēptuvi ierīko sava tēva māju (Gaigalavā) akā, ieeju ierīkojot caur akas grodiem, Izidors Pankovskis (1909-1967, no Rudzātu c.) slēptuvi ierīko klētiņā zem dzirnakmeņa, kur viņu atrod un nosūta uz SASR. Izvairoties no iesaukšanas SA, ļoti daudzi vīrieši ierīko slēptuves dažādās neiedomājamās vietās. Jāatzīmē, ka vairāki NP izglābušies no aresta, uzkāpjot un piesienoties lielās eglēs.

1945

- 26.03 - Nošauts MI Marks Paukovs (1903-1945) un partorgs Antons Upenieks (1905-1945) (viņu pīšļi nav atrasti) Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Rubeņkalna *Čigānsalā*, Izidors Vaivods (1893-1945) aiziet pie NP.
- 04 - Uzbrukums Preiļu pag. IZN Fadējeva ģimenei: nošauti 3 cilvēki.
- 5.04 - Rudzātu pag. *Vaiņodēs* nošauta PA O.Zeiliņa (1896-1956) sieva Sofija (1901-1945) un dēli Jānis (1930-1945) un Jāzeps (193?-1945).
- 25.04 - Nošauts MI Volkovs Zosims (1887-1945).
- 25.04 - Līvānu pag. Liepsalas apkārtnē atrasti IZN Simona Goldova (1906-1945) un Fjodora Sadovska (1???-1945) līķi.
- 3.05 - Nošauts Preiļu pag. Ozoliņu c. MI Jāzeps Gribusts (1???-1945).
- 05 - Vārkavas pagastā nošauts Preiļu IZN Ivans Osipovs (1???-1945).
- 8.05 - Nošauts Rudzātu pag. Eleonorviles c/p pr-js Antons Bindars (1905-1945).
- 18.05 - Ievesta mežā un nošauta Zinovjeva Bogdānova (1903-1945) no Rudzātu pag. Soltupes.
- 24.05 - Uzbrukums Rudzātu pag. Punduru krejotavai.
- 24.05 - Aizvests un PBV Rudzātu pag. sagādes aģents Jāzeps Motivāns (1905-1945).
- 29.05 - Uzbrukums Rudzātu pag. krejotavai.
- 30.05 - Nošauti Rudzātu pag. MI Grigorijs Paukovs (1902-1945), Samons Paukovs (1900-1945).
- 05-06 - Nošauts milicis Līvānu pag. *Kulderos*, mājas nodedzinātas.
- 06 - Uzbrukums Nīcgales veikalam.
- 06 - Nošauts Vārkavas pag. MI Isājevs Tarāsovs (1???-1945).
- 1.06 - Uzbrukums Līvānu pag. ziņnesim (Kovārovs).
- 1.06 - NP (25 vīru) uzbrukums Rudzātu izpildk. un milicijai.
- 16.06 - Kalupes pagastā no slēpņa nošauts 1 IZN.
- 28.06 - Uzbrukums PA Sīmanim Pastaram (1898-1947), kurš brūvē alu un aicina ciemos NP, lai tie iekrīt slazdā, jo ir ierīkots IZN slēpnis; NP to neizmanto, bet citā naktī rekvizē viņam pārtiku u.c.
- 07 - Sadursme ar Stirnienes pag. IZN (2 km attālumā no dzelzceļa).
- 07 - Atašienes pag. Kvītaines ciemā nošauts MI Antons Podnieks, iegūts ierocis.
- 07 - Uzbrukums Vārkavas pag. PA Eliasa Zarāna mājām: nošauta sieva Elza, dēls Eduards (1928-1945), māte (1892-1945), tante Franciska Zarāne; mājas nodedzinātas.
- 18.07 - Nošauta Preiļu pag. skolotāja Anna Riekstiņa (19??-1945)[61] un MI M.Ivanovs (19??-1945).
- 22.07 - Steķu silā notiek NP sanāksme, sardzē esošie vīri ierauga transportu ar apsardzi (17 IZN) un atklāj uguni: nošauti IZN Ivans Ozerskis (1927-1945), Boriss Rodionovs (1927-1945), ievainoti Josifs Ahmavirs (1928), Antonijs Mihailovs (1923), Ņikita Mihailovs, Jāzeps Namovičs un Viktors Ņeverovskis (1927); atsavināti 123 kg sviesta un 528 olas.

---

[61] Jānis Briška stāsta (pierakstīts 20.05.2003), ka skolotāju atriebjoties nošauj viņas civilvīrs Antons Brenčevs (par to, ka viņa vācu okupācijas laikā par izvairīšanos no dienesta nodevusi viņu policijai).

G.Šilingovs (1928)

- 27.07 - Uzbrukums PA Gilārijam Šilingovam (1906-1964) *Rācenājos*.
- 29.07 - Uzbrukums Punduru krejotavai.
- 08 - Nošauts Nīcgales pag. izpildk. pr-js Malnačs.
- 08 - Silajāņu pag. Kaušu ciemā nošauti 5 IZN.
- 08 - Uzbrukums IZN mājai Rudzātu pag. Brīslā.
- 08 - Uzbrukums Dignājas pag. pr-ja mājām (*Miķeļi*).
- 08 - Nošauts Preiļu pag. Indričānu c. MI Jānis Vaivods (1920-1945) un nodedzinātas viņa mājas.
- 08 - Uzbrukums 2 IZN (P.Celmiņš, Krūmiņš) Krustpils pagastā: atņemti ieroči.
- 08 - Uzbrukums Līvānu pagastā Daugavpils NKVD kapteinim Salcēvičam (1???-1945) un PA Veltai Veprei: nošauts Salcēvičs.
- 24.08 - Uzbrukums Jēkabpils apr. Zasas pag. izpildk., pastam, pienotavai, veikalam: telpas izdemolētas, nošauts IZN Timofejs Ļeonovs (1???-1945) un MI Andrejs Abarons (1???-1945).
- 08 beigās - Uzbrukums Vārkavas pag. *Zaķīšiem*: nošauts Izidors Vilcāns un SA invalīds Jānis Vilcāns; mājas nodedzinātas.
- 09 - Nodedzinātas Preiļu pag. Bindaru c/p pad. varas atbalstītāju viensētas: Jakova Mihailova (Tiltagala c.) un Ivana Ļipātova (*Zvērždās*).
- 1.09 - Uzbrukums Rudzātu pag. Eleonorviles c/p: paņemti dokumenti.
- 3.09 - Uzbrukums IZN pie Antonišķiem: nošauti 4 IZN.
- 5.09 - Uzbrukums IZN pie Alksniešiem: nošauti 5 IZN.
- 9.09 - Uzbrukums SA virsniekiem Vārkavas pag. Kazoru c. tuvumā: nošauti 2 (kapteinis un leitnants), iegūti ieroči.
- 9.09 - Uzbrukums Jersikas mežniecības ēkai, kurā dzīvo Jersikas izpildk. pr-js Safrons Serovs: ēka nodedzināta, sadeguši Filats Serovs, mežsargs Jānis Ozoliņš, nošauti 3 SA virsnieki (majors Parfjonovs, kapteiņi Maksīmovs un Prudņikovs), viegli ievainots S.Serovs; nodarītie zaudējumi - 230,970 rbļ.
- 10.09 - Uzbrukums Kurčinu ciemā Jāzepam Dalinskim (1883-1945): aizvests uz mežu un PBV.
- 12.09 - Uzbrukums Jersikas c/p: nošauti 9 PA, nodedzināta ēka.
- 09 - Pārtraukta labības kulšana Preiļu pag. *Vilkdobēs*.
- 09 - Nodedzināts tilts pār Dubnas upi pie Neiciniekiem.
- 17.09 - Nodedzināts tilts pār Dubnas upi uz Preiļu-Līvānu ceļa.
- 24.09 - Uzbrukumā Rudzātu pag. Alksniešu c. apkārtnē nošauti 2 un ievainoti 2 IZN.
- 24.-25.09 - Uzbrukums Šilova mājām Līvānu pag.: mājas nodedzinātas; sadeguši Ivans Šilovs un dēls Poļiekts.
- 24.-25.09 - Uzbrukums Paulīnes Lazdānes mājām Vārkavas pagastā: atsavināti pārtikas produkti un dokumenti.
- 25.09 - Uzbrukums IZN (kuri dodas pēc maizes) pie *Osinovkas* mājām: nošauti Adamovičs, Bogdānovs un Jurēvičs, ievainots Ļevčenko.
- 26.09 - Uzbrukums Rudzātu pag. Brīslas c. MI Ivana Goldova mājām: nodedzināta dzīvojamā un saimniecības ēkas.
- 10 - Uzbrukums Preiļu pag. Jermaku c. MI.
- 10 - Uzbrukums transporta apsardzei Līvānu pag.: nošauti 4 un ievainoti 6 IZN, kuri vēlāk miruši.
- 11.(13.?)10 - Uzbrukums Vārkavas pag. pastam: atsavināta nauda;
- 3.11 - Uzbrukums IZN grupai pie Antonišķiem: nošauti 4 IZN.
- 3.11 - Uzbrukums IZN grupai Atašienes pag. Bebros: smagi ievainots operatīvās grupas čekists Roždžestvenskis.
- 6.-7.11 - Uzbrukums Akentija Goldova mājām Rudzātu pag. Brīslā.

- 17.12 - Uzbrukums Pētera Pastara (1887-1971) saimniecībai Rudzātu pag. Rusiņos.
- 7.12 - Uzbrukums zirgu iznomāšanas punktam Rudzātu pag. *Aizpuriešos*: iznīcināti dokumenti, telefona aparāts u.c.
- rudenī - Uzbrukumā Līvānu pag. pie Birzāku c. nošauts MI Juris Staris (1???-1945).
- NP grupa ierīko slēpni, lai nošautu MI V.Černobrovu (1906-19??): bez rezultāta.
- Nošauts MI Grigorijs Volkovs (1???-1945) no Līvānu pag. *Ganusalām*.
- Nošauta Vanagu skolas pārzine Elza Pužule (19??-1945).
- Uzbrukums Gaigalavas pag. Vilauces c. milicim Ozolam: nošauts.
- Uzbrukums Gaigalavas pag. milicim Molčānovam: tam izdodas izglābties, bet no granātas šķembas ievainojuma aiziet bojā meitene.
- Uzbrukums Atašienes pag.Lošku un Stalīdzānu ciemā (atsevišķām viensētām)
- Uzbrukums viensētām starp Turku un Vilkāju c. Līvānu pag.

1946

- 18.01 - Nošauts Preiļu pag. MI Aleksejs Buks (1???-1946).
- 26.01 - Uzbrukums A.Upenieka *Velēnu* mājām, nošauts Jāzeps Upenieks Antona d.
- 30.01 - Nošauts Maltas pag. Trūpu c/p pr-js Suneps Soboļevs (1905-1946) un MI Fedots Heņņikovs (1915-1946) Gaļānu pagastā.
- 20.02 - Uzbrukums Tuča saimniecībai Varakļānu pag.
- 1.03 - Uzbrukums Rēzeknes apr. Kaunatas pagastā Vikentijam Romanovskim.
- 8.03 - Uzbrukums Preiļu pag. Priekuļu c/p pr-jam J.Romanovskim: atsavināti 6000 rbļ.
- 10.04 - Varakļānu pag. atrasts MI Pētera Sālszemnieka (1927-1946) no Višņevsku c. līķis.
- 22.04 - Nošauts Rudzātu pag. MI Kazimirs Pundurs (1895-1946).
- 1.05 - Uzbrukums Anspoku c/p: iznīcināti dokumenti, izdemolēta telpa.
- 3.05 - Uzbrukums Peilevišķu ciemā, nošauta Jūlijas Aleksandrovičas (1895-19??) meita (1929-1946).
- 9.05 - Nošauta mežsarga Šlesera ģimene (3 cilvēki) Steķu silā mežsarga *Vanagsila* mājās.
- 16.05 - Uzbrukums Vārkavas pag. Lipušku ciemā: nošauts Jāzeps Onckulis.
- 18.05 - Uzbrukums Rožupes pienotavai: atsavināti 400 kg sviesta, 2500 olas.
- 12.06 - Barkavas pag. *Mālsalās* nošauts Staņislavs Mugarēvičs (1901-1946).
- 16.-17.06 - Uzbrukums Rožupes pienotavai:, sabojāta telefona līnija, atsavināti 300 kg sviesta, sabojātas iekārtas.
- 06 - Gaļānu pag. nošauts IZN Rikovs, bet Isajs Skutānovs atlaists.
- 24.06 - Uzbrukumu Priekuļu c/p Preiļu pagastā, kurā izvietojušies IZN.
- 30.06 - Nošauta Preiļu pag. skolotāja Tekla Martinsone.
- 9.07 - Rudzātu pag. Medņevkas c. *Ratniekos* nošauts MI Jānis Pintāns (1896-1946).
- 17.07 - Varakļānu pag. Garanču c. apkārtnē nošauts MI Francis Greiškāns (1???-1946) un ievainots Staņislavs Graudiņš.
- 28.07 - Uzbrukums Punduru krejotavai: atsavināti 38,5 kg sviesta.
- 18.08 - Uzbrukums IZN no slēpņa Skrebeļu purvā: nošauts Ustīnovs (1???-1946), ievainoti Jepifānovs, T.Martīnovs un Petrovs.
- 1.09 - Uzbrukums Rudzātu pag. Eleonorviles c/p: iznīcināti dokumenti.
- 13.09 - Uz Ošas upes pārceltuves Līvānu pagastā pie Mālakalna c. nošauts Gercānu c/p pr-js Antons Pūga (1???-1946).
- 15.10 - Uzbrukums Rudzātu-Līvānu ceļa posmā (dienas laikā) Rudzātu finansu aģentam Saldatjonokam: atsavināti 47200 rbļ.
- 27.10 - Uzbrukums Preiļu pag. Bindaru c/p.

- 11 - Uzbrukums Rudzātu pag. finansu aģentam S.Saldatjonokam: atsavināti 120000 rbļ.
- rudenī - NP grupa ierīko slēpni pret IZN Stirnienes pagastā: bez rezultāta, jo IZN tas tiek zināms, un tie aiziet pa citu ceļu.
- 8.12 - Nošauts IZN Fiļimons Kuzņecovs (19??-1946).
- Uzbrukums Rēzeknes apr. Gaigalavas pagastā Gaigalavas c/p.

1947

- pavasarī - Līvānu pagastā nošauts Mālakalna c/p pr-js Safrons Saveļjevs (1???-1947).
- 12.04 - Līvānu pag. Gasparu ciemā iznīcināta MI Silova ģimene (3 cilvēki).
- 26.04 - Rudzātu pag. Jaudzemu c. apkārtnē nošauts IZN Mihails Grigorjans (1924-1947).
- 15.05 - Uzbrukums Vārkavas pag. zemniekiem Donātam Upeniekam un Znotiņam.
- 28.05 - Uzbrukums Vārkavas pasta nodaļai: atsavināti 4488 rbļ.
- 31.05 - Rožupes pienotavā nošauts MI Alberts Mazurs (1???-1947).
- 10.06 - Preiļu pag. *Vilkdobēs* 1 IZN nošauts, 1 - ievainots.
- 3.07 - Rudzātu pag. Brīslā nošauts MI Maksims Fiļīpovs (1920-1947).
- 3.07 - Nošauts Rudzātu pag. MI Timofejs Mihailovs (1???-1947).
- 19.07 - Vārkavas pag. Zosinu ciemā nošauts Jānis Klimkāns (provokatora J.Klimkāna tēvs).
- 23.07 - Rudzātu pag. *Samuldruvā* nošauts desmitnieks Genādijs Petrovskis (1925-1947).
- 3.08 - Vārkavas pagastā nošauts Antons Znotiņš Ādama d.
- 14.08 - Uzbrukums Rudzātu l/s b-bas pr-kam Kārlim Neicgalim (1900-1968) un MI Ludvigam Kivleniekam (1885-1959).
- 18.08 - Nošauts Sīmanis Pastars (1898-1947, apb. Eleonorviles k.).
- 7.09 - Nošauts Preiļu pag. Anspoku c/p sekr. Jāzeps Anspoks (1???-1947).
- 24.09 - Uzbrukums Preiļu izpildk. pr-jam Sudņikam un Preiļu pag. Priekuļu c/p pr-jam Jānim Leikučam (1???-1947): Leikučs nošauts pie Aizpuriešu c.
- 15.10 - Vārkavas pagastā nošauts MI Artemijs Bogdānovs (1896-1947).
- rudenī - Nošauts bij. Gaigalavas pag. Idenes c. iedzīvotājs NP Florijans Miķelis (1???-1947), kurš pēc legalizācijas strādā drošības orgānos (KVN).

1948

- 8.01 - Nošauts Rudzātu pag. Vidu c/p pr-ja vietnieks Pēteris Utāns (1928-1948), ievainots MI Jānis Klaužs (1929-1950).
- 28.01 - Vārkavas pag. Sīļu ciemā nošauti čekas aģenti Vaivods un Buks.
- 27.02 - Vārkavas pag. Kursīšu ciemā nošauts c/p deputāts Jāzeps Lukjanskis (1???-1948).
- 13.03 - Uzbrukums Kalupes patērētāju b-bai.
- 12.04 - Vārkavas pag. Onckuļu ciemā I.Znotiņa mājās nošauts IZN Zaicevs (1???-1948).
- 03 - Uzbrukums ceļu pārvaldes (UŠD) kasierim: atsavināti 40000 rbļ.
- 23.09 - Vārkavas pagastā nošauts apdrošināšanas inspektors Jāzeps Pastars (1???-1948).

1949

- ziemā - Vārkavas pagastā nošauts MI Fjodors Ivanovs (1???-1949).
- 14.01 - Uzbrukums Rudzātu pagastā apdrošināšanas inspektoram K.Fjodorovam: ievainots.
- 28.09 - Uzbrukums Kalupes pagastā apdrošināšanas inspektoram Staņislavam Vaivodam: atsavināti 10000 rbļ.

- 29.09 - Uzbrukums Vārkavas pag. naudas vedēju grupai: nošauts nodokļu inspektors M.H.Ļipātovs (1???-1949), MI Andrējevs (1???-1949), pag. dzimtsarakstu nodaļas vad-js Varfolomejs Ufs (1???-1949) un ievainots vedējs A.Mocāns.
- Ziemas sākums - Uzbrukums Rožupes c/p Vanagu veikalam: konfiscētas dažādas preces.

1950

- 13.07 - Uzbrukums Krustpils raj. Nārtas c/p Stalidzānu veikalam.
- 7.-8.08 - Uzbrukums Silajāņu pagastā Bertam.
- 26.08 - Uzbrukums Viļānu raj. Gaļānu pag. Polkorines veikalam.
- Vārkavas pagastā laupot nošauts MI Jānis Klaužs (1929-1950).

Krimināllietās Preiļu raj. NKVD čekists G.Kopaņs izziņā raksta (1950), ka Preiļu rajonā likvidēta nacionālo bandītu grupas darbība. IZN aktīvās darbības rezultātā nošauts (09.1950) Jāzeps Čuburs (1927-1950), grupas vad-js Pēteris Vasiļevskis (1928-1950) un arestēts Juris Adamovičs (1928).

1951

- 08 - Uzbrukums Slates pag. Bērzaunes veikalam: konfiscēts daudz preču.
- 31.08 - Uzbrukums Duntišķu ciemā V.Strogonovam.
- 7.-8.09 - Uzbrukums finansu aģentam Anastasijam Langišam: atsavināti 6000 rbļ.
- Stirnienes pagastā nošauti 2 MI (Jāzeps Ladusāns (1???-1951), otrs nezināms).
- Uzbrukums Rožkalna c/p kolhozam *Cīņa*: konfiscētas 4 aitas.
- Uzbrukums Vārkavas pag. veikalam.

1952

- 08 - Uzbrukums Līvānu pag. Upenieku c. *Skudrukalna* mājām.

1954

- 1.07 - Nošauti 3 NP, t.sk. Aloizs Vaivods; konfiscēti ieroči (automāts PPS, 2 šautenes, TT pistole, 18 šauteņu patronas).

Pagasta iedzīvotāji, kas izvairījušies no iesaukšanas SA un/vai piedalījušies nacionālajā pretošanās kustībā[62]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	SL[63]	NP[64]	Kr.lietas nr.	Piezīmes
1.	Anspoks Jāzeps	1912-1982	*Anspoki*		+	16546 u.c.	VA; M, apb. Zasas pag. (Jēkabpils raj.)
2.	Apinis Alfrēds	1925-2000	*Lieldruvas*		+	40268	A, P, T (10+5), LDN; M, apb. Līvānos
3.	Apinis Jānis	1923-1945	"		+	2873	Kritis (8.07, Lukstu pļavās), KVN
4.	Babris Jānis Andreja d.	1918	Rusiņi		+	2873	VA; dzīvo Kuldīgā
5.	Babris Jānis Salimona d.	1928	*Babrīši*	+		29388	R; dzīvo Ventspilī
6.	Babris Pēteris	1922-1945	Rusiņi		+	2832	Zvēriski noslepkavots (8.07), apb. Vilmeniešu k.
7.	Baklers Donāts	1904-19??	*Līkumi*	+		2873	M, apb. Vilmeniešu k.
8.	Barkovskis Nestors	1926-1995	Cielauka	+		2873	10 gadus slēpies pagrabā; M, apb. Rīgā
9.	Baško Jānis	1897-1975	*Apiņi*		+	2832	M, apb. Puduļu k.
10.	Batarags Jānis Andža d.	1913-1985	*Stepiņsala*	+			M, apb. Steķu PK
11.	Batarags Jānis Jāņa d.	1914-1995	*Čegeļna*	+		270-1s-197	M, apb. Eleonorviles k.
12.	Bernāns Jānis	1921-1998	*Irbessala*		+	6902 u.c.	VA; M
13.	Bernāns Jānis Pētera d.	1909-1945	*Grigi*		+	16143	A, P, S, T, ASM, KVN
14.	Bernāns Pēteris	1919-1988	"		+	6902 u.c.	VA; M, apb. Kivlenieku k.
15.	Bogdans Eduards	1918	*Dzintari*		+	2873	Dzīvo Līvānos
16.	Bogdans Jānis	1915-1990	*Ogas*	+		2873 u.c.	VA, F; M, apb. Rīgā
17.	Bogdans Pēteris	1919-1974	"		+	1634 u.c.	VA, F, A, P, T (10+5), LDN; M, apb. Rudzātu k.
18.	Bojārs Alberts	1905-1993	*Apogi*		+	7749	D; M, apb. Steķu KK
19.	Bojārs Aloizs	1904-1948	Līvānu pag.		+	19893	Kritis (26.05)
20.	Bojārs Antons	1912-1957	Vecie Šauri		+	16546	M, apb. Eleonorviles k.
21.	Bojārs Pēteris	1909-19??	"		+	16432	M, KVN
22.	Briedis Jānis	1913-194?	Antonišķi		+, NPA	2873	N; trūkst ziņu
23.	Brūvers Antons	1908-1985	Dzirkaļi	+		2873	M, apb. Eleonorviles k.
24.	Brūvers Antons Aloiza d.	1925	Brūveri		+	7683	P; trūkst ziņu
25.	Brūvers Apolinārijs	1920	*Plūmes*		+	16546	VA; dzīvo Preiļu raj.
26.	Brūvers Broņislavs	1913-1953	Brūveri		+	16546	A, P, T (8+3), M (LDN)
27.	Brūvers Donāts	1920-1947	"		+	1822	VA; kritis, KVN
28.	Brūvers Francis	1911-1980	Peivelišķi		+	6902 u.c.	VA; M, apb. Puduļu k.
29.	Brūvers Jānis Jāņa d.	1919-1992	Brūveri	+		1098 u.c.	VA, T, LDN (5+3), SA; M, apb. Eleonorviles k.
30.	Brūvers Jānis Staņislava d.	1921-1945	Brūveri		+	17887	VA, SA; kritis, apb. Eleonorviles k.
31.	Brūvers Pēteris	1907-1988	Lācupi	+			M
32.	Brūvers Pēteris Pētera d.	1915-1948	*Ābeles*		+	1098	A, P, T (15+5), M (LDN)
33.	Brūvers Simions	1925	*Pumpuri*		+	16546	Dzīvo Rīgā
34.	Bulmeisters Izidors	1907-1987	Kivlenieki	+		2873	VA; M, apb. Kivlenieku k.
35.	Bulmeisters Pēteris	1913-1987	Piļupsala	+		2873	VA, F; M, apb. Jēkabpilī
36.	Burdais Jānis	1896-19??	*Zvirgzdiņi*	+		729	A, P, PM; trūkst ziņu
37.	Cakule Marta	1918	*Pakalniņi*		+	40674	Arī NPA (1945-1946); trūkst ziņu
38.	Cakuls Antons	1921-1945	Peivelišķi		+	17803	VA; kritis (8.07, Lukstu pļavās), KVN
39.	Cakuls Broņislavs	1919-1945	*Smiltaines*		+	2672 u.c.	VA; kritis, KVN
40.	Cakuls Izidors	1914-1985	"		+	2672 u.c.	M, apb. Rudzātu k.
41.	Cakuls Juris	1912-1945	Peivelišķi		+	17803	VA; kritis (8.07, Lukstu pļavās), KVN
42.	Cakuls Onufrijs (PS *Ābols*)[65]	1908-1949	*Pakalniņi*		+	40674	Kritis (11.10), KVN
43.	Cakuls Pēteris (PS *Bērziņš*)	1913-1949	"		+	17803	VA; kritis (11.10), KVN
44.	Cakuls Vitālijs	1925-1945	Peivelišķi		+	17803	Kritis (8.07, Lukstu pļavās), KVN
45.	Dārziņš Ernests	1909-1984	*Vēsmiņas*		+	40674	VA, A, P, T (25+5), M (LDN)
46.	Dārziņš Oskars	1916-1944	Vecie Šauri	+		1613	Kritis frontē (SA), apb. Šauļos (Lietuva)
47.	Elksnis Artūrs Arvīds	1922-1944	Augustova		+	2873	VA; kritis, KVN
48.	Elsts Eduards	1918-1971	Kurčanka		+	10380	VA; M, apb. Punduru k.
49.	Elsts Jānis	1914	"		+	17887 u.c.	D; dzīvo Siguldā
50.	Elsts Leonards	1912-1998	"		+	17887 u.c.	A, P, T (8), LDN; M, apb. Daugavpilī
51.	Eriņš Antons	1910-1989	Ūdrīši	+		2873	VA; M, apb. Rudzātu k.

[62] Šīs tabulas sastādīšanā izmantoti LVVA un LVA fondu materiāli, kā arī aptaujāti Rudzātu pag. iedzīvotāji. Uzvārdu precizitātē varētu būt atsevišķas kļūdas, jo caurskatot un lasot dokumentu rokrakstus, ir gr ūtības uzvārdu pareizā izlasīšanā.

[63] SL - izvairījies no iesaukšanas SA vai izbēdzis pa ceļam uz fronti, slēpies individuāli vai grupā, ar vai bez ieročiem, parasti nekādās aktīvās darbībās nav iesaistījies. Reizēm tomēr grūti atdalīt šos pasīvos NP no aktīvajiem, jo, uzbrūkot IZN, jebkurš pasīvais NP atklāj uguni (ja vien tam ir ieroči). Bez tam, tā kā informācija ir iegūta lielākoties no kriminālliet ām, tad tā bieži var būt apšaubāma, un robeža starp pasīvajiem un aktīvajiem NP - stipri izplūdusi. Tāpēc visās pārējāss grāmatas tabulās, kur parādās apzīmējums "NP", ar to tiek apzīmēti gan pasīvie, gan aktīvie nacionālās pretošanās kustības dalībnieki.

[64] NP - bijis/jusi aktīvs/a NP, cīnījies/jusies ar ieročiem rokās.

[65] Piešķirts apbalvojums par aktīvu darbību NP kustībā.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	SL[63]	NP[64]	Kr.lietas nr.	Piezīmes
52.	Eriņš Jānis	1921-1991	Ūdrīši	+		2873	VA; M, apb. Vietalvas k. (Aizkraukles raj.)
53.	Erts-Gudļevskis Ādams	1911-1992	Alksnieši		+	6902 u.c.	VA; grupas vad-js; M, apb. Eleonorviles k.
54.	Erts-Gudļevskis Aloizs	1926-1948	"		+	10380 u.c.	Kritis (10.02, pie Alksniešiem), pārapb. Eleonorviles k.
55.	Erts-Gudļevskis Francis	1914-1996	"		+	2869 u.c.	D; M, apb. Siguldā
56.	Gercāns Vitālijs	1925-1992	Bikaunieki		+	270-1s-197	SASR; M, apb. Līvānu p. k.
57.	Goldovs Lavrentijs[66]	1927	*Briežusala*	+		2873	Dzīvo Mežancānos (Rožupes pag.)
58.	Grauduņš Andzelms	1928	*Lejiņas*		+	9528	A, P, T (15+5), LDN; dzīvo Rīgas raj.
59.	Grauduņš Antons	1909-1995	Lāčupe	+		270-1s-197	M, apb. Rudzātu k.
60.	Grauduņš Ēvalds	1929-1948	*Lejiņas*		+	1268 u.c.	Darbojies J.Vilcāna grupā; kritis (24.04, Līvānu pag. Krievu purvā), aprakts Steķu silā
61.	Grauduņš Jonašs	1914-1991	Lāčupe	+		270-1s-197	M, apb. Rudzātu k.
62.	Grigs Pēteris	1928-1945	Vilcāni	+		11889	P, S, noslepkavots, KVN
63.	Grigs Pēteris Jāzepa d.	1913	Aizpure	+		6902	Nav ziņu
64.	Groza Jānis	1926	*Līkupe*		+	7698	P; dzīvo Rīgā
65.	Indāns Jānis Jura d.	1923-1997	*Brūklenāji*		+	777 u.c.	VA, D; M, apb. Kapenieku k.
66.	Indāns Jānis Pētera d.	1923-1968	Alksnieši		+	16546	VA; M, apb. Eleonorviles k.
67.	Indāns Jāzeps	1927-1975	Lāčupe		+	1934 u.c.	A, P, T (15+5), LDN; M, apb. Rudzātu k.
68.	Ivbulis Kazimirs	1926	Alksnieši		+	16459	Dzīvo Daugavpilī
69.	Ivbulis Pēteris	1925-1989	"		+	16546	M, apb. Eleonorviles k.
70.	Ivdris Jāzeps	1921-1994	Piļupsala	+		578-R	Dezertējis no VA un SA
71.	Ivdris Leons	1925-19??	Rogonovka	+		7698	PBV
72.	Jurovs-Jakāns Pēteris	1914-1998	Čigānsala		+	2812	VA; M, apb. Rožupes k. (Preiļu raj.)
73.	Kasalis Antons	1924	*Laimiņi*	+		2873	VA, R; dzīvo *Laimiņos* (Būmaņu c.)
74.	Kasalis Jāzeps	1911-1992	*Rāceņi*	+		2873	VA; M, apb. Rudzātu k.
75.	Kassalietis Izidors	1910-1996	*Dāboldruva*		+	2832	VA; M, apb. Rudzātu k.
76.	Kassalietis Jānis	1914	"		+	2832	Dzīvo Skrīveros (Aizkraukles raj.)
77.	Klaužs Jānis	1912-1998	*Sarkandruva*	+		32534	VA, A, P, T (7), LDN; M, apb. Līvānu p. k.
78.	Klaužs Kārlis	1924-1945	*Sarkandruva*		+	17803	VA; kritis (8.07, Lukstu pļavās), KVN
79.	Kļavinskis Antons	1917	Peivelišķi		+	1934	VA; dzīvo Līvānos
80.	Kļavinskis Jāzeps	1906-1961	Soltupe	+		41032	VA, SA, A, P, T (10+5), LDN; M, apb. Ogres p. k.
81.	Krasovskis Pēteris	1926-1944	Grigi		+	1265	Kritis, apb. Kapiņu k. (Daugavpils raj.)
82.	Krastiņš Vitālijs	1926-1995	*Krastiņi*	+		2832	M, apb. Ulbrokas k. (Rīgas raj.)
83.	Lapiņš Arvīds	1905-1991	*Antonišķi*		+	2832	M, apb. Carnikavā (Rīgas raj.)
84.	Leitāns Jānis	1925-1945	*Krūmiņi*		+	2832	VA; kritis, KVN
85.	Ližbovskis Dominiks	1912-1978	Rubeņsala		+	2832 u.c.	VA, A, P, T, LDN; M, apb. Lielajos k. Rīgā
86.	Ližbovskis Eliass	1910-1988	"	+		10208 u.c.	VA; trūkst ziņu
87.	Lōcs Antons	1919-2002	Gaigalava	+		902	VA; M
88.	Lukjanskis Antons	1918-1978	*Paegļi*		+	2832	M, apb. Vanagu k. (Preiļu raj.)
89.	Lukjanskis Hilārijs	1925	"		+	2832	Nav ziņu
90.	Lukjanskis Jānis	1922-1997	*Stepāre*		+	2832	M, apb. Puduļu k.
91.	Lukjanskis Vaclavs	1919-1975	"		+	2832	VA; M, apb. Puduļu k.
92.	Mednis Antonijs	1907-1972	*Sidrabi*	+		2832	M, apb. Steķu PK
93.	Neicgalis Pēteris	1910-1954	*Daugaviņas*	+		270-1s-197	M, apb. Rudzātu k.
94.	Olksna Pēteris	1921	Rudzāti	+		270-1s-197	VA; dzīvo Jelgavā
95.	Pankovskis Izidors	1909-1967	*Seski*	+		270-1s-197 u.c.	SASR; M, apb. Rudzātu k.
96.	Pastars Antons Staņislava d.	1904-1991	Būmaņi	+		270-1s-197	M, apb. Rudzātu k.
97.	Pastars Izidors	1909-1982	*Zeļenpole*	+		2832	M, apb. Kivlenieku k.
98.	Pastars Jānis	1902-1961	*Zeļenluga*	+		8902	M, apb. Puduļu k.
99.	Pastars Jānis Pētera d.	1922-1978	*Grāvnieki*		+	2832	VA; M, apb. Puduļu k.
100.	Pastars Jāzeps	1916	"		+	2832	Nav ziņu
101.	Pastars Juris	1909-1994	Vecie Šauri	+		16546 u.c.	M, apb. Eleonorviles k.
102.	Pastars Lauris	1912	Būmaņi	+		2832	Dzīvo Sīļukalna pag. (Preiļu raj.)
103.	Pastars (Pastars-Rubins) Broņislavs	1910-1948?	*Dzirnavnieki*	+		Arhīvā lietas nav	VA, A, P, T (5 un 25+5), PBV (LDN)
104.	Pastars Pāvels	1912-1989	Zelčinovka		+	2832	Nav ziņu
105.	Pastars Pāvels Pētera d.	1919-1989	*Grāvnieki*	+		2832	Nav ziņu
106.	Pastars Pēteris Ignata d.	1919-1990	*Nātrieši*		+	2832	VA; M, apb. Eleonorviles k.
107.	Pastars Pēteris Onufrija d.	1908-1958	*Apsītes*		+	2832 u.c.	D; M, apb. Rudzātu k.
108.	Peisinieks Donāts	1912-1953	Rudzāti		+	2835 u.c.	Kritis (27.02), KVN

[66] NPA sakarnieks (?).

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	SL[63]	NP[64]	Kr.lietas nr.	Piezīmes
109.	Petrovskis Antons	1925-2003	*Samuldruva*		+	2832	VA; M
110.	Petskoja Anna	1912-19??	*Limani*		NPA, +	10380	A, P, T (25+5), PBV (LDN)
111.	Petskojs Jānis	1914-1948	*Limani*		+	10380	Kritis (25.12, Preiļu pag. pie Sutriem), KVN
112.	Piļups Aloizs	1925-1975	*Krasti*	+		2832	PM; trūkst ziņu
113.	Piļups Izidors	1922	*Līdzenumi*	+		2832	VA; trūkst ziņu
114.	Pintāns Aloizs	1916-1949	*Augļi*		+	270-1s-460	VA; kritis (25.09, Ogres raj. Kokneses pag.)
115.	Pintāns Antons	1913-1975	*Dailes*		+	1788 u.c.	VA; M, apb. Ulbrokas k. (Rīgas raj.)
116.	Pļavāns Jāzeps	1926-2003	Jaunie Šauri	+		7698	M, apb. Rudzātu k.
117.	Pūdāns Nikodēms	1907-2002	Kivlenieki	+		2832	VA; M, apb. Kivlenieku k.
118.	Pūdnieks Jānis	1912-1988	*Pabērži*		+	2832 u.c.	VA; M
119.	Pūdnieks Pēteris	1920-1998	*Aplociņi*		+	7001	M
120.	Pūdnieks Staņislavs	1904-1945	*Podnieki*		+	2832	Kritis, KVN
121.	Pudulis Stepans	1907-1970	Ķēvessala	+		2832	VA, A, P, T (7), LDN; M, apb. Eleonorviles k.
122.	Puida Alfons	1927	*Jēkabi*		+	2832	Dzīvo Jēkabpilī
123.	Punculis Izidors	1915-19??	Krupsala		+	6902 u.c.	VA; trūkst ziņu
124.	Punculis Kazimirs	1913-1983	"		+	6902	M, apb. Puduļu k.
125.	Punculis Pēteris	1903-1958	"		+	2884	M, apb. Puduļu k.
126.	Raģelis Augusts[67]	1921-1950	Kivlenieki	+			VA, P; M, apb. Kivlenieku k.
127.	Riekstiņš Osvalds Oskars	1914-1993	Kramadruva		+	17887 u.c.	M, apb. Jēkabpilī
128.	Rubins Jānis	1927-1945	Cielauka		+	17803	Kritis (8.07, Lukstu pļavās), KVN
129.	Ručevskis Jānis	1921-1970	*Krauklīši*	+			A, P, T, LDN; M
130.	Ručevskis Pēteris	1925	"		+	41925	A, P, T (6), LDN; trūkst ziņu
131.	Rudzāts Benedikts	1926-2001	*Slāņi*		+	17803	M; apb. Iršu k. (Aizkraukles raj.)
132.	Rudzāts Donāts	1927	Vilcāni		+	2824 u.c.	Dzīvo Daugavpils raj.
133.	Rudzāts Jāzeps	1912	*Slāņi*		+	1822	Dzīvo Kuldīgas raj.
134.	Rudzāts Pēteris	1911-1997	*Akmentiņi*	+		2824 u.c.	M, apb. Rudzātu k.
135.	Rudzāts Staņislavs	1900-1974	*Rudzīši*		+	7728	D; M, apb. Kapenieku k.
136.	Rumaks Alberts	1916-1961	*Stūramežs*	+	+	2672	A, P, S, T (10+5), LDN; M izsūtījumā
137.	Rumps Francis	1921	*Daunumi*	+		2832	VA; dzīvo savās mājās
138.	Rumps Jānis	1922-1982	"	+		2832	VA; M, apb. Puduļu k.
139.	Rusiņš Alfons	1924-1948	Eleonorvile		+	16546	Kritis (10.02, pie Alksnīešiem), pārapb. Eleonorviles k.
140.	Rusiņš Antons Ādama d.	1905-1968	*Lejnieki*		+	305-R	P, D; M, apb. Vilmeniešu k.
141.	Rusiņš Antons Antona d.	1922	Eleonorvile		+	16546	VA; dzīvo Smelteros (Saunas pag.)
142.	Rusiņš Broņislavs (PS *Lozda*)	1914-1950	Rusiņi		+	2832 u.c.	Kritis, apb. Vilmeniešu k.
143.	Rusiņš Gregors	1926-1999	Eleonorvile		+	2866	M, apb. Līvānos
144.	Skroders Pēteris	1902-1976	*Rubeņkalns*		+	6902	A, P, S, T (25+5), LDN; M, apb. Kaupišķu k. (Daugavpils raj.)
145.	Skroders Stepans	1909-1994	*Liepāja*		+	1545	D; M, apb. Puduļu k.
146.	Sondors Francis	1926	*Lazdiņas*	+			Dzīvo Rīgā
147.	Sovāns Jānis	1913-1997	Rudzāti	+		270-1s-179 u.c.	VA; M, apb. Rudzātu k.
148.	Stipris Jānis	1910-1998	*Bērzgale*		+	3706	A, P, T (25+5), LDN; M, apb. Ogres p. k.
149.	Suneps Antons	1913-1985	Kivlenieki	+		270-1s-197	M, apb. Kivlenieku k.
150.	Šaraks Antons	1923-1994	Lāčupe	+		2805	VA, D; M, apb. Beberbeķu k. (Rīgas raj.)
151.	Šaraks Jānis	1926-2000	*Mucenieki*		+	6902 u.c.	M, apb. Rudzātu k.
152.	Šaraks Nikodēms	1911-1985	Rudzāti		+	2832	M, apb. Rudzātu k.
153.	Švirksts Roberts	1926-1947	Bikaunieki		+	17803	A, P, T (7+5), PBV (LDN)
154.	Trūps Aloizs	1922	*Saulgrieži*		+	2832 u.c.	VA; dzīvo Rožupes pag.
155.	Ūbelis Kārlis	1914-1945	*Ūbeļi*		+	2672	VA; kritis, KVN
156.	Upenieks Francis	1911-1994	*Ducāres*	+		270-1s-197	VA; M, apb. Vilmeniešu k.
157.	Upenieks Ksavērijs	1908-1973	*Daunumi*		+	270-1s-197	VA, P; M, apb. Vilmeniešu k.
158.	Ūsāns Pāvels		Podusala	+		6902	Nav ziņu
159.	Ūsāns Pēteris	1908-1972	*Ozolkalni*	+		6902 u.c.	VA; M, apb. Puduļu k.
160.	Vaivods Aloizs	1905-19??	*Vanagi*	+		5121	VA, F, A (7 mēneši bez tiesas), P; trūkst ziņu
161.	Vaivods Izidors	1893-1945	Rusiņi		+	2832	Zvēriski noslepkavots (8.07), apb. Vilmeniešu k.
162.	Vaivods Jānis	1913-1996	*Vīksnas*	+		270-1s-197	VA, F; M, apb. Rudzātu k.
163.	Vaivods Jāzeps	1911-1963	Pelēčāre	+		16970 u.c.	M, apb. Steķu KK
164.	Vaivods Nikodēms	1909-1996	*Rijiņas*	+			M, apb.Vidu k.
165.	Vaivods Pēteris	1906-1991	Pelēčāre	+		16970	VA, A, P, T (7+3), LDN; M, apb. Steķu

[67] Izvairījies no mobilizācijas SA, slēpies, pēc uzsaukuma kā pirmais pieteicies milicijā, kur ticis pamatīgi sasists, pēc tam arestēts un nosūtīts uz Ukrainu. Pēc pāris gadiem atgriezies mājās galīgi slims (ziņas sniegusi V.Bulmeistere, 20.10.2001).

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	SL[63]	NP[64]	Kr.lietas nr.	Piezīmes
							KK
166.	Vanags Antons	1926-2000	Podusala	+	+	2832 u.c.	M
167.	Vārpulis Izidors	1918-1995	*Garāpļava*		+	2884	D; M, apb. Krievijā
168.	Vārpulis Jāzeps	1913-1985	*Līči*		+	2884	D; M, apb. Cēsu p. k.
169.	Veikšāns Vladislavs	1894-1973	*Eglaines*		+	2832	PM; M, apb. Zīlānos (Jēkabpils raj.)
170.	Vilcāns Izidors	1907-1945	*Dūkļi*		+	2873	Kritis (8.07, Lukstu pļavās), KVN
171.	Vindelis Jānis	1923-2001	*Ciemiņi*	+		270-1s-197	Dzīvo savās mājās
172.	Zalāne Broņislava	1922-1945	*Smilgas*		NPA, +	2832	Zvēriski noslepkavota, apb. Vidu k.
173.	Zalāns Aleksandrs Jāņa d.	1909-1993	*Ozolsala*	+		2832	VA; M, apb. Steķu KK
174.	Zalāns Aleksandrs Staņislava d.	1920-1991	*Veldres*		+	2832 u.c.	M, apb. Rudzātu k.
175.	Zalāns Antons	1911-1984	Jaudzemi		+	2832	VA; M, apb. Steķu k.
176.	Zalāns Eliass	1926-1993	*Birztalas*		+	17887 u.c.	A, P, S, T (15+5), LDN; M, apb. Stendes k. (Talsu raj.)
177.	Zalāns Francis	1903-1945	Brīsla		+	2832	Kritis, apb. Veceļu k.
178.	Zalāns Jānis	1912-1949	*Kasparāni*		+	2832 u.c.	Kritis (11.10), KVN
179.	Zalāns Jāzeps	1913-1945	Rudzātu centrs		+	2832	Kritis, KVN
180.	Zalāns Pēteris Jāņa d.	1916-19??	*Birztalas*		+	2832	VA; trūkst ziņu
181.	Zalāns Pēteris Jura d.	1927-19??	Gardrivieši		+	17899 u.c.	A, P, T (15+5), LDN; trūkst ziņu
182.	Zalāns Staņislavs	1907-1949	*Birztalas*		+	1634/216 u.c.	A, P, T (25+5), M (LDN)
183.	Zalāns Vladislavs	1908-1971	"		+	1634, 2832	A, P, T (25+5), LDN M, apb. Lāčupes k. Rīgā
184.	Zarāns Jānis	1920-1960	*Zeltaiņi*		+	6902	M, apb. Puduļu k.
185.	Zvirbulis Izidors	1906-1971	Nīcgaļi	+		2832	VA, SASR; M, apb. Rudzātu k.
186.	Zvirbulis Juris	1926-19??	Bikaunieki		+	2832	M; trūkst ziņu

Nacionālās pretošanās kustības dalībnieki kaimiņu pagastos[68]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Kr.lietas nr.	Piezīmes
1.	Adamovičs Juris Albīna d.	1928	Preiļu pag.	14329	A; trūkst ziņu
2.	Ancāns Pēteris Antona d.	1929	Līvānu pag.	7730 u.c.	A, P, T (10+5), LD, atbrīvots 13.06.1956
3.	Anspoks Andrejs		Preiļu pag.	1497	M (Vorkutas LDN)
4.	Anspoks Francis Andreja d.	1920	Vārkavas pag.	4013	A, P, T (25+5), LDN; trūkst ziņu
5.	Anspoks Jānis		Preiļu pag.	7683	Nav ziņu
6.	Anspoks Pēteris		"	16546	Nav ziņu
7.	Anspoks Pēteris	1920	Vārkavas pag.	1549	Nav ziņu
8.	Antons Vladislavs	1914	Preiļu pag.	849	A, P, T (20+5), LDN; trūkst ziņu
9.	Arklāns Arnolds		"	7057	Nav ziņu
10.	Auzāns Jānis Donāta d.		Līvānu pag.	14556 u.c.	A, P, T; trūkst ziņu
11.	Balodis Andrejs	1???-1945	Preiļu pag.	15946	Kritis Stirnienes pag.
12.	Balodis Jānis	1???-1947	Varakļānu pag.	7057	Kritis (01.1947)
13.	Bečs Jāzeps	1???-1944	Preiļu pag.	15658	Kritis, apb. Kapenieku k.
14.	Beitāns Broņislavs	1892 -19??	Bukmuižas pag.	40248	Nav ziņu
15.	Beitāns Broņislavs	1919	"	P-319	Nav ziņu
16.	Benzelovskis Jānis Ksavērija d.	1920	Līvānu pag.	2746 u.c.	A, P, T (10+5), LDN; trūkst ziņu
17.	Bernāns*		Gaigalavas pag.	7312	Nav ziņu
18.	Bierns Broņislavs*		"		Nav ziņu
19.	Bikaunieks Jānis Jāņa d.	1???-1948	Līvānu pag.	270-1s-370	Kritis (9.04, Brūveros)
20.	Bikaunieks Jāzeps	1???-1948	Preiļu pag.	"	Kritis (10.04, Vārkavas pag. pie Vilcāniem)
21.	Bikaunieks Jāzeps Andreja d.	1916	Līvānu pag.	7098 u.c.	Darbojies J.Vilcāna grupā; trūkst ziņu
22.	Birzāks Jānis		"	270-1s-371	A (7.09); trūkst ziņu
23.	Bivkšāns Jānis		Preiļu pag.	16143	Nav ziņu
24.	Bivkšāns Pēteris	1920	"	849	A, P, T (20+5), LDN; trūkst ziņu
25.	Blūms Kārlis (PS *Misters*)	1???-1946	Madonas apr.	1445 u.c.	Kritis (27.02, Meirānu pag.)
26.	Bogdans Jānis Jāņa d.	1902	Vārkavas pag.	P-10380	Nav ziņu
27.	Bojārs Aloizs (PS *Džims*)	1915	Līvānu pag.	40674	Nav ziņu
28.	Bojārs Jāzeps		Stirnienes pag.		Nav ziņu
29.	Bricis Aleksis	1913	Preiļu pag.	849	A, P, T (20+5), LDN; trūkst ziņu
30.	Bricis Aleksis	1914	"	"	A, P, T (10+5), LDN; trūkst ziņu
31.	Bricis Aleksis	1???-1945	Stirnienes pag.	18053 u.c.	Kritis (30.08, Gaļānu pag. Aizpūrē)
32.	Bricis Onufrijs	1924-194?	Preiļu pag.	"	Kritis (Stirnienes pag. Aizpuriešos)

[68] Šīs tabulas sastādīšanā izmantoti LVVA un LVA fondu materiāli, kā arī aptaujāti Rudzātu pag. iedzīvotāji. Uzvārdu precizitātē varētu būt atsevišķas kļūdas, jo, caurskatot un lasot dokumentu rokrakstus, ir gr ūtības uzvārdu pareizā izlasīšanā. Tāpat arī varētu būt neprecizitātes gadu skaitļos u.c. datos tām personām, kurām nav kriminālliet as, bet par kurām ir tikai atsevišķu personu liecības, t.i., nav dokumentāla apstiprinājuma. Minētais attiecas arī uz NPA kaimiņu pagastos (skat. tab. 651.-653. lpp.).

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Kr.lietas nr.	Piezīmes
33.	Brikulis Eduards	1915-1970	Viļānu pag. Brikuļi	7057	A, P, T (25+5), LDN; M
34.	Brikulis Staņislavs	1910-19??	Viļānu pag.	"	A, P, T (25+5), LDN; trūkst ziņu
35.	Briška Antons	1915-1945	Preiļu pag.	"	Kritis (24.06.194?), apb. Betišķu k. (Preiļu pag.)
36.	Briška Jānis	1925	Preiļu pag.	29388 u.c.	A, P, T (10+5), LDN; dzīvo Ogrē
37.	Broks Broņislavs	1906-1946	Gaļānu pag.	16666	Kritis (1.04, Gaļānu pag. Upeniekos)
38.	Broks Jāzeps[69]	1908-1945	Preiļu pag.		N (19.03), apb. Skuteļu k. (Preiļu pag.)
39.	Bruzgulis Jānis	1915	Līvānu pag.	29068	Nav ziņu
40.	Budēvics Jānis	1925-1946	Viļānu pag.	7057	Kritis (08.1946)
41.	Cars Augusts	1906	Līvānu pag.	404	A, P, T (10), LDN; trūkst ziņu; ģimene D
42.	PS *Cimdiņš* - nezināms	1???-1948		1268	Kritis (23.04, Līvānu pag. Krievu purvā)
43.	Cišs Andrejs (PS *Lauva*)[70]	1914-1948	"	"	Darbojies J.Vilcāna grupā; kritis (24.04, Līvānu pag. Krievu purvā), aprakts Steķu silā
44.	Cišs Donāts		Preiļu pag.		Kritis; trūkst ziņu
45.	Čaunāns Jānis	1923-1944	Gaļānu pag. *Varažas*	13958	VA, A, P, S, M (8.11, Daugavpils cietumā)
46.	Čaunāns Staņislavs	1919-1945	"	270-1s-197	Kritis (Stirnienes pag.), apb. Kivlenieku k.
47.	Čivkulis Izidors	19??-1945	Vārkavas pag.		Kritis Vārkavas pag. Vanagu mežā (25.04)
48.	Čuburs Jāzeps	1927-1950	Maltas pag.	29388	Kritis (8.09)
49.	Dambītis Jāzeps	1919	Līvānu pag.	1465	ASM; trūkst ziņu
50.	Dedelis Oskars Vikentija d.	1926	Grīvas pag.	28806	A, P, T (5), LDN; trūkst ziņu
51.	Doļeckis Pāvels Pāvela d.	1912	Jēkabpils apr.	"	Nav ziņu
52.	Dredžulis Tadeušs*		Gaigalavas pag.	38431	A, P, T (25+5), LDN; trūkst ziņu
53.	Driksons Pēteris Aloiza d.	1905	Līvānu pag.	28806	A, P, T (5), LDN; trūkst ziņu
54.	Dzenis Jānis	1???-1948	Preiļu pag.	1822	Kritis (25.12, Preiļu pag. pie Sutriem)
55.	Elsts Alfons	1913	"	15946	Nav ziņu
56.	Elsts Aloizs	1912	"	"	Nav ziņu
57.	Elsts Jānis	1924-2001	"	"	A, P, T (25+5), LDN; M, apb. Smelteru k. (Saunas pag.)
58.	Elsts Jāzeps	1918	"	7683	Nav ziņu
59.	Elsts Kazimirs	1???-1952	"	8856 u.c.	A, P, T, ASM
60.	Elsts Ludvigs		"	"	A, P, T; trūkst ziņu
61.	Elsts Pāvels	1897-19??	"	P-2897	A, P, T; M, apb. Smelteru k. (Saunas pag.)
62.	Eriņš Aleksandrs		Stirnienes pag.	P-2853	A, P, T; trūkst ziņu
63.	Eriņš Jānis		"	7310	Nav ziņu
64.	Garančs*	1???-1945	Gaigalavas pag.	1600	Kritis (1945, aprakts Kveipānu grantskarjerā)
65.	Gavars Antons (PS *Zvaigzne*)	1909-1948	Vārkavas pag.	7683 u.c.	Darbojies J.Vilcāna grupā; kritis (24.04, Līvānu pag. Krievu purvā), aprakts Steķu silā
66.	Gavars Jāzeps	1???-1952	Preiļu pag.	7683	A, P, T, ASM
67.	Gedušs Antons (PS *Kolpaks*)	1???-194?	Līvānu pag.	7683 u.c.	3. bataljona k-ris, ASM
68.	Gedušs Voldemārs Donāta d.	1911-1951	"	7683 u.c.	Sargā tiltus (1941, "B" grupas sastāvā); trūkst ziņu
69.	Gemvis (?) Alberts		Vitebskas apg.	503-R	NP ārsts; trūkst ziņu
70.	Gercāns Benjamīns	1928-1945	Līvāni	2832	Kritis (8.07, Lukstu pļavās)
71.	Gercāns Nikolajs		"	"	Nav ziņu
72.	Gilučs Alfons Ādama d.	1918-1947	Preiļu pag.	2837	Kritis; trūkst ziņu
73.	Gilučs Broņislavs	1928	"	1250	Grupas *Jaunlatvietis*[71] dalībnieks
74.	Gilučs Jānis Ādama d.	1928-1949	"	1822 u.c.	Kritis (3.11, Preiļu pag. *Vilkdobēs*)
75.	Gilučs Kazimirs Ādama d.	1914-1947	"	1174 u.c.	Kritis (26.04, Jaudzemos)
76.	Gilučs Pēteris	1921-1945	"	2837	Kritis (5.07, Preiļu pag. Punduros)
77.	Gilučs-Grigulis Aleksis	1924-1948	"	270-1s-370	Kritis (2.01)
78.	Graudiņš Pēteris Augusta d.	1904-1972	Līvānu pag.	28806	A, P, T (10), LDN, D, M tragiski (nošāvies) A, Sibīrijā
79.	Greislis Jānis		Stirnienes pag.	3022	A, P, T (25+5), LDN; trūkst ziņu
80.	Griboniks Antons		Preiļu pag.	2866	Nav ziņu
81.	Griboniks Francis	1912	Rudzātu pag.	P-1024 u.c.	Nav ziņu
82.	Griboniks Jānis	1911	Preiļu pag. Griboniku c.	16546	NP, A, P, T (10+5), Krasnojarskas LDN, atbrīvots 23.07.1957
83.	Griboniks Jāzeps Stepana d.	1914	Preiļu pag.	41848	A, P, T (1); trūkst ziņu

[69] Broks ievilināts slazdā, arestēts un spīdzināts (Preiļos). Ceļā uz Daugavpili inkriminē bēgšanu. Noslepkavots, aprakts pilsētas grantsbedrē. Piederīgie viņa pīšļus izrok un naktī slepus apglabā Skuteļu k. (Preiļu pag.).

[70] Apbalvots ar *Kalpaka Krustu*.

[71] Grupa *Jaunlatvietis* - pretvalstiska jauniešu grupa Preiļos.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Kr.lietas nr.	Piezīmes
84.	Grigulis Eduards		Varakļānu pag	7683	Nav ziņu
85.	Grīnbergs Arvīds	1922-1949	Viskaļu pag.	270-1s-460	Kritis (25.09, Kokneses pag.)
86.	Groza Jāzeps	19??-1945	Ružinas pag.		Kritis, apb. Betišķu k. (Preiļu pag.)
87.	Grugulis Aleksis	1???-1947	Kalupes pag.	1822	Kritis; trūkst ziņu
88.	Grugulis Antons Donāta d.	1911	Līvānu pag.	1465	A, P, T (10+5), LDN; trūkst ziņu
89.	Grugulis Vitālijs Donāta d.	1908	Līvānu pag.	1465 u.c.	Nav ziņu
90.	PS *Gvido*	1???-1946	Viļānu pag.		Kritis (Preiļu pag. Grāvānu c.)
91.	Iesalnieks Izidors	19??-1945	Vārkavas pag.		Kritis Vārkavas pag. Vanagu mežā (25.04)
92.	Ivanēpovs	1???-1948	Vīpes pag. ?	1822	Kritis (8.05)
93.	Ivbulis Jānis	1916-1982	Preiļu pag.		M, apb. Lakausku k. (Saunas pag.)
94.	Jačs Antons Donāta d.	1922	Atašienes pag.	2746	A, P, T (10+5), LDN; trūkst ziņu
95.	Jasinskis Leons		Līvānu pag.	2832	Nav ziņu
96.	Jaudzems Donāts*	1912	Gaigalavas pag.	3569	D 1949; trūkst ziņu
97.	Jaudzems Jānis*	1914	"	"	D 1949; trūkst ziņu
98.	Juhņēvičs Antons	1905-1947	Vārkavas, Rudzātu, Līvānu pag.	28806 u.c.	Vanagu katoļu draudzes prāvests, LTS(p)A vad-js; ASM
99.	Kaktenieks Izidors Ādama d.	1905	Līvānu pag.	2746	A, P, T (5), LDN; trūkst ziņu
100.	Kaktenieks Jānis	1???-1945	"	28806	Grupas vad-js, kritis
101.	Kalniņš Jānis	1917-1949	Sējas pag.	270-1s-460	Kritis (25.09, Kokneses pag.)
102.	Kalniņš Pēteris Roberta d.	1917	Vīpes pag.	2746	A, P, T (5), LDN
103.	Kalniņš Valdis Kristapa d.	1920	"	"	A, P, T (5), LDN
104.	Kirīlovs Mihails	1???-194?	Preiļu pag.	1822	Kritis (28.08)
105.	Klaužs Lauris	1911-1946	"	270-1s-126	Kritis (08.1946, aprakts Preiļu p. grantsbedrēs)
106.	Klaužs Salimons[72]	1911-1946	Preiļu pag. Smelteri		A, P, S, N (08.1946, pie Saunas pag. Smelteru k.)
107.	Klīdzējs Staņislavs[73]	1928-1948	Rēzeknes apr.		M (1948, ceļā uz Rēzekni), KVN
108.	Kļavinskis		Līvānu pag.	270-1s-373	Kritis (9.04, Rudzātu pag. Brūveros)
109.	Kļavinskis Alberts Antona d.	1923	"	2746	A, P, T (10+5), LDN; trūkst ziņu
110.	Kļavinskis Eduards	1907	Aizkalnes pag.	43531	Nav ziņu
111.	Kļavinskis Eduards (PS *Ūsainis*)	1911-1948	Līvānu pag.	1268 u.c.	Darbojies J.Vilcāna grupā; kritis (24.04, Līvānu pag. Krievu purvā), aprakts Steķu silā
112.	Kļavinskis Vladislavs	1929	"	1289 u.c.	A, P, T (10+5), LDN; trūkst ziņu
113.	Kokorietis Francis Onufrija d.	1921	Preiļu pag.	18264 u.c.	A, P, T (10+5), LDN; dzīvo Rīgā (invalīds)
114.	Kosīrs Izidors		"	7683	Nav ziņu
115.	Kozlovskis Aloizs*	1???-1949	Gaigalavas pag	1425	Izvairījies no D, N (1949)
116.	Kozlovskis Pēteris*	1???-1946	"	"	Kritis (1946), apb. Idenes k. (Rēzeknes raj.)
117.	Kozlovskis Staņislavs*	1914-1952	"	"	Kritis (2.08, šāvējs - milicis Maurāns)
118.	Kozulis Antons	1926-1947	Preiļu pag.	1174 u.c.	M (07.1947, Daugavpils slimnīcā)
119.	Kozulis Broņislavs	1914-1947	"	17887 u.c.	Kritis (26.04), apb. Aizupiešu k. (Preiļu raj.)
120.	Kozulis Juris	1922	"	1174	Dzīvo Skrīveros (Aizkraukles raj.)
121.	Krūmiņš Pēteris Ādolfa d.	1915	Madonas apr. Kārzdabas pag.	38003	A, P, T, ASM
122.	Krūms		Aknīstes pag.	1465	Kritis; trūkst ziņu
123.	Kudrašs Jānis		Preiļu pag.	7683	Nav ziņu
124.	Kursietis Jānis	19??-1945	Vārkavas pag.		Kritis Vārkavas pag. Vanagu mežā (25.04)
125.	Kursietis Miķelis	19??-1945	"		Kritis Vārkavas pag. Vanagu mežā (25.04)
126.	Kušners Viktors	1???-1946	Dricenu pag.		Kritis (1946)
127.	Lācis Jānis Gabriela d.	1???-1946	Līvānu pag.	2746	Kritis (01.1946)
128.	Lācis Staņislavs Jāņa d.	1918	"	"	A, P, T (10+5), LDN; trūkst ziņu
129.	Laizāns Jānis*	1925	Gaigalavas pag.	45223	D (1949), T (13 gadi, 1972)
130.	Laizāns Pēteris	1???-1948	"	1822	Kritis (4.06)
131.	Lazdāns Andrejs	1???-1947	Kalupes pag.	"	Kritis (31.12)
132.	Lazdiņš (Lagzdiņš) Kārlis		Dignājas pag.	10380	Nav ziņu
133.	Leimanis Antons		Stirnienes pag	1086 u.c.	Nav ziņu
134.	Leimanis Jānis		"	"	Nav ziņu
135.	Leimanis Jāzeps	1920	"	"	Nav ziņu
136.	Limans Ignats Antona d.	1921	Preiļu pag.		A, P, T (10+5), PBV (LDN)
137.	Macāns Viktors*		Gaigalavas pag.	P-2977	A, P, T (25+5), LDN; atgriezies Latvijā (1970)
138.	Mačs Staņislavs		Preiļu pag.		Nav ziņu
139.	Mālnieks Jānis	1???-1945	Līvāni	18102	Kritis (8.07, Lukstu pļavās)

[72] Monikas Pastares vēstule (20.03.2002).

[73] Klīdzējs ir Malnavas l/s tehnikuma 2. klases audzēknis, cīņā ar čekistiem smagi ievainots. Vienu diennakti atrodas Kārsavas slimnīcā.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Kr.lietas nr.	Piezīmes
140.	Matisāns Viktors		Rikavas pag.	2935 u.c.	Legalizējies; trūkst ziņu
141.	Memļuks Pēteris	1925-1945	Preiļu pag.	7683	Kritis (Rudzātu pag.)
142.	Meženieks Donāts	1???-1947	"	1822	Kritis (27.12)
143.	Mežeriņš Jānis	1???-1945	Stirnienes pag.	15946 u.c.	Kritis (5.01, Vilcānu c. apkārtnē)
144.	Miezītis Aloizs[74]	1910-1946	Preiļu pag. Gribusti		A, P, S, N (08.1946, pie Saunas pag. Smelteru k.)
145.	Mīyrenieks Antons	1920	Preiļu pag.	18264	Nav ziņu
146.	Muceniece Veronika (PS *Celms*)	1918	Līvānu pag.	40674 u.c.	D 1949; trūkst ziņu
147.	Mundure Valērija (dz. Galgavska, PS *Marta Skuja*)	1915-1949	Līvānu pag.	28806 u.c.	A, P, T, ASM
148.	Mūrnieks Broņislavs Pētera d.	1925	Preiļu pag.	1471	D (divreiz), T; trūkst ziņu
149.	Mūrnieks Jānis Pētera d.	1921-1946	"	1471 u.c.	Kritis (16.07, Preiļu pag. Mūrnieku c. *Lielajos Mūrniekos*), apb. Preiļos pie Baltā Krusta
150.	Naglis Vikentijs	1919	Viļānu pag.	336	Nav ziņu
151.	Naglis Viktors		Preiļu pag.	16143	Nav ziņu
152.	Nezināms	1???-1945		17887	Kritis (Gaļānu pag. pie Aizpuriešiem)
153.	Norikarels (?) Broņislavs		Līvānu pag.	1289	Kritis
154.	Onckulis Antons	19??-1945	Vārkavas pag.		Kritis
155.	Onckulis Francis Jāņa d. (PS *Krauklis*)	1926-1948	Vārkavas pag.	1268 u.c.	Darbojies J.Vilcāna grupā; kritis (24.04, Līvānu pag. Krievu purvā), aprakts Steķu silā
156.	Onckulis Jānis	19??-194?	"		M (traģiski)
157.	Onckulis Ludvigs Kazimira d.	1905-19??	"	16577	A, P, T (10+5); M (traģiski)
158.	Onckulis Pēteris Izidora d.	1919-1999	Vārkavas pag.	P-10879	A, P, T (25+5), LDN; M, apb. Vanagu k.
159.	Onckulis Pēteris Jāņa d.	1925-1949	"	7098 u.c.	N (10.08, no slēpņa nošāvis čekas aģentsJ.Guļbinskis)
160.	Onckulis Pēteris Onufrija d.	19??-1948	Līvānu pag.	1822	Nav ziņu
161.	Onckulis Staņislavs	19??-1945	Vārkavas pag.		Kritis Vārkavas pag. Mačānos (16.09)
162.	Ozoliņa Regīna	1927-1948	Preiļu pag. Ozoliņi		Kritusi (25.12, Preiļu pag. pie Sutriem)
163.	Ozoliņš Arkādijs	1927-1952	Preiļu pag.	15946 u.c.	A, P, T, ASM
164.	Ozoliņš Roberts	1???-1946	"	270-1s-126	Kritis (5.10, Preiļu pag. *Vilkdobēs*)
165.	Ozoliņš Roberts[75]	1925-1946	Preiļu pag. Ozoliņi		A, P, S, N (08.1946, pie Saunas pag. Smelteru k.)
166.	Ozoliņš Staņislavs	1911-1945	Vārkavas pag.	18102	Kritis (16.09)
167.	Ozoliņš Vladislavs		Preiļu pag. Ozoliņi		A, P, S; trūkst ziņu
168.	Ozolnieks Antons Antona d.		Preiļu pag.	15946	Nav ziņu
169.	Pastars Albīns Kazimira d.	1922-1952	"	2835 u.c.	A, P, T, ASM
170.	Pastars Alfons	1???-1948	"	1822	Kritis (10.02)
171.	Pastars Aloizs	1920-1944	"	16883	Kritis (rudenī), apb. Saunas pag. Viktorovā (uz lauka)
172.	Pastars Andrejs	1???-1945	Stirnienes pag.	826	Kritis
173.	Pastars Andrejs	1???-1945	Vārkavas pag.		Kritis (Vārkavas pag. pie *Pelēčiem*)
174.	Pastars Andrejs[76]	1923-1945	Preiļu pag.		Kritis (28.01)
175.	Pastars Andrejs Franča d.	1923-1945	Preiļu pag. Ozoliņi	15946	Kritis (5.01), apb. Smelteru k. (Saunas pag.)
176.	Pastars Antons Franča d.[77]	1917-1946	Preiļu pag.		N; trūkst ziņu
177.	Pastars Antons	1917?-1945	Preiļu pag.		N (05.1945, pļavā pie Saunas pag. Smelteriem)
178.	Pastars Antons	1917-1946	Preiļu pag. Tiltagals		N (08.1946, pie Saunas pag. Smelteru k.)
179.	Pastars Arkādijs Kazimira d.	1919	Preiļu pag.	2835 u. c.	A (1947), P, S, T, ASM
180.	Pastars Jāzeps	1???-1945	Vārkavas pag.		Kritis (Vārkavas pag. pie *Pelēčiem*)
181.	Pastars Jāzeps Franča d.	1906-1998	Preiļu pag.		Slēpies (1944-1960), T; M, apb. Ādažu k. (Rīgas raj.)
182.	Pastars Pēteris	1918-1952	"	2835 u.c.	A, P, T, ASM
183.	Pastars Pēteris Kazimira d.	1918	"	"	A (1947), P, s
184.	Pastars Staņislavs	1928-1993	"	849	A, P, T (7+3), LDN; M, apb. Bāru k.

[74] Monikas Pastares vēstule (20.03.2002).
[75] Turpat.
[76] Māsa Tekla Pastare vēstulē (21.03.2002) liecina, ka Andrejs izvairījies no mobilizācijas SA un slēpies kopā ar 2 vācu karavīriem. Čekisti viņus izsekojuši un nošāvuši. Nošautie aizvesti uz Preiļiem, kur nomesti pie Preiļu katoļu baznīcas mūra, vēlāk aprakti grantsbedrēs.
[77] Stāstījis Leonards Pastars (7.04.2002), Antona Pastara brāļadēls.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Kr.lietas nr.	Piezīmes
					Pļaviņās
185.	Pastars Staņislavs Kazimira d.	1925-19??	Preiļu pag.	849	A (1947), P, S, T (25+5), LDN; M, apb. Bāru k. Pļaviņās
186.	Patmalnieks		"	270-1s-197	Kritis (10.07, Preiļu pag. Marinpolē)
187.	Peisinieks Pēteris		Līvānu pag.	1174	Dzīvo Rīgā
188.	Pintāns Pēteris Donāta d.		Atašienes pag.	7001	NP sakarnieks; trūkst ziņu
189.	Plons Jānis	1???-1945	Vārkavas pag.		Kritis (24.12)
190.	Pociuss Broņislavs*		Gaigalavas pag.		Nav ziņu
191.	Počkāns Alberts		Līvānu pag.	40674	Nav ziņu
192.	Počkenieks	1???-1948	Līvānu pag. ?	1822	Kritis (8.05)
193.	Počkenieks Alberts (PS *Doktors*)	1912	Vīpes pag.	40674	D; trūkst ziņu
194.	Počkenieks Jānis	1916	Vīpes pag.	29410	Nav ziņu
195.	Počs Donāts	1???-1945	Vārkavas pag.	2746	Kritis
196.	Počs Jānis	1908	Līvānu pag.		Nav ziņu
197.	Poga Jānis Jāzepa d.	1906	Līvānu pag.	1465	Nav ziņu
198.	Prikulis Andrejs	1???-1988	Vārkavas pag.	289	A, P, T (25+5), LDN; trūkst ziņu
199.	Prikulis Antons		"	16546	Nav ziņu
200.	Prikulis Jānis	1927	"	"	A, P, T (10+5), LDN; dzīvo Jēkabpilī
201.	Prikulis Nikodēms	1913-1948	"	1822	Kritis (10.02, pie Alksniešiem)
202.	Prikulis Zigfrīds	1929	"	279	A, P, T (10+5), LDN; dzīvo Rīgā
203.	Pudulis Antons	1916-1945	Gaļānu pag.	1420	Kritis (1945, pie Preiļu pag. *Rudzdobēm*)
204.	Pudulis Jānis	1913-1945	"	"	Kritis (1945, pie Preiļu pag. *Rudzdobēm*)
205.	Pudulis Pēteris	191?-1945	"	"	Kritis (1945, pie Preiļu pag. *Rudzdobēm*)
206.	Pūdžs Staņislavs	1924	Aizkalnes pag.	18264	Nav ziņu
207.	Puida Arvīds Jāņa d.	1927-1946	Līvānu pag.	1465 u.c.	A, P, T, ASM; trūkst ziņu
208.	Pundurs Jānis	1894-19??	Preiļu pag.	18367	Nav ziņu
209.	Pundurs Jānis	1931	"	40978	Nav ziņu
210.	Pundurs Nikodēms		"	16546	Nav ziņu
211.	Purviņš			2672	Nav ziņu
212.	Purviņš Jānis	1927	Nīcgales pag.	10380	Nav ziņu
213.	Purviņš Pēteris Floriana d.		Līvānu pag.	28902	Darbojies J.Vilcāna grupā, A (1948), P, T; trūkst ziņu
214.	Puskeiris Andrejs Jura d.	1920	Līvānu pag.	2746 u.c.	A, P, T (15+5), LDN; trūkst ziņu
215.	Pušelis Andrejs		"	1634	Nav ziņu
216.	Rasčevskis	1???-1946/7?	Kalupes pag.	28216	Kritis; trūkst ziņu
217.	Rasčevskis Boļeslavs	1917	"	P-695	D 1949; trūkst ziņu
218.	Rasčevskis Jānis	1925	"	"	D 1949; trūkst ziņu
219.	Rasčevskis Miķelis	1918	"	28216	Grupas vad-js Kalupes pag., T (25+5), LDN; trūkst ziņu
220.	Rasčevskis Pēteris	1921	"	"	D 1949; trūkst ziņu
221.	Razimovičs Ādolfs	1910-1990	Līvānu pag.	1355	A, P, T (10+5), LDN; M
222.	Reblis Vitālijs*	1919	Gaigalavas pag.		A, P, T (25+5, par ebreju šaušanu), LDN; trūkst ziņu
223.	Romanovskis Jānis		Preiļu pag.	2866	Nav ziņu
224.	Romanovskis Pēteris	1919	"	18102	Nav ziņu
225.	Romanovskis Viktors	1922	Vārkavas pag.	P-3604	Nav ziņu
226.	Romans Benjamīns		Līvānu pag.	1289	Nav ziņu
227.	Roskošs Andrejs	1???-1949	Tilža	7057	Kritis
228.	Roskošs Antons		"	"	Legalizējies; trūkst ziņu
229.	Rubans Pēteris Jāņa d.	1900-19??	Preiļu pag.	18415	A, P, T (25+5), LDN; M
230.	Ručs Antons	1918	Vārkavas pag.	1149	Nav ziņu
231.	Rudzāts Juris (PS *Rusiņš*)	1???-1945	Līvānu pag.	28806 u.c.	Līvānu pulka k-ris, kritis (13.11, pie Vanagiem); trūkst ziņu
232.	Rusiņš Alfrēds Jēkaba d.	1901-19??	Zasas pag.	2746 u.c.	A, P, T (7), LDN; trūkst ziņu
233.	Rusiņš Heinrihs	1922-1947	Līvānu pag. ?	28806	Ārsts, kritis; trūkst ziņu
234.	Rusiņš Jānis		Preiļu raj.	21726	Nav ziņu
235.	Rusiņš Jānis	19??-1945	Vārkavas pag.		Kritis Vārkavas pag. Vanagu mežā (25.04)
236.	Rusiņš Juris		Preiļu raj.	1613	Nav ziņu
237.	Salenieks*		Gaigalavas pag.	P-2977	Kritis (1945), apb. Rēzeknes upes krastā
238.	Salenieks Jānis	1914-1998	Preiļu pag.	2866	M, apb. Lakausku k. (Saunas pag.)
239.	Silasprogs Aleksandrs Jāņa d.		Līvānu pag.	14556	A, P, T; trūkst ziņu
240.	Silavs Jānis Andreja d.	19??	Līvānu pag. *Silavas*	17803	Nav ziņu
241.	Skangals Aleksandrs*		Gaigalavas pag.	P-2977	Sagūstīts uz Lubānas ezera salas, T (25+5), LDN
242.	Skangals Jānis*	1925	Gaigalavas pag.	20876	A, P,T (11), LDN; trūkst ziņu
243.	Skangals Vincents*		"		A, P, T (10), LDN; trūkst ziņu

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Kr.lietas nr.	Piezīmes
244.	Skrūzmanis Aloizs		Līvānu pag.	2835	Nav ziņu
245.	Skrūzmanis Andrejs Aleksandra d.	1906-19??	"	11654	A, P, T (25+5), LDN; trūkst ziņu
246.	Smoļenskis Jānis	1930	"	30644	Ļoti aktīvs; trūkst ziņu
247.	Sola Jānis Jāzepa d.		Vārkavas pag.	2746	Nav ziņu
248.	Sola Jāzeps Jāzepa d.	1905-1969	"	P-1083	A, P, T (15+5), LDN; M, apb. Rudzātu k.
249.	Soloniks Jānis		Preiļu pag.	7683	Nav ziņu
250.	Sotnieks Jānis Franča d.	1926	Aizkraukles pag.	7683 u.c.	Nav ziņu
251.	Spatašnieks Jāzeps	1928-1946	Preiļu pag.	270-1s-197	Kritis (10.08)
252.	Spridzāns Konstantīns*		Gaigalavas pag.	1938	Ievainots (1946), M, pārapb. Gaigalavas k.
253.	Sproģis J.		Līvānu pag.	1634 u.c.	Nav ziņu
254.	Sproģis Jūlijs Franča d.	1926	Aizkraukles pag.	1465 u.c.	A, P, T (15+5), LDN; trūkst ziņu
255.	Staris Alberts	1???-1947	Līvānu pag.	1822	Nošāvies
256.	Staris Antons		"	"	Nav ziņu
257.	Strīčs Jānis		Preiļu pag.	7683	Nav ziņu
258.	Strods Staņislavs	1???-1948	Sakstagala pag.	1822	Kritis (2.05)
259.	Stūpāns Jāzeps	1900-19??	Preiļu pag.	"	Nav ziņu
260.	Svencis (Svente)		Līvānu pag.	10380	Nav ziņu
261.	Svilāns Jānis[78]		Varakļānu pag.		
262.	Šulcs Andrejs	1918-1948	Vārkavas pag.	270-1s-370	Kritis
263.	Teilāns Konstantīns		Stirnienes pag.		NP; M (traģiski)
264.	Trūps Aloizs	1923	Gaļānu pag.	849	A, P, T (4+2), LDN; trūkst ziņu
265.	Turks Jānis	1907-1997	Preiļu pag.	19121	A, P, T (25+5), LDN; M, apb. Ikšķiles k. (Ogres raj.)
266.	Ūbelis Jānis	1903	Dignājas pag.	P-10112	Nav ziņu
267.	Upenieks Izidors	1900-19??	Gaļānu pag. Upenieki	16666	A, P, T (10+5), LDN; trūkst ziņu
268.	Upenieks Jānis	1922-1948	Preiļu pag.	1822 u.c.	Kritis (10.1948, Preiļu pag. *Vilkdobēs*)
269.	Upenieks Pāvels	1925-1946	"	1822 u.c.	Kritis (1.01, Preiļu pag. Prikuļos)
270.	Upenieks Vladislavs Izidora d.	1927-1946	Gaļānu pag.	16666	Kritis (1.04, Gaļānu pag. Upeniekos)
271.	Upenieks-Strauts Andrejs	1921-1946	Preiļu pag.	7683	A, P, T, ASM (N, Rīgas Centrālcietumā)
272.	Ūsāns Aloizs		Vārkavas pag.		No Apšeniekiem; trūkst ziņu
273.	Ušpelis Boļeslavs	19??-1945	"		Kritis Vārkavas pag. Mačānos (16.09)
274.	Ušpelis Izidors	19??-1945	"		Kritis Vārkavas pag. Mačānos (16.09)
275.	Utināns Juris	1925	Preiļu pag.		Nav ziņu
276.	Utināns Pēteris		"		Nav ziņu
277.	Vagulis Voldemārs Staņislava d.		Vārkavas pag.	2746	Nav ziņu
278.	Vaicuts Jānis Franča d.			7083	Nav ziņu
279.	Vaivods Aleksandrs Andreja d.	1926	Preiļu pag.	19456	Nav ziņu
280.	Vaivods Aloizs	19??-1954	Vārkavas pag.		Kritis (Skrebeļu purvā)
281.	Vaivods Jānis	1???-1948	"	270-1s-370	Kritis (9.04, Brūveros)
282.	Vaivods Jānis Franča d.	1919-1993	Vārkavas pag. Mazie Klapari	14901	A, P, T (15+5), LDN (Vorkuta), atbrīvots 11.10.1954; M, apb. Miķeļa k. Rīgā
283.	Vaivods Pēteris	1923-19??	Preiļu pag.		PBV
284.	Valdis (nezināms)	1???-1945	Rīga	1174	Kritis (Rudzātu-Preiļu pag. robežās)
285.	Vanags Antons Dominika d.	1921	Līvānu pag.	40820	A, P, T (10+5), LDN; trūkst ziņu
286.	Vasaraudzis Eliass	1925	"	2746	A, P, T; trūkst ziņu
287.	Vasiļevskis Pēteris	1929-1950	Preiļu pag.	29388	Kritis (8.09)
288.	Vecelis Pēteris Jāņa d.	1928	Līvānu pag.	2746 u.c.	A, P, T (5), LDN; trūkst ziņu
289.	Vilcāns Alberts Andreja d.	1923-1948	Vārkavas pag.	270-1s-370 u.c.	Kritis (9.04, Vārkavas pag. pie Vilcāniem)
290.	Vilcāns Aloizs		"		N (13 g.v.)
291.	Vilcāns Jānis	1922-1948	"	1822	Grupas vad-js; kritis (23.04, Līvānu pag. Krievu purvā)
292.	Vilcāns Jānis	1925	Atašienes pag.	14329	A, P, T (10), LDN; trūkst ziņu
293.	Vilcāns Kazimirs	19??-1945	Vārkavas pag.		Kritis Vārkavas pag. Vanagu mežā (25.04)
294.	Vilcāns Pēteris	19??-1948	"		Kritis (9.04, Vārkavas pag. pie Vilcāniem)
295.	Vilcāns Vladislavs	19??-1945	"		Kritis Vārkavas pag. Vanagu mežā (25.04)
296.	PS *Vilibalds Drosmiņš*[79]	1???-1946	Rīga	270-1s-126	Kritis (5.10, Preiļu pag. *Vilkdobēs*)
297.	Vindelis Pēteris	1927-1947	Vārkavas pag.	270-1s-265	Kritis (10.04, Jaudzemos)
298.	Vjakse Antons		Preiļu pag.		Nav ziņu
299.	Vjakse Pēteris	19??-1945	Vārkavas pag.		Kritis Vārkavas pag. Vanagu mežā (25.04)
300.	Volonts Edgars Jāņa d.	1920	Līvānu pag.	2746 u.c.	A, P, T (15), LDN; trūkst ziņu

[78] Arestēts 03.1947 Varakļānu pag. *Lazdeniekos*. Izģērbts kails, piesiets pie ratiem un vilkts pa zemi līdz pat Varakļāniem.

[79] Čekas dokumentos uzrādīts, ka kritis Sokolovs no Rīgas, bet viņa cīņu biedrs Jānis Briška apgalvo pretējo - tas esot bijis ļoti drosmīgs, un viņu saukuši par Vilibaldu Drosmiņu.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Kr.lietas nr.	Piezīmes
301.	Zalāns Salimons	1???-1946	Stirnienes pag.	270-1s-126	Kritis (5.10, Preiļu pag. *Vilkdobēs*)
302.	Zalāns Staņislavs	1???-1945	"		Kritis; trūkst ziņu
303.	Zelčāns Jānis (PS *Zeltiņš*)	1910-19??	Līvānu pag.	40674 u.c.	A, P, T, ASM
304.	Zelčāns Salimons Jēkaba d.		"	2746	Nav ziņu
305.	Zeps Donāts	1905-1988	"	39654	A, P, T (25+5), LDN; M, apb. Veceļu k. (bij. Līvānu pag.)
306.	Zeps Gabriels		"	15714	A, P, T (25+5), LDN; trūkst ziņu
307.	Ziemelis Jānis	1914-1951	Varakļānu pag. ?	7057	Grupas vad-js, kritis (1.07, Rudzātu-Stirnienes pag. robežās)
308.	Znotiņš Antons Andreja d.	1916-1954	Vārkavas pag.	2884	N Līvānu pag. Skrebeļu purvā
309.	Znotiņš Broņislavs Andreja d.	1925-1953	"	2884 u.c.	N Podusalā (Fr.Upenieka mājās)

Piezīme.

* - Par šiem NP ziņas sniedzis Jānis Laizāns. J.Laizāns dz. 1923, Rēzeknes apr. Gaigalavas pag. Idenē. Iesaukts VA (1943), frontē ievainots (pie Veļikajas upes Krievijā), apbalvots ar I pakāpes *Dzelzs Krustu*. Pēc kara atrodas angļu zonā Vācijā (līdz 1.02.1947). Atgriezies mājās pēc mātes aicinājuma, kura bijusi apcietinājumā, pēc tam atbrīvota. Ģimene D 1949. J.Laizāns vāc informāciju par sava dzimtā Idenes c. iedzīvotājiem. Viņš raksta[80]: "Ienākot SA, lai izvairītos no iesaukšanas, daudzi izvēlas NP gaitas. Iesākumā liela daļa vīriešu slēpjas mājās, vēlāk organizējas un izvēlas apmetni Lubānas ezera lielākajā salā. Partizānus ar pārtiku atbalsta ciema iedzīvotāji un padomu tiem sniedz Boļeslavs Bondars, Stepans Smačs. Atjaunojoties pad. varai, Idenes c. iedzīvotājs Donāts Dredžulis iestājas milicijā, sadarbojas ar NP, vienmēr sniedzot ziņas par PA darbību. Čekisti viņa darbību atmasko, viņu A (1946, PBV). 03.1944 IZN ielenc NP grupu Lubānas ezera salā. Rezultātā tiek sagūstīti A.Skangals un V.Macāns. Viņus notiesā (25 LDN). SA soda vienības aktīvi apkaro ciema NP. Rezultātā tiek nošauti (1946) mierīgie ciema iedzīvotāji (Jēkabs Keičs, Antons Reblis). 1946. gadā NP bāzējas mežā, netālu no Idenes c. Nodevēja Donāta Mikuļa dēļ partizāni tiek ielenkti. Kaujā ar IZN smagi ievaino Pēteri Kozlovski. Partizāniem izdodas iziet no ielenkuma, pēc tam NP organizē uzbrukumus pad. iestādēm, pienotavām, sakaru iestādēm, pagastu izpildk. un PA. Tiek nošauts milicis Ozols, milicim Maurānam laimējas izglābties (viņš tagad dzīvo Varakļānos). 1949. gadā daudzus ciema iedzīvotājus - NPA deportē, vairākus notiesā (vēl 1972. gadā): J.Laizānu, V.Skangali, J.Skangali un Vienauci, kuri atrodas ieslodzījumā (Krievijas Mordovijas APSR *Dubrlag* LDN) līdz 25.05.1981. Par izdarītiem noziegumiem (1941) - dalību ebreju iznīcināšanā - notiesāts (25 gadi LDN) V.Reblis, kurš ir zaudējis prātu." (Skat. tab. 651. lpp.)

Nacionālo partizānu atbalstītāji Rudzātu pagastā

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Lietas nr.	Piezīmes
1.	Anspoka Monika	1914	*Anspoki*	16546	P; trūkst ziņu
2.	Anspoka Veronika	1916	"	"	P; trūkst ziņu
3.	Apine Alīda	1928-2002	*Lieldruvas*	1499	P, S, D 1949; M, apb. Līvānu p. k.
4.	Apine Julianna Jugana	1890-1976	"	"	P, S, D 1949; M
5.	Apine-Skrebele Emīlija	1920	"	"	P, S, D 1949; trūkst ziņu
6.	Babre Anna (Kārkle)	1883-19??	Rusiņi	2873	P; M
7.	Babre Broņislava	1924	"	"	P; trūkst ziņu
8.	Babre Veneranda (Briška)	1925	*Babrīši*	101-9-36	P; trūkst ziņu
9.	Barkovska Paulīne	1883-19??	Cielauka	36126	P; trūkst ziņu
10.	Barkovskis Antons	1884-1966	"	"	P; trūkst ziņu
11.	Beča Anna (Erta-Gudļevska)	1921-1995	*Olksnas*	2866 u.c.	P, S, D 1953; M, apb. Siguldas p. k.
12.	Bernāne Agnese (Anspoka)	1913-19??	*Grigi*	849	P; trūkst ziņu
13.	Bernāne Anna	1924	*Sumanka*		Nav ziņu
14.	Bernāne Marta	1899-19??	*Imanta*	2873	P; M
15.	Bernāne Tekla	1909-19??	*Sumanka*		Nav ziņu
16.	Bernāne Veneranda	1941	*Grigi*	687	Nav ziņu
17.	Bernāne Veronika (Brūvere)	1925	"	16143	P; trūkst ziņu
18.	Bernāns Antons Jāņa d.	1936	"	"	Nav ziņu
19.	Bernāns Silvestrs	1894-19??	*Sumanka*		Nav ziņu
20.	Bogdane Adele	1882-19??	*Ogas*	1934	Nav ziņu
21.	Bogdane Malvīne	1919	"	"	Nav ziņu
22.	Bogdans Jānis	1885-19??	"	"	P; M
23.	Bogdans Jāzeps	1886-19??	*Dzintari*	2873	P, S; M
24.	Bojāre Kunigunde	1916-19??	Vecie Šauri	10350	Nav ziņu
25.	Breidaka Helēna (Ivbule)	1928	Alksnieši	10380	P; dzīvo Rīgā
26.	Brice Anna	1891-19??	*Kaņepāji*	2837	P, D 1949; M
27.	Brice Genovefa	1919	"	"	P, D 1949; trūkst ziņu
28.	Bricis Dominiks	1933	"	"	P, D 1949; trūkst ziņu
29.	Briedis Jānis	1913-194?	*Sausāsala*		Arī NP, N
30.	Briška Broņislava	1927	Aizpure	40674	A, P, T; trūkst ziņu

[80] Jāņa Laizāna vēstules (3.10.2000) fragments.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Lietas nr.	Piezīmes
31.	Briška Eliass	1936	Aizpure	"	Nav ziņu
32.	Briška Helēna	1900-19??	"	"	P; trūkst ziņu
33.	Briška Tekla	1923	"	"	P, S; trūkst ziņu
34.	Broka Broņislava (Lōce)	1917	Gaigalava	16666	A, P, T (10+5), LDN; dzīvo Jēkabpilī
35.	Brūvere Anna	1878-1958	Brūveri	16546	P; M
36.	Brūvere Anna Ādama m.	1923-2002	*Lāģeri*	1387-L	P; trūkst ziņu
37.	Brūvere Anna Jāņa m.	1917	"	"	P; trūkst ziņu
38.	Brūvere Apolonija	1899-1980	"	"	Nav ziņu
39.	Brūvere Ksavērija	1897-19??	*Priežumāja*		P; M
40.	Brūvere Ksavērija	1926-19??	"		P; M
41.	Brūvere Kunigunde	1886-1948	Brūveri		P; M
42.	Brūvere Monika	1919	"		P; trūkst ziņu
43.	Brūvere Monika Pētera m.	1927	*Raudas*	9210	P; dzīvo Siguldā
44.	Brūvere Olga (Vaivode)	1883-1958	Brūveri	1822	P; M
45.	Brūvers Jānis	1917-1997	"		A, P, S, T; M
46.	Brūvers Jāzeps	1879-1963	"		P; M
47.	Brūvers Pēteris Jāzepa d.	1904-1992	Brūveri	16546	P; M, apb. Rudzātu k.
48.	Brūvers Pēteris Mārtiņa d.	1889-1962	"		P; M
49.	Brūvers Pēteris Pētera d.	1873-1948	*Ābeles*		N
50.	Budencovs Georgs	1894-1949	Punduri	7715 u.c.	P, S, D 1949, M izsūtījumā
51.	Budencovs Jānis	1927-1983	Vecie Šauri	1613 u.c.	A, P, S, T (10+5), LDN; M, apb. Skrīveru k. (Aizkraukles raj.)
52.	Bulmeistere Matilde	1893-1987	Kivlenieki	49131	M
53.	Bulmeistere Monika	1929	"	"	Nav ziņu
54.	Bulmeisters Boļeslavs	1886-1949	"	"	P; M
55.	Cakule Helēna	1879-19??	Steķi	2835	P; M, apb. Steķu KK
56.	Cakule Helēna	1919-19??	Peivelišķi	2873	P; M
57.	Cakule Marta	1918	*Pakalniņi*	40674 u.c.	Arī NP, P; trūkst ziņu
58.	Cakule Tekla	1909	"	"	P; trūkst ziņu
59.	Cekule Marta (Šaraka)	1919	*Mucenieki*	2832	P, D 1949; trūkst ziņu
60.	Dalinska Jevgēnija	1903-1959	Kurčini	7057	A, P, T (5), LDN; M, apb. Kapenieku k.
61.	Dalinska Olga	1927-1998	"	"	A, P, T (5), LDN; M, apb. Jēkabpils p.k.
62.	Dārziņa Aleksandra (Budencova)	1922-1965	Vecie Šauri	1613	A, P, S, T (5+5), LDN; M, apb. Iecavas k. (Bauskas raj.)
63.	Dārziņa Eda	1883-1966	*Vēsmiņas*	40674	P; M (Krievijā)
64.	Dārziņš Mārtiņš	1880-1950	"	9528	P; M, apb. Steķu LK
65.	Daskeviča Genovefa (Eriņa)	1924	*Salas*	"	A (1 gads, bez tiesas), P; dzīvo Pelšos
66.	Drīksna Antoņina	1914 (?)	Brūveri	9210	P; trūkst ziņu
67.	Drivenieks Augusts	1905	*Silaviņas*	40674	P; dzīvo Līvānos
68.	Elste Anna (Pintāne)	1924	Kurčanka	7683	P, D 1949; dzīvo Daugavpilī
69.	Elste Veronika (Beča)	1913-1998	"	7698	P, D 1949; M, apb. Siguldā
70.	Eriņš Salimons	1886-1954	*Salas*	"	A (1 gads, bez tiesas), P, S; M, apb. Vidu k.
71.	Erta Anna	1916	*Slīčevka*	10380	P; trūkst ziņu
72.	Erta Monika	1922	"	"	P; trūkst ziņu
73.	Erts Jāzeps Pētera d.	1890-1969	"	"	P; M, apb. Eleonorviles k.
74.	Erts Jāzeps Staņislava d.	1915-19??	*Vairogi*	"	VA, EM; trūkst ziņu
75.	Erts Staņislavs	1880-1954	"	"	P; M, apb. Eleonorviles k.
76.	Erta-Gudļevska Ksavērija	1907-1981	*Slīčevka*	10380	P; M, apb. Eleonorviles k.
77.	Erts-Gudļevskis Jāzeps	1899-1980	"	"	P; M, apb. Eleonorviles k.
78.	Gercāns Antons	1889-19??	Rudzātu pag.	P-7276	VA, F; M
79.	Giluča Anna	1891-19??	*Kaņepāji*	2837	P, D 1949; M
80.	Gilučs Ādams	1880-19??	"	"	P, D 1949; M
81.	Goldovs Lavrentijs	1927	*Briežusala*	2873	NP sakarnieks (?); trūkst ziņu
82.	Grandāne Genovefa	1927	*Vilnīši*	2341 u.c.	P; trūkst ziņu
83.	Grandāne Monika	1896-1977	"	2834	P; trūkst ziņu
84.	Graudiņa Anna (Vārpule)	1924-1960	*Garāpļava*	2884	P, D 1949; M, apb. Cēsīs
85.	Graudiņa Emīlija	1927	*Lejiņas*	1268	P, D 1949; trūkst ziņu
86.	Graudiņa Magdalēna	1897-19??	"	"	P, D 1949; M
87.	Graudiņa Matilde	1907-1977	"	"	P, D 1949
88.	Graudiņa Monika	1894-1995	"	"	P, D 1949
89.	Graudiņa Veneranda (Šaraka)	1919	Rudzāti		Dzīvo Rudzātos
90.	Graudiņš Ādams	1895-1950	*Lejiņas*	1268	P, S, D 1949, M izsūtījumā
91.	Graudiņš Izidors	1900-1985	"	"	P, D 1949
92.	Graudiņš Pēteris	1907-19??	Lāčupe	29488	A, P, T (10+5), LDN (Komi APSR); M
93.	Grava Monika (Vārpule)	1931	*Garāpļava*	2884	Izvairās no D; dzīvo Valmieras raj.
94.	Groza Anna	1925	*Līkupe*	1634	A, P; trūkst ziņu
95.	Groza Aloizs	1897-1982	"	"	M, apb. Kapenieku k.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Lietas nr.	Piezīmes
96.	Groza Antons	1928-1951	*Līkupe*	1634	P; M
97.	Groza Helēna	1900-1976	"	"	P; M, apb. Kapenieku k.
98.	Groza Juris	1929-2001	"	"	P; M, apb. Lāčupes k. Rīgā
99.	Groza Pēteris	1895-1972	"	"	A, P; M, apb. Eleonorviles k.
100.	Indāne Antoņia (Zalāne)	1925-1998	Gardrivieši	777 u.c.	P, D 1949; M, apb. Salaspilī
101.	Indāne Ilža	1893-19??	*Brūklenāji*	7001	P, D 1949; M, apb. Kapenieku k.
102.	Indāne Tekla	1906-19??	Lācupi	2824	P; M, apb. Rudzātu k.
103.	Indāne Veneranda	1932	"	"	A, P; dzīvo Lācupos
104.	Indāns Juris	1889-19??	*Brūklenāji*	7001	P, D 1949; M, apb. Kapenieku k.
105.	Īriste Leonora (Eriņa)	1926	*Salas*	2341 u.c.	A (1 gads, bez tiesas), P; dzīvo Rīgā
106.	Ivbule Helēna	1897-1982	Alksnieši	10380	P; M, apb. Eleonorviles k.
107.	Ivdre Rozālija	1929-1958	Piļupsala	578-R	P; M, apb. Kivlenieku k.
108.	Janševska Olga (Brūvere)	1923	*Raudas*	"	A, P, S; trūkst ziņu
109.	Kasale Āntoņina (Kļavinska)	1939	Soltupe	41032	Dzīvo Rīgā
110.	Klauža Anna	1927	Vidi	2341	A (1 gads, bez tiesas), P; trūkst ziņu
111.	Klauža Bārbala (Baiba)	1927-19??	"	17069	P; dzīvo Rīgā
112.	Klauža Eleonora	1890-19??	*Sarkandruva*	6902	A (1 gads, bez tiesas), P; M, apb. Vidu k.
113.	Klaužs Ādams	1896-1947	Vidi	2341 u.c.	P; M, apb. Vidu k.
114.	Kļavinska Helēna (Brūvere)	1910-1975	"	"	P; M, apb. Ogres p. k.
115.	Kļavinska Marta	1888-1963	Peivelišķi	"	M; apb. Puduļu k.
116.	Kļavinskis Pēteris	1886-1983	"	"	M; apb. Puduļu k.
117.	Krasovska Leontīne	1928	*Jaungrigi*	1265	P, D 1949; trūkst ziņu
118.	Krasovska Monika	1930	"	"	P; trūkst ziņu
119.	Krasovska Tekla (Griga)	1895-19??	"	"	P, D 1949
120.	Krasovskis Antons Antona d.	1932	"	"	P, izvairās no D; trūkst ziņu
121.	Krasovskis Antons Pētera d.	1893-1978	"	"	P, D 1949; M, apb. Talsos
122.	Lāce Zelma	1920-1945	*Izgoda*	36982	N (mīklaini)
123.	Ližbovska Helēna	1894-1979	Rubeņsala	2672	P; M
124.	Ližbovska Ilze	1910	"	10208 u.c.	P; trūkst ziņu
125.	Ližbovska Veronika (Zvirbule)[81]	1921-2001	Soltupe		P; M, apb. Krištobu k. (Stabulnieku pag.)
126.	Ližbovskis Izidors	1901-1976	*Avotiņi*	2834	P; trūkst ziņu
127.	Meņģele Anna	1883-1952	*Stūramežs*	2672	D 1949, M izsūtījumā
128.	Meņģele Milda	1919-1991	"	"	D 1949; M
129.	Muiženiece Broņislava (Pastare (Pastare-Rubina))	1935	Rudzātu pag.		Dzīvo Rudzātu pag.
130.	Pastare Anna	1889-1968	*Aizpurieši*	9528	P; M
131.	Pastare Antoņina (Ūsāne)	1921-1991	*Apsītes*	825	P, S, D 1949; M
132.	Peisiniece Veneranda (Dzalbe)	1912-19??	*Eglaines*	2835	P, S, D 1949; M
133.	Petskoja Anna (Viļuma)	1912-19??	*Limani*	10380	A, P, S, T (25+5), PBV (LDN)
134.	Pintāne Marta (Piļupa)	1890-1988	*Dailes*	2827	D 1949; M
135.	Pintāne Monika (Grandāne)	1924	*Vilnīši*	2341 u.c.	P; trūkst ziņu
136.	Pintāne Tekla	1926	*Dailes*	2807	P, D 1949; trūkst ziņu
137.	Pintāns Jāzeps	1881-1966	"	"	P, D 1949; M
138.	Pļavāne Anna	1903-19??	Jaunie Šauri	26672	M, apb. Eleonorviles k.
139.	Pļavāne Antonija	1934	"	"	Nav ziņu
140.	Pļavāns Antons	1928	"	"	Nav ziņu
141.	Pļavāns Pēteris	1901-1981	"	"	P; M, apb. Eleonorviles k.
142.	Pūdāne Veronika (Slišāne)	1914-1988	Kivlenieki	2832	M, apb. Kivlenieku k.
143.	Pūdniece Anastasija (Brikule)	1907-1987	*Podnieki*	7057 u.c.	A, P, S, T (25+5), LDN; M, apb. Kapenieku k.
144.	Pūdniece Leokādija	1887-19??	"	"	P, D 1949; M, apb. Kapenieku k.
145.	Pūdnieks Ādams	1877-1950	*Pabērži*	2054 u.c.	P, D 1949, M izsūtījumā
146.	Ručevska Sofija (Klauža)	1915	*Sarkandruva*	6902	P; dzīvo Līvānos
147.	Rumaka Emīlija	1905-1993	*Stūramežs*	2672	A, P, T (8+3), LDN; M, apb. Steķu KK
148.	Rusiņa Anna (Pastare)	1916-1999	Rusiņi	2873	P, izvairās no D; M
149.	Rusiņa Marija	1895-19??	Eleonorvile	10380	P; M
150.	Rusiņa Monika Antona m.	1932	"	"	P; trūkst ziņu
151.	Rusiņa Monika (Ivbule)	1912	*Lejnieki*	7716	P, izvairās no D; trūkst ziņu
152.	Rusiņa Tekla	1930	Eleonorvile	10380	P; trūkst ziņu
153.	Rusiņš Antons	1883-1948	"	"	P; M
154.	Rusiņš Jānis	1936	*Lejiņas*	305-R	Nav ziņu
155.	Rusiņš Jāzeps	1928	Eleonorvile	10380	P; trūkst ziņu
156.	Rusiņš Vladislavs	1939	*Lejiņas*	305-R	Nav ziņu

[81] Meita Indra Ližbovska liecina (28.01.2003), ka tēvs ziemā slēpies mājās, bet pavasarī kopā ar Indras māti slēpušies Daguma mežā kopā ar citiem NP. Sievietes gatavojušas ēst, lāpījušas un mazgājušas drēbes, vākušas informāciju. Reizēm bijis ļoti grūti - bijis pat jādzer purva ūdens. Pēc legalizācijas abi pratināti. Pratinot čekisti situši ar pletnēm, likuši stāvēt pie sienas ar paceltām rokām un, iebiedēšanas nolūkā šaujot pāri galvām, draudējuši ar nošaušanu.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Lietas nr.	Piezīmes
157.	Sauša Tekla (Ivdre)	1922	Piļupsala	578-R	P, D 1949; dzīvo Līgatnē (Cēsu raj.)
158.	Skrodere Anna Ādama m.	1918-1982	*Liepāja*	1549	P, D 1949; M
159.	Skrodere Anna Pētera m.	1934	Rubeņkalns	1549	Dzīvo Līvānos
160.	Skrodere Eleonora	1938	"	"	D 1949; trūkst ziņu
161.	Skrodere Helēna	1907-1949	"	6902 u.c.	A, P, S; M, apb. Puduļu k.
162.	Skroders Mārtiņš	1863-1954	*Liepāja*	1549	P, D 1949, M izsūtījumā
163.	Sokolovska Veronika (Eriņa)	1929	*Salas*	2341 u.c.	A (1 gads, bez tiesas), P; dzīvo Rīgā
164.	Solovjova Vilma (Leitāne)	1926-1999	Rudzāti	17887	P; M, apb. Līvānos
165.	Sovāne Agata	1864-19??	"	270-1s-179	D 1949; M
166.	Sunepa Lūcija	1939	Kivlenieki	"	Dzīvo Pilišķos (Preiļu raj.)
167.	Sunepa Monika	1907-1994	"	"	M, apb. Kivlenieku k.
168.	Sunepa Tekla (Raģele)	1890-1976	"	"	M, apb. Kivlenieku k.
169.	Šaraka Bārbala (Rožāne)	1886-1964	*Mucenieki*	2832	D 1949; M, apb. Kivlenieku k.
170.	Šaraka Genovefa (Vjakse)	1922	Lāčupe	2805	P, D 1949; dzīvo Rīgā
171.	Šaraka Helēna	1921	*Mucenieki*	2832	P; dzīvo Rīgā
172.	Šaraka Jadviga (Dolgā)	1888-1971	Lāčupe	2805	D 1949; M, apb. Jaundubultu k. (Rīgas raj.)
173.	Šaraka Tekla (Vindele)	1896-1987	*Ciemiņi*		M, apb. Kivlenieku k.
174.	Šaraks Onufrijs	1872-1949	*Mucenieki*	2805	D 1949, M (izsūtījumā)
175.	Švirkste Emīlija	1933-1992	Bikaunieki	2801	D 1949; M, apb. Bikaunieku k.
176.	Švirkste Olga	1908	"	"	D 1949; dzīvo Rudzātos
177.	Švirksts Gregors	1904-1971	"	17803	A (1 gads, bez tiesas), P; M, apb. Bikaunieku k.
178.	Trūpa Anna	1929	*Saulgrieži*	2826	P, izvairās no D; dzīvo Rīgā
179.	Trūpa Konstance (Brūvere)	1923-1997	*Jašore*	"	P; M, apb. Vanagu k.
180.	Trūpa Monika Antona m.	1920	*Saulgrieži*	"	P; izvairās no D; dzīvo Rīgā
181.	Trūpa Monika Jāņa m.	1885-1979	"	"	P, D 1949; M, apb. Vārkavas pag.
182.	Trūps Pēteris	1916-1994	"	"	P; izvairās no D; M, apb. Vārkavas pag.
183.	Turkopule Jezupate	1906-1979	Brūveri	9210	P; M, apb. Eleonorviles k.
184.	Ūsāne Anna Pētera m.	1943-1961	*Ozolkalni*	7744	M
185.	Ūsāne Anna (Znotiņa)	1913-2002	Podusala		P, S; M
186.	Ūsāne Broņislava	1924-19??	*Ozolkalni*	7744	P; M
187.	Ūsāne Helēna	1926-19??	"	2837	P; M, apb. Rīgā
188.	Ūsāne Jadviga	1885-1955	"	7744	P, D 1949, M izsūtījumā
189.	Ūsāne Monika	1924	"	"	P; trūkst ziņu
190.	Ūsāne Rita	1945	"	"	Nav ziņu
191.	Ūsāns Jāzeps Matīsa d.	1907-1983	Podusala		P, S; M
192.	Vaivode Anna	1931	Pelēčāre	7001	P; trūkst ziņu
193.	Vaivode Fiļimona	1922-2000	Rusiņi	6902	P, S; M, apb. Vilmeniešu k.
194.	Vaivode Marianna	1927	"	"	P; dzīvo Līvānos
195.	Vaivode Matilde	1895-1958	Pelēčāre	7001	P; M, apb. Steķu KK
196.	Vaivode Veronika	1895-1975	Rusiņi	14901	P, S; M, apb. Vilmeniešu k.
197.	Vārpule Franciska	1890-1975	*Garāpļava*	2884	D 1949; M, apb. Cēsīs
198.	Vārpule Veronika	1922-1950	"	"	D 1949, M izsūtījumā
199.	Vārpulis Donāts	1870-1976	"	"	D 1949; M, apb. Cēsīs
200.	Vilcāne Antoņina (Vargulēviča)	1911	*Dūkļi*	2387	P, izvairās no D; dzīvo Ogrē
201.	Viļuma Monika (Eņģele)	1921	*Šķilteri*	10380	P; dzīvo savās mājās
202.	Zalāne Adele	1918-1970	*Birztalas*	2672	P, S, D 1949; M, apb. Lāčupes k. Rīgā
203.	Zalāne Anna Andreja m.	1919	*Kasparāni*	7663	P; dzīvo Daugavpilī
204.	Zalāne Anna Jāņa m.	1916	*Birztalas*	1465 u.c.	P, D 1949; dzīvo Līvānos
205.	Zalāne Broņislava Jura m.	1922-1945	*Smilgas*	17887/69 u.c.	Arī NP, S, zvēriski noslepkavota (3.08), apb. Vidu k.
206.	Zalāne Broņislava (Ližbovska)	1907-1971	*Upmaļi*	7663	P, D 1949; M, apb. Steķu KK
207.	Zalāne Franuse (Vikšere)	1910-1982	*Velkme*	7717	P, D 1949; M, apb. Līvānu p. k.
208.	Zalāne Helēna (Čaunāne)	1896-1988	*Bērzsala*	29388	P; M, apb. Vidu k.
209.	Zalāne Juljana (Šaraka)	1931	*Mucenieki*	2805	D 1949; dzīvo Rudzātos
210.	Zalāne Karolīna (Dūda)	1915	*Rudzātu Ozolsalas*	270-2-6422	Nav ziņu
211.	Zalāne Marija	1884-1974	*Birztalas*	17887	P, D 1949; M, apb. Kapenieku k.
212.	Zalāne Olga (Vjakse)	1915-19??	"	17899	P, S, D 1949; M
213.	Zalāne Sofija	1912-1993	*Smilgas*	17887/9	M, apb. Vidu k.
214.	Zalāne Veronika (Turkopule)	1902-1976	Gardrivieši	17887	P; M, apb. Rudzātu k.
215.	Zalāns Antons Donāta d.	1931	*Bērzsala*	14329, 29388	A, P, T (10+5), LDN; dzīvo savās mājās
216.	Zalāns Dominiks Andreja d.	1891-1981	*Upmaļi*	7663	P, D 1949; M, apb. k.
217.	Zalāns Donāts	1893-1970	*Bērzsala*	341	A, P, S; M, apb. Vidu k.
218.	Zalāns Donāts Pētera d.	1921	*Rudzātu Ozolsalas*	5986/656	P; trūkst ziņu
219.	Zalāns Francis	1929	*Bērzsala*	19329	P; dzīvo Rīgā
220.	Zalāns Jānis Augusta d.	1877-1949	*Birztalas*	7001	P; M izsūtīšanas laikā, apb. Kapenieku k.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Lietas nr.	Piezīmes
221.	Zalāns Juris	1886-1966	Gardrivieši	17887	P; M, apb. Rudzātu k.
222.	Znotiņa Veronika (Trūpa)	1926	*Saulgrieži*	2826	P, D 1949; dzīvo Preiļos
223.	Zvirbulis Jāzeps	1891-1964	Bikaunieki	40674	P; M, apb. Bikaunieku k.

Nacionālo partizānu atbalstītāji kaimiņu pagastos[82]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Lietas nr.	Piezīmes
1.	Ancāne Emīlija	1922	Līvānu pag. Mežancāni	40674	A, P, T (10+5), LDN (Uzbekijas PSR *Karlag*, *Steplag*), atbrīvota 1.06.1956; trūkst ziņu
2.	Ancāne Natālija		Līvānu pag.	"	Nav ziņu
3.	Ancāns Aloizs Jāņa d.	1886-1952	Līvānu pag. Mežancāni	"	PM, D 1949; M
4.	Ancāns Antons Pētera d.	1890-19??	Līvānu pag. Gercāni	"	PM, PBV
5.	Ancāns Donāts	1911-194?	Līvānu pag.	"	PM, kritis frontē (SASR)
6.	Ancāns Ignats		"	"	Nav ziņu
7.	Ancāns Leons		"	"	Nav ziņu
8.	Anspoks Antons Pētera d.	1889-19??	Preiļu pag.	19546	Karojis pret lieliniekiem (1919); A, P, T (25+5), LDN; M
9.	Avotiņa Marta			41032	NP sakarniece; trūkst ziņu
10.	Bivkšāns Jānis		Preiļu pag.		Nav ziņu
11.	Bogdanoviča Broņislava		Līvānu pag.	1289	Nav ziņu
12.	Bondars Boļeslavs		Gaigalavas pag.		Nav ziņu
13.	Bordovskis Juris		Līvānu pag. Mežancāni	40674	Nav ziņu
14.	Briška Genovefa Jāzepa m.	1928-197?	Preiļu pag. Dzelzava	2835	A, P; M; apb. Jaundubultu k.
15.	Briška Monika Jāzepa m.	1921	"	"	A, P; dzīvo Rīgā
16.	Briška Tekla Jāzepa m.	1919	"	"	A, P; dzīvo Rudzātos
17.	Broka Vera		Preiļu pag. *Kalnasētas*		P; trūkst ziņu
18.	Bruzgule Emīlija			28806, P-1083	Nav ziņu
19.	Buceniece Jezupate		Līvānu pag.	28806	Nav ziņu
20.	Cara Alvīne		"	"	D; trūkst ziņu
21.	Caune Marta	1905-19??	"	"	M
22.	Čužāns Staņislavs Augusta d.	1922			A, P, T (10), LDN; trūkst ziņu
23.	Dredžulis Donāts		Gaigalavas pag.	15958, 38431	A, P, T, PBV (LDN)
24.	Eņģelis Andrejs		Līvānu pag. Eņģeļi	40674	P, D 1949
25.	Eņģelis Ignats	1910	"	"	P
26.	Eriņa Veronika		Atašienes pag. Zirnaite	7001	A (1 gadu bez tiesas), P; dzīvo Rīgā
27.	Gavare Helēna Franča m. (Vaivode)	1913-1992	Vārkavas pag.	14901	D 1949; M
28.	Geduša		Līvānu pag.	9528	Nav ziņu
29.	Gedušs Antons	1???-194?	Līvānu pag. Tilta-Geduši	40674	M
30.	Geiškins Pēteris		Līvānu pag. Švirksti	"	Nav ziņu
31.	Gercāne Anna		"	28806	Nav ziņu
32.	Giluča Elīna (tagad Ločmele)		Preiļu pag.	2837	P; trūkst ziņu
33.	Gilučs Ādams Staņislava d.	1886-19??	"	"	P; M
34.	Gleizdiņa Katrīne	1926	Viļānu pag.	7057	A, P, T (25+5), LDN, atbrīvota 7.08.1956; trūkst ziņu
35.	Graudiņa Marta		Līvānu pag.	28806	Nav ziņu
36.	Graudiņš Jānis	1934	"	1355	Nav ziņu
37.	Griboniks Pēteris	1884-19??	Preiļu pag. Riebeņu c.	7683	M
38.	Gribusts Jāzeps		Preiļu pag. Ozoliņu c.		P; trūkst ziņu
39.	Griga Anna	1918	Varakļānu pag. Kassaliešu c.	7001	Aktīva, A, P, T (10+5), LDN (Komi APSR), atbrīvota 14.05.1955; dzīvo Jēkabpilī
40.	Griga Veneranda		Stirnienes pag	"	Nav ziņu
41.	Grigs Andrejs	1882-19??	"	2824 u.c.	A, P, T (25+5), LDN, atbrīvots 9.05.1955; M
42.	Gugāne Anna	1924	Viļānu pag.	7057	A, P, T (25+5), LDN, atbrīvota 26.06.1954; trūkst ziņu
43.	Irbe-Irbīte Vera	1910-1954	Gostiņu pag.	203	A, P, T (10+5), M (07.1954, LDN)
44.	Jačs Ādams	1872-1946	Atašienes pag.	28806	M

[82] Skat. 68. piezīmi 641. lpp.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Lietas nr.	Piezīmes
45.	Jačs Pēteris Ādama d.	1928	Atašienes pag.	28806	A, P, T (10), LDN; trūkst ziņu
46.	Jaudzems Viktors*		Gaigalavas pag.		Idenes p-sk. skolotājs, A, PBV
47.	Jaunzeme Anastasija	1917	"		D; trūkst ziņu
48.	Juškins Pēteris	1900-19??	Līvānu pag.		M
49.	Kalvāne Alvīne Jāzepa m.	1923	Līvānu pag.	2746	A, P, T (5), LDN; trūkst ziņu
50.	Kalvāns Albīns Jāzepa d.	1923	"	28806	D; trūkst ziņu
51.	Keičs Jēkabs*	1???-1946	Gaigalavas pag.		N (mājās nošauj IZN)
52.	Kozule Anna	1923	Preiļu pag. Ozoliņi	1172 u.c.	A, P, T (10+5), LDN; trūkst ziņu
53.	Kozule Genovefa	1932	"	2835	P; trūkst ziņu
54.	Kozule Helēna	1898-19??	"	1174	A (06.1946); M
55.	Kozule Monika	1930	"	2835	P; trūkst ziņu
56.	Kusiņa Veronika		Līvānu pag.	1289	P; trūkst ziņu
57.	Laizāne Magdalēna	1900-19??	Gaigalavas pag.	30681	P, D, T (2); M
58.	Laizāne Marija*		"	"	Ziņu sniedzēja, P; M
59.	Laizāns Donāts*	1930	"	1416	Ziņnesis, P, D; trūkst ziņu
60.	Laizāns Pēteris*		"		Ziņnesis; trūkst ziņu
61.	Lakovska Terēzija (Mūrniece)	1936	Preiļu pag.		P; trūkst ziņu
62.	Lazdāne Antoņina		Līvānu pag. Liepnieki	40674	P; trūkst ziņu
63.	Lazdāns Antons		Līvānu pag.	"	P; trūkst ziņu
64.	Lazdāns Augusts		"	"	P; trūkst ziņu
65.	Lietavniece-Ludžiniece Viktorija	1912	Viļānu pag.	7057	A, P, T (25+5), LDN
66.	Lūsis Jānis*	1913	Gaigalavas pag.	256	D; trūkst ziņu
67.	Madžule Helēna		Barkavas pag.	9528	Nav ziņu
68.	Mālnieks Antons Izidora d.	1900-19??	Līvānu pag.	40674	P, D 1949; M
69.	Mičulis Antons		Preiļu pag. Viktorova	15946	P; trūkst ziņu
70.	Mičulis Pēteris		"	"	P; trūkst ziņu
71.	Muceniece Veronika (PS *Celms*)	1918	Līvānu pag.	40674	P, D 1949; trūkst ziņu
72.	Ozoliņa Antoņina	1929	Preiļu pag.	15946	A, P, T (10+5), LDN; trūkst ziņu
73.	Ozoliņa Genovefa		"	"	A, P, T (25+5), LDN; M
74.	Ozoliņa Reina		"	2835	P; trūkst ziņu
75.	Ozoliņa Veronika		Gaļānu pag. Aizpurieši	9528	Nav ziņu
76.	Ozoliņa Zuzanna	1905-19??	Preiļu pag. Ozoliņi	2835	A, P, T (25+5), LDN; M
77.	Pastare Agate	1899-1989	"	"	A, P, T (25+5), LDN; M, apb. Skuteļu k. (Preiļu pag.)
78.	Pastare Veneranda		"	"	P; trūkst ziņu
79.	Pastars Francis		"	15946	P; trūkst ziņu
80.	Pastars Francis	1889-19??	"	15946 u.c.	A, P, T (25+5), LDN; M, apb. Skuteļu k. (Preiļu pag.)
81.	Pastars Jāzeps		"	15946	P; trūkst ziņu
82.	Pauniņa Jūlija (Gaiļuka)	1906-1982	Preiļu pag. Jašore		P; M, apb. Pauniņu k. (Preiļu raj.)
83.	Pauniņš Pēteris	1902-1975	"		P, S; M, apb. Pauniņu k. (Preiļu raj.)
84.	Peisiniece Emīlija	1929	Līvānu pag. Peisinieki	2835	P; trūkst ziņu
85.	Peisiniece Jūlija (Skrebele)		"	"	P; trūkst ziņu
86.	Peisiniece Matilde	1928	"	"	P; trūkst ziņu
87.	Peisinieks Jānis Franča d.	1877-1951	Līvānu pag. Zundāni	"	P, D 1949; M
88.	Pleša Veronika*		Gaigalavas pag.		A, P, T; trūkst ziņu
89.	Poča Eleonora	1901-19??	Viļānu pag. Ornicāni	7057	A, P, T (25+5), LDN, atbrīvota 20.07.1954; M
90.	Prikule Solomeja	1913-1948	Vārkavas pag.	40628	A, P, T (6+2), LDN; M
91.	Pūdžs Jūlijs	1923	Aizkalnes pag.	18264	NP sakarnieks
92.	Puida Vallija Jāņa m.	1926	Līvānu pag.	28806	T (5), LDN; trūkst ziņu
93.	Punculis Pēteris	1888-19??	Skudrenieku pag.	1174	A, P, T (15+5), LDN; M
94.	Pundurs Jānis	1919	Preiļu pag.	7863	Nav ziņu
95.	Pundurs Jāzeps	1900-19??	"	31978	M
96.	Purviņš Aleksandrs	1933-1948	Vārkavas pag.	40397	Aktīvs NP sakarnieks; kritis (9.04, Vārkavas pag. pie Vilcāniem)
97.	Pusķeiris Mihails	1913	Līvānu pag.	28866	Nav ziņu
98.	Putniņa Jūlija	1918	Viļānu pag.	7057	A, P, T (25+5), LDN, atbrīvota 30.06.1956; trūkst ziņu
99.	Rasčevska Marija	1914-1949	Kalupes pag.	P-695	D 1949, M (18.12)
100.	Reblis Antons*	1???-1946	Gaigalavas pag.		N (mājās nošauj IZN)
101.	Rubane Eleonora	1914	Preiļu pag. Ozoliņi	15946 u.c.	A, P, T (25+5), LDN; trūkst ziņu

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Lietas nr.	Piezīmes
102.	Rudzāts Jānis (PS *Rusiņš*)				Nav ziņu
103.	Rudzīte Ermīne Jāņa m.	1922	Līvānu pag.	2746 u.c.	A, P, T (5), LDN; trūkst ziņu
104.	Rudzītis Bernāns		"	"	Nav ziņu
105.	Rusiņa Vera Alfrēda m.	1922	Zasas pag.	"	A, P, T (5), LDN; trūkst ziņu
106.	Rusiņš Pēteris	1901-19??	Līvānu pag.	1750	Aktīvs sakarnieks; M
107.	Skangale Eleonora*		Gaigalavas pag.	P-2977	Ziņu sniedzēja, D 1949; trūkst ziņu
108.	Skrūzmanis Ignats	1894-19??	Līvānu pag.	40674 u.c.	M
109.	Skrūzmanis Jānis		Līvānu pag. Skrūzmaņi	40674	Nav ziņu
110.	Skrūzmanis Jānis Aleksandra d.		Līvānu pag. Liepnieki	"	Nav ziņu
111.	Skrūzmanis Roberts		Līvānu pag.	"	Nav ziņu
112.	Smačs Stepans		Gaigalavas pag.		Nav ziņu
113.	Soltums Ignats		Līvānu pag.	40674	Nav ziņu
114.	Soltums Pēteris		"	"	Nav ziņu
115.	Spitāns Alberts		Līvānu pag. *Degļusala*	"	Nav ziņu
116.	Spitāns Otto	1927	Līvānu pag.	"	Nav ziņu
117.	Staris Albīns	1895-19??	"	P-1083	M
118.	Stikāns Jānis		"	40674	Nav ziņu
119.	Stūpāne Broņislava		Preiļu pag.	18415	Nav ziņu
120.	Stūpāns Jānis	1903-1966	Preiļu pag.	15946	A, P, T (25+5), LDN; M
121.	Svilāns Jānis	1918	Varakļānu pag.		A (03.1947); trūkst ziņu
122.	Šveds Jāzeps*		Gaigalavas pag.		A, P, T; trūkst ziņu
123.	Švirkste Broņislava Aleksandra m.	1909	Līvānu pag.	40674	A, P, D 1949; trūkst ziņu
124.	Švirksts Albīns		"	"	Nav ziņu
125.	Švirksts Donāts	1899-19??	Līvānu pag. Švirksti	40674	A, P, T (10+5), LDN (Komi APSR - Inta), atbrīvots 13.06.1956; M
126.	Švirksts Jāzeps		Gaigalavas pag.	40674	Nav ziņu
127.	Trokša Ignats		Līvānu pag.	"	Nav ziņu
128.	Turkopule Helēna (Zalāne)		"	17887	P; dzīvo Turkos (Preiļu raj.)
129.	Turkopuls Jānis		Līvānu pag. *Turki*	7001	Nav ziņu
130.	Vaivode Anna Franča m.	1915	Vārkavas pag.	14901	A, P, T (4); trūkst ziņu
131.	Vaivode Marina (Ambrosova)	1916-2000	"	"	Aktīva, A, P; M, apb. VK Rīgā
132.	Vaivods Aleksandrs		Preiļu pag.	2835	Nav ziņu
133.	Vaivods Pēteris Antona d.	1913	Vārkavas pag. Vanagi		A, P, T (10), LDN; trūkst ziņu
134.	Vasaraudze Emīlija Benedikta m.	1925	Līvānu pag.	2746 u.c.	A, P, T (10), LDN; trūkst ziņu
135.	Veigurs Andrejs Jura d.	1904-19??	Līvānu pag. *Mālnieki*	40674	P, D 1949; M
136.	Vingris Staņislavs		Līvānu pag.	"	Nav ziņu
137.	Voitiņš Jānis Tomasa d.	1918			A, P, T (10), LDN; trūkst ziņu
138.	Zelčāne Viktorija		Līvānu pag.	2746	N; trūkst ziņu
139.	Zelčāns Jānis Ignata d. (PS *Zeltiņš*)	1910-19??	"	"	N; trūkst ziņu
140.	Ziemele Broņislava	1919	Viļānu pag. Nagļi	7057	A, P, T (25+5), LDN; trūkst ziņu
141.	Zvirbule Stefānija		Līvānu pag.	2746	Nav ziņu

Piezīme.

* - Par šiem NPA ziņas sniedzis Jānis Laizāns (skat. piezīmi aiz tab. ***Nacionālās pretošanās kustības dalībnieki kaimiņu pagastos***, 647. lpp.).

Šajās tabulās iekļauti tie iedzīvotāju uzvārdi (ne visi), kuri figurē čekas arhīvu dokumentos. Saraksts ir nepilnīgs, jo daudzi pag. iedzīvotāji tika pratināti un spīdzināti Rudzātu pag. centrā Jāzepa Zalāna mājās (*Ozolsala*), Gregora Bulmeistera mājās (Kivlenieki), Donāta Ūsāna mājās (*Podusala*) un citur, taču arhīvos nav atrodami pratināšanas dokumenti. Cilvēki turēti apcietinājumā, pratināti un spīdzināti nedēļām ilgi. Jāpiebilst, ka pretošanās kustību atbalstīja lielākā daļa Rudzātu pag. un apkārtējo pagastu iedzīvotāji. Par to liecina daudzie aptaujātie iedzīvotāji. Kaimiņu pagastu NPA saraksts, protams, NAV PILNĪGS - tajā uzskaitīti TIKAI tie iedzīvotāji, kuri ir zināmi un minēti ar Rudzātu pag. iedzīvotājiem saistītajās krimināllietās. Minētais attiecas arī uz kaimiņu pagastu NP sarakstu.

Terēzija Lakovska

(veltīts brālim Jānim Mūrniekam (14.08.1921-16.07.1946), NP)

No Hitlera pulkiem projām tu gāji,
Ar pelēko mēri tev nebij' pa ceļam.
Kad rudenī atgriezies dzimtajās mājās,
Pār Latviju sarkanais vilnis jau vēlās.
Tu mežos iemini takas sev droši,
Mājās patvērums bija tev liegts.
Savu Tēvzemi tu mīlēji ļoti,
Bij' ziedoņa laiks vai klāja to sniegs.
Pāri pusnaktij pie mājām pļavā
Tu vēl šonakt sienu pļāvi.
Bet rīta agrumā aiz mājām gravā
Tevi pašu nodevīgā lode pļāva.
No krūtīm siltas asinis sūcas
Un zaļo zāli sārtu krāso.
Ložu sakapāts, sev ātru nāvi lūdzies,
Jau gaisma aust, un debess jau sārto.
Tev sirdī ielīst degošs naids,
Sānā dziļa brūce rauta.
Pāršķeļ miglu mokošs vaids,
Labā roka plecā pušu šauta.

Piedod, Dzimtene, un piedod, mana tauta,
Ka vairāk nevaru es Tevi sargāt.
Nāves milna manu miesu šausta,
Un mana roka nespēj naidnieku vairs dragāt.
Aiz krūmiem melnas ēnas cēlās,
Tu pēkšņi saprati, ka tās ir beigas.
Tarkšķ ložmetējs, un asa sāpe dzēla,
Tad nāves eņģelis pie tevis steidzās.
Pie dievnama tavas miesas mestas,
Lai sāpināto tos, kas tevi mīl.
Naidnieka dusmas tev sejā tiek spļautas,
Tu guli kā nevainīgs jēriņš, tik mierīgs un brīvs.
Pīšļi aiz kapiem purvā ir rakti,
Tādu kā tu te jau atdusas daudz.
Visi jūs esat naidnieku kauti,
Līgavām jūsu kapus pušķot nav ļauts.
Tagad te vienkāršs baltais krusts svētīts,
Pār pīšļiem un dvēselēm sardzē tas stāv.
Sērojot tautieši sanāk kad kopā,
Piemiņas brīžos te sveču gaismiņas blāv.

2001. gada marts.

***Čekas aģentu - ziņotāju saraksts un viņu pseidonīmi*[83]**

Nr.	Uzvārds, vārds, PS	Darbības vieta	Darbības gads	Kr.lietas nr.
1.	Aģents *Aina*	Vaboles pag.	1941	4461
2.	Aģents *Arnolds*	Rudzātu pag.	"	18733
3.	Aģents *Bukovskij*	"	1945	1499
4.	Aģents *Galiņš*	Preiļu pag.	1945	7698
5.	Aģents *Gauja*	Madona	1948	19793
6.	Aģents *Glorija*	Aglona	1941	P-7135
7.	Aģents *Ļuba*	Rudzātu pag.	1946	2826
8.	Aģents *Mihailovs*	"	1945-1948	1098
9.	Aģents *Meč*	Madona		19793
10.	Aģents *Nataša*	Krievija	1951	2826
11.	Aģents *Pēteris*	Preiļu pag.	1945	7698
12.	Aģents *Promak*	Līvāni	1948	1268
13.	Aģents *Štepsels*	Rēzekne	1941	21124
14.	Aģents *Švaja*	Līvāni	1948	11268
15.	Aģents *Tautumeita*	Rudzātu pag.	1945-1948	1098
16.	Aģents *Zvaigzne*	"	1941	P-9755-L

[83] Šajā tabulā uzskaitīti tikai tie represētāji, kuru personības NAV ZINĀMAS, pārējos skat. tab. ***Represētāji*** (685.-706. lpp.).

Pieņemtā ziņojuma
K. Gusāra
Ziņojums.

U.z Cēsu Rudzeta 11 s. vakarā pie Ed. Lapsiņa
kādreiz J. Pūtnieka un tagadēja P.S. Skaidīša
Lauvuma 12 pagājušā 1940 g. (pielikta izraksta) izlikt
pieņemtavas darbību, kurā to arī izdarīja. Pundurs
Krējētavas no 13-18 gadiem, kuru uz vietējās sīkās
un mana izspiedās apjautajam. un darbība
turpinājās līdz 9 stundai. Pieņemtavas darbībai valdei
nebija pārtraukt jo es zināju valdības par
valdes kārtības rīkoju. Tādēļ dēļ kārtības
rīcību izvēlēja es nolēmu, ka šīs vietas izlikt
darbību jāsāk laikā, vasarā, kad viņam apkārtnes
jāpūlas ievākt siena pļāvu. Rudzeta pieņemtavas
ko likumīgumiem atbrīvoja Jāņa Līdaka Tirgus ūdeņa
un Pūtnieka Jāņa. Ja Lapsiņa Edvarda. Klātesot:
Ja Sūnasta Jāņa (pēc nāves pārtraucot). Pieņemtavas darbības
partaikā 7 stundā.

Pundurs krējētavā, likumīgi saimnieki. Ēdošā Bērtuļa,
kas arī bij pieņemts darbā pastāvīgā -
tad vēl atbrīvoja: Ēdošā Alvīna. Ko apzīmējot Ēdošā
no Kārcāniem m.: Ja Ēdiņa Pēteris. Ja Bubenieka Jāņa.
Ko visam 4 apzīmētam pieņemtam man 25 II vēl bij darāmas,
no kurām 3 pirmās pēcnāc nost apmaksājas no 1 gadā.
Bet Ēdiņa P. atlīcas. Bija vēlē gan, kā likās man
pazaudrojumus dēļ viņa mazā saimniecība.

Par Ed. Lapsiņu: kā ilgu vēlēs redzamā pēc viņa cēlu
par darbības pārtraukšanu, tad vēl jautāt
viņa kārtējā darbības (pļāvējs).
Ed. Lapsiņa Cēsīs likumīgums. Ko pēc zināmā.
Lapsiņa brālis ar vm. Jo ko domas, atzīts par
kārtīgu vecāki un to arī no Jāņa pārzīmēs.

28 III 1941. K. Gusārs

Čekas ziņotāja Kārļa Gusāra rokraksta paraugs

Padomju represīvo orgānu darbība pirmajos gados pēc II pasaules kara

Iznīcinātāju (IZN) vienību izveidošana. Kad vācu karaspēks izdzen no Latvijas SA, latviešiem nav vajadzīga nekāda palīdzība, lai atjaunotu komunistu okupācijas laikā pārtraukto iestāžu darbu un pašvaldības. Bet, kad SA no jauna okupē Latviju, tai uz pēdām seko speciālas vienības, lai palīdzētu izveidot pad. iekārtu. Šo vienību galvenais uzdevums - arestēt vēl palikušos policistus, aizsargus u.c., kā arī izsludināt mobilizāciju. Rudzātu pagastā un tā apkārtnē jau trešajā dienā pēc SA ienākšanas sākas iedzīvotāju aresti un mobilizācija.

Daudzi iedzīvotāji izvairās no mobilizācijas un sāk slēpties. Jau 1944. gada beigās notiek dažādi pretošanās gadījumi okupācijas varai. Ja sākumā pretošanās ir pasīva, tad 1945. gadā, pastiprinoties pad. varas represīvo orgānu darbībai, aktivizējas pretošanās kustība. Šīs pretestības apspiešanai komunistu valdība iesaista NKVD karaspēku, izveido speciālas IZN vienības un katrā pagastā no brīvprātīgajiem saformē milicijas izpalīgus (MI).

Ar LPSR KP CK biroja lēmumiem (28.12.1944, 16.04.1945) pie apr. NKVD nodaļām izveido IZN vienības kā palīdzību cīņai ar NP kustību. IZN bataljoni ir galvenais spēks cīņai pret "bandītiem" (Daugavpils, Ludzas, Rēzeknes, Abrenes, Madonas, Jēkabpils, Cēsu un Rīgas apr.)[1]. Birojs nolemj izveidot apr. štābus (štābā ietilpst apr. KP sekretārs, apr. izpildk. pr-js un apr. NKVD pr-ks) un pag. štābu (štābā ietilpst pag. KP sekr. (*partorgs*), pag. izpildk. pr-js un NKVD nodaļas pr-ks). Birojs uzdot iekšlietu ministram A.Eglītim nodrošināt, lai katrā IZN bataljonā būtu 3 algoti virsnieki un 500-1500 IZN, uz 2-5 pagastiem - 1 rota ar 100-200 IZN, uz 1 pagastu - 1 IZN vads ar 20-30 IZN[2].

IZN skaitliskais sastāvs pa apriņķiem

Apriņķis	Bataljonā	Operatīvajās grupās
Aizupes	474	21
Alūksnes	461	54
Balvu	611	42
Valkas	497	33
Valmieras	1021	71
Ventspils	466	55
Viļāni	904	105
Daugavpils	839	77
Jelgavas	802	65
Ilūkstes	1019	83
Kuldīgas	533	42
Liepājas	864	64
Ludzas	994	84
Madonas	862	98
Talsu	386	58
Tukuma	435	44
Rēzeknes	846	123
Rīgas	1400	140
Cēsu	701	68
Kopā:	**15202**	**1387**

Represīvie pad. varas orgāni visos pagastos sāk masveidīgu vietējo iedzīvotāju tramdīšanu, arestēšanu, pratināšanu un spīdzināšanu. Īpaši tiek lietotas dažādas eksekūcijas pret tām ģimenēm, par kurām ir aizdomas, ka dēli vai vīri izvairās un slēpjas no pad. varas, un tām ģimenēm, kuru vīrieši ir mobilizēti VA.

Represijām tiek izmantots NKVD karaspēks, IZN vienības un pagastu MI. Šajās vienībās iesaistās visnegodīgākā pag. iedzīvotāju daļa - tie, kas nevēlās godīgi strādāt, bet gan viegli dzīvot, laupot, zogot un piesavinoties citu darba augļus. Kā jau parasti juku laikos. aktīvi kļūst dažādi negatīvie spēki.

1945. gada 1. ceturksnī Latgales apriņķos darbojas 2279[3] IZN no vietējiem iedzīvotājiem (tautas mutē visi šie pretestības kustības aktīvie apkarotāji iegūst nosaukumu *streboki* (no krievu valodas *истребить - iznīcināt*)), t.sk. pa apriņķiem: Abrenes - 607, Daugavpils - 503, Ludzas - 373 un Rēzeknes - 796, bez tam katrā rajonā ir 52-200 neapmaksāti (nealgoti) milicijas izpalīgi (MI). Cīņai ar NP Daugavpils apr. tiek izveidots centrālais štābs (vad-ji: apr. KP 1. sekr. A.Ņikonovs, izpildk. pr-js Bīriņš, kara galda pr-ks Samāgins, NKVD pr-ks Titovs, NKVD pr-ks Moisējevs). Štāba rīcībā ir bataljons (k-ris Meņģelis, k-ra v-ks A.Luriņš).

LPSR KP CK un LPSR MP[4] raksta (16.10.1945) PSRS valdībai: "Cīņa ar bandītismu LPSR teritorijā norit ārkārtīgi smagos apstākļos. Sakarā ar vecāku gada gājuma karavīru demobilizāciju samazinās operatīvā NKVD karaspēka pamata aizsardzības spēki. Aktīvai cīņai pret nacionālo pagrīdi un bandītismu ir tikai NKVD IZN bataljoni, kuri sastāv no vietējiem iedzīvotājiem. Lai nostiprinātu esošos IZN bataljonus, lūdzam atļaut:

- Izveidot pastāvīgu IZN bataljona (2000 cilvēku) pamatkodolu, kurš atrastos kazarmu stāvoklī, tiem maksāt algu no vietējā budžeta, viņiem apkārt izveidot brīvprātīgo aktīvu;

---

[1] LVA, 270-1-35, 36. lpp.
[2] LVA, 270-1-235, 35. lpp.
[3] LVA, 101-8-18, 26. lpp.
[4] LVA, 270-1s-134, 92. un 93. lpp

- Lai saglabātu drošību IZN bataljonos, atļaut atbrīvot no iesaukuma SA 1945. un 1946. gadā, bet ieskaitīt SA dienestā;
- Atļaut LPSR KP CK un AP izsludināt IZN bataljona dalībniekiem saimnieciskus atvieglinājumus, pieskaitot tos pie karaklausībā dienošajām SA ģimenēm;
- Cīņai ar bandītiem un IZN bataljona grupu ātrai pārvietošanai izdalīt 60 automašīnas un 50 t benzīna;
- Iedalīt LPSR NKVD IZN bataljonam bruņojumā 300 rokas ložmetējus, 3000 automātus, 500 revolverus".

LPSR KP taktika cīņā pret NP. Lai gan Daugavpils apr. cīņā ar NP uz laiku vēl tiek iesaistīta 308. divīzija, tomēr pretestības kustība vēršas plašumā.

Tādēļ Daugavpils apr. KP 1. sekr. A.Ņikonovs "lūdz palīdzību cīņai ar bandītiem, dod komandu 308. divīzijas k-rim uz vienu mēnesi izdalīt uz katru pagastu 120-200 kareivju, kurus vada virsnieks - komunists, izveidojot cīnītāju grupas pa 10-15 kareivjiem ar k-ri - komunistu vadībā un vienu vietējo pārstāvi, jo tagad bandīti ir sadalījušies mazās grupās. Jāpiezīmē, ka augustā IZN nebija iedalīta neviena pārtikas kartiņa"[5]. Tālāk ziņojumā rakstīts, ka "no karaspēka operācijām cieš ne tikai bandīti, bet arī, piem., Rudzātu pag. 308. divīzijas štābs, kura vadība izvietojusies Rudzātu katoļu draudzes mācītāja mājā, kur apdzirdīti virsnieki, kuru k-ris devis kareivjiem komandu atklāt mīnmetēju uguni. Rezultātā nosisti un ievainoti 14 kareivji. Ir vairāku sarkanarmiešu marodierisms. Šāda rīcība pazemina autoritāti iedzīvotāju acīs"[6].

LPSR 1950. gadā Valsts Drošības ministrijas štāba komandējošo sastāvu[7] veido 1644 darbinieki, t.sk.: 378 komunisti (PSKP biedri), 659 komjaunieši (VĻKJS) un 607 bezpartejiskie. Pēc tautības: 834 krievi, 610 latvieši, 112 ukraiņi, 59 baltkrievi, 7 lietuvieši un 13 citas tautības. Pēc izglītības: 7 ar vidējo, 22 ar nepabeigtu vidējo, 379 ar 7 klašu, 963 ar p-sk., 266 mazizglītoti. Bez tam katrā rajonā ir 50-200 (Latvijā kopā - 11270) neapmaksāti IZN (MI).

LPSR KP CK 1. sekr. Jānis Kalnbērziņš[8] ziņo (26.05.1952), ka: "LPSR darbojas 13 bandītu grupas, 136 atsevišķi bandīti un 77 nelegālisti. Pēckara periodā iznīcināti 1660 PA, t.sk. Rudzātu pag. - 27 (skat. tab. ***Represētāji - rudzātnieki***). Atklātas vairākas pretpadomju organizācijas vidusskolās. 1945-1955 republikā represēti 119.000 cilvēki, t.sk. VDK arestējusi 26500 un nogalinājusi 2321 "bandītu", t.sk. Rudzātu pag. - 38. No republikas izsūtīti 43702 kulaki un to atbalstītāji, t.sk. no Rudzātu pag. - 173 (skat. tab. ***Izsūtāmo iedzīvotāju saraksts (1949)*** nodaļā ***Kulaki (1949. gada izsūtīšana)***). Milicija un prokuratūra tai pašā laikā arestējusi 46350 cilvēkus. LPSR VDK vadošajos kadros strādā tikai 15 % latviešu, bet no 56 ministriju, rajonu un pilsētu daļu priekšniekiem latvieši ir tikai 4 (7 %)"[9].

Prokuratūra un tiesību orgāni pieļauj nepamatotus arestus un nelikumīgu saukšanu pie kriminālatbildības. Tā 1952. gadā par nodokļu nemaksāšanu aprakstīta pilsoņu manta 18,113 gadījumos.

J.Cakuls (1938)

Viltus partizāni. Ienākot Latgalē SA (1944), Latgales apriņķu pagastos daudzi izvairās no iesaukšanas SA, un jau 1944-1945 sāk organizēties partizānu grupas (mežabrāļi jeb mežinieki). Visrosīgāk mežabrāļi darbojas Līvānu, Rudzātu, Vārkavas u.c. apkārtējo pagastu teritorijās, īpaši pēc 1.1945, kad partizānu rindās iesaistās Vanagu draudzes prāvests A.Juhņēvičs. Grāmatā par čekistiem[10] aprakstīts, kā 23.03.1945 NP nošauj Rudzātu pag. partorgu Antonu Upenieku, milici Marku Paukovu un pag. valdes locekli Izidoru Vaivodu - tas neatbilst patiesībai, jo I.Vaivods aiziet līdzi mežabrāļiem, un vēlāk viņu zvēriski noslepkavo paši čekisti (07.1945).

I.Vilcāns (1935)

Mežabrāļu pretošanās kustības vadības centrā iefiltrējas čekists J.Klimkāns, kas nodara ļoti lielu postu NP kustībai ne tikai Latgalē vien, bet arī visā Latvijā.

Lai sekmīgi cīnītos pret NP kustību, čekisti piemēro partizānu cīņas taktiku, veidojot viltus partizānu - čekistu grupas no latviešu tautas nodevēju

---

[5] LVA, 101-8-18, 150. lpp.
[6] Turpat.
[7] LVA, 101-13-81, 11. lpp.
[8] E.Berklavs *Zināt un neaizmirst*, 1998, 120. lpp.
[9] Turpat, 121. lpp.
[10] I.Lapsa, N.Kokorevičs, L.Vāczemnieks *Ugunsgrāmata (stāsti par čekistiem)*, 1987, Rīga, *Avots*, 166.-190. lpp.

vidus. Tā provokatoru (nodevēju dēļ no draugu, paziņu, radu u.c. vidus) dēļ aiziet bojā ļoti daudz NP kustības dalībnieku. Tā, piem., Rudzātu pag. čekas aģenti: Antons Vovers (1916-1998, PS *Daugavietis*)[11] un J.Babris (1928, PS *Bērziņš*) izseko NP (Vovera brālēnus) - brāļus Onufriju un Pēteri Cakulus un Jāni Zalānu, tos nošauj, paši pazūd. Tālāko paveic Rudzātu MI. Starp pag. iedzīvotājiem tiek palaistas baumas, ka partizānus iznīcinājuši miliči. Tautā tomēr šīs slepkavības veicēji zināmi.

D.Brūvers (12.1943)

NP Pēteris Babris un Izidors Vaivods (no Rusiņiem) ierīko bunkuru purva malā (Mežancānu un Švirkstu c. tuvumā). Viņi tiek izsekoti un zvēriski noslepkavoti (8.07.1945). Lukstu pļavās izsekoti un apšaudē krituši NP J.Apinis, A.Cakuls, J.Cakuls, V.Cakuls, K.Klaužs, J.Rubins, I.Vilcāns (smagi ievainots, M Līvānos), B.Gercāns un J.Mālnieks (abi līvānieši).

Rudzātu pag. Alksniešu c. apkārtnē čekas aģenti (PS *Tautumeita* un *Mihailovs*) izseko NP slēpšanas vietu (bunkuru), kā rezultātā IZN operācijas laikā tiek nošauti (10.02.1948) NP Aloizs Erts-Gudļevskis, Nikodēms Prikulis un Alfons Rusiņš[12].

1944. gadā nošauts NP - rudzātnieks P.Krasovskis. 1945. gadā nošauti vairāki NP - rudzātnieki: bij. Stirnienes pag.: Br.Cakuls, St.Pūdnieks, K.Ūbelis un J.Zalāns, bij. Līvānu pag.: Fr. Zalāns, Rudzātu pag.: P.Grigs, Br.Zalāne, 1947. gadā bij. Preiļu pag.: D.Brūvers, 1948. gadā Sutru pag. nošauts J.Petskojs.

D.Brūvers NP gaitās (1946)

Sarkano partizānu noslepkavotie Stirnienes pag. iedzīvotāji. Pastaigājoties pa lauku ceļu, Jāņu naktī plkst. $4^{\underline{00}}$ (23.06.1944) tiek pārsteigti līgotāji: Jāzeps Geiduks (1926, civilais), Pēteris Geiduks (1923, policists), Jānis Madžuls (1920, policists).

Viņiem no slēpņa uzbrūk SP, un līgotāji tiek zvēriski noslepkavoti uz Jura Indāna (1889-19??) saimniecības zemes Rudzātu pag. Kurčinu c. *Brūklenājos*[13]. Noslepkavotos atrod tikai pēc trim dienām. Viņu pīšļi apbedīti Kapenieku k.

Uzbrukums NP Brūveru ciemā. Rudzātu pag. milicija saņem (9.04.1948)[14] ziņojumu, ka Stepores purvā ir manīti NP, kuri it kā gājuši uz Brūveru c. pusi. Rudzātu milicijas pilnvarotais Fjodorovs ziņo Līvānu milicijas nodaļas pr-kam Saltikovam. Tas pavēl Fjodorovam kopā ar pagasta "aktīvu" organizēt "bandītu" iznīcināšanu (akcijā piedalās: Rudzātu milicijas nodaļas pr-ks Grigorijs Fjodorovs, komjaunatnes sekr. Karps Fjodorovs, Jānis Gžibovskis, pag. izpildk. pr-ja v-ks Jānis Kivlenieks, partorgs Izidors Lietavnieks, finansu aģents S.Saldatjonoks, sagādes aģents Jānis Dzirnis, apdrošināšanas aģents Jānis Cakuls, pastnieks Vladimirs Dzirnis, IZN: S.L.Kovaļenoks, F.M.Mefodijs, J.Šileiko, A.V.Upenieks un T.T.Paukovs). Akcijas dalībnieki noskaidro NP atrašanās vietu (Brūveru c. Pētera Brūvera mājās *Ābelēs*). Māju ielenc un 15 m attālumā izvieto posteņus. Tie konstatē, ka NP pašreiz vakariņo. Ap plkst. $22^{\underline{00}}$ pa durvīm uz mājas lieveņa iziet ar ieročiem bruņojušies NP J.Bikaunieks un Kļavinskis un klausās, vai nemana kaut ko aizdomīgu. Lai tie neatgrieztos atpakaļ istabā, Gžibovskis no ložmetēja atklāj uguni un abus nošauj. Istabā tiek nodzēsta gaisma un caur logiem atklāta automātu un ložmetēju uguns. Apšaude un granātu mešana velkas stundu. NP Vaivodu, bēgot caur logu, nošauj ar automātu. Pret otro logu, kur stāv Lietavnieks, viņa ierocim šaujot, rodas traucējums (atsitiens), tādēļ 2 NP aizbēg. Rezultātā nošauti 3 "bandīti", iegūti ieroči

---

[11] A.Vovers dz. Atašienas pag. Kvītaines c. *Voverēs*, dzīvojis Dunavas apkārtnē ar viltotu uzvārdu *Klimanis* (LVA, NP darbības tematiskā kartotēka nr. 285, 121. lpp.)
[12] LVA, 270-1s-370, 62. lpp.
[13] A.Kurčina vēstules (3.08.2001) fragments.
[14] LVA, 270-1s-370, 133. lpp.

(2 rokas ložmetēji, 1 automāts, 1 šautene, 2 rokas granāts, 1 pistole (*Parabellum*), 1 beļģu brauniņš un 200 patronas).

Jaunās varas nelikumības, iedzīvotāju sūdzības un "sods". A.Grigorjevs[15] ziņo (23.02.1945), ka: "Milicijas darbinieki (IZN, miliči, MI u.c.) ir nedisciplinēti, to uzvedība piedauzīga, viņi nodarbojas ar dzeršanu, izspiešanu, laupīšanu un citām patvarībām"[16].

Te jāpiebilst, ka pats A.Grigorjevs nav labāks par saviem padotajiem, tā, piem., 09.1944 viņš piesavinās 2 govis no promesošiem saimniekiem[17]. Par A.Grigorjeva izdarībām pret pag. iedzīvotājiem ir ļoti daudz sūdzību. Autors atceras, ka 1948. gada rudenī par viņa māsas Helēnas Būmanes izrakstīšanu (izlaišanu) no Rudzātu pag. tēvs par pakalpojumu bija spiests aizvest A.Grigorjevam uz Līvāniem govi.

Rudzātu pagastā (1947) pag. izpildk. pr-js ir Pāvels Dolgovs Fjodora d. (dz. 1920, Krievijā, KP biedrs)[18]. Savas darbības laikā Rudzātu pag. viņš veic nelikumīgas darbības, intensīvi nodarbojas ar alkoholisko dzērienu lietošanu u.c. Tā, piem., Dolgovs kopā ar savu vietnieku J.Kivlenieku organizē (10.05.1947) kandžas tecināšanu (zemnieka Bataraga saimniecībā *Tomiņos*). Dolgovs, nelikumīgi izmantojot savu varu (draudus), pieprasa no pag. zemniekiem piegādāt viņiem produktus: zemniekam Jānim Ozoliņam pieprasa uzbrūvēt alu un sagatavot produktus 50 personām un to visu nogādāt uz viņa dzīvokli viņa kāzu svinēšanai. Rusiņu c. Pētera Pastara mājās, ieraugot pagalmā suni, grib to nošaut (28.08.1947), tomēr pēc saimnieka lūguma to neizdara, toties sastāda saimniekam aktu un pieprasa 5 dienu laikā samaksāt viņam 280 rbļ. Beigu beigās par daudzajiem pārkāpumiem Dolgovs tomēr tiek no amata atstādināts.

08. un 10.1945 Preiļu pag. partorgs Ivanovs, pag. izpildk. pr-js Ancveirs, viņa v-ks Pastars, Daugavpils apr. LK(b)P instruktors Karnačs, 308. strēlnieku divīzijas pārstāvis Strazdiņš un IeTK pag. nodaļas vad-js Beļickis ražas novākšanas un tās nodošanas laikā pret zemniekiem pielieto noziedzīgas metodes, rupji pārkāpjot pilsoņu mantiskās un personīgās tiesības. Viņi zemnieku vidū izplata brīdinājumus par graudu atsavināšanu Gaiļmuižas, Moskvinas, Augustovas u.c. c/p. Minētās personas turpmāk vairākkārt ar Beļicka palīdzību praktizē nelikumīgus arestus, lai piespiestu zemniekus nodot graudus valstij, pie tam tie tiek aizturēti un turēti arestā līdz brīdim, kamēr radinieki izpilda labības sagādes saistības. Ivanovs pats personīgi vai ar savu padoto palīdzību piekopj noziedzīgu praksi: pilsoņu pasu, karaklausības apliecību u.c. personīgu dokumentu atsavināšanu tai pašā nolūkā. Veicot nelikumīgu lopu un citu mantu atsavināšanu, nekādus aktus vai mantas aprakstus nesastāda, mantas īpašniekam nekādus dokumentus par atsavināšanu nedod. Lopus un citu īpašumu parasti nodevīgā kārtā izpārdod, dažkārt sadala paši savā starpā. Ivanovs piesavinās 150 kg rudzu, Karnačs - aitu un cūku, Strazdiņš - aitu. Rupjos pārkāpumus apliecina konkrēti fakti:

- Karnačs, Strazdiņš, Beļickis un Ivanovs izbraukumā uz *Lielo Orīšu* c. (2.09.1945) pēc Ivanova norādījuma Jāzepa Briča saimniecībā bez brīdinājuma un apraksta sastādīšanas atsavina 3 govis, 1 zirgu ar pajūgu, 150 kg rudzu, kā arī arestē pašu saimnieku;
- Tajā pašā dienā šīs personas ar lielu skaitu IZN un NKVD kareivjiem, braucot caur Dzelzavas c. gar Jāzepa Briškas (1875-1956) viensētu un redzot, ka 3 personas dodas uz meža pusi, atklāj uguni. Izķemmējot mežu, noskaidro, ka nošauti 3 neatpazīti bandīti, kas izrādījuši pretestību. "Varoņi" iebrauc mājās. Tur neviena nav. Viņi atsavina 4 govis, 1 zirgu ar pajūgu, 7 cūkas, 5 aitas, 1 t graudu. Par atsavināšanu nekāds dokuments netiek sastādīts. Viensētu ar visām ēkām pēc tam nodedzina. Saimniece Anna Briška (dz. Brice, 1898-1975) paziņo, ka nekādu bandītu nav bijis, ka, sākoties apšaudei, viņa ar bērniem iebēgusi mežā. (To, ka nav bijis nekādu bandītu, ka nekas nav meklēts un nekas nav atrasts vai nošauts, apliecina šīs mājas saimnieka dēls Jānis Briška).
- Beļickis, Karnačs un Strazdiņš saimnieces prombūtnes laikā nodedzina (10.09.1945) V.Pastares viensētu Ozoliņu c., pirms tam atsavinot 4 cūkas, kuras uz vietas nokauj, 4 vistas, 2 govis un 1 teli. Raksturīgi, ka

---

[15] LVA, 4133-4-3, 1.-9. lpp.
[16] LVA, 365-1-3, 4. lpp.
[17] Turpat, 18. lpp.
[18] LVA, 270-2-3440, 37., 35., un 56. lpp.

pēc viensētas nodedzināšanas laukos paliek daļa nopļautās labības (kūļos), kas ar ziemas iestāšanos aiziet bojā.

- Ancveirs un Pastars Punduru ciemā no Pētera Kozuļa nelikumīgi, nesastādot nekādu dokumentu, atsavina (09.1945) 2 govis un 8 aitas;
- Šīs pašas personas Indriču ciemā zemniekam Skutelim bez dokumentiem atsavina (09.1945) 2 govis, 1 teli, 1 zirgu un līnijdrošku un 1 cūku, kuru uz vietas nokauj;
- Beļickis, Pastars un Strazdiņš arestē (09.1945) Prikuļu c. iedzīvotāju Drivenieci un vairākas dienas tur viņu arestā. Pa to laiku no viņas saimniecības piesavinās 2 maisus miltu un 6 pudus iesala. Miltus izmanto Ancveirs, bet no iesala tiek izbrūvēts alus izpildk. ballei;
- Līdzīgas izdarības notiek arī citās saimniecībās: A.Briča, A.Elsta, A.Gatiņa, K.Guseva, S.Guseva, Golubova, G.Ivanova, L.Pastara, M.Prokofjevas, L.Soļjaneka u.c.
- Neskaitot iepriekš minētos pārkāpumus, Beļickis vēl noziedzīgi paplašina savas pilnvaras, noslepkavojot arestēto pilsoni I.P.Rubanu.

Pēc pārbaudes konstatēts, ka visu minēto nelikumību iniciators un vadītājs ir bijis partorgs Ivanovs un pag. izpildk. pr-js Ancveirs. Ancveirs vienmēr uzsver, ka viņš ir saimnieks, ka tā nav neviena cita daļa, ka viņš par visu atbild. Kādā aktīva sapulcē uz prokurora aizrādījumiem par viņa pretlikumīgo rīcību Ancveirs paziņo, ka prokuratūras darbinieki tikai traucē viņa darbu, ka tagad jārīkojas pēc principa "*Solis atpakaļ, divi uz priekšu*" un jau nākamajā dienā turpina gājienu 2 soļi uz priekšu.

Līdzīga veida sociālistiskās likumības pārkāpumi ir arī Rudzātu un Vārkavas pagastos. Apr. prokuratūrā atrodas materiāli - sūdzības par citu pag. varas iestāžu un NKVD darbinieku pārkāpumiem, bet ari šie materiāli netiek savlaicīgi izskatīti (Rudzātu, Kapiņu, Krāslavas u.c. pagastos). Apr. prokuratūrā ir materiāli par NKVD spec.grupas k-ri Boldarenko, rajonu pilnvarotajiem Akentjevu, A.Grigorjevu, Kizerni, Savicki u.c., kuri tāpat netiek izskatīti. Bet NKVD pr-ks Titovs, labi zinot padoto pārkāpumus, parasti aprobežojas ar vainīgā pārcelšanu uz citu pagastu un pat paaugstinot amatā[19].

Preiļu raj. miliči (19.09.1950): Anatolijs Baisārovs (1924, no Krievijas Harkovas apg.), Nikolajs Malaškins (1925, no Preiļu pag. Moskvinas c.), Arsenijs Matvējevs (1904-19??, no Izvaltas pag., apbalvots par cīņu ar "bandītiem"), Mihails Mihailovs (1920, no Krievijas Pleskavas apg.), Dimitrijs Osipovs (1931, tēvs - Ivans Osipovs - arī IZN), Anatolijs Petrovs (1925, no Krievijas Mordovijas APSR) nozīmēti mežā malkas sagatavošanas darbā. Pirms došanās uz mežu viņi pamatīgi "iestiprinās" ar šņabi. Kad iedzēruši, prasās vēl, bet naudas nav. Viens no viņiem ieminas, ka Zariņu ciemā Antona Pastara (1896-19??) mājās svin kāzas. Viņi ierodas kāzu namā, pieprasa saimniekiem klāt viņiem galdu un cienāt ar kārtīgu alu. Kāzu viesi (ap 30 cilvēku) ir uztraukti par tādiem "ciemiņiem". Kad nelūgtie viesi kārtīgi ieturējušies un uztaisījuši dūšu, tad sāk rādīt, uz ko spējīgi: tramda kāzu viesus, izdemolē un izlaupa kāzu namu, nosit kāzu viesi Olgu Vjaksi, sasit un piekauj Konstantīnu Bogdanu, Pēteri un Jāni Pastarus, Ādamu Urču u.c. viesus. Pieneņu c/p izsauc no Preiļiem miliciju. Šie bandīti tiek apcietināti, un Daugavpils tiesa, ņemot vērā viņu nopelnus cīņā pret "bandītiem", viņus notiesā (11.12.1950) tikai uz dažiem gadiem[20].

Arhīvu materiālos ir atrodami dokumenti par pad. represīvo orgānu darbību, t.sk., protams, arī par Rudzātu pag. Atrodamas daudzas pag. iedzīvotāju sūdzības par pad. varasvīru pieļautām nelikumībām, kas sūtītas uz dažādām PSRS iestādēm (Latvijā un Krievijā).

Tā 1949. gadā sarakstē ar prokuratūru redzams, ka 1948. gada 2. pusē LPSR IM sistēmas darbinieki izdarījuši 79 pārkāpumus. Par šiem pārkāpumiem pie atbildības tiek saukta 61 persona no IM un 42 personas no iedzīvotājiem. Pārkāpumu raksturs: pārsvarā laupīšana (personīga un valsts manta), dezertēšana, ieroču zaudēšana, izvarošana, slepkavība. Visvairāk un vissmagākos pārkāpumus izdarījuši rajona IM darbinieki: Daugavpils, Alūksnes, Kuldīgas un Rīgas milicijas pārvaldē[21].

---

[19] LVA, 101-9-36, 239.-243. lpp.; LKP CK Centrālā Biroja izziņas, sekretāram J.Kalnbērziņam, slepeni (laikraksts *Pavalstnieks*, 25.11.1993).
[20] LVA, 101-13-80, 140.-150. lpp.
[21] LVA, 101-12-82, 11. lpp.

Par pieļautajiem pad. varasvīru pārkāpumiem un nelikumībām LPSR MP[22] 1949-1950 izskata 10.000 iedzīvotāju sūdzību, neizskatītas atlikušas 269 sūdzības. Pārsvarā tās ir kulaku sūdzības par nodokļiem, sūdzības par iedzīvotāju pārvietošanu, sūdzības par īpašuma nacionalizāciju u.c.

Diemžēl ir samērā maz dokumentu par notikumiem un nelikumībām Rudzātu pag., īpaši par pirmajiem pēckara gadiem. Tomēr vēl ir daudzu cietušo pag. iedzīvotāju liecības un atmiņas.

Arhīvu materiāli parāda, ka LPSR MP lūdz (1.09.1949) Vissavienības MP (Kosīginam) atļaut paturēt uz 1950. gadu IZN formējumu (1742 cilvēkus) un to finansēt no Vissavienības budžeta (18.723.000 rbļ.). Formējums izveidots 1944-1945. Atbildē (17.08.1949) formējumu atļauts paturēt, bet tikai par pašas republikas budžeta līdzekļiem[23]. Tas norāda to, ka Latvijā vēl 1950. gadā nav iznīcināta aktīva pretošanās kustība.

Iedzīvotāju atmiņas

Apine-Skrebele Emīlija (dz. 1920) stāsta[24]: "Latvijas laikā starp latviešiem un krieviem nekāda naida nav. Kopā ejam uz sarīkojumiem un ballēm. Satiekam labi. Kad mans brālis Arnolds ir arestēts, tad divas Bogdānovu māsas nes viņam pārtikas pienesumus.

E.Apine
(1952, Sibīrijā)

...Strādājot Roženovas pienotavā, tur ierodas NP (06.1946). Apšaudē tiek nošauts pienotavas sargs. NP paņem līdzi sviestu un pazūd. Nākošajā dienā ierodas milicija, apskata pienotavu, nopratina darbiniekus un atstāj *strebokus* sargāt. Sargus uztur pienotavas vadība. Neskatoties uz to, ka viņus ēdina, tie pa naktīm siro pa iedzīvotāju dārziem un zog. Pēc pāris nedēļām šie sargi noorganizē pienotavā laupīšanu, parādot ka ir laupījuši "bandīti". Kā vēlāk noskaidrojas, par sargiem strādā K.Cvetkovs un Bogdānovs no Veceļu c. un A.Cērcins no Līvāniem (kurš arī pašreiz dzīvo Līvānos). Šo viltus laupīšanu atklāj un no vainīgajiem piedzen zaudējumu samaksu. Pēc tam sargus noņem.

...Mani brāļi Jānis un Alfrēds izvairās no iesaukšanas SA un slēpjas apkārtējos mežos u.c. vietās. Tāpēc mūsu mājas bieži krata *streboki*. Atceros, vienreiz ienāk mūsu mājā *streboks* Pēteris Solovjovs (1924), ar dubļainiem zābakiem ieguļas tīrā gultā un ar šauteni rokā gaida ienākam "bandītus". Viņa māsa aiznes akordeonu, vilnas šalles, segas, cimdus, zeķes u.c. mantas. Citā reizē Solovjovs kopā ar NKVD kareivi uzkāpj uz istabas augšas, pievāc speķi u.c. mantas. Vēl citā reizē Solovjovs ir nolaupījis Vārkavas pag. saimniekam Kursītim skaistu zirgu un kopā ar vienu zaldātu ienāk mūsu mājā, paņem mūsu aizjūgu un ratus, iejūdz nozagto zirgu un aizbrauc pie radiem uz Mežāri. Vēlāk saimnieks tur zirgu atrod. Ar laupīšanu nodarbojās Pēteris Solovjovs, Jevtemijs Solovjovs u.c. *streboki*.

...1945. gada vasarā mani izsauc uz Rudzātu milicijas iecirkni. Tur mani pratina Grigorjevs u.c. čekisti. Tiek pielietoti visāda veida draudi un spīdzināšanas paņēmieni. Tad tiek arestētas un Rudzātos spīdzinātas daudzas sievietes: atceros Fiļimonu Vaivodi un viņas māti (no Rusiņiem) un daudzas citas. Pratināšana parasti notiek naktīs. Ēst nedod. Ir jāiztiek ar piederīgo, radu pienesumiem. Arestētos tur Zalāna klētī. Svētdienās, kad cilvēki iet uz baznīcu, mūs, "noziedznieces", sargi dzen uz Ošas upi mazgāties. Drošsirdīgākās izģērbjas un rāda *strebokiem* pēcpusi. Mani pratina 5 dienas, pēc tam atbrīvo. Tad es strādāju par piena pieņēmēju krejotavā, jo nav cilvēka, kas no iedzīvotājiem varētu pieņemt pienu valstij.

Rudzātu aresta telpas nekad nav tukšas, parasti cilvēkus tur pratina un spīdzina 3-4 nedēļas un pat ilgāk.

Vēlāk apcietina manu māti Juliannu un Helēnu Cakuli (no Steķiem). Viņas vīrs ir SA. Viņu stipru sit un dauza, sitēji ir pratinātāji čekisti un *streboki*. Īpašs sišanas paņēmiens ir sišana ar dzelzs stieni pa kāju pēdām un kāju pirkstiem. Arī manai mātei neklājās viegli - divi dēli ir NP.

...Kad brālis Jānis ir nošauts un brālis Alfrēds tiek turēts cietumā Rīgā, mani čeka izsauc uz Rīgu, kur mani atkal pratina. Mana vienīgā atbilde: "Es nekā nezinu, jo es mājās nedzīvoju"."

[22] LVA, 270-2-3540, 17.-20. lpp.
[23] LVA, 270-1-438, 49. lpp.
[24] Emīlijas Apines atmiņas (pierakstīts 21.08.1995).

A.Ivbulis (1936)

Beča Anna (1921-1995, dz. Erta-Gudļevska, dzīvojusi Rudzātu pag. Alksniešos, apb. Siguldā) stāsta[25]: "...Krieviem atkāpjoties, 07.1941 SA karavīri nošauj Antonu Ivbuli (1906-1941) kaimiņu mājās; ...pie Smelteru c. (Preiļu pag.) nošauts Ādams Ivbulis (1908-1946).

...Esmu lieciniece tam, ka 1944. gada rudenī SA dezertieri nošauj Rudzātu pag. komsorgu Feaktistu Paukovu (1924-1944). Pēc tam bēgošos dezertierus vajā miliči. Vienu no viņiem ievaino, vēlāk miliči to likvidē (kur to aprok, nav zināms), bet otrs aizbēg prom uz Stepores purvu.

...Rudzātu centra tuvumā Jāzepa Zalāna mājas klētiņā tiek turēti no SA dezertējušo (vīru, dēlu) mātes, sievas, māsas un tēvi, sirmgalvji un pat bērni pusaudži. Tur viņus pratina, dažādi fiziski iespaido. Daži pratinātāji mēdz sist arestētos ar pletnēm, dzelzs stieņiem. Sievietes tiek izģērbtas kailas un sistas ar pletnēm līdz asinīm. Liek stāvēt ar krustā paceltām rokām. Tur arī mans brālis Francis un es tiekam spīdzināti. Čekisti izmanto arī provokatorus, iesūtot tos pie apcietinātajiem. Tā pie mums ar brāli Franci tiek iesūtīts provokators - MI Jāņa Gžibovska brālis. Ienākot iekšā klētiņā, viņš tumsā sāk ar mums iepazīties un, uzrunājot mani, saka: "*Arī, jūs, skolotāja, esat šeit.*" Kā viņš, neredzot mani, var zināt, ka esmu šeit!? Mēs ar brāli neko lieku nerunājam. Pēc 2 dienām provokatoru izlaiž. Viņa brālis piedalās mana brāļa Aloiza, Alfona Rusiņa un vārkavieša N.Prikuļa izsekošanā un noslepkavošanā.

NP A.Erta-Gudļevska un A.Rusiņa pārapbedīšana (1993): piederīgie (no kr.): Anna (1921-1995) un Francis (1914-1996) Erti-Gudļevski, Gregors, Monika, Jāzeps un Antons Rusiņi

Tai laikā Rudzātos par milicijas pr-ku strādā A.Grigorjevs, kurš ar saviem padotajiem un palīgiem no Preiļiem, Līvāniem un Daugavpils piedalās iedzīvotāju arestos un spīdzināšanā.

1945. gada rudenī daudzi NP pēc čekistu uzsaukuma iziet no meža un piesakās milicijā - legalizējas. Vēlāk visus, kuri bijuši mežā, pratina, daudzus tiesā, un citus vēlāk izsūta uz Sibīriju. Tai dienā, kad nošauj manu brāli un pārejos divus NP, Alksniešu ciemā Jānim Indānam (1923-1968) ir kāzas. Miliči nošautos ieved kāzu mājas pagalmā un liek tos iedzīvotājiem atpazīt, bet paši pieprasa, lai viņiem uzklāj galdu un cienā ar dzeramajiem. Miliču uzvešanās bravūrīga, tie pierijas, piedzeras un kāzu viesiem vēl piedraud: "*Tā būs ar visiem noziedzniekiem un bandītiem*". Nošautos pēc tam aizved uz Rudzātu centru un nomet pie pagasta ēkas. Divas dienas tie ir pakļauti iedzīvotāju apskatei. Pēc tam tos aizved uz Preiļiem un nomet pie Romas Katoļu baznīcas mūriem pretī milicijai. Arī tur nošautie atrodas vairākas dienas, tad tos samet grantsbedrēs (pie pilsētas kapiem) un nedaudz aprok. Pēc dažām dienām mēs, piederīgie, noskaidrojam nošauto aprakšanas vietu un vienā naktī izrokam un pārvedam mājās brāli Aloizu un Alfonu Rusiņu un paslēpjam mežā. Brālim ir novilktas bikses no īpaša auduma, kuras vēlāk redzu kājās MI Jānim Gžibovskim. Otrā rītā mājās ierodas miliči, okšķerē

[25] Annas Bečas atmiņas (pierakstīts 20.07.1994, Siguldas slimnīcā, plkst. 13^{00}-17^{00}).

visas ēkas, meklē, bet, neko neatrodot, aizbrauc ar garu degunu. Tik tiešam jāpateicas Dievam, jo uz rīta pusi naktī ir uzkritis sniedziņš un nekādas pēdas nav redzamas. Pēc tam mēs izgatavojam kasti un abus līķus ieliekam iekšā, un aprokam mežā pie lielas egles, domājam vēlāk apbedīt Eleonorviles k. To var izdarīt tikai pēc 46 gadiem (1993).

...Esmu uzaicināta uz Pētera Brūvera (1873-1948) mājām (*Ābelēm*) bēru mielasta gatavošanu. Pēc bērēm vēlā vakarā ienāk NP Ē.Graudiņš, J.Vilcāns, B.Purviņš u.c. Viņi nāk no Vanagu puses. NP palūdz vakariņas. Man ir nelaba nojauta, lūdzu viņus ātrāk paēst un iet prom. Pēc kāda laika 2 NP iziet ārā uz lieveņa, kur tie no automāta tiek nošauti. Es nodzēšu gaismu un metos ārā caur logu. Lecot ārā, uzlecu virsū vienam milicim. Tad skrienu, lodes spindz, bet man laimējas aizbēgt neskartai. Vēl pa logu izlec Graudiņš un 2 NP. Miliči šauj ar degošajām lodēm, bet laimīgā kārtā māja neaizdegas. Mājās palikušie Monika un Emīlija Brūveres un citi bērinieki nokrīt uz grīdas, tā neviens netiek ievainots. Visus palikušos miliči aizved uz Rudzātiem, kur viņus drausmīgi sit un pratina. Mājās palaiž tikai pēc nedēļas.

Pēc tam es un brālis Francis pametam mājas. Francis iekārtojas darbā Jelgavas raj. Pēternieku mežniecībā. Noņemties no kara uzskaites pagastā viņam palīdz Jānis Bojārs (kurš Rudzātu pagastā kārto karavīru uzskaiti). Es iekārtojos darbā Olainē. Rudzātu pag. 2 miliči (viens no viņiem - P.Bogdānovs) mani arestē (1.04.1953) Rīgā, pēc tam arestē arī brāli Franci un pa etapu nosūta mūs uz Sibīriju.

Nevaru visu atcerēties, bet tie ir šausmīgi drūmi gadi. Paldies Dievam, ka briesmīgā pad. iekārta sabruka."

Bogdans Eduards (dz. 1918, Vārkavas pag., kopš 1923 dzīvojis Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Rubeņkalna c. *Dzintaros*, pašreiz dzīvo Līvānos; zemnieks, saimnieko tēva mājās; bijis aktīvs 766. Rudzātu nodaļas mazpulka dalībnieks (1935-1940), NP (1944-1945)) stāsta[26]: "Rudzātu pagastā no iesaukšanas SA izvairās ap 300 vīriešu. No Rubeņkalna c. karā SA vienībās nepiedalās neviens vīrietis. Visā apkārtnē ir vairāk kā 100 dezertieru. Izvairoties no iesaukšanas SA, Rubeņkalna c. un apkārtnes vīrieši izveido vairākus bunkurus Stepores purva saliņās un arī citās vietās (skat. tālāk pievienoto karti). Mums ir stingra disciplīna. Svešinieki grupā ielavīties nevar. Mēs nekādas akcijas nerīkojam, vienkārši glābjam savas dzīvības. Mums ir laba informācija par IZN darbību. Līdzko viņi dodas uz mūsu pusi, tā nekavējoši mums dažādā veidā tiek ziņots (baltas drānas izkāršana, bēniņu gala loga atvēršana u.c.). Izliktās zīmes ir tālu redzamas, kaut attālums no pag. centra ir līdz Rubeņkalnam ir ap 10 km, jo agrāk (pēckara gados) grāvmalas nebija aizaugušas ar kokiem. IZN nekad nevar mūs pārsteigt. Dzīvojot savā apkārtnē, mēs talku veidā piedalāmies saimniecību darbos. Rožupes pusē pie saimnieka Bernāna vienā reizē, ēdot tur pusdienas, saimniece mums paziņo, ka no meža nāk vīrieši. Iznākot laukā, redzam nācējus, domājam, ka tie ir NP, bet izrādās, ka tie ir IZN. Viņi sāk šaut, mēs atšaudoties aizejam mežā. Pēc tam saimnieci apcietina un vairāk kā nedēļu Rudzātu milicijas iecirknī tā tiek spīdzināta - pratināta.

Kādu laiku Rubeņkalna apkārtnē vienā bunkurā ar saviem palīgiem mitinās prāvests A.Juhņēvičs. Pēc tam, kad pie Jurova mājām Čigānsalā NP nošauj Rudzātu pag. partorgu Antonu Upenieku un MI Marku Paukovu, prāvests Juhņēvičs pārvietojas uz citu vietu. Upenieks iepriekš tiek brīdināts, ka Rubeņkalna apkārtnē esot daudz NP, lai viņš šeit nerādās. Bet viņš (pie alus glāzes) lielās - ko gan viņam varot izdarīt tie dezertieri, "*es viņus izkvēpināšu kā circeņus*". Viņš paņem šķūtnieci Sofiju Klaužu un ar Paukovu brauc uz Rusiņiem pie Izidora Vaivoda (pag. valdes loceklis), pierunā to (piespiež) braukt viņiem līdzi uz Rubeņkalna c. viensētām. Vaivods, it kā nojauzdams kaut ko nelabu, tomēr negribot brauc līdzi. Braucot tie pa ceļam iegriežas Pāvela Bulmeistera (1892-4957) mājās. Tur saimniece Tekla (1894-1973) pag. priekšniecību cienā ar pusdienām un saimnieks ar alu. Kad tie iestiprinājušies, brauc uz Rubeņkalnu. Tur apcietina P.Skroderi (1902-1976) un pēc tam brauc uz Jurova mājam Čigānsalā. Tur notiek konflikts ar NP, kuri nošauj Upenieku, Paukovu, bet Vaivods aiziet līdzi NP, jo par viņu galvo NP Fr.Rusiņš.

Mūsu pusē apgrozās daudz NP, bet nav nekādu laupīšanu. Īsti NP ar laupīšanu nenodarbojas, viņus atbalsta iedzīvotāji. NP rindās iefiltrējas nodevējs Klimkāns, kurš sadarbojas ar čekistiem un nodara lielu ļaunumu saviem tautiešiem.

Rudzātu milicijā strādā A.Grigorjevs, liels nelietis, kratīšanās laikā viņš izokšķerē skapjus, kumodes un piesavinās dažādas mantas, vērtslietas.

Tai laikā, kad slēpjos mežā, tiek arestēts mans tēvs Jāzeps Bogdans. Rudzātos viņu 9 dienas pratina čekists A.Novikovs (no Daugavpils) u.c. Tēvs tur tiek tā sasists, ka līdz pat savai nāves dienai nav spējīgs piecelties no gultas.

---

[26] E.Bogdana atmiņas (lentē ierakstīts 18.08.1995, Rubeņkalna c. *Dzintaros*).

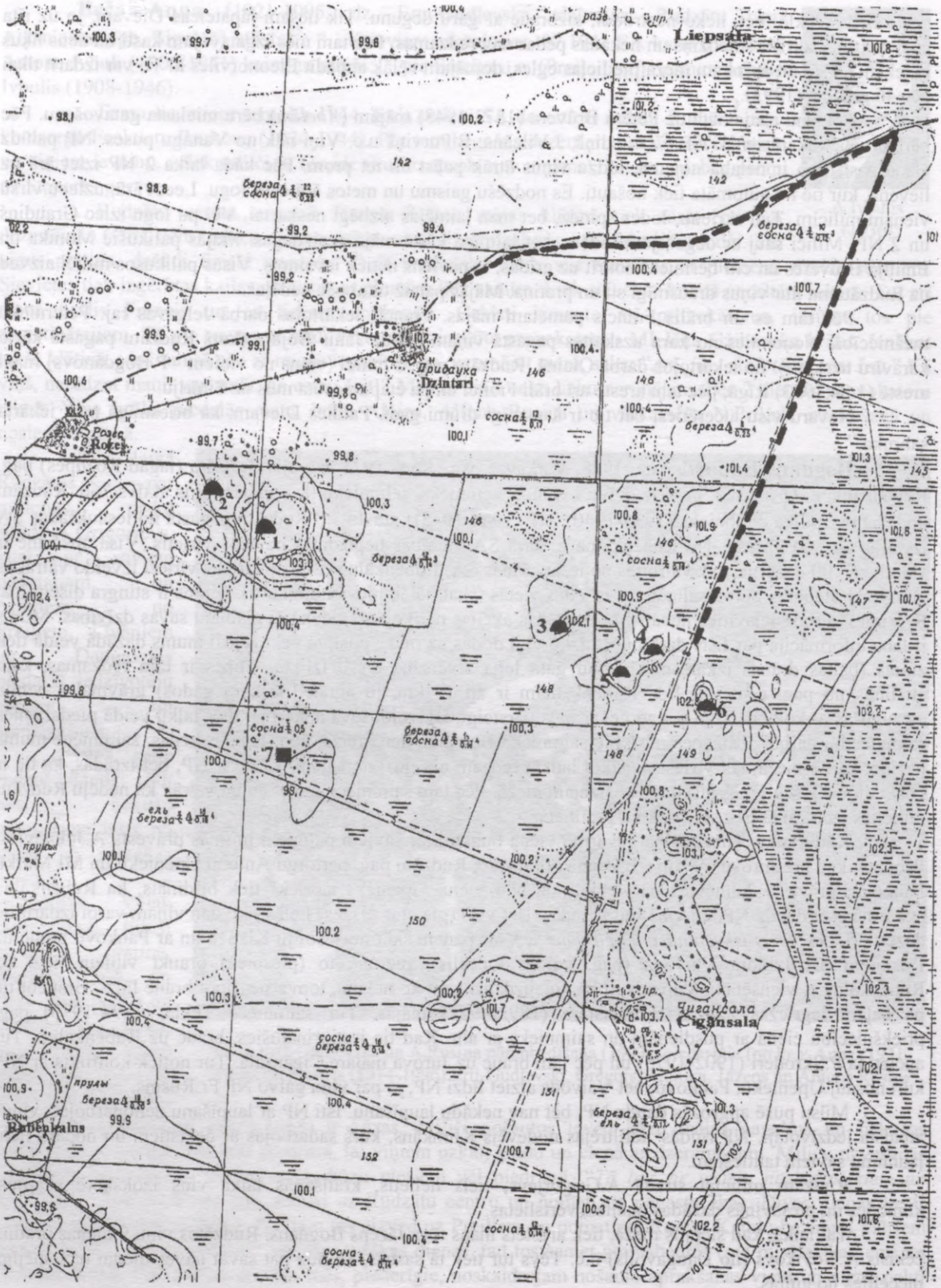

Rudzātu pag. NP Rubeņkalna grupas dislokācijas vietas Stepores purvā un Rubeņkalna apkārtnē;
■ - virszemes būve (bunkurs), ◠ - pazemes bunkurs, – – – – biežāk izmantojamais ceļš

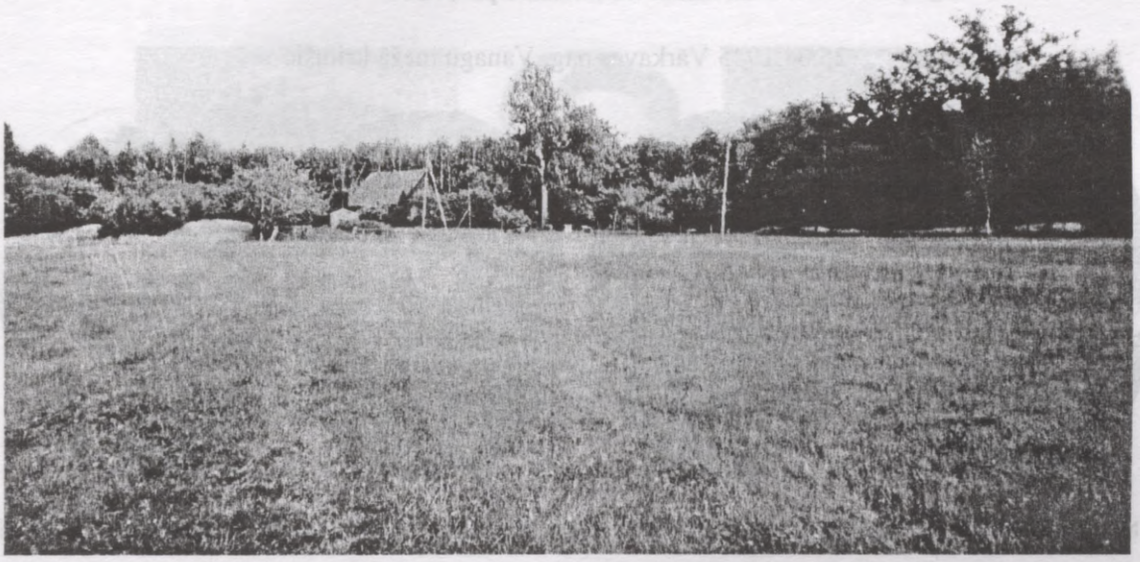

NP Bogdana mājas *Dzintari* (2001, E.Bogdana dēla foto)

3. bunkurs (2001, E.Bogdana dēla foto)

Kritušie nacionālie partizāni

25.04.1945 Vārkavas pag. Vanagu mežā kritušie

No kr: Izidors Čivkulis (Šķilteri), Izidors Iesalnieks (Lipatovka), Jānis Kursietis (Kļavinski), Miķelis Kursietis (Šķilteri)

No kr.: Pēteris Vjakse (Šķilteri), Jānis Rusiņš (Laipovka), Kazimirs Vilcāns (Šultes), Vladislavs Vilcāns (Vanagi)

16.09.1945 Vārkavas pag. Mačānos kritušie

No kr.: Staņislavs Onckulis (Mačāni), Boļeslavs Ušpelis (Vanagi), Izidors Ušpelis (Vanagi)

9.04.1948 Vārkavas pag. pie Vilcāniem kritušie (no Vārkavas pag.)

No kr.: Aleksandrs Purviņš (Melnzeme), Alberts Vilcāns (Šultes), Pēteris Vilcāns (Grečine)

24.04.1948 Līvānu pag. Krievu (Jersikas) purva *Olūtneicā* kritušie

No kr.: Andrejs Cišs (Pūgaiņi), Ēvalds Graudiņš (Rudzātu pag.), Eduards Kļavinskis (Līvānu pag.), Francis Onckulis (Vilcāni)

NP komandieris Gavars Antons (Vārkavas pag.) ar sievu un meitu (Daugavpils, 1938)

No kr.: Antons Pastars (Preiļu pag.), Andrejs Upenieks-Strauts, Francis Zalāns (Rudzātu pag.)

Pēc uzsaukuma mēs, 7 NP, ierodamies Rudzātu milicijas iecirknī. Tur mūs nopratina un palaiž mājās. 1951. gadā mani izsauc Līvānu milicija. Tur mani pratina un spīdzina vairākas diennaktis tā, ka man 5 reizes zūd samaņa, tāpēc tagad slikti dzirdu. Pratinātāji mani sauc par bandītu un saka: "*Ja tu būtu īsts padomju cilvēks, tad tu būtu nošauts*". Pratināšanas starplaikos mani sargā milicis Juris Jančevskis. Man slāpst. Lūdzu Jančevskim iedot ūdeni. Viņš ne tikai nedod ūdeni, bet izsmej mani un vēl piedraud ar nošaušanu. Tagad Jančevskis dzīvo un strādā kaut kur Aizkrauklē. Viņa jaunākais brālis Gregors (c/p pr-js) sadarbojās ar NP un miliciju.

Īsi pirms izsūtīšanas (1949) mājās ierodas P.Solovjovs (1924) un SA virsnieks, liek man jūgt zirgu un viņus izvadāt pa ciema viensētām. Kā vēlāk noskaidrojas, tiek apmeklētas to iedzīvotāju mājas, kuru ģimenes vēlāk tiek izsūtītas. Es izliekos, ka krievu valodu nezinu, bet klausos, ko viņi runā. Pēc Vilcāna ģimenes mājas (*Ganusala*) apskatīšanas P.Solovjovs saka, ka Vilcāns ar produktiem atbalsta bandītus, bet virsnieks saka: "*Viņam tik daudz bērnu, ka pašiem nav ko ēst, kur nu vēl citiem dot*". Iebraucam P.Ūsāna ģimenes sētā (*Ozolkalni*). Tur mājās neviena nav, bet Solovjovs atver vienu logu un kāpj iekšā, visu izokšķerē. Kā tas viņam zināms, pa kurieni var tikt iekšā mājās? Jādomā, ka "labie" kaimiņi ir snieguši attiecīgu informāciju par visiem ciema iedzīvotājiem."

J.Briška (1980)

Briška Jānis (dz. 1925, bij. Preiļu pag. Dzelzavas c. *Zeltadibenos*, NP (08.1944-3.10.1950), A, T (15+5), sodu izcieš Krievijas LDN, atbrīvots 29.08.1956, dzīvo Ogrē) stāsta[27]: "Traģiskie notikumi, okupantu terors pret latviešu tautu Latgalē sākas, krieviem atkārtoti iebrūkot Latvijā 07.1944. Sākas aresti, iedzīvotāju spīdzināšana, laupīšanas u.c. Atkārtojas 1940-1941 notikumi. Iedzīvotājos ir bailes un nedrošība. Neviens nav drošs par savu nākotni. VA atkāpjoties Latvijas teritorijā, daudzi latviešu leģionāri paliek Latgales novadā, nevēlas karot, jo Vācijai karš ir zaudēts. 1944. gada 2. pusē Latgalē Latvijas pilsoņi tiek iesaukti SA. Neliela daļa vīriešu pakļaujas iesaukšanai SA, viņus nekavējoties nosūta uz frontes pirmajām līnijām. Lielākā daļa no viņiem krīt vai tiek smagi ievainoti cīņās pie Aiviekstes, Madonas, Rīgas, Jelgavas, Dobeles, Kurzemes katlā u.c. Tie, kuri nevēlas karot, kopā ar leģionāriem ieiet mežos, lai ar ieročiem rokās cīnītos pret iebrucējiem. Organizējas lielākas vai mazākas NP vienības, kuras aizstāv sevi, savus ģimenes locekļus pret okupācijas varas iestāžu nelikumībām, NKVD čekistu un IZN represijām. NP darbojas visā Latgalē. Viņu mērķis - cīņa par brīvu un neatkarīgu Latvijas valsti. Cerības tiek liktas uz rietumvalstu palīdzību. Partizāni uztur savstarpējus sakarus. Lielu atbalstu viņiem sniedz vietējie iedzīvotāji, zemnieki, kuri, dažreiz riskējot ar savu dzīvību, apgādā tos ar informāciju, sniedz materiālu atbalstu, piegādā pārtiku un sniedz citāda veida palīdzību. Daudzus NP piederīgos un atbalstītājus čekisti arestē, spīdzina un notiesā uz ilgiem gadiem Krievijas LDN.

Manu brāli Jāzepu (1921-1974) iesauc VA (1943). Tā kā esmu dzimis 1925. gadā un, lai nebūtu jākaro pret brāli, es no mobilizācijas SA izvairos. Sameklēju ieročus u.c. nepieciešamo un iesaistos NP kustībā. Nodibinu sakarus ar citiem NP un citām grupām. Uzbūvējam (1944-1945) divus bunkurus Medņu purva saliņās (Preiļu un Rudzātu pag. robežās), kuros var mitināties 15-20 cilvēki. Sagādājam visu

[27] J.Briškas atmiņas (pierakstīts 24.03.1999).

nepieciešamo iztikai. Daži NP slēpjas savās mājās. Aktīvu darbību pret IZN, miličiem un citiem PA sākam 1945. gadā, kad tie sāk vardarbīgi darboties pret vietējiem iedzīvotājiem: arestē NP piederīgos u.c. cilvēkus, tos pratina, spīdzina un pat noslepkavo. Represīvo orgānu darboņi terorizē zemniekus, atņem tiem lopus, labību, pārtiku u.c., nodarbojas ar izspiešanu, piesavināšanos un citādām nelikumībām. Īpaši aktīvi pad. varas pakalpiņi darbojas pret vietējiem iedzīvotājiem Preiļu, Rudzātu, Vārkavas u.c. pagastos, kur pastrādā briesmu darbus. Ar sevišķu nežēlību izceļas Preiļu IZN vienība, 308. NKVD divīzijas pr-ks Bakļickis, pag. partorgs Ivanovs, pag. izpildk. pr-js Ancveirs, Preiļu čekas pr-ks Šeiko u.c.

Manam tēvam ir saimniecība Preiļu (tagad Saunas) pag. Dzelzavas c. *Zeltadibenos*. 2.09.1945 IZN vienība ar daudziem pajūgiem pēc iepriekš paredzēta plāna iebrūk mājās. Vispirms apšauj cūkas, paņem 2 zirgus ar aizjūgu, 2 aitas, izgrābj labību, pievāc mantas un ēkas nodedzina.

Lielajos Orīšos čekistu kaujinieki 05.1945 arestē daudzus cilvēkus un aizdzen uz c/p. Par to mums paziņo iedzīvotāji. Mēs, 12 NP, uzbrūkam c/p ēkai. IZN bēg. Apšaudē 1 IZN tiek ievainots. Cilvēkus atbrīvojam un iznīcinām dokumentus c/p.

1945-1947 pret NP bieži tiek rīkotas akcijas un mežu ķemmēšanas. Mežos tiek iesūtīti čekas aģenti, kurus mēs ātri atšifrējam. Vairākkārt iznāk sadursmes ar IZN. Bieži viņu pārspēka dēļ krīt vairāki NP. Tie, kurus čekisti sagūsta ievainotus, tiek spīdzināti un sadistiski nomocīti. Nošautos NP aizved uz pagastu centriem, kur tos nomet apskatei un iedzīvotāju iebiedēšanai, vienlaicīgi novērojot skatītājus. Pēc tam līķus kaut kur norok. Parasti NP nav nekādu dokumentu, lai, nonākot čekistu rokās, tie nebūtu atpazīstami, un pēc tam neciestu piederīgie. Visvairāk nošauto NP (ap 70) tiek nomesti pie Preiļu Romas katoļu baznīcas mūriem pretī milicijas ēkai. Vasaras karstajā laikā ap tiem daudz mušu un trūdu smaka. Tāpat nošautie NP tiek nomesti Līvānos, Rudzātos, Vārkavā, Gaļānos u.c. pag. centros.

Pašreiz NP apbedīšanas vietās uzcelti baltie krusti. Preiļos NP apbedīti vairākās vietās. Uz dažām apbedījumu vietām uzceltas vairākstāvu dzīvojamās mājas. Jāpateicas Preiļu kultūras nama direktorei Monikai Livdānei par balto krustu un piemiņas plāksnes kritušajiem NP izveidošanu pie Preiļu Romas katoļu baznīcas, kur bieži tiek nolikti ziedi. Mežos un purvos atdusas vairāki kritušie NP, to kapu vietas ir aizaugušas. Tie ir tie, kurus apbedījuši paši NP vai piederīgie. Dažus NP iedzīvotāji slepus apbedījuši dzimtas kapsētās.

1947. gada vasarā grupā esam 18 NP. Viens no mums vēlas apciemot māti. Apciemojuši viņu, trijatā atgriežamies pie grupas. Ejot pa mežainu vietu un pienākot pie neliela tiltiņa, pēkšņi mums pretī tiek pavērsti ieroču stobri un atskan pavēle krievu valodā: "*Руки вверх!*" (*Rokas augšā!*). Tā kā mans kaujas ierocis SVT-10 ir kaujas gatavībā, es uz viņiem pēkšņi atklāju uguni, tāpat arī mani biedri. Šaujot atkāpjamies, bet mums ir jāskrien par nelielu klajumiņu. Čekisti no mūsu šaušanas apjūk, nokrīt krūmos, pēc tam attopas un atklāj uz mums uguni. Mēs atšaudoties atkāpjamies. Nomainu ierocim aptveri. Pēkšņi jūtu, ka esmu ievainots labajos sānos. Bēgot turpinu atšaudīties, jo mežs nav tālu, te jūtu belzienu kreisajā kājā, bet nepaklūpu. Lode laimīgā kārta iziet caur kājas mīkstumu, neskarot kaulu. Tanī laikā man tuvu pieskrien čekists, griežoties atpakaļ, viņu nošauju. Pāreju pārplūdušam grāvim un pazūdu mežā. Apšaudes laikā tiek nošauti mani biedri. Pārējie NP, kuri atrodas netālu, steidzas mums palīgā. Izvēršas lielāka kauja, tā ieilgst līdz tumsai. Čekistu pusē ir vairāki kritušie. Uzbrūkot čekistiem, vienība zaudē vēl 1 NP. Neatceros, kā viņu sauca. Viņš bija leģionārs, ļoti drosmīgs rīdzinieks. Mēs viņu saucām par Vilibaldi Drosmiņu.

1944-1945 Preiļu v-skolā darbojas jauniešu pretošanās organizācija, tā tiek izsekota un sagrauta (1946). Daudzi vidusskolēni tiek apcietināti par ziņu pienešanu NP. 1945. gada ziemā Preiļos tiek izplatītas vidusskolnieku skrejlapas ar šādu tekstu (šos vārdus man uzrakstīja Andrejs Anspoks no Smelteru c. (aizgājis bojā Krievijas Vorkutas LDN):

"Tur, kur Preiļu namos
Vējš skumju dziesmu dzied,
Tur, kur apbruņoti sargkareivji iet,
Tur pie milicijas guļ trīs latvieši,
Nobendētie mūsu tautieši.
Atriebt, vēlreiz atriebt
Mūsu balsis sauc,
Mirāt jūs, bet simtiem
Dzīvi paliek vēl!".

Pēc atgriešanās no apcietinājuma man nebija vietas, kur dzīvot un strādāt. Vairākkārt tieku saukts uz čeku un pratināts. Nezinu, kā būtu bijis tālāk. Pateicoties Atmodai, esmu cilvēks."

J.Broks (1938)

Broks Nikodēms stāsta[28] par notikumiem, kas risinājušies viņa dzimto māju *Kalnasētu* tuvumā (bij. Preiļu (tagad Saunas) pag., Rudzātu, Gaļānu un Stirnienes pag.) pirmajos gados pēc II pasaules kara: "Ienākot SA (09.1944), sākās vīriešu mobilizācija SA. Mans tēvs Jāzeps Broks (1908-1945, dz. *Kalnasētās*) izvairās no iesaukšanas SA un uzsāk slēpšanos dažādās vietās, īsti slēpšanās vieta nav zināma. Šad tad viņš pārrodas mājās. Novembrī tēvu noķer milicija. Viņu lopu vagonā ved uz Krieviju. Rēzeknes stacijā viņam kopā ar J.Bataragu (no Rudzātiem) laimējas izbēgt. Bēgļi turpina slēpties. Mājās notiek biežas kratīšanas, kuru laikā IZN zog pārtikas produktus, tā ka mēs, bērni, bieži paliekam bez iztikas. Reiz pie mātes Veras ierodas no Preiļiem kādreizējais tēva paziņa Karpovs, kurš strādā Preiļos kaut kādā iestādē un piedāvā, lai viņas vīrs Jāzeps Broks ierodas pie viņa. Viņš Jāzepu paslēps savās mājās un ar laiku sagatavos dokumentus, lai viņš varētu legalizēties. Par minēto pakalpojumu pieprasa govi. Māte apspriežas ar tēvu un piekrīt šim darījumam. Tā govs tiek aizvesta. Pēc kāda laika tēvs ierodas pie Karpova, kurš dzīvo Pieneņu c. tuvumā. Karpovs viņam ir iekārtojis slēptuvi savas mājas pagrabā. Pēc nedēļas Karpovs atved uz mājam miličus un parāda tiem vietu, kur ievilinājis slazdā "bandītu". Tēvu arestē un aizved uz Preiļu milicijas iecirkni. Tur tas tiek pratināts un spīdzināts. Arī māti bieži izsauc uz pratināšanu Preiļos. Kādu laiku pēc tēva aresta kādas dienas vakarpusē mūsu mājās ierodas bruņots milicis un liek mātei sagatavot priekš vīra siltos apģērbus, zābakus un pārtiku. To esot lūdzis viņas Jāzeps, jo viņu sūtīšot tālu uz ziemeļiem. Tā kā ir vēls laiks, tad milicis paliek nakšņot un norunā braukt rīta agrumā, lai aizvestu uz Preiļiem mantas un arī māti. Agrā rītā, vēl tumsā tiek iejūgts zirgs un iekrauts mantu sainis, un māte un milicis brauc prom. Pēc kāda laika māte raudādama pārnāk un saka, ka milicis viņu izgrūdis no ragavām, un aizbraucis. Māte aiziet kaimiņos pie vīra pusbrāļa un lūdz, lai tas viņu aizved uz Preiļu miliciju, lai noskaidrotu notikušo. Preiļos viņa tiek pie milicijas pr-ka un izstāsta, kas noticis. Tas netic un saka, ka neko nezinot. Tā pazūd zirgs un mantas.

20.03.1945 cilvēki mātei paziņo, ka viņas vīrs ir nošauts un pliks nomests pie Preiļu katoļu baznīcas žoga, kur vienmēr nomet nošautos partizānus. Vēlāk noskaidrojas, ka, vedot tēvu uz Daugavpili, miliči to pa ceļam nošāvuši. Pēc dažām dienām viņa līķis pazudis. Pēc divām nedēļām pie mātes ierodas Jāzeps Gribusts no Ozoliņu c. (Preiļu pag.) un paziņo, kur tēvs aprakts. Tajā laikā, kad tēvu nošauj, Jāzeps Gribusts bijis apcietinājumā, un viņam likuši rakt bedri Jāzepam Brokam. Gribusts izstāsta, ka tēvs esot ierakts 50 cm dziļumā, pļaviņā pie ebreju kapiem. Māte, uzzinājusi precīzu vīra aprakšanas vietu, noorganizē viņa izrakšanu un apbedīšanu Skuteļu k. To visu paveic 4 sievietes, vienā naktī nobraucot turp un atpakaļ 15 km un apbedot tēvu dzimtas kapsētā.

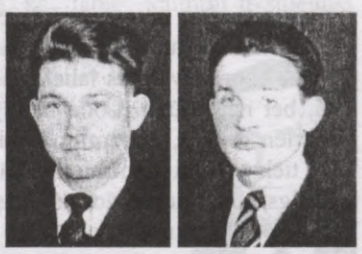

Brāļi Antons un Pēteris Puduļi (1938)

Brāļi Antons (1916-1945), Jānis (1913-1945) un Pēteris (191?-1945) Puduļi no bij. Galēnu (tagad Stabulnieku) pag., izvairoties no mobilizācijas SA, pārvietojas uz Bindaru c/p apkārtni, kur vairāku pagastu robežās ir lielāki purvi un mežu masīvi. Tur slēpjas apkārtējo pagastu vīrieši. Pateicoties ziņotājiem, čekisti brāļu atrašanās vietu izseko, un pie Preiļu pag. *Rudzdobju* mājām viņus ielenc lielāka čekistu un IZN vienība. Notiek savstarpēja cīņa, kuras laikā brāļi krīt, kritušie ir arī IZN vidū. Kritušo brāļu līķi tiek aizvesti uz Preiļiem un nomesti pie katoļu baznīcas žoga. Par šo notikumu man pastāstīja viņu māsa Helēna Pudule (1924).

Antons Pastars (1935)

Pastars Antons (1917-1946, bij. Preiļu (tagad Saunas) pag. Tiltagala c.) netiek iesaukts SA. Viņš strādā uz lauka (ved mājās rudzu statiņus). IZN viņu apcietina turpat uz lauka, aizved uz kaimiņu ciemu un ieslēdz Boļeslava Luriņa pirtiņā. Nākamajā dienā IZN apcietina vēl 3 vīriešus: Aloizu Miezīti (1910-1946, no Gribustu c.), Salimonu Klaužu (1911-1946, no Smelteru c.) un Robertu Ozoliņu (1925-1946, no Ozoliņu c.). Šie vīrieši dzīvojuši un strādājuši savās mājās. Visi apcietinātie tiek spīdzināti un pratināti, pēc tam vesti prom un pie Smelteru k. nošauti. Tuvējo māju iedzīvotāji dzirdējuši, ka IZN teikuši: *Идите домой! (Ejiet mājās!)*. Pēc brīža bijuši dzirdami šāvieni. Tad IZN sameklē zirgu pajūgus, kuros samet nošautos, aizved uz Preiļiem un nomet pie katoļu baznīcas žoga. Pēc dažām dienām viņu mirstīgās atliekas tiek novāktas. Kur - to viņu piederīgie nezina. Par šo notikumu man pastāstīja Antona Pastara māsa Monika Pastare (1919).

[28] N.Broka vēstuļu (6.02.1999, 5.07.2002) fragmenti.

Andrejs Pastars (1938)

Andrejs Pastars (1923-1945, no bij. Preiļu (tagad Saunas) pag. Ozoliņu c.) izvairās no mobilizācijas SA. Slēpjoties mežā, viņš satiek 2 vācu karavīrus, kuri atpalikuši no savām vienībām. Turpmāk viņi slēpjas kopā - pa dienu mežā, purvā, naktī - vienā no tuvākajām mājām. Čekisti viņus izseko. 28.01.1945 viņus ielenc un iznīcina. Andreja Pastara līķi atved uz viņa tēva mājām. Piederīgie gatavojas bērēm, bet otrā dienā ierodas IZN un Antona mirstīgās atliekas aizved uz Preiļiem, kur nomet pie katoļu baznīcas žoga. Tālāku ziņu par viņu piederīgajiem nav.

Arī A.Pastara brālēni: Albīns (1922-1952), Arkādijs (1919), Pēteris (1918) un Staņislavs (1925-19??) izvairās no mobilizācijas SA, slēpjas un piedalās NP kustībā. Viņi tiek izsekoti un notverti (1947), spīdzināti, pratināti. Staņislavu notiesā uz 25+5 LDN, pēc 10 gadiem atbrīvo, pēc atgriešanās Latvijā dzīvo Pļaviņās, M, apb. Bāru k. Pārējo brāļu liktenis nav zināms.

Teklas Pastares vīrs Vladislavs Ozoliņš (no Ozoliņu c.) vairākkārt tiek apcietināts un pratināts Preiļu milicijā (pratina Rešetņikovs), kurš pratināšanas laikā turējis šaušanas gatavībā ieroci un cirvi, draudējis, ka no kabineta dzīvs neiziešot, nocirtīšot galvu, ja neteikšot, kur slēpjas "bandīti". Tomēr Vladislavs spīdzināšanu izturējis, jo viņš, lai arī kas ar viņu notiktu, nevarējis teikt patiesību - lielākā daļa NP bijuši kaimiņi, pat vairāki radinieki. Par šiem trim notikumiem man pastāstīja Andreja Pastara māsa Tekla Pastare.

Jāpiezīmē, ka Ozoliņu ciems vispār bija īsta traģēdiju vieta, jo ciems atrodas purva un meža ielokā, tāpēc tā teritorijā, izvairoties no mobilizācijas SA un piedaloties NP kustībā, slēpās vairāku kaimiņu pagastu vīrieši.

No Ozoliņu c. ir vairāki kritušie un cietuši, īpaši Ozoliņu ģimenes locekli, kuri aktīvi piedalās NP kustībā, viņu vidū arī Regīna Ozoliņa (1927-1948), kura kopā ar brāļiem aiziet mežā un drošsirdīgi cīnās ar ieroci rokā. Kādā aplenkuma reizē viņa teikusi: *Nevar būt nekāda padošanās, bet jācīnās*. Tajā reizē no viņu grupas krituši 5 vīri, taču nošauti tiek arī vairāki IZN. Vēlāk NP grupa, kurā atradās Regīna, tiek izsekota un iznīcināta pie Sutriem (25.12.1948).

NP Onufrijs Bricis (1924-194? no bij. Preiļu (tagad Saunas) pag. Lielo Orīšu c.) kritis bij. Stirnienes (tagad Sīļukalna) pag. Aizpuriešos."

Elsts Jānis (dz. 1914, Rudzātu pag. Kurčankā, dzīvo Siguldā) stāsta[29]: "Pēc Rudzātu pag. iedzīvotāju izvešanas (13.-14.06.1941) Kurčinu, Kurčankas un Patmaļkas c. apkārtnē vīrieši slēpjas mežos. Par to uzzina kaimiņš J.Dalinskis. Tas ziņo milicijai, ka šai apkārtnē ir fašistu vienības štābs (aizsargu - bandītu grupa). Milicija izsauc no Daugavpils NKVD karaspēka vienību. Tā ierodas kopā ar vietējiem MI rītā agrumā (25.06.1941). No sadursmes ar šo vienību mums laimējas izvairīties, bet čekisti arestē 4 cilvēkus un aizved uz Daugavpili, pēc tam uz Krieviju. Vāciešiem atkāpjoties un ienākot SA, 08.1944 notiek iedzīvotāju aresti un iesaukšana SA. Visā mūsu apkārtnē lielākā daļa vīriešu izvairās no mobilizācijas un sāk slēpties. Mēs, mežabrāļi, apbruņojamies un slēpšanas laikā veicam dažādas operācijas pret komunistiskās iekārtas varasvīriem un to pakalpiņiem. Vispirms brīdinām vietējos PA, reizēm vienu otru ieperot. Vēlāk NP nolikvidē arī vienu otru PA - ziņotāju. Visa vadība un norādījumi NP nāk no partizānu centra. Partizānu darbību vada skolotājs Jānis Vilcāns u.c. Mežā slēpjamies līdz 1945. gada rudenim, kad pēc uzsaukuma legalizējamies, jo uzsaukumā norādīts, ka tiem, kuri slēpjas un izvairās no iesaukšanas SA, tiek piedots. Bet komunistiem un to represīvajiem orgāniem nekad nevar ticēt, jo pēc legalizācijas sākas NP pratināšana, aresti, tiesāšana un deportācija."

Erts-Gudļevskis Francis (1914-1996, apb. Siguldas k.) stāsta[30]: "Pēc vāciešu atkāpšanās krievi iesauc SA pagasta vīriešus. Lielākā daļa vīriešu no iesaukšanas izvairās vai arī ceļā uz frontes vienību dezertē. Uzsākot nelegālu dzīvi, viņi slēpjas pie radiem citos pagastos, mežos u.c., sagatavo bunkurus un gādā ieročus. Kad pad. varas pārstāvji sāk terorizēt dezertējušo vīru ģimenes un piederīgos, NP uzsāk bruņotu cīņu pret pad. varas pārstāvjiem un viņu pakalpiņiem.

Es slēpjos līdz 1945. gada rudenim. Kad varas pārstāvji izziņo, ka pret tiem, kas legalizēsies un nodos ieročus, netiks veiktas nekādas represijas, piesakās daudzi, tai skaitā arī es. Bet, tā kā milicija sāk legalizējušos vīrus pratināt, pielietojot draudus un fizisku iespaidošanu, daudzi vīrieši ieiet mežā atkārtoti, arī mans brālis Aloizs. Mani izsauc uz Rudzātu milicijas iecirkni. Tur mani pratina čekisti, pielietojot draudus un fiziski iespaidojot, sit ar dzelzs stieni pa kāju pirkstiem un pēdām un citādi terorizē, lai izstāstu kur atrodas mežabrāļi, nosaucu viņu uzvārdus un sniedzu visāda veida informāciju. Viens no sitējiem ir

---

[29] J.Elsta atmiņas (pierakstīts 3.07.1995, Siguldā).

[30] Fr.Erta-Gudļevska atmiņas (pierakstīts 3.07.1995, Siguldā).

čekists Larčenko, to vēlāk nošauj NP D.Peisinieks, otrs - no Daugavpils, uzvārdu neatceros. Tā tieku spīdzināts 8 dienas, pēc tam vairāk kā 2 nedēļas noguļu mājās slims, jo nevaru paiet. Redzot, ka mājās nav iespējams dzīvot, pametu mājas un iekārtojos darbā Jelgavas raj. Pēternieku mežniecībā. Rudzātu miliči noskaidro manu atrašanās vietu, 1953. gadā mani arestē un pa etapu nosūta pie manas mātes uz Omskas apgabalu Sibīrijā. Atbrīvojoties no izsūtījuma, atgriežos Latvijā, bet ne savās dzimtajās mājās, jo tam pretī ir Rudzātu pag. varasvīri. Iekārtojos darbā Siguldā, uzbūvēju nelielu mājiņu un vadu savas mūža dienas."

Indāns Jānis (1923-1997) stāsta[31]: "1941. gadā esmu nozīmēts lidlauka būvdarbos Naujienā. Iesākoties karam, 06.24 pārbraucu mājās. Vakarā satieku ciema vīriešus, kuri izvairās no pad. varas represijām un slēpjas Daguma mežā. Tur ir izveidota pagastā pirmā grupa, kura aizstāvas no bēgošās SA karavīru vardarbības. Diemžēl tā ir ļoti vāji bruņota - tikai ar dažām pistolēm, dažām šautenēm un medību bisēm. Otrā rīta (25.06) Kurčinu ciemā ierodas NKVD karaspēka un vietējo pag. MI (20 vīri) vienība. Viņi izvēršas ķēdē un dodas mežā virzienā. Nu notiks nelaime, jo ir norunāta satikšanās ar Pēteri Kurčinu (1908-1993), kurš ies uz mājām pēc produktiem. Es, jauns būdams, slepus ar līkumu skrienu uz mežu, lai brīdinātu mežiniekus. Kamēr karavīri un MI nonāk līdz mežam un pašauda, es uzspēju paziņot par notiekošo, atgriezties atpakaļ un ar tēvu pagalmā zāģēt malku. Izliekamies, ka mēs neko nezinām un neredzam. Vienība, nākot no mežmalas, pienāk pie mums un jautā: "*Vai esat manījuši vācu diversantus?*" Atbildam, ka tiešām neko neesam redzējuši. Tad viņi piedraud: "*Мы покажем, где раки зимуют!*" (*Mēs jums parādīsim, kur vēži ziemo!*) un dodas tālāk uz Kurčinu c. *Zaļmežniekiem*, kur tiek arestēti Ādams, Antons un Ādama sieva Agnese Kurčini, un Domicella Elste (no Kurčankas). Viņus aizved uz Daugavpili, pēc tam uz Krieviju. Par mežabrāļu slēpšanos ziņas pienes Jāzeps Dalinskis, kuru pēc kara likvidē NP.

...Mans skolasbiedrs Jānis Madžulis (no Stirnienes pag.) vācu laikā strādā Rēzeknes apr. policijā. Esot atvaļinājumā, 1944. gada Jāņu naktī, ap plkst. 4^{00} no rīta, viņš kopā ar saviem kaimiņiem Jāzepu un Pēteri Geidukiem, ņemot līdzi suni, pastaigājas pa lauku ceļu. SP no slēpņa viņus nošauj. Iedzīvotāji nošautos atrod tikai pēc 3 dienām un apglabā Kapenieku kapsētā.

...Mani iesauc VA, 15. latviešu divīzijā. Frontē cīņā pret krieviem tieku kontuzēts. Pēc ārstēšanās esmu mājās atvaļinājumā. Tai laikā vācieši atkāpjas. Es nerādos atklātībā un ieeju slēpties mežā. Septembra sākumā pagastā notiek vīriešu iesaukšana SA. Daudzi pag. vīri neierodas iesaukšanas punktā vai ceļā uz fronti dezertē. Lielākā daļa iedzīvotāju cer, ka notiks brīnums - nāks Anglija un Amerika un atbrīvos Latviju no komunistiem. Es slēpjos 4 gadus. Pirmo ziemu mēs - Staņislavs Pūdnieks, Jānis Zalāns un es - pavadām bunkurā Pelēčāres purvā pie Daguma ezera. Vēlāk mums piebiedrojas brāļi Ozoliņi no Smelteriem. Pavasarī izklīstam un turamies lielākoties savu māju tuvumā, jo tur saņemam materiālu atbalstu un informāciju. Mūs, NP, atbalsta radi, kaimiņi un citi iedzīvotāji. Sākam uzņemt kontaktus ar citām NP grupām kā no sava, tā arī no apkārtējiem pagastiem.

...1945. gada vasarā pagastā iebrauc spec.grupa (80 IZN), īsti bandīti, kuri vairāk kā 2 mēnešus laupa, spīdzina NP ģimenes locekļus, dedzina mājas un šauj nevainīgus cilvēkus. Manu tēvu, Juri Indānu, vairākkārt arestē un pratina gan Rudzātos, gan Daugavpilī, piedraudot ar cietumu un Sibīriju. Visvairāk tēvu pratina čekists Larčenko. Tēvs pratināšanā par saviem dēliem stāta, ka viņi iesaukti VA un ka neko par viņiem nezina.

Pēc uzsaukuma daudzi vīri piesakās milicijā, bet pēc tam daļa atkal ieiet mežā, jo viņus bieži pratina, pielietojot draudus un fizisku spīdzināšanu.

Staņislavs Pūdnieks un vēl daži citi dodas uz Stirnienes pag. Tur IZN ar suņiem viņus pārsteidz un cīņā tiek nošauts St.Pūdnieks, bet Staņislavs Čaunāns, smagi ievainots, izbēg no ielenkuma. 5 km līdz savām mājām viņš iet 5 dienas. Feldšeris G.Budencovs viņam noņem roku līdz plecam, bet, tā kā ir sācies saindēšanās process un nav zāļu, Staņislavs mirst. Slepus mēness naktī viņš tiek apglabāts Kapenieku k.

...Mana tēva saimniecībā 1945. gada rudenī Pēteris Grigs (1928-1945) pļauj rudzus. Ierodas čekistu - IZN komanda, saņem viņu ciet, pratina un spīdzina, kamēr nosit. Manai mātei liek vest līķi uz Rudzātu centru. Tur vēlāk tas esot aprakts bij. Rudzātu muižas dārzā, vieta nav zināma.

Es pats legalizējos un piesakos milicijā 1948. gada rudenī. Mani bieži sauc uz miliciju: Rudzātos, Līvānos un Daugavpilī, tur čekisti nežēlīgi pratina un piedāvā sadarboties. Pēc tam 1949. gadā es tieku izsūtīts uz Tomskas apg. Tomskā par notikumiem Rudzātu pag. mani pratina 2 nedēļas. Kad atgriežos mājās (1960), mani pratina Līvānu čekisti.

...Rudzātu centrā pašreiz (uz 1995 - *autora piezīme*) dzīvo MI Vanags, ļoti ļauns cilvēks. Par Andreju Dalinski, kurš piedalās iedzīvotāju deportācijā, ir aizdomas, ka viņš ir aģents jau no LR laika. Atceros, ka manā bērnībā viņš bieži spēlēja kārtis uz naudu, un viņam vienmēr bija lielas vērtības

[31] J.Indāna atmiņas (lentē ierakstīts 28.09.1995, Rudzātu pag. Vilcānos).

banknotes. Viņš kāršu spēles laikā lielījās, ka Krievijā lielinieku laikā esot strādājis Ačinskas pilsētā par milicijas pr-ku."

Juška Tekla (dz. Briška, 1923, Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Aizpurē, dzīvo Rožupes pag. *Švirkstos*) stāsta[32]: "Pēc kara dzīvoju sava tēva saimniecībā Aizpurē. Vecākais brālis Jānis iesaukts VA. Netālu no tēva mājām *Kalniešu* mājās dzīvo Jāzeps Grigs, kurš nekad nav bijis kārtīgs saimnieks. Viņš klīst apkārt dzerdams, tagad sniedz nepatiesas ziņas par kaimiņiem. Tā kā mana brāļa nav mājās, tad Grigs pieprasa manai mātei Helēnai un mums, bērniem, lai uzrādām sava dēla un brāļa atrašanās vietu. Viņš bieži kopā ar IZN krata un okšķerē tēva mājas. Māti lamā, nosaucot par "vācu mauku". Mammai un slimajam tēvam, kurš guļ uz slimības gultas, vienmēr piedraud. Saņemot no Austrālijas mana brāļa vēstuli, mamma to parāda Grigam un saka, ka: "*Tu visu laiku mūs nepatiesi apvaino, tramdi un dari pāri visai ģimenei*"."

J.Kassalietis (1960)

Kassalietis Jānis (dz. 1914, Rudzātu pag. Būmaņu c. *Dāboldruvā*, dzīvo Skrīveros) stāsta[33]: "Vācu okupācijas laikā es strādāju par pr-ku Rudzātu pasta nodaļā. Brālis Izidors dienēja VA, esot atvaļinājumā, viņš neatgriežas armijā, bet sāk slēpties. Ienākot SA (07.1944), lai izvairītos no iesaukšanas SA, mēs ar brāli slēpjamies savās tēva mājās. Pēc tam slēpjamies dažādās vietās.

09.1944 Rudzātu pag. centrā SA iesauc ap 200 vīriešu. Ceļā uz fronti rekrūši piedzirdina pavadoņus, SA karavīrus. Lielākā daļa rekrūšu no vienības dezertē un sāk slēpties. Viņi dažādās vietās (mājās, purvos u.c.) ierīko slēptuves (bunkurus). Slēpšanas laikā, dzīvojot pa mežiem, esam bruņoti, jo mūsu pagasta robežās pēc kaujām ir iespējams atrast daudz rokas ieroču un munīcijas.

Mums ziņo, ka Rudzātos iebrauc armijas vienība (krievu zaldāti). Mēs, liela grupa NP, pārvietojamies uz bij. Stirnienes pag. *Balceru* mājām (mežainā vietā). Tur kādu rītu mājas saimniece paziņo, ka pa mežu nāk SA karavīri ar zilām cepurēm. Mēs steidzīgi dodamies prom un iekārtojamies mežā purva saliņā. Sagatavojamies un gaidām uzbrukumu, ja karavīri nāks mums virsū, tad atklāsim ieroču uguni. Karavīri ielenc māju, tur pārbauda visas ēkas, bet - tā kā neko neatrod - tad izkārtojās ķēdē un dodas uz mežu. Mēs esam klusi, karavīri laimīgā kārtā paiet garām mūsu apmetnei 50-80 m attālumā. Šis mājas saimnieci arestē un nedēļu pratina.

Slēpjoties klausāmies radio par notikumiem pasaulē. Tur skan propaganda par to, ka drīzi nāks mūsu valsts atbrīvotāji. Šī informācija turpmāk ir nāves vēstnesis daudziem vīriem. Mēs ar brāli slēpjamies līdz 10.1945. Tad caur Donātu Vaivodu (kurš strādā milicijā) piesakāmies Rudzātu milicijas iecirknī. Tur mūs pratina katru atsevišķi. Pratinot man draud ar nošaušanu, liekot pie galvas pistoli. Brālis pratinot tiek sists. Mums ar brāli ir noruna, ka mēs slēpāmies savās mājās. Rudzātos mūs pratina 2 diennaktis. Pēc tam palaiž mājās. Pēc 2 mēnešiem mūs izsauc uz Līvāniem, kur pratina čekists Titovs. Tā kā mēs liecinām to pašu, ko Rudzātos, tad tiekam atbrīvoti. 1946-1948 strādāju uz dzelzceļa, pēc tam Līvānu slimnīcā. Vēlāk strādāju Orehova dārzniecībā Jēkabpilī. Tur dārzniecības vadība mani iepazīstina ar Rudzātu pag. izpildk. rakstu, kurā norādīts ka es, Jānis Kassalietis, esmu bandīts un neuzticams, neesmu pielaižams pie atbildīga darba. Izziņu parakstījuši pr-js A.Solovjovs un sekr. A.Kasalis. Par viņiem varu teikt to, ka viņi piedalījās dažādās akcijās un iedzīvotāju deportācijā."

Krištobāns Jānis (1891-1965, dzīvojis bij. Līvānu pag. *Vanagsilā*, M, apb. Atašienas k.) stāstīja autora tēvam P.Būmanim: "Vienā rudens naktī mājās ielaužas sveši bruņoti vīri, pieprasa, lai viņiem dod ēst, kā arī produktus līdzi, tāpat apģērbus un apavus, jo, lūk, viņiem jādzīvo mežā un jācīnās ar komunistiem. Vēl piedraud, lai klusē, citādi nodedzināšot mājas. Kam lai ziņo? Pie varas zagļi un laupītāji. Saimnieks vienu no viņiem pazinis, tas bijis no Rudzātu pag. Mālakalna c., viens no brāļiem Paukoviem."

Paeglis Jūlijs (dz. 1933, Rudzātu pag. *Uzupītēs*, dzīvo Rudzātu centrā) stāsta[34]: "IZN uziet NP Vitālija Gercāna un Jura Zvirbuļa slēptuvi (bunkuru), saņem ciet, tiem nepretojoties. Jāzeps Zvirbulis (1891-1964), bagāts saimnieks, čekistus piekukuļo. Tie apcietinātos nosūta SA dienestā. Šajā pasākumā piedalās Rudzātu pag. MI (brāļi Paukovi, T.Paukovs, P.Volkovs, Ā.Brūvers, St.Cvetkovs), pag. partorgs I.Lietavnieks u.c. Pēc tam viņi izlaupa saimnieka mājas."

Pastars Jāzeps (dzīvo Rudzātu pag. Staņislavovā, *Pastariņos*) stāsta[35]: "1944. gada rudenī 2 SA dezertieri iet cauri Rudzātu centram, pie ambulances ēkas viņus aiztur komsorgs Feaktists Paukovs un

---

[32] T.Juškas atmiņas (pierakstīts 19.08.1995, Švirkstos).
[33] J.Kassalieša atmiņas (pierakstīts 18.08.1995, plkst 15^{00}-18^{00}).
[34] J.Paegļa atmiņas (pierakstīts 26.08.1994).
[35] J.Pastara atmiņas (lentē ierakstīts 18.08.1995).

pieprasa viņiem uzrādīt dokumentus. Viens no viņiem Paukovu nošauj, un viņi bēg pāri Ošas upei. No ambulances izskrien miliči, šauj, vienu bēgli ievaino un arestē, bet otrais laimīgā kārtā aizbēg garām mana tēva mājām uz Stepores purvu. Ievainoto miliči ved uz Līvāniem un pa ceļam to nolikvidē. Atceros, ka pēc kara vasarā Rudzātu pagastā braukā SA pulkvedis Eglītis un piedāvā mežabrāļiem iziet no meža, solot, ka viņiem par dezertēšanu no SA nekāds sods nebūs, jo karš ir beidzies un fašisti sakauti. Ļoti daudzi piesakās milicijā. Tad viņi tiek sūtīti darbā uz kūdras purvu. Daži aizbrauc, bet lielākā daļa atgriežas mežos un turpina slēpšanos. Turpinās iedzīvotāju izsekošana un abpusēja nežēlīga iznīcināšana. Daudzi tiek nošauti, arestēti, notiesāti uz ilgiem gadiem un 1949. gadā daudzi izsūtīti. Pie izsūtamo sarakstu sastādīšanas piedalās partorgs I.Lietavnieks, arī aģents S.Saldatjonoks, kurš vēlāk pie alus glāzes lielās, ka pie kulaku un bandītu ģimeņu izsūtīšanas arī viņš ir pielicis savu parakstu. Ne velti viņš salaupa izsūtīto mantu.

Vēlākos gados Rudzātu pusi apmeklē čekas pr-ks Audekēvičs, kurš saka: "*Pēc kara jūsu apkārtnē ir vairāk kā 300 mežabrāļi - "bandīti", aptuveni tāds daudzums ienācis no Zemgales puses. Tie izveidojuši Latgales partizānu divīziju*".

Vienreiz mežabrāļi noķer c/p pr-ju Fr.Sukaruku un to piespiež izdzert spaini alus, pēc tam tas nedēļu slimo. NP brāļi Giluči mīlējuši rīkot dažādas izdarības, tā, piem., vienā reizē Priekuļu c. sarīkotajā ballē tie piespiež visus ballētājus izģērbties un dejot pilnīgi kailiem, ja kāds to nedarīs - draud ar nošaušanu.

Rudzātu c. *Atmatu* māju turīgam saimniekam Pēterim Skutelim (1902-19??) pag. varasvīri bieži liek gatavot pusdienas, vakariņas, kā arī brūvēt alu un tecināt kandžu priekš vietējiem un iebraukušiem varasvīriem (čekistiem, dažādiem pilnvarniekiem u.c). Tādēļ ģimeni deportācija neskar."

Pauniņa Monika (dz. Bulmeistere, 1931, dzīvo Rudzātu pag. Piļupsalā) stāsta[36]: "Mans brālis izvairās no iesaukšanas SA un slēpjas mājās. Vienā reizē nakts mieru iztraucē IZN, tie dauzās pie durvīm un prasa, lai laiž iekšā. Brālis nekavējoties kāpj uz maizes krāsns, kur guļ vecāmāte un aizlien tai aiz muguras. Tēvs saka, ka svešiniekus nakts laikā mājā nelaidīšot. Tad St.Cvetkovs saka: "*Vai tad tu, Jāzep, mani nepazīsti?*" Tēvs atver durvis, un iegāžas bars miliču. Šie meklējot mežabrāļus - bandītus. Tēvs saka, ka neko nezinot, taču par istabu, klēti un kūti varot galvot, jo šīs ēkas ir slēgtas, bet par pārejām ēkām neatbildot, jo tās nav noslēgtas. "*Mans dēls kā iesaukts VA, tā vēl līdz šim neko nezinām.*" Vēl viņi pieprasa, lai šos cienā ar vakariņām.

Tādas pārbaudes notiek pa visām mājā, kur vīrieši ir dezertējuši no SA vai ir VA. Pēc 1949. gada deportācijas pagasta varasvīri braukā pa ciemiem un spiež stāties kolhozos. Partorgs I.Lietavnieks piedraud: "*Ja nerakstīsiet iesniegumu stāties kolhozā, tad jums būs tāds pats ceļš, kā tiem bandītiem un kulakiem, no kuriem mēs tikko laimīgā kārtā tikām vaļā, jo tie ir aizsūtīti uz mūžīgiem laikiem pie baltajiem lāčiem.*"

Pauniņš Jānis (dz. 1936, dzīvo Preiļos) stāsta[37]: "Ģimenē bijām 4 cilvēki: tēvs Pēteris Ādama dēls (1902-1975, apb. Priekuļu k.), dz. Preiļu (tagad Saunas) pag. Jašorē, māte Jūlija (1906-1982, dz. Gaiļuka), māsa Tekla Zalāne (1932) un es, Jānis.

NP Medņu purvā (200-300 m attālumā no purva malas) uz smilšu kalniņa bija uzbūvējuši bunkuru un vasaras nometni Dzidenes kalniņā, uz kura auga priežu jaunaudze. Starp NP bija gan tēva brālēni Aloizs un Francis Erti-Gudļevski, gan viņiem un tēvam pazīstami cilvēki. Pamatā bija Alksniešu, Brūveru un citu Rudzātu pag. ciemu puiši. Vakaros un arī naktīs viņi bieži apmeklēja mūsu mājas, gan lai iegūtu informāciju, gan arī lai sagādātu pārtiku, kuru piegādāja viņu vecāki, gan arī viņiem izpalīdzēja mani vecāki.

Jūlija un Pēteris Pauniņi (1950)

Māte bieži NP cepa maizi gan no viņu piegādātiem, gan no

[36] M.Pauniņas atmiņas (lentē ierakstīts 18.08.1995).
[37] J.Pauniņa vēstules (15.06.2002) fragmenti.

pašu miltiem. Partizāni mani un māsu pazina un dažreiz, ogojot vai nesot viņiem informāciju, bijām viņu ciemiņi.

Mūsu mājas atradās uz toreizējā Preiļu un Rudzātu pag. robežas, 200 m attālumā no Medņu purva malas. Tāpēc IZN un čekisti gan no Preiļiem, gan no Rudzātiem nepārtraukti veica mājas pārmeklēšanu (kratīšanu), dažreiz vienā dienā Preiļu IZN, bet nākošajā - Rudzātu IZN. Un tā nepārtraukti līdz kolhozu nodibināšanai.

Pirmo reizi tēvu arestēja Rudzātu pag. čekisti 1945. gada vasarā. Viņš mājās pārradās trešajā nedēļā tā sasists, ka viss ķermenis bija vienos zilumos un krevelēs. Čekisti viņu situši ar steķiem, pletnēm, spārdījuši kājām un, gulošam uz grīdas, lēkājuši pa virsu, draudējuši ar Sibīriju un nošaušanu. Tēvs bija tā sasists, ka visu gadu spļāva asinis, jo ārstu toreiz nebija. Lai kā viņu mocīja, tomēr partizānus tēvs neizdeva, jo viņu bunkurs netika atklāts. Rudzātos pratināšanā tēvam veselību sabeidza uz mūžu, mums, bērniem, bija žēl skatīties, kā viņš mocījās savās sāpēs un nespēkā. Viņš stāstīja, ka Rudzātos kopā ar viņu bija apcietināti daudzi rudzātnieki, arī pusaudži, sievietes un sirmgalvji. Tie tāpat tika spīdzināti.

Pēc pratināšanas Rudzātos tēvam ilgāku laiku (divreiz mēnesī) bija jāierodas Preiļu milicijā, kur viņu parasti pratināja, pielietojot fizisko iespaidošanu un dažreiz noturēja pa 2-3 dienām.

Uz mājām tika piesūtīti provokatori - viltus partizāni, kuri tēvam prasīja, lai viņus pabaro un iedod tabaku. Vēlāk Preiļos viņu pratināja, un čekisti viņam teica, ka viņš atbalstot partizānus, jo esot tiem devis ne tikai ēst, bet devis arī tabaku. Tai reizē tēvu Preiļos, pagrabā spīdzināja vairāk kā nedēļu, draudēdami ar Sibīriju un nošaušanu.

Labi atceros kādu epizodi, kad vecāku nebija mājās. Tas bija ziemas laikā. Ieradās IZN un čekisti. Vispirms viņa sašāva sunīti, kurš pēc tam lēca uz trim kājām. Mani un māsiņu iedzina virtuvē. Tur mūs pratināja, kur ir "bandīti"?, bet pa to laiku citi IZN caur balkonu no istabas augšas nozaga gaļu. Viņi izrevidēja skapi un pievāca labākos tēva un mātes apģērbus un citas labākās mantas. Pārējo izmētāja un izdemolēja istabas.

IZN un čekisti nāca grupās pa 20 un vairāk. Viņi bija varoņi mierīgo iedzīvotāju tramdīšanā, spīdzināšanā un aplaupīšanā. Mežā iet baidījās, visa varonība tika parādīta mežmalā - šaujot meža virzienā.

Piezīme. Es nekur neesmu lasījis vai dzirdējis saziņas līdzekļos, ka būtu stāstīts par to, kā 1944-1945 pa Latgali klīda sievietes ar bērniem no Krievijas, ubagodami pārtiku. Meta krustus pie svētbildēm un lādēja savus kolhozus un komunistus. Jāsaka, ka viņiem tad latviešu zemnieki izpalīdzēja, kā varēdami un cik varēdami. Mūsu mājas atradās apm. 120 km no Krievijas robežas. Partizāni šos ubagus neaiztika, bet čekisti gan viņus dzenāja, jo paši taču, aplaupot zemniekus, bija paēduši."

A.Pelēķe (1952, Sibīrijā)

Pelēķe Alīda (dz. Apine, 1928-2002) stāsta[38]: "Tas sākās 1944. gada rudenī pēc krievu armijas otrreizējās ienākšanas Latvijā. 7.-8.09 mūsu mājā ielauzās apbruņoti MI (*streboki*) - kā apsveicēji, jo tanī naktī māsai Annai Driveniecei dzima meitiņa. Tobrīd viņa dzīvoja mūsu mājā, jo viņu māja Steķos, vāciešiem atkāpjoties, cīņu laikā nodega. Mēs nesapratām, ko *strebokiem* vajag. Tad viņi saka, ka meklējot mūsu brāļus, jo viņi kopā ar citiem jauniešiem, nenonākot līdz frontes līnijai ir aizbēguši, dezertējuši no vienības.

Vecāko brāli Jāni ceļā aiztur un iesloga Rudzātu centrā, Jāzepa Zalāna klētī (to čekisti izmanto par pagaidu cietumu arestēto iedzīvotāju spīdzināšanai). Naktī, uzlaužot klēts lodziņu, Jānis izbēg. No tās dienas meklēšana atkārtojas ļoti bieži. Mani, māsas un mammu pratina, draud apcietināt un pielieto dažādus pratināšanas paņēmienus. Mājās bieži tiek rīkotas kratīšanas. Tajās bieži piedalās Pēteris Solovjovs, Juris Vecelis, Stepans Cvetkovs, Ivans Stoļerovs, Vasilijs Stoļerovs, V.Golubovs no Medņevkas, brāļi Paukovi no Mālakalna, Jānis Stūpāns, Punduri no Kivleniekiem u.c. Vairākkārt tikām izsauktas uz pratināšanu Rudzātos. Pratina Bondarenko, Ivančenko, A.Grigorjevs, Muiženieks u.c. Īpaši 1944. gadā un 1945. gada ziemā nebija miera ne dienu, ne nakti, jo nezinājām, kurā brīdī iebruks mājā, kratīs visus kaktus un meklēs, lai kaut ko varētu uz "bandītu" rēķina nolaupīt.

...1945. gada vasarā *streboku* komanda nodedzina Jāzepa Cakula (1872-19??) mājas (*Pakalniņi*) Steķu c., sašauj veco Cakulu māti, jo viņas dēli Onufrijs un Pēteris ir NP. Pēc tam, ap plkst. 12 *streboki* ierodas mūsu mājās. Tie dod pavēli izvākties no mājas: "*Ja nepateiksiet, kur ir brāļi Jānis un Alfrēds, nodedzināsim māju!*". *Streboki* atnes salmus un grib dedzināt. Neatceros, kurš no viņiem neļāva dedzināt. Pēc tam viņi aizbrauca uz Čirvonieku pusi un nodedzināja Andreja Zalāna mājas (*Kasparāni*), jo viņu dēls Jānis Zalāns ir NP.

[38] A.Pelēķes vēstules (18.01.1996) fragmenti.

...1945. gada vasarā Lukstu pļavu siena šķūnīšos slēpjas tuvākās apkārtnes puiši: mani brāļi Jānis un Alfrēds, Jānis Leitāns (no Lūzeniekiem), brāļi Antons, Juris un Vitālijs Cakuli (no Peiveliškiem), Jānis Rubins (no Cielaukas), Jānis Klaužs (no Sarkandruvas), Jānis Mālnieks, Benjamīns Gercāns (no Līvāniem) u.c. Čekas aģenti slēpšanās vietu izseko un 8.07.1945 agrā rītā pirms saullēkta čekistu karaspēka vienība ielenc Lukstu pļavas un daļu Lāča purva (Līvānu pag.), un cīņā gandrīz visi NP krīt. Vienīgi Alfrēdam izdodas izglābties, jo tas iepriekšējās dienas vakarpusē ir izgājis uz Mežancāniem. Pēc Švirkstu c. iedzīvotāju liecības, esot kritušie arī no čekistu puses. Tie savākti un aizvesti ar mašīnām. Kritušos NP šķūtnieki ved uz Līvāniem. Līvānos viņu līķi tiek nomesti uz Rīgas un Valdemāra ielas stūra (netālu no milicijas ēkas). Pēc tam tos sekli aprok aiz Ebreju kapiem, I pasaules kara tranšejās. Vēlāk dzīvnieki grauž un izvazā aprakto kaulus. Reizēm naktīs ir uzmesti ziedi. Vēlāk miliči to vietu tā nolīdzina, ka aprakšanas vieta vairs nav zināma."

Petrova Anastasija (dz. Petskoja, 1917-2001, Rudzātu pag. Eleonorvilē, dzīvo Rīgā) stāsta[39]: "Latvijas brīvvalsts gados (1920-1940) dzīvojam labi un saticīgi ar visiem kaimiņiem. Kopā ejam ballēties - gan krievi, gan latvieši, nav nekāda savstarpēja naida. Vācu okupācijas laikā (1942) brālēni Lins, Mihails, Pāvels un Pimans Petskoji tiek nosūtīti darbā uz Vāciju. Pēc gada viņi atbrauc atvaļinājumā, paliek mājās un sāk slēpties, ko turpina līdz krievu ienākšanai (27.07.1944). Tad trešajā dienā viņus arestē un nosūta uz fronti. SA iesauc arī daudzus pag. vīriešus. Daudzi no viņiem krīt frontē, vai arī vēlāk atgriežas smagi sakropļoti. Mans brālēns Lins Petskojs krīt frontē, bet Pāvels Petskojs pazūd bez vēsts, pārējie atgriežas ievainoti. Vairāki pag. iedzīvotāji, īpaši krievi iestājas milicijas palīgdienestā - kļūst par tā saucamajiem *strebokiem* jeb IZN.

Jau pirmajā nedēļā pēc krievu ienākšanas pagastā sākas iedzīvotāju aresti. Sākas iesaukšana SA. Ļoti daudzi iedzīvotāji nevēlas iet armijā un karot frontē. Viņi uzsāk slēpšanos mājās un citur. Petskoju mežā un citur pag. teritorijā tiek sabūvēti daudzi bunkuri, kuros slēpjas, tie, kas ir pret pad. varu.

...1944. gada rudenī sākas un vēlākajos gados (īpaši 1945. gadā) turpinās to daudzo pilsoņu, kuri dezertējuši vai izvairās no iesaukšanas SA, vai citādi slēpjas no pad. varas u.c., piederīgo aresti, pratināšana, un spīdzināšana. Tā, piem., labi atceros, kā miliči (Mālakalna krievi, t.sk. arī Ivans Stoļerovs un Ādams Brūvers) P.Grozas mājās (*Līkupe*) nošauj cūku un aizved līdzi. Arestē Pēteri Grozu un viņa meitu Annu Grozu. Viņus Rudzātu milicijas iecirknī pratina 2 nedēļas. Tad tiek arestēts arī Pēteris Pļavāns, kas pratinot tiek stipri sasists, jo viņa dēls Jāzeps Pļavāns (1926) izvairījies no mobilizācijas SA un slēpjas. Ir arestēti vairāk kā 30 pag. iedzīvotāji. Tas notiek 1945. gada otrā pusē. Kā es to zinu? Mans vīrs bija MI, viņš piedalījās gan arestos, gan akcijās un izsūtīšanā. Atgriežoties mājās, vienmēr pastāstīja par notikumiem pagastā un IZN izdarībām, man tas ļoti nepatika...

Vācu okupācijas laikā Rudzātu p-sk. ēkā bija sadzīti ap 70 PA, tie tika pratināti, pēc tam (pēc 1-2 dienām) palaisti mājās. Pratinot tie tika iepērti, bet neviens netika nošauts. Dažus nosūtīja uz Daugavpils cietumu, bet pēc 3 mēnešiem viņi atgriezās mājās."

Petskojs Izidors (1919-2000, dz. Rudzātu pag. Eleonorvilē, dzīvojis Pļaviņās, apb. Pļaviņu pilsētas Bāru k.) stāsta[40]: "Kara laikā tiku iesaukts VA. Pēc VA kapitulācijas atrodos filtrācijas nometnēs Krievijā līdz 1946. gada rudenim. Atgriežoties mājās, Eleonorvilē nav iespējams dzīvot, jo brālis Jānis ir NP. Mūsu dzimtas saimniecības mežos NP ierīkojuši vairākas slēptuves (bunkurus). Drošības orgāni mani bieži uzaicina ierasties Daugavpilī un pat Rīgā sniegt liecības. Tur arī piedāvā sadarboties, kļūt par ziņotāju. Mana tēva mājas tiek novērotas. To konstatēju pēc tā, kad biju apkārt mājai izvilcis stiepli ar sakārtām skārda bundžām, kurām pieskaroties, rodas skaņa. Vienā agrā rītā, braucot uz Rudzātiem, ceļā panāku MI Jāni Pauloviču, kurš ar paslēptu ieroci (šauteni) pēc nakts dežūras devās mājās. To, ka manu māju novēro miliči, t.sk. arī J.Paulovičs, uzzinu pēc daudziem gadiem, kad viņš, dzīvodams Gostiņu tuvumā, par to pastāsta. Viņš teica, ka Rudzātos nav iespējams dzīvot, tādēļ esot mainījis dzīvesvietu. Viņš lietoja pārmērīgi daudz alkohola un nelaikā aizgāja bojā (apb. Ķūģu k.).

Neredzot citu izeju, es pametu mājas un visu iedzīvi un pārceļos uz dzīvi Pļaviņās, tomēr arī te tieku novērots un bieži traucēts. Mana brāļa slēpšanās vietu (slēptuvi - bunkuru) Preiļu pag. Sutru c. *Sočānu* māju tuvumā izseko nodevējs (Feldmanis). Preiļu IZN 25.12.1948 ielenc bunkuru un noslepkavo brāli Jāni (kurš ir slims), Jāni Dzeni un viņa līgavu Regīnu (no Ozoliņu c.), kura gaida bērnu no Jāņa Dzeņa. Nošautos līķus 2 nedēļas tur, nomestus Preiļos, pie Romas katoļu baznīcas pretī milicijai. Pēc tam viņu pīšļi tiek

[39] A.Petrovas atmiņas (pierakstīts 26.10.1997).
[40] I.Petskoja atmiņas (pierakstīts 20.07.1996).

aprakti pilsētas grantsbedrēs. Brāļa sievu Annu Petskoju arestē, ļoti spīdzina un notiesā uz 25+5. Apcietinājumā viņa atrodas Krievijā, kur pazūd bez vēsts."

PintāneTekla (1926) stāsta[41]: " Rudzātu pag. teritorijā 1945. gada vasarā ļoti agresīvi darbojas čekisti un viņu izpalīgi IZN (*streboki*). Viņi izseko NP, tos noslepkavo. Partizānu piederīgos arestē un Rudzātos pratina, spīdzina ar dažādiem paņēmieniem. Tai vasarā (jūlija otrajā pusē) apcietina mani un tēvu, mūs spīdzina 2 nedēļas. Pratina un piedraud gan ar nošaušanu, gan ar izsūtīšanu un katorgu Sibīrijā. Mani izģērbj un liek stāvēt pie sienas ar krustā saliktām rokām. Kopā ar mums ir arestēti un tiek pratināti: Adele, Anna un Antoniņa Zalānes no Gardriviešiem, Pēteris Leitāns (1929) no Borovkas un daudzi citi."

Raudive Antoniņa (1913) stāsta[42]: "1.10.1951 nakts, tā bija manā mūžā visbaigākā nakts. Bija tā: noturējusi stundas skolā, saņēmu algu, iegriezos veikalā, iepirkos produktus un gāju uz dzīvokli. Dzīvoju pie saimnieces Jūlijas Pastares (1909-1987). Pārnākot mājās, jau krēsloja. Tūlīt ķēros pie burtnīcu labošanas. Sagatavoju uzskates līdzekļus rītdienas mācībām. Nu laiks iet gulēt, plkst. rāda 23. stundu. Ejam gulēt. Saimniece ar meitiņu Valiju aiz skapja, bet es savā kaktā. Pulkstenis ir 24. Nezinu cik ilgi bijām gulējušas, kad pietrūkstamies no nelūgtiem ciemiņiem. Es laikam sāku kliegt no bailēm, jo tūlīt pie manis kāds pienāca un pārvērstā čigāniskā balsī ar krievu akcenta pieskaņu saka: "*Kuš, kuš, šaušu!*" Un sāka raut segu. Es saķēru aiz rokas - tā bija mīksta un ar gredzenu uz pirksta. Cik nu varēju, satinos segā un trīcēju. Man likās, ka tā bija sievietes roka. Aiz skapja pamodās saimniece un meitene, kas sāka skaļi kliegt un raudāt, kuru tāpat sāka mierināt. Pārējie - nezinu, cik viņu bija, - vāca mantas un nesa ārā. Telpā bija ļoti tumšs, neredzēja neviena loga, jo tos no ārpusēs laupītāji bija aizvēruši ar slēģiem. Saimniecei pilnīgi iztukšoja skapi un man pieprasīja, lai atdodu rokas pulksteni. Tas bija nolikts uz galdiņa starp burtnīcām. Spīdinot bateriju, viņi to neatrod, jo kāds no viņiem bija uzgrūdis virsū burtnīcas. Es teicu, ka man pulksteņa nav, viņi atbildēja, ka zinot, ka pulkstenis man ir. Prom ejot, paspīdināja pa grīdu, domādami, ka vēl kaut kas ir palicis. Mums piekodināja, lai no mājām mēs neejam laukā, jo tās ir ielenktas. Otrā rīta kaimiņš (kolhozā zirgu puisis), kas naktī gājis apraudzīt ganībās kolhoza zirgus un netālu no viņu mājām ieraudzījis pie alkšņiem piesietu, ratos iejūgtu milicijas zirgu, to pastāsta saimniecei, bet lūdz, lai nesaka nevienam, jo varot nodedzināt mājās. Laupītāji bija pievākuši visas manas mantas (apģērbus un apavus). Otrā dienā ar kaimiņu palīdzību kaut kā apģērbos un devos uz Rudzātu centru paziņot milicijai. Toreiz no Līvāniem bija sabraukuši IZN - nacionālo partizānu ķērāji. Komjaunatnes vad-ja gribēja ziņot uz Daugavpili savam tēvam, bet caur Rudzātu pasta centrāli nebija iespējams dabūt sarunu, jo pastā strādāja miliča meita. Kā vēlāk izrādījās, tad to bija pastrādājuši paši miliči. Pēcpusdienā atnāca milicis un uzrakstīja aktu. Ar to lieta beidzās. Laupīšana netika atklāta."

A.Raudive (1936)

Solovjova Vilma (dz. Leitāne, 1926-1999, Rudzātu pag. Borovkā, ilgāku laiku pēckara gados strādājusi Rudzātu pag. izpildk. kancelejā, pēc pag. likvidācijas un apprecoties ar Solovjovu, pārcēlusies uz dzīvi Līvānos, M 1998, apb. Līvānos) stāsta[43]: "Pēc krievu armijas ienākšanas (08.1944) E.Bogdans no *Mežvidiem* mani pieaicina palīdzēt uzskaitīt kara zaudējumus Rudzātu pagastā. Kara zaudējumu uzskaiti pabeidzām 09.1944. Tā kā man ir labs rokraksts, tieku uzaicināta strādāt pag. kancelejā. Dzīvoju K.Zalānes mājā. Viņas vīrs Jāzeps Zalāns, izvairoties no iesaukšanas SA, slēpjas mājas šķūnī (bunkurā). Tā kā mājas atrodas blakus centram., slēpties ir nedroši. Jāzeps pārceļas pie sievas tēva (Stirnienes pagastā). Tur viņu 1945. gadā čekisti atrod un nošauj.

Jāzeps Zalāns (1938)

Atceros, ka pagastā 1945. gada vasarā 2 mēnešus trako specvienība *melnās beretes*. Vienības k-ris - SA kapteinis J.Savickis - it kā no Kapiņu pag. Komanda sastāv no 80 IZN - īstiem bandītiem, salasītiem no visas Latvijas: Rīgas, Rēzeknes, Daugavpils, Ludzas, Līvāniem, 2 brāļi Birkavi u.c. Šīs komandas IZN ar vietējo atbalstu 2 mēnešus zog, laupa, slepkavo, spīdzina cilvēkus un dedzina mājas. Viņi siro īpaši pa tām mājām, no kurām vīrieši izvairās dienēt SA, slēpjas. Viņi nodedzina vairākas mājas (J.Cakulam (*Pakalniņi*) un A.Zalānam (*Kasparāni*)), saimniecības ēkas (P.Ozoliņam (*Krievāni*) un Ā.Pūdniekam (*Pabērži*)), izlaupa J.Kassalieša mājas (*Dāboldruva*) Būmaņos, Pētera Ivbuļa mājas Alksniešos u.c.

---

[41] T.Pintānes atmiņas (pierakstīts 15.11.1996, Rīgā).
[42] A.Raudives vēstule (11.04.1995).
[43] V.Solovjovas atmiņas (pierakstīts 22.08.1995).

Mans vīrs Savelijs Solovjovs (pag. komsorgs) lielās: "*Esmu trešais cilvēks pagastā*". Viņš arī piedalās akcijās un izsūtīšanā. 2 mēnešus iepriekš, pirms izsūtīšanas, pagastā ierodas čekists Kaskēvičs un Muiženieks, kuri pa naktīm caurskata saimniecību grāmatas un stāda izsūtamo iedzīvotāju sarakstu. Pie tā sastādīšanas aktīvi piedalās partorgs I.Lietavnieks, pag. izpildk. pr-js A.Solovjovs, viņa v-ks J.Kivlenieks (viņa sieva Zelma, bagāta saimnieka meita, savus radus brīdina, tie pamet mājas un tā izvairās no izsūtīšanas). Pagastā IZN sabiedrību aktīvi apmeklē vairākas krievu tautības meitenes, kā arī latvietes - māsas Broņislava un Malvīne Pintānes u.c. Vēlāk Broņislava apprecas ar čekistu Muiženieku, dzīvo Balvos."

Stare Tekla (dz. Brūvere, 1926, Rudzātu pag. Brūveru c. *Lāģeros*) stāsta[44]: "Pirmajos pēckara gados mūsu apkārtnē, meklējot mežabrāļus, vairākkārt siro gan Rudzātu, gan Preiļu pag. IZN - *streboki*. Atceros gadījumu, kad manās tēva mājās ierodas Rudzātu pag. IZN ar Rudzātu milicijas pr-ku priekšgalā. Meklējot mežabrāļus, viņi izokšķerē visas saimniecības ēkas. Dzīvojamā istabā A.Grigorjevs okšķerē drēbju skapi un kumodi, tas iebāž kabatā dzijas kamolu. Ejot laukā no istabas, viņam nopakaļ stiepjas dzija, kuras gals ieķēries atvilktnē. Izskatā ļoti komiski. Tādi ir pad. varas kalpi.

Mūsu ģimenei ir liela zemes platība un mūsu saimniecību ieskaita kulakos. Uz dažu pad. varasvīru sūdzību pamata tēvu apcietina un aizsūta uz Krievijas lēģeri. Pēc 2 gadiem apcietinājuma bez tiesas tēvu atbrīvo. Mūsu saimniecību apliek ar paaugstinātu nodokli un nodevām. Pēc tēva atgriešanās no nometnes es braucu uz Rīgu un eju uz LKP CK. Tur manu sūdzību uzklausa CK darbinieks. Es prasu: "*Kādēļ mūsu saimniecība ieskaitīta kulaku sarakstā un aplikta ar paaugstinātiem nodokļiem?*" Darbinieks atbild, ka: "*Tādēļ, ka jūsu tēvs ir sodīts*". Tad es uzrādu izziņu, ka viņš ir atbrīvots apvainojošu pierādījuma trūkuma dēļ. Pēc tam viņš norāda, ka mans brālis Jānis ir meža bandīts, bet es saku, ka mans brālis no dzimšanas ir slims un ārstējas gadiem. No uztraukuma un pārdzīvojuma man pēkšņi paliek nelabi, un es sāku histēriski raudāt. Darbinieks mani mierina un saka, lai braucot mājās, būs labi, viss nokārtosies, jo tā ir vietējo darīšana.

Pārbraucot mājās, eju pie c/p pr-jas A.Kupčānes un lūdzu, lai mūsu ģimeni izslēdz no kulaku saraksta. Par to solu viņai atlīdzināt ar produktiem un naktī atvest. No mājām paņemu 2 maisus bīdelētu miltu, 2 lielus šķiņķa gabalus, 2 aitas un pie radiem dabūju meduskannu. To visu vēlā nakts stundā aizvedu Kupčānei, kura dzīvo izsūtītā (1941) P.Skuteļa mājā Rudzātu c. *Akācijās*. Pēc tam no kulaku saraksta tiekam izslēgti.

Visas nebūšanas pagastā notiek ar atsevišķu vietējo PA, komunistu līdzskrējēju atbalstu. Viens otrs PA, kaut karā nav piedalījies, ir Lielā Tēvijas kara dalībnieks, kā, piem., Artūrs Brūvers, kurš kopā ar savu tēvu piedalījies akcijās, iedzīvotāju arestos un izsūtīšanā, kā arī daudzi citi."

Vaivode Fiļimona (1922-2001, dz. Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Rusiņu c., dzīvojusi tēva saimniecībā; ģimenē bija tēvs Izidors (1893-1945), māte Veronika (1895-1975), māsas Anna (1935) un Marianna (1927), brālis Pēteris (1924) un 2 vecāsmātes - Anna (dz. Džārdāne, 1864-1944) un Tekla (1884-1960) (uz 1935); Fiļimona bijusi aktīva 766. Rudzātu mazpulka dalībniece (1935-1940); pad. okupācijas gados strādājusi kolhozā *Latgales Zieds*) stāsta[45]: "Vācu okupācijas laikā brāli Pēteri iesauc VA, latviešu leģionā. Viņš emigrē, tagad dzīvo Vācijā.

F.Vaivode (1938)

Pirmie pēckara gadi ir drausmīgi. Komunistu represīvo orgānu darbinieki nodara ļoti lielu ļaunumu mūsu apkārtnes cilvēkiem. Tas skar arī mūsu ģimeni. Mans tēvs ir ļoti sabiedrisks un aktīvs cilvēks. Latvijas brīvvalsts gados viņš aktīvi piedalās pag. sabiedriskajā dzīvē. Pēc vāciešu atkāpšanās, mūsu un kaimiņu ciema iedzīvotāju pierunāts, tēvs sāk strādāt Rudzātu pag. izpildk. valdes locekļa amatā. To viņš uzņemas negribīgi, jo lielākā iedzīvotāju daļa ir noskaņota pret pad. varu, un tēvs nekad nav bijis komunistiski noskaņots, pie tam pats un dēls ir karojis pret SA. Pirms kara beigām (26.04.1945) mūsu mājās iebrauc pag. partorgs A.Upenieks un MI M.Paukovs. Upenieks aicina tēvu braukt līdzi uz Rubeņkalna c. viensētām - pārbaudīt, kā iedzīvotāji pilda tiem uzliktās pagasta saistības. Zinādams, ka apkārtnē daudzi vietējie vīrieši izvairās no iesaukšanas SA un slēpjas, tēvs nekādi nevēlas braukt, it kā nojauzdams kaut ko nelabu. Beidzot tomēr Upenieks draudot piespiež tēvu braukt līdzi. Un notiek tas, no kā tēvs baidījies. Mežabrāļi nošauj partorgu un milici, bet pats tēvs aiziet pie mežabrāļiem. Baidoties no represijām, tēvs kopā ar Pēteri Babri uztaisa bunkuru purvainā vietā iepretī Švirkstu c. Lai gan viņi nekur nerādās un nekādos pasākumos nepiedalās, bet tikai glābj savas dzīvības, ar laiku tomēr viņu un citu mežabrāļu slēpšanās vietu izseko pad.

[44] T.Stares atmiņas (pierakstīts 18.08.1995).
[45] F.Vaivodes atmiņas (lentē ierakstīts 10.10.1994, Rusiņu c.).

varas piekritēji, un ziņotāji viņu slēpšanās vietas dara zināmas represīvajiem orgāniem. 8.07.1945 rīta agrumā mežabrāļus negaidīti pārsteidz IZN un čekas karaspēka vienība. Izraisās sadursme, un vairāki mežabrāļi cīņā krīt. Mans tēvs un Pēteris Babris mitinās atsevišķā bunkurā un nekādās mežabrāļu akcijās nepiedalās. Tai rītā čekisti ielenc viņu bunkuru un tie padodas, jo viņiem nav ieroču, lai pretotos. Čekisti zvērīgi izrīkojas ar tēvu: sasien tēvu ar dzeloņdrātīm, spīdzina, sakropļo līdz nepazīšanai, noslepkavo un beidzot iemet tēva pīšļus purvā. Pēc 4 dienām NP atrod tēva pīšļus, naktī atnes uz Vilmeniešu k. un tur apglabā.

Pēc tēva noslepkavošanas (pēc 2 mēnešiem) uz kaimiņu ziņojuma pamata, ka vienā naktī viņu mājas pagalmam pāri gājuši Izidors Vaivods ar dēlu Pēteri, mani un māti izsauc uz Rudzātu miliciju. Tur mūs notur arestā 2 nedēļas. Čekisti zvērīgi pratina. Māti tikai ieper, bet neizģērbj. Mani izģērbj pilnīgi kailu, tad plēš matus un sit, kamēr līst asinis. Mans augums, īpaši krūtis un mugura ir vienās rētās, kuras paliek uz visu mūžu. Mums liek atzīties: "*Kur ir noslēpts tēvs un brālis?*" Tagad vecumdienās no visa pārdzīvotā esmu galīgi slima."

Valaine Anna (dz. Skrodere, 1934) stāsta[46]: "1945. gada pavasarī mājās ierodas pag. partorgs A.Upenieks, MI M.Paukovs u.c. Arestē tēvu, pagalmā viņu piekauj. Tēvam seja vienās asinīs. Mēs, bērni, stāvam uz palodzes un kliedzam: "*Tēti nosit, tēti nosit!*". Pēc tam tie ienāk istabā, un viens no viņiem izkrata gultas, drēbju skapi, kumodes mazās atvilknes, kurās glabājas mātes rotaslietas un citas mantas. Kas iepatīkas, to kratītājs pievāc. Tad viņi dodas projām un līdzi aizved tēvu. Pēc kāda laika atnāk vectēvs Mārtiņš (1863-1954) un stāsta, ka IZN nebrauc uz Rudzātiem, bet aizbrauc uz Stepores purva pusi, kur ir Jurovu ģimenes māja *Čigānsala* (no visām pusēm purva un meža ieskauta). Visu nakti neguļam, nezinām ko iesākt, kas ir ar tēvu, kur viņš ir? Naktī dzirdami šāvieni un cilvēku kliedzieni. Neko nesaprotam, kas ir noticis? Otrā rīta mūsu mājās sabrauc daudzi kareivji un IZN. Viņi izkrata visas saimniecības ēkas, arestē mammu un gandrīz basām kājām aizved uz Rudzātiem. Mājas paliekam mēs, trīs bērniņi: māsiņa 9 mēnešu, māsiņa 4 un es pati 9 gadu vecumā. Lopiņi vēl nav atņemti, tie ir jākopj. Paldies kaimiņienei Annai Pastarei (1902-1948), kura nāk un mierina mūs, pamāca un palīdz. Kad viņa aiziet prom, mēs uzkāpjam uz palodzes, raugāmies caur logu uz Rudzātu pusi un gaidām māti pārnākam.

Tā paiet 9 dienas. Beidzot... Liekas, ka tā bija Lieldienu diena. Skatāmies - nāk mamma. To prieku vārdos nevar vārdos izteikt, bet... izrādās mammu gandrīz nevar pazīt. Viņas seja zili melna, tā nevar parunāt. Pēc kādas nedēļas ejam pirtī. Redzam - mammas miesa raiba, pleķaina, (kā zemessargu formastērps), tikai vēl klāt visādi dzeltenīgi violeti plankumi. Pēc kāda laika viss viņas ķermenis sāk strutot. Mamma nevar gulēt. Kaut kā uz ceļiem tupus mocās mēnešiem ilgi.

Pēc kāda laika (aptuveni maija sakumā) konfiscē visus mūsu mājlopus. Jūnijā nomirst mazākā māsiņa. Pēc tam vasarā no mūsu mājām izved visu iedzīvi, kas tik zemnieka saimniecībā ir. Mājās paliek kailas sienas un mēs, gandrīz plikas. Rudenī NP ir amnestija, tēvs piesakās milicijā - legalizējas. Pēc tam viņu bieži sauc uz miliciju un pratina.

Mamma slimības laikā brauc pie dakteriem, lieto dažādas zāles. Nav nekādu līdzekļu, lai ārstētos slimnīcā. Bet galvenais jau tas, ka čekistu sasistus cilvēkus pat labākie ārsti nespēj izārstēt. Tā māte neatlabst un 1949. gada februārī nomirst. Viņu apglabā Puduļu k.

Tā ka mājās nekādu eksistences līdzekļu nav, mani paņem vieni un māsiņu otri radi. Pēc mājas pamešanas 1952. gadā tiek noārdīta mana tēva saimniecības ēkas: dzīvojamā ēka, klēts, ratnīca, mājlopu kūtis, šķūņi, sakņu glabātava un pirts.

Liela pateicība jāizsaka mūsu kaimiņiem, kuru ļoti palīdz mūsu ģimenei nelaimē. Visu kaimiņu attieksme pret mums ir pozitīva. Īpaši jāpateicas Vilmai Pastarei."

Vikšere Veronika (1931-1998) stāsta[47]: "...Mana mamma Franuse, audžutēvs Pāvels Zalāns un es dzīvojam Bikaunieku c. *Velkmē*. Pirmajos pēckara gados Rudzātu pagastā ir daudz mežabrāļu, tie izvairās no iesaukšanas SA. Viņi mitinās mežos, purvos ierīkotajos bunkuros un Lukstu pļavu šķūnīšos. Tā kā mūsu mājas ir šajā apvidū, tad bieži mūs apmeklē mežinieki, kuriem palīdzam ar pārtiku, kādreiz arī ar naktsmītni, bet tas ir ļoti nedroši, jo bieži ierodas IZN un miliči, kuri paliek pa nakti, reizēm pat uz vairākām diennaktīm. Viņi mums jāēdina un jāizgulda. Miliči gaida ienākam mežabrāļus - "bandītus".

...Atceros - ir miglains 1945. gada vasaras rīts. Ceļmalā ganu govis. Dzirdu Ošas upes krastos šāvienus un redzu Lukstu pļavās degošus siena šķūņus. Pēc kāda laika brauc 3 pajūgi. Zirgus vada kaimiņmāju vīrieši. Ratos ir samesti nošautie mežabrāļi, tek asinis, saulē un vējā plīvo nošauto mati. Ratos

[46] A.Valaines vēstules (13.03.1998) fragments.
[47] V.Vikšeres atmiņas (pierakstīts 24.10.1995).

blakus nošautajiem sēž IZN, karavīri. Taču nekas nebeidzas, pie mums vēl arvien parādījās gan mežabrāļi, gan miliči. Tāda ir 1945. gada vasara."

Vilcāne Antoņina (dz. Vargulēviča, 1911) stāsta[48]: "Ienākot krievu karaspēkam, jau trešajā dienā pagastā sākas iedzīvotāju aresti un vīriešu mobilizācija SA. Mans vīrs Izidors saka, ka viņš nekur neiešot, labāk nomirt savā zemītē. Sākumā viņš slēpjas pie radiem kaimiņu pagastā, bet 1945. gada pavasarī viņš pārnāk tuvāk pie mājām. Šajā laikā mūsu mājas (*Dūkļi*) bieži apmeklē IZN (*streboki*): St.Cvetkovs, brāļi Paukovi, Stoļerovi, Solovjovi un Punduri no Kivlenieku c., arī citi vietējās varas roklaižas, nodevēji un NKVD karavīri.

Drausmīgs ir rīts, kad tiek ielenkti NP, tad arī manu vīru Izidoru smagi ievaino un aizved uz Līvāniem. 1945. gada vasara ir ļoti baismīga. Krīt daudzi NP. Bet nošauti tiek arī NKVD karavīri, IZN, arī pad. varas atbalstītāji u.c. IZN nodedzina vairāku zemnieku mājas, notiek biežas laupīšanas, kurās ļoti aktīvi darbojas atsevišķi IZN.

Rudzātu milicijā cilvēkus pratina un spīdzina vairākas nedēļas. Arī mani vairākkārt izsauc uz Rudzātiem. Tur tieku vairākas dienas pratināta, lai piespiestu sniegt ziņas par vīru. Pratinātāji pielieto fizisku iespaidošanu un draudus ar cietumu un izsūtīšanu uz Sibīriju.

Divu karavīru pavadībā vēlā 24.03.1949 vakarā mājās ienāk čekists Muiženieks. Tas pieprasa mājas grāmatu. Pēc viņa aiziešanas mēs esam ļoti bailīgas. Ar māti vienojamies, ka es ar meitiņām iesim un paslēpsimies mežā. Māte saka: "*Es esmu veca, kam es esmu vajadzīga, palikšu mājās*". Mēs silti saģērbjamies, paņemam līdzi vilnas segas un ejam uz mežu. Agrā rītā māti apcietina un aizved.

Mēs slēpjamies mežā 2 nedēļas. Pateicoties atbalstītājam Silvestram Bernānam, mēs varam izdzīvot. Pēc tam piesakāmies Rudzātu milicijas iecirknī. Mani nosūta uz Līvānu miliciju. Tur mani pratina čekists A.Novikovs. Tas saka, lai atgriežos mājās un gaidot nākošo izsūtīšanu, un "*tad mēs jūs nosūtīsim pie ziemeļu ledus lāčiem*".

Vietējā vara mūs nelaiž savās mājās, arī mantas un iedzīvi neatdod. No pārdzīvojumiem meitiņa Anastasija saslimst ar meningītu un mirst 18 gadu vecumā. Mums ir ļoti grūta dzīve. Māju pārņem kolhozs. Tur vairākus gadus dzīvo dažādi ieliktņi no kolhoza.

C/p pr-js Artašovs saka, ka: "*Jums, bandītiem, pie mums darba nav*". 5 gadus dzīvojam pie S.Bernāna. 50-to gadu beigās no kolhoza par 4000 rbļ. atpērkam savu māju. Meitai Valentīnai iegūstot grāmatvedes specialitāti, mainām dzīvesvietu, pārceļamies uz dzīvi Ogrē, kur vadu savas atlikušās mūža dienas.

Pārdomāju par pagājušajiem laikiem, ko piedzīvoju un pārdzīvoju es, mana ģimene, mana dzimtā pagasta ļaudis. Izciests I pasaules kara posts, atrodoties pusgadu frontes joslā. Tad nepilnus 20 gadus Latvijas valsts un dzimtās vietas attīstības un uzplaukuma gadi. To pārtrauc komunistu un fašistu okupācijas gadi, gadi, kas atnes postu manai ģimenei, dzimtajai vietai un visai Latvijai. Cik sāpīgi ir, visu to atceroties! Tagad lūdzu Dievu, kaut tas vairs nekad neatkārtotos."

Volkovs Jakovs (1931-1997, Rudzātu pag. Medņevkā, *Vecumos*) stāsta[49]: "Mans tēvs Jānis Volkovs vācu okupācijas laikā tiek nosūtīts darbā uz Vāciju 1942. gadā. Tur viņš strādā rūpniecībā līdz pat kara beigām. Aizsūtītajiem darbā uz Vāciju ir iespējas pēc darba gada braukt uz mājām atvaļinājumā. To arī viens otrs izmanto, pat mainās vietām. Gandrīz visi nosūtītie darbā uz Vāciju pēc kara atgriežas mājās, arī mans tēvs. Vairāki no viņiem iesaistās par izpalīgiem milicijā, vairākus iznīcina NP. Mans tēvs nekur nemaisās, un viņu arī neviens neaizskar. Tagad daudzi par darbu Vācijā saņem naudu - 1500-2000 markas. 1949. gadā uz Sibīriju izsūta kaimiņa Andreja Zalāna ģimeni. Speckomanda - IZN nodedzina viņa mājas *Kasparovu* (1945) - tādēļ, ka viņa dēls Jānis ir NP.

Smagi ir kara gadi, bet īpaši pēckara gadi. Okupācijas varas nodara milzīgu pārestību iedzīvotājiem, tos mobilizējot savās armijās, kā arī pielietojot dažāda veida represijas. Tiek iznīcināti daudzi cilvēki. Te rokas pielikuši vietējie - manas tautības pārstāvji krievi, kā ari latvieši. Ļoti daudz grēkojis Pāvels Volkovs, kurš darbojās milicijā, piedalījās akcijās, terorizēja iedzīvotājus un nodarbojās ar laupīšanu. Tāpat arī Vladislavs Bels bija ļoti aktīvs komunistu varas atbalstītājs. Viņš tika nosists laupot. Pēc pusgada viņu atrada ogotāji Daguma mežā. Savelijs Golubovs, atgriežoties no Vācijas, iesaistījās milicijas darbā, strādāja Cēsu apr. NKVD, nogrēkojās un tika notiesāts uz 7 gadiem cietumā."

Vutnāne (Utāne) Veneranda (dz. Anspoka, 1916-2001, Preiļu pag., dzīvojusi Rudzātu pag. Vidu c. *Eglainēs*) stāsta[50]: "1934. gadā apprecos ar Dominiku Vutnānu, kuru 15.02.1944 iesauc VA, kur

---

[48] A.Vilcānes atmiņas (pierakstīts 20.07.1996).
[49] J.Volkova atmiņas (lentē ierakstīts 21.07.1995).
[50] V.Vutnānes atmiņas (pierakstīts 29.10.1995).

viņš pazūd bez vēsts. Mūsu trīs bērnus palīdz uzaudzināt vīramāte Rozālija Vutnāne (dz. Verpele, 1891-1985).

Pēc kara ir ļoti grūta dzīve. Mājās bieži ierodas IZN, zaldāti meklē manu vīru. Tie vienmēr pieprasa, lai viņus ēdina un arī lai dot ēdamo līdzi. Ļoti riebīgs *streboks* ir O.Zeiliņš, viņš draud man un vīramātei ar nošaušanu. Mani vairākkārt arestē, pratina un spīdzina Rudzātu milicijas iecirknī. Vidu c/p prjs Juris Vecelis, bijušais SA karavīrs, mūsu saimniecībai uzliek lielas nodevas un meža izciršanas normas. Viņš kopā ar *streboku* Jāni Šileiko terorizē iedzīvotājus, piedalās akcijās, arestos un izsūtīšanā.

Pagastā ir drausmīgs stāvoklis, jo gan vietējie miliči, gan iesūtīto IZN komanda terorizē no SA dezertējošo un VA iesaukto vīru piederīgos, kā arī citas ģimenes. Sievas, māsas, večus un pat bērnus spīdzina Rudzātu milicijas iecirknī - par to, ka viņi it kā atbalstot mežabrāļus. Šie varas pārstāvji paši tai laikā nodarbojas ar zagšanu, laupīšanu, slepkavošanu un māju dedzināšanu.

O.Cakuls (1937)

Steķu mežniecībā tiek nošauta Šleseru 3 cilvēku ģimene. Aizdomas krīt uz brāļiem Volkoviem, viņi nošāvuši arī Joakimu Gusevu no *Stangu* mājām. Uz radinieku nodevības pamata (A.Vovers no Atašienas pag. Stalidzānu c.) nošauj NP brāļus Onufriju un Pēteri Cakulus no Steķiem un Jāni Zalānu no *Kasparāniem*. Pelšu ciemā, piedaloties čekistam Muiženiekam, miličiem (*strebokiem*) P.Volkovam, V.Černobrovam u.c. IZN, tiek noslepkavota Br.Zalāne, ievainots un apcietināts J.Indāns. Muiženieks sagatavo Rudzātu pag. izsūtamo sarakstus. Vēlāk viņš apprecas ar komjaunieti B.Pintāni. Dzīvo Balvos. *Streboks* Jānis Klaužs piedalās dažādās akcijās, izsūtīšanā, viņš tiek nošauts, laupot bij. Vārkavas pag. Vanagu apkārtnē."

Zalāne Jūlija (dz. 1912, bij. Līvānu pag., dzīvo Rudzātu pag. Brīslas c. *Ozolsalā*) stāsta[51]: "Daudzus Rudzātu pag. vīriešus, t.sk. arī manu vīru Aleksandru Zalānu (1909-1993) iesauc SA (08.1944). Ceļā uz fronti rekrūšu vienību pavada 5 SA kareivji. Rekrūši tos piedzirdina un, vienībai ejot nakts laikā cauri Steķu silam, lielākā daļa dezertē, arī mans vīrs. Vairāk kā gadu viņš slēpjas savās mājās ierīkotā slēptuvē. Par viņa slēpšanos nezina neviens kaimiņš.

Labi atceros, ka visi MI - *streboki* ir aktīvi mežabrāļu meklētāji - izsekotāji, visu mežabrāļu piederīgo spīdzinātāji, terorizētāji. Tie piedalās arī izsūtīšanā. Daži no viņiem ir ļoti nežēlīgi un cietsirdīgi, kā, piem., Pēteris Solovjovs (1924). Daudzi *streboki* zog, piesavinās mantas, laupa, tramda iedzīvotājus, īpaši tās ģimenes, kuru vīri izvairās no dienesta SA, kā arī citu ģimeņu piederīgos.

Arī mani apcietina un vairākas dienas tur apcietinājumā Rudzātu milicijas iecirkņa aresta telpā. Tur pratina, draud ar cietumu un izsūtīšanu uz Sibīriju, ja nepateikšu, kur ir mans vīrs. Mana atbilde ir tikai tāda, ka, kopš viņš iesaukts SA, no tās dienas neko par viņu nezinu.

Vienā reizē pie manis atnāk kaimiņiene Aļona Cakule (1879-19??, no Steķu c.). Tai laikā caur logu redzam ejam miličus - *strebokus*. Viņa saka: "*Re, kur bērinieki iet*". Vēlāk šie bērinieki piedalās viņas dēlu Pētera (1913-1949) un Onufrija (1908-1949) un citu mežabrāļu noslepkavošanā."

Znotiņa Veronika (dz. Trūpa, 1926, dzīvo Preiļos) stāsta[52]: "Visu laiku dzīvoju sava tēva Antona (1879-1933) mājās (*Saulgrieži* Zabolotjē). Vecākais brālis Jānis (1914-1980) ieprecas Stirnienes pagastā, dien latviešu leģionā (ļoti īsu laiku). Ienākot komunistiem, tas tiek iesaukts SA, kur no ievainojuma zaudē kājas. Jaunākais brālis Aloizs (1922) izvairās no iesaukšanas SA un piedalās NP kustībā. Pēc tam legalizējas un maina dzīves vietu.

Tad, kad brālis ir NP, mūsu ģimenes piederīgos bieži izsauc uz Rudzātu milicijas iecirkni. Tur dienām pratina, draud ar cietumu un izsūtīšanu pie "baltajiem lāčiem". Pratinot tieku fiziski iespaidota: dažādi sista, pat izsisti vairāki zobi. Visvairāk pratina čekisti A.Grigorjevs, Larčenko u.c. Atceros aktīvus MI Artūru Brūveri, Jāni Gžibovski un daudzus citus. Diemžēl daudzus uzvārdus vairs neatceros. Pratināšanā vienmēr prasa uzrādīt, kur dzīvo NP ("bandīti"), kur ir mans brālis, kam mēs dodam produktus u.c.

Izsūtīšanas dienā mājās esam māte Monika (1885-1979) un es. Mūs abas apcietina. Komsorgs Savelijs Solovjovs neko neļauj ņemt līdzi un saka: "*Tas jums nebūs vajadzīgs*". Mēs tiešām domājām, ka mūs vedīs uz nošaušanu. Es, jauna meitene, esmu pielocījusi pūru (divus skapjus ar segām, palagiem, audumiem un dažādiem apģērbiem. Šīs mantas pievāc finansu aģents (no Preiļiem) S.Saldatjonoks. Pie izsūtīšanas nekādas mantu uzskaites nav.

---

[51] J.Zalānes atmiņas (lentē ierakstīts 19.08.1995, Brīslā).

[52] V.Znotiņas atmiņas (pierakstīts 9.09.1995, Preiļos).

Mūsu saimniecībai ir uzlikts nodoklis (20 000 rbļ.), kurus trešdienā nomaksājam, bet piektdienā mūs izsūta. Mūsu ģimenes jaunbūvēto māju nojauc un pārved uz Rožupes kolhozu. Vēlāk brālis Aloizs to no kolhoza atpērk. Par visu pārdzīvoto visu nevar nedz atcerēties, nedz izstāstīt".

Vladislavs Brūvers (1926) stāsta[53]: "Kad es tiku iesaukts SA, reizē ar mani iesauca arī manas māsas Broņislavas (1909) vīrs Aloizs Ūsāns (1910-1992). Viņš tiek nosūtīts uz fronti. Viņu Jelgavas apkārtnē uzmeklē sieva, pārģērbj sieviešu drēbēs un pārved mājās. Mājās ierīko bunkuru - slēptuvi zem krāsns, kurā viņš slēpjas 3 gadus - līdz tam brīdim, kad par viņu pad. varas orgāniem paziņo kaimiņš Pēteris Vaivods. Ūsāns tiek arestēts un par dezertēšanu no SA notiesāts uz 7 gadiem un nosūtīts uz Krievijas LDN. Pēc atbrīvošanas viņš atgriežas Latvijā un dzīvo savās mājās."

Broņislava un Aloizs Ūsāni (1938)

Represētāji - rudzātnieki[54]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Piezīmes
1.	Babris Jānis	1928	*Babrīši*	
2.	Bataraga Ida	1926	*Tomiņi*	
3.	Batarags Vilhelms	1927	"	
4.	Bels Vladislavs	1905-1945	*Saknītes*	N
5.	Beluhs Kirils	1874-1950?	Eleonorvile	
6.	Bindars Antons	1905-1945	*Pīlādži*	N
7.	Bogdānova Zinovjeva	1903-1945	Soltupe	N
8.	Bogdānovs Paisijs	1927-19??	Mālakalns	N
9.	Brūvers Ādams	1897-1971	Dzirkaļi	
10.	Brūvers Antons	1926	Brūveri	Kritis frontē (SA)
11.	Brūvers Artūrs	1927-1994	Dzirkaļi	
12.	Brūvers Pēteris	1918-1988	Brūveri	
13.	Cakuls Jānis			
14.	Ceļapīters Konstantīns	1913-1945	Kivlenieki	Kritis frontē (SA)
15.	Cērmūkša Pēteris	1914-1945	"	Kritis frontē (SA)
16.	Cvetkovs Stepans	1891-1982	*Lāčplēši*	
17.	Černobrovs Vasilijs	1906-19??	*Gurķīši*	
18.	Dalinskis Andrejs	1895-1970	Kurčini	
19.	Dalinskis Jāzeps	1883-1945	"	PBV
20.	Fiļīpovs Maksims	1920-1947	Mālakalns	N
21.	Formakovs Fedots	1907-1954	*Zivtiņas*	
22.	Goldovs Akentijs	1901-19??	Brīsla	
23.	Goldovs Gurijs	1913-1941	*Ķieģeļnieki*	N
24.	Goldovs Paramons	1905-1975	Brīsla	
25.	Golubovs Savelijs	1926-1996	*Standziņas*	
26.	Golubovs Vasilijs	1926	"	
27.	Grigs Jāzeps	1912-1996	*Kalnieši*	
28.	Gusārs Kārlis			Ienācējs
29.	Gusevs Autonoms	1927-1945	*Stangas*	N
30.	Gžibovskis Jānis	1920-1964	*Ceļmalas*	
31.	Kasalis Antons	1924	Būmaņi	
32.	Kassalietis Pēteris	1921-1942	*Ozoldruva*	SP (kritis)
33.	Kivlenieks Jānis	1920-1981	Kivlenieki	
34.	Kivlenieks Ludvigs	1885-1959	"	
35.	Klaužs Jānis	1929-1950	Vidi	N
36.	Kuzmins A.	1905-19??	Mālakalns	
37.	Kuzmins Artemijs	1931	*Atvari*	
38.	Kuzmins Leontijs	1928	*Balvas*	

[53] Vl.Brūvera atmiņas (pierakstīts 23.05.2002).

[54] Tabulas veidošanā izmantoti arhīvu dokumenti un rudzātnieku liecības. Tabulā uzskaitīti rudzātnieki - pad. varas aktīvisti, kuri aktīvi iesaistījās komunistiskās varas atbalstīšanā un piedalījās sava pag. iedzīvotāju represijās gan 1940-1941, gan pēckara gados.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Piezīmes
39.	Kuzmins Timofejs	1898-1966	*Atvari*	
40.	Lāstočkins Jakims	19??-2001	Mālakalns	
41.	Lietavnieks Izidors	1914-1992		Ienācējs
42.	Lūsis Visvaldis	1921-1944	*Zeltkalni*	SA
43.	Mihailovs Timofejs	1???-1947		Ienācējs; N
44.	Motivāns Jāzeps	1905-1945	Kivlenieki	PBV
45.	Neicgalis Pēteris	1910-1954	*Daugaviņas*	Ziņotājs[55]
46.	Pastars Jūlijs	1889-1945	*Lūši*	PBV
47.	Pastars Sīmanis	1898-1947	Ķēvessala	N
48.	Paukovs Feaktists	1924-1944	Mālakalns	N
49.	Paukovs Grigorijs	1902-1945	*Mežmala*	N
50.	Paukovs Maksims	1911-1949	Mālakalns	Nošāvies
51.	Paukovs Marks	1903-1945	*Garušas*	N
52.	Paukovs Mihails	1931	Mālakalns	
53.	Paukovs Samons	1900-1945	*Mežmala*	N
54.	Paukovs Timofejs	1925-1989	Mālakalns	
55.	Paukovs Vasilijs	1906	"	
56.	Paulovičs Jānis	1903-1988	*Zāļdruva*	
57.	Petrovs Jevstihijs	1916-1996	Eleonorvile	
58.	Petrovs Klementijs	1919-19??	Mālakalns	
59.	Petrovs Marks	1904-19??	"	
60.	Petskojs Pēteris	1925-1991	Eleonorvile	
61.	Pintāne Broņislava	1921	*Ziediņi*	
62.	Pintāne Malvīne	1926	"	
63.	Pintāns Jānis	1896-1946	*Vaivari*	N
64.	Pogužeļskis Jānis		Pelēčāre	
65.	Pogužeļskis Jāzeps	1925	"	
66.	Poļiektovs Ivans	1912	*Ratnieki*	
67.	Pundurs Antons	1919-1998	Kivlenieki	
68.	Pundurs Izidors	1925-1990	"	
69.	Pundurs Kazimirs	1895-1946	"	N
70.	Rodionovs Boriss	1923-1945	Brīsla	N
71.	Rodionovs Fjodors	1926-2001	"	
72.	Rodionovs Mefodijs	1895-1973	"	
73.	Saveļjevs Safrons	1???-1947		Ienācējs; N
74.	Seikstulis Jānis	1920-1993	Kivlenieki	
75.	Semjonovs Grigorijs	1925	*Pumpuri*	
76.	Semjonovs Savelijs	1920-1945/6	"	M (mīklaini)
77.	Skutelis Jāzeps	1916-1968	*Atmatas*	
78.	Skutelis Pēteris	1902-199?	"	
79.	Solovjova Jenafa	1921	Brīsla	
80.	Solovjovs Antonijs	1904-19??	*Augstumi*	
81.	Solovjovs Gavrils	1925	*Lakstīgalas*	VA, LDN
82.	Solovjovs Iļja	1916	Brīsla	
83.	Solovjovs Ivans	1918	"	
84.	Solovjovs Jevtemijs	1894-19??	"	
85.	Solovjovs Maksims	1926	"	
86.	Solovjovs Pēteris	1924	"	
87.	Solovjovs Pēteris	1928	"	
88.	Solovjovs Savelijs	1928	"	
89.	Stoļerovs Foma	1910-194?	*Oškalni*	PBV
90.	Stoļerovs Ivans	1902-1984	*Gaitnieki*	
91.	Stoļerovs Jakovs	1912-1993	*Bitenieki*	
92.	Stoļerovs Sovestjans	1897-1962	*Ezermala*	
93.	Stoļerovs Varfolomejs	1903-1964	*Bitenieki*	
94.	Stoļerovs Vasilijs	1907-1987	*Žubēni*	
95.	Stūpāns Jānis	1920-1993	*Mālasala*	
96.	Sukaruks Francis	1909-1969	Alksnieši	
97.	Šileiko Antons	1932-1949	*Ābeļdārzs*	N
98.	Šileiko Jānis	1929	"	
99.	Šilingovs Gilārijs	1906-1964	*Rācenaite*	
100.	Uļjānovs Ananijs	1929	Brīsla	
101.	Uļjānovs Mikejs	1903	"	
102.	Utāns Pēteris	1928-1948	*Ozoliņi*	N
103.	Vaivods Antons	1899-1976	*Nadežda*	
104.	Vaivods Donāts	1906-19??	"	

[55] Dokumentāla apstiprinājuma nav, tikai mutiskas liecības.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Piezīmes
105.	Vasilijs Agurjans	1897-19??	*Kļavas*	
106.	Vasilijs Andrejs	1927-1950	"	
107.	Vasilijs Sovestjans	1910-1960	"	
108.	Vecelis Juris	1926	*Rožaine*	
109.	Volkovs Ivans	1901-1962		
110.	Volkovs Kornēlijs	1913-1941	Brīsla	N
111.	Volkovs Pāvels	1922-1999	*Lidoņi*	
112.	Volkovs Safrons	1882-1968	*Salmiņi*	
113.	Volkovs Sovestjans	1892-1981	*Saulrieti*	
114.	Volkovs Vasilijs	1926-1999	*Lidoņi*	
115.	Volkovs Zosims	1887-1945	"	N
116.	Zeiliņš Eduards	1927	Medņevka	
117.	Zeiliņš Onufrijs	1896-1956	"	

Represētāji[1]

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
1.	Abarašibovs	IZM	Krievija (Sverdlovska)	1941	18733	Piedalās akcijās, arestos, pratināšanā u.c.
2.	Abarons Andrejs (1???-1945)	MI	Zasas pag.	1945	28806	Piedalās akcijās u.c.; N (naktī uz 24.08)
3.	Ābols Jāzeps	Z	Zasas pag.	1945	15747	
4.	Abrohimovs	IZM	Daugavpils	1944-1945	31884 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, pratināšanā u.c.
5.	Adamovičs (1???-1945)	IZN	Rudzātu pag.	1945		Piedalās akcijās u.c.; N (25.09)
6.	Ahmavirs Josifs (1928)	IZN	Rudzātu pag.	1945	28806	Piedalās akcijās u.c.; ievainots (22.07.1945)
7.	Akentjevs	Milicijas pilnvarotais	Daugavpils apr.	1945		Piedalās akcijās, ļaunprātīgi izmanto varu u.c.
8.	Aļehna	IZN vada k-ris	Rudzātu pag.	1948	1634	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c.
9.	Aļeksējevs	Kapteinis	Rudzātu pag.	1945	1549	Vada akcijas Lukstu pļavās (8.07.1945)
10.	Ananājevs Ivans Afanasija d.	IZN	Rudzātu pag.	1945	365-8-1	Piedalās akcijās u.c.
11.	Ancveirs	Izpildk. pr-js	Preiļu pag.	1945	101-9-36	Piedalās akcijās, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīgi aresti, mantas atsavināšana, māju dedzināšana) u.c.
12.	Andersons	IZM	Talsi	1945	32774	Piedalās pratināšanā u.c.
13.	Andrējevs	IZM, tulks	Rīga	1946-1947	1387-L u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
14.	Andrējevs (1???-1949)	MI	Vārkavas pag.	1949	270-1-440	N (29.09)
15.	Andrējevs Afanasijs	MI	Preiļi	1944-1950		Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
16.	Andrijašins	MI	Viļāni	1952	7850	Piedalās pratināšanā u.c.
17.	Anfiļējevs	IZM	Daugavpils	1945-1946	37413	Piedalās pratināšanā u.c.
18.	Ansonovs	Milicis	Tukums	1949	40575	Aresta telpu pr-ks
19.	Anspoks Boļeslavs	Izlūkgrupas vad-js	Preiļu pag.		*Ļeņina Karogs*, 26.07.1969	Piedalās akcijās u.c.
20.	Anspoks Broņislavs (19??-1944)	Anspoku c/p pr-js	Preiļu pag.	1944		N (21.08)
21.	Anspoks Jāzeps (1???-1947)	Anspoku c/p sekr.	Preiļu pag.	1947	10380	N (7.09)
22.	Antonovs	NKVD pr-ks	Tukums	1949	40575	Piedalās pratināšanā u.c.
23.	Aņīsimovs	Čekists	Latvija	1954		Ir pret deportēto atgriešanos mājās
24.	Artašovs (Astašovs) Fjodors Dimitrija d. (1910)	C/p pr-js	Rudzātu pag.	1947-1965	270-2-3232 u.c.	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
25.	Audekēvičs	Čekas pr-ks				Trūkst ziņu
26.	Austrums Vitolds	Z	Aglona	1940	L-7135	Sniedz melīgas ziņas
27.	Babris Jānis (1928, PS *Bērziņš*)[5]	Čekas aģents, Z	Rudzātu pag.	1944-1950	285	Piedalās NP izsekošanā, iznīcināšanā u.c.
28.	Baikovs	PA	Saunas pag. Pieneņu c.	1940	P-6845	Piedalās akcijās, arestos u.c.
29.	Baisārovs Anatolijs (1924)**	Milicis	Preiļu raj.	1944-1950	101-13-80	Piedalās akcijās, deportācijā, ļaunprātīgi izmanto varu (huligānisms,

[1] Tabulā iekļautas visas personas, kuru uzvārdi atrasti arhīvu dokumentos vai minēti aculiecinieku un cietušo stāstījumos (vēstules, atmiņu pieraksti, ieraksti magnetofona lentēs) kā represiju veicēji un atbalstītāji gan Latvijā, gan bij. PSRS teritorijā. Ar jēdzienu *represētājs* apzīmētas visas personas, kas kaut kādā veidā veicinājušas represijas: represiju tiešie izpildītāji (gan algotie, gan brīvprātīgie - LPSR varas struktūru pārstāvji, čekas un milicijas darbinieki, operatīvie pilnvarotie, IZN, izmeklētāji, tiesneši, prokurori u.c.), brīvprātīgie palīgi un atbalstītāji - MI un PA (komjaunieši, partorgi, propagandisti u.c.), padomju iestāžu darbinieki (c/p pr-ji, sekretāri, finansu aģenti, sagādes aģenti u.c.), ziņotāji (gan savervētie čekas aģenti, gan iedzīvotāji - melīgu liecību sniedzēji) u.c. Personas, par kurām ir informācija, ka tās, atrodoties iepriekš minētajos amatos, ir darbojošās pret represijām un sniegušas atbalstu vai palīdzību NP vai NPA, šai tabulā nav iekļautas.

[2] Amats u.c. - amats, NKVD dienesta pakāpe u.c.

[3] Gads - darbības laiks.

[4] Dokuments - galvenokārt LVA Kr.lietas nr.

[5] LVA, *NP neatkarības tematikas kartotēka*.

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
						laupīšana, piekaušana, slepkavība) u.c.
30.	Bakke	NKVD KTT advokāts	Daugavpils	1953	21440	Trūkst ziņu
31.	Bakļickis	OP, 308. NKVD divīzijas pr-ks	Preiļi	1944-1945	16143	Piedalās akcijās, arestos, pratināšanā u.c.; sevišķi nežēlīgs
32.	Baldoveško	PA	Preiļi	1940	P-3344	Piedalās arestos u.c.
33.	Barānovs	IZM	Daugavpils	1941, 1944-1948	P-7135 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
34.	Baranovskis	NKVD pr-ks	Daugavpils	1945	992	Piedalās pratināšanā u.c.
35.	Baraņņiks	IZM	Līvāni	1948	10380	Piedalās pratināšanā u.c.
36.	Barkovskis	NKVD pr-ks, IZM	Daugavpils	1941-1945	33087	Piedalās pratināšanā u.c.
37.	Barmins	IZM, pulkvedis	Rīga	1950	19893	Piedalās pratināšanā u.c.
38.	Barons	IZM	Daugavpils	1949-1950	3786	Piedalās pratināšanā u.c.
39.	Barsukovs	Operat. grupas k-ris	Rudzātu pag.	1949		Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
40.	Bartušs	Milicis	Rudzātu pag.	1941	992	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
41.	Bastins J.	LPSR MP Lietu pārvaldnieks	Latvija	1949	270-1-406	Paraksta lēmumu par D no Latvijas
42.	Baškātovs	Tiesnesis		1948	10380	
43.	Bataraga Ida (1926)	Komjauniete, PA	Rudzātu pag.	1949	2827	Piedalās deportācijā, nelikumīgi piesavinās svešu mantu u.c.
44.	Batarags Vilhelms (1927)	MI	Rudzātu pag.	1949	304-8-1	Piedalās deportācijā, akcijās u.c.
45.	Beinarovičs Vladislavs	K-za *Latgales Zieds* pr-js	Rudzātu pag.	1952	4133-8-14	Trūkst ziņu
46.	Belomestņiks	Leitnants	Preiļi	1949	7683 u.c.	Sagatavo D lietas u.c.
47.	Bels Vladislavs (1905-1945))	PA	Rudzātu pag.	1946	365-1-65	Nosists laupot (atrasts Daguma mežā pēc pusgada)
48.	Beluhs Kirils (1874-1950?)	PA	Rudzātu pag.	1945		Piedalās akcijās u.c.; M
49.	Beļājevs	IZM, majors	Daugavpils	1946	5989/656	Piedalās pratināšanā u.c.
50.	Beļājevs	"Smeršs" vienības IZM	Latvija	1945	43401	Piedalās pratināšanā u.c.
51.	Beļickis	IeTK pag. nodaļas vad-js	Preiļi, Preiļu pag.	1945	101-9-36	Piedalās akcijās, pratināšanā, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīgi aresti, mantas atsavināšana, māju dedzināšana, J.Rubana slepkavība) u.c.
52.	Berkovičs	IZM, majors	Daugavpils	1946	15407	Piedalās pratināšanā u.c.
53.	Berlins	IZM	Daugavpils	1950	19893	Piedalās pratināšanā u.c.
54.	Bernāns B.	PA	Rudzātu pag.	1951	6902	Sniedz melīgu liecību
55.	Bernāns Konstantīns Antona d. (1919)	Milicijas pr-ks	Rudzātu pag.	1946-1948	365-2-6 u.c.	Piedalās akcijās, arestos u.c.
56.	Bērziņš	OP, IZM	Latvija, Krievija (Astrahaņa)	1941	P-7292 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
57.	Bežeks	IZM, kapteinis	Rīga	1946	17887	Piedalās pratināšanā u.c.
58.	Bikiņējevs	IZM	Rīga	1944-1945	10906-L	Piedalās pratināšanā u.c.
59.	Bindars Antons Jāņa d. (1905-1945)	Eleonorviles c/p pr-js	Rudzātu pag.	1944-1945	365-1s-26	N(8.05)
60.	Bīriņš	Apr. izpildk. pr-js	Daugavpils apr.	1945		Viens no centrālā štāba cīņai pret NP Daugavpils apriņķī vad-jiem
61.	Birkavs Vilis Eduarda d. (1925)[6]	PA	Daugavpils apr.	1945-1947	270-1s-266	Piedalās akcijās un laupīšanā

[6] LVA lietā 270-1s-266 (spec.ziņojumā) atrodami dati par to, ka 11.07.1947 vilcienā Daugavpils-Līvāni apcietināta laupītāju grupa (10 cilvēki), kuri veikuši 10 kvalificētas laupīšanas un 3 parastas zādzības. Bez jau minētajiem brāļiem Birkaviem grupā ietilpst šādas personas (par to represīvu darbību ziņu nav): Artemijs Bogdānovs Onufrija d. (1928, no Soltupes), Vasilijs Tarans Grigorija d. (1916, no Krievijas), Zinaīda Kuzmina Nikolaja m. (1924, no Ļeņingradas apg.), Aleksejs Kuzņecovs Gavrila d. (1924, no Sibīrijas), Janīna Jakoveca (no Daugavpils), Eduards Surupskis Ādama d. (1899, no Līvāniem), Mihails Minkēvičs Ignata d. (1918, no Grīvas) un Akuļina Kudrašova Lemiņina m. (1893, no Grīvas).

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
62.	Birkavs Oskars Eduarda d. (1927)	PA	Daugavpils apr.	1945-1947	270-1s-266	Piedalās akcijās un laupīšanā
63.	Bisters Donāts	Pag. izpildk. pr-js, Z	Rudzātu pag.	1945-1946	365-2-3, 2854	Trūkst ziņu
64.	Blaščuks	"Smerš" vienības IZM	Latvija	1945	43401	Piedalās pratināšanā u.c.
65.	Bodovšenko Timofejs	IZN	Rudzātu pag.	1945	16970	Piedalās akcijās, arestos u.c.
66.	Bogdānova J.	Z	Rudzātu pag.	1953	21440	Trūkst ziņu
67.	Bogdānova Zinovjeva (1903-1945)	PA, Z	Rudzātu pag.	1944-1945	15959 u.c.	N (18.05)
68.	Bogdānovs (1???-1945)	MI	Rudzātu pag.	1945	2824	Piedalās akcijās u.c.; N (25.09)
69.	Bogdānovs Arhips Ivana d.	PA, MI	Līvāni, Rudzātu pag.	1945-1950		Piedalās akcijās, arestos u.c.
70.	Bogdānovs Artemijs (1896-1947)	MI	Rudzātu pag.	1944-1947		Piedalās akcijās u.c.; N (15.10, Vārkavas pag.)
71.	Bogdānovs I.	PA, Z	Līvānu pag.	1941	P-8366	Sniedz melīgu liecību
72.	Bogdānovs Paisijs (1927-19??)	MI, Z	Rudzātu pag.	1944-1953	15407 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c.; M
73.	Bogdānovs Vavila (1889-19??)	Z	Rudzātu pag.	1944-1945	15959	M; trūkst ziņu
74.	Bogdanovskis	IZM, leitnants	Daugavpils	1945	33087 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
75.	Bogdans Ivans	PA	Rudzātu pag.	1944-1941	11654	"Sarkanā stūrīša" vad-js
76.	Bogdans Ivans (1896-19??)	Z	Līvānu pag.	1940	P-8336-L	Sniedz melīgas ziņas
77.	Bogomolovs	IZM	Madona	1946	40628	Piedalās pratināšanā u.c.
78.	Bogošonoks	IZM	Rīga	1953	21440	Piedalās pratināšanā u.c.
79.	Bogovs	Operat. grupas k-ris	Rudzātu pag.	1949	2805 u.c.	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
80.	Bokmuižnieks	NKVD pr-ks	Skrunda	1944	P-3154	Piedalās pratināšanā u.c.
81.	Bokovs	IZM	Daugavpils	1944	21883	Piedalās pratināšanā u.c.
82.	Boldarenko	NKVD specgrupas k-ris	Daugavpils apr.			Piedalās akcijās, ļaunprātīgi izmanto varu u.c.
83.	Boldaveško Sergejs	IZM	Daugavpils	1940	P-3844-L	Piedalās kratīšanā, arestos u.c.
84.	Boldovko J.	IZN	Rudzātu pag.	1945	16970	Piedalās akcijās, arestos u.c.
85.	Bondarenko	IZM	Līvāni	1944-1946	2746	Piedalās akcijās, arestos, pratināšanā, deportācijā u.c.
86.	Borīsovs	Kapteinis	Skrunda	1949	9397	Ešelona nr. 9734 pr-ks
87.	Bresņevs	IZM, leitnants	Rīga	1949	P-7574-L	Piedalās pratināšanā u.c.
88.	Brežgins	LPSR VDK pr-ka v-ks, kapteinis	Daugavpils	1941	A-5741-L	Piedalās pratināšanā u.c.
89.	Brjancevs	IZM	Daugavpils	1941	39241	Piedalās pratināšanā u.c.
90.	Brūvers Ādams (1897-1971)	MI, Z	Rudzātu pag.	1944-1950	4133-14-3 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīga mantas piesavināšanās) u.c.; M
91.	Brūvers Antons (1926-194?)	MI	Rudzātu pag.	1945	4133-14-3	Piedalās akcijās, pēc tam SA (kritis frontē)
92.	Brūvers Artūrs Ādama d. (1927-1994)	MI, komjaunietis, PA, bibliotekārs	Rudzātu pag.	1944-1949	365-1s-21 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, pratināšanā, deportācijā, NP izsekošanā u.c.; M
93.	Brūvers Pēteris Staņislava d. (1918-1988)	Pag. pr-js	Rudzātu pag.	1941	18733	Piedalās deportācijā u.c.; aktīvs; M
94.	Budūļins	IZM, apakšpulkvedis	Rīga	1946	P-7574-L	Piedalās pratināšanā u.c.
95.	Bukātins	IZM, leitnants	Daugavpils	1944-1945	15407	Piedalās pratināšanā u.c.
96.	Buks (1???-1948)	Čekas aģents	Vārkavas pag.	1948		N (28.01)
97.	Buks Aleksejs (1???-1946)	MI, IZN	Preiļu pag.	1946	270-1-197	Piedalās akcijās u.c.; N (18.01)
98.	Bulankovs	IZM	Krustpils	1950	40788	Piedalās pratināšanā u.c.
99.	Bulmeisters J.	Z	Rudzātu pag.	1945	32534	Trūkst ziņu
100.	Bulmeisters Pēteris	Z	Rudzātu pag.	1944-1946	18241 u.c.	Trūkst ziņu
101.	Bunovs	Tulks	Viļāni	1951	7057	Piedalās pratināšanā u.c.
102.	Burčs (Buris)	IZM, jaun. leitnants	Rudzātu pag.	1948-1949	1549 u.c.	Piedalās pratināšanā, arestos u.c.

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
103.	Burmakovs P.	PSRS VDM Iekšējā karaspēka Galvenās pārvaldes pr-ks, ģenerālleitnants	PSRS	1949		Sagatavo aprēķinu par operatīvā karaspēka, IZN un KP aktīvistu skaitu, kas nepieciešami iedzīvotāju D no Latvijas
104.	Butkēvičs	IZM	Preiļu pag.	1945	16546	Piedalās pratināšanā u.c.
105.	Cakuls Jānis A.	Apdrošināšanas aģents, PA	Rudzātu pag.	1948	270-1-370	Piedalās akcijās u.c.
106.	Cekurs	IZM, leitnants	Rīga	1952	17791	Piedalās pratināšanā u.c.
107.	Celmiņš Pēteris	MI, IZN	Krustpils	1945	28802	Piedalās akcijās, arestos u.c.
108.	Ceļapīters Konstantīns (1913-1945)	MI	Rudzātu pag	1944		Piedalās akcijās, vēlāk SA, kritis frontē
109.	Cērcins Aleksandrs	MI, PA, tulks	Līvānu pag.	1944-1948	10380	Piedalās akcijās, pratināšanā, deportācijā u.c.; pēdējā zināmā dzīvesvieta - Līvāni
110.	Cērmūkša Pēteris (1914-1945)	MI	Rudzātu pag.	1944	1944	Kritis frontē (SA)
111.	Cinis	Kapteinis	Rīga	1941	P-7674-L u.c.	Paraksta arestu lēmumus u.c.
112.	Cīrulis H.	Tiesnesis	Rīga	1950	18102	Trūkst ziņu
113.	Cveks	Pag. partorgs	Rudzātu pag.	1941	17791 u.c.	Piedalās arestos, deportācijā u.c.
114.	Cvetkovs Kaļistrats	MI, Z	Līvānu pag.	1946	2746 u.c.	Piedalās akcijās, arestos u.c.
115.	Cvetkovs Stepans Nazara d.(1891-1982)	MI, Z	Rudzātu pag.	1945-1956	7655 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīga mantas piesavināšanās) u.c.; M
116.	Cvetkovs Vasilijs	OP, tulks	Gaļānu pag.	1945-1946	16666 u.c.	Piedalās pratināšanā akcijās u.c.
117.	Čačka	Majors	Rīga	1945-1946	40628 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
118.	Čapīgins	IZM, vec. leitnants	Viļāni	1945-1951	7001 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.; ļoti aktīvs
119.	Čerājevs	IZM	Daugavpils	1948	1268	Piedalās pratināšanā u.c.
120.	Čerkāsovs	Tiesas sekr.		1948	10380	Trūkst ziņu
121.	Černobrovs Vasilijs (1906-19??)*	MI, Z	Rudzātu pag.	1944-1950	1769 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā, sniedz melīgas liecības , ļaunprātīgi izmanto varu (Br.Zalānes slepkavība) u.c.; ļoti aktīvs; M
122.	Černoizumskis	Leitnants	Engure	1949	40575	Piedalās akcijās deportācijā u.c.
123.	Četrikovs (Četikovs)	OP	Daugavpils	1946	2746 u.c.	Piedalās arestos, pratināšanā u.c.
124.	Čugusevs	LPSR NKVD 3 spec. daļas pr-ks	Latvija	1940	L-A5741-L	Trūkst ziņu
125.	Čukurs	MI	Līvāni	1947	18733	Piedalās akcijās deportācijā u.c.
126.	Čumakovs	IZM	Daugavpils	1945-1947	2341 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
127.	Dalinskis Andrejs Jāzepa d. (1895-1970)	PA	Rudzātu pag.	1948-1949	2801 u.c.	Piedalās deportācijā u.c.; M
128.	Dalinskis Jāzeps Jāzepa d. (1883-1945)	Z	Rudzātu pag.	1941, 1945	7057	PBV (10.09)
129.	Daņiļins	IZM	Jēkabpils	1944	13464	Piedalās pratināšanā u.c.
130.	Daņilovs	Kapteinis	Jēkabpils	1944	502 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
131.	Dašiliga	Komunists	Daugavpils	1941	L-14518	Piedalās arestos u.c.
132.	Daugas	IZM	Daugavpils	1945	31884 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
133.	Desjatņikovs	IZM	Rudzātu pag.	1944	21665	Piedalās pratināšanā, arestos u.c.
134.	Dimitrevs	IZM, majors	Rīga	1947	1098	Piedalās pratināšanā u.c.
135.	Dīšels Pāvels	Tiesnesis, vec. leitnants	Daugavpils	1944, 1945	29388 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
136.	Dolgovs Fjodors	MI (komjaunietis)	Rudzātu pag.	1947	365-2-6	Piedalās akcijās u.c
137.	Dolgovs Pāvels Fjodora d. (1920)	Pag. izpildk. pr-js	Rudzātu pag.	1947	365-2-6	Piedalās akcijās, pratināšanā u.c

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
138.	Doncovs	IZM, jaun. leitnants	Rīga	1941	P-7574-L	Piedalās pratināšanā u.c.
139.	Drobīļins (Drobīņins)	MI	Preiļi	1944-1950	365-2-3	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
140.	Drozdovskis	IZM	Krievija (LDN)	1942	A-3741-L	Piedalās pratināšanā u.c.
141.	Drozdovskis Kazimirs	Milicis	Preiļi	1940-1941	P-6845	Piedalās akcijās, pratināšanā u.c.
142.	Drujāns	Z	Daugavpils	1941	L-39421	Sniedz melīgas liecības
143.	Dudarenko	Tulks	Daugavpils	1945	2672	Piedalās pratināšanā u.c.
144.	Dzirnis Jānis	Sagādes aģents, PA	Rudzātu pag.	1948		Piedalās akcijās u.c.
145.	Dzirnis Kārlis (19??)	Pasta darbinieks	Rudzātu pag.	1945	365-2-3	Piedalās akcijās u.c.
146.	Dzirnis Nikolajs	IZM	Rudzātu pag.	1948	1268	Piedalās pratināšanā u.c.
147.	Dzirnis Roberts	MI	Rudzātu pag.	1949	365-2-3	Piedalās akcijās u.c.
148.	Dzirnis Vladimirs	Pastnieks, leitnants, PA	Rudzātu pag.	1948	270-1-370	Piedalās akcijās u.c.
149.	Dzjuba	Tulks	Jēkabpils	1945	16546	Piedalās pratināšanā u.c.
150.	Eglītis Augusts Pāvela d.*	LPSR Iekšlietu ministrs	Rīga	1945	101-9-93, 270-1-235 u.c.	Vada LPSR represīvos orgānus
151.	Evels	IZM	Rīga	1949	16478	
152.	Fadējevs	IZN	Preiļu pag.	1945		Piedalās akcijās u.c.
153.	Farbtuks	IZM	Daugavpils	1941, 1951	4461,7001	Piedalās pratināšanā, deportācijā u.c.
154.	Fedorovičs	IZM	Līvāni, Daugavpils	1944-1945	15407 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
155.	Fedotovs	Tulks	Rīga	1944-1945	10906-L	Piedalās pratināšanā u.c.
156.	Feldmanis	Z, PA	Preiļu pag. Sutru c.	1948		Piedalās NP izsekošanā, uzrādīšanā u.c.
157.	Fenčenko	Leitnants	Kuldīga	1941	16478	Piedalās arestos, deportācijā u.c.
158.	Feodoseptovs Varfolomejs	Pag. izpildk. pr-ka v-ks, PA, Z	Silajāņu pag.	1941	1753	Piedalās arestos, deportācijā u.c.
159.	Fiļimonovs Filips	PA	Rudzātu pag.	1944-1941	11654	N (vācieši)
160.	Fiļīpovs Fjodors Dimitrija d. (1???-19??)*	Operat. grupas k-ris, IZM, leitnants	Daugavpils, Līvāni, Rudzātu pag.	1945-1949	9258, 11752 u.c.	Piedalās akcijās, deportācijā; N
161.	Fiļīpovs Maksims (1920-1947)	MI	Rudzātu pag.	1947	270-1s-266	Piedalās akcijās, deportācijā u.c. ; N (3.07)
162.	Finkeļšteins	IZM, majors	Rīga	1945	32774	Piedalās pratināšanā u.c.
163.	Fjodorovs	IZM, leitnants	Daugavpils	1941	18733	Piedalās pratināšanā u.c.
164.	Fjodorovs	Čekists	Līvāni	1944	729	Piedalās arestos u.c.
165.	Fjodorovs Grigorijs (1898-19??)	Pag. izpildk. pr-js	Rudzātu pag.	1945-1948	40628 u.c.	Aktīvi organizē un vada akcijas, piedalās arestos u.c.; M
166.	Fjodorovs K.G.	Apdrošin. inspektors	Rudzātu pag.	1949		Ievainots (14.01.1949)
167.	Fjodorovs Karps	MI, komsorgs	Rudzātu pag.	1944-1948	270-1s-370	Piedalās akcijās u.c.; aktīvs
168.	Florijans Miķelis (1???-1947)	PA	Gaigalavas pag.	1947		Bij. NP, pēc legalizācijas strādā pad. drošības orgānos; N (rudenī)
169.	Fokta Ādolfs Žaņa d. (1910)	IZN	Līvāni	1945	28866	Piedalās akcijās u.c.; No Ventspils (dz. Jelgavā)
170.	Formakovs Fedots (1907-1954)	Z	Rudzātu pag.		62	M; trūkst ziņu
171.	Frolovs	IZM	Rīga	1945	32774	Piedalās pratināšanā u.c.
172.	Gamājevs	IZM	Daugavpils	1951-1952	6902 u.c.	Piedalās pratināšanā, spīdzināšanā u.c.
173.	Gamašūmovs	IZM	Daugavpils	1952	6822 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
174.	Garkuls	Vec. IZM	Daugavpils	1941	P-6741 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
175.	Gavrīlovs	IZM, majors	Rīga	1952	29488	Piedalās pratināšanā u.c.
176.	Geks Donāts Antona d. (1913)	Pag. pr-js	Rudzātu pag.	1946	5238-3-40c	Trūkst ziņu
177.	Gelars	Operat. grupas k-ris, leitnants	Rudzātu pag.	1949	777	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
178.	Gercāns Antons (1921-1994)	Bikaunieku c.	Rudzātu pag.	1949	7717	Piedalās deportācijā u.c.; M

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
		desmitnieks, Z				
179.	Gercāns G.	Z	Preiļu raj.	1960-tie	2789	
180.	Gerlins	IZM	Daugavpils	1945	32534 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
181.	Glazgovs	IZM, vec. leitnants	Daugavpils	1950	3786 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
182.	Glužņiks	Tulks	Daugavpils	1953	20440	Trūkst ziņu
183.	Gočarovs	"Smeršs" kapteinis	Rīga	1945	32774	Piedalās pratināšanā u.c.
184.	Goldbergs	IZM	Daugavpils	1945	16546 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
185.	Goldova Matrjona (1863-19??)	Z	Rudzātu pag.	1953	21440	M; trūkst ziņu
186.	Goldova Pelageja (1921)	PA	Rudzātu pag.	1951	6902	Sniedz melīgu liecību
187.	Goldovs	IZM	Rudzātu pag.	1945	16546	Piedalās pratināšanā u.c.
188.	Goldovs Akentijs (1901-19??)	MI, Z	Rudzātu pag.	1944-1953	494-1s-33 u.c.	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; M
189.	Goldovs Gurijs (1913-1941)	PA, Z	Rudzātu pag.	1941	P-132-26-11 u.c.	N (Līvānos)
190.	Goldovs Ivans (1917)	MI	Rudzātu pag.	1945		Trūkst ziņu; 26.09.1945 nodedzinātas mājas
191.	Goldovs Paramons (1905-1975)	PA, Z	Rudzātu pag.	1941, 1953	14518 u.c.	Piedalās akcijās u.c.; M, apb. Steķu VK
192.	Goldovs Simons (1906-1945)	IZN, Z	Līvānu pag.	1945	28806	Piedalās akcijās u.c.; N (25.04)
193.	Golubovs Savelijs (1925-1996)	IZM, leitnants	Cēsu apr.	1945-1948	365-1s-20	Piedalās pratināšanā u.c.; notiesāts uz 7 gadiem cietumā; M, apb. Steķu VK.
194.	Golubovs Vasilijs (1926)	MI	Rudzātu pag.	1945-1950	365-2-3	Piedalās akcijās, deportācijā, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīga mantas piesavināšanās) u.c.
195.	Gorbunovs	IZM, leitnants	Līvāni, Daugavpils	1949	3786 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
196.	Grasmanis	Tiesnesis	Rīgā	1952		Vada tiesas procesu, aktīvs, tiesājis Konstantīnu Būmani
197.	Graudiņš Nikodēms Pētera d. (1930-195?)	Z	Rīga			M (mīklaini); trūkst ziņu
198.	Graudiņš Staņislavs (1???-1946)	MI	Varakļāni	1946	270-1-198	Ievainots (17.07.1946)
199.	Grebeņņikovs	IZM, kapteinis	Madona	1947	19703	Piedalās pratināšanā u.c.
200.	Greile Reinholds (1895-195?)	PA	Krievija, Latvija	1917-195?		Bijis sarkanais strēlnieks, KP biedrs, darbojies pad. represīvajos orgānos, terorizē un izseko iedzīvotājus u.c.; M
201.	Greiškāns Francis (1???-1946)	MI	Varakļāni	1946	270-1-198	N (17.07)
202.	Gribusts Jāzeps (1???-1945)	MI	Preiļu pag.	1945	18415	N (3.05)
203.	Grigorjans Mihails (1924-1947)	IZN	Rudzātu pag.	1947	1177	N (26.04)
204.	Grigorjevs Adrijans (1908-19??)	Milicijas pilnvarotais	Rudzātu pag.	1944-1948	34625 u.c.	Piedalās arestos, pratināšanā, spīdzināšanā, deportācijā, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīga mantas piesavināšanās) u.c.; ļoti aktīvs; M
205.	Grigorjevs Vasilijs	MI	Preiļi	1944-1949	11752	Piedalās arestos, akcijās, deportācijā u.c.; aktīvs
206.	Grigs Jāzeps (1912-1996)	C/p pr-js, PA	Rudzātu pag.	1949	365-1s-29	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; M
207.	Grišājevs	IZM, majors	Rīga	1952	18415	Piedalās pratināšanā u.c.
208.	Grišins	IZM	Rēzekne	1941	21124	Piedalās pratināšanā u.c.
209.	Gromovs	Vec. IZM	Krievija (LDN)	1942	P-6845	Piedalās pratināšanā u.c.
210.	Gruņa	IZM, leitnants	Viļāni	1946	28612	Piedalās pratināšanā u.c.
211.	Gubins	IZM	Daugavpils	1945-1948	1174 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
212.	Gudels	2. spec. daļas pr-ks	Latvija	1955		Ir pret deportēto atgriešanos mājās
213.	Gulbis	Milicis	Nogale	1945	32774	Piedalās pratināšanā, arestos u.c
214.	Guļbinskis Jāzeps (PS *Varonis*, t.s. *Trakais*)	Čekas aģents	Līvānu pag.	1949		Trūkst ziņu; M (pakāries)

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
215.	Gumakovs	IZM, jaun. leitnants	Daugavpils	1945, 1951	2872 u.c.	Piedalās pratināšanā, spīdzināšanā u.c
216.	Gumļickis	Vec. IZM	Jēkabpils	1946	203	Piedalās pratināšanā u.c.
217.	Gusārs Kārlis Jāņa d. (1891-19??)	Z	Rudzātu pag.	1940-1941	P-9755-L	Sniedz melīgas ziņas par pag. iedzīvotājiem; pēdējā zināmā adrese - Daugavpils, Muitas iela 18-1; M
218.	Gusevs Autonoms (1927-1945)	MI	Rudzātu pag.	1945	270-1s-273	N (1945/6), apb. Steķu VK
219.	Gusevs Fjodors	Z	Rudzātu pag.	1956	7663	Sniedz liecības čekai
220.	Gžibovskis Jānis Boļeslava d. (1920-1964)*	MI	Rudzātu pag.	1944-1950	1499 u.c.	Piedalās akcijās, NP izsekošanā un iznīcināšanā, pratināšanā, spīdzināšanā, deportācijā u.c.; ļoti aktīvs; M, apb. Rudzātu k.
221.	Haritonovs Kirils	PA, Z	Preiļu pag.	1948	11752	Piedalās akcijās u.c.
222.	Heņņikovs Fedots (1915-1946)	MI	Gaļānu pag.	1946	270-1s-197	Piedalās pratināšanā, arestos u.c.; N (30.01)
223.	Hitrovs	IZM, majors	Rīga	1950-1951	18102 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
224.	Hripuškins	IZM, majors	Daugavpils	1949	L-7665	Piedalās pratināšanā u.c.
225.	Ignātovs	IZM, leitnants	Rīga	1952	15946	Piedalās pratināšanā u.c.
226.	Ilatovskis	IZM	Daugavpils	1944	21665	Piedalās pratināšanā u.c.
227.	Ilviņš	PA	Aglona	1941	7135	Piedalās arestos u.c.; aktīvs
228.	Iļjins	IZM	Daugavpils	1941	14364 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
229.	Iļjins	Tulks	Rudzātu pag.	1945	2824	Trūkst ziņu
230.	Indāns	MI	Līvāni	1946	18102	Piedalās pratināšanā, akcijās u.c
231.	Isājevs P.	PA	Preiļu pag.	1940	L-P-6845	Trūkst ziņu
232.	Ivancikovs (1???-1945)	IZM, vec. leitnants	Preiļi	1952	849	N (18.07.1945)
233.	Ivančenko	IZM	Rudzātu pag.	1944-1945		Piedalās pratināšanā, arestos u.c.
234.	Ivanovs	MI	Rudzātu pag.	1950	29388	Piedalās akcijās, arestos u.c.
235.	Ivanovs	MI	Zasa	1945	28806 u.c.	Piedalās akcijās u.c.
236.	Ivanovs	Pag. partorgs	Preiļu pag.	1945	101-9-36	Piedalās akcijās, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīga mantas atsavināšana, māju dedzināšana) u.c.; sevišķi nežēlīgs
237.	Ivanovs	IZM, vec. leitnants	Viļāni	1952	7050	Piedalās pratināšanā u.c.
238.	Ivanovs Anastasijs	Tulks	Preiļi	1946-1947	1098	Piedalās pratināšanā u.c.
239.	Ivanovs Fjodors (1906-19??)	Z	Līvānu pag.	1940	791659 u.c.	Sniedz melīgas ziņas
240.	Ivanovs Fjodors (1???-1949)	MI	Vārkavas pag.	1949	4013	N (ziemā)
241.	Ivanovs Grigorijs S.	MI, Z	Preiļu pag.	1945-1948	849, 11752	Piedalās akcijās, arestos u.c.
242.	Ivanovs Ivans	MI	Līvāni	1945	40674	Piedalās akcijās, arestos u.c
243.	Ivanovs Joahims Savelija d. (1924)	Propagandists, MI	Rudzātu pag.	1947	116-9-11	Piedalās akcijās u.c.
244.	Ivanovs Kornejs Jeroma d.	MI	Preiļi	1944-1952	1709 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c
245.	Ivanovs M. (19??-1945)	MI	Preiļu pag.	1945		N (18.07)
246.	Ivanovs Mihails (1897-19??)	Prokurors	Daugavpils	1941	101-2-35	M; trūkst ziņu
247.	Izotovs	IZM, kapteinis	Jēkabpils	1945-1946	13479 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
248.	Jakāns S.	MI	Rudzātu pag.	1941	330	Piedalās arestos, deportācijā u.c.
249.	Jakovļevs	Čekists	Rudzātu pag.	1944	729	Piedalās arestos, kratīšanā u.c.
250.	Jakovļevs	IZM, majors	Krievija (LDN)	1945	37443	Piedalās pratināšanā u.c.
251.	Jakovļevs E.	Tiesnesis	Rīga	1950	18102	Trūkst ziņu
252.	Jančevskis Gregors Staņislava d.	C/p pr-js	Līvānu pag.	1947-1948		Piedalās deportācijā u.c.
253.	Jančevskis Juris Staņislava d.	Milicis	Līvāni	1950		Piedalās pratināšanā u.c.; pēdējā zināmā dzīvesvieta - Aizkraukle
254.	Jansons	IZM	Rīga	1946	17887	Piedalās pratināšanā u.c.
255.	Jarošenko	OP	Daugavpils	1945	16546	Piedalās pratināšanā u.c.
256.	Jašs	IZM, vec. leitnants	Daugavpils	1947	1174	Piedalās pratināšanā u.c.

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
257.	Jegorovs	IZM, leitnants	Daugavpils	1949	7728	Sagatavo D lietas u.c.
258.	Jegošins	NKVD pr-ka v-ks, IZM, kapteinis	Krievija (LDN)	1942	21124	Piedalās pratināšanā u.c.
259.	Jejgoss	Vec. leitnants	Latvija	1948-1949	18054 u.c.	Sagatavo un paraksta D lietas
260.	Jeļisējevs	Prokurors	Daugavpils	1946	2746	Trūkst ziņu
261.	Jeļistrātovs	Tiesas sekr.	Daugavpils	1945	16970	Trūkst ziņu
262.	Jepifānovs	MI	Līvāni	1946	40674	Piedalās akcijās, arestos u.c.; ievainots (18.08.1946)
263.	Jergovs	Čekists	Preiļi	1949	7729	Sagatavo D lietas u.c.
264.	Jerofējevs	Tiesas loceklis	Rīga	1948	10219	Trūkst ziņu
265.	Jeroškitovs	Tiesas loceklis	Daugavpils	1945	16970	Trūkst ziņu
266.	Jevgrafovs	Operat. grupas k-ris	Rudzātu pag.	1949		Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
267.	Jurdžs	Tulks	Rīga	1945	32774	Trūkst ziņu
268.	Jurkēvičs A.	IZM, apr. VDK nodaļas pr-ks, majors	Daugavpils	1946-1949	27737 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
269.	Jurēvičs (Jurovičs) (1???-1945)	IZN	Rudzātu pag.	1945	2824	Piedalās akcijās u.c.; N (25.09)
270.	Jurovs Antons	MI	Rudzātu pag.	1945	17609	Piedalās arestos u.c.
271.	Jušins Ivans	Kara galda pr-ks	Rudzātu pag.	1948	365-2-5	Piedalās akcijās u.c.; aktīvs
272.	Kačēsovs	Majors	Daugavpils	1948-1949	825 u.c.	Sagatavo D lietas
273.	Kačs	IZM, leitnants	Daugavpils	1945	37443	Piedalās pratināšanā, arestos u.c.
274.	Kalnbērziņš Jānis	LPSR KP CK 1. sekr.	Latvija	1952		Trūkst ziņu
275.	Kaļmans	IZM, leitnants	Daugavpils	1941	18733	Piedalās pratināšanā, arestos u.c.
276.	Kameņščikovs	IZM	Rudzātu pag.	1940	2273 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
277.	Kampāns Staņislavs (1914)	Pag. pr-js	Rudzātu pag.	1944-1945	116-9-17	Piedalās akcijās u.c.
278.	Kapčiņņikovs	IZM, leitnants	Rudzātu pag.	1944	16143 u.c.	Piedalās pratināšanā., arestos u.c.
279.	Kapešņikovs	IZM	Rudzātu pag.	1944	16143	Piedalās pratināšanā u.c.
280.	Kaplāns	Vec. IZM	Daugavpils	1940	P-3844-L	Piedalās pratināšanā u.c.
281.	Karaļūns	Vec. IZM	Daugavpils	1941	7575, 14364	Piedalās pratināšanā u.c.
282.	Karnačs Antons	MI	Preiļi	1944-1945	16143 u.c.	Piedalās akcijās, arestos u.c.
283.	Karnačs	Apr. LK(b)P instruktors	Daugavpils apr.	1945	101-9-36	Piedalās akcijās, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīga mantas atsavināšana, māju dedzināšana) u.cv.
284.	Karpačs	1. spec. daļas pr-ks	Preiļi	1955-1957	12882 u.c.	Ir pret deportēto atgriešanos mājās
285.	Karpovs	PA, Z	Saunas pag. Pieneņu c.	1945		Piedalās akcijās u.c.; apmānījis un nodevis čekai NP Jāzepu Broku
286.	Kasalis Antons Jāņa d. (1924)	Pag. sekr., Z	Rudzātu pag.	1946-1950	365-2-6 u.c.	Piedalās akcijās, deportācijā u.c
287.	Kasčēsovs	IZM, majors	Rīga	1957	7325	Piedalās pratināšanā u.c.
288.	Kasko	Milicijas vec. leitnants	Līvānu raj.	1953	4133-7-16	Piedalās akcijās, arestos, pratināšanā u.c.
289.	Kaskēvičs (Koskēvičs, Kastēvičs)	Rudzātu milicijas iecirkņa pr-ks, IZM	Rudzātu pag.	1945-1949	7717 u.c.	Piedalās arestos, pratināšanā, izsūtāmo (1949) saraksta sastādīšanā, deportācijā, paraksta D lietas, u.c.
290.	Kassalietis Pēteris (1921-1942)	PA	Līvāni	1940-1941		Piedalās akcijās, vēlāk aizbēg līdzi SA
291.	Kaščenko	IZM, majors	Daugavpils	1944	13461	Piedalās pratināšanā u.c.
292.	Katiņņikovs A.	IZM, leitnants	Rudzātu pag.	1944-1945	13131	Piedalās arestos, pratināšanā u.c.
293.	Kauliņš	IZM	Rīga	1950-1951	29388	Piedalās pratināšanā, spīdzināšanā u.c
294.	Kazakovs	Kapteinis	Vārkavas pag.	1949	7759	Paraksta D lietas u.c.
295.	Kirīlovs	MI	Vārkavas pag.	1944-1950	14901 u.c.	Piedalās akcijās u.c.; aktīvs
296.	Kiršbaums	Milicijas pr-ks	Jēkabpils	1946	203	Piedalās pratināšanā u.c.
297.	Kisiļevs	IZM	Daugavpils	1945	5551-L	Piedalās pratināšanā u.c.

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
298.	Kisiļevs	IZM	Krievija (LDN)	1945-1946	21883 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
299.	Kisiļevs (Kiseļevs)	Operat. grupas k-ris	Preiļi	1949	7729 u.c.	Piedalās akcijās, pratināšanā, deportācijā u.c.
300.	Kivlenieks Jānis Ludviga d. (1920-1981)	Pag. izpildk. pr-ja v-ks, Z	Rudzātu pag.	1945-1950	270-1s-273 u.c.	Piedalās akcijās, izsūtāmo (1949) saraksta sastādīšanā, deportācijā u.c.
301.	Kivlenieks Ludvigs (1885-1959)	MI	Rudzātu pag.	1944-1947		Piedalās akcijās u.c.; M
302.	Kizeruišs (Kizernis)	Milicijas pilnvarotais	Preiļi	1944	1174	Piedalās akcijās, pratināšanā, ļaunprātīgi izmanto varu u.c.
303.	Klaužs Jānis (1929-1950)	MI, kinomehāniķis	Rudzātu pag.	1947-1950	1613	Piedalās akcijās, deportācijā; ievainots (8.01.1948), N (laupot bij. Vārkavas pag. Vanagu apkārtnē)
304.	Klementijs L.	MI	Rudzātu pag.	1946-1947	1098	Piedalās arestos u.c.
305.	Klementjevs Filips (1892-1984)	Z	Rudzātu pag.	1948	2582	Trūkst ziņu
306.	Klīguls	IZM	Rīga	1945	P-10784	Piedalās pratināšanā u.c.
307.	Klimkāns Jānis Jāņa d. (PS *J.Kāls*)[7]	Čekas aģents, provokators	Latvija	1945-19??		Tēvs N (19.07.1947, Vārkavas pag.)
308.	Klubkovs	IZM, vec. leitnants, operat. grupas k-ris	Rudzātu pag.	1948-1949	2827 u.c.	Paraksta D lietas, piedalās akcijās, deportācijā u.c.
309.	Kļaviņš	IZM	Rudzātu pag., Rīga	1950-1951	29388	Piedalās akcijās, arestos u.c.
310.	Kļimoviča Lidija	PA	Neretas pag.	1945	13479	Piedalās akcijās, arestos u.c.
311.	Knipsts	IZM, apakšpulkvedis	Rīga	1946-1947	1098	Piedalās pratināšanā u.c.
312.	Kokars	IZM, leitnants	Preiļi	1952	29488	Piedalās pratināšanā u.c.
313.	Kokins	Milicijas pr-ks, IZM, 1. klases jurists	Rudzātu pag.	1947-1949	1549 u.c.	Piedalās pratināšanā, arestos u.c.
314.	Kolosovs	IZM	Daugavpils	1944	15047	Piedalās pratināšanā u.c.
315.	Kondickis	IZM, leitnants	Daugavpils	1944	13461	Piedalās pratināšanā u.c.
316.	Kondrašņiks (Kondraškins)	IZM, leitnants	Daugavpils	1945	134461 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
317.	Kopaņs Grigorijs	IZM, leitnants	Preiļi	1950-1952	18415	Piedalās pratināšanā, akcijās, deportācijā u.c.; aktīvs
318.	Kopjovs	MI	Viļāni	1952	7050	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
319.	Kopkovs	Leitnants	Daugavpils	1949	1549	Gatavo deportācijas dokumentus
320.	Korčemkins	IZM	Rīga	1947	1771"A"	Piedalās pratināšanā u.c.
321.	Korgāšins	IZM, seržants	Daugavpils	1945	41032	Piedalās pratināšanā u.c.
322.	Koroļko	IZM	Krievija (Ļeņingrada)	1945	42817	Piedalās pratināšanā u.c.
323.	Korņējevs	2. spec. nod. pr-ks	Daugavpils	1948	1268	Piedalās pratināšanā u.c.
324.	Koršunovs Ivans*	Milicijas pr-ks	Daugavpils	1945		Piedalās pratināšanā, akcijās u.c.
325.	Kosekovs	Operat. grupas k-ris	Rudzātu pag.	1949		Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
326.	Kosolāpovs	IZM, majors	Viļāni	1951	7001	Piedalās pratināšanā u.c.
327.	Kostins	Operat. grupas k-ris	Rudzātu pag.	1949	825 u.c.	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
328.	Kotovs	MI, IZM	Rudzātu pag., Daugavpils	1944-1948	1613 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
329.	Kovaļenoks S.L.	IZN	Rudzātu pag.	1948		Piedalās akcijās u.c.
330.	Kovaļko	IZM, majors	Daugavpils	1945	42817	Piedalās pratināšanā u.c.
331.	Kovaļovs M.	Pag. izpildk. pr-js, Z	Silajāņu pag.	1941	1753	Piedalās deportācijā u.c.
332.	Kovārovs	Ziņnesis	Līvānu pag.	1945		Trūkst ziņu
333.	Kozins	NKVD pr-ka v-ks	Daugavpils (?)	1948-1949	18054 u.c.	Paraksta D lietas

[7] Lielākais čekas aģents un provokators LTS(p)A, viņa darbības rezultātā iznīcināts ļoti daudz Latvijas patriotu.

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
334.	Kozlovs	IZM	Preiļi	1945-1947	5121 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
335.	Kozlovs	IZM, jaun. leitnants	Rīga	1945	1098	Piedalās pratināšanā u.c.
336.	Krasjevs (Krasājevs)	Leitnants	Vārkavas pag.	1945	14901	Piedalās akcijās, pratināšanā u.c.
337.	Kreituss	Tulks	Daugavpils	1945	37443 u.c.	Trūkst ziņu
338.	Kreps	Milicijas pr-ks	Kalsnavas pag.	1946	7325	Piedalās pratināšanā u.c.
339.	Krievs	IZM, jaun. leitnants	Vārkavas pag.	1945	14901	Piedalās pratināšanā, arestos u.c.
340.	Krohuna	IZM	Daugavpils	1948	2773 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
341.	Krūmiņš	IZN	Krustpils pag.	1945		Piedalās akcijās u.c.
342.	Kudrašovs	"Smeršs" vienības IZM	Latvija	1945	43401	Piedalās pratināšanā u.c.
343.	Kudrjavcevs	Apr. NKVD pr-ks, IZM	Rēzekne	1941	1753	Piedalās pratināšanā u.c.
344.	Kudrjavcevs	IZM, kapteinis	Jēkabpils	1945	13479	Piedalās pratināšanā u.c.
345.	Kukainis	MI	Viļāni	1952	7050	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c.
346.	Kuksovs	IZM	Daugavpils	1945	32534 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
347.	Kukučs	IZM	Viļāni	1951	7057	Piedalās pratināšanā, arestos u.c.
348.	Kumičs	IZM, leitnants	Viļāni	1945	7057	Piedalās pratināšanā u.c.
349.	Kupčāne Antoņina Pētera m. (1920)	C/p pr-ja	Rudzātu pag.	1945	4133-1-13	Trūkst ziņu
350.	Kuzina	IZM	Rīga	1944-1945	10906-L	Piedalās pratināšanā u.c.
351.	Kuzmins A.	Z	Preiļu raj.	1960-tie	2789	Trūkst ziņu
352.	Kuzmins A. (1905-19??)	MI	Rudzātu pag.	1944-1949	365-1s-70	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; M
353.	Kuzmins Artemijs Timofeja d. (1931)	PA, MI	Rudzātu pag.	1944-1949		Piedalās akcijās, arestos u.c.
354.	Kuzmins F.	Z	Preiļu raj.	1960-tie	2789	
355.	Kuzmins Kirjans Kirila d. (1884-19??)	PA, Z	Rudzātu pag.	1941, 1945	494-1-71 u.c.	Sniedz melīgas liecības; M
356.	Kuzmins Leontijs Klementija d. (1928)*	MI	Rudzātu pag.	1945-1949	4133-12-16	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; aktīvs
357.	Kuzmins Timofejs Artjoma d. (1898-1966)	MI, Z	Rudzātu pag.	1945	4133 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c.; aktīvs; M
358.	Kuzmins V.	Z	Preiļu raj.	1960-tie	2789	Trūkst ziņu
359.	Kuzņecova G.	Tiesnese	Rīga	1950	18102	Trūkst ziņu
360.	Kuzņecovs Antons	Z	Līvānu pag.	1944	729	Sniedz melīgas liecības
361.	Kuzņecovs Fiļimons (1???-1946)	IZN		1946		Piedalās akcijās u.c.; N (8.12)
362.	Ķikuts	MI	Viļāni	1952	7050	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c.
363.	Lācis B.	Z	Preiļu raj.	1960-tie	2789	Trūkst ziņu
364.	Ladusāns Jāzeps (1???-1951)	MI	Stirnienes pag.	1945	2679	Piedalās akcijās, arestos u.c.; N
365.	Lagzdiņš E.	IZM	Krievija, Astrahaņa	1942	P-5668 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
366.	Laiviņš	Prokurors	Rīga	1950	18102	Trūkst ziņu
367.	Laizāns	Prokurors	Rēzekne	1945	14527	Trūkst ziņu
368.	Langišs Anastasijs	Finansu aģents		1951		Trūkst ziņu
369.	Lapins	NKVD KTT loceklis	Rudzātu pag.	1948	597-1-805	Izbraukuma tiesas loceklis
370.	Lapiņš	Raj. NKVD pr-ks	Līvāni	1954	7677	Sagatavo D lietas u.c.
371.	Larčenko J.I. (1???-1948)	IZM, leitnants	Līvāni	1944-1948	1613 u.c.	Piedalās arestos, pratināšanā, spīdzināšanā u.c.; ļoti aktīvs; N (3.11)
372.	Larkovskis	IZM, vec. leitnants	Jēkabpils	1945	13479	Piedalās pratināšanā u.c.
373.	Lāstočkins Jakims (19??-2001)	Z	Rudzātu pag.	1953	21440	M; trūkst ziņu
374.	Lavrovs*	Milicijas pr-ks	Daugavpils	1945		Piedalās pratināšanā u.c.
375.	Lazdāne Antoņina Jura m.	PA	Vārkavas pag.	1945?	4133-17-06	Ar viņas atbalstu iznīcināta NP grupa
376.	Leijers	IZM	Krievija (LDN)	1941	P-9755-L	Piedalās pratināšanā u.c.

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
377.	Leikučs Jānis (1???-1947)	Priekuļu c/p pr-js	Preiļu pag.	1945-1947		N (24.09)
378.	Leitāns Dominiks (1906-19??)	PA	Rudzātu pag.	1948-1949		Aktīvs pad. varas atbalstītājs; M
379.	Lemešenskis Staņislavs**	Milicis	Preiļu pag.	1950	101-13-80	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c.
380.	Leonovičs	IM 4. nodaļas pr-ks	Rīga	1954	7677	Sankcionē represijas
381.	Lesovskis	IZM, leitnants	Jēkabpils	1945	13479	Piedalās pratināšanā, arestos u.c.
382.	Levins	IZM	Rīga	1945	P-10784	Piedalās pratināšanā u.c.
383.	Liepkājs	IZM	Rīgā	1952		Piedalās pratināšanā, tiesā
384.	Lietavnieks Izidors (1914-1992)	PA, partorgs, pag. izpildk. pr-js	Rudzātu pag.	1946-1948	1270-1s-370	Piedalās akcijās, arestos, laupīšanā, izsūtāmo (1949) saraksta sastādīšanā, deportācijā, sniedz negatīvus raksturojumus čekai par arestētajiem rudzātniekiem u.c.; ļoti aktīvs; M
385.	Linejs A.	IZM	Krievija, Astrahaņa	1941	P-7292-L u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
386.	Līnis	IZM	Krievija (LDN)	1941	P-7292-L	Piedalās pratināšanā u.c.
387.	Lodziņš Alfrēds	IZM	Jēkabpils apr.	1941	L-43908	Piedalās pratināšanā u.c.
388.	Logunovs A.	IZM, leitnants	Rudzātu pag.	1945	1945	Piedalās pratināšanā, arestos, akcijās u.c.
389.	Lozers	Milicis	Rudzātu pag.	1941	25735	Piedalās pratināšanā, arestos u.c.
390.	Lubgāns	IZM	Daugavpils	1944	14009	Piedalās pratināšanā u.c.
391.	Lugovskis	IZM, kapteinis	Daugavpils	1945	P-8096-L u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
392.	Lukašēvics Jāzeps (1891-19??)	Z	Aglona	1941	25735 u.c.	Sniedz melīgas ziņas
393.	Lukjanskis Jāzeps (1???-1948)	Deputāts	Vārkavas pag.	1948		N (27.02)
394.	Luriņš Antons Antona d. (1911)	IZN bataljona k-ra v-ks	Daugavpils apr.	1945	101-8-18	Centrālā štāba cīņai pret NP Daugavpils apriņķī IZN bataljona k-ra v-ks
395.	Lūsis A.	IZM	Krievija (Astrahaņa)	1941	P-11079 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
396.	Lūsis Visvaldis (1921-1944)	Komjaunietis	Rudzātu pag.	1941	330	Piedalās deportācijā, pēc tam aizbēg līdzi SA, kritis frontē; aktīvs
397.	Lušohiņevs	Tulks	Rīga	1950	23988	Trūkst ziņu
398.	Lutēhins	IZM, leitnants	Krustpils	1950	41788 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
399.	Lužminskis	Prokurors	Tukums	1949	40575	Trūkst ziņu
400.	Ļeonova J. (1927)	Z	Līvānu pag.	1945	15747	Trūkst ziņu
401.	Ļeonovs	Komisārs	Krievija (LDN)	1942	25735	Trūkst ziņu
402.	Ļeonovs G.	Z	Preiļu raj.	1960-tie	2789	Trūkst ziņu
403.	Ļeonovs Timofejs (1???-1945)	IZN	Zasas pag.	1945		Piedalās akcijās u.c.; N (naktī 24.08)
404.	Ļevčenko	MI	Rudzātu pag.	1945	2824	Trūkst ziņu
405.	Ļipātovs (Ipātovs) M.H. (1???-1949)	Nodokļu inspektors	Vārkavas pag.	1949	270-1s-440	N (29.09)
406.	Ļipātovs Ivans	PA	Preiļu pag.	1945		Trūkst ziņu
407.	Ļipins	LPSR valsts prikurors, justīcijas 2. klases padomnieks	Latvija	1955	1771-A	Trūkst ziņu
408.	Ļubikovs Fjodors*	NKVD pr-ks, prokurora vietnieks	Rēzekne, Jēkabpils	1945	270-2-6	Piedalās akcijās, pratināšanā u.c.
409.	Madžulis	MI	Rēzekne	1952	7057	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c.
410.	Mahņējevs	IZM	Kuldīga	1941	16478	Piedalās pratināšanā u.c.
411.	Makālovs	IZM, majors	Daugavpils	1949	2826	Piedalās pratināšanā u.c.
412.	Maksimenko	IZM, leitnants	Daugavpils	1944	13131	Piedalās pratināšanā u.c.
413.	Maksīmovs (1???-1945)	SA kapteinis	Jersikas pag.	1945		N (9.09)
414.	Mālainis	IZM, jaun. leitnants	Madona	1945	40628	Piedalās pratināšanā u.c.
415.	Malaškins Nikolajs (1925)**	Milicis	Preiļu raj.	1944-1950	101-13-80	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā, ļaunprātīgi izmanto varu

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
						(huligānisms, laupīšana, piekaušana, slepkavība) u.c.
416.	Malkins	IZM	Madona	1945	2791	Piedalās pratināšanā, arestos u.c.
417.	Malnačs (1???-1945)	Pag. izpildk. pr-js	Nīcgales pag.	1945		N (08.1945)
418.	Marahtānovs	IZM	Daugavpils	1945	P-3154	Piedalās pratināšanā u.c.
419.	Markbats	IZM, jaun. leitnants	Kuldīga	1949	9397	Piedalās pratināšanā, arestos, deportācijā u.c.
420.	Martīnovs	NKVD pr-ks	Rēzekne	1945	14527	Piedalās pratināšanā u.c.
421.	Martīnovs J.	Z	Preiļu raj.	1960-tie	2789	Trūkst ziņu
422.	Martīnovs T.	MI	Līvāni	1946	40674	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c.; ievainots (18.08.1946)
423.	Matisons	IZM	Rīga	1941	2230	Piedalās pratināšanā u.c.
424.	Matjūšins	IZM	Rudzātu pag.	1945	2824	Piedalās pratināšanā u.c.
425.	Matvējevs Arsenijs (1904-19??)**	Milicis	Preiļu pag.	1944-1950	401-13-80	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā, ļaunprātīgi izmanto varu (huligānisms, laupīšana, piekaušana, slepkavība) u.c.; M
426.	Maurāns	Milicis	Gaigalavas pag.	1946-1952	1425	Piedalās akcijās u.c.; pēdējā zināmā dzīvesvieta - Varakļāni
427.	Mazurs Alberts (1???-1947)	MI	Rožupes pag.	1947		N (31.05)
428.	Medaļjevs	Tulks	Rīga	1944-1945	10906-L	Piedalās pratināšanā u.c.
429.	Mefodijs F.M.	IZN	Rudzātu pag.	1948		Piedalās akcijās u.c.
430.	Meļņikovs	IZM, vec. leitnants	Rīga	1952	18102	Piedalās pratināšanā u.c.
431.	Meņģelis	IZN bataljona k-ris	Daugavpils apr.	1945		Centrālā štāba cīņai pret NP Daugavpils apriņķī IZN bataljona k-ris
432.	Meņkens	IZM, vec. leitnants	Rīga	1952	15946	Piedalās pratināšanā u.c.
433.	Mihailovs	IZM	Daugavpils	1941	P-8366	Piedalās pratināšanā u.c.
434.	Mihailovs Antonijs (1923)	IZN	Rudzātu pag.	1945	28806	Piedalās akcijās u.c.; ievainots (22.07.1945)
435.	Mihailovs Jakovs	Bindaru c/p pr-js	Preiļu pag.	1944-1950		Aktīvs pad. varas atbalstītājs
436.	Mihailovs Mihails (1920)**	Milicis	Preiļu pag.	1944-1950	101-13-80	Piedalās akcijās, represijās, deportācijā, ļaunprātīgi izmanto varu (huligānisms, laupīšana, piekaušana, slepkavība) u.c.
437.	Mihailovs Ņikita	IZN	Rudzātu pag.	1945		Piedalās akcijās u.c.; ievainots (22.07.1945)
438.	Mihailovs Timofejs K. (1???-1947)	MI	Rudzātu pag.	1945-1947	28808	Piedalās akcijās u.c.; ievainots (22.07.1945); N (3.07)
439.	Mišūtins A.N.	Prokurors, valsts justīcijas padomnieks	Rīga	1948-1949	2812 u.c.	Sankcionē represijas
440.	Mitročenko	IZM	Rīga	1941	P-7674-L	Piedalās pratināšanā, arestos, deportācijā u.c.
441.	Mitrofānovs	IZM, v	Daugavpils	1945	2866	Piedalās pratināšanā u.c.
442.	Moisējevs	Apr. NKVD pr-ks, IZM, majors	Daugavpils apr.	1945-1949	2582 u.c.	Piedalās pratināšanā, paraksta D lietas u.c.; ir viens no centrālā štāba cīņai pret NP Daugavpils apriņķī vad-jiem
443.	Molčānovs	Milicis	Gaigalavas pag.	1945		Pēdējā zināmā dzīvesvieta - Varakļāni
444.	Molčānovs I.	MI	Rudzātu pag.	1944	729	Piedalās akcijās, arestos, kratīšanā u.c.
445.	Mordvikovs	Majors	Rīga	1952	29488	Piedalās pratināšanā u.c.
446.	Mordvins	IZM, vec. leitnants	Rudzātu pag., Līvāni	1945-1948	15747 u.c.	Piedalās pratināšanā, akcijās u.c.
447.	Morens	IZM	Rīga	1941	P-7674-L	Piedalās arestos
448.	Morgunovs	IZM	Daugavpils	1945	2672	Piedalās pratināšanā u.c.
449.	Morozovs	IZM, kapteinis	Viļāni	1951	7057	Piedalās pratināšanā u.c.
450.	Morozovs	MI	Viļāni	1952	7050	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c.
451.	Motivāns Jāzeps (1905-1945)	PA, Z, sagādes aģents	Rudzātu pag.	1941, 1944-1945	31884 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, sniedz melīgas liecības; PBV (24.05, it kā iznīcinājuši NP)
452.	Motorins	IZM	Rēzekne	1941	1753	Piedalās pratināšanā u.c.
453.	Muhins	IZM	Daugavpils	1941	P-7135	Piedalās pratināšanā u.c.
454.	Muiženieks (19??-1998)	IZM, kapteinis, operat.	Rudzātu pag.,	1944-1949	2273 u.c.	Piedalās akcijās, pratināšanā, izsūtāmo (1949) saraksta sastādīšanā,

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
		grupas k-ris	Daugavpils			deportācijā, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīga mantas piesavināšanās, meiteņu izvarošana) u.c.; ļoti aktīvs; M, apb. Balvos
455.	Mukips	NKVD KTT loceklis	Rudzātu pag.	1946	597-1-805	Izbraukuma tiesas loceklis
456.	Murins	IZM, leitnants	Rēzekne	1941	14527	Piedalās pratināšanā u.c.
457.	Murins	PA	Silajāņu pag.	1941	1753	Piedalās pratināšanā u.c.
458.	Murins	Spec.daļas pr-ks	Daugavpils	1941	18733 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
459.	Mūrmanis	IZM, kapteinis	Rīga	1941	P-132-39-39	Piedalās pratināšanā u.c.
460.	Musijačenko	IZM	Viļāni	1951	7057	Piedalās pratināšanā u.c.
461.	Musorins	IZM	Rīga	1953	21440	Piedalās pratināšanā u.c.
462.	Nabincovs	Prokurors	Krievija	1941	L-21124	Trūkst ziņu
463.	Namovičs Jāzeps	IZN	Rudzātu pag.	1945		Piedalās akcijās u.c.; ievainots (22.07.1945)
464.	Nazārovs	IZM, pulkvedis	Rīga	1950-1953	18102 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
465.	Niedre	Tulks	Krievija (Astrahaņa)	1941	P-7292-L u.c.	Trūkst ziņu
466.	Nikolājevs	IZM, leitnants	Krustpils	1950	40788	Piedalās pratināšanā u.c.
467.	Nikolājevs Vasilijs Jegora d.	IZM, leitnants	Rudzātu pag.	1944	16143	Piedalās pratināšanā u.c.
468.	Nimtis	IZM, majors	Rēzekne	1945	7001	Piedalās pratināšanā u.c.
469.	Nodelmans	IZM, majors	Daugavpils	1945	5678/724	Piedalās pratināšanā u.c.
470.	Novickis	IZM, pulkvedis	Rīga	1950	18102	Piedalās pratināšanā u.c.
471.	Novikovs A.	IZM, leitnants	Daugavpils, Līvāni	1946-1949	2746 u.c.	Piedalās pratināšanā, spīdzināšanā u.c.
472.	Noviks Alfons*	LPSR VD ministrs, ģenerālmajors	Rīga	1948-1949	10380 u.c.	Sankcionē represijas
473.	Ņeverovskis Viktors (1927)	IZN	Rudzātu pag.	1945	28806	Piedalās akcijās u.c.; ievainots (22.07.1945)
474.	Ņikiforovs	IZM, pulkvedis	Daugavpils	1950	19893	Piedalās pratināšanā u.c.
475.	Ņikitinskis	IZM, majors	Rēzekne	1945	7001	Piedalās pratināšanā u.c.
476.	Ņikonovs Aleksandrs Aleksandra d.	Apr. KP 1. sekr.	Daugavpils apr.	1945	101-8-18	Viens no centrālā štāba cīņai pret NP Daugavpils apriņķī vad-jiem
477.	Ņikūļins	IZM	Daugavpils	1953	21440	Piedalās pratināšanā u.c.
478.	Osaka Pāvels Konstantīna d.	Tulks	Krievija (Ļeņingrada)	1945	42817	Trūkst ziņu
479.	Osčenkovs K.	IZM	Rīga	1941	P-7674	Piedalās arestos u.c.
480.	Osipovs Dimitrijs Ivana d. (1931)**	Milicis	Preiļu pag.	1947-1950	101-13-80	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā, ļaunprātīgi izmanto varu (huligānisms, laupīšana, piekaušana, slepkavība) u.c.
481.	Osipovs Ivans (1???-1945) Filipa d.	MI	Preiļi	1944-1945	P-3154	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c., N (05.1945, Vārkavas pag.)
482.	Ozers	IZM	Krievija (Ļeņingrada)	1945	42817	Piedalās pratināšanā u.c.
483.	Ozerskis Ivans (1927-1945)	IZN	Rudzātu pag.	1945	28806	Piedalās akcijās u.c.; N (22.07)
484.	Ozols	Milicis	Gaigalavas pag.	1945		Piedalās akcijās u.c.; N
485.	Pahomovs (Pafomovs)	IZM	Krievija (LDN)	4941	18733	Piedalās pratināšanā u.c.
486.	Panansovs	IZM, tiesnesis	Rīga	1948	10219	Piedalās pratināšanā u.c.
487.	Panteļējevs	IZM, tulks	Gaļānu pag.	1946	16546 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
488.	Paņko	Tiesas loceklis		1948	10380	Trūkst ziņu
489.	Parfjonovs (1???-1945)	SA majors	Jersikas pag.	1945		N (9.09)
490.	Paršins	IZM	Daugavpils, Līvāni	1945-1946	16546 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
491.	Pastars	Pag. izpildk. pr-ja v-ks	Preiļu pag.	1945	101-9-36	Piedalās akcijās, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīgi aresti, mantas atsavināšana) u.c.
492.	Pastars Jāzeps (1???-1948)	Apdrošināšanas inspektors	Vārkavas pag.	1948		N (23.09)

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
493.	Pastars Jūlijs (1889-1945)	Z	Rudzātu pag.	1944-1945	365-1s-31 u.c.	PBV (it kā iznīcinājuši NP)
494.	Pastars Sīmanis (1898-1947)	PA, Z	Rudzātu pag.	1944-1947	1387-L u.c.	
495.	Pastuhovs	IZM, majors	Rīga	1952	1098	Piedalās pratināšanā u.c.
496.	Patalūjevs	Tulks	Jēkabpils	1945	28806	Trūkst ziņu
497.	Paukovs Feaktists Trifīlija d. (1924-1944)	MI	Rudzātu pag.	1944		N (11.1944); apb. Steķu VK
498.	Paukovs Grigorijs Sīmaņa d. (1902-1945)	MI, Z	Rudzātu pag.	1944-1945	15407 u.c.	Piedalās akcijās, ļaunprātīgi izmanto varu (laupīšana) u.c.; N (30.05); apb. Steķu VK
499.	Paukovs Maksims (1911-1949)	MI	Rudzātu pag.	1949		Nošāvies; apb. Steķu VK
500.	Paukovs Marks Sīmaņa d. (1903-1945)	MI	Rudzātu pag.	1945	6902	Piedalās akcijās u.c.; N (26.03, Čigānsalā), apb. Steķu VK
501.	Paukovs Mihails Ābrama d. (1931)	MI, šoferis	Rudzātu pag.	1949	116-9-17	Piedalās deportācijā u.c.
502.	Paukovs Samons (1900-1945)	MI, Z	Rudzātu pag.	1945	31184 u.c.	Piedalās akcijās, sniedz melīgas liecības u.c.; N (30.05); apb. Steķu VK
503.	Paukovs Timofejs Trifilija d. (1925-1989)	MI, IZN	Rudzātu pag.	1946-1948	270-1s-370 u.c.	Piedalās akcijās, arestos u.c.;M; apb. Steķu VK
504.	Paukovs Vasilijs (1906-19??)	MI	Rudzātu pag.	1944-1945	1781 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, sniedz melīgas liecības, u.c.; M
505.	Paulovičs	IZM, jaun. leitnants	Līvāni	1944	15407	Piedalās pratināšanā u.c.
506.	Paulovičs Jānis Lukjana d. (1903-1988)	MI, IZM, Z	Rudzātu pag., Daugavpils	1944-1945	684 u.c.	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; M, apb. Ķūģu k. (Aizkraukles raj.)
507.	Paulovs	NKVD KTT pr-js	Rudzātu pag.	1946	597-1-805	Izbraukuma tiesas Rudzātu pag. Pr-js
508.	Peharevs	Operat. grupas k-ris, leitnants	Rudzātu pag.	1949	1268	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
509.	Peļimskijs	Tiesas loceklis		1948	10380	Trūkst ziņu
510.	Peņņiks	IZM	Daugavpils	1945	41032	Piedalās pratināšanā u.c.
511.	Permakovs	IZM, kapteinis	Rīga	1947	28560	Piedalās pratināšanā u.c.
512.	Permikovs	IZM	Rudzātu pag.	1949	40674	Piedalās akcijās, arestos, pratināšanā u.c.
513.	Permīnovs	IZM, kapteinis	Daugavpils	1945-1947	2824	Piedalās pratināšanā u.c.
514.	Pervūhins	IZM, leitnants	Līvāni	1950	18102	Piedalās pratināšanā u.c.
515.	Pešehodovs	IZM, majors	Rīga	1947	3736	Piedalās pratināšanā u.c.
516.	Pešohovs	IZM, majors	Daugavpils	1944	15407	Piedalās pratināšanā u.c.
517.	Petjkovs	IZM	Daugavpils	1951	6902	Piedalās pratināšanā u.c.
518.	Petko	IZM	Daugavpils	1949	3786	Piedalās pratināšanā u.c.
519.	Petroņecs Jāzeps Franča d. (1912)	OP, IZM	Rudzātu pag., Daugavpils	1944-1946	16143 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, pratināšanā, deportācijā u.c.
520.	Petrovs	IZM, jaun. leitnants	Rudzātu pag.	1945	2805 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
521.	Petrovs	MI	Līvāni	1946	40674	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; ievainots (18.08.1946)
522.	Petrovs	Tiesas loceklis	Daugavpils	1945	16970	Trūkst ziņu
523.	Petrovs Anatolijs (1925)**	Milicis	Preiļu raj.	1944-1950	101-13-80	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā, ļaunprātīgi izmanto varu (huligānisms, laupīšana, piekaušana, slepkavība) u.c.
524.	Petrovs Jevstihijs (1916-1996)	MI	Rudzātu pag.	1945	40464	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; M
525.	Petrovs Klementijs (1919-19??)	MI	Rudzātu pag.	1945	365-1s-19	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; M
526.	Petrovs Marks (1904-19??)*	MI	Rudzātu pag.	1944-1950	270-2-6190 u.c.	Milicijā (no 08.1944); piedalās akcijās, deportācijā u.c.; M
527.	Petrovskis	IZM	Līvāni	1946	2746	Piedalās arestos, pratināšanā u.c.
528.	Petrovskis Genādijs (1925-1947)	Desmitnieks	Rudzātu pag.	1947		N (23.07)

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
529.	Petskojs Pēteris (1925-1991)	C/p sekr.	Rudzātu pag.	1949	365-1s-26	Piedalās akcijās; M
530.	Pintāne Broņislava (1921)	Aktīva komjauniete	Rudzātu pag.	1945-1950	365-1s-6	Piedalās deportācijā
531.	Pintāne Malvīne (1926)	Komjauniete, PA, Z	Rudzātu pag.	1945-1950	365-1s-6 u.c.	Piedalās deportācijā u.c.; aktīva
532.	Pintāns Jānis (1896-1946)*	MI	Rudzātu pag.	1945	17609	Piedalās arestos u.c.; N (9.07)
533.	Plisko	IZM	Daugavpils	1948-1949	2582 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
534.	Podnieks Antons (1???-1945)	MI, Z	Atašienas pag.	1945	2806	N (07.1945)
535.	Poguže|skis Jānis	PA	Rudzātu pag.	1946		Piedalās akcijās u.c.
536.	Poguže|skis Jāzeps (1925)	C/p pr-js	Rudzātu pag.	1946		Trūkst ziņu
537.	Po|iektovs Ivans (1912)	MI	Rudzātu pag.	1944-1950		Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
538.	Po|ikarpovs Karps	Z	Līvānu pag.	1944	729	Sniedz melīgas liecības
539.	Po|ikarpovs P.	Z	Preiļu raj.	1960-tie	2789	
540.	Priščēpovs	IZM	Daugavpils, Rīga	1951-1953	21440 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
541.	Prohorovs	IZM, kapteinis	Rīga	1946-1947	15946 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
542.	Proņičevs	IZM, leitnants	Rīga	1947	1771"A"	Piedalās pratināšanā u.c.
543.	Prudņikovs (1???-1945)	SA kapteinis	Jersikas pag.	1945		N (9.09)
544.	Pučkins	IZN	Rudzātu pag.	1944-1945	684 u.c.	Piedalās akcijās, arestos u.c.
545.	Pudulis	Z	Rudzātu pag.	1952	6822	Sniedz liecības čekai
546.	Pūga Antons (1???-1946)	Gercānu c/p pr-js	Līvānu pag.	1946		N (13.09)
547.	Puhovs (Puhlovs)	IZM, pulkvedis	Rīga	1952	18102	Piedalās pratināšanā u.c.
548.	Pumpēns	IZM, leitnants	Kuldīga	1949	9397	Piedalās pratināšanā u.c.
549.	Punders J.S.	MI	Preiļi	1945	16546	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
550.	Pundurs Antons Kazimira d. (1919-1998)	Komjaunietis, komsorgs, Z	Rudzātu pag.	1941	330, 31376	Piedalās deportācijā u.c., vēlāk aizbēg līdzi SA
551.	Pundurs Izidors Kazimira d. (1925-1990)	MI, PA	Rudzātu pag.	1949-1952	6822 u.c.	Piedalās akcijās, deportācijā, sniedz melīgas liecības u.c.
552.	Pundurs Kazimirs (1895-1946)	MI, Z	Rudzātu pag.	1944-1946	5551 u.c.	Piedalās akcijās, sniedz melīgas liecības u.c.; N (22.04)
553.	Purmalis	Milicis	Līvāni	1941	2573	Piedalās pratināšanā u.c.
554.	Rakelevs (Rakolovs)	MI, IZM	Līvāni	1949	40674	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c.
555.	Rakitskis Antons (1924)	Pag. sekr.	Rudzātu pag.	1947		Piedalās akcijās u.c.
556.	Reingolds	IZM, kapteinis	Madona	1949	40788	Piedalās pratināšanā u.c.
557.	Reinholds K.	IZM, tulks	Daugavpils	1945-1946	17609	Piedalās pratināšanā u.c.
558.	Rešetņikovs	IZM	Daugavpils	1944	21883	Piedalās pratināšanā u.c.
559.	Rešetņikovs	Milicijas pr-ks (?), IZM	Preiļi	1945-1946		Piedalās pratināšanā, spīdzināšanā u.c.
560.	Rešetovs	IZM	Rudzātu pag.	1941	992	Piedalās pratināšanā u.c.
561.	Rezakovs	Kolhoza pr-js	Rudzātu pag.	1953	4133-3-10	Aktīvs pad. varas atbalstītājs
562.	Rezerpovs	IZM, leitnants	Daugavpils	1945	2746	Piedalās pratināšanā u.c.
563.	Riekstiņa Anna (1???-1945)	PA	Preiļu pag.	1945	849	N (18.07)
564.	Rikovs (1???-1946)	IZN	Gaļānu pag.	1946	159642	N (06.1946)
565.	Rimins	IZM	Krievija (Ļeņingrada)	1945	42817	Piedalās pratināšanā u.c.
566.	Ritikovs	IZM, pulkvedis	Daugavpils	1946	2746	Piedalās pratināšanā u.c.
567.	Rižakovs	Konvoja pr-ks	Krievija (LDN)	1942	25735	Trūkst ziņu
568.	Rižko	Vec. IZM	Krievija (LDN)	1941	P-5251	Piedalās pratināšanā u.c.
569.	Rjazancevs J.	IZM	Krievija (LDN)	1941	L-21124	Piedalās pratināšanā u.c.
570.	Rjazānovs	IZM	Krievija (LDN)	1941	L-992 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
571.	Rodionova Jevdokija (1920)	PA	Rudzātu pag.	1950-tie		Aktīva pad. varas atbalstītāja

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
572.	Rodionovs Boriss (1927-1945)	IZN	Rudzātu pag.	1945	28806	Piedalās akcijās u.c.; N (22.07)
573.	Rodionovs Fjodors Mefodija d. (1926-2001)*	MI	Rudzātu pag.	1948	270-1s-370	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; aktīvs; pēdējā zināmā adrese - Līvāni, Preiļu iela 17a; M
574.	Rodionovs Mefodijs (1895-1973)	MI, Z	Rudzātu pag.	1941, 1945-1956	14518, 4133-10-11 u.c.	Izseko kaimiņus, piedalās akcijās, deportācijā u.c.; kopā ar ģimeni patvaļīgi ievācas deportētas ģimenes (Apiņi) mājās (Brīslas c. *Lieldruvas*); M, apb. Steķu VK
575.	Rodionovs Sergejs*		Rēzekne			Piedalās pratināšanā u.c.
576.	Rokickis Antons	Pag. sekr.	Rudzātu pag.	1947	365-2-5	Piedalās akcijās u.c.
577.	Romānovs	OP	Krustpils	1945-1946	28806 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
578.	Romānovs A.	Z	Rudzātu pag.	1944-1945	13461	Trūkst ziņu
579.	Romanovskis J.	Priekuļu c/p pr-js	Preiļu pag.	1946		Trūkst ziņu
580.	Rozānovs	IZM	Krievija (LDN)	1942	21124 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
581.	Rozenbahs	NKVD pr-ks	Kuldīga	1941	16478	Sankcionē arestu, deportāciju sarakstus
582.	Rozīnovs	NKVD KTT pr-js	Daugavpils	1953	21440	Piedalās pratināšanā u.c.
583.	Rožděstvenskis	Operat. grupas čekists	Atašienas pag.	1945		Trūkst ziņu; ievainots (3.11.1945)
584.	Rudāns	Z	Daugavpils	1941	L-39421	Sniedz melīgas liecības
585.	Rudušs Staņislavs (1911)	NKVD	Daugavpils	1941	101-2-35	Uzņemts KP (1941)
586.	Rumjancevs	IZM, majors	Daugavpils	1945	41032	Piedalās pratināšanā u.c.
587.	Rusānovs	IZM, kapteinis	Rīga	1949	L-1472	Piedalās pratināšanā u.c.
588.	Rutkovskis Pēteris (1906-1992)	Z	Rudzātu pag.	1947		Sniedz melīgas liecības u.c.; M
589.	Ružņikovs	Spec.daļas pr-ks	Krievija (LDN)	1941	P-7292-L	Piedalās pratināšanā u.c.
590.	Sadovskis Fjodors (1???-1945)	IZN	Līvānu pag.	1945	28806	Piedalās akcijās u.c.; N (25.04)
591.	Safronovs	IZM	Daugavpils	1944-1945	28806	Piedalās pratināšanā u.c.
592.	Saizijevs	IZM, jaun. leitnants	Krustpils			Piedalās pratināšanā u.c.
593.	Salcēvičs (1???-1945)	Daugavpils NKVD kapteinis	Daugavpils, Līvāni	1945	502	N (08.1945, Līvānu pag.)
594.	Saldatjonoks Staņislavs (1922)	PA, finansu aģents	Rudzātu pag.	1946-1948	270-1s-370	Piedalās akcijās, izsūtāmo (1949) saraksta sastādīšanā, deportācijā; ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīga mantas piesavināšanās) u.c.
595.	Sālszemnieks Pēteris (1927-1946)	MI	Varakļānu pag.	1946		N
596.	Saltikovs	Milicijas pr-ks	Līvāni	1948		Trūkst ziņu
597.	Samāgins	Kara galda pr-ks	Daugavpils apr.	1945		Viens no centrālā štāba cīņai pret NP Daugavpils apriņķī vad-jiem
598.	Samohvālovs	Milicis	Līvāni	1940	2746P-8366	Piedalās pratināšanā u.c.
599.	Samosadņiks Vasilijs					Trūkst ziņu
600.	Samsonovs	Tulks	Daugavpils	1945	79614 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
601.	Saulītis Pēteris (1883-1952)	PA, Z	Rudzātu pag.	1949	7717	Piedalās deportācijā u.c.; M
602.	Savčenko	NKVD KTT sekr., leitnante	Daugavpils	1953	21440	Trūkst ziņu
603.	Saveļjevs Safrons (1???-1947)	Mālakalna c/p pr-js	Rudzātu pag.	1947	40674	N (pavasarī)
604.	Saveļjevs V.	NKVD pr-ks	Līvāni	1949	40674 u.c.	Piedalās arestos, pratināšanā u.c.
605.	Saveļjevs Z.	IZN vada k-ris	Krustpils	1945, 1950	29388	Piedalās akcijās, arestos u.c.
606.	Savickis	Milicijas pilnvarotais	Daugavpils apr.	1945		Piedalās akcijās, ļaunprātīgi izmanto varu u.c.
607.	Savickis J.	IZM, specvienības k-ris, SA kapteinis	Daugavpils, Rudzātu pag.	1941, 1945	P-8366 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, pratināšanā, spīdzināšanā, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīga mantas piesavināšanās, māju dedzināšana) u.c.
608.	Seikstulis Jānis (1920-1993)	MI	Rudzātu pag.			Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; aktīvs
609.	Semerikovs	IZM	Krustpils	1950	40788	Paraksta arestu lēmumus, piedalās pratināšanā u.c.

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
610.	Semerīnovs G.I.	NKVD KTT loceklis, kapteinis	Daugavpils	1953	21440	Trūkst ziņu
611.	Semerškovs	IZM	Krustpils	1950	40788	Piedalās pratināšanā u.c.
612.	Semjonovs F.	Z	Rudzātu pag.	1956	7663	Sniedz liecības čekai
613.	Semjonovs Grigorijs (1925)	C/p pr-js	Rudzātu pag.	1950		Piedalās akcijās, deportācijā u.c., aktīvs
614.	Semjonovs Savelijs (1920-1945/6)	Mālakalna c/p pr-js	Rudzātu pag.			Pazudis 1945./6. gada 1.03, atrasts augustā
615.	Serovs Safrons	Pag. izpildk. pr-js	Jersikas pag.	1945		Trūkst ziņu; ievainots (9.09.1945)
616.	Sērsna	C/p pr-js	Jersikas pag.	1945	28866	Trūkst ziņu
617.	Sersnovs	Tiesas loceklis	Rīga	1948	10219	Trūkst ziņu
618.	Sičevs	IZM	Zasa	1945	2824	Piedalās pratināšanā u.c.
619.	Sidorovs Artemijs	Z	Rudzātu pag.	1953	21440	Sniedz liecības čekai
620.	Silovs	MI	Līvānu pag.	1945-1947		Piedalās akcijās, arestos u.c.; NP iznīcina viņa ģimeni (12.04.1947)
621.	Simonovs	NKVD KTT loceklis, kapteinis	Daugavpils	1953	21440	Trūkst ziņu
622.	Siņīcins K.	OP, MI	Jēkabpils	1945	13479	Piedalās arestos, pratināšanā u.c.
623.	Sisojevs	Majors	Rīga	1949	2812 u.c.	Paraksta D lietas
624.	Skoropuns V.	MI, IZN bataljona vada k-ris	Līvāni	1948-1949	2773 u.c.	Piedalās akcijās, arestos u.c.
625.	Skorovs	"Smerš" vienības IZM	Latvija	1945	43401	Piedalās pratināšanā u.c.
626.	Skrūzmanis Juris (1910)	Z	Rudzātu pag.	1944	15959	Sniedz liecības čekai
627.	Skrūzmanis Konstantīns	Z	Rudzātu pag.	1944	15959	Sniedz liecības čekai
628.	Skrūzmanis P.	Z	Rudzātu pag.	1945	5678/724	Sniedz liecības čekai
629.	Skutānovs Isajs	IZN	Gaļānu pag.	1946		Piedalās akcijās u.c.
630.	Skutelis Jāzeps (1916-1968)	PA, Z	Rudzātu pag.	1944-1950		Piedalās akcijās, izseko NP; M
631.	Skutelis Pēteris Antona d. (1902-199?)	Z	Rudzātu pag.	1947		Sniedz melīgas liecības u.c.; M
632.	Smirnovs	IZM	Krievija (LDN)	1941	P-9755-L	Piedalās pratināšanā u.c.
633.	Smirnovs	Seržants	Tukums	1949	40575	Piedalās akcijās u.c.
634.	Sobačenko	IZM	Daugavpils	1951-1952	6902	Piedalās pratināšanā, spīdzināšanā u.c.
635.	Soboļevs S.	MI	Gaļānu pag.	1946	270-1s-197	Piedalās akcijās, arestos u.c.
636.	Soboļevs Suneps (1905-1946)	Trūpu c/p pr-js	Maltas pag.	1946		N (30.01)
637.	Sokolovs	Leitnants	Rīga	1941	P-7674-L	Piedalās pratināšanā u.c.
638.	Sokolovs	MI, IZM	Rudzātu pag.	1941, 1945	31844 u.c.	Piedalās akcijās, pratināšanā u.c.
639.	Solovjova Jenafa (1921-1999?)	PA, komjauniete, Z, finansu inspektore	Rudzātu pag.	1941, 1945-1953	21440 u.c.	Piedalās deportācijā, sniedz melīgas liecības u.c.; M
640.	Solovjova Jevdokija (1902-19??)	Z	Rudzātu pag.	1953	21440	
641.	Solovjovs	Milicis	Preiļu pag.	1948	11752	Piedalās pratināšanā, arestos u.c.
642.	Solovjovs Antonijs (1904-19??)	Pag. izpildk. pr-js, Z	Rudzātu pag.	1944-1953	365-1s-73 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, pratināšanā, spīdzināšanā, izsūtāmo (1949) saraksta sastādīšanā, deportācijā u.c.; ļoti aktīvs; M
643.	Solovjovs Gavrils (1925)	Komjaunietis, pag. sekr., Z	Rudzātu pag.	1945-1946	62	Sniedz negatīvus raksturojumus čekai
644.	Solovjovs Iļja (1916)	Sagādes aģents, MI	Rudzātu pag.	1947-1949	365-1s-90	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; aktīvs
645.	Solovjovs Ivans (1918)	MI, Z	Rudzātu pag.	1953	21440	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; aktīvs
646.	Solovjovs Jevstihijs	Z	Rudzātu pag.	1945	5121	Sniedz melīgas liecības
647.	Solovjovs Jevtemijs (1894-19??)	PA, Z	Rudzātu pag.	1944-1951	5121 u.c.	Piedalās akcijās, sniedz melīgas liecības; ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīga mantas atsavināšana) u.c.; M

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
648.	Solovjovs Maksims (1926)	MI	Rudzātu pag.			Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; aktīvs
649.	Solovjovs Pēteris (1924)	MI	Rudzātu pag.	1944-1953	4133 u.c.	Piedalās akcijās, spīdzināšanā, deportācijā, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīga mantas atsavināšana, deportēto māju (*Stūramežs* u.c.) piesavināšanās un noārdīšana) u.c.; aktīvs
650.	Solovjovs Pēteris (1928)	PA	Rudzātu pag.	1944	21883	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; aktīvs
651.	Solovjovs Savelijs (1928)	Komjaunietis, komsorgs, Z	Rudzātu pag.	1946-1950	62 u.c.	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; aktīvs; pēdējā zināmā adrese - Grobiņa, Ķiršu iela 2
652.	Sparinskis	IZM, leitnants	Daugavpils	1946	18241	Piedalās pratināšanā u.c.
653.	Sproģis	Kuldīgas čekas nodaļas pr-ks	Kuldīga	1941	16478	Piedalās pratināšanā u.c.
654.	Sproģis	LPSR Augstākās Tiesas kolēģijas prokurora v-ks	Latvija	1957	2832	Trūkst ziņu
655.	Srešovs	IZM	Daugavpils	1946	2824	Piedalās akcijās, arestos u.c.
656.	Stankoberis	Z	Lutriņu pag.	1941	16478	Sniedz melīgas ziņas
657.	Starikovs	IZM	Daugavpils	1944		Piedalās pratināšanā u.c.
658.	Staris Juris (1???-1945)	MI	Līvāni	1945	40628	N
659.	Starojans	IZM	Daugavpils	1945	P-8096-L	Piedalās pratināšanā u.c.
660.	Staškēvičs	Milicis	Daugavpils	1940	P-3844-L	Piedalās, arestos u.c.
661.	Stepānovs	IZN, vec. leitnants	Rudzātu pag.	1944-1945	13958	Piedalās arestos, pratināšanā u.c.
662.	Stepānovs Jānis	Tulks	Viļāni	1944-1951	10784 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
663.	Stepānovs Trofims	IZN	Rudzātu pag.	1945	365-1s-65	Piedalās pratināšanā u.c.
664.	Stepanjans	Operat. grupas k-ris	Rudzātu pag.	1949	1265	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
665.	Stilve	Apakšpulkvedis	Latvija	1949	7728	Ešelona Nr. 97334 pr-ks
666.	Stipris	NKVD KTT prokurora v-ks, justīcijas apakšpulkvedis	Daugavpils	1953	21440	Trūkst ziņu
667.	Stoļerovs Foma (1910-194?)	PA	Rudzātu pag.	1940-1941		M; trūkst ziņu
668.	Stoļerovs Ivans (1902-1984)*	MI, Z	Rudzātu pag.	1944-1956	4133 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, pratināšanā, spīdzināšanā, deportācijā, sniedz melīgas liecības; ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīga mantas piesavināšanās) u.c.; ļoti aktīvs; M, apb. Steķu VK
669.	Stoļerovs Jakovs (1912-1993)	MI	Rudzātu pag.	1945-1950	365-1s-69	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; aktīvs; M
670.	Stoļerovs Sovestjans (1897-1962)	MI	Rudzātu pag.	1944-1950	365-1s-22	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; aktīvs; M
671.	Stoļerovs Varfolomejs (1893-1957)	PA, MI	Vārkavas pag.	1944-1950		Piedalās akcijās u.c.; M
672.	Stoļerovs Varfolomejs (1903-1964)	MI, Z	Rudzātu pag.	1944-1952	365-1s-22	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; aktīvs; M
673.	Stoļerovs Vasilijs (1907-1987)	MI	Rudzātu pag.	1945	4133	Piedalās akcijās, deportācijā, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīga mantas piesavināšanās) u.c.; aktīvs; M
674.	Strautmanis H.A.	IZM, vec. leitnants	Rīga	1979	18102	Piedalās pratināšanā u.c.
675.	Strazdiņš	308. strēlnieku divīzijas karavīrs	Preiļu pag.	1945	101-9-36	Piedalās akcijās, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīgi aresti, mantas atsavināšana, māju dedzināšana) u.c.
676.	Stūpāns Jānis (1920-1993)	C/p pr-js, MI	Rudzātu pag.	1948	32-2-8	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c., vēlāk aiziet līdzi SA; M
677.	Sudņiks	Izpildk. pr-js	Preiļi	1947		Trūkst ziņu
678.	Sudņiks Aleksandrs Ambrozija d. (1905)	Partorgs	Rudzātu pag.	1950	4133-1-13	Piedalās akcijās u.c.; M
679.	Sukaruks Francis (1909-1969)	C/p pr-js, PA, kolhoza pr-js	Rudzātu pag.	1950-1956	4133-8-36	Piedalās akcijās, pratināšanā, deportācijā, ir pret izsūtīto atgriešanos Rudzātos u.c.; aktīvs; M

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
680.	Sūmanis	PSRS prokurors	Daugavpils, Krievija	1951	6907 u.c.	Trūkst ziņu
681.	Supjevs	Milicijas pr-ks	Zasas pag.	1945	28806	Piedalās pratināšanā u.c.
682.	Svirins	Milicijas pr-ks	Engure	1949	40575	Piedalās pratināšanā u.c.
683.	Svišs Mihails	Čekists	Daugavpils	1940	P-3844-L	Piedalās kratīšanā, arestos u.c.
684.	Šabaršins	IZM, kapteinis	Rīga	1948	10192	Piedalās pratināšanā u.c.
685.	Šahs	OP, IZM	Cēsis	1949	40203	Piedalās pratināšanā u.c.
686.	Ščeglovs Pēteris	Milicis	Līvāni	1948	10380	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; pēdējā zināmā adrese - Līvāni, Rīgas iela 129
687.	Ščerbakovs	IZM	Daugavpils	1951	6902	Piedalās pratināšanā u.c.
688.	Šeiko	Preiļu čekas pr-ks, IZM, kapteinis	Preiļi	1945-1949	2773 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, pratināšanā, spīdzināšanā, paraksta sagatavotās D lietas u.c.; sevišķi nežēlīgs
689.	Ševčenko	Kareivis	Tukums	1949	40575	Piedalās pratināšanā u.c.
690.	Šileiko Antons J. (1932-1949)	MI, Z	Rudzātu pag.	1945-1949	32534 u.c.	Piedalās akcijās u.c.; N (14.01)
691.	Šileiko Jānis J. (1929)*	MI, IZN	Rudzātu pag.	1944-1950	270-1s-373 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, NP izsekošanā, deportācijā u.c.; ļoti aktīvs
692.	Šilingovs Gilārijs (1906-1964)	MI, Z	Rudzātu pag.	1944-1950	365-1s-6 u.c.	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; M
693.	Šilovs Ivans (1???-1945)	MI	Līvāni	1945	40628	Nodedzinātas mājas; N (24.-25.09)
694.	Šilovskis	NKVD pr-ks, IZM	Preiļi	1944-1956	18102 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
695.	Širins	IZM	Daugavpils	1945-1946	17609 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
696.	Šķēle	Tulks	Daugavpils	1945-1946	17609	Piedalās pratināšanā u.c.
697.	Šmidre Jānis (1922)	K-za *Jaunā Gvarde* pr-js	Rudzātu pag.	1945-1955	4133-22-1	Nelabvēlīgs un neatsaucīgs pret vietējiem iedzīvotājiem, ir pret izsūtīto atgriešanos Rudzātos
698.	Šnevels	IZM	Daugavpils	1945	7643 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
699.	Španovskis Jāzeps	Milicis	Rudzātu pag.	1941	101-2-467	Piedalās deportācijā
700.	Šteinbergs	Tulks	Rīga	1953	21440	Piedalās pratināšanā u.c.
701.	Šukulovs A.T.	IZM	Daugavpils	1947	132-30-13 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
702.	Šulatjevs	IZM	Rīga	1944-1945	10906-L	Piedalās pratināšanā u.c.
703.	Šulmans	IZM, gvardes majors	Daugavpils	1949	2582 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
704.	Šuļskis	IZM	Jēkabpils	1945	28806	Piedalās pratināšanā u.c.
705.	Šuļūpovs	IZM	Rīga, Krievija (LDN)	1941	P-3844-L u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
706.	Šumīlovs A.F.	IZM	Daugavpils	1944-1945	37413 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
707.	Šveice M.	Milicis	Daugavpils	1940	P-3844-L u.c.	Piedalās arestos u.c.
708.	Tabaks A.	LPSR Finansu ministrs	Latvija	1947		Trūkst ziņu
709.	Tarāsovs	MI	Preiļi	1944	16143	Piedalās akcijās u.c.
710.	Tarāsovs Isājevs (1???-1945)	MI	Vārkavas pag.	1945		N (06.1945)
711.	Tatarņikovs	IZM, kapteinis	Rīga	1940, 1952	P-8177, 18102	Piedalās pratināšanā u.c.
712.	Terentjevs	IZM	Rīga	1940	P-8177	Piedalās pratināšanā u.c.
713.	Terentjevs N.	Z	Preiļu raj.	1960-tie	2789	Trūkst ziņu
714.	Terleckis	Z	Daugavpils	1941	L-39421	Sniedz melīgas liecības
715.	Timošenko	Prokurors	Daugavpils	1948	10380	Trūkst ziņu
716.	Titovs	IZM, majors	Aknīste	1951	14518	Piedalās pratināšanā u.c.
717.	Titovs	IZM, majors	Preiļi	1945	1387-L	Piedalās pratināšanā u.c.
718.	Titovs	NKVD pr-ks	Daugavpils	1945		Viens no centrālā štāba cīņai pret NP Daugavpils apriņķī vad-jiem
719.	Tjaglovskis	IZM, leitnants	Rīga	1944-1945	10906-L	Piedalās pratināšanā u.c.
720.	Tolstobrovs	Čekists, raj. komandants	Krievija (Tomskas apg.)	1950-1951		Pratina un spīdzina izsūtītos

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
721.	Tomsons	Tulks	Rīga	1944-945	10906-L	Piedalās pratināšanā u.c.
722.	Tribis	Tulks	Rīga	1951	21440	Piedalās pratināšanā u.c.
723.	Trojans	Kapteinis	Stende	1949	9297	Piedalās pratināšanā u.c.
724.	Tropiņš (Trūpiņš)	Z	Varakļānu pag.	1944-1956		Trūkst ziņu
725.	Trubiņš	Kapteinis	Latvija	1955		Ir pret deportēto atgriešanos mājās
726.	Truņins	IZM	Latvija	1946	62	Piedalās pratināšanā u.c.
727.	Tūmanišķe Anna	Tulks	Daugavpils	1945	36126	Piedalās pratināšanā u.c.
728.	Turčins	IZM	Rīga	1947	9528	Piedalās pratināšanā u.c.
729.	Turčins	Tulks	Krustpils	1950	40788	Ešelona nr. 97383 pr-ks
730.	Turins	IZM	Latvija	1946	62	Piedalās pratināšanā u.c.
731.	Tutins	IZM, majors	Preiļi	1944	18102	Piedalās pratināšanā u.c.
732.	Tutins	IZM, majors	Viļāni	1952	7050	Piedalās pratināšanā u.c.
733.	Tvintiks Pēteris	Pag. pr-js, Z	Zasas pag.	1945	P-7276-L	Trūkst ziņu
734.	Ūdris	IZM, kpteinis	Rīga	1952	159646	Piedalās pratināšanā u.c.
735.	Ufs Varfolomejs (1???-1949)	Pag. dzimtsarakstu nodaļas vad-js	Vārkavas pag.	1949	270-1s-440	N (29.09)
736.	Ulānovs	IZM	Rīga	1945-1946	40628, 2746	Piedalās pratināšanā u.c.
737.	Ulpe Jānis (1922)	Z	Vabole	1940-1941	4461	Sniedz melīgas ziņas
738.	Uļčenko Grigorijs	IZM, IZN vada k-ris	Daugavpils	1948	10280 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, pratināšanā u.c.
739.	Uļjānovs	IZM	Daugavpils	1956		Piedalās pratināšanā u.c.
740.	Uļjānovs Ananijs (1929)	Milicis, leitnants	Rudzātu pag.	1955	7655 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
741.	Uļjānovs Jevstafijs Savelija d. (1896-19??)	Zirgu iznomāšanas punkta v-js	Līvānu pag.	1948	4133-4-31	SA (1918-1922); M
742.	Uļjānovs Mikejs (1903-19??)	MI	Rudzātu pag.	1944-1950		Piedalās akcijās u.c.; M
743.	Upenieks Antons (1905-1945)	Pag. partorgs, PA	Rudzātu pag.	1945	6902	Piedalās akcijās, arestos u.c.; N (26.03, Čigānsalā)
744.	Upenieks A.V.	MI, IZN	Rudzātu pag.	1948	270-1s-370	Piedalās akcijās u.c.
745.	Upenieks J.	Pag. partorgs	Līvāni	1941	3723-1-4246	Aktīvs pad. varas atbalstītājs
746.	Upītis	IZM	Rīga	1946	17887	Piedalās pratināšanā u.c.
747.	Uristovs	IZM	Rīga	1946	17887	Piedalās pratināšanā u.c.
748.	Uspenskis	IZM, mjors	Rīga	1952	18102	Piedalās pratināšanā u.c.
749.	Ustīnovs (1???-1946)	MI	Līvānu pag.	1946	17887	N (18.08)
750.	Ušakovs	Tulks	Gaļānu pag.	1946	16666	Piedalās pratināšanā u.c.
751.	Utāns Pēteris (1928-1948)	Vidu c/p pr-ja v-ks	Rudzātu pag.	1948	1613	N (8.01)
752.	Vaišļa	Komjaunietis	Līvāni	1949		Piedalās deportācijā u.c.
753.	Vaivods (1???-1948)	Čekas aģents	Vārkavas pag.	1948		N (28.01)
754.	Vaivods Antons Ignata d. (1899-1976)	C/p pr-js, PA, Z	Rudzātu pag.	1944-1947		Piedalās deportācijā, sniedz melīgas liecības u.c.; M, apb. Rudzātu k.
755.	Vaivods Donāts Ignata d. (1906-19??)	Pag. pr-js, PA	Rudzātu pag.	1945-1946		Piedalās deportācijā u.c.; M
756.	Vaivods Jānis (1920-1945)	MI, Z	Preiļu pag.	1945		Aktīvs un agresīvs; nodedzinātas mājas; N (08.1945)
757.	Vaivods Staņislavs	Apdrošin. inspektors	Kalupes pag.	1949		Trūkst ziņu
758.	Vanags	PA, MI	Rudzātu pag.	1950-1965		Trūkst ziņu
759.	Vanags	Milicijas iecirkņa pilnv-s	Tukums	1949	40575	Trūkst ziņu
760.	Vanags Pāvels (1919)	Pag. izpildk. pr-js	Rudzātu pag.	1946-1947	365-2-1	Trūkst ziņu
761.	Vandiševs	IZM	Daugavpils	1945	502	Piedalās pratināšanā u.c.
762.	Vasilijs Agurjans (1897-19??)	MI	Rudzātu pag.	1945-1949		Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c.; M
763.	Vasilijs Andrejs (1927-1950)	MI	Rudzātu pag.	1944-1947	365-1s-31	Piedalās akcijās u.c.; M

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
764.	Vasilijs Sovestjans (1910-1960)	MI	Rudzātu pag.	1944-1950		Piedalās akcijās u.c.; M
765.	Vasiļenko	IZM	Krustpils	1950	40788	Piedalās pratināšanā u.c.
766.	Vasiļenko	IZN	Tukums	1949	40575	Piedalās akcijās, deportācijā u.c.
767.	Vasiļevskis	IZM	Rīga	1950-1951	29388	Piedalās pratināšanā u.c.
768.	Vasiļevskis Aleksandrs	Z	Silajāņu pag.	1940	P-7135	Sniedz melīgas ziņas
769.	Vasiļjevs	IZM	Rudzātu pag.	1952-1953	6822 u.c.	Piedalās arestos, kratīšanā, pratināšanā u.c.
770.	Vasiļjevs	Milicijas pilnvarotais	Rudzātu pag.	1945	7001 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
771.	Vasiļjevs N.	Z	Rudzātu pag.	1956	7663	Sniedz liecības čekai
772.	Vecelis (1931)	Komjaunietis	Līvāni	1949		Piedalās deportācijā u.c.
773.	Vecelis Juris Pētera d. (1926)	Vidu c/p pr-js, MI	Rudzātu pag.	1947-1950	365-1s-31	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā, ļaunprātīgi izmanto varu (nelikumīga mantas piesavināšanās) u.c.
774.	Veitenskis	IZM	Daugavpils	1944	13131	Piedalās pratināšanā u.c.
775.	Vepre Velta	PA		1945		Trūkst ziņu
776.	Vesēšins	IZM	Rīga	1945-1946	2791 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c.
777.	Vesins	IZM	Rīga	1946	40628	Piedalās pratināšanā u.c.
778.	Vesnins	IZM	Daugavpils	1945-1946	17609	Piedalās pratināšanā u.c.
779.	Vēvers	LPSR Iekšlietu ministra v-ks, kapteinis	Rīga	1948	10380	Vada represijas Latvijā
780.	Vilnarags Pēteris (1888-1952)	Pag. izpildk. sekr.	Rudzātu pag.	1944		M (apb. Steķu KK)
781.	Viļņikovs	IZM	Latvija, Krievija (Sverdlovska)	1945	5551-L	Piedalās pratināšanā u.c.
782.	Vinogradskis	IZM	Rīga	1944-1945	10906-L	Piedalās pratināšanā u.c.
783.	Višņevskis	IZM	Daugavpils	1945-1946	15747	Piedalās pratināšanā u.c.
784.	Višņikovs	IZM	Daugavpils	1945	2582	Piedalās pratināšanā u.c.
785.	Volkovs Grigorijs (1???-1945)	MI	Līvānu pag.	1945	40674	Piedalās akcijās u.c., N
786.	Volkovs Ivans (1901-1962)	MI	Rudzātu pag.	1944-1950		Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; M
787.	Volkovs Kornēlijs (1913-1941)	PA	Rudzātu, Atašienas pag.	1940-1941	P-132-26-11	N (10.08, Atašienas pag.)
788.	Volkovs Ņikita (1912)	Z	Rudzātu pag.	1948	2582	Piedalās akcijās, arestos, sniedz liecības čekai u.c.
789.	Volkovs Pāvels Zosima d. (1922-1999)	MI	Rudzātu pag.	1945-1947	365-1s-71 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, ļaunprātīgi izmanto varu (laupīšana, slepkavība (Br.Zalāne) u.c., M
790.	Volkovs Safrons (1882-1968)	MI, Z	Rudzātu pag.	1944-1950		Piedalās akcijās, deportācijā, sniedz melīgas liecības u.c.; M
791.	Volkovs Sovestjans (1892-1981)	MI	Rudzātu pag.	1944-1950		Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; M
792.	Volkovs Vasilijs Zosima d. (1926-1999)	MI	Rudzātu pag.	1945-1947	365-1s-71	Piedalās akcijās, ļaunprātīgi izmanto varu (laupīšana) u.c.; M
793.	Volkovs Zosims (1887-1945)	MI, Z	Rudzātu pag.	1945		Piedalās akcijās, deportācijā u.c.; N (25.04)
794.	Voļskis Vladislavs	MI	Rudzātu pag.	1941	17798	Piedalās arestos, deportācijā
795.	Vorobjovs	PA	Rīga	1941	P-7474-L	Piedalās deportācijā
796.	Voščenkovs	Z	Daugavpils	1941	L-39421	Sniedz melīgas liecības
797.	Vovers Antons (1916-1998)[8]	Čekas aģents, Z	Rudzātu pag.	1948	285	Piedalās NP izsekošanā, iznīcināšanā u.c.; M
798.	Vutnāns A.	Z	Rudzātu pag.	1953	21440	Sniedz liecības čekai

[8] Vovers - savervēts čekas aģents (PS *Daugavietis*, no Atašienas pag. Kvītaines c. *Voveriem*), piedalās NP - savu brālēnu Onufrija un Pētera Cakulu un Jāņa Zalāna iznīcināšanā (11.10.1949), kā arī citu NP izsekošanā. Vēlāk dzīvo Zemgalē ar pieņemtu uzvārdu *Klimanis*, M 1998.

Nr.	Uzvārds, vārds, dzīves gadi	Amats u.c.[2]	Darbības vieta	Gads[3]	Dokuments[4]	Piezīmes
799.	Zadorins	IZM, leitnants	Rudzātu pag.	1947	270-2-3440	Piedalās pratināšanā u.c.
800.	Zaicevs (1???-1948)	IZN	Vārkavas pag.	1948		N (12.04)
801.	Zamisļājevs A.	PA	Preiļu pag.	1940	L-P-6845	Trūkst ziņu
802.	Zamisļājevs F.	PA	Preiļu pag.	1940	L-P-6845	Trūkst ziņu
803.	Zamisļājevs Juris	Komjaunietis, Z	Preiļu pag.	1940	L-P-6845	Sniedz melīgas ziņas
804.	Zarāns Eliass	PA	Vārkavas pag.	1945		07.1945 NP nošauj ģimeni un nodedzina mājas
805.	Zeiliņš Eduards Onufrija d.* (1927)	MI	Rudzātu pag.	1944-1950	361-1s-72 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, deportācijā u.c.
806.	Zeiliņš Onufrijs (Zeilāns) (1896-1956)	MI, Z	Rudzātu pag.	1944-1956	361-1s-72 u.c.	Piedalās akcijās, arestos, deportācijās, sniedz melīgas liecības, ir pret izsūtīto atgriešanos Rudzātos u.c.; NP nošauj viņa ģimeni (5.04.1945, *Vaiņodēs*)
807.	Zeltiševs	IZM	Rēzekne	1945	14527	Piedalās pratināšanā u.c.
808.	Zimovecs D.	IZM, seržants	Rudzātu pag.	1944-1945	13131	Piedalās arestos, pratināšanā u.c.
809.	Zinovecs	MI	Stirniene	1944	16143	Piedalās akcijās, arestos, deportācijās u.c.
810.	Zirnītis Fricis (1898-19??)	Finansu aģents, Z	Jēkabpils	1940-1941	L-43908	Sniedz melīgas ziņas; M
811.	Zolotūhins	IZN, vec. seržants	Viļāni	1951	7057	Piedalās akcijās, arestos u.c.
812.	Zolotūhins	MI	Viļāni	1952	7050	Piedalās akcijās, arestos, deportācijās u.c.
813.	Zorins (1???-1948)	IZN	Līvāni, Rudzātu pag.	1948	2835	Piedalās akcijās u.c.; N (3.11)
814.	Zubarkovs	IZM, leitnants	Talsi	1944-1946	18241	Piedalās pratināšanā u.c.
815.	Zujāns	2. spec.nod. pr-ks	Rīga	1949	40575	Piedalās pratināšanā u.c.
816.	Zujeva Poļina (1920)	Z	Rudzātu pag.	1944	15407	Sniedz liecības čekai
817.	Zujevs	PA	Rudzātu pag.	1941	19893	Sniedz liecības čekai
818.	Zujevs (Zujāns)	IZM, majors	Daugavpils	1948-1949	2582 u.c.	Piedalās pratināšanā u.c., paraksta D lietas
819.	Zurkovs	IZM	Daugavpils	1946	18241	Piedalās pratināšanā u.c.
820.	Zuzins	IZM	Alūksne	1949	2783	Piedalās arestos, akcijās, pratināšanā u.c.
821.	Žaklis M.	Z	Lutriņu pag.	1941	16478	Sniedz melīgas ziņas
822.	Ždanovskis Vladislavs	Z	Rudzātu pag.	1956	7663	Sniedz liecības čekai
823.	Židkovs	IZN, seržants	Rudzātu pag.	1944	684 u.c.	Piedalās akcijās, arestos u.c.
824.	Žogota	MI	Līvāni	1949	40674	Piedalās akcijās, arestos, deportācijās u.c.
825.	Žukovs	LK(b)P CK	Daugavpils	1947		Trūkst ziņu
826.	Žurovs (Žukovs) Filips	MI	Līvāni	1948	10380	Piedalās akcijās, arestos, deportācijās u.c.

Piezīmes.

* - Piešķirti apbalvojumi par aktīvu nacionālās pretestības kustības dalībnieku izsekošanu un to iznīcināšanu;
** - Preiļu milicijas grupa, nodarbojās ar laupīšanu un slepkavošanu, notiesāti (11.12.1950);
Z - ziņotājs/ja, sniedzis/gusi ziņas pad. represīvajiem orgāniem, sniegtās ziņas (liecības, sūdzības, ziņojumi) lielākoties ir apmelojošas un nepatiesas;
OP - operatīvais pilnvarotais.

Šīs tabulas sastādīšanā izmantoti LVVA un LVA fondu materiāli, kā arī aptaujāti Rudzātu pag. iedzīvotāji. Uzvārdu precizitātē noteikti ir kļūdas, jo caurskatot un lasot dokumentu rokrakstus, ir grūtības uzvārdu pareizā izlasīšanā (tāpēc reizēm dažām personām doti pat divi iespējamie uzvārdu varianti).

Kulaki (1949. gada izsūtīšana)

Kulaku izveidošanās apstākļi. Pēc lielinieku revolūcijas Ļeņins Krievijā zemniekus iedala 3 šķirās: trūcīgajos, vidējos un turīgajos jeb *kulakos* (kuriem sociālistiski pārveidojamā lauksaimniecībā nav vairs vietas).

Lai apkarotu kulakus kā šķiru, tiek izveidotas *Trūcīgo zemnieku komitejas* (1918), kuras sekmē kulaku saimniecību iznīcināšanu - labības u.c. produktu atņemšanu. Šīs komitejas sadarbojas ar *Pārtikas nodaļām*, kuras izbrauc no pilsētām uz laukiem, lai ar varu atņemtu zemniekiem labību SA un pilsētnieku vajadzībām. Tas izsauc plašus nemierus Krievijas apgabalos (1920-1921).

Pēc pilsoņu kara Krievijā PSRS Tautas Padomes lēmums (21.05.1929) nosaka, ka par kulakiem uzskatāmas tās zemnieku saimniecības:

- kas sistemātiski izmanto algotu darba spēku l/s darbos un amatniecības uzņēmumos;
- kas pastāvīgi vai uz ilgu laiku iznomā l/s mašīnas ar mehānisko dzinēju, telpas vai dažādas ierīces;
- kam ir dzirnavas, pienotavas vai kāds cits uzņēmums ar mehānisko dzinēju;
- kas nodarbojas ar tirdzniecību un augļošanu.

1929. gadā Staļins pasludina lozungu par "kulaku kā šķiras likvidāciju". Tas paredz kulaku saimniecībās:

- visu ražošanas līdzekļu atņemšanu;
- visu naudas līdzekļu atņemšanu (šo naudu paredzēts izlietot trūcīgajiem zemniekiem biedru naudu un paju maksājumos, viņiem iestājoties kolhozā, kā arī kulaku saimniecību soda naudu un parādu segšanai);
- kulaku ģimeņu izsūtīšanu ārpus sava ciema, novada robežām, galvenokārt uz PSRS Z apgabaliem - Sibīriju un Tālo Austrumu mazapdzīvotām vietām

Turīgo saimniecību iznīcināšana iegūst ļoti plašus apjomus un nepieredzēti nežēlīgas izpausmes.

Atbildē biedriem kolhozniekiem Staļins paziņo, ka "kulaku kā šķiras likvidācijas politika jārealizē ar vislielāko neatlaidību un konsekvenci, uz ko vien boļševiki ir spējīgi. Kulaku iznīcināšana ir sākums kolhozu dibināšanai un to attīstībai. Kulaku nedrīkst laist kolhozā, tāpēc ka viņš ir nāvīgs kolhozu kārtības ienaidnieks".

Tikai 1930-1932 vien represīvie orgāni no dzimtajām vietām izsūta 6-7 milj. kulaku un viņu ģimenes locekļu. Pie viņiem pieskaitāmi arī 3-4 milj. t.s. kulaku atbalstītāju. 1933. gadā izsūta vēl ap miljonu kulaku. Briesmīgajā badā un piespiedu kolektivizācijā 1930-os gados aiziet bojā vairāk kā 7 milj. cilvēku, īpaši Ukrainā.

Kā notika kolektivizācija Krievijā (no 1929)[1]. 1929. gadā Krievijā sākās kulaku likvidācija zemnieku sādžās. Noorganizēja nabadzīgo zemnieku komitejas (*комитеты бедности*). Šo komiteju pārstāvji staigāja pa zemnieku sētām un no saimniecību apcirkņiem vai graudu glabātavām savāca graudus, savāca lopus - ja viņiem likās, ka konkrētajā saimniecībā to ir par daudz - un pat no gultām - ja viņiem iepatikās - noņēma segas, spilvenus. Piem., atnāk šīs komitejas pārstāvis, ģērbies ādas jakā, galifē biksēs, ādas zābakos, galvā ādas cepure ar sarkanu zvaigzni, pāri plecam soma (*планшетка*), pie sāniem - šaujamais (nagans), kas karājas garā šņorē, un - obligāti - ar portfeli. Kādreiz kāds atjautīgs zemnieks, kad varas pārstāvis bijis galīgi piedzēries, šo portfeli pārbaudījis un tajā atradis kādu nosmulētā drānā ietītu speķa gabalu, kājautus un paciņu mahorkas (tabakas). Tādi, lūk, aktīvisti 1929. gadā sāka dibināt komūnas - viss kopējs, kas tavs, tas arī mans.

Arī pie mums nodibināja komūnu. Tā atradās Pleskavas apgabalā, apm. 60 km no Opočkas. Agrāk te bija vācu barona fon Meijera muiža. Sādžā bija apm. 70-100 saimniecību. Visus zemniekus un viņu nekustamo īpašumu ierakstīja komūnā. Ja kāds ar to nesamierinājās, to aizsūtīja uz *Гулаг Соловки* - LDN Solovku salās (tās ir salas, kur tika būvēts *Belamorkanāls*). No turienes neviens dzīvs neatgriezās. No ieslodzītajiem pienāca ziņas, ka viņi atzīti par tautas ienaidniekiem, bet pēc 3-5 mēnešiem pienāca miršanas izziņas.

Kamēr netika izlietoti visi kulakiem konfiscētie labumi, dzīve jaunradītajā komūnā bija laba. Visi iedzīvotāji gāja uz barona divstāvīgo māju, kurā bija ierīkota ēdnīca. Tur baroja visus komunārus un viņu ģimenes locekļus. Plītis bija ļoti lielas, katli milzīgi. Tajos vārīja zupas, putras, kartupeļus u.c. ēdienus. 1. maija un oktobra svētkus parasti atzīmēja pie kopēja galda, uz kura netrūka arī šņabja un uzkožamo. Pr-js u.c. pad. varas pārstāvji uzstājās ar svētku runām. Visiem vajadzēja piecelties, noņemt cepures un dziedāt

[1] A.Kuzminas (1896-1963) atmiņas (pierakstīts 1958).

Internacionāli. Pēc tam izdzēra pa glāzītei "sīvā". To atkārtoja vairākas reizes, līdz kāds "nolūza" zem galda. Zināms, bez kautiņiem un strīdiem arī neiztika.

Komūna noturējās neilgi - apm. 9-10 mēnešus - kad beidzās kulaku maize, gaļa u.c. produkti. Un, kad pārskatīja, cik katrs pa šo laiku nopelnījis, tad iznāca, ka, piem., 6 cilvēku ģimene gadā ir nopelnījusi 4 darbadienas. Bet uz ēstuvi taču gāja visi. Kuriem labāk gribējās ēst mājās, nesa savu daļu uz mājām.

1930-1931 sāka dibināt l/s arteļus, jo komūnās bija apēsts pēdējais kumeļš. Iestājās pilnīgs tukšums un bads. Cilvēki ēda nātres, sēnes, kāļus, rāceņus, mala kaltētas kartupeļu mizas kopā ar pelavām un no šiem "miltiem" cepa plāceņus. Tiem, kuri bija kaut ko paslēpuši un nebija atdevuši pad. varas pārstāvjiem, bija mazlietiņ vieglāk.

Pēc l/s arteļiem nodibinājās kolhozi. 1932-1934 par veselu darba dienu kolhozā nesaņēma ne kapeiku naudas un ne gramu maizes - labības. Bet nodokļus no katra kolhoznieka par 50 simtdaļām zemes un nekustamo īpašumu gan ņēma lielus. Bija jānodod arī l/s produkti un piens no slaucamām govīm. Ja nokāva cūku, tad pat tās āda bija jānodod valstij. Lai papildinātu govju skaitu kolhoza ganāmpulkā, bija jānodod arī teliņš (tā saucās "teļu kontraktācija"). Tā turpinājās apm. līdz 1935-1936. Pirms kara zemnieku dzīve kolhozā jau nedaudz uzlabojās.

Mūsu apvidū dzīvoja dažādu tautību cilvēki: latvieši, igauņi, somi, krievi, līdz revolūcijai - arī vācieši. Baltijas tautu liktenis nebija apskaužams. Baltiešus sauca par "čuhnām". Pēc Stolīpina reformas daudz latviešu no Latvijas pārcēlās uz dzīvi Krievijā. Tie galvenokārt bija cilvēki ar lielām ģimenēm. Tie bija arī labi sava aroda speciālisti - dzirnavnieki, kalēji, zirgu audzētāji u.c. Atbraucēji latvieši, izmantojot vietējo darbaspēku, būvēja zirgaudzētavas, smēdes, dzirnavas. Piem., latvietis Andrejs Bullis Jāņa d. upes krastā uzcēla labas dzirnavas ar zviedru aprīkojumu. Tā kā Latgale piederēja Vitebskas guberņai, tad iekārtu un aprīkojuma ievešana nesagādāja nekādas grūtības. Diemžēl sava darba augļus ilgi izmantot viņiem neizdevās, jo, kad sākās saimniecību nacionalizācija (1929), šos cilvēkus sāka izvest. 1930. gadu sākums Krievijā bija ļoti grūts laiks. Nekrievu tautības cilvēki dzīvoja vienās bailēs, jo šajā laikā pa viņu mājām staigāja t.s. "sarkanie precinieki" (*красные сваты*). Ļaudis bija sagatavojušies uz izvešanu, mantas bija sakrāmētas maisos, maisos sagatavota sakaltēta maize. Cilvēki tikai gaidīja, kad pēc viņiem ieradīsies un pavēlēs braukt nezin uz kurieni (parasti tas notika pēc plkst. 1^{00} naktī).

Daudziem latviešiem bija liegtas balsošanas tiesības, un viņi nedrīkstēja braukt no savām mājām tālāk par 30 km. Šos cilvēkus sauca par "ļišonciem" (no krievu val. vārda *лишить* - atņemt, zaudēt). Ja kādreiz tomēr vajadzēja braukt tālāk, tad c/p bija jāizņem izziņa, kurā tika norādīts prombūtnes laiks un vieta. Sarakstīšanās ar radiniekiem Latvijā nebija vēlama. Piem., 1930. gados kāda māte ar 2 mazgadīgiem bērniem saņēma vēstuli no sava brāļa, kurš dzīvoja Latvijā. Par to uzzināja vietējie aktīvisti un sarkanās varas pārstāvji - c/p pr-js, kolhoza pr-js vai citi partijas pārstāvji. Tajā mājā sarīkoja lielu skandālu: kliedza uz sievieti, ka viņa ir "kontra", valsts ienaidniece, ka viņai sakari ar ārzemēm. Šī sieviete ne tikai nedrīkstēja sarakstīties, bet arī runāt latviski - kā viņi teica: lai nedzird neviens, arī viņas bērni to "suņu valodu". Pēc visa pārdzīvotā šī sieviete savos 37 gados bija tā pārbaidīta, ka smagi saslima. Saslimšanas papildus iemesls bija arī smagais darbs kolhozā.

1930-1936 bija noorganizētas tā saucamās "troikas" (no krievu val. - 3 cilvēku sastāvā). Ja kādam uz tevi bija "zobs" vai kāda nepatika, aizdomas par to, ka tev nepatīk pastāvošā vara, tad cilvēku varēja izsūtīt jebkurā laikā, un neviens nezināja, uz kurieni. Izsūtīšanai vajadzēja tikai šīs "troikas" rakstisku apliecinājumu. Piem., dzirnavnieks latvietis Gailis, kurš bija apbalvots ar Ļeņina un *Sarkanās Zvaigznes* ordeņiem. Viņš jutās drošs, jo bija dienējis Ļeņina apsardzē. Bet kādam radās "zobs" un, neskatoties uz augstajiem nopelniem un apbalvojumiem, viņš tika izsūtīts uz Solovecu salām. Pēc 3 mēnešiem pienāca ziņa, ka viņš atzīts par tautas ienaidnieku, bet vēl pēc mēneša - miršanas izziņa. Cits piemērs. Mūsu skolā strādāja kāds vecs, cienījams vācu valodas un matemātikas skolotājs. Reiz par nepiedienīgu uzvedību viņš izraidīja no klases sarkanā aktīvista dēlu. Zēns mājās pasūdzējās vecākiem - it kā skolotājs esot pret viņu rupji izturējies. Nākošajā dienā šis pedagogs jau bija saņemts ciet un izsūtīts uz Solovecu salām. Pēc 3 mēnešiem viņš atgriezās psihiski slims un ātri vien nomira. Skolotāja ģimene no skolas dzīvokļa tika izdzīta bez cita mitekļa ierādīšanas. Par viņiem iežēlojās kāda latviešu ģimene un paņēma pie sevis.

Tajos gados apkārt staigāja daudz dažādu "aktīvistu" un "stukaču". No baznīcām ņēma nost krustus, zvanus, pie tam zvanus vienmēr mēdza sadauzīt. Baznīcās ierīkoja deju zāles vai noliktavas. Mūsu ciema svēto tēvu (popu) izsūtīja tikai par to vien, ka viņš lūdza neapsmiet baznīcu.

Var nosaukt ļoti daudz tādu gadījumu, kad cieta ļoti talantīgi, darbīgi, gudri, izglītoti un pilnīgi nevainīgi ļaudis.

Kuri šos drausmīgos gadus pārdzīvoja, beidzot dabūja pases un balsstiesības, bet jau 1941. gadā sākās karš.

Kulaki Latvijā. Pēc Latvijas okupācijas šādas represijas skar arī daudzus tūkstošus Latvijas iedzīvotāju. Tā kā nekādu oficiāli noformētu kulaku saimniecību sarakstu Latvijā nav, tad par kulaku saimniecībām uzskata tās, kurām LR Zemes reformas laikā saimniecību zemes platības samazinātas līdz 20-30 ha. Faktiski kulaku sarakstos ieskaita tās saimniecības, kuras noteiktā laikā neizpilda valsts uzliktos nodokļus, nodevas u.c. pad. okupācijas varas uzdevumus. Kulaku sarakstos ieskaita arī tās zemnieku saimniecības, kur kāds no ģimenes locekļiem izvairās no iesaukšanas SA, cīnās NP rindās, slēpjas vai kā citādi pretojas pad. varai.

Rudzātu pagastā 1940-1941 kulakus un citus "pretvalstiskus elementus" apcietina un izsūta, notiesā un arī nošauj (skat. nodaļā ***Baigā gada represijas (1940-1941)***).

Pēckara zemes reformā un kolektivizācijā Latvijā tiek pilnīgi iznīcinātas turīgāko - strādīgāko zemnieku saimniecības. Labības un citu l/s nodevu sagādes laikā sevišķi aktīvi tiek meklēti kulaki visos Latvijas pagastos. Tiek sastādīti nodokļu un nodevu maksātāju saraksti, kur turīgāko zemnieku saimniecības tiek uzskaitītas īpašos sarakstos (īpašā nodokļu maksātāju grupā), lai no tām piedzītu paaugstinātas nodevas. Pret šīm saimniecībām īpaši pasākumi tiek veikti 1947. gada otrā pusē.

Šajā laikā LPSR valdība saņem PSRS MP un PSRS Finansu Ministrijas prasību noteikt arī Latvijā īpašas kulaku saimniecību pazīmes. Lai izpildītu Maskavas prasības, 1947. gada nogalē Latvijas K(b)P CK divas reizes sasauc plašu apspriedi, kurā tās dalībnieki principiāli neiebilst par šī pasākuma izpildi[2]. Apspriedē no Daugavpils uzstājas Žukovs, kurš saka: "*Pašreiz Daugavpils apriņķī ir 600 kulaku saimniecību. Mums jāapzina trūcīgo saimniecību skaits, jo tās ir mūsu balsts. Mums jāapspriežas ar trūcīgajiem, mūsu pārbaudītiem, mūsu iniciatoriem un mūsu cilvēkiem, tāpēc pagastos jāsasauc trūcīgo sanāksmes un ar viņiem jāapspriež un tad jāpieņem attiecīgi lēmumi. Šie cilvēki mums pateiks priekšā, kurš ir kulaks. Lai sastādītu kulaku sarakstus, katrā pagastā jāizveido cilvēku grupa, kurā ieiet pag. partijas sekretārs (partorgs), pag. izpildkomitejas pārstāvis un finansu aģents*".

LPSR Finansu ministrs A.Tabaks dod (4.09.1947) norādījumu apriņķu izpildk. pr-jiem, apriņķu K(b)P komiteju sekr. un apriņķu finansu nodaļu vad-jiem par kulaku saimniecību noteikšanu un aplikšanu ar paaugstinātiem l/s nodokļiem - nodevām. Kulaku saimniecību sarakstu izdarīt šādā kārtībā:

- pag. izpildkomiteja, piedaloties trūcīgajiem zemniekiem un kalpiem, līdz 20.09.1947 sastāda kulaku saimniecību sarakstu 3 eksemplāros, pievienojot tam par katru individuālo saimniecību raksturojumu (saskaņā ar doto veidlapu). Sarakstu un veidlapu paraksta pag. izpildk. pr-js, pag. partijas sekr. un pag. milicijas pilnvarotais;
- apr. izpildkomiteja sarakstu pārbauda un šo lēmumu nosūta finansu nodaļas vad-jam l/s nodokļu aprēķināšanai šīm saimniecībām, pielietojot noteiktus pieskaitījumus pie ienākuma, un 1 eksemplāru nosūta pag. izpildkomiteju.

Apspriede par gaidāmo darbu Daugavpils apr. notiek 11.09.1947. Tajā piedalās Finansu Ministrijas pārstāvis, apr. vadība un visi apr. pagastu izpildk. pr-ji un pagastu partijas sekretāri. Daugavpils apriņķī kulaku sarakstu sastādīšanu uzsāk 13.09.1947.

Latvijā 1.01.1949 ir 10911 kulaku saimniecības (3,4% no saimniecību kopskaita), t.sk. Rudzātu pagastā - 66 (10,64% no saimniecību kopskaita)[3] (skat. tab. 711. lpp.).

Rudzātu pag. ienākuma nodoklis 1947. gadā[4] par:

- 1 ha aramzemes - 1260 rbļ.;
- 1 ha pļavas -290 rbļ.;
- 1 ha dārza -1500 rbļ.;
- 1 zirgu - 700 rbļ.;
- 1 govi -1200 rbļ.;
- 1 aitu -100 rbļ.;
- 1 cūku -500 rbļ.;
- 1 bišu saimi -100 rbļ..

---

[2] J.Riekstiņš *Kulaki Latvijā*, 1996, 7.-17. lpp.
[3] LVA, 327-7-154, 165. lpp.
[4] LVA, 805-1-363, 1.-51. lpp.

Kulaku saimniecībām nodoklis tiek paaugstināts par 30-100%. Bieži vien saimniecībām, kuras godīgi centās nodokļus nomaksāt, pēc to daļējas vai pilnīgas nomaksas tiek uzlikti atkārtoti nodokļi, līdz saimniecība tiek pilnībā izputināta. Šeit jāpaskaidro, ka pad. varas pakalpiņu uzliktās nodevas un nodokļi zemniekiem nav reāli izpildāmas, tādēļ daudzu zemnieku saimniecību manta tiek aprakstīta (skat. tab. ↓). Aprakstītais īpašums pamatā tiek izsaimniekots, daļa - nodota izveidotajiem kolhoziem u.c. Daudzi zemnieki pamet saimniecības un dodas svešumā. Citus vēlāk deportē, arī tiesā (skat. tab. ↓).

Rudzātu pag. kulaku saimniecības, kuru īpašums tiek nacionalizēts par savlaicīgi nenomaksātiem nodokļiem

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Nacionalizētā summa, rbļ.	Akta nr.	Laiks
1.	Apine Emīlija	1884-1956	*Zeļenpole*	10300	12	5.01.1949
2.	Babris Andrejs	1875-1952	Rusiņi	8660	7	5.01.1949
3.	Barkovska Viktorija	1906-1972	*Lauvas*	3950	15	2.01.1949
4.	Būmanis Pēteris	1895-1990	Būmaņi	4940	9	3.01.1949
5.	Cakule Helēna	1919-19??	Peivelišķi	5350	14	5.01.1949
6.	Cakule Solomeja	1909-19??	*Spulgas*	2070	10	4.01.1949
7.	Elsts Eduards	1918-1971	Kurčanka	16180	11	5.01.1949
8.	Erts-Gudļevskis Pēteris	1879-1969	*Olksnas*	5800	1	13.12.1948
9.	Ivbule Tekla	1888-1971	*Eriņbirze*	9920	13	03.1949
10.	Ivbulis Jānis	1891-1967	Alksnieši	860	2	5.01.1949
11.	Ivbulis Jānis	1891-1967	"	7630	18	5.02.1949
12.	Ivbulis Pēteris	1878-1970	"	10500	19	5.02.1949
13.	Kurčins Jānis	1884-1961	Lāčupe	5460	4	5.01.1949
14.	Lukstiņš Pēteris	1906-1947	*Lukstiņi*	9070	8	6.01.1949
15.	Meņģelis Eduards	1883-19??	*Purvasala*	4620	2	13.12.1948
16.	Ozoliņš Jūlijs	1902-1987	*Priekuļi*	11380	1	6.01.1949
17.	Piļups Jāzeps	1896-1954	*Krasti*	13070	17	14.02.1949
18.	Ūsāns Pēteris	1908-1972	*Ozolkalni*	14310	6	3.01.1949
19.	Vanaga Veronika	1896-19??	*Liepkalni*	19760	5	3.01.1949
20.	Veikšāns Vladislavs	1894-1973	*Eglaines*	12780	20	10.02.1949
21.	Zvirbulis Jāzeps	1891-1-64	*Zvirbuļi*	10390	16	14.02.1949

Rudzātu pag. saimniecības, kuru iedzīvotāji notiesāti ar mantas konfiskāciju[5]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Konfiscētais īpašums	Vērtība, rbļ.	Datums	Dokuments
1.	Baklāns Jānis	1906-1979	Ēkas, dzīvnieki	2890	5.04.1949	LVA, 805-1-571, 7. lpp.
2.	Batarags Pēteris	1900-1953	Dzīvnieki	908	29.06.1945	LVA, 805-1-429, 5. lpp.
3.	Brūvers Broņislavs	1913-1953	"	300	21.02.1946	LVA, 805-1-491, 1. lpp.
4.	Brūvers Jānis	1919-1992	Ķēve	1700	21.02.1946	LVA, 801-1-491, 7. lpp.
5.	Brūvers Pēteris	1915-1948	Dzīvnieki	1448	31.07.1947	LVA, 801-1-492, 5. lpp.
6.	Bucenieks Jāzeps	1900-1972	Ēkas, dzīvnieki	3015	3.12.1949	LVA, 805-1-578, 16. lpp.
7.	Dārziņa Aleksandra	1922-1965	"	340	30.06.1948	LVA, 805-1-583, 4. lpp.
8.	Indāns Jāzeps	1927-19756	Dzīvnieki	1700	7.10.1946	LVA, 805-1-503, 5. lpp.
9.	Paeglis Jūlijs	1899-1989	"	79,20	4.10.1945	LVA, 805-1-597, 1. lpp.
10.	Pintāns Jānis	1925	"	1200	15.02.1947	LVA, 805-1-523, 1. lpp.
11.	Zalāns Eliass	1926-1993	"	3800	19.09.1946	LVA, 805-1-596, 2. lpp.

Piezīme. Tabulā minētie iedzīvotāji ir tiesāti gan par darbību vācu okupācijas laikā, gan par darbību pretošanās kustībā. Dati nav pilnīgi.

Nacionalizētās kulaku saimniecību ēkas tiek nodotas Rudzātu pag. izpildkomitejai, (oficiālais iemesls - saimniecībām uzlikto paaugstināto nodokļu savlaicīga nenomaksāšana)[6]. Toties atņemto mājlopu tālākais ceļš bieži vien ir diezgan neskaidrs - tie lielākoties netiek uzskaitīti, par tiem nav dokumentu, parasti tie tiek vienkārši piesavināti. Tas pats attiecas uz atņemtajiem pārtikas produktiem (graudi, milti, medus, gaļa, piens, sviests, krējums, olas u.c.). Lielākās

[5] LVA, 801-1-429, 1.-5. lpp.
[6] LVA, 805-1-71, 36.-39. lpp.

piesavināšanās notiek 1944-1950, kad pagastā uzturas iesūtītie IZN un čekisti, kurus pad. vara savlaicīgi neapgādā ar pārtiku, un tie netraucēti dzīvo un barojas uz pag. iedzīvotāju rēķina - to pašu iedzīvotāju, kuri tiek izsekoti, pratināti, spīdzināti un citādi represēti. Par minētajiem faktiem liecina daudzi Rudzātu pag. iedzīvotāji, īpaši to ģimeņu locekļi, kuru radinieki piedalījās pretošanās kustībā vai izvairījās no mobilizācijas SA.

Rudzātu pagasta kulaku saraksts

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Saimniecības zemes platība, ha	Dokuments[7]	Dokumenta datums
1.	Alksnis Jānis	1907	Kļavsala	15,57	LVA, 805-1-571	5.04.1949
2.	Anspoks Jāzeps*	1912-1982	*Anspoki*	17,09	556	2.03.1948
3.	Apine Emīlija	1884-1956	*Zeļenpole*	60,83	502	20.07.1948
4.	Babris Andrejs	1875-1952	Rusiņi	49,16	590	2.08.1948
5.	Baklāns Jānis	1906-1979	Kļavsala	3,78	LVA, 805-1-571	5.04.1949
6.	Barkovska Viktorija	1906-1972	*Lauvas*	21,80	434	28.06.1948
7.	Bojārs Alberts	1905-1993	*Apogi*	18,80	434	28.06.1948
8.	Briņķis Jānis*	1896-1963	*Mālasala*	46,70	502	20.07.1948
9.	Brūvers Ādams	1894-1985	*Zāģeri*	13,39	424	28.06.1948
10.	Bucenieks Jāzeps	1900-1972	*Smilšāres*	13,75	434	28.06.1948
11.	Budencovs Juris	1932-1997	*Punduri*	31,00	LVA, Kr.lieta nr. 7715	1949
12.	Bulmeisters Augusts*	1893-19??	Rudzāti	6,70	561	1.028.1949
13.	Bulmeisters Gregors	1892-1968	Kivlenieki	20	86	2.03.1949
14.	Bulmeisters Jānis	1903-1990	"	4 (?)	LVA, 494-1-31	18.03.1948
15.	Būmanis Pēteris	1895-1950	Būmaņi	16,79	434	28.06.1948
16.	Cakule Helēna	1919-19??	Peivelišķi	30,79	502	20.07.1948
17.	Cakuls Jānis	1907-1972	*Spulgas*	9,09	434	28.06.1948
18.	Čikuts Jānis*	1890-1971	*Ķikuti*	19,60	561	1.08.1949
19.	Eiduks Nikodēms	1906-19??	*Lejaskļavsalas*	15,59	556	2.08.1948
20.	Elsts Eduards	1918-1971	Kurčanka	20	LVA, 494-1-33	10.08.1948
21.	Elsts Jānis	1914	Kurčanka	68,24	556	2.08.1948
22.	Elsts Leonards	1912-1998	Kurčanka	68,24	434	28.06.1948
23.	Eriņa Marta	1906-1996	*Eriņi*	39,34	7710	1949
24.	Erts-Gudļevskis Jāzeps	1899-1980	Brūveri	16,96	556	2.08.1948
25.	Erts-Gudļevskis Pēteris	1879-1969	*Olksnas*	42,50	556	2.08.1948
26.	Graudiņš Antons	1904-19??	Lāčupe	24,95	556	2.08.1948
27.	Ivbulis Antons	1880-1976	*Eriņbirze*	55,17	502	20.07.1947
28.	Ivbulis Jānis	1891-1967	Alksnieši	43,70	556	2.08.1948
29.	Ivbulis Pēteris	1878-1970	Alksnieši	62,28	556	2.08.1948
30.	Jaudzems Nikodēms	1911-1988	*Viesturi*	17,48	631	4.09.1948
31.	Kassalietis Jānis	1914	*Dāboldruva*	15,52	434	28.06.148
32.	Kurčins Jānis	1884-1961	Lāčupe	52,44	556	2.08.1948
33.	Lācis Antons[8]	1898-1979	*Jumīši*	14,13	LVVA, 1308-15-3333	28.06.1948
34.	Lācis Pēteris	1896-1949	*Izgoda*	23,84	LVA, Kr.lieta nr. 964/3	1946
35.	Lukstiņš Pēteris	1906-1947	*Lukstiņi*	26,12	434	28.06.1948
36.	Mālnieks Gregors	1899-1991	*Dimanti*	43,39	18054	1949
37.	Meņģelis Nikolajs	1913	*Purvasala*	15,87	434	28.06.1948
38.	Ozoliņš Jānis	1890-1975	*Apteka*	39,37	LVA, 494-1-29	24.10.1947
39.	Ozoliņš Jūlijs	1902-1987	*Priekuļi*	17,84	556	2.08.1948
40.	Pastars Jānis[9]	1907-1998	*Zariņi*	54,39	LVA, 4133-1-13	1949
41.	Pastars Pēteris	1908-1958	*Apsītes*	25,38	434	28.06.1948
42.	Pastars Staņislavs	1913-19??	Būmaņi	15,62	LVA, 270-7-200	13.09.1948
43.	Piļups Jāzeps	1896-1954	*Krasti*	29,00	556	2.08.1948
44.	Pudulis Pēteris	1911-1996	Ķēvessala	33,33	LVA, Kr.lieta nr. 34328	1948
45.	Rudzāts Staņislavs	1900-1974	*Rudzīši*	30,02	LVA, Kr.lieta nr. 7728	1949
46.	Skroders Pēteris	1902-1976	*Rubeņkalns*	21,00	434	28.06.1948
47.	Skutelis Pēteris	1902-199?	*Atmatas*	22,95	LVA, 494-1-33	1948
48.	Sockis Andrejs	1895-1945	*Lejnieki*	22,61	Kr.lieta nr. l.964	1945
49.	Sockis Pēteris	1898-1945	*Strautiņi*	22,51	Kr.lieta nr. l.954	1945
50.	Sovāns Antons*	1906-1988	Rudzāti	9,45	Rudzātu pag. izpildk. lēmums	31.03.1949
51.	Svarinskis Jānis	1900-1972	*Zelmeņi*	12,24	556	2.08.1948

[7] Dokumenti, kuriem nav norādīts LVA fonda nr., ir Daugavpils apr. izpildk. lēmumi.
[8] Notiesāts uz 5 gadiem.
[9] Karojis SA rindās.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Saimniecības zemes platība, ha	Dokuments[7]	Dokumenta datums
52.	Šaraks Nikodēms	1911-1985	Kivlenieki	12,30	86	2.03.1949
53.	Ūsāns Pēteris	1908-1972	*Ozolkalni*	18,00	556	2.08.1948
54.	Utnāns Jānis	1913-1947	*Sarkandruva*	13,94	434	28.06.1948
55.	Vanaga Veronika	1896-19??	*Liepkalni*	11,21	556	2.08.1948
56.	Veikšāns Staņislavs	1884-1962	*Vidudruva*	12,60	LVA, 805-1-363	1947
57.	Veikšāns Vladislavs	1894-1973	*Eglaines*	15,61	434	28.06.1948
58.	Verpelis Jānis	1882-1975	*Salasgals*	22,57	434	28.06.1948
59.	Volkovs Jānis	1900-1962	*Saulrieti*	17,90	LVA, 494-1-29	1947
60.	Zalāne Jūlija	1905-1999	Jaudzemi	15,20	434	28.06.1948
61.	Zalāne Karolīna	1915	*Ozolsala*	20,05	LVA, 270-2-4222	1945
62.	Zalāns Andrejs	1863-1949	*Kasparāni*	18,93	434	28.06.1948
63.	Zalāns Dominiks	1891-1981	*Upmaļi*	14,60	434	28.06.1948
64.	Zalāns Jānis*	1912-1997	*Soltupe*	18,93	434	1948
65.	Zalāns Pāvels	1881-1951	*Velkme*	41,14	7717	1949
66.	Zvirbulis Jāzeps	1891-1964	*Zvirbuļi*	36,02	556	2.08.1948

Piezīme.

* - izslēgts no kulaku saraksta.

Kulaku un citu iedzīvotāju deportācija[10]. LPSR VDK darbinieki 02.-03.1949 sagatavo izsūtīšanas materiālus. Šo dokumentu sagatavošanai tiek izmantoti:

- Kulaku saraksti (sastādīti 1947 un 1948);
- LPSR VVA izziņas par saimniecības lauksaimniecisko stāvokli LR laikā (uz 1939)[11].

Izmaiņas zemnieku saimniecībās, kas notikušas pēc 1939, netiek ņemtas vērā.

LPSR MP, pildot PSRS MP slepenu lēmumu (nr. 390-139ss, 29.01.1949), pieņem slepenu lēmumu *Par kulaku ģimeņu izsūtīšanu ārpus Latvijas PSR* (nr. 282, 17.03.1949). Lēmumu paraksta LPSR MP pr-js V.Lācis un LPSR MP Lietu pārvaldnieks J.Bastins. Tajā nolemj:

- izsūtīt ārpus LPSR uz attālām PSRS vietām 13000 kulaku ģimeņu;
- apstiprināt apriņķu darbaļaužu deputātu padomju izpildkomiteju iesniegtos, izsūtīšanai paredzēto kulaku sarakstus;
- kulaku ģimeņu izsūtīšanu uzdot LPSR VDK.

Iedzīvotāju masveida izsūtīšanas (25.03.1949) aprēķins *Krasta Banga*[12]. PSRS VDM Iekšējā karaspēka Galvenās pārvaldes pr-ks, ģenerālleitnants P.Burmakovs sagatavo aprēķinu (25.02.1949) par operatīvā karaspēka, IZN un KP aktīvistu skaitu, kas nepieciešami iedzīvotāju masveida izvešanai no Latvijas:

1.	Izsūtāmas	13000	ģimenes
2.	Operatīvo grupu nepieciešamais skaits (katra operatīvā grupa izsūta 4 ģimenes)	3250	
3.	Operatīvās grupas sastāvs:		
	a) pr-ks - VDK operatīvais darbinieks	1	cilvēks
	b) VDK karaspēka militārpersona	2	cilvēki
	c) tautas aizsardzības kaujinieki	2	"
	d) padomju un KP darbinieki	4-5	"
4.	Pavisam būs nepieciešams:	14625	"
	a) VDK operatīvie darbinieki	3250	"
	b) VDK karaspēka militārpersonas	6500	"
	c) tautas aizsardzības kaujinieki	6500	"
	d) padomju un KP darbinieki	14625	"
5.	Uz vietas atrodas:		
	a) VDK operatīvie darbinieki	800	"
	b) VDK karaspēka militārpersonas	2400	"
	c) tautas aizsardzības kaujinieki	9800	"
	d) padomju un KP darbinieki	12000	"

[10] LVA, 270-1-406, 188. lpp.
[11] J.Rieksts *Kulaki Latvijā*, 1996, 93. lpp.
[12] H.Strods *Latvijas nacionālo partizānu karš*, 1999, 535.-565. lpp.

6. Nepieciešams nosūtīt:

a) VDK operatīvos darbiniekus	2500	"
b) VDK karaspēku un VDK dzelzceļa apsardzes korpusu, t.sk.:	4500	"
no 1. divīzijas (Maskava)	2000	"
no Sarātovas skolas	1000	"
no 4. divīzijas (Lietuva)	1000	"
no VDK dzelzceļa transporta korpusa	500	"

Lai novērstu baumas, ievedamā karaspēka vienību k-riem dots norādījums ceļa mērķi - armijas mācības - paziņot brauciena laikā ešelonā. Karaspēka pārvietošana tiek veikta ar dzelzceļa ešeloniem 10.-15.03, 16.03 armijas vienības tiek sadalītas pa apriņķiem. Karaspēks tiek izvietots ārpus apdzīvotām vietām, galvenokārt SA kara pilsētiņās. Karavīru "iekraušana un izkraušana" ešelonos notiek naktīs. Deportācijas nolūkos faktiski tiek izveidotas 8804 operatīvās grupas, t.sk.:

- Lietuvā - 2835 ar 9846 karavīriem;
- Latvijā - 3870 ar 8313 karavīriem;
- Igaunijā - 2099 ar 5785 karavīriem.

Pēc deportācijas (3.-8.04) iesūtītās karaspēka vienības tiek evakuētas no Igaunijas un Latvijas uz savām dislokācijas vietām.

Vadoties no VDK orgānu aprēķiniem, karaspēka vienības pagastos tiek izvietotas 24.03 novakarē.

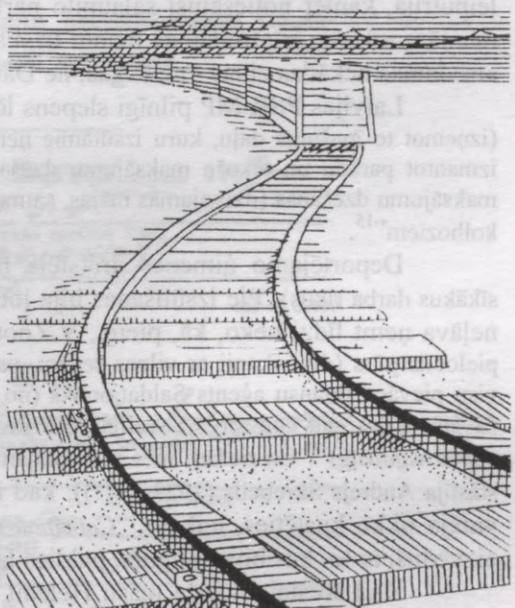

Iedzīvotāju izsūtīšana. Rudzātu pagastā darbojas vairākas operatīvās grupas (k-ri Barsukovs, Bogovs, Gelars, Jevgrafovs, Kisiļevs, Klubkovs, Kosekovs, Kostins, Muiženieks, Peharevs, Stepanjans u.c.).

Pag. centrā 24.03 pēcpusdienā tiek saaicināts pag. aktīvs - PA, komjaunieši, desmitnieki, IZN u.c., kā arī šķūtnieki ar zirgu transportu. Visiem sapulcinātajiem tiek lasīti dažādi priekšlasījumi un apspriesti dažādi jautājumi. Saaicināto aktīvu stingri apsargā NKVD karavīri, nelaižot nevienu mājās. Visus notur līdz plkst. 3^{00} naktī, un tad pag. vadība paziņo, ka ir paredzēta pretvalstisko elementu (kulaku, nacionālistu, bandītu un to atbalstītāju ģimeņu - tautas ienaidnieku) izsūtīšana. Visiem dalībniekiem tiek dots uzdevums, kas veicams pie iedzīvotāju izsūtīšanas.

Par izsūtīšanas laiku raksta[13] Anna Mauliņa (dz. Brūvere): "Melnas atmiņu lauskas saistās ar drausmīgo izvešanas laiku. 1949. gada liktenīgā marta diena Rudzātos bija saulaina, sniegs mīksts un neticami balts. Gāju uz skolu. Pa ceļu man garām brauca mašīna pēc mašīnas. Tajās sēdēja cilvēki ar drūmām sejām un dažādiem mantu saiņiem. Ik pēc brīža bija jāgriež ceļš mašīnām, brienot līdz viduklim dziļajā sniegā. Šaraku mājām (tuvu pie tagadējās Rudzātu vidusskolas) dīvainā kārtā vārti un durvis bija vaļā, bļāva govis un žēli ņaudēja kaķis. Kaut kas bailīgs dvesmoja gaisā.

Skola tolaik atradās Rudzētu ambulancē un tai apkārtējās mājās. Latvijas laikā celto vācieši atkāpjoties bija nodedzinājuši. Visapkārt valdīja dīvains klusums. Man likās - bērni un skolotāji neskatījās viens otram acīs. Vienmēr skaistā skolas direktore bija saraudātām acīm. Viņas skatiens teica: nenāc klāt, nejautā. Mana draudzene Celina Pudāne (1938) teica: "*Kaut kas drausmīgs notiek. Labāk mums būtu bēgt mežā*". Meži bija tik tāli, sniegi tik dziļi un bailes tik lielas. Bija vien jāatgriežas mājās.

Vienā no ēkām, kas atradās pretī ambulancei, tika gāztas aizvesto cilvēku mantu kaudzes: pupu un zirņu kalni, putraimi, milti, medus kannas, kviešu, rudzu, auzu klājieni.

Kādā dienā pēkšņi visus skolēnus sasauca lielajā zālē uz sapulci. Ienāca direktore, skaista, nepieejama, visu noraidoša un nobijusies. Viņai sekoja divi militāristi. Direktore sāka pārliecinoši skaidrot,

[13] Annas Mauliņas vēstules (28.04.2002) fragments.

cik ļoti visiem vajag būt modriem, jo ienaidnieks nekad nesnauž... Viņu asi pārtrauca viens no zaldātu drēbēs tērptajiem: "*Runāt par lietu!*". Direktore spēja žilbinoši pasmaidīt un teica pavisam vienkārši: "*Bērni, tagad ceļu krustojumos mēdz līmēt dažādas ziņas, ne visas tās ir labas. Un diez vai jūs tādas esat redzējuši...*" "*Vai esat redzējuši kādus uzrakstus pie ceļiem?*" dusmīgi pārtrauca viens no kareivjiem. Iestājās klusums. Neviens neko nebija redzējis. Kā tad tā? Es gan kādus rakstus uz ceļiem biju redzējusi. Pacēlu roku un bailīgi teicu: "Lūdzu, skolotāj!" Direktore apjuka un palika vēl bālāka. "Ko tu redzēji?" sauca militārais. "Lūdzu, skolotāj, es šorīt no rīta redzēju, ka uz mūsu ceļa ir uzraksts *Vilkmugure...*". Direktore pēkšņi atslāba, pameta izteiksmīgu skatienu uz svešiniekiem, tad pagriezās pret mani un dusmīgi teica: "Sēdies!". Sapulce beidzās tikpat pēkšņi kā sākusies."

Arestētos no aizturēšanas brīža līdz aizvešanai uz staciju un ievietošanai vagonos apsargā NKVD karavīri un vietējie IZN. Izsūtīšanas laikā pag. vietējie PA ir ļoti aktīvi - par to liecina lielais izsūtīto rudzātnieku skaits. Viņi izšķir viena otra likteni, par to saņemdami naudā vai natūrā (apģērbus, mājlopus, vērtslietas u.c.). Ir gadījumi, kad viens otrs no izsūtīšanas vai tiesāšanas atpērkas ar 58-1[a] panta nomainīšanu pret citu, kurā nav minēti politiski motīvi. Pēc atgriešanās no Sibīrijas autoram vietējie kaimiņi stāstīja to dienu notikumus: kā visu deportēto mantas lielākoties piesavinājušies toreizējie varas vīri un to pakalpiņi. Deportēto mantas savestas centrā un iztirgotas - citiem par "grašiem", pašiem sev - to labāko. Kā liecina vietējie rudzātnieki: "Pēc izsūtīšanas pag. varas vīri dzīrojuši vairākas nedēļas un teikuši: "*Nu varot uzelpot un dzīvot, jo visi budži un asinssūcēji ir projām uz mūžīgiem laikiem, uz neatgriešanos*". Vairākas nedēļas pag. varasvīri dzīvojuši kā leiputrijā, kamēr notiesājuši salaupīto pārtiku un visu pārējo. Ja par 1941. gadā izsūtīto ģimeņu mantām arhīvos ir atrodamas mantu uzskaites veidlapas, tad par 1949. gadā izsūtīto mantām nav atrodamas nekādas ziņas - ne Rīgas, ne Daugavpils arhīvos.

Latvijas PSR MP pilnīgi slepens lēmums (nr. 297, 24.03.1949)[14] noteica: "Izsūtamo īpašumu, (izņemot to īpašuma daļu, kuru izsūtamie ņem līdzi) un lopus konfiscēt. Izsūtītajiem konfiscēto īpašumu izmantot parādu un tekošu maksājumu dzēšanai. To īpašumu daļu, kura palikusi pēc parādu un tekošu maksājumu dzēšanas (dzīvojamās mājas, saimniecības ēkas, l/s inventāru, kā arī lopus) bez atlīdzības nodot kolhoziem"[15].

Deportējamo ģimenes drīkstēja ņemt līdzi personiskās mantas (apģērbu, traukus, kā arī sīkākus darba rīkus). Pie izsūtīšanas bija ļoti svarīgi, kādi bija izsūtītāji - bija arī tādi gadījumi, kad neļāva ņemt līdzi neko, kā, piem., V.Znotiņa (1926) stāsta[16]: "Man, jaunai meitai, bija sakrāts pašas pielocīts pūrs (divi skapji ar vilnas segām, palagiem, dvieļiem u.c. mantām). Tās nedrīkstēju ņemt, vēlāk visu pievāca finansu aģents Saldatjonoks (no Preiļiem). Kad izsūtīšanas brīdī kāpu uz istabas augšas pēc žāvētās gaļas, tad komsorgs Savelijs Solovjovs norāva aiz kājas zemē un teica: "*Jums, izsūtītajiem, nekas nebūs vajadzīgs*". Un tiešām mēs tā domājām, ka mūs vedīs uz nošaušanu". Bija arī tādi gadījumi (kā stāstīja Andrejs Skrebelis (1923-19??)), kad izsūtītāji visus pielikuši pie sienas un vecai mātei, kura varēja tikko kustēties, teikuši: "*Собырай шмотки, старуха!*" (*Savāc lupatas, vecen!*). Tā viņus arī aizveduši ar to, kas bijis mugurā, paldies labiem cilvēkiem, kuri palīdzējuši grūtā laikā izdzīvot.

Kad arestēja autora māsu Helēnu, tad zaldātiņi palīdzējuši savākt iespējamo iedzīvi - pat izmazgāto slapjo veļu likuši ņemt līdzi, teikuši, ka gan jau noderēšot. Vienu otru reizi svešie karavīri bija daudz cilvēciskāki, nekā vietējie pad. varas pakalpiņi.

No Baltijas 1949. gadā tika izsūtīti 92204 cilvēki, t.sk. no Latvijas - 42322, Lietuvas - 29180 un Igaunijas - 20702.

Pēc izsūtīšanas Latvijas K(b)P CK birojs savā sēdē, izskatot jautājumu par kulaku izsūtīšanu, nolemj:

- atzīt, ka LPSR VD Ministrija ar PSRS VD Ministrijas palīdzību sagatavoja un izpildīja kulaku un viņu ģimeņu izsūtīšanu;
- atzīmēt republikas partijas organizācijas, komjaunatnes un pad. aktīva aktīvo piedalīšanos izsūtīšanas akcijas izvešanā.[17]

---

[14] LVA, 270-1-406, 189. lpp.
[15] LVA, 805-1-71, 36.-39. lpp.
[16] V.Znotiņas atmiņas (lentē ierakstīts 20.09.1995).
[17] LVA, 101-1-6, 3. lpp.

Visiem pilngadīgajiem izsūtītajiem pēc nokļūšanas nometinājuma vietā ir obligāti jāparakstās par to, ka: 1) izsūtītajai personai paziņots par tās kā spec. izsūtītās personas tiesisko stāvokli (PSRS Tautas Komisāru Padomes lēmums nr. 35, 8.01.1948); 2) persona izsūtīta uz spec. nometinājuma vietu uz mūžu bez atgriešanās tiesībām iepriekšējā dzīvesvietā un par patvaļīgu nometinājuma vietas atstāšanu (bēgšanu) tiks notiesāta uz 20 gadiem katorgā (PSRS AP Prezidija lēmums, 26.11.1948) (skat. tālāk pievienoto paziņojumu ar izsūtītās Juljanas Šarakas parakstiem kopijas).

РАСПИСКА

Мне выселенцу Шараке Юлианна Ануфриевна
(указать фамилию, имя, отчество
1931 году проживающему
и год рождения)
П-Тройцкий район
Томская область
(указать город, село, район, область)

постановление Совета Народных Комиссаров Союза ССР № 35 от 8 января 1945 г. „о правовом положении спецпоселенцев" объявлено.

Установленные ограничения настоящим постановлением Правительства для выселенцев я обязуюсь строго выполнять.

Подпись Ј. Šarakš.

„8" апреля 1949 г.

Ст. Инсп. ФО УМВД л-т
(должность, звание и подпись работника органов МВД,
[illegible]
отобравшего расписку)

551-49 30000

РАСПИСКА

Мне выселенцу Шараке Юлианна Ануфриевна
(указать фамилию, имя, отчество,
1931 года проживающему
год рождения) (указать село,
П-Тройцкий район
деревню, район область)
Томская область

объявлен указ Президиума Верховного Совета СССР от 26/XI-1948 г. о том, что я выселен на спецпоселение навечно без права возврат к месту прежнего жительства и за самовольный выезд (побег) места обязательного поселения буду осужден на 20 лет каторжных работ.

Подпись Ј. Šarakš.

„8" апреля 1949 г.

Ст. Инсп. ФО УМВД л-т [illegible]
(должность, звание и подпись работника органов МВД отобравшего расписку)

Томжелдорпроект 550-49 30000

Izsūtāmo iedzīvotāju saraksts (1949)

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Izsūtīts kā	Komandieris[18]	Piezīmes
1.	Apine Alīda	1928-2002	Brīsla	Nacionālists	Kosekovs	M, apb. Līvānu p. k.
2.	Apine Alma	1926-1993	*Zeļenpole*	Kulaks	Jevgrafovs	M, apb. Lielvārdes k. (Ogres raj.)
3.	Apine Anna Andreja m.*	1951	Brīsla	Nacionālists	"	Dzīvo Rudzātos
4.	Apine Anna Jāņa m.**	1936	*Apteka*	Kulaks		Nav ziņu
5.	Apine-Skrebele Emīlija	1920	Brīsla	Nacionālists	Kosekovs	Dzīvo Līvānos
6.	Apine Emīlija Leonarda m.	1884-1956	*Zeļenpole*	Kulaks	"	M (Sibīrijā)
7.	Apine Julianna	1894-1976	*Lieldruvas*	"	"	M, apb. Steķu KK
8.	Apinis Alfrēds**	1925-2000	*Apteka*	Kulaks		NP, T;, M, apb. Līvānos
9.	Bojāre Janīna**	1933	*Apogi*	"	Kosekovs	Nav ziņu
10.	Bojāre Natālija	1939	"	"	"	Nav ziņu
11.	Bojāre Silvija	1939	"	"	"	Nav ziņu
12.	Bojāre Veronika	1905-1987	"	"	"	M, apb. Steķu KK
13.	Bojāre Zinaīda	1937	"	"	"	Nav ziņu
14.	Bojārs Alberts	1905-1993	"	"	"	M, apb. Steķu KK
15.	Brice Genovefa	1919	*Kaņepāji*	Nacionālists	Muiženieks	Nav ziņu
16.	Bricis Aleksis	1921	"	"	"	Nav ziņu
17.	Bricis Dominiks	1933	"	"	"	Nav ziņu
18.	Budencova Ģertrūde	1906-1973	*Punduri*	Kulaks	Gelars	M, apb. Ulbrokas k. (Rīgas raj.)
19.	Budencova Olga	1943	"	"	"	Dzīvo Rīgā
20.	Budencova Vera	1935	"	"	"	Dzīvo Rīgā
21.	Budencovs Georgs	1894-1949	"	"	"	M (Sibīrijā)
22.	Budencovs Juris	1932-1997	"	"	"	M, apb. Ulbrokas k. (Rīgas raj.)
23.	Budencovs Viktors	1941-1977	"	"	"	M
24.	Būmane Helēna	1926-2000	Būmaņi	"		M, apb. Pūckalna k. (Talsu raj.)
25.	Būmane Leokādija	1931	"	"	Bogovs	Dzīvo Tukumā
26.	Būmane Nadežda	1901-1982	"	"	"	M, apb. Veļķu k. Tukumā
27.	Būmane Silvija	1939	"	"	"	Dzīvo Ainažos
28.	Būmanis Edmunds	1945	"	"	"	Dzīvo Ķegumā
29.	Būmanis Jānis	1928	"	"		Dzīvo Rīgā
30.	Būmanis Konstantīns[19]	1930	"	"		T; dzīvo Laucienā (Talsu raj.)
31.	Būmanis Pēteris[20]	1895-1990	"	"		M, apb. Veļķu k. Tukumā
32.	Elste Anna	1924	Kurčanka	Kulaks		Dzīvo Daugavpilī
33.	Elste Marija*	1949	"	"		Nav ziņu
34.	Elste Petronella**	1943	"	"		Nav ziņu
35.	Elste Veronika	1913-1997	"	"		M, apb. Siguldā
36.	Elsts Ādolfs	1937-1994	"	"		M, apb. Meža k. Rīgā
37.	Elsts Antons*	1951	"	"		Dzīvo Daugavpilī
38.	Elsts Heinrihs	1946	"	"		Dzīvo Limbažu raj.
39.	Elsts Jānis	1914	"	"		Dzīvo Siguldā
40.	Elsts Leonards Bērtuļa d.	1912-1998	"	"		T; M, apb. Daugavpilī
41.	Elsts Leonards Leonarda d.*	1953	"	"		Dzīvo Daugavpilī
42.	Eriņa Anna	1939	*Eriņi*	"	Muiženieks	Dzīvo Rīgā
43.	Eriņa Janīna	1931	"	"	"	Dzīvo Stirnienē
44.	Eriņa Māra	1886-1950	"	"	"	M (Sibīrijā)
45.	Eriņa Marta	1906-1996	"	"	"	M, apb. Stirnienes k.
46.	Eriņš Alberts	1937	"	"	"	Nav ziņu
47.	Erta-Gudļevska Anna[21]	1921-1995	*Olksnas*	"	"	M, apb. Siguldā
48.	Erta-Gudļevska Veronika	1885-1958	"	"	"	M (Sibīrijā)
49.	Erts-Gudļevskis Francis[22]	1914-1996	"	"	"	M, apb. Siguldā
50.	Erts-Gudļevskis Pēteris	1879-1969	"	"	"	M, apb. Siguldā
51.	Giluča Anna	1891-19??	*Kaņepāji*	Nacionālists	Fiļīpovs	M
52.	Gilučs Ādams	1880-19??	"	"	M	Nav ziņu
53.	Graudiņa Emīlija	1927	*Lejiņas*	"	Peharevs	Dzīvo Rudzātos
54.	Graudiņa Lidija**	1930	"	"	"	Dzīvo Rīgā
55.	Graudiņa Magdalēna	1897-19??	"	"	"	M
56.	Graudiņa Matilde	1907-1977	"	"	"	M
57.	Graudiņa Monika	1894-1995	"	"	"	M, apb. Rudzātu k.
58.	Graudiņš Ādams	1895-1950	*Lejiņas*	"	"	M (Sibīrijā)

[18] Speciālās operatīvās grupas - izsūtītāju komandieris.

[19] K.Būmanis A un T 1950. gadā (skat. noda|ā ***Nacionālā pretošanās kustība → Nacionālās pretošanās kustības dalībnieki, arestēti un tiesāti par darbību pretošanās kustībā → Būmanis Konstantīns***).

[20] P.Būmanis A un D 1953. gadā.

[21] Izsūtīta 1953. gadā.

[22] Izsūtīts 1953. gadā.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Izsūtīts kā	Komandieris[18]	Piezīmes
59.	Graudiņš Andzelms	1928	*Lejiņas*	Nacionālists	Peharevs	T; dzīvo Rīgas raj.
60.	Graudiņš Ēvalds	1929-1948	"	"	"	NP, kritis
61.	Graudiņš Izidors	1900-1985	"	"	"	M, apb. Rudzātu k.
62.	Indāne Ilža	1893-19??	*Brūklenāji*	"	Gelars	M, apb. Kapenieku k.
63.	Indāns Jānis	1923-1997	"	"	"	M, apb. Kapenieku k.
64.	Indāns Juris	1889-19??	"	"	"	M, apb. Kapenieku k.
65.	Jurova Madaļa	1885-1955	*Čigānsala*	"	Peharevs	M (Sibīrijā)
66.	Jurova Sofija**	1924	"	"		Nav ziņu
67.	Jurova Tekla**	1928	"	"		Nav ziņu
68.	Jurovs-Jakāns Pēteris**	1914-1998	"	"		M
69.	Jurovs-Jakāns Staņislavs**	1887-19??	"	"		M
70.	Krasovska Leontīne	1928	*Jaungrigi*	"	Stepanjans	Nav ziņu
71.	Krasovska Monika**	1930	"	"		Nav ziņu
72.	Krasovska Tekla	1895-19??	"	"	Stepanjans	M, apb. Kapenieku k.
73.	Krasovskis Antons Antona d.**	1934	"	"		Nav ziņu
74.	Krasovskis Antons Pētera d.	1893-1978	"	"	Stepanjans	M, apb. Kapenieku k.
75.	Mālniece Apolonija	1905-1991	*Dimanti*	Kulaks	"	M, apb. Kapenieku k.
76.	Mālniece Veronika**	1931	"	"		Nav ziņu
77.	Mālnieks Gregors	1899-1991	"	"	Stepanjans	M, apb. Kapenieku k.
78.	Mālnieks Pēteris	1935-1986	"	"	"	M, apb. Kapenieku k.
79.	Meņģele Anna	1883-1952	*Stūramežs*	"	"	M (Sibīrijā)
80.	Meņģele Milda	1919-1991	*Purvasala*	"	Barsukovs	M
81.	Meņģele Vija*	1949	"	"	"	Nav ziņu
82.	Meņģels Nikolajs	1913	"	"	"	Nav ziņu
83.	Pastare Antoņina	1921-1991	*Apsītes*	"	Kostins	M, apb. Ķeguma k.
84.	Pastare Marija*	1954	"	"		Izceļojusi uz Vāciju
85.	Pastars Broņislavs	1945-2003	"	"	Kostins	M, apb. Ķeguma k.
86.	Pastars Jānis**	1944	"	"		Dzīvo Atašienē (Jēkabpils raj.)
87.	Pastars Kārlis*	1954-1994	"	"		M, apb. Ķeguma k.
88.	Pastars Osvalds	1948	*Garāpļava*	Nacionālists		Dzīvo Līvānos
89.	Pastars Pēteris	1908-1958	*Apsītes*	Kulaks	Kostins	M, apb. Rudzātu k.
90.	Peisiniece Līvija	1938	*Eglaine*	Nacionālists	"	Dzīvo Līvānos
91.	Peisiniece Veneranda	1912-19??	"	"	"	M, apb. Līvānu p. k.
92.	Peisinieks Ēvalds	1941	"	"	"	Dzīvo Līvānos
93.	Peisinieks Vitālijs	1940-1957	"	"	"	M, apb. Līvānu p. k.
94.	Pintāne Marta	1890-1988	*Dailes*	"	"	M, apb. Biķernieku k. Rīgā
95.	Pintāne Tekla	1926	"	"	"	Dzīvo Rīgā
96.	Pintāns Antons**	1913-1975	"	"	"	M, apb. Ulbrokas k. (Rīgas raj.)
97.	Pintāns Jāzeps	1881-1966	"	"	"	M, apb. Biķernieku k. Rīgā
98.	Pintāns Pēteris*	1956	"	Nacionālists		Dzīvo Rīgā
99.	Pūdniece Leokādija	1887-19??	*Pabērži*	"	Gelars	M, apb. Kapenieku k.
100.	Pūdnieks Ādams	1877-1950	"	"	"	M (Sibīrijā)
101.	Pūdnieks Jānis**	1912-1988	"	"		M
102.	Rudzāte Antoniņa	1945	*Rudzīši*	Kulaks	Gelars	Dzīvo Sīļukalna pag.
103.	Rudzāte Jevgēnija	1938	"	"	"	Dzīvo Rudzātu pag.
104.	Rudzāte Veneranda	1934	"	"	"	Dzīvo Atašienes pag.
105.	Rudzāte Veronika	1912-1992	"	"	"	M
106.	Rudzāts Staņislavs Matīsa d.	1900-1974	"	"		M, apb. Kapenieku k.
107.	Rudzāts Staņislavs Staņislava d.	1941-1994	"	"	"	M
108.	Rumaka Emīlija	1905-1993	*Stūramežs*	Nacionālists	Stepanjans	T; M, apb. Steķu PK
109.	Rumaks Alberts Alberta d.	1944-1995	"	"	"	M, apb. Rīgā
110.	Rumaks Alberts Jāzepa d.	1916-1961	"	"		T; M (Sibīrijā)
111.	Rusiņa Elfrīda	1900-1976	Rusiņi	"		M, apb. Bāru k. Pļaviņās
112.	Rusiņa Monika**	1912	*Lejnieki*	"		Nav ziņu
113.	Rusiņa Paulīne	1932	Rusiņi	"		Dzīvo Pļaviņās
114.	Rusiņš Antons	1905-1968	*Lejnieki*	"		M, apb. Vilmeniešu k.
115.	Rusiņš Ēvalds	1930	Rusiņi	"		Dzīvo Ogrē
116.	Rusiņš Jānis Ādama d.	1899-1965	"	"		M, apb. Bāru k. Pļaviņās
117.	Rusiņš Jānis Antona d.**	1936	*Lejnieki*	"		Nav ziņu
118.	Rusiņš Valdis**	1938	"	"		Nav ziņu
119.	Sauša Ārija*·***	1951				Dzīvo Rīgā
120.	Sauša Ausma*·***	1956				Dzīvo Rīgā
121.	Sauša Biruta*·***	1950				Dzīvo Rīgā
122.	Sauša Tekla Donāta m.***	1922		Nacionālists		Dzīvo Līgatnē
123.	Saušs Jānis Donāta d.***	1919		"		Dzīvo Līgatnē
124.	Skrodere Anna Ādama m.	1918-1982	*Liepāja*	"	Klubkovs	M, apb. Puduļu k.
125.	Skrodere Anna Pētera m.**	1934	*Rubeņkalns*	"		Dzīvo Līvānos
126.	Skrodere Eleonora	1938	*Liepāja*	"	Klubkovs	Nav ziņu

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Izsūtīts kā	Komandieris[18]	Piezīmes
127.	Skrodere Helēna	1907-1949	*Rubeņkalns*	Nacionālists		M, apb. Puduļu k.
128.	Skrodere Janīna	1941-1949	*Liepāja*	"	Klubkovs	M, apb. Puduļu k.
129.	Skrodere Valentīna	1944	"	"	"	Dzīvo Slokā
130.	Skroders Jānis	1946	"	"	"	Dzīvo Rožupē
131.	Skroders Mārtiņš	1863-1954	"	"	"	M (Sibīrijā)
132.	Skroders Pēteris Mārtiņa d.	1902-1976	*Rubeņkalns*	"		T; M, apb. Kaupišķu k. (Daugavpils raj.)
133.	Skroders Pēteris Stepana d.*	1954	*Liepāja*	"	"	Dzīvo tēva mājās
134.	Skroders Stepans	1909-1994	"	"	"	M, apb. Puduļu k.
135.	Sovāne Agata	1864-19??	*Kaņepāji*	"	Muiženieks	Nav ziņu
136.	Svarinska Helēna	1902-1958	*Zelmeņi*	Kulaks	Bogovs	M, apb. Rudzātu k.
137.	Svarinska Kunigunde	1886-1970	"	"	"	M, apb. Rudzātu k.
138.	Svarinskis Imants	1934-2002	"	"	"	M, apb. Rīgā
139.	Svarinskis Jānis Andreja d.	1875-1953	"	"	"	M izsūtījumā
140.	Svarinskis Jānis Jāņa d.	1900-1972	"	"	"	M, apb. Rudzātu k.
141.	Svarinskis Jevgēnijs	1935-1976	"	"	"	M, apb. Kazahijā
142.	Svarinskis Vitālijs	1940-1987	"	"	"	M, apb. Rēzeknē
143.	Šaraka Bārbala	1886-1964	*Mucenieki*	Nacionālists	Peharevs	M, apb. Kivlenieku k.
144.	Šaraka Genovefa	1922	Lāčupe	"	Bogovs	Dzīvo Rīgā
145.	Šaraka Helēna**	1921	*Mucenieki*	"		Dzīvo Rīgā
146.	Šaraka Jadviga	1888-1971	Lāčupe	"	Bogovs	M, apb. Jaundubultu k. (Rīgas raj.)
147.	Šaraka Juljana	1931	*Mucenieki*	"	Peharevs	Dzīvo Rudzātos
148.	Šaraka Marta	1919	"	"	"	Dzīvo Rudzātos
149.	Šaraka Ruta*	1951		"		Dzīvo Rīgā
150.	Šaraks Antons	1923-1994	Lāčupe	"	Bogovs	M, apb. Beberbeķu k. Rīgā
151.	Šaraks Jānis Antona d.	1949	"	"	"	Dzīvo Rīgā
152.	Šaraks Jānis Onufrija d.**	1926-2000	*Mucenieki*	"		M, apb. Eleonorviles k.
153.	Šaraks Onufrijs	1872-1949	"	"	Peharevs	M (Sibīrijā)
154.	Šaraks Pēteris	1924-1949	*Mucenieki*	"	"	M, apb. Kivlenieku k.
155.	Švirkste Emīlija	1933-1992	Bikaunieki	"	Kosekovs	M, apb. Bikaunieku k.
156.	Švirkste Marija**	1930	"	"	"	Nav ziņu
157.	Švirkste Olga	1908	"	"	"	Dzīvo mājās
158.	Švirksts Antons**	1938	"	"	"	Nav ziņu
159.	Švirksts Gregors**	1904-1971	"	"	"	Miris, apb. Bikaunieku k.
160.	Švirksts Gregors Gregora d./*	1949-1949	"	"		Piedzimst nedzīvs Sibīrijā
161.	Švirksts Jānis**	1936	"	"	Kosekovs	Nav ziņu
162.	Švirksts Roberts	1926-1947	"	"	"	T; PBV (Krievijas LDN)
163.	Trūpa Monika Antona m.**	1920	*Saulgrieži*	"	"	Dzīvo Rīgā
164.	Trūpa Monika Jāņa m.	1885-1979	"	"	"	M, apb. Vārkavas k.
165.	Trūps Aloizs**	1922	"	"	"	Dzīvo Rožupes pag.
166.	Trūps Pēteris**	1916-1994	"	"	"	M, apb. Vārkavas k.
167.	Ūsāne Anna**	1943-1961	*Ozolkalni*	Kulaks	Klubkovs	M
168.	Ūsāne Broņislava**	1924-19??	"	"	"	M
169.	Ūsāne Jadviga	1885-1955	"	"	"	M (Sibīrijā)
170.	Ūsāne Monika**	1924	"	"	"	Nav ziņu
171.	Ūsāne Rita**	1945	"	"	"	Nav ziņu
172.	Ūsāns Pēteris**	1908-1972	"	"	"	M
173.	Vargulēviča Marija	1880-1955	*Dūkļi*	Nacionālists	Peharevs	M (Sibīrijā)
174.	Vārpule Anna	1924-1960	*Garāpļava*	"	"	M, apb. Meža k. Cēsīs
175.	Vārpule Franciska	1890-1975	"	"	"	M, apb. Meža k. Cēsīs
176.	Vārpule Monika**	1931	"	"		Dzīvo Kocēnos (Valmieras raj.
177.	Vārpule Veronika	1922-1950	"	"	Peharevs	M (Sibīrijā)
178.	Vārpulis Aleksandrs*	1958-1997		"		M, apb. Krievijā (Čeboksari)
179.	Vārpulis Donāts	1870-1976	*Garāpļava*	"	Peharevs	M, apb. Meža k. Cēsīs
180.	Vārpulis Izidors	1918-1995	"	"		M, apb. Krievijā (Čeboksari)
181.	Vārpulis Jāzeps	1913-1985	"	"	Peharevs	M, apb. Meža k. Cēsis
182.	Vārpulis Vitālijs	1957-1974		"		T; M, apb. Krievijā (Čeboksari)
183.	Vikšere Marija*	1949-1949		Kulaks		M (Sibīrijā)
184.	Vikšere Veronika	1931-1998	*Velkme*	"	Kosekovs	M, apb. Līvānu Draudzes k.
185.	Vilcāne Anastasija**	1935-1953	*Dūkļi*	Nacionālists		M, apb. Rudzātu k.
186.	Vilcāne Antoniņa**	1911	"	"		Dzīvo Ogrē
187.	Vilcāne Valentīna**	1939	"	"		Dzīvo Ogrē
188.	Voitiņa Rozālija	1874-1952	*Punduri*	Kulaks	Gelars	M (Sibīrijā)
189.	Zalāne Adele	1918-1970	*Birztalas*	Nacionālists	Kostins	M, apb. Lāčupes k. Rīgā
190.	Zalāne Anna Jāņa m.	1916	"	"	"	Dzīvo Līvānos
191.	Zalāne Anna Marija	1938	Jaudzemi	Kulaks	Kosekovs	Dzīvo Rudzātos
192.	Zalāne Antoņina	1925-1989	*Brūklenāji*	Nacionālists	Gelars	M, apb. Salaspils k.

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Izsūtīts kā	Komandieris[18]	Piezīmes
193.	Zalāne Broņislava	1907-1971	*Upmaļi*	Kulaks	Kostins	M, apb. Steķu KK
194.	Zalāne Broņislava Staņislava m.	1942	*Birztalas*	Nacionālists	"	Nav ziņu
195.	Zalāne Franuse	1910-1982	*Velkme*	Kulaks	Kosekovs	M, apb. Līvānu Draudzes k.
196.	Zalāne Jūlija	1905-1999	Jaudzemi	Kulaks	"	M, apb, Steķu KK
197.	Zalāne Marija	1884-1974	*Birztalas*	Nacionālists	Kostins	M, apb. Kapenieku k.
198.	Zalāne Olga (Vjakse)	1915-19??	"	Nacionālists	"	M, apb. Kapenieku k.
199.	Zalāne Silvija*	1949	*Brūklenāji*	Nacionālists	Gelars	Dzīvo Rīgā
200.	Zalāne Vallija	1943	*Upmaļi*	Kulaks	Kostins	Dzīvo Rīgā
201.	Zalāne Veneranda Antona m.	1936	Jaudzemi	"	Kosekovs	Dzīvo Rudzātos
202.	Zalāne Veneranda Dominika m.	1935	*Upmaļi*	"	Kostins	Dzīvo Babītē (Rīgas raj.)
203.	Zalāns Andrejs	1863-1949	*Kasparāni*	"	"	M (Sibīrijā)
204.	Zalāns Dominiks	1891-1981	*Upmaļi*	"	"	M, apb. Steķu KK
205.	Zalāns Eliass	1926-1993	*Birztalas*	Nacionālists	"	T; M, apb. Stendes k. (Talsu raj.)
206.	Zalāns Jānis Augusta d.	1877-1949	"	"	"	M, apb. Kapenieku k.
207.	Zalāns Jānis Staņislava d.	1947	"	"	"	Nav ziņu
208.	Zalāns Konstantīns	1930	Jaudzemi	Kulaks	Kosekovs	Dzīvo Sibīrijā
209.	Zalāns Pāvels	1881-1951	*Velkme*	"	"	M (Sibīrijā)
210.	Zalāns Staņislavs	1907-1949	*Birztalas*	Nacionālists	"	T; M (Kazahijas LDN)
211.	Zalāns Vitālijs	1944	"	"	"	Dzīvo Rudzātos
212.	Zalāns Vladislavs	1908-1971	"	"	"	T; M, apb. Lāčupes k. Rīgā
213.	Zesere Anita	1949	*Stūramežs*	"	"	Nav ziņu
214.	Zesere Henrija	1930	"	"	"	Dzīvo Rīgā
215.	Znotiņa Anna*	1956		"		Dzīvo Preiļos
216.	Znotiņa Veronika (Trūpa)	1926	*Saulgrieži*	Nacionālists	Gelars	Dzīvo Preiļos

Piezīmes.

* - Dzimis Sibīrijā;
** - Izsūtīšanas laikā neatrodas mājās vai arī izvairās;
*** - Saušu ģimene izsūtīta no bij. Viļakas apr. Rugāju pag. Sauša Tekla (dz. Ivdra) dzimusi Rudzātu pag. Piļupsalā.

Nometinājuma vieta. Rudzātu pag. iedzīvotāji galvenokārt tiek izsūtīti uz Krievijas Tomskas apg. Piškino-Troickij rajonā. Šajā rajonā tiek nometināti arī izsūtītie no Daugavpils apr. Līvānu, Vārkavas u.c. pagastiem, kā arī no Talsu apriņķa. Piškino-Troickij rajonā izsūtītie tiek izvietoti 38 kolhozos, rūpkombinātā, labības sagādes punktā, Čulimas upes ostā Beļājevā u.c. vietās (skat. karti nākamajā lpp.). Izsūtītie cilvēki ir vietējo kolhozu u.c. darbavietu galvenais darbaspēks (līdz 70-80%).

Jāpiezīmē, ka šajā rajonā 1932-1933 bija nometināti izsūtītie Krievijas iedzīvotāji (krievi, čigāni) - t.s. Proletāriešu komandatūras iecirknī (*Пролетарский комендатурский участок*), šie cilvēki bija iesūtīti tieši taigā, kur viņi līda līdumus, cēla ēkas un audzēja labību, kura tika sabērta labības sagādes punkta apcirkņos, no kurienes slikto ceļu dēļ tā tika izvesta tikai pēc 24 gadiem. Šie nometinātie cilvēki bija uzbūvējuši vairākus ciemus, katrā apm. 50-80 mazas mājiņas. II pasaules kara laikā izsūtīto dēlus iesauca armijā un ģimenes noņēma no komandatūras uzskaites. Ap 1960-tajiem gadiem ciemi bija pamesti un nodedzināti. No izsūtījuma vietas bija aizbēdzis čigānu tabors - 54 cilvēki, kuri apmaldījušies taigā un nomiruši badā, vēlāk mednieki uzgājuši viņu bojāejas vietu.

II pasaules kara laikā Piškino-Troickij rajonā tiek nometināti izsūtītie Volgas vācieši un moldāvi, pēc kara - lietuvieši, latvieši, moldāvi, ukraiņi, igauņi u.c. tautību atsevišķi pārstāvji.

Smagais mājupceļš. Masveida izsūtīšanas operāciju gatavoja lielā steigā, izsūtīšana notika ārkārtīgi īsā laikā, apstākļos, kas nenodrošināja pietiekamu kontroli par tās vai citas ģimenes izsūtīšanas lēmumu pareizību, bieži tika pieļautas rupjas kļūdas. Jau pēc aizvešanas uz Sibīriju daudzi izsūtītie rakstīja dažādām PSRS centrālajām un republikāniskajām iestādēm, kā arī dažādām amatpersonām lūgumus pārskatīt viņu izsūtīšanas lietas un ļaut atgriezties Latvijā. Pārbaudot dokumentus, izrādās, ka daudzas ģimenes izsūtītas, pārkāpjot instrukcijas un norādījumus. Ļoti, ļoti reti ir gadījumi, kad kādam ļauj atgriezties mājās. Visi lūgumi tiek noraidīti, pārsvarā uz vietējo varas vīru atteikuma pamata, jo laupītāji nevēlējās, lai atgrieztos nolaupīto mantu bijušie īpašnieki. Parasti LPSR VDM sniedza standartveida atbildi: 'Paziņojam, ka

saskaņā ar 1939. gada l/s skaitīšanas datiem pilsonim ..... ir piederējusi kulaku saimniecība, un ka tas ir izmantojis svešu darbaspēku, vai arī ka tam ir piederējušas mašīnas ... Tādēļ viņa ģimene ir izsūtīta pareizi"[23].

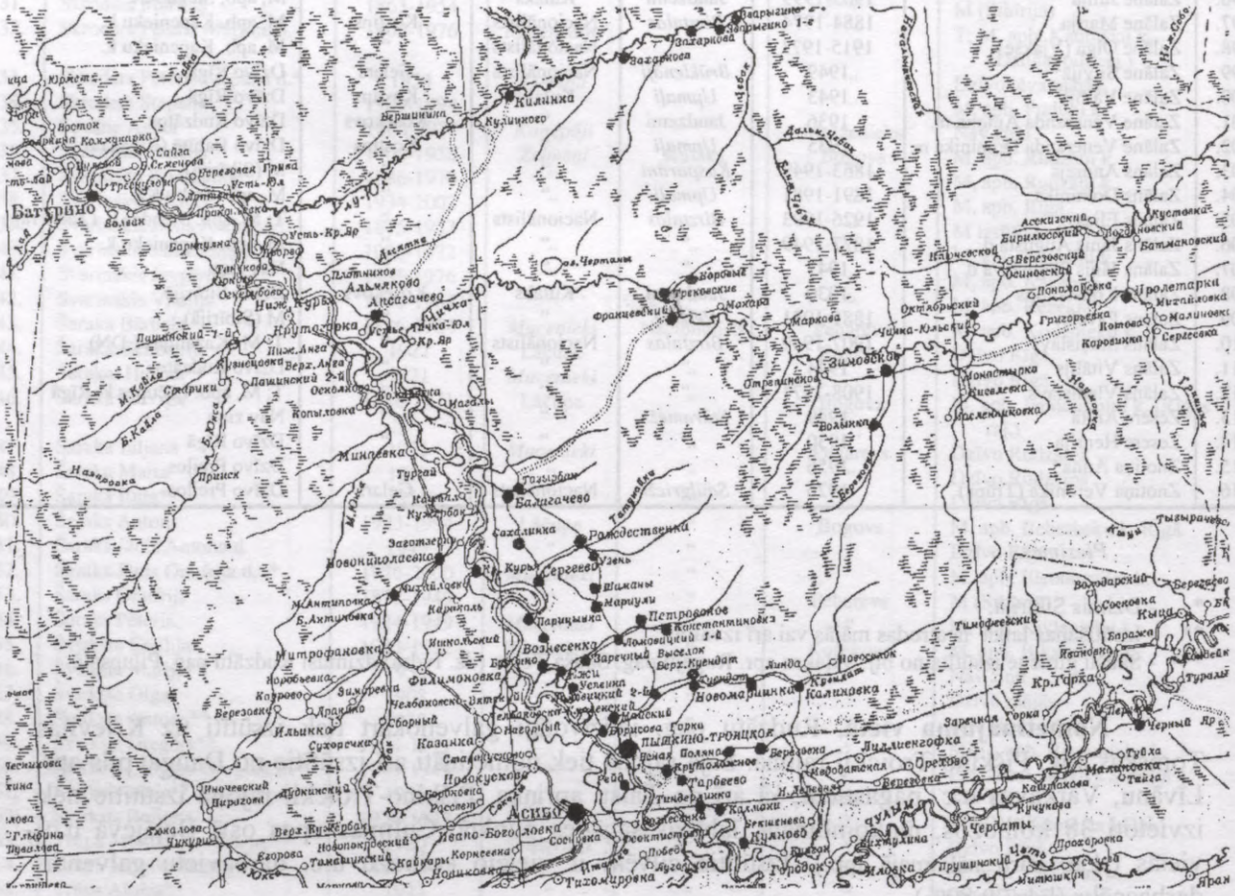

1949. gadā izsūtīto rudzātnieku galvenā nometinājuma vieta Sibīrijā - Tomskas apg. Piškino-Troickij raj.

Izsūtīšanu atzīt par nepareizu nepalīdz arī dažu LPSR vietējo deputātu un dažu iestāžu vad-ju pozitīvais raksturojums par izsūtīto ģimeni. Piem., Rudzātu c/p deputātu un citu darbinieku iesniegumi 1952. gadā par J.Svarinska un G.Mālnieka ģimenēm netiek ņemti vērā, bet visi rakstītāji ir spiesti dod paskaidrojumus par saviem parakstiem Līvānu rajona NKVD orgāniem un tos atsaukt.

LPSR IM, kārtojot dokumentus par 25.03.1949 izsūtīto ģimeņu atgriešanos Latvijā, pieprasa rajonu izpildkomitejām viņu viedokli par tās vai citas izsūtītās ģimenes atgriešanās vēlamību agrākajā dzīves vietā. Ja citur tas ir vēlams, tad Rudzātu pag. teritorijā tāda vietējo "dūžu" pretimnākšana ir ļoti rets gadījums. No izsūtījuma pagastā atgriežas tikai O.Šaraka, Ā.Graudiņa, G.Mālnieka, J.Svarinska, G.Švirksta, A.Boģra un dažas citas ģimenes. Atgriezties dzimtajās vietās nav atļauts A.Apines, P.Būmaņa, J.Elsta, L.Elsta, P.Erta-Gudļevska, N.Meņģeļa, J.Pintāna, A.Rumaka, Ā.Ūbeļa un daudzām citām ģimenēm.

Piem., par P.Būmaņa ģimeni uz NKVD iestāžu pieprasījumu Rudzātu c/p (pr-js Fr.Sukaruks) atbild (14.02.1956), ka "Būmanis ir cēlies no turīgiem zemniekiem, buržuāziskās Latvijas valdīšanas laikā un vācu okupācijas gados strādājis pagastā par pag. vecāko, aktīvs vācu okupācijas atbalstītājs, naidīgi noskaņots pret pad. varu. Rudzātu c/p uzskata par nevēlamu P.Būmaņa un viņa ģimenes

[23] LVA, *Represēto saraksti 1949*, 4. grāmata, 133. lpp.

locekļu atgriešanos". Izziņu paraksta pr-js Fr.Sukaruks (skat. izziņas oriģinālu ↓). Pēc divām dienām (14.02) līdzīga satura liecības drošības orgāniem devuši un ar saviem parakstiem apliecinājuši toreizējie MI O.Zeiliņš, I.Stoļerovs, S.Volkovs un St.Cvetkovs.

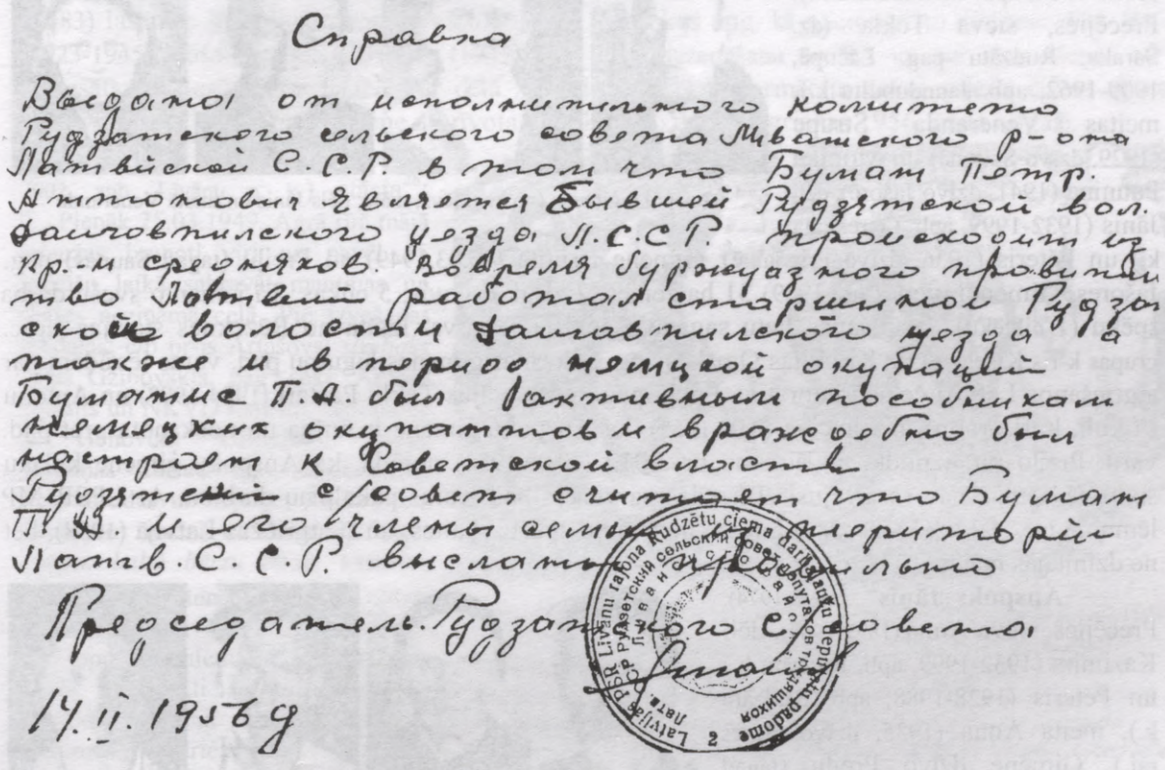

Izziņas kopija

Daudzi izsūtītie Sibīrijā pie dokumentu saņemšanas (spec. komandantūrā) ir spiesti parakstīties par to, ka viņi nedrīkst atgriezties dzimtajā vietā un pieprasīt jelkādu kompensāciju, pretējā gadījumā no specuzskaites netiks noņemti. Tādēļ lielākā daļa gan atgriežas savā dzimtenē, bet ne savā dzimtajā pusē, jo tur vēl ilgus gadus saimnieko tie paši, kas centīgi rūpējās par izsūtīšanu un izsūtīto ģimeņu mantu "labticīgie" ieguvēji. Vēl šodien ir palicis pa kādam aktīvistam, tiesa gan, šodien tie, protams, ir mainījuši savu nostāju, kļuvuši ļoti dievticīgi un ir dedzīgākie dievnamu apmeklētāji.

Kad rudzātnieki, sākoties Atmodai, pirmoreiz virs jaunbūvētās pag. pašvaldības ēkas paceļ sarkanbaltsarkano karogu, tad daži bijušie PA izteikušies: *"Par maz mēs esam izsūtījuši uz Sibīriju, vajadzēja sūtīt vairāk"*.

Izsūtītie

Anspoku ģimene (no kr.): tēvs, māte, dēls Jānis un meita Veneranda

Anspoks Antons[24] (1898-1984, apb. Jaundubultu k.). Precējies, sieva Tekla (dz. Šaraka, Rudzātu pag. Lāčupē, 1909-1962, apb. Jaundubultu k.), meitas Veneranda Strupe (1929, dzīvo Salienā) un Monika Pauniņa (1941, dzīvo Jašorē), dēli Jānis (1932-1999, apb. Ogresgala k.) un Pēteris (1936, dzīvo Priedainē). Ģimene izsūtīta (25.03.1949) no Preiļu (tagad Saunas) pag. Jašores. Ģimenei pieder (uz 1939) 31 ha zemes, 2 zirgi, 6 govis, 5 cūkas. Tā izmanto svešu darba spēku (1 cilvēku). Izsūtīšanas lietu sagatavo čekists Jergovs. Izsūta no Rēzeknes stacijas (spec. grupas k-ris Kiseļevs) uz Krievijas Omskas apg. Sakarā ar ģimenes lūgumu pad. varas iestādēm par atgriešanos Latvijā čekisti nopratina Preiļu pag. iedzīvotājus Teklu Pastari (1904-19??) un Antonu Prikuli, kuri pratināšanā liecina (9.09.1955), ka Anspoku ģimene ir turīga un noskaņota pret pad. varu. Preiļu raj. izpildk. ar lēmumu nr. 1012 (10.09.1955) norāda, ka Anspoku ģimene kulaku sarakstā nemaz nav sastāvējusi. Te redzama vietējo pad. varas pakalpiņu darbība. Ar LPSR MP lēmumu (nr. 373-65s, 9.08.1956) ģimeni noņem no specuzskaites, un tā atgriežas Latvijā (1958), bet ne dzimtajās mājās.

Anspoku ģimene Sibīrijā (1955, no kr.): tēvs, māte, dēls Kazimirs un meita Anna

Anspoks Jānis[25] (1893-1974). Precējies, sieva Anna (1897-1984), dēli Kazimirs (1932-1999, apb. Rudzātu k.) un Pēteris (1928-1988, apb. Rudzātu k.), meita Anna (1935, dzīvo Ogres raj.). Ģimene dzīvo Preiļu (tagad Saunas) pag. Augstāsalā. Ģimenei pieder 104 ha zemes, lauksaimnieciski izmantojami tikai 20 ha. Ar Daugavpils apr. izpildk. lēmumu (nr. 595) par Preiļu pag. piestādīto sarakstu (17.11.1947) ģimene ieskaitīta kulaku sarakstā. Izsūtīšanas lietu sagatavo NKVD leitnants Belomestņiks, paraksta kapteinis Šeiko, sankcionē majors Moisējevs. Izsūtīta tiek visa ģimene (spec. grupas k-ris Kisiļevs), izņemot dēlu Pēteri, kurš mācās mūzikas skolā, bet tur nav atrodams. Vēlāk viņš uzrodas Rudzātu pagastā un apprecas ar Helēnu Brūveri (1929), kuras tēvs Ādams ir Rudzātu MI un Pēteri "laipni" palūdz. Tādā veidā Pēteris izglābjas no deportācijas.

Ģimeni izsūta no Aglonas stacijas ešelonā nr. 97383 (ešelona pr-ks - čekists no Krievijas, Kurskas). No specuzskaites ģimeni noņem 24.11.1955. Pie atbrīvošanas tā spiesta paraksīties par neatgriešanos savā iepriekšējā dzīves vietā, tādēļ, atgriežoties Latvijā (1956), apmetas uz dzīvi Rudzātu pag. Mālakalnā. Tur savu mūžu nodzīvo arī abi dēli.

Apine Emīlija[26] (1884-1956). Dzīvo Rudzātu (tagad Rožupes) pag. *Zeļenpolē*. No 5 cilvēku ģimenes izsūtīta kopā ar meitu Almu (1926-1993, apb. Lielvārdes k.). Dēls Alfrēds (1930) un meita Anna (1936) laimīgā kārta izglābušies. Vecākais dēls Voldemārs (1924) iesaukts VA, tagad dzīvo ASV. Ģimenei pieder (uz 1939) 69,38 ha zemes (faktiski izsūtīšanas brīdī ir tikai 20 ha), 3 zirgi, 19 govis, 20 aitas un 4 cūkas. Ģimenes raksturojumā (1947) teikts, ka tā ir pretvalstiski noskaņota. Kulaku sarakstā ģimene ieskaitīta 1948. No pārdzīvojumiem un grūtībām Emīlija Sibīrijā nomirst.

---

[24] LVA, lieta nr. 7729.
[25] LVA, lieta nr. 7665.
[26] LVA, lieta nr. 7649.

Meita Alma atbrīvota 26.12.1956, atgriežas Latvijā, apmetas uz dzīvi Lielvārdē, kur arī rod mūža mieru.

Apine Julianna Jugana[27] (1894-1976, apb. Steķu KK). 5 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Brīslas c. *Lieldruvās*. Ģimenei pieder 15 ha zemes. LPSR VDM uzskaites dokumentos (lieta nr. 10483) lasāms: Apines ģimene pārvietojama uz Tomskas apg. kā nacionālistu ģimene: dēls Jānis (1923-1945) nošauts, dēls Alfrēds (1925-2000) "par dezertēšanu no SA un par iesaistīšanos NP" notiesāts un nosūtīts uz LDN. Par dēla Alfrēda darbību informāciju čekai sniedz čekas aģents *Bukovskij*. No izsūtījuma ģimene atbrīvota 04.04.1956, mājās atgriežas 1956. gada nogalē.

Ķieģeļnīcas strādnieki (1951, no kr.): 1. rindā: Andrejs Skrebelis, sieviete no Rīgas (vīrs apcietināts, bērni atņemti, kaut kur bērnu namā, pati saslimusi ar nervu sabrukumu, tad slimnīcā, pēc slimnīcas D), bērni: Paulīnes Skrebeles meitiņa un Zenta Bojāre (no Steķiem), brigadieris ar bērnu, Velta Veigure (dz. Anševica, no Talsiem) un krimināliste Kadačņikova; 2. rindā: Staņislavs Skrebelis, Marianna Vilcāne, Genovefa Šaraka, Veronika Muceniece, Paulīne un Viktorija Skrebeles, Veneranda Zalāne

Meita Alīda Pelēķe (1928-2002, apb. Līvānu p. k.) stāsta[28]: "...Pienāk 25.03.1949. Agrā rītā mājā ielaužas bruņoti vīri un pavēl 15 minūšu laikā sakravāt mantiņas un doties nezināmā ceļā. Pie izvešanas piedalās: c/p pr-js Artašovs, *streboks* Jānis Gžibovskis, pag. sekr. Antons Kasalis un NKVD karavīri. Šķūtniece ir Genovefa Grandāne. Mūsu mantiņas aizved līdz automašīnai, kura atrodas uz ceļa pie Rudzātiem. Sakāpjam mašīnā un dziedam *Paliec sveika, baltā bērzu birze*, karavīri, draudot ar šautenēm, aizliedz mums dziedāt. Mūs atved uz Līvānu staciju pie lopu vagoniem un sadzen tajos iekšā. Diennakti stāvam, kamēr ir piepildīti vilciena sastāva vagoni ar nelaimes upuriem no Rudzātu, Vārkavas, Līvānu u.c. pagastiem. Tad sākas brauciens uz "varenplašo". Pārbraucot Latvijas robežu, vilcienu aptur mazā stacijā, kur mums ļauj izkāpt no vagoniem, izkārtoties pie vagoniem visiem kopā (bērniem, sievietēm un vīriešiem) čekistu konvoja ielenkumā. Uz sliežu ceļa ir redzami iepriekšējo nelaimīgo cilvēku upuru izkārnījumi kā "rožu" stādi - tā visa ceļa garumā līdz gala punktam (Asino stacijai Tomskas apg.). Asino nonākam 11. aprīlī. Tur darbojas īsts vergu tirgus. Ierodas vergturi (kolhozu, dažādu uzņēmumu pr-ki, brigadieri ar nodzītiem zirdziņiem un buļļiem (vēršiem). Katrs priekšnieks izvēlas spēcīgākos strādniekus un ģimenes. Bet ģimenes ar bērniem un sirmgalvjiem neviens pr-ks neņem, tomēr ar NKVD darbinieku palīdzību tie tiek nosūtīti uz saimniecībām, un ne jau uz labākajām.

Mūsu ģimenei laimējas, jo mūs pievāc Piškinas raj. rūpkombināts. Tur visus "vergus" izvieto rūpkombināta bij. velteņu velšanas cehā - šķūnī, kur salauzta, caura, šķirbaina koka grīda, visur rēgojas spalvu kušķi, netīrība. Pēc tam izsūtītos sapulcina uz laukuma, un NKVD komandants nolasa ēmumu, ka mēs esam izsūtīti uz mūžu par dzimtenes nodevību, par bēgšanu draud 25 gadi cietumā (katorga). Sākumā jāreģistrējas komandantūrā 2 reizes, vēlāk - reizi mēnesi.

Tā mēs uzsākam dzīvot - visapkārt netīrība, turpat kombināta vienīgā zirga un buļļu mītnes. Ciemā govis klejo apkārt bez uzraudzības. Mūs, 5 ģimenes, izvieto vienā mājā, pareizāki teikt - vienā būdā. Telpas vidū dzelzs skārda krāsniņa, uz kuras gatavojam ēdienu. Guļam katra ģimene savā vietā uz grīdas vai uz lāviņas. 14. aprīlī brigadieris nosūta mūs uz mežu zāģēt - gatavot malku. Ir ļoti grūti, nevar izpildīt uzlikto normu, par to tiekam no brigadiera ļoti lamāti ar krievu trīsstāvīgajiem lamu vārdiem. Ar maija mēnesi uzsākam darbu ķieģeļnīcā. Ķieģeļu izgatavošanai mālus maļ ar ierīci, kurā iejūgts bullis. Vīrieši ar rokām formē ķieģeļus. Es mazgāju formas dēlīšus. Maijā ūdens ļoti auksts. Uz rokām uzmetas ekzēma. Vēlāk pāreju pie ķieģeļu nešanas žāvēšanai, pēc tam - uz cepli apdedzināšanai. Mums visiem ir ļoti grūti, ir brīži,

[27] LVA, lieta nr. 1499.
[28] A.Pelēķes vēstules (17.08.1998) fragments.

kad raudam un lejam gaužas asaras par mūsu likteni, un ir brīži, kad dziedam dziesmas. Atceros, ka vienreiz mežā pusdienlaika pārtraukumā dziedājām *Saulīt' vēlu vakarā*, pēc tam raudājām.

Brigadieris ar izsmieklu jautā: "*Vai skumstat pēc dzimtenes?*" Un pats tūlīt atbild: "*Uz dzimteni tiksiet tad, kad uz delnām uzaugs vilna*".

Latvieši izsūtījumā: ķieģeļu ražošanas brigāde Piškinas rūpkombinātā (1952, no kr.): Andrejs Skrebelis, Alma Apine, Zaiga Priedīte, Uldis Rusiņš, Paulīne Rusiņa, Jūlija un Veneranda Zalānes, kurzemniece (sabruka ar nerviem) un Viktorija Skrebele

Ir jāpanes daudz pazemojumu un nicināšanas. Vienreiz, ejot pa ciema ielas malu, no aizmugures brauc komandanta dēls. Visa braucamā daļa ir brīva bet viņš kliedz: "*Латышка, с дороги!*" (*Latviete, nost no ceļa!*).

Sevišķi smagi pārdzīvoju pirmo vasaru. Cik daudzreiz nakts izeju no būdas un skatos uz dzimtenes pusi un domāju, ja būtu bagātība, es visu atdotu lai nokļūtu tur kaut vai uz stundu. Kāpēc tāda netaisnība, par ko esam noziegušies pret cilvēci, pret citiem? Kāpēc tas viss ir jāizcieš un jāpārdzīvo? Vienīgais, kas mūs morāli stiprināja - tas, ka mēs visas bijām kopā. Iebraucot Piškinā, mūs sagaidīja izsūtītie lietuvieši, pēc gada (1950) pie mums atsūtīja moldāvus u.c. Trešajā izsūtīšanas gadā nopirkām mazu būdiņu un gotiņu. Ar lāpstu rakām dārziņu, stādījām kartupeļus. Tad jau bijām "bagāti", varējām "dzīvot saulainu dzīvi Staļina saulītē". No izsūtījuma mūs atbrīvo 08.1956.

Izsūtītie jaunieši Piškinā (1952, no kr.): sēž: Alīda Apine, Ollija Čauva, Paulīne Rusiņa, Monika Neiciniece, Velta Veigure un Monika Cara; stāv: Stasja Markunas (lietuviete), Tekla Neiciniece, Stasis Markunas (lietuvietis)

...Saņemot komandantūrā savus dokumentus un ejot mājās, no prieka es nejutu zemi zem kājām. Likās, ka kāds neredzams spēks nes. Raudāju prieka asaras. Tajā brīdī likās, ka visa pasaule ir kļuvusi citāda. Visa dzīvā daba priecājās man līdz. To nevar izteikt, nedz uz papīra uzrakstīt. Ne jau arī aprakstīt to visu, ko pārdzīvojām izsūtīšanas laikā.

...Nekas iepriecinošs mūs dzimtenē negaidīja. Mājās pārbraucot, apmetamies pie māsas Annas Drivenieces (1922) Steķos. Māsasvīrs Jāzeps (1908-1987) ir nesen kā atgriezies no LDN (Krievijā). Dzīvojam 9 cilvēki mazā istabiņā. Mūsu bijušajā mājā dzīvo mūsu kaimiņš Mefodijs Rodionovs ar savu ģimeni. Siena un labības šķūņi, smēde, pirts un mājas stiklotā veranda nojaukti... Pienākot pie savām tēva mājām, sāpēs sažņaudzās sirds. Rodionovs ar uzspēlētu laipnību mūs sagaida.

Ļoti daudz pazemojuma un nicināšanas ir jāpanes savā dzimtenē. Daudz sāpīgāk pārdzīvot šejieniešu attieksmi, nekā mūsu apsaukāšanu Sibīrijā."

Emīlija Apine-Skrebele (1920) stāsta[29]: "Es dzīvoju un strādāju Jaudzemu c. krejotavā. 1949. gada 25. marta agrā rīta ar mana tēva zirgu pie krejotavas piebrauc MI Jānis Gžibovskis un saka: ""*Mīļā māsiņ", tev jābrauc mājās, tur tevi gaida milicijas pr-ks*". Par izsūtīšanu ne vārda. Viņš neko nezinot, kāpēc mani meklējot. Es, neko ļaunu nenojaušot, uzvelku savas darba virsdrēbes un braucam uz manām mājām. Man krejotavas mājā ierādītajā dzīvoklītī paliek visas labākās drēbes, arī gultas veļa, segas u.c. mantas, kuras vēlāk viņi pievāca. Kad iebraucam mājās, redzu, ka mani piederīgie - māsa un māte ir sagatavotas prom vešanai. C/p pr-js Artašovs saka: "*Brauciet uz Rudzātiem, mēs jums jūsu mantas aizvedīsim...*". Paldies karavīriem - tie miltu maisa vietā iemet transportā linsēklu maisu un gaļas kanniņu. Tas viss ļoti noderēja."

[29] E.Apines-Skrebeles atmiņas (lentē ierakstīts 21.08.1995).

Beču ģimene (no kr.): tēvs, dēli Broņislavs un Henrihs, meita Tekla

Bečs Onufrijs[30] (1871-1954, M Sibīrijā). 4 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rēzeknes apr. Silajāņu pag. Precējies, sieva Marija (dz. Skutele, Rudzātu pag. *Spriudos*, 1887-1978, apb. Siguldas p. k.), dēli Broņislavs (1910-1991, apb. Siguldas p. k.) un Henrihs (1915-1999), meitas Veronika Elste (1913-1998), Helēna (dz. 1917), Antoņina (1920-1934, M no tuberkulozes) un Tekla (1932-1955, M Sibīrijā). Ar Rēzeknes apr. izpildk. lēmumu (nr. 571, 4.08.1948) ģimene ieskaitīta kulaku sarakstā, pamatojums: ģimenei pieder 40 ha zemes, vācu okupācijas laikā tā atbalsta okupācijas varu, dēls Henrihs ir garīdznieks, emigrējis uz ārzemēm.

Ģimeni izsūta uz Krievijas Omskas apg., kur tā strādā sovhozā. Dēls Broņislavs aprecas ar Annu Ertu-Gudļevsku (no Rudzātiem, skat. arī nodaļā ***Izglītība → Skolu darbība Rudzātu pagasta teritorijā 1920-2002 → Sīkāka informācija par skolotājiem, kas strādājuši Rudzātu pag. skolās (1920-1944) → Beča Anna***). Par labu darbu viņš apbalvots (20.12.1956) ar medaļu *Par vecaiņu apgūšanu*. Pēc noņemšanas no specuzskaites ģimene atgriežas Latvijā. Tā kā Preiļu raj. vadība ir pret ģimenes atgriešanos dzimtajās mājās, tad tā atrod atsaucīgus tautiešus Siguldā, kur atrod darbu un dzīvesvietu. Vēlāk uzbūvē arī savu māju. Siguldā savu atlikušo mūžu nodzīvo un tiek guldīti Siguldas p. k. Marija Beča, Broņislavs Bečs, viņa sieva Anna un mazdēls Jānis.

Dēls Henrihs (1915-1999) beidzis Riebiņu p-sk. un Aglonas ģimnāziju (1934-1938). Studējis LU Teoloģijas fakultātē (1938-1940), mācījies Aglonas garīgajā seminārā (1941-1943). Par priesteri ordinēts 25.03.1943, Aglonā. Kalpo Daugavpils Sv.Pētera baznīcā. EM 10.1944. Strādā par priesteri latviešu bēgļu nometnēs amerikāņu un angļu zonā. Studē Romas universitātes Baznīcas vēstures fakultātē (1949-1951). Pēc tam pārceļas uz Kanādu, kur kalpo kā prāvests daudzās draudzēs (Albertas provincē). 1987. gadā aiziet pensijā un dzīvo Albertas provinces Red Deer pilsētā. Sarakstījis autobiogrāfisku grāmatu (angļu val., *Here I am*) *Šeit es esmu* (1992), kurā aprakstījis ne tikai savu un savas ģimenes traģisko likteni, bet tajā ir arī daudz materiālu par garīgo dzīvi Latgalē pirms II pasaules kara, par katoļu baznīcu un tās priesteriem kara gados un trimdā[31].

Bojārs Alberts[32] (1905-1993, apb. Steķu KK). 6 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Steķu c. *Apogos*. Ģimenei pieder 18,80 ha zemes. Kulaku sarakstos ieskaitīta 28.08.1948. Bojārs ir aizsargs (1926-1929), NP (legalizējies 15.06.1945). Par ģimenes izsūtīšanu dokumentus paraksta NKVD kapteinis Kazakovs. No izsūtīšanas izglābjas meita Janīna, kura izsūtīšanas laikā neatrodas mājās. Bojāra vairākkārtējie lūgumi dažādām pad. iestādēm par atgriešanos Latvijā vienmēr tiek noraidīti. Tikai 14.11.1957 ar LPSR MP lēmumu (nr. 548-59s) Bojāra ģimene tiek noņemta no specuzskaites. Ģimene atgriežas mājās 1958.

G.Budencovs (1938)

Budencovs Georgs[33] (1894-1949, M un apb. Sibīrijā). 7 cilvēku ģimeni izsūta kā kulaku ģimeni, kaut gan pirms deportācijas ģimene kulaku sarakstos nesastāv, par ko liecina Līvānu raj. izpildk. paskaidrojums (1956) LPSR Iekšlietu Ministrijai. Faktiski ģimeni deportē Rudzātu pag. varas vīri.

Budencovs ir vecs I pasaules kara armijas feldšeris, ilggadējs Rudzātu pag. padomes loceklis, vairāku b-bu un sab-bu biedrs. Strādājot savā 31 ha lielajā saimniecība, viņš piekopj privātpraksi, ar labiem panākumiem ārstējot tuvākās un tālākās apkārtnes iedzīvotājus. Pēc tautības krievs, apprecējis savu ilggadējo kalponi latvieti Ģertrūdi (1906-1973). Ģimenē 4 bērni.

---

[30] LVA, lieta nr. 12882.
[31] Laikraksts *Solis*, 1995, nr. 3 (109), 5. lpp.; A.Anspaks *Preiļu novads*, Preiļi, *Preiļu rajona padomes izdevums*, 1996, 138. lpp.
[32] LVA, lieta nr. 7759.
[33] LVA, lieta nr. 7715.

Pēckara gados Budencovs sniedz medicīnisko palīdzību arī NP. Par viņa darbību ziņa nonāk līdz pag. varas vīriem. Īsi pirms izsūtīšanas Budencovs tiek izsaukts uz Rudzātiem, kur viņu pratina čekisti un ļoti smagi piekauj par ziņu nesniegšanu par NP ārstēšanu. Ģimeni izsūta, un izsūtījuma vietā (Krievijas Tomskas apg. Piškino-Troickij raj. kolhozs *Ježi*) Budencovs nomirst (1.05.1949).

Pēc vairākkārtējiem Ģertrūdes Budencovas iesniegumiem dažādām pad. varas iestādēm, beidzot (7.03.1957) ar LPSR MP lēmumu (nr. 132-20s) ģimeni no specuzskaites noņem. Tā atgriežas Latvijā, dzimtajās mājās, bet tur nav iespējams dzīvot, un ģimene pārceļas uz dzīvi citur. Dēls Juris Budencovs (1932-1997) apbalvots ar medaļu *Par vecaiņu apgūšanu*.

N.Būmane (1932)

Būmanis Pēteris[34] (1895-1990, apb. Veļķu k. Tukumā). Dz. Rudzātu pag. Būmaņu c. zemnieks, ilggadējs Rudzātu pag. vecākais (skat. nodaļā ***Pagasta pašvaldības darbība → Rudzātu pagasta pašvaldība***), Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieks. Beidzis p-sk. un tautskolotāju kursus. Aizsargs (1923-1940), vairāku b-bu un sab-bu vadītājs un biedrs (dažādos laika posmos). Precējies (1923), sieva Nadežda - skolotāja (dz. Baranovska, 1901-1982, apb. Veļķu k. Tukumā), bērni: Henrihs (1924-1924, apb. Vidu k.), Pauls (1925-1927, apb. Vidu k.), Helēna Strazdiņa (1926-2000, apb. Talsu raj. Laucienas pag. Pūckalna k.), Jānis (1928) - šīs grāmatas autors, Konstantīns (1930), Leokādija Šteinberga (1931), Silvija Riekstiņa (1939) un Edmunds (1945).

S.Riekstiņa (1966)

Ģimenei pieder 16,9 ha zemes. Ar Daugavpils apr. izpildk. lēmumu (nr. N-434, 28.06.1948) saimniecība ieskaitīta kulaku sarakstā - tāpēc, ka Latvijas brīvvalsts laikā sistemātiski izmanto svešu darba spēku, ilgstoši strādā Rudzātu pagastā pag. vecākā amatā (arī vācu okupācijas laikā), ir naidīgi noskaņots pret pad. varu, aktīvs vācu okupācijas atbalstītājs, - un apliek ar paaugstinātiem nodokļiem un nodevām. Tas ir galvenais iemesls Būmaņu ģimenes izsūtīšanai. Ģimenes izsūtīšanas dokumentus paraksta (18.02.1949) Daugavpils apr. NKVD pr-ks majors Moisējevs. Izsūtīšanas dienā mājās ir tikai māte, mazais brālītis Edmunds un māsa Silvija. Rīta agrumā ierodas izsūtītāji - 4 cilvēku bruņota grupa čekista Bogova vadībā, uzceļ ģimenei no miega. Čekisti lien visās istabās, meklē saimnieku, pēc tam izložņā visas ēkas. Beidzot noskaidro, ka tēva nav mājās. Mātei liek pusstundas laikā savākties ar bērniem un mantām tālā ceļā. Uz mātes jautājumu, kāpēc tāda ielaušanās, seko bargs uzbrēciens un draudi ar ieročiem. Beigās čekists uzbļauj mātei, ka: "*Tādus fašistus un dzimtenes nodevējus vajadzētu visus uz vietas nošaut, bet jūs tiekat tikai pārvietoti no šīs vietas, lai tādejādi netraucētu godīgiem padomju cilvēkiem veidot labāku dzīvi*". Kad ir sakravāts līdzi ņemamais, tad čekists saka: "*Tagad vari paraudāt, kamēr piebrauc transports*". Māte teica, ka viņai esot bijusi tik naida pilna sirds, ka čekistu priekšā neviena asara nenobira. "*Tikai tad, kad bijām jau sabāzti vagonos Līvānu stacijā, tad gan raudāju par lielo netaisnību, kas jāpiedzīvo ģimenei, īpaši bērniem un daudziem veciem cilvēkiem. Žēl daudzu gadu ieguldītais darbs bērnu audzināšanā un īpaši žēl izaudzētās sugas gotiņas (Latvijas Brūnās)*". Māsa Leokādija tiek paņemta Līvānos no vidusskolas (tieši no stundas) un ievietota pie ģimenes vagonā. Tā sākas ģimenes Golgātas ceļš 9 gadu garumā. Ģimeni izsūta uz Krievijas Tomskas apg. Piškino-Troickij raj. kolhozu *1. maijs*. N.Būmane kā pirmā no izsūtītajiem latviešiem tiek sodīta ar 5 diennaktīm aresta par patiesības teikšanu komandantam acīs.

Brālis Konstantīns mācās Rīgas profesionāli tehniskajā skolā. Tēvs (kurš 24.03 vakarā izbraucis uz Rīgu), ierodas pie Konstantīna kopmītnē. Tai laikā nāk čekisti un meklē brāli, viņš tobrīd palien zem savas gultiņas, uz kuras sēž tēvs. Tas uztraucas, ka tik viņam neuzprasa dokumentus. Bet, tā kā tēvs ir sirms jau no 45 gadiem, tad čekisti nepiegriež viņam vērību, un uz viņu jautājumu istabas biedriem, kur ir K.Būmanis, šie atbild, ka esot aizgājis uz kino.

Tad tēvs sapratis, ka ģimene ir izsūtīta. Abi ar dēlu viņi nolemj braukt uz mātes dzimteni Baltkrievijā (bij. Polijas daļu, ko krievi okupē 1939), dodas uz Rīgas staciju un aizbrauc turp.

---

[34] LVA, lieta nr. 7655.

Pēc kāda laika Konstantīns atgriežas skolā un turpina mācības, pēc skolas beigšanas strādā Rīgas Vagonu rūpnīcā. Par pretvalstisku darbību 1951. gadā viņu notiesā uz 15 gadiem LDN. 1955. gadā Konstantīns tiek no ieslodzījuma atbrīvots. Viņš atgriežas Rīgā un ar ļoti lielām grūtībām iekārtojas darbā iepriekšējā darba vietā.

Tēvs dzīvo Baltkrievijā. Viņš četru gadu laikā ģimenei uz Sibīriju nosūta 26 pakas ar produktiem un apģērbiem. Ģimenei tas ir ļoti liels atbalsts, īpaši pirmajos izsūtīšanas gados.

Pēc 3 gadiem čekisti sadzen tēva atrašanās vietu (to palīdz noskaidrot tautieši - čekas ziņotāji ģimenes izsūtījuma vietā (Piškino-Troickij raj.)). Čekistu rokās ir ģimenes sarakste ar tēvu. Kaut uz aploksnēm nav minēta adrese, tomēr visas vēstules tiek kontrolētas un ar tautiešu "tulkotāju" līdzdalību noskaidrota tēva atrašanās vieta.

Izsūtītie Lieldienās (1956, no kr.): Egons Pakalns[35], Helēna Būmane, Donāts Laizāns, Leokādija Būmane, Ženija Spridzāne[36], Jānis Spridzāns[37], P.Būmanis

Tēvu apcietina un 3 mēnešu laikā atved pie ģimenes (08.1953). Tajā laikā es, autors, Sibīrijā strādāju uz kombaina. Pārnākot mājās, ieraugu tēvu sēžot uz soliņa. Esmu pārsteigts. Prasu viņam: "*Kā tu šeit atradies?*" Tēvs - kā vienmēr - atbild ar humoru: "*Mani kai kungu atveda un pyvede pi vorteņim*". Vēl viņš teica: "*Esmu izgājis augstskolu, jo etapa ceļā un cietumos esmu saticies ar ļoti gudriem dažādu tautību cilvēkiem*".

Izsūtījumā Krievijā, Tomskas apg. Piškino-Troickij raj. kolhozā *1. maijs* (1953, pavasaris, no kr.): Helēna, Jānis, Silvija, Lidija un Edmunds (priekšā) Būmaņi

Māsu Helēnu un mani uz Sibīriju izsūta no Viļānu stacijas. Mēs braucam no Latvijas pēdējā ešelonā (62 vagoni), kuru sakomplektē Rēzeknes stacijā. Mūsu ešelonu nosūta uz Omskas apg. Māsa un es strādājam kolhozā *Jautrā dzīve* (*Весёлая жизнь*), dažādus darbus lauku brigādē. Sarakstoties ar Latvijā dzīvojošajiem radiem, noskaidrojam par mūsu piederīgo izsūtījuma vietu. Tad pieprasām komandantūrai, lai mūsu ģimeni apvieno vienā vietā. Kolhozā nopelnījām 300 kg kviešu graudus. Braucot pie savējiem, graudus ņemam

Būmaņu ģimenes māja (24 m^2, nopirkta par 1700 rbļ.), kurā 7 cilvēku ģimene nodzīvo 8 gadus

[35] Egons Pakalns izsūtīts no Talsu raj.
[36] Ženija Spridzāne (Leske) izsūtīta no Limbažu raj.
[37] Jānis Spridzāns izsūtīts no Rēzeknes raj.

līdzi. Tos aizvedam līdz Omskas stacijai, bet tur pasažieru vilcienā graudus neņem pretī, esam spiesti tos pārdot gandrīz par velti. Mūsu bezizejas stāvokli izmanto negodīgie stacijas darbinieki.

Mūsu pavadoņi, čekisti, stacijā pieprasa no mums (30 cilvēkiem) naudu biļešu iegādei tālākam braucienam ar pasažieru vilcienu. Mēs atsakāmies, kaut gan katram tik daudz naudas ir. Tad čekisti mums draud un lamā trīsstāvīgiem krievu lamu vārdiem. Kad tas nelīdz, viņi mūs pamet uz 2 diennaktīm. Pēc tam tie ierodas ar biļetēm un tad arī turpinām braukt, kurš uz Tomskas, kurš uz Amūras apg. Tomskas apgabalā mūs aizved līdz Asino (gala) stacijai. Tālāk ejam kājām kādus 10 km līdz Piškino-Troickij raj. centram. Ir vēla 14.10. pēcpusdiena, kad mēs pārceļamies pār Čulimas upi un augstā krastā ieraugām raj. centru (lielu krievu sādžu) ar vecām, noplukušām, šķībām, greizām mājelēm. Paliek ļoti drūms iespaids, domājam - kur mēs esam atvesti. Tad satiekamies ar saviem piederīgajiem. Kāds prieks - nu esam visi kopā! Bet reizē arī ļoti drūmi - ko mēs, liela ģimene, iesāksim bez naudas un pārtikas. Māja, kur dzīvo mamma, ir tikai 24 m^2 liela, tajā izvietotas 5 ģimenes (18 cilvēki): Būmaņi (6), Cimmermaņi (3), Knohenfeldes (2), Putniņi (3) un Šaraki (4).

Izsūtītais Jānis Laursons (Talsi), fonā Piškino-Troickij raj. centrs (1955)

Novembrī es sāku strādāt kā strādnieks lopu sagādes punktā (*Zagotskot*). Tur mūsu ģimene dabū istabiņu (25 m^2) ar iemūrētu krāsniņu, kur mēs mitināmies līdz pavasarim. Pirms jaungada čekisti cenšas (īpaši čekists Tolstobrovs) mani savervēt par ziņotāju (*stukaču*). [Jāpiebilst, ka Sibīrijā no savu tautiešu vidus atšifrēju 6 čekas ziņotājus. Cik zinu, tad viņiem dzīvē vēlāk neveicās, katru piemeklēja tāda samaksa, kādu tas bija pelnījis. Laikam jau taisnība ir parunai: "Dari ko darīdams - labu vai sliktu - viss pašam".] Tā kā es atsakos ar čeku sadarboties, tad mani pratina, draud, lamā trīsstāvīgiem lamu vārdiem, piedraud fiziski izrēķināties, beidzot arestē un tieši gadu mijā iesloga karcerī uz 5

Autors (1954, 1. no kr.) darbā kolhozā *Ziemeļu taiga* kopā ar vietējiem kolhozniekiem

diennaktīm, pēc tam piespiež iet strādāt kolhozā. Čekisti saka: "*Иди в колхоз и сдыхай!*" (*Ej kolhozā un nosprāgsti!*).

Pētot savas ģimenes lietu[38], tur lasu, ka Piškino-Troickij raj. čekisti gatavo materiālus (1951) manis arestam. Pateicoties liktenim, tas tomēr mani nav skāris.

Pēc manas iestāšanās kolhozā *1. maijs*, ģimenei piešķir valsts aizņēmumu (3400 rbļ.), par ko tiek nopirkta gotiņa un mājiņa (būda par 1700 rbļ.).

Sākumā es kolhozā strādāju traktoru brigādē kā piekabinātājs (uz traktoriem), uzskaitvedis, vēlāk kā kombainieris. Pēc Staļina nāves man atļauj strādāt savā agronoma profesijā kolhozā *Ziemeļu taiga* (*Северная тайга*) (2 gadus), vēlāk - N.Krupskajas vārdā nosauktajā kolhozā.

Uz vairākkārtējiem mūsu ģimenes lūgumiem dažādām PSRS instancēm par atgriešanos Latvijā vienmēr tiek saņemts noraidījums. Tam pretī vienmēr ir Rudzātu pag. pad. varas pakalpiņi. Ar PSRS IM pavēli (nr. 0067, 19.03.1956) *Par Sarkanarmiešu un ar PSRS ordeņiem un medaļām apbalvoto ģimenes locekļu noņemšanu no specuzskaites un atbrīvošanu no izsūtījuma* ģimeni - kā apbalvotu ar medaļām - beidzot noņem no specuzskaites (22.05.1957). Pie atbrīvošanas dokumentu saņemšanas pieaugušie ģimenes locekļi spiesti dot parakstu par neatgriešanos dzimtajā vietā un par kompensācijas nepieprasīšanu par nacionalizēto īpašumu - pretējā gadījumā no jauna draud represijas.

Lai varētu atrast dzimtenē apmešanās vietu ģimenei, no ģimenes uz Latviju brauc Helēna, Leokādija un es, Jānis (26.06.1957). Mums bija jāmeklē apmešanās vieta (pārējie ģimenes locekļi vēl palika Sibīrijā, viņi atgriezās Latvijā pēc gada). Latvijā mēs ieradāmies 6.07.1957. Rīgā mūs sagaidīja brālis Konstantīns, kurš bija atbrīvots pēc vairākiem LDN pavadītiem gadiem, - mēs viņu tikko pazinām - tā viņš bija pārvērties (novecojis, vājš, apsaldētu, bakurētainu seju). Rīgā apmetāmies pie paziņām, un es sāku meklēt savai profesijai atbilstošu agronoma darbu. Apmeklēju vairākas saimniecības, kurās bija vajadzīgi agronomi, bet, kad tur ierados un uzrādīju savus dokumentus, tad man ieteica: "Pameklējiet darbu citā vietā". Tā es gandrīz 2 mēnešus nobraukāju, darbu meklēdams. Tikai pēc vairākiem gadiem izpratu, ka es - deportētais - neesmu līdzvērtīgs cilvēks pārējiem.

Pateicoties mana tēva paziņam, bij. Rudzātu pag. valdes ilggadīgam loceklim Pēterim Brūverim (1904-1992), es iekārtojos darbā Līvānu spirta rūpnīcā par izejvielu sagādes daļas vad-ju, kur nostrādāju 9 mēnešus. Līvānu raj. čekisti vēlas savervēt mani par "ziņotāju". Viņiem vajadzīga informācija par pretošanās kustību un NP darbību Rudzātu pagastā. Tādēļ pārceļos uz dzīvi un darbu Talsu raj. pad. saimniecībā Lubezere, kur sāku strādāt (1959) kā Nogales nodaļas pārvaldnieks. Tur ar mani notiek traģisks negadījums uz ceļa un es nokļūstu Talsu slimnīcā. Pēc tam 2 gadus esmu 2. grupas invalīds. 1959. gadā sāku studijas LLA (neklātienē). No 1961. gada strādāju pad. saimniecībā Okte par Odres un Sārcenes nodaļas pārvaldnieku. 1964. gadā nodaļu pievieno Laidzes L/s tehnikumam, kur strādāju par direktora v-ku ražošanā. Pēc LAA beigšanas (1966) pāreju darbā (1967) uz Dārzeņu šķirnes sēklu Talsu starprajonu nodaļu, kur strādāju par agronomu. 1961. gadā apprecos ar Dzidru Ārbergu (1937, dz. Talsu raj. Vandzenē). 1964. gadā mums piedzimst meita Inguna. 1973. gadā mani paaugstina darbā un pārceļ strādāt uz Rīgu par Dārzeņu šķirnes sēklu Latvijas republikāniskās apvienības galveno agronomu kartupeļu sēklaudzēšanā. Šajā amatā nostrādāju līdz pensijai (1988). Pēc aiziešanas pensijā 4 gadus (1988-1992) strādāju Salaspils Nacionālajā Botāniskajā dārzā kā augu aizsardzības agronoms.

Ar 1992. gadu uzsāku un vēl arvien turpinu sava dzimtā pagasta vēstures pētniecību. Šajos gados esmu sagatavojis un izdevis 5 nelielas grāmatas: *766. Rudzātu mazpulks* (1996), *Rudzētu pagasta skolas laikmetu griežos* (1997), *Tēvzemes sargi* (1998), *Rudzātu pagasta reliģiskā dzīve* (1998) un *Gaismas pils Malnava* (2000, bij. malnaviešu atmiņu apkopojumu par saviem skolas gadiem II pasaules kara un pirmajos pēckara gados Malnavā).

Pārējie ģimenes locekļi atgriežas dzimtenē un apmetas uz dzīvi Talsu rajonā. Tēvs un māte guldīti Tukuma p. Veļķu k. Mēs, bērni, esam izklīduši pa vairākiem Latvijas novadiem.

---

[38] LVA, lieta nr. 7655.

Autors Jānis Būmanis ar sievu Dzidru (1970)

Tā, pateicoties pad. okupācijas varai, es un mani piederīgie uz visiem laikiem esam zaudējuši savu dzimto pusi. To vienmēr atceros ar sāpēm sirdī, jo tagad jau mēs visi esam kaut cik iekārtojušies un atgriezties uz tēva mājām vairs nav iespējams. Bez tam tajās dzīvo labticīgie īpašnieki. Manu radu vidū no abām okupāciju varām ir cietušas 26 ģimenes (139 cilvēki), t.sk. 1941. gadā izsūtīti 10, 1949. gadā - 49 cilvēki, tiesāti 14, VA iesaukti 11 (krituši 6), SA iesaukti 3 (visi krituši), LDN un izsūtījumā miruši 14, NP bijuši 6, emigrējuši 3 (skat. tab. ***Okupāciju gados cietušie Būmaņu ģimenes tuvākie un tālākie radi*** aiz Būmaņu dzimtas ciltskokiem nodaļā ***Ciltskoki***).

Meita Inguna (1981)

Helēna Strazdiņa (dz. Būmane, 1926-2000) stāsta[39]: "...Iepriekšējā vakarā (24.03.1949) šķīros no tēva, kurš brauca pie Konstantīna uz Rīgu. Atmiņā iespiedies tēva skumjais zilo acu skatiens, atvadoties Atašienes stacijā, tas palicis prātā līdz šai dienai. Par izsūtīšanu man nebija ne jausmas. Laiks bija jauks, saulains, jūtama pavasara elpa, tikai vietām vēl bija sniegs. Gaisā cīruļu trallināšana. Dabā sākās atmoda no dziļās ziemas. Pēcpusdienā pārnācu mājās no kaimiņiem. Jānis bija aizbraucis uz Viļāniem. Biju izmazgājusi veļu un savus matus. Viss tik kluss, pēc kāda laika dzirdu mašīnas rūkoņu, un tūlīt istabā iedrāžas kareivji. Viens no viņiem nobļaujas: "*Kur pagrabs, kur bēniņi? Kur brālis?*" skaidrā krievu valodā. Teicu, ka aizbraucis uz Viļāniem. Viņi ātri apskata visu māju un pavēl, lai ātri savācu mantiņas. Sapratu, ka tā ir izsūtīšana. Tas bija 26.03 pēcpusdienā. Biju ļoti uztraukusies un visu laiku raudāju, domāju par mammu, mazo brālīti Edmundu un pārējiem. Virsnieks tikai nobļaujas: "*Быстро!*" (*Ātri!*). Karavīri palīdzēja savākt mantas, arī neizžuvušo veļu no bēniņiem. Brīnos, kā braucot ar neizžuvušiem matiem 33 km smagās mašīnas kravas kastē, nesaslimu. Viļānos mani ieveda milicijā, tur man paziņoja, ka tieku izsūtīta uz Sibīriju. Pēc tam mani ar mantām iegrūda pirtī, kur priekšā bija citi nelaimīgie. Priekštelpā mūs apsargāja miliči. Naktī dzirdu dziesmu latviešu valodā. Izrādās, ka dzied mans brālis Jānis, kurš ir jautrā omā. Viņu ieved pirtī. Priekšnamā esošie miliči ir rosīgāki, vairs neguļ un paliek uzmanīgāki. Man palika vieglāk, brālis mani mierināja: "*Neraudi un nekreņķējies, kas būs citiem, tas arī mums. Brauksim, apskatīsim "varenplašo"*."

H.Strazdiņa (1943)

Te gribu paskaidrot, ka es, autors, braucu uz Viļāniem pie savas priekšniecības, lai izņemtu dokumentus un pārceltos uz citu Latvijas novadu. Atceros, braucot uz Viļāniem, vilcienā bija stipri manāms cilvēku satraukums, cilvēki bēga gan uz pilsētu, gan laukiem un citur, lai izvairītos no čekistu un viņu pakalpiņu nagiem. Visu pēcpusdienu jutu iekšēju nemieru, īpaši vakarpusē (tai brīdī apcietināja māsiņu). Viļānu Sēklu inspekcijā dokumentus nedabūju, nebija uz vietas sekretāres. Gāju pa ielu un iegriezos pie Fr.Stafecka (leģionāra). Viņš piedāvāja labu Latgales alu. Iedzēru 4 kausus, un uztraukums norima. Eju uz staciju dziedādams, pretī nāk 4 SA virsnieki, tie nosmejas un aiziet garām, mani neapturot. Stacijā gaidu

[39] H.Strazdiņas atmiņas (1998).

cilvēku pūlī, rindā pēc biļetēm. Te pēkšņi dzirdu troksni. Atskatos atpakaļ un redzu skolas biedru - malnavieti V.Loginu, kurš rāda ar roku uz mani. Pie manis pienāk virsnieks un prasa, vai es esmu Būmanis. Atbildu, ka jā. Viņš aicina iziet no telpas ārā aprunāties. Izejot ārā, redzu vēl 3 karavīrus. Nu saprotu, ka tieku apcietināts. Mani tūlīt izkrata, pārbauda, vai neesmu bruņots. Liek turēt rokas uz muguras, un 4 karavīru pavadībā tieku nogādāts milicijā. Tur atņem dokumentus un paziņo, ka mana ģimene un t.sk. arī es tiekam deportēti uz Krievijas tālajiem apgabaliem. Uz manu iebildumu, ka es nekādu prettiesisku pārkāpumu neesmu izdarījis, un uz jautājumu, ko izdarījis mans 4 g.v. brālītis, kapteinis atbild: "*Tas nekas, ja arī starp jums no 10 nevainīgajiem kaut viens ir bandīts (pretvalstiskais elements), kas tiek izolēts no sabiedrības, tas tikai padomju iekārtai nāk par labu*". Tad mani iegrūž pirtī pie pārējiem arestētajiem.

Helēna: "...Otrā rītā Jānis bija drūms un nerunīgs. Apkārt bija dzeloņdrāšu žogs, uz kura uzkāru savu slapjo veļu žāvēšanai. Viļānos, gaidot vagonu, tiekam turēti 2 dienas. Pēc tam mūs ievieto pilnīgi jaunā lopu vagonā. Jāpateicas svešiem cilvēkiem, kuri atveda apcietināto grāmatvedi Kovaļevski, - pēc mūsu lūguma viņi atveda mums maizes klaipu un šķiņķa gabalu. Liels paldies viņiem, tas mums ļoti noderēja tālajā ceļā. 29. martā mūsu vagonu aizvelk līdz Rēzeknes stacijai, kur pievieno 4 vagonus no Balviem, 2 no Daugavpils un nākoša dienā pārejos (62) no visas Latvijas."

Rēzeknē man, Jānim, laimējas sazvanīt skolasbiedru Antonu Grozu (1928-1951), tas atved 3 klaipus maizes un iedot 75 rbļ. naudas. Tā ir mūsu pēdējā tikšanās 10 minūšu garumā, ir tāda nojauta, ka šķiramies uz mūžu. Antons ir mans labākais draugs kopš p-sk. 4. klases, visus skolas gadus līdz Malnavas L/s tehnikuma beigšanai. Esot komandējumā Baltkrievijā (1978), eju "ciemos" pie Antona, apmeklēju viņa atdusas vietu, nolieku ziedus (par Antona likteni skat. nodaļā ***Mobilizācija SA***).

Helēna: "...No Rēzeknes (30.03 plkst. 10^{00}) turpinās mūsu Golgātas ceļš. Iebraucot Krievijā, apbrīnojam "bagātību" - pa kādai kārnai gotelei, kaziņai, pussabrukušai būdiņai, lieli klajumi un krūmāji. Belogojas stacijā mūsu ešelonu novirza pa Z ceļu cauri Vologdai un Permai uz Sverdlovsku, pāri Urālu kalniem, tālāk līdz Omskai. Sverdlovskas stacijā saskaitām 25 ešelonus ar izsūtītajiem. Mūs aizved uz Omsku, salādē mašīnās un ved 100 km uz D līdz Molotovas raj. centram. Tur mūs sagaida iepriekšējā ešelona atvestie kurzemnieki. Dienā ap plkst. 11^{00} ierodas vergturi (kolhozu pr-ki, brigadieri un kolhoznieki ar zirgu un buļļu pajūgiem). Iepriekš brālis noskaidro labāko kolhozu, un tur arī dodamies (11 ģimenes): Būmaņi (2), Indāni no Stirnienes pag. (5), D.Laizāns (1) no Dricānu pag., Zepi (2) no Barkavas pag., Kazāks (1) no Viļānu pag., Seikstuļi (6) no Viļānu pag., Saimnieki (3) no Gaļānu pag. un no Kurzemes, Kuldīgas apr.: Feldberga (1), Kāni (5) un Astrīda Pētersone (1). Mūs izvieto pie kolhoznieku ģimenēm. Mani un brāli ievieto krievu 2 cilvēku ģimenē. 2 nedēļas guļam uz klona grīdas blakus saimnieces teliņam.

A.Pētersone (1946)

Sādžā ir 27 mājas, 3 no tām ir koka guļbūves, pārējās uzceltas no velēnām. Visur klona grīdas. Mājiņas bez griestiem: visā ēkas garumā korē uzlikts baļķis, uz abām pusēm (līdz ārsienām), tam pārlikti resni mieti. Tie noklāti ar žagariem, un virsū uzliktas velēnas, kas savukārt noklātas ar kaolīnu (baltajiem māliem). Pēc sakalšanas pat ilgstošs lietus tos neizmērcē. Tāpat arī sienas apmestas ar māliem. Reizi nedēļā istabu grīdas (klonus) smērē ar šķidru govs mēslu (!) un mālu maisījumu. Katras mājas jumtu skursteņa vietā rotā vecs skārda spainis vai katls. Ziemā ciema mājas tiek ieputinātas līdz pat skurstenim. Lai tiktu laukā, ir jāatrok sniegs (neviļus prātā nāk Sūnu ciems...). Kā kurināmo izmanto arī salmus (vasarās), bet ziemai kurināmo gatavo no govs mēsliem, piejaucot nedaudz salmus. Tos mīca pagalmā uz zemes ar cilvēku vai govju palīdzību. Izmīcīto maisījumu ar lāpstu sagriež nelielos gabalos, pēc tam tos žāvē saulē. Kas par jauku aromātu, dedzinot tādu "malku"! Arī es par dzīvokļa izmantošanu palīdzēju gatavot kurināmo.

Sādžas nomalē kolhozam ir aitu un govju fermas, tāpat būvētas no velēnām. Ziemā, lai nokļūtu līdz fermām sniegputeņa laikā, jāiet, turoties pie nostieptas virves. Ciema apkārtnē milzīgs klajums, mežu tikpat kā nav, ir tikai krūmāji. Kolhoza tīrumu platības lielas - ap 90 ha. Strādājot uz traktora, maiņas laikā (12 stundās) tīrumā ir iespējams nobraukt turp un atpakaļ tikai 8 reizes.

Pavasara sākumā, mēs, latvietes, ecējam laukus ar vēršiem, kuri iejūgti ecēšās (ar koka tapām). Strādāt ir ļoti grūti, jo vērši gulstas zemē un neiet. Krievietes vēršus drausmīgi sit un briesmīgi lamājas - tad tie kustas. Mēs, latvietes, neesam radušas tā apieties ar dzīvniekiem.

Sējas laikā 2 vēršus jūdzu lielos ratos - orēs (*брычки*) un pievedu sēklas labību pie traktoru sējmašīnām. Iejūgs - vēršiem uz kakla kumbra uzliktas sakas (koka šķērskoks, kurš sastiprināts ar apakšējo vērša pakakles šķērskoku abpus vērša kaklam ar 2 koka mietiņiem - puļķiem). Jābrauc bez grožiem. Rokā ir

liela vica, ar kuru dzen vēršus uz priekšu, uzsaucot "he, he, he". Lai vēršus pagrieztu pa labi, jāsauc "cebe", pa kreisi - "cob" un ar vicu jāuzsit vērsim no labās puses un otrādi.

Māsas Būmanes (Helēna, Silvija, Leokādija) Sibīrijā (1954)

Vēlāk, kad sāku strādāt traktoru brigādē par pavāri, bija labāk - vienmēr biju paēdusi. Atceros, ka pavasara sējas laikā pāri mūsu apkārtnei brāzās milzīga vētra. Vispirms visa debess palika tumša (melna). Vētra pacēla gaisā smiltis, zemi un viļņveidīgi drāzās mums pāri. Nolija lietus, bija lielas peļķes, bet pēc dažām stundām viss jau bija izžuvis.

Bijām ļoti priecīgi, kad mēs pirmie saņēmām vēstuli no dzimtenes. Sanācām visi latvieši kopā, lasījām vēstuli un no pārdzīvojuma raudājām, jo vēstuli rakstīja Jāņa skolasbiedrs no Malnavas laikiem Antons Žubulis. Viņš rakstīja ļoti iejūtīgi, aprakstīdams toreizējo stāvokli Latvijā. Ļoti priecājamies par mammas vēstulēm. Viņas pēdējo vēstuli ar norādījumu, lai mēs nebraucot pie viņiem, kurā viņa raksta, ka kritusi čekistu nežēlastībā (par to, ka viņiem acīs pateikusi visu par čekistu izrīcību - par izsūtīto spīdzināšanu, badināšanu u.c.), protams, nesaņēmām.

Atbraucot uz Tomskas apg. pie mammas, vēlā rudenī kopā ar citiem latviešiem gāju cirst no ledus Čulimas upē iesalušus baļķus. Bija ļoti auksts. Strādājot saslimstu ar plaušu iekaisumu, ir temperatūra un asiņošana. Daktere ieteic veselīgu uzturu un svaigu gaisu. Kaimiņi - krievi ieteic dzert suņa taukus. Mamma iegādājās vienu pēc otra 4 suņus. Es dzēru suņa taukus, bet no suņa gaļas mamma vārīja zupas, pieberot kādu putraimu un pieliekot pa kādai šķēlei kartupeļu. Ar to kaut cik ģimene ir paēdusi.

Kolhoza šķūnī ir savesti lini ar visām pogaļām. Mums, brigādes strādniekiem, ar koka vālēm lini jāatdala no pogaļām. Kad neviens nemana, pamanījos linsēklas iebērt maisiņā un noslēpt biksēs. Sēklas nesu mājās, kur tās grauzdējam un pēc tam piestā sasmalcinām. Ēdam kā piedevu ar kartupeļiem. Ļoti garšīgi. Vēl mamma vārīja linsēklas, izkāsa caur audumu un, pieberot kolhozā par darbu saņemtos bojātos zirņu miltus, uz plīts cepām bliņas - pledas. Cepām ari zaļu kartupeļu šķēles. Atkal esam paēduši, tomēr pēc kāda laika moka izsalkums, jo trūkst pilnvērtīga uztura.

Mammai ir līdzi paņemti 2 maisi vilnas dzijas. Pa vakariem adu pirkstaiņus, dūraiņus, lakatus. Adījumu izmainām pret kartupeļiem. Krievietēm ļoti patīk pirkstaiņi. Viņas tos savu mūžu nebija redzējušas, nedz arī prata tos izgatavot. Uztura iegādei mamma pārdod savas labākās drēbes, dūnu spilvenus, izšuvumus, adījumus, galdautus, sedziņas u.c. rokdarbus.

Dzīvojot *Zagotskotā*, sāku strādāt sēklu inspekcijā, kura atrodas citā ciemā (4 km attālumā). Ir ļoti aukstas ziemas dienas, turp ejot, apsaldēju rokas, vēl šodien tās sāp.

...Atceros, ka ir jāiet uz kolhoza kantori atzīmēties pie komandanta plkst. 7^{00} no rīta. Mamma, dikti steidzoties, ar grūtībām vienā kājā uzvelk zeķi, bet pārnākot mājās, nevar novilkt filčus (*валенки*), jo bija uzvilkusi 3 zeķes, tad nu gan gardi smējāmies. Toties jo bieži birst asaras par pazemojošo dzīvi.

Strādājot *Zagotskotā*, Jānis pārnes kukulīti rupjmaizes, tad mamma sadala gabaliņos - katram sērkociņu kastītes lielumā. Ēdam kā šokolādi. To nevar aizmirst nekad.

1949. gada nogalē čekisti Jāni pratina un tirda, pieprasot sadarboties ar viņiem, būt savu tautiešu Jūdasam. Mamma saka: "To nu gan, dēliņ, nedari nekad. Tavs tēvs to nav darījis nekad, kaut ir bijuši vairākkārtēji piedāvājumi un draudi. Varbūt, ka tādēļ esam Sibīrijā. Ēdīsim kaut vai kartupeļus ar sāli, kaut kā izdzīvosim, bet tava sirdsapziņa vienmēr būs tīra". Pēc tam čekisti Jāni soda un iedzen kolhozā, man neļauj strādāt laboratorijā, nozīmē strādāt cūku fermā. Tur darbs ir smags, pāri spēkiem.

Pēc Jāņa aiziešanas strādāt kolhozā, mamma 1950. gada pavasarī dabū valsts aizņēmumu un nopērk mazu mājiņu un gotiņu. Vēlāk (1951) Jānis piebūvē mazu istabiņu un virtuvīti, kā arī uzmūrē plītiņu ar maizes krāsni. Nu var uzelpot, jo nevajag gaisa trūkuma dēļ vērt vaļā durvis kā iepriekšējā, 1950/1951. gada ziemā. Gotiņai uzbūvējam kūtiņu, ierokoties zemē, virsū uztaisām siena nojumi. Lielajā ziemas aukstumā nu gotiņai silts, un tā dod daudz piena. Kaimiņi - krievi brīnās, kur tik daudz piena. Viņiem govs stāv ārā, 4 stabi, virsū uzlikti mieti un uzmesti kartupeļu laksti. Govs stāv sarāvusies dienā, kur nu vēl naktīs.

Kādu laiku Jānis strādā par kombainieri, es viņam par palīgu. Vienā dienā strādājot uz kombaina piekabes - vācot salmus, pa garo dienu tā nomocījos, ka otrā dienā atsakos iet pie kombaina, jo jūtos ļoti slikti. Brigadieris piedraud ar komandantūru. Eju pie kombaina. Darba laikā zaudēju samaņu. Pēc kāda laika mani atrod uz lauka un aizved uz slimnīcu. Tikai tur nāku pie samaņas. Pati nesaprotu, kas ar mani atgadījies. Pēc tam brigadieris kādu laiku mūsu mājās nerādījās, jo mamma viņu ļoti apvainoja par visām nebūšanām, kas notiek ar viņas bērniem. Viņa savus bērnus aizstāvēja kā cāļu māte.

Gandrīz 3 gadus kolhozā slaucu govis. Govis ziemā stāv vaļējā šķūnī. Ļoti grūti slaukt - salst rokas un salst govju pupi. Ejot slaukt govis, ņemu līdzi karstu ūdeni, lai ik pa brīdim sildītu rokas. Slaucējas esam 3 krievietes un mēs, 3 latvietes: Vilma Blumbaha, Austra Liestiņa[40] no Talsiem un es. Pašas slaucam govis, maļam krējumu un kuļam sviestu. Ja ir kādreiz maizes doniņa, tad varam paēst sviestmaizi. Kad mājās nav piena, tad termoforā slepus nesu mājās, lai paēdinātu mazo brālīti. Pa vasaru govis dzenam ganībās uz Lomovickas sādžu (8 km). Vasarā govis slaucam 3 reizes. Katrai slaucējai 19 govis, slaukšanu ļoti traucē knišļi un odi. No slaukšanas ļoti tirpst rokas, naktīs pat gulēt nevar. Govis slaucam no rīta (3^{00}-6^{00}), pusdienlaikā (12^{00}-15^{00}) un vakarā (21^{00}-24^{00}). Piena kannas kraujam ratos un dzenam govis uz taigas malu (4 km). Pašas arī ganām. Vienreiz, apskatot savas grupas govis, jūtu, ka mani ar ragiem grūž bullis. Es paklūpu, pielecu kājās un kliedzu, paķeru mietu un situ bullim, pieskrien pārejās slaucējās un saka: "*Helēn, tev asiņaina kāja*". Zaudēju samaņu. Slaucējas aizvelk mani uz piena māju, apmazgā rētu, kura ir rokas īkšķa lielumā un pirksta dziļumā. Lejiņas tante (talsiniece) aizved mani uz slimnīcu. Pēc izārstēšanās eju strādāt lauku darbos. Ņemu līdzi pusdienām pienu un kartupeļus un eju līdzi brigādes sievām uz linu plūkšanu.

Austra Liestiņa (1955)

Sienu pļaut ir jāceļas pāri Čulimas upei. Par pārcēlāju strādā Iesalnieks (no Līvānu pag.). Bija tāds gadījums, kad, ceļoties laivā pāri upei, laiva piepildījās ar ūdeni, un mēs sākām grimt. Es neuztraucos, jo pratu peldēt, bet Milda Maķevica (no Talsu raj. Nogales pag.) teica: "*Es, Helēnīt, turēšos pie tevis, jo neprotu peldēt*". Paldies Dievam, krasts bija tuvu un dziļums tikai līdz krūtīm. Laimīgi izbridām krastā. Upei pāri cēlāmies katru dienu - no rīta uz pļavu, vakarā atpakaļ. Tā vairākas nedēļas. Vienreiz lietainā laikā sagriezu uz izkapts pirkstu, pārsienu ar lupatu un turpinu zāles pļaušanu. Kad izžūst siens, paliekam pa naktīm un strādājam vēlos vakaros un agros rītos. Ar koka trijžuburu dakšām kopā ar Venerandu Zalāni (no Rudzātu pag.) zārdojam sienu kaudzēs. Paliekot pļavā, gatavojam sienu arī savām gotiņām

Latvieši Sibīrijā Jāņos Piškino-Troickij raj. centrā (24.06.1954, no kr.): priekšā: Lija Streipa, Andra Grīnvalde, Velta Veigure, Dzidra Ramiņa, Genovefa Vicinska (Rudzāte), Leokādija Šteinberga, Helēna Strazdiņa; aizmugurē: Jānis Neicinieks, Jānis Urķis, nezināms, Vilis Kalniņš, Alberts Rudzāts, Jānis Laursons, autors, Oļģerts Bīrams, Imants Freibergs, neatpazīts, Izidors Graudiņš[41]

Ražas novākšanas laikā, strādājot pie graudu maisu iekraušanas mašīnā, ir ļoti grūti, sastiepu muguru. Vienreiz brigadieris mūs, 2 meitiņas, nosūtīja pie graudu žāvēšanas labības pieņemšanas punktā *Borīsovā*. Tur mēs strādājām 4 diennaktis bez atpūtas, tā nomocījāmies, ka stāvot gulējām.

Pirmajā izsūtījuma gada vasarā mūs, 3 latvietes, aizsūta 50 km attālumā - uz taigu - labot ceļu. Taigā daba ļoti skaista. Koki slaidi, mežs paugurains, tek līku loču upīte, aug brīnišķīgas puķes. Iespaids brīnišķīgs, kā pasakā, bet tomēr baisi no tāda liela meža. Cērtam meijas, liekam bedrēs, beram virsū zemi - tāds tas ceļa remontēšanas darbs. Naktīs guļam zemnīcā, kurai nav nedz logu, nedz durvju. Guļam uz maiņām, jo, lai glābtos no knišļiem un odiem, visu laiku jākurina uguns, lai būtu dūmi. Nedz kārtīgi nomazgāties, nedz paēst un pat sevis pēc nevar normāli aiziet - nekādi nevar atkauties no mošķiem, jāņem katrā rokā pa meijai, lai aizdzītu kukaiņus. Tā nomokos 3 nedēļas, brigadieris laicīgi neatsūta pārtiku. Dodos mājās. Pa taigu jāiet 20 km. Ejot ieraugu lāču māti ar 2 lācēniem. Vecie iedzīvotāji saka: "Kad ierauga lāci,

[40] Austra Liestiņa, dz. Talsu raj. Vandzenes pagastā. D 1949. Dzīvo Talsos.
[41] Izsūtīts no Līvānu pag. Rudzusalas c.

nav jāskrien". Nogaidu, kad lācene pazūd. Tad gan diedzu, cik vien spēju. Pārnākot mājās, biju pilnīgi bez spēka, jo viss ķermenis no knišļu kodieniem vienās asinīs.

Mūsu ģimenei kolhozā iedalīta 0,4 ha liela zeme. Savs dārziņš jāuzrok ar lāpstu un pārsvarā pa tumsu un naktīm, jo lielākais laiks ir jāpavada kolhoza darbos. Kartupeļus stādām ar lāpstu, arī norokam tāpat ar lāpstu. No savas zemītes ik gadus ir jāpilda valsts nodevas, jānodod sviests, olas, gaļa un vilna (kaut aitas neturam). Jāmaksā nodoklis, jāatmaksā valsts aizņēmums un mums par trim jāmaksā bezbērnu nodoklis (450 rbļ. gadā). Jānis uztaisa lecekti. Mamma audzē gurķus, tos skābē un tirgo krieviem, krāj naudu nodevām.

Pateicoties "tautiešu" nodevībai, mūsu ģimenei atņem 12 dziesmu un dzeju klades, kā arī vēstules un citas relikvijas. Ar mums, izsūtītajiem, varēja darīt, ko tik grib. Tā viens krievu šoferis izvaroja 13 g.v. latviešu meiteni, par ko tas netika sodīts. Krievu vidū valdīja tāds teiciens *Прокурор медьведь, закон тайга, ложись и отдавайся* (*Prokurors - lācis, likums - taiga, gulsties un atdodies*).

Tā pagāja mani paši labākie jaunības gadi. Tie bija jāpavada smagā darbā un smagos dzīves apstākļos. Par ko? Kādēļ? Ar rūgtumu sirdī, svešumā no tēva mājām un mīļās dzimtās puses. To smago dzīvi un pazemojumu nekad nevar izdzēst un aizmirst no savas dzīves. Nekad nevar piedot komunismam to, ko tas ir darījis pāri mūsu ģimenei, mūsu radiem, mūsu tautai un daudzām citām tautām."

L.Šteinberga (1960)

Leokādija Šteinberga (dz. Būmane, 1931) stāsta[42] (15.10.1999): "...Ir kluss (25.03.1949) rīts. Ejot uz skolu (cauri kapsētai) nekas neliecina, ka iesākusies baismīga diena triju Baltijas valstu iedzīvotājiem. Pirmā mācību stunda paiet itin mierīgi. Skolā ir liela zāle, kur starpbrīžos skolnieki pastaigājas. Ir dzirdami čuksti, ka visur sabraukušas daudzas mašīnas ar karavīriem, bet par izvešanu vēl ne miņas. Otrā ir angļu valodas stunda. Kaut kā ilgi nenāk skolotāja Asare. Pēc ilgas kavēšanās tā tomēr ienāk, bāla kā krīts. Viņa saka: "*Būmane, Jums jāiet pie direktora*". Lejā pie direktora mani sagaida čekistu pārstāvis, tas nolasa kaut kādu papīru, ka mūsu ģimene un es kā nacionāliste tiekam izsūtīta uz Sibīriju. Čekists mani aizved uz aresta telpu, kur ir daudz cilvēku ar mantām. Tur sev par pārsteigumu ieraugu manas klases vissliktākās uzvedības zēnus - komjauniešus (Vecelis un Vaišļa), kuri piedalās iedzīvotāju deportācijā. Interesanti, ko viņi dara tagad? Mūs, arestētos, ved uz Līvānu staciju un salādē lopu vagonos pie citiem nelaimīgajiem. Mani pievieno pie mammas, brālīša un māsiņas. Tā sākas mūsu Golgātas ceļš. Braucot pāri Latvijas robežai, dziedam Latvijas himnu, lūdzam Dievu un raudam. Man ir tikai 17 gadi. Pirmo reizi mums ļauj izkāpt no vagoniem Krievijā, mazā stacijā un ļauj nokārtoties. Man ir kauns, pretī stāv kareivis, bruņojies ar šauteni, kurai galā uzsprausts durklis. Visu ceļu kārtojamies pie vagoniem. Visur ir redzamas deportēto cilvēku pēdas (atstātās "piramīdas"). Šis brauciens iespiedies atmiņā kā šausmīgs murgs, jo mēs redzam visapkārt plašās "padomju dzimtenes" bagāto "kultūru" un visu to, ko mēs nekādi nevaram saprast un iedomāties, ka mums šai iekārtā būs jānodzīvo mūžs. Sākumā doma ir tikai viena, ka tas ir uz neatgriešanos. ... Galapunktā - īsts vergu tirgus. Nekad neaizmirsīšu braucienu ar vēršiem pāri pļavām un pāri Čulimas upei. Brauc Ūķu ģimene no Laucienas Talsu raj. Viņiem 5 bērniņi, ietīti sagšā, izskatās kā mazi putnēni ligzdā. Pie tam vēl sniegs un sals, bet māte Marta Ūķene bez garām zeķēm. Viņai kapzeķes un galošas kājās. Visa veļa palikusi mājās, žāvējoties uz istabaugšas.

Pirmajā gadā kolhozā no izsūtītajiem no bada un slimībām nomirst 11 cilvēki, t.sk. 9 bērni.

Kolhozā strādāju dažādus darbus. Skolā iet man u.c. jauniešiem neļauj, kolhoza pr-ks Sosņis saka: "*Вас выслали не для того, чтобы учиться, а для того, чтобы работать для блага нашей советской миролюбивой родине и искупить своим честным трудом свою вину перед ней*" (*Jūs izsūtīja ne tāpēc, lai mācītos, bet tāpēc, lai strādātu mūsu padomju miermīlīgās dzimtenes labā un ar godīgu darbu izpirktu savu vainu tās priekšā*). Kā es varu būt noziedzniece?"

Elsts Jānis[43] (1914). Ģimene saimnieko sava tēva Bērtuļa brāļa Aloiza Elsta (D 1941), saimniecībā Kurčankā. Saimniecība divreiz pakļauta zemes reformai (1941, 1945). Pēc otrreizējās krievu okupācijas J.Elsts izvairās no iesaukšanas SA un iesaistās NP kustībā. 1945. gada rudenī viņš legalizējas un strādā savā saimniecībā. Ar Daugavpils apr. izpildk. lēmumu (nr. 631, 9.09.1948) ģimeni ieskaita kulaku sarakstā un izsūta uz Krievijas Tomskas apg. Piškino-Trockij raj. kolhozu *Lomivickis*. Izsūtīšanas laikā paša saimnieka nav mājās. Tomēr vēlāk čekisti viņu atrod un izsūta uz Omskas apg. Sievai Veronikai (dz. Beča, 1913-1998) izsūtījuma vietā piedzimst

[42] L.Šteinbergas vēstules (15.10.1999) fragments.
[43] LVA, lieta nr. 7698.

meita Marija (1949). Ģimene strādā kolhozā. Ar ģimeni kopā izsūtīts Jāņa brālis Ādolfs (1937-1994), kurš 12 gadu vecumā bēg no kolhoza uz Latviju (9.08.1949). Viņš tiek pāri Čulimas upei, nonāk stacijā Asino un tālāk turpina gājienu pa dzelzceļa sliedēm, noejot 140 km lielu ceļa gabalu. Ceļā viņu noķer milicija un aizved atpakaļ pie brāļa ģimenes. Vēlāk uz ģimeņu apvienošanas pamata visi pārceļas uz dzīvi Omskas apgabalā pie J.Elsta.

Ar LPSR MP lēmumu (19.04.1956) ģimenei ļauts atgriezties Latvijā. Sarežģījumi rodas, pateicoties Rudzātu pag. varas vīru (Rudzātu c/p pr-ja F.Sukaruka u.c. PA, t.sk. īpaši MI O.Zeiliņa) dēļ, kuri vairākkārt bremzē ģimenes atgriešanos pagastā. Tādēļ iespēja atgriezties Latvijā ģimenei ir tikai 27.06.1958. Tā kā dzimtajā vietā atgriezties nav iespējams, tad, pateicoties Siguldas Lopkopības institūta vadībai, ģimene apmetas uz dzīvi Siguldā, kur strādā institūta saimniecībā un uzbūvē savu ģimenes mājiņu.

Elstu ģimene Sibīrijā (1953, no kr.): sēž: meita Marija, māte un tēvs, dēls Henrihs, aizmugurē stāv brālis Ādolfs

Veronika Elste stāsta[44]: "Man bieži ienāk prātā, kā gan es varēju izturēt tās mokas Sibīrijā! Tagad varam runāt, kā bija Sibīrijā, bet, kad atbraucām mājās no tās drausmīgās vietas, tad par Sibīriju bija jāsaka, ka tur viss bija labi.

Mūs aizveda uz Sibīriju 25.03.1949 plkst. 3^{00} no rīta. Karavīri aplenca mūsu māju, vīrs Jānis nebija mājās. Vietējie miliči ienāca istabā un teica, ka stundas laikā ir jāsataisās. Es saku, kur es varu sataisīties, ka man ir mazi bērni mājās, turklāt man ir jāsagaida vīrs. Viņi saka, ka "*nekas nav vajadzīgs, jums tur būs viss!*"... Pēc tam ienāca virsnieks un nolasīja pavēli - jums būs jāpārceļas uz dzīvi Sibīrijā, ņemiet līdzi visu, drēbes, uzturu, speķi, miltus, traukus, spaiņus utt. Paldies Dievam, ka mums gadījās labs virsnieks, kurš atļāva paņemt līdzi visu nepieciešamo. Man vienai bija grūti savākties ceļā ar maziem bērniem. Palūdzu virsnieku, lai atļauj atnākt palīgā otrā istabas pusē dzīvojošo jaunsaimnieci. Viņš atļāva. Kaimiņiene paņēma no skapja maisu, salika tajā drēbes, palīdzēja saģērbt bērnus. Dēlam Henriham bija 2 gadiņi, mana vīra Jāņa jaunākajam brālim - 10 gadi.

Visus iesēdināja ragavās un aizveda uz Kurčiniem, pēc tam mašīnā uz Līvāniem, tad lopu vagonos devāmies tālāk. Zinājām tikai to, ka esam piebraukuši pie Urāliem. No turienes caur Omsku - uz Tomsku. Tur pabijām 2 dienas. Piebrauca ragavās iejūgti vērši, mūs iesēdināja ragavās un veda uz kolhozu *Lomovickis* 30 km no Tomskas. Visapkārt lieli, biezi meži un daudz lāču. Mums ierādīja vecu, mazu istabiņu, kur agrāk bija stāvējuši lopi. Šajā istabiņā novietoja 2 ģimenes. Protams, šo kūtiņu centāmies kaut cik normāli iztīrīt. Ar lāpstām, nažiem kasījām visu, cik vien varēja dabūt tīru. No kolhoza mums atveda čuguna krāsni. Nesām malku no meža uz saviem pleciem. Salasījām vecus dēļu galus un uztaisījām gultas. Vēlāk uzradās šīs mājas saimniece, un arī viņa apmetās pie mums dzīvot. Tagad jau mēs bijām 3 ģimenes. Saimniece ienesa un nolika savu gultu pašā labākajā vietā, - man ar visiem mazajiem bērniem atlika vieta pie durvīm.

Pienāca Lieldienas, mūs visus aizdzina uz sarkano stūrīti, kur krievi spēlēja garmošku un priecājās. Bet es nodomāju - mums ir Lieldienas!..., nevarēju noturēties un sāku raudāt. Domāju, kur ir mūsu baznīca, kur ir mans vīrs, kur ir mani citi piederīgie, es par viņiem neko nezināju!

Pienāca vasara. Visi gājām strādāt kolhozā, lai varētu nopelnīt maizīti. 30 km vajadzēja iet pa mežu uz miliciju - uz nopratināšanu (kur atrodas vīrs, vai man tāds vispār ir, par ģimeni), viņiem vajadzēja visu sīki zināt, kas es esmu par cilvēku. Es gaidīju bērnu - cik ļoti tolaik man bija bail! Bija jau vakars, man norādīja vietu kādā tumšā gaitenī uz plikas grīdas. Es tur pārnakšņoju, no rīta mani atlaida mājās, kur jau

[44] Laikraksts *Solis*.

atkal gaidīja darbs. Strādāt mēs strādājām daudz, bet neviens neprasīja, vai ir ko ēst. Tā mēs dzīvojām! Cik reizes ienāk prātā, kā mēs izturējām, kā mēs nenosalām, jo aukstums bija -60°C ziemā. Vasarā briesmīgi koda odi. Bez maskas nevarēja iet laukā, tie burtiski ēda nost.

Reiz brigadieris mani un citas kolhoza sievas aizdzina uz lauku sienu pļaut. Pļāvām sienu un karojām ar odiem. Pēc brīža sievas saka, ka lāči nākot, visas sievas izkaptis pār pleciem un rikšus skrēja mājās. Bet es biju stāvoklī, nevarēju paskriet. Kādas man toreiz bija bailes! Es tikai domāju, kad lācis klups man mugurā... Es lūdzu Dievu! Dievs mani uzklausīja, jo sveikā tiku mājās.

Pienāca rudens, un es aizgāju dekrētā. Kāda ļoti laba vecmāte mani iekārtoja slimnīcā, es jutos drošāka un biju apkopta. Tā 10.11.1949 es ar vēršu pajūgu tiku aizvesta uz slimnīcu Piškinā. Iebraucām no rīta plkst. 4^{00}, bet plkst. 5^{00}, paldies Dievam, viss notika labi, piedzima meita - vārdā Marija.

Slimnīcā nodzīvoju veselu mēnesi, jo ārā bija 60 grādu aukstums, un ar bērnu tādā salā nekur nedrīkstēja braukt. Pēc tam pr-js atbrauca ar zirgu pakaļ. Kamēr es biju slimnīcā, manu dēlu pieskatīja kaimiņiene. Kad atgriezos no slimnīcas, beidzot uzzināju, kur atrodas mans vīrs Jānis. Viņš atradās Omskā, bet es - Tomskā. Sākām sarakstīties.

Kad atbraucu mājās no slimnīcas, istaba bija auksta, malka bija jānes no meža. Salasīju šādus tādus zarus, vilku mājās un kurināju istabu. Otrā dienā gāju uz kolhozu prasīt zirgu, lai var braukt mežā pēc malkas, jo bērns salst nost. Man iedeva bullīti, bet tas bija diezgan vārgs, jo pret kalnu vezumu pavilkt nespēja. Ko lai dara - vezums bija jākrauj ārā. Kad bullīti uzvilkām kalnā, tad es ar Jāņa brāli Ādolfu krāvām atkal malku vezumā un devāmies mājup.

Bieži vien viena pati gāju uz mežu pēc malkas. Dienu un nakti kurināju, lai bērns nenosaltu. Pārējās 2 ģimenes ne par ko nebēdāja - istaba taču bija silta. Bet man pie durvīm stipri vilka vējš, nācās vēl uzkārt uz durvīm segas, lai nepūš. Tā mēs tur nodzīvojām līdz 02.1950.

Vienā jaukā vakarā atnāca komandants un saka - pienākusi ziņa, ka man esot jābrauc pie vīra uz Omsku. Tā es ar Dievpalīgu taisījos braukt pie vīra ar visiem bērniem. Mums līdzi brauca komandants. Braucām 2 nedēļas. Es galīgi biju izmocījusies ar mazo bērnu. Novosibirskas stacijā mēs atpūtāmies. Kāds vīrietis redzēdams, cik mēs izskatāmies nožēlojami, mums iedeva 3 rbļ. maizītei. Es dēlam Henriham liku pieskatīt bērnu, bet pati aizgāju pēc maizes. Kad atgriezos, Henrihs bija pazudis. Tas man bija liels pārdzīvojums! Arī komandants uztraucās un tūlīt sāka meklēt pa staciju. Protams, es atradu savu bērnu, bet ar lielām grūtībām - viņš skraidīja pa vilciena sliedēm. Ilgi stacijā nebijām, jo vajadzēja doties tālāk uz Omsku pie vīra, kuram bija paziņots, lai brauc man pretī uz staciju. Viņš atbrauca ar kolhoza mašīnu, mūs aizveda uz Moškinas kolhoza barakām. Tā mēs atkal bijām kopā!

Pienāca pavasaris. Es aizbraucu uz Moškinas tirgu pārdot savas vēl saglabājušās kleitas un kurpes, un par šo naudu nopirkām sivēnu, govi, kura deva 3 litrus piena dienā. Drīz vien mēs sākām atkopties. Es sāku strādāt pie lopiem, bet Jānis - celtniecībā. Ar laiku uzbūvējām sev mājiņu, kuras jumts bija no velēnām, grūti bija tad, kad sākās lietus gāzes, - visas pauniņas un produktus vajadzēja slēpt zem galda, jo cauri jumtam tecēja lietus.

Pēc gada es pie sevis izsaucu savu tēvu, māti, brāli Broņislavu un māsu Teklu. Mēs visi kopā strādājām. Kopā pavisam bijām 9 cilvēki 10 m^2 patībā. Pēc gada mūs piemeklēja lielas bēdas - nomira tēvs (Onufrijs Bečs, 1871-1954), viņš neizturēja aukstumu. Pēc tam piemeklēja vēl vienas bēdas - Ziemassvētkos slimnīcā nomira māsa Tekliņa (Tekla Beča, 1932-1955). Tā mēs bez šiem 2 saviem tuviniekiem nodzīvojām tur līdz 1958.

Rudenī atbraucām uz Latviju, Siguldu. Mums teica, ka mēs uz savu pusi nedrīkstam braukt, mums jāpaliek Sibīrijā. Direktors Siguldā mūs pieņēma laipni, ierādīja labu istabiņu. Bet krievi direktoram kliedza, kāpēc esot pieņēmis izsūtītos. Tiklīdz uzzināja, ka mums ir iedots dzīvoklītis, viens nodevējs bija tik bezkaunīgs, ka ievācās tajā ar savu ģimeni. Un dzīvo tur vēl šodien. Mums nekas neatlika kā celt savu mājiņu.

Jā, ko gan nevajadzēja paciest, - pazemojumus, mocības, sāpes, ciešanas, visādas grūtības. Tas nav izstāstāms. Tikai tas, kurš pats to ir izbaudījis, spēj to saprast un atcerēties visu mūžu."

Elsts Leonards[45] (1912-1999, apb. Daugavpilī). Precējies, sieva Anna (dz. Pintāne, 1924), meita Petronella (1943), dēli (dzimuši izsūtījumā) Antons (1951) un Leonards (1953). Ģimene dzīvo un strādā tēva Bērtuļa Elsta saimniecībā Kurčankā. Leonards ir aizsargs (1939-1940), vācu okupācijas laikā ir PPG dalībnieks un Rudzātu pag. valdes (1941-1944) loceklis.

[45] LVA, lieta nr. 7683.

Elstu ģimene Sibīrijā (1925, no kr.): sieva Anna, vīrs Leonards un dēli Antons un Leonards

Pēc otrreizējās pad. okupācijas Elsts izvairās no iesaukšanas SA un aktīvi darbojas NP (līdz 18.10.1945), tad legalizējas, piesakoties Rudzātu milicijas iecirknī. Milicijā parakstās par to, ka turpmāk godīgi strādās savā saimniecībā, neuzturēs sakarus ar NP, bez NKVD atļaujas neizbrauks no pag. teritorijas un akurāti, regulāri ieradīsies uz atzīmēšanos milicijas iecirknī. Vēlāk ģimene pārceļas uz dzīvi Daugavpilī (jādomā, ka ģimenes pārcelšanās no pag. teritorijas notiek ar vietējo čekistu piekrišanu). Pētot Rudzātu pag. pretošanās kustības materiālus, ir atrodams, ka L.Elsts bieži tiek pieminēts kā aktīvs NP. Tomēr Latvijas PSR NKVD karaspēka Kara Tribunāls L.Elstu notiesā (6.06.1946) tikai uz 8 gadiem LDN, pamatojoties uz KPFSR krimināLkodeksa (1926. gada redakcijā) 193-7"d" pantu. Ieslodzījumā viņš atrodas *Ustimlag* LDN (6.06.1946-16.06.1948). Tas vien liecina to, ka pad. varas vīri ir pērkami un piekukuļojami, jo viņi ir tukšinieki, tādēļ ir mantkārīgi, un Elstam netiek piemērots 58-1[a] pants par dzimtenes nodevību, kā citiem NP.

AR Daugavpils apr. izpildk. lēmumu (nr. 434, 28.06.1948) Elsta saimniecība ieskaitīta kulaku sarakstā. Ģimene tiek izsūtīta 25.03.1945 no Daugavpils kā kulaki. Ar LPSR MP lēmumu (nr. 316-23, 9.06.1059) ģimeni noņem no specuzskaites. Tā atgriežas Latvijā un apmetas uz dzīvi Daugavpilī, kur uzbūvē savu ģimenes māju.

Annas Elstes pratināšanas protokolā (25.10.1945) viņa liecina, ka viņa slēpjas no pad. varas (no 03.1945) pie Jāņa Mālnieka (1900-1970) Razrivkā, K.Elsta Atašienes pagastā un citur: "Jāslēpjas ir tādēļ, ka mani bieži izsauc uz pratināšanu Rudzātu milicijā, pratinātāji piedraud ar arestu. Mājās notiek biežas kratīšanas, jo tiek meklēts mans vīrs".

Martas Eriņas māsas, brāļi un radi (1920-to beigas, no kr.): 1. rindā: Francis Upenieks (1912-1987), Antons Upenieks (1909-1982), Ādams Šaraks (1907-194?); 2. rindā: Pēteris Upenieks (1898-1973), Pēteris Skutelis (1901-1942), Jāzeps Upenieks (1902-1963), Antons Piļups (1907-1977); 3. rindā: Helēna Piļups (1909, dzīvo Līvānos), Veronika Šaraka (M 193?), Marta Eriņa, neatpazīta

Eriņa Marta[46] (dz. Upeniece, 1906-1996, apb. Stirnienes k.). Ģimene dzīvo Rudzātu pag. *Eriņos*. Ģimenei pieder 39,34 ha zemes. Saimnieks Pēteris Eriņš (1908-1947) notiesāts 05.1941 uz 2 gadiem LDN "par kaitniecību" (tādēļ, ka, zirņus sējot, tos sekli iear ar arklu). Pēc kara (1946 rudenī) viņš atgriežas mājās garīgi sagrauts, fiziski savārdzis un slims. Pēc pusgada nomirst, apb. Rudzātu k., 5 cilvēku ģimeni (sievietes un bērni) pag. varasvīri

Pēteris Eriņš (1936) un meita Anna (1953)

[46] LVA, lieta nr. 7710.

ieskaita kulakos un izsūta uz Krievijas Tomskas apg. Piškino-Troickij raj.

Autors atceras, ka, esot kombainieru kursos Asino pilsētā (1951, ziemā), viņam gadās būt Asino stacijā. Tur viņš ierauga Māru Eriņu (dz. Šaraka, 1886-1950, sava tēva māsīcu) un jaunu latviešu meiteni. Abas apsargā miliči, jo viņām ir nervu sabrukums, tās tiek vestas uz Tomskas psihiatrisko slimnīcu. Abas ir ļoti plāni ģērbušās, galošām kājās, kaut ārā ir 40° sals. Jaunā meitene ik pa brīdim lec kājās un dzied operu ārijas, pēc tam sabrūk un histēriski raud.

Eriņu ģimene atgriežas (1957) savā dzimtajā pusē. Diemžēl pad. varas pakalpiņi mājas ir noārdījuši. No Eriņu dzīvojamās ēkas pie Vilkmugures uzbūvēta Rudzātu p-sk. Ģimene izklīst. Meita Anna (1939) dzīvo Rīgā. Māte dzīvo pie meitas Janīnas Indānes (1931, bij. Stirnienes pag.), tur arī noslēdzas viņas mūžs. Dēls Alberts (1937) dzīvo Rudzātos, sava tēva mājās (uz Vilkmuguri pārvestajā bij. Rudzātu p-sk.).

Erts-Gudļevskis Pēteris[47] (1879-1969, apb. Siguldas k.). Precējies, sieva Veronika (1885-1958, M Sibīrijā), 3 dēli. 5 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu pag. Alksniešu c. *Olksnās*. Ģimenei pieder 42,5 ha zemes. Pad. varas gados (no 1940) saimniecība divreiz pakļauta zemes reformai. Ar Daugavpils apr. izpildk. lēmumu (nr. 645, 25.02.1947) ģimene ieskaitīta kulaku sarakstā. Pamatojums - saimniecībā tiek izmantots svešs darba spēks (kas neatbilst patiesībai), tai ir 2 zirgi, 2 govis 3 jaunlopi, aitas, cūkās un zāles pļāvējs, dēls Francis (1914-1996) vācu laikā sastāvējis PPG, un tagad 2 dēli ir NP - bandīti (vienu no viņiem - Aloizu (1926-1948) - čekisti nošauj), ģimene ir pretvalstiski noskaņota. Trešais dēls Pēteris (1912) EM.

Deportācijas laikā no ģimenes uz Krievijas Omskas apg. izsūta tikai Veroniku. Pārējie ģimenes locekļi izsūtīšanas laikā nav mājās. Pēteris Erts-Gudļevskis bēguļo, dzīvodams pie saviem radiem, reizēm dzīvojot salmu kaudzēs. Tad, kad no Sibīrijas atgriežas meita ar znotu Broņislavu Beču (1910-1991) un apmetas uz dzīvi Siguldā, arī viņš pārceļas uz dzīvi tur un sagaida savu mūža vakaru Siguldā. Meita Anna Beča (1921-1995) un dēls Francis maina dzīves vietu, tomēr čekisti sadzen viņu atrašanās vietu un izsūta uz Sibīriju (1953).

Ar LPSR MP lēmumu (nr. 316-23s, 9.06.1959) ģimene tiek noņemta no specuzskaites, un abi Pētera bērni - Anna un Francis atgriežas Latvijā. Viņi apmetas uz dzīvi Siguldā, kur arī miruši un apb. Siguldas p. k.

Gilučs Ādams[48] (1880-19??). 6 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu pag. Brūveru c. *Kaņepājos*. Ā.Gilučs ienāk (1940) no Preiļu pag. Brodīvžu c. un apprec atraitni Annu Brici (1891-19??). Ģimene ieskaitīta izsūtāmo sarakstā tādēļ, ka Ā.Giluča dēli (no 1. laulības): Alfons (1918-1949), Kazimirs (1914-1947), Pēteris (1921-1945) un Jānis (1928-1949) ir NP. Ģimeni apcietina (26.03.1949) (spec. grupas k-ris F.Fiļīpovs) un izsūta ar ešelonu nr. 97383. No specuzskaites ģimeni noņem 29.12.1955.

Piederīgie pie Ādama Graudiņa un Onufrija Šaraka kapa Sibīrijā (1950, no kr.): Matilde, Magdalēna un Bārbala Graudiņas, Marta Šaraka un Emīlija Graudiņa

Graudiņš Ādams (1895-1950) un **Izidors** (1900-1985)[49]. Brāļu Graudiņu 8 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu c. *Lejiņās*. Ģimenei pieder 16,34 ha zemes. Izsūtāmo sarakstā ģimeni ieskaita (18.02.1949) tādēļ, ka Ādama dēli Andzelms (1928) un Ēvalds (1929-1948) ir NP, un ģimenes locekļi ir viņu atbalstītāji. Ģimeni izsūta (spec. grupas k-ris Peharevs). Ēvalds Graudiņš izsekots un čekas aģentu noslepkavots Līvānu pagastā (23.04.1948, Krievu purvā). No izsūtīšanas izvairās Ādama meita Lidija (1930). Viņa mācās Līvānu v-sk. Redzot, ka notiek izvešana, Lidija neiet uz skolu, bet

[47] LVA, lieta nr. 2866.
[48] LVA, lieta nr. 2837.
[49] LVA, lieta nr. 1268.

slēpjas pie paziņām un paliek Latvijā. Izsūtījumā no pārdzīvojumiem, trūkuma un slimības Ādams nomirst (1951). Viņš apb. Piškino-Troickij k. (latviešu apbedījumu vietā). No izsūtījuma ģimene Latvijā atgriežas 1956.

Indāns Juris[50] (1889-19??, apb. Kapenieku k.). Precējies, sieva Ilža (1893-19??, apb. Kapenieku k.). Zemnieku ģimene dzīvo Kurčinu c. *Brūklenājos*. Ģimenei pieder 46,94 ha zemes (uz 1942). Uz čekistu sagatavotu dokumentu pamata ģimeni ieskaita (26.02.1949) izsūtāmo sarakstā. Pamatojums - 3 dēli ir karojuši VA: Juris (1919-1943, kritis frontē pie Opočkas Krievijā), Staņislavs (1922-1966, apb. Kapenieku k.) ir notiesāts (LDN) un Jānis (1923-1997, apb. Kapenieku k.) ir NP (4 gadus pretojies pad. varai). Ģimeni izsūta (spec. grupas k-ris Gelars).

Indānu ģimene Sibīrijā (15.01.1959, no kr.): sēž: māte, mazmeita Silvija (1949) un tēvs; stāv: Staņislavs, viņa sieva Janīna, Jāņa sieva Antoniņa un Jānis

Indānu ģimenē ienāk vedekla Antoņina (dz. Zalāne, 1925-1998, apb. Salaspils k.), kura kopā ar vīru Jāni aktīvi piedalās NP kustībā. Otra vedekla - Janīna (dz. Eriņa, 1932) - ienāk ģimenē, apprecoties ar Staņislavu (1955. gadā atbrīvots no Magadanas LDN). Pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma viņam nav ļauts atgriezties Latvijā, viņš tiek nosūtīts izsūtījumā pie saviem piederīgajiem Tomskas apg. Piškino-Troickij rajonā. Indānu ģimenes locekļu vairākkārt rakstītie lūgumi dažādām pad. varas instancēm par atbrīvošanu no izsūtījuma vienmēr saņem atteikumus. Tikai 7.01.1960 ar PSRS AP lēmumu (nr. 15) un PSRS MVD pavēli (13.01.1960) ģimene tiek noņemta no specuzskaites bez tiesībām atgriezties dzimtajā vietā un pieprasīt kompensāciju par nacionalizēto īpašumu. Jāpiezīmē, ka mājās ir iespējams atgriezties tikai ar Rudzātu kolhoza *Gaisma* (pr-js J.Lācis, 1929-19??) un kolhoznieku (J.Kasalis, A.Pintāns, P.Rudzāts u.c.) rakstisku piekrišanu[51].

Jurovs-Jakāns Staņislavs[52] (1887-19??). 5 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Rubeņkalna *Čigānsalā*. Ģimenei pieder 21,85 ha zemes. Ar LPSR PSR VDK sankcionētu lēmumu (21.02.1949, lēmumu sagatavo majors Sisojevs, apstiprina ģenerālmajors A.Noviks, sankcionē prokurors A.Mišūtins) ģimene ieskaitīta izsūtāmo sarakstā tāpēc, ka dēls Pēteris izvairās no iesaukšanas SA un pēc tam iesaistās NP. Izsūtīšanas brīdī mājās atrodas tikai Madaļa Jurova (1885-1955, M Sibīrijā). Viņa arī tiek izsūtīta uz Krievijas Tomskas apg. Izmantodama to, ka viņa labi pārvalda krievu valodu, kā arī savus gadus, viņa bēg un nelegāli atgriežas mājās. Pēc pusgada čekisti viņu sameklē, arestē un nosūta atpakaļ uz izsūtījuma vietu, kur arī viņa nomirst (11.11.1955).

Krasovskis Antons[53] (1893-1978). Precējies, sieva Tekla (dz. Griga, 1895-19??), 3 meitas: Anna (1925), Leontīne (1928) un Monika (1930) un 2 dēli: Pēteris (1926-1944) un Antons (1932). Ģimene dzīvo Rudzātu pag. *Jaungrigos*. Ģimene ieskaitīta izsūtāmo sarakstā tāpēc, ka dēls Pēteris izvairās no iesaukšanas SA un iesaistās NP. Sadursmē ar *streboku* grupu viņš krīt (10.11.1944, apb. Kapenieku k.). Ģimeni izsūta (spec. grupas k-ris Stepanjans). No izsūtīšanas izglābjas meita Monika un dēls Antons, jo izsūtīšanas brīdī viņi neatrodas mājās. No specuzskaites ģimene noņemta 23.03.1956. Tā atgriežas Latvijā, bet ne mājās (mājas noārdītas).

---

[50] LVA, lieta nr. 777.
[51] LVA, lieta nr. 777, 60. lpp.
[52] LVA, lieta nr. 2812.
[53] LVA, lieta nr. 1265.

Kurčins Jānis[54] (1884-1961, dz. Kurčinu c., apb. Rudzātu k.). Kurčinu ģimene dzīvo Lāčupē. Precējies, sieva Anna (dz. Anspoka, 1899-1975, apb. Ziepniekkalna k. Rīgā), meitas Anna Zalāne (1921-1998, apb. Rudzātu k.), Petronella (1921-1999), Tekla (1926), Veneranda (1928) un Vanda Ose (1935), dēls Pēteris (1923-1999, apb. Rudzātu k.). Pēteris tiek iesaukts VA (1943), pēc kara iziet F Krievijā, pēc tam tiek ieskaitīts SA darba vienībā un nosūtīts darbā Igaunijas Sillamē radioaktīvās rūdas raktuvēs. Pēc atbrīvošanas no SA Igaunijā iepazīstas ar igaunieti un apprecas. Ģimenē piedzimst 2 dēli. Pēc Atmodas atgriežas (viens) dzimtajās mājās, vada vientuļu dzīvi un nomirst (1999) no vecuma un sabeigtās veselības.

Tēvs Jānis (1927) un dēls Pēteris (1980) Kurčini

Māte Anna Kurčina ar meitām (no kr.): Teklu, Petronellu, Venerandu un Vandu (1953)

1910. gadā J.Kurčins nopērk 42,54 ha zemes par 2000 rbļ. no P.Skuteļa *Spriudu* saimniecības. Ar savu ģimeni, pārcilvēciski strādādami, uzceļ labas mājas, izveido *Latvijas brūno* govju ganāmpulku un panāk saimniecības uzplaukumu. Tālāko attīstību pārtrauc pad. okupācija.

Ar Daugavpils apr. izpildk. lēmumu (nr. 556, 2.08.1948) saimniecība tiek ieskaitīta kulaku sarakstā. Tā rezultātā saimniecības darbība tiek sagrauta. J.Kurčins sāk bēguļot, jo uzliktie nodokli nav izpildāmi, un viss īpašums tiek aprakstīts un nacionalizēts. Ģimene ieskaitīta izsūtamo sarakstā. Tā no izsūtījuma izglābjas bēguļojot.

Par to dienu notikumiem meita Vanda Ose (dz. Kurčina, 1935) stāsta[55]: "...Mūs ieskaita budžos tādēļ, ka liela zemes platība, daudz dažādu mājlopu. Ieskaita kulakos un ar katru gadu apliek ar paaugstinātiem nodokļiem. Tā tiekam pilnīgi izputināti, un 1949. gadā viss īpašums tiek nacionalizēts. 1949. gadā paklīst baumas par cilvēku izsūtīšanu uz Sibīriju. Tēvs nedzīvo mājās, slēpjas. 24. marta vakarā atnāk māsa Anna, tā stāsta, ka Rudzātos sabraukuši karavīri. Cilvēki satraukti. Mājās esmu es un mamma. Ir vēls vakars, pavasara atkusnis. Mamma teic: kur iet?, kas mūs gaida? Tā mēs paliekam nakšņot mājās Dieva ziņā. 25. marta agrā rītā mēs vēl guļam un dzirdam iekaucamies smago automašīnu, tā ir iegrimusi ceļa lejiņā pie kaimiņu Graudiņu mājām (*Lejiņas*). Mēs steigā saģērbjamies un, izejot no mājām, dzirdam, ka no mežmalas sarunājoties nāk uz mūsu mājas pusi krievi. Mēs cauri dārzam ejam pretēji uz Ližbovsku māju pusi. Labi, ka ir miglains rīts. Pārejam pāri Ošas upei un noslēpjamies Lācupu c. Aloiza Cakula mājas (*Cekuli*) malkas strēķos. Tur mēs nostāvam visu dienu. Kad iestājas tumsa, pārejam upei un pārguļam siena kaudzē. Nākošā dienā satiekam māsu Annu, tā mūs paēdina un izstāsta par daudzo ģimeņu izvešanu. Vēlāk māsa stāsta, ka pēc izsūtīšanas pag. varas vīri uzdzīvojuši, kāvuši lopus, ēduši un plītējuši ilgāku laiku, kamēr visi izsūtīto labumi notiesāti. Pēc tam ilgāku laku centra apkārtnē puvušas un smirdējušas izmestās dzīvnieku iekšas. No savestām izsūtīto mantām, mēbelēm ņēmuši par smiekla naudu, ko kurš gribējis.

Mamma sazinās ar IZN Ādamu Brūveru no Dzirkaļiem, tas mūs pieņem un izmitina kādu nedēļu. Īpašs paldies par izpalīdzību ir jāsaka Ādama sievai Katrei (dz. Marcinkēviča, 1899-1968), viņas meitai Helēnai Anspokai (1929) un dēlam Jānim (1932-1962). Viņi nebaidās mūs uzņemt un uzturēt. Vēlreiz liels viņiem paldies. Te gribu piebilst, ka viņiem nav ko baidīties, jo pats Ādams un dēls Artūrs - abi ir IZN, piedalās akcijās un deportācijā, kā arī NP izsekošanā, to arestos.

---

[54] LVA, 494-1-36, 36. lpp.

[55] V.Oses vēstules (29.01.1998) fragments.

Vecāki ilgāku laiku slēpjas un kaut kur strādā par vēdera tiesu. Pēc kāda ilgāka laika viņiem ļauj atgriezties mājās un dzīvot vienā istabiņā. Mammas brālis dzīves uzsākšanai iedod gotiņu. Es apmetos uz dzīvi pie māsas Annas. Man tomēr skolā ļauj turpināt mācības. Skolotāja B.Sukaruka mani apsaukā par kulaka meitu. Tos gadus negribu atcerēties, jo Rudzātos dzīvo vēl daudz nelabvēļu, viņu bērni un tagad jau mazbērni. Gribu uzsvērt to, ka pamatā ir cilvēku skaudība un nenovīdība. Mani vecāki nekam nekad parādā nav palikuši. Mūsu ģimenes lielākais ienaidnieks ir lielais darbs, īpaši tēva un mātes".

Mačuļsku ģimene (no kr.): māte, Geronīms ar sievu Teklu, dēli Vladislavs un Antons

Mačuļskis Geronīms[56] (1894-1959, M Sibīrijā). Precējies, sieva Tekla (dz. Skutele, 1900-1972 Rudzātu pag. *Spriudos*, apb. Tukumā), dēli Pēteris (1924-1944, kritis VA), Vladislavs (1927, dzīvo Tukumā) un Antons (1936, dzīvo Vecāķos), māte Valentīna (1872-1958, M Sibīrijā). 6 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rēzeknes apr. Silajāņu pagastā (tagad Preiļu raj.). Ģimenei pieder 12 ha zemes. Ar Rēzeknes apr. izpildk. lēmumu (9.08.1948) ģimene ieskaitīta kulaku sarakstā un 25.03.1949 tiek izsūtīta uz Krievijas Omskas apg. No Sibīrijas ģimene atgriežas Latvijā 1959. gadā, bet ne savās mājās (tās nopostītas).

Geronīma Mačuļska bēres Sibīrijā (1959, no kr.): dēls Vladislavs, sieva Tekla, dēls Antons

Mālnieks Gregors[57] (1899-1991) un **Mālnieks Jānis**[58] (1900-1970). 4 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu pag. *Dimantos*. Ģimenei pieder 43,39 ha zemes (uz 1942) (kopā ar brāli Jāni, kurš dzīvo Razrivkā). Ar LPSR VDK lēmumu (1.03.1949, lēmumu paraksta Jejgoss un Kozins) ģimene ieskaitīta kulaku sarakstā, kaut gan pag. kulaku sarakstā tā nemaz nesastāv. No ģimenes izsūta 3 cilvēkus, Gregora meitas Veronikas (1931) nav mājās. Viņa dzīvo Latvijā un vienmēr maina savu dzīves vietu. Par Mālnieka ģimenes atgriešanos Latvijā 01.1952 Rudzātu c/p iedzīvotāji (J.Graudiņš, A.Vaivods, R.Skutelis, L.Utāne, F.Sukaruks, P.Šaraks, J.Peisinieks, I.Pankovskis) raksta lūgumu - galvojumu LPSR MP. Pēc pusgada visi minētie tiek izsaukti uz raj. drošības orgāniem un tur (pēc kārtīgas apstrādes) visi parakstītāji savu galvojumu atsauc, mēģinādami dažādi savu rīcību attaisnot. Uz vairākkārtējiem G.Mālnieka rakstiskiem lūgumiem dažādām pad. varas instancēm tiek saņemtas noraidošas atbildes, tikai ar LPSR MP lēmumu (nr. 294-36s, 9.09.1956) ģimeni noņem no specuzskaites, un tā atgriežas Latvijā.

[56] LVA, lieta nr. 11024.
[57] LVA, lieta nr. 18054.
[58] LVA, lieta nr. 7677.

Pāvels Mālnieks (dz. 1928, Rudzātu pag. *Dimantos*, dzīvo Līvānos) stāsta[59]: "Mans tēvs Jānis Mālnieks (Gregora Mālnieka brālis) dz. Rudzātu pag. *Dimantos* (Zabolotje) pēc apprecēšanās (1934) pāriet uz dzīvi Razrivkā (tagad Saunas pag.). Izsūtīšanas laikā ne tēva, ne mātes nebija mājās. Tēvs teica, ka jāpaslēpjas, jo bērnus neaiztiks, bet kas to deva. Mājās ierodas bruņoti vīri - karavīri un komjaunieši. Viņi izokšķerē mājas, meklējot piederīgos, tos neatrodot, grib doties prom, taču komjaunieši uzstāj, ka jāņem ciet bērni - Pāvels (1928), Pēteris (1931-2000), Jāzeps (1933-1998 un Janīna (1940) un jāsūta prom, gan jau vecāki atradīsies. Mūs aizved uz Aglonas staciju un nosūta uz Krievijas Omskas apg.

Pēc dažām nedēļām, kad izsūtīšana noklust, tēvs un māte un brālis Jānis (1936) pārceļas uz dzīvi Rudzātu pag. *Dimantos*. Tur viņi dzīvo līdz 01.1954, kad, pateicoties Rudzātu pag. varas vīriem un Līvānu čekas pr-kam Lapiņam, viņus apcietina (lēmumu paraksta Leonovičs) un etapa ceļā nosūta uz Sibīriju pie bērniem. Mājās atgriežamies tikai 1960. Tēvs un māte apmetas uz dzīvi Razrivkā. Tēvs mira 1971, māte 1982, abi guldīti Lakausku k. (Saunas pag.)".

Meņģelis Andžs[60] (1870-1941). A.Meņģelis ienācis Rudzātu pag. 1880. gadā (atsūtīts no Ļaudonas muižkunga - kā rakstīt un lasīt pratējs dzimtcilvēks - Stirnienes muižkunga kalpībā mežu pārzināšanas nolūkā). Ģimene dzīvo *Stūramežā*. Tai pieder 15,82 ha zemes (uz 1942). Ģimeni ieskaita izsūtamo sarakstā (3.03.1949) kā nacionālistus - znots Alberts Rumaks (1916-1961) ir NP, un meita Emīlija Rumaka (1905-1993) ir NP atbalstītāja (abi tiesāti) - un izsūta uz Krievijas Tomskas apg. Piškino-Troickij raj. Carīcinas sādžu, Kaļiņina vārdā nosaukto kolhozu. Grūto dzīves apstākļu dēļ nomirst Anna Meņģele (1883-1952, apb. latviešu k.). Pārējie ģimenes locekļi tiek atbrīvoti (6.12.1955) un atgriežas dzimtenē (1956).

Henrija Elste (dz. Zesere, 1930) stāsta[61]: "Mans tēvs Pēteris Zesers (1901-1931) dien LNA, pēc tam (1921) strādā Preiļu policijas iecirknī, vēlāk Rudzātu pag. kancelejā. Ar manu māti Emīliju Zeseri (dz. Meņģele) viņš apprecas 1927. Es piedzimu 1930, un 1931. gada vasarā traģiski nomirst tēvs (par viņu sīkāk skat. nodaļā ***Sabiedriskās kārtības uzturēšana → Policijas darbinieki (1920-1940) → Zesers Pēteris***). Vēlāk mamma aprecas ar Albertu Rumaku.

Visu nelaimju sākums ir otrreizējā komunistu okupācija Latvijā. A.Rumaks izvairās no iesaukuma SA. Sākumā viņš slēpjas mājās, vēlāk mežā, kur iesaistās NP. 09.1945 A.Rumaks grib doties uz Rudzātu milicijas iecirkni un legalizēties. Viņu mājās pārsteidz miliči un arestē. Viņu ilgi spīdzina Rudzātos un Daugavpilī. Vēlāk (12.1945) apcietina māti. Viņus abus tiesā Daugavpilī. Man piedzimst meita Anita (1949). Pēc tam mani ar mazo bērnu, brālīti Albertu (1944-1995) un vecmammu izsūta uz Sibīriju vergošanai uz mūžīgiem laikiem. Paldies Dievam, man un bērniem laimējās atgriezties Dzimtenē, bet ne mājās. Saimniecības ēkas, l/s inventāru, mājlopus nacionalizē un kolhozu laikā visu izvazā. Pie izsūtīšanas nekāds nacionalizācijas dokuments netiek noformēts. Mūsu dzīvojamo ēku noārda Pēteris Solovjovs (1924) un pārved uz Līvāniem, kur uzbūvē sev personīgo māju. Atgriežoties Latvijā, vispirms apmetos uz dzīvi un strādāju Kūku kūdras fabrikā, vēlāk Rudzātu pad. saimniecībā. Pēc tam pārcēlos uz dzīvi Rīgā".

N.Meņģelis (1930)

Meņģelis Nikolajs[62] (1913). Precējies, sieva Milda (1919-1991). 4 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu pag. Čirvonieku c. *Purvasalā*. Ģimenei pieder (uz 1942) 15,87 ha zemes, 2 zirgi, 2 govis, 1 jaunlops, 7 bišu saimes, labības kuļmašīna, zāles pļāvējs, kartupeļu racējs un cits l/s inventārs. Ar Daugavpils apr. izpildk. lēmumu (nr. 434, 28.07.1948) saimniecība ieskaitīta kulaku sarakstā. Pamatojums - N.Meņģelis ir aizsargs (1939-1940), vācu laikā piedalās PPG, iesaukts SA (10.09.1944) un ceļā uz fronti dezertējis. Viņš slēpjas pie radiem Mētrienas pag. *Ozolos* pie Namiņa. 5.01.1946 piesakās Kalsnavas pag. milicijas iecirknī. Kalsnavas iecirknī uz milicijas pr-ka Krepa jautājumu, kāpēc nav pieteicies Mētrienā, Meņģelis atbild, ka tur legalizējušos NP pratinot, sitot un arī nošaujot. Pēc legalizēšanās Meņģelis ar sievu pārceļas uz dzīvi Varakļānu pag. *Skanstaļos* un strādā Varakļānu mežniecībā. Māte un tēvs paliek dzīvot *Purvasalā*. Kara laikā visas ēkas nodeg. Pēc kara tās daļēji tiek atjaunotas. Nikolaju ar sievu izsūta uz Krievijas Tomskas apg. Tuganas raj. Ģimenē piedzimst meita Anna (1949). Ar LPSR MP lēmumu (nr. 140-22[s], 13.03.1957) ģimeni

[59] P.Mālnieka vēstules (26.02.1998) fragments.
[60] LVA, lieta nr. 1541.
[61] H.Elstes vēstules (9.01.1998) fragments.
[62] LVA, lieta nr. 7325.

noņem no specuzskaites un tā atgriežas Latvijā. Atgriežoties dzimtenē, Meņģeļi apmetas uz dzīvi Atašienes pag. *Ozolsalās*.

Pastars Pēteris[63] (1908-1958). Precējies, sieva Antoņina (dz. Ūsāne, 1921-1991), dēli Jānis (1944) un Broņislavs (1945-2003). Zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu pag. Lācupu c. *Apsītēs*. Ģimenei pieder (uz 1942) 25,38 ha zemes. Ar Daugavpils apr. izpildk. lēmumu (nr. 434, 28.06.1948, lēmumu sagatavo majors Kačēsovs, sankcionē prokurors A.Mišūtins) saimniecība ieskaitīta kulaku sarakstā. Pamatojums - P.Pastars ir aizsargs (1930-1940), izvairās no iesaukšanas SA un iesaistās NP. Viņš legalizējas 10.1945.

Sēž Pēteris ar sievu Antoņina un dēliņu (klēpī) Broņislavu, aizmugurē divi neatpazīti (1945)

Ģimeni izsūta uz Sibīriju (spec. grupas k-ris Kostins). Vecākais dēls Jānis ir pie Pētera mmāsas Atašienes pag., tas paliek Latvijā. Sibīrijā piedzimst dēls Kārlis (1954-1994, apb. Ķeguma k.) un meita Marija (1954, dzīvo Vācijā (?)).

No Sibīrijas ģimene atgriežas 1956. gada vasarā. Broņislavs Pastars stāsta[64]: "Vispirms apmetamies pie tēva māsas Atašienā, pēc tam pārceļamies uz Rudzātiem. Tur kolhoza vadība neļauj dzīvot savās mājās. Rudzātos mācos Rudzātu p-sk. Tur skolotāju attieksme pret mani kā izsūtītā kulaka ģimenes locekli ir ļoti negatīva. Pēc tēva nāves pārceļamies uz dzīvi Ķegumā, kur esmu uzbūvējis savu ģimenes mājiņu".

Peisinieks Donāts[66] (1912-1953, dz. Līvānu pag. Zepu c., KVN). Precējies, sieva Veneranda (dz. Dzalbe, 1912-19??), meita Līvija (1938), dēli Vitālijs (1940-1957, apb. Līvānu k.) un Ēvalds (1941). Ģimene dzīvo Rudzātu pag. *Eglainēs*. Peisinieks ir policists. Vācu okupācijas laikā strādā par policijas pr-ku Līvānu, Preiļu un arī Rudzātu policijas iecirknī. Pēc krievu otrreizējās okupācijas uzsāk nelegālu NP dzīvi. Darbojas NP Daugavpils un Viļānu apr. pagastos, ir NP grupu vadītājs. Pie aizturēšanas (3.11.1948) Peisinieks nošauj čekistu J.Larčenko un IZN Zorinu. Čekisti Peisinieku izseko un nošauj (26.02.1953).

Izsūtījumā (1953, no kr.): Tekla Dabare[65], Helēna Svarinska un Veneranda Peisiniece

Ģimeni izsūta uz Krievijas Tomskas apg. Piškino-Trockij raj. Kujanovas c. Krupskajas vārdā nosaukto kolhozu. Pēc noņemšanas no specuzskaites ģimene atgriežas Latvijā (1956).

Autors atceras:, kad pēc Staļina nāves sapulcinātajiem kolhozniekiem tiek paziņots par Staļina nāvi, Veneranda ļoti raud. Kolhoznieki nekādi nesaprot, kādēļ viņa tā raud. Vēlāk noskaidrojas, ka viņa raud par nodarīto pārestību viņai, viņas bērniem un daudziem citiem.

Pintāns Jāzeps[67] (1881-1966). Precējies, sieva Marta (dz. Piļupa, 1890-1988, apb. Biķernieku k. Rīgā), meita Tekla (1926). Ģimene dzīvo Rudzātu pag. Pintānu c. *Dailēs*. Ģimenei pieder 20,75 ha zemes. Lēmumu par ģimenes kā nacionālistu ieskaitīšanu izsūtamo sarakstā (1.03.1949) paraksta majors Zujevs un vec. leitnants Klubkovs. Pamatojums - dēls Antons (1913-1975) izvairās no iesaukšanas SA, iesaistās NP. Antons Pintāns legalizējas (17.10.1945), piesakoties Rudzātu pag. milicijas iecirknī un nododot personīgo ieroci. Viņš nekavējoties maina dzīves vietu, tādēļ netiek izsūtīts. Sievu un meitu izsūta (spec. grupas k-ris Kostins) uz Krievijas Tomskas apg. Piškino-

[63] LVA, lieta nr. 825.
[64] Br.Pastares atmiņas (pierakstīts 13.09.1998).
[65] Tekla Dabare izsūtīta no Līvānu pag.
[66] LVA, lieta nr. 2835.
[67] LVA, Lieta Nr. 2827.

Troickij raj. Ģimenē meitai Teklai piedzimst dēls Pēteris (1956). Ar LPSR Augstākās tiesas kolēģijas lēmumu (21.05.1956) ģimeni atbrīvo no specuzskaites. Tā atgriežas Latvijā 1956. gada vasarā un apmetas uz dzīvi pie Rīgas, pēc tam iekārtojas uz dzīvi un darbu Rīgā.

Tekla Pintāne stāsta[68]: "Izsūtīšanas laikā IZN, komjaunieši neļauj līdzi ņemt mantas un apģērbus, īpaši nīgra un aktīva ir komjauniete Ida Bataraga, kura vēlāk pievāktās mantas sadala kopā ar citiem. Par konfiscēto īpašumu, mantu izsūtīšanas laikā netiek sastādīts nekāds dokuments".

Pūdnieks Ādams[69] (1877-1950). Precējies, sieva Leokādija (1887-19??), dēls Jānis. 3 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu pag. Kurčinu c. *Pabēržos*. Ģimenei pieder 13,45 ha zemes. Pēc otrreizējās pad. okupācijas dēls Jānis (1912-1988) izvairās no iesaukšanas SA, ieiet meža un iesaistās NP kustībā. Tādēļ tēvs un māte tiek vairākkārt arestēti un pratināti. 1945. gada vasarā IZN nodedzina Pūdnieka saimniecības ēkas, domādami, ka dēls Jānis slēpjas tur. Laimīgā kārtā tieši tai laikā viņa nav uz vietas. Tā no sadegšanas Jānis izglābjas.

Jānis legalizējas (20.10.1945) un piesakās Rudzātu milicijas iecirknī. Tur tiek pratināts, pēc tam atbrīvots. Rudzātu pag. izpildk. sniedz izziņu VDK par to, ka "Jānis Pūdnieks vācu okupācijas laikā sastāv PPG". Izziņu paraksta pr-js D.Bisters un pag. sekr. A.Kasalis. Jānis pēc tam maina dzīves vietu un tā izglābjas no izsūtīšanas. Pārējo ģimeni izsūta uz Krievijas Tomskas apg. Piškino-Troickij raj. Caricinas c. Tur nomirst Ādams (11.11.1950, apb. latviešu k.). Leokādija atgriežas Latvijā (M, apb. Kapenieku k.).

Rudzāts Staņislavs[70] (1900-1974). 6 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu pag. *Rudzīšos*. Ģimenei pieder 30,02 ha zemes. Saimniecībā ir 3 zirgi, 8 govis, 5 cūkas, svešs darba spēks - 2 cilvēki (uz 1939). Staņislavs Rudzāts ir aizsargs (1926-1940). Ar Daugavpils apr. izpildk. lēmumu (9.09.1948) ģimene ieskaitīta kulaku sarakstā un ar LPSR MP lēmumu (nr. 282/ss, 17.03.1949) paredzēta izsūtīšanai. Dokumentus izsūtīšanai sagatavo leitnants Jegorovs. Ģimeni izsūta ar ešelonu Nr. 97334 (ešelona pr-ks Stilve) uz Krievijas Tomskas apg. Piškino-Troickij raj. Ar LPSR MP lēmumu (nr. 661-9ˢ, 31.01.1957) ģimeni noņem no specuzskaites, un tā atgriežas Latvijā, tomēr nav tiesīga apmesties savās mājās, tāpēc apmetas uz dzīvi Pļaviņās.

St.Rudzāts (1935)

Rūpniece Ollija[71] (dz. Čauva, 1933) stāsta[72]: "... Tai rītā saule lēca īpaši sārtā krāsā. Iesākās traģiska diena daudzām ģimenēm, arī manai ģimenei. Tad gāju skolā un dzīvoju skolas tuvumā Vānē. Uzzinot, ka sākušies cilvēku aresti, steidzos uz mājam. Skrēju 8 km, noberzu kājas, slāpa, gribējās dzert. Mājās, vaļējās durvīs mani raudādama sagaida vecāmāte, viņa saka, ka māte Vallija (1904-1990) un tēvs Fricis (1908-1985) ir aizvesti projām, lai steidzoties uz pagastu pie viņiem. Steidzos atpakaļ uz Vānes skolu, tur jau mani ir meklējuši, un mamma skolotājai lūgusi, lai meiteni sūtot pie viņiem, kaut gan skolotāja gribējusi mani paturēt, neizdot. Man bija tikai 15 gadi, un es nezināju, ko iesākt. Gāju pie izsūtāmajiem, tur sastapu savus piederīgos. Sākās Sibīrijas ceļš lopu vagonos, skaitot Ed.Virzas dzeju *Baigā vasara*. Ceļā ar ēdamo dalījāmies, vēlāk kaut ko deva reizi dienā, vilcienam apstājoties stacijās. Tā līdz gala punktam Asino. Grūtākais bija ar dabisko vajadzību nokārtošanu. Man kā jaunai meitenei tas bija briesmīgi. Nonākot gala punktā Asino, mūs izvietoja barakās un pēc tam iztirgoja saimniekiem - vergturiem. Veci cilvēki un ģimenes ar bērniem nevienam nebija vajadzīgas.

O.Rūpniece (1951)

Vispār sākums bija ļoti grūts, sākās smags darbs, uztura trūkums, slimošana. Bija daudz miršanas gadījumu, īpaši pirmajā izsūtīšanas gadā vairākās ģimenēs mira bērni un vecāka gada gājuma cilvēki. Dzīvojot vecā pirtī, kur bijām sabāzti kā siļķes mucā, es 17 gadu vecumā izgulēju šarlaku. Jāpateicas vienam vecam krievu tautības ārstam, ar kura palīdzību knapi izdzīvoju. Ārsts bija iejūtīgs un labvēlīgi noskaņots pret izsūtītajiem latviešiem. Žēl, ka neatceros viņa uzvārdu.

---

[68] T.Pintānes atmiņas (pierakstīts 20.10.1996, Rīgā).
[69] LVA, lieta nr. 2854.
[70] LVA, lieta nr. 7728.
[71] O.Rūpniece izsūtīta no Tukuma raj. Vānes pag., dzīvo Rīgā.
[72] O.Rūpnieces vēstules (19.07.1998) fragments.

Dzīves un darba apstākļi bija ļoti smagi, sievietes, meitenes strādāja vīriešu darbus, strādāja meža darbos, ķieģeļnīcā u.c. Es kādu laiku gāju mežā zāģēt kokus, gatavot malku. Vakarā, ejot mājās, nesām pa kādai pagalei kurināmā. Braucot, pa ceļam uz Sibīriju, iepazinos ar Jaņpēteru bērniem - mana vecuma meitenēm. Indra (vecākā) noslīka, pludinot baļķus, Velga (jaunākā) siena laikā noslīka upē, mazais brālītis nomira. Atgriežoties no Sibīrijas, Jaņpēterim piesprieda ASM. Kādēļ ģimenei tāds liktenis?

Pateicoties izpalīdzīgai jaunu ārstu (poļu tautības) ģimenei, man laimējās nokļūt Tomskā un mācīties.

Tagad, atskatoties uz pārdzīvoto, ir tāda sajūta, ka grūtajos brīžos, kad gandrīz nebija cerību uz izdzīvošanu, tomēr kaut kāda augstākā vara man vienmēr ir palīdzējusi kritiskajos brīžos. Kaut arī mums, 1949. gadā izsūtītajiem, it kā ir bijis vieglāk pārciest grūtības, kā 1941. gadā deportētajiem, tomēr daudziem nebija lemts atgriezties dzimtenē. Visiem dzīve tomēr bija sakropļota, jo, atgriežoties Latvijā, bijām "apzīmogoti" un vispār norakstīti no šīs pasaules. Vai daudz bija to, kas cerēja izdzīvot?

Jāpiebilst, ka no Kuldīgas apr. Kabiles pag. *Jaunpēdzeniekiem* izsūtīja arī mana tēvabrāļa ģimeni: Annu (1893-1956) un Pēteri (1890-1956) Čauvas, kuri mira Sibīrijā. Viņu dēls krita VA rindās".

Rusiņš Antons[73] (1905-1968). Precējies, sieva Monika (dz. Ivbule, 1912), dēli Jānis (1936) un Valdis (1938). 4 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Rusiņu c. *Lejniekos*. Ģimenei pieder 16,00 ha zemes. Ģimeni paredzēts izsūtīt uz Krievijas Tomskas apg. Izsūtīšanas laikā mājās ir tikai Antons, kuru arī izsūta. Pārējie paliek Latvijā. Ar LPSR Augstākās Tiesas lēmumu (30.05.1957) A.Rusiņu nolemj no izsūtījuma atbrīvot un atgriezt konfiscētā īpašuma vērtību[74].

Rusiņš Jānis[75] (1903-19??, dz. Rudzātu pag. Rusiņu c.). Precējies, sieva Elfrīda (dz. Kalniņa, 1900-1976, apb. Bāru k. Pļaviņās), meita Paulīne (1932) un dēls Ēvalds (1930). Ģimene dzīvo Līvānu pag. *Sīļos*. Ar LPSR VDK slēdzienu (1.03.1949) par NP (bandīta) Broņislava Rusiņa radinieku deportēšanu ģimeni kā nacionālistus izsūta uz Krievijas Tomskas apg. Piškino-Troickij raj. Ar LPSR AP lēmumu (nr. 226-39[s], 7.05.1956) ģimeni noņem no specuzskaites. Tā atgriežas Latvijā un apmetas uz dzīvi Pļaviņās.

E.Rusiņa (1938)

Sieva Elfrīda dz. Kokneses pag. *Baložos*. Beigusi Madonas v-sk. (1920), matemātikas skolotāju kursus Rīgā (1930). Strādājusi Rusiņu p-sk. (1925-1936, līdz skolas slēgšanai), Līvānu pag. Sīļu p-sk. (1936-1949).

Skroders Pēteris[76] (21976). Precējies, sieva Helēna (1907-1949, apb. Puduļu k.), meitas Genovefa (1944-1945, apb. Puduļu k.), Anna (1934) un Broņislava (1941). 5 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Rubeņkalna c. *Rubeņkalnā*. Ģimene 1930-tajos gados iepērk zemes īpašumu - 21,07 ha (par Ls 6500)[77]. Ar Daugavpils apr. izpildk. lēmumu (nr. 434, 28.06.1948) ģimene ieskaitīta kulaku sarakstā kā nacionālisti, ģimenes locekļus pratina Kokins un Burčs, D lietu sagatavo Klubkovs. Ģimeni paredzēts izsūtīt, bet, tā kā sieva ir mirusi, bērni dzīvo pie radiem un pats P.Skroders dzīvo citur, tad ģimenes locekļi izsūtīti netiek.

Skroders Stepans[78] (1909-1994). Precējies, sieva Anna (1918-1982, apb. Puduļu k.). 7 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Rubeņkalna c. *Liepājā*. Stepana tēvs Mārtiņš Skroders (1863-1954) 11.09.1931 nopērk lielu zemes

Pie savas mājas Sibīrijā (1954, no kr.): St.Skroders ar sievu Annu un Jānis Laizāns no Vārkavas pag. Onckuļu c.

Sibīrijā (1956, no kr.): meita Eleonora (1938) un Anna Kursīte (1949, no Vārkavas pag. Promu c.)

[73] LVA, lietas nr. 7716 un 305-R.
[74] LVA, lieta nr. 305-R, 26. lpp.
[75] LVA, lietas nr. 7716 un 305-R.
[76] LVA, lieta nr. 1549; par P.Skroderu sīkāk skat. noda|ā ***Nacionālā pretošanās kustība***, 627.-628. lpp.
[77] LVVA, 1707-1-20290, 761.-762. lpp.
[78] LVA, lieta nr. 1549.

gabalu par Ls 6500, ko 1936 manto[79] dēls Stepans. Skroderu ģimene ir ienācēji no Vārkavas pag. Brodīvžu c.

Par ģimenes izsūtīšanu dokumentus sagatavo čekas leitnants Klubkovs (3.03.1949), pamatojums - Skroders ir NP, un viņa ģimene ieskaitāma kulaku sarakstā politisku motīvu dēļ. Ģimeni izsūta uz Krievijas Tomskas apg. Piškino-Troickij raj. kolhozu *Ježi*. Uz vairākkārtējiem lūgumiem dažādām pad. varas iestādēm par atgriešanos Latvijā ģimene vienmēr saņem noraidījumus.

Tikai ar PSRS IM lēmumu (nr. 580, 29.12.1960) ģimene tiek noņemta no specuzskaites un tai ļauts atgriezties Latvijā. Atgriežoties dzimtenē (1960), ģimeni sagaida nojauktās mājas. Visa dzīve jāsāk no jauna.

Svarinskis Jānis[80] (1900-1972). 7 cilvēku ģimene dzīvo Rudzātu c. *Zelmeņos*. Ģimenei pieder 12,79 ha zemes, Latvijas brīvvalsts laikā tās īpašumā ir dažādu preču veikals, kuru vācieši atkāpjoties nodedzina. Ar Daugavpils apr. izpildk. lēmumu (nr. 519, 1.10.1947) ģimene ieskaitīta kulaku sarakstā un tiek izsūtīta uz Sibīriju. Rudzātu c/p deputāti L.Utāne, J.Brūvers, M.Brūvere, A.Vaivods, skolotāja B.Sukaruka, brigadieris J.Rudzāts un komjauniete V.Ūdre raksta lūgumu (24.04.1952) Tomskas apg. Piškino-Troickij raj. NKVD nodaļas priekšniekam par J.Svarinska ģimenes atbrīvošanu no izsūtījuma. Šo iesniegumu paraksta Rudzātu c/p pr-js I.Pankovskis un sekr. R.Skutelis. Pēc kāda laika visi lūguma parakstītāji tiek izsaukti uz čeku rakstīt paskaidrojumus. Ar LPSR MP lēmumu (nr. 510-80^{s}, 23.10.1956) ģimeni noņem no specuzskaites un tai ir ļauts atgriezties Latvijā.

Svarinsku ģimene pēc Sibīrijas (1960, no lb.): priekšā: Jānis, viņa māte Kunigunde, sieva (otrā) Antonija; aizmugurē: dēls Imants, Helēna Mičule, dēls Jevgēnijs, viņa sieva Irina, Imanta sieva Lidija

Imants Svarinskis (1934-2002) stāsta[81]: "Ir drēgns 25.04.1949 rīts. Ārā ir krēsla, bet istabā vēl tumšs. Mēs, bērni, piecēlušies, gatavojamies uz skolu. Tēvs un māte kopj lopiņus. Pa lielceļu (200 m attālumā) kursē automašīnas. Iepriekšējā vakarā pie mums iegriežas kaimiņš un stāsta, ka esot sabraukuši karavīri un būšot akcijas. Tēvs uzskata, ka ģimene visas saistības pret valsti ir izpildījusi, un ka vācu okupācijas laikā nekādus sakarus ar okupācijas varu nav uzturējis, tādēļ iepriekšminētās akcijas uz mūsu ģimeni nevar attiekties.

Tad tēvs ierauga nākam pa mājas ceļu 2 karavīrus. Izrādās, ka tie ir čekisti un bruņoti ar šautenēm. Šajā brīdī tēvs ātri nemanot ieiet pie kaimiņa J.Slīces. Ienākušie čekisti pārbauda sarakstu un prasa, kur ir saimnieks. Māte saka, ka tas aizbraucis uz Preiļiem. Tad čekisti liek (10 minūšu laikā) savākt mantas. Viņi ļauj iejūgt zirgu un sakraut mantas, un tā visa ģimene čekistu pavadībā dodamies līdz O.Šaraka mājām (*Mucenieki*). Tur mēs kravājamies automašīnā. Tad dodamies ceļā. Rudzātos vēl uzņem citus nelaimīgos, un mūs visus nogādā Līvānu stacijā, kur iekraujamies lopu vagonos. Līvānos pievienojas tēvs. Viņš pats piesakās milicijā, un tā viņu nogādā pie ģimenes. Viņš bija domājis, ka bez viņa ģimeni neņems. Kur nu, kas to deva! Jo čekistiem visi izsūtamie "elementi" (bērni, sievietes un sirmgalvji) ir bīstami valsts noziedznieki. Tā sākās mūsu Golgātas ceļš, kurš ievilkās 7 gadu garumā. No manas ģimenes Sibīrijā nomirst vectēvs Jānis Svarinskis (1875-1953). Lai viņam mūžīga dusa svešumā...".

Šaraks Antons[82] (1923-1994). Precējies, sieva Genovefa (dz. Vjakse, 1922), dēls Jānis (1949) un māte Jadviga (dz. Dolgā, 1888-1971, apb. Jaundubultu k.). Zemnieku ģimene, dzīvo Rudzātu pag. Lāčupē. Tai pieder 22,77 ha zemes. Ģimeni

Šaraku ģimene (1954, no kr.): Antons, sieva un māte

[79] LVVA, 1707-1-20288, 745., 746. lpp.
[80] LVA, lieta nr. 7691.
[81] I.Svarinska vēstules (10.10.1999) fragments.
[82] LVA, lieta nr. 2805.

izsūta kā nacionālistus. Pamatojums - Antons vācu laikā dienējis VA, ienākot SA, izvairījies no mobilizācijas, ir legalizējies (28.09.1945) NP, bet ieroci nav nodevis. Ģimeni apcietina (spec. grupas k-ris Bogovs) un aizved uz Līvānu staciju. Tālākais ceļš - uz Krievijas Tomskas apg. Piškino-Trockij raj. Ar LPSR Augstākās Tiesas Kolēģijas lēmumu (2.10.1956) ģimeni noņem no specuzskaites. Tā atgriežas Latvijā un apmetas uz dzīvi Rīgas raj. Babītē.

P.Šaraks VA (15.05.1944) un pēc F, ieskaitīts SA (1946)

Šaraku ģimene Sibīrijā (1956, no kr.): māte, meitas Marta un Juljana

Šaraks Onufrijs[83] (1872-1949). Precējies, sieva Bārbala (1886-1964, apb. Kivlenieku k.), meitas Helēna (1921), Marta Cekule (1919) un Juljana Zalāne (1931), dēli Pēteris (1924-1949, apb. Kivlenieku k.) un Jānis (1926-2000). Ģimenei pieder 21,24 ha zemes. Ģimene ieskaitīta (28.02.1949, majors Sisojevs) izsūtamo sarakstā. Pamatojums - ģimene pieskaitāma pie nacionālistiem, jo, salīdzinot ar kaimiņiem, dzīvo turīgi, dēls Jānis izvairās no mobilizācijas SA un iesaistās NP, vēlāk legalizējas. Dēls Pēteris dien VA, pēc tam iziet filtrāciju Krievijas LDN un tad tas tiek ieskaitīts SA (darba bataljonā, kur tiek izmantots kā "lētais darba spēks" Igaunijas Sillamē radioaktīvās rūdas raktuvēs). Pēc saslimšanas palaists mājās. Izsūtīšanas laikā Jānis un Helēna neatrodas mājās un netiek izsūtīti, bet pārējos aizved uz Līvānu staciju (arī slimo, gulošo Pēteri) un salādē vagonā. Pateicoties piederīgo uzstājībai, čekisti tomēr piekrīt Pētera ievietošanai Līvānu slimnīcā, kur viņš pēc nedēļas nomirst, un kaimiņi viņu apglabā. Pirmajā izsūtījuma gadā (pārdzīvojumu, pārtikas trūkuma un smago darba un dzīves apstākļu dēļ) nomirst Onufrijs. Viņa apbedīšanai (Pēteris Pastars un autors) noplēš dēļus no kolhoza šķūņa un uztaisa zārku. Apbedīt aizgājēju iespējams vēlā vakarā (pa tumsu), jo pa dienu kolhoza vadība neļauj - visiem jāstrādā.

Mātei un meitām ļoti grūta dzīve. Viņas izrok zemnīcu Čulimas upes pietekas krastā (kur izveidojas izsūtīto latviešu un moldāvu zemnīcu ciems). Izsūtītie tur nodzīvo līdz to atbrīvošanai. Šaraku ģimenes lūgumi un Rudzātu c. iedzīvotāju (Ādama Brūvera, Ādama Olksnas, Annas Saldatānes un Paulīnes Gruntes) galvojumi par ģimenes atbrīvošanu no izsūtījuma netiek ņemti vērā. Uz iesniegtiem lūgumiem vienmēr tiek dota atbilde, ka ģimene ir bīstami valsts noziedznieki un viņu atgriešanās Latvijā nav vēlama.

LPSR Augstākās Tiesas Kolēģija, izskatot (5.01.1957) prokurora vietnieka (Sproģis) protestu par Šaraku ģimenes atbrīvošanu, dod pozitīvu lēmumu. Ģimene atgriežas Latvijā, bet, pateicoties vietējo komunistu varai, represijas pret ģimeni turpinās. Tai nav iespējams apmesties savās mājās.

Juljana Zalāne (dz. Šaraka) stāsta[84]: "...Skaistie Rudzāti. Skaistā bērnība. Nelaimīgā jaunība. Dzimu, augu un dzīvoju Rudzātos sava tēva *Mucenieku* mājās līdz 17 gadiem. Bērnība ir skaista un priecīga, jo tad nepazinu raizes, rūpes. Dzīvoju mātes, tēva, māsu un brāļu aprūpēta, žēlota. Mācos Rudzātu pamatskolā. ...Tad nāk karš. Noposta skaisto Rudzātu centru, kura īsto seju neredzēt vairs nekad. Tad nāk 25.03.1949, daudzu pagasta ģimeņu Golgātas ceļa sākums. Tas skar arī mūsu ģimeni. Atceros to agro rītu. Ir pats šķīdoņa laiks, jo vēl ir daudz sniega. Mūsu mājai garām brauc mašīnas ar kareivjiem. Te pēkšņi tā piestāj. No mašīnas lec kareivji, ielenc mūsu mājas. Tomēr brālis Jānis pamanās aizmukt. Tad sākas pratināšana - kur dēli? Tēvs atbild, ka Jānis esot izgājis uz kūti pie lopiem, bet Pēteris slims guļ gultā. Čekists savāc mūsu pases un pavēl visiem 30 minūšu laikā savākties, jo tiekam kā nacionālisti pārvietoti uz valsts tālajiem apgabaliem. Karavīri slimo brāli ar visām segām iecelj mašīnā, un tad mēs ar steigā savāktām mantām kāpjam mašīnā. Mūs ved uz Līvānu staciju. Tur jau plkst. 10^{00} esam ievietoti lopu vagonos. Vēl nav aizvērtas vagona durvis, un mēs ieraugam Rudzātu pag. bij. milicijas priekšnieku A.Grigorjevu. Viņam

[83] LVA, lieta nr. 2832.
[84] J.Zalānes vēstules (20.08.1999) fragments.

jautājam: "*Vai mīrstošu sarkanarmieti arī sūtīsiet prom?*" Tad viņš dod rīkojumu, un Pēteri izceļ no vagona. Mēs ar asarām atvadāmies, jo sirds jūt, ka šai saulē nesatiksimies. Pēteri aizved un ievieto Līvānu slimnīcā. Tur pirms Pētera nāves viņu slepus apmeklē no izsūtījuma izbēgušais brālis Jānis. Tā sākas mūsu liktenīgais ceļš. Braucam un apbrīnojam "varenplašās" iedzīvotāju "laimīgo" dzīvi. Nonākam gala stacijā Asino, tur sabrauc visādi priekšnieki. Sākas vergu tirgus. Visi priekšnieki cenšas savākt jaunākas, bezbērnu ģimenes. Daudzi ir prom. Tad mūsu ģimeni pievāc Piškino-Trockij kolhozs, kurš ir 10 km attālumā no stacijas. Pārbraucam 2 upēm un esam Piškino-Trockij raj. centrā. Mūs, 6 izsūtīto ģimenes, izvieto vienā mājā. Ir ļoti grūti dzīvot, saspiestība, šaurība. Guļam uz grīdas, gar abām ārsienām, pa istabas vidu ir tikai šaura eja.

Pavasara laiks. Ir jāstrādā kolhozā dažādi darbi. Atceros to, ka vasarā mūs - 3 latvietes un krievietes - nosūta tīrīt skābbarības bedres. Mēs esam plāni ģērbušās, bez cimdiem. Krīt virsū knišļu bari. Vienīgais glābiņš - ugunskura radītie dūmi. Visu dienu cīnāmies raudādamas, reizēm arī dziedādamas. Mēs, latvietes, - par mūsu sūro likteni, bet krievietes - par saviem karā kritušajiem vīriem un brāļiem.

Darbā gājām tēvs (ganīja govis), māsa Marta un es (dažādos darbos). Par darbu rudenī saņēmām 23 kg rudzu un 90 kg sapūdētu zirņu. Ar to ir jāiztiek. Tā kā man nebija siltā apģērba, tad pirmajā ziemā kolhoza darbos netieku nodarbināta. Ziemā mēs, sievieši, ārdam līdzpaņemtās vilnas segas, adām cimdus, tos pārdodam un iegādājamies kaut ko ēdamu.

No grūtiem dzīves apstākļiem un pārslodzes darbā 72 gadu vecumā 25.12 nomirst tēvs. To apglabājam pa tumsu. Mājās pārnākam plkst. $22^{\underline{00}}$. Tie ir visdrūmākie Ziemassvētki manā mūžā.

Pavasarī (vairākus gadus pēc kārtas) mani un citas latviešu meitenes sūta prom uz taigu (100 km) koku pludināšanas darbā. Smags un bīstams darbs. Ir vairāki nelaimes gadījumi (noslīkšana). Paldies Dievam, man laimējas atgriezties pie ģimenes".

Švirksts Gregors[85] (1904-1971). 7 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Bikaunieku c. Ģimenei pieder 21,13 ha zemes. Tā ieskaitīta (7.03.1949) izsūtamo sarakstā kā nacionālisti. Pamatojums - dēls Roberts (1926-1947, M Krievijas LDN) izvairās no mobilizācijas SA un iesaistās NP. Izsūtīšanas brīdī mājās ir tikai sieva Olga (1908) un meita Emīlija (1933-1992, apb. Bikaunieku k.). Viņas apcietina un izsūta uz Krievijas Tomskas apg. Ar LPSR Augstākās Tiesas kolēģijas lēmumu (nr. 13-24[s], 18.10.1955) ģimeni noņem no specuzskaites, un tai ļauts atgriezties Latvijā.

Olga Švirkste (1952, 4. no lb.) ar izsūtīto bērniem meža darbos Sibīrijā

Švirkste Olga stāsta[86]: "...Mans vīrs 03.1949 ārstējas Rīgā. Gaidām viņu mājās. Vecākā meita Marija (1930) brauc pretī tēvam uz staciju. Abi dēli - Jānis (1936) un Antons (1939) ir skolā (Mežancānu p-sk. 4. klasē). Mājās esam mēs ar meitu Emīliju (13 gadi). Pirms pusdienām atnāk 10 bruņoti vīrieši. No viņu komandiera tiek dota pavēle gatavoties ceļam. Tie palīdz iznest lādi ar drēbēm un produktiem. Iejūdz mūsu zirgus: vienu ratos, otru ragavās. Mani un meitu ar visām mantām ved uz Rudzātiem. Pie Jaujas kalna[87] mūs gaida mašīna. Tur es ieraugu Zalānu no *Velkmes* mājām un vēl citas ģimenes. Ir ļoti grūti, baiļojos par saviem bērniem un pārējiem ģimenes locekļiem. Man ir ļoti grūti iekāpt automašīnā, jo esmu stāvoklī. Iekāpt man piepalīdz (ar ceļgala spērienu pa dibenu) IZN Artūrs Brūvers. Mūs aizved uz Līvānu staciju, ievieto lopu vagonos. Vagoni slēgti, lodziņi maziņi, tie paši aizvērti. Trūkst gaisa, brauciens ir ļoti grūts. Ēdam un dzeram to, kas katram ir paņemts līdzi. Atceros, ka netālu no Maskavas vienā stacijā mana meita un M.Vargulēviča sarga pavadībā iet pēc ūdens, stacijas darbiniece neļauj ūdeni ņemt. Tikai tad, kad sargs piedraud ar šauteni, viņas dabū ūdeni. Tāda ir atsevišķu cilvēku attieksme pret izsūtītajiem. Ar kāru muti visi drīz iztukšo ūdens spaini. Vairāk pēc ūdens netiekam. Pēc izbraukšanas cauri Urālu kalniem mums sāk 1 reizi dienā izsniegt zupu un tā līdz gala stacijai Asino. Mūsu gala punkts ir Ždanova vārdā nosauktais kolhozs. Pēc mums sabraukuši kolhozu priekšnieki. Sākas briesmīga lamāšanās, jo Sibīrijā viņi gaida

[85] LVA, lieta nr. 2801; par G.Švirkstu un viņa dēlu Robertu sīkāk skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***, 629. lpp.
[86] O.Švirkstes atmiņas (pierakstīts 20.10.1995, Bikauniekos).
[87] Jaujas kalns - augstāka vieta (paugurs) Zalānu ciemā, uz kura atradās Izidora Jaujas (1899-1997) mājas (*Kalni*).

darbaspēku, bet te savesti pārsvarā slimi, veci, sievietes un bērni. Viņi teic: pašiem nav maizes, bet nu vēl piesūta ēdājus. Es pēc tāda ceļojuma strādāt nevaru. Man ir ļoti smagas dzemdības, piedzimst bērns - nedzīvs. Dēls. Meita Emīlija strādā kolhozā. Pēc kāda laika arī es sāku strādāt.

Olga Švirkste ar meitu Emīliju Sibīrijā (1952) un ar vīru Gregoru pēc Sibīrijas (1956)

Tā mēs dzīvojam 2 gadus. Mums liek apstrādāt zemi un stādīt kartupeļus. Mums nav kartupeļu, tādēļ mūs aicina uz tiesu. Mēs nobīstamies, jo esam dzirdējušas, ka notiesātajiem ir vēl sliktāk. Uz tiesu neejam, bet dodamies uz Tomsku. Tur mūs Tomskas stacijā noķer milicija. Milicijā noskaidro, kas mēs esam, un nosūta uz Narimas mežniecību (taigā). Turp ilgi braucam ar kuģi. Visu izsūtījuma laiku strādājam mežā (taigā). Vīrieši zāģē kokus, sievietes tos atzaro. Tur strādā dažādu tautību izsūtītie (lietuvieši, latvieši, moldāvi, turki u.c). Algas mazas, knapi iztiekam. Vienu laiku es strādāju par brigadieri. Brigādē ir 12-15 g.v. izsūtīto ģimeņu bērni - meitenes un zēni. Bērni mizo kokus (norma - 5 steri dienā). Kokus pludina pa upi. Pie pludināšanas strādā meita Emīlija. Par drošību neviens nedomā, notiek vairāki traģiski nelaimes gadījumi. Beidzot sagaidām atbrīvošanu. Latvijā atgriežamies 20.06.1956. Strādājam un dzīvojam mājās. Tomēr bieži dzirdam no kaimiņiem pārmetumus un brīdinājumus, ka mani izsūtīšot vēl".

Antons Švirksts (1938) stāsta[88]: "...Es kopā ar brāli Jāni esam Mežancānu skolā. Ir pavasara šķīdonis, uz mājām neejam, dzīvojam pie tantes Mežancānos. Todien skolā stundas beidzas ļoti ātri, jo stundu laikā vairākus skolēnus izņem no klases, lai vestu prom līdzi vecākiem. Uzzinājuši, ka ir izvešana, mēs ejam uz mājām ļoti piesardzīgi. Piegājuši pie mājam, uzkāpjam uz salmu kaudzes un redzam, ka mūsu mājas pagalmā iejūgti zirgi un rosās karavīri. Ratos tiek krautas dažādas mantas. Mums paliek bail, mēs neejam mājās, bet virzāmies prom uz kapsētas pusi. No kapiem vērojam notiekošo. Pēc tam steigšus skrienam uz kaimiņu mājām. Arī tur notiek izvešana. Karavīri grib mūs ņemt līdzi, bet pienāk Juris Bordovskis no Mežancāniem un saka, ka mēs esot no cita pagasta un ar citu uzvārdu. Tā mēs izglābjamies no izsūtīšanas.

Tālāk ejam uz Skrūzmaņu c., tur sagaidām vecāko māsu Mariju, kura aizved mūs uz Atašienes pag. pie mātesmāsas. Arī tur nav miera, jo pēc kāda laika no Rudzātu pag. ierodas kāds darbinieks. Viņš mūs atpazīst un kopā ar mūsu tanti ved uz Atašienes c/p. Mēs esam nobijušies. Bet ciema padomē mūs pieraksta pie tantes, un mēs turpinām mācības Atašienes p-sk.

Tante, pārliecinājusies, ka ar mums viss ir kārtībā, dodas uz Rudzātiem un grib noskaidrot, kas ir ar māti un māsu. Viņa noskaidro, ka mūsu māsa Marija dodas uz Rudzātiem un piesakās Rudzātu milicijas iecirknī. Tad viņa karavīru pavadībā dodas uz mājām pēc pārtikas. Mājās nekā nav, viņa iet pie kaimiņiem. Tie iedod nedaudz pārtikas. Bija domāts, ka māsu vedīs prom uz Sibīriju. Kad viņa ar kareivjiem atgriežas Rudzātu milicijas iecirknī, priekšnieks skatās izsūtīto sarakstus, kurā Švirkstu ģimenes izsūtīšana nemaz nav paredzēta. Māsa atgriežas mājās. Kaimiņi par viņas atgriešanos brīnās. Iesākt dzīvi nav nemaz tik viegli. No Rīgas atgriežas tēvs, tad arī mēs atgriežamies mājās.

...Atceros tādu gadījumu (1965. gadā): strādāju kā traktorists Līvānu PMK, un, braucot no Mālakalna c. uz mājām, traktoram pietrūkst degvielas. Pie *Līcīšu* mājām redzu 2 traktorus. Dodos turp, lai dabūtu degvielu. Redzu pagalmā daudz cilvēku, izrādās - tur ir bēres. Brīslas c. iedzīvotāji (I.Kitovs un Rodionovs), ieraugot mani, piesauc Artašovu (c/p pr-ju) un saka: "*Saki nu, Artašov, ko tu kādreiz Švirkstam izdarīji?*" Viņš tikai pajautā, vai es esmu Švirksta dēls. Es saku: "*Jā. Nu redzi, kad tu māti izvedi, es biju*

[88] A.Švirksta vēstules (11.09.1999) fragments.

mazs, bet tagad esmu liels". Viņš nogroza galvu un pazūd istabā. Te cilvēki sāk runāt, ka Artašovs pazudis. Izrādās, ka viņš izlēcis pa logu un pazudis. Vai viņu moka sirdsapziņa? Vai tās ir bailes jeb kauns? Izsūtīšanas laikā viņš ar vieglu roku parakstīja vairāku ģimeņu deportācijas dokumentus. Viņš praktiski piedalījās deportācijās un citos necilvēciskos pasākumos pret pag. iedzīvotājiem, jo viņš ir ienācējs pagastā".

Trūps Aloizs[89] (1922). 7 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu pag. *Saulgriežos*. Ģimenei pieder 14,75 ha zemes. A.Trūps izvairās no mobilizācijas SA un iesaistās NP, tādēļ ģimene ieskaitīta (1.03.1949) izsūtamo sarakstā kā nacionālisti. Ģimenes lietā (čekas izziņa, 1. lpp.) lasām, ka čekistu aģents *Ļuba* ziņo (6.01.1946): "G.Mālnieka mājās (*Dimanti*) A.Trūps izsaka savus teroristiskos uzskatus pret komunistiskās partijas biedriem: "*Ja mūs traucēs NKVD un viņu pakalpiņi, neļaus mums mierīgi dzīvot, tad mēs atkal sāksim nelegālo dzīvi un iznīcināsim komunistus un viņu atbalstītājus*"". Tālāk čekas ziņojumā lasāms, ka A.Trūps vācu laikā sastāv PPG, piedalās no VA dezertējošo karavīru aizturēšanā. Izvairās no iesaukšanas SA un darbojas bandītu grupā, pēc tās sagrāves legalizējas. Par darbību bandītu grupā pratināšanā neatzīstas. No ģimenes locekļiem kara laikā neviens nav karojis SA (tas neatbilst patiesībai, jo Aloiza brālis Jānis (1914-1980) ir SA kara invalīds (zaudētas abas kājas) - *autora piezīme*.) Izsūtīšanas laikā mājās ir tikai māte Monika (1885-1979) un māsa Veronika Znotiņa (1926), kuras arī tiek izsūtītas uz Krievijas Tomskas apg. Piškino-Trockij raj. kolhozu *Ježi*.

Arī tur darbojas čekas aģenti. Tā 22.12.1951 vakarā, krievu ģimenes mājā, kur mitinās latvieša L.Jasinska ģimene, istabā atrodas Veronika Trūpa, Tekla Rusiņa (1933)[90] un Jezupate Jasinska (1930)[91]. Viņas savā starpā runā par sadzīves tēmām. Sēžot pretī Staļina portretam, Veronika Trūpa norāda uz viņu un saka: "Atliek tikai iespļaut šim nelietim ūsās" un Tekla Rusiņa papildina: "Viņš tāpat drīzi nokvēps" (bilde ir bez stikla). Par to čekai ziņo (17.01.1952) aģents *Nataša*. Par šo ziņojumu čekisti raksta, ka tas esot pirmais gadījums starp latviešiem. Tālāk tiek norādīts, ka jāturpina novērošana par latviešu organizētu darbību.

Ģimeni no specuzskaites noņem 16.11.1955. Tā atgriežas Latvijā, bet ne savās mājās, jo to nav. Dzīve jāsāk no jauna.

Ūsāns Pēteris[92] (1908-1972). 6 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Rubeņkalna c. *Ozolkalnos*. Ģimenei pieder 18,00 ha zemes, 1 zirgs, 2 kumeļi, 3 govis, 2 jaunlopi, 9 aitas, 6 cūkas. No l/s mašīnām ir zāles pļāvējs, motor-kuļmašīna un cits sīkais inventārs. Ģimene nelabvēlīgi noskaņota pret pad. varu (Raksturojums lietā, 4. lpp.). Ar Daugavpils apr. izpildk. lēmumu (nr. 531, 2.08.1948) saimniecība ieskaitīta kulaku sarakstā. Ģimeni paredz izsūtīt kā nevēlamu. Izsūtīšanas laikā mājās atrodas tikai māte Jadviga Ūsāne (1885-1955). Viņu tad arī apcietina un nosūta uz Krievijas Omskas apg., kur viņa aiziet mūžībā. Pārējiem ģimenes locekļiem no izsūtījuma laimējas izvairīties.

Vārpulis Donāts[93] (1870-1976). 8 cilvēku zemnieku ģimene 1930-tajos gados ienāk no Gaļānu pag. un Rudzātu (tagad Rožupes) pag. Rubeņkalna ciemā nopērk 2 zemes gabalus ar nosaukumiem: *Garāpļava* (18 ha) un *Līči* (20 ha). Ģimene kopējiem spēkiem apstrādā zemi un ceļ ēkas. Saimniecisko rosību pārtrauc pad. okupācija.

Donāts un Franciska Vārpuļi (1954)

Pēc VA atkāpšanās dēli Jāzeps (1913-1985) un Izidors (1918-1995) iesaistās un darbojas Rubeņkalna NP grupā. Pēc tam viņi legalizējas (1945 rudenī), piesakoties Rudzātu milicijas iecirknī, un maina dzīvesvietu, iekārtojoties darbā Rīgā. Meita Anna (1924-1960) strādā Rudzātu p-sk. par skolotāju. Par dēlu darbošanos NP kustībā ģimeni kā nacionālistus ieskaita izsūtamo

[89] LVA, lieta nr. 2826.
[90] Izsūtīta no Līvānu pag. Kļavinsku c.
[91] Jasinsku ģimene: Sofija (1897-19??), Jāzeps (1887-19??), Jezupate un Tomass (1936) izsūtīta no Līvānu pag. Rubeņu c.
[92] LVA, lieta nr. 7744.
[93] LVA, lieta nr. 2884.

sarakstā. 24.03.1949 dēls Jāzeps ierodas tēva mājās pēc produktiem. Rīta agrumā māju ielenc čekisti, ģimeni arestē, aizved uz Līvānu staciju un izsūta uz Krievijas Tomskas apg., bet dēlu Izidoru no Rīgas izsūta uz Krievijas Amūras apg. Pēc gada viņu pārved pie ģimenes uz Tomskas apg. Piškino-Troickij raj. *Borisova Gora*. Tur labības pieņemšanas punktā strādā vienīgā latviešu Vārpuļu ģimene. No izsūtīšanas izvairās meita Monika Grava (1929, dzīvo Valmieras raj. Kocēnos).

A.Graudiņš

Māsas Vārpules (1960, no kr.): A.Graudiņa ar dēlu Aivaru un M.Grava ar bērniem

Meita Veronika (1922-1950) saslimst ar aklās zarnas iekaisumu. Tā kā nav iespējams no komandantūras saņemt atļauju aizvest viņu uz slimnīcu citā (Asino) rajonā, tad, nesaņemot medicīnisko palīdzību, viņa nomirst un tiek guldīta ciema k. Vecāku audzināšanā paliek dēls Osvalds (1948, tagad dzīvo Līvānos). Pēc izsūtījuma ģimene atgriežas Latvijā un apmetas uz dzīvi Cēsu raj.

Meita Anna Sibīrijā aprecas ar Andreju Graudiņu (1933, dzīvo Limbažos)[94], arī viņi, atgriežoties Latvijā, apmetas uz dzīvi Cēsu raj. Ģimenē piedzimst dēls Aivars, kurš dzīvo Rudzātu pag. centrā, bet māte Anna mirusi un apb. Meža k. Cēsīs, kur apb. arī Donāts, Franciska un Jāzeps Vārpuļi.

I.Vārpulis ar sievu Ļubu un dēlu Vitāliju Sibīrijā (1957)

Izidors Vārpulis Sibīrijā apprecas ar mordovieti Ļubu un dzīvo atsevišķi no Vārpuļu ģimenes Piškino-Troickij raj. Kujānovas sādžā. Ģimenē piedzimst dēls Vitālijs (1957-1974), kurš traģiski nomirst. Pārbraucot Latvijā, arī viņa ģimene apmetas uz dzīvi Cēsu raj. Cēsu milicija sievu Ļubu pieraksta, tā iekārtojās darbā, bet vīru nepieraksta. Čekisti viņam piedraud ar Sibīriju un liek izvākties no Latvijas. Tad Izidora ģimene pārceļas uz sievas dzimteni Krievijā (Čeboksari). Tur piedzimst arī otrais dēls Aleksandrs (1958-1997, M ar sirdstrieku). Sākoties Atmodai, Izidors Rīgā saņem dzīvokli (08.1995). Viņš brauc uz Krieviju, lai kopā ar ģimeni atgrieztos uz dzīvi Dzimtenē pavisam. Bet liktenis viņam nav labvēlīgs. No lielajiem pārdzīvojumiem un slimības viņa sirds neiztur, un Izidors nomirst svešumā (10.1995). Viņš tiek guldīts Čeboksaru pilsētas k. blakus dēlam Vitālijam, kur pēc pusotra gada viņam blakus tiek apbedīts arī otrais dēls Aleksandrs. Tā Vārpuļu dzimta pazūd.

Vilcāns Izidors[95] (1907-1945). Precējies, sieva Antoņina (dz. Vargulēviča, 1911), meitas Anastasija (1935-1953) un Valentīna (1939), sievasmāte Marija Vargulēviča (1880-1955). Ģimene dzīvo Rudzātu pag. Nīcgaļu c. *Dūkļos*. I.Vilcāns beidzis Rudzātu p-sk. un divgadīgo Preiļu l/s skolu, mācības turpinājis VDSI, bet materiālu apstākļu dēļ mācības pārtraucis. Saimnieko savā saimniecībā. Ir aizsargs (1936-1940), pag. valdes loceklis, ļoti aktīvi darbojas pagasta b-bās, kā arī aktīvi piedalās sabiedriskajā dzīvē.

Pēc otrreizējās pad. okupācijas I.Vilcāns izvairās no iesaukšanas SA. Viņš slēpjas mājās, pie radiem un 1945. gadā iesaistās NP. Partizānu grupas atrašanās vietu izseko nodevēji no tautas vidus. Partizānus ielenc NKVD karaspēks un IZN (8.07.1945), un vairāki NP krīt nevienlīdzīgā

[94] Izsūtīts no Līvānu pag. Rudzusalas c.
[95] LVA, lieta nr. 2873.

cīņā. Vilcāns tiek smagi ievainots. Viņu aizved uz Līvānu miliciju. Tur viņu spīdzina un pratina. No pratināšanas un noasiņošanas viņš nomirst. Viņa kapavieta nav zināma.

Pēc Vilcāna noslepkavošanas Līvānu čekas pr-ks V.Saveļjevs pratina (15.02.1949) Vilcāna brāli Broņislavu (1893-1976) no Būmaņu c. Čekists viņam prasa: "*Kur ir tavs brālis Izidors?*" Vai nav izsmiekls? Paši cilvēku noslepkavo un pēc tam pratina radus un prasa, kur viņš slēpjas! Kad jau 4 gadus kā viņš ir čekistu noslepkavots.

M.Vargulēviča ar mazmeitiņām Anastasiju (1935-1953) un Valentīnu (1939, dzīvo Ogrē) (1939)

Ar Daugavpils apr. izpildk. lēmumu (6.02.1949) ģimene ieskaitīta izsūtamo sarakstā. Izsūtīšanas laikā mājās paliek tikai sievasmāte, domādama: kas viņu, vecu cilvēku, ņems? Kam viņa ir vajadzīga? Bet pad. varas pakalpiņiem katrs cilvēks, vecs vai jauns, bērns vai sirmgalvis, ja tas ir "tautas ienaidnieks", ir jāiznicina ar visām saknēm. M.Vargulēviču izsūta uz Krievijas Omskas apg., kur arī viņa nomirst (21.02.1955). Sieva Antoņina ar bērniem no izsūtīšanas izvairās, aizbēgot no mājām un vairākas nedēļas slapstoties dažādās vietās.

Vilcāns Salimons[96] (1893-1951, dz. Rudzātu pag. Vilcānu c.). Precējies, sieva Apolonija (dz. Erta, 1891-1962, apb. Vanagu k.), dēli Pēteris (1919-2002), Jānis (1922-2002, par viņu skat. nodaļā ***Emigrācija*** → ***Emigrantu atmiņas*** → ***Vilcāns Jānis***), Antons (1923-1945, kritis VA), Staņislavs (1924-1945, VA, saņemts krievu gūstā, N), Roberts (1927-1950, M izsūtījumā Krievijas Omskas apg.).

Sēž Apolonija un Salimons Vilcāni, aizmugurē stāv sievasmāsa Marta Erta (1924, Preiļi)

Vilcānu ģimene 1926. gadā nopērk zemi Preiļu pag. Streičevkā, kur nodzīvo līdz 1933. Paaugoties bērniem, ir grūtības ar skolu, jo tuvumā ir tikai 4 klašu p-sk. Lai uzturētu ģimeni, saimniecība ir par mazu. Vilcānu ģimene meklē labāku vietu un saimniecību ar lielāku zemes platību. To atrod Vārkavas pag. Promu c. Viņi paņem valsts aizņēmumu un nopērk 34 ha lielu saimniecību. Turpmāk ģimene ļoti strādā, iekrāj naudu un no kaimiņiem nopērk vēl 10 ha zemes. Līdz 1940 tā pilnīgi norēķinās ar valsti. Saimniecības uzplaukumu pārtrauc pad. okupācija. Ar Daugavpils apr. izpildk. lēmumu (nr. 595, 17.11.1947) Vilcānu saimniecība ieskaitīta kulaku sarakstā un aplikta ar paaugstinātu nodokli un nodevām. Pamatojums - 1939. gada statistikas dati: saimniecībai ir liela zemes platība, 4 zirgi, 10 govis, 14 aitas un 14 cūkas, pie tam 3 dēli ir karojuši VA. Ģimene tiek

[96] LVA, lieta nr. 7600.

ieskaitīta izsūtamo sarakstā. Izsūtīšanas laikā mājās ir tikai Salimons ar sievu, viņus izsūta uz Krievijas Tomskas apg. Piškino-Troickij raj. Kujānovas sādžu. Tur Salimons no pārdzīvojumiem nomirst. Dēlu Robertu čekisti izņem no skolas un izsūta uz Krievijas Omskas apg., kur tas saslimst un nomirst. Māte no izsūtījuma atgriežas mājās pie dēla Pētera. Pašreiz īpašumu ir atguvusi dēla Pētera ģimene, saimnieko meita Valentīna (1950) un mazmeita Sanita (1973) Leperes.

Salimona Vilcāna izvadīšana (05.1951, Sibīrijā). Pavadītāji - izsūtītie latvieši, ukraiņi un lietuvieši

Zalāns Antons[97] (1903-1945). Precējies, sieva Jūlija (dz. Augustāne, 1905-1999, apb. Steķu KK), dēls Konstantīns (1930), meitas Veneranda Rudzāte (1936) un Anna Marija (1938). 5 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu pag. Jaudzemu c. Ģimenei pieder 15,30 ha zemes. Zalāns ir aizsargs (1925-1940), aktīvi piedalās pag. sabiedriskajā dzīvē, vairākkārt ievēlēts pag. padomē. Vācu okupācijas laikā ir pag. valdes loceklis, sastāv PPG un piedalās akcijās. Arestēts (3.08.1944) un notiesāts. Aiziet bojā LDN. Ģimene kā nacionālisti ieskaitīta izsūtamo sarakstā un tiek izsūtīta uz Krievijas Tomskas apg. Ar LPSR Augstākās Tiesas Kolēģijas lēmumu (14.07.1957) ģimenei ļauts atgriezties Latvijā. Mājās atgriežas sieva Jūlija ar meitām, bet dēls paliek uz dzīvi izsūtījuma vietā.

D.Zalāns (1936)

Zalāns Dominiks[98] (1891-1981). Precējies, sieva Broņislava (dz. Ližbovska, 1907-1971), meitas Veneranda Ramiņa (1935) un Vallija Putniņa (1943), tēvs Andrejs (1863-1949, M Sibīrijā no trūkuma un pārdzīvojumiem). 5 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu pag. *Upmaļos*. Ģimenei pieder 14,6 ha zemes. II pasaules kara laikā ēkas nodeg. Pēc kara tās atjauno. Zalāns sastāv aizsargos (1924-1938). Pratināšanā (3.03.1956) milicijas leitnantam par D.Zalānu rudzātnieki F.Gusevs, F.Semjonovs, N.Vasiļjevs un Vl.Ždanovskis liecina, ka tas Latvijas laikā ir bijis aizsargs. Vācu laikā nekur nav piedalījies. Dzīvo mājās. Tomēr pēc kara uztur sakarus un atbalsta brāli ("bandītu") Jāni (1912-1949). Tādēļ ģimene tiek izsūtīta uz Sibīriju. Ar LPSR AP lēmumu (7.05.1956) ģimenei ļauts atgriezties Latvijā.

Atgriešanās ir ļoti smaga. Par to stāsta[99] Veneranda Ramiņa (dz. Zalāne): "...Tas, ko es stāstu, ir īsta traģēdija. Tāpēc nevaru mierīgi runāt, pilnīgi drebu, atceroties to visu, daļēji arī bail ķerties pie atmiņām, jo esmu sirds slimniece... Kad atgriežamies no Sibīrijas, nav kur palikt. Liels paldies jāsaka Marijai Brūverei (Pētera Brūvera sievai), kura toreiz dzīvo Līvānos. Tur mēs, bērni, pavadām veselu mēnesi. Tēvs un māte brauc uz Rudzātiem meklēt apmešanās vietu. Tad tikai sākās Golgāta. Mūsu mājas ir

[97] LVA, lieta nr. 1256; par A.Zalānu sīkāk skat. noda|ā ***Tiesātie par darbību vācu okupācijas laikā***, 603. lpp.
[98] LVA, lieta nr. 7663.
[99] V.Zalānes vēstules (16.06.1999) fragments.

nojauktas. Dzīvojamā māja pārvesta uz Vidu c., tur ierīkota bibliotēka. Mājas vietā ir iespējams atrast vien atsevišķus pamata akmeņus. Augļu dārza nav, ir tikai klajums. Mūsu ģimenes atgriešanās gan radiem, gan varas vīriem ir slodze. Varas vīri tēvam saka: "*Jūs esat izsūtīti uz neatgriešanos, neviens no mums jūs atpakaļ neaicina. Esat tur aizvesti un tur arī ir jādzīvo*". Vecākus Rudzātu pad. saimniecības vadība darbā neņem. Viņi dabū darbu pie melioratoriem, jo tie nav vietējie, tiem vienalga, kas strādā, ka tikai darbs padarīts. Kādu laiku dzīvojam *Eglainēs*. Vectēva mājas nodedzina (1945) čekisti - tāpēc, ka dēls Jānis ir NP. Tēvs nopērk lietotu ēku (pie Daguma meža), to pārved un uzsāk mājas būvēšanu. Tai laikā varas vīri neļauj laukos būvēt mājas, ir jābūvē ciematā. Tēvu izsauc uz Preiļiem, raj. vadība liek pārtraukt celtniecību, piedraud ar Sibīriju. Tā celtniecība apstājas uz 3 gadiem. Mums toreiz ir šausmīgi grūti apstākļi. Medņevkas c. krievi, redzot mūsu grūtības, piedāvājas tēvam palīdzēt, lai tikai uzbrūvējot alu, un viņi talkas veidā māju uzcelšot. Tā atnāk 15 krieviņi, un vienā dienā mājas sienas un jumts ir uztaisīts. Protams, visus iekšdarbus paveic tēvs. Pēc darba piedzērušies krievi draud tēvu nošaut, tam ir jānoslēpjas. Tomēr tai ziemā ir jumts virs galvas. Tad kādu laiku mani vecīši dzīvo kaut cik ciešami.

Atsaucoties uz Bulduru sovhoztehnikuma sludinājumu un darba piedāvājumu (1958), sāku strādāt saimniecībā par brigadieri, nodibinu ģimeni. Dzīvoju labi.

Nedaudz par mammu. Pārbraucot no Sibīrijas, un no tā, ka visa dzīve jāuzsāk no jauna, mamma no pārdzīvojuma saslimst ar nerviem. Viņai viss ķermenis noklājas ar ekzēmu. Pusgadu ārstējas Daugavpils psihiatriskajā slimnīcā. Tēvs, aizbraucot pie viņas, raud kā bērns. Pēc tam (1970) mamma saslimst ar ļaundabīgo iekšējo audzēju un pēc gada nomirst. Tēvs vēl dzīvo līdz 1981. Abi apb. Steķu KK.

Latvieši Sibīrijā (1956, no kr.): K.Grunte*, D.Zalāns, R.Freibergs*, K.Strēlis*, M.Pakalne*, A.Strēle*, L.Freiberga*, B. Zalāne, A.Celma*; aizmugurē: I.Freibergs*, priekšā V.Zalāne (ar balto priekšautu), A.Freimane*, H.Freibergs*, M.Maķevica*, B.Šaraka, J.Šaraka, Ven.Zalāne, L.Grunte*, E.Grunte*;
* - izsūtīti no Talsu apr. pagastiem

Mani vecāki ir ļoti stipri, čakli, darbīgi. Viņiem un līdz ar viņiem arī mums, bērniem, ir jāpārdzīvo cilvēku ļaunums, vardarbība, apmelojumi, kara un pēckara, trimdas laika grūtības, kā arī ļoti sāpīga atgriešanās un dzīves uzsākšana dzimtenē".

Zalāns Pāvels[100] (1881-1951). 3 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu pag. *Velkmē*. Ģimenei pieder 41,14 ha zemes. Tas ir Pāvela pirmās sievas Bārbalas Velkmes (1871-1943) īpašums. Šajā saimniecībā Pāvels ilgus gadus strādā par strādnieku (kalpu). 1930-tajos gados viņš apprecas ar īpašnieci un turpina dzīvot un saimniekot. Vēlāk viņš aprecas ar Franusi Vikšeri (1910-1982), kurai ir meita Veronika (1931-1998).

Ar pad. varas iestāžu sagatavoto slēdzienu (26.03.1949, paraksta čekists Kaskēvičs) ģimeni ieskaita izsūtamo sarakstā, 25.03 arestē (spec. grupas k-ris Kostins) un izsūta uz Krievijas Tomskas apg. Izsūtījumā piedzimst meita Marija (06.1949), kura pēc 2 mēnešiem nomirst. Arī P.Zalāns no pārdzīvojumiem un grūtajiem apstākļiem nomirst (12.10.1951). Ar LPSR MP lēmumu (nr. 868[s], 18.10.1954) ģimene tiek noņemta no specuzskaites un atgriežas Latvijā (1955).

Veronika Vikšere stāsta[101]: "1949. gada marta sākumā ierodas 3 varas pārstāvji, pārbauda mājas grāmatas, skatās, kas tajā pierakstīts, un kā tiek pildīti nodokļi un nodevas. 25. marta rīta agrumā ierodas Bikaunieku c. desmitnieks A.Gercāns (1921-1994) un pieprasa samaksāt nodokli. Pateicoties tam mēs nepaliekam parādniekos pagastam, jo atdodam pēdējo naudiņu. Pēc pāris stundām mājās ierodas karavīri un vietējie PA (Artūrs Brūvers, Andrejs Dalinskis u.c.).

[100] LVA, lieta nr. 7717.
[101] V.Vikšeres atmiņas (pierakstīts 24.10.1995).

Mans audžutēvs kaunina Artūru Brūveri: "*Tu esi mana drauga dēls, vari mani nevaktēt!*", un viņš aiziet pie kaimiņu Švirkstu ģimenes. Mums visiem liek saģērbties un savākties tālam ceļam. A.Dalinskis stāv man blakus un brīnās, ka uzvelku mugurā 2 kreklus un 3 kleitas. Māte ar karavīriem dodas uz klēti. Karavīri ir izpalīdzīgi, palīdz mātei savākt pārtiku un citas mantas, jo viņi zina, kāds liktenis mūs sagaida. Vietējie "varenie" to nemaz nezina. Torīt pat brokastis netikām paēduši, cepeškrāsnī paliek cepetis, ko no uztraukuma aizmirsām. Kā vēlāk tas mums būtu noderējis! Nenotiek nekāda mantu uzskaite.

Ir pavasara pali, visapkārt slapjš sniegs, ūdens. Dalinskis nepamana, kā izskrienu no mājas. Gribu aizmukt - visapkārt ūdens. Noslēpjos šķūnī. Mani sāk meklēt, un karavīri atrod.

Ar zirgu pajūgu mūs ved līdz Jauju kalnam. Tur gaida mašīna ar Graudiņu, Švirkstu u.c. ģimenēm, tur arī mums liek iekāpt. Mūs pieved pie pēdējā vagona, pārbauda dokumentus un ievieto vagonā. Sākas tālais, garais ceļš. Braucam 2 nedēļas. Trūkst pārtikas un dzeramā ūdens. Kad tiekam aiz Urālu kalniem, mums reizi dienā izsniedz silto ēdienu, patiesībā tā ir ļoti prasta vira. Visi kļūstam utaini. Vilcienu pietur mazākās stacijās un turpat pie vagoniem mums ļauj nokārtoties. Pa ceļam daļu vagonu atkabina un novirza Krasnojarskas apg. virzienā. Mūs izsēdina gala stacijā Asino. Pirms sadales mums nolasa lēmumu, ka mēs esam izsūtīti uz mūžu, ja bēgsim, tad 25 gadi cietuma. Katram pilngadīgajam ir jāparakstās, ka viņš ir iepazinies ar šo lēmumu. Parakstoties dokumentā ieraugu to cilvēku (Artašova, P.Saulīša un A.Gercāna) parakstus, kuri ir atbalstījuši mūsu ģimenes izsūtīšanu.

Sabrauc kolhozu priekšnieki un izvēlas nākošos strādniekus. Izvēlas tikai spēcīgākos. Mēs nevienam neesam vajadzīgi. Audžutēvs vecs, mamma stāvoklī - gaida bērniņu, es - sīka, maza, kaut man ir 18 gadi. Tā mēs nokļūstam ļoti nabadzīgajā Staļina vārdā nosauktajā kolhozā. Māte darbā neiet. Audžutēvs piestrādā pie kalēja. Es eju lauku darbos. Pirmajā gadā nopelnām 48 kg nestandarta rudzu graudu. Jūnijā mammai piedzimst meitiņa. Viņai dodam vārdu Marija. Pēc divām dienām tā nomirst. Māte vēlāk strādā lauku brigādē. Viņa nezina krievu valodu. Tā ir jāapgūst. Izsūtījumā nomirst audžutēvs (1951).

Pēc Staļina nāves nāk dažādas apžēlošanas. Arī uz mūsu rakstīto iesniegumu atnāk atbilde par atbrīvošanu no izsūtījuma. 1955. gadā braucu uz Latviju, lai noskaidrotu, kur mūsu ģimenei apmesties pēc atgriešanās. Apciemoju radus, ieskatos savās mājās - tur dzīvo sveši ļaudis. Kaimiņi uzzina, ka mēs vēlamies atgriezties. Braucu uz Sibīriju. Kārtoju milicijā dokumentus par atgriešanos. Tur man parāda dokumentu, atsūtītu no Latvijas, no Rudzātiem, par mūsu kā ļoti nevēlamas ģimenes aizturēšanu Sibīrijā. Dokumentu parakstījis kolhoza *Jaunā Gvarde* pr-js J.Šmidre. Vietējie Sibīrijas milicijas priekšnieki prasa, vai es pazīstu Šmidri, saku, ka nepazīstu. Tā kā vēstule nav adresēta kā ierakstīta, tā tiek iemesta papīrgrozā.

Atgriežoties Latvijā, apmetamies pie radiem. Darbā Rudzātu kolhozā netiekam pieņemtas līdz 1960, jo tiekam uzskatītas kā pad. varas ienaidnieces. Tikai ar brigadiera Kārļa Elerta piekrišanu tiekam pieņemtas kolhozā. Vēlāk nopērkam govi un atpērkam no kolhoza savu māju.

Kārtojot dokumentus Preiļu izpildk., ieraugu uz vienām durvīm plāksnīti ar uzrakstu - kaut kādas celtniecības daļas vad-js J.Šmidre. Ieeju kabinetā, jo gribu redzēt, kāds ir tas, kurš parakstījis dokumentu par mūsu neatgriešanos. Gribu viņam jautāt, bet to nespēju.

...Atmiņas ir skumjas, redzēts bads, piedzīvots pazemojums. Daudz un smagi strādāts, veselība sagrauta. Jaunības spēks un veselība palikusi Sibīrijas plašumos. Kaut tikai varētu dzīvot mierā un saticībā! Kaut nekad neatkārtotos tautu izvešana!"

Pēc smagas slimības Veronika guldīta uz mūžīgu dusu Dzimtenes smiltājā Līvānu Draudzes k.

Zalāns Staņislavs[102] (1907-1949). 11 cilvēku zemnieku ģimene dzīvo Rudzātu pag. Gardriviešu c. *Birztalās*. Ģimenei pieder 13,38 ha zemes. No iesaukšanas SA (09.1944) izvairās 3 brāļi: Staņislavs, Vladislavs (1908-1971) un Eliass (1926-1993). Brāļi iesaistās NP.

Tēvs Jānis Zalāns (1877-1949) nomirst 19.03. Viņa izvadīšana ir paredzēta 25.03. Ģimeni kā nacionālistus izsūta uz Sibīriju, bet tēvu apbedī kaimiņi Kapenieku k. Šīs ģimenes sievietes, arī tēvs vairākkārt saukti uz Rudzātu milicijas iecirkni un par NP atbalstīšanu tur turēti un spīdzināti vairākas nedēļas.

Ar PSRS IM lēmumu (nr. 0580, 2.12.1955) ģimene tiek noņemta no specuzskaites un atgriežas Latvijā.

---

[102] LVA, lieta nr. 1465; sīkāk par St.Zalānu skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***, 632. lpp.

Tiesātie kulaki un kaitnieki

V.Barkovska

Barkovska Viktorija (1906-1972, dz. Pastare, dzīvo Rudzātu pag. Pelšu c. *Lauvās*, apb. Līvānu katoļu draudzes k.). Pēc vīra apcietināšanas Viktorija pārņem saimniecības vadību. Viņa paliek mājās ar 3 mazgadīgiem bērniem. Visa iedzīve ir konfiscēta. Atstāts tikai 1 zirgs. Ar radu un kaimiņu palīdzību tiek iegādāta govs. Tā tiek turpināta saimniekošana. Par savlaicīgu paaugstināto nodokļu nenomaksāšanu un nodevu neizpildi V.Barkovsku arestē (20.12.1948). Daugavpils apr. 2. iecirkņa tautas tiesa viņu notiesā (13.01.1949) uz 2 gadiem LDN ar mantas konfiskāciju. Sodu viņa izcieš Valmieras cietumā. Atbrīvota 5.11.1950.

Meita Zenta Baika (dz. Barkovska) stāsta[103]: "Kad arestē tēvu, man ir tikai 8 gadi. Mūsu saimniecību ieved kulaku sarakstā un apliek ar paaugstinātu nodokli un nodevām. Māte un es strādājam divatā. Visu labību māte nodot valstij, pašiem nepaliek nemaz. Tomēr pilnīgas nodevu izpildes nav. Tad apraksta pilnīgi visu mūsu iedzīvi, to visu pievāc pad. varas atbalstītāji. Kamēr ved prom iedzīvi, mūs pieliek pie sienas. Paldies Martai Saldatānei, tā dod pieniņu un maizi. Tēvamāsa iedod gotiņu un aitiņu. Vēlāk pēc mātes notiesāšanas šos dzīvniekus apraksta un atņem. Mēs, bērni, paliekam vieni. Pateicoties radiem, dzīvojam šķirti citās radu ģimenēs. Vissāpīgākie ir skolas gadi, kad tēvs un māte ir cietumā. Dzīvojot pie mātes brāļa Antona Pastara (1912-1989) *Saulīšos*, eju skolā. Skolotāja B.Sukaruka pret bērniem mācību stundās ir ļoti rupja, ja skolēns kaut ko no uzdotās vielas nezina vai nesaprot, tad viņa bērnus apsaukā dažādiem vārdiem (zaļā varde, maizes baļļa, vecā govs aste), mani apsaukā par cietumnieka vai budža meita un daudziem citiem vārdiem. Pie tam reizēm sit ar lineālu pa pirkstiem, plēš matus, rausta aiz ausīm un citādi soda. Bērni viņu ļoti neieredz. Skolotāja E.Balaško ir prasīga, reizēm neiecietīga. Viņa saka, ka uz skolu jānāk ar "kukuli". Vidusskolā daži skolotāji vēlas saņemt "kukuli", tad kukuļdevējus stundās neizsauc. Man draud, ka es nenolikšu eksāmenu, bet tomēr manas atzīmes eksāmenos ir labākas nekā vienam otram kukuļdevējam. Kad mācos 7. klasē, skolotājs P.Rusiņš un viņa sieva neļauj man iet uz bērnu dārzu un auklēt bērnus, neļauj iet uz tēva mājām, draud ar Sibīriju. Rudzātu skolā pavadīto laiku atceros ar asarām acīs par nodarīto pārestību ģimenei un morālo traumu skolā manos bērnības gados".

Lācis (Lōcs) Antons (1898-1979, dzīvojis Rudzātu pag. Lācupu c. *Lāčupēs*, apb. Rudzātu k.). Ģimenei pieder 12,69 ha zemes[104]. Latvietis, zemnieks. Precējies, sieva Tekla (1899-19??, apb. Rudzātu k.), dēls Jāzeps (1927-1944), meitas Emīlija Leimane (1934, dzīvo tēva mājās) un Anna Simanoviča (1939, dzīvo Rožupes pag.).

Līvānu raj. izbraukuma tiesa Rudzātos Lāci kā "kulaku" u.c. iemeslu dēļ (piem., par nevēlēšanos iestāties kolhozā) notiesā (1951) uz 5 gadiem LDN un nosūta uz Krievijas LDN, kur viņš atrodas 1 gadu un 7 mēnešus. Atbrīvots pēc Staļina nāves.

Ližbovskis Dominiks (1921-1978, dz. Rudzātu pag. *Rubeņsalā*, apb. Lielajos k. Rīgā). Strādā sava tēva saimniecībā. Vācu okupācijas laikā brīvprātīgi iestājas VA (1943). VA atkāpjoties, dezertē. Ienākot SA, izvairās no mobilizācijas un slēpjas, legalizējās 10.1945. Pēc kolhozu nodibināšanas strādā kā brigadieris. Notiesāts (1952) par kaitniecību (neļauj kult slapju labību) uz 2 gadiem LDN. Ieslodzījumā atrodas Krievijā. Atgriežoties Latvijā, neapmetas uz dzīvi mājās, bet strādā un dzīvo Rīgā.

Paeglis Jūlijs[105] (1899-1989, apb. Steķu PK). Latvietis, zemnieks, pareizticīgais. Dzīvo Rudzātu pag. *Uzupītēs*. Paegļu dzimta ienāk Rudzātu pag. teritorijā kā rentnieki no Krustpils pag. (1890). Ģimenei pieder 16,69 ha zemes[106]. Precējies, sieva Sofija (1900-1987, apb. Steķu PK), dēli Kārlis (1922-1943, vācu okupācijas laikā (1941) darbojas PPG, pēc tam brīvprātīgi iestājas VA, cīnoties pret SA, krīt austrumu frontē, pēc nāves apbalvots ar II pakāpes *Dzelzs Krustu*), Pēteris (1924-1943, VA

[103] Zentas Baikas atmiņas (lentē ierakstīts 29.03.1998).
[104] LVVA, 1308-15-3333 (saimniecības grāmata).
[105] LVA, 597-1-805, 1. lpp.
[106] LVVA, 1308-15-3334 (saimniecības grāmata).

mobilizēts 1943, M no ievainojuma lazaretē), Ādolfs (1929), Arnolds (1931), Jūlijs (1933, dzīvo Rudzātu centra *Ražotājos*) un Eduards (1936-1964, apb. Rudzātu k.). PSRS Baltijas NKVD karaspēka KT izbraukuma tiesa (tiesas sastāvs: pr-js Paulovs, locekļi Mukips un Lapins) Rudzātos Paegli notiesā (4.10.1945) uz 5 gadiem LDN ar mantas konfiskāciju un nosūta uz Krievijas LDN. Pēc atbrīvošanas viņš atgriežas pie ģimenes.

Šo tiesu organizē Rudzātu pag. pad. varas vīri pag. iedzīvotāju iebaidīšanai - sak', redziet, kas ar jums notiks, ja savlaicīgi neizpildīsiet saistības pret valsti, kā arī lai mainītu iedzīvotāju attieksmi par labu pad. iekārtai.

Par kaitniecību 4.10.1945 Kara Tribunālam nodoti arī pag. iedzīvotāji **Indāns Pēteris** (1887-1947) no Alksniešiem un **Vārna Andrejs** (1898-19??) no *Vārnām*[107]. 1948. gadā tiesāts **Zvirbulis Jāzeps** (1891-1964) no Bikaunieku c. *Zvirbuļiem*[108]. Sīkāku ziņu trūkst.

Izsūtīto latviešu dzīve fotogrāfijās Sibīrijā (Piškino-Troickij raj. Krupskajas vārdā nosauktā kolhoza un kolhoza *1. maijs* dažādos ciemos, 1953-1955)

Tālāk sekojošās fotogrāfijas (ar dažiem izņēmumiem) par izsūtīto latviešu dzīvi Sibīrijā (1953-1955) - tāpat kā gandrīz visas pārējās grupu fotogrāfijas šajā nodaļā - ir autora paša foto.

Pa kreisi - latvieši no raj. centra siena pļavā (1955), pa labi - latvieši celtnieku brigādē (Kalmiku c., 1955)

Pa kreisi - latvieši traktorbrigādē (1955), pa labi - Uidānovas c. latvieši (Alkšņu, Bronfeldu u.c. ģimenes, 1955)

[107] Laikraksts *Latgales Taisnība*, 4.10.1945, nr. 27.
[108] LVA, 365-1-71 (saimniecības grāmata nr. 3, 7. lpp.).

Rajona rūpkombināta izsūtītie strādnieki (latvieši, lietuvieši u.c.) kolhoza *1. maijs* linu laukā (1953)

Uidānovas c. latvieši Jāņos (1955, no kr.): Marija Dabre, Kārlis Bronfelds*, Benedikta Rudzāte (izsūtīta no Līvānu pag. Iesalnieku c.), Kārlis Vīksna*, Kārlis Siliņš*, Valdis Bronfelds*, Olga Alksne* ar meitu

* - izsūtīti no Talsu apr. pagastiem

Latvieši Jāņos: pa kreisi - Uidānovas c. (1955), pa labi - raj. centrā Čulimas upes pietekas Kurjas krastā (1955, no lb.): Pēteris Grugulis, brāļi Aivars un Imants Freibergi, Alberts Rudzāts, 2 nezināmi, Genovefa Rudzāte, Ruta Knohenfelde un Dominiks Rudzāts

Latvieši Jāņu dienā Krupskajas vārdā nosauktajā kolhozā Kujānovas c. (1956, no lb.): 1. rindā: 2) Pēteris Grugulis (muzikants), 3) Nadežda Būmane, 5) Pēteris Būmanis; 3. rindā: 1) Helēna Būmane, 2) Monika Grugule, 4) Izidors Vārpulis, 5) Guna Dauge, 6) autors, 8) Valdis Bronfelds, 9) Velta Siliņa

Latviešu kāzas (Veltas Anševicas un Jura Veigura kāzas) Beļājevā (1956)

Latvieši ukraiņu kāzās Kujānovā (1956):
latviešu muzikanti (no kr.): Ansis Rozenšteins, Kārlis Siliņš;
aizmugurē 2. no lb. - Velta Siliņa, 6. no lb. - Valdis Bronfelds

ar fotoaparātu - Krupskajas vārdā nosauktā kolhoza pr-js ukrainis Ševčenko

Latviešu bēres

Gruguļa Jāņa bēres (1951, no kr.):

Artūrs Cimmermans, Izidors Grugulis, Pēteris Grugulis, Helēna Būmane, Monika Grugule, Marija Iesalniece, Ieva Grugule, Juljana Šaraka, Anna Lietavniece, Veneranda Zalāne un Broņislava Zalāne

Čulimas upes pietekas Kurjas krasts (Piškino-Troickij raj. centra nomale, kolhozs *1 .maijs*)

Stāvajā upes krastā atradās izsūtīto latviešu un moldāvu zemnīcas

Latviešu meitenes Čulimas upes krastā (1955, pavasaris, palu laiks, no kr.): Silvija Būmane, Genovefa Rudzāte, Ollija Čauva, Helēna Būmane, Guna Dauge un Leokādija Būmane

Latvieši mājupceļā ar kuģīti pāri Čulimas upei (06.1957)

Atmoda

"Ar to vien nepietiek, ka mēs cīnāmies par saimnieciskās un politiskās iekārtas pārgrozību un ieliekam tur visus spēkus. Mēs atstājam tad novārtā dvēseles pārgrozību, un nepārgrozīta dvēsele nepārgrozīs ārējo iekārtu"
(*Rainis*)

Trešā Atmoda. Neviena tirānija nav mūžīga. II pasaules karā ieroču vara sagrauj nacistu tirāniju. Komunistu tirānija sabrūk no iekšienes, jo tā celta uz slepkavībām un balstās uz varmācības un meliem. Bijušās impērijas republikas atsakās pakļauties KP diktatūrai. Kad padomju militāristi, lai glābtu impēriju, mēģina ar varu gāzt PSRS prezidentu M.Gorbačovu, Rīgas tuvumā tiek radīta kara pilsētiņa, kur PSRS militāristu slepenie spēki gatavo gājienu uz Rīgu, lai noslāpētu latviešu tautas trešo atmodu[1]. No Maskavas atsūtītie ģenerāļi uzsāk militāru akciju pret LR valdību un iestādēm, 19.08.1991 sākot savu uzbrukumu ar ceļu un tiltu bloķēšanu. Tiek okupēts TV komplekss Zaķusalā. Rīgā iebrauc bruņu transportieri ar karavīriem. Vakarā tiek ieņemta IM un Latvijas Tautas Frontes (LTF) mītne, naktī - sagrābts radiofons. 20.08 naktī Rīgā iebrauc tanku kolona ar desantniekiem, kas ieņem Telefona un telegrāfa centrāli. Armijas raidītājs paziņo Ārkārtējās komitejas rīkojumus. Uz rajoniem tiek izsūtīti paziņojumi par Padomju Savienības atjaunošanu un LR AP lēmumu atcelšanu. Turpretī LR AP un MP aicina tautu uz ģenerālstreiku un nevardarbīgu pretošanos.

Tādu emocionālu, garīgu pacēlumu latviešu tauta nav pieredzējusi ilgus gadus. Emocionālā spriedze ir liela, tā jūtama gan mītiņos un tautas manifestācijās, gan ikdienas dzīvē.

21.08 bruņutransportieri iebrauc Vecrīgā. Tie mēģina tikt līdz Saeimas ēkai, sāk šaudīties un rada nekārtības, bet tautas radītie aizsprosti tiem neļauj nokļūt pie parlamenta ēkas, kur AP sēdē tiek pieņemti šādi konstitucionāli likumi:

- Latvija ir neatkarīga, demokrātiska republika, kurā Latvijas Valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai, un kuras starptautisko tiesību statusu nosaka LR 15.02.1922 Satversme;
- Atzīt par spēku zaudējušu 4.05.1990 deklarācijas;
- Līdz okupācijas aneksijas likvidēšanai un Saeimas sasaukšanai valsts varu LR pilnīgi realizē LR AP, un tās instrukcijas, lēmumi un likumi ir spēkā visā LR teritorijā.

Konstitucionālie likumi stājas spēkā no to pieņemšanas brīža.

Pēkšķi (pulksten 14^{00}) bruņumašīnas no Vecrīgas pazūd. Tiek saņemta ziņa no Maskavas, ka tur rīkotais valsts apvērsums (militāristu pučs) izgāzies, puča organizētāji apcietināti. Rīgā apcietina A.Rubiku - apvērsuma organizētāju Latvijā.

Latviešu tautas nevardarbīgā akcija un dziesmotā revolūcija ir uzvarējusi[2].

Trešās Atmodas laiks - tas ir meklējumu ceļš, dažādi pieņēmumi, minējumi, baumas... Pēc Padomju Savienības sabrukuma arī Rudzātu pagastā tāpat kā visā valstī notiek nacionālpolitiskas, administratīvas, saimnieciskas un dažādas citādas pārmaiņas.

Pirmie Atmodas gadi ir satraukuma un lielu ceību gadi. LTF kā sabiedriski politiska organizācija uzņemas atbildību par pārejas posmu uz valsts pilnīgas neatkarības atgūšanu.

Atmodas gadi Rudzātu pagastā. Arī Rudzātu pag. iedzīvotāju vidū valda liela sabiedriska rosība. Ar domu par nacionālo neatkarību, pret pad. varu kā krievu okupācijas iemiesojumu sāk darboties LTF Rudzātu nodaļa. Tomēr pagastā ir daļa iedzīvotāju, kam jaunās valsts veidošanās nav pieņemama. Tautfrontiešu aktivitātes veicina šķelšanos KP biedru vidū, parādās partijas biedri ar atšķirīgu nostāju. "Stingrās līnijas" piekritēji pret tautas kustību ir noskaņoti krasi negatīvi. Tie paliek uzticīgi uz Maskavu orientētajai Latvijas KP. Turpretī lielākā pag. iedzīvotāju daļa aktīvi iesaistās LTF darbībā.

LTF atbalsta grupas darbība. 09.1988 Rudzātu vidusskolā izveidojas LTF atbalsta grupa, kuru sākotnēji veido tikai skolotāji. Gada nogalē atbalsta grupā ir 30 dalībnieku, bet 1989 sākumā dalībnieku skaits pieaug līdz 37, t.sk.:

- ***Rudzātu internātskolā:*** Juris Kursītis, Veronika Kursīte, Jānis Viļums;

---

[1] M.Ziemiņš *Kā žņaudza Baltiju*, 1997, 21. lpp.
[2] Laikraksti *Atmoda*, *Diena* un *Rīgas Balss*, 22.08.1991.

- ***Rudzātu vidusskolā:*** Jeļena Laukgale, Alma Marcinkēviča, Jāzeps Misjūns, Halina Onckule, Broņislava Ošāne, Antoņina Pastare, Helēna Pastare, Jānis Pintāns, Lilita Rudzāte, Anita Skrauča, Sandra Skrimble, Jāzeps Skutelis, Veneranda Spriņģe, Ināra Vaivode;
- ***Bij. Rudzātu pad. saimniecības jaunieši, darbinieki, strādnieki un pensionāri:*** Helēna Anspoka, Jānis Cakuls, Artūrs Dārziņš, Zenta Detkova, Antonija Gercāne, Mārīte Krišāne, Donāts Laizāns, Māris Laugalis, Kazimirs Lausks, Antra Livdāne, Gunārs Livdāns, Valdis Marcinkēvičs, Broņislava Paegle, Pēteris Piļups, Zelma Rožāne, Nellija Rudzāte, Silvija Rudzāte, Veronika Umaņeca, Tekla Vilcāne.

Turpmāk LTF Rudzātu grupa pieaug līdz 54 biedriem[3]. 1.10.1988 Rudzātu tautfrontieši piedalās Preiļu LTF nodaļas dibināšanas kongresā[4]. 4.10.1988 Līvānu LTF atbalsta grupas dibināšanas sapulcē piedalās rudzātnieks Valdis Anspoks.

LTF Rudzātu atbalsta grupas aktivitātes

- 1.10.1988 - Rudzātu tautfrontieši piedalās Preiļu LTF nodaļas dibināšanas kongresā.
- 8.10.1988 - J.Viļuma, V.Marcinkēviča un J.Pintāna ģimenes, kā arī vairāki Rudzātu v-sk. skolēni piedalās LTF rīkotajā manifestācijā Mežaparkā Rīgā.
- 18.11.1988 - tautfrontieši Rudzātu v-sk. zālē organizē LR proklamēšanas dienas svinības. Tā ir pirmā reize kopš 1940, kad tiek rīkots publisks pasākums zem sarkanbaltsarkanā karoga... Šis pasākums ir ļoti kupli apmeklēts. Apmeklētāju saviļņojums ir dziļš, patiess un emocionāls.
- 25.03.1989 - tautfrontieši Rudzātu tautas namā organizē pirmo represēto atceres dienu. Arī šis pasākums ir ļoti plaši apmeklēts. Piedalās ļoti daudz pag. iedzīvotāju (saieta vieta pārpildīta). Aptuveni 20 represēto rudzātnieku dalās savos pārdzīvojumos. Šai pasākumā piedalās arī Juris Vidiņš (grupas *Helsinki'86* vad-js).
- Tautfrontieši aktīvi izplata laikraksta *Atmoda* izdevumus (aktīvākie izplatītāji: J.Laukgale, J.Viļums, J.Skutelis, Z.Rožāne, S.Rudzāte u.c.).
- 06.1989 - tautfrontieši organizē jaunās Rudzātu padomes ēkas iesvētīšanu un sarkanbaltsarkanā karoga uzvilkšanu uz pašvaldības ēkas jumta - pirmie Latvijā.
- Tautfrontieši organizē pag. iedzīvotāju piedalīšanos lielajās tautas manifestācijās (Daugavas krastmalā Rīgā un Baltijas ceļā).
- 18.11.1989 - tautfrontieši organizē valsts svētku svinības.
- Arī barikāžu dienās Rudzātu tautfrontieši organizē pag. iedzīvotāju piedalīšanos galvaspilsētas aizstāvēšanā (TV torņa aizsardzībā Zaķusalā). Kā aktīvākie šeit minami: V.Anspoks, A.Budencovs, J.Kursītis, J.Laizāns, G.Livdāns, V.Marcinkēvičs, M.Meņšikovs, P.Piļups, J.Pintāns, N.Rudzāte, V.Rudzāte, M.Rumaks, J.Rusiņš, A.Šaraks, V.Vilcāns, J.Viļums, A.Zalāns u.c. 7.01.2002 par piedalīšanos Latvijas neatkarības aizstāvēšanā 1991. gada janvārī - augustā *Barikāžu dalībnieku piemiņas zīme* piešķirta 4 rudzātniekiem: Valdim Anspokam, Valdim Marcinkēvičam, Jānim Pintānam un Jānim Viļumam.

Arī citur dzīvojošie bij. rudzātnieki ir aktīvi Atmodas laika pasākumu dalībnieki - kā O.Aizpurvietis, J.Brūvere (✞), Vl.Brūvers (Rīgā), V.Bulmeistere, E.Būmanis un B.Pastars (✞) (Ķegumā), J.Būmanis (autors), A.Pintāns (✞), S.Pintāns, I.Svarinskis (✞) un P.Vilcāns (Rīgā), J.Pintāns (Talsos) un daudzi, daudzi citi, kuri aktīvi piedalījās barikādēs - K.Būmanis, brāļi Jānis un Juris (✞) Grozas (Rīgā), I.Strazdiņš un U.Freibergs (Laucienā), A.Kurčins un P.Brūvers (✞) (Jelgavā), I.Petskojs (✞, Pļaviņās), P.Pintāns un P.Kasalis (✞) (Rīgā) u.c.

Jāpiebilst, ka Atmodas laikā (1989) pagastā ir izveidota otra tautas fronte (TF) - komunistu atbalsta grupa, kuras priekšgalā atrodas vietējie komunisti.

---

[3] LTF arhīvs.
[4] Laikraksts *Ļeņina Karogs*, 7.10.1988.

Daugavas krastmala, 1991. gada 13, janvāris

Priekšplānā (3. no kr.) aktīvs barikāžu dalībnieks, rudzātnieks Jānis Viļums[5]

Jaunās Rudzātu pagastnama ēkas iesvētīšana un karoga pacelšana. Šajā laikā Preiļu raj. vadība neļauj Rudzātu pag. domei pāriet uz jauncelto pagastnama ēku. Tomēr tautfrontieši ar pag. aktīvākās iedzīvotāju daļas atbalstu panāk jaunās ēkas iesvētīšanu (ar Rudzātu Romas katoļu baznīcas represētā prāvesta P.Onckuļa piedalīšanos) un sarkanbaltsarkanā karoga uzvilkšanu. Tas ir pirmais gadījums Latvijas pašvaldību vidū, kad tauta, izsakot savu vēlmi, panāk tās piepildījumu. TF - komunistu atbalsta grupa panāk, ka pie jaunās pašvaldības ēkas tiek piestiprināts arī LPSR karogs. Bet tauta tomēr priecājas par to, ka Latvijas sarkanbaltsarkanais karogs plīvo augstāk, jo tas uzvilkts uz ēkas jumta. Šajā laikā TF aktīvistiem ir jāiztur pamatīga emocionāla spriedze, pat psiholoģisks terors no "stingrās līnijas" komunistu aktīvistu puses - parādās prokomunistiski raksti rajona un republikas presē (skolotāja A.Marcinkēviča raksta[6]: "Izskanēja tautas nosodījums KP darbībai, kas nebija pa prātam arī vietējiem KP aktīvistiem, tādēļ LTF atbalsta grupas dalībniekiem bija jāiztur ikdienā milzīga spriedze").

Laikrakstā *Ļeņina Karogs* par šo svarīgo dienu atrodamas šādas V.Marcinkēviča, Latvijas Atdzimšanas partijas Preiļu raj. nodaļas vad-ja rindas: "23. Jūnijā jau pašā rīta agrumā Rudzētu centrā bija manāma nepieredzēta rosība. Pulksten 7.00 Rudzētu draudzes baznīcā tika iesvētīts sarkanbaltsarkanais karogs - nacionālais simbols, kurš latviešu tautai bija atņemts gandrīz piecdesmit gadu.

Ērģeļu skaņu pavadījumā karogu baznīcā ienesa latviešu tautas tērpos ģērbušies puiši un meitenes. Rudzētu draudzes prāvests J.Pujāts aicināja visus klātesošos vienmēr augstu turēt karoga un savas tautas godu.

Pēc iesvētīšanas karogu, ļaužu pavadītu, aiznesa līdz ciema padomes izpildkomitejas jaunajai ēkai, kur notika svinīgs mītiņš. To atklāja Latvijas Tautas frontes biedrs, padomju saimniecības *Rudzāti* direktors L.Spūlis. viņš izsvēra, ka ciema iedzīvotājiem šī ir nebijusi svētku diena. Pēc tam runāja A.Marcinkāviča, kura teica, ka sarkanbaltsarkanais karogs ir mūsu neatkarīgās Latvijas simbols, un to pieņemt mūsdienu apstākļos par oficiālu valsts karogu būtu pāragri. Ar asarām acīs L.Ancāns kavējās atmiņās par tiem laikiem, kad zem sarkanbaltsarkanā karoga mūsu novadnieki cīnījās par savas zemes brīvību. Optimisms skanēja LTF Domes locekļa U.Siliņa uzrunā: *Rudzēti ir pirmā vieta Latvijā, kur sarkanbaltsarkanais karogs plīvos virs vietējās izpildkomitejas. Tā ir jūsu uzdrīkstēšanās, kura vainagojusies ar panākumiem.* No LNNK sapulcējušos sveica A.Jeļisejevs.

Un tad klāt kulminācijas brīdis. Skanot lūgsnai *Dievs, svētī Latviju*, augstu mastā virs Rudzētiem vējā atraisās un uzpland sarkanbaltsarkanais karogs - vēl viens mūsu tautas karogs Latvijā."

---

[5] Attēls no laikraksta *Lauku Avīze*, 11.01.2001.

[6] A.Marcinkēvičas vēstules (20.07.1995) fragments.

Rudzātnieku - barikāžu dalībnieku atmiņas[7].

Sarkanbaltsarkanā karoga gājiens un tā pacelšana uz jaunbūvētā pagastnama, skanot lūgšanai *Dievs, svētī Latviju* Rudzātu pagastā (23.06.1989)[8]

Juris Kursītis, pensionētais Rudzātu speciālās internātskolas skolotājs: "Barikāžu dienas nav aizmirstamas. Atceros, pēc darba skolā gāju mājup un pie toreizējās sovhoza ēdnīcas durvīm izlasīju aicinājumu Rudzātu vīriem sapulcēties braukšanai uz barikādēm. Dainis Īvāns visus Latvijas iedzīvotājus bija aicinājis doties uz Rīgu, sargāt svarīgākos objektus. Pievakarē izbraucām no Rudzātiem ar sovhoza autobusu. Tas bija pilns gan ar vīriešiem, gan ar sievietēm. Braucienu organizēja un vadīja Jānis Viļums. Vakarā bijām Rīgā. Mūs norīkoja pāri Salu tiltam doties pie televīzijas torņa. Ļoti precīzi un operatīvi darbojās Zaķusalas aizsardzības štāba priekšnieks Roberts Millers. Visvairāk atceros lielo vienotību. Tajā pašā laikā nepameta trauksmes sajūta. Mēs pieļāvām iespēju, ka pret mums varētu tikt sūtīti tanki. Tā kā es biju dienējis tanku daļā, tad atcerējos, ka mācībās, tanks, rāpdamies no ierakumiem, ar lielgabala stobru nejauši piedūrās pie zemes, un tajā tika smiltis. Šāviena laikā stobrs sadalījās tādās kā puķes ziedlapās. Es ieliku kabatā maisiņu ar zemi un biju gatavs vajadzības gadījumā šo zemi iebērt stobrā... Jā, droši vien, ka ietu uz barikādēm arī tagad, ja būtu vajadzība. Jo manī glabājas atmiņas par manu piederīgo iznīcinātajām dzimtām, kas tika nepamatoti politiski represētas 1941. gadā. Tikai tāpēc, ka mātes brālis bija policists."

Juris Rusiņš, bij. Rudzātu pag. padomes saimniecības daļas vad-js: "Es biju starp tiem, kas patrulēja Zaķusalā. Paklīda baumas, ka no Daugavas puses varētu notikt kādas diversijas. Tāpēc mēs patrulējām krastmalā no televīzijas torņa līdz studijai. Plikām rokām, bet ar lielu kopības sajūtu, ar apziņu, ka mūsu ir ļoti daudz. No Rudzātu iedzīvotājiem reizē ar mums uz barikādēm bija Juris Pauniņš, Dainis Meņšikovs, Jānis Pintāns, Jānis Viļums, Juris Rudzāts, Velta Rudzāte, Valdis Marcinkēvičs un daudzi citi. Mēs mainījāmies. Vieni brauca uz mājām, otri palika, citi atkal pievienojās no jauna. Mana māte sākumā

[7] Laikraksts *Novadnieks*, 16.01.1999.
[8] Attēls no laikraksta *Ļeņina Karogs*, 29.06.1989, 2. lpp.

baiļojās, nevēlējās mani laist, bet pēc tam jutās lepna, ka esmu bijis uz barikādēm. Man pašam baiļu nebija, jo, esot kopā ar visu tautu, tām nebija vietas, pat ja būtu nākuši tanki, diezin vai kāds toreiz būtu bēdzis. Ja vajadzētu vēlreiz, es nedomājot ietu atkal uz barikādēm aizstāvēt savu valsti. Kaut arī valsts šodien vēl nav gluži tāda, par kādu mēs sapņojām Atmodas sākumā. Ar lozungiem vien nevar valsti uzcelt. Katram sava labklājība jānodrošina pašam."

Jānis Viļums, Rudzātu pag. padomes valdes loceklis: "Mums visiem doma barikāžu laikā bija viena, - mēs gribējām brīvību. Šodien es varu teikt to pašu - es atkal dotos uz barikādēm, ja vajadzētu. Žēl, ka, laikam ritot, izbāl atmiņas par šiem notikumiem. 1998. gadā mūsu pag. iedzīvotāji, kuri brauca uz barikādēm, sapulcējās un pārrunāja šos notikumus."

Represiju upuru piemiņas pasākumi. Ja pirmajos Atmodas gados tika īkotas atceres un piemiņas dienas pad. okupācijas upuru piemiņas vietās, tad pašreiz (2002) diemžēl nekāda īpaša aktivitāte piemiņas dienu atzīmēšanā pagastā nav vērojama - vismaz autoram par kaut kādiem piemiņas pasākumiem Rudzātos nav nekādu ziņu.

Rīgas Represēto kluba biedri ar piemiņas vainagu Rīgā, Daugavmalā (14.06.1990)

No kr. 1. - Dzintara Pētersone, 2. - Gaida Jablovska; ar vainagu autors (4.) un Ojārs Stefans (5.)

Autors ar Rīgas Represēto kluba piemiņas vainagu pirms tā palaišanas Latvijas likteņupē Daugavā (14.06.1990)

Latvijas politiski represēto salidojums Ikšķilē, kurā piedalās arī daudzi bijušie rudzātnieki (2001)

Latvijas politiski represēto salidojums Ikšķilē (2001)

No kr.: autors, Ollija (dz. Čauva) un Jānis Rūpnieki, Guna Dauge, Andrejs Graudiņš, Dzintra Priedīte, brāļi Pēteris un Izidors Graudiņi, Edmunds Būmanis

Beatrise Pleikšne

Atmiņas par Baigo 1941. gadu un turpmākajiem...

Vai tā bija nakts, vai agrs bija rīts,
Kad viesis negaidīts no miega lika mosties
Un moku pilnā ceļā posties,
Lai mieru laupītu uz ilgiem, ilgiem gadiem.
... Un tad bij lopu vāģos ceļš,
Grūts, nezināms un daudziem pēdējais.
Mēs saprast nespējām,
Ka ved mūs svešumā uz ilgiem gadiem.
Bij visiem doma mokoša -
Vai redzēt lemts būs vīrus, tēvus?
Un toreiz nezinājām mēs,
Ka šķiramies un neredzēsimies.
Atmiņas skumjās, atmiņas baigās
Bieži mūs aizved gan tundrās, gan taigās,
Kur vadīti labākie dzīves gadi,
Kur salā un badā mēs lūdzām - Dievs, vadi!
Un doma bij' viena - vai ausīs gaidītais rīts?
Dzimtenes tēls bij' miglā mums tīts,
Kaut tāls, likās saulaināks Dzimtenes krasts.
Turp traucās arvienu domas un prāts.
Ir laimīgs, kas Dzimtenes mīļumu jūt,
Kam gribas pēc grūtā ceļa tur būt.
Daudz mocekļiem nebij' lemts Dzimtenē atgriezties,
Tiem svešā zemē uz mūžu bij' palikties.
Lai Dievs svētī visus,
Kam lemts bij' šis ērkšķainais ceļš.

(Uzrakstīts 1993. gada 14. jūnija rītā, vilcienā, braucot uz Ludzu)

Pagasta iedzīvotāju apbalvojumi

Vairāki pag. iedzīvotāji, kuri karojuši cariskās Krievijas armijas rindās krievu-turku, krievu-japāņu un I pasaules karā, ir apbalvoti ar Krievijas augstākajiem militārajiem apbalvojumiem (*Jura Krusts* u.c.), kā, piem., Aloizs un Jēkabs Bojāri, Donāts Brūvers u.c. Diemžēl par šiem apbalvojumiem nav precīzu ziņu. Īpaši pētījumi par karavīru apbalvojumiem dažādās armijās nav veikti.

LR laikā, kā arī abu okupāciju gados daudzi pag. iedzīvotāji ir saņēmuši dažādus apbalvojumus: par prasmīgu un centīgu darbu lauksaimnieciskajā ražošanā, par darbošanos sabiedriskajā dzīvē, par piedalīšanos dažādās izstādēs, par aktīvu darbību organizācijās, par aktīvu cīnīšanos gan Latvijas atbrīvošanas cīņās, gan karojot dažādu okupantu armijās, diemžēl - arī par aktīvu dalību pad. represīvo orgānu darbībā (pagasta iedzīvotāju izsekošana, iznīcināšana un deportācijas).

Likums par ordeņiem un goda zīmēm. Likums pieņemts 12.07.1938[1]:

I. Latvijā pastāv sekojoši nopelnu ordeņi: 1) *Lāčplēša Kara ordenis*, 2) *Triju Zvaigžņu ordenis*, 3) *Viestura ordenis* un 4) *Atzinības krusts*.

II. *Lāčplēša Kara ordenis* - nodibināts un pastāv uz sevišķu statusu (*Likumu krājums*, 1920, 216. pants) pamata, kuri arī nosaka šā ordeņa pārvaldības, piešķiršanas un nēsāšanas kārtību.

III. *Triju Zvaigžņu ordenis* - nodibināts 1924. gadā par piemiņu Latvijas Valsts tapšanai. *Triju Zvaigžņu ordeņa* devīze ir: *Per aspera ad astra* (*Caur grūtībām pie zvaigznēm*). *Triju Zvaigžņu ordeni* piešķir kā atzinības zīmi par nopelniem tēvijas labā. *Triju Zvaigžņu ordenim* ir piecas šķiras un trīs pakāpju goda zīmes.

IV. *Viestura ordenis* - nodibināts 1938. gadā senās patstāvīgās Latvijas varenības piemiņai. Ordeņa devīze ir: *Confortamini et pugnate* (*Esiet stipri un cīnaties*). *Viestura ordeni* piešķir kā atzinības zīmi par nopelniem valsts bruņoto spēku audzināšanā, vairošanā un izkopšanā, valsts drošības un kārtības uzturēšanā un nostiprināšanā, valsts robežu apsargāšanā un valsts stipruma apziņas audzināšanā pilsoņos, sagatavojot tos modrīgai kalpošanai savai valstij un zemei un savas valsts un zemes nelokāmai aizstāvēšanai. ordenim ir piecas šķiras un trīs pakāpju goda zīmes.

V. *Atzinības krusts* - kas nodibināts 1710. gadā Liepājā, atjaunots (12.07.1938) par piemiņu Kurzemes un Zemgales hercogistes slavas laikiem. *Atzinības krusta* devīze ir: *Pour les honnêtes gens* (*Goda prāta ļaudīm*). *Atzinības krustu* piešķir par izcilu tēvijas mīlestību un par nopelniem valsts, sabiedrības un kultūras darbā. *Atzinības krustam* ir piecas šķiras un četru pakāpju goda zīmes.

Jānis Brūvers ar Zviedrijas valsts medaļu (1929)

Par piešķirtiem ordeņiem un medaļām saņēmējam ir jāsamaksā tā vērtība (no maksas atbrīvoti ir ārzemnieki). Tā, piemēram, par *Triju Zvaigžņu ordeni* jāmaksā: par 1. šķiru - Ls 150, par 2. šķiru - Ls 85, par 3. šķiru - Ls 35, par 4. šķiru - Ls 22 un par 5. šķiru - Ls 20.

Ražena darba goda zīme. 22.02.1940 LR Ministru Kabinets pieņem un Valsts Prezidents izsludina Likumu par *Ražena darba goda zīmi*. Tā tiek nodibināta "Ražena darba panākumu izcelšanai valsts saimnieciskās aizsardzības cīņā 1940. gadā - kara blokādes gadā". Goda zīmei ir 1 pakāpe, un tās devīze ir: *Darbavīri strādā, nerunā*. Goda zīme ir apaļš vara vairogs 33 mm diametrā, tās aversā šķērsām salikti labības kūļi un malkas šķila, augšdaļā egļu silueti, apakšdaļā - enkura fragments, virs tā - 1940. Goda zīmes reversā devīze *Darba vīri strādā, nerunā*. Tā nēsājama krūšu kreisajā pusē 32 mm platā lentē ar 3 gaišzilām un 3 gaišbrūnām svītrām trīsstūrainā locījumā.

---

[1] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, 1938, nr. 165.

TZO (V šķira)

TZO Goda zīme

Atzinības krusts (V šķira)

LKO (III šķira)

Valsts Statistikas pārvaldes Goda zīme (III pakāpe)

Valsts Statistikas pārvaldes Atzinības zīme

LR gadu (1920-1940) apbalvojumi (skat. tab. ***Apbalvotie 1920-1940***, 772.-774. lpp.). Pag. iedzīvotāji apbalvoti:

- ***Par dalību Latvijas atbrīvošanas cīņās*** (1918-1920) ir apbalvoti vairāki pag. iedzīvotāji. Ar LKO apbalvoti St.Cvetkovs un D.Pudulis, ar Latvijas atbrīvošanas kara piemiņas zīmēm - St.Bogdans, P.Būmanis, Ā.Brūvers, A.Linde, J.Lūsis, A.Velkme, S.Zalāns un daudzi citi.
- ***Par piedalīšanos Zviedrijas Karaļa apsardzē*** ar Zviedrijas valsts medaļu apbalvots J.Brūvers (skat. foto 768. lpp.).
- ***Par sasniegumiem lauksaimnieciskajā ražošanā*** apbalvoti J.Lapsa, E.Lapsiņš (skat. Atzinības rakstu nākamajā lpp.), A.Elsts, B.Elsts, J.Kasalis, J.Upenieks u.c.
- ***Par sasniegumiem sportā*** apbalvoti J.Briņķis, T.Grandāns, I.Petskojs, L.Petskojs, A.Grīnfelde u.c.
- ***Par ilggadīgu apzinīgu darbu*** apbalvoti laukstrādnieki E.Cērmūkša, Ā.Justs, Z.Lazdāne, J.Vaivods.
- ***Par priekšzīmīgu dienestu LNA*** ar godarakstiem apbalvoti vairāki rudzātnieki, piem., A.Suneps (skat. foto → un Apliecību ↓), J.Šilingovs, J.Zalāns u.c.
- ***Par aktīvu darbību LAO*** apbalvoti aizsargi J.Brūvers, J.Caune, J.Lācis, J.Lūsis, E.Puida, V.Ūbelis u.c. un aizsardzes M.Brice un B.Zalāne.
- ***Par centīgu sabiedrisku darbu*** apbalvoti M.Brice, P.Būmanis, A.Klaužs, A.Linde, A.Velkme, J.Velkme, St.Zalāns u.c.
- ***Par piedalīšanos mājizstrādājumu izstādē*** godalgotas T.Aleksandroviča, L.Briede, V.Buceniece, B.Pintāne, M.Veikšāne, V.Zaķe, A.Zalāne, ST.Ždanovska.

Apbalvoto mazpulcēnu sarakstu skat. nodaļā ***Organizāciju darbība (1920-1940) → 766. Rudzātu mazpulks (1935-1940)***.

Antons Suneps (1936)

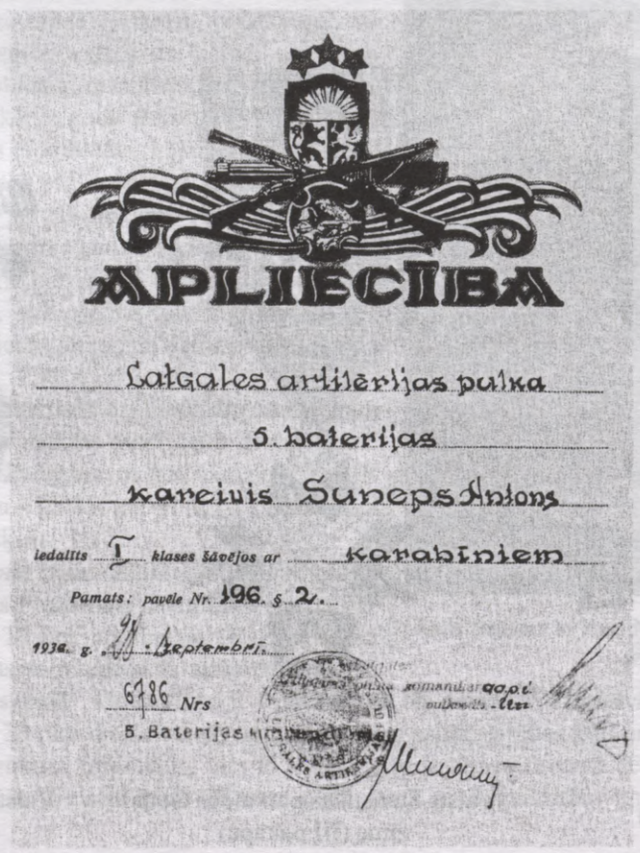

APLIECĪBA

Latgales artilērijas pulka

5. baterijas

kareivis Suneps Antons

iedalīts I klases šāvējos ar karabīniem

Pamats: pavēle Nr. 196. § 2.

1936. g. 11. septembrī.

6186 Nrs

5. Baterijas

Apliecība par pirmklasīgu šaušanu Antonam Sunepam

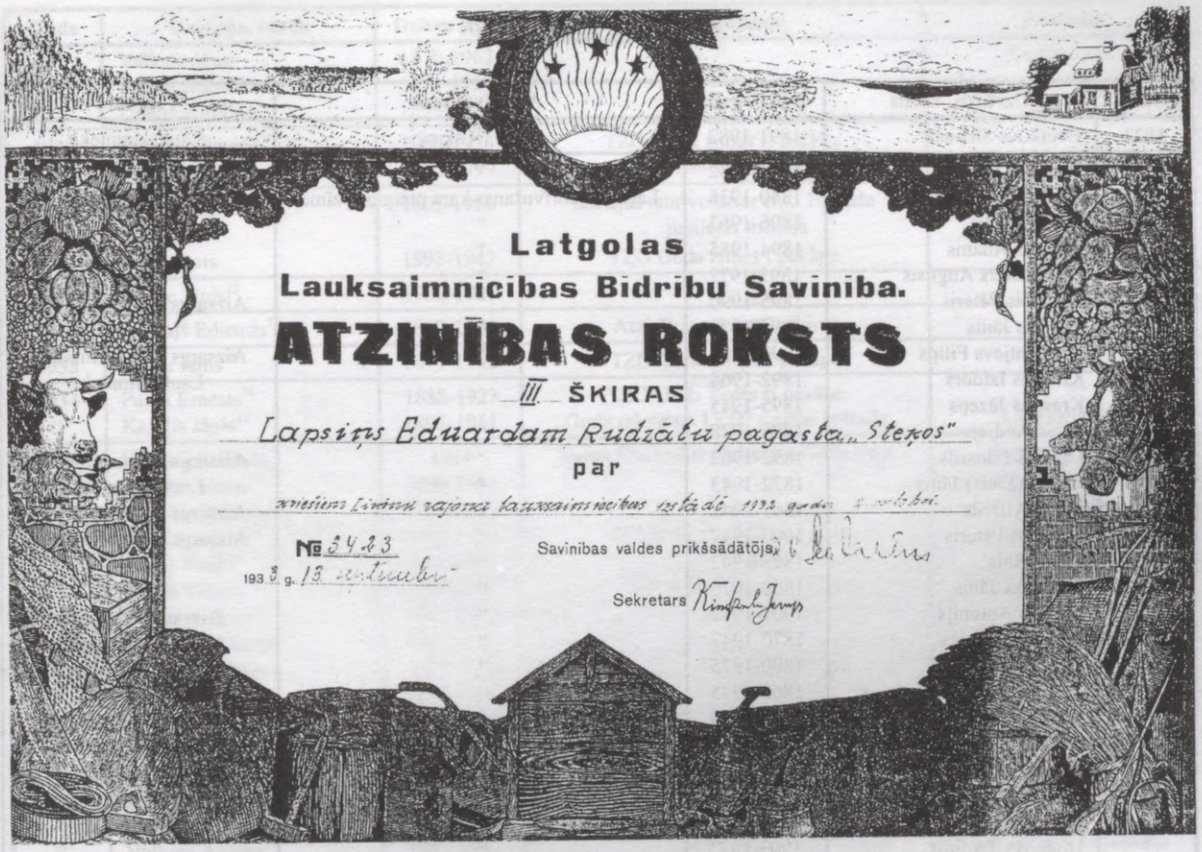
Latgolas
Lauksaimnicibas Bidribu Saviniba.
ATZINĪBAS ROKSTS
III ŠKIRAS
Lapsiņs Eduardam Rudzātu pagasta „Steķos"
par
kriešiem Līvānu rajona lauksaimnicibas izstādē 1932 gada 2 oktoboi.
№ 3423
1938 g. 13 septembri
Savinibas valdes prikšsādātōjs
Sekretars

Atzinības raksts Eduardam Lapsiņam (1932)

Latvijas riteņbraucēju 4. Vienības brauciena apbalvojuma medaļa

Apbalvotie 1920 - 1940

Gads	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Apbalvojums	Piezīmes
1922	Cvetkovs Stepans[2]	1891-1982	LKO III šķira	Lauksaimnieks
1923	Pudulis Donāts[3]	1894-1942	"	Aizsargs / policists
"	Aizpurvietis Jānis	1840-1936	Latvijas atbrīvošanas kara piemiņas zīme	Lauksaimnieks
"	Briņķis Jānis	1896-1963	"	"
"	Brūvers Ādams	1894-1985	"	"
"	Bulmeisters Augusts	1893-19??	"	"
"	Būmanis Pēteris	1895-1990	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Burdais Jānis	1896-19??	"	Mežsargs
"	Klementjevs Filips	1892-1984	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Krastiņš Izidors	1892-1964	"	Lauksaimnieks
"	Krastiņš Jāzeps	1895-1945	"	"
"	Lācis Andrejs	1895-1978	"	"
"	Lapsiņš Eduards	1892-1962	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Līcītis (Līcis) Jānis	1872-1943	"	Lauksaimnieks
"	Linde Alfrēds	1897-1942	"	Aizsargs / mežsaimnieks
"	Lukstiņš Pēteris	1906-1947	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Lūsis Jānis	1898-1942	"	"
"	Mālnieks Jānis	1900-1970	"	"
"	Mednis Antonijs	1907-1972	"	Aizsargs / policists
"	Meņģelis Andžs	1870-1947	"	Aizsargs / mežsargs
"	Ozoliņš Jānis	1890-1975	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Ozoliņš Jēkabs	1865-1945	"	Lauksaimnieks
"	Pūdnieks Andrejs	1877-1950	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Pudulis Donāts	1894-1942	"	Aizsargs / policists
"	Rudzāts Jāzeps	1899-1966	"	Lauksaimnieks
"	Rutkovskis Ignats	1901-1975	"	LNA virsdienestā
"	Simanovičs Viktors	1899-19??	"	Lauksaimnieks
"	Uļjānovs Trofims	1903-19??	"	"
"	Zalāns Simions	1895-1998	"	Aizsargs / lauksaimnieks
1928	Lapsa Jānis[4]	1871-1945	TZO Goda zīmes II pakāpe	"
"	Aizpurvietis Jānis	1840-1936	Latvijas atbrīvošanas cīņu 10 gadu jubilejas medaļa	Lauksaimnieks
"	Bogdans Stepans	1896-1941	"	Aizsargs / vet.feldšeris
"	Būmanis Pēteris	1895-1990	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Grīnfelds Kārlis	1895-1942	"	Policists
"	Klementjevs Filips	1892-1984	"	Lauksaimnieks
"	Krastiņš Izidors	1892-1964	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Krastiņš Jāzeps	1895-1945	"	"
"	Lapsa Jānis[5]	1871-1945	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Lapsiņš Eduards[6]	1892-1962	"	"
"	Linde Alfrēds	1897-1942	"	Aizsargs / mežsaimnieks
"	Lukstiņš Pēteris	1906-1947	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Lūsis Jānis[7]	1898-1942	"	"
"	Meņģelis Andžs	1870-1947	"	Aizsarga / mežsargs
"	Mednis Antonijs	1907-1972	"	Aizsargs/ policists
"	Ozoliņš Andžs[8]	1867-1955	"	Mežsargs
"	Ozoliņš Jānis	1890-1975	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Ozoliņš Jēkabs	1865-1945	"	"
"	Pūdnieks Andrejs	1877-1950	"	"
"	Pudulis Donāts	1894-1942	"	Aizsargs / policists
"	Rudzāts Staņislavs	1900-1974	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Rutkovskis Ignats	1901-1975	"	LNA virsdienestā
"	Turkopuls Ādams	1891-1969	"	Lauksaimnieks
"	Velkme Antons	1887-1942	"	Sabiedrisks darbinieks

[2] LVVA *Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri*, 1995, 118. lpp.

St.Cvetkovs (1891-1982, apb. Steķu VK) dz. Līvānu pag., krievs. Bijis dzelzceļa strādnieks. I pasaules karā dienējis 15. huzāru Ukrainas pulkā, apbalvots ar Jura medaļu. 13.06.1919 brīvprātīgi iestājies LNA, piedalījies cīņās pret Bermontu u.c. Atvaļināts 22.12.1920. Par dalību atbrīvošanas cīņās viņam piešķirta zeme Rudzātu pagastā (*Kaļķenīca*). Pēc II pasaules kara bijis PA un R (skat. foto 774. llp., foto no gr. *Lāčplēša Kara Ordeņa kavalieri. Biogrāfiska vārdnīca*, Rīga, *Jāņa sēta*, 1995, 118. lpp.).

[3] Turpat, 116. lpp.

[4] LVVA, G-1303-2-70.

[5] LVVA, G-1303-2-70.

[6] Zemkopības ministrijas Atzinības raksts par izvestiem meliorācijas darbiem un zālāju kultivēšanu (nr. 12750, 28.02.1931).

[7] LVVA, 5258-1-247, 2. lpp.

[8] Žurnāls *Mežsargs*, 1930, nr. 479.

Gads	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Apbalvojums	Piezīmes
"	Velkme Jānis	1876-1962	"	Garīdznieks
"	Zalāns Boļeslavs[9]	1891-1957	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Zalāns Simions	1895-1988	"	"
1929	Batarags Pēteris[10]	1900-1938	TZO Goda zīmes II pakāpe	"
"	Brūvers Jānis[11]	1907-1999	Zviedrijas valsts medaļa	Karavīrs
1930	Lācis Jāzeps[12]	1895-1960	Latvijas atbrīvošanas cīņu 10 gadu jubilejas medaļa	Aizsargs / lauksaimnieks
	Lūsis Jānis	1898-1942	TZO Goda zīmes I pakāpe	"
1931	Caune Jānis[13]	1902-19??	"	"
1932	Lapsiņš Eduards[14]	1892-1962	Atzinības raksts (3. šķira)	"
1933	Lapsa Jānis[15]	1871-1945	TZO Goda zīmes I pakāpe	"
1934	Puida Ernests[16]	1888-19??	TZO Goda zīmes II pakāpe	"
"	Kasalis Jānis[17]	1895-1961	Goda raksts un Ls 60 naudas prēmija	Lauksaimnieks
1936	Kassalietis Jānis	1914	Valsts Statistikas pārvaldes Goda zīme	Aizsargs / ierēdnis
"	Klaužs Ādams[18]	1896-1947	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Rudzāts Staņislavs	1900-1974	"	"
"	Klaužs Aloizs[19]	1897-1946	Medaļas *Par centību* 1. šķira	"
"	Lapsa Jānis[20]	1871-1945	TZO 5. šķira	"
"	Līcītis Pēteris[21]	1874-1954	TZO Goda zīmes II pakāpe	"
"	Bojārs Andrejs	1907-1984	Pateicība*	"
"	Bucenieks Jāzeps	1900-1972	"	"
"	Cakuls Onufrijs	1908-1949	"	"
"	Drivenieks Ignats	1907-1992	"	"
"	Zalāns Antons	1903-1945	"	"
"	Cērmūkša Eda**	1870-1955	Sagša	Laukstrādniece (14 gadi)
"	Lazdāne Zuzanna**	1???-19??	Sakta *Latgale*	Laukstrādniece (15 gadi)
"	Justs Ādams**	1862-19??	Kabatas pulkstenis	Laukstrādnieks (11 gadi)
"	Vaivods Jāzeps**	1???-19??	"	Laukstrādnieks (10 gadi)
"	Velkme Antons	1887-1942	TZO 5. šķira	Sabiedrisks darbinieks
"	Velkme Jānis*****	1876-1962	TZO	Garīdznieks
1938	Briņķis Jānis	1918-1989	Atzinības *Zelta medaļa* riteņbraukšanā	Lauksaimnieks
"	Grandāns Teodors	1919-1979	"	"
"	Petskojs Izidors	1919-2000	"	"
"	Petskojs Lins	1921-1944	"	"
"	Priževoits S.	1???-19??	"	"
"	Solovjovs Iļja	1916	"	"
"	Stūpāns Pēteris	1920-19??	"	"
1937	Linde Alfrēds	1897-1942	TZO 5. šķira	Mežzinis
1939	Elsts Aloizs***	1886-1964	1. godalga linkopībā	Lauksaimnieks
"	Elsts Bērtulis***	1878-19??	"	"
"	Brice Marta[22]	1902-1975	LAO medaļa *Par Centību*	Aizsardze / skolotāja
"	Brūvers Jāzeps[16]	1903-1966	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Būmanis Pēteris[16]	1895-1990	"	"
"	Ozoliņš Jānis[16]	1890-1975	"	"
"	Ūbelis Voldemārs[23]	1903-19??	Viestura ordeņa II pakāpes Goda zīme	"
"	Aloizs Vaivods[24]	1895-1988	Mazpulka vadītāja Goda zīme	Skolotājs
"	Zalāne Benedikta[25]	1902-1998	LAO medaļa *Par Centību*	Aizsardze / kalpotāja
"	Zalāns Boļeslavs[18]	1891-1957	"	Aizsargs / lauksaimnieks

[9] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, 1930, nr. 261.
[10] LVVA, 5258-1-483, 224. lpp.
[11] J.Brūverim apbalvojums pasniegts Zviedrijas karaļa Gustava viesošanās laikā Latvijā (06.1929) par piedalīšanos karaļa apsardzē.
[12] LVVA, 5258-1-23, 185. lpp.
[13] Laikraksts *Latgolas Vōrds*, 1931, nr. 18.
[14] Latgolas L/s b-bu Savienības Atzinības roksts, III šķira *Par kviešiem Līvānu rajona lauksaimniecības izstādē* (2.10.1932).
[15] LVVA, G-1303-2-70.
[16] Žurnāls *Aizsargs*, 1934, nr. 262.
[17] Par sasniegumiem linkopībā.
[18] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, 1936, nr. 280.
[19] LVVA, 5258-1-85, 28. lpp.
[20] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, 1936, nr. 226.
[21] Turpat.
[22] LVVA, 5258-1-87, 231. lpp.
[23] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, 1939, nr. 84.
[24] Vaboles mazpulka nodaļas vad-js.
[25] LVVA, 5258-1-87, 231. lpp.

Gads	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Apbalvojums	Piezīmes
"	Žaltkovskis Salimons***	1906-1941	1. godalga linkopībā	Lauksaimnieks
1940	Zalāns Staņislavs[26]	1911-1976	*Raženā darba goda zīme*	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Linde Alfrēds	1897-1942	*Atzinības krusta* 5. šķira	Aizsargs / mežsaimnieks
"	Lūsis Jānis[27]	1898-1942	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Skutelis Pēteris[28]	1901-1942	Apbalvots kā priekšzīmīgs lauksaimnieks	"
"	Lūsis Jānis[29]	1898-1942	"	Aizsargs / lauksaimnieks
"	Aleksandroviča Tekla****	1909-19??	1. godalga	Aizsardze
"	Zaķe Vilma****	1919	"	Jaunsardze
"	Buceniece Veronika****	1909-1997	2. godalga	Aizsardze / kalpotāja
"	Briede Lidija****	1901-19??	3. godalga	Aizsardze / mājsaimniece
"	Pintāne Broņislava****	1904-1984	"	Mājsaimniece
"	Veikšāne Monika****	1913	"	"
"	Zalāne Anna****	1906-1989	"	Aizsardze / mājsaimniece
"	Ždanovska Stefānija****	1899-19??	"	Mājsaimniece
"	Upenieks Jāzeps*****	1902-1963	K.Ulmaņa balva - divlemešu arkls	Lauksaimnieks

Piezīmes.

* - par aktīvu darbību pateicību izsaka Daugavpils Aizsargu pulka vadība un Daugavpils apr. policijas pr-ks;
** - par ilggadīgu darbu apbalvots/ta priekšzīmīgs/ga laukstrādnieks/ce;
*** - godalgots par sasniegumiem linu audzēšanā[30];
**** - godalgotās Rudzātu pag. sievietes par piedalīšanos ar mājas izstrādājumiem izstādē Latgales Dziesmusvētku laikā[31];
***** - apbalvots ar *Garīdznieka Ordeni*[32].

St.Cvetkovs

Vācu okupācijas laika (1942-1944) apbalvojumi. Pag. iedzīvotāji apbalvoti (skat. tab. ***Vācu okupācijas laikā godalgotie zemnieki***):

- ***Par linu audzēšanu*** godalgoti (1942)[33] 4 zemnieki;
- ***Par rokdarbiem*** godalgota (1942)[34] Broņislava Mačuļska (dz. Elste, 1919-2002);
- ***Par nodevu sekmīgu pildīšanu*** godalgoti (1943)[35] 15 zemnieki.

Vācu okupācijas laikā godalgotie zemnieki*

Gads	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Dzīvesvieta	Par ko apbalvots	Apbalvojums
1942	Briedis Jānis	1913-194?	*Sausāsala*	Linu audzēšana	1. godalga
	Mačuļska Broņislava	1919-2002	Kurčanka	Rokdarbi	
	Elsts Bērtulis	1878-19??	"	Linu audzēšana	2. godalga
	Leitāns Dominiks	1901-19??	*Melnupes*	"	
	Patmalnieks Jēkabs	1891-19??	*Olaines*	"	

Piezīme. Diemžēl precīzu ziņu par visiem apbalvotajiem trūkst.

Par rudzātnieku - VA karavīru apbalvojumiem (piem., *Dzelzs Krustiem* u.c.) skat. nodaļā ***Vācu okupācija (1941-1944) → Apbalvotie VA***.

Padomju okupācijas laika (1945-1990) apbalvojumi. Pad. okupācijas gados tiek apbalvoti karavīri, kuri cīnījušies SA (nav pētīts). Pirmie pad. okupācijas laika apbalvotie pagastā ir PA (MI, kuri piedalījušies iedzīvotāju represijās) (skat. tab. nākamajā lpp.). Vēlākos gados tiek apbalvotas daudzbērnu mātes (kuras dzemdējušas un izaudzinājušas 5 un vairāk bērnus) un strādnieki (kolhoznieki), apbalvojumus par darbu Sibīrijā saņēmuši arī vairāki izsūtītie rudzātnieki. 1948.

[26] LVVA, 3723-3-34, 116. lpp.
[27] Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, 1940, nr. 108.
[28] LVVA, 3723-3-36, 36. lpp.
[29] Turpat.
[30] Laikraksts *Daugavas Vēstnesis*, 1939, nr. 1.
[31] Turpat, 1940, nr. 136.
[32] Turpat, 1940, nr. 13 (100).
[33] Turpat, 4.12.1942.
[34] Turpat.
[35] Turpat, 5.09.1943, nr. 207.

gadā vairākām 1941. gadā izsūtītajām sievietēm piešķirtas medaļas par varonīgu darbu II pasaules kara laikā. Nu, vai nav izsmiekls?! Vīrus noslepkavo, sievas ceļ godā. Taču tas netraucē viņas un viņu bērnus no specuzskaites noņemt tikai pēc 1956. gada.

Par sasniegumiem sportā augstu apbalvojumu ir ieguvis rudzātnieks A.Klaužs (1931, skat. piezīmi aiz tab. ***Apbalvotie padomju okupācijas gados***, 776. lpp.).

Apbalvotie represētāji (1945-1950)[36]

Nr.	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Amats
1.	Černobrovs Vasilijs	1906-19??	MI (no 10.1944)
2.	Fiļīpovs Fjodors	1???-19??	IZM (spec.nodaļā)
3.	Gžibovskis Jānis	1920-1964	MI (no 10.1944)
4.	Kuzmins Leontijs	1928	MI (no 08.1944)
5.	Petrovs Marks	1904-19??	"
6.	Pintāns Jānis	1896-1946	MI (no 10.1944)
7.	Rodionovs Fjodors	1926-2001	"
8.	Stoļerovs Ivans	1902-1984	MI (no 08.1944)
9.	Šileiko Jānis	1920	MI (no 12.1944)
10.	Zeiliņš Eduards	1927	"

Apbalvotie padomju okupācijas gados

Gads	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Apbalvojums	Dokuments	Piezīmes
1966	Kurpniece Leokādija		Ļeņina medaļa		Slaucēja
"	Vilkaušs Ignats	1913-1999	"		Cūkkopis
1957/1958	Podniece Helēna		Goda Zīmes ordenis	LVA, 270-2-515, 425. lpp.	Slaucēja
1971	Seikstulis Jānis		"	Laikraksts *Ļeņina Karogs*	Traktorists
1957/1958	Šileiko Helēna		"	LVA, 270-2-515, 452. lpp.	Slaucēja
1973	Griboniks Antons		"	Laikraksts *Ļeņina Karogs*	Traktorists
1971	Bebrišs Jānis		Darba Sarkanā Karoga ordenis	"	Kolhoza pr-js
"	Klaužs Alberts*	1931	"	?	
"	Zalāne Vilma		"	Laikraksts *Ļeņina Karogs*	Slaucēja
1977	Laja Jeļena		Sarkanā Karoga ordenis	"	"
"	Petrovs Klementijs		"	"	Traktorists
"	Vaivods Alberts		Darba Slavas ordenis	"	"
1946	Rudzāte Dārte	1904-1977	Mātes medaļas I pakāpe	LVA, 494-1-35, 1. lpp.	
1949	Stepānova Jekaterina		"	LVA, 494-1-36, 1. lpp.	
"	Zalāne Amālija		"	"	
"	Šilingova Helēna	1912	"	LVA, 494-1-69, 1. lpp.	
1948	Bojāre Franciska	1901-1985	Mātes medaļas II pakāpe	LVA, 494-1-32, 1. lpp.	
1954	Būmane Nadežda	1901-1982	"	LVA, lieta nr. 6755	Izsūtījumā
1949	Neicgale Helēna	1904-1972	"	LVA, 494-1-36, 1. lpp.	
"	Neicgale Virgīnija	1905-1983	"	LVA, 494-1-36, 1. lpp.	
1971	Pūdāne Jevdokija		"	Laikraksts *Ļeņina Karogs*	
1945	Stoļerova Marija	1908	"	LVA, 494-1-17, 1. lpp.	
1947	Šilingova Helēna	1912	"	LVA, 494-1-30, 1. lpp	
1985	Brūvere Janīna	1939	Medaļa *Darba veterāne*		Inženiere ķīmiķe
1977	Luriņš Leonards		Medaļa *Par darba varonību*	Laikraksts *Ļeņina Karogs*	Šoferis
1965	Driveniece Paulīne	1918	"	"	
1972	Batarags Jānis	1957	Medaļa *Par izcilu darbu*	"	Šoferis
1973	Černobrovs Sava	1934	"	"	Traktorists
"	Pauniņš Jānis		"	"	Slaucējs
"	Turkopuls Jānis	1934	"	"	Strādnieks
1955	Budencovs Juris	1932-1997	Medaļa *Par vecaiņu apgūšanu*	LVA, lieta nr. 7715	Izsūtījumā
"	Būmanis Jānis	1928	"	LVA, lieta nr. 7655	"
"	Rumaka Emīlija	1905-1993	"	LVA, lieta nr. 2672	"
1957	Būmanis Jānis	1928	PSRS Vissavienības l/s izstādes *Mazā zelta medaļa*	LVA, lieta nr. 7655	"
1988	Brūvere Janīna	1939	PSRS Vissavienības l/s izstādes *Sudraba medaļa*		Inženiere ķīmiķe
1948	Lūse Marta	1898-1971	Medaļa *Par varonīgu darbu Lielajā Tēvijas karā 1941-1945*	LVA, lieta nr. 16138	Izsūtījumā
1948	Skutele Zuzanna	1905-1987	Medaļa *Par varonīgu darbu*	LVA, lieta nr. 14672	Izsūtījumā

[36] Ziņas par minēto aktīvistu apbalvošanu iegūtas no LVA fondu materiāliem: 270-2-6190, 96., 707., 119., 118., 119., 122., 154., 157., 160., 162., 163. lpp.; Kr.lietas nr. 36126., 151. lpp.

Gads	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Apbalvojums	Dokuments	Piezīmes
			Lielajā Tēvijas karā 1941-1945		
"	Ūbele Tatjana	1910-1968	"	LVA, lieta nr. 17791	"

Piezīme.

* - A.Klaužs dz. 13.02.1931, Rudzātu pag. Vidu c., pašreiz dzīvo Rīgā. Pēc kara ar viņu notiek (20.11.1944) nelaimes gadījums (uzsprāgst uz mīnas), kā rezultātā ļoti cieš kreisā kāja un pazaudēta viena acs. Pateicoties labiem medicīnas darbiniekiem, viņš tiek saārstēts tik tālu, ka vēlāk var strādāt un pat nodarboties ar velosportu, iegūstot PSRS sporta meistara titulu riteņbraukšanā.

Pēc kara (1946) A.Klauža tēva mājās (*Neļķes*) ierodas Rudzātu pag. vadības "trijotne" ar ultimātu, ka vienam no brāļiem jābrauc uz Rīgu atjaunot karā nopostīto rūpniecību. Atteikties nedrīkst. Uz Rīgu dodas A.Klaužs. Viņš izmācās par atslēdznieku un strādā (no 04.1949) 40 gadus Rīgas ražošanas apvienībā *Sarkanā Zvaigzne* kā atslēdznieks - eksperimentētājs - izmēģinātājs (30) gadus. Par apzinīgu darbu, dažādiem izgudrojumiem un racionalizācijas priekšlikumiem ražošanā vairākkārt apbalvots: ar *Darba Sarkanā Karoga ordeni*, ar PSRS Vissavienības Tautas sasniegumu izstādes medaļām - 2 sudraba un 1 bronzas; ir LPSR Valsts Prēmijas laureāts (1989)[37].

1956. gadā par sasniegumiem linkopībā apbalvotie Krupskajas vārdā nosauktā kolhoza kolhoznieki (no kr.): autors (agronoms), Z.Kulanačeva (brigadiere, krieviete), ukrainis (brigadieris) u.c. kolhoznieki (krievi)

Ziņas par pad. okupācijas laika apbalvojumiem ir nepilnīgas. Piem., presē[38] ir atrasti fakti par Tatjanu Bataragu no Rožupes pag., kura izaudzinājusi un izskolojusi 14 bērnus (10 meitas un 4 dēlus), 36 gadus nostrādājusi par slaucēju, apbalvota ar medaļu *Māte Varone* un ordeni *Zelta Zvaigzne*, taču šiem faktiem autors nav atradis dokumentālu apstiprinājumu. Ir ziņas arī par vairākiem citiem apbalvotajiem, taču tiem nav zināmi apbalvojumu dokumenti un pasniegšanas laiks, tāpēc tie šajā tabulā nav uzskaitīti.

Apbalvotie NP kustības dalībnieki. Par aktīvu darbību NP kustībā ar neesošo *Kalpaka Krustu* (skat. nodaļā ***Nacionālā pretošanās kustība***) apbalvots kritušais NP Onufrijs Cakuls.

Apbalvojumi pēc LR neatkarības atjaunošanas (pēc 1991). Pēc neatkarības atgūšanas Pēteris Onckulis, Edmunds Būmanis un Alma Deņīsova (dz. Bataraga) apbalvoti ar TZO Goda Zīmēm, kā arī vairāki rudzātnieki - barikāžu dalībnieki - ar *Barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi* (skat. tab. nākamajā lpp.).

[37] Laikraksts *Sports*, nr. 197, 23.12.1989.
[38] Laikraksts *Novadnieks*, 22.01.1991.

Apbalvotie barikāžu dalībnieki (no. kr.): Valdis Anspoks un Pēteris Pintāns (2002)

Apbalvotie pēc 1991. gada

Gads	Uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Apbalvojums	Piezīmes
1995	Onckulis Pēteris	1919-1999	TZO *Goda zīmes* II pakāpe	Garīdznieks
1997	Būmanis Edmunds	1945	TZO *Zelta Goda zīme*	Sabiedrisks darbinieks
2001	Alma Deņīsova	1953	"	Skolotāja
2002	Anspoks Valdis	1951	*Barikāžu dalībnieka piemiņas zīme*	
"	Marcinkēvičs Valdis	1955	"	
"	Pintāns Jānis	1956	"	
"	Pintāns Pēteris	1926	"	
"	Viļums Jānis	1953	"	

Barikāžu dalībnieka piemiņas zīme

Ciltskoki

Ievads dzimtu aprakstam

E.Būmanis (2002)

Kas mēs esam garajā dzimtas ceļā? Savas distances gājēji. Kā noiesim savu ceļu? Tas atkarīgs ne vien no mums pašiem, bet arī no tā, kādu stafeti (ģenētisko un garīgo kodu) mūsu priekšgājēji nodevuši mums tālākai gaitai. Ļoti daudzas dzimtas, veselas tautas šo stafeti ir pametušas, nav nodevušas tālāk. Tauta ir stipru dzimtu kopums. Kādi būsim mēs?

Bija tēva nostāsti par dzimtu, pagastu un tā ļaudīm, laikiem un dažādiem notikumiem. Nepierakstījām... Kam gan jaunībā interesē pagātne, vecie laiki, cilvēki un mirušās paaudzes. Kaut gan no tēva stāstītā kaut kas tomēr atmiņā palicis.

Pēc kāda laika, jau pēc tēva aiziešanas viņsaulē, sāku meklēt apstiprinājumu tēva stāstījumam arhīvos. Diemžēl arhīvu liecību lielākā daļa gājusi bojā revolūciju un karu laikos. Nācās sijāt arhīvos esošās trūcīgās ziņas par Latgales novadu. Iegūtās ziņas ir daļējas un nepilnīgas. Bieži meklēju papildinājumus, izskaidrojumus pie dzimtu vecajiem ļaudīm. Dažās dzimtās šādi cilvēki vēl ir sastopami, tie ir zelta vērti.

Diemžēl izplatītākā parādība ir tagadējo paaudžu neinformētība par saviem vecākiem, kur nu vēl par vecvecākiem vai citiem radiem. Esmu sastapies ar tādiem nožēlojamiem gadījumiem, kad māsa nezin pat sava brāļa, kurš dzīvo līdzās blakus dzīvoklī vienā kāpņu telpā, pamatdatus. Šī laikmeta morālā degradācija ir cirtusi cilvēkos dziļus robus dzimtu zināšanas jomā (ģenealoģijā).

Ar Rudzātu pag. dzimtu pētniecību nodarbojos jau vairāk kā 10 gadus. Šo nodarbi turpināt un nepamest mani uztur pārliecība par tās nepieciešamību un svētīgumu. Uzskatu, ka dzimtu vēsture ir tāda pati bagātība, kā Latvijas vietvārdi un tās folklora.

Īpaša nozīme ir apzināt dzimtā pagasta vēsturi tagad - pirms tiek realizēta teritoriālā reforma, kuras rezultātā atkal pazudīs daudzas apdzīvotas vietas, izšķīdīs dzimtas.

Nevaru šeit detalizēti apskatīt daudzās problēmas, kas rodas, pētot dzimtas, taču dažas piezīmes par arhīvos atrodamajiem materiāliem vēlos teikt:

- Arhīvos ziņas par dzimtām ir fragmentāras, iztrūkst atsevišķi posmi un laiki, un tādēļ ir ļoti grūti sasaistīt dzimtu ziņas;
- Pētniecības darbs arhīvos pašreiz ir ļoti dārgs prieks;
- Arhīvu materiāli ir ļoti neviendabīgi rakstīti (grūti salasāmos rokrakstos), dažādās valodās: vācu, poļu, krievu (veckrievu rakstība).

Tāpat arī uzskatu par svarīgu sniegt dažus paskaidrojumus par darbā izmantotajiem avotiem (tie uzskaitīti šī nodaļas ievada beigās):

- 1772. gada Latgales revīziju saraksti sniedz ziņas par zemnieku ģimenēm (lielākā daļa lielģimenes), kam ir sava saimniecība, un par Daugavas provinces Rēzeknes parafijas īpašumiem. Mūsu gadījumā tā ir Stirnienes apkārtne, kas pieder grāfu Borhu dzimtai. Revīzija veikta tūlīt pēc Latgales pievienošanas Krievijas impērijai. Sarakstos ir uzskaitīti ciemi un dzimtas. Bieži vien baznīcu grāmatās ciemu nosaukumi rakstīti ciema iedzīvotāju uzvārdos - piem., Būmaņi (Byumaņi), Neicgaļi, Lyuzinieki, Kurčini, Rudzāti, Vilcāni u.c. Ģimenēs uzskaitīti visi ģimenes locekļi, norādot to radniecību attiecībā pret saimnieku (ģimenes galvu), un viņu vecums;
- arhīvā kopš 1835. gada atrodamas novada ziņas: Stirnienes, Līvānu, Preiļu draudžu baznīcu (dzimšanas, laulības, miršanas) grāmatas. Parādās daudzas jaunas dzimtas, citas dzimtas izzūd (pamatcēlonis - lielā mirstība). Pēc 1864. gada teritoriālās reformas parādās daudz jaunu vietvārdu, daudz jaunu ienācēju no Vidzemes un Kurzemes;
- Ļoti labs un lielā mērā šodien pat nepārspēts avots ir I Vispārējās Krievijas impērijas tautas skaitīšanas materiāli. Diemžēl Latvijas arhīvos nav atrodamas ziņas par Stirnienes pag. Rudzātu lauku sab-bu. Toties ir ziņas par Preiļu pag. Eleonorviles lauku sab-bu, kā arī par Vārkavas un Līvānu pag.;

- LR Valsts Statistikas pārvaldes 1921. un 1923. gadu saimniecību uzskaitēs sniegtas ziņas par saimniecību lielumu, sējumiem un lopiem, savukārt 1935. un 1941. gadu saimniecību uzskaitēs - ziņas par saimniecībā dzīvojošo ģimeņu sastāvu un cilvēku vecumu;
- Svarīgs ziņu papildus avots ir zemes aktu grāmatas, kurās norādītas ziņas par zemes iepirkšanu no dižciltīgajiem zemes īpašniekiem, bet - trūkst 1. sējuma;
- Ļoti svarīgs ziņu avots ir politiski tiesāto kriminālliet as, kā arī represēto saraksti.

Piedāvāju lasītājiem vairāku pag. dzimtu ciltskokus. Jāpiebilst, ka ticamas ziņas par Latgales zemnieku dzimtām atrodamas diemžēl tikai kopš 19. gs. sākuma. Tikai par dažām dzimtām man izdevies iegūt nedaudz dziļākas ziņas (Bojāru, Būmaņu u.c.).

Pētījumi uzrāda ļoti lielu dzimtu noturību līdz 19. gs. beigām. Visas dzimtas ir savstarpēji saistītas. Gadsimta beigās sākas un 20. gs. sākumā pastiprinās ārpuspagasta migrācija. Pamazām sabrūk lielģimenes, mazinās patriarhālo attiecību ietekme. Ienāk daudzas jaunas dzimtas, vecās pazūd (kā sociālvēsturisko, tā arī ģenētisko procesu rezultātā).

Pretēji vispārpieņemtajam vēsturnieku ieskatam, Latgales zemniekiem uzvārdi bijuši jau ilgu laiku pirms zemnieku brīvlaišanas. To apstiprina 1599. gada Rēzeknes stārastijas inventārs (rakstu krājums *Acta Latgalica*, 4. sējums). Bet 1738. gadā sastādītais Rēzeknes stārastijas inventārs (rakstu krājums *Acta Latgalica*, 5. sējums) uzrāda bagātīgu uzvārdu dažādību.

Šajā nodaļā ievietoti 29 pag. dzimtu ciltskoki (vairāk kā 80 lpp.). Manā rīcībā ir ziņas par vairākiem simtiem pag. dzimtu. Ja lasītājam radīsies interese par savu dzimtu, tad esmu gatavs palīdzēt.

Ciltskoku pētījumos izmantotie avoti:

- 1772. gada Latgales revīziju saraksti (LVVA, 1881-1);
- Romas katoļu baznīcu draudžu reģistri 1905-1949 (Preiļu novada arhīvs);
- Romas katoļu draudžu baznīcas grāmatas (LVVA , 7055-1, 2, 3, 4, 5);
- Romas katoļu baznīcu draudžu reģistrs 1950-2000;
- 1599. gada Rēzeknes stārastijas revīzija (rakstu krājums *Acta Latgalica*, 4. sējums);
- 1738. gada Rēzeknes stārastijas inventārs (rakstu krājums *Acta Latgalica*, 5. sējums);
- I Vispārējās Krievijas impērijas tautas skaitīšanas dati (LVVA, 2706-1);
- LR Valsts Statistikas pārvaldes saimnieciskās uzskaites dati: 1) 1921. gada sējumu un lopu uzskaite (LVVA, 1308-13), 2) ģimeņu uzskaite 1935. un 1941. gados (LVVA, 1308-15-3333, 3334);
- 1941. gadā represēto saraksti;
- 1949. gadā represēto saraksti.

Edmunds Būmanis.

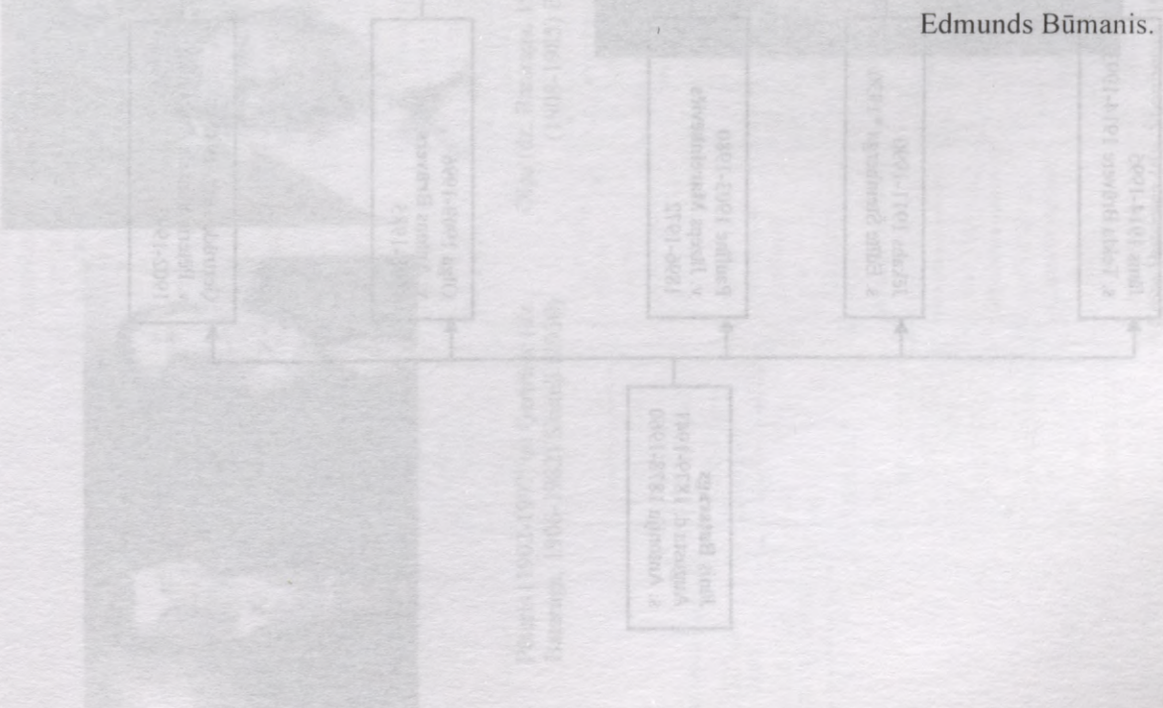

Bataragu dzimta
Rudzātu pag. *Čegeļnā*

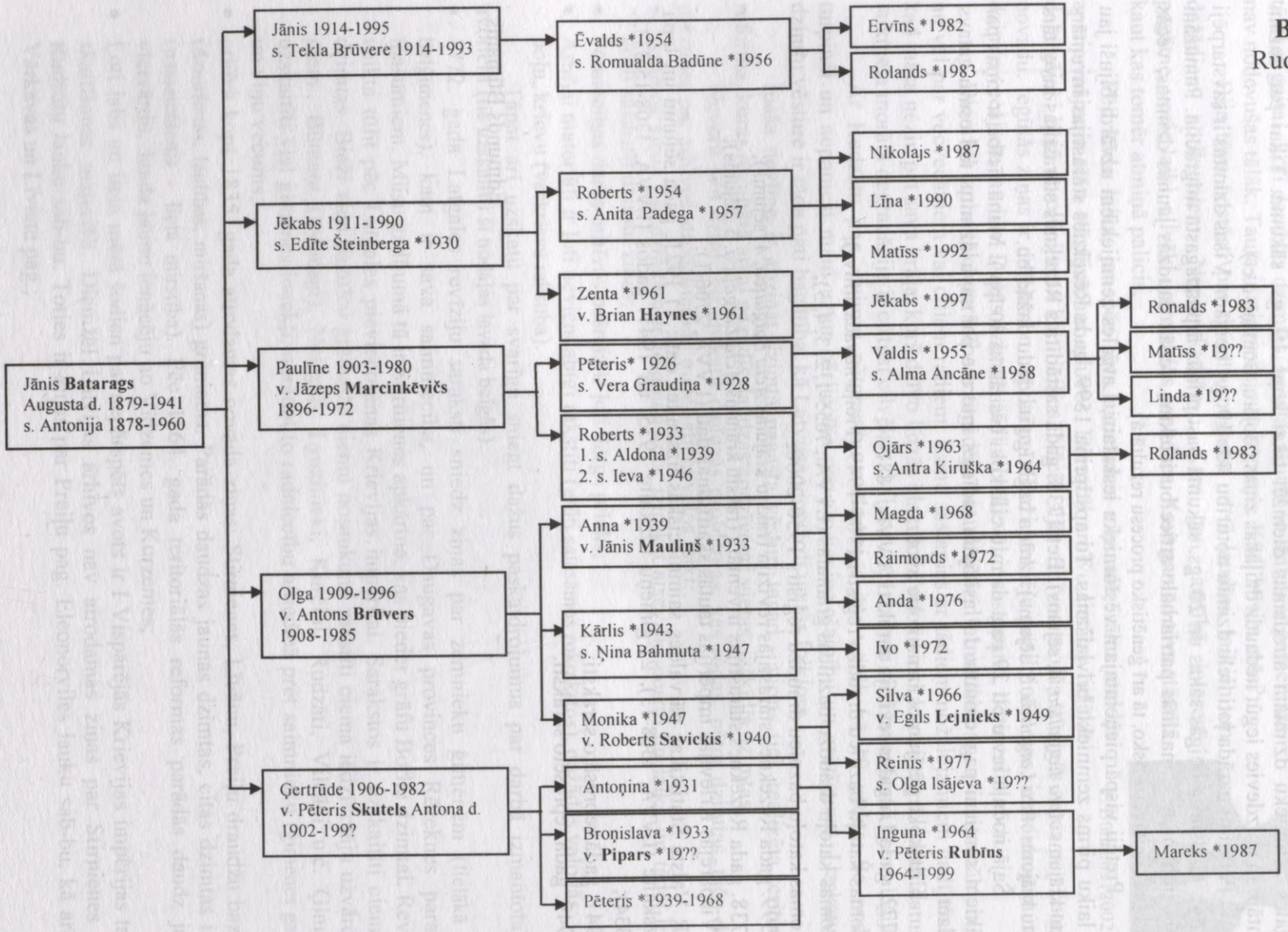

Pēteris (1902-199?) un Ģertrūde (dz. Bataraga, 1906-1982) Skuteļi (1930)

Olga (dz. Bataraga, 1909-1996) un Antons (1908-1985) Brūveri (1938)

Jānis Batarags (1914-1995) (1937)

Jēkabs Batarags (1911-1990) (1937)

Tekla Bataraga (dz. Brūvere, 1914-1993) (1970)

Edīte Bataraga (dz. Šteinberga, 1930) un Anna Mauliņa (dz. Brūvere, 1939) pie Jēkaba Bataraga kapa (1999, ASV)

Bojāru dzimta
Rudzātu pag. Steķos

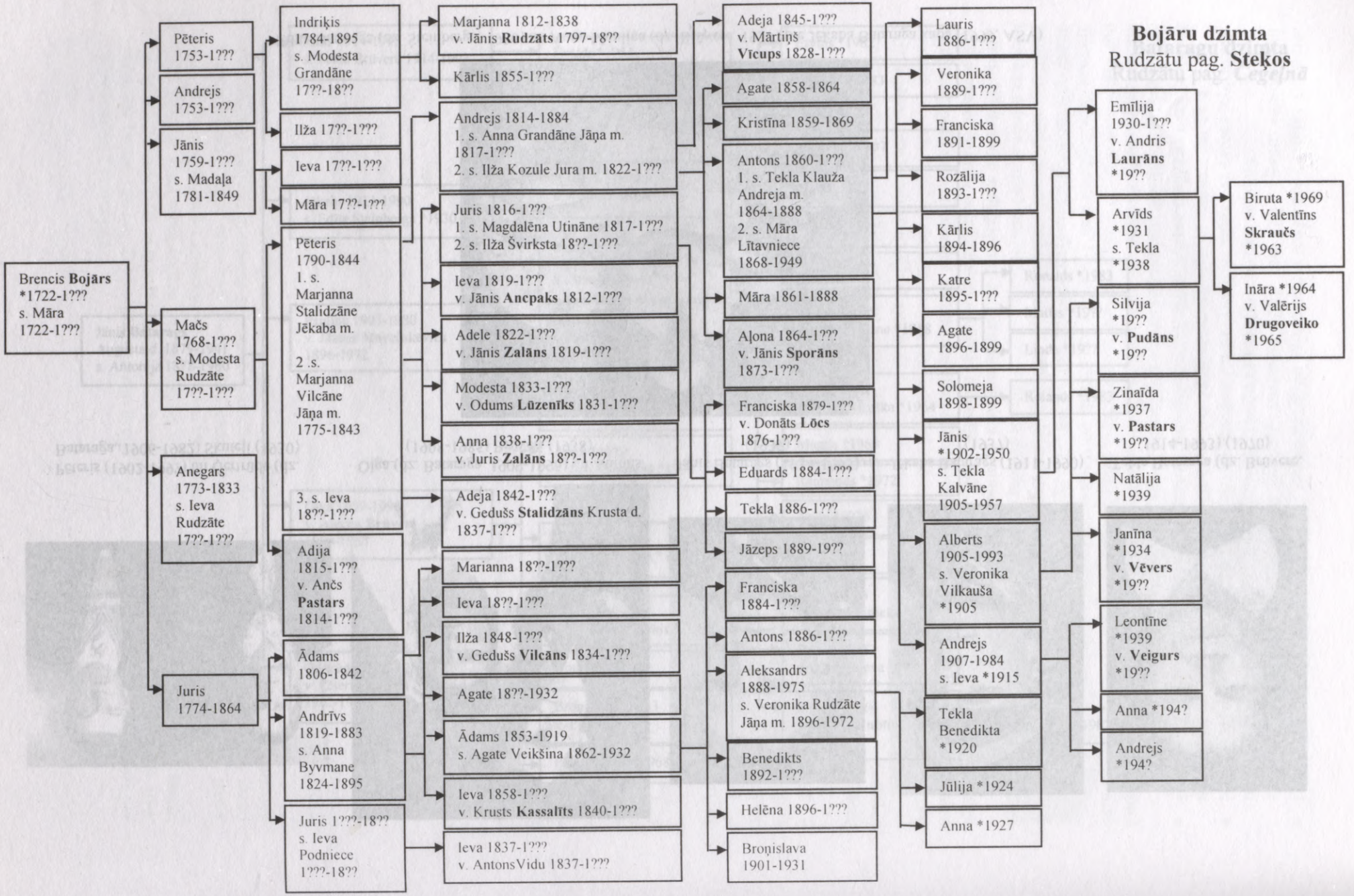

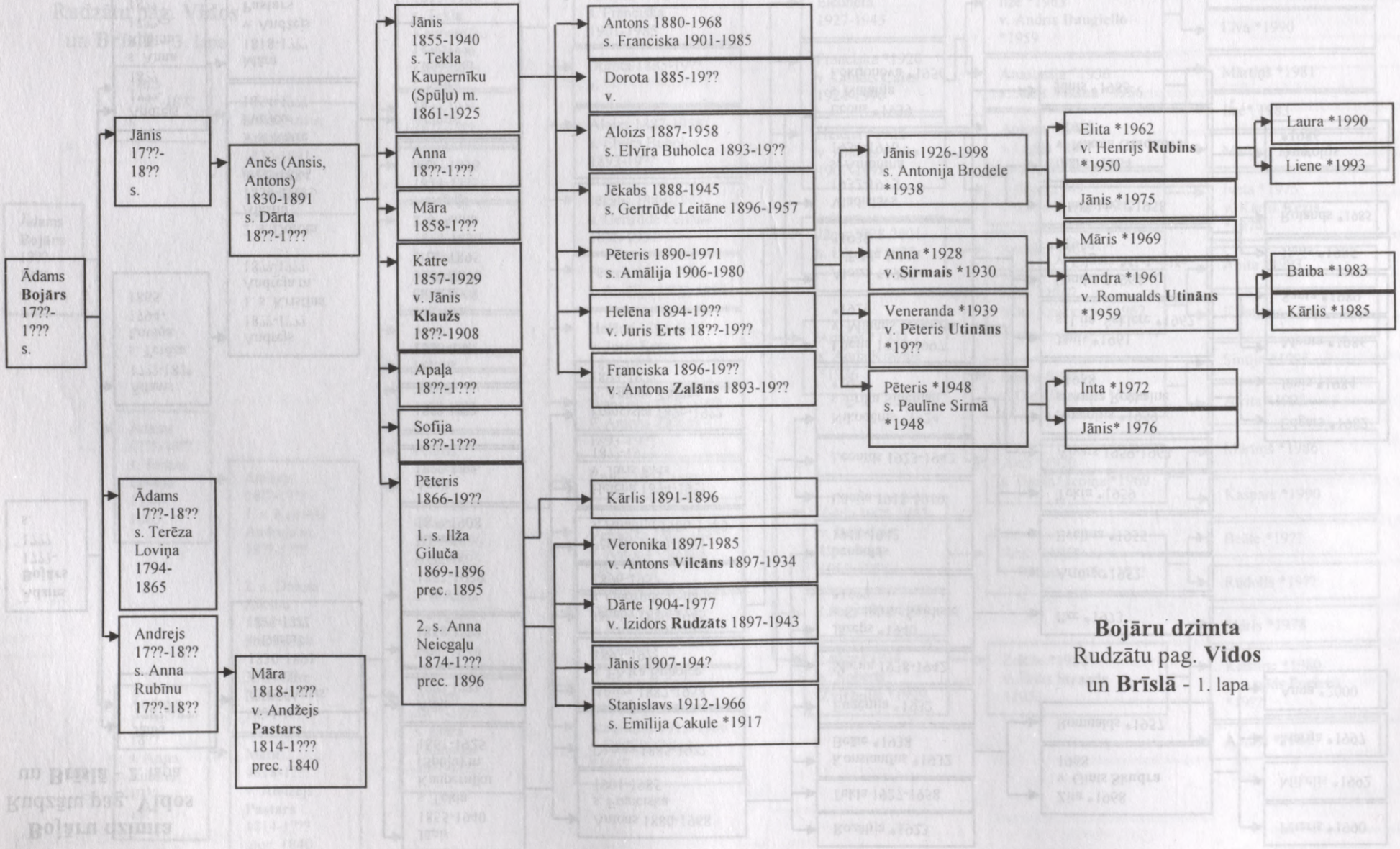

Bojāru dzimta
Rudzātu pag. **Vidos**
un **Brīslā** - 1. lapa

Bojāru dzimta
Rudzātu pag. **Vidos**
un **Brīslā** - 2. lapa

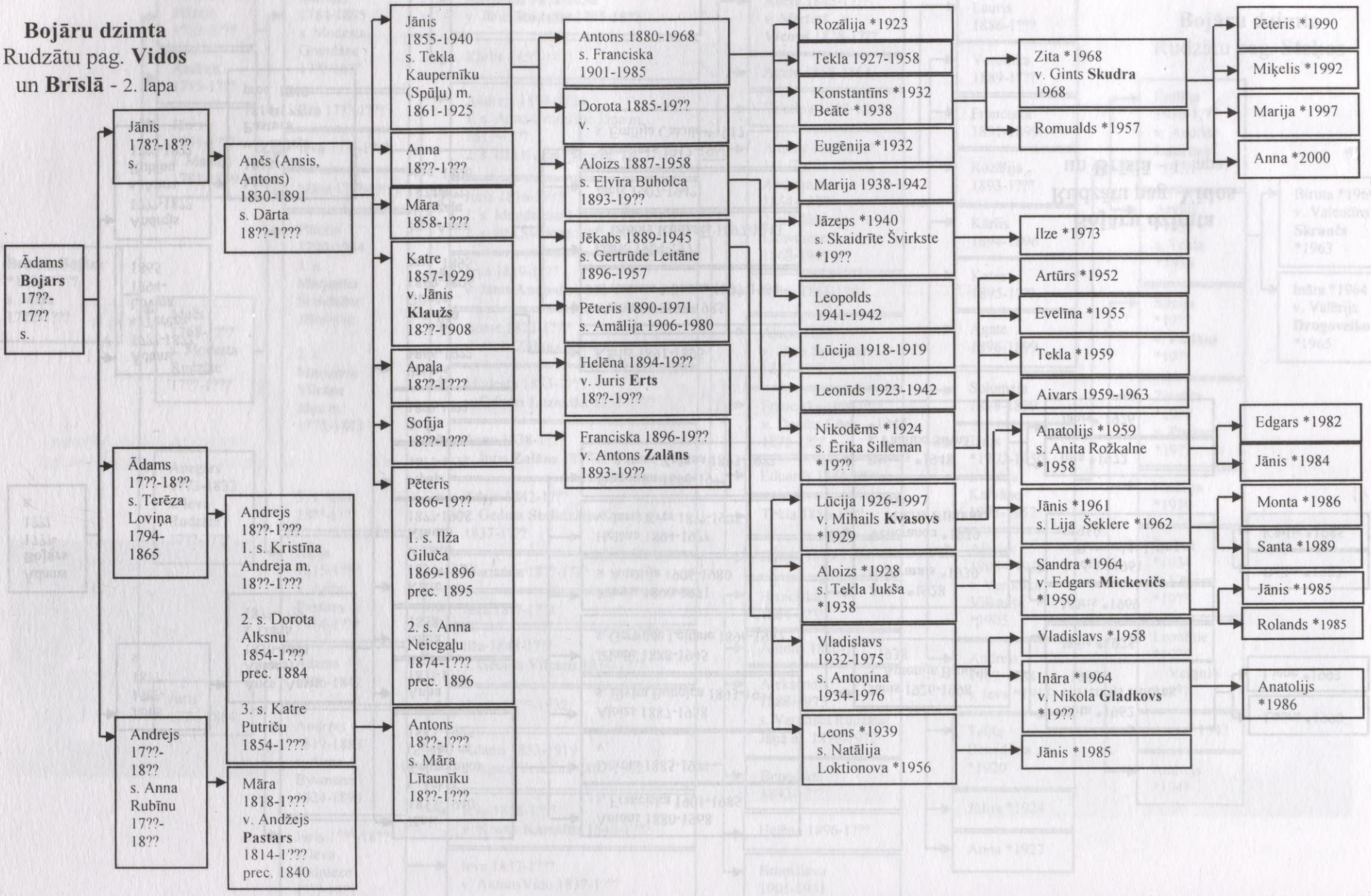

Bojāru dzimta

Rudzātu pag. **Vidos** un **Brīslā** - 3. lapa

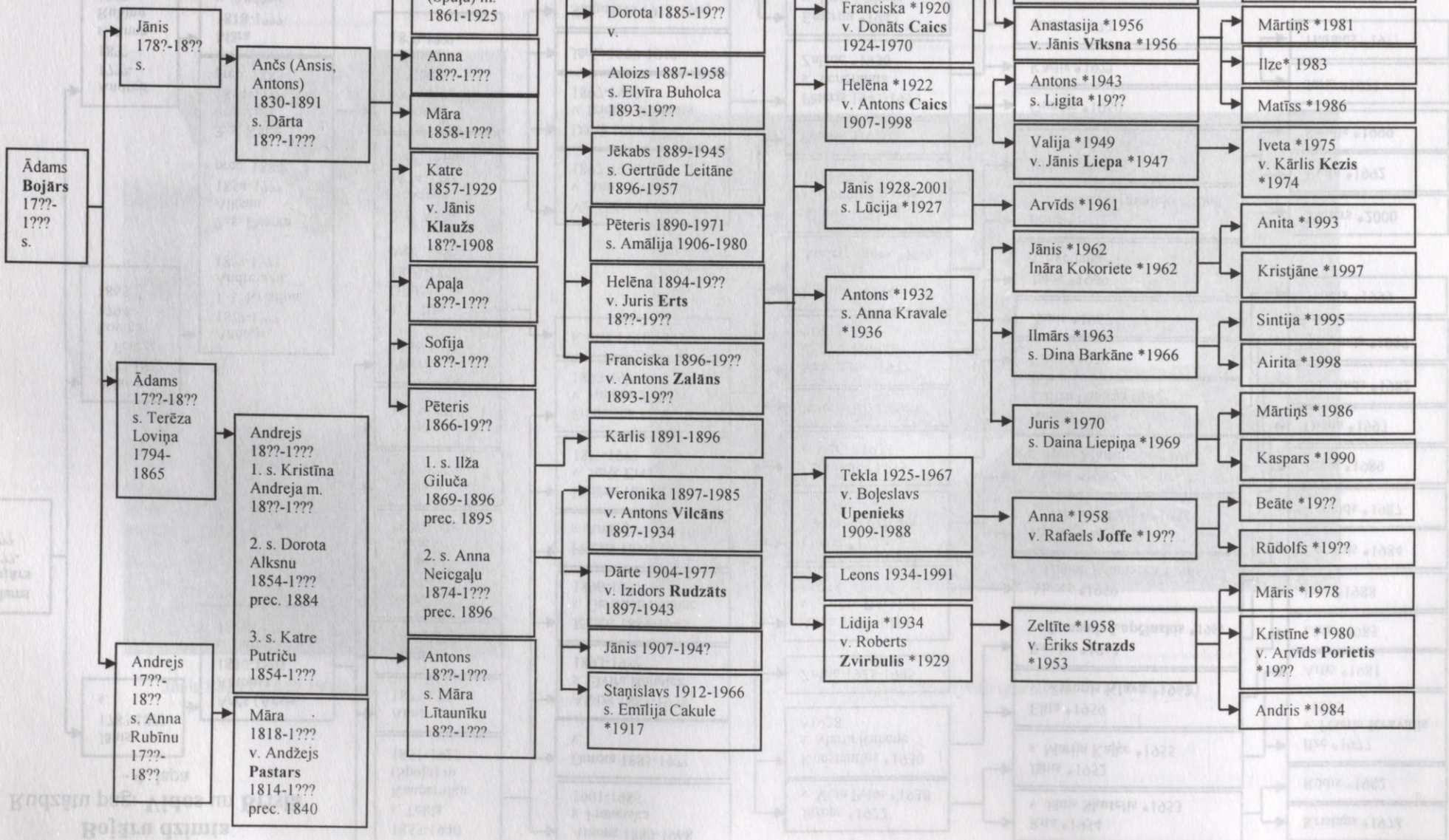

Bojāru dzimta

Rudzātu pag. **Vidos** un **Brīslā**

- 4. lapa

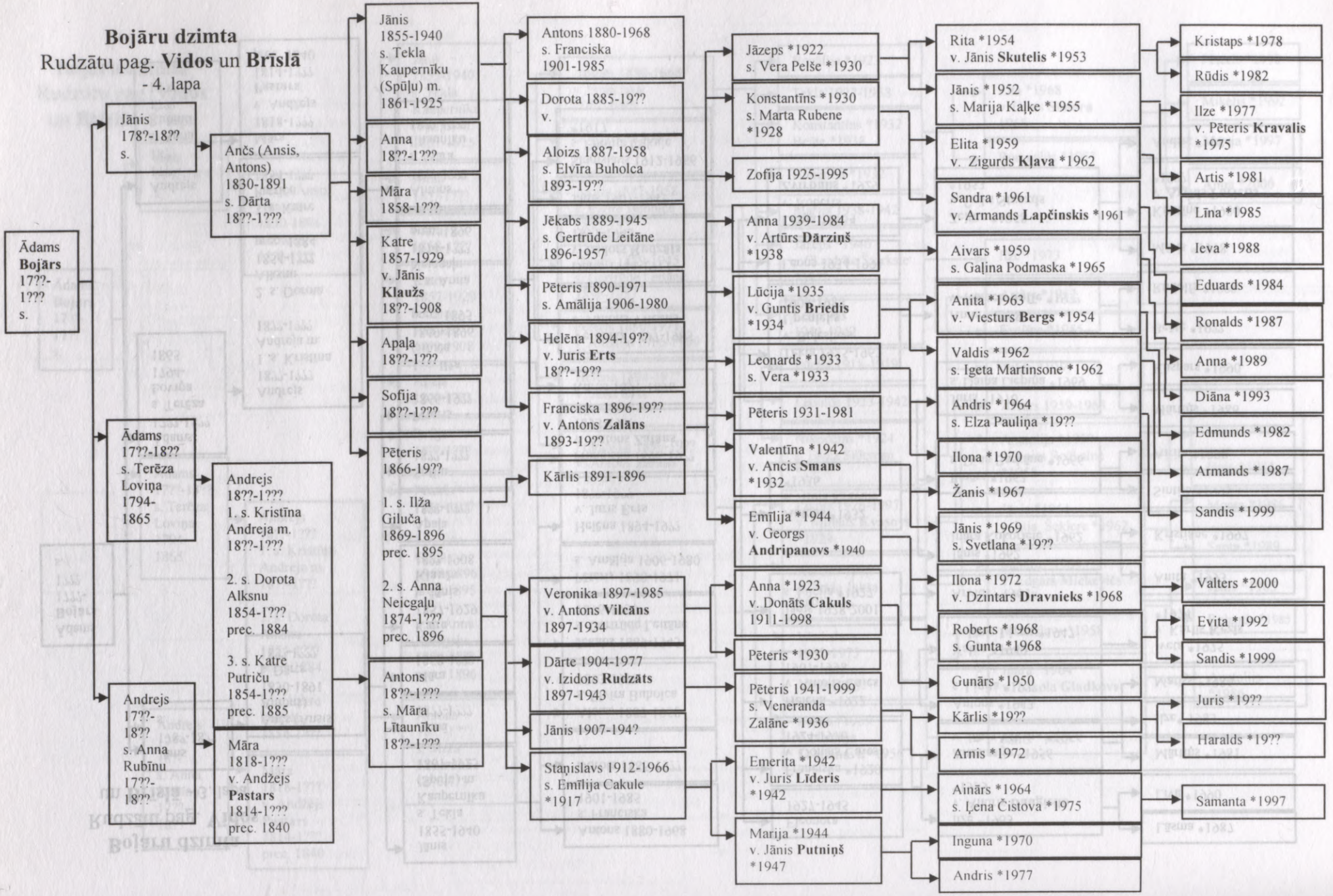

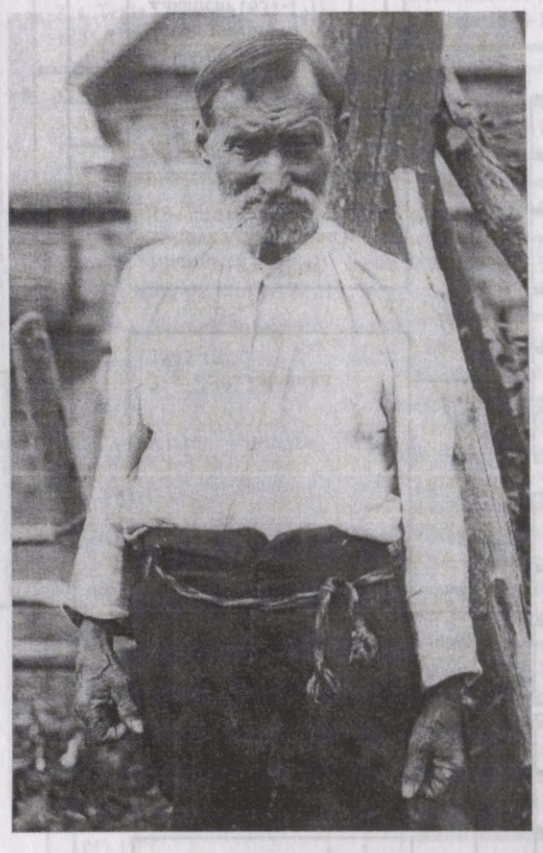

Jānis Bojārs (1855-1940) (ap 1913-1917)

Antons Bojārs (1880-1968) (pie stūres, 1917, Maskava)

Brūveru (Bryuveru) dzimta Rudzātu pag. **Brūveros**

- 1. lapa

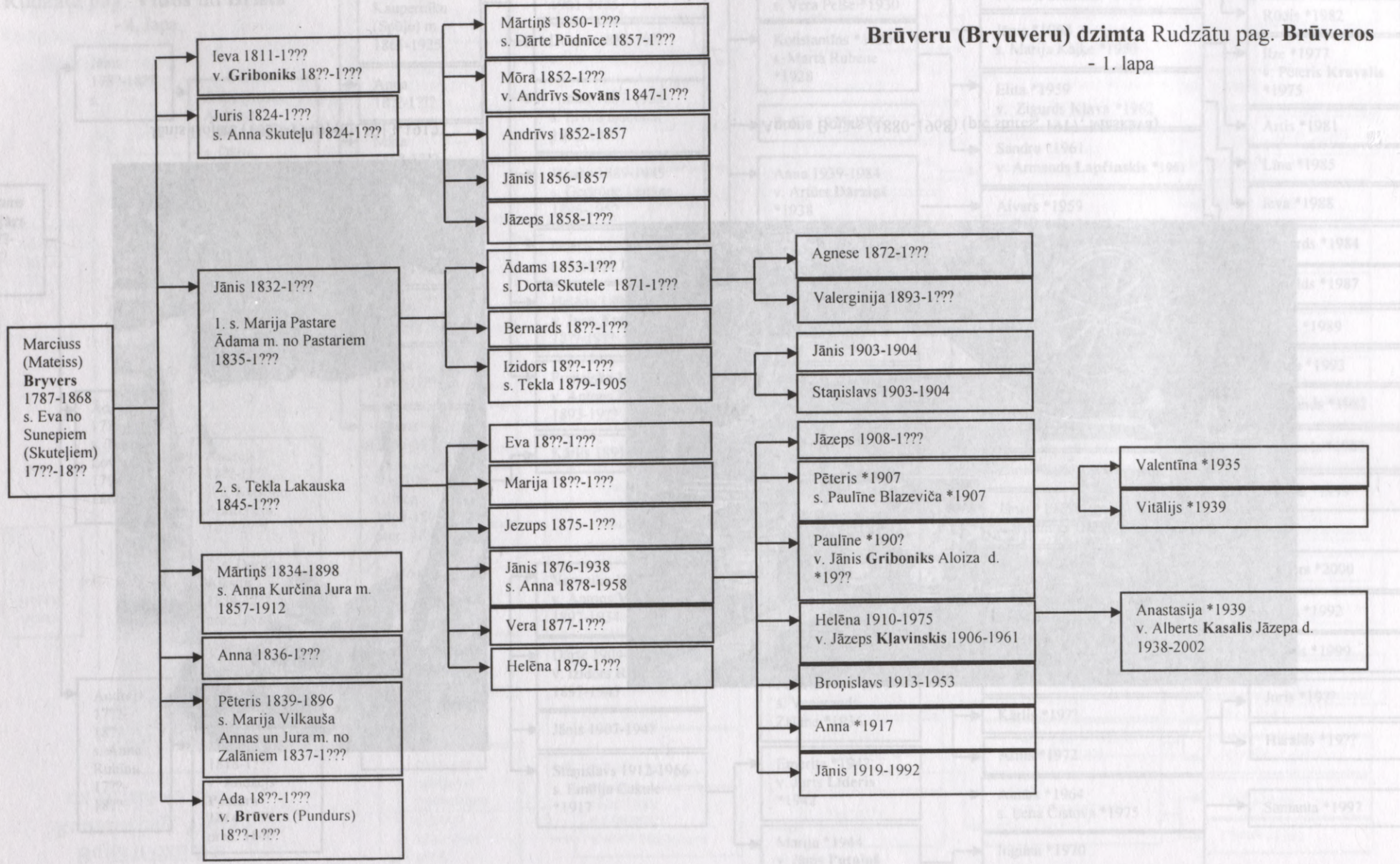

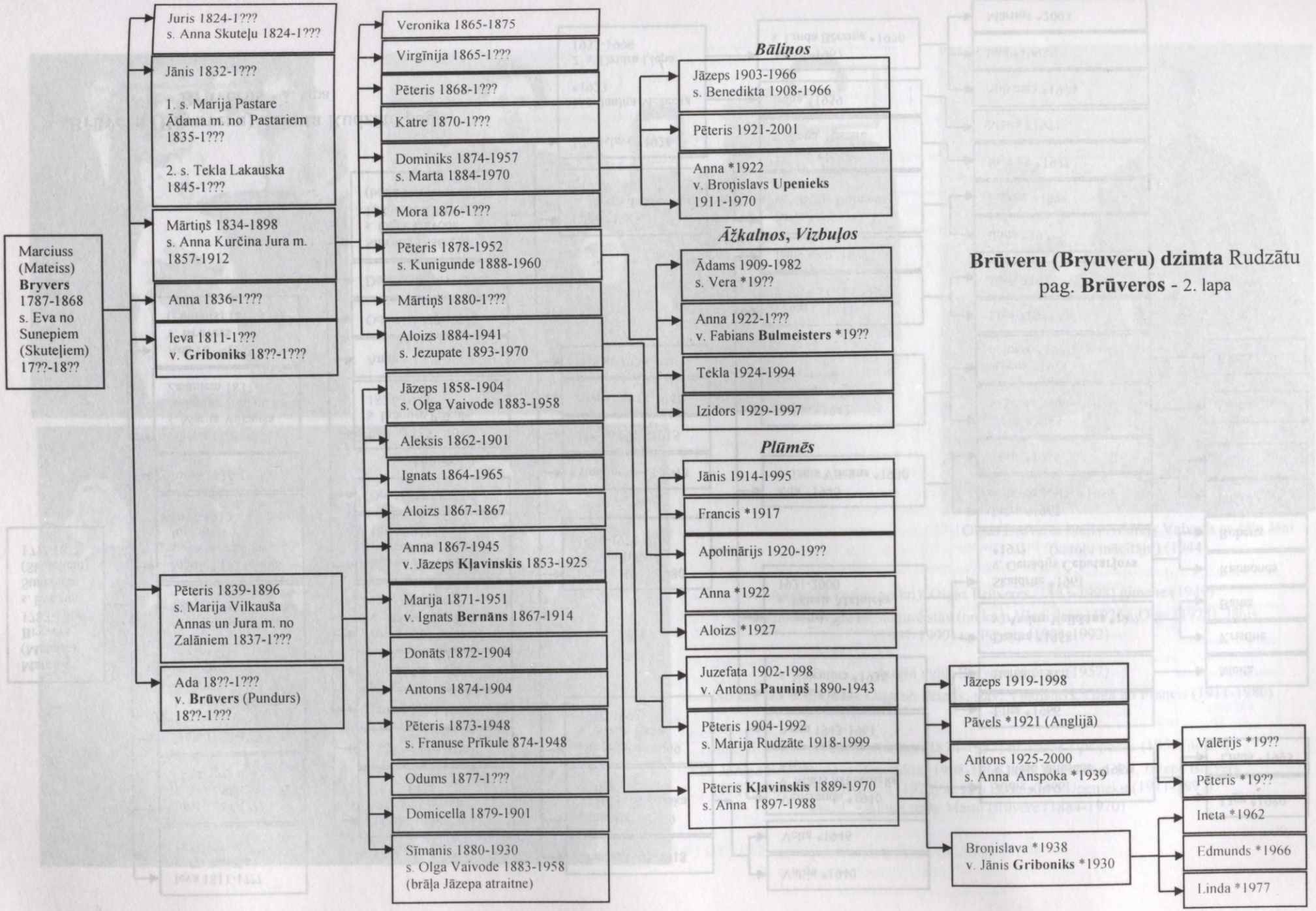

Brūveru (Bryuveru) dzimta Rudzātu pag. **Brūveros** - 2. lapa

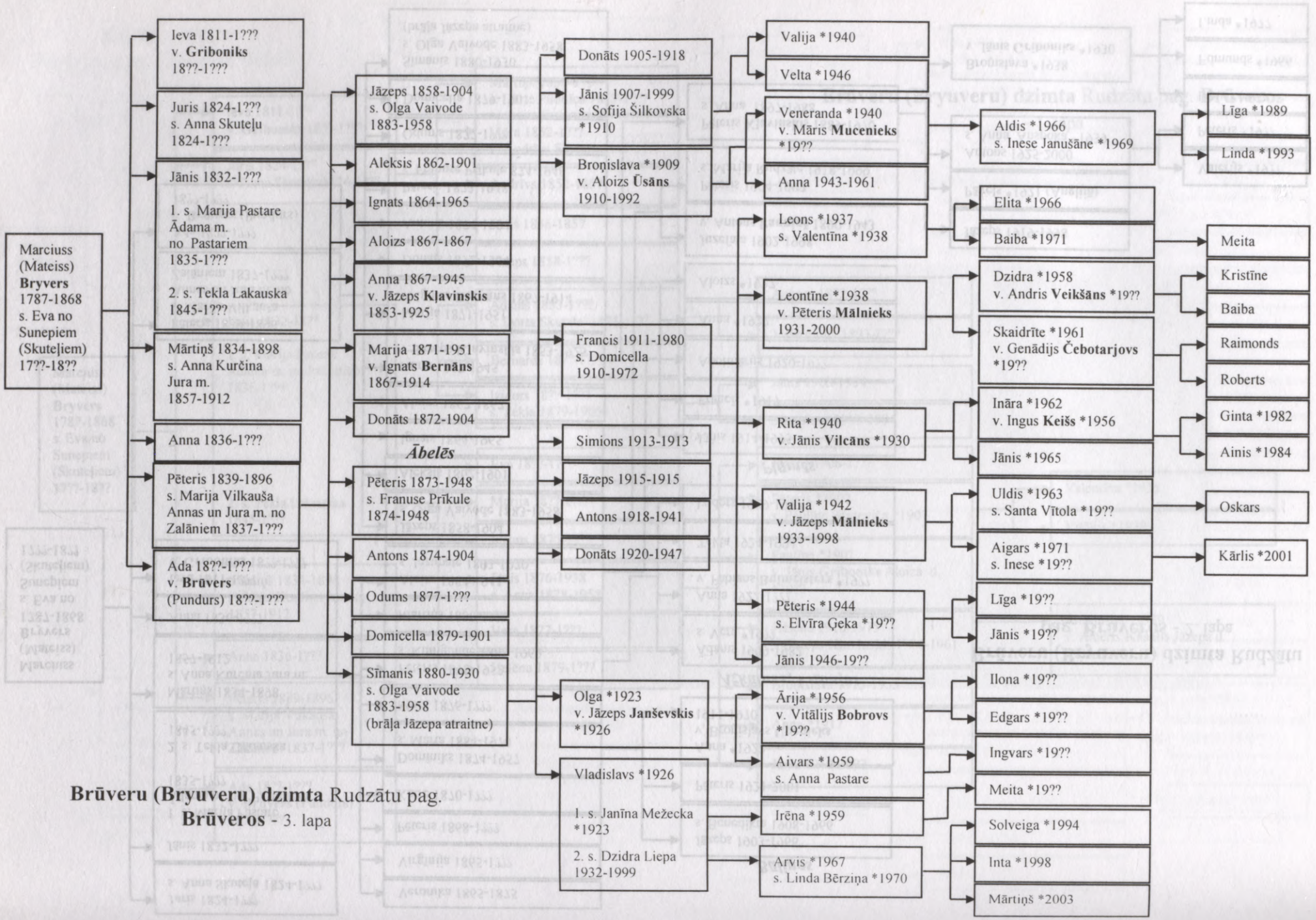

Brūveru (Bryuveru) dzimta Rudzātu pag.
Brūveros - 3. lapa

Olgas Brūveres brālis Andrejs Vaivods ar dēlu Jāni (katoļu mācītāju) (1944)

Augšā pa kreisi (no kr.): Olgas Brūveres (1883-1998) ģimene (1949)
Priekšā māte Olga, aizmugurē stāv (no kr.): Vladislavs (1926), Olga (1923), Jānis (1907-1999) un Pēteris (1904-1992)

Augšā vidū: Brūveru ģimene (1957)
No kr.: sēž: Jānis, māte Olga un Pēteris; stāv: Vladislavs, Olga un Francis (1911-1980)

Annas Brūveres (1922) Dominika (1874-1957) m. kāzas *Upeniekos* (1950, no kr.)
sēž: Jāzepa Brūvera sieva Benedikta (1908-1966, apb. Jelgavas p. k.), Jāzeps Brūvers (1903-1966), Anna Brūvere (1922) ar vīru Broņislavu Upenieku (1911-1997);
stāv: 1. - Annas māte Marta Brūvere (1884-1970)

Brūveru (Bryuveru) dzimta Rudzātu pag. **Brūveros** - 4. lapa

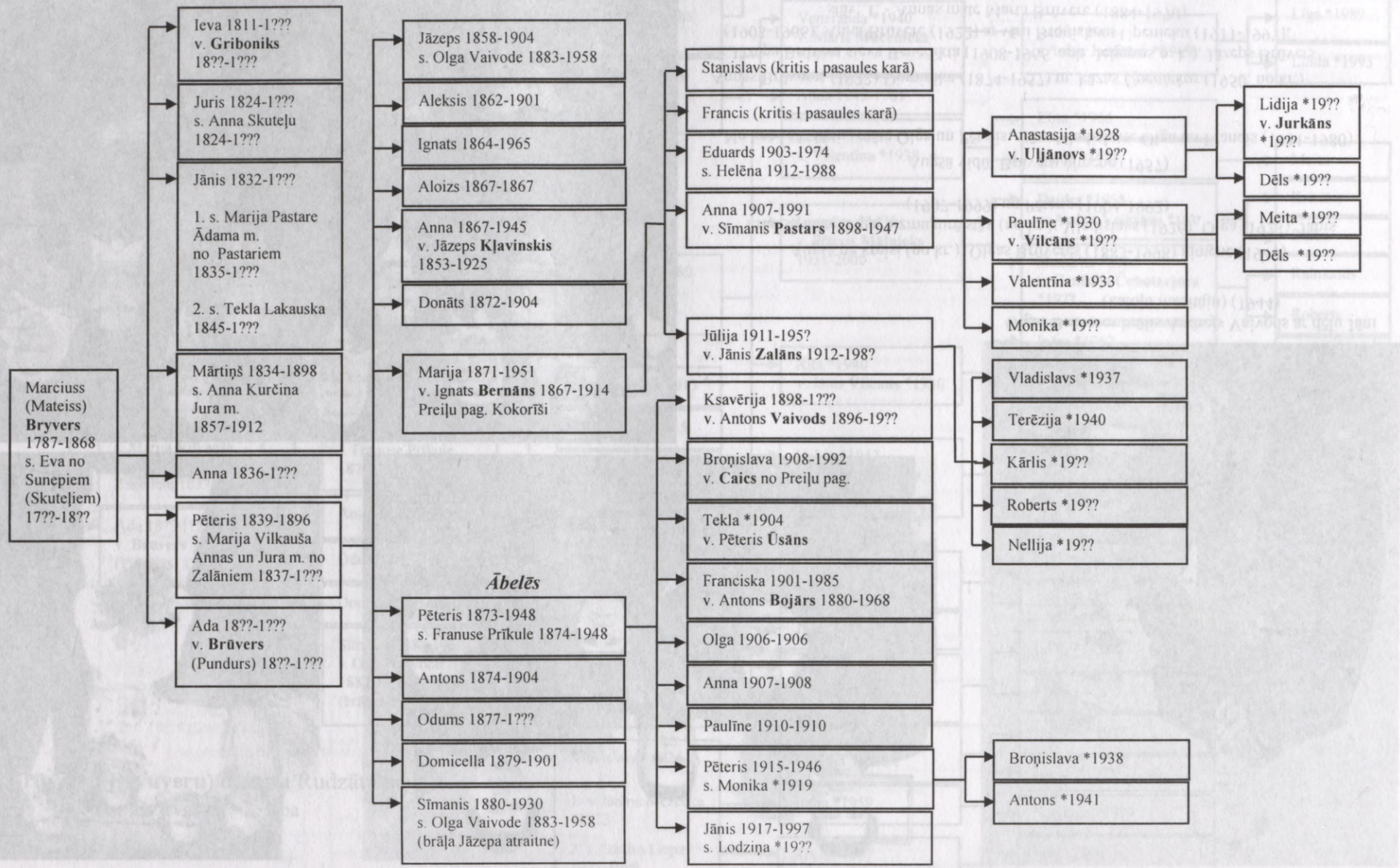

Brūveru (Bryuveru) dzimta Rudzātu pag. **Brūveros** - 5. lapa

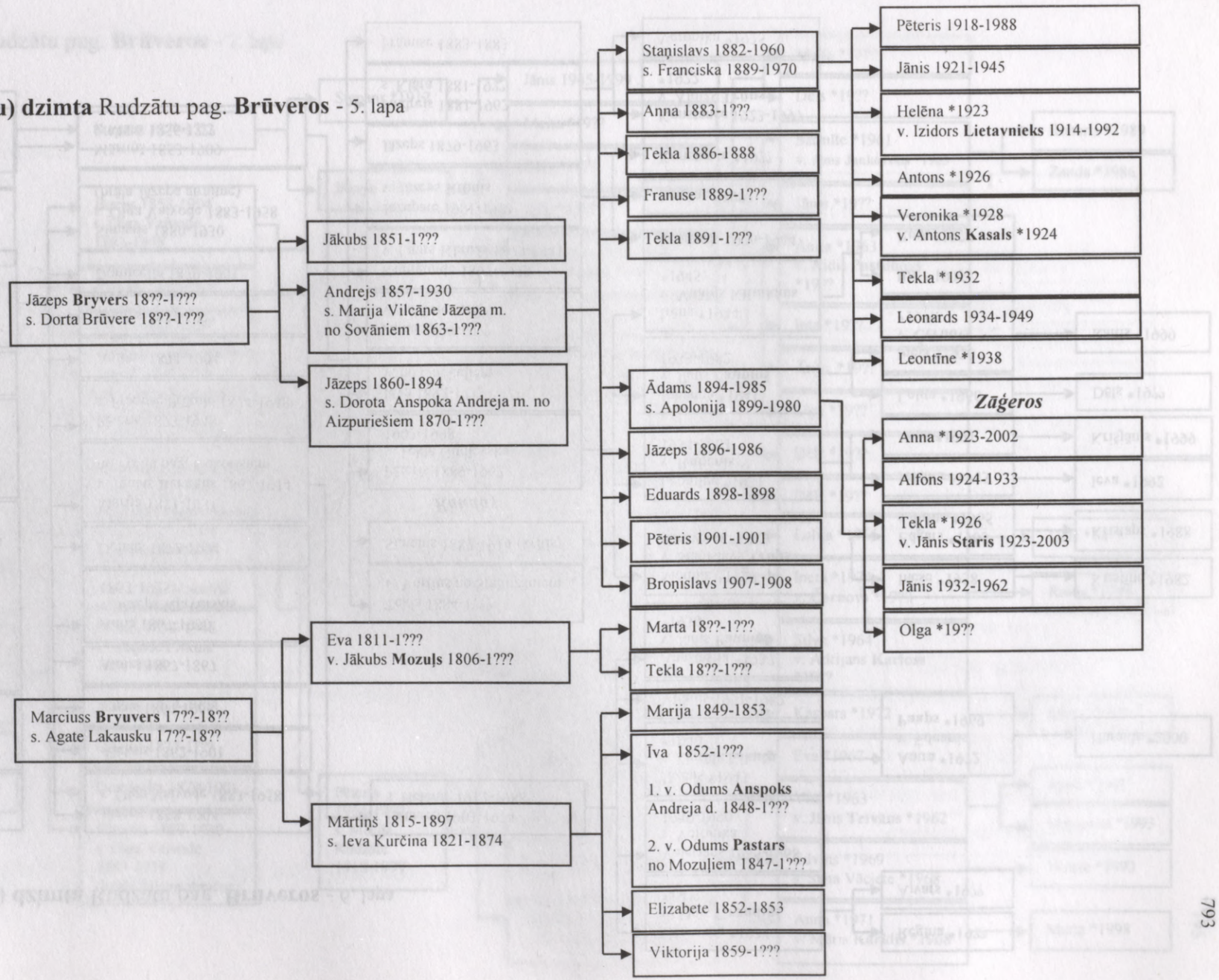

Brūveru (Bryuveru) dzimta Rudzātu pag. **Brūveros** - 6. lapa

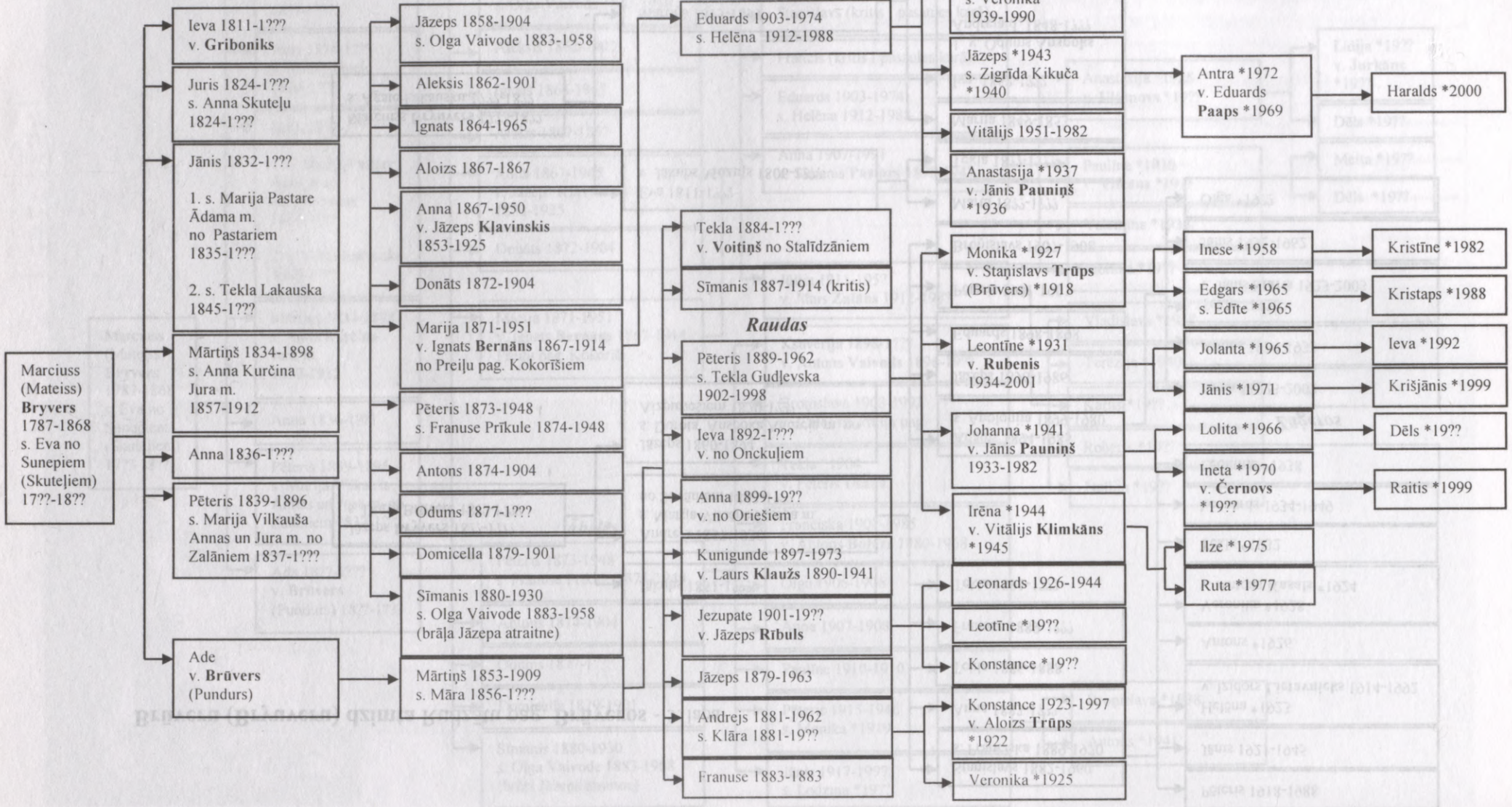

Brūveru (Bryuveru) dzimta Rudzātu pag. **Brūveros** - 7. lapa

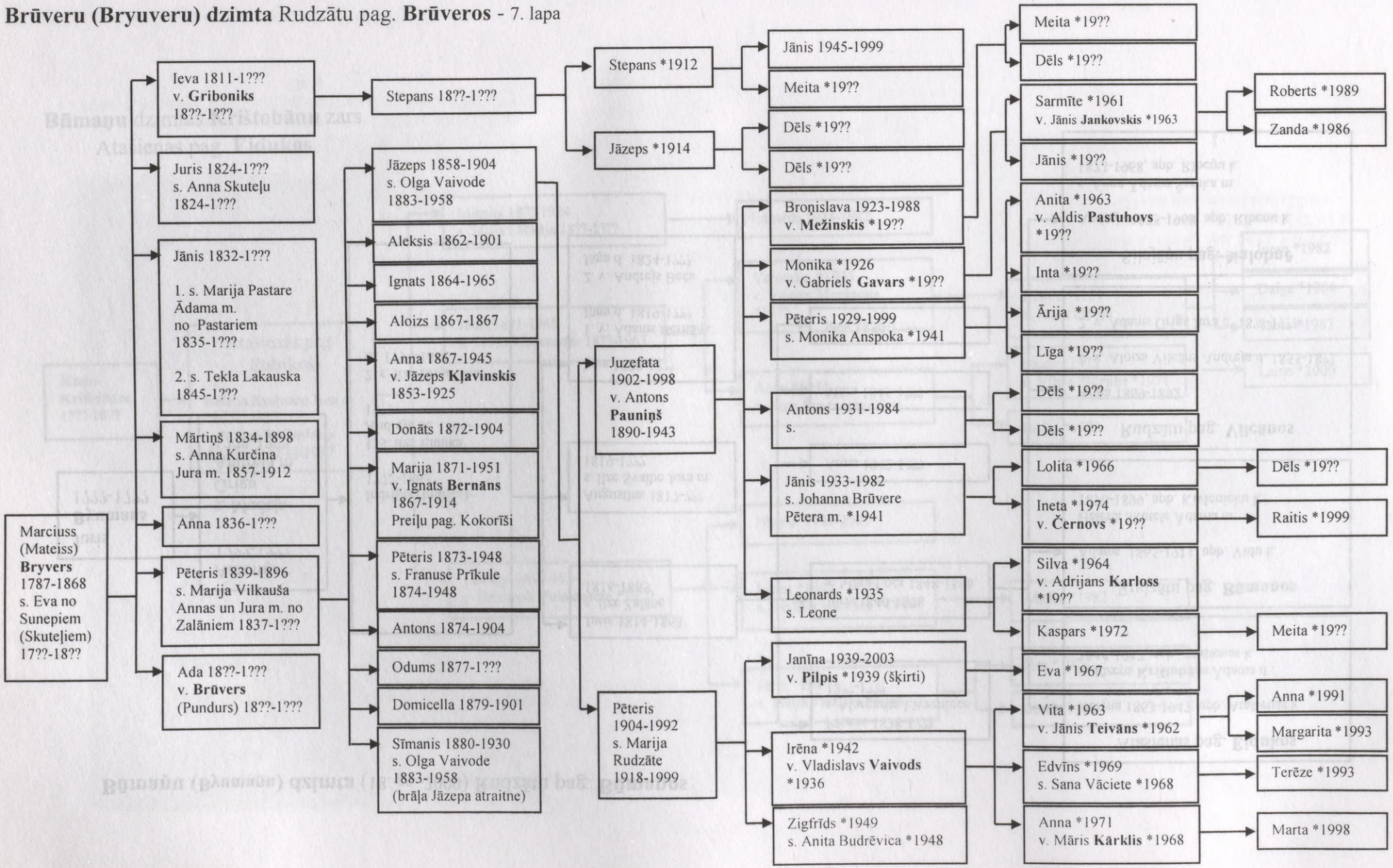

Būmaņu (Byumaņu) dzimta (18. gs.-2000) Rudzātu pag. **Būmaņos**

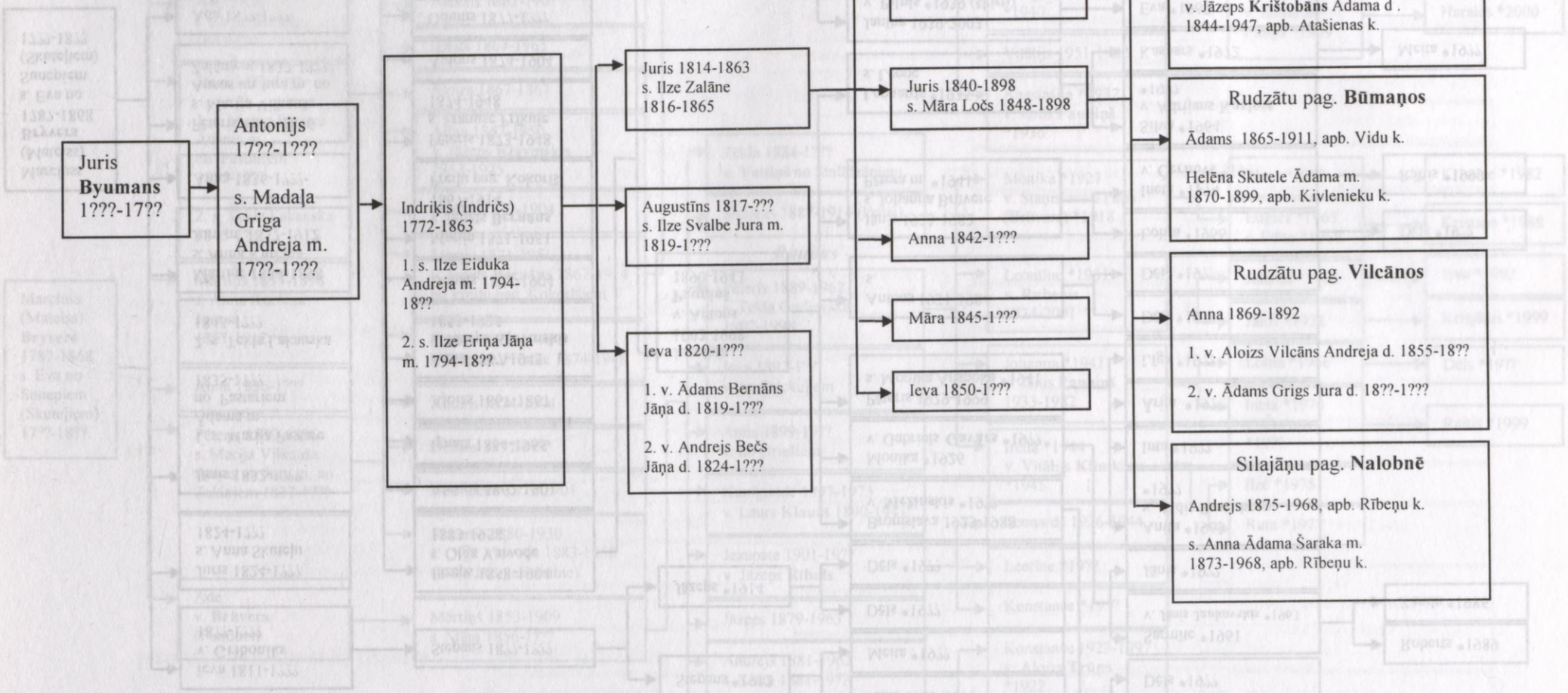

Būmaņu dzimtas **Krištobānu** zars
Atašienas pag. **Eidukos**

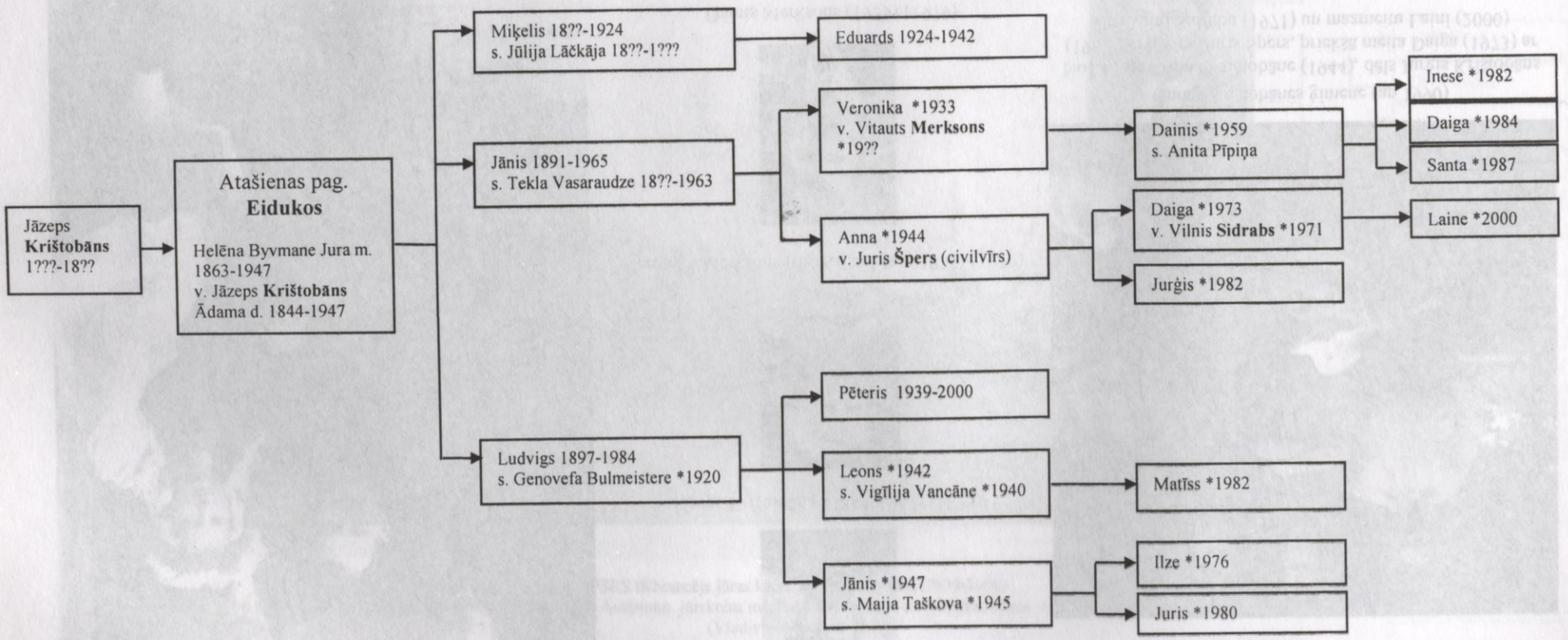

Kāzu dienā (1929)

No kr.: sēž Anna (dz. Vasaraudze, 18??-1963) un Jānis (1891-1965) Krištobāni, stāv Ludviga (dz. Bojāre) un Jānis (1903-1991) Grigi

Jāzeps Krištobāns (1844-1947) (1925)

Veronika Merksone (dz. Krištobāne, 1933) (1979)

Dainis Merksons (1959) (1979)

Annas Krištobānes ģimene (ap 1990)

No kr.: stāv Anna Krištobāne (1944), dēls Jurģis Krištobāns (1982), civilvīrs Juris Špers, priekšā meita Daiga (1973) ar vīru Vilni Sidrabu (1971) un mazmeitu Laini (2000)

PSRS tālbraucējs jūras kapteinis P.Krištobāns (1939-2000)
Par godu P.Krištobānam kā ilggadējam kuģa kapteinim un Krievijas Tālo Austrumu jūrskolas mācību spēkam pēc viņa pāragrās nāves viņa vārdā nosaukts viens no Krievijas Tālo Austrumu flotes kuģiem (Vladivostoka, foto 2000)

Būmaņu dzimta Būmaņi
Rudzātu pag. **Būmaņos**

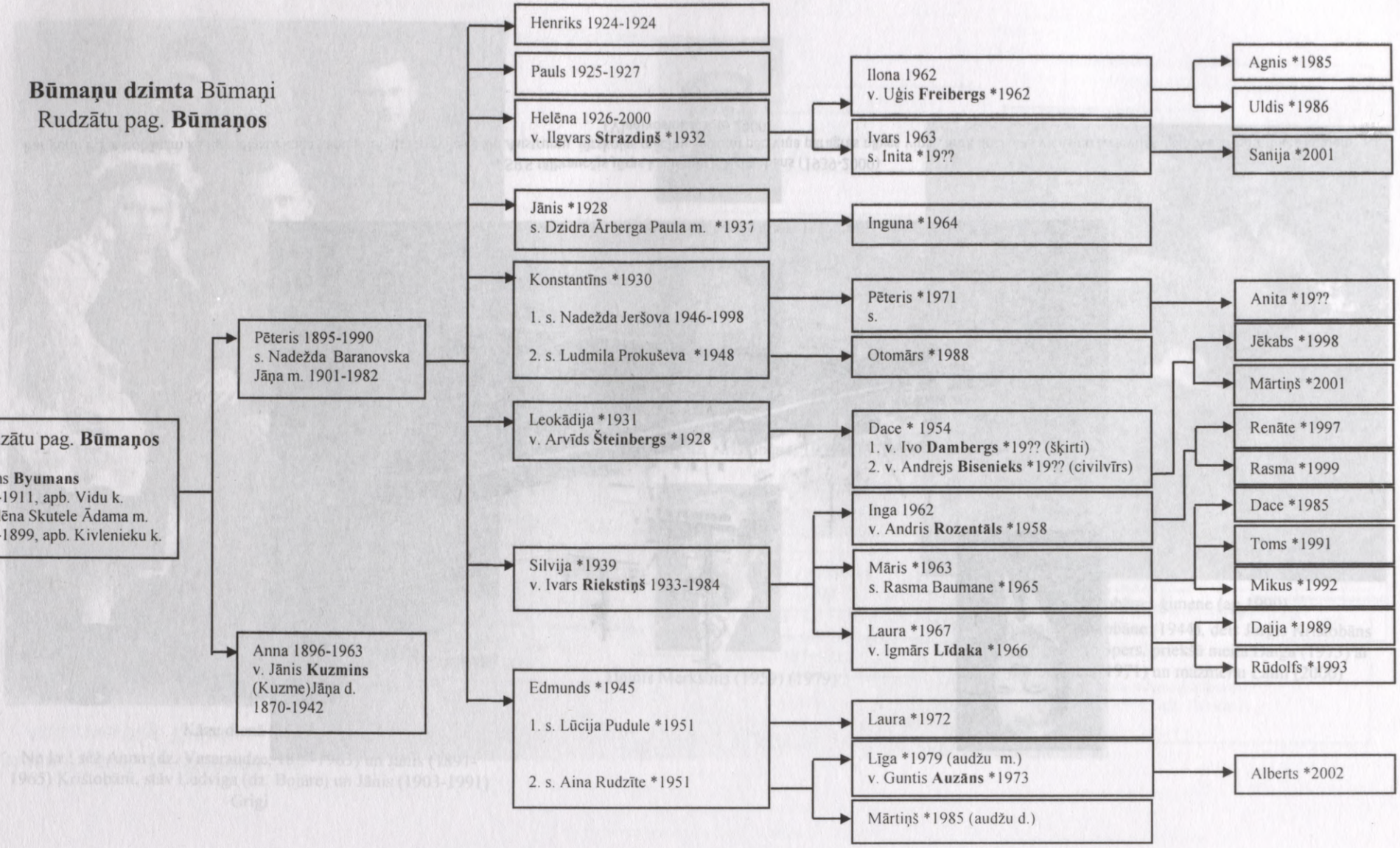

Būmaņu ģimene meitas Helēnas kāzās (1960)
No kr.: sēž: tēvs Pēteris (1895-1990), Ilgvars (1932) un Helēna (1926-2000) Strazdiņi, māte Nadežda (1901-1982);
stāv: Jānis (autors, 1928), Leokādija (1931), Silvija (1939), Edmunds (1945) un Konstantīns (1930)

Riekstiņu un Šteinbergu ģimenes Ingas Riekstiņas iesvētībās (1980)
No kr.: 1. rindā 2. - Laura Riekstiņa (1967), 3. - Dace Šteinberga (1954);
2. rindā: 1. - Māris Riekstiņš (1963), 3. - Ivara Riekstiņa māte, 4. - Inga Riekstiņa (1962), 5. - Leokādija Šteinberga (1931);
3. rindā: Silvija Riekstiņa (1939), Arvīds Šteinbergs (1928), Ivars Riekstiņš (1933-1984), Ivara brālis Ziedonis (1939-199?) ar sievu Maiju

Būmaņu dzimtas **Kuzminu** zars
Rudzātu pag. **Būmaņos**

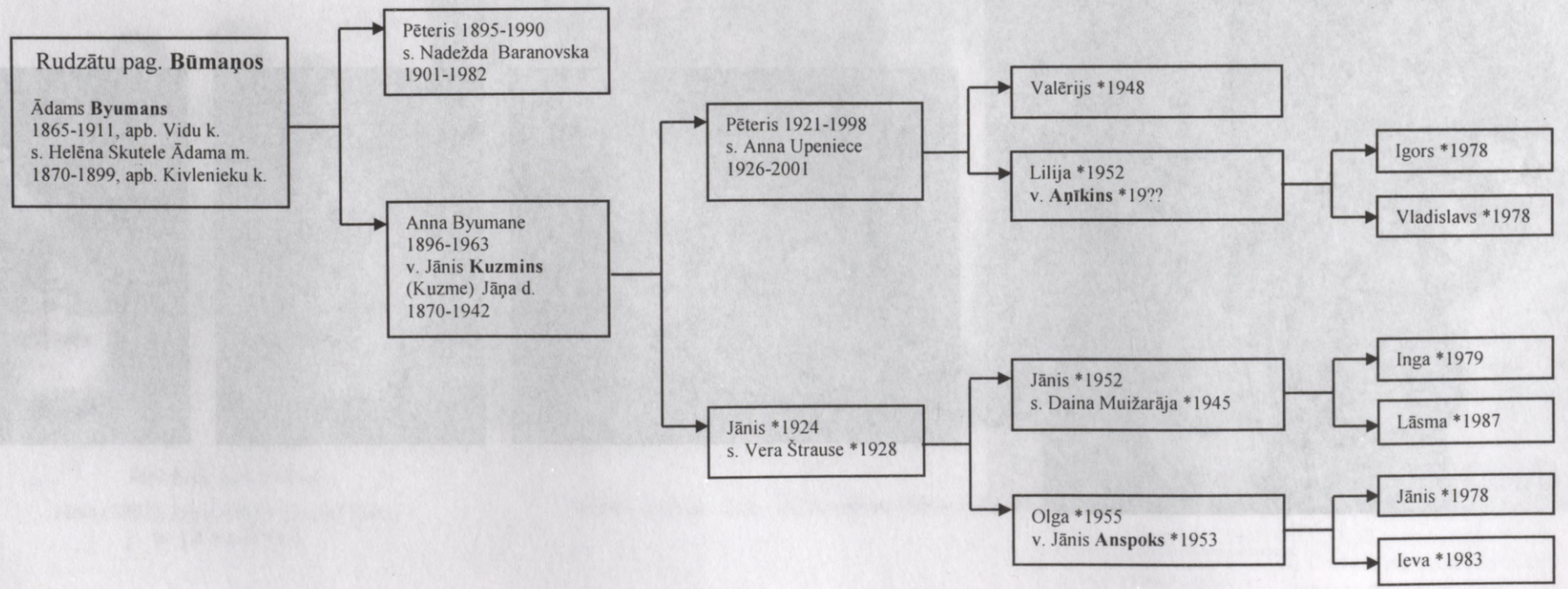

Anna Kuzmina (dz. Būmane, 1896-1963)

Jānis Kuzmins (1870-1942)

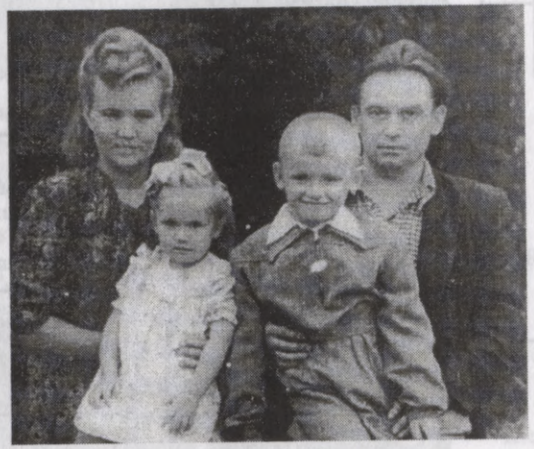

Anna (dz. Upeniece, 1926-2001) un Pēteris (1921-1998) Kuzmini ar meitu Liliju (1952) un dēlu Valēriju (1948)

Jānis (1924) un Vera (dz. Štrause, 1928) Kuzmini 40 gadu kāzu jubilejā

Jāņa Kuzmina ģimene:

Jānis (1952), Inga (1979), Daina (1945)
un Lāsma (1987)

Anspoku ģimene: Olga (dz. Kuzmina, 1955), Jānis (1953), Jānis (1978) un Ieva (1983)

Vilcānu zars (Būmaņu dzimta)
Rudzātu pag. **Vilcānos**

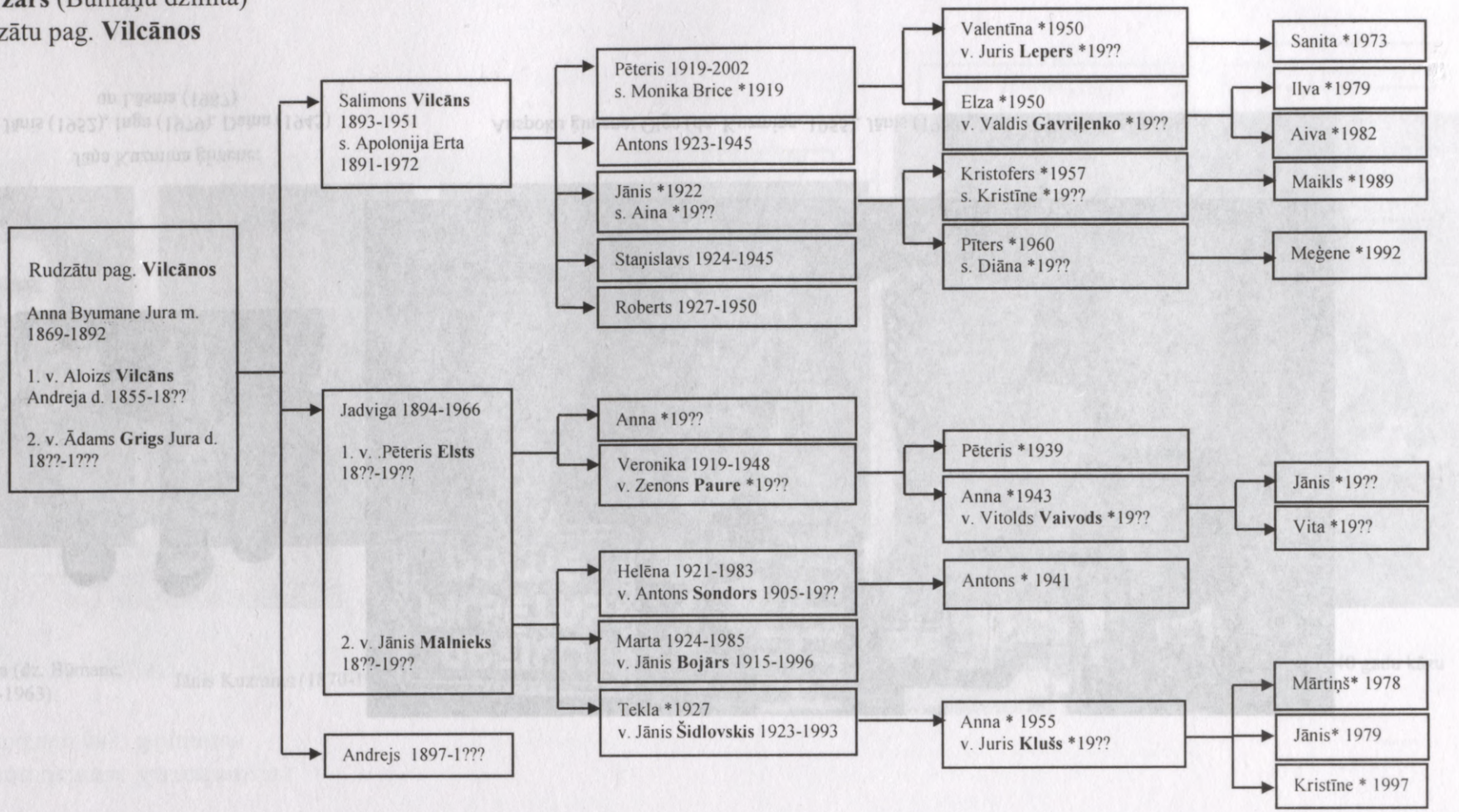

Šidlovsku ģimene (1975)

No kr.: sēž: Anna Leimane (meitas auklīte), Helēna Sondore (dz. Mālniece, 1921-1983), Tekla Šidlovska (dz. Mālniece, 1927), Anna Kluša (dz. Šidlovska, 1955), krustmāte Marianna, Marta Bojāre (dz. Mālniece, 1924-1985), Jānis Bojārs (1915-1996); stāv: Veronika Antonēviča (dz. Griga, 1940), Valdis Grigs (1955), Marita Lukša (dz. Griga, 1958), Jāzeps Grigs (1930-1987), Veneranda Griga (dz. Vindele, 19??-1994), Daina un Antons (dz. 1945) Sondori

Jadviga Mālniece (dz. Vilcāne, 1894-1966) ar meitām (1927)

No kr.: Helēna Sondore (1921-1983), Marta Bojāre (1924-1985) un Tekla Šidlovska (1927), sēž māte Jadviga

Radu ģimenes Krištobos (1926)

No kr.: sēž Veronika Skutele (dz. Griga, 1906-1929) un Marta Sondore (dz. Skutele, 1924-1983);
stāv: Marta Erta, Jānis Grigs (1903-1991), Jānis (1903-1978) un Veneranda (dz. Dzene, 1907-1995) Būmaņi

Mārtiņa Kluša iesvētības diakonijā (Rēzekne, 2001)

No kr.: tēvamāte Matilde Kluša, māsa Kristīne, tēvs Juris, Mārtiņš, māte Anna, brālis Jānis, vecāmāte Tekla Šidlovska

Ķeirānu ģimene, pavadot dēlu Pēteri armijā (1953)

No kr.: sēž: māte Marija (dz. Būmane, 1898-1992), Pēteris (1935), tēvs Pēteris (1888-1974); stāv: Genovefa Ķeirāne (1930), Jānis Būmanis (1937-1999), Antoņina Ķeirāne (1931)

Būmaņu dzimta (Byumaņi)

Silajāņu pag. **Nalobnē**

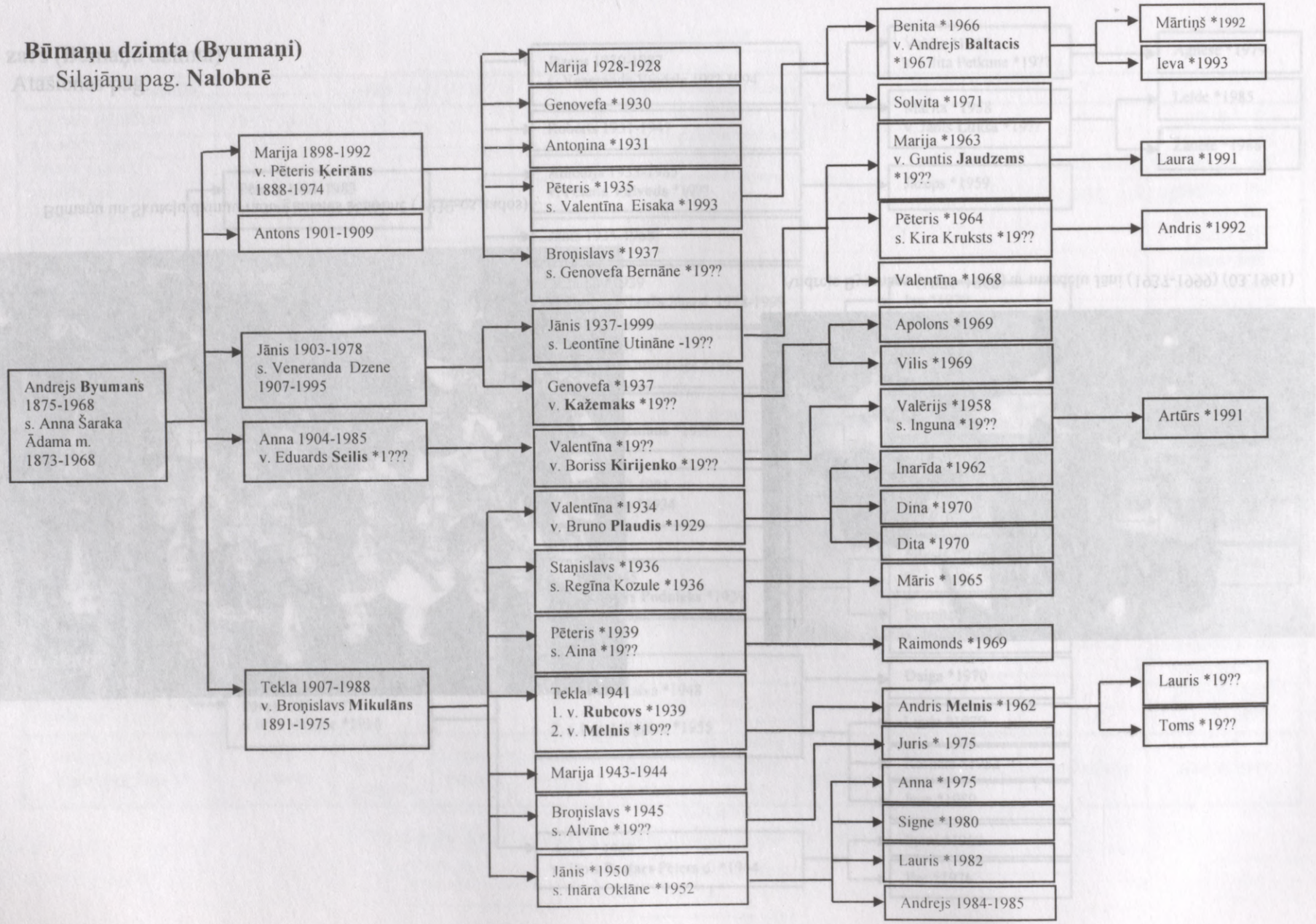

Būmaņu un Skuteļu dzimtu radu ģimenes Nalobnē (1930-os gados)

Andrejs Byumans (1875-1968) ar mazdēlu Jāni (1937-1999) (03.1961)

Grigu zars (Būmaņu dzimta)

Atašienas pag.

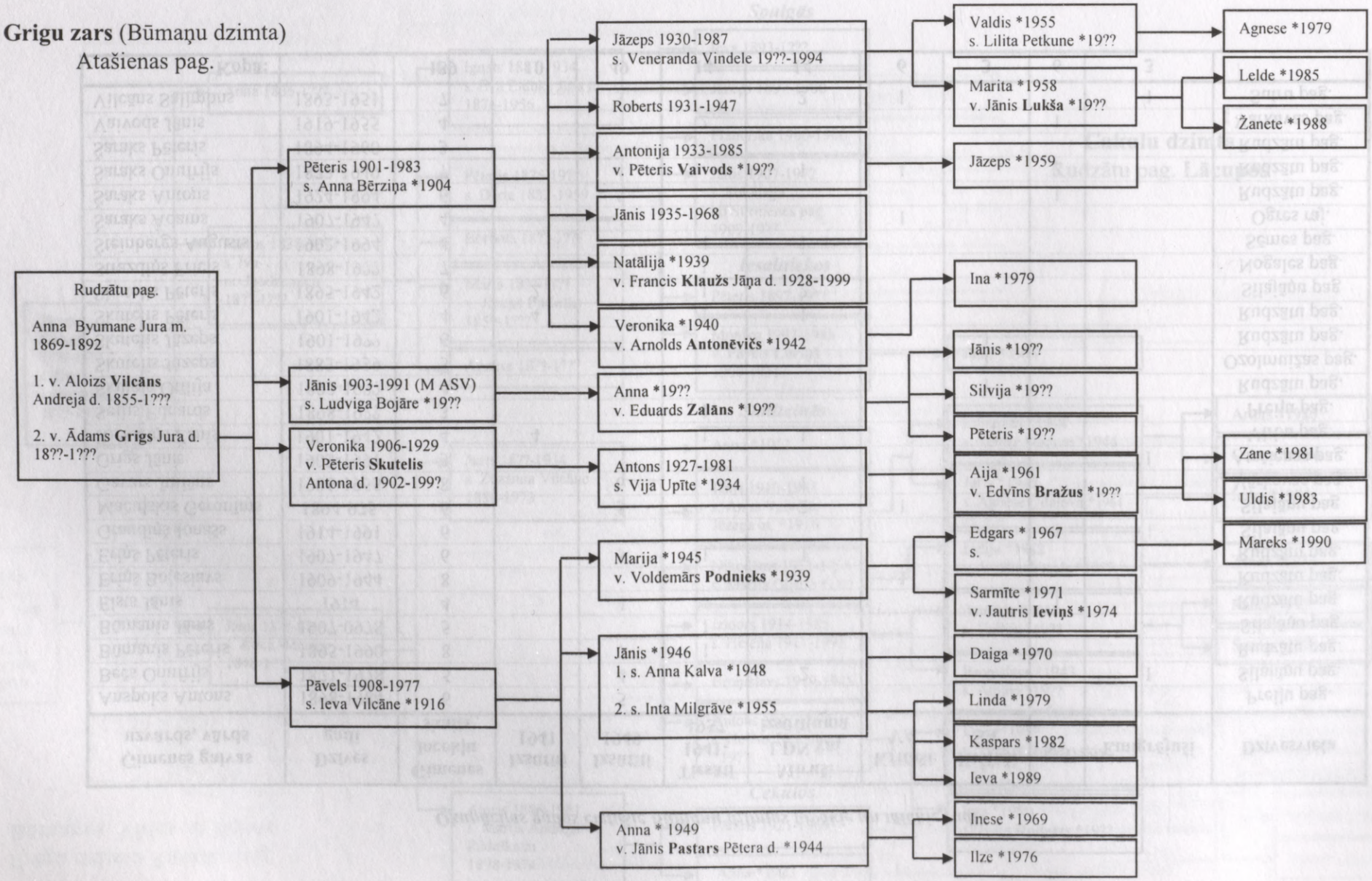

Okupācijas gados cietušie Būmaņu dzimtas tuvākie un tālākie radi

Ģimenes galvas uzvārds, vārds	Dzīves gadi	Ģimenes locekļu skaits	Izsūtīti 1941	Izsūtīti 1949	Tiesāti 1941-1957	Miruši LDN vai izsūtījumā	Krituši VA	Krituši SA	NP	Emigrējuši	Dzīvesvieta
Anspoks Antons	1898-1984	6		5							Preiļu pag.
Bečs Onufrijs	1871-1978	5		4		2				1	Silajāņu pag.
Būmanis Pēteris	1895-1990	8		7	1						Rudzātu pag.
Būmanis Jānis	1907-0978	5			1						Silajāņu pag
Elsts Jānis	1914	4		4					1		Rudzātu pag.
Eriņš Boļeslavs	1909-1944	8					1				Rudzātu pag.
Eriņš Pēteris	1907-1947	6		5	1	1					Rudzātu pag.
Graudiņš Jonašs	1914-1991	6							1		Silajāņu pag
Mačuļskis Geronīms	1894-975	6		5		2	1				Silajāņu pag
Gavars Juliāns	1906-1955	8		6		1					Vārkavas pag.
Grigs Jānis	1903-1991	3								1	Atašienas pag.
Riekstiņš Žanis	1901-1942	4	4		1	1					Virbu pag.
Seilis Eduards	1898-19??	3			1						Preiļu pag.
Skutele Otīlija	1892-19??	4						1			Rudzātu pag.
Skutelis Jāzeps	1883-1939	5						1			Ozolmuižas pag.
Skutelis Jāzeps	1901-19??	6						1			Rudzātu pag.
Skutelis Pēteris	1901-1942	4	4		1	1					Rudzātu pag.
Skutelis Pēteris	1895-1942	6	2		1	2					Silajāņu pag
Strazdiņš Fricis	1898-19??	7			1						Nogales pag.
Šteinbergs Augusts	1902-1994	4			4	1					Sēmes pag.
Šaraks Ādams	1907-194?	4					1				Ogres raj.
Šaraks Antons	1924-1994	6		5					1		Rudzātu pag.
Šaraks Onufrijs	1872-1949	7		4		1	1		2		Rudzātu pag.
Šaraks Pēteris	1894-1960	3									Rudzātu pag.
Vaivods Jānis	1919-1955	4			2				1		Vārkavas pag.
Vilcāns Salimons	1893-1951	7		3		2	1			1	Sutru pag.
Kopā:		**139**	**10**	**49**	**14**	**14**	**6**	**3**	**6**	**3**	

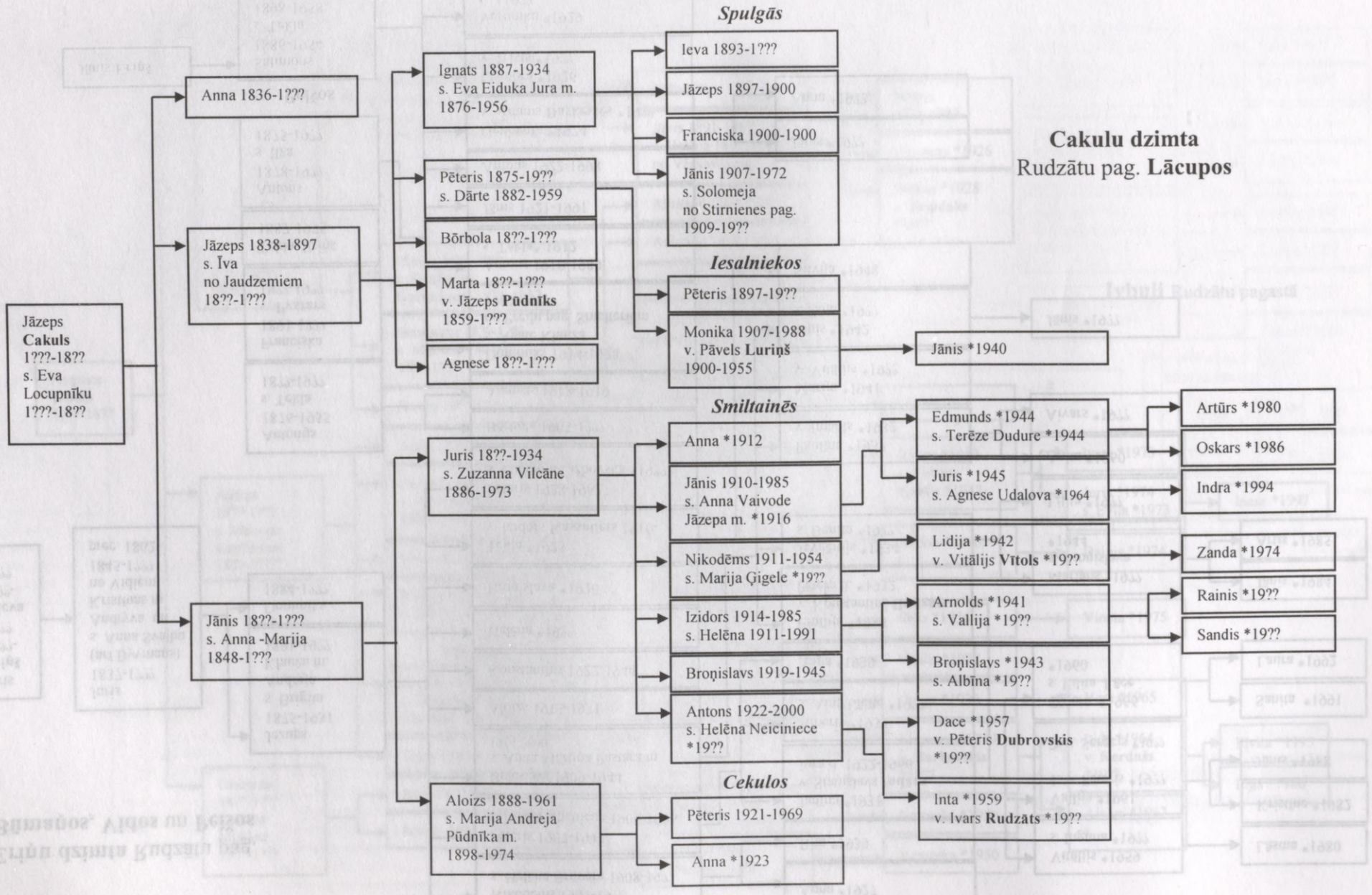
Cakulu dzimta
Rudzātu pag. Lācupos
Jāzeps Cakuls 1???-18?? s. Eva Locupnīku 1???-18??
Anna 1836-1???
Jāzeps 1838-1897 s. Īva no Jaudzemiem 18??-1???
Jānis 18??-1??? s. Anna -Marija 1848-1???
Ignats 1887-1934 s. Eva Eiduka Jura m. 1876-1956
Pēteris 1875-19?? s. Dārte 1882-1959
Bōrbola 18??-1???
Marta 18??-1??? v. Jāzeps Pūdnīks 1859-1???
Agnese 18??-1???
Juris 18??-1934 s. Zuzanna Vilcāne 1886-1973
Aloizs 1888-1961 s. Marija Andreja Pūdnīka m. 1898-1974
Spulgās
Ieva 1893-1???
Jāzeps 1897-1900
Franciska 1900-1900
Jānis 1907-1972 s. Solomeja no Stirnienes pag. 1909-19??
Iesalniekos
Pēteris 1897-19??
Monika 1907-1988 v. Pāvels Luriņš 1900-1955
Jānis *1940
Smiltainēs
Anna *1912
Jānis 1910-1985 s. Anna Vaivode Jāzepa m. *1916
Nikodēms 1911-1954 s. Marija Ģigele *19??
Izidors 1914-1985 s. Helēna 1911-1991
Broņislavs 1919-1945
Antons 1922-2000 s. Helēna Neiciniece *19??
Cekulos
Pēteris 1921-1969
Anna *1923
Edmunds *1944 s. Terēze Dudure *1944
Juris *1945 s. Agnese Udalova *1964
Lidija *1942 v. Vitālijs Vītols *19??
Arnolds *1941 s. Vallija *19??
Broņislavs *1943 s. Albīna *19??
Dace *1957 v. Pēteris Dubrovskis *19??
Inta *1959 v. Ivars Rudzāts *19??
Artūrs *1980
Oskars *1986
Indra *1994
Zanda *1974
Rainis *19??
Sandis *19??

Eriņu dzimta Rudzātu pag.
Būmaņos, Vidos un **Pelšos**

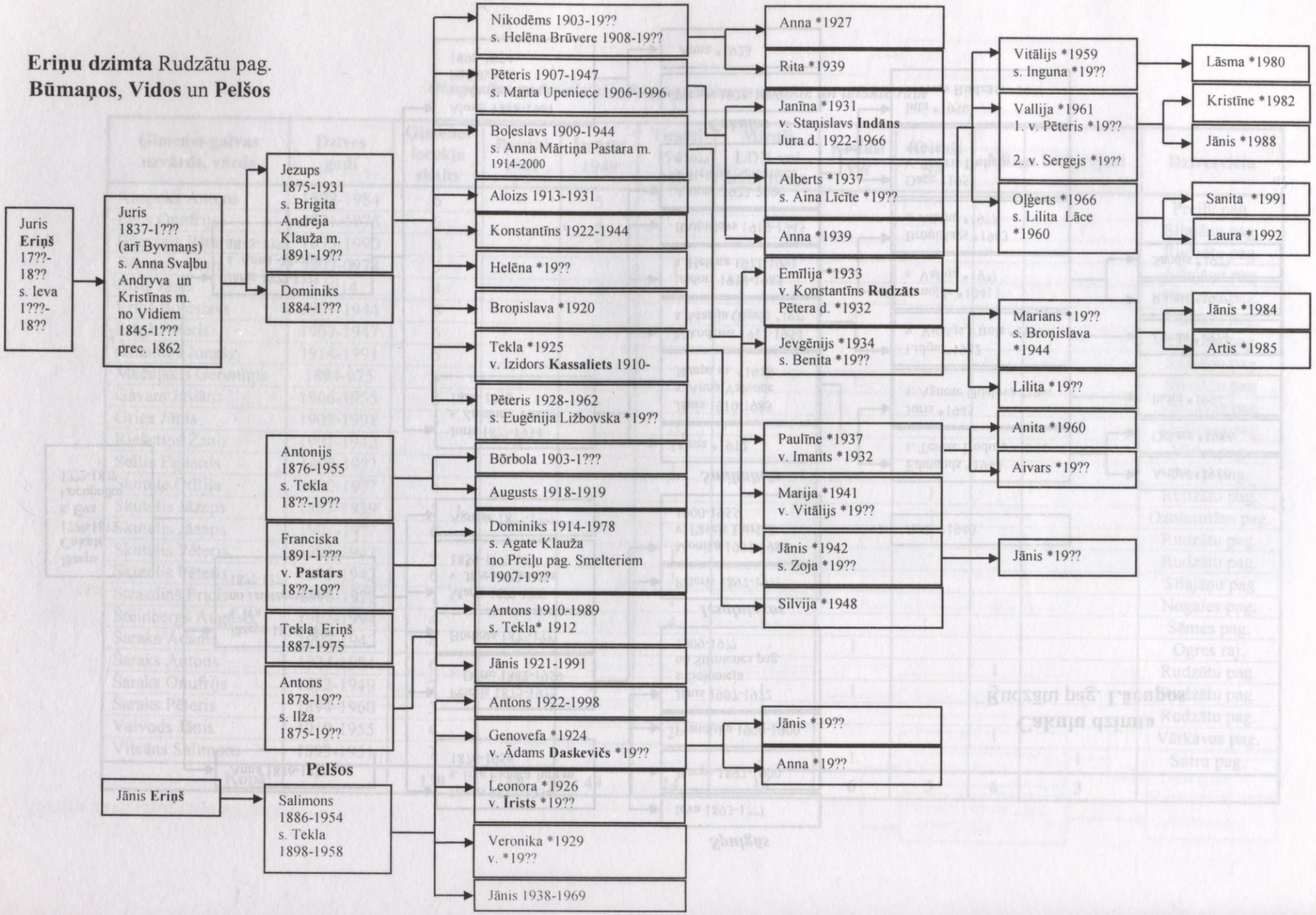

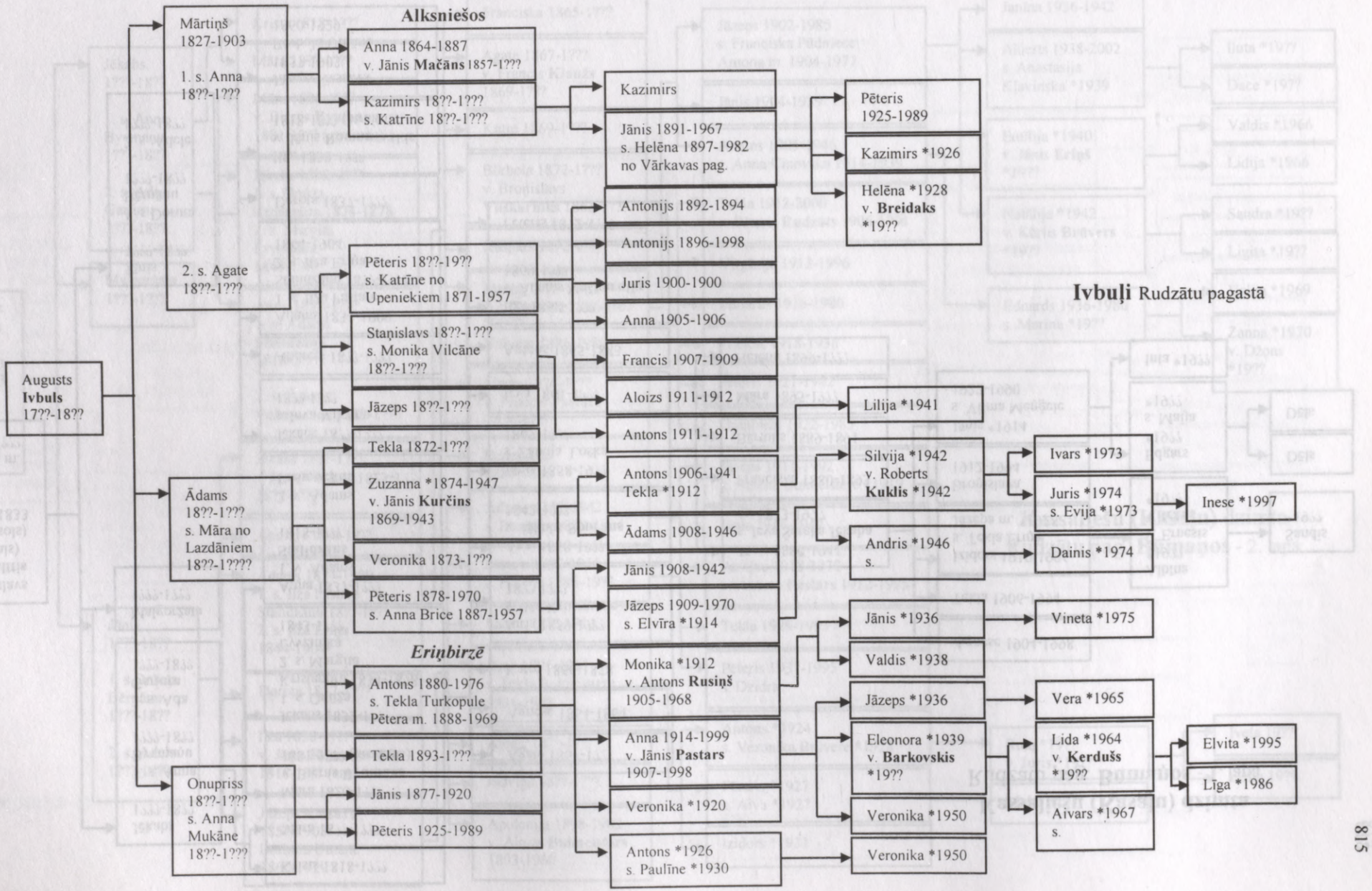
Alksniešos
Augusts Ivbuls 17??-18??
Mārtiņš 1827-1903
1. s. Anna 18??-1???
2. s. Agate 18??-1???
Anna 1864-1887 v. Jānis Mačāns 1857-1???
Kazimirs 18??-1??? s. Katrīne 18??-1???
Pēteris 18??-19?? s. Katrīne no Upeniekiem 1871-1957
Staņislavs 18??-1??? s. Monika Vilcāne 18??-1???
Jāzeps 18??-1???
Tekla 1872-1???
Zuzanna *1874-1947 v. Jānis Kurčins 1869-1943
Veronika 1873-1???
Pēteris 1878-1970 s. Anna Brice 1887-1957
Ādams 18??-1??? s. Māra no Lazdāniem 18??-1????
Eriņbirzē
Antons 1880-1976 s. Tekla Turkopule Pētera m. 1888-1969
Tekla 1893-1???
Jānis 1877-1920
Pēteris 1925-1989
Onupriss 18??-1??? s. Anna Mukāne 18??-1???
Kazimirs
Jānis 1891-1967 s. Helēna 1897-1982 no Vārkavas pag.
Antonijs 1892-1894
Antonijs 1896-1998
Juris 1900-1900
Anna 1905-1906
Francis 1907-1909
Aloizs 1911-1912
Antons 1911-1912
Antons 1906-1941 Tekla *1912
Ādams 1908-1946
Jānis 1908-1942
Jāzeps 1909-1970 s. Elvīra *1914
Monika *1912 v. Antons Rusiņš 1905-1968
Anna 1914-1999 v. Jānis Pastars 1907-1998
Veronika *1920
Antons *1926 s. Paulīne *1930
Pēteris 1925-1989
Kazimirs *1926
Helēna *1928 v. Breidaks *19??
Lilija *1941
Silvija *1942 v. Roberts Kuklis *1942
Andris *1946 s.
Jānis *1936
Valdis *1938
Jāzeps *1936
Eleonora *1939 v. Barkovskis *19??
Veronika *1950
Veronika *1950
Ivars *1973
Juris *1974 s. Evija *1973
Dainis *1974
Vineta *1975
Vera *1965
Lida *1964 v. Kerdušs *19??
Aivars *1967 s.
Inese *1997
Elvita *1995
Līga *1986
Ivbuļi Rudzātu pagastā

Kassaliešu (Kasaļu) dzimta

Rudzātu pag. **Būmaņos** - 1. lapa

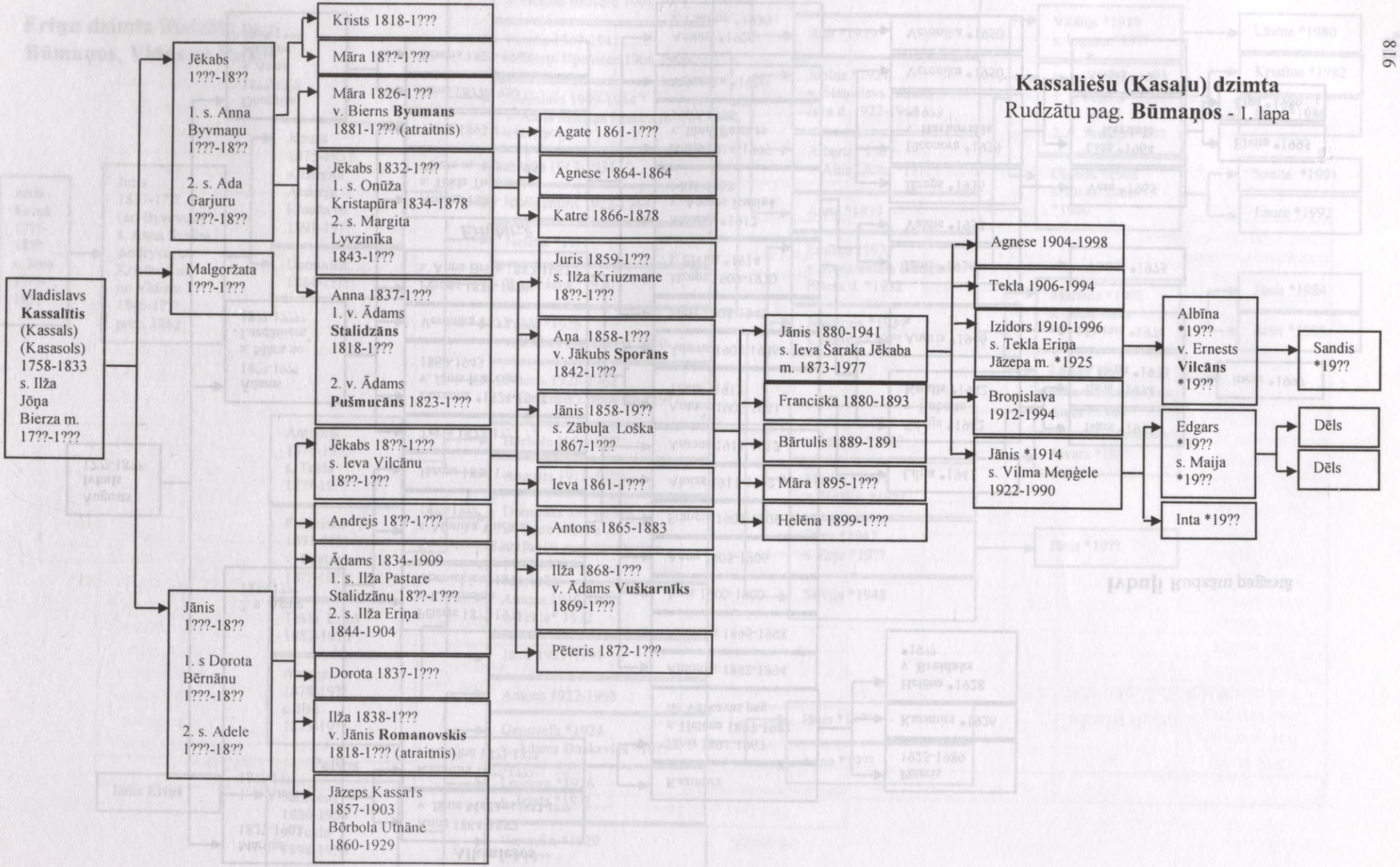

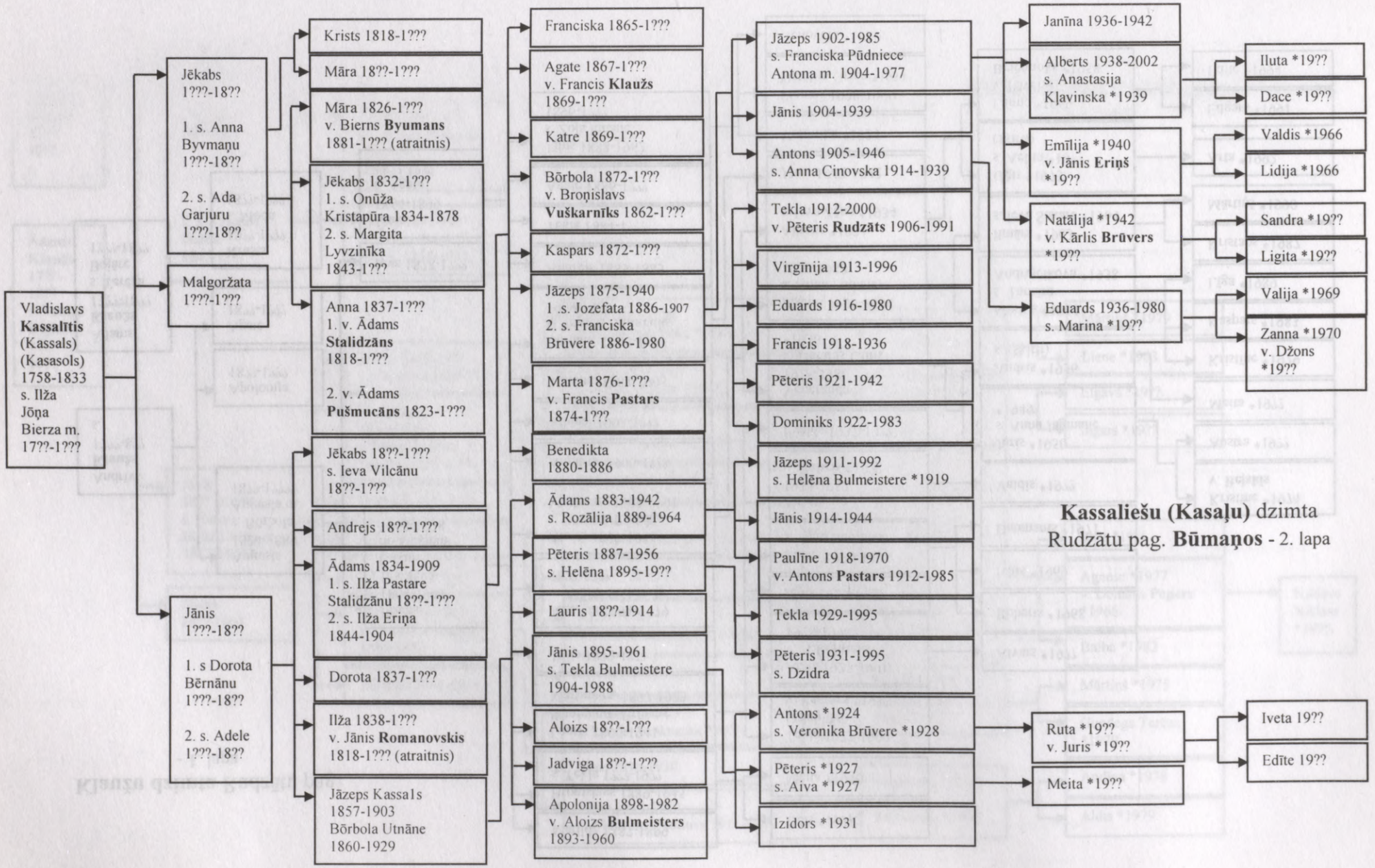

Kassaliešu (Kasaļu) dzimta
Rudzātu pag. **Būmaņos** - 2. lapa

Klaužu dzimta Rudzātu pag.

- 1. lapa

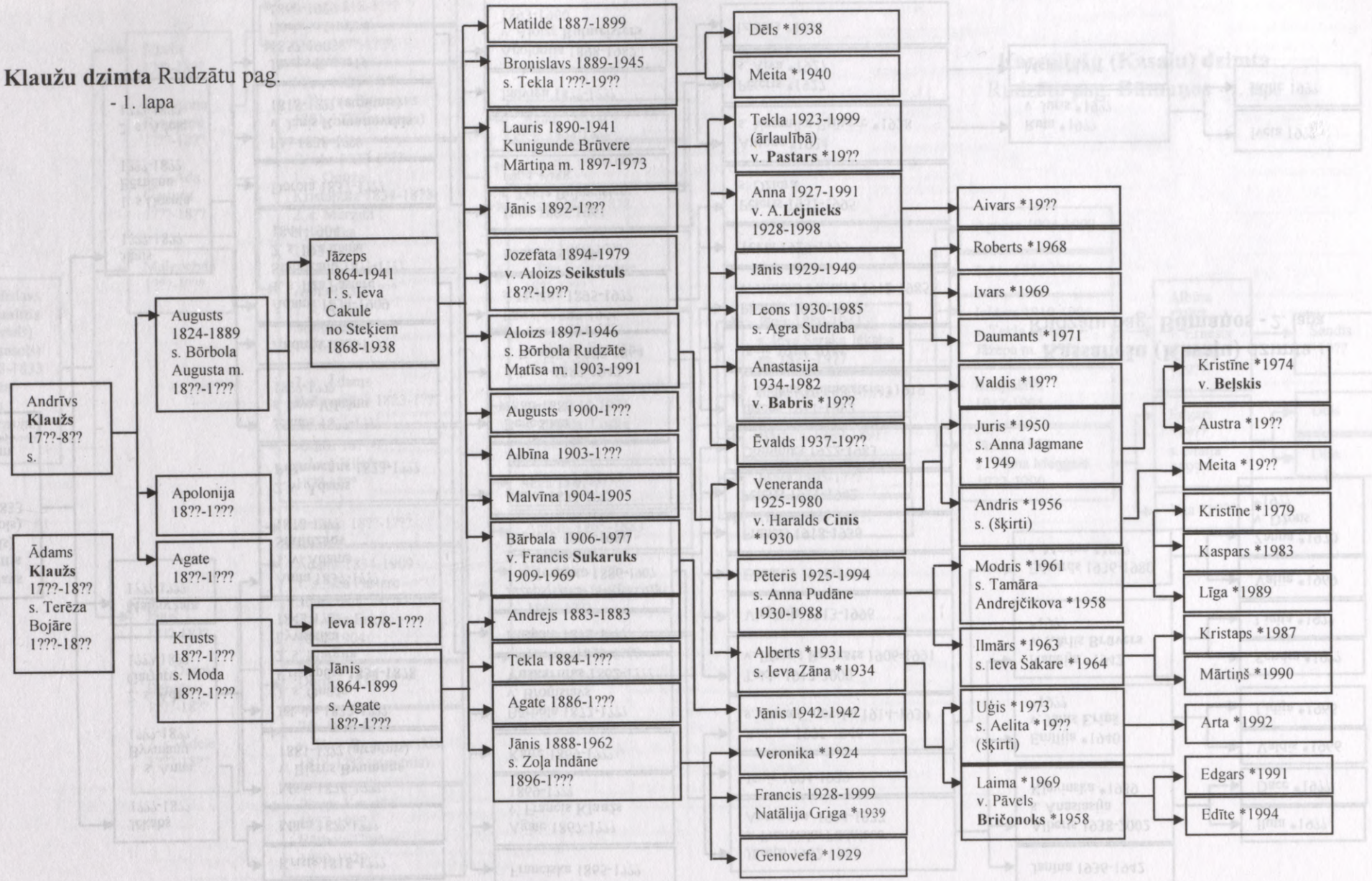

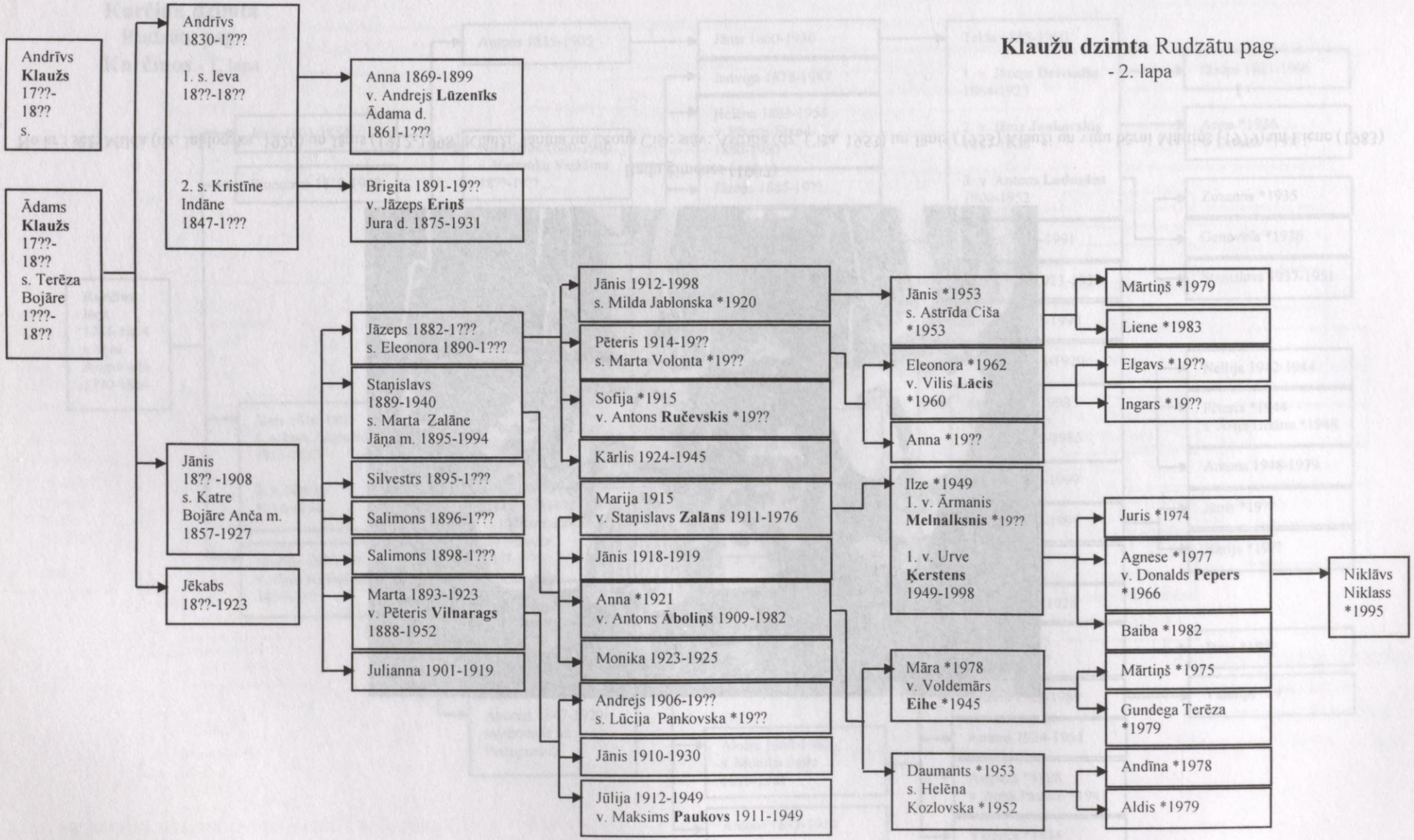
Andrīvs
Klaužs
17??-
18??
s.
Ādams
Klaužs
17??-
18??
s. Terēza
Bojāre
1???-
18??
Andrīvs
1830-1???
1. s. Ieva
18??-18??
2. s. Kristīne
Indāne
1847-1???
Anna 1869-1899
v. Andrejs **Lūzenīks**
Ādama d.
1861-1???
Brigita 1891-19??
v. Jāzeps **Eriņš**
Jura d. 1875-1931
Jānis
18?? -1908
s. Katre
Bojāre Anča m.
1857-1927
Jēkabs
18??-1923
Jāzeps 1882-1???
s. Eleonora 1890-1???
Staņislavs
1889-1940
s. Marta Zalāne
Jāņa m. 1895-1994
Silvestrs 1895-1???
Salimons 1896-1???
Salimons 1898-1???
Marta 1893-1923
v. Pēteris **Vilnarags**
1888-1952
Julianna 1901-1919
Jānis 1912-1998
s. Milda Jablonska *1920
Pēteris 1914-19??
s. Marta Volonta *19??
Sofija *1915
v. Antons **Ručevskis** *19??
Kārlis 1924-1945
Marija 1915
v. Staņislavs **Zalāns** 1911-1976
Jānis 1918-1919
Anna *1921
v. Antons **Āboliņš** 1909-1982
Monika 1923-1925
Andrejs 1906-19??
s. Lūcija Pankovska *19??
Jānis 1910-1930
Jūlija 1912-1949
v. Maksims **Paukovs** 1911-1949
Jānis *1953
s. Astrīda Ciša
*1953
Eleonora *1962
v. Vilis **Lācis**
*1960
Anna *19??
Ilze *1949
1. v. Ārmanis
Melnalksnis *19??
1. v. Urve
Ķerstens
1949-1998
Māra *1978
v. Voldemārs
Eihe *1945
Daumants *1953
s. Helēna
Kozlovska *1952
Mārtiņš *1979
Liene *1983
Elgavs *19??
Ingars *19??
Juris *1974
Agnese *1977
v. Donalds **Pepers**
*1966
Baiba *1982
Mārtiņš *1975
Gundega Terēza
*1979
Andīna *1978
Aldis *1979
Niklāvs
Niklass
*1995

Radu ģimenes (1997)

No kr.: sēž: Milda (dz. Jablonska, 1920) un Jānis (1912-1998) Klauži, Janīna un Leons Ciši; stāv: Astrīda (dz. Ciša, 1953) un Jānis (1953) Klauži un viņu bērni Mārtiņš (1979) un Liene (1983)

Kurčinu dzimta
Rudzātu pag.
Kurčinos - 1. lapa

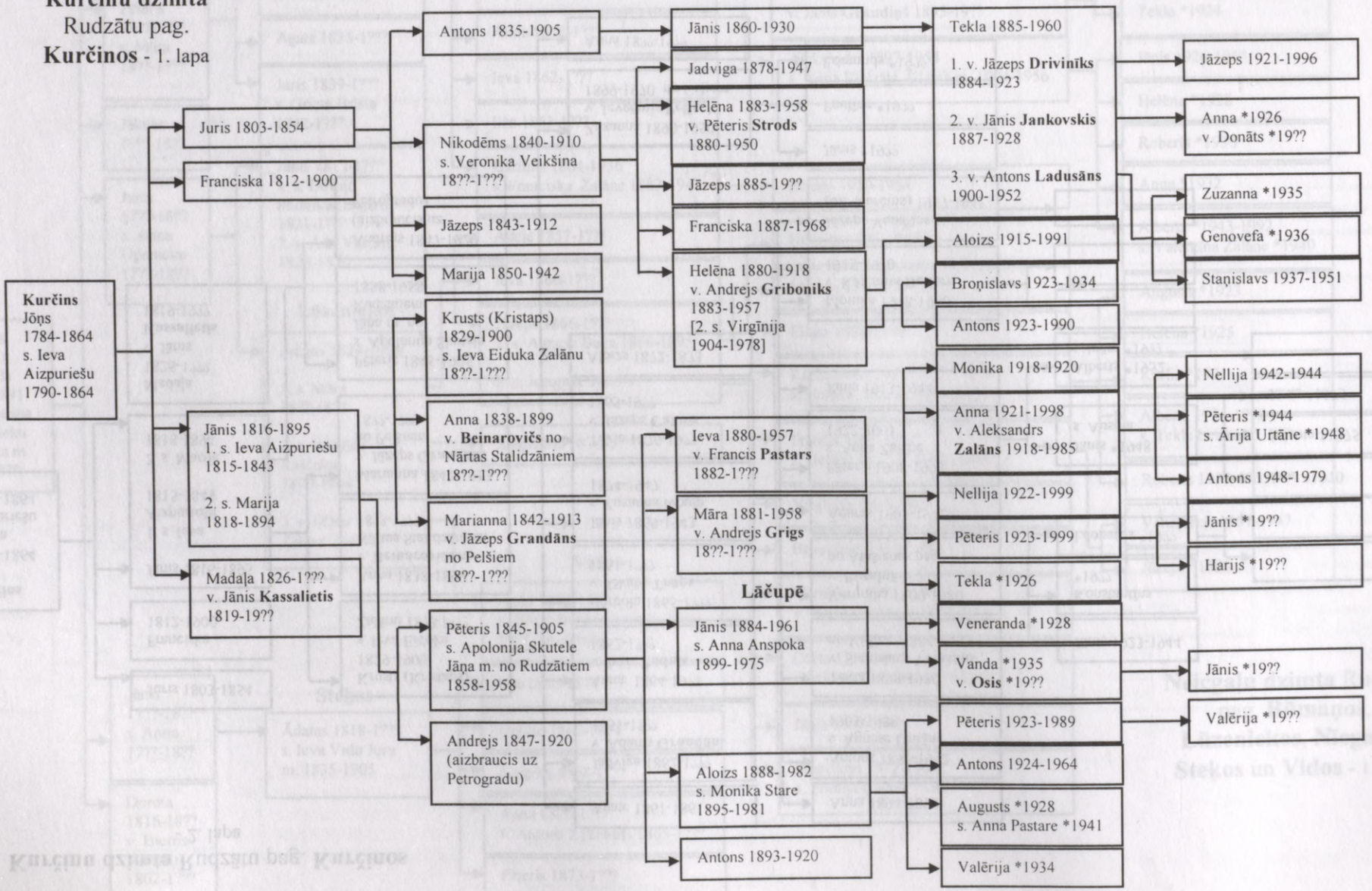

Kurčinu dzimta Rudzātu pag. **Kurčinos**
- 2. lapa

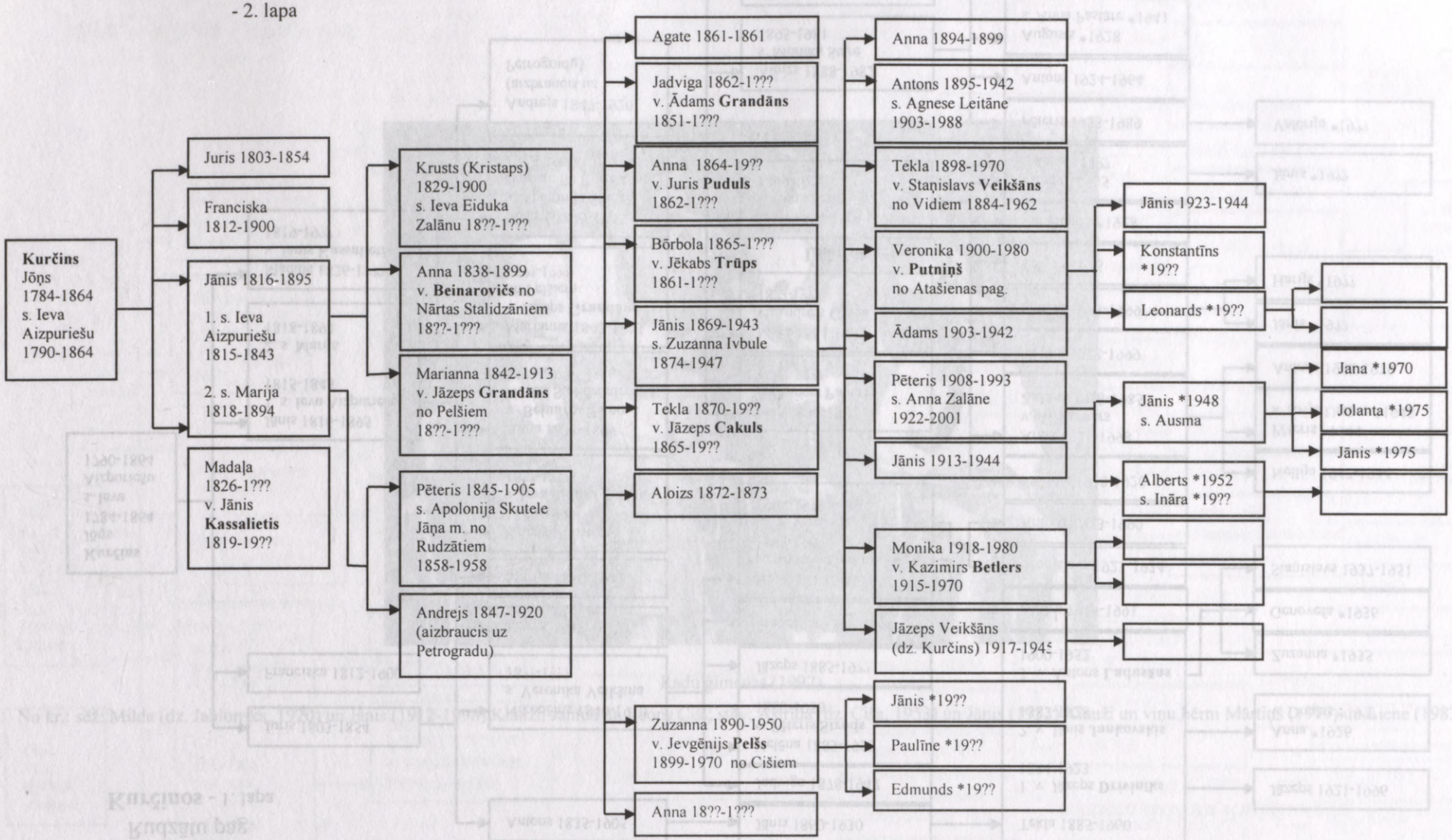

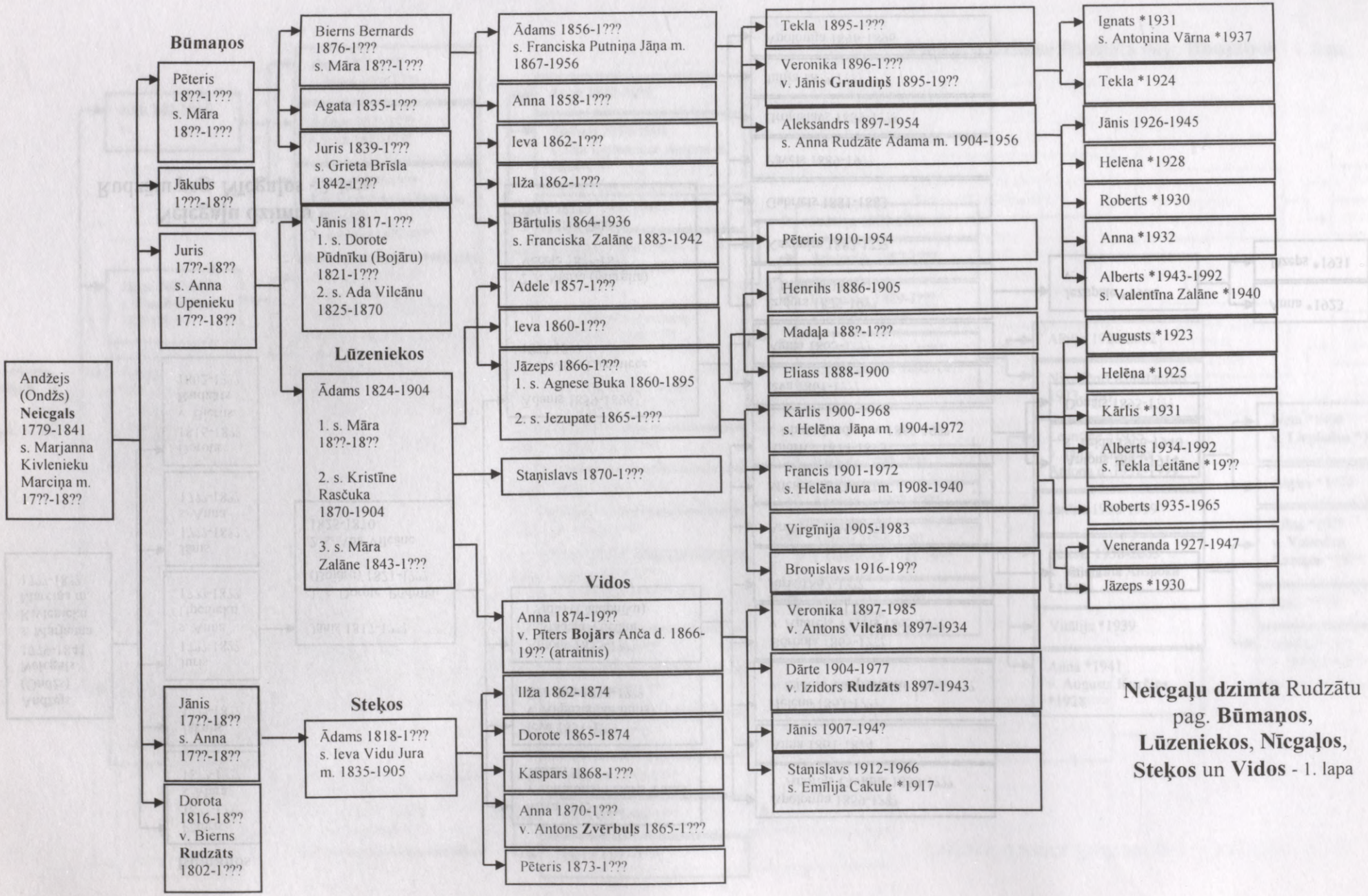

Neicgaļu dzimta Rudzātu pag. **Būmaņos**, **Lūzeniekos**, **Nīcgaļos**, **Steķos** un **Vidos** - 1. lapa

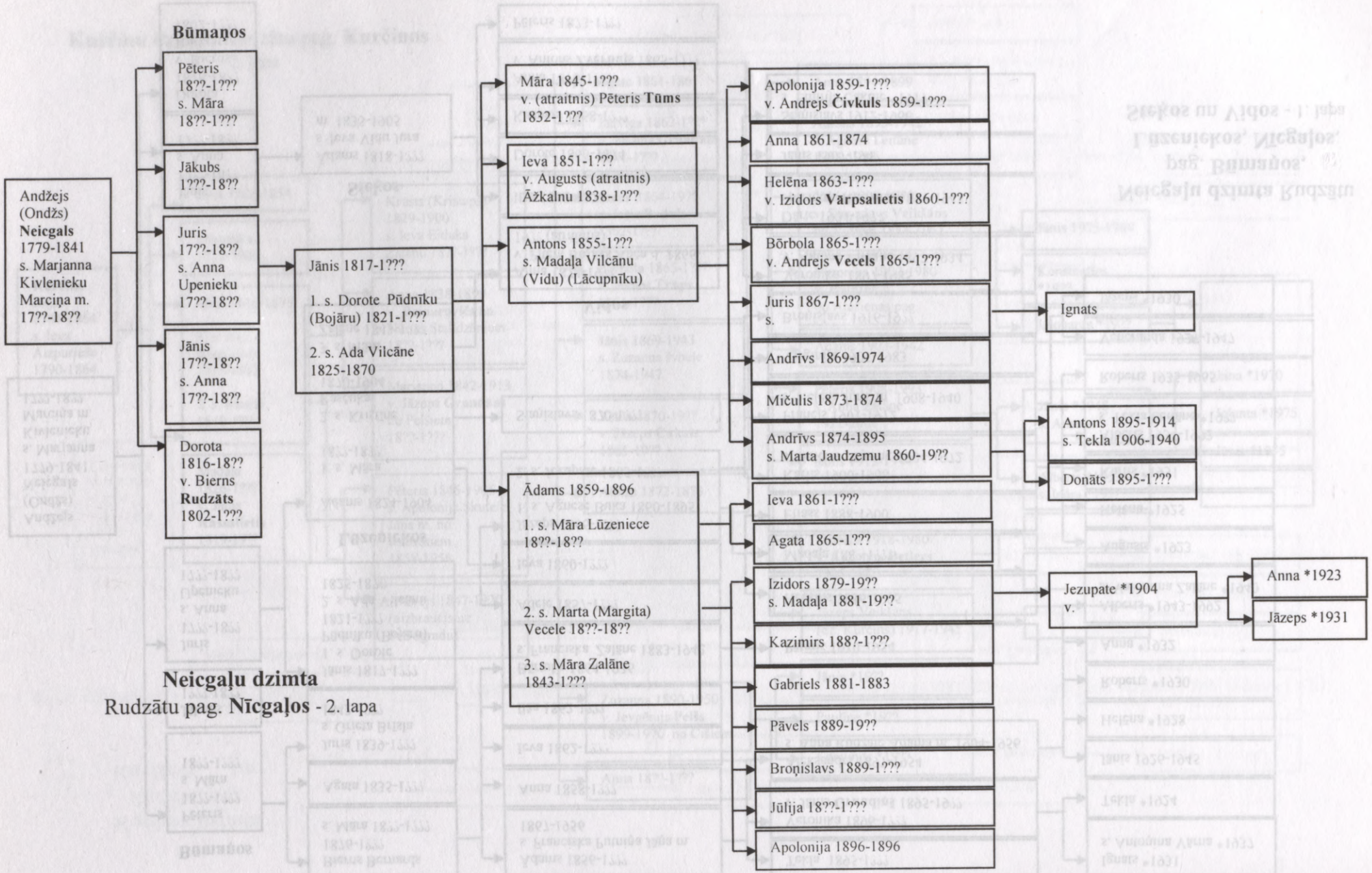

Neicgaļu dzimta

Rudzātu pag. **Nīcgaļos** - 2. lapa

Pastaru dzimta Rudzātu pag. **Būmaņos** - 1. lapa

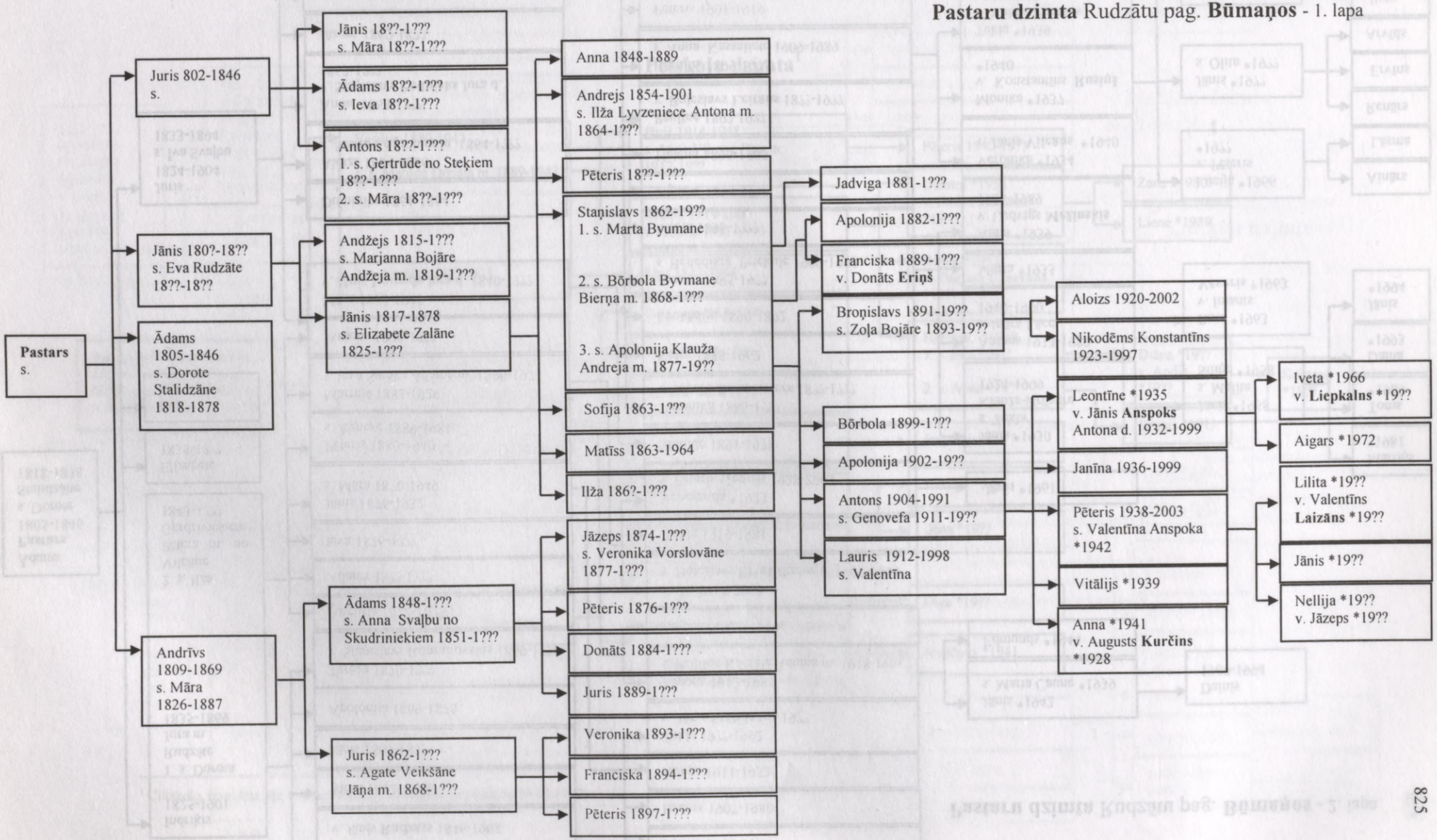

Pastaru dzimta Rudzātu pag. **Būmaņos** - 2. lapa

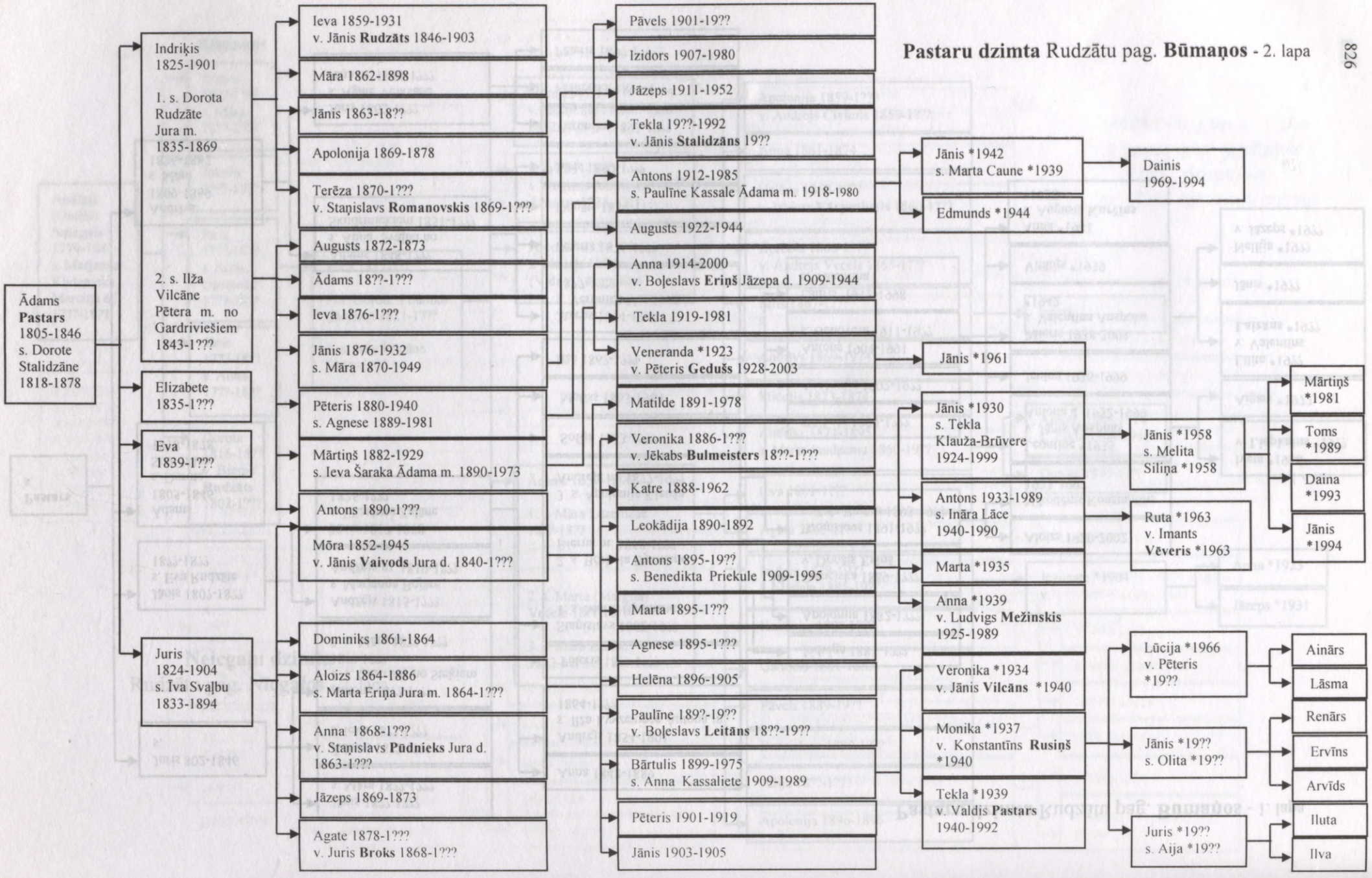

Petskoju dzimta[1]

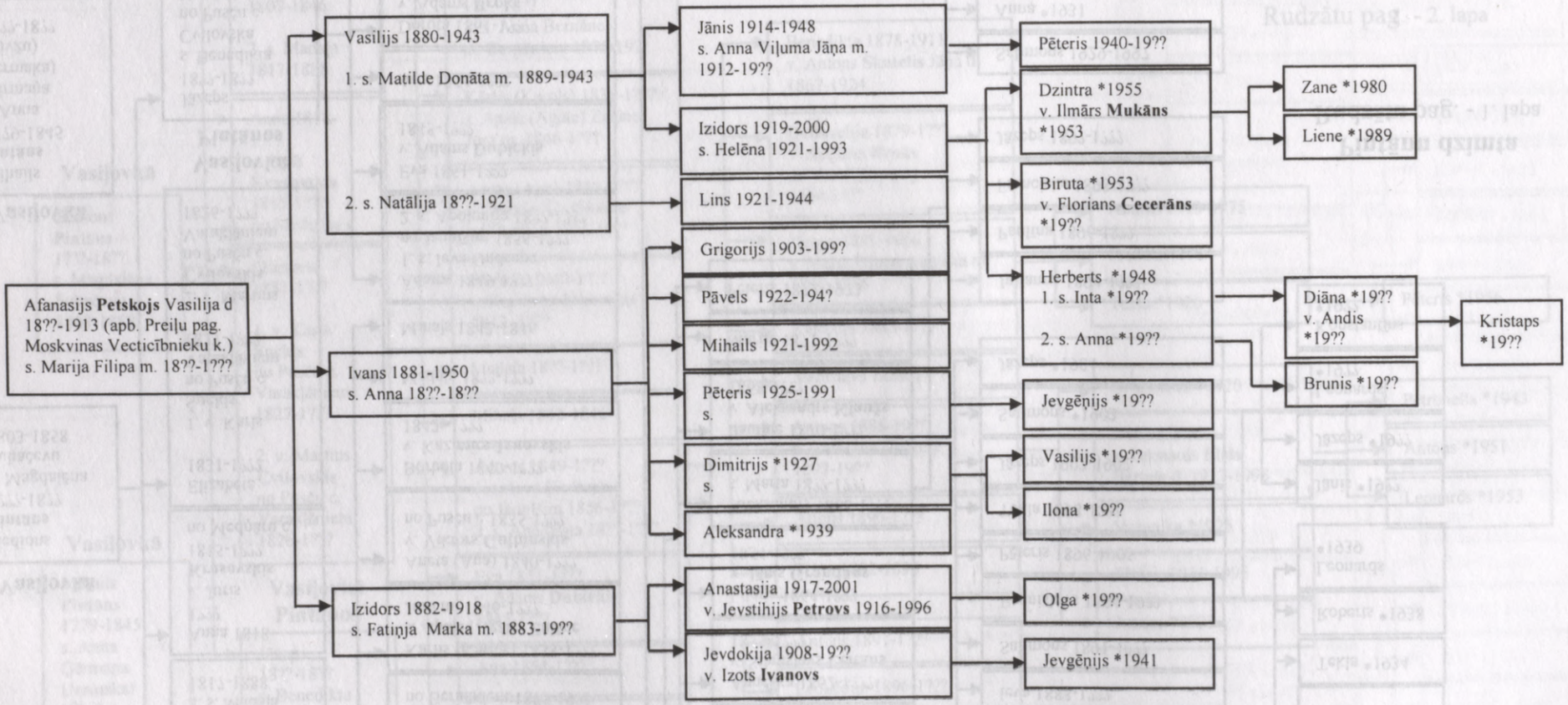

[1] Ciltskoks izveidots pēc Izidora Petskoja stāstījuma (pierakstīts 29.12.1997).

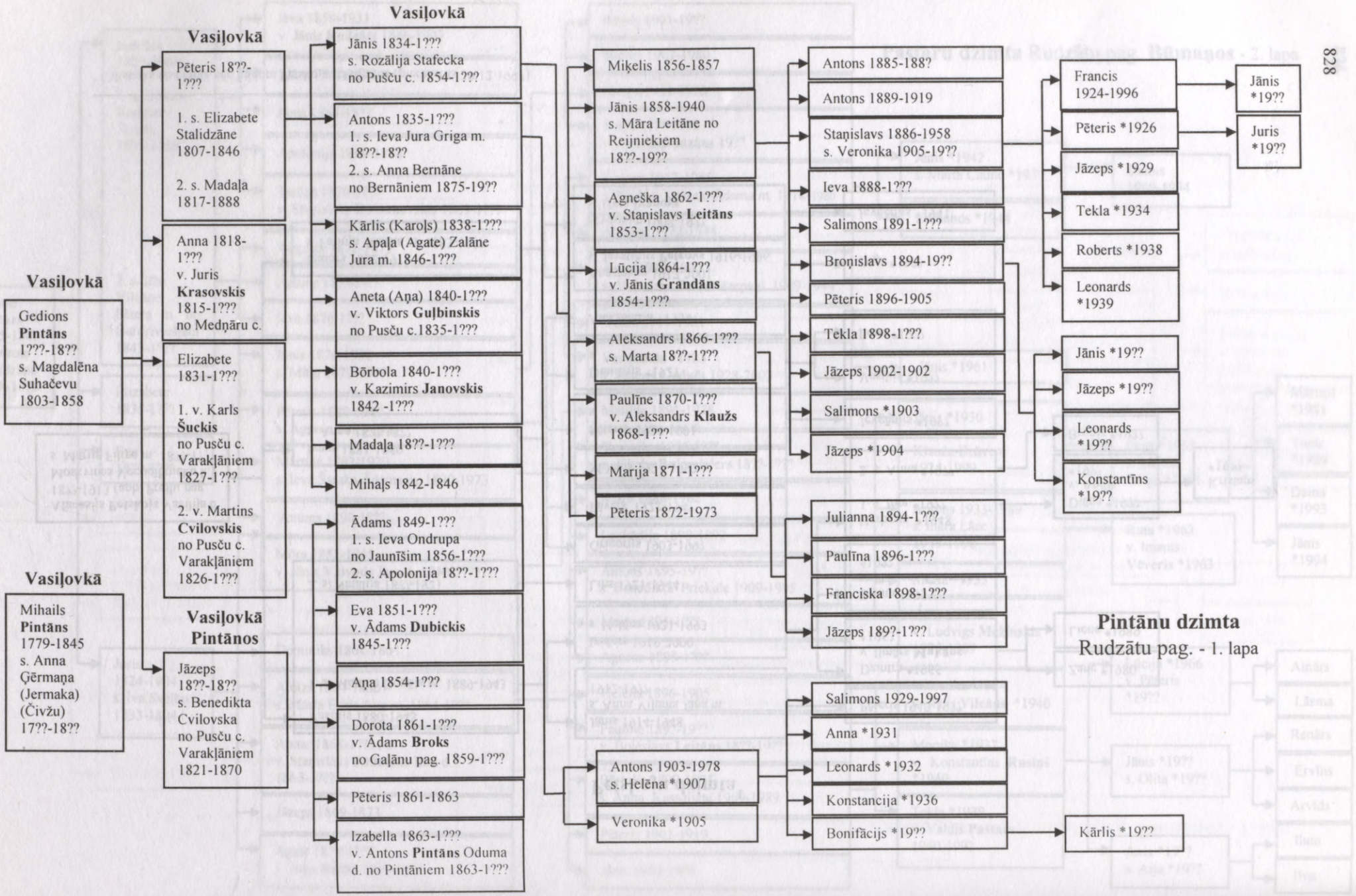
Vasiļovkā
Gedions **Pintāns** 1???-18?? s. Magdalēna Suhačevu 1803-1858
Vasiļovkā
Mihails **Pintāns** 1779-1845 s. Anna Ģērmaņa (Jermaka) (Čivžu) 17??-18??
Vasiļovkā
Pēteris 18??-1??? 1. s. Elizabete Stalidzāne 1807-1846 2. s. Madaļa 1817-1888
Anna 1818-1??? v. Juris **Krasovskis** 1815-1??? no Medņāru c.
Elizabete 1831-1??? 1. v. Karls **Šuckis** no Pusču c. Varakļāniem 1827-1??? 2. v. Martins **Cvilovskis** no Pusču c. Varakļāniem 1826-1???
Vasiļovkā Pintānos
Jāzeps 18??-18?? s. Benedikta Cvilovska no Pusču c. Varakļāniem 1821-1870
Vasiļovkā
Jānis 1834-1??? s. Rozālija Stafecka no Pušču c. 1854-1???
Antons 1835-1??? 1. s. Ieva Jura Griga m. 18??-18?? 2. s. Anna Bernāne no Bernāniem 1875-19??
Kārlis (Karoļs) 1838-1??? s. Apaļa (Agate) Zalāne Jura m. 1846-1???
Aneta (Aņa) 1840-1??? v. Viktors **Guļbinskis** no Pusču c.1835-1???
Bōrbola 1840-1??? v. Kazimirs **Janovskis** 1842 -1???
Madaļa 18??-1???
Mihaļs 1842-1846
Ādams 1849-1??? 1. s. Ieva Ondrupa no Jaunīšim 1856-1??? 2. s. Apolonija 18??-1???
Eva 1851-1??? v. Ādams **Dubickis** 1845-1???
Aņa 1854-1???
Dorota 1861-1??? v. Ādams **Broks** no Gaļānu pag. 1859-1???
Pēteris 1861-1863
Izabella 1863-1??? v. Antons **Pintāns** Oduma d. no Pintāniem 1863-1???
Miķelis 1856-1857
Jānis 1858-1940 s. Māra Leitāne no Reijniekiem 18??-19??
Agneška 1862-1??? v. Staņislavs **Leitāns** 1853-1???
Lūcija 1864-1??? v. Jānis **Grandāns** 1854-1???
Aleksandrs 1866-1??? s. Marta 18??-1???
Paulīne 1870-1??? v. Aleksandrs **Klaužs** 1868-1???
Marija 1871-1???
Pēteris 1872-1973
Antons 1903-1978 s. Helēna *1907
Veronika *1905
Antons 1885-188?
Antons 1889-1919
Staņislavs 1886-1958 s. Veronika 1905-19??
Ieva 1888-1???
Salimons 1891-1???
Broņislavs 1894-19??
Pēteris 1896-1905
Tekla 1898-1???
Jāzeps 1902-1902
Salimons *1903
Jāzeps *1904
Julianna 1894-1???
Paulīna 1896-1???
Franciska 1898-1???
Jāzeps 189?-1???
Salimons 1929-1997
Anna *1931
Leonards *1932
Konstancija *1936
Bonifācijs *19??
Francis 1924-1996
Pēteris *1926
Jāzeps *1929
Tekla *1934
Roberts *1938
Leonards *1939
Jānis *19??
Juris *19??
Jānis *19??
Jāzeps *19??
Leonards *19??
Konstantīns *19??
Kārlis *19??
Pintānu dzimta
Rudzātu pag. - 1. lapa

Pintānu dzimta

Rudzātu pag. - 2. lapa

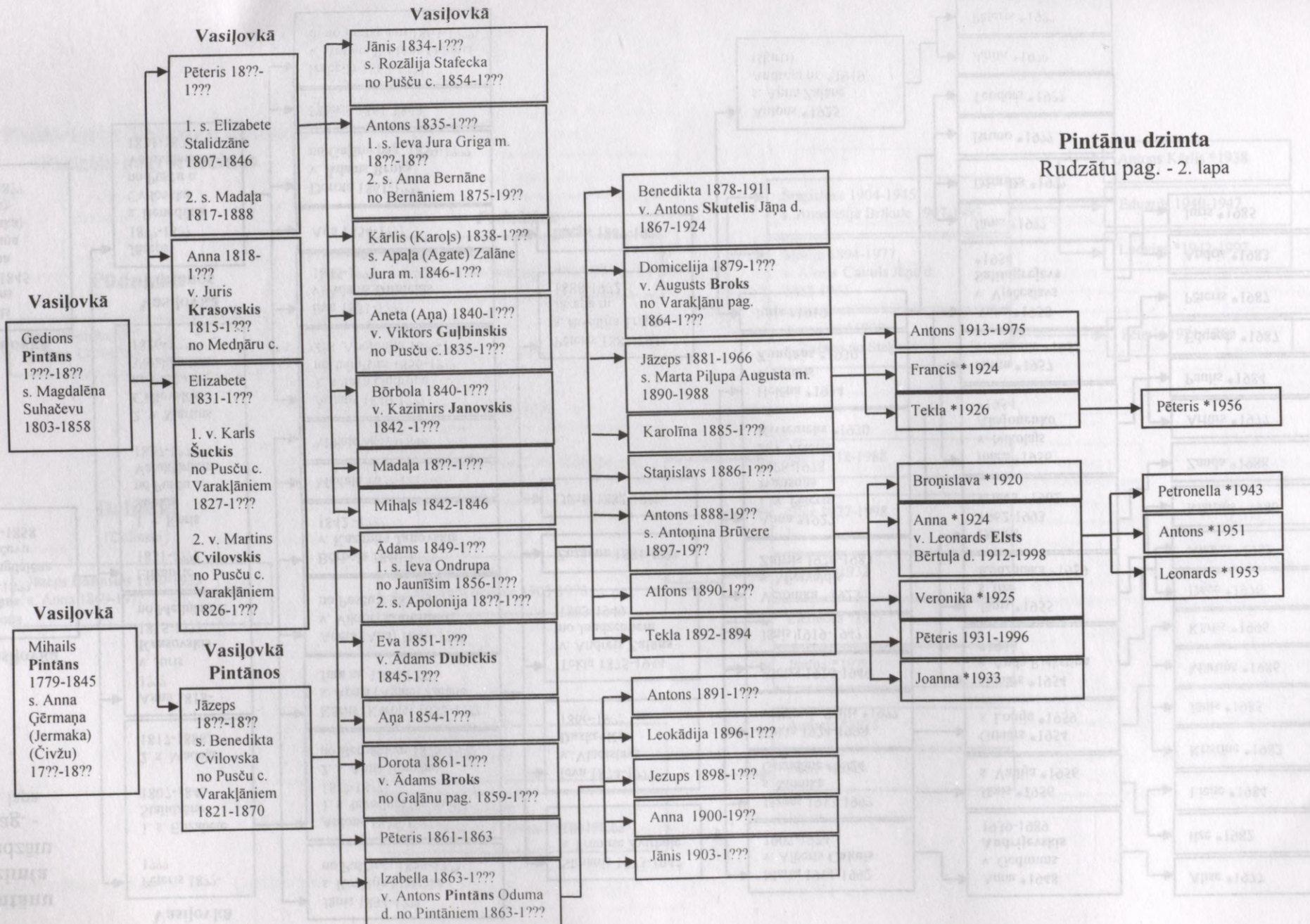

Pintānu dzimta
Rudzātu pag. - 3. lapa

Vasiļovkā

Gedions **Pintāns**
1???-18??
s. Magdalēna Suhačevu
1803-1858

Vasiļovkā

Mihails **Pintāns**
1779-1845
s. Anna Ģērmaņa (Jermaka) (Čivžu)
17??-18??

Vasiļovkā

Pēteris 18??-1???

1. s. Elizabete Stalidzāne
1807-1846

2. s. Madaļa
1817-1888

Anna 1818-1???
v. Juris **Krasovskis**
1815-1???
no Medņāru c.

Elizabete
1831-1???

1. v. Karls **Šuckis**
no Pusču c.
Varakļāniem
1827-1???

2. v. Martins **Cvilovskis**
no Pusču c.
Varakļāniem
1826-1???

Vasiļovkā Pintānos

Jāzeps 18??-18??
s. Benedikta Cvilovska
no Pusču c.
Varakļāniem
1821-1870

Vasiļovkā

Jānis 1834-1???
s. Rozālija Stafecka
no Pušču c. 1854-1???

Antons 1835-1???
1. s. Ieva Jura Griga m.
18??-18??
2. s. Anna Bernāne
no Bernāniem 1875-19??

Kārlis (Karoļs) 1838-1???
s. Apaļa (Agate) Zalāne
Jura m. 1846-1???

Aneta (Aņa) 1840-1???
v. Viktors **Guļbinskis**
no Pusču c.1835-1???

Bōrbola 1840-1???
v. Kazimirs **Janovskis**
1842 -1???

Madaļa 18??-1???

Mihaļs 1842-1846

Ādams 1849-1???
1. s. Ieva Ondrupa
no Jaunīšim 1856-1???
2. s. Apolonija 18??-1???

Eva 1851-1???
v. Ādams **Dubickis**
1845-1???

Aņa 1854-1???

Dorota 1861-1???
v. Ādams **Broks**
no Gaļānu pag. 1859-1???

Pēteris 1861-1863

Izabella 1863-1???
v. Antons **Pintāns** Oduma
d. no Pintāniem 1863-1???

Sīmanis 1873-1947
s. Franuse Zvirbule
1891-1???

Ieva 1874-1???
v. Vladislavs **Daskevičs**
1866-19??

Tekla 1875-1944
v. Andrejs **Zalāns**
no Jaudzemiem
1863-1949

Zuzanna 1881-1???

Jānis 1882-19??

Pēteris 1884-1946
s. Rozālija Trapše
Jāzepa m.
1888-1972

Jāzeps 1887-19??

Marta 1911-1992
v. Alberts **Cakuls**
1907-1974

Jāzeps 1913-199?
s. Monika Grandāne *1924

Tekla 1924-1998
v. Pēteris **Seilis** *19??

Aloizs 1916-1949

Jānis 1919-194?

Veronika *1923
v. Miervaldis **Zālītis** 1920-1983

Anna *1927
1. v. Pēteris **Ivansons**
1928-1978
2. v. Pēteris **Kivlenieks** *1930

Helēna *1934
v. Pēteris **Zundāns** *1930

Juris *1919

Antons *1925
s. Anna Zalāne
Andreja m. *1919
(šķirti)

Anna *1948
v. Gedimins **Andrijevskis**
1939-1989

Jānis *1956
s. Vallija *1956

Gunārs *1954
s. Lonija *1959

Gunārs *1954
s. Anda Riekstiņa *1953

Jānis *1955
s. Ilze Rudzutaka *1959

Dainis
1962-1993
s. Ieva *1962

Ināra *1956
v. Nikolajs **Aksjoņenko** *1954

Anita *1957
v. Mihails *1953

Anna *1958
v. Vjačeslavs **Salimgrejevs** *1954

Jānis *19??

Džordžs *19??

Bruno *19??

Teodors *19??

Anita *19??

Pēteris *19??

Alise *1977

Ilze *1982

Liene *1984

Kristīne *1982

Jānis *1985

Mārtiņš *1986

Kārlis *1996

Dace *1976

Andris *1982

Mārtiņš *1986

Zanda *1988

Artūrs *1977

Paulis *1984

Eduards *1987

Pēteris *1987

Andris *1983

Juris *1985

Pūdnieku un **Dalinsku** dzimtas
Rudzātu pag. **Kurčinos**

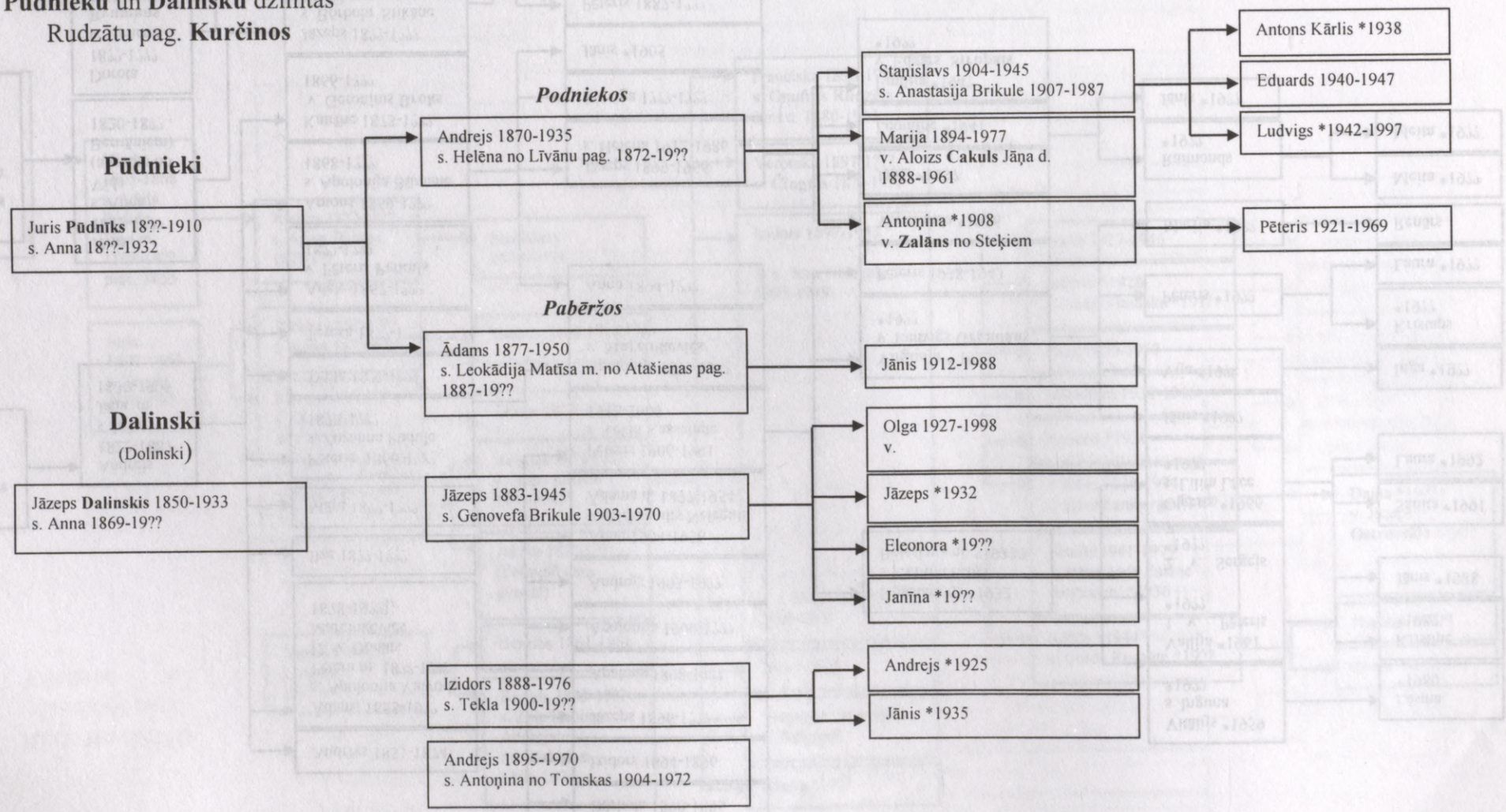

Rudzātu dzimta Rudzātu pag. **Būmaņos -** 1. lapa

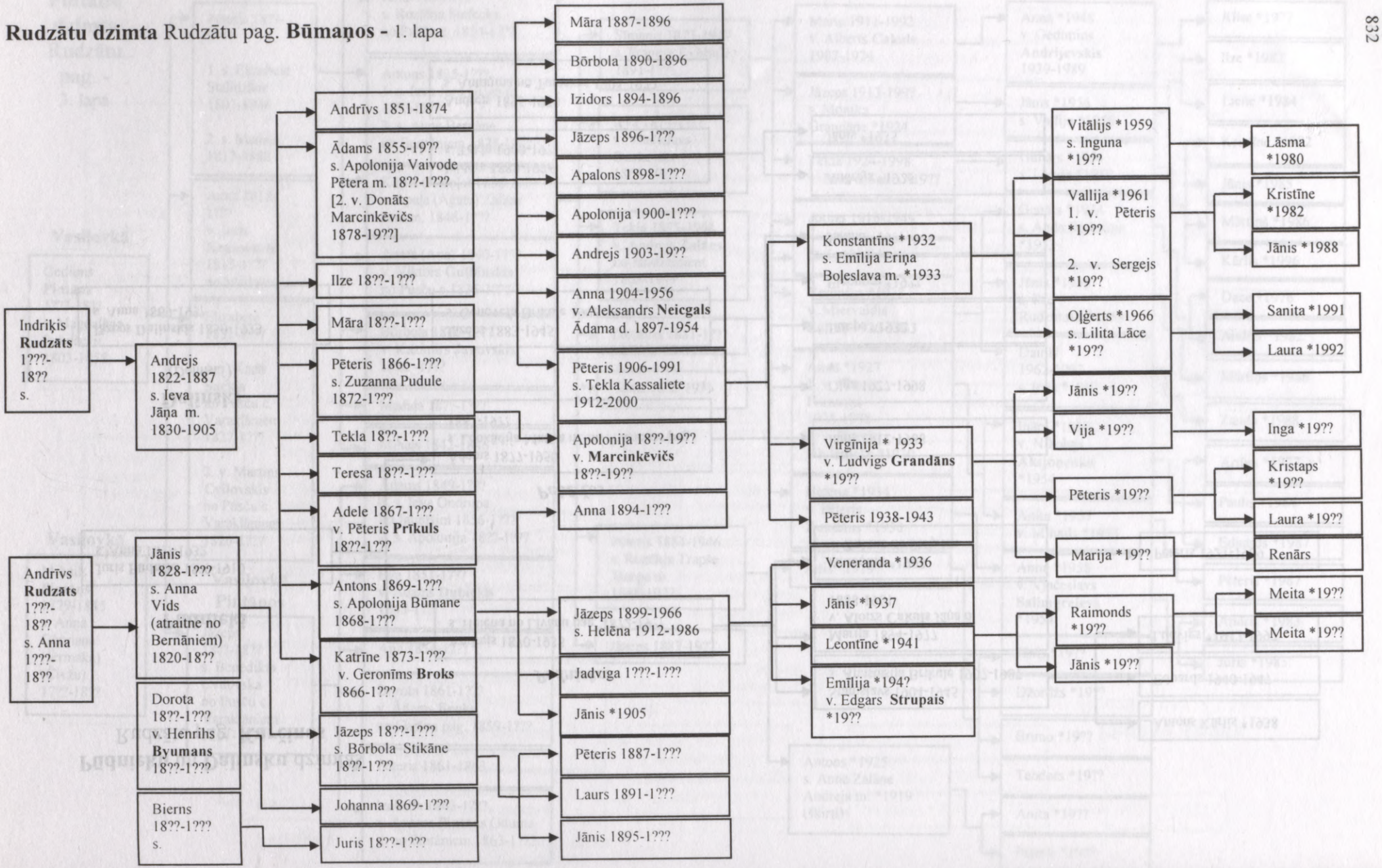

Rudzātu dzimta Rudzātu pag. **Lūzeniekos** - 2. lapa

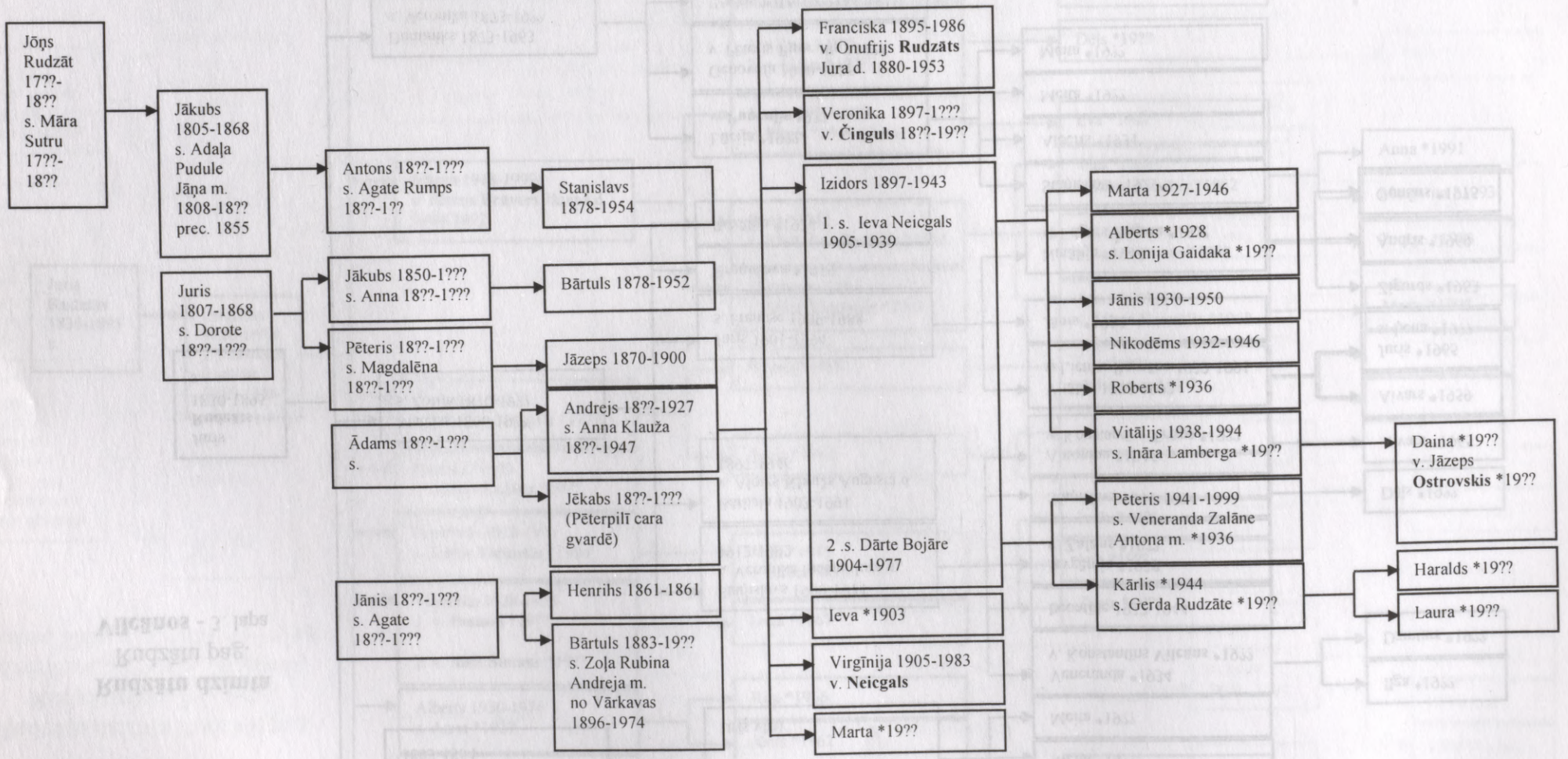

Rudzātu dzimta
Rudzātu pag.
Vilcānos - 3. lapa

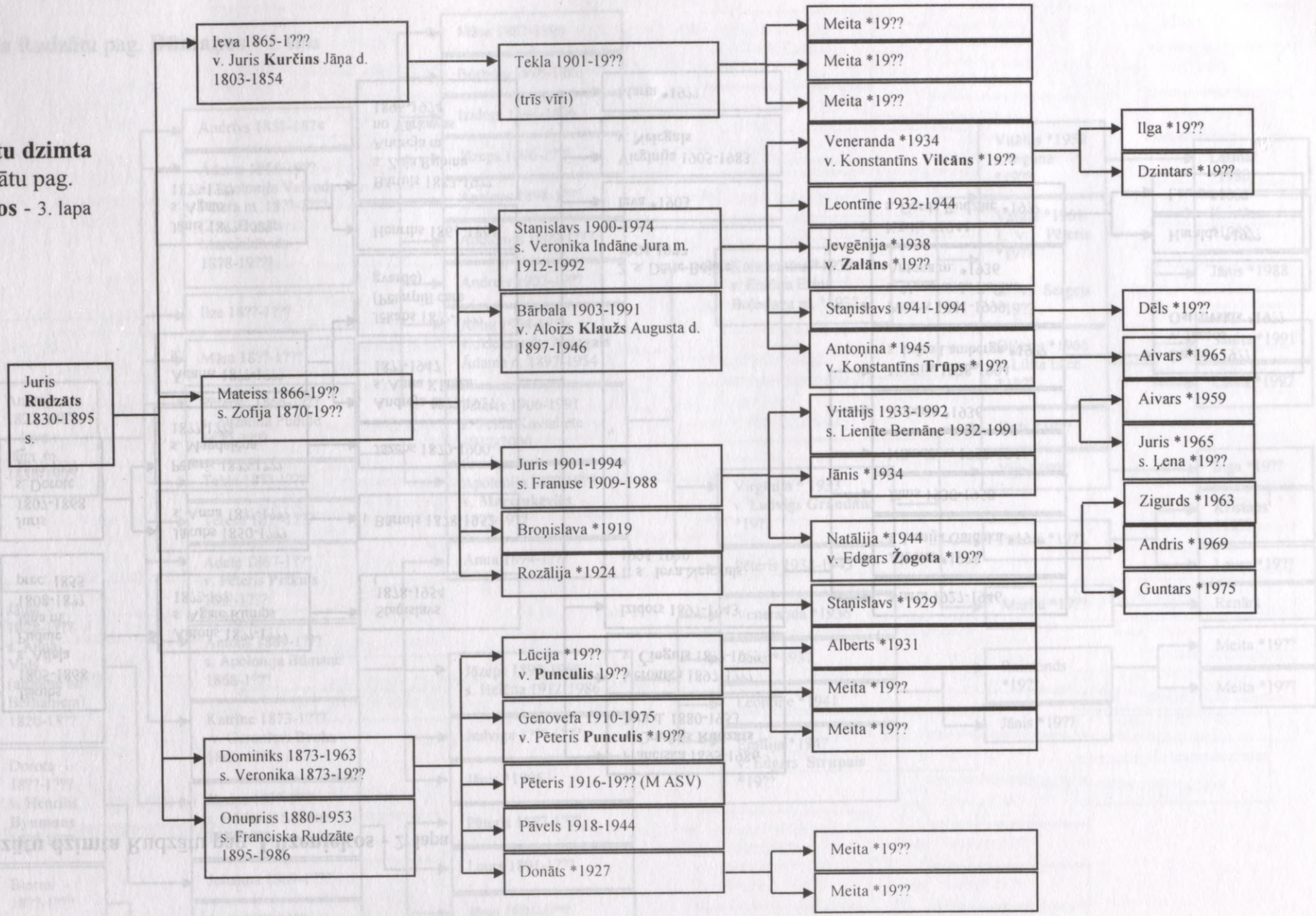

Rudzātu dzimta
Rudzātu pag.
Vilcānos - 4. lapa

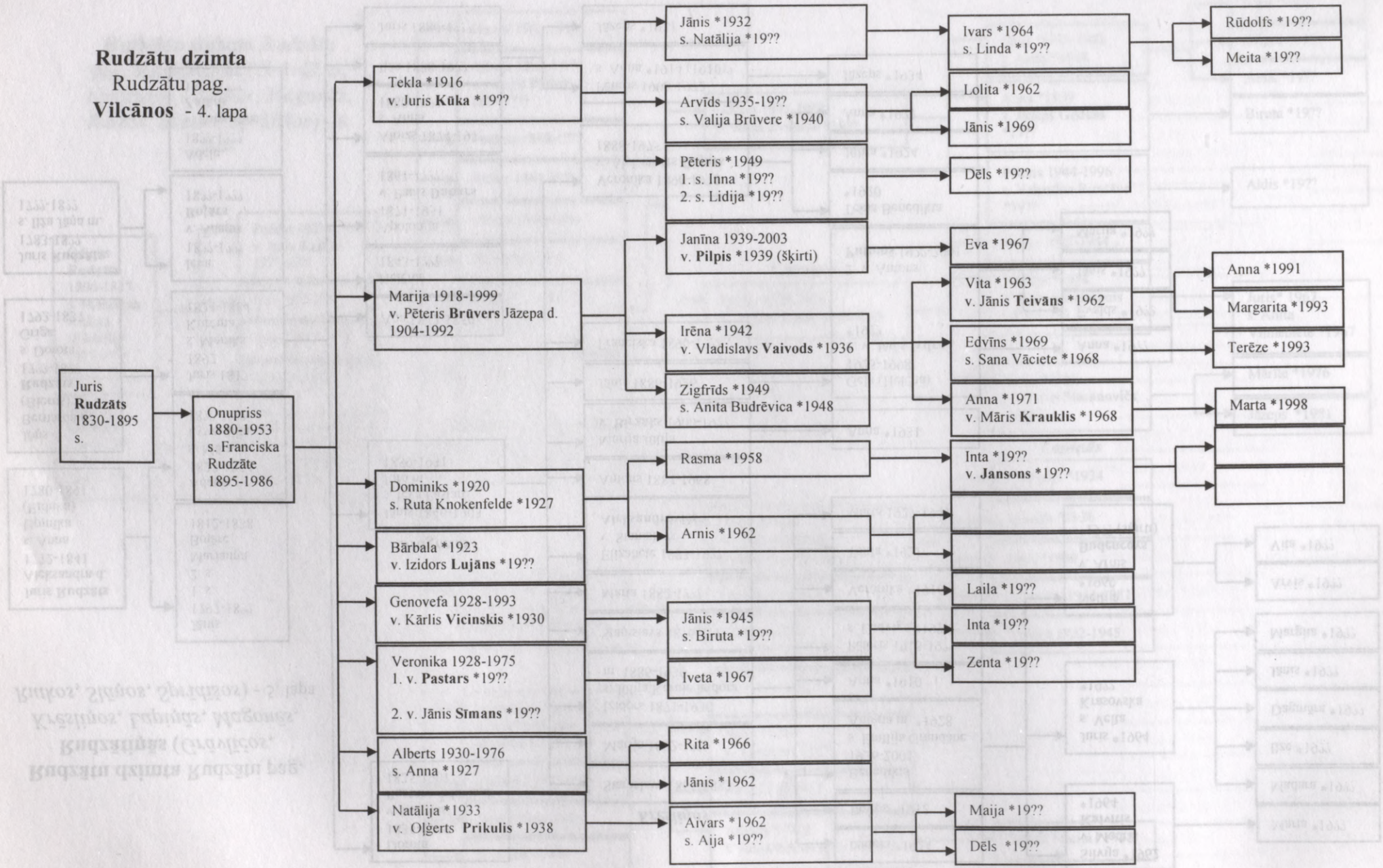

Rudzātu dzimta Rudzātu pag.
Rudzātiņās (*Grāvlīčos*, *Krēsliņos*, *Lapiņās*, *Magonēs*, *Rutkos*, *Slāņos*, *Sprīdīšos*) - 5. lapa

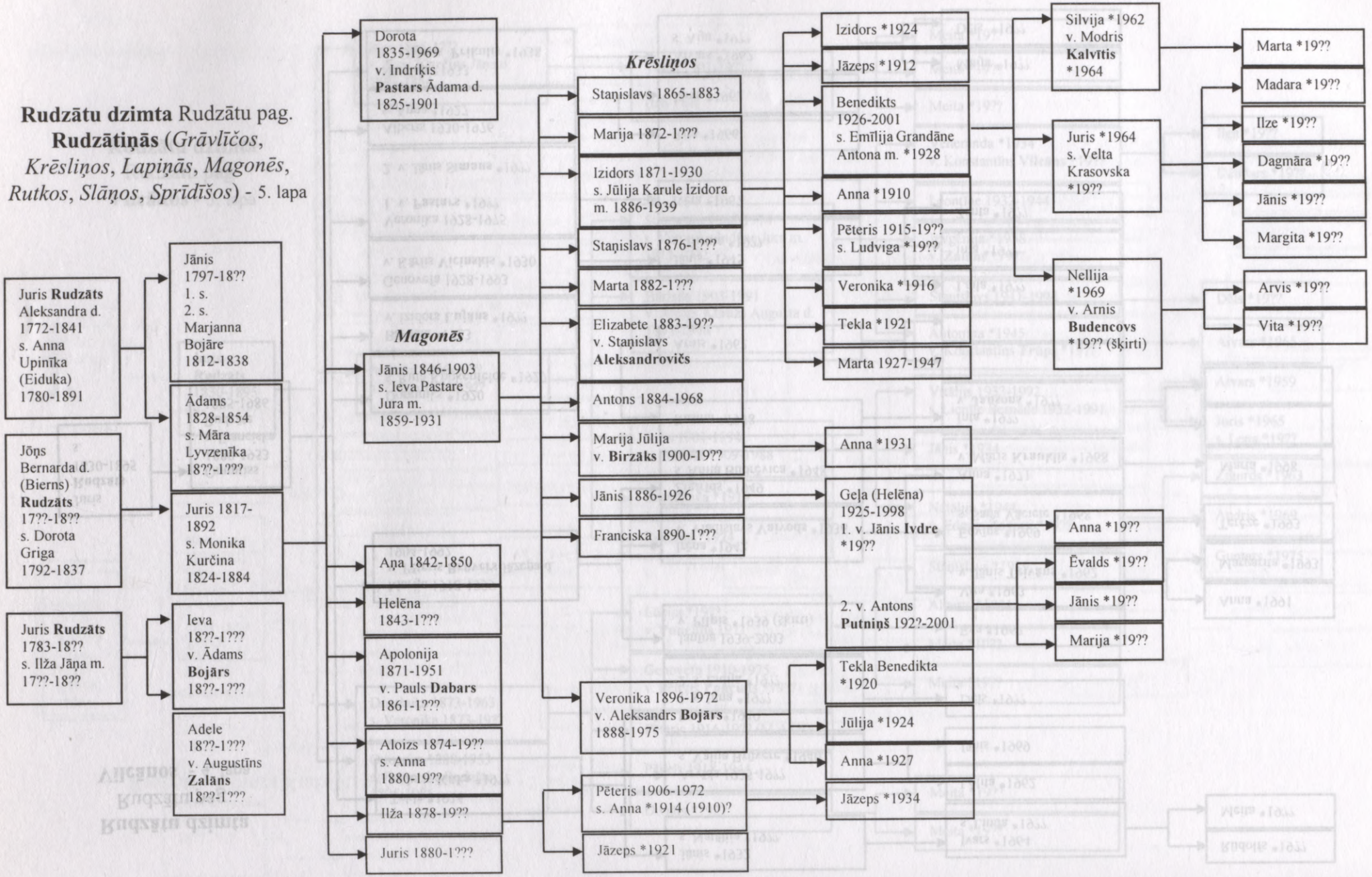

Rudzātu dzimta Rudzātu pag. **Rudzātiņās** (*Grāvlīčos*, *Krēsliņos*, *Lapiņās*, *Magonēs*, *Rutkos*, *Slāņos*, *Sprīdīšos*) - 6. lapa

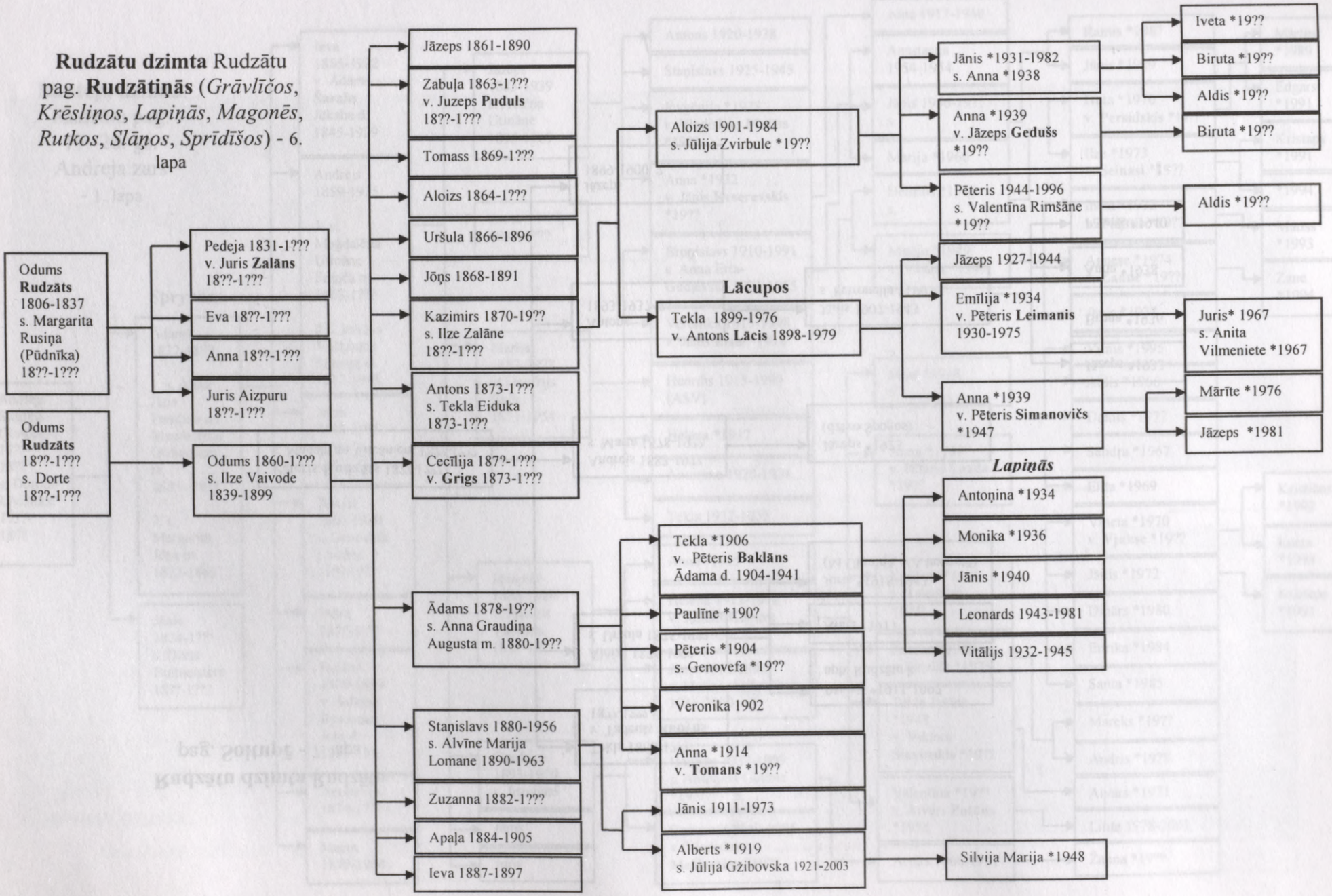

Rudzātu dzimta Rudzātu
pag. **Soltupē** - 7. lapa

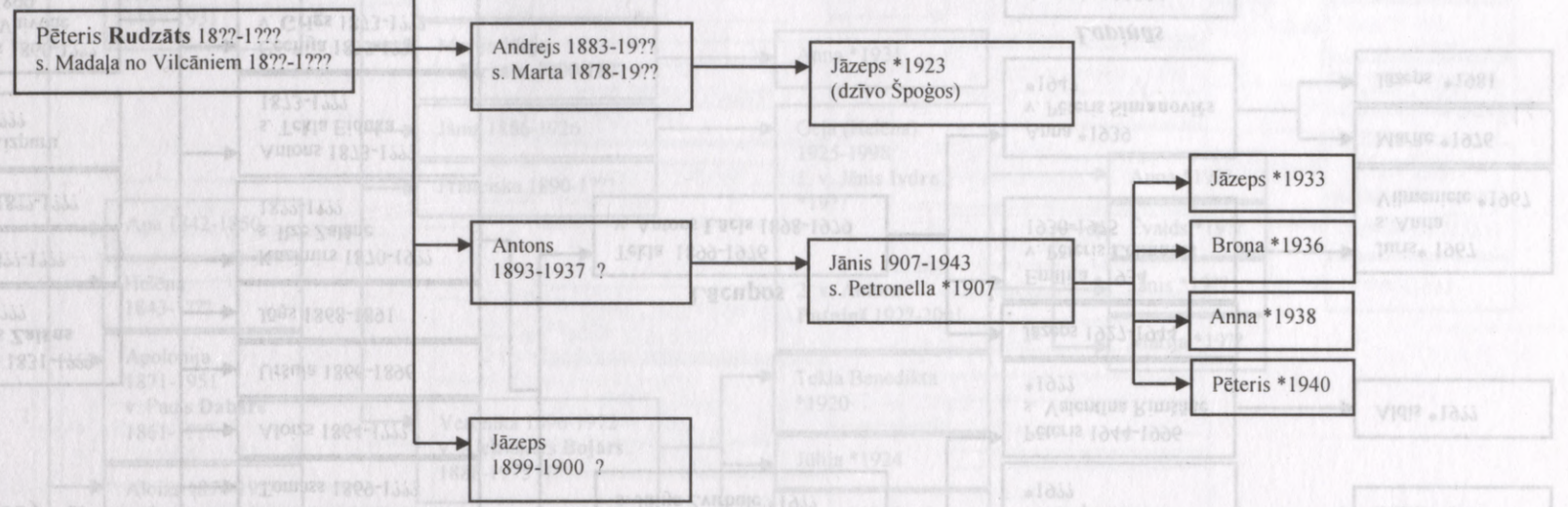

Skuteļu dzimta

Rudzātu pag.

19.-20. gs.

Andreja zars

- 1. lapa

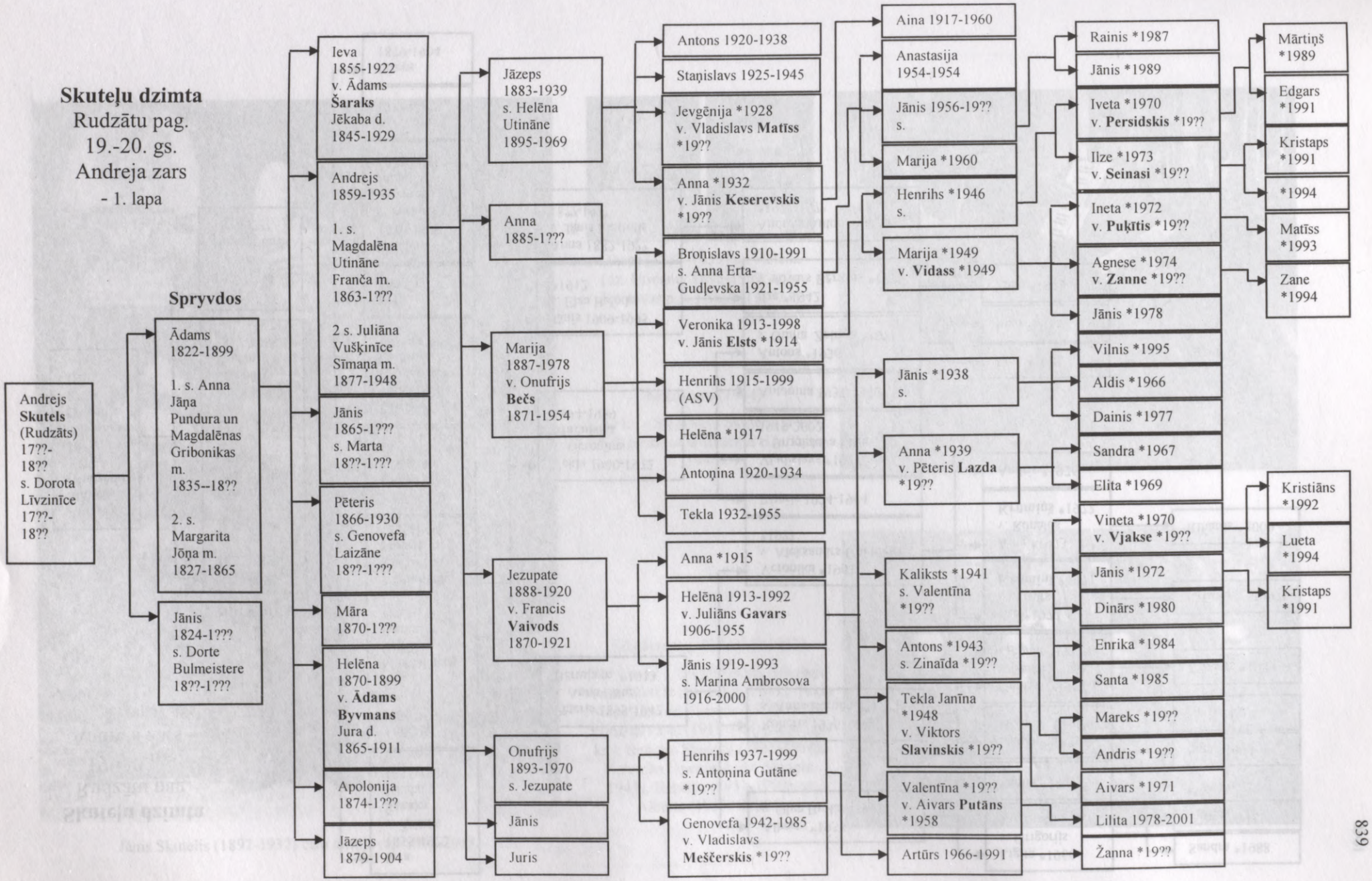

Skuteļu dzimta
Rudzātu pag.
19.-20. gs.
Andreja zars -
2. lapa

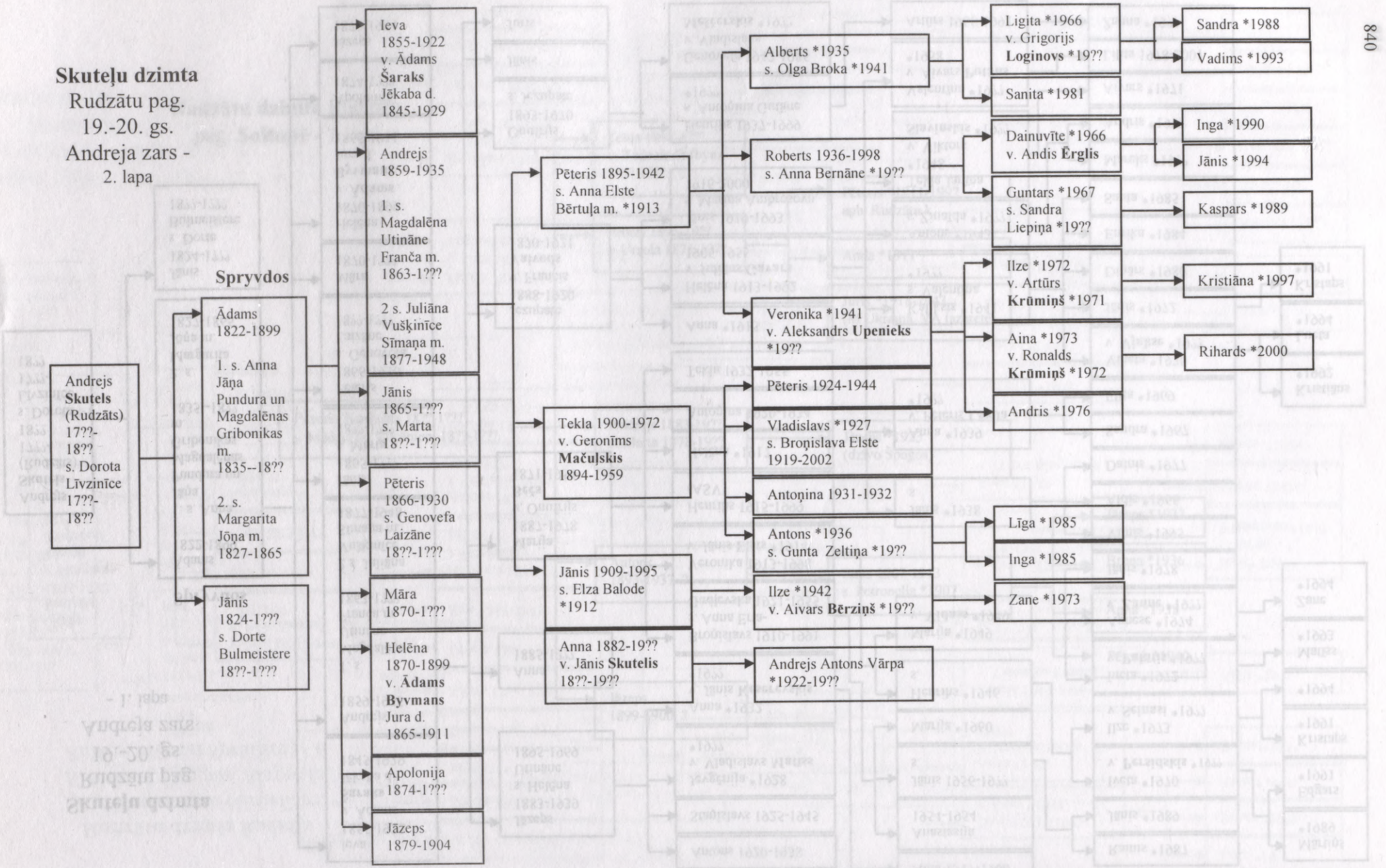

Jānis Skutelis (1892-1932) cara armijā (ap 1911-1913)

Jāzeps (1883-1939) un Helēna (dz. Utināne, 1895-1969, apb. Kārsavas p. k.) Skuteļi (1923)

Muzikanti (1944)

1. no kr. - Staņislavs Skutelis (1925-1945) pirms mobilizācijas SA (kritis 1945)

Silajāņu pag. Nalobnē (1953)

Sēž (no kr.): SA gūsteknis Nikolajs, Anna Skutele (dz. Elste, 1913), Tekla Mačuļska (dz. Skutele, 1900-1972), Eduards Elsts (1918-1971); stāv (no kr.): Roberts Skutelis (1936-1998), Veronika Upeniece (dz. Skutele, 1941), Henrihs (1937-1999) un Alberts (1935) Skuteļi

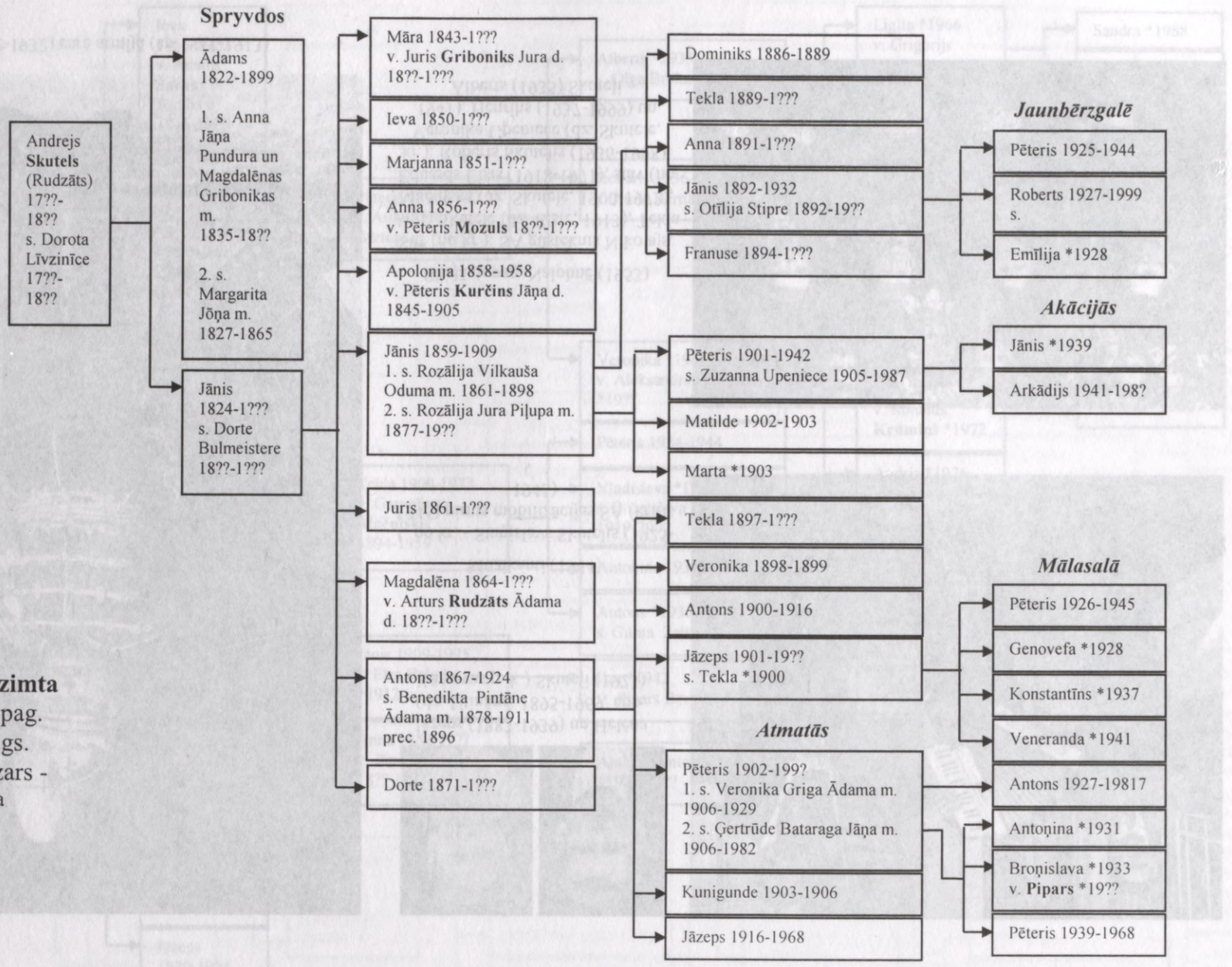

Skuteļu dzimta
Rudzātu pag.
19.-20. gs.
Andreja zars -
3. lapa

Radinieku (Beču, Būmaņu, Elstu, Eriņu, Mačuļsku un Skuteļu) ģimeņu svinības A.Beča mājās Nalobnē, Silajāņu pag. (1932)

No kr.: 1. rindā: Helēna Gavare (dz. Vaivode, 1913-1992), Jānis Elsts (1914), Anna Vaivode (1915), Henrihs Bečs (1915-1999), Anna Beča, Adolfīne un Vera (Annas Bečas māsīcas), Geronīms Mačuļskis (1894-1959) ar dēliem (Antons (1936), Vladislavs (1927));

2. rindā: Pēteris Bricis, Andrejs Byumans (1875-1968), Ādolfs Bricis, Vera un Marija Bečas, Onufrijs Bečs (1871-1954), muzikants, Domicella Elste (dz. Brice, 1894-1942), Tekla Mačuļska (dz. Skutele, 1900-1972), Zuzanna Elste (dz. Mauriņa, 1886-1976), Agate Vjakse (dz. Šaraka, 1883-1932);

3. rindā: Pēteris Skutelis (1895-1942), Bērtulis Elsts (1878-19??), Broņislava Mačuļska (dz. Elste, 1919-2002), Helēna Beča (1917), 2 neatpazītas;

4. rindā: Pēteris Eriņš (1908-1947), Greivulis, 4 neatpazītas personas, Broņislavs Bečs (1910-1991), Broņislava Brice, Veneranda Byumane (dz. Dzene, 1907-1995), Jānis Byumans (1903-1978), neatpazīta

Stimbānu un **Lapsu dzimtas**
Rudzātu pag.

Stimbāni

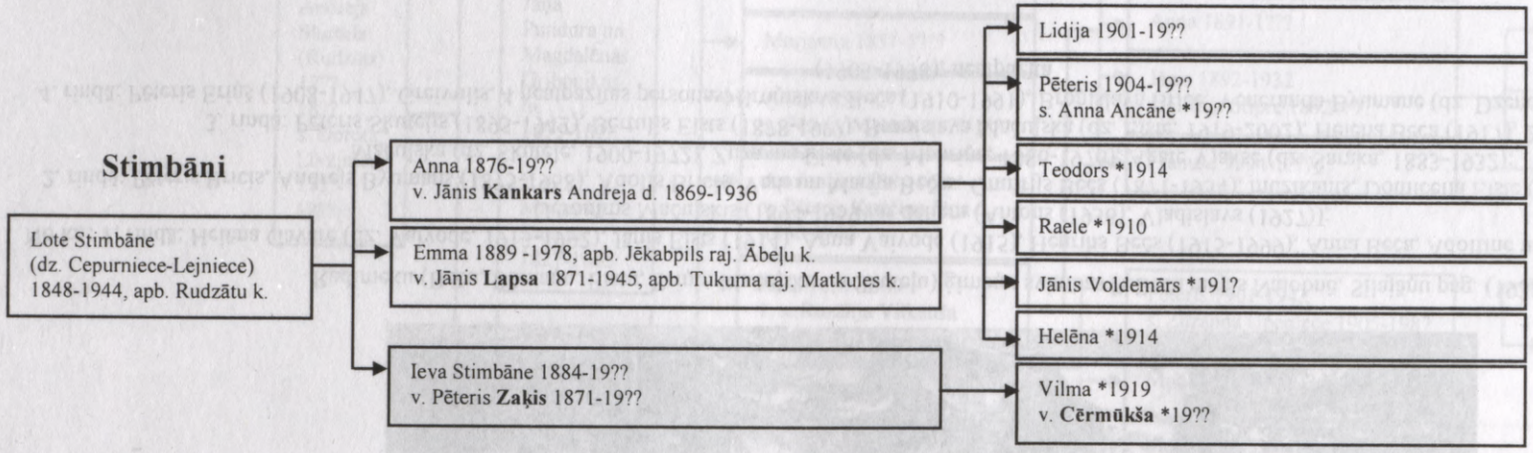

Lapsas

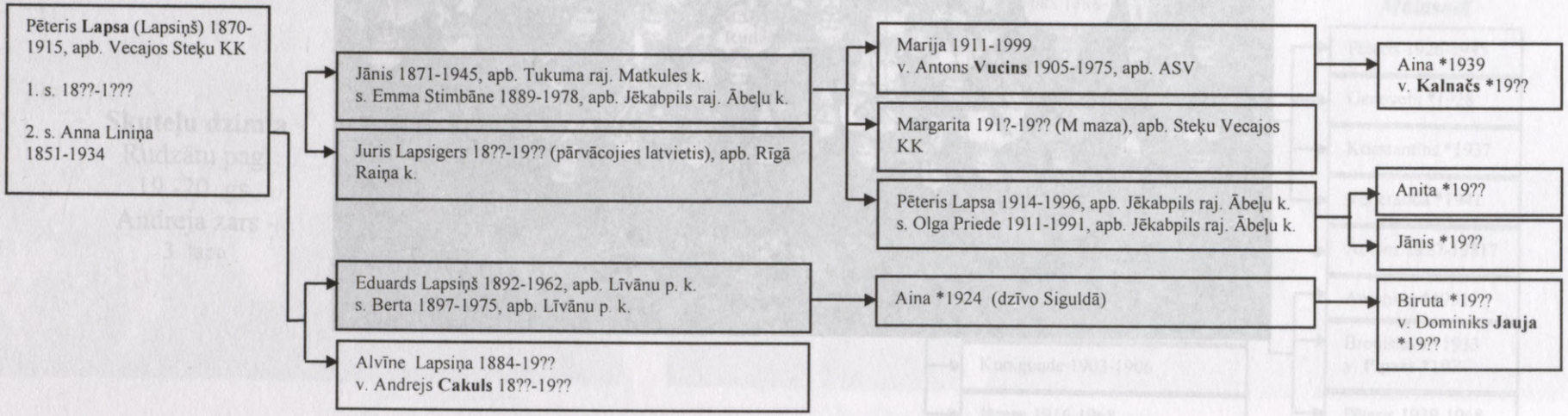

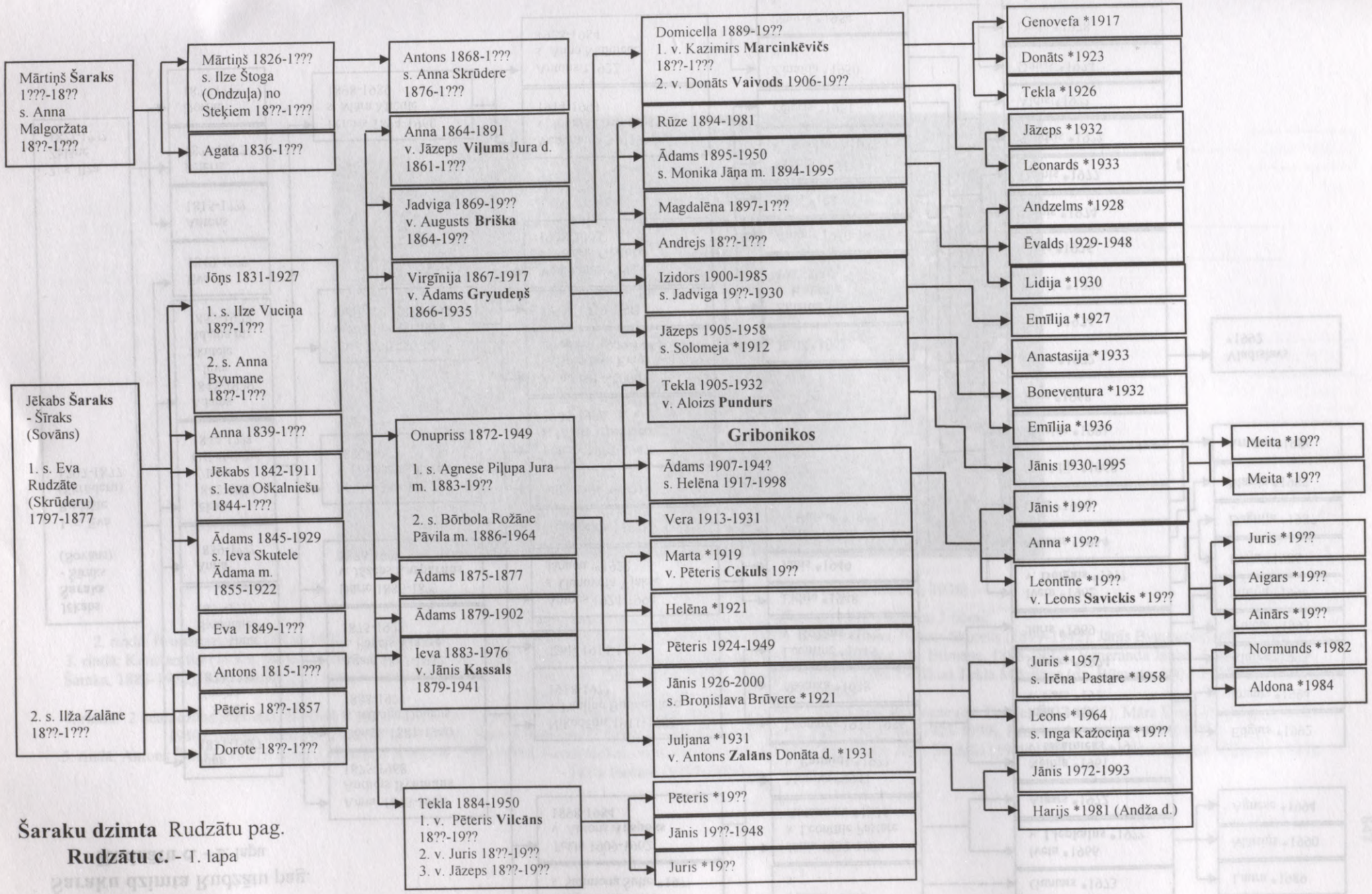

Šaraku dzimta Rudzātu pag.
Rudzātu c. - 1. lapa

Šaraku dzimta Rudzātu pag.
Rudzātu c. - 2. lapa

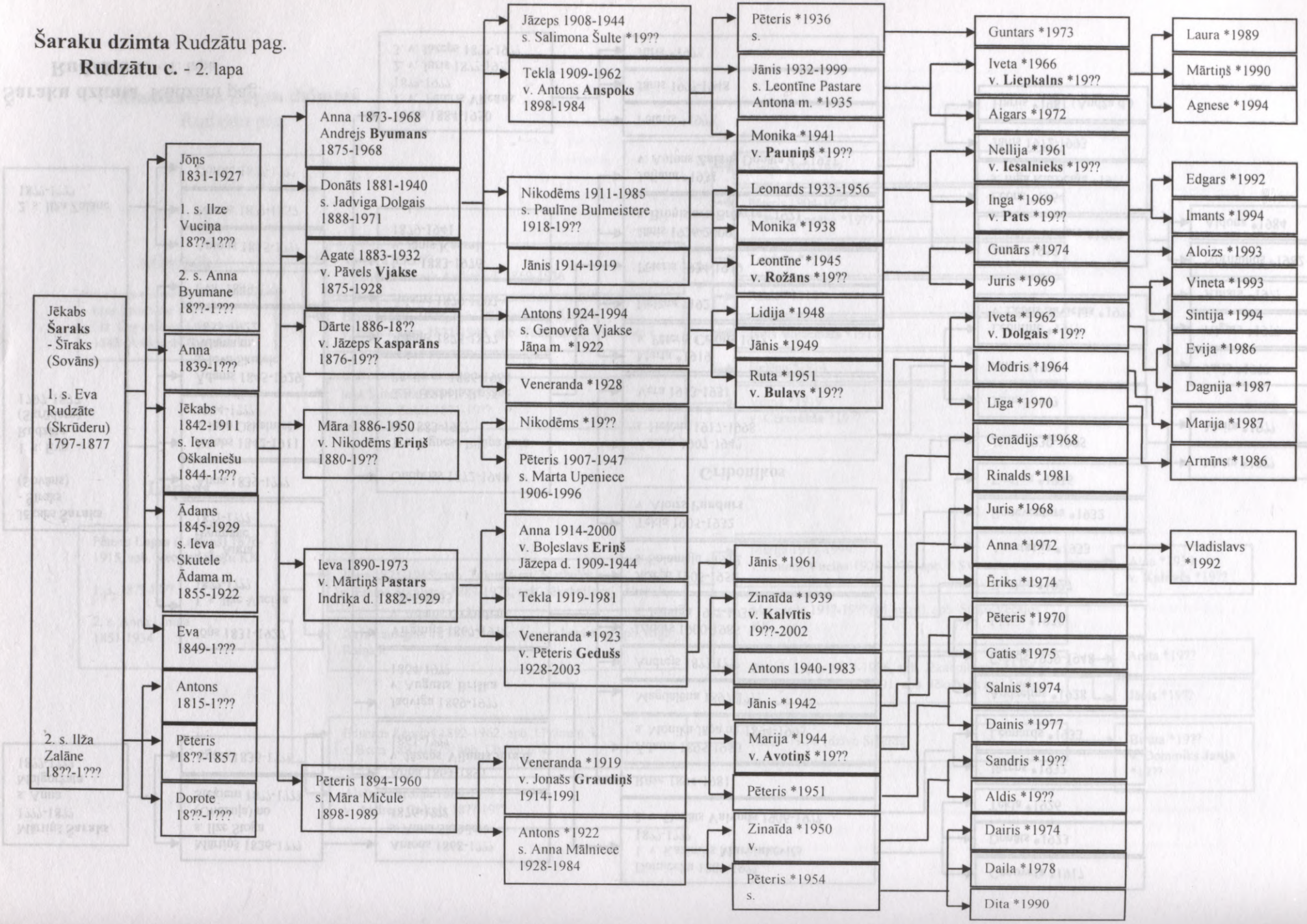

Venerandas Šarakas (1919) un Jonaša Graudiņa (1914-1991) kāzas (Nalobne, 1938)

No kr.: 1. rindā: Geronīms Mačuļskis (1894-1959), Pēteris Šaraks (1894-1960) un 3 bērni;
2. rindā: Broņislavs Bečs (1910-1991), Karolīna Vjakse, Jāzeps Pastars (muzikants), Helēna Beča (1917), Ignats Mičulis, Pēteris Skutelis (1899-1942), Jānis Byumans (1903-1978);
3. rindā: Konstantīns (1930), Nadežda (1901-1982) un Pēteris (1895-1990) Būmaņi, neatpazīta, jaunais pāris, Marija Ķeirāne (dz. Būmane, 1898-1992), Veneranda Jauce, Agate Vjakse (dz. Šaraka, 1883-1932), Māra Šaraka (dz. Mičule, 1898-1989), Domicella Elste (dz. Brice, 1894-1942), Anna Skutele (dz. Elste, 1913) un Tekla Mikulāne (dz. Būmane, 1907-1988) (ar bērniem klēpī), Juliāna Skutele (dz. Vušķinīce, 1877-1948);
4. rindā: 2 neatpazītas personas, Benedikts Mičulis, Andrejs Byumans (1875-1968), Onufrijs Bečs (1871-1954), Veneranda Byumane (dz. Dzene, 1907-1995), Māra Eriņa (dz. Šaraka, 1886-1950), Marija Beča (dz. Skutele, 1887-1978), Jānis Krasnēvičs (P.Skuteļa strādnieks, kritis VA), Pēteris Kurčins (1923-1999), Pēteris Mačuļskis (1924-1944);
5. rindā: Antons Šaraks (1922), Anna Zalāne (dz. Kurčina, 1921-1998), 4 neatpazītas, Juris Rudzāts (1918-1943), Vera Beča, Jānis Skutelis (1909-1995), Anna Graudiņa (dz. Vārpule, 1924), Tekla Pastare (1919-1981) un 2 bērni

Šaraku dzimta Rudzātu pag. **Rudzātu c.** - 3. lapa

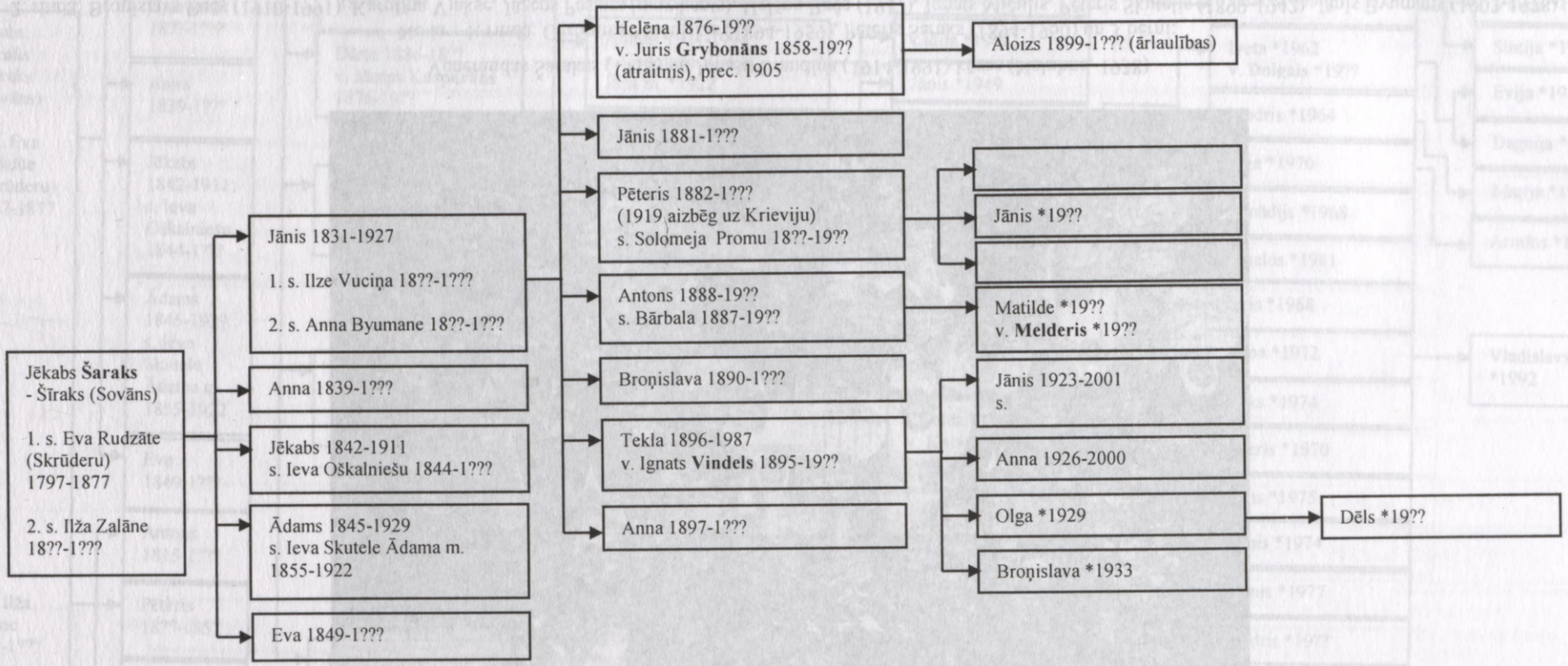

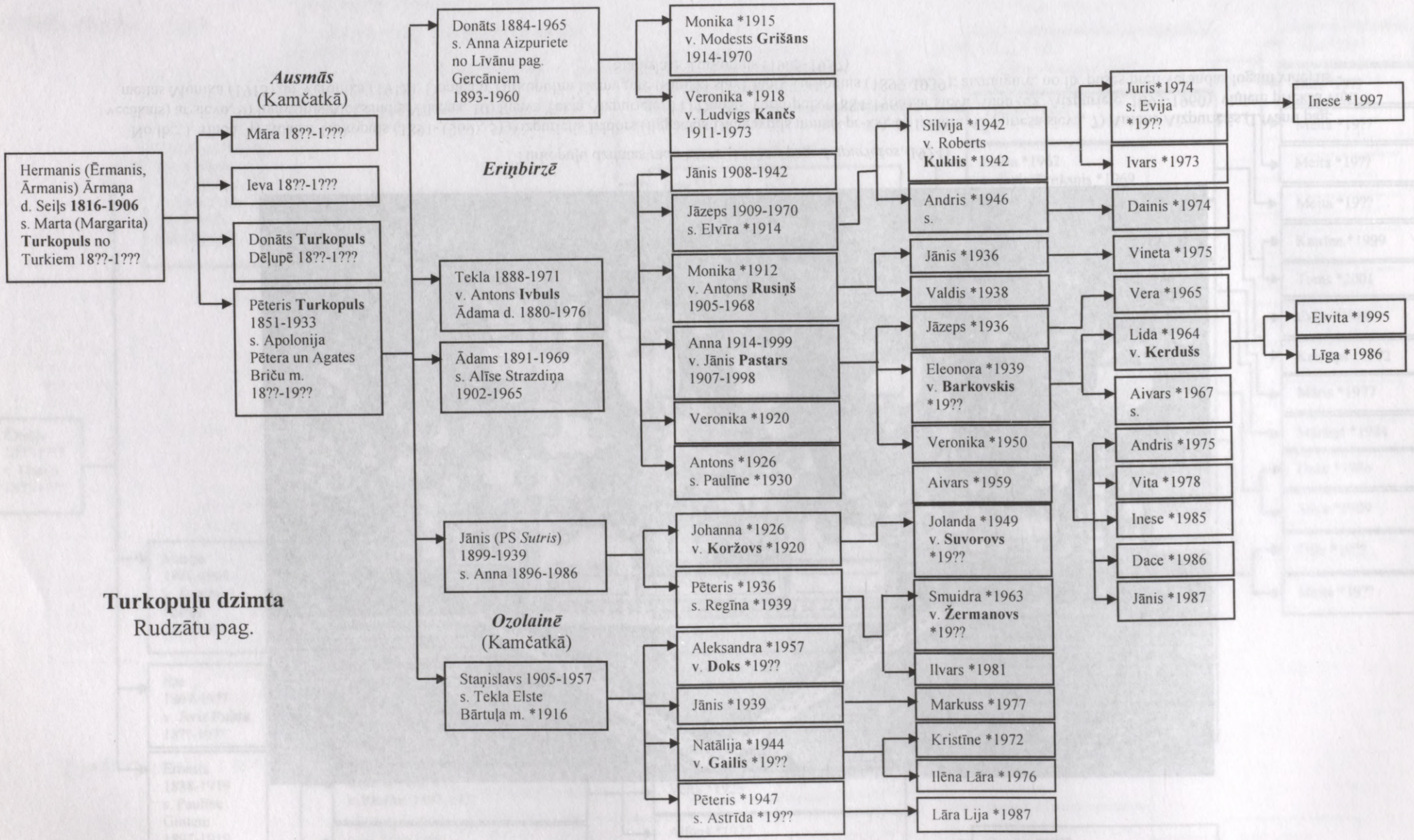

Turkopuļu dzimta
Rudzātu pag.

Turkopuļu dzimtas radu kāzas (Līvānu pag. *Aizpuriešos*, 1924)

No lb.: 1. rindā: 4) Ādams Turkopuls (1891-1969), 5) Aizpurietis Izidors (ilggadējs Daugavpils muitas pr-ks), 6) Izidora Aizpurieša sieva, 7) Antons Aizpurietis (Līvānu pag. vecākais) ar sievu, 9) līgavainis Aleksandrs Vilcāns, 10) līgava Tekla Aizpuriete, 11) Donāts Turkopuls (1884-1965) ar sievu Annu (dz. Aizpuriete, 1893-1960), viņiem priekšā viņu meitas Monika (1915) un Veronika (1918); Donātam Turkopulim aizmugurē (sāniski stāv) Jānis Turkopuls (1899-1939); aizmugurē, no lb. puses pretī verandas logam vidējais - Staņislavs Turkopuls (1905-1957)

Ūbeļu dzimta - 1. lapa

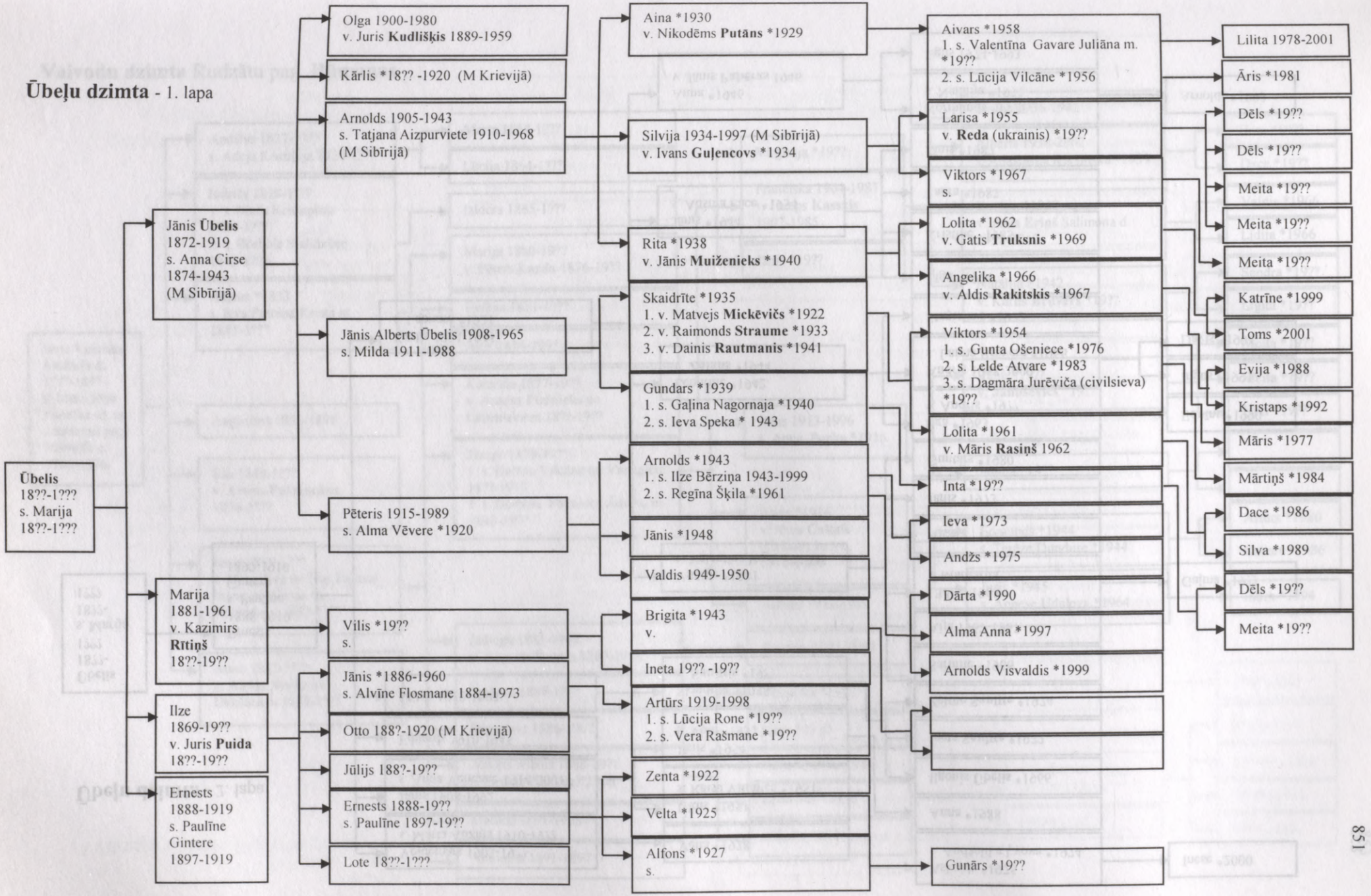

Ūbeļu dzimta - 2. lapa

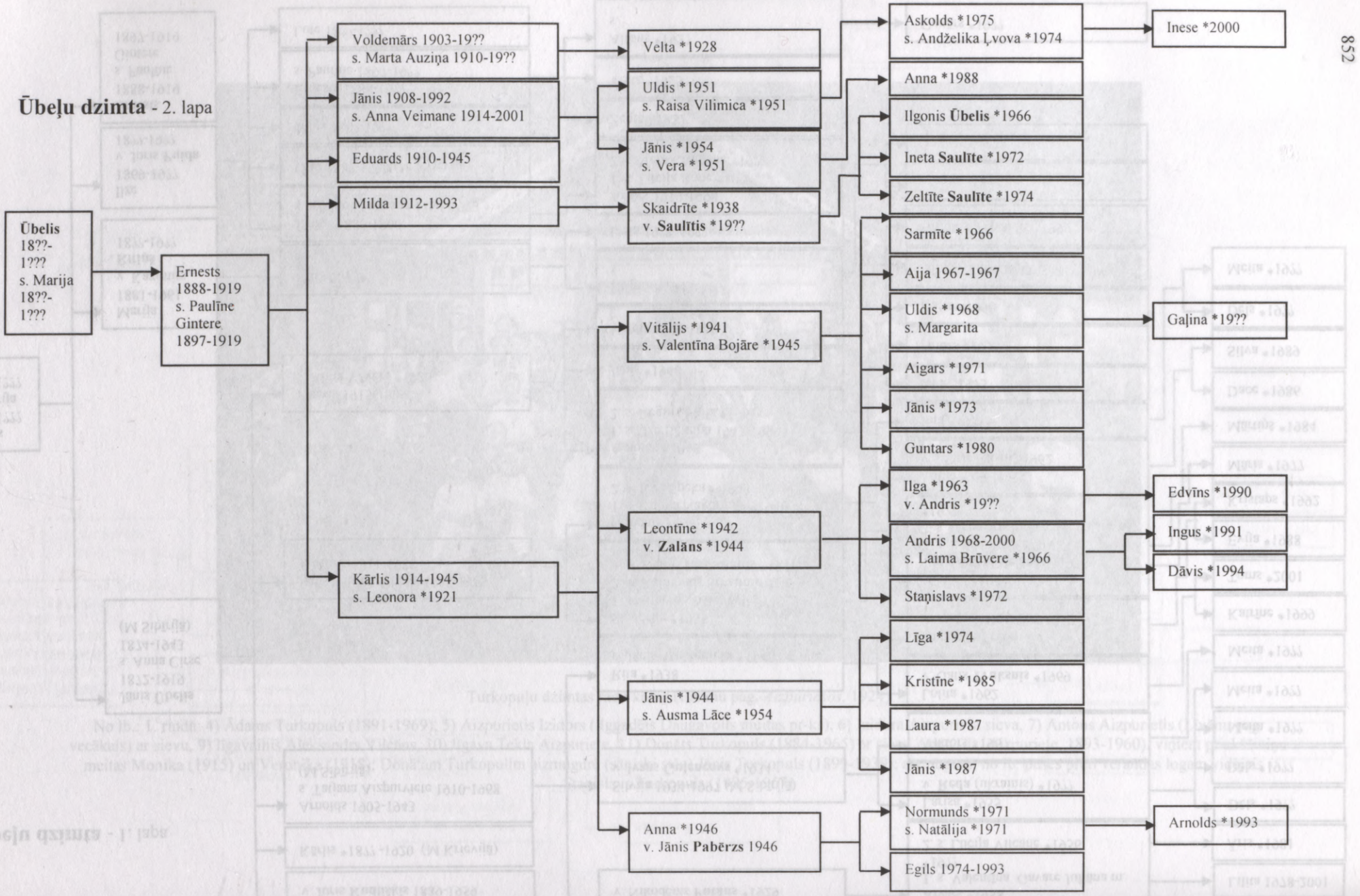

Vaivodu dzimta Rudzātu pag. **Būmaņos**

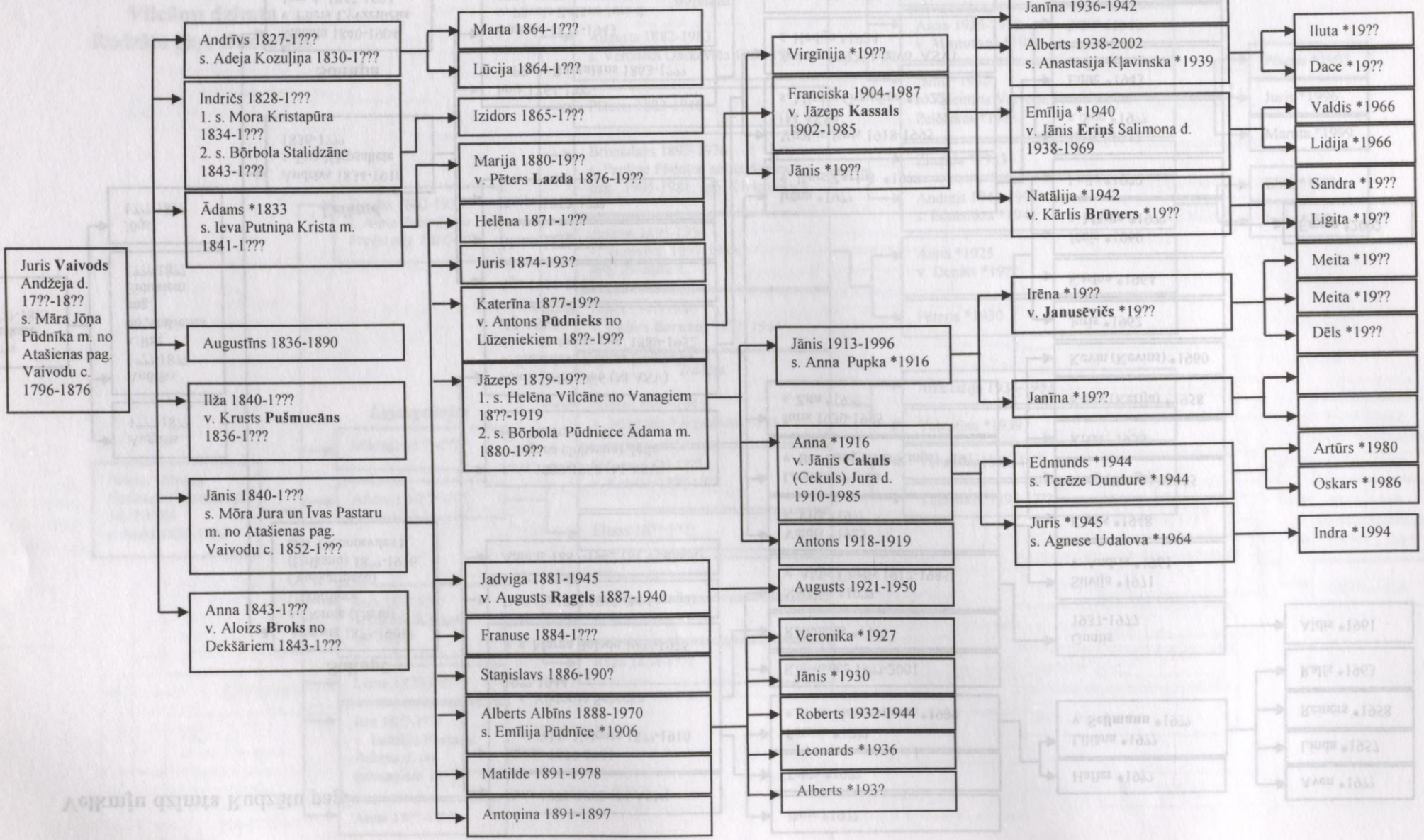

Velkmju dzimta Rudzātu pag.

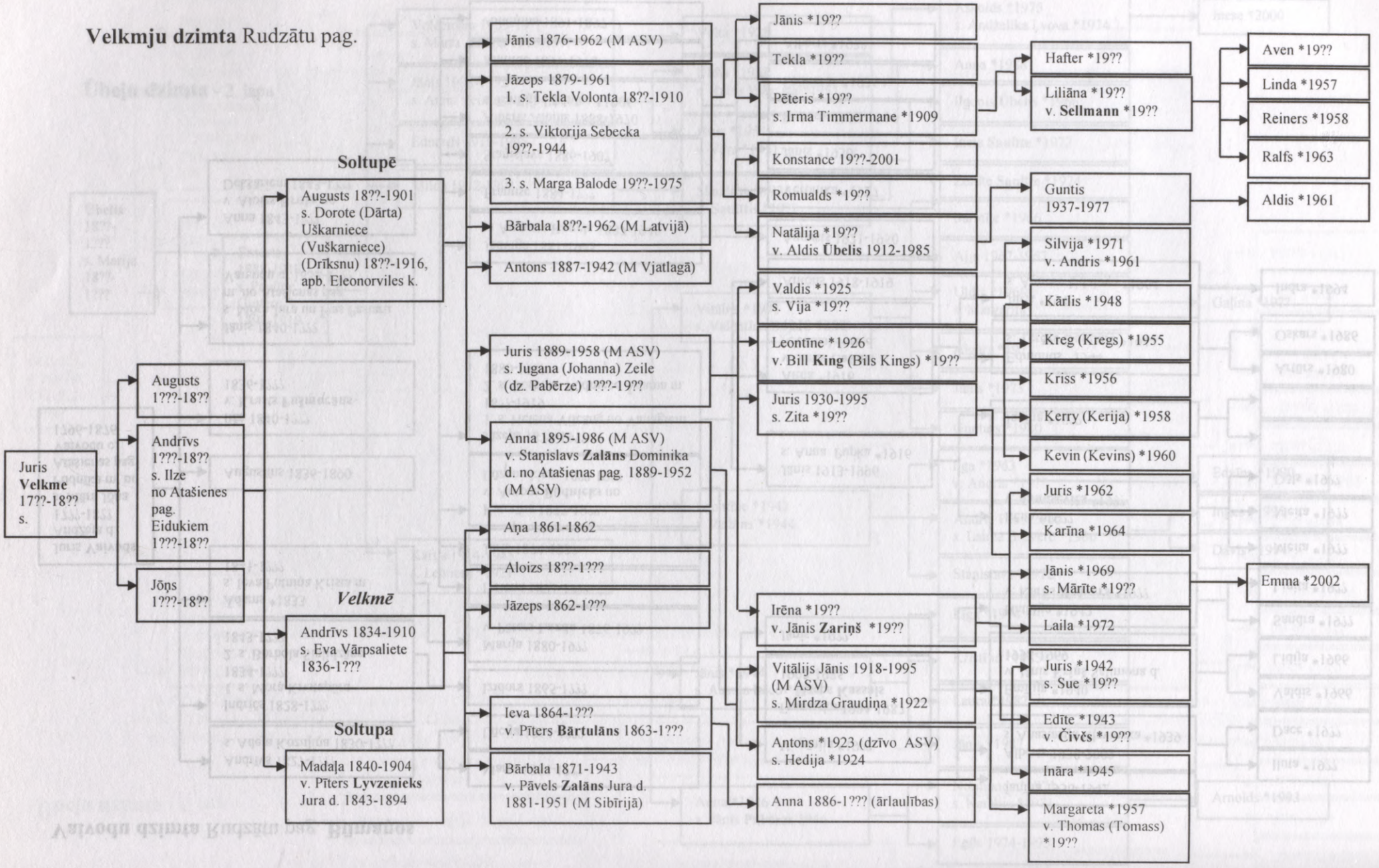

Vilcānu dzimta
Rudzātu pag. **Būmaņos**

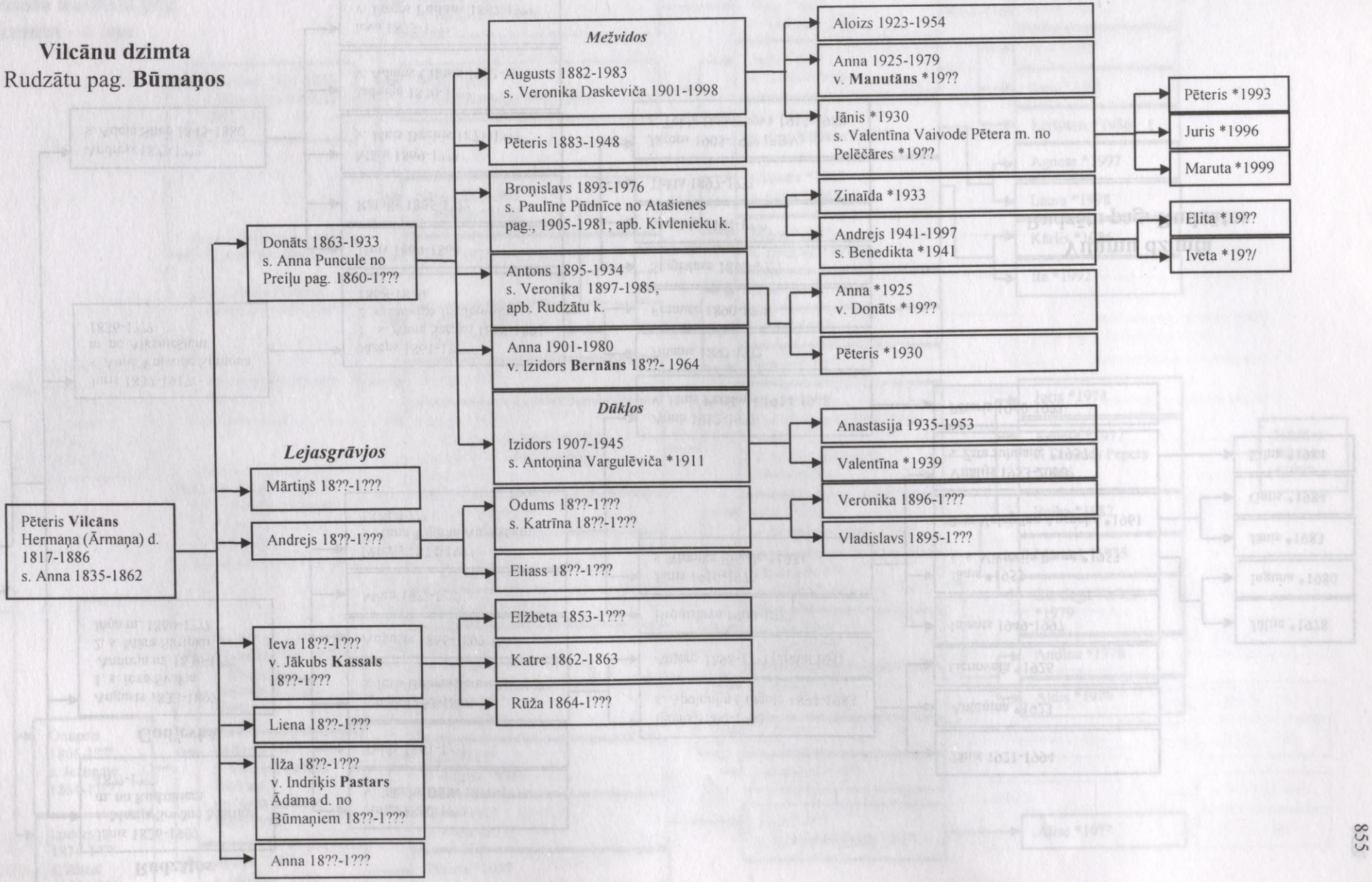

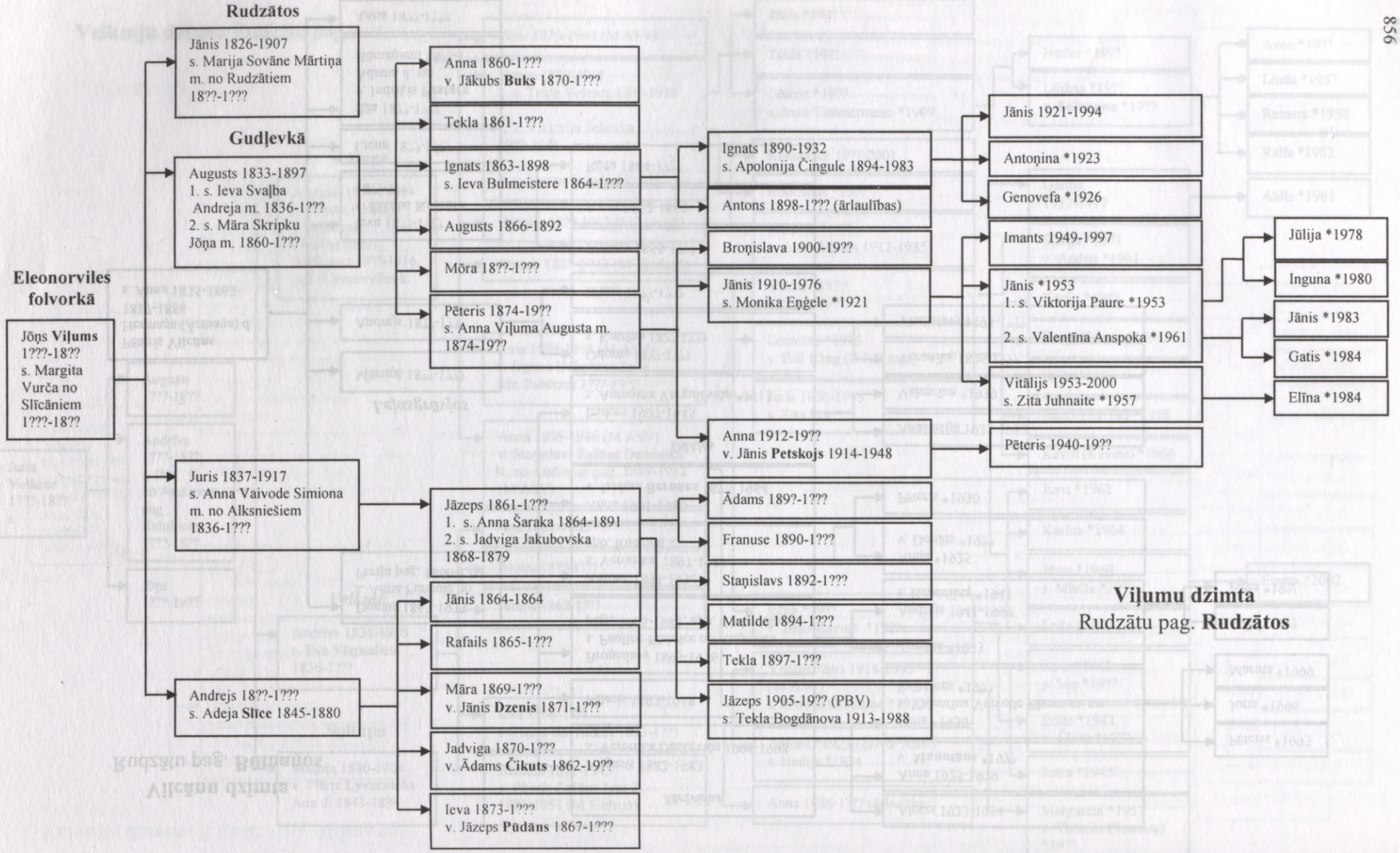
Rudzātos
Jānis 1826-1907
s. Marija Sovāne Mārtiņa
m. no Rudzātiem
18??-1???
Gudļevkā
Augusts 1833-1897
1. s. Ieva Svaļba
Andreja m. 1836-1???
2. s. Māra Skripku
Jōņa m. 1860-1???
Eleonorviles folvorkā
Jōņs Viļums
1???-18??
s. Margita
Vurča no
Slīcāniem
1???-18??
Juris 1837-1917
s. Anna Vaivode Simiona
m. no Alksniešiem
1836-1???
Andrejs 18??-1???
s. Adeja Slīce 1845-1880
Anna 1860-1???
v. Jākubs Buks 1870-1???
Tekla 1861-1???
Ignats 1863-1898
s. Ieva Bulmeistere 1864-1???
Augusts 1866-1892
Mōra 18??-1???
Pēteris 1874-19??
s. Anna Viļuma Augusta m.
1874-19??
Jāzeps 1861-1???
1. s. Anna Šaraka 1864-1891
2. s. Jadviga Jakubovska
1868-1879
Jānis 1864-1864
Rafails 1865-1???
Māra 1869-1???
v. Jānis Dzenis 1871-1???
Jadviga 1870-1???
v. Ādams Čikuts 1862-19??
Ieva 1873-1???
v. Jāzeps Pūdāns 1867-1???
Ignats 1890-1932
s. Apolonija Čingule 1894-1983
Antons 1898-1??? (ārlaulības)
Broņislava 1900-19??
Jānis 1910-1976
s. Monika Eņģele *1921
Anna 1912-19??
v. Jānis Petskojs 1914-1948
Ādams 189?-1???
Franuse 1890-1???
Staņislavs 1892-1???
Matilde 1894-1???
Tekla 1897-1???
Jāzeps 1905-19?? (PBV)
s. Tekla Bogdānova 1913-1988
Jānis 1921-1994
Antoņina *1923
Genovefa *1926
Imants 1949-1997
Jānis *1953
1. s. Viktorija Paure *1953
2. s. Valentīna Anspoka *1961
Vitālijs 1953-2000
s. Zita Juhnaite *1957
Pēteris 1940-19??
Jūlija *1978
Inguna *1980
Jānis *1983
Gatis *1984
Elīna *1984
Viļumu dzimta
Rudzātu pag. Rudzātos

Zalānu dzimta Rudzātu pag.
Jaudzemos - 1. lapa

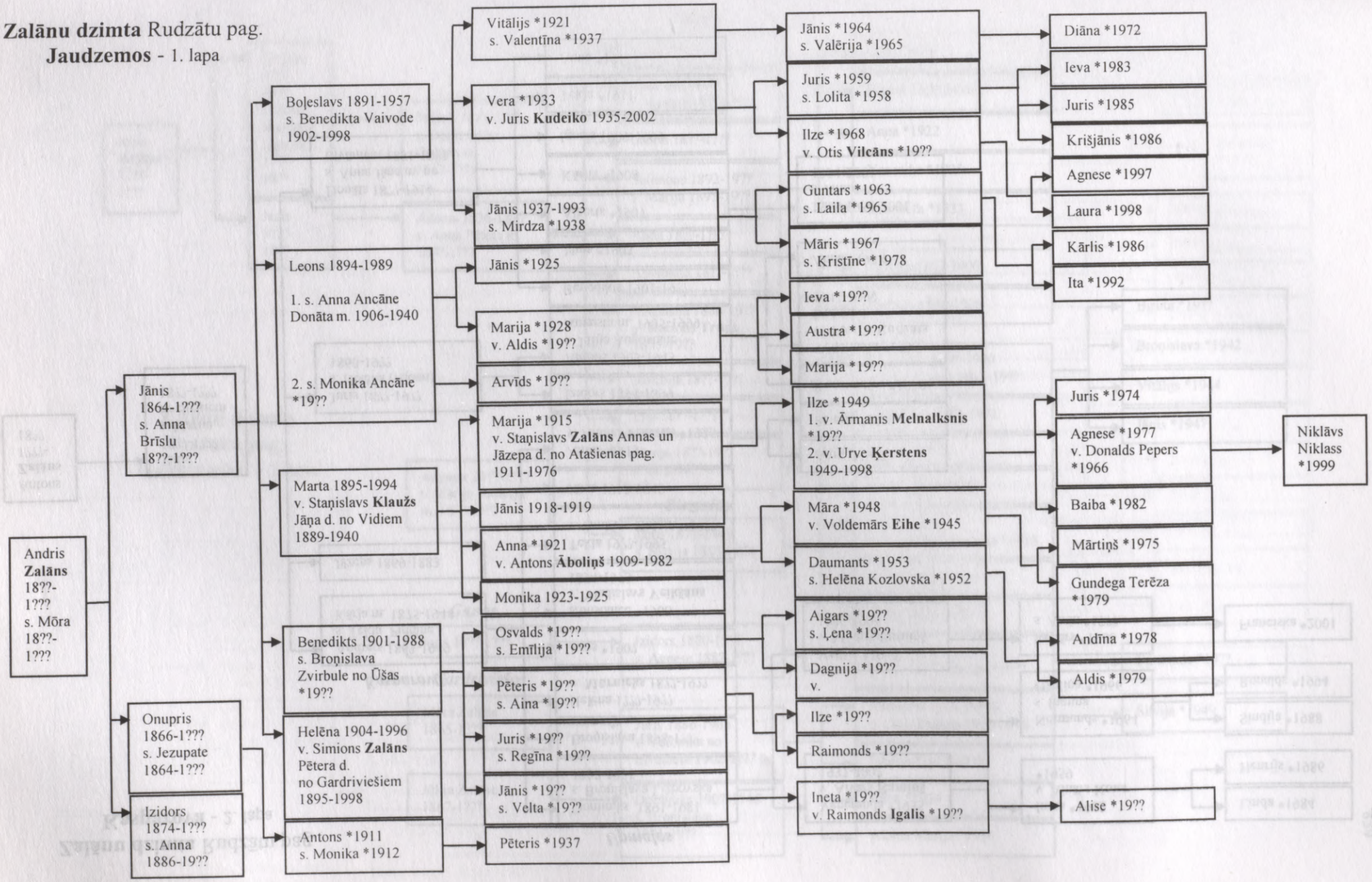

Zalānu dzimta Rudzātu pag.
Kasparovā - 2. lapa

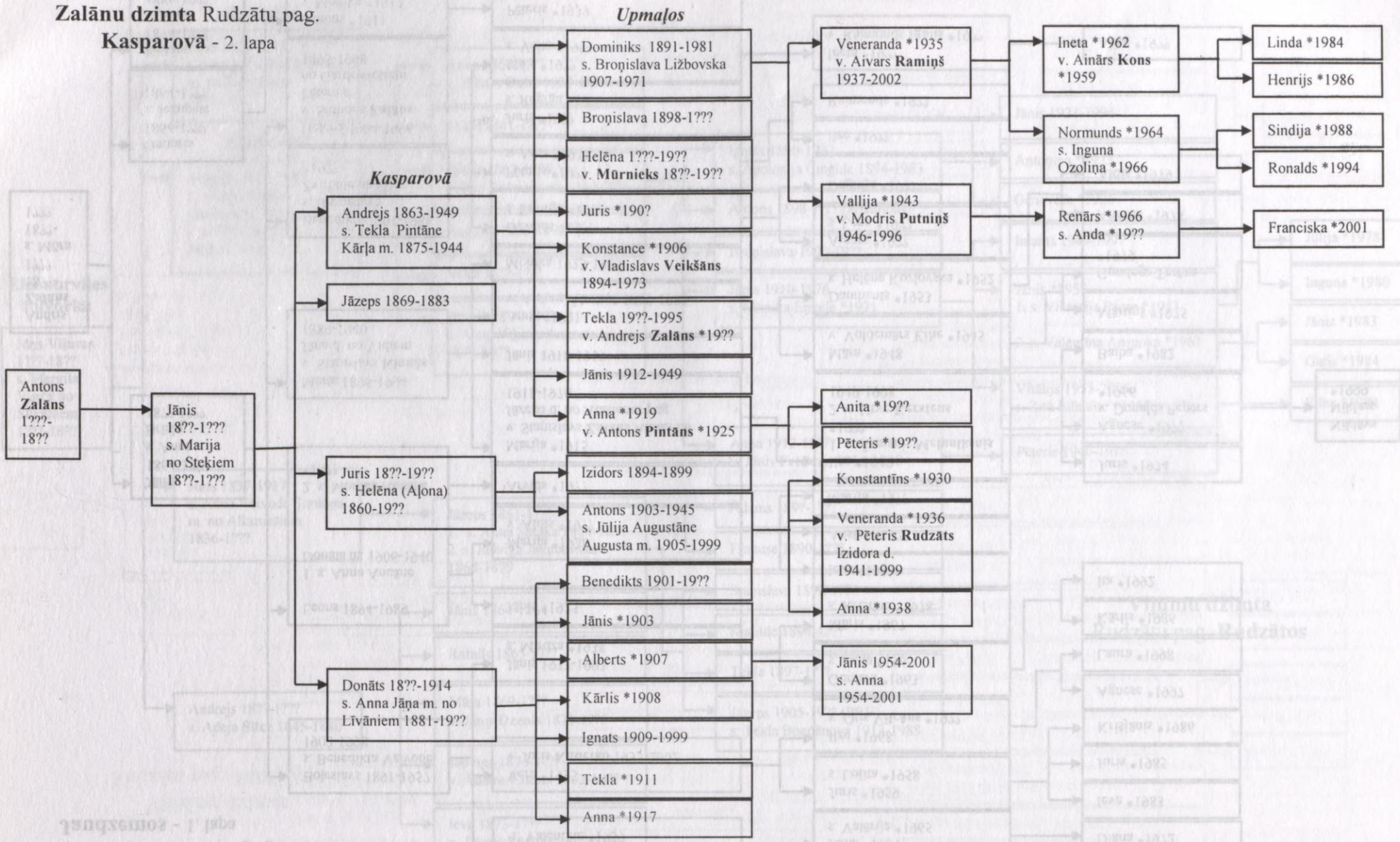

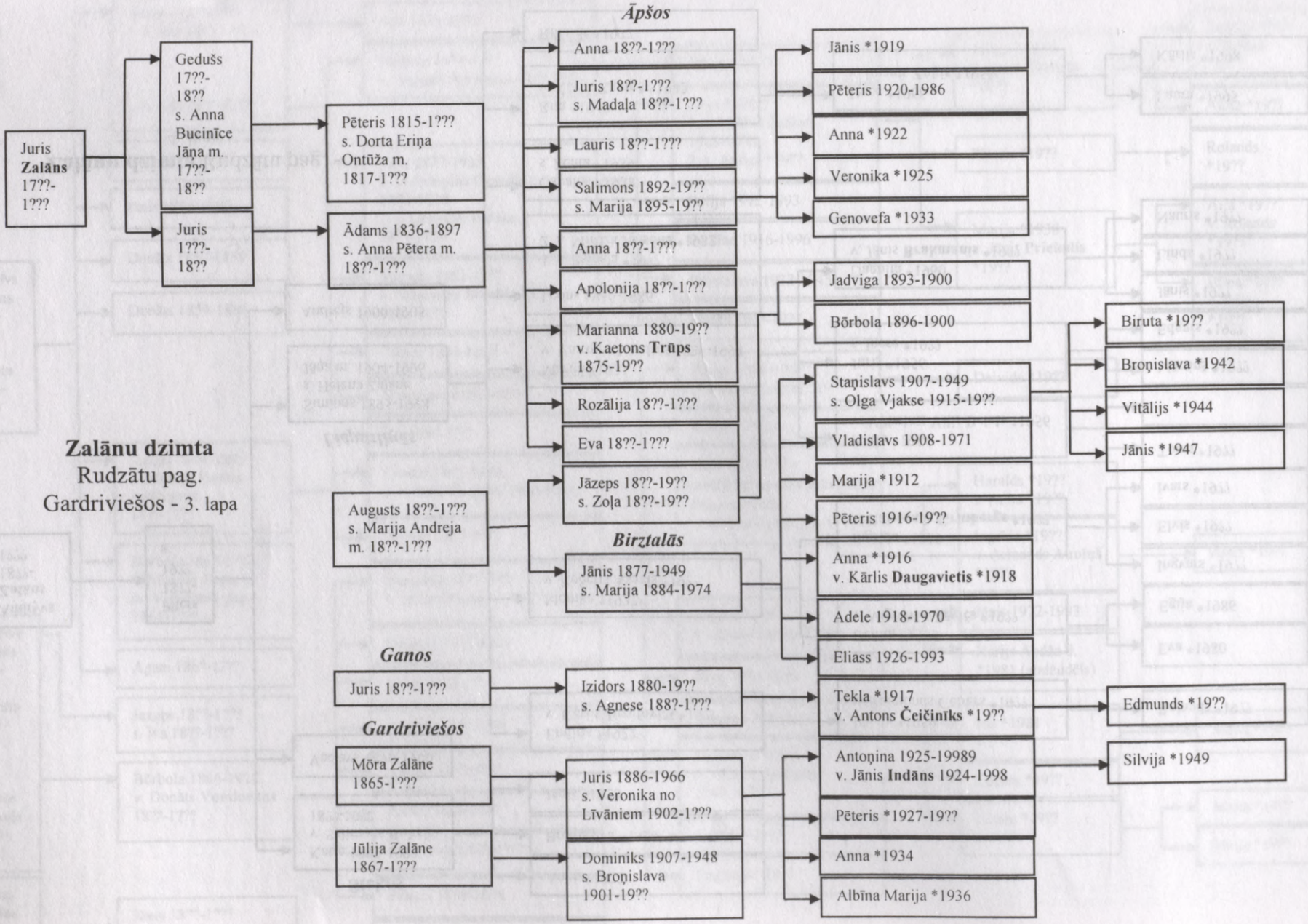

Zalānu dzimta
Rudzātu pag.
Gardriviešos - 3. lapa

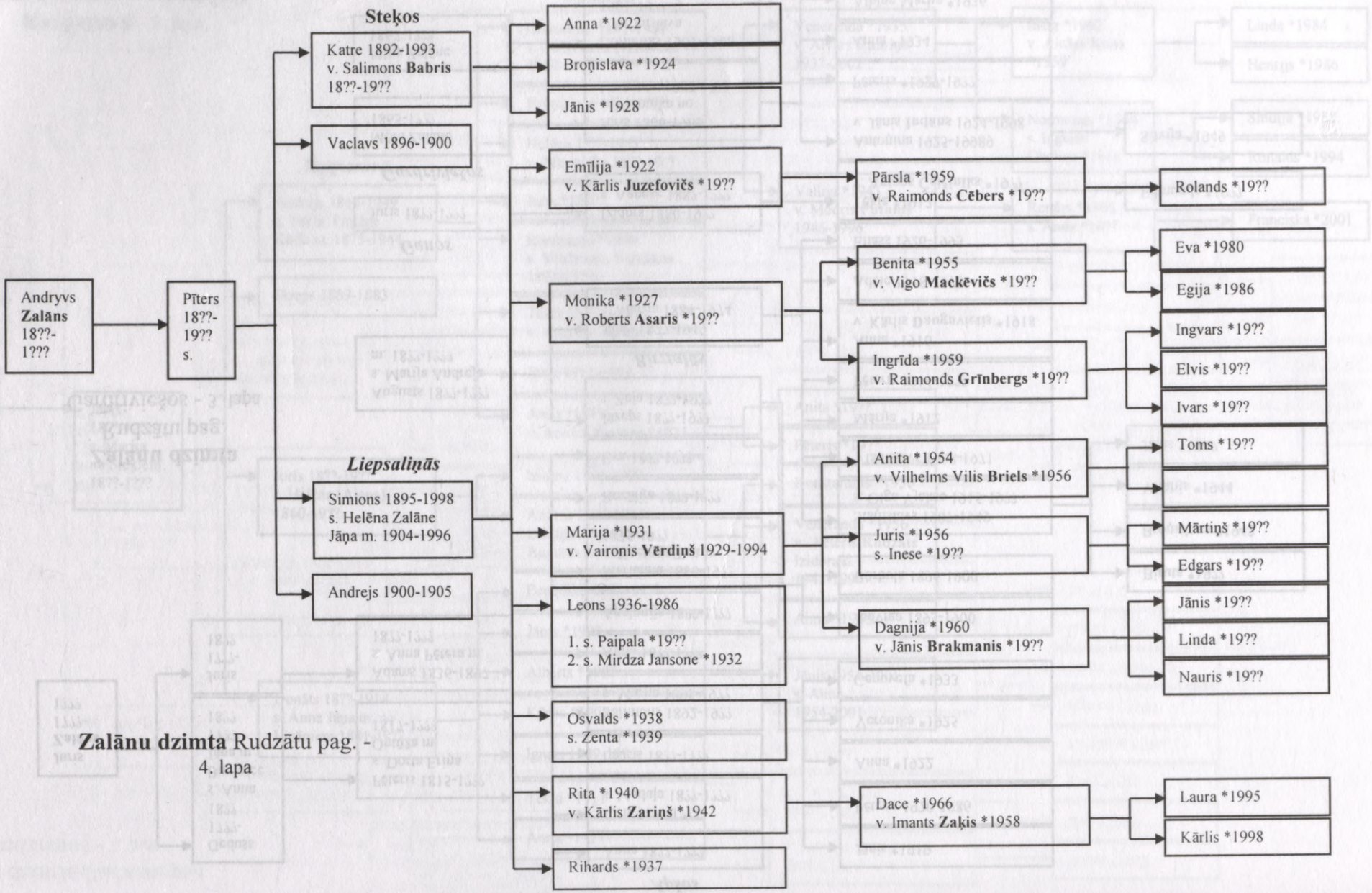
Andryvs **Zalāns** 18??-1???
Pīters 18??-19?? s.
Steķos
Katre 1892-1993 v. Salimons **Babris** 18??-19??
Vaclavs 1896-1900
Liepsaliņās
Simions 1895-1998 s. Helēna Zalāne Jāņa m. 1904-1996
Andrejs 1900-1905
Anna *1922
Broņislava *1924
Jānis *1928
Emīlija *1922 v. Kārlis **Juzefovičs** *19??
Monika *1927 v. Roberts **Asaris** *19??
Marija *1931 v. Vaironis **Vērdiņš** 1929-1994
Leons 1936-1986
1. s. Paipala *19??
2. s. Mirdza Jansone *1932
Osvalds *1938 s. Zenta *1939
Rita *1940 v. Kārlis **Zariņš** *1942
Rihards *1937
Pārsla *1959 v. Raimonds **Cēbers** *19??
Benita *1955 v. Vigo **Mackēvičs** *19??
Ingrīda *1959 v. Raimonds **Grīnbergs** *19??
Anita *1954 v. Vilhelms Vilis **Briels** *1956
Juris *1956 s. Inese *19??
Dagnija *1960 v. Jānis **Brakmanis** *19??
Dace *1966 v. Imants **Zaķis** *1958
Rolands *19??
Eva *1980
Egija *1986
Ingvars *19??
Elvis *19??
Ivars *19??
Toms *19??
Mārtiņš *19??
Edgars *19??
Jānis *19??
Linda *19??
Nauris *19??
Laura *1995
Kārlis *1998

Zalānu dzimta
Rudzātu pag.
Pelšos -
5. lapa

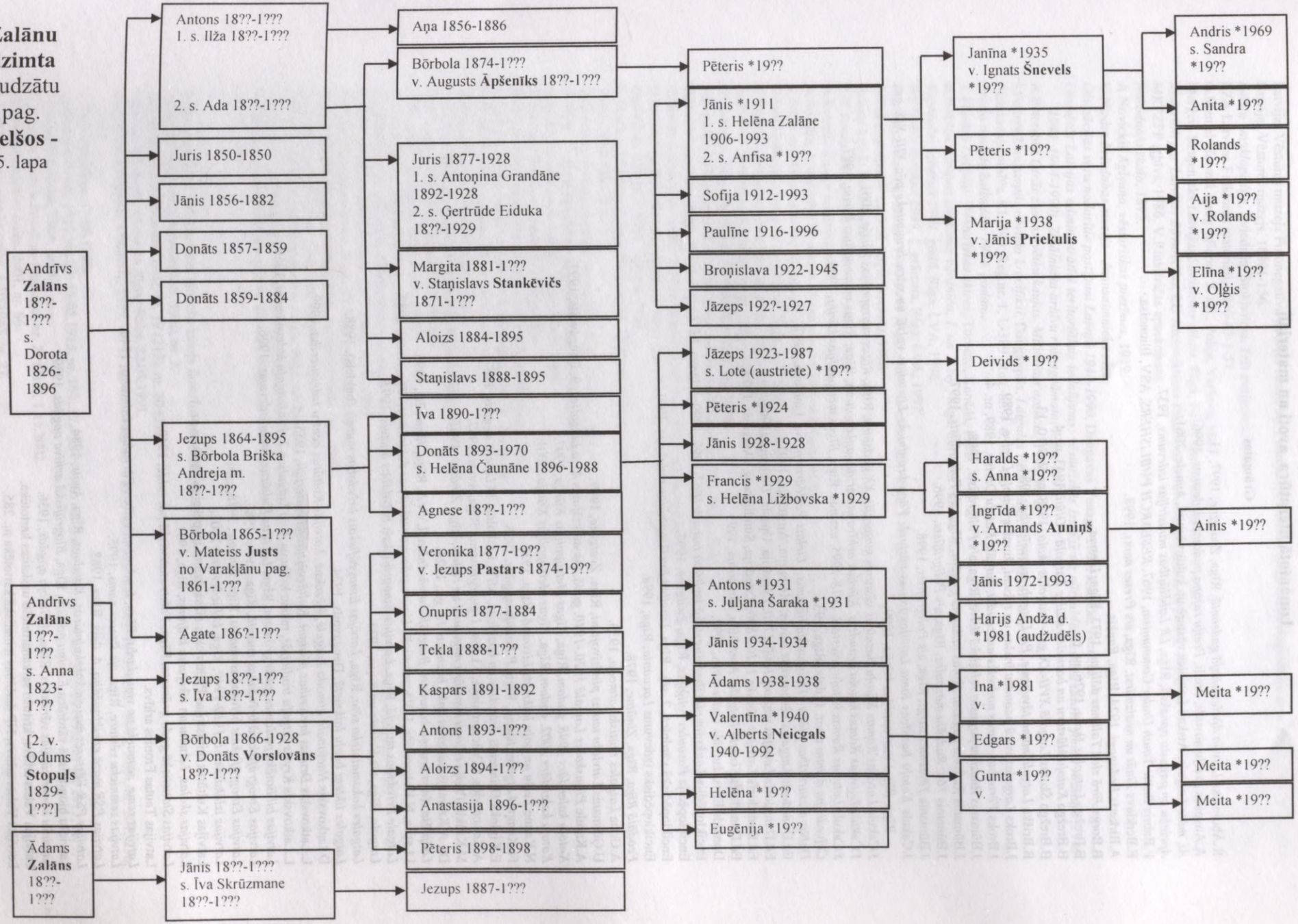

Izmantotā literatūra, avoti un materiāli

Grāmatas

R.Ābolnieks *Latvija divdesmitajā gadsimtā*, Rīga, *Zvaigzne*, 1997, 11.
A.Anspaks *Preiļu novads*, Preiļi, *Preiļu rajona padomes izdevums*, 1996.
Ai, māte Latgale. Atskati Latgales vēsturē un kultūrvēsturē, *Annele*, 2001.
Apriņķu un pagastu apraksti, Rīga, *LR Labklājības ministrijas izdevums*, 1937.
P.Babris *Baltic Youth Under Communism*, 1967, *RESEARCH PUBLISHERS*, ASV, Illionoisa.
E.Berklavs *Zināt un neaizmirst*, Rīga, a/s *Preses nams*, 1998.
A.Birkerts *Pedagogi*, 1924, Rīga, *Raņķis*.
B.Borgs *Jūrā zied Tallinas dālijas*, 1973, Rīga, *Liesma*.
B.Brežgo *Latgolas škola*, 1926, nr. 6.
B.Brežgo *Katoļu klūsteru un bazneicu skūlas Latgolā - Olūti*, 1943, nr. 4.
B.Brežgo *Školas Latgolā XVII-XX gs. - Latgolas škola*, 1928, nr. 7, 9/10, 13.
B.Briška *Latgola muna tāvuzeme, P/s Latgaļu izdevnīceiba*, 1984.
J.Broks *Latgolas vacū paaudžu īrašas un tykumi*, žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1989.
J.Broks *Vērteibas, kuras nadreikstam zaudēt*, žurnāls *Katoļu Dzeive*, 1989, nr. 4.
J.Būmanis *Rudzātu pagasta reliģiskā dzīve*, Rīga, a/s *Poligrāfists*, 1998.
J.Būmanis *Rudzētu pagasta skolas laikmetu griežos*, Rīga, a/s *Poligrāfists*, 1997.
J.Būmanis *766. Rudzātu mazpulks*, Rīga, a/s *Poligrāfists*, 1996.
J.Būmanis *Tēvzemes sargi*, Rīga, a/s *Poligrāfists*, 1998.
J.Cakuls *Katoļu baznīcas loma Latvijas tautas vēsturē. Vācu bruņinieks Livonijas valstī un vācu bruņinieks pēc XIII-XIX gs.*, Rīga, *Rīgas metropolijas kūrija*, 1999.
J.Cakuls *Latvijas Romas Katoļu Baznīcas vēstures materiāli. XX gadsimts*, Rīga, *Rīgas metropolijas kūrija*, 2001.
J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu draudzes, Kūrijas arhīva materiālu apkopojums*, Rīga, *Rīgas metropolijas kūrija*, 1997.
J.Cakuls *Latvijas Romas katoļu priesteri, 1918-1995, uzziņas*, Rīga, *Rīgas metropolijas kūrija*, 1996.
Ceļvedis pa dzimto zemi, 1. daļa, Rīga, 1937.
Dabas aizsardzības plāns - Dzērvenāju liegums - Lielais Pelēčāres purvs, Ļaudona, 1997.
Ed.Dunsdorfs *Latgales vēsturiskās kartes*, Melburna, Austrālija, 1991.
Ed.Dunsdorfs *Latvijas vēsture 1600-1710*, Zviedrija, Upsala, *Daugava*, 1962.
Ed.Dunsdorfs *Latvijas vēsture 1710-1800*, Zviedrija, Sundbyberg, *Daugava*, 1973.
Ed.Dunsdorfs *Skaistā Latgale*, Austrālija, Melburna, 1991.
Donalds Elsts, žurnāls *Universitas*, 1992.
Enciklopēdija *Lauksaimniecības Augstākā izglītība Latvijā 1862-1999*, 1999, Jelgava, *LLU*.
Enciklopēdija *Pasaules reliģijas*, Rīga, *Zvaigzne*, 1997.
Enciklopēdiskā vārdnīca, 2. sēj., Rīga, *Latvijas Enciklopēdijas redakcija*, 1991.
Enciklopēdisks izdevums *Lacuania*, Rīga, 1998.
Feodālā Rīga, Rīga, *Zinātne*, 1978.
A.Goba *Latgales tautiskā atmoda*, 1933.
U.Ģērmanis *Latviešu tautas piedzīvojumi*, Rīga, *Zvaigzne*, 1989.
A.Karule *Pirmskolas Latgalē 1920.-1940. gadā*, rakstu krājums *Acta Latgalica*, 9, Daugavpils, 1997.
Katoļu kalendārs 1998. gadam, Rīga, *Rīgas Metropolijas Kūrija*, 1997.
Katoļu kalendārs 2002. gadam, Rīga, *Rīgas Metropolijas Kūrija*, 2001.
N.Kaune *Leišu un poļu laikmets Livonijā*, Rīga, 1936.
Fr.Kemps *Latgales likteņi*, Rīga, *P.Puduļa apgāds*, 1938.
E.Ķiploks *Dzimtenes draudzes un baznīcas*, ASV, Linkolna, *M.Lutera apgāds*, 1987.
A.Kokorevičs, L.Vāczemnieks, J.Lapsa *Ugunsgrāmata*, Rīga, *Avots*, 1987.
M.Krūkle *Preiļu rajona kvartāra nogulumi un reljefs*, Rīga, *Zinātne*, 1967.
Dr. A.Krūmiņš *Latgales koka baznīcas 18. gs.*, 1924.
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri. Biogrāfiska vārdnīca, LVVA, Rīga, *Jāņa sēta*, 1995.
I.Lapsa, N.Kokorevičs, L.Vāczemnieks *Ugunsgrāmata (stāsti par čekistiem)*, Rīga, *Avots*, 1987.
Latgale Brīvdabas muzejā, Rīga, *Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs*, 1993.
Latgale, Rīga, a/s *Valters un Rapa*, 1933.
Latgales kokamatnieka sēta, Rīga, *Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs* (buklets), 1988.
Latgales likteņi bēgļu laikmetā, Daugavpils, 1934.
D.Latkovskis *Nacionālā atmoda Latgalē*, Rēzekne, *Latvijas Kultūras centra izdevniecība*, 1999.
L.Latkovskis *Drukas breiveibas pīmiņai. Kultūrvēsturiski materiāli*, 1955.
L.Latkovskis *Krysts latgaļu tradicijōs*, rakstu krājums *Acta Latgalica 2, P/s Latgaļu izdevnīceiba*, 1968.
Latvijas bibliotēku padomes gada grāmata, Rīga, *Latvijas Kultūras fonda izdevums*, 1926.
Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā, Rīga, *Avots*, 1986.
Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs, Rīga, *Zinātne*, 1978.
Latvijas izlūkdienesti 1919-1940, Rīga, *LU izdevums*, 2001.
Latvijas Kultūras ministrijas Pieminekļu aizsardzības inspekcijas saraksts nr. 1.
Latvijas skolas. Likumu un rīkojumu krājums, Rīga, 1931.
Latvijas Statistiskā gada grāmata, Rīga, *Valsts statistiskā pārvalde*, 1940.
Latvijas Tautas Frontes arhīvs.
Latvijas zeme, zemnieki un viņu darbs, Rīga, *Lauksaimniecības Pārvaldes izdevums*, 1940.
Latvijas zemnieku vēsture, Rīga, a/s *Preses nams*, 1995.
Latvijas PSR mazā enciklopēdija, 4. daļa, Rīga, 1968.
Latvijas PSR Vēstures muzeja kokskulptūras. Katalogs, Rīga, *Avots*, 1984.
Latviešu biogrāfiskā vārdnīca *Es viņu pazīstu*, Rīga, *Biogrāfiskā arhīva apgāds*, 1939.
Latviešu konversācijas vārdnīca, Rīga, *A.Gulbja apgāds*, 1936.
Latvijas Valsts arhīvs, kritušo sarkanarmiešu uzskaites kartotēka.
Latvijas Valsts arhīvs, NP darbības tematiskā kartotēka nr. 285.

Latvijas Vēstures muzeja Fotonegatīvu nodaļas fondi, bij. Pieminekļu valdes Etnogrāfisko ekspedīciju depozīts.
Latvijas Vēstures muzejs, 16301-156.
Latvju enciklopēdija, Zviedrija, Stokholma, *Trīs zvaigznes*, 1952.
LZA Latvijas Folkloras materiāli, 1840-63-1-57.
G.Mantel *Slownik Geografiezny*, 2. sēj., Polija, Varšava, 1881.
Marģers Skujenieks *Latvijas Statistikas atlass*, Rīga, *Valsts Statistikas pārvalde*, 1938.
Materiāli par Latvijas Būvniecību, LU Architektūras fakultātes izdevums, kopojums IV, Rīga, 1925.
MKPZPP arhīvs, 1986, V.Rinkēvičas apsekojums.
Narodnaja škola, 1872.
A.Novickis *Aglyuna, vēsturiskas piezīmes*, 1929.
U.Niedra *Brīvdabas muzejs - Jaunsaimnieka sēta.*
Okupācijas varu nodarītie postījumi Latvijā 1940-1990, Daugavas Vanagi, 2000, Kanāda, Toronto.
Okupētās Latvijas administratīvi teritoriālais iedalījums: vēsturiskās izziņas un pārvaldes iestāžu arhīvu fondu rādītājs (1940-1941, 1944-1990). Zinātnieka arhīvu rokasgrāmata, Rīga, 1997.
A.Pētersons *Otrās ziemassvētku kaujas. Militārais apskats*, 1995, nr. 2.
I.Pettere *Daugavpils novada krucifiksi*, Daugavpils, *Latgales Pētniecības institūta izdevniecība*, 1998.
Pieminekļu arhīvs, KL-390, Reģ.nr. 1, L-389, Reģ. nr. 7, 8, 22, 47, 73, 77.
Preiļu novada kalendārs 1994. gadam.
T.Puisāns *Latgale. Vēsturiskas skices*, Toronto, Kanāda, 1988.
A.Reķēna *Kalupes izloksnes vārdnīca, 1. un 2. sēj.*, Rīga, *Latviešu valodas institūts*, 1998.
Represēto saraksts 1941. gadā, Rīga, LVA, 1996.
Represēto saraksti 1949, 4. grāmata, Rīga, LVA, 1997.
Represijas Latvijas laukos 1944-1949 (Dokumenti un materiāli), Rīga, *LVA izdevums*, 2000.
J.Riekstiņš *Kulaki Latvijā*, Rīga, *Ievanda*, 1996.
Romas katoļu Rudzātu draudzes 1916-1919 un 1919-1920 mirušo grāmatas.
R.V.Rozentāls *Latvijas mazpulku vēsture*, Talsi, *Talsu tipogrāfija*, 1996.
A.Rubulis *Katoļu rokasgrāmata*, Francija, Luvēna, 1990.
A.Salnājs, A.Maldubs *Vispārējā sējumu un mājlopu skaitīšana 1935.*
V.Samsons *No Lovates līdz Zilupei*, Rīga, *Avots*, 1987.
V.Seiļ *Grāmotas Latgoles latviešiem*, Rīga, a/s *Valters un Rapa*, 1936.
K.Siliņš *Latviešu personvārdu vārdnīca*, Rīga, *Zinātne*, 1990.
A.Spekke *Latvieši un Livonija 16. gs.*, Rīga, 1935.
Vl.Spriņģis *Skolai Rudzātos 75*, Viļāni, SIA *K.Dz.*, 1998.
Statistiskas krājums *Latvijas 2000. gada tautas skaitīšanas rezultāti*, Rīga, 2002.
Statistikas tabulas, Rīga, *LPSR Tautsaimniecības statistikas pārvalde*, 1940.
H.Strods *Latvijas nacionālo partizānu karš*, 1. un 2. d., Rīga, a/s *Preses nams.*
O.Svenne *Vecā un jaunā Latgale un viņas īpatnības*, Rīga, *A.Ozoliņa apgāds*, 1923.
Svešvārdu vārdnīca, Rīga, *Liesma*, 1969.
S.Škutāns *Misionaru darbeiba Latgolā*, Minhene, Vācija, 1953.
Valsts Bibliotēka, RX, 3.
V.Šendrins *Varoņu piemiņa nemirstīga*, Rīga, *Liesma*, 1975.
A.Šilde. *Trimdinieka raksti 1944-1990*, Vācija, Minstere, 1991.
A.Šiņķis *Kurzemes cietoksnis*, Rīga, *Junda*, 1998.
St.Škutāns *Katoļu kalendārs 1998. gadam.*
St.Škutāns *Misionaru darbeiba Latgolā*, Vācija, Minhene, 1953.
A.Švābe *Latvijas vēsture 1800-1914*, Zviedrija, Upsala, *Daugava.*
A.Švābe *Latvijas vēsture*, Rīga, *Avots*, 1990.
A.Švābe *Pagasta vēsture*, Rīga, 1926.
A.Teivens *Latvijas lauku krogi un ceļi*, Rīga, *Māksla*, 1995.
1897. gada tautas skaitīšanas dati Krievijā.
1949. gadā represētie, Rīga, LVA, 1991.
Uz ežiņas galvu liku, Rīga, *Rota*, 1993.
Varakļāni un varakļānieši. Kultūrvēsture, atmiņas, apcerējumi, Rēzekne, *Latgales Kultūras centra izdevniecība*, 2002.
A.Zalāns *Prelāts Jānis Velkme 1876-1962*, ASV, 1995.
Fr.Zālitis *Latvijas vēsture*, Rīga, a/s *Valters un Rapa*, 1936.
M.Ziemiņš *Kā žņaudza Baltiju*, Rīga, autobiogrāfisks izd., 1997.
N.Žaune *Garīgās dzīves veidošana Latgalē*, 1934.
A.Žīgure *Latvijas policijas vēsture. I daļa*, Rīga, *LR Iekšlietu ministrija*, *Rota*, 1997.
A.Žīgure *Latvijas policijas vēsture. II daļa*, Rīga, *LR Iekšlietu ministrija*, *Rota*, 1998.
A.Žīgure *Latvijas policijas vēsture. III daļa*, Rīga, *LR Iekšlietu ministrija*, *Rota*, 1998.

Prese

Dzimtenes Balss - Vispasaules latviešu katoļu ilustrēts mēnešraksts, nr. 3, 03.1952.
Izglītības Ministrijas Mēnešraksts, 1920, nr. 7.
Katoļu Baznīcas Vēstnesis, 2002, nr. 19 (212), nr. 20 (213).
Laikraksti *Atmoda*, *Diena* un *Rīgas Balss*, 22.08.1991.
Laikraksts *Daugavas Vēstnesis*, 1939, nr. 1, 12, 46; 1940, nr. 7 (67), 13 (100), 108, 136; 1942, 4.12.; 1943, 5.09., nr. 207, 256, 301.
Laikraksts *Diena*, 17.06.1996.
Laikraksts *Dryva*, 1910, nr. 33; 15.05.1913, nr. 162; 17.12.1914, nr. 50 (236), 1915, nr. 14, 15, 26, 38; 1916, nr. 40; 1917, nr. 7.
Laikraksts *Gaisma*, 1906, nr. 9.
Laikraksts *Katoļu Baznīcas Vēstnesis*, nr. 22 (215), 1.11.2002.
Laikraksts *Latgales Laiks*, 2001, nr. 66.
Laikraksts *Latgales Taisnība*, 4.10.1945, nr. 27.

Laikraksts *Latgolas Vōrds*, 1920, nr. 29, 31, 53, 58; 1921, nr. 36, 37; 1925, nr. 1; 1928, nr. 13, 28; 1929, nr. 37; 1930, nr. 38; 1931, nr. 18, 26, 27; 1935, nr. 21; 1938, nr. 30; 1940, nr. 8.
Laikraksts *Latvijas Vēstnesis*, 28.01.1997.
Laikraksts *Lauku Avīze*, 1992, nr. 2 (209); 11.01.2001.
Laikraksts *Literatūra un Māksla*, 31.10.1980.
Laikraksts *Ļeņina Karogs*, 20.11.1984; 23.08.1988; 7.10.1988; 29.06.1989.
Laikraksts *Mōras Zeme*, 18.05.1990.
Laikraksts *Nacionālā Neatkarība*, 1997, nr. 22.
Laikraksts *Novadnieks*, 22.01.1991; 1994, nr. 47; nr. 82 (6895), 7.11.1998; 16.01.1999; 3.10.2001; 29.12.2001; 6.02.2002; 27.02.2002; 28.03.2002; 11.12.2002; nr. 6 (7317), 22.01.2003; nr. 91 (7306).
Laikraksts *Pavalstnieks*, 25.11.1993.
Laikraksts *Rīgas Balss*, 14.08.2002, 3. lpp.
Laikraksts *Rudzātu Pagasta Avīze*, 2000.-2002. gads.
Laikraksts *Solis*, 1995, nr. 13 (119); 1995. gada novembris, decembris.
Laikraksts *Sports*, nr. 197, 23.12.1989.
Laikraksts *Taisneiba*, 21.08.1940.
Laikraksts *Tēvija*, 1898, nr. 19.
Laikraksts *Valdības Vēstnesis*, 1920, nr. 3, 104; 1923, nr. 15, 107, 127, 298; 15.01.1923; 26.06.1924, nr. 140.; 1928, nr. 163; 29.06.1929; 1930, nr. 261; 1935, nr. 218; 1936, nr. 262, 280; 1938, nr. 165; 1939, nr. 84, 213; 1940, nr. 108; 1949, nr. 144.
Laikraksts *Zemgales Ziņas*, 2001, nr. 149.
Laikraksts *Zinātnes Vēstnesis*, nr. 17 (246), 21.10.2002.
Latgales Škola, 1937, nr. 3.
LPSR Augstākās Padomes Prezidija ziņotājs, 1940, nr. 17.
Pašvaldības Darbs, 1936, nr. 12.
Studentu korporāciju žurnāls *Universitas*, 1992, nr. 69; 2002, nr. 82 (245).
Žurnāls *Aizsargs*, 1934, nr. 262.
Žurnāls *Dzeive*, nr. 14, 70.
Žurnāls *Katōļu Dzeive*, 1934; 1935; 1936, nr. 4; 1989, nr. 4, 7, 8; 1990, nr. 1; 1991, nr. 10; 1992, nr. 6; 1993, nr. 9; 1994, nr. 8; 1995, nr. 2, 5, 7, 9, 12; 2001, nr. 1, 8; 2002, nr. 7/8.
Žurnāls *Katoļu Vēstnesis*, 1996, nr. 38.
Žurnāls *Mežsargs*, 1930, nr. 479.

Arhīvu materiāli - LVA un LVVA fondi[1]

LVA, 4; 16-2-1; 94-1-33; 101-1-6; 101-8-18; 101-9-36; 101-12-26, 82; 101-13-81; 101-103-80; 132-7-2, 13,185,189-194; 259-18-16; 270-2-830, 798, 3205, 3440, 3504, 3540, 4222, 5166, 6190; 270-7-200; 302-1-172; 327-7-154; 365-1-3, 6, 118; 365-1-71; 365-2-1; 365-5-2; 437-1-20, 23; 494-1-8, 24, 28, 29, 31-33, 36-39; 561-2-1; 597-1-805; 625-3-173; 675-1-25; 801-1-429, 491, 492; 805-1-59, 71, 363, 429, 491, 503, 523, 571, 578, 583, 596, 597; 1155-1-2, 4, 6; 4132-2-1; 4133-1-12, 13; 4133-3-10, 19; 4133-4-3, 31; 4133-5-14; 4133-6-2, 21; 4133-12-1, 5, 6; 4133-13-23; 4133-19-10.
LVA, 270-1s-35, 134, 235, 266, 370, 406, 438, 460.
LVA, P-132-26-11, P-132-27-23, 578-R.
LVA, Kr.lietas nr. 1-3, 62, 172, 203, 263, 624, 692, 729, 777, 825, 826, 964, 1086, 1098, 1256, 1265, 1268, 1289, 1355, 1420, 1425, 1460, 1465, 1471, 1497, 1499, 1541, 1549, 1552, 1600, 1613, 1634, 1781, 1835, 1934, 1938, 1954, 1964, 2230, 2582, 2672, 2746, 2789, 2801, 2805, 2812, 2824, 2826, 2827, 2832, 2834, 2835, 2837, 2845, 2854, 2866, 2873, 2876, 2882, 2884, 2935, 3022, 3262, 3311, 3786, 3851, 4013, 5121, 5551, 5678/724, 5989/656, 6822, 6902, 7001, 7057, 7083, 7310, 7312, 7325, 7575, 7600, 7640, 7649, 7655, 7663, 7683, 7691, 7698, 7710, 7715-7717, 7728-7730, 7744, 7759, 8177, 8856, 9528, 10219, 10380, 10784, 11024, 11654, 11752, 12882, 11889, 13131, 13461, 13479, 13958, 14009, 14556, 14901, 15204, 15407, 15658, 15747, 15959, 16138/3, 16143, 16346, 16478, 16546, 16666, 16970, 17513, 17609, 17791, 17803, 17872, 17887, 17899, 18053, 18054, 18241, 18415, 18733, 19893, 21128, 21440, 21665, 21883, 25735, 28485, 28664, 28785, 28806, 28902, 29109, 29148, 29388, 29488, 31884, 31939, 32534, 33078, 34328, 34625, 36126, 36982, 37413, 37844, 38003, 40203, 40674, 40788, 40820, 41032, 41893, 42674, 42817, 43401, 44820, 79614, 201523, 361226.
LVA, Kr.lietas nr. 1771-A, 447-D, 305-R, 578-R, 1387-L, 10906-L, L-A5741-L, L-P-6845, L-P-9755-L, L-330, L-992, L-1753, L-2924, L-4461, L-7135, L-7698, L-14364, L-14518, L-21124, L-39421, L-43908, P-1068, P-3154, P-5258, P-7674, P-10784, P-3844-L, P-5668-L, P-7276-L, P-8096-L, P-8366-L.
LVA, Daugavpils nodaļa, 256-1-325, 410-1-325, 412-1-325, 418-1-325, 419-1-325, 637-1-546.

LVVA, 132-7-1; 362-1-865; 504-1-4045; 637-2-137; 1085-1-350; 1155-1-6; 1308-12-12994-12997, 12999, 14371; 1308-13-112, 1199, 1201, 1202; 1308-14-4502-4505; 1308-15-3333, 3334; 1354-1-54; 1370-4-1954, 2502; 1371-4-1941, 1956; 1374-4-1963; 1474-1-249, 262, 280, 1362; 1474-2-1-31; 1531-2-1285, 1287, 1289, 1447, 1448; 1632-1-93, 95, 560, 791, 981, 1082, 2660, 2664, 2993, 2997, 2998, 3165, 3881[a], 4019, 4059, 5424, 5425, 6396, 7447, 7839, 7875, 8000, 9386, 10131, 11370, 11460, 12743, 12879, 13571, 13717, 14870, 16514, 16783, 16970, 17698, 18261, 18457, 18509, 19501, 19503, 20426, 20567, 22439, 22523, 22530, 22748, 22815, 23366, 23786, 23848, 24708; 1677-21-171; 1679-5-213; 1679-170-236, 248, 276, 278, 351, 352, 635, 776, 1955, 2589, 2781, 3523-3525, 3855, 5830, 7293; 1679-176-123; 1679-195-1702; 1679-201-39, 47; 1690-1-83; 1690-5-2772, 4407, 4408, 4055, 6328; 1690-6-324; 1707-1-281, 307, 326, 336, 385, 627, 635, 749, 1552, 1742, 2706-1-83, 84, 85, 89, 115,116,180; 2982, 3053-3292, 3723, 5068, 5171, 5606, 5611, 5904, 6123, 6130, 6154, 6165, 6171, 6189, 6192, 6223, 6253, 6156, 6168, 6174, 7195, 7196, 7330, 7346, 7397, 8092, 8100, 13674, 14415, 14417, 14446, 14668, 15720, 17036, 17790, 18316, 20257, 20269, 20285, 20287-20290, 20324, 22907, 23126, 23172, 25788, 27460, 28454, 28460, 28464, 28622, 29029, 29036, 29051, 29091, 29092, 29332, 29908, 31095, 31334, 31336, 31349, 31387, 31388, 32120, 32312, 32931, 32959, 32986, 33120, 34471-34473, 34886, 35044, 35211, 35233, 32932, 32933, 115963; 1726-1-428; 1807-1-376; 1881-1-8, 2706; 1932-1-23449; 3208-1-323; 3218-1-323; 3235-5-1698; 3273-1-4236; 3723-1-1274, 1277, 2765, 2767-2769, 2772, 2878, 3515, 10700; 3723-3-34, 36, 1274, 1277, 2759, 2766, 2767, 2880, 3395, 3407, 3515, 4245, 4235, 4236, 4238; 3723-5-90; 3931-1-2; 4133-19-10; 4595-1-4771; 4820-1-1822; 5207-3-3658; 5213-3-9;

[1] Īsuma labad fondu numuros izlaisti vārdi *fonds*, *apraksts* un *lieta*, t.i., ja, piem., ir minēta 1. fonda 5. apraksta 4. lieta, tad fondu uzskaitījumā tā pierakstīta sekojošā veidā: 1-5-8.

5213-9-405, 611, 1346, 1347, 1353, 1354, 1353, 1418, 1419, 1424, 1425, 1435, 5238-3-47; 5258-1-23, 85, 87, 247, 483, 806; 5604-1-6068; 5604-2-805, 1974, 2542; 5721-1-10; 5721-2-25, 30, 182, 293, 295, 296, 300, 1525, 1539, 1541, 1546; 6042-1-286; 6637-2-137, 1341, 1343, 1351, 1367, 2019, 2989; 6642-1-327, 1274, 1285, 1460, 1464; 6824-6-4844; 6828-6-2176, 7844; 7420-1-260, 261, 284, 291, 366, 377, 382, 384, 389, 1050, 1069, 1113, 1156; 7433-1-20; 11090-7-456.

LVVA, G-1303-2-70; P-71-1-23a, 24, 32, 34, 39; P-132-27-53; P-180-5-9, 13, 14, 21, 23-25, 33, 61, 84, 85, 94, 96, 97, 101, 106, 112, 114, 117, 122, 124, 148, 159, 166, 167, 193, 196, 205, 211, 212, 224, 230, 289, 311, 329, 335, 341, 361, 362, 380, 387, 471, 472, 477, 485, 467, 490, 501, 511, 512, 537, 555, 557, 561, 563, 579, 591, 603, 608, 631, 635, 666, 676, 677, 680, 687, 698, 707, 718, 720, 752; P-812-1-16

LVVA, 505/R-12, 26-11

LVVA, 5238-3-6c, 40c; 5238-3-11s, 12s

Tīkla lapas

http://www.pvg.edu.lv/izglitiba/skolu_web/rudzatuvsk/ - Rudzātu v-sk. mājas lapa
http://www.dpu.lv/LD/ - Latgales Pētniecības institūta datu bāze "Latgales dati"
http://www.gramata21.lv/ - Virtuālā enciklopēdija *Latvijas ļaudis uz 21. gs. sliekšņa.*
http://www.plp.lv/ - LR Pašvaldību lietu pārvaldes mājas lapa
http://www.vzd.gov.lv/ - LR Valsts zemes dienesta mājas lapa
http://www.varam.gov.lv/vad/DabasAizs.html - LR Dabas aizsardzības departamenta mājas lapa
http://www.bvs.parks.lv/BVSJAUNS/ - Bērnu Vides skolas mājas lapa
http://www.iclub.lv/izm/ - LR Izglītības un Zinātnes ministrijas mājas lapa - dati par Rudzātu v-sk. un speciālo skolu
http://server.pvg.edu.lv/ - Preiļu Valsts ģimnāzijas mājas lapa
http://www.catholic.lv/w/Index.htm - Romas katoļu baznīca Latvijā
http://www.latgaleslaiks.lv/ - laikraksta "Latgales Laiks" mājas lapa
http://www.fisheries.lv/Latvian/laws/publiskie-udeni.html - publisko ezeru un upju saraksts
http://www.fisheries.lv/Latvian/laws/veterinarmedicinas-pielikumi.html - Latvijas upju baseina zonas
http://www.pvg.edu.lv/~dome/ - Preiļu pilsētas mājas lapa
http://server.pvg.edu.lv/~padome/ - Preiļu rajona mājas lapa
http://www.preili.lv/ - Preiļu novada mājas lapa
http://www.lu.lv/ekc/ - LU Etniskās kultūras centra mājas lapa
http://www.lvaei.org.lv/ - Latvijas Agrārās Ekonomikas institūta mājas lapa
http://www.likumi.lv/ - Likumi
http://www.ezeri.lv/ - Latvijas ezeru mājas lapa
http://www.lbjisf.lv/new/ - Latvijas Bērnu un Jauniešu Invalīdu Sporta Federācijas mājas lapa
http://www.lnb.lv/ - Latvijas Nacionālās bibliotēkas mājas lapa
http://nts.lbi.lnb.lv/ - Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūta mājas lapa
http://latgola.lv/ - Latgaļu Puorstaipteikla servers
http://www.latviatourism.lv/ - Latvijas tūrisma portāls
http://www.latgale.lv/ - Latgale - reģionālās informācijas serveris
http://www.graidi.lv/ - Interneta žurnāls "Graidi"
http://www.latviatourism.lv/ - Latvijas Tūrisma attīstības aģentūras mājas lapa
http://www.dziesmusvetki-rigai800.lv/ - *Dziesmu un deju svētku Rīgai 800* mājas lapa
http://www.livanub.lv/load.php?w=turisms&x=koncepcija_rozupes - Rožupes pagasts
http://www.mantojums.lv/ - Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas mājas lapa
http://www.abc.lv/enciklopedija/ - Interneta enciklopēdija
http://www.historia.lv/ - Latvijas vēsture internetā
http://ailab.lv/ - LU Matemātikas un informātikas institūta Mākslīgā intelekta laboratorijas mājas lapa
http://www.liis.lv/NMS - LU A.Liepas Neklātienes Matemātikas skola mājas lapa

Rudzātu pagasta karte - stāvoklis uz 1936. gadu

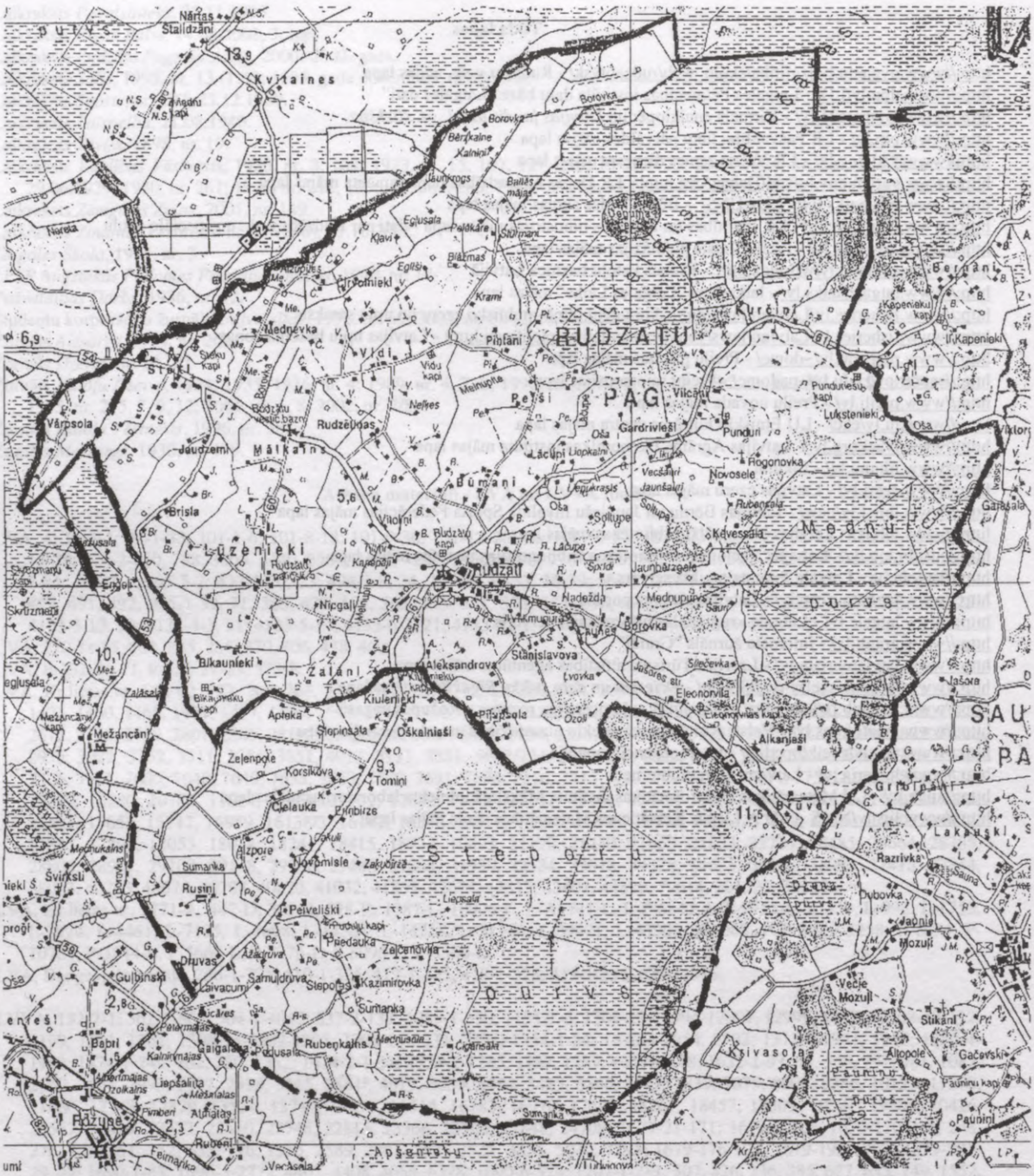
RUDZĀTU
PAG.
Rudzāti
Mālkalni
Bumaņi
Medņu
Stepuru
Apsuņu
Rāzuņi
Kvitaines
Borovka
Vārpsola
Brisla
Ķikauņieki
Zaļaņi
Oškalniaši
Alkaņiaši
Gardrivleši
Punduri
Rogonovka
Novosele
Kāvessala
Stanislavova
Aleksandrova
Eleonorvila
Razrivka
Dubovka
Mozuļi
Vecie Mozuļi
Altopole
Gaciņi
Paunieki
Rubeņi
Vecāsala
Rudzāti
Rudzāti pag. nams
Rudzāti kapi
Rudzāti baznīca
Rudzāti skola
Rudzāti pag. bāriņtiesa
Rudzāti pag. valde
Rudzāti pag. padome
Rudzāti pag. nodokļu inspektors
Rudzāti pag. zemes komisija
Rudzāti pag. kasiere
Rudzāti pag. sekretārs
Rudzāti pag. vecākais
Rudzāti pag. zemes komisijas priekšsēdētājs
Rudzāti pag. zemes komisijas sekretārs
Rudzāti pag. zemes komisijas locekļi
Rudzāti pag. zemes komisijas locekļi
Rudzāti pag. zemes komisijas locekļi

Vietvārdu rādītājs

Šis saraksts aptver visus vietvārdus (jebkuras to formas), ko autors atradis arhīvu materiālos, grāmatās, presē un kartēs. Tāpat tajā iekļauti arī visi bijušo un esošo rudzātnieku minētie vietvārdi. Sakarā ar pagasta teritorijas atrašanos dažādu varu pakļautībā, vietvārdos ir lielas jukas, jo katras valdīšanas varasvīri tos rakstījuši pa savai modei. Savukārt LR gados pēc Zemes reformas apdzīvoto vietu nosaukumi tiek latviskoti (galvenokārt 1938-1940), kas nenāk par labu to latgaliskajām formām[1]. II pasaules kara gados un pad. okupācijas gados, īpaši pēc piespiedu kārtā veiktās kolektivizācijas daudzas mājas ir nopostītas, līdz ar to pēc Atmodas tapušajām zemnieku saimniecībām bieži tiek doti jauni nosaukumi.

Šajā vietvārdu sarakstā iekļauti visi Rudzātu pag. teritorijā jebkad ietilpušo apdzīvoto vietu, māju u.c. nosaukumi, kā arī atsevišķi apkārtējo pagastu u.c. vietvārdi, kas tādā vai citādā sakarā minēti šajā grāmatā. Minētais, protams, attiecas galvenokārt uz kaimiņu pagastiem, bet ne uz LR vai Krievijas pilsētu, guberņu, apgabalu u.c. nosaukumiem.

Autors ir spiests secināt, ka gandrīz katrā izmantotajā kartē Rudzātu pag. vietvārdiem ir sava forma, tie bieži sajaukti, u.tml. Diemžēl tas attiecināms arī uz jaunākajām kartēm, kurās atrodami Rudzātu pag. vietvārdi - LR Satelītkarte Rudzāti (3441) un Mežāre (3432), kurās Borovkas upīte nosaukta par Melnupīti, kaut gan Melnupīte iztek no Daguma ezera, bet Borovkas izteka atrodas bij. Stirnienes - tagad Sīļukalna pag. teritorijā. Minētajās kartēs Borovkas upītes nosaukums nav atrodams.

Diemžēl, neskatoties uz lielo ieguldīto darbu un laiku, mēģinot precīzi noskaidrot visu vietvārdu faktisko piesaisti, ir palikuši nezināmi vietvārdi, kas nākuši no kāda zemnieku saimniecību vai cita saraksta (pārsvarā no poļu un cariskās Krievijas laikiem), par kuriem vienīgais droši zināmais fakts - tie ir atradušies Rudzātu pag. teritorijā.

Apzīmējumi:

a. - apdzīvota vieta
c. - ciems
m. - mājas
a.v. - atsevišķa viensēta
p. - pilsēta
u. - upe

(.....) - norādīta atrašanās vieta
* - māju vairs nav
↑ - skat.
xx - par minēto vietu ir apraksts
* aiz lpp. numura - minētajā lappusē ir attēls

*Ābeles (Brūveri) m.** 555,616,638,648, 658,663,790,792
Ābeļdārzs (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **144**,270,513,551,683
Āboliņi (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) m. 474,556
Airītes (Mālakalns) m. 286,567,568
Aiviekste (Daugavas pieteka) u. 89,308,587,668
Aiviekstes (Rudzātu centrs) m. 149,549, 563
*Aizkalniņi (Astesmežs) m.** 275,554
Aizpore ↑ Aizpure
Aizpure (tagad Rožupes pag.) a. **55**,58,79,129,131,193,257,384, 396,497,522,547,548,553,586, 639,641,647,648,673
Aizpure (Aizpure, tagad Rožupes pag.) 2 m. 553
Aizpure (Cielauka, tagad Rožupes pag.) m. 489,555
Aizpure ↑ Kalnieši
Aizpūre ↑ Aizpure
Aizpurieši ↑ Aizpure (Cielauka) m.
*Aizpurieši (Zapoļje) m.** **191**,308,566, 586,634,649
*Aizupītes (Vidi) m.** 565
Akācijas (Rudzāti) m. 154*,271,457,480, 483,528,562,678,842,880
Akmentiņi (Soltupe) m. 550,564,616, 640
Akmeņkalni ↑ Saulgrieži (*Lūzenieki*) m.
Aleksandrova a. 38,85,**55-56**,137,153,154,168,303,357, 358,489,494,553
Aleksandrova (Aleksandrova) m. 303, 304,550,553,640
Aleksandrovka ↑ Aleksandrova
Alksnājs (starp Būmaņu c. un Rudzātiņām, bij. Melnupītes vietā) alkšņu audze, tagad neeksistē **24**
Alksnieši a. 24,26,27,31,33,**56-57**,67,85,91,92,103,109,114, 120,123,142,143,147,162,172, 184,188,191,258,259,276,301, 303,309,320,328,333,345,368, 396,**408***,421,456,474,483,488, 500,513,544,547,548,553,580, 607,622,632,634,639,640,645, 647,649,658,662,674,677,683, 710,711,738,757,815,856,878
*Alksnieši (Alksnieši) 2 m.**
Alksnieši ↑ Eriņbirze
Alksnieši ↑ Olksnas
Alksnīši ↑ Alksnieši
Andrejeva ↑ Mežupītes (Jaudzemi)
Andrējeva ↑ Mežupītes (Jaudzemi)
*Anspoki (Brūveri) m.** 546,554,638, 647,711
*Antiņi (Steķi) m.** 34,547,564
Antonēviči ↑ Antonišķi
Antonišķi a. 26,**57-58**,88,162, 372,373,553,634,638,639
Antonišķi m. 80,372,373,553
Antonova ↑ Augustova
*Antonova (Rudzātu centrs) m.** 149
Antonova ↑ Vārnas
Apiņi (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **144**,513,561,638
*Aplociņi (Zalāni) m.** 190,407,457,475, 550,566,597,640,879

[1] Izmantoti LVVA, 1308-15-3333 un 33334; 1308-13-1-12;1308-14-4502,4504,4505; 1371-4-1956; 3723-1-1274,1277.

Apogi (Steķi) m. 291,456,494,564,591, 638,711,716,725
Apsītes (Lācupi) m.* 457,558,639,649, 711,717,743
Apšenieku kūdrājs (Stepores purva DR, tagad Rožupes pag.) 144
Āpši (Gardrivieši) m. 552,556,859
Apšukalni (Astesmežs) m.* 275,457, 549,553
Apšuriņķi (Astesmežs) m.* 275,456,553, 591,595
Aptaka ↑ Apteka
Aptakas ↑ Apteka
***Apteka** (a.v., tagad Rožupes pag.)* m. 38,53,**59-59**,101,105,193, 458,459,475, 494,544,553,716, 878
Aptekas ↑ Apteka
Āriņi ↑ Rudzātu Āriņas
Arodi (Pintāni) m. 475,561
Asinovka (a.v. Medņu purva tuvumā) m. 127,396,553
Astes mežs ↑ Astesmežs
Astesmežs a. 38,53,**59-60**,65, 181,276,303,553-554,600
Ataudziņas (Steķi) m. 303,565,587
Ataugas (a.v. Velkmes tuvumā) 565
Atmatas ↑ Avotiņi (Rudzāti)
Atvari (Mālakalns) m.* 494,559,682
Augļi (Pintāni) m. 277,475,550,561,640
Augstais kalns ↑ Naudas kalns
Augstā sala ↑ Augstāsala
Augstā sola ↑ Augstāsala
Augstumi (Medņevka) m.* 539,540,559, 683
Augustova (bij. Preiļu, tagad Saunas pag.) a. 57,**60-61**,80, 95,513,522,544,547,549,553, 567,568,638,659
Ausmas (Kamčatka, tagad Rožupes pag.) m.* 99,483,508,514,557,567,568,575, 849,880
Austriņi (Kramadruva) m.* 497,539, 549,557
Auzāni (Rudzātu centrs) m.* 39,149, 458,546,563,567
Avoti (Rudzātu pag.) m.
Avotiņi (Rubeņsala) m. 147,549, 560,649
Avotiņi (Rudzāti) m. 303,476,562, 674,683,711,842
Azarstarpas (Rudzātiņas) m.* 78,286, 494,538,546,563
Āžadruva ↑ Daunumi
Āžkalni (tagad Rožupes pag.) a. 34,58,**61-62**,91,96,99,137,187, 264,368, 396,489,554,824
Āžkalni (Āžkalni, tagad Rožupes pag.) m. 62,265,789
Āžkalnieši (Āžkalni, tagad Rožupes pag.) m. 43,544,554
Āžusala (Rudzātiņas) m. 563
Babrīši (Čirvonieki) m.* 456,544,555, 590,6387,647,682
Bajāri (Brīsla) m.* 554
Bāliņi (Brūveri) m.* 70,456,547,554, 789
Baltas (Pelēčāre) m. 474,547,560
Baltās mājas ↑ Baltas
Balvas (Mālakalns) m. 457,539,559,682
Bandari ↑ Antonišķi a.
Banderi ↑ Antonišķi a.
Banderi (Brūveri) m.* 555
Banderi (Rudzātu centrs) m. 149,290, 459,547,563
Barauka ↑ Borovka
Baravka ↑ Borovka
Barauka ↑ Dzirkaļi
Baravka ↑ Dzirkaļi
Barovka ↑ Borovka
Bārzsola ↑ Bērzsala
Beču kalns (Ošas lb. krastā, Patmaļkas un Kurčinu c. teritoriju saskares vietā) pakalns **52**
Bernāni (Lācupi) m. 258*,558
Bernāta sala (Lielā Pelēčāres purva vidū) sala **24**
Bērzaine (Pelēčāre) m.* 560
***Bērzgale** (a.v. Spriudu tuvumā)* m.* **62-64**,83,99,127,162,163, 514,554,600,616,640
Bērzgale (Rudzātu centrs) m.* 149,563
Berzigana ↑ Bērzgale (a.v.)
Bērziņi (Jaudzemi) m. 556
Bērziņi (Novomisļe, tagad Rožupes pag.) m. 129,392,560,586,878
Bērziņi (Slīčevka) m. 162,303
Bērzkalne ↑ Bērzkalni
Bērzkalni (Pelēčāre) m. 38,456,476, 560,567,568
Bērzsala (Pelši) m. 494,514,552,561, 619,630,650
Bēržgale ↑ Bērzgale
Bikaunieki c. 24,25,27,34,35, **64-65**,66,121,128,175,341,396, 407,**408***,419,**420***,458,474, 489,494,514,548,554,593,619, 629,639,641,650,651,679,718, 748,754,757
Bikaunieki (Bikaunieki) m.
Bīkaunīki ↑ Bikaunieki
Bindari (Medņupurvs) m. 82
Birzgale (Rudzātu centrs) m. *(neapdzīvotas)* 149
Birzmala (Vidi) m. 565
Birztalas (Gardrivieši) m. 514,552,556, 631,632,641,650,651,718,719,755,859
Birztalas (Vilcāni) m. 303
Biržakolns ↑ Bērzkalni
Bitenieki (Mālakalns) m. 539,559,587,683
Bitenieki (Staņislavova) m. 168,549,564
Biumaņi ↑ Būmaņi
Blāzmas (Kramadruva) m.* 558
Blāzmas (Pelēčāre) m.
Blāzmas (Vidi) m. 303
Bojāri (Brīsla) m.
Borovka c. 26,38,59,**65-66**,85, 133,275,285,368,396,407,489, 497,510,549,554,677,
Borovka (Borovka) 2 m. 554
Borovka (Rudzātu centrs) m. 303
Borovka (Ošas lb. krasta pieteka) u. **25**,27,31,59,65,82,97,100, 121, 123,126,176,485
Borovka ↑ Dzirkaļi
Brasla ↑ Borovka u.
Breidovka ↑ Dzintari
Brieži ↑ Jāņi
Briežubirze (Brīsla) m.* 554
Briežusala (Brīsla, tagad Rožupes pag.) m. 639,648
Briņķi (Pelēčāre) m.* 275,513,586
Brisla ↑ Brīsla
Brīsla c. 25,27,38,64,**66-67**,97, 121,175,183,275,276,285,290, 303,316,339,341,342,377,391, 396,403,444,458,476,485,489, 496,497,507,509,514,515,521, 538,539,540,551,554,587,605, 612,634,636,641,681,682,683, 684,716,723,749,783,784,785, 786,878,879,880
Brīsla 2 m.
Briveri ↑ Brūveri
Briuveri ↑ Brūveri
Brīvības (Peivelišķi, tagad Rožupes pag.) m. 459
Brīvlatvija (Rudzātu centrs) m.* 149, 513,563
Brīvnieki (Pintāni) m. 475,550,561
Brīžusola ↑ Briežusala
Brūklenāji (Kurčini) m.* 548,558,601, 604,632,639,649,658
Bruņas (Būmaņi) m. 613,555
Bruņinieki m.
Brūveri c. 26,27,32,33,56,**67-72**,85,134,276,284,285,290, 303,320,339,341,366,368,369, **409***,482,489,507,517,522,538, 544,547,551,554-555,585,586, 587,592,607,616,622,638,641, 643,646,648,650,658,674,678, 682,711,738,788,789,790,792, 793,794,795,878,880
Brūveri (Alksnieši) m.
Brūveri (Brūveri) 3 m. 303,304,554,555
Brysla ↑ Brīsla
Brydovka ↑ Dzintari
Brysla ↑ Brīsla
Bryuveri ↑ Brūveri
Bryveri ↑ Brūveri
Bryuverovka ↑ Porieši
Buki (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) m. 557,587
Būmaņi c. 24,26,29,38,50,**72-79**,92,115,125,135,148,151, 156,176,195,259,271,275,276, 283,285,286,292,301,302,303, 316,317,318,320*,323,326,335, 336,338,341,376,377,390,396,

410*,419,427,434,456,457,474, 485,489,493,500,501,505,506, 507,509,513,543,544,545,548, 555,567,586,614,639,673,677, 682,710,711,716,726,752,778, 796,800,814,817,818,823,825, 826,832,853,855,878,879,880
Būmaņi (Būmaņi) 1 m
*Bundzinieki (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) m.** 293,557
Burtnieki (Mālakalns) m. 539,559,586
Bykaunīki ↑ Bikaunieki
Byumaņi ↑ Būmaņi
Byndari ↑ Bindari
Cakuli (Peivelišķi, tagad Rožupes pag.) m.
Caunes a. 290,303,368,396, 456,513,514,540,547,555,587
Caunes (Dzirkaļu tuvumā, Saunas lb. krastā) 2 m.
Cauni ↑ Caunes
Cegelne ↑ Čegeļna
Cegeļna ↑ Čegeļņa
Cegeļņa ↑ Čegeļņa
Ceglinīki ↑ Čegeļna
Cekuli ↑ Liepukrasts
*Celiņi (Patmaļka) m.** 560,612
*Celmiņi (Medņevka) m.** 552,559
Ceļmalas (Rudzātu centrs) m. 149,548, 563,682
Cerības (a.v. Velkmes tuvumā) m. 38, 363,396,457,551,559,565
Cielauka (tagad Rožupes pag.) a. 26,55,58,**79-80**,105,131, 193,396,**411***,507,544,546,555, 633,638,640, 647,676,
Cielauka (Cielauka, tagad Rožupes pag.) m. 555
*Cielaukas (Cielauka, tagad Rožupes pag.) m.** 555,633
Cielaviņas (Cielauka, tagad Rožupes pag.) m. 555
Ciemiņi (Rudzāti) m. 303,476,641,650
Cīlauka ↑ Cielauka
Cīlovka ↑ Cielauka
Cinīši (Lūzenieki) m. 558
*Cīruļi (Steķi) m.** 514,564
Citronsala (a.v. Medņu purva tuvumā) m. 396,494,555
Citronsola ↑ Citronsala
Cylovka ↑ Cielauka
***Čegeļna** (a.v. Dzirkaļu tuvumā) m.* **80-81**,95,127,368,396,456, 546,555,638,780
Čeglineica ↑ Čegeļna
Čēgeļņa ↑ Čegeļna
Červonīki ↑ Čirvonieki
Čēvessola ↑ Ķēvessala
Čiekuri (Brūveri) m. 513,549,554
Čigānsala (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **145**,548,561,628,633,639, 663,664,679,717,739
Čigōnsola ↑ Čigānsala
Čīkuri ↑ Čiekuri
Čikuti ↑ Ķikuti
Čirvolnieki ↑ Čirvonieki
Čirvoļnīki ↑ Čirvonieki
Čirvonieki c. 25,27,38,**82-83**, 100,104,126,127,176,177,194, 275,290,303,396,403,444,458, 483,485,489,497,515,533,538, 544,552,555-556,587,602,604, 675,742,878,880,881
*Čirvonieki (Čirvonieki) m.**
Čirvonīki ↑ Čirvonieki
*Dāboldruva (Būmaņi) m.** 544,548,555, 639,673,677,711
Dāboldruva (Pelši) m. 550,561
Daģīši (Jaudzemi) m.
Dagļusola ↑ Degļusala
Daguma ezers (Lielā Pelēčāres purva DR) **25**,26,32,672,
*Dagumi (Pelši) m.** 513,561
Dagums (Lielā Pelēčāres purva D) mežs **24**,25,29,49,83,94, 110,115,130,134,188,197,306, 307,308,597,607,621,625,626, 631,632,649,672,680,754
*Dailes (Pintāni) m.** 550,561,640,649, 717,743
Dambji (Būmaņi) m. 458,475,549,555
Dambīši-2 (Rudzātu centrs) zemes gabals zem LMT torņa 272
Dārziņi (Piļupsala) m.
Dārznieki (Brūveri) m. 554
Daugava u. 27,52,111,182,307, 347,579,580,609,762,764,765, 766,778
Daugaviņas (Būmaņi) m. 555,639,683
Daunumi (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **145**,550,551,562,640
*Degļi (Brīsla) m.** 554
Degļi ↑ Sõlovjovi
Degļusala (Brīsla, bij. Līvānu, tagad Rožupes pag.) m. 474,476,521,539, 551,619,652
Degļu sola ↑ Degļusala
Deguma ezers ↑ Daguma ezers
Degums ↑ Dagums
Dieva dārzs (Kurčinu c. Z) mežs **24**,25,307,626
*Dimanti (Zabolotje) m.** 83,**189**,513, 566,711,717,741,750
Dōbuldriva ↑ Dāboldruva
*Drikaite (Jaudzemi) m.** 38,475,549, 554,556,605,639
*Drivenieki (Steķi) 3 m.** 456,547,564, 586
Drivinieki ↑ Drivenieki
Druvas (Vilcāni) m. 118,565
Dubauka ↑ Dubovkas mežs
Dubavka ↑ Ļvovka
Dubna (Daugavas pieteka) u. 25,26,27,34,64,111,276,420, 479,634
Dubovka ↑ Ļvovka
Dubovka ↑ Ozolsalas
Dubovka (Rudzātu-Preiļu ceļa lb. pusē) mežs **24**,81,87
Ducāres (Laivacums, Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. 93,118,141,**145**, 551,562,640,
Dūcāres ↑ Ducāres
Dūķi (Nīcgaļi) m. 458,560,600,641,650
Dzalzova ↑ Dzelzava
*Dzelzava (a.v. Saunas pag.) m.** 368, 396,609
*Dzelzīši (Medņevka) m.** 559
Dzeņa purvs (Stepores purva D, tagad Saunas pag.)
Dzenīši (Steķi) m. 303
Dzeņi (Būmaņi) m. 475,548,555
Dzērves (Vidi) m.
Dzialdryva ↑ Dzelzava
Dzidenes kalniņš (Medņu purva D) uzkalns **23**,674
Dzilnas (Vilcāni) m. 565
Dzintari (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **145**,192,458,474,546,561, 638,647,663,664,665*
Dzirkaite ↑ Drikaite
Dzirkaļi c. 62,**83-85**,117,163, 440,513,536,538,556,586,638, 682,740,878,879,880
Dzirnavnieki (Lācupi) m. 303
Dzirnavnieki (Staņislavova) m. 168, 283,475,549,564,623,639
*Eglaine (Pelēčāre) m.** 38,271,337, 341,457,459,513,524,560,539,717,879
*Eglaines (Vidi) m.** 458,514,565,567, 641,649,680,710,712,743,754
Eglāji (Būmaņi) m. 303
Eglīši (Kramadruva) m. 456,557
*Egļusala (Čirvonieki) m.** 290,525,555
Egļusola ↑ Egļusala
Eleonorvila ↑ Eleonorvile
Eleonorvilla ↑ Eleonorvile
Eleonorvile a. 26,27,39,46,50, 52,56,57,58,60,61,68,70,71,72, 77,80,83,84,**85-90**,91,95,99, 112,121,122,123,127,137,143, 147,154,155,159,162,164,167, 168,172,174,175,182,194,253, 254,255,274,279,297,309,316, 317,318,320,321,322,323,325, 326,333,335,337,338,339,342, 365-371*-372*,373,374,375, 383,384,396,405,407,410,411*, 412,419,421*-422*,446*-447, 450,456,457,459,474,476,477, 478,487,488,492,493,494,496, 500,505,506,508,513,525,538, 539,543,546,547,548,549,550, 556,586,587,592,593,616,617, 623,633,635,636,638,639,640, 647,648,649,650,663,676,682, 683,718,778,854
Eleonorvile (Eleonorvile) 2 m. (1 m.)*
Elkšņusala (Rudzātu centrs) m. 149,563
Elkšņusola ↑ Elkšņusala

Eņģeļi (a.v., tagad Rožupes pag.) m. 39, 66,456,474,521
*Ērgļi (Kramadruva) m.** 38,513,557, 567,568
Eriņbērze ↑ Eriņbirze
***Eriņbirze** (tagad Rožupes pag.) a.* **91-92**,96,99,108,125,129, 131,161,172,188,396,483,488, 543,548,580,586,710,711,815, 849,879
Eriņbirze (Eriņbirze, tagad Rožupes pag.) m.
***Eriņi** (a.v. Kurčankas tuvumā, Ošas kr. krastā) m.** 25,**92-93**,109,142,188,191,283,341, 368,396,494,556,565,711,716, 737
*Ezermala (Zalāni) m.** 539,566,683
Ezergali (Mālakalns) m.
*Ezernieki (Rudzātiņas) m.** 563
Fiļipova ↑ Mālakalnasaliņa
Fiļipovas ↑ Mālakalnasaliņa
Franči (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) m. 557
Franopole ↑ Ceļmalas
Freimanka (Dubnas lb. krasta pieteka) u. 27
Frolovščina ↑ Kalnadruva (Čirvonieki)
Gadrivīši ↑ Gardrivieši
Gaigalava (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) a. **93-94**,141, 145,549,562,609,614,639,648
Gaigalava (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) 3 m.
*Gaigalnīca (Pelēčāre) m.** 276,474, 498,544,547,560,586
Gaigaļņeica ↑ Gaigalnīca
Gaigalova ↑ Gaigalava
Gaigalova ↑ Vanagi
*Gaigalsala (Pelēčāre) m.** 38,560
Gaigalsola ↑ Gaigalsala
*Gailīši (Kramadruva) m.** 106,107,278, 458,548,585
Gaisma ↑ Priedauka
Gaitenieki ↑ Gaitnieki
Gaitnieki (Zalāni) m. 566,683
Galdiņi (Būmaņi) m. 303
Galdnieki (Rudzātu centrs) m. 149
Galenieki (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) m. 557
Gani (Gardrivieši) m. 556,859
Ganības (Rudzāti) m. 562
Ganuceļš (Rudzātu centrs) m. 303
Ganusala (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **145**,552,565,668
Garāpļava (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **145**,565,641,648,650,717, 718,750
*Garāsala (Saunas pag.) 2 m.** 368,396
Garā Sola, Garā sola ↑ Garāsala
Gardrivieši c. 24,25,26,38,**94-95**,115,143,188,396,407,423, 485,489,552,556,631,632,641, 649,650,651,677,755,826,857, 859
Gardrivieši (Gardrivieši) m. 556,632, 859
Gardriviši ↑ Gardrivieši
Gardrivīši ↑ Gardrivieši
Gardryvīši ↑ Gardrivieši
Garōpļova ↑ Garāpļava
*Garušas (Rudzātiņas) m.** 457,563,683
Gauja u. 584
Gavari (Caunes) m. 58,303
Gobas (a.v. Rudzātu centra tuvumā) m. 513,548,565
Godlevka ↑ Gudļevka
Gonusola ↑ Ganusala
Graudiņi (Gardrivieši) m. 556
Grāvāni (Lūzenieki) m. 457,513,558
*Grāvāni (Rudzātu centrs) m.** 149,513, 563,567
Grāvīši (Nīcgaļi) m. 396,457,560
*Grāvīši (Vidi) m.** 38,456,497,565,586
Grāvlīči (Rudzātiņas) m. 550,563,836, 837
Grāvnieki (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **145**,549,562,639
*Grigi (a.v. aiz Punduru kapiem) m.** 110,612,638,646,647
Grovīši ↑ Grāvīši
Grūženīca ↑ Jānīši
Gudlevka ↑ Gudļevka
***Gudļevka** (a.v. Alksniešu tuvumā) m.** 60,81,**95-96**,127,368,396, 507,547,556,856
*Gundegas (Vidi) m.** 565
Gurķīši (Medņevka) m. 538,559,682
Iesalnieki (Lācupi) m. 558,813
Imanta (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **145**,561,647
Indrica ↑ Indra
*Irbenāji (Kamčatka) m.** 99,494
Irbes (Staņislavova) m. 303
Irbessala (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. 180,**145**,546,561,562,638
Irbissola ↑ Irbessala
Irbītes (Lācupi) m. 551,552,558,587
Ivaiša ezers ↑ Ivoiža ezers
Ivoiža ezers (Medņu purvā) **25**, 32
***Izgoda** (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) 2 m.* **96-97**, 108,146,161,193,459,475,494, 509,549,556,562,594,595,649, 711
Jākubi ↑ Jēkabi
Jakubova ↑ Jēkabi
Jāņīši (Brīsla) m. 303,391,456,554,586, 878
Janova (Kivlenieki) 2 m. (1 m.)* 556
Janova ↑ Lazdas
Jāņi (Rudzāti) m. 303,304,551,562
Jasmīni ↑ Gudļevka
*Jašore (Brūveri) m.** 362,396,554,650
Jašore (Saunas lb. krasta pieteka) u. **26**,162,607
Jašores strauts ↑ Jašore u.
Jaudzemi c. 25,27,34,38,66, **97-98**,121,123,169,259,285, 286,303,316,318,323,326,333, 336,339,341,396,407,428,444, 458,475,476,485,488,489,497, 498,500,507,535,552,556,567, 568,596,602,603,604,605,636, 641,642,646,712,718,719,724, 753,813,824,830,857,880
Jaudzemi 4 m.
Jaudzimi ↑ Jaudzemi
Jaujas kalns (Zalānu c. augstākā vieta) paugurs 748,755
Jaunaiskrogs ↑ Mežotnes
Jaunalksnieši ↑ Jaunie Alksnieši
Jaunalksnīši ↑ Jaunie Alksnieši
*Jaunāres (Soltupe) m.** 564
Jaunaudze (Rudzāti) m. 562
Jaunaudži ↑ Jaunaudze
Jaunalksnīši ↑ Jaunie Alksnieši
***Jaunbērzgale** (a.v. starp Dzirkaļiem un Bērzgali) m.* **62**,98,99,114,514,554,587,842
Jaundomas (Novomisļe, tagad Rožupes pag.) m. 129,560
Jaundzemi (Jaudzemi) m. 303
*Jaungrigi (a.v. Kurčankas tuvumā, Ošas kr. krastā) m.** 110,368,396,649,717
Jaungriģi ↑ Jaungrigi
Jaunī Alksnīši ↑ Jaunie Alksnieši
Jaunie Alksnieši a. 259,368, 396,551,557
*Jaunie Alksnieši m.**
Jaunie Šauri a. **98-99**,119, 147,162,174,558,640,649
Jaunie Šauri (Jaunie Šauri) 2 m. (1 m.)*
Jaunieši (Āžkalni, tagad Rožupes pag.) m. 62,494,549,554
Jaunī Grigi ↑ Jaungrigi
Jaunī Šauri ↑ Jaunie Šauri
Jaunkrogs ↑ Mežotnes
Jaunšaures ↑ Jaunie Šauri
Jaunšauri ↑ Jaunie Šauri
Jegorova ↑ Liepsaliņas
*Jēkabi (Kramadruva) m.** 38,106,107,457,459,475,558,567,640
***Jēriņbirze** (Eriņbirze, tagad Rožupes pag.) m.** **91**,99, 459,556,567,568
Jezupova ↑ Augustova
Jezupova ↑ Eglīši
Jumīši ↑ Lācupe (Lācupi) m.
*Jurasala (Brīsla) m.** 286,554
Jurasola ↑ Jurasala
Jurģīši (Rudzāti) m. 562
Jusufatova ↑ Grāvīši (Vidi)
Juzefova ↑ Augustova
*Kadiķi (Steķi) m.** 564,586
Kalnadruva (Būmaņi) m. 513,555
*Kalnadruva (Čirvonieki) m.** 38,456, 471,475,494,549,555,567,568
Kalni ↑ Kalnu Mežvidi
*Kalni (Astesmežs) m.** 457,483,494,544
Kalni (Zalāni) m. 548,566,748
Kalnieši (Cielauka) m. 555,682
Kalniņāres (Būmaņi) m. 549,555
Kalniņi (Astesmežs) m. 553

Kalnu Mežvidi (Astesmežs) m. 303
Kalpaki (Mālakalns) m. 559
Kaļķenīca ↑ Lāčplēši
Kamčatka (tagad Rožupes pag.) a. 25,27,61,85,91,**99-100**,125, 161,173,258,259,335,368,396, 488,494, 508,557,575,576,**577-578**,849,879,880
Kampīši (Tomiņi, tagad Rožupes pag.) m. 173
Kankari ↑ Limani
Kantiņi (Lūzenieki) m. 559,567,568
Kaņepāji (Rudzātu centrs) m. 149,303, 341,563
Kaņepāji (Brūveri) m. (tautā saukts Mauzolejs, arī Kremlis) 303,341,546,554, 647,648,716,718,738
Kaņepka ↑ Jašore
Kapenieki (tagad Sīļukalna pag.) a. 94,112,119,120,121,130, 131,164,188,191,312,400,419, **423**,442*,457,500,502,514,538, 548,549,552,587,604,612,632, 638,639,640,641,648,649,650, 651,658, 672,717,719,738,755
Kapinieki ↑ Kapenieki
Kapinīki ↑ Kapenieki
Karbovska ↑ Eleonorvile
Kasparāni ↑ Kasparova
*Kasparāni (Kasparova) m.** 38,100, 101,458,544,557,641,650,675,677,681, 712,719
Kasparova a. 38,**100-101**,106, 133,341,396,552,557,858,880
*Kasparova (Kasparova) m.** 625,680, 858
Kasporova ↑ Kasparova
Kastaņi (Zalāni) m. 271,566
Kauliņi m.
Kaziers (starp Ļvovku un Piļupsalu) mežs **24**
Kazimiri ↑ Simanovičі
Kazimirovka ↑ Simanovičі
Kiulenieki ↑ Kivlenieki
Kiulinīki ↑ Kivlenieki
Kivlenieki (tagad Rožupes pag.) c. 26,27,29,31*,33,39,55,56, 58,61,62,79,84,85,86,89,91,97, 99,**101-103**,105,117,125,128, 129,132,137,138,154,163,166, 167,168,173,190,258,264,284, 285,286,290,293,366,368,396, 407,419,**424***,458,474,476,489, 494,496,497,500,501,507,510, 513,514,538,539,544,546,547, 548,549,550,551,552,557,575, 581,586,587,638,639,640,642, 647,648,649,650,653,675,680, 682,683,711,718,747,796, 800, 823,824,855,878,879
Kivlenīki ↑ Kivlenieki
Klajais pūrs ↑ Stepores purvs
Klapars (Ošas kr. krasts) līča pļava **23**
Klaušas (Vidi) m. 565
Klintaines (Aizpure, tagad Rožupes pag.) m. 474,548,553
*Kļavas (Kasparova) m.** 100,498,544,557,683,684
Kļavsala a. 38,46,**104-105**, 291,396,456,546,557,711
*Kļavsala (Kļavsala) 2 m.** 38,104,557
Kļavsola ↑ Kļavsala
Kļovu Sola ↑ Kļavsala
Kniļi ↑ Kivlenieki
Kolnadriva ↑ Kalnadruva
Komarovka (Pelši) m. 134
Konopļaniene ↑ Alksnieši
Konopļica ↑ Alksnieši
Konopļica ↑ Jašore
Korsikova (tagad Rožupes pag.) a. 58,61,79,99,101,**105**,173, 193,396,424,488,509,515,551, 557, 587
Korsikova 2 m.
Kozu Sola ↑ Kazusala
Kramadruva ↑ Krami
Kramadruva a. 38,53,100, **106-108**,133,139,290,340,342, 396,546,549,550,557-558,601, 640,880
*Kramadruva (Kramadruva) m.** 558
Krami (Kramadruva) m. 38,557
Krasti (Piļupsala) m. 139,561,640, 710,711
*Krastiņi (Zalāni) m.** 475,513,566, 594,639
Kraucova ↑ Gobas
*Krauklīši (Nīcgaļi) m.** 550,559,599, 640
Kravsova ? 38
*Krēsliņi (Rudzātiņas) m.** 563,836,837
Krievāni (Pelēčāre) m. 560,677
Krieviņi (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **145**,561
Krīva Sola ↑ Krievasala
Krīvusola ↑ Krievasala
Kromadriva ↑ Kramadruva
Kromadrīva ↑ Kramadruva
Kromadryva ↑ Kramadruva
Kronīši (Āžkalni, tagad Rožupes pag.) m. 62,549,554
Krūmiņi ↑ Drikaite
Krupsala (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) a. **108-109**, 145,457,474,507,549,550,562, 586,640
Krupsala (Krupsala, Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. 562
Krupsola ↑ Krupsala
Krusti (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) m. 557
Kryvadriva ↑ Krievadruva
Kryvadrīva ↑ Krievadruva
Kryvadryva ↑ Krievadruva
*Kubulnieki (Steķi) m.** 552,565,587
Kūdrāji (Steķi) m. 565
Kudro ↑ Kasparāni
Kūlenieki ↑ Kivlenieki
Kumeļi (Zalāni) m. 566
Kumeļnīca ↑ Kumeļova
Kumeļova ↑ Kļavsala
Kuņepka ↑ Jašore
Kupčāni ↑ Vilcāni
Kurčanka a. 25,92,**109-110**, 119,120,142,143,186,189,191, 319,321,322,323,325,326,327, 331,335,336,337,338,339,341, 342,368,396,426,456,459,474, 488,520,530,544,548,558,607, 613,622,638,648,671,710,711, 716,734,736,774
*Kurčanka (Kurčanka) 2 m.**
Kurčini c. 23,24,25,26,27,32, 33,38,52,**110-114**,130,131,256, 268,275,286,290,305,306,307, 308,309,312,396,400,407,**412***, 419,423,456,457,483,485,489, 500,501,507,509,520,524,538, 544,548,549,550,558,597,604, 614,621,625,634,648,658,671, 672,682,735,739,740,744,778, 820,821,831,879,880
*Kurčini (Kurčini) 5 m.** 879
Kutanka ↑ Jašore
Kutāna upeite ↑ Jašore
Kutanu strauts ↑ Jašore
Kvieši (Rudzātu centrs) m. 563
Ķēvessala a. 27,98,**114-115**, 147,162,172,368,391,396,457, 513,544,550,558,587,598,640, 683,711
*Ķēvessala (Ķēvessala) 2 m.** 391
Ķēves Sola ↑ Ķēvessala
Ķēvessola ↑ Ķēvessala
*Ķieģeļnieki (Brīsla) m.** 554,682
*Ķikuti (Rudzāti) m.** 562,711
Labvēļi (Rudzāti) m. 562
*Lācīši (Steķi) m.** 565
Lācupe u.
Lācupe (Lācupi) m. 303,456,475,513, 558,711
Lācupi c. 24,25,34,38,78,94, **115-117**,134,264,285,301,303, 396,**413*-414***,427,485,489, 496,497,500,505,513,514,558, 592,616,621,638,649,740,742, 756,813,837,879,880
Lāči ↑ Lāčkalni
Lāčkalni (Pelēčāre) m. 38,474,513,560
*Lāčplēši (Rudzātu centrs) m.** 49,149,306,472,513,538,563,682
Lāčupe c. 53,**117-118**,153, 164,285,368,396,407,419,458, 475,483,494,549,551,558,621, 639,640,648,650,710,711,718, 740,746,821,880
Lāčupe (Lāčupe) 4 m. (2 m.)*
Lāčupe (Lācupi) m. 474,558

Lāčupe (Ošas lb. krasta pieteka) u. **25**,115,155
Lāčupe (Ošas kr. krasta pieteka) u. **26**,32,115,155
Lāčupi ↑ Lācupi
Lāčupes (Lācupi) m. 558,621,756
Lāģeri (Brūveri) m. 513,592,648,678
Laimiņi (Būmaņi) m. 474,548,555,639
Laivacumi ↑ Laivacums
Laivacums (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) a. **118**,145, 157,551,562
Laivacums (Laivacums, Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. 562
Laiviņas (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) m.
Lakišinova ? 38
*Lakstīgalas (Brīsla) m.** 554,683
Lapiņas (Rudzātiņas) m. 563,836,837
*Lapsaskalni (Astesmežs) m.** 276,553
*Laši (Brīsla) m.** 549,554,586
*Lauvas (Pelši) m.** 456,561,591,710, 711,756
Lazdas (Rudzātu centrs) m. 38,456,563, 567,595
*Lazdiņas (Jaudzemi) m.** 285,556,640
Lazdona (Steķi) m. 565
*Lazdukalns (Astesmežs) m.** 546,591
Leičusala ↑ Līčusala
Leičusola ↑ Līčusala
Leitāni (Borovka) m. 554,586
Lejasgrāvji (Rudzātiņas) m. (nav apdzīvotas) 514,563,855
*Lejaskļavsalas (Kļavsala) m.** 104,291, 544,557,567,711
Lejiņas (Rudzāti) m. 482,562,620,639, 648,649,716,717,738,740
*Lejnieki (Astesmežs) m.** 458,553,600, 711
Lejnieki (Rusiņi, tagad Rožupes pag.) m. 157,321*,564,581,640,649,717,745
Lelaus ↑ Lubāna
Līči (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **145**,562,641,750
Līči (Rudzātu centrs) m. 303
Līčusala (Pintāni) m. 458,474,550,561, 597
Lidoņi (Medņevka) m. 458,540,559,684
Līdumi (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) m. 557
Līdzenumi ↑ Aleksandrova (Aleksandrova) m.
Lielais Pelēčāres purvs 24,25, **31-32**,59,65,74,133,134,139, 308,509,621,625,631,632,672
*Lieldruvas (Brīsla) m.** 521,554,612, 638,647,716,723,724
Lielupe (Rudzātu centrs) m. 149,564, 587
Liepāja (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. 562,640,650,717,718,745
Liepiņas m.
*Liepkalni (Astesmežs) m.** 276,457,549, 553
Liepkalni (Lācupi) m. (nav apdzīvotas) 558
Liepkalni (Podusala, Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **141**,145,562,710, 712
***Liepsala** (a.v. Stepores purva Z pusē, tagad Rožupes pag.) m.* 25,32,**119**,259,396,457,494, 497,523,530,565,664
Liepsalas ↑ Liepsala
*Liepsaliņas (Rudzātu centrs) m.** 38, 149,170,306,458,514,564,567,568,571,86 0,879
Liepukrasts (Lācupi) m. 547,558,740, 813
Liepuleja (Rudzātu centrs) m. 149,513, 563
*Līkumi (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) m.** 557,638,553
***Līkupe** (a.v. pretī Gardriviešiem Ošas kr. krastā) m.* 98,**119-120**,130,174,199,258,342,396, 474,507,544,560,596,639,648, 649,676,879
Līkupes ↑ Līkupe
Lilijas (Rudzātiņas) m. 563
*Limani (Eleonorvile) m.** 85,86,89,556, 593,623,640,649
Lineņsola (Lielā Pelēčāres purva D) pussala - paugurs **24**,626
Linu sala ↑ Lineņsola
Līņi (Kramadruva) m. 513,548,557
Līpsola ↑ Liepsala
Liuzenīki ↑ Lūzenieki
Liuzinīki ↑ Lūzenieki
Locupi-2 ↑ Lāčupe
Lōcupi ↑ Lācupi
Lōčakolns ↑ Lāčkalni
Lōčupe ↑ Lāčupe
Lubāna (a.v. Lūzenieku c. tuvumā) m. 38,565
Ludvigi (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) m. 557
Lukstiņi (Jaudzemi) m. 457,513,549, 556,596,710,711
Luksteņi ↑ Lukstenieki
Lukstiņi ↑ Lukstenieki
Lukstenieki a. 38,109,**120-121**,143,189,396,550,558,586
*Lukstenieki 2 m.** 558
Luksti ↑ Lukstu pļavas
Lukstenīki ↑ Lukstenieki
Lukstinīki ↑ Lukstenieki
Lukstu pļavas (Ošas upes krastu pļavas - *luksti*) **23**,24,53,64,79, 120,129,157,189,220,420,441*,5 08,509,547,549,629,638,639, 640,641,642,643,658,676,679
Lūši (Astesmežs) m. 553,590,683
Lūzenieki c. 25,27,38,43,64, 66,97,**121-122**,123,128,149, 158,169,175,259,275,285,286, 291,298,301,303,342*,355, 356*,393,396,407,408,428,457,4 82,485,489,498,500,505,514, 587,675,778,823,833,853,879, 880
Lūzenieki (Lūzenieki) m. 558,559
Lyuzenīki ↑ Lūzenieki
Lyuzinīki ↑ Lūzenieki
Ļvovka a. 24,85,81,**122-123**, 137,168,276,368,559
Ļvovka (Ļvovka) 2 m. (1 m.)*
Ļvovka-2 ↑ Ozoliņi
Mada|ce|š (Cielauka, tagad Rožupes pag.) m. 555
Mada|ce|š ↑ Cielauka a.
Magones (Rudzātiņas) m. 292,497,563, 587,836,837
*Mālaines (Medņevka) m.** 456,496,513, 539,559
*Mālakalnasaliņa (Mālakalns) m.** 38, 396,559
Mālakalns c. 25,27,29,31,38, 39,46,48,97,104,121,**123-125**, 126,134,139,148,156,169,176, 177,185,194,259,274,275,283*, 284,285,286,296,314,316,317, 318,319,320*,321,322,323,325, 326,327,331,333,334,335,337, 338,339,340,342,402,403*,404, 416,433,434,439,444,457,458, 476,485,489,493,496,497,499, 500,504,505,509,513,515,538, 539,540,544,549,552,559,573, 578,580,586,587,599,603,613, 635,636,673,675,676,682,683, 722,749
Mālakalns (Mālakalns) 6 m. (3 m.)*
***Mālasala** (a.v. Kamčatkas tuvumā, tagad Rožupes pag.) m.* 91,**125-126**,494,513,559, 683,711,842
Mālkalns ↑ Mālakalns
Malno Sola ↑ Melnāsala
Malnōsola ↑ Melnāsala
Malnupeite ↑ Melnupīte
Mālsala ↑ Mālasala
*Mantenieki (Rudzātu centrs) m.** 149, 513,563
Margas (Rudzāti) m. 551,562
Marinpole ↑ Viesturi
Mārlienes (Rudzātu centrs) m. 303
Mārtiņi (Pelši) m 548,561.
*Mazupītes (Pelēčāre) m.** 560,879
Medņevka c. 25,38,46,82,123, **126-127**,156,169,275,290,303, 396,402,403,444,485,489,496, 497,498,500,514,540,546,547, 552,559,635,675,680,684,754
*Medņi (Kramadruva) m.** 540,558
Mednieki (Pelši) m. 456,547,561,620
Medņauka ↑ Medņevka
Medņukalns (Rusiņi) m. 475
Medņukolns ↑ Medņukalns
Medņu Pūrs ↑ Medņupurvs
Medņupūrs ↑ Medņupurvs

Medņu purvs 23,25,26,**32**,56, 61,62,67,83,87,109,114,120, 127,143,147,162,172,189,306, 482,612,632,668,674,675
Medņupurvs a. 60,80,82,95, **127-128**,368,396,407,544,559
*Medņusala (Medņupurvs) m.** 127,**145**, 407,559,562,587,664
Medņusola ↑ Medņusala
*Melderi (Steķi) m.** 564
Melnāsala (Saunas pag.) m. 56,368,396
Melnupes (Patmaļka) m. 560,774
Melnupīte (Ošas lb. krasta pieteka) u. 24,25,**26**,34,64, 72,128,139,148,156,176,420, 572
Melnupīte (Vidi) m. 303
*Mežāres (Rudzāti) m.** 562,563
*Mežmala (Rudzātiņas) m.** 403,539, 550,563,586,683
Mežmalas ↑ Velkme-2
Mežmaļi (Vārpsala) m. 303,457
Mežotnes (Pelēčāre) m. 27,49,52,106, 107,308,444,475,552,560,587,677,855
Mežupītes (Jaudzemi) m. 38,285,396, 456,501,546,556,567,568,570,591
Mežvidi ↑ Mežotnes
*Mieži (Medņupurvs) m.** 127,548,559, 586
Miežu sala (Lielā Pelēčāres purva vidū) sala **24**,626
Molakolns ↑ Mālakalns
Mōlakolns ↑ Mālakalns
Molasola ↑ Mālasala
Mola sola ↑ Mālasala
Mōlasola ↑ Mālasala
Mozī Rudzāti ↑ Rudzātiņas
Mozī Rudzētеņi ↑ Rudzātiņas
Mucenieki (Rudzāti) m. 476,551,563, 587,640,648,650,713,718,746
*Mūrnieki (Kļavsala) m.** 104,548,557
Nadežda (a.v. pie Vilkmugures tilta) 2 m. (1 m.)* 286,396,683
Nadežda ↑ Cerības
Nadeždas ↑ Cerības
Nadeždo ↑ Cerības
Nātrieši (Staņislavova) m. 168,549,564, 616,639
Naudas kalns (Stepores purva vidū) neliels kalns, tagad neeksistē 33,276
Neicgali ↑ Nīcgaļi
Neicgaļi ↑ Nīcgaļi
Neļķes ↑ Neļķes-92
Neļķes-92 (Vidi) m. 303,304,456,565, 594,776
*Nīcenieki (Zalāni) m.** 566
Nīcgaļi c. 24,26,27,38,64,97, 121,**128-129**,148,169,175,189, 396,428,457,485,489,500,505, 507,559-560,599,600,641,751, 778,823,824
Nīcgaļi (Nīcgaļi) 2 m. (1 m.)*
Nomaļi (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **145**,562,634
Novolesija ↑ Novoļesje
Novolesja ↑ Novoļesje
Novoļesje (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) 3 m. 474,549,560
Novomisle ↑ Novomisļe
Novomīsle ↑ Novomisļe
***Novomisļe** (Peivelišķi, tagad Rožupes pag.) a. (3 m.)* **129-130**,392,396,513,547,560,878
Novosele ↑ Rubeņsala
Novoselka ↑ Rubeņsala
Novoselkas ↑ Rubeņsala
Novoseļja ↑ Rubeņsala
Novoseļjas ↑ Rubeņsala
Novoseļje ↑ Rubeņsala
Ogas ↑ Ošmala
Olaines (Pelši) m. 549,774
Olksna ↑ Alksnieši a.
Olksna (Āžkalni, tagad Rožupes pag.) 2 m. 554
Olksnōjs ↑ Alksnājs
Olksnōjs ↑ Alksnieši
Olksnas (Alksnieši) m. 553,647,710, 711,716,738
Olksnu mājas (Rudzātu centrs) m. 303
Opšines (Daguma mežā) smilšains uzkalns **25**
Ōpšīnes ↑ Opšines
Opūgi ↑ Apogi
Orenīca ↑ Līkupe
Orešnīca ↑ Līkupe
Orlovka ↑ Eglaine
Orlovščina ↑ Ērgļi
Osinovka (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **145**,368,510,544,549,553, 562
Osinovka ↑ Asinovka m.
Osinovka ↑ Nomaļi
Osipovka ↑ Osinovka m.
Osīši (Rubeņsala) m. 147,560
Osīši (Rudzātu centrs) m. 303
*Osīši (Soltupe) m.** 494
Ostrova (bij. Preiļu pag.) m. 368,396
Ostrova-1 ↑ Uzkalniņi
Ostrova-2 ? 39
Oša u. 23,24,**25**,26,27,29,30*, 31*,34,35,48,49,50,51,52,53, 55,58,64,72,74,79,86,89,92,94,1 01,102,109,110,111,115,117, 119,125,130,136,142,148,150, 153,154,155,157,158,162,174, 188,189,191,193,194,276,294, 295,307,308,334,347,413,419, 420,424,439,481,485,508,509, 612,632,635,661, 674,679,740
*Oškalni (Čirvonieki) m.** 533,555,683, 880
Oškrasti (Lācupi) m. 303
Ošmala (Rudzāti) m. 303,546,562,586, 613,638,647
Ošsala (Lielā Pelēčāres purva D) mežs 24,**25**,32307,626
Ošsala (Rudzātiņas) m.
Ošupe (Lācupi) m. 39,393
Ozolaine (Jaudzemi) m. 556
*Ozolaine (Kamčatka, tagad Rožupes pag.) m.** 99,100,483,557,567,568,575,849
Ozoldruvas (Brūveri) m. 555
Ozoldruva (Būmaņi) m. 77,303,475, 548,555,586,682
Ozoli (Ļvovka) m. 497
Ozoliņi (Ļvovka) m. 122,551,683
Ozoliņi (Novomisļe, tagad Rožupes pag.) m. 129,547,560
*Ozolkalni (Rudzātu centrs) m.** 149, 291*,459,514,563
Ozolkalni (Podusala, Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **141**,551,562,587, 640,650,668,710,711,718,750
*Ozolnieki (Kramadruva) m.** 558
Ozolsala (Brīsla) m. 458,552,554,641, 681
Ozolsalas (Lūzenieki) m. 303
Ozolsalas (Ļvovka) m. 559
Ozolsalas ↑ Rudzātu Ozolsalas
Ōžadriva ↑ Āžadruva
Ōžadrīva ↑ Āžadruva
Ōžadryva ↑ Āžadruva
Ōžkolni ↑ Āžkalni
Ōžkolnīši ↑ Āžkalni
Ōžkolnyši ↑ Āžkalni
Ōžusola ↑ Āžusala .
*Pabērži (Kurčini) m.** 558,640,649,677, 717,744,831
Paegļi (Stepāre, Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. 171,494,544,562, 639
*Paipalas (Būmaņi) m.** 555
*Pakalniņi (Steķi) m.** 171,456,547,564, 618,619,638,648,675,677
Pastariņi (Staņislavova) m. 303,673
Patmaļka c. 24,26,38,52,110, 114,**130-131**,188,307,396,419, 423,485,489,500,544,548,549, 560,612,671
*Patmaļka (Patmaļka) m.** 560
Patmaļnieki ↑ Patmaļka m.
Pavasari (Rudzātu centrs) m. 303
Peilevišķi ↑ Peivelišķi
Peiļusola ↑ Pīļusala
Peisinieki ↑ Lukstenieki
Peivelišķi (tagad Rožupes pag.) c. 26,31,39,55,96,108,130, **131-133**,142,144,258,259,323, 335,337,338,339,342,396,425, 450,456,459,474,489,494,497, 501,513,546,547,548,550,560, 628,635,638,639,648,649,676, 710,711,878,879
Pelēčāre a. 25,46,53,59,65,82, 100,106,107,**133-134**,271,276, 291,306,320,321,323,326,327, 330,331,333,335,336,337,338, 339,340,341,342,396,457,458, 494,497,498,500,507,509,524, 539,544,551,552,560-561,586, 596,621,640,650,683,855,879
Pelēčāres purvs ↑ Lielais Pelēčāres purvs
Pelēči ↑ Pelēčāre

*Pelēči (Pelēčāre) m.** 276,459,476,552, 558,630
*Pelēčōre (Pelēčāre) m.** 39,560
Pelēčore ↑ Pelēčāre
Pelēčōre ↑ Pelēčāre
Pelēčorka-1 ↑ Peļi
Pelēčorka-2 ↑ Pelēčōre
Pelēkāre ↑ Pelēčāre
Peļi ↑ Stūrmaņi
Pelši c. 24,26,27,29,33,38,46, 72,104,115,**134-137**,139,140, 176,258,271,276,258,318,323, 326,333,336,338,396,**415***,418, 434,444,457,458,459,474,485, 489,497,500,507,509,535,547, 548,561,571,589,591,619,620, 621,630,648,681,756,774,814, 821,822,861,881
*Pelši (Pelši) 2 m.**
Peļši ↑ Pelši
Pērkoņi (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) m. 557
Pērse (Daugavas lb. kr. pieteka) u. 327,470*
Pētermājas (tagad Rožupes pag.) m. 92
*Pēternieki (Rudzāti) m.** 61,563
Petrovka ↑ Podusala
*Pīlādži (Medņupurvs) m.** 127,474,497, 546,559,586,682
Piļupi (Zalāni) m. 458,566
Piļupi ↑ Piļupsala
Piļupsala a. 24,25,26,27,55, 101,**137-139**,168,303,368,396, 489,539,540,547,548,551,561, 586,587,639,649,650,658,662, 674,719
Piļupsala (Piļupsala) 7 m (2 m.)*
Piļupsalas purvs ↑ Stepores purvs
Piļupsola ↑ Piļupsala
*Pīļupurvs (Kramadruva) m.** 106,107, 457,497,558
Pintāni c. 24,26,27,38,106, 134,135,**139-141**,169,176,259, 277,396,419,428,434,444,485, 488,489,507,509,561,597,621, 743,828,829,830,879
Pintāni (Pintāni) m. 561
Pīterāni (Rudzātu centrs) m. 303
Plūdmales (Nīcgaļi) m. 559
Plūdoņi (Mālakalns) m. 539,559
Plūmes (Brūveri) m. 547,554,638,789
Pļaviņas (Būmaņi) m. 292,303,457,555
Pļaviņas (Lūzenieki) m. 558,586
Pļavnieki (Podusala, Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **141**,145,558,562, 639,648,649
*Podnieki (Kurčini) m.** 558,640,649, 831
Podusala (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) a. **140-141**, 145,551,562,641,647,650,653
Podusala (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) 5 m.
*Porieši (Brūveri) m.** 554
*Prauliņi (Steķi) m.** 547,564,593
Prīdāni ↑ Priedāni
Prīdovka ↑ Priedauka
*Priedāni (Rogonovka) m.** 548
***Priedauka** (a.v. Rubeņkalnā, tagad Rožupes pag.) m.* 27, 96,119,131,**141-142**,145,171, 192,396,457,488,494,514,527, 562,664,879
*Priedes (Brūveri) m.** 554
Priedinieki (Steķi) m. 292,456,564
Priednieki ↑ Priedes
*Priekuļi (Pelēčāre) m.** 457,560,567, 710,711
Priežumāja (Brūveri) m 648
Priežusala (Brīsla) m. 554
Prīžumōja ↑ Priežumāja
Prīžusola ↑ Priežusala
Puduļi (Rožupes pag.) a. 108, 132,141,142,144,145,146,161, 171,192,258,419,**425***,456,457,4 58,459,474,476,513,514,546, 547,549,550,551,599,638,639, 641,649,650,679,717,718,745
Pūdusola ↑ Podusala
Pumpuri (Brūveri) m. (nav apdzīvotas) 513,547,555,638
*Pumpuri (Medņevka) m.** 539,559,683
Punduri** (a.v. pretī Vilcāniem, Ošas kr. krastā) m.* 24,25,26, 27,92,98,120,121,**142-143**,144, 162,174,189,191,276,341,366, 396,419,**426,**439***,483,487, 509,548,561,619,633,635,638, 648,711,716,718,878
Punduriene ↑ Punduri
Pundurīne ↑ Punduri
Pundurieši ↑ Kurčanka
Pundurieši ↑ Punduri a.
Pundurīši ↑ Kurčanka
Pupāji (Vidi) m. 565
Pūpoli (Jaudzemi) m. 458,496,551,552, 556,587
Purvagals (Lūzenieki) m. 39,53,558
Purvagols ↑ Purvagals
*Purvasala (Čirvonieki) m.** 53,494,555, 710,711,717,742
Purvasola ↑ Purvasala
*Purvkalni (Steķi) m.** 551,565,587
Putniņi (Mālakalns) m. 559
Rācenaite ↑ Rācenāji
*Rācenāji (Pelši) m.** 39,458,514,540, 551,561,683
Rāceņi (Rudzātiņas) m. 456,548,563, 639
Radžu kalns ↑ Naudas kalns
Raganaka ↑ Rogonovka
Rakstiņi m.
*Ratnieki (Medņevka) m.** 539,559,635, 683
Raudas (Brūveri) m. 555,648,649,794
Ražotāji (Rudzātu centrs) m. 271,282, 303,756
Reibiņi (Soltupe) m. 550
Reiņi (Borovka) m. 554
Repo-Vidi ↑ Riepo-Vidi
Rieksti (Soltupe) m. 303
Riekstiņi ↑ Zeļenluga
*Riekstukalns (Kramadruva) m.** 290, 557
*Riepo-Vidi (Pelši) m.** 39,106,171,184, 327,457,458,483,494,514,516,518,519, 545,546,548,561,567,568,571,881
Rijiņas (Pelši) m. 640
Rīkstukolns ↑ Riekstukalns
Rīta Saule (Vidi) m. 303
Rogonoka ↑ Rogonovka
*Rogon-Oka (a.v. bij. Eleonorviles novadā) m.**
Rogonovka a. 120,**143-144**, 147,276,285,368,396,548,586, 639
Rogonovka (Rogonovka) 3 m. (2 m., 1 m. nav apdzīvotas)*
Rogonovka ↑ Priedāni
Rozes (Izgoda, Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. 96,**145**,556,561,664
*Rožaine (Čirvonieki) m.** 498,555,587, 684
Rožaine (Rudzātu centrs) m. 563
Rožkalni (a.v. Rudzātu centrā) m. 149, 514
Rožupe (Preiļu raj., Rožupes pag. centrs) a. 29,31,32,39,40,49, 50,55,58,59,61,79,91,93,99, 101,105,108,118,119,125,129, 131,140,141,142,144,148,157, 161,171,173,189,192,193,296, 308,358,437,447,448,454,502, 548, 663,681,718
Rožupes pag. (Preiļu raj., Līvānu novads) 26,27,31*,32,34,39, 40,43,55,56,58,61,64,67,79,85, 91,93,96,99,101,105,108,118, 119,122,125,129,131,137,140, 141,142,144,157,161,168,171, 172,173,192,193,220,265,269, 293,354,358,390,395,398,419, 425,437,459,483,500,508,521, 523,527,532,547,549,551,575, 591,594,595,599,614,628,633, 635,636,638,640,663,673,678, 718,722,739,745,750,756,776
*Rubeņi (Astesmežs) m.** 553,587
Rubeņkalns (tagad Rožupes pag.) c. 27,39,93,108,118, 140,**144-147**,171,192,276,290, 341,396,407,425,450,457,489, 492,498,500,561-62,607,610, 614,618,628,629,632,633,640, 650,663,664,678,739,745,750
*Rubeņkalns (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m.** **145**,341,562,640,664,711, 717,718,745
Rubeņkalns-3 ↑ Grāvnieki
Rubeņkalns-2 ↑ *Rubeņkalns m.*

Rubeņsala a. 98,114,143,**147-148**,174,396,457,544,550,560, 592,639,649,756
*Rubeņsala (Rubeņsala) m.** 147,560, 756
Rubini (Staņislavova) m. 303
Rubinkalns ↑ Rubeņkalns
Rubynkolns ↑ Rubeņkalns
Rubynsola ↑ Rubeņsala
Rudsati ↑ Rudzāti
Rudzāteņas ↑ Rudzātiņas
Rudzāteņi ↑ Rudzātiņas
Rudzāti c. 23,26,28*,32,38,56, 148,**153-156**,163,168,169,264*, 271,276,285,286,289*,292*, 301,303,341,366,368,396,428, 434,456,457,458,459,475,480, 485,487,489,494,499,507,509, 513,514,548,549,551,562-563, 586,593,613,620,622,624,632, 639,640,648,650,674,678,711, 738,746,778,821,845,846,848, 856,880,881
Rudzāti (Rudzāti) m. 562
Rudzātnieki (Rudzātiņas) m.
Rudzāti-2 ↑ Rudzātiņas
Rudzātiņas a. 24,25,29,32,72, 104,123,148,**156-157**,160,176, 286,292,303,391,396,407,475, 489,509,550,563,597,599,836, 837
Rudzātu Āriņas (Rudzātu centrs) m. 149,303,514,552,564
Rudzātu centrs a. 23*,26,29*, 30*,35,38,46,47,48*,49*,50*, 51,73,115,123,128,148,**149-153**,156,189, 195,246,249,257, 258,259,261,264,265,266,271, 276,282,284,286,290,291*, 294*,295*,302,303,306,322*, 328, 329*,330*,332*,342,343*, 344*,373-374*,375*,376*,377, 378*,380,381,382,383,384,385, 386,387,389*,**427***,440*,444*, 445*,446*,459,474,475,481*, 482,483,507,509,544,545,546, 547,549,550,552,563-564,567, 578,586,587,641,653,662,669, 672,673,675,747,751,756,878, 879,880
Rudzātu Ozolsalas (Rudzātu centrs) m. 138,149,303,564,650,652,661,662,675, 677,712
Rudzēti (Rudzāti) m. 562
Rudzēti ↑ Rudzāti
Rudzētiņas ↑ Rudzātiņas
Rudzētiņi (Rudzātiņas) m. 303
Rudzīši (Zapoļje) m. 24,92,**191**,341, 457,514,566,640,711,717,744
Rudzupes (Rudzāti) m. 547
Rūķi (Piļupsala) m. 551,561
Rūpnieki (Rudzātu centrs) m. 563
Rusiņi c. 24,26,27,39,131,132, 144,**157-162**,258,259,264,286, 318,319,321*,322,323,325,326,3 31,335,336,337,338,387,392, 396,**416***,419,437,450,457,475,4 76,489,497,501,508,514,532, 544,546,547,550,551,552,564, 567,581,599,618,628,634,638, 640,647,649,650,658,659,661, 663,678,710,711,717,745,878, 879,880,881
Rutki (Rudzātiņas) m. 563,836,837
Rūžkolni ↑ Rožkalni
*Saknītes (Čirvonieki) m.** 555,682
Salas (Alksnieši) m. 303
*Salas (Pelši) m.** 548,561,620,648,649, 650
*Salasgals (Steķi) m.** 497,552,565,712
*Salenieki (Jaudzemi) m.** 286,458,476, 551,556
*Salmiņi (Medņevka) m.** 540,559,684
Samuldriva ↑ Samuldruva
Samuldruva (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) a. 118,140,146,171,496,497, 514,550,562,586,636,640
Samuldruva 2 m.
Samuļdruva ↑ Samuldruva
Sarkandruva (Aizpure, tagad Rožupes pag.) m. 55,396,456,458,544,548, 553,594,628,639,649,676
*Sarkandruva (Jaudzemi) m.** 458,494, 551,556,602,712
*Saulaine (Pelēčāre) m.** 457,501,549, 560,567,568
Saulgoži ↑ Stūrmaņi
Saulgrieži (Lūzenieki) m. 303,457,514, 558
*Saulgrieži (Rudzātu centrs) m.** 563
*Saulgrieži (Zabolotje) m.** 161,**189**,551, 566,587,601,640,649,650,651,718,719,75 0,861
Saulīši (Staņislavova) m. 168,549,564, 756
Saulkalni m.
*Saulrieti (Čirvonieki) m.** 556,684,712
Sauna (Ošas kr. krasta pieteka) u. 23,25,**26**,27,29,31,50,52,56, 57,67,68,80,81,83,84,85,86,87,8 8,95,96,144,148,153,154,155,19 4,308,421,505,506,
Sausāsala *(a.v. Eriņbirzes tuvumā, tagad Rožupes pag.) m.** 96,99,131,146,**161-162**,189,459,565,567, 568,774
*Sausāsala (Soltupe) m.** 271,483,564, 647
Sausõsola ↑ Sausāsala
Seski (Rudzāti) m. 289*,562,586,639
*Sidrabi (Pelēčāre) m.** 291,457,513, 560,596,639
Silamala (Steķi) m. 271,457,513,564, 567
*Silaviņas (Steķi) m.** 564,648
Sili (Steķi) m. 564
Silinieki (Rudzātiņas) m. 563
Siliņi (tagad Rožupes pag.) m. 475,476
*Silmalas (Steķi) m.** 52,170,538,547, 564,586,608
Silmeži (Kasparova) m. 100,557
*Silzemnieki (Lūzenieki) m.** 558
Simanovičі (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. 108,142,**146**,171,192,407, 514,551,562
Sinkovas (Piļupsala) 2 m. 561
Siura-kule ↑ Kastaņi
*Skaistkalni (Steķi) m.** 565,587
*Skanuļi (Steķi) m.** 547,564,586
Skarbauska ↑ Eleonorvile
Skarbausku mežs (tagad Saunas pag.) mežs 24,**25**,83,198
Skarbovska ↑ Eleonorvile
Skraučі (Jaunie Alksnieši) m.
Skrebeļu pūrs ↑ Skrebeļu purvs
Skrebeļu purvs (Rožupes pag.) 33,175,306,342,584,586,607, 618,633,635,645,647
Skreuzmaņu pūrs ↑ Skrebeļu purvs
Skrūzmaņi (bij. Līvānu, tagad Rožupes pag.) c. 39,66,599, 619,652,749
Slāņi (Rudzātiņas) m. 494,563,640,836, 837
Sličevka ↑ Slīčevka
Sliečevka ↑ Slīčevka
Slīčauka ↑ Vainagi
Slīčevka *a.* 56,60,62,80,85,95, 127,143,**162**,172,174,303,368, 396,544,548,564,624,648
Slīčevka (Slīčevka) m. 144,303,564
Slīčevka ↑ Vainagi
Smilgadriva ↑ Smilgu Druvas
*Smilgas (Pelši) m.** 476,535,561,641, 650,881
Smilgdriva ↑ Smilgu Druvas
Smilgdrīva ↑ Smilgu Druvas
Smilgdruva ↑ Smilgu Druvas
Smilgdryva ↑ Smilgu Druvas
Smilgudruvas ↑ Smilgu Druvas
Smilgu Druvas (Jaudzemi) m. 457,513, 556
Smilšāres (Pelši) m. 456,561,711
*Smilšsala (Brīsla) m.** 554
Smilšsola ↑ Smilšsala
Smiltaines (Lācupi) 2 m. 285,474,547, 558,586,638,813
Solasgols ↑ Salasgals
Solas gols ↑ Salasgals
*Solovjovi (Brīsla) m.** 554
Soltupe (līdz 1925 - bij. Preiļu pag.) a. 27,29,53,98,117,119, **162-163**,176,276,290,303,366, 396,414,457,458,487,496,497, 500,513,534,538,546,549,550, 564,616,621,622,633,639,649, 682,712,854
Soltupe (Rubeņkalns) m. 147
Soltupe (Ošas kr. krasta pieteka) u. **26**,32,162,838
Sorkandrīva ↑ Sarkandruva
Sorkondriva ↑ Sarkandruva

Sorkondrīva ↑ Sarkandruva
Sorkondryva ↑ Sarkandruva
Sovanka ↑ Sauna
Spāģi (tagad Rožupes pag.) m. 475
Sprīdi ↑ Spriudi
*Sprīdīši (Rudzātiņas) m.** 457,494,514, 550,563,574,836,837
Spriguļi (Mālakalns) m. 559
Spriudi a. 25,32,62,74,83,85, 117,153,154,155,162,**163-167***-**168**,258,259,276,368,396,487, 507,509,529,564,586,629,711, 725,740,741,839,840,842,880
Spriudi (Spriudi) m. (nav apdzīvotas) 258,259,839,840,842,880
Sprīvdi ↑ Spriudi
Sprūdi ↑ Spriudi
Spulgas (Lācupi) m. 456,558,592,710, 711,813
Stabiņi (Rudzātu centrs) m. 149,563
Stabulnieki (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) m. 557
Standziņas (Medņevka) m. 513,539, 559,682
Stangas (Čirvonieki) m. 539,555,681, 682
Stanislavova ↑ Staņislavova
Staņislāvova ↑ Staņislavova
Staņislavova a. 55,85,122,153, **168-169**,283,286,303,368,396, 489,494,500,525,564,623,673
*Staraiņi (Jaunie Alksnieši) m.** 557
Steča ↑ Steķi
Steči ↑ Steķi
Steķi c. 27,28,29,33,34,38,46, 48,50,51,52,59,65,66,82,97, 100,106,119,121,122,123,124, 125,126,128,133,139,**169-171**, 173,182,186,190,254,258,263, 264,271,277,278,284,285,286, 291,292,301,303,308,318,323, 326,333,335,339,341,377,396, 401, **417***,419,**428***,**429***-**433***, 444,445*,446,447,456,457,458, 459,476,477,482,485,488,489, 494,497,498,500,505,507,509, 510,513,514,524,537,538,539, 540, 546,547,549,551,552,564-565,567,581,586,587,589,591, 592,593,595,601,602,603,604, 618,619,626,630,632,638,639, 640,641,642,643,644,648,649, 650,661,675,681,716,717,718, 723,724,725,754,756,782,818, 823,825,831,844,845,858,860, 878,879,880
Steķu sils (Rudzātu pag. ZR) mežs **25**,59,65,66,82,83,100, 123,126,133,169,198,200,201, 306,307,308,327,334,350,419, **429***-**433***,444,445*,448,451, 505,510,546,602,607,618,632, 633,635,638,639,640,641,642, 643,644,648,649,650,681
Stepāre (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) a. 146,**171-172**,549,562,639
Stepāre (Stepāre, Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. 171,639
Stepāre ↑ Paegļi
Stepensola ↑ Stepiņsala
***Stepiņsala** (Tomiņi, tagad Rožupes pag.) m.* **173-174**,546,565,638
Steperu purvs ↑ Stepores purvs
Stepore ↑ Stepāre
Stepores ↑ Stepāre m.
Stepores purvs (tagad Rožupes un Saunas pag.) 24,25,26,**32**, 33,56,61,67,85,91,96,99,101, 119,122,125,137,140,142,144, 161,168,171,173,192,306,608, 628,632,658,662,664,674,679
Steporu purvs ↑ Stepores purvs
Stiebriņi (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **146**,497,513,562
Stiernusola ↑ Stirnusala
Stikāni a. 27
Stirnusala (Kasparova) m. 53,100,403, 557
Stonga (Daguma mežs) zemes gabals **24**,308
Straumītes (Gardrivieši) m. 556
Strausi (Čirvonieki) m. 538,555,586
*Strautiņi (Astesmežs) m.** 276,458,514, 553,600,711
*Strautmaļi (Astesmežs) m.** 549,553
Strazdi (Zalāni) m. 458,552,566
Strodovka ↑ Strazdi
*Stūramežs (Patmaļka) m.** 130,457,459, 513,560,625,626,640,649,717,719,742
Stūri ↑ Stūramežs
*Stūrinieki (Steķi) m.** 476,552,565
Stūrmaņi (Medņevka) m. 303,304,497, 513,559
Stūrupes (Vilcāni) m. 565
Styurenīki ↑ Stūrinieki
*Sumanka (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m.** **146**,171,496,561,647
Sumanka (Ošas kr. krasta pieteka, tagad Rožupes pag.) u. **26**,27,31*,32,55,131,141, 144,157,171,
Sūreņi (Aleksandrova) m. 547
Šaures ↑ Šauri
***Šauri** (a.v. Veco Šauru tuvumā) m.** 60,127,143,162,**172**,258, 368,396,565,879
Šķilteri (Rudzāti) m. 552,563,624,650
*Šņorenieki (Steķi) m.** 496,547,564
Šumanka ↑ Sumanka u.
Tārpsala (Lielā Pelēčāres purva vidū) sala **25**
Tauriņi (Būmaņi) m. 49,555
Teiču purvs 31,308
Tiltiņi (Rudzātu centrs) m. 149,475,549, 563
Tirgotava (Rudzātu centrs) m.
*Tīrumnieki (Čirvonieki) m.** 556
Tomiņi (tagad Rožupes pag.) a. 61,91,99,101,105,**173-174**,276, 456,474,488,497,513,547,565, 591,659,878
Tomiņi (Tomiņi, tagad Rožupes pag.) m. 513,456,565,659,682
Torņi (Aizpure, tagad Rožupes pag.) m. 548,553
Trūdaines (Lūzenieki) m. 291,559
Tūmanišķi ↑ Tomiņi a.
*Ūbeļi (Kramadruva) m.** 458,459,496, 498,551,558,587,601,640
Ūdentiņi (Rudzāti) m. 458,552,563
Ūdrīši (Būmaņi) m. 474,548,555,638, 639
*Ulmaņi (Pelēčāre) m.** 276,513,560, 567,568
Upenāji (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) m. 557
Upenieki (Laivacums, Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. 145,562
*Upītes (Pelēčāre) m.** 456,560
*Upmaļi (Kasparova) m.** 100,341,458, 557,650,677,712,719,753,858
Ūša (Lācupi) m. 558
Ūša ↑ Oša
Ūša ↑ Ošupe
Ūšas Punduri ↑ Punduri m.
Ūšiņa (Ošas lb. krasta pieteka) u. **26**
Ūškolni ↑ Oškalni
Uta ↑ Oša u.
*Uzkalniņi (Pelši) m.** 38,396,456,561
Ūzuldriva ↑ Ozoldruva
Ūzulkolni ↑Ozolkalni
Ūzulsola ↑ Ozolsala
*Uzupītes (Rudzātu centrs) m.** 149, 151,276,475,513,549,563,673,756
Vacī Šauri ↑ Vecie Šauri
Vacumi ↑ Vecumi
Vainadziņi (Būmaņi) m. 303
*Vainagi (Slīčevka) m.** 162,174,548, 564
Vainovska vieta ↑ Vaiņodes
Vaiņodes (Rudzātiņas) m. 49,305,396, 475,498,505,514,550,563,567,568,597, 633
Vaiņūde ↑ Vaiņodes
*Vairogi (Steķi) m.** 474,547,564,648
Vaivari (Medņevka) m. 559,683
Vālodzīte (Čirvonieki) m. 303
*Vanagi (Pelēčāre) m.** 276,497,538, 560,640
Vanagsala (Saunas pag.) m. 396,621
Vanagsils (bij. Līvānu pag.) m. 200, 201,635,673
Vārnas (Rudzātu centrs) m. (nav apdzīvotas) 38,85,149,458,514,563, 757
Vārpsala (Steķi) m. 39,40,53,170,191, 264,303,458,482,489,552,565,587,603, 618
Vasiļovka ↑ Pintāni
Vavilovka ↑ Auzāni

Vavilovščina ↑ Auzāni
Vecie Šauri a. 114,119,142, **174-175**,456,459,494,538,544, 565,586,617,622,638,639,648
Vecšaures ↑ Vecie Šauri
Vecšauri ↑ Vecie Šauri
Vecie Šauri (Vecie Šauri) 2 m. (1 m.)*
*Vecumi (Medņevka) m.** 540,559,680
*Vecvidi (Vidi) m.** 565
Veldres (Soltupe) m. (nav apdzīvotas) 290,564,641
Velkmane ↑ Velkme
***Velkme** (a.v. Bikaunieku c. tuvumā) m.* 39,**175-176**,341, 393,396,485,488,494,514,550, 565,650,679,712,718,719,748, 754,854,880
Velkme-1 ↑ Velkme
Velkme-2 ↑ Soltupe a.
Velkmes ↑ Velkme
Vēsmiņas (Medņevka) m. 456,547,586, 617,638,648
*Vēsturnieki (Mālakalns) m.** 539,559
Vidi c. 26,27,29,38,39,55,72, 82,104,106,107,117,123,126, 134,139,150,156,**176-187**,254, 257,264,271,275,286,287,288, 289,293*,296,301,302,303,305, 319*,322,336,340,396,**418***, 419,**434***-**436***,441*,444,456, 476,485,489,496,497,499,500, 501,507,509,513,514,519,535, 546,548,550,552,565,589,592, 594,606,617,620,630,636,640, 641,648,649,650,680,682,726, 753,754,776,782,783,784,785, 786,796,800,814,822,823,824, 857,878,879,880
*Vidi (Vidi) 2 m.** 286,293*,319*,322, 418,565
Vidudriva ↑ Vidudruva
*Vidudruva (Vidi) m.** 565,712
Viesturi (Lūzenieki) m. 38,122,396,456, 458,482,483,559,567,711
*Vietnieki (Brūveri) m.** 555
Vīksnas (Būmaņi) m. 551,555,640
*Vīksniņa (Kramadruva) m.** 558
*Vīksniņas (Pelēčāre) m.**
Viktorova (Rudzātu pag.) m. 39,396
Viktorovka ↑ Viktorova
Vikturova ↑ Viktorova
Vilcāni c. 24,26,27,29,31,38, 92,109,114,117,120,130,134, 135,142,143,147,162,172,174, 187,188,191,278,301,303,396, 407,419,423,457,474,475,485, 489,494,547,550,552,565,582, 587,592,640,644,672,717,752, 778,796,806,826,834,835,838, 880
Vilcāni (Vilcāni) 2 m 565.
Vilmenieši (tagad Rožupes pag.) a. 25,26,118,142,146,157,160, 334,419,**437***-**438***,456,457, 514,518,519,532,533,549,551, 638,640,650,679
Vilkmugura ↑ Vilkmugure
Vilkmugure (a.v. Vilkmugures tilta tuvumā, Saunas kr. krastā) m. 27,29,55,60,62,80,83,84,87,92,95,127, 137,153,163,168,342*,343,368,396, 398,544,565,714,738
Vilnīši (Pelši) m. 548,561,649
Virsaiši (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **146**,562
***Vītoli** (Eriņbirze, tagad Rožupes pag.) m.* **91**,188,456,513,546, 556
Vītoli (Lūzenieki) m. 548
Vītoli (Piļupsala) m.
*Vītoliņi (Rudzātiņas) m.** 286,563
Vītolu mājas (Mālakalns) m. 303
Vizbuļi (Āžkalni, tagad Rožupes pag.) m. 62,474,502,547,554,789
Volontova ↑ Eriņi
Vonogi ↑ Vanagi
Vonogsola ↑ Vanagsala
Vorpsola ↑ Vārpsala
Võrpsola ↑ Vārpsala
Vydi ↑ Vidi
Vylcāni ↑ Vilcāni
Zabolotje a. 83,161,**188-189**, 341,457,544,565,601,742,861
Zāģeri (Brūveri) m. 551,554,711,793
Zaķi (Rudzātu centrs) m. 149,458,459, 475,476,496,563
Zaķīši (Lūzenieki) m. 458,559
Zaķubērze ↑ Zaķubirze
***Zaķubirze** (a.v. tagad Rožupes pag.) m.* 146,**161-162**,189, 396,544,562
Zalāni c. 26,27,34,38,128,129, 131,148,**189-191**,271,285,290, 377,396,407,428,457,458,459, 474,485,489,507,509,510,538, 547,550,565,594,597,621,748, 788,789,790,792,794,795,821, 822,879
Zālītes (Lūzenieki) m. 558
Zaltkolni ↑ Zeltkalni
Zaltsola ↑ Zeltsala
Zaļābirze ↑ Zaļā Birzs
Zaļā Birzs (Lūzenieki) m. 303,513,559
Zaļāsala ↑ Zaļsala
Zāļdruva (Būmaņi) m. 457,513,555,683
Zaļmežnieki (Kurčini) m. 112,286,457, 520,524,549,558,672,879
Zaļõsola ↑ Zaļsala
Zaļsala (Brīsla, tagad Rožupes pag.) m. 303,554
*Zaļumnieki (Medņevka) m.** 551,559, 587
Zāmueļa druva ↑ Samuldruva
Zapoleja ↑ Zapoļje
Zapolija ↑ Zapoļje
Zapoļeja ↑ Zapoļje
Zapoļje a. 24,25,**191-192**,341, 368,538,565
Zariņi ↑ Spriudi
Zelčinovka ↑ Zeltaiņi
***Zelčinovka** (Zelčinovka, Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) a.* 146,**192**,458,514, 562,639
Zelčinovka (Zelčinovka, Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m.
Zelenluga ↑ Zeļenluga
Zelenpole ↑ Zeļenpole
Zelmeņi (Rudzāti) m. 563,711,718,746
Zelmeņi (Zalāni) m. 290,566
Zeltaiņi (Zelčinovka, Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. 119,146,**192**,476, 562,641
*Zeltiņi (Astesmežs) m.** 276,497,553
Zeltiņlejas ↑ Zeltiņi
*Zeltkalni (Astesmežs) m.** 540,544,553, 683
Zeltsaliņas (Rubeņkalns, tagad Rožupes pag.) m. **146**,474,561
Zeļčenovka ↑ Zelčinovka
***Zeļenluga** (a.v. Ošas kr. krastā, tagad Rožupes pag.) m.** **193**, 368,396,565,639
Zeļenovka (Kivlenieki, tagad Rožupes pag.) m.
***Zeļenpole** (a.v. Ošas kr. krastā, tagad Rožupes pag.) m.** 58,79,143,**193**,368,396,474, 546,566,639,710,711,716,722
Zemītes ↑ Izgoda
Ziediņi (Vidi) m. 565,683
Zirnaite (Nīcgaļi) m. 276,552
Zirnīši (Būmaņi) m. 514,555
*Zivtiņas (Mālakalns) m.** 538,559,682
Zõļdriva ↑ Zāļdruva
*Zvaigznes (Kramadruva) m.** 106,337, 458,459,530,551,558,601,880
Zvārguļi (Steķi) m. 547,564,587
*Zvejnieki (Astesmežs) m.** 457,553
Zvērbuļkolni ↑ Zvirbuļkalni
Zvērbuļkolns ↑ Zvirbuļkalni
Zvirbuļi (Bikaunieki) m. 554,710,712, 757
Zvirbuļkalni (Nīcgaļi) m. 396
Zviregzda ↑ Oša
Zvirezda ↑ Oša
Zvirgzdiņi (Vidi) m. 456,459,513,538, 546,565,592,638
Žagatiņas (Mālakalns) m. 559
Žagatnieki (Mālakalns) m. 559
*Žubēni (Zalāni) m.** 539,566,683

Ievērojamas personības, kuru dzimšana un/vai darbs saistīts ar Rudzātu pagastu

Aleksandroviča Helēna (1920-1976) - folkloras teicēja; dz. Peivelišķos.

Aleksandroviča Ilze (1???-19??) - folkloras teicēja; dz. Peivelišķos.

Aleksandroviča Jūlija (1895-19??) - folkloras teicēja; dz. Līvānu pag.

Aleksandroviča Marta (18??-1919) - folkloras teicēja; dz. Peivelišķos.

Aleksandroviča Monika (1915-1948) - folkloras teicēja; dz. Peivelišķos.

Aleksandrovičs Pēteris (1909) - pag. kancelejas darbinieks, folkloras vācējs; dz. Peivelišķos.

Anspaka Olga (1930-2003) - ilggadēja skolotāja; dz. Līksnas pag.

Anspoka Helēna (1925-2002) - Rudzātu v-sk. skolotāja; dz. Rusiņos.

Anspaks Kazimirs (1930-1999) - ilggadējs Rudzātu v-sk. skolotājs; dz. Saunas pag.

Anspoks Valdis (195) - feldšeris; apbalvots ar *Barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi*; dz. Rudzātu centrā.

Batarāga Ināra (1947) - filoloģe, Preiļu raj. Centrālās bibliotēkas vad-ja; dz. Tomiņos.

Bataraga Tatjana (1923) - 14 bērnu māte, vairākkārt apbalvota ar PSRS daudzbērnu mātes medaļām un medaļu *Māte Varone*; dz. Tomiņos.

Batarags Ēvalds (1954) - skolotājs; dz. Ogres raj.

Batarags Pēteris (1900-1938) - lauksaimnieks, aizsargs; apbalvots ar TZO Goda zīmes II pakāpi; dz. Tomiņos.

Beča Anna (1921-1995) - Rudzātu p-sk. skolotāja, aktīva NPA; D 1953; dz. Alksniešos.

Beķeris Meikuls - skolotājs, LR Ārlietu ministrijas darbinieks, Rudzātu v-sk. esperanto valodas pulciņa vad-js.

Bergmanis Fredis (1972) - skolotājs, pag. folkloras kopas vad-js.

Bērsone Genovefa (1957-1998) - žurnāliste; dz. Peivelišķos.

Bojāre Inta (1972) - Latvijas Nacionālā operas un baleta teātra māksliniece; dz. Brīslā.

Bojāre Lūcija (1926-1996) - juriste; dz. Vidos.

Bojārs Aloizs (1887-1958) - jurists, skolotājs, sabiedrisks darbinieks un Latgales Padomes deputāts, Rudzātu p-sk. dibinātājs; EM; dz. Vidos.

Bojārs Aloizs (1928) - mežzinis; dz. Vidos.

Bojārs Konstantīns (1932) - katoļu garīdznieks; dz. Brīslas c. *Grūženīcā*.

Bojārs Leons (1939) - inženieris tehnologs, LR 7. Saeimas deputāts; dz. Vidos.

Bojārs Vladislavs (1932-1975) - lidotājs inženieris; dz. Vidos.

Brice Marta (1902-1975) - ilggadēja Rudzātu p-sk. skolotāja, aizsardze; dz. Lubānas pag.

Bricis Jānis (1902-1975) - skolotājs, ilggadējs Rudzātu p-sk. pārzinis, mazpulka vad-js; dz. Preiļu pag.

Bruniņa Alma (1884-19??) - Mālakalna p-sk. ilggadēja, ļoti talantīga skolotāja un literāte.

Brūvere Janīna (1939-2003) - inženiere ķīmiķe; dz. Brūveros.

Brūvere Leontīne (1932) - skolotāja, dz. Brūveros.

Brūvere Skaidrīte (1963) - bibliotekāre, dz. Līdumnieku pag.

Brūvers Artūrs (1927-1994) - PA, R; organizējis piemiņas zīmju uzstādīšanu pag. teritorijā gan pad. varas īstenotājiem, gan tās upuriem; vairākkārt apbalvots; dz. Dzirkaļos.

Brūvers Jānis (1907-1999) - karavīrs, apbalvots ar Zviedrijas valsts medaļu; dz. Brūveros.

Brūvers Pēteris (1921-2001) - agroķīmiķis, zinātnieks, LLA mācību spēks; dz. Brūveros.

Brūvers Pēteris (1944) - ārsts terapeits, medicīnas dienesta apakšpulkvedis; dz. Peivelišķos.

Brūvers Pēteris (1904-1992) - pag. valdes ilggadējs loceklis, sabiedrisks darbinieks; dz. Brūveros.

Brūvers Zigfrīds (1949) - zinātnieks, matemātikas un fizikas zinātņu doktors, vairāk kā 70 zinātnisku darbu autors; dz. Brūveros.

Buceniece Monika (1883-19??) - folkloras teicēja.

Budencovs Georgs (1894-1949) - ilggadējs pag. padomes loceklis, NPA; D 1919, M Sibīrijā; dz. Punduros.

Bulmeistere Paulīne (1922) - skolotāja; dz. Rudzātos.

Bulmeistere Venita (1944) - skolotāja; dz. Kivleniekos.

Būmanis Andrejs (1875-1968) - folkloras teicējs; dz. Būmaņos.

Būmanis Edmunds (1945) - sociologs, sabiedrisks darbinieks, Rudzātu pag. dzimtu pētnieks, apbalvots ar TZO *Zelta Goda zīme*; D 1949; dz. Būmaņos.

Būmanis Jānis (1928) - agronoms, Rudzātu pag. vēstures pētnieks, vairāku grāmatu autors, D 1949; dz. Būmaņos.

Būmanis Pēteris (1895-1990) - tautskolotājs, Latvijas brīvības cīņu dalībnieks, ilggadējs Rudzātu pag. vecākais, D 1949; dz. Būmaņos.

Cakuls Jānis (1926) - katoļu garīdznieks, bīskaps, 4 monogrāfiju autors; dz. Peivelišķu c. *Bērziņos*.

Cakuls Onufrijs (1908-1949) - lauksaimnieks, aizsargs; NP, apbalvots ar neesošo *Kalpaka Krustu*, kritis; dz. Steķos.

Cvetkovs Stepans (1891-1982) - lauksaimnieks, Latvijas brīvības cīņu dalībnieks, apbalvots ar LKO III šķiru; PA, R; dz. Līvānu pag.

Deņīsova Alma (1953) - skolotāja; apbalvots ar *Barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi*; dz. Tomiņos.

Detkova F. (1945) - fiziķe matemātiķe; dz. Čirvoniekos.

Detkovs Jānis (1896-1964) - Rudzātu vecticībnieku draudzes valdes pr-js; dz. Čirvoniekos.

Džārdāne Helēna (1917) - skolotāja; dz. Rusiņos.

Džārdāne Marianna (1930) - ārste; dz. Rusiņos.

Džeriņš Jevgēnijs (1941) - ilggadējs kapteinis tālbraucējs; dz. Atašienē.

Eriņa Benedikta (189?-19??) - folkloras teicēja; dz. Būmaņos.

Eriņš Jānis (1939) - lidotājs inženieris; dz. Būmaņos.

Erta-Gudļevska Veronika (1885-1958) - folkloras teicēja; dz. Alksniešos.

Gedušs Pēteris (1928-2003) - ilggadējs Rudzātu v-sk. skolotājs; dz. Turku pag.

Graubiņš Jēkabs (1886-1960) - komponists, mūzikas folklorists un zinātnieks, Latvijas konservatorijas prof.; dz. *Aptekā*.

Grišāns Boļeslavs (1884-1983) - katoļu garīdznieks, Rudzātu draudzes prāvests, viņa vadībā

pabeigti Rudzātu baznīcas torņa apdares darbi un veikts baznīcas remonts; dz. Kaunatas pag.

Groza Benedikta (1869-195?) - folkloras teicēja; dz. Gaļānu pag.

Groza Jānis (1926) - ilggadējs upju kuģu kapteinis; dz. *Līkupē*.

Guļbinska Tekla (1923) - skolotāja; dz. Rusiņos.

Gžibovskis Jānis (1908-1981) - skolotājs, aizsargs un aizsargu sporta pulciņa vad-js; EM, aktīvi darbojies vairākās ASV latviešu organizācijās, bijis ilggadējs Amerikas Latviešu Katoļu Apvienības pr-js; dz. Pelēčāres *Mazupītēs*.

Irbe-Irbīte Vera (1910-1954) - skolotāja, aktīva NPA; A, T, M LDN; dz. Gostiņos.

Ivbulis Jāzeps (1909-1970) - agronoms - viens no pirmajiem Rudzātu pag. dzimušajiem LU absolventiem; dz. *Eriņbirzē*.

Jansone Guna (1944) - filoloģe (diplomdarbs par Rudzātu izloksni), skolotāja, Jumpravas v-sk. mācību daļas vad-ja; dz. Kivleniekos.

Jaudzeme Alvīne Marija (1904-2001) - ilggadēja Rudzātu p-sk. skolotāja; dz. Dignājas pag.

Jaudzeme Gunta - Rudzātu speciālās internātskolas direktore.

Jaudzems-Utināns Nikodēms (1911-1988) - lauksaimnieks, sabiedrisks un kultūras darbinieks; dz. Lūzeniekos.

Kalvāne Janīna (1918-1999) - ilggadēja Rudzātu v-sk. direktore; dz. Līksnas pag.

Kanča Veronika (1918) - Rudzātu p-sk. skolotāja, folkloras teicēja, EM; dz. Kamčatkā.

Kārkle Iveta (1957) - skolotāja, teātra studijas vad-ja.

Kasalis Jānis (1895-1961) - pirmā pag. kolhoza *Gaisma* pr-js; dz. Būmaņos.

Kassaliete Franciska (1880-1980) - folkloras teicēja; dz. Būmaņos.

Kassalietis Eduards (1916-1980) - pašvaldību darbinieks, Latviešu leģiona leitnants; dz. Būmaņos.

Kassalietis Jāzeps (1875-1940) - folkloras teicējs; dz. Būmaņos.

Kaža Anna (1902-1992) - izcila folkloras teicēja un dziedātāja; dz. Lūzeniekos.

Kivleniece Veronika - folkloras teicēja; dz. Kivleniekos.

Klaužs Alberts (1931) - sportists (PSRS sporta meistars riteņbraukšanā); vairākkārt apbalvots; dz. Vidos.

Klaužs Staņislavs (1889-1940) - ilggadējs pag. darbvedis; dz. Vidos.

Kļavinska Genovefa (1919-1978) - ilggadēja Rudzātu skolu skolotāja; dz. Preiļu pag.

Krasovskis Pēteris (1942) - ilggadējs kuģu mehāniķis; dz. Brīslā.

Krastiņš Izidors (1892-1964) - lauksaimnieks, ilggadējs pag. padomes loceklis; dz. Zalānos.

Krievs Teodors (1908-1942) - ilggadējs pasta nodaļas pr-ks; A, T, ASM; dz. Mētrienas pag.

Kurčins Augusts (1928) - zinātnieks, skolotājs, sabiedrisks darbinieks, LVU mācību spēks; apzina un krāj dzimtās puses vēstures materiālus; dz. Kurčinu c. *Kurčinos*.

Kurčins Pēteris (1908-1993) - jurists, sabiedrisks darbinieks, organizējis PPG, Latviešu leģiona virsnieks; F; dz. Kurčinu c. *Zaļmežniekos*.

Ķeķere Lidija (1956) - skolotāja, Gulbenes ģimnāzijas direktore; dz. Rudzātu centrā.

Lāce Genovefa (1935) - skolotāja; dz. Lācupos.

Lapsa Eduards (1892-1962) - priekšzīmīgs zemkopis (vairākkārt apbalvots), sabiedrisks darbinieks, aizsargs; dz. *Liepsaliņās*.

Lapsa Jānis (1871-1945) - lauksaimnieks, apbalvots ar TZO 5. šķiru un TZO Goda zīmes I un II pakāpi; dz. *Liepsaliņās*.

Leitāns Jānis (1893-1931) - katoļu garīdznieks, vikārs, skolotājs Aglonas ģimnāzijā, pasniedzējs un prof. Rīgas katoļu Garīgajā seminārā, studējis Romā; dz. Rudzātu pag.

Leja Jānis (1938-1995) - ārsts (ķirurgs).

Līcītis Pēteris (1874-1954) - lauksaimnieks, aizsargs; apbalvots ar TZO Goda zīmes II pakāpi.

Lietavnieks Izidors (1914-1992) - ilggadējs Rudzātu pag. un ciema partorgs; vairākkārt apbalvots; PA, R; dz. Jersikas pag.

Linde Alfrēds (1897-1942) - mežzinis, Latvijas brīvības cīņu dalībnieks; apbalvots ar TZO 5. šķiru; D 1941, ASM; dz. Steķos.

Lūsis Jānis (1898-1942) - lauksaimnieks, Latvijas brīvības cīņu dalībnieks, ilggadējs Rudzātu aizsargu nodaļas k-ris; apbalvots ar TZO Goda zīmes I pakāpi un *Atzinības krusta* 5. šķiru; D 1941, ASM; dz. Pelēčāres *Eglainē*.

Marcinkēviča Alma (1958) - skolotāja, Latvijas Tautas Frontes grupas organizatore; dz. Turku pag.

Marcinkēvičs Valdis (1955) - apbalvots ar *Barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi*; dz. Rudzātos.

Mauliņa Anna (1939) - bibliotekoloģe, *M.soc.sc.*, LNB Bibliotēku ins-ta direktore, Latvijas Bibliotekāru b-bas prezidente, LU lektore; dz. Dzirkaļos.

Misjūne Stefānija (1921) - ilggadēja Rudzātu v-sk. skolotāja; dz. Daugavpilī.

Misjūns Jāzeps (1924) - ilggadējs Rudzātu v-sk. skolotājs; F; dz. Ūdrīšu pag.

Mozulis Pēteris (1938) - vēsturnieks un skolotājs; dz. Rudzātos.

Onckule Halina (1932) - ilggadēja Rudzātu v-sk. skolotāja; dz. Krāslavā.

Onckulis Pēteris (1919-1999) - katoļu garīdznieks, Rudzātu draudzes prāvests; apbalvots ar TZO Goda zīmes II pakāpi; T, LDN; dz. Vanagos.

Onckulis Staņislavs (1927) - ilggadējs Rudzātu v-sk. skolotājs; dz. Vārkavas pag.

Paegle Broņislava (1925) - skolotāja; dz. Rusiņos.

Pastare Māra (1861-19??) - folkloras teicēja; dz. *Šauros*.

Pastare Monika (1911-1945) - folkloras teicēja; dz. Peivelišķos.

Pastare Tekla (1921) - skolotāja; dz. Rusiņos.

Pintāns Jānis (1956) - skolotājs, pag. jaunsargu vad-js, sporta dzīves organizētājs; apbalvots ar *Barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi*; dz. Pintānos.

Pintāns Pēteris (1926) - apbalvots ar *Barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi*; dz. Pintānos.

Pintāns Pēteris (1931-1996) - žurnālists; dz. Pintānos.

Podnieks Kārlis (1940) - ilggadējs kapteinis tālbraucējs; dz. Zalānos.

Pūdnieks Jānis (1903-1969) - pagasttiesas pr-js, aizsargs; A, T, LDN; dz. Zalānu c. *Aplociņos*.

Pūdnieks Konstantīns (1904-1950) - katoļu garīdznieks, A 1948, M LDN; dz. Lūzeniekos.

Pudulis Donāts (1894-1942) - policists, aizsargs, Latvijas brīvības cīņu dalībnieks, apbalvots ar LKO III šķiru; A, D 1941, M (LDN); dz. Gaļānu pag., dzīvojis Priedaukā.

Puida Ernests (1888-19??) - lauksaimnieks, aizsargs; apbalvots ar TZO Goda zīmes II pakāpi.

Pujāts Jānis (1930) - katoļu garīdznieks, arhibīskaps, kardināls, Rudzātu draudzes prāvests, viņa vadībā uzbūvēts Rudzātu baznīcas tornis; dz. Nautrēnu pag.

Pujāts Jāzeps (1928) - katoļu garīdznieks, Rudzātu draudzes prāvests, viņa kalpošanas laikā iegādātas Rudzātu baznīcas ērģeles; dz. Nautrēnu pag.

Putniņa Vallija (1943) - juriste; dz. Kasparovā.

Raudive Antoņina (1913) - Rudzātu p-sk. skolotāja, mazpulka vad-ja palīdze, aktīva aizsardze; dz. Sakstagala pag.

Rimovičs Antons (1865-1933) - katoļu garīdznieks, koktēlnieks - autodidakts (14 viņa darinātās skulptūras iekļautas Latvijas Vēstures muzeja Kokskulptūru katalogā), vadījis Rudzātu baznīcas koka altāra būvi; dz. Lietuvā Šauļu pag.

Rudzāte Apolonija (1868-1951) - folkloras teicēja; dz. Būmaņos.

Rudzāte Ieva (1847-1951) - folkloras teicēja; dz. Līvānu pag.

Rudzāte Lilita (1960) - ilggadēja skolotāja, deju kolektīva vad-ja, aktīva kultūras dzīves organizētāja; dz. Turku pag.

Rudzāte Veneranda (1936) - skolotāja; dz. Būmaņos.

Rudzāts Alberts (1928) - skolotājs, ilggadējs Vanagu p-sk. direktors; dz. Lūzeniekos.

Rudzāts Dominiks (1873-1963) - pirmais Rudzātu pag. vecākais; dz. Vilcānos.

Rudzāts Kārlis (1944) - ilggadējs inženieris tehnologs (uz refrižeratoru kuģiem); dz. Brīslā.

Rutkovskis Ignats (1901-1975) - LNA virsnieks; A, T, LDN; dz. Rudzātu centrā.

Rutkovskis Staņislavs (1909-1971) - pag. darbvedis, aizsargs, ilggadējs LPSR Mežsaimniecības ministrijas galvenais grāmatvedis; dz. Rudzātu centrā.

Savicka Monika (1947) - ārste (traumatoloģe ortopēde), Latvijas Apdegumu centra direktore; dz. Dzirkaļos.

Skutelis Andrejs (1859-1935) - folkloras teicējs; dz. *Spriudos*.

Skutelis Jāzeps (1961) - ilggadējs Rudzātu jauktā kora diriģents (1988-1999); dz. Silajāņu pag.

Skutelis Pēteris (1901-1942) - priekšzīmīgs lauksaimnieks, aizsargs, pag. vecākā biedrs un valdes loceklis; A, T, M LDN; dz. Rudzātu c. *Akācijās*.

Sondors Francis (1926) - mežsaimnieks, ilggadējs Medicīnas darbinieku ansambļa dziedātājs; dz. Jaudzemos.

Sovāne Anna (1952) - ilggadēja pasta nodaļas priekšniece; dz. Aglonā.

Spriņģe Veneranda (1959) - ilggadēja Rudzātu v-sk. skolotāja.

Spriņģis Vladislavs (1955) - skolotājs, ilggadējs Rudzātu v-sk. direktors; dz. Vārkavas pag.

Sukaruka Bārbala (1906-1977) - ilggadēja Rudzātu pag. skolu skolotāja; dz. Vidos.

Šaraks Antons (1922) - Latviešu leģiona virsnieka v-ks, apbalvots ar *Dzelzs Krusta* I un II pakāpi; dz. Lāčupē.

Turkopuls Ādams (1891-1969) - agronoms, sabiedrisks darbinieks; dz. Kamčatkas *Ausmās*.

Turkopuls Donāts (1884-1965) - priekšzīmīgs lauksaimnieks, ilggadējs pag. padomes loceklis; dz. Kamčatkas *Ausmās*.

Turkopuls Jānis (pseid. *Sutris*; 1899-1939) - filologs, skolotājs, publicists, rakstnieks, viens no Latgales Tautas universitātes dibinātājiem; dz. Kamčatkas *Ausmās*.

Ūbelis Arnolds (1943) - zinātnieks, fizikas zinātņu doktors, ES 5. ietvarprogrammas zinātnes un tehnoloģijas attīstībai kontaktpersona Latvijā, zinātniski darbi atomfizikā, spektroskopijā un atmosfēras fizikā; dz. Kramadruvas *Zvaigznēs*.

Umaņeca Veronika (1925) - pag. folkloras kopas organizētāja un ilggadīgākā dziedātāja; ar viņas gādību no bojāejas paglābts un Latvijas Etnogrāfiskajā Brīvdabas muzejā uzstādīts Kurčinu c. krucifikss; D 1949; dz. Stirnienes pag.

Vaivode Aina (1935) - skolotāja, ilggadēja Rudzātu kluba vad-ja, kultūras dzīves organizētāja; dz. Rudzātos.

Vaivode Ināra (1960) - ilggadēja skolotāja; dz. Aizkalnes pag.

Vaivode Irēna (1942) - ārste; dz. Brūveros.

Vaivods Aloizs (1895-1988) - skolotājs, D 1941; dz. Rusiņos.

Vaivods Izidors (1893-1945) - lauksaimnieks, vairākkārtējs pag. valdes loceklis, mūziķis; NP, zvēriski noslepkavots; dz. Rusiņos.

Vaivods Jānis (1904) - skolotājs, rakstnieks, gleznotājs, mūziķis, diriģents, komponists; EM; dz. Rusiņos.

Vaivods Jāzeps (1899-1954) - aktīvs pag. sabiedriskās un kultūras dzīves organizētājs, pag. stīgu ansambļa vad-js, ērģelnieks; dz. Rusiņos.

Veikšāns Francis (1908-1942) - lauksaimnieks, aizsargs, aktīvs sabiedrisks darbinieks; A, T, ASM; dz. Čirvonieku c. *Oškalnos*.

Velkme Antons (1887-1942) - sabiedrisks darbinieks, Tautas Padomes, Saeimas un Satversmes loceklis, Zemkopības un Iekšlietu ministra biedrs, Latvijas Bankas Padomes loceklis un tās Rēzeknes nodaļas pārvaldnieks, apbalvots ar TZO 5. šķiru; A, D, ASM; dz. *Velkmē*.

Velkme Jānis (1876-1962) - katoļu garīdznieks - pirmais no Rudzātu pag., apb. ar TZO un Garīdzniecības ordeni; EM; dz. *Velkmē*.

Verpele Anna - folkloras teicēja.

Vilcāne Anna (1853-19??) - folkloras teicēja.

Vilcāne Ruta (1959) - ilggadēja Rudzātu v-sk. skolotāja, direktora vietniece; dz. Jēkabpils raj.

Vilcāne Veronika (1929) - skolotāja; dz. Lācupos.

Vilcāns Izidors (1907-1945) - lauksaimnieks, ilggadējs pag. valdes loceklis, aizsargs, aktīvs sabiedrisks darbinieks; NP, kritis; dz. Būmaņos.

Vilcāns Jānis (1922-2002) - inženieris, elektrozinātņu maģistrs un sabiedrības vadības maģistrs, astronautikas un kosmonautikas problēmu pētnieks, daudzu zinātnisku darbu autors, strādājis ASV aizsardzības sistēmas izveidošanā, ASV federālajā dienestā, vairākkārt apbalvots ar vairākiem ASV apbalvojumiem; EM; dz. Vilcānos.

Vilcāns Jānis (1922-1948) - Rudzātu p-sk. skolotājs, NP grupas k-ris, Latgales divīzijas štāba adjutants; dz. Vārkavas pag.

Vilkaušs Ignats (1913-1999) - slavens cūkkopis, vairākkārt

apbalvots ar PSRS apbalvojumiem; dz. Steķos.

Viļums Jānis (1953) - lauksaimnieks, skolotājs; apbalvots ar *Barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi*; dz. Rudzātos.

Vindele Anna (1926-2000) - filoloģe; dz. Rudzātos.

Volkovs Leontijs (1932) - inženieris ķīmiķis; dz. Čirvoniekos.

Vucins Antons (1911-1999) - Rudzātu p-sk. skolotājs, strādājis Latvijas Hipotēku bankā, Ķeguma spēkstacijā, folkloras vācējs; EM, bēgļu gaitās Vācijā nodibinājis Lībeķas Latviešu tautskolu, bijis tās direktors, vēlāk bijis ļoti aktīvs latviešu sabiedriskais darbinieks ASV; dz. Līvānu pag.

Vuciņa Marija (1904-2000) - literāte, sagatavojusi manuskriptu par Kaucmindes Mājturības ins-ta vēsturi; dz. Pelšu c. *Riepo-Vidos*.

Zalāne Benedikta (1902-1998) - aktīva pag. sabiedriskās un kultūras dzīves dalībniece, aizsardze; dz. Rusiņos.

Zalāne Broņislava (1922-1945) - NP, NPA, zvēriski noslepkavota; dz. Pelšu c. *Smilgās*.

Zalāne Marija (1915) - Pelēčāres un Rudzātu p-sk. skolotāja, aizsardze; dz. Rīgā.

Zalāns Eduards (1941) - ilggadējs stūrmanis tālbraucējs; dz. Rudzātu pag.

Zalāns Jānis (1911) - ļoti aktīvs sabiedrisks darbinieks, LNA virsnieka v-ks, aizsargs, aizsargu sporta pulciņa vad-js; A, T, LDN; dz. Pelšu c. *Smilgās*.

Zalāns Staņislavs (1911-1976) - ilggadējs pag. valdes sekr., aizsargs; F; dz. Līvānu pag.

Zundāne-Paegle Anita (1929) - ilggadēja Rudzātu v-sk. skolotāja; dz. Līvānos.

Personu rādītājs

Šis saraksts aptver visas personas, kas kaut reizi minētas grāmatā (tekstā, tabulās vai ciltskokos). Autors ir mēģinājis pieturēties pie latviskotas uzvārdu un vārdu rakstības formas, bet, kur tas nav bijis iespējams, norādīta to jaunākā forma. Savukārt visi krieviskie uzvārdi (īpaši represētāju) maksimāli tuvināti latviešu valodas rakstības un izrunas īpatnībām (garumzīmes, mīkstinājumi, šņāceņi).

Veco uzvārdu (17.-19. gs.) latgaliskajās formās ir liela dažādība un - līdz ar to - lielas neskaidrības. Ērtības labad un arī lai izvairītos no personu divkāršas, pat trīskāršas minēšanas personu rādītājā, autors ir pieturējies pie šāda principa: personu rādītājā katras dzimtas ciltstēva un ciltsmātes uzvārds un vārds saglabāts tā oriģinālajā rakstības formā, bet visu sekojošo paaudžu uzvārdi maksimāli tuvināti vienotai, latviskotai formai (skat. ***Uzvārdu un vārdu rādītāju*** pirms personu rādītāja). Arī ciltstēva bērniem tēva vārds jau norādīts latviskotā formā. Minētais, protams, neattiecas uz pašiem ciltskokiem - tur pilnībā saglabātas visas oriģinālās formas. Piem., sievietēm (ciltskoku vecajos galos) pēc apprecēšanās bieži nav minēts uzvārds, reizēm ir minēta dzīves vieta, reizēm - gan uzvārds, gan dzīves vieta. Bieži lietota tāda forma, ka nav īsti skaidrs, vai runa ir par dzīves vietu vai uzvārdu, tāpēc gan ciltskokos, gan personu rādītājā saglabāta oriģinālā rakstība (piem., Anna Vilcānu), bet rādītājā nav ietvertas tādas piezīmes, kā, piem., Anna no Vilcāniem, Anna no Vārkavas pag. u.tml.

Aiz katras sieviešu dzimtes personas (ja tā precējusies un mainījusi uzvārdu) uzvārda un vārda iekavās dots minētās personas meitas uzvārds (ja autors to zinājis) un tēva vārds. Ja sieviete precējusies vairākas reizes, tad tā personu rādītājā meklējama pēc meitas uzvārda. Autors atvainojas, ka precētās sievietes rādītājā meklējamas galvenokārt pēc vīra uzvārda - tas darīts vietas taupīšanas nolūkos, jo pretējā gadījumā rādītājā vairāk kā 90 % sieviešu dzimtes personu būtu jāievieto divas reizes. Ja precētās sievietes vīra uzvārds (tas attiecas tikai un vienīgi uz ciltskokā minētajām personām) nav zināms (īpaši 20. gs. 2. puses laulībās), tad šajā laulībās dzimušās meitas personu rādītājā parādās tikai pēc savām laulībām - t.i. pēc uzvārda maiņas, bet dēli netiek minēti vispār.

Arī aiz katras vīriešu dzimtes personas uzvārda un vārda dots minētās personas tēva vārds (bez iekavām) - tas darīts lielās vārdu un uzvārdu sakritības dēļ, mēģinot maksimāli izvairīties no neskaidrībām.

Tāpat arī skaidrības labad visām personām (kam vien tas bijis iespējams) aiz attiecīgās personas uzvārda un vārda iekavās doti tās dzīves gadi.

Minētais, protams, attiecas galvenokārt uz rudzātniekiem, kaimiņu pag. iedzīvotājiem, Latvijas iedzīvotājiem vispār un Latvijas valstsvīriem, kā arī represīvo orgānu pārstāvjiem, bet ne uz citu zemju vēsturiskām personām (piem., karaļiem, cariem, pāvestiem, valstu vadītājiem u.c. tamlīdzīgām personām).

Represētāju uzvārdos varētu būt iespējamas lielas neskaidrības, jo viena un tā pati persona dažādos dokumentos figurē ar dažādām uzvārda formām. Autors darījis visu iespējamo šo neskaidrību likvidēšanai, taču pilnīgu skaidrību šajā jomā panākt nav bijis iespējams.

Vēl tieši par vārdiem. Interesanti atzīmēt, ka ne visi pag. teritorijā izplatītie vārdi ir latviskojami. Daļa, šķiet, ir nākusi no poļu valodas (piem., Elžbeta (poļu Elizabete), Eugēnija (poļu Eiženija), Fabians, Franciska vai Franciška, Franuse (no *Franciska*), Malgoržata (poļu Margarita), Ursula u.c.), daļa radusies baznīcas kalendāra ietekmē (piem., Doroteja, Modests (arī Modesta), Teresa, Terēzija u.c.). Bet ir arī tādi vārdi, kuru izcelsme nav izskaidrojama: Anegars, Kaetons, Marciuss, Ondzulis, Pedeja, Zabuļa (arī Zābuļa), Zoļa, Valerginija, Vigīlija. Jāpiezīmē arī tas, ka dažādās dzimtās ir dažādas vārdu došanas tradīcijas, piem., ja kādā ir daudz Staņislavu, tad citā to nav nemaz, u.tml. Izplatītākie vārdi sievietēm ir: Anna (368), Ieva (arī Eva) (253), Tekla (157), Veronika (104), Helēna (103), Marija (96), Broņislava (74), Māra (77), Ilze vai Ilža (61), Marta (57), Monika (56), Genovefa (50), Emīlija (43), Jūlija (41), Veneranda (40), Dārte (arī Dorota, Dorote, Doroteja, Dorta, Dorte) (39), Olga (38), Franciska (35), Antoņina (35), Bārbala (34), Valentīna (33), Paulīne (30), Ada (arī Ade, Adeja, Adija) (29), Agate (28), Apolonija (25), Magdalēna vai Madaļa (24), Adele vai Adaļa (22), Agnese (22), Benedikta (20), Natālija (19), Jezupate (17), Silvija (17), Sofija (16), Jadviga (16), Anastasija (16), Katrīna (arī Katre) (15), Alvīne (15), Franuse (12), Marianna (arī Marjanna) (11), Elizabete (11), Kunigunde (10), Terēze (arī Terēza, Terēzija) (9), Solomeja (8); savukārt vīriešiem: Jānis (695), Pēteris (423), Antons (277), Jāzeps (262), Juris (158), Andrejs vai Andrievs (124), Ādams (115), Staņislavs (106), Aloizs (arī Aloizijs) (89), Francis (83), Donāts (69), Kārlis (62), Izidors (61), Broņislavs (46), Mārtiņš (41), Jēkabs (arī Jākubs) (37), Augusts (37), Vladislavs (34), Pāvels (31), Ignats (30), Aleksandrs (30), Dominiks (29), Salimons (22), Nikodēms (20), Onufrijs (18), Ludvigs (17), Boļeslavs (16), Kaspars (16), Stepans (arī Stefans) (13), Matīss (arī Mateiss) (13), Sīmanis (10), Heinrihs (arī Henrihs) (10), Benedikts (8), Indriķis (7). Tāpat arī jāatzīmē, ka dzimtas

vārdu došanas tradīcijas saglabājas apm. līdz 1940, pēc tam visās dzimtās parādās daudz latvisku, Latgalei neraksturīgu, kā arī vispār jaunu vārdu. Personvārdu skaidrošanai izmantota arī K.Siliņa grāmata[1].

LZA folkloras materiālos, kas iesūtīti no Rudzātu pag., cita starpā ir atrodams P.Aleksandroviča (skat. nodaļā ***Kultūras dzīve → Folkloras materiālu vākšana (1920-1940)***) savākts interesants pagastā agrāk lietoto personvārdu saīsinājumu saraksts:

Ane - Anna
Ante, Antina, Antoņina, Antule, Antūze - Antonija
Apale - Apolonija
Bene - Benedikta
Boliss - Boļeslavs
Bronuss - Broņislavs
Broņe - Broņislava
Domuce, Domuse - Domicella
Alekss, Elekss - Aleksandrs
Gabris - Gabriels
Gele - Helēna
Gunde - Kunigunde, Gunde
Guste - Augustīne, Guste
Ilze, Ilža - Ilze, Elizabete
Jugana - Johanna
Jule - Jūlija
Juliss - Jūlijs
Jurka - Juris
Jūze - Jezupate
Jūze - Jezups (Jāzeps)
Katre - Katrīne
Lacka - Vladislavs
Levnora - Leonora
Ludis - Ludviķis (Ludvigs)
Lukade - Leokādija
Mare - Marijanna
Mone - Monika
Mōra - Marija
Onte, Unte - Antōns (Antons)
Paule - Paulīne
Petris (pieaudzis) - Pīters (Pēteris)
Prane, Pranuse - Franciska
Rozale - Rozālija, Rūze (Roze)
Sacerka - Ksavērija
Savers - Ksavērijs
Staska, Tondovs - Staņislavs
Tekle - Tekla
Valuse - Valentīna
Vikte, Vice - Viktorija
Viktors - Viktorijs
Zole - Zole, Sallija (?)
Zose - Zofija (Sofija)
Zuse - Zuzanna

Laikraksta *Rudzātu Pagasta Avīze* 2001. gada jūnija numurā atrodams interesants apskats *Līgo skaitļos*. Tajā minēts, ka pagastā ir 80 Jāņi (vecākais no tiem dzimis 1908., jaunākais - 2000. gadā) un 9 Līgas. Populārākais ir Jānis Zalāns - tā sauc 7 rudzātniekus, bet pa trim ir Jāņi Brūveri, Jāņi Eriņi, Jāņi Vaivodi un Jāņi Viļumi. Toties katrai Līgai ir savs uzvārds. Visvairāk Jāņu dzimis 1961. gadā (5), bet pa trim - 1942., 1946., 1956., 1976., 1985 un 1993. gados. Savukārt visvairāk Līgu dzimis 1970. un 1974. gadā. 19 pagasta Jāņi un 6 Līgas dzimuši jūnijā.

Runājot par uzvārdiem, jāatzīmē, ka visplašāk izplatītie uzvārdi pagasta teritorijā - tātad vislielākās dzimtas - ir bijuši šādi: Bojārs (4 dzimtas), Brūvers (18 dzimtas), Bulmeisters (16 dzimtas), Cakuls (13 dzimtas), Drivenieks (6 dzimtas), Eriņš (7 dzimtas), Grandāns (8 dzimtas), Graudiņš (5 dzimtas), Ivbulis (4 dzimtas), Kasalis-Kassalietis (5 dzimtas), Klaužs (6 dzimtas), Kurčins (3 dzimtas), Leitāns (7 dzimtas), Neicgals (5 dzimtas), Pastars (13 dzimtas), Pintāns (8 dzimtas), Podnieks (3 dzimtas), Rudzāts (6 dzimtas), Skutelis (5 dzimtas), Šaraks (4 dzimtas), Utnāns-Utināns (6 dzimtas), Vaivods (9 dzimtas), Vilcāns (5 dzimtas), Viļums (4 dzimtas), Zalāns (7 dzimtas). Dzimtu uzskaitījums ir aptuvens. Līdz 19. gs. iedzīvotāju migrācija ir ļoti maza, tādēļ lielākajai daļai pagasta iedzīvotāju ir radnieciskas saites. Runājot par pašu uzvārdu izcelsmi, skaidrojums atrodams tikai dažiem. Pēc A.Kurčina domām, *grigs* - baļķu plosta stūrmanis, *kurčins* - skat. nodaļā ***Ciemi un apdzīvotas vietas → Kurčini***, *pastars* - lopu gans muižā 18.-19. gs., *vaivods* - 1) zemessargu vecākais, karavīrs (no poļu *vojevod*), 2) no senvārda *vaidi* (karš).

Autors atvainojas par visām iespējamajām kļūdām un trūkumiem, kādi radušies nepilnīgo datu, kā arī aptaujāto diezgan lielās pasivitātes dēļ. Tas var būt iemesls arī tādām kļūdām, kad kāda persona rādītājā figurē gan tikai ar uzvārdu, vārdu (vai iniciāli) un, iespējams, arī dzīves gadiem, gan arī ar pilnu uzvārdu, vārdu, tēva vārdu un dzīves gadiem un ar atzīmi C (minētā persona atrodama ciltskokā). Šādas kļūdas lielākoties būs raksturīgas 20. gs. otrās puses datiem.

Adeja, Adija ↑ Ada, Ade
Adaļa ↑ Adele
Agneška ↑ Agnese
Jākubs ↑ Jēkabs
Jozefata, Juzefata ↑ Jezupate
Jezups ↑ Jāzeps
Pēters, Pīters, Pyters ↑ Pēteris
Petronel[l]ija ↑ Petronella
Plocens, Plōcins, Plociņš ↑ Plācenis

[1] K.Siliņš *Latviešu personvārdu vārdnīca*, 1990, Rīga, *Zinātne*, 347 lpp.

Ančs ↑ Andžs, Andžejs
Andrīvs, Andryvs ↑ Andrejs, Andrievs
Apalons ↑ Apol[l]ons, Apolonārijs
Apaļa ↑ Apolonija
Ārmanis, Ērmanis ↑ Hermanis
Bārtulis, Bārtuls ↑ Bērtulis
Bārbola, Bōrbola ↑ Bārbala
Bērnāns ↑ Bernāns
Broņa ↑ Broņislava
Bucinieks, Bucenīks ↑ Bucenieks
Biumanis, Bivmanis, Byumanis, Byvmanis, Byvmaņs ↑ Būmanis
Bryuvers, Bryvers ↑ Brūvers
Cērmaukša ↑ Cērmūkša
Dolinskis ↑ Dalinskis
Domicelija ↑ Domicella
Dominieks, Dominīks ↑ Dominiks
Dorota, Dorote, Dorta, Dorte ↑ Dārte *vai* Doroteja
Drivinīks ↑ Drivenieks
Elksnīts ↑ Elksnītis
Eņģels ↑ Eņģelis
Eva ↑ Ieva
Franciška ↑ Franciska
Fetīnija ↑ Fatiņja
Gadrivietis ↑ Gardrivietis
Gedeons ↑ Gideons
Gelēna, Geļa ↑ Helēna
Griudeņš, Gryudeņš ↑ Graudiņš
Henrihs, Henriks ↑ Heinrihs
Indričs ↑ Indriķis
Īva ↑ Ieva
Ivbuls, Ivbuļs ↑ Ivbulis
Joņs, Jōņs ↑ Jānis
Juljana, Juljanna, Julianna ↑ Juliāna
Jurčs ↑ Jurģis
Juzeps ↑ Jozefs
Kassalīts ↑ Kassalietis
Kasals, Kassals ↑ Kasalis
Katra, Katre ↑ Katrīna
Kivlenīks ↑ Kivlenieks
Krusts, Krysts ↑ Krists
Lietaunieks ↑ Lietavnieks
Līcīts ↑ Līcītis
Lītavnieks, Lītavnīks ↑ LietavnieksLōcs, Ločs, Lōčs ↑ Lācis
Lūzenīks, Lyvzenīks, Lyvzinīks ↑ Lūzenieks
Madaļa ↑ Magdalēna
Malgoržata ↑ Malgožata
Marjanna ↑ Marianna
Mateiss, Mateuss ↑ Matīss
Meņģels ↑ Meņģelis
Mičuls ↑ Mičulis
Mihaļs ↑ Mihaels, Mihails
Mora, Mōra ↑ Māra
Mōrtiņš ↑ Mārtiņš
Mozuls, Mozuļs ↑ Mozulis
Neicgals ↑ Neicgalis
Odums ↑ Ādams
Onckuls ↑ Onckulis
Ondžs ↑ Andžs, Andžejs
Ontons ↑ Antons
Ontūžs ↑ Antons (?)
Onupris ↑ Onufrijs
Pastors ↑ Pastars
Priekuls ↑ Priekulis
Prīkuls ↑ Prikulis
Pūdnīks ↑ Pūdnieks, Podnieks
Puduls ↑ Pudulis
Ragels ↑ Raģelis
Rībuls ↑ Rībulis
Rubens ↑ Rubenis
Rūze, Rūža ↑ Roze
Saļimons ↑ Salimons
Seikstuls, Seikstuļs↑ Seikstulis
Seiļs ↑ Seilis
Seimans ↑ Sīmanis
Skrūders ↑ Skroders
Skrūzmans, Skriuzmans, Skryuzmans ↑ Skrūzmanis
Skutels ↑ Skutelis
Stimbēns ↑ Stimbāns
Stopans ↑ Stepans
Teresa, Terēzija ↑ Terēze
Ūbels ↑ Ūbelis
Uršula ↑ Ursula
Ūzuleņš, Ūzuliņš ↑ Ozoliņš
Ūzulnīks ↑ Ozolnieks
Vecels ↑ Vecelis
Verpels ↑ Verpelis
Vindels ↑ Vindelis
Voiteņš ↑ Voitiņš
Vōrpuls, Vōrpuļs ↑ Vārpulis
Zofija ↑ Sofija
Zoļa ↑ Izolda
Zvērbuļs ↑ Zvirbulis

Apzīmējumi:

R - represētājs (skat. tab. ***Represētāji***)
C - persona minēta ciltskokos
* - ar šo apzīmētajā lappusē atrodas minētās personas / ģimenes / dzimtas locekļu attēls
↑ - skat.
xx - par minēto personu / ģimeni / dzimtu ir apraksts

Abarašibovs R 521,685
Abarone Nellija (Leitāne) Ādama m. (1935) 360
Abarons Andrejs (1???-1945) R 634,685
Abarons Pēteris (1930) 243,299,300,303, 339,503
Abarons Pēteris 339
Ābelīte Jānis 333,339
Āboliņa Alma (Reveliņa) (1897-19??) 320,325,326,327,**333**,338,339
Āboliņa Andīna Daumanta m. (1978) C 819,857
Āboliņa Anna (Klauža) Staņislava m. (1921) C 819,857
Āboliņa Helēna (Kozlovska) (1952) C 819,857
Āboliņa Marta (Kampare) (1899-19??) 262*,266*,267*,**333***,339,451,459
Āboliņi 401,402
Āboliņš Aldis Daumanta d. (1979) C 819,857
Āboliņš Antons (1909-1982) C 819, 857
Āboliņš Daumants Antona d. (1953) C 819,857
Āboliņš Jānis 351
Ābols Jāzeps R 595,685
Abrohimovs R 591,594,622,685
Adamovičs (1???-1945) R 634,685
Adamovičs Juris Albīna d. (1928) 637, 641
Adjukēvičs 78
Aglonietis Andrejs (1955) 387
Ahmavirs Josifs (1928) R 633,685
Aizpure Eda Paula m. 91
Aizpuriete Tekla C 850*
Aizpurietis Antons C 850*
Aizpurietis Izidors C 850*
Aizpurvieši 402,486
Aizpurviete Anna 612
Aizpurviete Lilija
Aizpurviete Vallija (1925) 202,213
Aizpurvietis Antons 580
Aizpurvietis Jānis (1840-1936) 91,241, 513,772
Aizpurvietis Jānis (19??) 92,213,541,546
Aizpurvietis Oskars (1923) 92,202,213, 541,546,762
Aizpurvietis Pēteris (1913-1943) 92,197, 213,456,541*,546,556
Aizpurvietis Voldemārs (1920) 92,213, 546
Akentjevs R 660,685
Akilēvičs Jāzeps 365
Aksjoņenko Artūrs Nikolaja d. (1977) C 830
Aksjoņenko Eduards Nikolaja d. (1987) C 830
Aksjoņenko Ināra (Ivansone) Pētera m. (1956) C 830
Aksjoņenko Nikolajs (1954) C 830
Aksjoņenko Paulis Nikolaja d. (1984) C 830
Alehna R 632,685
Aleksandroviča (1926-1946) 635
Aleksandroviča Elizabete (Rudzāte) Jāņa m. (1883-19??) C 836
Aleksandroviča Helēna (1920-1976) 132,259,878
Aleksandroviča Jūlija (1895-19??) 285, 497,560,635,878
Aleksandroviča Ilze (1???-19??) 258, 878
Aleksandroviča Marta (18??-1919) 259, 878
Aleksandroviča Monika (1915-1948) 258
Aleksandroviča Tekla (1909-19??) 459, 770,774
Aleksandroviči 132,194
Aleksandrovičs Antons (1917-1957) 132,213,259,470,474,546,560
Aleksandrovičs Osips Pētera d. (18??-19??) 131

Aleksandrovičs Pēteris (1909) 132,136*, 245*,246*,247*,259,397*,479,878
Aleksandrovičs Staņislavs Pētera d. (1872-1943) C 131,560,836
Alksne 758*
Alksne Broņislava (1907) 213
Alksne Ida Kārļa m. (1920)
Alksne Joanna Jāņa m. (1932) 213
Alksne Lūcija Jāņa m. (1936) 213
Alksne Olga Viļa m. (1922) 758*
Alksnis Jānis Jāzepa d. (1907) 104,105, 202,213,454,546,711
Alksnis Jānis Jāzepa d. (1917) 213
Alkšņi 104,757*
Aļeksējevs R 685
Ananājevs Ivans Afanasija d. R 685
Ancāne Emīlija (1922) 469,474,619,651
Ancāne Natālija (1922) 619,651
Ancāns Aloizs Jāņa d. (1886-1952) 450, 456,619,651
Ancāns Antons Pētera d. (1890-19??) 450,456,619,651
Ancāns Donāts (1911-194?) 450,456, 619,651
Ancēns (Golubovs) Lauris (1927) 763
Ancāns Ignats 619,651
Ancāns Leons 619,651
Ancāns Pēteris Antona d. (1929) 619, 641
Ancpaka Ieva (Bojāre) Pētera m. (1819-1???) C 782
Ancpaks Jānis (1812-1???) C 782
Ancveirs R 659,660,669,685
Ančipānovs Izidors 525
Ančo Genrihs Kazimira d. 83
Andersons R 685
Andersons Jānis (1895-19??) 333,339
Andrējevs R 616,620,631,685
Andrējevs (1???-1949) R 636,685
Andrējevs Afanasijs R 685
Andripanova Emīlija (Zalāne) Antona m. (1944) C 786
Andripanova Evita Roberta m. (1992) C 786
Andripanova Gunta (1968) C 786
Andripanovs Georgs (1940) C 786
Andripanovs Roberts Georga d. (1968) C 786
Andripanovs Sandis Roberta d. (1999) C 786
Andrijašins R 685
Andrijevska Alise Gedimina m. (1977) C 830
Andrijevska Anna (Cakule) Alberta m. (1948) C 830
Andrijevskis Ādams (1904-19??) 558
Andrijevskis Gedimins (1939-1989) C 830
Anfiļējevs R 595,685
Anins Boļeslavs 321,386
Ankēvics 569
Ansimova Asja 347
Ansonovs R 685
Anspaka-Bogdāne Veneranda 352
Anspaka Dace Kazimira m. (1965) 353,359
Anspaka Olga (Pudāne) (1930-2003) 352,**353**,354,878
Anspaks A. 59,122,133,148,725
Anspaks Kazimirs (1930-1999) 197, 349,352,**353**,359,878
Anspaks Kazimirs Kazimira d. (1959) 353,359
Anspaks R. 347
Anspoka - 339
Anspoka Anna (1897-1984) 722*
Anspoka Anna Kazimira m. (1935) 722*
Anspoka Anna (Skrebele) Andreja m. (1951) 197,716
Anspoka Dace
Anspoka Helēna (Brūvere) Ādama m. (1929) 385*,389,390*,722,740,762
Anspoka Helēna (Guļbinska) (1925-2002) 157,158*,160,360,416
878Anspoka Ieva Jāņa m. (1983) C 803, 805*
Anspoka Leontīne (Pastare) Antona m. (1935) C 825,846
Anspoka Monika (1914) 202,213,647
Anspoka Olga (Kuzmina) Jāņa m. (1955) C 803,805*
Anspoka Tekla (Šaraka) Donāta m. (1909-1962) C 722*,846
Anspoka Valentīna (1942) 256,390
Anspoka Veronika (1916) 202,213,647
Anspoki 68,722
Anspoks R
Anspoks Ādams Andreja d. (1848-1???) C 793
Anspoks Aigars Jāņa d. (1972) C 846
Anspoks Alfrēds (1925-2000)
Anspoks Andrejs 641,669
Anspoks Antons 482
Anspoks Antons (1889-19??)
Anspoks Antons (1898-1984) C 544, **722***,812,846
Anspoks Antons Pētera d. (1889-19??) 651
Anspoks Boļeslavs R 685
Anspoks Broņislavs (19??-1944) R 632,685
Anspoks Francis Andreja d. (1920) 641
Anspoks Guntars Pētera d. (1973) C 846
Anspoks Jānis 482
Anspoks Jānis 641
Anspoks Jānis (1893-1974) 722*
Anspoks Jānis (1953) C 803,805*
Anspoks Jānis Antona d. (1932-1999) C 722,825,846
Anspoks Jānis Jāņa d. (1978) C 803, 805*
Anspoks Jāzeps (1???-1947) R 636, 685
Anspoks Jāzeps (1912-1982) 71,202, 213,456,546,554,616,622,624,637,711
Anspoks Kazimirs (1930) 197
Anspoks Kazimirs Jāņa d. (1932-1999) 722*
Anspoks Leonards Jāzepa d. (1941) 213
Anspoks Pēteris 253
Anspoks Pēteris 616,641
Anspoks Pēteris (1920) 641
Anspoks Pēteris Antona d. (1936) C 722,846
Anspoks Pēteris Jāņa d. (1928-1988) 253,722
Anspoks Staņislavs (18??-1915) 70, 507
Anspoks Valdis Pētera d. (1951) 270, 303,762,776,777*,878
Anspoks Vladislavs (1914) 641
Antīpovs Jevstafijs (1914) 126,213,546
Antonēviča Aina (1938) 213
Antonēviča Bārbala (Madžule) (1891-19??) 497
Antonēviča Berta (1899-1986) 213
Antonēviča Drosma Jūlija m. (1934) 213
Antonēviča Genovefa (Skutele) (1912) 213
Antonēviča Ina Arnolda m. (1979) C 811
Antonēviča Jūle (1858-19??) 213
Antonēviča Spodra Jūlija m. (1927) 213
Antonēviča Veronika (Griga) Pētera m. (1940) C 807*,811
Antonēviči 82,133,401,486
Antonēvičs (1873)
Antonēvičs Arnolds (1942) C 811
Antonēvičs Ēvalds Voldemāra d. (1926-1945) 197,213,586
Antonēvičs Frīdrihs Jura d. 202,214
Antonēvičs Jānis (1873-19??) 456
Antonēvičs Jānis (1909-1979) 187,202, 214,456,546,**589-590**,598
Antonēvičs Jūlijs (1895-1979) 107,108, 214,513,557,567,568
Antonēvičs Reinholds (1893-19??) 202, 214,456,493
Antonēvičs Staņislavs (1917-1945) 197, 214,586
Antonēvičs Voldemārs (1881-19??) 565
Antonova Jefiņja (1918) 214,538
Antonovs R 685
Antonovs Akentijs (1868-19??) 544,555
Antonovs Jefims (1918-1996) 83,214, 586
Antons Vladislavs (1914) 641
Aņīkina Lilija (Kuzmina) Pētera m. (1952) C 803,804*
Aņīkins (19??) C 803
Aņīkins Igors (1978) C 803
Aņīkins Vladislavs (1978) C 803
Aņīsimovs R 531,685
Aparnieks Artūrs 334,510
Apeļs Meikuls (1901-1942) **333**,338
Apine Alīda Franča m. (1928-2002) 67, 202,214,341,647,716,**723-724***
Apine Alma Jāņa m. (1926-1993) 202, 214,474,716,720,722,724*
Apine Anna (1956) 202,214
Apine Anna Jāņa m. (1936) 716,722
Apine Emīlija Leonarda m. (1884-1956) 193,197,202,214,710,711,713,**722**
Apine Julianna Jugana Antona m. (1890-1976) 67,202,214,554,647,661, 675,711,716
Apine Zelma (Dāboliņa) (1920-1997) 612*
Apine-Skrebele Emīlija Franča m. (1920) 67,202,214,540,647,661*,675, 716,724
Apinis Alfrēds Franča d. (1925-2000) 67,214,**612***,638,661,676,716,723,724
Apinis Alfrēds Jāņa d. (1930) 722
Apinis Jānis (1888-19??) 193,241,566
Apinis Jānis Franča d. (1923-1945) 67, 197,202,214,629,638,658,661,675,676, 723
Apinis Voldemārs Jāņa d. (1924) 193, 214,546,722
Apiņi 66,193,401,612,661,675-676,722, 723-724
Āpšeniece Bārbala (Zalāne) Antona m. (1874-1???) C 861

Āpšenieks Augusts (18??-19??) C 861
Āpšenieks Pēteris Augusta d. (19??) C 861
Arbidāns Pēteris (1901-19??) 333, 339
Āriņi 401
Āriņš Andris 91884-19??) 286
Arklāns Arnolds 614,641
Arkliņa Inese 358
Artašovs (Astašovs) Fjodors Dimitrija d. (1910) R 502,685,723,724,749,750, 755
Asare 734
Asare Monika (Zalāne) Simiona m. (1927) C 860
Asaris Roberts (19??) C 860
Astra Gunārs 81
Audekēvičs R 674,685
Auguļi 401
Auniņa Ingrīda (Zalāne) Franča m. (19??) C 861
Auniņš Ainis Armanda d. (19??) C 861
Auniņš Armands (19??) C 861
Auns Gunārs 615
Austruma Elizabete (Ančupāne) (1903-19??) 333,339
Austrums 525
Austrums Pēteris 239
Austrums Vitolds R 526,685
Auzāne Anna (1910) 214
Auzāne Antoņina (1937) 214
Auzāne Emīlija (1889-19??) 214
Auzāne Ieva (1873-19??) 214
Auzāne Ilža (1873-19??) 214
Auzāne Līga (Būmane) Edmunda audžu m. (1979) C 800
Auzāni 401,486
Auzāns Alberts Gunta d. (2002) C 800
Auzāns Andrejs (1898-19??) 214
Auzāns Guntis (1973) C 800
Auzāns J. 414
Auzāns Jānis 152,214,546
Auzāns Jānis (1874-19??) 151,214,563, 567,
Auzāns Jānis (1936) 214
Auzāns Jānis Donāta d. 641
Auzāns Roberts (1916) 151,202,214,458, 546
Avotiņa Marija (Graudiņa) Jonaša m. (1944) C 846
Avotiņa Marta 622,651
Avotiņš (19??) C 846
Avotiņš Gatis (1975) C 846
Avotiņš Pēteris (1970) C 846
Āžkalns Juris 62
Āžkalnu Augusts (1838-1???) C 824
Babre Anastasija (Klauža) Laura m. (1934-1982) C 818
Babre Anna (1???-19??) 494
Babre Anna (1916)
Babre Anna (1922) C 860
Babre Anna (Kārkle) (1883-19??) 202, 214,647
Babre Broņislava (1924) C 202,214,647, 860
Babre Helēna (1931) 214
Babre Katre (Zalāne) (1892-1993) C 860
Babre Monika 590*
Babre Veneranda (Briška) (1925) 202, 214,647
Babre Veronika Andreja m. (1916) 158*, 202,214,567
Babre-Paegle Broņislava 352
Babri 82,157
Babris (19??) C 818
Babris Ādams Salimona d. (1911-1974) 83,134,202,214,456,546, **590***,598
Babris Andrejs (1875-1952) 160,214, 710,711
Babris Dominiks 555
Babris Ignats (1887-1929) 564
Babris Jānis (1924-1944) 160,197,214, 541*,546
Babris Jānis Andreja d. (1918) 160,202, 214,546,638
Babris Jānis Salimona d. (1928) C, R 214,620,638,658,682,685,860
Babris Kārlis Ādama d. 590*
Babris Pēteris (1922-1945) 158,160,197, 202,214,437,638,658,678
Babris Pēteris Salimona d. (1917-1996) 83,134,214,**333**,338,546,597, 598
Babris Salimons (18??-19??) 133,544, 860
Babris Valdis (19??) C 818
Babris Vilis Ādama d. 590*
Baika Zenta (Barkovska) Donāta m. 591, **756**
Baikovs R 685
Baisārovs Anatolijs (1924) R 660,685
Bakke R 686
Baklāne Anna Antona m. (1902) 214
Baklāne Antoņina Pētera m. (1934) C 837
Baklāne Janīna Jāņa m. (1934) 214
Baklāne Johanna (1932) 214
Baklāne Monika Pētera m. (1936) C 837
Baklāne Tekla (Rudzāte) Ādama m. (1906) C 837
Baklāni 104
Baklāns Jānis (1907-1949) 104,105,197, 456,546
Baklāns Jānis Antona d. (1906-1979) 202,214,**589-590**,598,710,711
Baklāns Jānis Pētera d. (1940) C 837
Baklāns Leonards Pētera d. (1943-1981) C 837
Baklāns Pēteris Ādama d. (1904-1941) C 563,837
Baklāns Vitālijs Jāņa d. (1932) 214
Baklāns Vitālijs Pētera d. (1932-1945) C 837
Bakleri 56,101
Baklers Ādams (1872-1953) 56,557
Baklers Donāts (1904-19??) 56,103,202, 214,553,638
Baklers Jāzeps 56
Baklers Pēteris 56
Bakļickis R 669,686
Baldoveško R 686
Balaško Emīlija 352,756
Baleiķe E. 339
Balodis Andrejs (1???-1945) 641
Balodis Jānis 510
Balodis Jānis (1???-1947) 614,641
Balodis Ludvigs (1???-19??) 497
Baltace Benita (Ķeirāne) Pētera m. (1966) 809
Baltace Ieva Andreja m. (1993) C 809
Baltacis Andrejs (1967) C 809
Baltacis Mārtiņš Andreja d. (1992) C 809
Baltais Helēna 78
Baltzoss-Kalvāne Aina 352
Barānovs R 589,596,601,624,632,686
Baranovskis R 533,686
Baraņņiks R 686
Bārbala Barbara (1877-19??) 494
Bariss Osvalds 601
Barkovska Eleonora (Pastare) Jāņa m. (1939) C 815,849
Barkovska Franciska 561
Barkovska Paulīne (1883-19??) 202, 214,646
Barkovska Tekla Donāta m. (1930) 214
Barkovska Valentīna Donāta m. (1936) 212,591
Barkovska Viktorija (Pastare) (1906-1972) 137,202,214,591,710,711,**756***
Barkovska Zenta Donāta m. 214
Barkovski 80,411,591
Barkovskis (19??) C 815,849
Barkovskis R 521,524,528,686
Barkovskis Aivars (1967) C 815,849
Barkovskis Aloizs (1864-19??) 135
Barkovskis Aloizs Andreja d. (1892-1948) 79,544,555,561
Barkovskis Antons Andreja d. (1884-1966) 79,80,202,214,502,507,555,566, 647
Barkovskis Donāts Alekša d. (1906-1972) 137,202,214,454,456,478,**591***, 756
Barkovskis Jānis Antona d. (1919-1973) 80,214,546
Barkovskis Leonards Donāta d. (1931-2001) 214,591
Barkovskis Nestors Antona d. (1926-1995) 79,80,202,214,633,638
Barmins R 686
Baroneckis Fēlikss Fēliksa d. 83
Baroni 556
Barons R 600,686
Barovskis Jānis Staņislava d. (1914-19??) 202,214
Barsukovs R 686,713,717
Bartnieks 78
Bārtulāne Ieva (Velkme) Pētera m. (1864-1???) C 854
Bārtulāns Pēteris (1863-1???) C 854
Bartušs R 525,686
Bastins J. R 499,686,712
Baškātovs R 624,686
Baško Jānis Pētera d. (1897-1975) 144, 146,202,214,513,561,637
Bataraga Anita (Padega) (1957) C 780
Bataraga Anna 522
Bataraga Anna Jāņa m. (1954) 173
Bataraga Antonija (1878-1960) C 780
Bataraga Antonija (Utināne) (19??-1???) 81
Bataraga Biruta Jāņa m. (1950) 173
Bataraga Edīte (Šteinberga) (1930) C 81, 780,781*
Bataraga Ermīne Jāņa m. (1951) 173
Bataraga Ida Pētera m. (1926) R 173,174, 474,502,682,686,744
Bataraga Ieva (1873-19??) 58
Bataraga Ilga Jāņa m. (1949) 174
Batarāga Ināra Jāņa m. (1947) **173***,**258**, 359,878
Bataraga Inese 346,347,349
Bataraga Līna Roberta m. (1990) C 780
Bataraga Malvīne (1902-1981) 173

Bataraga Natālija Jāņa m. (1946) 173
Bataraga Raele 173
Bataraga Romualda (Badūne) (1956) C 780
Bataraga Solvita 350
Bataraga Tatjana (1923) **173**,776,878
Bataraga Tekla (Brūvere) (1914-1993) C 385*,780,781*
Bataraga Zenta Jēkaba m. 81
Bataragi 58,59,60,80,**81**,85,86,88,89, 173,367,401,402,486,488,505,506,591, **780-781**
Bataragi Aleksandrs 173,241
Bataragi Andžs Tūma d. (1886-1942) 173
Bataragi Augusts (18??-1???) 81,88
Bataragi Eduards (1864-1934) 241, 557,565
Bataragi Eduards Tūma d. (1887-19??) 173
Bataragi Ervīns Ēvalda d. (1982) C 780
Bataragi Ēvalds Jāņa d. (1954) C 80,81, 359,780,878
Bataragi Harijs Pētera d. (1932) 173
Bataragi Imants (1935)
Bataragi Indriķis Jāņa d. 58,80
Bataragi Ivars Jāņa d. (1961-2002) 173
Bataragi Jānis (18??-1???) 81
Bataragi Jānis Andža d. (1913-1985) 173,174,202,214,546,638
Bataragi Jānis Augusta d. 58
Bataragi Jānis Augusta d. (1879-1941) C 80,81,241,780
Bataragi Jānis Jāņa d. (1914-1995) C 81, 202,214,382*,385*,453,456,555,638, 670,780,781*
Bataragi Jānis Jāņa d. (1957) 173
Bataragi Jānis Pētera d. (1928) 173
Bataragi Jēkabs 173
Bataragi Jēkabs Jāņa d. (1911-1990) C 58,80,81,88,214,546,553,780,781*
Bataragi Jūlijs 173
Bataragi Matīss Roberta d. (1992) C 780
Bataragi Nikolajs Roberta d. (1987) C 780
Bataragi Pāvels 173
Bataragi Pēteris (1900-1938) 33*,174, 276,513,773,878
Bataragi Pēteris (1900-1953) 174,197, 202,214,456,**691**,710
Bataragi Pēteris Andža d. (1890-1938) 173,241,565
Bataragi Pēteris Jāņa d. (1959) 173
Bataragi Roberts Jēkaba d. (1954) C 81, 88,780
Bataragi Rolands Ēvalda d. (1983) C 780
Bataragi Tūms (?) Tūma d. (18??-19??) 173
Bataragi Valdis 81
Bataragi Valdis 243
Bataragi Vilhelms (1927) R 174,682, 686
Bataragi Voldemārs (1907-1971) 60, 202,214,452,456,546,553,**591***
Bataragi Voldemārs Jāņa d. (1964) 173
Batraka Anna (Ūdre) Kaspara m. (18??-1???) 173
Bebris 569
Bebriša Agnese Gunāra m. (1988) 345
Bebriša Dzintra 255
Bebriša Eiženija (1931) 352
Bebriša Lienīte Gunāra m. (1983) 345, 351
Bebrišs Gunārs (1960) 345
Bebrišs Jānis 243,299,300,353,447,502, 775
Beča Anastasija Broņislava m. (1954-1954) C 839
Beča Anna C 843*
Beča Anna (Erta-Gudļevska) Pētera m. (1921-1995) C 57,202,214,**333**,339, 340,589,647,662*,716,725,738,839,878
Beča Antoņina Onufrija m. (1920-1934) C 725,839
Beča Helēna Onufrija m. (1917) C 725, 839,843*,847*
Beča Konstancija (1903-19??) 544
Beča Marija C 843*
Beča Marija Broņislava m. (1960) C 839
Beča Marija (Skutele) Andreja m. (1887-1978) C 725,736,839,847*
Beča Tekla Onufrija m. (1932-1955) C 725*,736,839
Beča Vera C 843*,847*
Bečs Antons (1888-19??) 560
Bečs Andrejs (18??-1???) C 796
Bečs Broņislavs Onufrija d. (1910-1991) C 530*,725*,736,738,839, 843*,847*
Bečs Henrihs Onufrija d. (1915-1999) C 530*,725*,839,843*
Beča Jānis Broņislava d. (1956-19??) C 725,839
Beči 130,725,736,843*
Bečs Jānis Jāņa d. (1989) C 839
Bečs Jāzeps (1???-1944) 560,641
Bečs Jāzeps (1928) 202,**612**
Bečs Onufrijs (1871-1954) C **725***,736, 812,839,843*,847*
Bečs Rainis Jāņa d. (1987) C 839
Beinaroviča Anna (Kurčina) Jāņa m. (1838-1899) C 821,822
Beinarovičs (18??-1???) C 821,822
Beinarovičs Konstantīns (1894-19??) 560
Beinarovičs Vladislavs R 686
Beitāns Broņislavs (1892-19??) 641
Beitāns Broņislavs (1919) 641
Bekeša Anna (Znotiņa) (1956)
Beķeris Meikuls 107,340,352,878
Bēķis Vilhelms (1956) 153,**390***
Bela Marija (1900-19??) 555
Belomestņiks R 686,722
Belova Bernadeta (19??) 269
Bels Broņislavs (1926) 90,214,546
Bels Vladislavs (1905-1945) R 83,197, 214,538,680,682,686
Beluhs Kirils (1874-1950?) R 197,496, 498,682,686
Beļājevs R 686
Beļājevs R 686
Beļickis R 659,660,686
Beļska Kristīne (Cine) Jura m. (1974) C 818
Beļskis 171
Beļskis C 818
Benzelovskis Jānis Ksavērija d. (1920) 641
Berga Lidija 340,342
Bergmanis Fredis (1972) 256,344*,345, 348,352,398,878
Berga Anita (Briede) Gunta m. (1963) C 786
Bergs Edmunds Viestura d. (198?) C 786
Bergs Viesturs (1954) C 786
Berkovičs R 686
Berlins R 594,686
Bernāne Agnese (Anspoka) (1913-19??) 202,214,612,613*,647
Bernāne Anna (1910-1987) 558
Bernāne Anna (1924) 214,647
Bernāne Anna (Vilcāne) Donāta m. (1901-1980) C 855
Bernāne B. (192?) 332*
Bernāne Helēna (1912-1988) C 792,794
Bernāne Ilga 398
Bernāne Marija (Brūvere) Pētera m. (1871-1951) C 789,790,792,794,795
Bernāne Marta (1899-19??) 202,214,647
Bernāne Tekla (1900-19??) 214,647
Bernāne Veneranda Jāņa m. (1941) 215, 612,613*,647
Bernāne Veronika (Brūvere) (1925) 202, 215,385*,613*,647
Bernāne Veronika (Vilcāne) (1929) 359
Bernāne Veronika (1939-1990) C 794
Bernāne Zigrīda (Kikuča) (1940) C 794
Bernāni 189,396,487,612-613
Bernāns 641
Bernāns 663
Bernāns Ādams Jāņa d. (1819-1???) C 796
Bernāns Aloizs Augusta d. (1867-1960) 146,561
Bernāns Antons (1911-1979) 202,217, 546
Bernāns Antons Jāņa d. (1936) 215,359, 612,613*,647
Bernāns B. R 627,686
Bernāns Donāts (1895-1974) 285*
Bernāns Eduards Ignata d. (1903-1974) C 792,794
Bernāns Francis Ignata d. C 792
Bernāns Ignats (1867-1914) C 789,790, 792,794,795
Bernāns Izidors (18??-1964) C 855
Bernāns Jānis (1921-1998) 146,202,215, 546,638
Bernāns Jānis Pētera d. (1909-1945) 189,197,202,215,**612-613***,638
Bernāns Jāzeps Aloiza d. (1901-19??) 145,561
Bernāns Jāzeps Eduarda d. (1943) C 794
Bernāns Kaspars 398
Bernāns Konstantīns Antona d. (1919) R 503,537,616,686
Bernāns Nikodēms 145,561
Bernāns Pēteris (1919-1988) 146,202, 215,546,638
Bernāns Pēteris (1924) 215,546
Bernāns Silvestrs (1894-19??) 215,561, 565,647,680
Bernāns Staņislavs Ignata d. C 792
Bernāns V. 447
Bernāns Valerians Eduarda d. (1935-1968) C 794
Bernāns Vitālijs Eduarda d. (1951-1982) C 794
Bernāts 24
Bērsone Genovefa (Cakule) (1957-1998) 359,878
Berts 637
Bērziņa Ilze (Skutele) Jāņa m. (1942) C 840
Bērziņa Zane Aivara m. (1973) C 840

Bērziņš R 520,524,591,592,594,603,686
Bērziņš Aivars (19??) C 840
Betlere Monika (Kurčina) Jāņa m. (1918-1980) C 822
Betlers Kazimirs (1915-1970) C 822
Bežeks R 631,686
Bierns Broņislavs 641
Bikaunieki 53
Bikaunieks Alberts (1???-1924) 449
Bikaunieks Ēvalds (1922) 215,546
Bikaunieks Jānis Jāņa d. (1???-1948) 641,658
Bikaunieks Jāzeps (1???-1948) 641
Bikaunieks Jāzeps Andreja d. (1916) 641
Bikiņējevs R 597,686
Bikše J. 263
Bindare Julianna (Urča) (1901-19??) 496
Bindari 127
Bindars Antons Jāņa d. (1905-1945) R 61,82,127,197,215,516,544,559,633, 682,686
Bindars Jānis (19??) 243
Bindars Jānis (1922) 468,503
Bindars Jānis Jāņa d. (1874-1938) 127, 482
Bindars Jānis Jāņa d. (1924-1983) 128, 138,215,469,470,474,546,586
Bindars Roberts Antona d. 82,127,303
Bīrams Oļģerts 733*
Bīriņš R 656,686
Birkavs Oskars Eduarda d. (1927) R 686
Birkavs Vilis Eduarda d. (1925) R 686
Birzāka Anna (1931) C 836
Birzāka Marija Jūlija (Rudzāte) Jāņa m. C 836
Birzāks (1900-19??) C 836
Birzāks Jānis 641
Biseniece Anna (Pastare (Pastare-Rubina)) Broņislava m. (1943) 623
Bisenieki 191
Bisenieks Andrejs (19??) C 800
Bisenieks Jēkabs Andreja d. (1998) C 800
Bisenieks Mārtiņš Andreja d. (2001) C 800
Bisters Donāts R 239,503,687,744
Bivkšāns Jānis 612,613,641,651
Bivkšāns Pēteris (1920) 641
Blaščuks R 687
Blazēvičs Jānis (1859-1947) 558
Blucuko Staņislavs 366,372
Blumbaha Vilma 733
Blūms 78
Blūms Kārlis (1???-1946) 610,625,625, 641
Bobrova Ārija (Janševska) Jāzepa m. (1956) C 790
Bobrova Ilona Vitālija m. (19??) C 790
Bobrovs 332*
Bobrovs Edgars Vitālija d. (19??) C 790
Bobrovs Vitālijs (19??) C 790
Bodovšenko Timofejs R 687
Bogdane Adele (1882-19??) 215,647
Bogdāne Antonija 352
Bogdane Malvīne (1919) 215,647
Bogdane Feodosija (Bobrova) 519
Bogdane Melānija (1923) 215,538
Bogdane Pelageja (1891-19??) 559
Bogdane Zuzanna 215,563
Bogdani 59,133,149,154,396,401,402, 486,519,586
Bogdānova J. R 604,687
Bogdānova Pelageja (1891-19??) 497
Bogdānova Proskovja 99
Bogdānova Zinovjeva (1903-1945) R 197,215,538,592,594,633,682,687
Bogdānovi 163,661,724
Bogdanoviča Broņislava 651
Bogdānovs 78
Bogdānovs 661
Bogdānovs (1???-1945) R 634,687
Bogdānovs A. 353
Bogdānovs Arhips Ivana d. R 687
Bogdānovs Artemijs (1896-1947) R 636, 687
Bogdānovs Artemijs Onufrija d. (1928) 163
Bogdānovs I. R 687
Bogdānovs Jāzeps Onufrija d. (1921-1959) 163,202,215,497,541,546
Bogdānovs Onufrijs Fjodora d. (1888-19??) 215,496,538,564
Bogdānovs Paisijs (1927-19??) R 215, 596,599,629,663,682,687
Bogdānovs Vavila (1889-19??) R 594, 687
Bogdānovs Zenovjevs Onufrija d. (1922-1944) 163,197,215,538,546
Bogdans Andrejs (1889-1942) 150,513, 563
Bogdans Eduards (1899-1975) 456,560, 677
Bogdans Eduards Jāzepa d. (1918) 147,202,215,468,469,470,471,472,474,589, 638,**663**,665
Bogdans Eduards (1918-1979) 202, 215
Bogdans Gedeons 215
Bogdans Ivans R 599,687
Bogdans Ivans (1896-19??) R 521,687
Bogdans Jānis (1881-1940) 553
Bogdans Jānis (1885-19??) 202,215,562, 647
Bogdans Jānis Jāņa d. (1902) 641
Bogdans Jānis Jāņa d. (1915-1990) 155, 202,215,546,622,638
Bogdans Jānis Jāzepa d. (1912-1990) 146,202,215,479,502,546
Bogdans Jāzeps (1886-19??) 145,202,215, 561,589,647,663
Bogdans Jāzeps Jāņa d. (1923-1998) 155,202,215,541,546
Bogdans Konstantīns 660
Bogdans Marks (1923) 474
Bogdans Pēteris Jāņa d. (1906-1993) 60,202,215,456,553,589,**591***
Bogdans Pēteris Jāņa d. (1919-1974) 155,202,215,546,**613**,622,632,638
Bogdans Pēteris Jāzepa d. (1914) 458, 515,516
Bogdans Stepans (1896-1941) 150,151, 197,202,215,247*,285,456,513,517, 518,**519***,770,772
Bogdans Vavila (1889-19??) 215,538
Bogdanovskis R 592,687
Bogdenas 78
Bogome|ņikovs 78
Bogomolovs R 687
Bogošonoks R 687
Bogotā I. 347
Bogovs R 687,713,716,718,726,747
Bojāre Agate Andreja m. (1858-1864) C 762
Bojāre Agate Antona m. (1896-1899) C 782
Bojāre Agate Andrīva m. (18??-1932) C 782
Bojāre Agate (Veikšina) (1862-1932) C 782
Bojāre Amālija (1906-1980) C 783,784, 785,786
Bojāre Anita (Rožkalne) (1958) C 784
Bojāre Anna Aleksandra m. (1927) C 782,836
Bojāre Anna Anča (Anša, Antona) m. (18??-1???) C 783,784,785,786
Bojāre Anna Andreja m. (194?) C 782
Bojāre Anna (Byvmane) (1824-1895) C 782
Bojāre Anna (Grandāne) Jāņa m. (1817-1???) C 782
Bojāre Anna (Neicgale) Ādama m. (1874-1???) C 783,784,785,786,823
Bojāre Anna Rubīnu (17??-18??) C 783, 784,785,786
Bojāre Antonija (Brodele) (1938) C 783
Bojāre Antoņina (1934-1976) C 784
Bojāre Apaļa Anča (Anša, Antona) m. (18??-1???) C 783,784,785,786
Bojāre Beāte (1938) C 784
Bojāre Broņislava 339
Bojāre Broņislava Ādama m. (1901-1931) C 782
Bojāre Broņislava (1917) 202,215
Bojāre Dārta (18??-1???) C 783,784,785, 786
Bojāre Dorota Alksnu (1854-1???) C 784,785,786
Bojāre Dorota Jāņa m. (1885-19??) C 183,783,784,785,786
Bojāre Dorte (1904-19??) 202,215
Bojāre Elvīra (Buholca) (1893-19??) C 185,215,**333**,339,783,784,785,786
Bojāre Emīlija (1912) 202,215
Bojāre Emīlija (Cakule) (1917) C 783, 785,786,823
Bojāre Ērika (Silleman) (19??) C 784
Bojāre Eugēnija Antona m. (1932) C 784
Bojāre Evelīna Nikodēma m. (1955) C 784
Bojāre Franciska Ādama m. (1884-1???) C 782
Bojāre Franciska Antona m. (1891-1899) C 782
Bojāre Franciska (Brūvere) Pētera m. (1901-1985) C 775,783,784,785,786, 792
Bojāre Franciska Jāņa m. (1896-19??) C 183
Bojāre Genovefa (1921) 472,474
Bojāre Ģertrūde (Leitāne) (1896-1957) C 177,180*,565, 783,784,785,786
Bojāre Helēna Ādama m. (1896-1???) C 782
Bojāre Ieva (18??-1???) C 782
Bojāre Ieva (1915) C 215,782
Bojāre Ieva Ādama m. (18??-1???) C 782
Bojāre Ieva Antona m. (1915) 202
Bojāre Ieva Jāņa m. (17??-1???) C 782
Bojāre Ieva Jura m. (1837-1???) C 782
Bojāre Ieva Pītera m. (1861-1???) C
Bojāre Ieva (Podniece) (1???-18??) C 782
Bojāre Ieva (Rudzāte) (17??-1???) C 782

Bojāre Ieva (Rudzāte) Jura m. (18??-1???) C 836
Bojāre Ilze Jāzepa m. (1973) C 784
Bojāre Ilža (Giluča) (1869-1896) C 783, 784,785,786
Bojāre Ilža (Kozule) Jura m. (1822-1???) C 782
Bojāre Ilža Pētera m. (17??-1???) C 782
Bojāre Ilža (Švirksta) (18??-1???) C 782
Bojāre Inta Pētera m. (1972) C 783,878
Bojāre Janīna Alberta m. (1933) 215, 716,725
Bojāre Jūlija Aleksandra m. (1924) C 782,836
Bojāre Katre Antona m. (1895-1???) C 782,783
Bojāre Katre Putriču (1854-1???) C 782, 784,785,786
Bojāre Kristīna Andreja m. (18??-19??) C 784,785,786
Bojāre Kristīna Andreja m. (1859-1869) C 782
Bojāre Kunigunde (1916-19??) 215,647
Bojāre Lija (Šeklere) (1962) C 784
Bojāre Lūcija 317,338
Bojāre Lūcija Aloiza m. (1918-1919) C 185,784
Bojāre Lūcija Jēkaba m. (1926-1999) 177,186,180*,359,878
Bojāre Madaļa (1781-1849) C 782
Bojāre Magdalēna (Utināne) (1817-1???) C 782
Bojāre Māra (1722-1???) C 782
Bojāre Māra Anča (Anša, Antona) m. (1858-1???) C 783,784,785,786
Bojāre Māra Andreja m. (1861-1888) C 782
Bojāre Māra Jāņa m. (17??-1???) C 782
Bojāre Māra Lītaunīku C 784,785,786
Bojāre Māra (Lietavniece) (1868-1949) C 782
Bojāre Marianna Ādama m. (18??-1???) C 782
Bojāre Marija Antona m. (1938-1942) C 784
Bojāre Marjanna (Stalidzāne) Jēkaba m. C 782
Bojāre Marjanna (Vilcāne) Jāņa m. (1775-1843) C 782
Bojāre Marta (Mālniece) Jāņa m. (1924-1985) C 806,807*
Bojāre Modesta (Grandāne) (17??-18??) C 782
Bojāre Modesta (Rudzāte) (17??-1???) C 782
Bojāre Monta Jāņa m. (1986) C 784
Bojāre Natālija Alberta m. (1939) C 202, 215,341,716,782
Bojāre Natālija (Loktionova) (1956) C 187,784
Bojāre Paulīne (Sirmā) (1948) C 783
Bojāre Rozālija Antona m. (1893-1???) C 782
Bojāre Rozālija Antona m. (1923) C 67, 359,385*,391,784
Bojāre Santa Jāņa m. (1989) C 784
Bojāre Silvija Alberta m. (1939) 202, 215,716
Bojāre Skaidrīte (Švirkste) (19??) C 784
Bojāre Sofija Anča (Anša, Antona) m. (18??-1???) C 783,784,785,786
Bojāre Solomeja Antona m. (1898-1899) C 782
Bojāre Tekla (1927-1947) 67
Bojāre Tekla (1938) C 782
Bojāre Tekla Aleksandra m. (1920) C 782
Bojāre Tekla Antona m. (1927-1958) C 391,784
Bojāre Tekla Benedikta Aleksandra m. (1920) C 782,836
Bojāre Tekla (Jukša) (1938) C 784
Bojāre Tekla Jura m. (1886-1???) C 782
Bojāre Tekla (Kalvāne) (1905-1957) C 782
Bojāre Tekla Kaupernīku (Spūļu) (1861-1925) C 783,784,785,786
Bojāre Tekla (Klauža) (1864-1888) C 782
Bojāre Tekla Nikodēma m. (1959) C 784
Bojāre Terēza (Loviņa) (1794-1865) C 783,784,785,786
Bojāre Veronika (1933) 203,215
Bojāre Veronika Antona m. (1889-1???) C 782
Bojāre Veronika Jāzepa m. (1905-1987) 203,215,564,716
Bojāre Veronika (Rudzāte) Jāņa m. (1896-1972) C 782,836
Bojāre Veronika (Vilkauša) (1905) C 782
Bojāre Zenta 723*
Bojāre Zinaīda Alberta m. (1937) 203, 215,341,716
Bojāre Zoļa Antona m. (1893-1???) C 783
Bojāri 66,169,175,176,177,**182-183**, **184**,291,519-520,556,725,779,**782-787**
Bojārs Ādams (17??-1???) C 783,784, 785,786
Bojārs Ādams (18??-1???) C 836
Bojārs Ādams Ādama d. (17??-18??) C 783,784,785,786
Bojārs Ādams Andrīva d. (1853-1919) C 782
Bojārs Ādams Jura d. (1806-1842) C 782
Bojārs Alberts Antona d. (1905-1993) C 171,215,456,494,564,619,638,711,716,720, **725**,782
Bojārs Aleksandrs Ādama d. (1888-1975) C 292,456,564,782,836
Bojārs Aloizs (1887-1958) 176,182, 183,**184-185**,187,215,239,251,316,333, 339,359,418,567,783,784,785,786,878
Bojārs Aloizs (1904-1948) 163,202,215, 598,638
Bojārs Aloizs (1915) 618,641
Bojārs Aloizs Jēkaba d. (1928) C 48,177, 308,784,878
Bojārs Anatolijs Aloiza d. (1959) C 784
Bojārs Ančs (Ansis, Antons) Jāņa d. (1830-1891) C 48,177,783,784,785, 786
Bojārs Andrejs (1865-1943) 174,565
Bojārs Andrejs Ādama d. (17??-18??) C 783,784,785,786
Bojārs Andrejs Ādama d. (18??-1???) C 784,785,786
Bojārs Andrejs Andreja d. (194?) C 782
Bojārs Andrejs Antona d. (1907-1984) C 171,203,215,285,290,456,**591***,773, 782
Bojārs Andrejs Brenča d. (1753-1???) C 782
Bojārs Andrejs Pētera d. (1814-1884) C 782
Bojārs Andrīvs Jura d. (1819-1883) C 782
Bojārs Andžejs C 825
Bojārs Anegars Brenča d. (1773-1833) C 782
Bojārs Antons 93*
Bojārs Antons (1912-1957) 163,203,215, 616,622,638
Bojārs Antons Ādama d. (1886-1???) C 782
Bojārs Antons Andreja d. (18??-1???) C 783,784,785,786
Bojārs Antons Andreja d. (1860-1???) C 782
Bojārs Antons Jāņa d. (1880-1968) C 183,342,391,418,563,783,784,785,786, 787*,792
Bojārs Arvīds Jāņa d. (1931) C 782
Bojārs Artūrs Nikodēma d. (1952) C 784
Bojārs Benedikts Ādama d. (1892-1???) C 782
Bojārs Brencis (1722-1???) C 782
Bojārs Donāts (1901) 450,456
Bojārs Edgars Anatolija d. (1982) C 784
Bojārs Eduards Jura d. (1884-1???) C 782
Bojārs Eliass 333,338
Bojārs Indriķis Pētera d. (1784-1895) C 782
Bojārs Jānis (1???-19??) 494
Bojārs Jānis (1915-1996) C 479,806, 807*
Bojārs Jānis Ādama d. (17??-18??) C 783,784,785,786
Bojārs Jānis Aloiza d. (1961) C 784
Bojārs Jānis Anatolija d. (1984) C 784
Bojārs Jānis Anča (Anša, Antona) d. (1855-1940) C 183*,185,783,784,785, 786,787*
Bojārs Jānis Antona d. (1902-1950) C 456,782
Bojārs Jānis Brenča d. (1759-1???) C 782
Bojārs Jānis Jāņa d. (1975) C 783
Bojārs Jānis Leona d. (1985) C 187,784
Bojārs Jānis Pētera d. (1907-194?) C 187,197,215,456,541*,546,565,598, 783,785,786,823
Bojārs Jānis Pētera d. (1926-1998) C 67, 215,586,663,783
Bojārs Jānis Pētera d. (1976) C 783
Bojārs Jāzeps 641
Bojārs Jāzeps Antona d. (1940) C 67, 359,784
Bojārs Jāzeps Jura d. (1889-19??) C 133,491,513,560,782
Bojārs Jēkabs Jāņa d. (1888-1945) C 29, 176,177,180*,182,183,184,186,251, 286,289,293,319,322,418,436*,479, 565,783,784,785,786
Bojārs Juris Brenča d. (1774-1864) C 780
Bojārs Juris Jura d. (1???-18??) C 782
Bojārs Juris Pētera d. (1816-1???) C 782
Bojārs Kārlis Antona d. (1894-1896) C 782
Bojārs Kārlis Indriķa d. (1855-1???) C 782
Bojārs Kārlis Pētera d. (1891-1896) C 783,785,786
Bojārs Konstantīns Antona d. (1932) C 67,359,**391***,784,878

Bojārs Lauris Antona d. (1886-1???) C 782
Bojārs Leonards Aloiza d. (1920-1942) 185,187,197,203,215,333,517,518, **519*-520**
Bojārs Leonīds Aloiza d. (1923-1942) C 784
Bojārs Leons Jēkaba d. (1939) C 8,177*, 187,271,359,784,878
Bojārs Leopolds Antona d. (1941-1942) C 784
Bojārs Mačs Brenča d. (1768-1???) C 782
Bojārs Nikodēms Aloiza d. (1924) C 184,**185-186***,215,333,784
Bojārs Odums 184
Bojārs Pēteris 93*
Bojārs Pēteris (1909-19??) 163,197,203, 215,638
Bojārs Pēteris Anča (Anša, Antona) d. (1866-19??) C 783,784,785,786,823
Bojārs Pēteris Brenča d. (1753-1???) C 782
Bojārs Pēteris Jāņa d. (1890-1971) C 177,182,183,239,248*,251,342,418, 456,479,497,516,554,563,783,784,785, 786
Bojārs Pēteris Mača d. (1790-1844) C 782
Bojārs Pēteris Pētera d. (1948) C 303, 783
Bojārs Pīters Antona d. (1865-19??) C
Bojārs Romualds Konstantīna d. (1957) C 784
Bojārs Staņislavs (19??) 297
Bojārs Staņislavs (1912-1998) 187,215, 546
Bojārs Staņislavs Pētera d. (1912-1966) C 418,456,573,598,783,785,786,823
Bojārs Vladislavs Jēkaba d. (1932-1975) C 177,186,187*,359,784,878
Bojārs Vladislavs Vladislava d. (1958) C 784
Bokmuižnieks R 687
Bokovs R 605,687
Boldāns A. 396
Boldarenko R 687
Boldaveško Sergejs R 535,687
Boldovko J. R 630,687
Bondarenko R 628,675,687
Bondars Boļeslavs 647,651
Bordovskis Juris 619,651,749
Borhi (1550-1863) 36,46,47,85,89,142, 163,177,184,365,370,485,487,778
Borhs Bernhards, fon 47
Borhs Jāzeps 86,89,366
Borhs Mihaels (1806-1881) 47
Borhs Mihaels Johanns 47
Borhs Simons 47
Borinova Veronika (19??-1929) 425
Borīsovs R 687
Borovskis Jānis (1914-19??) 98,197, 203,215,546,**591-592**
Boze B. 601
Bože Aina 254
Brakmane Dagnija (Vērdiņa) Vairoņa m. (1960) C 860
Brakmane Linda Jāņa m. (19??) C 860
Brakmanis Jānis (19??) C 860
Brakmanis Jānis Jāņa d. (19??) C 860
Brakmanis Nauris Jāņa d. (19??) C 860
Brakovska Juzefa 355
Brauna Anna Franča m. (1898-1983) 536
Brauna Rita Voldemāra Kārļa m. (1925) 536
Brauni 536
Brauns Gunārs Voldemāra Kārļa d. (1928) 536
Brauns Voldemārs Kārlis (1894-1960) 536
Bražus Aija (Skutele) Antona m. (1961) C 811
Bražus Edvīns (19??) C 811
Bražus Uldis Edvīna d. (1983) C 811
Bražus Zane Edvīna m. (1981) C 811
Breidaka Helēna (Ivbule) Jāņa m. (1928) C 206,221,647,815
Breidaks (19??) C 815
Bremers A. 571
Brenčevs Antons 633
Brendofi 401
Bresņevs R 687
Brešs 78
Brežgins R 521,528,867
Brice Anna (1891-19??) 203,215,647
Brice Anna (Graudiņa) (19??) 385*
Brice Broņislava C 843*
Brice Genovefa Jāņa m. (1919) 203,215, 647,716
Brice Jadviga (1899-19??) 333,337,338
Brice Marta (Driķe) (1902-1975) 215, 260,261*,266*,267*,325,326,328*, 332*,**333***,334,339,340*,450,453,459, 466,468*,469,473,479,770,773,878
Bricis Ādolfs C 843*
Bricis Aleksis (1???-1945) 641
Bricis Aloizs (1921) 71,203,215,546
Bricis Dominiks (1933) 203,215,341,647
Bricis Jānis (1902-1975) 25,246*,248*, 251,325,326,328,329,330*,331,332*, 333,**334***,337,339,397*,440,456,466, 467*,468*,469,472,515,516,554,878
Bricis Justīns (1897-19??) 334,337, 338
Bricis Onufrijs (1924-194?) 641,671
Bricis Pēteris C 843*
Bricis Pēteris (1925-1943) 71,215,546
Bricis Aleksis (1913) 641,660
Bricis Aleksis (1914) 641
Bricis Aleksis Jāņa d. (1921) 716
Bricis Dominiks Jāņa d. (1933) 716
Bricis Jāzeps 659
Bricis Pēteris 303
Briči 401
Bričonoka Edīte Pāvela m. (1991) C 818
Bričonoka Laima (Klauža) Alberta m. (1969) C 818
Bričonoks Edgars Pāvela d. (1991) C 818
Bričonoks Pāvels (1958) C 818
Briede Eda (1868-19??) 215
Briede Igeta (Martinsone) (1962) C 786
Briede Ina (1937) 215
Briede Irēna (1926) 472,474
Briede Lidija (1901-19??) 215,459,770, 774
Briede Lūcija (Zalāne) Antona m. (1935) C 786
Briede Maruta (1930) 215
Briedis 78
Briedis Andžs Jura d. (18??-19??) 145, 161
Briedis Armands Valda d. (1987) C 786
Briedis Guntis (1934) C 786
Briedis Jānis (1885-19??) 561
Briedis Jānis (1913-194?) 58,203,216, 638,647,774
Briedis Jānis Andža d. (18??-19??) 146, 241,486
Briedis Mārtiņš Paula d. 91,486
Briedis Valdis Gunta d. (1962) C 786
Briedis Vilis Voldemārs Andža d. (1905-19??) 161,216,241,271,480,483,541, 565,567,568
Briels Anita (Vērdiņa) Vairoņa m. (1954) C 860
Briels Toms Vilhelma Viļa d. (19??) C 860
Briels Vilhelms Vilis (1956) C 860
Brieži 162,401,402,578
Brikulis Eduards (1915-1970) 614, 642
Brikulis Staņislavs (1910-19??) 614, 642
Briņķe Jezupate (1918) 216
Briņķi 125,133,401,402,486
Briņķis Augusts (1896-1978) 133,491, 513,560
Briņķis Jānis (1889-1960) 133,507,544
Briņķis Jānis (1896-1963) 125,216,513, 538,711,772
Briņķis Jānis Jāņa d. (1918-1989) 134, 216,546,586,770,773
Briņķis Jānis Augusta d. (1926-1980) 67,216,586
Briņķis Jānis Jāņa d. (1940) 216
Briņķis Kaspars Jegora d. (1858-1939) 125,559
Briņķis Osvalds Jāņa d. (1923-19??) 134, 216,586
Briņķis Pēteris Jāņa d. (1923-1944) 134, 197,216,470,471,474,498,547
Briņķis Roberts Jāņa d. (1925-1945) 134, 197,216,546,586
Brīsla Kārlis (1921-194?) 151,197,216, 547
Brīsla Pēteris (1882-19??) 290
Briška Ādams (1897-1919) 170,509
Briška Anna (Brice) Jāzepa m. (1898-1975) 659
Briška Antons (1915-1945) 642
Briška Augusts (1864-19??) C 845
Briška Broņislava (1927) 216,647
Briška Domicella Augusta m. (1889-19??) C 845
Briška Donāts (1???-19??) 494
Briška Eliass (1936) 216,648
Briška Genovefa Jāzepa m. (1928-197?) 651
Briška Helēna (1900-19??) 55,203,216, 648,673
Briška Jadviga (Šaraka) Jēkaba m. (1869-19??) C 845
Briška Jānis Salimona d. (1918-1944) 55,216,547,673
Briška Jānis Jāzepa d. (1925) 608,633, 642,646,659,**668*-669**
Briška Jāzeps Salimona d. (1921-1974) 55,216,547,668,673
Briška Jāzeps Andreja d. (1875-1956) 659
Briška Monika Jāzepa m. (1921) 651
Briška Pēteris (18??-19??) 265
Briška Pēteris (1921)
Briška Salimons (1888-1978) 553,673

Briška Tekla (1923) 203,216,648
Briška Tekla Jāzepa m. (1919) 651
Briškas 659,673
Brajncevs R 533,687
Broka Agate (Pastare) Jura m. (1878-1???) C 826
Broka Anna (Vaivode) Jura m. (1843-1???) C 853
Broka Broņislava (Lōce) Jura m. (1917) 203,216,**614**,648
Broka Domicelija (Pintāne) Ādama m. (1879-1???) C 829
Broka Dorota (Pintāne) Jāzepa m. (1861-1???) C 828,829,830
Broka Katrīne (Rudzāte) Andreja m. (1873-1???) C 832
Broka Vera 651,670
Brokāne Aija 353
Broki 614,670
Brokoff Erna (1900-19??) 268
Brokoff Matilde (1879-19??) 268
Broks Ādams (1859-1???) C 828,829, 830
Broks Aloizijs 364
Broks Aloizs (1843-1???) C 853
Broks Antons (1919)
Broks Augusts (1864-1???) C 829
Broks Broņislavs (1906-1946) 614,642
Broks Geronīms (1866-1???) C 832
Broks Jāzeps (1908-1945) 642,**670***
Broks Juris (1868-1???) C 826
Broks Nikodēms Jāzepa d. 670-671
Broks Salimons 390
Bronfelde Velta (Siliņa) Jāņa m. (1930) 759*
Bronfeldi 757*
Bronfelds Kārlis Ernesta d. (1898-19??) 758*
Bronfelds Valdis Kārļa d. (1934) 758*, 759*
Broņka M. 353
Bruģis Kristaps 351
Bruniņa Alma (Vīksniņa) (1884-19??) 259,325,327,**334***,338,573,878
Bruniņš Sandis Valfrīds 334
Brūvere Ada (Brūvere) Marciusa (Mateisa) m. (18??-1???) C 788,789, 790,792,794,795
Brūvere Agate Lakausku (17??-18??) C 793
Brūvere Agnese Ādama m. (1872-1???) C 788
Brūvere Aina Pētera m. (19??-1999) 70
Brūvere Anita (Budrēvica) (1948) C 795, 835
Brūvere Anna (1878-1958) C 203,216, 616,648,788
Brūvere Anna Ādama m. (1923-2002) C 203,216,592,648,793
Brūvere Anna Aloiza m. (1922) C 789, 791*
Brūvere Anna Aloiza m. (1943-1961) C
Brūvere Anna Andreja m. (1883-1???) C 793
Brūvere Anna Jāņa m. (1917) C 203,216, 648,788
Brūvere Anna (Kurčina) Jura m. (1857-1912) C 788,789,790,792,794,795
Brūvere Anna Marciusa (Mateisa) m. (1836-1???) C 788,789,790,792,794, 795
Brūvere Anna Marciusa (Mateisa) m. (1896-1???) C
Brūvere Anna Mārtiņa m. (1899-19??) C 794
Brūvere Anna Pētera m. (1907-1908) C 792
Brūvere Anna Skuteļu (1824-1???) C 788,789,790,792,794,795
Brūvere Apolonija (1899-1980) C 69*, 216,592,648,793
Brūvere Baiba Leona m. (1971) C 790
Brūvere Bārbala 84,87
Brūvere Benedikta (1908-1966) C 789, 791*
Brūvere Broņislava Pētera m. (1938) C 792
Brūvere Dārta (Pūdnīce) (1857-1???) C 788
Brūvere Domicella (1910-1972) C 790
Brūvere Domicella Pētera m. (1879-1901) C 789,790,792,794,795
Brūvere Dorota (Anspoka) Andreja m. (1870-1???) C 793
Brūvere Dorta (18??-1???) C 793
Brūvere Dorta (Skutele) (1871-1???) C 788
Brūvere Dzidra (Liepa) (1932-1999) C 790
Brūvere Edīte (1965) C 794
Brūvere Elita Leona m. (1966) C 790
Brūvere Elizabete Mārtiņa m. (1852-1853) C 793
Brūvere Elvīra (Ģeka) (19??) C 790
Brūvere Emīlija 663
Brūvere Eva Jāņa m. (18??-1???) C 788
Brūvere Franciska (1889-1970) C 496, 793
Brūvere Franuse Andreja m. (1889-1???) C 793
Brūvere Franuse Mārtiņa m. (1883-1883) C 794
Brūvere Franuse (Prīkule) (1874-1948) C 789,790,792,794,795
Brūvere Helēna Jāņa m. (1879-1???) C 788
Brūvere Ieva (Kurčina) (1821-1874) C 793
Brūvere Ieva Marciusa (Mateisa) m. (1811-1???) C
Brūvere Ieva Mārtiņa m. (1892-1???) C 794
Brūvere Inese Staņislava m. (1958) C 794
Brūvere Inta Arvja m. (1998) C 790
Brūvere Irēna (Vaivode) (1943) 359
Brūvere Irēna Vladislava m. (1959) C 790
Brūvere Ieva Mārtiņa m. (1852-1???) C 793
Brūvere Janīna (Mežecka) (1923) C 790
Brūvere Janīna Pētera m. (1939-2003) C 762,795,835,878
Brūvere Janīna (Pūdniece) (1939) 71, 256,359,390*,775
Brūvere Jezupate (1893-1970) C 789
Brūvere Katre (Marcinkēviča) (1899-1968) 740
Brūvere Katre Mārtiņa m. (1870-1???) C 789
Brūvere Klāra (1881-19??) C 553,554, 794
Brūvere Konstance (Trūpa) (1923-19??)
Brūvere Ksavērija (1897-19??) 203,216, 648
Brūvere Ksavērija (1926-19??) 203,216, 648
Brūvere Kunigunde (1886-1948) 203, 216,648
Brūvere Kunigunde (1888-1960) C 789
Brūvere L. (19??) 267
Brūvere Leontīne (1932) 71,359,878
Brūvere Leontīne Staņislava m. (1938) C 793
Brūvere Līga Pētera m. (19??) C 790
Brūvere Ligita Kārļa m. (19??) C 817, 853
Brūvere Linda (Bērziņa) (1972) C 790
Brūvere (Lodziņa) (19??) C 792
Brūvere Lonija 70
Brūvere M. 746
Brūvere Marija Jāņa m. (18??-1???) C 788
Brūvere Marija Mārtiņa m. (1849-1853) C 793
Brūvere Marija (Pastare) Ādama m. (1835-1???) C 788,789,790,792,794, 795
Brūvere Marija (Rudzāte) Onufrija m. (1918-1999) C 753,789,795,835
Brūvere Marija (Vilcāne) Jāzepa m. (1863-1???) C 793
Brūvere Marija (Vilkauša) Jura m. (1837-1???) C 788,789,790,792,794,795
Brūvere Marta (1884-1970) C 70,789, 791*
Brūvere Monika (1919) C 203,216,648, 663,792
Brūvere Monika (1923) 308*
Brūvere Monika Pētera m. (1927) 68*, 203,216,385*,648,794
Brūvere Mōra Mārtiņa m. (1876-1???) C 789
Brūvere Natālija (Kasale) Jāzepa m. (1942) C 817,853
Brūvere Ņina (Bahmuta) (1947) C 780
Brūvere Olga 216
Brūvere Olga Ādama m. (19??) C 793
Brūvere Olga (Bataraga) Jāņa m. (1909-1996) C 58,70,81,83,87,780,781*
Brūvere Olga Pētera m. (1906-1906) C 792
Brūvere Olga (Vaivode) (1883-1958) C 203,216,383,517,648,789,790,791*, 792,794,795
Brūvere Olita 255,272,285,304
Brūvere Paulīne (Blazeviča) (1907) C 788
Brūvere Paulīne Pētera m. (1910-1910) C 792
Brūvere Sana (Vāciete) (1969) C
Brūvere Sandra Kārļa m. (19??) C 817, 853
Brūvere Sarmīte (196?) 359
Brūvere Skaidrīte (Rožkova) (1963) **257***,878
Brūvere Sofija (Šilkovska) (1910) C 790
Brūvere Solveiga Arvja m. (1994) C 790
Brūvere Tekla (1???-19??) 494
Brūvere Tekla (1879-1905) C 788
Brūvere Tekla Andreja m. (1886-1888) C 793
Brūvere Tekla Andreja m. (1891-1???) C 793
Brūvere Tekla (Gudļevska) (1902-1998) C 794
Brūvere Tekla (Lakauska) (1845-1???) C 788,789,790,792,794,795
Brūvere Tekla Laura m. (1923-1999) 501
Brūvere Tekla Pētera m. (1924-1994) C 469,470,474,789
Brūvere Tekla Staņislava m. (1932) C 793

Brūvere Valentīna (1938) C 790
Brūvere Valentīna Pētera m. (1935) C 788
Brūvere Valerginija Ādama m. (1893-1???) C 788
Brūvere Valija Jāņa m. (1940) C 790
Brūvere Velta Jāņa m. (1946) C 790
Brūvere Vera (19??) C 789
Brūvere Vera Jāņa m. (1877-1???) C 788
Brūvere Veronika Andreja m. (1925) C 794
Brūvere Veronika Mārtiņa m. (1865-1875) C 789
Brūvere Viktorija Mārtiņa m. (1859-1???) C 793
Brūvere Virgīnija Mārtiņa m. (1865-1???) C 789
Brūveri 62,68,84,592,678,**788-795**
Brūvers Ādams (1860-1945) 492
Brūvers Ādams Ādama d. (1897-1971) R 84,85,90,216,500,538,556,589,592,595, 600,628,673,676,678,682,687,722,740, 747
Brūvers Ādams Andreja d. (1894-1985) C 70,72,203,216,511,513,554,**592***, 678,711,770,772,793
Brūvers Ādams Jāņa d. (1853-1???) C 87,788
Brūvers Ādams Pētera d. (1909-1982) C 62,203,216,502,547,789
Brūvers Aldis 303
Brūvers Aleksis Pētera d. (1862-1901) C 789,790,792,794,795
Brūvers Alfons Ādama d. (1924-1933) C 793
Brūvers Aloizs Aloiza d. (1927) C 616, 638,789
Brūvers Aloizs Mārtiņa d. (1884-1941) C 554,789
Brūvers Aloizs Pētera d. (1867-1867) C 789,790,792,794,795
Brūvers Andrejs Jāzepa d. (1857-1930) C 554,793
Brūvers Andrejs Mārtiņa d. (1881-1962) C 554,794
Brūvers Andrīvs Jura d. (1852-1857) C 788
Brūvers Ansis Jāņa d. (1989) 256,398
Brūvers Antons (1880-1935) 70,513
Brūvers Antons (1883-1952) 513
Brūvers Antons (1890-19??) 132,513
Brūvers Antons (1926-194?) R 216,538, 586,682,687
Brūvers Antons Ādama d. (1908-1985) C 70,83,84,87,203,216,244*,246*,248*, 251,261*,453,456,478,479,482,502, 515,556,638,780,781*
Brūvers Antons Aloiza d. (1925) 71,203, 216,638
Brūvers Antons Pētera d. (1874-1904) C 789,790,792,794,795
Brūvers Antons Pētera d. (1941) C 792
Brūvers Antons Sīmaņa d. (1918-1941) C 69,70,198,216,515,517,522,537*,538, 545,790
Brūvers Antons Staņislava d. (1926) C 71,793
Brūvers Apolinārijs Aloiza d. (1920-19??) C 68*,71,203,216,421,547, 638,789
Brūvers Artūrs Ādama d. (1927-1994) R 84,216,257,298,**440*-441**,446,447,503, 536,600,625,678,681,682,687,740,748,754, 755,878
Brūvers Arvis Vladislava d. (1967) C 790
Brūvers Bernards Jāņa d. (18??-1???) C 788
Brūvers Broņislavs Andreja d. (1907-1908) C 793
Brūvers Broņislavs Jāņa d. (1913-1953) C 71,203,216,**616**,638,710, 787
Brūvers Bruno 255
Brūvers Dominiks Dominika d. (1895-19??) 203,216,497,479
Brūvers Dominiks Mārtiņa d. (1874-1957) C 70,554,789,791
Brūvers Donāts Pētera d. (1872-1904) C 70,507,789,790,792,794,795
Brūvers Donāts Sīmaņa d. (1905-1918) C 790
Brūvers Donāts Sīmaņa d. (1920-1947) C 69,71,198,203,216,538,547,616,638, 658*,790
Brūvers Edgars Staņislava d. (1965) C 794
Brūvers Eduards (1921-1940) 71,198, 203,216
Brūvers Eduards Andreja d. (1898-1898) C 793
Brūvers Edvīns Zigfrīda d. (1969) C
Brūvers Francis Aloiza d. (1917) C 71, 203,216,789
Brūvers Francis Sīmaņa d. (1911-1980) C 132*,203,216,516,547,560,638,790, 791*
Brūvers Guntis 243,255
Brūvers Ignats Pētera d. (1864-1965) C 789,790,792,794,795
Brūvers Ivo 347,352
Brūvers Ivo Kārļa d. (1972) C 780
Brūvers Izidors Jāņa d. (18??-1???) C 788
Brūvers Izidors Jāņa d. (18??-19??) 83
Brūvers Izidors Pētera d. (1929-1997) C 62,789
Brūvers Jākubs Jāzepa d. (1851-1???) C 793
Brūvers Jānis (19??) 255
Brūvers Jānis (1909-1973) 203,216, 547
Brūvers Jānis (1919-199?)
Brūvers Jānis (1961) 257
Brūvers Jānis Ādama d. (1932-1962) C 216,592,687,740,746,793
Brūvers Jānis Aloiza d. (1914-1995) C 71,216,547,789
Brūvers Jānis Franča d. (1946-19??) C 790
Brūvers Jānis Izidora d. (1903-1904) C 788
Brūvers Jānis Jāņa d. (1876-1938) C 554,788
Brūvers Jānis Jāņa d. (1919-1992) C 71,203,216,547,**616**,621,638,710,788
Brūvers Jānis Jura d. (1856-1857) C 788
Brūvers Jānis Jura d. (1890-1967) 554
Brūvers Jānis Marciusa (Mateisa) d. (1832-1???) C 788,789,790,792,794, 795
Brūvers Jānis Pētera d. (19??) C 790
Brūvers Jānis Pētera d. (1917-1997) C 203,216,648,792
Brūvers Jānis Sīmaņa d. (1907-1999) C 71,203,216,768*,770,773,790,791*,878
Brūvers Jānis Staņislava d. (1921-1945) C 71,198,203,216,538,543,547,584,586, 638,793
Brūvers Jāzeps (18??-1???) C 793
Brūvers Jāzeps (1860-19??) 69*,554
Brūvers Jāzeps Andreja d. (1896-1986) C 544,793
Brūvers Jāzeps Antona d. (1920-1970) 71,203,216,547,555
Brūvers Jāzeps Dominika d. (1903-1966) C 70,456,482,598,770,773, 789,791*
Brūvers Jāzeps Izidora d. (1892-19??) 285
Brūvers Jāzeps Jāņa d. (1908-1???) C 788
Brūvers Jāzeps Jāzepa d. (1860-1894) C 793
Brūvers Jāzeps Jura d. (1858-1???) C 788
Brūvers Jāzeps Mārtiņa d. (1879-1963) C 203,216,555,496,648,794
Brūvers Jāzeps Pētera d. (1858-1904) C 555,788
Brūvers Jāzeps Sīmaņa d. (1915-1915) C 790
Brūvers Jezups Jāņa d. (1875-1???) C 788
Brūvers Juris (194?) 359
Brūvers Juris Marciusa (Mateisa) d. (1824-1???) C 788,789,790,792,794, 795
Brūvers Kārlis (19??) C 817,853
Brūvers Kārlis Antona d. (1943) C 83, 84,359,780
Brūvers Kristaps Edgara d. (1988) C 794
Brūvers Ksavērijs (1920) 68*
Brūvers Leonards Staņislava d. (1934-1949) C 72,198,203,216,793
Brūvers Leons Franča d. (1937) C 790
Brūvers Marciuss C 793
Brūvers Mārtiņš (1853-1909) C
Brūvers Mārtiņš Ādama d. 555
Brūvers Mārtiņš Arvja d. (2003) C 790
Brūvers Mārtiņš Jāņa d. (1985) 256,346, 390*
Brūvers Mārtiņš Jura d. (1850-1???) C 788
Brūvers Mārtiņš Marciusa d. (1815-1897) C 793
Brūvers Mārtiņš Marciusa (Mateisa) d. (1834-1898) C 788,789,790,792,794, 795
Brūvers Odums Pētera d. (1877-1???) C 789,790,792,794,795
Brūvers Pāvels 481
Brūvers Pēteris (1907-1988) 116,616, 638
Brūvers Pēteris (1908-1995) 555
Brūvers Pēteris (1927-1998) 57,203,216, 547
Brūvers Pēteris (1928-1994)
Brūvers Pēteris (1941) 359
Brūvers Pēteris Andreja d. (1900-1901) C 793
Brūvers Pēteris Dominika d. (1921-2001) C **70***,**71**,216,359,547,762,789, 878
Brūvers Pēteris Franča d. (1944) C **132*-133**,790,878
Brūvers Pēteris Jāņa d. (1907) C 788
Brūvers Pēteris Jāzepa d. (1904-1992) C 70,203,216,244*,246*,247*,248*,251, 469,484,493,515,516,648,729,753,789, 791*,795,835,878

Brūvers Pēteris Marciusa (Mateisa) d. (1839-1896) C 788,789,790,792,794
Brūvers Pēteris Mārtiņa d. (1868-1???) C
Brūvers Pēteris Mārtiņa d. (1878-1952) C 34,62,789
Brūvers Pēteris Mārtiņa d. (1889-1962) C 203,216,648,794
Brūvers Pēteris Pētera d. 555
Brūvers Pēteris Pētera d. (1873-1948) C 72,198,203,216,554,55,648,658,663, 789,790,792,794,795
Brūvers Pēteris Pētera d. (1915-1948) C 71,203,216,**616-617**,638,710,792
Brūvers Pēteris Staņislava d. (1918-1988) C, R 70,71,216,503,515,521,537,543, 584,586,682,687,793
Brūvers (Pundurs) (18??-1???) C 788, 789,790,792,794,795
Brūvers Sīmanis Mārtiņa d. (1887-1914) C 70,507,794
Brūvers Sīmanis Pētera d. (1880-1930) C 522,789,790,792,794,795
Brūvers Simions (1925) 68*,71,203,216, 616,638
Brūvers Simions Sīmaņa d. (1913-1913) C 790
Brūvers Staņislavs Andreja d. (1882-1960) C 216,538,555,793
Brūvers Staņislavs Izidora d. (1903-1904) C 788
Brūvers (Trūps) Staņislavs Antona d. (1918) C 189,211,231,551,**601***,794
Brūvers Uldis (1966) 72,243,303,359
Brūvers Vitālijs Pētera d. (1939) C 359,788
Brūvers Vladislavs Sīmaņa d. (1926) C 68,69,71,203,216,284,517,538,543, 585*,682,762,790,791*
Brūvers Zigfrīds Pētera d. (1949) C 72, 359,795,835,878
Bruzgule Emīlija 651
Bruzgulis Jānis (1915) 642
Bryvere Eva (1???-19??) C 788,789,790, 792, 794,795
Bryvers Marciuss (Mateiss) (1787-1868) C 788,789,790,792,794,795
Buceniece Anna (1921) 216,469,474
Buceniece Helēna (1917) 136*,217
Buceniece Jezupate 651
Buceniece Marija 136*
Buceniece Monika (1883-19??) 258,878
Buceniece Vallija (1920-2001) 469, 474
Buceniece Veronika (1909-1997) 136*, 217,451,459,561,590*,770,774
Bucenieks A. 598
Bucenieks Jāzeps (1900-1972) 93*,135, 136*,137,203,217,454,456,478,479, 561,**589-590***,598,710,711,773
Budencova Agrofiņja 142,487
Budencova Anna (Paukova) (1897-1950) 174,175,565,617
Budencova Darja (18??-1912) 439
Budencova Fatiņja 142,487
Budencova Ģertrūde Donāta m. (1906-1973) 203,217,716,725,726
Budencova Helēna (1926) 217,538
Budencova Jeļena (18??-1920) 439
Budencova Jevlanija 142,487
Budencova Nellija (Rudzāte) Benedikta m. (1969) C 836
Budencova Olga Georga m. (1943) 203, 217,716
Budencova Proskovja (1920) 217,459, 538
Budencova Vera Georga m. (1935) 203, 217,341,716
Budencova Vita Arņa m. C 836
Budencovi 25,92,109,119,14,174,189, 191,419,439,487,557,617,725-726
Budencovs A. 762
Budencovs Arnis (19??) C 836
Budencovs Arvis Arņa d. C 836
Budencovs Foma (18??-19??) 142,174, 487,544
Budencovs Georgs Marka d. (1894-1949) 93*,142,198,203,217,241,244*, 248*,251,269,487,561,619,648,672, 716,**725-726**,878
Budencovs Grigorijs Moiseja d. (18??-1896) 439
Budencovs Jānis Fomas d. (1927-1983) 175,203,217,538,**617**,624,648
Budencovs Jegors (18??-1908) 439
Budencovs Juris Georga d. (1932-1997) 203,217,341,711,716,726,775
Budencovs Marks Moiseja d. (18??-1896) 439
Budencovs Marks Pētera d. (1???-19??) 439
Budencovs Moisejs 130,142,487
Budencovs Pēteris Moiseja d. (18??-1911) 115,439
Budencovs Viktors Georga d. (1941-1977) 203,217,341,716
Budēvica Marija Jugana Timofeja m. 122
Budēvics Jānis (1925-1946) 614,642
Budūļins R 687
Budže A. 85,86,367
Budže E. 522
Bukātins R 596,687
Buka Anna (Viļuma) Augusta m. (1860-1???) C 856
Buks (1???-1948) R 636,687
Buks Aleksejs (1???-1946) R 636,687
Buks Jākubs (1870-1???) C 856
Buks Jāzeps (1???-1919) 128,510
Buks Juris (1871-1919) 509
Bulankovs R 593,687
Bulava Ruta (Šaraka) Antona m. (1951) C 846
Bulavs (19??) C 846
Bule E. 340,353
Bulis J. 395
Bullis Andrejs Jāņa d. 708
Bulmeistere Anna (Brūvere) Pētera m. (1922-1???) C 469,789
Bulmeistere Apolonija (Kasale) Jāzepa m. (1898-1982) C 817
Bulmeisters Fabians (19??) C 789
Bulmeistere Helēna (1880-19??) 557
Bulmeistere Jūlija (1898-19??) 217
Bulmeistere Kunigunde (1886-19??) 544
Bulmeistere Linda 351
Bulmeistere Marija (Guļbinska) (1919) 340*
Bulmeistere Marta (1921-1974) 217, 385*,466,474,538
Bulmeistere Matilde (1893-1987) 217, 648
Bulmeistere Monika (1929) 217,648
Bulmeistere Paulīne (1922) 155,340*, 359,878
Bulmeistere Tekla Andreja m. (1895-1973) 131
Bulmeistere Tekla (Zvirbule) (1894-1973) 663
Bulmeistere Velta 303
Bulmeistere Venita (Sunepa) Antona m. (1944) 102,360,640,762,878
Bulmeistere Veronika (1888-19??) 217
Bulmeistere Veronika Gregora m. (1927) 217
Bulmeistere Veronika (Pastare) Aloiza m. (1886-19??) C 826
Bulmeisteri 101,132,495,674
Bulmeisters Ādams 557
Bulmeisters Aloizs (1893-1960) C 494, 557,817
Bulmeisters Ambrozijs (18??-1919) 509
Bulmeisters Andrejs 565
Bulmeisters Antons (1902-19??) 491,563
Bulmeisters Augusts (1893-19??) 155, 217,513,562,711,772
Bulmeisters Boļeslavs (1886-1949) 203, 217,556,648
Bulmeisters Fabians (1894-19??) 557
Bulmeisters Francis (1922) 503
Bulmeisters Francis Pētera d. (1925) 103*,217,547,586
Bulmeisters Gregors (1892-1968) 102, 103,138,217,653,711
Bulmeisters Izidors (1907-1987) 103, 203,217,547,638
Bulmeisters J. R 594,687
Bulmeisters Jānis (1903-1990) 103,217, 711
Bulmeisters Jānis (1905-1917) 494
Bulmeisters Jānis Ādama d. (1923) 56, 203,217,547
Bulmeisters Jānis Aloiza d. (1923) 103, 197,203,217,547
Bulmeisters Jānis Gregora d. (1926-1969) 217,586
Bulmeisters Jāzeps (1906-1990) 456, 557,561
Bulmeisters Jēkabs (18??-1???) C 826
Bulmeisters Juris 56
Bulmeisters Juris (1880-1924) 557
Bulmeisters Juris (1892-1924) 103,513, 557
Bulmeisters Juris (1912-1989) 456,562
Bulmeisters Juris Pētera d. (1894-1919) 102,510
Bulmeisters Pāvels Jāzepa d. (1892-1957) 131,251,450,456,560,628,663
Bulmeisters Pēteris R 595,598,600,602, 687
Bulmeisters Pēteris (1912-194?) 198, 204,217,**592**
Bulmeisters Pēteris (1920) 155,204,217, 547
Bulmeisters Pēteris (1921-1938) 33,103, 276
Bulmeisters Pēteris Aloiza d. (1898-1974) 217,538,557
Bulmeisters Pēteris Antona d. (1925-194?) 103,217,547
Bulmeisters Pēteris Jāņa d. (1913-1987) 139,204,217,547,638
Bulmeisters Pēteris Pāvela d. (1921) 132,217,469,470*,472,474,547
Bulmeisters Staņislavs (1882-19??) 285, 557

Būmane Aina (Rudzīte) (1951) C 800
Būmane Anita Pētera m. (19??) C 800
Būmane Anna Jura m. (1842-1???) C 796,806
Būmane Anna Jura m. (1869-1892) C 796,811
Būmane Anna (Šaraka) Ādama m. (1873-1968) C 796,809,846
Būmane Dorota (Rudzāte) Andrīva m. (18??-1???) C 832
Būmane Dzidra (Ārberga) Paula m. (1937) C 729,730*,800
Būmane Ieva Indriķa (Indriča) m. (1820-1???) C 796
Būmane Ieva Jura m. (1850-1???) C 796
Būmane Ilze (Eiduka) Andreja m. (1794-18??) C 796
Būmane Ilze (Eriņa) Jāņa m. (1794-18??) C 796
Būmane Ilze (Svalbe) Jura m. (1819-1???) C 796
Būmane Ilze (Zalāne) (1816-1865) C 796
Būmane Inguna Jāņa m. (1964) C 22, 729,730*,800
Būmane Johanna Henriha m. (1869-1???) C 832
Būmane Kira (Kruksts) (19??) C 809
Būmane Laura Edmunda m. (1972) C 800
Būmane Leontīne (Utināne) (19??) C 809
Būmane Lūcija (Pudule) (1947) C 800
Būmane Ludmila (Prokuševa) (1948) C 800
Būmane Madaļa (Griga) Andreja m. (17??-1???) C 796
Būmane Māra Jura m. (1845-1???) C 796
Būmane Māra (Kassaliete) Jēkaba m. (1826-1???) C 816,817
Būmane Māra (Ločs) (1848-1898) C 796
Būmane Margarita (Lūzeniece) (18??-1???) C 796
Būmane Nadežda (Baranovska) Jāņa m. (1901-1982) C 75*,167,204,217, 266*,614,716,726*,729,730,732,733, 734,759,775,800,801*,803,847*
Būmane Nadežda (Jeršova) (1946-1998) C 800
Būmane Valentīna Jāņa m. (1968) C 809
Būmane Veneranda (Dzene) (1907-1995) C 807*,809,843*,847*
Būmanis Ādams Jura d. (1865-1911) C 117,796,839,840
Būmanis Andrejs Jura d. (1875-1968) C 258,487,529,796,809,810*,843*,846, 847*,878
Būmanis Andris Pētera d. (1992) C 809
Būmanis Antonijs Jura d. (17??-1???) C 796
Būmanis Antons Andreja d. (1901-1909) C
Būmanis Augustīns Indriķa (Indriča) d. (1817-18??) C 796
Būmanis Bierns (1881-1???) C 816, 817
Būmanis Edmunds Pētera d. (1945) C 22,75*,79,204,217,359,419,716,726, 727*,730,731,733,734,762,767*,776, 777,778*-779,800,801*,878
Būmanis Henrihs (18??-1???) C 832
Būmanis Henrihs Pētera d. (1924-1924) C 726,800
Būmanis Indriķis (Indričs) Antonija d. (1772-1863) C 796
Būmanis Jānis Andreja d. (1903-1978) C 807*,809,812,843*,847*
Būmanis Jānis Jāņa d. (1937-1999) C 808*,809,810*
Būmanis Jānis Pētera d. (1928) C 5-8,22,75*,78,166,204,217,359,440,472, 474,501,517,584,587,716,**726-727*-728*-730*-734**,743,747,757,759,762, 765*,766*,767*,775,776*, 800,801*, 878
Būmanis Juris Indriķa (Indriča) d. (1814-1863) C 796
Būmanis Juris Jura d. (1840-1898) C 796
Būmanis Konstantīns Pētera d. (1930) C 75*,79,204,217,**614-615*-616**,716, 726-727,729,730,762,800,801*,847*
Būmanis Mārtiņš Edmunda audžudēls (1985) C 800
Būmanis Otomārs Konstantīna d. (1988) C 800
Būmanis Pauls Pētera d. (1925-1927) C 726,800
Būmanis Pēteris (1898-1960) 494,557
Būmanis Pēteris Ādama d. (1895-1990) C 8,26,29,39,72,73,74,75*,77,79,102, 164,166,167,204,217,240,243,244*, 246*,247*,248*,251,266*,271,327,328,329 ,330,332*,336,373,440,456,466, 468*,469,479,480,484,487,501,509, 511*,513,515,517,543,555,614,659, 673,710,711,716,720,726-727*,729, 732,759,770,772,773,800,801*,803, 812,847*,878
Būmanis Pēteris Jāņa d. (1964) C 809
Būmanis Pēteris Jura d. (1838-1???) C 796
Būmanis Pēteris Konstantīna d. (1971) C 800
Būmaņi 53,73,**74-75**,164,726-734,779, **796-812**,843*
Bunovs R 687
Burčo (Buris) R 687,745
Burdā Emīlija (1906-19??) 217,459, 565
Burdais Jānis Kriša d. (1896-19??) 173,187,204,217,251,306,401,513,**592**,638, 772
Burdie 401
Burina Soņa 538,603
Burmakovs P. R 688,712
Bušēvics 597
Buševics A. 328
Bušs E. 526
Butkēvičs R 621,688
Butrins Sadegs (1803-18??) 372
Byumane Helēna (Skutele) Ādama m. (1870-1899) C 117,164,487,796,800, 803,839,840
Byumans Juris (1???-17??) C 796
Byumans Ādams (1865-1911) C 800, 803
Caica Broņislava (Brūvere) Pētera m. (1908-1992) C 792
Caica Franciska (Erta) Jura m. (1920) C 785
Caica Helēna (Erta) Jura m. (1922) C 183*,785
Caica Ligita (19??) C 785
Caica Ņina (1944) 344,345
Caics C 792
Caics Antons (1907-1998) C 785
Caics Antons Antona d. (1943) C 785
Caics Donāts (1924-1970) C 785
Cakule Agnese Jāzepa m. (18??-1???) C 813
Cakule Agnese (Udalova) (1964) C 813, 853
Cakule Albīna (19??) C 813
Cakule Alvīne (Lapsiņa) Pētera m. (1884-19??) C 52,844
Cakule Aļona (1879-19??) 681
Cakule Anna (1903) 375,392
Cakule Anna Aloiza m. (1923) C 813
Cakule Anna Jāzepa m. (1836-1???) C 813
Cakule Anna Jura m. (1912) C 813
Cakule Anna Marija (1848-1???) C 813
Cakule Anna (Vaivode) Jāzepa m. (1916) C 853
Cakule Anna (Vilcāne) Antona m. (1923) C 786
Cakule Bārbala Jāzepa m. (18??-1???) C 813
Cakule Dārte (1882-1959) C 813
Cakule Eva Lōcupnīku (1???-18??) C 813
Cakule Eva (Eiduka) Jura m. (1876-1956) C 813
Cakule Franciska Ignata m. (1900-1900) C 813
Cakule Helēna (1867-19??) 204,217,496
Cakule Helēna (1879-19??) 648,661
Cakule Helēna (1890-19??) 131
Cakule Helēna (1911-1991) C 813
Cakule Helēna (1919-19??) 132,204,217, 648,710,711
Cakule Helēna (Neiciniece) (19??) C 813
Cakule Ieva (18??-1???) C 813
Cakule Ieva Ignata m. (1893-1???) C 217,813
Cakule Indra Jura m. (1994) C 813,853
Cakule Jūlija (1909-19??) 496
Cakule Marija (Ģigele) (19??) C 813
Cakule Marija (Pūdniece) Andreja m. (1898-1974) C 813,831
Cakule Marta Jāzepa m. (1918) 204,217, 619,638,648
Cakule Marta (Pintāne) Sīmaņa m. (1911-1992) C 830
Cakule Matilde (1922) 474
Cakule Regīna (Višņevska) (1944) 256
Cakule Solomeja (1909-19??) C 217, 710,813
Cakule Tekla Jāzepa m. (1909) 204,217, 648
Cakule Tekla (Kurčina) Krusta m. (1870-19??) C 822
Cakule Terēze (Dundure) (1944) C 813, 853
Cakule Vallija C 813
Cakule Zuzanna (Vilcāne) (1886-1973) C 813
Cakuli 116,129,132,169,446,**813**
Cakuls Ādams Ādama d. (1879-19??) 494,564
Cakuls Alberts (1907-1974) C 830
Cakuls Alberts (1919) 474
Cakuls Alberts (1925-1945) 198

Cakuls Alberts Ādama d. (1914) 171, 197,217,586
Cakuls Alberts Pētera d. (1924-1951) 129,217,547
Cakuls Aloizs (1879-19??) 564
Cakuls Aloizs (1918) 170,204,217,547
Cakuls Aloizs (1919) 170,204,217,547
Cakuls Aloizs Andreja d. (1879-1961) 129,560
Cakuls Aloizs Jāņa d. (1888-1961) C 558,740,813,831
Cakuls Andrejs 285
Cakuls Andrejs (18??-19??) 129
Cakuls Andrejs (18??-19??) C 844
Cakuls Andrejs (1896-19??) 170,513, 564
Cakuls Antons 565
Cakuls Antons (1910-194?) 170,198, 217,397*,547,564
Cakuls Antons (1918) 134,204,217,469, 470,474,547
Cakuls Antons Aloiza d. (1917-1944) 129,198,217,547
Cakuls Antons Andreja d. (1877-1929) 131,560
Cakuls Antons Antona d. (1921-1945) 132,198,204,217,441547,628*,629,638, 658,676
Cakuls Antons Jura d. (1922-2000) C 116,217,332*,413,472,474,542*,547, 558,586,813
Cakuls Arnolds Izidora d. (1941) C 813
Cakuls Artūrs Edmunda d. (1980) C 813, 853
Cakuls Broņislavs Izidora d. (1943) C 813
Cakuls Broņislavs Jura d. (1919-1945) C 115,116,198,204,217,413,543,547,620, 621*,625,638,658,813
Cakuls Donāts Ādama d. (1911-1998) C 170,204,217,547,786
Cakuls Donāts Aloiza d. (1912) 170,198, 217,547,603
Cakuls Edmunds Jāņa d. (1944) C 813, 853
Cakuls Eliass (1920-1945) 170,171,198, 217,547,586
Cakuls Gunārs Donāta d. (1950) C 786
Cakuls Ignats Jāzepa d. (1887-1934) C 558,813
Cakuls Izidors Jura d. (1914-1985) C 116,204,217,516,558,621,625,638
Cakuls J. 500
Cakuls J. (19??-2001) 134
Cakuls Jānis 495
Cakuls Jānis 303
Cakuls Jānis 243,298,303,390,762
Cakuls Jānis (1???-1936) 429
Cakuls Jānis (1875-1943) 564,602
Cakuls Jānis (1913-1944) 170,198,217, 547
Cakuls Jānis (1917) 174,217,547
Cakuls Jānis A. R 658,682,688
Cakuls Jānis Ādama d. (1910-1985) 170, 171,204,217,564,586
Cakuls Jānis Aloiza d. (1915-1998) 129, 217,547
Cakuls Jānis Ignata d. (1907-1972) C 116,204,218,456,**592***,813
Cakuls Jānis Jāzepa d. (18??-1???) C 813
Cakuls Jānis Jura d. (1910-1985) C 171, 204,218,285,547,813,853
Cakuls Jānis Ludviga d. (1926) 41,47, 129,218,313,316,359,364,368,372,374,375, 382,387,391,**392*-393**,396,398, 404,420,512,586,608,711,878
Cakuls Jānis Pētera d. (1893-1943) 170, 456,507
Cakuls Jāzeps 554
Cakuls Jāzeps (1???-18??) C 509,513, 813
Cakuls Jāzeps (1865-19??) C 822
Cakuls Jāzeps (1872-19??) 675
Cakuls Jāzeps Andreja d. (1871-19??) 131,560
Cakuls Jāzeps Ignata d. (1897-1900) C 813
Cakuls Jāzeps Jāzepa d. (1838-1897) C 813
Cakuls Juris (1913-1944) 171,198,218, 586
Cakuls Juris Antona d. (1912-1945) 132,198,204,218,441,629,638,657*, 658,676
Cakuls Juris Jāņa d. (18??-1934) C 813
Cakuls Juris Jāņa d. (1920-1989) 170, 171,218,547,586,588*
Cakuls Juris Jāņa d. (1945) C 813,853
Cakuls Leons Pētera d. (1920-194?) 129,218,474,547
Cakuls Ludvigs Andreja d. (1887-1946) 129,393,560
Cakuls Nikodēms Jura d. (1911-1954) C 813
Cakuls Onufrijs Jāzepa d. (1908-1949) 171,198,204,218,454,456,564,618*, 638,658,675,681*,773,776,878
Cakuls Oskars Edmunda d. (1986) C 813,853
Cakuls Pēteris (1874-1961) 129,513
Cakuls Pēteris Aloiza d. (1921-1969) C 116,204,218,547,813
Cakuls Pēteris Andreja d. (1875-1951) 131,566
Cakuls Pēteris Andreja d. (1903-1961) 129
Cakuls Pēteris Antona d. (1914-194?) 132,218,516,547
Cakuls Pēteris Jāzepa d. (1875-19??) C 558,813
Cakuls Pēteris Jāzepa d. (1913-1949) 170,171,198,204,218,547,603,618*, 638,658,675,681
Cakuls Pēteris Pētera d. (1897-19??) C 813
Cakuls Pēteris Pētera d. (1903-19??) 129,560
Cakuls Pēteris Pētera d. (1926-1944) 109,198,218,586
Cakuls Rainis Arnolda d. (19??) C 813
Cakuls Roberts Ādama d. (1921-2002) 170,197,204,218,547
Cakuls Sandis Arnolda d. (19??) C 813
Cakuls Staņislavs Antona d. (1928) 131, 218
Cakuls Vitālijs Antona d. (1925-1945) 131,132,198,204,218,441,629,638,658,676
Cālītis Indulis 631
Cara Alvīne 651
Cara Monika 724*
Cars Augusts (1906) 642
Caune Ausma Jāņa m. 218
Caune Emīlija (1876-19??) 218
Caune Helēna 218
Caune Jānis (1902-19??) 134,218,251, 452,456,460*,482,560,567,568*,573, 597,598,770,773
Caune Marija (1901-19??) 218
Caune Marta (1905-19??) 651
Caunes 401
Cēbere Pārsla (Juzefoviča) Kārļa m. (1959) C 860
Cēberi 401
Cēbers Raimonds (19??) C 860
Cēbers Rolands Raimonda d. (19??) C 860
Cecerāne Biruta (Petskoja) Izidora m. (1953) C 827
Cecerāns Florians (19??) C 827
Ceceruka Liāna 352
Cekule Marta (Šaraka) Onufrija m. (1919) C 197,204,218,648,718,738*,747*, 748,845
Cekuls Pēteris (19??) C 845
Cekurs R 688
Celma A. 754*
Celmiņš Pēteris R 634,688
Celše Pēteris 574*
Ceļapītere Tekla (1???-19??) 496
Ceļapīters Konstantīns (1913-1945) R 103,198,218,547,586,682,688
Cērcins Aleksandrs R 589,624,661, 688
Cērmūkša (19??) C 844
Cērmūkša Andrejs 493
Cērmūkša Eda (1870-1955) 483,770,773
Cērmūkša Genovefa (1912) 496
Cērmūkša Pēteris (1914-1945) R 151, 198,218,547,586,682,688
Cērmūkša Vilma (Zaķe) Pētera m. (1919) C 459,**467**,468*,469,471,472,476,770, 774,844
Cērmūkši 402
Ceruks Vadims 301
Cibukovs Iļja 218,586,588*
Cielavas 79
Cimdiņš (1???-1948) 442,609,641
Cimmermanis Artūrs Henriha d. (1917-19??) 759*
Cimmermaņi 728
Cine Anna (Jagmane) (1949) C 818
Cine Austra Jura m. (19??) C 818
Cine Veneranda (Klauža) Aloiza m. (1925-1980) C 594,818
Cinis R 527,688
Cinis Andris Haralda d. (1956) C 818
Cinis Haralds (1930) C 818
Cinis Juris Haralda d. (1950) C 818
Cipko Vladimirs (1925-1944) 8
Cīrulis H. R 688
Ciša Janīna C 820*
Cišs 506
Cišs (18??-1906) 7,419
Cišs Andrejs (1???-1948) 442,609,642, 667*
Cišs Donāts 642
Cišs Leons C 820*
Collenkops 492
Cveks R 533,688
Cvetkova Irina (1922) 218,538
Cvetkova Marfa (1902-19??) 496,498
Cvetkova Poļina (1927) 218,538
Cvetkovi 150
Cvetkovs Jānis (1913-19??) 126,198, 204,218,547
Cvetkovs Kaļinkijs (1853-19??) 322, **334**,403,404

Cvetkovs Kaļistrats R 592,628,661, 688
Cvetkovs Stepans Nazara d. (1891-1982) R 49,149,150,266*,306,472,491,513, 563,589,591,598,600,673,674,675,680, 682,688,721,770,772, 774*,878
Cvetkovs Vasilijs R 598,614,688
Cvilovskis Martins (1826-1???) C 828, 829
Čačka R 612,688
Čamane Katrīna 382
Čamanis J. 329
Čamans (Čamanis) Antons Mateja d. (1894-1957) 151,322,325,329,332*, **382*-383**,384
Čamans Matejs 382
Čapīgins R 598,621,688
Čaunāns Jānis (1923-1944) 137,**619-620**,642
Čaunāns Staņislavs (1919-1945) 642,672
Čauva Anna (1893-1956) 745
Čauva Fricis (1908-1985) 744
Čauva Ollija Friča m. (1933) 724*,760*
Čauva Pēteris (1890-1956) 745
Čauva Vallija Jāņa m. (1904-1990) 744
Čebotarjova Skaidrīte (Mālniece) Pētera m. (1961) (19??) C 790
Čebotarjovs Genādijs (19??) C 790
Čebotarjovs Raimonds Genādija d. (19??) C 790
Čebotarjovs Roberts Genādija d. (19??) C 790
Čeičiniece Julianna Antona m. (1916) 266*,382*
Čeičiniece Petronellija (1883-19??) 381*
Čeičiniece Tekla (Zalāne) Izidora m. (1917) C 859
Čeičinieks Antons (1883-19??) 381*-382,390
Čeičinieks Antons (19??) C 859
Čeičinieks Edmunds Antona d. (19??) C 859
Čeirāne-Kalvāne Lidija 352
Čekels 78
Čerājevs R 688
Čerkāsovs R 624,688
Černobrovs Sava Vasilija d. (1934) 775
Černobrovs Vasilijs (1906-19??) R 127, 218,538,589,592,594,595,603,604,619, 635,681,682, 775,688
Černoizumskis R 688
Černova Ineta (Pauniņa) Jāņa m. (1974) C 794,795
Černovs (19??) C 794,795
Černovs Raitis (1999) C 794,795
Četrikovs (Četikovs) R 628,688
Čevers Antons (1923) 95,218,547
Čikute Jadviga (Viļuma) Andreja m. (1870-1???) C 856
Čikute Māra (1897-1959) 218
Čikuts Ādams (1862-19??) C 856
Čikuts Jānis Sīmaņa d. (1890-1971) 86, 153,155,218,285,479,480,562,711
Čingule Veronika (Rudzāte) Andreja m. (1897-19??) C 833
Čingulis (18??-19??) C 833
Čivča Edīte (Zariņa) Jāņa m. (1945) C 854
Čivčs (19??) C 854
Čivkule Apolonija (Neicgale) Antona m. (1859-1???) C 824
Čivkulis A. 353
Čivkulis Izidors (19??-1945) 642,666*
Čivkulis Ludvigs (1890-19??) 334*, 339,440
Čivkuls Andrejs (1859-1???) C 824
Čuburs Jāzeps (1927-1950) 637,642
Čugusevs R 528,688
Čukurs R 521,688
Čumakovs R 616,620,621,626,630,688
Čužāns Staņislavs Augusta d. (1922) 611,651
Dabare Apolonija (Rudzāte) Jura m. (1871-1950) C 836
Dabare Tekla 743*
Dabars Jānis (1895-19??) 319,325, **334***,339
Dabars Pauls (1861-1???) C 836
Dabre Alma 768*
Dabre Marija Donāta m. (1882-1973) 758*
Daģe R. 353
Dāle Maija 339
Dalinska Anna (1869-19??) C 831
Dalinska Antoņina (1904-1972) C 831
Dalinska Eleonora Jāzepa m. (19??) C 831
Dalinska Genovefa (Brikule) (1903-1970) C 831
Dalinska Janīna Jāzepa m. (19??) C 831
Dalinska Jevgēnija (1903-1959) 114,204, 218,614,648
Dalinska Olga Jāzepa m. (1927-1998) C 114,204,218,614,648,831
Dalinska Paula (19??) 381*
Dalinska Tekla (1900-19??) C 218,831
Dalinski 111,133,307,402,**831**
Dalinskis Andrejs Izidora d. (1925) C 218,831
Dalinskis Andrejs Jāzepa d. (1895-1970) C, R 218,538,544,626,672,682,688, 754,755,831
Dalinskis Izidors Jāzepa d. (1888-1976) C 133,218,239,513,560,567,568, 573,831
Dalinskis Jānis Izidora d. (1935) C 218,831
Dalinskis Jāzeps (1850-1933) C 831
Dalinskis Jāzeps Jāzepa d. (1883-1945) C, R 198,218,251,290,412,456,537,538, 558,598,599,600,634,671,672,682,688,831
Dalinskis Jāzeps Jāzepa d. (1932) C 831
Dambergs Ivo (19??) C 800
Dambīte Elizabete 303
Dambītis Alberts 346
Dambītis Jāzeps (1919) 642
Danisēvičs 366
Danorovska Tekla (Zalāne) Donāta m. 604
Danovska V. 353
Daņīļins R 688
Daņīlovs R 590,688
Dapkus Ingrīda 574*
Dārziņa Aleksandra (Budencova) (1922-1965) 175,204,218,459,**617**, 648,710
Dārziņa Anna Aivara m. (1989) C 786
Dārziņa Anna (Zalāne) (1923) 502,617
Dārziņa Anna (Zalāne) Antona m. (1939-1984) C 786
Dārziņa Diāna Aivara m. (1993) C 786
Dārziņa Eda (1883-1966) 204,218,559, 619,648
Dārziņa Eiženija Ernesta m. 617
Dārziņa Gaļina (Podmaska) (1965) C 786
Dārziņi 126,401,617
Dārziņš Aivars Artūra d. (1959) C 786
Dārziņš Alfrēds Ernesta d. (1935-1984) 617,619
Dārziņš Artūrs (1938) C 786
Dārziņš Artūrs Ernesta d. (1937-1995) 617,765
Dārziņš Eduards Mārtiņa d. (1911-1945) 126,198,218,547,584*,586
Dārziņš Ernests Mārtiņa d. (1909-1984) 126,204,218,456,547,**618*-619**,629,638
Dārziņš Mārtiņš (1880-1950) 204,218, 239,251,431,456,648
Dārziņš Oskars Mārtiņa d. (1916-1944) 175,198,218,584*,586,617,638
Dārziņš Rūdolfs Ernesta d. 617
Dārziņš Zigfrīds Ernesta d. (1939-19??) 218,587,617
Daskeviča Anna Ādama m. (19??) C 814
Daskeviča Franciska (1880-1957) 497
Daskeviča Genovefa (Eriņa) Salimona m. (1924) C 136*,137,197,204,218, 589,620,648,814
Daskeviča Ieva (Pintāne) Kārļa m. (1874-1???) C 830
Daskeviča Rita (19??) 390*
Daskeviči 135
Daskevičs Ādams (19??) C 814
Daskevičs Ādams (1888-1961) 135,251, 285,456,478,561
Daskevičs Ādams (1917-1999) 136,204, 218,547,598
Daskevičs Aloizs (1920-194?) 136*,198, 204,218,542*,547,573
Daskevičs Antons (1866-19??) 135,239, 251,561
Daskevičs Jānis Ādama d. (19??) C 814
Daskevičs Viktors (1908-1945) 136,204, 218,547
Daskevičs Vladislavs (1866-19??) C 560,830
Dašiliga R 533,688
Daugas R 594,688
Daugaviete Anna (Zalāne) Jāņa m. (1916) C 859
Daugavietis Kārlis Jēkaba d. (1918) C 188,204,218,547,**592-593**,859
Daugiello Andris (1959) C 785
Daugiello Ilze (Caica) Donāta m. (1963) C 785
Daugiello Lāsma Andra m. (1987) C 785
Daugiello Līva Andra m. (1990) C 785
Dāve M. 353
Davidenko Jāzeps 352
Dedelis Oskars Vikentija d. (1926) 642
Degsnis Aloizs 482
Deņīsova Alma (Bataraga) Jāņa m. (1953) 173,359,776,777,878
Deroškins 78
Desjatņikovs R 603,688
Detkova F. (1945) 83,878
Detkova Zenta 243,762
Detkovs Agurjans (1873-19??) 559
Detkovs Andris 351
Detkovs Igors (19??) 390*
Detkovs Jānis (1896-1964) 127,500,878
Detkovs Jānis (1901-1964) 126,403,404, 497,513
Detkovs Timofejs 126,303,298

Devīgs 510
Devjatņikova Zinovjeva (1874-19??) 563
Devjatņikovi 156
Devjatņikovs Artemijs (1923) 218,538
Devjatņikovs Fjodors 218,538
Devjatņikovs Trifans Mirona d. (1904-1973) 78,218,286,494,501,545,546, 563
Didalēvičs Mečislavs (1827-1???) 372
Didriksone Sofija (Ždanovska) Jāņa m. (1910) 502
Didriksons Konstantīns 502
Dimitrenko Jevgēnija 352
Dimitrevs R 688
Dīšels Pāvels R 630,688
Doka Aleksandra (Turkopule) Staņislava m. (1957) C 579*,849
Doks (19??) C 849
Dolgā Anna (1875-19??) 563
Dolgā Anna (1908-19??) 558
Dolgā Dagnija (1987) C 846
Dolgā Evija (1986) C 350,846
Dolgā Iveta (Kalvīte) (1962) C 298,846
Dolgā Kunigunde 554
Dolgais (19??) C 846
Dolgais Izidors (1894-1941) 414,555
Dolgais Jāzeps (1863-19??) 284
Dolgais Juris 303
Dolgais Pēteris 303
Dolgais Staņislavs (1889-19??) 239,251
Dolgovs Fjodors R 688
Dolgovs Pāvels Fjodora d. (1920) R 239, 659,688
Doļeckis Pāvels Pāvela d. (1912) 642
Doncovs R 527,689
Draviņa 261*
Dravniece Ilona (Andripanova) Georga m. (1972) C 786
Dravnieks Dzintars (1968) C 786
Dravnieks Valters Dzintara d. (2000) C 786
Dredžulis Donāts 646,651
Dredžulis Tadeušs 642
Drīksna Anastasija (192?) 71,276
Drīksna Antoņina (1914?) 204,218,648
Drīksna Donāts (18??-19??) 68,409
Drīksna Jezupate (1906-19??) 555
Drīksna Jugana (1908-1930) 71,276
Drīksnas 68
Driksons Pēteris Aloiza d. (1905) 642
Driveniece Anna (Apine) Franča m. (1922) 204,675,724
Driveniece Paulīne (1918) 775
Drivenieki 169
Drivenieks Alberts Jēkaba d. (1908-1998) 170,171,204,218,516,547,564, **593**
Drivenieks Aloizs (1876-1941) 564
Drivenieks Antons Aloiza d. (1911) 170, 171,218,547,586
Drivenieks Antons (1915) 171,218,547
Drivenieks Augusts (1905) 204,218,619, 648
Drivenieks Donāts (1874-1961) 564
Drivenieks Ignats Donāta d. (1907-1992) 171,204,218,382*,397*,452, 456,**593***,598,773
Drivenieks Jānis Jāņa d. (1889-1967) 34,564
Drivenieks Jāzeps (1859-1951) 564
Drivenieks Jāzeps (1908-1987) 170,204, 218,547,724
Drivenieks Jēkabs (1869-19??) 239
Drivenieks Jēkabs Jēkaba d. (1904-1955) 171,198,204,218,**593**
Drivenieks Ludvigs (1861-19??) 564
Drivenieks Pēteris (1897-19??) 456
Drivenieks Salimons (1922-19??) 170, 204,218,547
Drivenieks Jāzeps (1884-1923) C 821
Drivenieks Jāzeps Jāzepa d. (1921-1996) C 821
Drobīļins (Drobīņins) R 689
Drozdovskis R 528,530,531,533,689
Drozdovskis Kazimirs R 522,689
Drugoveiko Ināra (Bojāre) Arvīda m. (1964) C 782
Drugoveiko Valērijs (1965) C 782
Drujāns R 533,689
Dubicka Eva (Pintāne) Jāzepa m. (1851-1???) C 828,829,830
Dubickis Ādams (1845-1???) C 828, 829,830
Dubrovska Dace (Cakule) Antona m. (1957) C 813
Dubrovska Tekla 495
Dubrovskis Pēteris (19??) C 813
Ducēna Leontīne (Pūdāne) 31*
Dudarenko R 626,689
Dukstiņš Ādams (1???-19??) 496
Dukša Fr. 471
Dunsdorfs Edgars (1905-2002) 41,43,44, 46,361,402,486
Dvelis 78
Dzene Māra (Viļuma) Andreja m. (1869-1???) C 856
Dzenis 517
Dzenis Jānis (1871-1???) C 856
Dzenis Jānis (1???-1948) 642,676
Dzenis Juris 239
Dzenītis 78
Dzintare Vija 443
Dzirnis Jānis R 658,689
Dzirnis Kārlis (19??) R 503,689
Dzirnis Nikolajs R 689
Dzirnis Roberts R 689
Dzirnis Vladimirs R 658,689
Dzitaporovs 78
Dzjuba R 621,689
Džārdāne Helēna Kazimira m. (1917) 158*,160,359,878
Džārdāne Marianna Kazimira m. (1930) 878
Džārdāni 158
Džārdāns Jānis Kazimira d. (1923-1944) 158,160,198,218,541*,547
Džārdāns Kazimirs (1882-1952) 160, 251,564
Džeriņa V. 353
Džeriņš (1913-1985) 390
Džeriņš Aleksandrs 256,352
Džeriņš Jevgēnijs (1941) 878
Džigzoliņš 78
Eglīte Agate (1869-19??) 557
Eglīte Helēna Aloiza m. (1926) 385*
Eglītis 614
Eglītis Aloizs (1863-1947) 564,538, 603
Eglītis Antons (1911-1976) 170,218,497, 547,564,586
Eglītis Augusts Pāvela d. R 610,656,674, 689
Eglītis Jānis Alberta d. (194?) 359
Eglītis Pēteris (1923-1944) 170,198,218, 542*,547
Eglītis Uldis (195?) 359
Eiduka Aleksandra Izidora m. (1920) 267*,277
Eiduka Eleonora (Tumašēvica) Dominika m. (1911) 104,219
Eiduka Genovefa (1906) 459
Eiduka Marija Izidora m. (1917) 267*, 277
Eiduka Marta (1884-19??) 566
Eiduka Silvija Marija Nikodēma m. (1935) 219
Eiduka Sofija (Dobkēviča) (1897-19??) 265*,266*,267*,277
Eiduka Sofija Izidora m. (1915) 265*, 277
Eiduki 104,190
Eiduks 373
Eiduks Andrejs C
Eiduks Antons 509
Eiduks Francis (1917-1940) 191,458
Eiduks Izidors (1884-19??) 266*,267*, **277***
Eiduks Jānis (1919-19??) 458
Eiduks Jānis (1920)
Eiduks Jānis Nikodēma d. (1932) 219
Eiduks Juris C 813
Eiduks Jāzeps 509
Eiduks Kārlis (1925-1976) 474
Eiduks (Krastiņš) Dominiks Antona d. (1892-1957) 191,241,271,566
Eiduks Nikodēms (1906-19??) 104,105, 219,291,544,557,567,711
Eiduks Pāvels (1887-19??) 290
Eiduks Pēteris (1920-1975) 191,219,547
Eihe Gundega Terēza Voldemāra m. (1979) C 819,857
Eihe Māra (Āboliņa) Antona m. (1948) C 819,857
Eihe Mārtiņš Voldemāra d. (1975) C 819,857
Eihe Roberts 508
Eihe Voldemārs (1945) C 819
Elerts Kārlis 755
Elksne Antonija Doroteja Matilde (Pētersone) (1867-19??) 60,553
Elksne Elīna Jūlija m. 61
Elksne Ieva (1877-19??) 60
Elksne Olga Otīlija Sofija (1890-19??) 60
Elksne Tekla (Brūvere) Izidora m. (1900-19??) 83,219,556
Elksnis Artūrs Arvīds (1922-1944) 61, 198,204,218,547,638
Elksnis Eduards (18??-19??) 553
Elksnis Hugo (18??-19??) 553
Elksnis Jūlijs (1894-19??) 61,219,544, 553,567,568
Elksnis Mārtiņš Mārtiņa d. (1861-19??) 60,486,553
Elksnis Viļums Mārtiņa d. (18??-19??) 60
Elksnīši 401
Elkšņi 61,401,486
Elsis 597
Elste Anita (1949) 742
Elste Anna (1909-1993) 93*,198,204, 219,518,520*,521

Elste Anna Pētera m. (19??) C 806
Elste Anna (Pintāne) Antona m. (1924) C 204,219,648,716,736,737*,829
Elste Domicella (Brice) (1894-1942) 93*,109,198,204,219,518,**520***,530*, 672,843*,847*
Elste Henrija (Zesere) Pētera m. (1930) 213,236,278,626,**742**,589,719
Elste Irēna Pētera m. (1937-1998) 204, 219,518,521
Elste Marija Jāņa m. (1949) C 204,219, 716,735*,736,839
Elste Natālija Pētera m. (1939-1999) 204,219,518,521
Elste Petronella Bērtuļa m. (1???-1913) 109,426
Elste Petronella Leonarda m. (1943) C 219,716,736,829
Elste Veneranda Aloiza m. (1908-1966) 93*,204,219,518,520*,521,530*
Elste Veneranda Bērtuļa m. (1927) 204, 219,520*
Elste Veronika (Beča) Onufrija m. (1913-1998) C 204,219,530*,648, 716,725,734,**735*-736**,839
Elste Zuzanna (Mauriņa) (1886-1976) 204,219,518,520*,521,843*
Elste-Ošāne Broņislava 352
Elstes 25,109,142,426,487,488,520-521, 734-737,843*
Elsts A. 660
Elsts Ādolfs Bērtuļa d. (1937-1994) 204, 219,341,716,735*,736
Elsts Alfons (1913) 642
Elsts Aloizs (1886-1964) 93*,109,198, 204,219,426,480,518,520,521,558,734, 770,773
Elsts Aloizs (1912) 642
Elsts Antons Leonarda d. (1951) C 219, 716,736,737*,829
Elsts Bērtulis (1878-19??) C 93*,109, 251,426,480,520,521,524,528,530*, 558,734,736,770,773,774,843*
Elsts Eduards Bērtuļa d. (1918-1971) 93*,109,110,205,219,385*,548,597, 624,638,710,711,841*
Elsts Henrihs Jāņa d. (1946) C 205,219, 716,735*,839
Elsts Jānis (1924-2001) 642
Elsts Jānis Bērtuļa d. (1914) C 110, 205,219,382*,530*,544,597,612,613, 624,638,**671**,711,716,720,**734-735*-736**,812,839,843*
Elsts Jāzeps (1918) 642
Elsts K. 737
Elsts Kazimirs (1???-1952) 642
Elsts Kazimirs (1885-19??) 150,507
Elsts Leonards Bērtuļa d. (1912-1998) C 93*,110,205,519,456,524,530*,598, 602,612,613,622,638,711,716, 720,**736-737***,829
Elsts Leonards Leonarda d. (1953) C 205,219,716,736,737*,829
Elsts Ludvigs 642
Elsts Pāvels (1897-19??) 642
Elsts Pāvels Bērtuļa d. (1921-1945) 93*,109,198,205,219,332*,469,474, 530*,542*,548,597
Elsts Pēteris (18??-19??) C 806
Elsts Pēteris Aloiza d. (1910-1942) C 93*,198,205,219,456,518,**520-521***
Elsts Rihards Pētera d. (1940-1941) 198, 205,219,518,521
Elsts Romāns Bērtuļa d. (1922-1992) 93*,109,205,219,548,597
Engelberga Emma 598
Engelbergs Jānis
Eņģele Franciska (1890-19??) 286
Eņģelis Andrejs 615,651
Eņģelis Antons (1910-19??) 67,198, 205,219,450,456,517,518,**521*-522**
Eņģelis Ignats (1910) 456,619,651
Eņģelis Jānis (1925) 474
Erelis 38
Ērgle Dainuvīte (Skutele) Roberta m. (1966) C 840
Ērgle Inga Anda m. (1990) C 840
Ērglis Andis (19??) C 840
Ērglis Jānis Anda d. (1994) C 840
Eriņa Aija 255
Eriņa Aina (19??) C 814
Eriņa Anna (19??) 390*
Eriņa Anna (Pastare) Mārtiņa m. (1914-2000) C 93*,814,826,846
Eriņa Anna Nikodēma m. (1927) C 219, 814
Eriņa Anna Pētera m. (1939) C 205,219, 341,716,737*,738,814
Eriņa Anna Svaļbu Andryva m. (1845-1???) C 814
Eriņa Benedikta (189?-19??) 258,878
Eriņa Benita (19??) C 814
Eriņa Bērbola Antonija m. (1903-19??) C 814
Eriņa Brigita (Klauža) Andrīva m. (1891-19??) C 555,814,819
Eriņa Broņislava (1944) C 814
Eriņa Broņislava Jāzepa m. (1920) C 814
Eriņa Eleonora Nikodēma m. (1926)
Eriņa Emīlija (Kasale) Jāzepa m. (1940) C 817,853
Eriņa Eugēnija (Ližbovska) (19??) C 814
Eriņa Franciska (Pastare) Staņislava m. (1889-19??) C 825
Eriņa Helēna (Brūvere) (1908-19??) C 219,814
Eriņa Helēna Jāzepa m. (19??) C 814
Eriņa Ieva (1???-18??) C 814
Eriņa Ilža (1875-19??) C 814
Eriņa Lidija Jāņa m. (1966) C 272,817, 853
Eriņa Lilita Jevgēnija m. (19??) C 814
Eriņa Māra (Šaraka) Ādama m. (1886-1950) C 92,93*,198,205,219,716,738, 846,847*
Eriņa Marija Boļeslava m. (1941) C 814
Eriņa Marta (Upeniece) Mārtiņa m. (1906-1996) C 92,93*,205,219,530*, 711,716,**736-737**,814,846
Eriņa Paulīne Boļeslava m. (1937) C 814
Eriņa Rita Nikodēma m. (1939) C 219, 814
Eriņa Tekla 93*
Eriņa Tekla (18??-19??) C 814
Eriņa Tekla (1887-1975) C 814
Eriņa Tekla (1912) C 814
Eriņa Tekla (Buceniece) (1898-1985) 561,620,814
Eriņa Veronika 651
Eriņa Zoja (19??) C 814
Eriņi 25,73,74,92,130,142,487,560,589, 620,737-738,**814**,843*
Eriņš Alberts Pētera d. (1937) C 84,197, 205,219,254,341,716,738,814
Eriņš Aleksandrs 642
Eriņš Aloizs Jāzepa d. (1913-1931) C 78, 276,814
Eriņš Antonijs (1876-1955) C 814
Eriņš Antons 93*
Eriņš Antons (1878-19??) C 814
Eriņš Antons (1922-1989) 136,548
Eriņš Antons Antona d. (1910-1989) C 73*,78,205,219,390,548,555,638,814
Eriņš Antons Salimona d. (1922-1998) C 136*,205,219,620,814
Eriņš Artis Mariana d. (1985) C 814
Eriņš Augusts Antonija d. (1918-1919) C 814
Eriņš Boļeslavs Jāzepa d. (1909-1944) C 78,93*,198,219,548,812,814,826, 846
Eriņš (Byvmaņs) Juris Jura d. (1837-1???) C 814
Eriņš Dominiks Donāta d. (1914-1978) 78,205,219,548,555
Eriņš Dominiks Jura d. (1884-1???) C 814
Eriņš Donāts C 825
Eriņš Jānis 642
Eriņš Jānis C 814
Eriņš Jānis (1921) 108,205,219,548
Eriņš Jānis Antona d. (1921-1991) C 78, 93*,205,219,469,474,483,548,639,814
Eriņš Jānis Antona d. (1939) 78,359,878
Eriņš Jānis Boļeslava d. (1942) C 814
Eriņš Jānis Jāņa d. (19??) C 814
Eriņš Jānis Mariana d. (1984) C 814
Eriņš Jānis Salimona d. (1938-1969) C 620,814,817,853
Eriņš Jāzeps (1914-1998) 130,205,219, 548
Eriņš Jāzeps Jura d. (1875-1931) C 78, 814,819
Eriņš Jevgēnijs Boļeslava d. (1934) C 814
Eriņš Juris (1???-18??) C 814
Eriņš Konstantīns Jāzepa d. (1922-1944) C 198,219,548,814
Eriņš Marians Jevgēnija d. (19??) C 814
Eriņš Nikodēms (1880-19??) C 92,846
Eriņš Nikodēms Jāzepa d. (1903-19??) C 78,219,244*,251,248*,456,480,515, 545,546,555,567,598,814
Eriņš Nikodēms Nikodēma d. (19??) C 93*,846
Eriņš Pēteris Jāzepa d. (1907-1947) C 93*,814,846
Eriņš Pēteris Jāzepa d. (1928-1962) C 814
Eriņš Pēteris Nikodēma d. (1908-1947) C 83,92,130,205,219,283,343,517,518, 530,565,737*,812,843*,846
Eriņš Salimons (1919) 108,205,219, 548
Eriņš Salimons Jāņa d. (1886-1954) C 137,205,219,497,561,589,**620**,648, 814
Eriņš Valdis Jāņa d. (1966) C 817,853
Erta Airita Ilmāra m. (1998) C 785
Erta Anita Jāņa m. (1993) C 785
Erta Anna (1916) 205,219,648
Erta Anna (Kravale) (1936) C 414,785
Erta Daina (Liepiņa) (1969) C 785
Erta Dina (Barkāne) (1966) C 785

Erta Eleonora Jura m. (1927-1945) C 785
Erta Helēna (Bojāre) Jāņa m. (1894-19??) C 183,783,784,785,786
Erta Ināra (Kokoriete) (1962) C 785
Erta Kristjāne Jāņa m. (1997) C 785
Erta Lūcija (1927) C 785
Erta Marta 752*,807*
Erta Monika Jāzepa m. (1922) 205,219, 648
Erta Sintija Ilmāra d. (1995) C 785
Erta Veronika (1922) 205,219
Erti 162
Erts Antons (1924-1944) 162,198,219, 541,548
Erts Antons Jura d. (1932) C 785
Erts Arvīds Jāņa d. (1961) C 785
Erts Ilmārs Antona d. (1963) C 785
Erts Jānis (1917-1944) 162,198,219,541, 548
Erts Jānis Antona d. (1962) C 785
Erts Jānis Jura d. (1928-2001) C 785
Erts Jāzeps Pētera d. (1890-1969) 162, 205,219,484,544,564,648
Erts Jāzeps Staņislava d. (1915-19??) 162,219,548,624,648
Erts Juris (18??-19??) C 783,784,785, 786
Erts Juris (1968) 303,304
Erts Juris Antona d. (1970) C 785
Erts Kaspars Jura d. (1990) C 785
Erts Leons Jura d. (1934-1991) C 785
Erts Mārtiņš Jura d. (1986) C 785
Erts Staņislavs (1906-19??) 334,339
Erts Staņislavs (1924-194?) 162,198, 219,548
Erts Staņislavs Pētera d. (1880-1954) 162,205,219,564,624,648
Erta-Gudļevska Benedikta (1877-1964) 553
Erta-Gudļevska Dārte (1877-1964) 219
Erta-Gudļevska Ksavērija (1907-1981) 205,219,648
Erta-Gudļevska Monika (1914) 219
Erta-Gudļevska Veronika Pētera m. (1885-1958) 57,205,219,258,716,738, 878
Erts-Gudļevskis Ādams (1911-1992) 57, 205,219,456,548,621,639
Erts-Gudļevskis Aloizs Pētera d. (1926-1948) 57,198,205,220,616,621,624, 627*,639,658,662,671,674,738
Erts-Gudļevskis Francis Pētera d. (1914-1996) 57,205,220,589,616,621, 622,639,662*,663,**671-672**,674
Erts-Gudļevskis Jāzeps (1899-1980) 57, 205,220,513,540,553,624,648,674,711, 716,738
Erts-Gudļevskis Pēteris (1879-1969) 57,205,220,553,710,711,716,720,**738**
Erts-Gudļevskis Pēteris Pētera d. (1912) 57,220,259,548,598,738
Evels R 536,689
Fadējevs R 633,689
Farbtuks R 532,621,689
Fedorovičs R 596,689
Fedotova Anita 353
Fedotovs R 597,689
Feldberga 731
Feldmanis R 676,689
Fenčenko R 689
Feodoseptovs Varfolomejs R 529,689
Fiļimonovs Filips R 599,689
Filips Klementijs (1892-1984)
Fiļīpova Darja 220,538
Fiļīpova Feodosija (1893-19??) 220,496, 538
Fiļīpova Klaudija 220,538
Fiļīpovs Fjodors Dimitrija d. (1???-19??) R 589,592,593,603,632,689, 738,775
Fiļīpovs Josifs (1909) 220,538,559
Fiļīpovs Maksims (1920-1947) R 198, 220,636,682,689
Finkeļšteins R 689
Fjodorova Nadežda 352
Fjodorovs K.G. R 636,689
Fjodorovs R 689
Fjodorovs R 592,689
Fjodorovs Grigorijs (1898-19??) R 503, 521,612,625,658,689
Fjodorovs Karps R 658,689
Florijans Miķelis (1???-1947) R 636,689
Fokta Ādolfs Žaņa d. (1910) R 689
Formakovs Fedots (1907-1954) R 220, 403,497,538,544,559,602,682,689
Frolovs R 689
Freiberga Ilona (Strazdiņa) Ilgvara m. (1962) C 800
Freiberga L.
Freibergs Agnis Uģa d. (1985) C 800
Freibergs Aivars Rūdolfa d. 758*
Freibergs H. 754*
Freibergs Imants Rūdolfa d. (1935) 733*,754*,758*
Freibergs L. 754*
Freibergs R. 754*
Freibergs Uģis (1962) C 762,800
Freibergs Uldis Uģa d. (1986) C 800
Freimane A. 754*
Freimanis 78
Gaffe Arvīds Augusta d. (1921) 155,205, 220
Gaffe Augusts Jāņa d. (1893-19??) 150, 507,548
Gaffes 401
Gaile Ilēna Lāra (1976) C 579*,849
Gaile Kristīne (1972) C 579*,849
Gaile Natālija (Turkopule) Staņislava m. (1944) C 231,360,578,579*,849
Gailis 708
Gailis (19??) C 849
Gailīši 401
Gailīte Matilde (1917) 497
Gailīte S. 353
Gailītis Pēteris (1915-1944) 171,198, 220,586,603
Gailītis-Runcis Juris (1872-19??) 486, 564
Gajevskis J. 340*
Gajevskis Jānis 85,88,89,367,505,506
Galkina Anna 334,339
Galvāns Jāzeps (1888-19??) 456
Gaļikisļīcins 536
Gamājevs R 628,689
Gamašūmovs R 689
Garanča Inese 351
Garančs (1???-1945) 642
Gardrivieši 104
Gardriviete Agnese Antona m. 104
Gardriviete Ieva 556
Gardrivietis Andrejs 104
Gardrivietis Antons 104,557
Gardrivietis Jānis 104
Gardrivietis Jānis (1915-19??) 104,205, 220,548
Gardrivietis Jāzeps (1922) 104,220,541*, 548
Garkuls R 689
Gatiņš A. 660
Gaulenieks Jānis (1908) 197,220,586, 588*
Gavare Enrika Kaliksta m. (1984) C 839
Gavare Genovefa (1926) 474
Gavare Helēna (Vaivode) Franča m. (1913-1992) C 629,651,839,843*
Gavare Monika (Pauniņa) Antona m. (1926) C 795
Gavare Santa Kaliksta m. (1985) C 839
Gavare Solomeja (Pabērze) (1882-19??) 560
Gavare Valentīna (19??) C 839
Gavare Zinaīda (19??) C 836
Gavari 144,145,492
Gavars Aldis Jāņa d. (1966) C 839
Gavars Andris Antona d. (19??) C 839
Gavars Antons (1909-1948) 442,609, 610,642,667*
Gavars Antons Juliāna d. (1943) C 839
Gavars Dainis Jāņa d. (1977) C 839
Gavars Dinārs Kaliksta d. (1980) C 839
Gavars Gabriels (19??) C 795
Gavars Ignats (18??-19??) 145
Gavars Jānis Gabriela d. (19??) C 795
Gavars Jānis Juliāna d. (1938) C 839
Gavars Jānis Kaliksta d. (1972) C 839
Gavars Jāzeps (1???-1952) 642
Gavars Jāzeps (18??-19??) 145
Gavars Juliāns (1906-1955) C 812,839
Gavars Kaliksts Juliāna d. (1941) C 839
Gavars Kristaps Jāņa d. (1991) C 839
Gavars Mareks Antona d. (19??) C 839
Gavars Pēteris 482
Gavars S. 353
Gavars Vilnis Jāņa d. (1995) C 839
Gavriļenko Aiva Valda m. (1982) C 806
Gavriļenko Elīza (Vilcāne) Pētera m. (1950) C 806
Gavriļenko Ilva Valda m. (1979) C 806
Gavriļenko Valdis (19??) C 806
Gavrīlovs R 689
Geduša 651
Geduša Anna (Rudzāte) Aloiza m. (1939) C 837
Geduša Biruta Jāzepa m. (19??) C 837
Geduša Veneranda (Pastare) Mārtiņa m. (1923) C 354,475,486,826
Gedušs Antons (1???-194?) 618,619, 642,651
Gedušs Jānis Pētera d. (1961) C 354, 826,846
Gedušs Jāzeps (19??) C 837
Gedušs Pēteris (1928-2003) C 352,**354**, 826,846,878
Gedušs Vladimirs
Gedušs Voldemārs Donāta d. (1911-1951) 642
Geidāne Emma 466,469
Geiduks Jāzeps (1926-1944) 658,672
Geiduks Pēteris (1923-1944) 658,672
Geiškins Pēteris 619,651

Geks Donāts Antona d. (1913) R 239, 502,689
Gelars R 689,713,716,717,718,719,739
Gemvis (?) Alberts 642
Gendvils Juliāns 144,492
Gercāne Anna 651
Gercāne Anna (1923) 474
Gercāne Antonija (Groza) Pētera m. (1932) 762
Gercāne Jūlija (1901-19??) 593
Gercāne Silvija 352
Gercāni 64,566,593
Gercāns Aigars 346,347,349
Gercāns Alberts Ādama d. (1928) 593
Gercāns Antons (1889-19??) 648
Gercāns Antons (1921-1994) R 65,205, 220,469,474,502,548,689,754,755
Gercāns Antons Andreja d. (1898-19??) 205,220,482,**593**
Gercāns Benjamīns (1928-1945) 441, 642,658,676
Gercāns G. R 596,698
Gercāns Izidors Andreja d. (18??-19??) 305
Gercāns Jānis Ādama d. (1925) 593
Gercāns Nikolajs 642
Gercāns Vilis Ādama d. (1932) 593
Gercāns Vitālijs (1925-1992) 65,205, 220,629,639,673
Gercāns Vitālijs Ādama d. (1923) 593
Gerlins R 690
Gicēvičs Jānis (1789-18??) 372
Giluča Anna (Brice - 1. vīra uzvārds) Jēkaba m. (1891-19??) 205,220,648, 716,738
Giluča Elīna 651
Giluči 637,674,738
Gilučs Ādams Sīmaņa d. (1880-19??) 72,205,220,648,716,**738**
Gilučs Ādams Staņislava d. (1886-19??) 651
Gilučs Alfons Ādama d. (1918-1947) 642,738
Gilučs Broņislavs (1928) 642
Gilučs Jānis Ādama d. (1928-1949) 616, 617,624,642,738
Gilučs Kazimirs Ādama d. (1914-1947) 98,616,642,738
Gilučs Pēteris (1907-1944) 259,**334***, 339
Gilučs Pēteris Ādama d. (1921-1945) 616,624,642,738
Gilučs-Grigulis Aleksis (1924-1948) 642
Ginteri 401
Girds 509
Girumi 401
Giruns Jānis (1906-19??) 563
Gladkova Ināra (Bojāre) Vladislava m. (1964) C 784
Gladkovs Anatolijs Nikola d. (1986) C 784
Gladkovs Nikola (19??) C 784
Glazgovs R 690
Gleizdiņa Katrīne (1926) 614,651
Glužņiks R 690
Goba Oskars (1922) 205,220,542,548
Goba Pēteris (1???-19??) 150,513
Gobas 401
Gočarovs R 690
Goldbergs R 616,629,690
Goldbergs Guntis (1926) 602
Goldova Agrofiņja (1922) 220,538
Goldova Aleksandra (1904-19??) 220, 538
Goldova Anna (1926) 355
Goldova Fatiņja (1878-19??) 497
Goldova Fjokla 554
Goldova Jefrosiņja (Bogdānova) (1921) 220,538
Goldova M. R 604
Goldova Matrjona (1863-19??) R 554, 690
Goldova Pelageja (1904-19??) 496
Goldova Pelageja (1921) R 220,538,628, 690
Goldova Vera (1921) 355
Goldovi 66
Goldovs R 690
Goldovs Afanasijs 290
Goldovs Akentijs (1901-19??) R 220, 538,554,604,634,682,690
Goldovs Aleksandrs (1904)
Goldovs Antonijs 300
Goldovs Gurijs (1913-1941) R 67,198, 220,533,537,539,545,682,690
Goldovs Ivans (1917) 220,539,554,690
Goldovs Jekims (1872-19??) 554
Goldovs Jesifensijs 290
Goldovs Lavrentijs Terentija d. (1927) 67,220,639,648
Goldovs Nikolajs 303
Goldovs Ņisifantijs (18??-19??) 491
Goldovs Paramons (1905-1975) R 220, 533,539,554,604,682,690
Goldovs Simons (1906-1945) R 592,633, 690
Golubecka Genovefa (19??) 385*, 391*
Golubecka Ināra Konstantīna m. (1948-1948) 391
Golubecka Veneranda Konstantīna m. (19??) 385*,391
Golubeckis Konstantīns (1904-1990) 385*,390,**391***,392*
Golubovs 660
Golubovs Astrats (1893-19??) 126,403, 404,513,559
Golubovs Mihails (1862-19??) 491,496, 563
Golubovs Savelijs (1925-1996) R 127, 220,539,680,682,690
Golubovs Vasilijs (1926) R 127,675, 682,690
Gorbunovs R 600,690
Gorodičnaja Jevlanija 561
Grandāne Genovefa Jāzepa m. (1927) 205,220,415,620,648
Grandāne Jadviga (Kurčina) Krusta m. (1862-1???) C 822
Grandāne Laura Pētera m. (19??) C 832
Grandāne Lūcija (Pintāne) Jāņa m. (1864-1???) C 828
Grandāne Marianna (Kurčina) Jāņa m. (1842-1913) C
Grandāne Marija Ludviga m. (19??) C 832
Grandāne Monika Jāņa m. (1896-1977) 205,220,497,561,648
Grandāne Paulīna 303,355
Grandāne (Rudzāte) (19??) 385*
Grandāne T. 591
Grandāne Vija Ludviga m. (19??) C 832
Grandāne Virgīnija 552
Grandāne Virgīnija (Rudzāte) (1933) C 385,832
Grandāni 55,124,135,402
Grandāns Ādams (1851-1???) C 822
Grandāns Ādams (1909-1972) 55,205, 220,548
Grandāns Alberts Antona d. 522
Grandāns Albīns (1922-1991) 55,220, 548,586
Grandāns Antons (1877-1963) 561
Grandāns Antons (1896-1968) 124, 513,559
Grandāns Antons (1908-19??) 517, **522***
Grandāns Antons Krusta d. (18??-1916) 55
Grandāns Broņislavs Antona d. (1879-1958) 55,131,553
Grandāns Gregors Antona d. (1895-19??) 55,131,553
Grandāns Izidors Antona d. (1928) 385*
Grandāns Jānis (1854-1???) C 828
Grandāns Jānis (19??) 29,240,243*,255, 301,303,309,359
Grandāns Jānis (1910) 55,205,220,548
Grandāns Jānis (1923-1977) 55,205,220, 548
Grandāns Jānis Ludviga d. (19??) C 832
Grandāns Jāzeps (18??-1???) C 821,822
Grandāns Jāzeps (1881-1965) 131,553
Grandāns Jāzeps (1882-1940) 135
Grandāns Jāzeps (1908-19??) 205,220, 518
Grandāns Jāzeps (1921-1944) 136,198, 220,548,573
Grandāns Jāzeps Antona d. (1881-1965) 55
Grandāns Jāzeps Jāzepa d. (1926) 136, 220,548
Grandāns Juris (1920-1997) 55,205,220, 474,548,332*
Grandāns Kārlis 135
Grandāns Kristaps Pētera d. (19??) C 832
Grandāns Lauris (1896-1971) 135,137, 140,478,500,509,516,561
Grandāns Leonards
Grandāns Leonards Laura d. (1926) 136*,220,474,548,573,598
Grandāns Leonards Teodora d. (1924-1945) 108,198,220,548
Grandāns Ludvigs (19??) C 832
Grandāns Pēteris (1884-19??) 554
Grandāns Pēteris (1913-194?) 55,198, 220,548
Grandāns Pēteris Ludviga d. (19??) C 832
Grandāns Teodors (1891-1954) 107,513, 557
Grandāns Teodors Teodora d. (1919-1979) 770,773
Grandāns Vairis 398
Grasmanis R 615,690
Graubiņš Jēkabs (1886-1960) 59,359, 878
Graudiņa Agnese (1887-1957) 220
Graudiņa Anastasija Jāzepa m. (1933) C 845
Graudiņa Anna 220
Graudiņa Anna Jāņa m. (1972) C 846

Graudiņa Anna (Vārpule) Donāta m. (1924-1960) 205,220,340,589,648, 718,750,751*,847*
Graudiņa Antoņina 220
Graudiņa Antoņina 220
Graudiņa Antoņina (Vārna) (1937) C 823
Graudiņa Bārbala 738*
Graudiņa Boneventura Jāzepa m. (1932) C 845
Graudiņa Emīlija 220
Graudiņa Emīlija Izidora m. (1927) C 205,220,442,648,716,738*
Graudiņa Emīlija Jāzepa m. (1936) C 845
Graudiņa Genovefa (Bernāne) Eduarda m. (1934) C 794
Graudiņa Helēna (1918) 220
Graudiņa Jadviga (19??-1930) C 845
Graudiņa Kristīne (19??) 390*
Graudiņa Kunigunde 593
Graudiņa Leontīne (1938) 220
Graudiņa Lidija Ādama m. (1930) C 220,716,738-739,845
Graudiņa Magdalēna Ādama m. (1897-19??) C 205,220,648,716,738*,845
Graudiņa Marta 651
Graudiņa Matilde Ādama m. (1907-1977) 205,220,648,716,738*
Graudiņa Monika Jāņa m. (1894-1995) C 205,220,648,716,845
Graudiņa Regīna Jāņa m. (19??) C 794
Graudiņa Roze Ādama m. (1894-1981) C 845
Graudiņa Solomeja (1912) C 845
Graudiņa Tekla Jāņa m. (1924) C 823
Graudiņa Tekla Jāzepa m. 593
Graudiņa Veneranda (Šaraka) Pētera m. (1919) C 220,648,846,847*
Graudiņa Virgīnija (Šaraka) Jēkaba m. (1867-1917) C 845
Graudiņa Veronika (Neicgale) Ādama m. (1865-19??) C
Graudiņa Veronika (Vilcāne) Ādama m. (1896-1???) C 823
Graudiņi 117,154,487,593,621,738-739, 740,755
Graudiņš Ādams (1866-1935) C 845
Graudiņš Ādams Ādama d. (1895-1950) C 145,153,156,198,205,220,562,648, 717,720,**738-739**,845
Graudiņš Aivars Andreja d. 751*
Graudiņš Aivars Jāņa d. (19??) C 300, 794
Graudiņš Andrejs (18??-1???) 153
Graudiņš Andrejs Ādama d. (189?-1???) C 845
Graudiņš Andrejs Pētera d. (1933) 751*, 767*
Graudiņš Andzelms Ādama d. (1928) C 156,205,220,260*,**620-621**,625,626, 632,639,717,738,845
Graudiņš Antons (1863-19??) 562
Graudiņš Antons (1909-1995) 118,205, 220,639
Graudiņš Antons Augusta d. (1904-19??) 118,220,711
Graudiņš Antons Jonaša d. (1940-1983) C 846
Graudiņš Augusts (1887-1956) 117,221, 558
Graudiņš Dainis Pētera d. (1977) C 846
Graudiņš Donāts (1899-1919) 155,509
Graudiņš Ēriks Jāņa d. (1974) C 846
Graudiņš Ēvalds Ādama d. (1929-1948) C 156,198,205,221,442,609,632,639,663,667 *,717,738,845
Graudiņš Genādijs Antona d. (1968) C 846
Graudiņš Ignats Jāņa d. (1931) C 823
Graudiņš Izidors (1929) 733*,767*
Graudiņš Izidors Ādama d. (1900-1985) C 156,205,221,648,717,**738**,767,845
Graudiņš Jānis (18??-1???) 153
Graudiņš Jānis (1895-19??) C 823
Graudiņš Jānis (19??) C 794
Graudiņš Jānis (1912) 221
Graudiņš Jānis (1934) 651
Graudiņš Jānis Jāzepa d. 593
Graudiņš Jānis Jonaša d. (1942) C 846
Graudiņš Jānis Jura d. 562
Graudiņš Jānis Pētera d. (1891-19??) 562
Graudiņš Jāzeps Ādama d. (1905-1958) C 845
Graudiņš Jāzeps Antona d. (1887-19??) 198,205,221,**593**
Graudiņš Jonašs (1914-1991) C 52,93*, 118,154,206,221,639,741,812,846,847*
Graudiņš Juris (18??-1???) 153
Graudiņš Juris Jāņa d. (1968) C 846
Graudiņš Kārlis (1948-1974) 116,413
Graudiņš Nikodēms Pētera d. (1930-195?) R 621,690
Graudiņš Pēteris (1907-19??) 206,221, **621**,648
Graudiņš Pēteris (1943-1981) 116,413
Graudiņš Pēteris Augusta d. (1904-1972) 642
Graudiņš Pēteris Jonaša d. (1951) C 846
Graudiņš Pēteris Pētera d. (1931) 767*
Graudiņš Rinalds Antona d. (1981) C 846
Graudiņš Salnis Pētera d. (1974) C 846
Graudiņš Staņislavs R 635,690
Grava Monika (Vārpule) Donāta m. (1931) 221,648,751*
Gražule L. 353
Grebeņņikovs R 690
Greile Reinholds (1895-195?) R 297,690
Greislis Jānis 642
Greiškāns Francis (1???-1946) R 635, 690
Greivulis 843*
Gribonāne Helēna (Šaraka) Jāņa m. (1876-19??) C 848
Gribonāns Juris (1858-19??) C 848
Gribonika Broņislava (K]avinska) Pētera m. (1938) C 789
Gribonika Diāna (19??) 359
Gribonika Emīlija (Bernāne) Donāta m. (1926) 303
Gribonika Helēna (Kurčina) Nikodēma m. (1880-1918) C 111,821
Gribonika Ieva (Brūvere) Marciusa (Mateisa) m. (1811-1???) C 788,789, 790,792,794,795
Gribonika Ināra Antona m. (1961) 359
Gribonika Ineta Jāņa m. (1962) C 789
Gribonika L. 347
Gribonika Linda Jāņa m. (1977) C 789
Gribonika Māra (Skutele) Jāņa m. (1843-1???) C 842
Gribonika Paulīne (Brūvere) Jāņa m. (190?) C 788
Gribonika Petronella (Brūvere) Jāņa m. 621
Gribonika Virgīnija (1904-1978) C 821
Griboniki 111-112,142,621
Griboniks (18??-1???) C 788,789,790, 792,794,795
Griboniks Aloizs C
Griboniks Aloizs Andreja d. (1915-1991) C 114,206,221,307,548,586, 821
Griboniks Andrejs (1883-1957) C 111, 400,558,821
Griboniks Antons Andreja d. (1923-1990) C 821
Griboniks Antons 298,303
Griboniks Antons 642
Griboniks Antons 775
Griboniks Broņislavs Andreja d. (1923-1934) C 821
Griboniks Edmunds Jāņa d. (1966) C 413,789
Griboniks Francis (1912) 616,642
Griboniks Jānis (1911) 621,642
Griboniks Jānis (1930) C 789
Griboniks Jānis Aloiza d. (19??) C 788
Griboniks Jānis Jāņa d. 621
Griboniks Jānis Stepana d. (1945-1999) C 795
Griboniks Jāzeps Stepana d. (1914) C 642,795
Griboniks Juris Jura d. (18??-1???) C 842
Griboniks Pēteris (1884-19??) 651
Griboniks Stepans (18??-1???) C 795
Griboniks Stepans Stepana d. (1912) C 795
Gribusts Jāzeps 651,670
Gribusts Jāzeps (1???-1945) R 633,690
Griga Agnese Valda m. (1979) C 811
Griga Anna Andreja m. (1918) 621, 651
Griga Anna (Bērziņa) (1904) C 811
Griga Anna (Kalva) (1948) C 811
Griga Cecīlija (Rudzāte) Ādama m. (187?-1???) C 837
Griga Daiga Jāņa m. (1970) C 811
Griga Ieva Jāņa m. (1989) C 811
Griga Ieva (Vilcāne) (1916) C 811
Griga Inta (Milgrāve) (1955) C 811
Griga Lilita (Petkune) C 811
Griga Linda Jāņa m. (1979) C 811
Griga Ludviga (Bojāre) (19??) C 798*, 811
Griga Māra (Kurčina) Pētera m. (1881-1958) C 821
Griga Marija 621
Griga Matilde (Cakule)
Griga Nellija (Pastare) Pētera m. (196?) C 360,825
Griga Veneranda Andreja m. 621,651
Griga Veneranda (Vindele) (19??-1994) C 807*,811
Grigi 80,188,426,487,621,**811**
Grigorijs Andrejs (1908)
Grigorjans Mihails (1924-1947) R 98, 636,690
Grigorjeva Dzintra 303
Grigorjevs Adrijans (1908-19??) R 50, 268,503,521,589,591,594,596,598,599,

603,612,613,616,617,620,621,622,625, 627,629,630,659,660,661,662,663,675, 678,681,690,747,748
Grigorjevs Vasilijs R 690
Grigs (1873-1???) C 837
Grigs Ādams Jura d. (18??-1???) C 796, 806,811
Grigs Ambrozijs (1878-19??) 565
Grigs Andrejs 187
Grigs Andrejs (18??-1???) C 821
Grigs Andrejs (1882-19??) 555,**621**,651
Grigs Andrejs (1902-19??) 565
Grigs Jānis (1918-1992) 55,206,221,548
Grigs Jānis Ādama d. (1903-1991) C 708*,807*,811,812
Grigs Jānis Pāvela d. (1946) C 811
Grigs Jānis Pētera d. (1935-1968) C 811
Grigs Jāzeps 564
Grigs Jāzeps (1912-1996) R 80,221,502, 503,548,555,673,682,690
Grigs Jāzeps Pētera d. (1876-1945) 79
Grigs Jāzeps Pētera d. (1930-1987) C 807*,811
Grigs Juliāns 509
Grigs Kaspars Jāņa d. (1982) C 811
Grigs Nikodēms Pētera d. (1884-1936) 79,555
Grigs Nikolajs (18??-19??) 79
Grigs Onufrijs 555
Grigs Pāvels Ādama d. (1908-1977) C 811
Grigs Pēteris (1928-1945) 188,198,206, 221,474,625,639,658,672
Grigs Pēteris Ādama d. (1901-1983) C 811
Grigs Pēteris Jāzepa d. (1913) 55,80, 221,639
Grigs Roberts Pētera d. (1931-1947) C 811
Grigs Valdis Jāzepa d. (1955) C 807*, 811
Grigulis Eduards 643
Grīnberga Ingrīda (Asare) Roberta m. (1959) C 860
Grīnbergs Arvīds (1922-1949) 643
Grīnbergs Elvis Raimonda d. (19??) C 860
Grīnbergs Ingvars Raimonda d. (19??) C 860
Grīnbergs Ivars Raimonda d. (19??) C 860
Grīnbergs Raimonds (19??) C 860
Grīnblats Vladimirs (1921) 151,221,548
Grīnfelde Austra Kārļa m. (1920) 453, 454,459,552,770
Grīnfelde Lidija (1898-19??) 459,522
Grīnfelde Zelma Kārļa m. (1923) 453, 459,522
Grīnfeldi 522
Grīnfelds Kārlis (1895-1942) 150,164, 198,206,221,276,277,513,517,518,**522-523**,772
Grīnfelds Teodors Kārļa d. (1930) 522
Grīnvalde Andra Žaņa (1934) 733*
Grišājevs R 690
Grišāne Monika (Turkopule) Donāta m. (1915) C 69,101,125,221,360,508, 510,**569*-570**,577,580,849,850*
Grišāns Boļeslavs (1894-1983) 149,152, 153,**386-387**,427,878
Grišāns Modests (1914-1970) C 221, 569*,570,849
Grišins R 690
Gromovs R 690
Gromovs (1???-1938) 163,276
Grosbergs A. 570*,574*
Grothers A. 353
Groza Anna (1888-1947) 559
Groza Anna Pētera m. (1925) 120,206, 221,588*,648,676
Groza Aloizs (1897-1982) 119,142,221, 648
Groza Antons Pētera d. (1928-1951) 120, 198,206,221,587,588*,649,731
Groza Benedikta (1869-195?) 258,879
Groza Genovefa (1915-1944) 198,221, 545,546
Groza Helēna (1900-1976) 206,221, 649
Groza Jānis (1920) 120
Groza Jānis Pētera d. (1926) 119,206, 221,474,625,626,639,762,879
Groza Jāzeps (19??-1945) 643
Groza Jezupate
Groza Juris Pētera d. (1929-2001) 120, 206,221,620,649,762
Groza Pēteris Pētera d. (1895-1972) 109,119,120,142,201,206,221,507,544,560, 588*,649,676
Groza Pēteris Pētera d. (1931) 588*
Grozas 120,143,487
Grozbergs Arvīds 277
Grugule Aija (1963) 352
Grugule Ieva Bierņa m. (1872-1959) 759*
Grugule Monika (1925) 759*
Grugulis 330
Grugulis Aleksis (1???-1947) 643
Grugulis Antons Donāta d. (1911) 643
Grugulis Izidors Pētera d. (1884-1954) 759*
Grugulis Pēteris Jāņa d. (1925-1984) 758*,759*
Grugulis Vitālijs Donāta d. (1908) 643
Grunte E. 754*
Grunte I. 570*
Grunte K. 754*
Grunte L. 754*
Grunte Paulīne 747
Grybonāne Helēna (Šaraka) Jāņa m. (1876-19??) C 848
Grybonāns Aloizs Jura d. (1899-1???) C 848
Grybonāns Juris (1858-19??) C 848
Gubins R 594,597,598,599,603,624,632, 690
Gudels R 525,690
Gudļevski 488
Gudļevskis Aloizs (1???-1938) 163, 276
Gudrais Kārlis Jēkaba d. (1881-19??) 206,221,**593-594**
Gudrinoviča H. 353
Gugāne Anna (1924) 614,651
Gulbis 78
Gulbis Bruno 535
Gulbis R 690
Gulbis V. 329
Guļbinska Anna (1927-19550 158,160
Guļbinska Aneta (Pintāne) Pētera m. (1840-1???) C 828,829,830
Guļbinska Marija (1890-1970) 377*
Guļbinska Tekla Jāņa m. (1923) 158*, 160,360,879
Guļbinski 157
Guļbinskis Jānis (1891-1967) 244*,248*, 251, 416,515,564
Guļbinskis Jāzeps R 644,690
Guļbinskis Jāzeps (1866-19??) 496,564
Guļbinskis Viktors (1835-1???) C 828, 829,830
Guļencova Silvija (Ūbele) Arnolda m. (1934-1997) C 851
Guļencovs Ivans (1934) C 851
Guļencovs Viktors Ivana d. (1967) C 851
Guļkēviči 62,99
Guļkēvičs Konstantīns 193
Guļkēvičs Romualds Vikentija d. 58, 99
Gumakovs R 628,691
Gumļickis R 691
Gumperbergs Toms 610
Gurgāns 440
Gusārs Kārlis Jāņa d. (1891-19??) R 483,521,523,528,654,682,691
Guseva Akuļina (1896-19??) 555
Gusevi 82
Gusevs Autonoms (1927-1945) R 83, 198,221,539,682,691
Gusevs Fjodors R 753,691
Gusevs Fjodors (1915-1991) 221,401, 404,539
Gusevs Joakims (1888-1947) 83,198, 221,555,681
Gusevs K. 660
Gusevs S. 660
Gvido (1???-1946) 643
Gžibovska Jūlija (1890-19??) 221,570
Gžibovska Jūlija Vikentija m. (1921) 221,570
Gžibovska Līga (1978) 256,344,345,348
Gžibovska Nadežda 272
Gžibovska Tekla (1916) 221,570
Gžibovska Z. 570*
Gžibovski 194,662
Gžibovskis Antons Boļeslava d. (1924-194?) 151,221,548
Gžibovskis Antons Vikentija d. (1914-1944) 98,198,221,285,456,548,570, 598,602
Gžibovskis Boļeslavs (1895-1959) 563
Gžibovskis Ignats Vikentija d. (1926) 221
Gžibovskis Jānis Boļeslava d. (1920-1964) R 625,658,662,681,682,691, 723,724,775
Gžibovskis Jānis Vikentija d. (1908-1981) 151,261*,322,334,380,530, **570*-571**, 879
Gžibovskis Konstantīns (1871-19??) 150,507
Gžibovskis Leonards Boļeslava d. (1925-194?) 151,198,206,221,548
Gžibovskis Pēteris Vikentija d. (1918) 98,221,548,570
Gžibovskis Vikentijs (1882-19??) 98, 221,501,556,567,568,570,603
Gžibovskis Vitālijs 243
Gžibovskis Vitālijs Boļeslava d. (1922) 151,122,548
Haritonovs Kirils R 593,691
Haskina B. 353
Haynes Brian (1961) C 780
Haynes Jēkabs Brian d. (1997) C 780
Haynes Zenta (Bataraga) Jēkaba m. (1961) C 81,780

Heņņikovs Fedots (1915-1946) R 635, 691
Hercmanis Kristaps 400
Heseda Haja (1897-19??) 221,537
Heseds Iciks 537
Heseds Iciks (1903-19??) 221,284,537
Heseds Morduks (1854-19??) 221,537
Hilzeni 41,362
Hiršs Pavka 480
Hitrovs R 630,691
Hripuškins R 691
Ibjanskis Jāzeps (1872-19??) 367,372
Ielaidne (18??-19??) 268
Iesalniece Marija Andreja m. (1887-19??) 759*
Iesalniece Nellija (Šaraka) Leonarda m. (1961) C 846
Iesalnieks 733
Iesalnieks (19??) C 846
Iesalnieks Izidors (19??-1945) 643,666*
Ieviņa Sarmīte (Podniece) Voldemāra m. (1971) C 811
Ieviņš Jautris (1974) C 811
Ieviņš Kārlis (1890-19??) 322*,**334**,339
Igale Alise Raimonda m. (19??) C 857
Igale Ineta (Zalāne) Jāņa m. (19??) C 857
Igalis Raimonds (19??) C 857
Ignatāne Marija (1902-1979) 334-335, 338
Ignatāns A. 106,340
Ignātovs R 691
Igovens Jānis 116,414
Ilatovskis R 603,691
Ilviņš R 526,691
Iļjins R 691
Iļjins R 523,691
Indāne Antoņina (Zalāne) Jura m. (1925-1998) C 206,221,625,632,649,677, 739*,859
Indāne Ilža Andreja m. (1893-19??) 206, 221,558,649,717,739*
Indāne Janīna (Eriņa) Pētera m. (1931) C 205,219,341,604,716,738,739*,814
Indāne Silvija (Zalāne) Jāņa m. (1949) C 206,221,719,739*,859
Indāne Tekla Matīsa m. (1906-19??) 206,221,649
Indāne Veneranda (1932) 206,221,649
Indāni 25,**111**,116,553,731,739
Indāns R 691
Indāns Jānis Jura d. (1923-1997) 111, 114,206,221,548,597,621,625,632,639, **672-673**,717,739*
Indāns Jānis Pētera d. (1923-1968) 57, 206,221,548,616,639,662
Indāns Jānis Pētera d. (1924-1998) C 859
Indāns Jāzeps (1927-1975) 116,206, 221,474,620,**621**-622,639,681,710
Indāns Juris Ādama d. (1889-19??) 24,111,114,206,221,501,649,658,672, 717,**739***
Indāns Juris Jura d. (1919-1943) 111, 114,198,221,548,601,739
Indāns Lauris Matīsa d. (1899-19??) 116,513,558
Indāns Matīss (1860-19??) 34,116
Indāns Pēteris (1887-1947) 57,206,221, 757
Indāns Staņislavs Jura d. (1922-1966) C 111,114,206,221,542,548,597, **604*-605**,739*,814
Intere Milda (1912-1992) 459
Irbe-Irbīte Vera (1910-1954) 261*,326, 327,328*,332*,335,339,382*,452,453, 468*,469,473,**622***,651,879
Īriste Leonora (Eriņa) Salimona m. (1926) C 136*,137,205,206,219,221,589,620, 649,814
Īrists C (19??) 814
Isājeva Anna (19??) 240,249*,250*
Isājevs P. R 522,691
Ivancikovs (1???-1945) R 691
Ivančenko R 675,691
Ivanēpovs (1???-1948) 643
Ivanova I. 353
Ivanova Jevdokija (Petskoja) Izidora m. (1908-19??) C 52,492,556,827
Ivanova Marija (Pastare (Pastare-Rubina)) Broņislava m. (1941) 623
Ivanovi 123
Ivanovs 78
Ivanovs R 691
Ivanovs R 691
Ivanovs R 630,691
Ivanovs R 659,660,669,691
Ivanovs Anastasijs R 616,691
Ivanovs Fjodors (1906-19??) R 521,691
Ivanovs Fjodors (1???-1949) R 636,691
Ivanovs G. 660
Ivanovs Grigorijs S. R 593,691
Ivanovs Jevgēņijs Izota d. (1941) C 827
Ivanovs Joahims Savelija d. (1924) R 500,502,503,504,589,593,691
Ivanovs Ivans R 691
Ivanovs Izots (19??) C 52,827
Ivanovs M. (19??-1945) R 633,691
Ivanovska St. 88
Ivanovs Mihails (1897-19??) R 691
Ivanovs Staņislavs 145
Ivanovs Kornejs Jeroma d. R 691
Īvāns Dainis 764
Ivansone Anita Pētera m. (1957) C 830
Ivansone Anna (Pintāne) (1927) 277
Ivansons 275
Ivansons Pēteris (1928-1978) C 830
Ivbule Agate (18??-1???) C 815
Ivbule Anna (18??-1???) C 815
Ivbule Anna (Brice) (1887-1957) C 221,815
Ivbule Anna Mārtiņa m. C
Ivbule Anna (Mukāne) (18??-1???) C 815
Ivbule Anna Pētera m. (1905-1906) C 815
Ivbule Elvīra (1914) C 815,849
Ivbule Helēna (1897-1982) C 206,221, 553,648,815
Ivbule Katrīna (1871-1957) C 221,815
Ivbule Katrīne (18??-1???) C 815
Ivbule Lilija Antona m. (1941) C 815
Ivbule Lidija (1941) 221
Ivbule Madaļa (1863-19??) 105,557
Ivbule Māra (18??-1???) C 815
Ivbule Monika (Vilcāne) (18??-1???) C 815
Ivbule Paulīne (1930) C 815,849
Ivbule Tekla (1912) C 815
Ivbule Tekla Ādama m. (1872-1???) C 815
Ivbule Tekla Ādama m. (1893-1???) C 815
Ivbule Tekla Pētera m. (1912) 22,815
Ivbule Tekla (Turkopule) Pētera m. (1888-1969) C 221,575,580,581,710, 815,849
Ivbule Veronika Ādama m. (1873-1???) C 815
Ivbule Veronika Antona m. (1920) C 815,849
Ivbule Veronika Antona m. (1950) C 815
Ivbulis Ādams Augusta d. (18??-1???) C 58,172,580,815
Ivbulis Ādams Pētera d. (1908-1946) C 57,198,206,221,456,522,580,598,662, 815
Ivbulis Aloizs Pētera d. (1911-1912) C 815
Ivbulis Andris Jāzepa d. (1946) C 815,849
Ivbulis Antonijs Pētera d. (1892-1894) C 815
Ivbulis Antonijs Pētera d. (1896-1898) C 815
Ivbulis Antons Ādama d.
Ivbulis Antons Ādama d. (1880-1976) C 91,92,221,556,711,815,849
Ivbulis Antons Antona d. (1926) C 92, 206,221,548,581,586,815,849
Ivbulis Antons Pētera d. (1906-1941) C 57,199,206,222,456,479,580,581,662*, 815
Ivbulis Antons Staņislava d. (1911-1912) C 815
Ivbulis Augusts 580
Ivbulis Dainis Andra d. (1974) C 815, 849
Ivbulis Francis Pētera d. (1907-1909) C 815
Ivbulis Jānis (1916-1982) 643
Ivbulis Jānis Antona d. (1908-1942) C 92,198,222,539,543,581,815,849
Ivbulis Jānis Kazimira d. (1891-1967) C 57,206,222,710,711,815
Ivbulis Jānis Onufrija d. (1877-1920) C 815
Ivbulis Jāzeps (1898-1953) 105,146, 513,557
Ivbulis Jāzeps Antona d. (1909-1970) C 91,360,580*,581,815,849,879
Ivbulis Jāzeps Mārtiņa d. (18??-1???) C 815
Ivbulis Juris Pētera d. (1900-1900) C 815
Ivbulis Kaspars Mārtiņa d. 105
Ivbulis Kazimirs (189?-195?) 57,222
Ivbulis Kazimirs Jāņa d. (1926-2003) C 57,**68**,206,222,621,639,815
Ivbulis Kazimirs Kazimira d. (18??-1???) C 815
Ivbulis Kazimirs Mārtiņa d. (18??-1???) C 815
Ivbulis Mārtiņš 56
Ivbulis Mārtiņš Augusta d. (1827-1903) C 421,580,815
Ivbulis Onufrijs Augusta d. (18??-1???) C 815
Ivbulis Pēteris Ādama d. (1878-1970) C 57,222,544,553,580,677,710,711,815
Ivbulis Pēteris Jāņa d. (1925-1989) C 57, 206,222,548,621,639,815
Ivbulis Pēteris Mārtiņa d. (18??-19??) C 815
Ivbulis Pēteris Onufrija d. (1925-1989) C 815

Ivbulis Staņislavs Mārtiņa d. (18??-1???) C 815
Ivbuls Augusts (17??-18??) C 815
Ivbuļi 56,57,91,408,488,580,**815**
Ivdre Agate (1884-1960) 143,561
Ivdre Anna Jāņa m. (19??) C 836
Ivdre Domicella (1895-19??) 496
Ivdre Franuse Donāta m. (1915) 138
Ivdre Ilža (1884-19??) 143,561
Ivdre Jūlija Ādama m. (18??-19??) 137
Ivdre Matilde (Onckule) (1890-1961) 138
Ivdre Rozālija Donāta m. (1929-1958) 206,222,649
Ivdre Tekla (1922) 206,222
Ivdre Tekla Ādama m. (18??-19??) 137
Ivdre Veronika (192?-194?) 324
Ivdre Veronika Ādama m. (18??-19??) 137
Ivdri 127,**137**,143,426
Ivdris Ādams (1913) 144,222,548
Ivdris Ādams Ādama d. (18??-19??) 137
Ivdris Ādams Jura d. (18??-19??) 137
Ivdris Aloizs (1892-19??) 127,559
Ivdris Antons (1912) 285,482
Ivdris Donāts Ādama d. (1873-1939) 137,138,561
Ivdris Donāts Jura d. (1922-1976) 139, 206,222,548,586
Ivdris Ignats (1885-19??) 143,561
Ivdris Jānis (19??) C 836
Ivdris Jānis (1923-1948) 128,206,222, 548
Ivdris Jānis Jēkaba d. (1925) 144,222, 548,586
Ivdris Jāzeps Donāta d. (1921-1994) 138, 139,206,222,548,586,639,648
Ivdris Jēkabs (1877-1950) 143,561
Ivdris Juris Ādama d. (1893-1946) 137, 138,251,561
Ivdris Justīns Ādama d. (1890-1919) 137,138,509
Ivdris Kazimirs Franča d. (1921) 144, 206,222,548
Ivdris Leonards (1917) 144,222,548
Ivdris Leons (1925-19??) 144,199,222, 548,639
Ivdris Pēteris (1925-1945) 128,199, 222,586
Ivsiņš Jāzeps Jura d. (18??-1920) 55
Ivšekāns 78
Izotovs R 592,622,691
Jablovska Gaida 765*
Jačs Ādams (1872-1946) 652
Jačs Antons Donāta d. (1922) 643
Jačs Pēteris Ādama d. (1928) 652
Jakāns Pēteris (1914) 145
Jakāns S. R 530,691
Jakovļevs R 592,691
Jakovļevs R 691
Jakovļevs E. R 691
Jakska 78
Jakuška 78
Jančevskis Gregors Staņislava d. R 668, 691
Jančevskis Juris Staņislava d. R 668,691
Janevs Donāts (18??-190?) 150,507
Jankovska Anna Jāņa m. (1926) C 821
Jankovska Sarmīte (Gavare) Gabriela m. (1961) C 795
Jankovskis Jānis (1887-1928) 821
Janovska Bārbala (Pintāne) Pētera m. (1840-1???) C 828,829,830
Jankovskis 78
Jankovskis Vladislavs (1903-1975) 151,**382**,383*
Janovskis Kazimirs (1842-1???) C 828, 829,830
Jansone Guna (Bulmeistere) Franča m. (1944) 103,359,879
Jansone Inta (19??) C 835
Jansone Vera (18??-19??) 268
Jansons R 631,691
Jansons (19??) C 835
Jansons Ritvars 5
Janševska Anna (Pastare) (19??) C 790
Janševska Olga (Brūvere) Sīmaņa m. (1923) C 68*,206,222,538,649,790, 791*
Janševskis Aivars Jāzepa d. (1959) C 790
Janševskis Ingvars Aivara d. (19??) C 790
Janševskis Jāzeps (1926) C 790
Janusēviča Irēna (Vaivode) Jāņa m. (19??) C 853
Janusēvičs (19??) C 853
Jaņpētere Indra 745
Jaņpētere Velga 745
Jaņpēteri 745
Jarockis Jāzeps (1802-1891) 372
Jarošenko R 616,691
Jasinska Jezupate (Juzefa) Jāzepa m. (1930) 750
Jasinska Maija (Bataraga) Jāņa m. (1967) 173,359
Jasinska Sofija Antona m. (1897-19??) 750
Jasinski 750
Jasinskis Jāzeps Broņislava d. (1887-19??) 750
Jasinskis Leons 643,750
Jasinskis Tomass Jāzepa d. (1936) 750
Jašs R 691
Jauce Tekla (Viļuma) Andreja m. (1881-1962) 95
Jauce Veneranda 847*
Jaucis Jēkabs (1880-1938) 95
Jaucis Pēteris 95,556
Jauči 95,401
Jaudzema Gunta 355,879
Jaudzeme Alvīne Marta (Bikauniece) (1904-2001) 222,260,261*,325,326, 332*,334,**335***,339,340*,382*,468, 469,571*,879
Jaudzeme Laura Gunta m. (1991) C 809
Jaudzeme Maija Nikodēma m. (1938-1983) 122,222,360,570*
Jaudzeme Marija (Būmane) Jāņa m. (1963) C 809
Jaudzemi 571
Jaudzems Donāts (1912) 643
Jaudzems Guntis C 809
Jaudzems Jānis (1914) 643
Jaudzems Jānis (1947) 122,360
Jaudzems Jānis Nikodēma d. (1942) 222, 571*
Jaudzems (Utināns) Nikodēms Ādama d. (1911-1988) 122,206,222,247*,260, 335,340,342,453,456,479,483,484,558,567, **571***,711,879
Jaudzems Viktors 652
Jauja Biruta (19??) C 844
Jauja Dominiks (19??) C 844
Jauja Izidors (1899-1997) 150,513,563, 748
Jaungale Jūlija 266*
Jaungale Tekla (1892-19??) 266*,267*, 286
Jaunzeme Anastasija (1917) 652
Jedušs Jānis (1896-1968) 384
Jedušs Kārlis (1892-1958) 152
Jegorova Olga Jekaterina 339
Jegorova-Gžibovska Nadežda 352
Jegorovs R 692,744
Jegošins R 534,692
Jejgoss R 692,711
Jeļisējevs R 692
Jeļisējevs A. 763
Jeļistrātovs R 630,692
Jepifānovs R 635,692
Jergovs R 692,722
Jerofējevs R 604,692
Jeroškitovs R 630,692
Ješus Vilis 601
Jevgrafovs R 692,713,716
Joffe Anna (Upeniece) Boļeslava m. (1958) C 785
Joffe Beāte Rafaela m. (19??) C 785
Joffe Rafaels (19??) C 785
Joffe Rūdolfs Rafaela d. (19??) C 785
Jokste A. 353
Jokste Valentīna 352
Jonikāne Lidija (Uļjānova) (19??) 360
Juhņēvičs Antons (1905-1947) **607-608***,**609-611**,618,643,657,663
Junovičs Staņislavs (1808-18??) 372
Jurdžs R 692
Jures 78
Jurēviča Dagmāra (19??) C 851
Jurēvičs (Jurovičs) (1???-1945) R 634, 695
Jurkāne Lidija (Uļjānova) (19??) C 792
Jurkāns (19??) C 792
Jurkēvičs A. R 593,617,692
Jurova Madaļa Andreja m. (1885-1955) 147,199,206,222,717,739
Jurova Sofija (Zūsina) Staņislava m. (1924) 222,717
Jurova Tekla Staņislava m. (1928) 222, 717
Jurovi-Jakāni 739
Jurovs-Jakāns Pēteris Staņislava d. (1914-1998) 146,206,222,548,561,628,638, 663,717,739
Jurovs-Jakāns Staņislavs (1887-19??) 717,**739**
Jurovs Antons R 620,692
Jurovs Antons (1883-19??) 555
Jurovs Staņislavs (1887-19??) 206,222
Juste Bārbala (Zalāne) Andrīva m. (1865-1???) C 861
Justs Ādams (1962-19??) 770,773
Justs Mateiss (1861-1???) C 861
Jušins Ivans R 692
Juška Tekla (Briška) Salimona d. (1923) 673
Juškins Pēteris (1900-19??) 652
Juzefoviča Emīlija (Zalāne) Simiona m. (1922) C 222,860
Juzefovičs Kārlis (19??) C 860
Kačēsovs R 692,743
Kačs R 692

Kadačņikova 723*
Kairovs 78
Kaktenieks Izidors Ādama d. (1905) 643
Kaktenieks Jānis (1???-1945) 643
Kalējs-Kalējiņš Kārlis 535
Kalnača Aina (Vucina) Antona m. (1939) C 573,844
Kalnačs (19??) C 844
Kalnbērziņš Jānis R 494,495,657,660, 692
Kalniņa I. 471
Kalniņš Jānis (1917-1949) 643
Kalniņš Pēteris Roberta d. (1917) 643
Kalniņš Valdis Kristapa d. (1920) 643
Kalniņš Vilis 733*
Kalns J. 395*
Kalvāne Alvīne Jāzepa m. (1923) 652
Kalvāne Janīna (Pudāne) (1918-1999) 340,342,352,353,**354**,879
Kalvāne Ruta Vladislava m. (1951) 354
Kalvāns Albīns Jāzepa d. (1923) 652
Kalvāns Imants Vladislava d. (1943) 354
Kalvāns Oskars Vladislava d. (1959) 352,354
Kalvāns Vladislavs (1911-1973) 352, 354
Kalve M. 330
Kalvīte Līga (1970) C 846
Kalvīte Marija Modra m. (1987) C 846
Kalvīte Silvija (Rudzāte) Benedikta m. (1962) C 255,836
Kalvīte Zinaīda (Graudiņa) Jonaša m. (1939) C 846
Kalvītis (19??) C 846
Kalvītis Modris (1964) C 836,846
Kaļīņina Antoņina 352
Kaļmans R 521,692
Kambala Staņislavs 185
Kameņščikovs R 692
Kampa 78
Kampāns Jānis 239
Kampāns Staņislavs (1914) R 692
Kampe Kārlis 478,484
Kancāns Aleksandrs 578
Kanča Veronika (Turkopule) Donāta m. (1918) C 222,258,259,**335**,339, 360,575*,577*,578,579,849,850*,879
Kančs Ludvigs (1911-1973) C 222, 335,575*,577*,849
Kangars Konstantīns (1886-1949) 90, 150,253,279,367,368,372,373,**374-375**, 477,478
Kāni 731
Kanicki 555
Kankare Anna (Ancāne) (19??) C 844
Kankare Anna (Stimbāne) (1876-19??) C 222,844
Kankare Helēna Jāņa m. (1914) C 222, 844
Kankare Lidija Jāņa m. (1901-19??) C 222,459,844
Kankare Raele Jāņa m. (1910) C 222, 261*,451,459,844
Kankari 91,401,486,578
Kankars Jānis Andreja d. (1869-1936) C 91,241,844
Kankars Jānis Voldemārs Jāņa d. (19??) C 844
Kankars Pēteris Jāņa d. (1904-19??) C 92,222,241,516,556,567,568,844
Kankars Teodors Jāņa d. (1914) C 222, 844
Kapčiņņikovs R 692
Kapešņikovs R 612,692
Kapīlovs 538
Kaplāns R 535,692
Karaļūns R 523,524,525,528,530,533, 692
Karaļūns V. 448
Karaļūns Viktors 588*
Karbovska A. 52,88,89,164,488
Karbovski 85,89,365
Karbovskis 80,95
Karbovskis Antons 370
Kārkle Anna (Vaivode) Vladislava m. (1971) C 795,835
Kārkle Iveta (1957) 344*,345,348,349, 350,879
Kārkle Marta Māra m. (1998) C 795,835
Kārklis Ēvalds (1964) 344*,345,348,350, 358
Kārklis Māris (1968) C 795,835
Karlosa Silva (Pauniņa) Leonarda m. (1964) C 795
Karloss Adrijans (19??) C 795
Karlovičs Andris (1963)
Karnačs R 659,692
Karnačs Antons R 692
Karpačs R 525,531,692
Karpovs R 670,692
Kasale Aiva (1927) C 817
Kasale Antoņina (Kļavinska) Jāzepa m. (1939) C 222,622,649,788,817,853
Kasale Bōrbola (Utnāne) (1860-1929) C 816,817
Kasale Dace Alberta m. (19??) C 817, 853
Kasale Dzidra C 817
Kasale Elžbeta Jākuba m. (1853-1???) C 855
Kasale Franciska (Pūdniece) Antona m. (1904-1987) C 853
Kasale Helēna (1895-19??) C 817
Kasale Helēna (Bulmeistere) (1919) C 817
Kasale Ieva (Šaraka) Jēkaba m. (1883-1976) C 845
Kasale Ieva (Vilcāne) Pētera m. (18??-1???) C 855
Kasale Iluta Alberta m. (19??) C 817, 853
Kasale Jadviga Jāzepa m. (18??-1???) C 817
Kasale Janīna Jāzepa m. (1936-1942) C 324,817,853
Kasale Katre Jākuba m. (1862-1863) C 855
Kasale Rozālija (1889-1964) C 817
Kasale Ruta Antona m. C 817
Kasale Roze Jākuba m. (1864-1???) C 854
Kasale Tekla (Bulmeistere) (1904-1988) C 817
Kasale Tekla Pētera m. (1929-1995) C 817
Kasale Veronika (19??) 303
Kasale Veronika (Brūvere) Staņislava m. (1928) C 793,817
Kasalis Ādams Jāzepa d. (1883-1942) C 563,817
Kasalis Alberts Jāzepa d. (1938-2002) C 788,817,853
Kasalis Aloizs Jāzepa d. (18??-1???) C 817
Kasalis Antons Jāņa d. (1924) C, R 78, 222,239,240,469,474,501,545,546,548,639, 673,682,723,744,793,817
Kasalis Izidors Jāņa d. (1931) C 817
Kasalis Jākubs (18??-1???) C 855
Kasalis Jānis (1879-1941) C 845
Kasalis Jānis Ādama d. (1914-1944) C 73*,78,199,222,456,545,546,817
Kasalis Jānis Jāzepa d. (1895-1961) C 75,77,79,274,456,480,500,509,543, 555,739,770,773,817,879
Kasalis Jāzeps (1902-1985) C 377,853
Kasalis Jāzeps Ādama d. (1911-1992) C 157,206,222,548,639,817
Kasalis Jāzeps Jāņa d. (1857-1903) C 816,817
Kasalis Lauris Jāzepa d. (18??-1914) C 817
Kasalis Pēteris (1897-19??) 77,480,513
Kasalis Pēteris Jāņa d. (1927) C 817
Kasalis Pēteris Jāzepa d. (1887-1956) C 501,555,817
Kasalis Pēteris Pētera d. (1931-1995) C 762,817
Kasalis Jāzeps (1911-1992)
Kasaļi 73,74,**816-817**
Kasčēsovs R 692
Kasko R 692
Kaskēvičs (Koskēvičs, Kastēvičs) R 621, 629,630,677,692,754
Kasparāne Dārte (Šaraka) Ādama m. (1886-18??) C 846
Kasparāns Antons (1899-1976) 103,513, 557
Kasparāns Jāzeps (1876-19??) C 846
Kasparāns Pēteris (1925-1945) 103,199, 222,548,586
Kassalieši 72,73,74,**816-817**
Kassaliete Agate Jēkaba m. (1861-1???) C 816
Kassaliete Ada Garjuru C 816,817
Kassaliete Adele C 816,817
Kassaliete Agnese Jāņa m. (1904-1998) C 206,222,317,419,816
Kassaliete Agnese Jēkaba m. (1864-1864) C 816
Kassaliete Anastasija (Kļavinska) (1938) C 817
Kassaliete Anna (Cinovska) (1914-1939) C 817
Kassaliete Anna Byvmaņu C 816,817
Kassaliete Anna Jēkaba m. (1837-1???) C 816,817
Kassaliete Benedikta Ādama m. (1880-1886) C 817
Kassaliete Broņislava Jāņa m. (1912-1994) C 206,222,816
Kassaliete Dorota Bērnānu C 816,817
Kassaliete Dorota Jāņa m. (1837-1???) C 816,817
Kassaliete Franciska (1880-1980) 258, 879
Kassaliete Franciska Ādama m. (1865-1???) C 817
Kassaliete Franciska (Brūvere) (1886-1980) C 73,555,817
Kassaliete Franciska Jāņa m. (1880-1893) C 816
Kassaliete Franciska (Pūdniece) (1904-1977) C 817
Kassaliete Helēna Jāņa m. (1899-1???) C 816
Kassaliete Ieva (Bojāre) Andrīva m. (1858-1???) C 782
Kassaliete Ieva Jēkaba m. (1861-1???) C 816

Kassaliete Ieva (Šaraka) Jēkaba m. (1873-1977) C 816
Kassaliete Ieva Vilcānu (18??-1???) C 816,817
Kassaliete Ilža (Eriņa) (1844-1904) C 816,817
Kassaliete Ilža (Krūzmane) C 816
Kassaliete Ilža (Pastare) (Stalidzānu) C 816,817
Kassaliete Inta Jāņa m. (19??) C 816
Kassaliete Jezupate (1886-1907) C 817
Kassaliete Katre Ādama m. (1869-1???) C 817
Kassaliete Katre Jēkaba m. (1866-1878) C 816
Kassaliete Madaļa (Kurčina) Jāņa m. (1826-1???) C 821,822
Kassaliete Maija (19??) C 816
Kassaliete Malgoržata Vladislava m. C 816,817
Kassaliete Māra Jāņa m. (1895-1???) C 816
Kassaliete Māra Jēkaba m. (18??-1???) C 816,817
Kassaliete Margita (Lūzeniece) (1843-1???) C 816,817
Kassaliete Marina (19??) C 817
Kassaliete Onūža (Kristapūra) (1834-1878) C 816,817
Kassaliete Tekla (Eriņa) Jāzepa m. (1925) C 814,816
Kassaliete Tekla Jāņa m. (1906-1994) C 206,222,816
Kassaliete Valija Eduarda m. (1969) C 817
Kassaliete Vilma (Meņģele) (1922-1990) C 816
Kassaliete Virgīnija Jāzepa m. (1913-1996) C 817
Kassaliete Zābuļa (Loška) (1867-1???) C 816
Kassaliete Zanna Eduarda m. (1970) C 817
Kassalietis Andrejs Jāņa d. (18??-1???) C 816,817
Kassalietis Ādams Jāņa d. (1834-1909) C 816,817
Kassalietis Antons Jāzepa d. (1905-1946) C 817
Kassalietis Antons Jēkaba d. (1865-1883) C 816
Kassalietis Bērtulis Jāņa d. (1889-1891) C 816
Kassalietis Dominiks Jāzepa d. (1922-1983) C 78,222,469,470,475,545,546, 817
Kassalietis Edgars Jāņa d. (19??) C 816
Kassalietis Eduards Antona d. (1936-1980) C 817
Kassalietis Eduards Jāzepa d. (1916-1980) C 73*,**77**,78,222,248*,259,328, 382*,479,483,541*,548,817,879
Kassalietis Francis Jāzepa d. (1918-1936) C 73,817
Kassalietis Izidors Jāņa d. (1910-1996) C 73*,78,206,222,548,639,673,814
Kassalietis Jānis (1819-1???) C 821, 822
Kassalietis Jānis Jāņa d. (1880-1941) C 125,285,419,480,677,816
Kassalietis Jānis Jāņa d. (1914) C 73*, 78,79,206,222,271,382*,452,453,454, 456,501,506,555,598,639,**673***,711, 773,816
Kassalietis Jānis Jāzepa d. (1904-1939) C 78,276,817
Kassalietis Jānis Jēkaba d. (1858-19??) C 73,816
Kassalietis Jānis Vladislava d. C 816,817
Kassalietis Jāzeps Ādama d. (1875-1940) C 73,77,258,480,817,879
Kassalietis Jāzeps Jāzepa d. (1902-1985) C 49,72,555,563,817
Kassalietis Jēkabs Jāņa d. (18??-1???) C 816,817
Kassalietis Jēkabs Jēkaba d. (1832-1???) C 816,817
Kassalietis Jēkabs Vladislava d. C 816, 817
Kassalietis Juris Jēkaba d. (1859-1???) C 816
Kassalietis Kaspars Ādama d. (1872-1???) C 817
Kassalietis Krists Jēkaba d. (1818-1???) C 816,817
Kassalietis Krists (1840-1???) C 782
Kassalietis Lauris (18??-19??) 77,507
Kassalietis Pēteris Jāzepa d. (1921-1942) C, R **77**,78,199,222,259,466, 469,471,472,475,537,584,586,682,817
Kassalietis Pēteris Jēkaba d. (1872-1???) C 816
Kassalīte (Kassale, Kasasole) Ilža (Birze) Jāņa m. (17??-1???) C 816, 817
Kassalītis (Kassals, Kasasols) Vladislavs (1758-1833) C 816,817
Kaščenko R 590,692
Katalīmovs Oļegs 535
Katils Jāzeps (1798-18??) 372
Katiņņikovs A. R 591,692
Katkēviča Gunta (1971) 349,352
Kauliņš R 630,692
Kauša Monika (1???-19??) 497
Kauša Natālija (1913) 497
Kauši 133,402,486
Kaušs Pēteris (1876-19??) 560
Kaušs Pēteris Pētera d. (1905)
Kazakovs R 692,725
Kazāks 731
Kazemass Jānis Bonaventūras d. (1869-1954) 509
Kazlass Jāzeps (1887-1965) 74,150, 373,**376**
Kaža Anna (Zalāne) (1902-1992) 122, 259,879
Kažemaka Genovefa (Būmane) Jāņa m. (1937) C 809
Kažemaks (19??) C 809
Kažemaks Apolons (1969) C 809
Kažemaks Vilis (1969) C 809
Keičs Jēkabs (1???-1946) 646,652
Keiša Ginta Ingus m. (1982) C 790
Keiša Ināra (Vilcāne) Jāņa m. (1962) C 790
Keišs Ainis Ingus d. (1984) C 790
Keišs Ingus (1956) C 790
Kerduša Elvita (1995) C 815,849
Kerduša Lida (Barkovska) (1964) C 815, 849
Kerduša Līga (1986) C 815,849
Kerdušs (19??) C 815,849
Keserevska Aina Jāņa m. (1917-1960) C 839
Keserevska Anna (Skutele) Jāzepa m. (1932) C 839
Keserevskis Jānis (19??) C 839
Keze Iveta (Liepa) Jāņa m. (1975) C 785
Kezis Kārlis (1974) C 785
Kiliņš Jānis 535
King Bill (19??) C 854
King Kārlis Bill d. (1948) C 854
King Kerry Bill m. (1958) C 854
King Kevin Bill d. (1960) C 854
King Kreg Bill d. (1955) C 854
King Kriss Bill d. (1956) C 854
King Leontīne (Velkme) Jura m. (1926) C 854
Kirijenko Inguna (19??) C 809
Kirijenko Valentīna (Seile) Eduarda m. (19??) C 809
Kirijenko Artūrs Valērija d. (1991) C 809
Kirijenko Boriss (19??) C 809
Kirijenko Valērijs Borisa d. (1958) C 809
Kirīlovs R 692
Kirīlovs Mihails (1???-194?) 643
Kirsanovskis 171
Kiršbaums R 622,692
Kisiļevs (Kiseļevs) R 693,713,722
Kisiļevs R 591,692
Kisiļevs R 605,693
Kisiļevskis Antons (1907-194?) 522*
Kitova Albīna 355
Kitova Pelageja (1880-19??) 554
Kitovs Ivans (1926-1981) 222,539,749
Kivleniece Emīlija (1944) 344*,345
Kivleniece Līga 272
Kivleniece Sandra (1967) 350,352
Kivleniece Veronika 258,879
Kivleniece Zelma (Ozoliņa) Andža m. (1920) 133,459,475,677
Kivlenieki 101
Kivlenieks Antons Indriķa d. (1865-19??) 557
Kivlenieks Dainis 346
Kivlenieks Ivars (1968) 352
Kivlenieks Jānis (19??) 243,299,300
Kivlenieks Jānis Ludviga d. (1920-1981) R 102,103,222,502,503,525,537,539, 548,589,592,594,595,598,599,600,658, 659,678,682,693
Kivlenieks Ludvigs Ādama d. (1885-1959) R 102,222,209,496,539,557, 636,682,693
Kivlenieks Pēteris (1925-194?) 103, 199,222,548
Kivlenieks Pēteris (1930) C 830
Kivrāns Broņislavs (1892-1951) 149, 151,322,**384**,385*,427
Kizeruišs (Kizernis) R 660,693
Klauža Aelita (19??) C 818
Klauža Agate (18??-1???) C 818
Klauža Agate Andrīva m. (18??-1???) C 818
Klauža Agate (Cakule) (1858-1???) C
Klauža Agate Jāņa m. (1886-1???) C 818
Klauža Agate (Kassaliete) Ādama m. (1867-1???) C 817
Klauža Agra (Sudraba) C 818

Klauža Albīna Jāzepa m. (1903-19??) C 818
Klauža Anna (1921) 222,475
Klauža Anna Ādama m. (1927) 187,206, 222,589,620,649
Klauža Anna Pētera m. (19??) C 819
Klauža Anna (Pudāne) (1930-1988) C 818
Klauža Apolonija Andrīva m. (19??-1???) C 818
Klauža Arta Uģa m. (1992) C 818
Klauža Astrīda (Ciša) (1953) C 819,820*
Klauža Bārbala (Baiba) (1927-19??) 206, 222,620,631,649
Klauža Bārbala Augusta m. (18??-1???) C 818
Klauža Bārbala (Rudzāte) Mateisa m. (1903-1991) C 594,818,834
Klauža Eleonora (1890-19??) C 206,222, 649
Klauža Genovefa Jāņa m. (1929) C 818
Klauža Ieva C 819
Klauža Ieva Augusta m. (1878-1???) C 818
Klauža Ieva (Cakule) (1868-1938) C 818
Klauža Ieva (Šakare) (1964) C 818
Klauža Ieva (Zāna) (1934) C 818
Klauža Julianna Jāņa m. (1901-1919) C 186*,419,819
Klauža Katre (Bojāre) Anča (Anša, Antona) m. (1857-1929) C 265*,783, 784,785,786,819
Klauža Kristīne (Indāne) (1847-1???) C 819
Klauža Kristīne Modra m. (1979) C 818
Klauža Kunigunde (Brūvere) Mārtiņa m. (1897-1973) C 794,818
Klauža Liene Jāņa m. (1983) C 819,820
Klauža Līga Modra m. (1989) C 818
Klauža Malvīne Jāzepa m. (1904-1905) C 818
Klauža Marija (Zalāne) (1884-1974)
Klauža Marta (Volonta) (19??) C 819
Klauža Marta (Zalāne) Jāņa m. (1895-1994) C 151,222,247*,265*,266*,316, 567,819,857
Klauža Matilde Jāzepa m. (1887-1899) C 818
Klauža Milda (Jablonska) (1920) C 594, 819,820*
Klauža Moda (18??-1???) C 818
Klauža Monika Staņislava m. (1923-1925) C 819,857
Klauža Natālija (Griga) Pētera m. (1939) C 811,818
Klauža Paulīne (Pintāne) Jāņa m. (1870-???) C 828
Klauža Tamāra (Andrejčikova) (1958) C 818
Klauža Tekla 594,818
Klauža Tekla Jāņa m. (1884-1???) C 818
Klauža Terēza (Bojāre) C 818,819
Klauža Veronika Jāņa m. (1924) C 818
Klauža Zoļa (Indāne) (1896-1???) C 818
Klauži 176,177,190,594,**818-820***
Klaužs Ādams C 818,819
Klaužs Ādams (1896-1947) 173,186*, 187,206,222,287,288,456,478,484,513, 516,565,589*,620*,649,773
Klaužs Ādams (1896-1970) 497
Klaužs Alberts Aloiza d. (1931) C 594, 775,776,817,818,879
Klaužs Aleksandrs (1868-1???) C 828
Klaužs Aloizs Jāzepa d. (1897-1946) C 186*,187,199,206,222,456,491,565, **594***,598,770,773,818,834
Klaužs Andrejs Jāņa d. (1883-1883) C 818
Klaužs Andrīvs C 818,819
Klaužs Andrīvs Ādama d. (1830-1???) C 819
Klaužs Antons (1905-19??) 566
Klaužs Augusts (1899-19??) 456
Klaužs Augusts Andrīva d. (1824-1889) C 818
Klaužs Augusts Jāzepa d. (1900-19??) C 594,818
Klaužs Broņislavs Jāzepa d. (1889-1945) C 199,206,222,**594**,818
Klaužs Daumants Leona d. (1971) C 818
Klaužs Ēvalds Laura d. (1937-19??) C 818
Klaužs Francis (1869-1???) C 817
Klaužs Francis Jāņa d. (1928-1999) C 811,818
Klaužs Ilmārs Pētera d. (1963) C 818
Klaužs Ivars Leona d. (1969) C 818
Klaužs Jānis (1929-1950) R 157,187, 199,222,516,617,636,637,681,682,693
Klaužs Jānis Ādama d. (18??-1908) C 783,784,785,786,819
Klaužs Jānis Jāņa d. (1888-1962) C 182, 186,507,565,818
Klaužs Jānis Jāņa d. (1953) C 819,820*
Klaužs Jānis Jāzepa d. (1892-1???) C 818
Klaužs Jānis Jāzepa d. (1912-1998) C 55,206,222,456,**594***,639,676,818,819,820 *
Klaužs Jānis Krusta d. (1864-1899) C 818
Klaužs Jānis Laura d. (1929-1949) C 818
Klaužs Jānis Staņislava d. (1918-1919) C 819,857
Klaužs Jāzeps Augusta d. (1864-1941) C 818
Klaužs Jāzeps Jāņa d. (1882-19??) C 55, 479,544,553,565,819
Klaužs Jēkabs Ādama d. (18??-1923) C 819
Klaužs Juris (1909-1955) 187,222,548
Klaužs Kārlis Antona d. (1914) 191,222, 548
Klaužs Kārlis Jāzepa d. (1924-1945) C 55,199,206,223,441,548,629,639,658, 819
Klaužs Kaspars Modra d. (1983) C 818
Klaužs Kristaps Ilmāra d. (1987) C 818
Klaužs Krusts (18??-1???) C 818
Klaužs Lauris Jāzepa d. (1890-1941) C 456,818
Klaužs Lauris (1911-1946) 643
Klaužs Leons Laura d. (1930-1985) C 818
Klaužs Mārtiņš Ilmāra d. (1990) C 818
Klaužs Mārtiņš Jāņa d. (1983) C 819, 820*
Klaužs Modris Pētera d. (1961) C 303, 818
Klaužs Pēteris Aloiza d. (1925-1994) C 501,594,818
Klaužs Pēteris Jāzepa d. (1914-19??) C 819
Klaužs Pēteris (1929) 503
Klaužs Roberts Leona d. (1968) C 818
Klaužs Salimons (1911-1946) 643,670
Klaužs Salimons Jāņa d. (1896-1???) C 819
Klaužs Salimons Jāņa d. (1898-1???) C 819
Klaužs Silvestrs Jāņa d. (1895-1???) C 819
Klaužs Staņislavs Jāņa d. (1889-1940) C 55,176,239,244*,245*,246*,247*,251, 265*,267*,316,419,454,479,553,565, 819,857,879
Klaužs Uģis Alberta d. (1973) C 818
Klečenko 78
Klekeris 78
Klementijs L. R 616,693
Klementjeva Kapituļina (1902-19??) 223,539
Klementjevs Filips (1892-1984) R 126, 223,290,456,496,497,513,539,559,589, 693,772
Klibiķe Ruta (Gribonika) (1959) 117, 243,249*,250*,359
Klibiķe Sanita 346,390*
Klīdzējs 138
Klīdzējs Staņislavs (1928-1948) 643
Klīguls R 596,601,693
Klimkāne Ilze Vitālija m. (1975) C 794
Klimkāne Irēna (Brūvere) Pētera m. (1944) C 794
Klimkāne Ruta Vitālija m. (1977) C 794
Klimkāns Jānis 636
Klimkāns Jānis Jāņa d. R 609,636, 657,663,693
Klimkāns Vitālijs (1945) C 794
Klubkovs R 693,713,717,718,743,745, 746
Kluša Anna (Šidlovska) Jāņa m. (1955) C 806,808*
Kluša Kristīne Jura m. (1997) C 806, 808*
Kluša Matilde 808*
Klušs Jānis Jura d. (1979) C 806,808*
Klušs Juris (19??) C 806,808*
Klušs Mārtiņš Jura d. (1978) C 395*, 806,808*
Kļava Elita (Zalāne) Konstantīna m. (1959) C 786
Kļava Ieva Zigurda m. (1988) C 786
Kļava Līna Zigurda m. (1985) C 786
Kļava Zigurds (1962) C 786
Kļavinska Anna (1897-1988) C 789
Kļavinska Anna (Anspoka) (1939) C 789
Kļavinska Anna (Brūvere) Pētera m. (1867-1945) C 789,790,792,794,795
Kļavinska Genovefa (Jermoloviča) (1919-1978) 335*,339,352,879
Kļavinska Helēna (Brūvere) Jāņa m. (1910-1975) C 206,223,622,649,788
Kļavinska Marija 339
Kļavinska Marta (1888-1963) 223,649
Kļavinski 83,163,402,622
Kļavinskis 643,658
Kļavinskis Alberts Antona d. (1923) 643
Kļavinskis Antons Onufrija d. (1917-194?) 163,199,223,335,543*,548
Kļavinskis Antons Pētera d. (1917) 132, 206,223,549,639
Kļavinskis Antons Pētera d. (1925-2000) C 789
Kļavinskis Eduards (1907) 643
Kļavinskis Eduards (1911-1948) 442, 609,643,667*
Kļavinskis Jānis 355
Kļavinskis Jāzeps (1853-1925) C 789, 790,792,794,795
Kļavinskis Jāzeps Andreja d. (1886-1983) 131,223,494,560,648

Kļavinskis Jāzeps Andreja d. (1906-1961) C 163,206,223,549,616,**622*-623**,639,788
Kļavinskis Jāzeps Pētera d. (1919-1998) C 789
Kļavinskis Onufrijs (1882-19??) 564
Kļavinskis Pāvels Jāzepa d. (1921) C 789
Kļavinskis Pēteris (1886-1983)
Kļavinskis Pēteris Andreja d. (1886-1983) 649
Kļavinskis Pēteris Antona d. (19??) C 789
Kļavinskis Pēteris Jāzepa d. (1889-1970) C 789
Kļavinskis Valērijs Antona d. (19??) C 789
Kļavinskis Vladislavs Antona d. (1929) 643
Kļaviņa Ruta 358
Kļaviņš R 6320,693
Kļimoviča Lidija R 592,693
Knipsts R 616,693
Knohenfeldes 728
Kode Žanis (1917) 602
Kokars R 693
Kokins R 693,745
Kokorietis Francis Onufrija d. (1921) 340,628,643
Kolosova Jefiņja (1888-19??) 223,496, 497,539
Kolosovs R 693
Kolosovs Pamfils (1878-19??) 559
Komarova Ludmila 352
Komarova-Kalvāne Ligija 352
Komarovs Pēteris (18??-19??) 491,554
Komarovs Vasilijs (1892-19??) 134,135, 150,507,513
Kona Ineta (Ramiņa) Aivara m. (1962) C 858
Kona Linda Ainára m. (1984) C 858
Konas 78
Kondickis R 590,693
Kondrašņiks (Kondraškins) R 65,590, 693
Konrāde Anna (Lāce) Jāņa m. (1906-19??) 96,145,241,510,556,561
Konrādi 96,401
Konrāds Kārlis (1895-19??) 241
Kons Ainārs (1959) C 858
Kons Henrijs Ainára d. (1986) C 858
Kopaņs Grigorijs R 637,693
Kopjovs R 693
Kopkovs R 693
Korčemkins R 693
Korfi 41
Korgāšins R 693
Korkels 78
Korolkēviča S. 480
Koroļko R 605,693
Koronovs Jānis (1922-194?) 525*,526
Korņējevs R 693
Koršunovs Ivans R 693
Koržova Johanna (Turkopule) Jāņa m. (1926) C 576*,849
Koržovs (1920) C 849
Kosekovs R 693,716,718,719
Kosīrs Izidors 643
Koskēvičs R 620
Kosolāpovs R 621,693
Kostins R 693,717,719,743,754
Kotāne 414
Kotāns J. 257
Kotovs R 596,617,693
Kovaļenoks S.L. R 658,693
Kovaļko R 693
Kovaļevskis 731*
Kovaļovs M. R 529,693
Kovārovs R 633,693
Kovči Josifs 348
Kozins R 693,741
Kozlova Svetlana 269
Kozlovs R 694
Kozlovs R 602,610,694
Kozlovskis 78
Kozlovskis Aloizs (1???-1949) 643
Kozlovskis Pēteris (1???-1946) 643, 647
Kozlovskis Staņislavs (1914-1952) 643
Kozule Anna (1923) 98,620,652
Kozule Genovefa (1932) 652
Kozule Helēna (1898-19??) 652
Kozule Monika (1930) 652
Kozulis Alberts (1922-19??) 470,472, 475
Kozulis Antons (1926-1947) 631,643
Kozulis Broņislavs (1914-1947) 616,643
Kozulis Juris (1922) 643
Kozulis Pēteris 530*,660
Krampis 78
Krasjevs (Krasājevs) R 694
Krasnēvičs Jānis (19??) 847*
Krasovska Anna Antona m. (1925) 206, 739
Krasovska Anna (Pintāne) Gediona m. (1818-1???) C 828,829,830
Krasovska Genovefa (1917) 259
Krasovska Kunigunde Pāvila m. 58
Krasovska Leontīne Antona m. (1928) 206,223,649,717,739
Krasovska Monika Antona m. (1930) 206,223,649,717,739
Krasovska Tekla (Griga) Matīsa m. (1895-19??) 206,223,648,717,739
Krasovska Virgīnija (1898-1980) 69*
Krasovski 68,194,739
Krasovskis Antons Antona d. (1932) 206,223,649,717,739
Krasovskis Antons Pētera d. (1893-1978) 206,223,649,717,**739**
Krasovskis Dominiks (1879-19??) 563
Krasovskis Jānis (1907-19??) 151,223, 549
Krasovskis Jānis Jāzepa d. (1922) 69*, 71,223,549
Krasovskis Jāzeps Jura d. (1891-1947) 70,513
Krasovskis Jāzeps Jura d. (1898-1980) 554
Krasovskis Juris (1815-18??) C 828,829, 830
Krasovskis Ludvigs Rodiona d. 58
Krasovskis Pēteris (1942) 879
Krasovskis Pēteris Antona d. (1926-1944) 189,199,207,223,612,613, 639,658,739
Krastiņa Albīna Jāzepa m. (1929) 594
Krastiņa Olga (Stikāne) (1903) 594
Krastiņi 190,594
Krastiņš 78
Krastiņš Izidors (1892-1964) 150,247*, 248*,251,266*,483,491,513,515,516, 563,772,879
Krastiņš Jāzeps Antona d. (1895-1945) 190,191,192,199,207,223,457,484,509,513, 515,516,566,**594**, 598,772
Krastiņš Vitālijs Jāzepa d. (1926-1995) 191,223,385*,475,594,639
Krauklis Jānis (1901-19??) 244*,245*, 266*,267*,457,460*,480
Krauliņš 78
Kravale Aina 255
Kravale Ilze (Zalāne) Jāņa m. (1977) C 786
Kravalis Pēteris (1975) C 786
Kreituss R 595,694
Kreps R 694
Krieva Alvīne (1907) 459
Krieva Natālija (Bataraga) (1912-1964) 119,207,223,518,**523***
Krievāni 401,402,486
Krievāns Pēteris Jāņa d. 58
Krievi 25,119,402,486,523
Krievs R 694
Krievs Andrejs Andža d. (19??) 119, 259
Krievs Andžs Pētera d. (1878-19??) 119, 241,457,494,497,565
Krievs Jānis Andža d. (1905-1941) 119,199,207,223,241,244*,251,457, 515,516,518,521,**523***,528,530
Krievs Pēteris 404
Krievs Teodors (1908-1942) 119,199, 207,223,241,248*,271,397*,517,518, **523***,879
Kriķis N. 328
Krimuna Anna (Zalāne) 535
Krišāne Mārīte 762
Krištobāne Anna Jāņa m. (1944) C 797, 798*
Krištobāne Genovefa (Bulmeistere) (1920) C 797
Krištobāne Helēna (Būmane) Jura m. (1863-1947) C 797
Krištobāne Ilze Jāņa m. (1976) C 797
Krištobāne Jūlija (Lāčkāja) (18??-1???) C 797
Krištobāne Maija (Taškova) (1945) C 797
Krištobāne Tekla (Vasaraudze) (18??-1963) C 797,798*
Krištobāne Vigīlija (Vancāne) (1940) C 797
Krištobāni **797**,798*-799*
Krištobāns Ādams C
Krištobāns Eduards Miķeļa d. (1924-1942) C 797
Krištobāns Jānis Jāzepa d. (1891-1965) C 614,673,797,798*
Krištobāns Jānis Ludviga d. (1947) C 797
Krištobāns Jāzeps (1???-18??) C 797
Krištobāns Jāzeps Ādama d. (1844-1947) C 796,797,798*
Krištobāns Jurģis (1982) C 797,798*
Krištobāns Juris Jāņa d. (1980) C 797
Krištobāns Leons Ludviga d. (1942) C 797
Krištobāns Ludvigs (1920-1984) 170, 207,223,549,598,624
Krištobāns Ludvigs Jāzepa d. (1897-1984) C 797
Krištobāns Matīss Leona d. (1982) C 797
Krištobāns Miķelis Jāzepa d. (18??-1924) C 797

Krištobāns Pēteris Ludviga d. (1939-2000) C 797,798*
Krohuna R 593,694
Krontāls 78
Kropa-Puncule Apolonija (1870-19??) 564
Krūmiņa Aina (Upeniece) Aleksandra m. (1973) C 840
Krūmiņa Ilze (Upeniece) Aleksandra m. (1972) C 840
Krūmiņa Kristiāna Artūra m. (1997) C 840
Krūmiņi 401
Krūmiņš R 634,694
Krūmiņš Artūrs (1971) C
Krūmiņš Pēteris Ādolfa d. (1915) 643
Krūmiņš Ronalds (1972) C 840
Krūmiņš Rihards Ronalda d. (2000) C 840
Krūmiņš Zands (1878-19??) 124,513
Krūms 643
Kubliņa Regīna (Umaņeca) (1959) 256
Kudeiko Ieva Jura m. (1985) C 857
Kudeiko Juris (1935-2002) C 857
Kudeiko Juris Jura d. (1959) C 857
Kudeiko Juris Jura d. (1985) C 857
Kudeiko Krišjānis Jura d. (1986) C 857
Kudeiko Lolita (1958) C 857
Kudeiko Vera (Zalāne) Boļeslava m. (1933) C 857
Kudiņa Lūcija (1947) 355
Kudiņš 275
Kudiņš Jānis (1907-1944) 65,199,223, 549
Kudlišķe Olga (Ūbele) Jāņa m. (1900-1980) C 851
Kudlišķis Juris (1889-1959) C 851
Kudrašovs R 694
Kudrjavcevs R 529,694
Kudrjavcevs R 592,694
Kudrašova L. 353
Kudrašs Jānis 643
Kūka Anna (Stipre) Jāņa m. 62,554
Kūka Arvīds Jura d. (1935-19??) C 835
Kūka Inna (19??) C 835
Kūka Ivars Jāņa d. (1964) C 835
Kūka Jānis Arvīda d. (1969) C 835
Kūka Jānis Jura d. (1932) C 835
Kūka Juris (19??) C 835
Kūka Lidija (19??) C 835
Kūka Linda (19??) C 835
Kūka Lolita Arvīda m. (1962) C 835
Kūka Natālija (19??) C 835
Kūka Pēteris Jura d. (1949) C 835
Kūka Rūdolfs Ivara d. (19??) C 835
Kūka Tekla (Rudzāte) Onufrija m. (1916) C 835
Kūka Valija (Brūvere) (1940) C 835
Kukainis R 694
Kukle Evija (1973) C 815,849
Kukle Inese Jura m. (1997) C 580*,819,849
Kukle Silvija (Ivbule) Jāzepa m. (1942) C 580*,581,815,849
Kuklis Roberts (1942) C 580*,815,849
Kuklis Ivars Roberta d. (1973) C 815, 849
Kuklis Juris Roberta d. (1974) C 815,849
Kuksovs R 594,595,694
Kukučs R 694
Kulaks 78
Kulanačeva Z. 776*
Kumičs R 694
Kuncāns J. 330
Kundziņa Rita (1910) 466,468*,469, 471
Kundziņa Valentīna (1926) 352
Kuņicka Arita 351
Kupčāne Antoņina Pētera m. (1920) R 502,678,694
Kurčina A. 353
Kurčina Agate Krusta m. (1861-1861) C 822
Kurčina Agnese (Leitāne) (1903-1988) C 207,223,286,518,520,**524***, 672,822
Kurčina Anna (Anspoka) (1899-1975) C 207,223,**740*-741**,821
Kurčina Anna Jāņa m. (1894-1899) C 82
Kurčina Anna Krusta m. (18??0-1???) C 822
Kurčina Anna (Pastare) Antona m. (1941) C 78,225,821,825
Kurčina Anna (Zalāne) (1922-2001) C 112,822
Kurčina Apolonija (Skutele) Jāņa m. (1858-1958) C 312,821,822,842
Kurčina Ausma C 822
Kurčina Franciska Jāņa m. (1812-1900) C 821,822
Kurčina Franciska Nikodēma m. (1887-1968) C 400,821
Kurčina Ieva Aizpuriešu (1790-1864) C 821,822
Kurčina Ieva Aizpuriešu (1815-1843) C 821,822
Kurčina Ieva (Eiduka) (18??-1???) C 821,822
Kurčina Ieva (Rudzāte) Jura m. (1865-1???) C 558,834
Kurčina Ināra (19??) C 822
Kurčina Jadviga Nikodēma m. (1878-1947) C 400,821
Kurčina Jana Jāņa m. (1970) C 822
Kurčina Jolanta Jāņa m. (1975) C 822
Kurčina Marija (1818-1894) C 821, 822
Kurčina Marija Jura m. (1850-1942) C 400,821
Kurčina Monika Jāņa m. (1918-1920) C 821
Kurčina Monika (Stare) (1895-1981) C 113,275,821
Kurčina Nellija Jāņa m. (1922-1999) C 821
Kurčina Petronella Jāņa m. (1921-1999) 207,223,475,740*
Kurčina Tekla Jāņa m. (1885-1960) C 821
Kurčina Tekla Jāņa m. (1926) C 207, 223,740*,821
Kurčina Tekla Jura m. (1901-19??) C 834
Kurčina Valērija Aloiza m. (1934) C 113,821
Kurčina Valērija Pētera m. (19??) C 821
Kurčina Veneranda Jāņa m. (1928) C 207,223,740*,821
Kurčina Veronika (Veikšina) (18??-1???) C 821
Kurčina Zuzanna (Ivbule) Ādama m. (1874-1947) C 815,822
Kurčini 25,**111**,117,426,524,740-741, **821-822**
Kurčins Ādams Jāņa d. (1903-1942) C 199,207,223,518,**524***,672,822
Kurčins Alberts Pētera d. (1952) C 112, 822
Kurčins Aloizs Krusta d. (1872-1873) C 822
Kurčins Aloizs Pētera d. (1888-1982) C 32,113,312,558,821
Kurčins Andrejs Jāņa d. (1847-1920) C 821,822
Kurčins Antons (1889-1942)
Kurčins Antons Jāņa d. (1895-1942) C 199,207,223,457,518,**524***,672,822
Kurčins Antons Jura d. (1835-1905) C 821
Kurčins Antons Pētera d. (1893-1920) C 312,313,821
Kurčins Augusts Aloiza d. (1928) C 23,25,32,52,71,106,110,**113*-114**,120, 130,133,143,187,268,274,275,306,307, 311,360,400,423,482,506,626,762,821, 825,879
Kurčins Harijs Pētera d. (19??) C 821
Kurčins J. (1909) 412
Kurčins Jānis Antona d. (1860-1930) C 821
Kurčins Jānis Jāņa d. (1816-1895) C 821,822
Kurčins Jānis Jāņa d. (1913-1944) C 114,223,549,822
Kurčins Jānis Jāņa d. (1975) C 360, 822
Kurčins Jānis Krusta d. (1869-1943) C 815,822
Kurčins Jānis Pētera d. (19??) C 821
Kurčins Jānis Pētera d. (1884-1961) C 117,118,163,207,223,312,313,483,487, 558,710,711,**740*-741**,821
Kurčins Jānis Pētera d. (1948) C 112, 114,360,822
Kurčins Jāzeps Jura d. (1843-1912) C 821
Kurčins Jāzeps Nikodēma d. (1885-19??) C 821
Kurčins Jōņs (1784-1864) C 821,822
Kurčins Juris Jāņa d. (1803-1854) C 821, 822,834
Kurčins Juris Jāņa d. (1917-1944) C
Kurčins Krusts (Kristaps) Jāņa d. (1829-1900) C 821,822
Kurčins Nikodēms Jura d. (1840-1910) C 111,821
Kurčins Pēteris Aloiza d. (1923-1989) C 113,114,207,223,541*,549,821
Kurčins Pēteris Jāņa d. (1845-1905) C 312,821,822,842
Kurčins Pēteris Jāņa d. (1908-1993) C **112**,114,207,223,335,337,338,360,502, 524,537,545,549,598,604,672,822,879
Kurčins Pēteris Jāņa d. (1923-1999) C 118,207,223,549,740*,821,847*
Kurčins Pēteris Pētera d. (1923-1998) 549
Kurčins (Veikšāns) Jāzeps Jāņa d. (1917-1945) 113,199,223,549
Kurlovičs Andris (1963) 344,345
Kurmis Vladislavs (1923-1944) 151,199, 223,549
Kurpniece Leokādija 775
Kurpniece Lonija (1925) 625*
Kursietis Jānis (19??-1945) 643,666*
Kursietis Miķelis (19??-1945) 643, 666*
Kursīte Anna Andreja m. (1949) 745*
Kursīte Tekla (1968) 344*,345
Kursīte Veronika 352,355,761
Kursītis 661
Kursītis Ādams 145

Kursītis Jānis 145,561
Kursītis Juris 353,355,761,762,764
Kusiņa Veronika 652
Kusovi 402
Kusovs Iļja (1884-19??) 223
Kušners Viktors (1???-1946) 643
Kuzina R 597,694
Kuzmina Aleksandra 335
Kuzmina Anna (Būmane) Ādama m. (1896-1963) C 707,800,803,804*
Kuzmina Anna (Upeniece) (1926-2001) C 803,804*
Kuzmina Daina (Muižarāja) (1945) C 803,805*
Kuzmina Inga Jāņa m. (1979) C 803, 805*
Kuzmina Lāsma Jāņa m. (1987) C 803, 805*
Kuzmina Vera (Štrause) (1928) C 803, 804*
Kuzmini 124,**803**,804*-805*
Kuzmins A. R 596,694
Kuzmins A. (1905-19??) R 628,682,694
Kuzmins Artemijs Timofeja d. (1931) R 503,682,694
Kuzmins F. R 596,694
Kuzmins Grigorijs Timofeja d. (1858-19??) 559
Kuzmins Ivans (1925-194?) 124,199, 223,586
Kuzmins Jānis Jāņa d. (1924) C 803, 804*
Kuzmins Jānis Jāņa d. (1952) C 803, 805*
Kuzmins (Kuzme) Jānis Jāņa d. (1870-1942) C 800,803,804*
Kuzmins Kirjans Kirila d. (1884-19??) R 497,537,603,604,694
Kuzmins Klementijs Grigorija d. (1890-19??) 457,497
Kuzmins Leontijs Klementija d. (1928) R 223,503,539,682,694,775
Kuzmins Mihails 56
Kuzmins Mikejs Ņemkova d. (1922) 124,223,549
Kuzmins Ņemkovs (1884-19??) 496,497
Kuzmins Pēteris Jāņa d. (1921-1998) C 803,804*
Kuzmins Timofejs Artjoma d. (1898-1966) R 503,559,592,599,625,682,694
Kuzmins V. R 596,694
Kuzmins Valērijs Pētera d. (1948) C 803,804*
Kuzmins Vladislavs (1923-1944) 124, 223,549
Kuzņecova Aleksandra 322
Kuzņecova G. R 694
Kuzņecovs Antons R 592,694
Kuzņecovs Fiļimons (1???-1946) R 636, 694
Kvasova Lūcija (Bojāre) Jēkaba m. (1926-1997) C 784
Kvasovs Aivars Mihaila d. (1959-1963) C 784
Kvasovs Mihails (1929) C 784
Kviesis B. 328,468*,469
Ķeirāne Antoņina Pētera m. (1931) C 803*,809
Ķeirāne Genovefa (Bernāne) C 809
Ķeirāne Genovefa Pētera m. (1930-19??) C 808*,809
Ķeirāne Marija (Būmane) Andreja m. (1898-1992) C 808*,809,847*
Ķeirāne Marija Pētera m. (1928-1928) C 809
Ķeirāne Solvita Pētera m. (1971) C 809
Ķeirāne Valentīna (Eisaka) (1993) C 809
Ķeirāni 808*
Ķeirāns Broņislavs Pētera d. (1937) C 809
Ķeirāns Pēteris (1888-1974) C 808*,809
Ķeirāns Pēteris Pētera d. (1935) C 808*, 809
Ķeķere Lidija (Onckule) Staņislava m. (1956) **152**,360,879
Ķeķere Liene Modra m. 152
Ķeķeris Matīss Modra d. 152
Ķeķeris Modris 152
Ķēniņi 486
Ķerstena Baiba Urves m. (1982) C 819,857
Ķerstens Juris Urves d. (1974) C 819, 857
Ķerstens Urve (1949-1998) C 819,857
Ķikuts R 694
Lāce Eleonora (Klauža) Pētera m. (1962) C 819
Lāce Genovefa (1935) 116,360,879
Lāce Lība (18??-19??) 553
Lāce Marija (Briede) (1900-1984) 96, 223,241,507,568,595
Lāce Ruta 223
Lāce Tekla (Rudzāte) Kazimira m. (1899-1976) C 223,756,837
Lāce Veneranda 223
Lāce Zelma Pētera m. (1920-1945) 97, 199,207,223,459,595,649
Lācis Andrejs (1895-1978) 61,513,772
Lācis Antons (1898-1979) C 116,117, 207,223,558,711,**756**,837
Lācis Arvīds Pētera d. (1927) 223,595
Lācis B. R 596,694
Lācis Elgavs Viļa d. (19??) C 819
Lācis Ingars Viļa d. (19??) C 819
Lācis Jānis (1897-19??) 497
Lācis Jānis (1900-1960) 146,146,513, 562
Lācis Jānis Gabriela d. (1???-1946) 643
Lācis Jānis Jāzepa d. (1929-19??) 503, 739
Lācis Jānis Pētera d. (18??-1919) 96, 486,509-510,
Lācis Jāzeps Antona d. (1927-1944) C 223,756,837
Lācis Jāzeps Franča d. (1895-1960) 116,457,501,558,770,773
Lācis Jūlijs Pētera d. (1924-1991) 96, 207,223,468,469,4701,471,472,475, 549,**549-595**,598
Lācis (Lōcs) Francis (18??-1929) 427
Lācis Osvalds Andreja d. (1924) 61,197, 207,223,401,549
Lācis Pēteris Jāņa d. (1896-1949) 96, 97,199,207,223,241,510,556,562,**595**, 598,711
Lācis Pēteris (1927) 475
Lācis Staņislavs Jāņa d. (1918) 643
Lācis Vilis 495,499,515
Lācis Vilis (1960) C 819
Lācītis Jāzeps (1895-1960) 513
Lāči 96,116,155,401,402,509,595
Ladusāne Genovefa Antona m. (1936) C 821
Ladusāne Zuzanna Antona m. (1935) C 821
Ladusāns Antons (1900-1952) C 821
Ladusāns Jāzeps (1???-1951) R 637, 694
Ladusāns Staņislavs Antona d. (1937-1951) C 821
Lagzdiņi 401,486
Lagzdiņš E. R 522,524,694
Lagzdiņš Kārlis 643
Lagzdiņš R. 368
Laisa Anita (Lietauniece) (1949) 255, 256,**257**,390*
Laisa Inga Nikolaja m. (1975) 257
Laiss Nikolajs (1952) 257
Laiviņš 78
Laiviņš R 694
Laizāne Lilita (Pastare) Pētera m. (196?) C 360,825
Laizāne Magdalēna (1900-19??) 652
Laizāne Marija 652
Laizāns R 694
Laizāns Donāts (1930) 652,727*,731, 762
Laizāns J. 414
Laizāns J. 762
Laizāns Jānis 745*
Laizāns Jānis (1925) 643,**647**,653
Laizāns Pēteris 652
Laizāns Pēteris (1???-1948) 643
Laizāns Valentīns (19??) C 825
Laja Jeļena 775
Lakovska Terēzija (Mūrniece) Pētera m. (1936) 652,655
Laksa Ināra (Dārziņa) (1942) 617,619
Lakševica Inese 353
Langišs Anastasijs R 637,694
Lapčinska Sandra (Zalāne) Konstantīna m. (1961) C 786
Lapčinskis Armands (1961) C 786
Lapčinskis Eduards Armanda d. (1984) C 786
Lapčinskis Ronalds Armanda d. (1987) C 786
Lapins R 694,756
Lapinskis 78
Lapiņa Genovefa (1912-19??) 223
Lapiņa Līvija Dzidra Arvīda m. (1932) 223
Lapiņi 58,401
Lapiņš R 694,742
Lapiņš Arvīds (1905-1991) 58,223,372, 373,483,553,598,639
Lapiņš Dzintars Arvīda d. (1933) 223
Lapiņš Indulis Arvīda d. (1935) 223
Lapiņš Jānis Arvīda d. (1939) 223
Lappo (dzimta) 48,102,151,282,308,402, 563
Lappo (1943) 223
Lappo Austra (Grīnfelde) (1920) 223
Lappo Igors (1910) 151,223,271,327, 521,523,524,528,567
Lappo Inna (1928) 224
Lappo Jurijs (1912) 224
Lappo Kira (1903-19??) 224,453*,459
Lappo Oļegs (1909) 224,521,523,528
Lapsa Anita Pētera m. (19??) C 844
Lapsa Anna (Liniņa) (1851-1934) C 844
Lapsa Eduards Pētera d. (1892-1962) C 52,**170**,171,224,241,247*,248*,251, 271,284,450,457,479,480,491,513,516, 521,528,564,567,770,771,772,844,879
Lapsa Emma (Stimbāne) (1889-1978) C 224,571,572*,844
Lapsa Jānis Pētera d. (19??) C 224,844

Lapsa Jānis Pētera d. (1871-1945) C 136,224,251,271,327,457,480,483,516, 521,541,561,567,568,571,572*,573, 770,772,773,844,879
Lapsa Margarita Jāņa m. (191?-19??) C 844
Lapsa Olga (Priede) (1911-1991) C 224,325,**335**,337,338,339,572,844
Lapsa Pēteris Jāņa d. (1914-1996) C 224, 469,479,572,598,844
Lapsa (Lapsiņš) Pēteris (1870-1915) C 571,844
Lapsas 401,428,486,516,517,**571-573**, **844**
Lapsigers (Lapsa) Juris Pētera d. (18??-1???) C 844
Lapsiņa Aina Eduarda m. (1924) C 52, 224,844
Lapsiņa Berta (1897-1975) C 224,844
Lapsiņi 401
Larčenko J.I. (1???-1948) R 589,617, 619,621,632,672,681,694,743
Larkovskis R 694
Lasis 481
Lasmane Daina 347
Lāstočkina Klaudija (1918) 224,539
Lāstočkins Jakims (19??-2001) R 224, 539,604,683,694
Lašarovs 78
Latkovskis 328
Laugalis Māris 303,762
Laukgale Dace 346,349
Laukgale Jeļena (1953) 197,353,762
Laurāne Emīlija (Bojāre) Jāņa m. (1930-1???) C 782
Laurāns Andris (19??) C 782
Laursons Jānis Jāņa d. (1930) 728*,733*
Lauska Inese (1973) 344*,345,348
Lauska-Davidenko Tekla 353
Lauskis Aloizs Jāzepa d. (1919-19??) 525,526*
Lauskis Antons Jāzepa d. (1921-1941) 526
Lauskis Jāzeps (1874-19??) 526
Lauskis Juliāns Jāzepa d. (1923-19??) 525*,526
Lauskis Eliass (1886-1982) 161,544,562
Lausks Kazimirs 762
Lauva Alma Nelda Jāņa m. (1925) 224
Lauva Jānis (1888-1945) 251,305*,457, 471,555,567
Lauva Jānis Jāņa d. (1936) 224
Lauva Līvija Jāņa m. (1921-1958) 224, 469,471*,475
Lauva Olga (1899-19??) 224,568
Lauva Osvalds Jāņa d. (1923) 83,224, 470,471,472,475,549
Lauvas 82,401
Lauzuns 78
Lavrinovičs 78
Lavrovs R 694
Lazda Anna (1904-19??) 224,595
Lazda Anna (Gavare) Juliāna m. (1939) C 839
Lazda Elita Pētera m. (1969) C 839
Lazda Elizabete (1873-19??) 224
Lazda Ilga (1878-19??) 224
Lazda Jānis Jēkaba d. (1913) 207,224
Lazda Jaroslavs (1908) 224
Lazda Jēkabs (1863-19??) 563
Lazda Jēkabs (1903-19??) 152,499, 207,224,567,**595**
Lazda Kārlis (1897-19??) 151,224,567
Lazda Marija (Vaivode) Ādama m. (1880-19??) C 853
Lazda Milda (1928) 224
Lazda Milda Jēkaba m. (1934) 224,595
Lazda Pēteris (19??) C 839
Lazda Pēteris (1876-19??) C 853
Lazda Sandra Pētera m. (1967) C 839
Lazda Vilma Jēkaba m. (19??) 595
Lazda Vladislavs (1???-1938) 151,276
Lazda Zelma (1903) 224
Lazdāne Antoņina 619,652
Lazdāne Antoņina Jura m. R 257,694
Lazdāne Paulīne 634
Lazdāne Zuzanna (1???-19??) 770,773
Lazdāns Andrejs (1???-1947) 643
Lazdāns Antons 619,652
Lazdāns Augusts 652
Lazdāns Fr. 38
Lazdas 401,595
Lazdiņš Kārlis (1897-19??) 491,563
Lazdiņš (Lagzdiņš) Kārlis 624,643
Lazovska J. (Rosa Theresia) 151,399*
Leijers R 523,694
Leikuce Franciska (Driveniece) (18??-19??) 277
Leikuce Lidija Valentīna Antona m. (1927) 277
Leikuce Olga Antona m. (1928) 277
Leikucs Andrejs Antona d. (1935) 277
Leikucs Antons (1897-19??) 277
Leikučs Jānis (1???-1947) R 636,695
Leikuma Vija 353
Leimane Anita (Vilmeniete) (1967) C 837
Leimane Anna 807*
Leimane Emīlija (Lāce) Antona m. (1934) C 223,756,837
Leimanis Antons 643
Leimanis Jānis 643
Leimanis Jāzeps (1920) 643
Leimanis Juris Pētera d. (1967) C 837
Leimanis Pēteris (1930-1975) C 837
Leiše J. 328
Leitāne Agneška (Pintāne) Jāņa m. (1862-1???) C 828
Leitāne Anna Dominika m. (1932) 277
Leitāne Anna (Grīna) (1906) 277
Leitāne Eleonora Dominika m. (1930) 277
Leitāne Jadviga (1874-1947) 119,120, 130,199,224,560
Leitāne Karolīna (18??-19??) 52,167
Leitāne Marta (1903-19??) 554
Leitāne Paulīne (Pastare) Aloiza m. (189?-19??) C 826
Leitāne Veneranda Dominika m. (1938) 277
Leitāni 65,130,154
Leitāns Ādams (1896-1976) 65,554
Leitāns Ādams (1897-1976) 97,244*, 248*,251,457,479,513,516,556
Leitāns Aloizs Jāņa d. (1921-1995) 98, 207,224,549,**605**
Leitāns Antons (1914) 130,224,549
Leitāns Boļeslavs (18??-19??) C 826
Leitāns Dominiks (1906-19??) R 114, 131,500,502,626,695
Leitāns Dominiks Jāzepa d. (1901-19??) 65,119,120,207,224,**227***, 595,774
Leitāns Edmunds Dominika d. (1935) 277
Leitāns Eduards Jāņa d. (1919) 98,207, 224,475,549
Leitāns Heinrihs Dominika d. (1933) 277
Leitāns Ignats (1877-19??) 498,554
Leitāns Izidors 182
Leitāns J. (19??-193?) 324
Leitāns Jānis (1884-19??) 556
Leitāns Jānis (1893-1931) 360,**393***, 879
Leitāns Jānis Ādama d. (1926-1945) 65, 199,224,554,586
Leitāns Jānis Ignata d. (1925-1945) 98, 199,207,224,549,629,639,676
Leitāns Jāzeps (1854-19??) 554
Leitāns Jūlijs 509
Leitāns Leons Dominika d. (1926) 277
Leitāns Ludvigs (19??-1954) 52,244*, 266*,267*
Leitāns Pēteris Konstantīna d. (1929) 207,224,677
Leitāns Staņislavs (1853-1???) C 828
Leja Dzidra 353
Leja Elvīra 353
Leja Jānis (1938-1995) 360,879
Lejiņa 733
Lejniece Anna (Klauža) Laura m. (1927-1991) C 818
Lejniece Silva (Savicka) Roberta m. (1966) C 780
Lejnieks A. C 818
Lejnieks Aivars (19??) C 818
Lejnieks Alberts 593
Lejnieks Egils (1949) C 780
Lemešenskis Staņislavs R 695
Leonovičs R 695,742
Leonovičs Arnolds 353
Lepere Sanita Jura m. (1973) C 753, 806
Lepere Valentīna (Vilcāne) Pētera m. (1950) C 753,806
Lepers Juris (19??) C 806
Lesovskis R 592,695
Levins R 601,695
Līcīši 59,60,82,106,401,402,486,595, 749
Līcīte Anna (1907-1993) 402,595
Līcīte Ārija Kārļa m. (1940) 595
Līcīte R. 257
Līcīte Velta Kārļa m. (1941) 595
Līcīte Vija Kārļa m. 595
Līcītis Brencis (1876-1963) 553
Līcītis Emīls (1913-1998) 60,207,224, 549
Līcītis (Līcis) Jānis (1872-1943) 60,251,513,557,772
Līcītis Jūlijs (1909-1984) 60,224,452, 457,549
Līcītis Kārlis Borisa d. (1909-1994) 60, 207,224,452,457,549,**595**
Līcītis Laimonis Kārļa d. 595
Līcītis Osvalds (1919-1992) 60,224,549
Līcītis Pēteris (1874-1954) 457,482,553, 773,879
Līcītis Pēteris (1905-1957) 60,207,224, 457,549
Līdaka Daija Igmāra m. (1989) C 800
Līdaka Igmārs (1966) C 800
Līdaka Laura (Riekstiņa) Ivara m. (1967) C 800,802*
Līdaka Rūdolfs Igmāra d. (1993) C 800

Līdere Emerita (Bojāre) Staņislava m. (1942) C 786
Līdere Ļena (Čistova) (1975) C 786
Līdere Samanta Ainära m. (1997) C 786
Līderis Ainārs Jura d. (1964) C 786
Līderis Juris (1942) C 786
Lielmežs Nikolajs 402
Liepa Jānis (1947) C 785
Liepa Valija (Caica) Antona m. (1949) C 785
Liepkājs R 615,695
Liepkalne Agnese (1994) C 846
Liepkalne Iveta (Anspoka) Jāņa m. (1966) C 825,846
Liepkalne Laura (1989) C 846
Liepkalns (19??) C 825,846
Liepkalns Mārtiņš (1990) C 846
Liepniece Anna 596
Liepniece V. 570*
Liepnieki 596
Liepnieks Donāts Jāzepa d. (1901-196?) 335,339,340,**596**
Liepnieks J. 570*
Liepnieks Pēteris 303
Liepnieks Zigfrīds Donāta d. 596
Liestiņa Austra Ludviga m. (1920) 733*
Lietavniece Anna Izidora m. (1908-1998) 759*
Lietavniece Daiga (19??) 390*
Lietavniece Helēna (Brūvere) Staņislava m. (1923) C 793
Lietavniece Raisa (1954) 197,303
Lietavniece T. 257
Lietavniece Veronika (1904-19??) 335,338,459
Lietavniece-Ludžiniece Viktorija (1912) 614,652
Lietavnieks Izidors (1914-1992) C, R 224,447,448,503,536,537,584,586, 588*,602,626,658,673,674,678,683, 695,793,879
Lietavnieks Jānis 255,256
Lietavnieks Jānis Izidora d. 536
Limans Ignats Antona d. (1921) 643
Linde Alfrēds (1897-1942) 170,199, 207,224,491,513,518,**524***,770,772, 773,774,879
Linde Alīda (1854-19??) 557
Linde Anna (1896-19??) 224,496,497, 539
Linde Austra 524
Linde Benita Alfrēda m. 524
Linde Oskars (1914-1943) 108,199,224, 537,539,549,590,598,600
Linde Teodors Alfrēda d. 524
Lindes 401,524
Linejs A. R 524,695
Līnis R 695
Linkuma Sofija (1907-19??) 335,339
Lipšāns Jēkabs (1926) 602
Lisickis Staņislavs 416
Litavniece Līga 272
Livdāne Antra 762
Livdāne Monika 669
Livdāns Gunārs 762
Lizbovskis (Ližbovskis-Sližbovskis) Pēteris 147
Ližbovska Anna 148
Ližbovska Helēna (1894-1979) 207,224, 544,649
Ližbovska Ilze (1910) 207,224,649
Ližbovska Indra Eliasa m. (1958) 649
Ližbovska Veronika (1921-2001)
Ližbovska Veronika (Zvirbule) (1917-2001) 207,224,623,649
Ližbovski 147,163,623,740
Ližbovskis Aivars (19??) 390*
Ližbovskis Antons (1884-1953) 560
Ližbovskis Antons (1918-1990) 148, 224,549
Ližbovskis Dominiks (1912-1978) 148, 207,224,549,588*,620,622,639,**756**
Ližbovskis Donāts (1912-1978) 148
Ližbovskis Eliass (1910-1988) 148,207, 224,285,497,549,620,623,639
Ližbovskis Ēvalds Eliasa d. (1942) 224, 360,**623**
Ližbovskis Izidors (1901-1976) 163,207, 224,251,491,513,560,649
Ližbovskis Jānis 148
Ližbovskis Jānis (1881-1936) 163,276
Ližbovskis Jāzeps (1868-1944) 560
Ližbovskis Juris (1923) 148,224,549
Ližbovskis Leonards 255,390*
Ližbovskis Pēteris (1900-1979) 491, 494
Ližbovskis Romāns Eliasa d. (1945) 360
Ližbovskis Staņislavs (1918-1944) 148, 199,224,549
Lōce Anastasija (1890-19??) 614
Lōce Antonija Jura m. (1928) 614
Lōce Franciska (Bojāre) Jura m. (1879-1???) C 782
Lōcs A. 595
Lōcs Aloizs (1898-19??) 562
Lōcs Andrejs Pētera d. (1869-19??) 93, 562
Lōcs Antons Jura d. (1919-2002) 94,207, 224,549,614,633,639
Lōcs Broņislavs Jura d. (1913-1999) 94, 207,224,549
Lōcs Donāts (1876-1???) C 782
Lōcs Jāzeps Franča d. (1895-1960) 224
Lōcs Juris Pētera d. (1878-19??) 93,562, 614
Lōči 94
Lodziņš Alfrēds R 524,695
Loginova Ligita (Skutele) Alberta m. (1966) C 840
Loginova Sandra Grigorija m. (1988) C 840
Loginovs Grigorijs (19??) C 840
Loginovs Vadims Grigorija d. (1993) C 840
Logins Valerians 731
Logunovs A. R 695
Lomsta 266*
Loškovs Logins (1876-19??) 559
Lozers R 535,695
Lubeniece Ieva (1881-19??) 224
Lubenieki 401
Lubenieks Jānis (1915) 136,224,452, 457,549
Lubenieks Kārlis (1880-19??) 134,224, 501,560,567,568,573
Lubgāns R 603,695
Ludženieks Antons 493
Lugovojs Vladimirs 8
Lugovskis R 591,595,600,695
Lujāne Bārbala (Rudzāte) Onufrija m. (1923) C 835
Lujāns Izidors (19??) C 835
Lukašēvics Jāzeps (1891-19??) R 526, 695
Lukjanski 173,194,396
Lukjanskis Jāzeps (1???-1948) R 636, 695
Lukjanskis Antons (1918-1978) 172,207, 224,639
Lukjanskis Francis Jāzepa d. (18??-19??) 171
Lukjanskis Hilārijs (1925) 172,207,224, 639
Lukjanskis Jānis Franča d. (1922-1997) 171,172,207,224,549,639
Lukjanskis Kazimirs (1908) 285,544
Lukjanskis Miķelis (1920) 562
Lukjanskis Vaclavs Franča d. (1919-1975) 171,172,207,224,549,562,639
Lukstiņa Anna (Veigule) (1911) 224,596
Lukstiņa Benedikta (1870-19??) 225
Lukstiņa Marija Pētera m. (1937) 225, 596
Lukstiņa Veronika (1935) 225
Lukstiņi 121,596
Lukstiņš Ādams (1879-19??) 290,496, 557
Lukstiņš Donāts (1879-19??) 225,556
Lukstiņš Jānis Pētera d. (1939) 225,596
Lukstiņš (Luksts) Pēteris Donāta d. (1906-1947) 97,98,199,207,225,457, 513,549,**596**,598,710,711,772
Lukša Jānis C 811
Lukša Lelde Jāņa m. (1985) C 811
Lukša Marita (Griga) Jāzepa m. (1958) C 807*,811
Lukša Žanete Jāņa m. (1988) C 811
Lūķe-Krastiņa Emīlija 554
Luriņa Monika (Cakule) Pētera m. (1907-1988) C 813
Luriņš Antons Antona d. (1911) R 656,696
Luriņš Boļeslavs 670
Luriņš Jānis Pāvela d. (1940) C 813
Luriņš Leonards 775
Luriņš Pāvels (1900-1955) C 496,813
Lūse Ilga (1934) 207,225,337,518
Lūse Konstancija (1885-19??) 496,497
Lūse Līze (Lauva) (1873-1957) 496
Lūse Margarita Jāņa m. (1941-1960) 199,207,225,518,524,525
Lūse Marta (1898-1971) 207,225,459, 518,**524*-525**,775
Lūse Valija 401
Lūsis A. R 520,695
Lūsis Jānis (1898-1942) 133,199,207, 225,241,247*,248*,251,261*,266*,271 ,327,450,452,457,513,516,518,523, **524*-525**,528,770,772,774,879
Lūsis Jānis (1913) 652
Lūsis Jānis Miervalža d. (1954) 207,225, 525
Lūsis Jūlijs (1878-19??) 553
Lūsis Leons (19??-195?) 108,225,549
Lūsis Miervaldis 401
Lūsis Miervaldis Jāņa d. (1931-1968) 207,225,337,518,524,525
Lūsis Pēteris (1876-19??) 497,544,553, 560
Lūsis Rūdolfs Augusta d. 305,558
Lūsis Visvaldis (1921-1944) R 60,199, 225,537,584,586,683,695
Lūsis Vladimirs Miervalža d. (1956) 207,225,525
Lūši 59,133,401,486,524-525
Lušohiņevs R 695

Lutēhins R 593,695
Lūzeniece Anna (Klauža) Andrīva m. (1869-1899) C 819
Lūzeniece Madaļa (Velkme) Andrīva m. (1840-1904) C 854
Lūzeniece Modesta (Bojāre) Pētera m. (1833-1???) C 782
Lūzenieki 53
Lūzenieks Ādams (1831-1???) C 782
Lūzenieks Andrejs (1861-1???) C 819
Lūzenieks Jānis 457
Lūzenieks Pēteris (17??-1???) 175
Lūzenieks Pēteris Jura d. (1843-1894) C 854
Lužminskis R 695
Ļeonova J. (1927) R 595,695
Ļeonovs R 695
Ļeonovs G. R 596,695
Ļeonovs Timofejs (1???-1945) R 634, 695
Ļevčenko R 634,695
Ļipātovs Ivans R 634,695
Ļipātovs (Ipātovs) M.H. (1???-1949) R 636,695
Ļipins R 605,695
Ļubikovs Fjodors R 695
Macāns Viktors 643,647
Maceikoviča L. 353
Mackēviča Benita (Asare) Roberta m. (1955) C 860
Mackēviča Egija Vigo m. (1986) C 860
Mackēviča Eva Vigo m. (1980) C 860
Mackēvičs Vigo (19??) C 860
Mačāne Anna (Ivbule) Mārtiņa m. (1864-1887) C
Mačāns Jānis (1857-1???) C
Mačs Staņislavs 643
Maču̧ska Antoņina Geronīma m. (1931-1932) C 840
Maču̧ska Broņislava (Elste) Bērtu̧a m. (1919-2002) C 93*,204,219,520,774, 840,843*
Maču̧ska Gunta (Zeltiņa) (19??) C 840
Maču̧ska Inga Antona m. (1985) C 840
Maču̧ska Līga Antona m. (1985) C 840
Maču̧ska Tekla (Skutele) Andreja m. (1900-1972) C 530*,741*,840,841*
Maču̧ska Valentīna (1872-1958) 741*
Maču̧ski 741,843*
Maču̧skis Antons Geronīma d. (1936) C 741*,840,843*
Maču̧skis Geronīms (1894-1959) C 530*,**741***,812,840,843*,847
Maču̧skis Pēteris Geronīma d. (1924-1944) C 741,840,847*
Maču̧skis Vladislavs Geronīma d. (1927) C 530*,741*,840,843*
Madžule Helēna 620,652
Madžulis R 695
Madžulis Andrejs 423
Madžulis Jānis (1920-1944) 658,672
Mahņējevs R 536,695
Mailīši 401
Mailīte Alvīne (1908-1940) 459
Mailītis Pēteris (1909) 225,306*,457,560
Majore Rozālija 353
Makālovs R 695
Maksimenko R 695
Maksīmovs (1???-1945) R 634,695
Maķevica Milda 733,754*
Mālainis R 612,695
Malaškins Nikolajs (1925) R 660,695
Malkins R 696
Malnači 401
Malnačs (1???-1945) R 633,696
Mālniece Anna Gregora m. (1928-1984) 225
Mālniece Apolonija Jura m. (1905-1991) 207,225,717
Mālniece Inese (19??) C 790
Mālniece Janīna Jāņa m. (1940) 742
Mālniece Leontīne (Brūvere) Franča m. (1938) C 790
Mālniece Santa (Vītola) (19??) C 790
Mālniece Valija (Brūvere) Franča m. (1942) C 790
Mālniece Veronika Gregora m. (1931) 225,717,741
Mālnieki 189,741-742
Mālnieks Aigars Jāzepa d. (1971) C 790
Mālnieks Antons Izidora d. (1900-19??) 619,652
Mālnieks Gregors Staņislava d. (1899-1991) 189,207,225,544,612,613,711, 717,720,**741**,742,750
Mālnieks Jānis (1???-1945) 441,643,658, 676
Mālnieks Jānis (18??-19??) C 806
Mālnieks Jānis (1926) 475
Mālnieks Jānis Jāņa d. (1936) 742
Mālnieks Jānis Staņislava d. (1900-1970) 189,207,225,251,457,513,737, **741-742**,772
Mālnieks Jāzeps Jāņa d. (1933-1998) C 207,225,742,790
Mālnieks Kārlis Aigara d. (2001) C 790
Mālnieks Oskars Ulža d. (19??) C 790
Mālnieks Pāvels Jāņa d. (1928) 207,225, 742
Mālnieks Pēteris Gregora d. (1935-1986) 207,225,341,717
Mālnieks Pēteris Jāņa d. (1931-2000) 207,225,742,790
Mālnieks Staņislavs Andreja d. (1864-19??) 189,566
Mālnieks Uldis Jāzepa d. (1963) C 790
Mālnieks Voldemārs 243,353
Manteifels G. 364,380
Manteifeļi 41
Manutāne Anna (Vilcāne) Augusta m. (1925-1979) C 855
Manutāns (19??) C 855
Marahtānovs R 696
Marcinkēviča Aldona (1939) C 780
Marcinkēviča Alma (Ancāne) (1958) C 255,344*,345,762,763,780,879
Marcinkēviča Anna 243
Marcinkēviča Apolonija (Rudzāte) Pētera m. (18??-1???) C 832
Marcinkēviča Genovefa Kazimira m. (1717) C 845
Marcinkēviča Ieva (1946) C 780
Marcinkēviča Jugana (Brūvere) Izidora m. (1913) 83,556
Marcinkēviča Linda Valda m. (19??) C 780
Marcinkēviča Paulīne (Bataraga) Jāņa m. (1903-1980) C 81,780
Marcinkēviča Tekla Kazimira m. (1926) C 845
Marcinkēviča Vera (Graudiņa) (1928) C 780
Marcinkēviči 84
Marcinkēvičs C 832
Marcinkēvičs Dominiks (1848-19??) 285,510
Marcinkēvičs Dominiks (1898-1970) 84, 285,513
Marcinkēvičs Donāts (1878-19??) C 832
Marcinkēvičs Donāts Kazimira d. (1923) C 845
Marcinkēvičs Jāzeps (1896-1972) C 84, 513,556,780
Marcinkēvičs Kazimirs (18??-1???) C 845
Marcinkēvičs Matīss Valda d. (19??) C 780
Marcinkēvičs Miķelis Jāzepa d. 83
Marcinkēvičs Pēteris Jāzepa d. (1926) C 84,197,225,503,586,780
Marcinkēvičs Roberts Jāzepa d. (1933) C 780
Marcinkēvičs Ronalds Valda d. (1983) C 346,780
Marcinkēvičs Valdis Pētera d. (1955) C 762,763,764,777,780,879
Markbats R 696
Markunas Stasis 724*
Markunas Stasja 724*
Martīnovs J. R 596,696
Martīnovs T. R 592,635,696
Martīnovs Vitālijs (190?-1935?) 335*, 339
Martinsone Alma Jēkaba m. (1898-1944) 536
Martinsone Minna Jāņa m. (1875-1944) 536
Martinsone Tekla (1???-1946) 635
Martinsone Vita Arvīda m. (1934-1944) 536
Martinsone Zaiga Arvīda m. (1935) 197, 207,225,518,536
Martinsoni 518,536
Martinsons Arvīds Voldemāra d. (18??-1984) 536
Martinsons Jānis Arvīda d. (1939) 536
Māsāne Vija (Bataraga) Jāņa m. (1965) 173,359
Maskavi 401
Maters 78
Matīsa Jevgēnija (Skutele) Jāzepa m. (1928) C 839
Matisāns (Mativāns) Gabriels (1867-19??) 557
Matisāns Viktors 614,644
Matīss Vladislavs (19??) C 839
Matisons R 522,696
Matjūšins R 621,696
Matskus (Mackuss) Heronīms (1867-1935) 151,267*,321,**380-381**
Matvējevs Arsenijs (1904-19??) R 660, 696
Mauliņa Anda Jāņa m. (1976) C 780
Mauliņa Anna (Brūvere) Antona m. (1939) C 58,61,63,70,81,82,83,84*,86, 87,143,144,268,359,368,506,713-714, 780,781*,879
Mauliņa Antra (Kiruška) (1964) C 780
Mauliņa Magda Jāņa m. (1968) C 780
Mauliņš Jānis (1933) C 780
Mauliņš Ojārs Jāņa d. (1963) C 780
Mauliņš Raimonds Jāņa d. (1972) C 780
Mauliņš Rolands Ojāra d. (1983) C 780

Maurāns R 643,647,696
Maurīte Lūcija Amālija (1893-19??) **335**,337,338,339
Mazurs Alberts (1???-1947) R 636,696
Medaļjevs R 597,696
Medne Elizabete (1910) 553
Mednis Andrejs Jēkaba d. 305
Mednis Aleksandrs Mārtiņa d. (1913-19??) 207,225,277,457,**596**
Mednis Antonijs (1907-1972) 133,207, 225,457,513,602,639,772
Mednis Mārtiņš (1865-19??) 291,560
Mednis Pēteris (1902-1998) 457,553,598
Medņi 59,402,486
Mefodijs F.M. R 658,696
Meierovics Zigfrīds Anna 185
Meldere Genovefa 353
Meldere Matilde (Šaraka) Antona m. C 848
Melderis (19??) C 848
Melnace Alma 286
Melnalksnis Ārmanis C 819
Melnis (19??) C 809
Melnis Andris (1962) C 809
Melnis Lauris Andra d. (19??) C 809
Melnis Toms Andra d. (19??) C 809
Meļņikovs R 696
Meļņiks 328
Memļuks Pēteris (1925-1945) 616,644
Mendelis Psavke 480
Mēneši 401
Meņģele Alvīne (1883-19??) 225
Meņģele Anna Andreja m. (1883-1952) 199,207,225,626,649,717,742
Meņģele Anna Nikolaja m. (1949) 742
Meņģele Emīlija (1879-1966) 496
Meņģele Milda (1919-1991) 207,225, 649,717,742
Meņģele Vija Nikolaja m. (1949) 207, 225,717
Meņģele Vilma Maija (Lauva) (1922) 225
Meņģelis Andžs Jāzepa d. (1870-1947) 24,130,305,306*,307,513, 560,**742**,772
Meņģelis Eduards (1883-19??) 225,494, 555,710
Meņģelis Jānis Jura d. (1875-1957) 251
Meņģelis Jūlijs (1912-1944) 484,558
Meņģelis Nikolajs Andža d. (1913) 83, 207,225,457,711,717,720,**742*-743**
Meņģelis Pēteris (18??-19??) 454,457
Meņģelis R 656,696
Meņģeļi 82,130,401,402,428,486,742-743
Meņkens R 696
Meņšikovs Dainis 764
Meņšikovs Mareks 346,762
Merksone Anita (Pīpiņa) C 797
Merksone Daiga Daiņa m. (1984) C 797
Merksone Inese Daiņa m. (1982) C 797
Merksone Santa Daiņa m. (1987) C 797
Merksone Veronika (Krištobāne) Jāņa m. (1933) C 797,798*
Merksons Dainis Vitauta d. (1959) C 797,798*
Merksons Vitauts (19??) C 797
Meščerska Genovefa (Skutele) Onufrija m. (1942-1985) C 839
Meščerskis Vladislavs (19??) C 839
Mežancāns Antons 486
Meženieks Donāts (1???-1947) 644
Mežeriņš Jānis (1???-1945) 644
Mežinska Anna (Pastare) Antona m. (1939) C 826
Mežinska Broņislava (Pauniņa) Antona m. (1923-1988) C 795
Mežinskis (19??) C 795
Mežinskis Ludvigs (1925-1989) C 826
Mickēviča Gunta (Ošeniece) (1976) C 851
Mickēviča Lelde (Atvare) (1983) C 851
Mickēviča Sandra (Bojāre) Aloiza m. (1964) C 784
Mickēvičs Edgars (1959) C 784
Mickēvičs Jānis Edgara d. (1985) C 784
Mickēvičs Māris Viktora d. (1992) C 851
Mickēvičs Mārtiņš Viktora d. (1984) C 851
Mickēvičs Matvejs (1922) C 851
Mickēvičs Rolands Edgara d. (1985) C 784
Mickēvičs Viktors Matveja d. (1954) C 851
Mičule Antonija 253
Mičule Helēna 746*
Mičulis Aloizs 554
Mičulis Antons 652
Mičulis Benedikts 847*
Mičulis Ignats 847*
Mičulis Jāzeps (1914) 130,132,501,560
Mičulis Pēteris 652
Miezis F. 448
Miezītis Aloizs (1910-1946) 644,670
Mihailovi 556
Mihailovs R 696
Mihailovs Antonijs (1923) R 633,696
Mihailovs Jakovs R 634,696
Mihailovs Mihails (1920) R 497,660,696
Mihailovs Ņikita R 633,696
Mihailovs Timofejs K. (1???-1947) R 199,225,594,636,683,696
Mikulāne Aina (19??) C 809
Mikulāne Alvīne (19??) C 809
Mikulāne Anna Jāņa m. (1975) C 809
Mikulāne Marija Broņislava m. (1943-1944) C 809
Mikulāne Ināra (Oklāne) (1952) C 809
Mikulāne Regīna (Kozule) (1936) C 809
Mikulāne Signe Jāņa m. (1980) C 809
Mikulāne Tekla Broņislava m. (1941) C 809
Mikulāne Tekla (Būmane) Andreja m. (1907-1988) C 809,847*
Mikulāns Andrejs Jāņa d. (1984-1985) C 809
Mikulāns Broņislavs Broņislava d. (1945) C 809
Mikulāns Broņislavs (1891-1975) C 809
Mikulāns Jānis Broņislava d. (1950) C 809
Mikulāns Juris Broņislava d. (1975) C 809
Mikulāns Lauris Jāņa d. (1982) C 809
Mikulāns Māris Staņislava d. (1965) C 809
Mikulāns Pēteris Broņislava d. (1939) C 809
Mikulāns Raimonds Pētera d. (1969) C 809
Mikulāns Staņislavs Broņislava d. (1936) C 809
Mikulis Donāts 647
Miķelsons 601
Milājeva T. 353
Mīlgrāvji 401
Millers Roberts 764
Milta Veronika (Lukstiņa) Pētera m. (1935) 596
Miltiņa Franuse (Zalāne) 535
Misjūne I. 353
Misjūne Stefānija (Paškēviča) (1921) 353,**354**,879
Misjūns Jāzeps (1924) 340,353,**354**, **762**,879
Mišinskis 317*,338
Mišūtins A.N. R 696,739,743
Mitročenko R 527,696
Mitrofānovs R 696
Mivreniece E. 353
Mīyrenieks Antons (1920) 644
Mocāns A. 636
Moisējevs R 589,656,696,722,726
Molčānova Anna (1925) 225,539
Molčānovi 124
Molčānovs R 635,696
Molčānovs Andrejs (1923-1944) 124, 199,225,539,541,586
Molčānovs Aņisims (1926-1945) 124, 199,225,539,541,586
Molčānovs I. R 592,696
Molčānovs Pēteris (1883-19??) 559
Mordvikovs R 696
Mordvins R 595,624,625,626,696
Morens R 527,696
Morgunovs R 696
Morozovs R 696
Morozovs R 696
Motivāne Marija (1900-19??) 497
Motivāns Jāzeps (1905-1945) R 199,225, 523,594,595,623,633,683,696
Motivāns Kazimirs 574*
Motorins R 529,696
Mozule Anna (Skutele) Jāņa m. (1856-1???) C 842
Mozule Eva (Brūvere) Marciusa m. (1811-1???) C 793
Mozule Marta Jākuba m. (18??-1???) C 793
Mozule Tekla Jākuba m. (18??-1???) C 793
Mozulis Jānis (1883-19??) 562,596
Mozulis (Mozuļs) Jākubs (1806-1???) C 793
Mozulis Pēteris (18??-1???) C 842
Mozulis Pēteris Jāņa d. (1938) 155,360, 562,879
Muceniece Inese (Janušāne) (1969) C 790
Muceniece Līga Alda m. (1989) C 790
Muceniece Linda Alda m. (1993) C 790
Muceniece Sofija (19??) 382*
Muceniece Veronika (1918)
Muceniece Veneranda (Brūvere) Aloiza m. (1940) C 790
Muceniece Veronika (Skrebele) (1918) 617,618,619,644,652,723*
Mucenieks Aldis Māra d. (1966) C 790
Mucenieks Māris (19??) C 790
Mugarēvičs Staņislavs (1901-1946) 635
Muhins R 696
Muiženiece Broņislava (Pastare (Pastare-Rubina)) Broņislava m. (1935) 225, 623,649
Muiženiece Rita (Ūbele) Arnolda m. (1938) C 211,232,518,530,531,851
Muiženieks (19??-1998) R 593,600,617, 675,678,680,696
Muiženieks Jānis (1940) C 851
Muižnieki 560
Muižnieks Haralds 535

Mukāne Dzintra (Petskoja) Izidora m. (1955) C 827
Mukāne Inguna 346,347
Mukāne Liene Ilmāra m. (1989) C 827
Mukāne Zane Ilmāra m. (1980) C 827
Mukāns Ilmārs (1953) C 827
Mukips R 697,756
Mundure Valērija (Galgavska) (1915-1949) 610,**611***,644
Mundurs Viktors 610,611
Murins R 521,525,528,697
Murins R 697
Murins R 697
Mūrmanis R 697
Mūrniece Helēna (Zalāne) Andreja m. (1???-19??) C 858
Mūrnieks (18??-19??) C 858
Mūrnieks Broņislavs Pētera d. (1925) 644
Mūrnieks Jānis Pētera d. (1921-1946) 644,655
Musijačenko R 697
Musorins R 604,697
Muzikante 78
Nabincovs R 535,697
Naglis Vikentijs (1919) 644
Naglis Viktors 612,644
Namiņš 742
Namovičs Jāzeps R 633,697
Nautrēna Olga (1927) 412
Nazārova Ņ. 353
Nazārovs R 604,697
Nazārovs Ņ. 353
Neicgale Ada Vilcānu (1825-1870) C 823,824
Neicgale Adele Ādama m. (1857-1???) C 823
Neicgale Agata Ādama m. (1865-1???) C 842
Neicgale Agata Pētera m. (1835-1???) C 823
Neicgale Agnese (Buka) (1860-1895) C 823
Neicgale Anna C 823,824
Neicgale Anna (1904-1956) C
Neicgale Anna Aleksandra m. (1932) C 823
Neicgale Anna Antona m. (1861-1874) C 824
Neicgale Anna Bierņa Bernarda m. (1858-1???) C 823
Neicgale Anna (Rudzāte) Ādama m. (1904-1956) C 823,824
Neicgale Anna Upenieku C 823,824
Neicgale Apolonija Ādama m. (1896-1896) C 824
Neicgale Dārta Pītera m. C
Neicgale Dorote Ādama m. (1865-1874) C 823
Neicgale Dorote Pūdnīku (Bojāru) (1821-1???) C 823,824
Neicgale Franciska (Putniņa) Jāņa m. (1867-1956) C 823
Neicgale Franciska (Zalāne) (1883-1942) C 823
Neicgale Grieta (Brīsla) (1842-1???) C 824
Neicgale Gunta Alberta m. (19??) C 861
Neicgale Helēna Aleksandra m. (1928) C 823
Neicgale Helēna Jāņa m. (1904-1972) C 775,823
Neicgale Helēna Jura m. (1908-1940) C 823
Neicgale Helēna Kārļa m. (1925) C 823
Neicgale Ieva Ādama m. (1860-1???) C 823
Neicgale Ieva Ādama m. (1861-1???) C 824
Neicgale Ieva Bierņa Bernarda m. (1862-1???) C 823
Neicgale Ieva Jāņa m. (1851-1???) C 824
Neicgale Ieva Pītera m. (1861-1???) C
Neicgale Ieva Vidu Jura m. (1835-1905) C 824
Neicgale Ilža Ādama m. (1862-1874) C 823
Neicgale Ilža Bierņa Bernarda m. (1862-1???) C 823
Neicgale Ina Alberta m. (1981) C 861
Neicgale Jezupate (1865-1???) C 823
Neicgale Jezupate Izidora m. (1904) C 824
Neicgale Jūlija Ādama m. (18??-1???) C 824
Neicgale Kristīne (Rasčuka) (1870-1904) C 823
Neicgale Madaļa (1881-19??) C 824
Neicgale Madaļa Jāzepa m. (188?-1???) C 823
Neicgale Madaļa Vilcānu (Vidu) (Lācupnīku) C 824
Neicgale Māra C 823,824
Neicgale Māra (18??-1???) C 823
Neicgale Māra (18??-18??) C 823
Neicgale Māra (Lūzeniece) C 824
Neicgale Māra (Zalāne) (1843-1???) C 823,824
Neicgale Marjanna (Marciņa) (17??-18??) C 823,824
Neicgale Marta Jaudzemu (1860-1???) C 824
Neicgale Marta (Margita) (Vecele) C 824
Neicgale Solomeja (1912-19??) 559
Neicgale Tekla (1906-1940) C 824
Neicgale Tekla Ādama m. (1895-1???) C 823
Neicgale Valentīna (Zalāne) Donāta m. (1940) C 630,823,861
Neicgale Veneranda Franča m. (1927-1947) C 823
Neicgale Virgīnija Jāzepa m. (1905-1983) C 775,823
Neicgale Virgīnija (Rudzāte) Andreja m. (1905-1983) C 833
Neicgalis C 833
Neicgalis Ādams Bierņa Bernarda d. (1856-1???) C 823
Neicgalis Ādams Jāņa d. (1818-1???) C 823
Neicgalis Ādams Jāņa d. (1859-1896) C 824
Neicgalis Ādams Jura d. (1824-1904) C 823
Neicgalis Alberts 303
Neicgalis Alberts Aleksandra d. (1943-1992) C 823,861
Neicgalis Alberts Kārļa d. (1932-1992) C 823
Neicgalis Aleksandrs Ādama d. (1897-1954) C 244*,248*,251,292,516,555, 823,832
Neicgalis Andrīvs Antona d. (1869-1974) C 824
Neicgalis Andrīvs Antona d. (1874-1895) C 824
Neicgalis Antons Andrīva d. (1895-1914) C 128,507,824
Neicgalis Antons Jāņa d. (1855-1???) C 824
Neicgalis Augusts (1929) 503
Neicgalis Augusts Kārļa d. (1923) C 823
Neicgalis Bērtulis Bierņa Bernarda d. (1864-1939) C 378,555,823
Neicgalis Bierns Bernards Pētera d. (1876-1???) C 823
Neicgalis Broņislavs Ādama d. (1889-1???) C 824
Neicgalis Broņislavs Jāzepa d. (1916-19??) C 823
Neicgalis Donāts Andrīva d. (1895-1???) C 824
Neicgalis Edgars Alberta d. (19??) C 861
Neicgalis Eliass Jāzepa d. (1888-1900) C 823
Neicgalis Francis Jāzepa d. (1901-1972) C 558,823
Neicgalis Gabriels Ādama d. (1881-1883) C 824
Neicgalis Henrihs Jāzepa d. (1886-1905) C 823
Neicgalis Ignats Jura d. C 824
Neicgalis Izidors Ādama d. (1879-19??) C 559,824
Neicgalis Jākubs Andžeja d. C 823, 824
Neicgalis Jānis Aleksandra d. (1926-1945) C 78,199,225,586,823
Neicgalis Jānis Andžeja d. C 823,824
Neicgalis Jānis Jura d. (1817-1???) C 823,824
Neicgalis Jāzeps Ādama d. (1866-1???) C
Neicgalis Jāzeps Franča d. (1930) C 823
Neicgalis Juris Andžeja d. C 823,824
Neicgalis Juris Antona d. (1867-1???) C 824
Neicgalis Juris Pētera d. (1839-1???) C 823
Neicgalis Kārlis Jāzepa d. (1900-1968) C 129,244*,248*,251,457,478,500,504, 516,559,636,823
Neicgalis Kārlis Kārļa d. (1929) 823
Neicgalis Kaspars Ādama d. (1868-1???) C 823
Neicgalis Kazimirs Ādama d. (188?-1???) C 824
Neicgalis Mičulis Antona d. (1873-1874) C 824
Neicgalis Pāvels Ādama d. (1889-1???) C 457,824
Neicgalis Pēteris Ādama d. (1873-1???) C 823
Neicgalis Pēteris Andžeja d. C 823,824
Neicgalis Pēteris Bērtuļa d. (1910-1954) C 78,225,390*,391*,501,639,683,823
Neicgalis Roberts Aleksandra d. (1930) C 823,832
Neicgalis Roberts Kārļa d. (1935-1965) C 823
Neicgalis Staņislavs Ādama d. (1870-1???) C 823
Neicgals Ondžs (Andžejs) (1779-1841) C 823,824
Neicgaļi 53,72,73,74,128,**823-824**
Neiciniece Monika 724*
Neiciniece Tekla 724*
Neicinieks Jānis 733*
Neliusa Ņina (Kaminska) (1909-19??) 326,**335**,339
Nešlos Doda 538,603

Ņeverovskis Viktors (1927) R 633,697
Nīcgale Antra 351
Niedre R 524,697
Nikolājevs R 593,697
Nikolājevs Vasilijs Jegora d. R 612, 697
Nimtis R 697
Nodelmans R 697
Norikarels (?) Broņislavs 644
Novickis R 697
Novikovs A. R 589,597,616,617,663, 680,697
Noviks Alfons R 739,697
Ņikiforovs R 697
Ņikitinskis R 697
Ņikonovs Aleksandrs Aleksandra d. R 656,657,697
Ņikūļins R 604,697
Oborūns Broņislavs 239
Ojārs Stefans 7
Olksna Ādams (1881-19??) 562
Olksna Ādams Donāta d. (1880-19??) 562,747
Olksna Ādams Donāta d. (1920)
Olksna Donāts 562
Olksna Eduards Silvestra d. (1922-1944) 62
Olksna Helēna (1921) 332*
Olksna Jānis (18??-19??) 43,199,225, 549
Olksna Jānis (1921-1987) 62,225,544, 549,554
Olksna Jānis Jāzepa d. (1885-1976) 62
Olksna Jānis Silvestra d. (1920-1988) 62, 208,225,390,549
Olksna Marija 303
Olksna Marta (1892-1945) 153,155
Olksna Matilde Ādama m. (1923) 475
Olksna Pēteris Pētera d. (1905-19??) 62, 494,554
Olksna Pēteris Ādama d. (1921) 155, 208,225,549,639
Olksna Silvestrs Mārtiņa d. (1860-1943) 62,554
Olksnas 61,62,154
Onckule Halina (Češļa) (1932) 152, 243,353,**354**,444,445,447,762,879
Onckule Helēna Pētera m. (1921) 99, 208,225,256,353,360,400,475,**596**
Onckule Lidija Staņislava m. (1956) 354
Onckule Marta Izidora m. 387
Onckule Tekla (Eitvina) Franča m. (1886-19??) 387
Onckulis Antons (1???-1945) 644
Onckulis Eduards Izidora d. (1908-19??) 387
Onckulis Francis Jāņa d. (1926-1948) 442,609,644,667*
Onckulis Izidors Jēkaba d. 387
Onckulis Jānis (1???-194?) 644
Onckulis Jānis Izidora d. 387
Onckulis Jānis Staņislava d. (1958) 354
Onckulis Jāzeps (1???-1946) 635
Onckulis Ludvigs Kazimira d. (1905-19??) 644
Onckulis Pauls Izidora d. (19??-19??) 387
Onckulis Pēteris Izidora d. (1919-1999) 152,272,343,**387*-389**,609,610,644, 762,776,777,879
Onckulis Pēteris Jāņa d. (1925-1949) 644
Onckulis Pēteris Onufrija d. (19??-1948) 644
Onckulis Staņislavs (19??-1945) 644, 666*
Onckulis Staņislavs (1927) 152,353, **354**,879
Oriževoits Pēteris 574*
Orlova Poļina (1896-19??) 325,**335**, 338
Osaka Pāvels Konstantīna d. R 605, 697
Osčenkovs K. R 527,697
Ose Vanda (Kurčina) Jāņa m. (1935) C 207,223,385, **740*-741**,821
Osipovs Dimitrijs Ivana d. (1931) R 660, 697
Osipovs Ivans Filipa d. (1???-1945) R 633,660,697
Osipovs Timofejs 286
Osis (19??) C 821
Osis R. 512
Osis Jānis C 821
Osīte A. 469
Ostrovska Daina (Rudzāte) Vitālija m. (19??) C 833
Ostrovskis Jāzeps (19??) C 833
Ošāne Broņislava 447,762
Ošāns V. 353
Ošs Jānis 402
Ozere T. (18??-19??) 268
Ozers R 605,697
Ozerskis Ivans (1927-1945) R 633,697
Ozola Sandra 254
Ozoliņa Antoņina (1929) 652
Ozoliņa Eda (1878-19??) 225,494
Ozoliņa Genovefa 652
Ozoliņa Jeļizaveta (1913) 225,560
Ozoliņa Matilde (1917) 225
Ozoliņa Milda (Pētersone) (1913) 225
Ozoliņa Natālija (Krievāne) Pētera m. 58
Ozoliņa Regīna (1927-1948) 644,671, 676
Ozoliņa Reina 652
Ozoliņa Veronika 225,620
Ozoliņa Veronika 652
Ozoliņa Zuzanna (1905-19??) 652
Ozoliņi 59,60,133,402,486,671,672
Ozoliņš Aleksandrs (1894-19??) 507
Ozoliņš Andžs Pētera d. (1867-1955) 133,225,305,457,772
Ozoliņš Arkādijs (1927-1952) 644
Ozoliņš Ilmārs (1940) 225,303
Ozoliņš Jānis (1890-1975) 58,59,150, 225,457,513,544,553,563,567,568*, 659,711,772,773
Ozoliņš Jānis (1???-1945) 634
Ozoliņš Jēkabs (1865-1945) 150,513, 558,772
Ozoliņš Jūlijs Andža d. (1902-1987) 133,134,225,452,457,560,567,568*, 710,711
Ozoliņš Pēteris Andža d. (1909-1985) 133,225,452,457,530,544,598,603, 677
Ozoliņš Roberts (1???-1946) 644
Ozoliņš Roberts (1925-1946) 644,670
Ozoliņš Staņislavs (1911-1945) 644
Ozoliņš Vladislavs 644,671
Ozolnieks Antons (1889-19??) 558
Ozolnieks Antons Antona d. 644
Ozols 515
Ozols R 635,647,697
Paapa Antra (Bernāne) Jāzepa m. (1972) C 794
Paaps Eduards (1969) C 794
Paaps Haralds Eduarda d. (2000) C 794
Pabērza Anna (Ūbele) Kārļa m. (1946) C 852
Pabērza Natālija (1971) C 852
Pabērze P. 185
Pabērzs Arnolds Normunda d. (1993) C 852
Pabērzs Egils Jāņa d. (1974-1994) C 852
Pabērzs Jānis (1946) C 852
Pabērzs Normunds Jāņa d. (1971) C 852
Paegle Broņislava (Babre) (1925) 160, 355,359,762,879
Paegle Sofija (1900-1987) 756
Paeglis 78
Paeglis Ādolfs Jūlija d. (1929) 756
Paeglis Arnolds Jūlija d. (1931) 756
Paeglis Eduards Jūlija d. (1936-1964) 756
Paeglis Jūlijs (1899-1989) 150,152,513, 563,710,**756-757**
Paeglis Jūlijs Jūlija d. (1933) 673,756
Paeglis Kārlis Jūlija d. (1922-1943) 151, 199,206,225,470,475,542,549,598,756
Paeglis Pēteris Jūlija d. (1924-1943) 151, 199,225,549,756
Paegļi 401,486,756
Pahomovs (Pafomovs) R 521,697
Pakalne M. 754*
Pakalns Egons Andreja d. (1932) 727*
Panansovs R 604,697
Pankovska Veronika (1906) 459
Pankovski 156
Pankovskis Ādams Sīmaņa d. (1865-19??) 289,562
Pankovskis Izidors (1909-1967) 155,225, 586,622,632,639,741,746
Pankovskis Sīmanis Jāņa d. (18??-1893) 153
Pantelējevs R 614,697
Paņko R 624,697
Papakuls Vladislavs (1911-1992) 225, 586,588*
Parfjonovs (1???-1945) R 634,697
Paršins R 616,628,697
Pārups 609,622
Pastare Adija (Bojāre) Mača m. (1815-1???) C 782
Pastare Agate (1890-1952) 164,377*
Pastare Agate (1899-1989) 652
Pastare Agate (Klauža) (1907-19??) C 814
Pastare Agate (Veikšāne) Jāņa m. (1868-1???) C 825
Pastare Agnese (1889-1981) C 826
Pastare Agnese Aloiza m. (1895-1???) C 826
Pastare Anastasija 120
Pastare Anna (1889-1968) 208,225,649
Pastare Anna (1902-1948) 679
Pastare Anna (Bernāne) Ignata m. (1907-1991) C 391,792
Pastare Anna (Griga) Pāvela m. (1949) C 811
Pastare Anna Jāņa m. (1848-1889) C 825
Pastare Anna (Ivbule) Antona m. (1914-1999) C 225,581,564,815,849

Pastare Anna (Kassaliete) (1909-1989) C 826
Pastare Anna Pētera m. (1922) 472,475
Pastare Anna Svaļbu (1851-1???) C 825
Pastare Antoņina (1951) 344,345,762
Pastare Antoņina Ignata m. (1927) 528
Pastare Antoņina (Ūsāne) Jāņa m. (1921-1991) 208,225,649,717,743*
Pastare Apolonija Indriķa m. (1869-1878) C 826
Pastare Apolonija (Klauža) Andreja m. (1877-1???) C 825
Pastare Apolonija Staņislava m. (1882-1???) C 825
Pastare Apolonija Staņislava m. (1902-19??) C 825
Pastare Benedikta (Priekule) (1909-1995) C 826
Pastare Bārbala (Būmane) Bierņa m. (1868-1???) C 825
Pastare Bārbala Staņislava m. (1899-1???) C 825
Pastare Broņislava 495
Pastare Daina Jāņa m. (1993) C 826
Pastare Dārte (1882-19??) 168
Pastare Dorota (Rudzāte) Jura m. (1835-1869) C 826,836
Pastare Dorote (Stalidzāne) (1818-1878) C 825,826
Pastare Eleonora Jāņa m. (1939) 226
Pastare Elizabete Ādama m. (1835-1???) C 826
Pastare Elizabete (Zalāne) (1825-1???) C 825
Pastare Eva Ādama m. (1839-1???) C 826
Pastare Eva (Rudzāte) C 825
Pastare Franciska (1891-19??) C 814
Pastare Franciska Jura m. (1894-1???) C 825
Pastare Genovefa (1911-19??) C 226,825
Pastare Ģertrūde (18??-1???) C 825
Pastare Helēna 353,762
Pastare Helēna (1888-1975) 559
Pastare Helēna (1908-19??) 226,539
Pastare Helēna Aloiza m. (1896-1905) C 826
Pastare Helēna (Leitāne) Jāņa m. (1926-2003) 385*
Pastare Ieva (18??-1???) C 825
Pastare Ieva Indriķa m. (1859-1???) C 826
Pastare Ieva Indriķa m. (1876-1???) C 826
Pastare Ieva Svaļbu (1834-1894) C 826
Pastare Ieva (Kurčina) Pētera m. (1880-1957) C 821
Pastare Ieva (Šaraka) Ādama m. (1890-1973) C 555,826,846
Pastare Ilze Jāņa m. (1976) C 811
Pastare Ilža Jāņa m. (186?-1???) C 825
Pastare Ilža (Lūzeniece) Antona m. (1864-1???) C 825
Pastare Ilža (Vilcāne) Pētera m. (1843-1???) C 826,855
Pastare Ināra (Lāce) (1940-1990) C 826
Pastare Inese Jāņa m. (1969) C 811
Pastare Iveta (1967) C 835
Pastare Iveta (Pintāne) (1974) 255,256, 344*,345,347,351,390*
Pastare Jadviga Staņislava m. (1881-1???) C 825
Pastare Janīna Antona m. (1936-1999) C 226,825
Pastare Jevgēnija 299
Pastare Jūlija (1909-1987) 677
Pastare Katre Aloiza m. (1888-1962) C 826
Pastare Leokādija Aloiza m. (1890-1892) C 826
Pastare Leontīne Antona m. (1935) 226
Pastare Ligita (1972) 240,249*,250*,360
Pastare Līvija (Aizpurviete) Jāņa m. (1929) 595
Pastare Līvija (Skrūzmane) (1949) 256, 272
Pastare M. 347
Pastare Māra (18??-1???) C 825
Pastare Māra (18??-1???) C 825
Pastare Māra (1826-1887) C 825
Pastare Māra (1861-19??) C 258,879
Pastare Māra (1870-1949) C 826
Pastare Māra (1881-1973) 192,562
Pastare Māra (Bojāre) Andreja m. (1818-1???) C 783,784,785,786
Pastare Māra Indriķa m. (1862-1898) C 826
Pastare Marija Pētera m. (1954) 208,226, 717,743
Pastare Marjanna (Bojāre) Andžeja m. (1819-1???) C 825
Pastare Marta Aloiza m. (1895-1???) C 826
Pastare Marta Antona m. (1935) C 826
Pastare Marta (Būmane) C 825
Pastare Marta (Caune) (1939) C 826
Pastare Marta (Eriņa) Jura m. (1864-1???) C 826
Pastare Marta (Kassaliete) Ādama m. (1876-1???) C 817
Pastare Maruta (195?) 360
Pastare Matilde (Bulmeistere) (1902-1988) 459,560
Pastare Melita (Siliņa) (1958) C
Pastare Monika 495
Pastare Monika (19??) 643,644
Pastare Monika (1919) 670
Pastare Monika (Mičule) (1911-1945) 258,879
Pastare Monika Pētera m. (1917) 158*
Pastare Monika Sīmaņa m. (19??) C 792
Pastare (Pastare-Rubina) Helēna (1888-1975) 623
Pastare (Pastare-Rubina) Helēna (19??-1992) 623*
Pastare Paulīne (Kassale) Ādama m. (1918-1980) C 817
Pastare Sofija Jāņa m. (1863-1???) C 825
Pastare Tekla (1???-19??) 494
Pastare Tekla (19??) 644,671
Pastare Tekla (1904-19??) 722
Pastare Tekla (Ivsiņa) 55
Pastare Tekla Klauža-Brūvere (1924-1999) C 826
Pastare Tekla (Klauža) Laura m. (1923-1999) C 818
Pastare Tekla Mārtiņa m. (1919-1981) C 74*,93*,826,846,847*
Pastare Tekla (Pastare) Bērtuļa m. (1939) C 826
Pastare Tekla Pētera m. (1921) 158*, 160,360,466,475,879
Pastare Tekla (Puncule) (1909) 381*
Pastare Tekla (Skutele) (1897-1985) 525
Pastare V. 659
Pastare Valentīna C 825
Pastare Valentīna Antona m. (1940) 677
Pastare Valentīna (Anspoka) (1942) C 825
Pastare Valentīna Sīmaņa m. (1933) C 792
Pastare Veneranda 652
Pastare Vera Jāzepa m. (1965) C 815, 849
Pastare Veronika (1???-19??) 497
Pastare Veronika Jāņa m. (1950) C 815, 849
Pastare Veronika Jura m. (1893-1???) C 825
Pastare Veronika (Vorslovāne) Donāta m. (1877-1???) C 825,861
Pastare Vilma 679
Pastare Zinaīda (Bojāre) Alberta m. (1937) C 197,782
Pastare Zoļa (Bojāre) (1893-19??) C 825
Pastari 55,72,73,74,157,166,168,172, 192,193,396,525,544,743,**825-826**
Pastars R 659,660,697
Pastars (17??-18??) C 825
Pastars (18??-19??) C 814
Pastars (19??) C 782
Pastars (19??) C 818
Pastars (19??) C 835
Pastars Ādams (1805-1846) C 825,826
Pastars Ādams (1847-1???) C 793
Pastars Ādams Andrīva d. (1848-1???) C 825
Pastars Ādams Indriķa d. (18??-1???) C 826
Pastars Ādams Jāzepa d. (1874-1954) 131,560
Pastars Ādams Jura d. (18??-1???) C 825
Pastars Albīns Kazimira d. (1922-1952) 644,671
Pastars Aleksis Ignata d. (18??-19??) 168
Pastars Alfons (1???-1948) 644
Pastars Aloizs (1868-19??) 564
Pastars Aloizs (1920-1944) 644
Pastars Aloizs Broņislava d. (1920-2002) C 151,226,259,466,475,549,825
Pastars Aloizs Jura d. (1864-1886) C 826
Pastars Anatolijs 303
Pastars Ančs (1814-1???) C 782
Pastars Andrejs (1???-1945) 644
Pastars Andrejs (1???-1945) 644
Pastars Andrejs (1923-1945) 644,671*
Pastars Andrejs Franča d. (1923-1945) 644
Pastars Andrejs Jāņa d. (1854-1901) C 825
Pastars Andrīvs (1809-1869) C 825
Pastars Andžejs (1814-1???) C 783,784, 785,786
Pastars Andžejs Jāņa d. (1815-1???) C 825
Pastars Antons 298,303
Pastars Antons (1896-19??) 660
Pastars Antons (1913) 522*
Pastars Antons (1913-1945) 67,199,226, 549,554,586

Pastars Antons (1917?-1945) 644,668*
Pastars Antons (1917-1946) 644
Pastars Antons Aloiza d. (1895-19??) C 826
Pastars Antons Antona d. (1933-1989) C 826
Pastars Antons Bērtuļa d. (1892-19??) 555
Pastars Antons Franča d. (1917-1946) 644,668*,670*
Pastars Antons Indriķa d. (1890-1???) C 826
Pastars Antons Jāzepa d. (1912-1989) 168,226,549,756
Pastars Antons Jura d. (18??-1???) C 825
Pastars Antons Pētera d. (1912-1985) C 73*,78,93*,226,545,546,817,826
Pastars Antons Staņislava d. (1904-1991) C 72,78,208,226,427,639,825
Pastars Arkādijs Kazimira d. (1919) 644, 671
Pastars Augusts (1894/6?-19??) 555
Pastars Augusts Indriķa d. (1872-1873) C 826
Pastars Augusts Pētera d. (1922-1944) C 78,93*,199,226,453,458,475,542*,549, 826
Pastars Bārtulis Aloiza d. (1899-1975) C 826
Pastars Bērtulis (1899-1935) 77,513,555
Pastars Bērtulis Sīmaņa d. (18??-19??) 192
Pastars Broņislavs Jāņa d. (1902-19??) 208,226,246*,277,283,452,457,454, 479,501,560,**596*-597**
Pastars Broņislavs Jāņa d. (1910-19??)
Pastars Broņislavs Pētera d. (1945-2003) 208,226,717,743,762
Pastars Broņislavs Staņislava d. (1891-19??) C 563,825
Pastars Dainis Jāņa d. (1969-1994) C 826
Pastars Dominiks (1914-1978) C 814
Pastars Dominiks Jura d. (1861-1864) C 826
Pastars Donāts Ādama d. (1884-1???) C 825
Pastars Donāts Jāzepa d. (1918-19??) 168,208,226,549
Pastars Edmunds Antona d. (1944) C 826
Pastars Eduards Aloiza d. (1909-1956) 168,226,549
Pastars Francis 652
Pastars Francis (1874-1???) C 817
Pastars Francis (1882-19??) C 821
Pastars Francis (1889-19??) 652
Pastars Francis (1905-19??) 494
Pastars Ignats (1890-1957) 525,564
Pastars Ignats Ignata d. (1922-19??) 168,208,226,517,518,**525-526**,566
Pastars Indriķis (18??-1???) C 855
Pastars Indriķis Ādama d. (1825-1901) C 826,836,855
Pastars Izidors (1909-1982) 193,226, 566,639
Pastars Izidors Jāņa d. (1907-1980) C 78, 93*,208,226,382*,516,549,826,
Pastars Jānis 660
Pastars Jānis C 825
Pastars Jānis (1902-1961) 108,193,208, 226,639
Pastars Jānis (1922-1961) 109,208,226, 549
Pastars Jānis Aloiza d. (1903-1905) C 826
Pastars Jānis Aloiza d. (1915-1997) 168, 208,226,549
Pastars Jānis Antona d. (1930) C 826
Pastars Jānis Antona d. (1942) C 826
Pastars Jānis Indriķa d. (1863-18??) C 826
Pastars Jānis Indriķa d. (1876-1932) C 826
Pastars Jānis Jāņa d. (1817-1878) C
Pastars Jānis Jāņa d. (1885-1959) 544, 564
Pastars Jānis Jāņa d. (1922-1988) 168, 226,549
Pastars Jānis Jāņa d. (1958) C 826
Pastars Jānis Jāņa d. (1994) C 826
Pastars Jānis Jāzepa d. (1892-1919) 510
Pastars Jānis Jāzepa d. (1907-1998) C **166,167**,208,226,517,564,581,584,586,588 *,711,815,849
Pastars Jānis Jura d. (18??-1???) C 825
Pastars Jānis Pētera d. (19??) C 825
Pastars Jānis Pētera d. (1944) 226,743
Pastars Jānis Pētera d. (1944) C 717,811
Pastars Jānis Pētera d. (1922-1978) 147, 208,226,549,639
Pastars Jāzeps 303,243,298,673-674
Pastars Jāzeps 652
Pastars Jāzeps 847*
Pastars Jāzeps (19??) 640
Pastars Jāzeps (1???-1945) 644
Pastars Jāzeps (1???-1948) R 636,697
Pastars Jāzeps Ādama d. (1874-19??) C 564,821,825
Pastars Jāzeps Franča d. (1906-1998) 644
Pastars Jāzeps Ignata d. (18??-19??) 168
Pastars Jāzeps Jāņa d. (1911-1952) C 78, 93*,226,546,826
Pastars Jāzeps Jāņa d. (1919-1997) 168, 208,226,466,469,475,549
Pastars Jāzeps Jāņa d. (1936) C 226,815, 849
Pastars Jāzeps Jura d. (1869-1873) C 826
Pastars Jāzeps Pētera d. (1916) 147,208, 226,639
Pastars Jāzeps Sīmaņa d. (1874-1956) 91,172,565
Pastars Jūlijs (1889-1945) R 199,201, 226,509,539,553,590,591,592,595,596,600, 683,698
Pastars Juris (1802-1846) C 825
Pastars Juris Ādama d. (1824-1904) C 826
Pastars Juris Ādama d. (1889-1???) C 825
Pastars Juris Andrīva d. (1862-1???) C 825
Pastars Juris Jāzepa d. (1909-1994) 172, 208,226,421,616,624,639
Pastars Kārlis Pētera d. (1954-1994) 208, 226,717,743
Pastars L. 660
Pastars Lauris Staņislava d. (1912) C 78, 208,226,453,457,639,825
Pastars Leonards (19??) 644
Pastars Mārtiņš Indriķa d. (1882-1929) C 826,846
Pastars Mārtiņš Jāņa d. (1872-19??) C 193,566
Pastars Mārtiņš Jāņa d. (1981) C 826
Pastars Matīss Jāņa d. (1863-1964) C 825
Pastars Nikodēms Konstantīns Broņislava d. (1923-1997) C 825
Pastars Onufrijs (1872-19??) 558
Pastars Osvalds Pētera d. (1948) 208, 226,717,751
Pastars (Pastars-Rubins) Alberts Broņislava d. (1946) 623
Pastars (Pastars-Rubins) Broņislavs Jāņa d. (1910-1948?) 168,199,208, 226,549,**623***,639
Pastars (Pastars-Rubins) Jānis (1885-1959) 623
Pastars Pāvels (1912-1989) 192,208,226, 639
Pastars Pāvels Augusta d. (1893-1941) 131,560,562
Pastars Pāvels Pētera d. (1919-1989) 147,208,226,639
Pastars Pāvels Jāņa d. (1901-19??) 479, 555,826
Pastars Pēteris 660
Pastars Pēteris (1???-19??) 494
Pastars Pēteris (1885-19??) 145
Pastars Pēteris (1887-1971) 208,226, 450,457,564,634,659
Pastars Pēteris (1913-1983) 562
Pastars Pēteris (1918-1952) 644
Pastars Pēteris (1922-1958) 226,549
Pastars Pēteris Ādama d. (1876-1???) C 825
Pastars Pēteris Aloiza d. (1901-1919) C 77,509,826
Pastars Pēteris Aloiza d. (1924-2000) 168,226,549
Pastars Pēteris Antona d. (1938-2003) C 226,825
Pastars Pēteris Ignata d. (1919-1990) 168,208,226,483,525,549,616,639
Pastars Pēteris Indriķa d. (1880-1940) C 826
Pastars Pēteris Jāņa d. (18??-1???) C 825
Pastars Pēteris Jāzepa d. (1893-1919) 510
Pastars Pēteris Jura d. (1880-19??) 555
Pastars Pēteris Jura d. (1897-1???) C 825
Pastars Pēteris Kazimira d. (1918) 644, 671
Pastars Pēteris Onufrija d. (1908-1958) 116,208,226,497,620,621,639,711,717, **743***,747
Pastars Sīmanis (1898-1947) C, R 115, 164,166,175,199,226,457,513,544,553, 558,592,633,636,683,698,792
Pastars Sīmanis (1909-194?) 199,226, 549
Pastars Staņislavs (1913-19??) 103,208, 226,549,711
Pastars Staņislavs (1928-1993) 644
Pastars Staņislavs Jāņa d. (1862-19??) C 79,226,317,320,480,555,825
Pastars Staņislavs Jūlija d. (1931) 496, 497,498
Pastars Staņislavs Kazimira d. (1925-19??) 645,671
Pastars Toms Jāņa d. (1989) C 826
Pastars Valdis (1940-1992) C 826
Pastars Vitālijs Antona d. (1939) C 226, 825
Pastuhova Anita (Pauniņa) Pētera m. (1963) C 795
Pastuhovs R 698

Pastuhovs Aldis C 795
Paškēvica Olga (1901-19??) 335,338,459
Patalūjevs R 698
Pate Inga (Šaraka) Leonarda m. (1969) C 846
Patmalniece Konstance (1890-19??) 561
Patmalnieks 645
Patmalnieks Broņislavs (19??-193?) 324
Patmalnieks J. 353
Patmalnieks Jēkabs Sīmanis (1891-19??) 457,774
Patmalnieks Staņislavs (1920-1995) 136, 208,226,549
Pats (19??) C 846
Pats Edgars (1992) C 840
Pats Imants (1994) C 846
Paukova Anna (1907-1975) 226,539
Paukova Jūlija (Vilnaraga) Pētera m. (1912-1949) C 199,226,496,819
Paukova Tatjana (Stoļerova) (1903-1989) 226,498,539
Paukovi 124,274,540,673,675,680
Paukovs Ābrams (1904-1943) 226,539, 559
Paukovs Feaktists Trifīlija d. (1924-1944) R 152,199,226,632,662,673,683,698
Paukovs Grigorijs Sīmaņa d. (1902-1945) R 124,199,226,274,403,509,539,563, 596,603,633,683,698
Paukovs Ivans Lukjana d. (1890-19??) 274,509
Paukovs Jefrems Samona d. (1926-194?) 124,199,208,226,539,550,586
Paukovs Maksims (1911-1949) C, R 124,199,226,340,530,537,539,559,563, 584,586,617,683,698,819,
Paukovs Marks Sīmaņa d. (1903-1945) R 147,199,226,509,539,590,594,599,608, 628,633,657,663,678,679,683,698
Paukovs Mihails Ābrama d. (1931) R 503,683,698
Paukovs Samons (1900-1945) R 124, 199,226,241,244*,251,267*,457,563, 592,594,602,603,633,683,698
Paukovs Sīmanis (1871-19??) 36,123, 124,457
Paukovs Timofejs Trifīlija d. (1925-1989) R 226,539,540,616,658,673,683,698
Paukovs Trifīlijs (1896-19??) 457
Paukovs Vasilijs (1906-19??) R 497,509, 603,622,623,683,698
Paulovičі 194
Paulovičs R 698
Paulovičs Jānis Lukjana d. (1903-1988) R 73*,286,457,594,596,619,676,683,698
Paulovičs Vilhelms Lukjana d. (1902-19??) 77,491,513,555
Paulovs R 756,698
Pauniņa Anastasija (Bernāne) Eduarda m. (1937) C 794
Pauniņa Ārija Pētera m. (19??) C 795
Pauniņa Inta Pētera m. (19??) C 795
Pauniņa Johanna (Brūvere) Pētera m. (1941) C 68,409,794,795
Pauniņa Jūlija (Gaiļuka) (1906-1982) 652,**674*-675**
Pauniņa Jezupate (Brūvere) Jāzepa m. (1902-1998) C 789,795
Pauniņa Leone (19??) C 795
Pauniņa Līga Pētera m. (19??) C 795
Pauniņa Lolita Jāņa m. (1966) C 794,795
Pauniņa Monika (Anspoka) Antona m. (1941) C 722,795,846
Pauniņa Monika (Bulmeistere) (1931) 674
Pauniņi 674-675
Pauniņš (19??) C 846
Pauniņš Ainārs Jāņa d. (1965) C 794
Pauniņš Aldis Jāņa d. (1976) C 794
Pauniņš Antons (1890-1943) C 789,796
Pauniņš Antons Antona d. (1931-1984) C 795
Pauniņš Jānis 351
Pauniņš Jānis 775
Pauniņš Jānis (1924-1992) 114,208,226, 502,503,550
Pauniņš Jānis Antona d. (1933-1982) C 794,795
Pauniņš Jānis Pētera d. (1936) C **674-675**,794
Pauniņš Juris Jāņa d. 764
Pauniņš Kaspars Leonarda d. (1972) C 795
Pauniņš Leonards Antona d. (1935) C 795
Pauniņš Pēteris Ādama d. (1902-1975) 652,674*,**675**
Pauniņš Pēteris Antona d. (1929-1999) C 795
Paure Veronika (Elste) Pētera m. (1919-1948) C 806
Paure Pēteris Zenona d. (1939) C 806
Paure Zenons (19??) C 806
Pavlovskis E. 372
Peharevs R 698,713,716,717,718,738
Peisiniece Emīlija (1929) 652
Peisiniece Jūlija (Skrebele) 652
Peisiniece Līvija Donāta m. (1938) 208, 226,341,717,743
Peisiniece Matilde (1928) 652
Peisiniece Tekla (1889-19??) 120
Peisiniece Veneranda (Dzalbe) Franča m. (1912-19??) 208,226,589,649,717,743
Peisiniece Veneranda (Rudzāte) (18??-19??) 120,121
Peisinieki 743
Peisinieks Alberts (1925-1993) 121,208,226,550,586
Peisinieks Donāts (1912-1953) 187,208, 226,276,602,604,624,639,672,**743**
Peisinieks Ēvalds Donāta d. (1941-1956) 208,226,341,717,743
Peisinieks Izidors Izidora d. (1903-1987) 120,121,227,558,586
Peisinieks Izidors Jura d. (18??-19??) 120
Peisinieks Jānis (1913-1944) 121,199, 227,550,601
Peisinieks Jānis Franča d. (1877-1951) 652
Peisinieks Jāzeps Izidora d. (1889-19??) 120,121,558,741
Peisinieks Juris (1922-1945) 121,199, 227,550
Peisinieks Pēteris 645
Peisinieks Pēteris (1923-1944) 121,199, 227,550
Peisinieks Vitālijs Donāta d. (1940-1957) 208,227,341,717,743
Pelēķe Alīda (Apine) Franča m. (1928-2002) 202,227,**675*-676**,723
Pelša Paulīne Jevgēnija m. (19??) C 822
Pelša Zuzanna (Kurčina) Krusta m. (1890-1950) C 822
Pelšs Edmunds Jevgēnija d. (19??) C 822
Pelšs Jānis Jevgēnija d. (19??) C 822
Pelšs Jevgēnijs (1899-1970) C 822
Peļimskijs R 624,698
Peļņiks 596
Peņņiks R 698
Pepere Agnese Urves m. (1977) C 819, 857
Pepers Donalds (1966) C 819,857
Pepers Niklāvs Niklass Donalda d. (1999) C 819,857
Perlufas 78
Permakovs R 698
Permīnovs R 621,698
Pernikovs R 617,698
Persidska Iveta (Elste) Henriha m. (1970) C 839
Persidskis (19??) C 839
Persidskis Edgars (1991) C 839
Persidskis Mārtiņš (1989) C 839
Pervūhins R 698
Pešehodovs R 698
Pešohovs R 698
Peteris 78
Pētersone Astrīda (1926) 731*
Pētersone Dzintra 765*
Pētersone Veronika 227
Pētersoni 402
Pētersons Jūlijs (1899-1984) 150,513, 563
Petjkovs R 628,698
Petkēvičs E. 485
Petko R 600,698
Petroņecs Jāzeps Franča d. (1912) R 598, 612,616,698
Petrova Anastasija (Petskoja) (1917-2001) C 556,589,676
Petrova Anfisa (1925) 227,539,540
Petrova Olga Jevstihija m. (19??) C 827
Petrovs R 616,621,625,698
Petrovs R 630,698
Petrovs R 635,698
Petrovs Anatolijs (1925) R 660,698
Petrovs Jevstihijs (1916-1996) C, R 683, 698,827
Petrovs Klementijs (1919-19??) R 227, 539,683,698
Petrovs Klementijs 775
Petrovs Konstantīns (1880-19??) 497, 559
Petrovs Marks (1904-19??) R 516,683, 698,775
Petrovs Pimans (1923-1991) 60,227,539, 550,586
Petrovska Anna Jāņa m. (19413) 146
Petrovska Helēna Grigorija m. (1895-19??) 91,125,146,173,496
Petrovska Leonora Jāņa m. (1923) 146
Petrovska Marija Jāņa m. (1918) 146
Petrovska Viktorija Jāņa m. (1913) 146
Petrovskis R 628,679,698
Petrovskis Antons (1925-2003) 146,147, 208,227,550,640
Petrovskis Genādijs (1925-1947) R 199, 227,636,698
Petrovskis Heinrihs (1892-19??) 146, 227,497,514,562
Petrovskis Henrijs Heinriha d. (1925) 146,147,550,586
Petrovskis Jānis 562

Petrovskis Jāzeps Pētera d. (18??-19??) 146
Petrovskis Staņislavs 366
Petskoja Aleksandra Ivana m. (1939) C 827
Petrova Anastasija (Petskoja) Izidora m. (1917-2001) C 492,589,827
Petskoja Anna (18??-19??) C 827
Petskoja Anna (19??) C 827
Petskoja Anna (Viļuma) Pētera m. (1912-19??) C 89,90,199,208,227, **623*-624**,640,649,677,827,856
Petskoja Diāna Herberta m. (19??) C 827
Petskoja Fatiņja Marka m. (1883-19??) C 492,496,557,561,827
Petskoja Helēna (1921-1993) C 827
Petskoja Ilona Dimitrija m. (19??) C 827
Petskoja Inta (19??) C 827
Petskoja Jozefata (Balkovska) 88,89
Petskoja Marija Filipa m. (18??-1???) C 827
Petskoja Matilde Donāta m. (1889-1943) C 827
Petskoja Natālija (18??-1921) C 827
Petskoja Vera (Budencova) (1935)
Petskojs Afanasijs Vasilija d. (18??-1913) C 85,88,89,90,367,492,827
Petskoji 25,52,67,86,87,**88-89**,316,402, 477,488,508,623-625,633,676,**827**
Petskojs Brunis Herberta d. (19??) C 827
Petskojs Dimitrijs Ivana d. (1927) C 827
Petskojs Františeks Ivana d. 88,89
Petskojs Grigorijs Ivana d. (1903-199?) C 496,827
Petskojs Herberts Izidora d. (1948) C 827
Petskojs Ivans 88,89
Petskojs Ivans Afanasija d. (1881-1950) C 492,496,556,827
Petskojs Izidors Afanasija d. (1882-1918) C 52,508,827
Petskojs Izidors Vasilija d. (1919-2000) C 88,89,90,208,227,446,508,550,762, 770,773,827
Petskojs Jānis Vasilija d. (1914-1948) C 89,90,199,208,227,623*,624,640,658, 676,827,856
Petskojs Jevgēņijs Jevstihija d. C
Petskojs Jevgēņijs Pētera d. (19??) C 827
Petskojs Lins Vasilija d. (1921-1944) C 89,90,199,227,586,676,770,773,827
Petskojs Mihails Ivana d. (1921-1992) C 89,90,227,539,541,586,676,827
Petskojs Pāvels Ivana d. (1922-194?) C 90,199,227,539,541,587,676,827
Petskojs Pēteris Ivana d. (1925-1991) C, R 90,227,532,541,587,683,699,827
Petskojs Pēteris Jāņa d. (1940-19??) C 199,227,623,624,625,827,856
Petskojs Pimans (1923) 89,90,676
Petskojs Sidors 88,89
Petskojs Vasilijs (1926-1944) 90,199, 227,587
Petskojs Vasilijs Afanasija d. (1880-1943) C 90,492,556,557,676,827
Petskojs Vasilijs Dimitrija d. (19??) C 827
Piečilovskis Kamils (1803-18??) 372
Pīlādze Ruta 339,363
Pilpe Eva (1967) C 795,835
Pilpis (1939) C 795,835
Piļupa Helēna (1909) 737*
Piļupa Madaļa (1868-19??) 227
Piļupa Tekla (1903-1979) 227
Piļupi 56,190
Piļups Aloizs Jāzepa d. (1925-1975) 139, 227,640
Piļups Antons (1907-1977) 139,227,550, 737*
Piļups Antons (1918-1961) 191,208,227, 454,458,538,550
Piļups Izidors (1922) 56,138,208,227, 550,640
Piļups Jāzeps (1896-1954) 139,227,561, 710,711
Piļups Ludvigs Jāzepa d. (1927-1978) 227
Piļups Onufrijs (1893-1987) 285,566
Piļups Pēteris 255
Piļups Pēteris 303,304,762
Piļups Pēteris Jura d. (1879-1975) 56, 553
Pintāne Anita Antona m. (19??) C 858
Pintāne Anna 346
Pintāne Anna (196?) 360
Pintāne Anna (1924) 472*,475
Pintāne Anna Antona m. (1900-19??) C 829
Pintāne Anna Antona m. (1931) C 828
Pintāne Anna (Bernāne) (1875-19??) C 828,829,830
Pintāne Anna Ģērmaņa (Jermaka) m. (Čivžu) (17??-18??) C 828,829,830
Pintāne Anna Sīmaņa m. (1927) C 830
Pintāne Anna (Zalāne) Andreja m. (1919) C 830,858
Pintāne Anita Antona m. (19??) C 830, 858
Pintāne Antoņina (Brūvere) (1897-19??) C 829
Pintāne Aņa Jāzepa m. (1854-1???) C 828,829,830
Pintāne Apaļa (Agate) (Zalāne) Jura m. (1846-1???) C 828,829,830
Pintāne Apolonija (18??-1???) C 828, 829,830
Pintāne Bārbala (1896-19??) 227,498
Pintāne Benedikta (Cvilovska) (1821-1870) C 828,829,830
Pintāne Broņislava (1921) R 678,681, 683,699
Pintāne Broņislava Antona m. (1920) C 475,829
Pintāne Broņislava (Bernāne) (1904-1984) 77,774
Pintāne Elizabete Gediona m. (1831-1???) C 828,829,830
Pintāne Elizabete (Stalidzāne) (1807-1846) C 828,829,830
Pintāne Emīlija (1933) 227
Pintāne Franciska Aleksandra m. (1898-19??) C 828
Pintāne Franuse (Zvirbule) (1891-19??) C 830
Pintāne Helēna (1907) C 516,828
Pintāne Ieva (Griga) Jura m. (1835-18??) C 828,829,830
Pintāne Ieva (Ondrupa) (1856-1???) C 828,829,830
Pintāne Ilze Jāņa m. (1888-1???) C 828
Pintāne Ilze Jāņa m. (1982) C 830
Pintāne Izabella (Pintāne) Jāzepa m. (1863-1???) C 828,829,830
Pintāne Joanna Antona m. (1933) C 829
Pintāne Julianna Aleksandra m. (1894-19??) C 828
Pintāne Karolīna Ādama m. (1885-1???) C 829
Pintāne Konstancija Antona m. (1936) C 828
Pintāne Leokādija Antona m. (1896-1???) C 829
Pintāne Liene Jāņa m. (1984) C 346,349, 830
Pintāne Madaļa Pētera m. (18??-1???) C 828,829,830
Pintāne Madaļa (1817-1888) C 828,829, 830
Pintāne Magdalēna Suhačevu (1803-1858) C 828,829,830
Pintāne Malvīne (1926) R 594,678,683, 699
Pintāne Māra (Leitāne) (18??-19??) C 828
Pintāne Marija Jāņa m. (1871-1???) C 828
Pintāne Marta (18??-1???) C 828
Pintāne Marta (Piļupa) Augusta m. (1890-1988) C 208,227,649,717,743,829
Pintāne Monika 597
Pintāne Monika (Grandāne) Jāzepa m. (1924) C 205,227,385*,620,649,830
Pintāne Paulīna Aleksandra m. (1896-19??) C 828
Pintāne Rozālija (Stafecka) (1854-1???) C 828,829,830
Pintāne Rozālija (Trapše) Jāzepa m. (1888-1972) C 830
Pintāne Tekla Ādama m. (1892-1894) C 829
Pintāne Tekla Jāņa m. (1898-1???) C 828
Pintāne Tekla Jāzepa m. (1926) C 208, 227,649,**677**,717,743,744,829
Pintāne Tekla Staņislava m. (1934) C 828
Pintāne Vallija (1956) C 255,830
Pintāne Veronika (1905-19??) C 828
Pintāne Veronika (1923) 470,475
Pintāne Veronika Antona m. (1905) C 828
Pintāne Veronika Antona m. (1925) C 829
Pintāne Zofija (1862-19??) 227
Pintāne Zuzanna Kārļa m. (1881-1???) C 830
Pintāni 53,126,139,**140**,194,597,743-744,**828-830**
Pintāns Ādams Jāzepa d. (1849-1??) C 828,829,830
Pintāns Aleksandrs Jāņa d. (1866-1???) C 828
Pintāns Alfons Ādama d. (1890-1???) C 829
Pintāns Aloizs Sīmaņa d. (1916-1949) C 140,200,208,227,**277***,550,640,830
Pintāns Antons (1893-19??) 49,156,227, 492,514,563,567,568,**573-574**
Pintāns Antons Ādama d. (1863-1???) C 828,829,830
Pintāns Antons Ādama d. (1888-19??) C 561,829

Pintāns Antons Antona d. (1891-1???) C 829
Pintāns Antons Antona d. (1903-1978) C 561,828
Pintāns Antons Jāņa d. (1885-188?) C 828
Pintāns Antons Jāņa d. (1889-1919) C 140,419,509,828
Pintāns Antons Jāzepa d. (1913-1975) C 140,208,227,550,620,621,625,632,640, 717,743,829
Pintāns Antons Pētera d. (1835-1???) C 828,829,830
Pintāns Antons Pētera d. (1925) C 139, 197,208,227,259,419,434,472*,475, 550,573,739,762,830,858
Pintāns Benedikts (1888-1960) 497,565
Pintāns Bonifācijs Antona d. (19??) C 828
Pintāns Broņislavs Jāņa d. (1894-1???) C 140,509,828
Pintāns Bruno Jura d. (19??) C 830
Pintāns Džordžs Jura d. (19??) C 830
Pintāns Francis Jāzepa d. (1924) C 829
Pintāns Francis Staņislava d. (1924-1996) C 140,208,227,475,550,828
Pintāns Gedions (1???-18??) C 828,829, 830
Pintāns Izidors (1897-1976) 186*,275, 500,565
Pintāns Jānis (1896-1946) R 127,200, 227,559,620,635,683,699,775
Pintāns Jānis Antona d. (1903-????) C 829
Pintāns Jānis Antona d. (1925) 157, 208,227,475,550,573,598,710,762
Pintāns Jānis Broņislava d. (19??) C 828
Pintāns Jānis Franča d. (19??) C 828
Pintāns Jānis Jāņa d. (1858-1940) C 828
Pintāns Jānis Jāzepa d. (1956) C 140, 243,344,345,348,350,351,360,762,764, 777,830,879
Pintāns Jānis Jura d. (19??) C 830
Pintāns Jānis Kārļa d. (1882-19??) C 139,140,507,830
Pintāns Jānis Pētera d. (1834-1???) C 828,829,830
Pintāns Jānis Sīmaņa d. (1919-194?) 140,200,208,227,542*,550,830
Pintāns Jāzeps Ādama d. (1881-1966) C 140,208,227,561,649,677,717,720,**743-744**,509,829
Pintāns Jāzeps Aleksandra d. (18??-1???) C 828
Pintāns Jāzeps Antona d. (1898-1???) C 829
Pintāns Jāzeps Broņislava d. (19??) C 828
Pintāns Jāzeps Gediona d. (18??-18??) C 828,829,830
Pintāns Jāzeps Jāņa d. (1902-1902) C 828
Pintāns Jāzeps Jāņa d. (1904) C 828
Pintāns Jāzeps Kārļa d. (1887-19??) C 553,830
Pintāns Jāzeps Sīmaņa d. (1913-199?) C 140,227,415,550,830
Pintāns Jāzeps Staņislava d. (1929) C 828
Pintāns Juris Pētera d. (19??) C 828
Pintāns Juris Pētera d. (1919) C 140,208,227,**458-459**,470,472*,475, 550,**597**,830
Pintāns Kārlis Bonifācija d. (19??) C 828
Pintāns Kārlis (Karoļs) Pētera d. (1838-1???) C 828,829,830
Pintāns Konstantīns Broņislava d. (19??) C 828
Pintāns Leonards Antona d. (1932) C 828
Pintāns Leonards Broņislava d. (19??) C 828
Pintāns Leonards Staņislava d. (1939) C 828
Pintāns Mihails (1779-1845) C 828,829, 830
Pintāns Miha|s Pētera d. (1842-1846) C 828,829,830
Pintāns Miķelis Jāņa d. (1856-1857) C 828
Pintāns Pēteris (1956) 208,227,717,744
Pintāns Pēteris Antona d. (19??) C 830, 858
Pintāns Pēteris Antona d. (1929) 227
Pintāns Pēteris Antona d. (1931-1996) C 140,360,829,879
Pintāns Pēteris Donāta d. 621,645
Pintāns Pēteris Gediona d. (18??-1???) C 828,829,830
Pintāns Pēteris Jāņa d. (1872-1973) C 828
Pintāns Pēteris Jāņa d. (1896-1905) C 828
Pintāns Pēteris Jāzepa d. (1861-1863) C 828,829,830
Pintāns Pēteris Jeduša d. 139
Pintāns Pēteris Kārļa d. (1884-1946) C 561,830
Pintāns Pēteris Staņislava d. (1926) C 762,776*,777*,828,879
Pintāns Roberts Staņislava d. (1938) C 828
Pintāns S. (193?-194?) 324
Pintāns Salimons Antona d. (1929-1997) C 516,762,828
Pintāns Salimons Jāņa d. (1891-1???) C 828
Pintāns Salimons Jāņa d. (1903) C 828
Pintāns Sīmanis Kārļa d. (1873-1947) C 561,830
Pintāns Staņislavs Ādama d. (1886-1???) C 829
Pintāns Staņislavs Jāņa d. (1886-1958) C 561,828
Pintāns Teodors Jura d. (19??) C 830
Piotrovskis Staņislavs (1814-1891) 372
Pipare Broņislava (Skutele) Pētera m. (1933) C 155,230,360,780,842
Pipars (19??) C 780,842
Pivarūne Marta (19??-19??) 325,335,338
Plācene Helēna (Vilcāne) Donāta m. (1894-1974) 131
Plācenis Aloizs (1911-1944) 132,227, 550
Plācenis Andrejs Jāņa d. (1894-1958) 131,560
Plācenis Antons (1921) 132
Plade Aleksandra (18??-19??) 553
Plāteri 41,361
Plāteri-Zībergi 46,47,373,485
Plāters-Zībergs G. 373,374,477
Plāters-Zībergs Pēteris 492
Plāters-Zībergs Staņislavs 47
Plaude Dina Bruno m. (1970) C 809
Plaude Dita Bruno m. (1970) C 809
Plaude Inarīda Bruno m. (1962) C 809
Plaude Valentīna (Mikulāne) Broņislava m. (1934) C 809
Plaudis Bruno (1929) C 809
Pleča Tekla (1921) 496,498
Plečs Antons (1914-1945) 60,200,227, 550,553,587
Pleikšne Beatrise 767
Pleskavi 401
Pleša Veronika 652
Plisko R 589,624,699
Plone Valentīna 353
Plone Veronika (1???-19??) 335,338
Plons Jānis (1???-1945) 645
Plūme R. 353
Pluša A. (Paula Johanna) 151,399*
Pļavāne Anna (1903-19??) 227,649
Pļavāne Antonija (1934) 227,649
Pļavāni 99,487
Pļavāns Antons (1928) 227,649
Pļavāns Jānis (1905-19??) 557
Pļavāns Jānis (1932) 99
Pļavāns Jāzeps Pētera d. (1926-2003) 99, 208,227,414,509,640,676
Pļavāns Pēteris (1901-1981) 99,208,227, 557,649,676
Pļavāns Pēteris (1937) 99
Pļaviņa M. 471
Pociuss Broņislavs 645
Poča Apolonija (1904) 526
Poča Eleonora (Brikule) (1901-19??) 614,652
Poča Marija 526
Poča Marija Franča m. 335
Poča Paulīne (Garanča) (1904-1972) 267*,325,**335***,339
Poči 526
Počkāns Alberts 618,645
Počkenieks Alberts (1912) 618,645
Počkenieks Jānis (1916) 645
Počkenieks (1???-1948) 645
Počs Andrejs 525
Počs Augusts 526
Počs Donāts (1???-1945) 645
Počs Eugēnijs Franča d. 335
Počs Francis 335
Počs Jānis (1908) 645
Počs Jānis Augusta d. (1903-1942) 200,208,227,335,337,339,508,**526***
Počs Jānis Jāzepa d. (1906) 645
Počs O|ģerts Franča d. 335
Podiņi 486
Podniece Helēna 775
Podniece Marija (Griga) Pāvela m. (1945) C 811
Podnieks Antons (1???-1945) R 633,699
Podnieks Edgars Voldemāra d. (1967) C 811
Podnieks Kārlis (1940) 879
Podnieks Mareks Edgara d. (1990) C 811
Podnieks Vitālijs 303
Podnieks Voldemārs (1939) C 811
Poga Jānis Jāzepa d. (1906) 644
Pogužeļska Aleksandra (1921) 227,539
Pogužeļskis Jānis R 227,539,683,699
Pogužeļskis Jāzeps (1925) R 227,539, 683,699
Poļiektovs Ivans (1912) R 127,227,497, 539,559,683,699
Poļikarpovs Karps R 592,699
Poļikarpovs P. R 596,699
Ponamarjovs Jefims (1922) 151,208,227, 550

Poriete Kristīne (Strazde) Ērika m. (1980) C 785
Porietis Arvīds C 785
Priede Anna (Pūdniece) Donāta m. (1926) 190*
Priedes 401
Priedīte Dzintra 767*
Priedīte Zaiga 724*
Priedīte Zenta Pētera m. (1952) 534
Priedītis Pēteris 534
Priekule Aija Jāņa m. (19??) C 861
Priekule Elīna Jāņa m. (19??) C 861
Priekule Marija (Zalāne) Jāņa m. (1938) C 535,861
Priekulis 135
Priekulis Eduards 594
Priekulis Francis 594
Priekulis Jānis (19??) C 861
Prieže K. 495
Prikule A. 257
Prikule Adele (Rudzāte) Andreja m. (1867-1???) C 832
Prikule Aija (19??) C 835
Prikule Inguna (1974) 255,344*,345,348, 351
Prikule Maija Aivara m. (19??) C 835
Prikule Natālija (Rudzāte) Onufrija m. (1933) C 835
Prikule Sandra (195?) 360
Prikule Solomeja (1913-1948) 652
Prikulis A. 330
Prikulis Ādams 560
Prikulis Aivars Oļģerta d. (1962) C 835
Prikulis Aloizs (1914-1984) 136,208, 227,415,550
Prikulis Andrejs (1???-1988) 645
Prikulis Antons 645
Prikulis Antons 722
Prikulis Izidors 560
Prikulis Jānis (19??) 390*
Prikulis Jānis (1927) 645
Prikulis Jāzeps (1912) 148,227,457,550
Prikulis Jēkabs (1875-19??) 560
Prikulis Nikodēms (1913-1948) 624, 627*,6454,658,662
Prikulis Oļģerts (1938) C 835
Prikulis Zigfrīds (1929) 645
Prikulis Pēteris (18??-1???) C 832
Priščēpovs R 604,628,699
Priževoite E. 526
Priževoits S. 773
Prohorovs R 616,699
Prokofjeva M. 660
Proncketis Augustīns (1886-19??) 362, 372
Proņičevs R 699
Prudņikovs (1???-1945) R 634,699
Pšehohidna Anna (Karbovska) 370
Puča Inese 254
Pučkins R 619,699
Pūdāne Celina Nikodēma m. (1938) 713
Pūdāne Ieva (Viļuma) Andreja m. (1873-1???) C 856
Pūdāne Jevdokija 775
Pūdāne Olga 340
Pūdāne Silvija (Bojāre) Alberta m. C 782
Pūdāne Veronika (Slišāne) (1914-1988) 31*,227,286,649
Pūdāne Vivita 351
Pūdāni 101
Pūdāns (19??) C 782
Pūdāns Jānis (1908-1969) 208,227,550
Pūdāns Jāzeps (1867-1???) C 856
Pūdāns Nikodēms (1907-2002) 103,209, 227,286,550,640
Pūdnīce Anna (18??-1932) C 831
Pūdniece Anna (Pastare) Jura m. (1868-1???) C 826
Pūdniece Anastasija (Brikule) (1907-1987) C 114,209,228,614,649,831
Pūdniece Antonija Jāņa m. (1934) 228
Pūdniece Helēna (1872-19??) C 831
Pūdniece Ieva (18??-19??) 393
Pūdniece Jezupate (1884-19??) 190*
Pūdniece Jezupate (1912-1970) 228
Pūdniece Katerīna (Vaivode) Jāņa m. (1877-1???) C 853
Pūdniece Leokādija Matīsa m. (1887-19??) C 209,228,649,717,744,831
Pūdniece Lidija Jāņa m. (1936) 228
Pūdniece Marta (Cakule) Jāzepa m. (18??-1???) C 813
Pūdniece Natālija Jāņa m. (1937) 228
Pūdniece Paulīne Donāta m. (1907) 190*
Pūdniece Solomeja Donāta m. (1911) 190*,377*,381*
Pūdniece Virgīnija Antona m. (19??) C 853
Pūdnieki 25,**111**,121,190,307,680,744, **831**
Pūdnieks Ādams Jura d. (1877-1950) C 114,200,209,228,558,649,677,717,**744**,831
Pūdnieks Alberts Donāta d. (1916-1945) 190*,191,200,228,550
Pūdnieks Andrejs (1877-1950) 113,122, 239,251,457,507,514,772
Pūdnieks Andrejs Jura d. (1870-1935) C 551,831
Pūdnieks Antons (18??-19??) C 853
Pūdnieks Antons Donāta d. (1913-1996) 191,209,228,550,**597**
Pūdnieks Antons Kārlis Staņislava d. (1938) C 831
Pūdnieks Donāts (1887-1972) 39,190*, 239,244*,251,407,477,566
Pūdnieks Eduards Staņislava d. (1940-1947) C 831
Pūdnieks Izidors (18??-19??) 393
Pūdnieks Jānis (1908-1964) 228,550
Pūdnieks Jānis Ādama d. (1912-1988) C 114,209,228,550,620,625,632,640,717,744, 831
Pūdnieks Jānis Andreja d. (1906-19??) 558
Pūdnieks Jānis Antona d. (19??) C 853
Pūdnieks Jānis Donāta d. (1903-1969) 190*,191,209,228,243*,244*,246*, 247*,248*,252,382*,397*,457,478,479,483 ,484,515,516,523,528,573,**597-598**, 600,879
Pūdnieks Jāzeps Donāta d. (1923-1943) 190*,191,200,228,550
Pūdnieks Konstantīns Izidora d. (1904-1950) 122,200,209,228,360,364,377*, **393***,598,879
Pūdnieks Ludvigs Staņislava d. (1942-1997) C 831
Pūdnieks Nestors Donāta d. (1901-1987) 190*,244*,248*,252,377*,385*,390, 457,516
Pūdnieks Pēteris (1895-1961) 457,509, 514
Pūdnieks Pēteris (1896-1998) 252,275, **278**,558
Pūdnieks Pēteris Donāta d. (1920-1998) 191,209,228,382*,385*,466,475,550, 621*,640
Pūdnieks Silvestrs (1???-19??) 496
Pūdnieks Staņislavs Andreja d. (1904-1945) C 114,200,209,228,457,598, 625,626*,640,658,672,831
Pūdnieks Staņislavs Jura d. (1863-1???) C 826
Pūdnieks Jāzeps (1859-1???) C 813
Pūdnīks Juris (18??-1910) C 831
Pudule Agnese (1887-19??) 527
Pudule Anna (Kurčina) Krusta (Kristapa) m. (1864-19??) C 142,822
Pudule Antonija (1925) 339
Pudule Astrīda Donāta m. (1940-1942) 200,209,228,518,527
Pudule Helēna (1914) 228
Pudule Helēna (1915-1999) 209,228, 518,527
Pudule Helēna (1924) 670
Pudule Lūcija (1951) C 800
Pudule Zabuļa (Rudzāte) Ādama m. (1863-1???) C 837
Pudulis R 599,699
Pudulis Ādams Jura d. (1885-1948) 142, 512,562
Pudulis Aigars 350
Pudulis Andrejs Jura d. (1897-1970) 562
Pudulis Antons 562
Pudulis Antons (1916-1945) 645,670*
Pudulis Donāts Jura d. (1894-1942) 142,200,209,228,450,457,514,518, **527***,770,772,879
Pudulis Izidors Jura d. (1895-19??) 142, 450,457,562
Pudulis Izidors Stepana d. (1909-1998) 115,163,209,228,358*,390,500,550, 587,588*
Pudulis Jānis (1913-1945) 645,670
Pudulis Jēkabs 228,587
Pudulis Juris (1862-19??) C 527,822
Pudulis Juzeps (18??-1???) C 837
Pudulis Leonards Stepana d. (1916) 115, 228,550
Pudulis Leonīds Donāta d. (1940-1987) 527
Pudulis Pēteris (191?-1945) 645,670*
Pudulis Pēteris Stepana d. (1911-1996) 115,209,228,550,**598**,711
Pudulis Stepans (1866-1936) 163,276
Pudulis Stepans Augusta d. (18??-19??) 115
Pudulis Stepans Stepana d. (1907-1970) 115,209,228,457,550,558,640
Pudulis Vitālijs Donāta d. (1935) 209, 228,518,527
Puduļi 142,425,488,527
Pūdžs Jūlijs (1923) 652
Pūdžs Staņislavs (1924) 645
Pūga Antons (1???-1946) R 635,699
Puga Milda (Jauce) (1903) 81,95
Pugas 79
Puhovs (Puhlovs) R 699
Puida Alfons Ernesta d. (1927) C 108, 209,228,620,630,640,851
Puida Alvīne (Flosmane) (1884-1973) C 851
Puida Artūrs Jāņa d. (1919-1998) C 851

Puida Arvīds Jāņa d. (1927-1946) 645
Puida Ernests Jura d. (1888-19??) C 108, 228,239,251,457,530,558,567,573,770, 773,851,880
Puida Gunārs Alfona d. (19??) C 851
Puida Ilze (Ūbele) (1869-19??) C 851
Puida Jānis Jura d. (1886-1960) C 252, 851
Puida Jūlijs Jura d. (188?-19??) C 492, 558,851
Puida Juris (18??-19??) C 851
Puida Lote Jura m. (18??-1???) C 851
Puida Lūcija (Rone) (19??) C 851
Puida Otto Jura d. (188?-1920) C 851
Puida Paulīne (1897-19??) C 228,851
Puida Vallija Jāņa m. (1926) 655
Puida Velta Ernesta m. (1925) C 228,851
Puida Vera (Rašmane) (19??) C 851
Puida Zenta Ernesta m. (1922) C 228, 459,470,471,472,475,851
Puidas 82,106,401
Pujāts Dominiks (1893-1945) 151,**384**
Pujāts Jānis (1930) 5,149,152,**385-386***,396,421,880
Pujāts Jāzeps (1928) 153,**387**,415,763, 880
Puķīte Ineta (Vidasa) (1972) C 839
Puķītis (19??) C 839
Puķītis Matīss (1993) C 839
Pumpēns R 699
Pumpītis J. 329
Pumpure Helēna (Starovoiteva) (1907-19??) **336**,338
Puncule Brigita 398
Puncule Edīte 345,346,350,398
Puncule Genovefa (Rudzāte) Dominika m. (1910-1975) C 834
Puncule Lūcija (Rudzāte) Dominika m. (19??) C 834
Puncule Silvija 304
Punculis (19??) C 834
Punculis Alberts (1931) C 834
Punculis Aleksandrs (1922-194?) 109, 200,228,550
Punculis Augusts Sīmaņa d. (1873-1940) 108,562
Punculis Izidors (18??-19??) 108,507
Punculis Izidors Ādama d. (1873-1940) 108
Punculis Izidors Pētera d. (1915-19??) 109,209,228,550,640
Punculis Jānis (1919-194?) 109,200,228, 550
Punculis Jāzeps 243,303
Punculis Kaspars Sīmaņa d. (1880-1941) 145,562
Punculis Kazimirs (1913-1983) 109,209, 228,640
Punculis Mārtiņš 346,347,350,352
Punculis Pēteris (1888-19??) 652
Punculis Pēteris (19??) C 834
Punculis Pēteris (1903-1958) 109,145, 228,457,562,640
Punculis Pēteris Ādama d. (1915-19??) 108
Punculis Staņislavs (1929) C 834
Puncuļi 108
Punders J.S. R 699
Pundure M. 353
Pundure Magdalēna C
Pundure Tekla (Šaraka) Onufrija m. (1905-1932) C 845
Punduri 101,675,680
Pundurs Aloizs C 845
Pundurs Antons 557
Pundurs Antons Kazimira d. (1919-1998) R 52,102,103,228,525,530,537,584, 587,680,683,699
Pundurs Francis (1894-19??) 102,507
Pundurs Francis Kazimira d. (1921-1997) 103,228,550,584,587
Pundurs Izidors Kazimira d. (1925-1990) R 102,103,228,340,496,502,503,587, 599,628,675,680,683,699
Pundurs Jānis (1894-19??) 645
Pundurs Jānis (1919) 652
Pundurs Jānis (1931) 645
Pundurs Jānis Aloiza d. (1939-1995) C 845
Pundurs Jāzeps 557
Pundurs Jāzeps (1897-1958) 146,562
Pundurs Jāzeps (1900-19??) 652
Pundurs Kazimirs (1895-1946) R 103, 200,228,285,497,514,539,591,592,594,595, 589,600,602,635,675,680,683,699
Pundurs Nikodēms 645
Pundurs Vitālijs (1929) 503
Purene Berta Alvīne (1902-19??) 332*, **336**,339
Puriņa L. 414
Puriņš P. 414
Purmalis R 535,699
Purviņš 624,645
Purviņš Aleksandrs (1933-1948) 652, 667*
Purviņš Jānis (1927) 624,645
Purviņš Pēteris Floriana d. 645,663
Pusķeiris Andrejs Jura d. (1920) 645
Pusķeiris Mihails (1913) 652
Pušelis Andrejs 632,645
Pušmucāne Ilža (Vaivode) Jura m. (1840-1???) C 853
Pušmucāns Ādams (1823-1???) C 816, 817
Pušmucāns Krists (1836-1???) C 853
Putāne Aina (Ūbele) Arnolda m. (1930) C 211,232,237,518,530,531
Putāne Lilita Aivara m. (1978-2001) C 839,851
Putāne Lūcija (Vilcāne) (1956) C 851
Putāne Valentīna (Gavare) Juliāna m. (19??) C 839,851
Putāns Āris Aivara d. (1981) C 851
Putāns Nikodēms (1929) C 851
Putāns Aivars Nikodēma d. (1958) C 839,851
Putniņa Anda (19??) C 858
Putniņa Franciska Renāra m. (2001) C 858
Putniņa Geļa (Helēna) (Rudzāte) Jāņa m. (1925-1998) C
Putniņa Inguna Jāņa m. (1970) C 786
Putniņa Jūlija (1918) 614,652
Putniņa Marija Antona m. (19??) C 836
Putniņa Marija (Bojāre) Staņislava m. (1944) C 786
Putniņa Vallija (Zalāne) Dominika m. (1943) C 212,235,719,753,754*,858, 880
Putniņa Veronika (Kurčina) Jāņa m. (1900-1980) C 822
Putniņi 728
Putniņš Andris Jāņa d. (1977) C 786
Putniņš Antons (192?-2001) C 157,228, 587,588*,836
Putniņš Ēvalds Antona d. (19??) C 836
Putniņš Jānis (1923-1944) C 822
Putniņš Jānis (1947) C 786
Putniņš Jānis Antona d. (19??) C 836
Putniņš Konstantīns (19??) C 822
Putniņš Leonards (19??) C 822
Putniņš Modris (1946-1996) C 858
Putniņš C 822
Putniņš Renārs Modra d. (1966) C 858
Pužule Elza (19??-1945) 635
Rackovičs 78
Radziņš 597
Raģele Jadviga (Vaivode) Jāņa m. (1881-1945) C 853
Raģelis Augusts (1887-1940) C 557,853
Raģelis Augusts Augusta d. (1921-1950) C 103,209,228,496,640,853
Raģelis Pēteris (1856-193?) 293*
Raģeļi 101
Rakelevs (Rakolovs) R 617,699
Rakitska Angelika (Muižniece) Jāņa m. (1966) C 851
Rakitska Evija Alda m. (1988) C 851
Rakitskis Aldis (1967) C 851
Rakitskis Antons (1924) R 239,699
Rakitskis Kristaps Alda d. (1992) C 851
Rāme M. 612
Ramiņa Dzidra Augusta m. (1935) 733*
Ramiņa Inguna (Ozoliņa) (1966) C 858
Ramiņa Sindija Normunda m. (1988) C 858
Ramiņa Veneranda (Zalāne) Dominika m. (1935) C 212,235,341,719,733,**753-754***,759*,858
Ramiņš Aivars (1937-2002) C 858
Ramiņš Normunds Aivara d. (1964) C 858
Ramiņš Ronalds Normunda d. (1994) C 858
Rancāne-Ozola Marija 607
Rancāns 526
Rancāns J. 394
Rasčevska Marija (1914-1949) 652
Rasčevskis (1???-1946/7?) 645
Rasčevskis Boļeslavs (1917) 645
Rasčevskis Jānis (1925) 645
Rasčevskis Miķelis (1918) 645
Rasčevskis Pēteris (1921) 645
Rasiņa Dace Māra m. (1986) C 851
Rasiņa Lolita (Mickēviča) Matveja m. (1961) C 851
Rasiņa Silva Māra m. (1989) C 851
Rasiņš Māris (1962) C 851
Rasnace Tekla 340,353
Raškēvičs 78
Ratniece Rita (1928) 268
Ratnieki 401
Raudive Antoņina (1913) **66**,331,332*, 334,**336**,339,340*,451*,453,454,459, 466,467*,468,469,470*,473,677*,880
Rautmanis Dainis (1941) C 851
Razimovičs Ādolfs (1910-1990) 645
Reblis Antons (1???-1946) 646,652
Reblis Vitālijs (1919) 645,647
Reda Larisa (Guļencova) Ivana m. (1955) 851
Reda (19??) C 851
Reingolds R 699
Reinholds K. R 620,699

Reinis Andris 303
Reinis Jānis 169,195,417,429
Rentnieks J. 448
Rešetņikovs R 605,699
Rešetņikovs R 671,699
Rešetovs R 525,699
Reutts Miķelis Miķeļa d. 55,79,93,96, 118,119,129,131,141,142,144,146,161, 192
Reveliņa Valentīna (19??-19??) 336*, 339
Rezakovs R 502,699
Rezerpovs R 699
Režģe-Kalniņa Veronika (Kaupere) (1908) 60
Ribakova Agrofiņja 561
Rībeni 401
Rībule Jezupate (Brūvere) Mārtiņa m. (1901-19??) C 794
Rībule Konstance Jāzepa m. (19??) C 794
Rībule Leontīne Jāzepa m. (19??) C 794
Ribulis F. 478
Rībulis Jāzeps C 794
Rībulis Leonards Jāzepa d. (1926-1944) C 794
Riekstiņa Anna (19??-1945) R 633,699
Riekstiņa Dace Māra m. (1985) C 800
Riekstiņa Eda (1867-19??) 558
Riekstiņa Maija (19??) 802*
Riekstiņa Rasma (Baumane) (1965) C 800
Riekstiņa Silvija Pētera m. (Būmane) (1939) C 75*,78,204,217,341,359,716, 726*,727*,732*,734,760*,800,801*, 802*
Riekstiņi 106,401,802*
Riekstiņš Andrejs (1912-1974) 228,550
Riekstiņš Ivars (1933-1984) C 800,802*
Riekstiņš Jānis (19??-19??) 269
Riekstiņš Māris Ivara d. (1963) C 800, 802*
Riekstiņš Mikus Māra d. (1992) C 800
Riekstiņš Osvalds Oskars (1914-1993) 108,209,228,620,625,630,632,640
Riekstiņš Toms Māra d. (1991) C 800
Riekstiņš Ziedonis (1939-199?) 802*
Riekstiņš Žanis Kristapa d. (1901-1942) 812
Rikovs (1???-1946) R 635,699
Rikse Annele (18??-19??) 268
Riļļa Emīlija (1882-19??) 284
Rimicāne Janīna (1928) 340
Rimins R 605,699
Rimovičs Antons (1865-1933) 75,150, 321,**377-380**,880
Rimšs Kaspars (1979) 344,345,348
Ritikovs R 699
Rītiņa Brigita Viļa m. (1943) C 851
Rītiņa Ineta Viļa m. (19??-19??) C 851
Rītiņa Marija (Ūbele) (1881-1961) C 851
Rītiņš Kazimirs (18??-19??) C 851
Rītiņš Vilis Kazimira d. (19??) C 851
Rīvža Stefānija 530*
Rižakovs R 699
Rižko R 699
Rjazancevs J. 534,699
Rjazānovs R 525,533,699
Rodens 78
Rodionova Jevdokija (1920) R 503,699
Rodionova Uļjana (1903-1927) 67,276
Rodionova Varvara (1922) 228,539
Rodionova Zinovjeva (1924-1995) 228, 539
Rodionovi 66,749
Rodionovs Boriss (1927-1945) R 633, 683,700
Rodionovs Fjodors Mefodija d. (1926-2001) R 228,503,539,683,700,775
Rodionovs Mefodijs (1895-1973) R 228, 533,539,604,683,700,724
Rodionovs Sergejs R 700
Rokickis Antons R 700
Romānovs A. R 590,700
Romānovs R 622,700
Romanovska Anna 257
Romanovska Ilža (Kassaliete) Jāņa m. (1838-1???) C 816,817
Romanovska Terēza (Pastare) Indriķa m. (1870-1???) C 826
Romanovskis J. R 635,700
Romanovskis Jānis 645
Romanovskis Jānis (1818-1???) C 816, 817
Romanovskis Ludvigs (18??-19??) 336, 338
Romanovskis Nikolajs 5
Romanovskis Pēteris (1919) 645
Romanovskis Simions 188
Romanovskis Staņislavs (1869-1???) C 826
Romanovskis Vikentijs 635
Romanovskis Viktors (1922) 645
Romans Benjamīns 645
Roskošs Andrejs (1???-1949) 614,645
Roskošs Antons 614,645
Rozānovs R 529,700
Rozenbahs R 536,700
Rozenbergs Konstantīns 535
Rozenšteins 78
Rozenšteins Ansis Jāņa d. (1934-199?) 759*
Rozenšteins Kārlis 268
Rozenšteins Pēteris (18??-19??) 50,537
Rozentāle Inga (Riekstiņa) Ivara m. (1962) C 800,802*
Rozentāle Rasma Andra m. (1999) C 800
Rozentāle Renāte Andra m. (1997) C 800
Rozentāls Andris (1958) C 800
Rozīnovs R 604,700
Rožāne 138
Rožāne Leontīne (Šaraka) Nikodēma m. (1945) C 231,846
Rožāne Sintija Jura m. (1994) C 846
Rožāne Vineta Jura m. (1993) C 846
Rožāne Zelma 255,762
Rožāns (19??) C 846
Rožāns Aloizs Gunāra d. (1993) C 846
Rožāns Gunārs (1974) C 846
Rožāns Juris (1969) C 846
Roždžestvenskis R 634,700
Rubane Eleonora (1914) 652
Rubans I.P. 660
Rubans Pēteris Jāņa d. (1900-19??) 645
Rubcovs (1939) C 809
Rubene Eleonora (19??) 385*
Rubene Franciska 339
Rubene Jolanta (1965) C 794
Rubene Leontīne (Brūvere) Pētera m. (1931) C 794
Rubenis 537,598,604
Rubenis 597
Rubenis (1934-2001) C 794
Rubenis Jānis (1971) 794
Rubenis Jāzeps (1907-19??) 325,**336***, 339
Rubenis Krišjānis Jāņa d. (1999) C 794
Rubeņi 401
Rubiķe S. 353
Rubina Antonija (1932-1955) 416
Rubina Elita (Bojāre) Jāņa m. (1962) C 783
Rubīna Inguna (1964) C 780
Rubina Laura Henrija m. (1990) C 783
Rubina Liene Henrija m. (1993) C 783
Rubīna Tekla (Rudzāte) Pētera m. (1868-1???) C 838
Rubins Andrejs no Vārkavas C
Rubins Antons (1886-19??) 80,507
Rubins Augusts Jāņa d. (1870-1940) 79, 555
Rubins Broņislavs 493
Rubins Jānis (1911) 228,550,587
Rubins Jānis Eduarda d. (1927-1945) 80, 200,228,441,640,658,676
Rubins Henrijs (1950) C 783
Rubīns Mareks Pētera d. (1987) C 780
Rubins Onufrijs (1892-1977) 555
Rubins Pēteris (1920-1944) 228,550
Rubīns Pēteris (1964-1999) C 780
Rubīns Tadeušs (18??-1???) C 838
Ruce Ansis (1888-19??) **278**,457
Ruce Vanda (1923)
Ručevska Sofija (Klauža) Jāzepa m. (1915) C 209,228,451,459,628*,649, 663,819
Ručevski 128,194
Ručevskis Andrejs (1895-1919) 509
Ručevskis Antons (19??) C 819
Ručevskis Jānis Jura d. (1921-1970) 128,209,228,550,**599***,630,640
Ručevskis Juris (1878-19??) 479,559
Ručevskis Pēteris Jura d. (1925) 128, 209,228,550,**599***,640
Ručs Antons (1918) 645
Ručs K. 394
Rudāns R 533,700
Rūdis 78
Rudusāne Janīna (1923) **336**,338
Rudusāni 557
Rudusāns Rūdolfs 100
Rudusāns Vaclavs (1888-19??) 306,307
Rudušs Staņislavs (1911) R 700
Rudzāte A. (19??) 257
Rudzāte Adaļa (Pudule) Jāņa m. (1808-18??) C 833
Rudzāte Agate (18??-1???) C 833
Rudzāte Agate (Rumps) (18??-19??) C 833
Rudzāte Alvīne Marija (Lomane) (1890-1963) C 157,228,567,574,837
Rudzāte Anna (1???-18??) C 832
Rudzāte Anna (1877-19??) 554
Rudzāte Anna (18??-1???) C 833
Rudzāte Anna (1880-19??) C 563,836
Rudzāte Anna (1914/10)?) C 836
Rudzāte Anna (1927) C 835
Rudzāte Anna (1938) C 837
Rudzāte Anna Ādama m. (18??-1???) C 837
Rudzāte Anna Aloiza m. (1917) C 838
Rudzāte Anna Antona m. (1894-1???) C 832
Rudzāte Anna (Graudiņa) Augusta m. (1880-19??) C 837
Rudzāte Anna Izidora m. (1910) C 836

Rudzāte Anna Jāņa m. (1938) C 838
Rudzāte Anna (Klauža) (18??-1947) C 833
Rudzāte Anna Upinīka (Eiduka) (1780-1891) C 836
Rudzāte Anna (Vids) (1820-18??) C 832
Rudzāte Antoņina Staņislava m. (1945) 209,228,717
Rudzāte Aņa Jura m. (1842-1850) C 836
Rudzāte Apaļa Ādama m. (1884-1905) C 837
Rudzāte Apolonija (1868-1951) 258,880
Rudzāte Apolonija Ādama m. (1900-19??) C 832
Rudzāte Apolonija (Būmane) (1868-1???) C 832
Rudzāte Apolonija (Vaivode) Pētera m. (18??-1???) C 832
Rudzāte Benedikta Donāta m. (1918) 758*
Rudzāte Biruta Jāņa m. (19??) C 837
Rudzāte Bārbala Ādama m. (1890-1896) C 832
Rudzāte Bārbala (Stikāne) (18??-1???) C 832
Rudzāte Broņislava Mateisa m. (1919) C 834
Rudzāte Dagmāra Jura m. (19??) C 836
Rudzāte Dorota (Griga) (1792-1837) C 836
Rudzāte Dorota (Neicgale) (1816-18??) C 823,824
Rudzāte Dorote (18??-1???) C 833
Rudzāte Dārte (Bojāre) Pētera m. (1904-1977) C 775,783,785,786,823,833
Rudzāte Dorte (18??-1???) C 837
Rudzāte Emīlija (Eriņa) Boļeslava m. (1933) C 195,814,835
Rudzāte Emīlija (Grandāne) Antona m. (1928) C 836
Rudzāte Eva Ādama m. (18??-1???) C 837
Rudzāte Franciska (Rudzāte) Andreja m. (1895-1986) C 563,833,834,835
Rudzāte Franciska Jāņa m. (1890-1???) C 836
Rudzāte Franuse (1909-1988) C 599,834
Rudzāte Genovefa 563
Rudzāte Genovefa (19??) C 837
Rudzāte Gerda (Rudzāte) (19??) C 833
Rudzāte Helēna (1843-1???) C 836
Rudzāte Helēna (1912-1986) C 563,832
Rudzāte Helēna (1925-1998) 470,472, 475,836
Rudzāte I. 353
Rudzāte Ieva (1859-1931) 292
Rudzāte Ieva Ādama m. (1887-1897) C 837
Rudzāte Ieva Andreja m. (1903-1938) C 833
Rudzāte Ieva Jāņa m. (1830-1905) C 832
Rudzāte Ieva (Neicgale) (1905-1939) C 833
Rudzāte Ieva (Pastare) Jura m. (18??-1931) C 836
Rudzāte Ieva (Rēpule) (1847-1931) 258, 880
Rudzāte Ilze Andreja m. (18??-1???) C 832
Rudzāte Ilze Jura m. (19??) C 836
Rudzāte Ilze (Vaivode) (1839-1899) C 837
Rudzāte Ilze (Zalāne) (18??-1???) C 837
Rudzāte Ilža Jāņa m. (17??-18??) C 836
Rudzāte Ilža Jura m. (1878-19??) C 836
Rudzāte Ināra (Lamberga) (19??) C 833
Rudzāte Inguna (19??) C 814,832
Rudzāte Inta (Cakule) Antona m. (1959) C 813
Rudzāte Iveta Jāņa m. (19??) C 837
Rudzāte Jadviga Antona m. (1???-1???) C 832
Rudzāte Jevgēnija Staņislava m. (1938) 209,228,341,717
Rudzāte Jūlija (Gžibovska) (1921-2003) C 570*,837
Rudzāte Jūlija (Karule) Izidora m. (1886-1939) C 836
Rudzāte Jūlija (Zvirbule) (19??) C 837
Rudzāte Lāsma Vitālija m. (1980) C 814,832
Rudzāte Laura Kārļa m. (19??) C 833
Rudzāte Laura Oļģerta m. (1992) 254, 814,832
Rudzāte Leontīne Jāzepa m. (1941) C 832
Rudzāte Leontīne Staņislava m. (1932-1941) C 834
Rudzāte Lienīte (Bernāne) (1932-1991) C 834
Rudzāte Lilita (Lāce) (1960) C **254**, 272,344*,345,347,348,351,762,814, 832,880
Rudzāte Lonija (Gaidaka) (19??) C 833
Rudzāte Ludviga (19??) C 599,836
Rudzāte Ļena (19??) C 834
Rudzāte Madaļa (18??-1???) C 838
Rudzāte Madara Jura m. (19??) C 346, 349,836
Rudzāte Magdalēna (18??-1???) C 833
Rudzāte Magdalēna (Skutele) Jāņa m. (1864-1???) C 842
Rudzāte Māra Ādama m. (1887-1896) C 832
Rudzāte Māra Andreja m. (18??-1???) C 832
Rudzāte Māra (Lūzeniece) (18??-1???) C 836
Rudzāte Māra Sutru (17??-18??) C 833
Rudzāte Margarita (Rusiņa) (Pūdnīka) (18??-1???) C 837
Rudzāte Margita Jura m. (19??) C 836
Rudzāte Marija Jāņa m. (1872-1???) C 836
Rudzāte Marjanna (Bojāre) Indriķa m. (1812-1838) C 782,836
Rudzāte Marta (1878-1???) C 838
Rudzāte Marta Andreja m. (19??) C 833
Rudzāte Marta Izidora m. (1927-1947) C 836
Rudzāte Marta Jāņa m. (1882-1???) C 836
Rudzāte Monika (Kurčina) (1824-1884) C 836
Rudzāte Nellija 762
Rudzāte Paulīne Ādama m. (19??) C 837
Rudzāte Petronella (1907) C 838
Rudzāte Rasma Dominika m. (1958) C 835
Rudzāte Rita Alberta m. (1966) C 835
Rudzāte Rozālija Mateisa m. (1924) C 834
Rudzāte Ruta (Knokenfelde) (19270) C 835,758*
Rudzāte Sanita Oļģerta m. (1991) 254, 814,832
Rudzāte Silvija (195?) 360,762
Rudzāte Silvija Marija Alberta m. (1948) C 837
Rudzāte Tekla Andreja m. (18??-1???) C 832
Rudzāte Tekla (Eiduka) (1873-1???) C 837
Rudzāte Tekla Izidora m. (1921) C 836
Rudzāte Tekla (Kassaliete) Jāzepa m. (1912-2000) C 73,74,817,832
Rudzāte Teresa Andreja m. (18??-1???) C 832
Rudzāte Ursula (1875-1???) C 838
Rudzāte Uršula Ādama m. (1866-1896) C 837
Rudzāte Valentīna (Rimšāne) (19??) C 837
Rudzāte Vallija Konstantīna m. (1961) C 814,832
Rudzāte Velta (Krasovska) (19??) C 243, 249*,762,836
Rudzāte Veneranda (1937) 360
Rudzāte Veneranda Jāzepa m. (1936) C 78,838
Rudzāte Veneranda Staņislava m. (1934) 209,228,341,717
Rudzāte Veneranda (Zalāne) Antona m. (1936) C 212,235,603,719,723*,724*, 753,786,833,858,880
Rudzāte Veronika (1873-19??) C 834
Rudzāte Veronika Ādama m. (1902) C 837
Rudzāte Veronika (Indāne) Jura m. (1912-1992) C 209,228,717,834
Rudzāte Veronika Izidora m. (1916) C 836
Rudzāte Veronika Onufrija m. (1928-1975) C 835
Rudzāte Zofija (1870-1???) C 834
Rudzāte Zoļa (Rubina) Andreja m. (1896-1974) C 833
Rudzāte Zuzanna Ādama m. (1882-1???) C 837
Rudzāte Zuzanna (Pudule) (1872-1???) C 832
Rudzāti 25,73,74,121,142,148,156,162, 188,191,401,402,487,599,744,**832-838**
Rudzāts Ādams (18??-1???) C 833
Rudzāts Ādams Andreja d. (1855-19??) C 72,410,832
Rudzāts Ādams Jura d. (1828-1854) C 836
Rudzāts Ādams Ādama d. (1878-1???) C 837
Rudzāts Aivars 303
Rudzāts Aivars Vitālija d. (1959) C 834
Rudzāts Alberts Izidora d. (1928) C 122, 360,503,833,880
Rudzāts Alberts Onufrija d. (1930-1976) C 733*,758*,835
Rudzāts Alberts Staņislava d. (1919) C 157,228,550,570*,**574***,598,837
Rudzāts Aldis Jāņa d. (19??) C 837
Rudzāts Aldis Pētera d. (19??) C 837
Rudzāts Aloizs Ādama d. (1864-1???) C 837
Rudzāts Aloizs Jura d. (1874-19??) C 563,863
Rudzāts Aloizs Kazimira d. (1901-1984) C 157,228,494,550,837
Rudzāts Aloizs Pētera d. (1875-1???) C 564,837

Rudzāts Andrejs Ādama d. (18??-1927) C 833
Rudzāts Andrejs Ādama d. (1903-19??) C 832
Rudzāts Andrejs Pētera d. (1883-1???) C 564,838
Rudzāts Andrejs Indriķa d. (1822-1887) C 832
Rudzāts Andrīvs (1???-18??) C 832
Rudzāts Andrīvs Andreja d. (1851-1874) C 832
Rudzāts Antons Ādama d. (1873-1???) C 837
Rudzāts Antons Andreja d. (1869-1???) C 832
Rudzāts Antons Jākuba d. (18??-1???) C 833
Rudzāts Antons Jāņa d. (1884-1968) C 377*,390,563,836
Rudzāts Antons Pētera d. (1893-1937) C 838
Rudzāts Apalons Ādama d. (1898-1???) C 832
Rudzāts Arnis Dominika d. (1962) C 835
Rudzāts Arnis Pētera d. (1972) C 786
Rudzāts Arturs Ādama d. (18??-1???) C 842
Rudzāts Benedikts 303
Rudzāts Benedikts Izidora d. (1926) C 157,209,228,640,836
Rudzāts Bērtulis Jākuba d. (1878-1952) C 833
Rudzāts Bērtulis Jāņa d. (1883-19??) C 558,833
Rudzāts Bierns (1802-18??) C 823,824
Rudzāts Bierns Andrīva d. (18??-1???) C 832
Rudzāts Broņa Jāņa d. (1936) C 838
Rudzāts Dominiks (1921) 209,228
Rudzāts Dominiks Jura d. (1873-1963) C 188,191,239,243*,248*,251,457,516, 565,834,880
Rudzāts Dominiks Onufrija d. (1920) C 758*,835
Rudzāts Donāts Dominika d. (1927) C 188,209,288,475,625,626,640,834
Rudzāts Haralds Kārļa d. (19??) C 786, 833
Rudzāts Henrihs Jāņa d. (1861-1861) C 833
Rudzāts Indriķis (1???-18??) C 832
Rudzāts Ivars (19??) C 813
Rudzāts Izidors Andreja d. (1897-1943) C 244*,248*,252,457,479,516,558,783, 785,786,823,833
Rudzāts Izidors Ādama d. (1894-1896) C 832
Rudzāts Izidors Izidora d. (1924) C 836
Rudzāts Izidors Jāņa d. (1871-1930) C 292,599,836
Rudzāts J. (19??) 257
Rudzāts Jākubs Jāņa d. (1805-1868) C 833
Rudzāts Jākubs Jura d. (1850-1???) C 833
Rudzāts Jānis 653
Rudzāts Jānis (18??-1???) C 833
Rudzāts Jānis (193?-194?) 324
Rudzāts Jānis Alberta d. (1962) C 835
Rudzāts Jānis Aloiza d. (1931-1982) C 503,746,837
Rudzāts Jānis Andrīva d. (1828-18??) C 832
Rudzāts Jānis Antona d. (1905) C 832
Rudzāts Jānis Antona d. (1907-1943) C 163,228,457,550,838
Rudzāts Jānis Izidora d. (1930-1950) C 833
Rudzāts Jānis Jāņa d. (1886-1926) C 836
Rudzāts Jānis Jāzepa d. (1895-1???) C 832
Rudzāts Jānis Jāzepa d. (1937) C 832
Rudzāts Jānis Jura d. (1797-18??) C 782, 836
Rudzāts Jānis Jura d. (1846-1903) C 826, 836
Rudzāts Jānis Jura d. (19??) C 836
Rudzāts Jānis Jura d. (1934) C 599,834
Rudzāts Jānis Staņislava d. (1911-1973) C 157,209,228,457,550,574*,837
Rudzāts Jāzeps Ādama d. (1861-1890) C 837
Rudzāts Jāzeps Ādama d. (1896-1???) C 832
Rudzāts Jāzeps Aloiza d. (1921) C 836
Rudzāts Jāzeps Andreja d. (1923) C 163, 209,228,550,838
Rudzāts Jāzeps Antona d. (1899-1966) C 77,514,544,555,772,832
Rudzāts Jāzeps Izidora d. (1912) C 157, 209,229,563,629,640,836
Rudzāts Jāzeps Jāņa d. (18??-1???) C 832
Rudzāts Jāzeps Jāņa d. (1933) C 838
Rudzāts Jāzeps Pētera d. (1870-1900) C 833
Rudzāts Jāzeps Pētera d. (1899-1900) C 838
Rudzāts Jāzeps Pētera d. (1934) C 836
Rudzāts Jēkabs Ādama d. (18??-1???) C 833
Rudzāts Jōņs (17??-18??) C 833
Rudzāts Jōņs Bernarda (Bierņa) d. (17??-18??) C 836
Rudzāts Jōņs Ādama d. (1868-1891) C 837
Rudzāts Jurčs 485
Rudzāts Juris (1783-18??) C 836
Rudzāts Juris (1807-1868) C 833
Rudzāts Juris (1830-1895) C 191,834, 835
Rudzāts Juris (1???-1945) 608*,618,645
Rudzāts Juris Ādama d. (18??-1???) C 837
Rudzāts Juris Aloiza d. (1918-1943) C 200,229,550,838,847
Rudzāts Juris Aleksandra d. (1772-1841) C 836
Rudzāts Juris Benedikta d. (1964) C 764,836
Rudzāts Juris Bierņa d. (18??-1???) C 832
Rudzāts Juris Jōņa d. (1817-1892) C 836
Rudzāts Juris Jura d. (1880-1???) C 836
Rudzāts Juris Kārļa d. (19??) C 786
Rudzāts Juris Mateisa d. (1901-1994) C 188,209,229,565,**599***,834
Rudzāts Juris Vitālija d. (1965) C 300, 834
Rudzāts Kārlis Izidora d. (1944) C 833, 880
Rudzāts Kārlis Pētera d. (19??) C 786
Rudzāts Kazimirs Ādama d. (1870-19??) C 563,837
Rudzāts Konstantīns Pētera d. (1932) C 195,303,814,832
Rudzāts Laurs Jāzepa d. (1891-1???) C 832
Rudzāts Mateiss Jura d. (1866-19??) C 191,566,834
Rudzāts Nikodēms Izidora d. (1932-1946) 122,200,229,833
Rudzāts Odums (18??-1???) C 837
Rudzāts Odums (1806-1837) C 837
Rudzāts Odums Oduma d. (1860-1???) C 837
Rudzāts Oļģerts Konstantīna d. (1966) 254,814,832
Rudzāts Onufrijs Jura d. (1880-1953) C 50,191,284,308,400,480,833,834,835
Rudzāts Pāvels Dominika d. (1918-1944) C 188,29,550,598,834
Rudzāts Pēteris (18??-1???) C 838
Rudzāts Pēteris (1900-19??)
Rudzāts Pēteris Aloiza d. (1906-1988) C 209,229,550,836
Rudzāts Pēteris Ādama d. (1904) C 837
Rudzāts Pēteris Ādama d. (1906-1991) C 78,397*,544,545,546,555,739,817,832
Rudzāts Pēteris Aloiza d. (1911-1997) C 163,209,229,550,616,622,640,838
Rudzāts Pēteris Aloiza d. (1944-1996) C 837
Rudzāts Pēteris Andreja d. (1866-1???) C 832
Rudzāts Pēteris Dominika d. (1916-19??) C 188,229,**278**,550,834
Rudzāts Pēteris Izidora d. (1915-19??) C 157,160,209,229,501,550,**599***,836
Rudzāts Pēteris Izidora d. (1941-1999) C 786,833,858
Rudzāts Pēteris Jāņa d. (1940) C 838
Rudzāts Pēteris Jāzepa d. (1887-1???) C 832
Rudzāts Pēteris Jura d. (18??-1???) C 833
Rudzāts Pēteris Pētera d. (1938-1943) C 832
Rudzāts Roberts Izidora d. (1936) C 833
Rudzāts Staņislavs (1889-1956) 494
Rudzāts Staņislavs Ādama d. (1880-1956) C 156,209,229,514,563,574,837
Rudzāts Staņislavs Antona d. (1878-1954) C 833
Rudzāts Staņislavs Jāņa d. (1865-1883) C 836
Rudzāts Staņislavs Jāņa d. (1876-1???) C 836
Rudzāts Staņislavs Mateisa d. (1900-1974) C 191,192,209,229,457,514, 566,598,640,711,717,**744***,772,773,834
Rudzāts Staņislavs Staņislava d. (1941-1994) C 209,229,341,717,834
Rudzāts Tomass Ādama d. (1869-1???) C 837
Rudzāts V. 303
Rudzāts Vitālijs Izidora d. (1938-1994) C 833
Rudzāts Vitālijs Jura d. (1933-1992) C 529,834
Rudzāts Vitālijs Konstantīna d. (1959) C 79,360,832
Rudzīte Ermīne Jāņa m. (1922) 653
Rudzītis Bernāns 653
Rumaka Emīlija (Meņģele) Pētera m. (1905-1993) 130,209,229,625,**626***-**627**,649,717,742,775
Rumaki 130,625,626
Rumaks Alberts Alberta d. (1944-1994) 209,229,625,626,717,742

Rumaks Alberts Jāzepa d. (1916-1961) 24,25,130,200,209,229,**625*-626**,640, 717,720,742
Rumaks M. 762
Rumjancevs R 700
Rumpe Agate Sīmaņa m. (1877-19??) 145
Rumpi 396
Rumps Francis (1921) 147,209,229,550, 640
Rumps Jānis (1921)
Rumps Jānis (1922-1982) 147,209,229, 550,640
Rumps Pēteris Ādama d. (1880-19??) 145,562
Rumps Staņislavs (1878-19??) 559
Rumps Staņislavs (1920) 147,229,550
Rupaine Veronika (Eiduka) (1919) 373
Rūpniece Ollija (Čauva) Friča m. (1934) 744*-745,759*,767*
Rūpnieks Jānis 767*
Rusānovs R 700
Rusiņa Aija (19??) C 826
Rusiņa Anna (Pastare) (1916-1999) 158*,209,229,353,382*,649
Rusiņa Broņislava (Bojāre) (1924) 340
Rusiņa Elfrīda (Kalniņa) Reiņa m. (1900-1976) 209,229,325,326,336, 338,717,745*
Rusiņa Iluta Jura m. (19??) C 826
Rusiņa Ilva Jura m. (19??) C 826
Rusiņa Jūlija 377*
Rusiņa Lūcija Konstantīna m. (1966) C 826
Rusiņa Marija (1895-19??) 209,229,649
Rusiņa Marija (Bataraga) Jāņa m. (1956) 173,359
Rusiņa Monika (Ivbule) Antona m. (1912) C 209,229,581,649,717,745,815,849
Rusiņa Monika Antona m. (1932) 209, 229,649,662*
Rusiņa Monika (Pastare) Bērtuļa m. (1937) C 826
Rusiņa Olita (19??) C 826
Rusiņa Paulīne Jāņa m. (1932) 209,229, 717,724*,745
Rusiņa Tekla Andreja m. (1915) 158*
Rusiņa Tekla Antona m. (1930) 209,229, 649
Rusiņa Tekla Pētera m. (1933) 750
Rusiņa Valija Antona m. (1932) C
Rusiņa Veneranda (Dolgā) Izidora m. (19??-1994) 117,413*,414
Rusiņa Vera Alfrēda m. (1922) 653
Rusiņa Veronika 377*
Rusiņa Vineta Jāņa m. (1975) C 815,849
Rusiņi 157,414,745
Rusiņš Alfons Antona d. (1924-1948) 57,90,200,209,229,550,616,624,627*, 640,658,662
Rusiņš Alfrēds Jēkaba d. (1901-19??) 645
Rusiņš Andrejs (1860-1952) 416,564
Rusiņš Antons (1883-1948) 209,229,649
Rusiņš Antons Ādama d. (1905-1968) C 131,160,209,229,321,564,581,640,717, **745**,815,849
Rusiņš Antons Antona d. (1922) 90,209, 229,550,640,616,662*
Rusiņš Arvīds Jāņa d. (19??) C 826
Rusiņš Boļeslavs (1875-19??) 497,564
Rusiņš Broņislavs (1914-1950) 160,200, 209,229,550,564,618*,629,640,745
Rusiņš Ervīns Jāņa d. (19??) C 826
Rusiņš Ēvalds Jāņa d. (1930) 209,229, 717,745
Rusiņš Francis Andreja d. (1903-1984) 416,457,544,564,598,663
Rusiņš Gregors Antona d. (1926-1999) 90,209,229,640,662*
Rusiņš Heinrihs (1922-1947) 645
Rusiņš Jānis 303
Rusiņš Jānis 629,645
Rusiņš Jānis (19??-1945) 645,666*
Rusiņš Jānis (1903-19??) 745
Rusiņš Jānis (1906-1981) 160,209,229, 551
Rusiņš Jānis Ādama d. (1899-1965) 160, 209,229,717
Rusiņš Jānis Antona d. (1936) C 229, 649,717,745,815,849
Rusiņš Jānis Konstantīna d. (19??) C 826
Rusiņš Jāzeps (1879-19??) 457,564
Rusiņš Jāzeps Antona d. (1928) 209,229, 649,662*
Rusiņš Juris 617,645
Rusiņš Juris 762,764
Rusiņš Juris Konstantīna d. (19??) C 826
Rusiņš Konstantīns (1940) C 826
Rusiņš Pēteris (19??) 340,342,503,756
Rusiņš Pēteris (1901-19??) 653
Rusiņš Pēteris (1917-1944) 160,200,229, 551
Rusiņš Renārs Jāņa d. (19??) C 826
Rusiņš Teodors (1919) 158,160,229,551
Rusiņš Uldis 724*
Rusiņš Valdis Antona d. (1938) C 229, 717,745,815,849
Rusiņš Vladislavs Antona d. (1939) 229, 649
Rusiņš-Prikulis Broņislavs (1923) 118, 229,551
Ruskulis Staņislavs 445
Ruško A. 329,330
Rutkovska Agate (1876-19??) 796,562
Rutkovska Broņislava (1874-1957) 527
Rutkovska Katrīna (1905-19??) 266*, 267*,527
Rutkovska Leontīne (Kārkliņa) (19??-19??) 278,353
Rutkovska Valērija Boļeslava m. (1899-1975) 151,229,261*,265*,266*,267*, 451,454,459,567
Rutkovska Vanda Boļeslava m. (1912) 51,229,265*,266*,385*,451,459
Rutkovska Vera Ignata m. (1923) 527
Rutkovska Veronika (Baklāne) (1915-1954) 229,325,326,328,**336**,339,459, 469,568*
Rutkovska Veronika Boļeslava m. (1915-2001) 229,265*,385*,450,459
Rutkovska Ženija Ignata m. (1929) 527
Rutkovski 194,266,527,573,
Rutkovskis Boļeslavs (1864-1943) 51, 265*,266*,527
Rutkovskis Gvidons Oltons Heronīma d. (1927) 278
Rutkovskis Heronīms (1903-1936) 266*,**278***
Rutkovskis Ignats Boļeslava d. (1901-1975) 51,150,209,229,266*,278,291, 492,514,518,**527***,772,880
Rutkovskis Pēteris (1906-1992) R 155, 229,494,551,562,563,700
Rutkovskis Staņislavs (1909-1971) 151, 229,245*,246*,247*,248*,266*,336, 397*,457,460*,567,568*,573,880
Ruzģe V. 353
Ružņikovs R 700
Sadovskis Fjodors (1???-1945) R 633,700
Safronovs R 700
Saimnieki 731
Saizijevs R 700
Salcēvičs (1???-1945) R 634,700
Saldatāne Anna 747
Saldatāne Genovefa 414
Saldatāne Marta 756
Saldatāns Donāts (1???-1932) 276
Saldatāns Jānis (1913-1999) 30*,116, 229,397
Saldatāns Jānis Donāta d. (1875-1932) 136,276
Saldatjonoks Staņislavs (1922) R 413, 502,503,617,635,658,674,681,700,714
Salenieks 645
Salenieks A. 353
Salenieks Jānis (1914-1998) 645
Salimgrejeva Anna (Zundāne) Pētera m. (1958) C 830
Salimgrejevs Andris Vjačeslava d. (1983) C 830
Salimgrejevs Juris Vjačeslava d. (1985) C 830
Salimgrejevs Vjačeslavs (1954) C 830
Sālītis 78
Salmiņš 415
Sālszemnieks Pēteris (1927-1946) R 635,700
Saltikovs R 658,700
Samāgins R 656,700
Sāmīte 502
Samohvālovs R 515,700
Samosadņiks Vasilijs R 700
Samsonovs R 591,595,700
Saulīši 402
Saulīte Ineta (1972) C 852
Saulīte Skaidrīte (1938) C 852
Saulīte Zeltīte (1974) C 852
Saulītis (19??) C 852
Saulītis Jānis (1912) 229,452,457,551
Saulītis Pēteris (1883-1952) R 122,457, 500,565,700,755
Sauša Ārija Jāņa m. (1951) 138,210,229, 717
Sauša Ausma Jāņa m. (1956) 138,210, 229,717
Sauša Biruta Jāņa m. (1950) 138,210, 229,717
Sauša Tekla (Ivdre) Donāta m. (1922) 137-138,139,210,229,650,717
Saušs Jānis (1919) 138,210,229,551,717
Saušs Jānis Jāņa d. (1959) 138
Savčenko R 604,700
Saveļjevs Safrons (1???-1947) R 200, 229,503,636,683,700
Saveļjevs V. R 617,700,752
Saveļjevs Z. R 630,700
Savicka Leontīne (Šaraka) Ādama m. (19??) C 845
Savicka Monika (Brūvere) Antona m. (1947) C 85,359,780,880

Savicka Olga (Isājeva) (19??) C 780
Savickis R 660,700
Savickis Aigars Leona d. (19??) C 845
Savickis Ainārs Leona d. (19??) C 845
Savickis J. R 521,535,677,700
Savickis Juris Leona d. (19??) C 845
Savickis Leons (19??) C 845
Savickis Reinis Roberta d. (1977) C 780
Savickis Roberts (1940) C 780
Seidere 339
Seikstule Aleksandra 350
Seikstule Emīlija (Stipre) Jāņa m. 62
Seikstule Jezupate (Klauža) Jāzepa m. (1894-1979) C 561,594,817
Seikstule Ksavērija (1888-1960) 561
Seikstulis Aivars 303
Seikstulis Aloizs (18??-19??) C 818
Seikstulis Aloizs (1916-1998) 139,210, 229,515,539,551
Seikstulis Jānis 775
Seikstulis Jānis (1920-1993) R 139,229, 551,683,700
Seikstulis Pēteris (1878-1977) 556,561
Seikstuļi 137,731
Seile Anna (Būmane) Andreja m. (1904-1985) C 809
Seile Kristīne Gunāra m. (1982) C 830
Seile Lonija (1959) C 830
Seile Tekla (Pintāne) Sīmaņa m. (1924-1998) C 830
Seilis Eduards Jāņa d. (1898-19??) C 809,812
Seilis Gunārs Pētera d. (1954) C 830
Seilis Jānis Gunāra d. (1985) C 830
Seilis Kārlis Gunāra d. (1996) C 830
Seilis Mārtiņš Gunāra d. (1986) C 830
Seilis Pēteris (19??) C 830
Seinasi (19??) C 839
Seinasi Ilze (Elste) Henriha m. (1973) C 839
Seinasi Kristaps (1991) C 839
Selevanas Lazars 522
Sellman Liliāna (Velkme) Pētera m. (19??) C 854
Sellmann (19??) C 854
Sellman Aven (19??) C 854
Sellman Linda (1957) C 854
Sellmann Ralfs (1963) C 854
Sellmann Reiners (1958) C 854
Semerikovs R 593,700
Semerīnovs G.I. R 604,701
Semerškovs R 701
Semjonova Jevdokija (1900-19??) 497
Semjonova Ksenija (1926) 229,539
Semjonovs F. R 701,753
Semjonovs Grigorijs (1925) R 229,503, 539,683,701
Semjonovs Jānis (1928-194?) 200,229, 539,540
Semjonovs Savelijs (1920-1945/6) R 229,683,701
Seņņikova A. 353
Sergējevs D. 353
Serovs Filats (1???-1945) 634
Serovs Safrons R 634,701
Sērsna R 701
Sersnovs R 604,701
Sīce Jānis
Sičevs R 701
Sidars Francis (1918-1976) 384
Sidorova Kapituļina (1894-19??) 496, 497
Sidorova Lukerija (1923) 229,539,540
Sidorovs Arhips (1920) 67,229,539,551
Sidorovs Artemijs R 604,701
Sidorovs Ivans (1918) 67,229,539,551
Sidorovs Ņikita (1926-19??) 67,200,229, 539,587
Sidorovs Vasilijs (1877-19??) 290
Sidraba Daiga (Krištobāne) Jura m. (1973) C 797,798*
Sidraba Laine Viļņa m. (2000) C 797, 798*
Sidrabs Vilnis (1971) C 797,798*
Silasprogs Aleksandrs Jāņa d. 645
Silavs Jānis Andreja d. (19??) 629,645
Siliņš Jānis 482
Siliņš Kārlis Jāņa d. (1932-197?) 758*, 759*
Siliņš U. 763
Sīlis Jānis (1862-1952) 457,497,558
Sīlis Pēteris (1902-19??) 497,558
Sīļi 106,401
Silovs R 636,701
Simanoviča Anna (Lāce) Antona m. (1939) C 229,756,837
Simanoviča Mārīte Pētera m. (1976) C 837
Simanoviči 396
Simanovičs Jānis Jāņa d. (1913) 147,500
Simanovičs Jāzeps Pētera d. (1981) C 837
Simanovičs Kazimirs Jāzepa d. (1875-19??) 146
Simanovičs Kazimirs (1919-1988) 147, 230,407,551,562
Simanovičs Pēteris (1947) C 837
Simanovičs Viktors (1899-19??) 146, 514,772
Sīmanis Jānis (19??) C 835
Simonovs R 604,701
Sinkauskis M. 55,553
Sinkoviča Marina (Solovjova) (1938) 360
Sinkovs Meikulis 561
Sinkovskis Staņislavs (1896-19??) 561
Siņīcins K. R 592,701
Sirmā Anna (Bojāre) Pētera m. (1928) C 385*,783
Sirmā Veronika 353
Sirmais (1930) C 783
Sirmais Māris (1969) 783
Sisojevs R 701,739,747
Skangale Eleonora 653
Skangals Aleksandrs 645,647
Skangals Jānis (1925) 645,647
Skangals Vincents 645
Skarbauska Eleonora 87
Skarbauska Marija 87
Skļeņņika Otīlija 566
Skoboļeva Z. 353
Skoropuns V. R 593,617,701
Skorovs R 701
Skrauča Anita (Pumova) Pētera m. (1958) 344*,**345**,351,389,398,400, 414,762
Skrauča Anna (1936) 345
Skrauča Biruta (Bojāre) Arvīda m. (1969) C 250*,272,782
Skrauča Inguna Jāņa m. (1992) 345
Skrauča Valija (Bulmeistere) Jāzepa m. (1934) 360
Skrauči 553
Skraučs Antons (1923-1982) 210,230, 259,551
Skraučs Antons (1933) 345
Skraučs Ivars Jāņa d. (1980) 345
Skraučs Jānis Antona d. (1955) 56,300,345,408
Skraučs Valentīns (1963) C 782
Skrebele Paulīne 723*
Skrebele Viktorija 723*,724*
Skrebelis Andrejs Jāņa d. (1923-19??) 714,723*,724*
Skrebelis Staņislavs 723*
Skrimble Sandra 762
Skrinda 577
Skrodere Anna (1954) 230
Skrodere Anna Ādama m. (1918-1982) 210,230,650,717,745*
Skrodere Anna Pētera m. (1934) 230, 650,717,745
Skrodere Broņislava Pētera m. (1941) 230,679,745
Skrodere Eleonora Stepana m. (1938) 210,230,341,650,718,745*
Skrodere Genovefa Pētera m. (1944-1945) 230,679,745
Skrodere Helēna Broņislava m. (1907-1949) 210,230,589,627,650,679,718, 745
Skrodere Janīna (1941-1949) 230,718
Skrodere Valentīna Stepana m. (1944) 230,718
Skroderi 627,679,745-746
Skroders Jānis Stepana d. (1946) 230, 718
Skroders Mārtiņš Jēkaba d. (1863-1954) 145,200,210,230,650,679,718,745
Skroders Pēteris Mārtiņa d. (1902-1976) 145,210,230,457,492,562, **627*-628**,640,663,679,711,718,**745**
Skroders Pēteris Stepana d. (1954) 210, 230,718
Skroders Stepans Mārtiņa d. (1909-1994) 146,147,210,230,492,562,640, 718,**745*-746**
Skrūzmane Broņislava (1925) 472,475
Skrūzmane Genovefa (1919-19??) 459, 469,475
Skrūzmane Helēna (1920) 475
Skrūzmanis Aloizs 618,646
Skrūzmanis Andrejs Aleksandra d. (1906-19??) 599,646
Skrūzmanis Antons (1918-1977) 454, 458
Skrūzmanis Benjamiņš (1922) 476
Skrūzmanis Donāts (1880-19??) 239, 251,496,563
Skrūzmanis Ignats (1894-19??) 619,653
Skrūzmanis Jānis 619,653
Skrūzmanis Jānis Aleksandra d. 619,653
Skrūzmanis Juris (1910) R 103,230,587, 594,701
Skrūzmanis Konstantīns R 594,701
Skrūzmanis P. R 592,701
Skrūzmanis Pēteris (1854-19??) 150,507
Skrūzmanis Roberts 619,653
Skrūzmaņi 563
Skučs Viktors Kazimira d. (1965) 255, 344,**345**,389,390*
Skudrova Feodora 559
Skudra Marija Ginta m. (1997) C 784
Skudra Anna Ginta m. (2000) C 784
Skudra Zita (Bojāre) Konstantīna m. (1968) C 784

Skudra Gints (1968) C 784
Skudra Miķelis Ginta d. (1992) C 784
Skudra Pēteris Ginta d. (1990) C 784
Skudrovs 78
Skuja (1900-19??) 268
Skuja E. 328
Skujas 401
Skutānovs Isajs R 635,701
Skutele Anna 353
Skutele Anna Andreja m. (1885-1???) C 839
Skutele Anna (Bernāne) (19??) C 840
Skutele Anna (Elste) Bērtuļa m. (1913) C 529*,530*,840,841,847*
Skutele Anna Jāņa m. (1891-1???) C 842
Skutele Anna Pētera m. (1882-19??) C 840
Skutele Anna (Pundure) Jāņa m. (1835-18??) C 839,840,842
Skutele Antoņina (Gutāne) (19??) C 839
Skutele Antoņina Pētera m. (1882-19??) 605
Skutele Antoņina Pētera m. (1931) C 780,842
Skutele Apolonija Ādama m. (1874-1???) C 839,840
Skutele Benedikta (Pintāne) Ādama m. (1878-1911) C 829,842
Skutele Dorota (Līvzinīce) (1???-18??) C 839,840,842
Skutele Dorte (Bulmeistere) (18??-1???) C 839,840,842
Skutele Dorte Jāņa m. (1871-1???) C 842
Skutele Elza (Balode) (1912) C 840
Skutele Emīlija Jāņa m. (1928) C 63*, 842
Skutele Franuse Jāņa m. (1894-1???) C 842
Skutele Genovefa Jāzepa m. (1928) C 842
Skutele Genovefa (Laizāne) C 164,839, 840
Skutele Ģertrūde (Bataraga) Jāņa m. (1906-1982) C 81,780,781*,842
Skutele Helēna (Utināne) (1895-1969) C 839,841*
Skutele Ieva Jāņa m. (1850-1???) C 842
Skutele Jezupate C 839
Skutele Juliāna (Vušķinīce) Sīmaņa m. (1877-1948) C 518,529*,839,840,847*
Skutele Kunigunde Antona m. (1903-1906) C 842
Skutele Magdalēna (Utināne) Franča m. (1863-1???) C 839,840
Skutele Māra Ādama m. (1870-1???) C 839,840
Skutele Margarita Jāņa m. (1827-1865) C 839,840,842
Skutele Marjanna Jāņa m. (1851-1???) C 842
Skutele Marta (18??-1???) C 839,840
Skutele Marta Jāņa m. (1903) C 842
Skutele Matilde Jāņa m. (1902-1903) C 842
Skutele Olga (Broka) (1941) C 840
Skutele Otīlija (Stipre) Jāņa m. (1892-19??) C 62,63*,554,812,842
Skutele Rita (Zalāne) Jāzepa m. (1954) C 786
Skutele Rozālija (Piļupa) Jura m. (1877-19??) C 63*,528,842
Skutele Rozālija (Vilkauša) Ādama m. (1861-1898) C 842
Skutele Sandra (Liepiņa) (19??) C 840
Skutele Sanita Alberta m. (1981) C 840
Skutele Tekla (1900) C 842
Skutele Tekla Antona m. (1897-1???) C 842
Skutele Tekla Jāņa m. (1889-1???) C 842
Skutele Velta 255,390*
Skutele Veneranda Jāzepa m. (1941) C 842
Skutele Veronika Antona m. (1898-1899) C 842
Skutele Veronika (Griga) Ādama m. (1906-1929) C 807*,811
Skutele Vija (Upīte) (1934) C 811,842
Skutele Zuzanna (Upeniece) (1905-1987) C 210,230,518,528*,776,842
Skutele Žanna Artūra m. C
Skutelis 660
Skutelis Alberts Pētera d. (1935) C 529*, 840,841*
Skutelis Andrejs Ādama d. (1859-1935) C 52,117,154,164*,167,258,487,529,839,840, 880
Skutelis Antons (1868-19??) 127
Skutelis Antons Antona d. (1900-1916) C 842
Skutelis Antons Jāņa d. (1867-1924) C 829,842
Skutelis Antons Jāzepa d. (1920-1938) C 839
Skutelis Antons Pētera d. (1927-1981) C 476,811,842
Skutelis Arkādijs Pētera d. (1941-198?) C 210,230,298,303,414,518,528,842
Skutelis Artūrs Henriha d. (1966-1991) C 839
Skutelis Dominiks Jāņa d. (1886-1889) C 842
Skutelis Guntars Roberta d. (1967) C 840
Skutelis Henrihs Onufrija d. (1937-1999) C 839,841*
Skutelis Jānis (18??-19??) C 840
Skutelis Jānis (1896-19??) 64,514
Skutelis Jānis (1953) C 786
Skutelis Jānis Ādama d. (1865-1???) C 839,840
Skutelis Jānis Andreja d. C 839
Skutelis Jānis Andreja d. (1824-1???) C 839,840,842
Skutelis Jānis Andreja d. (1909-1995) C 259,840,847*
Skutelis Jānis Jāņa d. (1859-1909) C 528,842
Skutelis Jānis Jāņa d. (1892-1932) C 62, 63*,841*,842
Skutelis Jānis Pētera d. (1939) C 210, 230,518,528*,842
Skutelis Jāzeps (1961) 255,256,353, 390*,447,762,880
Skutelis Jāzeps (1916-1968) R 600,683, 701
Skutelis Jāzeps Ādama d. (1879-1904) C 167,507,839,840
Skutelis Jāzeps Andreja d. (1883-1939) C 480,812,839,841*
Skutelis Jāzeps Antona d. (1901-19??) C 407,559,812,842
Skutelis Jāzeps Antona d. (1916-1968) C, R 842
Skutelis Juris Andreja d. C 839
Skutelis Juris Jāņa d. (1861-1???) C 842
Skutelis Kaspars Guntara d. (1989) C 840
Skutelis Konstantīns Jāzepa d. (1937) C 414,842
Skutelis Kristaps Jāņa d. (1978) C 786
Skutelis L. 414
Skutelis Onufrijs Andreja d. (1893-1970) C 554,839
Skutelis Pēteris Ādama d. (1866-1930) C 74,117,153,**164**,167,193,276,480,487, 509,839,840
Skutelis Pēteris Andreja d. (1895-1942) C 200,210,230,484,518,**529***,530*, 562,811,812,840,842,843*,847*
Skutelis Pēteris Antona d. (1902-199?) C, R 156,168,230,248*,252,478,500,516, 674,683,701,711,780,781*,842
Skutelis Pēteris Jāņa d. (1901-1942) C 154,155,200,210,230,242,244*,246*, 248,252,271,329,457,469,479,480,483, 515,516,518,521,523,524,**528***,562, 678,737*,774,812,842,880
Skutelis Pēteris Jāņa d. (1925-1944) C 63*,64,200,230,584,587,842
Skutelis Pēteris Jāzepa d. (1926-1945) C 128,210,230,587,842
Skutelis Pēteris Pētera d. (1939-1968) C 26,156,230,780,842
Skutelis Roberts Jāņa d. (1927-1999) C 63*,385,741,746,842
Skutelis Roberts Pētera d. (1936-1998) C 529*,840,841*
Skutelis Rūdis Jāņa d. (1982) C 786
Skutelis (Rudzāts-Skutelis) Ādams Andreja d. (1822-1899) C 52,74,89, 154,155,163,166,167,487,740,839,840, 842
Skutelis Staņislavs Jāzepa d. (1925-1945) C 839,841*
Skutels (Rudzāts) Andrejs (17??-18??) C 839,840,842
Skuteļi 25,63,74,91,127,154,**163-164**, 401,**487**,528-529,810*,**839-843***
Slava Lilita 243,249*,303
Slavinska Tekla Janīna (Gavare) Juliāna m. (1948) C 839
Slavinskis Aivars Viktora d. (1971) C 839
Slavinskis Viktors (19??) C 839
Slīce Alfrēds Pētera d. 502
Slīce Fr. (19??-193?) 324
Slīce Jānis (1882-19??) 562
Slīce Jānis Jāņa d. (1922) 155,197,210, 230,551,746
Smane Svetlana (19??) C 786
Smane Valentīna (Zalāne) Antona m. (1942) C 786
Smane Veronika 349,353
Smans Ancis (1932) C 786
Smans Jānis Anča d. (1969) C 786
Smans Žanis Anča d. (1967) C 786
Smačs Stepans 647,653
Smeltere Eleonora (Rozentova) (1888-1923) 322*,**336**,338,339
Smelters A. 396
Smelters Francis (1882-19??) 322*, **336**,338,339
Smilgdrivs J. 353

Smiltniece Evita 351
Smirnovs R 701
Smirnovs R 701
Smoļenskis Jānis (1930) 646
Smukša Iveta 398
Sobačenko R 628,701
Soboļevs S. R 701
Soboļevs Suneps (1905-1946) R 635,701
Socka Anna (1892-1982) 230
Socka Elvīra (1934) 230,600
Socka Emīlija (1902-19??) 230,600
Socka Inga 355
Socka Valērija 230,600
Socki 60,401,486,600
Sockis Alberts 401
Sockis Andrejs Jāņa d. (1895-1945) 59, 60,200,210,230,452,458,589,**600***,711
Sockis Arvīds Andreja d. (1929) 230,600
Sockis Eduards 458
Sockis Jānis (1870-19??) 59,60,482,484
Sockis Jānis (1895-1945) 553
Sockis Osvalds Andreja d. (1927) 230, 600
Sockis Pēteris Jāņa d. (1898-1945) 59, 60,200,210,230,278,452,458,514,553, 589,**600**,711
Sokolovs R 527,594,683,701
Sokolovs R 701
Sokolovska Veronika (Eriņa) Salimona m. (1929) C 137,210,230,589,620,650, 814
Sokolovskis (19??) C 814
Sola Aloizs (1902-1930) 71,276
Sola Donāts (1926-1998) 68*,71,230, 517,584*,587
Sola Jānis Jāzepa d. 646
Sola Jāzeps Jāzepa d. (1905-1969) 210, 230,**600**,646
Sola Vija 350
Sola Zenta 303
Soldāne Iveta Arvīda m. 148
Soldāns Arvīds 148
Soldāns Egons Arvīda d. 148
Soldāns Jānis Arvīda d. 148
Soloniks Jānis 646
Solovjova Fatiņja (1923) 230,496,539
Solovjova Jefrosiņja (1933) 509
Solovjova Jenafa (1921-1999?) R 67, 230,539,591,598,604,627,683,701
Solovjova Jevdokija (1902-19??) R 230, 537,539,604,701
Solovjova Vilma (Leitāne) (1926-1999) 210,230,239,631,650,**677-678**
Solovjovs R 66,661,680,701
Solovjovs Andrejs Jevstafija d. (1908-1996) 210,230,587,**605**
Solovjovs Antonijs Fedota d. (1904-19??) R 230,240,403,494,500,501,503,504, 539,589,591,592,595,600,602,603,604, 616,622,627,673,678,683,701
Solovjovs Gavrils Mihaila d. (1925) R 67,230,551,602,**605**,683,701
Solovjovs Iļja (1860-19??) 559
Solovjovs Iļja (1916) R 503,537,683, 701,773
Solovjovs Ivans (1918) R 604,683,701
Solovjovs Jānis (1923) 67,210,230,551
Solovjovs Jevmenijs (1881-19??) 230, 496,539,554
Solovjovs Jevmenijs (1881-19??) 230, 496,539,554
Solovjovs Jevstihijs R 602,627,701
Solovjovs Kondratijs 290
Solovjovs Maksims (1926) R 683,702
Solovjovs Mihails (1899-19??) 66,67, 241,244*,252,403,509,515,516,554
Solovjovs Pēteris (1901-19??) 554
Solovjovs Pēteris (1924) R 67,230,476, 539,584,587,604,619,626,661,668,675,681, 683,702,742
Solovjovs Pēteris (1928) R 503,589,683, 702
Solovjovs Savelijs (1928) R 503,602, 605,677,681,683,702,714
Soltums Ignats 619,652
Soltums Pēteris 619,652
Soļjaneks L. 660
Sondore Helēna (Mālniece) Jāņa m. (1921-1948) C 806
Sondore Marta (Skutele) (1924-1983) 807*
Sondore Veronika (1889-19??) 556
Sondors Antons (1905-19??) C 806
Sondors Antons Antona d. (1941) C 806
Sondors Francis (1926) 97,98,230,360, 385*,476,640,880
Sondors Silvestrs (1897-1976) 285
Soročinskis Francisks (1832-1???) 372
Sotnieks Jānis Franča d. (1926) 616,646
Sovāne Agata Sīmaņa m. (1864-19??) 210,230,650,718
Sovāne Anna (1907-1988) 230
Sovāne Anna (Jasēviča) (1952) 271*-272,880
Sovāne Genovefa Ādama m. (1916-1940) 155,276
Sovāne Ieva (1884-19??) 154
Sovāne Mōra (Brūvere) Jura m. (1852-1???) C 788
Sovāne L. 257
Sovāne Tekla 230
Sovāne Veronika 230
Sovāni 154
Sovāns Ādams (1876-19??) 562
Sovāns Aloizs (1866-1938) 56,155,276, 562
Sovāns Andrīvs (1847-1???) C 788
Sovāns Antons (1906-1988) 230,711
Sovāns Jānis (1923-1998) 155,210,230, 551,562
Sovāns Jānis Jāzepa d. (1982) 272
Sovāns Jānis Aloiza d. (1913-1997) 156, 210,230,390,494,551,562,622,640
Sovāns Jāzeps (1953) 272
Sovāns Kaspars Jāzepa d. (1985) 272
Sovāns Kazimirs 56,562
Sovāns Pēteris 56,563
Sparinskis R 598,702
Spatašnieks Jāzeps (1928-1946) 646
Spilve 385
Spitāns Alberts 619,653
Spitāns Otto (1927) 476,619,653
Spitāns Pēteris (1924) 476
Sporāne Aļona (Bojāre) Andreja m. (1864-1???) C 782
Sporāne Aņa (Kassaliete) Jēkaba m. (1858-1???) C 816
Sporāns Jēkabs (1842-1???) C 816
Sporāns Jānis (1873-1???) C 782
Spridzāne Ženija (Leske) 727*
Spridzāns Jānis 727*
Spridzāns Konstantīns 646
Sprincis V. 158
Springovičs Antons (1876-1958) 382, 388,393,394,399,609,610
Spriņģe Māra 345,346,347,349,352,390*
Spriņģe Veneranda (1959) 255,272, 344*,345,347,348,350,390*,762,880
Spriņģis Vladislavs (1955) 243,341,342, 344,345,447,880
Sproģe Tekla (1899-19??) 494
Sproģis R 536,702
Sproģis R 702,742
Sproģis Eduards (1904-1985) 230,587
Sproģis J. 631,632,646
Sproģis Jūlijs Franča d. (1926) 646
Sproģis Mārtiņš 346,349,350
Spūle-Vilcāne Zanda 357,358
Spūlis L. 763
Spura Inese 447,448
Srešovs R 702
Stafeckis Francis 730
Stalidzāne Adeja (Bojāre) Pētera m. (1843-1???) C 782
Stalidzāne Tekla (Pastare) Jāņa m. (19??-1992) C 826
Stalidzāns Ādams (1818-1???) C 816, 817
Stalidzāns Gedušs Krusta d. (1837-1???) C 782
Stalidzāns Jānis (19??) C 826
Stankēviča Margita (Zalāne) Antona m. (1881-1???) C 861
Stankēviča Gotlība Luīza Makša m. 105
Stankēviča Rozamunde Jūlija Makša m. 105
Stankēvičs Maksis 105
Stankēvičs Staņislavs (1871-1???) C 861
Stankoberis R 536,702
Starikovs R 702
Stare Tekla (Brūvere) Ādama m. (1926) C 68*,216,421,592,**678**,793
Staris Aivars 421
Staris Alberts (1???-1947) 646
Staris Albīns (1895-19??) 653
Staris Antons 646
Staris Juris (1???-1945) R 634,702
Staris Jānis Nikolaja d. (1923-2003) C 71,197,210,230,421,551,792
Starojans R 591,702
Staškēvičs R 535,702
Stašulāne Helēna 355
Stefans Ojārs 765*
Stepanjans R 702,713,717,739
Stepānova Jekaterina 775
Stepānovs R 619,702
Stepānovs Jānis R 596,621,702
Stepānovs Trofims R 702
Stepans Gunārs 631
Stikāne Anna 120
Stikāns Jānis 619,653
Stimbāne Lote (Cepurniece-Lejniece) (1848-1944) C 844
Stimbāni 486,**844**
Stimbāns 571
Stilve R 702,744]
Stipre Berta Paulīne Nikolaja m. (1921-1999) 63*
Stipre Broņislava 600

Stipre Otīlija (Skutele) (1892-19??) 268, 841
Stipre Zenta Jāņa m. 600
Stipri 63,401,486,600
Stipris R 604,702
Stipris Jānis Anča d. (18??-19??) 62
Stipris Jānis Nikolaja d. (1910-1998) 63*,64,210,230,598,**600*-601**,616,640
Stipris Nikolajs Jāņa d. (1885-19??) 62, 64,514,554
Stipris Pēteris Jāņa d. 600
Stoļerova Marfa (1905-1948) 230,493, 539
Stoļerova Marija (1908) 775
Stoļerova Proskovja (1900-1961) 230, 539
Stoļerovi 124,190,680
Stoļerovs Foma (1910-194?) R 188,200, 230,537,539,545,683,702
Stoļerovs Ivans (1902-1984) R 230,403, 404,503,539,566,589,594,598,599,617, 623,627,675,676,683,702,721,775
Stoļerovs Jakovs (1862-19??) 566
Stoļerovs Jakovs (1912-1993) R 230, 539,683,702
Stoļerovs Larions (1892-19??) 230,539, 540
Stoļerovs Pēteris (1896-19??) 566
Stoļerovs Sergejs (1867-19??) 559
Stoļerovs Sovestjans (1897-1962) R 231, 539,566,683,702
Stoļerovs Stepans (1926-1944) 124,200, 231,539,584,587
Stoļerovs Varfolomejs (1893-1957) R 702
Stoļerovs Varfolomejs (1903-1964) R 125,231,403,500,503,509,540,559,602, 683,702
Stoļerovs Vasilijs (1907-1987) R 675, 683,702
Stopuļs Odums (1829-1???) C 861
Stranga 78
Straume Irma 605
Straume Raimonds (1933) C 851
Strautmanis H.A. R 702
Strauts-Kurčins Ilgonis Antons Aloiza d. (1924-1964) C 113,114,231,821
Strazde Zeltīte (Zvirbule) Roberta m. (1958) C 785
Strazdiņa Helēna (Būmane) Pētera m. (1926-2000) C 75*,204,216,470,472, 474,659,714,716,726,727*,729,**730*-732*-733*-734**,759*,760*,800,801*
Strazdiņa Inita (19??) C 800
Strazdiņa Sanija Ivara m. (2001) C 800
Strazdiņi 802*
Strazdiņš R 659,660,702
Strazdiņš Fricis Andreja d. (1898-19??) 812
Strazdiņš Ilgvars (1932) C 800,801*
Strazdiņš Ivars Ilgvara d. (1963) C 762, 800
Strazds Andris Ērika d. (1984) C 785
Strazds Ēriks (1953) C 785
Strazds Māris Ērika d. (1978) C 785
Streipa K. 330
Streipa Lija Jāņa m. (1934) 733*
Strēle A. 754*
Strēlis K. 754*
Stričs Jānis 646
Strode Helēna (Kurčina) Nikodēma m. (1883-1958) C 821
Strods P. 387,392
Strods Pēteris (1880-1950) C 821
Strods Staņislavs (1???-1948) 646
Strogonovs V. 637
Strupā Emīlija (Rudzāte) Jāzepa m. (194?) C 832
Strupais Edgars (19??) C 832
Strupais Jānis Edgara d. (19??) C 832
Strupais Raimonds Edgara d. (19??) C 832
Strupe Veneranda (Anspoka) Antona m. (1929) 722*
Stučka Pēteris 508
Stukmaņi 577
Stūpāne Broņislava 653
Stūpāni 138
Stūpāns Aloizs Augusta d. (1887-19??) 137,561
Stūpāns Jānis (1903-1966) 653
Stūpāns Jānis (1920-1993) R 139,231, 503,537,540,584,587,595,598,600,603,675, 683,702
Stūpāns Jānis Augusta d. (1884-1959) 137,561
Stūpāns Jānis Onufrija d. (1892-1968) 231,496,540
Stūpāns Jāzeps (1900-19??) 646
Stūpāns Jāzeps Augusta d. (1880-19??) 137,561
Stūpāns Pēteris Jāzepa d. (1920-19??) 139,210,231,540,551,773
Subačs Māris 398
Sudņiks Aleksandrs Ambrozija d. (1905) R 503,702
Sudņiks R 636,702
Sukaruka Bārbala (Klauža) Jāzepa m. (1906-1977) C **186**,261*,325,326,327, 336,338,339,340*,353,360,530*,594, 613,741,746,756,817,818,880
Sukaruks Francis (1909-1969) C, R 72, 500,502,503,504,515,574,592,674,683,702, 720,721,735,741,817,818
Sukaruks Jānis Franča d. (1942-1942) C 818
Sūmanis R 703
Sunepa Lūcija (1939) 231,650
Sunepa Monika (1907-1994) 231,650
Sunepa Tekla (Raģele) (1890-1976) 231, 650
Sunepi 101
Suneps Antons (1913-1985) 102,103, 210,231,551,557,640,770*
Supjevs R 703
Surgunte-Vuškarniece Valērija 353
Surgunts Tumašs (1907-19??) 285
Sūruma Ilga 353
Suvorova Jolanda (Koržova) (1949) C 849
Suvorovs (19??) C 849
Svalbe Ārija 346
Svalbji 74
Svarinska Antonija 746*
Svarinska Helēna (Leitāne) Antona m. (1902-1958) 52,154,210,231,718,743*
Svarinska Irina 746*
Svarinska Kunigunde Jura m. (1886-1970) 210,231,718,746*
Svarinska Lidija 746*
Svarinski 746
Svarinskis Imants Jāņa d. (1934-2002) 210,231,341,718,746*,762
Svarinskis Jānis Andreja d. (1875-1953) 210,231,563,718,720,746
Svarinskis Jānis Jāņa d. (1900-1972) 52,154,155,210,231,244*,248*,251, 271,284,480,516,545,563,711,718,**746***
Svarinskis Jevgēnijs Jāņa d. (1935-1976) 210,231,341,718,746*
Svarinskis Vitālijs Jāņa d. (1940-1987) 210,231,341,718
Svencis Aleksandrs 535
Svencis (Svente) 276,624,646
Sveska (18??-19??) 268
Sviķe Silvija (Jaudzema) Nikodēma m. (1942) 122,222,360,571*
Svilāns Jānis 646
Svilāns Jānis (1918) 653
Svirins R 703
Svirsks 510
Svišs Mihails R 535,703
Šabaršins R 604,703
Šablinska Veronika (Rimša) (1900-19??) 317,**336**,338
Šahs R 601,703
Šaraka Agata Mārtiņa m. (1836-1???) C 845
Šaraka Agnese (Piļupa) Jura m. (1883-19??) C 845
Šaraka Aldona Jura m. (1984) C 845
Šaraka Anna Ādama m. (19??) C 845
Šaraka Anna (Būmane) (18??-1???) C 845,846,848
Šaraka Anna Jāņa m. (1897-19??) C 848
Šaraka Anna Jēkaba m. (1839-1???) C
Šaraka Anna Malgoržata C
Šaraka Anna (Mālniece) (1928-1984) C 846
Šaraka Anna (Skrodere) (1876-1???) C 845
Šaraka Bārbala (1887-19??) C 848
Šaraka Bārbala (Rožāne) Pāvila m. (1886-1964) C 210,231,650,718,747*,754*, 845
Šaraka Broņislava (Brūvere) (1921) C 845
Šaraka Broņislava Jāņa m. (1890-1???) C 848
Šaraka Daila Pētera m. (1978) C 846
Šaraka Dita Pētera m. (1990) C 846
Šaraka Dorote Jēkaba m. (18??-1???) C 845
Šaraka Eva Jēkaba m. (1849-1???) C 845,846,848
Šaraka Genovefa (Vjakse) Jāņa m. (1922) C 210,231,650,718,723*,746*,846
Šaraka Helēna (1917-1998) C 845
Šaraka Helēna Onufrija m. (1921) C 86, 154,210,231,476,598,650,718,746,845
Šaraka Ieva Oškalniešu (1844-1???) C 155,845,846,848
Šaraka Ieva (Skutele) Ādama m. (1855-1922) C 117,164,487,839,840,845, 846,848
Šaraka Ilze (Štoga) Ondzuļa (18??-1???) C 845
Šaraka Ilze (Vuciņa) (18??-1???) C 845, 846,848
Šaraka Inga (Kažociņa) (19??) C 845
Šaraka Irēna (Pastare) (1958) C 255,845

Šaraka Jadviga (Dolgā) Jāzepa m. (1888-1971) C 210,231,650,718,746*,846
Šaraka Lidija Antona m. (1948) C 846
Šaraka Māra (Mičule) (1898-1989) C 93*,846,847*
Šaraka Malgoržata (18??-1???) C 845
Šaraka Monika Nikodēma m. (1938) C
Šaraka Paulīne (Bulmeistere) 1918-19?? C 231,846
Šaraka Ruta Antona m. (1951) 210,231, 718
Šaraka Salimona (Šulte) (19??) C 846
Šaraka Solomeja Promu (18??-19??) C 848
Šaraka (Šīraka) Eva (Rudzāte) Skrūderu (1797-1877) C 845,846,848
Šaraka (Šīraka) Ilža (Zalāne) (18??-1???) C 845,846,848
Šaraka Tekla Jāņa m. (1896-1987) C 234,563,650,848
Šaraka Tekla Jēkaba m. (1884-1950) C 845
Šaraka Veneranda Donāta m. (1928) C 846
Šaraka Vera Onufrija m. (1913-1931) C 845
Šaraka Veronika Onufrija m. (193?) 737*
Šaraka Zinaīda Antona m. (1950) C 846
Šaraki 101,117,154,**155**,713,728,746-748,**845-848**
Šaraks A. 762
Šaraks Ādams Jēkaba d. (1845-1929) C 117,839,840,845,846,848
Šaraks Ādams Jēkaba d. (1875-1877) C 845
Šaraks Ādams Jēkaba d. (1879-1902) C 845
Šaraks Ādams Onufrija d. (1907-194?) C 155,200,231,551,737*,845
Šaraks Antons Donāta d. (1923-1994) C 117,118,210,231,551,640,718,**746-747**, 812,846
Šaraks Antons Jāņa d. (1888-19??) C 848
Šaraks Antons Jēkaba d. (1815-1???) C 845
Šaraks Antons Mārtiņa d. (1868-1???) C 845
Šaraks Antons Pētera d. (1922) C 23, 118,210,231,453,458,541*,542,551, 846,847*,880
Šaraks Dairis Pētera d. (1974) C 846
Šaraks Donāts Ādama d. (1881-1940) C 117,285,556,846
Šaraks Jānis Ādama d. (19??) C 845
Šaraks Jānis Antona d. (1949) C 210, 231,718,746,846
Šaraks Jānis Donāta d. (1914-1919) C 846
Šaraks Jānis Jāņa d. (1881-1???) C 316, 848
Šaraks Jānis Jēkaba d. (1831-1927) C 153,845,846,847
Šaraks Jānis Onufrija d. (1926-2000) C 156,210,231,369,476,620,625,626,640, 718,747,798,845
Šaraks Jānis Pētera d. (19??) C 848
Šaraks Jāzeps Donāta d. (1908-1944) C 563,846
Šaraks Jēkabs Jēkaba d. (1842-1911) C 153,845,846,848
Šaraks Juris Jāņa d. (1957) C 845
Šaraks Leons Jāņa d. (1964) C 845
Šaraks Leonards Nikodēma d. (1933-1956) C 231
Šaraks Mārtiņš (1???-18??) C 845
Šaraks Mārtiņš Mārtiņa d. (1826-1???) C 845
Šaraks Nikodēms Donāta d. (1911-1985) C 103,210,231,544,598,640,711,846
Šaraks Normunds Jura d. (1982) C 390*, 845
Šaraks Onufrijs Jēkaba d. (1872-1949) C 154,155,156,200,210,231,563,650, 718,720,738,746,**747-748**,812,844,845
Šaraks Pēteris Ādama d. (1894-1960) C 93*,419,558,563,741,812,846,847*
Šaraks Pēteris Antona d. (1954) C 846
Šaraks Pēteris Jāņa d. (1882-19??) C 155,510,848
Šaraks Pēteris Jēkaba d. (18??-1857) C 845
Šaraks Pēteris Onufrija d. (1924-1949) C 155,200,210,231,470,476,551,587,718,747 *,748,845
Šaraks (Šīraks) (Sovāns) Jēkabs (17??-18??) C 845,846,848
Šaškins Nikolajs 350
Ščeglovs Pēteris R 624,703
Ščerbakovs R 628,703
Šeiko R 669,703,722
Ševčenko 760*
Ševčenko R 703
Šidlovska Tekla (Mālniece) Jāņa m. (1927) C 806,808*
Šidlovski 807*
Šidlovskis Jānis (1923-1993) C 806
Šileiko (dzimta) 144,568,595
Šileiko Anna (1920) 494
Šileiko Andrejs (1925-1945) 231
Šileiko Antons J. (1932-1949) R 200, 231,594,683,703
Šileiko Helēna 775
Šileiko Jānis J. (1929) R 595,625,658, 680,683,703,775
Šileiko Jāzeps (1922-194?) 147,200,231, 551
Šileiko Kazimirs (18??-1937) 275
Šilingova Helēna (1912) 775
Šilingovs Fēlikss (1879-19??) 135,252, 507
Šilingovs Francis Fēliksa d. (1879-1933) 135,305,458,514
Šilingovs Gilārijs (1906-1964) R 136, 231,271,458,498,540,561,590,591,592,633 *,683,703
Šilingovs Jāzeps (1910-1972) 136,210, 231,458,460*,551,770
Šilovs Ivans (1???-1945) R 634,703
Šilovs Poļiekts Ivana d. (19??-1945) 634
Šilovskis R 703
Širins R 620,703
Šķēbergs K. 332*
Šķēle R 620,703
Šķesberga Lilija (1905-19??) **336**,338
Šķiņķis Arnolds 552
Šķoba Jānis 253
Šlesere Broņislava Aleksandra m. (1888-1946) 200,231,628,635,680
Šleseri 201,628,681
Šlesers Alberts Ernesta d. (1928-1946) 200,210,231,**628-629**,635,682
Šlesers Ernests Augusta d. (1888-1946) 200,231,306,628,635,680
Šļakota (Šlahota) Antons Augusta d. (1891-1963) 387,508
Šļubonskis Vera 78
Šmidre Jānis (1922) R 500,502,503,504, 703,755
Šmits Otto 71
Šmuksts Benedikts (1???-194?) 525,526
Šneidere Mudīte 255
Šnevele Anita Ignata m. (19??) C 861
Šnevele Janīna (Zalāne) Jāņa m. (1935) C 535,861
Šnevele Sandra (19??) C 861
Šnevels R 703
Šnevels Andris Ignata d. (1969) C 861
Šnevels Ignats (19??) C 861
Španovskis Jāzeps R 703
Špers Juris C 797,798*
Špoļanskis Vasilijs 56
Šteinberga Dace Arvīda m. (1954) C 800,802*
Šteinberga Leokādija Pētera m. (Būmane) (1931) C 75*,204,217,341, 385*,716,726,727*,729,733*,**734***, 760*,800,801*,802*
Šteinbergi 802*
Šteinbergs R 703
Šteinbergs Augusts (1902-1994) C 800, 802*,812
Štifi 402
Štrauss Laimonis 631
Šuckis Karls (1827-1???) C 828,829,830
Šukulovs A.T. R 703
Šulatjevs R 597,703
Šulcs Andrejs (1918-1948) 646
Šulmans R 589,617,703
Šulte Jānis (1917) 155,231,551
Šuļgova Denisa 559
Šuļskis R 703
Šuļūpovs R 533,703
Šume Ilga (Lūse) Jāņa m. (1934) 524*, 525
Šumīlovs A.F. R 595,703
Švarcs Vitālijs (1???-19??) 336,339
Švēde Antonija 353
Šveds Jāzeps 653
Šveice M. R 703
Šveriks 78
Šverins Genādijs Klaudija d. (1862-1???) 47,477
Šverins M. 374
Švirkste Broņislava Aleksandra m. (1909) 619,953
Švirkste Emīlija Gregora m. (1933-1992) 65,210,231,341,629,650,718,748,749*
Švirkste Ināra 272
Švirkste Marija Gregora m. (1930) 231, 629,718,748,749
Švirkste Olga Ādama m. (1908) 64,65, 197,210,231,420,629,650,718,**748*-749***
Švirkste Virgīnija (1898-1978) 565
Švirksti 604,629,755
Švirksts A. 328,329
Švirksts Albīns 619,653
Švirksts Antons Gregora d. (1938) 629, 718,748,**749-750**

Švirksts Donāts (1899-19??) 619,653
Švirksts Donāts (1926) 476
Švirksts Gregors (1904-1971) 65,210, 231,458,554,589,**629**,650,718,720,**748-749*-750**
Švirksts Gregors Gregora d. (1949-1949) 200,210,231,718
Švirksts Jānis (1900-1950) 458,554
Švirksts Jānis (1900-1977) 64,514
Švirksts Jānis Gregora d. (1936) 231, 629,718,748,749
Švirksts Jāzeps 653
Švirksts Pēteris (1892-1966) 170,514
Švirksts Roberts Gregora d. (1926-1947) 65,200,210,231,**629***,640,718, 748
Švirksts Rūdolfs (1925) 476
Tabaks A. R 703,709
Tarantovska Vija 353
Tarantovskis Vladislavs 353
Tarāsovi 66,123
Tarāsovs R 703
Tarāsovs Isājevs (1???-1945) R 633,703
Tataŗikovs R 703
Teilāns Konstantīns 646
Teivāne Anna Jāņa m. (1991) C 795,835
Teivāne Margarita Jāņa m. (1993) C 795, 835
Teivāne Vita (Vaivode) Vladislava m. (1963) C 795,835
Teivāns Jānis (1962) C 795,835
Tenisa L. 353
Tentelis A. 329
Terenkevičs V. 388
Terentjevs R 703
Terentjevs N. R 596,703
Terleckis R 533,703
Timošenko R 703
Titovs R 656,703
Titovs R 660,673,703
Titovs R 703
Tjaglovskis R 597,703
Tolstobrovs R 703,728
Tomane Anna (Rudzāte) Ādama m. (1914) C 837
Tomans (19??) C 837
Tomašūns V. 373
Tomkus 78
Tomsons R 597,704
Trantovskis Staņislavs 342,343
Trauciņš Ilmārs 631
Treijska O. 471
Tribis R 704
Trojans R 704
Trokša Ignats 619,653
Tropiņš (Trūpiņš) R 704
Trubens Normunds 350,351
Trubens Vladislavs 304
Trubiņš R 525,704
Truksne Katrīne Gata m. (1999) C 851
Truksne Lolita (Muižniece) Jāņa m. (1962) C 851
Truksnis Gatis (1969) C 851
Truksnis Toms Gata d. (2001) C 851
Truņins R 602,704
Trūpa Anna Staņislava m. (1929) 210,231,650
Trūpa Antoņina (Rudzāte) Staņislava m. (1945) C 834
Trūpa Bērbola (Kurčina) Krusta m. (1865-1???) C 822
Trūpa Konstance (Brūvere) Andreja m. (1923-1997) C 68*,210,231,385*, 391,613*,650,794
Trūpa Marianna (Zalāne) Ādama m. (1880-19??) C 859
Trūpa Monika Antona m. (1920) 210, 231,650,718
Trūpa Monika Jāņa m. (1885-1979) 210, 231,650,681,718,750
Trūpi 189,426,681,750
Trūps Aivars Konstantīna d. (1965) C 834
Trūps Aloizs (1923) 646
Trūps Aloizs Antona d. (1922) C 189, 210,231,385*,392,551,624,640,681, 718,**750**,794
Trūps Antons (1879-1933) 189,566,681
Trūps H. 609
Trūps Jānis Antona d. (1914-1980) 189, 231,551,587,681,750
Trūps Jēkabs (1861-1???) C 822
Trūps Kaetons (1875-19??) C 859
Trūps Konstantīns (19??) C 834
Trūps Pēteris Antona d. (1916-1994) 211,231,650,718
Tūmanišķe Anna R 591,704
Tumānova Anfisa 355
Tumānovs Georgijs (1922) 231,540
Tumānovs Mitrofans (1925) 231,540
Tumašēvica Emīlija (1883-19??) 557
Tumašēvica Ilža Elizabete (1886-19??) 104,231
Tumašēvica Marija Magdalēna Dominika m. (1913) 104,231
Tumašēvici 402
Tumašēvics Antons *1863-19??) 557
Tumašēvics Dominiks Donāta d. (18??-19??) 104
Tumaševska Olga (Umaņeca) (1958) 526
Tumova Fatiņja (1893-19??) 559
Tumovs Mitrofans (1925) 124,580
Tūma Māra (Neicgale) Jāņa m. (1845-1???) C 824
Tūms Pēteris (1832-1???) C 824
Turčins R 620,630,704
Turčins R 704
Turini 401
Turins R 602,704
Turins Nikolajs (1907-19??) 560
Turkopule Alīse (Strazdiņa) (1902-1965) C 576*,849
Turkopule Anna (1896-1986) C 576*, 849
Turkopule Anna (Aizpuriete) (1893-1960) C 231,849,850*
Turkopule Apolonija (Brice) Pētera m. (18??-19??) C 575,576*,578,849
Turkopule Astrīda (19??) C 849
Turkopule Helēna Jāņa m. 632
Turkopule Helēna (Zalāne) 653
Turkopule Ieva Hermaņa (Ērmaņa, Ārmana) m. (18??-1???) C 849
Turkopule Jezupate (1906-1979) 211, 231,650
Turkopule Lāra Lija Pētera m. (1987) C 579*,849
Turkopule Māra Hermaņa (Ērmaņa, Ārmana) m. (18??-1???) C 849
Turkopule Marta (Margarita) (18??-1???) C 574,849
Turkopule Regīna (1939) C 577*,849
Turkopule Tekla (Elste) Bērtuļa m. (1916) C 231,532*,578,579*,849
Turkopuls Ādams (1902) 360
Turkopuls Ādams Pētera d. (1891-1969) C 99,514,575,**576***,580,772,849,850, 880
Turkopuls Aloizs (1904-1973) 71,211, 232,551
Turkopuls Donāts Hermaņa (Ērmaņa, Ārmana) d. (18??-1???) C 849
Turkopuls Donāts Pētera d. (1884-1965) C 100,232,244*,247*,252,328,479, 483,508,516,541,557,567,568,575*, 578,579,580,849,850*,880
Turkopuls Ilvars Pētera d. (1981) C 577*,849
Turkopuls Jānis 653
Turkopuls Jānis Aloiza d. (1934) 775
Turkopuls Jānis Pētera d. (1899-1939) C 99,360,575,**576***,578,849,850*,880
Turkopuls Jānis Staņislava d. (1939) C 231,360,579*,578,849
Turkopuls Markuss Jāņa d. (1977) C 579*,849
Turkopuls Pēteris 574*
Turkopuls Pēteris Hermaņa (Ērmaņa, Ārmana) d. (1851-1933) C 99,101, 574*,**575**,**578**,849
Turkopuls Pēteris Jāņa d. (1936) C 576, 577*,849
Turkopuls Pēteris Staņislava d. (1947) C 579*,580,849
Turkopuls Staņislavs Pētera d. (1905-1957) C 100,232,479,480,483,557, 567,568,575*,577,578,579,580,849, 850*
Turkopuļi 25,68,99,290,488,510,**574-581**,**849-850***
Turkopuļs (Seiļs) Hermanis (Ērmanis, Ārmanis) Ārmaņa d. (1816-1906) C 574*,575,849
Turks Jānis (1907-1997) 646
Tutins R 704
Tutins R 704
Tužiks Jānis 535
Tvintiks Pēteris R 593,704
Ubagova Inguna 351
Ūbele Aija Vitālija m. (1967-1967) C 852
Ūbele Alma Anna Arnolda m. (1997) C 107,851
Ūbele Alma (Vēvere) (1920) C 107,851
Ūbele Anna (Cirse) (1874-1943) C 200, 211,232,518,530,531,558,851
Ūbele Anna Jāņa m. (1988) C 852
Ūbele Anna (Veimane) (1914-2001) C 852
Ūbele Andželika (Ļvova) (1974) C 852
Ūbele Ausma (Lāce) (1954) C 852
Ūbele Dārta Arnolda m. (1990) C 107, 851
Ūbele Gaļina Ulda m. (19??) C 852
Ūbele Gaļina (Nagornaja) (1940) C 851
Ūbele Ieva Arnolda m. (1973) C 107,851
Ūbele Ieva (Speka) (1943) C 851
Ūbele Ilze (Bērziņa) (1943-1999) C 851
Ūbele Inese Askolda m. (2000) C 852
Ūbele Inta Gundara m. (19??) C 851

Ūbele Kristīne Jāņa m. (1985) C 852
Ūbele Laura Jāņa m. (1987) C 852
Ūbele Leonora (1921) C 852
Ūbele Līga Jāņa m. (1974) C 852
Ūbele Margarita (19??) C 852
Ūbele Marija (18??-1???) C 851,852
Ūbele Marta (Auziņa) (1910-19??) C 601,852
Ūbele Milda (1911-1988) C 232,601,851
Ūbele Milda Ernesta m. (1912-1993) C 459,852
Ūbele Natālija (Velkme) Jāzepa m. (19??) C 854
Ūbele Paulīne (Gintere) (1897-19??) C 496,498,558,851,852
Ūbele Raisa (Vilimica) (1951) C 852
Ūbele Regīna (Šķila) (1961) C 851
Ūbele Sarmīte Vitālija m. (1966) C 852
Ūbele Silvija Arnolda m. (1934) 211, 232,337,518,530,531
Ūbele Skaidrīte Jāņa Alberta m. (1935) C 106,232,601,851
Ūbele Tatjana (Aizpurviete) (1910-1968) C 211,232,459,518,530-531,776,851
Ūbele Valentīna (Bojāre) (1945) C 852
Ūbele Velta Voldemāra m. (1928) C 601,852
Ūbele Vera (1951) C 852
Ūbelis (18??-1???) C 85,852
Ūbelis Aigars Vitālija d. (1971) C 852
Ūbelis Aldis (1912-1985) C 854
Ūbelis Aldis Gunta d. (1961) C 854
Ūbelis Andžs Arnolda d. (1975) C 107, 851
Ūbelis Arnolds Jāņa d. (1905-1943) C 106,107,200,211,232,458,518,**530*-531**,720,851
Ūbelis Arnolds Pētera d. (1943) C 106, **107***,340,851,880
Ūbelis Arnolds Visvaldis Arnolda d. (1999) C 107,851
Ūbelis Askolds Ulda d. (1975) C 852
Ūbelis Eduards Ernesta d. (1910-1945) C 108,200,232,587,852
Ūbelis Ernests (1888-1919) C 851,852
Ūbelis Ēvalds (19??-194?) 108,200,232, 551
Ūbelis Gundars Jāņa Alberta d. (1939) C 232,601,851
Ūbelis Guntars Vitālija d. (1980) C 852
Ūbelis Guntis Alda d. (1937-1977) C 854
Ūbelis Ilgonis (1966) C 852
Ūbelis Jānis (1872-1919) C 851
Ūbelis Jānis (1903) 646
Ūbelis Jānis Alberta d. (1906)
Ūbelis Jānis Alberts Jāņa d. (1908-1965) C 108,211,232,542*,551,**601**, 851
Ūbelis Jānis Ernesta d. (1908-1992) C 108,232,458,551,852
Ūbelis Jānis Jāņa d. (1954) C 852
Ūbelis Jānis Jāņa d. (1987) C 852
Ūbelis Jānis Kārļa d. (1944) C 852
Ūbelis Jānis Pētera d. (1948) C 851
Ūbelis Jānis Vitālija d. (1973) C 852
Ūbelis Kārlis Ernesta d. (1914-1945) C 108,200,211,232,496,551,625,640,658, 852
Ūbelis Kārlis Jāņa d. (18??-1920) C 851
Ūbelis Pēteris Jāņa d. (1915-1989) C 107,851
Ūbelis Uldis Jāņa d. (1951) C 852
Ūbelis Uldis Vitālija d. (1968) C 852
Ūbelis Valdis Pētera d. (1949-1950) C 851
Ūbelis Vitālijs Kārļa d. (1941) C 852
Ūbelis Voldemārs Ernesta d. (1903-19??) C 108,211,232,458,551,**601**, 770,773,852
Ūbeļi 82,**106**,401,530-531,601,**851-852**
Ūdre V. 746
Ūdris R 704
Ufs Varfolomejs (1???-1949) R 636,704
Ugainis Jāzeps (1911-194?) 522*
Ūķene Marta 734
Ūķi 734
Ulānovs R 612,704
Ulmanis Kārlis (1877-1942) 160,257, 275,327,330,449,454-455,461,462,463, 469,472,480,526,532,593
Ulpe Jānis (1922) R 532,704
Uļčenko Grigorijs R 617,624,704
Uļjānova Anastasija (Pastare) Sīmaņa m. (1928) C 792
Uļjānovs (19??) C 792
Uļjānovs R 704
Uļjānovs Ananijs (1929) R 503,592,683, 704
Uļjānovs Jevstafijs Savelija d. (1896-19??) R 503,509,584,587,704
Uļjānovs Mikejs (1903-19??) R 683,704
Uļjānovs Ņikons (1896-1920) 66,507, 514
Uļjānovs Trofims (1903-19??) 66,514, 772
Umaņeca Veronika (Indāne) (1925) 195,197,255,**256-257**,447,762,880
Umaņecs Pēteris Andreja d. (1928) 256, 257,502
Ungers-Šteinbergs 56,60,62,91,147,162, 172,487,575
Upeniece Anna (Brūvere) Dominika m. (1922) C 70,789,791*
Upeniece Bernarda (1931) 503
Upeniece Emīlija 601
Upeniece Tekla (Erta) Jura m. (1925-1967) C 785
Upeniece Valija 401
Upeniece Veronika (Skutele) Pētera m. (1941) C 529,840,841*
Upenieki 105,396,488,509,601
Upenieks A. 635
Upenieks Ādams Jāņa d. (1824-1902) 105,424
Upenieks Aleksandrs (19??) C 840
Upenieks Aloizs (1901-1986) 171,**601**
Upenieks Aloizs Jāņa d. (1914-1986) 1701,211,232,551
Upenieks Andris Aleksandra d. (1976) C 840
Upenieks Antons (1905-1945) R 147, 608,628,633,657,663,678,679,704
Upenieks Antons (1909-1982) 737*
Upenieks Antons (1915) 105,232,484, 496,587
Upenieks Antons Mārtiņa d. (1904-1973) 118,562
Upenieks Andrejs (1921-1946)
Upenieks A.V. R 658,704
Upenieks Boļeslavs (1909-1988) C 785
Upenieks Broņislavs (1911-1997) C 789, 791*
Upenieks Donāts 636
Upenieks Eduards 401
Upenieks Francis (1912-1987) 737*
Upenieks Francis Mārtiņa d. (1911-1994) 118,211,232,551,562,640,647
Upenieks Ignats (1???-1928) 118
Upenieks Izidors (1900-19??) **614**,646
Upenieks Izidors Antona d. (1938) 392*
Upenieks J. R 704
Upenieks Jānis 118
Upenieks Jānis (1922-194?) 105,200, 232,551
Upenieks Jānis (1922-1948) 616,624,646
Upenieks Jāzeps Ādama d. 557
Upenieks Jāzeps Antona d. 635
Upenieks Jāzeps (1902-1963) 105,480, 484,562,737*,770,774
Upenieks Juris Ādama d. 105,557
Upenieks Ksavērijs (1908-1973) 118, 211,232,551,640
Upenieks Mārtiņš Andreja d. (18??-1925) 118
Upenieks Pāvels (1925-1946) 616,646
Upenieks Pēteris (1897-19??) 105,515, 516
Upenieks Pēteris (1898-1973) 737*
Upenieks Pēteris (19??) 243,401
Upenieks Vladislavs Izidora d. (1927-1946) 614,646
Upenieks-Strauts Andrejs (1921-1946) 646,668*
Upītis R 631,704
Urbāns 78
Urbāns Jāzeps 622*
Urbāns S. 337
Určs Ādams 660
Uristovs R 631,704
Urķis Jānis Ievalda d. (1931) 733*
Urķīte Marija (1???-19??) 325,336,338
Urtāne Loreta 347
Urtāns Andris 347
Ūsāne Anna Aloiza m. (1943-1961) C 232,650,718,790
Ūsāne Anna (Znotiņa) Andreja m. (1913-2002) 211,232,650
Ūsāne Broņislava (Brūvere) Sīmaņa m. (1909) C 682*,790
Ūsāne Broņislava Pētera m. (1924-19??) 211,232,650,718
Ūsāne Helēna Pētera m. (1926-19??) 211,232,650
Ūsāne Jadviga Jāņa m. (1885-1955) 141, 200,211,232,650,718,750
Ūsāne Monika Jāņa m. (1924) 211,232, 650,718
Ūsāne Rita Jāņa m. (1945) 232,650,718
Ūsāne Tekla (Brūvere) Pētera m. (1904) C 792
Ūsāni 141,396
Ūsāns Aloizs 646
Ūsāns Aloizs (1910-1992) C 682*,790
Ūsāns Antons Donāta d. (1923-1943) 141,200,232,541
Ūsāns Antons Jāņa d. (1916-1993) 141, 211,232,541
Ūsāns Donāts Matīsa d. (1890-1966) 141,562,653
Ūsāns Jānis (1866-1942) 141,562
Ūsāns Jāzeps Jāņa d. (1914-1980) 147, 232,551,587

Ūsāns Jāzeps Matīsa d. (1907-1983) 141, 211,232,562,650
Ūsāns Kazimirs Jāņa d. (1917) 141,211, 232,551
Ūsāns Matīss Pētera d. (18??-19??) 141
Ūsāns Pāvels 141,211,232,640
Ūsāns Pēteris C 792
Ūsāns Pēteris Jāņa d. (1908-1972) 141, 211,232,551,640,668,710,711,718,**750**
Ūsāns Pēteris Jāzepa d. (1953) 211
Ūselis 600
Ūselis Jānis (18??-1915) 150,507,565
Ūseļi 402
Ūsīte A. 353
Uspenskis R 704
Ustīnovs (1???-1946) R 635,704
Ušakovs R 614,704
Ušpelis Boļeslavs (19??-1945) 646,666*
Ušpelis Izidors (19??-1945) 646,666*
Utāne L. 741,746
Utāne Rozālija (1891-19??) 496
Utāne Veronika (1898-1989) 496,497, 559
Utāni 24,123
Utāns Dominiks (1881-1943) 290
Utāns Jānis (1922-194?) 123,200,232, 543,551,603
Utāns Jeronīms (18??-1938) 33,123,276, 559
Utāns Pēteris (1928-1948) R 123,187, 200,232,617,636,683,704
Utāns Pēteris Stepana d. (18??-19??) 122
Utāns Staņislavs 559
Utināne Andra (1961) C 783
Utināne Baiba Romualda m. (1983) C 783
Utināne Veneranda (Bojāre) Pētera m. (1939) C 783
Utināns 81
Utināns Jānis Donāta d. 493
Utināns Juris (1925) 646
Utināns Kārlis Romualda d. (1985) C 783
Utināns Pēteris 646
Utināns Pēteris (19??) C 783
Utināns Romualds (1959) C 783
Utnāne Anna (1917) 232,602
Utnāne Bārbala 232
Utnāne Genovefa Jāņa m. (1939) 232, 602
Utnāne Ženija (1912) 494,565
Utnāni 97,602
Utnāns 376
Utnāns Ādams (1862-19??) 122
Utnāns Alberts (1908-1979) 171,232, 584*,587
Utnāns Alberts Augusta d. (1916) 98, 211,232,458,476,551
Utnāns Aloizs (1???-19??) 492
Utnāns Aloizs (1906-19??) 482,565
Utnāns Aloizs (1914-1990) 98,211,232, 496,500,515,551,556,587
Utnāns Aloizs Augusta d. (1911) 98,232, 458,551,598
Utnāns Augusts (1862-19??) 286,458
Utnāns Broņislavs (1890-19??) 458
Utnāns Donāts (1876-1946) 232,458, 556,598
Utnāns Donāts (1921) 259
Utnāns Gregors Sīmaņa d. (1909-1996) 171,232,587
Utnāns (Utāns) Ignats Izidora d. (1907-19??) 200,211,232,**531-532**
Utnāns Jānis (1909-1980) 171,232,496, 497,587,603,604
Utnāns Jānis Ādama d. (1848-19??) 97, 507
Utnāns Jānis Donāta d. (1913-1947) 98,200,211,232,259,551,598,**602**,603, 712
Utnāns Jāzeps (1892-19??) 156,286,556, 563
Utnāns Juris 232
Utnāns Markuss (1871-19??) 34,170
Utnāns Miķelis Markusa d. (1914-1970) 170,171,211,232,497,498,551,565,587
Utnāns Pēteris 565
Utnāns Salimons (1876-1972) 170,232, 286,514
Utnāns Sīmanis (1876-1961) 565
Utnāns Staņislavs (1880-1943) 458
Utnāns (Zemzars) Jāzeps Augusta d. (1907-194?) 98,200,232,542,551
Vagulis Voldemārs Staņislava d. 646
Vaicuts Jānis Franča d. 646
Vaidere Tekla (Barkovska) Donāta m. (1930) 591
Vaikulis Staņislavs Antona d. (1887-1961) 364,383,387,509
Vainovskis 505
Vaišļa R 704,734
Vaivode A. (19??) 257
Vaivode Adeja (Kozuļiņa) (1830-1???) C 853
Vaivode Aina (Līcīte) (1935) 195,**253-254**,401,880
Vaivode Anita Andreja m. (1944) 232, 581
Vaivode Anna (1864-1944)
Vaivode Anna Franča m. (1915) C 629, 653,839,843*
Vaivode Anna (Džārdāne) (1864-1944) 506,509,532,678,679
Vaivode Anna Izidora m. (1935) 157, 211,232,678
Vaivode Anna (Paure) Zenona m. (1943) C 806
Vaivode Anna Pētera m. (1931) 211,232, 621,650
Vaivode Anna (Pupka) (1916) C 853
Vaivode Antonija (Griga) Pētera m. (1933-1985) C 811
Vaivode Antoņina Jāņa m. (1891-1897) C 853
Vaivode Bārbala (Pūdniece) Ādama m. (1880-1960) C 853
Vaivode Bārbala (Stalidzāne) (1843-1???) C 853
Vaivode Domicella (1889-19??) 559
Vaivode Elīna (1988) 254,351
Vaivode Emīlija (Pūdniece) Donāta m. (1906) C 190*,853
Vaivode Fiļimona (1922-2000) 211,232, 476,589,650,661,**678*-679**
Vaivode Franuse Jāņa m. (1884-1???) C 853
Vaivode Helēna Jāņa m. (1871-1???) C 853
Vaivode Genovefa 232,582
Vaivode Genovefa (1915-2000) 232,336, 339,581*
Vaivode Helēna (Vilcāne) (18??-1919) C 853
Vaivode Ināra (Verze) (1960) **254**,344*, 345,762,880
Vaivode Irēna (Brūvere) Pētera m. (1942) C 71,390*,795,835,880
Vaivode Janīna Jāņa m. (19??) C 853
Vaivode Jezupate (Skutele) Andreja m. (1888-1920) C 629,839
Vaivode Ieva (Putniņa) Krista m. (1841-1???) C 853
Vaivode Irīna (19??) 255
Vaivode Ksavērija (Brūvere) Pētera m. (1898-1???) C 792
Vaivode Lūcija Indriķa m. (1864-1???) C 853
Vaivode Madara (1985) 254
Vaivode Māra (Kristapūra) (1834-1???) C 853
Vaivode Māra (Pastare) Jura m. (1852-1945) C 826,853
Vaivode Marianna Izidora m. (1927) 211,232,6509,678
Vaivode Marina (Ambrosova) (1916-2000) C 629*,**630**,653,839
Vaivode Marta Indriķa m. (1864-1???) C 853
Vaivode Matilde Jāņa m. (1891-1978) C 390,826,853
Vaivode Matilde Pētera m. (1895-1958) 211,232,621,650
Vaivode Mōra Pūdnīka Jōņa m. (1796-1876) C 853
Vaivode Ramona (Kleimane) (1976) 256
Vaivode Sana (Vāciete) (1968) C 795,835
Vaivode Tekla Kazimira m. (1884-1960) 159,678
Vaivode Terēze Edvīna m. (1993) C 795, 835
Vaivode Valentīna Pētera m. (1943) 630
Vaivode Valentīna (1968) 344*,345,348
Vaivode Vera (Babre) (1919-1999) 630
Vaivode Veronika (1895-1975) 211,232, 650,678
Vaivode Veronika (1908) 459
Vaivode Veronika (1914)
Vaivode Veronika Alberta Albīna m. (1927) C 853
Vaivode Vita Vitolda m. (19??) C 806
Vaivode-Nīcgale Tekla 353
Vaivodi 72,74,101,106,126,157,532-533, 629-630,678-679,**853**
Vaivods (1???-1948) R 636,704
Vaivods A. 471
Vaivods Ādams Jura d. (1833-1???) C 853
Vaivods Aivars Leonarda d. (1960) 254
Vaivods Alberts 243,303
Vaivods Alberts 775
Vaivods Alberts (1926-1945) 103,200, 232,587
Vaivods Alberts Alberta Albīna d. (19??) C 853
Vaivods Alberts Albīns Jāņa d. (1888-1970) C 377,563,853
Vaivods Alberts Donāta d. (19??) 257, 503
Vaivods Aleksandrs 653
Vaivods Aleksandrs Andreja d. (1926) 646
Vaivods Aloizs (1???-1954) 637,646

Vaivods Aloizs Ignata d. (1905-19??) 170,211,232,248*,382*,551,598,**602**, 640
Vaivods Aloizs Kazimira d. (1895-1988) 29,158,159,160,211,233,337,360,518, 519,**532*-533**,773,880
Vaivods Andrejs (18??-19??) 791*
Vaivods Andrejs (1906) 152,233,336, 339,567,**581***
Vaivods Andris Leonarda d. (1966) 254
Vaivods Andrīvs Jura d. (1827-1???) C 853
Vaivods Antons (1896-19??) C 70,154, 792
Vaivods Antons (1???-194?) 525,526
Vaivods Antons (1920-1943) 134,200, 233,551
Vaivods Antons Ignata d. (1899-1976) R 233,290,503,514,516,540,573,623,683, 704,741,746
Vaivods Antons Jāzepa d. (1918-1919) C 853
Vaivods Armīns 351
Vaivods Augustīns Jura d. (1836-1890) C 853
Vaivods Bonifācijs Andreja d. (1941) 233,581*
Vaivods Donāts Ignata d. (1906-19??) C, R 233,503,540,673,683,704,845
Vaivods Edgars 243,303
Vaivods Edvīns Vladislava d. (1969) C 795,835
Vaivods Ēvalds 240,243*,255,303
Vaivods Francis (19??-194?) 324
Vaivods Francis (1870-1921) C 629,839
Vaivods Ignats (18??-1919) 509
Vaivods Indriķis Jura d. (1828-1???) C 853
Vaivods Ivars Pētera d. (1945) 630
Vaivods Izidors Indriķa d. (1865-1???) C 853
Vaivods Izidors Kazimira d. (1893-1945) 158*,159,160,200,211,233,247*,252, 377*,390,437,509,514,533,564,628*, 633,640,657,658,663,678,679,880
Vaivods Jānis (1???-1948) 646,658
Vaivods Jānis (1902-1975) 108,211,233, 551
Vaivods Jānis (1920-1945) R 634,704
Vaivods Jānis (1922) 126,211,233,551
Vaivods Jānis (1926-1945) 84,200,233, 587
Vaivods Jānis Alberta Albīna d. (1930) C 853
Vaivods Jānis Andreja d. 791*
Vaivods Jānis Antona d. 211,233
Vaivods Jānis Franča d. (1919-1993) C **629***,630,646,812,839
Vaivods Jānis Jāzepa d. (1913-1996) C 73*,78,211,233,551,640,853
Vaivods Jānis Jura d. (1840-1???) C 826, 853
Vaivods Jānis Kazimira d. (1904) 159, 160,233,336,338,360,416,567,**581-582***,880
Vaivods Jānis Vitolda d. (19??) C 806
Vaivods Jāzeps (1???-19??) 494
Vaivods Jāzeps (1???-19??) 770,773
Vaivods Jāzeps (1906-1963) 108,551
Vaivods Jāzeps Augusta d. (1911-1963) 134,211,233,458,624,625,630,632,640
Vaivods Jāzeps Donāta d. (1932) C 845
Vaivods Jāzeps Izidora d. (1926)
Vaivods Jāzeps Jāņa d. (1879-19??) C 555,853
Vaivods Jāzeps Kazimira d. (1899-1954) C 158,159,253*,259,286,327,382*, 390,416,452,454,880
Vaivods Jāzeps Pētera d. (1959) C 811
Vaivods Julijans (1895-1990) 375,386, 392*
Vaivods Juris Andžeja d. (17??-18??) C 853
Vaivods Juris Jāņa d. (1874-193?) C 853
Vaivods Kazimirs Toma d. (1865-1917) 159,259,506,508,532
Vaivods Ksavērijs (1881-1971) 558
Vaivods Leonards (1933) 254
Vaivods Leonards Alberta Albīna d. (1936) C 853
Vaivods Leonards Donāta d. (1933) C 845
Vaivods Nikodēms (1909-1996) 135, 136,211,233,561,640
Vaivods Oskars Leonarda d. (1961) 254
Vaivods Pēteris 682
Vaivods Pēteris (1887-19??) 484,557
Vaivods Pēteris (19??) C 811
Vaivods Pēteris (1923-19??) 646
Vaivods Pēteris (1926-1998) 127,233, 587
Vaivods Pēteris Antona d. (1913) 610, 611,653
Vaivods Pēteris Augusta d. (1906-1991) 108,134,211,233,516,552,558,**630**,640
Vaivods Pēteris Izidora d. (1924) 160, 233,541*,552,678,679
Vaivods Roberts Alberta Albīna d. (1932-1944) C 127,853
Vaivods Staņislavs R 636,704
Vaivods Staņislavs (1894-19??) 559
Vaivods Staņislavs Jāņa d. (1886-190?) C 75,507,853
Vaivods Staņislavs Kazimira d. (1890-1980) 159,377*,564
Vaivods Vitolds (19??) C 806
Vaivods Vladislavs (1936) C 795,835
Valaine Andra 347
Valaine Anna (Skrodere) (1934) 679
Valaine Vineta (1956) 344,345
Valainis A. 526
Valdikovska 168
Valdmanis A. 480
Valters Miķelis 275,449
Valūjevs 78
Vanadziņa V. 340,353
Vanaga Anna (1922) 233
Vanaga E. 347
Vanaga Veronika (Vilcāne) Onufrija m. (1896-19??) 141,147,233,562,710,712
Vanagi 141
Vanags R 672,704
Vanags R 704
Vanags Antons (1926-2000) 211,233, 641
Vanags Antons Dominika d. (1921) 646
Vanags Pāvels (1919) R 239,503,704
Vanags Pēteris (1890-19??) 141,233,562
Vanags V. 522
Vandišev̆s R 704
Vansoviča Minna 566
Vaņkova Anna 353
Vaņkovs Dimitrijs (1???-19??) 497
Vargulēviča Marija Bernarda m. (1880-1955) 128,200,211,233,680,718,748, 751,752*
Varķis 78
Varlāmova Jenafa Matveja m. (1913) 233,540
Varlāmovi 124,320,509
Varlāmovs Filats Matveja d. (1926-19??) 124,233,476,540,552
Varlāmovs Jānis 559
Varlāmovs Kirils Matveja d. (1931) 124, 580
Varlāmovs Marks Pankrata d. (1889-19??) 274,509
Varlāmovs Matvejs (1874-19??) 559
Varlāmovs Sidors (1883-19??) 458
Vārna Andrejs (1898-19??) 150,152,211, 233,458,514,757
Vārna Emīlija 346
Vārna Jānis Jura d. (1860-1940) 563
Vārnas 401,486
Vārpa (Skutelis) Andrejs Antons Jāņa d. (1922-19??) C 200,211,233,552, **605-606**,840
Vārpsalieši 446
Vārpsaliete Helēna (Neicgale) Antona m. (1863-1???) C 824
Vārpsaliete Natālija 355
Vārpsalietis Antons (1900-19??) **336**,338
Vārpsalietis Izidors (1860-1???) C 824
Vārpsalietis Jānis Jāņa d. (1921) 197, 211,233,552
Vārpsalietis Juris 255,298
Vārpsalietis Pēteris 303
Vārpsalietis Pēteris (1918) 197,211,233, 552
Vārpule Franciska Andreja m. (1890-1975) 145,211,233,562,650,718,750*
Vārpule Ļuba 751*
Vārpule Veronika Donāta m. (1922-1950) 200,211,233,650,718,751
Vārpulis Aleksandrs Izidora d. (1958-1997) 211,233,718,751
Vārpulis Donāts Jāņa d. (1870-1976) 145,147,211,233,484,562,650,718, **750*-751**
Vārpulis Izidors Donāta d. (1918-1995) 147,211,233,640,718,750,751*,759*
Vārpulis Jāzeps Donāta d. (1913-1985) 211,233,641,718,751
Vārpulis Osvalds Pētera d. (1948) 751
Vārpulis Vitālijs Izidora d. (1957-1974) 211,233,718,751*
Vārpuļi 145,396,492,750-751
Vasaraudze Emīlija Benedikta m. (1925) 653
Vasaraudzis Eliass (1925) 646
Vasilauss 78
Vasilija Aksenija (1887-19??) 100,557
Vasilija Marija (1917) 233,540
Vasiliji 402
Vasilijs Agurjans (1897-19??) R 100, 233,403,540,557,684,704
Vasilijs Andrejs (1927-1950) R 233,540, 684,704
Vasilijs Sovestjans (1910-1960) R 233, 540,684,705
Vasiļjevs R 604,705
Vasiļjevs R 705

Vasiļevski 24,52,423
Vasiļevskis Pēteris (1929-1950) 637,646
Vasiļenko R 593,599,705
Vasiļenko R 705
Vasiļevskis R 630,705
Vasiļevskis Aleksandrs R 526,705
Vasiļjevs N. R 705,753
Varslavāns Francis
Vasjukova Aleksandra (1912) **336**,339
Vēbers Juris (19??-19??) 336,338
Vecele Antoņina 533
Vecele Bārbala (Neicgale) Antona m. (1865-1???) C 824
Vecelis (1931) R 705,734
Vecelis Jānis Staņislava d. (1923-1950) 83,200,211,233,533,552,587,**602-603**
Vecelis Juris Pētera d. (1926) R 83,233,587,675,680,684,705
Vecelis Pāvels Staņislava d. (1919-194?) 83,200,212,233,517,518,**533***
Vecelis Pēteris Jāņa d. (1928) 646
Vecelis Pēteris Jāzepa d. (1892-1977) 496,497,498,502,555
Vecelis Pēteris Staņislava d. 533
Vecelis Staņislavs (1890-19??) 82,458, 533
Vecelis Andrejs (1865-1???) C 824
Veceļi 82,533,602
Veigure Leontīne (Bojāre) Andreja m. (1939) C 782
Veigure Velta (Anševica) Roberta m. (1935) 723*,724*,733*,759*
Veigurs (19??) C 782
Veigurs Andrejs Jura d. (1904-19??) 619,653
Veigurs Jānis Antona (1931) 554
Veigurs Juris 759*
Veikšāne Anna 212,233,518,**533*-534**
Veikšāne Anna (Prikule) (1943) 233
Veikšāne Baiba Andra m. (19??) C 790
Veikšāne Dzidra (Mālniece) Pētera m. (1958) C 790
Veikšāne Franuse (1885-19??) 558
Veikšāne Genovefa (Zalāne) (1922) 233
Veikšāne Konstance (Zalāne) Andreja m. (1906) C 233,858
Veikšāne Kristīne Andra m. (19??) C 790
Veikšāne Monika (1913) 770,774
Veikšāne Rita Franča m. (193?-1948) 212,233,518,533,534
Veikšāne Tekla (Kurčina) Jāņa m. (1898-1970) C 822
Veikšāni 82,533-534
Veikšāns Ādams (1901-1974) 233
Veikšāns Ādams (1923) 83,233,587
Veikšāns Andris (19??) C 790
Veikšāns Francis (1908-1942) 82,201, 212,233,454,458,468,518,**533*-534**, 555,880
Veikšāns (Kurčins) Jāzeps (1917-1945) C 187,201,233,552,822
Veikšāns Staņislavs (1868-19??) 239
Veikšāns Staņislavs (1884-1962) C 182, 187,233,252,565,712,822
Veikšāns Vladislavs (1894-1973) C 82, 186,187,233,239,458,479,484,492,514, 565,567,568*,641,710,712,858
Veiss Kārlis (1900-19??) 278
Veitenskis R 705
Velkme Ādams (17??-1???) 175
Velkme Aloizs Andrīva d. (18??-1???) C 854
Velkme Andrīvs Andrīva d. (1834-1910) C 854
Velkme Andrīvs Jura d. (1???-18??) C 854
Velkme Anna Augusta m. (18??-19??) 395
Velkme Antons Augusta d. (1887-1942) C 175,201,212,233,316,505,514,518, **534*-535**,770,772,773,854,880
Velkme Aņa Andrīva m. (1861-1862) C 854
Velkme Augusts Andrīva d. (18??-1901) C 89,163,366,367,393,487,488,534, 853,854
Velkme Augusts Jura d. (1???-18??) C 854
Velkme Bārbala Andrīva m. (1871-1943) C 175,854
Velkme Bārbala Augusta m. (18??-1962) C 488,854
Velkme Dorote (Dārta) (Uškarniece, Vuškarniece) (Drīksnu) (18??-1916) C 86,366,393,421,534,854
Velkme Emma Jāņa m. (2002) C 854
Velkme Eva (Vārpsaliete) (1836-1???) C 854
Velkme Hafter (19??) C 854
Velkme Ilze (1???-18??) C 854
Velkme Irma (Timmermane) (1909) C 854
Velkme Jānis Augusta d. (1876-1962) C 85,86,89,90,163,175,316,360,365,366, 367,**393*-395**,421,505,514,534,770, 773,853,854,880
Velkme Jānis Jāzepa d. (19??) C 854
Velkme Jānis Jura d. (1969) C 854
Velkme Jāzeps Andrīva d. (1862-1???) C 366,854
Velkme Jāzeps Augusta d. (1879-1961) C 854
Velkme Jānis Jura d. (1???-18??) C 854
Velkme Jugana (Johanna) (Zeile, dz. Pabērze) (1???-19??) C 854
Velkme Juris (17??-18??) C 854
Velkme Juris Augusta d. (1889-1958) C 450,458,478,854
Velkme Juris Jura d. (1930-1995) C 854
Velkme Juris Jura d. (1962) C 854
Velkme Karīna Jura m. (1964) C 854
Velkme Konstance Jāzepa m. (19??-2001) C 854
Velkme Laila Jura m. (1972) C 854
Velkme Marga (Balode) (19??-1975) C 854
Velkme Mārīte (19??) C 854
Velkme Pēteris Jāzepa d. (19??) C 854
Velkme Romualds Jāzepa d. (19??) C 854
Velkme Silvija Valda m. (1971) C 854
Velkme Tekla Jāzepa m. (19??) C 854
Velkme Tekla (Volonta) (18??-1910) C
Velkme Valdis Jura d. (1925) C 854
Velkme Vija (19??) C 854
Velkme Viktorija (Sebecka) (19??-1944) C 854
Velkme Zita (19??) C 854
Velkmes 26,53,86,162,307,367,487,488, 534,577,**854**
Veļčinskis V. 257
Vembris Pēteris 337,338
Vencere Rita 472
Vepre Velta R 634,705
Vērdiņa Inese (19??) C 860
Vērdiņa Marija (Zalāne) Simiona m. (1931) C 860
Vērdiņš Edgars Jura d. (19??) C 860
Vērdiņš Juris Vairoņa d. (1956) C 860
Vērdiņš Mārtiņš Jura d. (19??) C 860
Vērdiņš Vaironis (1929-1994) C 860
Verpele Anna 258,880
Verpele Tekla (1883-1981) 233
Verpele Tekla (1929-1978) 233
Verpele Veronika (1924-1960) 233
Verpelis Alberts Jāņa d. (1919-1999) 170,212,233,552,603
Verpelis Donāts Jāņa d. (1921-1993) 170,212,233,552,603
Verpelis Jānis Indriča d. (1882-1975) 233,565,603,712
Verpelis Jānis Jāņa d. (1916-1964) 171,212,233,**603**
Verze-Vaivode Ināra 353
Veselova L. 353
Vesēšins R 612,705
Vesins R 705
Vesnins R 620,705
Vesks 78
Vēvere Janīna (Bojāre) Alberta m. (1934) C 303,355,782
Vēvere Jevgēnija 195
Vēvere Ruta (Pastare) Antona m. (1963) C 240,243,249*,826
Vēvere Tekla (1889-19??) 286
Vēveri 556
Vēveris Imants (1963) C 826
Vēvers (19??) C 782
Vēvers R 523,529,705
Vicinska Biruta (19??) C 835
Vicinska Genovefa (Rudzāte) Onufrija m. (1928-1993) C 733*,758*,759*,835
Vicinska Inta Jāņa m. (19??) C 835
Vicinska Laila Jāņa m. (19??) C 835
Vicinska Zenta Jāņa m. (19??) C 835
Vicinskis Jānis Kārļa d. (1945) C 835
Vicinskis Kārlis (1930) C 835
Vīcupe Adeja (Bojāre) Andreja m. (1845-1???) C 782
Vīcups Mārtiņš (1828-1???) C 782
Vidasa Marija (Elste) Jāņa m. (1949) C 839
Vidass (1949) C 839
Vidass Jānis (1978) C 839
Vidiņš Juris 762
Vidu Antons (1837-1???) C 782
Vienaucis (19??) 646
Vigiļevska Magdalēna 400
Vigiļevski 111
Vigiļevskis Jānis (1860-1902) 313
Vigulis Ivars (1972) 153,378,**389**,398, 399*
Vikmanis 263
Vīksna Anastasija (Caica) Donāta m. (1956) C 785
Vīksna Ilze Jāņa m. (1983) C 785
Vīksna Jānis (1956) 785
Vīksna Kārlis 758*
Vīksna Kārlis Pētera d. (1921)
Vīksna Mārtiņš Jāņa d. (1981) C 785
Vīksna Matīss Jāņa d. (1986) C 785
Vikšere Marija Jāņa m. (1949-1949) 201, 212,233,718
Vikšere Veronika Paula m. (1931-1998) 212,233,326,341,444,**679**,718,**754-755**
Vilcāne Agnese Ota m. (1997) C 857
Vilcāne Aina (19??) C 583,806

Vilcāne Albīna (19??) C 816
Vilcāne Anastasija Izidora m. (1935-1953) C 212,233,680,718,751,752*, 855
Vilcāne Anna (1835-1862) C 855
Vilcāne Anna (1853-19??) C 258,880
Vilcāne Anna Antona m. (1925) C 855
Vilcāne Anna Pētera m. (18??-1???) C 855
Vilcāne Anna (Puncule) (1860-1???) C 855
Vilcāne Antoņina (Vargulēviča) (1911) C 212,233,428,559,649,**679-680**,718, 751,752,855
Vilcāne Apolonija (Erta) (1891-1972) C 582,752*,753,806
Vilcāne Benedikta (1941) C 855
Vilcāne Diāna (19??) C 806
Vilcāne Dorote Ādama m. (1865-1874) C
Vilcāne Elita Andreja m. (19??) C 855
Vilcāne Ilga Konstantīna m. (19??) C 834
Vilcāne Ilze (Kudeiko) Jura m. (1968) C 857
Vilcāne Ilža Ādama m. (1862-1874) C
Vilcāne Ilža (Bojāre) Andrīva m. (1848-1???) C 782
Vilcāne Iveta Andreja m. (19??) C 855
Vilcāne Jadviga Aloiza m. (1894-1966) C 806,807*
Vilcāne Katrīna (18??-1???) C 855
Vilcāne Kristīne (19??) C 806
Vilcāne Laura Ota m. (1998) C 857
Vilcāne Liena Pētera m. (18??-1???) C 855
Vilcāne Marianna 723*
Vilcāne Maruta Jāņa m. (1999) C 855
Vilcāne Meģene Pītera m. (1992) C 806
Vilcāne Monika (Brice) (1919) C 806
Vilcāne Paulīne (Pastare) Sīmaņa m. (1930) C 792
Vilcāne Paulīne (Pūdniece) (1905-1981) C 855
Vilcāne Rasma 398
Vilcāne Rita (Brūvere) Franča m. (1940) C 790
Vilcāne Ruta (1959) 344*,345,347,351, 880
Vilcāne Tekla 255,762
Vilcāne Valentīna Izidora m. (1939) C 212,234,680,718,751,752*,855
Vilcāne Valentīna (Vaivode) Pētera m. (19??) C 855
Vilcāne Veneranda (Rudzāte) Staņislava m. (1934) C 834
Vilcāne Veronika (1897-1985) C 855
Vilcāne Veronika Ādama m. (1896-1???) C 855
Vilcāne Veronika (Bernāne) (1929) 116, 880
Vilcāne Veronika (Bojāre) Pētera m. (1897-1985) C 501,783,785,786,823, 855
Vilcāne Veronika (Daskeviča) (1901-1998) C 855
Vilcāne Veronika (Pastare) Antona m. (1934) C 826
Vilcāne Zinaīda Broņislava m. (1933) C 855
Vilcāni 73,74,128,188,751-753,**806,855**
Vilcāns (19??) C 792
Vilcāns Ādams (1923) 233,525,587
Vilcāns Ādams Andreja d. (18??-1???) C 855
Vilcāns Alberts Andreja d. (1923-1948) 646,667*
Vilcāns Aleksandrs 850*
Vilcāns Aloizs 646
Vilcāns Aloizs Andreja d. (1855-18??) C 796,806,811
Vilcāns Aloizs Augusta d. (1923-1954) 134,212,234,552,587
Vilcāns Andrejs Aloiza d. (1897-1???) C 806
Vilcāns Andrejs Broņislava d. (1941-1997) C 855
Vilcāns Andrejs Pētera d. (18??-1???) C 855
Vilcāns Antons 187
Vilcāns Antons 565
Vilcāns Antons (1891-1934) 156,276
Vilcāns Antons (1910-1971) 188,234, 587
Vilcāns Antons (1922-19??) 147,212, 234,552
Vilcāns Antons Donāta d. (1897-1934) C 78,276,397*,492,514,783,785,786,823,855
Vilcāns Antons Salimona d. (1923-1945) C 188,201,234,552,752,806
Vilcāns Augusts Donāta d. (1882-1983) C 52,377,378,479,560,855
Vilcāns Broņislavs Donāta d. (1893-1976) C 239,252,480,555,752,855
Vilcāns Donāts Pētera d. (1863-1933) C 855
Vilcāns Dzintars Konstantīna d. (19??) C 834
Vilcāns Eliass Andreja d. (18??-1???) C 855
Vilcāns Ernests (19??) C 816
Vilcāns Gedušs (1834-1???) C 782
Vilcāns Izidors 634
Vilcāns Izidors (1905-1964) 145,562,668
Vilcāns Izidors Donāta d. (1907-1945) C 128,201,212,234,244*,248*,252,458, 479,484,515,516,555,598,629,641, 657*,658,679,680,**751-752**,855,880
Vilcāns Jānis 634
Vilcāns Jānis (1922-1948) 337,339,340, 442,609,633,639,641,642,643,644,645,663, 671,880
Vilcāns Jānis (1925) 646
Vilcāns Jānis (1930) C 790
Vilcāns Jānis (1940) C 826
Vilcāns Jānis Augusta d. (1930) C 52, 855
Vilcāns Jānis Jāņa d. (1965) C 790
Vilcāns Jānis Pētera d. (19??-1948) C 845
Vilcāns Jānis Salimona d. (1922-2002) C 188,234,360,552,**582*-583**,752,806, 880
Vilcāns Juris Jāņa d. (1996) C 855
Vilcāns Juris Pētera d. (19??) C 845
Vilcāns Kaspars Ādama d. (1868-1???) C
Vilcāns Kazimirs (19??-1945) 646,666*
Vilcāns Konstantīns (19??) C 834
Vilcāns Kristofers Jāņa d. (1957) C 806
Vilcāns Maikls Kristofera d. (1989) C 806
Vilcāns Mārtiņš Pētera d. (18??-1???) C 855
Vilcāns Nauris (19??) 390*
Vilcāns Onufrijs Andreja d. (18??-19??) 141
Vilcāns Otis (19??) C 857
Vilcāns P. 396
Vilcāns Pauls Kristofers Jāņa d. 583
Vilcāns Pēteris (18??-19??) C 845
Vilcāns Pēteris (19??-1948) 646,666*
Vilcāns Pēteris Ādama d. (1873-1???) C
Vilcāns Pēteris Antona d. (1930) C 563, 762,786,855
Vilcāns Pēteris Donāta d. (1883-1948) C 855
Vilcāns Pēteris Hermaņa (Ārmaņa) d. (1817-1886) C 855
Vilcāns Pēteris Jāņa d. (1993) C 855
Vilcāns Pēteris Pētera d. (19??) C 845
Vilcāns Pēteris Salimona d. (1919-2002) C 752,753,806
Vilcāns Pēteris Tomass Jāņa d. 583
Vilcāns Pīters Jāņa d. (1960) C 806
Vilcāns Rihards 303
Vilcāns Roberts Salimona d. (1927-1950) C 752,753,806
Vilcāns Sandis Ernesta d. (19??) C 816
Vilcāns Salimons Aloiza d. (1893-1951) C 188,582,**752*-753**,806,812
Vilcāns Staņislavs Salimona d. (1924-1945) C 188,201,212,234,543,552, 752,806
Vilcāns V. 762
Vilcāns Vladislavs Ādama d. (1895-1???) C 855
Vilcāns Vladislavs (19??-1945) 646, 666*
Vilciņa Guna (Dauge) Kārļa m. (1928) 759*,767*
Vilibalds Drosmiņš (1???-1946) 646,669
Vilkauša Domicella (1902-19??) 459
Vilkauši 169
Vilkaušs Alberts (1912) 234,552,493, 563
Vilkaušs Aloizs (1865-19??) 565
Vilkaušs Antons (1917-1993) 191,234, 552
Vilkaušs F. (1???-19??) 497
Vilkaušs Ignats (1913-1999) 169,170, 234,497,498,543,552,565,587,588*, 775,880
Vilkaušs Jānis (1908-1988) 468
Vilkaušs Jāzeps (1866-19??) 509,566
Vilkaušs Juris C 788,789,790,792, 794,796
Vilkaušs Kazimirs 566
Vilkaušs Staņislavs Andreja d. (18??-19??) 170,507,565
Vilnaraga Lūcija (Pankovska) (19??) C 819
Vilnaraga Marta (Klauža) Jāņa m. (1893-1923) C 565,819
Vilnarags Jānis Pētera d. (1910-1930) C 819
Vilnarags (Klaužs) Andrejs Pētera d. (1906-19??) C 187,201,212,234,552, **606**,819
Vilnarags Pēteris (1888-1952) C, R 239, 705,819
Viļņikovs R 591,705
Viļuma Adeja (Slīce) (1845-1880) C 856
Viļuma Anna (Šaraka) Jēkaba m. (1864-1891) C 845,856
Viļuma Anna (Vaivode) Simiona m. (1836-1???) C 856
Viļuma Anna (Viļuma) Augusta m. (1874-19??) C 856

Viļuma Antoņina Ignata m. (1923) C 856
Viļuma Apolonija (Čingule) (1894-1983) C 856
Viļuma Broņislava Pētera m. (1900-19??) C 856
Viļuma E. 570*
Viļuma Elīna Vitālija m. (1984) C 856
Viļuma Franuse Jāzepa m. (1890-1???) C 856
Viļuma Genovefa Ignata m. (1926) C 120,339,360,856
Viļuma Ieva (Bulmeistere) (1864-1???) C 856
Viļuma Ieva Svaļbu Andreja m. (1836-1???) C 856
Viļuma Inguna Jāņa m. (1980) C 856
Viļuma Jadviga (Jakubovska) (1868-1879) C 856
Viļuma Jūlija Jāņa m. (1978) C 856
Viļuma Līvija (Butkēviča) (1949) **270***
Viļuma Māra Augusta m. (18??-1???) C 856
Viļuma Māra Skripku Jāņa m. (1860-1???) C 856
Viļuma Margita (Vurča) (1???-18??) C 856
Viļuma Marija (Sovāne) Mārtiņa m. (18??-1???) C 856
Viļuma Matilde Jāzepa m. (1894-1???) C 856
Viļuma Monika (Eņģele) (1921) C 212, 234,624-625,650,856
Viļuma Rudīte Imanta m. (1976) 270
Viļuma Tekla Augusta m. (1861-1???) C 856
Viļuma Tekla (Bogdānova) (1913-1988) C 856
Viļuma Tekla Jāzepa m. (1897-1???) C 856
Viļuma Valentīna (Anspoka) (1961) C 856
Viļuma Viktorija (Paure) (1953) C 353, 856
Viļuma Zita (Juhnaite) (1957) C 856
Viļumi 154,**856**
Viļums Ādams Jāzepa d. (18??-1???) C 856
Viļums Andrejs 95
Viļums Andrejs Andreja d. (18??-19??) 95,96,507
Viļums Andrejs Jāņa d. (18??-1???) C 856
Viļums Antons Ignata d. (1898-1???) C 856
Viļums Augusts Augusta d. (1866-1892) C 856
Viļums Augusts Jāņa d. (1833-1897) C 153,856
Viļums Gatis Jāņa d. (1984) C 856
Viļums Ignats Augusta d. (1863-1890) C 856
Viļums Ignats Ignata d. (1890-1932) C 856
Viļums Imants Jāņa d. (1949-1997) C 270,856
Viļums Jānis 95
Viļums Jānis 390*
Viļums Jānis 563
Viļums Jānis (1905-19??) 155
Viļums Jānis (1923-1994) 155,212,234, 458,552
Viļums Jānis Andreja d. (1864-1864) C 856
Viļums Jānis Ignata d. (1921-1994) C 332,856
Viļums Jānis Imanta d. (1978) 270
Viļums Jānis Jāņa d. (1826-1907) C 856
Viļums Jānis Jāņa d. (1953) C 156,243*, 298,303,355,360,761,762,763*,764, 765,777,856,881
Viļums Jānis Jāņa d. (1983) C 390*,856
Viļums Jānis Pētera d. (1910-1976) C 154,155,212,234,552,598,623,624,856
Viļums Jāzeps Jāzepa d. (1905-19??) C 156,563,856
Viļums Jāzeps Jura d. (1861-1???) C 845,856
Viļums Jōņs (1???-18??) C 856
Viļums Juris Jāņa d. (1837-1917) C 153, 856
Viļums Pēteris Augusta d. (1874-19??) C 563,856
Viļums Rafails Andreja d. (1865-1???) C 856
Viļums Staņislavs Jāzepa d. (1892-1???) C 856
Viļums Vitālijs Jāņa d. (1953-2000) C 856
Vindele Anna Ignata m. (1926-2000) C 155,360,848,880
Vindele Broņislava Ignata m. (1933) C 848
Vindele Olga Ignata m. (1929) C 848
Vindelis Ignats (1895-19??) C 252,509, 848
Vindelis Jānis Ignata d. (1923-2001) C 98,156,212,234,290,303,469,476,641, 848
Vindelis Pēteris (1927-1947) 646
Vingris Staņislavs 619,653
Vinogradskis R 597,705
Virktis Pāvils 373
Visocka Sofija 353
Visockis Jānis 353
Višņevskis R 595,705
Višņikovs R 705
Vītola Lidija (Cakule) Nikodēma m. (1942) C 813
Vītola Zanda Vitālija m. (1974) C 813
Vītols Vitālijs (19??) C 813
Vizulis Fr. 328,469,472
Vjakse (19??) C 839
Vjakse Agate (Šaraka) Ādama m. (1883-1932) C 843*,846,847*
Vjakse Antons 646
Vjakse Jānis (1961) 355
Vjakse Karolīna 847*
Vjakse Kristiāns (1992) C 839
Vjakse Lueta (1994) C 839
Vjakse Olga (1???-1950) 660
Vjakse Pāvels (1875-1928) C 846
Vjakse Pēteris (19??-1945) 646,666*
Vjakse Vilmārs 351
Vjakse Vineta (Gavare) Kaliksta m. (1970) C 839
Vjakse Zanda 350,351
Voita Marta (1900-19??) 337,338
Voitiņa Rozālija Pētera m. (1874-1952) 201,212,234,718
Voitiņa Tekla (Brūvere) Mārtiņa m. (1884-1???) C 794
Voitiņš C 794
Voitiņš Jānis 609,611,652
Voitiņš Jānis Tomasa d. (1918) 609,611, 653
Voitiņš Pēteris (1921) 68*
Voits 78
Volkova Helēna (Babre) (1909) 234
Volkova Irina 559
Volkova Jefrosiņja (1882-19??) 497
Volkova Jevdokija 559
Volkova Ksenija (1887-19??) 559
Volkova Marija (1917) 234,497,540
Volkova Matrjona (1865-19??) 234
Volkova Ņina (1924) 503
Volkova Pelageja (1914) 234,540
Volkova Pelageja (1915) 234,250
Volkova Vera (Goldova) 355
Volkova Zinaīda 243
Volkovi 126,681
Volkovs Adrijans (1889-19??) 274,458, 556
Volkovs Grigorijs (1???-1945) R 635, 705
Volkovs Ivans (1901-1962) R 234,528, 540,559,684,705
Volkovs Jānis (1900-1962) 83,234,555, 680,712
Volkovs Josifs Safrona d.
Volkovs Kornēlijs (1913-1941) R 201, 234,537,540,545,684,705
Volkovs Jakovs Ivana d. (1931-1997) 31,**680**
Volkovs Leontijs Jāņa d. (1932) 82,234, 360,881
Volkovs Ņikita (1912) R 234,540,589, 705
Volkovs Ņikita (1917) 497
Volkovs Orefijs Jāņa d. (1934) 234
Volkovs Pāvels Zosima d. (1922-1999) R 234,540,620,621,673,680,681,684,705
Volkovs Pimans (1922) 124,234,540,587
Volkovs Prokopijs (1914-1999) 234,497, 540
Volkovs Safrons (1882-1968) R 234, 540,589,684,705,721
Volkovs Sovestjans (1869-19??) 234
Volkovs Sovestjans (1892-1981) R 127, 234,540,684,705
Volkovs Vasilijs Zosima d. (1926-1999) R 127,234,540,681,684,705
Volkovs Zosims (1887-1945) R 127,201, 234,458,540,559,592,633,684,705
Volkovski 82
Volonti 142,487
Volonts Broņislavs Jura d. (1909-1983) 116,212,234,501,552
Volonts Edgars Jāņa d. (1920) 646
Volonts Justīns Antona d. (18??-19??) 92,115,120,147,191
Voļska Emīlija (1922) 234,540
Voļska Emma (1923) 234,540
Voļskis Eduards (1928) 234,540
Voļskis Leons (1911-1947) 126,212,234, 552
Voļskis Vladislavs R 530,705
Vorobjovs R 705
Vorslovāne Anastasija Donāta m. (1896-1???) C 861
Vorslovāne Bārbala (Zalāne) Ādama m. (1866-1928) C 861
Vorslovāne Tekla Donāta m. (1888-1???) C 861

Vorslovāns Aloizs Donāta d. (1894-1???) C 861
Vorslovāns Antons Donāta d. (1893-1???) C 861
Vorslovāns Donāts (18??-1???) C 861
Vorslovāns Francis 29*,337*,338
Vorslovāns Kaspars Donāta d. (1891-1892) C 861
Vorslovāns Onufrijs Donāta d. (1877-1884) C 861
Vorslovāns Pēteris Donāta d. (1898-1898) C 861
Voščenkovs R 533,705
Vovers Antons (1916-1998) R 658,681,705
Vucēns Jānis 299,300
Vuciņa Marija (Lapsa) Jāņa m. (1911-1999) C 234,334,337,401,428,459, 486,572*,**573***,844,881
Vucins Antons (1905-1975) C 152,234, 259,326,**337**,339,397*,567,573*,844, 881
Vuškarnieki 401
Vuškarnīce Bērbola (Kassaliete) Ādama m. (1872-1???) C 817
Vuškarnīce Ilža (Kassaliete) Jēkaba m. (1868-1???) C 816
Vuškarnīks Ādams (1869-1???) C 816
Vuškarnīks Broņislavs (1862-1???) C 817
Vutnāne (Utāne) Rozālija (Verpele) (1891-1985) 680
Vutnāne (Utāne) Veneranda (Anspoka) (1916-2001) 680-681
Vutnāns A. R 604,705
Vutnāns (Utāns) Dominiks (1915-194?) 83,234,552,555,680
Vutnāns Elmārs 303
Začests Boļeslavs (1890-19??) 230,246*, 248*,458
Zadorins R 706
Zaicevs (1???-1948) R 636,706
Zaķe Alda 272
Zaķe Dace (Zariņa) Kārļa m. (1966) C 860
Zaķe Dina Egila m. (1989) 269,346
Zaķe Ieva (Stimbāne) (1884-19??) C 844
Zaķe Ingrīda (Selicka) 243,**269***
Zaķe Ivita Egila m. (1985) 269,351
Zaķe Laura Imanta m. (1995) C 860
Zaķe Maija Egila m. (1992) 269
Zaķi 401,559
Zaķis Artis Egila d. (1990) 269
Zaķis Egils (1969) 269
Zaķis Imants (1958) C 860
Zaķis Kārlis Imanta d. (1998) C 860
Zaķis Pēteris (1871-19??) C 560,844
Zalāne Ada (18??-1???) C 861
Zalāne Adele (Bojāre) Pētera m. (1822-1???) C 782
Zalāne Adele Jāņa m. (1918-1970) C 212,234,625,632,650,677,718,859
Zalāne Adele (Rudzāte) Jura m. (18??-1???) C 836
Zalāne Agate (1860-1948) 565
Zalāne Agate Andrīva m. (186?-1???) C 861
Zalāne Agnese (188?-1???) C 859
Zalāne Agnese Jāzepa m. (18??-1???) C 861
Zalāne Aina (19??) C 857
Zalāne Albīna Marija Jura m. (1936) C 632,859
Zalāne Helēna (Aļona) (1860-19??) C 858
Zalāne Amālija 775
Zalāne Anfisa (19??) C 861
Zalāne Anna 286
Zalāne Anna 535
Zalāne Anna (1823-1???) C 861
Zalāne Anna (1886-1???) C 857
Zalāne Anna (19??) C 861
Zalāne Anna (1906-1940) 284
Zalāne Anna (1906-1989) 459,770,774
Zalāne Anna (1912-1996) 212,234
Zalāne Anna (1954-2001) C 858
Zalāne Anna Ādama m. (18??-1???) C 859
Zalāne Anna Ādama m. (18??-1???) C 859
Zalāne Anna (Ancāne) Donāta m. (1906-1940) C 559,857
Zalāne Anna Andreja m. (1919) 212,234, 650
Zalāne Anna Antona m. (1937) 212,234, 341,718
Zalāne Anna (Bojāre) Pētera m. (1838-1???) C 782
Zalāne Anna Brīslu (18??-1???) C 857
Zalāne Anna (Buceniece) Jāņa m. (17??-18??) C 859
Zalāne Anna Donāta m. (1917) C 234,858
Zalāne Anna (Griga) Jāņa m. (19??) C 811
Zalāne Anna Jāņa m. 556
Zalāne Anna Jāņa m. (1916) 212,234, 625,632,650,677,718
Zalāne Anna Jāņa m. (1881-19??) C 858
Zalāne Anna Jura m. (1934) C 632,859
Zalāne Anna (Kurčina) Jāņa m. (1921-1998) C 740,741,821,847*
Zalāne Anna Jāņa m. (Ližbovska) (1953) **148***
Zalāne Anna Marija Antona m. (1938) C 212,234,603,718,753,858
Zalāne Anna Pētera m. (18??-1???) C 859
Zalāne Anna Pētera m. (1899-19??) 556
Zalāne Anna Salimona m. (1922) C 859
Zalāne Anna (Velkme) Augusta m. (1895-1986) C 854
Zalāne Antonija (1892-1928) 535
Zalāne Antoņina (Grandāne) (1892-1928) C 861
Zalāne Antoņina (Pūdniece) Andreja m. (1908) C 831
Zalāne Aņa Antona m. (1856-1886) C 861
Zalāne Apolonija Ādama m. (18??-1???) C 859
Zalāne Ārija (Urtāne) (1948) C 821
Zalāne Bārbala (Briška) Andreja m. (18??-1???) C 861
Zalāne Bārbala Jāzepa m. (1896-1900) C 859
Zalāne Bārbala (Velkme) Andrīva m. (1871-1943) C 175,565,854
Zalāne Benedikta (Vaivode) Kazimira m. (1902-1998) 97,**159-160***,259, 267*,367,375,377*,381*-382,400,416, 450,452,454-455,459,481*,508-509, 532-533,582,770,773,857,881
Zalāne Biruta Staņislava m. (19??) C 859
Zalāne Broņislava (1901-19??) C 859
Zalāne Broņislava Andreja m. (1898-1???) C 858
Zalāne Broņislava Jāzepa m. (Ližbovska) (1907-1971) C 212,234,650,719,753, 754*,759*,859
Zalāne Broņislava Jura m. (1922-1945) C 136*,137,176,201,212,234,434,441, 476,506,508,535,620,621,641,650,658, 681,861,881
Zalāne Broņislava Staņislava m. (1942) C 212,234,341,632,719,859
Zalāne Broņislava (Zvirbule) (19??) C 857
Zalāne Dagnija Osvalda m. (19??) C 857
Zalāne Diāna Jāņa m. (1972) C 857
Zalāne Dorota (1826-1896) C 861
Zalāne Dorta (Eriņa) Ontūža m. (1817-1???) C 859
Zalāne Elza (Pauliņa) (19??) C 786
Zalāne Emīlija (19??) C 857
Zalāne Eugēnija Donāta m. (19??) C 861
Zalāne Franciska (1909) 498
Zalāne Franciska (Bojāre) Jāņa m. (1896-19??) C 783,784,785,786
Zalāne Franuse (Vikšere) Antona m. (1910-1982) 212,234,650,679,719, 754,755
Zalāne Genovefa 377*
Zalāne Genovefa Salimona m. (1933) C 859
Zalāne Ģertrūde (Eiduka) (18??-1929) C 861
Zalāne Hedija (1924) C 854
Zalāne Helēna Donāta m. (19??) C 861
Zalāne Helēna (Čaunāne) (1896-1988) C 212,234,630,650,861
Zalāne Helēna (Ližbovska) (1929) C 861
Zalāne Helēna (Zalāne) (1906-1993) C 212,234,535,861
Zalāne Helēna (Zalāne) Jāņa m. (1904-1996) C 234,857,860
Zalāne Ilga (1963) C 852
Zalāne Ilona Leonarda m. (1970) C 786
Zalāne Ilze Pētera m. (19??) C 857
Zalāne Ilze Staņislava m. (1949) C 819, 857
Zalāne Ilža (18??-1???) C 861
Zalāne Ita Guntara m. (1992) C 857
Zalāne Ieva (18??-1???) C 861
Zalāne Ieva Jāzepa m. (1890-1???) C 861
Zalāne Ieva (Skrūzmane) (18??-1???) C 861
Zalāne Izabella 307
Zalāne Jadviga Jāzepa m. (1893-1900) C 859
Zalāne Jevgēnija (Rudzāte) Staņislava m. (1938) C 834
Zalāne Jezupate (1864-1???) C 857
Zalāne Jūlija (1867-1???) C 859
Zalāne Jūlija (1912) 212,234,**681**
Zalāne Jūlija (Augustāne) Augusta m. (1905-1999) C 98,212,234,603,712, 719,724*,753,858
Zalāne Jūlija (Bernāne) Ignata m. (1911-195?) C 234,792
Zalāne Jūlija Ignata m. (1900-19??) 212, 234,604
Zalāne Jūlija (Rutkovska) (1910) 234

Zalāne Juljana (Šaraka) Onufrija m. (1931) C 197,212,234,341,630,650, 715,718,**747*-748**,754*,759*,845,861
Zalāne Karolīna (Dūda) Augusta m. (1915) 48,152,234,650,677,712
Zalāne Kristīne (1978) C 857
Zalāne Laila (1965) C 857
Zalāne Laima (Brūvere) (1966) C 852
Zalāne Leontīne (Ūbele) Kārļa m. (1942) C 852
Zalāne Lote (19??) C 861
Zalāne Ļena (19??) C 857
Zalāne Madaļa (18??-1???) C 859
Zalāne Māra (1865-1???) C 859
Zalāne Margareta Vitālija Jāņa m. (1957) C 854
Zalāne Marija (18??-1???) C 858
Zalāne Marija (1884-1974) C 212,234, 632,650,719,859
Zalāne Marija (1895-19??) C 859
Zalāne Marija (1928) C
Zalāne Marija (1931) 235
Zalāne Marija (1949-1949)
Zalāne Marija Andreja m. (18??-1???) C 859
Zalāne Marija Antona m. (1927) 235
Zalāne Marija Jāņa m. (1912) C 859
Zalāne Marija (Kaļķe) (1955) C 786
Zalāne Marija (Klauža) Staņislava m. (1915) C 235,261*,265*,311,316, **337***,338,339,419,454,460*,819,857, 881
Zalāne Marija Leona m. (1928) 857
Zalāne Marija Pāvila m. (1949-1949) 212,235,754,755
Zalāne Marina (Ližbovska) (19??) 385*
Zalāne Marta (1870-19??) 498
Zalāne Marta (Rubene) (1928) C 786
Zalāne Mirdza (1938) C 857
Zalāne Mirdza (Graudiņa) (1922) C 854
Zalāne Mirdza (Jansone) (1932) C 860
Zalāne Monika 235
Zalāne Monika (1912) C 603,857
Zalāne Monika (1927) 235
Zalāne Monika (Ancāne) (19??) C 857
Zalāne Mōra (18??-1???) C 857
Zalāne Nellija Aleksandra m. (1942-1944) C 821
Zalāne Nellija Jāņa m. (19??) C 792
Zalāne Olga (Vjakse) Aloiza m. (1915-19??) C 212,235,632,650,719,859
Zalāne Paipala (19??) C 860
Zalāne Paulīne Jura m. (1916-1996) C 136*,535,861
Zalāne Pedeja (Rudzāte) Ādama m. (1831-1???) C 837
Zalāne Regīna (19??) C 857
Zalāne Rita (1940) 235
Zalāne Rozālija Ādama m. (18??-1???) C 859
Zalāne Sandra (1964) 255,257,344*,345, 390*
Zalāne Silvija Eduarda m. (19??) C 811
Zalāne Sofija Jura m. (1912-1993) C 136*,235,535,650,861
Zalāne Tekla (1871-19??) 554
Zalāne Tekla Antona m. (1925) 235
Zalāne Tekla Donāta m. (1911) C 858
Zalāne Tekla (Pauniņa) Pētera m. (1932) 674,675
Zalāne Tekla (Pintāne) Kārļa m. (1875-1944) C 830,858
Zalāne Tekla (Zalāne) Andreja m. (19??-1995) C 556,858
Zalāne Terēzija Jāņa m. (1940) C 235, 792
Zalāne Valentīna (1937) C 857
Zalāne Valentīna Antona m. (1942) C
Zalāne Valērija (1965) C 857
Zalāne Velta (19??) C 857
Zalāne Veneranda (1937) 341
Zalāne Veneranda (1942) 344*,345,347
Zalāne Vera (1933) C 786
Zalāne Vera (Pelše) (1930) C 786
Zalāne Veronika (1902-19??) C 859
Zalāne Veronika Salimona m. (1925) C 859
Zalāne Veronika (Turkopule) (1902-1976) 212,2365,632,650
Zalāne Vilma 775
Zalāne Zenta (1939) C 860
Zalāne Zofija Antona m. (1925-1995) C 786
Zalāne Zoļa (18??-19??) C 859
Zalāni 66,94,97,100,121,124,135,149, 162,175,487,535,603-604,630,632,753-755,**857-861**
Zalāns C 831
Zalāns (19??) C 834
Zalāns (1944) C 852
Zalāns A. 762
Zalāns Ādams (18??-1???) C 861
Zalāns Ādams Donāta d. (1938-1938) C 861
Zalāns Ādams Jura d. (1836-1897) C 859
Zalāns Aigars Osvalda d. (19??) C 857
Zalāns Alberts (1901-19??) 235,559,567, 568
Zalāns Alberts Donāta d. (1907) C 858
Zalāns Albīns (1921-1979) 170,212,235, 469,476,552,604
Zalāns Aleksandrs 621,652
Zalāns Aleksandrs (1918-1985) C 821
Zalāns Aleksandrs Jāņa d. (1909-1993) 67,212,235,552,641,681
Zalāns Aleksandrs Staņislava d. (1920-1991) 163,212,235,502,621,622,641
Zalāns Aloizs Antona d. (1884-1895) C 861
Zalāns Aloizs Jāņa d. (1865-19??) 100, 544,557
Zalāns Andrejs 556
Zalāns Andrejs (19??) C 858
Zalāns Andrejs (1903-19??) 458,479,556
Zalāns Andrejs Jāņa d. (1863-1949) C 100,101,201,212,235,544,557,561,675,677, 680,712,719,556,753,754,830,858
Zalāns Andrejs Pētera d. (1900-1905) C 860
Zalāns Andris (18??-1???) C 857
Zalāns Andris (1968-2000) C 852
Zalāns Andris Leonarda d. (1964) C 786
Zalāns Andrīvs (18??-1???) C 861
Zalāns Andrīvs (1???-1???) C 861
Zalāns Andryvs (18??-1???) C 860
Zalāns Antons (1???-18??) C 858
Zalāns Antons (1884-19??) 492,564
Zalāns Antons (1890-1970) 150,514
Zalāns Antons Alberta d. (1931) C 197
Zalāns Antons Aleksandra d. (1948-1979) C 360,821
Zalāns Antons Andreja d. (1907-19??) 98,212,235,603,604,857
Zalāns Antons Andrīva d. (18??-1???) C 861
Zalāns Antons Antona d. (1910) 235
Zalāns Antons Donāta d. (1931) C 137, 212,235,619,625,**630*-631**,650,845,861
Zalāns Antons Jāzepa d. (1893-19??) C 564,783,784,785,786
Zalāns Antons Jura d. (1903-1945) C 34,97,98,201,212,235,252,458,479,482 ,484,516,556,598,602,**603***,753,773,85 8
Zalāns Antons Onufrija d. (1911-1984) 212,235,641
Zalāns Antons Staņislava d. (1923) C 85, 365,366,394,395,505,534,854
Zalāns Artis Jāņa d. (1981) C 786
Zalāns Arvīds Leona d. (19??) C 235, 857
Zalāns Augustīns (18??-1???) C 836
Zalāns Augusts (18??-1???) C 859
Zalāns Benedikts Donāta d. (1901-19??) C 235,458,556,858
Zalāns Benedikts Jāņa d. (1901-1988) C 98,266*,567,857
Zalāns Boļeslavs Jāņa d. (1891-1957) C 50,97,150,151,266*,267*,284,400,450, 458,478,479,481*,514,773
Zalāns Dāvis Andra d. (1994) C 852
Zalāns Deivids Jāzepa d. (19??) C 861
Zalāns Dominiks (1907-1948) C 95,212, 235,552,859
Zalāns Dominiks Andreja d. (1891-1981) C 100,101,212,235,257,458, 492,557,650,677,712,719,**753*-754***, 858
Zalāns Donāts (1885-1981) 170
Zalāns Donāts (1903-19??) 285,291,559
Zalāns Donāts Andrīva d. (1857-1859) C 861
Zalāns Donāts Andrīva d. (1859-1884) C 861
Zalāns Donāts Jāņa d. (18??-1914) C 507,858
Zalāns Donāts Jāzepa d. (1893-1970) C 135,137,212,235,492,514,561,589,620, 630,650,861
Zalāns Donāts Jura d. (18??-19??) 491
Zalāns Donāts Pētera d. (1921) 212,235, 650
Zalāns Eduards C 811
Zalāns Eduards (1914-1980) 122,235, 587
Zalāns Eduards (1941) 881
Zalāns Eduards Antona d. (1943) 603
Zalāns Eliass Jāņa d. (1926-1993) C 95,212,235,620,625,626,**631***,632,641, 710,719,755,859
Zalāns Francis (1903-1945) 67,201,212, 235,458,496,598,641,658,668*
Zalāns Francis Donāta d. (1929) C 195, 212,235,630,650,861
Zalāns Gabriels (1894-1957)
Zalāns Gedušs Jura d. (17??-18??) C 859
Zalāns Guntars Jāņa d. (1963) C 857
Zalāns Haralds Franča d. (19??) C 861
Zalāns Harijs Andža d. (Antona audžu d.) (1981) C 845,861
Zalāns Ignats Donāta d. (1909-1999) C 98,212,235,552,598,603,**604**,858
Zalāns Ingus Andra d. (1991) C 852

Zalāns Izidors Andra d. (1874-1???) C 556,857
Zalāns Izidors Jura d. (1880-19??) C 556,859
Zalāns Izidors Jura d. (1894-1899) C 858
Zalāns Jānis 556
Zalāns Jānis (1819-1???) C 782
Zalāns Jānis (1909-1998) 98,212,235, 552
Zalāns Jānis (1912-198?) C 792
Zalāns Jānis (1913-1934) 458
Zalāns Jānis Ādama d. (18??-1???) C 861
Zalāns Jānis Alberta d. (1954-2001) C 858
Zalāns Jānis Aloiza d. (1899-19??) 559
Zalāns Jānis Andra d. (1864-1???) C 857
Zalāns Jānis Andreja d. (1912-1949) C 100,101,201,212,235,458,552,598,620, 625,630,632,641,658,672,675,680,681, 753,754,858
Zalāns Jānis Andrīva d. (1856-1882) C 861
Zalāns Jānis Andrīva d. (1919-1946) C
Zalāns Jānis Antona d. (18??-1???) C 858
Zalāns Jānis Antona d. (1924) 151,235, 552
Zalāns Jānis Antona d. (1972-1993) C 845,861
Zalāns Jānis Augusta d. (1877-1949) C 95,213,235,239,252,556,632,650,719, 755,859
Zalāns Jānis Benedikta d. (19??) C 857
Zalāns Jānis Boļeslava d. (1937-1993) C 857
Zalāns Jānis Donāta d. (1903) C 858
Zalāns Jānis Donāta d. (1928-1928) C 861
Zalāns Jānis Donāta d. (1934-1934) C 861
Zalāns Jānis Eduarda d. (19??) C 811
Zalāns Jānis Jāzepa d. (1952) C 786
Zalāns Jānis Jura d. (1910-1942)
Zalāns Jānis Jura d. (1911) C 135, 136*,213,235,382*,397*,452,453,454, 458,518,**535***,561,770,861,881
Zalāns Jānis Leona d. (1925) C 235,857
Zalāns Jānis Pētera d. (1923-1969) 98, 151,235,552
Zalāns Jānis Salimona d. (1919) C 95, 235,552,859
Zalāns Jānis Staņislava d. (1912-1997) 235,712
Zalāns Jānis Staņislava d. (1947) C 213, 235,632,719,859
Zalāns Jānis Teodora d. (1921) 98,213, 235,**535**
Zalāns Jānis Vitālija d. (1964) C 857
Zalāns Jāzeps 560
Zalāns Jāzeps (1???-19??) 494
Zalāns Jāzeps Andreja d. 235,552,603
Zalāns Jāzeps Andrīva d. (18??-1???) C 861
Zalāns Jāzeps Andrīva d. (1864-1895) C 861
Zalāns Jāzeps Antona d. (1922) C
Zalāns Jāzeps Augusta d. (18??-19??) C 556,859
Zalāns Jāzeps Donāta d. (1923-1987) C 136*,235,552,630,861
Zalāns Jāzeps Jāņa d. (1869-1883) C 858
Zalāns Jāzeps Jāņa d. (1887-1???) C 861
Zalāns Jāzeps Jura d. (192?-1927) C 861
Zalāns Jāzeps Jura d. (1926-19??) 152, 235,587
Zalāns Jāzeps Pētera d. (1913-1945) 48, 49,138,149,152,201,213,235,458,564, 641,653,658,661,662,675
Zalāns Juris (17??-1???) C 859
Zalāns Juris (18??-1???) C 782
Zalāns Juris (18??-1???) C 837
Zalāns Juris (18??-1???) C 859
Zalāns Juris (1852-19??) 170,507
Zalāns Juris (1886-1966) C 213,235,556, 632,651,859
Zalāns Juris (1892-1928) 135,535
Zalāns Juris (18??-1936) 536
Zalāns Juris (1896-1949) 91,514
Zalāns Juris Ādama d. (18??-1???) C 859
Zalāns Juris Andreja d. (190?) C 858
Zalāns Juris Andrīva d. (1850-1850) C 861
Zalāns Juris Antona d. (1877-1928) C 861
Zalāns Juris Benedikta d. (19??) C 857
Zalāns Juris Jāņa d. (18??-19??) C 858
Zalāns Juris Jura d. (1???-18??) C 859
Zalāns Juris Jura d. (1910-1942) 235, 518,**535*-536**
Zalāns Kārlis Donāta d. (1908) C 858
Zalāns Kārlis Guntara d. (1986) C 857
Zalāns Kārlis Jāņa d. (19??) C 792
Zalāns Konstantīns 377*,390
Zalāns Konstantīns Antona d. (1930) C 213,235,603,719,753,858
Zalāns Konstantīns Antona d. (1930) C 786
Zalāns Lauris Ādama d. (18??-1???) C 859
Zalāns Leonards 509
Zalāns Leonards Antona d. (1933) C 786
Zalāns Leonīds (1894-19??) 285
Zalāns Leons Jāņa d. (1894-1989) C 124, 235,450,458,556,559,567,568,573,857
Zalāns Leons Simiona d. (1936-1986) C 860
Zalāns Māris Jāņa d. (1967) C 857
Zalāns Onufrijs (1907-1979) 60,235,552
Zalāns Onufrijs Andra d. (1866-19??) C 556,857
Zalāns Osvalds Benedikta d. (19??) C 857
Zalāns Osvalds Simiona d. (1938) C 235,860
Zalāns Pāvels (1907-1949) 201,235,679
Zalāns Pāvels Jura d. (1881-1951) C 175,213,235,514,712,719,748,**754-755**, 854
Zalāns Pēteris (1921-1969) C 831
Zalāns Pēteris Aleksandra d. (1944) C 360,861
Zalāns Pēteris Antona d. (1931-1981) C 786
Zalāns Pēteris Antona d. (1937) C
Zalāns Pēteris Benedikta d. (19??) C 857
Zalāns Pēteris Donāta d. (1924) C 861
Zalāns Pēteris Eduarda d. (19??) C 811
Zalāns Pēteris Jāņa d. (19??) C 535,861
Zalāns Pēteris Jāņa d. (1916-19??) C 95, 235,552,641,859
Zalāns Pēteris Jura d. (1927-19??) C 95,213,235,620,621,625,626,**632**,641, 859
Zalāns Pēteris Andrīva d. (18??-19??) C 477,860
Zalāns Pēteris Antona d. (1937) 603,857
Zalāns Pēteris Geduša d. (1815-1???) C 859
Zalāns Pēteris Salimona d. (1920-1986) C 95,213,235,552,859
Zalāns Raimonds Pētera d. (19??) C 857
Zalāns Rihards Simiona d. (1937) C 860
Zalāns Roberts Jāņa d. (19??) C 792
Zalāns Rolands Pētera d. (19??) C 861
Zalāns Salimons 98,235,552
Zalāns Salimons (1???-1946) 647
Zalāns Salimons (1898-19??) 286,554
Zalāns Salimons Ādama d. (1892-19??) C 502,556,859
Zalāns Salimons Andreja d. 603
Zalāns Sandis Andra d. (1999) C 786
Zalāns Simions Pētera d. (1895-1998) C 152,235,458,492,509,514,564,567,568, 770,772,857,860
Zalāns Staņislavs (1???-1945) 647
Zalāns Staņislavs (1879-19??) 290,564
Zalāns Staņislavs (1972) C 852
Zalāns Staņislavs Antona d. (1888-1895) C 861
Zalāns Staņislavs Bieņa d. (18??-19??) 190,507
Zalāns Staņislavs Dominika d. (1889-1952) C 854
Zalāns Staņislavs Jāņa d. (1907-1949) C 95,201,213,235,620,621,625,**632**,641, 719,**755**,859
Zalāns Staņislavs Jāzepa d. (1911-1976) C 157,213,235,239,245*,246*,247*,337, 397*,453,458,460*,468,478,483,567, 568*,573,597,598,774,819,857,881
Zalāns Teodors Jāzepa d. (1887-19??) 239,252,458,535,556
Zalāns Vaclavs Pētera d. (1896-1900) C 860
Zalāns Vitālijs Antona d. (1942) 603
Zalāns Vitālijs Boļeslava d. (1921) C 857
Zalāns Vitālijs Jānis Staņislava d. (1918-1995) C 854
Zalāns Vitālijs Staņislava d. (1944) C 197,213,235,632,719,859
Zalāns Vitālijs Teodora d. 535
Zalāns Vladislavs Jāņa d. (1908-1971) C 95,213,235,620,621,625,**632***,641,719, 755,859
Zalāns Vladislavs Jāņa d. (1937) C 236, 792
Zalāns-Kokorītis 493
Zālīte Anda (Riekstiņa) (1953) C 830
Zālīte Dace Gunāra m. (1976) C 830
Zālīte Ieva (1962) C 830
Zālīte Ilze (Rudzutaka) (1959) C 830
Zālīte Veronika (Pintāne) Sīmaņa m. (1923) C 830
Zālīte Zanda Daiņa m. (1988) C 830
Zālītis Andris Gunāra d. (1982) C 830
Zālītis Dainis Miervalža d. (1962-1993) C 830
Zālītis Gunārs Miervalža d. (1954) C 830
Zālītis Indulis 5
Zālītis Jānis Miervalža d. (1955) C 830
Zālītis Mārtiņš Jāņa d. (1986) C 830
Zālītis Miervaldis (1920-1983) C 830
Zamisļājevs A. R 522,706

Zamisļājevs F. R 522,706
Zamisļājevs Juris R 522,706
Zanne (19??) C 839
Zanne Agnese (Vidasa) (1974) C 839
Zanne Zane (1994) C 839
Zarāne (1892-1945) 633
Zarāne Elza 633
Zarāne Franciska 633
Zarāne Tekla (Pastare) (1898-1950) 192, 562
Zarāni 192
Zarāns Eduards Eliasa d. (1928-1945) 633
Zarāns Eliass R 633,706
Zarāns Gabriels (1894-1957) 192,450, 458,514,515,562
Zarāns Jānis Gabriela d. (1920-1960) 192,236,468,469,476,641
Zarāns Juris (1978) 395*-396
Zariņa Ināra Jāņa m. (1945) C 854
Zariņa Irēna (Velkme) Jura m. (19??) C 854
Zariņa Rita (Zalāne) Simiona m. (1940) C 860
Zariņa Sue (19??) C 854
Zariņš Jānis 353
Zariņš Jānis 631
Zariņš Jānis (19??) C 854
Zariņš Juris Jāņa d. (1942) C 854
Zariņš Kārlis (1942) C 860
Zariņš Pēteris (1891-19??) 116,514
Zeilāns Jānis Aloiza d. (1905-1960) 559
Zeile Jugana (Pabērze) C
Zeiliņa Sofija (1901-1945) 201,236,633
Zeiliņš Aleksandrs (1923) 126,235,552
Zeiliņš Eduards Onufrija d. (1927) R 629,684,706,775
Zeiliņš Jānis (1930-1945) 201,236,633
Zeiliņš Jāzeps Onufrija d. (193?-1945) 201,236,633
Zeiliņš Pēteris (1922) 126,236,552
Zeiliņš (Zeilāns) Onufrijs (1896-1956) R 126,236,514,540,554,590,599,600,612, 616,620,622,623,633,680,684,706,721, 735
Zeimulis Pēteris (1901-19??) 458
Zelčāne Viktorija 653
Zelčāns Jānis (1910-19??) 608*,609,610, 618,647,653
Zelčāns Salimons Jēkaba d. 647
Zeltiševs R 706
Zemtautietis Gunārs (1929-1951) **631***
Zemzars (Utnāns) Jāzeps (1912) 98, 236,552
Zepi 731
Zeps Gabriels 647
Zeps Donāts (1905-1988) 0213,236, 458,542*,552,565,647
Zeps Jānis (19??) 240,243*,249*
Zeps Jānis (1906-1944) 171,201,236,587
Zesere Anita Pētera m. (1949) 213,236,719
Zesere Emīlija (Meņģele) (1905-1993) 278
Zesere Ieva (1872-1936) 278
Zeseri 130,133,401,486
Zesers Andžs (1869-1946) 278,458,558
Zesers Pēteris Andža d. (1901-1931) 107,252,**278***,626,742
Zībergi 41
Zībergs-Plāters P. 175
Zieda G. 353
Ziemele Broņislava (1919) 614,653
Ziemelis Jānis (1914-1951) 614,647
Zīle Ārija (Dārziņa) (1944) 617
Zīles 402
Zimovecs D. R 591,706
Zinovecs R 706
Zirnītis Fricis (1898-19??) R 524,706
Znotiņa Anna (1956) 213,236,650,719
Znotiņa Veronika (Trūpa) Antona m. (1926) 210,213,231,236,651,**681**,714, 718,719,750
Znotiņš Antons Ādama d. (1???-1947) 636
Znotiņš Antons Andreja d. (1916-1954) 211,647
Znotiņš Broņislavs Andreja d. (1925-1953) 211,616,647
Znotiņš I. 636
Zoldners 469
Zole Alma Jūlija (1915-194?) 152,236, 325,326,332*,**337***,338,339,459,469, 567
Zole Dainis Māris (1939) 236
Zole Liene (1874-19??) 236
Zole Teodors (1913) 236
Zolotūhins R 706
Zolotūhins R 706
Zonaks V. 388
Zorins (1???-1948) R 706,746
Zosēna Vera (1???-19??) 496
Zubarkovs R 706
Zujāns R 706
Zujevs R 706
Zujevs (Zujāns) R 589,595,706,743
Zujeva Agrofiņja (1914) 236,540
Zujeva Jevdokija (1913) 236,540
Zujeva Poļina (1920) R 236,540,596,706
Zujevs Gerasims (1878-1955) 124,239, 241,251,283,458,559
Zujevs Protasijs (1904-19??) 124,236, 284,540
Zujevs Sergejs Protasija d. (1932) 124
Zukulis Pāvels 243,404
Zundāne Helēna (Pintāne) Sīmaņa m. (1934) C 830
Zundāne-Paegle Anna (Zundāne) (1929) 353,**354**,881
Zundāns Pēteris (1930) C 830
Zurkovs R 597,706
Zūsins Ādams Andreja d. (18??-19??) 145,562
Zūsins Jāzeps Ādama d. (1892-1942) 145,544,562
Zuzins R 706
Zvanītāja Ilga 577
Zvanītāji 577
Zvirbule Anna (Neicgale) Ādama m. (1870-1???) C 823
Zvirbule Broņislava (19??) 265*,266*, 267*
Zvirbulis Antons (1865-1???) C 823
Zvirbule Anna Jāzepa m. (1927) 236
Zvirbule Eleonora Jāzepa m. (1931) 236
Zvirbule Genovefa 598
Zvirbule Lidija (Erta) Jura m. (1934) C 785
Zvirbule Marta (1894-19??) 565
Zvirbule Stefānija 653
Zvirbule Veneranda Jāzepa m. (1941) 236
Zvirbule Zinaīda Jāzepa m. (1937) 236
Zvirbule Zoļa (1907-19??) 236
Zvirbulis Alberts Jāzepa d. (1932) 236
Zvirbulis Andrejs (1863-19??) 559
Zvirbulis Antons 484
Zvirbulis Izidors Andreja d. (1906-1971) 128,236,641
Zvirbulis Jānis (1924) 129,236,552
Zvirbulis Jānis Andreja d. (1900-19??) 131,565
Zvirbulis Jāzeps (1906-1971)
Zvirbulis Jāzeps Izidora d. (1891-1964) 65,213,236,554,619,651,673,710,712, 757
Zvirbulis Juris Jāzepa d. (1926-19??) 65,236,629,641,673
Zvirbulis Roberts (19??) C 785
Zvirbuļi 64,128
Zvirgzdiņš 78
Žaklis M. R 536,706
Žaltkovska Genovefa (1910) 136*,544
Žaltkovska Matilde (1908-19??) 563
Žaltkovska Zinaīda Salimona m. (1931) 339,503
Žaltkovski 560
Žaltkovskis Jānis Salimona d. (1940) 434
Žaltkovskis Salimons (1906-1941) 135, 136*,478,480,561,774
Ždanovska Jūlija Jāņa m. (1912) 213, 236,**604**
Ždanovska Marija (1876-19??) 565
Ždanovska Sofija (1910) 213,236
Ždanovska Stefānija (1899-19??) 213, 236,770,774
Ždanovskis Vladislavs R 706,753
Želve Jānis (1874-1919) 509
Žermanova Smuidra (Turkopule) Pētera m. (1963) C 578*,849
Žermanovs (19??) C 849
Židkovs R 619,706
Žihare T. (19??) 298
Žogota R 706
Žogota Natālija (Rudzāte) Jura m. (1944) C 599,834
Žogota Andris Edgara d. (1969) C 834
Žogota Edgars (19??) C 834
Žogota Guntars Edgara d. (1975) C 834
Žogota Zigurds Edgara d. (1963) C 834
Žubulis Antons 732
Žukovs R 706,709
Žurovs (Žukovs) Filips R 624,706

Pēcvārds

Kā es, agronoms pēc izglītības, kļuvu par novadpētnieku? Jāatzīst, ka vēsture mani saistījusi vienmēr, lai gan ne mana izglītība, ne darbs ar to nav bijuši saistīti. Bet patiešām nopietni viss sākās Atmodas gados. Biju aizbraucis uz savu dzimto pagastu un aizgājis uz skolu, kur aprunājos ar direktoru. Viņš lepni man pastāstīja, ka esot izpētījis skolas vēsturi. Es viņam jautāju, vai viņš pazīst tādu un tādu skolotāju? Nē, nepazīstot. Un tādu? Arī nepazīstot. Bet tie taču bijuši ilggadīgi skolotāji, vēl dzīvi! Kas tad tā par skolas vēsturi? Uz to viņš man paskaidro, ka skolas vēsture sākoties no 1950. gada. Runājām arī par Rudzātu mazpulku. Beigās norunājām tā - es apsolīju, ka uzrakstīšu par Rudzātu mazpulku, viņš - ka atjaunošot tā darbību. Gāja laiks. Mana grāmatiņa par mazpulku jau sen kā uzrakstīta un izdota, tai sekojušas vēl trīs citas, arī šī nu laimīgi ieraudzījusi dienasgaismu, bet Rudzātos mazpulka kā nav, tā nav, lai gan turpat kaimiņos - Rožupes pagastā - mazpulcēni darbojas jo aktīvi. Bet tas nu tā, starp citu. Meklējot materiālus par mazpulku un skolotājiem, sāku pētīt arhīvu dokumentus (arhīvi beidzot bija kļuvuši pieejami) un pamazām atklāju arvien ko jaunu un jaunu. Fakti krājās, mapes pildījās un krāvās kaudzēs. Sāku arī apzināt bijušos rudzātniekus, man izveidojās plaša sarakste, vēlāk iegādāju diktofonu un sāku atmiņu stāstus ierakstīt lentē. Nu jau daudzi no maniem stāstītājiem pārkāpuši mūžības slieksni, bet viņu atmiņu fragmenti saglabājušies vēstulēs un ierakstos. Esmu laimīgs, ka manis paša veselība ir puslīdz laba, kam pateicoties esmu spējis sagatavot un izdot visas savas grāmatas, un ceru - ja veselība atļaus - izdot vēl vismaz vienu grāmatu, kurā būtu apkopots rudzātnieku devums Latvijas folkloras un etnogrāfijas krātuvēs.

Šis grāmatas uzrakstīšanai esmu izmantojis Latvijas valsts arhīvu materiālus, presi, internetu, aculiecinieku liecības un personīgās atmiņas. Pētot pagasta vēsturi, bija jāizskata ļoti daudz dokumentu no Rēzeknes, Daugavpils un citiem apriņķiem un rajoniem, arī no citām valstīm. Diemžēl karos ir gājuši bojā gan Rēzeknes, gan Daugavpils apriņķa arhīvu, kā arī paša Rudzātu pagasta dokumenti.

Lielu palīdzību man sniedza novadnieki un arī ar Rudzātiem nesaistīti ļaudis, kas dzīvo ne tikai Rudzātu pagastā un Preiļu rajonā, bet arī citos Latvijas novados un ārzemēs. Viņi sūtīja ziņas par savu dzimto pagastu un tā ļaudīm, uzticēja pārfotografēšanai retus un ģimenei dārgus fotoattēlus un dokumentus.

Diemžēl es nevaru nepieminēt, ka bija arī cilvēki, kuri būtu varējuši daudz palīdzēt un reizēm pat ļoti daudz apsolīja, bet neizdarīja neko un ar savu nedarīšanu pat traucēja. Vārdā nevienu nesaukšu - katrs jau pats zina. Tomēr ceru, ka šo grāmatu izlasījuši, viņi sapratīs, cik viņu palīdzība būtu bijusi derīga, jo viņu rokās palika materiāli un fotogrāfijas, kuru šajā grāmatā pietrūkst. Arī tie, kuri uzskatīja par nevajadzīgu materiāli atbalstīt šādas grāmatas izdošanu, aizkavēja tās nokļūšanu pie lasītājiem vairāk kā par gadu. Ar šiem pāris teikumiem es nometu visu rūgtumu un pāreju pie patīkamā.

Lielu pateicību esmu parādā Latvijas Zinātņu akadēmijas Fizikālās enerģētikas institūta EMM laboratorijai un īpaši tās vadītājam, prof. *Dr.sc.hab.ing.* Zigurdam Krišānam, māksliniekam Aldim Aleksim, Latvijas Valsts arhīva (direktore Daina Kļaviņa), Latvijas Valsts Vēstures arhīva (direktors Nikolajs Rižovs), Daugavpils zonālā valsts arhīva (direktore Emīlija Pavļenko), Rēzeknes zonālā valsts arhīva (direktore Silvija Igaune), Latvijas Nacionālās bibliotēkas (direktora vietniece Anna Mauliņa un rīkotājdirektore Dzintra Mukāne), Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas un Preiļu raj. bibliotēkas (vad-ja Ināra Batarāga) darbiniekiem. Pateicību par atsaucību izsaku arī Rīgas Vēstures un Kuģniecības muzeja Numismātikas nodaļas vadītājai Mārai Eihei, Latvijas Valsts Vēstures muzeja Fotonegatīvu un Etnogrāfijas nodaļu darbiniekiem un muzeja direktoram Arnim Radiņam, Tautas Frontes muzeja darbiniekiem, Valsts

kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Arheoloģijas centra darbiniekiem un vadītājam prof., Dr. Jurim Urtānam, Latvijas Etnogrāfiskā Brīvdabas muzeja galvenajam krājumu glabātājam Dr. Mārtiņam Kuplajam, Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktorei Annai Bekišai, Dienvidlatgales reģionālās l/s pārvaldes Tehniskās kontroles daļas vec. referentam Jānim Desainim un Dr. Uģim Bergmanim no Teiču rezervāta. Liela pateicība arī Latvijas Nacionālo Karavīru biedrībai (pr-js Nikolajs Romanovskis), Latvijas Nacionālo Partizānu apvienībai (pr-js Ojārs Stefans), LR SAB Totalitārisma seku dokumentēšanas centra darbiniekiem Aldim Bergmanim, Ritvaram Jansonam, Jānim Krūmiņam, Jānim Vasiļevskim un vad-jam Indulim Zālītem, Latvijas Politiski Represēto apvienībai (pr-js P.Simsons, sekr. K.Manguse), žurnāla *Daugavas Vanagi* redaktoram A.Kalvānam. Īpaša pateicība arī Latvijas Romas katoļu baznīcas galvam, V.E. kardinālam Jānim Pujātam un V.E. bīskapam Jānim Cakulam par lielo palīdzību pagasta reliģiskās dzīves izpētē.

Lielu palīdzību informatīvā materiāla savākšanā ir snieguši daudzi Rudzātu vidusskolas un speciālās internātskolas skolotāji: Olga (✞) un Kazimirs (✞) Anspoki, Gunta Jaudzema, Iveta un Ēvalds Kārkli, Alma Marcinkēviča, Jāzeps un Stefānija Misjūni, Halina un Staņislavs Onckuļi, Iveta Pastare, Jānis Pintāns, Inguna Prikule, Lilita Rudzāte, Anita Skrauča, Viktors Skučs, Ināra Vaivode, Zanda Spūle-Vilcāne, Ruta Vilcāne u.c.

Grāmatas tapšanu un izdošanu materiāli un morāli ir atbalstījuši arī pēdējo divu Rudzātu pagasta padomju deputāti un kancelejas darbinieki: Anna Kitova, Ruta Klibiķe, Iveta Pastare, Biruta Skrauča, Vladislavs Spriņģis, Edgars Vaivods, Jānis Viļums, Ingrīda Zaķe, Jānis Zeps, Pāvels Zukulis, kā arī Aina Ūsāne - Līvānu novada izpilddirektore Rožupes pagastā.

Visiem, kas sniedza palīdzību grāmatas tapšanā, es izsaku vissirsnīgāko pateicību. Palīdzīgu roku šai lielajā darbā man snieguši daudzi, daudzi cilvēki: Veronika Rupaine (Ādažos); Helēna Anspoka (✞) un Anna Zalāne (Aglonā); Silvija Riekstiņa (Ainažos); Jānis Čivkulis, Vera Dadzīte, Leons Erts un Pēteris Graudiņš (Aizkrauklē); Ilmārs Klaužs un Leonards Pastars (Aizkraukles raj.); Valentīna Kirajenko un Anna Kuzme (✞) (Anškinos); Sarmīte Ieviņa, Ausma Riekstiņa un Ieva Vilcāne (Atašienā); Antons Cakuls, Veneranda Ramiņa un Irēna Vaivode (Babītē); Donāts Laizāns (Balvos); Jānis Mikulāns (Ceraukstē); Anna un Antons Elsti un Anna Zalāne (Daugavpilī); Kārlis Podnieks (Dobelē); Lonija Kurpniece (Gulbenē); Jānis Laursons, Vitālijs Pudulis un Biruta Vaivode (Ikšķilē); Antons (✞) un Vija Skuteļi (Jaunjelgavā); Anna Beinaroviča, Anna Kurme, Antons Švirksts, Velta un Juris Veiguri (Jēkabpilī); Pēteris Brūveris (✞), Augusts Kurčins (kurš sniedza nenovērtējamu palīdzību pagasta vietvārdu apzināšanā, devīgi dalījās savos materiālos par pagasta vēsturi u.c.) un Anna Upeniece (Jelgavā); Aina Finķe un Monika Grugule (Kaltenē); Jevgēnija Matīsa (✞, Kārsavā); Ēvalds Batarags, Edmunds Būmanis (kurš nodarbojas ar pagasta dzimtu pētniecību un ir izpētījis pagasta vecākās dzimtas, pateicoties viņam, šai grāmatai pievienota nodaļa ***Ciltskoki***), Venita Bulmeistere, Broņislavs Pastars, Milda Puga, Pēteris Rubenis (✞) (Ķegumā); Olga un Smuidra Alksnes, Konstantīns Būmanis un Helēna Strazdiņa (✞) (Laucienā); Anna Krištobāne (Lēdurgā); Elizabete Ozoliņa (Lielaucē); Benedikta Zalāne (✞, Lielvārdē); Ēvalds Ližbovskis (Liepājā); Anna Kokarevska un Tekla Sauša (Līgatnē); Andrejs Graudiņš (Limbažos); Emīlija Apine, Zenta Baika, Eduards Bogdans, Staņislavs Bojārs, Anna Daugaviete, Izidors Graudiņš, Anna Iesalniece, Anna Ivansone, Milda Klauža, Pāvels Mālnieks, Ilga Milta, Alīda Pelēķe (✞), Aina Putāne, Sofija Ručevska, Andrejs Skrebelis (✞), Vilma Solovjova (✞), Anna Upeniece, Anna Valaine, Veronika Vikšere (✞) un Antons Zalāns (Līvānos); Veronika Antonēviča (Ļaudonā); Jānis Byumans (✞) un Roberts Skutelis (Nalobnē); Anna Āboliņa, Jānis Briška, Anna un Jānis (✞) Cekuli, Antons Cekuls (✞), Genovefa Graudiņa, Juris Groza (✞), Alberts (✞) un Antonija Kasaļi, Ilmārs Ozoliņš, Marija Romanovska, Antonija Vilcāne, Helēna Vilcāne un Valentīna Vilcāne (Ogrē); Leontīne Anspoka un Antons Šaraks (Ogresgalā); Jānis Peķis (Padurē); Kārlis Babris, Izidors Petskojs (✞) un Paulīne Rusiņa (Pļaviņās); Ženija un Jānis Spridzāni (Pociemā); Marta Brice (✞) un Ināra Lagzdiņa (Praulienā); Feodosija Bobrova (✞), Genovefa Kažemaka, Antoņina un Genovefa Keirānes, Vera un Jānis Kuzmini, Terēze Lakauska, Jānis Pauniņš, Helēna Pudule un Veronika Znotiņa (Preiļos);

Leonards Barkovskis (✞), Ilze Bērziņa, Anna Birnika, Leons Bojārs (kurš sniedza interesantu aprakstu par Vidiem un apmaksāja fotoattēlu izgatavošanu no 1927. gada etnogrāfiskās ekspedīcijas fotonegatīviem), Eliass Briška, Janīna Brūvere (✞), Simions Brūvers, Vladislavs Brūveris, Zigfrīds Brūvers, Jānis Cakuls, Alberts Dolgais, Leontīne Ducēna, Henrija Elste, Anna Eriņa, Veronika Golubecka, Jānis Groza, Ludmila Iļjina, Alvīne Jaudzeme (✞), Aina Kalnača, Pēteris Kasalis (✞), Alberts Klaužs, Leons Krištobāns, Terēze Lazovska, Ināra Ļaksa, Tekla Melne, Pēteris Mikulāns, Helēna Onckule (✞), Vanda Ose, Inese Pastare, Līvija Pastare, Anastasija Petrova (✞), Tekla Pintāne, Pēteris Pintāns, Salimons Pintāns (✞), Beatrise Pleikšne, Valija Putniņa, Ollija Rūpniece, Vanda un Veronika (✞) Rutkovskas, Veronika Sokolovska, Imants Svarinskis (✞), Silvija Sviķe, Genovefa un Antons (✞) Šaraki, Helēna Šaraka, Pēteris Turkopuls, Arnolds Ūbelis, Marina (✞) un Jānis (✞) Vaivodi, Pēteris Vilcāns, Anna Vindele (✞), Marija Vuciņa (✞), Monika Zaiceva un Marija Zalāne (Rīgā); Andzelms Graudiņš un Antons Mačuļskis (Rīgas rajonā); Anna Zalāne (Rojā); Lauris Anspoks, Jānis Bernāns, Francis Brūvers (✞), Veronika Bulmeistere, Tekla Juška, Antons Lōcs, Aloizs Trūps, Fiļimona Vaivode (✞), Tekla Vilcāne un Pēteris Vilcāns (Rožupes pagastā); Helēna Anspoka, Anna Biseniece, Anna Buceniece, Skaidrīte Brūvere, Roberts Cakuls (✞), Marta Cekule, Genovefa Daskeviča, Zenta Detkova, Paulīne Driveniece, Anna Eriņa (✞), Leonora Eriņa, Veronika Eriņa (✞), Monika Gavare, Veneranda Geduša, Pēteris Grandāns, Emīlija Graudiņa, Veneranda Indāne, Jānis Indāns (✞), Agnese Kassaliete (✞), Virgīnija Kassaliete (✞), Izidors Kassalietis (✞), Antons un Helēna Kasaļi, Natālija Klauža, Modris Klaužs, Anita Laisa, Emīlija Leimane, Leons Ližbovskis, Modra Lūse, Helēna Neicgale, Broņislava un Jūlijs Paegļi, Zenta Pastare, Jāzeps Pastars, Vitālijs Pastars, Monika Pauniņa, Antons Pintāns, Jāzeps Pļavāns (✞), Helēna Putniņa (✞), Tekla Rudzāte, Emīlija un Konstantīns Rudzāti, Jānis Saldatāns (✞), Roberts Skutelis (✞), Anna Sovāne, Tekla Stare, Jānis Šaraks (✞), Olga Švirkste, Leontīne Ūbele, Antoņina Uļjānova, Veronika Umaņeca, Aina Vaivode, Pēteris Vectirāns, Genovefa Veikšina, Ivars Vigulis, Līvija Viļuma, Monika Viļuma, Jānis un Monika Viļumi, Jānis Viļums (✞), Jānis Vindelis (✞), Jakovs Volkovs (✞), Veneranda un Pēteris Vutnāni, Jūlija Zalāne, Juljana un Antons Zalāni un Antons Zalāns (Rudzātu pag.); Antons Bernāns, Marija un Jānis Zalāni (Salaspilī); Monika Grišāne (Saulkrastos); Helēna Pastare (Sausnejā); Anna Beča (✞), Monika un Staņislavs Brūveri, Jānis Elsts, Francis Erts-Gudļevskis (✞) un Aina Lapsiņa (Siguldā); Nikolajs Broks un Jānis Kassalietis (Skrīveros); Aloizs Bojārs (Skultē); Pēteris Groza, Štokmaņu ģimene un Anna Veikšāne (Smiltenē); Valentīna Lepere, Pēteris un Tekla Vilcāni (Sutru pag.); Austra Liestiņa, Vilma Ieviņa, Jānis Pintāns, Magda Riekstiņa un Vera Vuciņa (Talsos); Jānis Laizāns (Tīnūžos); Veneranda Elste, Juris Leitāns, Broņislava Mačuļska un Leokādija Šteinberga (Tukumā); Alberts Rudzāts (Vanagos); Tekla Šidlovska un Vera Upeniece (Varakļānos); Antoņina Raudive (Viļānos); Andrejs Ozoliņš (Lielbritānijā); Eugēnijs Počs, Alberts Rudzāts, Tekla Turkopule, Jānis Vaivods un Antons Zalāns (ASV), Veronika Kanča (Austrālijā), Helmi Kruuse (Igaunijā), Andrejs Vaivods (Kanādā), Izidors Vārpulis (✞, Krievijā).

Vēlreiz sirsnīgs paldies visiem, arī tiem, kuri, iespējams, palikuši bez pieminēšanas, bet ir palīdzējuši manā ilgajā materiālu vākšanas darbā, palikdami neatzīmēti - ne vienmēr es pierakstīju katru cilvēku, kurš man palīdzēja katrā konkrētajā brīdī, un līdz ar to nevaru galvot, ka visus esmu atcerējies un šeit pieminējis.

2003. gads *J.Būmanis*

KULTŪRKAPITĀLA FONDS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA RUDZĀTU PAGASTA PADOME

Latvijas Valsts arhīvs

Latvijas Valsts vēstures arhīvs

LATVIJAS ETNOGRĀFISKAIS BRĪVDABAS MUZEJS

Rīgas vēstures un kuģniecības muzejs

Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejs

TAUTAS FRONTES MUZEJS

L N B
LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

Latvijas Akadēmiskā bibliotēka

Preiļu rajona bibliotēka

Latvijas Romas Katoļu Baznīca

APVIENĪBA
«Tēvzemei un Brīvībai»
LNNK

LATVIJAS POLITISKI REPRESĒTO APVIENĪBA

LATVIJAS NACIONĀLO KARAVĪRU BIEDRĪBA

LATVIJAS NACIONĀLO PARTIZĀNU APVIENĪBA

LR SAB Totalitārisma seku dokumentēšanas centrs

Daugavas Vanagi

LATVIJAS VALSTS MEŽI

DIENVIDLATGALES MEŽSAIMNIECĪBA

RE&RE

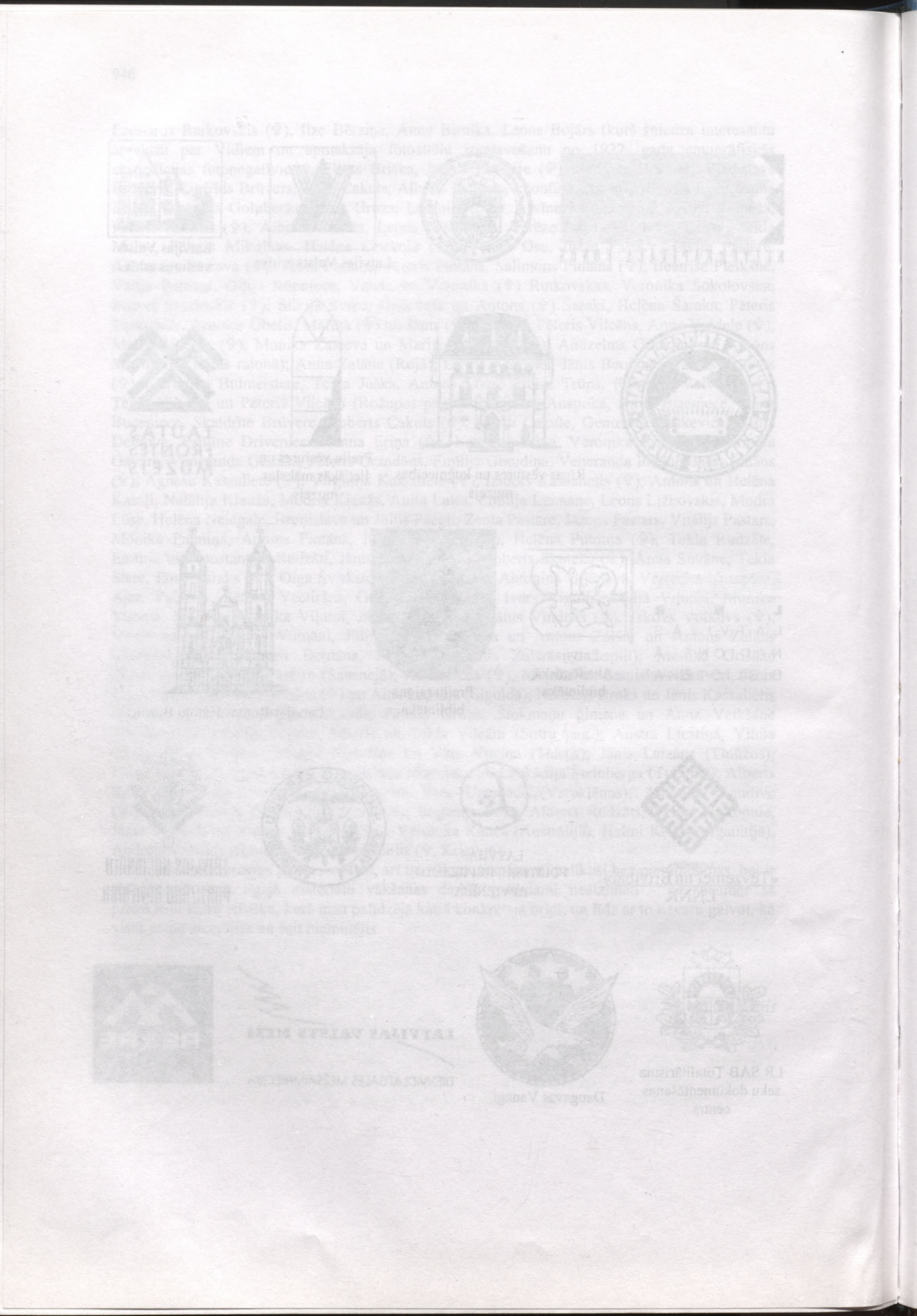

Ziedotāju saraksts

Materiālu atbalstu šīs grāmatas tapšanā un izdošanā ir sniegušas gan valsts iestādes un organizācijas, gan privātpersonas:

Latvijas Kultūrkapitāla fonds
Rudzātu pagasta pašvaldība
Rožupes pagasta pašvaldība
Latvijas Politiski represēto apvienība
Latvijas Nacionālo partizānu apvienība
Daugavas Vanagi
TB/LNNK
Valsts a/s *Latvijas Valsts Meži* Dienvidlatgales mežsaimniecība
SIA *Re & Re*
Līvānu novada dome
Latvijas pašvaldību Savienība
Unibankas Preiļu nodaļa

Ilze Bērziņa (Rīga)
Aloizs Bojārs (Rīgas raj.)
Leons Bojārs (Rīga)
Staņislavs Bojārs (Līvāni)
Nikodēms Broks (Skrīveri)
Janīna Brūvere (Rīga)
Monika un Staņislavs Brūveri (Sigulda)
Vladislavs Brūvers (Rīga)
Zigfrīds Brūvers (Rīga)
Edmunds Būmanis (Ķegums)
Konstantīns Būmanis (Talsu raj. Lauciena)
Jānis Cakuls (Rīga)
Broņislava Elste (Tukums)
Veneranda Elste (Tukuma raj. Vecmokas)
Monika Grišāne (dz. Turkopule, Saulkrasti)
Ilmārs Klaužs (Aizkraukles raj.)
Modris Klaužs (Rudzāti)
Broņislava Mačuļska (dz. Elste, Tukums)
Andrejs Ozoliņš (Lielbritānija)
Helēna Pastare (Madonas raj. Sausnēja)
Veneranda Ramiņa (dz. Zalāne, Babīte)
Antoņina Raudive (Viļāni)
Silvija Riekstiņa (dz. Būmane, Ainaži)
Konstantīns Rudzāts (Rudzāti)
Ollija Rūpniece (Rīga)
Tekla Sauša (Līgatne)
Alberts Skutelis (Preiļu raj. Silajāņu pag. Nalobne)
Tekla Stare (dz. Brūvere, Rudzāti)
Helēna Strazdiņa (dz. Būmane, Talsu raj. Lauciena)
Leokādija Šteinberga (dz. Būmane, Tukums)
Veronika Upeniece (dz. Skutele, Varakļāni)
Aleksandrs Upenieks (Varakļāni)
Irēna Vaivode (dz. Brūvere, Babīte)
Jūlija Zalāne (dz. Šaraka, Rudzāti)
Antons Zalāns (Rudzāti)
Antons Zalāns (ASV)
Jānis Zalāns (Salaspils)
Marija Zalāne (Rīga)
Alberts Rudzāts (ASV)
Anna Andrijevska (Rīga)
Ināra Aksjoņenko ar ģimeni (Rīga)
Ināra Bataraga (Preiļi)
Valdis Kalnozols (Rīga)
Anita Ivansone (ASV)
Anna Ivansone (Līvāni)
Andris Jaunsleinis (Rīga)
Leonīds Teniss (Rīga)
Ančs Ūbelis (Rīga)
Arnolds Ūbelis (Rīga)
Vladimirs Lugovojs (Rīga)
Pēteris Vilcāns (Rīga)
Anna Bekiša (Preiļi)
Jānis Viļums (Rudzāti)
Jānis Groza (Rīga)
Māra Eihe (Ogre)

A/S "Poligrāfists", K. Valdemāra ielā 6, Rīgā, LV-1010.

OBLIGĀTAIS
EKSEMPLĀRS

20.r

LATVIJAS ZEMES AP 1200. GADU.

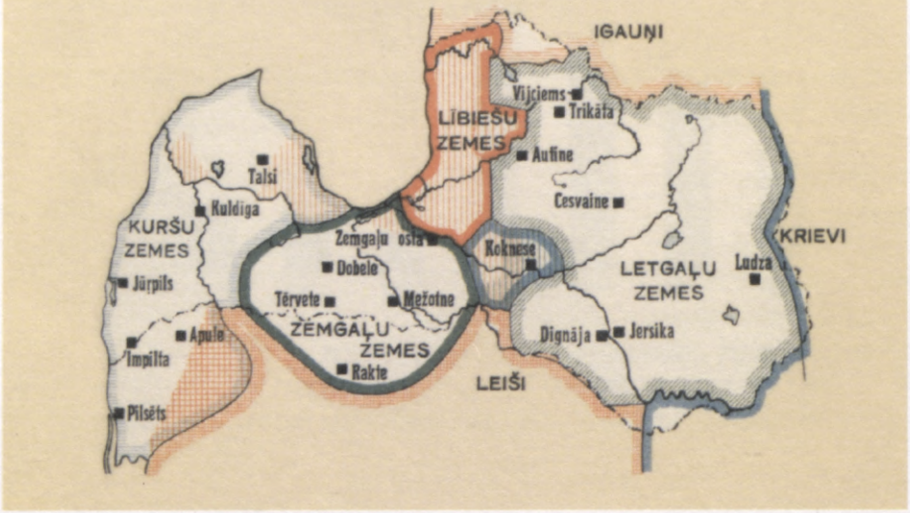

LATVIJA LĪDZ XVI. GADU SIMTEŅA VIDUM.
La Lettonie jusqu'à la moitié du XVI-ième siècle.

LATVIJA 1629.—1721. GADOS.
La Lettonie dans la période de 1629 à 1721.

LATVIJAS NACIONALA BIBLIOTEKA
0304021173

LATVIJA 1772.—1795. GADOS.

LATVIJAS ADMINISTRATĪVĀ KARTE 1937. gads

ЛАТВИЙСКАЯ ССР 1949

2004-6
L 46

ISBN 9984-9233-4-7